Journal of Roi Kaensarn Academi

ISSN 2697-5033 (Online)

ปีที่ 9 ฉบับที่ 8 สิงหาคม 2567
Vol. 9 No. 8 August 2024

Journal of Roi Kaensarn Acadami

ISSN 2697-5033 (Online)

ปีที่ 9 ฉบับที่ 8 ประจำเดือนสิงหาคม 2567

วัตถุประสงค์

Journal of Roi Kaensarn Academi เป็นวารสารวิชาการ ราย 1 เดือน (ปีละ 12 ฉบับ ฉบับที่ 1 มกราคม, ฉบับที่ กุมภาพันธ์, ฉบับที่ 3 มีนาคม, ฉบับที่ 4 เมษายน, ฉบับที่ 5 พฤษภาคม, ฉบับที่ 6 มิถุนายน, ฉบับที่ 7 กรกฎาคม, ฉบับที่ 8 สิงหาคม, ฉบับที่ 9 กันยายน, ฉบับที่ 10 ตุลาคม, ฉบับที่ 11 พฤศจิกายน, และฉบับที่ 12 ธันวาคม) มีวัตถุประสงค์ เพื่อเผยแพร่บทความวิจัย และบทความวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์ และนักศึกษา ด้านศาสนา ปรัชญา นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ ภาษาศาสตร์ การศึกษาเชิงประยุกต์ รวมถึงสหวิชาการอื่นๆ

บทความที่ได้รับการพิจารณาให้ตีพิมพ์เผยแพร่ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) 3 ท่าน พิจารณาตีพิมพ์บทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

ทัศนะและความคิดเห็นที่ปรากฏในบทความ Journal of Roi Kaensarn Acadami ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น และไม่ถือเป็นทัศนะของกองบรรณาธิการ Journal of Roi Kaensarn Acadami ไม่สงวนลิขสิทธิ์การคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา

กำหนดการเผยแพร่ ปีละ 12 ฉบับ

ฉบับที่ 1 มกราคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 มกราคม)
ฉบับที่ 2 กุมภาพันธ์ (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 28 กุมภาพันธ์)
ฉบับที่ 3 มีนาคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 มีนาคม)
ฉบับที่ 4 เมษายน (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 เมษายน)
ฉบับที่ 5 พฤษภาคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 พฤษภาคม)
ฉบับที่ 6 มิถุนายน (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 มิถุนายน)
ฉบับที่ 7 กรกฎาคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 กรกฎาคม)
ฉบับที่ 8 สิงหาคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 สิงหาคม)
ฉบับที่ 9 กันยายน (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 กันยายน)
ฉบับที่ 10 ตุลาคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 ตุลาคม)
ฉบับที่ 11 พฤศจิกายน (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 พฤศจิกายน)
ฉบับที่ 12 ธันวาคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 ธันวาคม)

เกณฑ์การพิจารณาและคัดเลือกบทความ

บทความแต่ละบทความจะได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสาร (Peer Review) 3 ท่าน ที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการก่อนตีพิมพ์ โดยการพิจารณาบทความจะมีรูปแบบที่ผู้พิจารณาบทความไม่ทราบข้อมูลของผู้เขียนบทความ เช่น ชื่อหรือประวัติการทำงาน และผู้เขียนบทความไม่ทราบชื่อผู้พิจารณาบทความ (Double-Blind Peer Review)

บทความที่ส่งมาขอเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร จะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความของวารสาร และต้องให้เป็นไปตามรูปแบบที่กำหนดไว้

ทรรศนะและความคิดเห็นของผู้เขียนบทความ ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น และไม่ถือทรรศนะความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ

เจ้าของ

ศูนย์พัฒนาการเรียนรู้สมัยใหม่
บจก.พัฒนาการเรียนรู้สมัยใหม่
เลขที่ 141 หมู่ 6 ตำบลบ้านชัย อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี 41190
https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/index
E-mail: journal1990jmsd@gmail.com

บรรณาธิการ

ดร.ธีร์ดนัย กัปโก	ศูนย์พัฒนาการเรียนรู้สมัยใหม่

กองบรรณาธิการ

รศ.ดร.ธีระพงษ์ มีไธสง	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผศ.ดร.สมชาย ดำเนิน	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.หอมหวล บัวระภา	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ผศ.ดร.ปัญญา คล้ายเดช	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ดร.สมพงษ์ เกษานุช	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

คณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสาร (Peer Review)

ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก

รศ.ดร.รัตนะ ปัญญาภา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
รศ.ดร.สัญญา เคณาภูมิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
รศ.ดร.พรชัย เจดามาน	นักวิชาการอิสระ
ผศ.ดร.กุลจิรา รักษนคร	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
ผศ.ดร.เสกสรรค์ สนวา	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผศ.ดร.ภูมิภควัธจ์ ภูมพงศ์คชศร	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
ผศ.ธีระวัฒน์ หินแก้ว	วิทยาลัยพิชญบัณฑิต
พระมหาพิสิฐ วิสิฏฐปณฺโญ,ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ดร.รัชดา ภักดียิ่ง	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ดร.ลักขณา อินทร์บึง	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ว่าที่ร้อยตรี ดร. สุริยะ หาญพิชัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ดร.สาคร มหาหิงค์	นักวิชาการอิสระ
ดร.อดิศร หนันคำจร	นักวิชาการอิสระ
ดร.กิตติพงษ์ พิพิธกุล	นักวิชาการอิสระ
ดร.ภานุวัฒน์ กิตติกรวรานนท์ รัตนพิมลพลแสน	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ดร.ศิวาพัชญ์ บำรุงเศรษฐพงษ์	นักวิชาการอิสระ

ผู้จัดการวารสาร

นางสาวนิราวรรณ บุตรจันทร์	ศูนย์พัฒนาการเรียนรู้สมัยใหม่

สารบัญ

บทความวิจัย

➜**แนวทางการขับเคลื่อนนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียวแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง** 1

พนาวัน เปรมศรี, ภาสกร ดอกจันทร์ และ กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์

➜**การพัฒนาศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์ ตำบลท่าแค อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง** 17

จินตนา กสินันท์, ชัชวาล ชุมรักษา, ศิลป์ชัย สุวรรณมณี, พลากร คล้ายทอง, วิลาสินี ธนพิทักษ์ และ ขรรค์ชัย แซ่แต้

➜**โมเดลการเสริมสร้างศักยภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของครูผู้ช่วย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา** 32

พงศ์สรณ์ บวรสุขวัฒน์ , ชัยวิชิต เชียรชนะ และ ศจีมาจ ณ วิเชียร

➜**การพัฒนาโมเดลแก้จนระดับพื้นที่เพื่อขจัดความยากจนและสร้างโอกาสทางสังคม ในโซนพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ จังหวัดร้อยเอ็ด** 51

นนทนันท์ พลพันธ์, วัลลักษณ์ เที่ยงดาห์, ลลิตา พิมทา, พิมพ์ชนก ไพรีพินาศ และ พงศ์สวัสดิ์ ราชจันทร์

➜**รูปแบบการใช้อำนาจเชิงพุทธในการบริหารจัดการวัดของเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 ในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505** 69

อนันท์ เลิศฤทธิ์, พระราชวัชรพัฒนบัณฑิต และ พระครูปริยัติพัฒนบัณฑิต

➜ **การพัฒนาสมรรถนะของครูสอนว่ายน้ำ ทีมผู้ฝึกสอนว่ายน้ำครูเบิร์ดภาคใต้** 85

ปภัสสร รักษาชนม์, นุกูล ช้นฟัก และ เจตน์สฤษฎ์ สังขพันธ์

➜ **A Study of the Business Plans of Music Recreation Centers for the Elderly in Bangkok Metropolitan Region** 100

Monthien Runghirun and Saksit Rachrak

➜ **Constructing Hainan folk song piano accompaniment guidebook for music performance major student at Hainan Tropical Ocean University, Sanya City, Hainan Province** 112

Mao Yujuan, Chutasiri Yodwised and Kampanat Gatemean

➜ **The Longzhou Zhuang Brocade Weaving Technique: Talent Fault Crisis and Vocational Education** 118
Yongteng Luo, Thitisak Wechkama and Chunyan Wu

➜ **The Zhuang Nursery Rhymes in Guangxi: Local Wisdom, Cultural Protection and Inheritance** 131
Chuanyan Wu and Sitthisak Champadaeng

➜ **The Mediating Effect of Social Capital on the Relationship Among Occupational Stress and Job Satisfaction of Nurses** 146
Guanying Yang and Muhammad Shahid Khan

➜ **The Current Status of Chinese Language Education Policy and Development in Saudi Arabia** 160
Cao Ruonan and Guo Jing

➜ **A study of factors influencing university volunteer support for the 31st FISU World University Games** 170
Zhao Zongheng, Wiradee Eakronnarongchai and Ekasak Hengsuko

➜ **รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความรักที่มีต่อแบรนด์ หลักสูตรบัญชีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร** 184
สุพัตรา กันนุช, มลฤดี กี่เอี่ยน และ ไพโรจน์ บุตรชีวัน

➜ **The Research on Chinese International Communication Strategies Based on the Diffusion of Innovations Theory: The Case of Confucius Institutes in Thailand** 206
Xiao Jia and Liu Xu

➜ **A study on the Cultivation of Musical Mind's Ear in Sight-Singing and Ear-Training Teaching** 222
Jun Hou, Nataporn Rattachaiwong and Linlin Liu

➜ **The development of Blended Teaching Model Based on Metacognition Theory to Improve College Students' Autonomous Learning Ability** 235
Chen Yanru, Wirot Watananimitgul , Wichian Intarasompun and Areewan Iamsa-ard

➜ **การประเมินความต้องการจำเป็นของผู้มีส่วนได้เสียต่อสภาพ ผลลัพธ์การเรียนรู้สำหรับการประกอบธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อม** 251
ทรงพลธนฤทธ์ มฤครัฐอินแปลง, อรสา จรูญธรรม, สมบัติ คชสิทธิ์ และ สุวรรณา จุ้ยทอง

➜ **การพัฒนาศักยภาพการจัดการทรัพยากรของชุมชนชาติพันธุ์พื้นที่สูงเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวบ้านปางขอน จังหวัดเชียงราย** 270
เสถียร ฉันทะ, วรรัตน์ ขยันการ, สำราญ เชื้อเมืองพาน, สาโรจน์ ปัญญามงคล, อินทฤทธิ์ วุยยะกู่ และ จุมพล กิตติสาร, เสรี ศรีธิเลิศ

➜ **The Way of Cultural Heritage Integration: The Creation of Mixed Media Art from Aesthetic Elements and Cultural Meanings of Jianshui Zitao and Huayao Yi Embroidery Art** 288
Li Li and Poradee Panthupakorn

➜ **ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการตนเองและคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา** 304
หทัยเรขา แสนมุข, สุดารัตน์ สารสว่าง และ มีชัย ออสุวรรณ

➜ **กระบวนการและกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาของผู้ประกอบการธุรกิจหาดใหญ่ที่สะท้อนผ่านเรื่องเล่าด้วยเครื่องมือทางภาษาศาสตร์** 318
ณฐ อังศุวิริยะ

➜ **การสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ที่สะท้อนถึงความดั้งเดิมของโนรา** 338
ณปภัช ฐิรภัทรชัย และ นราพงษ์ จรัสศรี

➜ **การศึกษาสภาพปัญหาของการจัดการเรียนการสอนภาษาบาลีสันสกฤตในภาษาไทย และแนวทางการประยุกต์ใช้แนวคิดวัฏจักรการเรียนรู้และสตีมศึกษา เพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านวรรณคดีพระพุทธศาสนาเชิงวิเคราะห์** 353
โยธิน ไกรษร, ทรงภพ ขุนมธุรส, จุฑารัตน์ เกตุปาน และ น้ำทิพย์ องอาจวาณิชย์

➜ **แนวทางการใช้ประโยชน์แหล่งเรียนรู้ของจังหวัดตราดที่ส่งเสริมเป้าหมายการพัฒนา ที่ยั่งยืนในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สำหรับระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย** 368
ปวิตรา จีนากำเนิด, วรวุฒิ เพ็งพันธ์ และ ศุภัครจิรา พรหมสุวิชา

➜ **การบริหารจัดการน้ำของชุมชนเพื่อการเกษตรโดยภูมิปัญญาล้านนา** 383
ฐิติวัฒน์ ว่องวรรณกุล

➜ **แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3** 399
จิระพงษ์ ชมกลิ่น, นันทนิตย์ ท่าโพธิ์, สุรีรัตน์ บุญจันทร์ และ สถิรพร เชาวน์ชัย

➜ **แนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ สาขาวิชาภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน** 412
เซี่ยง เสี่ยวเยี้ยน, วราภรณ์ ไทยมา และ สิรินธร สินจินดาวงศ์

➜ **A Tripartite Participatory Management Approach For Improving The Quality Of Accounting Practitioners Of Vocational College Office Of The Vocational Education Commission** 432
อรทัยภ์ ทำมา, สิรินธร สินจินดาวงศ์ และ ชัยวิชิต เชียรชนะ

➜ **ผลกระทบต่อสมาชิกชุมชนเมืองในมิติทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ ภายใต้สภาวการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา – 19 (Covid-19) หรือสภาวการณ์การเกิดโรคอุบัติใหม่** 449

แสน กีรตินวนันท์, สิริยา รัตนช่วย , เบญจรัตน์ สัจกุล และ โกสิน เทศวงษ์

➜ **การพัฒนารูปแบบกลยุทธ์การบริหารจัดการมหาวิทยาลัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สังกัดวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์** 468

ภูมิภควัธจ์ ภูมพงศ์คชศร, อุดมวิทย์ ไชยสกุลเกียรติ, ชัยณรงค์ สิริพรปรีดา และ รัฐจักรพล สามทองก่ำ

➜ **The Stylization of Animal Motifs on Bronzes from Nomadic Cultures on the Mongolian Plateau in the 5th--4th Centuries B.C.E.** 483

Jin Guang and Tu Buqiqige

➜ **การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างครอบครัวอบอุ่นต้นแบบจังหวัดสกลนคร** 490

พูลสมบัติ ติงมหาอินทร์

➜ **มาตรการทางกฎหมายในการพักโทษนักโทษเด็ดขาดซึ่งต้องโทษจำคุกตลอดชีวิต** 511

ณัฐวุฒิ วัฒนผลิน และ ศิริพงษ์ โสภา

➜ **การบริหารจัดการองค์การที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร** 528

ภูมิวรินทร์ ชุณหะวงษ์วริศ

➜ **The Impact of Transformational Leadership and Ethical Leadership on Tacit Knowledge Sharing Behavior of Full-time University Teachers : The Mediating Role of Transactive memory systems and Value Orientation** 541

Wu Dongrong and Li Zhongwu

➜ **รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดระยอง** 558

ช่อชะบา ชื่นบาน, ธีรังกูร วรบำรุงกุล, สวัสดิ์ชัย ศรีพนมธนากร และ เริงวิชญ์ นิลโคตร

➜ **Constructing the Pinghu's Pipa Musical Style of Zhejiang Guidebook for Promotion** 575

Gong Ting and Panya Roongruang

➜ **รูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการบูชาพระพุทธไสยาสน์โนนเมือง ตำบลชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น** 593

พระปลัดณรงค์ศักดิ์ วิสุทฺธิเมธี (เจริญเกียรติ)

➜ **การสัญจรภายในเมืองที่ยั่งยืนโดยการเดินและการใช้จักรยานในชีวิตประจำวัน** 608

เทอดพงศ์ บุญพันธ์ และ ชยาภรณ์ จตุรพรประสิทธิ์

➜ **การออกแบบและพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่าน สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขนาดเล็ก** 622

ปริวัฒน์ กองอุดม, อนุชา พิมศักดิ์ และ ชุลิดา เหมตะศิลป์

➜ **The development of Guangxi intangible cultural heritage curriculum based on Schwab's practical curriculum theory to enhance the college students' conservative mind** 638

Liu Ying , Wirot Watananimitgul , Wichian Intarasompun and Areewan Iamsa-ard

➜ **อนาคตภาพการผลิตบัณฑิตระดับอาชีวศึกษาบัณฑิตของสถาบันการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในทศวรรษหน้า (2566-2576)** 656

พัทธพล จารุจิตร์, ธีระพล เพ็งจันทร์ และ นวัตกร หอมสิน

➜ **ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานนิติบุคคลโครงการบ้านจัดสรร เขตพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา** 672

ชวรัฐ ธนินทรานนท์, ยรรยง คชรัตน์ และ เจตน์สฤษฎ์ สังขพันธ์

➜ **การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมจากอัตลักษณ์วัฒนธรรมทะเลทรายซาพอโถว** 688

Liu Fangliang, Jantana Khochprasert and Poradee Panthupakorn

➜ **The Optimizing Chinese University Ceremonies: Strategies for Enhancing Psychological Well-Being and Personal Growth of Students** 713

Haiyan Liu and Songlin Tang

➜ **The Role of Primary School Principals and Administrators in Promoting Student Achievement, Teacher Effectiveness, and a Positive School Culture** 727

Wei Lijun and Hsin Chun Te

➜ **The Aesthetic Education Curriculum Based on Activity Theory to Promote College Students' Body and Mind Harmonious Development** 740

Song Xiaoxi , Wirot Watananimitgul , Wichian Intarasompun and Areewan Iamsa-ard

➜ **แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบร่วมมือของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต 1** 756

ขวัญธารา พุ่มพฤกษ, ญานิกา สอดจันทร์, ณัฐชยา นาควิสุทธิ์ และ สถิรพร เชาวน์ชัย

➜ **แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3** 767

นฤเบศร์ เจริญศรี , ชะเริงพจน์ พัดจันทร์หอม, นุชนาถ ชัยพันธุ์ และ สถิรพร เชาวน์ชัย

➜ **The Transformation of Chinese Traditional Freehand Landscape Painting Into 3D Ceramic Art Based on Taoism** 779

Quanjin Gao, Sone Simatrang and Eakachat Joneurairatana

➜ **The Dynamic Core Capability Utilization via Big Data Management for Sustainable Competitive Advantage on Micro Enterprises Performance in Beijing, China** 795
XiaoWu Yi and Parkorn Chobhan

➜ **Research on the Cultivation of Vocational Values in Application-Oriented Universities Under the Background of Innovation and Entrepreneurship** 814
Dongxu Wang and Zhihui Zheng

➜ **พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของชุมชนบ่อพันขัน 2490 - 2567** 824
ปริญ รสจันทร์

➜ **การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชนแบบวิถีความปกติใหม่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดมหาสารคามและจังหวัดกาฬสินธุ์** 838
อนุชา ลาวงค์, เกรียงไกร นามนัย และ คัมภีรพรรณ จักรบุตร

➜ **ผลของโปรแกรมการฝึกแบบสถานีด้วยกิจกรรมการเคลื่อนไหวแบบผสมผสานที่มีผลต่อความสัมพันธ์ของระบบประสาทและกล้ามเนื้อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น** 855
อรอุมา เชษฐา และ กรีฑา พรหมเทพ

➜ **The Current State of Cultural Content Teaching in Chinese Classrooms in Thailand from Teachers ' Perspectives: A Case Study of Traimitwittayalai School in Bangkok** 871
Ma Chao, Nathakarn Thaveewatanaseth and Warisa Asavaratana

➜ **การศึกษาอากาศยานไร้คนขับชนิดปีกตรึงแบบสองหางสำหรับภารกิจฝึกบิน** 889
อนุวัตร จิรวัฒนพาณิช, วีรวัฒน์ อินทรทัต และ ธวัชชัย จันทร์ทอง

➜ **ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจการเปิดรับชมข่าวสารกีฬาผ่าน เฟสบุ๊คแฟนเพจ** T Sports 7 **ของผู้ติดตาม** 909
สุริยา ประดิษฐ์สถาพร, ปุณยนุช ปัญญาปิง, วราพร นาชารีย์, เนตรนภา เขี้ยวแก้ว และ มนันยา ชมเชย

➜ **ปัจจัยที่มีผลต่อความสุขในการทำงานของพนักงานเอกชนในเขตเทศบาล นครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น** 923
วิรัตน์ ใจสา

➜ **ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความสามารถองค์การในการพัฒนา สมรรถนะทางเทคโนโลยีสำหรับพนักงานธุรกิจการบินที่ส่งผลต่อ ความเป็นเลิศทางการบริการและผลการดำเนินธุรกิจ** 942
เมทินี วงศ์ธราวัฒน์, วิโรจน์ เจษฎาลักษณ์ และ จันทนา แสนสุข

➜ **แนวทางการลดความเครียดของผู้ต้องขังกรณีศึกษานักโทษหญิง คดียาเสพติดในเรือนจำกลางนครปฐม** 958

เกรียงศักดิ์ เชื่อมงาม, ธีร์ธรรม วุฑฒิวัตรชัยแก้ว , บุญสิตา ศิริสรรพ์, พาทิศ ดามาพงศ์ และ อรรถฤทธิ กฤษดาธานนท์

➜ **ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการทำกำไรและค่าตอบแทนกรรมการอิสระของบริษัทที่ส่งผลต่ออัตราการเติบโตอย่างยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี** 974

ชนินาถ ลำภูเงิน, มัตธิมา กรงเต้น และ ถิรวุฒิ ยังสุข

➜ **รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะตีมศึกษาเพื่อพัฒนาความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนราชานุบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1** 992

ชมภูนุช โนเขื่อน

➜ **ปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจที่จะใช้งานอุปกรณ์ตรวจสอบคุณภาพการ ประกอบรถยนต์แบบพกพาอัจฉริยะ กรณีศึกษา โรงงานประกอบรถยนต์ แห่งหนึ่งในประเทศไทย** 1013

ธีระยุทธ เกษตรบำรุงกุล และ พงศ์ภัค บานชื่น

➜ **Exploring the Impact of Digital Leadership on Competitive Advantage in the Specialized and Special New Enterprise: A Pathway to Boost Digital Economy** 1029

Shi Li and Muhammad Shahid Khan

➜ **ประสิทธิผลของการดำเนินนโยบายการกระจายอำนาจด้านสุขภาพ ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสังกัดเขตบริการสุขภาพที่ 11** 1047

วัฒนา แก้วแย้ม, กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์ และ ภาสกร ดอกจันทร์

➜ **การพัฒนารูปแบบการจัดการช่องทางการตลาดส้มโอหลังสถานการณ์ โควิด 19 ของจังหวัดนครปฐม** 1066

นพดล มณีรัตน์

➜ **แนวทางการจัดการเพื่อคุณภาพสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในประเทศไทย** 1083

รัชนีภรณ์ คล่องแคล่ว, วรรณวิภา ไตลังคะ และ ณัฐภัสสร ธนาบวรพาณิชย์

➜ **การพัฒนาผลิตภัณฑ์ปุ๋ยหมักมูลแพะของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านโคกทะเล ตำบลเขาสมอคอน อำเภอท่าวุ้ง จังหวัดลพบุรี** 1099

กัลย์สุดา ดวงศรีแก้ว และ วันวิสาข์ ลิจ้วน

➜ **ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดทำรายงานการเงิน ของบุคลากรกรมการเงินกลาโหม สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม** 1110

พันธุ์เพชร์ โพธิ์พูนศักดิ์ และ มัตธิมา กรงเต้น

➜ **การวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันการส่งออกสินค้าเกษตรไทยในยุคโควิด-19** 1120

กมลรัตน์ ถิระพงษ์

➜ **รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร** 1139

กิตติ์ธเนศ เกษา, เกรียงไกร สัจจะหฤทัย และ สุบิน ยุระรัช

➜ **ผลของการรับรู้ถึงระบบการบริหารงานที่มุ่งผลการปฏิบัติงานระดับสูงที่มีต่อความผูกพันยึดมั่นในงานและผลการปฏิบัติงานของพนักงาน** 1157

ปทุมวดี เศรษฐสิโรตม์ และ จุฑามาศ ทวีไพบูลย์วงษ์

➜ **การจัดการเพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่มีสถานภาพโสดในเขตกรุงเทพมหานคร** 1173

ธาริกา มงคลสุข, ชัยวุฒิ จันมา และ พิศมัย จารุจิตติพันธ์

➜ **การนำนโยบายประกันรายได้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวไปปฏิบัติของ สำนักงานเกษตร จังหวัดพิษณุโลก** 1186

มานิตย์ ศรีไพร, ศรชัย ท้าวมิตร และ โชติ บดีรัฐ

➜ **การพัฒนาสื่อดิจิทัลทางการตลาดชิฟฟ่อนของผู้ประกอบการธุรกิจ ตำบลหลักสาม อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร** 1203

ณุศณี มีแก้วกุญชร และ ชัยวิชญ์ ม่วงหมี

➜ **The Impact of Customer Relationship Management, Digitalization, Green Practices, and service Responsiveness on Consumers' Revisit Intentions in Homestays in China** 1219

Tianshu Fu, Umawasee Sriboonlue and Suraporn Onputtha

➜ **The Strategic Plan for Improving the Professional Competence of Counsellors in Guangxi Universities of China** 1234

Pan Lijing , Nuntiya Noichun and Wipada Prasansaph

➜ **ข้อเสนอเชิงนโยบายในการปรับปรุงกฎหมายเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา** 1245

ศิริศักดิ์ เพ็ชรผึ้ง, สถิรพร เชาวน์ชัย, จิติมา วรรณศรี และ วิทยา จันทร์ศิลา

➜ **การจัดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านเคมี เรื่อง สารละลาย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4** 1261

ภัทรนันท์ ชื่นเรือง และ ธิติยา บงกชเพชร

➜ **อิทธิพลคั่นกลางของความสามารถทางการแข่งขันเป็นตัวแปรถ่ายทอดแนวปฏิบัติการจัดการคุณภาพเชิงเทคนิคสู่ผลการดำเนินงานโดยมีกลยุทธ์ทางการแข่งขันเป็นตัวแปรกำกับของโรงแรมที่ได้รับมาตรฐาน SHA** 1279

อัจฉรา กลิ่นจันทร์, รัตนา สิทธิอ่วม และ ธัมมะทินนา ศรีสุพรรณ

➜ **แนวทางการตลาดเพื่อความยั่งยืนสำหรับธุรกิจอพาร์ทเม้นท์ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ** 1293

ณัฐฐินันท์ สายสุวรรณ

➜ **การนำนโยบายยุติธรรมทางเลือกด้วยวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทไปปฏิบัติของสำนักงานศาลยุติธรรมประจำภาค 6** 1315

สระเกตุ ปานเถื่อน, กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์ และ ภาสกร ดอกจันทร์

➜ **ช่องทางการรับรู้การสื่อสารการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้ออสังหาริมทรัพย์ ของผู้บริโภค พื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา** 1332

ญาณินี ศรีสำราญ, ปกรณ์ ลิ้มโยธิน และ เจตน์สฤษฎ์ สังขพันธ์

➜ **Survey Analysis and Countermeasures Research on the Proportion of Sexual Minorities and Mental Health Status Quo of College Students in Guangxi Universities** 1344

Mingming Dong, Sarisak Soontornchai, Supalak Fakkham and Xiaoqiang Qiu

➜ **The Change Management on Food Safety Management of Food Production Enterprises in Shandong Province of China** 1359

Xianglin Chen and Tanaset Morasilpin

➜ **The Effects of Wushu Training on Physical Fitness in Chinese Adolescents** 1372

Zhu Dongyang, Ekasak Hengsuko, Kreeta Promthep, Onsuda

Wiangthongsarat

➜ **Ancient Intangible Cultural Heritage Assets and Inventive Materials for Making Paper-Cutting Arts at Zhangpu's Communities, Fujian Province of the PRC** 1379

Bao Li Cui and Vuthipong Roadkasamsri

➜ **The Symbol Transformation of Helan Mountain Rock Paintings: Animation Creation Based on Interactive Technology** 1407

Hao Hongjie, Bunchoo Bunlikhitsiri and Poradee Panthupakorn

➜ **The Experience-Based Digital Design for Shawan Piaose for Preserving Guangdong's Folk Rituals** 1423

Zhe Xu and Akapong Inkuer

➜ **The Research on the Influencing Factors of International Chinese Teachers' Intercultural Teaching Competence From the Perspective Of Ecosystem Theory** 1438

Fang Fang and Liu Xu

➜ **The Interactive Study of Teachers Mental Health and Digital Literacy in the Field of International Chinese Language Education** 1447
Wang Fang and Guo Jing

➜ **รูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6** 1462
ภัททิรา เดชฤกษ์าน และ ชนสิทธิ์ สิทธิ์สูงเนิน

➜ **กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาบนพื้นที่สูงในจังหวัดเชียงใหม่ ตามแนวคิดการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา** 1480
ณัฐสุดา เกษา , เกรียงไกร สัจจะหฤทัย และ สุบิน ยุระรัช

➜ **กลยุทธ์การบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ตามแนวคิดผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน** 1496
เบญจพร บรรพสาร, เกรียงไกร สัจจะหฤทัย และ สุบิน ยุระรัช

➜ **Environmental Factors Affecting Teacher Resilience in Special Education: A Systematic Review and SWOT Analysis** 1512
Yanzhu Chen, Guangle Qiu

➜ **Constructing Chinese Art Songs Singing (1920-1949) Guidebook For Teaching of Hainan Tropical Ocean University, Sanya City, Hainan Province** 1524
Jia Juanjuan, Chutasiri Yodwised and Kampanat Gatemean

➜ **Constructing Fundamental Violin Guidebook for First-year Music Major Student at Hainan Tropical Ocean University, Sanya City, Hainan Province, The People's Republic of China** 1535
Liu Lili, Chutasiri Yodwised and Tanit Kongkumnerd

➜ **Compiling Piano Improvisation Exercise Book for Grade 3 Student at School of Music University of Jinan, Shandong Province, China** 1543
Wang Chenchen, Chutasiri Yodwised and Auncan Chareonsrimueang

➜ **Constructing Carl Orff Teaching Method Guidebook for Teaching Preschool Students at Jinan Central Kindergarten, The People's Republic of China** 1550
Feng Yinuo, Chutasiri Yodwised and Sukontha Yimsangyard

บทความวิชาการ

➜ **วัฒนธรรมองค์การแห่งการเรียนรู้ที่เอื้อต่อธุรกิจเทคโนโลยีบ่งชี้อัตโนมัติในยุคเทคโนโลยีพลิกผัน** 1557

กานต์จิรา ลิมศิริธง และ คมกริช ไพฑูรย์

➜ **The Theoretical Basis and Application Of Velocity-based Training** 1573

Gong Yaoze and Han Wei

➜ **ประเด็นคัดสรรว่าด้วยการพัฒนาพื้นที่เพื่อขจัดความยากจน และสร้างโอกาสทางสังคม จังหวัดร้อยเอ็ด** 1586

เกรียงไกร กันแก้ว, ศรีสุนันท์ ประเสริฐสังข์, เจษฎ์บดินทร์ จิตต์โศภิตานนท์, ทิพย์สุดา ปรีดาพันธ์ และ พงศ์สวัสดิ์ ราชจันทร์

➜ **The Role of Physical Education in Achieving the Goals of Healthy China 2030: A Study on College Students' Health Promotion** 1602

Li Jia and Zhou Liang

➜ **The Art and Environment Management within the Context of Installation Art in Thailand and the People's Republic of China** 1613

Li MuJin and Kosoom Saichai

➜ **The Rule of Law Landscape in the Historical Mirror of China's Supervisory System** 1623

Yuan Chao and Hsieh Ming-Hsun

➜ **แนวทางการสาธารณสงเคราะห์ของพระสงฆ์ในยุคโควิด-19 อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม** 1634

พระศักดิ์สกล สกฺกมหิทฺธิมลาวิโก (ผลสนอง), พระครูปริยัติพัฒนบัณฑิต และ พระราชพัฒนวัชรบัณฑิต

➜ **The New Ideas for Chinese Children's Piano Composition in the New Era** 1648

Qin Zhou and Lin Neng-jie

➜ **The Improving Management and Marketing in Contemporary Art Market System in Liaoning Province** 1659

Wang Teng, Kosoom Saichai and Suchat Thaothong

➜ **The Choice of Litigation Forms for Most Torts** 1669

Hui Zhi , Hsieh and Ming-Hsun

ภาคผนวก 1680

แนวทางการขับเคลื่อนนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียวแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง

The Guidelines for Implementing the Participatory Green University Policies of Rajabhat University Group in the Lower Northern Region.

พนาวัน เปรมศรี,
ภาสกร ดอกจันทร์ และ กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
Panawan Premsri,
Phasakorn Dokchan and Kampanart Wongwatthanaphong
Pibulsongkram Rajabhat University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: premsri252057@psru.ac.th

****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการขับเคลื่อนนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียวแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการขับเคลื่อนนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียวแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง และ 3) เพื่อเสนอแนวทางการขับเคลื่อนนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียวแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง วิธีการศึกษาเป็นวิจัยแบบผสานวิธี กลุ่มตัวอย่าง 400 คน ใช้การคำนวณกลุ่มตัวอย่างโดยสูตร Taro Yamane เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหูคูณเชิงเส้นตรง (Multiple linear regression analysis) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 20 คน ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก

ผลการวิจัยพบว่า

1) ระดับการขับเคลื่อนนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียวแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่างภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.98) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ระดับการขับเคลื่อนนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียวแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง อยู่ในระดับมากทั้ง 6 ด้าน 2) ปัจจัยที่มีผลต่อการขับเคลื่อนนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียวแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง (y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 4 ตัวแปร เรียงลำดับผลต่อการผันแปรจากมากที่สุดไปหาน้อย คือ ด้านการบริหารจัดการ (X_8 Beta = .320) ด้านเงินหรืองบประมาณ (X_6 Beta = .265) ด้านคนหรือบุคคล (X_5 Beta = .118) และด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ (X_2 Beta =

* วันที่รับบทความ : 4 มิถุนายน 2567; วันแก้ไขบทความ 12 มิถุนายน 2567; วันตอบรับบทความ : 12 มิถุนายน 2567
Received: June 4 2024; Revised: June 12 2024; Accepted: June 12 2024

.084) และ 3) แนวทางการขับเคลื่อนนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียวแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มมหาวิทยาลัยภาคเหนือตอนล่าง พบว่า ควรมุ่งพัฒนาศักยภาพให้บุคลากรมีความพร้อมตอบสนองต่อนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียว โดยเฉพาะส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนนโยบายในทุกขั้นตอนมากขึ้น และปรับพฤติกรรมส่วนบุคคลของบุคลากรภายในมหาวิทยาลัย ทั้งการปรับทัศคติ และจิตสำนึกให้มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวมมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: การขับเคลื่อนนโยบาย; นโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียว; การมีส่วนร่วม

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the level of guideline for implementing the participatory green university policies of the Rajabhat University group in the lower northern region, 2) to study the factors affecting the implementation of the participatory green university policies, 3) to propose the guideline for implementing the participatory green university policies. This research applied a mixed method: quantitative and qualitative. The samples data were 400 people selected by the use of Yamane's formula and the quantitative data were collected by employing a questionnaire and analyzed by mean, standard deviation, and Multiple linear regression analysis. the samples were 20 key informants selected by purposive sampling and using in-depth interviews.

The findings were as follows:

1) The overall level of guidelines for implementing the participatory green university policies of the Rajabhat University group in the lower northern region, was at a high level ($\bar{x}$ = 3.98) When classified into each aspect, it is found that the level of guidelines for implementing the participatory green university policies of the Rajabhat University group in the lower northern region was at a high level in all 6 areas. 2) Factors affecting the level of guidelines for implementing the participatory green university policies of the Rajabhat University group in the lower northern region (y) with statistical significance at .05 were 4 variables, research ranging form from the highest to lowest: management (Management) (X_8 Beta = .320), money or budget (Money) (X_6 Beta = .265), people or person (Man) (X_5 Beta = .118) and participation in practice (X_2 Beta = .084). and 3) Guidelines for implementing the participatory green university policies of the Rajabhat University group in the lower northern region were as follows. Should focus on developing the potential of personnel to be ready to respond to green university policies, especially Found that, it promotes greater participation in driving policy at every procedure and adjusts the personal behavior of university personnel both attitude adjustment and the consciousness of each person to have greater responsibility towards the public.

Keywords: Implementing Policies; Green University Policy; Participation.

บทนำ

เนื่องจากการศึกษาข้อมูลหลักฐานจากในอดีตจนถึงปัจจุบันจะพบได้ว่ามนุษยชาติทั่วทุกมุมโลกผ่านการพัฒนาอารยธรรมและวิวัฒนาการต่าง ๆ จนสร้างความเจริญรุ่งเรืองทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อตอบสนองต่อความต้องการและการอำนวยความสะดวกให้กับคนทั่วทุกมุมโลกมาอย่างยาวนาน จนส่งผลให้ในปัจจุบันปัญหาต่าง ๆ ได้ย้อนกลับมาส่งผลต่อมนุษย์โดยตรงจากทั้งการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิกาศที่รุนแรงและรวดเร็ว สภาพสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ทีเปลี่ยนแปลงไป และทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ ที่เริ่มขาดแคลนไม่เพียงพอต่อความต้องการจนส่งผลให้มีมูลค่าสูงขึ้นเกิดการแย่งชิงทรัพย์กรธรรมชาติในรูปแบบต่าง ๆ เกิดขึ้น รวมถึงความไม่เท่าเทียมกันในการเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะการเกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากการเร่งแข่งขันพัฒนาประเทศต่าง ๆ ตั้งแต่การปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 1 จนมาถึงยุคปัจจุบัน จนสร้างความเสียหายต่าง ๆ ของสภาพแวดล้อม ทั้ง ดิน น้ำ อากาศ และทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ จนส่งผลกระทบมากมายต่อมนุษย์ สังคม และสิ่งแวดล้อมมาจนถึงปัจจุบัน ส่งผลให้เกิดการตื่นตัวหรือปรับตัวในองค์กรต่าง ๆ ทั้ง องค์กรภาครัฐ องค์กรภาคธุรกิจ หรือองค์กรทางการศึกษาของประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างองค์กรสีเขียว (Green Organization) ซึ่งเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางและรับรู้ผ่านความร่วมมือของบุคลากรในองค์กร ทั้งการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมส่วนบุคคลหรือวัฒนธรรมองค์กรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น (ลัดลาพร กุลแก้ว และคณะ, 2565: 1234)

จากสภาพปัญหาการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ได้กล่าวมาข้างต้นประเทศไทยได้ให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นโดยการกำหนดวิสัยทัศน์ประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566 - 2570 มุ่งการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน เศรษฐกิจสีเขียว โดยให้ความสำคัญกับการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีสมัยใหม่ และความคิดสร้างสรรค์ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจควบคู่กับการรักษาความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากฐานทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ รวมถึงการปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิต การให้บริการและการบริโภคเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2566) ซึ่งเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นถึงความตระหนักรู้ถึงปัญหา และร่วมแก้ไขปัญหา และป้องกันการทำลายรวมถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมในทุกมิติและทุกวงการ ทั้งวงการทางการเมือง วงการภาคสังคม วงการภาคประชาสังคมและภาคีเครือข่าย ตลอดจนวงการการศึกษาและวิชาการที่มีความตื่นตัวและปรับเปลี่ยนแนวคิดรวมทั้งพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายในองค์กรตลอดจนการพัฒนาสู่ความยั่งยืน

การดำเนินการสู่การเป็นมหาวิทยาลัยสีเขียว (green university) ถือเป็นการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่ต้องอาศัยการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ และการมีส่วนร่วมของบุคลากร และผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดภายในมหาวิทยาลัย โดยมีเป้าหมายในการอนุรักษ์ทรัพยากร รักษาสิ่งแวดล้อมและการประหยัดหรือใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่าให้มากที่สุด รวมถึงการสร้างสภาพแวดล้อมให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ควบคู่กับความปลอดภัยทั้งทางกายภาพ และสุขภาพพลานามัยของคนทุกคนที่มีกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องภายในมหาวิทยาลัย โดยอาศัยเกณฑ์การขับเคลื่อนนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียวซึ่งจัดโดย Universitas Indonesia (UI) ในประเทศอินโดนีเซีย ซึ่งมีทั้งหมด 6 ประเด็น ได้แก่ 1) ประเด็นการวางผังพื้นที่และระบบโครงสร้างพื้นฐาน (Setting and Infrastructure) เป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการวางระบบโครงสร้างพื้นฐานที่สอดรับกับการจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการอาคารหรือพื้นที่สีเขียว หรือปรับสภาพพื้นที่ของมหาวิทยาลัยสู่การเป็นมหาวิทยาลัยสีเขียว 2) ประเด็นการจัดการด้านพลังงานและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Energy and climate change) คือประเด็นที่มุ่งลดการใช้พลังงาน หรือการใช้พลังงานอย่างคุ้มค่าและประหยัด การส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน ตลอดจนการสร้างพื้นที่สีเขียวเพื่อเป็นการลดมลภาวะและอุณหภูมิทางอากาศ 3) ประเด็นการจัดการของเสีย (Waste) เป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการของเสียทุกชนิด ขยะ สิ่งปฏิกูลต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อมลพิษสิ่งแวดล้อม และมลพิษทางสายตา รวมถึงการคัดแยกขยะเพื่อนำมากลับมาใช้ใหม่อีกครั้ง 4) ประเด็นการจัดการน้ำ (Water) นั้นเกี่ยวข้องกับการจัดน้ำทุกประเภท ทั้งน้ำอุปโภค น้ำบริโภค น้ำทิ้ง และน้ำเน่าเสียหรือแหล่งน้ำเน่าเสีย ภายในพื้นที่ทั้งระบบ ได้แก่ การใช้น้ำ การกักเก็บน้ำ การบำบัดและกำจัดน้ำ รวมถึงการใช้น้ำเพื่อให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่าสูงสุด 5) ประเด็นระบบการขนส่งและการคมนาคมสัญจร (Transportation) คือประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการวางระบบรถขนส่งมวลชน ลดการใช้ยานพาหนะภายในพื้นที่ เน้นการใช้รถยนต์ร่วมกัน (Car pool) ส่งเสริมการใช้รถจักรยานและการเดินเท้าของบุคลากร และ 6) ประเด็นการจัดการศึกษา (Education) เป็นประเด็นที่มุ่งเน้นด้านการจัดการเรียนการสอน การจัดทำหลักสูตรเพื่อพัฒนาที่ตรงต่อนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียวอย่างยั่งยืน (โมทนา สิทธิพิทักษ์, 2558: 6)

ซึ่งปัญหาของนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียวทั้ง 6 ประเด็นนั้น จะได้รับการตอบสนองในการดำเนินการและการปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จได้หรือไม่นั้น จึงขึ้นอยู่กับการตระหนักถึงความสำคัญต่อการจิตสำนึกต่อส่วนรวม และคิดถึงผลกระทบในระยะยาวของปัญหาทรัพยกรและสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และส่งผลต่ออนาคต ดังนั้นการตระหนักถึงการให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหา และอนุรักษ์พลังงาน ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม จึงควรเริ่มต้นนับตั้งแต่ตอนนี้โดยการร่วมมือกันของทุกภาคส่วน โดยที่ในปัจจุบันส่วนของวงการการศึกษาและวิชาการนั้น มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ได้ก่อเกิดแนวคิดนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียวขึ้น ซึ่งเป็นแนวคิดที่มุ่งสร้างความตื่นรู้ในการให้ความสำคัญกับการใช้พลังงานและทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่า การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน เพื่อเป็นการสร้างจิตสำนึกที่ดีแก่ทั้งบุคลากรและนักศึกษาให้หันมาสนใจต่อปัญหาดังกล่าว (พนาวัน เปรมศรี และโชติ บดีรัฐ, 2565: 423) โดยมีการบริหารจัดการที่จะมุ่งลดผลกระทบทางด้าน

สิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น โดยการอาศัยการขับเคลื่อนนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียวแบบมีส่วนร่วมและบูรณาการร่วมกันทั้งผู้บริหาร บุคลากรทุกฝ่าย และนักศึกษาทุกระดับการศึกษา เพื่อให้องค์กรมหาวิทยาลัยบรรลุถึงเป้าหมายและพัฒนามหาวิทยาลัยไปสู่การเป็นมหาวิทยาลัยสีเขียวอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการขับเคลื่อนนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียวแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง

2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการขับเคลื่อนนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียวแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง

3. เพื่อเสนอแนวทางการขับเคลื่อนนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียวแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มมหาวิทยาลัยราภัฏภาคเหนือตอนล่าง

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิขัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิจัยแบบผสานวิธี ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยรายละเอียดระเบียบวิธีวิจัยดังต่อไปนี้

การวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากร ได้แก่ บุคลากรสายวิชาการ บุคลากรสายสนับสนุนวิชาการ และนักศึกษาชั้นปีที 1-4 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 32,125 คน

ตารางที่ 1 ตารางแสดงจำนวนประชากร

มหาวิทยาลัย ราชภัฏ	ประเภทบุคลากร		นักศึกษาชั้นปีที่ 1-4	รวม
	สายวิชาการ	สายสนับสนุน		
กำแพงเพชร	106	637	5,729	6,472
นครสวรรค์	407	351	7,934	8,692
พิบูลสงคราม	487	473	11,019	11,979
เพชรบูรณ์	303	360	4,319	4,982
รวม				32,125

กลุ่มตัวอย่าง

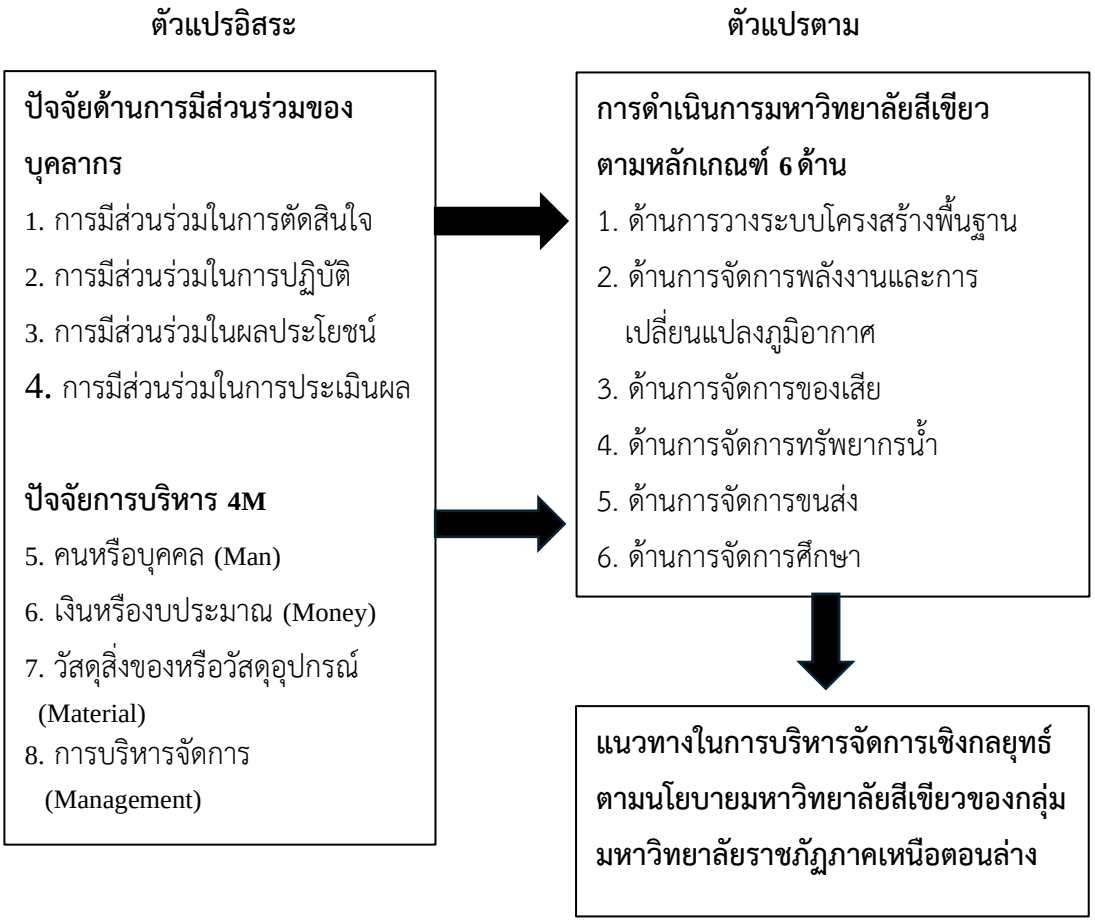
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973) โดยใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ความคาดเคลื่อนเท่ากับ 5% ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ดังรายละเอียดมีดังนี้

ตารางที่ 2 ตารางแสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

มหาวิทยาลัยราชภัฏ	ประเภทบุคลากร		นักศึกษาชั้นปีที่ 1-4	ประชากรรวม	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
	สายวิชาการ	สายสนับสนุน			
กำแพงเพชร	106	637	5,729	6,472	81
นครสวรรค์	407	351	7,934	8,692	108
พิบูลสงคราม	487	473	11,019	11,979	149
เพชรบูรณ์	303	360	4,319	4,982	62
รวม				32,125	400

กรอบแนวคิดการในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรม แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการขับเคลื่อนนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียว แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม แนวคิดเกี่ยวกับหลักการบริหาร แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน แนวคิดเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs) ขององค์การสหประชาติ รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียวแบบมีส่วนร่วม เพื่อนำมาสู่การสร้างกรอบแนวคิดการวิจัยเรื่อง แนวทางการขับเคลื่อนนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียวแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับการขับเคลื่อนนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียวแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง โดยจำแนกเป็นรายด้าน ได้ดังนี้

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการขับเคลื่อนนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียวแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

การขับเคลื่อนนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียวแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง	n = 400		ระดับการบริหารจัดการ
	$\bar{x}$	S.D.	
ด้านการวางระบบโครงสร้างพื้นฐาน	4.01	.71	มาก
ด้านการจัดการพลังงานและการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ	3.91	.75	มาก
ด้านการจัดการของเสีย	4.00	.74	มาก
ด้านการจัดการทรัพยากรน้ำ	4.01	.73	มาก
ด้านการจัดการขนส่ง	3.95	.73	มาก
ด้านการศึกษา	4.01	.71	มาก
รวม	3.98	.66	มาก

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับการขับเคลื่อนนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียวแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.98; S.D.= 0.66) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า การขับเคลื่อนนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียวแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง อยู่ในระดับมาก ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางระบบโครงสร้างพื้นฐาน ($\bar{x}$ = 4.01; S.D.= 0.71) ด้านการจัดการพลังงานและการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ ($\bar{x}$ = 3.91; S.D.= 0.75) ด้านการจัดการของเสีย ($\bar{x}$ = 4.00; S.D.= 0.74) ด้านการจัดการทรัพยากรน้ำ ($\bar{x}$ = 4.01; S.D.= 0.73) ด้านการจัดการขนส่ง ($\bar{x}$ = 3.95; S.D.= 0.73) และด้านการศึกษา ($\bar{x}$ = 4.01; S.D.= 0.71)

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการขับเคลื่อนนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียวแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการขับเคลื่อนนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียวแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวม ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา จำนวน 8 ด้าน ที่คาดว่าจะมีผลต่อการขับเคลื่อนนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียวของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง

และนำมาวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple linear regression analysis) และสร้างสมการทำนายพยากรณ์ตัวแปรตามหรือตัวแปรเกณฑ์ 1 ตัวแปร คือ การขับเคลื่อนนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียวแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง จากตัวแปรอิสระ หรือตัวแปรพยากรณ์ 8 ตัว

ค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ และตัวแปรตามที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม และระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกัน ด้วยวิธี Pearson product moment correlation เป็นการหาระดับความสัมพันธ์เชิงเส้นที่เรียกว่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์(Correlation coefficient) โดยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่มีค่าเป็น (+) หมายความว่า ข้อมูลสองชุดเปลี่ยนแปลงตามกัน กล่าวคือ ถ้าค่าของตัวแปรตัวหนึ่งสูง ค่าของตัวแปรอีกตัวหนึ่งจะสูงด้วย และถ้าค่าของตัวแปรหนึ่งต่ำ ค่าของตัวแปรอีกตัวหนึ่งจะต่ำด้วย สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่มีค่าเป็น (-) หมายความว่า ข้อมูลสองชุดเปลี่ยนแปลงในทางตรงกันข้ามกัน หรือกลับกัน กล่าวคือ ถ้าค่าของตัวแปรตัวหนึ่งสูง ค่าของตัวแปรอีกตัวหนึ่งจะต่ำ และถ้าค่าของตัวแปรตัวหนึ่งต่ำ ค่าของตัวแปรอีกตัวหนึ่งจะสูง ค่าระดับความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจากค่า Correlation coefficient (r) มีเกณฑ์วัดระดับความสัมพันธ์ ได้แก่ ระดับความสัมพันธ์ระหว่าง 0.001– 0.500 ถือว่ามีความสัมพันธ์ค่อนข้างต่ำ ระดับความสัมพันธ์ระหว่าง 0.501– 0.700 ถือว่ามีความสัมพันธ์ปานกลาง และระดับความสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.701 ขึ้นไป ถือว่ามีความสัมพันธ์ค่อนข้างสูง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกันควรมีค่าสูงสุดไม่เกิน 0.85 เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาการเกิดภาวะ Multi-collinearity ซึ่งหมายถึง ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันเองสูงมากเกินไป จนไม่เหมาะสมที่จะนำตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงเข้าไปในสมการทั้งสองตัว

ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมดในการวิจัย (n = 400)

ตัวแปร	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X_6	X_7	X_8	Y
X_1	1								
X_2	.560**	1							
X_3	.694**	.753**	1						
X_4	.756**	.639**	.771**	1					
X_5	.557**	.646**	.696**	.701**	1				

X_6	.595**	.682**	.736**	.699**	.752**	1		
X_7	.563**	.665**	.739**	.685**	.738**	.832**	1	
X_8	.538**	.646**	.689**	641**	712**	791**	829**	1
Y	.544**	.676**	.714**	.672**	.736**	.813**	.799**	.811**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรจำนวน 9 ตัวแปร มีจำนวน 36 คู่ มีค่าความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 36 คู่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเป็นความสัมพันธ์ทางบวกทั้งหมด คู่ที่มีค่าความสัมพันธ์สูงสุด คือ ด้านวัสดุสิ่งของหรือวัสดุอุปกรณ์ (Material) (X_7) กับด้านเงินหรืองบประมาณ (Money) (X_6) ($r_{xy} = .832^{**}$) และคู่ที่มีค่าความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ ด้านการบริหารจัดการ (Management) (X_8) กับด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (X_1) ($r_{xy} = .538^{**}$) กล่าวโดยสรุป มีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเดียวกันและต่างกัน มีความสัมพันธ์ทางบวกทั้งหมด มีนัยสำคัญทางสถิติ และตัวแปรอิสระทั้ง 8 ตัว ไม่มีคู่ใดที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เกิน .85 ที่จะก่อให้เกิดปัญหาการละเมิดสมมติฐานที่กำหนดไว้ไปวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการขับเคลื่อนนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียวแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง ผู้วิจัยจะได้เสนอผลการวิจัย ดังนี้

การวิจัยเชิงปริมาณ

1. ระดับการขับเคลื่อนนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียวแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง พบว่า

ผลการวิเคราะห์ระดับการขับเคลื่อนมหาวิทยาลัยสีเขียวแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.98; S.D.= 0.66) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ตามนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียวของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง อยู่ในระดับมาก ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางระบบโครงสร้างพื้นฐาน ($\bar{x}$ = 4.01; S.D.= 0.71) ด้านการจัด

การพลังงานและการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ ($\bar{x}$ = 3.91; S.D.= 0.75) ด้านการจัดการของเสีย ($\bar{x}$ = 4.00; S.D.= 0.74) ด้านการจัดการทรัพยากรน้ำ ($\bar{x}$ = 4.01; S.D.= 0.73) ด้านการจัดการขนส่ง ($\bar{x}$ = 3.95; S.D.= 0.73) และด้านการศึกษา ($\bar{x}$ = 4.01; S.D.= 0.71)

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการขับเคลื่อนนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียวแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง พบว่า

2.1. ปัจจัยที่นำมาศึกษา ทั้ง 8 ตัวแปร มีความสัมพันธ์พหุคูณกับการขับเคลื่อนนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียวแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง (y) เท่ากับ 0.873 (R = .873) แสดงว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 8 ตัวแปร รวมกันมีความสัมพันธ์กับการขับเคลื่อนนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียวแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง (y) โดยมีค่าความสัมพันธ์ค่อนข้างสูง

2.2. ปัจจัยที่นำมาศึกษา ทั้ง 8 ตัวแปร มีผลต่อการเปลี่ยนแปลง หรือการผันแปรกับการขับเคลื่อนนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียวแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง (y) เท่ากับ 0.761 (R^2 = .761) แสดงว่าตัวแปรอิสระทั้ง 8 ตัวแปรสามารถอธิบายการขับเคลื่อนนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียวแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง (y) ได้ร้อยละ 76.10

2.3. ปัจจัยที่มีผลต่อการขับเคลื่อนมหาวิทยาลัยสีเขียวแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง (y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี จำนวน 4 ตัวแปร สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ เรียงลำดับจากตัวแปรที่มีผลต่อการผันแปรในตัวแปรตามในแบบคะแนนมาตรฐานมากที่สุดไปหาน้อย

การวิจัยเชิงคุณภาพ

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ คณะผู้บริหารมหาวิทยาลัย บุคลากรสายวิชาการ บุคลากรสายสนับสนุนวิชาการ และตัวแทนนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 4 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม และมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จำนวน 20 คน ดังนี้

1.ระดับการขับเคลื่อนนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียวแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง พบว่า

มีแนวโน้มของการขับเคลื่อนนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียวแบบมีส่วนร่วมที่มุ่งเน้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในมหวิทยาลัยให้ตรงตามเกณฑ์การประเมินของมหาวิทยาลัยสีเขียว UI และมีเป้าหมายยกระดับการพัฒนาให้มีอันดับที่ดีขึ้น รวมถึงการรักษาอันดับให้อยู่ในระดับสูงในระยะยาวและเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย และการเป็นองค์กรต้นแบบของการลดการใช้พลังงานและอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม ของมหาวิทยาลัย รวมถึงในการให้ความสำคัญตามนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียวของทั้งผู้บริหารมหาวิทยาลัย

รวมถึงการตื่นตัวของบุคลากรสายวิชาการ บุคลากรสายสนับสนุนวิชาการ และนักศึกษาของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง ที่เพิ่มมากขึ้นกว่าในอดีต ที่มีต่อการขับเคลื่อนนโยบายทั้งหมด 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางระบบโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการจัดการพลังงานละการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ ด้านการจัดการของเสีย ด้านการจัดการทรัพยากรน้ำ ด้านการจัดการขนส่ง และด้านการจัดการศึกษา สอดคล้องกับ ฐิติรัตน์ อิทธิมีชัย และคณะ (2566 : 140) ศึกษาเรื่องยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยสีเขียวอย่างยั่งยืนของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี พบว่า ในงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอตัวแบบการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยสีเขียวอย่างยั่งยืน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ซึ่งจัดเป็นมหาวิทยาลัยในกลุ่มประเภท “ชานเมือง” ที่มีบทบาทสำคัญในการเป็นมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น การวิจัยนี้มุ่งเสนอแนวคิดและยุทธศาสตร์เพื่อสร้างตัวแบบของการเป็นมหาวิทยาลัยสีเขียวอย่าง โดยการศึกษาตัวชี้วัด 6 ด้านสำคัญ คือ ด้านโครงสร้างพื้นที่ ด้านการจัดการพลังงาน ด้านการจัดการน้ำ ด้านการจัดการของเสีย ด้านการจัดการคมนาคมขนส่ง และด้านการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นคู่มือของ UI Green Metric World University Rankings ประเทศอินโดนีเซีย ว่าเหมาะสมและตรงตามบริบทอันจะนำไปสู่การปรับตัวของมหาวิทยาลัยราชภัฏให้เกิดความยั่งยืนหรือไม่ ผลการวิจัยพบว่า ตัวแบบในการพัฒนายุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีไปสู่การเป็นมหาวิทยาลัยสีเขียวอย่างยั่งยืนนั้น หลักคิดที่สำคัญคือต้องมีการจัดการระบบการศึกษาที่ยั่งยืนภายใต้แนวคิดที่เรียกว่า 4C Model ซึ่งจะประกอบด้วยปัจจัยด้านวัฒนธรรมสีเขียว (Culture) , การจัดการพื้นที่เพื่อสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน (Campus), การจัดการศึกษาที่ยั่งยืนภายในสถานศึกษา (Curriculum) และการสร้างภาคีเครือข่ายชุมชนสีเขียวอย่างยั่งยืน (Community)

2.ปัจจัยที่มีผลต่อการขับเคลื่อนนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียวแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง พบว่า

2.1. ปัจจัยที่มีผลทางด้านการมีส่วนร่วม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่า การมีส่วนร่วมในนโยบายมหาวิทยาลัยทั้ง 4 ด้านนั้น ด้านในการปฏิบัติพบว่ามีความชัดเจนมากกว่าการมีส่วนร่วมในด้านอื่น ๆ แต่เป็นการมีส่วนร่วมในลักษณะของการปฏิบัติตามการบังคับบัญชา และการสั่งการจากบนลงล่าง จึงส่งผลให้การปฏิบัติตามนโยบายไม่ได้มาจากความตั้งใจในการลดการใช้พลังงาน และอนุรักษณ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมอย่างแท้จริง ถึงแม้จะพบถึงความสนใจและการตื่นตัวในการขับเคลื่อนนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียวมากขึ้นก็ตาม แต่ยังติดปัญหาด้านจิตสำนึก ทัศนคติ และพฤติกรรมของบุคลากรและนักศึกษาภายในมหาวิทยาลัย จึงส่งผลต่อการมีส่วนร่วมยังไม่เต็มที่ และเต็มศักยภาพ สอดคล้องกับ โมทนา สิทธิพิทักษ์ และคณะ (2564: 2/10) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยแห่งความสำเร็จของมหาวิทยาลัยสีเขียวที่ยั่งยืน พบว่า ปัจจัยแห่งความสำเร็จของมหาวิทยาลัยสีเขียวที่ยั่งยืนมี 4 ปัจจัย ประกอบด้วย ปัจจัยที่ 1 การกำหนดนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียวหรือมหาวิทยาลัยที่ยั่งยืนที่ครอบคลุมประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ทั้งทางด้านกายภาพ

และการสร้างความตระหนักรู้ ให้กับประชาคมในมหาวิทยาลัย ปัจจัยที่ 2 การมีส่วนร่วมของทุกคน โดยเฉพาะผู้บริหารรวมถึงการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินการตามนโยบายที่ได้ประกาศไว้อย่างชัดเจน ปัจจัยที่ 3 การกำหนดตัวชี้วัด เป้าหมาย การติดตาม ประเมินผลโครงการและกิจกรรม โดยใช้กระบวนการคุณภาพ (P-D-C-A) ปัจจัยที่ 4 การเรียนรู้เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงในทุกภาคส่วนของมหาวิทยาลัยไม่ว่าจะเป็นระดับผู้บริหาร คณาจารย์บุคลากรสายสนับสนุน รวมถึงนิสิตนักศึกษาให้ใส่ใจมีความรู้ความตระหนักและพฤติกรรมด้านสิ่งแวดล้อม

2.2. ปัจจัยตามแนวคิดการบริหารจัดการ 4M ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านการบริหารการจัดการ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียวมากที่สุด คือ ด้านการบริหารจัดการ เพราะถือเป็นกระบวนการที่สำคัญและเป็นเครื่องมือในการดำเนินการให้อีก 3M คือ คน เงิน สิ่งของ จะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว ส่วนปัจจัยด้านบุคลากรนั้น มหาวิทยาลัยควรมีการพัฒนาศักยภาพเพื่อให้ตอบสนองต่อนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียว และเนื่องจากการขับเคลื่อนนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียวทั้ง 6 ด้านให้ประสบผลสำเร็จ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก และการจัดสรรวัสดุอุปกรณ์ให้เหมาะสม จึงส่งผลให้เกิดปัญหาทางด้านงบประมาณที่จำกัดไม่เพียงพอ และส่งผลต่อการจัดสรรวัสดุอุปกรณ์ตามมาอีกด้วย สอดคล้องกับ สราวุธ แพพวก และสมบูรณ์ ศิริสรรหิรัญ (2566 ; 171) ศึกษาเรื่องแนวทางการเป็นมหาวิทยาลัยสีเขียว เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสถาบันอุดมศึกษา พบว่า การดำเนินการในการเป็นมหาวิทยาลัยสีเขียวของมหาวิทยาลัยมหิดล มีการดำเนินงานที่สอดคล้องตามเกณฑ์การประเมิน UI Green Metric ครบทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ 1) การดำเนินการด้านสถานที่และโครงสร้างพื้นฐาน 2) การดำเนินการด้านพลังงานและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ 3) การดำเนินการด้านการจัดการของเสีย 4) การดำเนินการด้านการจัดการน้ำ 5) การดำเนินการด้านการขนส่ง และ 6) การดำเนินการด้านการศึกษาและวิจัย สำหรับปัญหาและอุปสรรคที่พบ ได้แก่ 1) การสร้างจิตสำนึกและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม 2) การจัดสรรงบประมาณไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ 3) การจัดเก็บข้อมูลที่มีความหลากหลาย 4) ขาดการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีในการดำเนินการ และ 5) การสร้างความผูกพันกับชุมชน ด้านปัจจัยความสำเร็จ ได้แก่ 1) ผู้บริหารมีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน 2) การมีส่วนร่วมของทุกคน 3) การสื่อสารและถ่ายทอดข้อมูลอย่างมีประสิทธิผล 4) การรณรงค์และประชาสัมพันธ์ และ 5) การสร้างเครือข่ายกับมหาวิทยาลัยอื่น ในตอนท้ายผู้วิจัยยังได้สังเคราะห์และพัฒนาตัวแบบ U-GREEN เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนามหาวิทยาลัยสีเขียวที่ยั่งยืน ให้แก่สถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ

3. แนวทางการขับเคลื่อนนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียวแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง พบประเด็นที่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ ดังนี้

ประการที่แรก

การขับเคลื่อนนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียวแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง ควรมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้มีความรู้สึกต่อการรับผิดชอบต่อส่วนรวม มีจิตสำนึกต่อหน้าที่ในการรักษาทรัพยากรสิ่งแวดล้อมให้คนรุ่นต่อไปได้มีโอกาสได้ใช้ เหมือนกับคนรุ่นปัจจุบัน รู้จักหวงแหนและรู้คุณค่าในการใช้พลังงาน เพราะหากมีการบริหารจัดการที่ดี มีการวางแผนที่เหมาะสม หรือมีการจัดสรรงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ดีเพียงใดก็ตาม หากแต่บุคลากรขาดจิตสำนึก ย่อมส่งผลให้การดำเนินการไปสู่เป้าหมายนั้นไม่สามารถบรรลุได้ และถือเป็นการเสียเวลาโดยไม่มีประโยชน์

ประการที่สอง

การขับเคลื่อนการดำเนินนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียวแบบมีส่วนร่วมต้องอาศัยปัจจัยหลายด้านเข้าด้วยกัน นอกจากการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรแล้วนั้น สิ่งสำคัญประการต่อมา คือ มหาวิทยาลัยควรพัฒนาและหาแนวทางใหม่ในการจัดสรรงบประมาณ เพื่อมาขับเคลื่อนนโยบาย ด้วยจากจัดหารายได้ทางอื่น ๆ เข้ามาเพื่อเป็นเครื่องมือเสริมเพื่อช่วยในยามที่เครื่องมือหลักหรืองบประมาณไม่เพียงพอต่อการดำเนินนโยบาย เพราะมหาวิทยาลัยเป็นองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่หลายอย่าง และต้องรับผิดชอบบุคลากรเป็นจำนวนมาก จึงเป็นเรื่องยากในการที่ทุ่มเทงบประมาณมาที่นโยบายใดนโยบายหนึ่งเพียงอย่างเดียว และเป็นการป้องกันการขาดแคลนงบประมาณในระยะยาวอีกทางหนึ่งด้วย

ประการที่สาม

มหาวิทยาลัยควรเร่งสร้างวัฒนธรรมองค์กรตามนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียว สร้างจิตสำนึก ทัศนคติและพฤติกรรมภายในองค์กร ให้ทุกคนรู้คุณค่า รู้จักใช้ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม และพลังงานอย่างประหยัด ปลุกฝังสร้างค่านิยมร่วมในการร่วมมือกันปฏิบัติงาน และกิจกรรมต่าง ๆ ตามนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียวด้วยความเต็มใจ ที่ไม่ใช่การสั่งการหรือการบังคับบัญชา

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยแนวทางการขับเคลื่อนนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียวแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง ควรนำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนการกำหนดนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียวของมหาวิทยาลัย ให้มีทิศทางสอดคล้องกับบริบทสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงทางสภาพสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรที่ลดน้อยลงอย่างคุ้มค่าและยั่งยืน

2. ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง ควรนำแนวทางการขับเคลื่อนนโยบายมหาวิทยาลีเขียวแบบมีส่วนร่วมไปดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อประสิทธิผลในระยะยาวของการดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

1. ควรมีการศึกษาค้นคว้าเพื่อหาสาเหตุปัญหาอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียวแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง ในมิติอื่น ๆ ของบริบทที่แตกต่างกัน นอกจากปัจจัยที่ส่งผล 8 ด้าน ที่ทำการวิจัยนี้แล้ว

2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบกับกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคอื่น ๆ เพื่อให้ได้ข้อสนเทศและนำมาประยุกต์ใช้ในพัฒนาการบริหารจัดการและการขับเคลื่อนนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียวแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่างต่อไป

3. ควรมีการติดตามประเมินผลการขับเคลื่อนนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียวแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่างอย่างสม่ำเสมอ เพื่อความต่อเนื่องของการดำเนินนโยบายของทุกภาคส่วนเพื่อให้สัมฤทธิ์ผลและนำไปสู่การเป็นมหาวิทยาลัยสีเขียวอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1. มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่างควรส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในการขับเคลื่อนนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียว เพื่อยกระดับการขับเคลื่อนนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียวให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และส่งผลต่อการจัดอันดับมหาวิทยาลัยสีเขียวของ UI ให้สูงขึ้น

2. มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่างควรวิเคราะห์บริบทของการเปลี่ยนแปลงสภาพสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรที่มีความแตกต่างกันของแต่ละมหาวิทยาลัย เพื่อนำมาปรับปรุงการบริหารจัดการในการขับเคลื่อนนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียวต่อไป

3. มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่างควรมีการศึกษาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการขับเคลื่อนนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียวแบบมีส่วนร่วม ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อให้ได้แนวทางการขับเคลื่อนนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียวที่ดี ชัดเจน เป็นรูปธรรมอย่างยั่งยืนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

ฐิติรัตน์ อิทธิมีชัย และคณะ. (2566). ยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยสีเขียวอย่างยั่งยืนของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี. *วารสารสหวิทยาการสังคมศาสตร์และการสื่อสาร.* 6 (1), 139-149.

พนาวัน เปรมศรี และ โชติ บดีรัฐ. (2565). ผลสัมฤทธิ์การดำเนินการสู่ความเป็นมหาวิทยาลัยสีเขียว. *วารสาร Journal of modern Learning Development.* 7 (9), 423-435.

โมทนา สิทธิพิทักษ์. (2558). *การพัฒนารูปแบบมหาวิทยาลัยสีเขียวแบบยั่งยืนของสถาบันอุดมศึกษาไทย.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา ภาควิชานโยบายการจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

โมทนา สิทธิพิทักษ์, สิริฉันท์ สถิรกุล เตชพาหพงษ์ และพันธ์ศักดิ์ พลสารัมย์. (2564). ปัจจัยแห่งความสำเร็จของมหาวิทยาลัยสีเขียวที่ยั่งยืน. *วารสารครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.* 49 (2), 1-10.

สราวุธ แพพวก และสมบูรณ์ ศิริสรรหิรัญ. (2566). แนวทางการเป็นมหาวิทยาลัยสีเขียวเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสถาบันอุดมศึกษา. *วารสารสังคมศาสตร์บูรณาการมหาวิทยาลัยมหิดล.* 10 (2), 171-191.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13.* กรุงเทพมหานคร: สำนักงานงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis.* (3rd ed). New York: John Wiley and Sons.

การพัฒนาศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์ ตำบลท่าแค อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง

Developing the Potential of Creative Tourism Activities with Manohra Culture, Thakhae Subdistrict, Mueang District, Phatthalung Province

จินตนา กสินันท์[1],
ชัชวาล ชุมรักษา[2], ขรรค์ชัย แซ่แต้[3],
ศิลป์ชัย สุวรรณมณี[4], พลากร คล้ายทอง[5] และ วิลาสินี ธนพิทักษ์[6]
[1,2,3,4,6]มหาวิทยาลัยทักษิณ [3]มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
Chintana Kasinant[1],
Chatchawan Chumkaksa[2], Kanchai Seatae[3],
Sinchai Suwanamanee[4], Palagon Kaitong[5] and Wilasinee Thanawitak[6]
[1,2,3,4,6]Thaksin University [5]Rajamangala University of Technology Rattanakosin
Corresponding Author, E-mail: kchintana@tsu.ac.th

****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาศักยภาพในการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์ ตำบลท่าแค อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์ กลุ่มเป้าหมายได้จากการเข้าร่วมโครงการแบบอาสาสมัคร ประกอบด้วยกลุ่มผู้นำชุมชน ชาวชุมชนท่าแครวมจำนวน 35 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยดำเนินการศึกษาจากข้อมูลเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึกและการสัมภาษณ์ไม่เป็นทางการกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการอุปนัย และ 3)เพื่อศึกษาผลการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์ กลุ่มเป้าหมายได้แก่นักท่องเที่ยวจำนวน 30 ได้มาโดยวิธีการอาสาสมัคร สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. ชุมชนท่าแคมีศักยภาพในการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์ซึ่งเป็นกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้ได้จากในชุมชน โดยกิจกรรมการท่องเที่ยวนี้สามารถทำได้จริงและไม่ขัดต่อความเชื่อกับวัฒนธรรมมมโนราห์โรงครู กิจกรรมที่มีศักยภาพที่จะนำมาพัฒนาเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มี 3 กิจกรรมคือ กิจกรรมชมแหล่งเรียนรู้มโนราห์ท่าแค กิจกรรมหัดรำมโนราห์ และกิจกรรมร้อยลูกปัดมโนราห์ สถานที่ที่ใช้สำหรับกิจกรรมการท่องเที่ยวมักมีการจัดกิจกรรมวัดท่าแคเป็นหลัก ปัจจัยสนับสนุนการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์มี 3 ประเด็นคือ การมีสิ่งอำนวย

* วันที่รับบทความ : 1 เมษายน 2567; วันแก้ไขบทความ 24 เมษายน 2567; วันตอบรับบทความ : 27 เมษายน 2567
Received: April 1 2024; Revised: April 24 2024; Accepted: April 27 2024

ความสะดวก ทางการท่องเที่ยวภายในพื้นที่ การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน และการสนับสนุนจากเทศบาลตำบลท่าแคและหน่วยงานด้านการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุง

2. แนวทางการส่งเสริมศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์ คือ ร่วมผลักดันยกระดับงานวัฒนธรรมมโนราห์โรงครูท่าแคให้มีความยิ่งใหญ่ระดับประเทศเพื่อให้มีนักท่องเที่ยวจากต่างภูมิภาคเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่มากยิ่งขึ้น ควรมีกิจกรรมการท่องเที่ยวรองในพื้นที่เพื่อส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี ควรส่งเสริมการปลูกจิตสำนึกในเรื่องเอกลักษณ์และคุณค่าวัฒนธรรมท้องถิ่น ควรมีการใช้สื่อกิจกรรมเพื่อการประชาสัมพันธ์รวมทั้งควรมีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อในรูปแบบที่หลากหลายและช่องทางการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพอย่างสม่ำเสมอ

3. ผลการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์ พบว่านักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ($\overline{X} = 4.53$)

คำสำคัญ ศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์; วัฒนธรรมมโนราห์; จังหวัดพัทลุง

Abstract

The objectives of this research are 1) to study the potential for developing creative tourism activities with Manohra culture, Thakhae subdistrict, Mueang district, Phatthalung province, and 2) to study guidelines for developing the potential for creative tourism activities with Manohra culture. The target group can be obtained from volunteer participation in the project. Consisting of a group of community leaders 35 peoples in the Thakhae community. Data were collected by conducting a study from document data, in-depth interviews and informal interviews with relevant persons, and small group discussion with Thakhae community leaders, data were analyzed using an inductive method and 3) to study the results of organizing creative tourism activities with Manohra culture. The target group includes 30 tourists, it was obtained through volunteering by tourists who visited Wat Tha Khae. Statistics used in data analysis include mean and standard deviation.

The research results found that

1. The Thakhae community has the potential to carry out creative tourism activities with Manohar culture, which is an activity that tourists can learn from in the community. This tourism activity can be done and does not conflict with beliefs and manohra-rong-khru culture. The activities have the potential to be developed into creative tourism activities; 1) an activity to visit the manohra Thakhae learning center, 2) activities for learning to sing and dance manohra, 3) manohra bead-stringing activity. Places used for tourism activities usually organized Wat-Thakhae. Factors supporting the development of creative tourism activities with Manohar culture include 3 points; the presence of tourism facilities within the area; the participation of people in the community and support from Thakhae subdistrict municipality.

2. Guidelines for promoting the potential of creative tourism activities with Manohra culture are; to join in pushing to elevate the Manohra-rong-khru Thakhae cultural event to national greatness to attract more tourists from different regions to visit the area, there are secondary tourism activities in the area to promote tourism throughout the year , promote the cultivation of awareness of the uniqueness and value of local culture to students and local youth

and activity media should be used for public relations, including public relations through various forms of media and effective communication channels on a regular basis.

3.The results of organizing creative tourism activities with Manohra culture are at the most satisfactory level. ($\overline{X}$ = 4.53)

Keywords: Potential of Creative Tourism Activities; Manohra culture; Phatthalung province

บทนำ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่สำคัญยิ่งต่อประเทศการเติบโตของอุตสาหกรรมนี้ เป็นผลให้เกิดการลงทุนสร้างเม็ดเงินในประเทศมากขึ้นนอกจากผลประโยชน์จะตกอยู่ภายในประเทศแล้วยังสามารถสร้างงานสร้างอาชีพอีกหลายแขนงก่อให้เกิดการกระจายงานกระจายรายได้ไปสู่ท้องถิ่นต่าง ๆ นับเป็นการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจอันเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศชาติ ดังนั้นอาจจะกล่าวได้ว่าอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมหลักที่สำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพัฒนาสังคมของประเทศไทยได้ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นการท่องเที่ยวที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ มีโอกาสในการพัฒนาศักยภาพเชิงสร้างสรรค์ผ่านกิจกรรมการมีส่วนร่วมและจากประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้ ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะ ของจุดหมายปลายทางของวันหยุดของนักท่องเที่ยว นอกจากนี้การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ยังหมายถึงการท่องเที่ยวที่สัมพันธ์กับประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม วิถีชุมชนและเอกลักษณ์ของสถานที่ โดยนักท่องเที่ยวได้เรียนรู้เพื่อสร้างประสบการณ์ตรงร่วมกับเจ้าของวัฒนธรรมและมีโอกาสได้ใช้ชีวิตร่วมกันกับเจ้าของสถานที่ อีกทั้งยังเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม วิถีชุมชน และเอกลักษณ์ของสถานที่ ไม่ใช่กิจกรรมที่เน้นรายได้ของชุมชนแต่เป็นกิจกรรมที่เน้นคุณค่าของชุมชนเท่านั้น (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560 : 8)

"ถิ่นกำเนิดโนราดัง แดนหนังดี ที่นาสวย รวยใบพลู" คือ คำขวัญประจำตำบลท่าแค “ตำบลท่าแค” อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง มีชื่อเดิมชื่อว่า “ตำบลท่าแพ” ปัจจุบันได้เปลี่ยนมาเป็นตำบลท่าแค โดยในสมัยโบราณ พ.ศ. 2460 สมัยนั้นที่ตั้งจังหวัดพัทลุง ตั้งอยู่ที่ตำบลท่าแคมีสายลำคลองที่กว้างใหญ่เป็นแหล่งน้ำธรรมชาติ ซึ่งไหลมาจากเทือกเขาบรรทัด ผ่านลงมาเรื่อย ๆ จนถึงตำบลท่าแค ผ่านเลยลงไปถึงตำบลลำปำ จรดทะเลสาบ ณ พื้นที่แห่งนี้มี “โนราโรงครูวัดท่าแค” จังหวัดพัทลุง ที่ได้ชื่อว่าเป็นศูนย์รวมแห่งความศรัทธาของคนโนราบนดินแดนด้ามขวานที่น่าสนใจยิ่ง ทุกปีจะมีการจัดงานประเพณีวัฒนธรรมแห่งความเชื่อ ความศรัทธาของลูกหลานมโนราห์ที่สืบทอดต่อกันมายาวนานหลายสิบปี งานพิธีกรรมอันศักดิ์สิทธิ์ของคนใต้ที่ต้องอนุรักษ์ไปชั่วลูกชั่วหลาน ซึ่งกิจกรรมต่างๆ เหล่านี้ถูกบรรจุลงในปฏิทินการท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ทำให้มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติหลั่งไหลเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่เพิ่มขึ้น ส่งผลต่อการเติบโตของเศรษฐกิจของคนในชุมชนท่าแคด้วยเช่นกัน (เทศบาลตำบลท่าแค : ออนไลน์)

จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้นำชุมชน ชาวชุมชนท่าแค ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพัทลุง ต่างได้ข้อสรุปที่ตรงกันว่าชุมชนท่าแคมีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นอย่างสูง และเพื่อเป็นขับเคลื่อนการท่องเที่ยวในพื้นที่ให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ การพัฒนาศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์ ตำบลท่าแค อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุงจะเป็นกิจกรรมหลักที่ให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อเผยแพร่วัฒนธรรมโนราท่าแค ซึ่งทุกปีจะมีการจัดกิจกรรม “โนราโรงครูวัดท่าแค” จังหวัดพัทลุง ชาวชุมชนท่าแคจะมีรายได้จากการจัดกิจกรรมนี้ และเพื่อเป็นการเผยแพร่วัฒนธรรมมโนราห์ ตำบลท่าแค และให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสความเป็นตัวตนดั้งเดิมอย่างลึกซึ้งผ่านการทำกิจกรรมร่วมกับคนในท้องถิ่น เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าใจการแสดงมโนราห์โรงครูวัดท่าแคมากยิ่งขึ้น นักท่องเที่ยวสามารถฝึกร้องโนรา ฝึกร้อยลูกปัด เป็นต้น

ด้วยมูลเหตุที่กล่าวมา คณะผู้วิจัยจึงได้มองเห็นโอกาสในการพัฒนาศักยภาพในการจัดกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์ ตำบลท่าแค อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง ให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น ควบคู่ไปกับการที่นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ในรูปแบบใหม่ผ่านการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมกับชุมชนที่เป็นเจ้าของวัฒนธรรมอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาศักยภาพในการพัฒนาศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์
3. เพื่อศึกษาผลการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยในครั้งนี้ดำเนินการวิจัยแบบผสมผสาน มีขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาศักยภาพในการพัฒนาศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์ โดยคณะผู้วิจัยดำเนินการ 1) ศึกษาความเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมศึกษาโดยการวิเคราะห์เอกสารและสัมภาษณ์ ผู้นำชุมชนจำนวน 3 คนโดยใช้แบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ด้านอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมศึกษาของพื้นที่ รวมถึงศึกษาบริบทพื้นที่ชุมชนท่าแค โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมและติดต่อประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับโครงการ เพื่อให้ได้กลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมโครงการ พื้นที่เป้าหมายได้แก่ พื้นที่หมู่ที่ 4 บ้านท่าแคประกอบด้วยกลุ่มบ้านท่าแค, บ้านหนองเพ็ง,บ้านใต้เลียบ รวมจำนวน 381 ครัวเรือน 2) จากนั้นจัดประชุมชี้แจงโครงการ จัดสนทนากลุ่มกับผู้นำชุมชนอย่างเป็นทางการและชาวชุมชนท่าแค และสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและชาวชุมชนท่าแค รวมจำนวน

35 คน ด้วยแบบสัมภาษณ์ประกอบการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์” (3) สรุปผลการประชุมโครงการเพื่อการเตรียมความพร้อมในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์ เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งโครงสร้างด้านอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมศึกษาของพื้นที่ และ 2) แบบสัมภาษณ์ประกอบการวิจัยเรื่องการพัฒนาศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์ ที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญด้านวัดประเมินผลจำนวน 3 ท่าน ได้ค่าดัชนีความตรงอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสรุปแบบอุปนัยนำเสนอเป็นความเรียง

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์ โดยคณะผู้วิจัยดำเนินศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์ โดยการวิเคราะห์เอกสารและสัมภาษณ์ ผู้นำชุมชนจำนวน 5 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ด้านแนวทางการพัฒนาศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์

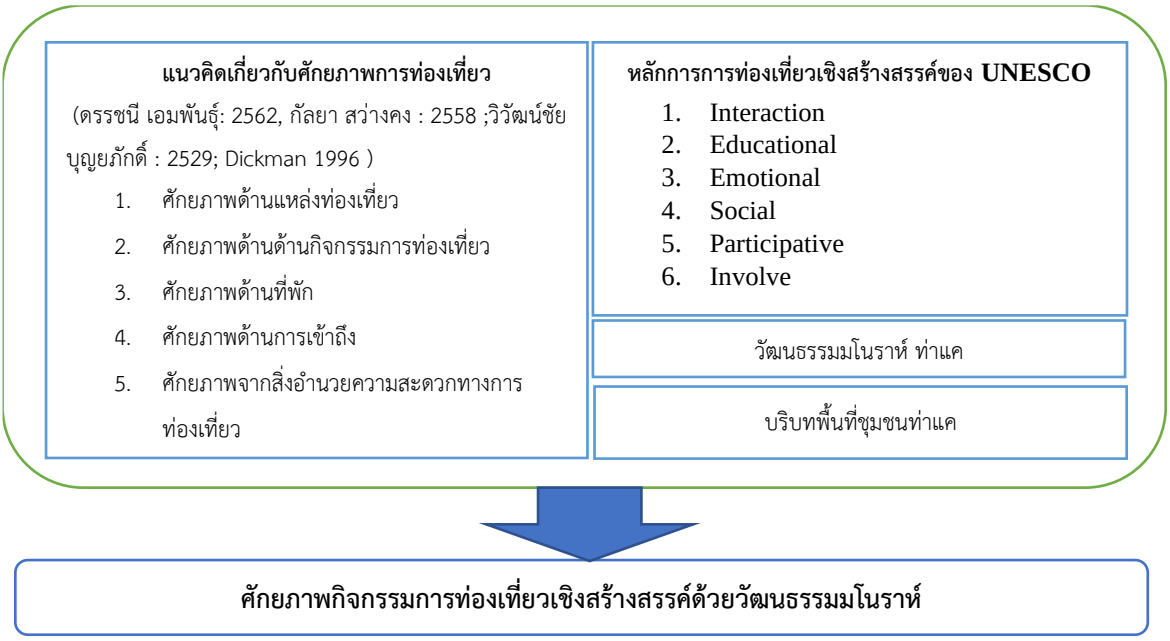
ระยะที่ 3 ประเมินผลการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์ ตำบลท่าแค อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง หลังจากที่คณะผู้วิจัยได้พบว่าพื้นที่ตำบลท่าแคมีศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์ คณะผู้วิจัยได้ออกแบบและพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์ และได้ทดลองจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวให้กับกลุ่มนักท่องเที่ยวได้มีประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์ โดยคณะผู้วิจัย 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบและพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์ โดยใช้ข้อมูลบริบทเชิงพื้นที่ แนวคิดทฤษฎีสื่อประเภทกิจกรรม มโนราห์โรงครู แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงชุมชนเป็นฐานในการออกแบบ ร่วมกับใช้แนวคิด ADDIE Model มีขั้นตอนประกอบด้วย การวิเคราะห์ (analysis) การออกแบบ (design) การพัฒนา (development) การประยุกต์ใช้สื่อ (implement) การประเมิน (evaluation) 2)ดำเนินการออกแบบและพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์ ตำบลท่าแค อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุงร่วมกับตัวแทนชาวชุมชนท่าแครวมทั้งหมดจำนวน 15 คนโดยวิธีการอาสาสมัคร 3) ตรวจสอบ /ปรับปรุง/ แก้ไข ร่างคู่มือการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์ โดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง คณะผู้วิจัยกำหนดหลักเกณฑ์การเลือกผู้เชี่ยวชาญคือมีประสบการณ์การทำงานด้านการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว ด้านสื่อประชาสัมพันธ์ ด้านการวัดและประเมินผลที่มีประสบการณ์ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม และจัดเวทีแลกเปลี่ยนและระดมความคิดเห็น ประชุมวิพากษ์ การประเมินความเหมาะสมของจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์ ตำบลท่าแค อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง หลังจากที่ได้คู่มือการจัดกิจกรรม

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์แล้ว คณะผู้วิจัย 4)ทดลองจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์ ตำบลท่าแค อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง กับกลุ่มเป้าหมายได้แก่ นักท่องเที่ยวจำนวน 30 คนที่มาเที่ยวชมวันท่าแคในช่วงเดือนมีนาคมถึงเดือนพฤษภาคม 2565 ได้มาโดยวิธีการอาสาสมัครของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวที่วัดท่าแค ให้กลุ่มเป้าหมายทำแบบวัดความพึงพอใจต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์ ตำบลท่าแค อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง 5) สรุปการประเมินผลการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์ และวิเคราะห์และสรุป ถอดบทเรียนเงื่อนไขปัจจัยเอื้อ และปัจจัยที่เป็นอุปสรรคของการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบวัดความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์ที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยมีขึ้นตอนการสร้างและการหาคุณภาพคือ 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพ คู่มือต่าง ๆ เพื่อกำหนดประเด็นการประเมิน 2) ยกร่างแบบวัดความพึงพอใจต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์ โดยแบบประเมินคุณภาพ แบ่งออกเป็น 2 ตอน 3) ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญด้านวัดประเมินผล จำนวน 3 ท่าน ได้ค่าดัชนีความตรงอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 และปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ วิเคราะห์ข้อมูลผลความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์ โดยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย กำหนดการแปลความหมายดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 103) ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับน้อยค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับปานกลางค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ดรรชนี เอมพันธุ์ (2562 : 15) กัลยา สว่างคง (2558 : 14) Dickman, S. (1996) เพื่อสร้างกรอบแนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพการท่องเที่ยว และศึกษาหลักการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดของ UNESCO (2006 : 3) แนวคิดเรื่องวัฒนธรรมโมราห์ท่าแค และบริบทชุมชนท่าแค โดยกำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์

คณะผู้วิจัยดำเนินการศึกษาศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์ ตำบลท่าแค อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง ครอบคลุมประเด็นการพัฒนาศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์ ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์มีขั้นตอนอย่างไรบ้าง บุคคลที่ควรมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์ประกอบด้วยใครบ้าง สื่อหรือกิจกรรมที่ชุมชนอยากใช้ในการติดต่อสื่อสารกับนักท่องเที่ยวมีอะไรบ้าง ประโยชน์ของดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์ พบว่า 1) ชุมชนท่าแคมีศักยภาพในการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์ ซึ่งวัดท่าแคแห่งนี้เป็น

แหล่งรวบรวมองค์ความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมมโนราห์ท่าแค และเป็นแหล่งเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมมโนราห์อันมีชื่อเสียงโด่งดังจนได้รับการขึ้นทะเบียนจากองค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ให้เป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ สำหรับกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้ได้จากในชุมชน สามารถทำได้จริง และไม่ขัดต่อความเชื่อของมโนราห์โรงครู ชุมชนมีกิจกรรมที่มีศักยภาพที่จะนำมาพัฒนาเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 3 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมชมแหล่งเรียนรู้โนราท่าแค กิจกรรมหัดรำมโนราห์ กิจกรรมร้อยลูกปัดมโนราห์ โดยในแต่ละกิจกรรมจะมีปราชญ์ชุมชนถ่ายทอดเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับแต่ละกิจกรรมมีการแนะนำดูแลการปฏิบัติตนให้กับนักท่องเที่ยวเมื่อนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมที่วัดท่าแค ในแต่ละกิจกรรมจะมีปราชญ์ชาวบ้านที่ให้ความรู้ หรือเป็นผู้นำทำกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น โนราเกรียงเดช โนราพรทิพย์ เป็นต้น สถานที่ที่ใช้สำหรับกิจกรรมการท่องเที่ยวมักมีการจัดกิจกรรมวัดท่าแคเป็นหลักซึ่งถือเป็นศูนย์เรียนรู้มโนราห์วัดท่าแค ปกติจะมีเจ้าหน้าที่อยู่ประจำวัดท่าแคทำหน้าที่ให้ข้อมูลข่าวสารกับนักท่องเที่ยว หากมีจำนวนนักท่องเที่ยวเข้ามาเป็นกลุ่มใหญ่จะใช้พื้นที่บริเวณวัดท่าแคเป็นสถานที่ในการจัดกิจกรรม แต่ถ้าเป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มเล็กจะใช้พื้นที่บริเวณบ้านของมโนราห์เป็นสถานที่ในการทำกิจกรรม และเมื่อนักท่องเที่ยวเข้าศึกษาเรียนรู้ที่วัดท่าแคแล้วนักท่องเที่ยวจะได้รับหนังสือความเชื่อและพิธีกรรมโนราโรงครูวัดท่าแคคนละ 1 เล่ม ปัจจัยสนับสนุนการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์ ตำบลท่าแค อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุงมี 3 ประเด็นคือ 1) มีสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวภายในพื้นที่ได้แก่ ที่พัก ร้านอาหาร และป้ายบอกสถานที่ 2) การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน 3) การสนับสนุนจากเทศบาลตำบลท่าแคซึ่งเป็นหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่และหน่วยงานด้านการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในจังหวัด เช่น สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา สำนักงานวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดพัทลุง

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์ จากการวิเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้นำชุมชน ปราชญ์ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์ พบว่าแนวทางการส่งเสริมศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์ คือ 1) ร่วมผลักดันยกระดับงานวัฒนธรรมมโนราห์โรงครูท่าแคให้มีความยิ่งใหญ่ระดับประเทศ เพื่อให้มีนักท่องเที่ยวจากต่างภูมิภาคเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่มากยิ่งขึ้น 2) ควรมีกิจกรรมการท่องเที่ยวรองในพื้นที่เพื่อส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี นอกเหนือจากงานมโนราห์โรงครูท่าแคที่จัดอย่างยิ่งใหญ่เป็นประจำในช่วงเดือนพฤษภาคมของทุกปี 3) ควรส่งเสริมการปลูกจิตสำนึกในเรื่องเอกลักษณ์และคุณค่าวัฒนธรรมท้องถิ่นให้กับนักเรียนและเยาวชนในท้องถิ่นเพื่อให้เกิดการยั่งยืนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์ 4)ควรมีการใช้สื่อกิจกรรมเพื่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในชุมชน รวมทั้งควรมีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อในรูปแบบที่

หลากหลายและช่องทางการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ทุกช่วงวัย

ตอนที่ 3 ผลการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์ ตำบลท่าแค อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบและพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์โดยใช้ข้อมูลบริบทเชิงพื้นที่ แนวคิดทฤษฎีสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์มโนราห์โรงครู แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงชุมชนเป็นฐานในการออกแบบ และจากการออกแบบพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์ท่าแคร่วมกับตัวแทนชาวชุมชนท่าแค พบว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวที่สามารถจัดทำได้ นักท่องเที่ยวสามารถลงมือปฏิบัติได้จริง ซึ่งไม่ขัดต่อความเชื่อและหลักของมโนราห์โรงครู โดยมีกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์ จำนวน 3 กิจกรรม ทั้งนี้นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่ด้วยตนเอง อาจไม่ได้ลงมือทำกิจกรรมครบทั้ง 3 กิจกรรม คือ**กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมชมแหล่งเรียนรู้มโนราห์ท่าแค** เมื่อนักท่องเที่ยวมาถึงวัดท่าแค ให้นักท่องเที่ยวสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในวัดท่าแคตามลำดับ จากนั้นผู้ดำเนินกิจกรรมเล่าประวัติของตำบลท่าแค ประวัติพ่อขุนศรีศรัทธา ประวัติมโนราห์โรงครูท่าแค และนักท่องเที่ยวสามารถสแกนคิวอาร์โค้ดอธิบายเครื่องแต่งกายมโนราห์ หากนักท่องเที่ยวเดินทางมาด้วยตนเองก็สามารถสแกนคิวอาร์โค้ดเพื่อดูลำดับการสักการะสิ่งศักดิ์ในวัดท่าแคได้ด้วยตนเอง และสามารถเดินทางเยี่ยมชมบ้านมโนราห์ในพื้นที่ท่าแคได้ด้วยตนเอง โดยสแกนคิวอาร์โค้ดแนะนำให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปตามเส้นทางท่องเที่ยวมโนราห์ในท่าแค **กิจกรรมที่ 2 “หัดรำมโนราห์”** ผู้ดำเนินกิจกรรมสาธิตท่ารำมโนราห์ทั้ง 12 ท่ารำให้นักท่องเที่ยวได้ชม และให้นักท่องเที่ยวได้ทำตาม โดยนักท่องเที่ยวต้องแต่งกายในชุดที่เหมาะสมสำหรับการหัดรำในท่าเบื้องต้น จากนั้นนักท่องเที่ยวได้ฝึกทำในท่าเบื้องต้น ผู้ดำเนินกิจกรรมแนะนำการรำในท่าที่ถูกต้อง รวมถึงอธิบายถึงการประยุกต์ใช้การหัดรำเพื่อเป็นการออกกำลังกาย **กิจกรรมที่ 3 “ร้อยลูกปัดมโนราห์”** ผู้ดำเนินกิจกรรมพานักท่องเที่ยวชมแหล่งเรียนรู้ ร้อยลูกปัดมโนราห์ พร้อมอธิบายลักษณะของลูกปัด สีของลูกปัด เทคนิคการร้อยลูกปัด ยกตัวอย่างการร้อยลูกปัดห้อยพวงกุญแจ จัดเตรียมอุปกรณ์สำหรับร้อยลูกปัดมโนราห์ และมีตัวอย่างชิ้นงานที่ทำเสร็จแล้ว 3 -4 ลาย จากนั้นนักท่องเที่ยวร้อยลูกปัด ระหว่างนั้นผู้อธิบายให้คำแนะนำในการร้อย ผู้อธิบายตรวจสอบความแข็งของพวกกุญแจลูกปัดที่นักท่องเที่ยวร้อย เมื่อเห็นว่า แข็งแรง สวยงาม ส่งมอบให้นักท่องเที่ยวนำกลับไปเป็นของที่ระลึก

รูปที่ 1 นักท่องเที่ยวเข้าร่วมกิจกรรมโดยมีมโนราห์เกรียงเดช ขำณรงค์ เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาระดับความพึงพอใจต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์

รายการประเมินคุณภาพ	ระดับความพึงพอใจ		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1. การจัดกิจกรรมในครั้งนี้มีประโยชน์ต่อท่าน	4.63	0.63	มากที่สุด
2. ท่านได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม	4.56	0.56	มากที่สุด
3. ท่านได้รับความรู้/ประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรม	4.56	0.67	มากที่สุด
4. รูปแบบในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.46	0.57	มาก
5. ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.46	0.63	มาก
6. วิธีการดำเนินกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.46	0.63	มาก
7. สถานที่จัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.50	0.63	มากที่สุด

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาระดับความพึงพอใจต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์ (ต่อ)

รายการประเมินคุณภาพ	ระดับความพึงพอใจ		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลความ
8. เจ้าหน้าที่สามารถให้ข้อมูลหรือตอบข้อซักถามได้เป็นอย่างดี	4.56	0.63	มากที่สุด
9. เจ้าหน้าที่มีความสุภาพ เป็นมิตร และเป็นกันเอง	4.56	0.63	มากที่สุด
10. ภาพรวมความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมครั้งนี้	4.60	0.57	มากที่สุด
รวม	**4.53**	**0.60**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 1 พบว่าภาพรวมความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X} = 4.53$) และพบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดในประเด็น 1. การจัดกิจกรรมในครั้งนี้มีประโยชน์ต่อท่าน ($\overline{X}$ = 4.63) 2. ท่านได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ($\overline{X} = 4.56$) 3.ท่านได้รับความรู้/ประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรม ($\overline{X} = 4.56$) 7. สถานที่จัดกิจกรรมมีความเหมาะสม ($\overline{X}$ = 4.50) 8. เจ้าหน้าที่สามารถให้ข้อมูลหรือตอบข้อซักถามได้เป็นอย่างดี ($\overline{X}$ = 4.56) และ 9. เจ้าหน้าที่มีความสุภาพ เป็นมิตรและเป็นกันเอง ($\overline{X} = 4.56$) และพบว่านักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับมากในประเด็น 4. รูปแบบในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม ($\overline{X} = 4.46$) 5. ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม ($\overline{X}$ = 4.46) 6.วิธีการดำเนินกิจกรรมมีความเหมาะสม ($\overline{X} = 4.46$)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลศึกษาศักยภาพในการพัฒนาศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์ ตำบลท่าแค อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง

คณะผู้วิจัยศึกษาบริบทและความต้องการของชุมชนท่าแคที่มีต่อการพัฒนาศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์ โดยเริ่มจากการศึกษาพื้นที่ ศึกษาบริบทของชุมนชน และจัดกิจกรรมการสนทนากลุ่มเพื่อให้ได้ข้อมูล และได้มีการสอบทานข้อมูลในเบื้องต้นกับนักวิจัยชุมชนพบว่าชุมชนท่าแคมีศักยภาพในการพัฒนาศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์ เป็นอย่างมาก โดยในทุก ๆ ปีจะมีกิจกรรมหลักให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชมงานมโนราห์โรงครูวัดท่าแค ซึ่งมีการประชาสัมพันธ์งานมโนราห์โรงครูอย่างกว้างขวางและแพร่หลาย ชุมชนท่าแคมีกิจกรรมที่มีศักยภาพที่จะนำมาพัฒนาเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 3 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมชมแหล่งเรียนรู้มโนราห์ท่าแค กิจกรรมหัดรำมโนราห์ กิจกรรมร้อยลูกปัดมโนราห์ ทั้งนี้ในแต่ละกิจกรรมจะมีผู้เชี่ยวชาญหรือปราชญ์ชาวบ้านที่ให้ความรู้หรือเป็นผู้นำทำกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น มโนราห์เกรียงเดช มโนราห์พรทิพย์ เป็นต้น 2)สถานที่

ที่ใช้สำหรับกิจกรรมการท่องเที่ยวมักมีการจัดกิจกรรมวัดท่าแคเป็นหลัก ซึ่งถือเป็นศูนย์เรียนรู้มโนราห์วัดท่าแค ปกติจะมีเจ้าหน้าที่อยู่ประจำวัดท่าแค ทำหน้าที่ให้ข้อมูลข่าวสารกับนักท่องเที่ยว หากมีจำนวนนักท่องเที่ยวเข้ามาเป็นกลุ่มใหญ่จะใช้วัดท่าแคเป็นสถานที่ในการจัดกิจกรรม แต่ถ้าเป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มเล็กจะใช้บ้านของมโนราห์เป็นสถานที่ในการทำกิจกรรม 3)ปัจจัยสนับสนุนการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์มี 3 ประเด็น คือ 1) มีสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวภายในพื้นที่ได้แก่ ที่พัก ร้านอาหาร และป้ายบอกสถานที่ 2) การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน 3) การสนับสนุนจากเทศบาลตำบลท่าแค ซึ่งเป็นหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่และหน่วยงานด้านการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในจังหวัด เช่น สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา สำนักงานวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดพัทลุง สอดคล้องกับงานวิจัยของนงลักษณ์ โพธิ์ไพจิตร (2561 : 4) ที่ได้ศึกษาศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มชนไทยทรงดำที่อาศัยอยู่ ในตำบลบ้านดอน อำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี มีการสืบทอดวัฒนธรรมดั้งเดิมมาจากบรรพบุรุษผลการศึกษาพบว่าวัฒนธรรมที่สามารถนำมาพัฒนาเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้แก่ การย้อมผ้า การเรียนภาษาไทดำ และการเย็บลายดอก โดยนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อทั้ง 3 กิจกรรมในระดับมาก และผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นว่าการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ส่วนแนวทางการพัฒนาศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มชนไทยทรงดำ ตำบลบ้านดอน มี 4 ประการประกอบด้วยด้านผู้ถ่ายทอดวัฒนธรรม ด้านรูปแบบกิจกรรม ด้านสื่อการนำเสนอ และด้านสภาพแวดล้อม

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์ พบว่า แนวทางการส่งเสริมศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์ คือ 1) ร่วมผลักดันยกระดับงานวัฒนธรรมมโนราห์โรงครูท่าแคให้มีความยิ่งใหญ่ระดับประเทศ เพื่อให้มีนักท่องเที่ยวจากต่างภูมิภาคเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่มากยิ่งขึ้น 2) ควรมีกิจกรรมการท่องเที่ยวรองในพื้นที่เพื่อส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี นอกเหนือจากงานมโนราห์โรงครูท่าแคที่จัดอย่างยิ่งใหญ่เป็นประจำในช่วงเดือนพฤษภาคมของทุกปี 3) ควรส่งเสริมการปลูกจิตสำนึกในเรื่องเอกลักษณ์และคุณค่าวัฒนธรรมท้องถิ่นให้กับนักเรียนและเยาวชนในท้องถิ่นเพื่อให้เกิดการยั่งยืนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์ 4)ควรมีการใช้สื่อกิจกรรมเพื่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในชุมชน รวมทั้งควรมีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อในรูปแบบที่หลากหลายและช่องทางการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ทุกช่วงวัย ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์นี้สอดคล้องกับงานวิจัยของอธิป จันทร์สุริย์ และ สุดสันต์ สุทธิพิศาล (2563 : 141) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บนฐานอัตลักษณ์ความเป็นไทยตลาดไทยย้อนยุคบ้านระจัน จังหวัดสิงห์บุรี การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บนฐานอัตลักษณ์ความเป็นไทย 2) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิง

สร้างสรรค์บนฐานอัตลักษณ์ความเป็นไทย ตลาดไทยย้อนยุคบ้านระจัน จังหวัดสิงห์บุรี ผลการวิจัยพบว่าผลการวิเคราะห์สภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บน ฐานอัตลักษณ์ความเป็นไทย ประกอบด้วย ทุนทางวัฒนธรรม ความคิดสร้างสรรค์ ทักษะเฉพาะตัว และเทคโนโลยี โดยสามารถนำจุดแข็งในแต่ละ องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มาใช้พัฒนาต่อยอดให้เป็นส่วน สำคัญในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ด้านจุดอ่อนและอุปสรรคนั้น จะเป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนา เพื่อให้การบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และด้านโอกาสจะเป็นส่วนช่วย ส่งเสริมการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวตลาดไทยย้อนยุคบ้านระจันให้เกิด ความยั่งยืนต่อไป ดังนั้นแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บนฐานอัตลักษณ์ความเป็นไทย ตลาดไทยย้อนยุคบ้านระจัน จังหวัดสิงห์บุรี ประกอบด้วยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการตลาดควรมีการส่งเสริมสนับสนุนให้พ่อค้า แม่ค้า ยังคงรักษาอัตลักษณ์ในช่วงยุคบางระจันอย่างต่อเนื่อง ควรให้ความสำคัญในการผลักดันให้เกิดการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จากสินค้าที่เป็นจุดเด่นของตลาด เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้กับพ่อค้า แม่ค้าและชุมชน คณะกรรมการตลาดไทยย้อนยุคบ้านระจัน ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศ สื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ ในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารในการส่งเสริมการสร้างมูลค่าให้แก่ภูมิปัญญาท้องถิ่น

3. ผลการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์ ตำบลท่าแค อำเภอเมืองจังหวัดพัทลุง พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์ผลเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X} = 4.53$) สาเหตุที่นักท่องเที่ยวพึงพอใจต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์ในระดับมากที่สุดอาจเนื่องมาจากกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์ที่พัฒนาขึ้นนี้มีความน่าสนใจ การถ่ายทอดความรู้แบบมีเรื่องราวความเป็นมา (story) สามารถเร้าความสนใจของนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี และตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาที่วัดท่าแค ซึ่งนักท่องเที่ยวที่มาในวัดท่าแคนี้มีความสนใจเฉพาะเรื่องมโนราห์โรงครูเป็นทุนเดิม และเมื่อนักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ตรง (Direct or Purposeful Experiences) จากการท่องเที่ยวภายในแหล่งเรียนรู้วัดท่าแค และร่วมกิจกรรมหัดรำมโนราห์อีกทั้งมีวิทยากรชั้นครู ได้แก่ มโนราห์เกรียงเดช และได้ให้หัดรำมโนราห์ นักท่องเที่ยวจึงรู้สึกพึงพอใจต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์ สอดคล้องกับหลักการแนวคิดของ Dale (1969 : 108) ที่กล่าวถึงประสบการณ์ตรงว่าสื่อการสอนประเภทประสบการณ์ตรงว่าเป็นสื่อการสอนที่เป็นรูปธรรมมากที่สุด การสร้างประสบการณ์ตรงให้ผู้เรียนสามารถรับรู้และเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองจะทำให้ประสาทสัมผัสทั้งห้าได้รับรู้ก่อนให้เกิดการเรียนรู้ และสอดคล้องกับทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของกฤธยากาญจน์ โตพิทักษ์ คุณอานันท์ นิรมล (2562 : 231) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาสื่อส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่สะท้อนอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำ คลองท่าแนะ

จังหวัดพัทลุง ผลการวิจัยพบว่า ต้นแบบสื่อส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ฯ เป็นสื่อเสมือนจริงใช้เทคโนโลยี AR (Augment Reality) แบบเต็มรูปประกอบด้วย สื่อสิ่งพิมพ์แผนที่ท่องเที่ยวเขาปู่ และสื่อวีดิทัศน์ ใช้งานผ่าน HP reveal application โดยมีคุณสมบัติด้านความถูกต้องเหมาะสมเชิงเทคนิค และความเป็นไปได้ทางปฏิบัติอยู่ในระดับค่อนข้างมากถึงมาก และคุณสมบัติด้านการตอบสนองกับความต้องการของชุมชนอยู่ในระดับค่อนข้างมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของสหภัส อินทรีย์ และคณะ (2566 : 649) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 ผลการวิจัยพบว่าสภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 ได้แก่ กิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ผ่านอุทยานประวัติศาสตร์ การเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์ เยี่ยมชมศาสนสถานที่สำคัญ การเลือกซื้อสินค้าในตลาดพื้นเมืองที่พัฒนาจากวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ การแต่งกายพื้นเมือง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อไหว้พระ ไหว้เทพเจ้าในศาลเจ้า หรือการไหว้ขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์เพื่อความเป็นสิริมงคล และผลการทดลองใช้รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์พบว่ามีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. หน่วยงานภาครัฐด้านการท่องเที่ยว หน่วยงานระดับจังหวัด หน่วยงานระดับท้องถิ่น ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมรองของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์ ตำบลท่าแค อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่สามารถทำได้ตลอดทั้งปี

2. ควรมีการใช้สื่อกิจกรรมเพื่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในชุมชน รวมทั้งควรมีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อในรูปแบบที่หลากหลาย และช่องทางการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ทุกช่วงวัย

3. ควรมีการส่งเสริมให้นักเรียนในระบบและนอกระบบ และนักเรียนในพื้นที่ได้ทดลองใช้สื่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมเพื่อเป็นการขยายผลและเผยแพร่กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบสื่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์ที่หลากหลายรูปแบบเพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงข้อมูลการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว และสามารถเข้าถึงสื่อได้ง่ายและทั่วถึง

2. จำเป็นต้องมีการวิจัยและศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมมโนราห์ โดยมุ่งเน้นนำเสนอผลิตภัณฑ์ชุมชนแต่ละชนิดอย่างละเอียดเพื่อประโยชน์ต่อการท่องเที่ยวของชุมชน อันเป็นการส่งเสริมให้มีการกระจายรายได้ลงสู่ชุมชนท้องถิ่นโดยตรง

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยโครงการวิจัยเงินรายได้มหาวิทยาลัยทักษิณ กองทุนวิจัยมหาวิทยาลัยทักษิณประเภททุนพัฒนาแผนงานริเริ่มสำคัญ (Flagship) มหาวิทยาลัยทักษิณประจำปีงบประมาณ 2565

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2560). คู่มือการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์. *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 8 มีนาคม 2566. แหล่งที่มา: https://www.dot.go.th/storage/3_01_2562/JiIBmnsOzmzCAgf0M9h83hZ1RoJkUmlP FJA8 lTMG.pdf

กฤธยากาญจน์ โตพิทักษ์ และ คุณอานันท์ นิรมล. (2562). การพัฒนาสื่อส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่สะท้อนอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำ คลองท่าแนะ จังหวัดพัทลุง. *วารสารครุพิบูล*. 6 (2), 231-246.

เทศบาลตำบลท่าแค. (2554). ความเป็นมาของเทศบาลตำบลท่าแค. *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 8 มีนาคม 2565. แหล่งที่มา: http://www.thakaecity.go.th/index.php

นงลักษณ์ โพธิ์ไพจิตร และคณะ. (2561). การพัฒนาศักยภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์: กรณีศึกษากลุ่มชนไทยทรงดำ ตำบลบ้านดอน อำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี. *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 8 มีนาคม 2566. แหล่งที่มา: https://tnrr.nriis.go.th/pdf_file/5d9c96080.pdf

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

สหภัส อินทรีย์, วรรณวีร์ บุญคุ้ม และนรินทร์ สังข์รักษา. (2566). การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1. *Journal of Roi Kaensarn Academ.* 8 (10). 649-662.

อธิป จันทร์สุริย์ และ สุดสันต์ สุทธิพิศาล. (2563). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บนฐานอัตลักษณ์ความเป็นไทย ตลาดไทยย้อนยุคบ้านระจัน จังหวัดสิงห์บุรี. *ทีทัศน์วัฒนธรรม*. 19 (2), 141-162.

Dickman, S. (1996). *Tourism: An Introductory Text*. Sydney: Hodder Education

Dale , E. (1969). *Audiovisual Method in Teaching*. New York: The Dryden Press.

โมเดลการเสริมสร้างศักยภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของครูผู้ช่วย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

Model for potentially building the instruction of practitioner-level teachers Under the Office of the Vocational Education Commission

พงศ์สรณ์ บวรสุขวัฒน์,
ชัยวิชิต เชียรชนะ และ ศจีมาจ ณ วิเชียร
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
Phongsorn Bovornsukhawat,
Chaiwichit Chianchana and Sageemas Na Wichian
King Mongkut's University of Technology North Bangkok, Thailand
Corresponding Author, E-mail: bovornsuk@gmail.com

****

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบศักยภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของครูผู้ช่วย และ 2) สร้างโมเดลการเสริมสร้างศักยภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของครูผู้ช่วย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงพรรณา โดยแบ่งการดำเนินการออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามความคิดเห็นในการศึกษาองค์ประกอบการเสริมสร้างศักยภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของครูผู้ช่วย ที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎีจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ประเด็นคำถาม 51 ข้อ เพื่อสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นการศึกษาองค์ประกอบการเสริมสร้างศักยภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของครูผู้ช่วย และนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง คือ ครูในสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก จำนวน 273 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ขั้นตอนที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมินศักยภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของครูผู้ช่วย ที่ได้จากองค์ประกอบในขั้นตอนที่ 1 โดยนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง คือ ครูในสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก จำนวน 300 คน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

สรุปผลการวิจัย พบว่า 1) องค์ประกอบศักยภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของครูผู้ช่วย มี 4 องค์ประกอบ 51 ตัวบ่งชี้ สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวบ่งชี้ทั้งหมดได้ร้อยละ 69.837 2) โมเดลการเสริมสร้างศักยภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของครูผู้ช่วย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วยองค์ประกอบที่ 1 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ จำนวน 22 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 2 ด้านการออกแบบสร้างสรรค์กิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 14 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 3 ด้านการดูแลช่วยเหลือ

* วันที่รับบทความ : 4 กรกฎาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 15 กรกฎาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 17 กรกฎาคม 2567
Received: July 4 2024; Revised: July 15 2024; Accepted: July 17 2024

ผู้เรียน จำนวน 9 ตัวบ่งชี้ และองค์ประกอบที่ 4 ด้านการเชื่อมโยงองค์ความรู้ยุคใหม่ จำนวน 6 ตัวบ่งชี้ ทั้งนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยไปใช้วางแผนเพื่อเสริมสร้างศักยภาพครูผู้ช่วยให้มีความรู้ความสามารถตามองค์ประกอบที่ค้นพบ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนได้อย่างเหมาะสมในยุคปัจจุบัน

คำสำคัญ: โมเดลการเสริมสร้างศักยภาพ; การจัดการเรียนการสอน; ครูผู้ช่วย

Abstract

The objectives of this research were: 1) the components of practitioner-level teachers' teaching and learning potential. 2) to create a model for strengthening teaching practitioner-level teachers under the Office of the Vocational Education Commission. It was a descriptive research, the research process was divided into 2 steps as follows: Step 1, The tool used to collect data was a questionnaire on opinions in the study of the components of enhancing the teaching and learning capacity of practitioner-level teachers obtained from the study, analysis, and synthesis of concepts and theories from documents related to research and interview experts. A total of 51 questions were obtained to create a questionnaire regarding opinions on the components of enhancing the teaching and learning potential of practitioner-level teachers; and used to collect data with a sample of teachers under the Institute of Vocational Education, Eastern Region of 273 people. Data were analyzed using exploratory factor analysis. Step 2, The tool used to collect data was an assessment of practitioner-level teachers' teaching and learning potential, obtained from the components in step 1 by collecting data with a sample of teachers under the Institute of Vocational Education, Eastern Region of 300 people and analyzing the data with confirmatory factor analysis.

The research findings revealed that 1) practitioner-level teachers' teaching and learning potential have 4 components and 51 indicators, explaining 69.837% of the variance in all indicators. 2) a model for strengthening teaching practitioner-level teachers under the Office of the Vocational Education Commission contained Component 1; Effective Learning Management 22 indicators, component 2; the Creative Design of Learning Activities 1 4 indicators, component 3; Student Care and Assistance 9 indicators, component 4; Connecting Knowledge in the New Era 6 indicators. The relevant agencies can use the research results to plan to enhance the potential of practitioner-level teachers to have knowledge and ability according to the elements discovered. This will be beneficial to organizing classroom teaching appropriately in the present era.

Keywords: A Model for Potential Building; Teaching, and Learning Management; Practitioner-Level Teachers

บทนำ

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2561-2580) ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ที่เน้นทั้งการแก้ไขปัญหาในปัจจุบันและการเสริมสร้างและยกระดับการพัฒนาการศึกษาและการเรียนรู้โดยปฏิรูปกระบวนการการเรียนรู้ทุกระดับชั้นที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 มีการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ การเปลี่ยนโฉมบทบาทครูให้เป็นครูยุคใหม่ โดยวางแผนการผลิตพัฒนาและปรับบทบาทครู และอาจารย์ยุคใหม่ให้เป็นผู้อำนวยการเรียนรู้ปรับระบบการผลิตและพัฒนาครูตั้งแต่การดึงดูด คัดสรรผู้ที่มี ความสามารถสูงและมีคุณลักษณะความเป็นครูเข้ามาเป็นครู ส่งเสริมสนับสนุนระบบ พัฒนาศักยภาพและ สมรรถนะครูอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกประเภท บริบทของประเทศและโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนนวัตกรรมของเทคโนโลยีและแหล่งความรู้ใหม่ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561) การจัดการศึกษาในโลกยุคใหม่จึงต้องปรับตัวให้สอดคล้องและพร้อมรองรับกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งปัจจุบันและอนาคต ครูต้องได้รับการฝึกหัดและได้รับการพัฒนา ครูประจำการจะต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องให้มีทักษะการใช้หลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดประเมินผลและการใช้สื่อการเรียนรู้สมัยใหม่ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนมีโอกาสรับการศึกษาที่สอดคล้องกับความถนัดและความสามารถของตนเอง เป็นการเรียนรู้ควบคู่การทำงานการประกอบอาชีพ สามารถผลิตผลงานพึ่งพาตนเองได้ เรียนรู้จากการร่วมมือและการแบ่งปันในสังคม เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้เชิงประวัติศาสตร์ การสร้างทักษะศตวรรษที่ 21 และความเป็นพลเมืองที่ เข้มแข็ง รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีและการสร้างนวัตกรรมที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง (Applying) ครูต้องเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงตามบริบทของภูมิภาคและโลกและยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณครูอย่างเข้มแข็ง ในท่ามกลางสังคมที่เปลี่ยนแปลงและพลิกผัน (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2566)

สรุปประเด็นปัญหาการวิจัยที่ผู้วิจัยพบได้จากการศึกษารายงานการศึกษา บทความงานวิจัย มุมมองของนักวิชาการ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง ที่มีต่อการพัฒนาอาชีวศึกษา และเป็นปัญหาของการจัดการอาชีวศึกษาอย่างมีคุณภาพที่สำคัญข้อหนึ่งได้กล่าวถึงปัญหาครูอาชีวศึกษาที่ต้องได้รับการเสริมสร้างศักยภาพด้านการจัดการเรียนการสอนโดยการพัฒนาทั้งด้านความรู้ที่ทันสมัย ทักษะการสอนปฏิบัติ รวมถึงการดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน ในการพัฒนาครูโดยเฉพาะครูผู้ช่วยที่บรรจุเข้ารับราชการใหม่เป็นเรื่องที่ต้องให้ความสำคัญเพราะครูผู้ช่วยเป็นจุดเริ่มต้นของการเป็นครูและเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ซึ่งในปัจจุบันครูผู้ช่วยที่บรรจุเข้ารับราชการใหม่ประสบปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน เช่น การนำหลักสูตรไปใช้ไม่ถูกต้อง ไม่เข้าใจการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และขาดการใช้สื่อการสอนที่มีประสิทธิภาพในชั้นเรียน เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2565)

ทั้งนี้จากสภาพปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น การเสริมสร้างศักยภาพให้ครูผู้ช่วยพัฒนาขีดความสามารถด้านการจัดการเรียนการสอนจึงเป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้ครูผู้ช่วยมีความรู้ ทักษะและศักยภาพในการจัดการเรียนการสอน ให้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรการศึกษา และเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมด้านเทคโนโลยีอย่างรุนแรงและรวดเร็วแบบที่ไม่เคยเกิดมาก่อน จนส่งผลกระทบต่อการดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่เปลี่ยนแปลงรูปแบบเดิมไปอย่างสิ้นเชิง (Disruption) ซึ่งในปัจจุบันก็ยังมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาโมเดลเชิงองค์ประกอบอยู่ไม่มาก ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาองค์ประกอบการเสริมสร้างศักยภาพครูผู้ช่วยและได้มุ่งประเด็นในการพัฒนาด้านการจัดการเรียนการสอนของครูผู้ช่วย เพื่อให้สถานศึกษานำองค์ประกอบที่ค้นพบไปใช้ในการบริหารจัดการและมอบหมายหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ของครูผู้ช่วยให้มีศักยภาพและเป็นไปตามมาตรฐานของวิชาชีพครูและมีมาตรฐานตามหลักเกณฑ์และวิธีการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้ม ในตำแหน่งครูผู้ช่วยตามที่สำนักงานก.ค.ศ. กำหนด อันจะส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตรและมีสมรรถนะตรงตามสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา และเป็นกำลังคนที่พร้อมจะพัฒนาประเทศได้ต่อไป ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการวิจัยเรื่อง โมเดลการเสริมสร้างศักยภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของครูผู้ช่วย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบศักยภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของครูผู้ช่วย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2. เพื่อสร้างโมเดลการเสริมสร้างศักยภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของครูผู้ช่วย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงพรรณนา พื้นที่วิจัยคือ สถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก โดยมีการแบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบศักยภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของครูผู้ช่วย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จากการศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎีจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างศักยภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของครูผู้ช่วย และสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อเป็นแนวทางการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นในการศึกษาองค์ประกอบกาเสริมสร้างศักยภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของครูผู้ช่วย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ครูในสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 273 คน ตามข้อเสนอแนะของฟาบริการ์และเวเกเนอร์ (Fabrigar & Wegener, 2012) และแมคคัลลัมและคณะ (MacCallum et al., 1999) ที่ได้เสนอแนะว่าให้ใช้กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบไม่ต่ำกว่า 200 ถึง 250 คนเพื่อให้ผลการวิจัยสอดคล้องกับข้อมูลความเป็นจริงมากขึ้น

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือการวิจัยที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถามความคิดเห็นในการศึกษาองค์ประกอบศักยภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของครูผู้ช่วย ที่ได้จากการศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎีจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างศักยภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของครูผู้ช่วย และสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยเลือกจากครูที่มีประสบการณ์ มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ยอมรับทางด้านการอาชีวศึกษา มีความเชี่ยวชาญทางด้านการจัดการเรียนการสอน และมีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าครูชำนาญการพิเศษ จำนวน 5 คน และเลือกจากผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ยอมรับทางด้านการอาชีวศึกษา มีความเชี่ยวชาญทางด้านการบริหารการศึกษาด้านอาชีวศึกษา และมีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ จำนวน 4 คน รวมจำนวน 9 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามความคิดเห็นในการศึกษาองค์ประกอบศักยภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของครูผู้ช่วย ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผ่านระบบออนไลน์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างโมเดลการเสริมสร้างศักยภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของครูผู้ช่วย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ใช้แบบประเมินศักยภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของครูผู้ช่วย ที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ในขั้นตอนที่ 1

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยขั้นตอนนี้ คือ ครูในสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 300 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามข้อเสนอแนะของคอมเรย์และลี (Comrey & Lee, 1992) ที่ได้เสนอว่าขนาดกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน จำนวน 300 รายถือว่าดี ดังนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำจำนวน 300 คน

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือการวิจัยที่ใช้ในการศึกษา คือ เป็นแบบประเมินศักยภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของครูผู้ช่วย ที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ในขั้นตอนที่ 1

การเก็บรวบรวมข้อมูล

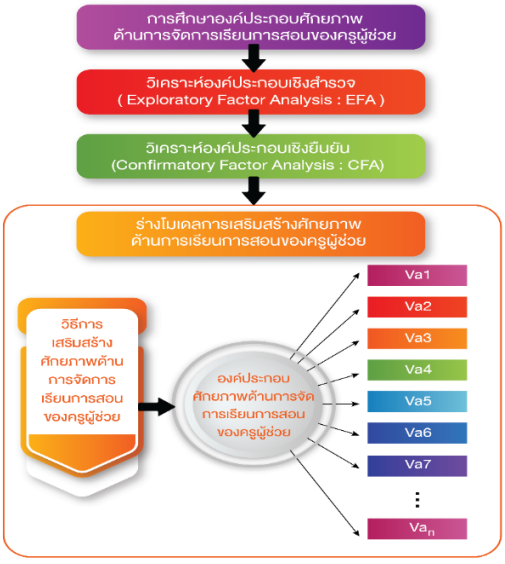
ผู้วิจัยได้นำแบบประเมินศักยภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของครูผู้ช่วย ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผ่านระบบออนไลน์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โดยใช้ดัชนี Chi square, GFI, AGFI, RMSEA, RMR เพื่อประเมินความเหมาะสมของโมเดลภาพรวมว่ามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในการเสริมสร้างศักยภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของครูผู้ช่วย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎีจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างศักยภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของครูผู้ช่วย และสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้องค์ประกอบศักยภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของครูผู้ช่วย และนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ เพื่อให้ได้ร่างโมเดลการเสริมสร้างศักยภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของครูผู้ช่วย และนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน เพื่อให้ได้โมเดลการเสริมสร้างศักยภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของครูผู้ช่วยที่สมบูรณ์

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1

ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบศักยภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของครูผู้ช่วย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวบ่งชี้ที่นำมาศึกษาและตรวจสอบดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO)

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.	.963
Bartlett's Test of Sphericity Approx. Chi-square	15231.351
df	1275
Sig.	.000

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวบ่งชี้ที่นำมาศึกษาและตรวจสอบดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) พบว่าค่า KMO หรือ MSA เท่ากับ .963 ซึ่งมากกว่า .50 แสดงว่าตัวบ่งชี้มีความเหมาะสมที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบ (Hair et al., 2006) และผลการทดสอบ Bartlett's Test of Sphericity พบว่าตัวบ่งชี้ต่างๆ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .000 แสดงว่าตัวบ่งชี้ต่างๆ สามารถนำไปใช้วิเคราะห์องค์ประกอบได้

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจและการจัดตัวบ่งชี้เข้าองค์ประกอบ

Component 1		**Component 2**		**Component 3**		**Component 4**	
Variance	**b**	**Variance**	**b**	**Variance**	**b**	**Variance**	**b**
V8	.765	V43	.701	V38	.695	V49	.741
V7	.719	V41	.671	V51	.633	V20	.639
V11	.693	V30	.606	V44	.620	V32	.564
V9	.675	V23	.582	V35	.561	V25	.504
V15	657	V17	.576	V28	.542	V39	.499
V5	.640	V18	.571	V19	.515	V47	.483
V3	.628	V26	.566	V40	.511		
V1	.624	V48	.565	V31	.491		
V4	.623	V29	.564	V36	.479		
V16	.618	V27	.545				
V22	.607	V50	.542				
V13	.600	V45	.523				
V6	.554	V46	.514				
V21	553	V34	.484				
V10	.548						
V14	.538						
V24	.535						

V2	.534						
V37	.530						
V12	.521						
V42	.518						
V33	.514						
Eigenvalue 31.799		**Eigenvalue 1.603**		**Eigenvalue 1.211**		**Eigenvalue 1.003**	
ความแปรปรวน 22.350%		ความแปรปรวน 18.340%		ความแปรปรวน 15.386%		ความแปรปรวน 13.760%	
ความแปรปรวนรวม 69.837 %							

จากตารางที่ 2 พบว่า ตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการวิเคราะห์ทั้งหมดจำนวน 51 ตัวบ่งชี้ สามารถจัดกลุ่มเข้าองค์ประกอบ (Component) ได้จำนวน 4 องค์ประกอบ ที่มีค่าไอเกน (Eigenvalue) เกิน 1.00 ซึ่งแสดงว่าแต่ละองค์ประกอบสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวบ่งชี้ ทั้งหมด 51 ตัวบ่งชี้ ได้มากกว่า 1.00 องค์ประกอบทั้งหมด 4 องค์ประกอบสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวบ่งชี้ทั้งหมด 51 ตัวบ่งชี้ ได้ร้อยละ 69.837 เมื่อพิจารณาจัดให้ตัวบ่งชี้แต่ละตัวเข้าอยู่ในองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งเพียงองค์ประกอบเดียวที่ตัวบ่งชี้นั้นมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) สูงสุดแล้วพบว่า สามารถจัดตัวบ่งชี้เข้าองค์ประกอบ ทั้ง 4 องค์ประกอบได้ครบทั้ง 51 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วยองค์ประกอบที่ 1 จำนวน 22 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 2 จำนวน 14 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 3 จำนวน 9 ตัวบ่งชี้ และองค์ประกอบที่ 4 จำนวน 6 ตัวบ่งชี้ ตัวบ่งชี้แต่ละตัวที่จัดเข้าองค์ประกอบแล้วมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .479 ถึง .765 ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งชื่อองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ที่จัดกลุ่มใหม่ โดยพิจารณาจากภาพรวมของตัวบ่งชี้ในแต่ละองค์ประกอบทั้งหมด โดยเรียงลำดับองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ตามการจัดใหม่ ได้แก่ Component 1=องค์ประกอบที่ 1 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (ELM) ประกอบด้วย 22 ตัวบ่งชี้ ลำดับที่ ELM1-ELM22 ดังนี้ V8=การสร้างสื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ (ELM1) V7=การเลือกใช้สื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ (ELM2) V11=การใช้ความรู้และทักษะในเรื่องที่สอนในโลกยุคปัจจุบัน (ELM3) V9=การพัฒนาสื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ (ELM4) V15=การใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมต่อผู้เรียนในโลกยุคปัจจุบัน (ELM5) V5=การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (ELM6) V3=การออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (ELM7) V1=การวิเคราะห์หลักสูตรมาตรฐานการเรียนรู้ (ELM8) V4=การออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมกระบวนการคิด (ELM9) V16=การใช้ทักษะการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมต่อผู้เรียนในโลกยุคปัจจุบัน (ELM10) V22=การใช้ทักษะการสร้างสรรค์กิจกรรมการเรียนรู้ (ELM11) V13=การใช้ทักษะการเรียนรู้แบบร่วมมือกันกับผู้เรียนในโลกยุคปัจจุบัน (ELM12) V6=การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมกระบวนการคิด (ELM13) V21=การใช้ทักษะเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน (ELM14) V10=การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ (ELM15) V14=การใช้ทักษะการสร้างสรรค์กิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนในโลกยุคปัจจุบัน (ELM16) V24=ความสามารถในการเข้าใจ เข้าถึงและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่มีอยู่ในโลกยุคปัจจุบัน (Digital

Literacy) (ELM17) V2=การวิเคราะห์ตัวชี้วัดผลการเรียนรู้ (ELM18) V37=การประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชาและระดับพัฒนาการของผู้เรียน (ELM19) V12=การใช้ทักษะการสอนเพื่อสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองของผู้เรียนในโลกยุคปัจจุบัน (ELM20) V42=การเชื่อมโยงเนื้อหารายวิชากับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน (ELM21) V33=การเลือกวิธีสอนและเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน (ELM22) Component 2=องค์ประกอบที่ 2 ด้านการออกแบบสร้างสรรค์กิจกรรมการเรียนรู้ (CDL) ประกอบด้วย 14 ตัวบ่งชี้ ลำดับที่ CDL1-CDL14 ดังนี้ V43=ความสามารถในการเตรียมการสอน (CDL1) V41=การสืบค้นข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน (CDL2) V30=การเลือกใช้สื่อและเทคโนโลยีให้เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน (CDL3) V23=การใช้ทักษะการสอนตรงตามสาขาวิชาชีพของตัวเอง (CDL4) V17=การใช้ทักษะการจัดกิจกรรมเชื่อมโยงการเรียนรู้ที่เหมาะสมต่อผู้เรียนในโลกยุคปัจจุบัน (CDL5) V18=การใช้ทักษะการสื่อสารกับผู้เรียนในโลกยุคปัจจุบัน (CDL6) V26=การใช้ทักษะการฝึกอบรมและให้คำแนะนำแก่ผู้เรียน (Coaching) (CDL7) V48=ความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ด้านเศรษฐกิจในการจัดการเรียนการสอน (CDL8) V29=การใช้ทักษะการปรับตัวให้เข้ากับยุคสมัยปัจจุบันและค้นคว้าหาความรู้ใหม่ๆอยู่ตลอดเวลา (CDL9) V27=การใช้ทักษะการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (CDL10) V50=ความสามารถในการใช้หลักคุณธรรมประกอบการจัดการเรียนการสอน (CDL11) V45=ความพร้อมในการปรับตัวและพัฒนาในเรื่องของการเรียนรู้ที่ที่จะพัฒนาตัวเอง(CDL12) V46=ความสามารถในการควบคุมชั้นเรียนและจัดบรรยากาศในห้องเรียนให้น่าเรียน (CDL13) V34=การเลือกวิธีวัดผลการเรียนรู้ที่เหมาะสมและวิเคราะห์ผลได้ (CDL14) Component 3 =องค์ประกอบที่ 3 ด้านการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน (STC) ประกอบด้วย 9 ตัวบ่งชี้ ลำดับที่ STC1-STC9 ดังนี้ V38=การนำผลการวิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียน (STC1) V51=ความสามารถในการช่วยแก้ไขปัญหาให้กับผู้เรียน(STC2) V44=ความเข้าใจในจุดประสงค์การเรียนรู้รายวิชาที่ชัดเจน (STC3) V35=การวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล (STC4) V28=การใช้ความเมตตากรุณาต่อผู้เรียน (STC5) V19=การใช้ทักษะการมุทิตาจิตต่อผู้เรียนในโลกยุคปัจจุบัน (STC6) V40=การทำหน้าที่สอนโดยยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสาธารณะ เพื่อมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (STC7) V31=การใช้หลักจิตวิทยาพัฒนาการวัยรุ่นประกอบการจัดการเรียนการสอน (STC8) V36=การกำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (STC9) และ Component 4=องค์ประกอบที่ 4 ด้านการเชื่อมโยงองค์ความรู้ยุคใหม่ (CKN) ประกอบด้วย 6 ตัวบ่งชี้ ลำดับที่ CKN1-CKN6 ดังนี้ V49=ความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ด้านการเมืองในการจัดการเรียนการสอน (CKN1) V20=การใช้ทักษะที่ได้รับการรับรองจากสถาบันรับรองสมรรถนะบุคคล (CKN2) V32=การเลือกเนื้อหาสาระของรายวิชาที่สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น (CKN3) V25=การใช้ทักษะการวางแผนในการพัฒนาตนเอง Individual Planning (IDP) (CKN4)

V39=การนำผลการวิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน (CKN5) V47= ความสามารถในการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ (CKN6) ตามลำดับ

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบศักยภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของครูผู้ช่วย มาสร้างแบบประเมินศักยภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของครูผู้ช่วย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยนำไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ในขั้นตอนที่ 2 เพื่อนำไปใช้ในการสร้างโมเดลการเสริมสร้างศักยภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของครูผู้ช่วย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ต่อไป

วัตถุประสงค์ที่ 2

ผลการวิจัยพบว่า โมเดลการเสริมสร้างศักยภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของครูผู้ช่วย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ของแบบประเมินศักยภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของครูผู้ช่วย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันองค์ประกอบที่ 1 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

ตัวบ่งชี้	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ			
	b	SE	t	R^2
ELM1 การสร้างสื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้	.707	-	-	.499
ELM2 การเลือกใช้สื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้	.725***	.057	16.805	.525
ELM3 การใช้ความรู้และทักษะในเรื่องที่สอนในโลกยุคปัจจุบัน	.720***	.068	13.994	.518
ELM4 การพัฒนาสื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้	.741***	.066	15.968	.549
ELM5 การใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมต่อผู้เรียนในโลกยุคปัจจุบัน	.711***	.069	14.070	.506
ELM6 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	.753***	.072	12.775	.567
ELM7 การออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	.744***	.072	12.597	.553
ELM8 การวิเคราะห์หลักสูตรมาตรฐานการเรียนรู้	.780***	.077	13.199	.609
ELM9 การออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมกระบวนการคิด	.749***	.076	12.678	.561
ELM10 การใช้ทักษะการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมต่อผู้เรียนในโลกยุคปัจจุบัน	.811***	.071	15.466	.657
ELM11 การใช้ทักษะการสร้างสรรค์กิจกรรมการเรียนรู้	.788***	.073	13.271	.621
ELM12 การใช้ทักษะการเรียนรู้แบบร่วมมือกันกับผู้เรียนในโลกยุคปัจจุบัน	.758***	.073	12.820	.575
ELM13 การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมกระบวนการคิด	.758***	.073	12.852	.575
ELM14 การใช้ทักษะเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน	.827***	.072	13.977	.685
ELM15 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	.796***	.076	13.496	.634
ELM16 การใช้ทักษะการสร้างสรรค์กิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนในโลกยุคปัจจุบัน	.786***	.071	13.341	.618
ELM17 ความสามารถในการเข้าใจ เข้าถึงและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่มีอยู่ในโลกยุคปัจจุบัน (Digital Literacy)	.732***	.076	13.808	.536

ELM18 การวิเคราะห์ตัวชี้วัดผลการเรียนรู้	.767***	.079	12.962	.587
ELM19 การประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชาและระดับพัฒนาการของผู้เรียน	.844***	.080	14.270	.713
ELM20 การใช้ทักษะการสอนเพื่อสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองของผู้เรียนในโลกยุคปัจจุบัน	.793***	.075	13.435	.629
ELM21 การเชื่อมโยงเนื้อหารายวิชากับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน	.767***	.078	12.974	.589
ELM22 การเลือกวิธีสอนและเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน	.791***	.072	13.399	.627
Chi square = 167.770 (df = 143, p = .077), GFI =.954, AGFI = .918, RMR = .010, RMSEA = .024				

หมายเหตุ : b แทน น้ำหนักองค์ประกอบ SE แทน ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน t แทน สถิติทดสอบที R2 แทน ความเที่ยง หรือ ความเชื่อมั่น ***p < .001

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันจากองค์ประกอบที่ 1 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (ELM) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .707 - .844 ซึ่งมีนัยทางสถิติที่ระดับ .001 แสดงว่าข้อคำถามมีความสำคัญหรือสัมพันธ์ต่อองค์ประกอบ มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ระหว่าง .499 - .713 แสดงว่าสัดส่วนความแปรปรวนของข้อคำถามในแต่ละองค์ประกอบที่อธิบายได้โดยองค์ประกอบ อยู่ในระดับต่ำถึงระดับปานกลาง และจากค่าดัชนี Chi square = 167.770 (df = 143, p = .077), GFI =.954, AGFI = .918, RMR = .010, RMSEA = .024 แสดงให้เห็นว่าโครงสร้างทฤษฎีองค์ประกอบด้านการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (ELM) มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้ทั้ง 22 ตัวบ่งชี้ จากค่าสัมประสิทธิ์คะแนนมาตรฐานของน้ำหนักโดยสามารถเรียงลำดับของตัวบ่งชี้ 3 ลำดับแรกขององค์ประกอบที่ 1 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ โดยที่ ELM19 การประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชาและระดับพัฒนาการของผู้เรียน มีความสำคัญมากที่สุด ค่าสัมประสิทธิ์คะแนนมาตรฐานของน้ำหนักเท่ากับ .844 รองลงมาได้แก่ ELM14 การใช้ทักษะเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ค่าสัมประสิทธิ์คะแนนมาตรฐานของน้ำหนักเท่ากับ .827 และ ELM10 การใช้ทักษะการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมต่อผู้เรียนในโลกยุคปัจจุบัน ค่าสัมประสิทธิ์คะแนนมาตรฐานของน้ำหนักเท่ากับ .811

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันองค์ประกอบที่ 2 ด้านการออกแบบสร้างสรรค์กิจกรรมการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ			
	b	SE	t	R^2
CDL1 ความสามารถในการเตรียมการสอน	.615	-	-	.379
CDL2 การสืบค้นข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน	.781***	.108	12.288	.610
CDL3 การเลือกใช้สื่อและเทคโนโลยีให้เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน	.820***	.131	11.378	.672
CDL4 การใช้ทักษะการสอนตรงตามสาขาวิชาชีพของตัวเอง	.413***	.086	7.429	.170
CDL5 การใช้ทักษะการจัดกิจกรรมเชื่อมโยงการเรียนรู้ที่เหมาะสมต่อผู้เรียนในโลกยุคปัจจุบัน	.825***	.119	11.460	.680
CDL6 การใช้ทักษะการสื่อสารกับผู้เรียนในโลกยุคปัจจุบัน	.870***	.124	11.835	.757
CDL7 การใช้ทักษะการฝึกอบรมและให้คำแนะนำแก่ผู้เรียน (Coaching)	.833***	.120	11.324	.694
CDL8 ความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ด้านเศรษฐกิจในการจัดการเรียนการสอน	.692***	.127	11.210	.479
CDL9 การใช้ทักษะการปรับตัวให้เข้ากับยุคสมัยปัจจุบันและค้นคว้าหาความรู้ใหม่ๆอยู่ตลอดเวลา	.710***	.109	10.265	.504
CDL10 การใช้ทักษะการคิดริเริ่มสร้างสรรค์	.718***	.105	10.296	.515
CDL12 ความพร้อมในการปรับตัวและพัฒนาในเรื่องของการเรียนรู้ที่ที่จะพัฒนาตัวเอง	.492***	.087	8.642	.242
CDL13 ความสามารถในการควบคุมชั้นเรียนและจัดบรรยากาศในห้องเรียนให้น่าเรียน	.572***	.097	10.337	.328
CDL14 การเลือกวิธีวัดผลการเรียนรู้ที่เหมาะสมและวิเคราะห์ผลได้	.586***	.092	10.565	.343
Chi square = 68.311 (df = 52, p = .064), GFI =.969, AGFI = .938, RMR = .013, RMSEA = .032				

หมายเหตุ : b แทน น้ำหนักองค์ประกอบ SE แทน ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน t แทน สถิติทดสอบที R2 แทน ความเที่ยง หรือ ความเชื่อมั่น ***p < .001

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันจากองค์ประกอบที่ 2 ด้านการออกแบบสร้างสรรค์กิจกรรมการเรียนรู้ (CDL) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .413 - .870 ซึ่งมีนัยทางสถิติที่ระดับ .001 แสดงว่าข้อคำถามมีความสำคัญหรือสัมพันธ์ต่อองค์ประกอบ มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ระหว่าง .008 - .757 แสดงว่าสัดส่วนความแปรปรวนของข้อคำถามในแต่ละองค์ประกอบที่อธิบายได้โดยองค์ประกอบ อยู่ในระดับต่ำถึงระดับปานกลาง และจากค่าดัชนี Chi square = 68.311 (df = 52, p = .064), GFI =.969, AGFI = .938, RMR = .013, RMSEA = .032 แสดงให้เห็นว่าโครงสร้างทฤษฎีองค์ประกอบด้านการออกแบบสร้างสรรค์กิจกรรมการเรียนรู้ (CDL) มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้ทั้ง 14 ตัวบ่งชี้ จากค่าสัมประสิทธิ์คะแนนมาตรฐานของน้ำหนัก โดยสามารถเรียงลำดับของตัวบ่งชี้ 3 ลำดับแรกขององค์ประกอบที่ 2 ด้านการออกแบบ

สร้างสรรค์กิจกรรมการเรียนรู้ (CDL) โดยที่ CDL6 การใช้ทักษะการสื่อสารกับผู้เรียนในโลกยุคปัจจุบัน มีความสำคัญมากที่สุด ค่าสัมประสิทธิ์คะแนนมาตรฐานของน้ำหนักเท่ากับ .870 รองลงมาได้แก่ CDL7 การใช้ทักษะการฝึกอบรมและให้คำแนะนำแก่ผู้เรียน (Coaching) ค่าสัมประสิทธิ์คะแนนมาตรฐานของน้ำหนักเท่ากับ .833 และ CDL5 การใช้ทักษะการจัดกิจกรรมเชื่อมโยงการเรียนรู้ที่เหมาะสมต่อผู้เรียนในโลกยุคปัจจุบัน ค่าสัมประสิทธิ์คะแนนมาตรฐานของน้ำหนักเท่ากับ .825

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันองค์ประกอบที่ 3 ด้านการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

ตัวบ่งชี้	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ			
	b	SE	t	R^2
STC1 การนำผลการวิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียน	.841	-	-	.707
STC2 ความสามารถในการช่วยแก้ไขปัญหาให้กับผู้เรียน	.797***	.061	15.619	.635
STC3 ความเข้าใจในจุดประสงค์การเรียนรู้รายวิชาที่ชัดเจน	.742***	.061	14.291	.550
STC4 การวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล	.838***	.057	17.147	.703
STC5 การใช้ความเมตตากรุณาต่อผู้เรียน	.242***	.056	4.037	.059
STC6 การใช้ทักษะการมุทิตาจิตต่อผู้เรียนในโลกยุคปัจจุบัน	.199***	.056	3.296	.040
STC7 การทำหน้าที่สอนโดยยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสาธารณะ เพื่อมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	.200***	.055	3.338	.040
STC8 การใช้หลักจิตวิทยาพัฒนาการวัยรุ่นประกอบการจัดการเรียนการสอน	.693***	.071	12.931	.481
STC9 การกำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน	.688***	.062	12.675	.473
Chi square = 28.394 (df = 18, p = .056), GFI =.979, AGFI = .947, RMR = .012, RMSEA = .044				

หมายเหตุ : b แทน น้ำหนักองค์ประกอบ SE แทน ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน t แทน สถิติทดสอบที R2 แทน ความเที่ยง หรือ ความเชื่อมั่น ***p < .001

จากตารางที่ 5 พบว่า ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันจากองค์ประกอบที่ 3 ด้านการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน (STC) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .199 - .841 ซึ่งมีนัยทางสถิติที่ระดับ .001 แสดงว่าข้อคำถามมีความสำคัญหรือสัมพันธ์ต่อองค์ประกอบ มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ระหว่าง .040 - .707 แสดงว่าสัดส่วนความแปรปรวนของข้อคำถามในแต่ละองค์ประกอบที่อธิบายได้โดยองค์ประกอบ อยู่ในระดับต่ำถึงระดับปานกลาง และจากค่าดัชนี Chi square = 28.394 (df = 18, p = .056), GFI =.979, AGFI = .947, RMR = .012, RMSEA = .044 แสดงให้เห็นว่าโครงสร้างทฤษฎีองค์ประกอบด้านการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน (STC) มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้ทั้ง 9 ตัวบ่งชี้ จากค่าสัมประสิทธิ์คะแนนมาตรฐานของน้ำหนัก โดยสามารถเรียงลำดับของตัวบ่งชี้ 3 ลำดับแรกขององค์ประกอบที่ 3 ด้านการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน (STC) โดยที่ STC1 การนำผลการวิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียน มีความสำคัญมากที่สุด ค่าสัมประสิทธิ์คะแนนมาตรฐานของน้ำหนักเท่ากับ .841 รองลงมาได้แก่ STC4 การวิเคราะห์ผู้เรียนเป็น

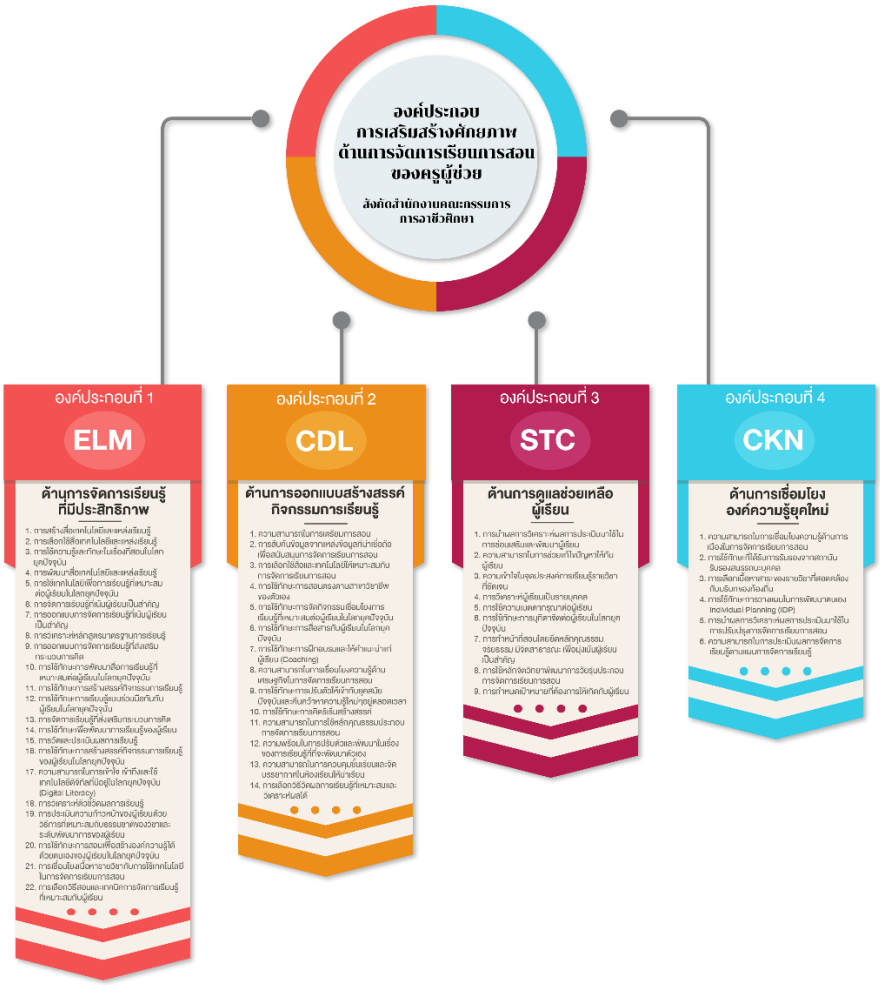
รายบุคคล ค่าสัมประสิทธิ์คะแนนมาตรฐานของน้ำหนักเท่ากับ .838 และ STC2 ความสามารถในการช่วยแก้ไขปัญหาให้กับผู้เรียน ค่าสัมประสิทธิ์คะแนนมาตรฐานของน้ำหนักเท่ากับ .797

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันองค์ประกอบที่ 4 ด้านการเชื่อมโยงองค์ความรู้ยุคใหม่

ตัวบ่งชี้	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ			
	b	SE	t	R^2
CKN1 ความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ด้านการเมืองในการจัดการเรียนการสอน	.661	-	-	.436
CKN2 การใช้ทักษะที่ได้รับการรับรองจากสถาบันรับรองสมรรถนะบุคคล	.695***	.075	12.242	.482
CKN3 การเลือกเนื้อหาสาระของรายวิชาที่สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น	.702***	.073	14.225	.492
CKN4 การใช้ทักษะการวางแผนในการพัฒนาตนเอง Individual Planning (IDP)	.726***	.070	12.590	.527
CKN5 การนำผลการวิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน	.884***	.082	12.774	.782
CKN6 ความสามารถในการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้	.893***	.081	12.842	.798
Chi square = 2.242 (df = 4, p = .691), GFI =.998, AGFI = .987, RMR = .004, RMSEA = .000				

หมายเหตุ : b แทน น้ำหนักองค์ประกอบ SE แทน ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน t แทน สถิติทดสอบที R2 แทน ความเที่ยง หรือ ความเชื่อมั่น ***p < .001

จากตารางที่ 6 พบว่า ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันจากองค์ประกอบที่ 4 ด้านการเชื่อมโยงองค์ความรู้ยุคใหม่ (CKN) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .661 - .893 ซึ่งมีนัยทางสถิติที่ระดับ .001 แสดงว่าข้อคำถามมีความสำคัญหรือสัมพันธ์ต่อองค์ประกอบ มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ระหว่าง .436 - .798 แสดงว่าสัดส่วนความแปรปรวนของข้อคำถามในแต่ละองค์ประกอบที่อธิบายได้โดยองค์ประกอบ อยู่ในระดับต่ำถึงระดับสูง และจากค่าดัชนี Chi square = 2.242 (df = 4, p = .691), GFI =.998, AGFI = .987, RMR = .004, RMSEA = .000 แสดงให้เห็นว่าโครงสร้างทฤษฎีองค์ประกอบด้านการเชื่อมโยงองค์ความรู้ยุคใหม่ (CKN) มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้ทั้ง 6 ตัวบ่งชี้ จากค่าสัมประสิทธิ์คะแนนมาตรฐานของน้ำหนัก โดยสามารถเรียงลำดับของตัวบ่งชี้ 3 ลำดับแรกขององค์ประกอบที่ 4 ด้านการเชื่อมโยงองค์ความรู้ยุคใหม่ (CKN) โดยที่ CKN6 ความสามารถในการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ มีความสำคัญมากที่สุดค่าสัมประสิทธิ์คะแนนมาตรฐานของน้ำหนักเท่ากับ .893 รองลงมาได้แก่ CKN5 การนำผลการวิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน ค่าสัมประสิทธิ์คะแนนมาตรฐานของน้ำหนักเท่ากับ .884 และ CKN4 การใช้ทักษะการวางแผนในการพัฒนาตนเอง Individual Planning (IDP) ค่าสัมประสิทธิ์คะแนนมาตรฐานของน้ำหนักเท่ากับ .726

รูปที่ 2 โมเดลการเสริมสร้างศักยภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของครูผู้ช่วย

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า องค์ประกอบศักยภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของครูผู้ช่วย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย ด้านการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ด้านการออกแบบสร้างสรรค์กิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน และด้านการเชื่อมโยงองค์ความรู้ยุคใหม่ สอดคล้องกับ ธนวัฒน์ สุขเกษม และคณะ (2564: 185-193) งานวิจัยเรื่อง รูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะครูผู้ช่วยในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านการเรียนการสอน สภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ครูมีวิธีการประเมินผลเพื่อติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน และน้อยสุดคือ ครูจัดการเรียนการสอนบูรณาการการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการเรียน ซึ่งองค์ประกอบของพฤติกรรมการวัดของสมรรถนะครูผู้ช่วยในการจัดการเรียนรู้ใน

ศตวรรษที่ 21 มีความเหมาะสมสำหรับนำไปพัฒนาสมรรถนะครูผู้ช่วย อาจเนื่องจากมีองค์ประกอบที่ครอบคลุมสมรรถนะของครูผู้ช่วยในทุกด้าน ทั้งด้านผู้เรียนและการเรียนรู้ ด้านความรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านความรับผิดชอบอย่างมืออาชีพ สอดคล้องกับ Pefianco (2009) งานวิจัยเรื่อง สมรรถนะพื้นฐานของครูในยุคศตวรรษที่ 21 ว่าครูที่มีคุณภาพมีสมรรถนะหลายๆ ด้าน (multi-skilled) มีสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอน (pedagogy) มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีที่หลากหลาย (multimedia instructional technology) มีทักษะในการสื่อสารและมีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดี (excellent communication and relational skills) อุทิศตนเพื่อวิชาชีพครู (professional) มีแรงจูงใจและมีความตั้งใจ (self-motivation and commitment) เป็นผู้ใฝ่เรียนใฝ่รู้ตลอดชีวิต (learning and a lifelong learner) และสอดคล้องกับ พัชราวลัย มีทรัพย์ (2565: 124-138) งานวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดของนักเรียนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐานการศึกษาความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดของนักเรียนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐาน พบว่า ด้านที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยเทคนิคการจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า โมเดลการเสริมสร้างศักยภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของครูผู้ช่วย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด ได้แก่ การประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชาและระดับพัฒนาการของผู้เรียน องค์ประกอบที่ 2 ด้านการออกแบบสร้างสรรค์กิจกรรมการเรียนรู้ ตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด ได้แก่ การใช้ทักษะการสื่อสารกับผู้เรียนในโลกยุคปัจจุบัน องค์ประกอบที่ 3 ด้านการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ตัวแปรบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด ได้แก่ การนำผลการวิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียน และองค์ประกอบที่ 4 ด้านการเชื่อมโยงองค์ความรู้ยุคใหม่ ตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด ได้แก่ ความสามารถในการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับ วัทนวิภา บุตรดีสี (2565: 135-136) งานวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม พบว่าโปรแกรมเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม ประกอบด้วย 4 Module ได้แก่ Module 1 ด้านการออกแบบการเรียนรู้ Module 2 ด้านการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิด และการลงมือปฏิบัติ Module 3 ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ และModule 4 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง ซึ่งผลการประเมินโปรแกรม โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ นภาพร จ่าเมืองฮาม (2563: 150-151) งานวิจัยเรื่องการพัฒนา

แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่า แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดนครราชสีมา มีทั้งสิ้น 5 องค์ประกอบ 27 แนวทาง ประกอบด้วย 1) ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร 4 แนวทาง 2) ด้านการออกแบบ การเรียนรู้ 5 แนวทาง 3) ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 8 แนวทาง 4) ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ 5 แนวทาง และ 5) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 5 แนวทาง และสอดคล้องกับ ธนกฤต อั้งน้อย (2563: 206-207) งานวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูใหม่ในศตวรรษที่ 21 ตามแนวคิดโรงเรียนเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ พบว่า สมรรถนะที่จำเป็นของครูใหม่ในศตวรรษที่ 21 มีจำนวน 15 สมรรถนะ จำแนกเป็น 3 กลุ่มสมรรถนะ ดังนี้ 1) กลุ่มสมรรถนะหลัก ประกอบด้วย 3 สมรรถนะ ดังนี้ สมรรถนะการทำงานเป็นทีม สมรรถนะการพัฒนาตนเอง และสมรรถนะด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู 2) กลุ่มสมรรถนะประจำสายงาน ประกอบด้วย 5 สมรรถนะ ดังนี้ สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาทักษะและคุณลักษณะของผู้เรียน สมรรถนะการบริหารจัดการชั้นเรียน สมรรถนะด้านภาวะผู้นำ และสมรรถนะการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ 3) กลุ่มสมรรถนะส่วนบุคคล ประกอบด้วย 7 สมรรถนะ ดังนี้ สมรรถนะด้านความฉลาดทางอารมณ์ สมรรถนะด้านความฉลาดทางสังคม สมรรถนะการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม สมรรถนะด้านสื่อและเทคโนโลยี สมรรถนะด้านการคิดแบบมีวิจารณญาณและคิดแก้ ปัญหา สมรรถนะด้านความคิดสร้างสรรค์ และสมรรถนะด้านความรู้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบองค์ประกอบศักยภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของครูผู้ช่วยที่สำคัญ คือ องค์ประกอบที่ 1 ตัวบ่งชี้ด้านการประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชาและระดับพัฒนาการของผู้เรียน มีความสำคัญมากที่สุด องค์ประกอบที่ 2 ตัวบ่งชี้ด้านการใช้ทักษะการสื่อสารกับผู้เรียนในโลกยุคปัจจุบัน มีความสำคัญมากที่สุด องค์ประกอบที่ 3 ตัวบ่งชี้ด้านการนำผลการวิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียน มีความสำคัญมากที่สุด และองค์ประกอบที่ 4 ตัวบ่งชี้ด้านความสามารถในการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ มีความสำคัญมากที่สุด ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเสริมสร้างศักยภาพของครูผู้ช่วย สำหรับประเด็นในการนำไปใช้เชิงวิชาการครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับการพัฒนาโมเดลในการเสริมสร้างศักยภาพของครูผู้ช่วยตามองค์ประกอบที่ค้นพบทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ด้านการออกแบบสร้างสรรค์กิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน และด้านการเชื่อมโยงองค์ความรู้ยุคใหม่ โดยการออกแบบวิจัยผสมผสานวิธีการ

และควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับการนำเทคนิคอื่นๆ เช่น เทคนิคการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาใช้ในการพัฒนากระบวนการเสริมสร้างศักยภาพในด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาของครูผู้ช่วยและนำผลการศึกษามาจัดทำคู่มือการเสริมสร้างศักยภาพในด้านการจัดการเรียนการสอนต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า องค์ประกอบศักยภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของครูผู้ช่วย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย ด้านการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ด้านการออกแบบสร้างสรรค์กิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน และด้านการเชื่อมโยงองค์ความรู้ยุคใหม่ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำองค์ประกอบศักยภาพด้านการจัดการเรียนการสอนที่ค้นพบทั้ง 4 องค์ประกอบ ไปใช้วางแผนเพื่อพัฒนาครูผู้ช่วยให้มีความรู้ความสามารถตามองค์ประกอบ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนได้อย่างเหมาะสมในยุคปัจจุบัน

จากผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า โมเดลการเสริมสร้างศักยภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของครูผู้ช่วย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ทั้ง 4 องค์ประกอบ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำโมเดลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ดำเนินการจัดทำคู่มือการใช้โมเดลการเสริมสร้างศักยภาพด้านการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ครูผู้ช่วยในสถานศึกษาได้ศึกษาเป็นแนวทางและให้คำแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติตามองค์ประกอบทั้ง 4 องค์ประกอบ ในการเสริมสร้างศักยภาพด้านการจัดการเรียนการสอนต่อไป

3. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

จากผลการวิจัยที่ค้นพบองค์ประกอบการเสริมสร้างศักยภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของครูผู้ช่วยทั้ง 4 ด้าน สามารถนำมาสู่ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ ได้แก่ การส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้ช่วยได้เข้ารับการเสริมสร้างศักยภาพ โดยการเข้ารับการพัฒนาและอบรมเชิงปฏิบัติการในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องทั้ง 4 องค์ประกอบตามตัวบ่งชี้ที่มีความสำคัญมากที่สุดและที่มีความสำคัญลำดับรองลงมา เช่น การประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชาและระดับพัฒนาการของผู้เรียน การใช้ทักษะเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน การใช้ทักษะการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมต่อผู้เรียนในโลกยุคปัจจุบัน การใช้ทักษะการจัดกิจกรรมเชื่อมโยงการเรียนรู้ที่เหมาะสมต่อผู้เรียนในโลกยุคปัจจุบัน การนำผลการวิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียน และการนำผลการวิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

ธนกฤต อั้งน้อย. (2563). *รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูใหม่ในศตวรรษที่ 21 ตามแนวคิดโรงเรียนเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ธนวัฒน์ สุขเกษม และคณะ. (2564). รูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะครูผู้ช่วยในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. *วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย*. 11 (1) 185-193.

นภาพร จ่าเมืองฮาม. (2563). *การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

พัชราวลัย มีทรัพย์. (2022). รูปแบบการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดของนักเรียนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐาน. *วารสารราชพฤกษ์*. 20 (2) 124-138.

วัทนวิภา บุตรดีสี. (2565). *การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสานักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2565). แนวทางการพัฒนาครูผู้ช่วยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 24 ธันวาคม 2565. แหล่งที่มา: http://bpcd.vec.go.th.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566). แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2566-2580) ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 2 มกราคม 2566. แหล่งที่มา: http://www.nscr.nesdc.go.th/master-plans/.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). *การพัฒนากลไกขับเคลื่อนระบบการผลิตและพัฒนาครูสมรรถนะสูง สำหรับประเทศไทย 4.0*. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

Comrey, A., & Lee, H. (1992). *A first course in factor analysis*. Hillsdale, NJ: Erlbaum.

Fabrigar, L. R., & Wegener, D. T. (2012). *Understanding Statistics: Exploratory factor analysis*. Oxford University Press.

Hair, J.F., Black, W.C., Babin, B.J., Anderson, R.E., & Tatham, R.L. (2006). *Multivariate data analysis*. (6th Edition). Pearson Education.

MacCallum, R. C. et.al. (1999). *Evaluating the use of exploratory factor analysis in psychological research*. American Psychological Association. 4 (3), 272-299.

Pefianco, Erlinda C. (2009). *Quality Innovations for Teaching and Learning: The 4th World Teachers' Day in Thailand and 12th UNESCO-APEID International Conference*. Bangkok.

การพัฒนาโมเดลแก้จนระดับพื้นที่เพื่อขจัดความยากจนและสร้างโอกาสทางสังคม ในโซนพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ จังหวัดร้อยเอ็ด

Development of Local Poverty Models to Eliminate Poverty and Create Social Opportunities in the Thung Kula Rong Hai area Roi Et Province

นนทนันท์ พลพันธ์, วัลลักษณ์ เที่ยงดาห์,
ลลิตา พิมทา, พิมพ์ชนก ไพรีพินาศ และ พงศ์สวัสดิ์ ราชจันทร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
Nonthanan Phonphan, Wanluk Thiangdah,
Lalita Pimta, Pimchanok Paireepinas and Pongsawut Rachjun
Roi Et Rajabhat University, Thailand
Corresponding Author, Email: seat007@outlook.com

****

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1. ส่งเสริมสนับสนุนองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำและปลายน้ำในการยกระดับศักยภาพการผลิตทางการเกษตร 2. พัฒนาโมเดลแก้จนระดับพื้นที่ที่เหมาะสมกับศักยภาพของคนจนเป้าหมายและสอดคล้องกับบริบทพื้นที่ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) มีเครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ ระบบ PPAOS และ แบบสอบถามระบบข้อมูลครัวเรือนยากจนระดับพื้นที่ของหน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ โดยมีกลุ่มเป้าหมาย 1 กลุ่ม คือ ครัวเรือนเป้าหมายตามฐานข้อมูล TP MAP ปี พ.ศ. 2566 จำนวน 752 ครัวเรือน ในพื้นที่เป้าหมายหลักคือ อำเภอปทุมรัตต์ อำเภอสุวรรณภูมิ และ อำเภอโพนทราย

ผลการศึกษาประเด็นการส่งเสริม สนับสนุนองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำในการยกระดับศักยภาพการผลิตทางการเกษตร พบว่า การยกระดับการผลิตทางการเกษตรผ่านการบูรณาการความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมตลอดทั้งห่วงโซ่การผลิตทั้ง 24 รายการ มีความสามารถในการผลิต เพิ่มความคล่องตัวในการปฏิบัติทางการเกษตร จัดการกับความท้าทายที่สำคัญในการจัดการน้ำและการควบคุมศัตรูพืชซึ่งนำไปสู่ผลผลิตและคุณภาพที่ดีขึ้น ทั้งยังช่วยเพิ่มรายได้ของครัวเรือนและปรับปรุงความมั่นคง ด้านอาหาร และ ประเด็นพัฒนาโมเดลแก้จนระดับพื้นที่ที่เหมาะสมกับศักยภาพของคนจนเป้าหมายและสอดคล้องกับบริบทพื้นที่ พบว่า ห่วงโซ่การผลิตผักเศรษฐกิจและการเลี้ยงจิ้งหรีดมีความสอดคล้องกับศักยภาพที่เป็นเอกลักษณ์และบริบทท้องถิ่นของครัวเรือนยากจน โมเดลดังกล่าวช่วยให้ครัวเรือนที่ยากจนสามารถเอาชนะอุปสรรคในการเข้าถึงทรัพยากร ความรู้ และการตลาด

* วันที่รับบทความ : 19 มีนาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 11 เมษายน 2567; วันตอบรับบทความ : 16 เมษายน 2567
Received: March 19 2024; Revised: April 11 2024; Accepted: April 16 2024

คำสำคัญ : การพัฒนา; โมเดล; ความยากจน; โอกาสทางสังคม

Abstract

The objectives of this research are : 1. Promote and support knowledge, technology, and innovation from the water source. midstream and downstream in raising the potential of agricultural production 2. Develop a model to solve poverty at the local level that is appropriate to the potential of the target poor and consistent with the local context. It is action research. There are research tools, including the PPAOS system and the area-level poor household information system questionnaire of the area-level development capital administration and management unit. There is 1 target group, namely target households according to the database.

TP MAP year 2023, number of 752 households in the main target area is Pathumrat District Suvarnabhumi District and Phon Sai District.

Results of the study of promotion issues Support knowledge, technology, and innovation from the downstream, midstream, and downstream levels to enhance potential. Agricultural production: It was found that raising the level of agricultural production Through the integration of knowledge, technology and innovation throughout the production chain, all 24 items have the ability to produce Increase flexibility in agricultural practices Addresses key challenges in water management and pest control, leading to better yields and quality. It also helps to increase household income and improve food security and the issue of developing a model to solve poverty at the local level that is appropriate to the potential of the target poor and consistent with the local context. It was found that the economic vegetable production chain and cricket raising are consistent with The unique potential and local context of poor households The model helps poor households overcome barriers to accessing resources, knowledge and markets.

Keywords: Development; Model; Poverty; Social Opportunities

บทนำ

ประเทศไทยซึ่งตั้งอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีความก้าวหน้าอย่างมากในการลดความยากจนในช่วงสองสามทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศได้ผ่านการเปลี่ยนแปลงที่น่าทึ่งจากประเทศที่มีรายได้น้อยเป็นประเทศ ที่มีรายได้ปานกลางระดับสูง อย่างไรก็ตาม แม้จะมีความคืบหน้านี้ความยากจนยังคงเป็นความท้าทายอย่างต่อเนื่องในบางพื้นที่และในหมู่ประชากรเฉพาะกลุ่มในประเทศไทย สถานการณ์ความยากจนของประเทศไทยมีลักษณะเฉพาะจากความเหลื่อมล้ำในระดับภูมิภาค โดยสังเกตได้จากอัตราความยากจนที่สูงขึ้นในพื้นที่ชนบทเมื่อเทียบกับใจกลางเมือง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้โดยทั่วไปประสบกับระดับความยากจนสูงกว่าส่วนอื่นๆ ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงของโอกาสทางเศรษฐกิจ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และการเข้าถึงบริการทางสังคม ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความยากจนในประเทศไทย ได้แก่ โอกาสในการทำงานที่จำกัด โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบท ค่าจ้างต่ำ การกระจายความมั่งคั่งที่ไม่เท่าเทียมกัน และความเหลื่อม

ล้ำทางรายได้ ชุมชนเกษตรกรรม โดยเฉพาะเกษตรกรรายย่อย เผชิญกับความท้าทายต่าง ๆ เช่น ผลผลิตตกต่ำ การพึ่งพาตลาดที่ผันผวน และความเปราะบางต่อภัยธรรมชาติ ปัจจัยเหล่านี้สามารถนำไปสู่ความไม่มั่นคงของรายได้และยืดอายุความยากจนในชุมชนเหล่านี้ นอกจากปัจจัยด้านเศรษฐกิจแล้ว ปัญหาสังคม เช่น การเข้าถึงการศึกษาและการรักษาพยาบาลที่ไม่เพียงพออาจทำให้ความยากจนในประเทศไทยรุนแรงขึ้น การเข้าถึงบริการด้านการศึกษา และสุขภาพที่มีคุณภาพอย่างจำกัดสามารถขัดขวางการเคลื่อนย้ายในระดับที่สูงขึ้นและทำให้ความยากจนข้ามรุ่นยังคงอยู่ต่อไป รัฐบาลไทยดำเนินนโยบายและโครงการต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนและส่งเสริมการเติบโตอย่างทั่วถึง โครงการริเริ่มเหล่านี้รวมถึงโครงการบรรเทาความยากจน โครงการพัฒนาชนบท การลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน และโครงการสวัสดิการสังคม รัฐบาลยังให้ความสำคัญกับการปรับปรุงการเข้าถึงการศึกษา และการรักษาพยาบาลโดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ด้อยโอกาส นอกจากนี้ ประเทศไทยได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืนและได้ดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ (SDGs) ซึ่งรวมถึงเป้าหมายในการกำจัดความยากจนในทุกรูปแบบ เป็นที่น่าสังเกตว่าการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้ก่อให้เกิดความท้าทายเพิ่มเติมต่อความพยายามในการลดความยากจนในประเทศไทย เนื่องจากได้ส่งผลกระทบต่อภาคส่วนต่าง ๆ ของเศรษฐกิจและทำให้วิถีชีวิตหยุดชะงัก รัฐบาลได้ดำเนินมาตรการเพื่อบรรเทาผลกระทบของการแพร่ระบาด ซึ่งรวมถึงโครงการโอนเงินสดและความช่วยเหลือแก่บุคคลและธุรกิจที่ได้รับผลกระทบ โดยรวมแล้วในขณะที่ประเทศไทยมีความก้าวหน้าอย่างมากในการลดความยากจน ความเหลื่อมล้ำในระดับภูมิภาคและความไม่เท่าเทียมกันทางสังคมยังคงมีอยู่ จำเป็นต้องมีความพยายามอย่างต่อเนื่องเพื่อแก้ไขต้นตอของความยากจน ส่งเสริมการพัฒนาอย่างรอบด้านและประกันว่าคนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาส และบริการที่จำเป็น (จันทีมา ล่ามแขก และ อจิรภาส์ เพียรขุนทด, 2564 : 111)

จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยหรือที่เรียกว่า ภาคอีสาน ภูมิภาคนี้เคยเป็นหนึ่งในภูมิภาคที่ยากจนกว่าในประเทศไทย สาเหตุหลักมาจากเศรษฐกิจเกษตรกรรมและการเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐาน การศึกษา และการรักษาพยาบาลที่จำกัดกว่าเมื่อเทียบกับพื้นที่ในเมืองโดยทั่วไป พื้นที่ชนบทในประเทศไทย รวมทั้งจังหวัดต่าง ๆ เช่น ร้อยเอ็ด มีอัตราความยากจนสูงกว่าเขตเมือง พื้นที่เหล่านี้มีความเสี่ยงต่อผลกระทบทางเศรษฐกิจและต้องพึ่งพาภาคส่วนต่าง ๆ เช่น เกษตรกรรม ซึ่งได้รับผลกระทบจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น สภาพอากาศและราคาสินค้าโภคภัณฑ์ทั่วโลก ความพยายามที่จะลดความยากจนในภูมิภาคเหล่านี้จะเกี่ยวข้องกับมาตรการต่างๆ เช่น การปรับปรุงผลผลิตทางการเกษตร การกระจายเศรษฐกิจในท้องถิ่น การปรับปรุงการเข้าถึงการศึกษาและการรักษาพยาบาล และการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานในท้องถิ่น รัฐบาลไทยมีความคิดริเริ่มและโครงการต่าง ๆ ที่มุ่งพัฒนาชนบทและลดความยากจน ปัจจุบันสถานการณ์ความยากจนของประเทศไทยในภาพรวมปี 2562 มีแนวโน้มดีขึ้น มีจำนวนคนจนลดลง

4.3 ล้านคน ซึ่งบรรลุเป้าหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ถึงแม้ประเทศไทยจะมีตัวเลขคนจนลดลง แต่การติดตามประเมินผลการแก้ไขปัญหาความยากจนส่วนใหญ่ยังไม่สามารถวิเคราะห์ในเชิงการอธิบายพลวัตของความยากจน (Poverty Dynamics) ได้ว่าคนจน / ครัวเรือนยากจนที่ต้องการความช่วยเหลือที่สามารถหลุดพ้นความยากจน ได้จริงหรือไม่ ทั้งนี้จากผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นว่ายังคงมีคนจนจำนวนหนึ่งที่ประสบปัญหาความยากจนต่อเนื่องมาเป็นเวลานาน เนื่องจากการเติบโตทางเศรษฐกิจกระจายไปไม่ทั่วถึง รวมถึงกระแสการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น การแพร่ระบาดของโควิด-19 ส่งผลต่อสถานการณ์ การแก้ไขปัญหาความยากจนในระยะต่อมาที่เพิ่มสูงมากขึ้นในปี 2563 และต่อเนื่องถึงปี 2564 เนื่องจากผลกระทบด้านรายได้และการว่างงาน นอกจากนี้ยังมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของประชากร อัตราการพึ่งพิงในครัวเรือนที่สูงขึ้นของผู้สูงวัย ทำให้คนจนวัยแรงงานต้องรับภาระดูแลผู้สูงอายุมากขึ้น ส่งผลให้ความยากจนเพิ่มสูงขึ้นด้วย ซึ่งแผนพัฒนาจังหวัดร้อยเอ็ดระยะ 5 ปี (2561 - 2566) ฉบับปีพ.ศ. 2565 และแผนพัฒนาจังหวัดร้อยเอ็ด พ.ศ. 2566 - 2570 ได้กำหนดเป้าหมายในการพัฒนามุ่งเน้นการเป็นเมืองเกษตรอัจฉริยะ การพัฒนาการท่องเที่ยว การสร้างมูลค่าจากวัฒนธรรมและความยั่งยืนของการสังคมโดยมีตัวชี้วัดความสำเร็จคือมีผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด (GPP) เพิ่มขึ้นและประชาชนมีสุขภาวะที่ดีหลุดพ้นความยากจนพึ่งตนเองได้ ประเด็นการพัฒนาที่สำคัญคือการพัฒนาคนทุกช่วงวัยและระบบนิเวศสนับสนุน (Ecosystem) เพื่อลดปัญหาความยากจน ความเหลื่อมล้ำ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ยกระดับอาชีพและรายได้ภาคครัวเรือนให้สูงขึ้นเพิ่มผลิตภาพแรงงานให้มีคุณภาพและความริเริ่มสร้างสรรค์เพื่อสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ โดยเป้าหมาย และตัวชี้วัดความสำเร็จของการลดปัญหาความยากจน คือ 1) คนยากจนตาม TPMAP ของจังหวัดลดลง ร้อยละ 25 ต่อปี และ 2) ความเหลื่อมล้ำในการกระจายรายได้ของคนในจังหวัดลดลง 0.02 ซึ่งมีแนวทางการพัฒนาด้วยแนวคิด smart tambon ให้เกิดการแก้ไขปัญหาความยากจนแบบตรงจุดและยั่งยืน การพัฒนาทักษะและยกระดับทักษะฝีมือแรงงานให้มีความพร้อมต่อการปรับโครงสร้างการผลิตและสอดคล้องกับทิศทางตลาดแรงงานให้มีผลิตภาพเพิ่มขึ้น การดำเนินการเกี่ยวกับการแก้ปัญหาความยากจนในจังหวัดร้อยเอ็ด เป็นประเด็นสำคัญที่ทุกภาคส่วนต้องร่วมบูรณาการแผนการปฏิบัติงานและองค์ความรู้เพื่อร่วมมือกันแก้ไขปัญหาอย่างครบวงจร แบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ โดยได้จัดตั้งศูนย์อำนวยการขจัดความยากจนและพัฒนาทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดร้อยเอ็ด (ศจพ.จ) และแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์อำนวยการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัดร้อยเอ็ด (คจพ.จ.) โดยมีเป้าหมายสำคัญให้เกิด การพัฒนาขับเคลื่อนการขจัดความยากจนและความเหลื่อมล้ำรวมถึงการพัฒนาคนทุกช่วงวัยในระดับพื้นที่อย่างบูรณาการมีประสิทธิภาพ โดยใช้ข้อมูลจากระบบการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (Thai People Map and Analytics Platform : TPMAP) เป็นข้อมูลหลักในการดำเนินการขจัดความยากจนและความเหลื่อมล้ำครอบคลุม

ประเด็นการพัฒนาทุกมิติ และทุกพื้นที่ร่วมแก้ไขปัญหาในระดับบุคคล / ครัวเรือน (สำนักงานจังหวัดร้อยเอ็ด, 2564 : ระบบออนไลน์)

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าจังหวัดร้อยเอ็ดได้ให้ความสำคัญและจริงจังกับการแก้ไขปัญหาความยากจนของประชาชนในจังหวัดมาอย่างต่อเนื่อง โดยยึดนโยบายของรัฐบาลตามกรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 ในการกำหนดแผนพัฒนาจังหวัดร้อยเอ็ดและแนวทางในการดำเนินงานและโครงการต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงการแก้ไขปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำ การสร้างความร่วมมือภาคีเครือข่ายหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อขับเคลื่อนกระบวนการอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งระหว่างปี 2563 - 2565 จำนวนของครัวเรือนยากจน/คน ในจังหวัดร้อยเอ็ดมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากสถานการณ์วิกฤติจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ทำให้เกิดภาวการณ์เศรษฐกิจตกต่ำและเกิดภาวะว่างงานของวัยแรงงาน รวมถึงปัจจัยแวดล้อมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเช่น การเข้าสู่สังคมผู้สูงวัยที่มากขึ้นทำให้เกิดภาวะพึ่งพิง การเป็นการเข้าถึงโอกาสในการพัฒนาทักษะและความรู้ที่จำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ซึ่งจากข้อมูล TPMAP (2562) จังหวัดร้อยเอ็ดมีครัวเรือนยากจน จำนวน (5,606 ครัวเรือน / 10,095 คน) ซึ่งมีทั้งคนจนสุขภาพ คนจนความเป็นอยู่ คนจนการศึกษา คนจนรายได้และคนจนการเข้าถึงสวัสดิการภาครัฐ ซึ่งในความเป็นจริงจากการดำเนินโครงการพัฒนาพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำในปี 2564 ใน 6 อำเภอในจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวนครัวเรือนยากจนมีเพิ่มขึ้น จากฐานข้อมูลร้อยละ 37.60 ซึ่งถือว่าเป็นจำนวนที่ค่อนข้างสูง จึงเป็นความจำเป็นอย่างเร่งด่วนที่จังหวัดต้องดำเนินการวิจัยค้นหา สอบทานและการเข้าช่วยเหลือทั้งการส่งต่อความช่วยเหลือและการพัฒนาพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนให้ตรงตามความต้องการของครัวเรือนยากจนให้เมีความแม่นยำและมีประสิทธิภาพมากที่สุด

จากวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ส่งผลให้เพิ่มปริมาณคนขาดสารอาหารมากถึง 83 - 132 ล้านคน ในปี 2563 และประชากรมากกว่า 3 พันล้านคนในโลกยังไม่สามารถเข้าถึงแหล่งอาหารที่ดีต่อสุขภาพได้ เนื่องจากมีราคาแพงมากกว่าอาหารปกติถึง 5 เท่า มีการปรับเปลี่ยนระบบของการผลิตอาหารด้วยการลดต้นทุนของอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการ และเพิ่มการเข้าถึงอาหารที่ดีมีประโยชน์ต่อสุขภาพ (Healthy diets) ซื้อได้ในราคาที่เหมาะสม ทำให้หลายประเทศหันมาใส่ใจในการพัฒนาตามแนวทางพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) มากขึ้น เช่นเดียวกับประเทศไทยได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ของประเทศตามกรอบแนวทางที่สำคัญของยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ดังที่กล่าวมา คือ “ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนเป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของ “เศรษฐกิจพอเพียง” นำไปสู่การพัฒนาให้คนไทยมีความสุขและพัฒนาคุณภาพชีวิตสร้างรายได้ระดับสูงเป็นประเทศพัฒนาแล้ว และจากสถานการณ์ที่ผ่านมาทำให้ผลผลิตทางการเกษตรที่ออกสู่ตลาดไม่เพียงพอกับความต้องการของกลุ่มผู้บริโภค และทิศทางการบริโภคอาหารมาเป็นอาหารปลอดภัยมากขึ้น ประเทศในแถบเอเชียที่ให้ความสำคัญกับการบริโภคอาหาร

ปลอดภัยมากที่สุด ผลิตภัณฑ์ที่นิยมจะอยู่ในกลุ่มผักและผลไม้สด ในแต่ละปีญี่ปุ่นจะนำเข้าผักและผลิตภัณฑ์ผักแปรรูปจากไทยเฉลี่ยปีละ 4,200 ล้านบาท คิดเป็น 44% ของการส่งออกผักและผลิตภัณฑ์ผักแปรรูปของไทยทั้งหมด ประเทศไทยมีศักยภาพในการผลิตพืช ผลิตสัตว์ที่สำคัญของโลกสามารถปลูกได้ตลอดทั้งปีและตามฤดูกาล ผักต่าง ๆ มีคุณค่าทางโภชนาการสูง เช่น วิตามินและสารต้านอนุมูลอิสระที่สามารถป้องกันและลดการเกิดโรคต่าง ๆ ได้ แต่ระบบการผลิตพืช ผลิตสัตว์ในปัจจุบันมีการพึ่งสารเคมีเกษตร ปุ๋ยสังเคราะห์ ยาฆ่าแมลง อาหารสัตว์สำเร็จรูป ยาปฏิชีวนะ โดยไม่ใส่ใจต่อผลกระทบด้านลบที่มีต่อเศรษฐกิจของเกษตรกร สุขภาพของมนุษย์และสิ่งแวดล้อม จะเห็นได้จากผลการตรวจหาสารเคมีเกษตรพบการปนเปื้อนในเลือดของเกษตรผู้ผลิตและผู้บริโภค สารปนเปื้อนในผักผลไม้ สารเร่งเนื้อแดงจะพบในเนื้อหมู เมื่อใช้แล้วจะทำให้เนื้อหมูมีมันน้อยลง มีเนื้อมากขึ้น นอกจากนี้ ยังพบสารบอแรกซ์พบมากในเนื้อหมู เนื้อปลา เนื้อวัว รวมทั้งเนื้อสัตว์แปรรูปอย่างลูกชิ้นและไส้กรอกบอแรกซ์ช่วยให้เนื้อสัตว์มีอายุนานขึ้น เน่าบูดได้ช้า ถ้าใส่ในลูกชิ้นและไส้กรอกก็จะทำให้มีความเด้งกรอบมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น (ราชกิจจานุเบกษา, 2561 : ระบบออนไลน์)

จากแผนพัฒนาจังหวัดร้อยเอ็ด พ.ศ. 2566 - 2570 ซึ่งมีเป้าหมายระยะ 5 ปีมุ่งให้ร้อยเอ็ดเมืองเกษตรอัจฉริยะ ท่องเที่ยวสร้างสรรค์ วัฒนธรรมสร้างมูลค่า สังคมพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยมีพันธกิจที่เกี่ยวของกับการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ สร้างโอกาส สร้างอาชีพ รายได้ หลุดพ้นความยากจน ตัวชี้วัดความสำเร็จของแผนพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับคนยากจนคือ ประชาชนมีสุขภาวะที่ดี หลุดพ้นความยากจน พึ่งตนเองได้ ซึ่งสรุปประเด็นการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการยกระดับคุณภาพชีวิตให้ได้มาตรฐานและแก้ไขปัญหาความยากจนให้กับผู้มีรายได้น้อยโดยเฉพาะคนจนตาม TPMAP เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ประกอบด้วย การพัฒนาและส่งเสริมการเกษตรแบบอัจฉริยะและอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรสู่เกษตรมูลค่าสูง , ปรับโครงสร้างการผลิตพืชและสัตว์เศรษฐกิจสู่ระบบเกษตรอัจฉริยะ และสร้างผลผลิตมูลค่าสูง , เพิ่มศักยภาพอุตสาหกรรมภาคครัวเรือน กลุ่มเกษตรกร สถาบันเกษตรกรที่เกี่ยวเนื่องให้มีความเข้มแข็งมีศักยภาพ สามารถแข่งขันได้ , เพื่อลดการทำเกษตรในพื้นที่ไม่เหมาะสม และปรับสู่การทำเกษตรทางเลือกที่มีมูลค่าสูงและเหมาะสม, ส่งเสริมการปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้าเกษตรสู่เกษตรมูลค่าสูง และลดพื้นที่การทำเกษตรที่ไม่เหมาะสม ปรับสู่สินค้าชนิดใหม่ที่มีมูลค่าสูง เหมาะสมกับพื้นที่และทิศทางของตลาด, พัฒนาเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร สถาบันเกษตรกรที่เกี่ยวเนื่องเพื่อยกระดับสู่การทำเกษตรสมัยใหม่ (Smart Farm) และต่อยอดสู่เกษตรชีวภาพตามแนวคิด BCG Model , ส่งเสริมและยกระดับอาชีพและรายได้ภาคครัวเรือนให้สูงขึ้น , พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นมีอาชีพมั่นคง สุขภาพดี , เพิ่มผลิตภาพแรงงานให้มีคุณภาพและความริเริ่มสร้างสรรค์, พัฒนาทักษะและยกระดับทักษะฝีมือแรงงานให้มีความพร้อมต่อการปรับโครงสร้างการผลิต และสอดคล้องกับทิศทางตลาดแรงงาน ให้มีผลิตภาพเพิ่มขึ้น , ส่งเสริมการใช้พลังงานทางเลือกที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อลดต้นทุนและเพิ่มมูลค่าทางการผลิตภาคเกษตร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อส่งเสริม สนับสนุนองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ในการยกระดับศักยภาพการผลิตทางการเกษตร

2. เพื่อพัฒนาโมเดลแก้จนระดับพื้นที่ที่เหมาะสมกับศักยภาพของคนจนเป้าหมายและสอดคล้องกับบริบทพื้นที่ เพื่อพัฒนาและยกระดับรายได้คนจน ครัวเรือนยากจน เข้าสู่ห่วงโซ่การผลิต โอกาสในการยกระดับฐานะทางสังคมของครัวเรือนยากจนจังหวัดอย่างเป็นรูปธรรม

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตการวิจัย

1.1 ขอบเขตพื้นที่

กระบวนการคัดเลือกพื้นที่ดำเนินการวิจัยมีกรอบการพิจารณาเลือก ดังนี้

1) จำนวนหรือสัดส่วนของครัวเรือนยากจนในพื้นที่ตามฐานข้อมูล PPAOS

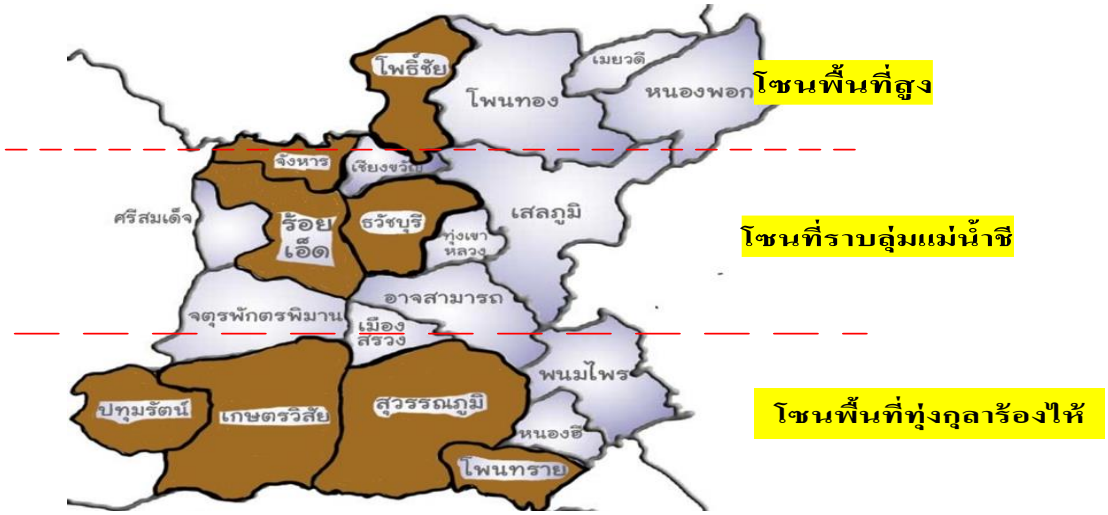
2) ทุนเดิมและศักยภาพของพื้นที่ทั้งด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจฐานราก / ฐานการผลิตอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม / ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3) การกระจายพื้นที่ที่ครอบคลุมใน 3 อำเภอ ประกอบด้วย 3.1) โซนพื้นที่สูง 3.2) โซนพื้นที่ราบ และ 3.3) โซนทุ่งกุลาร้องไห้ การวิจัยนี้เลือกพื้นที่โซนทุ่งกุลาร้องไห้ใน 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอปทุมรัตต์ อำเภอสุวรรณภูมิ และ อำเภอโพนทราย เพื่อสร้างต้นแบบสำหรับการขยายผลในระยะต่อไป

4) พื้นที่มีผู้ประกอบการหรือผู้ประกอบการรุ่นใหม่ กลุ่มหรือวิสาหกิจชุมชนที่มีความพร้อมสนใจงานด้านสังคมและต้องการเข้าร่วมสนับสนุนการแก้ไขปัญหาความยากจนในพื้นที่

5) มีการประสานงานและขับเคลื่อนงานพัฒนาในพื้นที่ร่วมระหว่างชุมชน / ประชาสังคม ท้องถิ่น ท้องที่ รวมถึงหน่วยงานภาครัฐเพื่อนำไปสู่รูปธรรมความสำเร็จ "อำเภอแก้จน"

6) มีโอกาสประสบความสำเร็จในระยะเวลา 1 ปี (Quick Win)

ภาพที่ 1 : การแบ่งโซนพื้นที่ดำเนินการวิจัย

1.2 ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตการศึกษาคือ การศึกษาบริบทของชุมชน การศึกษาและวิเคราะห์อาชีพหลัก อาชีพรอง และอาชีพเสริม การค้นหาทุนทางสังคมและทรัพยากรของชุมชน การค้นหาศักยภาพของชาวบ้านในชุมชน การศึกษาและวิเคราะห์เงื่อนไขและปัจจัยที่ก่อให้เกิดต้นทุนที่ไม่มีมูลค่าเพิ่มในอาชีพหลัก อาชีพรอง และ อาชีพเสริม ได้แก่ การเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ การเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ ตามศักยภาพเชิงพื้นที่ การค้นหารูปแบบการบริหารจัดการต้นทุนที่ไม่ก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มในการผลิต การปฏิบัติการเพื่อหาวิธีลดต้นทุนที่ไม่จำเป็น เช่น การอบรมเชิงปฏิบัติการ การดูงาน เพื่อลดค่าใช้จ่ายทั้งด้านต้นทุนการผลิต และการให้ความรู้ในการศึกษาหาข้อมูลราคาในอนาคตแล้วนำมาคำนวณย้อนกลับเป็นต้นทุนการผลิตที่จะต้องควบคุมให้ได้เพื่อการทำกำไรจากการขายให้ได้อย่างสม่ำเสมอ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ครัวเรือนยากจนเป้าหมายในการศึกษา (Unit of Analysis) กลุ่ม 2 (อยู่ยาก) กลุ่ม 3 (อยู่พอได้) และ กลุ่ม 4 (กลุ่มอยู่ดี) ในพื้นที่อำเภอปทุมรัตต์ อำเภอสุวรรณภูมิ และ อำเภอโพนทราย จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 200 ครัวเรือน โดยใช้ฐานข้อมูลจาก TPMAP , PPAOS ปีพ.ศ. 2565 และหน่วยงานภาคีเครือข่ายภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และมหาวิทยาลัยในพื้นที่

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

3.1 การสร้างเครื่องมือการวิจัย มีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1) ทีมวิจัยศึกษาทฤษฎี หลักการและวิธีการสร้างเครื่องมือจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2) ทีมวิจัยเข้าร่วมการอบรมการสร้างเครื่องมือที่จัดโดยพี่เลี้ยงเพื่อได้แนวทางการจัดทำเครื่องมืออย่างมีส่วนร่วม

3) ประชุมทีมวิจัยทั้งนักวิชาการและทีมวิจัยชุมชนเพื่อทำความเข้าใจวิธีการสร้างเครื่องมือและร่วมกันกำหนดประเด็นคำถามที่จะนำมาสร้างเครื่องมือภายใต้กรอบแนวคิดการวิเคราะห์ Pro Poor Value Chain , การวิเคราะห์กลไกภาคีเครือข่าย , การเชื่อมโยงโมเดลแก้จนกับการวิเคราะห์ PPAOS , การวางแผนร่วมกับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล , แผนปฏิบัติการเชิงบูรณาการ , กระบวนการพัฒนาการจัดการเชิงพื้นที่ , การพัฒนาโครงสร้างและการบริหารจัดการโครงการ

4) ทีมวิจัยนำเครื่องมือที่ร่วมกันออกแบบไปทดลองใช้ในการเก็บข้อมูล

5) ทีมวิจัยนำเครื่องมือไปใช้ในการเก็บข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูล แล้วกลับมาประชุมทีมเพื่อสรุปผล ปรับปรุงเครื่องมืออีกครั้งแล้วนำไปใช้จริง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

1) แบบสัมภาษณ์บริบทปัญหาความยากจนเชิงพื้นที่

2) แบบการสำรวจข้อมูลครัวเรือน เรื่องการพัฒนาระบบเศรษฐกิจและทุนชุมชน โดยทีมวิจัยนักวิชาการและ ทีมวิจัยชุมชนร่วมกันเป็นผู้สัมภาษณ์และเก็บข้อมูล

3) สมุดบันทึกบัญชีรายรับ - รายจ่ายครัวเรือน และสมุดบันทึกบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ

4) กล้องถ่ายภาพ ใช้บันทึกภาพกิจกรรม สถานที่สำคัญ และผู้ให้ข้อมูล

5) โดรนถ่ายภาพ ใช้บันทึกภาพมุมสูง ถ่ายวีดีโอ สำรวจพื้นที่และแปลงปลูกพืช

3.3 วิธีการเก็บข้อมูล มีดังนี้

1) การสัมภาษณ์เจาะลึก (Indepth Interview) ใช้สำหรับเก็บข้อมูลบริบทชุมชน แนวคิดการทำการเกษตรปลอดภัย / ปลอดสารพิษ

2) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ใช้สำหรับเก็บข้อมูลพื้นฐานของชุมชนข้อมูล เช่น จำนวนพื้นที่ที่ปลูก ลักษณะที่พื้นที่ การใช้ประโยชน์ของพื้นที่ ฯลฯ

3) การจัดเวที ใช้สำหรับเก็บข้อมูลสถานการณ์ของเกษตรปลอดภัยจากอดีตถึงปัจจุบันและข้อมูลวิธีการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ แบบเกษตรปลอดภัย / ปลอดสารเคมี แหล่งที่มาของพันธุ์พืชผัก ปุ๋ย แรงงาน

4) การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม

4. วิธีการดำเนินงาน

4.1 ขั้นตอนการศึกษา โดยดำเนินการตามกิจกรรมต่อไปนี้

1) ประสาน ตรวจสอบข้อมูลครัวเรือนยากจนโดยใช้ฐานข้อมูลจาก TPMAP, PPAOS และหน่วยงานภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

2) ค้นหา สอบทานข้อมูลและวิเคราะห์บริบทครัวเรือนยากจน จากฐานทุน 5 ด้านและการลงพื้นที่ ร่วมกับหน่วยงานภาคีเครือข่ายเพื่อกำหนดกลุ่มเป้าหมายและการให้ความช่วยเหลือที่ชัดเจนและสอดคล้องกับบริบทของคนจน

3) จัดตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาอาชีพครัวเรือนยากจนให้สอดคล้องกับบริบท

4) พัฒนาเครื่องมือกิจกรรม / อาชีพ (โมเดลแก้ปัญหาความยากจน) ให้สอดคล้องกับบริบทคนจน

5) จัดคนจนเข้าสู่ห่วงโซ่การผลิต (Pro - poor Value Chain) ให้เหมาะสม

6) ประเมินผลการยกระดับครัวเรือนยากจนด้านรายได้ / ฐานะทางสังคม

4.2 แนวทางการดำเนินงาน มีขั้นตอนต่อไปนี้

1) การค้นหาโจทย์วิจัย เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้มุ่งทำการวิจัยกับกลุ่มคนจนเป้าหมายในพื้นที่ ในพื้นที่อำเภอปทุมรัตต์ อำเภอสุวรรณภูมิ และ อำเภอโพนทราย จังหวัดร้อยเอ็ด ทำการวิเคราะห์อาชีพของกลุ่มเป้าหมายทั้งอาชีพหลัก อาชีพรอง และอาชีพเสริมอื่นๆ ได้แก่ การเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์ และอาชีพ อื่น ๆ เพื่อนำข้อมูลศักยภาพของกลุ่มเป้าหมายไปพัฒนา โมเดลแก้ปัญหาความยากจน ต่อไป

2) การค้นหาทีมวิจัย การค้นหาทีมวิจัยในครั้งนี้ นักวิจัยได้มีการประชุมกับผู้ที่มีความสนใจเข้าร่วมการวิจัย ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ ผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการในพื้นที่ เพื่อยกระดับรายได้คนยากจน ครัวเรือนยากจน ในการยกระดับการผลิตทั้งอาชีพหลัก อาชีพรอง และอาชีพเสริมอื่น ๆ ได้แก่ การเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์ และอาชีพอื่นๆ

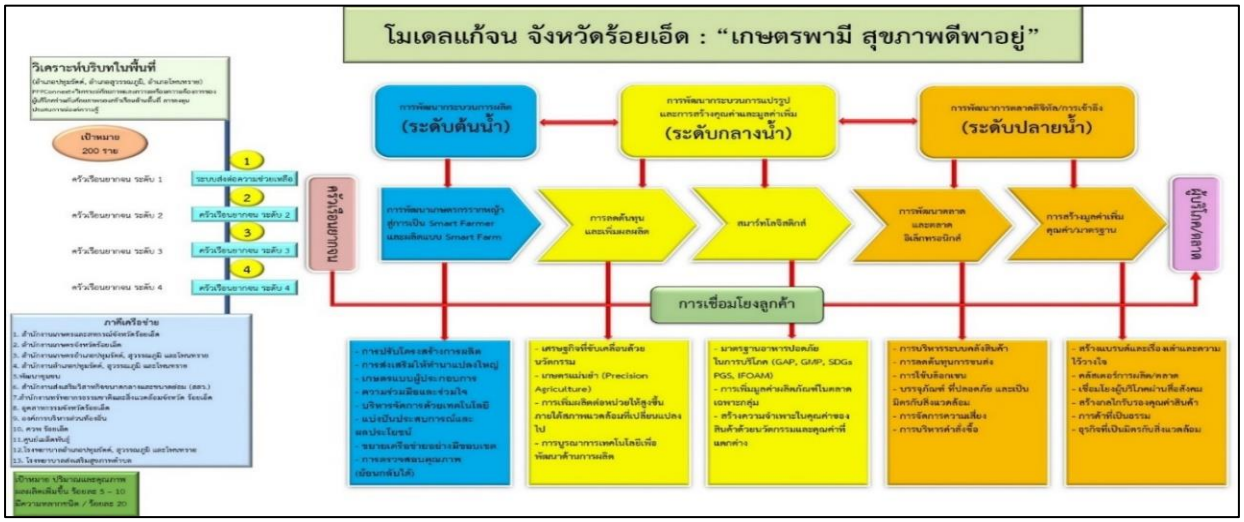
3) การสร้างทีมวิจัย กระบวนการสร้างทีมวิจัย มีดังนี้ การวิจัยครั้งนี้ใช้การประชุมระดมสมองเพื่อวิเคราะห์ปัญหา ศักยภาพทั้งผู้ที่มีความสนใจเข้าร่วมการวิจัย เพื่อยกระดับรายได้คนยากจน ครัวเรือนยากจน และพื้นที่เป็นหลักแล้วไปลงมือปฏิบัติ หลังจากนั้นจะนำผลมารายงานในครั้งต่อไป เพื่อจะได้ระดมสมองหาแนวทางแก้ไขต่อไป

4) การขยายผลโมเดลแก้จนจากอำเภอที่สำเร็จไปสู่อำเภอเป้าหมายการนำเสนอต้นแบบโมเดลแก้จน ที่ได้ดำเนินการมาแล้วในปี 2564 - 2565 และการรองรับของตลาดในอนาคต เช่น ผักสุขภาพ / มะระขี้นกที่มีเหมาะกับตลาดของสังคมสูงวัย สุขภาพดี , การเลี้ยงจิ้งหรีด โปรตีนทางเลือกที่มีโอกาสแปรรูปกับข้าวหอมมะลิ และมีตลาดต่างประเทศรองรับการขาดแคลนอาหารของโลกหลังภาวะสงคราม / โควิด เป็นต้น เพื่อตอบโจทย์ Social Mobility ในการเปลี่ยนแปลงของครัวเรือนยากจนเป้าหมาย ผลักดันให้เกิดกลุ่มภาคีเครือข่ายของโมเดล แก้จนแต่ละโซนให้ครัวเรือนคนจนและชุมชนทำงานร่วมกันกำหนดกฎกติกาต่าง ๆ ร่วมกันที่จะส่งผลให้เกิดสังคม / ชุมชนแห่งการเรียนรู้ พึ่งพาตนเอง ทำให้ทุนทางสังคมแข็งแกร่งขึ้น ฯลฯ

5) การจัดเวที การวิจัยครั้งนี้ใช้การประชุมระดมสมองเป็นหลักแล้วไปลงมือปฏิบัติ หลังจากนั้นจะนำผลมารายงานในครั้งต่อไปเพื่อจะได้ระดมสมองหาแนวทางแก้ไขต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาและยกระดับแพลตฟอร์มเพื่อขจัดความยากจนและสร้างโอกาสทางสังคม จังหวัดร้อยเอ็ด” ผู้วิจัยได้พัฒนากรอบการวิจัยอย่างเป็นรูปธรรม ดังภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาโมเดลแก้จนระดับพื้นที่เพื่อขจัดความยากจนและสร้างโอกาสทางสังคม จังหวัดร้อยเอ็ด” มีผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ส่งเสริม สนับสนุนองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำในการยกระดับศักยภาพการผลิตทางการเกษตร

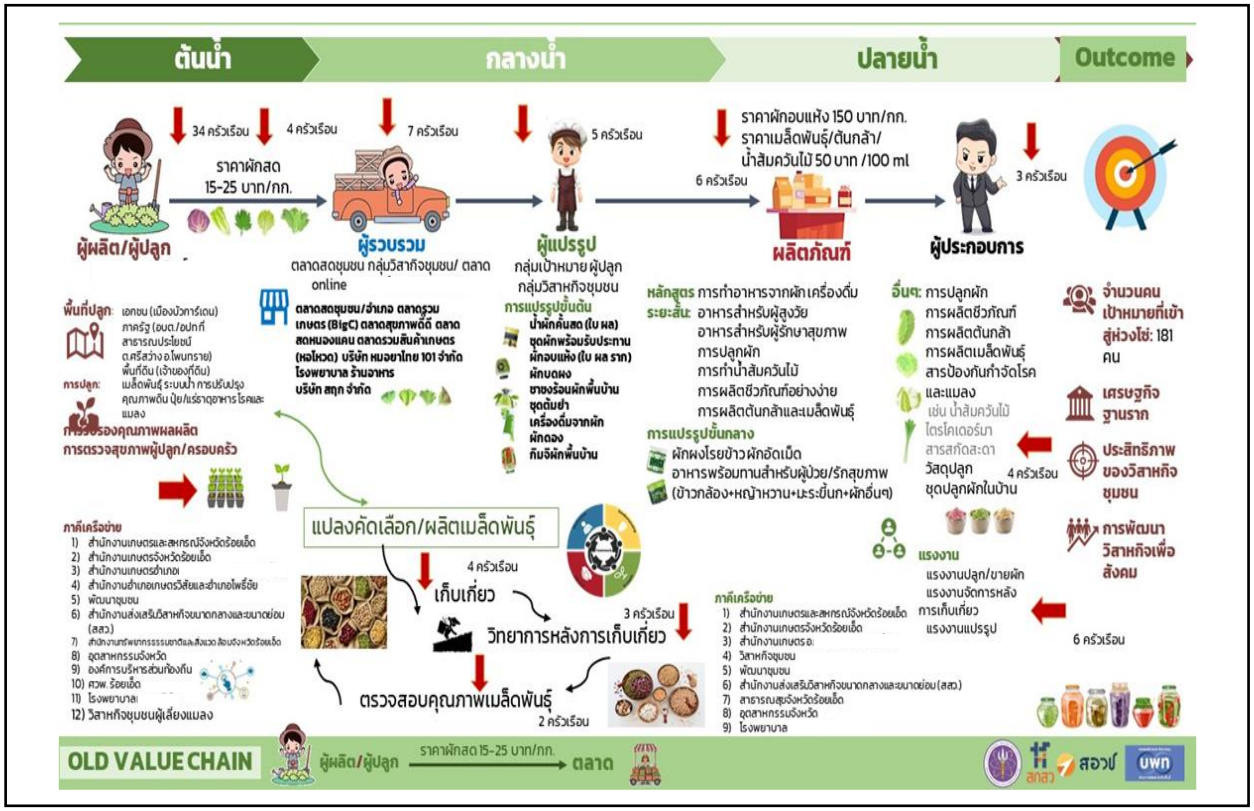
ประเด็นส่งเสริม สนับสนุนองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำในการยกระดับศักยภาพการผลิตทางการเกษตร พบว่า โครงการวิจัยได้ทำการส่งเสริมการเผยแพร่องค์ความรู้ เทคโนโลยี และโซลูชั่นที่เป็นนวัตกรรมตลอดห่วงโซ่การผลิต ครอบคลุมตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำและปลายน้ำ ได้แก่เตรียมพื้นที่เพาะปลูก การเพาะปลูก ระบบการบริหารจัดการน้ำ ระบบการบริหารจัดการแปลงเกษตร เทคโนโลยีหลังเก็บเกี่ยว โครงการนี้ประสบความสำเร็จในการบูรณาการนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่สำคัญได้ตามเป้าหมายจำนวน 24 รายการ ในด้านเทคโนโลยีเกี่ยวกับการปลูกพืช ได้แก่ 1. ชุดยกร่องแปลงปลูกติดรถแทรกเตอร์ 2. อุปกรณ์กระจายปุ๋ยแบบติดรถแทรกเตอร์ 3. การไถพรวนเพื่อการอนุรักษ์หน้าดิน 4. การปรับปรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ 5. โรงเรือนเพาะต้นกล้า 6. การใช้พลาสติกคลุมดินลดการระเหยน้ำ 7.เครื่องจักรกำจัดหินและเศษซากพืช 8. ระบบการให้ปุ๋ยพร้อมน้ำ 9. ระบบปั๊มน้ำพลังงานแสงอาทิตย์

10. การให้น้ำแบบหยด 11. เครื่องพ่นแบบมือถือหรือแบบสะพายหลัง 12. การพ่นปุ๋ย/ฮอร์โมนพืชด้วยโดรน 13. การทำเกษตรอินทรีย์ 14. การทดสอบดิน 15. การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน 16. การใช้โดรนสำรวจแปลงระยะไกล และ 17. เมล็ดพันธุ์ผักที่ให้ผลผลิตสูง ด้านเทคโนโลยีเกี่ยวกับการเลี้ยงจิ้งหรีด ได้แก่ 1. การเลี้ยงจิ้งหรีดตามมาตรฐาน GAP 2. วิธีการจัดการสัตว์รบกวน 3. เครื่องอบแห้งแผงรังไข่จิ้งหรีด 4. การคัดเลือกพันธุ์จิ้งหรีด 5. การทำมูลจิ้งหรีดอัดเม็ดและน้ำหนักมูลจิ้งหรีด 6. เครื่องอบแห้งระบบปั๊มความร้อน และ 7. การพัฒนาผลิตภัณฑ์อบแห้งและผงจิ้งหรีดในห่วงโซ่การผลิตพืชและสัตว์เศรษฐกิจ สิ่งนี้ไม่เพียงแต่ช่วยเพิ่มความเป็นอยู่ที่ดีของผู้ยากจนเท่านั้น แต่ยังส่งเสริมวัฒนธรรมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในกระบวนการผลิตพืชและสัตว์ และสร้างความก้าวหน้าภายในพื้นที่เป้าหมาย

จากการยกระดับการผลิตทางการเกษตรผ่านการบูรณาการความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมตลอดทั้งห่วงโซ่การผลิตได้เพิ่มขีดความสามารถในการผลิตอย่างมีนัยสำคัญ เพิ่มความคล่องตัวในการปฏิบัติทางการเกษตร นวัตกรรมเหล่านี้ไม่เพียงแต่เพิ่มประสิทธิภาพและผลผลิตเท่านั้น แต่ยังจัดการกับความท้าทายที่สำคัญในการจัดการน้ำและการควบคุมศัตรูพืช ซึ่งนำไปสู่ผลผลิตและคุณภาพที่ดีขึ้น สำหรับครัวเรือนยากจนที่เข้าร่วมโครงการ ผลกระทบได้รับการเปลี่ยนแปลงไปแล้ว การนำเทคโนโลยีเหล่านี้ไปใช้ส่งผลให้ผลผลิตทางการเกษตรเพิ่มขึ้น ซึ่งช่วยเพิ่มรายได้ของครัวเรือนและปรับปรุงความมั่นคงด้านอาหาร นอกจากนี้โครงการยังอำนวยความสะดวกในการเผยแพร่ความรู้และทักษะด้านการเกษตรที่สำคัญแก่ครัวเรือนเหล่านี้ ส่งผลให้พวกเขาสามารถดำรงและพัฒนาแนวทางปฏิบัติด้านการเกษตรต่อไปได้ การมุ่งเน้นที่การสร้างขีดความสามารถนี้รับประกันผลประโยชน์ในระยะยาวและช่วยเพิ่มความยืดหยุ่นของชุมชนเหล่านี้ต่อความท้าทายทางการเกษตร นอกเหนือจากการปรับปรุงการเกษตรแบบเร่งด่วนแล้ว โครงการยังได้ส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งนวัตกรรมและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีภายในชุมชนเป้าหมาย ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมถือเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องพิจารณา โดยแนวปฏิบัติ การทำเกษตรอินทรีย์และการใช้พลังงานหมุนเวียนในการสูบน้ำ ช่วยลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ด้วยเหตุนี้ โครงการนี้จึงไม่เพียงแต่เพิ่มผลผลิตทางการเกษตรและความเป็นอยู่ทางเศรษฐกิจของครัวเรือนที่ยากจนเท่านั้น แต่ยังส่งเสริมแนวทางปฏิบัติด้านการเกษตรที่ยั่งยืนและคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม เพื่อให้มั่นใจว่าจะส่งผลกระทบเชิงบวกต่อทั้งด้านเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยสรุปแนวทางที่ครอบคลุมของโครงการวิจัยในการบูรณาการเทคโนโลยี ความรู้ และนวัตกรรมในห่วงโซ่การผลิตทางการเกษตรมีประโยชน์อย่างมากต่อการผลิตพืชผลและการดำรงชีวิตของครัวเรือนที่ยากจน ด้วยการจัดการกับความท้าทายที่สำคัญ เช่น ประสิทธิภาพ การจัดการน้ำ การควบคุมศัตรูพืช และความสามารถทางการตลาดของผลิตผล โครงการนี้วางรากฐานสำหรับแนวทางปฏิบัติทางการเกษตรที่ยั่งยืนและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่เป้าหมาย

2. พัฒนาโมเดลแก้จนระดับพื้นที่ที่เหมาะสมกับศักยภาพของคนจนเป้าหมายและสอดคล้องกับบริบทพื้นที่ พัฒนาและยกระดับรายได้คนจน ครัวเรือนยากจน เข้าสู่ห่วงโซ่ การผลิต สร้างโอกาสในการยกระดับฐานะทางสังคมของครัวเรือนยากจนจังหวัดอย่างเป็นรูปธรรม

ประเด็นพัฒนาโมเดลแก้จน (Operating Mode!) ระดับพื้นที่ที่เหมาะสมกับศักยภาพของคนจนเป้าหมายและสอดคล้องกับบริบทพื้นที่ เพื่อพัฒนาและยกระดับรายได้คนจน ครัวเรือนยากจนเข้าสู่ห่วงโซ่การผลิต สร้างโอกาสในการยกระดับฐานะทางสังคมอย่างเป็นรูปธรรม พบว่า การพัฒนาโมเดลแก้ปัญหาความยากจนที่ออกแบบมาโดยเฉพาะจำนวน 2 ห่วงโซ่การผลิต ได้แก่ ห่วงโซ่การผลิตพืชจำนวน 8 ชนิด ในพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 100 ไร่ , ห่วงโซ่การผลิตจิ้งหรีดจำนวน 70 บ่อ ดังแสดงในภาพที่ 3 และ ภาพที่ 4

ภาพที่ 3 : โมเดลการปลูกพืชเศรษฐกิจ

โดยปรับให้เข้ากับศักยภาพที่เป็นเอกลักษณ์และบริบทท้องถิ่นของครัวเรือนยากจน โมเดลนี้ได้รับการพิสูจน์แล้ว ว่าสามารถบูรณาการครัวเรือนเหล่านี้เข้ากับห่วงโซ่มูลค่าที่มีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดความมั่นใจในการเพิ่มรายได้ที่ยั่งยืน การเน้นย้ำถึงความเหมาะสมตามบริบทของโครงการและการเสริมอำนาจในท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญในการปรับเปลี่ยนภูมิทัศน์ทางเศรษฐกิจและสังคมของพื้นที่เป้าหมาย และปูทางสู่

ความเจริญรุ่งเรืองในระยะยาว โมเดลเหล่านี้ได้เพิ่มความสามารถของครัวเรือนที่ยากจนในการมีส่วนร่วมในภาคเกษตรกรรมอย่างมีประสิทธิผล โดยการปรับแนวปฏิบัติทางการเกษตรให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและเศรษฐกิจสังคมที่เฉพาะเจาะจงของพื้นที่ การเน้นที่พืชผลและจิ้งหรีดนำเสนอแนวทางที่หลากหลายในการพัฒนาการเกษตร จัดการกับความมั่นคงทางอาหารการสร้างรายได้ และความยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลงของตลาด การบูรณาการครัวเรือนที่ยากจนเข้ากับห่วงโซ่ การผลิตถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการเพิ่มระดับรายได้ กลยุทธ์นี้ไม่เพียงแต่ช่วยเพิ่มสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนเหล่านี้ แต่ยังรับประกันการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในระบบตลาดที่กว้างขึ้นอีกด้วย โมเดลดังกล่าวช่วยให้ครัวเรือนที่ยากจนสามารถเอาชนะอุปสรรคในการเข้าถึงทรัพยากร ความรู้ และตลาดที่จำเป็น การมุ่งเน้นไปที่การรวมห่วงโซ่คุณค่าช่วยในการสร้างสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจที่ครอบคลุมมากขึ้น โดยที่ผลประโยชน์ของการเติบโตและการพัฒนาจะได้รับการกระจายอย่างเท่าเทียมกันมากขึ้น นอกจากนี้ยังส่งผลกระทบต่อการเคลื่อนย้ายทางสังคมของครัวเรือนที่ยากจนในพื้นที่เป้าหมาย ทำให้พวกเขามีโอกาสที่จะปรับปรุงสถานะทางสังคมและความเป็นอยู่ทางเศรษฐกิจของพวกเขาด้วยการมีส่วนร่วมในโมเดลการเกษตรเหล่านี้

ภาพที่ 4 : โมเดลการเลี้ยงจิ้งหรีด

การขับเคลื่อนห่วงโซ่การผลิตให้ยั่งยืนโดยมุ่งเน้นไปที่การพัฒนารูปแบบการบริหารห่วงโซ่ครัวเรือนยากจนที่เข้าร่วมโครงการวิจัยซึ่งอธิบายได้จากภาพที่ 5

ภาพที่ 5 : รูปแบบการบริหารการจัดการห่วงโซ่การผลิต

จากภาพที่ 5 เป็นรูปแบบการบริหารจัดการห่วงโซ่การผลิตเพื่อแก้ปัญหาความยากจน โดยมีการทำงานร่วมกันระหว่าง 3 หน่วยงานหลัก ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ดสนับสนุนองค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมการผลิตพืช เงินลงทุนปัจจัยการผลิต , มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตร้อยเอ็ดสนับสนุนองค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมการผลิตพืช สนับสนุนพื้นที่เพาะปลูกจำนวน 300 ไร่ และ ห้างหุ้นส่วนจำกัดพานทองการเกษตรสนับสนุนองค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมการผลิตพืช เงินลงทุนค่าแรงงานและปัจจัยการผลิต ทำการผลิตพืชตามปฏิทินการผลิตที่ได้นำเสนอไว้แล้ว มีรูปแบบการร่วมทุน , ต้นทุน , กำไร , จัดสรรผลประโยชน์และจัดทำกองทุนสำหรับครัวเรือนยากจน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาโมเดลแก้จนระดับพื้นที่เพื่อขจัดความยากจนและสร้างโอกาสทางสังคมในโซนพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ จังหวัดร้อยเอ็ด” ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้คือ

ประเด็นการส่งเสริม สนับสนุนองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ในการยกระดับศักยภาพการผลิตทางการเกษตร กล่าวคือ การบูรณาการนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่สำคัญในห่วงโซ่การผลิตทางการเกษตรของโครงการวิจัยตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ ได้ปรับปรุงการผลิตพืชผลและสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนที่ยากจนที่เกี่ยวข้องอย่างเห็นได้ชัดด้วยการใช้เทคนิคขั้นสูงในการปลูก การจัดการดิน การอนุรักษ์น้ำ การจัดการศัตรูพืช และกระบวนการหลังการเก็บเกี่ยว รวมถึงการใช้โดรนในการติดตามและส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์ โครงการนี้ได้เพิ่มประสิทธิภาพและผลผลิตทางการเกษตรอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ การรวมฟาร์มจิ้งหรีดเป็นแหล่งรายได้ที่ยั่งยืนช่วยเพิ่มความหลากหลายในการดำรงชีวิตและเพิ่มความมั่นคงด้านอาหาร แนวทางที่ครอบคลุมนี้ได้รับการสนับสนุนจากองค์ความรู้และเทคโนโลยีจากภาครัฐ ภาคเอกชน และ ภาคประชาสังคม ไม่เพียงแต่ยกระดับความเป็นอยู่ที่ดีของครัวเรือนที่ยากจนด้วยการเพิ่มระดับรายได้และความพร้อมด้านอาหาร แต่ยังส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งนวัตกรรมและแนวปฏิบัติทางการเกษตรที่ยั่งยืนภายในชุมชนขับเคลื่อนความก้าวหน้าโดยรวมในพื้นที่เป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Kaewtrakulpong, K. (2023) ทำการศึกษาวิจัยเรื่องแนวโน้มการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรอัจฉริยะในประเทศไทยในช่วงหลังการแพร่ระบาดของโควิด - 19 ได้กล่าวไว้ว่า ปัจจุบันการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรอัจฉริยะถือเป็นความจำเป็นของประเทศไทยในการสนับสนุนการผลิตทางการเกษตรและอาหารตลอดจนผลิตภัณฑ์ชีวภาพและการผลิตพลังงานชีวภาพโดยไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติหรือสร้างมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมตามแนวคิดแบบจำลอง BCG เพื่อเปลี่ยนประเทศไทยให้เป็นเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยคุณค่าและนวัตกรรม ตลอดจนการสร้างเศรษฐกิจและการเติบโตภายหลังการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด - 19 เครื่องจักรกลการเกษตรอัจฉริยะไม่ได้ใช้เทคโนโลยีเดียวในการปรับปรุงวิธีปฏิบัติแบบเดียวแต่กลับมีการฝึกฝนและใช้เทคโนโลยีหลาย ในอนาคตเทคโนโลยีที่เหมาะสมเหล่านี้จะถูกนำมาพิจารณาอย่างมากในการออกแบบและวิจัยเพื่อพัฒนาเครื่องจักรกลการเกษตรอัจฉริยะที่เหมาะกับการเกษตรของไทย

ประเด็นการพัฒนาโมเดลแก้จน (Operating Mode!) ระดับพื้นที่ที่เหมาะสมกับศักยภาพของคนจนเป้าหมายและสอดคล้องกับบริบทพื้นที่เพื่อพัฒนาและยกระดับรายได้ครัวเรือนยากจน สร้างโอกาสในการยกระดับฐานะทางสังคมอย่างเป็นรูปธรรม กล่าวคือ การแก้ปัญหาความยากจนในพื้นที่ทุ่งกุลาร้องให้ด้วยโมเดลแก้จนที่ได้พัฒนาขึ้น แสดงให้เห็นถึงแนวทางการแก้ปัญหาความยากจนที่ขับเคลื่อนโดยชุมชนในหลายแง่มุม การมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันของทีมวิจัยกับชุมชนท้องถิ่น ผู้นำ และหน่วยงานภาคีเครือข่าย มีบทบาทสำคัญในการทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับความท้าทายที่เกี่ยวข้องกับความยากจนในพื้นที่ การมีส่วนร่วมนี้ส่งเสริมความไว้วางใจและการทำงานร่วมกัน ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จในการแก้ปัญหาความ

ยากจน การใช้กรอบทุน 5 มิติเพื่อวิเคราะห์ครัวเรือนที่ยากจนถือเป็นก้าวสำคัญ แนวทางนี้นอกเหนือไปจากระดับรายได้ และพิจารณามิติต่าง ๆ ของทุนมนุษย์ , กายภาพ , เศรษฐกิจ , ธรรมชาติ และ สังคม ช่วยให้มีความเข้าใจที่เหมาะสมยิ่งขึ้นเกี่ยวกับความยากจน ช่วยให้มีการแทรกแซงที่ปรับให้เหมาะสม เช่น การเพาะปลูกพืชและการเลี้ยงจิ้งหรีด จะช่วยกระจายแหล่งรายได้สำหรับครัวเรือนที่เข้าร่วม ความหลากหลายนี้ช่วยลดความเปราะบางทางเศรษฐกิจและเพิ่มความยืดหยุ่นต่อแรงกระแทกจากภายนอก การลงทุนจำนวนมากในปัจจัยการผลิตและค่าแรงบ่งชี้ถึงความมุ่งมั่นที่จะจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการแก้ปัญหาความยากจน การลงทุนเหล่านี้ มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเริ่มต้นและการรักษากิจกรรมทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับภัทรพล ขวัญสุด และ ศุภวัฒนากร วงศ์ธนวสุ (2562) ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการแก้ไขปัญหาความยากจนของมูลนิธิปิดทองหลังพระสืบสานแนวพระราชดำริในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้กล่าวว่า การแก้ไขปัญหาความยากจนของมูลนิธิปิดทองหลังพระ ฯ ใช้วิธีการสนับสนุนงบประมาณในลักษณะจัดสรรเงินทุนหมุนเวียนและให้การสนับสนุนทางวิชาการแก่ชุมชนโดยใช้เจ้าหน้าที่ของมูลนิธิปิดทองหลังพระ ฯ เป็นทีมพี่เลี้ยงภายใต้หลักการที่ว่า ชุมชนจะต้องสามารถจัดตั้งกองทุนของประชาชนเองและพึ่งพาตนเองได้ทางด้านงบประมาณ โดยมีเป้าหมายให้ชุมชนสามารถจัดทำโครงการแก้ไขปัญหาและกิจกรรมพัฒนาต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1.1 ผลจากงานวิจัยเชิงพื้นที่ควรจะทำให้เกิดข้อเสนอในเชิงวิชาการในมิติใหม่ ๆ ที่สอดคล้องไปกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคมในปัจจุบัน

1.2 งานวิชาการในเชิงการพัฒนาควรจะต้องอาศัยองค์ความรู้และประสบการณ์เชิงพื้นที่ และไม่มุ่งหมายที่จะใช้องค์ความรู้แบบใดแบบหนึ่งในเชิงการพัฒนามาแก้ปัญหาความยากจนในมิติเดียวกันทั้งหมด แต่ต้องอาศัยความรู้ที่เกิดจากงานวิจัยและบริบทนั้น ๆ

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

2.1 ในปีพ.ศ. 2567 - 2569 ควรจะมีการขยายพื้นที่โมเดลแก้จนในการดำเนินการเป็นร้อยละ 66.66 ของพื้นที่ และสร้างจำนวน ARM และ ADM ให้เต็มจำนวนพื้นที่ โดยมีการสร้างมหาวิทยาลัยให้เป็นมหาวิทยาลัยในพื้นที่และเป็นศูนย์ข้อมูลของจังหวัดในการบูรณาการการแก้ปัญหาความยากจน โดยการใช้ข้อมูลจากฐาน PPPConnext ให้เป็นข้อมูล DSS ของทางจังหวัด โดยการบูรณาการให้เป็นแผนยุทธศาสตร์ของจังหวัด

2.2 ในปีพ.ศ. 2570 ควรจะมีการเตรียมพร้อมในการส่งมอบโครงการ โดยการให้ชุมชนเป็นฐานในอัพเดทข้อมูลครัวเรือนยากจน และการจัดตั้งศูนย์แก้ปัญหาความยากจนในพื้นที่ มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ โดยมีมหาวิทยาลัยในพื้นที่เป็นพี่เลี้ยงและอำนวยความสะดวกในการดำเนินการ

3. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

3.1 ควรจะส่งเสริมความหลากหลายทางการเกษตร โดยส่งเสริมให้เกษตรกรกระจายพืชผลของตนนอกเหนือจากการปลูกข้าวแบบดั้งเดิม ซึ่งอาจรวมถึงการส่งเสริมการเพาะปลูกพืชที่มีมูลค่าสูง เช่น ผลไม้ ผัก และสมุนไพร ให้การฝึกอบรม การเข้าถึงเมล็ดพันธุ์พืช และการเชื่อมโยงตลาดเพื่อสนับสนุนความหลากหลายนี้

3.2 ควรจะลงทุนในระบบชลประทานที่ทันสมัยและแนวปฏิบัติการจัดการน้ำเพื่อปรับปรุงผลผลิตพืชผลและลดการพึ่งพาเกษตรกรรมที่เลี้ยงด้วยฝน สิ่งนี้สามารถเพิ่มความยืดหยุ่นของภูมิภาคต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร

3.3 ควรจะอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงบริการสินเชื่อและบริการทางการเงินที่ราคาไม่แพงสำหรับเกษตรกรรายย่อยและผู้ประกอบการในภูมิภาค สิ่งนี้สามารถช่วยพวกเขาลงทุนในธุรกิจ ซื้ออุปกรณ์การทำฟาร์มที่ทันสมัย และขยายกิจการได้

3.4 ควรจะส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและการเสริมอำนาจโดยการมีส่วนร่วมของผู้อยู่อาศัย ในท้องถิ่นในกระบวนการตัดสินใจ มีส่วนร่วมกับผู้นำชุมชนและองค์กรต่าง ๆ ในการวางแผนและการดำเนินโครงการริเริ่มการลดความยากจน

3.5 ควรจะส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรภาคประชาสังคม เพื่อใช้ประโยชน์จากทรัพยากรและความเชี่ยวชาญในการแก้ปัญหาความยากจน

เอกสารอ้างอิง

จันทีมา ล่ามแขก และ อจิรภาส์ เพียรขุนทด (2564). การแก้ไขปัญหาความยากจนแบบบูรณาการ กรณีศึกษาโครงการคู่เสี่ยว เกี่ยวก้อย แก้จน คนขอนแก่น. *วารสารวิชาการธรรมทรรศน์.* 21 (2), 109-122.

สำนักงานจังหวัดร้อยเอ็ด. (2564). แผนพัฒนาจังหวัดร้อยเอ็ด พ.ศ. 2566 - 2570. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 10 มกราคม 2567. แหล่งที่มา: https://www.roiet.go.th/ckfinder9/userfiles/files/plan/2567/plan5_66-70_2567.pdf

ราชกิจจานุเบกษา. (2561). *ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561 - 2580*. เล่ม 135 ตอนที่ 82 ก. สืบค้น 28 มกราคม2567. จาก https://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2561/A/082/T_0001.PDF

Kaewtrakulpong, K. (2023). Prospects of Smart Agricultural Mechanization in Thailand in Post COVID -19Pandemic. *Online*. March, 102567. from https://ap.fftc.org.tw/article/341

รูปแบบการใช้อำนาจเชิงพุทธในการบริหารจัดการวัดของเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 ในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505

The Model of the Use for Buddhist Power in Temple Management for Officials by the Criminal Code Section 157 of the Sangha Act B.E. 2505

อนันท์ เลิศฤทธิ์,
พระราชวัชรพัฒนบัณฑิต และ พระครูปริยัติพัฒนบัณฑิต
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Anun Lersrit,
Phrarajpattanavajrabundit and Phrakhru Pariyattiphattanabundit
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: Anant.coj@Gmail.com

****

บทคัดย่อ

มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย 3 ประการ คือ

1. **สภาพการใช้อำนาจในการบริหารจัดการวัดของเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 ในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 :** ผลวิจัยพบว่า เป็นการใช้ที่มีข้อผูกพันกับอำนาจตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 ในฐานะเป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมาย การใช้อำนาจนั้น ถึงแม้จะมีการละเว้นการปฏิบัติหรือปฏิบัติเกินกว่าหน้าที่บ้าง ก็เพราะเหตุปัจจัยต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่นและส่วนรวม

2. **การใช้อำนาจตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 อันเป็นการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตามกฎหมายในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 :** ผลวิจัยพบว่า การใช้อำนาจของเจ้าอาวาสในการบริหารทรัพย์สิน บุคลากรของวัดและคฤหัสถ์ที่อาศัยอยู่ในวัดให้อยู่ในโอวาท มีการแต่งตั้งคณะกรรมการให้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติการตามหน้าที่ในส่วนต่าง ๆ ตามความรู้ความสามารถ โดยใช้ดุลยพินิจโดยชอบสอดคล้องกับหลักพระธรรมวินัยและหลักกัลยาณมิตร

รูปแบบการใช้อำนาจเชิงพุทธในการบริหารจัดการวัดของเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 ในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 : ผลวิจัยพบว่า มี 3 รูปแบบ คือ 1) การใช้อำนาจตามหลักพระธรรมวินัย 2) การใช้อำนาจอย่างมีศาสตร์และศิลป์ และ 3) การใช้อำนาจตามหลักธรรมาภิบาล ให้ความเสมอภาคของผู้ใต้ปกครอง มีการใช้ดุลยพินิจเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยไม่มีการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต

* วันที่รับบทความ : 29 มิถุนายน 2567; วันแก้ไขบทความ 13 กรกฎาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 15 กรกฎาคม 2567
Received: June 29 2024; Revised: July 13 2024; Accepted: July 15 2024

คำสำคัญ : การใช้อำนาจเชิงพุทธ, การบริหารจัดการวัด, เจ้าพนักงาน

Abstract

There are three research objectives:

1. To study the conditions of the use of powers in temple management by officials according to the Criminal Code, Section 157 of the Sangha Act, B.E. 2505. The research result is as follows: It is an exercise of power bound by the Sangha Act and the Criminal Code, Section 157, in the capacity of officials according to the law. The use of that power, even though there were some omissions or acts that went beyond the call of duty, was often influenced by various factors aimed at benefiting others and the public.

2. To study the use of powers according to Section 157 of the Criminal Code, which is the performance of duties of officials in accordance with the law in the Sangha Act, B.E. 2505. The research result is as follows : This includes the exercise of powers by the abbot in property management, management of temple personnel and laypeople residing in the temple to ensure obedience. Committees are appointed to participate in the performance of duties in various parts according to their knowledge and abilities, using discretion in accordance with the principles of the Dhamma-Vinaya and good conduct.

3. To study the model of using Buddhist power in temple management by officials according to the Criminal Code, Section 157 of the Sangha Act, B.E. 2505 . The research result is as follows : Includes using power according to the principles of Dhamma and Vinaya, using power with science and art, and using power according to the principles of good governance. This involves giving equality to those under the ruler, using discretion to achieve maximum benefit for the public without improper performance or omission of duty that causes damage to another person, or dishonestly performing or refraining from performing duties.

Keywords : The Use of Buddhist Power; Temple Management; Officer

บทนำ

การดำเนินคดีในความผิดต่อเจ้าพนักงานทั้งทางแพ่งและทางอาญาหลายฉบับ หลายข้อกล่าวหา โดยเฉพาะข้อกล่าวหาที่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมาย ทำให้พระภิกษุสงฆ์ที่มีตำแหน่งที่สำคัญหรือระดับสูงทางพระพุทธศาสนาจำนวนมากที่ได้รับความเดือดร้อน ถึงขั้นต้องให้สละสมณเพศ หรือถูกจำคุก กักขัง หรือจำขัง หรือถูกปรับ หรือให้ชดใช้ค่าเสียหายเป็นเงินจำนวนมากบ้างน้อยบ้าง ตามแต่ข้อเท็จจริงที่ปรากฏในแต่ละคดี รวมทั้งการตกเป็นจำเลยของสังคมในทางที่เสื่อมเสีย และการกระทำที่เป็นความผิดทางอาญา ไม่ว่าจะเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา หรือกฎหมายอื่นที่มีการกำหนดโทษทางอาญาไว้ โดยโทษทางอาญามีทั้งหมด 5 สถานหรือประเภทตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 18 คือ ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ และริบทรัพย์ (สำนักงานศาลยุติธรรม, 2560 : 14) กฎหมายดังกล่าวไม่ว่าจะตราเป็นพระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา หรือพระราชกำหนด ฯลฯ หากมีการกระทำผิดหรือละเมิดบทมาตราที่มีโทษอาญาดังกล่าว ถือว่าเป็นการกระทำความผิดทางอาญา โดยหลักการแล้ว หากผู้ที่กระทำ

ความผิดนั้นเป็นเจ้าพนักงาน หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้กระทำความผิด กฎหมายมักจะกำหนดให้ศาลใช้ดุลยพินิจในการลงโทษที่หนักกว่าบุคคลธรรมดา บุคคลธรรมดาอาจมีฐานะนอกเหนือไปจากบุคคลอื่นด้วยเหตุบางประการ เช่น การเป็นเจ้าพนักงาน เนื่องจากผลของอำนาจหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ จึงทำให้มีกฎหมายที่บัญญัติความผิดที่เกี่ยวข้องกับเจ้าพนักงานให้มีผลทั้งในการคุ้มครองและควบคุมบุคคลผู้เป็นเจ้าพนักงานนั้น โดยกฎหมายที่คุ้มครองหรือควบคุมเจ้าพนักงาน จะคุ้มครองหรือควบคุมเฉพาะกรณีที่เกี่ยวเนื่องกับการปฏิบัติหน้าที่ ไม่เกี่ยวกับการกระทำในเรื่องส่วนตัวของเจ้าพนักงาน ดังนั้น เมื่อเจ้าพนักงานไม่ได้ปฏิบัติการตามหน้าที่ก็มีฐานะเช่นบุคคลธรรมดา กฎหมายไม่ได้คุ้มครองหรือควบคุม จึงต้องพิจารณาว่ากรณีใดที่บุคคลมีฐานะเป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมายและได้ทำการในหน้าที่ตามกฎหมาย โดยคำว่า “เจ้าพนักงาน” มีความหมายตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ว่า น. บุคคลซึ่งได้รับแต่งตั้งตามกฎหมายหรือแต่งตั้งโดยผู้มีอำนาจตามกฎหมายให้ปฏิบัติราชการหรือให้ใช้อำนาจรัฐ (ราชบัณฑิตยาสถาน, 2554 : 336) ส่วนทางด้านกฎหมายอาญา มีประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 1 (16) บัญญัติว่า “เจ้าพนักงาน” หมายความว่า บุคคลซึ่งกฎหมายบัญญัติว่าเป็นเจ้าพนักงาน หรือได้รับแต่งตั้งตามกฎหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการ ไม่ว่าเป็นประจำหรือครั้งคราว และไม่ว่าจะได้รับค่าตอบแทนหรือไม่ จากตัวบทมาตรา 1(16) สามารถแยกองค์ประกอบของความผิดที่เกี่ยวกับเจ้าพนักงานได้ 3 ประการ คือ 1)ต้องเป็นบุคคลซึ่งกฎหมายบัญญัติว่าเป็นเจ้าพนักงาน 2) เป็นบุคคลซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามกฎหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการ ไม่ว่าเป็นประจำหรือครั้งคราว และ 3) ไม่ว่าจะได้รับค่าตอบแทนหรือไม่ก็ตาม (จิตติ ติงศภัทิย์, 2555 : 248)

คณะสงฆ์ในสมัยนี้เริ่มเป็นประชาธิปไตยตามอย่างการปกครองของบ้านเมือง แม้จะมีอุปสรรคบ้างเล็กน้อยระหว่างนิกายก็ไม่ถึงกับร้ายแรงนัก แต่เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2484 ที่จะให้คณะสงฆ์ทั้งสองนิกายรวมกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันก็ยังไม่สำเร็จ คือ การปกครองส่วนรวมเป็นไปตามพระราชบัญญัติ แต่ทว่าการปกครองภายในนิกายก็ยังคงมีอยู่เช่นเดิมตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ องค์สมเด็จพระสังฆราชทรงดำรงตำแหน่งสกลมหาสังฆปรินายก (เฉลิมพล โสมอินทร์, 2546 : 75) และให้มีคณะสังฆมนตรีสังฆสภาเหมือนกับการปกครองฝ่ายบ้านเมือง กฎหมายสำหรับพระสงฆ์ (Related Law for Sangha) ความจริงไม่ได้แยกอย่างเด็ดขาดจากบทกฎหมายที่บังคับกับคนทั่วไปใช้ในราชอาณาจักรไทยขณะนี้ (ประมาณเลิศ อัจฉริยปัญญากุล, 2552 : 83) พระภิกษุสงฆ์มีฐานะพิเศษจากคฤหัสถ์ คือ มีพระธรรมวินัยเป็นธรรมนูญ การปกครอง การบริหาร โดยเฉพาะอีกต่างหากจากตัวบทกฎหมายของบ้านเมือง กล่าวคือ พระภิกษุรวมทั้งสามเณรทุกรูป ต้องอยู่ภายใต้พระธรรมวินัยพุทธบัญญัติ ต้องปฏิบัติตามพระธรรมวินัย และได้กล่าวถึงการบริหารโดยย่อไว้ 4 ประการ คือ การบริหารตน การบริหารหมู่คณะ การบริหารกิจกรรมของวัดและการบริหารศาสนสมบัติของสงฆ์หรือวัด แม้ในทางปฏิบัติพระสงฆ์จะไม่ได้ยุ่งเกี่ยวกับทางราชการหรือทางอาณาจักรมากนัก แต่พระสงฆ์ก็อาจมีฐานะการปฏิบัติหน้าที่ของตนเป็นเจ้าพนักงานได้ ซึ่งมีการบัญญัติไว้ใน พ.ร.บ.คณะ

สงฆ์ พ.ศ. 2505 มาตรา 45 โดยพระภิกษุสงฆ์ที่จะมีฐานะเป็นเจ้าพนักงานดังกล่าวต้องเป็นพระภิกษุที่มีตำแหน่งทางการปกครองคณะสงฆ์ หรือที่เรียกว่า “พระสังฆาธิการ” (พระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล, 2539 : 98-99)

ส่วนการรับและเลิกใช้รูปแบบการปกครองคณะสงฆ์แต่ละครั้ง ล้วนเป็นผลจากความริเริ่มและความพยายามของอำนาจรัฐ คณะสงฆ์มีสิทธิใช้รูปแบบการปกครองตนเองที่ไม่ขัดหรือแย้งกับระบอบการปกครองของฝ่ายอาณาจักรในยุคนั้น ๆ กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ คณะสงฆ์มีปกติคล้อยตามกฎหมายบ้านเมือง ทั้งนี้เพราะมีพระพุทธพจน์สนับสนุนท่าทีดังกล่าวไว้ว่า “อนุชานามิ ภิกฺขเว ราชูนํ อนุวตฺติตุ ภิกษุทั้งหลาย เราอนุญาตให้คล้อยตามพระราชา” (พระเมธีธรรมาภรณ์(ประยูร ธมฺมจิตฺโต), 2539 : 64) ปัจจุบันพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.2505 มีการแก้ไขเพิ่มเติมในปี พ.ศ.2535 โดยการตราพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2535 ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เพราะฉะนั้น พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ดังกล่าวจึงมีการปรับปรุงแก้ไขตามลำดับ เพื่อใช้บริหารกิจการคณะสงฆ์ ถือว่าเป็นรูปแบบการปกครองคณะสงฆ์และเป็นหลักการจัดระเบียบการปกครององค์กรสงฆ์และวัดด้วย นอกจากนั้น ยังมีการกำหนดให้มีมหาเถรสมาคมสามารถออกกฎระเบียบ ข้อบังคับ ออกคำสั่ง มีมติและออกประกาศต่าง ๆ โดยไม่ขัดหรือแย้งกับพระธรรมวินัยและกฎหมายของบ้านเมือง (กรมการศาสนา, 2542 : 134-135) ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.2505 มีบริบทให้วัดเป็นสถานที่สำคัญ และเป็นหน่วยงานปกครองและหน่วยงานดำเนินกิจการคณะสงฆ์ และกิจการพระศาสนาที่สำคัญที่สุด และเป็นรากฐานอันสำคัญยิ่งของคณะสงฆ์และพระพุทธศาสนา เป็นองค์กรหลักในการปกครองคณะสงฆ์ หลักเกณฑ์และวิธีการต่าง ๆ เกี่ยวกับวัด ทรงตราไว้ในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ เช่นเดียวกับบทบัญญัติว่าด้วยมหาเถรสมาคม ซึ่งเป็นสถาบันหรือองค์กรปกครองคณะสงฆ์สูงสุด วัดมีฐานะเป็นนิติบุคคล คือบุคคลตามกฎหมาย และเจ้าอาวาสต้องทำหน้าที่แทนวัดและถือเป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมายอาญา เจ้าอาวาสจึงเป็นตำแหน่งที่มีความสำคัญยิ่ง (พระเทพปริยัติสุธี (วรวิทย์ คงฺคปญฺโญ), 2554 : 16) พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 31 วรรคสาม ว่า “เจ้าอาวาสเป็นผู้แทนของวัดในกิจการทั่วไป” ดังนั้น เจ้าอาวาสจึงเป็นผู้ปกครองของวัด ตามมาตรา 37 (2) เป็นผู้แทนวัด และมีฐานะเป็นเจ้าพนักงานตามความในประมวลกฎหมายอาญา ตามมาตรา 45 ตำแหน่งเจ้าอาวาส จึงเป็นตำแหน่งที่มีความสำคัญ ทั้งบทบาทของสงฆ์ที่จะต้องจรรโลงพระพุทธศาสนา รวมถึงการปกครองสงฆ์ ที่อยู่ใต้บังคับบัญชาในวัดและปกครองสอดส่องคฤหัสถ์ที่มีที่อยู่หรือพำนักพักอาศัยอยู่ในวัด รวมทั้งทำหน้าที่ในการจัดการกิจการต่าง ๆ อันเกี่ยวเนื่องกับวัด เจ้าอาวาสต้องมีผลผูกพันทางกฎหมายตามประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และกฎหมายอื่น ๆ (กรมการศาสนา, 2542 : 147)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพการใช้อำนาจในการบริหารจัดการวัดของเจ้าพนักงานในตำแหน่งเจ้าอาวาส การใช้อำนาจตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 อันเป็นการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตามกฎหมายในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.2505 และรูปแบบการใช้อำนาจเชิงพุทธในการบริหาร

จัดการวัดเชิงพุทธของเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 ในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 โดยเน้นศึกษามิติทางด้านกฎหมายทางอาณาจักรและพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว และใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ รวมทั้งเป็นแหล่งความรู้แก่ผู้ที่สนใจ และเพื่อป้องกันและป้องปรามผู้ที่เกี่ยวข้องให้ตระหนักในการปฏิบัติหน้าที่อย่างถูกต้องต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการใช้อำนาจในการบริหารจัดการวัดของเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 ในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505
2. เพื่อศึกษาการใช้อำนาจตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 อันเป็นการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตามกฎหมายในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505
3. เพื่อศึกษารูปแบบการใช้อำนาจเชิงพุทธในการบริหารจัดการวัดของเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 ในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505

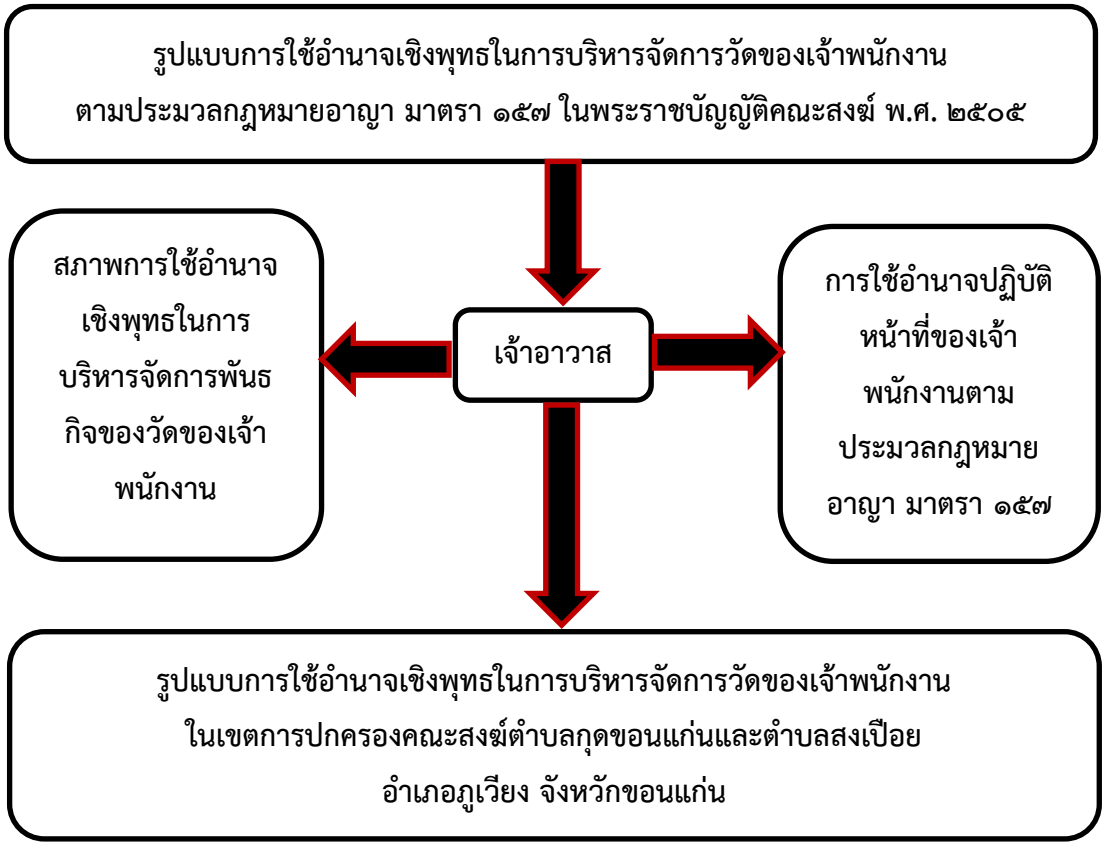
ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง “รูปแบบการใช้อำนาจเชิงพุทธในการบริหารจัดการวัดของเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 ในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505” ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และได้กำหนดรูปแบบการวิจัยไว้ ดังนี้

1. การวิจัยเอกสาร (Documentary research) โดยการรวบรวมข้อมูลจากพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. 2539 หนังสือ ตำราวิชาการ บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงข้อมูลเอกสารขององค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการใช้อำนาจเชิงพุทธในการบริหารจัดการวัดของเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 ในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505
2. การสัมภาษณ์เชิงลึกแบบไม่เป็นทางการกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยได้เลือกมาโดยวิธีแบบจำเพาะเจาะจง (Purposive Sampling) แล้วทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม แล้วทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
3. การบันทึกเสียงคำสัมภาษณ์และการสนทนา ผู้วิจัยใช้วิธีการบันทึกเสียงเพื่อเป็นการช่วยความจำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth Interview) รวมจำนวน 35 รูป/คน และการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ทั้งนี้ผู้วิจัยจะทำการขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลก่อนเสมอ เมื่อได้รับอนุญาตจากผู้ให้ข้อมูลจึงจะทำการบันทึกเสียง

4. การบันทึกภาพ ผู้วิจัยใช้วิธีการบันทึกภาพถ่าย เพื่อนำภาพถ่ายมาสะท้อน และเตือนความจำ เพื่อให้ผู้วิจัยสามารถระลึกถึงบริบท บรรยากาศที่เกิดขึ้นขณะการสังเกต และระหว่างการสัมภาษณ์หรือสนทนา หากจะมีการนำภาพถ่ายต่าง ๆ ไปใช้ในการยืนยันหรือประโยชน์ใด ๆ ก็ตาม ผู้วิจัยจะขออนุญาตผู้ที่อยู่ในภาพก่อนทุกครั้ง เมื่อได้รับอนุญาตแล้วจึงจะนำภาพถ่ายไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการใช้อำนาจเชิงพุทธในการบริหารจัดการวัดของเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 ในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505” ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยในประเด็นสำคัญตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

สภาพการใช้อำนาจในการบริหารจัดการวัดของเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 ในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505: เป็นการใช้ที่มีข้อผูกพันกับอำนาจที่กำหนดให้ในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 ในฐานะเป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมาย การใช่อำนาจนั้นถึงแม้จะมีการละเว้นการปฏิบัติหรือปฏิบัติเกินกว่าหน้าที่บ้าง ก็เพราะเหตุปัจจัยต่าง ๆ ทั้งนี้ก็เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่นและส่วนรวม

เหตุปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการใช้อำนาจของเจ้าอาวาส แบ่งออกเป็น 2 ปัจจัย คือ 1) ปัจจัยภายในหรือปัจจัยโดยตรง ประกอบด้วย ความสามารถพิเศษหรือคุณลักษณะเฉพาะพิเศษของเจ้าอาวาส บุคลิกภาพ ภาวะผู้นำ เช่น ความมีมนุษย์สัมพันธ์ ความซื่อสัตย์ จำนวนพรรษาในการบวช ระดับการศึกษา และกระบวนการบริหารในการทำงานอย่างเป็นระบบ เป็นต้น และ 2) ปัจจัยภายนอกหรือปัจจัยเสริม เป็นปัจจัยที่มีส่วนสนับสนุน คือ สภาพแวดล้อม ทำเลที่ตั้งของวัด บรรยากาศในวัด รวมถึงวัดมีลักษณะพิเศษเฉพาะ เช่น เป็นโบราณสถาน มีโบราณวัตถุทางศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น หรือวัดอยู่ในท้องถิ่นหรือชุมชนที่มีสภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวยเพราะอยู่ท่ามกลางชุมชนที่เป็นศาสนิกชนต่างศาสนา หรือมีเหตุขัดแย้งกันระหว่างวัดกับชุมชน เป็นต้น

ส่วนลักษณะการใช้อำนาจของเจ้าอาวาสในการบริหารจัดวัดทั้ง 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการปกครองคณะสงฆ์ 2) การศาสนศึกษา 3) ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา 4) ด้านสาธารณูปการ 5) ด้านการสาธารณสงเคราะห์ และ6) ด้านศึกษาสงเคราะห์ ในฐานะเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา มีการใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 นั้น การใช้อำนาจตามกฎหมายโดยเคร่งครัดอาจไม่สอดคล้องกับบริบททางสังคมที่เปลี่ยนไปตามยุคสมัย โดยขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นมีส่วนเป็นตัวแปรให้ไม่เอื้อต่อการบังคับตามกฎหมาย จึงมีการใช้ทั้งหลักนิติศาสตร์และรัฐศาสตร์ในการบริหารจัดการ โดยการตั้งคณะกรรมการวัดจากคนในชุมชนร่วมในการบริหารจัดการ ซึ่งจะทำให้เจ้าอาวาสไม่มีอำนาจเด็ดขาดในการบริหารจัดการ ส่วนคณะกรรมการวัดยังไม่เข้าใจในอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการวัด จึงมีการใช้บารมีส่วนตัวครอบงำเจ้าอาวาส ทำให้เจ้าอาวาสไม่อาจควบคุมการใช้อำนาจได้อย่างเต็มที่ อย่างไรก็ตาม เจ้าอาวาสยังต้องทำหน้าที่ดำเนินกิจกรรมโครงการต่าง ๆ ของวัดให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย อยู่ในศีลธรรมอันดี และให้สำเร็จด้วยดีมีประสิทธิภาพสูงสุด ด้วยเจตนาที่จะบริหารจัดการวัดให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่นและส่วนรวม

ไม่ส่งผลกระทบ หรือสร้างความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือส่วนรวม จึงจะไม่เป็นการปฏิบัติ หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต

การใช้อำนาจตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 อันเป็นการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตามกฎหมายในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505: การใช้อำนาจของเจ้าอาวาสในการบริหารจัดการทรัพย์สิน การบริหารจัดการบุคลากรของวัดและคฤหัสถ์ที่อาศัยอยู่ในวัดให้อยู่ในโอวาท มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติการตามหน้าที่ในส่วนต่าง ๆ ตามความรู้ความสามารถ โดยใช้ดุลยพินิจโดยชอบสอดคล้องกับหลักพระธรรมวินัยและหลักกัลยาณมิตร

การใช้อำนาจของเจ้าอาวาสในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 เพื่อการบริหารจัดการพันธกิจของวัดให้มีประสิทธิภาพและสำเร็จตามเป้าหมาย มีหลายส่วนซึ่งประกอบด้วย 1) การบริหารคนและการดูแลพระภิกษุสามเณรให้อยู่ในโอวาท มีการแต่งตั้งบุคคลกำหนดให้ทั้งอำนาจ หน้าที่ และความรับผิดในการปฏิบัติการตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย โดยไม่หวังผลตอบแทนจากการใช้อำนาจ ไม่ส่งผลกระทบจนเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น 2) การบริหารเงินของวัด การแต่งตั้งคณะกรรมการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารการเงินของวัดตามความรู้ความสามารถ ด้วยการใช้ดุลยพินิจโดยชอบ ไม่เอื้อให้เกิดผลประโยชน์กับคนใดคนหนึ่งอันจะทำให้เกิดความเสียหายให้แก่วัด และ 3) การบริหารสภาพแวดล้อมและศาสนสถาน พื้นที่ลานวัดหรืออาคารสถานที่ของวัดในการสงเคราะห์ชุมชน ในการใช้ประโยชน์สำหรับการทำกิจกรรมต่าง ๆ ไม่เรียกรับค่าตอบแทนหรือแสวงหาผลโยชน์โดยมิชอบ เจ้าอาวาสมีการยึดหลักพระธรรมวินัยและหลักกัลยาณมิตร โดยมีหลักการใช้อำนาจ 3 อย่าง คือ 1) การใช้อำนาจตามพระธรรมวินัย เป็นรูปแบบการใช้อำนาจในการบริหารจัดการวัดโดยเจ้าอาวาสเพียงรูปเดียว 2) การใช้อำนาจอย่างมีศาสตร์และศิลป์ทั้งที่เป็นหลักนิติศาสตร์และรัฐศาสตร์ 3) การบริหารจัดการที่ปรับแนวคิดและทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ในการบริหาร เช่น การใช้อำนาจตามหลักธรรมาภิบาล เป็นต้น ซึ่งเจ้าอาวาสต้องใช้ทั้งทักษะและความสามารถพิเศษส่วนตัวในการบริหารจัดการ จึงจะทำให้พันธกิจสำเร็จด้วยดีและมีประสิทธิภาพ

รูปแบบการใช้อำนาจเชิงพุทธในการบริหารจัดการวัดของเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 ในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505: รูปแบบการใช้อำนาจของเจ้าอาวาสในฐานะเจ้าพนักงานในการบริหารจัดการวัด

การใช้ตามหลักพระธรรมวินัย: เป็นการใช้อำนาจในการบริหารจัดการวัด เพื่อให้เจ้าอาวาสสามารถดำเนินการสร้างระบบและรูปแบบการทำงาน หรือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในวัดได้อย่างรวดเร็วทันเหตุการณ์ โดยยึดหลักพระธรรมวินัยในการตัดตัดสินใจ โดยการใช้ดุลพินิจโดยชอบด้วยพระธรรมวินัยกับกฎหมายสอดคล้อง **การใช้อำนาจอย่างมีศาสตร์และศิลป์**: เป็นการใช้อำนาจในการบริหารจัดการวัดที่นำเอาองค์ความรู้ ทฤษฎี หลักการ แนวคิด มาปรับประยุกต์ในการสั่งการ แต่งตั้ง และมอบหมายงานตามพันธกิจของมหาเถรสมาคม แต่อย่างไรก็ตามยังต้องคำนึงถึงบริบทจารีตประเพณีทางสังคมด้วย **การใช้อำนาจตามหลัก**

ธรรมาภิบาล: เป็นการใช้อำนาจในการปกครอง การบริหารการจัดการ การควบคุมดูแลการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของเจ้าอาวาสให้เป็นไปในครรลองธรรม มีความมุ่งหมายที่จะคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาคของพระภิกษุ สามเณร และฆราวาสในปกครอง ใช้อำนาจด้วยความคำนึงในบทบาทหน้าที่ของตน ไม่มุ่งหวังการแสวงหาผลประโยชน์แก่ตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ ไม่เอื้ออำนวยให้คนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเข้ามาแสวงหาผลประโยชน์ ใช้ดุลยพินิจในการปฏิบัติหน้าที่และไม่ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ **การจัดตั้งคณะกรรมการในการบริหารวัด :** เจ้าอาวาสมีฐานะเป็นตัวแทนของวัดจะต้องรับผิดชอบในการปกครองดูแลวัดตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ สามารถแต่งตั้งไวยาวัจกรมาช่วยในการบริหารจัดการวัดตามความในประมวลกฎหมายอาญา เพื่อตรวจตราและเอาใจใส่ดูแลความประพฤติของบรรพชิตและคฤหัสถ์ที่อยู่ในวัดให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยดีงาม รวมถึงให้คำแนะนำเกี่ยวกับข้อปฏิบัติการควบคุมพฤติกรรมของบรรพชิตและคฤหัสถ์ให้ปฏิบัติตามพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่งมหาเถรสมาคม **การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน:** 4. การร่วมมือ (Collaborate) เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินงานกิจกรรมทางวัด การมีส่วนร่วมให้บทบาทแบบเป็นคณะกรรมการร่วมกับภาคประชาชน เป็นต้น ประชาชนสามารถตัดสินใจร่วมกันตั้งแต่การศึกษาปัญหา สร้างแนวทางปฏิบัติและแนวทางแก้ไข การร่วมมือรูปแบบนี้ลักษณะเป็นกิจกรรมถาวร หรือตลอดระยะเวลาโครงการหรือนโยบายประชาชนมีความสำคัญต่อการดำเนินโครงการหรือนโยบาย **การบริหารที่ยึดคณะกรรมการวัด (ฆราวาส) เป็นหลัก**: วัดกับบ้านเป็นของคู่กัน เพราะมีบ้านแล้วจึงมีวัด วัดจะอยู่ได้และมีความเจริญมั่นคงต่อไปต้องอาศัยบ้าน ในขณะเดียวกันชาวบ้านจะมีศีลธรรมอยู่กันด้วยความสงบสุขก็ต้องอาศัยวัด ความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับวัด จึงเป็นเรื่องที่ต้องพูดทำความเข้าใจกันและต้องสร้างสรรค์ให้มีขึ้นให้จงได้

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พบประเด็นที่สำคัญและน่าสนใจเกี่ยวกับรูปแบบการใช้อำนาจเชิงพุทธในการบริหารจัดการวัดของเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 ในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

สภาพการใช้อำนาจในการบริหารจัดการวัดของเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 ในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505: เป็นการใช้ที่มีข้อผูกพันกับอำนาจที่กำหนดให้ในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 ในฐานะเป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมาย การใช้อำนาจนั้นถึงแม้จะมีการละเว้นการปฏิบัติหรือปฏิบัติเกินกว่าหน้าที่บ้าง ก็เพราะเหตุปัจจัยต่าง ๆ ทั้งนี้ก็เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่นและส่วนรวม เหตุปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการใช้อำนาจของเจ้าอาวาส แบ่งออกเป็น 2 ปัจจัย คือ 1) ปัจจัยภายในหรือปัจจัยโดยตรง ประกอบด้วย ความสามารถพิเศษหรือคุณ

ลักษณะเฉพาะพิเศษของเจ้าอาวาส บุคลิกภาพ ความเป็นผู้มีภาวะผู้นำ เป็นต้น และ 2) ปัจจัยภายนอกหรือปัจจัยเสริม เป็นปัจจัยที่มีส่วนสนับสนุน วัดอยู่ในท้องถิ่นหรือชุมชนที่มีสภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวยเพราะอยู่ท่ามกลางชุมชนที่เป็นศาสนิกชนต่างศาสนา หรือมีเหตุขัดแย้งกันระหว่างวัดกับชุมชน เป็นต้น เจ้าอาวาสในฐานะเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา มีการใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 นั้น การใช้อำนาจตามกฎหมายโดยเคร่งครัดอาจไม่สอดคล้องกับบริบททางสังคมที่เปลี่ยนไปตามยุคสมัย โดยขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นมีส่วนเป็นตัวแปรให้ไม่เอื้อต่อการบังคับตามกฎหมาย จึงมีการใช้ทั้งหลักนิติศาสตร์และรัฐศาสตร์ในการบริหารจัดการ โดยการตั้งคณะกรรมการวัดจากคนในชุมชนร่วมในการบริหารจัดการ ซึ่งจะทำให้เจ้าอาวาสไม่มีอำนาจเด็ดขาดในการบริหารจัดการ ส่วนคณะกรรมการวัดยังไม่เข้าใจในอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการวัด จึงมีการใช้บารมีส่วนตัวครอบงำเจ้าอาวาส ทำให้เจ้าอาวาสไม่อาจควบคุมการใช้อำนาจได้อย่างเต็มที่ อย่างไรก็ตาม เจ้าอาวาสยังต้องทำหน้าที่ดำเนินกิจกรรมโครงการต่าง ๆ ของวัดให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย อยู่ในศีลธรรมอันดี และให้สำเร็จด้วยดีมีประสิทธิภาพสูงสุด ด้วยเจตนาที่จะบริหารจัดการวัดให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่นและส่วนรวม ไม่ส่งผลกระทบ หรือสร้างความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือส่วนรวม จึงจะไม่เป็นการปฏิบัติ หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระครูอดุลสามัคคยาธร (แสงจันทร์ เจริญคง)** (2557) จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทของเจ้าอาวาสในการบริหารจัดการวัดในสังคมไทยปัจจุบัน” พบว่า สภาพการใช้อำนาจในการบริหารจัดการวัดในปัจจุบันเป็นหน้าที่โดยตรงของเจ้าอาวาสผู้ทำหน้าที่ปกครอง ดูแล รักษาผลประโยชน์ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด โดยเฉพาะในสังคมปัจจุบันซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เจ้าอาวาสจึงต้องประยุกต์ใช้หลักการบริหารจัดการวัดในมิติที่เหมาะสมกับสภาพสังคมในปัจจุบัน ในประเด็นเกี่ยวกับเจ้าอาวาสเป็นผู้ที่มีอำนาจสูงสุดในการบริหารกิจการในวัดโดยการใช้อำนาจเด็ดขาด มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ **คทาวุธ คเวสกธมฺโม (เพ็งที) (2564)** จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505” พบว่า ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 ไม่ได้กำหนดให้วัดต้องมีคณะกรรมการแต่อย่างใด แต่ยังมีกฎหมายที่ให้อำนาจเจ้าอาวาสแต่งตั้งคณะกรรมการวัดได้มี 3 แนวทางด้วยกัน คือ แนวทางที่หนึ่ง เจ้าอาวาสอาศัยอำนาจตามกฎหมายที่กำหนดให้เจ้าอาวาสเป็นผู้แทนของวัดในกิจการทั่วไป ตามมาตรา 31 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 ว่าด้วยเรื่องหน้าที่และอำนาจของเจ้าอาวาส การแต่งตั้งคณะกรรมการจะต้องทำเป็นหนังสือ พร้อมกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ไว้โดยชัดแจ้ง เพื่อเข้ามาเป็นผู้แทนของวัดตามที่ได้รับมอบหมายจากเจ้าอาวาส แนวทางที่สอง เจ้าอาวาสอาศัยอำนาจแต่งตั้งได้ตามกฎกระทรวง ว่าด้วยการดูแลรักษาและจัดการสาธารณสมบัติของวัด พ.ศ. 2564 การแต่งตั้งคณะกรรมการวัดเป็นหนังสือและกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ไว้โดยชัดแจ้ง เพื่อเข้ามาจัดประโยชน์ของวัดตามที่ได้รับมอบหมายจากเจ้าอาวาส แนวทางที่สาม เจ้าอาวาสแต่งตั้งตามประเพณีของชุมชนที่เข้าใจว่าชุมชนมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการวัดได้ ซึ่งการคัดเลือกและแต่งตั้งคณะกรรมการวัดนั้น จะถือเอาตามมติในที่ประชุมของ

ชุมชน การแต่งตั้งคณะกรรมการวัดตามแนวทางทั้งสามนี้ สองแนวทางแรกมีฐานทางกฎหมายให้อำนาจและเจ้าอาวาสแต่งตั้งคณะกรรมการวัดเข้ามาเป็นผู้แทนของวัดได้ แต่แนวทางที่สามนี้ไม่มีกฎหมายให้อำนาจหน้าที่ชุมชนสามารถกระทำได้ การกระทำดังกล่าวนี้จึงไม่มีผลในทางกฎหมายแต่อย่างใดทั้งสิ้น

การใช้อำนาจตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 อันเป็นการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตามกฎหมายในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505: การใช้อำนาจของเจ้าอาวาสในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 เพื่อการบริหารจัดการพันธกิจของวัดให้มีประสิทธิภาพและสำเร็จตามเป้าหมาย มีหลายส่วนซึ่งประกอบด้วย 1) การบริหารคนและการดูแลพระภิกษุสามเณรให้อยู่ในโอวาท มีการแต่งตั้งบุคคลกำหนดให้ทั้งอำนาจ หน้าที่ และความรับผิดในการปฏิบัติการตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย โดยไม่หวังผลตอบแทนจากการใช้อำนาจ ไม่ส่งผลกระทบจนเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น 2) การบริหารเงินของวัด การแต่งตั้งคณะกรรมการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารการเงินของวัดตามความรู้ความสามารถ ด้วยการใช้ดุลยพินิจโดยชอบ ไม่เอื้อให้เกิดผลประโยชน์กับคนใดคนหนึ่งอันจะทำให้เกิดความเสียหายขึ้นแก่วัด และ 3) การบริหารสภาพแวดล้อมและศาสนสถาน พื้นที่ลานวัดหรืออาคารสถานที่ของวัดในการสงเคราะห์ชุมชน ในการใช้ประโยชน์สำหรับการทำกิจกรรมต่าง ๆ ไม่เรียกรับค่าตอบแทนหรือแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ เจ้าอาวาสมีการยึดหลักพระธรรมวินัยและหลักกัลยาณมิตร โดยมีหลักการใช้อำนาจ 3 อย่าง คือ 1) การใช้อำนาจตามพระธรรมวินัย เป็นรูปแบบการใช้อำนาจในการบริหารจัดการวัดโดยเจ้าอาวาสเพียงรูปเดียว 2) การใช้อำนาจอย่างมีศาสตร์และศิลป์ทั้งที่เป็นหลักนิติศาสตร์และรัฐศาสตร์ 3) การบริหารจัดการที่ปรับแนวคิดและทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ในการบริหาร เช่น การใช้อำนาจตามหลักธรรมาภิบาล เป็นต้น ซึ่งเจ้าอาวาสต้องใช้ทั้งทักษะและความสามารถพิเศษส่วนตัวในการบริหารจัดการจึงจะทำให้พันธกิจสำเร็จด้วยดีและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ **วรุตม์ อรุมชูตี** (2563) จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “สถานะของเจ้าอาวาส ไวยาวัจกร และกรรมการวัดตามกฎหมายอาญา” พบว่า การบริหารวัดเป็นการปกครองการดูแลรักษาทั้งตนเองและพระภิกษุสามเณร ฆราวาส ในปกครองให้ธำรงอยู่ในพระธรรมวินัย ประพฤติตนอยู่ในศีลและจริยวัตรที่งดงามเหมาะสมแก่เพศสมณะ รวมทั้งการจัดการกิจการของวัดทั้งกิจกรรมต่าง ๆ พิธีกรรมต่าง ๆ การจัดการทางด้านการเงินและทรัพย์สินต่าง ๆ ของวัด อันเป็นของส่วนรวมของภิกษุทั้งวัด ผู้ที่มีอำนาจสูงสุดในการทำหน้าที่บริหารจัดการดูแลศาสนสมบัติและผลประโยชน์ของวัด คือ เจ้าอาวาส ซึ่งมีความชอบธรรมตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 ที่ได้บัญญัติหน้าที่และอำนาจของเจ้าอาวาสไว้ในมาตรา 37 และ 38

รูปแบบการใช้อำนาจเชิงพุทธในการบริหารจัดการวัดของเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 ในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505: รูปแบบการใช้อำนาจของเจ้าอาวาสในฐานะเจ้าพนักงานในการบริหารจัดการวัด 1) การใช้อำนาจตามหลักพระธรรมวินัย 2) การใช้อำนาจอย่างมีศาสตร์และศิลป์ และ 3) การใช้อำนาจตามหลักธรรมาภิบาล ให้ความเสมอภาคของผู้ใต้ปกครอง มีการใช้ดุลยพินิจ

เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยไม่มีการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระครูสาธิตวีรญาณ อยู่สุข** (2558) จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “ธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการพันธกิจของวัด” พบว่า แนวทางการสร้างความสำเร็จในการบริหารจัดการภารกิจวัดตามหลักธรรมาภิบาล คือ การจัดกิจการของวัดให้เป็นไปด้วยดี ได้แก่ การที่พระสังฆาธิการระดับผู้ปกครองวัด ดำเนินงานจัดการกิจกรรมต่าง ๆ ทางพระพุทธศาสนาให้เป็นประโยชน์แก่พระภิกษุ สามเณรและประชาชน เช่น การบำรุงรักษาวัดให้เป็นไปด้วยดีเจริญรุ่งเรือง ทุกกิจกรรมของวัดให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย เป็นธุระในการจัดศึกษาอบรมแก่บรรพชิตและคฤหัสถ์ ให้ความสะดวกตามสมควรแก่พุทธศาสนิกชนในการบำเพ็ญกุศล จัดฝึกอบรมศาสนพิธีและวัฒนธรรมประเพณีไทยแก่เยาวชนหรือพุทธศาสนิกชนโดยทั่วไป ให้บรรพชิตช่วยเหลือยามที่ประสบอุทกภัย วาตภัย หรือคราวที่เกิดหนาวจัด การนี้มุ่งเฉพาะการช่วยเหลือบุคคลทั้งเป็นการประจำหรือการเฉพาะ จะทำให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุดต่อภารกิจของวัดในด้านต่าง ๆ เป็นอย่างยิ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระศักดิ์สาคร มหาวิริโย** (2564) จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการวัดโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของพระสังฆาธิการกับเจ้าอาวาส จังหวัดขอนแก่น” พบว่า หลักธรรมาภิบาลที่นำมาใช้ในการบริหารจัดการ คือ หลักนิติธรรม การมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ ความคุ้มค่า ความโปร่งใส หลักคุณธรรม ซึ่งมีหลักธรรมทางพุทธศาสนาที่วัดได้นำมาประยุกต์ใช้ และเมื่อนำหลักธรรมาภิบาลมาบูรณาการกับการบริหารจัดการวัดแล้ว การปกครองที่บกพร่องทำให้การบริหารมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การศาสนศึกษามีปัญหาด้านบุคลากรและงบประมาณและมีวิธีจัดการที่มีประสิทธิภาพ โดยการบูรณาการเข้ากับวิชาการสมัยใหม่ การเผยแผ่เปิดโอกาสให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมและนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาปรับประยุกต์ใช้ ทางด้านสาธารณูปการต้องบริหารในรูปของคณะกรรมการให้เกิดความโปร่งใสตรวจสอบได้ การศึกษาสงเคราะห์จัดกองทุนช่วยเหลือผู้ยากไร้และผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา และการสาธารณสงเคราะห์ต้องทำหน้าที่ช่วยเหลือโดยไกล่เกลี่ยทรัพยากรจากส่วนมากไปสู่ส่วนที่ขาดแคลน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ทำให้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เพื่อหน่วยงานหรือบุคคลผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ในการดำเนินการบริหารจัดการวัดได้ ดังนี้

1) มหาเถรสมาคม ควรกำหนดแผนสนับสนุนพระสังฆาธิการระดับเจ้าอาวาสให้มีความรู้ความสามารถ ในการใช้อำนาจบริหารจัดการวัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล อย่างเป็นรูปธรรมและมีความต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดผลที่พึงประสงค์ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

2) สำนักงานเจ้าคณะจังหวัดขอนแก่นและสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดขอนแก่น ควรประสานความร่วมมือให้เกิดการสนับสนุนทางด้านงบประมาณในการดำเนินการอบรม พัฒนาองค์ความรู้ พัฒนาศักยภาพ ในการใช้อำนาจในการบริหารจัดการวัดด้วยพุทธวิธีบริหารจัดการ และการบริหารจัดการตามศาสตร์สมัยใหม่ให้เพิ่มขีดความสามารถและศักยภาพยิ่ง ๆ ขึ้นไป

2. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดทำหลักสูตรการสร้างภาวะผู้นำ หรือกฎหมายที่เกี่ยวกับพระสังฆาธิการให้กับพระสังฆาธิการระดับเจ้าอาวาส เพื่อเป็นผู้นำทางด้านจิตใจและการพัฒนาในรูปแบบต่าง ๆ

2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำงานวิจัยเรื่องรูปแบบการใช้อำนาจเชิงพุทธในการบริหารจัดการวัดของเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 ในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 มาถอดแบบเพื่อใช้เป็นหลักสูตรในการอบรมหรือสัมนา ให้ความรู้ด้านกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของพระสังฆาธิการระดับเจ้าอาวาส

3. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ประโยชน์

1) พระสังฆาธิการระดับเจ้าอาวาส ควรนำงานวิจัยเรื่องรูปแบบการใช้อำนาจเชิงพุทธในการบริหารจัดการวัดของเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 ในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 มาศึกษา เรียนรู้ ถอดบทเรียน และวิเคราะห์องค์ความรู้ เพื่อนำไปปรับใช้ในการใช้อำนาจในการบริหารจัดการวัดให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์โดยส่วนรวม

2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำงานวิจัยเรื่องรูปแบบการใช้อำนาจเชิงพุทธในการบริหารจัดการวัดของเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 ไปเผยแพร่เป็นความรู้ในเครือข่ายข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ และการประชุม อบรม สัมมนาพระสังฆาธิการ เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการให้บริการและการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาส

4. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ทำให้ผู้วิจัยได้เล็งเห็นประเด็นที่ควรทำการศึกษาเพิ่มเติมในการทำการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1) ควรทำการศึกษาผลกระทบที่เกิดจากการใช้อำนาจของเจ้าอาวาสตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505

2) ควรทำการศึกษาปัจจัยที่ทำให้การบริหารจัดการวัดประสบความสำเร็จจากการใช้อำนาจของเจ้าอาวาสตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505

สรุป

เจ้าอาวาสในฐานะพระภิกษุผู้ดำรงตำแหน่งพระสังฆาธิการระดับวัด ที่ได้รับการแต่งตั้งจากคณะสงฆ์ให้ทำหน้าที่ปกครองคณะสงฆ์ในวัด มีอำนาจหน้าที่ปกครองดูแลบริหารกิจการทุกอย่างเกี่ยวกับวัด หรือเรียกได้อีกอย่างว่าเป็นผู้บริหารวัด เพื่อให้การใช้อำนาจตามหน้าที่ในการบริหารจัดการวัดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด เจ้าอาวาสจึงควรใช้อำนาจในการบริหารจัดการวัดให้เป็นไปตามพุทธวิธีมาช่วยในการทำหน้าที่ มีการวางแผน การจัดการองค์กร การบริหารงานบุคคล การอำนวยการ และการดูแลผลประโยชน์ และหมั่นพัฒนาตนเองให้มีภาวะผู้นำในฐานะเจ้าอาวาสที่มีประสิทธิภาพ เป็นผู้มีวิสัยทัศน์มองการณ์ไกล มองสภาพเหตุการณ์ออก สามารถวางแผนเตรียมรับหรือรุกได้อย่างฉลาด มีไวยาวัจกรถือว่ามีบทบาทสำคัญในการช่วยบริหารจัดการวัด แต่การปฏิบัติหน้าที่ของไวยาวัจกรนั้นต้องได้รับหนังสือมอบหมายจากเจ้าอาวาส เพื่อนำไปแสดงเป็นหลักฐานต่อเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการ การปกครองเป็นการงานที่เจ้าอาวาสต้องรับผิดชอบโดยตรง เป็นงานสอดส่องและควบคุมดูแลรักษาความเรียบร้อยดีงาม เพื่อให้พระภิกษุสามเณรและผู้อยู่อาศัยในวัดได้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบตามพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม ระเบียบ มติ ข้อบังคับ คำสั่ง ประกาศ คณะสงฆ์หรือมหาเถรสมาคม

องค์ความรู้จากการวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการใช้อำนาจเชิงพุทธในการบริหารจัดการวัดของเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 ในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505” โดยสรุปดังนี้

รูปแบบการใช้อำนาจของเจ้าอาวาสในฐานะเจ้าพนักงานในการบริหารจัดการวัด 1) การใช้อำนาจของเจ้าอาวาสภายใต้หลักพระธรรมวินัย กฎกระทรวง คำสั่งของมหาเถรสมาคม 2) การใช้อำนาจอย่างมีศาสตร์และศิลป์ เป็นการใช้อำนาจในการบริหารของเจ้าอาวาสที่ใช้ทั้งแนวคิดและทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานโดยอาศัยความรู้ และทักษะในการบริหารไปปรับใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพบริบท สถานการณ์ และสิ่งแวดล้อมนั้น ๆ และ 3) การใช้อำนาจตามหลักธรรมาภิบาล เป็นการทำหน้าที่ภายใต้พันธกิจที่มหาเถรสมาคมได้มอบหมายมีทั้งหลักนิติธรรมและหลักรัฐศาสตร์ ทั้งนี้เพื่อให้ความเสมอภาคของผู้ใต้ปกครองมีการใช้ดุลยพินิจเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยไม่มีการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต

สภาพการใช้อำนาจในการบริหารจัดการวัด	การใช้อำนาจตามประมวลกฎหมายอาญา	รูปแบบการใช้อำนาจเชิงพุทธในการบริหารจัดการวัด
- การใช้อำนาจตามกฎหมายไม่สอดคล้องกับบริบททางสังคม - อำนาจเด็ดขาดไม่ได้อยู่ที่เจ้าอาวาส - การควบคุมการใช้อำนาจในการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาส - การใช้อำนาจทั้งขาดหลักนิติศาสตร์และรัฐศาสตร์ - จารีตประเพณีเป็นตัวแปรในการบริหารจัดการวัด - คณะกรรมการวัด (ฆราวาส) ไม่เข้าใจในอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการวัด	- การใช้อำนาจตามพระธรรมวินัย เป็นรูปแบบการใช้อำนาจในการบริหารจัดการวัดโดยเจ้าอาวาสเพียงรูปเดียว - การใช้อำนาจอย่างมีศาสตร์และศิลป์ทั้งที่เป็นหลักนิติศาสตร์และรัฐศาสตร์ - การบริหารจัดการที่ปรับแนวคิดและทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ในการบริหาร - การบริหารที่ใช้ทักษะของเจ้าอาวาสในการบริหารวัด	- การบริหารโดยการยึดเจ้าอาวาสเป็นศูนย์กลาง - การบริหารที่ยึดคณะกรรมการวัด (ฆราวาส) เป็นหลัก - การจัดตั้งคณะกรรมการในการบริหารวัด - การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน

รูปแบบการใช้อำนาจเชิงพุทธในการบริหารจัดการวัดของเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 ในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 : การใช้อำนาจตามกฎหมายไม่สอดคล้องกับบริบททางสังคม อำนาจเด็ดขาดไม่ได้อยู่ที่เจ้าอาวาส การควบคุมการใช้อำนาจในการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาส การใช้อำนาจทั้งขาดหลักนิติศาสตร์และรัฐศาสตร์ จารีตประเพณีเป็นตัวแปรในการบริหารจัดการวัด และคณะกรรมการวัดฝ่ายฆราวาสไม่เข้าใจในอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารวัด การใช้อำนาจตามประมวลกฎหมายอาญา เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมาย ซึ่งจะเป็นการใช้อำนาจอย่างมีศาสตร์และศิลป์ ทั้งที่เป็นหลักนิติศาสตร์และหลักรัฐศาสตร์ การบริหารจัดการที่ปรับแนวคิดและทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ในการบริหาร การบริหารที่ใช้ทักษะของเจ้าอาวาสในการบริหารวัด ในขณะที่รูปแบบการใช้อำนาจเชิงพุทธในการบริหารจัดการวัดมีการยึดเจ้าอาวาสเป็นศูนย์กลางในการตัดสินใจ แต่อย่างไรก็ตามยังมีการตัดสินที่มีคณะกรรมการวัดฝ่ายฆราวาสเข้ามามีร่วมเป็นอีกแรงหนึ่งเพราะการบริหารวัดยังมีคณะกรรมการหรือไวยาวัจกรมาเป็นส่วนหนึ่งในการบริหารจัดการร่วม

เอกสารอ้างอิง

กรมการศาสนา. (2542). *คู่มือพระสังฆาธิการว่าด้วยพระราชบัญญัติ กฎ ระเบียบและคำสั่งของคณะสงฆ์.* กรุงเทพมหานคร: กองแผนงาน.

คทาวุธ คเวสกธมฺโม (เพ็งที). (2564). *ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505.* บัณฑิตวิทยาลัย: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

จิตติ ติงศภัทิย์. (2555). *กฎหมายอาญา ภาค 1.* แก้ไขปรับปรุงโดย : เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์ สมชาย พงษ์พัฒนาศิลป์. (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพมหานคร: เจริญรัตน์การพิมพ์.

เฉลิมพล โสมอินทร์. (2546). *ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนาและการปกครองคณะสงฆ์ไทย.* กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สูตรไพศาล.

ประมาณเลิศ อัจฉริยปัญญากุล. (2552). *กฎหมายสำหรับพระสงฆ์.* กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระครูสาธิตวีรญาณ อยู่สุข. (2558). *ธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการพันธกิจของวัด.* บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยปทุมธานี.

พระครูสาธิตวีรญาณ อยู่สุข. (2558). *ธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการพันธกิจของวัด.* บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยปทุมธานี.

พระครูอดุลสามัคคยาธร (แสงจันทร์ เจริญคง). (2557). *บทบาทของเจ้าอาวาสในการบริหารจัดการวัดในสังคมไทยปัจจุบัน.* พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระเทพปริยัติสุธี (วรวิทย์ คงฺคปญฺโญ). (2545). *การคณะสงฆ์และการศาสนา.* กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล. (2539). *การบริหารวัด.* กรุงเทพมหานคร: บริษัท เอช ที พี เพรส จำกัด.

พระเมธีธรรมาภรณ์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). (2539). *การปกครองคณะสงฆ์ไทย.* กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิพุทธธรรม.

พระศักดิ์สาคร มหาวิริโย. (2564). *การบริหารจัดการวัดโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของพระสังฆาธิการกับเจ้าอาวาส จังหวัดขอนแก่น.* มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.

ราชบัณฑิตยาสถาน. (2556). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554.* กรุงเทพมหานคร: ศิริวัฒนาอินเตอร์พิมพ์.

วรุตม์ อรุมชูตี. (2563). *สถานะของเจ้าอาวาส ไวยาวัจกร และกรรมการวัดตามกฎหมายอาญา.* บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

สำนักงานศาลยุติธรรม. (2560). *ประมวลกฎหมายอาญา.* กรุงเทพมหานคร: ชวนพิมพ์.

การพัฒนาสมรรถนะของครูสอนว่ายน้ำ ทีมผู้ฝึกสอนว่ายน้ำครูเบิร์ดภาคใต้

Development of Competencies for Swimming Instructors Kru Bird Southernn Swimming Coaching Team

ปภัสสร รักษาชนม์,
นุกูล ช้นฟัก และ เจตน์สฤษฎ์ สังขพันธ์
มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

Paphatsorn Raksachon,
Nukun Chonfak and Jedsarid Sangkaphan
Hat Yai University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: Papatsorn.rak002@hu.ac.th

****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังต่อสมรรถนะของครูสอนว่ายน้ำ ทีมผู้ฝึกสอนว่ายน้ำครูเบิร์ดภาคใต้ และ 2) ความจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะของครูสอนว่ายน้ำ ทีมผู้ฝึกสอนว่ายน้ำครูเบิร์ดภาคใต้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้ปกครองของนักเรียนในสถาบันผู้ฝึกสอนว่ายน้ำ ครูเบิร์ดภาคใต้จำนวน 286 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรยามาเน่ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .856 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็น Modified Priority Needs Index ($PNI_{modified}$)

ผลการวิจัย พบว่า

1) สภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังต่อสมรรถนะของครูสอนว่ายน้ำ ทีมผู้ฝึกสอนว่ายน้ำครูเบิร์ดภาคใต้ พบว่า สภาพปัจจุบันการพัฒนาสมรรถนะของครูสอนว่ายน้ำ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$=3.911, S.D.= 0.392) และในรายด้านทั้ง 7 ด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยด้านนวัตกรรมและการวิจัย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}$=3.963, S.D.= 0.442) และสภาพที่คาดหวังในการพัฒนาสมรรถนะของครูสอนว่ายน้ำ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$=4.878, S.D.= 0.394) และในรายด้านทั้ง 7 ด้านอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกันโดยด้านตนเองและวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}$=4.889, S.D.= 0.362) และ 2) ความจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะของครูสอนว่ายน้ำ ทีมผู้ฝึกสอนว่ายน้ำครูเบิร์ดภาคใต้ พบว่า ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอยู่ในระดับสูงสุด รองลงมา การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การพัฒนาผู้เรียน ตนเองและวิชาชีพ การสื่อสาร และด้านนวัตกรรมและการวิจัย ตามลำดับ

* วันที่รับบทความ : 13 มิถุนายน 2567; วันแก้ไขบทความ 14 กรกฎาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 15 กรกฎาคม 2567
Received: June 13 2024; Revised: July 14 2024; Accepted: July 15 2024

คำสำคัญ: สมรรถนะ; ครูสอนว่ายน้ำ

Abstract

This research is a survey aimed at studying: 1) the current state and expected conditions for the competency of swimming instructors, specifically those affiliated with Bert's Southern Team, and 2) the necessity of developing the competencies of these swimming instructors. The sample group consisted of 286 parents of students at the swimming instructor training institution, Bert's Southern Team. The sample size was determined using Yamane's formula, and the questionnaire used for data collection achieved a confidence level of 0.856. Statistical methods used for data analysis included percentage, mean, standard deviation, and Modified Priority Needs Index ($PNI_{modified}$).

The research findings revealed that:

1) Regarding the current state and expected conditions for the competency of swimming instructors within Bert's Southern Team, it was found that the overall competency development is at a high level (Mean = 3.911, S.D. = 0.392). Across all 7 dimensions, the highest average was in the innovation and research dimension ($\bar{x}$ = 3.963, S.D. = 0.442). The expected conditions for competency development among swimming instructors were found to be highest overall ($\bar{x}$ = 4.878, S.D. = 0.394), with the highest averages in the self and professional dimension ($\bar{x}$ = 4.889, S.D. = 0.362). 2) Regarding the necessity of developing the competencies of swimming instructors within Bert's Southern Team, it was found that the highest level of necessity was in the information technology dimension, followed by curriculum development, learning management, student development, self and professional, communication, and innovation and research, in that order.

Keywords: Competency; Swimming Teachers

บทนำ

ในยุคปัจจุบันการศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม ซึ่งจะต้องจัดการศึกษาให้เป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (วิชัย ตันศิริ, 2560) ดังนั้นการศึกษาจึงต้องเตรียมคนให้มีคุณสมบัติเหมาะสมกับเศรษฐกิจยุคโลกาภิวัตน์ โดยมีความสามารถควบคุมภาวะเศรษฐกิจได้ การศึกษาจะต้องบรรลุเป้าหมายในการสร้างบุคคลแห่ง การเรียนรู้ องค์กรแห่งการเรียนรู้ และสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อเป็นองค์ประกอบสำคัญในการ ขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนา และยกระดับการศึกษาของประเทศให้สามารถเข้าสู่การแข่งขันกับ นานาชาติได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2565) สำหรับการพัฒนาครู คือการดำเนินงานที่พยายามจะเสริมสร้างให้ครูมีความรู้ความสามารถมีทักษะในการสอน และการทำงาน มีเจตคติที่ดีในการทำงานและต่อวิชาชีพครู รวมถึงมีบุคลิกภาพและคุณธรรมของความเป็นครูที่ดี ซึ่งสรุปการพัฒนาครูก่อให้เกิดประโยชน์หลายประการ การพัฒนาสมรรถนะของครูมีความสำคัญอย่างยิ่งในการยกระดับคุณภาพและวิธีการสอน โดยครูที่ได้รับการพัฒนา

จะมีสมรรถภาพในการสอนที่ดีขึ้น มีความรู้ทางวิชาการและวิชาชีพเพิ่มมากขึ้น เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถแก้ไขปัญหาและข้อบกพร่องในการสอนและการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้การพัฒนาสมรรถนะของครูยังช่วยประหยัดเวลาและลดความสูญเปล่าทางวิชาการ เนื่องจากครูที่มีคุณภาพจะไม่ทำผิดพลาดได้ง่ายๆ สามารถใช้สื่อการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำการสอนนักเรียนได้ตรงตามจุดประสงค์ และทำให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถตามเกณฑ์ที่กำหนด (กานต์ อัมพานนท์, 2560)

จากความคาดหวังของสังคม ผู้ปกครองและคณะผู้บริหารทีมผู้ฝึกสอนว่ายน้ำ ครูเบิร์ดภาคใต้ ที่หวังให้ครูสอนว่ายน้ำมีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญ และมีคุณลักษณะบุคลิกภาพและศักยภาพที่พึงประสงค์เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีและเป็นกลไกลที่สำคัญในการพัฒนาศักยภาพครูสอนว่ายน้ำทีมผู้ฝึกสอนว่ายน้ำ ครูเบิร์ดภาคใต้ให้เป็นไปตามแบบแผน ทั้งทางด้านคุณธรรม ความรู้ และความสามารถต่างๆ แต่ในยุคปัจจุบันก็ยังมีครูบางท่านที่พยายามทำผิดวินัยครู หรือ ผิดจรรยาบรรณของครูที่ดีเป็นที่เสื่อมเสียต่อสถาบันวิชาชีพครูในยุคปัจจุบันเป็นอย่างมาก ดังที่เป็นข่าวในปัจจุบันเช่น ครูลงโทษนักเรียนด้วยวิธีรุนแรง ครูข่มขืนนักเรียน และทำอนาจารลูกศิษย์ ครูค้ายาเสพติด ครูพูดจากับนักเรียนด้วยถ้อยที่ไม่สุภาพใช้คำที่รุนแรง ครูชอบใช้อารมณ์และแสดงอารมณ์ฉุนเฉียวกับนักเรียนโดยไม่มีเหตุผล, ด้านบุคลิกลักษณะ ครูบางคนแต่งกายไม่สุภาพนุ่งชุดว่ายน้ำที่สั้นเกินไปหรือรัดรูปเกินไป, ด้านการอบรมและการปกครอง ครูไม่มีความยุติธรรมกับนักเรียนเท่าที่ควร (เนตรนภา หยูมาก, 2563) ครูบางคนไม่ค่อยมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ชอบละทิ้งหน้าที่และเข้าสอนไม่ตรงเวลา ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้เป็นพฤติกรรมที่ร้ายแรงที่สุดที่นักเรียนทุกคนไม่พึงประสงค์ให้มีในตัวของคนที่ถูกเรียกว่าเป็น “ครู” (พจมาลย์ สกลเกียรติ, 2562) ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้ส่งผลต่อภาพพจน์ในทางลบของครู ในสายตาของนักเรียนและผู้ปกครอง ส่งผลกระทบโดยตรงในการตัดสินใจเรียนว่ายน้ำ ของทีมผู้ฝึกสอนว่ายน้ำ ครูเบิร์ดภาคใต้

ด้วยเหตุผลนี้จึงทำให้ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญและมีความสนใจเป็นอย่างมากที่จะทราบถึงการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่สภาพที่คาดหวังของต่อการพัฒนาสมรรถนะของครูสอนว่ายน้ำ ทีมผู้ฝึกสอนว่ายน้ำครูเบิร์ดภาคใต้ หลังจากที่ได้ใช้บริการการเรียนว่ายน้ำ จากสถาบันทีมผู้ฝึกสอนว่ายน้ำครูเบิร์ดภาคใต้ เพื่อนำผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้มาปรับปรุงและพัฒนาศักยภาพ ครูสอนว่ายน้ำในทีมผู้ฝึกสอนว่ายน้ำครูเบิร์ดภาคใต้ ให้มีสมรรถนะที่คาดหวัง ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครอง และผู้บริหารทีมผู้ฝึกสอนว่ายน้ำครูเบิร์ดภาคใต้ สามารถนำข้อมูลนี้ไปปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนกระบวนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุดต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังต่อสมรรถนะของครูสอนว่ายน้ำ ทีมผู้ฝึกสอนว่ายน้ำครูเบิร์ดภาคใต้

2. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะของครูสอนว่ายน้ำ ทีมผู้ฝึกสอนว่ายน้ำครูเบิร์ดภาคใต้

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ผู้ปกครองของนักเรียนในสถาบันผู้ฝึกสอนว่ายน้ำ ครูเบิร์ดภาคใต้จำนวน 1,000 คน (สถาบันผู้ฝึกสอนว่ายน้ำ ครูเบิร์ดภาคใต้, 2566)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ผู้ปกครองของนักเรียนในสถาบันผู้ฝึกสอนว่ายน้ำ ครูเบิร์ดภาคใต้จำนวน 286 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรยามาเน่ (Yamane 1973 pp. 727–728) โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ 95%

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัยครั้งนี้ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับรายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยลักษณะเป็นข้อคำถามแบบตรวจสอบรายการ ประกอบด้วย เพศ วุฒิการศึกษา และเป็นผู้ใช้บริการโรงเรียนสอนว่ายน้ำครูเบิร์ดภาคใต้ในสาขาใด

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่คาดหวังของการพัฒนาสมรรถนะของครูสอนว่ายน้ำ ทีมผู้ฝึกสอนว่ายน้ำ ครูเบิร์ดภาคใต้ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับเท่ากับ .856 โดยขอบเขตเนื้อหา ซึ่งประกอบด้วยสมรรถนะที่สำคัญ 7 สมรรถนะ ได้แก่ 1) สมรรถนะด้านตนเองและวิชาชีพ 2) สมรรถนะด้านการพัฒนาหลักสูตร 3) สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ 4) สมรรถนะด้านการพัฒนาผู้เรียน 5) สมรรถนะด้านนวัตกรรมและการวิจัย 6) สมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ 7) สมรรถนะด้านการสื่อสาร

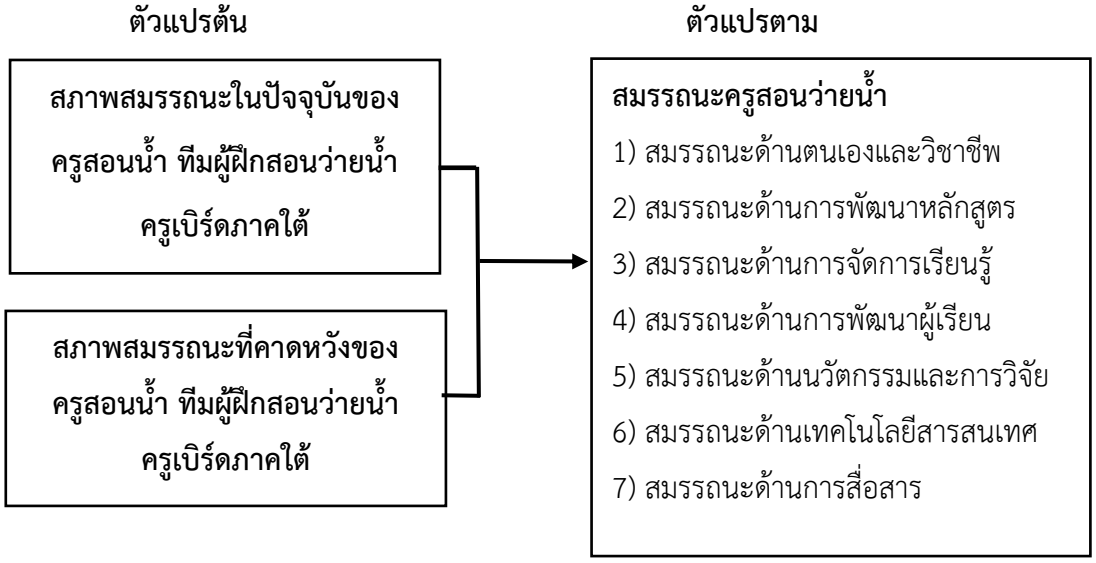
3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็น Modified Priority Needs Index ($PNI_{modified}$)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้กรอบแนวคิด การพัฒนาสมรรถนะของครูสอนว่ายน้ำ ทีมผู้ฝึกสอนว่ายน้ำครูเบิร์ดภาคใต้ ที่ได้จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดของสมรรถนะของครูสอนว่ายน้ำในศตวรรษ 6 สมรรถนะ ได้แก่ 1) ด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน และการจัดการเรียนรู้ 2) ด้านความเมตตาศิษย์และการปรับตัวให้เข้ากับนักเรียน 3) ด้านความรู้วิชาการทางวิชาชีพ 4) ด้านการพัฒนาตนเองในความเป็นครูมืออาชีพ 5) ด้านการสื่อสารและการมีมนุษยสัมพันธ์ และ 6) ด้านการรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศและดิจิทัล ดังภาพประกอบที่ 2

การวิจัยระยะที่ 1 การศึกษาสมรรถนะครูสอนว่ายน้ำ ทีมผู้ฝึกสอนว่ายน้ำครูเบิร์ดภาคใต้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่คาดหวังของต่อการพัฒนาสมรรถนะของครูสอนว่ายน้ำ ทีมผู้ฝึกสอนว่ายน้ำ ครูเบิร์ดภาคใต้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะของครูสอนว่ายน้ำ ทีมผู้ฝึกสอนว่ายน้ำ ครูเบิร์ดภาคใต้ โดยภาพรวมและจำแนกรายด้าน

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาในการพัฒนาสมรรถนะของครูสอนว่ายน้ำ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่คาดหวัง		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านตนเองและวิชาชีพ	3.927	.455	มาก	4.889	.362	มากที่สุด
2. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	3.878	.389	มาก	4.872	.420	มากที่สุด
3. ด้านการจัดการเรียนรู้	3.902	.452	มาก	4.882	.383	มากที่สุด
4. ด้านการพัฒนาผู้เรียน	3.914	.424	มาก	4.882	.386	มากที่สุด
5. ด้านนวัตกรรมและการวิจัย	3.963	.442	มาก	4.881	.388	มากที่สุด
6. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.878	.456	มาก	4.873	.416	มากที่สุด
7. ด้านการสื่อสาร	3.913	.386	มาก	4.870	.422	มากที่สุด
รวม	**3.911**	**.392**	**มาก**	**4.878**	**.394**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 1 พบว่า

1. สภาพปัจจุบันในการพัฒนาสมรรถนะของครูสอนว่ายน้ำ ทีมผู้ฝึกสอนว่ายน้ำ ครูเบิร์ดภาคใต้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 7 ด้าน โดยสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ด้านนวัตกรรมและการวิจัย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านตนเองและวิชาชีพ ด้านการพัฒนาผู้เรียน ด้านการสื่อสาร ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1.1 สภาพปัจจุบันในการในการพัฒนาสมรรถนะของครูสอนว่ายน้ำ ทีมผู้ฝึกสอนว่ายน้ำ ครูเบิร์ดภาคใต้ ด้านตนเองและวิชาชีพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด มีความสามารถในการศึกษาค้นคว้าหาองค์ความรู้ใหม่ ๆ ทางวิชาการเพื่อพัฒนาตนเองและวิชาชีพ รองลงมา มีความสามารถในการวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง มีความมุ่งมั่นและแสวงหาโอกาสพัฒนาตนเองด้วยวิธีการที่หลากหลาย และค่าเฉลี่ยต่ำสุด

คือ มีความสามารถในการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องการดูแลสุขภาพ สมรรถภาพ การป้องกันโรคและการส่งเสริมสุขภาพ

1.2 สภาพปัจจุบันในการพัฒนาสมรรถนะของครูสอนว่ายน้ำ ทีมผู้ฝึกสอนว่ายน้ำ ครูเบิร์ดภาคใต้ ด้านการพัฒนาหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีความสามารถในเขียนแผนการสอนพลศึกษารายปี/รายภาคไต้ รองลงมา มีความสามารถในการกำหนดหน่วยการเรียนรู้ เนื้อหากิจกรรมในการจัดการเรียนรู้พลศึกษา มีความสามารถในการกำหนดจุดมุ่งหมายวัตถุประสงค์ของการ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีความสามารถในการออกแบบหลักสูตรให้ได้มาตรฐานและพัฒนากระบวนการกำหนดหลักสูตร

1.3 สภาพปัจจุบันในการพัฒนาสมรรถนะของครูสอนว่ายน้ำ ทีมผู้ฝึกสอนว่ายน้ำ ครูเบิร์ดภาคใต้ ด้านการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อนำข้อมูลที่จำเป็นมาใช้จัดกิจกรรมการเรียนว่ายน้ำสอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน รองลงมา วิเคราะห์หลักสูตรเพื่อออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้การเรียนว่ายน้ำได้ตามมาตรฐานตัวชี้วัดของหลักสูตร มีความสามารถในการใช้ เทคนิควิธีการสอนอย่างหลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มตามศักยภาพ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีความสามารถในการใช้หลักจิตวิทยาในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข

1.4 สภาพปัจจุบันในการพัฒนาสมรรถนะของครูสอนว่ายน้ำ ทีมผู้ฝึกสอนว่ายน้ำ ครูเบิร์ดภาคใต้ ด้านการพัฒนาผู้เรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก โดยค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีความสามารถในการสอดแทรกความเป็นประชาธิปไตย ความภูมิใจในความเป็นไทยให้แก่ผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้ รองลงมามีความสามารถในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านการดูแลตนเอง มีทักษะในการเรียนรู้การทำงาน การอยู่ร่วมกันในสังคมและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง มีความสามารถในการส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในดูแลช่วยเหลือนักเรียนรายบุคคล และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีความสามารถในการดูแลผู้เรียนทุกคนอย่างทั่วถึง

1.5 สภาพปัจจุบันในการพัฒนาสมรรถนะของครูสอนว่ายน้ำ ทีมผู้ฝึกสอนว่ายน้ำ ครูเบิร์ดภาคใต้ ด้านนวัตกรรมและการวิจัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก โดยค่าเฉลี่ยสูงสุด คือมีความสามารถในการนำเอาองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยทักษะนำมาสร้างนวัตกรรมสื่อการเรียนการสอนให้มีความทันสมัย รองลงมา มีความสามารถในการแนะนำการศึกษาค้นคว้า และวิจัย มีความสามารถในการทำวิจัยเพื่อต่อยอดองค์ความรู้ และเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ตามหลักสูตรสอนให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือมีความสามารถในการทำวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาสร้างองค์ความรู้ และการพัฒนาความรู้ใหม่ๆ

1.6 สภาพปัจจุบันในการพัฒนาสมรรถนะของครูสอนว่ายน้ำ ทีมผู้ฝึกสอนว่ายน้ำ ครูเบิร์ดภาคใต้ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก โดยค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีความสามารถในการใช้ดุลยพินิจที่ดีในการประมวลผล แปลความหมายจากคอมพิวเตอร์ เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนว่ายน้ำ รองลงมา มีความสามารถในการใช้เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ มีความสามารถในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการสู่ภูมิภาคอาเซียนในระบบ internet ออนไลน์ และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือมีความสามารถในการพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอนพลูศึกษาโดยใช้เทคโนโลยี

1.7 สภาพปัจจุบันในการพัฒนาสมรรถนะของครูสอนว่ายน้ำ ทีมผู้ฝึกสอนว่ายน้ำ ครูเบิร์ดภาคใต้ ด้านการสื่อสาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก โดยค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีความสามารถในการกระตุ้นจูงใจ ปรับเปลี่ยนความคิดและการกระทำของผู้อื่นให้มีความผูกพันและมุ่งมั่นต่อเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน รองลงมามีจิตอาสา ช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานเต็มความสามารถ มีทักษะการฟังการพูดและการตั้งคำถามเปิดใจกว้าง ยืดหยุ่นยอมรับทัศนะที่หลากหลายของผู้อื่นเพื่อเป็นแนวทางใหม่ๆในการปฏิบัติงาน และค่าเฉลี่ยต่ำสุด มีปฏิสัมพันธ์ในการสนทนาอย่างสร้างสรรค์กับผู้อื่นโดยมุ่งเน้นการเรียนรู้ และการพัฒนาวิชาชีพ

2 สภาพที่คาดหวังในการพัฒนาสมรรถนะของครูสอนว่ายน้ำ ทีมผู้ฝึกสอนว่ายน้ำ ครูเบิร์ดภาคใต้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 7 ด้าน โดยสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านตนเองและวิชาชีพ รองลงมาด้านการพัฒนาผู้เรียน รองลงมาคือ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านนวัตกรรมและการวิจัย รองลงมาคือ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านการสื่อสาร ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

2.1 สภาพที่คาดหวังในการในการพัฒนาสมรรถนะของครูสอนว่ายน้ำ ทีมผู้ฝึกสอนว่ายน้ำ ครูเบิร์ดภาคใต้ ด้านตนเองและวิชาชีพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีความสามารถในการศึกษาค้นคว้าหาองค์ความรู้ใหม่ ๆ ทางวิชาการเพื่อพัฒนาตนเองและวิชาชีพ และมีความสามารถในการวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง มีความมุ่งมั่นและแสวงหาโอกาสพัฒนาตนเองด้วยวิธีการที่หลากหลาย มีความสามารถในการเข้าร่วมการอบรมเพื่อพัฒนาตนเองจากหน่วยงานต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีความสามารถในการให้คำปรึกษา แนะนำ นิเทศ และถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ทางวิชาชีพแก่ผู้อื่น

2.2 สภาพที่คาดหวังในการพัฒนาสมรรถนะของครูสอนว่ายน้ำ ทีมผู้ฝึกสอนว่ายน้ำ ครูเบิร์ดภาคใต้ ด้านการพัฒนาหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีความสามารถในการกำหนดจุดมุ่งหมายวัตถุประสงค์ของการสอน รองลงมา มีความสามารถในเขียนแผนการสอนพลศึกษารายปี/รายภาคไต้ มีความสามารถในการ

กำหนดหน่วยการเรียนรู้ เนื้อหากิจกรรมในการจัดการเรียนรู้พลศึกษา และข้อที่ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีความสามารถในการออกแบบหลักสูตรให้ได้มาตรฐานและพัฒนากระบวนการกำหนดหลักสูตร

2.3 สภาพที่คาดหวังในการพัฒนาสมรรถนะของครูสอนว่ายน้ำ ทีมผู้ฝึกสอนว่ายน้ำ ครูเบิร์ดภาคใต้ ด้านการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ วิเคราะห์หลักสูตรเพื่อออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้การเรียนว่ายน้ำได้ตามมาตรฐานตัวชี้วัดของหลักสูตร ศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อนำข้อมูลที่จำเป็นมาใช้จัดกิจกรรมการเรียนว่ายน้ำสอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน และมีความสามารถในการใช้ เทคนิควิธีการสอนอย่างหลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มตามศักยภาพสามารถจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Active Learning, PBL, เรียนรู้เป็นทีม) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ปลูกฝัง/ส่งเสริมคุณลักษณะพึงประสงค์ และมีความสามารถในการใช้หลักจิตวิทยาในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข

2.4 สภาพที่คาดหวังในการพัฒนาสมรรถนะของครูสอนว่ายน้ำ ทีมผู้ฝึกสอนว่ายน้ำ ครูเบิร์ดภาคใต้ ด้านการพัฒนาผู้เรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด โดยค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีความสามารถในการส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในดูแลช่วยเหลือนักเรียนรายบุคคล รองลงมามีความสามารถในการสอดแทรกความเป็นประชาธิปไตย ความภูมิใจในความเป็นไทยให้แก่ผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้ และมีความสามารถในการจัดทำโครงการ/กิจกรรมที่ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยความภูมิใจในความเป็นไทย ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีความสามารถในการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ผู้เรียน และมีความสามารถในการดูแลผู้เรียนทุกคนอย่างทั่วถึง

2.5 สภาพที่คาดหวังในการพัฒนาสมรรถนะของครูสอนว่ายน้ำ ทีมผู้ฝึกสอนว่ายน้ำ ครูเบิร์ดภาคใต้ ด้านนวัตกรรมและการวิจัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด โดยค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีความสามารถในการแนะนำการศึกษาค้นคว้า และวิจัย รองลงมามีความสามารถในการนำเอาองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยทักษะนำมาสร้างนวัตกรรมสื่อการเรียนการสอนให้มีความทันสมัย และมีความสามารถในการเผยแพร่ผลงานวิจัยสู่สาธารณะ ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือมีมีความสามารถในการศึกษา ค้นคว้า และเข้าร่วมงานวิชาการอยู่เสมอ และมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์สังเคราะห์และประเมินค่าองค์ความรู้

2.6 สภาพที่คาดหวังในการพัฒนาสมรรถนะของครูสอนว่ายน้ำ ทีมผู้ฝึกสอนว่ายน้ำ ครูเบิร์ดภาคใต้ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด โดยค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีความสามารถในการใช้ดุลยพินิจที่ดีในการประมวลผล แปลความหมายจากคอมพิวเตอร์ เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนว่ายน้ำ รองลงมามีความสามารถในการเลือกใช้ข้อมูล

สารสนเทศที่ทันสมัยในการสื่อสารได้อย่างเหมาะสม รองลงมามีความสามารถในการพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอนพลูศึกษาโดยใช้เทคโนโลยี และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีความสามารถในการใช้เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ ตามลำดับ

2.7 สภาพที่คาดหวังในการพัฒนาสมรรถนะของครูสอนว่ายน้ำ ทีมผู้ฝึกสอนว่ายน้ำ ครูเบิร์ดภาคใต้ ด้านการสื่อสาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด โดยค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีทักษะการฟัง การพูด และการตั้งคำถามเปิดใจกว้าง ยืดหยุ่นยอมรับทัศนะที่หลากหลายของผู้อื่นเพื่อเป็นแนวทางใหม่ๆในการปฏิบัติงาน รองลงมา มีปฏิสัมพันธ์ในการสนทนาอย่างสร้างสรรค์กับผู้อื่นโดยมุ่งเน้นการเรียนรู้ และการพัฒนาวิชาชีพ ความสามารถในการกระตุ้นจูงใจ ปรับเปลี่ยนความคิดและการกระทำของผู้อื่นให้มีความผูกพันและมุ่งมั่นต่อเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน และ มีอัธยาศัยที่ดีกับผู้ปกครองนักเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน และค่าเฉลี่ยต่ำสุด มีอัธยาศัย ทักทายผู้อื่นตามมารยาทอย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ 2 แสดงผลการประเมินความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะของครูสอนว่ายน้ำ ทีมผู้ฝึกสอนว่ายน้ำ ครูเบิร์ดภาคใต้ โดยภาพรวมและรายด้าน

สมรรถนะของครูสอนว่ายน้ำ ทีมผู้ฝึกสอนว่ายน้ำ ครูเบิร์ดภาคใต้	**ค่าเฉลี่ยของสภาพที่คาดหวัง** (I)	**ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน** (D)	(I-D)	$\frac{(I-D)}{D}$	**ลำดับ**
1. ด้านตนเองและวิชาชีพ	4.889	3.927	0.962	0.245	5
2. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	4.872	3.878	0.994	0.256	2
3. ด้านการจัดการเรียนรู้	4.882	3.902	0.980	0.251	3
4. ด้านการพัฒนาผู้เรียน	4.882	3.914	0.968	0.247	4
5. ด้านนวัตกรรมและการวิจัย	4.881	3.963	0.918	0.232	7
6. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	4.873	3.878	0.995	0.257	1
7. ด้านการสื่อสาร	4.870	3.913	0.957	0.245	6
รวมเฉลี่ย	4.878	3.911	0.967	0.394	

จากตารางที่ 2 พบว่า ความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะของครูสอนว่ายน้ำ ทีมผู้ฝึกสอนว่ายน้ำ ครูเบิร์ดภาคใต้ ในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอยู่ในระดับสูงสุด ลำดับที่ 2 คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ลำดับที่ 3 คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ ลำดับที่ 4 คือ ด้านการพัฒนาผู้เรียน ลำดับที่ 5 คือ ด้านตนเองและวิชาชีพ ลำดับที่ 6 คือ ด้านการสื่อสาร และข้อที่ค่าคะแนนต่ำสุดคือด้านนวัตกรรมและการวิจัย

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยพบว่า ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่สภาพที่คาดหวังของต่อการพัฒนาสมรรถนะของครูสอนว่ายน้ำ ทีมผู้ฝึกสอนว่ายน้ำ ครูเบิร์ดภาคใต้ สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันในการพัฒนาสมรรถนะของครูสอนว่ายน้ำ ทีมผู้ฝึกสอนว่ายน้ำ ครูเบิร์ดภาคใต้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 7 ด้าน โดยสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ด้านนวัตกรรมและการวิจัย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านตนเองและวิชาชีพ ด้านการพัฒนาผู้เรียน ด้านการสื่อสาร ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในการที่ด้านนวัตกรรมและการวิจัยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด สะท้อนถึงการให้ความสำคัญกับการพัฒนาวิธีการสอนและการฝึกซ้อมใหม่ๆ ซึ่งช่วยในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการสอนและสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่มีประโยชน์ต่อวงการการศึกษาว่ายน้ำ การสนับสนุนให้ครูสอนว่ายน้ำทำวิจัยและเผยแพร่ผลงานเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะในด้านนี้ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นในการพัฒนาคุณภาพการสอนและการฝึกซ้อมอย่างต่อเนื่อง ด้านตนเองและวิชาชีพด้านนี้มีค่าเฉลี่ยรองลงมาเนื่องจากครูผู้ฝึกสอนให้ความสำคัญกับการพัฒนาตนเองและการเป็นแบบอย่างที่ดีในการดูแลสุขภาพและสมรรถภาพทางกาย รวมถึงการให้คำปรึกษาและถ่ายทอดความรู้แก่ผู้อื่น ซึ่งส่งผลให้ครูมีสมรรถนะในด้านนี้สูง การที่ครูสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่นักเรียนและเพื่อนร่วมงาน ช่วยสร้างแรงบันดาลใจและส่งเสริมการพัฒนาของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การที่ด้านการพัฒนาผู้เรียนและการสื่อสารมีค่าเฉลี่ยในระดับสูง สะท้อนถึงการใส่ใจในการพัฒนานักเรียนเป็นรายบุคคล และการสื่อสารที่เปิดเผยและมีความเข้าใจในความต้องการของนักเรียนและผู้ปกครอง การดูแลและสนับสนุนนักเรียนอย่างทั่วถึงและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพช่วยสร้างความไว้วางใจและความร่วมมือที่ดี ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในสามด้านนี้ ถึงแม้ด้านเหล่านี้จะมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นๆ แต่ก็ยังอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่ามีการพัฒนาในด้านนี้ในระดับที่ดีอยู่แล้ว การที่ค่าเฉลี่ยต่ำกว่าอาจเกิดจากการขาดทรัพยากร ย่อมเป็นสิ่งท้าทายของสถาบันและคณะครูสอนว่ายน้ำในการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ อัสรี สะอีดี, สิทธิศักดิ์ บุญหาญ, จิตรัตดา ธรรมเทศ (2562 : 14) ได้ศึกษาเรื่อง สมรรถนะครูพละศึกษาในศตวรรษที่ 21 พบว่า สมรรถนะ (competency) เป็นปัจจัยในการทำงานที่เพิ่มขีดความสามารถ

ในการแข่งขันให้แก่องค์การ โดยเฉพาะการเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารทรัพยากรมนุษย์เพราะสมรรถนะเป็นปัจจัยช่วยให้พัฒนาศักยภาพของบุคลากรเพื่อให้ส่งผลไปสู่การพัฒนาองค์การ และสมรรถนะครูพลศึกษาในศตวรรษที่ 21 คือพฤติกรรมซึ่งเกิดจากการรวมความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ ทัศนคติ และแรงจูงใจของครูพลศึกษาในศตวรรษที่ 21 และส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างโดดเด่น ประกอบด้วยสมรรถนะ 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรู้วิชาการ การจัดการเรียนการสอนทักษะทางการกีฬาและการออกกำลังกาย 2) ด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) ด้านการสื่อสารและการมีมนุษยสัมพันธ์ทั้งกับนักเรียน ผู้ปกครอง เพื่อนครู และผู้บริหาร 4) ด้านการรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศและดิจิทัล 5) ด้านการพัฒนาตนเองในความเป็นครูพลศึกษา และ 6) ด้านการปรับตัวให้เข้ากับนักเรียนและยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลง

2. สภาพที่คาดหวังในการพัฒนาสมรรถนะของครูสอนว่ายน้ำ ทีมผู้ฝึกสอนว่ายน้ำ ครูเบิร์ดภาคใต้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 7 ด้าน โดยสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านตนเองและวิชาชีพ รองลงมา ด้านการพัฒนาผู้เรียน รองลงมาคือ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านนวัตกรรมและการวิจัย รองลงมาคือ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านการสื่อสาร ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การพัฒนาสมรรถนะของครูสอนว่ายน้ำในทีมผู้ฝึกสอนว่ายน้ำครูเบิร์ดภาคใต้ ตามคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนที่ต้องการให้พัฒนาในระดับมากที่สุดทั้ง 7 ด้าน โดยเฉพาะด้านตนเองและวิชาชีพ การพัฒนาผู้เรียน และการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างครูที่มีสมรรถนะสูง การพัฒนาด้านนวัตกรรมและการวิจัย การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนาหลักสูตร และการสื่อสารที่ดี จะช่วยเสริมสร้างสมรรถนะของครูและส่งเสริมการพัฒนานักเรียนอย่างครบวงจร เพราะว่าการครูที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญในวิชาชีพจะสามารถสอนและถ่ายทอดความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การให้คำปรึกษาและการเป็นแบบอย่างที่ดีช่วยสร้างแรงบันดาลใจและส่งเสริมการพัฒนาของนักเรียนและเพื่อนร่วมงาน การพัฒนาตนเองเป็นพื้นฐานที่ช่วยให้ครูสามารถพัฒนาสมรรถนะในด้านอื่นๆ ได้อย่างมั่นคง อีกทั้งการพัฒนาผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญของการสอน ครูที่สามารถวิเคราะห์และปรับปรุงการสอนให้เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละคนจะช่วยให้นักเรียนพัฒนาทักษะและความสามารถได้อย่างเต็มที่ การดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึงและการสร้างแผนการพัฒนารายบุคคลช่วยให้นักเรียนมีโอกาสในการเติบโตและพัฒนาตนเอง ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการสอนที่ประสบความสำเร็จ ครูต้องมีทักษะในการออกแบบการเรียนการสอนที่หลากหลายและเหมาะสมกับนักเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะและการใช้หลักจิตวิทยาในการสอนช่วยให้นักเรียนมีความสุขและเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ สอดคล้องกับ เสาวลักษณ์ ประมาน, ต่อศักดิ์ แก้วจรัสวิไล และ ธีรนันท์ ตันพานิชย์ (2565 : 153) ได้ศึกษาเรื่องสมรรถนะครูพลศึกษา พบว่า จากการเปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบันส่งผลให้การดำเนินชีวิตในทุกๆ ด้านต้องมีการปรับตัว ดังนั้นเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของวงการการศึกษา ครูผู้ซึ่งมีส่วนสำคัญในการ

ขับเคลื่อนการศึกษาให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ครูผู้สอนจึงต้องมีการปรับตัวและพัฒนาให้ตนเองมีสมรรถนะสูงขึ้นตามสภาวการณ์และการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบัน สมรรถนะเป็นคุณลักษณะที่เป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ เจตคติ และพฤติกรรมอื่นๆ เป็นสิ่งที่เพิ่มความสามารถในการปฏิบัติงานให้มี คุณภาพและประสบความสำเร็จได้ตามมาตรฐานที่กำหนดหรือสูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้สำหรับ สมรรถนะครูพลศึกษา เป็นคุณลักษณะเฉพาะที่เป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ ความสามารถ ทัศนคติ อุปนิสัย แรงจูงใจของครูพลศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงาน ประกอบด้วยสมรรถนะ 7 ด้าน ได้แก่ 1) สมรรถนะด้านตนเองและวิชาชีพ 2) สมรรถนะด้านการพัฒนาหลักสูตร 3) สมรรถนะด้านการจัดการ เรียนรู้ 4) สมรรถนะด้านการพัฒนาผู้เรียน 5) สมรรถนะด้านนวัตกรรมและการวิจัย 6) สมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และ 7) สมรรถนะด้านการสื่อสาร

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

เนื่องจากการประเมินพบว่าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมีความต้องการจำเป็นสูงสุด การพัฒนาทักษะในด้านนี้จึงเป็นสิ่งสำคัญ มีข้อเสนอเชิงวิชาการดังนี้

1.1 จัดการอบรมและสัมมนาครูสอนว่ายน้ำในเรื่องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสอน เช่น การใช้แอปพลิเคชันการจัดการเรียนรู้ การใช้สื่อมัลติมีเดียในการสอน

1.2 ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการประเมินผลโดยการใช้โปรแกรมหรือแพลตฟอร์มที่ช่วยในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนแบบออนไลน์

1.3 การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้โดยการสร้างกลุ่มหรือแพลตฟอร์มออนไลน์สำหรับครูเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในการใช้เทคโนโลยีในการสอน

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

เพื่อให้ครูสอนว่ายน้ำในทีมผู้ฝึกสอนว่ายน้ำครูเบิร์ดภาคใต้มีทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยและสามารถนำไปใช้ในการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ควรมีนโยบายสนับสนุนการพัฒนา ดังนี้

2.1 สร้างนโยบายสนับสนุนให้ครูทุกคนได้รับการฝึกอบรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นระยะๆ โดยจัดตั้งโครงการอบรมที่ครอบคลุมทั้งการใช้ซอฟต์แวร์การสอน, การจัดการเรียนรู้ออนไลน์, การประเมินผลการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี และการใช้สื่อมัลติมีเดียในการสอน

2.2 นโยบายที่สนับสนุนการจัดหาอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น คอมพิวเตอร์, แท็บเล็ต, และโปรแกรมซอฟต์แวร์ที่จำเป็น เพื่อให้ครูสามารถเข้าถึงและใช้งานเทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 จัดตั้งนโยบายที่สนับสนุนการปรับปรุงหลักสูตรเป็นระยะๆ โดยมีการวิเคราะห์และประเมินผลการใช้งานหลักสูตรในปัจจุบัน และปรับปรุงให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนและการเปลี่ยนแปลงในวงการการศึกษา

3. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

การพัฒนาหลักสูตรที่มีความยืดหยุ่นและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้หลักสูตรการสอนว่ายน้ำมีความครอบคลุมและทันสมัย สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. การวิเคราะห์หลักสูตรปัจจุบันโดยรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์หลักสูตรการสอนว่ายน้ำปัจจุบัน โดยรับฟังความคิดเห็นจากครู, นักเรียน, และผู้ปกครอง

2. การปรับปรุงหลักสูตรสอนว่ายน้ำให้ทันสมัยและเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน โดยเน้นการบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศและการใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย

3. การทดสอบและประเมินผลโดยทดลองใช้หลักสูตรใหม่กับกลุ่มนักเรียนเล็ก ๆ และทำการประเมินผลการเรียนรู้ รวมถึงการเก็บรวบรวมความคิดเห็นจากนักเรียนและครูผู้สอน

4. การปรับปรุงเพิ่มเติมผลการประเมินและความคิดเห็นที่ได้รับ และ

5. การเผยแพร่หลักสูตรใหม่ให้กับครูสอนว่ายน้ำทุกคนในทีมผู้ฝึกสอนว่ายน้ำครูเบิร์ด และสนับสนุนการนำไปใช้ในการสอน

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2565). นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ.2565. *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 3 มกราคม 2566. แหล่งที่มา: https://www.moe.go.th.

กานต์ อัมพานนท์. (2560). *ความเป็นครู.* คณะครุศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.

เนตรนภา หยูมาก. (2563). *ลักษณะของครูที่นักเรียนพึงประสงค์ โรงเรียนตะเครียะวิทยาคม อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา โรงเรียนตะเครียะวิทยาคม.*

พจมาลย์ สกลเกียรติ. (2562). *การศึกษาคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ ตามทัศนะของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์. การประชุมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติครั้งที่ 10.* ณ ห้องประชุม อาคารคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา.

วิชัย ตันศิริ. (2560). *การพัฒนาการเมืองที่ยั่งยืน.* กรุงเทพมหานคร: บริษัท พี.เพรส จำกัด.

สถาบันผู้ฝึกสอนว่ายน้ำ ครูเบิร์ดภาคใต้. (2566). *ฐานข้อมูลสารสนเทศ ปี พ.ศ. 2566*. สถาบันผู้ฝึกสอนว่ายน้ำครูเบิร์ดภาคใต้ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา.

เสาวลักษณ์ ประมาน และคณะ. (2565). สมรรถนะครูพลศึกษา. *วารสารศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ.* 9 (1), 153-164.

อัสรี สะอีดี, สิทธิศักดิ์ บุญหาญ และ จิตรัตดา ธรรมเทศ. (2562). สมรรถนะครูพลศึกษาในศตวรรษที่ 2. *e-Journal of Education Studies, Burapha University.*1 (4), 20-21.

A Study of the Business Plans of Music Recreation Centers for the Elderly in Bangkok Metropolitan Region

Monthien Runghiran and Saksit Rachrak
Valaya Alongkorn Rajabhat University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: monthienmusic@hotmail.com

****

Abstract

This research aims to: 1) Explore the market demand for educational business plans for music service centers for the elderly in Bangkok and its vicinity. 2) Study the business opportunities and risks for music service centers for the elderly in Bangkok and its vicinity. 3) Propose a business plan for music service centers for the elderly in Bangkok and its vicinity. The population and sample group used in this research are elderly individuals aged 60 and above in Bangkok and its vicinity, totaling 400 people, and owners of music service center businesses for the elderly in Bangkok and its vicinity, totaling 5 people. The research tools used include questionnaires, data analysis using frequency statistics, percentages, averages, standard deviations, t-tests, one-way ANOVA, and multiple regression analysis, as well as interviews and content analysis. The research findings are as follows: Market demand exploration for educational business plans for music service centers for the elderly in Bangkok and its vicinity revealed that the majority of service users are retired females with moderate incomes. They often use the services for short periods frequently in a month, spending around 1,000-5,000 Baht per visit. Most of them learn about the services through recommendations from family or friends. The primary reasons for using the services are for physical and mental well-being. Service quality in terms of responsiveness, confidence, and business integrity is highly valued. Statistical hypothesis testing revealed that physical characteristics significantly affect service quality, while demographic factors and service usage behavior do not have statistically significant impacts on service quality at the 0.05 level. Business opportunities and risks for music service centers for the elderly in Bangkok and its vicinity show that these businesses focus on creating enjoyable music environments for the elderly and developing health-enhancing skills. They emphasize satisfaction and value in service delivery, addressing issues such as low income, high service costs, and difficult service access using marketing strategies and technology to enhance service efficiency. The proposed business plan for music service centers for the elderly in Bangkok and its vicinity emphasizes special courses for the elderly, health and happiness enhancement, providing services in a warm atmosphere, affordable prices, convenient locations, online channels, advertising, customer and partner relationship development, along with activities and CSR initiatives to build confidence and excellence in the market.

Keywords: Business for the Elderly; Music; Quality of Life; Aging Society

[*] Received: June 13 2024; Revised: July 14 2024; Accepted: July 15 2024

Introduction

The changes in lifestyle among the younger generation in society are often driven by the need to align with current environments and demands. Today's society is rapidly evolving and changing, especially in urban areas where most family members work outside the home. This often results in elderly individuals spending their daytime alone and facing health challenges. With limited time from the family and increasing health issues among the elderly, caregiving becomes essential. Most elderly individuals require assistance in various activities such as food and medication management, mental development, social engagement, and spiritual well-being to maintain a better quality of life (Kanya Rawee, Anan Atcharakul, and Kittikanya Pandang, 2021).

The changes in society's lifestyles among the younger generation, driven by the need to adapt to current environments and demands, may lead to mental stress and physical problems such as self-care issues, loneliness, confusion, or daily health challenges that the elderly face today. Having clear policies and plans to address the elderly's issues is crucial. Elderly individuals aged 60 and above have the lowest mental health scores compared to other age groups, indicating their psychological vulnerability. Poor mental health leads to unhappiness and can affect daily life, such as sleep disturbances, lack of concentration, feelings of sadness or apathy, and decreased appetite, impacting physical health as well. Social changes also make them feel worthless, neglected, and abandoned, affecting their emotions and mental well-being, requiring significant adaptation to cope with various changes.

This situation particularly impacts the elderly's mental health, which can affect daily life in various aspects such as work, relationships with others, and overall quality of life. Therefore, it is important to prioritize the mental health care of the elderly, and music therapy can be used as a tool to promote their mental health, physical, cognitive, social skills, and emotions, both individually and in group settings, across all age groups, enhancing their quality of life for those who seek to improve their potential using music as a therapeutic tool

It's fascinating how music can have such profound effects on both physical and mental well-being, especially for the elderly. Music being a universal language and art form makes it accessible to people of all ages and backgrounds. Studies in science and medicine have shown that music can alleviate pain, stimulate body functions, and contribute to physical rehabilitation (Pannicha Phanprasit et al, 2021). Furthermore, music can induce emotional and cognitive changes, making it a valuable tool for improving the quality of life for the elderly.

The establishment of music centers specifically for the elderly is crucial in providing them with opportunities to engage in various music activities that promote their physical and mental health, emotions, social interactions, and learning abilities. These activities within and outside music centers contribute significantly to enhancing the overall well-being, social relationships, and happiness of the elderly population.

Research Objectives

1. To explore the market demand for educational business strategies in music service centers for the elderly in Bangkok and its metropolitan area.

2. To study the opportunities and risks in the business plan for music service centers for the elderly in Bangkok and its metropolitan area.

3. To propose a business plan for a music service center for the elderly in Bangkok and its metropolitan area.

Research Methodology and Scope of Study

The researchers conducted a study on establishing a music business to promote relaxation and improve quality of life in urban society. The research scope included the following:

1. Population and Sample Group Scope:

The study utilized a mixed-method approach, combining quantitative and qualitative research methods. Surveys and interviews were used as data collection tools, and data analysis was conducted using statistical software. The findings were presented in a report format with tables to support the sequence of information.

1.1 Quantitative Research:

The population selected for this study consists of elderly individuals aged 60 and above in Bangkok and its metropolitan area, totaling 2,194,910 people (Department of Registration Administration, Ministry of Interior, 2023). The sample group for this study is also elderly individuals aged 60 and above in Bangkok and its metropolitan area, totaling 2,194,910 people (Department of Registration Administration, Ministry of Interior, 2023). The researchers determined the sample size to be 400 individuals using Taro Yamane's formula (Yamane, 1973) with a margin of error of 0.05.

1.2 Qualitative Research:

The qualitative research employed short interviews and content analysis as methods. The key informants were 6 owners of music service centers for the elderly in Bangkok and its metropolitan area. They have expertise and experience in being specialists and consultants for the elderly, physical therapy clinics, marketing in the medical business, music therapy, aesthetic/wellness clinics, with experience ranging from 8 to 30 years

2. Content Scope:

2.1 Market Needs Assessment for Music Service Centers for the Elderly in Bangkok and its Metropolitan Area, focusing on studying the quality of service provided by these centers. This includes aspects such as service quality standards, trustworthiness, responsiveness, assurance, empathy towards service recipients, and demographic factors such as gender, age, education level, occupation, average monthly income, as well as service usage behaviors like frequency, expenditure, accessibility to information, reasons for using the service, time of service usage, and decision-making influencers.

2.2 Studying Opportunities and Risks in the Business Plan for Music Service Centers for the Elderly in Bangkok and its Metropolitan Area using SWOT Analysis (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats).

2.3 Presenting the Business Plan for Music Service Centers for the Elderly in Bangkok and its Metropolitan Area, where the researchers adapt the study findings for the business plan presentation.

3. Timing scope

In this research study, the researchers utilized time for data collection from theoretical research, relevant research documents, as well as for analyzing the results from questionnaires.

Research Conceptual Framework

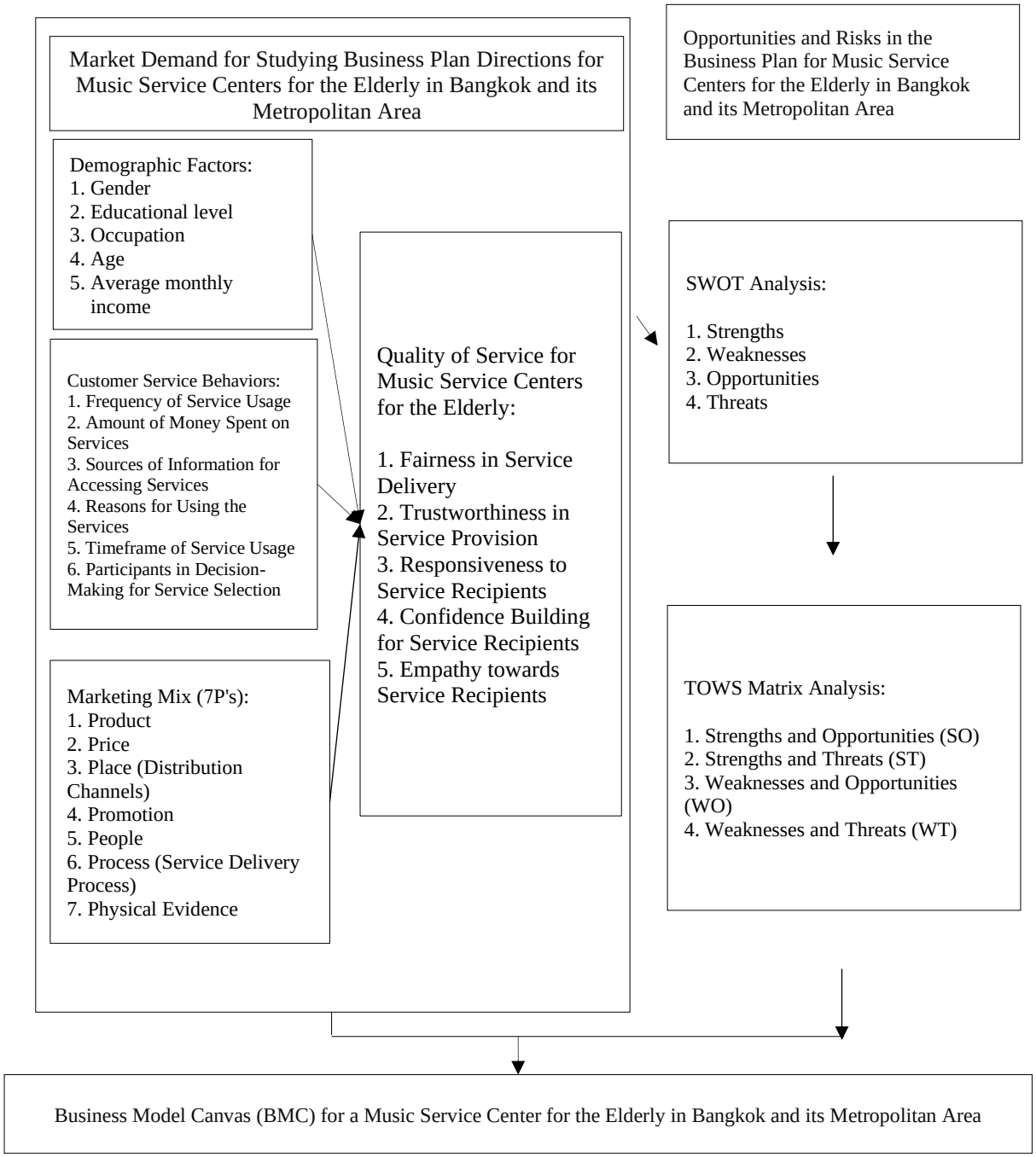

Figure 1 Research Conceptual Framework

The research framework outlines the hypotheses used to analyze market demand for a music service center for the elderly in Bangkok and its vicinity:

Hypothesis 1: Demographic factors influence the quality of service in the music service center for the elderly business.

Hypothesis 2: Service usage behavior affects the quality of service in the music service center for the elderly business.

Hypothesis 3: The marketing mix (7P's) influences the quality of service in the music service center for the elderly business.

Research results

1. Quantitative Method

1.1 Demographic Factors of Survey Respondents: The majority of survey respondents were female, with 258 individuals, accounting for 64.5%. Most respondents had a bachelor's degree, with 293 individuals, representing 73.3%. Retired civil servants or retirees comprised 170 individuals, making up 42.5%, and the average monthly income ranged from 35,001 to 50,000 baht, with 184 individuals, accounting for 46.0%.

1.2 Service Utilization Behaviors: The study found that a significant portion of respondents used the services more than twice a month, with 235 individuals, representing 58.8%. The majority spent between 1,000 to 5,000 baht on services, with 236 individuals, accounting for 59.0%. Recommendations from friends or family members were the main source of information for service access, with 177 individuals, making up 44.3%. The primary reason for service use was to promote physical and mental health, with 188 individuals, representing 47.0%. A significant number of respondents used the services throughout the week, with 237 individuals, accounting for 59.3%. Additionally, 216 individuals, making up 54.0%, made decisions to use services themselves or with input from relatives, friends, acquaintances, or descendants.

1.3 Marketing Mix (7P’s) for the music service center for the elderly in Bangkok and its vicinity: The survey respondents' overall perception of the Marketing Mix (7P’s) was found to be high, with an average score of 3.68. When broken down into individual components, it was observed that the Physical Evidence aspect had the highest score, with an average of 4.44. Following that, Product had the highest score at 4.32, followed by Price at 4.21, Place at 4.20, Promotion at 4.19, Process at 4.18, and People at 4.15, all scoring high levels of satisfaction.

2. Qualitative Research Method:

This section involves gathering qualitative data obtained from conducting in-depth interviews with key informants. The key informants consisted of six individuals who are significant contributors in the music service center for the elderly in Bangkok and its surrounding areas. They held various occupations including Dean of the Faculty of Physical Therapy and Sports Science, Sale and Marketing Deputy Division Head, Music Therapy Practitioner and Instructor, C Level Executive, Physician, Deputy Managing Director. They have expertise and experience in being specialists and consultants for the elderly, physical therapy clinics, marketing in the medical business, music therapy, aesthetic/wellness clinics, with experience ranging from 8 to 30 years. The presentations were ranked in the following order:

1. The business objectives of the music service center for the elderly in Bangkok and its surrounding areas are to create a place where individuals can enjoy music and relax, while developing musical skills to enhance both physical and mental well-being. Additionally, the business aims to foster a community where experiences are shared collaboratively. The business also aims to generate revenue and establish an activity hub for the elderly within the community.

2. The target customers of the music service center for the elderly primarily focus on serving the elderly population, who often make decisions based on perspectives and understanding from their children and grandchildren. The target customer group includes individuals aged 50 and above with moderate to high socioeconomic status, an interest in health and music, and no prior musical skills necessary. The center should offer a variety of activities to accommodate the diverse interests and abilities of its customers.

3. The products and services offered by the music service center for the elderly provide numerous benefits. They contribute to happiness and companionship among the elderly, offer opportunities for social interaction and shared activities, promote self-confidence and self-assurance, leading to increased satisfaction and happiness. Participation in music activities also helps reduce depression symptoms and improves mental health. Additionally, it contributes to physical strength and develops musical skills.

4. Channel Utilization to Reach the Target Audience Accessing the target audience involves utilizing four main channels, namely social media, which is the most widely used platform suitable for communication, publicity, and various activities such as Facebook, Line, and Instagram for all age groups. Offline activities like workshops and community events are suitable for fostering relationships with the target audience. Print media such as flyers and posters are suitable for conveying information, news, and promotions, especially for the target audience that finds online media challenging to access.

5. Creating Customer Satisfaction with the Business Creating a positive perception of the business involves delivering the value that customers seek, such as knowledge, skills, companionship, and happiness, conveniently accessible through your business physically and online. It also includes providing post-sales services that align with customer expectations, focusing on ensuring customers feel valued and satisfied with the products or services offered.

6. Calculating Service Fees for Target Groups Service fees are determined based on the target customer group, and there are several applicable formats, such as Pay-per-use fees - Suitable for infrequent service users, starting at 500 baht per use. Service packages - Suitable for regular service users, with packages of 5-10 sessions at a discounted rate. Membership fees - Offering special privileges like discounts or unlimited services for frequent users.

7. Items or services necessary for operating a music service center for the elderly include using music for therapy and preventing cognitive decline, providing Co-Working Space areas and equipment suitable for the elderly, offering a variety of high-quality musical instruments, tools/media for activities such as song lyrics, audio equipment, and visual aids like scarves for movement with music, providing safe and well-lit spaces with handrails, seating areas, non-slip floors to prevent falls, and products/equipment to create a conducive atmosphere.

8. The necessary steps or processes for operating a music service center for the elderly require certain steps. These include assessing the music skills and abilities of the elderly, providing physical therapy services to strengthen muscles for music, and offering remote services for music training.

9. To make a music service center for the elderly successful, collaboration is essential. Businesses in this field should collaborate with various stakeholders, including experts in elderly care, gerontologists, physiotherapists, doctors, local government agencies (Tambon Administrative Organizations, Subdistrict Administrative Organizations, District Offices), ministries, music experts, music therapists, marketers, real estate investors, and Retirement Village hospitals. Collaboration is the key to success in this business.

10. Expenses necessary for operating a music service center for the elderly include main costs such as rental fees for the center, maintenance and decoration expenses for the facility, utilities such as water, electricity, and internet, various types of musical instruments suitable for the elderly, equipment for musical activities such as chairs, musical notation sheets, sound systems, IT equipment for business management, employee salaries, compensation for music therapy professionals, and fees for other experts in related fields.

11. Common problems often encountered in operating a music service center for the elderly, and the possibility of operating a music service center for the elderly in the future, there are several issues in conducting music business for the elderly, such as the elderly often having low income and not seeing the necessity of using music services, inconvenient travel and mobility limitations, difficulties in accessing services, and high service costs. Additionally, there are barriers related to understanding and fear of music therapy services.

12. The most crucial factors for the success of a music service center for the elderly in Bangkok and its surrounding areas include the following Elderly Attitudes Towards Music Services: It is important to create understanding and promote the benefits of music to the elderly so that they understand and become interested in using music services. Service Attractiveness: There should be programs and activities that are suitable and interesting according to the needs of the elderly to ensure continuous service usage.

13. The most significant challenges for operating a music service center for the elderly in Bangkok and its surrounding areas include several obstacles. Some elderly individuals may not understand the health benefits of music, and families may not see the necessity of using music services. Pricing may be too high for certain groups, and some locations may not be suitable for the elderly. To ensure business growth and success, urgent development of solutions to these challenges is necessary. Additionally, creating appropriate marketing strategies is essential to increase customer understanding and future demand.

14. Which Trends Could Impact Music Service Centers for the Elderly? Trends that could affect music service centers for the elderly include the country's economic conditions, income and decision-making ability to use services, awareness of the benefits of music, COVID-19, mobile phone usage, integrating AI in business, increasing elderly population, health trends, and government policies. Business owners should study and analyze this data to adjust their business strategies accordingly.

15. The risks that may impact a music service center for the elderly include natural disasters such as floods, earthquakes, or storms that could damage the infrastructure and equipment, affecting customer service. There are also financial risks such as rental costs and employee salaries, as well as competition from other businesses. Proper risk management is

crucial to ensure that the business can operate efficiently and achieve success in all circumstances.

16. Based on the experience in operating a music service center for the elderly, risk management trends are crucial for the business. This is because there are risks from natural disasters such as floods, earthquakes, or storms that could damage the infrastructure and equipment, thereby impacting customer service.

17. Guidelines for Establishing Music Service Centers for the Elderly to Promote Their Health and Ensure Sustainable Business Operations (Marketing, Human Resource Management, Organizational Management). The main approach to establishing music service centers for the elderly is to use music to promote health. This is achieved by organizing workshops and using social media for advertising. Collaborating with hospitals and elderly care centers, having a professional team, and regularly assessing performance are standard practices. Overall, integrating music therapy with comprehensive health care services aims to promote health and enhance the quality of life for the elderly in a suitable and sustainable manner.

Discussion

Research on studying the business plan of music service centers for the elderly in Bangkok and its vicinity has identified key issues through quantitative and qualitative data analysis. These issues are presented below in accordance with the research objectives:

1. Market Needs Assessment: Surveying the market's demands for studying the business plan of music service centers for the elderly in Bangkok and its surrounding areas.

1.1 The products offered by the music service centers for the elderly are generally of high quality, although there are some areas of improvement, particularly in the quality and reliability of the music courses. These courses cater to a variety of interests and skill levels, curated by music experts and certified by relevant agencies. The study aligns with Siriporn Ngamkham and colleagues' (2018) research on healthcare access for the elderly in Bangkok's Thawi Watthana district, emphasizing the need for healthcare facility managers to enhance service quality by improving the environment, staff capabilities, and implementing a family-centered service approach with a focus on the elderly.

1.2 The pricing of music services for the elderly at the music service centers is considered fair and suitable for the quality of the courses offered. It compares well with other centers in the area. The payment system is secure, and prices are set appropriately based on course duration and content to meet the needs of the target group. Having a stable and clear business plan is crucial for the development and operation of these services, as highlighted in Gandha Mankong's (2023) study on music-based group reminiscence programs' effects on elderly depression in social welfare development centers. The study emphasizes the need for sufficient fundraising to support high-quality services, given the expenses associated with hiring professional musicians and organizing events for the elderly, which can sometimes exceed initial estimates.

1.3 The distribution channels for music course offerings at the music service centers for the elderly are reliable and comprehensive. They offer a range of services including 24-hour online reservations, status tracking, and easy booking options. This aligns with Kanrawee Anantakul and Kittikanya Pandang's (2024) study on elderly care businesses, which

emphasizes the importance of reliable services and highlights the interest in businesses such as equipment rental, home cleaning, food delivery, and shopping services among the elderly. Statistical analysis in the study underscores the significance of factors like health status, income, education level, and preferred activities in service selection within this demographic.

1.4 Marketing promotion for the music service centers targeting the elderly is highly effective, especially through engaging online advertising like video ads, static images, and interactive ads. Strategies like offering limited edition or artist-signed products and promoting new products through online channels are also successful. This aligns with Busara Aranyik's (2024) study on decision-making factors in elderly care service selection, highlighting the variability in decision-making influenced by experiences, satisfaction levels, and attitudes toward using such services among the elderly in Bangkok and its suburbs.

1.5 In terms of personnel, the music service centers for the elderly have a high level of quality. Music teachers are described as friendly and easily accessible, providing assistance both online and in-person at the storefront. This aligns with Piyaphan Boonprasert's (2019) study on elderly care services, emphasizing the importance of having friendly and accessible music teachers who can cater to the needs of elderly students and have expertise in teaching music to this demographic. Creating a quality learning experience and prioritizing student satisfaction contribute to increasing revenue and success in the elderly care business.

1.6 In terms of service delivery processes, the music service centers for the elderly maintain a high level of quality. They clearly communicate the duration of music lessons and the expected timeframe for receiving lesson results to the elderly. Moreover, these centers offer refunds or course changes if the music courses do not meet the needs of the elderly. This aligns with Busara Aranyik's (2024) study on factors influencing the decision to use elderly care services in the Bangkok metropolitan area and its suburbs. The study indicates that confidence and the relationship between key statistical variables influence the decision to use elderly care services at a low to very low level, with various factors such as demographics, occupations, and dependency needs impacting this decision-making process among the elderly, thus affecting service delivery processes.

1.7 In terms of physical characteristics, the music service centers for the elderly excel, with facilities designed at the highest level. The size of music classrooms is appropriate for the number of elderly users, ensuring a comfortable distance between students and musical instruments. Furniture and musical equipment are strategically placed to facilitate the mobility of the elderly, and lighting is sufficient without being excessive, adjustable to suit various activities. These aspects align with Homhuan Buarapha's (2022) study on elderly needs and institutional readiness, emphasizing the importance of institutions understanding and catering to the genuine needs of the elderly, including physical health, financial considerations, living arrangements, mental well-being, and social aspects. This comprehensive approach ensures that elderly individuals can use services happily and safely.

2. Opportunities and risks in the business plan for a music service center for the elderly in Bangkok and its vicinity are as follows:

2.1 Strength

1) Emphasizing the creation of spaces where the elderly can enjoy music, relax, and develop challenging skills, focusing on community building and formal experience exchange to become part of promoting both physical and mental health.

2) Targeting elderly groups interested in health and music without the necessity of musical skills.

3) Utilizing various communication channels and social media platforms such as Facebook, Line, Instagram, and collaborating with hospitals and elderly associations to efficiently reach the target audience.

2.2 Weakness

1) Accessibility to services, especially for elderly individuals with mobility difficulties, may result in fewer service users.

2) High service costs may make it challenging for some elderly groups to access music therapy services.

3) Some elderly individuals and their families may not fully understand the benefits of using music for health, leading to missed appointments or lack of service utilization.

2.3 Opportunities

1) Providing music therapy services and suitable activities can be a pathway to improving the quality of life and fostering happiness among the elderly.

2) Creating spaces where elderly individuals can meet and exchange experiences can help strengthen relationships and foster a sense of community connection.

3) Offering music therapy services and other suitable activities can serve as a source of revenue for the business.

2.4 Threats

1) Facing unstable income relationships may pose risks to the business's ability to operate sustainably.

2) Challenges related to accessibility to facilities or services could lead to a reduction in elderly participation.

3) Accessing high-quality and suitable services for the elderly might be problematic, such as long-distance travel or lack of understanding in accessing services.

3. Presenting the business plan for music service centers for the elderly in Bangkok and its vicinity.

31. Customer Segment: Conducting a study on the target customer group who generally use the services is crucial in formulating an appropriate marketing strategy. Therefore, we have analyzed the customer segment that utilizes our services to understand their characteristics and detailed needs thoroughly. Our focus is on presenting to elderly female customers who are predominantly interested in music education, prioritize physical and mental health, show a tendency to independently decide to use the services or are influenced by relatives/friends/acquaintances/descendants, have higher education and income levels. The customer segment's needs emphasize on learning new things, service quality, brain training, and relaxation. The average monthly income ranges from 35,000 to 50,000 baht. Given the environment in Bangkok and its vicinity where a large number of elderly people reside and the existence of music service centers for the elderly, competition in the music business is high.

3.2 Value Propositions: Our value proposition for the music service center for the elderly focuses on designing music courses specifically tailored to meet the needs of the elderly. These courses emphasize relaxation, stress reduction, promotion of mindfulness, memory enhancement, and improvement of motor skills. Through a variety of musical activities such as singing and playing musical instruments, we aim to help the elderly benefit from physical movement and engage in enjoyable experiences that contribute to their well-being.

3.3 Channels: After conducting market research for the music service center for the elderly in Bangkok and its vicinity, it was found that key channels that the business should prioritize include: Online Presence (Reach): Utilizing online media for advertising that is engaging, attractive, and contemporary. This can include video advertisements, static image ads, and interactive ads. Leveraging social media platforms for product promotion and disseminating various information through online channels are crucial strategies

3.4 Quality Music Courses: Our top-notch music courses are developed by industry experts, ensuring reliability and diversity. Our pricing is fair and matches the quality of instruction. Our music teachers are friendly, accessible, and provide full support. We provide clear schedules for classes and transparent performance evaluations. Our classrooms are appropriately sized, furnished, and equipped, ensuring cleanliness, safety, and clear information signage.

3.5 Revenue Streams for a Music Service Center for the Elderly: Possible revenue streams for a music service center for the elderly include income from music course fees, categorized according to the type of courses offered. This includes basic music courses, courses specifically designed for the elderly, and courses for individuals with chronic conditions. The fees can also be segmented based on the duration of the courses, such as short-term courses and long-term courses, as well as based on the number of students, such as group classes and one-on-one lessons.

3.6 Key Resources for a Music Service Center for the Elderly: Key resources are crucial for the operation of a music service center for the elderly. These resources include human resources, which are essential for business operations. Music teachers should possess knowledge, expertise, experience, and the ability to provide personalized guidance effectively. Additionally, dedicated staff members who are committed to service, have a bright and friendly demeanor, excel at handling immediate issues, and maintain trustworthy personal data are essential.

3.7 Key Activities for a Music Service Center for the Elderly: The key activities of a music service center for the elderly include service-oriented activities such as designing and developing music courses tailored to the elderly, taking into account their interests, abilities, and health needs. This involves sourcing music teachers who are knowledgeable, experienced, and understanding of the elderly to provide a variety of music services, including music lessons, instrumental practice, ensemble playing, singing, and more.

3.8 Key partnerships are crucial for collaborating with hospitals or specialized clinics for the elderly to offer music therapy programs and music activities that promote physical and mental well-being among the elderly. These partnerships are essential for the development and delivery of music therapy services. Additionally, collaborations with relevant government agencies such as the Ministry of Social Development and Human Security in Bangkok are important for securing funding, resources, and public relations support.

3.9 Cost Structure for a Music Service Center for the Elderly:The cost structure of a music service center for the elderly can be divided into several components: Rental Costs: This is the most significant cost, including rent for music classrooms, common areas, and office space. Employee Salaries: Depending on the number of employees, their roles, and necessary skills. Utility Costs: Electricity, water, plumbing, internet, and telephone expenses. Music Equipment Costs: Including musical instruments, teaching aids, and maintenance and repair costs for music equipment. Office Supplies: Expenses for office equipment, supplies, and maintenance. Advertising and Public Relations: Costs associated with advertising and promoting the services offered by the center.

Recommendations

1) Developing music education courses that are suitable for the elderly, taking into account their physical needs and abilities. This includes providing appropriate musical instruments, developing easy-to-understand teaching materials, hiring knowledgeable instructors with experience in music and teaching the elderly, and organizing diverse music activities such as concerts, singing competitions, and musical performances. Creating a warm, safe, and comfortable atmosphere for the elderly is also crucial.

2) Collaborating with government agencies, private organizations, and relevant entities to facilitate access to music services for the elderly. This involves organizing joint activities such as training sessions, seminars, music performances, etc., and promoting awareness of music service centers.

3) Developing marketing plans and distribution channels, creating sustainable business models that generate profit. This includes studying funding sources and fundraising possibilities, analyzing cost-effectiveness, and developing financial plans and budgets.

4) Conducting research to evaluate project outcomes and making adjustments based on user feedback, which will enhance the efficiency of the project in the future.

References

Busara Aranyanik. (2021). *Factors Influencing Decision-Making in Choosing Elderly Care Services in Bangkok and Its Vicinity.* Bangkok: Mahidol University.

Homhuan Buarapha. (2022). Needs of the Elderly and Readiness of Institutions Providing Elderly Services. *Journal of Social Sciences and Buddhist Anthropology*. 7 (6), 83-97.

Pannicha Phanprasit, Jutatip Wiwattanapanthuwong, and Aranya Tuykhamphir. (2021). "Music and Emotional Well-being of the Elderly." *Research Journal, Faculty of Humanities and Social Sciences, Mahasarakham University.* 9 (1), 91-103.

Piyaphan Bunprasert. (2022). *Business Plan for Elderly Care Service Centers*. Pathum Thani: Bangkok University.

Siriporn Ngamkham, Nawarat Suwannaphong, Maturos Tipayamongkolkul, and Jaruwan Manmee. (2018). Access to Health Services for the Elderly in Thawi Watthana District, Bangkok. *Academic Journal*. 25 (2), 91-104.

Constructing Hainan folk song piano accompaniment guidebook for music performance major student at Hainan Tropical Ocean University, Sanya City, Hainan Province

Mao Yujuan,
Chutasiri Yodwised and Kampanat Gatemean
Bangkokthonburi University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: nicha.musiced@gmail.com

****

Abstract

The purpose of this study are: (1) To study Hainan folk song from key informant. (2) To create Hainan folk song piano accompaniment guidebook. (3)To use Hainan folk song guidebook with music performance major. (4)To evaluate the result of guidebook.

This study adopted a mixed research method, qualitative research and quantitative research, and selected 23 students from the music performance major of Hainan Tropical Ocean University as experimental subjects to conduct a teaching experiment of Hainan folk songs and piano accompaniment. The researcher used qualitative research methods to interview experts, observing the learning status of sophomore students majoring in music performance at Hainan Tropical Ocean University. During the development phase, quantitative analysis methods describe the experimental design and statistically analyze the conclusions. This article analyzes the effect of students using the Hainan Folk Song Piano Accompaniment Guide through three formative tests and summative tests.

Keywords: Hainan Folk Songs; Piano Accompaniment; Guidebook.

Introduction

Reported that on April 10, 2018, Xi Jinping, General Secretary of the CPC Central Committee and President of the People's Republic of China, proposed "exploring the construction of a free trade port with Chinese characteristics" at the opening ceremony of the Boao Forum for Asia Annual Conference. Subsequently, Hainan Province in 2020 It has become China's largest free trade port, called "Hainan Free Trade Port." With the rapid development of Hainan's economy, Hainan's national culture has attracted more and more attention from China and the world. Hainan folk songs, as the most important part of Hainan national culture, have been sung by more and more singer.

Mentioned that folk songs are created and transmitted orally by people, and they are not fixed with music scores.This method of oral transmission limits the dissemination of folk songs (Zhou, 2000).

Mentioned With the late Qing Dynasty, piano this instrument was introduced into our country, as well as the appearance and prevalence of school songs, many aspiring young people who went to Europe and America to study and returned put traditional Chinese folk song tunes on the modern standard notation, for being sung. The 1930s and 1940s.Around the generation, China has emerged a large number of professional composers and performers, in the music creation techniques and performance skills have been greatly improved, these professional composers always pay attention to the development and way out of Chinese folk music, and

* Received: February 2 2024; Revised: February 27 2024; Accepted: February 29 2024

strive to seek the application and integration of Chinese folk songs in the Western composition skills. A large number of composers began to collect folk songs and assign piano accompaniment to them, which greatly enhanced the artistic expression of folk songs and put folk music on a wider and larger stage in professional university lecture halls. The author found that there is no formal teaching material for piano accompaniment in Hainan folk songs, Therefore, the author constructs the Piano Accompaniment Guide Book of Hainan Folk Songs in China, selects ten representative Hainan folk songs according to the difficulty of accompaniment and different styles of folk songs, analyzes the accompaniment characteristics, lyrics, historical background and other factors of these ten Hainan folk songs, and defines the requirements for playing Hainan folk songs. Through the comprehensive study combining theory and practice, students can solve the problem of correctly understanding the playing rules of Hainan folk songs, establish the correct cognition of piano playing skills and music aesthetics, and improve students' ability to play piano accompaniment of Hainan folk songs (Gong, 2023).

Characteristics of Hainan folk songs

Hainan ethnic minorities are dominated by Li folk songs. As an inherent traditional art form of a nation, Li oral literature is not only the product of its unique historical tradition and social production, but also the characteristic of language expression on the basis of the national language, which is one of the symbols that distinguish Li folk songs from other ethnic folk songs (Han & Guo, 1980).

Hainan dialect is a characteristic of Hainan folk song singing. In the historical development of Hainan, Hainan's native minority Li nationality and Han nationality have blended and lived for a long time, which has a lot of interactive influence on the mode of production and lifestyle. Hainan dialect is slowly formed under such circumstances. The formation of Hainan dialect is closely related to the assimilation of the customs of language exchange and the exchange of folk culture between Li and Han. The main Hokkien dialect of Hainan Dialect This may be the reason why the early foreign population of Hainan moved in from Fujian. Therefore, Li folk songs are basically sung in Hainanese in the place where Li and Han live together (Yang et al., 2008).

Xing (2022) summarized in the article that the characteristics of Hainan folk songs are dialect characteristics. There are differences in pronunciation, intonation, and living habits between areas where the Han people live together in Hainan and places where the Li people live together. Over the long history, five dialects have gradually formed within the Li people, namely: "Ha", "Qi", "Run" and "Sai" "Meifu", the languages of these five larger branches are very different. In addition, the Li people have not formed a unified writing and language for a long time. Therefore, their musical expression shows more changeable characteristics than other ethnic minorities.

Research Objectives

1. To study Hainan folk song from key informant
2. To create Hainan folk song piano accompaniment guidebook.
3. To use Hainan folk song guidebook with music performance major.
4. To evaluate the result of guidebook.

Research Methodology

This study is a mixed method between qualitative research and quantitative research
Qualitative: Interview, Observation
Quantitative: Formative test. Summative test. Performance test

Population

Population is Students：45 sophomores majoring in music performance, Hainan Tropical Ocean University.

Samples

Through systematic random sampling selection, a total of 23 students participated in this assessment. All students have piano foundation, but no piano accompaniment foundation.

Research Conceptual Framework

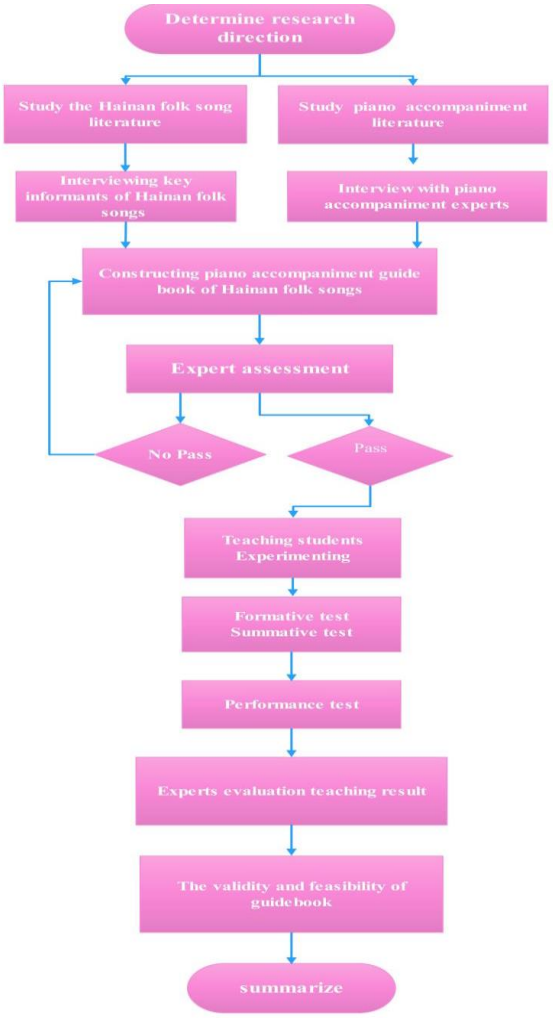

Figure 1 Research Conceptual Framework

Research Results

1. To study Hainan folk song from key informant

Through consulting relevant literature and consulting key informants, I learned some about Hainan folk songs and teaching experience. The researchers summarized the suggestions of interviews with key informants, who agreed that the guide book should contain specific theoretical knowledge of Hainan folk songs, the historical development of Hainan folk songs, the characteristics of Hainan folk songs, and the classification of Hainan folk songs, combined with the actual needs of the guide book to select the appropriate piano accompaniment of Hainan folk songs, which will gradually become more difficult, so as to improve the piano accompaniment level of students. The students also learned about the traditional music of Hainan. The researchers concluded that Hainan folk songs are mainly composed of Hainan Li folk songs, which are divided into five different dialects, so Hainan dialects are the singing characteristics of Hainan folk songs. Through the summary of the content of the guide book, better targeted learning.

2. To create Hainan folk song piano accompaniment guidebook.

Based on the suggestions of key informants and the actual situation, the researcher made a teaching plan of piano accompaniment of Hainan folk songs for students. This teaching plan consists of 16 courses, including five parts: "Theoretical Knowledge of Hainan Folk songs", "Theoretical knowledge of piano and piano accompaniment", "Basic practice of piano accompaniment", "Piano accompaniment Practice of Hainan Folk Songs" and "Evaluation test". The first part is to learn the basic theoretical knowledge of Hainan traditional music, including history, classification, characteristics, etc. The second part is about the theoretical knowledge of piano and piano accompaniment, the definition and function of piano accompaniment. The third part is the basic practice of piano skills and the practice of piano harmony accompaniment. The fourth part is also the most important part of this guide book, 7 different types of Hainan folk songs piano accompaniment practice. The fifth part is the evaluation part of the examination, which is divided into three formative tests, one summary test and one performance test. After the completion of the Hainan folk song piano accompaniment teaching guide book, three key informants were invited to evaluate, and the key informants believed that the teaching content of the guide book was specific and practical, and it was also the only teaching guidebook on Hainan folk song piano accompaniment in the market at present.

3. To use Hainan folk song guidebook with music performance major.

In Hainan Tropical Ocean University music performance major piano major 23 students in 16 weeks, the students used this teaching guide book and teaching plan. In the 16 weeks of study, the students effectively passed three formative tests and one summative test. After summing up the test scores, the students' scores were significantly improved, which proved that the students' piano accompaniment skills had been improved and further demonstrated that the students had developed a strong interest in Hainan folk songs.

4. To evaluate the result of guidebook.

The experiment proves that "Hainan Folk Song Piano accompaniment Guidebook" is feasible. After 16 weeks of study, three formative tests and one summative test, the average scores of 23 students were 76, 78.34, 83.04 and 86.91, respectively. The results showed that the average level of students had been improved, their piano playing skills had been improved and their mastery of Hainan folk songs had made great progress. The students have a deeper understanding of playing the piano accompaniment of Hainan folk songs, and their overall piano performance level has made obvious progress, achieving the expected effect.

Discussion

The contents of Hainan Folk Song Piano Accompaniment Guide include the historical background, style characteristics and theoretical knowledge of Hainan folk song piano accompaniment. The basic harmonic texture of piano exercises and piano accompaniment is added. At the same time, seven different types of piano accompaniment of Hainan folk songs are added to the Western composition techniques based on Hainan folk songs. In the teaching process, fully combine theory with practice and add multimedia learning materials. This is in line with the diversified teaching resources proposed by Cai Wenbao (2023). The idea of integrating diversified teaching resources, combining theory with practice, expanding students' horizons, cultivating students' musical thinking and music accomplishment coincides with each other. The teaching guide book created by the researchers combines theory and practice with multimedia teaching, so that students can learn more comprehensively.

Recommendation

1. Practical Recommendations

At present, in the teaching and application of piano, there are very few traditional folk songs from Hainan, and the same is true of books and periodicals. For learners, they are faced with the problems of insufficient references, insufficient music, and insufficient talents. This is a big challenge for people who want to learn piano accompaniment of Hainan folk songs. Therefore, the researchers recommend:

It is suggested that local piano teachers in Hainan participate in the promotion of Hainan traditional folk songs, increase the musical knowledge of Hainan traditional folk songs in piano classes, and play a guiding and leading role.

It is suggested that relevant departments take effective measures and reward mechanisms, invite excellent composers, excavate Hainan folk song materials, integrate Hainan's excellent music culture into piano creation, and adapt better Hainan folk song piano accompaniment works.

2. Recommendation for future research

The inheritance of traditional music culture is a great cause of a nation, which needs the joint efforts of people from all walks of life. Since Hainan has become a free trade port in China with rapid economic development, we also hope that the traditional music of Hainan can get the attention of various departments, so as to inherit and spread the traditional music of Hainan continuously.

References

Cai, W. B. (2023). Analysis on the application of multimedia technology in college music teaching. In *2023 Smart City Construction Forum Shenzhen Sub-Forum* (pp. 303-304). Shenzhen.

Gong, S. J. (2023). Study on piano accompaniment of art songs adapted from Chinese folk songs in the second half of the 20th century. *Yellow River of the Song*, (4), 44-47.

Han, B. Q., & Guo, X. D. (1980). A brief discussion of traditional Li folk songs. *Journal of Guangdong Polytechnic Normal University*, (1), 26-35.

Xing, X. K. (2022). Musical characteristics and singing analysis of Li folk songs in Hainan -- A case study of the duet "Long Time No See Long Time". *Home Darma*, (27), 79-81.

Yang, Z. J., Luo, H. Y., & Li, B. Q. (2008). *A preliminary study of Hainan national ballads*. The South Press.

Zhou, W. M. (2000). Several problems of piano accompaniment in vocal music teaching. *Jiaoxiang-Journal of Xi'an Conservatory of Music*, (2), 47-49.

The Longzhou Zhuang Brocade Weaving Technique: Talent Fault Crisis and Vocational Education

Yongteng Luo,
Thitisak Wechkama and Chunyan Wu
Mahasarakham University, Thailand
Corresponding Authors, E-mail: luoyongteng1028@gmail.com

****

Abstract

The Longzhou Zhuang brocade weaving technique occupies an important place in the local community and economy. It is facing a crisis due to the influence of modernization and foreign cultures. This study set two objectives: (1) to study the talent crisis faced by Longzhou Zhuang brocade weaving technique and its causes; (2) to study effective vocational education countermeasures. A qualitative research method was used, combining fieldwork instruments such as document analysis, field observation, in-depth interviews, and data collection with the help of tools such as interview outlines, observation record forms, document analysis forms, and non-scale questionnaires. The study sample consisted of 6 key informants, 12 practice informants and 20 general informants. The study used descriptive statistics and hypothesis testing for data analysis. The results of this study are as follows (1) The brocade weaving technique is facing a crisis of a significant decrease in the number of weavers, a general aging of key skill masters, and a generally low level of social recognition of weavers, and the main reasons for these crises include economic structural shifts, changes in family structure, and the complexity of the skill itself. (2) This study proposes countermeasures such as establishing relevant specialties in vocational colleges and universities, implementing the modern apprenticeship system, deepening school-enterprise cooperation, and strengthening education on cultural self-confidence and value identity. Compared with previous studies, this study is the first to explore the inheritance of Longzhou Zhuang brocade weaving from the perspective of vocational education. The results of this study have certain reference value for the inheritors of Longzhou Zhuang brocade weaving technique, related vocational colleges and universities, and local governments.

Keywords: Longzhou Zhuang brocade weaving technique; Talent fault crisis; Vocational education strategy; Technique inheritance; Social recognition

Introduction

This research topic focuses on the Longzhou Zhuang brocade weaving technique, an intangible cultural heritage that carries deep ethnic cultural heritage and historical memory. Longzhou is a county in Chongzuo City, Guangxi Zhuang Autonomous Region, People's Republic of China, located in the southwestern part of the Guangxi Zhuang Autonomous Region, the western part of Chongzuo City, the upper reaches of the Zuojiang River, south of the Tropic of Cancer, with a latitude of 22°8′49.35″-22°44′42.30″ north and a longitude of 106°33′23.33″-107°12 42.56″. Longzhou Zhuang brocade weaving is not only an important part of the local community and culture, but also vividly reflects the wisdom and creativity of the Zhuang people. As stated by Ma (2007), Zhuang brocade weaving, as a carrier of ethnic

* Received: July 24 2024; Revised: August 6 2024; Accepted: August 27 2024

culture, has far-reaching and unique artistic value and aesthetic connotation. However, with the acceleration of modernization and the impact of foreign cultures, this traditional skill is facing unprecedented challenges, especially the crisis of the talent gap, which puts the inheritance and development of the skill in a difficult situation.

The importance of the Longzhou Zhuang brocade weaving technique cannot be ignored. It is not only a unique form of cultural expression, but also carries the historical memory and identity of the Zhuang people. However, as Fan (2019) points out, the transmission of brocade weaving technique is facing many challenges as society changes. In the past, the brocade weaving technique occupied a pivotal position in the Zhuang community, but now it is gradually marginalized, with the number of weavers decreasing sharply and the masters of key skills aging seriously. If this phenomenon persists, it will not only lead to the loss of brocade weaving technique, but also the gradual disappearance of an important part of Zhuang culture.

So far, studies on the Longzhou Zhuang brocade weaving technique have mainly focused on the description of the technique, its historical origin and cultural value. For example, Lu (2019) provides a detailed compendium of the origin and evolution of Zhuang brocade weaving, while Wang (2022) explores the current status of its inheritance and development strategies. However, there is still a lack of research on the problem of talent faults in the inheritance of skills and the deep-rooted reasons behind them, as well as how to solve this problem through vocational education strategies.

To sum up, this study aims to deeply explore the phenomenon of talent fault in Longzhou Zhuang brocade weaving technique, analyze the deep-rooted reasons behind it by combining with the research results of the previous researchers, and put forward an effective strategy of vocational education. Through this study, we expect to provide new ideas and paths for the protection and inheritance of Longzhou Zhuang brocade weaving technique, and also contribute new theoretical perspectives and practical references for the inheritance and protection of intangible cultural heritage.

Research Objectives

1. To Study the talent crisis and reasons facing the Longzhou Zhuang brocade weaving technique.
2. To Study effective vocational education countermeasures.

Literature Review

Previous studies on brocade weaving technique have accumulated rich results, which not only reveal the historical origin and cultural connotation of brocade weaving technique, but also explore its value in contemporary society in depth. For example, Lu Qiong's dissertation emphasizes the importance of Zhuang brocade weaving as a carrier of national culture by combing through the developmental flux of Zhuang brocade weaving culture, and points out the potential of transforming and applying traditional elements in modern design (Lu, 2019). Wang Mei's study explores the historical origin, artistic characteristics, inheritance status and development strategies of Zhuang brocade weaving technique in Longzhou, Guangxi. By analyzing the inheritance mode and the dilemmas faced by Longzhou Zhuang brocade weaving technique, specific development paths such as combining modern science and technology, innovating the marketing mode, and strengthening the inheritor's responsibility for innovation

are proposed, aiming to promote the sustainable development of Longzhou Zhuang brocade weaving technique (Wang, 2022). Fan Zhidao's study comprehensively examined the historical development, loom structure, weaving process, cultural and artistic characteristics, and the current status of inheritance of Zhuang brocade weaving technique in Longzhou, Guangxi. Using a variety of research methods, combined with oral history interviews and field surveys, it systematically elaborates the uniqueness of Longzhou Zhuang brocade weaving technique, and proposes an innovative inheritance model of multi-party cooperation led by the government, organized by the association, and participated by the inheritors in response to the inheritance dilemma (Fan,2019).

Regarding the role of vocational education in the inheritance of skills, last night's study by Qian Yihui and Huang pointed out that the cultivation of professionals in intangible cultural heritage requires the improvement of the education system, the reinforcement of governmental functions, and the promotion of vocationalization and multidisciplinary exchanges and collaboration (Qian & Huang, 2013). Gao Han et al. explored the problems faced by intergenerational inheritance of rural handicrafts, and took Tujia brocade weaving in western Hunan as an example, proposing vocational education countermeasures to promote the inheritance and development of rural handicrafts by establishing specialties, standardizing school curricula, carrying out school-based training, and building innovative platforms (Gao, Chen & Jiang, 2017). Taking Suzhou embroidery as an example, Ye Shengyan and Jia Limin analyzed the inheritance methods of traditional handicrafts and proposed innovative talent cultivation modes such as "order-type cultivation", "master studio system" and the intervention of modern education technology, aiming at enriching and expanding the cultivation of traditional handicrafts talent The aim is to enrich and expand the path of traditional handicraft talents training (Ye & Jia, 2011). Sun Jiapeng et al. elaborated the necessity and logical starting point of diversified cultivation of traditional handicraft talents in vocational colleges and universities, constructed three cultivation modes: academic education, vocational training, and academic education + vocational training, and put forward promotion strategies such as strengthening the survey of student sources and establishing a modularized curriculum system (Sun, Shi & Wang, 2023).

Although many results have been achieved in brocade weaving technique, cultural inheritance and vocational education, there are still some gaps and deficiencies in the current research. Firstly, there are relatively few specialized studies on Longzhou Zhuang brocade weaving technique, especially the lack of in-depth studies on the crisis of talent fault and the response strategy of vocational education. Secondly, the existing studies mostly focus on the descriptive analysis of the skills themselves or the inheritance mechanism, but less on the specific role and implementation path of vocational education in the inheritance of the skills. Finally, there is a lack of systematic and comprehensive research that closely combines the inheritance of brocade weaving technique with the innovation of vocational education.

Research Methodology

1. Research methodology

This study adopted a mixed research methodology combining qualitative and quantitative research by collecting and analyzing quantitative data, including non-scaled questionnaires, and qualitative data, including interview transcripts and observation notes, in order to explore the research questions in a more comprehensive and multi-faceted way, and to integrate the strengths of the two research methods, so as to draw more comprehensive and accurate conclusions.

2. Population and sample group

The study involved a total of 38 respondents, all from Jinlong Town, the origin of Longzhou Zhuang brocade weaving. They were categorized as follows: 6 key informants, including heads of government departments and industry experts. 12 practical informants, who are actively involved in brocade weaving. 20 general respondents, individuals from the wider community with varying degrees of connection to the craft.

3. Research tools

Three research tools were used in this study to aid the investigation, first, the interview guide, a structured and semi-structured guide used to facilitate in-depth interviews. The second is the observation guide, which was used to systematically record data during field observations. The third was a focus group discussion guide, which was designed to guide discussions and ensure comprehensive coverage of relevant topics.

4. Data collection

The data for this study came from four sources. (1) Literature analysis, an extensive review of existing literature on traditional crafts, cultural heritage preservation and vocational education. (2) Field observation, directly observing brocade weaving practices and interacting with practitioners in the Longzhou area. (3) In-depth interviews with heads of governmental cultural and tourism departments, scholars, and practitioners of the Zhuang brocade weaving. They were categorized as follows: 6 key informants, including heads of government dep industry. (4) Focus group discussions with different groups of people, including key respondents, practicing respondents and general respondents from different social backgrounds, in two different communities in Longzhou.

5. Data analysis

The thesis mainly adopts the data analysis method of descriptive statistics. Specifically, by organizing and analyzing the data collected in the fieldwork, the thesis presents several statistical tables to describe the current situation and problems of the inheritance of the Zhuang brocade weaving technique in Longzhou.

Research Conceptual framework

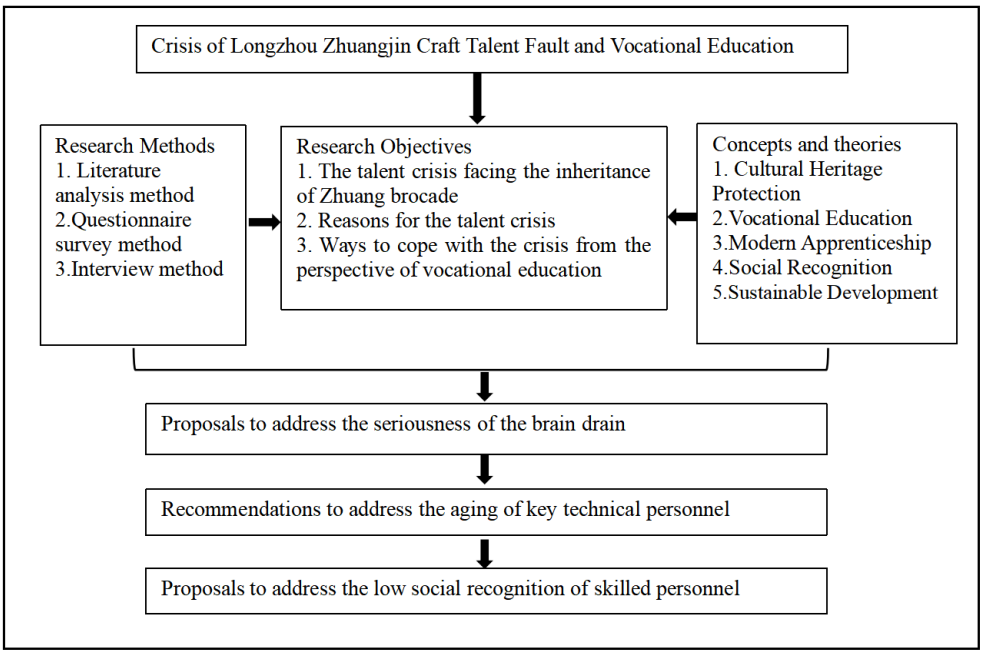

Figure 1: Research Conceptual Framework

Results

1. Talent crisis and reasons faced by Longzhou Zhuang brocade weaving technique

1.1 Talent crisis facing Longzhou Zhuang brocade weaving technique

1.1.1 Decrease in the number of weavers

In a survey of Longzhou Zhuang brocade weaving technique conducted in Banchi village and the Happy Home community in Longzhou County, the contrasting data reveals a significant decline in the number of weavers. Specifically, there are 798 people in Banchi village, distributed among 183 households, of which only 60 households have brocade weavers and 78 looms, but the number of actual weavers has plummeted to 23, which is only about one-third of the number of weavers. At the same time, there are 375 people working outside of Banchi village, accounting for nearly half of the total number of people, further emphasizing the loss of manpower for the inheritance of the skills. In terms of age structure, there are only 2 young artists under the age of 25, while there are as many as 41 old artists over the age of 60, reflecting the crisis of generation break in the inheritance of skills.

In contrast, although the total population of the Happy Home community reaches 2,382 people and the total number of households is 551, the number of households with someone who can weave brocade is only 43, which is an even lower percentage. The number of looms has even decreased dramatically to 12, showing the extreme shrinkage of brocade weaving activities. Although the number of active weavers is relatively high, at 46,

the proportion of those who weave is still unsatisfactory, and given the size of the community, this figure actually reflects a general weakening of skill transmission. In addition, the number of migrant workers in the Happy Home community is as high as 826, which also accounts for a significant proportion of the total number of workers, exacerbating the difficulties of skill transmission. In terms of age distribution, the two communities show a similar trend, with a scarcity of young artists and a high proportion of old artists. There are only three artists under the age of 25 and seven over the age of 60 in the Happiness Home community, which further confirms the urgency of the inheritance of the skills.

Table 1 Basic statistics of Zhuang brocade weaving technique in Longzhou county, 2024

Investigative project	Banchi village	Happy home community
Total number of people	798	2382
Total number of households	183	551
Who knows how to weave brocade	60	43
Number of looms	78	12
Number of participants	60	47
Number of weavers	23	46
Working outside the home	375	826
Nnder 25 years of age	2	3
Over 60 years of age	41	7

Data source: Yongteng Luo

1.1.2 Fewer and older weavers mastering key technique

Longzhou Zhuang brocade weaving, a handmade skill that carries a deep ethnic cultural heritage, has a superb process that includes nine complex steps such as splitting, spinning, drawing, pouring, dyeing, sizing, winding, warping, and loading (Fan, 2019, p. 54). Among them, the warp-drawing technique is particularly crucial, not only as the core link in transforming the design into a brocade template, but also to ensure the precise presentation of the brocade pattern.

However, the number of weavers who have mastered this skill is small and aging. In Banchi village and Happy Home, there are 60 and 47 weavers respectively, but only 3 and 1 are skillful in drawing warp, and all of them are over 50 years old, some of them are even over 70 years old. This shows the Longzhou Zhuang brocade weaving technique facing the crisis of talent fault, the inheritance of the warp-drawing skills is imminent.

Table 2 Basic statistics of Zhuang brocade weaving technique in Longzhou county, 2024

Investigative project	Banchi village	Happy home community
Total number of people	798	2382
Number of participants	60	47
Warp-drawing techniques	3	1
Nnder 25 years of age	0	0
Over 25-60 years of age	0	1
Over 60 years of age	3	0

Data source: Yongteng Luo

1.1.3 Low social recognition of organizers

In order to understand the social recognition of Zhuang brocade weavers, we interviewed 68 local weavers and residents in six areas: income, social reputation, media coverage, cultural heritage, educational support and employment prospects. The results showed that the social recognition of the weavers was generally low: 77.9% thought that the income of the weavers was low; 64.7% thought that their social reputation was average or low; 70.6% said that they seldom saw any reports about Zhuang brocade or the weavers; only 14.7% had a high willingness to pass on their heritage; 79.4% did not know that there were any schools or organizations that offered courses on Zhuang brocade; and 75.0% were not optimistic about the employment prospects of the weavers. These data show that the social recognition of Zhuang brocade weavers needs to be improved.

Table 3 Statistics on low social recognition of

Investigative project	Viewpoint	Quantity	Percentage (%)
Income level	Low or very low	53	77.9
	Conveniently situated	8	11.8
	High or very high	7	10.3
Social reputation	Fair or low	44	64.7
	High or very high	11	16.2
	Inconclusive	13	19.1
Media report	Rarely or never	48	70.6
	Non-recurrent	10	14.7
	Now and then	10	14.7
Agree to pass on to children	Low or very low	41	60.3
	General	17	25.0
	High	10	14.7
Educational support	Don't know or haven't heard.	54	79.4
	Knowing	7	10.3
	I've heard of it	7	10.3
Employment prospect	Very optimistic	51	75.0
	Optimistic	7	10.3
	Inconclusive	10	14.7

Data source: Yongteng Luo

1.2 Causes of the talent crisis

1.2.1 Reasons for the decrease in the number of weavers

The reasons for the decline of Zhuang brocade weavers in Longzhou are diverse and complex, involving many aspects. With the rapid development of modern industrialization, traditional handicrafts have been impacted, and the market demand for Zhuang brocade has gradually decreased, leading to a decline in economic benefits. This has forced many Zhuang brocade weavers to choose to go out to work in order to increase their income, which has directly caused a sharp decline in the number of weavers. In addition, changes in family structure have also affected the inheritance of skills. As the family model tends to become smaller, the younger generation is faced with more choices and tends to

prefer modernized occupations, with a significantly lower interest in and willingness to inherit the Zhuang brocade weaving technique. At the same time, the complexity and long learning cycle of the Zhuang brocade weaving technique have also increased the difficulty of inheritance, and many potential learners have been deterred. In addition, the modern education system does not provide enough training for traditional handicrafts, which makes the younger generation's understanding and recognition of Zhuangjin skills limited. To summarize, Longzhou Zhuang brocade weaving is facing a serious challenge of inheritance, which requires the joint efforts of all aspects of society to protect and inherit this valuable cultural heritage.

1.2.2 Reasons for the small number and age of weavers with key skills

As a valuable intangible cultural heritage of the Chinese nation, Longzhou Zhuang brocade weaving is facing many challenges in the inheritance and protection of its techniques, one of the most urgent problems is the scarcity and age of weavers who master the key techniques. The reasons for this phenomenon can be attributed to the following aspects. The learning process of brocade weaving is complex and time-consuming, especially the warp-drawing technique, which requires a high degree of precision and patience (Fan, 2019, p. 54). The fast-paced life of modern society makes young people more inclined to choose career paths with quick results rather than investing a lot of time and energy in learning this traditional skill. As a result, the number of young people who are willing to learn and master the brocade weaving technique in depth is gradually decreasing.

The inheritance of brocade weaving technique mainly relies on the family or master-apprentice system, and this mode of inheritance restricts the wide dissemination of the skills (Wang, 2022). In Longzhou, many weavers pass on their skills within their families, but this mode of transmission often makes it difficult for the skills to break through the limitations of geography and bloodline, which in turn restricts the popularization and development of the skills. In addition, due to the long and difficult learning cycle of brocade weaving technique, many young people find it difficult to find suitable masters for systematic learning even if they are interested.

1.2.3 Reasons for low social acceptance of weavers

The reasons for the low social recognition of Zhuang brocade weavers in Longzhou involve a number of aspects. First of all, the economic income of the weavers is generally low, which affects the social evaluation of the occupation. In modern society, economic income is often regarded as an important indicator of the value of an occupation, so the low income of Zhuang brocade weavers directly contributes to their lower social recognition.

Secondly, as a traditional handicraft, Zhuang brocade weaving faces the impact of the aesthetic and consumption concepts of modern society. With the acceleration of the modernization process, people's aesthetic and consumption habits have changed, and their attention to and demand for traditional handicrafts have gradually decreased, which also affects the social recognition of Zhuang brocade weaving.

In addition, there is relatively little publicity and coverage of Zhuang brocade weavers in the media, resulting in limited public understanding and awareness of this occupation. In the information age, media publicity and promotion are crucial to enhancing the social recognition of an occupation, and the lack of media exposure of Zhuang brocade weavers has undoubtedly exacerbated the problem of their low social recognition.

2. Effective vocational education responses

2.1 Promote Zhuang brocade weaving technique education in vocational colleges and universities and implement diversified enrollment

In order to cope with the shortage of weavers, vocational colleges and universities should actively set up majors related to the Zhuang brocade weaving technique. This specialization should be combined with the local cultural characteristics of Zhuang brocade, and build a curriculum system that integrates traditional techniques with modern design elements. In addition to enrolling students for general high schools, vocational colleges should also work closely with secondary vocational institutions to implement middle and high vocational articulation education and broaden enrollment channels. At the same time, special enrollment programs are provided for specific groups such as veterans and laid-off workers, and tailored teaching programs are developed according to their actual needs. In addition, strengthening school-enterprise cooperation is the key to give students the opportunity to personally participate in the actual production projects of enterprises, so as to deepen their understanding and application of Zhuang brocade weavin technique and enhance their practical ability and market adaptability.

2.2 Implement modern apprenticeships and emphasize skills re-education

In order to pass on the Zhuang brocade weaving technique. more effectively, we should draw on the traditional master-apprentice system and combine it with the characteristics of modern vocational education to implement the "master-apprentice" and modern apprenticeship systems. This means inviting experienced old Zhuang brocade weavers to act as mentors and personally guide students to ensure that key skills are passed on. At the same time, for middle-aged and older weavers already in the industry, we should carry out skills upgrading and re-education programs. For example, through short-term intensive training, we should invite experts to teach new design concepts and craft techniques to help them adapt to the new demands of the market. It is also essential to set up a special fund to support the inheritance and innovation of skills, which will further stimulate the creativity and enthusiasm of Zhuang brocade practitioners.

2.3 Integration of education, information and economic incentives

To enhance the social recognition of Zhuang brocade weavers, we first need to strengthen education on cultural confidence and value identity. Incorporate Zhuang brocade weaving technique into the vocational education system, not only teaching the skills, but also spreading the cultural and historical values behind them. At the same time, strengthen cooperation with the government, cultural departments and the media, and utilize various publicity platforms, such as the Internet and social media, to promote Zhuang brocade technique and increase public understanding and interest. Economic incentives are also key. We need to develop an income-multiplication program aimed at increasing the economic income of weavers. By providing training courses on marketing and e-commerce operations, we can help weavers broaden their sales channels and enhance their market awareness. In addition, we should explore new modes of cooperation, such as "artisan + enterprise + market", in order to promote the large-scale production and marketization of the Zhuang brocade technique, and thus raise the weavers' income level and social status.

Discussion

It is found that there are problems in the inheritance of brocade weaving technique, such as the decrease in the number of weavers, the aging of key skill masters, and the low social recognition of brocade weaving technique. In view of these problems, this paper proposes a strategy to incorporate brocade weaving technique into the vocational education system, including the establishment of relevant specialties, the implementation of modern apprenticeship system, deepening the cooperation between schools and enterprises, strengthening the education of cultural self-confidence and value identity, as well as strengthening the publicity and promotion and economic incentives, etc., in order to enhance the level of the skills and social acceptance, to attract more young people to participate in the inheritance, and to achieve a win-win situation for the protection of the skills and the development of the economy.

The drastic reduction in the number of weavers, the aging of key skill masters, and the low social recognition of weavers are the current manifestations of the talent fault crisis in the Longzhou Zhuang brocade weaving technique. This result is both the same and different from the studies of Fan (2019) and Gao et al. (2017), in which they also pointed out that the Longzhou Zhuang brocade weaving technique has problems such as a decrease in the number of inheritors, the disinterest of young people, and the low social status of weavers. However, this study found a difference from them through specific data analysis, which is that the key skill masters are decreasing and aging severely, and this issue is a unique finding of this study.

Economic structural transformation has had a profound impact on the market demand for brocade weaving technique. With the acceleration of modern industrialization, mechanized production gradually replaced traditional handicrafts, leading to a decline in the economic benefits of brocade weaving, and many weavers chose to go out to work as a result, a finding that echoes Wang's (2022) analysis of the decline in the economic benefits of traditional handicrafts.

Changes in family structure likewise had a significant impact on skill transmission. The finding that the younger generation is more inclined to choose modernized, high-yield occupations and lacks interest in traditional crafts that are more time-consuming and less economically rewarding supports Gao, H., Chen, B., & Jiang, Y. (2017).

The population of weavers with key skills, such as "warp-drawing" (threading) techniques, is aging. Similar to Fan's (2019) emphasis on the aging population of skilled weavers and the decline in the number of young practitioners, this study finds that this consistency reinforces the notion that traditional crafts are struggling to attract and retain younger generations. The loss of skilled artisans is a common problem for many traditional crafts, and the complexity of the skill itself and the long learning cycle are not negligible factors. The brocade weaving technique requires a long period of learning and practicing, which undoubtedly increases the difficulty of transmission for young people in the modern fast-paced life. This finding echoes Qian and Huang's (2013) findings on the shortcomings in the ICH education system.

The low social recognition and support for weavers is similar to the observations of Lu (2019) and Wang (2022), who noted that social appreciation and economic incentives are crucial for the sustainability of traditional crafts. The low recognition and support in Longzhou highlights the need for targeted awareness campaigns and policy interventions to improve the status of brocade weavers.

This study proposes specific strategies for integrating brocade weaving into the vocational education system, including the establishment of relevant specialties, the implementation of the modern apprenticeship system, and the strengthening of school-enterprise cooperation. These strategies not only draw on previous research results, such as the "order-type training" and "master studio system" proposed by Ye and Jia (2011), but also combine the actual situation of Longzhou Zhuang brocade weaving technique to propose more innovative solutions. The solution is more innovative. The establishment of the relevant specialization aims to cultivate a new generation of inheritors through a systematic and structured curriculum, a strategy that not only helps to improve the professional skills of the weavers, but also strengthens their cultural identity and sense of pride in the brocade weaving technique.

The implementation of the modern apprenticeship system draws on the essence of the traditional master-apprentice system, combines the advantages of modern vocational education, and ensures the effective transmission of key skills by means of "master-apprentice". This model has been effective in the inheritance of Tujia brocade weaving technique in western Hunan (Gao et al., 2017), and this study further explores the potential of its application in Zhuang brocade weaving technique in Longzhou. Strengthening school-enterprise cooperation not only enhances students' practical skills and market adaptability, but also promotes the in-depth integration of the skills with the market, providing strong support for the industrialization of brocade weaving technique. The implementation of this strategy can help to break the geographical limitation of the inheritance of the skills and realize the wide dissemination and innovative development of the skills.

Vocational education and training, this study builds on Gao, Chen, & Jiang's (2017) research on the role of vocational education in preserving traditional crafts. The strategies proposed, such as integrating brocade weaving technique into vocational school curricula and promoting modern apprenticeship models, are consistent with the recommendations of these scholars. The findings suggest that vocational education can play a key role in bridging the talent gap, although implementation challenges remain.

In summary, from the point of view of the research concept, comparing with the predecessors, the predecessors have made many achievements in brocade weaving technique, cultural inheritance and vocational education, but there are relatively few specialized researches for this place of Longzhou, and even fewer researches from the aspect of the specific role of vocational education in the inheritance of the skills and the path of implementation, so their researches lack of systematicity and comprehensiveness, and they can't combine the inheritance of the brocade weaving technique and the innovation of vocational education Therefore, their research lacks systematic and comprehensive, and cannot closely integrate the inheritance of brocade weaving technique with the innovation of vocational education.

The innovative nature of this study is targeted and comprehensive in the use of research concepts. This study is the first time that the concept of vocational education is used to study Longzhou Zhuang brocade weaving, which has strong regionality and relevance, and can provide specific guidance for local skills inheritance. It is also the first time that this study combines the concepts of talent crisis and vocational education to analyze and guide traditional skills inheritance, local economic development and vocational education innovation, which forms a systematic and comprehensive research paradigm and conceptual framework.

Limitations of this study, the sample size of this study, although diverse, is relatively small, which may limit the generalizability of the findings. In addition, our focus on the Longzhou Zhuang brocade weaving technique means that the findings may not be directly applicable to other traditional crafts. Future research should involve larger sample sizes and explore different cultural contexts to validate and extend these findings.

Recommendations

1. Theoretical recommendations

Using a multidisciplinary research method, combining the theories and perspectives of cultural anthropology, sociology, pedagogy, economics and other disciplines, we comprehensively scrutinize the inheritance and development of the Longzhou Zhuang brocade weaving technique. This interdisciplinary approach helps to explore the complex social, economic and cultural factors behind the inheritance of the skills, and provides theoretical support for the development of more scientific and reasonable protection strategies.

The concepts of conflict and negotiation can be used. Conflict, in the context of Longzhou Zhuang brocade weaving technique inheritance, mainly refers to the various obstacles and contradictions encountered in the process of skills inheritance. Negotiation refers to the process of seeking consensus and solutions in the midst of conflicts and disagreements. This process is particularly evident in the context of globalization.

2. Policy recommendations

Vocational education institutions should design and implement a comprehensive set of policies to support the integration of traditional crafts into vocational education curricula, including the establishment of specialized courses and disciplines focusing on traditional crafts in vocational institutions.

Governments should encourage young people to take up traditional craft-related occupations by providing financial incentives, such as grants and subsidies, as a means of alleviating the economic pressures faced by these occupations.

Vocational institutions should proactively seek opportunities for collaboration between schools and enterprises, and promote partnerships between educational institutions and industry stakeholders to increase opportunities for hands-on training and to ensure that vocational education programs are closely aligned with industry needs.

3. Practical recommendations

Vocational education institutions should develop specialized curricula and lesson plans, such as the "Tutorial on the Preparation of Zhuang Brocade", to teach the traditional craft in a comprehensive manner, thus providing students with an in-depth and comprehensive learning experience that will help preserve brocade weaving technique.

Modern apprenticeship systems can be implemented in both modern vocational institutions and enterprises, allowing experienced weavers to mentor young apprentices to ensure the smooth passing on of skills.

Brocade production workshops should utilize modern marketing techniques, such as social media and e-commerce platforms, to enhance the visibility and market competitiveness of traditional crafts and open up new economic opportunities for traditional artisans.

References

Fan, D. Z. (2019). *The study on the Zhuang brocade weaving skills of Longzhou, Guangxi.*Research Article. College:Guangxi minzu University.

Gao, H., Chen, B., & Jiang, Y. (2017). Countermeasures for the development of vocational education in intergenerational inheritance of rural handicrafts: Taking the Tujia brocade skill in western Hunan as an example. *Vocational Education Research.* (12), 5-9.

Lu, Q. (2019). Analysis of the origin, evolution, and skill inheritance of Zhuang Brocade. *Art Review*.

Ma, H. (2007). The aesthetic art and inheritance of Zhuang brocade. *Journal of Hunan Agricultural University (Social Science Edition)*. 8 (4), 95-97.

Qian, Y., & Huang, J. (2013). Discussion on the current situation and training mechanism of intangible cultural heritage talents. *Journal of Nanjing Arts Institute (Fine Arts and Design Edition)*.

Sun, J., Shi, Z., & Wang, Q. (2023). The logical starting point, model construction, and promotion strategy of diversified talent cultivation for traditional handicrafts in vocational colleges. *Education and Vocation.* 7,44-49.

Wang, M. (2022). Research on the inheritance and development of Guangxi Longzhou Zhuang brocade craft. *Light Textile Industry and Technology.* 4, 99-101.

Ye, S., & Jia, L. (2011). Research on the talent training mode of inheriting and innovating traditional handicraft skills-Taking Suzhou embroidery as an example. *Chinese Vocational and Technical Education*. 5, 71-73.

The Zhuang Nursery Rhymes in Guangxi: Local Wisdom, Cultural Protection and Inheritance

Chuanyan Wu and Sitthisak Champadaeng
Mahasarakham University, Thailand
Corresponding Authors E-mail: 761077532@qq.com

****

Abstract

As an important part of traditional Zhuang culture, Zhuang nursery rhymes play an important social and cultural function in the process of the historical development of Zhuang society, showing a distinctive national style and local wisdom, especially in the Guangxi region. This research aimed to study: (1) The local wisdom contained of Zhuang nursery rhymes in Guangxi. (2) The problems and guidelines on the protection and inheritance of Zhuang nursery rhymes in Guangxi. This research mainly adopts qualitative research methods. The research tools used mainly include basic surveys, observations and interviews. 5 key informants, 8 casual inforinants and 18 general informants were selected. The data was collected through written documents and field work, then organized and analyzed, and presented using descriptive analysis method. The results of the research are as follows: (1) Zhuang nursery rhymes in Guangxi are an important carrier for inheriting Zhuang culture and wisdom, and contain local wisdom in cultivating moral values, regulating interpersonal relationships, inheriting culture and traditional customs, and using nature for practice and creation. (2) At present, the protection and inheritance of Zhuang nursery rhymes in Guangxi is facing the problems of aging singers, weak inheritance consciousness, lack of language carriers, and single dissemination methods and contents. By analyzing the factors that caused the problem, the following guidelines are proposed: enhance the awareness of cultural identity and inheritance, improve the status of the Zhuang language as the mother tongue, innovate the dissemination methods and contents of Zhuang nursery rhymes, and give play to the guiding and supporting role of the government. The results of this research have certain reference value for government departments to formulate cultural inheritance policies, for researchers to conduct further in-depth studies of Zhuang nursery rhymes, for analyses of nursery rhymes of other ethnic groups, and for the creative development of cultural industries.

Keywords: Zhuang nursery rhymes in Guangxi; Local wisdom; Cultural identity; Cultural protection and inheritance

* Received: March 24 2024; Revised: April 17 2024; Accepted: April 18 2024

Introduction

Nursery rhyme is a form of children's literature. It has become an important part of children's enlightenment with its short form, simple language and easy-to-understand meaning. This kind of literary form includes not only the children's self-composed and self-sung works, but also the works imitated by adults. (Chen, 2020). Nursery rhymes have been created in the initial stage of human civilisation. All countries and ethnic groups in the world, even those without written texts, have a large number of nursery rhymes, which are sung by word of mouth and have become an indispensable element in the culture of ethnic groups all over the world.

As the most populous ethnic minority in China, the Zhuang people have a rich history and cultural heritage. In the course of its long historical development, the Zhuang people have created a series of Zhuang nursery rhymes with unique ethnic characteristics by combining their own life practices and production activities (Qin, 2018). As a branch of nursery rhymes, Zhuang nursery rhymes, with Zhuang as the language carrier, have been passed down from generation to generation in the Zhuang-inhabited areas of Guangxi, Guangdong, and Yunnan in China, Especially in Guangxi, as the most densely populated area of the Zhuang, Zhuang nursery rhymes have been sung most widely and have the longest history.

Zhuang nursery rhymes are closely related to the social and cultural environment of the Zhuang. They come in a variety of categories, including lullabies, game songs, counting songs, question-and-answer songs, tongue twisters and riddle songs. They usually have simple and clear language, beautiful melodies and vivid images (Wei, 1988). People are good at using the rhetorical techniques of simile, personification, hyperbole and prose in the process of creating nursery rhymes. These rhetorics are often combined with things in the Zhuang countryside, making them more strong Zhuang flavour while being artistic and interesting (Yang, 2017). With children as the main audience, Zhuang nursery rhymes convey knowledge and reasoning in an entertaining way.

Zhuang nursery rhymes are an important part of the traditional culture of the Zhuang people and contain the rich local wisdom and culture of the Zhuang people. It is deeply rooted in the cultural soil of the Zhuang people, truly and vividly reflecting the cultural patterns and cultural traditions of the region where the Zhuang people are located, preserving and conveying the living patterns, folk customs, religious beliefs, moral etiquette, values and other aspects of the Zhuang people (Qin, 2019). Through chanting nursery rhymes, children can gradually understand and identify with the cultural traditions and values of their own ethnic group, thus forming a unique sense of national identity.

However, under the impact of the modernisation process and the multicultural environment, Zhuang nursery rhymes are facing serious transmission challenges. The influx of foreign cultures, changes in living habits and shifts in values, as well as the immaturity of the Zhuang writing system, have put this traditional cultural form at risk of gradual marginalisation or even extinction (Pan, 2021; Luo, 2019). After checking the literature review, it is found that there are fewer studies on Zhuang nursery rhymes, and the scope of the research mainly focuses on the study of linguistic features and content, moral education function, and the analysis and comparison of specific single nursery rhyme texts (Tan, 2018; Yang, 2016; Qin, 2020; Pan, 2022; Li, 2017). The collection and organisation of Zhuang nursery rhymes is also unsatisfactory, with many still existing in various parts of the folklore in a fragmented manner.

This research is committed to further protecting and inheriting Zhuang nursery rhymes. Through field surveys, some Zhuang nursery rhymes scattered in Guangxi were collected, arranged and analyzed. On this basis, this research starts from the perspective of cultural studies, digs deep into the local wisdom contained in the Zhuang nursery rhymes in Guangxi, and discusses the main problems faced in the process of protection and inheritance as well as the corresponding solution guidelines. It is expected that this research will inject new academic content into the field of Zhuang nursery rhymes, and at the same time contribute to the enhancement of the cultural identity of the Zhuang people, the promotion of the effective protection of the traditional Zhuang culture, and the comprehensive revitalisation of the Zhuang culture.

Research Objectives

1. To study the local wisdom contained of Zhuang nursery rhymes in Guangxi.
2. To study the problems and guidelines on the protection and inheritance of Zhuang nursery rhymes in Guangxi.

Research Methodology

1. Research methodology

In this research, a qualitative research method was used, and Fulie Village in Mashan County, Nanning City, Guangxi Province, China, was chosen as the location for the fieldwork. The village is a hereditary Zhuang village that retains a relatively complete and representative Zhuang cultural identity. This will help to explore in depth the local wisdom contained of Zhuang nursery rhymes in Guangxi and analyse the existing problems, and then propose guidelines for their protection and inheritance.

2. Source of data

There are two main sources of data for this research: first, primary data collected through fieldwork, including records of basic surveys, observations and interviews, which provide rich field materials for this research. The second is secondary data obtained from written documents, such as relevant historical documents, research reports and government announcements, which provide the necessary background and supporting information for this research.

3. Population and sampling

The target population of this research is members of the Guangxi Zhuang community. Sample selection was done using purposive sampling, and three types of participants were selected: firstly, 5 key informants, who are officials from the local government's cultural department and researchers of Zhuang language and culture. Secondly, 8 casual informants, who are local people who can sing and teach Zhuang nursery rhymes. Finally, 18 general informants, who are local villagers representing different age groups.

4.Data collecting

Data collection was mainly carried out through basic surveys, observations and interviews. The basic surveys include literature survey and preliminary fieldwork, which were used to obtain relevant information such as background information of the Zhuang community and the study of Zhuang nursery rhymes. The observations were used to understand the daily life, habits and culture of local Zhuang people, and to record the practice of Zhuang nursery rhymes in the daily life of Zhuang people. Interviews were conducted with different types of

informants to gain insights into their perceptions, experiences and attitudes towards the local wisdom, protection and inheritance of Zhuang nursery rhymes.

5. Analysis of data

In the process of data analysis, the conceptual framework will be used as a guide. The data obtained will first be initially categorised and organised according to the research objectives. Through the transcription and coding of the interviews, combined with the observation and survey data, the local wisdom and culture in Zhuang nursery rhymes, as well as the challenges and strategies faced in the process of protecting and inheriting them, will be identified and explained. In addition, data collected from different sources will be validated and analysed using The triangulation technique to ensure the accuracy and reliability of the research. Finally the results of the research are presented in the form of descriptive analyses.

Research Conceptual Framework

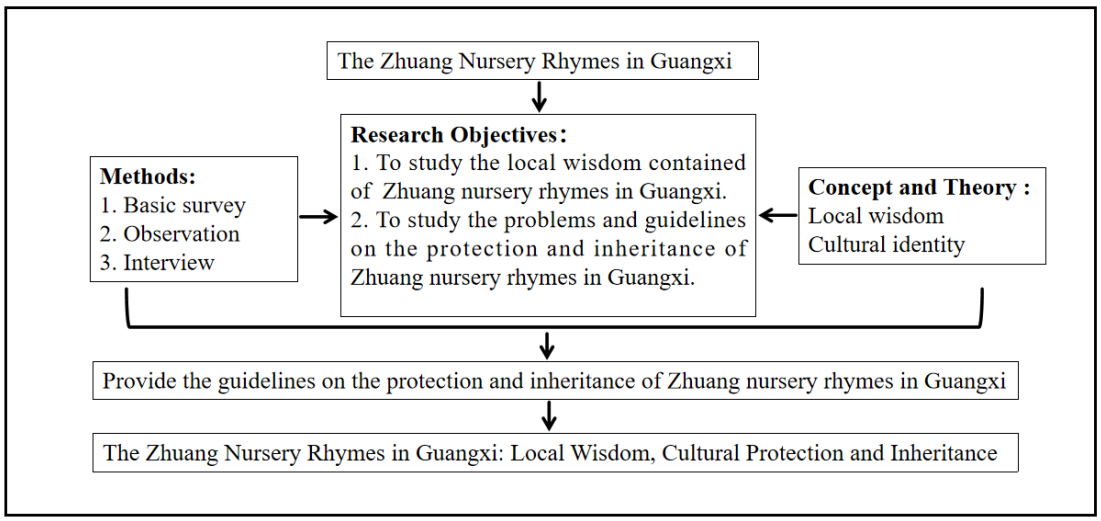

Figure 1: Research Conceptual Framework

Results

1.The local wisdom contained of Zhuang nursery rhymes in Guangxi

In this part, the author mainly obtained data through both literature and fieldwork. The author conducted a fieldwork on the village of Fulei in Guangxi, China, and collected, classified and organised some of the local Zhuang nursery rhymes through visits. In the process, key aspects of the local social structure, production and living practices, customs and habits, and cultural traditions were also observed and understood in depth. At the same time, the author conducted an in-depth analysis of the collected Zhuang nursery rhymes in the context of the socio-economic background, natural environmental features and deep cultural heritage of the Zhuang region in Guangxi. The results of this research show that these nursery rhymes demonstrate the rich and unique local wisdom of the Zhuang people in multiple dimensions, which can be summarised in the following four aspects, as shown in Table 1.

Table 1: Overview of local wisdom contained of Zhuang nursery rhymes in Guangxi

Wisdom category: Cultivating moral values. **Content:** Hard work, optimism, integrity, honesty, etc. **Sample nursery rhymes and providers:** *Transplant Rice Seedlings* (Zhenliang Luo), *The Little Sparrow Stealing Food* (Zhenke Luo).
Wisdom category: Regulating interpersonal relationships. **Content:** Family relationships, social relationships. **Sample nursery rhymes and providers:** *Clapping Hands, Dividing Pears* (Zhenliang Luo), *Sharing the Grapefruit* (Zhenda Luo), *Little Brother Little Siste* (Zhenda Luo), *Asking Auntie for Eggs* (Zhenda Luo), *The Round Moon* (Zhenliang Luo).
Wisdom category: Inheriting culture and traditional customs. **Content:** Cultural heritage education, food culture, festival customs. **Sample nursery rhymes and providers:** *Song of Persuasion* (Zhenliang Luo), *Sifting Rice Bran* (Meiqin Huang), *The Swing Is Vibrating* (Meiqin Huang), The *Song of Cattle* (Zhenliang Luo), *Debris Flies into the Eyes* (Meiyu Huang).
Wisdom category: Using nature for practice and creativity. **Content:** Knowledge of agricultural production, traditional skills, herbal therapy. **Sample nursery rhymes and providers:** *The Cuckoo Heralds Spring* (Zhenke Luo), *White Spotted Cloth* (Haiyan Huang), *Playing with Ants* (Haiying Li).

What follows is a specific analysis of the content of these four types of local wisdom that are embedded.

1.1 Wisdom of cultivating moral values

The moral values of the Zhuang are deeply rooted in the cultural, social and personal belief systems of the Zhuang, and play a central role in shaping the character and moral behaviour of Zhuang people. Zhuang nursery rhymes contain deep local wisdom in fostering moral values. With vivid images and close-to-life scenes, these nursery rhymes convey core values such as hard work, integrity and honesty to children in order to promote the development of their personal qualities.

The Zhuang are a rice-farming people who rely on agricultural labour to achieve self-sufficiency. In the traditional conception of the Zhuang people, hard work is the key to a long and secure life. Therefore, the Zhuang people regard the virtue of hard work as an indispensable part of moral education, such as the following Zhuang nursery rhyme, "*Transplant Rice Seedlings*" was collected from the fields and goes like this: "Sister Rice Seedling, you're so lucky, you're traveling in a sedan chair. My feet are as hot as fire, The water in the field soaks through my robes. Sister Rice Seedling, grow up quickly. Sister Rice Seedling, you'll soon become strong. I look forward to your golden rice." This nursery rhyme depicts the image of a farmer's hard work in transplanting rice seedlings, reflecting the Zhuang people's reverence for agricultural production. In the form of a nursery rhyme, the Zhuang forefathers showed children the deep emotion of the Zhuang people with the land and nature, and also conveyed the spiritual power of hard work, resilience and optimism. "*The Little Sparrow Stealing Food"* : "Little sparrow, with a sharp beak, flying to steal rice from people. Beware of being caught one day, I'll shave your head bald." This nursery rhyme, on the other hand, uses the image of an animal to warn children that getting something for nothing and stealing are shameful behaviours, and educates them to be responsible and disciplined people.

1.2 Wisdom in regulating interpersonal relationships

In their long-term production and living practices, the ancestors of the Zhuang people have accumulated a wealth of wisdom in dealing with interpersonal relationships. This wisdom is reflected in the depiction of family and social relationships in Zhuang rhymes, which are passed down and expressed through the unique cultural form of Zhuang rhymes, in order to promote the harmony of interpersonal relationships.

In terms of family relations, Zhuang society is deeply influenced by the Confucian culture of filial piety. When dealing with grandchildren and parent-child relationships, the virtues of filial piety and respect for elders and love for the elderly are emphasised, such as in the Zhuang nursery rhyme "*Clapping Hands, Dividing Pears*", which reads: "Give the red ones to grandpa, give the bigger ones to grandma, give the best ones to mom and dad, keep the smallest one for myself." This highlights the cultural environment in which the Zhuang focus on filial piety in daily life. When dealing with sibling relationships, Zhuang nursery rhymes advocate the family ethic of mutual assistance and respect. The nursery rhyme "*Sharing the Grapefruit*" in which "Elder brother cut the flesh of the grapefruit, one for his younger brother, one for his younger sister." This conveys the way of living in harmony through the depiction of the daily life of sharing the grapefruit.

Zhuang nursery rhymes also reflect important wisdom in dealing with broader social relationships. When dealing with classmates and friends, Zhuang nursery rhymes convey the social norms of unity, love, modesty and order. For example, in "*Little Brother Little Sister*" : "Little brother, little sister, get up early, don't snooze, do morning exercises, stand in line, sit in rows, eat fruits, stand in rows, sing well……", children are taught these social norms through the regulation of daily behaviour. In terms of neighbourhood relations, Zhuang nursery rhymes also demonstrate the community spirit of mutual help and reciprocity, and harmonious coexistence. In particular, the "go liemz" mentioned in "*Asking Auntie for Eggs"* is a social practice of the Zhuang that continues to this day. During busy farming seasons, neighbours help each other to enhance their friendship. In dealing with host-guest relationships, Zhuang nursery rhymes also highlight the ethnic tradition of hospitality and respect for guests, as seen in the nursery rhyme "*The Round Moon*" : "The moon tonight is as round as a jade plate, we have guests visiting our home. We want a chicken leg to coax my grandson, a muntjac leg is used to entertain guests. After a pleasant conversation and dinner, we take the guests to the entrance of the village." It is vividly reflected in.

1.3 Wisdom of inheriting culture and traditional customs

As part of their cultural heritage, Zhuang nursery rhymes harbour the wisdom of passing on culture and traditional customs, conveying knowledge related to specific cultural activities. They often incorporate elements of daily life and traditional practices to teach Zhuang children about the culture, customs and rituals that have shaped their society.

Zhuang nursery rhymes convey a sense of cultural identity and tradition between generations. For example, "*Song of Persuasio*n" : "Dung beetles roll their droppings and leave traces , Nowadays Zhuang people have writing. Teach your children and grandchildren to learn more, don't be a white cow and go wandering around ." Through the allusion to the dung beetle making words and the analogy of the white cow, it emphasises the importance of cultural inheritance, reflecting the Zhuang people's perseverance and inheritance of their long history and unique culture. Meanwhile, "*Sifting Rice Bran*" : "Sifting rice bran, frying ciba, wrapping glutinous rice." and "*The Swing Is Vibrating*" : "The swing is vibrating, we are

making ciba. Some use sesame seeds as fillings, some use mugwort leaves to make gnocchi. Some use a steamer to steam, Some are fried in pan. Make zongzi in the twelfth month of the lunar calendar, and send it to relatives next month." The above two nursery rhymes vividly depict the production scenes of the traditional food culture of the Zhuang people, such as the production of glutinous rice, ciba and zongzi. The Zhuang people have a long history of growing glutinous rice. These Zhuang specialities made of glutinous rice as the main ingredient have become a cultural symbol, demonstrating the dietary customs and cultural traditions of the Zhuang people.

In addition, Zhuang nursery rhymes carry a wealth of festival customs, reflecting the social culture and psychological state of the Zhuang. Among them, the Cattle Soul Festival is one of the important festivals unique to the Zhuang. In "*The Song of Cattle" : "*Eighth of the fourth lunar month is coming, it's time to cattle soul festival! I have respect for the cattle, I take off the oxbow. let you take a breath, let you have a rest. let you eat something good, listen to my song of cattle." The celebratory scene of the Cattle Soul Festival depicted in this nursery rhyme not only embodies the distinctive characteristics of Zhuang farming culture, but also carries the significance of national identity and cultural inheritance. And in the nursery rhyme "*Debris Flies into the Eyes*" : "Debris flies into the eyes, ask the flower lady to picked it out. Let's kill pigs tomorrow, kill chickens the day after tomorrow. Debris come out together." The beliefs and rituals of the "Flower Lady" mentioned in the nursery rhyme reveal the profound practice of the Zhuang people in maintaining and passing on the culture of their ethnic groups through beliefs and rituals.

1.4 Wisdom of using nature for practice and creativity

As a carrier of cultural inheritance, Zhuang nursery rhymes contain the local wisdom of practice and creation using nature. These nursery rhymes not only impart knowledge about the use of natural resources, but also cultivate children's creativity and practical ability, reflecting the valuable experience accumulated by the Zhuang people in the process of living in harmony with nature.

For example, the Zhuang nursery rhyme "*The Cuckoo Heralds Spring*" : "Cuckoo Cuckoo Cuckoo, the cuckoo is chirping, spring is coming. The seedlings sprout in the Rain Water, the beans come out in the Spring Equinox. Rice transplanting season starts in early February, rice planting begins in March. Don't miss the farming season, only in autumn can we have a good harvest." By depicting the connection between the cuckoo and spring, the nursery rhyme vividly conveys the close connection between agricultural production and the 24 solar terms. This not only helps children understand agricultural knowledge, but more importantly, passes on the experience and wisdom of agricultural production in the Zhuang region, which is adapted to the time and place. Meanwhile, "*White Spotted Cloth*" : "Dots are scattered on the cloth, connected to form a flower. Become a tree again, there are also small animals. The cloth is fully dyed, make clothes, shoes and socks." This nursery rhyme, on the other hand, shows the mastery of traditional Zhuang skills and the uniqueness of ethnic wisdom by depicting the process of making white-spotted cloth. In the process of making white-spotted cloth, glutinous rice is finely ground into a paste, dipped into the white cloth with the help of bamboo sticks to outline the pattern, and dyed with indigo, a plant dye unique to the Zhuang region of Guangxi. This traditional technique is a product of the harmonious coexistence between the Zhuang people and the natural environment, and is preserved and passed on to the next generation through the singing of nursery rhymes.

The Zhuang region of Guangxi has a favourable natural ecological environment, which is rich in precious plants with medicinal properties. The wisdom of the Zhuang people in using plants to cure diseases is also contained in the Zhuang nursery rhymes. In these nursery rhymes, specific plants and their therapeutic properties are skilfully conveyed, providing valuable insights into herbal remedies. For example, in the following rhyme "*Playing with Ants*" : "Mom, her throat hurts, grandpa go to the mountains to collect herbs. The paulownia fruit to help soothe, the couch-grass can also cure ailments." The paulownia fruits and the couch-grass mentioned here are traditionally used for their medicinal properties as a kind of medicinal plant with the effects of resolving phlegm, relieving coughs, reducing inflammation, and relieving pain, and they are used by the Zhuang people to treat a number of sore throats and other ailments. These nursery rhymes not only connect children with nature, but more importantly, they emphasise the importance of the wisdom of using plants as remedies in sustainable and holistic healthcare practices.

In summary, Zhuang nursery rhymes in Guangxi are deeply rooted in the local cultural heritage and demonstrate their rich local wisdom in the above four areas. These nursery rhymes act as a moral compass in life, transmitting to children personal values and ethical principles unique to the Zhuang people, thus promoting personal moral qualities. They also provide guidance for establishing and maintaining harmonious interpersonal relationships, thereby promoting family and social harmony and enhancing group cohesion. It plays a key role in the preservation and dissemination of cultural traditions and customs and in the maintenance of the Zhuang identity. In addition, the skilful integration of nature into the narratives of the nursery rhymes provides valuable insights into sustainable practices and the creative use of natural elements.

2. Problems and guidelines on the protection and inheritance of Zhuang nursery rhymes in Guangxi.

In this part, the author collects, organizes and analyzes the data from literature survey and field survey, summarizes the current problems in the protection and inheritance of Zhuang nursery rhymes in Guangxi, and analyzes the factors affecting their protection and inheritance, and finally aims to propose guidelines for its protection and inheritance.

2.1 Problems on the protection and inheritance of Zhuang nursery rhymes in Guangxi.

This research conducted interviews with the interviewees on the theme of the protection and inheritance of Zhuang nursery rhymes in Guangxi, and the interview data is shown in Table 2.

Table 2: Problems on the protection and inheritance of Zhuang nursery rhymes in Guangxi

Interviewee	Viewpoint
1	I am worried about the inheriting of the Zhuang nursery rhymes as young people are no longer interested in them， and the singers are mainly those of us who are over 60 years old.
2	I don't teach my children to sing Zhuang nursery rhymes, nor do I use them in my education; they prefer to play mobile phones and computer games.
3	I don't know much about Zhuang nursery rhymes and find them monotonous compared to modern music.

4	In schools, students no longer learn Zhuang rhymes and some children no longer speak Zhuang.
5	The inheritance of Zhuang nursery rhymes faces the crisis of missing language carriers, and many young parents no longer use Zhuang as the main language for their children to learn.
6	Zhuang nursery rhymes can be disseminated through modern media, but at present the content is small and unattractive.

According to the analysis of the interview data and combined with the literature, the author found that in the current social and cultural context, Zhuang nursery rhymes in Guangxi are facing multiple protection and inheritance problems, mainly including the following aspects.

(1) Aging of singers. At present, the people who can sing Zhuang nursery rhymes are mainly old people, and few young people, especially children, can sing them. This bifurcation in the age of singers will lead to a break in the intergenerational transmission of Zhuang nursery rhymes. The number of singers of Zhuang nursery rhymes is decreasing year by year as the older singers of these rhymes die of old age and illness.

(2) Weak awareness of inheritance. In the survey on the attitude of passing down Zhuang nursery rhymes, the author found that more than half of the people chose "no" and "indifferent" to the question of "whether they will use Zhuang nursery rhymes in the education of the next generation". ". At the same time, people preferred electronic products and special interest classes to take the place of Zhuang nursery rhymes in family education. This shows that the status of Zhuang nursery rhymes in family child-rearing has seriously declined, and the atmosphere of their family inheritance has been seriously lost, with people lacking the awareness of active inheritance.

(3) Lack of language carrier. As the language carrier of Zhuang nursery rhymes, the use of the Zhuang language is becoming more and more worrying. With the popularisation of Mandarin Chinese, the frequency of using Zhuang has decreased. Many young parents no longer take Zhuang as the main language for their children to learn, and the younger generation is generally unwilling to speak, can't speak or even can't understand Zhuang, which will lead to the inheritance of Zhuang nursery rhymes facing language barriers.

(4) Single dissemination method and contents. With the development of science and technology and the popularity of modern communication methods, the aesthetic interests and cultural concepts of Zhuang people are changing. At present, the dissemination methods and contents of Zhuang nursery rhymes are relatively single, lacking innovation and diversity. Although the traditional way of oral and mental transmission has a certain communication effect, it is a single way, and it is difficult to meet the diversified needs of people in the modern society. At the same time, the content of nursery rhymes lacks a sense of the times and innovation, making it difficult to attract a wider audience.

2.2 Factors leading to problems on the protection and inheritance of Zhuang nursery rhymes in Guangxi

In order to explore the cactor of the above problems, the author conducted corresponding interviews with the interviewees, and the interview data is shown in Table 3.

Table 3: Factors leading to problems on the protection and inheritance of Zhuang nursery rhymes in Guangxi

Interviewee	Viewpoint
1	The weak sense of Zhuang cultural identity is one of the reasons for the problems in the inheritance of Zhuang nursery rhymes.
2	It feels that people's interest in and awareness of the transmission of Zhuang culture and nursery rhymes is not as strong as it used to be, probably due to the influence of modernisation.
3	Schools should teach more about Zhuang culture because the younger generation knows very little about it.
4	Nowadays, learning to speak Mandarin Chinese is required in schools and public places, so we also pay more attention to our children's Chinese language learning.
5	Bilingualism and the Zhuang curriculum were cancelled more than ten years ago, and Chinese language teaching is now required.
6	Modern people like to use mobile phones and computers to learn and communicate through the Internet, and they like creative content. Zhuang nursery rhymes have not kept up with modern demands.
7	The current lack of government policy and funding for the transmission of Zhuang nursery rhymes is also an important factor.

Through analysing the interview data and literature, the author found that the factors leading to the above problems mainly include the following:

(1) The weakening of the cultural identity of the Zhuang people. With the development of modernisation and the collision of multiple cultures, the traditional culture of the Zhuang region has been impacted by foreign cultures. People's life and entertainment styles and concepts have changed dramatically. At the same time, due to the relative lack of education on traditional Zhuang culture in the education system, the younger generation lacks understanding and recognition of Zhuang culture. This is an important internal and external factor that causes the intergenerational transmission rupture of Zhuang nursery rhymes and people's weak sense of inheritance.

(2) Language transfer. In the Zhuang community, due to multiple factors, the Zhuang people are gradually switching from Zhuang to Chinese as a medium of communication. This phenomenon is partly attributed to the vigorous promotion of Mandarin Chinese at the national level, which has led to a rise in the importance of Chinese language learning in family education and neglect of the Zhuang language heritage. At the same time, the lack of educational resources in the Zhuang region and differences in family education concepts have also deprived the younger generation of the opportunity to learn and use the Zhuang language in depth.

(3) Limited modes of dissemination and insufficient innovation in content. There are two main reasons why the dissemination of Zhuang nursery rhymes and their contents are single. On the one hand, the traditional way of dissemination is limited by time and space and cannot cover a wider audience. On the other hand, creators and disseminators lack innovative awareness and ability to create more contemporary and attractive nursery rhymes.

(4) Lack of government guidance and support. As an authoritative management organisation, the government plays an important role in the protection and inheritance of Zhuang culture and its nursery rhymes. In recent years, although Guangxi attaches importance to the protection of cultural heritage and has listed 914 intangible cultural heritages between 2007 and 2020, and both national and local governments have enacted relevant cultural regulations, there is a lack of policy guidance and financial support for Zhuang nursery rhymes. This has seriously constrained the preservation and transmission of Zhuang nursery rhymes as intangible cultural heritage.

2.3 Guidelines on the protection and inheritance of Zhuang nursery rhymes in Guangxi

Through interviews, different interviewees put forward valuable suggestions for the protection and inheritance of Zhuang nursery rhymes in Guangxi. The specific contents are shown in Table 4.

Table 4: Suggestions on the protection and inheritance of Zhuang nursery rhymes in Guangxi

Interviewee	Viewpoint
1	I believe that education and publicity should be used to enhance the Zhuang people's sense of cultural identity and inheritance.
2	Encourage children to speak Zhuang at home, offer Zhuang language courses in schools, and organise Zhuang language activities to improve the learning and use of the language.
3	Interesting content and modernised and diverse communication methods will attract more young people.
4	Include Zhuang nursery rhymes in school education to cultivate students' interest in and identification with their own culture.
5	The government should increase support for the inheritors of Zhuang nursery rhymes and organise related activities and competitions.
6	The government needs to formulate more specific policies to guide and support the protection and inheritance of Zhuang nursery rhymes.

Combining the views of the interviewees in Table 4 and the author’s previous research results, the author puts forward the following guidelines to better protect and inherit Zhuang nursery rhymes in Guangxi .

(1) Enhancement of cultural identity and heritage awareness. Feng Tianyu (2001) proposes that cultural identity is the affirmation of traditional cultural values within a group and the distinction between different cultures. Currently, Zhuang culture faces the challenge of weakened identity, which poses a serious threat to the inheritance of Zhuang nursery rhymes. For this reason, we must take active measures to strengthen the education and promotion of traditional Zhuang culture. This will not only help improve people's understanding of Zhuang culture, but also stimulate the cultural consciousness and sense of identity of the Zhuang people. Especially in the context of multiculturalism, young people should be guided to clarify their own cultural orientation, deeply understand the cultural value of Zhuang nursery rhymes, and raise their awareness of their inheritance. This is a key internal measure to prevent the rupture of Zhuang nursery rhymes in intergenerational transmission.

(2) Enhance the status of the Zhuang language as the mother tongue. Under the multicultural language environment, the status of Zhuang as the mother tongue of the Zhuang people is threatened. As an important language carrier for the transmission of Zhuang nursery rhymes and culture, Zhuang language should be taken seriously. At the same time, it should be made clear that advocating Zhuang as the mother tongue does not conflict with the learning and use of other languages. In order to protect and pass on the Zhuang language, multifaceted measures need to be taken. Firstly, Zhuang language education should be strengthened to improve the younger generation's mastery of the Zhuang language. It should be popularised and promoted through the introduction of Zhuang language courses in schools and the organisation of Zhuang language training courses. Secondly, in family education, parents should be encouraged to create a good family context for their children to communicate in the Zhuang language. In addition, the development of Zhuang language learning software and applications using modern technology is also an important way to help young groups learn Zhuang language effectively.

(3) Innovate the dissemination methods and contents of Zhuang nursery rhymes. In terms of dissemination methods, traditional forms and modern technology should be combined. For example, Zhuang nursery rhymes should be promoted through bilingual books, family education, school curricula and new media digital platforms, so as to break the time and space limitations and promote the widespread dissemination of Zhuang nursery rhymes and culture. In terms of content, traditions should be respected while innovative ways of expression should be used. Creators can make innovative adaptations to the content of nursery rhymes and incorporate modern elements to make them more attractive. For example, they can combine the elements of popular music to compose songs and music for nursery rhymes, and they can also combine nursery rhymes with animation, film and television industries to develop cultural products with more market potential.

(4) Give full play to the guiding and supporting role of the government. The government plays a key role in the protection and inheritance of Zhuang nursery rhymes in a multicultural context. Through directional guidance, the government can explore effective paths for intangible inheritance and strengthen the protection of inheritors, including the awarding of honors, financial support, and training of new inheritors, to alleviate the problem of intergenerational inheritance rupture. At the financial and institutional levels, the government needs to coordinate investment, formulate relevant development and protection systems, and establish a specialized agency to be responsible for the collection, arrangement and archiving of nursery rhymes, and supervise the implementation of protection measures. In addition, the government should also play a publicity role to attract all sectors of society to participate in the protection of traditional culture, build a cultural platform, and explore effective ways to combine culture and economy.

In summary, the current Zhuang nursery rhymes in Guangxi are facing urgent inheritance challenges. This part discusses its protection and inheritance to provide theoretical support and practical guidance for the effective protection and inheritance of Zhuang nursery rhymes, which is of great significance for the protection and inheritance of traditional Zhuang culture.

Discussion

In this research, through systematic fieldwork and literature analysis, the Zhuang nursery rhymes in some Guangxi regions were collected, collated and analysed, and explored to derive the unique local wisdom of the Zhuang people of Guangxi, as expressed in the cultivation of moral values, the regulation of interpersonal relationships, the inheritance of culture and traditional customs, as well as the use of nature for practice and creativity. The Zhuang people have acquired valuable local wisdom through their interactions with the surrounding environment, society and others in the course of their socio-historical development. This local wisdom is the cultural and intellectual heritage of the Zhuang people, which has been passed down through the recording and singing of Zhuang nursery rhymes, and its full utilisation will contribute to the development of Zhuang society and culture. This is consistent with the principles applied to the concept of local wisdom. According to Davis (2009), local wisdom refers to the knowledge and wisdom developed and accumulated over generations in a particular community or culture. It includes not only knowledge but also understanding of life, values, moral codes and social interactions. In addition, Levinson (1996) viewed local wisdom as an important component of cultural identity and resilience in individual communities, and an in-depth understanding of how communities develop and apply their knowledge can enable them to flourish in their unique environmental and cultural contexts.

At the same time, this study reveals the key problems faced by Guangxi Zhuang nursery rhymes in the process of preservation and transmission, including the ageing of the singers, the weak awareness of transmission, the lack of language carriers and the singularity of the mode and content of transmission. These problems are rooted in the impact of foreign cultures on the indigenous Zhuang culture in the process of modernisation and the resulting weakening of the Zhuang cultural identity. This echoes previous studies. Luo (2019) also emphasises the negative impact of the imbalance between foreign and local cultures. In addition, this research highlights that language transfer, restricted modes of communication and lack of content innovation, as well as lack of government guidance and support, are also important factors in the creation of problems.

In response to the above problems, this research proposes that enhancing the cultural identity and heritage awareness of the Zhuang people is an inherently key measure from the perspective of cultural identity. In the multicultural context of modern society, emphasising cultural identity is conducive to maintaining cultural identity and diversity. This echoes the principles of cultural identity theory, and Williams (2011) argues that culture conveys the message of identity, and when different cultures interact with each other, "identity" is the first issue to be resolved, but the resolution of this issue requires a slow process of construction. identity is the internalisation of social actions into a sense of inner identity, which is then put into action to gradually create a strong cultural identity.

At the same time, the protection of the language carrier of Zhuang nursery rhymes can be ensured by upgrading the status of the Zhuang language as the mother tongue, innovating the dissemination methods and contents of Zhuang nursery rhymes to adapt to the spiritual and aesthetic needs of modern people, and exerting the guidance and support of the government to ensure the correct direction and the implementation of the measures in place, which can provide a strong support for the protection and development of Zhuang nursery rhymes. The implementation of these measures requires the participation and synergy of multiple forces, including families, schools, society and the government. Pan (2021)

demonstrated the great potential of multi-party co-operation in the transmission of Zhuang nursery rhymes, which provides a useful reference at the practical level. And future research can further explore the effectiveness of the implementation of these responses and the challenges they may face.

Recommendation

The results of this research show that Zhuang nursery rhymes in Guangxi are produced in the production practice and daily life of the Zhuang people, and are an important carrier of Zhuang cultural identity and inheritance. They contain the rich local wisdom of the Zhuang people with national characteristics. These local wisdoms have been passed down through generations of Zhuang nursery rhymes, which have shaped the character, culture and relationship with the natural world of the Zhuang people.

However, under the development of modern society, changes in lifestyles, and the impact of foreign cultures, the protection and transmission of Zhuang nursery rhymes in Guangxi are facing serious challenges. To cope with these challenges, this research proposes countermeasures such as enhancing the awareness of Zhuang cultural identity and inheritance, upgrading the status of the Zhuang language, innovating the dissemination methods and contents of Zhuang nursery rhymes, and strengthening government guidance. It aims to enhance public awareness of the value of Zhuang nursery rhymes, stimulate community participation in nursery rhyme protection and inheritance, and promote the sustainable development of Zhuang culture in modern society.

Based on this research's analysis of the local wisdom of Zhuang nursery rhymes in Guangxi, as well as their protection and inheritance, the following recommendations are made to all stakeholders and future research directions:

Drawing upon the analyses and guidelines provided in this research, government departments may refer to the results to formulate relevant policies to promote the inheritance and development of Zhuang nursery rhymes. Researchers may deepen the study of Zhuang nursery rhymes from new perspectives and methods to reveal their cultural values and social functions. Other ethnic minorities can draw on the results to promote the protection of their respective cultures. Cultural enterprises should take into account the market demand and develop cultural products that incorporate the elements of Zhuang nursery rhymes.

Future research is recommended to focus on the relationship between the economic benefits of Zhuang nursery rhymes and their preservation and inheritance, and to explore the positive impact of commercialised operations on their inheritance. At the same time, it is recommended that in-depth research be conducted on how to effectively integrate Zhuang nursery rhymes into classroom teaching and design innovative teaching activities to stimulate students' interest in and identification with Zhuang culture. These follow-up researches will contribute to a more comprehensive understanding of the value of Zhuang nursery rhymes, provide strong support for their inheritance and development in modern society, and effectively promote further research on Zhuang culture.

References

Chen, Z. L. (2020). *Cihai*. Shanghai: Shanghai Dictionary Publishing House.

Davis,W. (2009). *The Wayfinders: Why Ancient Wisdom Matters in the Modern World*. House of Anansi Press.

Feng, T. Y. (2001). *Chinese Cultural Dictionary*. Wuchang: Wuhan University Press.

Levinson , D. (1996). *Encyclopedia of World Cultures*. London: Macmillan.

Li, L. (2017). A Comparative Research on the Moral Education Function of Zhuangtai Nursery Rhymes. *Journal of Kaifeng Institute of Education.* (09), 243-245.

Luo, L. L. (2019). Acquisition and Inheritance of Zhuang Folk Nursery Rhymes During the Sensitive Period of Children. *Journal of Kaifeng Institute of Education.* (10), 230-232.

Pan, Y. Y. (2021). Acquisition and Inheritance of Folk Nursery Rhymes of the Zhuang Nationality During the Sensitive Period of Children. *Drama House.* (26), 111-112.

Qin, D. (2018). A Comparative Research on the Common Features of Zhuang-Thai Nursery Rhymes. *Guangxi Ethnic Studies.* (02), 152-159.

Qin, D. (2019). *Selected Zhuang Nursery Rhymes (English Version).* Guangzhou: World Book Publishing Company.

Qin, D. (2020). A Comparison of the Rhyme Forms of Zhuangying Nursery Rhymes. *Journal of Hubei Open Vocational College.* (20), 189-191+194.

Tan, L. (2018). A Comparative Research on the Language Style and Rhetorical Art of Zhuangying Nursery Rhymes. *Journal of Jiamusi Vocational College.* (10), 294-295.

Wei, Q. L. (1988). *An Overview of Zhuang Folklore*. Nanning: Guangxi People's Publishing House.

Williams, R. (2011). *Culture and Society* (Gao Xiaoling, Trans.). Changchun: Jilin Publishing Group Co., Ltd.

Yang, Y. N. (2016). A Comparative Analysis of the Characteristics of Word Selection of Zhuangtai Nursery Rhymes. *Changjiang Series.* (30), 60-61.

Yang, Y. N. (2017). Comparative Analysis of Zhuangtai Nursery Rhyme Formats. *Science an d Education Wenhui (Mid-day Journal).* (02), 185-187. doi:10.16871/j.cnki.kjwhb.201 7.01.082.

The Mediating Effect of Social Capital on the Relationship Among Occupational Stress and Job Satisfaction of Nurses

Guanying Yang and Muhammad Shahid Khan
Suan Sunandha Rajabhat University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: shahid.kh@ssru.ac.th

****

Abstract

Background:Global climate change, political instability and the COVID-19 pandemic are impeding public health progress and impacting global health development,As an indispensable part of the healthcare system, nurses are an important force to provide full-cycle health services for the people. High levels of occupational stress are associated with negative outcomes.Therefore, understanding the factors that can mitigate job stress and improve job satisfaction is essential. **Aims**: This study aims to investigate the relationships between occupational stress, social capital, and job satisfaction, with a particular focus on the mediating role of social capital. **Methodology**: A quantitative research approach was applied and a cross-sectional study research strategy was used to collect the data.Convenience sampling was applied and data were collected from nurses who were easily accessible and willing to participate in the research. A total of 624 questionnaires were collected from 6 hospitals and the data was analyzed using SPSS29.0 and SmartPLS 4.0. A structural equation model was employed to analyze the direct and indirect effects of occupational stress on job satisfaction, with social capital as a mediator. Path coefficients and significance levels were calculated to determine the strength and significance of these relationships. **Results**:Most of the respondent nurses who participated in the study were junior nurses, comprising 61.2% of the sample, whereas 30.4% were senior nurses, and 4.6% were associate professor nurses. Most respondents were married nurses (80%) and single nurses were 17.9%. Almost 97.8% of nurses had completed their BSc nursing, and between the ages of 20–54.Occupational stress negatively impacts social capital (β=-0.515, p=0.000).Social capital positively influences job satisfaction (β=0.719, p=0.000). Occupational stress has a direct negative effect on job satisfaction (β=-0.435, p=0.000).Occupational stress indirectly affects job satisfaction through social capital, with an indirect effect of -0.260 (p=0.000). **Conclusion**:This study demonstrates that occupational stress has a significant negative impact on both social capital and job satisfaction. Social capital has a positive impact on job satisfaction.Meanwhile, occupational stress indirectly affects job satisfaction through social capital, highlighting the mediating role of social capital. These findings suggest that reducing occupational stress and enhancing social capital are crucial for improving employee job satisfaction.

Keywords: Occupational Stress; Social Capital; Job Satisfaction; Structural Equation Modeling; Mediation Effect.

* Received: July 23 2024; Revised: August 7 2024; Accepted: August 9 2024

Introduction

In 2015, the United Nations proposed the Sustainable Development Goals (SDGs), many of which are closely related to human health (United Nations, 2023). However, global climate change, political instability, and the COVID-19 pandemic have hindered public health progress, exacerbating some problems and reversing progress in others. The pandemic has worsened global mental health issues, with the virus and its economic impacts acting as stressors. In 2020 alone, depression and anxiety cases increased by 246 million and 374 million, respectively, a 28% and 26% rise (COVID-19 Mental Disorders Collaborators, 2021). Healthcare workers face increased risks of mental disorders, with a study in China finding that 46.04% and 44.37% of 2,285 medical workers experienced anxiety and depression (Que et al., 2020:e100259). Nurses, as key members of the medical team, play a crucial role in patient care, often facing high levels of job stress due to the demanding nature of their work. According to the data of the National Bureau of Statistics of China (National Bureau of Statistics, 2021), by the end of 2021, the total number of registered nurses in China will reach 5.02 million, accounting for about 44.7% of the total number of health technicians. As an indispensable part of the healthcare system, nurses are an important force to provide all-round and full-cycle health services for the people (Xiang et al., 2021:887).Job stress among nurses can stem from factors such as long working hours, high patient acuity, emotional demands, and workplace violence (Kim et al., 2020:22). High levels of job stress are associated with negative outcomes like burnout, decreased job performance, and high turnover rates. Therefore, understanding the factors that can mitigate job stress and improve job satisfaction is essential.

Previous research has extensively explored the determinants of job stress and job satisfaction among nurses. Factors like work environment, leadership support, and professional development opportunities significantly influence job satisfaction (Zhang et al., 2021). However, less attention has been paid to the role of social capital in this context. Social capital, defined as the networks, norms, and trust that facilitate coordination and cooperation for mutual benefit, has emerged as a potential mediator in the relationship between job stress and job satisfaction (Chen et al., 2021:182).

As an indispensable part of the healthcare system, nurses are an important force to provide all-round and full-cycle health services for the people (Xiang et al., 2021:887). However, its work is characterized by high mental tension, heavy workload, emotional labor, high risk, irregular work and rest (Wang et al., 2020:e19172), and prominent health problems. This study is to investigate the mediating role of social capital in the relationship between job stress and job satisfaction among nurses. By understanding this mediation mechanism, we aim to provide insights into how healthcare organizations can foster a supportive work environment that enhances nurse well-being and job satisfaction.

Research Objectives

Based on the above situation, this study is expected to understand the occupational stress and social aspects affecting the job satisfaction of Chinese nurses, including how occupational stress impact the job satisfaction, and how social capital influence the job satisfaction.The specific objectives of the study is as follows:

(1) To explore the direct effects of occupational stress on job satisfaction, social capital on job satisfaction and occupational stress on social capital.

(2) To analyze the mediating effect of social capital on the relationship between Occupational stress and job satisfaction among nurses.

Literature Review

Numerous studies have demonstrated a significant negative impact of occupational stress on job satisfaction. High levels of job stress lead to emotional exhaustion and burnout, which consequently diminish job satisfaction (Bakker & Demerouti, 2017:273). Specifically, excessive workload and role conflict can make employees feel overwhelmed and under-resourced, making it challenging to complete tasks effectively, thereby reducing job satisfaction (Karatepe & Olugbade, 2016:374). Moreover, job insecurity and perceived injustice in the workplace also contribute to higher levels of stress, further lowering job satisfaction (Green et al., 2020:1).

Job satisfaction among nurses is influenced by both intrinsic factors, such as personal achievement and professional growth, and extrinsic factors, such as working conditions and salary (Lu et al., 2019). Higher job satisfaction is associated with better job performance, lower turnover rates, and improved patient care outcomes (Zhang et al., 2020:85). Understanding the factors that enhance job satisfaction is crucial for healthcare organizations aiming to improve nurse retention and patient care quality.

In recent years, the relationship between occupational stress and job satisfaction has garnered significant attention in research. Occupational stress refers to the tension and strain individuals experience in the workplace due to various stressors such as workload, role conflict, and job insecurity (Schaufeli et al., 2020:11). Job satisfaction, on the other hand, is the overall evaluation of one's job and work environment, and it is a crucial indicator of workplace well-being and life quality (Zhou & Long, 2021:800).

Social capital, which encompasses the quality of relationships and networks among employees, has a significant impact on job satisfaction. Higher levels of trust, reciprocity, and support within an organization contribute to a more satisfying work environment (Lee & Kim, 2019:591). Employees with strong social networks are more likely to report higher job satisfaction due to better communication, collaboration, and a sense of belonging (Gittell, Seidner, & Wimbush, 2010:490). Supportive social networks help employees manage stress and work-related challenges, further enhancing job satisfaction (Yang & Mossholder, 2010:50). A positive organizational culture, characterized by mutual respect and cooperation, reduces conflicts and promotes harmony, which are conducive to job satisfaction (Helliwell & Putnam, 2004:1435). Organizations with high social capital tend to have lower turnover rates and higher employee retention (Cropanzano & Mitchell, 2005:874). Recent studies suggest that social capital can buffer the negative effects of job stress by providing support networks and resources that help nurses cope with stressors (Zhang et al., 2021). Strong interpersonal relationships with colleagues can offer emotional support and practical assistance, reducing the

perceived burden of job stress and enhancing job satisfaction. Despite these promising findings, the mediating role of social capital in the relationship between job stress and job satisfaction among nurses remains underexplored.

Research Methodology

Research Measures

Social Capital Collecting Data using the Social Capital Scale (SCQ) (Yang S, et al.,2010:50) which has 16 items.The answer to each item was the score of the item, and the total score of social capital was the sum of the 16 items, so the total score of social capital ranged from16 to 80.A higher score represents a higher level of social capital. When evaluating the reliability and validity of the social capital scale and analyzing the mediating effect of social capital, we used the item score. When assessing the association among the measured variables by using multiple linear regression analyses, we used the scale score.

Job Satifaction Job satisfaction was measured using the Short Minnesota Satisfaction Scale (MSQ), which typically assesses three main dimensions of job satisfaction: intrinsic satisfaction, extrinsic satisfaction, and overall satisfaction(Weiss, D. J,1967). There are 20 items in the questionnaire, and the score ranges from 20 to 100, with higher scores indicating higher job satisfaction .

Occupational Stress Measurement of occupational stress，Occupational stress was measured by the ERI Questionnaire (Guan et al., 2017:872). The ERI Questionnaire was originally designed by Siegrist in1996, and was translated to Chinese by Li et al.32,33 The ERI Questionnaire has been used widely by researchers and hasdemonstrated adequate reliability and validity among sampled populations in China.33,34 The 23-item ERI Questionnaire measures extrinsic effort (six items), reward(eleven items), and overcommitment (six items). It uses a 5-point Likert scale for extrinsic effort and reward (1=no stressful experiences to 5=very distressed) and a 4-pointLikert scale for overcommitment (1=strongly disagree to 4=strongly agree). Effort:reward ratio was calculated bydividing effort by reward and multiplied by 11/6 to correctfor the item-number difference in the two dimensions. Aneffort: reward ratio >1 means high cost and low gain, reflecting a risk-imbalance condition. A higher effort:reward ratioand overcommitment indicate higher occupational stress.

Research Scope

Target population

This study analyzed the population of nurses working in public sector hospitals in Dali.All these nurses have been registered by Dali Health Commission.

Study sample

The study surveyed nurses in six public hospitals to measure the occupational stress， job satisfaction and its related influencing factors.Convenience sampling was applied and data were collected from respondents who were easily accessible and willing to participate in the research.

Research Procedure

For conducting this research study, formal permission was granted by the administration of all six public hospitals.The questionnaire was distributed through the online platform, and all nurses participating in the survey were informed and consented.The researchers guaranteed the respondents about data confidentiality for honest answers. A total

of 710 questionnaires were collected on the network platform, of which 86 were incomplete and not included in the study, and a total of 624 questionnaires were included in the study.

Research ethics statement

Our study is part of the Ph.D. dissertation of one researcher and it was approved by the Advanced Studies & Research Board of the respective Institution. It was related to the job satisfaction of nurses and did not include data collection from patients for medical research. This study was conducted with formal permission from all hospitals and nursing administration.The questionnaires were distributed after obtaining verbal consent. This study reports the respondents' perceptions, and there is no direct involvement of human objects in the experimentation.

Research Conceptual Framework

A quantitative research design was applied, and questionnaire-based survey research was conducted. This is a cross-sectional study. For the target population, 6 hospitals from Dali, Yunnan Province, China and a convenience sampling technique was used for data collection.Fig 1 is the conceptual framework.

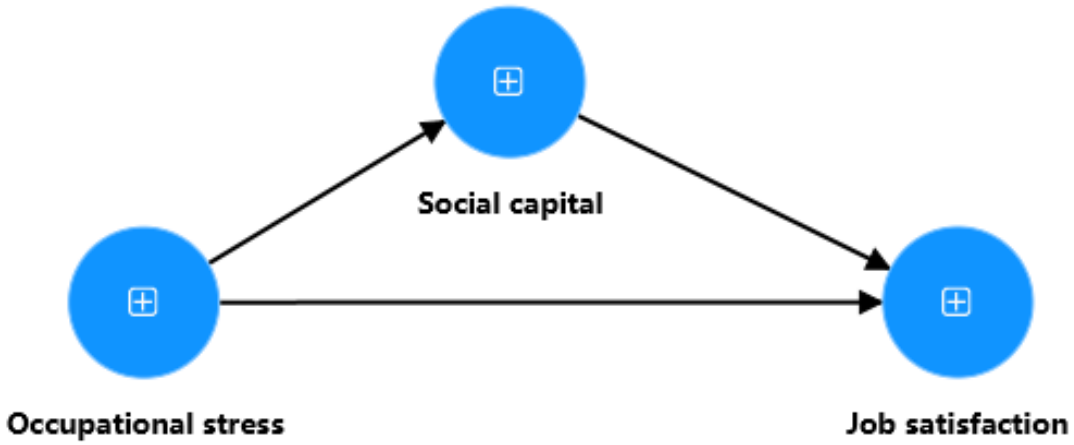

Figure1 Research Conceptual Framework

Research Results

Descriptive statistics

Table 1 shows that most of the respondent nurses who participated in the study were junior nurses, comprising 61.2% of the sample, whereas 30.4% were senior nurses, and 4.6% were associate professor nurses. Most respondents were married nurses (80%) and single nurses were 17.9%. Almost 97.8% of nurses had completed their BSc nursing, and between the ages of 20–54. Overall, there was a good mix of samples to depict a clear picture of the population.

Table1 Demographics.

Characteristics	Frequency	Percent（%）
Gender		
female	**610**	**97.8**
male	**14**	**2.2**
Age		
20~	**196**	**31.4**
30~	**313**	**50.2**
40~	**101**	**16.2**
50~	**14**	**2.2**
Education		
Technical Secondary	**14**	**2.2**
College degree	**128**	**20.5**
Bachelor	**480**	**76.9**
Master	**2**	**.3**
Working years		
Less than five years	**96**	**15.4**
5-10years	**212**	**34.0**
more than ten years	**316**	**50.6**
Professional Title		
Junior	**382**	**61.2**
Senior	**190**	**30.4**
Associate Professor	**29**	**4.6**
Professor	**4**	**.6**
No title	**19**	**3.0**
Unit		
The First Affiliated Hospital of Dali University	**152**	**24.4**
Dali People's Hospital	**128**	**20.5**
Dali first People's Hospital	**101**	**16.2**
Dali Traditional Chinese Medicine Hospital	**102**	**16.3**
Dali Maternal and Child Health Care Hospital	**102**	**16.3**
Community primary health organizations of Dali	**39**	**6.3**
Monthly Income		
<3000yuan	**118**	**18.9**
3000-5000yuan	**323**	**51.8**
5000-10000yuan	**173**	**27.7**
>10000yuan	**10**	**1.6**
Marital Status		
Married	**499**	**80.0**
Single	**112**	**17.9**

Divorced	**11**	**1.8**
Widowed	**2**	**.3**

Correlations

To measure concurrent validity, correlation coefficients were measured for all study variables. It measures the strength of the relationship between the two variables. We measured the Pearson correlation coefficient values for all variables (Table 2).

Table 2 Posterior Distribution Characterization for Pairwise Correlationsa

Variables			**Occupational stress**	**Job satisfaction**
Occupational stress	**Posterior**	**Mode**		**-.498**
		Mean		**-.497**
		Variance		**.001**
	95% Credible Interval	**Lower Bound**		**-.555**
		Upper Bound		**-.438**
	N		**624**	
Job satisfaction	**Posterior**	**Mode**	**-.498**	
		Mean	**-.497**	
		Variance	**.001**	
	95% Credible Interval	**Lower Bound**	**-.555**	
		Upper Bound	**-.438**	
	N		**624**	**624**
social capital	**Posterior**	**Mode**	**-.378**	**.701**
		Mean	**-.377**	**.700**
		Variance	**.001**	**.000**
	95% Credible Interval	**Lower Bound**	**-.444**	**.660**
		Upper Bound	**-.310**	**.739**
	N		**624**	**624**

Reliability and validity

A reflective measurement model was used to evaluate data reliability and validity. We measured the reliability using cronbach's alpha and composite reliability. Convergent validity was measured using the Average Variance Extracted (Table3).

Table3 Construct reliability and validity.

Construct	Cronbach's alpha	Composite reliability (CR)	Average variance extracted (AVE)	Discriminant Validity (Fornell-LarckerCriterion)		
				Job satisfaction	Occupational stress	Social capital
Job satisfaction	**0.949**	**0.955**	**0.518**			
Occupational stress	**0.735**	**0.802**	**0.345**	**0.721**		
Social	**0.932**	**0.940**	**0.502**	**0.741**	**0.551**	

Internal consistency. To assess the instrument's reliability, we measured its internal consistency using cronbach's alpha and composite reliability (Table 3). Cronbach's alpha values ranged between 0.735–0.949 for all the latent variables. Data is collected by questionnaire rather than scale Cronbach's alpha value greater than 0.70 shows high internal consistency. The composite reliability (CR) ranged between 0.735 and 0.949 for all the latest variables whereas recommended value of composite reliability is above 0.70.

Convergent validity. Convergent validity measures construct validity. This shows that two or more items/constructs share variances in common that are assumed to be theoretically related. The average variance extracted (AVE) was calculated to measure the convergent validity (Table 3). All latent variables ranging between 0.345–0.518. The findings showed that convergent validity was high for all latent variables.

Discriminant validity. The differences between all latent variables were determined using discriminant validity. In any construct, the uniqueness of the manifest variable, in contrast to other variables in the model, was measured through discriminant validity. We applied the Fornell- Larcker criterion to measure discriminant validity. We measured discriminant validity by comparing the square root of average variance extracted (AVE) values with the correlation coefficient values among latent variables. The square root of the AVE values was greater than the correlation coefficients among the latent variables (Table 3).

Structural model and path coefficients

Direct relationships were measured in the first stage and mediation analysis was performed at the second level. In direct relationships, the impact of Occupational stress on Social capital and the impact of Social capital on Job satisfaction were measured. In the mediation analysis, the mediating role of Social capital in the relationship between Occupational stress with Job satisfaction was examined. All direct and indirect relationships were significant ($p < 0.05$).

Evaluation of collinearity. Collinearity was checked before testing the hypotheses.The structural model evaluates the significant level of collinearity between the explanatory and predictor variables. For all items, the variance inflation factor (VIF) was calculated to separately check the collinearity of each item.

Path coefficients of structural model. The significance of the association between independent and dependent variables was established by testing the hypotheses.β values were determined for each potential relationship in the proposed model. Larger values of β indicate a greater effect of the independent variables on the dependent variables. Table4 displays the test results using the T-statistics and β values to corroborate the significance levels found throughout the analysis. The study found a significant positive association between Social capital and Job satisfaction through direct path analyses (β=0.719, p< 0.000). The study found a significant negative association between Occupational stress and Job satisfaction (β=-0.435, p< 0.000), Occupational stress and Social capital (β=-0.515, p< 0.000). In terms of mediating effects, we observed that Social capital mediated the relationship between Occupational stress and Job satisfaction (β=10.26, p< 0.000) and the negative effect of occupational stress on job satisfaction was significantly reduced. The mediating effect was found to be significant by bootstrapping. Fig 2 shows the path coefficients.

Table 4 Path coefficients.

Structural Path	B	P-value
Occupational stress -> Social capital	**-0.515**	**0.000**
Social capital -> Job satisfaction	**0.719**	**0.000**
Occupational stress ->Job satisfaction	**-0.435**	**0.000**
Occupational stress -> Social capital -> Job satisfaction	**- 0.260**	**0.000**

R^2 and F^2 effect size. The coefficient of determination (R^2) was used to measure the overall effect size and variance explained by the dependent variable. Therefore, the coefficient of determination R^2 measures the predictive accuracy of a model. We calculated R^2 values for the dependent variables. According to the criteria provided by Hair J (Hair J,2013), the R^2 values for Job satisfaction (0.518) and Social capital (0.284) were considered moderate. The variability in the R^2 value when a construct is excluded or included from the model is determined by the F^2 effect size. The F^2 effect size describes the significant impact of the independent variable on the dependent variable when it is excluded from the model. The values of the F^2 effect size were calculated for all independent variables. The findings showed a strong impact of Occupational stress (F^2 = 0.290) on dependent variables.

Evaluation of predictive relevance Q^2. The prediction error was assessed using Q^2values, with a Q^2 value above zero indicating the model's predictive relevance with specific variables. For Job satisfaction and Social capital, the Q^2 values were measured as (Q^2= 0.479) and (Q^2= 0.280)respectively. These values indicate a high predictive relevance for the selected dependent variables owing to the independent variables.

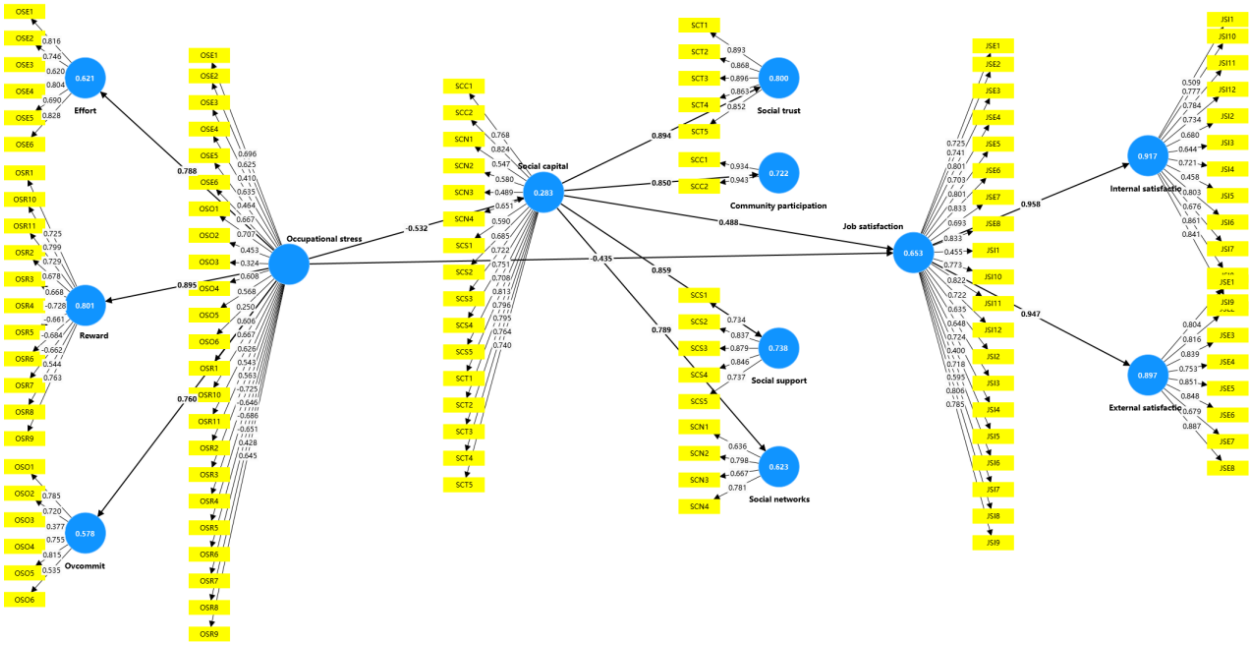

Fig.2 Path coefficients.

Discussion

This study utilized structural equation modeling (SEM) to analyze the relationships between occupational stress, social capital, and job satisfaction. The results indicate that occupational stress has a significant negative impact on both social capital and job satisfaction, while social capital positively influences job satisfaction. Furthermore, occupational stress affects job satisfaction indirectly through social capital, demonstrating a mediation effect. These findings provide important insights into the complex mechanisms through which occupational stress impacts employee job satisfaction.

The direct effects of occupational stress on job satisfaction, social capital on job satisfaction and occupational stress on social capital.

Firstly, the direct negative effect of occupational stress on social capital is indicated by a path coefficient of -0.515, with a significant p-value of 0.000. This result suggests that higher levels of occupational stress significantly reduce an individual's social capital. This finding is consistent with existing literature, which suggests that high-stress work environments can negatively affect employees' interpersonal interactions and support networks (Zhang et al., 2020:85; Liu & Wang, 2019:238). Social capital, as a reflection of trust, mutual aid, and cooperation among employees, is crucial for resource acquisition and support systems. A decrease in social capital can lead to increased job burnout and turnover intentions (Chen et al., 2022:55).

Secondly, the positive direct effect of social capital on job satisfaction is evidenced by a path coefficient of 0.719, with a significant p-value of 0.000. This indicates that an increase in social capital contributes to higher job satisfaction. Social capital, as a positive social resource, enhances employees' sense of belonging, work support, and psychological safety, which effectively boosts job satisfaction (Wang et al., 2021:99). This finding aligns with recent

studies suggesting that high levels of social capital enhance employee motivation and job satisfaction (Kim & Kang, 2017:22).

Additionally, the direct negative effect of occupational stress on job satisfaction is demonstrated by a path coefficient of -0.435, with a significant p-value of 0.000. Higher levels of occupational stress significantly reduce job satisfaction, a conclusion that corroborates the negative correlation between occupational stress and job satisfaction found in previous research (Jung & Yoon, 2019:29). Increased occupational stress adds psychological burden on employees, reducing work motivation and enjoyment, thereby leading to lower job satisfaction (Huang et al., 2021:2485).

The mediating effect of social capital on the relationship between Occupational stress and job satisfaction among nurses.

The indirect effect of occupational stress on job satisfaction through social capital is -0.260, with a significant p-value of 0.000. This result confirms the mediating role of social capital between occupational stress and job satisfaction. In other words, occupational stress affects job satisfaction not only directly but also indirectly by reducing social capital. This finding underscores the importance of social capital in mitigating the negative effects of occupational stress (Lee et al., 2020:823). Effective social support and interpersonal relationships can alleviate the negative impacts of occupational stress on employees' psychology and work attitudes, thus enhancing job satisfaction (Park & Jang, 2022:621). This study provides data support for this view.

Conclusion

This study demonstrates that occupational stress has a significant negative impact on both social capital and job satisfaction. Social capital, in turn, positively influences job satisfaction. Additionally, occupational stress indirectly affects job satisfaction through social capital, highlighting the mediating role of social capital. These findings suggest that reducing occupational stress and enhancing social capital are crucial for improving employee job satisfaction. Organizations should prioritize stress management and foster a supportive work environment to achieve better employee outcomes.

Suggestion

The findings support the integration of occupational stress theories with social capital and job satisfaction models. Stress reduction strategies should consider social capital as a mediating factor that can mitigate negative outcomes on job satisfaction.The significant mediating role of social capital underscores its importance as a buffer against the adverse effects of occupational stress. This aligns with social capital theory, suggesting that robust social networks and support systems can enhance individual resilience in the workplace.The direct and indirect paths indicate that addressing occupational stress holistically requires both reducing stressors and fostering social capital. Theoretical models should therefore incorporate both individual and organizational interventions to enhance job satisfaction.

1.Interventions to Reduce Occupational Stress

The negative path coefficient (-0.515) between occupational stress and social capital suggests that high levels of occupational stress significantly reduce social capital among nurses. Healthcare organizations should implement stress-reduction interventions such as stress

management training, adequate staffing levels, and promoting a healthy work-life balance to mitigate the adverse effects of occupational stress. These measures can help maintain or even enhance social capital in the workplace.

2. Enhancing Social Capital

The positive path coefficient (0.719) between social capital and job satisfaction indicates that higher social capital leads to greater job satisfaction. To capitalize on this relationship, healthcare institutions should foster a supportive and collaborative work environment. This can be achieved through team-building activities, regular staff meetings to facilitate communication, and establishing mentorship programs that encourage strong interpersonal relationships among nursing staff.

3.Addressing Direct Effects of Occupational Stress

The direct negative impact of occupational stress on job satisfaction (-0.435) underscores the importance of directly addressing stressors in the nursing profession. Implementing comprehensive wellness programs, providing access to counseling services, and ensuring fair and manageable workloads are essential steps. Additionally, creating an open culture where nurses feel comfortable discussing their stressors can help in early identification and intervention.

4. Leveraging Social Capital to Mitigate Stress Effects

The mediation effect of social capital in the relationship between occupational stress and job satisfaction (-0.260) suggests that social capital can buffer some of the negative impacts of stress on job satisfaction. Healthcare organizations should thus not only focus on reducing stress but also actively work on building social capital. Encouraging peer support networks, promoting shared governance models, and recognizing and rewarding collaborative efforts can strengthen social capital.

Further Research

1. Longitudinal Studies

Future research should consider longitudinal designs to explore how the relationships between occupational stress, social capital, and job satisfaction evolve over time. Understanding the long-term effects of interventions aimed at reducing stress and enhancing social capital can provide deeper insights into sustainable strategies for improving nurse well-being.

2. Diverse Healthcare Settings

Examining these relationships across various healthcare settings, such as urban versus rural hospitals or public versus private institutions, can help determine if the findings are universally applicable or if specific contexts require tailored approaches.

3. Moderating Variables

Investigating potential moderating variables such as organizational culture, leadership styles, and individual resilience could offer a more nuanced understanding of how occupational stress and social capital interact to influence job satisfaction. Identifying these moderators can help in designing more targeted interventions.

4. Qualitative Approaches:

Complementing quantitative findings with qualitative research can provide richer insights into the lived experiences of nurses. In-depth interviews and focus groups can uncover specific stressors, sources of social capital, and factors contributing to job satisfaction, offering a more comprehensive understanding of these dynamics.

5. Comparative Studies

Comparative studies between different countries or regions can shed light on how cultural, economic, and policy differences influence the relationships among occupational stress, social capital, and job satisfaction. This can guide international best practices and inform global health policy.

References

COVID-19Mental Disorders Collaborators. (2021). *Global prevalence and burden of depressive and anxietydisorders in 204 countries and territories in 2020 due to the COVID-19pandemic. Lancet.* 398 (10312), 1700-1712.

National Bureau of Statistics. (2021). Statistical Bulletin of the People's Republic of China on National Economic and Social Development in 2021. *Online.* Retrieved November 10，2023.from http://www.stats.gov.cn/tjsj/zxfb/202202/t20220228_1827960.html.

Que JY,Shi L,Deng JH,et al. (2020). Psychological impact of the COVID-19 pandemicon healthcare workers: across-sectional study in China. *Gen Psychiatr.* 14, 33 (3):e100259.

Wang L，Wang XR，Liu S，et al. (2020). Analysis and strategy research on quality of nursing work life. *Medicine(Baltimore).* 99 (6):e19172.

Weiss, D. J., Dawis, R. V., & England, G. W. (1967). *Manual for the Minnesota satisfaction questionnaire.* Minnesota studies in vocational rehabilitation.

Xiang Y，Liu JL，Liu X，et al. (2021). Analysis of nurses work status and differences between secondary and tertiary hospitals in Guangdong Province. *Chin J Nurs*. 56 (6), 887-893.

Guan S, Xiaerfuding X, Ning L, et al. (2017). Effect of job strain on job burnout, mental fatigue and chronic diseases among civil servants in the Xinjiang Uygur autonomous region of China. *Int J Environ Res Public Health*. 14, 872.

Bakker, A. B., & Demerouti, E. (2017). Job demands-resources theory: Taking stock and looking forward. *Journal of Occupational Health Psychology*. 22 (3), 273-285.

Chen, C. C., Liu, S., & Zhang, Y. (2021). Stress and well-being: A systematic review and meta-analysis. *Journal of Occupational Health*. 63 (3), 184-195.

Green, F., Felstead, A., Gallie, D., & Henseke, G. (2020). Work intensity in Britain: First findings from the Skills and Employment Survey 2017. *Industrial Relations Journal*. 51 (3), 1-18.

Karatepe, O. M., & Olugbade, O. A. (2016). The effects of job demands, role conflict, and emotional exhaustion on turnover intentions. *International Journal of Contemporary Hospitality Management.* 28 (4), 374-396.

Schaufeli, W. B., Taris, T. W., & Van Rhenen, W. (2020). Workaholism, burnout, and work engagement: Three of a kind or three different kinds of employee well-being?. *Applied Psychology.* 69 (1), 11-38.

Zhou, H., & Long, L. (2021). Job satisfaction and job performance: A meta-analysis of the mediating effects of work engagement. *Journal of Applied Psychology*. 106 (6), 800-816.

Cropanzano, R., & Mitchell, M. S. (2005). Social exchange theory: An interdisciplinary review. *Journal of Management*. 31 (6), 874-900.

Gittell, J. H., Seidner, R., & Wimbush, J. (2010). A relational model of how high-performance work systems work. *Organization Science*. 21 (2), 490-506.

Helliwell, J. F., & Putnam, R. D. (2004). The social context of well-being. *Philosophical Transactions of the Royal Society B: Biological Sciences*. 359 (1449), 1435-1446.

Lee, H., & Kim, M. (2019). Social capital and job satisfaction: A multilevel analysis of South Korean data. *Social Indicators Research*. 141 (2), 591-608.

Yang, J., & Mossholder, K. W. (2010). Examining the effects of trust in leaders: A bases-and-foci approach. *The Leadership Quarterly*. 21 (1), 50-63.

Zhang, Y., Liu, X., Wang, M., & Sun, J. (2020). The effect of occupational stress on job satisfaction: A mediated moderation model. *Journal of Occupational Health Psychology*. 25 (2), 85-94.

Liu, W., & Wang, Y. (2019). The impact of social capital on job satisfaction among Chinese employees: The mediating role of organizational trust. *Asian Business & Management*. 18 (3), 238-258.

Chen, J., Ma, Y., & Wu, X. (2022). Exploring the role of social capital in employee well-being: A multilevel analysis. *Social Indicators Research.* 159 (1), 55-76.

Wang, P., Sun, L., & Zhang, X. (2021). The impact of social capital on employee performance and job satisfaction: The moderating role of perceived organizational support. *Management Review Quarterly*. 71 (1), 99-120.

Kim, S., & Kang, H. (2017). Social capital and job satisfaction: The case of South Korea. *Journal of Organizational Behavior*. 38 (1), 22-39.

Jung, H., & Yoon, J. (2019). The effects of occupational stress on job satisfaction and organizational commitment: The mediating role of social support. *Journal of Occupational Health Psychology*. 24 (1), 29-40.

Huang, H., Liu, J., & Wang, L. (2021). The effect of occupational stress on job satisfaction and work performance: The role of social support. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 18 (5), 2485.

Lee, J., Park, S., & Yoo, M. (2020). The influence of social capital on job satisfaction and turnover intention in the healthcare sector. *Journal of Nursing Management*. 28 (4), 823-830.

Park, K., & Jang, S. (2022). The impact of social capital on job satisfaction and well-being: The mediating role of psychological capital. *Journal of Happiness Studies*. 23 (2), 621-641.

The Current Status of Chinese Language Education Policy and Development in Saudi Arabia

Cao Ruonan and Guo Jing
Krirk University,Thailand
Corresponding Author, E-mail: ahcaofish@gmail.com

****

Abstract

The paper systematically explores the current development of the Chinese language education policy in Saudi Arabia and the effects of its implementation. Using qualitative research methods, the study analyzes the background and key elements of Saudi Arabia's Chinese language education policy through literature analysis and case studies, and describes the implementation of the policy at primary, secondary, and higher education levels, with a special focus on the progress of Chinese language curricula, teacher training, and textbook development. The study finds that Saudi Arabia has made some progress in the implementation of its Chinese language education policy, but still faces major challenges such as teacher shortages, insufficiently adapted teaching materials, and unbalanced regional development. Based on these findings, this paper proposes policy improvement recommendations and teaching practice strategies, such as strengthening teacher training, developing localized teaching materials, and expanding the coverage of the Chinese language curriculum, with a view to providing theoretical support and empirical evidence for the sustainable development of Chinese language education in Saudi Arabia. This study aims to provide references and lessons for Chinese language education policy formulation and implementation in Saudi Arabia and other countries.

Keywords: Chinese Language Education Policy; Chinese Language; Development in Saudi Arabia

Introduction

With the acceleration of globalization and China's rise in the international arena, Chinese has gradually become an important international language. As the economic and political relations between China and Saudi Arabia grow closer, the importance of Chinese language education in Saudi Arabia has also increased. Especially under the strategic framework of the "Belt and Road" initiative and Saudi Arabia's "Vision 2030", Saudi Arabia, as one of the important participating countries of the "Belt and Road" initiative, has introduced and promoted Chinese language education. The introduction and promotion of Chinese language education in Saudi Arabia, as one of the important participating countries of the "Belt and Road" initiative, aims to cultivate professionals who are proficient in Chinese language, to promote the cooperation between China and Saudi Arabia in various fields, to further consolidate the strategic partnership between the two countries, and to help the realization of the goals of the "Vision 2030". The study of Chinese language education policies in countries around the world is of great significance for the localization and sustainable development of international Chinese language education (Zuluo Wang, 2023:107). However, Chinese language education in Saudi

* Received: August 3 2024; Revised: August 13 2024; Accepted: August 22 2024

Arabia is still in its infancy, and there is a lack of research on Chinese language education policies in Saudi Arabia, and there has not been a systematic evaluation of the challenges and effectiveness of its implementation. This has led to some difficulties in the implementation of Chinese language education policies in Saudi Arabia.

Therefore, studying the current situation of Chinese language education policy and its development in Saudi Arabia is not only of great significance in promoting the localization and sustainable development of Chinese language education in Saudi Arabia, but also can provide useful reference and borrowing for other countries.

Research Objective

The purpose of this study is to systematically explore the current status of the development of the Chinese language education policy in Saudi Arabia and the effects of its implementation. Specifically, the main objectives of this study include:

1. To sort out and analyze the background and content of the development of Saudi Arabia's Chinese language education policy in order to reveal its general framework and implementation path.

2. To describe the specific implementation of the policy in primary, secondary, and higher education, with a special focus on the progress of Chinese language curriculum, teacher training, and textbook development.

3. To identify and analyze the main challenges faced during the implementation process, such as the shortage of teachers, the adaptability of teaching materials, and the balance of regional development.

4. To put forward practical and feasible proposals based on an in-depth analysis of the status quo and challenges, aiming to provide theoretical support and empirical evidence for the sustainable development of Chinese language education in Saudi Arabia.

Literature Review

According to the research by Liao Jing (2019:18), in the 21st century, under the trend of international multilateralism, with the rapid development of China's economy, and influenced by the real needs of Sino-Arab economic cooperation and exchange, the Chinese language education policies in the Arabian Gulf region have undergone a transformation from scratch, from small-scale to large-scale. These policies have been formulated and implemented with the aim of promoting the popularization and development of the Chinese language in the region, and Chinese language education has been significantly enhanced, especially under the impetus of the "Belt and Road" initiative.

In the last decade, Chinese language education in the Middle East has made remarkable progress. In February 2007, the Confucius Institute at Saint Joseph University, the first Confucius Institute in the Middle East, was officially established in Lebanon. Subsequently, Confucius Institutes have been inaugurated and operated in many Arab countries. As of October 2022, 15 Arab countries have opened Chinese language faculties in colleges and universities, and 13 Arab countries have built 20 Confucius Institutes and 2 independent Confucius Classrooms. This shows that the Middle East has been attaching increasing importance to Chinese language education (Liao Jing, 2019:16).

As an important member of the Gulf region, Saudi Arabia's Chinese language education policy has also achieved rapid development in recent years. In 2019, Saudi Crown Prince Mohammed bin Salman announced the inclusion of the Chinese language in the national education system, which is an important milestone for Chinese language education in Saudi Arabia (Liu Wenjia and Zhang Mengfan, 2021:237). Nonetheless, Chinese language education in Saudi Arabia is still in its infancy, facing problems such as teacher shortages, insufficient teaching materials, and the need to improve teaching methods (Liu Wenjia and Zhang Mengfan, 2021:239). According to Al Roomy (2022:130), although Saudi Arabia's Chinese education policy is positive, there are still many challenges to overcome in the implementation process, such as cultural adaptation and the allocation of educational resources.

While the above studies provide rich background information on the development of global and regional Chinese language education policies, there is still a lack of research on the specifics of Chinese language education policies in Saudi Arabia. Existing studies mainly focus on the stages of policy formulation and initial implementation, and lack in-depth analysis of the effects of policy implementation. In addition, while some studies mention the problems of cultural adaptation and educational resource allocation, there is less exploration of specific solutions to these problems.

Through the above analysis, this study aims to fill the gap in existing research, deeply explore the specific implementation and effects of Chinese language education policies in Saudi Arabia, and provide theoretical support and empirical evidence to promote the sustainable development of Chinese language education in the region.

Research Methodology

1. Research Method

This study adopts a qualitative research method to explore the current situation of Chinese language education policy in Saudi Arabia and its implementation effects. The qualitative approach allows for an in-depth understanding of the policy formulation and its impact on the educational landscape.

2. Source of Data

The primary sources of data for this study include Saudi Arabia's policy documents, relevant academic papers, and news media reports. These sources provide comprehensive information on the formulation process, key contents, and the background of the implementation of Saudi Arabia's Chinese language education policy.

3. Population and Sampling

The study focuses on representative Chinese language teaching units in Saudi Arabia. One key institution selected for the case study is King Saud University, which plays a significant role in the implementation of Chinese language education. The sampling includes various stakeholders involved in the Chinese language education process, such as policymakers, educators, and students.

4. Data Collection

Data collection involves a systematic review of policy documents, academic literature, and media reports. Additionally, case studies are conducted in selected institutions. This involves collecting qualitative data through interviews, observations, and document analysis related to the Chinese language curriculum, teacher training programs, and the development of teaching materials.

5. Analysis of Data

The collected data are analyzed using thematic analysis to identify patterns and themes related to the implementation and effects of Chinese language education policies. This analysis helps in assessing the specific impacts and challenges of policy implementation, providing insights into the successes and areas needing improvement. The findings from the analysis aim to offer practical recommendations for enhancing Chinese language education in Saudi Arabia.

Research Scope

1. Time Frame

This study covers the implementation of the Chinese language education policy since the Saudi Crown Prince's announcement of its inclusion in the national education system in 2019. The focus is primarily on developments that have occurred over the past few years.

2. Geographic Scope

The geographic focus is on educational institutions in major cities of Saudi Arabia, such as Riyadh and Jeddah. Additionally, the study also considers the promotion of Chinese language education in other regions within the country.

3. Educational Stages

The study encompasses primary and secondary schools as well as universities. It specifically analyzes the implementation of the Chinese language curriculum and teaching practices at these educational stages.

4. Policy Background

The research examines the background of the formulation of the Chinese language education policy in Saudi Arabia, detailing its key contents and current implementation status. It identifies the challenges faced during implementation and explores potential solutions, with particular emphasis on the role and impact of the China-Saudi Arabia Educational Cooperation Program (CSECP).

Research Results

1. Results Based on Research Objective 1

Research Objective 1 aimed to comprehensively sort out and analyze the development background and content of the Chinese language education policy in Saudi Arabia. The study found that in 2019, Saudi Crown Prince Mohammed announced the inclusion of Chinese language into the Saudi national education system, which is an important milestone for Chinese language education in Saudi Arabia. The Saudi Ministry of Education subsequently issued a relevant policy that explicitly calls for the introduction of Chinese language courses in primary and secondary schools and universities, and the inclusion of Chinese in the official school curriculum. This measure aimed to improve students' language skills and promote cultural exchanges and cooperation between China and Saudi Arabia (Liu Wenjia and Zhang Mengfan, 2021:239).2023 In August 2023, the Saudi Ministry of Education issued a directive requiring all public and private secondary schools to launch Chinese language teaching programs in the new school year, mandating the teaching of two Mandarin lessons per week. According to media reports such as the Saudi Gazette and Al-Oqaz, the Saudi Ministry of Education explicitly requested that all secondary schools should arrange for Chinese language learning in the fourth period of the first two days of the week , which will be formally integrated into the school's

teaching schedule. The Saudi education department has launched a series of incentives to encourage Chinese language learning. According to Al Okaz newspaper, students participating in Chinese language courses will be considered as volunteering, and after completing the course they will receive an additional 10 hours of volunteer work. The five students with the best academic performance will be recognized by their schools, and the Ministry of Education will also select 16 outstanding students of each gender to be recognized nationwide, and will go on study tours to China as an incentive.

2.Results Based on Research Objective 2

Research Objective 2 aimed to describe the specific implementation of the Chinese language education policy across different educational levels. The study found as follows:

(a)Progress in the development of Chinese language teaching standards and materials

Although Saudi Arabia has announced the inclusion of Chinese language in the national education system, the development of Chinese teaching standards and materials is still in progress. Currently, the Language Cooperation and Exchange Center of the Chinese Ministry of Education has reached a broad consensus and made detailed plans with the Saudi Ministry of Education on jointly developing Chinese language syllabi, establishing a curriculum system, writing teaching materials, as well as selecting and dispatching Chinese teachers and training native Saudi Chinese language teachers . These teaching materials aim to take into account the language level and cultural background of Saudi students to ensure the practicality and adaptability of the teaching content (Al Roomy, 2022:136).

(b) Teacher training and qualification

In order to ensure the quality of Chinese language teaching, the Saudi Ministry of Education initiated a Chinese language teaching training program for in-service teachers in 2023 to reserve teachers for the full-scale introduction of Chinese language courses in Saudi primary and secondary schools . The Saudi government encourages in-service teachers to participate in the Chinese language training program and provides scholarships and financial assistance to give them the opportunity to travel to China for further study. After the training, these teachers will return to Saudi Arabia and be responsible for teaching Chinese in Saudi public schools, thus alleviating the shortage of Chinese teachers in Saudi Arabia (Liu Wenjia and Zhang Mengfan, 2021:238). In addition, Saudi universities that offer Chinese language courses will also send teachers to China for training in a planned manner. For example, at the first Jeddah Academic Exchange Symposium on Chinese Language Education in Saudi Arabia, the University of Jeddah emphasized the importance of popularizing Chinese language education for the realization of Saudi Arabia's "Vision 2030" and planned to send a large number of teachers to China for training.

To further make up for the lack of Chinese teachers, in May 2024 the Saudi government also commissioned Han Feng Company, a subsidiary of the Chinese Ministry of Education, to recruit Chinese teachers to teach in Saudi Arabia. The company has recruited 200 Chinese teachers (100 men and 100 women) to teach Chinese in primary and secondary schools across the country. The recruitment criteria refer to the standards of the Chinese government's Language Cooperation and Exchanges Center (LCCEC), which represents the Saudi government's high requirements for the professional quality of Chinese teachers, and also has a very positive impact on the overall quality of Chinese teachers in Saudi Arabia.

(C)Chinese language curriculum and student participation

Chinese language courses are gradually becoming more popular in Saudi Arabian schools and universities. A number of colleges and universities, such as King Seward University, King Abdulaziz University, Princess Noura University and Jeddah University, have opened Chinese majors or elective courses for specialties and undergraduates, but as of June 2024, there are no master's degree or doctoral degree programs in Chinese language in Saudi universities. In public and private primary and secondary schools, Chinese language courses have been incorporated into the curriculum, with a requirement to complete two Chinese lessons per week. These programs aim to develop students' listening, speaking, reading, and writing skills in Chinese and help them better understand Chinese culture and society (Al Roomy, 2022:135).

With the promotion of Chinese language education, the number of students enrolling in Chinese language courses is increasing year by year. According to statistics, in the 2022 academic year, a total of 871 students enrolled in Chinese language programs at Saudi universities and 207 students successfully graduated (Saudi Ministry of Education, 2022). Previously, King Saud University in Saudi Arabia, as the only Saudi university offering Chinese language programs until 2019, had only four Chinese language graduates during 2009-2019.

(D)Sino-Saudi Cooperative Chinese Language Education Program

Cooperation between China and Saudi Arabia in the field of education has been deepening. The two sides have signed a series of cooperation agreements aimed at promoting the development of Chinese language education. These cooperation programs include sending teachers and jointly running schools. Saudi Arabia's King Sultan University signed a Chinese teacher dispatch agreement with China's Ministry of Education during the Saudi Crown Prince's visit to China in 2019; Saudi Arabia's Princess Noura University and the Background Language University jointly operated the Princess Noura University Business Chinese Language Program in 2021; and Saudi Arabia's Prince Sultan University and Shenzhen University cooperated to jointly build the Confucius Institute at Prince Sultan University in 2023. In addition to this, Saudi Arabia's King Abdulaziz University has also been cooperating with the Central University for Nationalities on Chinese language teaching since 2019, and Jeddah University and Shandong Normal University have also been cooperating on online Chinese language teaching during the Xincuan Pneumonia epidemic. Through these collaborative programs, Saudi students have had the opportunity to travel to China to learn Chinese, and Chinese education experts regularly visit Saudi Arabia to provide pedagogical support and guidance .

(E) International Students and Scholarship Programs

The Saudi Government and the Chinese Government have also jointly launched a number of scholarship programs to encourage students to engage in cross-border exchanges and further their studies. Currently, 174 Saudi students, including 131 scholarship recipients and 43 self-funded students, are studying Chinese at Chinese universities. Meanwhile, Saudi Arabia also offers 477 scholarships to Chinese students every year to attract Chinese students to study in Saudi Arabia. During the past five years, a total of 688 Chinese students have enrolled in public universities in Saudi Arabia (Saudi Ministry of Education, 2022). These international students who study in China have become the majority of local Chinese language teachers in Saudi Arabia after their graduation and return to Saudi Arabia, while Chinese students who study in Saudi Arabia have also participated in Chinese language education in Saudi Arabia after their graduation.

Taking King Saud University in Saudi Arabia as an example, the number of Saudi native Chinese teachers in both male and female schools is six, accounting for 75% and 60% of the total number of Chinese teachers, of which all six native teachers in the male school have a background of studying in China, accounting for 100%, and four teachers in the female school have a background of studying in China, accounting for about 66.7%. This shows that Saudi native teachers with Chinese study background occupy an important position among Saudi Chinese teachers and become the backbone of Chinese education in Saudi Arabia. Among the Chinese teachers in Saudi Arabia, there is one teacher with a background of studying in Saudi Arabia in each of the boys' and girls' schools, accounting for 50% and 25% of the number of Chinese teachers respectively. This shows that Chinese students in Saudi Arabia are also starting to participate in the Chinese education in Saudi Arabia.

Therefore, these teachers not only have the ability of Chinese-Arabic bilingual translation and cross-cultural communication, but also can play an important role in teaching Chinese in Saudi Arabia, which provides strong support for the development of Chinese education in Saudi Arabia.

Table 1 Structure of Chinese Language Teachers at King Saud University

Type of school	Total number of Chinese language teachers	Number of native Saudi teachers	Percentage of total Chinese teachers	Number of native Saudi teachers with a background of studying in China	Percentage of native Saudi teachers	Number of teachers in China	Number of Chinese teachers with Saudi study background	Percentage of Chinese teachers
Male school	8	6	75%	6	100%	2	1	50%
Female school	10	6	60%	4	66.7%	4	1	25%

3. Resultss Based on Research Objective 3:

Research Objective 3 aimed to identify and analyze the main challenges encountered during the implementation of the policy. The study found several major challenges, including:

(a)Shortage of teachers

The shortage of teachers is a major challenge in promoting Chinese language education in Saudi Arabia. Although the government has actively recruited teachers and cooperated with China to recruit Chinese language teachers, the current number of teachers is still unable to meet the growing demand for teaching. Some in-service teachers lack a professional background in Chinese language teaching, which to some extent affects the quality of Chinese language teaching. In addition, the training system for local Chinese teachers is not yet complete, and many teachers fail to receive systematic training, which leads to deficiencies in their teaching methods and content (Liu Wenjia and Zhang Mengfan, 2021:239).

(b)Inadequate teaching materials

At present, Saudi Arabia lacks Chinese language teaching materials suitable for local students. Most of the existing textbooks are imported directly from China, failing to fully take into account the cultural background and linguistic characteristics of Saudi students. These textbooks are not fully adapted to the learning needs of Saudi students in terms of content and form, resulting in many difficulties for students in the learning process. The Saudi Ministry of Education is working with relevant Chinese institutions to develop localized teaching materials, but this process requires time and resource investment (Al Roomy, 2022:136).

(c) Uneven regional development

There is an obvious imbalance in the development of Chinese language education among regions in Saudi Arabia. At present, Chinese language courses in Saudi universities are mainly concentrated in big cities such as Riyadh and Jeddah, while schools in other regions have a lower degree of popularization of Chinese education due to limited resources, and there are cases in which Chinese language courses are offered but are difficult to be sustained and finally closed down, for example, Hail and Jouf Universities closed down the Chinese language courses they were offering in 2019 and 2022 due to faculty problems, respectively. Meanwhile, the number of public universities offering Chinese language programs is higher than that of private universities. This unbalanced development not only affects the effectiveness of the promotion of Chinese language education nationwide, but also restricts the opportunities for students in remote areas to access and learn Chinese.

Table 2 Number of universities offering Chinese language programs across Saudi Arabia

Municipalities Quantities	Total number of universities	Number of public universities	Number of private universities
Riyadh	4	2	2
Jeddah	2	2	0
Taif	1	1	0
Hail	1	1	0
Jouf	1	1	0
Tabuk	1	1	0
Abha	1	1	0

(d) Cultural adaptation

The promotion of Chinese language education policy in Saudi Arabia also faces the problem of cultural adaptation. Although Chinese language education can promote cultural exchange between China and Saudi Arabia, how to balance the integration of Chinese language teaching and local Saudi culture remains an important issue in the concrete implementation process. Some parents and educators are concerned that Chinese language education may affect Saudi students' identification with their native culture and traditions (Liao Jing, 2019:19). Meanwhile the adaptation of non-Muslim Chinese teachers from China to life and work in the Islamic religious environment of Saudi Arabia is also an issue of concern. Therefore, Chinese language education needs to be conducted on the basis of respecting and integrating Saudi

culture, which requires teachers and teaching materials to be adjusted accordingly in terms of content and methodology.

4.Findings Based on Research Objective 4

Research Objective 4 aimed to propose practical and feasible recommendations based on an in-depth analysis of the current situation and identified challenges. The study suggested as follow:

(a)Recommendations for policy improvements

Strengthening teacher training and qualification.In order to cope with the shortage of teachers and improve the quality of teaching, Saudi Arabia should further strengthen teacher training and qualification, which can be achieved through the following measures: first, expanding training programs and increasing Chinese language training programs for in-service teachers, including language pedagogy, culturally adapted courses, and teaching practice; second, setting up a certification system and formulating a unified standard for teacher qualification to ensure that teachers have the necessary professional knowledge and teaching ability; and finally, strengthening international exchanges and cooperation by sending teachers to China for further training, while inviting Chinese education experts to Saudi Arabia for guidance and training.

Development and promotion of uniform Chinese language teaching standards and materials.In order to ensure the standardization and effectiveness of Chinese language teaching, Saudi Arabia needs to develop and promote uniform Chinese language teaching standards and materials. First, based on reference to international standards and taking into account the local educational needs of Saudi Arabia, develop Chinese teaching standards suitable for each educational stage; second, cooperate with Chinese educational institutions to develop localized Chinese teaching materials suitable for use by Saudi students to ensure that the content of the materials is practical and culturally adapted; and lastly, set up a platform for the sharing of Chinese teaching resources for teachers and students across the country to improve the teaching effect.

(b) Recommendations for teaching practice

Increasing the coverage of the Chinese language curriculum.In order to promote the popularization of Chinese language education, Saudi Arabia should increase the coverage of Chinese language courses and ensure that more students have the opportunity to learn Chinese. First, Chinese language courses should be offered in more primary and secondary schools and universities, especially in regions where Chinese language education resources are relatively scarce; second, Chinese language courses at different levels and in different formats, such as elective courses, interest classes and online courses, should be provided to meet the learning needs of different students.

Increasing student motivation and engagement in learning.In order to stimulate students' interest, motivation and participation in Chinese language learning, Saudi Arabia can take the following measures. First, organizing Chinese language and culture festivals, Chinese language competitions and Sino-Saudi cultural exchange activities on a regular basis to increase students' interest in Chinese language and culture; second, setting up scholarships, excellent student selection and opportunities for exchange and study in China to motivate students to work hard at Chinese language learning; and lastly, adopting interactive teaching methods, such as group

discussions, role-playing and multi-media teaching, to enhance classroom interactivity and interestingness.

(c)Proposals for cooperation between China and Saudi Arabia

Strengthening cooperation between China and Saudi Arabia in the field of education.In order to promote the development of Chinese language education, Saudi Arabia and China should further strengthen cooperation in the field of education. Firstly, continue to promote cooperative programs between Chinese and Saudi Arabian universities, and provide policy support and process facilitation for the cooperation between universities of the two countries; secondly, expand the scale of the teacher exchange program, so that more Chinese teachers can go to Saudi Arabia to teach, and at the same time, send Saudi Arabian teachers to China for exchanges and studies.

Promoting more cooperative projects and exchanges.In order to deepen the cooperation between the two countries in the field of education, Saudi Arabia and China can jointly promote more cooperative programs and exchange activities. First, organize academic seminars and educational forums between China and Saudi Arabia to share the latest research results and practical experiences in Chinese education; second, continue to expand the scale of the scholarship program to provide more Saudi students with the opportunity to study in China, while attracting more Chinese students to study in Saudi Arabia; and lastly, carry out joint research projects on Chinese education to explore the best practices and innovative methods of teaching Chinese and improve the overall level of Chinese language education. Lastly, to conduct joint research programs on Chinese language education, explore the best practices and innovative methods of Chinese language teaching and improve the overall level of Chinese language education.

References

Liao Jing . (2019). Chinese language education policy changes and the development of Chinese language education in the Arabian Gulf region . *Journal of Yunnan Normal University (Teaching and Research of Chinese as a Foreign Language Edition)*. (5), 15-21. doi:10.16802/j.cnki.ynsddw.2019.05.004

Zuluo Wang . (2023). Development status, characteristics and trends of Chinese language education policies in the world.*Journal of Henan University(Social Sciences)*. 65 (2), 106-155.

Ministry Of Education. (2022). Saudi-Chinese educational relations are expanding with a clear strategy for the future. *Online.* Retrieved 2024, June 30th . from: https://www.moe.gov.sa/en/mediacenter/MOEnews/Pages/Saudi-Chinese-edu-relations-.aspx

Al Roomy, M. A. (2022). Chinese Language Teaching in a Saudi Context: a brief review. *International Conference on Multidisciplinary Research*,130-138. December 2022. Balaclava, Mauritius.

Liu Wenjia& Zhang Mengfan. (2021). Chinese Language Teaching in Saudi: Status Analysis, Problems and Countermeasures.*Proceedings of the 2021 6th International Conference on Modern Management and Education Technology* (MMET 2021), 231-241September 2021.Xiamen,China:Atlantis Press.

A study of factors influencing university volunteer support for the 31st FISU World University Games

Zhao Zongheng,
Wiradee Eakronnarongchai and Ekasak Hengsuko
Udon Thani Rajabhat University, Thailand
Corresponding Author, Email : wiradee.e@gmail.com

****

Abstract

The success of many international sports events is inseparable from the special group of college volunteers, and the higher the support of college volunteers for international sports events, the better the success of sports events. Therefore, how to improve the support of college volunteers to international sports events, and the study of its influencing factors is particularly important.

Purpose of the study to a study of university volunteers' support for 31st FISU World University Games and influencing factors, this study randomly sampled 527 volunteers from more than 18,000 university volunteers as survey respondents and used the literature method, questionnaire survey method, mathematical analysis method, and other research methods to research the support of university volunteers to the 31st World University Summer Games and its influencing factors. Firstly, the independent sample T-test and one-way ANOVA were employed to analyze the impact of different demographic characteristics of university volunteers on the 31st World University Summer Games. Subsequently, correlation analysis was conducted to investigate the correlation between the support and its influencing factors among university volunteers for the 31st World University Summer Games.

The results ifound that:

1) The gender and positions of university volunteers did not have a significant impact on their support for the 31st World University Summer Games;

2) The majors, grades, monthly living expenses, service motivation, and behavioral attitudes of university volunteers significantly influenced their support for the 31st World University Summer Games.

And draws the following conclusions:

1) Higher education volunteers show high support for the 31st World University Summer Games.

2) Economic level of university volunteers as a key factor influencing support for international sporting events.

3) Behavioural attitudes of university volunteers towards support for international sporting events are biased towards the physical dimension.

4) The influence of university volunteers' motivation to serve on support for international sporting events is biased in favour of the material dimension

Keywords: The 31st FISU World University Games; University volunteers; The level of support.

* Received: August 3 2024; Revised: August 13 2024; Accepted: August 22 2024

Introduction

University volunteers are an important part of international sports events. The successful hosting of numerous international sports events is inseparable from the special group of university volunteers, who usually come from universities near the venue and possess a deeper understanding of the local culture, language, and geographical environment. This enables them to better assist international participants, provide professional support, and facilitate the internationalization of the event. Therefore, university volunteers are the main subject of this study.

The support of university volunteers is a significant factor that affects the effectiveness of sports events, which is also known as "social support", which is the degree of affirmation or endorsement that an individual shows to a particular matter (Zheng Xiaoyu, 2023). The higher level of support provided by university volunteers for international sports events indicates the more successful hosting of sports events. Hence, research on how to specifically enhance this support level and its influencing factors is particularly significant.

The World University Games requires a large number of university volunteers. Known as the “Mini Olympics,” The Universiade is a large-scale, comprehensive international sports event hosted by the International University Sports Federation (FISU) every two years. It has successfully held 31 editions consecutively. The 31st World University Summer Games concluded in Chengdu, China, with over 6,500 university athletes from 113 countries and regions participating. Additionally, over 18,000 volunteers from 35 universities in Sichuan province contributed to the volunteer service. participated in the volunteer service work. (China Youth Network, 2023). Studying university volunteers from the 31st World University Summer Games provides ample data support for this research, reducing the chance of randomness.

By checking the related literature books and materials about volunteers, sports events, and support in the school library, China Knowledge Network, and other databases, they were organized and analyzed to provide a theoretical basis for the later study:

In the current research on sports events, the main aspects involving volunteers focus on volunteer motivation, volunteer management, etc., but also for the research involving the volunteer support degree of the event, the research in this paper will make up for this gap.

There is a clear conceptual definition of volunteers, and related scholars mainly focus on the motivation, demand, incentive, influencing factors, functional value, and other aspects of volunteer research. However, the definition of college volunteers for sports events is relatively vague, therefore, combined with the research content of this paper, we propose that "college volunteers for sports events" are college students who voluntarily and gratuitously participate in the service work of sports events, and contribute their time, skills and labor.

As far as the current state of research is concerned, it mainly focuses on the study of residents' support for sporting events and has not yet mentioned volunteers' support for sporting events. The International Olympic Committee (IOC) and organizing committees have been trying to build public support for the Olympic Games (OG), as event support from local residents is considered a key factor in the success of the Olympic Games. (Deccio C and Baloglu S, 2002).

Taking two universities in Shenyang as an example, Wang Xinghua pointed out that college students of different genders, majors, and volunteer experiences have different motivations to participate in volunteering at sports events (Wang Xinghua，2017). Is there a certain influence between service motivation and support? Therefore it is particularly important to investigate whether there will be significant differences in support for the 31st World University Summer Games among college volunteers of different genders, majors, grades, positions, and monthly living expenses, so the following hypotheses are proposed：

H1: There is a significant difference in support for the 31st World University Summer Games among university volunteers of different genders.

H2: There is a significant difference in the level of support for the 31st World University Summer Games among university volunteers of different majors.

H3: There is a significant difference in the level of support for the 31st World University Summer Games among college volunteers of different grades.

H4: There is a significant difference in the level of support for the 31st World University Summer Games among college volunteers in different positions.

H5: There is a significant difference in the level of support for the 31st World University Summer Games among college volunteers with different monthly living expenses.

Due to the special characteristics of college volunteers, college students' study and life stage is a process of gradual formation of values, and their motivation to participate in the 31st WSU Summer Games may differ to a certain extent from the motivation of other people. College students may be influenced by the motivation of whether they can participate in the evaluation of merits and awards, whether they can enrich their practical experience, whether they can meet sports stars, whether they can get souvenirs of the event and so on. Therefore, how does the service motivation of college volunteers relate to the support level of the 31st World University Summer Games? Can service motivation influence support? This paper proposes the following hypotheses:

H6: There is a significant difference between the service motivation of college volunteers on the support degree of the 31st World University Summer Games

Behavioural attitudes of college volunteers at international sports events are positive or negative attitudes towards participation in large-scale international sports events. For example, in sports consumption, Li Meng studied consumers' sports purchasing behaviour based on the theory of planned behaviour, and consumers' attitudes towards sporting goods can significantly and positively influence purchasing behavioural intentions (Li Meng, 2020), Another example in tourism is Lee C-K's research on the model of experience-attitude-behavioural intention of tourists in Hanok Village in Jeonju, South Korea, from the perspective of experience economy, which found that there is a positive correlation between tourists' behavioural attitudes and behavioural intentions in Hanok Village in Jeonju, South Korea (Lee C-K, 2021), so behavioural attitudes may have a certain degree of influence on the degree of support, and in conjunction with the present study, the following hypotheses are put forward:

H7: There is a significant difference between the behavioural attitudes of university volunteers in support of the 31st WSC Summer Games

Research Objectives

1. To comprehensively assess the level of support for volunteers at the 31st University University.

2. To identify factors that influence university volunteers' support for the university.

Research Methodology

1.Population and sample group

The sample size was determined by randomly sampling from 18,000 college volunteers and the following formula was used to calculate the required sample size:

$$N=\left(\frac{Z\cdot\sigma}{E}\right)^2$$

Among them.

"N" is the required sample size;

"Z" The Z-score corresponding to the 95 percent confidence level is usually 1.96;

"σ" is an estimate of the standard deviation of the overall,σ=0.5;

"E" is the expected sampling error, here set to 0.05;

Calculated according to the formula: N=384.16.

Therefore, we can take at least 385 college volunteers as a sample to make statistical inferences about the whole population with an expected sampling error of 5% at the 95% confidence level.

2. Research tools

Questionnaire Star app

3. Collection

The questionnaire is divided into two parts, the first part is the demographic part, including gender, profession, job position, grade, the monthly cost of living five measurement variables; the second part is the survey of the tournament support and the factors affecting the survey, the use of 5-point scale form of the survey, including the service motivation, behavioral attitudes, and the tournament support degree of the three dimensions, with a Likert five-point scale for measurement, in which "1" means "strongly disagree", "2" means "disagree", "3" means "general", "4" means "agree", and "5" means "strongly agree".

4. Data analysis

The study focused on different demographic characteristics, service motivation, behavioral attitudes, and event support, and used SPSS27.0 statistical software to analyze the support of college volunteers for the 31st World University Summer Games and its influencing factors, and used independent samples t-test and one-way ANOVA to validate the influence of different demographic characteristics and event support, and carried out correlation analysis on the influence of different service motivation, behavioral attitudes, and event support. The correlation analysis of the relationship between different service motivations, behavioral attitudes, and support for the event was carried out. This chapter presents the results of the data analyses involved in this study, which are presented below.

Research Conceptual framework

This study uses the literature method to collate and analyze the research background, the significance of the study, and the current status of the study, and after determining the measurement dimensions, the research hypotheses are formulated. The research was conducted through the questionnaire method, and after the steps of questionnaire design, data collection, and data analysis, the data results were analyzed, discussed, and collated using the mathematical and statistical analysis method, and then the research hypotheses were verified.

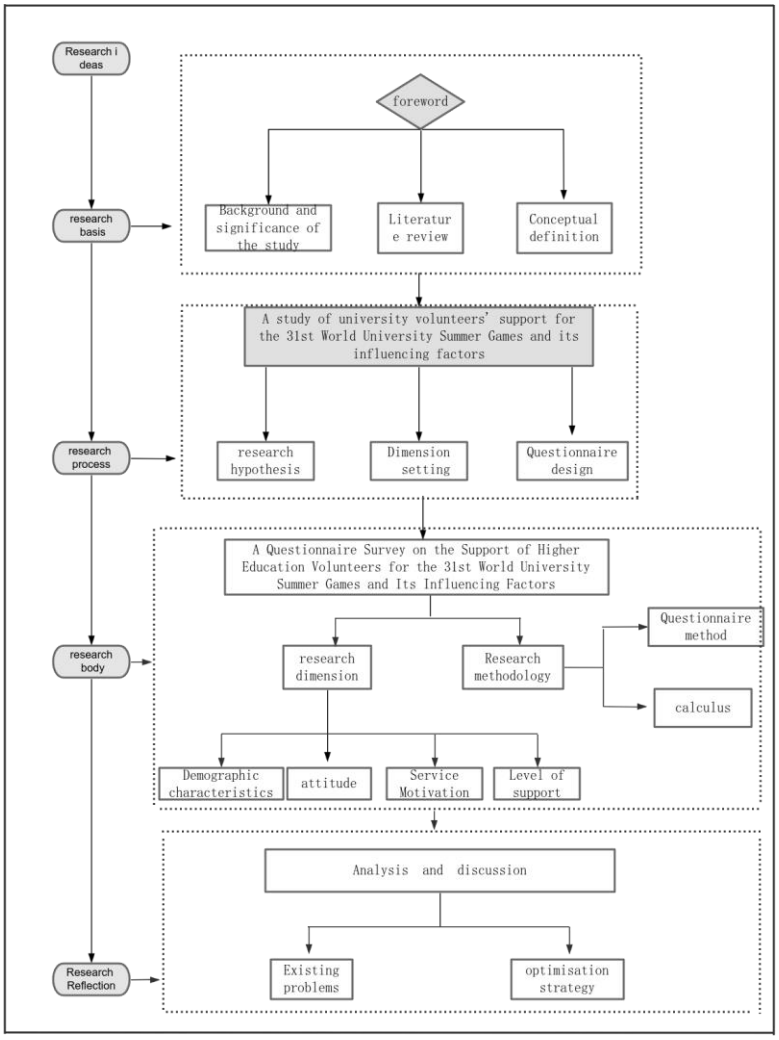

Figure 1: Research Conceptual framework

Research Scope

This study was conducted from March to May 2024, focusing on volunteers participating in the 31st FISU World University Games. A total of 527 volunteers were randomly selected as a sample from over 18,000 university volunteers. The study examined various demographic characteristics, service motivation, and behavioral attitudes of university volunteers, including gender, major, grade, different positions, and monthly living expenses, as independent variables. The support for the 31st FISU World University Games among university volunteers served as the dependent variable.

Research Results

1. The effect of different statistical characteristics of university volunteers on support for the 31st World University Summer Games

In this paper, independent samples t-test was used to study the effect of different genders on tournament support, and the results are shown in the table:

Table 1:Differential analysis of the effect of different genders on support for tournaments

	Gender	Sample size	Mean (standard deviation)	t	p
Degree of support	Male	228	3.566(1.018)	-1.726	0.085
	Female	299	3.714(0.911)		

From the table, it can be seen that the p-value (significance) is 0.085, which is greater than the significance level of 0.05, indicating that there is no significant difference between volunteers of different genders in terms of their support for the event, which means that there is no significant effect of volunteers of different genders on the support for the event. The hypothesis " There is a significant difference in the support of volunteers of different genders for the 31st World University Summer Games" does not hold.

In this paper, independent samples t-tests were used to investigate the differences in the effects of different majors (sports and non-sports) on event support, and the results are shown in the table below:

Table 2:Analysis of differences in the impact of different majors (sports and non-sports) on event support

	Professional category	Sample size	Mean (standard deviation)	t	p
Degree of support	Sports major	270	3.571(1.018)	-1.954	0.051
	Non-sports major	257	3.734(0.891)		

From the table, it can be seen that the p-value is 0.051, and the convergence level value is 0.05, which means that there is a significant difference between the volunteers of different majors for the event support degree, indicating that the volunteers of different majors have a significant effect on the event support degree. The mean value of volunteers specialised in sports is 3.571, which is lower than that of volunteers not specialised in sports (3.734), indicating that the support degree of volunteers not specialised in sports is higher than that of volunteers specialised in sports. The hypothesis "there is a significant difference in the degree of support for the 31st World University Summer Games among university volunteers of different majors" is valid.

An independent samples t-test was used to investigate the differences in support for the tournament across jobs (language and general purpose), and the results are shown in the table below:

Table 3:Table analyzing the differences in the effect of different job positions on support for the event

	Volunteer job categories	**Sample size**	**Mean (standard deviation)**	**t**	**p**
Degree of support	Language Volunteer	253	3.703(0.936)	1.216	0.225
	General volunteer	274	3.601(0.983)		

From the table, it can be seen that the p-value is 0.225, which is greater than the significance level of 0.05, indicating that there is no significant difference between volunteers with different jobs on the degree of support for the event, which means that volunteers with different jobs have no significant effect on the degree of support for the event. The hypothesis "there is a significant difference in the support degree of college volunteers of different jobs to the 31st World University Summer Games " is not valid.

A one-way ANOVA was used to investigate the differences in the effect of different grades on support for the tournament, and the results are shown in the following table.

Table 4: Table analysing the differences in the effect of different grades on support for the event

	Grade	Sample size	Mean (standard deviation)	f-value	p-value
Degree of support	Year 1-3 of university degree	85	3.565（0.954）	3.641	0.006
	Year1-2 of undergraduate programme	189	3.770（0.933）		
	Year 3-4 of undergraduate programme	140	3.758（0.936）		
	Year 1-3 of Master Degree Candidate	74	3.375（0.959）		
	Master's degree or above (No master's students are included)	39	3.391（1.066）		

From the table, it can be seen that the p-value (significance) is 0.006, which is smaller than the significance level value of 0.05, presenting a difference at the level of 0.044, indicating that there is a significant difference between volunteers of different grades in terms of their support for the tournament, which means that there is a significant effect of volunteers of different grades in terms of their support for the tournament. Among them, undergraduate volunteers in grades 1-2 have the highest level of support for the event, while graduate volunteers in grades 1-3 have the lowest level of support for the event. The hypothesis "there is a significant difference in the support of volunteers of different grades for the 31st WSU Summer Games" is valid.

A one-way ANOVA was used to investigate the differences in the effect of different monthly living expenses on tournament support, and the results are shown in the table below:

Table 5: Table analyzing the differences in the effect of different monthly living expenses on the support for the tournament

	Amount of cost of living	Sample size	Mean (standard deviation)	f-value	p-value
Degree of support	Under 1500 RMB	132	3.870（0.952）	6.241	0
	Between 1500-2500 RMB	246	3.687（0.951）		
	Between 2500-3500 RMB	101	3.430（0.973）		
	More than 3500 RMB	48	3.323（0.849）		

As can be seen from the table, the p-value (significance) is 0, which is smaller than the significance level value of 0.05, presenting a difference at the 0.05 level, indicating that there is a significant difference between volunteers with different monthly living expenses on the degree of support for the tournament, which means that there is a significant impact on the degree of support for the tournament by volunteers with different monthly living expenses. Volunteers with monthly living expenses below 1500 RMB have the highest level of support for the event, while volunteers with monthly living expenses above 3500 RMB have the lowest level of support for the event, showing that the higher the monthly living expenses are, the lower the level of support for the event is. The hypothesis "there is a significant difference in support for the 31st WSU Summer Games among volunteers with different monthly living expenses" is valid.

2.The effect of different service motivations and behavioural attitudes of university volunteers on support for the 31st World University Summer Games

Pearson correlation analysis was used. Person Correlation is commonly used for continuous numerical variables, Pearson correlation analysis is the most commonly used statistical analysis method in Rilicet scale to measure the degree of correlation between different variables.

Table 6: Correlation analysis table between different dimensions of each variable

	Service Motivation	**Attitudes**	**Degree of support**
Service Motivation	1		
Attitudes	0.504	1	
Degree of support	0.468	0.491	1

**. The correlation is significant at the 0.01 level (two-tailed).

In spss analysis, the Sig (significance, also P-value) between the two variables was observed first, if Sig ≤ 0.05, it means that there is a significant correlation, and after analysis, if Sig > 0.05, it means that there is no significant correlation, and the results show that Sig ≤ 0.05 between service motivation and support, behavioural attitudes and support, and motivation for service and behavioural attitudes, which means that there is a significant correlation between service Motivation and Support, Behavioural Attitude and Support have significant correlation.The value range of correlation coefficient is [-1, 1], the larger the value indicates the more relevant, as shown in the above table, the correlation coefficient of service motivation and support is 0.468, and the correlation coefficient of behavioral attitude and support is 0.491, which can be concluded that the behavioral attitude and service motivation of university volunteers have a significant impact on the support of the 31st World University Summer Games, and the correlation of behavioral attitude coefficient is higher than the service motivation, then it means that the behavioral attitude has a greater influence on the university volunteers' support for the event.

The analysis of the above data led to the findings in the table below:

Table 7:Statistical table of the results of the study

Research hypothesis	Hypothetical content	Verification results
H1	Significant differences in support for the 31st World University Summer Games among university volunteers by gender	untenable
H2	Significant differences in support for the 31st World University Summer Games among university volunteers of different majors	true
H3	Significant differences in support for the 31st World University Summer Games among university volunteers of different grade levels	true
H4	Significant differences in support for the 31st World University Summer Games among university volunteers in different positions	untenable
H5	Significant differences in support for the 31st World University Summer Games among university volunteers with different monthly living expenses	true
H6	There is a significant difference in the motivation of higher education volunteers to serve in support of the 31st World University Summer Games	true
H7	Significant differences in behavioural attitudes of university volunteers in support of the 31st World University Summer Games	true

Discussion

1. High school volunteers show high support for the 31st World University Summer Games.

In this study of the measurement of support for tournaments, a total of eight measurement items were set up to investigate support according to the division of support into emotional support and material support proposed by (Xiao Shuiyuan, 1987), which was measured on a five-point Likert scale, in which "1" means "strongly disagree", "2" means "disagree", "3" means "generally", and "1" means "strongly disagree", "2" means "disagree", "3" means "fair" The overall mean was 3.65, with "4" indicating "Agree" and "5" indicating "Strongly Agree". The overall mean value is 3.65, showing a high degree of support, but there is still some room for improvement, which is mainly affected by the factors of college volunteers' majors, grades, monthly living expenses, service motivation, and behavioral attitudes.

2. Economic level of college volunteers as a key factor influencing support for international sporting events.

There is consistency with (Zhang li, 2020) the idea that local residents' support for tournaments is influenced by economic level.In terms of demographic characteristics, the independent samples t-test was used to study the difference in the impact of different majors (sports and non-sports) on tournament support, and the significance p-value of the impact was 0.051, which was smaller than the significance level of 0.05, and presented a difference at the 0.001 level; a one-way analysis of variance (ANOVA) was used to study the difference in the impact of different grades on tournament support, and the significance p value is 0.006, which is smaller than the significance level value of 0.05, presenting a difference at the level of 0.044; using one-way ANOVA to study the difference in the impact of different monthly living expenses on the support of the tournament, the significance of the impact of p-value is 0, which is smaller than the significance level value of 0.05, presenting a difference at the level of 0.05, with 0.05>0.044>0.001.It can be seen that the effect of monthly living expenses on the event (31st World University Summer Games) support of university volunteers is greater than the effect of grade, and the effect of grade on the event (31st World University Summer Games) support of university volunteers is greater than the effect of specialisation, so that the economic level of the university volunteers is a key factor affecting the support of the event.There is commonality with the idea that (Hu Jun, 2011) residents' perceived benefits have a positive affective relationship with tournament support.

3.Behavioral Attitudes of High School Volunteers Toward Support for International Sporting Events Are Biased Toward the Physical Dimension.

Behavioral attitudes as one of the factors of the theory of planned behaviour to facilitate the management of university volunteers in international sporting events.(Ma, Xing., 2021) argued that the behavioral attitudes of college volunteers significantly and positively influence college students' intention to continue their volunteer behaviors, mainly in terms of physical behaviors.this study focuses on the measurement of both mental and physical behaviour in the behavioural attitudes measurement items of university volunteers.The question "I am willing to provide consulting services to spectators of the Chengdu Universiade" has the largest mean value of 3.84, with 81.97% of university volunteers indicating their willingness to do so, while the question "I am willing to introduce the event venues to participants of the Chengdu Universiade" has the second largest mean value of 3.79, with 81.02% of volunteers indicating their willingness to do so. The question "I am willing to introduce the event venues to the participants of the Chengdu Universiade" was the second largest, with a mean value of 3.79, and 81.02 per cent of the volunteers expressed their willingness.At the same time, (Li Meng， 2020) studied consumers' sports purchasing behavior based on the Theory of Planned Behavior, and consumers' attitudes toward sporting goods can significantly and positively influence purchasing behavior intentions.for the special group of university volunteers, participating in international sports events volunteer activities more hope to get the exercise of substantive ability to broaden the application of professional knowledge, if more opportunities for exercising behavioural ability or the application of professional knowledge are provided in the process of volunteering, the university volunteer team's support for international sports events will be improved, thus it can be seen that the behavioural attitudes of university volunteers towards the support for international sporting events is biased towards physical behaviour.

4. The influence of college volunteers' motivation to serve on support for international sporting events is biased toward the material dimension.

Service motivation, as a source of motivation for university volunteers to participate in international sports event volunteering, has reference value for the recruitment of volunteers for international sports events. In this study, the service motivation measurement of university volunteers mainly focuses on the two aspects of spiritual motivation and material motivation.The item "obtaining relevant certificates through volunteering at the Chengdu Universiade" has the largest mean value of 3.86, with 85.96% of university volunteers agreeing, followed by "obtaining souvenirs of the event through volunteering at the Chengdu Universiade", with a mean value of 3.79, with 82.16% of university volunteers agreeing. 3.79, with 82.16 per cent of university volunteers agreeing.It can be seen that the behavioural attitudes of university volunteers' support for international sports events are biased towards material motives, however, regardless of whether university volunteers are in spiritual or material motives, they are able to enable university volunteers to participate in international sports event volunteering towards predetermined expectations, which in turn strengthens and maintains the support for international sports events and sustained participation in international sports event volunteering.

Recommendations

1. Enhancing the material security of volunteers for international sports events

strengthening the material security of volunteers for international sports events needs to start from many aspects, including providing necessary protective equipment, ensuring basic diet and Therefore, strengthening the material security of volunteers in international sports events needs to be done from many aspects, including providing necessary protective equipment, ensuring basic food and transport security, providing volunteer certificates and souvenirs, establishing a material security system, formulating emergency plans, and purchasing personal accident insurance. However, while ensuring material protection, spiritual encouragement should also be strengthened.

2. Enhancing the match between the needs and competencies of university volunteer positions

Behavioral attitude and service motivation of university volunteers as one of the important influencing factors of international sports event support, this study shows that the influence of university volunteers' behavioural attitude on the support of international sports events is biased towards the physical level, which in turn reflects that university volunteers want to get more exercise and exert more professional abilities through international sports events.

3. Guiding international sports event volunteers to develop correct service motivation and behavioral attitudes

Behavioral attitude and service motivation of university volunteers are one of the important factors influencing the support degree of international sports events, and this study shows that the influence of university volunteers' service motivation on the support degree of international sports events is biased towards the material level, and "university volunteers for sports events" are university volunteers who voluntarily participate in the service of sports events without any compensation and contribute their time, skills and labour to the service of sports events. At the same time, "sports event university volunteers" are university students

who voluntarily and without pay participate in the service work of sports events and contribute their time, skills and labour. They should have the spirit of selfless dedication, and should downplay the material enjoyment of volunteering in international sports events.

4. Improving the Evaluation System of university Volunteers for International Sports Events

For the present, a unified evaluation system for university volunteers in international sports events has not been formed, and most of them are running with a single event's volunteer evaluation system, which is easy to cause confusion in the evaluation of university volunteers, resulting in greater mobility of volunteers and lower impact support, and it is recommended to determine the evaluation objectives and evaluation indexes around the relevant conclusions of this study, collect data through questionnaires, interviews, observations, etc., and using hierarchical analysis method (AHP) to process and analyse the data in order to arrive at objective and accurate evaluation results, and according to the evaluation results, while putting forward higher requirements for university volunteers, continuously improve the evaluation system of university volunteers in international sports events.

References

Zheng Xiaoyu. (2023). *The Impact of the Beijing Winter Olympics on Adolescents' National Identity, Social Expectations, and Event Support Master's Degree (Dissertation,* GuangzhouUniversity).https://link.cnki.net/doi/10.27040/d.cnki.ggzdu.2023.001770doi:10.27040/d.cnki.ggzdu.2023.001770.

China Youth Network. (2023). *31st World University Summer Games successfully concludedinChengdu.* https://baijiahao.baidu.com/s?id=1773698244359279916&wfr=spider &for=pc

Deccio, C. , & Baloglu, S. . (2002). Nonhost community resident reactions to the 2002 winter olympics: the spillover impacts. *Journal of Travel Research,* 41 (1), 46-56.

Wang, Xinghua. (2017). A study of university students' motivation to participate in volunteering at sports events. *Sports Culture Guide.* (02), 157-161+180.

Li Meng. (2020). An empirical study on the experiential purchasing behaviour of sporting goods under the perspective of the theory of planned behaviour. *Fujian Sports Science and Technology.* (02), 14-17.

Lee C-K, Reisinger Y, Ahmad MS, ParkY-N,Kang C-W. (2021).The influence of Hanok experience on tourists ’ attitude and behavioral intention: An interplay between experiences and a Value-Attitude-Behavior model. *Journal of Vacation Marketing*. 27 (4), 449-465.

Xiao Shuiyuan, Yang Desen. (1987). Effects of social support on physical and mental health. *Chinese Journal of Mental Health.* (04), 183-187.

Zhang Li. (2020). *A study on the impact of local attachment on event support among residents of Winter Olympics host sites (Master's thesis, Tianjin University of Finance and Economics).* https://kns.cnki.net/KCMS/detail/detail.aspx?dbname=CMFD202301&filename=1022481715.nh

Hu, Jun. (2011). A study of residents' perception of the Youth Olympic Games and their support - Based on the perspective of social exchange theory. *Sport and Science*. (06), 53-57. doi:10.13598/j.issn1004-4590.2011.06.013.

Ma, Xin. (2021). *Research on the influencing factors of college student volunteers' intention of continuous volunteering behavior in large-scale sports events Master's degree (Dissertation, Shanghai Institute of Physical Education and Sports).* Master https://link.cnki.net/doi/10.27315/d.cnki.gstyx.2021.000633doi:10.27315/d.cnki.gstyx.2021.000633.

รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความรักที่มีต่อแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

The Causal Relationship Model of Brand Love of Accounting Program in Phranakhon Rajabhat University.

สุพัตรา กันนุช,
มลฤดี กี่เอี่ยน และ ไพโรจน์ บุตรชีวัน
Supattra Kannuch ,
Monrudee Ki-ian and Phairoj Butchiwan
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
Pranakhon Rajabhat University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: monrudee@pnru.ac.th

****

บทคัดย่อ

การพัฒนาทักษะการใช้ชีวิต (Soft Skills) ที่อยู่บนพื้นฐานของความรักที่มีต่อแบรนด์ของนักศึกษาในระดับหลักสูตร จึงเป็นสิ่งที่ท้าทายต่อการพลิกโฉมของสถาบันอุดมศึกษา ที่ทำให้เกิดเป็นนวัตกรรมในการบริหารหลักสูตรและพัฒนานักศึกษารูปแบบใหม่

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความรักที่มีต่อแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร 2) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบฯ กับข้อมูลเชิงประจักษ์ และ 3) เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยเชิงสาเหตุในรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความรักที่มีต่อแบรนด์ฯ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้เทคนิคศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาและศิษย์เก่า จำนวน 375 คน ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าความเบ้ ค่าความโด่ง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน การวิเคราะห์องค์ประกอบ การวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการพัฒนารูปแบบฯ จำแนกได้ 5 ตัวแปร ได้แก่ การเป็นแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิตที่แท้จริง การถ่ายโอนบุคลิกภาพแบรนด์หลักสูตรฯ ความประทับใจในหลักสูตรฯ การเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตของวิชาชีพนักบัญชี และความรักที่มีต่อแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิต

2. ผลการตรวจสอบรูปแบบฯ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่า CMIN = 208.765, df = 210, p = 0.511, CMIN/df = 0.99, SRMR = 0.02, RMSEA = 0.00, GFI = 0.96, AGFI = 0.93, CFI = 1.00, Hoelter (.05) =439

* วันที่รับบทความ : 12 มิถุนายน 2567; วันแก้ไขบทความ 28 มิถุนายน 2567; วันตอบรับบทความ : 29 มิถุนายน 2567
Received: June 12 2024; Revised: June 28 2024; Accepted: June 29 2024

3. การเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตของวิชาชีพนักบัญชี ส่งอิทธิพลทางตรงมากที่สุด (0.76) และส่งอิทธิพลทางอ้อมมากที่สุด (0.61) ผ่านความประทับใจในหลักสูตรฯ และความประทับใจในหลักสูตรฯ ส่งอิทธิพลรวมมากที่สุด (0.95) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .001 และสามารถอธิบายความแปรปรวนของ ความรักที่มีต่อแบรนด์หลักสูตรฯ ได้ร้อยละ 79

รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความรักที่มีต่อแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิต (ATIJL Model) มี 5 องค์ประกอบ และจำแนกได้ 25 คุณลักษณะ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สามารถอธิบายความแปรปรวนของความรักที่มีต่อแบรนด์หลักสูตรฯ ได้ร้อยละ 79 ซึ่งสอดคล้องกับการสร้างทักษะการใช้ชีวิตและการทำงาน (Soft Skills) เพื่อเป็นบัณฑิตนักบัญชีมืออาชีพในอนาคต

คำสำคัญ: ความรักที่มีต่อแบรนด์หลักสูตร; รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ; ทักษะในการทำงานและการใช้ชีวิต

Abstract

Creating a brand love is considered a revolution in the way that students enrolled in the Bachelor of Accountancy degree build their soft skills. Further, it is considered to be a driving force for innovative thinking for development and management at the Faculty of Management Science, Phranakhon Rajabhat University.

This article aims 1) to develop the causal relationship format of brand love towards the the Accounting program at Rajabhat Phranakhon University 2) to examine the compatibility of the format from empirical data, and 3) To study the influence of causal factors in the relationship format of brand love towards the the Accounting program. This is a quantitative research using causal relationship study techniques. The sample group consists of 375 participants, including students and alumni, selected through stratified random sampling. I/We used questionnaires as research tool. I/We employ statistical analysis including percentages, mean, standard deviation, Pearson correlation coefficient, component analysis, and path analysis.

The research findings reveal that:

1. The development of the format distinguishes five variables: being the actual brand love of the Accounting program, transferring the brand's image, impressions of the Accounting program, being a part of the accounting profession, and the love towards the brand of the Accounting program.

2. The examination of the format shows compatibility with perceptual data, with CMIN = 208.765, df = 210, p = 0.511, CMIN/df = 0.99, SRMR = 0.02, RMSEA = 0.00, GFI = 0.96, AGFI = 0.93, CFI = 1.00, and Hoelter (.05) = 439.

3. Being a part of the accounting profession has the most direct influence (0.76) and indirect influence (0.61) through impressions of the Accounting program, and overall influence (0.95) at a statistically significant level of .001. It can explain 79% of the variance in love towards the brand of the Accounting program.

The ATIJL Model of brand love of accounting program comprises 5 components and can be categorized into 25 characteristics. It aligns with perceptual data and can explain 79% of the variance in brand loyalty towards the accounting curriculum. This correlates with the development of soft skills for future professional accountants.

Keywords: Brand Love of Accounting Program; Causal relationship model; Soft skills.

บทนำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มีการขับเคลื่อนเพื่อการพัฒนามหาวิทยาลัยยั่งยืน โดยกำหนดแผนยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร พ.ศ.2566-2570 ขึ้น และได้กำหนดแนวทางในการบริหารจัดการดำเนินงานตามโครงการยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น (มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร , 2566) ให้สอดคล้องกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคตที่ผกผันรุนแรง ส่งผลต่อการบริหารจัดการทั้งในระดับมหาวิทยาลัย ระดับคณะ และระดับหลักสูตร ภายใต้จำนวนนักศึกษาที่ลดน้อยลงอย่างต่อเนื่อง โดยนำนวัตกรรมสร้างสรรค์ หรือวิธีการใหม่ๆ มาใช้ส่งเสริมและสนับสนุนพัฒนานักศึกษา ได้เกิดการเรียนรู้ทั้งในเชิงวิชาการ และทักษะการใช้ชีวิต (Soft Skills) (นงรัตน์ อิสโร, 2564) เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพสู่สังคมไทย สอดคล้องกับแผนงาน ยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ทั้งในด้านการยกระดับคุณภาพการศึกษาจากการบูรณาการเรียนการสอน วิจัย บริการวิชาการยึดหยุ่นตามอัธยาศัย พร้อมทั้งได้มีหลักสูตรที่ได้มาตรฐานวิชาชีพ มุ่งเน้นการปฏิบัติจริง อาจารย์มีศักยภาพ มีเครือข่ายความรู้สู่การปฏิบัติ พัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย พร้อมทั้งมีหลักประกันคุณภาพการศึกษา การวัดผลและประเมินผล รวมไปถึงด้านการพัฒนาระบบบริหารจัดการ ที่จะทำให้เกิดการพัฒนาศักยภาพในการบริหาร สมรรถนะการบริหารตั้งแต่ในระดับมหาวิทยาลัย ระดับคณะ จนไปถึงระดับหลักสูตร ซึ่งจะช่วยให้หลักสูตร คณะ และมหาวิทยาลัย ได้รับการยอมรับจากสังคมในวงกว้างต่อไป

หลักสูตรบัญชีบัณฑิต เป็นหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ที่ได้รับการพัฒนา ปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง และมีสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ พิจารณารับรองหลักสูตรดังเช่นที่ผ่านมา (สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, 2564) ปัจจุบันเป็นหลักสูตรฯ ปรับปรุง พ.ศ. 2565 มีปรัชญาที่สำคัญ คือ เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านบัญชีสมัยใหม่ สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในการปฏิบัติงาน ยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรมวิชาชีพอย่างเคร่งครัด และเพื่อทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ ที่ให้นักศึกษา มีความรอบรู้ในศาสตร์ทางการบัญชี ใฝ่เรียนรู้พัฒนาตนเองให้ทันสมัยอยู่เสมอในสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลง มีทักษะด้านการบัญชี สามารถปฏิบัติงานในหน่วยงานต่าง ๆ ที่หลากหลายได้อย่างมีคุณภาพและมีความถูกต้องตามศาสตร์ มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพด้านบัญชี ปฏิบัติงานด้วยอุดมการณ์ ยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรมแห่งวิชาชีพอยู่เสมอ มีความรู้ความสามารถด้านการสื่อสาร และสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการแสวงหาความรู้และปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี มีความสามารถด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงานให้สำเร็จ และมีบุคลิกภาพดี มนุษย์สัมพันธ์ดี สามารถทำงานร่วมกับบุคคลอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี (คณะกรรมการบริหารหลักสูตรบัญชีบัณฑิต, 2565) การแสดงออกถึงความมุ่งมั่นและความรับผิดชอบต่างๆ ของหลักสูตรบัญชีบัณฑิต ได้แสดงอยู่ในรูปของการบริหารจัดการหลักสูตรที่มีคุณภาพ เพื่อทำให้เป้าหมายของ

การพัฒนาหลักสูตรฯ ที่ผ่านมานั้น บรรลุผลตามเจตนารมณ์ และสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน บรรลุตามมาตรฐานที่สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์กำหนด เพื่อให้เกิดนักบัญชีบัณฑิตรุ่นใหม่ ได้ร่วมสร้างคุณค่าแก่สังคม ท้องถิ่น และประเทศชาติอย่างยั่งยืน (มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, 2566) บัณฑิตนักบัญชี จึงควรจะได้รับการฝึกฝน พัฒนาตนเอง ตลอดการเรียนรู้ ทั้ง 4 ปี ในรั้วมหาวิทยาลัยอย่างมีคุณภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะด้านการใช้ชีวิต (Soft skills) เพื่อให้บัณฑิตได้มีทักษะการทำงานที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 (รักติบูล สิทธิลภ, 2566) ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ นายจ้าง และตลาดแรงงานในศตวรรษที่ 21 (รัตนพัชร์ เพ็ญรัตนหิรัญ, 2664) ซึ่งองค์ประกอบที่เป็นพื้นฐานสำคัญ ในการเชื่อมโยง และเสริมสร้างให้เกิดทักษะการทำงานที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และทักษะด้านการใช้ชีวิต (Soft skills) นั้น พบว่า ต้องอาศัยความรัก เป็นองค์ประกอบสำคัญ (ต้นแก้ว ดามัง, 2565) ในการเชื่อมโยง และผลักดันให้เกิดการเสริมสร้างทักษะในการทำงานและการใช้ชีวิต (Soft Skills) (รัตนวัชร์ เพ็ญรัตนหิรัญ, 2564) และส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในโลกยุคใหม่ได้ (ปกรณ์ โปรยรุ่งโรจน์, 2564)

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ได้ทำการศึกษาและทบทวนวรรณกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ ความรักที่มีต่อแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิต ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่ท้าทายอย่างยิ่งต่อการบริหารหลักสูตรภายใต้สถานการณ์ปัจจุบัน และเป็นนวัตกรรมการบริหารหลักสูตรอีกรูปแบบหนึ่ง ที่จะนำมาใช้ในการพลิกโฉมการบริหารหลักสูตร (มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, 2564) สอดคล้องกับยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร (2566-2570) องค์ประกอบต่างๆ ของความรักที่มีต่อแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิต จะช่วยทำให้ทราบถึงปัจจัยที่สำคัญที่จะทำให้นักศึกษาตัดสินใจเลือกเรียนในหลักสูตรบัญชีบัณฑิต (อัญชนา กัลยาเรือน นิรมล พลแพงขวา และขวัญธิดา หลานเศรษฐา, 2565: สุณิสา มาศักดิ์ และสุพาวินี แซ่ลิ้ม, 2564) ทำให้นักศึกษาเกิดความรักต่อตนเอง วิชาชีพ และรับรู้ได้ถึงคุณค่าจนเกิดเป็นแรงบันดาลใจของนักศึกษา (ณรงค์ฤทธิ์ ประสานตรี และไพโรจน์ บุตรชีวัน, 2564) ที่ทำให้นักศึกษาตระหนักรู้และมุ่งมั่นพัฒนาตนเอง รวมทั้ง ทำหน้าที่เป็นผู้สนับสนุนหลักสูตรด้วยความเต็มใจ พร้อมให้การช่วยเหลือ ให้ความร่วมมือและผลักดันในหลักสูตรพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เมื่อนักศึกษามีแรงผลักดัน นักศึกษาจะเกิดการใฝ่เรียนรู้ พัฒนาตนเองจนสำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนด ได้รับแรงบันดาลใจ ซึ่งจะทำให้เกิดแรงขับภายใน (Imbriale, 2018) ที่จะสร้างอนาคตที่ดีให้แก่ตนเอง และทำให้เกิดการสนับสนุน บอกต่อและแนะนำหลักสูตร พร้อมทั้งเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเกิดความเชื่อมั่น และไว้วางใจต่อการบริหารหลักสูตร ทำให้นักศึกษามีความพร้อมที่จะพัฒนาตนเองสู่การเป็นบัณฑิตนักบัญชีที่มีคุณภาพ สามารถเติบโตในสายงานและวิชาชีพด้วยความรักที่มีต่อวิชาชีพบัญชี (อัญชนา กัลยาเรือน นิรมล พลแพงขวา และขวัญธิดา หลานเศรษฐา, 2565: สุณิสา มาศักดิ์ และสุพาวินี แซ่ลิ้ม, 2564) ที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานทั้งในวิชาชีพ (ต้นแก้ว ดามัง, 2565; ปกรณ์ โปรยรุ่งโรจน์, 2564) ทั้งในระดับนักปฏิบัติการและระดับผู้บริหาร และนอกจากนี้ ยังได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบรนด์ (ปิยชาติ อิสรภักดี, 2561) มาใช้ในการสังเคราะห์ให้เกิดเป็น ความรักที่มีต่อแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิต ที่จะ

นำไปสู่ข้อค้นพบและเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะนำแนวคิดความรักที่มีต่อแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิต มาประยุกต์ให้เกิดเป็น นวัตกรรมรูปแบบของการสร้างแบรนด์สาขาวิชา (Program Branding) ซึ่งถือว่าเป็นนวัตกรรมการบริหารจัดการหลักสูตรอีกแนวทางหนึ่งที่น่าสนใจอีกด้วย

ที่ผ่านมา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ได้กำหนดนโยบาย และมุ่งมั่นปฏิบัติการอย่างจริงจัง ที่จะทำให้นักศึกษาได้รับการพัฒนาทักษะการใช้ชีวิต (Soft Skills) อย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด สอดรับกับแนวทางการพลิกโฉมมหาวิทยาลัย ซึ่งหลักสูตรบัญชีบัณฑิตยังไม่มีรูปแบบการพัฒนานักศึกษาที่สอดรับกับการพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะวิชาชีพบัญชี จึงได้พยายามศึกษา พัฒนา ที่จะค้นหารูปแบบที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ที่จะสร้างทักษะวิชาชีพที่มีความรักที่เป็นปัจจัยเชิงสาเหตุสำคัญไปสู่การพัฒนาตน พัฒนางาน พัฒนาทักษะและวิชาชีพไปพร้อมกันด้วยได้อย่างลงตัว ซึ่งเป็นสิ่งที่ท้าทายต่อบทบาทของคณะกรรมการบริหารหลักสูตร เพื่อนำนวัตกรรมมาใช้ในการพลิกโฉมในระดับการบริหารหลักสูตรรูปแบบใหม่อีกด้วย

ดังนั้น การวิจัยในครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์สำคัญ เพื่อพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความรักที่มีต่อแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ผลการวิจัยจะทำให้ทราบถึงองค์ประกอบและอิทธิพลสำคัญของปัจจัยเชิงสาเหตุของความรักที่มีต่อแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ซึ่งทำให้เกิดการสร้างสรรค์นวัตกรรมการบริหารจัดการหลักสูตร การนำความรักมาใช้เป็นพื้นฐานสำคัญต่อการพัฒนา Soft Skills แก่นักศึกษา บัณฑิต และการสร้างแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิต เพื่อช่วยให้สามารถตรวจสอบ ติดตาม และได้รับข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการบริหารจัดการหลักสูตร การพัฒนา Soft Skills และการจัดประสบการณ์เรียนรู้ ไปพร้อมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยให้คณะกรรมการบริหารหลักสูตรชุดปัจจุบัน ได้ใช้ข้อเสนอแนะในการวางแผน พัฒนาปรับปรุงที่สอดคล้องกับนโยบายของคณะและมหาวิทยาลัย เพื่อให้การบริหารหลักสูตรฯ สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความรักที่มีต่อแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความรักที่มีต่อแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กับข้อมูลเชิงประจักษ์
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยเชิงสาเหตุในรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความรักที่มีต่อแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร คือ นักศึกษาและศิษย์เก่าหลักสูตรบัญชีบัณฑิต จำนวน 674 คน (สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียนฯ, 2565-2566) กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาและศิษย์เก่าฯ จำนวน 375 คน ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธี Maximize Likelihoods ตามแนวคิดของ Hair, et.al, 2010 (อรพรรณ คงมาลัย และอัญณิฐา ดิษฐานนท์, 2561) ที่คำนวณจาก 10-20 เท่าของตัวแปรสังเกตได้ ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้มีตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 25 ตัว ขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมจึงอยู่ระหว่าง 250-500 ตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยเชิงสาเหตุของความรักที่มีต่อแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิต จากนักวิชาการต่างๆ (ดังตารางที่ 1) ซึ่งเป็นคำถามปลายปิด มีมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของ ชูศรี วงศ์รัตนะ (2560)

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้ (1) ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการพิจารณาด้านเนื้อหา ความหมาย และการใช้ภาษาจากผู้ทรงคุณวุฒิ รวม 3 ท่าน ซึ่งข้อคำถามทั้ง 25 ข้อ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ซึ่งไม่น้อยกว่า 0.50 จึงมีความเหมาะสมสามารถนำมาใช้ได้ (ชูศรี วงศ์รัตนะ, 2560) ผู้วิจัยจึงนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน (2) ผลวิเคราะห์อำนาจจำแนกข้อคำถาม มีค่าอยู่ระหว่าง 0.490-0.904 ซึ่งมีค่าตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่ามีอำนาจจำแนกและคุณภาพสูง (ชูศรี วงศ์รัตนะ, 2560) (3) ผลวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น ด้วยวิธีค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's Alpha พบว่า ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.979 และในรายข้อ อยู่ระหว่าง 0.978-0.981 ถือว่ามีความน่าเชื่อถือ เพราะมีค่าไม่ต่ำกว่า 0.70 (อรพรรณ คงมาลัย และอัญณิฐา ดิษฐานนท์, 2561) และ (4) ตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า 5 ปัจจัยเป็นโครงสร้างที่สอดคล้องกันกลมกลืนกันดี

ขั้นตอนเก็บรวบรวมข้อมูล มีดังนี้ (1) ผู้วิจัยเตรียมแบบสอบถามออนไลน์ โดยใช้ Google Form Application (วุฒิ สุขเจริญ, 2561) โดยผู้วิจัยได้ใช้คำถามคัดกรอง หากเลือกตอบข้อที่ไม่ตรงกับเงื่อนไขระบบจะคัดกรองและจบการตอบแบบสอบถามทันที (2) ผลการตอบกลับคืน ได้ทั้งสิ้น 390 คน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง 375 คน หรือคิดเป็น 96.15 % ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ มีจำนวนมากพอ และเป็นตัวแทนที่ดี คิดเป็น 15 เท่าของตัวแปรสังเกตได้ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม

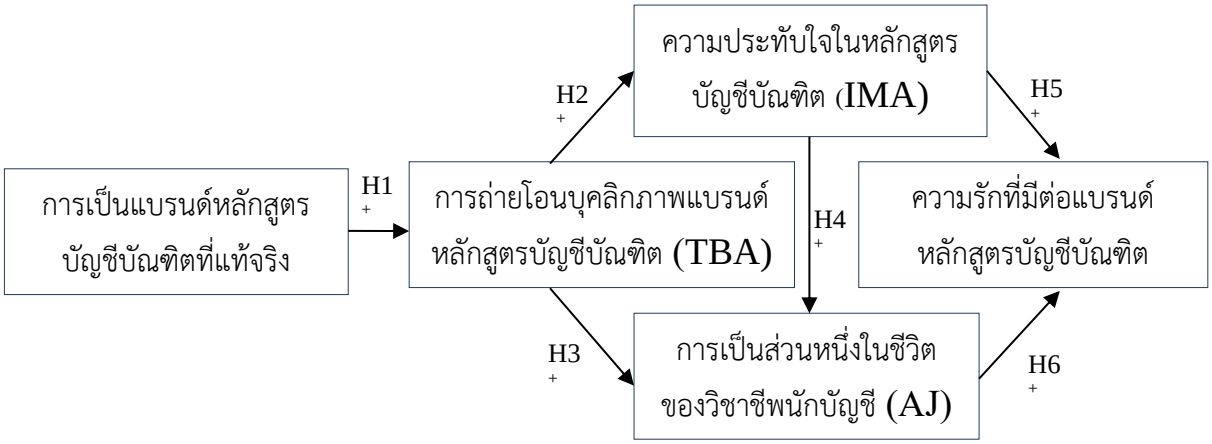
วิเคราะห์ข้อมูลจากการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 375 ตัวอย่าง โดยดำเนินการดังนี้ (1) ผลวิเคราะห์อำนาจจำแนกทั้งหมดของข้อคำถาม โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 0.632-0.817 ซึ่งมีค่าตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่ามีอำนาจจำแนกและคุณภาพสูง (ชูศรี วงศ์รัตนะ, 2560) (2) ผลวิเคราะห์ความเชื่อมั่นด้วยค่า Cronbach's Alpha พบว่า ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.971 และส่วนรายข้อคำถามอยู่ระหว่าง 0.969-0.970 แสดงว่ามีความน่าเชื่อถืออยู่ในเกณฑ์ดีมาก (3) ผลการตรวจสอบลักษณะการแจกแจงของตัว

แปรสังเกตได้ในแต่ละปัจจัย พบว่า มีค่าความเบ้ (Skewness) อยู่ระหว่าง -0.053 ถึง -0.606และมีค่าความโด่ง (Kurtosis) อยู่ระหว่าง –0.023 ถึง -1.043 แสดงว่าตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 25 ตัวแปร มีการกระจายของข้อมูลที่แจกแจงปกติ เนื่องจากอยู่ในช่วง +/- 1.96 ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 (วุฒิ สุขเจริญ, 2561) (4) ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของข้อมูลในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ โดยใช้ค่าดัชนี Kaiser Meyer Olkin Measure of Sampling Adequacy มีค่าเท่ากับ 0.969 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.50 แสดงว่า ข้อมูลมีความเหมาะสมเพียงพอสำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบได้ (ยุทธ ไกยวรรณ์, 2556) และ (5) ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างด้วยวิธีสถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่าทั้ง 5 ปัจจัยมีค่าดัชนีต่างๆ เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด แสดงว่าโครงสร้างมีความสอดคล้องและกลมกลืนดี (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2557; ยุทธ ไกยวรรณ์, 2556)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบ้และค่าความโด่ง และสถิติอนุมาน ได้แก่ การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (EFA) เพื่อพัฒนาและยกร่างองค์ประกอบของปัจจัยในรูปแบบฯ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) เพื่อเป็นการวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้าง และการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล (Path Analysis) เพื่อหาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุด้วยตัวแบบสมการเชิงโครงสร้าง โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ในรูปแบบของการศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (SEM) ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ที่พัฒนาขึ้นตามจากแนวคิดของ Manthiou, et.al. (2018) และปิยชาติ อิสรภักดี (2561) ประกอบด้วย 5 ปัจจัยสำคัญ ได้แก่ การเป็นแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิตที่แท้จริง (BAA) การถ่ายโอนบุคลิกภาพแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิต (TBA) ความประทับใจในหลักสูตรบัญชีบัณฑิต (IMA) การเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตของวิชาชีพนักบัญชี (AJ) และความรักที่มีต่อแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิต (BLA) โดยมีรายละเอียดดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1. ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความรักที่มีต่อแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิตฯ ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาและยกร่างรูปแบบฯ โดยสังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามขั้นตอนการพัฒนาและสร้างรูปแบบฯ ที่เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถาม (ชิรวัฒน์ นิจเนตร, 2560) มีดังนี้

1.1 ผลการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องฯ ซึ่งสังเคราะห์คุณลักษณะของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความรักที่มีต่อแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิตฯได้ 25 คุณลักษณะ มีดังนี้ (ดังตารางที่ 1)

ตาราง 1 การสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ข้อคำถาม	การสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยฯ										รวม
	บริหารหลักสูตร			การสร้างแบรนด์			ความรัก และ Soft Skills				
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	
1. การตระหนักในภารกิจและวิชาชีพบัญชี	✓	✓	✓				✓			✓	5
2. การสร้างการรับรู้ได้ถึงจุดยืนและแนวปฏิบัติต่อวิชาชีพบัญชี	✓	✓	✓		✓		✓			✓	6
3. ความเชื่อมั่นต่อรักษาคุณภาพมาตรฐานในวิชาชีพบัญชี	✓	✓	✓		✓		✓			✓	6
4. แรงบันดาลใจในการพัฒนาตนเองให้เป็นนักบัญชีมืออาชีพ	✓	✓	✓				✓			✓	5
5. ความต้องการมีส่วนร่วมสำคัญในการแก้ปัญหาของหลักสูตรเสมือนเป็นเจ้าของแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิต	✓	✓	✓				✓			✓	5
6. ทักษะ ความรอบรู้ในศาสตร์บัญชี ใฝ่เรียนรู้ พัฒนาตนเองอยู่เสมอ	✓	✓	✓				✓			✓	5
7. ทักษะด้านบัญชี และสามารถปฏิบัติงานได้หลากหลาย มีคุณภาพและมีความถูกต้อง	✓	✓	✓		✓		✓			✓	6

8. เจตคติในวิชาชีพบัญชีที่ดี มีอุดมการณ์ ยึดมั่นคุณธรรมและจริยธรรมวิชาชีพ	✓	✓	✓			✓			✓	5
9. ทักษะความสามารถในการสื่อสาร ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต	✓	✓	✓	✓	✓		✓			6
10. ทักษะความสามารถในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างสรรค์ผลงานจนสำเร็จ	✓	✓	✓	✓	✓		✓			6
11. ทักษะมนุษย์สัมพันธ์ และการมีบุคลิกภาพ ในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	✓	✓				✓	✓	✓	✓	6
12. ความทรงจำที่ยอดเยี่ยมจากช่วยเหลือในเรื่องงานและเรื่องส่วนตัว				✓	✓	✓	✓	✓	✓	6
13. ประสบการณ์ ทักษะ การสอนงานและการให้คำปรึกษาที่เป็นประโยชน์ในวิชาชีพบัญชี	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	7
14. ความประทับใจต่อการบริหารหลักสูตร เพื่อนร่วมเรียน ร่วมรุ่น ศิษย์เก่า ที่ทำให้เกิดความร่วมมือจนทำงานสำเร็จลุล่วง					✓	✓	✓	✓	✓	5
15. ความประทับใจที่มีต่อนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ในวิชาชีพบัญชี				✓	✓	✓		✓	✓	6
16. ความประทับใจที่ยังคงระลึกได้เสมอมา เป็นสิ่งเตือนใจให้ท่าน				✓	✓	✓		✓	✓	6

ปฏิบัติอย่างมืออาชีพต่อลูกค้าและผู้รับบริการทางบัญชี								
17. ภาพลักษณ์ที่ดีต่อรูปแบบการใช้ชีวิตในวิชาชีพนักบัญชี	✓		✓	✓		✓	✓	✓	6
18. ความสอดคล้องกับรูปแบบในการใช้ชีวิตของนักบัญชี	✓		✓	✓	✓		✓	✓	6
19. ความเข้ากันได้เป็นอย่างดี ไม่ขัดต่อค่านิยม ความเชื่อส่วนบุคคล และวิชาชีพบัญชี	✓		✓	✓	✓		✓	✓	6
20. ความสามารถในการประกอบวิชาชีพบัญชีและมีรายได้พิเศษที่เพิ่มขึ้น ในระหว่างเรียน และหลังจบการศึกษา	✓		✓	✓		✓	✓	✓	6
21. การเป็นนักบัญชีที่มีรูปแบบการดำเนินชีวิตเพื่อเรียนรู้ พัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพบัญชีต่อเนื่องตลอดชีวิต	✓		✓	✓		✓	✓	✓	6
22. การประกอบวิชาชีพนักบัญชีเป็นการตัดสินใจที่ยอดเยี่ยมและดีที่สุด	✓		✓	✓		✓	✓	✓	6
23. การรักษาความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างหลักสูตรบัญชีบัณฑิตกับนักศึกษา ศิษย์เก่า	✓		✓	✓	✓		✓	✓	6
24. การรักษาไว้ซึ่งสถานะของสมาชิกที่ดี และเกียรติภูมิ	✓		✓	✓		✓	✓	✓	6

ความภาคภูมิใจในหลักสูตรและวิชาชีพนักบัญชี									
25. การเป็นตัวแทนที่จะบอกเล่าเรื่องราวและประสบการณ์ในวิชาชีพนักบัญชี ให้แก่บุคคลทั่วไปอย่างต่อเนื่อง	✓		✓	✓	✓		✓	✓	6

หมายเหตุ (1)=คณะกรรมการบริหารหลักสูตรบัญชีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร (2565), (2)= คณะกรรมการทบทวนเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน มหาวิทยาลัยราชภัฏฯ (2564), (3)= มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร (2564), (4)= ณรงค์ฤทธิ์ ประสานตรี และไพโรจน์ บุตรชีวัน (2564), (5)=อัญชนา กัลป์ยาเรือน นิรมล พลแพงขวา และขวัญธิดา หลานเศรษฐา (2564), (6)=ปิยชาติ อิสรภักดี (2561),(7)=ต้นแก้ว ดามัง (2565), (8)=นงรัตน์ อิสโร (2564), (9)=Manthiou, et.al (2018), (10)=Imbriale (2018)

1.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ เพื่อสกัดปัจจัยหลักและพิจารณาจัดกลุ่มตัวแปร โดยวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principle Component of Analysis: PCA) หมุนแกนองค์ประกอบแบบมุมฉาก (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธีการเวริแมกซ์ (Varimax Medthod) ผู้วิจัยตั้งชื่อองค์ประกอบด้วยความหมายและเนื้อหาสาระที่ครอบคลุมทุกตัวแปรที่อยู่ในองค์ประกอบเดียวกัน (ยุทธ ไกยวรรณ์, 2556) และสามารถสกัดองค์ประกอบได้ 5 ปัจจัยหลักและจัดกลุ่มตัวแปร ได้ดังนี้

1.2.1 การเป็นแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิตที่แท้จริง (BAA) ประกอบด้วย 5 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) อยู่ระหว่าง 0.777-0866 มีค่าไอเกน เท่ากับ 4.128 ซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนสะสมได้ร้อยละ 82.570 ได้แก่ การตระหนักในภารกิจและวิชาชีพบัญชี (baa1), การรับรู้ได้ถึงจุดยืน และแนวปฏิบัติต่อวิชาชีพบัญชี (baa2), ความเชื่อมั่นต่อรักษาคุณภาพ มาตรฐานในวิชาชีพบัญชี(baa3), แรงบันดาลใจในการพัฒนาตนเองให้เป็นนักบัญชีมืออาชีพ (baa4) และ ความต้องการมีส่วนร่วมสำคัญในการแก้ปัญหาของหลักสูตร เสมือนเป็นเจ้าของแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิต (baa5)

1.2.2 การถ่ายโอนบุคลิกภาพแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิต (TBA) ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ภายใน จำนวน 6 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) อยู่ระหว่าง 0.720-0.815 มีค่าไอเกน เท่ากับ 4.575 ซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนสะสมได้ร้อยละ 76.255 ได้แก่ ทักษะความรอบรู้ในศาสตร์บัญชี ใฝ่เรียนรู้ พัฒนาตนเองอยู่เสมอ (tba1), ทักษะด้านบัญชี และสามารถปฏิบัติงานได้หลากหลายมีคุณภาพและมีความถูกต้อง (tba2), เจตคติในวิชาชีพบัญชีที่ดี มีอุดมการณ์ ยึดมั่นคุณธรรมและจริยธรรมวิชาชีพ(tba3), ทักษะความสามารถในการสื่อสาร ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต (tba4), ทักษะ

ความสามารถในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างสรรค์ผลงานจนสำเร็จ (tba5) และ ทักษะมนุษย์สัมพันธ์ และการมีบุคลิกภาพ ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น (tba6)

1.2.3 ความประทับใจในหลักสูตรบัญชีบัณฑิต (IMA) ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ภายใน จำนวน 5 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) อยู่ระหว่าง 0.598-0.779 มีค่าไอเกน เท่ากับ 3.598 ซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนสะสมได้ร้อยละ 71.960 ได้แก่ ความทรงจำที่ยอดเยี่ยมจากช่วยเหลือในเรื่องงานและเรื่องส่วนตัว (ima1), ประสบการณ์ ทักษะ การสอนงานและการให้คำปรึกษาที่เป็นประโยชน์ในวิชาชีพบัญชี (ima2), ความประทับใจต่อการบริหารหลักสูตร เพื่อนร่วมเรียน ร่วมรุ่นศิษย์เก่า ที่ทำให้เกิดความร่วมมือจนทำงานสำเร็จลุล่วง (ima3), ความประทับใจที่มีต่อนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ในวิชาชีพบัญชี (ima4) และ ความประทับใจที่ยังคงระลึกได้เสมอมา เป็นสิ่งเตือนใจให้ท่านปฏิบัติอย่างมืออาชีพต่อลูกค้าและผู้รับบริการทางบัญชี (ima5)

1.2.4 การเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตของวิชาชีพนักบัญชี (AJ) ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ภายใน จำนวน 5 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) อยู่ระหว่าง 0.644-0.702 มีค่าไอเกน เท่ากับ 3.397 ซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนสะสมได้ร้อยละ 67.942 ได้แก่ ภาพลักษณ์ที่ดีต่อรูปแบบการใช้ชีวิตในวิชาชีพนักบัญชี (aj1), ความสอดคล้องกับรูปแบบในการใช้ชีวิตของนักบัญชี (aj2), ความเข้ากันได้เป็นอย่างดี ไม่ขัดต่อค่านิยม ความเชื่อส่วนบุคคล และวิชาชีพบัญชี (aj3), ความสามารถในการประกอบวิชาชีพบัญชีและมีรายได้พิเศษที่เพิ่มขึ้น ในระหว่างเรียน และหลังจบการศึกษา (aj4) และ การเป็นนักบัญชีที่มีรูปแบบการดำเนินชีวิตเพื่อเรียนรู้ พัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพบัญชีต่อเนื่องตลอดชีวิต (aj5)

1.2.5 ความรักที่มีต่อแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิต (BLA) ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ภายใน จำนวน 4 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) อยู่ระหว่าง 0.715-0.790 มีค่าไอเกน เท่ากับ 3.048 ซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนสะสมได้ร้อยละ 76.212 ได้แก่ การประกอบวิชาชีพนักบัญชีเป็นการตัดสินใจที่ยอดเยี่ยมและดีที่สุด(bla1), การรักษาความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างหลักสูตรบัญชีบัณฑิตกับนักศึกษา ศิษย์เก่า (bla2), การรักษาไว้ซึ่งสถานะของสมาชิกที่ดี และเกียรติภูมิ ความภาคภูมิใจในหลักสูตรและวิชาชีพนักบัญชี (bla3) และ การเป็นตัวแทนที่จะบอกเล่าเรื่องราวและประสบการณ์ในวิชาชีพนักบัญชีให้แก่บุคคลทั่วไปอย่างต่อเนื่อง (bla4)

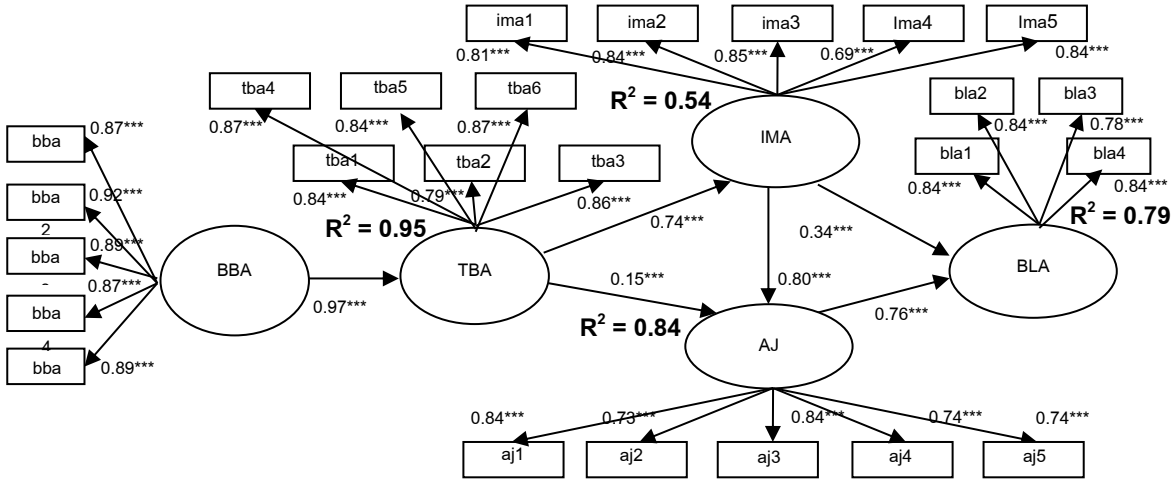
1.3 ผลการยกร่างรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความรักที่มีต่อแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิต (ดังรูปที่ 1) ผู้วิจัยจำแนกได้เป็น ตัวแปรแฝงภายนอก จำนวน 1 ตัวแปร ได้แก่ การเป็นแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิตที่แท้จริง (BAA) ซึ่งมีตัวแปรสังเกตได้ภายนอก 5 ตัวแปร (baa1-baa5) และเป็นตัวแปรแฝงภายใน จำนวน 4 ตัวแปร ได้แก่ 1) การถ่ายโอนบุคลิกภาพแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิต (TBA) ซึ่งมีตัวแปรสังเกตได้ภายใน 6 ตัวแปร (tba1-tba6) 2) ความประทับใจในหลักสูตรบัญชีบัณฑิต (IMA) ซึ่งมีตัว

แปรสังเกตได้ภายใน 5 ตัวแปร (iam1-ima5) 3) การเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตของวิชาชีพนักบัญชี (AJ) ซึ่งมีตัวแปรสังเกตได้ภายใน 5 ตัวแปร (aj1-aj5) และ 4) ความรักที่มีต่อแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิต (BLA) ซึ่งมีตัวแปรสังเกตได้ภายใน 4 ตัวแปร (bla1-bla4)

วัตถุประสงค์ที่ 2. ผลการวิจัย พบว่า ผลการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความรักที่มีต่อแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิตฯ กับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนี้

2.1 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความรักที่มีต่อแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิตฯ กับข้อมูลเชิงประจักษ์ (ดังภาพที่ 2)

จากภาพที่ 2 ตารางที่ 2 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องฯ พบว่า มีความสอดคล้องและกลมกลืนดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยค่าไค-สแควร์ลดต่ำลงเป็น 208.765 ที่องศาอิสระเท่ากับ 210 และค่า p เท่ากับ 0.511 และผู้วิจัยจึงได้พิจารณาดัชนีรากที่สองของกำลังสองเฉลี่ยของเศษในรูปคะแนนมาตรฐาน (Standardized RMR) มีค่าเท่ากับ 0.02 ดัชนีรากที่สองของความคลาดเคลื่อนในการประมาณ (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์โดยค่า SRMR และ ค่า RMSEA ต้องมีค่าน้อยกว่า 0.05 และในส่วนของค่าดัชนี GFI, AGFI, CFI และ Hoelter ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 มีค่าเท่ากับ 0.96, 0.93, 1.00 และ 439 ตามลำดับ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์โดยค่า GFI, AGFI, CFI ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.90-1.00 จึงเป็นรูปแบบที่เหมาะสมและกลมกลืนดี และค่า Hoelter ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ต้องมีค่าที่สูงกว่าหรือเท่ากับ 200 ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความรักที่มีต่อแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิตฯ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2557; ยุทธ ไกยวรรณ์, 2556) สามารถแสดงค่าสถิติจากรูปแบบที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังภาพที่ 2

Chi-square (CMIN) = 208.765, df = 210, p = 0.511, CMIN/df = 0.99, SRMR = 0.02, RMSEA = 0.00, GFI = 0.96, AGFI = 0.93, CFI = 1.00, Hoelter (.05) = 439, ***p < .001

ภาพที่ 2 แสดงค่าสถิติในรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความรักที่มีต่อแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิตฯ (รูปแบบที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์)

ตารางที่ 2 ค่าดัชนีบ่งชี้ความสอดคล้องและกลมกลืน ของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุฯ กับข้อมูลเชิงประจักษ์ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2557; ยุทธ ไกยวรรณ์, 2556)

ดัชนีบ่งชี้ความสอดคล้องและกลมกลืน	เกณฑ์พิจารณา	รูปแบบก่อนปรับโมเดล		รูปแบบหลังปรับโมเดล	
		ค่าที่ได้	ผลวิเคราะห์	ค่าที่ได้	ผลวิเคราะห์
ค่าสถิติไคสแควร์ (CMIN) และค่านัยสำคัญทางสถิติ (P) ค่าองศาอิสระ (df)	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (P ≥ 0.05)	735.096 (P=0.00) 270	✘ไม่ผ่าน	208.765 (P=0.511) 210	✓ผ่าน
CMIN/df	≤ 2.00 ดีเยี่ยม	2.723	✘ไม่ผ่าน	0.994	✓ผ่าน
ดัชนี GFI	≥ 0.90	0.86	✘ไม่ผ่าน	0.96	✓ผ่าน
ดัชนี AGFI	≥ 0.90	0.84	✘ไม่ผ่าน	0.93	✓ผ่าน
ดัชนี CFI	≥ 0.90	0.95	✓ผ่าน	1.00	✓ผ่าน
ดัชนี Hoelter ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05	≥ 200	158	✘ไม่ผ่าน	439	✓ผ่าน

ดัชนี SRMR	< 0.05	0.04	✓ผ่าน	0.02	✓ผ่าน
ดัชนี RMSEA	< 0.05	0.07	✗ไม่ผ่าน	0.00	✓ผ่าน

วัตถุประสงค์ที่ 3. ผลการวิจัยพบว่า ผลการศึกษาอิทธิพลของปัจจัยเชิงสาเหตุในรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความรักที่มีต่อแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิตฯ มีดังนี้

ผลการวิเคราะห์ค่าอิทธิพลฯ ของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความรักที่มีต่อแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิตฯ เรียงลำดับตามค่าอิทธิพลจากมากไปหาน้อย สามารถสรุปได้ดังนี้ (ดังตารางที่ 3)

ตาราง 3 ค่าอิทธิพลรวม อิทธิพลทางตรง และอิทธิพลทางอ้อม ระหว่างตัวแปรแฝง ในรูปแบบฯ

ตัวแปรเชิงสาเหตุ	BBA			TBA			IMA			AJ		
	TE	IE	DE	TE	IE	DE	TE	IE	DE	TE	IE	DE
TBA (R^2=0.95)	0.97***	-	0.97***	-	-	-	-	-	-	-	-	-
IMA (R^2=0.54)	0.72***	0.72***	-	0.74***	-	0.74***	-	-	-	-	-	-
AJ (R^2=0.84)	0.72***	0.72***	-	0.74***	0.59***	0.15***	0.80***	-	0.80***	-	-	-
BLA (R^2=0.79)	0.79***	0.79***	-	0.81***	0.81***	-	0.95***	0.61***	0.34***	0.76***	-	0.76***

หมายเหตุ TE = Total Effect (อิทธิพลรวม), IE = Indirect Effect (อิทธิพลทางอ้อม), DE = Direct Effect (อิทธิพลทางตรง)***p <0.001

จากตารางที่ 2 ตัวแปรเชิงสาเหตุที่ส่งอิทธิพลทางตรงต่อความรักที่มีต่อแบรนด์หลักสูตรบัญชีฯ เรียงตามลำดับค่าอิทธิพลจากมากไปหาน้อย พบว่า **(1) การเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตของวิชาชีพนักบัญชี** (AJ) (0.76) **และ (2) ความประทับใจในหลักสูตรบัญชีบัณฑิต** (IMA) (0.34) ตามลำดับ โดยทั้ง 2 ตัวแปรมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวก ต่อความรักที่มีต่อแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิตฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

0.001 และ**การเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตของวิชาชีพนักบัญชี** (AJ) มีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อปัจจัยความรักที่มีต่อแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิตฯ ผ่านความประทับใจในหลักสูตรบัญชีบัณฑิต (IMA) (0.61) อีกด้วย จึงแสดงให้เห็นว่า หากพิจารณาถึงความประทับใจในหลักสูตรบัญชีบัณฑิต (IMA) (โดยไม่พิจารณาปัจจัยอื่น) นั้น จะทำให้ปัจจัยความรักที่มีต่อแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิตฯ เพิ่มขึ้น และหากพิจารณาร่วมกับการเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตของวิชาชีพนักบัญชี (AJ) จะทำให้ปัจจัยความรักที่มีต่อแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิตฯ เพิ่มขึ้นไปพร้อมกันอีกด้วย และตัวแปรเชิงสาเหตุที่ส่งอิทธิพลรวมต่อความรักที่มีต่อแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิตฯ เรียงตามลำดับค่าอิทธิพลจากมากไปหาน้อย พบว่า **(1) ความประทับใจในหลักสูตรบัญชีบัณฑิต** (IMA) (0.95) (2) การถ่ายโอนบุคลิกภาพแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิต (TBA) (0.81) (3)การเป็นแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิตที่แท้จริง (BAA) (0.79) และ (4) การเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตของวิชาชีพนักบัญชี (AJ) (0.71) ตามลำดับ โดยทั้ง 4 ตัวแปรส่งอิทธิรวมเชิงบวกต่อความรักที่มีต่อแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิตฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ทุกตัวแปร ซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนของความรักที่มีต่อแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิต ได้ร้อยละ 79

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย ดังตารางที่ 4

ตาราง 4 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่	ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเชิงสาเหตุ และตัวแปรผล	Path Coefficient	ผลการทดสอบ
$H1^{+}$	การเป็นแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิตที่แท้จริง (BAA) มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการถ่ายโอนบุคลิกภาพแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิต (TBA)	0.97***	ยืนยัน
$H2^{+}$	การถ่ายโอนบุคลิกภาพแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิต (TBA) มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อ ความประทับใจในหลักสูตรบัญชีบัณฑิต (IMA)	0.74***	ยืนยัน
$H3^{+}$	การถ่ายโอนบุคลิกภาพแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิต (TBA) มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อ การเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตของวิชาชีพนักบัญชี (AJ)	0.15***	ยืนยัน
$H4^{+}$	ความประทับใจในหลักสูตรบัญชีบัณฑิต (IMA) มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตของวิชาชีพนักบัญชี (AJ)	0.80***	ยืนยัน
$H5^{+}$	ความประทับใจในหลักสูตรบัญชีบัณฑิต (IMA) มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความรักที่มีต่อแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิต (BLA)	0.34***	ยืนยัน
$H6^{+}$	การเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตของวิชาชีพนักบัญชี (AJ) มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อ ความรักที่มีต่อแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิต (BLA)	0.76***	ยืนยัน

หมายเหตุ ***p<0.001

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า การพัฒนาและยกร่างรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความรักที่มีต่อแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิตฯ สามารถจำแนกได้ 5 ตัวแปรแฝง ได้แก่ การเป็นแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิตที่แท้จริง การถ่ายโอนบุคลิกภาพแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิต ความประทับใจในหลักสูตรบัญชีบัณฑิต การเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตของวิชาชีพนักบัญชี และความรักที่มีต่อแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิต และสามารถจำแนกได้ 25 ตัวแปรสังเกตุได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผลจากพัฒนาและยกร่างรูปแบบฯ มีความสอดคล้องกับนักวิชาการต่างๆ (รายละเอียดดังตารางที่ 1) ซึ่งสอดคล้อง ชิรวัฒน์ นิจเนตร (2560) ที่กล่าวว่า การพัฒนารูปแบบทางสังคมศาสตร์ฯ มี 2 ขั้นตอนหลักๆ ได้แก่ 1) การสร้างหรือพัฒนารูปแบบ ด้วยการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งงานวิจัยบางเรื่องที่ใช้การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณแล้วจึงดำเนินการในขั้นตอนต่อไป คือ 2) การตรวจสอบรูปแบบฯ ที่นำข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้นั้น มาทำการวิเคราะห์องค์ประกอบและสร้างรูปแบบด้วยการวิเคราะห์เส้นทางต่อไป

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า การตรวจสอบรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความรักที่มีต่อแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิตฯ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่า CMIN = 208.765, df = 210, p = 0.511, CMIN/df = 0.99, SRMR = 0.02, RMSEA = 0.00, GFI = 0.96, AGFI = 0.93, CFI = 1.00 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผลจากการตรวจสอบความสอดคล้องและกลมกลืนของรูปแบบฯ กับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งสอดคล้องกับ ชาญชัย พรมมิ (2565) ที่พบว่า โมเดลสมการโครงสร้างของความรักในตราสินค้าต่อความภักดีต่อตราสินค้าและการบอกต่อแบบปากต่อปากของผู้ใช้บริการไปรษณีย์ไทย มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่า CMIN/df = 3.580, SRMR = 0.05, RMSEA = 0.00, GFI = 0.94, AGFI = 0.90, CFI = 0.978 และยังสอดคล้องกับ กัลยา วานิชย์บัญชา (2557) ที่กล่าวว่า การตรวจสอบความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ให้พิจารณาจาก ค่า CMIN/df ที่มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 2 หรือ มีค่าที่น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 กรณีที่ขนาดของโมเดลมีจำนวนตัวแปร/จำนวนพารามิเตอร์ที่ต้องประมาณมาก และให้พิจารณาจาก ค่า SRMR และ ค่า RMSEA ต้องมีค่าน้อยกว่า 0.05 และค่าดัชนี GFI, AGFI, CFI ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.90-1.00 จึงเป็นรูปแบบที่เหมาะสมและกลมกลืนดี และนอกจากนี้ค่า Hoelter ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ต้องมีค่าที่สูงกว่าหรือเท่ากับ 200 จึงสรุปได้ว่า รูปแบบฯ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า การเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตของวิชาชีพนักบัญชี ส่งอิทธิพลทางตรงมากที่สุด (0.76) และส่งอิทธิพลทางอ้อมมากที่สุด (0.61) ผ่านความประทับใจในหลักสูตรบัญชีบัณฑิต และความประทับใจในหลักสูตรบัญชีบัณฑิตส่งอิทธิพลรวมมากที่สุด (0.95) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .001 และสามารถอธิบายความแปรปรวนของความรักที่มีต่อแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิต ได้ร้อยละ 79 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผลที่ได้จากการทดสอบพบว่ายืนยันทุกสมมติฐานที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ ปิยชาติ อิสรภักดี

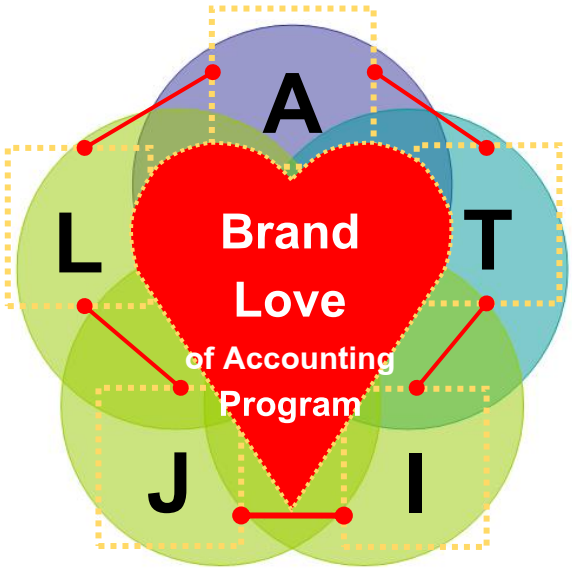
(2561) ที่กล่าวว่า การเป็นแบรนด์ที่แท้จริงจะส่งผลต่อการถ่ายโอนบุคลิกภาพจากแบรนด์ไปสู่ผู้บริโภค ซึ่งส่งผลต่อความสำเร็จของแบรนด์ไปพร้อมกันด้วย เพราะทำให้ผู้บริโภคเกิดความประทับใจในแบรนด์ และผู้บริโภคเกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการใช้ชีวิตเกิดขึ้น และทำให้เกิดเป็นสายสัมพันธ์ระหว่างแบรนด์กับผู้บริโภคนั้นไปพร้อมกันด้วย และยังสอดคล้องกับ Manthiou, et.al. (2018) ที่พบว่า การสร้างประสบการณ์และความทรงจำที่ประทับใจ มีอิทธิพลต่อการเป็นส่วนหนึ่งในรูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้บริโภค และมีอิทธิพลต่อความรักที่มีต่อแบรนด์ด้วย ส่วนการเป็นส่วนหนึ่งในรูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้บริโภคมีอิทธิพลต่อความรักที่มีต่อแบรนด์ไปพร้อมกันด้วย

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

องค์ความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นความรักที่มีต่อแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิต ด้วยหลักการ A-T-I-J-L Model ดังแผนภาพ A-T-I-J-L Model

การเป็นแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิตที่แท้จริง (A : Brand Authenticity of Accounting program) : การตระหนักในภารกิจ รับรู้ในจุดยืนและแนวปฏิบัติ เชื่อมั่นในการรักษาคุณภาพ มาตรฐานวิชาชีพ แรงบันดาลใจเพื่อพัฒนาตนเอง และการมีส่วนร่วมเพื่อแก้ปัญหาเสมือนเป็นเจ้าของแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิต

การถ่ายโอนบุคลิกภาพแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิต (T: Transfer of brand image of the Accountancy program) : การเสริมสร้างทักษะความรอบรู้ในศาสตร์บัญชี ใฝ่เรียนรู้พัฒนาตน ทักษะด้านบัญชีและปฏิบัติงานได้หลากหลายอย่างคุณภาพและถูกต้อง การมีเจตคติในวิชาชีพ อุดมการณ์ ยึดมั่นคุณธรรมและจริยธรรมวิชาชีพ ทักษะการสื่อสารและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทักษะการวิเคราะห์สังเคราะห์ สร้างสรรค์ผลงาน และทักษะมนุษย์สัมพันธ์และบุคลิกภาพที่ดี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

ภาพที่ 3 แผนภาพ A-T-I-J-L Model

ความประทับใจในหลักสูตรบัญชีบัณฑิต (I: Impressions on Accounting program) : การสร้างความทรงจำที่ยอดเยี่ยมจากช่วยเหลือในเรื่องงานและเรื่องส่วนตัว ประสบการณ์ ทักษะ การสอนงานและการให้คำปรึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อวิชาชีพบัญชี ความประทับใจต่อการบริหารหลักสูตร เพื่อนร่วมเรียน ร่วมรุ่นศิษย์เก่า ในความร่วมมือจนทำงานสำเร็จลุล่วง ความประทับใจในนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ในวิชาชีพบัญชี แล ความประทับใจที่ยังคงระลึก เตือนใจ ให้ปฏิบัติตนอย่างมืออาชีพต่อลูกค้าและผู้รับบริการทางบัญชี

การเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตของวิชาชีพนักบัญชี (J: Accountancy Journey) : การส่งเสริมให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีและมีความสอดคล้องกับรูปแบบการใช้ชีวิตในวิชาชีพนักบัญชี มความเข้ากันได้เป็นอย่างดี ไม่ขัดต่อค่านิยม ความเชื่อส่วนบุคคล และวิชาชีพบัญชี สามารถประกอบวิชาชีพบัญชีและมีรายได้พิเศษที่เพิ่มขึ้นทั้งในระหว่างเรียน และหลังจบการศึกษา และเป็นนักบัญชีที่เรียนรู้พัฒนาตนตามมาตรฐานวิชาชีพบัญชีอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

ความรักที่มีต่อแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิต (L: Brand Love of Accounting Program) : การประกอบวิชาชีพนักบัญชีเป็นการตัดสินใจที่ยอดเยี่ยมและดีที่สุด การรักษาความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างหลักสูตรฯ กับนักศึกษา ศิษย์เก่า การรักษาไว้ซึ่งเกียรติภูมิและการเป็นสมาชิกที่ดี มีความภาคภูมิใจในหลักสูตรและวิชาชีพนักบัญชี และเป็นนตัวแทนที่ดี คอยบอกเล่าเรื่องราวและประสบการณ์ในวิชาชีพนักบัญชี ให้แก่บุคคลทั่วไปอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความรักที่มีต่อแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิต ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ การเป็นแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิตที่แท้จริง การถ่ายโอนบุคลิกภาพแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิต ความประทับใจในหลักสูตรบัญชีบัณฑิต การเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตของวิชาชีพนักบัญชี และความรักที่มีต่อแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิต และสามารถจำแนกคุณลักษณะความรักที่มีต่อแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิตได้ 25 คุณลักษณะ ที่นำมาใช้เป็นตัวบ่งชี้สำคัญ ให้แก่หลักสูตรบัญชีบัณฑิต มาใช้เป็นมีนวัตกรรมในการบริหารหลักสูตร ที่สอดคล้องต่อสถานการณ์การพลิกโฉมของมหาวิทยาลัย และการสร้างทักษะการใช้ชีวิตและการทำงาน (Soft Skills) ให้แก่นักศึกษา เพื่อพัฒนาตนเองสู่การเป็นบัณฑิตนักบัญชีมืออาชีพต่อไปในอนาคต จากผลวิจัยข้างต้นชี้ให้เห็นเชิงประจักษ์ว่าการสร้างความรักที่มีต่อแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิตฯ ได้นั้น คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ รวมถึงผู้บริหารทั้งในระดับคณะและมหาวิทยาลัย สามารถนำข้อค้นพบนี้ มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ โดยมุ่งเน้นการดำเนินการในเรื่องดังต่อไปนี้

1. การเป็นแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิตที่แท้จริง โดยมุ่งเน้นให้คณะกรรมการบริหารหลักสูตร รวมถึงนักศึกษาได้เข้าใจและรับรู้ถึงจุดยืนและแนวปฏิบัติต่อวิชาชีพบัญชี สร้างความเชื่อมั่นด้วยการรักษาไว้ซึ่งคุณภาพมาตรฐานวิชาชีพบัญชี เปิดโอกาสให้คณาจารย์ นักศึกษา และศิษย์เก่า ได้เข้ามามีส่วนร่วมเพื่อแก้ปัญหาเสมือนเป็นเจ้าของแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิต ทำให้เกิดการตระหนักในภารกิจวิชาชีพบัญชี และสร้างแรงบันดาลใจเพื่อพัฒนาตนเองให้เป็นนักบัญชีมืออาชีพ ตามลำดับ

2. การถ่ายโอนบุคลิกภาพแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิต ด้วยการสร้างทักษะมนุษย์สัมพันธ์และบุคลิกภาพที่ดี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ทักษะการสื่อสารและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตในวิชาชีพนักบัญชี การมีเจตคติ อุดมการณ์ ยึดมั่นคุณธรรมและจริยธรรมวิชาชีพ ทักษะความรอบรู้ใน

ศาสตร์บัญชี ใฝ่เรียนรู้พัฒนาตน ทักษะการวิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างสรรค์ผลงาน และทักษะด้านบัญชีและปฏิบัติงานได้อย่างหลากหลาย มีคุณภาพและมีความถูกต้อง ตามลำดับ

3. ความประทับใจในหลักสูตรบัญชีบัณฑิต มุ่งสร้างความทรงจำที่ประทับใจให้เกิดขึ้นกับนักศึกษาและศิษย์เก่า ด้วยการส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือกันทั้ง คณาจารย์ เพื่อนร่วมเรียน ร่วมรุ่นศิษย์เก่าที่จะทำงานร่วมกันจนบรรลุผลสำเร็จ มุ่งสร้างประสบการณ์ ด้วยทักษะของมืออาชีพ โดยการสอนงาน และการให้คำปรึกษาที่ดีและเป็นประโยชน์ต่อวิชาชีพบัญชี ทำให้เกิดความทรงจำที่ประทับใจและยังคงระลึกได้อยู่เสมอ ทำให้กลายเป็นสิ่งเตือนใจในการประพฤติและปฏิบัติตนอย่างมืออาชีพ ทั้งต่อลูกค้าและผู้รับบริการทางการบัญชี สร้างความทรงจำที่ยอดเยี่ยมด้วยช่วยเหลือทั้งในเรื่องงานและเรื่องส่วนตัว และทำให้เกิดความประทับใจ โดยหลักสูตรบัญชีบัณฑิตสามารถนำนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อวิชาชีพปัญชีมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการสร้างทักษะแก่ผู้เรียนได้ ตามลำดับ

4. การเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตของวิชาชีพนักบัญชี โดยมุ่งส่งเสริมให้เกิดภาพลักษณ์ในวิชาชีพนักบัญชีที่ดีและสามารถเข้ากันได้เป็นอย่างดี โดยไม่ขัดต่อค่านิยม ความเชื่อส่วนบุคคลและวิชาชีพบัญชี อีกทั้งสร้างเสริมให้นักบัญชีเป็นผู้ที่เรียนรู้พัฒนาตนเองได้ตามมาตรฐานวิชาชีพอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สามารถประกอบวิชาชีพและมีรายได้ ทั้งในระหว่างเรียน และหลังจบการศึกษา ที่มีควาสอดคล้องกับรูปแบบการใช้ชีวิตของวิชาชีพนักบัญชีได้อย่างเหมาะสม ตามลำดับ

5. ความรักที่มีต่อแบรนด์หลักสูตรบัญชีบัณฑิต โดยมุ่งสร้างให้นักศึกษาและศิษย์เก่าค้นพบความจริงที่ว่า การประกอบวิชาชีพนักบัญชีนี้เป็นการตัดสินใจที่ยอดเยี่ยมและดีที่สุด มุ่งรักษาความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างหลักสูตรฯ กับนักศึกษา ศิษย์เก่า มุ่งผลักดันให้นักศึกษาและศิษย์เก่าทำหน้าที่และเป็นตัวแทนที่ดี คอยบอกเล่าเรื่องราวและประสบการณ์ในวิชาชีพนักบัญชี ให้แก่บุคคลทั่วไปได้รับรู้และเข้าใจ และส่งเสริมให้รักษาไว้ซึ่งเกียรติภูมิและการเป็นสมาชิกที่ดี ความภาคภูมิใจที่มีต่อหลักสูตรและวิชาชีพนักบัญชี ตามลำดับ

สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไป ควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ บริบทของการบริหารแบรนด์ในระดับคณะ และระดับมหาวิทยาลัย เพื่อทำให้เกิดการพัฒนาแบรนด์ขององค์กรสถาบันอุดมศึกษาอย่างครบถ้วน รวมไปถึงส่งเสริมให้นักศึกษา ศิษย์เก่า ที่มีลักษณะเป็นแบรนด์แอมบาสเดอร์ (Brand Ambassador) ที่มีทักษะการทำงานและการใช้ชีวิต (Soft Skills) ที่สอดคล้องกับความต้องการกับตลาดแรงงานในโลกยุคดิจิทัลต่อไปได้

เอกสารอ้างอิง

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2557). *การวิเคราะห์สมการโครงสร้าง (SEM) ด้วย AMOS* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดสามลดา.

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรบัญชีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. (2565). หลักสูตรบัญชีบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช 2565 (มคอ. 2). *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 11 กันยายน 2565. แหล่งที่มา: https://course.pnru.ac.th/files/NewWeb/Dan/Course/66/04/006.pdf

ชิรวัฒน์ นิจเนตร. (2560). การวิจัยพัฒนารูปแบบทางสังคมศาสตร์และการศึกษา. *วารสารราชภัฏสุราษฎร์ธานี*. 4 (2), 71-102.

ชาญชัย พรมมิ. (2565). โมเดลสมการโครงสร้างของความรักในตราสินค้าต่อความภักดีต่อตราสินค้าและการบอกต่อแบบปากต่อปากของผู้ใช้บริการไปรษณีย์ไทย. *วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.* 39 (1), 136-162.

ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2560). *เทคนิคการสร้างเครื่องมือวิจัย : แนวทางการนำไปใช้อย่างมืออาชีพ.* กรุงเทพมหานคร: อมรการพิมพ์.

ณรงค์ฤทธิ์ ประสานตรี และไพโรจน์ บุตรชีวัน. (2564). รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการสะท้อนคุณค่าแห่งแรงบันดาลใจจากการบริหารหลักสูตรธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. *วารสารวิชาการวิทยาลัยบริหารศาสตร์*. 4 (2), 105-126.

ต้นแก้ว ดามัง (2565). การวิเคราะห์องค์ประกอบทักษะด้าน Soft Skills ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38. *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 14 มกราคม 2567. แหล่งที่มา: http://202.29.52.112/dspace/bitstream/123456789/137/1/63551140111.pdf

นงรัตน์ อิสโร. (2564). พระบรมราโชบายด้านการศึกษากับภารกิจของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ ในการเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น. *วารสารทหารพัฒนา.* 45 (2), 53-63.

ปกรณ์ โปรยรุ่งโรจน์ (2564). ปัจจัยด้านจรณทักษะ (Soft Skill) ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานกลุ่มเจเนอเรชั่นวายในกรุงเทพมหานคร. *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 14 มกราคม 2567. แหล่งที่มา: https://rsuir-library.rsu.ac.th/handle/123456789/1462

ปิยชาติ อิสรภักดี. (2561). ***Branding 4.0.*** (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์ฮาวทู อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับบลิชชิ่ง.

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. (2564). *การดำเนินงานโครงการพลิกโฉมด้านการผลิตและพัฒนาครูในพื้นที่และท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. (2566). *แผนยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2566-2570).* กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

ยุทธ ไกยวรรณ์. (2556). *การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างด้วย AMOS.* กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รักติบูล สิทธิลภ (2566). ทักษะการทำงานที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21. *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 14 มกราคม 2567. แหล่งที่มา: https://archive.cm.mahidol.ac.th/bitstream/123456789/5115/1/TP% 20 HOM.022%202566.pdf

รัตนวัชร์ เพ็ญรัตนหิรัญ. (2564). การสำรวจ Soft Skills ที่จำเป็นของสถานประกอบการในศตวรรษที่ 21. *วารสารวิจัยรำไพพรรณี.* 15 (1), 59-69.

วุฒิ สุขเจริญ. (2561). *วิจัยการตลาด.* กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วีรพงษ์ พวงเล็ก, นริศรา พึ่งโพธิ์สภ และดุษฎี โยเหล่า. (2561). วิธีการสร้างแบรนด์และผลของการสร้างแบรนด์ ภายในองค์กรของสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนา.* 10 (1), 104-125.

อรพรรณ คงมาลัย และอัญณิฐา ดิษฐานนท์. (2561). *เทคนิคการวิจัยด้านการบริหารเทคโนโลยีและนวัตกรรม.* กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อัญชนา กัลยาเรือน, นิรมล พลแพงขวา และ ขวัญธิดา หลานเศรษฐา. (2565). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรีในสาขาวิชาการบัญชี วิทยาลัยเทคนิคสกลนคร สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2. *รายงานการประชุมวิชาการ หาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 13,* 1617-1627.

Manthiou, et.al. (2018). The impact of brand authenticity on building brand love: An investigation of impression in memory and lifestyle-congruence. *International Journal of Hospitality Management, 75*, 38-47. https://doi.org/10.1016/j.ijhm.2018.03.005

Imbriale, R. (2018). *Motivational Marketing: How to Effectively Motivate Your Prospects to Buy Now, Buy More, and Tell Their Friends Too*! (8th ed.). New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.

The Research on Chinese International Communication Strategies Based on the Diffusion of Innovations Theory: The Case of Confucius Institutes in Thailand

Xiao Jia and Liu Xu
Krirk University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: 527374550@qq.com

****

Abstract

This study explores Chinese international communication strategies based on the perspective of the diffusion of innovations theory. Adopting the questionnaire survey method and the interview method, five representative Confucius Institutes in Thailand were selected as case studies, and 129 valid questionnaires were collected based on the distribution and the number of Chinese learners using stratified sampling. At the same time, 20 international Chinese teachers and 5 experts in the field of Chinese international communication were selected for semi-structured interviews, which were mainly conducted in the form of a combination of face-to-face offline interviews and online interviews such as WeChat and emails. We investigated and understood the current situation of Chinese communication in Confucius Institutes in Thailand, fully considered the influence of factors in the communication environment, and combined with the theoretical framework of diffusion of innovations to summarize the main factors affecting the international communication of Chinese in Confucius Institutes in Thailand. The results of the survey found that Chinese international communication has appeared the characteristics and trends of popularization of communication subjects, diversification of communication contents, diversification of communication targets, digitalization of communication channels, and complexity of communication motives. Based on the theory of diffusion of innovations and the analysis of the current situation of communication, we have come up with the suggestions on the strategy of Chinese international communication: expanding the main body of communication and opening up the pattern of communication; selecting high-quality content and enhancing the value of communication; identifying the audience of communication and enhancing the efficiency of communication; enriching the channels of communication and accelerating the speed of communication; and perfecting the system of communication and optimizing the effect of communication.

Keywords: Chinese International Communication; The Diffusion of Innovations Theory; Confucius Institutes in Thailand

Introduction

With the development of globalization, Chinese has become one of the fastest growing languages in the world in terms of the number of learners. Chinese has become a link for China to increase trust and dispel doubts in the international community, which helps to build a foreign discourse system, enhance international discourse power, disseminate Chinese voices and explain Chinese characteristics (Li Baogui, 2019: 101). The international dissemination of Chinese is a national strategy and an inevitable trend of language development. Against the

* Received: July 15 2024; Revised: July 24 2024; Accepted: July 25 2024

background of "Chinese fever", the parallel development of strategic innovation and theoretical deepening of Chinese international communication is a key issue for the innovation and development of Chinese international communication in the new era.

However, as the world situation continues to change and even deteriorate, anti-globalization thinking is rampant, all of which makes the internal and external risks of Chinese international communication intensify rapidly (Zhu Ruiping, 2021: 54). If the communication strategy is not adjusted in time, Chinese international communication may fall into a predicament and crisis.

In the face of the constant updating of communication methods and the profound changes in the media landscape, we need to keep abreast of the times to grasp the communication trends and innovate communication means, and the leaping development of Chinese international communication also attaches great importance to the innovation of communication strategies (Li Baogui and Shang Kexiao, 2018: 121). This also puts forward more ideas to guide the international communication of Chinese, to fully consider the actual situation, according to the characteristics of the communication audience, motivation, linguistic background, social and cultural psychology and other influencing factors, to realize the communication means and methods of breakthroughs and innovations on the basis of the communication content to match more with the actual needs of the communication, and to improve and update the communication strategy, to enhance the recognition, acceptance, influence and infectious power of Chinese, and In this way, the effectiveness of Chinese international communication will be enhanced.

Although "Chinese international communication is a major topic to be studied in depth" (Lu Jianming, 2013: 1) has become the consensus of more and more scholars, however, the theoretical research on language communication in domestic and international academic circles is very scarce, and the theoretical construction of language communication fails to keep up with the needs of language communication practice (Wang Hui, 2019: 21).

Since the famous scholar Everett M. Rogers proposed the Diffusion of Innovation theory in 1962, the theory has attracted much attention and has been widely applied to the fields of political science, economics, sociology, communication, marketing, etc., which provides a new vision and a new method for the diffusion of new concepts, new knowledge, new technologies and new methods among the population. the diffusion of new ideas, knowledge, technology, and methods among the population, providing a new vision and a new method. The introduction of the diffusion of innovation theory provides ideas for the study of linguistic communication and a new research perspective for the innovation of Chinese international communication strategies.

Based on this, this paper analyzes and researches Chinese international communication and diffusion from the perspective of innovation diffusion theory, examines the influence of various elements in the implementation and promotion of Chinese international communication strategies, and builds a logical framework to explain the mechanism of Chinese international communication, so as to provide references for the innovation and application of Chinese international communication strategies in order to enhance the effect and quality of Chinese international communication.

Research Objectives

1) To study the identity and composition of the subjects of Chinese international communication, their respective characteristics, and the role they play in Chinese international communication.

2) To analyze the types of content, characteristics and forms of Chinese international communication itself, to guide the audience's cognition of the content of communication, and to further explore the correlation between the content of communication and the speed and extent of Chinese international communication.

3) To study the identity and characteristics of the target audience, and compare their cognition, psychology and behavior in Chinese adoption, so as to help us adjust the communication strategy according to the situation.

4) Understand the current main communication channels of Chinese international communication, the application of the channels and the channel selection of different communication audiences, which will help us to find the appropriate channels.

5) Analyze the motivation of Chinese international communication, summarize the main factors affecting Chinese international communication, and understand their role in Chinese international communication.

Research Methodology

1. Research methods

This paper mainly uses interviews and questionnaires to understand and collect information, in order to its understanding of the current situation of Chinese international communication, so as to provide a basis for the development of Chinese international communication strategy.

A. Semi-structured interview methodology

Based on the actual practice of Chinese international communication in Confucius Institutes in Thailand, we have identified the interviewees as Chinese learners, teachers and experts, the three key players involved in the implementation and decision-making of communication strategies, and we will collect the relevant interview information and data through online channels such as phone calls, e-mails, and social software, as well as through offline multi-faceted exchanges.

In this paper, some Chinese learners from five Confucius Institutes in Thailand are selected as interview subjects. Audience performance and feedback is the most important and direct manifestation of communication effect, and any understanding of communication situation and evaluation of communication effect cannot be separated from grasping the audience, which is one of the basic principles of communication science.

Chinese learners, as the main audience of international Chinese language communication, are also the main recipients of international Chinese language teaching. Yin Chunmei (2021:124) points out that the process of language diffusion is driven by national demand and popular demand up and down. Wang Hui (2019: 25) also mentions the importance of market demand for language communication in the theory of mixed mode of language communication. It can be seen that the needs of Chinese learners are also an important influence in driving the demand for international Chinese communication, and their Chinese learning needs determine the depth and breadth of Chinese communication.

As one of the evaluation systems of international communication effects, the "audience-effective" model starts from the perspective of the audience of the communication and pushes back the effect of the communication through the audience, by examining the audience's "contact-cognition-psychology-behavior" and so on. It can assess the communication effect by examining the audience's "contact-cognition-mental-behavior" and other series of activities (Liu Yannan and Liu Shuang, 2018: 10). The study of international language communication is inseparable from the attention to language, or more precisely, the assessment of the communication value of the language itself, and what should be studied is not the change of the language itself, but the change of the language communication behavior of the language users (communicators and receivers).

Based on the identity information of Chinese language learners, this paper conducts a survey and analysis of Chinese language learners in five dimensions, namely, "demand-exposure-cognition-psychology-behavior", in order to This paper investigates and analyzes Chinese learners from the five dimensions of "demand-exposure-cognition-psychology-behavior" on the basis of understanding the identity information of Chinese learners, in order to understand the characteristics of different types of learners, and to further grasp the situation and effect of the international dissemination of Chinese. This corresponds to the five stages of the innovation-decision-making model of the Diffusion of Innovations theory. As shown in the figure below.

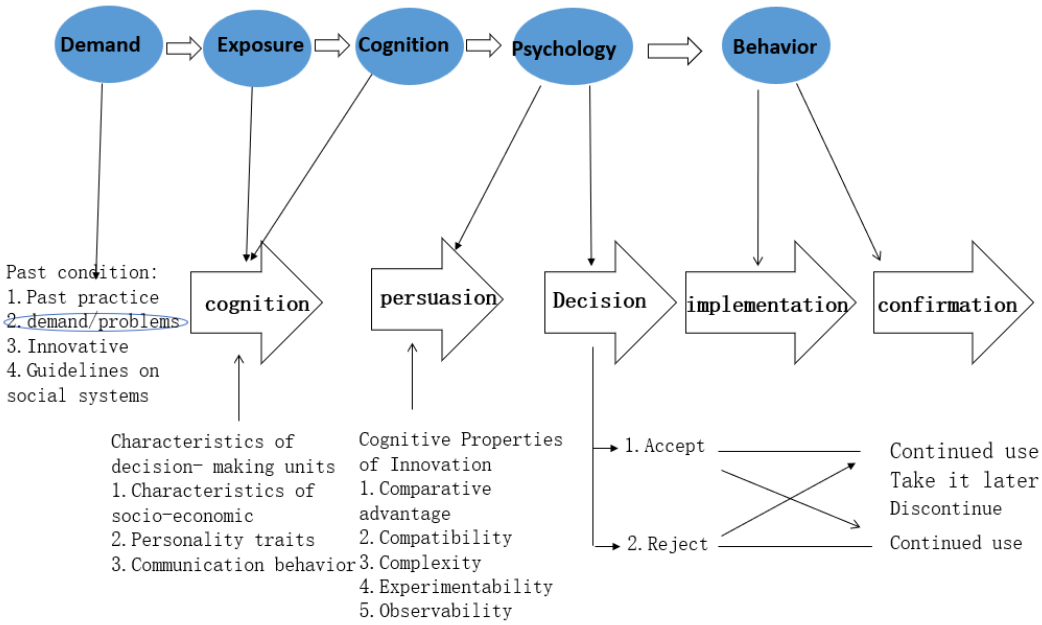

Figure 1 Audience - Effectiveness Evaluation System and Innovation Decision Making Process Correspondence Chart

In view of the "audience-effective" evaluation system of international communication and the actual situation of Chinese international communication, this paper will introduce the innovative decision-making process model of the diffusion of innovation theory, and use interviews to understand and collect information about the current situation of communication of Confucius Institutes in Thailand in terms of the dimensions of the communication subject, the communication audience, the communication channel, the communication motivation, and the communication content.

At the same time, We also interviewed 20 international Chinese language teachers and five international Chinese language communication experts and scholars, expanding the target and scope of the interviews appropriately based on the interviews with teachers and experts from the above five Thai Confucius Institutes. We learned about teachers' communication ability from their use of strategies such as communication content, channels and methods, and further grasped the reality of Chinese international communication by analyzing teachers' attitudes and evaluations of communication strategies and teachers' opinions and suggestions on Chinese international communication strategies. Targeted understanding of experts' perceptions, attitudes and evaluations of existing Chinese international communication strategies, collection of experts' opinions and suggestions on Chinese international communication strategies, and prediction of the effectiveness of communication strategies.

B. Questionnaire method

Because the number of Confucius Institutes in Thailand is the second largest in Asia and the number of Chinese language learners in Confucius Institutes is huge, in view of the insufficiency of the number of interviewees and the uneven distribution of the previous interviews, this paper selects some Chinese language learners in five representative Confucius Institutes in Thailand to conduct a survey, and the questionnaires are distributed and collected through online and offline channels.

The questionnaire is divided into three parts: the first part is to understand the basic situation of the Chinese learners, including gender, age, unit, and the length of time they have been learning Chinese. The second part is a survey along the five dimensions of needs, exposure, cognition, psychology, and behavior mentioned in the interview, setting questions and options. The third part is an open-ended question with opinions and suggestions on the international communication strategy of Chinese language.

2. Source of Data

The study of Chinese communication in different countries provides strong academic support for us to carry out Chinese communication overseas in a more targeted way (Yao Min, 2016: 95). Thailand is one of the countries where "Chinese fever" is most concentrated, and Chinese language teaching started late, but has achieved rapid development by leaps and bounds. The speed and development of Chinese language in Thailand is totally unexpected, which can be regarded as a miracle in the cause of international Chinese language dissemination (Wu Yinghui et al., 2013: 2). Thailand has become one of the countries with the densest number of Confucius Institutes (classrooms) and the most rapid development of Chinese language teaching in the world.

According to the official data of Confucius Institutes Global Portal, as of January 2024, Thailand has built 27 Confucius Institutes and Confucius Classrooms with Chinese universities in Beijing, Shanghai, Tianjin, Chongqing, Guangxi, Yunnan, Fujian, Zhejiang and many other provinces and municipalities, respectively, among which there are 17 Confucius

Institutes, the number of which accounts for half of the total number of Confucius Institutes (Classrooms) in ASEAN countries. At present, Confucius Institutes have become huge institutions for international Chinese language teaching and an important platform for the international dissemination of Chinese language.

Therefore, this paper selects five Confucius Institutes as case studies: Confucius Institute at Khon Kaen University (the first Confucius Institute in Thailand), Confucius Institute of Traditional Chinese Medicine at Overseas Chinese University (the first Confucius Institute of Traditional Chinese Medicine in Thailand), Confucius Institute at Royal Mansondra Chopraya Teachers' University (the first Confucius Institute in the world to be named after "Maritime Silk Road"), and Confucius Institute at Chulalongkorn University (the first one in the world to be named after "Maritime Silk Road"), to analyze the current situation of international Chinese communication of Confucius Institutes in Thailand from the perspective of communication. The Confucius Institute at Chulalongkorn University (the most prestigious Confucius Institute in Thailand), and the Confucius Institute at the Maritime Silk Road (the first Confucius Institute in the world to be named after the Maritime Silk Road) are five case studies to analyze the current situation of Chinese international communication of Confucius Institutes in Thailand, and to understand the process and effect of their Chinese international communication in terms of the main body of the communication, the content of the communication, the audience of the communication, the channels of the communication, and the motivation of the communication, with a view to enhancing the effectiveness of the Chinese international communication strategy, and to provide ideas for the improvement of the communication strategy.

3. Population and Sampling

In view of the reason of limited time and energy, this paper selected five representative Confucius Institutes in Thailand as examples, and random sampling was used for sample collection, but in order to guarantee the validity of the survey results, attention was paid to guaranteeing the coverage of the survey in the process of the survey, expanding the scope and population of the visits and surveys, and expanding the coverage of the samples as much as possible in terms of age, educational background, the hosting of the Confucius Institutes and other identities in order to grasp the situation in as scientific and comprehensive a way as possible. In order to grasp the situation as scientifically and comprehensively as possible.

The survey used a combination of online and offline methods to address the distribution and number of Chinese learners in the five Confucius Institutes in Thailand, using stratified sampling, and a total of 150 questionnaires were distributed, with a total of 129 valid questionnaires collected. In this paper, the basic information of the questionnaire participants was counted, which was organized and analysed in terms of age, gender, the Confucius Institutes they attended, the length of Chinese learning and their background. In order to ensure the validity and representativeness of the samples, care was taken in the distribution and collection of the questionnaires to ensure the diversity of the samples, so as to better reflect the real situation of international Chinese learners. The results of the distribution of the basic information of the survey respondents are shown in the following table.

List 1 List of basic information distribution of survey respondents

variant	form	number of	percentage
genders	male	43	33.3%
	female	86	66.7%
age	＜18 years old	29	22.4%
	18-28 years old	93	72.1%
	28-40 years old	5	3.9%
	Over 40 years old	2	1.6%
Confucius Institutes	Confucius Institute at Chulalongkorn University	35	27.1%
	Confucius Institute, Royal Teachers' University, Mansonde Chao Phraya	24	18.6%
	Confucius Institute at Khon Kaen University	32	24.8%
	Maritime Silk Road Confucius Institute	25	19.4%
	Confucius Institute of Traditional Chinese Medicine at Overseas Chinese University	13	10.1%
Chinese Learning Background	junior level	53	41.1%
	middle level	56	43.4%

variant	form	number of	percentage
Chinese Learning Hours	high level	20	15.5%
	Less than 3 months	39	30.2%
	3-6 months	22	17.1%
	6-12 months	48	37.2%
	21-24 months	17	13.2%
	More than 24 months	3	2.3%

4. Data analysis

The raw data of the questionnaire were entered into SPSS, and each variable was defined and coded to eliminate invalid or abnormal data to ensure the accuracy and completeness of the data. Subsequently, data description and summarization were carried out to analyze the basic information of the questionnaire with descriptive statistics, such as frequency, percentage, mean, standard deviation, etc., and to show the distribution and characteristics of the data graphically.

Data reliability and validity were tested to assess the reliability and validity of the questionnaire and to check the internal consistency and structural soundness of the questionnaire. Data variability, correlation, causality and influence are analyzed to reveal the mechanism and path of action between variables. Finally, the results are analyzed, the data are interpreted and evaluated, and conclusions and recommendations are made to provide reference for the development of Chinese international communication strategies.

The textual materials obtained from the interviews are sorted and analyzed, and after removing repetitive content and invalid information, grammatical and expression errors are corrected, then effectively labeled and sorted out, and the frequency is analyzed to determine the tendency of the interviewees and to sort out the effective viewpoints.

3.5 Conceptual Framework

According to Rogers, "an innovation is an idea, practice, or thing that is perceived as novel by an individual or other adopting unit". Chinese, as a foreign language, has the cognitive attribute of innovation in itself, so it is feasible to utilize the theory of diffusion of innovation to study the international communication of Chinese. In Chinese international communication, Chinese language and the culture and information it carries are new to the audiences in other countries, and can be regarded as a form of innovation.

Diffusion, on the other hand, refers to the process by which an innovation spreads within a specific time period, through a specific channel, and among a specific community. It is a special type of diffusion that contains information related to new ideas. Diffusion is more social and uncertain than diffusion, so the process of diffusion of innovations contains similarity and dissimilarity. The international diffusion of Chinese language is a language

diffusion phenomenon based on the demand for Chinese language in the world, and the Chinese language follows the law of language diffusion and goes from China to the world (Wu Yinghui, 2010:36). The "dissemination" in Chinese international communication is more inclined to language diffusion in linguistics (Xiao Shunliang, 2015:14), and this kind of diffusion of language as an innovation can be regarded as a special type of communication. The international diffusion of Chinese is actually the process of foreign communities or individuals adopting, learning and using Chinese as a second language based on national or community interests or personal needs.

Given the wide application and significant impact of the diffusion of innovations theory, based on empirical and literature studies, scholars generally agree that "the diffusion of innovations theory can be applied to the study of linguistic communication and its introduction has positively contributed to the development of linguistic communication" (Maja Grgurović, 2014: 156). . Whereas language diffusion is one of the goals of language planning, according to Cooper's (1982) framework of language planning, language diffusion is the process by which a language gains more users and is a social phenomenon that occurs in a specific time and space. Cooper (1989), based on the theory of diffusion of innovations, made a list of language diffusion issues centred around seven variables that affect language diffusion (Who. adopts, what, when, where, why, how). This theoretical framework of language diffusion variables revolves around speed and degree, two key indicators of language diffusion effectiveness, and summarises the 7 variables of language diffusion in a unified problem framework, which is conducive to understanding and explaining the various factors affecting the effectiveness of language diffusion from a number of perspectives (Wang Hui, 2019: 22).

Based on the theory of diffusion of innovation, combined with Lasswell's sorting out of the elements of the communication process, and on the basis of Cooper's list of language communication problems, this paper fully considers the analysis of variables affecting the innovation of language communication, and makes use of a combination of qualitative and quantitative analyses to analyse the current situation of Chinese communication in Thai Confucius Institutes in terms of the main body of the communication (Who), the content of the communication (What), the channel of the communication (In Which channel, the audience (To whom) and the motivation (Why) to analyse the current situation of Chinese language communication in Confucius Institutes in Thailand, fully consider the influence of the communication environment factors, summarize the main factors affecting Chinese language international communication in Confucius Institutes in Thailand, analyse the problems, put forward targeted solutions to the problem, and summarize the innovation model of Chinese language international communication strategy. As shown in the figure below.

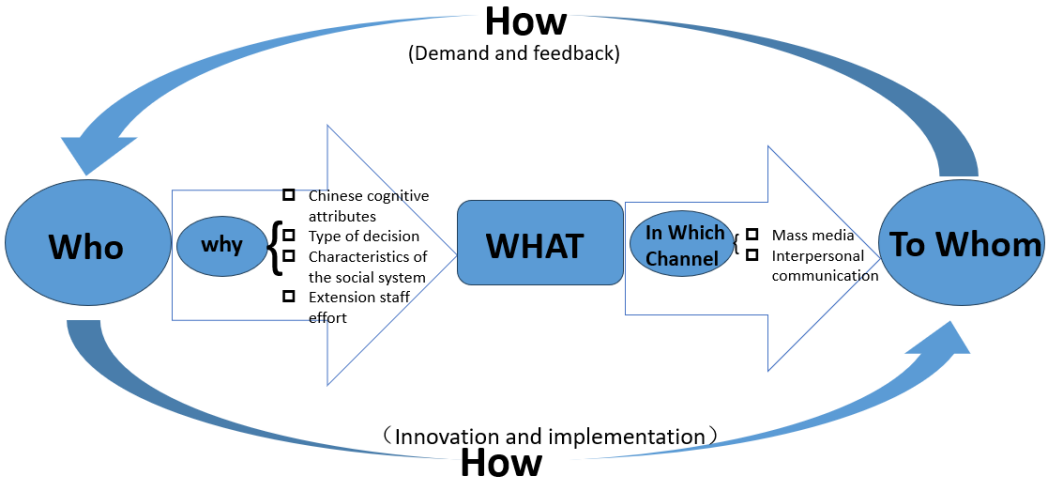

Figure 2 Chinese International Communication Strategy Innovation Model

Based on the theory of diffusion of innovations, this study aims to analyze in-depth the influential elements and links of Chinese international communication, explore useful communication strategies, and provide theoretical support and practical guidance for the development of Chinese international communication.

Research Results

1. Who: Popularization of the subject of communication

Innovation starts from the innovator and gradually spreads to other adopters through different channels of diffusion. In the process of understanding the international diffusion of Chinese language it is also important to pay attention to the types and characteristics of diffusion subjects. Through the survey, it is found that the dissemination subjects faced by Chinese learners in Confucius Institutes in Thailand include governments, organizations, schools, media and individuals.

For the time being, institutions (government, organizations, schools and media) are the main communication subjects (83.6%), which is very much related to the communication motives of Chinese international communication. Advocacy by the government and organizational forces promotes the flourishing of school operation and media publicity, among which Confucius Institutes and Confucius Classrooms are the main force of Chinese language teaching and Chinese international communication.

The main body of dissemination in personal capacity, on the other hand, includes international Chinese teachers, overseas students, and relevant experts in the field of international Chinese education. It is worth noting that, in the diversification of communication channels, self-media has played an increasingly important role as a new communication channel, giving rise to more and more communication subjects with personalized labels, thus giving rise to opinion leaders under the mass frenzy. These opinion leaders are characterized by high social status, high education level, great attention to mass media information, global citizenship, frequent contact with innovation promoters, and high innovativeness, etc. They play a very important role in the process of innovation diffusion, and can effectively influence the process of Chinese international communication.

In the process of innovation diffusion, when the interpersonal diffusion network is heterogeneous, followers tend to seek the opinions of opinion leaders. Under the influence of opinion leaders, more and more ordinary people rely on the Internet platform, release works through self-media channels and platforms, and take the initiative to share their learning experiences, learning materials and answers to problems in the form of videos, audios, text and graphics, Q&A, etc., which greatly expands the content and form of Chinese learning resources, thus making the popularization of the main body of dissemination a trend that can't be ignored.

2. What: Diversification of communication content

The international diffusion and diffusion of Chinese language and its related information as an innovation is closely related to its cognitive attributes, which directly determine the speed of Chinese language adoption. Therefore, it is important to study the cognitive attributes of Chinese language and its related information.

Chinese learners at Confucius Institutes in Thailand receive communication content that mainly includes language knowledge based on teaching activities and so on, as well as related knowledge and information based on cultural communication. Analysing the content of communication can help us think about what kind of structural and functional features are related to the differences in the degree and speed of adoption (Wang Hui, 2019: 22).

Zhao Jinming (2022: 5) points out that international Chinese language education, as a second language teaching, has commonalities with the world's second language teaching as well as different methods and features due to the characteristics of Chinese language and Chinese characters. Analysing the results of the interviews and questionnaires, this paper finds that the type of content, characteristics and form of Chinese language communication itself can guide the audience's perception of Chinese language and related information, which directly affects the interest and effectiveness of Chinese language learners. After analysing the results of the interviews and questionnaires, the Chinese learners at the Confucius Institute in Thailand believe that Chinese has the characteristics of colourful expression, adaptability, concise and clear structure, and that Chinese culture has a long history, is full of artistic charm and attraction, and that Chinese itself has obvious relative advantages.

Information about the dissemination of Chinese culture is more favoured by Chinese learners than knowledge related to language teaching in Chinese itself. The content of cultural information dissemination includes forms of artistic performance (music, dance, musical instruments, etc.), forms of folklore (traditional festivals, costumes, festivals, customs and taboos, etc.), food culture, literary works, etc. In contrast to traditional graphic content, novel videos that are closely related to working life are more likely to gain learners' attention.

It is found that Chinese learners construct their perceptions of Chinese language's relative advantages, compatibility, complexity, experimentability and observability through rich and diversified communication contents, thus affecting the speed and extent of their adoption of Chinese language, which all provide references for the formulation of Chinese language international communication strategies.

3. To Whom: Diversification of communication targets

In this paper, Chinese language learners at Confucius Institutes in Thailand are selected as the main target of investigation. Chinese learners are also directly involved in Chinese international communication activities as communication targets. Chinese language adopters and non-adopters, early adopters and late adopters show different characteristics. In

the process of Chinese language learning, different learners have different learning progress and different learning effects. Adopters and learners from different cultural backgrounds, identities and learning bases have different speeds and levels of Chinese learning, even if they have studied for roughly the same amount of time.

It was found that Chinese learners at Confucius Institutes in Thailand have stronger learning needs and motivation to learn. According to the analysis of the survey results, 65.6% of the Chinese learners have a strong interest in learning Chinese, 71.2% of the Chinese learners feel happy when learning Chinese, and this psychological state will continue to influence their learning behaviours, actively using Chinese and obtaining Chinese-related information. 74.9% of the Chinese learners said that they will continue to learn and use Chinese, and 80.3% of them said that they will recommend to others to use or learn Chinese. 80.3% of Chinese learners said they would recommend to others to use or learn Chinese.

However, there are more obvious individual differences among different communication targets, and there is a clear characteristic of differentiation. Chinese language learners at the Confucius Institute in Thailand have different motivations for learning, mainly due to learning needs, career development and personal interests. For intermediate and advanced Chinese learners, their motivation is stronger and more obvious in cognitive, psychological and behavioural aspects, while beginner Chinese learners are less motivated to learn.

4. In Which Channel: Digital Intelligence for Communication Channels

Based on the previous section, Chinese international communication is essentially a mode of innovation diffusion, and the communication channel is one of the four elements of innovation diffusion. The theory of diffusion of innovations holds that communication channels include not only mass media, but also interpersonal communication and other channels, and mass communication is the most effective channel for disseminating innovative information (Tang Xingtong, 2016:145).

The diffusion of Chinese learners in Confucius Institutes in Thailand is affected by a number of factors, and in order to examine its diffusion effect it is necessary to mainly examine the school's teaching as the main diffusion channel, and at the same time, the influence of mass media should also be taken into account.

In the questionnaire and interviews, it was found that, in addition to the traditional interpersonal communication channels such as attending classes and visiting schools, 78.3% of Chinese language learners learn Chinese through the Internet or using software. Although some learners also understand and learn Chinese and related information through communication channels such as music and movies, the shift of communication position has become a trend among young people, especially younger Chinese learners. The popularization of information technology and the advancement of Internet technology have led to the digitalization of communication channels.

The track of communication channels moving from traditional digital to digital-intelligent does not only make learning Chinese anytime, anywhere a reality, but the addition of big data and artificial intelligence makes massive learning resources searchable, playbackable, and multiplyable, not only that, but precise and intelligent push, content filtering, and personalisation provide a broader platform and choices for Chinese learners. Analyses of communication channels can even more help us understand which social interactions within which social domains promote or hinder the acceptance of innovations (Wang Hui, 2019: 22). Changes in communication channels stimulate Chinese learners to

"vote with their feet", and changes in communication channels also affect the cognition, psychology and behaviour of Chinese learners, which further affects the effectiveness of international communication in Chinese, and gives more strategic thinking and inspiration for international communication in Chinese.

4.5 Why: Complexity of communication dynamics

Yin Chunmei (2021:122) puts forward a general framework for the research paradigm of influencing factors affecting the international spread of Chinese language. Having communication demand and communication value is the prerequisite for language spread, including international demand and popular demand, and support from the country of transmission and the target country is an important guarantee for the promotion of the international spread of Chinese language. If the value of language dissemination is high, the possibility of dissemination will be higher, and vice versa, the possibility of dissemination will be low.

Language communication value is mainly reflected in the function of whether language communication can bring usefulness to both sides of the communication (Wu Yinghui, 2013), which happens to be an important part of the cognitive attributes of Chinese. The five cognitive attributes proposed by Rogers, namely relative advantage, compatibility, complexity, trialability, and observability, affect the rate of innovation adoption. In addition to this, the adoption rate of an innovation is also affected by the type of innovation decision, communication channel characteristics, social system characteristics and the level of effort put in by the promoter (Tang Xingtong, 2016:123). All these elements have become important motivators influencing the international diffusion of Chinese.

The interviews and analysis of the survey results show that the good relations and close cooperation between China and Thailand have given rise to various kinds of learning and working opportunities, which have provided a good communication ground for the international dissemination of Chinese language. The government's promotion and the support of institutions and organizations have made learning Chinese an active choice for more and more people, and the type of decision-making led by the government in learning and promotion is gradually moving towards the people's spontaneous choice. For Chinese language learners at Confucius Institutes in Thailand, Chinese, as a foreign language that is "difficult to learn", has its own complexity and cultural differences, but the relative advantages of Chinese language and the employment benefits and cultural attraction it brings constitute the perceived attributes of Chinese language's outstanding comparative advantages, which has also become an important factor in accelerating the international dissemination of Chinese language. This is also an important factor in accelerating the international dissemination of Chinese.

At the same time, the media create momentum to form a public opinion atmosphere to promote Chinese language teaching in Thailand (Wu Yinghui and Yang Jichun, 2008: 130). The characteristics of communication channels affect the adoption rate of innovations, and the application of various online media technologies and platforms has made Chinese communication pervasive, and learning Chinese has become a fashion that depends on the boosting of communication channels.

Discussion

In this study, we introduced the theory of diffusion of innovations to analyze Chinese international communication. Combined with the theoretical framework, we identified the key factors affecting Chinese international communication strategies, such as the communication subject, communication target, communication content, communication channels and communication motives, and put forward useful thoughts on Chinese international communication strategies in the light of the results of the study.

1. Expanding the main body of communication and opening up the communication pattern.

In Chinese international communication, the diversification of communication subjects is the trend. It is necessary to strengthen the construction of teachers, give full play to the role of opinion leaders, further open up the communication pattern, provide an open and shared platform for mass communication subjects, and stimulate the vitality of Chinese international communication.

This study also has certain limitations. This paper takes five Confucius Institutes in Thailand as the research object, and selects some of the teachers and students as the target of the survey. The sample and scope of the survey have certain limitations, and the situation collected is not comprehensive and detailed enough due to the reasons of time and energy, and it only represents the state and situation at the survey stage. With the passage of time, the emergence of new policies, new regulations, new technologies and new contents will form a new impact on the results of the study, which is also an aspect that needs continuous attention in the later stage.

2. Select high-quality content to enhance communication value

Under the perspective of innovation diffusion theory, the cognitive attributes of Chinese should be further analysed, and the advantageous cognitive attributes of Chinese should be enhanced as much as possible in the process of Chinese international communication. Innovation is not static, and people who use innovation will give it new meaning in the process of learning and applying it. The task and mission of international communication in Chinese have been given more realistic significance, and the content of communication has to be transformed and upgraded to continuously enrich the content and form to meet the needs of reality.

3. Finding the right audience and improving the efficiency of communication

We always assume that the target of innovation diffusion recognizes an innovation as much as the promoter does, and thus accepts the innovation. In fact, we need to think about whether the innovation itself is beneficial to all people, whether it can improve work efficiency or quality of life, and solve the problem of innovation diffusion by collecting data and analysing the actual views of individuals on the innovation. In the process of international diffusion of Chinese language, the cognitive attributes of Chinese language are perceived differently by the diffusion audience. Identity, age, educational background, and learning level all affect their psychology and behaviour to continue learning and sharing. Therefore, it is necessary to carefully analyse the characteristics of the communication audience on the basis of research and carry out precise communication according to the real needs in order to get twice the result with half the effort.

4. Enriching dissemination channels and speeding up dissemination

Different communication channels play different roles in the process of innovation diffusion. Under the background of Internet+, it is necessary to make full use of the advantages of technical means and platforms, and reasonably select communication channels according to the characteristics of the communication stage and the communication object; at the same time, it is necessary to give full play to the role of network media channels, integrate the advantages of resources, and cooperate with multi-channel and multi-platform responses to form a synergy of communication and jointly promote the progress of dissemination.

5. Improve the communication system and optimize the communication effect

While enhancing the communication value of the Chinese language itself, we should do practical research on the humanities, language environment, demand for Chinese language, language ideology and language political system of the target countries, follow the laws of language communication, pay attention to the specificity of the country, set up a language political mechanism that suits the target country, and deal with the many relationships in the language political system cautiously, so as to formulate and optimize the communication effect. We should establish a language politics mechanism that is appropriate to the country, carefully handle the many relationships in the language politics system, formulate reasonable Chinese language policies and communication strategies, and strengthen governmental exchanges and cooperation, so as to strive for a win-win situation.

This study also has certain limitations. This paper takes five Confucius Institutes in Thailand as the research object, and selects some of the teachers and students as the target of the survey. The sample and scope of the survey have certain limitations, and the situation collected is not comprehensive and detailed enough due to the reasons of time and energy, and it only represents the state and situation at the survey stage. With the passage of time, the emergence of new policies, new regulations, new technologies and new contents will form a new impact on the results of the study, which is also an aspect that needs continuous attention in the later stage.

References

Li, Baogui. (2019). A study on Xi Jinping's important discourse on language communication and its implications for the international communication of the Chinese language. *Journal of Northeast Normal University (Philosophy and Social Science Edition),* (300), 101-108.

Li, Baogui and Shang, Kexiao. (2018). "New Opportunities, New Challenges and New Actions of Chinese Language International Communication in the Context of Belt and Road". *Journal of Liaoning University (Philosophy and Social Science Edition),* (2), 121-130.

Liu, Yannan and Liu, Shuang. (2018). Constructing the index system of international communication effect evaluation: framework, methods and problems. *Modern Communication,* (265), 9-14.

Lu, Jianming. (2013). Several issues in the international dissemination of Chinese language. *Chinese language teaching and research*, (51), 1-4.

Wang, Hui. (2019). Theoretical exploration of language communication. *Language and Literature Application,* (2), 20-28.

Wu, Yinghui. (2010). Discussion on the construction of the discipline of international Chinese language teaching and research on the international dissemination of Chinese language. *Language and Literature Application*, (3), 35-42.

Wu, Yinghui, Yangqing, Liang Yu, and Li Zhiling. (2013). Thailand's Chinese language dissemination model is worthy of the world's reference - Thailand's rapid Chinese language dissemination model and its revelation to the international dissemination of Chinese language. *Research on Chinese Language International Communication*, (2), 1-13.

Yao, Min. (2016). The current situation and reflection on the research of Chinese international communication. *Journal of Graduate School of Chinese Academy of Social Sciences*, (214), 91-95.

Yin, Chunmei. (2021). Discussion on the research paradigm of Chinese international communication influence elements. *Journal of Northeast Normal University (Philosophy and Social Science Edition),* (311), 121-130.

Zhu, Ruiping. (2021). On the risk avoidance strategy of Chinese language communication. *Yunnan Normal University (Philosophy and Social Science Edition),* 53 (1), 54-61.

Maja Grgurović. (2014). An application of the Diffusion of Innovations theory to the investigation of blended language learning. *Innovation in Language Learning and Teaching,* (8), 155-170.

Cooper，R.L. (Ed). (1982). *Language Spread: Studies in Diffusion and Social Change*. Bloomington: Indiana University Press.

Cooper, R.(1989). *Language Planning and Social Change*. Cambridge: Cambridge University Press.

Tang, Xingtong, Zheng, Changqing and Zhang, Yanchen (Translators). (2016). *Diffusion of innovations: 5th edition (Original author: Everett, E. M).* Beijing: Electronic Industry Press. (Original publication year: 1961)

A study on the Cultivation of Musical Mind's Ear in Sight-Singing and Ear-Training Teaching

Jun Hou[1],
Nataporn Rattachaiwong[2] and Linlin Liu[3]
Suan Sunandha Rajabhat University, Thailand [1,2]
Guangxi Arts University, Guangxi, China[3]
Corresponding Author, E-mail. s63584947016@ssru.ac.th

****

Abstract

The objectives of this research were to mainly in exploring how to cultivate and develop students' mind's ear in sight-singing and ear-training classroom teaching, in order to improve their music perception and comprehension.

The research method is qualitative methods by Literature method and Observation method Qualitative research is the analysis and research of mainly in exploring how to cultivate and develop students' mind's ear in sight-singing and ear-training classroom teaching, in order to improve their music perception and comprehension.

The research results found that: 1) the concept of the mind's ear involves perceiving and understanding music through mental imagery rather than actual sound input. It is based on the reproduction of musical memories in the brain, allowing individuals to "hear" music clearly in their minds. This form of listening experience is crucial for musicians and composers, as exemplified by Beethoven who composed his Ninth Symphony despite being deaf, showcasing the power of a well-developed mind's ear rooted in musical training and memory re-creation, 2) The cultivation of the mind's ear is essential in music learning and performance, enhancing the understanding of musical works, sensitivity, and expressiveness,3) The relationship between sight-singing, ear training, and the mind's ear is interdependent and crucial in music learning. Sight-singing and ear training enhance musical perception by focusing on accurate scale and rhythm reproduction, aiding in a precise understanding of music elements, 4) Cultivating the mind's ear approach and method in sight-singing and ear-training instruction, the importance of developing the mind's ear in sight-singing and ear-training using methods such as silent singing, recite singing, writing from memory, filling and continuing exercises, and combining memory with creativity.

Keywords: Mind's ear; Music education; Sight-singing and ear training

Introduction

Music is an art that needs to rely on the sense of hearing, and it needs to transmit the musical elements to the audience through the recreation process of the performer's playing and singing. And in the process of creating musical works, as well as playing and singing them, musicians do not only rely on external instruments and sounds, but more importantly on the ability to shape musical images in the brain through imagination, an ability that we call Mind's Ear. cultivating and developing the mind's ear in the sight-singing and ear-training classroom is also an important task in music education. Sight-singing and ear-training is a compulsory basic course for music learners, and the fundamental purpose of students' learning sight-singing

* Received: July 5 2024; Revised: July 10 2024; Accepted: July 12 2024

and ear-training is to organize and develop their musical hearing, and to train and actively apply their hearing to composition and performance practice. However, in the author's actual teaching, I found that when the teacher asked students to sing chords without relying on the piano and other musical instruments as an aid or to carry out creative activities such as harmonic arrangements, students feedback that it is difficult to carry out the above activities without the aid of musical instruments, and that even students with an absolute sense of pitch believe that they need to rely on the piano to sing out loud or to play out loud in order to confirm that the chords and harmonies that they make are correct (Jeong-Hee & Aaron, 2017).

Even if a preset wrong note can be discerned from the chord being tested, this is simply the result of a reaction to enough practice rather than the result of generating the corresponding correct chord sound in your head and then comparing it.This phenomenon suggests that students are not actually able to form concrete sound images in their hearts and minds, which will undoubtedly pose a limitation for them to engage in higher-level music performance and music creation activities in the future. In order to help students develop their mind's ear and thus improve their musical ability, this paper will discuss a series of ways to cultivate the mind's ear, which will hopefully help students improve their sight-singing and ear-training ability as well as develop their musicality. (Nico, 2020).

As music education continues to deepen and evolve, we have come to realize that musical skills are more than just the mastery of instrument playing and singing techniques, but also the ability to perceive and understand music Previous studies have shown that the cultivation of mind's ear is of great significance to music performance and creation. However, there are still some deficiencies and limitations in the cultivation of mind's ear in the current music education system at home and abroad. existing problems include how to improve students' perception and comprehension of music and how to combine theory and practice. And sight-singing and ear-training is an important method of music education, which helps students develop their musical hearing and mind's ear ability. Mind’s ear is the ability to emulate musical sounds through the interior of the brain in the absence of external sounds. This ability is important for musical performance and understanding. today's research on the role of sight-singing and ear training instruction in the development of music's mind's ear is limited (Honing,2018).

In conclusion, the cultivation of the mind's ear is a crucial aspect of music education that enhances students' ability to perceive and understand music beyond mere instrumental proficiency. The mind's ear allows musicians to form concrete sound images in their minds, aiding in higher-level music performance and creation activities. While sight-singing and ear-training serve as vital components in developing the mind's ear, existing challenges include improving students' musical perception and comprehension and bridging the gap between theory and practice. Addressing these issues is essential for enhancing students' musicality and overall musical abilities.

Research Objective

To mainly in exploring how to cultivate and develop students' mind's ear in sight-singing and ear-training classroom teaching, in order to improve their music perception and comprehension.

Literature Review

Music is the art about sound, and for those who make a career out of music, a good mind's ear for music is an indispensable ability in music composition, music performance, and so on Mind's ear has also long been a topic of study for many music educators and performers. Hearing is an objective and basic physiological condition of an individual. Musical mind's ear is the ability to produce a variety of sounds in one's mind without the aid of an actual musical instrument, and to reproduce them in one's brain in the form of musical auditory expressions (Wang, 1997).

In the study of mind's ear, Bruce-Adophe, a leading contemporary American composer, educator, and performer, wrote and published by the University of Oxford in 2013 the book The Mind's Ear the book is a guide to teaching exercises designed specifically for the development of musical imagination, by guiding readers to first construct and imagine the timbre of various life scenarios in their mind's ear from real life, and then progressively to construct and imagine the timbre of various instrumental sounds related to music, through which a series of exercises will strengthen musical imagination and inspire creativity, aiming to improve the ability to read and imagine music without sound, i.e., the mind's ear as the author suggests. This is a very inspiring book, not only for musical ability but also for imagination (Miu, 2000).

On the Cultivation of Inner Musical Hearing in Sight-Singing Teaching, that the human mind's ear perceives sound not only passively by accepting external stimuli but also actively by anticipating the attributes of the sound that may occur. This psychological expectation is influenced by experience and learning on the one hand, and on the other hand it shows a psychological tendency towards musical creativity. In music learning, we call this kind of mental characteristic mind's ear (Wang, 1997). The cultivation of mind's ear is an important task in the teaching of sight-singing and ear-training, and as an important musical listening ability, mind's ear needs to be formed gradually through repeated practice. Song Chao explores the principles of the formation of mind's ear in A Primer on the Principles of Musical Mind's Ear, systematically explaining everything from the level of the human physiological hearing mechanism to the principles of the cultivation of mind's ear, facilitating the reader's detailed understanding of the mechanism of the operation of mind's ear (Ostrovsky & Sun, 1957).

In Three Forms of Mind's Ear, the three forms of inner rhythmic sense, inner melodic sense, and inner harmonic sense, which exhibit different mental characteristics during musical time activities as a study. Rhythm, melody and harmony are the three main elements that make up music. By analyzing the qualities of these three elements, the author emphasizes that they are an inseparable whole, and that in the cultivation of the mind's ear, one cannot abandon one and talk about the other alone, and that only by having a rich experience in perceiving the sound of music in all three can one truly comprehend the music, and then perform and create music.

Research Methodology

This study is qualitative in nature and methods used are:

1. Literature method: a research method to find out the essential attributes of a thing through reviewing, analyzing and organizing the literature. Through literature research in the direction of music education and the direction of sight-singing and ear-training teaching, a scientific understanding of the phenomenon of music education is formed, which helps to guide further teaching practice in the classroom.

2.Observation method: observation method is a method of purposeful and planned observation of observable objects under natural conditions, collecting and analyzing perceptual information of the bookstore. Observation method has an important role in educational science research and is the basis of the research method of sight-singing and ear training pedagogy. Through observation, it helps the researcher to obtain the real process of sight-singing and ear training education and teaching, helps the researcher to understand the status of individual differences in the musical quality and musical potential of music education subjects, and enables the researcher to find ways to answer various questions in sight-singing and ear training teaching.

Research Conceptual Framework

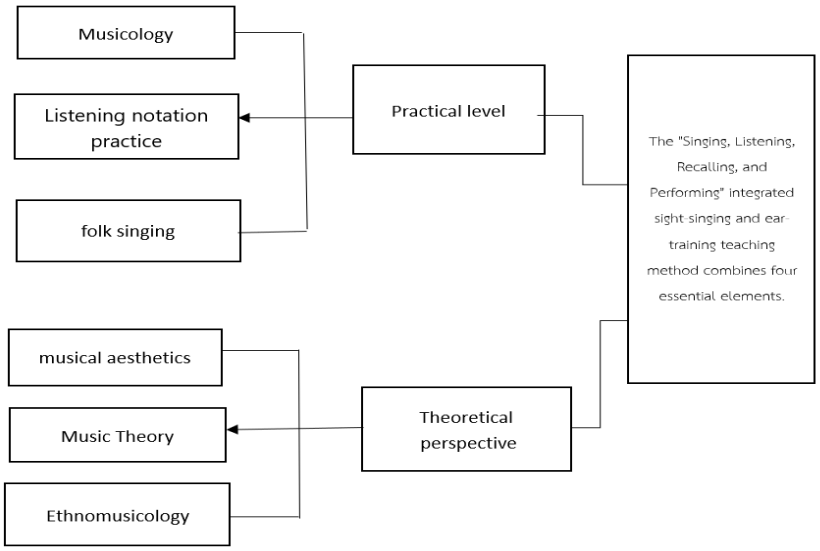

Figure1 Research Conceptual Framework

Research results

1. The concept of mind's ear and the principles that give rise to it

1.1 The concept of mind's ear

The famous music educator A.L. Ostrovsky (А.Л. Островский) has explained mind's ear as follows, "Mind's ear of music is based on the musical imagination or the reproduction in memory of images from the heard piece. This is where the musical imagination differs from the auditory apprehension constituted by the direct action of the score. This explanation of his reveals the nature of mind's ear, i.e., the mobilization of the reorganization and re-creation of musical memories in the brain.

Mind's ear refers to perceiving and understanding music through mental imagery rather than actually hearing the sound. When we recall the melody, rhythm, harmony, and other elements of music in our minds, although there is no actual sound input, we can hear these musical elements clearly through mental imagery, and this kind of listening experience is mind's ear. for example, by listening to music, reading music scores, analyzing musical works, and receiving auditory and visual stimuli, we can help build a model of music in our brain, leaving a musical impression and memory, after which we can clearly "hear" music without actual sound input. The reason why Beethoven was able to write his famous Ninth Symphony in his later years when he was completely deaf was because he had received strict musical training since he was a child, and had a good mind's ear, and was able to create an heirloom classic by virtue of this superb mind's ear even when he was completely deaf.

1.2 Principles of mind's ear generation

Hearing is a prerequisite for the existence of music, so only a thorough physiological understanding of hearing can lead to an understanding of the many aspects of musical behavior. To understand the principle of the generation of mind's ear, we should first understand how hearing is generated. First of all, we should first be clear about the mechanism of operation of physiological hearing - the human hearing organ is the ear, and the structure of the human ear is divided into the outer ear, the middle ear, and the inner ear. The outer ear consists of the auricle and the external auditory canal, which are visible to the naked eye. The middle ear is separated from the inner ear by the eardrum, behind which there is the auditory ossicles formed by the hammer bone, the anvil bone and the stapes bone, as well as the eustachian tube and the tympanic chamber. The inner ear includes the cochlea, vestibule and semicircular canals, and the auditory nerve is connected to the inner and outer hair cells of the cochlea. Sound is collected by the auricle through the external auditory canal to reach the tympanic membrane causing mechanical movement of the auditory ossicular chain, and the vibration of the stapes floor plate causes movement of the vestibular window energy is transmitted to the internal and external lymphatic fluids in the cochlea, which turn into fluid vibration. afterwards, the movement of hair cells on the basement membrane generates bioelectrical activity, and nerve impulses pass through the auditory nerve, uploaded to the neural pathway and finally reach the center of the auditory cortex to produce hearing. music is a momentary art form that consists of sounds organized over a period of time. It is impossible to think of musical cognition in isolation from the temporal element, and therefore memory must play an important role in it. Today's theories often divide human memory storage into two main types: short-term memory and long-term memory. Short-term memory has limitations in terms of duration and capacity, and information in short-term memory begins to fade away after about thirty seconds, unless it can be repeated at certain intervals. Long-term memory, on the other hand, has a virtually

unlimited capacity, and can contain memories of events that occurred decades ago, as well as storing memories that were formed minutes ago. When the above memory theories are applied to musical situations, it becomes clear that short-term memory is often actively involved in storing new, previously unheard melodies, whereas long-term memory stores the melody's pitch contours, tonal characteristics, and other characteristic schemas that make up the melody, making these melodies more and more familiar to our minds.

Regarding the principle of mind's ear, Wang Guangyao, a famous Chinese musician, believes that "mind's ear is the accumulation of inner musical images formed under long-term, intentional or unintentional external acoustic stimulation, and it is a kind of imaginative ability of musical images. Mind's ear for music is the mental process by which old sound images are reprocessed and transformed by the brain to form new sound images."(Wang Guangyao. 2008. A Collection of Essays on Teaching Methods of Sight Singing and Ear Training. Taibai Literature and Art Publishing House. 164) This point of view explains the formation process of mind's ear, i.e., through long-term, conscious memory of external sound, the brain gradually forms an accumulation of internal images of music, and eventually forms an ability to imagine musical images.

2. The significance of the cultivation of mind's ear

Mind's ear plays an important role in music learning and performance, helping us to understand musical works more deeply and to improve our sensitivity and expressiveness. Developing the ability to mind's ear means building in the brain the ability to accurately reproduce the elements of music, which not only helps us to learn, play and compose music better, but also helps us to understand and express the essence of music. in addition to its importance to music learners, mind's ear has a wide range of applications in music education. Teachers can help students understand and feel music better by guiding them to develop their mind's ear skills. In addition, mind's ear can be used to assess and diagnose a student's music perception and comprehension skills so that they can be provided with individualized instructional programs.

3. The relationship between sight-singing, ear training and mind's ear

The Relationship Between Sight-Singing and Mind's Ear Essentially, sight-singing and ear training focuses on improving learners' musical perception through a series of musical exercises, such as singing scales and rhythms accurately, as well as providing correct auditory feedback on the music. In the process, learners gradually develop a precise perception of music, including elements such as pitch, rhythm, and timbre. This ability to perceive with precision enables us to understand and experience music in a more nuanced and in-depth way. Yet this perceptual ability is not limited to the direct perception of musical sounds; at a deeper level, it also includes the imagination and understanding of musical acoustics, which we often refer to as mind's ear. This is a deeper level of perceptual ability that requires the learner to be able to introspect and perceive music without the actual sound of the music. It is an abstract musical perception which requires the learner to have a deep understanding and mastery of the elements of music in order to realize it.

The improvement of mind's ear ability, in turn, facilitates the learning of sight-singing and ear training. When learners are able to accurately visualize and understand musical sounds, they will be more likely to grasp pitch, rhythmic harmony, melody, and other elements in their sight-singing and ear training. This grasp is not simply imitation and

memorization, but is based on an in-depth understanding of the music's acoustics, which is transformed into an internal auditory experience. Such an approach to learning will result in a significant improvement in the learner's sight-singing and ear-training skills. In the author's opinion, sight-singing ear training and mind's ear are in a mutually reinforcing relationship. On the one hand, through the training of sight-singing and ear training, we can enhance our inner mind's ear ability; on the other hand, the enhancement of inner hearing in turn enhances our sight-singing and ear training skills. This is an enhancement of inner musical perception, which enables us to better understand and experience music.

So, the relationship between sight-singing and mind's ear is a complementary process. Together they form the cornerstone of music learning, helping us to understand and experience music in depth. Through continuous training and enhancement, we can better master the various elements of music and thus gain deeper experience and realization in the world of music. Therefore, it is very important for every music learner to understand and master the relationship between the two.

4. Cultivating the mind's ear approach and method in sight-singing and ear-training instruction

In the sight-singing and ear-training teaching to cultivate listening to the more mind's ear in a variety of forms and methods, now according to the author in the teaching of the main methods used to explain the following.

4.1 Singing in silence

The so-called silent singing refers to the ability to sing in the mind without making a sound based on the mind's ear; it is the ability to reproduce music or sound in the mind without making a sound. This form of training can be done by looking at the score and singing only some of the notes without sounding the others, or by looking at the score without sounding it and singing all the notes in your mind. In the initial stage of silent singing training, the mind's ear may be vague, but as the training progresses, this mind's ear will become clearer and more certain, which is the process of generating and strengthening the mind's ear.

Singing scales in silence：

Score1

Score2

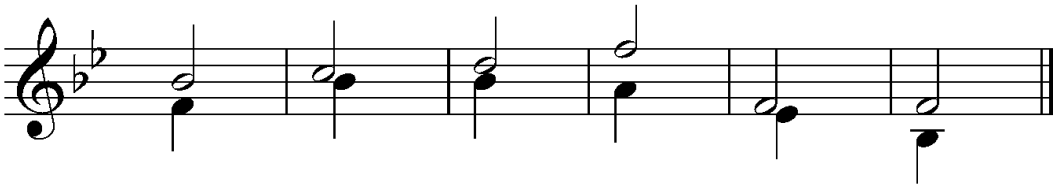

Figure: Singing scales in silence

The half note is sung audibly, the quarter note is sung silently, and when the last note is sung, the same note is played on the piano to test the accuracy of the sung scale. It is also possible to play only the first and last notes of the whole scale, and then sing them silently, thus consolidating and strengthening the mind's ear of the tonal scale.

Singing intervals in silence：

Score3

Score4

Figure: Singing scales in silence

Singing intervals in silence can be categorized into in-key interval and non-in-key interval for example, score 3 is a silent singing of intervals in a key, and the purpose of this silent singing is to develop a mind's ear for intervals within a mode, based on the key. On-in-key intervals

Singing in silence of chords and chord progression.

Score5

Score6

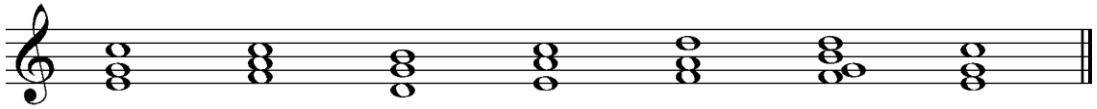

Figure: Singing in silence of chords and chord progression

To sing chords silently, you can play two voices on the piano and sing one voice, either in the original chord or in the inversion chord, singing a note in the chord internally and then playing the note to check the accuracy of the silence. Score 6 is the silent singing of three-part chord progression in a key. You can play two parts and sing the other part silently, paying attention to the sense of harmonic continuity. When you get good at it, you can play only a few chords and sing all the other chords in silence to develop the mind's ear for harmony.

Singing in silence of melody:

Score7

Figure: Singing in silence of melody

Score 7 is a well-known Chinese folk song "Jasmine Flower" in Jiangsu Province, with a melodious melody in A Zhi pentatonic mode, which is quite similar to the musical style of the south of the Yangtze River in China. It can be practiced in the form of vocalizing one line and singing one line silently, and in order to avoid boring practice, it can be practiced in small groups, or in the form of two-person pairs. Melodic silent singing is good for developing the mind's ear of melody. At the same time, because melody involves musical elements such as pitch, rhythm, key, tonality, etc., it is said that melodic silent singing plays a good role in promoting the improvement of students' comprehensive musical quality.

4.2 Recite singing and improvisational transposed recite singing

The so-called recitation singing is to choose a representative music classic work to read the music score and sing, analyze its structural characteristics, melodic characteristics, seize its characteristics, and then sing it by memory without reading the music score. a great deal of practice has proved that by recite singing can improve students' musical memory ability, which is closely related to the mind's ear of music. The stronger the music memory ability, the stronger the mind's ear, and conversely the weaker the music memory ability, the weaker the mind's ear. So, it is said that the improvement of music memory ability will strongly contribute to the development and improvement of music inner mind's ear. The works to be sung by heart can be vocal or instrumental. For example, the theme of the second movement of Czech composer Dvorak’s Symphony No.9 "From the New World" is very suitable as a material for recite singing.

Score8

Figure: Score8

Improvisational transposed recite singing is based on memorization of the original tune, based on the inner feeling, in the selected new key quickly organized corresponding to the new tune for the transfer of the tune to recite sing. For example, the above score can be moved to the key of D and B-flat for reciting. This type of transposition singing reproduces the original tune on a new pitch and a new title without the help of vision, only by virtue of the mind's ear's tonal impressions. It presupposes familiarity with the key of the original tune and an autonomous mastery of the tonality of the new key. Instead of leaving too much time for reflection, students are asked to react quickly and accurately recite singing based directly on their impression of the original pitch, thus having a certain improvisation, which has a better effect on the development of the mind's ear.

4.3 Write from memory

Write from memory is essentially writing on a memorized melody without looking at the score; it requires a more precise understanding of the piece and the ability to record it in detail. The ability to memorize music is strengthened through write from memory, and a large and varied musical language is accumulated, laying the foundation for future compositions. Write from memory also improves students' ability to music notation. In another way, write from memory is also a way for students to truly realize how to translate their mind's ear into a visual musical notation process. A good composer, in many cases, composes with his mind's ear by reconstructing and combining various musical elements, creating a new musical image, and exporting it in the form of a written score to form a work.

4.4 Filling and Continuing

The teacher sings or plays a piece of music on the piano, then writes the beginning, middle, and end of the piece on the board, and then the students fill in the gaps that the teacher has set aside based on their musical memory of the piece. May students only listen to the music once and cannot fully remember the vacant part of the melody, the teacher can repeat and then sing or play again, but to strictly control the number of times to singing and playing, to mobilize

the students' enthusiasm to strengthen the memory of the vacant part, as a way to cultivate the students' ability to remember. The fewer times the piece needs to be played the more the student's memory improves. It is also possible for the teacher to write out only the beginning part of the piece and have the student take over and complete the second half of the piece. The length of the piece can be four, eight, or twelve bars, and the general principle is from short to long and from easy to difficult.

4.5 Memory and Creativity

The practice of this training method is as follows: first, the teacher plays an upper phrase on the piano, the student quickly memorizes the first phrase, and according to the melodic style, structural characteristics, and melodic characteristics of the first phrase, he or she quickly creates an echoing second phrase internally, and plays it on the piano. The method of this exercise tests the student's ability to memorize and understand music quickly, and to rely on their inner ear to quickly organize the musical language to create the next phrase. This creative style of exercise is very effective in developing the student's mind ‘s ear for music and fostering creativity. Here are two examples of different styles:

Score 9

Score 10

Figure: Score 9

The answer to the next phrase that comes out of this improvised practice pair is not unique. The teacher plays a first phrase, and different students can create different next phrases. As long as the style is similar and the melody develops logically, it can be determined as the correct answer. It is such challenging exercises that can greatly motivate students, encourage them to actively explore and discover, and thus stimulate their mind's ear and enrich their musical thinking.

The above are the training methods for developing mind's ear that I often use in my teaching practice activities, and these methods have been proven to be effective through teaching practice. Of course, there are many other ways to cultivate the mind's ear in the teaching of sight-singing and ear training. For example, the practice method of listening to the sound while reading the score, the practice method of comparing the written work with the sound work, the practice method of reading the score in four-part harmony and imagining the sound in silent reading, etc. In short, we need to tailor our teaching to the student and use different practice methods according to the student's specific situation in order to cultivate and develop the student's mind's ear.

Discussion

The result found that musical mind's ear is the accumulation of inner musical images formed under external acoustic stimuli; it is an ability to visualize musical images. music mind's ear is the psychological process of reprocessing and transforming the old sound image through the brain to form a new sound image (Ostrovsky & Sun, 1957). Mind's ear plays an extremely important role in the process of understanding music, music performance and music creation. The cultivation of mind's ear is an important task in the teaching of sight-singing and ear training. As an important musical listening ability, mind's ear needs to be gradually developed and improved through repeated practice and realization. Teachers in the sight-singing and ear training teaching process, according to the actual situation of the students, to take a variety of forms to cultivate and develop students' music mind's ear (Miu, 2000).

Synthesize the overall finding as the new knowledge The research has established that cultivating and developing students' mind's ear in sight-singing and ear-training significantly enhances music perception and comprehension. Key findings include:

1) The mind's ear involves perceiving music through mental imagery, crucial for musicians and composers.

2) Cultivating the mind's ear is essential in music learning and performance, improving understanding and expressiveness.

3) Sight-singing and ear training are pivotal in enhancing musical perception and understanding.

4) Methods like silent singing, recite singing, writing from memory, and creativity exercises are effective in developing the mind's ear during sight-singing and ear-training instruction.

This knowledge underscores the importance of integrating mind's ear development strategies into music education to enrich students' musical abilities.

Suggestion

1.General suggestion

This article proposes the fusion of diverse musical heritages, encompassing both Western and non-Western music, to provide students with exposure to varied tones, scales, and melodic forms. It highlights the importance of comparative analysis by encouraging students to juxtapose different musical styles, focusing on both their similarities and differences concerning melody evolution, harmonic advancements, and rhythmic arrangements.

2. Suggestion for future research

In upcoming research endeavors, a call is made to actively involve individuals in practical activities like mimicry, spontaneous music creation, and performance across various musical customs. Such engagements aim to foster direct comprehension of a broad spectrum of musical idioms while offering insights into the historical and cultural contexts underpinning the studied music. By introducing the concept of "bi-musicality," students can be guided effectively towards cultivating a comprehensive understanding and admiration for diverse musical traditions through vocalization and attentive engagement.

Reference

Honing, H. (2018). *The Origins of Musicality.* Cambridge. Massachusetts Publishing

Jeong-Hee, K & Aaron, Z. (2017) *Bildung, Bildungsroman, and the Cultivation of Teacher Dispositions*, The Teacher Educator.

Nico, S. (2020). modern approaches to teaching sight singing and ear training. *Factauniversitatis, series: visual arts and music.* 6 (2), 12-20

Ostrovsky, A. L., & Sun, J. (1957). Essays on basic music theory and teaching methods of sight-singing and ear training. In Jingyun (Ed.),

Jiang Li. (2001). Cultivation and training of "mind's ear" in sight-singing and ear training. *Journal of Xinghua Conservatory of Music*. (3), 48-49.

Miu, T. (2000). The role of musical mind's ear in composition and performance and training issues. Symphony: *Journal of Xi'an Conservatory of Music,* 19 (2), 5-8.

Wang, G. (1997). *A collection of essays on teaching methods of sight-singing and ear-training.* Taibai Literary Publishing House.

The development of Blended Teaching Model Based on Metacognition Theory to Improve College Students' Autonomous Learning Ability

Chen Yanru, Wirot Watananimitgul ,
Wichian Intarasompun and Areewan Iamsa-ard
Bansomdejchaopraya Rajabhat University, Thailand
Corresponding Author, Email: wichian.in@bsru.ac.th

****

Abstract

The purposes of the study were 1) to investigate the current situation of students' autonomous learning, 2) to development a blended teaching model based on metacognitive theory to improve students' autonomous learning ability, 3) to compare the effectiveness of the blended teaching model based on metacognitive theory to improve students' autonomous learning ability before and after the implementation. The sample group for the survey on the current status of college students' autonomous learning ability was 400 students majoring in music from Neijiang Normal University, and for the teaching model implementation was 30 freshmen majoring in music from Neijiang Normal University, both adopted the principle of convenience sampling. Research instruments include autonomous learning ability scale, learning self-assessment scale, blended teaching model based on metacognitive theory and lesson plan . The data analysis and research in this study used statistical methods such as mean, standard deviation, percentage ,and dependent sample t-test.

The research results showed that the autonomous learning ability of college students majoring in music at Neijiang Normal University was at a moderate level. The "OKCPC" teaching model combined metacognitive theory with blended teaching included 5 steps: Objective setting, Knowledge acquisition, Cognitive monitoring, Personalized learning ,Cognitive assessment. By implementing the "OKCPC" blended teaching model in vocal basics and song singing courses, the students' autonomous learning ability in posttest was higher than pretest with the statistic significant at .01 level.

Keywords: Metacognition theory; Autonomous learning ability; "OKCPC" blended teaching model.

Introduction

Autonomous learning ability is a learner's ability to take control of his or her own learning(Pang,W.G.,2003:2-7)). It mainly includes the ability of learners to determine learning objectives, formulate learning plans, choose learning methods, monitor the learning process and evaluate learning results autonomously(Chen,Y.Q.,2016:56-60. He,J.S.,2009:81-83). In the top-level design of education reform and development planning, China attaches great importance to the cultivation of students' learning ability and lists autonomous learning as one of the core qualities for the development of Chinese students(CCRG,2016:1-3).

* Received: July 29 2024; Revised: August 2 2024; Accepted: August 3 2024

Metacognitive theory is an important theory in cognitive psychology, first proposed by psychologist Flawell John(1976:231-236).Metacognitive theory focuses on an individual's knowledge of his or her own cognition and believes that the use of metacognition can help an individual to strengthen the metacognitive monitoring and regulation of his or her own cognitive activities(Moshman,D.,2018: 599-606.Wang, L. and Guo, D. J., 2000: 458-463).

Blended teaching model is a new type of teaching model that is a deep integration of modern education concepts and information technology, closely combining traditional face-to-face teaching and online learning methods(He,K.K.,2014:58-62). In blended teaching, teachers are the designers and supporters of learning activities, emphasizing student-centeredness, valuing students' autonomous learning and personalized learning experience, and taking ability development as the core goal(Feng, X.Y.et al.,2020:25-32;

This study believes that cultivating college students' autonomous learning ability is crucial for their cognitive development, adaptation to the educational environment, and lifelong learning, and also has a far-reaching impact on future career development and personal growth. Metacognition has a positive impact on autonomous learning and can help learners monitor and regulate the entire process of their own learning and cognitive activities. The blended teaching model is student-centered and attaches importance to students' autonomous learning and personalized learning experience. Developing a blended teaching model based on metacognitive theory has positive significance and role in improving college students' autonomous learning ability.

Research Objectives

1. To investigate the current situation of autonomous learning ability of music major students in Neijiang Normal University.

2. To development a blended teaching model based on metacognitive theory to improve students' autonomous learning ability.

3. To compare the effectiveness of the blended teaching model based on metacognitive theory to improve students' autonomous learning ability before and after the implementation.

Research Methodology

The methodology of this research was research and development (R&D), The research process is divided into three steps:

Step1, Investigate the current situation of autonomous learning ability of music major students in Neijiang Normal University.

1) Developing a questionnaire on college students' autonomous learning ability.

2) Using the principle of convenience sampling, a questionnaire on the current status of autonomous learning ability was distributed to 400 college students from the School of Music of Neijiang Normal University.

3) Questionnaire survey data was collected to analyze the current status of college students' autonomous learning ability, providing the basis for development a blended teaching model based on metacognitive theory.

Step2, Development a blended teaching model based on metacognition theory.

1) Clarify the components of the blended teaching model, clarify the goals and principles of the blended teaching model

2) Create a blended teaching model and develop guidelines for the teaching and learning process

3) Drafted lesson plans based on the teaching model.

4) Checking the feasibility of teaching model and teaching process guidelines

5) Improve and document the teaching model.

Step3, Experimentation and improvement of teaching model.

1. Design teaching experiments based on the revised teaching model and research tools.

2. The experimental design was adopted to apply the blended teaching model based on metacognitive theory to the vocal basics and song singing courses, and a teaching experiment was carried out.

3. Through the cluster random sampling method, 30 freshmen majoring in music from Neijiang Normal University were selected to carry out the teaching experiment.

4. The dependent sample t-test was used to analyze the experimental data before and after the teaching experiment,the research results were obtained based on the analysis.

5. Further revise and improve the teaching model based on the research results.

Research Scope

1. Population and sample

Population and the Sample Group of this study is divided into two parts:

1.1 Population

1) The population of the survey on the current status of college students' autonomous learning ability is college students of Neijiang Normal University.

2) The population of the blended teaching model experiment based on metacognition theory is freshmen students from the School of Music of Neijiang Normal University.

1.2 Sample Group

1) The sample group for the investigation and study on the current status of college students' autonomous learning ability is 400 students from the School of Music of Neijiang Normal University, and the principle of convenient sampling is adopted.

2) The sample group of the experiment on the blended teaching mode based on metacognition theory is 30 freshmen students in the School of Music of Neijiang Normal University, the principle of convenience sampling is adopted.

2. Independent Variable and dependent variable

Independent Variable:

Blended teaching model based on metacognitive theory

Dependent Variable:

Autonomous learning ability of college students

3.Research instruments

The following research instruments were used in this study, all questionnaires are scored based on the test taker's scores: mean score 4.51 - 5.00 means “the highest level”,mean score 3.51 - 4.50 means “high level", mean score 2.51 - 3.50 ,means “moderate level", mean Score 1.51 - 2.50 means “low level",mean score 1.00 - 1.50 means “lowest level".

3.1 Questionnaire of autonomous learning ability

This questionnaire is used in the first step of the survey on the current status of college students' autonomous learning ability, with a total of 15 questions. Which is divided into three dimensions of autonomous decision-making ability, self-monitoring ability, and self-evaluation ability, 5 questions for each dimension. Using a 5-point Likert scale ranging from strongly disagree (1 point) to strongly agree (5 points), with higher scores indicating greater autonomous learning ability, the Cronbach's coefficient reliability value (α) at 0.97.

3.2 The blended teaching model based on metacognition theory . This study through the theoretical research on metacognition theory, blended teaching mode and autonomous learning ability, as well as the investigation of the current situation of college students' autonomous learning ability, considered and constructed a blended teaching model based on metacognitive theory. Which includes 5 steps: objective setting, knowledge acquisition, cognitive monitoring, personalized learning, and Cognitive Assessment. Based on this blended teaching model, lesson plans were developed for a course on vocal basics and song singing. The lesson plan consists of 4 units: breathing in singing, resonance in singing, language in singing, song singing training, each unit has 4 hours, total 16 hours.

Then, three professional scholars, including curriculum and teaching experts, pedagogy experts, and psychology experts, were invited to evaluate the objectives, principles, and teaching process guidelines of the teaching model through the Index of Objective Coherence (IOC) to determine the effectiveness of the blended teaching model. The result of the assessment of the consistency of the blended teaching model outline components the expert received an IOC equal to 1.00 for every item, (the acceptable value is between 0.50-1.00) which was considered that the assessment form was content-consistent.

3.3 Questionnaire of college students' autonomous learning ability

This questionnaire was used in the third step of this study, it was modified based on the autonomous learning ability scale used in step 1 and added items related to vocal learning, with a total of 30 questions, 1-5, 16-20 for self-determination, 6-8, 21-25 for self-monitoring, and 9-12, 26-30 for self-evaluation. Which aimed to investigate the changes in the level of college students' autonomous learning ability before and after the implementation of the blended teaching model based on metacognitive theory in the

vocal basics and song singing courses, as well as the changes in students' autonomous learning ability in vocal learning.

This scale using a 5-point Likert scale ranging from strongly disagree (1 point) to strongly agree (5 points), with higher scores indicating greater autonomous learning ability, the Cronbach's coefficient reliability value (α) at 0.90.

3.4 Learning self-assessment questionnaire

This questionnaire was used in step 3 of this study. In order to help students better monitor the learning process, adjust learning strategies, and evaluate learning outcomes, during the implementation of blended teaching model based on metacognitive theory, used the "Learning self-assessment scale" at the end of each unit of study to allow students to conduct self- assessment. The self-assessment scale includes 3 dimensions, with 1-3 for objective setting evaluation, 4-6 for task strategies evaluation, and 7-9 for self-evaluation, a total of 9 questions. This scale using a 5-point likert scale ranging from strongly disagree (1 point) to strongly agree (5 points), with higher scores indicating greater autonomous learning ability, the cronbach's coefficient reliability value (α) at 0.76.

4. Data collection and analysis

This study collected data and analysis it according to the following steps:

1) A web-based questionnaire on the survey of autonomous learning ability was distributed to college students at Neijiang Normal University in Sichuan using the principle of convenience sampling. The introduction to filling out the questionnaire detailed the principles of voluntary completion, confidentiality of information, and anonymity. The actual number of valid questionnaires in this survey was 400. Subsequently, the recovered valid questionnaires were coded and statistically analyzed, and the results were expressed and analyzed in terms of mean ($\bar{x}$), standard deviation (SD.) and percentage (%).

2) A experimental design was adopted to apply the blended teaching model based on metacognitive theory to the vocal basics and song singing courses, and a teaching experiment was carried out. Before the experiment, the questionnaire on college students' autonomous learning ability was distributed and collected from 30 freshmen. Then, 16 hours of vocal basics and song singing courses were taught. After all the courses were completed, the questionnaire on college students' autonomous learning ability was distributed and collected again. Mean ($\bar{x}$), standard deviation (S.D.),t-test (t),degree of freedom (df) and significance (sig) ,were used to observe the changes of autonomous learning ability level before and after the experiment, and to analyze the effect of the blended teaching model . As shown in Table 1:

Table 1: Experimental design（pre-test and post-test）:

Group	Pre-test	Implementation courses	Post-test
R	O1	X	O2

The meaning of symbols used in experimental design:
R stands for random sampling
X represents the implementation course
O1 indicates pre-test
O2 indicates post-test

3) Data collection for process evaluation. After completing each unit of the vocal basics and song singing course, the self-assessment scale was distributed to 30 freshmen to examine their self-assessment of the learning status and learning effect of each unit.

The results were expressed and analyzed in terms of mean ($\bar{x}$) and standard deviation (SD.).

Research Findings

This study used statistical software such as to apply statistical tests for general data analysis of the respondents, presenting basic data, current status of autonomous learning ability, testing of teaching experiments, and satisfaction statistics of the respondents in terms of mean ($\bar{x}$) , standard deviation (S.D.), percentage (%), t-test (t), and Sig. (<0.01**) were presented to present the basic data of the respondents, the current status of autonomous learning ability, the test of the teaching experiment, and self-assessment of learning effect . The research findings as follow:

1. Investigate the current situation of autonomous learning ability of music major students in Neijiang Normal University

400 students majoring in music at Neijiang Normal University participated in a survey on the current status of college students' autonomous learning ability. The researcher proposed a hierarchical classification of data analysis results to facilitate mutual understanding when presenting the following information. Autonomous learning ability consists of three dimensions :

Table 2. Autonomous learning ability Data

(n=400)

Autonomous learning ability	$\bar{x}$	S.D.	Level	Ranking
1. Self-determination ability	3.63	0.63	high	1
2. Self-monitoring ability	3.45	0.72	moderate	2
3. Self-evaluation ability	3.42	0.70	moderate	3
Total	**3.50**	**0.69**	**moderate**	

From Table1, The autonomous learning ability of college students in Neijiang Normal University, is at a moderate level ($\bar{x}$=3.50, S.D.=0.69). From the composition of autonomous learning ability, students scored best at “Self-determination ability” ($\bar{x}$ =3.63, S.D.=0.63), followed by “Self-monitoring ability” ($\bar{x}$=3.45, S.D.=0.72), and lastly, “Self-evaluation ability” ($\bar{x}$=3.42, S.D.=0.70).

2. Development a blended teaching model based on metacognition theory

Through the theoretical research on metacognition theory, blended teaching mode and autonomous learning ability, as well as the investigation of the current situation of college students' autonomous learning ability, considered and constructed a blended teaching model based on metacognitive theory, aims to improve college students' autonomous learning ability. The blended teaching model includes five steps, as shown in Figure1:

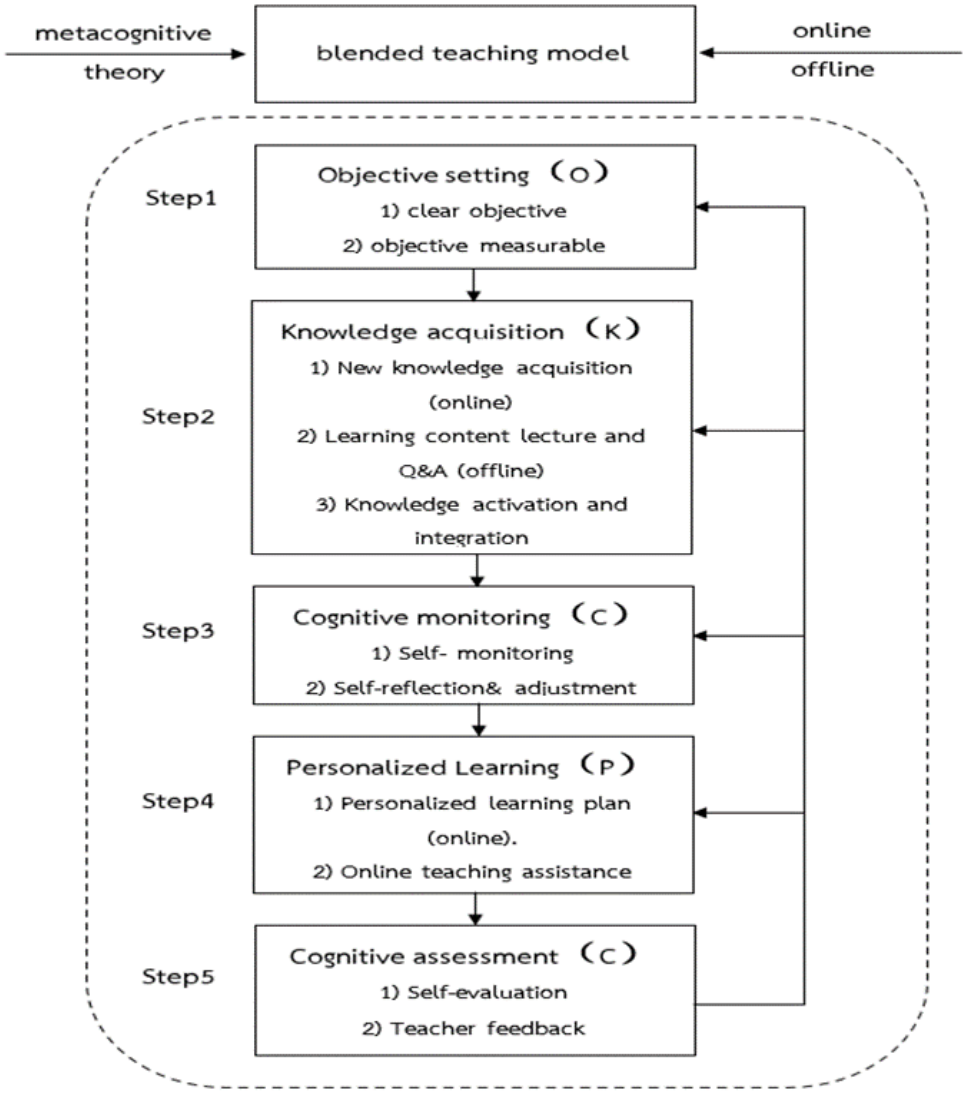

Figure 1. The “OKCPC” blended teaching model based on metacognitive theory

Step 1, Objective setting(O). This stage is the pre-course learning stage, in which teachers use the online platform to release the learning objectives of the relevant chapters and related learning resources to help students set clear learning objectives. Objective setting involves monitoring and adjusting students' own cognitive processes and learning objectives, and clear objective setting can prompt students to be able to organize their learning activities in a more directional way, make more effective use of learning resources, and maintain their motivation in the learning process. Objective setting helps to develop students' self-determination ability and metacognitive level, enabling them to reflect on their learning process and adjust their learning strategies autonomously for continuous improvement. In this model, objective setting includes the following 3 aspects:

1) Clear objectives: objectives should be set clearly and specifically, and should also be set according to students' learning needs, interests, etc. They can be categorized into curriculum objectives, Process objectives, and autonomous objectives. Lesson objectives are

the comprehensive objectives that are expected to be achieved at the end
of each lesson. Process objectives are those directly related to the learning process. Autonomous objectives are the objectives set by students according to their own situation and from a practical point of view, which express their expectations of the effect of learning to achieve.

2) Objective measurable: the objective should be realistic and feasible, not overly idealized, while the objective should be measurable and assessable.

3) Self-determination: students are autonomous in choosing appropriate learning methods and content based on formulated learning objectives.

Step 2,Knowledge Acquisition(K). Knowledge acquisition is the process by which students acquire new knowledge through instructional activities and learning resources. This can include classroom instruction in the classroom, reading textbooks, participating in discussions, watching educational videos, and utilizing online learning resources. Knowledge acquisition is more than just receiving information; it involves understanding, interpreting, and integrating information to form meaningful cognitive structures of course knowledge. In this model, knowledge acquisition includes the following 3 aspects:

1) New knowledge acquisition (online): students actively acquire new knowledge from the online learning resource platform.

2) Learning content lectures and Q&A (offline): offline lecture time is utilized for in-depth explanations of important concepts, case studies, and practical applications.

3) Knowledge activation and integration: help students review their existing knowledge and experience, connect newly learned knowledge with prior knowledge, and promote deeper learning.

Step3,Cognitive Monitoring(C). Cognitive monitoring helps students better understand their learning process, identify problems in learning, adjust learning strategies in time, and improve learning outcomes. It is also closely related to the cultivation of autonomous learning ability and metacognitive level. By developing the ability of cognitive monitoring, students can learn more autonomously and purposefully, better adapt to the requirements of different learning tasks, and make learning objectives easier to achieve. This stage emphasizes students' active and conscious monitoring of their cognitive states and learning strategies during the learning and problem-solving process. In this model, cognitive monitoring includes the following 2 aspects:

1) Self-assessment. Online learning logs or learning task tracking forms are provided to help students dynamically assess their learning progress and record their learning experiences.

2) Self-reflection. Through the content recorded in the self-monitoring tool, students self-reflect on the learning process, analyze the problems and difficulties in learning, and adjust and improvements accordingly.

Step 4 ,Personalized learning(P). The main purpose is to maximize tailored teaching, meet students' learning needs, improve learning motivation, develop students' autonomous learning ability and metacognitive level, and promote students' individual development and optimization of the learning process. In this model, personalized learning includes the following 2 aspects:

1) Personalized learning plan (online). Helping students choose appropriate learning resources and develop personalized learning plans that suit them according to their needs, interests and learning pace.

2) Online teaching assistance. Provide online tutoring to help students solve their learning problems according to individual differences.

Step 5, Cognitive assessment(C). Mainly adopts various forms of assessment methods, such as tests, homework, group discussions, self-assessment, to help students assess and measure their cognitive abilities, learning process strategies and the level of understanding of what they have learned, so that they can have a clearer understanding of their learning status, develop their metacognitive level and improve their learning results. In this model, cognitive assessment includes the following 2 aspects:

1) self- evaluation. Students are asked to summarize the learning process in a variety of ways and to complete a Learning self-evaluation scale to assess whether they have met their pre-determined objectives and to reflect on plans for improvement.

2) Teacher feedback. Teachers provide students with summaries and feedback, guiding them to reflect on their learning experiences throughout the lesson.

The "OKCPC" blended teaching model successfully passed the index of objective coherence (IOC) tested conducted by three experts in related fields, the experts gave each item score of 1.00 (the acceptable value is between 0.50-1.00).

3. Comparison of college students' autonomous learning ability before and after the implementation of "OKCPC" blended teaching model

In the first semester of 2024, 30 freshman students from Neijiang Normal University participated in the "Vocal Basics and Song Singing" course teaching experiment of "OKCPC" blended teaching model based on metacognition theory to improve college students' autonomous learning ability.

First, using tables and descriptions as well as mean, standard deviation, and explanation to present the analytical results serving objective 3, as well as the ranking of all projects. Then, using independent sample t-test, the differences in college students' autonomous learning ability before and after the implementation of the "OKCPC" blended teaching model were analyzed.

Table 3. Data analysis of respondents in pre-post "OKCPC" Blended Teaching Model experiment

(n=30)

Item	Pretest				Posttest			
	$\bar{x}$	S.D.	Level	Ranking	$\overline{X}$	S.D.	Level	Ranking
1.Autonomous learning ability								
1.1Self-determination ability	3.62	0.71	high	1	4.02	0.66	high	3
1.2 Self-monitoring ability	3.37	0.82	moderate	3	4.03	0.67	high	2
1.3 Self-evaluation ability	3.55	0.75	high	2	4.10	0.67	high	1
Total	**3.52**	**0.77**	**high**		**4.05**	**0.67**	**high**	

2.Autonomous learning ability in Vocal Basics and Song Singing course								
2.1 Self-determination ability	3.55	0.85	high	2	4.15	0.63	high	1
2.2 Self-monitoring ability	3.50	0.93	high	3	4.12	0.65	high	3
2.3 Self-evaluation ability	3.55	0.83	high	1	4.13	0.68	high	2
Total	**3.54**	**0.87**	**high**		**4.13**	**0.65**	**high**	

From Table 2, Contains two parts of data.

The first part is a comparison of students' autonomous learning ability pre-post the implementation of "OKCPC" blended teaching model. The self-monitoring ability in autonomous learning ability changed from "moderate" to "high" level before and after the implementation of the teaching model, the other abilities were at the same "high" level . After analyzing various aspects, it was found that the mean value of 1.1 self-determination ability in the pre-test was the highest(=3.62, S.D.=0.71), and the mean value of 1.3 self-evaluation ability in the post-test was the highest(=4.10, S.D.=0.67).

The second part is a comparison of students' autonomous learning ability in the "Vocal Basics and Song Singing" course pre-post the implementation of the "OKCPC" blended teaching model. The level of each dimension of autonomous learning ability remained at "high" before and after the implementation of the blended teaching model, but in the post-test, the scores of each dimension increased. After analyzing various aspects, it was found that the mean value of 2.1 self-evaluation ability in the pre-test was the highest(=3.55, S.D.=0.83), and the mean value of 2.1 self-determination ability in the post-test was the highest(=4.15, S.D.=0.63).

Table 4. T-test of autonomous learning ability of college students Pre-test and Post test with using "OKCPC" Blended Teaching Model

	Pretest (30)		**Posttest (30)**		**df**	**t**	**Sig.**
	$\bar{x}$	**S.D.**	**$\bar{x}$**	**S.D.**			
1. Autonomous learning ability	52.73	5.61	60.76	5.64	29	10.89**	0.00
2. Autonomous learning ability in vocal basics and song singing course	53.03	8.18	61.96	6.21	29	7.10**	0.00

**Statistically significant at the level. 01

From Table 3, according to the dependent sample t-test, the difference of college students' autonomous learning ability before and after the implementation of the "OKCPC" blended teaching model was statistically significant (t=10.89). The difference of college students' autonomous learning ability in vocal basics and song singing course before and after the implementation of "OKCPC" was also statistically significant (t=7.10).

It can be seen that after the implementation of the teaching model, the autonomous learning ability of college students showed a significant upward trend, which proves that the "OKCPC" blended teaching model can effectively improve the autonomous learning ability of college students.

Learning self-assessment in each unit.In order to help students better monitor the learning process, adjust learning strategies, and evaluate learning outcomes, during the implementation of the "OKCPC" blended teaching model, used the "Learning self-assessment scale" at the end of each unit of study to allow students to conduct self- assessment. The data analysis results are as follows:

Table 4. learning self-assessment data

(n=30)

Unit	1. Objective Setting Evaluation		Level	2. Task Strategies Evaluation		Level	3. Self-evaluation		Level	Total		Level
	$\bar{x}$	S.D.		$\bar{x}$	S.D.		$\bar{x}$	S.D.		$\bar{x}$	S.D.	
1	3.51	0.64	high	3.56	0.78	high	3.63	0.67	high	3.57	0.70	high
2	3.53	0.56	high	3.59	0.73	high	3.54	0.60	high	3.55	0.63	high
3	3.78	0.61	high	3.91	0.61	high	3.92	0.63	high	3.87	0.62	high
4	4.05	0.70	high	4.09	0.69	high	4.14	0.68	high	4.10	0.69	high
Total	3.72	0.67	high	3.79	0.74	high	3.81	0.69	high	3.78	0.70	high

From Table 4, The overall Learning self-assessment of the course for the students who participated in the experiment of the blended learning model vocal music class reached Good level ($\bar{x}$=3.78, S.D.=0.70). Learning self-assessment analysis of students in each unit shows that with the learning of the unit, students' scores in the Objective Setting Evaluation, Task Strategies Evaluation, Self-evaluation dimensions are on the rise, and the scores of the unit4 of each dimension are higher than the other three units ($\bar{x}$=4.05, S.D.=0.70, $\bar{x}$=4.09, S.D.=0.69, $\bar{x}$=4.14, S.D.=0.68). This shows that students generally believe that through the vocal basics and song singing courses of the "OKCPC" blended teaching model, they have achieved good learning results in vocal learning and improved their autonomous learning ability.

Discussion

This study will discuss the conclusions according to the order of research purposes , includes the following three parts:

1.Discussion on the survey data of college students' autonomous learning ability

From the current survey on the autonomous learning ability of music students at Neijiang Normal University, we found that the overall performance of college students' autonomous learning ability is " moderate " level. This is consistent with the findings of Xu, C.et al.,(2021:66-70), regarding college students' autonomous learning ability. The overall situation of analyzing college students' autonomous learning ability is “moderate” due to :1) students' insufficient intrinsic motivation to learn, lack of time management and monitoring ability, as well as lack of effective reflection and self-assessment strategies.2) Teachers focus more on the transfer of knowledge and skills than on the development of students' autonomous learning ability, resulting in students' lack of active learning. In teaching, there is still more

use of the traditional teaching model, which lacks interaction and motivation, resulting in low student participation and inability to stimulate students' interest in autonomous learning. 3) The school's learning support system (curriculum design, resource construction, evaluation system, etc.), does not sufficiently support students' cultivation of their autonomous learning ability.

In addition, the findings of this study differed from those of Li,D.et al.,(2021:111-117), in which college students were found to have overall better autonomous learning ability. The reasons for this may be :1) The different orientations of the schools surveyed. Li,D.et al. investigated a key university in China, while Neijiang Normal College is a local general undergraduate college, the origin and structure of the students are relatively different. 2) The professional background of the survey respondents is different. There are significant differences in the autonomous learning ability of students from different majors (Liu, L.et al.,2020:22-25). Therefore, it is important to design a targeted teaching model to improve the autonomous learning ability of college students majoring in music.

From the analysis of the three dimensions of autonomous learning ability, it can be seen that college students have the best Self-determination ability, followed by Self-monitoring ability and finally Self-evaluation ability. Reason analysis:

1) Self-determination ability is related to the learner's cognitive development level(Li,X.P.et al.,2017:41-47) . The cognitive development level of college students has enabled them to have independent thinking , planning and decision-making abilities, and they have a clearer understanding of their own interests and goals in learning, which helps them make decisions more confidently during the learning process.

2)Self-monitoring ability requires continuous feedback and self-correction during the learning process(Liu, Y. P. and Fang, L., 2023:138-144). The freedom and diversity of university life may make college students lack continuous self-monitoring when facing learning tasks.

3) Self-evaluation ability depends not only on individual cognitive ability, but also on the development of metacognitive knowledge and skills (Wang,H.J.et al.,2023:22-29).Therefore, strengthening the training of college students' metacognitive knowledge and skills is very necessary to improve their self-evaluation ability.

2. Discussion of the " OKCPC " blended teaching model

This study first systematically sorted out the relevant concepts and theories such as metacognitive theory, blended teaching model, and autonomous learning ability. On this basis, it innovatively combined metacognitive theory with teaching model and developed the "OKCPC" blended teaching model based on metacognitive theory, aiming to improve college students' autonomous learning ability. "OKCPC" covers the aspects necessary for a complete teaching model: Principles, Objectives, Teaching /Learning process, Teaching resources, and Evaluation. "OKCPC" blended teaching model including 5 steps: Objective setting, Knowledge Acquisition, Cognitive Monitoring, Personalized Learning, and Cognitive Assessment.

Through the construction of the "OKCPC" blended learning model, traditional offline teaching, online learning and practical application are combined to help students understand autonomous learning and clarify learning goals and content. Then, by guiding students to develop learning plans, decompose tasks, reflect and other strategies, students' metacognitive level is more comprehensively cultivated, so that they can not only master knowledge, but also

manage and adjust their learning process more independently. This teaching model helps to adapt to the learning styles of different students and improve students' autonomous learning ability and learning effect. "OKCPC" blended learning model was fully recognized by the experts for its advanced design concept, clear operation steps and good teaching effect, the three experts unanimously passed the IOC consistency test.

The "OKCPC" model emphasizes the importance of blended teaching in improving students' autonomous learning ability. This is in line with Bosch,C.and Laubscher,D.(2022:17-34) study, which concluded that blended course design plays an important role in enhancing students' self-directed learning, and that students' autonomy and engagement can be effectively supported through the use of authentic tasks and motivational components in a blended learning environment. Meanwhile, the "OKCPC" teaching model mainly guides students to learn metacognitive theories and utilize metacognitive strategies in the Blended teaching model. Developing metacognitive awareness and teaching strategies can improve the effectiveness of the learning process. This result consisted the appropriate similar results as the study of Meng, C. et al. (2023:160-163) Zhonghua.et al. (2023; 382-383)Zimin , and Z., et al (2023: 335-336).

3.Discussion on the effectiveness of "OKCPC" blended teaching model by comparing the data before and after the teaching experiment

After the implementation of the "OKCPC" teaching model, the autonomous learning ability of the 30 students who participated in the teaching experiment was significantly improved, which fully proved the effectiveness of the "OKCPC" teaching model to improve students' autonomous learning ability. The "OKCPC" teaching model starts by setting clear learning objectives for the course and the students. This helps students to be more focused by clarifying where they are going with their learning and the specific outcomes they expect to achieve. Research has shown that specific and challenging goals can significantly increase student motivation and learning effectiveness (Orzechowska and Polok, 2019:1-11). The development of students' metacognitive activities can help them better manage their learning. The "OKCPC" teaching model supports students to develop metacognitive skills through various steps such as planning, monitoring, and adjusting learning activities. The development of metacognitive skills helps students to better understand and manage their learning process, which leads to increased learning autonomy and effectiveness.

The investigation of the students' learning outcomes revealed that the overall learning outcomes of the students' self-assessment reached the "High" level. The reason for this is mainly due to the fact that the "OKCPC" teaching model blends online and offline learning methods. This blended learning strategy enables students to utilize online resources for independent learning while deepening their understanding through communication and collaboration in a face-to-face environment. This approach not only increases the flexibility of learning, but also adapts to the learning styles and needs of different students. Relevant studies have found that Blended teaching model can enhance students' learning effectiveness and satisfaction, especially excelling in increasing student engagement and interaction (Feng,X.Y.,et al.,2019:19-26). Moreover, timely instructor feedback and self-assessment can significantly enhance students' learning effectiveness. Effective feedback mechanisms can help students identify and reinforce their learning strategies and motivate them to progress in their learning (Nguyen,T.,2020:69-75; Peihao, X. et al, 2023: 140-143)

During the teaching process, the teacher used the observation method to record the learning behavior of all students. Completed the 4 unit of "Vocal Basics and Song Singing" course, students have improved their breathing, resonance, language and singing. This is consistent with the conclusions drawn by Zhang,S.H. (2014:186-188) in a teaching experiment based on metacognitive theory in vocal basics course. Specifically, they have mastered the correct breathing techniques and enhanced the stability and staying power of the breath. In resonance, the students showed a more rounded and penetrating voice, and the expression of the voice was richer. The use of language is more accurate and more focused on understanding and practicing the lyrics. They can integrate breathing, resonance, language, and other techniques and use them in the practical training of song singing. Moreover, they can better grasp the style and characteristics of the song, singing with a certain degree of infectiousness.

In the "OKCPC" teaching model, students' independent learning is integrated into every teaching step. Specifically, students can set up their own learning objectives for each unit under the guidance of the teacher. In the process of learning, students can conduct self-monitoring against the learning objectives, find out the deficiencies in vocal learning, and make self-reflection and adjustment in time; students can make the Vocal Practice Plan of each unit under the guidance of the teacher.

Recommendations

1. Theoretical Recommendation

Deeply integrate metacognitive theory with educational theory, and continuously improve and perfect the blended teaching model. Future research should expand the assessment of the "OKCPC" model across various majors, grades, and university types to generalize findings. Employ both quantitative and qualitative methods, such as teaching reflections and student interviews, to comprehensiveness of the research.

2. Policy Recommendations

Policy Recommendations for Educational institutions:

1) Infrastructure and technical support: increase investment in infrastructure, develop more abundant online teaching platforms and course teaching resources, support the implementation of the "OKCPC" blended teaching model, and ensure the provision of resources and technical support for students and teachers.

2) Teacher development and training: implement continuous professional development programs that focus on interdisciplinary pedagogy, psychology, metacognitive theory, and technology. Research on teachers' training needs and effective training methods should be prioritized to support the "OKCPC" blended teaching model.

3) Resource Allocation and Staffing: Allocate sufficient resources and ensure proper staffing to support the "OKCPC" blended teaching model. Regularly evaluate and adapt policies to meet the evolving needs of students and educators.

3. Practical Recommendations

For effective application of the "OKCPC" blended teaching model, practical recommendations include:

1) Preparation: Develop a positive attitude towards the model, fully embracing the student-centered approach. Enhance subject teaching abilities and acquire interdisciplinary knowledge in pedagogy, psychology, and metacognitive theory, along with technological skills.

2) Student-Centered Approach: Focus on creating a supportive and interactive learning environment that encourages self-regulation and reflective thinking. Provide continuous and constructive feedback to students.

3) Continuous Improvement: Regularly assess and refine teaching practices based on feedback and research findings. Expand the scope of study to diverse educational contexts to accurately evaluate the model's effectiveness and explore opportunities for continuous improvement.

Reference

Bosch, C., & Laubscher, D. J. (2022). Promoting self-directed learning as learning presence through cooperative blended learning. *International Journal of Learning, Teaching and Educational Research*, (09), 17-34.

Chen,Y.Q. (2016). Thoughts on several issues concerning autonomous learning in primary and secondary school students. *Educational Science Research*, (10), 56-60. doi:CNKI:SUN:JYKY.0.2016-10-014.

Feng,X.Y.et al. (2019). Blended learning in the era of "Internet+": Learning theories and pedagogical foundations. *China Distance Education*, (07), 19-26, 92-93. doi:10.13541/j.cnki.chinade.2019-07-004.

Feng, X. Y., Cao, J. T., & Huang, L. Y. (2020). Methods and strategies for blended learning design in the "Internet+" era. *China Distance Education*, (08), 25-32+ 54+77. doi:10.13541/j.cnki.chinade.2020.08.004.

He, J. S. (2009). The connotation, composition, and dynamic analysis of students' autonomous learning ability. *Educational Review*, (02),81-83. doi:CNKI:SUN:JYPL.0.2009-02-027.

He,K.K.(2014). How to implement" depth fusion" of information technology and education. *Curriculum. Teaching. Materialand. Method,* (02), 58-62+67. doi:10.19877 /j.cnki.kcjcjf.2014.02.012.

Intarasompun,W.,Muangnual,P.,and Punchatree, N. (2022). Active Learning Management and Using E-Portfolio as Authentic Assessment for Teacher Students. *Journal of Yanasangvorn Research Institute Mahamakut Buddhist University,* 13 (2),108–118. Retrieved from https://so04.tci-thaijo.org/index.php/yri/article/view/262856

Li,D.,&Wang,Y. (2021). Assessment and analysis of college students' extracurricular self-directed learning abilities: A case study of Beihang University. *Journal of Beihang University (Social Sciences Edition),* (05), 111-117.

Li, S. P., Zhao, W., Liu, H. X., Liu, D. L., & Liu, F. J. (2017). Data representation metacognition: A study on online self-directed learning behavior based on learning analytics. *E-Learning Research*, (03), 41-47. https://doi.org/10.13811/ j.cnki.eer.2017.03.007

Liu,L.et al. (2020). Analysis of the current status of college students' self-directed learning ability: A case study of an industry-based university. *China Educational Technology Equipment,* (16), 22-25. doi:CNKI:SUN:ZJJB.0.2020-16-008.

Liu, Y. P., & Fang, L. (2023). A study on the relationship between self-monitoring ability in higher mathematics and academic performance in mathematics: A case study of Tonghua Normal University. *Journal of Tonghua Normal University*, (12), 138-144. https://doi.org/10.13877/j.cnki.cn22-1284.2023.12.023

Meng,C., Intarasompun,W.,Watananimitgul ,W., & Iamsa-ard, A. (2023). The Development of Issue-centered Teaching Model based on Radical Constructivism Theory to Improve Students' Critical Thinking Ability. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, *8* (11), 156–170. Retrieved from https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/article/view/266117

Moshman, D. (2018). Metacognitive theories revisited. *Educational Psychology Review,* (30), 599-606.

Nguyen, T. (2020). Research on O2O teaching model of Chinese as a foreign language (TCFL) for improving autonomous learning ability [Doctoral dissertation, *East China Normal University*]. *China National Knowledge Infrastructure*. doi:10.27149/d.cnki.ghdsu.2020.001964.

Orzechowska, P., & Polok, K. (2019). Goal-setting as a motivational factor helping FL learners in gaining their levels of FL proficiency. *Open Access Library Journal*, *6* (3), 1-11.

Pang,W.G.(2003). *Autonomous learning: Principles and strategies for learning and teaching*. Shanghai, China: East China Normal University Press.

Peihao, X., Intarasompun, W., Watananimitgul , W., & Iamsa-ard, A. (2023). The Development of Life Values Integrated Curriculum to Enhance Mental Health for Freshmen Students. Journal of Roi Kaensarn Academi, 8 (11), 131–146. Retrieved from https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/article/view/266122

Wang, H. J., Lu, X. Y., Ma, G. Q., & Liao, X. L. (2023). Research on the Effect of Metacognitive Ability on Online Learning Behaviors. *Digital Education*, (05), 22-29. https://doi.org/CNKI:SUN:SEJY.0.2023-05-004

Wang, L., & Guo, D. J. (2000). The nature and elements of metacognition. *Acta Psychologica Sinica*, 32 (04), 458-463. doi:CNKI:SUN:XLXB.0.2000-04-015.

Xu, C., Wang, X., Sheng, W., & Mou, Y. (2021). Analysis of the current status of online self-directed learning among college students and strategies for cultivating self-directed learning abilities. *Journal of Suzhou University*, 2021(11), 66-70. https://doi.org/CNKI:SUN:SZSY.0.2021-11-015.

Zhang,S.H. (2014). Vocal pedagogy in higher education guided by metacognitive theory. *Music Composition*, (11), 186-188. doi:CNKI:SUN:YYCZ.0.2014-11-048.

Zhonghua, G.., Intarasompun, W.., Watananimitgul , W., & Iamsa-ard, A. (2023). The Development of Blended Teaching model Based on Deep Learning Theory to Enhance college students' critical thinking. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, *8* (11), 381–394. Retrieved from https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/article/view/266121

Zimin , Z., Watannanimtgul , W. ., Intarasompun , W. ., & Iamsa-ard , A. . (2023). The Development of Instructional Model According to Immersive Learning in Virtual Reality Environment to Enhance Tour Guide Students' Oral Communication Ability . *Journal of Roi Kaensarn Academi*, *8* (12), 324–338. Retrieved from https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/article/view/266491

การประเมินความต้องการจำเป็นของผู้มีส่วนได้เสียต่อสภาพผลลัพธ์การเรียนรู้สำหรับการประกอบธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อม

A Needs Assessment of Stakeholders That Impact to Learning Outcomes for Balled Trees Plantation Business

ทรงพลธนฤทธ์ มฤครัฐอินแปลง, อรสา จรูญธรรม,
สมบัติ คชสิทธิ์ และ สุวรรณา จุ้ยทอง
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
Songpoltanarit Maruekarajtinplaeng, Orasa Charoontham,
Sombat Kotchasit and Suwana Juithong
Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage, Thailand
Corresponding Author, E-mail: songpoltanarit@vru.ac.th

****

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินและจัดลำดับความต้องการจำเป็นของผู้มีส่วนได้เสียต่อสภาพปัจจุบันและต่อสภาพที่คาดหวังในผลลัพธ์การเรียนรู้ 5 ด้าน ได้แก่ ความรู้ ทักษะ จริยธรรม ลักษณะบุคคลและสมรรถนะบุคคลด้านการเขียนแผนธุรกิจสำหรับการประกอบธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อมกลุ่มเป้าหมายคือผู้มีส่วนได้เสียภายนอกและภายใน จำนวน 55 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามชนิดแบบตอบสนองคู่ วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index (PNImodified) ในการจัดลำดับของความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการจำเป็นต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ 5 ด้าน โดยภาพรวม มีค่าดัชนี PNImodified เท่ากับ 0.803 (มากกว่า 0.350) ถือว่ามีความต้องการจำเป็นที่เป็นจุดเน้นสำคัญที่ต้องนำไปพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพที่คาดหวังของผู้มีส่วนได้เสียในทุกด้าน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับความต้องการจำเป็นพบว่ามีลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านทักษะ(PNImodified = 0.854) สมรรถนะบุคคลด้านการเขียนแผนธุรกิจ(PNImodified = 0.832) ด้านจริยธรรม(PNImodified = 0.819) ด้านความรู้(PNImodified = 0.759) และด้านลักษณะบุคคล(PNImodified = 0.751) ตามลำดับ ซึ่ง

* วันที่รับบทความ : 9 มกราคม 2567; วันแก้ไขบทความ 8 มิถุนายน 2567; วันตอบรับบทความ : 21 มิถุนายน 2567
Received: January 9 2024; Revised: June 8 2024; Accepted: June 21 2024

ผลการวิจัยที่ได้จะถูกนำไปกำหนดเป็นผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร สำหรับการพัฒนารูปแบบหลักสูตรที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการประกอบธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อม

คำสำคัญ: การประเมินความต้องการจำเป็น; ผลลัพธ์การเรียนรู้; การประกอบธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อม

Abstract

The purpose of this research article was to evaluate and prioritize the needs in current and desired of learning outcomes for balled trees plantation business. The samples group consisted of external and internal stakeholders 55 persons, obtained by means of purposive sampling. The research instrument was a dual response format questionnaire. The data were analyzed by descriptive statistics methods including frequency, percentage, means, standard deviation, and its priority in terms of needs was also set by using Modified Priority Needs Index ($PNI_{modified}$). The research findings were as follows: the overall need 5 aspects for learning outcomes had a $PNI_{modified}$ of 0.803(greater than 0.350), which were critical needs focus that must be developed in line with the conditions expected of the learning outcomes of stakeholders in every aspect. When consider in each aspect, the priority of critical needs to developing the course model were skills aspect ($PNI_{modified}$ = 0.854), followed by personal competency in writing business plans($PNI_{modified}$ = 0.832), ethics($PNI_{modified}$ =0.819), knowledge ($PNI_{modified}$ = 0.759) and character ($PNI_{modified}$ = 0.751) respectively. The results of this findings will be used for program learning outcomes(PLOs) for the development of the course model based on learning outcomes to enhance the competency of balled trees plantation business.

Keywords: Needs Assessment ; Learning Outcomes; The Competency of Balled Trees Plantation Business.

บทนำ

จากความจำเป็นในการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา ตามกฎกระทรวง และประกาศต่างๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2565-2566 เป็นต้นมา ส่งผลให้หลักสูตรที่จัดการศึกษาในรูปแบบต่างๆ จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนเพื่อพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้และส่งเสริมสมรรถนะของผู้เรียน เพื่อให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้อย่างน้อย 4 ด้านได้แก่ด้านความรู้ ทักษะ จริยธรรม และด้านลักษณะบุคคล โดยมีเป้าหมายให้ผู้ที่สำเร็จการศึกษามีคุณภาพที่ตอบสนองรองรับการทำงานของคนยุคใหม่ที่สามารถ “ทำได้ ทำเป็น” (กิตติชัย วัฒนานิกร, 2565 : 1) สร้างกลุ่มอาชีพใหม่(New skill) มีการทบทวนความรู้ทักษะ(Re skill) และการเพิ่มความรู้ทักษะ(Up skill) ที่สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการและตลาดแรงงาน ที่จะช่วยยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาเพื่อผลิตกำลังคนให้มีศักยภาพตอบสนองการพัฒนาที่หลากหลายมิติ ช่วยให้คนไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันที่สูงขึ้น ซึ่งควรมีการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ให้มีการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เป็นนวัตกร นักคิด ผู้ประกอบการ มีสัมมาอาชีพตาม

ความถนัดของตนเอง มีสมรรถนะพร้อมทำงาน และการศึกษาของประเทศสามารถแข่งขันได้ในระดับภูมิภาคอาเซียนและสากลได้ ดังนั้นการจัดการศึกษาด้วยหลักสูตรระยะสั้น(Short-course)ควรดำเนินการให้เพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อทดแทนหลักสูตรแบบปกติ(Degree) ซึ่งใช้ระยะเวลาการจัดการเรียนการสอนนานถึง 4 ปี โดยนโยบายรัฐได้พยายามผลักดันส่งเสริมให้มีการดำเนินงานหลักสูตรที่พัฒนาผลลัพธ์ผู้เรียน(Outcome Base Learning: OBL) และควรให้มีหลักสูตรระยะสั้นประเภทประกาศนียบัตร(Certificates or Non-degree) ให้เพิ่มมากขึ้น (กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2565 : 2-3) อย่างไรก็ตาม กระบวนการพัฒนาหลักสูตรปัจจุบันต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน มีการบูรณาการศาสตร์ต่างๆ เข้าด้วยกัน มีการรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย(Stake holders) ทั้งภายนอกและภายใน เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำคัญสำหรับการพัฒนารูปแบบหลักสูตรให้เกิดผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมตามเป้าหมายที่ได้กำหนดร่วมกัน ซึ่งกลยุทธ์ด้านการจัดการเรียนรู้ของคณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้ให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning; PBL) การใช้โครงงานเป็นฐาน(Project Based Learning; PjBL) และกระบวนการเรียนรู้เชิงผลิตภาพ(Productive Based Learning; PrBL) (เรขา อรัญวงศ์และคณะ, 2560 : 5-7) ดังนั้นการพัฒนาหลักสูตรใหม่ๆ ให้เกิดขึ้น จะสามารถส่งเสริมพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนโดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสมผสาน ที่เน้นให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ ตามมาตรฐานที่หลักสูตรกำหนดขึ้น (Program Learning Outcome; PLOs) สามารถสร้างผลิตภาพให้เกิดขึ้นได้ โดยสมรรถนะของผู้เรียนเกิดขึ้นจากผลลัพธ์การเรียนรู้ 5 ด้านได้แก่ ด้านความรู้ ทักษะ จริยธรรม และลักษณะบุคคล รวมทั้งสมรรถนะส่วนบุคคลด้านอื่นๆ ที่เป็นจุดเด่นของหลักสูตร ให้กับผู้สำเร็จการศึกษาของหลักสูตร ที่พัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ปรับปรุงจาก เมษา นวลศรี และคณะ, 2564 : 36)

อีกทั้งปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงด้านสภาพภูมิอากาศ(Climate Change) ทำให้เกิดปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบมากที่สุดคือปัญหาภาวะโลกร้อน(Global Warming) อันมีสาเหตุหลักมาจากกระบวนการผลิตที่ก่อให้เกิดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์และก๊าซมีเทนในชั้นบรรยากาศที่มากเกินไป ส่งผลทำให้ภาวะเรือนกระจก (Greenhouse Effect) ที่รักษาสมดุลอุณหภูมิของโลกถูกทำลาย ซึ่งในการประชุม COP21 (Conference of the Parties ครั้งที่ 21 หรือ COP21) เมื่อปี ค.ศ. 2015 ณ กรุงปารีส 196 ประเทศได้ตกลงที่จะร่วมมือกันรักษาอุณหภูมิโลกไม่ให้สูงขึ้นเกิน 2 องศาเซลเซียส โดยตั้งเป้าไว้ที่ 1.5 องศาเซลเซียส แต่ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นพบว่าภายในเวลาเพียง 5 ปีอุณหภูมิของโลกเพิ่มขึ้นสูงขึ้นถึง 1.2 องศาเซลเซียส จึงทำให้“ข้อตกลงปารีส” (Paris Agreement) COP26 เมื่อปี พ.ศ. 2564 ได้ข้อสรุปว่า“มีความเร่งด่วนเป็นพิเศษ”และอาจเป็น “โอกาสสุดท้ายของโลกที่จะทำให้การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ(Climate Change) อยู่ภายใต้การควบคุม”(วิฑูรย์ สิมะโชคดี, 2564 : 4) สำหรับประเทศไทยการแก้ปัญหาในเชิงนโยบายได้ใช้หลักการพัฒนาเศรษฐกิจแบบองค์รวมที่เรียกว่า BCG-Model โดยได้ประกาศเป้าหมายสำคัญว่าจะเป็นกลางทางคาร์บอน

(Carbon Neutrality) ในปี ค.ศ. 2050 และปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์(Net Zero) ภายในปี ค.ศ. 2065 ซึ่งการดำเนินงานการปลูกสวนป่าเศรษฐกิจหรือการปลูกต้นไม้เพื่อการขุดล้อม(Balled Trees Plantation) จะเป็นการช่วยลดปัญหาภาวะโลกร้อนและการสร้างสังคมคาร์บอนต่ำ ซึ่งเป็นสาระสำคัญที่ภาคประชาชนสามารถมีส่วนร่วมและเข้าถึงได้ง่าย อีกทั้งในแง่ของการประกอบธุรกิจเพื่อการส่งออก โดย เกรียงไกร เธียรนุกุล (2566 : 2). กล่าวว่า โครงการ Green ของประเทศกลุ่มตะวันออกกลาง ได้แก่ คูเวต กาตาร์ บาห์เรน อิรัก และซูดาน มีความต้องการปลูกต้นไม้ 5 หมื่นล้านต้น ซึ่งนำเข้าจากประเทศไทย 38 ชนิด นับเป็นโอกาสของผู้ประกอบธุรกิจไม้ขุดล้อมจากประเทศไทยที่จะส่งออกต้นไม้ไปประเทศตะวันออกกลาง โดยเฉพาะประเทศซาอุดิอาระเบียเพื่อตอบสนองนโยบายซาอุดีอาระเบียสีเขียว(The Saudi Green Initiative) ได้สำเร็จ โดยต้องการต้นไม้จากทั่วโลก 10,000 ล้านต้น ภายในปี ค.ศ. 2030 ซึ่ง อนุชา บูรพชัย-ศรี. (2566 : 2-3) กล่าวว่า ณ ปัจจุบัน ปริมาณการส่งออกพบว่ายังค่อนข้างน้อยมาก ซึ่งไทยได้ส่งต้นไม้ไปยังซาอุดีฯ แล้วกว่า 2 แสนต้น นับเป็นโอกาสดีของผู้ประกอบธุรกิจไม้ขุดล้อมไทยที่สามารถขยายการส่งออกได้อีกจำนวนมาก ดังนั้นหากมีการพัฒนาหลักสูตรที่มีการบูรณาการองค์ความรู้ ที่เป็นจุดเน้นสำคัญให้กับผู้เรียน ในด้านการเกษตร สิ่งแวดล้อม การจัดการ และการศึกษา รวมทั้งองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ผสมผสานเข้าด้วยกัน พัฒนาให้เป็นหลักสูตรระยะสั้นประเภทประกาศนียบัตร สามารถช่วยส่งเสริมสมรรถนะการประกอบธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อมของคนไทยให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืนได้ จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญในการใช้กระบวนการประเมินความต้องการจำเป็น(Needs Assessment) ของผู้มีส่วนได้เสียทั้งภายนอกและภายในต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ทั้ง 5 ด้าน ซึ่งทำให้ข้อมูลที่ได้มานั้นมีความถูกต้อง มีน้ำหนักและเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ สำหรับการพัฒนารูปแบบหลักสูตรประกาศนียบัตรที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการประกอบธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อม ในขั้นต่อไป อีกทั้งยังเป็นข้อค้นพบ เบื้องต้นที่อยู่บนหลักการของความสมเหตุสมผล สามารถอธิบายได้โดยปลอดจากอคติ ประหยัดเวลาและทรัพยากร เพื่อนำไปสู่การดำเนินงานของระบบหลักสูตรที่ประกอบด้วยการวางแผนหลักสูตร การพัฒนารูปแบบหลักสูตร และการทดลองใช้หลักสูตร ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อประเมินและจัดลำดับความต้องการจำเป็นของผู้มีส่วนได้เสียต่อสภาพปัจจุบันและต่อสภาพที่คาดหวังในผลลัพธ์การเรียนรู้ 5 ด้าน ได้แก่ ความรู้ ทักษะ จริยธรรม และลักษณะบุคคล รวมทั้งสมรรถนะบุคคลด้านการเขียนแผนธุรกิจ สำหรับการประกอบธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อม

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยออกแบบเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ(Survey Research) เพื่อประเมินและจัดลำดับความต้องการจำเป็นของผู้มีส่วนได้เสียต่อสภาพปัจจุบันและต่อสภาพที่คาดหวังในผลลัพธ์การเรียนรู้ 5 ด้าน สำหรับการประกอบธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อม เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับใช้พัฒนารูปแบบหลักสูตรประกาศนียบัตรที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการประกอบธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อม โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้มีส่วนได้เสียทั้งภายนอกและภายในที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อม จำนวน 55 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง(Purposive Sampling)

2. เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ แบบสอบถามประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อประเมินและจัดลำดับความต้องการจำเป็นของผู้มีส่วนได้เสียต่อสภาพปัจจุบันและต่อสภาพที่คาดหวังในผลลัพธ์การเรียนรู้ มีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ ชนิดแบบตอบสนองคู่(Dual-response Format) ครอบคลุมประเด็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) ความรู้(Knowledge) 2) ทักษะ(Skills) 3) จริยธรรม(Ethics) 4) ลักษณะบุคคล(Character) และ5) สมรรถนะบุคคลด้านการเขียนแผนธุรกิจ(Personal Competency in Writing Business Plans) โดยมีข้อคำถามจำนวนทั้งสิ้น 48 ข้อ ซึ่งผ่านการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 แบบสอบถามที่จัดทำขึ้นได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา(Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 ท่าน พบว่า ข้อคำถามทุกข้อมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.71 - 1.00 ซึ่งเกินเกณฑ์การพิจารณา คือ มีค่ามากกว่า 0.50 แสดงว่ามีความตรงเชิงเนื้อหาผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ทั้ง 48 ข้อ

2.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจริงกับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 25 คน และนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง(Reliability) ด้วยสูตรสัมประสิทธิแอลฟาของครอนบาค(Cronbach‘s Alpha Coefficient) พบว่า ได้ค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ 0.976

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยประสานงานกับผู้มีส่วนได้เสียภายนอกและภายใน เพื่อขอเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้และการประกอบธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อม จำนวนทั้งสิ้น 55 คน ในรูปแบบออนไลน์(Google Form) (เก็บข้อมูล ณ วันที่ 30 ตุลาคม-15 พฤศจิกายน 2566) รวมเวลา 16 วัน จากนั้นดำเนินการเก็บรวบรวมโดยดาวน์โหลดข้อมูลจากแบบสอบถามลงในไฟล์ Excel ตรวจสอบความถูกต้องและจัดระบบข้อมูลเพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดย มีรายละเอียดดังนี้

1) วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามต่อสภาพที่เป็นจริง และต่อสภาพความคาดหวังของผู้มีส่วนได้เสียทั้งภายนอกและภายใน โดยการหาค่าความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นต่อสภาพที่เป็นจริง และค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อสภาพที่คาดหวัง ด้วยสถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบ ตารางประกอบความเรียง เกณฑ์การแปลผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อสภาพที่เป็นจริง และค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อสภาพที่คาดหวัง กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของค่าคะแนน โดยประยุกต์ใช้วิธีของเบสท์(Best, 1981 : 182) มี 5 ระดับ ให้คะแนนตั้งแต่ 1 ถึง 5 โดย 1 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด และ 5 หมายถึง ระดับมากที่สุด ตามลำดับ

2) ผลการประเมินและจัดลำดับความต้องการจำเป็น เกี่ยวกับสภาพความคาดหวังของผู้มีส่วนได้เสียทั้งภายนอกและภายใน โดยกำหนดความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นอยู่จริง(What is) และสภาพที่ควรจะเป็น(Expected หรือ What should be) แล้วนำมาจัดลำดับความต้องการจำเป็นโดยเรียงดัชนี จากมากไปหาน้อย โดยใช้วิธี Modified Priority Needs Index (PNImodified) และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

$$PNI_{modified} = (I-D)/D$$

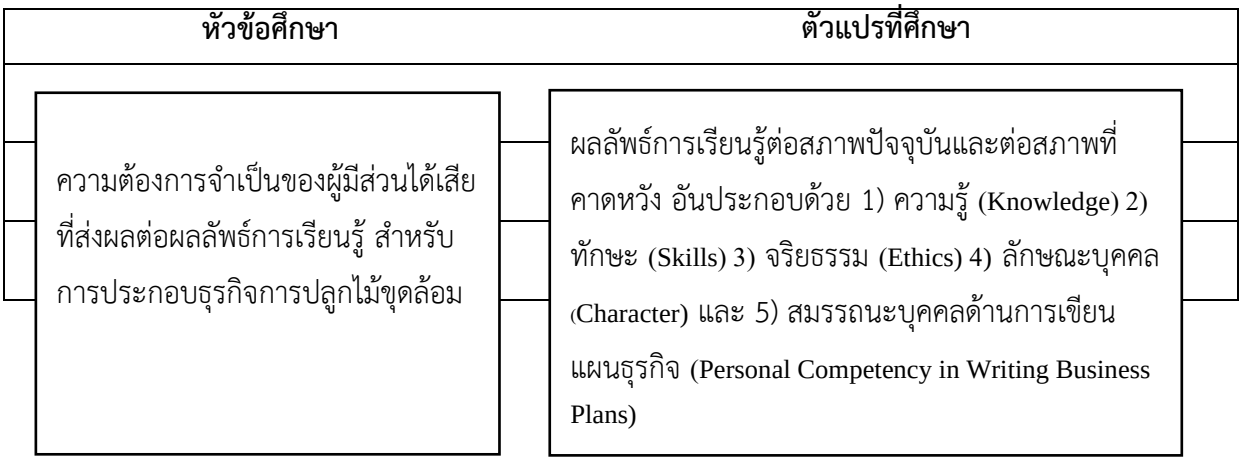
โดย PNImodified หมายถึง ดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นที่ได้รับการปรับปรุงโดย นงลักษณ์วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวาณิช (สุวิมล ว่องวาณิช, 2558 : 279)

I (Importance) หมายถึง ระดับความคาดหวังที่ต้องการให้เกิด

D (Degree of Success) หมายถึง ระดับสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันโดยการหาค่าผลต่างของสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวัง (I-D) แล้วหารด้วยค่า D เพื่อควบคุม ขนาดของความต้องการจำเป็นให้อยู่ในพิสัยที่ไม่มีช่วงกว้างมากเกินไป และให้ความหมายในเชิงการเปรียบเทียบเมื่อใช้ระดับของสภาพที่เป็นอยู่ปัจจุบันเป็นฐานในการคำนวณค่าอัตราการพัฒนาเข้าสู่ สภาพที่คาดหวังของกลุ่มการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ใช้วิธีการเรียงลำดับจากค่า PNImodified ที่มีค่ามากไปหาค่าน้อย โดยข้อที่มีค่ามากแสดงว่ามีความจำเป็นมาก ควรต้องได้รับการแก้ไขและพัฒนาอย่างเร่งด่วน ส่วนข้อที่มีค่าน้อย แสดงให้เห็นว่ามีความต้องการจำเป็นน้อย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้มาจากแนวคิดการจัดการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์(Out come Based Education; OBE) ที่ต้องมีการศึกษาความต้องการจำเป็นของผู้มีส่วนได้เสีย (Stake Holders) ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ตามที่หลักสูตรกำหนด 5 ด้าน อันประกอบด้วย 1) ความรู้(Knowledge) 2) ทักษะ (Skills) 3) จริยธรรม (Ethics) 4) ลักษณะบุคคล (Character) และ 5) สมรรถนะบุคคลด้านการเขียนแผนธุรกิจ(Personal Competency in Writing Business Plans) (กิตติชัย วัฒนานิกร, 2565) เพื่อนำข้อมูลที่ศึกษามาใช้ออกแบบพัฒนาหลักสูตรในลักษณะย้อนกลับ(Back ward Design) ตามแนวคิดของ Spady, W. G. (1994), Trilling Bernie & Fadel Charles. (2009). และWiggins, G. & McTighe, J. (2011). ที่เชื่อมโยงกับปรัชญา วิสัยทัศน์ และพันธกิจของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ และคณะเทคโนโลยีการเกษตร สำหรับการพัฒนารูปแบบหลักสูตรประกาศนียบัตรที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการประกอบธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อม ซึ่งจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงได้นำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการดำเนินการวิจัย การประเมินความต้องการจำเป็นของผู้มีส่วนได้เสียที่ส่งผลต่อผลลัพธ์การเรียนรู้สำหรับการประกอบธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อม เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้สำหรับการพัฒนารูปแบบหลักสูตรประกาศนียบัตรที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการประกอบธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อม ผลการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้และการประกอบธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อม จำนวนทั้งสิ้น 55 คน พบว่าผู้มีส่วนได้เสียภายนอกคิดเป็นร้อยละ 52.5 และผู้มีส่วนได้เสียภายในคิดเป็นร้อย

ละ 47.5 โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 61.80 อายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ ท30.90 ระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 58.2 มีรายได้เกินกว่า 3 หมื่นบาทจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 49.1 และ เกี่ยวข้องกับธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อมน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 61.80 ผลการวิจัยตามความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียภายนอกและภายใน ต่อสภาพปัจจุบันและต่อสภาพที่คาดหวัง ในผลลัพธ์การเรียนรู้ 5 ด้าน จากผลการวิจัยแสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังของผู้มีส่วนได้เสียภายนอกและภายใน ที่มีต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ 5 ด้าน และการจัดลำดับความต้องการจำเป็นด้วยดัชนี PNImodified โดยภาพรวม

ข้อรายการ	สภาพปัจจุบัน (D)		สภาพที่คาดหวัง (I)		$PNI_{modified}$ (I-D)/D	ลำดับความต้องการจำเป็น
	M	S.D.	M	S.D.		
ด้านความรู้	2.259	1.091	3.975	0.909	0.759	4
ด้านทักษะ	2.159	1.025	4.003	0.978	0.854	1*
ด้านจริยธรรม	2.200	1.040	4.003	0.939	0.819	3*
ด้านลักษณะบุคคล	2.281	1.038	3.994	0.893	0.751	5
สมรรถนะบุคคลด้านการเขียนแผนธุรกิจ	2.154	0.915	3.947	0.916	0.832	2*
เฉลี่ยโดยภาพรวม	**2.211**	**1.017**	**3.984**	**0.927**	**0.803**	

หมายเหตุ : * หมายถึง ลำดับความต้องการจำเป็นต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ ที่ผู้มีส่วนได้เสียคาดหวัง 3 ลำดับแรกจากการจัดลำดับด้วยค่าดัชนี PNImodified

จากตารางที่ 1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังของผู้มีส่วนได้เสียต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ทั้ง 5 ด้าน สามารถอธิบายผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันปัญหาเกี่ยวกับผลลัพธ์การเรียนรู้สำหรับการประกอบธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อมตามความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียทั้งภายนอกและภายในโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย(M=2.211, S.D.=1.017) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับน้อยทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นสูงสุด ได้แก่ ด้านลักษณะบุคคล(M=2.281, S.D.= 1.038) รองลงมาได้แก่ ด้านความรู้(M=2.259, S.D.=1.091 ด้านจริยธรรม(M=2.200, S.D.=1.040) และด้านทักษะ(M=2.159, S.D.=1.025) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ สมรรถนะบุคคลด้านการเขียนแผนธุรกิจ (M=2.154, S.D.=0.915)

2. สภาพที่คาดหวังเกี่ยวกับผลลัพธ์การเรียนรู้ สำหรับการประกอบธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อม ตามความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก(M=3.984, S.D.=0.927) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นสูงสุดได้แก่ ด้านทักษะและด้านจริยธรรมอยู่ในระดับมาก (M=4.003, S.D.=0.978 และ S.D.=0.938) รองลงมาจัดอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านลักษณะบุคคล(M= 3.994, S.D.=0.893) ด้านความรู้(M=3.975, S.D.=0.909) ตามลำดับ ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ สมรรถนะบุคคลด้านการเขียนแผนธุรกิจ (M=3.947, S.D.=0.916)

เมื่อพิจารณาและจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น เพื่อแสดงถึงความสำคัญของสภาพปัจจุบันปัญหาที่มีอยู่จริงด้วยดัชนี PNImodified จากการสำรวจ พบว่า โดยภาพรวมของผลลัพธ์การเรียนรู้ 5 ด้าน มีค่าดัชนี PNImodified เท่ากับ 0.803 และทุกด้านมีค่ามากกว่าค่าที่กำหนด(PNImodified = 0.35) ซึ่งถือว่ามีความต้องการจำเป็นที่เป็นจุดเน้นสำคัญต่อความคาดหวังพัฒนาในกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ตามที่หลักสูตรกำหนด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าค่าดัชนี PNImodified มีค่าอยู่ระหว่าง 0.751 – 0.854 โดยความต้องการจำเป็น 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านทักษะ(PNImodified = 0.854) สมรรถนะบุคคลด้านการเขียนแผนธุรกิจ(PNImodified = 0.832) และ ด้านจริยธรรม(PNImodified = 0.819) ตามลำดับ อย่างไรก็ตามทุกด้านถือว่าเป็นความต้องการจำเป็นที่เป็นจุดเน้นสำคัญต่อความคาดหวังพัฒนา

ผลการวิเคราะห์และการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นที่เกี่ยวข้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้สำหรับการประกอบธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อม แสดงข้อมูลความต้องการจำเป็นทั้ง 5 ด้าน โดยเรียงลำดับตั้งแต่ 1-5 ดังตารางที่ 2 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถจำแนกและสรุปได้ ดังนี้

1) ด้านทักษะ โดยภาพรวมของผลการประเมินพบว่า ด้านทักษะ มีค่าดัชนี PNImodified เท่ากับ 0.854 ซึ่งถือว่าเป็นความต้องการจำเป็นในระดับเร่งด่วน หรือมีปัญหาในขั้นวิกฤติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ดัชนี PNImodified มีค่าอยู่ระหว่าง 0.719 – 1.045 โดยความต้องการจำเป็น 3 ลำดับแรก ได้แก่ “ความเหมาะสมของการฝึกทักษะปฏิบัติงานด้านการขุดล้อมต้นไม้ ช่วยให้รู้เทคนิคการขุดล้อมต้นไม้แต่ละประเภท”(PNImodified = 1.045) “ความเหมาะสมของการฝึกทักษะปฏิบัติงานด้านการปลูกไม้ขุดล้อม ช่วยให้เข้าใจวิธีการที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการปลูกไม้ขุดล้อม”(PNImodified = 0.956) และ “ความเหมาะสมของการฝึกทักษะปฏิบัติงานด้านการดูแลรักษาต้นไม้ในแปลงปลูกช่วยให้ได้เทคนิคในการดูแลต้นไม้ให้เจริญเติบโตที่ดี”(PNImodified = 0.939) ตามลำดับ ซึ่งทักษะทั้ง 3 ด้านจัดเป็นทักษะด้านวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อม และถือว่าเป็นความต้องการจำเป็นที่หลักสูตรควรต้องเน้นในแผนการจัดกิจกรรมที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการประกอบธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อมให้ประสบความสำเร็จ ตามสภาพที่ผู้มีส่วนได้เสียคาดหวัง

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังของผู้มีส่วนได้เสียภายนอกและภายใน ที่มีต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ 5 ด้าน โดยเรียงลำดับ PNImodified จาก 1-5 และการจัดลำดับความต้องการจำเป็นลำดับที่ 1-3 ของแต่ละด้านด้วยดัชนี PNImodified รายด้าน

ข้อรายการ	สภาพปัจจุบัน (D)		สภาพที่คาดหวัง (I)		$PNI_{modified}$ (I-D)/D	ลำดับความต้องการจำเป็น
	M	S.D.	M	S.D.		
ทักษะ (Skills)						
1. ความเหมาะสมของการฝึกทักษะปฏิบัติงานด้านการขุดล้อมต้นไม้ ช่วยให้รู้เทคนิคการขุดล้อมต้นไม้แต่ละประเภท	2.036	0.999	4.164	1.032	1.045	1*
2. ความเหมาะสมของการฝึกทักษะปฏิบัติงานด้านการปลูกไม้ขุดล้อม ช่วยให้เข้าใจวิธีการที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการปลูกไม้ขุดล้อม	2.073	1.016	4.055	0.989	0.956	2*
3. ความเหมาะสมของการฝึกทักษะปฏิบัติงานด้านการดูแลรักษาต้นไม้ในแปลงปลูกช่วยให้ได้เทคนิคในการดูแลต้นไม้ให้เจริญเติบโตที่ดี	2.091	1.041	4.055	1.008	0.939	3*
สมรรถนะบุคคลด้านการเขียนแผนธุรกิจ(Personal Competency in Writing Business Plans)						
1. ความเหมาะสมของแผนธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อม ตามแนวทาง BMC ช่วยปรับกลยุทธ์ธุรกิจ เช่น แผนการตลาด การขยายตลาด	2.036	0.981	3.873	1.001	0.902	1*
2. ความเหมาะสมของแผนธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อม ตามแนวทาง BMC ช่วยในการขยายองค์กร	2.127	0.861	4.036	0.881	0.898	2*
3. ความเหมาะสมของแผนธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อม ตามแนวทาง BMC ช่วยพัฒนาธุรกิจใหม่	2.109	0.936	4.000	0.881	0.897	3*
ด้านจริยธรรม (Ethics)						
1. การกระทำตามสัญญา ช่วยเสริมประโยชน์ให้บุคคล ในการประกอบธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อม	2.018	0.933	4.000	1.054	0.982	1*

(ต่อ)

2. การประกอบธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อมที่ดี เป็นประโยชน์ต่อสังคมที่ช่วยเสริมคุณภาพชีวิตเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	2.091	0.930	4.091	0.867	0.956	2*
3. ความซื่อสัตย์สุจริต ช่วยเสริมประโยชน์ให้บุคคล ในการประกอบธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อม	2.164	1.102	4.073	0.978	0.882	3*
ความรู้ (Knowledge)						
1. ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม ช่วยสร้างคุณภาพชีวิตการเป็นสังคมคาร์บอนต่ำ	2.055	1.110	4.109	0.854	1.000	1*
2. องค์ความรู้ด้านการเกษตร ช่วยพัฒนาเทคนิคการทำงานธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อม	2.091	1.071	4.109	0.930	0.965	2*
3. ความรู้ ด้านการสร้างทักษะผู้ประกอบการช่วยให้สมรรถนะบุคคลในการประกอบธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อม มีเพิ่มมากขึ้น	2.200	1.112	4.091	0.908	0.859	3*
ลักษณะบุคคล (Character)						
1. บุคคลที่มีความรู้ด้านดิจิทัล (Digital Literacy) ที่ดีช่วยให้เกิดความคล่องตัวด้านการตลาด สำหรับการประกอบธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อมในยุคศตวรรษที่ 21	2.091	1.076	4.055	0.850	0.940	1*
2. บุคคลที่ใฝ่รู้ใฝ่เรียน ช่วยให้รู้ เข้าใจ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อม	2.218	1.100	4.073	0.899	0.836	2*
3. บุคคลที่มีความอดทนในการทำงาน ช่วยส่งเสริมการประกอบธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อมบรรลุเป้าหมาย	2.236	1.018	4.036	0.881	0.805	3*

หมายเหตุ : * หมายถึง ลำดับความต้องการจำเป็น 3 ลำดับแรกตามค่าดัชนี PNImodified รายด้านของผู้มีส่วนได้เสียต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ 5 ด้าน โดยเรียงลำดับจาก 1-5

2) สมรรถนะบุคคลด้านการเขียนแผนธุรกิจ โดยภาพรวมพบว่ามีค่าดัชนี PNImodified เท่ากับ 0.832 ซึ่งถือได้ว่าเป็นความต้องการจำเป็นในระดับเร่งด่วน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ดัชนี PNImodified มีค่าอยู่ระหว่าง 0.698 - 0.902 โดยความต้องการจำเป็น 3 ลำดับแรก ได้แก่ “ความเหมาะสมของแผนธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อม ตามแนวทาง BMC ช่วยปรับกลยุทธ์ธุรกิจเช่น แผนการตลาด การขยายตลาด” (PNImodified = 0.902) “ความเหมาะสมของแผนธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อม ตามแนวทาง BMC

ช่วยในการขยายองค์กร” (PNImodified = 0.898) และ “ ความเหมาะสมของแผนธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อมตามแนวทาง BMC ช่วยพัฒนาธุรกิจใหม่”(PNImodified = 0.897) ตามลำดับ โดยทุกรายการของสมรรถนะบุคคลด้านการเขียนแผนธุรกิจถือเป็นความต้องการจำเป็นที่ควรเน้นให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ในระดับหลักสูตรและระดับหน่วยเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการประกอบธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อม ตามแนวทาง 9 องค์ประกอบ ของแผนธุรกิจตามแนวทางของ BMC

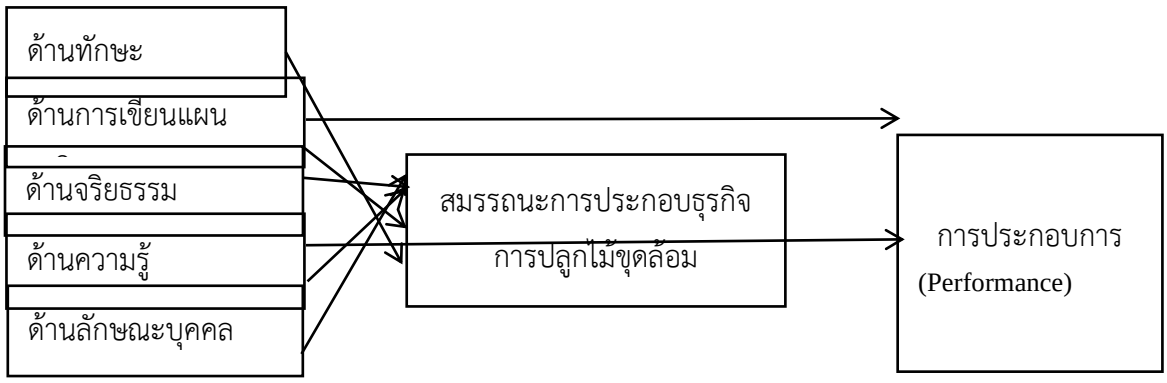
3) ด้านจริยธรรม โดยภาพรวมพบว่าผลการประเมิน ด้านจริยธรรม มีค่าดัชนี PNImodified เท่ากับ 0.819 ซึ่งถือว่าเป็นความต้องการจำเป็นที่เป็นจุดเน้นสำคัญ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าดัชนี $PNI_{modified}$ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.570 – 0.982 โดยความต้องการจำเป็น 3 ลำดับแรก ได้แก่ “การกระทำตามสัญญา ช่วยเสริมประโยชน์ให้บุคคล ในการประกอบธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อม”(PNImodified = 0.982) “การประกอบธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อมที่ดี เป็นประโยชน์ต่อสังคมที่ช่วยเสริมคุณภาพชีวิตเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม” (PNImodified = 0.956) และ “ความซื่อสัตย์สุจริต ช่วยเสริมประโยชน์ให้บุคคล ในการประกอบธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อม”(PNImodified = 0.81) ตามลำดับและด้านจริยธรรมทั้งสามข้อดังกล่าวถือว่าเป็นความต้องการจำเป็นที่ต้องเน้นให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ในระดับหลักสูตร เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการประกอบธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อม ให้เกิดประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

4) ด้านความรู้ โดยภาพรวมพบว่ามีค่าดัชนี PNImodified เท่ากับ 0.759 ซึ่งถือว่าเป็นความต้องการจำเป็นระดับมากและเป็นจุดเน้นอันดับที่ 4 ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ดัชนี PNImodified มีค่าอยู่ระหว่าง 0.597 – 1.000 โดยความต้องการจำเป็น 3 ลำดับแรก ได้แก่ “ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม ช่วยสร้างคุณภาพชีวิต การเป็นสังคมคาร์บอนต่ำ” (PNImodified =1.000) “องค์ความรู้ด้านการเกษตร ช่วยพัฒนาเทคนิคการทำงานธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อม” (PNImodified = 0.965) และ “ความรู้ ด้านการสร้างทักษะผู้ประกอบการ ช่วยให้สมรรถนะบุคคลในการประกอบธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อมมีเพิ่มมากขึ้น” (PNImodified = 0.859) ตามลำดับ และทั้งสามข้อดังกล่าวถือว่าเป็นความต้องการจำเป็นที่ต้องเน้นให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ในระดับหลักสูตรและระดับหน่วยเรียนรู้ เพื่อช่วยส่งเสริมสมรรถนะการประกอบธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อม ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

5) ลักษณะบุคคล โดยภาพรวมของผลการประเมินพบว่า ด้านลักษณะบุคคล มีค่าดัชนี PNImodified เท่ากับ 0.751 ซึ่งถือว่าเป็นความต้องการจำเป็นที่เป็นจุดเน้นสำคัญอันดับสุดท้าย และ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ดัชนี PNImodified มีค่าอยู่ระหว่าง 0.940 - 0.515 โดยความต้องการจำเป็น 3 ลำดับแรก ได้แก่ “บุคคลที่มีความรู้ด้านดิจิทัล(Digital Literacy) ที่ดีช่วยให้เกิดความคล่องตัวด้านการตลาดสำหรับการประกอบธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อมในยุคศตวรรษที่ 21” (PNImodified = 0.940) “ บุคคลที่ใฝ่รู้ใฝ่เรียน ช่วยให้รู้ เข้าใจ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อม ” (PNImodified = 0.836) และ “ บุคคลที่มีความอดทนในการทำงาน ช่วยส่งเสริมการประกอบธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อมบรรลุ

เป้าหมาย ” (PNImodified = 0.805) ตามลำดับ โดยด้านลักษณะบุคคลทุกรายการถือเป็นความต้องการจำเป็นที่ต้องเน้นให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ในระดับหลักสูตรเพื่อช่วยส่งเสริมสมรรถนะการประกอบธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อม ให้ประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น

ดังนั้น จากผลการศึกษาการประเมินความต้องการจำเป็นของผู้มีส่วนได้เสียต่อสภาพปัจจุบันปัญหาและต่อสภาพที่คาดหวังพัฒนา ในผลลัพธ์การเรียนรู้ทั้ง 5 ด้าน สำหรับการประกอบธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อม ตามค่าดัชนี PNImodified สามารถแสดงความเชื่อมโยงโดยประยุกต์รูปแบบจาก Abdullah Al Mamun. (2019 : 36). ซึ่งจะนำไปสู่แนวทางการพัฒนารูปแบบหลักสูตร ที่มีความชัดเจนเน้นให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามลำดับความสำคัญจากค่าดัชนี PNImodified อันได้แก่ ด้านทักษะ การเขียนแผนธุรกิจ จริยธรรม ความรู้ และ ด้านลักษณะบุคคล ซึ่งแสดงได้ ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ผลลัพธ์การเรียนรู้ทั้ง 5 ด้านที่จะส่งผลต่อสมรรถนะการประกอบธุรกิจ
การปลูกไม้ขุดล้อมและการประกอบการ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย การประเมินความต้องการจำเป็นของผู้มีส่วนได้เสียต่อสภาพของผลลัพธ์การเรียนรู้สำหรับการประกอบธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อม ผู้วิจัยพบประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. จากผลการวิจัย โดยภาพรวมของการประเมินความต้องการจำเป็นพบว่าผลการประเมิน ด้านทักษะ มีค่าดัชนี PNImodified เท่ากับ 0.803 ซึ่งถือว่าเป็นความต้องการจำเป็นในระดับมาก หรือมีปัญหาในขั้นวิกฤติ ถือว่ามีความต้องการจำเป็นที่เป็นจุดเน้นสำคัญที่ต้องนำไปสู่การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างผลลัพธ์การเรียนที่สอดคล้องต่อสภาพที่คาดหวังพัฒนาให้เกิดกับผู้เรียน ในระดับหลักสูตร(Program Learning Outcome; PLOs) ระดับหน่วยการเรียนรู้(Course Learning Outcome : CLO) และระดับบทเรียน(Lesson Learning Outcome : LLO) โด ยความต้องการจำเป็นที่เป็นจุดเน้นสำคัญลำดับแรกได้แก่ ด้านทักษะ(PNImodified = 0.854) ทั้งนี้ค่าดัชนี PNImodified เป็นผลมาจากความแตกต่าง(Gap)

ระหว่างค่าจากการประเมินต่อสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวัง ซึ่งถ้าทั้งสองส่วนมีความแตกต่างกันมากจะส่งผลให้เกิดความต้องการจำเป็นที่สูง กล่าวคือ ผู้มีส่วนได้เสียทั้งภายนอกและภายในมีความคาดหวังสูงต่อด้านทักษะโดยเฉพาะทักษะปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ ได้แก่ ทักษะปฏิบัติงานด้านการขุดล้อมต้นไม้การปลูกไม้ขุดล้อม(PNImodified = 1.045) รองลงมาคือ“ทักษะปฏิบัติงานด้านการปลูกไม้ขุดล้อม” (PNImodified = 0.956) และทักษะปฏิบัติงานด้านการดูแลรักษาต้นไม้ในแปลงปลูก(PNImodified = 0.939) ตามลำดับ ซึ่งทักษะทั้ง 3 ด้านจัดเป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อม ซึ่งผู้มีส่วนได้เสีย ให้ความสำคัญกับคำว่า “ทำได้ ทำเป็น” “Can do, How to” ดังนั้นการพัฒนารูปแบบหลักสูตรจำเป็นต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ ควรใช้รูปแบบจัดการเรียนรู้ซึ่งสอดคล้องกับกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ในระดับคณะและระดับมหาวิทยาลัย ได้แก่ PBL, PjBL และ PrBL ตามการศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาวไลยอลงกรณ์สำหรับการศึกษายุค 4.0 โดย เรขา อรัญวงศ์ และคณะ, (2564 : 5-7) สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ตามที่หลักสูตรกำหนด ควบคู่กับกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ด้านอื่นที่สอดคล้องกันเช่น คุณภาพมาตรฐานไม้ขุดล้อม การตลาดภายในและต่างประเทศโดยเฉพาะตลาดส่งออกไปทางตะวันออกกลางที่มีความต้องการต้นไม้จำนวนหลายหมื่นล้านต้น ซึ่งการรับซื้อมีการกำหนดคุณภาพมาตรฐานไม้ขุดล้อมเอาไว้ ดังนั้นจึงต้องอาศัยทักษะปฏิบัติทางวิชาชีพที่มีความชำนาญ จึงจะสามารถพัฒนาคุณภาพมาตรฐานต้นไม้ ซึ่งจะเป็นการเพิ่มช่องทางโอกาสให้กับการประกอบธุรกิจให้มีความเข้มแข็งและสามารถเพิ่มปริมาณการส่งออกได้ตามที่ตลาดต้องการได้ (อนุชา นาคาสัย, 2566 : 2-3)

2. สมรรถนะบุคคลด้านการเขียนแผนธุรกิจ จากผลการวิจัยพบว่า มีค่าดัชนีPNImodified เท่ากับ 0.832 ซึ่งมากกว่า 0.350 ถือว่ามีความต้องการจำเป็นที่เป็นจุดเน้นสำคัญรองลงมาจากด้านทักษะที่ต้องนำไปสู่การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างผลลัพธ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องต่อสภาพที่คาดหวังพัฒนาของผู้มีส่วนได้เสียทั้งภายนอกและภายในทั้งในระดับหลักสูตรและระดับบทเรียน โดยถือเป็นจุดสำคัญของหลักสูตรอีกเช่นเดียวกัน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนสามารถเขียนแผนธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อม ตามแนวทาง 9 องค์ประกอบของ Business Model Canvas (BMC) ซึ่งมีประเด็นสำคัญที่ผู้มีส่วนได้เสียทั้งภายนอกและภายในคาดหวังพัฒนาได้แก่ “BMC ช่วยปรับกลยุทธ์ธุรกิจเช่น แผนการตลาด การขยายตลาด”(PNImodified = 0.902) “แนวทาง BMC ช่วยในการขยายองค์กร”(PNImodified = 0.898) และ “BMC ช่วยพัฒนาธุรกิจใหม่” (PNImodified = 0.897) อีกทั้งข้อมูลยังมีความเชื่อมโยงกับด้านความรู้ในประเด็นการสร้างทักษะผู้ประกอบการ ที่ช่วยส่งเสริมให้สมรรถนะบุคคลในการประกอบธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อมให้มีเพิ่มมากขึ้น (PNImodified = 0.859) ซึ่งพบว่าโมเดลทางธุรกิจแบบ BMC นี้ได้ถูกนำมาใช้ในวงการธุรกิจอย่างกว้างขวางและประสบความสำเร็จอย่างมาก (อนุสรณ์ หนองบัว และ ธเนศ ศิรินุมาศ, 2566) ดังนั้นการกำหนดให้มีการเขียนแผนธุรกิจ การนำเสนอแผนธุรกิจ และการประกวดแผนธุรกิจ ตามแนวทาง BMC ในกิจกรรมการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งจำเป็น ที่จะช่วยให้ผู้ประกอบการได้ใช้นำเสนอกับแหล่งทุนที่สนับสนุนการ

ประกอบธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อมได้ง่ายขึ้น โดยเฉพาะกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร(ธกส.) ในโครงการรักษ์ป่าไม้ไทยรุ่งเรืองได้ ทั้งนี้จะช่วยให้ผู้ประกอบการมีงบประมาณสำหรับการลงทุนทำธุรกิจได้อย่างเพียงพอ(ณัฐศักดิ์ สุขศรี, 2565)

3. ด้านจริยธรรม จากผลการวิจัย พบว่ามีความต้องการจำเป็นที่เป็นจุดเน้นลำดับที่ 3 มีดัชนี PNImodified เท่ากับ 0.80 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากจริยธรรม มีส่วนสำคัญที่เป็นตัวช่วยเสริมประโยชน์ให้บุคคลและประโยชน์ต่อสังคมที่ใช้ในการประกอบธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อม ที่สำคัญได้แก่ “การกระทำตามสัญญา” (PNImodified = 0.982) “ การส่งเสริมคุณภาพชีวิตเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม”(PNImodified = 0.956) และ “ ความซื่อสัตย์สุจริต ”(PNImodified = 0.882) ซึ่งด้านจริยธรรมที่ผู้มีส่วนได้เสียคาดหวังจะถูกสร้างความตระหนักในกิจกรรมการเรียนรู้ตามเกณฑ์ที่หลักสูตรกำหนด จะช่วยส่งเสริมสมรรถนะการประกอบธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อมได้อย่างเหมาะสม อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

อย่างไรก็ตามความต้องการจำเป็นในผลลัพธ์การเรียนรู้ที่เหลืออีก 2 ด้านได้แก่ ด้านความรู้ และลักษณะบุคคล ถือได้ว่ามีค่า ดัชนี PNImodified มากกว่า 0.350 ด้วยเช่นเดียวกัน จึงมีความต้องการจำเป็นที่ต้องให้ความสำคัญที่ต้องพัฒนาประกอบควบคู่กันไปด้วยเช่นกัน ทั้งนี้เพื่อให้ผลลัพธ์การเรียนรู้ในภาพรวมเป็นไปตามข้อกำหนดของหลักสูตร และบรรลุวัตถุประสงค์ของรูปแบบหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย การประเมินความต้องการจำเป็นของผู้มีส่วนได้เสียต่อสภาพของผลลัพธ์การเรียนรู้สำหรับการประกอบธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อม ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1.ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยในครั้งนี้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่าความต้องการจำเป็นของผู้มีส่วนได้เสียต่อสภาพผลลัพธ์การเรียนรู้ 5 ด้าน โดยด้านทักษะถือเป็นผลลัพธ์การเรียนรู้ที่การพัฒนารูปแบบหลักสูตรต้องให้ความสำคัญเป็นอันดับแรกซึ่งจะช่วยส่งเสริมการประกอบธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล อย่างไรก็ตามผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านอื่นๆ ก็ถือว่ามีความสำคัญและจำเป็นที่ช่วยส่งเสริมสมรรถนะสำหรับการประกอบธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อม ดังนั้นควรมีการศึกษาเชิงลึกเพื่อเปรียบเทียบในผลลัพธ์การเรียนรู้แต่ละด้านเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นรายละเอียดให้มากยิ่งขึ้น นอกนี้ผลลัพธ์การเรียนรู้ในด้านทักษะที่เกี่ยวข้องกับการปลูกไม้ขุดล้อม ยังมีทักษะปฏิบัติอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเช่น ทักษะทางด้านเมล็ดพันธุ์และการเพาะชำต้นกล้า ทักษะการตัดแต่งกิ่งต้นไม้ การขุดล้อม การขนย้ายต้นไม้ และการดูแลรักษาหลังการขุดล้อมเป็นต้น ที่การพัฒนารูปแบบหลักสูตรควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับฝึกทักษะปฏิบัติให้กับผู้เรียน ที่จะช่วยสร้างผลลัพธ์การเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการประกอบธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อมที่ผู้เรียนสามารถ “ ทำได้ ทำเป็น ” ได้ดีมากขึ้น”

1.2 จากผลการวิจัยพบว่าความต้องการจำเป็นของผู้มีส่วนได้เสียต่อสภาพผลลัพธ์การเรียนรู้ ด้านการเขียนแผนธุรกิจตามโมเดล BMC โดยถือว่ามีความสำคัญรองลงมาแต่จัดได้ว่าเป็นส่วนสำคัญจำเป็นที่ควรเน้นให้ผู้เรียนรู้มีความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริง ซึ่งตามโครงสร้างของโมเดล BMC ทั้ง 9 องค์ประกอบ ที่จัดได้ว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับลูกค้ามีถึง 4 องค์ประกอบ และถือได้ว่าเป็นส่วนเกี่ยวข้องกับการตลาดและจัดเป็นหัวใจสำคัญของการประกอบธุรกิจ ดังนั้นการพัฒนารูปแบบหลักสูตรควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับลูกค้าให้มาก และควรให้ผู้เรียนสามารถเขียนแผนธุรกิจได้ด้วยตัวเอง ซึ่งถ้าผู้เรียนซึ่งจะเป็นผู้ประกอบการมีความชัดเจนเกี่ยวกับลูกค้าตั้งแต่แรกแล้วย่อมนำมาซึ่งความสำเร็จในการประกอบธุรกิจนั้นๆ ได้ง่าย (ยงยุทธ รวยลาภ, 2567)

1.3 จากผลการวิจัยพบว่าควรมีการวิเคราะห์เชิงนโยบายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อมอย่างชัดเจน เช่น นโยบายด้านสิ่งแวดล้อมและธุรกิจพื้นที่สีเขียว(Green Business) ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเพิ่มพื้นที่สีเขียวของประเทศและการเป็นสังคมคาร์บอนต่ำที่สร้างอาชีพและรายได้ให้กับผู้ประกอบธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อม นโยบายเศรษฐกิจแบบบูรณาการ(BCG Model)และนโยบายพัฒนาเขตเศรษฐกิจพอเพียง(Sufficiency Economy Development Zone; SEDZ for SDGs) ซึ่งมีความต่อเนื่องเชื่อมโยงกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวงรัชกาลที่ 9 รวมทั้งปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี และคณะเทคโนโลยีการเกษตร ที่เชื่อมโยงกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของรูปแบบหลักสูตร(Program Learning Outcome; PLOs) โดยเฉพาะด้านความรู้ และด้านทักษะ ที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหน่วยเรียนรู้ “ศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน” และที่สำคัญคือการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการซื้อ-ขายไม้ขุดล้อม ถือเป็นนโยบายด้านการค้าการลงทุนและการตลาดส่งออกต้นไม้ของไทยไปยังต่างประเทศโดยเฉพาะกลุ่มตะวันออกกลางที่มีความต้องการต้นไม้หลายหมื่นล้านต้น (เกรียงไกร เธียรนุกุล, 2566) ซึ่งมีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของรูปแบบหลักสูตรด้านความรู้ ด้านทักษะ และผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านสมรรถนะการเขียนแผนธุรกิจตามโมเดล BMC โดยเฉพาะประเด็นด้านลูกค้า ดังนั้นควรต้องมีหน่วยงานหรือองค์กรภาครัฐ และหรือเอกชนที่ร่วมมือกันดำเนินการ ให้เกิดความชัดเจนเรื่องลูกค้า และมีข้อตกลงซื้อขายสินค้าภายใต้มาตรฐานและการควบคุมคุณภาพ ซึ่งต้องอาศัยกระบวนการและกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการร่วมกันทั้ง 3 ด้าน เพื่อให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่เป็นรูปธรรมชัดเจนของการพัฒนารูปแบบหลักสูตรที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการประกอบธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อม ที่จัดทำขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

จากการวิจัยความต้องการจำเป็นในด้านทักษะที่มีมากที่สุด รองลงมาคือด้านสมรรถนะบุคคลด้านการเขียนแผนธุรกิจ ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไปดังนี้ คือ

2.1 การพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านทักษะ ควรมีการสร้างกระบวนการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ ที่เน้นทักษะปฏิบัติการที่สามารถสร้างผลลัพธ์การเรียนรู้ที่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน มีความสอดคล้องหรือเป็นไปตามเกณฑ์ที่หลักสูตรได้กำหนดไว้ มีการวัดประเมินผลที่ชัดเจนรวมถึงการสามารถเทียบโอนประสบการณ์ของผู้เรียน(Portfolio) ได้ เพื่อขยายโอกาสและส่งเสริมสมรรถนะการประกอบธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อมในวงกว้าง และอย่างมีประสิทธิภาพรวมทั้งเกิดประสิทธิผล บรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ได้ตามเป้าหมายของหลักสูตร และมุ่งเน้นการพัฒนาหลักสูตรที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนที่ “ทำได้ ทำเป็น” และเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อช่วยลดปัญหาทางสังคมที่เกิดจากการว่างงานหรือเสมือนว่างงานของประชาชนคนไทย อีกทั้งเป็นการพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะสูงตามปรัชญาอุดมศึกษาใหม่ พ.ศ. 2564 และพัฒนารูปแบบหลักสูตรที่มีการเชื่อมโยงกับคุณวุฒิวิชาชีพ ของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) หรือ สคช.

2.2 การพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านสมรรถนะบุคคลด้านการเขียนแผนธุรกิจ ควรสร้างกระบวนการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ ที่มีการเขียนแผนธุรกิจตามหลักการและแนวทาง BMC มีกระบวนการที่ผู้เรียนได้เข้าไปศึกษาเรียนรู้จากกรณีศึกษาผู้ที่ประสบความสำเร็จในพื้นที่จริง เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม ช่วยส่งเสริมสมรรถนะการประกอบธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อม ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ได้อย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2565). ประกาศสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง ผลการพิจารณาคัดเลือกหลักสูตรประกาศนียบัตร (Non degree). *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 11 มกราคม พ.ศ. 2565. แหล่งที่มา https://www.mhesi.go.th/index.php/news-and-announce-all/pr/announcement-news/6737-non-degree.html.

กิตติชัย วัฒนานิกร. (2565). ประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง รายละเอียดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565. *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2565. แหล่งที่มา: https://www.ops.go.th/th/ches-downloads/edu-standard/item/6940-2022-07-22-02-54-49.

กิตติชัย วัฒนานิกร. (2565). รายละเอียดผลลัพธ์การเรียนรู้แต่ละด้านตามคุณวุฒิแต่ละระดับ เอกสารแนบท้ายประกาศ. *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2565. แหล่งที่มา: https://www.ops.go.th/th/ches-downloads/edu-standard/item/6940-2022-07-22-02-54-49.

เกรียงไกร เธียรนุกุล. (2566). อัปเดตโครงการส่งต้นไม้ไปซาอุ ส.อ.ท. คาดดีลจบสิ้นปีนี้และเริ่มปลูกปีหน้า. *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2566. แหล่งที่มา: https://www.posttoday.com/business/696540.

ณัฐศักดิ์ สุขศรี. (2565). เอกสารประกอบการบรรยายหัวข้อ “สวนป่าไม้ขุดล้อมเพื่อการส่งออก...เกษตรสร้างมูลค่า บจก. เรียล แม๊กซ์ คอร์ปอเรชั่น. การอภิปรายเสวนาอบรมเชิงปฏิบัติการ "แนวทางมาตรฐานการปลูกสวนป่าไม้ขุดล้อมเพื่อการส่งออกไปประเทศกลุ่มตะวันออกกลาง" วันที่ 13 สิงหาคม 2565 ณ ห้องประชุมนิโลตบล ชั้น 2 Valaya Hotel มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี.

เมษา นวลศรี และคณะ. (2564). การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาด้านการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. *Journal of Roi kaensarn Academi.* 6 (6), 34-51.

อนุชา บูรพชัยศรี. (2566). นายกฯ ผลักดันส่งออกต้นไม้ ไปยัง "ซาอุดีอาระเบีย" เพิ่มรายได้ให้คนไทย. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2566. แหล่งที่มา: https://www.thairath.co.th/news/politic/2704291.

อนุสรณ์ หนองบัว และ ธเนศ ศิรินุมาศ. (2566). Business Model Canvas (BMC). รายงานเรื่อง “ยกระดับขนมถ้วยโบราณสู่วิสาหกิจชุมชนที่ยั่งยืน” หลักสูตรการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยสำหรับนักบริหารระดับสูง ปปร. 26. *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2566. แหล่งที่มา https://kpi-lib.com/elib/cgi-bin/opacexe.exe?op=mmvw&db=Main&skin=s&mmid=12443&bid=30217.

ยงยุทธ รวยลาภ. (2567). *แผนธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อมสายพันธุ์ต่างประเทศตามโมเดล BMC. เอวาฟาร์ม 888. บรรยายแลกเปลี่ยนเรียนรู้การทำธุรกิจการปลูกไม้ขุดล้อมสายพันธุ์ต่างประเทศ.* ในการอบรมเชิงปฏิบัติการ “การปลูกไม้ล้อมเพื่อให้ได้มาตรฐานการส่งออก” วันที่ 22-24 มีนาคม พ.ศ. 2567 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ สระแก้ว จังหวัดสระแก้ว.

เรขา อรัญวงศ์ และคณะ. (2560). รูปแบบการจัดการศึกษาวไลยอลงกรณ์สำาหรับการศึกษายุค 4.0 (VRU Model for Education 4.0). *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2565. แหล่งที่มา: http://qa.vru.ac.th/km/doc/59/reportkm-edu.pdf.

วิฑูรย์ สิมะโชคดี. (2564). COP26 สู่ความยั่งยืน. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 4 พฤศจิกายน พ.ศ. 2564. แหล่งที่มา: https://www.bangkokbiznews.com/columnist/969906.

สุวิมล ว่องวาณิช. (2558). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น.* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Abdullah Al Mamun. (2019). Entrepreneurial knowledge, skills, competencies and performance A study of micro-enterprises in Kelantan, Malaysia. *Asia Pacific Journal of Innovation and Entrepreneurship*. 13 (1), 29-48.

Trilling Bernie & Fadel Charles. (2009). 21st Century Skills learning for life in our times. Printed in the United States of America first edition. *Online* Retrieved from http://ardian.id/wpcontent/uploads/2018/10/21st_Century_Skills_Learning_for_Life_in_Our_Times_2009-3.pdf.

Spady, W.G. (1994). *Outcome-Based Education: Critical Issues and Answers*. Arington, VA: American Association of School Administrators. 212 p.

Wiggins, G., & McTighe, J. (2011). *What is backward design?.* Understanding by design, 7-19.

การพัฒนาศักยภาพการจัดการทรัพยากรของชุมชนชาติพันธุ์พื้นที่สูงเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวบ้านปางขอน จังหวัดเชียงราย

Developing the Potential Resources Management of Highland Ethnic Communities to Promote Tourism of Ban Pang Khon, Chiang Rai Province

เสถียร ฉันทะ[1], วรรัตน์ ขยันการ[2],
สำราญ เชื้อเมืองพาน[3], สาโรจน์ ปัญญามงคล[4],
อินทฤทธิ์ วุยยะกู่[5], จุมพล กิตติสาร[6] และ เสรี ศรีธิเลิศ[7]
[1,2,4]มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย [3]สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงราย
[5]ผู้ใหญ่บ้านปางขอน [6]เครือข่ายชาติพันธุ์เมืองเชียงราย
[7]สถานีพัฒนาเกษตรที่สูงตามพระราชดำริบ้านปางขอน
Satian Chunta[1], Worarat Khayankan[2],
Samran Chuamuangphan[3], SarotePanyamongkol[4],
Intharit Wuiyaku[5], Jumpol Kittisan[6], Serie Sritilers[7]
[1,2,4]Chiang Rai Rajabhat University [3]Chiang Rai Provincial Health Office
[5]Ban Pang Khon Leader [6]Chiang Rai Ethnic Network
[7]Royal highland agricultural development project Ban Pang Khon
Corresponding Author E-mail: chunta7@gmail.com

****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาศักยภาพการจัดการทรัพยากรของชุมชนชาติพันธุ์พื้นที่สูงในการส่งเสริมการท่องเที่ยวบ้านปางขอน จังหวัดเชียงราย ใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม กลุ่มเป้าหมายคือตัวแทนครัวเรือน 157 ครัวเรือน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญประกอบด้วยคณะกรรมการหมู่บ้าน 25 คน กลุ่มองค์กรในชุมชน คัดเลือกเข้าร่วมโดยความสมัครใจ ได้แก่กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มสตรี กลุ่มเยาวชน จำนวน 15 คน ตัวแทนครัวเรือน 40 คน ตัวแทนเครือข่ายหน่วยงานจำนวน 5 คน รวมทั้งหมด 85 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลคือแบบสังเกต แบบโครงสร้างคำถามนำ แบบประเมินชนบทอย่างมีส่วนร่วม ตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงเครื่องมือ การวิเคราะห์โดย SWOT Analysis และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา ผลการศึกษาพบว่าสมาชิกในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ปัญหาต่างๆของชุมชนและนำไปจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและหาทางออกเป็นข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาของชุมชนร่วมกัน การพัฒนาศักยภาพของชุมชนพบว่า ประการแรก การพัฒนาศักยภาพของคนเป็นเงื่อนไขที่สำคัญที่สุดเนื่องจากคนเป็นทรัพยากรที่สำคัญในการดำเนินงานต่างๆในชุมชน ประการที่สอง กลไกการขับเคลื่อนในชุมชน โดยชุมชนได้มีการสร้างกลไกในรูปแบบของคณะกรรมการหรือองค์กรชุมชนขึ้นมาทำ

* วันที่รับบทความ : 24 กรกฎาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 1 สิงหาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 3 สิงหาคม 2567
Received: July 24 2024; Revised: August 1 2024; Accepted: August 3 2024

หน้าที่ กำหนดบทบาท และแนวทางปฏิบัติร่วมกันของสมาชิกในชุมชน ประการที่สามการพัฒนาทรัพยากรพื้นที่เชิงกายภาพและวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว และประการสุดท้ายการสร้างภาคีเครือข่ายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

คำสำคัญ: การจัดการทรัพยากร; ชาติพันธุ์พื้นที่สูง; การท่องเที่ยวโดยชุมชน

Abstract

The objective of this research was to strengthen the highland ethnic communities' capacity for resource management in order to encourage tourism in Ban Pang Khon, Chiang Rai Province. Apply the methodologies for participatory action research. The target group is 157 households, and the key informants include 25 village committee members, volunteer representative groups (community enterprise groups, elderly groups, women's groups, and youth groups), 15 people, representatives of households in the community—40 people, boundary partners (the Sub-district Administration Organization, the Royal Highland Agricultural Development Project Ban Pang Khon, the Staff Officer of Nam Kok National Park, and others), and 5 people, for a total of 85 people. Data can be collected using observational forms, guided interview forms, participatory rural appraisal tools, and validity tools based on the Index of Item Objective Congruence. Analyzed the data using both SWOT and content analysis methods. The results showed that community members engaged in the process of analytical thinking, synthesized different community problems, prioritized them, and developed ideas and solutions for collectively resolving difficulties. Realizing the community's potential has demonstrated that developing people's potential is crucial for effectively carrying out various operations within the community. Secondly, the community has established a mechanism, such as a committee or community organization, to carry out tasks, define roles, and set common practices for its members. Thirdly, develop natural, physical, and cultural areas to promote tourism. Lastly, establish a network with relevant organizations.

Keywords: Resources Managemnt; Highland Ethnic Groups; Community-based Tourism

บทนำ

การท่องเที่ยวของไทยได้สร้างรายได้กว่า 2.23 ล้านล้านบาท มีมูลค่ากว่าร้อยละ 17 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ซึ่งเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมสำคัญที่ช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ และในระยะที่ผ่านมามีจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น โดยมีจำนวนนักท่องเที่ยวมากเป็นอันดับที่ 7 ของโลก มีการขยายตัวของนักท่องเที่ยวชาวไทยอยู่ที่ร้อยละ 3.92 ในปี พ.ศ.2562 และสามารถสร้างรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติสูงถึงเกือบ 2 ล้านล้านบาทสูงเป็นอันดับที่ 4 ของโลก (คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ, 2559 : 4; 2565 : 14) คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ มีการกำหนดกรอบทิศทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวของไทยให้เกิดการพัฒนาอย่างเป็นองค์รวมและ

เป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนให้เกิดการบูรณาการการทำงานของทุกภาคส่วนในการผลักดันให้มีการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยการจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2555–2559) ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2560–2564) และ ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2566–2570) ขึ้นเพื่อใช้เป็นกรอบการพัฒนา (คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ, 2565: 4) การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community-based Tourism) เป็นหนึ่งในนโยบายการส่งเสริมการบริหารจัดการท่องเที่ยวเที่ยวของไทยที่รัฐพยายามส่งเสริม ขับเคลื่อนเพื่อสร้างรายได้ให้กับคนในพื้นที่ ดังจะเห็นได้จากนโยบายชุมชนนวัตวิถีที่ส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวในชุมชนซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) รวมทั้งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชน ส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนฐานรากให้มีความมั่นคงและมีเสถียรภาพ รวมทั้งเสริมสร้างความสามารถและความเข้มแข็งของชุมชน เป็นต้น

ชุมชนชาติพันธุ์พื้นที่สูงในภาคเหนือเป็นหนึ่งในพื้นที่เป้าหมายการส่งเสริมการท่องเที่ยวทั้งเชิงนิเวศ วัฒนธรรม ประเพณี ศิลปะ หัตถกรรม ประติมากรรม และแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวทั้งภายในประเทศและต่างชาติ “ปางขอน” เป็นชุมชนชาติพันธุ์อาข่า และมีชาวเมี่ยน ลีซู ลาหู่อาศัยอยู่ปะปน ตั้งอยู่ในเขตตำบลห้วยชมภู อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย เป็นพื้นที่สูงอยู่ใกล้แนวพื้นที่ป่าอนุรักษ์และแหล่งต้นน้ำที่สำคัญของลำน้ำกรณ์ ครัวเรือนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการเกษตรเป็นหลัก ได้แก่ การปลูกกาแฟ ชา มะเขือเทศ การทำสวนผลไม้เมืองหนาว การเลี้ยงสัตว์ และมีอาชีพรองรับจ้างในภาคการเกษตร ในอดีตที่ผ่านมาชุมชนปางขอนประสบปัญหาทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ และผลกระทบจากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จากการบุกรุกพื้นที่ป่า ไฟป่า หมอกควัน และรายได้ต่ำ ปัญหาความยากจนและภาวะหนี้สิน และไม่พอเลี้ยงครอบครัวเกิดการอพยพเคลื่อนย้ายแรงงานออกนอกถิ่น (สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริบ้านปางขอน, 2563: 2) จากการที่คณะผู้วิจัยได้ลงพื้นที่สำรวจสภาพพื้นที่และจัดทำเวทีพูดคุยกับผู้นำชุมชน คณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและข้าราชการที่ทำงานอยู่ในพื้นที่มีความต้องการพัฒนาศักยภาพชุมชนเพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของชาวบ้านให้ดีขึ้น และการจัดทำเวทีศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของชุมชนปางขอนพบว่ามีศักยภาพที่สามารถพัฒนาเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนในด้านต่างๆให้ดีขึ้นได้ เนื่องจากชุมชนมีต้นทุนทั้งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทุนทางวัฒนธรรมและความร่วมมือของเครือข่ายทั้งภาครัฐ ท้องถิ่น และชุมชนอื่นๆ ที่สามารถพัฒนาและสร้างกลไกความร่วมมือที่ดีร่วมกันในการลดความเหลื่อมล้ำในการจัดการทรัพยากรและลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจของชุมชน สร้างรายได้เพิ่มจากฐานทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมทางชาติพันธุ์ ดังนั้นทางคณะผู้วิจัยและคณะกรรมการหมู่บ้านปางขอนจึงเห็นพ้องร่วมกันในการแก้ไขปัญหาของพื้นที่และพัฒนาศักยภาพตามความต้องการของชุมชนคือการพัฒนาศักยภาพโดยใช้ “ทุนทางสังคม ทุนทรัพยากรธรรมชาติและทุนทางวัฒนธรรม” มาเป็นตัวขับเคลื่อนในการพัฒนาเพื่อนำไปสู่การสร้างคุณภาพชีวิต

ที่ดีและการแก้ไขปัญหาต่างๆเพื่อลดปัญหาความเหลื่อมล้ำในการจัดการทรัพยากรบนพื้นที่สูงทั้งการจัดการทรัพยากรดิน น้ำ ป่าและการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจบนฐานทรัพยากรของชุมชนโดยการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนชาติพันธุ์พื้นที่สูงปางขอนขึ้นเพื่อส่งเสริมศักยภาพและสร้างรายได้ให้กับชุมชนบนฐานทรัพยากรและวัฒนธรรมที่มีอยู่อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อพัฒนาศักยภาพการจัดการทรัพยากรของชุมชนชาติพันธุ์พื้นที่สูงในการส่งเสริมการท่องเที่ยวบ้านปางขอน จังหวัดเชียงราย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) ในรูปแบบของการวิจัยและการพัฒนา (Research and Development: R&D) โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. การจัดประชุมร่วมระหว่างทีมคณะนักวิจัย ชุมชนชาติพันธุ์บ้านปางขอน และเครือข่ายการทำงานเพื่อเริ่มโครงการในการหารือสำหรับการกำหนดทิศทาง กรอบการวิจัยและแผนการดำเนินงานโครงการ รวมถึงการออกแบบการวิจัยและเครื่องมือการเก็บข้อมูลชุมชนเบื้องต้นร่วมกัน

2. การจัดประชุมทีมคณะนักวิจัยเพื่อทำความเข้าใจกระบวนการดำเนินงานโครงการ การวางแผนการดำเนินงาน การออกแบบการวิจัย การสร้างเครื่องมือการวิจัย แนวทางการดำเนินงานโครงการตามแผนการดำเนินงาน

3. การจัดกิจกรรมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพชุมชนชาติพันธุ์ในการจัดการทรัพยากรบนพื้นที่สูงกรณีการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามแผนงานที่กำหนดร่วมกัน

4. การจัดกิจกรรมต่างๆในชุมชนร่วมกันตามแผนงานที่กำหนดไว้เป็นกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาศักยภาพชุมชนในการจัดการทรัพยากรบนพื้นที่สูงกรณีการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

5. จัดประชุมทีมคณะนักวิจัยและชุมชนเพื่อสรุปการพัฒนาศักยภาพการจัดการทรัพยากรบนพื้นที่สูงกรณีการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

1. กลุ่มเป้าหมายและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

กลุ่มเป้าหมาย คือครัวเรือนชุมชนพื้นที่สูงบ้านปางขอน หมู่ที่ 7 ตำบลห้วยชมภู อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย จำนวน 157 ครัวเรือน

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เป็นการดำเนินกิจกรรมร่วมกันของชาวบ้านปางขอนที่ต้องการพัฒนาศักยภาพของตนเองและชุมชนในการจัดการทรัพยากรเพื่อสร้างรายได้และบริหารจัดการทรัพยากรให้เกิดมูลค่า คุณค่า

และความยั่งยืน โดยเน้นการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน และกลุ่มตัวผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยความสมัครใจผ่านการดำเนินงานของสมาชิกครัวเรือนในชุมชนที่เสนอชื่อเป็นตัวแทนรวมทั้งสิ้น 85 คน ดังนี้

1) กลุ่มแกนนำชุมชนประกอบด้วยผู้นำชุมชน คณะกรรมการหมู่บ้าน คณะกรรมการชุดต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยว จำนวน 25 คน

2) กลุ่มองค์กรต่างๆในชุมชน ได้แก่ กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวและที่พัก กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มสตรี กลุ่มอาสาสมัครต่างๆ กลุ่มเด็กและเยาวชน จำนวน 15 คน

3) ตัวแทนครัวเรือน/ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในบ้านปางขอน ตำบลห้วยชมภู อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย จำนวน 40 คน

4) เครือข่าย (Boundary partners) อาทิ หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยชมภู สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงปางขอน หน่วยจัดการต้นน้ำ อุทยานแห่งชาติลุ่มน้ำกก เป็นต้น จำนวน 5 คน/หน่วยงาน

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือ

2.1 ข้อมูลทุติยภูมิ ค้นคว้าข้อมูลเอกสาร (Documentary research) ที่เกี่ยวข้องทั้งรัฐ ชุมชน องค์กรพัฒนาเอกชนและองค์กรอื่นๆ

2.2 การวิจัยภาคสนาม (Field research) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากพื้นที่ศึกษาโดยมีวิธีการดังนี้

1) การสำรวจพื้นที่การศึกษา (Survey) เพื่อศึกษาสภาพหมู่บ้าน สภาพแวดล้อมและฐานทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน ตลอดวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียมประเพณี พิธีกรรมต่างๆ ระบบการผลิต รูปแบบการใช้ประโยชน์และการจัดการทรัพยากรพื้นที่สูงและการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจของชุมชน รวมถึงการจัดทำแผนที่ทรัพยากรของชุมชน (Resources mapping)

2) การสำรวจข้อมูลครัวเรือนโดยเครื่องมือแบบการประเมินชนบทแบบมีส่วนร่วม (Participatory Rural Appraisal tools) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการจัดการทรัพยากร รูปแบบแนวทางในการแก้ไขปัญหาการจัดการทรัพยากรบนพื้นที่สูงและการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจของครัวเรือนในชุมชน

3) การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal Interview) กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทุกกลุ่ม โดยใช้เครื่องมือแบบโครงสร้างคำถามนำ (Guide Interviewed) เป็นการศึกษาเชิงประวัติศาสตร์เกี่ยวกับการตั้งถิ่นฐาน ข้อมูลพื้นฐานทางสังคม ระบบการผลิตของชุมชน ประเพณี ความเชื่อเกี่ยวกับระบบการผลิต และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระบบการผลิตของชุมชนที่เชื่อมโยงกับการจัดการทรัพยากรบนพื้นที่สูงและการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจของชุมชนโดยการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

4) การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) โดยใช้เครื่องมือแบบโครงสร้างคำถามนำ (Guide Interviewed) เป็นการสัมภาษณ์เจาะลึกถึงข้อมูลที่ตอบคำถามการศึกษาวิจัยของกลุ่มต่างๆทั้งในชุมชนพื้นที่ศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรบนพื้นที่สูงและการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจของชุมชนโดยการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

5) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยใช้เครื่องมือแบบโครงสร้างคำถามนำ (Guide Interviewed) เป็นการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มต่างๆ เช่น กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มพ่อบ้าน และกลุ่มเยาวชน ผู้นำชุมชน ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรจากกลุ่มต่างๆ อาทิ เจ้าหน้าที่รัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการจัดเวทีประชาคมเพื่อร่วมกันวิเคราะห์และสังเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ไขการจัดการทรัพยากรเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน

6) การสังเกต (Observation) โดยเครื่องมือแบบสังเกต (Observation) เป็นเครื่องมือเพื่อใช้สังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participation Observation) โดยเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของชุมชน ทั้งในด้านการผลิต ประเพณี พิธีกรรมต่างๆเพื่อศึกษาวิถีชีวิตของชุมชน

7) การจัดเวทีชุมชน/ประชาคม โดยใช้เครื่องมือ SWOT Analysis เป็นเครื่องมือวิเคราะห์ชุมชนในกระบวนการจัดเวทีชุมชนเกี่ยวกับสถานการณ์ชุมชน ปัญหา อุปสรรค โอกาส และแนวทางในการแก้ไขบนฐานทรัพยากรและทุนทางสังคม วัฒนธรรมของชุมชนโดยการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

2.3 การตรวจสอบเครื่องมือ

เครื่องมือแบบสังเกต แบบโครงสร้างคำถามนำ และแบบประเมินชนบทอย่างมีส่วนร่วมทำการหาค่า IOC (Index of item objective congruence) มีค่า 0.89 และทดสอบเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และแก้ไขตามความเหมาะสม

3. การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล (Data analysis and synthesis)

การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยใช้แนวคิดและทฤษฎีจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อตอบคำถามการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา การตรวจสอบข้อมูลนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบเช็คข้อมูล (Probe List) และตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) ทำการเก็บข้อมูลเดิมซ้ำแต่เปลี่ยนจุดหรือผู้ให้ข้อมูล รวมถึงการถามซ้ำจากผู้ให้ข้อมูลเดิม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ ถูกต้อง และเที่ยงตรง ส่วนข้อมูลแบบประเมินชนบทอย่างมีส่วนร่วม (Participatory Rural Appraisal tools) วิเคราะห์ตามบริบทที่จะสังเคราะห์เชื่อมโยงกับการจัดการทรัพยากรบนพื้นที่สูงและการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจของครัวเรือนในชุมชน และการใช้เครื่องมือ SWOT Analysis ในกระบวนการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเวทีชุมชน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัยประมวลจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและการจัดทำเวทีชุมชนเบื้องต้น เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหา เงื่อนไข/ปัจจัยทั้งภายในและภายนอก ความต้องการของชุมชนและพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยบนพื้นฐานของการวิจัยและพัฒนา (R&D) บนฐานทรัพยากรของชุมชนและการสนับสนุนของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องผ่านกระบวนการแบบมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน และกำหนดเป็นกรอบคิดในการดำเนินงานโครงการดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลพื้นฐานชุมชนชาติพันธุ์พื้นที่สูงบ้านปางขอน

ภูมินิเวศบ้านปางขอนเป็นชุมชนพื้นที่สูงประมาณ 1,200 เมตรเหนือระดับน้ำทะเล สภาพภูมิประเทศโดยรวมมีลักษณะของพื้นที่เป็นภูเขาสูงสลับซับซ้อน สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางไล่ระดับตั้งแต่ 800–1,700 เมตร ระบบนิเวศป่าไม้ส่วนใหญ่เป็นป่าเบญจพรรณมีเนื้อที่ประมาณร้อยละ 75 ขณะที่สภาพสภาพภูมิอากาศมีช่วงฤดูหนาวอุณหภูมิเริ่มตั้งแต่ช่วงเดือน ตุลาคม-กุมภาพันธ์ โดยเฉลี่ยอยู่ที่ 8.5-19.5 องศาเซลเซียส บางปีอาจมีสภาพอากาศที่หนาวเย็นมากถึง 0 องศาเซลเซียส ช่วงฤดูร้อนอุณหภูมิเฉลี่ยอยู่ที่ 20.5-29.5 องศาเซลเซียสเริ่มตั้งแต่ช่วงเดือน มีนาคม-พฤษภาคม และช่วงฤดูฝนอุณหภูมิเฉลี่ยอยู่ที่ 19.5-27.5 องศาเซลเซียสเริ่มตั้งแต่ช่วงเดือน มิถุนายน-กันยายน มีปริมาณน้ำฝนโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 1,954 มิลลิเมตร/ปี เนื่องจากปางขอนอยู่ในพื้นที่ที่มีความสูงจากระดับน้ำทะเลกว่า 1,200 เมตร ทำให้พื้นที่ส่วนใหญ่เกษตรกรจะใช้ปลูกกาแฟพันธุ์อาราบิก้าที่เจริญเติบโตและให้ผลผลิตที่ดี ปางขอนมีจุดชมวิวทิวทัศน์จากธรรมชาติที่สวยงามโดยเฉพาะช่วงฤดูหนาวปลายเดือนธันวาคม–กุมภาพันธ์ จะเต็มไปด้วยต้นดอกพญาเสือโคร่งหรือซากุระเมืองไทย (Prunus cerasoldes D.Don) ที่ออกดอกและบานสะพรั่งอยู่ท่ามกลางขุนเขาที่สวยงาม นอกจากนี้พื้นที่บริเวณจุดสูงสุดของชุมชนปางขอนยังมีต้นชาพันธุ์อัสสัมที่ขึ้นตามธรรมชาติต้นสูงใหญ่ในป่าที่ชาวบ้านเรียกว่า “ชาพันปี” โดยขึ้นบริเวณจุดที่มีความสูงจากระดับน้ำทะเล ประมาณ 1,700 เมตร แหล่งทรัพยากรธรรมชาติเหล่านี้จึงเป็นจุดดึงดูความสนใจของนักท่องเที่ยวและผู้คนจากภายนอกที่ต้องการขึ้นไปสัมผัสบรรยากาศที่เย็นสบายและชมธรรมชาติตามช่วงฤดูกาลต่างๆ

ลักษณะทางสังคมของชุมชนปางขอนมีโครงสร้างทางสังคมอยู่สองลักษณะคือโครงสร้างทางสังคมตามจารีตประเพณี และโครงสร้างทางสังคมผ่านการปกครองแบบรัฐ โดยโครงสร้างทางสังคมแบบจารีตประเพณีเป็นลักษณะของสังคมที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการให้ความเคารพผู้อาวุโสและผู้นำทางวัฒนธรรมของชุมชน ซึ่งจะมีบทบาทสำคัญในด้านการชี้นำและการประกอบประเพณี พิธีกรรมต่างๆ ส่วนโครงสร้างทางสังคมแบบรัฐคือเลือกตัวแทนเป็นผู้ใหญ่บ้านขึ้นในชุมชนเพื่อเป็นตัวแทนอำนาจรัฐในการบริหารจัดการเรื่องต่างๆในชุมชน

ลักษณะทางวัฒนธรรมมีอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ที่แตกต่างกัน ความหลากหลายทางวัฒนธรรมจึงเป็นทุนที่สำคัญของชุมชนที่สามารถนำมาพัฒนาเพื่อสร้างคุณค่า (Value) และมูลค่า (Worth) ให้กับชุมชน มิติทุนทางวัฒนธรรมเป็นทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่มีศักยภาพในการพัฒนาเพื่อส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยลักษณะวัฒนธรรมของชุมชนชาติพันธุ์บ้านปางขอนของชาวอาข่ามีประเพณี พิธีกรรมที่สำคัญหลายประการ อาทิ พิธีกรรมเรียกขวัญ "ลา คู คู- เออ" พิธีโล้ชิงช้า “แย้ขู่อ่าเผ่ว” ประเพณีปีใหม่ไข่แดง ตีลูกข่าง ส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ การละเล่นต่างๆ ขณะที่ชาวเมี่ยนมีประเพณีเจี๋ยเจียบเฝยหรือเชียดหาเจียบเฝย (วันสาร์ทจีน) การเซ่นไหว้ผีบรรพบุรุษตามความเชื่อ ส่วนชาวลาหู่มีประเพณีกินข้าวใหม่ลาหู่ ประเพณีเขาะจ่าเลอหรือปีใหม่ พิธีทำบุญเรียกขวัญ (บูเตวี) การเต้นจะคึ เป็นต้น

2. ศักยภาพทรัพยากรของชุมชนในการพัฒนาเพื่อส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

2.1 ศักยภาพทุนทางทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนเพื่อส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

1) จุดชมวิวทิวทัศน์บนยอดดอยท่ามกลางขุนเขา เนื่องจากจุดที่ตั้งของหมู่บ้านอยู่บนที่สูง ทำให้อากาศเย็นสบายตลอดปี และหลายแห่งมีจุดชมวิวทั้งที่เป็นของชุมชนและของชาวบ้านที่ทำธุรกิจร้านค้า ร้านกาแฟ และจุดเช็คอิน ที่สามารถชมทัศนียภาพโดยรอบท่ามกลางขุนเขาที่รายล้อม จึงมีนักท่องเที่ยวนิยมขึ้นมาเที่ยว เยี่ยมชมและจิบกาแฟ พักผ่อนในช่วงวันหยุด ซึ่งสามารถพัฒนาเป็นจุดท่องเที่ยวของชุมชนได้

2) จุดชมซากุระเมืองไทยหรือพญาเสือโคร่งในช่วงฤดูหนาว พื้นที่บริเวณนี้มีต้นพญาเสือโคร่ง หรือซากุระเมืองไทย ความสวยงามของดอกเมื่อยามเบ่งบานในช่วงฤดูหนาวสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวที่เดินทางขึ้นมาเยี่ยมชมในพื้นที่ ฤดูหนาวจึงเป็นช่วงเวลาที่มีนักท่องเที่ยวขึ้นมาเที่ยวบ้านปางขอนมากกว่าฤดูกาลอื่น จุดชมซากุระเมืองไทยจะมีตั้งแต่เริ่มเข้าสู่ตัวหมู่บ้าน และจุดที่มีความหนาแน่นของต้นซากุระเมืองไทยมากที่สุดคือบริเวณพื้นที่ตามแนวเขาเส้นทางไปโครงการหลวง และบริเวณจุดชมวิวโครงการหลวง หรือสถานีพัฒนาเกษตรที่สูงบ้านปางขอน

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ชุมชนด้วย SWOT Analysis เกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนปางขอน

จุดแข็ง (Strength: S)	1. เป็นแหล่งปลูกกาแฟที่มีชื่อเสียง 2. เป็นชุมชนที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นทุนทางธรรมชาติหลากหลาย เช่น มีแหล่งชมซากุระเมืองไทยหรือพญาเสือโคร่งที่มากที่สุดในจังหวัดเชียงราย 3. มีทุนทางทรัพยากรวัฒนธรรม ความหลากหลายทางวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ 4. มีทุนทางทรัพยากรการเกษตรที่สามารถสร้างเป็นจุดขายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเกษตร เช่น วิถีกาแฟ วิถีชาอัสสัม วิถีไม้ผลเมืองหนาว เป็นต้น 5. มีวิถีชีวิตที่อยู่ในแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์และมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน 6. มีระบบการผลิตที่เกื้อหนุนกับธรรมชาติ เช่น วนเกษตร เกษตรอินทรีย์ 7. มีผู้ประกอบการในชุมชนที่มีศักยภาพในการร่วมกันบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน เช่น เรื่องที่พัก เรื่องอาหาร เครื่องดื่ม
จุดอ่อน (Weakness: W)	1. บางส่วนของสมาชิกในชุมชนยังขาดความรู้ความเข้าใจถึงแนวทางการพัฒนาและการดำเนินการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน 2. ไม่มีพื้นที่หรือลานกิจกรรมสำหรับการจัดกิจกรรมการแสดง 3. ไม่มีศูนย์กลางการประสานงานและจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน

	4. ขาดงบประมาณในการสนับสนุนด้านบริหารจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่เพียงพอ 5. ยังไม่มีผลิตภัณฑ์และของที่ระลึกหรือของฝากจำหน่ายให้นักท่องเที่ยว 6. สมาชิกชุมชนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับกิจกรรมทางการเกษตร ขาดองค์ความรู้ในการพัฒนาศักยภาพการเพิ่มมูลค่าของผลผลิตทางการเกษตร เช่น การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร 7. ผลผลิตทางการเกษตร โดยเฉพาะผลไม้เมืองหนาวไม่มีราคา ขาดช่องทางในการจำหน่าย 8. การบริการการท่องเที่ยวยังขาดเอกภาพในการบริหารจัดการ เช่น เรื่องการจัดสรรที่พักสำหรับผู้ประกอบการ การแบ่งปันผลประโยชน์ที่เป็นธรรมร่วมกับชุมชน
โอกาส (Opportunity: O)	1. เป็นชุมชนพื้นที่สูงที่มีสภาพแวดล้อมเหมาะกับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย 2. ไม่ไกลจากตัวเมืองเชียงราย และอยู่ในเขตพื้นที่เส้นทางของแหล่งท่องเที่ยวที่นิยม เช่น วัดร่องขุ่น สิงห์ปาร์ค น้ำตกขุนกรณ์ เป็นต้น 3. หน่วยงานรัฐพยายามเข้ามาสนับสนุนกิจกรรมการจัดการท่องเที่ยวตามเทศกาล เช่น อบต.ห้วยชมภู/สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเชียงราย สถาบันทางการศึกษา เป็นต้น 4. นโยบายการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวของรัฐ 5. นักท่องเที่ยวมีความนิยมและชื่นชอบการท่องเที่ยวแหล่งธรรมชาติและการดื่มชา กาแฟที่มีคุณภาพดี
อุปสรรค (Threats: T)	1. ปัญหาเส้นทางคมนาคม ยังไม่ค่อยอำนวยความสะดวก ทางลาดชันและคับแคบ 2. ปัญหาสัญญาณอินเตอร์เน็ต และสัญญาณโทรศัพท์ที่ไม่เสถียร ปางจุดอาจไม่มีสัญญาณในการติดต่อสื่อสาร 3. ขาดการประชาสัมพันธ์และการสื่อสารกับสังคมภายนอกที่ยังไม่มีประสิทธิภาพ 4. ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดขึ้นจากการจัดการท่องเที่ยวที่ยังไม่มีพื้นที่รองรับในการจัดการ เช่น ปัญหาขยะ

3) จุดท่องเที่ยวรอยพระพุทธบาท เป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติอีกแหล่งหนึ่งที่ชาวบ้านได้มีการสำรวจและต้องการที่จะนำมาพัฒนาเป็นจุดท่องเที่ยวของบ้านปางขอน เป็นพื้นหินที่มีลักษณะร่องรูปคล้ายรอยเท้าที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ ซึ่งชาวบ้านเชื่อว่าเป็นรอยพระพุทธบาท

4) จุดท่องเที่ยวน้ำตกปางขอน เป็นอีกพื้นที่หนึ่งที่สามารถพัฒนาเป็นจุดท่องเที่ยวอีกแห่งของชุมชน ซึ่งจะช่วยให้นักท่องเที่ยวสามารถตัดสินและเลือกรูปแบบการท่องเที่ยวในพื้นที่บ้านปางขอนได้อย่างมีความสุข

5) จุดท่องเที่ยวชมต้นชาพันปี เป็นพื้นที่ธรรมชาติบนเขาที่มีการขึ้นของชาอัสสัม ชาวบ้านเรียกว่าดอยชาพันปี สามารถที่จะพัฒนาเป็นจุดท่องเที่ยวและเรียนรู้เกี่ยวกับพฤษศาตร์และระบบนิเวศชาอัสสัมและเป็นทางเลือกเส้นทางท่องเที่ยวธรรมชาติอีกเส้นทางหนึ่งของชุมชน

6) จุดท่องเที่ยวบริเวณตั้งแคมป์เป็นพื้นที่ตั้งของสถานีพัฒนาเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ (โครงการหลวง) มีจุดชมวิวบนยอดภู และเป็นสถานที่ที่นักท่องเที่ยวนิยมมาตั้งแคมป์ช่วงวันหยุดในฤดูหนาว

7) จุดทัศนศึกษาป่าชุมชน พื้นที่ป่าชุมชนของหมู่บ้าน ที่อยู่ในการดูแลของหมู่บ้านปางขอนที่ทั้งหมด 3 แห่ง มีจำนวนพื้นที่โดยทั้งสิ้นประมาณ 1,000 ไร่ ประกอบไปด้วยป่าเก้าท่อง ป่าอนุรักษ์ และป่าใช้สอย ซึ่งสามารถนำมาพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวได้

8) ปางขอนยังสามารถเชื่อมเส้นทางการท่องเที่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เคียงที่มีชื่อเสียงของจังหวัดเชียงรายที่ตั้งอยู่ไม่ไกลมากนัก อาทิ น้ำตกขุนกรณ์ สิงห์ปาร์ค วัดร่องขุ่น เป็นต้น รวมถึงเส้นทางเข้าสู่บ้านปางขอนและเส้นทางเชื่อมไปยังหมู่บ้านใกล้เคียงสามารถพัฒนาเป็นเส้นทางส่งเสริมการท่องเที่ยวได้หลายรูปแบบ เช่น การแข่งวิ่งเทรล ปั่นจักรยานวิบาก เป็นต้น

2.2 ศักยภาพทุนทางทรัพยากรการเกษตรที่พัฒนาเพื่อส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

1) วิถีกาแฟ วิถีการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเกษตร ซึ่งกาแฟเป็นพืชรายได้ที่สำคัญของคนในชุมชนปางขอน โดยการส่งเสริมของสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงบ้านปางขอนและขยายผลสู่แปลงเกษตรกร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545

มีการส่งเสริมการปลูกกาแฟ การดูแลรักษา การผลิตและแปรรูปแบบครบวงจร มีพื้นที่ครอบคลุมกว่า 2,234 ไร่ กาแฟจึงเป็นสินค้าทางการเกษตรที่สำคัญและเป็นจุดขายที่จะสร้างชื่อเสียงให้กับชุมชนปางขอน ทำให้คนทั่วไปและนักท่องเที่ยวอยากขึ้นมาชมและท่องเที่ยวพร้อมกับจิบกาแฟที่ปางขอนมากยิ่งขึ้นในอนาคต

2) วิถีท่องเที่ยวเชิงนิเวศเกษตร วิถีผลไม้เมืองหนาว สวนผลไม้ที่อยู่รายล้อมสลับพื้นที่ปลูกกาแฟตามสวนและพื้นที่บ้านเรือนนับว่าเป็นจุดขายที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งของการที่จะนำมาส่งเสริมและพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวและการเรียนรู้เกี่ยวกับวนเกษตร (Agroforestry) ซึ่งไม้ผลเมืองหนาวเหล่านี้ อาทิ บ๊วย ท้อ เชอรี่ ลูกไหน พลับ รวมถึงแมคคาเดเมีย จะมีลักษณะทางกายภาพของลำต้น ทรงพุ่มและดอกที่สวยงาม จึง

นับว่าเป็นแหล่งทรัพยากรที่สำคัญของชุมชนที่จะนำมาสร้างมูลค่าเพิ่มโดยการส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

3) วิถีท่องเที่ยวเชิงนิเวศเกษตร วิถีชาอัสสัม ชาอัสสัมเป็นพืชอีกชนิดหนึ่งที่ชุมชนมีการปลูกมาช้านานก่อนที่กาแฟจะเข้ามาเป็นพืชหลักแทนที่พืชชนิดอื่นๆ ในชุมชน อย่างไรก็ตามยังมีครัวเรือนในชุมชนจำนวนหนึ่งยังคงมีการผลิตชาเพื่อขายเป็นรายได้ของครอบครัว เนื่องจากคนทั้งในชุมชนและตลาดพื้นราบยังมีความต้องการดื่มชา โดยเฉพาะในช่วงฤดูหนาวแล้ว ชาจะเป็นพืชที่ชาวบ้านนิยมดื่มกันเกือบทุกหลังคาเรือน วิถีการผลิตชาจึงเป็นอีกระบบการผลิตหนึ่งที่สามารถนำมาสร้างเป็นจุดขายเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งจะสร้างมูลค่าเพิ่มอีกช่องทางหนึ่งของชุมชน

2.3 ศักยภาพทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนกับพัฒนาเพื่อส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ความหลากหลายทางวัฒนธรรมของชุมชนปางขอนเป็นทุนทางสังคม วัฒนธรรมที่สามารถนำมาพัฒนาเพื่อส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน เช่น ประเพณีพิธีกรรมของชาวอาข่า ชาวเมี่ยน และชาวลาหู่ ตามรอบปีปฏิทิน ศิลปะ การแสดง หัตถกรรม เครื่องประดับและเครื่องแต่งกายซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น และพิพิธภัณฑ์ชุมชนบ้านปางขอน เป็นต้น

3. การพัฒนาศักยภาพการจัดการทรัพยากรเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน

การดำเนินการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนนั้นเกิดขึ้นมาจากความต้องการของชุมชน โครงการวิจัยนี้ได้ช่วยพัฒนาและยกระดับการบริหารจัดการในปัจจุบัน โดยปางของมีทุนเดิมเกี่ยวกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ เช่น พัฒนาชุมชนจังหวัดเชียงรายที่ได้เข้าไปช่วยพัฒนาการกำหนดและสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวโดยชุมชนและผลิตเป็นคู่มือ *“ท่องเที่ยวปางขอน: 10 โปรแกรมท่องเที่ยวชุมชนบ้านปางขอน หมู่ที่ 7 ต.ห้วยชมภู อ.เมือง จ.เชียงราย”* (สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเชียงราย, 2563: 5) นอกจากนี้ชุมชนปางขอนยังได้จัดทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวตำบลห้วยชมภู (การท่องเที่ยวโดยชุมชน Community-Based Tourism) “*หมู่บ้านปางขอน”* จากการสนับสนุนขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยชมภู สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงบ้านปางขอน โรงเรียนบ้านปางขอน มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาวิทยาเขตเชียงราย (องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยชมภู, 2561: 3) โดยมีผลการดำเนินกิจกรรมดังนี้

1) ชุมชนมีการดำเนินการจัดทำวิสัยทัศน์ แผนยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาบ้านปางขอนขึ้น โดยมีองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยชมภู เป็นหน่วยงานสนับสนุนหลักและมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาวิทยาเขตเชียงรายเป็นหน่วยงานที่สนับสนุนทางวิชาการในการจัดทำแนวทางการพัฒนาดังกล่าวขึ้น

2) การจัดทำโปรแกรมเส้นทางการท่องเที่ยวด้านต่างๆ อาทิ ชมไร่กาแฟ ทดลองเก็บกาแฟ ชิมกาแฟ และเรียนรู้กระบวนการผลิตกาแฟ โดยเฉพาะกระบวนการคั่วกาแฟด้วยมือ ชิมกาแฟ (น้ำผึ้ง) ที่จะทำให้รู้สึกถึงความโรแมนติก ซึ่งมีจุดเด่น คือ สีชมพู รสหวาน และกลิ่นหอม การประกอบอาหารชาติพันธุ์ได้แก่ ลาบห่อใบกาแฟ ลาบหอมชู น้ำพริกมะเขือเทศสด และหุงข้าวแบบอาข่าดั้งเดิม โดยให้นักท่องเที่ยวได้เป็นผู้เก็บและหาวัตถุดิบมาประกอบอาหารเอง เช่น การเก็บใบกาแฟมาประกอบอาหาร การปักผ้าชนเผ่า โดยจะมีชุดปักผ้าให้นักท่องเที่ยวได้ลองปัก และทำผ้าย้อมจากสีน้ำกาแฟ การแต่งกายชุดอาข่าเพื่อถ่ายรูปเป็นที่ระลึก เส้นทางเดินป่า เส้นทางธรรมชาติและวนเกษตร เส้นทางชมวิวดอกซากุระในปลายเดือนธันวาคมถึงเดือนมกราคม ภูมิประเทศที่เป็นภูเขามีทะเลหมอกเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาเมื่อสภาพภูมิอากาศเปลี่ยน *“ทะเลดาวบนดิน ถิ่นทะเลหมอก ชมดอกซากุระ”* และร่วมสนุกและมีส่วนร่วมกับการแสดงชาติพันธุ์

3) การจัดทำคู่มือและแผ่นพับแนะนำการท่องเที่ยวและโปรแกรมการท่องเที่ยว *“ท่องเที่ยวเที่ยวปางขอน: 10 โปรแกรมท่องเที่ยวชุมชนบ้านปางขอน หมู่ที่ 7 ต.ห้วยชมภู อ.เมือง จ.เชียงราย”* โดยการสนับสนุนของสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเชียงรายตามโครงการของรัฐโครงการพัฒนาศักยภาพชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี และแผ่นพับแนะนำเส้นทางการท่องเที่ยวและเมนูอาหารของชุมชนปางขอน เป็นต้น

4) การจัดตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านปางขอน และคณะกรรมการติดตามประเมินผลโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน และการตรวจประเมินตามหลักเกณฑ์การท่องเที่ยวโดยชุมชน หรือ Community-Based Tourism Management ทั้ง 5 ด้านพบว่าเกณฑ์การประเมินในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับดี (2.01-3.00)

รูปที่ 1 แผนที่แหล่งท่องเที่ยวของชุมชนชาติพันธุ์พื้นที่สูงบ้านปางขอน
ที่มา: องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยชมภู (2561)

รูปที่ 2 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนชาติพันธุ์พื้นที่สูงบ้านปางขอน

ผลการดำเนินงานพัฒนาศักยภาพของชุมชนมีการจัดทำแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการของชุมชนทั้งด้านการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนและการส่งเสริมการแปรรูปผลไม้เมืองหนาวเพื่อเป็นสินค้าชุมชนรองรับการท่องเที่ยวและแก้ไขปัญหาผลผลิตทางการเกษตรที่ราคาตกต่ำ และจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อเป็นกลไกในการขับเคลื่อน และแก้ไขปัญหาต่างๆขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่บริหารจัดการและแบ่งปันผลประโยชน์ที่เป็นธรรมในชุมชนดังนี้

1. คณะกรรมการบริหารจัดการกลาง มีบทบาทหน้าที่ดังนี้ กำหนดรูปแบบการบริหารจัดการ,จัดตั้งคณะทำงาน องค์กร กรรมการฝ่ายต่างๆที่เกี่ยวข้องในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ, กำหนดกฎเกณฑ์กติกาการแบ่งปันผลประโยชน์จากการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆในชุมชนเพื่อมอบให้คณะกรรมการแบ่งปันผลประโยชน์ไปดำเนินการต่อ, ดำเนินการจัดทำ ปรับปรุง พัฒนา สถานที่แหล่งท่องเที่ยว ศูนย์บริการการท่องเที่ยวของชุมชน, ขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตามยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านปางขอน พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๕, บูรณาการการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามภารกิจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง, พัฒนาเครื่องมือ กระบวนการ และแนวทางการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้สอดคล้องกับสถานการณ์การท่องเที่ยว, ถอดบทเรียนกระบวนการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อยกระดับเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้การท่องเที่ยวโดยชุมชน, แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินการขับเคลื่อนประเด็นการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตามความจำเป็น และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ประธานกลุ่มฯ มอบหมาย

2. คณะกรรมการบริหารจัดการแบ่งปันผลประโยชน์ มีบทบาทหน้าที่ดังนี้ กำหนดหลักเกณฑ์ กติกาการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เป็นธรรมกับทุกฝ่ายในชุมชน, ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน และสร้างความเข้าใจให้กับสมาชิกในชุมชน, บริหารจัดการผลประโยชน์ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และสรุปและประเมินผล จัดทำสรุปและรายงานต่อคณะกรรมการกลางและนำเสนอต่อชุมชนในการประชุมประจำเดือนทุกเดือน

จากกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมการพัฒนาศักยภาพการจัดการทรัพยากรเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนบนฐานทรัพยากรของชุมชนตั้งแต่เริ่มต้นที่ให้ชุมชนได้วิเคราะห์ปัญหาและจัดลำดับความสำคัญของปัญหาที่ต้องการแก้ไขเร่งด่วนด้วยตัวชุมชนเอง ซึ่งทางทีมวิจัยทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง (Coacher) และใช้วิธีการเสริมพลังอำนาจ (Empowerment) ให้กับชุมชนในกระบวนการและกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันเป็นการเปิดพื้นที่ทางสังคมแห่งการแลกเปลี่ยนรู้และนำเอาองค์ความรู้ทางวิชาการไปช่วยยกระดับการพัฒนาศักยภาพของชุมชนให้สามารถขับเคลื่อนแก้ไขปัญหาที่ชุมชนเผชิญอยู่ โดยการพัฒนาศักยภาพของชุมชนในการจัดการทรัพยากรเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวและสร้างรายได้ของชุมชนบ้านปางขอนสามารถดำเนินการพัฒนาศักยภาพของคนที่เป็นทรัพยากรที่สำคัญ และมีการสร้างกลไกในรูปแบบของคณะกรรมการหรือองค์กรชุมชนขึ้นมาทำหน้าที่ กำหนดบทบาท และแนวทางปฏิบัติร่วมกันของสมาชิกในชุมชน บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล สถานีพัฒนาเกษตรที่สูง และหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง รวมถึงสถาบันการศึกษา โดยการวิเคราะห์ชุมชนด้วยเครื่องมือ SWOT และนำไปสู่การกำหนดปัญหาและแนวทางแก้ไข และจัดทำเป็นแผนยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนของชุมชน บนฐานของทรัพยากรทั้งทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทุนทรัพยากรทางการเกษตร และทุนทรัพยากรทางวัฒนธรรม ซึ่งจะต้องมีการส่งเสริมอย่างต่อเนื่องรวมถึงการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติการเพื่อให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

ประการแรก จากผลการพัฒนาศักยภาพของชุมชนในการบริหารจัดการทรัพยากรจากการใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) ในรูปแบบของการวิจัยและการพัฒนา (R&D) ทำให้คนในชุมชนทั้งแกนนำชุมชนได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน และชาวบ้านกลุ่มต่างๆ อาทิ ผู้สูงอายุ กลุ่มแม่บ้าน ตัวแทนครัวเรือน และเยาวชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ปัญหาต่างๆของชุมชน นำไปจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและหาทางออกเป็นข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาของชุมชนร่วมกัน กระบวนการพัฒนาศักยภาพชุมชนการจัดการทรัพยากรเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมจึงเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน (ดวงพร อ่อนหวาน และคณะ, 2560: 49-50; ปิยาพร อภิสุนทรทรางกุลและคณะ, 2561: 26-27; จุฑาธิปต์ จันทร์เอียดและคณะ, 2562: 11-16) ซึ่งศักยภาพของชุมชนในการจัดการทรัพยากรนั้นประกอบไปด้วยทุนที่สำคัญของชุมชนได้แก่ *ทุนทางกายภาพและสิ่งแวดล้อม* (Physical capital) *ทุนทรัพยากรธรรมชาติ* (Natural capital) *ทุนทางสังคม วัฒนธรรม* (Socio-Cultural capital) *ทุนทางการเงิน* (Financial capital) และ*ทุนทรัพยากรมนุษย์* (Human capital) ซึ่งเป็นฐานทรัพยากรที่สำคัญในกระบวนการพัฒนาศักยภาพชุมชนและนำไปสู่การปฏิบัติที่จะทำให้เกิดความสำเร็จและความยั่งยืน (Ibrahim, A. H. and Falola, J. A., 2021: 86) การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวกลุ่มชาติ

พันธุ์พื้นที่สูงจึงเป็นการส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและสร้างรายได้ให้กับชุมชนและประเทศชาติ (คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ, 2565 : 41-45; Lv et al., 2024: 48) การพัฒนาและประชาสัมพันธ์การส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนชาติพันธุ์พื้นที่สูง (Toh et al., 2012: 97-98) และการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์จึงมีความสำคัญต่อชุมชนชาติพันธุ์และประเทศชาติ รวมถึงช่วยลดปัญหายาเสพติดและความจน (Sirikarn, 2021: 2-5)

ประการที่สอง การพัฒนาศักยภาพของชุมชนพบว่า 1) การพัฒนาศักยภาพของคนเป็นเงื่อนไขที่สำคัญที่สุดเนื่องจากคนเป็นทรัพยากรที่สำคัญในการดำเนินงานต่างๆในชุมชน เช่นเดียวกันกรณีในประเทศจีน การศึกษาการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนชาติพันธุ์ในมณฑลกุ้ยโจว (Guizhou) Fan, Haiqin. and Li, Xiang. (2023 : 9-10) ที่ให้ความสำคัญการการพัฒนาคุณค่าของคนในชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Hu, Xueqin (2024: 9-10) ในประเทศจีน 2) กลไกการขับเคลื่อนในชุมชน โดยชุมชนได้มีมีการสร้างกลไกในรูปแบบของคณะกรรมการหรือองค์กรชุมชนขึ้นมาทำหน้าที่ กำหนดบทบาท และแนวทางปฏิบัติร่วมกันของสมาชิกในชุมชน บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยการวิเคราะห์ชุมชนด้วยเครื่องมือ SWOT และนำไปสู่การกำหนดปัญหาและแนวทางแก้ไข และจัดทำเป็นแผนยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนของชุมชน บนฐานของทรัพยากรทั้งทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทุนทรัพยากรทางการเกษตร และทุนทรัพยากรทางวัฒนธรรม ทำให้ชุมชนมีศักยภาพในการจัดการทรัพยากรเพื่อลดความเหลื่อมล้ำของชุมชนในอนาคตต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษากลไกการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนเชิงสร้างสรรค์ (ธิดารัตน์ สืบญาติ, 2023:23-24) และ 3) การสร้างภาคีเครือข่าย อาทิ องค์การบริหารส่วนตำบล สถานีพัฒนาเกษตรที่สูง สถาบันทางการศึกษา หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะเป็นการแสวงหาความร่วมมือในการสนับสนุนกลไกการทำงานของชุมชนไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ชุมชนคาดหวังได้ ซึ่งการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนต้องอยู่บนฐานทรัพยากรของชุมชน การมีส่วนร่วมและสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน (ณัฐธิดา จุมปา และธีรวัชร แก้วเปี้ย, 2563: 33-34; เมษ์ธาวิน พลโยธี และคณะ,2565: 47)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

ควรมีการวิจัยการประเมินผลตอบแทนทางสังคม (Social Return on Investment: SROI) เพื่อให้ทราบถึงการดำเนินงานและผลตอบแทนทางเศรษฐศาตร์ สำหรับใช้เป็นแนวทางและการสนับสนุนนโยบายการดำเนินงานของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในอนาคต

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การพัฒนาหัวใจสำคัญคือการพัฒนาคนหรือทรัพยากรมนุษย์ซึ่งจะเป็นกลไกที่สำคัญในการขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆที่จะนำไปสู่ความสำเร็จและเป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังนั้นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนาใดๆในชุมชนจำเป็นต้องพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชนเป็นสำคัญ และกระบวนการพัฒนาดังกล่าวต้องมาจากพื้นฐานความต้องการของคนในชุมชนเป็นหลัก และการพัฒนาบนฐานของการมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน จึงจะนำไปสู่ความยั่งยืน หน่วยงานหรือองค์กรใดๆที่จะสนับสนุนการทำงานด้านพัฒนาชุมชนจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องคำนึงถึงทุนทรัพยากรมนุษย์และกระบวนการมีส่วนร่วมเป็นสำคัญ ดังนั้นการส่งเสริมและพัฒนาชุมชนต้องกำหนดนโยบายบนพื้นฐานของกระบวนการมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนจึงจะประสบความสำเร็จและเกิดความยั่งยืน

3. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

หน่วยงานภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรสนับสนุนการดำเนินงานของชุมชนชาติพันธุ์พื้นที่สูงให้เกิดกระบวนการพัฒนาที่มีความต่อเนื่อง และมีการติดตามประเมินผลความสำเร็จและอุปสรรคสำหรับการช่วยเหลือ ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนชาติพันธุ์พื้นที่สูงที่ยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ.(2559). *แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2560-2564)*. กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.

คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ.(2565). *แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2566-2570)*. กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.

จุฑาธิปต์ จันทร์เอียด, อังสุมาลิน จำนงชอบ และณัฏฐพัชร มณีโรจน์. (2562). การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์โดยชุมชนของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวเวียง ตำบลศรีนาวา จังหวัดนครนายก. *วารสารสหศาสตร์ศรีปทุม ชลบุรี*. 5 (1), 1-18.

ณัฐธิดา จุมปา และ ธีรวัชร แก้วเปี้ย.(2563). การขับเคลื่อนการจัดการท่องเที่ยวบนฐานทุนชุมชนชาติพันธุ์ของตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย. *วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. 23 (1), 20-38.

ดวงพร อ่อนหวาน, สวิชญา ศุภอุดมฤกษ์ ตรีรัตน์, สุพัตรา พรหมพิชัย และกาญจนา สมมิตร. (2560). *การสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนบนพื้นที่สูงโดยการใช้การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นเครื่องมือในเขตบริการศูนย์การเรียนรู้บ้านนาโต่ อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย.* รายงานวิจัย, สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).

ธิดารัตน์ สืบญาติ. (2566). กลไกการบริหารจัดการท่องเที่ยวชุมชนเชิงสร้างสรรค์: ปัญหาและแนวทางแก้ไข. *วารสารรามคำแหง ฉบับบัณฑิตวิทยาลัย*. 6 (2), 15-30.

ปิยาพร อภิสุนทรางกูร, ไทยโรจน์ พวงมณี, & อิสริยาภรณ์ ชัยกุหลาบ. (2018). แนวทางการจัดการท่องเที่ยวชุมชนชาติพันธุ์ม้งบ้านตูบค้อ อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย. *Journal of KMITL Business school*. 8 (2), 15-28.

เมษ์ธาวิน พลโยธี, สุธาธิณี หนูเนียม และสุวิชาดา สกุลวานิชเจริญ.(2565). *วารสารวิชาการการท่องเที่ยวไทยนานาชาติ.* 18 (1), 1-25.

สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงบ้านปางขอน ตามพระราชดำริ. (2563). *รายงานผลการดำเนินงานประจำปี 2562*. เอกสารอัดสำเนา.

สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเชียงราย. (2563). *คู่มือท่องเที่ยวปางขอน: 10 โปรแกรมท่องเที่ยวชุมชนบ้านปางขอน หมู่ที่ 7 ต.ห้วยชมภู อ.เมือง จ.เชียงราย.* โครงการพัฒนาศักยภาพชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี. เชียงราย.

องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยชมพู. (2561). *รายงานสรุปผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวตำบลห้วยชมภู (การท่องเที่ยวโดยชุมชน* Community-Based Tourism) *“หมู่บ้านปางขอน” หมู่ที่ 7 ตำบลห้วยชมภู อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย*. งานวิเคราะห์นโยบายและแผน สำนักงานปลัด อบต.ห้วยชมภู. (เอกสารอัดสำเนา).

Fan, H., & Li, X. (2023). Research on the evolution of the governance logic of ethnic-minority villages from the perspective of tourism development—a case study of Longjing Village, Guizhou Province. *Sustainability*. 15 (4), 3187.

Hu, X. (2024).Supply Side Reform of Tourism in Ethnic Areas Empowers Common Wealth—Based on the Perspective of Tourism Human Resources. *Applied Mathematics and Nonlinear Sciences*. 9 (1).

Ibrahim, A. H., & Falola, J. A. (2021). Assessing The Factors That Can Enhance Or Hinder Community Support For Ethno-Cultural Tourism Development In Some Selected Local Government Areas Of Kaduna State. *Fudma Journal Of Sciences*. *5* (1), 85-93.

Lv, Z., Li, S., Dai, Y., Zhao, W., & Zhou, Z. On the Path of High Level Development of Tourism and Cultural Industry in Ethnic Minority Regions--Based on the Rural Revitalization Strategy. *Frontiers in Science and Engineering*. 4 (4), 44-51.

Sitikarn, B. (2021). Development of ethnic tourism in poverty and drug deduction (the case study of Chiangrai Province, Thailand). *In E3S Web of Conferences* (Vol. 284, p. 10005). EDP Sciences.

Toh, P. S., Bagul, A. H. B. P., Sentian, J., & Dambul, R. (2012). Developing and promoting a highland community livelihood for sustainable tourism: The case of Kg. Bundutuhan, Ranau, Sabah. *Geografia*, 8 (5).

The Way of Cultural Heritage Integration: The Creation of Mixed Media Art from Aesthetic Elements and Cultural Meanings of Jianshui Zitao and Huayao Yi Embroidery Art

Li Li and Poradee Panthupakorn
Burapha University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: Summer_vli@hotmail.com

****

Abstract

The integration of cultural heritage is the inheritance and development of the non-material cultural heritage project and the search for the development of traditional handicraft development. It has great significance for the sustainable development of traditional handicrafts. Jianshui Zitao and Huayao Yi Embroidery Art, as the characteristic intangible heritage of the Han Confucian culture and the Yi ethnic culture of the Yi minorities in Honghe Prefecture, Yunnan Province, have very high research value. The two seemingly unblocked forms of Jianshui Zitao and Huayao Yi embroidery are combined by hybrid media art. Ceramics shaping forms, embroidery imagination, inheritance and development are the savings and creation of works; in addition, the innovation makes intangible cultural heritage revival in the traditional cultures.

Jianshui Zitao and Huayao Yi Embroidery, as a distinctive intangible cultural heritage of Yunnan, have unique artistic features, rich artistic significance, and diverse symbolic meanings. Starting from the aesthetic elements and cultural significance of Jianshui Zitao and Huayao Yi Embroidery, mixed media art has been created, which is a high-level aesthetic activity of human beings. It is a special type that can meet people's artistic aesthetic needs.

Keywords: Cultural Heritage Integration; Jianshui Zitao; Huayao Yi Embroidery Art; Aesthetic Elements and Cultural Connotation; Mixed Media Art

Introduction

In recent years, China has vigorously implemented the rural revitalization strategy and provided strong support for the development and innovation of traditional handicraft products. Studying the artistic value and language of traditional handicrafts, exploring innovative paths for their development, is of great significance for the sustainable development of traditional handicrafts.

The essence of artistic aesthetics is a high-level and special form in human aesthetic activities. Aesthetics is the feeling and understanding of the beauty presented by objective things or phenomena themselves; It is a special expressive relationship that humans have historically developed and constructed with objective things or phenomena in their social practice process.

As a major province of ethnic minorities in China, Yunnan has 26 ethnic groups, including the Han ethnic group, and has many excellent intangible cultural heritage. In the areas of Jianshui and Shiping, intangible cultural heritage includes both Jianshui Zitao with Han ethnic elements as the main element, as well as Huayao Yi Embroidery with Yi ethnic minority characteristics as the main element. It also has a cultural and historical background

* Received: March 26 2024; Revised: April 12 2024; Accepted: April 18 2024

that combines Han Confucianism with ethnic minority characteristics, including the natural conditions and cultural connotations required for research and creation.

1. Cultural heritage is the logo of human civilization and the crystallization of the wisdom of the ancestors. It intuitively reflects the important process of the development of human society and has the value of historical, social, technological, economic, and aesthetic. Cultural heritage is a culturally valuable wealth relic created by human beings in social and historical practice, including all material wealth and spiritual wealth created by human beings in the practice of social history. Cultural heritage contains unique spiritual value, way of thinking, imagination, reflects the vitality and creativity of human beings, is the crystallization of the wisdom of the nation, and it is also the treasure of human civilization.

2. The way of cultural heritage integration refers to the use of cultural heritage as the main body to integrate and innovate. Methods have technical fusion to absorb the principles of different cultural heritage techniques. Form fusion refers to focus on realizing the emotional expression of the producer. Integration of content refers to achieve a comprehensive expression of cultural significance and aesthetic elements. Functional fusion refers to effectively meet the diversified aesthetic needs.

3. Jianshui Zitao alias named Yunnan Qiongyu, specialty products in Jianshui County, Yunnan Province. It is the leading-product in Chinese National Geography Mark (Wu, 2017:6). It is made from the five-color pottery soil such as purple, white, green, and yellow. It uses town slurry mud, handmade billets, humidity artificial decoration, carved mud, high-temperature firing, glazed polishing and other processes. Jianshui Zitao pays attention to fine work, especially focusing on decoration. It uses painting and calligraphy engraving and colored mud inlaid as the main means. The practicality and ornamental of the construction of water is the one component which includs pots, cups, pots, bowls, dishes, cylinders, steam pots, pipe fighting, and four treasures. In 1953, Jianshui Zitao was listed as one of the four famous potteries in China by the Ministry of Culture. Jianshui Zitao is a traditional craft by a long history. Since the seventh year of Daoguang in Qing dynasty, the production of water purple pottery had been produced. It has a history around 195 years (Kong, 2015:15), as shown in Figure 1.

Figure 1 Jianshui Zitao
Source: From the author

4. Huayao Yi embroidery Art is a very representative ethnic embroidery. It is the intangible cultural heritage of the Huayao Yi nationality in Shiping County. The patterns and colors of Huayao Yi embroidery are the records of the Huayao Yi people. The natural objects they fear or worship are simplified, abstract or realistic. They are lofty and mysterious (Liu & Chang, 2017:47). as shown in Figure 2.

Figure 2 Huayao Yi Embroidery
Source: From the author

5. Aesthetic elements refer to the elements that constitute art or product symbol systems, including form, material, color, processing technology, lines, texture, texture, texture, pattern patterns, sounds, lights, action and other elements, as well as viewers and users' vision, Different feelings of tactile and auditory systems (Zhang, 2002:83). This article mainly refers to the aesthetic elements of water purple pottery and flower waist Yi embroidery, which contain the beauty of lines, shapes, colors, texture, styling, texture, pattern patterns, instruments, techniques, etc (Cai, 2022:57).

6. Cultural connotations refer to the persistent and valuable cultural wealth that bring to society and nations after historical inspection and development. After promoting and propagating, excellent culture can promote the unity of all ethnic groups. In addition, cultural significance lies in inheritance and development which can strengthen the construction of spiritual civilization and promote economic development.

7. Mixed media art refers to various media, including oil-based pigments, water-based pigments, dyes, mineral colors, steel, soil, paper, waste and other materials. Under the development of diversified cultural intercourse, comprehensive materials have gradually

expanded from material materials to spiritual materials, including science and technology, history, culture, concepts, light, dots, virtual means, etc., and the development are still continuously developing and extending. In the field of visual art, comprehensive material art refers to the art form that mixed two or more materials for creation, and has obvious ways to express the language expression. Materials are a medium that directly expresses the thoughts and concepts of creators. The development of modern art has made the use of materials no longer restricted. The form, proportion, strength, color, and other properties of different materials will have an impact on theme expression, shape processing, production procedures, processing methods, and other aspects in which result different artistic styles and aesthetic differences (Kang, 2014:90).

The decorative pattern symbol of Jianshui Zitao is the surface structure of its symbolic system, which is a materialized symbol. The meaning hidden on the back of the symbol is the content it wants to express, which is the deep structure of the decorative pattern symbol system of Jianshui Zitao. The two are interdependent and indispensable, forming an organic unified whole. The patterns in Huayao Yi embroidery are also materialized symbols, and both have the function of behavioral symbols, such as the decorative patterns of Jianshui Zitao, which can communicate interpersonal relationships and reflect life customs. These patterns are objects of observation, nonverbal materialized symbols that convey information through symbols. Combining the rich pattern elements in Jianshui Zitao decoration with the patterns of Huayao Yi embroidery to create embroidery works can better integrate the behavioral symbols of the two.

Therefore, by studying the aesthetic elements and cultural significance of Jianshui Zitao, as well as the design mode of Huayao Yi embroidery, more people can understand the combination of art and handicraft types in creative works. This can develop cultural products that promote local income through inheritance of arts and crafts, and attract public attention to Jianshui Zitao and Huayao Yi embroidery. Maintaining the inheritance of ethnic culture through protection, connecting ethnic emotions, and maintaining cultural diversity and creativity.

Research Objectives

1. Investigated intangible cultural heritage, including Jianshui County Jianshui Zitao and Shiping County Huayao Yi Embroidery Art.

2. Analyzed the aesthetic elements and cultural connotation of Jianshui Zitao and Huayao Yi embroidery, and summarize the aesthetics and connotation of the elements of shape, texture, patterns and color.

3. Combined with the aesthetic elements and cultural significance of Jianshui Zitao and Huayao Yi embroidery, design and create mixed media art.

Research Methodology

This research is mainly to collect data and analyze the aesthetic elements and cultural connotation of Jianshui Zitao and the Huayao Yi embroidery. Blend these two arts together to create rich art works with a combination of pottery and embroidery. As shown in Figure 3.

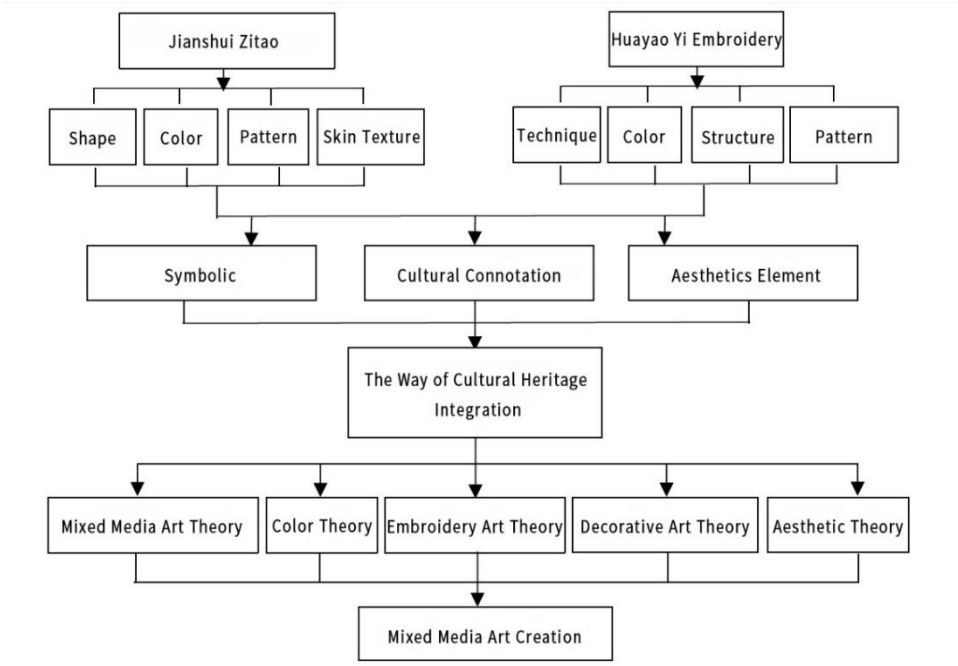

Figure 3 Research Conceptual Framework
Source: From the author

1. Literature Review, was obtained by www. Cnki.net, local libraries, local chronicles, relevant articles, journals and books, and collected by Mixed Media Art, decorative art, color theories, aesthetics, Huayao Yi Embroidery, Jianshui Zitao, and so on.

2. Field research, the author investigated in Jianshui Zitao and Shiping Haoyao Yi Embroidery, observed and collected images, local text, material objects, local traditional crafts, manufacturing materials, and visited the local museum to study the historical development and the preservation status of the two aforementioned art-crafts. Later, the author visited one industrial art expert, two Jianshui Zitao experts, and two Shiping Huayao Yi Embroidery artists. All of the experts have the qualifications of industrial art in Yunnan, China.

3. Creative studies include the concept of the fusion of intangible cultural heritage, creative design, the mixed media art crafts in the creation of aesthetics and cultural connotations of Jianshui Zitao and Huayao Yi Embroidery.

The research processes are divided into five stages, as follows:

The first stage: To investigate the geographical location and the basic information about Jianshui county and Shiping county in Honghe Prefecture, Yunnan, China. To study the Mixed Media Art, the decorative arts, the color theories, the aesthetics, Huayao Yi Embroidery, Jianshui Zitao by relevant books, articles, journals, and internet sources.

The second stage: To study the manufacturing techniques, forms of expression, shapes, patterns, colors, and cultural connotations of Jianshui Zitao and Huayao Yi Embroidery. The author interviewed the five experts, they are:

Juan, Pan: The artist of Jianshui Zitao and the successor of the intangible cultural heritage.

Jun, Li: The industrial artist in Yunnan, the vice president of Jianshui Zitao Association, and the collector of Jianshui Zitao.

Hua, Zhang: The artist of Shiping Huayao Yi Embroidery, and the successor of the intangible cultural heritage.

Li, Bai: The collector of Shiping Huayao Yi Embroidery.

Rongli, Li: The expert of industrial art in Yunnan, and the expert in Chinese national arts and crafts.

According to the investigation and interview, the author obtained the manufacturing techniques and processes, and understood the creative thinking, the forms of expressions, and the embodiment of the inspiration from these artists.

The third stage: To conclude the aesthetic elements and cultural connotations of Jianshui Zitao and Huayao Yi Embroidery. To analyze the value, composition and character of the shapes, textures, patterns of Jianshui Zitao. In addition, the author studied the types of the patterns, techniques, colors, concluded the meaning of the two intangible cultural heritage, analyzed the data to get the symbolism of the aesthetic elements and cultural connotations which can be the inspiration and belief in the creation of Mixed Media Art.

The fourth stage: To design and create the Mixed Media Art crafts according to the collected aesthetic elements and the cultural connotations.

The fifth stage: The author wrote the dissertation, published the journal, and took part in the exhibition and the design competition.

Research Scope

Content:

1. Research on Jianshui Zitao, including the research of the geographical, historical development of Jianshui County, and the research of the raw materials and production technology of Zijianshui Zitao.

2. Research on the artistic research of Huayao Yi Embroidery, Shiping County, including Shiping County's geographical location, Shiping County Huayao Yi nationality, Huayao Yi Embroidery Arts, Huayao Yi embroidery needle and patters.

3. Theoretical research: decorative art theory, mixed media art theory, aesthetic art and related research.

Location:

1. Jianshui Zitaoi, Jianshui County, Honghe Prefecture, Yunnan Province, China.

2. Huayao Yi embroidery art of Shiping County, Shiping County, Yunnan Province, China.

Scope:

Combined with the aesthetic elements and cultural connotation of Jianshui Zitao and Huayao Yi embroidery, design and create mixed media art.

Research Results

1. Jianshui Zitao represents type -Jianshui Zitao pot

The content of silicon oxide and iron oxide in Jianshui clay is particularly high, and the mud is delicate and does not contain granular sand. It has strong plasticity and has good support. Therefore, it has a variety of products and rich in shape (Wu, 2019: 27).

Tea set is an important part of Chinese tea culture. Modern people call tea set more refers to tea pots, tea cups, tea spoons. The cultural significance of tea sets is to operate when it is affected. Tea sets are necessary products on the tea tray of Chinese people and are also popular gifts. Jianshui Zitao tea set is elegant, simple in color, simple and generous, and integrates painting and sculpture art. It has both practical value and appreciation value. It is a treasure in tea sets.

There are three main categories for Jianshui Zitao tea sets. The first category is a teapot, the second category is a tea cup, and the third category is tea tank. Tea has the significance of giving blessing, health, and culture. The "pot" in the tea set is "blessing", the meaning of the pot delivery is blessing, the pot is blessing, and a good teapot will give you blessing. gas. So the author mainly studies the teapot in the Jianshui Zitao tea set.

The shape of the Jianshui Zitao pot has a variety, and very rich in shape. The author collects the common represents types of the Jianshui Zitao pot, as shown in Table 1.

Table 1 Represents Types of The Jianshui Zitao Pot

Types	Image	Characteristic
Long pot		The pot shape is long, showing tall.
Square pot		The appearance of the pot shape is square or square circle.
Round pot		The pot shape is round or elliptical shape.
Flat pot		The pot shape is short and flat.
Half - moon pot		The pot shape is semi -circular.

Source: From the author

2. The color of Jianshui Zitao

The different method to make clay and shape the piece at a high heat, Jianshui Zitao can come in many colors. If the proportion of clay preparation is different, the final color of the pottery will also change accordingly. The different firing methods also result in different colors. Oxidation fever can make red and white basic mud obtain dark red and ivory white after firing. Restore burning will make red and white basic mud obtaining pure black, bronze and cyan gray after being fired. As shown in Figure 4.

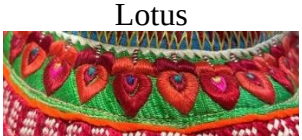

Figure 4 The Color of Jianshui Zitao
Source: From the author

3. The meaning of the Huayao Yi embroidery pattern

The style of the Huayao Yi clothing embroidery pattern is relatively uniform, and the themes are mostly flowers, such as rhododendron delavayi, Camellia, lotus, etc. Secondly, the theme of animals and natural things, the Huayao Yi people integrate them with their lives, which is a kind of worship of nature (Xu, Li & Ye, 2016:46). As shown in Table 2.

Table 2 The theme and meaning of the pattern of the Huayao Yi embroidery pattern

Pattern & Image	Implication	Use
Rhododendron delavayi 	Rhododendron delavayi is the most common pattern in the embroidery of Huayao Yi. It symbolizes the unity of the nation and is the most national representative flowers.	In the Shiping Huayao Yi embroidery pattern, the flower type of rhododendron delavayi is the largest and most full one. It is mostly suitable for the pattern structure. It is used on women's large belt or men's top pockets. Some are used at the cuffs with independent patterns. The flower shape is triangular. The center of the pattern is composed of three horses. The periphery is like a flame pattern. Some flower groups are connected into a combination pattern, which are mostly used for children's backs (Li & Du, 2020:59).
Camellia Vertical Camellia pattern Horizontal Camellia pattern	The camellia is rich, dignified and elegant, and the flowers are mostly red, which symbolizes romantic love. The use of the pattern expresses the pursuit and longing of the Hui waist Yi people for happy love (He, 2019:265).	There are two forms of camellia patterns, which are divided into vertical continuous patterns and horizontal continuous patterns. The vertical continuous patterns are mostly used on the women's collar gown. There is a large and unique rectangular embroidery tablet on the back of the Huayao Yi clothing, which is composed of the continuous pattern of three groups of mountain camellia. Camellia is often used in vertical continuous patterns at the placket of men's clothes, and the horizontal continuous pattern is mostly used in the back of women's clothes.
Lotus Unobstructed lotus pattern Open lotus pattern	The lotus is a holy thing, and the sludge is not dyed. The lotus pattern in the Huayao Yi clothing represents pure friendship and is a symbol of friendly.	The lotus pattern is a two -party continuous pattern. It is often used as a sleeve fertilizer in women's clothes. Its pattern can be divided into two forms: open and unpopular type. Unobstructed lotus pattern, petals are closed peach hearts. They are single -layer embroidery. Green or blue

		base cloth represents lake water. The open -type lotus pattern is rich in color. The petals are stretched and the colorful double -layer embroidery method. The flower center is also embroidered with a lotus pattern. There is also a red and white flower handle between the flowers connected. The green base cloth represents lotus leaves.
The small sunflower 	The small sunflower pattern is just opened sunflower in the Huayao Yi ethnic pattern. The smaller flower type is not result. The small sunflower represents the innocence and beauty of young children. Little Kwai's pattern has given parents the best expectations for their children, and hopes that they can thrive happily (He, 2019:265).	The flower shape of the small sunflower is relatively simple. Most of them are used in two -way continuous pattern. Each has four or six round -edge petals, which are connected.
Pomegranate 	The pomegranate patterns in the Huayao Yi embroidery of are simplified and deformed by the pomegranate. The pomegranate flowers are red and beautiful. The seeds are many and crystal clear, symbolizing red and red fire, multi -blessing, and golden jade. Pomegranate also represents the beautiful wishes of the Huayao Yi people for the prosperity of the family, and hope that the culture and spirit of its nation will be inherited.	The fruits and flowers of the pomegranate are red, so the petals are embroidered with red embroidery threads, the base is green, and the three -facing petals look like the flower mouth of the pomegranate flower. Huayao Yi pomegranate patterns are composed of two -way continuous type. Due to smaller flower types, single -layer embroidery is used.
Fire	Fire is a symbol of light. In their hearts, fire can drive away demons and bless the people's peace and	The basic form of fire pattern is expressed in the shape of vortex or hook patterns. There are many combinations of the flame patterns

happiness. The Yi people have awe of fire.

of the Huayao Yi nationality, with a variety of forms, flexible and freedom. The independent flame pattern is mostly used in the collar of the child's top with the embroidery technique. It is the most unique form of expression in the flame pattern. Its pattern is relatively large, and the patterns are symmetrical. The continuous flame patterns are mostly used in the feet of the trousers. The flames are embroidered by double -layer embroidery, red and blue embroidery lines, and the outer layer of red inner blue.

Phoenix

Phoenix is the king of birds. It symbolizes peace, represents strength and hope. The Yi people's worship of Phoenix shows their love for nature. They thank nature for everything. One grass and wood in the mountains, and all kinds of birds or small animals cannot hurt.

The Phoenix patterns are mostly used on the hats in the Huayao Yi costumes, embroidered with red thread, and pairs of pairs. The Phoenix's feathers are also added with a few silver beads (Li & Du, 2020:59).

Sun

The Yi people believe that the sun is a symbol of the gods. They believe that the stars in the sky can master the fate of people, and the worship of the sun, moon and stars is also manifested on clothing.

Women's shoulders are decorated with a sun pattern at the collar. They are sequyed continuous patterns cut out of red and blue cotton cloth. The process is mostly used to embroidery. The red and blue color is strong and the effect is obvious. The neckline is decorated as many as three layers, and there are two layers of grid composition. The solar pattern is the outermost layer of decoration, like the aperture of the sun. The sun pattern is mostly used on the collar gown, and it is rarely used in other places (Li & Du, 2020:60).

Source: From the author

4. The color of the Huayao Yi embroidery

The five-way color composed of red, yellow, blue primary colors plus black and white pole color laid the foundation of the Huayao Yi embroidery color. The embroidery color brewed in the distinct Huayao Yi culture shows its unique characteristics. Huayao Yi clothing usually uses dark tones such as black and dark blue as the tone of red, blue, yellow, white, and green as decorative colors. The purity of these decorative colors is generally high. In contrast, a decorative effect of rich and changing decoration has been formed. Therefore, the color feeling of Huayao Yi clothing is "bright and lively" in terms of the whole color feeling. There is no loss of solemn and elegant. As shown in Figure 5.

Figure 5 Huayao Yi Women's Shoulders
Source: From the author

The Yi people focuses on the "Five Color Concept" records. The east is blue, the south is red, the west is white, the north is black, and the center is yellow. The Yi people spend their worship of red, and their worship of red is closely related to fire. Fire can bring people's warmth and strength. They think that fire is a god, which can dispel all the ghosts in the darkness and bring peace to people. Their worship of the fire transformed into a love of red, so they embellished red on the clothing. Therefore, red has also become one of the color tone of Huayao Yi clothing. The Huayao Yi people believe red as the color of life, and it has a strong emotion. The red symbolizes the disaster to destroy evil, bringing people happiness, and also symbolizing the enthusiastic and brave national character of the Yi. The Yi people represented the color of the sky with "green". The natural worship of heaven is particularly appropriate in clothing. The Huayao Yi embroidery also follows this principle. It mainly focuses on red, yellow, black, white, blue, and then supplemented by green, purple and other colors.

5. Design and creative ideas

Through the research of the shape and color of Jianshui Zitao, the connotation and color of the Huayao Yi embroidery pattern are studied. As shown in Figure 6, first make a Jianshui Zitao pot shaped pottery plate, carve out a circular groove in the middle, burn it, and insert embroidered fabric. Embroidered fabric production involves using acrylic paint to add a base color, embroidering patterns, and finally pasting patterns made of soft clay on the embroidered fabric. Then it makes a crescent white pot shaped ceramic plate bottom, drill holes on it, and embroider the pattern directly with embroidery thread.

Figure 6 Pottery·Embroidery Series 1
Source: From the author

As shown in Figure 7, it makes a bead pot of different colors, carve out the shape of the pattern, burn it, and inlay it with Huayao Yi embroidery. Making tea cups in the form of fabric art, and the patterns on the cups are combined and pasted in the form of embroidery and soft pottery. By summarizing relevant theories, including artistic and technological features, as well as ways of integrating intangible cultural heritage, this study displayed many issues and proposed solutions.

Figure 7 Pottery·Embroidery Series 2
Source: From the author

Discussion

1. The use of mixed media is a common feature in many modern art fields. The use and exploration of mixed media play a role in changing visual art forms and concepts in modern art creation, and are also widely used methods by artists. Nowadays, the use of integrated materials in art is constantly increasing, as materials can create all new artistic styles and styles. This method essentially breaks free from the constraints of traditional art forms, where materials are subject to subordinate concepts, which promotes artists' deep understanding of traditional art concepts and forms, injecting new vitality into traditional art. All these symbols are considered as the artistic language of modern art, the exploration of creativity, and the experimentation of free modernity. Modern art ideas, through coordination and integration, emphasize the diversity and dimensions of art forms, covering the diversity of materials.

2.The decorative patterns on Jianshui Zitao are a symbolic system of surface structure with symbolism. The hidden meaning behind this pattern is the profound content and structure of the symbol system. On the other hand, Huayao Yi embroidery doesn’t have symbolic actions, but rather conveys interpersonal relationships and reflects specific symbols of the life culture and customs of the Huayao Yi ethnic group. This study can bring aesthetic elements and cultural significance to Jianshui Zitao and Huayao Yi embroidery. Well used it can help many people better understand the meaning and symbolic forms of art and handicrafts. By combining the aesthetic elements and cultural significance of Jianshui Zitao and Shiping Huayao Yi embroidery, the creative works reflect unique aesthetic values, focusing public attention on Jianshui Zitao and Huayao Yi embroidery, and developing them into artistic heritage cultural products, promoting local people's income. In modern life, the importance of Jianshui Zitao and Huayao Yi embroidery lies not only in pursuing commercial interests, but also in combining precious traditional elements with modern life, improving social and cultural heritage, and inheriting intangible cultural heritage.

3.This research investigated two sets of works which integrated the intangible cultural heritage of Jianshui Zitao and Huayao Yi Embroidery through mixed media art. Series 1 consists of 9 works, while Series 2 consists of 2 sets of works.The two seemingly incompatible forms of pottery and embroidery were fused together through mixed media art. Flat works emphasized the decorative elements of Jianshui Zitao and Huayao Yi embroidery, while Jianshui Zitao pots emphasized the combination of the two and their functionality. Terracotta shaped the form, and imagination was embroidered with needle and thread so that ultimately achieved revival in traditional cultures by continuous accumulation and creation.Series 1 showcased the combination of the two in a flat form which emphasized the decorative nature of the elements. Series 2 was presented in the form of a three-dimensional tea set which emphasized the functionality of the Jianshui Zitao pot and the integration of pottery, cloth, and embroidery.

Recommendations

Through this study, the author deeply investigated and understood the aesthetic elements and the cultural connotations of the two Intangible Cultural Heritage -- Jianshui Zitao and Shiping Huayao in Yi Embroidery Art. The results revealed that Mixed Media Art can be the way of the fusion of Intangible Cultural Heritage that means the craftsmen can perform the systematic division of the aesthetic elements and cultural connotations of Jianshui Zitao and Shiping Huayao in Yi Embroidery Art so that they will get the relevant information and

techniques. In addition, people can get the prototypes of Mixed Media Art by aforementioned traditional rural crafts which can demonstrate the imagination and the material combination; hence, the craftsmen can find out the favorites with modern consumers, and develop the inherited art-crafts to increase the incomes of local people.

This study let more people know about the traditional rural crafts, acquire the design modes by different inherited art-crafts. However, on the process of investigation and production, the author thinks that there are some limitations in the research methods and the results which could be the references for future researchers.

1.In the study of Jianshui Zitao and Huayao Yi embroidery, it is important to examine them truthfully and learn the correct aesthetic elements.

2. Combining Jianshui Zitao with Huayao Yi embroidery can be made in various ways, such as embroidering pottery patterns on fabrics, decorating embroidery with pottery waste, or making teapot embroidery.

3. In inheriting intangible cultural heritage such as Jianshui Zitao and Huayao Yi embroidery, government departments should be encouraged to carry out activities to attract villagers. Provide training for interested individuals and expand the distribution channels of these products to make them more interested and easier to obtain. In addition, educational institutions should provide specialized areas of learning.

References

Cai, F. (2022). Art, aesthetics and life: On Dewey's bridging of "experience differentiation". *Huaxi*. 34, 56-58.

He, W. (2019). A brief discussion on the development status of the folk culture of the Yi ethnic group in Shiping. *File*. 006, 265-266.

Kang, S. (2014). Analysis of several forms of expression in mixed media art. *Literature, History and Art*. 24 (1), 90.

Kong, M. (2015). Analysis of the development history of Jianshui ceramics. *Journal of Honghe University*. 1, 14-18.

Li, M., et al. (2020). On the cultural connotation of Huayao Yi's paper cuttings style. *Journal of Wenshan University*. 33(1), 58-61.

Liu, S., et al. (2017). A research on the flowery belt decoration culture of the Yi nationality in Shiping County, Yunnan Province. *Chizi*. 3, 47.

Wu, B. (2017). *Jianshui Kiln*. (1st ed.). Haerbing, China: Heilongjiang Fine Arts Publishing Press.

Wu, B. (2019). *Production skills of Jianshui Zitao*. (1st ed.). Kunming, China: Yunnan University Press.

Xu, Y., et al. (2016). A research on embroidery patterns and needling techniques in Yunnan Huayao Yi ethnic clothing: Taking Yunenghou Village, Shaochong Town, Shiping County, Yunnan Province as an example. *Fashion Guide*. 1, 46-53.

Zhang, J. (2002). The modern significance of aesthetics. *The Journal of Fujian Institute of Political Science & Law*. 3, 82-84.

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการตนเองและคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

The Relationship of Self - Management and the Quality of Teachers' Working Life Under the Secondary Educational Service Area Office Phra Nakhon Si Ayutthaya

หทัยเรขา แสนมุข,
สุดารัตน์ สารสว่าง และ มีชัย ออสุวรรณ
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
Hathairekha Sanmuk,
Sudarat Sarnswang and Meechai Orsuwan
Kasetsart University, Thailand.
Corresponding Author, E-mail: kruann.hs@gmail.com

****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการบริหารจัดการตนเองของครู 2) เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการตนเองและคุณภาพชีวิตการทำงานของครู กลุ่มตัวอย่าง คือ ครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา พระนครศรีอยุธยาจำนวน 295 คน จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณสูตรขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970) โดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ 0.812 ซึ่งผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนมาและเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 252 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 85 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson' Product Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการบริหารจัดการตนเองของครู ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การมีแรงจูงใจในตนเอง และต่ำที่สุดคือ การบริหารเวลา 2) ระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน และต่ำที่สุดคือ ค่าตอบแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรม 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการตนเองและคุณภาพชีวิตการทำงานของครู ในภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวก ระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .57$, $p < .01$)

* วันที่รับบทความ : 7 กรกฎาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 22 กรกฎาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 24 กรกฎาคม 2567
Received: July 7 2024; Revised: July 22 2024; Accepted: July 24 2024

คำสำคัญ: การบริหารจัดการตนเอง; คุณภาพชีวิตการทำงาน; ครู

Abstract

The purposes of this research were: 1) to study the level of teachers' self-management 2) to study the level of teachers' quality of work life 3) to study the relationship between teachers' self-management and the quality of work life. The sample was 295 teachers under the Secondary Educational Service Area Office Phra Nakhon Si Ayutthaya. The sample size was determined by using Krejcie and Morgan (1970) sample size determination index and proportionate stratified random sampling method. The research tool was a 5 rating scales questionnaire constructed by the researcher with .812 reliability. The return rate of questionnaires was 85 percent or 252 copies. The statistical used for data analysis were percentage, mean, standard deviation and Pearson' Product Moment Correlation Coefficient.

The results were found that 1) the level of teachers' self-management in overall was at a high level, the aspect with the highest average was intrinsic motivation while the aspect with the lowest average was time management 2) the level of teachers' quality of work life in overall was at a high level, the aspect with the highest average was development of personnel capabilities while the aspect with the lowest average was appropriate and fair compensation and 3) the teachers' self-management and the quality of work life correlated positively at the relatively moderate level at .01 statistical significance. ($r = .57$, $p < .01$)

Keywords: Self - Management; Quality of Working Life; Teacher;

บทนำ

ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญเกิดขึ้นทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ส่งผลให้หลายองค์กรพยายามแข่งขันกันเพื่อก้าวขึ้นมาเป็นผู้นำ โดยการทำให้องค์กรของตนบรรลุเป้าหมายและประสบความสำเร็จโดยใช้ทรัพยากรที่น้อยลง การนำประเทศเข้าสู่โลกสมัยใหม่ต้องพึ่งตนเองมากขึ้นและพึ่งพาผู้อื่นให้น้อยลง รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงต้องกำหนดทิศทาง เป้าหมาย และแนวปฏิบัติที่ชัดเจนในวางแผนการผลิตและพัฒนาบุคลากรให้ตรงกับความต้องการของตลาดงาน เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในมุมมองด้านเศรษฐกิจ ถือได้ว่าเป็นการสร้างปัจจัยการผลิตที่สำคัญปัจจัยหนึ่ง หากระบบเศรษฐกิจมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว แต่ระบบการศึกษาไม่เปลี่ยนแปลงตาม ส่งผลให้ผลิตบุคลากรที่มีความสามารถไม่ทันตามความต้องการของตลาด ผู้ประกอบการอาจเลือกใช้ปัญญาประดิษฐ์เข้ามาทดแทนแรงงานที่หายไป ส่งผลให้สถานศึกษาต่าง ๆ ต้องปรับตัวเพื่อให้สามารถดำรงอยู่ได้ในสังคมยุคนี้ สำหรับระบบการศึกษา การวางแผนหลักสูตรในระดับต่างๆ นั้นมีผลต่อการสร้างทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และสอดคล้องกับกรอบคุณวุฒิแห่งชาติและมาตรฐานวิชาชีพ หลักสูตรเหล่านี้ควรเริ่มจากการส่งเสริมการเรียนการสอน สร้างและพัฒนาครู ด้วยความมุ่งมั่นในด้านคุณภาพและมาตรฐานที่จะช่วยสร้างกำลังคนให้สามารถตอบสนองความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศได้ พลวัตเหล่านี้

สนับสนุนโลกาภิวัตน์และการแข่งขันในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2565)

การบริหารจัดการตนเองเป็นทักษะที่สำคัญต่อการเรียน การทำงานและการใช้ชีวิตในปัจจุบัน ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (2542) มาตรา 24 กำหนดให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดการศึกษาที่เน้นการฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้เพื่อการป้องกันและแก้ปัญหา การบริหารจัดการตนเองนั้นถือว่าเป็นความสามารถของบุคคลในการกำกับดูแลทั้งด้านความรู้สึก การกระทำ และความคิดของตนเองเพื่อบรรลุผลตามเป้าหมายที่ต้องการ ทักษะนี้เป็นสิ่งสำคัญในโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว อีกทั้ง การบริหารจัดการตนเองมีความสำคัญต่อความคาดหวังขององค์การในด้านของความสามารถ ความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายและเรื่องที่สำคัญ ทำให้การบริหารจัดการตนเองถูกมองว่าเป็นทักษะที่มีความสำคัญมาก O'Keefe and Berger (1999) กล่าวว่า การบริหารจัดการตนเองเป็นปัจจัยที่สำคัญไปสู่ความสำเร็จ ทั้งในด้านการเรียน การประกอบอาชีพและชีวิตส่วนตัว หากบุคคลใดต้องการที่จะประสบความสำเร็จในด้านเหล่านี้ ความสามารถในการบริหารจัดการตนเองนั้นเป็นสิ่งจำเป็น ทั้งการรับมือกับความรู้สึก การกระทำ และความคิดของตนเองให้อยู่ในทิศทางที่ถูกต้องและเหมาะสม นั่นหมายความว่า การบริหารจัดการตนเองไม่เพียงแค่เป็นทักษะทางอารมณ์ แต่ยังเกี่ยวข้องกับการกระทำและการคิดให้อยู่ในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสม ความสามารถในการบริหารจัดการตนเองทำให้เกิดผลดีต่อตนเองทำให้สามารถปรับตัวได้ต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันและสามารถนำไปใช้ในการเรียน ทำงานและการพัฒนาตนเอง Berger (2000) แบ่งการบริหารจัดการตนเองออกเป็น 5 องค์ประกอบคือ (1) การบริหารเวลา (2) การควบคุมอารมณ์ (3) การตั้งเป้าหมาย (4) การรับรู้ความสามารถของตนและ (5) การมีแรงจูงใจในตนเอง การบริหารจัดการตนเองมีความสำคัญอย่างมากในการสร้างความสัมพันธ์เชิงบวกกับองค์กร โดยมีผลต่อความพึงพอใจและความสำเร็จของทั้งบุคคลและองค์กรตามที่เริงชัย หมื่นชนะ (2538) กล่าวไว้ว่าการบริหารจัดการตนเองช่วยให้บุคคลสามารถปรับตัวต่อสถานการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสบความสำเร็จในการทำงานและชีวิตประจำวัน การบริหารจัดการตนเองยังส่งเสริมความสัมพันธ์เชิงบวกและการทำงานร่วมกันกับผู้อื่น โดยการเรียนรู้วิธีการจัดการกับอารมณ์ การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ และการทำงานเป็นทีม เช่นเดียวกับที่ Kim et al. (2009) ได้กล่าวไว้ การพัฒนาความสามารถในการบริหารจัดการตนเองช่วยสร้างพื้นฐานที่แข็งแกร่งสำหรับความสัมพันธ์เชิงบวกและการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ การที่บุคคลมีความสามารถในการบริหารจัดการตนเองเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้พวกเขาปรับตัวต่อสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม และสร้างความสัมพันธ์เชิงบวกทั้งในสถานที่ทำงานและชีวิตประจำวันของพวกเขา

คุณภาพชีวิตการทำงานของครูมีผลดีในทางจิตวิทยา ทำให้ครูมีความสุข มีความพึงพอใจในการทำงาน มีความรู้สึกที่ดีต่อองค์การ ทำให้ครูมีขวัญกำลังใจในการทำงาน มีแรงบันดาลใจในการพัฒนาตนเองในทุกด้าน ให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ อีกทั้งส่งผลต่อการสร้างวัฒนธรรมองค์การที่สร้างสรรค์ สภาพแวดล้อมการทำงานที่ดี มีการสนับสนุนการทำงานเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ Hackman and Sutte (1998) ช่วยลดกรณีปัญหาในองค์กร ได้แก่ การขาดงาน การลาออก และส่งเสริมความมุ่งมั่นขององค์กรในการผลิตสินค้าและบริการที่มีคุณภาพทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ Hodgetts (1993) ฝ่ายบริหารของทุกองค์กรมีเป้าหมายในการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวด้วยระดับประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ทั้งหมด และสร้างผลต่อเนื่องผ่านกลไกขององค์กร วัฒนธรรมองค์กรเป็นวัฒนธรรมขององค์กรที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและความเป็นเจ้าของงานที่ทุกคนทำสำเร็จ การติดต่อประสานงานและการมอบหมายและแบ่งหน้าที่ต้องเป็นอย่างชัดเจนเพื่อเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมและรับผิดชอบในงานของตน นอกจากนี้การสร้างขวัญและกำลังใจส่งผลให้บุคลากรรู้สึกที่ดีต่อองค์การ และสร้างทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน การสร้างวัฒนธรรมองค์การที่มีผลมีความเข้าใจและความเชื่อมโยงที่แข็งแกร่ง จะส่งผลให้ทุกคนรับรู้และเข้าใจกันอย่างดี ช่วยส่งเสริมความสำเร็จขององค์การ และสร้างความผูกพันและความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์การ บทเรียนสำคัญนี้เน้นถึงความสำคัญของวัฒนธรรมองค์การในการสร้างคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดีและยั่งยืน จากข้อมูลของ กรกฎ แสงเกตุ (2556) คุณภาพชีวิตการทำงานถือเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งต่อปัจจัยทางจิต ซึ่งรวมถึงความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนและประสบความสำเร็จในการทำงาน นอกจากนี้ Cascio (1998) ยังได้กล่าวถึงคุณภาพชีวิตการทำงานว่าเป็นองค์ประกอบของการทำงานที่ทำให้ผู้คนรู้สึกมีความสุขจากสภาพการทำงานที่ได้รับขณะทำงาน House and Cummings (1985) ถูกกล่าวถึงใน ตันหยง ชุนศิริทรัพย์ (2556) พวกเขากล่าวว่าคุณภาพชีวิตการทำงานเป็นองค์ประกอบของลักษณะการทำงานที่ทำให้ผู้คนมีความสุขจากเงื่อนไขที่ได้รับขณะทำงาน คุณภาพชีวิตการทำงานมีผลกระทบอย่างมากต่อการพัฒนาองค์กร ส่งผลให้พนักงานในองค์กรมีความเหนื่อยล้าทั้งกายและใจ ช่วยเพิ่มผลผลิตและประสิทธิผลในด้านแรงงาน การเพิ่มคุณภาพชีวิตการทำงานเป็นวิธีการสำคัญในการยกระดับทั้งบุคคลและองค์กร ส่งผลให้พนักงานมีความสุขและกระตือรือร้นในการทำงาน นอกจากนี้ยังส่งเสริมบรรยากาศเชิงบวกในองค์กรและปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน การสร้างคุณภาพชีวิตการทำงานที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาความเข้มแข็งและอายุยืนขององค์กร

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่าการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการตนเองส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของแต่ละบุคคล การมีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดีส่งผลต่อการเพิ่มผลผลิตของงาน ซึ่งนำไปสู่ประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่เพิ่มขึ้นอีกด้วย การมีแรงจูงใจและความทุ่มเทในการทำงานเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการส่งเสริมแรงบันดาลใจและความทะเยอทะยานสู่ความสำเร็จ และสามารถเน้นย้ำถึงความสำคัญของการสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานเชิงบวกและส่งเสริมความสัมพันธ์อันแข็งแกร่งภายในองค์กร ณัฏฉลดา รัตนคช (2557) สอดคล้องกับ จิราวรรณ เสนาลอย (2556) ที่ระบุว่าคุณภาพชีวิตในการ

ทำงานส่งผลต่อประสิทธิผลของระบบการจ้างงานขององค์กร โดยเฉพาะการรวมส่วนต่างๆ ของระบบเข้าด้วยกัน รวมถึงกระบวนการสร้างความสัมพันธ์และความสมดุลของจำนวนพนักงานในองค์กร มีการสื่อสารระหว่างกันซึ่งส่งผลให้องค์กรมีความยืดหยุ่น ความสม่ำเสมอ และความมั่นคง อีกทั้งยังเป็นรากฐานในการสร้างประสิทธิภาพในการทำงาน ลดต้นทุน และประหยัดเวลา ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการตนเองและคุณภาพชีวิตการทำงานของครู เพื่อพัฒนาครูให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น อันจะส่งผลให้คุณภาพของผู้เรียนและคุณภาพการศึกษาโดยรวมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารจัดการตนเองของครู
2. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการตนเองและคุณภาพชีวิตการทำงานของครู

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มุ่งศึกษาศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการตนเองและคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาด้านเนื้อหาเอกสารแนวคิดทฤษฎี ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการตนเองของ Berger (2000) และคุณภาพชีวิตการทำงานของครู จากการสังเคราะห์แนวคิดของ House and Cummings (1985), Cascio (1998), เสนาะ ติเยาว์ (2543), เนตร์พัณณา ยาวิราช (2546), ชัยสิทธิ์ สุวรรณน้อย (2558) และทิพย์ โอษฐงาม (2562) เพื่อกำหนดกรอบแนวคิด วัตถุประสงค์ ประชากร และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2. ร่างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหา ตามกรอบการบริหารจัดการตนเอง ประกอบด้วย การบริหารเวลา การควบคุมอารมณ์ การตั้งเป้าหมาย การรับรู้ความสามารถของตน และการมีแรงจูงใจในตนเอง และคุณภาพชีวิตการทำงานของครู ประกอบด้วย ค่าตอบแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรม สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและปลอดภัยในการทำงาน การพัฒนาความสามารถของบุคคล ความก้าวหน้าและมั่นคงในงาน ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน และความสมดุลระหว่างชีวิตและการงาน

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาในภาคสนาม ได้แก่

การเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการตนเองและคุณภาพชีวิตการทำงานของครู ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจำนวน 1 ฉบับ เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check Lists Questionnaires)

ขั้นตอนที่ 3 ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย ได้แก่

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1,267 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ครูใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ซึ่งได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณสูตรขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970) จำนวน 295 คน จากนั้นดำเนินการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วน (proportionate stratified random sampling)

ขั้นตอนที่ 4 เครื่องมือและวิธีการที่ใช้การศึกษา ดังนี้

1. การสร้างแบบสอบถาม ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา วิทยฐานะ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดโรงเรียนที่สังกัด แบบสอบถามเป็นแบบกำหนดให้เลือก (Forced Choice)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการบริหารจัดการตนเองของครู 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารเวลา ด้านการควบคุมอารมณ์ ด้านการตั้งเป้าหมาย ด้านการรับรู้ความสามารถของตน และด้านการมีแรงจูงใจในตนเอง เป็นแบบสอบถามลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของ Likert (1932)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู 6 ด้าน ได้แก่ ค่าตอบแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรม สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและปลอดภัยในการทำงาน การพัฒนาความสามารถของบุคคล ความก้าวหน้าและมั่นคงในงาน ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน และความสมดุลระหว่างชีวิตและการงาน เป็นแบบสอบถามลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของ Likert (1932) ใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยของ บุญชม ศรีสะอาด (2545)

2. การหาประสิทธิภาพเครื่องมือ โดยผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือ จากผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยการศึกษาจำนวน 2 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการบริหารการศึกษาจำนวน 2 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ 1 ท่าน จากข้อคำถามจำนวน 45 ข้อ ได้ค่าความตรงเชิงเนื้อหาอยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 มีการทดลองใช้เครื่องมือ (Tryout) ที่โรงเรียนจอมสุรางค์อุปถัมภ์ ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.812

ขั้นตอนที่ 5 การรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้ 1. จัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และส่งแบบสอบถามไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ระหว่างวันที่ 4 มีนาคม 2567 ถึง วันที่ 29 มีนาคม 2567 และ

ดำเนินการเก็บข้อมูลครู จำนวน 295 คน ได้รับแบบสอบถามคืนมาและเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 252 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 85 ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติ

ขั้นตอนที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูล

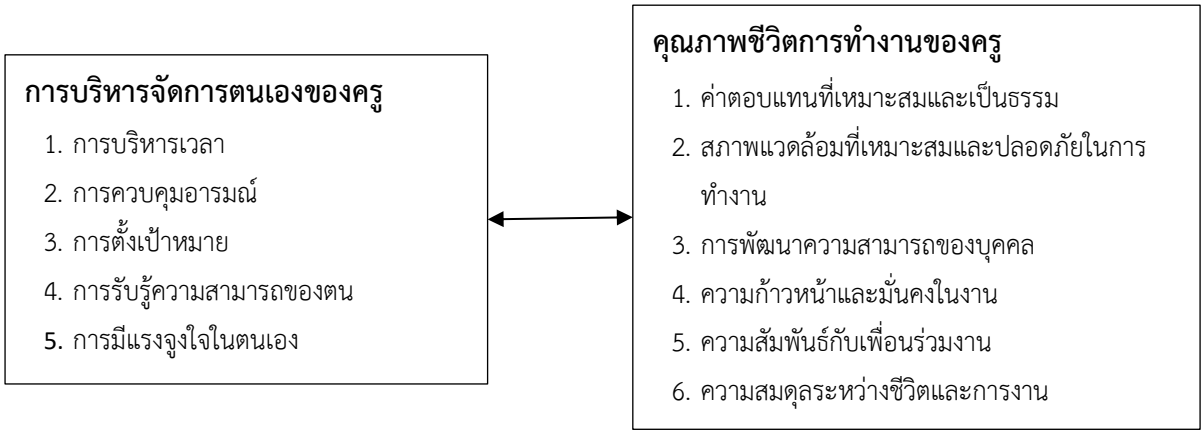
1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับการตอบกลับมาและบันทึกข้อมูลลงคอมพิวเตอร์เพื่อวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ Jamovi

2. ทำการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient : r) โดยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายของ ชูศรี วงศ์รัตนะ (2553)

ขั้นตอนที่ 7 สรุปผล และนำเสนอผลการศึกษาวิจัย ตามวัตถุประสงค์การวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการตนเองและคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ตามกรอบแนวคิดการบริหารจัดการตนเอง ตามแนวคิดของ Berger (2000) ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ การบริหารเวลา การควบคุมอารมณ์ การตั้งเป้าหมาย การรับรู้ความสามารถของตน และการมีแรงจูงใจในตนเอง สำหรับแนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู ได้จากการสังเคราะห์แนวคิดของ House and Cummings (1985), Cascio (1998), เสนาะ ติเยาว์ (2543), เนตร์พัณณา ยาวิราช (2546), ชัยสิทธิ์ สุวรรณน้อย (2558) และ ทิพย์ โอษฐงาม (2562) ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ ค่าตอบแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรม สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและปลอดภัยในการทำงาน การพัฒนาความสามารถของบุคคล ความก้าวหน้าและมั่นคงในงาน ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน และความสมดุลระหว่างชีวิตและการงาน แสดงดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ระดับการบริหารจัดการตนเองของครู โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับการบริหารจัดการตนเองของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

การบริหารจัดการตนเอง	$\bar{x}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. การบริหารเวลา	4.30	0.49	มาก
2. การควบคุมอารมณ์	4.33	0.48	มาก
3. การตั้งเป้าหมาย	4.44	0.53	มากที่สุด
4. การรับรู้ความสามารถของตน	4.45	0.46	มาก
5. การมีแรงจูงใจในตนเอง	4.46	0.51	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	**4.40**	**0.41**	**มาก**

จากตารางที่ 1 ระดับการบริหารจัดการตนเองของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.40 , S.D. = 0.41) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การมีแรงจูงใจในตนเอง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.46 , S.D. = 0.51) รองลงมาคือ การรับรู้ความสามารถของตน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.45 , S.D. = 0.46) และต่ำที่สุดคือ การบริหารเวลา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.30 , S.D. = 0.49)

2. ระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

คุณภาพชีวิตการทำงานของครู	$\bar{x}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. ค่าตอบแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรม	3.78	0.71	มาก
2. สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและปลอดภัยในการทำงาน	4.08	0.69	มาก
3. การพัฒนาความสามารถของบุคคล	4.19	0.57	มาก
4. ความก้าวหน้าและมั่นคงในงาน	4.18	0.57	มาก

5. ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน	4.31	0.56	มาก
6. ความสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงาน	4.06	0.70	มาก
รวมเฉลี่ย	**4.10**	**0.51**	**มาก**

จากตารางที่ 2 ระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.10 , S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.31 , S.D. = 0.56) รองลงมาคือ การพัฒนาความสามารถของบุคคล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.19 , S.D. = 0.57) และต่ำที่สุดคือ ค่าตอบแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.78 , S.D. = 0.71)

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการตนเองและคุณภาพชีวิตการทำงานของครู โดยการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการตนเองและคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

การบริหารจัดการตนเอง	**คุณภาพชีวิตการทำงานของครู**						**Y_{tot}**
	ค่าตอบแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรม	สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและปลอดภัยในการทำงาน	การพัฒนาความสามารถของบุคคล	ความก้าวหน้าและมั่นคงในงาน	ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน	ความสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงาน	
การบริหารเวลา	0.252**	0.290**	0.457**	0.413**	0.449**	0.363**	**0.453****
การควบคุมอารมณ์	0.246**	0.341**	0.524**	0.513**	0.495**	0.406**	**0.453****
การตั้งเป้าหมาย	0.236**	0.304**	0.481**	0.435**	0.453**	0.317**	**0.451****
การรับรู้ความสามารถของตน	0.205**	0.339**	0.507**	0.481**	0.412**	0.258**	**0.445****
การมีแรงจูงใจในตนเอง	0.319**	0.366**	0.550**	0.486**	0.433**	0.325**	**0.505****
X_{tot}	**0.306****	**0.397****	**0.609****	**0.562****	**0.542****	**0.404****	**0.573****

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการตนเองและคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ในภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .57$, $p < .01$) ซึ่งเป็นการยอมรับสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีความสัมพันธ์สูงสุดเป็นอันดับแรก คือ ด้านการมีแรงจูงใจในตนเอง มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ ด้านการพัฒนาความสามารถของบุคคล ในระดับปานกลาง ($r = .55$, $p < .01$) รองลงมา คือ ด้านการควบคุมอารมณ์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ ด้านการพัฒนาความสามารถของบุคคล ในระดับปานกลาง ($r = .52$, $p < .01$) และต่ำที่สุดคือ การรับรู้ความสามารถของตนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับค่าตอบแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรมในระดับต่ำ ($r = .21$, $p < .01$)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับการบริหารจัดการตนเองของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีแรงจูงใจในตนเอง อาจเป็นเพราะ ครูเห็นถึงคุณค่าและความสำคัญของงานที่ได้รับมอบหมาย หรืออาจเป็นงานที่ชอบหรือมีความท้าทายจนอยากกระทำให้สำเร็จ ดังทฤษฎีแรงจูงใจใต้สำนึก (Non-conscious Motive) ของ McClelland (1961) กล่าวว่า พฤติกรรมของมนุษย์มักจะมีแรงขับเคลื่อนภายในให้ดำเนินกิจกรรมไปจนประสบความสำเร็จตามที่ตั้งใจไว้ แรงจูงใจภายในของมนุษย์ แบ่งได้เป็น 3 แบบ 1) แรงจูงใจแบบใฝ่อำนาจ (Power Motivation) 2) แรงจูงใจแบบใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motivation) และ 3) แรงจูงใจแบบใฝ่ปฏิสัมพันธ์ (Affiliative Motivation) โดยแต่ละบุคคลจะมีความต้องการในแต่ละประเภทมากน้อยไม่เท่ากัน ซึ่งเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ทั้ง ๆ ที่ไม่ได้รับรางวัล หรือแรงเสริมใด ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุขวิทย์ บุญสุข (2561) ซึ่งได้ศึกษาแรงจูงใจภายในและภายนอกที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์การทำงานของพนักงาน Gen Y ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจภายใน โดยภาพรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูมิภัทร สุวรรณศรี (2560) ซึ่งได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงวิถีเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู โดยภาพรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตรา จันทราเกตุรวิ และวริษฐา อ้นโต (2565) ซึ่งได้ศึกษาแรงจูงใจ และการเห็นคุณค่าในตนเอง ที่ส่งผลต่อการผลิตผลงานวิจัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในเขตปริมณฑล ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจของอาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน โดยภาพรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

2. ระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน อาจเป็นเพราะว่ามนุษย์เป็นสัตว์สังคม มีการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม มีความจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยกัน และธรรมชาติของครูเป็นอาชีพที่ต้องพบปะพูดคุย ประสานงานกับทั้งเพื่อนร่วมงาน นักเรียนและผู้ปกครองอยู่ตลอดเวลา สอดคล้องกับงานวิจัยของ กุสุมา พูลเฉลิม (2557) ซึ่งได้ศึกษาพฤติกรรมการใช้เวลาว่างในที่ทำงานและสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนร่วมงาน ที่พยากรณ์ความสุขในการทำงานของบุคลากร ผลการวิจัยพบว่า สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนร่วมงาน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรีย์พร วิสุทธากรณ์ (2556) ซึ่งได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตในการทำงานกับผลการปฏิบัติงานของบุคลากร : กรณีศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ร่วมกันภายในของหน่วยงาน โดยภาพรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกวรรณ ศรีทองสุก (2559) ซึ่งได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ การสนับสนุนจากองค์การ ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานกับความสุขในการทำงานโดยมีความเชื่ออำนาจในการควบคุมภายในเป็นตัวแปรกำกับ ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการตนเองและคุณภาพชีวิตการทำงานของครู พบว่าในภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .57$, $p < .01$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าการบริหารจัดการตนเองและคุณภาพชีวิตการทำงานของครูมีความสัมพันธ์กันทางบวก ทั้งนี้ด้านที่มีความสัมพันธ์สูงสุดเป็นอันดับแรก คือ ด้านการมีแรงจูงใจในตนเองมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับด้านการพัฒนาความสามารถของบุคคล ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะเมื่อครูมีแรงจูงใจในตนเองทำให้ครูมีแรงกายแรงใจในการปฏิบัติงานและพัฒนาขีดความสามารถของตนเองให้สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Trung (2561) ได้ศึกษาแรงจูงใจในการพัฒนาตนของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จากสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจในการพัฒนาตนเองของนิสิตในทุกด้าน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์กันในทางบวกระดับค่อนข้างสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของ บัวงาม กลิ่นหอม (2561) ซึ่งได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองกับการพัฒนาตนเองของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจในการพัฒนาตนเองมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการพัฒนาตนเองของพยาบาลวิชาชีพในระดับปานกลาง ($r = 0.68$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อินทุอร วิลัยพงษ์ (2566) ซึ่งได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาตนเองในการทำงานของบุคลากรสายสนับสนุน คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจยัแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์โดยรวมส่งผลต่อการ

พัฒนาตนเองในการทำงานของบุคลากรสายสนับสนุน คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ได้ร้อยละ 83.50 ($R^2 = 0.835$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการตนเองและคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา มีข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยและในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ครูมีแรงจูงใจในตนเองอยู่ในระดับสูงสุดในด้านการบริหารจัดการตนเอง จึงควรนำแรงจูงใจนี้ไปใช้กระตุ้นตนเองและเพื่อนร่วมงานในการพัฒนางาน หรือการทำวิทยฐานะ

2. ครูมีการบริหารเวลาอยู่ในระดับต่ำสุดในด้านการบริหารจัดการตนเอง ซึ่งอาจเป็นเพราะครูมักได้รับมอบหมายงานแทรกซึ่งไม่ใช่งานที่ปฏิบัติเป็นประจำ เช่น นโยบายเร่งด่วนจากหน่วยงานที่อยู่เหนือขึ้นไป ครูจึงควรพัฒนาความสามารในการบริหารเวลาโดยเริ่มการกำหนดตารางเวลาที่ชัดเจน เสริมสร้างวินัยในการทำงานโดยเฉพาะงานที่ทำประจำ ให้เสร็จก่อนเวลา เพื่อรองรับเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด อีกทั้งการใช้เทคโนโลยีมาช่วยในการจัดทำระบบสารสนเทศสามารถช่วยลดเวลาในการปฏิบัติงานได้อีกด้วย

3. การพัฒนาความสามารถของบุคคลอยู่ในระดับสูงสุดในด้านคุณภาพชีวิตการทำงานของครู ซึ่งครูสามารถนำไปปรับใช้ในการพัฒนาความสามารถของตนเอง หรือผู้บริหารนำไปปรับใช้ในการส่งเสริมการพัฒนาความสามารถของครู เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในแก้ปัญหาการปฏิบัติงานเนื่องจากโลกมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา มีปัญหาใหม่ ๆ เกิดขึ้นเสมอ เช่น การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ที่ทันสมัย และการรับมือกับความประพฤติที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน เป็นต้น ดังนั้นการการพัฒนาความสามารถของบุคคลจะทำให้ครูแก้ปัญหาได้อย่างหลากหลายมากขึ้น

4. ค่าตอบแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรม อยู่ในระดับต่ำสุดในด้านคุณภาพชีวิตการทำงานของครู ซึ่งอาจเป็นเพราะงานราชการเป็นงานที่ถือว่ามีเงินเดือนน้อยเมื่อเทียบกับภาคเอกชน ซึ่งทำให้ในช่วงแรกอาจไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายในภาวเศรษฐกิจปัจจุบัน อีกทั้งครูอาจเปรียบเทียบตนเองกับงานราชการที่สังกัดหน่วยงานอื่นที่มีค่าตอบแทนนอกเหนือจากเงินเดือน ดังนั้น ผู้บริหารควรมีการอธิบายให้ครูเข้าใจอย่างชัดเจนถึงข้อดีของข้าราชการครูในการทำผลงานเพื่อเลื่อนวิทยฐานะ อีกทั้ง ผู้บริหารยังควรมีการช่วยเหลืออุปกรณ์ในการทำงานของครู เพื่อลดการใช้เงินส่วนตัวของครูในการซื้อวัสดุ อุปกรณ์

5. การบริหารจัดการตนเองและคุณภาพชีวิตการทำงานของครูมีความสัมพันธ์กันทางบวก ทั้งนี้ด้านที่มีความสัมพันธ์สูงสุดเป็นอันดับแรก คือ ด้านการมีแรงจูงใจในตนเองมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับด้านการพัฒนาความสามารถของบุคคล ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะเมื่อครูมีแรงจูงใจในตนเอง ทำให้ครูมี

แรงกายแรงใจในการปฏิบัติงานและพัฒนาขีดความสามารถของตนเองเพิ่มขึ้น เมื่อต้องการพัฒนาความสามารถของบุคลากรอาจทำควบคู่ไปกับการเพิ่มแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการตนเองของครูในภาวะวิกฤต
2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครู วัยใกล้เกษียณ

เอกสารอ้างอิง

กนกวรรณ ศรีทองสุก. (2559). *ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การสนับสนุนจากองค์การ ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานกับความสุขในการทำงานโดยมีความเชื่ออำนาจในการควบคุมภายในเป็นตัวแปรกำกับ*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

กรกฎ แสงเกตุ. (2556). *วัฒนธรรมองค์การคุณภาพชีวิตการทำงานของกำลังพลวิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

กุสุมา พูลเฉลิม. (2557). พฤติกรรมการใช้เวลาว่างในที่ทำงานและสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนร่วมงาน ที่พยากรณ์ความสุขในการทำงานของบุคลากร. *วารสารจันทรเกษมสาร*. 20 (39). 57-108.

จิตรา จันทราเกตุรวิ และ วริษฐา อ้นโต. (2565). แรงจูงใจและการเห็นคุณค่าในตนเองที่ส่งผลต่อการผลิตผลงานวิจัยของอาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในเขตปริมณฑล. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี*. 16 (1), 161-175.

จิราวรรณ เสนาลอย. (2556). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุดรธานี เขต 3. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ชัยสิทธิ์ สุวรรณน้อย. (2558). *คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการทหารอากาศกองบิน 21 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี*. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2553). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย.* เทพเนรมิตการพิมพ์.

ณัฏฉลดา รัตนคช. (2557). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรครูระดับประถมศึกษาในจังหวัดหนองคาย*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ตันหยง ชุนศิริทรัพย์. (2556). *ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้บรรยากาศองค์การกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงาน บริษัทนิตพอยน์ จำกัด*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ทิพย์ โอษฐงาม. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด*. 14 (2), 217-226.

เนตร์พัณณา ยาวิราช. (2546). *การจัดการสมัยใหม่* (3 ed.). เซ็นทรัล เอ็กซเพรส จำกัด.

บัวงาม กลิ่นหอม. (2561). แรงจูงใจในการพัฒนาตนเองของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี. *วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุพรรณบุรี*. 1 (1), 49-57.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น.* กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542). *ราชกิจจานุเบกษา* (เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก, หน้า 1-23).

ภูมิภัทร สุวรรณศรี. (2560). *ภาวะผู้นำเชิงวิถีเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนคาทอลิค สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี*. จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

เริงชัย หมื่นชนะ. (2538). *จิตวิทยาธุรกิจ*. (2, Ed.). กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2566 – 2570. *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 3 มีนาคม 2567. แหล่งที่มา: https://www.obec.go.th/

สุขวิทย์ บุญสุข. (2561). *แรงจูงใจภายในและภายนอกที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์การทำงานของพนักงาน* Gen Y *สถาบันเทคโนโลยีไทยญี่ปุ่น*. กรุงเทพมหานคร.

สุรีย์พร วิสุทธากรณ์. (2556). *ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตในการทำงานกับผลการปฏิบัติงานของบุคลากร: กรณีศึกษาสำนักงานปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร*. ปทุมธานี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

Berger, D. S. (2000). *Policy Brief: Self-management Across the Curriculum: A Holistic Model for Student, Faculty, and Staff Development*. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/242711223_Policy_Brief_Self-management_Across_the_ Curriculum _A_Holistic_Model_for_Student_Faculty_and_Staff_Development

Cascio, W. F. (1998). *Managing human resource: Productivity, Quality of working lifeprofits*. McGraw-Hill.

Hackman, J. R., & Sutte, L. J. (1998). *Improving life at work: Behavior science approaches to Organizational change*. Goodyear Publishing.

Hodgetts, R. M. (1993). *Modern human relation at work.* (5 ed.). Dryden Press.

House, E. F., & Cummings, T. G. (1985). *Organization development and change*. John Wiley and Sons.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30 (3), 607-610.

Likert, R. A. (1932). Technique for the Measurement of Attitude. *Archives Psychological*. 3 (1), 42-48. https://psycnet.apa.org/record/1933-01885-001

McClelland, D. C. (1961). *The achieving society*.

O'Keefe, E. J., & Berger, D. S. (1999). *Self-management for College Student*. (2 ed.). Partridge Hill Publishers.

Trung, T. M. (2561). *แรงจูงใจในการพัฒนาตนของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม พระนครศรีอยุธยา. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

กระบวนการและกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาของผู้ประกอบการธุรกิจหาดใหญ่ที่สะท้อนผ่านเรื่องเล่าด้วยเครื่องมือทางภาษาศาสตร์

Processes and Strategies for Problems-Solving of Hat Yai Entrepreneurs Reflected Through Story: A Linguistic Analysis

ณฐ อังศุวิริยะ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่
Natha Angsuwiriya
Prince of Songkla University, Hat Yai
E-mail: natha.a@psu.ac.th

****

บทคัดย่อ

วิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการและกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาของผู้ประกอบการธุรกิจหาดใหญ่โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อให้ผู้ประกอบการเล่าเรื่องอย่างอิสระ โดยมีบริบทโควิด-19 เข้ามาเกี่ยวข้อง จากจำนวนธุรกิจทั้งหมด 14 ร้านที่เป็นธุรกิจเชิงพาณิชย์และธุรกิจบริการ ด้วยเครื่องมือวิจัยทางภาษาศาสตร์มาใช้ในการตีความและอธิบายความตามวัตถุประสงค์

ผลการวิจัยพบกระบวนการประกอบธุรกิจ 4 ประการ ได้แก่ ประการแรก พื้นเพหรือจุดเริ่มต้นในการทำธุรกิจ มีข้อย่อย คือ การมีพื้นฐานจากครอบครัว ประสบการณ์ในการทำงาน ความชอบส่วนตัวของผู้ประกอบการที่มีต่อการทำงาน ความชอบด้านพื้นที่ สำรวจตลาดหรือเหมือนการทำวิจัย ประการที่สอง แรงบันดาลใจหรือจุดเปลี่ยนในการทำธุรกิจ มีข้อย่อย คือ การเปลี่ยนแปลงที่ทำมาหากิน ปัญหาหรืออุปสรรคที่ได้พบเจอ และมุมมองหรือช่องทางที่ผู้ประกอบการค้นพบ ประการที่สาม วิธีดำเนินการทำธุรกิจ มีข้อย่อย คือ หัวใจสำคัญในการทำธุรกิจ กลุ่มเป้าหมายหรือกลุ่มลูกค้า การต่อรองกับลูกค้า และการดำเนินกิจการ ประการที่สี่ อุปสรรคหรือปัญหาในการทำธุรกิจ และกลยุทธ์การแก้ปัญหาและแผนการดำเนินงานในการทำธุรกิจ มี 4 ประการ ได้แก่ การแก้ปัญหาในการใช้ชีวิต การแก้ปัญหาในการทำธุรกิจ มุมมองที่มีต่อปัญหาและการหาทางออก และการวางแผนการทำธุรกิจต่อไป แนวทางจากประสบการณ์ตรงของผู้ประกอบการที่ผ่านเครื่องมือการวิเคราะห์ทางภาษาจะส่งผลต่อการเรียนรู้การทำธุรกิจท้องถิ่น มุมมองที่มีต่อปัญหาการแก้ปัญหาในการทำธุรกิจ และการวางแผนการทำธุรกิจได้ต่อไป

คำสำคัญ : เรื่องเล่า; กระบวนการและกลยุทธ์ในการแก้ปัญหา; ผู้ประกอบการธุรกิจ; หาดใหญ่

---

* วันที่รับบทความ : 31 มีนาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 25 เมษายน 2567; วันตอบรับบทความ : 27 เมษายน 2567
Received: March 31 2024; Revised: April 25 2024; Accepted: April 27 2024

Abstract

This research aims to study the processes and strategies in solving problems faced by entrepreneurs in Hat Yai. In-depth interviews were employed to allow the entrepreneurs to freely narrate their stories by addressing the context of Covid-19 and to interpret and explain meanings by implementing linguistic analysis tools. The interviews were conducted on a total of 14 businesses from commercial and service-oriented enterprises. The results found four key business operational processes: firstly, Business Foundation or Starting Points in Business, including familial backgrounds, work experiences, individual work preferences, market location preferences, and market survey or similar to conducting a research; secondly, Inspirations or Pivotal Points in Business, including workplace change, problems or obstacles encountered, and business perspectives or niches discovered by entrepreneurs; thirdly, Business Operation Methods, including core values in operating business, target groups or customers, customer negotiations, and business management; and fourthly, Challenges or Problems in Business Operations. Moreover, the findings revealed four problem-solving strategies and action plans in business operations, including: solving lifestyle-related problems; solving business-related problems; perspectives on problems and finding solutions; and planning for future business operations. This research, leveraging linguistic analysis tools on insights from entrepreneurs' lived experiences, contributes to a deeper understanding of local business operations, perspectives on problems and problem-solving in business and future business plannings.

Keywords: Story; Processes and Strategies for Problem-Solving; Entrepreneurs; Hat Yai

บทนำ

ตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ได้ให้นิยามคำว่า ธุรกิจ หมายถึง การงานประจำเกี่ยวกับอาชีพค้าขาย หรือกิจการอย่างอื่นที่สำคัญและที่ไม่ใช่ราชการ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 601) ซึ่งพื้นที่หาดใหญ่จัดเป็นพื้นที่สำคัญในการทำธุรกิจของภาคใต้มาอย่างช้านาน จากบทความ “ก้าวต่อไปของเมืองหาดใหญ่” (เว็บไซต์ THECITIZENPLUS Thai PBS, 2022) ก็สะท้อนเสียงส่วนใหญ่ว่าหาดใหญ่เป็นศูนย์กลางทางด้านธุรกิจการค้า การขนส่ง การสื่อสาร การคมนาคม และการท่องเที่ยวของจังหวัดและภูมิภาคที่โดดเด่นที่สุดมาตั้งแต่อดีตทั้งยังเป็นท่านผ่านไปยังประเทศเพื่อนบ้าน คือมาเลเซียและสิงคโปร์ โดยเฉพาะข่าวล่าสุดจากผู้จัดการออนไลน์ก็สะท้อนให้เห็นว่าหาดใหญ่เป็นหนึ่งใน 4 หัวเมืองที่รัฐบาลจะพัฒนาโครงการเขตธุรกิจใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสภาเศรษฐกิจหาดใหญ่ ที่จะให้หาดใหญ่เป็นพื้นที่พิเศษที่มีกลไกการจัดการพื้นที่ที่เอื้อต่อการลงทุน เนื่องจากหาดใหญ่มีจุดแข็งที่มีความพร้อมด้านระบบโลจิสติกส์ที่ดีทุกรูปแบบ (MGR ONLINE, 2566)

นอกจากเราจะพิจารณาพื้นที่ในการทำธุรกิจแล้ว ปัจจัยสำคัญที่ใช้ในการดำเนินธุรกิจ ได้แก่ คน เงิน วัสดุหรือวัตถุดิบ และวิธีปฏิบัติงาน ยังถือเป็นสิ่งสำคัญในการทำธุรกิจ โดยหลักการสำคัญจะอยู่ที่ผู้ประกอบการโดยตรง ซึ่งจะมีหลักการตามทฤษฎี คือผู้ประกอบการต้องมีคุณสมบัติความเชื่อมั่นในตัวเอง ความซื่อสัตย์ ความกตัญญู ความยุติธรรมในการบริหารงานและตัวสินปัญหา ประสบการณ์ด้านธุรกิจ ความคิด

ริเริ่มสร้างสรรค์ ความรอบรู้ในสภาพการตลาด และจรรยาบรรณวิชาชีพ (ธนะภนท์ แจ่มเพลง, สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษาออนไลน์, 2567) และจากการแบ่งประเภททางธุรกิจ กิจการที่ผู้วิจัยเลือกวิจัยในครั้งนี้จัดอยู่ในประเภทของธุรกิจการพาณิชย์ และธุรกิจให้บริการ เป็นสำคัญอันเนื่องจากความเหมาะสมต่อการจัดเก็บในด้านพื้นที่ความเป็นตัวเมืองของหาดใหญ่

ความท้าทายจากปัญหาต่าง ๆ สามารถทดสอบความสามารถในการทำธุรกิจของผู้ประกอบการได้ทั้งสิ้น ซึ่งต้องยอมรับว่าโจทย์สำคัญที่ผ่านมาคือ โรคระบาดโควิด-19 เป็นตัวแปรสำคัญต่อการทำธุรกิจที่ส่งผลกระทบไปทั่วโลก และจากวิกฤติการณ์ที่เกิดการแพร่ระบาดโควิด-19 ส่งผลต่อผู้ประกอบการธุรกิจที่ต้องเตรียมพร้อมปรับตัวจากผลกระทบทั้งทางตรงและอ้อมให้ยอมรับกับการเปลี่ยนแปลง มีการรักษาระยะห่างทางสังคม การเกิดปัญหารายได้ลดลง ชีวิตประจำวันที่เปลี่ยนแปลงไป พนักงานต้องทำงานอยู่บ้าน ปฏิบัติงานที่บ้าน (รุ่งอรุณ กระแสร์สินธุ์, วิษณุ เพ็ชรไทย และใกล้รุ่ง กระแสสินธุ์, 2023: 260-274)

จากการประมวลความสอดคล้องผลงานวิจัยพบคุณลักษณะที่ผู้ประกอบการจะประสบความสำเร็จได้แก่ ความเป็นตัวของตัวเอง ความมีนวัตกรรม ความกล้าเสี่ยง การบริหารจัดการ ความสม่ำเสมอและใฝ่ใจในการเรียนรู้ ความใฝ่ใจในความสำเร็จ (ทิบดี ทัฬหกรณ์และประสพชัย พสุนนท์, 2562: 108 และพัทธมน ธุระธรรมานนท์ และกังวาน ยอดวิศิษฎ์ศักดิ์, 2565: 19-20) มีความสัมพันธ์ต่อความสำเร็จของธุรกิจ ซึ่งผู้ประกอบการหาดใหญ่ที่ผู้วิจัยสัมภาษณ์ในงานวิจัยครั้งนี้ก็มาจากหลากหลายธุรกิจตั้งแต่ธุรกิจขนาดเล็กขนาดกลางและขนาดใหญ่ ด้วยวิธีการให้ผู้ประกอบการเล่าเรื่องราวในการทำธุรกิจ ทั้งกระบวนการทำธุรกิจ วิธีแก้ปัญหา และกลยุทธ์การทำธุรกิจ

เครื่องมือสำคัญที่นอกจากได้ข้อมูลในลักษณะของเรื่องเล่าประสบการณ์ตรงจากผู้ประกอบการแล้ว ก็คือการใช้แนวคิดทฤษฎีทางภาษาศาสตร์ช่วยในการอธิบายความหมายในการวิเคราะห์ตัวบทหรือเรื่องเล่า โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อศึกษากระบวนการและกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาของผู้ประกอบการธุรกิจในหาดใหญ่ที่สะท้อนผ่านเรื่องเล่าของผู้ประกอบการ ผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้นอกจากจะทำให้เห็นทั้งกระบวนการ และกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาทางธุรกิจแล้ว ยังจะทำให้เห็นว่าการอธิบายความด้วยกลวิธีทางภาษาจะให้ความละเอียดต่อตัวข้อความกับการทำความเข้าใจตัวบทได้เป็นอย่างดี และยังส่งผลให้ผู้ที่สนใจจะทำธุรกิจรวมไปถึงผู้ที่เกี่ยวข้องในด้านเศรษฐกิจหรือเศรษฐศาสตร์ระดับประเทศจะได้รับข้อมูลในส่วนนี้เพื่อนำไปประกอบการพิจารณาด้านธุรกิจหาดใหญ่ได้ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษากระบวนการและกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาของผู้ประกอบการธุรกิจหาดใหญ่ด้วยเครื่องมือทางภาษาศาสตร์

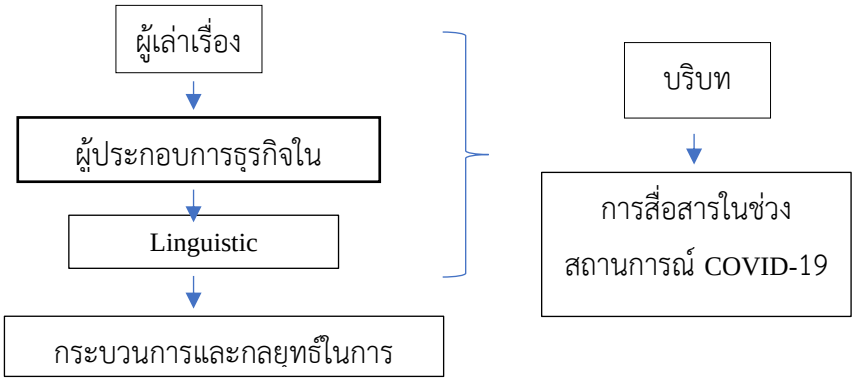
ระเบียบวิธีวิจัย

การดำเนินการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ด้วยการเก็บข้อมูลจากเรื่องเล่าของผู้ประกอบการธุรกิจหาดใหญ่ ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมาย จำนวนทั้งสิ้น 14 ร้าน ได้แก่ ร้านขายของชำ ร้านข้าวมันไก่ ร้านนวด ร้านซักรีด ร้านถ่ายเอกสาร ร้านตัดผม ร้านเบเกอรี่ ร้านยานยนต์ สถานบันเทิง (ผับบาร์) ร้านอาหารแปรรูป ร้านเสื้อผ้า ร้านขายยา ห้างสรรพสินค้า และธุรกิจโรงแรม โดยการสัมภาษณ์เจ้าของกิจการทั้ง 14 คน โดยให้ผู้ประกอบการเล่าเรื่องตั้งแต่เริ่มต้นในการประกอบธุรกิจ จนถึงขั้นตอนการทำธุรกิจ จนถึงช่วงที่เกิดวิกฤตปัญหาใหญ่ คือ ช่วงสถานการณ์โควิด-19 ผู้ประกอบการรับมือหรือแก้ปัญหาดังกล่าวอย่างไร จนไปถึงการวางแผนการทำธุรกิจต่อไป ซึ่งจะเก็บข้อมูลเป็นเรื่องเล่าที่ได้จากการสัมภาษณ์มาถอดบันทึกข้อความเป็นอักษรเพื่อนำไปวิเคราะห์

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยจะใช้แนวคิดทฤษฎีทางภาษาศาสตร์เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยด้วยการวิเคราะห์ ตีความและอธิบายความ หรือที่เรียกว่ากลวิธีภาษาสำคัญที่ใช้ในการเล่าเรื่องของผู้ประกอบการ โดยแบ่งประเด็นการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ได้แก่ ได้แก่ กระบวนการประกอบธุรกิจ และกลยุทธ์การแก้ปัญหารวมถึงแผนการดำเนินงานในการทำธุรกิจ ซึ่งทำให้เข้าใจตั้งแต่จุดเริ่มต้น ปัญหาวิธีแก้ กลยุทธ์และการวางแผนทางธุรกิจที่เกิดจากประสบการณ์ตรงของผู้ประกอบการ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แนวคิดทฤษฎีทางภาษาศาสตร์ด้านกลวิธีภาษาหรือ Linguistic strategy มาวิเคราะห์วิจัยเรื่องเล่าจากผู้ประกอบการโดยละเอียดในงานวิจัยฉบับเต็ม แล้วจากนั้นในอีกวัตถุประสงค์หนึ่งของการวิจัยคือการนำสิ่งที่ได้จากกลวิธีทางภาษา ซึ่งได้ใช้แนวคิดทางภาษาศาสตร์ทั้งด้านอรรถศาสตร์ วัจนปฏิบัติศาสตร์ การใช้คำ การใช้อุปลักษณ์ การใช้มูลบท ทัศนภาวะ เป็นต้น เป็นเครื่องมือสำคัญในการวิจัย ซึ่งบริบทถือเป็นส่วนสำคัญในการตีความในเชิงวัจนปฏิบัติศาสตร์ โดยบริบทการสื่อสาร ณ ขณะนั้นคือสถานการณ์โควิด-19 จนนำมาซึ่งประเด็นด้านธุรกิจสำคัญของวัตถุประสงค์วิจัยในครั้งนี้ คือกระบวนการและกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาดังแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ได้แก่ กระบวนการและกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาการทำธุรกิจ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) กระบวนการประกอบธุรกิจ

การประกอบธุรกิจนั้นมีกระบวนการตั้งแต่เริ่มต้นจนไปถึงการดำเนินกิจการ ผู้ประกอบการแต่ละคนก็ได้เล่าเรื่องราวการทำธุรกิจของตัวเองตั้งแต่เริ่มต้น โดยมีลักษณะความคล้ายคลึงและแตกต่างกัน ดังนี้

1. พื้นเพหรือจุดเริ่มต้นในการทำธุรกิจ

พื้นเพการทำธุรกิจของผู้ประกอบการมีทั้งที่เป็นคนหาดใหญ่ดั้งเดิม จำนวน 11 คนและมาจากต่างถิ่น จำนวน 3 คน พื้นเพหรือที่มาที่ไปของผู้ประกอบการมีความสำคัญในการทำธุรกิจ โดยพื้นเพที่ได้จากการวิเคราะห์มีที่มาที่ไป ดังนี้

1.1 การมีพื้นฐานจากครอบครัว พ่อแม่ให้การสนับสนุน หรือการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ชีวิตตั้งแต่เด็กจึงอาจไม่ใช่เรื่องยากต่อการทำธุรกิจสืบต่อมา เช่น

(1) “ธุรกิจที่มีเป็นของกงสี” (ธุรกิจโรงแรม)

(2) “เริ่มต้นจากธุรกิจครอบครัว” (ธุรกิจห้างสรรพสินค้า)

คำว่า กงสี เป็นคำยืมภาษาจีน หมายถึง ของกองกลางที่ใช้รวมกันสำหรับคนหมู่หนึ่ง ๆ ,หุ้นส่วน, บริษัท ซึ่งในที่นี้ผู้ประกอบการทำธุรกิจกับสมาชิกภายในครอบครัว เช่นเดียวกับกิจการอื่น ๆ ก็จะบอกเลยว่าจุดเริ่มต้นการทำธุรกิจมาจากครอบครัว ข้อน่าสังเกตอย่างหนึ่งคือธุรกิจขนาดใหญ่มักจะมีพื้นฐานมาจากครอบครัว

1.2 ประสบการณ์ในการทำงาน ทั้งประสบการณ์ทำงานหลังเรียนจบเพื่อฝึกประสบการณ์จากการทำงานหรือประสบการณ์ที่เกิดจากการใฝ่รู้ของผู้ประกอบการเอง เช่น

(3) “แล้วก็มีโอกาสได้ไปทำงานตรงกับสายที่เรียน เหมือนกับว่าเพื่อนได้ไปฝึกงานตรงนั้นแล้วก็เขาแนะนำผมว่าพอที่จะทำงานตรงนี้ได้อะไรงี้ครับ ก็เลยได้ไปทำตรงนั้น ก็ทำอยู่ประมาณปีนึงครับแล้วก็ออก” (ธุรกิจร้านตัดผม)

(4) “เราก็ไม่มีความรู้มากมาย เพราะว่าจบก็แค่เทียบเท่า ม.3 สมัยก่อนโน้นเทียบเท่า ม.3 มันก็ไม่เท่าไหร่ใช่ไหมล่ะ ความรู้ก็คืออาศัยว่าครูพักลักจำโดยส่วนตัว ครูพักลักจำมีประสบการณ์มากับความเป็นจริงทั้งนั้น แล้วก็เอามาประกอบอาชีพเองโดยที่ว่าเราไม่ไปร่ำเรียนอะไรมามากมาย” (ธุรกิจร้านซ่อมรถ)

จากตัวอย่าง (3) มีคำว่า “มีโอกาส” แสดงให้เห็นมูลบทของการทำงานที่มีคนจำนวนหนึ่งไม่ได้ทำงานตรงกับสิ่งที่ได้เรียนมา แต่ในที่นี้ผู้ประกอบการได้รับประสบการณ์ทำงานตรงกับสิ่งที่ได้เรียนมา ขณะที่ตัวอย่าง (4) ผู้ประกอบการใช้สำนวน ว่า “ครูพักลักจำ” ที่หมายถึงการเรียนโดยที่แม้แต่ครูหรือคนสอนก็ไม่ทราบเรื่องแต่เป็นการเรียนที่เกิดจากการเฝ้ามองสังเกตเพราะเจ้าตัวอาจไม่มีโอกาสหรือความพร้อมที่จะเรียนในระบบ ซึ่งไม่ว่าจะเป็นตัวอย่างที่ (3) หรือ (4) สิ่งที่ได้ก็คือประสบการณ์การทำงานทั้งสิ้น และไม่อาจจะมาเปรียบเทียบหรือบอกได้ว่าวิธีใดจะดีกว่ากัน เพราะหากได้ลงมือทำและมีประสบการณ์แล้วก็นับว่ามีประสบการณ์การทำงานเหมือนกัน

1.3 ความชอบส่วนตัวของผู้ประกอบการที่มีต่อการทำงาน จึงเริ่มทำธุรกิจเพราะความชอบจนกลายเป็นอาชีพแบบจริงจังในเวลาต่อมา เช่น

(5) “คือเริ่มตั้งแต่เด็กที่ชอบกินน้ำปั่น ทำด้วยความสนุกสนาน มีลูกค้าเยอะแฮปปี้กับรายได้ ตอนนั้นด้วยที่ว่าเราไฟแรงในเรื่องการทำน้ำปั่น เป็นสมูทตี้ซึ่งสมัยนั้นที่หาดใหญ่ก็ยังไม่บูมยังไม่มีเป็นแบบน้ำผลไม้ปั่น แต่เราจะเป็นเพื่อสุขภาพคือใส่นม ใส่โยเกิร์ต อะไรตามแบบที่เราชอบกินก็ทำไปเรื่อย...” (ธุรกิจสถานบันเทิงผับบาร์)

จากตัวอย่างมีผู้ประกอบการบางคนที่ใช้ความชอบส่วนตัวมาทำกิจกรรมหรือทำธุรกิจเล็ก ๆ จนกลายเป็นอาชีพที่มั่นคงได้ เช่นดังตัวอย่าง (5) เริ่มต้นจากวัยเด็กที่ผู้ประกอบการชอบกินน้ำปั่น เมื่อเกิดความชอบจึงรู้สึกสนุกและเมื่อได้ขายมีรายได้ก็จะยิ่งสนุก สำนวน “ไฟแรง” หมายถึงพลังในการทำงานที่มีมาก อาจด้วยยังเด็กคำนี้มักนิยมใช้กับคนที่เพิ่งริเริ่มทำสิ่งใดใหม่ ๆ แล้วมีการทุ่มเทต่อการทำงานนั้นมาก ๆ ข้อความ “อะไรตามแบบที่เราชอบกินก็ทำไปเรื่อย...” แสดงให้เห็นว่าธุรกิจนี้เกิดจากความชอบส่วนตัวของผู้กอบการเองที่พัฒนาจนกลายเป็นสถานบันเทิงผับบาร์ในเวลาต่อมา

1.4 ความชอบด้านพื้นที่ เป็นการมองเห็นโอกาสการทำงานจากทำเลหรือพื้นที่ธุรกิจ ซึ่งพื้นที่ธุรกิจหลักในทีนี้ก็คือ อำเภอหาดใหญ่ ซึ่งถือเป็นพื้นที่สำคัญต่อการวิจัยครั้งนี้ เช่น

(6) “คือหาดใหญ่หากินง่าย เชียงรายนี่คือนอกจากทำไร่ทำนาแล้วก็หางานอย่างอื่นยาก แล้วก็หาดใหญ่อากาศก็ดี แล้วก็ก่อนจะมาหาดใหญ่พี่ก็อยู่กรุงเทพฯ ก่อน แต่ทีนี้พี่ไม่ชอบกรุงเทพฯ รถติดอากาศไม่ดีเนอะ ถ้าเราออกไปข้างนอกมาทีตัวเหนียวอะไรอย่างนี้ แต่หาดใหญ่มันรู้สึกว่าอยู่แล้วสบาย สบายใจ ก็เลยรู้สึกว่าหลงรักหาดใหญ่ พี่ที่มาอยู่หาดใหญ่ที่นี่พี่รู้สึกว่าพี่ชอบหาดใหญ่ อีกอย่างนึงพี่มาไกล พี่ไม่มีที่ไปก็เลยอยากอยู่ที่นี่ ก็เลยอยากจะทำธุรกิจที่นี่” (ธุรกิจร้านนวด)

จากตัวอย่าง (6) พื้นที่สำคัญในการวิจัยคือพื้นที่ธุรกิจคืออำเภอหาดใหญ่จังหวัดสงขลาที่ผู้ประกอบการพูดได้ว่า “หาดใหญ่หากินง่าย” เนื่องจากผู้ประกอบการไม่ใช่คนในพื้นที่เมื่อมาอยู่ในพื้นที่จึงประกอบอาชีพแล้วเปรียบเทียบกับที่อื่นได้จึงได้รู้ว่าพื้นที่หาดใหญ่สามารถทำธุรกิจได้ รวมไปถึงบรรยากาศอื่นที่จึงทำให้เกิดความรู้สึก “หลงรัก”พื้นที่ จึงได้ทำให้ตัดสินใจเลือกทำธุรกิจที่นี่ ประเด็นนี้สำคัญมากประเด็น

หนึ่งเมื่อเราตัดสินใจทำธุรกิจก็จะต้องเลือกทำเลทำธุรกิจที่เหมาะสม นอกจากนี้บรรยากาศในการใช้ชีวิตประจำวันก็ต้องเอื้อต่อความเป็นอยู่เพื่อการดำรงชีวิตอย่างปกติสุขได้ด้วย ซึ่งผู้ประกอบการเห็นว่าพื้นที่นี้เหมาะสมทั้งในสองด้าน

1.5 สำรวจตลาดหรือเหมือนการทำวิจัย คือศึกษาข้อมูลก่อนจะตัดสินใจทำงานหรือทำธุรกิจ เช่น

(7) “ก่อนจะทำเราก็เดินตลาดกันประมาณ 1 ปี โดยที่เราเปิดขายตามหน่วยงานของกาชาด เปิดบูท แล้วเมื่อก่อนก็อยู่ในกลุ่มโอทอป กลุ่มโอทอปของจังหวัดสงขลาสมัยก่อนโน้นนะฮะ แล้วก็เดินโอทอปมันก็เดินมาเรื่อย ๆ ใช้เวลาประมาณ 1 ปี เลยรู้จักก็มาเปิดร้าน” (ธุรกิจร้านเสื้อผ้า)

จากตัวอย่าง (7) ผู้ประกอบการที่เริ่มต้นโดยใช้วิธีการสำรวจตลาดหรือศึกษาวิจัยข้อมูลให้ดีก่อนที่จะตัดสินใจทำธุรกิจก็นับเป็นประเด็นที่สำคัญกับการธุรกิจ โดยวิธีการลักษณะนี้จะเหมือนกับการทำวิจัย คือเริ่มต้นจากสิ่งที่ตัวเองสนใจแล้วศึกษาหาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง แล้วเริ่มทดลองผลงาน ในตัวอย่างนี้ผู้ประกอบการทดลองเปิดขายตามงานกาชาดหรืองานโอทอป ซึ่งระยะเวลาวิจัยผู้ประกอบการใช้เวลาประมาณ 1 ปีจนเกิดความมั่นใจจึงได้ตัดสินใจเปิดธุรกิจร้านค้าอย่างเป็นทางการ

2. แรงบันดาลใจหรือจุดเปลี่ยนในการทำธุรกิจ

2.1 การเปลี่ยนแปลงที่ทำมาหากิน การทำธุรกิจในบางครั้งจะมีการโยกย้ายที่ทำกินอันเนื่องด้วยเหตุที่แตกต่างกัน เช่น

(8) “ขายมา 10 กว่าปีได้แล้วแต่ย้ายไปย้ายมาย้ายไปร้านโน้นมั่งร้านนี้มั่ง” (ธุรกิจร้านข้าวมันไก่)

(9) “ตอนเปิดร้านครั้งแรกจะอยู่อีกพื้นที่ก่อน แล้วย้ายร้านมาอยู่ในเมือง อยู่ที่นี่ 8 ปีแล้ว ซอยนี้ ก็ไอซักรีดมันคู่กับตัดผ้านะ มันไม่ค่อยได้อะไรหรอกซักรีด แต่ว่าพอได้ค่าน้ำค่าไฟ” (ธุรกิจร้านซักรีด)

จากตัวอย่างทั้ง (8) และ (9) มีคำว่า “ย้าย” เป็นหลักเพื่อแสดงการเปลี่ยนแปลงทำเลการทำธุรกิจซึ่งอาจเป็นเหตุผลส่วนตัวที่ผู้ประกอบการได้เจอจึงได้มีการเปลี่ยนแปลงที่ทางทำมาหากินใหม่ เพราะโดยปกติตามธรรมชาติของการทำธุรกิจหากทำกำไรได้ ไม่มีปัญหาในการประกอบธุรกิจ ผู้ประกอบการก็มักจะไม่ย้ายพื้นที่ทำกินอันเนื่องจากจะมีลูกค้าประจำหรือลูกค้าที่จำตำแหน่งแห่งที่ได้แล้ว แล้วต้องนับหนึ่งใหม่อีกครั้งการนับหนึ่งใหม่บ่อย ๆ จึงไม่ใช่เรื่องสนุก แต่ประสบการณ์ด้านนี้ของแต่ละคนอาจแตกต่างกัน ซึ่งก็จะมีผู้ประกอบการส่วนหนึ่งต้องเจอกับเรื่องของการเปลี่ยนแปลงที่ทางทำมาหากินดังกล่าว

2.2 ปัญหาหรืออุปสรรคที่ได้พบเจอ

(10) “ร้านนี้ปัจจุบันก็น่าจะอยู่ประมาณสักเกือบ 20 ปีแล้ว เพราะเปิดก่อนปี พ.ศ. 2543 หาดใหญ่น้ำท่วม เราเปิดก่อนปี 2543 1 ปี พอเปิดเสร็จเกิดอุทกภัยน้ำท่วม ที่ตกแต่งร้านเสียหายหมดครั้งแรก อ่า ๆ มันจำได้จนถึงปัจจุบัน” (ธุรกิจร้านเสื้อผ้า)

จากตัวอย่าง (10) เป็นประสบการณ์ที่ผู้ประกอบการจำได้ฝังใจเนื่องจากปัญหาที่เจอเป็นครั้งแรกที่เปิดกิจการ ซึ่งปัญหาแรกที่เจอคือน้ำท่วมหาดใหญ่และทำให้ธุรกิจเสียหาย และแน่นอนว่าโควิดก็เป็นปัญหาหลักสำคัญที่ผู้ประกอบการทุกคนจะต้องได้รับผลกระทบด้วยเช่นกัน อันแสดงให้เห็นว่าการทำธุรกิจย่อมต้องประสบอุปสรรคหรือปัญหาที่เข้ามาทดสอบหรือท้าทายการแก้ปัญหาของผู้ประกอบการ

2.3 มุมมองหรือช่องทางที่ผู้ประกอบการค้นพบ เช่น

(11) “คือไม่มีใครทำโรงแรมออกมานอกเมือง อย่าเรียกว่านอกเมืองเลย ออกจากไข่แดงเนอะ ศรีภูวนารถนี่ 5 โมงเย็นเงียบกริบ เหมือนแบบร้างอะ ถูกไหม เพราะว่าร้านรวงก็ปิด 5 โมงก็ปิด 4 โมงก็ปิดแล้ว ไม่มีธุรกิจอะไรที่เป็นบริการตรงนั้นเลย” (ธุรกิจโรงแรม)

จากตัวอย่าง (15) ใช้อุปลักษณ์ ว่า “ไข่แดง” เพื่อเปรียบกับสิ่งที่สำคัญ ซึ่งในที่นี้คือพื้นที่ใจกลางเมือง แต่เพราะผู้ประกอบการมีวิสัยทัศน์บางอย่างถึงได้เลือกจับพื้นที่รอบนอกเมือง ผู้ประกอบการเริ่มต้นตั้งแต่พื้นที่ที่สร้างธุรกิจโรงแรมยังไม่มีอะไร จนปัจจุบันนี้พื้นที่ดังกล่าวมีความเจริญไปมากแล้ว นั่นเพราะการเล็งเห็นและสร้างความแตกต่าง ซึ่งเป็นคุณสมบัติสำคัญประการหนึ่งที่คนทำธุรกิจพึงมี

3. วิธีดำเนินการทำธุรกิจ

3.1 หัวใจสำคัญในการทำธุรกิจ

(12) “สำคัญ คือ อย. ที่ต้องต่ออายุ 3 ปีครั้ง ครั้งละ 7,000 บาท แต่การมีเลข อย.จะสามารถส่งสินค้าให้กับร้านมีชื่อได้ เช่น ร้าน อเมซอนถ้าลูกค้ามาสั่งก็มีทำให้” (ธุรกิจเบเกอรี่)

(13) “จริง ๆ คนทำธุรกิจก็รู้หมดแหละครับ อันนี้ไม่ใช่ผมนะ หมายถึงคนทำธุรกิจส่วนใหญ่ก็จะรู้ว่าเงินสดสำคัญ เพราะธุรกิจมันไม่ได้เจ๊งกับกำไรขาดทุน มันเจ๊งจากไม่มีเงินสด ถ้าคนทำธุรกิจจริง ๆ เขาจะรู้ว่าเงินสดสำคัญกว่ากำไรขาดทุน ต่อให้ขายขาดทุน แต่ถ้าเงินสดอยู่ในมือร้านก็ไม่เจ๊ง กำไรขาดทุนมันแค่ตัวเลขเองถูกไหมครับ ขาดทุน แต่เงินสดเข้า เงินสดอยู่ในมือ แล้วสมารถจ่ายหนี้ จ่ายลูกน้องได้ ร้านก็ไม่เจ๊ง แต่เมื่อไหร่มีตัวเลขสวยหรู แต่ลูกหนี้เต็มเลย เงินสดไม่เข้า ค้างชำระ ลูกหนี้เต็มเลย เงินสดเข้า หรือเงินสดเข้ามาเอาไปแปรเป็นสินทรัพย์ที่มันไม่มีสภาพคล่อง ไปซื้อบ้าน ซื้อรถ ซื้อที่ดิน ถึงเวลาจะจ่ายลูกน้องไอ้พวกนี้มันเอามาจ่ายไม่ได้ จ่ายค่าไฟไม่ได้ ค่าน้ำไม่ได้ ธุรกิจเจ๊ง บางทีนักธุรกิจใหญ่เขาไม่ได้ จังหวะแหละของบางคน เฮ้ยได้ดินดี ราคาดีมา เอาเงินสดของธุรกิจไปซื้อก่อน โป๊ะ ก็ไม่คาดว่าจะมีวิกฤต ก็ไม่มีใครรู้ว่าจะมีวิกฤต มันไม่แน่นอนถูกไหม จังหวะมา วิกฤตมาพอดี ไม่มีเงินสดอะจะทำยังไง แล้วไอ้ดินที่ซื้อมา จังหวะนั้นโควิดใครจะซื้อที่ อะไรอย่างนี้ หรือขายไม่ได้ราคา ไม่อยากขาย ก็จะช็อตในธุรกิจอะไรอย่างนี้ หรือปันเงินจากธุรกิจนี้ จริง ๆ

ผู้ช่วยทางการเงินก็ค่อนข้างสำคัญ จริงๆ ก็ เออ นั่นแหละครับ พวกกระแสเงินสดไรอย่างนี้ก็เป็นเรื่องที่สำคัญ ซึ่งก่อนหน้านี้ผมรู้นะ แต่ก็เฉย ๆ พอโควิดมาซาบซึ้งเลย” (ธุรกิจโรงแรม)

จากตัวอย่างสิ่งสำคัญในการทำธุรกิจบางครั้งขึ้นอยู่กับประเภทของธุรกิจ เช่น ตัวอย่าง (12) การได้รับเครื่องหมายอย่าง อย. จำเป็นต่อการผลิตสินค้าประเภทอาหาร เพราะสามารถจะนำไปต่อยอดหรือได้รับความน่าเชื่อถือเชิงการบริโภค ขณะที่ตัวอย่าง (13) สะท้อนให้เห็นหัวใจสำคัญสำหรับคนทำธุรกิจว่าอันที่จริงแล้ว คือ “เงินสด” สังเกตได้จากถ้อยคำที่ผู้ประกอบการใช้ เช่น คนทำธุรกิจส่วนใหญ่ เพื่ออ้างถึงนักธุรกิจจำนวนมากที่ทำธุรกิจ และใช้คำว่า “เจ๊ง” หมายถึงธุรกิจต้องปิดกิจการเพราะไม่มีเงินสดไม่ใช่เพราะขาดทุน สุดท้ายจากเรื่องเล่าผู้ประกอบการจึงทำให้เห็นวิธีคิดถึงความสำคัญของเงินสด และปิดท้ายด้วยคำว่า “ซาบซึ้ง” เพื่อสื่ออารมณ์ความรู้สึกถึงภาวะวิกฤต โดยเฉพาะโควิดที่ผ่านมาที่ทำให้ธุรกิจของผู้ประกอบการผ่านไปได้เพราะเงินสด

3.2 กลุ่มเป้าหมายหรือกลุ่มลูกค้า

(14) “ส่วนมากที่มาร้านเราจะเป็นคนรู้จักหมดเลย มันไม่เหมือนเซเว่น เซเว่นเป็นคนทั่วไป ลูกค้าทั่วไป มีรู้จักบ้าง พูดกันแบบนี้คือไม่มีขาประจำ แต่ร้านขายของชำต้องมีขาประจำ” (ธุรกิจร้านขายของชำ)

(15) “ลูกค้าหลักคือคนไทย เพราะว่ามาเลเซียเขาจะมีกลุ่มมีไกด์ เอ่อ เขาจะไปตามร้านขายของฝากที่มีชื่ออะไรงี้ แล้วก็จะมีไกด์ได้เปอร์ซงเปอร์เซ็นต์อันนั้นก็อีกแบบนึง ของเราไกด์มาก็ไม่ได้เปอร์เซ็นต์อะไรไง แล้วก็นอกจากมาเลย์แบบเคยมาซื้อของเราแล้วก็ชอบในรสชาติก็จะมีลูกค้าประจำ” (ธุรกิจร้านอาหารแปรรูป)

จากตัวอย่างกลุ่มลูกค้าของแต่ละธุรกิจส่วนใหญ่จะไม่ต่างกันตรงเชื้อชาตินั่นคือคนไทยดังตัวอย่าง (15) ที่ผู้ประกอบการบอกว่า “ลูกค้าหลักคือคนไทย” แต่ทั้งนี้หาดใหญ่ยังมีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติซึ่งถือเป็นกลุ่มใหญ่นั่นคือ ชาวมาเลเซีย ซึ่งบางร้านค้าก็จะมีการตกลงกันระหว่างไกด์ที่นำนักท่องเที่ยวมาซื้อของหรือบางร้านก็ไม่ได้ตกลงกันเช่นร้านนี้ เนื่องจากร้านนี้มั่นใจในคุณภาพสินค้าจึงได้บอกว่า “มาเลย์แบบเคยมาซื้อของเราแล้วก็ชอบในรสชาติก็จะมีลูกค้าประจำ” แสดงให้เห็นมูลบท ว่านักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียมาซื้อของร้านนี้และยังไม่ได้เป็นลูกค้าประจำแต่ชื่นชอบในรสชาติของสินค้าจึงได้มาซื้อบ่อย ๆ จนกลายเป็นลูกค้าประจำ ขณะที่ตัวอย่าง (14) เป็น “ร้านขายของชำต้องมีขาประจำ” คำว่า ต้อง แสดงให้เห็นทัศนภาวะ จำเป็นเนื่องจากสภาพธุรกิจต่างจากร้านขายของมีชื่อเหมือนกับเซเว่นที่ไม่จำเป็นต้องมีลูกค้าประจำ ดังนั้นร้านนี้กลุ่มลูกค้าจึง “เป็นคนรู้จักหมดเลย” แสดงทัศนภาวะความมั่นใจในคำว่า เลย ว่าตัวผู้ประกอบการรู้จักลูกค้าทุกคนที่มาซื้อของ

3.3 การต่อรองกับลูกค้า

(16) “หลักการคือไปเบิกศูนย์เบิกอะไหล่ตามร้านจำหน่ายมาเพื่อที่ใส่ให้ลูกค้าแล้วคิดเงินไป ก็บวกไปตามอัตราและค่าแรงอย่างนี้ คือเราจะไม่ต้องไปเดือดร้อนเรื่องเขาขึ้นมากำไรอาจจะน้อยลงไปหน่อย จากปกติได้กำไร 5-6 สิบบาท ก็เหลือ 40 บาท 50 บาท ตามสินค้า เพราะถ้าไปคิดมากกับลูกค้าทำให้ลูกค้าอยู่ไม่ได้อีก บางทีเราก็อะลุ่มอล่วย อย่างปะยางแผลนึง 40 บาท ก็ตั้งนานนมไม่เคยขึ้นเลย ขึ้นไปลูกค้าก็บ่นอีก” (ธุรกิจร้านซ่อมรถ)

(17) “ขอให้พี่แมนตอบไลน์ให้ไว ๆ โทรศัพท์มาแล้วคุย แล้วรีบรับสาย แล้วรีบส่ง เนี่ยคือเขาโอเคเลย แล้วเรื่องช่องทางออนไลน์คือพี่เป็นคนตอบเองด้วยไง เราก็เหมือนกับอัธยาศัยเราไปอยู่ในไลน์ในอะไรทุกอย่างนะครับ มันต้องตรงนี้ด้วย เราไม่มีแอดมิน ทำเอง มีแฟนช่วยตอบบ้างอะไรงี้ บางทีก็ยุ่งบางทีก็คือหลัง ๆ มันมีลูกน้องไง พี่ก็ไปยืนกดโทรศัพท์ปุ๊บ ๆ ตอบไลน์ให้ไว ไลน์ออฟฟิเชียลพี่มีเป็นหมื่นอะตอนนี้นะครับ” (ธุรกิจอาหารแปรรูป)

จากตัวอย่างสิ่งสำคัญที่จะทำให้กิจการดำเนินต่อไปได้อย่างยั่งยืนก็ต้องเป็น “ลูกค้า” ดังนั้นวิธีการจัดการกับลูกค้าจึงสำคัญยิ่ง เช่น ตัวอย่าง (16) เป็นการอธิบายเหตุผลเรื่องของราคาว่า “ถ้าไปคิดมากกับลูกค้าทำให้ลูกค้าอยู่ไม่ได้อีก บางทีเราก็อะลุ่มอล่วย อย่างปะยางแผลนึง 40 บาท ก็ตั้งนานนมไม่เคยขึ้นเลย ขึ้นไปลูกค้าก็บ่นอีก” ผู้ประกอบการใช้คำว่า “คิดมาก” แทนการขึ้นราคา ซึ่งทำให้เห็นความคิดเรื่องการขึ้นราคาไม่ค่อยดีนักที่สำคัญข้อความที่ตามมาทำให้รู้ว่าการตั้งราคาที่ผู้ประกอบการใช้คำว่า นานนม สะท้อนว่าไม่ได้ขึ้นราคาและขึ้นไม่ได้เพียงเพราะกลัว “ลูกค้าบ่นอีก” มีมูลบทว่าอาจจะเคยมีประสบการณ์เรื่องของการขึ้นราคาแล้วลูกค้าไม่พึงพอใจ ส่วนตัวอย่าง (17) เป็นเรื่องของการจัดการกับลูกค้าก็เพื่อให้ลูกค้าพึงพอใจเช่นกัน แต่เป็นลักษณะการโต้ตอบกับลูกค้าผ่านทางไลน์หรือโทรศัพท์ ที่ต้องพร้อมให้ข้อมูลลูกค้าอย่างรวดเร็วโดยใช้คำว่า “รีบ” หรือ “ไว ๆ” รวมถึงคำว่า “อัธยาศัย” ในการพูดคุยกับลูกค้าก็จะทำให้ลูกค้าพึงพอใจนั่นเอง

3.4 การดำเนินกิจการ

(18) “ส่วนใหญ่เป็นงานศพ งานอื่นไม่ค่อยมี งานอื่นแทบจะไม่เห็นเลย ถ้าเป็นงานอื่นงานบวช หรืองานอะไร เขาก็ทำกันเองในบรรดาญาติ ๆ แล้วสั่งมาจัดเบรกของเขาเอง แต่เวลาช่วงไหว้พระจันทร์จะขายดีมาก ไหว้พระจันทร์นี่ลูกชายจะช่วยเรื่องไหว้” (ธุรกิจเบเกอรี่)

(19) “เรื่องหมอนวดเนี่ย คือหมอนวดจะไม่มีเงินเดือนนะคะ ทำงานแล้วถึงแบ่งคนละครึ่งกับร้าน สมมติว่าชั่วโมงละ 200 ก็คือคนละ 100 หมอเอาไปร้อยนึง ร้านเอาไปร้อยนึง แต่หมอที่นี่มีอยู่แค่ 2 คน ก็เลยเราจะได้ติดตามข้าวก้นบาตรด้วย แล้วบางทีพี่ก็ซื้อข้าวสาร ปลากระป๋องอย่างงี้แบ่งกับหมอ” (ธุรกิจร้านนวด)

(20) “ยาเป็นสินค้าที่มีอันตราย มีคุณและประโยชน์ ถ้าเรามองเรื่องของวิชาชีพต้องรักษาคนไข้ให้หาย เราจะประกอบวิชาชีพโดยการลดต้นทุนยาไม่ได้ เราต้องให้ยามีประสิทธิภาพดีเหมาะกับการรักษาจริงไหมครับ ไม่มีใครบอกว่าให้ยาราคาถูกแล้วได้ประสิทธิภาพลดต้นทุน ไม่ใช่ เป็นไปไม่ได้ มันต้องให้ยามีคุณภาพดีเหมาะสมกับโรคในราคาที่เหมาะสม จะทำให้เขาหายจากอาการป่วยที่เขาเป็น นั่นคือสิ่งที่เราต้องทำในบทบาทของวิชาชีพเนอะ เข้าใจไหม อันนั้นไม่ใช่อย่างนั้น ไม่ได้เหมือนอย่างอื่นที่เขาทำ คนละเรื่องกัน เพราะยาเป็นสินค้าคุณธรรม เป็นสินค้าคุณภาพที่จะต้องใช้บทบาททางวิชาชีพทางการแพทย์สาธารณสุขเข้ามาช่วยรักษาคนจริงไหมครับ ไม่ใช่เอายาไร้คุณภาพมาบริการ มันไม่ใช่อย่างนั้น เป็นไปไม่ได้นะครับ มันมีกฎหมายควบคุมอยู่ มีจรรยาบรรณวิชาชีพกำกับควบคุมอยู่” (ธุรกิจร้านขายยา)

(21) “จริง ๆ ต้องสื่อสาร เพราะทำงานกับคน เราไม่ได้ทำงานกับเครื่องจักร ไม่ใช่คอมมาน มันต้องสื่อสาร แล้วมันต้องทำให้เขาเข้าใจ เพราะจริง ๆ สุดท้ายเขาจะถูกขับเคลื่อนด้วยความเข้าใจ เขาไม่ถูกขับเคลื่อนด้วยคำสั่ง ถ้าเขาถูกขับเคลื่อนด้วยคำสั่งมันก็จะแค่นี้ แต่ถ้าเข้าใจเขาก็จะปรับเปลี่ยนได้ วิธีการทำงานตามบริบทได้...” (ธุรกิจโรงแรม)

(22) “เลือกสินค้าด้วย การที่ของมาอยู่หน้าร้านเนี่ย พี่เลือกมาแล้วว่าสินค้าทุกตัวมันต้องขายได้ พี่จะ ไม่ขายของตามกระแสหรือแฟชั่นแบบฉาบฉวย สมมติมีไอนี้แดง ๆ มา มาถึงมาตั้งคนชอบมากเลยสีแดง แต่เขาชอบประมาณอาทิตย์เดียว แต่เวลาเราสั่งของมาเราต้องสั่งมาเยอะเลย เออ เราขายได้อาทิตย์เดียว ที่เหลืออยู่ในตู้อยู่ในสต็อก หมดอายุอะไรไป พี่ก็จะไม่มองตรงนั้น คือพี่จะมองสินค้าที่แบบว่าลูกค้าซื้อลูกค้าทานจริง ๆ เออ อะไรอย่างนี้นะครับ เราจะไม่เสี่ยงในการสต็อกของให้เสียหาย” (ธุรกิจอาหารแปรรูป)

จากตัวอย่างทั้งหมดสะท้อนความแตกต่างถึงวิธีดำเนินกิจการทางธุรกิจที่แตกต่างกัน ตัวอย่าง (18) แสดงช่วงที่ก่อให้เกิดรายได้หรือกำไรเป็นพิเศษ ตัวอย่าง (19) กล่าวถึงการแบ่งรายได้ซึ่งสะท้อนความเป็นอยู่ที่ลำบากจนถึงต้องกินข้าวก้นบาตร ตัวอย่าง (20) เป็นการดำเนินกิจการในลักษณะพิเศษที่ต้องมีกฎหมายควบคุมความปลอดภัยเนื่องด้วยเกี่ยวกับชีวิตมนุษย์ ตัวอย่าง (21) ผู้ประกอบการดำเนินธุรกิจด้วยการสื่อสารกับลูกน้องเป็นสำคัญเนื่องด้วยเป็นธุรกิจการบริการ และตัวอย่าง (22) เป็นการเลือกสินค้าเข้าร้านซึ่งผู้ประกอบการจะเลือกสินค้าที่คิดว่า “ลูกค้าทานจริงๆ” มากกว่าจะสต็อกของไว้เพียงเพราะตามกระแสหรือแฟชั่น เพราะจะทำให้ของไม่สดใหม่นั่นเอง

4. อุปสรรคหรือปัญหาในการทำธุรกิจ

(23) “วันนี้เรา<u>ขาดทุน</u> พรุ่งนี้เราอาจจะเสมอทุน มะรืนนี้เราอาจจะกำไรก็ได้ ใช่ไหม เราก็ต้องอยู่ เราก็ต้องอยู่ไปแบบนี้แหละ ใช่ไหม เอาตัวโน้นมาโป๊ะ เอาตัวนี้ไปโป๊ะตัวโน้น ก็เหมือน ๆ กัน อะ วันนี้เราขาย เราโชคดีเราขายหมด เราได้กำไร พรุ่งนี้เราขายไม่หมด เราอาจจะ<u>ขาดทุน</u>ก็ได้ มะรืนนี้ก็เสมอทุนก็ได้ ใช่ไหม” (ธุรกิจร้านข้าวมันไก่)

(24) “ของเหลือ ลดแล้วก็ยังเหลือ จะต้องลดอีก ลดจนไม่ไหว ไม่ไหวเลยจริงๆ ไม่ค่อยมีช่วงเวลาที่ขายดีมาก ยกเว้นก็เป็นปัญหาที่ลามมาถึงทุกวันนี้เหมือนกันครับ เรื่องค่าเช่า ตอนนี้ก็ยังมีค้าง ๆ อยู่” (ธุรกิจร้านเบเกอรี่)

(25) “ความรู้สึกคือเราเคยขายแล้วได้เงิน เราเคยจ่ายผ่อนบ้านผ่อนรถผ่อนอะไรอะ ทีนี้มันเริ่มสะดุดเริ่มช้าเนี่ย ความเครียดมันมีนะครับ แต่ว่าอยู่ที่เราจะดูแลความเครียดของเรายังไง” (ธุรกิจร้านอาหารแปรรูป)

(26) “มันอาจจะล้มบ้าง เครียดบ้างเรื่องเศรษฐกิจ มันเป็นสิ่งที่เป็นธรรมชาติที่เราต้องยอมรับ อืม แต่ทุกอย่างมันก็ผ่านพ้นไปด้วยดี ถามว่าเหนื่อยไหม เหนื่อย แสนสาหัสไหม สาหัส” (ธุรกิจร้านเสื้อผ้า)

(27) “ส่วนมากจะเป็นลูกค้าที่ไม่เคยมาตัด พอเขาได้ยินราคา เอ้ย แพงจังอย่างงี้ แต่เราก็ต้องยอมรับอะครับว่าเราเป็นแค่หนึ่งตัวเลือกของเขาอย่างนี้ครับ...” (ธุรกิจร้านตัดผม)

จากตัวอย่างปัญหาที่จะพบในการปฏิบัติก็เช่น ขาดทุน (23) ของเหลือ (24) เริ่มสะดุดเริ่มช้า ความเครียด (25) ล้มบ้าง เครียดบ้าง เหนื่อย...สาหัส (26) แพงจัง (27) อุปสรรคหรือปัญหาในการทำธุรกิจก็จะเกี่ยวกับสินค้าที่ขายไม่ได้หรือเกิดการผิดพลาดในการทำธุรกิจ หรือลูกค้าเห็นว่าราคาสูงเกินไปบ้าง ทั้งนี้ส่งผลถึงความรู้สึกของผู้ประกอบการที่จะเครียด เหนื่อย สาหัสกับการทำธุรกิจที่ไม่ประสบความสำเร็จ

2) กลยุทธ์การแก้ปัญหาและแผนการดำเนินงานในการทำธุรกิจ

หลังจากที่เห็นกระบวนการทำธุรกิจตั้งแต่เริ่มต้น กระบวนการทำธุรกิจจนไปถึงประเด็นปัญหาในการทำธุรกิจแล้ว สิ่งสำคัญที่ควรศึกษาในการทำธุรกิจคือกลยุทธ์การแก้ปัญหาหรือแผนการดำเนินการทำธุรกิจของผู้ประกอบการแต่ละคนเพื่อประโยชน์ต่อผู้สนใจทำธุรกิจ ดังนี้

1. การแก้ปัญหาในการใช้ชีวิต

(1) “เราอยู่สองคนแฟนมีปลากระป๋องกินได้มื้อหนึ่ง ถือว่าเราไม่กลัว เราแค่ไม่มีอะไรจะกิน น้ำพริก ปลากระเป๋าเรากินได้ เพราะคนบ้าน ๆ ถ้าคนที่เขาจนไม่ลงก็อยู่ลำบาก พูดง่าย ๆ พวกเรา ไม่กลัวอยู่แล้วเรื่องอด เพราะเรามาจากศูนย์” (ธุรกิจร้านขายของชำ)

(2) “ด้วยเศรษฐกิจ ด้วยสถานการณ์ทุกอย่างมันบีบบังคับให้คนใช้วิถีเปลี่ยนไป ไลฟ์สไตล์คนทุกวันนี้เปลี่ยนไป คือเซฟตัวเองมากขึ้น อาจจะออกจากบ้านน้อยลงด้วยซ้ำ” (ธุรกิจสถานบันเทิงผับบาร์)

(3) “คนมันไม่มีเงิน มันไม่มีกำลังทรัพย์ที่จะซื้อ คนไม่มีเงิน ไม่มีกำลังทรัพย์จะซื้อไง คนจะใช้จ่ายอย่างประหยัด เขาคิดแล้วคิดอีก เดี๋ยวนี้คนมันไม่ค่อยมีตังค์หรอก การว่างงานก็เยอะ โรงแรมก็ปิดเยอะ เขาไม่มีเงินที่ว่าจะมาใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่ายไม่เหมือนเมื่อก่อน เดี๋ยวนี้เวลาใครจะกินอะไรเขาต้องคิดนะ ข้าวถ้า

ซื้อ 2 ห่อ ก็ร้อยนึง ซื้อแกงซื้ออะไรไว้กินได้ตั้งมื้อ วันนึงมื้อนึงแล้วอะ วันนึงแล้วอะ ใช่ไหม ร้อยนึง แกงสองถุง แล้วก็กิน วันนึงแล้ว อย่างน้อยวันนึง 4 คน กินรอดแล้ว อยู่ได้แล้วอะ” (ธุรกิจร้านข้าวมันไก่)

(4) “อยู่ได้ยังไง ก็คือประหยัดอะค่ะ ประหยัดกินประหยัดใช้ แล้วก็พี่โชคดีคือมีพระองค์นึงที่มีข้าวมาให้กินทุกวัน คือท่านจะไปบิณฑบาตมาแล้วก็มาแบ่งข้าวไว้ให้ ก็จะได้ข้าวก้นบาตรตรงนี้มาช่วยเรื่องของกิน แล้วก็ค่าใช้จ่ายอย่างอื่นตัดหมดเลย แต่ค่าเช่าก็ยังต้องจ่ายอยู่” (ธุรกิจร้านนวด)

จากตัวอย่างจะพบอุปสรรคหรือปัญหาที่เกี่ยวกับการใช้ชีวิตที่จะต้องแก้ปัญหา ซึ่งผลพวงก็มาจากธุรกิจมีปัญหาจึงส่งผลต่อการใช้ชีวิตให้ต้องแก้ปัญหาด้วย อาทิ กินปลากระป๋อง (1) เซฟตัวเองมากขึ้นด้วยการออกจากบ้านน้อยลง (2) หรือพูดถึงคนทั่วไปหรือลูกค้าที่บอกว่า “คนไม่มีเงิน ไม่มีกำลังทรัพย์จะซื้อคนจะใช้จ่ายอย่างประหยัด” ก็จะส่งผลต่อธุรกิจด้วย และต้องประหยัดจนต้องกินข้าวก้นบาตรของพระ (4) ทั้งหมดเป็นปัญหาทางการเงินที่ต้องพบเจอทำให้การใช้ชีวิตต้องยากลำบากมากขึ้น จึงต้องหาวิธีในการใช้ชีวิตเพื่อให้อยู่รอดได้

2. การแก้ปัญหาในการทำธุรกิจ

(5) “อาจจะทำให้ตัวเล็กลงดีกว่า กว่าการไปขึ้นราคา อาจทำให้เป็นชิ้นเล็กลงมากกว่าไม่ได้วางแผนขนาดนั้น อย่างเช่นว่าเราเปลี่ยนแปลงยังไงสินค้าตัวนี้ เหมือนเบเกอรี่ป้ากำลังจะปรับว่าชิ้นใหญ่ขาย 20 บาท ปรับเล็กลงหน่อยนึงก็ขาย 20 บาท ประมาณนี้ ที่สำคัญคืออดทน เคล็ดลับอีกอย่างต้องทำบุญเยอะ ๆ ของที่เหลือป้าก็จะเอาไปแจกให้คนที่ลำบาก” (ธุรกิจเบเกอรี่)

(6) “อย่างบริษัทนี่ก็ช่วยกันไปช่วยกันมา ดึงกันไปดึงกันมา อย่างที่บอกเรามีเงินสำรองไว้ แล้วก็เอาเงินสำรองมาใช้” น่าจะปรับเป็นร้านค้าเช่ามากขึ้นนะคะ ตอนนี้ก็มีหลายคนเริ่มมาสอบถามว่าเนี่ยสนใจเช่าพื้นที่ เราก็บอกว่ายินดีที่จะมาคุยกันในการเช่าพื้นที่ทำธุรกิจที่แบบมันเป็นไปได้ เพราะบางคนมีเงินอยากมาเช่า แต่ยังไม่รู้จะทำธุรกิจอะไร เราก็บอกมาเดี๋ยวต้องคิดให้ดีอะนะคะ เพราะว่าถ้ามาทำแล้วเราก็อยากให้ประสบความสำเร็จ” (ธุรกิจห้างสรรพสินค้า)

(7) “บางครั้งเราจำเป็นต้องตัดพนักงานออกด้วยซ้ำ แล้วสิ่งไหนเราทำได้ต้องทำเอง นี่คือการเซฟคอร์ดเพื่อความอยู่รอด จากงานที่เคยเบาก็ต้องมาหนัก เพราะเฟืองมันหายไป ถูกไหน มีคนมาช่วยกวาดขยะอย่างน้อยพี่เข้าร้านมาเปิดประตูร้านมาปุ๊บน้องเขาเคลียร์ร้านให้เสร็จแล้ว รดน้ำต้นไม้ให้เสร็จแล้ว แต่วันนี้เราไม่สามารถมีตรงนั้นได้เลย เพราะว่าเราไม่มีเงินมากพอที่เราจะไปซัพพอร์ตเรื่องแบบนี้ คือสิ่งไหนที่เราตัดได้ก็คือตัด” (ธุรกิจสถานบันเทิงผับบาร์)

(8) “คือเราทำแบบพอเพียง ร้านซ่อมเราเป็นร้านที่ว่าไม่ถึงกับว่าใหญ่โตและไม่ได้มีลูกน้องมาก เราก็ทำเป็นอะไรอย่างนี้ ก็เลยพอเพียง คือไม่ได้โลภมากอะไร คือไม่ต้องไปเดือดร้อนมัน มีเท่าไหร่ก็ใช้เท่านั้น ประมาณนั้น ธุรกิจของผมมันจะเป็นอย่างนั้น มันไม่มีอะไรที่ต้องปรับปรุงร้านซ่อมมอเตอร์ไซค์เนี่ยใช่ไหม เอาฝีมือเอาความซื่อสัตย์ของเราเข้าไปบวกจะได้ดีกว่า น่าจะประมาณนั้น” (ธุรกิจร้านซ่อมรถ)

(9) “มัน Reopening มันเริ่มผ่อนคลายมาช่วงปลายปีที่แล้วใช่ไหม ก็เอาจริงตอนนั้นมันก็ยังไม่ดีหรอก แต่ว่ามันต้องเปิดแล้ว มันต้องกลับมา Opening Reopening ล่ะ ก็ช่วงปลายปีที่แล้วก็ปิดธุรกิจปิ่นโต อันนี้คือชัดเจนว่าคนออกนอกบ้านแล้ว เพราะยอดสั่งปิ่นโตไม่มีแล้ว หายเกลื้อง ลดน้อยมาก เรารู้ล่ะ เพราะถ้าคนอยากอยู่บ้าน ปิ่นโตจะขายดี พอคนไม่อยากอยู่บ้าน ปิ่นโตขายไม่ดีล่ะ คนก็เบื่อ คนก็อยากไปกินข้าวนอกบ้านแล้ว คนเริ่มไม่กลัวแล้ว เราก็รู้ว่า เออ สถานการณ์แบบนี้มันก็ดีขึ้นตามลำดับ” (ธุรกิจโรงแรม)

จากตัวอย่างผู้ประกอบการมีวิธีแก้ปัญหาธุรกิจต่างกันไป เช่น ปรับขนาดสินค้าให้เล็กลง รวมถึงการทำบุญด้วย (5) การดึงเงินสำรองมาใช้และปรับเปลี่ยนเป็นร้านเช่ามากขึ้น (6) การตัดพนักงาน(หรือลูกจ้าง)ออก (7) การทำแบบพอเพียง และซื่อสัตย์ (8) ในช่วงโควิดก็มีการปรับธุรกิจด้วยการส่งปิ่นโตตามบ้าน จนกระทั่งยอดสั่งปิ่นโตลดลงก็เพราะโควิดคลี่คลาย (9) จะเห็นได้ว่าการแก้ปัญหาการทำธุรกิจมีทั้งแก้เฉพาะหน้าและการปรับเปลี่ยนวิธีการหรือสินค้าเพื่อความอยู่รอด แต่ในเชิงศีลธรรมคุณธรรมก็เป็นอีกหนึ่งความเชื่อของผู้ประกอบการที่ทำให้ผู้ประกอบการมั่นใจว่าช่วยในเรื่องธุรกิจด้วย

3. มุมมองที่มีต่อปัญหาและการหาทางออก

(10) “ในตัวเมืองนะคะ ธุรกิจจะเปลี่ยนไป เพราะว่าธุรกิจแบบเก่า ๆ เนี่ยไม่น่าจะดึงลูกค้าได้แล้ว ถ้าเราสังเกตที่สาย 3 ตอนนี้จะมีร้านอาหารเปิดใหม่หรือร้านกาแฟในวัยรุ่นอะไรอย่างนี้อะค่ะ ที่เริ่มจะมาเปิดใหม่ ก็คิดว่าการค้ามันคงจะเปลี่ยนไปหน่อย คงไม่เหมือนเดิม ก็คือเราทำธุรกิจอะนะคะ เราต้องคิดถึงทุก ๆ คน อย่าคิดถึงแต่ตัวเอง ถ้าเราคิดถึงส่วนรวมเนี่ย ส่วนรวมก็จะคิดถึงเราด้วย...” (ธุรกิจห้างสรรพสินค้า)

(11) “เขาต้องทำหาดใหญ่ให้ดีก่อนไง ใช่ไหม เขาต้องปรับปรุงหาดใหญ่ให้มีแหล่งท่องเที่ยว ให้มีอะไร แล้วก็เค้าไม่สามารถช่วยเราได้คนเดียว แต่เขาสามารถช่วยผู้ค้าขายได้ทุกคนเลย ถ้าเกิดว่าหาดใหญ่มีแหล่งท่องเที่ยว มีนักท่องเที่ยวเข้ามา มีราคาจำกัดอะไรพวกนี้ ถ้าสมมตินักท่องเที่ยวอะไรเข้ามามันก็ดีหมดทุกอย่างแหละ พูดถึงไม่ใช่แต่ร้านเรา ร้านอื่น ๆ ก็ต้องขายได้” (ธุรกิจร้านข้าวมันไก่)

(12) “เหมือนลูกค้าถามร้านน้องแมนอยู่ซอยไหน พี่จะบอกซอยนี่ยังบอกยากเลยนะลำพังคนในตลาดร้านน้องอยู่ล็อกไหน พอบอกล็อกบี บี 118 แต่ข้างหน้ามันไม่มีบีอะไรเลยไง ไม่มีป้ายอะไรไง พี่ก็ยังเคยบอกว่า เออ ทำไมตลาดเขาไม่ทำ เนี่ยสี ซอยนี้ทาสีชมพู ซอยนี้ทาสีเขียว ซอยนี้ทาสีแดง คือเรา

สามารถคิดได้ไง แต่ว่าคน เจ้าของไม่ได้คิดแบบเราไงอะไรไง เขาอาจจะแบบว่าฉันเคยอยู่ยังไงก็อยู่อย่างนั้น มีรายได้แค่นี้ฉันก็พอใจแล้วอย่างงี้ แต่มันต้องมีการพัฒนาไง” (ธุรกิจร้านอาหารแปรรูป)

(13) “เศรษฐกิจในพื้นที่ต้องรอการฟื้นตัวอย่างน้อย 5 ปีครับ จะให้เหมือนเดิมคิดว่าต้อง 5 ปี คิดว่านะ แต่เราต้องอยู่รอดได้ แต่ว่าเราผ่านช่วงตกต่ำที่สุดของชีวิตมาแล้ว ไม่เคยเจออะไรแบบนี้มาก่อนในชีวิตเหมือนกัน” (ธุรกิจร้านขายยา)

(14) “บวกกับว่าพอวิกฤตอย่างนี้ทุกคนที่ทำงานอยู่เกาะหรือทำงานท่องเที่ยวก็กลับมาหมด เพราะตกงาน ไม่มีอาชีพ ก็จะมาเปิดร้าน คิดอะไรไม่ออกเปิดร้านเหล้า เปิดร้านขายอาหาร ร้านมันเยอะไปหมดในขณะที่กลุ่มคนเท่าเดิม มันก็จะเป็นตัวแชร์ ร้านกาแฟเป็นร้อย เพราะคนตกงานคิดอะไรไม่ออกฉันขายกาแฟ ๆ กาแฟ ๆ ในขณะที่กลุ่มคนก็ 10 คนเท่าเดิม แต่ก็ต้องแชร์ไป เดี๋ยวไปร้านนี้ ๆ ร้านนี้ ๆ กว่าจะกลับมาถึงรอบเราอีกครั้งนึงมันนานมาก” (ธุรกิจสถานบันเทิงผับบาร์)

จากตัวอย่างเป็นลักษณะการมองภาพรวมของปัญหาพร้อมเสนอแนวทางการแก้ปัญหาในภาพรวม โดยเฉพาะประเด็นที่สถานที่ เช่น การเปลี่ยนแปลงในการทำธุรกิจในตัวเมือง ซึ่งแนวทางการแก้ปัญหาที่ผู้ประกอบการใช้คือการคิดถึงทุกคนไม่ใช่คิดถึงแต่ตัวเอง โดยให้ความเห็นในประโยคเงื่อนไขที่ ว่า “ถ้าเราคิดถึงส่วนรวมเนี่ย ส่วนรวมก็จะคิดถึงเราด้วย” สะท้อนความหมายชี้บ่งเป็นนัยที่ว่าการทำเพื่อคนอื่นหรือหยิบยื่นผลประโยชน์ให้กับใครก่อนคนคนนั้นหรือคนในสังคมที่ได้รับก็จะก็จะกลับมาตอบแทนผู้ให้ซึ่งก็คือธุรกิจเช่นเดียวกัน (10) หรือการพูดถึงพื้นที่หาดใหญ่ในคำถามวาทศิลป์ที่ว่า “เขาต้องทำหาดใหญ่ให้ดีก่อนไงใช่ไหม” เป็นการตั้งคำถามที่แสดงให้เห็นมูลบทด้วยว่าพื้นที่หาดใหญ่มีปัญหายังไม่ดีในการทำธุรกิจ และข้อความ “ถ้าสมมตินักท่องเที่ยวอะไรเข้ามามันก็ดีหมดทุกอย่างแหละ พูดถึงไม่ใช่แต่ร้านเรา ร้านอื่น ๆ ก็ต้องขายได้” แสดงให้เห็นมูลบทว่าขณะนี้นักท่องเที่ยวยังไม่เข้ามาและธุรกิจในพื้นที่มีกลุ่มนักท่องเที่ยวเป็นแหล่งรายได้สำคัญสำหรับคนในพื้นที่

หรือทำเลที่ทำกิน เช่น ปัญหาพื้นที่ค้าขาย “พี่จะบอกซอยนี่ยังบอกยากเลยนะ ลำพังคนในตลาดร้านน้องอยู่ล็อกไหน พอบอกล็อกบี บี 118 แต่ข้างหน้ามันไม่มีบีอะไรเลยไง ไม่มีป้ายอะไรไง” ปัญหาที่ว่าคือความไม่ชัดเจนในพื้นที่การขายและพื้นที่ไม่ดึงดูดผู้ซื้อมากพอผู้ประกอบการจึงได้แค่เสนอวิธีแก้ด้วยคำถามวาทศิลป์ ว่าให้ทาสีได้โดดเด่นว่า “ทำไมตลาดเขาไม่ทำ เนี่ยสี ซอยนี้ทาสีชมพู ซอยนี้ทาสีเขียว ซอยนี้ทาสีแดง” แต่เนื่องด้วยไม่ใช่เจ้าของตลาดจึงได้แค่เสนอทางออกเช่นนี้

สุดท้ายเป็นการแสดงความคิดเห็นที่มองภาพรวมทางสังคมทั่วไปถึงวิธีการแก้ปัญหาวิกฤตที่เกิดขึ้นด้วยการเปิดร้านเหล้า ร้านอาหาร และร้านกาแฟกันเป็นจำนวนมาก ดังข้อความว่า “คิดอะไรไม่ออกเปิดร้านเหล้า เปิดร้านขายอาหาร ร้านมันเยอะไปหมดในขณะที่กลุ่มคนเท่าเดิม มันก็จะเป็นตัวแชร์ ร้านกาแฟเป็น

ร้อย” แสดงให้เห็นคำเชิงปริมาณที่สะท้อนให้เห็นผู้ขายจำนวนมาก ขณะที่ผู้ซื้อจำนวนเท่าเดิมก็เป็นการแก้ปัญหาที่ยังเป็นปัญหาอยู่ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการไม่เห็นทางออกในภาวะเศรษฐกิจที่ไม่ดีเช่นนี้

4. การวางแผนการทำธุรกิจต่อไป

(15) “เรียนออนไลน์ของครูใหญ่ไทยคอม ที่วันนั้นเขาเปิดให้ผู้สูงอายุไปเรียนที่วัดคลองเรียน ป้าไปเรียน 1 วัน แต่ป้าดูแล้ว ขนาดป้ามีพื้นฐานบ้าง คอมป้าเคยเรียน เปิด ปิด ทำโน้น ทำนี้ ทำได้เล็กน้อย ไม่ใช่ว่าเยอะ ไม่เก่งแบบเด็กปัจจุบัน ทำได้บ้าง หรืออยากจะขาย อยากจะสร้างเพจเอง” (ธุรกิจเบเกอรี่)

(16) “กำลังคิดว่าตัดตามเฟซ เพราะมีคนแนะนำแล้ว อ้า เป็นออนไลน์ทางเฟซแน่นอนทางเฟซ เขาก็มาบอกแล้วว่าเพจนี่มาทำพี่ต้องลงทุนนะ วันนั้นเขามาคุยกับพี่หมู ลงทุนนะพี่นะ เฟซมันต้องแต่งต้องสตอรี่ แต่ถ้าพี่หมูทำเดี๋ยวนี้นั้นมันก็ได้ทางหนึ่ง แต่ผลประกอบการจะดีหรือไม่ ตอบไม่ได้ อ้า เพราะช่องทางที่จะทำมันเยอะ แต่ว่าเราก็ลอง ๆ ไปอีกนะครับผม คือพยายามที่จะสู้ต่อไปสักระยะหนึ่งว่าจะเป็นอย่างไร ฮ่า ๆ” (ธุรกิจร้านเสื้อผ้า)

(17) “เราไม่รู้อนาคต แต่เราสามารถที่จะวางแผนอนาคตเราได้ ก็คือหมายความว่าเราอาจจะมีบริการเพิ่มช่องทางการสื่อสารออนไลน์มากขึ้น เพื่อบริการใกล้ชิด เขาไม่สามารถอยู่มาถึงนี่ได้ เราก็อาจจะมีการสื่อสารให้คำปรึกษาออนไลน์มากขึ้น ซึ่งโควิดที่ผ่านมาเราก็ใช้วิธีนั้น ในกระบวนการต่อจากนี้ไปก็จะมีกระบวนการนี้อยู่อย่างต่อไป ก็ทำให้การสื่อสารเราใกล้ชิดได้ทุกเวลาของคนป่วยคนไข้ไม่ว่าเป็นกลางคืนหรือกลางวัน ถูกไหมครับ” (ธุรกิจร้านขายยา)

(18) “ก็ว่าน่าจะเรียนหุ้นได้แล้วมั้ง แล้วก็ตอนแก่จะได้มีอาชีพนะ จากจะทำสัก 10 ปี อาจเป็น 5 ปี ก็คงเลิกได้อย่างนี้ เพราะมันเหนื่อย ก็เลยว่าสงสัยสัก 5 ปีคงต้องเลิกแล้ว เราก็ต้องหาอาชีพเสริมอีม อาชีพเสริมที่แบบว่า” (ธุรกิจร้านถ่ายเอกสาร)

(19) ... ก็เนี่ยว่าไปดู เพื่อนบอกว่าไปทำแบบโน้นดีกว่าไหม มันจะดีกว่า เพราะเพื่อนเขาขายอยู่ เขาบอกว่าอย่างน้อยมันก็เราไม่ต้องเก็บตัว ไม่ต้องควักทุนควักอะไรอย่างงี้ เราก็ได้กินได้ แล้วเราก็อาจจะไม่ได้กำไรเลย แต่เราก็ได้กินอยู่ในนั้น มันดีกว่าไง รถอะไรก็ได้ รถพ่วง รถพ่วงอย่างงี้ เหมือนเราเอาไปทำรถพุ่มพวง ขายปลา ขายกุ้ง เหมือนว่าเราซื้อมาร้อยนึง เราขาย 110 บาท 120 โลนึง 20 อย่างนี้ เราขายหลาย ๆ อย่าง สมมติเราขายปลาหลาย ๆ โล 5 6 โล อันโน้นนิดอันนี้หน่อย เราก็ได้กำไรใช่ไหม เราต้องออกแต่เสียค่าน้ำมันเอง เราไม่ต้องเสียค่าเช่าอะไรอย่างนี้ในหมู่บ้าน ๆ เราต้องไปขายหมู่บ้าน” (ธุรกิจร้านข้าวมันไก่)

(20) “ป้าอยากไปขายส้มตำขายอะไรนะ มันก็ต้องลงทุนอะ เป็นหมื่นอะ เพราะว่ารถเข็นที่ปิ้ง ที่ดูดควัน ครก ส้มตำอะพยาบาลมันเยอะ ทำให้พอมีรายได้ เพราะว่ามันมีเจ้านึงที่ พูดง่าย ๆ ช่วงโควิดมันหายไปแล้ว ผู้ชายคนนั้นแกสูบบุหรี่ด้วยไง คนเขาถือไง เพราะว่าใช่ไหม ออกจากปากแล้วก็ไปหยิบส้มตำมาตำ มันของเย็นอะ มันก็ติดได้ง่าย เขาก็คิดไว้แบบนั้น ก็อยู่ไม่ได้ ขายได้วันละครกสองครก จากวันละ 5,000 อะแต่คิดว่าจะไปขายส้มตำนั่นแหละ แต่ว่าก็ดู ๆ อยู่ แต่คิดว่าถ้าขายพอขายได้ มันเป็นของกิน แล้วเราทำให้สะอาด เราเน้นความสะอาด เน้นเรื่องอะไรก็อย่าให้ เหมือนปูอะไรเราซื้อมาก็ให้มันสด ๆ หน่อย มาดูมาล้างให้สะอาดแบบนั้นแหละ ความคิดของป้าน่ะ คิดว่านะ เราจะได้มีลูกค้ามาติดเรา เราก็ทำตำทะเล ตำผลไม้อะไรรวมขึ้นมาทำ แต่มันก็ลงทุนอีกเป็นหมื่นนั่นแหละ ประมาณหมื่นสองอะ ไม่ว่าไหนจะตู้ ไหนจะครก ไหนจะโสหุ้ย ไหนจะตู้แช่ ไหนจะเตาแก๊ส 2 หัว ไปทำลาบทำซุปอะไรอย่างนั้น -ป้ากู้เงิน แต่ไปแล้ว ไปออมสิน” (ธุรกิจร้านซักรีด)

(21) “เป็นเพราะกัญชาเลยครับ เออ ผมชอบกัญชามากแล้วก็มันเพิ่งจะปลดล็อคใช่ไหมครับ ผมเห็นโอกาสตรงนี้ก็เลยอยากลองดูก่อน อยากเอาตัวเองเข้าไปอยู่ในแวดวงแล้วก็ทำอะไรเกี่ยวกับมันให้มีรายได้เพราะว่าเอาจริง ๆ แม่ง เป็นเพราะกัญชาเลยครับ” (ธุรกิจร้านตัดผม)

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่ามีผู้ประกอบการที่ยังคงจะทำธุรกิจเดิมแต่เปลี่ยนช่องทางมาทางออนไลน์มากยิ่งขึ้น ได้แก่ ตัวอย่าง (15) (16) และ (17) ขณะที่ผู้ประกอบการอื่น ๆ เริ่มสนใจจะทำธุรกิจอื่น ๆ แทน เช่น จะหันมาด้านหุ้น (18) จะทำรถพ่วงขายตามหมู่บ้าน (19) จะขายส้มตำโดยมีแผนที่จะทำส้มตำและการกู้เงินเพื่อจะทำร้านส้มตำแล้ว (20) และหันมาสนใจเรื่องของกัญชามากขึ้น (21) ซึ่งในความสนใจใหม่ดังที่กล่าวมาแล้วนั้นจะเห็นได้ว่าต่างจากธุรกิจเดิมที่ผู้ประกอบการได้ทำไว้พอสมควร อันเนื่องจากวิกฤตที่เกิดขึ้นผู้ประกอบการเองก็พยายามหาหนทางทำอย่างอื่นเพิ่มมากขึ้นเพื่อเปิดโอกาสหรือสร้างช่องทางใหม่ ๆ ให้กับตัวเอง และก็ไม่อาจบอกได้ว่าจะประสบความสำเร็จในอนาคตหรือไม่เพราะสิ่งที่คิดยังคงเป็นเรื่องของอนาคต แต่ก็จะพอบ่งบอกอะไรได้หลายอย่างในด้านการทำธุรกิจ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยที่แสดงให้เห็นกระบวนการทำธุรกิจตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงพบเจอสภาวะที่มีปัญหา และการแก้ปัญหา รวมไปถึงกลยุทธ์และการวางแผนในการทำธุรกิจส่งผลต่อผู้ที่สนใจทำธุรกิจ โดยเฉพาะผู้ประกอบการที่เล่าเรื่องราวผ่านประสบการณ์ตรง ซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ด้วยเครื่องมือทางภาษาที่ทำให้เห็นรายละเอียดของเรื่องเล่าได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้นนั้น ก็มีงานวิจัยที่นำภาษากับทฤษฎีเชิงวิพากษ์มาวิเคราะห์ลักษณะงานในเชิงธุรกิจ เช่น งานวิจัยของ ศิระวัสฐ์ กาวิละนันท์ (2565) กับงานวิจัยของศิระวัสฐ์ กาวิละนันท์และวุฒินันท์ แก้วจันทร์เกตุ (2563) ได้ใช้เครื่องมือทางภาษาวิเคราะห์งานทางธุรกิจทั้ง 2 เรื่องทั้งวิเคราะห์ประเด็นธุรกิจรถยนต์และธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ก็ค้นพบทั้งรูปภาษาและแนวคิดสำคัญด้านธุรกิจที่ทำให้เห็นว่า

รถยนต์เป็นมากกว่าพาหนะในการขับขี่ซึ่งส่งผลต่อหนี้ครัวเรือนได้ รวมถึงงานวิจัยอสังหาริมทรัพย์ก็ทำให้พบว่าบ้านก็เป็นมากกว่าที่อยู่อาศัยเช่นกันเพราะจะมีเรื่องของการทำธุรกิจการตลาดที่เข้ามาเกี่ยวรวมถึงสังคมในยุควัฒนธรรมบริโภคนิยมที่ทำให้คนในสังคมเปลี่ยนไป แม้งานของผู้วิจัยจะสอดคล้องในประเด็นเครื่องมือทางภาษากับประเด็นด้านธุรกิจ แต่ผลการวิจัยของผู้วิจัยไม่ได้สะท้อนในเชิงการตลาดในลักษณะของการวิพากษ์ดังงานวิจัยที่ใช้ทฤษฎีการวิพากษ์ ผลของผู้วิจัยจะอยู่ในรูปแบบของการสะท้อนข้อเท็จจริงจากเรื่องราวหรือเรื่องเล่าผู้ประกอบการจากประสบการณ์ตรง ซึ่งจะเป็นแง่มุมหรือมุมมองด้านธุรกิจมากกว่าจะเป็นแง่มุมเบื้องลึกเบื้องหลังที่ซ่อนอยู่อย่าง 2 งานวิจัยข้างต้น

ลักษณะงานวิจัยของผู้วิจัยนั้นอาจสอดคล้องในด้านเครื่องมือทางภาษาที่ใช้อธิบายปรากฏการณ์ด้านธุรกิจหาดใหญ่ แต่ประเด็นที่แตกต่างคือผลการวิจัยไม่ได้เห็นสภาพของสังคมยุควัฒนธรรมบริโภคนิยม อันเนื่องมาจากบริบทที่ผู้วิจัยศึกษามีแต่ปัญหาที่เข้ามาส่งผลกระทบต่อการทำธุรกิจ โดยเฉพาะปัญหาที่ใหญ่มากเหมือนกับปัญหาโควิด-19 ที่ส่งผลกระทบรุนแรงและรวดเร็วจนทำให้ผู้ประกอบการต้องคิดค้นวิธีการต่าง ๆ ออกมาเพื่อแก้ปัญหาและปรับตัวทางธุรกิจไปในคราวเดียว

ดังเช่นการปรับตัวบางธุรกิจในช่วงสถานการณ์โควิดที่สามารถพบว่า ผู้ประกอบการธุรกิจส่งออกทุเรียนไทยไปจีนสามารถปรับตัวและมีกลยุทธ์รองรับการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจได้ดี โดยส่วนใหญ่จะขยายตัวหรือเติบโตได้ดีไม่ว่าจะเป็นการขยายพื้นที่เพาะปลูก การหาแหล่งจัดซื้อทุเรียนเพิ่มขึ้น สร้างธุรกิจใหม่ เช่น ทุเรียนแช่แข็ง ปรับปรุงโรงงาน ฯลฯ ขณะที่ผู้ประกอบการส่งออกสินค้าประเภทอื่นได้รับผลกระทบแบบถดถอยต่างจากความต้องการทุนเรียนในจีนที่มีมากขึ้น ราคาสูงขึ้น (พรทิพย์ ตันติวิเศษศักดิ์, อดิลล่า พงศ์ยี่หล้า และสุภาพ วงศ์ศรีสุนทร, 2023) ซึ่งก็จะมีบางธุรกิจดังที่กล่าวที่ให้ผลแตกต่างจากธุรกิจประเภทอื่น

ดังงานวิจัยของผู้วิจัยส่วนใหญ่ผู้ประกอบการสะท้อนผลงานวิจัยในแง่มุมที่ได้รับผลกระทบรุนแรง แม้กระทั่งธุรกิจยาที่ผู้วิจัยคาดว่าน่าจะได้รับผลกระทบน้อยเนื่องจาก บริบทโรคระบาดดังกล่าวน่าจะส่งผลดีต่อธุรกิจยาก็ตามที แต่เมื่อผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ประกอบการธุรกิจนี้ก็พบว่าไม่ได้ต่างจากธุรกิจประเภทอื่น อันอาจเนื่องจากผลกระทบด้านพื้นที่ คือหาดใหญ่ที่มีเศรษฐกิจซบเซามาก่อนจะเกิดโรคระบาดจึงส่งผลต่อการประกอบธุรกิจด้วยอีกทางหนึ่ง จึงคาดหวังไว้ว่ารัฐบาลปัจจุบันที่จะเข้ามาพัฒนาพื้นที่หาดใหญ่จะส่งผลดีต่อการประกอบธุรกิจใหม่ในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยในครั้งนี้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า บริบททางสังคมโดยเฉพาะช่วงโควิด-19 เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจำกัดที่เกี่ยวเนื่องด้วยเวลา ดังนั้นควรเร่งนำเสนอผลการวิจัยเพราะเนื่องด้วยเวลาอันจำกัด หรือปรับเป็นบริบททางสังคมให้กว้างขึ้นเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว

1.2 จากผลการวิจัยสามารถมีเนื้อหาในส่วนของกระบวนการและกลยุทธ์การแก้ปัญหาการทำธุรกิจร่วมด้วย จึงมีส่วนช่วยประกอบการตัดสินใจในประเด็นการทำธุรกิจ ดังนั้นผู้ที่สนใจทำธุรกิจหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในเชิงบริหารสามารถพิจารณาผลการวิจัยประกอบการทำนโยบายด้านการบริหารในประเด็นนี้ได้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 การใช้เครื่องมือทางภาษาศาสตร์วิเคราะห์ประเด็นทางสังคมหรือธุรกิจก็จะได้การแปรผลอย่างละเอียดในทางตัวบทจึงควรมีการศึกษาในประเด็นอื่น ๆ เช่น ประเด็นด้านธุรกิจหรือด้านอื่น ๆ ที่น่าสนใจ

2.2 ผู้ที่สนใจเครื่องมือทางภาษาศาสตร์วิจัยประเด็นทางสังคมสามารถเลือกเครื่องมือที่มีความจำกัดเฉพาะเครื่องมือใดเครื่องมือหนึ่งก็จะง่ายต่อการอธิบายความหรือเจาะลึกเฉพาะประเด็นเครื่องมือใดเครื่องมือหนึ่งเพียงอย่างเดียวก็สามารถวิจัยได้อย่างน่าสนใจได้

เอกสารอ้างอิง

ทิบดี ทัฬหกรณ์และประสพชัย พสุนนท์. (2562). คุณลักษณะของผู้ประกอบการที่ส่งผลต่อความสำเร็จในธุรกิจร้านค้า บริษัททรูคอร์ปอเรชั่นจำกัด (มหาชน). *วารสารอิเล็กทรอนิกส์การเรียนรู้ทางไกลเชิงนวัตกรรม.* 9 (1), 106-117.

ธนะภนท์ แจ่มเพลง. (2567). หน่วยที่ 4 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจ. สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา. *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 3 มกราคม 2567. แหล่งที่มา: https://sites.google.com/view/tanapont/elearning

ผู้จัดการออนไลน์ (MGR ONLINE). (2566). สภาเศรษฐกิจหาดใหญ่ขอรัฐบาลเร่งเดินหน้าโครงการเขตธุรกิจใหม่ 4 หัวเมืองตามนโยบายที่หาเสียง. ข่าวธุรกิจ. *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 27 ตุลาคม 2566 แหล่งที่มา: https://mgronline.com/south/detail/9660000096740

พรทิพย์ ตันติวิเศษศักดิ์, อดิลล่า พงศ์ยี่หล้า และสุภาพ วงศ์ศรีสุนทร. (2023). กลยุทธ์การปรับตัวของผู้ประกอบการธุรกิจส่งออกทุเรียนไทยไปประเทศจีนเพื่อรองรับการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจจากโควิด. *วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย.* 7 (1), 323-342.

พัทธมน ธุระธรรมานนท์ และกังวาน ยอดวิศิษฎ์ศักดิ์. (2565). ปัจจัยธุรกิจ คุณลักษณะของผู้ประกอบการและการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันที่นำไปสู่ความสำเร็จของธุรกิจเบเกอรี่บนออนไลน์. *วารสารบริหารธุรกิจศรีนครินทรวิโรฒ.* 13 (1), 16-31.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: ราชบัณฑิตยสถาน.

รุ่งอรุณ กระแสร์สินธุ์, วิษณุ เพ็ชรไทย และใกล้รุ่ง กระแสสินธุ์. (2023). การปรับตัวของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019. *วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย.* 7 (1), 260-274.

เว็บไซต์ THECITIZENPLUS Thai PBS. (2022). ก้าวต่อไปของเมืองหาดใหญ่. *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 27 ตุลาคม 2566. แหล่งที่มา: https://thecitizen.plus/node/62792

ศิระวัสฐ์ กาวิละนันท์. (2565). เกียรติและศักดิ์ศรีที่เหนือระดับ : ความสัมพันธ์ระห่างกลวิธีทางภาษากับอุดมการณ์ในวาทกรรมธุรกิจรถยนต์ตามแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์. *วารสารอักษรศาสตร์.* 51 (2), 115-138.

ศิระวัสฐ์ กาวิละนันท์และวุฒินันท์ แก้วจันทร์เกตุ. (2563). บ้านกับความสมบูรณ์พร้อมของการใช้ชีวิต ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษากับอุดมการณ์ในวาทกรรมธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ตามแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์. *วารสารมนุษยศาสตร์วิชาการ.* 27 (2), 387-415.

การสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ที่สะท้อนถึงความดั้งเดิมของโนรา
The Creation of Dance that Reflects the Tradition of Nora

ณปภัช ฐิรภัทรชัย และ นราพงษ์ จรัสศรี
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Napaphat thirapattarachai and Naraphong charassri
Chulalongkorn University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: npp.trptrc@gmail.com

****

บทคัดย่อ

งานวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อหารูปแบบและแนวคิดหลังการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏยศิลป์ ซึ่งได้รับแรงบันดาลใจมาจากความดั้งเดิมของโนรา เนื่องจากปัจจุบันความดั้งเดิมของโนราได้อันตรธานหายไปตามยุคสมัย งานวิจัยชิ้นนี้เป็นทั้งงานวิจัยเชิงคุณภาพและงานวิจัยเชิงสร้างสรรค์ โดยผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน คัดเลือกจากความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่มีความเกี่ยวข้องกับโนรา ได้แก่ ผู้สืบทอดโนราจากบรรพบุรุษ จำนวน 8 คน ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการแสดง จำนวน 4 คน ผู้เชี่ยวชาญทางด้านดนตรี จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการแต่งกาย จำนวน 4 คน และผู้เชี่ยวชาญทางด้านอุปกรณ์ประกอบฉากและแสง จำนวน 2 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับโนรา การสัมภาษณ์ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ สื่อสารสนเทศ การสังเกตการณ์ เกณฑ์มาตรฐานศิลปินรวมถึงประสบการณ์ของผู้วิจัย โดยวิเคราะห์ข้อมูลผ่าน 8 องค์ประกอบทางด้านนาฏยศิลป์ ได้แก่ การออกแบบบท การออกแบบลีลา การคัดเลือกนักแสดง การออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง การออกแบบเสียง การออกแบบเครื่องแต่งกาย การออกแบบพื้นที่การแสดงและการออกแบบแสง

ผลการศึกษางานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยได้นำวัตถุประสงค์ในการหารูปแบบจาก 8 องค์ประกอบนี้ มาสร้างสรรค์เพื่อให้ได้มาซึ่งแนวคิดหลังการสร้างสรรค์ ได้แก่ การคำนึงถึงความดั้งเดิมของโนรา การคำนึงถึงทฤษฎีทางทัศนศิลป์ การคำนึงถึงการใช้สัญลักษณ์ในการสร้างงานนาฏยศิลป์ การคำนึงถึงพื้นฐานในการสร้างงานนาฏยศิลป์ไทยอนุรักษ์และการคำนึงถึงความคิดสร้างสรรค์ เพื่อคงไว้ซึ่งรูปแบบของโนราดั้งเดิมและเพื่อเป็นประโยชน์ในการต่อยอดองค์ความรู้ควรคำนึงถึงความดั้งเดิมของโนราในทุกสายตระกูลด้วย สำหรับผู้ที่จะนำศิลปะการแสดงโนราไปพัฒนาให้เกิดเป็นนาฏยศิลป์สร้างสรรค์ต่อไป

คำสำคัญ: โนรา; ความดั้งเดิม; นาฏยศิลป์สร้างสรรค์

---

* วันที่รับบทความ : 4 มิถุนายน 2567; วันแก้ไขบทความ 9 มิถุนายน 2567; วันตอบรับบทความ : 7 สิงหาคม 2567
Received: June 4 2024; Revised: June 9 2024; Accepted: August 7 2024

Abstract

This research aims to explore the patterns and concepts behind the creation of works in the field of Thai classical dance, drawing inspiration from the original essence of Nora. As the traditional essence of Nora has gradually faded with time, this is a qualitative and creative research endeavor. The researcher utilized a sample group of 20 individuals, selected based on their expertise in various aspects related to Nora, including 8 inheritors of Nora knowledge, 4 performance experts, 2 music experts, 4 costume experts, and 2 stage equipment and lighting experts. Data collection involved using tools from Nora-related documents, expert interviews, information communication, observations, artist standard criteria, and researchers' experiences. Through the analysis of data across 8 components of Thai classical dance, namely script design, choreography design, performer selection, props design, sound design, costume design, stage design, and lighting design.

The study identifies objectives to seek patterns from these components and formulate post-creation concepts. These considerations include preserving Nora's original essence, incorporating art theory, utilizing symbols in creating Thai classical dance works, maintaining fundamentals in conserving Thai classical dance, and fostering creative thinking. Emphasizing the importance of retaining Nora's original essence across all lineages, this research suggests that future developments in Nora performing arts should consider the traditional essence of Nora in every lineage. This is crucial for those intending to innovate and advance Nora performing arts into creative classical forms.

Keywords: Nora; Tradition; Creation of Dance

บทนำ

นาฏยศิลป์ไทยเป็นมรดกทางวัฒนธรรมประจำชาติที่ทรงคุณค่าอันเก่าแก่ ดำรงสืบทอดต่อกันมาจากรุ่นสู่รุ่นจวบจนถึงปัจจุบันการที่นาฏยศิลป์ไทยเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของบริบททางสังคมจะเป็นตัวช่วยให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างยาวนานและยั่งยืน “โนรา” จัดเป็นศิลปะการแสดงพื้นเมืองอย่างหนึ่งของภาคใต้ ได้รับการเสนอชื่อจากองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติหรือยูเนสโก ประกาศรับรองขึ้นทะเบียนศิลปะการแสดงพื้นบ้านภาคใต้ของไทยให้เป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้โดยมนุษยชาติ ซึ่งโนรานับเป็นมรดกทางภูมิปัญญาของไทยลำดับที่ 3 ต่อจากโขน (กระทรวงวัฒนธรรม, 2561) จึงทำให้คนในสังคมปัจจุบันให้ความสนใจในเรื่องของโนรามากขึ้น

ทั้งนี้มีหลากหลายเหตุผลที่ทำให้กาลเวลาและความรู้ความเข้าใจได้อันตรธานหายไประหว่างการพัฒนาของสังคมแต่ละยุค แต่ละสมัยที่ผ่านมา การสร้างสรรค์นาฏศิลป์ในประเทศไทยยังจำกัดหัวข้ออยู่ในวงแคบส่วนใหญ่มักจะเป็นหัวข้อที่เกี่ยวกับการแสดงนาฏศิลป์ตามแบบแผน แท้ที่จริงแล้วนาฏศิลป์สามารถใช้เป็นสื่อแสดงออกได้ถึงประเด็นต่าง ๆ ได้อย่างหลากหลาย แต่น่าเสียดายที่ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ที่ผ่านมาจำนวนมาก ไม่ได้ถูกถ่ายทอดองค์ความรู้มาเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อที่จะให้คนรุ่นหลังได้ศึกษา ผู้วิจัยเล็งเห็นว่า “โนรา” ควรค่าแก่การรักษาเป็นอย่างมาก ซึ่งจากการศึกษาจากเอกสารทางวิชาการ ยังไม่พบหลักฐานที่

แน่ชัดว่า โนราถูกการสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่นและมีการเปลี่ยนแปลงของมาตั้งแต่ยุคสมัยใด รวมถึงการแบ่งแยกอณาเขตในภาคใต้ จึงทำให้โนราอยู่ปะปนในจังหวัดต่าง ๆ โดยหาที่มาที่เป็นจุดเริ่มต้นได้ยาก แต่สิ่งสำคัญคือการรักษาและเผยแพร่ความดั้งเดิมของโนราไว้ให้คงอยู่คู่แผ่นดินไทยสืบไป และตัวผู้วิจัยเองยังเกิดแรงบันดาลใจจากรูปภาพของโนราในงานสมโภชพระบรมธาตุ วัดพระบรมธาตุ จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นการแสดงต้อนรับพระบามสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) (หนังสือประชุมสมุดภาพ, 2520) ในภาพจะเห็นได้ว่าในสมัยนั้น ผู้รำโนราถวายไม่มีการแต่งหน้าและไม่สวมเสื้อในการรำ เสื้อผ้าที่สวมใส่ไม่ได้มีสีสันสวยงามอย่างเช่นในปัจจุบัน

ในฐานะที่ผู้วิจัยมีประสบการณ์อยู่ในวงการที่เกี่ยวข้องกับศิลปะการแสดงมาระยะหนึ่ง มีความคุ้นเคยกับหัวข้อของงานสร้างสรรค์ทางนาฏยศิลป์จำนวนมาก พบว่ายังไม่มีงานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏยศิลป์ชิ้นใดในประเทศที่มีความเกี่ยวข้องกับประเด็นของความดั้งเดิมของโนรา ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องที่น่าสนใจมากในวงการศิลปะการแสดงของโนราที่มีมาอย่างยาวนาน และที่สำคัญการแสดงงานนาฏยศิลป์สร้างสรรค์ในประเทศไทยยังขาดความเป็นวิชาการที่มีการอธิบายถึงกระบวนการสร้างสรรค์งานอย่างมีขั้นตอน การนำเสนอผลงานการสร้างสรรค์ทางศิลปะการแสดงในระดับอุดมศึกษา จะต้องมีการอธิบายถึงขั้นตอน กระบวนการสร้างสรรค์งานอย่างลึกซึ้ง เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือถึงการนำเสนอประเด็นใหม่ของงานวิจัยและแสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าทางวิชาการ อันจะเป็นประโยชน์ในอนาคตของการพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านศิลปะการแสดงและนาฏยศิลป์ให้ก้าวหน้าต่อไป ผู้วิจัยนำวัตถุประสงค์ของรูปแบบในการสร้างสรรค์งานทางด้านนาฏยศิลป์มาหาแนวคิดหลังจากการสร้างสรรค์เพื่อให้ผลงานออกมาตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

จากเหตุผลที่ได้กล่าวมา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะสร้างสรรค์ผลงานนาฏยศิลป์ที่สะท้อนถึงความดั้งเดิมของโนรา เพื่อต้องการนำเสนอความดั้งเดิมที่ถูกเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันผ่านรูปแบบของการสร้างสรรค์และหาแนวคิดหลังการสร้างสรรค์ ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยฉบับนี้จะสามารถเป็นส่วนหนึ่งในการสะท้อนความดั้งเดิมของโนราที่มีมายาวนาน ในขณะเดียวกันผู้วิจัยได้สร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏยศิลป์ให้เป็นที่ยอมรับตามหลักวิชาการ ด้วยการสร้างสรรค์ผลงานนาฏยศิลป์ในประเด็นใหม่ เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาการสร้างสรรค์นาฏยศิลป์สำหรับผู้ที่สนใจต่อไปในอนาคต และผู้วิจัยมีความประสงค์ที่จะให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้ เปิดแนวคิดใหม่ให้กับสังคมไทยต่อไปโดยคำนึงถึงความดั้งเดิมของทุกสายตระกูลให้ได้มากที่สุด งานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

นาฏยศิลป์ (Dance) สำหรับผู้แสดงเป็นสัญญาณที่แสดงถึงการมีชีวิต ผ่านทางความคิดหรือความรู้สึกโดยสื่อออกมาเป็นการเคลื่อนไหวของร่างกาย จึงเป็นเหตุผลว่าทำไมนาฏยศิลป์ถึงน่าสนใจและน่าตื่นเต้นเวลาที่มีการแสดงหรือได้ชมการแสดง เนื่องจากนาฏยศิลป์เต็มไปด้วยพลังงานที่สอดประสานกลมกลืนกับมนุษย์และสิ่งต่าง ๆ รอบตัวจนเป็นเนื้อเดียวกับธรรมชาติ (Cohan,1981: 10)

จากความหมายดังกล่าวผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า “นาฏยศิลป์” หมายถึง ศิลปะ การเคลื่อนไหวร่างกาย ที่มีการเคลื่อนไหวร่างกายเป็นการแสดงออกของอารมณ์ ความรู้สึกของมนุษย์เน้นการเคลื่อนไหวที่สื่อสารในรูปแบบไม่อาศัยคำพูด แต่ต้องให้ความสำคัญกับความหมาย โดยเลียนแบบมาจากธรรมชาติหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์

ในแง่ของรูปแบบและแนวคิด นาฏยศิลป์ร่วมสมัย เป็นการเต้นรำร่วมสมัยที่มักจะสะท้อนและตอบสนองต่อประเด็นทางสังคม วัฒนธรรม และการเมืองร่วมสมัย สามารถถ่ายทอดเรื่องราวส่วนบุคคล อารมณ์ และแนวคิดเชิงนามธรรมผ่านการเคลื่อนไหว การใช้ทักษะที่ถือเป็นเซนท์ของนักแสดง (Improvise) ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเต้น มีลักษณะเสมือนมนุษย์เคลื่อนไหว การเคลื่อนไหวที่ออกแบบมาแสดงผลด้านความรู้สึก อารมณ์หรือการเคลื่อนไหวที่มีศิลปะแนวโมเดิร์นและการปฏิบัติที่เป็นเอกลักษณ์ของนักเต้นแต่ละคน (ฉันทนา เอี่ยมสกุล, 2557: 15)

จากความหมายดังกล่าวผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า “นาฏยศิลป์ร่วมสมัย” หมายถึงรูปแบบของการเคลื่อนไหวภายใต้แนวความคิดหรือองค์ประกอบในการสร้างสรรค์ ให้มีอิสระในการตีความทั้งต่อตัวผู้สร้างสรรค์ผลงานและผู้ชม แต่ความอิสระเหล่านี้ควรตั้งอยู่บนลำดับขั้นตอนที่มีระบบระเบียบ โดยมุ่งเน้นไปที่นวัตกรรมของความเป็นไปได้ในการสร้างมิติ ให้งานแสดงนาฏยศิลป์ กระบวนการสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ร่วมสมัย เทคนิคในการแปลสิ่งที่ต้องการสื่อสารออกมาสู่การเคลื่อนไหว รวมถึงการใช้ดนตรีในรูปแบบที่ไม่เป็นข้อกำหนดในการเต้น ไปจนถึงหลักปรัชญา เพื่อพัฒนาให้นาฏยศิลป์ร่วมสมัยมีความอิสระมากยิ่งขึ้น

คำว่า "หลังสมัยใหม่" นั้นเป็นคำใช้ทั่วไปที่อาจมีความหมายที่แตกต่างกันไปในแต่ละบริบท ดังนั้น การตีความและการเข้าใจนาฏยศิลป์หลังสมัยใหม่จำเป็นต้องพิจารณาจากเนื้อหาและบริบทที่เกี่ยวข้อง ศิลปะหลังสมัยใหม่สามารถแสดงอยู่ในหลายรูปแบบ เช่น ศิลปินแนวเรียลิสติก หรือศิลปินที่ผสมผสานระหว่างศิลปะท้องถิ่นและศิลปะสมัยใหม่ เป็นต้น ซึ่งเนื้อหาและลักษณะของงานศิลปะหลังสมัยใหม่สามารถมีความหลากหลายได้ตามศิลปินและแนวคิดของแต่ละบุคคล ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการแสดงความคิดและความคิดสร้างสรรค์ของศิลปิน ในแต่ละครั้ง (ธรากร จันทนะสาโร, 2557: 11-12)

จากความหมายดังกล่าวผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า “นาฏยศิลป์หลังสมัยใหม่” หมายถึง การผสมผสานระหว่างศิลปะและวัฒนธรรมโดยใช้เทคนิคและสื่อที่เป็นสมัย มุ่งเน้นการสื่อสารและสร้างความสัมพันธ์กับผู้ชมที่อาจเกิดจากประสบการณ์ส่วนตัว แรงบันดาลใจจากสังคม หรือการตอบสนองต่อสถานการณ์ปัจจุบัน โดยมีลักษณะเนื้อหาที่หลากหลายได้ตามศิลปินและแนวคิดของแต่ละบุคคล

วัตถุประสงค์การวิจัย

1 เพื่อหารูปแบบในการสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ที่ได้รับแรงบันดาลใจจากความดั้งเดิมของโนรา

2 เพื่อหาแนวคิดที่ได้หลังจากการสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ที่สะท้อนถึงความดั้งเดิมของโนรา

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการสร้างสรรค์ผลงานในครั้งนี้ จะเป็นในรูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อบรรยายเนื้อหาและขั้นตอนของการทดลองสร้างสรรค์ผลงาน โดยใช้เครื่องมือในการดำเนินการวิจัยดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองด้วยวิธีการเก็บ ข้อมูลด้านเอกสาร (Review Data) และการเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Data) โดยการใช้เครื่องมือดังต่อไปนี้

1 การสำรวจข้อมูลเชิงเอกสาร (Related Research) ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลและการเก็บรวบรวมข้อมูลในเชิงเอกสาร หนังสือ ตำรา บทความ เอกสารทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งข้อมูลนาฏยศิลป์สร้างสรรค์ที่มีความเกี่ยวข้องกับงานวิจัย

2 การสัมภาษณ์ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญและผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ทั้งผู้แสดง ผู้สร้างงานและผู้ที่สืบทอดองค์ความรู้ อีกทั้งผู้ที่อยู่เบื้องหลังผลงานการแสดง โดยเก็บรวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นการเก็บข้อมูลในระดับปฐมภูมิ ข้อคำถามจะเกี่ยวกับการสร้างสรรค์การแสดง

3 สื่อสารสนเทศ ผู้วิจัยศึกษาจากสื่อวิดีทัศน์ โฆษณาและสื่อออนไลน์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

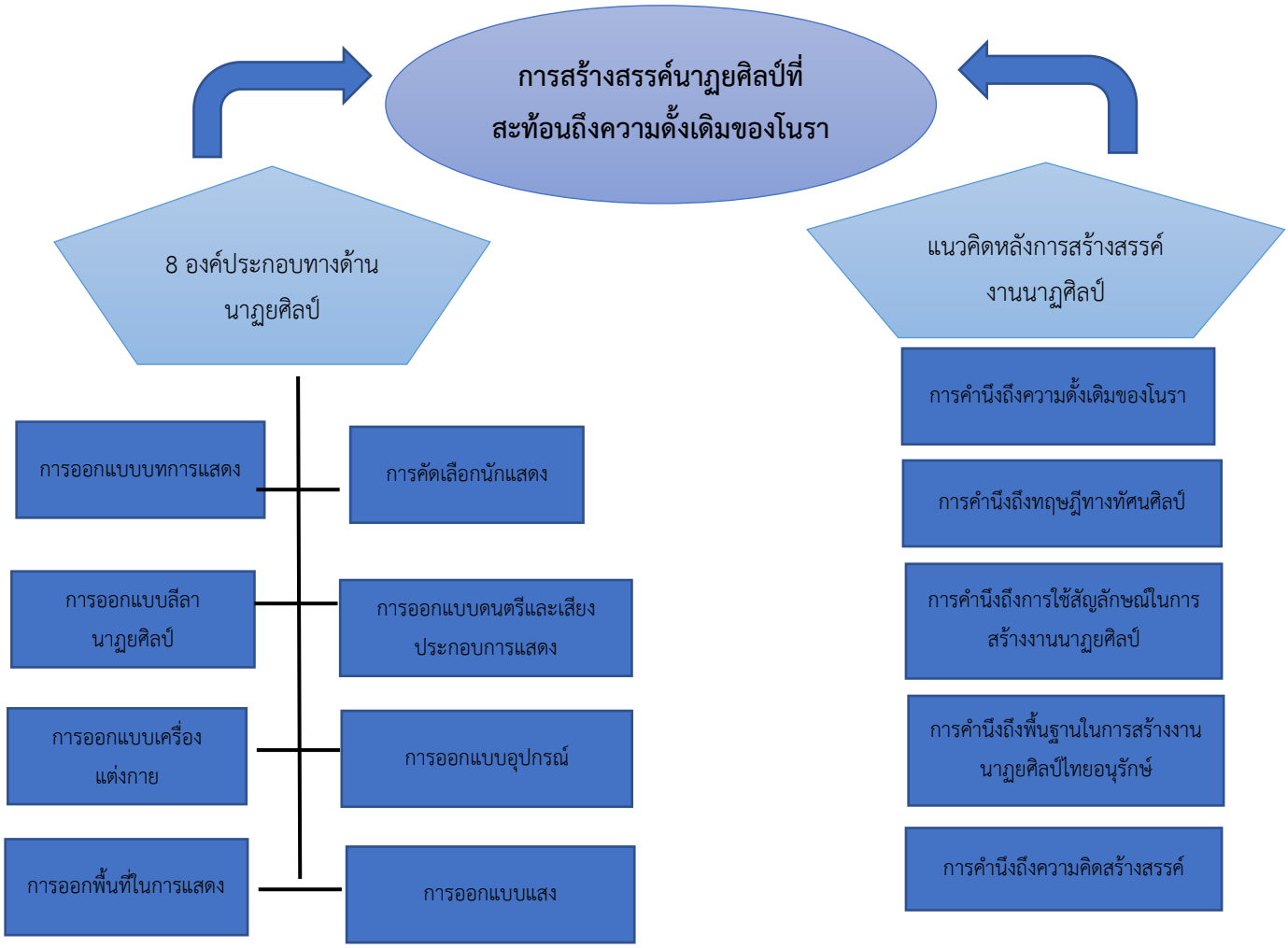
4 การสังเกตการณ์ ในงานวิจัยเล่มนี้ถือเป็นการสำรวจข้อมูลภาคสนาม โดยการเข้าร่วมชมการแสดงผลงานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏยศิลป์ เช่น ผลงานการแสดงดุษฎีนิพนธ์ผลงานสร้างสรรค์ด้านนาฏยศิลป์ของนิสิตระดับปริญญาเอก หลักสูตรศิลปะกรรมศาสตรบัณฑิต คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและผลงานของท่าน ศ.ดร.นราพงษ์ จรัสศรี ผู้บุกเบิกนาฏยศิลป์ร่วมสมัยในประเทศไทย

5 เกณฑ์มาตรฐานศิลปิน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเรื่องของเกณฑ์มาตรฐานศิลปิน โดยการสัมภาษณ์มาใช้เพื่อเป็นการประเมินคุณภาพของผู้วิจัยเอง ผู้วิจัยดำเนินการพิจารณาคุณสมบัติจากเกณฑ์การสร้างมาตรฐานการยกย่องศิลปินของท่าน อาจารย์ดร.วิชชุตา วุธาทิตย์ ผู้วางแนวทางในการคัดเลือกศิลปินต้นแบบด้านนาฏยศิลป์ของการสร้างมาตรฐาน การยกย่องศิลปิน

6 ประสบการณ์ส่วนตัวของผู้วิจัย ซึ่งทำให้ได้ข้อมูลที่เกิดเป็นเอกภาพ เนื่องจากผู้วิจัยมีประสบการณ์ทางด้านนาฏยศิลป์ไทยและนาฏยศิลป์ร่วมสมัยและเป็นผู้ได้รับการถ่ายทอดจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน รวมถึงการเข้าร่วมรับชมการแสดงที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยเล่มนี้ สามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูลให้ได้ข้อมูลที่ตรงประเด็นมากที่สุด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ที่สะท้อนถึงความดั้งเดิมของโนรา”ผู้วิจัยได้นำประเด็นสำคัญของหัวข้อ มาถ่ายทอดเป็นการนำเสนอการแสดงโดยใช้กรอบแนวคิดการสร้างสรรค์ทางด้านนาฏยศิลป์ร่วมสมัย แนวคิดทางด้านนาฏยศิลป์หลังสมัยใหม่ แนวคิดทางด้านสัญวิทยาประวัติความเป็นมาของโนราและแนวคิดทางด้านนาฏยศิลป์ไทย ผ่าน 8 องค์ประกอบทางด้านนาฏยศิลป์โดยการตั้งข้อคำถามเพื่อหาแนวคิดหลังการสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ ผ่านการรวบรวมข้อมูลทั้งปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยใช้เครื่องมือทางด้านการวิจัยจากการสังเกต การสัมภาษณ์ข้อมูล ทั้งผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ที่เกี่ยวข้อง สื่อสารสนเทศ ประสบการณ์ของผู้วิจัยเพื่อนำมาสนับสนุนต่อยอดองค์ความรู้เพื่อสร้างสรรค์เป็นผลงานนาฏยศิลป์ในงานวิจัยเล่มนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ที่มา: ผู้วิจัย

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลตามรูปแบบขององค์ประกอบทางด้านนาฏยศิลป์ทั้ง 8 องค์ประกอบ การสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ที่สะท้อนถึงความดั้งเดิมของโนรา ผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญที่จะศึกษาตัวอย่างในผลงานวิจัย โดยเฉพาะของรูปแบบที่ได้จากการสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ รวมถึงองค์ประกอบทางด้านนาฏยศิลป์ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และค้นหาแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏยศิลป์ของผู้วิจัยต่อไป

1) การออกแบบบทการแสดง บทการแสดงถือเป็นส่วนที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างสรรค์ผลงานการแสดง เนื่องจากบทการแสดงเป็นสิ่งที่กำหนดกรอบแนวคิดของการออกแบบของการแสดง ซึ่งการออกแบบบทการแสดงควรออกแบบให้มีความน่าสนใจ ดังที่ นราพงษ์ จรัสศรี ได้แสดงทรรศนะเกี่ยวกับการออกแบบบทการแสดงให้มีความน่าสนใจและทำให้ผู้ชมเกิดอารมณ์ร่วม ในการชมการแสดงไว้ว่า หากเราจะกล่าวถึงบทการแสดง อาทิเช่น เรื่องเล่าจะทำอย่างไรได้บ้าง ให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ขึ้น ซึ่งหากเล่าเรื่องตามลำดับขั้นแบบสารคดี อาจจะทำให้ผู้ชมไม่มีอารมณ์ร่วมในการแสดง การเล่าเรียงเรื่องราวในลักษณะนี้อาจทำให้บทไม่มีความน่าสนใจการออกแบบบทการแสดงจะต้องมีการเล่าเรียงเรื่องราวให้มีความน่าสนใจ โดยอาจจะไม่ต้องร้อยเรียงบทเป็นขั้นตอนอย่างสารคดี แต่อาจมีการปรับการร้อยเรียงบทการแสดง ซึ่งจะสามารถทำให้ผู้ชมมีอารมณ์ร่วมในการแสดง จึงจะเป็นการสร้างสรรค์บทการแสดงให้คนเข้าใจและเกิดอารมณ์ร่วมในการแสดงได้เป็นอย่างดี (นราพงษ์ จรัสศรี, สัมภาษณ์, 19 ตุลาคม 2566) ในการสร้างบทละครผู้ประพันธ์จะมีเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เป็นแก่นของเรื่อง (Main Action) ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ เพราะอะไร และผลเป็นอย่างไร อะไรเป็นจุดเปลี่ยนแปลง อะไรเป็นสาเหตุที่ทำให้เปลี่ยนสิ่งสำคัญที่เกิดขึ้น ซึ่งกระทบผู้กระทำและผู้ถูกกระทำจะเป็นศูนย์กลางของเรื่องจากนั้นจึงคลี่คลายไปสู่จุดจบของเรื่อง (นพมาส แววหงส์, 2558: 84)

2) การคัดเลือกนักแสดง นักแสดงเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการแสดงนาฏยศิลป์ เพราะเนื่องจากนักแสดงได้เป็นสื่อกลางของการสื่อสารระหว่างผู้สร้างงานกับผู้ชม ซึ่งนักแสดงจะต้องเป็นบุคคลที่มีทักษะความสามารถและการสื่อสารอารมณ์เป็นสำคัญ ดังที่ วิรสา โรจน์วรพร ได้แสดงทรรศนะถึงความสำคัญของนักแสดงที่ดีไว้ว่านักแสดงเป็นบุคคลที่มีความสำคัญยิ่งต่อการสื่อสารเรื่องราวและอารมณ์ของการแสดง นักแสดงที่สามารถถ่ายทอดอารมณ์ออกมาจากภายในจิตใจได้นั้น จะส่งผลให้ผู้ชมได้รับรู้ถึงพลังและความรู้สึกที่ผู้แสดงสื่อสารได้อย่างชัดเจน ดังนั้น ผู้แสดงไม่ใช่แค่มีทักษะปฏิบัติที่ดีอย่างเดียวเท่านั้น แต่หากสามารถถ่ายทอดอารมณ์ออกมาได้ จะสามารถทำให้การแสดงนั้นน่าชม และน่าสนใจมากยิ่งขึ้น (วิรสา โรจน์วรพร, สัมภาษณ์, 26 ตุลาคม 2566) อีกทั้ง อภิศักดิ์ ชโยหาร ได้แสดงทรรศนะสอดคล้องกับ วิรสา โรจน์วรพร ถึงความสำคัญของนักแสดงไว้ว่า นักแสดงถือว่าเป็นบุคคลสำคัญที่จะมีส่วนช่วยสื่อสารเรื่องราวและแนวคิดของผู้สร้างสรรค์ผลงานไปสู่ผู้ชม นักแสดงเปรียบเสมือนผู้ส่งสารเป็นสื่อกลาง ในบอกเล่าเรื่องราวจากบทการแสดงและแนวคิดของผู้สร้างสรรค์ผลงาน เพื่อให้ผู้ชมได้เข้าใจสิ่งที่ผู้สร้างสรรค์ผลงานต้องการ นำเสนอ นักแสดงจึงเป็นสื่อกลางในการสะท้อนเรื่องราวหรือสะท้อนอารมณ์ความรู้สึกของนักแสดงจาก บทการแสดง

ต่าง ๆ ให้ผู้ชมได้เข้าใจ รวมไปถึงลีลาท่าทางการแสดงออกของนักแสดงตามบทบาทที่ได้รับ (อภิศักดิ์ ชโยหาร, สัมภาษณ์, 14 พฤศจิกายน 2566)

3) การออกแบบลีลานาฏยศิลป์ การออกแบบลีลานาฏยศิลป์มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างสรรค์ผลงานนาฏยศิลป์ เพราะเนื่องจากการแสดงนาฏยศิลป์เป็นศิลปะที่ต้องใช้ร่างกายในการสื่อสารเรื่องราวจากตัวผู้แสดงสู่ผู้ชมให้เกิดความเข้าใจ ซึ่งบางครั้งลีลาการเคลื่อนไหวมีความสำคัญยิ่งกว่า องค์ประกอบทางด้านอื่น ๆ ดังที่ นราพงษ์ จรัสศรี ได้แสดงทรรศนะว่า การเต้นในปัจจุบันจะให้ความสำคัญกับลีลามากกว่า องค์ประกอบอื่นในการแสดง เนื่องจากนาฏยศิลป์หรือแดนซ์ (Dance) คือ การเต้น ซึ่งจะต้องให้ความสำคัญกับลีลาเป็นสำคัญ ดังคำกล่าวในภาษาอังกฤษที่ว่า แดนซ์ ฟอร์ มูฟเม้นท์ เซก (Dance for Movement Sake) ซึ่งบางครั้งศิลปิน หรือผู้ออกแบบก็จะไม่สนใจองค์ประกอบใด นอกเหนือไปกว่าลีลาการเต้น ฉะนั้น ลีลาการเต้นรำจึงมีความสำคัญอย่างมากในงานนาฏยศิลป์ (นราพงษ์ จรัสศรี, สัมภาษณ์, 19 ตุลาคม 2566) นอกจากนี้ สุพจน์ จูกลิ่น ได้แสดงทรรศนะถึงความสำคัญของ การออกแบบลีลาในงานนาฏยศิลป์ สอดคล้องกับ นราพงษ์ จรัสศรี ไว้ดังนี้ ลีลาเป็นการสื่อสารทางความหมายที่สำคัญต่องานนาฏยศิลป์ ในทุกรูปแบบ กล่าวคือ ลีลาสามารถบ่งบอกความหมายเชิงสัญลักษณ์ได้อย่างหลากหลาย ทั้งโดยการประดิษฐ์ลีลาท่าทางการเคลื่อนไหวให้สวยงาม หรือจะใช้แค่เพียงท่าธรรมชาติของการเคลื่อนไหวอย่างธรรมดาโดยที่ไม่ต้องปรุงแต่งลีลาท่าทางก็ได้ ดังนั้น จึงมีข้อสังเกตได้ว่าเมื่อพูดถึงองค์ประกอบในการสร้างสรรค์งานทางด้านนาฏยศิลป์ ลีลาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในอันดับต้น ๆ ที่ผู้สร้างงานพึง จะต้องควรให้ความสำคัญ (สุพจน์ จูกลิ่น, สัมภาษณ์, 19 พฤศจิกายน 2566)

4) การออกแบบดนตรีและเสียงประกอบการแสดง การออกแบบดนตรีและเสียงประกอบการแสดงเป็นองค์ประกอบหนึ่ง สามารถสร้างอารมณ์ให้กับผู้แสดงในการถ่ายทอดอารมณ์และความรู้สึกต่างๆ ที่เกิดขึ้นในเรื่องราวนั้นได้ อีกทั้งยังสามารถสร้างอารมณ์ของผู้ชมให้เกิดความรู้สึกเชื่อมโยงไปกับการแสดงด้วยเช่นกัน ดังที่ นัฐวุฒิ แซลิ้ม ได้กล่าวถึงความสำคัญของดนตรีที่มีต่องานนาฏยศิลป์ โดยมีความว่า ดนตรีเป็นหนึ่งในกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนให้งานนาฏยศิลป์มีอรรถรส มากขึ้น ดนตรีเป็นส่วนเชื่อมในการสื่อสารความเข้าใจในเรื่องราว และสามารถสื่อสารบรรยากาศของการแสดงระหว่างผู้ชมการแสดงกับผู้แสดงนาฏศิลป์ให้มีความกระจ่างต่อการเสพงานนั้น ๆ ซึ่งผู้สร้างสรรค์จะต้องมีความรู้ในด้านดนตรีพอสมควร (นัฐวุฒิ แซลิ้ม, สัมภาษณ์, 9 ตุลาคม 2566)

5) การออกแบบเครื่องแต่งกาย เครื่องแต่งกายเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่จะต้องปรากฏในการแสดงเสมอ ซึ่งผู้สร้างสรรค์ผลงานการแสดงควรให้ความสำคัญของการออกแบบเครื่องแต่งกาย เนื่องจากเป็นสิ่งที่ผู้สร้างงานไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้และยังเป็นการสื่อสารแนวคิดของการแสดง ดังที่ ฮอปกูด (Hopgood) ได้อธิบายไว้ว่า เครื่องแต่งกายเป็นองค์ประกอบสำคัญของการเต้นรำ ซึ่งเป็นสิ่งที่หายาก หากการเต้นรำจะไม่มีเครื่องแต่งกาย ทรงผม และการแต่งหน้า เครื่องแต่งกายมีจุดประสงค์สองประการคือ เป็นการสร้างองค์ประกอบทางศิลปะที่น่าสนใจ รวมถึงการสื่อสารแนวคิดของการเต้นรำ แต่บางครั้งเครื่องแต่งกาย อาจ

ส่งผลกระทบต่อการเคลื่อนไหวของนักเต้น ดังนั้น เครื่องแต่งกายจึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับนักเต้นรำที่จะต้องมีความคุ้นเคยกับเครื่องแต่งกายเหล่านั้น และนักออกแบบท่าเต้นต้องให้ความสำคัญกับกระบวนการผลิตเครื่องแต่งกายด้วยเช่นกัน (Hopgood, 2016: 166)

6) การออกแบบอุปกรณ์การแสดง อุปกรณ์ประกอบการแสดงเป็นสิ่งที่ผู้สร้างสรรค์ผลงานต้องการนำเสนอความหมายของการแสดงผ่านอุปกรณ์ที่ใช้ โดยมีผู้กล่าวถึงความสำคัญของฉากและอุปกรณ์การแสดงไว้ว่า การออกแบบฉากและอุปกรณ์ถูกนำมาใช้ในการผลิตงาน เต้นรำน้อยกว่าองค์ประกอบอื่น ๆ แต่ไม่ได้หมายถึงว่า ฉากและอุปกรณ์การแสดงนั้นไม่สำคัญ ซึ่งฉากและอุปกรณ์ประกอบจะสามารถสร้างโลกหรือจินตนาการของนักเต้นที่อยู่บนเวที แต่บางครั้งฉากและอุปกรณ์การแสดงจะดึงความสนใจ ของผู้ชม ส่งผลให้ผู้ชมไม่สนใจท่าเต้น ด้วยเหตุนี้ทั้งฉากและอุปกรณ์จึงเป็นสิ่งที่ ผู้ออกแบบท่าควรพิจารณาโดยไม่ให้ดึงความสนใจออกไปจากการเต้น (Hopgood, 2016: 126) หากผู้สร้างสรรค์ผลงานจะนำอุปกรณ์การแสดงมาใช้แสดงจะต้องพิจารณาถึงสัญลักษณ์ในการสื่อความหมายผ่านอุปกรณ์ประกอบการแสดง ดังที่ จินตนา อนุวัฒน์ ได้แสดงทรรศนะถึงความสำคัญของอุปกรณ์การแสดงไว้ว่า การออกแบบอุปกรณ์จัดเป็นองค์ประกอบในการแสดงที่สำคัญที่จะทำให้ผู้ชมเกิดความเข้าใจเรื่องราวตามวัตถุประสงค์ที่ผู้สร้างสรรค์ผลงานได้ตั้งเป้าหมายไว้ อีกทั้งการนำแนวคิดสัญลักษณ์มาประยุกต์ใช้ในการออกแบบ อุปกรณ์จะสามารถทำให้การสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏยศิลป์เกิดความแปลกใหม่ สร้างสรรค์ แตกต่างจากของที่มีมาแต่ดั้งเดิมได้อย่างชัดเจน (จินตนา อนุวัฒน์, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2566)

7) การออกแบบพื้นที่การแสดง พื้นที่การแสดงเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องปรากฏในการแสดงนาฏยศิลป์เสมอ เพราะเนื่องจากการแสดงนาฏยศิลป์ต้องอาศัยพื้นที่ในการแสดง ไม่ว่าจะเป็นการแสดงในโรงละครหรือไม่ก็ตาม ซึ่งผู้สร้างงานควรให้ความสำคัญต่อการออกแบบพื้นที่แสดงและพิจารณาถึงความเหมาะสมของภาพการแสดงที่จะปรากฏต่อสายตาผู้ชม รวมทั้งการสร้างขอบเขต และทิศทางการเคลื่อนไหวของนักแสดงด้วยเช่นกัน ฤทธิรงค์ จิวากานนท์ ได้อธิบายการออกแบบภาพรวมของเวทีไว้ดังนี้ การใช้พื้นที่บนเวทีสามารถสร้างจุดสนใจให้เกิดขึ้นได้ หมายถึงการวางฉากและองค์ประกอบต่าง ๆ บนเวที การยกระดับพื้นที่ การกำหนดขนาด และสัดส่วนของเครื่องประกอบฉาก เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ประตู หน้าต่าง โคมไฟ ต้นไม้ ฯลฯ เพื่อทำให้พื้นที่แต่ละส่วนมีความชัดเจน รวมทั้งความสัมพันธ์ของ นักแสดงและภาพรวมของเวทีโดยรวม (ฤทธิรงค์ จิวากานนท์, 2558: 166) นอกจากนี้ นราพงษ์ จรัสศรี ได้กล่าวถึงความสำคัญของการออกแบบพื้นที่การแสดงให้มีความเหมาะสมกับงานวิจัยฉบับนี้ไว้ว่า ผู้สร้างงานควรพิจารณาถึงความเหมาะสมของพื้นที่การแสดง ซึ่งการนำความดั้งเดิมของโนรามานำเสนอ หากนำมาแสดงภายนอกโรงละครจะออกแบบการแสดงอย่างไรให้สามารถสื่อถึงความหมายของสีได้อย่างชัดเจน และหากนำไปแสดงในโรงละครจะต้องออกแบบการแสดงอย่างไรให้มีความเหมาะสมกับการออกแบบแสงหรือองค์ประกอบทางด้านอื่น ทั้งนี้ผู้สร้างงานควรพิจารณาถึงข้อจำกัดหรือ

บริบททางด้านขนาด ลักษณะพื้นที่และจำนวนนักแสดง รวมทั้งองค์ประกอบทางด้านอื่นที่มีความเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน (นราพงษ์ จรัสศรี, สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2566)

8) การออกแบบแสง การออกแบบแสงเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญไม่น้อยไปกว่า องค์ประกอบอื่น เพราะเนื่องจากแสงสามารถสร้างบรรยากาศและเรื่องราวให้กับการแสดง อีกทั้งผู้สร้างงานสามารถนำแสงมาสร้างเทคนิคต่าง ๆ เพื่อให้การแสดงเกิดความน่าสนใจยิ่งขึ้น ตลอดจนยังสามารถอำพรางข้อบกพร่องหรือข้อผิดพลาดต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างการแสดง ได้เช่นกัน ดังที่ นราพงษ์ จรัสศรี ได้กล่าวถึงความสำคัญของแสงไว้ว่า “แสงสามารถช่วยบดบัง ความไม่สมบูรณ์ของการแสดงในบางมุมได้ หากแสดงในเวลากลางวันที่ไม่มีแสง องค์ประกอบอื่น ๆ จักต้องมีความสมบูรณ์ที่สุดเพื่อไม่ให้เห็นข้อผิดพลาดในการแสดงได้” (นราพงษ์ จรัสศรี, สัมภาษณ์, 22 ตุลาคม 2566)

การวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวคิดที่ได้หลังจากการสร้างงานนาฏยศิลป์ที่สะท้อนถึงความดั้งเดิมของโนรา ผู้วิจัยได้ตั้งประเด็นคำถามการคำนึงถึงแนวคิดที่ได้หลังจากการสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ที่สะท้อนถึงความดั้งเดิมของโนราว่าแนวคิดนี้มีความสำคัญอย่างไร โดยกำหนดแนวคิดหลังจากการสร้างงานนาฏยศิลป์ไว้ดังนี้

1) การคำนึงถึงความดั้งเดิมของโนรา การสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ที่สะท้อนถึงความดั้งเดิมของโนราเป็นการสำรวจข้อมูลเชิงลึกและความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็น โดยเฉพาะกลุ่มคนที่สืบทอดเชื้อสายโนราและตระกูลโนราต่าง ๆ เพื่อให้ข้อมูลมีความครอบคลุมถึงกลุ่มคนดังกล่าวในทุกภูมิภาค ข้อมูลจากแบบสอบถามเป็นข้อมูลเชิงปฐมภูมิที่มีความสำคัญยิ่งต่อการสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ ดังที่ ชัชวาลย์ นิพันธารักษ์ ได้แสดงทรรศนะไว้ว่า ผู้วิจัยจะต้องคำนึงถึงความดั้งเดิมจากการสำรวจความคิดเห็น การบอกเล่าเอกสารข้อมูลประกอบกัน ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการสำรวจเป็นข้อมูลที่เกิดจากความคิดเห็นของกลุ่มคนดังกล่าวในสังคมไทยอย่างแท้จริง สังคมมีความเปลี่ยนแปลง ดังนั้นความคิดเห็นของคนรุ่นใหม่ในปัจจุบันอาจมีความคิดเห็นที่แตกต่างไปจากเดิมและข้อมูลที่ได้จากการสำรวจนี้ เป็นข้อมูลแบบปฐมภูมิอย่างแท้จริง เพราะผู้วิจัยเป็น ผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง (ชัชวาลย์ นิพันธารักษ์, สัมภาษณ์, 22 ตุลาคม 2566)

2) การคำนึงถึงทฤษฎีทางทัศนศิลป์ การคำนึงถึงทฤษฎีทางทัศนศิลป์มีความสำคัญต่อการสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ เนื่องจากงานวิจัยเล่มนี้สามารถนำมาบูรณาการกับทฤษฎีทางทัศนศิลป์ในด้านของการออกแบบองค์ประกอบต่าง ๆ ในการแสดง ซึ่ง นราพงษ์ จรัสศรี ได้แสดงทรรศนะถึงการเชื่อมโยงกับทฤษฎีทางทัศนศิลป์ไว้ว่า “ผู้วิจัยสามารถตีแผ่ความดั้งเดิมในอดีตจนถึงปัจจุบันไปเชื่อมโยงกับทฤษฎีทางทัศนศิลป์ได้ รวมถึงการสร้างบทการแสดงได้” (นราพงษ์ จรัสศรี, สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2566)

3) การคำนึงถึงการใช้สัญลักษณ์ในการสร้างงานนาฏยศิลป์ การสร้างสรรค์ผลงานนาฏยศิลป์สามารถนำสัญลักษณ์มาใช้ออกแบบ องค์ประกอบทางด้านการแสดง เพื่อสื่อความหมายของการแสดง ทั้งนี้จะต้องอาศัยการตีความในการสร้างงานนาฏยศิลป์ โดยไม่ได้นำเสนอความหมายอย่างตรงไปตรงมาทั้งหมด ดังที่ วิรสา โรจน์วรพร ได้แสดงทรรศนะถึงการใช้สัญลักษณในการสร้างงานนาฏยศิลป์ไว้ว่า การนำสัญลักษณ์

มาใช้ในงานนาฏยศิลป์ เป็นสิ่งที่ทำให้การแสดงเกิดมิติ ซึ่งจะต้องอาศัยการตีความสิ่งที่ผู้สร้างงานต้องการจะสื่อสารกับผู้ชม โดยผู้สร้างสรรค์สามารถนำมาปรับใช้ทั้งในด้านการออกแบบลีลา การออกแบบอุปกรณ์ ตลอดจนองค์ประกอบอื่น ๆ ในการสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ ทั้งนี้ควรคำนึงถึงการใช้สัญลักษณ์ให้สอดคล้องกับแนวคิดของการสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ด้วย (วิรสา โรจน์วรพร, สัมภาษณ์, 29 พฤศจิกายน 2566)

4) การคำนึงถึงพื้นฐานในการสร้างงานนาฏยศิลป์ไทยอนุรักษ์ การคำนึงถึงพื้นฐานในการสร้างงานนาฏยศิลป์ไทยอนุรักษ์ผู้วิจัย นำมาใช้ในการออกแบบการแสดงนาฏยศิลป์ในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะต้องนำนาฏยศิลป์ไทยมาใช้ในการสื่อสารความหมาย ซึ่งมีส่วนสำคัญต่อการสร้างสรรค์ผลงานนาฏยศิลป์จากความดั้งเดิมของโนรา ดังที่ ธำมรงค์ บุญราช ได้แสดงทรรศนะถึงการสร้างงานนาฏยศิลป์ไทยอนุรักษ์ไว้ว่า หากงานวิจัยสร้างสรรค์ชิ้นนี้มีการใช้รูปแบบการแสดงเป็นนาฏศิลป์ไทยอนุรักษ์ ผู้วิจัยควรศึกษาแนวคิด ขนบและจารีตของนาฏศิลป์ไทย เพื่อที่ผู้วิจัยจะได้เข้าใจและมีทิศทางในการสร้างสรรค์งานได้ตรงตามลักษณะ หรือรูปแบบของนาฏศิลป์ไทยอนุรักษ์มากยิ่งขึ้น (ธำมรงค์ บุญราช, สัมภาษณ์, 26 พฤศจิกายน 2566)

5) การคำนึงถึงความคิดสร้างสรรค์ ความคิดสร้างสรรค์เป็นประเด็นหนึ่งที่ผู้วิจัยให้ความสำคัญ ซึ่งจะนำไปสู่การออกแบบสร้างสรรค์ผลงานให้มีความใหม่ ความน่าสนใจ และมีคุณค่า ดังที่ สุพจน์ จูกลิ่น อาจารย์และนักวิชาการทางด้านนาฏยศิลป์ ได้แสดงทรรศนะของความคิดสร้างสรรค์ไว้อย่างน่าสนใจว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้สร้างงานควรจะต้องมี ซึ่งจะทำให้การสร้างสรรค์ผลงานนาฏยศิลป์นั้นมีความแปลกใหม่ ไม่ซ้ำแบบ อย่างไรก็ตาม จะต้องขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของผู้สร้างงานด้วยเช่นกัน หากผู้สร้างงานมีประสบการณ์ใน การสร้างงานและการรับชมงานที่มากก็จะส่งผลให้มีความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ ในการออกแบบสร้างสรรค์ผลงานในครั้งถัดไปได้ อย่างไม่ซ้ำแบบที่ผ่านมา หรือไม่ซ้ำแบบใคร (จิรายุทธ พนมรักษ์, สัมภาษณ์, 29 ธันวาคม 2566)

อภิปรายผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง การสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ที่สะท้อนถึงความดั้งเดิมของโนรา สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้ รูปแบบของการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏยศิลป์ที่ปรากฏมีคุณสมบัติเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานศิลปิน ในเรื่องการออกแบบการสร้างสรรค์มีความหลากหลายในทักษะทางด้านนาฏยศิลป์ นำเสนอเป็น 8 องก์การแสดง ตามองค์ประกอบทางด้านนาฏยศิลป์ทั้ง 8 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การออกแบบบทการแสดง 2) การออกแบบการคัดเลือกนักแสดง 3) การออกแบบลีลานาฏยศิลป์ 4) การออกแบบเสียงและดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง 5) การออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง 6) การออกแบบพื้นที่การแสดง 7) การออกแบบเครื่องแต่งกาย 8) การออกแบบแสง ทั้งนี้ผู้วิจัยได้คำนึงถึงแนวคิดหลังการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏยศิลป์ ได้แก่ 1) การคำนึงถึงความดั้งเดิมของโนรา 2) การคำนึงถึงทฤษฎีทางทัศนศิลป์ 3) การคำถึงการใช้สัญลักษณ์ในการสร้างงานนาฏยศิลป์ 4) การคำนึงถึงพื้นฐานในการสร้างงานนาฏยศิลป์ไทยอนุรักษ์ 5) การ

คำนึงถึงความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งตรงตามวัตถุประสงค์ในการวิจัย เหตุที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากสอดคล้องกับงานวิจัยของ ผลงานดุษฎีนิพนธ์ ทางด้านนาฏยศิลป์ที่สร้างสรรค์โดย พรรณพัชร์ เกษประยูร จัดแสดงเมื่อวันศุกร์ที่ 19 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564 ณ โรงละครแบล็ค บ็อกซ์ เธียเตอร์ (Black Box Theatre) คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ที่นำเสนอ ประเด็นปัญหาในกระบวนการคัดเลือกศิลปินระดับชาติทางด้านนาฏยศิลป์ โดยเริ่มจากการเปิดตัวคณะกรรมการพิจารณารางวัล จากนั้นนำเสนอคุณสมบัติของศิลปินที่มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานในการยกย่องบุคคลต้นแบบทางด้านนาฏยศิลป์ จบลงด้วยการนำเสนอวิกฤตของศิลปิน คือ ศิลปินที่มีผลงานไม่ได้ถูกยกย่องและหมดกำลังใจ จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาผลงานนาฏยศิลป์ชุดดังกล่าว ผู้วิจัยสนใจเรื่องของการออกแบบบทการแสดงที่ผู้สร้างสรรค์ ได้นำเกณฑ์การสร้างมาตรฐานบุคคลต้นแบบทางด้านนาฏยศิลป์มาเป็นโครงบท การแสดงทั้ง 7 องก์ ดังที่ พรรณพัชร์ เกษประยูร ได้อธิบายถึงการออกแบบบทการแสดงในผลงานสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ ดังกล่าวไว้ว่า

การออกแบบบทการแสดงในการสร้างสรรค์ นาฏยศิลป์จากความไม่สมบูรณ์ในการคัดเลือกศิลปินระดับชาติทางด้านนาฏยศิลป์ ผู้สร้างสรรค์นำเกณฑ์การสร้างมาตรฐานในการยกย่องบุคคลต้นแบบทางด้านนาฏยศิลป์มาเป็นโครงบท การแสดง ประกอบด้วย 7 องก์ ได้แก่ เกริ่นนำเสนอ องก์ที่ 1 ปรัชญาในการทำงาน (Philosophy) องก์ที่ 2 จรรยาบรรณ (Ethic) องก์ที่ 3 ความสามารถหลากหลาย (Versatile) องก์ที่ 4 ผู้นำและผู้บุกเบิก (Pioneer) องค์ที่ 5 ความหลงใหล (Passion) องก์ที่ 6 ถ่ายทอดองค์ความรู้ (Passing the Knowledge) และองก์ที่ 7 รสนิยม (Taste) และบทสรุป (พรรณพัชร์ เกษประยูร, 2563: 299-300)

จากการศึกษาการออกแบบบทการแสดงผลงานสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ ชุดดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำแนวทางในการออกแบบบทการแสดงที่ผู้สร้างสรรค์ ได้นำเกณฑ์การสร้างมาตรฐานบุคคลต้นแบบทางด้านนาฏยศิลป์มาเป็นโครงบท การแสดงทั้ง 7 องก์ มาใช้ในการออกแบบบทการแสดง ในการสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ที่สะท้อนถึงความดั้งเดิมของโนราในครั้งนี้

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ผลงานดุษฎีนิพนธ์ทางด้านนาฏยศิลป์ที่สร้างสรรค์โดย ภัคคพร พิมสาร จัดแสดงเมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2562 ณ โรงละครแบล็ค บ็อกซ์ เธียเตอร์ (Black Box Theatre) คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ผู้วิจัยออกแบบบทการแสดง โดยนำภูมิหลังของนราพงษ์ จรัสศรี ในเรื่องของการเดินทางสู่ความสำเร็จ แต่ด้วยความมุ่งมั่นและมีจิตใจที่แน่วแน่ทำให้นราพงษ์ จรัสศรี ได้เดินทางมาสู่ความสำเร็จในปัจจุบัน ซึ่งถูกสะท้อนออกมาจากผลงาน จึงทำให้นราพงษ์ จรัสศรีเป็นผู้มีความเป็นเลิศ 3 ประการ อันได้แก่ ความเป็นเลิศในฐานะนักแสดง นักออกแบบสร้างสรรค์ และนักวิชาการ ด้วยวิธีการเรียงร้อยการเล่าเรื่องราว (Storytelling) และการใช้เทคนิคการปะติด (Collage) ซึ่งเป็นหัวใจของบทการแสดงนี้ ดังที่ ภัคคพร พิมสาร ได้อธิบายถึงการคัดเลือกนักแสดงในผลงานสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ดังกล่าว ไว้ว่า

ด้านการออกแบบบทการแสดง ได้แบ่งโครงสร้างของบทการแสดงเป็น 2 องก์ ได้แก่ องก์ 1 กล่าวถึงภูมิหลังชีวิตการเดินทาง ที่มีความมุ่งมั่น องค์ที่ 2 กล่าวถึงผลงานของนราพงษ์ จรัสศรี ที่สั่งสมประสบการณ์มาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งมีคุณสมบัติในเรื่องของการมีจิตวิญญาณความเป็นศิลปิน (Spiritual) ผลการออกแบบบทการแสดงมีคุณสมบัติเรื่องของจิตวิญญาณของศิลปินที่มีความเป็นเอกลักษณ์การแสดงผลงานสร้างสรรค์จากรากเหง้าวัฒนธรรมไทยของนราพงษ์ จรัสศรี ถูกหล่อหลอมประสบการณ์ในการทำงานสะท้อนออกมาในนาฏยศิลป์ที่นำเอาความเป็นไทยสอดแทรกในนาฏศิลป์ตะวันตกจึงทำให้นราพงษ์ จรัสศรี เป็นผู้บุกเบิกนาฏศิลป์ร่วมสมัยคนแรกในประเทศไทยซึ่งผู้วิจัยนำเสนอการแสดง องก์ 1 นำเสนอภูมิหลังของ นราพงษ์ จรัสศรี ด้านจิตวิญญาณความเป็นไทย นำเสนอโดยการสวมชฎา และการเล่าเรื่องราวผ่านการอ่านบทกลอน พร้อมการเป่าขลุ่ยประกอบ โดยบทกลอนได้ประพันธ์ขึ้นมาใหม่ (ภัคพร พิมสาร, 2561: 318)

จากการศึกษาการออกแบบบทการแสดงในผลงานสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ชุด ดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำแนวทางในการออกแบบบทการแสดง จากแนวคิดการเขียนบทละครเวที การร้อยเรียงเรื่องราวผ่านรูปแบบการเล่าเรื่อง (Storytelling) และการใช้เทคนิคการ ปะติด (Collage) มาใช้ในการออกแบบบทการแสดง ในการสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ที่สะท้อนถึงความดั้งเดิมของโนราในครั้งนี้

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ผลงานทางด้านนาฏยศิลป์ ที่สร้างสรรค์โดย นราพงษ์ จรัสศรี จัดการแสดงเมื่อวันที่ 17-19 ตุลาคม 2555 ณ โรงละครแบล็ค บ็อกซ์ เธียเตอร์ (Black Box Theatre) คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ที่นำเสนอเรื่องราวที่ได้รับแรงบันดาลใจมา จากแนวคิดในพระคัมภีร์ไบเบิ้ล ผ่านรูปแบบการแสดงแดนซ์ เธียเตอร์ (Dance Theatre) ที่ใช้ท่วงท่าลีลาโดยแฝงเกี่ยวกับสัญลักษณ์และละครถึงเรื่องราวของ หญิงสาวที่เต้นระบำจนทำให้พ่อเลี้ยงพอใจพร้อมยกทุกสิ่งทุกอย่างให้เป็นรางวัลกับเธอ แต่เธอกลับเรียกร้องขอเพียงสิ่งเดียว นั้นคือ ศีรษะของนักบุญจอห์น เดอะ แบพทิส จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาผลงานนาฏยศิลป์ชุด ดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจเรื่องการออกแบบลีลานาฏยศิลป์ที่ผู้สร้างสรรค์ใช้ลีลาท่าทางในชีวิตประจำวัน (Everyday Movement) ที่สอดคล้องกับฉากการแสดง ดังที่ นราพงษ์ จรัสศรี (2548) ได้ อธิบายถึงลีลานาฏยศิลป์ที่ใช้ในการแสดงชุดดังกล่าว ไว้ว่า

เดินผ่านระเบียงตรงช่วงบนของเวทีในแนวระนาบ เมื่อผู้แสดงเดินทางมาถึง บริเวณบันไดผู้แสดงใช้ลีลาท่าทางที่มาจากการนั่งและขยับตัวลงตามขั้นบันได โดยใช้มือ ขา และช่วงสะโพกสัมผัสกับขั้นบันได (นราพงษ์ จรัสศรี, ผู้แสดง สัมภาษณ์ , 22 กันยายน 2566)

จากการศึกษาการออกแบบลีลานาฏยศิลป์ผลงานสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ชุดดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำแนวทางในการออกแบบลีลาท่าเต้นนาฏยศิลป์โดยใช้ลีลาท่าทางในการดำเนินชีวิตประจำวัน (Everyday Movement) ซึ่งเป็นการสื่อสารเรื่องราวของการแสดงให้ผู้ชมเข้าใจได้ง่ายมากยิ่งขึ้น เพื่อสามารถถ่ายทอดอารมณ์ในการสื่อความหมายจากการสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ที่สะท้อนถึงความดั้งเดิมของโนราในครั้งนี้

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ผลงานดุษฎีนิพนธ์ทางด้านนาฏยศิลป์ที่สร้างสรรค์โดย ภัคคพร พิมสาร (2561) จัดแสดงเมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2562 ณ โรงละครแบล็ค บ็อกซ์ เธียเตอร์ (Black Box Theatre) คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ได้ออกแบบลีลานาฏยศิลป์ที่มีความหลากหลายตามบทการแสดงผสมผสานรูปแบบทิศทางการสัญจรของนิทรรศการ สะท้อนเอกลักษณ์เฉพาะตัวของนราพงษ์ จรัสศรี อันประกอบด้วย นาฏยศิลป์ไทย บัลเลต์ นาฏยศิลป์ร่วมสมัย ลีลาท่าทางในกิจวัตรประจำวัน (Everyday Movement) การเต้นแจ๊ส (Jazz Dance) แบบศิลปินบ๊อบ ฟอสซี่ (Bob Fosse) ในรูปแบบนาฏยศิลป์การละคร ด๊านซ์ เธียเตอร์ (Dance Theatre) ที่แสดงอารมณ์แบบละคร ตลอดจนนาฏยศิลป์สมัยนิยม ได้แก่ การเต้นป๊อปปิ้ง (Popping) และการเต้นฮิปฮอป (Hiphop)

จากการศึกษาการออกแบบลีลานาฏยศิลป์ผลงานสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ ชุดดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำแนวทางในการออกแบบลีลาท่าเต้นนาฏยศิลป์โดยใช้ทั้งความเป็นนาฏยศิลป์ไทย นาฏยศิลป์ร่วมสมัย และในรูปแบบนาฏยศิลป์การละคร มาใช้ในการออกแบบลีลานาฏยศิลป์เพื่อสร้างสนุกสนานและดึงดูดความน่าสนใจของการสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ที่สะท้อนถึงความดั้งเดิมของโนราในครั้งนี้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการวิจัยในครั้งนี้

ผลการศึกษาค้นคว้าในงานวิจัยของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ เป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่ต้องการศึกษาต่อยอดและพัฒนางานด้านนาฏยศิลป์ไทยที่มีความเกี่ยวข้องกับโนราโดยเฉพาะความดั้งเดิมและการวิวัฒนาการของโนรา จึงเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับผู้ที่สนใจ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยต้องใช้ระยะเวลาพอสมควร ฉะนั้นการจัดการเรื่องของเวลาเป็นสิ่งสำคัญในงานวิจัยเล่มนี้เป็นอย่างมาก การลงพื้นที่ในแต่ละสถานที่แต่ละสายตระกูลโนราอาจจะมีการเข้าถึงข้อมูลได้ยาก ควรจัดการเรื่องของเวลาและข้อคำถามที่จะใช้ให้ดี

เอกสารอ้างอิง

ฉันทนา เอี่ยมสกุล. (2557). นาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ (นาฏยวิจิตร). *ศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.* 9 (2), 1-30.

นราพงษ์ จรัสศรี. (2548). *ประวัตินาฏยศิลป์ตะวันตก.* พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์

Cohan, R. (1986). *10 The Dance Workshop : A Guide to the Fundamentals of Movement*. New York: Simon & Schuster.

Hopgood, J. (2016). *Dance production: design and technology*. New York: Focal Press.

นพมาส แววหงส์. (2558). *ปริทัศน์ศิลปะการละคร.* ภาควิชาศิลปการละคร คณะอักษรศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ฤทธิรงค์ จิวากานนท์. (2553). *ปริทัศน์ศิลปะการละคร.* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธรากร จันทนะสาโร. (2557). *นาฏยศิลป์จากแนวคิดไตรลักษณ์ในพระพุทธศาสนา.* วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ศิลปกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พรรณพัชร์ เกษประยูร. (2563). *การสร้างสรรค์นาฏยศิลป์จากความไม่สมบูรณ์ในกระบวนการคัดเลือกศิลปินระดับชาติทางด้านนาฏยศิลป์.* วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ศิลปกรรมศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภัคคพร พิมสาร. (2565). *การสร้างสรรค์นาฏยศิลป์จากนิทรรศการผลงานของนราพงษ์ จรัสศรีศิลป์.* วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ศิลปกรรมศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จินตนา อนุวัฒน์. การออกแบบอุปกรณ์การแสดง. *สัมภาษณ์*, 4 พฤศจิกายน 2566

จิรายุทธ พนมรักษ์. แนวคิดการคำนึงถึงความคิดสร้างสรรค์. *สัมภาษณ์*, 29 ธันวาคม 2566

ชัชวาลย์ นิพันธารักษ์. แนวคิดการคำนึงถึงความดั้งเดิมของโนรา. *สัมภาษณ์*, 22 ตุลาคม 2566

ธำมรงค์ บุญราช. แนวคิดการคำนึงพื้นฐานในการสร้างงานนาฏยศิลป์ไทยอนุรักษ์. *สัมภาษณ์,* 26 พฤศจิกายน 2566

นราพงษ์ จรัสศรี. การออกแบบลีลานาฏยศิลป์. *สัมภาษณ์*, 22 กันยายน 2566

การออกแบบบทการแสดง. *สัมภาษณ์*, 19 ตุลาคม 2566

การออกแบบลีลานาฏยศิลป์. *สัมภาษณ์*, 19 ตุลาคม 2566

การออกแบบพื้นที่การแสดง. *สัมภาษณ์*, 30 ตุลาคม 2566

การออกแบบแสง. *สัมภาษณ์*, 22 ตุลาคม 2566

แนวคิดการคำนึงถึงทฤษฎีทางทัศนศิลป์. *สัมภาษณ์*, 18 ตุลาคม 2566

นัฐวุฒิ แซลิ้ม. การออกแบบดนตรีและเสียงประกอบการแสดง. *สัมภาษณ์*, 9 ตุลาคม 2566

วิรสา โรจน์วรพร. การออกแบบการคัดเลือกนักแสดง. *สัมภาษณ์*, 26 ตุลาคม 2566

แนวคิดการคำนึงการใช้สัญลักษณ์ในการสร้างงานนาฏยศิลป์. *สัมภาษณ์,* 29 พฤศจิกายน 2566

สุพจน์ จูกลิ่น. การออกแบบลีลานาฏยศิลป์. *สัมภาษณ์*, 19 พฤศจิกายน 2566

อภิศักดิ์ ชโยหาร. การออกแบบการคัดเลือกนักแสดง. *สัมภาษณ์*, 14 พฤศจิกายน 2566

การศึกษาสภาพปัญหาของการจัดการเรียนการสอนภาษาบาลีสันสกฤตในภาษาไทย และแนวทางการประยุกต์ใช้แนวคิดวัฏจักรการเรียนรู้และสตีมศึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านวรรณคดีพระพุทธศาสนาเชิงวิเคราะห์

A Study on the Problems of Teaching Pali and Sanskrit in Thai and Application of Learning Cycle and Steam Education Concepts to Enhance Analytical Reading Skills in Buddhist Literature

โยธิน ไกรษร, ทรงภพ ขุนมธุรส,
จุฑารัตน์ เกตุปาน และ น้ำทิพย์ องอาจวาณิชย์
มหาวิทยาลัยนเรศวร

Yotin Kaison, Songphop Khunmathurot,
Jutarat Ketpan and Namtip Ongartwanich
Naresuan University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: yotinkaison@windowslive.com

****

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาบาลีสันสกฤตในภาษาไทย 2) ศึกษาแนวทางการประยุกต์ใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดวัฏจักรการเรียนรู้และสตีมศึกษาร่วมกับเว็บแอปพลิเคชัน เพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านวรรณคดีพระพุทธศาสนาเชิงวิเคราะห์ สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ 1) อาจารย์ผู้สอนในรายวิชาภาษาบาลีและสันสกฤตในภาษาไทย หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตภาคเหนือ จำนวน 4 ท่าน และ 2) ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน โดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสอบถามสภาพปัญหา 2) แบบสอบถามแนวทางการประยุกต์ใช้รูปแบบการสอน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา และนำเสนอโดยการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการศึกษา พบว่า 1) การศึกษาสภาพปัญหาการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาบาลีสันสกฤตในภาษาไทย พบว่า นิสิตพบว่าไม่สามารถวิเคราะห์และจำแนกคำศัพท์ได้ เนื่องจากขาดพื้นฐานและความคุ้นเคยกับภาษาบาลีและสันสกฤต ส่งผลให้การเรียนรู้และการวิเคราะห์วรรณคดีพระพุทธศาสนาไม่สมบูรณ์ 2) การศึกษาแนวทางการประยุกต์ใช้รูปแบบการสอน พบว่า การบูรณาการแนวคิดวัฏจักรการเรียนรู้และสตีมศึกษาร่วมกับเว็บแอปพลิเคชันช่วยให้นิสิตค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ผ่านการคิดวิเคราะห์และการลงมือปฏิบัติ นิสิตพัฒนาทักษะการค้นคว้า คิดวิเคราะห์ และแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ การใช้เว็บ

* วันที่รับบทความ : 4 กรกฎาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 12 กรกฎาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 13 กรกฎาคม 2567
Received: July 4 2024; Revised: July 12 2024; Accepted: July 13 2024

แอปพลิเคชันเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ทำให้สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ทุกที่ทุกเวลา การเรียนการสอนมีความยืดหยุ่นและเหมาะสมกับความต้องการของนิสิต การนำกระบวนการวัฏจักรการเรียนรู้และสตีมศึกษาช่วยเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการสร้างสรรค์ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง

คำสำคัญ: การสอนภาษาบาลีสันสกฤต; วัฏจักรการเรียนรู้; สตีมศึกษา; การอ่านเชิงวิเคราะห์

Abstract

The objectives of this research article are 1) to study the problems of teaching and learning in the Pali and Sanskrit language course in Thai language 2) to study the guidelines for applying teaching models based on the learning cycle concept and STEAM studies together with the web applications to promote the ability to read critical Buddhist literature for undergraduate students. This article is qualitative research. Data were collected through interviews with key informants including: 1) instructor in the Pali and Sanskrit language courses in Thai language, Bachelor of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University in the northern region, the quantity is 4 people and 2) experts for 5 people by purposive sampling. The tools used in the research include:

1) questionnaire on problem conditions. 2) questionnaire on the application of teaching models, Content Analysis and presented by descriptive analysis.

The results of the research were as follows 1) Investigating the current problems in teaching Pali and Sanskrit in the Thai language showed that students were unable to analyze and classify vocabulary due to a lack of foundational knowledge and familiarity with Pali and Sanskrit. This deficiency hindered their learning and analysis of Buddhist literature.

2) Exploring the application of teaching methods indicated that integrating the learning cycle and STEAM education concepts with web applications enabled students to independently research and construct knowledge through analytical thinking and hands-on practice. Students effectively developed research, analytical, and problem-solving skills. Utilizing web applications as learning tools provided access to information anytime and anywhere, resulting in flexible and student-centered learning. Implementing the learning cycle and STEAM education processes fostered analytical thinking, problem-solving, and creativity through practical engagement.

Keywords: Problems in Teaching Pali and Sanskrit; Learning Cycle; STEM Education; Analytical Reading

บทนำ

การศึกษาภาษาบาลีและสันสกฤตเป็นส่วนสำคัญในการเข้าใจวรรณคดีและวัฒนธรรมไทย เนื่องจากภาษาทั้งสองนี้เป็นรากฐานของภาษาไทย และมีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดคำสอนทางศาสนา ซึ่งภาษาไทยเป็นภาษาที่มีการวิวัฒนาการและเปลี่ยนแปลงโดยการรับวัฒนธรรมทางภาษาของชาติอื่นเข้ามาประยุกต์ใช้ร่วมด้วย โดยเฉพาะการรับคำยืมจากภาษาบาลีและสันสกฤตซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากพระพุทธศาสนาและ

ศาสนาพราหมณ์ ภาษาบาลีและสันสกฤตเป็นอารยธรรมทางภาษาที่มีอิทธิพลต่อภาษาไทยตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ (อภิชาญ ปานเจริญ, 2563 : คำนำ) การยืมภาษาจากภาษาทั้งสองนี้เริ่มมีตั้งแต่สมัยที่ดินแดนเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้ติดต่อสัมพันธ์กับอินเดีย และรับเอาอารยธรรมทั้งด้านความเชื่อ ศาสนา และภาษาเข้ามา ทำให้ภาษาบาลีและสันสกฤตมีอิทธิพลต่อภาษาไทยมาเป็นระยะเวลานานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน (มัลลิกา มาภา, 2559 : 21) การใช้คำยืมจากภาษาบาลีและสันสกฤตในภาษาไทยมีหลายสาเหตุ เช่น ด้านศาสนา วรรณคดี วัฒนธรรมประเพณี วิชาการ การศึกษา และด้านรัฐศาสตร์ ภาษาทั้งสองนี้ไม่เพียงแค่เป็นเครื่องมือในการสื่อสาร แต่ยังเป็นสื่อในการถ่ายทอดอารยธรรมและวัฒนธรรมที่สำคัญของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งปรากฏอยู่ในเอกสารสำคัญต่าง ๆ เช่น ศิลาจารึก เอกสารโบราณ วรรณกรรม วรรณคดี พจนานุกรม และตำราหนังสือ (วัลยา ช้างขวัญยืน และคณะ, 2553 : 163 - 176)

ดังนั้น การศึกษาภาษาบาลีและสันสกฤตจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการเข้าใจลึกซึ้งถึงรากฐานทางวัฒนธรรมและภาษาของไทย นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์และตีความวรรณคดีทางศาสนาซึ่งเป็นวรรณกรรมที่มีคุณค่าสูงทางด้านศาสนาและวัฒนธรรม การนำแนวคิดวัฏจักรการเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเป็นวิธีการที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มุ่งให้ผู้เรียนรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และมีประสบการณ์ตรงในการเรียนรู้ ค้นพบความรู้หรือแนวทางแก้ปัญหาได้เอง และสามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ (สุคนธ์ สินธพานนท์, 2553 : 56) นอกจากนี้ การจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการสตีมศึกษา (STEAM Education) ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ เป็นการนำเนื้อหาสาระที่มีความเกี่ยวข้องกันมาสัมพันธ์ให้เป็นเรื่องเดียวกัน และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในลักษณะที่เป็นองค์รวม และสามารถนำความรู้ความเข้าใจไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ (ทิศนา แขมมณี, 2566 : 147) อีกทั้งกระบวนการสตีมศึกษา เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีการเชื่อมโยงความรู้และมีความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนได้ในระดับลึกอย่างครอบคลุม และยังให้ผู้เรียนได้ถ่ายทอดจินตนาการออกมา นำไปสู่การพัฒนาความคิดส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักการคิดวิเคราะห์ได้อย่างถี่ถ้วน เรียนรู้จากประสบการณ์ มีความมุ่งมั่นที่จะแก้ปัญหา รู้จักการทำงานเป็นทีม และทำงานด้วยความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งนำพาไปสู่การเป็นนักประดิษฐ์ นักสร้างสรรค์นวัตกรรม ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561)

การบูรณาการแนวคิดวัฏจักรการเรียนรู้และสตีมศึกษาในการสอนภาษาบาลีและสันสกฤต จึงเป็นการเสริมสร้างทักษะการอ่านวรรณคดีเชิงวิเคราะห์ ช่วยให้นิสิตสามารถสร้างความรู้และทักษะด้วยตนเองผ่านการคิดวิเคราะห์และการปฏิบัติ นิสิตจะได้เรียนรู้คำศัพท์และความหมายของคำศัพท์บาลีสันสกฤตในบริบทที่ชัดเจน ทำให้การวิเคราะห์เนื้อหาวรรณคดีเป็นไปอย่างลึกซึ้ง อีกทั้งการใช้เว็บแอปพลิเคชันเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ ช่วยให้นิสิตสามารถเข้าถึงข้อมูลและแหล่งเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา ทำให้การเรียนการสอนมีความยืดหยุ่นและปรับให้เหมาะสมกับความต้องการของนิสิตได้ อีกทั้งยังช่วยให้

ผู้เรียนเกิดความสนใจในเนื้อหาบทเรียน มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ต่อไป โดยเว็บแอปพลิเคชันมีข้อดี คือ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลาตามความต้องการ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ช่วยให้ผู้เรียนและครูบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (วุฒิภัทร หนูยอด และวิชริณี สวัสดี, 2565 : 24) การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการสอนช่วยกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน ขยายขอบเขตการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนพัฒนาและขยายศักยภาพของตนเอง รวมถึงทดลองสร้างสรรค์ผลงานใหม่ ๆ พัฒนาความคิดสร้างสรรค์และทักษะการแก้ปัญหา ช่วยให้นิสิตสามารถสร้างความรู้และทักษะด้วยตนเองผ่านการคิดวิเคราะห์และการปฏิบัติ อีกทั้งยังสามารถปรับตัวและเตรียมพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงในสังคมดิจิทัลได้อย่างมั่นใจ

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเพื่อนำไปใช้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการสอนในรายวิชาภาษาบาลีและสันสกฤตในภาษาไทย โดยเริ่มต้นจากการศึกษาสภาพปัญหาการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาบาลีสันสกฤตในภาษาไทย และแนวทางการประยุกต์ใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดวัฏจักรการเรียนรู้และสตีมศึกษาร่วมกับเว็บแอปพลิเคชัน เพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านวรรณคดีพระพุทธศาสนาเชิงวิเคราะห์สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาบาลีสันสกฤตในภาษาไทย
2. เพื่อศึกษาแนวทางการประยุกต์ใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดวัฏจักรการเรียนรู้และสตีมศึกษาร่วมกับเว็บแอปพลิเคชัน

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มุ่งศึกษาสภาพปัญหาการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาบาลีสันสกฤตในภาษาไทย และแนวทางการประยุกต์ใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดวัฏจักรการเรียนรู้และสตีมศึกษาร่วมกับเว็บแอปพลิเคชัน เพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านวรรณคดีพระพุทธศาสนาเชิงวิเคราะห์สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหาการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาบาลีสันสกฤตในภาษาไทย

ผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพปัญหาการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาบาลีและสันสกฤตในภาษาไทย จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล (Key Informants) ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนในรายวิชา ภาษาบาลีและสันสกฤตในภาษาไทย หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตภาคเหนือ จำนวน 4 ท่าน ได้แก่ วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครน่าน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เฉลิมพระเกียรติฯ และมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช

วิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา โดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) เครื่องมือที่ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัญหาการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาบาลีสันสกฤตในภาษาไทย แยกออกเป็น 3 ประเด็นสำคัญ ได้แก่ 1) การศึกษาสภาพปัญหาการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาบาลีสันสกฤตในภาษาไทย 2) การศึกษาวิธีการแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาบาลีสันสกฤตในภาษาไทย และ 3) การศึกษาวิธีการวัดประเมินผลการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาบาลีสันสกฤตในภาษาไทย ซึ่งแบบสอบถามฉบับนี้ได้ผ่านกระบวนการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ผลการวิเคราะห์ พบว่า แบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.60 – 1.00 ถือว่ามีความสอดคล้องตามเกณฑ์ที่กำหนดที่มีค่าตั้งแต่ระดับ 0.5 ขึ้นไป และผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญจนแบบสอบถามมีความสมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการประยุกต์ใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดวัฏจักรการเรียนรู้และสตีมศึกษาร่วมกับเว็บแอปพลิเคชัน เพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านวรรณคดีพระพุทธศาสนาเชิงวิเคราะห์

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางการประยุกต์ใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดวัฏจักรการเรียนรู้และสตีมศึกษาร่วมกับเว็บแอปพลิเคชัน เพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านวรรณคดีพระพุทธศาสนาเชิงวิเคราะห์ จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล (Key Informants) ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญในการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการประยุกต์ใช้แนวคิดการสอนตามแนวคิดวัฏจักรการเรียนรู้และสตีมศึกษา จำนวน 5 ท่าน โดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) เครื่องมือที่ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามแนวทางการประยุกต์ใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดวัฏจักรการเรียนรู้และสตีมศึกษาร่วมกับเว็บแอปพลิเคชัน เพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านวรรณคดีพระพุทธศาสนาเชิงวิเคราะห์ แยกออกเป็น 4 ประเด็นสำคัญ ได้แก่ 1) การศึกษาแนวทางการประยุกต์ใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดวัฏจักรการเรียนรู้และสตีมศึกษาร่วมกับเว็บแอปพลิเคชัน 2) การศึกษาแนวทางการบูรณาการสอนภาษาบาลีสันสกฤตโดยใช้วรรณคดีพระพุทธศาสนา 3) การศึกษาแนวทางการสอนโดยใช้เว็บแอปพลิเคชัน และ 4) การศึกษาแนวทางการวัดและประเมินผลการอ่านเชิงวิเคราะห์ ตามแนวคิดของบลูม ซึ่งแบบสอบถามฉบับนี้ได้ผ่านกระบวนการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ผลการวิเคราะห์ พบว่า แบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80 – 1.00 ถือว่ามีความสอดคล้องตามเกณฑ์ที่กำหนดที่มีค่าตั้งแต่ระดับ 0.5 ขึ้นไป และผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญจนแบบสอบถามมีความสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ประสานงานกับอาจารย์ผู้สอน ติดต่ออาจารย์ผู้สอนในรายวิชาภาษาบาลีและสันสกฤตในภาษาไทย หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตภาคเหนือ จำนวน 4 ท่าน จากวิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช วิทยาลัยสงฆ์นครน่าน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ

ราชวิทยาลัย เฉลิมพระเกียรติฯ และมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา รวมถึงผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อให้ข้อเสนอแนะการประยุกต์ใช้แนวคิดการสอนตามแนวคิดวัฏจักรการเรียนรู้และสตีมศึกษา

2. ประสานงานกับบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ขอความอนุเคราะห์ออกหนังสือเพื่อขอความร่วมมือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

3. ส่งหนังสือและเครื่องมือการวิจัย จัดส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลและเครื่องมือการวิจัยไปยังกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

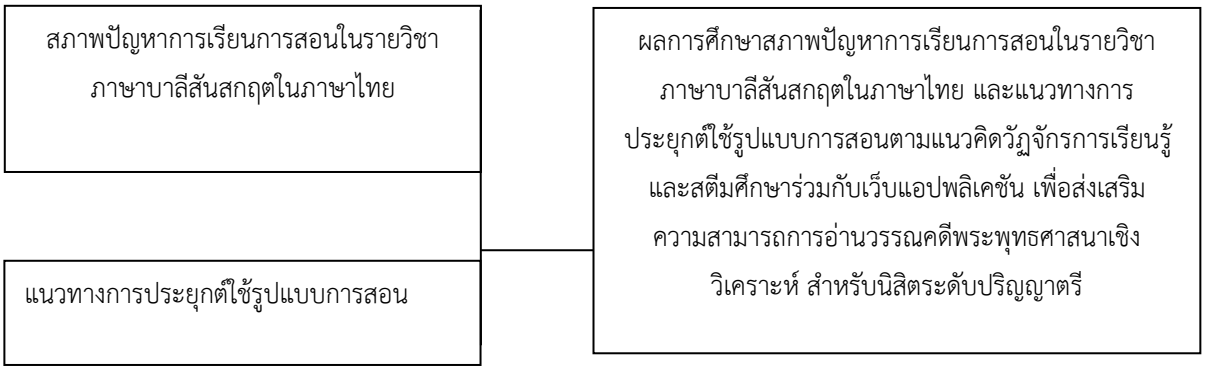
4. ดำเนินการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนและผู้เชี่ยวชาญตามวันเวลาที่นัดหมายโดยจดบันทึกและบันทึกเสียงข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบความครบถ้วนและสมบูรณ์ของข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ และข้อคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาบาลีสันสกฤตในภาษาไทย

2. สรุปประเด็นสำคัญและวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสร้างข้อสรุปเกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอน และแนวทางการประยุกต์ใช้แนวคิดการสอนตามแนวคิดวัฏจักรการเรียนรู้และสตีมศึกษาร่วมกับเว็บแอปพลิเคชัน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านวรรณคดีพระพุทธศาสนาเชิงวิเคราะห์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. สภาพปัญหาการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาบาลีสันสกฤตในภาษาไทย

ในการศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาบาลีและสันสกฤต สำหรับนิสิตครุศาสตรบัณฑิต สาขาการสอนภาษาไทย พบว่า นิสิตไม่สามารถวิเคราะห์และจำแนกคำศัพท์ได้ เนื่องจากขาดพื้นฐานและความคุ้นเคยกับหลักการและโครงสร้างของคำในภาษาทั้งสอง นอกจากนี้ นิสิตบางคนยังไม่เคยเรียนภาษาบาลีและสันสกฤตมาก่อน จึงมีปัญหาในการอ่านคำศัพท์ถูกต้องแต่เขียนผิด ซึ่งกฎเกณฑ์การเขียนสะกดคำแตกต่างจากภาษาไทย ปัญหานี้ส่งผลให้การเรียนรู้และการวิเคราะห์วรรณคดีพระพุทธศาสนาไม่สมบูรณ์ นิสิตจำเป็นต้องมีทักษะการวิเคราะห์และแยกแยะคำศัพท์เพื่อเข้าใจความหมายและวิเคราะห์เนื้อหาได้อย่างถูกต้อง

2. วิธีการแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาบาลีสันสกฤตในภาษาไทย

การแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาบาลีและสันสกฤตในภาษาไทย พบว่า สามารถทำได้โดยการใช้สื่อออนไลน์และการบูรณาการใช้วรรณคดี แอปพลิเคชัน และแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ ช่วยให้นิสิตทบทวนและฝึกการอ่านและเขียนคำศัพท์ได้ทุกที่ทุกเวลา การใช้วรรณคดีพระพุทธศาสนาเป็นตัวอย่างจะช่วยให้นิสิตเชื่อมโยงคำศัพท์กับบริบทจริง ทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การจัดให้มีกิจกรรมฝึกปฏิบัติที่เน้นการวิเคราะห์และแยกแยะคำศัพท์ เช่น แบบฝึกหัดและกิจกรรมกลุ่ม การใช้เกมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรู้และทักษะ การฝึกอ่านและเขียนคำศัพท์อย่างสม่ำเสมอ และการใช้เทคโนโลยีช่วยในการเรียนรู้ การสังเกตคำศัพท์ในชีวิตประจำวันและวรรณคดีจะช่วยพัฒนาทักษะการวิเคราะห์และจำแนกคำศัพท์ภาษาบาลีและสันสกฤตอย่างมีประสิทธิภาพ

3. วิธีการวัดประเมินผลการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาบาลีสันสกฤตในภาษาไทย

การวัดประเมินผลการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาบาลีและสันสกฤตในภาษาไทย พบว่า สามารถทำได้โดยการปรับปรุงแบบทดสอบให้ครอบคลุมทุกระดับความรู้ ใช้วิธีการประเมินผลที่หลากหลาย จัดการเรียนการสอนเสริมสำหรับนิสิตที่ไม่มีพื้นฐาน และปรับระดับความยากง่ายของข้อสอบ วิธีการเหล่านี้ช่วยลดช่องว่างของคะแนนระหว่างนิสิตที่มีพื้นฐานแตกต่างกัน และเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของนิสิตทุกคน

4. ผลการศึกษาแนวทางการประยุกต์ใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดวัฏจักรการเรียนรู้และสตีมศึกษาร่วมกับเว็บแอปพลิเคชัน

แนวทางการนำกระบวนการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบการสอนตามแนวคิดวัฏจักรการเรียนรู้และสตีมศึกษามาใช้บูรณาการสอน เพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านวรรณคดีพระพุทธศาสนาเชิงวิเคราะห์ พบว่าเป็นการฝึกให้นิสิตค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ผ่านการคิดวิเคราะห์และการลงมือปฏิบัติจนสามารถแก้ปัญหาและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ แนวคิดนี้ช่วยให้นิสิตมีทักษะในการค้นคว้า คิดวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยี เช่น การใช้

เว็บแอปพลิเคชันเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ ช่วยให้นิสิตสามารถเข้าถึงข้อมูลและแหล่งเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา การใช้เทคโนโลยีทำให้การเรียนการสอนมีความยืดหยุ่นและปรับให้เหมาะสมกับความต้องการของนิสิตได้ นอกจากนี้ การนำกระบวนการวัฏจักรการเรียนรู้และสตีมศึกษาเป็นการช่วยสร้างความสนใจ กระตุ้นแรงจูงใจ ส่งเสริมการสำรวจและค้นหาเนื้อหา อธิบายและแบ่งปันความเข้าใจ ขยายความรู้ และประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งทั้งหมดนี้ช่วยเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการสร้างสรรค์ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง ทำให้นิสิตสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง และสามารถเชื่อมโยงความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวัน

5. ผลการศึกษาแนวทางการบูรณาการสอนภาษาบาลีสันสกฤตโดยใช้วรรณคดีพระพุทธศาสนา

แนวทางการบูรณาการสอนภาษาบาลีสันสกฤตโดยใช้วรรณคดีพระพุทธศาสนาเรื่องมหาชาติคำฉันท์ พบว่า เป็นแนวทางที่สำคัญและสอดคล้องกับการศึกษา ซึ่งวรรณคดีเรื่องนี้มีคำบาลีและสันสกฤตปะปนอยู่มาก ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจในบริบททางศาสนาและวัฒนธรรม นิสิตจะได้เรียนรู้คำศัพท์และความหมายในบริบทที่ชัดเจน ทำให้การวิเคราะห์เนื้อหาวรรณคดีเป็นไปอย่างลึกซึ้ง นอกจากนี้ยังพัฒนาทักษะทางภาษา ทั้งการอ่าน การเขียน และการแปล ฝึกการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหาผ่านการแปลและอธิบายคำศัพท์ การเชื่อมโยงความรู้ระหว่างวิชาต่าง ๆ เช่น วรรณคดี ประวัติศาสตร์ และศาสนา ช่วยให้นิสิตเห็นภาพรวมของการเรียนรู้ นิสิตสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น บอกชื่อเพื่อนว่าเป็นภาษาบาลีหรือสันสกฤต และแต่งคำประพันธ์ในโอกาสต่าง ๆ การเรียนรู้คำศัพท์และวรรณคดียังช่วยพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการเชื่อมโยงข้อมูล การนำกระบวนการเหล่านี้มาใช้ในการเรียนการสอน ช่วยให้นิสิตสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและการทำงานในอนาคตได้

6. ผลการศึกษาแนวทางการสอนโดยใช้เว็บแอปพลิเคชัน

แนวทางการสอนโดยใช้เว็บแอปพลิเคชัน พบว่า สอดคล้องกับบริบทสังคมดิจิทัลในยุคดิจิทัล ซึ่งสังคมไทยได้วิวัฒนาการทางด้านเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในรูปแบบแอปพลิเคชันผ่านคอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต หรือสมาร์ตโฟนมาบูรณาการกับการสอนภาษาไทย ช่วยกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน และขยายขอบเขตการเรียนรู้ เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาและขยายศักยภาพของตนเอง รวมถึงทดลองสร้างสรรค์ผลงานใหม่ ๆ พัฒนาความคิดสร้างสรรค์และทักษะการแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในกระบวนการสอนภาษาไทยช่วยให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านความเข้าใจเนื้อหาและการประยุกต์ใช้ ทำให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวและเตรียมพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงในสังคมดิจิทัลได้อย่างมั่นใจ เว็บแอปพลิเคชันช่วยให้ผู้เรียนเข้าถึงเนื้อหาได้ตลอดเวลาและจัดการเวลาเรียนรู้ได้ตามสะดวก ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ผ่านการเข้าถึงแหล่งข้อมูลและเครื่องมือออนไลน์ต่าง ๆ การใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนยังเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เช่น การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การทำงานร่วมกัน และการสื่อสาร พร้อมกับพัฒนาทักษะดิจิทัลที่จำเป็นสำหรับชีวิตและการทำงานในยุคดิจิทัล

7. ผลการศึกษาแนวทางการวัดและประเมินผลการอ่านเชิงวิเคราะห์ ตามแนวคิดของบลูม

การนำหลักการวัดและประเมินผลการอ่านเชิงวิเคราะห์ตามแนวคิดของบลูม มาใช้วัดความสามารถการอ่านวรรณคดีพระพุทธศาสนาเชิงวิเคราะห์ พบว่า มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับรูปแบบการสอนตามแนวคิดวัฏจักรการเรียนรู้และสตีมศึกษา การประเมินผลที่หลากหลายช่วยลดช่องว่างของคะแนนระหว่างนิสิตที่มีพื้นฐานแตกต่างกัน และพัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 การประเมินผลตามแนวคิดของบลูมช่วยให้การเรียนรู้มีความครอบคลุมและเป็นระบบ พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์ต่าง ๆ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาบาลีและสันสกฤตในภาษาไทยสำหรับนิสิตครุศาสตรบัณฑิต สาขาการสอนภาษาไทย เป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากการเข้าใจภาษาบาลีและสันสกฤตเป็นพื้นฐานสำคัญ ในการศึกษาวรรณคดีพระพุทธศาสนา การที่นิสิตไม่สามารถวิเคราะห์และจำแนกคำศัพท์ได้เกิดจากหลายปัจจัย เช่น นิสิตส่วนใหญ่ไม่มีพื้นฐานที่แข็งแรงในการศึกษาภาษาบาลีและสันสกฤต ซึ่งทำให้ยากในการวิเคราะห์และจำแนกคำศัพท์ การที่นิสิตไม่คุ้นเคยกับหลักการและโครงสร้างของคำในภาษาทั้งสองเป็นอุปสรรคสำคัญในการเรียนรู้ สอดคล้องกับ ฐิติมา จันทะคีรี พร้อมคณะ (2563) กล่าวไว้ว่า เนื่องจากภาษาบาลีและสันสกฤตได้เข้ามาผสมผสานในภาษาไทยมากขึ้น คนไทยจึงคุ้นเคยกับคำเหล่านี้จนคิดว่าเป็นคำไทยแท้ ส่งผลให้คนไทยในปัจจุบันขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรากศัพท์ภาษาแยกแยะไม่ถูกว่าคำใดมาจากภาษาบาลีหรือสันสกฤต ประกอบกับปัจจุบันมีภาษาอื่นเข้ามาปะปนในภาษาไทยมากขึ้น ยิ่งทำให้ความรู้เกี่ยวกับภาษาบาลีและสันสกฤตของคนไทยลดน้อยลง อีกทั้ง ศิริภา จันทร์เกื้อ พร้อมคณะ (2562) กล่าวว่า นักเรียนส่วนใหญ่ยังแยกแยะไม่ได้ว่า คำใดเป็นคำที่มาจากคำภาษาบาลี คำใดมาจากคำภาษาสันสกฤต เพราะนักเรียนจำกฎเกณฑ์การสังเกตคำภาษาบาลีและคำภาษาสันสกฤตไม่ได้ นอกจากนี้ เสาวลักษณ์ ทักษิณากุล (2559). ได้กล่าวถึงสภาพปัญหาไว้สอดคล้องกันว่า เยาวชนไทยได้รับอิทธิพลทางภาษาจากต่างชาติ ทำให้ไม่สามารถแยกแยะภาษาต่าง ๆ ที่ปะปนอยู่ในภาษาไทยได้ โดยเฉพาะภาษาบาลีและภาษาสันสกฤต ซึ่งเป็นภาษาที่เข้ามาผสมตั้งแต่ก่อนการตั้งถิ่นฐานของชนชาติไทย ดังนั้นการศึกษาสภาพปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาบาลีและสันสกฤตมีความสำคัญและจำเป็น เพื่อทราบถึงสถานการณ์อุปสรรค และสาเหตุของปัญหาที่ทำให้การเรียนการสอนไม่บรรลุผลตามเป้าหมาย อีกทั้งยังช่วยในการหาแนวทางพัฒนาและแก้ไขการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ กระตุ้นให้เกิดความตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของภาษาบาลีและสันสกฤต รวมถึงสร้างองค์ความรู้และข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาบาลีและสันสกฤตอย่างเป็นระบบและยั่งยืน ซึ่งจะเป็นรากฐานสำคัญในการศึกษาพระพุทธศาสนาและภูมิปัญญาของชาติสืบไป

2. ผลการศึกษาการแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาบาลีและสันสกฤตสามารถทำได้หลากหลายวิธี ดังนี้ 1) การใช้สื่อออนไลน์และเทคโนโลยี เช่น แอปพลิเคชันและแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ ช่วยให้ผู้เรียนสามารถทบทวนและฝึกฝนการอ่านเขียนคำศัพท์ได้ทุกที่ทุกเวลา เพิ่มความสะดวกและยืดหยุ่นในการเรียนรู้ 2) การบูรณาการใช้วรรณคดีพระพุทธศาสนาเป็นตัวอย่างประกอบการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนเห็นการใช้คำศัพท์ในบริบทจริง เชื่อมโยงภาษากับเนื้อหา ส่งผลให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น 3) การจัดกิจกรรมฝึกปฏิบัติที่เน้นการวิเคราะห์และแยกแยะคำศัพท์ ผ่านแบบฝึกหัด กิจกรรมกลุ่ม และเกมการเรียนรู้ต่าง ๆ ช่วยเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและทักษะทางภาษา 4) การส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกอ่านและเขียนคำศัพท์อย่างสม่ำเสมอ รวมถึงการสังเกตคำศัพท์ในชีวิตประจำวันและในวรรณคดี จะช่วยพัฒนาทักษะการวิเคราะห์และจำแนกคำศัพท์ภาษาบาลีและสันสกฤตได้ดียิ่งขึ้น จากผลการการศึกษาแสดงให้เห็นว่า การผสมผสานวิธีการสอนที่หลากหลาย ทั้งการใช้เทคโนโลยี สื่อการเรียนรู้ กิจกรรมฝึกปฏิบัติ และการเชื่อมโยงกับบริบทจริง จะช่วยแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอนภาษาบาลีและสันสกฤตให้มีประสิทธิภาพ ตอบสนองต่อผู้เรียนยุคใหม่ได้อย่างเหมาะสม อย่างไรก็ตาม ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเพื่อค้นหาแนวทางใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

3. ผลการศึกษาการวัดประเมินผลการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาบาลีและสันสกฤตในภาษาไทยสามารถพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นได้ ดังนี้ 1) การปรับปรุงแบบทดสอบให้ครอบคลุมทุกระดับความรู้ตั้งแต่พื้นฐานไปจนถึงขั้นสูง เพื่อให้สามารถวัดความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนได้อย่างรอบด้าน และสะท้อนผลการเรียนรู้ที่แท้จริง 2) การใช้วิธีการประเมินผลที่หลากหลาย นอกเหนือจากการสอบ เช่น การทำแบบฝึกหัด การนำเสนอผลงาน เพื่อให้ครอบคลุมทักษะการเรียนรู้ที่แตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน 3) การจัดการเรียนการสอนเสริมสำหรับผู้เรียนที่ไม่มีพื้นฐานหรือมีพื้นฐานน้อย เพื่อปรับระดับความรู้ให้ใกล้เคียงกับผู้เรียนคนอื่น ๆ ช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา 4) การปรับระดับความยากง่ายของข้อสอบให้เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน ไม่ยากหรือง่ายจนเกินไป เพื่อจูงใจให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นและสนใจในการทำข้อสอบมากขึ้น จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า การปรับปรุงวิธีการวัดประเมินผลให้มีความหลากหลาย ยืดหยุ่น และสอดคล้องกับระดับความรู้ของผู้เรียน จะช่วยลดช่องว่างของคะแนนระหว่างผู้เรียนที่มีพื้นฐานแตกต่างกัน ทำให้ผู้เรียนทุกคนมีโอกาสแสดงความสามารถได้อย่างเต็มที่ ส่งผลให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเพื่อพัฒนารูปแบบการวัดประเมินผลให้ทันสมัยและสอดคล้องกับบริบทการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงไปอยู่เสมอ

4. ผลการศึกษาแนวทางการประยุกต์ใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดวัฏจักรการเรียนรู้และสตีมศึกษา พบว่า การบูรณาการแนวคิดเหล่านี้ในการสอนช่วยให้นิสิตได้ฝึกค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์และการลงมือปฏิบัติ เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง นิสิตสามารถแก้ปัญหาและประยุกต์ใช้ความรู้ในชีวิตจริงได้ นอกจากนี้ การบูรณาการนี้ยังช่วยพัฒนาทักษะการค้นคว้า คิดวิเคราะห์ และแก้ปัญหา

อย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับ ปัทมา จงลือชา (2565) กล่าวว่า เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยให้นักเรียนได้สืบเสาะแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ผ่านการบูรณาการเนื้อหาข้ามสาขาวิชา และการลงมือปฏิบัติ ออกแบบ สร้างสรรค์ชิ้นงานหรือนวัตกรรม ถือเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อีกทั้ง วรางคณา ชั่งโต (2559) กล่าวว่า เป็นการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกนักเรียนคิดค้นวิธีการหาคำตอบ เพื่อให้นักเรียนสามารถตั้งคำถามในประเด็นที่สนใจ ศึกษาสืบค้นความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ซึ่งส่งผลให้นักเรียนสามารถตอบประเด็นที่สงสัยต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง มีทักษะการวิเคราะห์ เลือกสรรความรู้ที่ดีจากแหล่งเรียนรู้ที่น่าเชื่อถือ จนนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ที่คงทนด้วยตนเอง ดังนั้นจะเห็นได้ว่ากระบวนการวัฏจักรการเรียนรู้และสตีมศึกษาช่วยกระตุ้นความสนใจและสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ ส่งเสริมการสำรวจค้นหา อธิบายและแบ่งปันความรู้ ขยายความเข้าใจ และประเมินผลการเรียนรู้ ทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และความคิดสร้างสรรค์ของนิสิตได้รับการเสริมสร้างผ่านการลงมือปฏิบัติ ทำให้นิสิตสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองและเชื่อมโยงความรู้นั้นสู่การใช้งานในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผลการศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่าการนำแนวคิดวัฏจักรการเรียนรู้และสตีมศึกษามาใช้ในการสอน เป็นวิธีที่มีศักยภาพในการพัฒนานิสิตให้มีทักษะและความรู้ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง การเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการนี้ไม่เพียงแต่ช่วยให้นิสิตพัฒนาทักษะทางวิชาการ แต่ยังช่วยเสริมสร้างความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญในศตวรรษที่ 21

5. ผลการศึกษาแนวทางการบูรณาการสอนภาษาบาลีสันสกฤต โดยใช้วรรณคดีพระพุทธศาสนาเรื่องมหาชาติคำฉันท์ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการสอน เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านวิเคราะห์คำศัพท์บาลีสันสกฤตได้ ดังนี้ 1) การใช้วรรณคดีที่มีคำศัพท์บาลีสันสกฤตปรากฏอยู่เป็นสื่อในการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้เห็นคำศัพท์ในบริบทการใช้งานจริง ช่วยสร้างความเข้าใจความหมายและที่มาของคำศัพท์ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น 2) ออกแบบกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกวิเคราะห์คำศัพท์บาลีสันสกฤตที่ปรากฏในวรรณคดี โดยให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าความหมาย ที่มา และวิเคราะห์โครงสร้างของคำศัพท์ เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการเชื่อมโยงความรู้ 3) ให้ผู้เรียนฝึกแปลความหมายของคำศัพท์บาลีสันสกฤตในวรรณคดี และอธิบายความหมายโดยเชื่อมโยงกับบริบททางวัฒนธรรมและศาสนา เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในเชิงลึก 4) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้คำศัพท์บาลีสันสกฤตที่เรียนรู้ เช่น การแต่งคำประพันธ์ การตั้งชื่อ เพื่อให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและสามารถนำความรู้ไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน 5) บูรณาการการสอนภาษาบาลีสันสกฤตเข้ากับการเรียนรู้ในวิชาอื่น ๆ เช่น วรรณคดี ประวัติศาสตร์ ศาสนา เพื่อให้ผู้เรียนเห็นความเชื่อมโยงของความรู้และเข้าใจภาพรวมของการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นการนำแนวทางเหล่านี้ไปใช้ในการสอน จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการอ่านวิเคราะห์คำศัพท์บาลีสันสกฤตอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความเข้าใจในความหมายและบริบทการใช้คำศัพท์

อย่างลึกซึ้ง รวมถึงสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในการเรียนรู้วิชาอื่น ๆ และในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม ต่อไป

6. ผลการศึกษาแนวทางการสอนโดยใช้เว็บแอปพลิเคชัน พบว่า การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในรูปแบบเว็บแอปพลิเคชันผ่านคอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต หรือสมาร์ตโฟนสอดคล้องกับบริบทสังคมดิจิทัลในยุคปัจจุบัน สังคมไทยได้วิวัฒนาการทางด้านเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง การบูรณาการเทคโนโลยีเหล่านี้กับการสอนภาษาไทยช่วยกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนและขยายขอบเขตการเรียนรู้ เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาและขยายศักยภาพของตนเอง รวมถึงทดลองสร้างสรรค์ผลงานใหม่ ๆ และพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และทักษะการแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในกระบวนการสอนภาษาไทยช่วยให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านความเข้าใจเนื้อหาและการประยุกต์ใช้ ทำให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวและเตรียมพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงในสังคมดิจิทัลได้อย่างมั่นใจ เว็บแอปพลิเคชันช่วยให้ผู้เรียนเข้าถึงเนื้อหาได้ตลอดเวลาและจัดการเวลาเรียนรู้ได้ตามสะดวก การเข้าถึงแหล่งข้อมูลและเครื่องมือออนไลน์ต่าง ๆ กระตุ้นให้ผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง การใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนยังเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เช่น การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การทำงานร่วมกัน และการสื่อสาร พร้อมกับพัฒนาทักษะดิจิทัลที่จำเป็นสำหรับชีวิตและการทำงานในยุคดิจิทัล การบูรณาการเว็บแอปพลิเคชันในกระบวนการสอนภาษาไทยเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะและความรู้ของผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวและเตรียมพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงในสังคมดิจิทัล พร้อมทั้งเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ซึ่งทั้งหมดนี้จะช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและทันสมัยมากยิ่งขึ้น

7. ผลการศึกษาแนวทางการวัดและประเมินผลการอ่านเชิงวิเคราะห์ตามแนวคิดของบลูมพบว่า การนำหลักการวัดและประเมินผลการอ่านเชิงวิเคราะห์ตามแนวคิดของบลูมมาใช้ในการวัดความสามารถการอ่านวรรณคดีพระพุทธศาสนาเชิงวิเคราะห์มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับรูปแบบการสอนตามแนวคิดวัฏจักรการเรียนรู้และสตีมศึกษา การใช้การประเมินผลที่หลากหลายช่วยลดช่องว่างของคะแนนระหว่างนิสิตที่มีพื้นฐานแตกต่างกัน นอกจากนี้ยังช่วยพัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เช่น การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์ต่าง ๆ แนวคิดของบลูมครอบคลุมทักษะการคิดในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการอ่านเชิงวิเคราะห์ที่ต้องใช้ทักษะการคิดในหลายระดับ การประเมินผลที่หลากหลาย เช่น การทดสอบ การทำโครงงาน การนำเสนอ และการอภิปราย ช่วยให้นิสิตที่มีความถนัดแตกต่างกันสามารถแสดงความสามารถได้อย่างเต็มที่ ลดความเหลื่อมล้ำของคะแนนที่เกิดจากการวัดด้วยวิธีใดวิธีหนึ่งเพียงอย่างเดียว การประเมินผลในขั้นสูง เช่น การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า สอดคล้องกับเป้าหมายของสตีมศึกษาที่เน้นพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง การแก้ปัญหา และการสร้างสรรค์นวัตกรรม การวัดและประเมินผลในระดับเหล่านี้จึงช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่

21 แนวคิดของบลูมช่วยให้การวัดและประเมินผลเป็นระบบและมีความต่อเนื่อง ตั้งแต่การประเมินความรู้พื้นฐานไปจนถึงการประเมินความสามารถในการประยุกต์ใช้และการสร้างสรรค์ ทำให้สามารถติดตามพัฒนาการของผู้เรียนได้อย่างครอบคลุม และวางแผนพัฒนาการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม การประเมินผลตามแนวคิดของบลูมสามารถนำไปใช้ได้กับการเรียนรู้ในวัฏจักรต่าง ๆ ของการเรียนรู้ ทั้งขั้นสำรวจและค้นหา ขั้นอธิบายและลงข้อสรุป ขั้นขยายความรู้ และขั้นประเมินผล ช่วยให้การวัดและประเมินผลสอดคล้องและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ในทุกขั้นตอน ดังนั้น การนำแนวคิดของบลูมมาใช้ในการวัดและประเมินผลการอ่านเชิงวิเคราะห์ จึงมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับรูปแบบการสอนตามแนวคิดวัฏจักรการเรียนรู้และสตีมศึกษา ช่วยให้การประเมินผลมีความครอบคลุม เป็นระบบ ลดความเหลื่อมล้ำ และส่งเสริมการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงและทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. ควรมีการจัดหลักสูตรเสริมที่เน้นการเรียนรู้เชิงโครงสร้างของภาษา รวมถึงการใช้แบบฝึกหัดที่มีการทบทวนและฝึกฝนการเขียนคำศัพท์อย่างต่อเนื่อง การใช้เว็บแอปพลิเคชันในการจัดทำบทเรียนออนไลน์ที่มีเนื้อหาเชิงโครงสร้างและกิจกรรมการฝึกปฏิบัติจะช่วยเสริมสร้างทักษะพื้นฐานให้นิสิตได้

2. การใช้เทคโนโลยีและแอปพลิเคชันในการเรียนการสอนสามารถทำให้นิสิตเข้าถึงเนื้อหาได้ทุกที่ทุกเวลา และสามารถทบทวนเนื้อหาได้ตามความสะดวกของตนเอง จะช่วยให้นิสิตมีส่วนร่วมในการเรียนรู้และพัฒนาทักษะการอ่านและการวิเคราะห์วรรณคดีพระพุทธศาสนาเชิงลึกได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การประยุกต์ใช้แนวคิดวัฏจักรการเรียนรู้และสตีมศึกษาในการจัดการเรียนการสอนจะช่วยส่งเสริมให้นิสิตพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการค้นคว้า การทำโครงการ การแก้ปัญหา และการประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์จริง

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรกำหนดนโยบายการพัฒนาหลักสูตรเสริมที่เน้นการสอนพื้นฐานของภาษาบาลีและสันสกฤต รวมถึงการสอนหลักการและโครงสร้างของคำศัพท์ การฝึกฝนการอ่านและการเขียนคำศัพท์อย่างต่อเนื่อง รวมถึงการใช้แบบฝึกหัดออนไลน์และแอปพลิเคชันเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในภาษาให้แก่นิสิต

2. ควรสนับสนุนการพัฒนาและใช้งานเว็บแอปพลิเคชันในการจัดการเรียนการสอนภาษาบาลีและสันสกฤต โดยแอปพลิเคชันควรมีเนื้อหาการสอนที่หลากหลาย เช่น วิดีโอ บทความ แบบทดสอบ และกิจกรรมเชิงปฏิบัติ เพื่อให้นิสิตสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลาและสามารถทบทวนเนื้อหาได้ตามความสะดวก นอกจากนี้ ควรมีการจัดทำฐานข้อมูลออนไลน์ที่รวบรวมวรรณคดีพระพุทธศาสนาและเนื้อหาภาษาบาลีและสันสกฤตเพื่อให้นิสิตเข้าถึงได้ง่าย

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. พัฒนาหรือจัดหาแอปพลิเคชันการเรียนรู้เชิงโต้ตอบที่ครอบคลุมเนื้อหาภาษาบาลีและสันสกฤต รวมถึงแบบฝึกหัดและกิจกรรมที่เน้นการอ่านและการเขียนคำศัพท์ นิสิตสามารถใช้แอปพลิเคชันนี้ในการฝึกฝนทักษะการอ่านวรรณคดีพระพุทธศาสนาเชิงวิเคราะห์

2. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริงในห้องเรียน โดยใช้แนวคิดวัฏจักรการเรียนรู้และสตีมศึกษา เช่น การทำโครงการกลุ่มที่นิสิตต้องค้นคว้าและวิเคราะห์วรรณคดีพระพุทธศาสนา โดยใช้ข้อมูลจากแอปพลิเคชันและแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ กิจกรรมควรรวมถึงการนำเสนอผลงาน การอภิปรายกลุ่ม และการสรุปประเด็นสำคัญ

3. ควรจัดการเรียนการสอนที่เน้นการปฏิบัติ เช่น การฝึกการแปล การอ่านและการวิเคราะห์วรรณคดีในบริบทต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้เชิงลึกและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). *กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน.* กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

ฐิติมา จันทะคีรี, จุฑารัตน์ เกตุปาน และทรงภพ ขุนมธุรส. (2563). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในเขตภาคเหนือ เรื่อง คำยืมภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตในภาษาไทย โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนและทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ทิศนา แขมณี. (2566). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 26). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปัทมา จงลือชา. (2565). *การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการออกแบบ 6E (The 6E Learning by Design) ตามแนวคิดสตีม (STEAM EDUCATION).* วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

มัลลิกา มาภา. (2559). *ภาษาต่างประเทศในภาษาไทย*. อุดรธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

วรางคณา ชั่งโต. (2559). *ผลของการใช้รูปแบบการสอน 7E ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. ปริญญานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วัลยา ช้างขวัญยืน และคณะ. (2553). *บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 2 : คำการสร้างคำและการยืมคำ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). สถาบันภาษาไทยสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

วุฒิภัทร หนูยอด และวิชริณี สวัสดี. (2565). *การพัฒนาระบบขอใช้โปรแกรมและอุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ กรณีศึกษารูปแบบการทำงานของบริษัทเอกชน*. วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี. 18, (3), 22-33

ศิริภา จันทร์เกื้อ, วิภาวรรณา ศรีใหม่, และโนรอัยนา มะยิ. (2562). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะเรื่องการสังเกตคำภาษาบาลีและคำภาษาสันสกฤตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพะตงประธานคีรีวัฒน์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา*. การประชุมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ. 10, 1134-1145.

สุคนธ์ สินธพานนท์. (2553). *นวตักรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชน.* กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้น ส่วนจำกัด 9119 เทคนิคพริ้นติ้ง.

เสาวลักษณ์ ทักษิณากุล. (2559). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เรื่อง คำภาษาบาลีและสันสกฤตในภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อประสม*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

อภิชาญ ปานเจริญ. (2563). *บาลีสันสกฤตในภาษาไทย*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

แนวทางการใช้ประโยชน์แหล่งเรียนรู้ของจังหวัดตราดที่ส่งเสริมเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สำหรับระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

Guidelines for Utilizing Learning Resources of Trat Province to Promote Sustainable Development Goals in Student Development Activities for Upper Secondary School Level

ปวิตรา จีนากำเนิด,
วรวุฒิ เพ็งพันธ์ และ ศุภัครจิรา พรหมสุวิชา
มหาวิทยาลัยบูรพา
Pawittra Jeenakumnerd,
Worawut Phengphan and Supukjira Promsuwicha
Burapha University, Thailand
Corresponding Author, E-Mail: pawittra.j1995@gmail.com

****

บทคัดย่อ

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนได้นำองค์ความรู้ และประสบการณ์มาพัฒนาตนเอง ซึ่งนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นช่วงวัยที่แต่ละคนเริ่มมีเป้าหมายและมีทักษะในการใช้วิทยาการเชื่อมโยงเข้าสู่วิถีชีวิต การนำแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนจะทำให้ผู้เรียนเกิดความรักต่อท้องถิ่น การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ลักษณะแหล่งเรียนรู้ของจังหวัดตราดที่ส่งเสริมเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 2) แนวทางการใช้ประโยชน์แหล่งเรียนรู้ของจังหวัดตราดที่ส่งเสริมเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สำหรับระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็นครูผู้สอนหรือครูผู้รับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 3 ปี เมื่อสัมภาษณ์เสร็จสิ้น 1 คน ให้ผู้ให้ข้อมูลบอกต่อเพื่อสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 16 คน และผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีอายุตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป และเป็นประธานชมรมหรือประธานชุมนุม จำนวน 16 คน ประกอบด้วย การวิจัยเอกสาร การสำรวจพื้นที่ การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งผลการวิจัย พบว่า

1. ลักษณะแหล่งเรียนรู้ของจังหวัดตราดที่ส่งเสริมเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน พบว่า มี 6 แห่ง ที่มีลักษณะของแหล่งเรียนรู้ครบทั้ง 4 ประเภท และครอบคลุมเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้ง 5 มิติ ได้แก่ ชุมชนบ้านน้ำเชี่ยว ชุมชนบ้านท่าระแนะ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงเรือนจำชั่วคราวเขาระกำ อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง วัดไผ่ล้อม และวัดบุปผาราม

* วันที่รับบทความ : 22 มีนาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 2 เมษายน 2567; วันตอบรับบทความ : 16 เมษายน 2567
Received: March 22 2024; Revised: April 2 2024; Accepted: April 16 2024

2. แนวทางการใช้ประโยชน์แหล่งเรียนรู้ของจังหวัดตราดที่ส่งเสริมเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สำหรับระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า ครูและนักเรียนสามารถนำเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนมาบูรณาการกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้ครบทั้ง 5 มิติ โดยชุมชนบ้านน้ำเชี่ยว โดดเด่นมิติด้านสันติภาพและความยุติธรรม ใช้กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในประเด็นพหุวัฒนธรรม ชุมชนบ้านท่าระแนะ โดดเด่นมิติด้านเศรษฐกิจและความมั่งคั่ง ใช้กิจกรรมเรียนรู้แบบปฏิบัติการ เน้นเศรษฐกิจชุมชนเป็นฐาน ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงเรือนจำชั่วคราวเขาระกำ โดดเด่นมิติด้านความเป็นหุ้นส่วนในการพัฒนา ใช้กิจกรรมสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม ผ่านการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง โดดเด่นมิติด้านสิ่งแวดล้อมใช้กิจกรรมการเรียนรู้ค่ายอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม วัดไผ่ล้อม โดดเด่นมิติด้านการพัฒนาคน ใช้กิจกรรมสืบสอบทางประวัติศาสตร์ วัดบุปผาราม โดดเด่นมิติด้านการพัฒนาคน ใช้กิจกรรมทัศนศึกษาเพื่อสร้างการเรียนรู้ตามอัธยาศัย

คำสำคัญ: แหล่งเรียนรู้; เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน; กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

Abstract

Student development activities are parts that they can apply knowledge. and experience to promote themselves. Generally, each of students studying in the upper secondary school level has goals and skills associated to the way of life. In order to appreciate their local place, learning resources were employed in studying activities. The objectives of this research were 1) to characterize learning resources in Trat province for promoting sustainable development goals; and 2) to develop guidelines for learning resource usage in Trat province for promoting sustainable development goals in student development activities for the upper secondary school level. This study is qualitative research, and the target groups were teaching instructors or teachers, who were responsible for student development activities with at least 3- year experience. When one instructor was completely interviewed, the giving information person had to tell information to 16 persons of the associates and 16 persons of the upper secondary school level students with 16 years old, who were either club presidents or assembly presidents. The interview consists of the literary review, the area survey, the non-participant observation, and the deep interview. The results show that

1) According to characteristics of learning resources in Trat province promoting sustainable development goals, 6 places having characteristics of all 4 types of learning resources and covering all 5 dimensions of sustainable development goals were as follow: Ban Nam Chiao Community, Ban Tha Ranae Community, Sufficiency Economy Learning Center (Khao Rakam Temporary Prison), Mu Ko Chang National Park, Phai Lom Temple, and Bubpharam Temple.

2) According to guidelines for using learning resources in Trat province promoting sustainable development goals in student development activities for the upper secondary school level, instructors and students were able to integrate the sustainable development goals with student development activities in all 5 dimensions. Peace and justice were outstanding, and multicultural exchange activities were suitable at Ban Nam Chiao Community. Ban Tha Ranae Community predominated economy and wealth, action-based learning activities focusing on

community economy as a base were appropriate here. For Sufficiency Economy Learning Center (Khao Rakam Temporary Prison), the partnership in development dominated, and participatory observation activities through learning about the sufficiency economy were fitting. Mu Ko Chang National Park were abundant of environments, so environmental conservation learning camp activities were excellent here. Human resource development stood out, and historical learning activities were wonderful at Phai Lom Temple. Bubpharam Temple also predominated human resource development, and field trip activities with informal learning were amazing.

Keywords: Learning Resources Sustainable; Development Goals; Student Development Activities

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการที่มุ่งพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่มีคุณภาพมีความสามารถเต็มศักยภาพ เกิดการพัฒนาที่สมดุลทั้งสติปัญญา จิตใจ ร่างกาย และสังคม เพื่อเสริมสร้างการพัฒนาและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542 : 8) เรียกได้ว่า การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่ส่งเสริมให้คนในประเทศมีคุณภาพและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การเรียนรู้จึงไม่เป็นเพียงการเรียนรู้ในห้องเรียนหรือในโรงเรียนเท่านั้น แต่เกิดจากการผสมผสานระหว่างการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ได้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นการบูรณาการองค์ความรู้ ทักษะและเจตคติที่เกิดจากการเรียนรู้ ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และประสบการณ์ของผู้เรียนมาปฏิบัติ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำคัญ ให้เป็นคนที่มีปัญญาในการใช้ทักษะชีวิต การคิด การสื่อสาร การแก้ปัญหา และการใช้เทคโนโลยี และเป็นคนมีความสุขในการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง โดยอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างสร้างสรรค์ อันจะนำไปสู่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ได้อย่างยั่งยืน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 20)

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นเป้าหมายที่สหประชาชาติ (United Nations: UN) มีวัตถุประสงค์เพื่อจะทำให้โลกดีขึ้นภายในปี 2030 ด้วยการพัฒนาที่คำนึงถึงความเป็นองค์รวมของทุก ๆ ด้านอย่างสมดุลบนพื้นฐานของทรัพยากรธรรมชาติ ภูมิปัญญาและวัฒนธรรม ซึ่งมีการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับหลังปี พ.ศ. 2558 ไว้ 5 มิติ ได้แก่ มิติด้านการพัฒนาคน (People) ประกอบด้วย มิติด้านเศรษฐกิจและความมั่งคั่ง (Prosperity) มิติด้านสิ่งแวดล้อม (Planet) มิติด้านสันติภาพและความยุติธรรม (Peace) และมิติความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา (Partnership) ซึ่งมีเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 17 ประการ (ศูนย์วิจัยและสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน, 2559) ซึ่งการกำหนดทิศทางการพัฒนาของโลกอนาคตไม่ได้ขึ้นอยู่กับผู้ใหญ่เพียงอย่างเดียว แต่เด็กและเยาวชนซึ่งจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในวันข้างหน้าก็มีความสำคัญในการสร้างอนาคตเพื่อ

ตัวเองและคนรอบข้าง อนาคตในวันข้างหน้าจึงควรถูกออกแบบโดยเยาวชนในวันนี้ ซึ่งนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นช่วงวัยที่แต่ละคนเริ่มมีเป้าหมายและมีทักษะในการใช้วิทยาการ และเทคโนโลยี มีทักษะกระบวนการคิดขั้นสูง สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพ ซึ่งหากผู้เรียนได้รับการปลูกฝัง เชื่อมโยงเข้าสู่วิถีชีวิต ครูจึงควรมีการจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้เกิดความรัก และเห็นประโยชน์ในสิ่งดี ๆ ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในจังหวัดของตนเอง สอดคล้องกับ วาลิกา พงศ์ภัทรานนท์ (2566 : 52) ที่กล่าวว่า ควรมีการพัฒนาหลักสูตร กิจกรรม ที่สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจและสังคมและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น จัดทำเนื้อหาสาระของรายวิชาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และสังคม

จังหวัดตราดเป็นจังหวัดที่ติดชายฝั่งทะเลทางภาคตะวันออกของประเทศไทย และมีทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวที่หลากหลายและมีความอุดมสมบูรณ์ทั้งทางบกและทางทะเล ซึ่งมีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้มาสัมผัสเสน่ห์ อัตลักษณ์ วิถีชุมชนตราด ภูมิปัญญาวัฒนธรรม ผลิตภัณฑ์ชุมชน และยังส่งเสริมการเรียนรู้ในชุมชน เพื่อนำไปสู่การกระจายรายได้ ผู้ท่องเที่ยวเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต (ชลพรรษ ดวงนภา, 2564) ซึ่งปัจจุบันจังหวัดตราดมีแหล่งเรียนรู้อยู่หลากหลายและได้ยกระดับเป็นพื้นที่นวัตกรรมทางการศึกษา แต่ยังไม่พบว่ามีการรวบรวมแหล่งรู้ไว้อย่างเป็นระบบ เพื่อที่จะสามารถนำแหล่งเรียนรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ หรือไปบูรณาการในการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้นการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของจังหวัดตราด เพื่อส่งเสริมเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน จึงมีความสำคัญ และสอดคล้องกับร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566-2570) นี้ที่ได้กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายการพัฒนา รวมทั้งให้ความสำคัญกับการสร้างหลักประกันและความคุ้มครองทางสังคมที่สามารถส่งเสริมความมั่นคงในชีวิต ซึ่งจากวัตถุประสงค์นี้เมื่อพิจารณาจะพบว่า เป็นการมุ่งเน้นและให้ความสำคัญกับทักษะในด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นการผลักดันให้คนไทยทุกคนโดยเฉพาะเยาวชน ได้มีการพัฒนาคุณลักษณะตามบรรทัดฐานที่ดี ส่งเสริมศึกษา มุ่งยกระดับขีดความสามารถให้ตอบโจทย์พัฒนาการของสังคมยุคใหม่ เพื่อให้ก้าวทันต่อการพัฒนาของสังคมโลกอย่างรอบด้าน ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ตลอดจนได้แนวทางในการใช้ประโยชน์แหล่งเรียนรู้ของจังหวัดตราดที่ส่งเสริมเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สำหรับระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะแหล่งเรียนรู้ของจังหวัดตราดที่ส่งเสริมเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
2. เพื่อศึกษาแนวทางการใช้ประโยชน์แหล่งเรียนรู้ของจังหวัดตราดที่ส่งเสริมเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สำหรับระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยในขั้นตอนนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาลักษณะแหล่งเรียนรู้ของจังหวัดตราดที่ส่งเสริมเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยใช้วิธีการสำรวจพื้นที่ที่ศึกษา (Area Survey) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การศึกษาวิจัยในขั้นตอนนี้ใช้วิธีการสำรวจพื้นที่ (Area Survey) โดยผู้วิจัยเป็นเครื่องมือสำคัญในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องเตรียมตัวและศึกษาข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัย บทความ เพื่อรวบรวมข้อมูลในด้านลักษณะของแหล่งเรียนรู้ และบริบทของพื้นที่วิจัยเพื่อดำเนินการลงพื้นที่สำรวจแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ในพื้นที่จังหวัดตราด

2. ขั้นเตรียมการ

2.1 การเตรียมตัวของผู้วิจัย ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร หนังสือ บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงเตรียมตัวลงเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

2.2 การเตรียมตัวของผู้วิจัย ในด้านการเตรียมการศึกษาข้อมูลด้านบริบทพื้นที่ เพื่อลงพื้นที่ศึกษาลักษณะแหล่งเรียนรู้ของจังหวัดตราด

2.3 ดำเนินการลงพื้นที่เพื่อศึกษาลักษณะแหล่งเรียนรู้ของจังหวัดตราด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 วิธีการศึกษาเอกสาร จากแผนพัฒนาจังหวัดตราด วารสารประชาสัมพันธ์จังหวัดตราด เว็บไซต์ของจังหวัดตราด แผ่นพับจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ในจังหวัดตราด

3.2 การลงพื้นที่ดำเนินการศึกษาตามขั้นตอน โดยวิธีการสำรวจ จดบันทึกภาคสนาม (Field notes) และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การบันทึกข้อมูลจากการสำรวจ

4. การแปลผลข้อมูล หลังจากการสำรวจ ผู้วิจัยจะต้องนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสรุปผลการสำรวจเชิงพรรณนา

5. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 ผู้วิจัยเป็นเครื่องมือสำคัญในการดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล และมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยอื่น ๆ ประกอบ ได้แก่ สมุดจดบันทึก กระดาษ เครื่องบันทึกเสียง เครื่องบันทึกภาพ (VDO) และกล้องถ่ายภาพ

5.2 วิธีการสำรวจพื้นที่ (Area survey) โดยจัดทำตารางรายการตรวจสอบ (Checklist) เพื่อประกอบการสำรวจ โดยสร้างจากการศึกษาข้อมูลแหล่งเรียนรู้ในจังหวัดตราด

6. การวิเคราะห์ข้อมูล ตามเกณฑ์ การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้เป็นข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่ศึกษาข้อมูลโดยวิธีการสำรวจพื้นที่ (Area survey) เพื่ออภิปรายผลในวัตถุประสงค์ที่หนึ่งโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงการพรรณนาความ และตารางจำแนกลักษณะแหล่งเรียนรู้ โดยมีเกณฑ์การวิเคราะห์ ดังนี้

6.1 เกณฑ์การวิเคราะห์แหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน มิติด้านการพัฒนาคน (People) ต้องมีแหล่งเรียนรู้ประเภทบุคคล แหล่งเรียนรู้ประเภทสถานที่ แหล่งเรียนรู้ประเภทสื่อวัสดุอุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ประเภทกิจกรรมที่ให้ความสำคัญกับการขจัดปัญหาความยากจนและความหิวโหยและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ครอบคลุมเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับสังคมและคุณภาพชีวิตของผู้คน ครอบคลุม 5 เป้าหมาย ประกอบด้วย เป้าหมายที่ 1 ขจัดความยากจนทุกรูปแบบ เป้าหมายที่ 2 ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหารและยกระดับโภชนาการและส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 3 สร้างหลักประกันว่าคนมีชีวิตที่มีสุขภาพดีและส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีสำหรับทุกคนในทุกวัย เป้าหมายที่ 4 สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเป้าหมายที่ 5 บรรลุความเท่าเทียมระหว่างเพศ และเสริมอำนาจให้แก่สตรีและเด็กหญิง

6.2 เกณฑ์การวิเคราะห์แหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนมิติด้านเศรษฐกิจและความมั่งคั่ง (Prosperity) ต้องมีแหล่งเรียนรู้ประเภทบุคคล แหล่งเรียนรู้ประเภทสถานที่ แหล่งเรียนรู้ประเภทสื่อวัสดุอุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ประเภทกิจกรรม ที่ให้ความสำคัญกับประเด็นทางเศรษฐกิจ ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีและสอดคล้องกับธรรมชาติ ครอบคลุม 5 เป้าหมาย ประกอบด้วย เป้าหมายที่ 7 สร้างหลักประกันให้ทุกคนสามารถเข้าถึงพลังงานสมัยใหม่ที่ยั่งยืนในราคาที่ย่อมเยา เป้าหมายที่ 8 ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่มีผลิตภาพ และการมีงานที่เหมาะสมสำหรับทุกคน เป้าหมายที่ 9สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความทนทาน ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ครอบคลุมและยั่งยืน และส่งเสริมนวัตกรรม เป้าหมายที่ 10 ลดความไม่เสมอภาคภายในประเทศและระหว่างประเทศ และเป้าหมายที่ 11 ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความครอบคลุม ปลอดภัย มีภูมิต้านทานและยั่งยืน

6.3 เกณฑ์การวิเคราะห์แหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนมิติด้านสิ่งแวดล้อม (Planet) ต้องมีแหล่งเรียนรู้ประเภทบุคคล แหล่งเรียนรู้ประเภทสถานที่ แหล่งเรียนรู้ประเภทสื่อวัสดุอุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ประเภทกิจกรรม ที่ให้ความสำคัญกับประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ให้ความสำคัญกับการปกป้องและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศเพื่อพลเมืองโลกรุ่นต่อไป ครอบคลุม 5 เป้าหมายประกอบด้วย เป้าหมายที่ 6 สร้างหลักประกันว่าจะมีการจัดให้มีน้ำและสุขอนามัยสำหรับทุกคนและมีการบริหารจัดการที่ยั่งยืนคน เป้าหมายที่ 12 สร้างหลักประกันให้มีรูปแบบการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 13 ปฏิบัติการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและ

ผลกระทบที่เกิดขึ้น เป้าหมายที่ 14 อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และ เป้าหมายที่ 15 ปกป้อง ฟื้นฟู และสนับสนุนการใช้ระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน จัดการป่าไม้อย่างยั่งยืนต่อสู้การกลายสภาพเป็นทะเลทราย หยุดการเสื่อมโทรมของที่ดินและฟื้นสภาพดิน และหยุดยั้งการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ

6.4 เกณฑ์การวิเคราะห์แหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนมิติด้านสันติภาพและความยุติธรรม (Peace) ต้องมีแหล่งเรียนรู้ประเภทบุคคล แหล่งเรียนรู้ประเภทสถานที่ แหล่งเรียนรู้ประเภทสื่อวัสดุอุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ประเภทกิจกรรม ที่ให้ความสำคัญกับการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ มีสังคมที่สงบสุข และไม่แบ่งแยก ครอบคลุม 1 เป้าหมาย คือ เป้าหมายที่ 16 ส่งเสริมสังคมที่สงบสุขและครอบคลุมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ทุกคนเข้าถึงความยุติธรรมและสร้างสถาบันที่มีประสิทธิผล รับผิดชอบและครอบคลุมทุกระดับ

6.5 เกณฑ์การวิเคราะห์แหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนมิติความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา (Partnership) ความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ครอบคลุม 1 เป้าหมาย คือ เป้าหมายที่ 17 เสริมความเข้มแข็งให้แก่กลไกการดำเนินงานและฟื้นฟูสภาพหุ้นส่วน ความร่วมมือระดับโลกสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการใช้ประโยชน์แหล่งเรียนรู้ของจังหวัดตราดที่ส่งเสริมเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สำหรับระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ครูผู้สอนในรายวิชากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมในจังหวัดตราด โดยมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้ 1.1 ครูผู้สอนหรือครูผู้รับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยต้องมีประสบการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวข้องในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สำหรับชั้นระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ไม่น้อยกว่า 3 ปี เมื่อสัมภาษณ์เสร็จสิ้น 1 คน จากนั้นให้ผู้ให้ข้อมูลบอกต่อ (Snow ball) เพื่อสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 16 คน และ 1.2 ผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีอายุตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป และเป็นประธานชมรมหรือประธานชุมนุม จำนวน 16 คน

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลหลังจากที่โครงการวิจัยผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ดังนี้ การจดบันทึกจากการ สัมภาษณ์เชิงลึก สังเกตพฤติกรรมขณะสัมภาษณ์ บันทึกเสียงและถ่ายภาพเพื่อช่วยให้ได้ข้อมูล สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลยินยอมก่อนการสัมภาษณ์และสังเกตสภาพทั่วไปที่ผู้วิจัยพบขณะไปสัมภาษณ์โดยเก็บข้อมูล ระหว่างวันที่ 22 สิงหาคม พ.ศ. 2566 ถึง วันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ. 2566

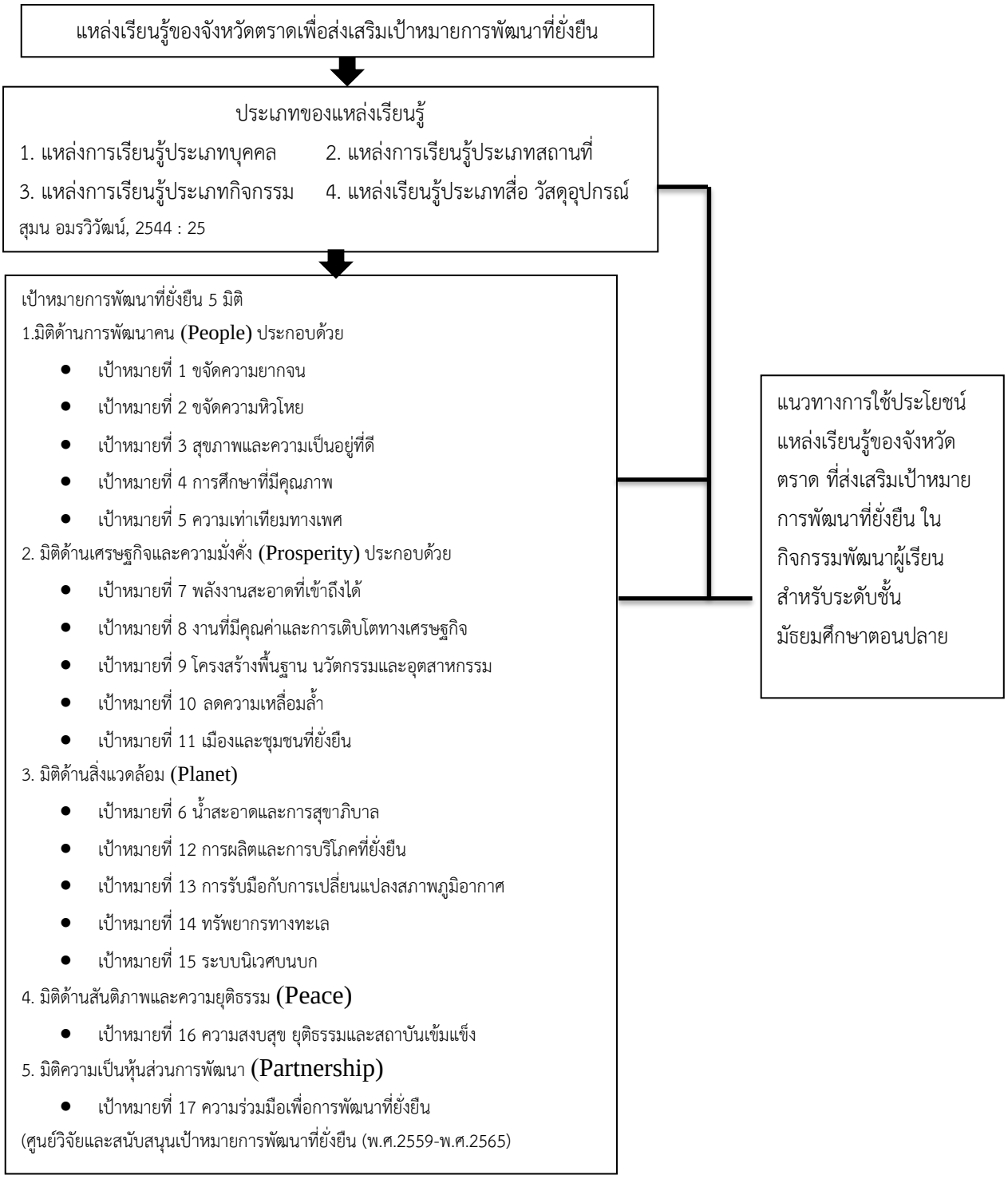
3. การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) แบบตีความและสรุปข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ แต่ละท่านมาจัดกลุ่มข้อมูล เพื่อวิเคราะห์และสรุปผลข้อมูลของแต่ละท่านตามวัตถุประสงค์ข้อสอง โดยใช้วิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangular) ให้เห็นจุดเด่นและจุดร่วมของแต่ละท่าน และทำเป็นตารางสรุปความคิดเห็นของแต่ละท่าน โดยเป็นเชิงพรรณนาความเพื่อที่จะได้อธิบายสิ่งที่ได้ศึกษาให้เชื่อมโยงปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้องกัน เพื่อเป็นข้อสรุปผลการศึกษา และมีการนำเสนอข้อมูลโดยการพรรณนาลักษณะของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การวิจัยนี้ทำในมนุษย์ ผู้วิจัยคำนึงถึงการพิทักษ์สิทธิ์และจริยธรรมในการวิจัยโดยผ่าน คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์มหาวิทยาลัยบูรพา รหัสโครงการวิจัย G-HU168/2566 ตามเอกสารรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์มหาวิทยาลัยบูรพา ที่คณะกรรมการได้พิจารณารับรองโครงการเมื่อวันที่ 11 สิงหาคม พ.ศ. 2566 ถึง วันที่ 11 สิงหาคม พ.ศ. 2567

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดของแหล่งเรียนรู้ของสุมน อมรวิวัฒน์ (2544 : 25) และแนวคิดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (ศูนย์วิจัยและสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (พ.ศ.2559-พ.ศ.2565) สู่การนำมาวิเคราะห์แนวทางการใช้ประโยชน์แหล่งเรียนรู้ของจังหวัดตราด ที่ส่งเสริมเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สำหรับระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

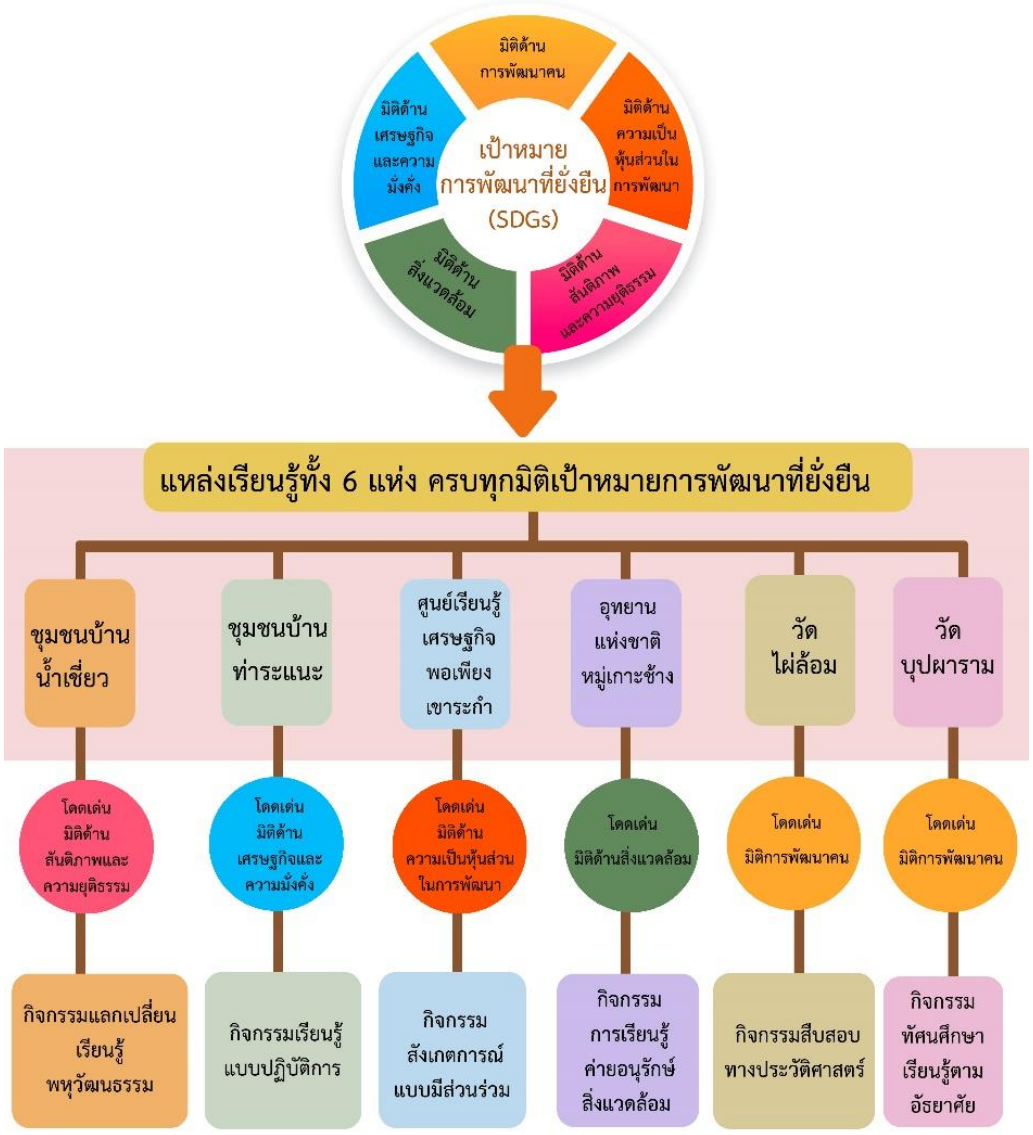
แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. จากการลักษณะแหล่งเรียนรู้ของจังหวัดตราดที่ส่งเสริมเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน พบว่า มี 6 แห่ง ที่มีลักษณะของแหล่งเรียนรู้ครบทั้ง 4 ประเภท ได้แก่ แหล่งเรียนรู้ประเภทบุคคล แหล่งเรียนรู้ประเภทกิจกรรม แหล่งเรียนรู้ประเภทสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ประเภทสถานที่ โดยครอบคลุมเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้ง 5 มิติ ดังนั้น แหล่งเรียนรู้ดังกล่าวเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณค่า และบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ช่วยพัฒนาการศึกษา ส่งเสริมให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ สามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ได้แก่ ชุมชนบ้านน้ำเชี่ยว โดดเด่นมิติด้านสันติภาพและความยุติธรรม เพราะเป็นพหุวัฒนธรรม 2 ศาสนา 3 วัฒนธรรม ที่หล่อหลอมความเป็นอยู่เข้ากับวิถีอันเรียบง่ายระหว่างชาวไทยพุทธและไทยมุสลิม ให้สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ผ่านการทำวิสาหกิจชุมชน มีการแบ่งกลุ่มงานอย่างชัดเจน ชุมชนบ้านท่าระแนะ โดดเด่นมิติด้านเศรษฐกิจและความมั่งคั่ง โดยการส่งเสริมวัฒนธรรมและผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นให้คนในชุมชนได้มีงานทำ โดยการนำวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาสร้างสรรค์ให้เกิดผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ให้เกิดคุณค่าอย่างยั่งยืน ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงเรือนจำชั่วคราวเขาระกำ โดดเด่นมิติด้านความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา เนื่องจากมีการร่วมมือกับหลายภาคส่วนจัดกิจกรรมพัฒนาอาชีพเพื่อเสริมสร้างรายได้ภายใต้เศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาคนให้พออยู่พอกินและพึ่งพาตนเองได้ ยึดหลักการดำเนินงานบนทางสายกลางเป็นขั้นเป็นตอน สามารถนำความรู้ที่ได้รับ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตและพัฒนาคุณภาพชีวิตต่อไป อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง โดดเด่นมิติด้านสิ่งแวดล้อม โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน วัดไผ่ล้อม โดดเด่นมิติด้านการพัฒนาคน เพราะได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาเป็นอย่างมาก สนับสนุนการจัดตั้งโรงเรียน ศูนย์การศึกษาก่อนวัยเรียนและเห็นถึงปัญหาความยากจนโดยการจัดตั้งกิจกรรมการออมทรัพย์รูปแบบใหม่หรือกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ ประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และหลักธรรมะในพระพุทธศาสนา เพื่อฟื้นฟูวิถีชีวิตของชุมชนอย่างเป็นองค์รวม และวัดบุปผาราม โดดเด่นมิติด้านการพัฒนาคน เนื่องจากภายในวัดมีพิพิธภัณฑ์ และเป็นแหล่งรวบรวมโบราณวัตถุอันทรงคุณค่าไว้มากมายโดยเฉพาะพระบรมสารีริกธาตุ ซึ่งเป็นมงคลสูงสุดของบ้านเมืองเป็นอีกหนึ่งสถานที่ที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ในทุกช่วงวัย

2. แนวทางการใช้ประโยชน์แหล่งเรียนรู้ของจังหวัดตราดที่ส่งเสริมเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สำหรับชั้นระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า 1) ชุมชนบ้านน้ำเชี่ยว โดดเด่นมิติด้านสันติภาพและความยุติธรรม ใช้กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่าง ครู นักเรียน ชุมชน ในประเด็นพหุวัฒนธรรม เป็นการเรียนรู้ความสงบสุขภายใต้ความหลากหลาย 2) ชุมชนบ้านท่าระแนะ โดดเด่นมิติด้านเศรษฐกิจและความมั่งคั่ง กิจกรรมเรียนรู้แบบปฏิบัติการ ใช้เศรษฐกิจชุมชนเป็นฐาน มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายโดยคนในชุมชน เช่น การทำผ้ามัดย้อมจากลูกตะบูน 3) ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงเรือนจำชั่วคราวเขาระกำ โดดเด่นมิติด้านความเป็นหุ้นส่วนในการพัฒนา ใช้กิจกรรมสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม เพื่อ

นำมาสู่การพัฒนาตนเอง ผ่านการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงโดยผู้ต้องขัง 4) อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง โดดเด่นมิติด้านสิ่งแวดล้อม มีการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ค่ายอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในฐานะมรดกทางธรรมชาติ 5) วัดไผ่ล้อม โดดเด่นมิติด้านการพัฒนาคน ใช้กิจกรรมสืบสอบทางประวัติศาสตร์ เพื่อให้เข้าใจถึงความสัมพันธ์ของบ้าน วัด โรงเรียน ผ่านการเรียนรู้ความเป็นอยู่ระหว่างคนในชุมชน และการจัดตั้งสถานศึกษาที่มีความสำคัญต่อชาวตราดซึ่งริเริ่มโดยพระอาจารย์ 6) วัดบุปผาราม โดดเด่นมิติด้านการพัฒนาคน ใช้กิจกรรมทัศนศึกษาเพื่อสร้างการเรียนรู้ตามอัธยาศัย โดยในวัดจะมีพิพิธภัณฑ์และจุดต่าง ๆ ที่มีเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ที่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

แผนภาพที่ 2 สรุปแผนภาพองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาลักษณะแหล่งเรียนรู้และศึกษาแนวทางการใช้ประโยชน์แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นจังหวัดตราดที่ส่งเสริมเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สำหรับระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย นำไปสู่การอภิปรายผล ดังนี้

1. ลักษณะแหล่งเรียนรู้ของจังหวัดตราดที่ส่งเสริมเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

จากการศึกษาลักษณะแหล่งเรียนรู้แนวทางการใช้ประโยชน์แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นจังหวัดตราดที่ส่งเสริมเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สำหรับระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า ปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนรวมถึงการกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอนเป็นผู้ถ่ายทอดเพียงอย่างเดียว ยังไม่สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ครูควรมีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และส่งเสริมการทำกิจกรรมที่สร้างขึ้นเพื่อช่วยให้เด็กได้นำความรู้ที่มีมาใช้ในการคิดวิเคราะห์และคิดแก้ปัญหามากขึ้น รวมถึงการรู้จักตั้งคำถามและหาคำตอบด้วยตนเอง การจัดการเรียนการสอนจึงไม่ควรอยู่เพียงในห้องเรียนเท่านั้นแต่ให้ผู้เรียนได้สัมผัสกับประสบการณ์และเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติและการลงพื้นที่จริง แหล่งเรียนรู้จึงเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนได้เติมเต็มศักยภาพ และนำความรู้ที่มีมาบูรณาการหน่วยงานทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก บ้าน วัด โรงเรียน รวมถึงชุมชน จึงควรมีการร่วมมือกันส่งเสริมนักเรียนให้เป็นผู้เปลี่ยนแปลงและกระตุ้นให้เกิดผลกระทบเชิงบวกต่อสังคม โดยการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ยั่งยืนและเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนการศึกษาให้เท่าเทียมกันมากขึ้น เพราะการศึกษาเป็นรากฐานของชีวิตที่จะสร้างโอกาสให้กับทุกคนได้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับสุริยา เหมตะศิลป (2562 : 9) ได้ทำวิจัยเรื่องศึกษาศาสตร์กับการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งพบว่าวิธีการจัดการศึกษานั้น ต้องเข้าถึงประสบการณ์ของวัฒนธรรมท้องถิ่นและชนกลุ่มน้อยมาใช้ประโยชน์ด้วย โดยให้ทั้งการยอมรับและสนับสนุนความคิดใหม่ ๆ และต้องได้รับการสนับสนุนร่วมมือกันในวงกว้างทุกระดับและจากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน โดยชุมชนและคนในท้องถิ่นสามารถสะท้อน ทักษะทรรศนะ และกำหนดเป้าหมายเพื่อให้บรรลุถึงการที่จะทำให้การศึกษาเป็นกุญแจสำคัญในการเปลี่ยนแปลงอนาคต ดังนั้น จึงควรมีการจัดแหล่งเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและผู้เรียน โดยคำนึงถึงท้องถิ่น ซึ่งแหล่งเรียนรู้เป็นจุดเริ่มต้นในการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ครบทุกมิติ และเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง และตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นของตน ตลอดจนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาต่อยอดได้ในอนาคต

การกำหนดทิศทางการพัฒนาของโลกอนาคตไม่ได้ขึ้นอยู่กับผู้ใหญ่เพียงอย่างเดียว แต่เด็กและเยาวชนซึ่งจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในวันข้างหน้า ก็มีความสำคัญในการสร้างอนาคตเพื่อตัวเองและคนรอบข้าง อนาคตในวันข้างหน้า จึงควรออกแบบโดยเยาวชนในวันนี้ ซึ่งเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนหรือ SDGs เป็นเป้าหมายการพัฒนาเพื่อให้ทุกคนมีคุณภาพชีวิตที่ดีและอยู่ร่วมกับสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุล สามารถเชื่อมโยงแหล่งเรียนรู้ใน

ท้องถิ่นร่วมกับทุกมิติของความยั่งยืนได้ 5 มิติ ดังนี้ มิติด้านการพัฒนาคน ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ทักษะมีความรู้ สามารถพัฒนาต่อยอดเป็นอาชีพ สร้างรายได้ให้กับผู้เรียน มิติด้านเศรษฐกิจและความมั่งคั่ง พัฒนาให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการกระตุ้นเศรษฐกิจของแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น นำเทคโนโลยีเข้ามา มิติด้านสิ่งแวดล้อม ร่วมกันหาแนวทางในการดูแลและอนุรักษ์ทรัพยากร รวมถึงตระหนักในการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน มิติด้านสันติภาพและความยุติธรรม เปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีส่วนแสดงความคิดเห็นและสร้างสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างคนในชุมชนและคนต่างถิ่น และ มิติด้านความเป็นหุ้นส่วนในการพัฒนา ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐและเอกชน ในการพัฒนาต่อยอดให้แหล่งเรียนรู้และผู้เรียนได้ประโยชน์อย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับไกรศร วันละ (2564 : 65) ได้ทำวิจัยเรื่อง การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนของประเทศไทย พบว่าจะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมในการร่วมคิดในการประชุม การตรวจสอบ การแก้ปัญหาจะต้องมีความสามัคคีการร่วมทำเพื่อให้เป้าหมายบรรลุพร้อมยอมรับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของทุกภาคส่วน ทั้งรัฐบาล ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ร่วมมือกันเป็นหุ้นส่วนขับเคลื่อนการพัฒนา ตามที่องค์การสหประชาชาติได้ระดมความพยายามกำหนดวาระเพื่อให้ประเทศต่าง ๆ บรรลุเป้าหมายการพัฒนาให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมเพื่อความยั่งยืนของประเทศไทยและโลกของเราให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนได้

2. แนวทางการใช้ประโยชน์แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นจังหวัดตราดที่ส่งเสริมเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนบนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

จากการศึกษาแนวทางการใช้ประโยชน์แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นจังหวัดตราดที่ส่งเสริมเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า จังหวัดตราดเป็นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย มีผู้นำการศึกษาที่มีศักยภาพ มีสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพด้านจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ โดยมีครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่จะเผยแพร่องค์ความรู้และออกแบบการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อตนเองและสังคม ดังนั้นการร่วมขับเคลื่อนการศึกษาโดยร่วมมือกับกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาและมีการประสานความร่วมมือระหว่างคนในพื้นที่เป็นอย่างดี ซึ่งมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง สอดคล้องกับกัญจนพร ศรีมงคล (2565 : 74) ได้ศึกษาเรื่องการสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่าการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ช่วยให้เกิดคความเข้าใจอันดีต่อกัน ช่วยให้ทราบความเคลื่อนไหวหรือความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับทั้งสองฝ่าย ช่วยลดและแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างกันและช่วยให้เกิดการมีส่วนร่วมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์แก่ทั้งสองฝ่าย คือ ประโยชน์กับโรงเรียนและประโยชน์กับชุมชน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นที่ยอมรับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารโรงเรียน ทั้งนี้ หากสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน และสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้ จะทำให้ผู้เรียนพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สามารถยกระดับ

คุณภาพผู้เรียนจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาคนและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ต้องสร้างการศึกษาและการเรียนรู้โดยใช้แนวคิด วิธีการ กระบวนการ และรูปแบบใหม่ ๆ ที่น่าเชื่อถือว่าสามารถส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนและการจัดการศึกษาได้จริงร่วมกับแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น จะทำให้เกิดการพัฒนาอย่างยืนได้ทั้งสอดคล้องกับพุทธินันต์ ภาคเจริญ (2565 : 63-65) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาชุมชนหมู่บ้านไปสู่ความยั่งยืนในบริบทของสังคมเมือง กรณีศึกษา หมู่บ้านดงยาง หมู่ที่ 12 ตำบลสวนกล้วย อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี พบว่า แนวทางการพัฒนาชุมชนไปสู่ความยั่งยืน ได้แก่ มิติการพัฒนาคน มุ่งเน้นการเพิ่มความรู้ความสามารถ ในการประกอบอาชีพของคนในชุมชน และสร้างมิติเศรษฐกิจและความมั่งคั่ง โดยการเพิ่มทรัพยากรในชุมชนให้เกิดประโยชน์ เพิ่มช่องทางการสร้างรายได้ให้กับชุมชน และมิติความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐและเอกชน มุ่งการจัดการพัฒนาชุมชนแบบบูรณาการเน้นการพัฒนาอย่างเป็นองค์รวม ซึ่งจะส่งผลให้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นของจังหวัดตราดสามารถยกระดับการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่าบนพื้นที่ทางนวัตกรรมการศึกษาอันเนื่องมาจากการใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น เพื่อการคิดค้นและพัฒนา และสร้างผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการนำแหล่งเรียนรู้ไปปรับใช้ในการเรียนการสอนของโรงเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนผ่านนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง พัฒนาผู้เรียนให้สามารถค้นหาศักยภาพ และมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา

2. ควรมีการศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้แหล่งเรียนรู้ โรงเรียนและชุมชนมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกันมากขึ้น

3. ควรมีการศึกษาแนวทางในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนและผู้สอน โดยใช้แหล่งเรียนรู้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ภาครัฐควรมีการจัดการหลักสูตรให้สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมที่เอื้อต่อการออกไปเรียนรู้ในท้องถิ่น โดยบูรณาการกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม โดยการจัดทำแผนปฏิบัติการ มีการกำหนดนโยบาย บูรณาการร่วมกับแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมอบรมครูผู้สอน และส่งเสริมให้มีการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาตนเองให้มีองค์ความรู้ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามความสนใจของผู้เรียนและสามารถนำแหล่งเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กัญจนพร ศรีมงคล. (2565). *การสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ไกรศร วันละ. (2564). การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนของประเทศไทย. *วารสารมจร บาฬีศึกษา พุทธโฆสปริทรรศน์.* 7 (3), 56-66.

ชลพรรษ ดวงนภา. (2564). ประวัติจังหวัดตราด. *ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 16 ธันวาคม 2565.* แหล่งที่มา: http://province.m-culture.go.th/trat/p9.html

ศูนย์วิจัยและสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน. (2559). เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 5 มิติ. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2565. แหล่งที่มา. https://www.sdgmove.com/intro-to-sdgs/

พุทธินันต์ ภาคเจริญ. (2565). *แนวทางการพัฒนาชุมชนหมู่บ้านไปสู่ความยั่งยืนในบริบทของสังคมเมือง กรณีศึกษา หมู่บ้านดงยาง หมู่ที่ 12 ตำบลสวนกล้วย อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี.* วิทยานิพนธ์ศิลปะศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและเอกชน, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร

วาลิกา พงศ์ภัทรานนท์. (2566). แนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศและอนาคตภาพของนวัตกรรมการบริหารงานวิชาการสำหรับการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. *Journal of Roi Kaensarn Academi.* 8 (12), 43-57.

สุริยา เหมตะศิลป. (2562). ศึกษาศาสตร์กับการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2567. แหล่งที่มา. http://www.edu.tsu.ac.th/major/eva/files/journal/education_for_develop_to_last.pdf

สุมน อมนวิวัฒน์. (2544). *กระบวนการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในชุมชนและธรรมชาติ*. กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช.

การบริหารจัดการน้ำของชุมชนเพื่อการเกษตรโดยภูมิปัญญาล้านนา

The Community Water Management for Agriculture by the Lanna's Wisdom

ฐิติวัฒน์ ว่องวรรณกุล
มหาวิทยาลัยรังสิต
Dhitwat Wongwannakul
Rangsit University,Thailand
E-Mail: chawadee.k@friendsofpa.or.th

****

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1.เพื่อศึกษาวิธีการบริหารจัดการน้ำของชุมชนเพื่อการเกษตรโดยภูมิปัญญาล้านนา 2.ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนจากการใช้ภูมิปัญญาล้านนา 3. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารจัดการน้ำของชุมชนเพื่อการเกษตร โดยการใช้หลักการของภูมิปัญญาล้านนา และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชุมชนที่มีบริบททางภูมิสังคมใกล้เคียงกัน ในส่วนของการเก็บข้อมูลระเบียบวิธีวิจัย ผู้วิจัยจะศึกษาวิธีการเก็บข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ ทั้งนี้โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลวิจัยแบบมีส่วนร่วมหลายรูปแบบ คือ การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) กระบวนการวิจัยชุมชนแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) การเรียงลำดับความสำคัญของปัญหา (Matrix Ranking) ทั้งภาครัฐและประชาชนในเขตพื้นที่ โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ สรุปข้อมูล กระบวนการและข้อเท็จจริง ซึ่งผลวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. การบริหารจัดการน้ำของชุมชนโดยใช้ภูมิปัญญาล้านนา สามารถแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำ ที่มีผลต่อการเกษตรในชุมชนได้ โดยการหลักสำคัญคือ การคงอยู่ของภูมิปัญญาโดยนำวัฒนธรรม ความเชื่อ และการเคารพ และปฏิบัติตามกฎและกติกาอย่างเข้มแข็งของชุมชน ส่งผลให้กลุ่มผู้ใช้น้ำสามารถบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพทำให้เกิดวิถีชุมชนแบบพึ่งตนเอง

2. เครือข่ายทั้งหน่วยงานภาครัฐ เอกชนและชุมชนทั้งพื้นที่ ตำบลวรนครและตำบลป่าแลวหลวง จังหวัดน่าน มีหน่วยงานเข้ามาร่วมบูรณาการ โดยนำศาสตร์ความรู้ภูมิปัญญาล้านนาที่มีมาแต่เดิม และนำศาสตร์ความรู้สมัยปัจจุบันด้านการชลประทานมาพัฒนา การสร้างความร่วมมือ วางแผน และส่งเสริมความรู้ที่ส่งผลต่อการผลักดันให้พื้นที่มีประสิทธิภาพด้านการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ทำการเกษตร

3. รูปแบบการบริหารจัดการน้ำของชุมชนเพื่อการเกษตร สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชุมชนที่มีบริบททางภูมิสังคมใกล้เคียงกันได้ โดยตำบลวรนคร อำเภอปัว และตำบลป่าแลวหลวง อำเภอสันติสุข พบว่า การเชื่อมโยงกับภาคประชาสังคมขับเคลื่อน ในการพัฒนาเชิงพื้นที่ มีการจัดทำแผนภูมิสังคม แต่งตั้งคณะทำงานใน

* วันที่รับบทความ : 23 พฤษภาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 4 กรกฎาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 8 กรกฎาคม 2567
Received: May 23 2024; Revised: July 4 2024; Accepted: July 8 2024

ระดับจังหวัด อำเภอ และตำบล โดยใช้ภาพถ่ายทางอากาศทำการสำรวจทรัพยากรแหล่งน้ำ โดยการใช้หลักความแม่นยำของเทคโนโลยีเรื่อง water accounting วัดค่าระดับปริมาณน้ำฝน ปรับปรุงการใช้น้ำของกลุ่มเกษตรกร วางแผนการผันน้ำเข้าสู่พื้นที่การเกษตร โดยใช้เทคโนโลยีการจัดทำด้านการถ่ายถอดความรู้เรื่องการจัดทำแผนที่ผังน้ำการคำนวณหาตัวเลขสมดุลน้ำ สถานะแหล่งน้ำและโครงสร้างน้ำ เก็บข้อมูลมาทำเป็น GPS เพื่อกำหนดพิกัด จุดแหล่งน้ำในพื้นที่ พร้อมออกแบบการเพาะปลูกการเกษตรในแนวคิดทฤษฎีสมัยใหม่ร่วมกับบริบทภูมิปัญญาล้านนาประยุกต์การบริหารจัดการน้ำชุมชนร่วมกับการบริหารจัดการน้ำ ชลประทานโดยเกษตรแบบมีส่วนร่วมสมัยใหม่ (Participatory Irrigation Management) เพื่อการพัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำให้มีประสิทธิภาพต่อไป

คำสำคัญ: การบริหารจัดการ; ภูมิปัญญาล้านนา; การมีส่วนร่วม

Abstract

The research on "Community Water Management for Agriculture Using Lanna Wisdom" aims to study the methods of water management for agriculture by utilizing Lanna wisdom and to examine community participation in the application of Lanna wisdom. Additionally, it seeks to develop a model for community water management for agriculture based on Lanna wisdom principles, which can be adapted to other communities with similar socio-geographical contexts.

The research methodology involves qualitative data collection methods, employing various participatory research techniques. These include in-depth interviews, participatory action research (PAR), focus group discussions, participant observation, and matrix ranking for prioritizing issues. The study engages both government officials and local residents in the target area.

1. Community water management using Lanna wisdom can solve water scarcity issues affecting agricultural activities by preserving cultural wisdom, beliefs, and strict adherence to community rules. Leadership plays a crucial role in driving water management, acting as a liaison, planning activities, resolving conflicts among water users, and enforcing community regulations. These factors enable systematic and efficient water management, fostering self-sufficient communities.

2. We will use Lanna wisdom to promote participation in agricultural water management through networks of government agencies, private sectors, and communities in Waranakon Subdistrict and Pa Laew Luang Subdistrict, Nan Province. These networks integrate traditional Lanna wisdom and modern irrigation knowledge to enhance cooperation, planning, and knowledge sharing, leading to effective water management in agricultural areas.

3. The model for community water management for agriculture using Lanna wisdom principles results from community participation, supported by government and private sectors. This model can be adapted to communities with similar socio-geographical contexts. In Waranakon Subdistrict, Pua District, and Pa Laew Luang Subdistrict, Santisuk District, the use of technology in agricultural water management includes projects converting soil dams to concrete dams for effective water storage. Nan Province collaborates with civil society to

secure funding for regional development, create socio-geographical plans, and appoint task forces at provincial, district, and subdistrict levels. Aerial photography surveys water resources, combining modern water management ideas with traditional Lanna wisdom. Using precise technology for water accounting, rainfall measurement, and water use planning helps manage agricultural water inputs. Knowledge transfer involves mapping water plans, calculating water balance, and GPS-based water resource mapping, allowing communities to have their own data. The model integrates modern agricultural theories with traditional Lanna wisdom, focusing on participatory irrigation management (PIM) for efficient water management development accordingly.

Keywords: Management,; Lanna Wisdom,; Participation

บทนำ

การบริหารจัดการน้ำของชาวล้านนาไทยที่มีมาแต่โบราณ นับได้ว่าเป็นมรดกทางวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาที่มีความสำคัญต่อการนำมาใช้ประกอบชีพทางการเกษตรในภาคเหนือของประเทศไทยเป็นอย่างมากและนับได้ว่าเป็นมรดกที่ได้ตกทอดจากรุ่นสู่รุ่นมาจนกระทั้งถึงปัจจุบัน จากสภาพทางภูมิศาสตร์อันอุดมสมบูรณ์ที่คนเมืองล้านนาเปรียบได้ว่า “เงินอยู่ใต้น้ำ คำอยู่ใต้ดิน” คนเมืองในล้านนาจึงมีอาชีพทางการเกษตรเป็นหลัก ซึ่งภูมิปัญญาล้านนาดังกล่าว เกิดขึ้นเพื่อการใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำธรรมชาติมาใช้ในการเกษตร โดยปรากฏในเอกสารสำคัญทางประวัติศาสตร์ในกฎหมายมังรายศาสตร์ ในเรื่องระบบการจัดการเหมืองฝาย ถือได้ว่ามีความสำคัญต่อระบบการปกครองในอดีต ถึงขนาดได้มีการตราขึ้นเป็นกฎหมายหรืออาญาแผ่นดินไว้ในกฎหมายมังรายศาสตร์ เป็นระบบที่พัฒนาขึ้นมาพร้อมกับสังคมเกษตรกรรมของชาวล้านนา ผู้อาศัยอยู่ตามที่ราบลุ่มระหว่างหุบเขา เพื่อทดน้ำเข้ามาใช้ในการเกษตร เมื่อถึงสมัยของพญามังรายจึงได้ยกความรู้เรื่องการบริหารจัดการน้ำขึ้นมาใช้ ซึ่งการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวล้านนา นับเป็นสิ่งสำคัญในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อนำมาใช้เพื่อการเกษตรของชุมชน และเป็นมรดกทางภูมิปัญญาอันสูงค่าจากบรรพบุรุษ

ภูมิปัญญาล้านนาในการบริหารจัดการน้ำ ที่ชื่อว่า “มังรายศาสตร์” นั้นมีการกำหนดกฎเกณฑ์การทำงานตั้งแต่สมัยพ่อขุนมังราย ในการร่วมมือกันของชุมชนในการบริหารจัดการน้ำเพื่อใช้ในการเกษตรซึ่งเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงภูมิปัญญาที่สามารถปรับตัวเข้ากับระบบนิเวศได้อย่างเหมาะสม จากระบบภูมิปัญญาที่สั่งสมและคิดสร้างสรรค์ เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของชุมชน ที่เข้ากับระบบยุติธรรมการทำข้อตกลงของคนชุมชนเพื่อให้สอดคล้องกับ วิถีชีวิต วัฒนธรรม จารีตประเพณี ของท้องถิ่นนั้น ซึ่งมีความยืดหยุ่นไปตามสภาพสังคมในปัจจุบันยังคงมีองค์กรกลุ่มเหล่านี้ดำเนินงานอยู่ในชุมชนกลุ่มผู้ใช้น้ำจากระบบจัดการเหมืองฝาย ในอดีตสมัยพญามังรายได้ทรงบันทึกหรือตราไว้เป็นบทบัญญัติในกฎหมายมังรายศาสตร์ ในหลักการคุ้มครองความยุติธรรมทางกฎหมายมังรายศาสตร์ยังคงสืบทอดต่อมา จนในปัจจุบันกลายเป็นลักษณะของสัญญาประชาคมที่เรียกกันทั่วไปในล้านนาว่า “สัญญาเหมืองฝาย อันเป็นกฎเกณฑ์แห่งการแบ่งปัน

กำหนดโทษและบทลงโทษ ที่มาจากข้อตกลงกันเองของประชาชนในหมู่บ้านทั้งหลายที่เป็นสมาชิก ซึ่งอาศัยจารีตประเพณีและกฎหมายมังรายศาสตร์เป็นพื้นฐาน เป็นข้อตกลงที่ถูกปรับให้เข้ากับสังคมปัจจุบัน

ในส่วนของแนวการบริหารจัดการน้ำของชุมชน ผู้วิจัยใช้หลักภูมิปัญญาล้านนาของมังรายศาสตร์มาบูรณาการเพื่อปรับใช้ในการพัฒนาหาแนวทางการบริหารจัดการน้ำเพื่อใช้ในการเกษตร ในพื้นที่ทางภาคเหนือ ซึ่งจะใช้หลักการ การมีส่วนร่วมของชุมชนและใช้หลักของการบริหารกิจการสาธารณะแนวใหม่ (New Public Governance) ที่เป็นแนวคิดที่เกิดขึ้นภายใต้สถานการณ์ ที่ภาครัฐ ภาคประชาสังคม เอกชนรวมกลุ่มร่วมกันดำเนินงาน ในการวางแผนการทำงาน การบริหารจัดการ การแก้ไขปัญหาต่างๆ ในชุมชน โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและภาคประชาสังคม ในด้านการแลกเปลี่ยนทรัพยากร ในด้านการให้ความรู้ข้อมูลข่าวสาร การให้คำปรึกษาด้านการบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตร การพัฒนาด้านการสร้างเครือข่าย การเชื่อมโยงทางสังคม การสร้างความร่วมมือ ให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการมีส่วนร่วม วางแผน การตัดสินใจ และมีการร่วมสนับสนุนด้านงบประมาณและเทคโนโลยี ในการการบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรในชุมชน

ด้วยเหตุนี้การศึกษาวิจัยการบริหารจัดการน้ำของชุมชนเพื่อการเกษตรโดยภูมิปัญญาล้านนาจึงมีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการที่จะใช้หลักการจัดการน้ำที่มีมาแต่อดีตกว่าร้อยปี ขึ้นมาทำการศึกษาให้เข้ากับบริบทภายในชุมชน โดยใช้หลักการทางด้านกฎหมาย กติกา บทบาทหน้าที่ของคนในชุมชนในการจัดการน้ำ และนำหลักแนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติแล้วมาสู่การจัดทำข้อตกลงร่วมกันภายในชุมชน และใช้เทคนิคการแนวคิดการปกครองภาคสาธารณะแนวใหม่ New Public Governance : (NPG) โดยการดึงภาครัฐ องค์กรภาคีที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนให้ชุมชนมีการพัฒนา ใช้เทคโนโลยี เข้ามาให้ความรู้กับคนในชุมชน ร่วมกันแลกเปลี่ยนในการใช้ความรู้ภูมิปัญญาล้านนาในสมัยอดีตเข้ามาปรับใช้ให้เป็นภูมิปัญญาในยุคปัจจุบันที่นอกจากนี้ผู้วิจัยยังนำหลักการการบริหารจัดการชลประทานโดยเกษตรกรมีส่วนร่วม (Participatory Irrigation Management (PIM) โดยให้เกษตรกรหรือผู้ใช้น้ำซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายได้มีส่วนร่วม ทั้งในด้านการวางแผน การดำเนินการ การจัดสรรน้ำ การบำรุงรักษา และการติดตามและประเมินผล ซึ่งเป็นหลักการบริหารจัดการด้านทรัพยากรน้ำในสมัยยุคปัจจุบันมาผสมผสานการการบริหารจัดการน้ำภูมิปัญญาล้าน เพื่อให้การศึกษาครั้งนี้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ประเด็นที่สำคัญที่ทำให้ผู้วิจัย มีความสนใจที่จะมาศึกษาในพื้นที่จังหวัดน่าน เนื่องจากผู้วิจัยได้ตามเสด็จสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี กรมหลวงราชสาริณีสิริพัชร มหาวัชรราชธิดา ซึ่งขณะนั้นดำรงพระอิสริยยศเป็นพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา เสด็จทรงเปิดสถานีโทรมาตรอัตโนมัติ เป็นเครื่องมือสำหรับวัดปริมาณน้ำฝนและสภาพดินฟ้าอากาศเพื่อส่งข้อมูลให้ผู้เกี่ยวข้องได้ทราบล่วงหน้าว่าจะมีเหตุอันตรายจากภัยพิบัติทางธรรมชาติให้กับชุมชนหมู่บ้านร้องแง ตำบลวรนคร อำเภอปัว จังหวัดน่าน ระหว่างที่ทอดพระเนตรนิทรรศการจากผู้นำชุมชนและหน่วยงานราชการ มีผู้ชายคนหนึ่งได้

กราบทูลถวายรายงานว่า การแบ่งปันและการจัดการในการใช้น้ำเพื่อทำไร่ไถนาของผู้คนทั้งหลาย ใช้วิธีตาม “หลักกฎหมายมังรายศาสตร์” และได้ทำสืบเนื่องกันมาตั้งแต่ครั้งบรรพบุรุษ ซึ่งในครั้งนั้นทำให้สมเด็จพระเจ้าลูกเธอฯทรงมีความสนพระทัยกับการใช้ศาสตร์นี้เป็นอย่างมาก รวมถึงตัวผู้วิจัยเอง จึงทำให้อยากที่จะศึกษาเรื่องภูมิปัญญาล้านนา การใช้กฎหมายของศาสตร์มังรายซึ่งเป็นกฎหมายที่มีความเก่าแก่ของล้านนาที่มีมายาวนาน มาเป็นประโยชน์ในชีวิตในยุคปัจจุบัน ถือว่าเป็นเรื่องที่มีความน่าสนใจมาก และสามารถนำมาบูรณาการกับศาสตร์ทางด้านต่างๆ เพื่อใช้เป็นแบบอย่างหรือกรณีศึกษาเพื่อนำมาขยายผลได้ต่อไปข้างหน้า (ธงทอง จันทรางศุ, 2562)

ดังนั้น ผู้วิจัยได้เลือกพื้นที่ ในการลงไปศึกษา คือ ตำบลป่าแลวหลวง อำเภอสันติสุข และ ตำบลวรนคร อำเภอปัว จังหวัดน่าน เนื่องด้วยทั้งสองเป็นพื้นที่ ที่ได้ใช้หลักการมังรายศาสตร์ในการจัดการน้ำชุมชนมาหลายร้อยปีมาแล้วซึ่งในช่วงแรกยังประสบปัญหาทางด้านอุทกภัยในช่วงหน้าฝนอยู่ และในช่วงหน้าแล้งก็ยังขาดการจัดการน้ำที่ดีทำให้น้ำมีไม่เพียงพอต่อทางภาคการเกษตร ถึงแม้ชุมชนมีการใช้ภูมิปัญญาล้านนามาแต่เดิม แต่ยังขาดองค์ความรู้ในการจัดการน้ำที่เป็นระบบ และยังขาดเทคโนโลยีในการจัดการน้ำให้มีประสิทธิภาพมากกว่าเดิมที่เป็นอยู่ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 จนถึงปัจจุบัน หมู่บ้านร้องแง สามารถใช้หลักการภูมิปัญญาล้านนาเข้ามาบูรณาการกับภาคีในการจัดการร่วมกันภายในชุมชน ทำให้ไม่เกิดอุทกภัยและภัยแล้งในพื้นที่ มีแหล่งน้ำที่ใช้ในด้านการเกษตรตลอดทั้งปี ในขณะที่ตำบลป่าแลวหลวง อำเภอสันติสุข จ.น่าน ยังประสบปัญหาทั้งอุทกภัยและภัยแล้งส่งผลต่อการบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตร

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาในประเด็นวิธีการของสองพื้นที่ในจังหวัดน่านในการใช้มาเปรียบเทียบ พื้นที่ที่ประสบความสำเร็จและพื้นที่ ที่ยังไม่ประสบความสำเร็จในด้าน"การบริหารจัดการน้ำของชุมชนเพื่อการเกษตรโดยภูมิปัญญาล้านนา" เพื่อสร้างรูปแบบการจัดการน้ำที่ยั่งยืนของชุมชนที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับบริบทางภูมิสังคมอื่นภายในประเทศที่มีลักษณะทางภูมิประเทศ สังคม และวัฒนธรรมในชุมชนที่มีความคล้ายคลึงกันและนำตัวแบบการจัดการน้ำอย่างยืนที่ได้นั้นไปพัฒนาในพื้นที่อื่นๆภายในประเทศ โดยจะทำให้ภูมิปัญญาล้านนาในสมัยอดีตกลายมาเป็นภูมิปัญญาล้านนาที่เป็นสากลและเป็นที่ยอมรับมากยิ่งขึ้นในการบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรให้เกิดความยั่งยืนในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิธีการบริหารจัดการน้ำของชุมชนเพื่อการเกษตรโดยภูมิปัญญาล้านนา
2. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชน จากการใช้ภูมิปัญญาล้านนา
3. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารจัดการน้ำของชุมชนเพื่อการเกษตร โดยการใช้หลักการของภูมิปัญญาล้านนา และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชุมชนที่มีบริบททางภูมิสังคมใกล้เคียงกัน

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้จะศึกษาวิธีการเก็บข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ ทั้งนี้โดยใช้วิธีการ เก็บข้อมูลการ วิจัยแบบมีส่วนร่วมหลายรูปแบบ คือ การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) กระบวนการวิจัยชุมชนแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) การเรียงลำดับความสำคัญของปัญหา (Matrix Ranking) ทั้งภาครัฐและประชาชนในเขตพื้นที่ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) การสำรวจพื้นที่การตั้งถิ่นฐานของชุมชน

2) การจำแนกหน้าที่ความรับผิดชอบในเรื่องการจัดการบริหารจัดการน้ำในชุมชน

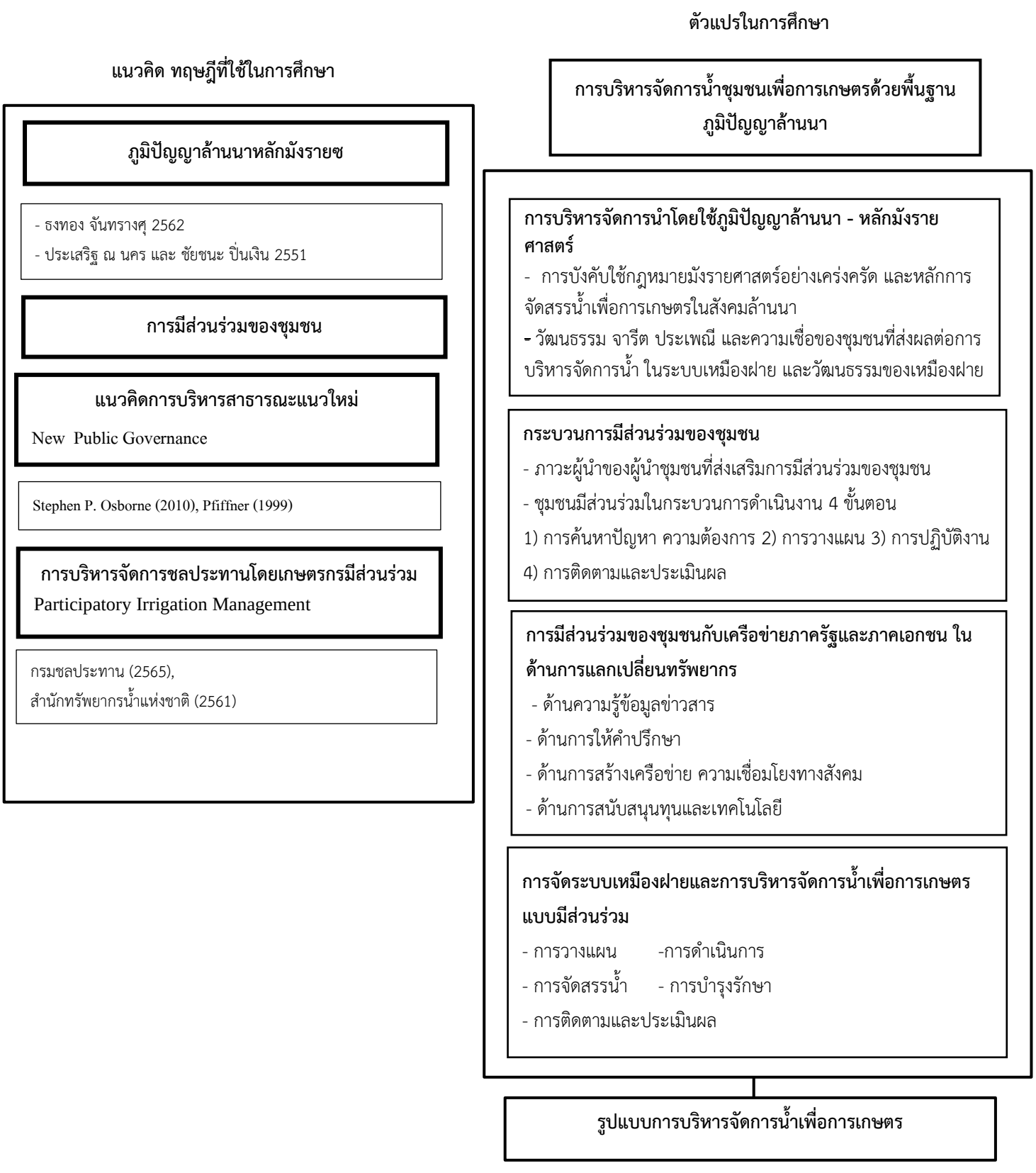
3) การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) โดยการสืบค้นหาผู้รู้ ปราชญ์ท้องถิ่นในการใช้ภูมิปัญญาล้านนากฎหมายมังรายศาสตร์ หน่วยงานภาครัฐและภาคีที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับบริบทของภูมิสังคม ในพื้นที่ ทรัพยากรที่มีในชุมชน การจัดการน้ำการใช้ประโยชน์

4) การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant observation)

5) การจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง เพื่อทำการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้มีประสบการณ์ด้านการจัดการบริหารจัดการน้ำรวมทั้งหมด 70 ราย โดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) และสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) ได้แก่ ผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ (ผู้แทนจากอำเภอ ผู้แทนจากองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้แทนกรมป่าไม้ ผู้แทนกรมชลประทาน ผู้แทนกรมเจ้าท่า ผู้แทนจากสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำผู้แทนจากเกษตรอำเภอ ผู้แทนวิทยาลัยน่านผู้แทนจากสำนักงานจัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม) ภาคประชาสังคม ได้แก่ เจ้าหน้าที่มูลนิธิอาสา เพื่อนพึ่ง (ภาฯ) ยามยาก สภากาชาดไทย ภาคประชาชน ได้แก่ ผู้นำชุมชน (แก่เหมือง แก่ฝาย) กลุ่มผู้ใช้น้ำ ทั้ง 2 พื้นที่ และกลุ่มเกษตรกรซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสียด้านการใช้น้ำ และใช้วิธีการสนทนาแบบกลุ่ม (Focus group discussion) ทั้งสองพื้นที่ รวม 30 ราย ในจำนวนผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 100 ราย จะมีการใช้เครื่องมือซ้ำกันในกลุ่มตัวอย่าง อาทิ เจ้าหน้าที่มูลนิธิอาสา เพื่อนพึ่ง (ภาฯ) ยามยาก เจ้าหน้าที่สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ กรมป่าไม้ และผู้นำชุมชน (แก่เหมือง,แก่ฝาย) ของทั้ง 2 ตำบล การสัมภาษณ์ แบบเจาะลึก (In-depth Interview) และการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จะกำหนดประเด็นสัมภาษณ์หลักไว้เป็นบางส่วน และอีกส่วนหนึ่งไม่ได้กำหนดประเด็นแต่กำหนดจุดประสงค์ในการสัมภาษณ์ไว้ ดังนั้นคำสัมภาษณ์อาจจะไม่เหมือนกันในแต่ละบุคคลแต่จุดประสงค์ในการสัมภาษณ์มีจุดหมายในเรื่องเดียวกัน โดยที่จะเน้นกระบวนการวิจัยชุมชนแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 วิธีการบริหารจัดการน้ำของชุมชนเพื่อการเกษตรโดยภูมิปัญญาล้านนาในพื้นที่ ตำบลวรนคร อำเภอปัว และ ตำบลป่าแลวหลวง อำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน พบว่า

ส่วนที่1 การบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรในพื้นที่แห่งนี้ใช้ภูมิปัญญาล้านนาที่ชื่อว่ามังรายศาสตร์มีอิทธิพลอย่างมากในการดำรงชีพของกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่นี้ ซึ่งกรมชลประทานได้ยกย่องว่า เป็นการบริหารจัดการน้ำที่เจริญรุดหน้ามาจนถึงปัจจุบัน เป็นที่รู้จักมานานนับร้อยปีแล้ว การจัดสรรน้ำเพื่อการเกษตรในสังคมล้านนามีปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องโครงสร้าง ประกอบด้วย ระบบการปกครอง ระบบกฎหมาย จารีตประเพณีและวัฒนธรรม ที่ระบุไว้อย่างชัดเจน มีการวางระเบียบการจ่ายน้ำตั้งแต่ระบบน้ำใหญ่ถึงเล็กอย่างเป็นระบบ แจกจ่ายไปตามลำเหมือง หล่อเลี้ยงพืชผลทางการเกษตร ปัจจุบันกระบวนการในการบริหารจัดการน้ำ ได้มีการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาผสมผสานกับชลประทานการเกษตรแบบมีส่วนร่วม (Participatory Irrigation Management เกิดการรวมกลุ่มคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำ สามารถวิเคราะห์ปัญหา และลงมือปฏิบัติ โดยมุ่งเน้นเกษตรกร เป็นผู้วิเคราะห์ปัญหาของชุมชน ใช้ความคิดริเริ่ม ภูมิปัญญา และการเรียนรู้ของตนเพื่อวางแผนจัดการ และเสนอแนวทางแก้ไขปัญหา โดยบริหารจัดการได้เอง มีกระบวนการคิด แสดงความเห็น กลั่นกรอง ตัดสินใจ และลงมือทำร่วมกัน รวมทั้งการสนับสนุนจากภาครัฐ/เอกชน กระทั่งสามารถพึ่งพาตนเองได้เป็นหลัก ซึ่งนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงด้านการจัดการน้ำในท้องถิ่นของตนเองอย่างเป็นรูปธรรม จึงทำให้เกิดการบริหารจัดการน้ำด้วยวิถีชีวิตชุมชนนแบบพึ่งพาตนเองที่ประสบความสำเร็จ

ส่วนที่ 2 การสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ในมิติทางวัฒนธรรม กฎระเบียบ จารีตประเพณี และความเชื่อในชุมชน พบว่า อำเภอปัวและอำเภอสันติสุข มีธรรมเนียมประเพณีที่เอื้อเฟื้อต่อการรวมกลุ่มอยู่ด้วยกันด้วยความสามัคคี ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เข้มแข็งมาก โดยเฉพาะ ตำบลวรนคร อำเภอปัว ที่ยังคงมีการสืบต่อด้านวัฒนธรรมประเพณีที่มีมาแต่เดิมชุมชนยังยึดถือกฎกติกานี้อย่างเคร่งครัด โดย การสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ในมิติทางวัฒนธรรมประเพณีและความเชื่อในชุมชน มีวัฒนธรรมประเพณีที่เอื้อเฟื้อ ต่อการร่วมกลุ่มกันทำกิจกรรม เช่นเมื่อมีประเพณีเกี่ยวข้าว การลอกลำเหมืองพิธีบวงสรวง เจ้าพ่อพญาลิน การไหว้ผีขุนน้ำ การไหว้ผีเหมืองฝาย ประเพณีการสืบชะตาข้าว ประเพณีอุ่นจึงข้าว ซึ่งเป็นวัฒนธรรมประเพณีความเชื่อของชุมชนที่เป็นการเคารพต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ดูแลปกป้องแหล่งน้ำจากธรรมชาติในการหล่อเลี้ยงดำรงชีพในชีวิตประจำวันและเพื่อตอบแทนให้กับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่คอยปกปักรักษาพืชสวนไร่นาของชาวบ้านให้มีผลผลิตที่อุดมสมบูรณ์ ในส่วนวัฒนธรรมประเพณีในพื้นที่ตำบลป่าแลวหลวง อำเภอสันติสุข ประชาชนส่วนใหญ่ยังคงดำรงชีวิตตามวิถีชุมชนแบบดั้งเดิมโดยการใช้ภูมิปัญญาล้านนา เช่นเดียวกับพื้นที่ตำบลวรนคร โดยวัฒนธรรมประเพณีสืบต่อมาที่สำคัญคือ การเลี้ยงฝีฝาย การฟังธรรมปลาช่อน การแห่นางแมว การฟังธรรมคางคก เพื่อขอฟ้าขอฝน โดยพื้นที่นี้มีกติกาการใช้น้ำที่มีความใกล้เคียงกับพื้นที่ตำบลวรนคร ทั้งเรื่องกฎกติกา ค่าปรับและการจัดตั้งกองทุนเพื่อการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ ยกตัวอย่างเช่น ถ้าผู้กระทำความผิดเป็นผู้นำเองที่เป็นผู้ดูแล

กลุ่มผู้ใช้น้ำ จะโดนลงโทษปรับเป็นสองเท่าเพราะถือเป็นผู้กระทำความผิด หรือกรณีไม่ได้มาเข้าร่วมประชุม ในส่วนนี้จะไม่มีมีค่าปรับใดๆ แต่จะมีการรายชื่อจดบันทึกไว้เป็นหลักฐานว่าใครเข้าร่วมบ้าง ซึ่งผู้ที่ไม่ได้เข้าร่วมประชุมจะไม่มีสิทธิที่จะเรียกร้องใดๆ ให้เป็นมติตามที่เคยได้ประชุมมานี่ก็เป็นหนึ่งในกฎกติกาที่ตั้งเอาไว้ในชุมชนซึ่งในสองพื้นที่อาจมีความแตกต่างกันบ้างในวัฒนธรรมข้อตกลงที่ทางชุมชนร่วมกันเพื่อใช้ในการบริหารจัดการน้ำแต่ยังคงใช้ภูมิปัญญาและความเชื่อที่ได้ร่วมสืบทอดส่งต่อกันมา

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การมีส่วนร่วมของชุมชน จากการใช้ภูมิปัญญาล้านนา ในพื้นที่ตำบลวรนครอำเภอปัว และ ตำบลป่าแลวหลวง อำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน พบว่า 1.ชุมชนมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา โดย สมาชิกของแต่ละกลุ่มได้มีส่วนร่วมในการระดมความคิดเห็น ร่วมกันค้นหา สาเหตุของปัญหาและความต้องการแก้ไขปัญหา เพื่อสร้างความเป็นเจ้าของร่วมรับผิดชอบ จะทำให้กิจกรรมวัฒนธรรมและประเพณีเกิดความยั่งยืน หลังจากนั้นจะนำเสนอที่ประชุมหมู่บ้าน เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทสำคัญในการมีส่วนร่วมด้วยการแสดงความคิดเห็นผ่านเวทีประชาคม พร้อมทั้งหาแนวทางแก้ไขปัญหานั้นได้ตรงประเด็นและทันต่อสถานนการณ์ 2.ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผน กลุ่มผู้ใช้น้ำร่วมตัดสินใจในการกำหนดทิศทางการดำเนินงาน โดยให้อิสระแต่ละกลุ่มในการบริหารจัดการด้วยตนเองก่อน แต่ละกลุ่มจะเปิดให้สมาชิกได้เข้ามาวางแผนร่วมกันกับผู้นำและเครือข่ายชุมชนในการร่วมแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรทั้งสองอำเภอ โดยให้ความสำคัญกับคำว่า “ชาวบ้านต้องมีส่วนร่วม” โดยยึดหลักการมีส่วนร่วม การคิด การตัดสินใจ วางแผน ร่วมแก้ไขปัญหาความต้องการของชุมชนซึ่งอาจถือได้ว่าเป็นการปรับฐานทางความคิด โดยการใช้ทุนทางสังคม เศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติ และวัฒนธรรมประเพณีภูมิปัญญาล้านนา มาบูรณาการวางแผนร่วมกัน 3.ชุมชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน โดยที่ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติในกิจกรรมต่างๆ จะทำให้เกิดพลังความร่วมมือ ร่วมใจในการผลักดันให้เกิดกระบวนการขับเคลื่อนชุมชน ทำให้คนในชุมชนเกิดความรักและสามัคคี รวมถึงเป็นแรงผลักดันในกระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนในด้านการบริหารจัดการน้ำ นำไปสู่สังคมการเรียนรู้ร่วมกัน 4. ชุมชนมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ผลความก้าวหน้าของโครงการสามารถถาม การจัดทำบัญชีการเงินหมู่บ้าน บัญชีกลุ่มผู้ใช้น้ำ จะทำด้วยความโปร่งใส มีการชี้แจงประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนได้รับรู้ ที่เห็นได้ชัดและอธิบายเป็นรูปธรรมและปฏิบัติมาอย่างต่อเนื่อง

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 รูปแบบการบริหารจัดการน้ำของชุมชนเพื่อการเกษตรโดยภูมิปัญญาล้านนาและการประยุกต์ใช้กับชุมชนที่มีบริบททางภูมิสังคมใกล้เคียงกัน พบว่า ประเด็นที่ 1 ผู้นำที่มีความเข้มแข็ง มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาชุมชน ในการสร้างการสร้างแรงผลักดันในกิจกรรมในการสืบทอดทางวัฒนธรรมประเพณี สงเสริมความเอื้ออาทร ความรัก ความสามัคคีภายในชุมชนในฐานะผู้เชื่อมประสาน การขับเคลื่อน เพื่อสร้างความเป็นเจ้าของร่วมรับผิดชอบ เป็นผู้ที่สร้างขวัญและกำลังใจ ถือเป็นทักษะอย่างหนึ่งที่สามารถจัดการทั้งงานและคนในชุมชนให้องค์กรกลุ่มผู้ใช้น้ำในพื้นที่ได้บริหารจัดการน้ำได้อย่างมี

ประสิทธิภาพ ประเด็นที่ 2 การบังคับใช้กฎระเบียบ การเคารพและปฏิบัติตามกฎระเบียบ โดยการจัดการน้ำแม้ไม่มีการจัดระเบียบเป็นลายลักษณ์อักษร แต่สมาชิกผู้ใช้น้ำมีความรู้และเข้าใจบทบาท สิทธิหน้าที่ของตนเองและไม่ทำให้เกิดปัญหาการประทำความผิดกฎระเบียบข้อบังคับ หรือกรณีพิพาทระหว่างสมาชิกผู้ใช้น้ำ ประเด็นที่ 3 วัฒนธรรมและความเชื่อ การคงอยู่ของภูมิปัญญา ในวิถีชีวิต โดยผสมผสานระหว่างความเชื่อและวัฒนธรรมอย่างลงตัว โดยเสนอผ่านทางพิธีกรรม เป็นการสร้างขวัญและกำลังใจ สร้างความสามัคคี ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในการร่วมกันอนุรักษ์และสืบสานต่อด้านภูมิปัญญาล้านนาด้านการบริหารจัดการน้ำประเด็นที่ 4 ด้านการบริหารจัดการ ทั้งการวางแผน การจัดการจัดกิจกรรม การติดตามประเมินผล โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยลักษณะ องค์กรด้านการบริหารจัดการน้ำ ในพื้นที่ ตำบลวรนคร อำเภอปัว และ ตำบลป่าแลวหลวง อำเภอสันติสุข ประกอบด้วยบุคคลและความรับผิดชอบ กฎระเบียบ และหน่วยงานของทางภาครัฐและเอกชน เพื่อให้การบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรดำเนินการไปอย่างมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาองค์ประกอบของการบริหารจัดการน้ำของชุมชนเพื่อการเกษตร โดยการใช้หลักภูมิปัญญาล้านนา ในพื้นที่ตำบลวรนคร อำเภอปัว และ ตำบลป่าแลวหลวง อำเภอสันติสุขจังหวัดน่าน ที่มีความเข้มแข็งและประสบความสำเร็จ จึงสามารถจำแนกและถอดองค์ความรู้และภูมิปัญญาล้านนา ออกมาเป็นรูปแบบ (Model) ได้ดังนี้

1. ผู้นำและสมาชิกชุมชนที่มีความเข้มแข็ง มีการใช้ภูมิปัญญาล้านนาแบบดั้งเดิม และพัฒนาประยุกต์ใช้ต่อยอด ขยายผลอย่างต่อเนื่อง ผลสำเร็จ คือเกิดพื้นที่รูปธรรม ต้นแบบการบริหารจัดการน้ำที่ดี มีการอนุมัติและจัดสรรงบประมาณในการแก้ปัญหาและการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรเพิ่มขึ้น

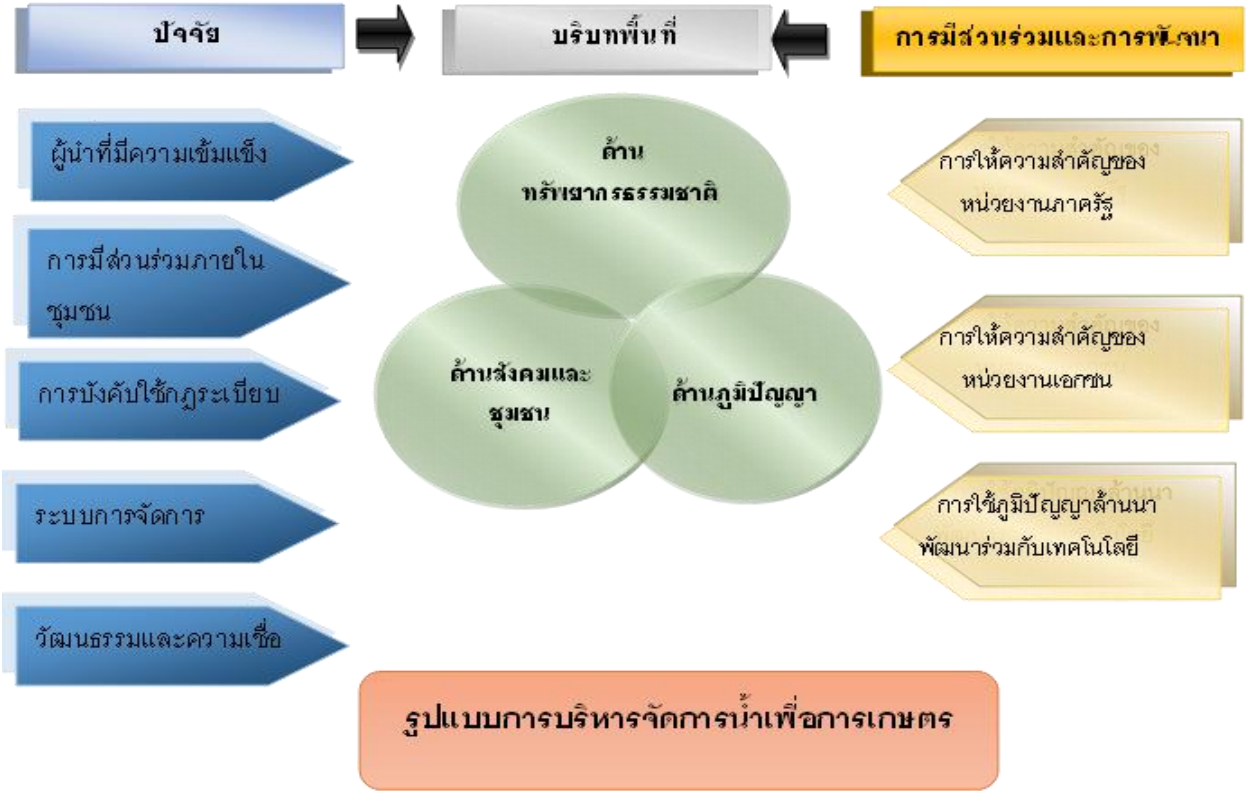
2. การมีส่วนร่วมของชุมชนต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ในการรับผิดชอบการบริหารจัดการน้ำร่วมกัน ผลสำเร็จ คือ ข้อตกลงการสร้างความเข้าใจ ประชาคม การยอมรับและนำไปสู่การปฏิบัติร่วมกัน และสานต่อรุ่นสู่รุ่น

3. การเชื่อมโยงการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนในพื้นที่ ผลสำเร็จ คือ เกิดการพัฒนาศักยภาพเสริมสร้างอาชีพเกษตรในชุมชนและขยายผลไปยังพื้นที่อื่นใกล้เคียงและมีการดำเนินการตามกฎกติกา/ข้อกำหนดด้านการบริหารจัดการน้ำ เช่น การจัดการองค์กรกลุ่มผู้ใช้น้ำ และส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

4. มีกิจกรรมสร้างความตระหนักรู้/ถ่ายทอดองค์ความรู้และภูมิปัญญาล้านนาเพื่อการบริหารจัดการน้ำออกไปในวงกว้าง ผลสำเร็จ คือ มีการดำเนินการตามกฎกติกา/ข้อกำหนดด้านการบริหารจัดการน้ำ เช่น การจัดการองค์กรกลุ่มผู้ใช้น้ำ และส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

5. มีการประสานความร่วมมือและขับเคลื่อนกับทุกภาคส่วนอย่างต่อเนื่อง ประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาผสมผสานกับชลประทานการเกษตรแบบมีส่วนร่วม (Participatory Irrigation Management โดยการขับเคลื่อนของชุมชนอย่างเป็นระบบ

รูปแบบการบริหารจัดการน้ำของชุมชนเพื่อการเกษตร โดยการใช้หลักการของภูมิปัญญาล้านนา ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชุมชนที่มีบริบททางภูมิสังคม

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาวิจัยพบว่า การบริหารจัดการน้ำของชุมชนเพื่อการเกษตรโดยภูมิปัญญาล้านนาสามารถแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำ ช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วม และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชุมชนที่มีบริบททางภูมิสังคมใกล้เคียงกัน สามารถอภิปรายตามแนวทาง ดังนี้

1. ผลการศึกษา ด้านการบริหารจัดการน้ำของชุมชนโดยใช้ภูมิปัญญาล้านนา พบว่า สามารถแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำ ที่มีผลต่อการเกษตรในชุมชนได้ โดยการหลักสำคัญคือ การคงอยู่ของภูมิปัญญาโดยนำวัฒนธรรม ความเชื่อ และการเคารพ และปฏิบัติตามกฎและกติกาอย่างเข้มแข็งของชุมชน การจัดการองค์ความรู้และประยุกต์ใช้ด้านการเกษตรจากหน่วยงานภายนอก มาใช้กับชลประทานการเกษตรแบบมีส่วนร่วม (Participatory Irrigation Management) ในด้านการวางแผน การดำเนินการ การจัดสรรน้ำ การบำรุงรักษา และการติดตามประเมินผลโดยผู้วิจัย พบว่า ตำบลวรนคร อำเภอปัว ด้านการบริหารจัดการน้ำโดยการใช้หลักทางภูมิปัญญาล้านนาที่สืบทอดต่อกันมายังคงมีความเข็มแข็ง มีการสืบต่อด้านวัฒนธรรมประเพณีที่มีมาแต่เดิม ชุมชนมีการเคารพ กฎกติกา ร่วมกันปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ปฏิบัติตามกติกาชุมชนเรื่องการใช้น้ำ การรับผิดชอบต่อบทบาท/หน้าที่ และคำนึงถึงระบบการจ่ายน้ำตามลักษณะภูมิประเทศ จึงทำให้การ

ดำเนินงานในกิจกรรมต่างๆ ในด้านการวางแผนการทำงาน การจัดเวทีการประชุมแลกเปลี่ยนนำเสนอความคิดมติข้อตกลงเรื่องการจัดการน้ำร่วมกันของแต่ละหมู่บ้านเกิดประสิทธิภาพ นอกจากนี้ผู้วิจัย พบว่า ในส่วนพื้นที่ตำบลป่าแลวหลวง อำเภอสันติสุข ด้านการบริหารจัดการน้ำโดยการใช้หลักทางภูมิปัญญาล้านนาที่สืบทอดต่อกันมามีความเข็มแข็งน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับตำบลวรนครจึงจำเป็นต้องมีการชลประทานที่เหมาะสม โดยพื้นที่นี้อาศัยน้ำฝนเพียงอย่างเดียวทำให้ประสบปัญหาด้านการจัดการน้ำที่ไม่เพียงพอในแต่ละปีเนื่องจากพื้นที่ใช้ในการเพาะปลูกทางการเกษตรเป็นจำนวนมากและมีการบุกรุกพื้นที่ป่าต้นน้ำ จึงทำให้ผลผลิตที่ได้ในแต่ละปีไม่สม่ำเสมอ การใช้กฎระเบียบ กติกาการบริหารจัดการน้ำ ยังไม่มีความเข้มแข็งเท่าที่ควร ด้านวัฒนธรรมประเพณีที่มีมาแต่เดิมมีความคล้ายกับพื้นที่ตำบลวรนคร แต่บางประเพณีก็สืบทอดไม่เหมือนกัน ยังคงด้านความเชื่อนับถือขนบธรรมเนียมสืบทอดจากบรรพบุรุษเรื่องการรักษาป่าต้นน้ำ แม่น้ำ ลำเหมืองที่ส่งน้ำเข้าในพื้นที่ทำการเกษตรตามแนวคิดทฤษฎีภูมิปัญญาล้านนาโดย ประเสริฐ ณ นคร และ ชัยชนะ ปิ่นเงิน 2551 พรพิไล เลิศวิชา สุพชัย เมถิ่นและ นนธชัย นามเทพ 2552 และธงทอง จันทรางศุ 2562 ประกอบด้วย การบังคับใช้กฎหมายมังรายศาสตร์อย่างเคร่งครัด การปฏิบัติตามกติกาชุมชนเรื่องการใช้น้ำ การรับผิดชอบต่อบทบาท/หน้าที่ปัจจุบันได้มีการประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศประกอบเป็นองค์ความรู้ซึ่งสอดรับกับแนวคิดทฤษฎีการบริหารจัดการชลประทานโดยเกษตรกรมีส่วนร่วม (Participatory Irrigation Management) โดย กรมชลประทาน (2565) กรมทรัพยากรน้ำ (2563) และสำนักทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (2561) เพื่อนำมาบูรณาการประยุกต์ใช้ให้สอดรับกับการพัฒนาด้านบริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ผลการศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตร พบว่า ช่วยส่งเสริมด้านการรักษาภูมิปัญญาให้มีความเข้มแข็งขึ้น โดยเครือข่ายทั้งหน่วยงานภาครัฐ เอกชนและชุมชนทั้งพื้นที่ ต.วรนครและต.ป่าแลวหลวง จ.น่าน มีหน่วยงานเข้ามาร่วมบูรณาการด้านการบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรทั้งยังนำศาสตร์ความรู้ภูมิปัญญาล้านนาที่มีมาแต่เดิม และนำศาสตร์ความรู้สมัยปัจจุบันด้านการชลประทานมาพัฒนา การสร้างความร่วมมือ วางแผน และส่งเสริมความรู้ ที่ส่งผลต่อการผลักดันให้พื้นที่มีประสิทธิภาพด้านการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ทำการเกษตร นอกจากนี้ยังมีการร่วมมือในการดำเนินโครงการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในด้านการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ ได้มุ่งเน้นจัดทำแผนในการบริหารจัดการน้ำรวมถึงการสนับสนุนการแปรรูปพัฒนาสินค้าทางการเกษตร ส่งเสริมบทบาทหน้าที่ให้ความรู้ทางเทคโนโลยีผ่าน Application เน้นย้ำให้ความรู้ทางด้านกฎหมายข้อบังคับต่างๆ ให้กับทางชุมชน มีการสนับสนุนข้อมูลวัดปริมาณน้ำฝน ทำให้สามารถคาดการณ์ปริมาณน้ำฝนได้อย่างแม่นยำเพื่อเตรียมความพร้อมด้านการจัดทำปฏิทินการเพราะปลูกได้ล่วงหน้ารวมทั้ง ติดตามและแนะนำจัดทำแผนผังน้ำระดับตำบล หนุนเสริมคุณภาพชีวิต ถ่ายทอดรวบรวมองค์ความรู้ จัดทำหลักสูตรพัฒนาด้านการบริหารจัดการน้ำ จัดทำแผนภูมิสังคม ร่วมบูรณาการ อบรมด้านการเพราะปลูกพืชทางการเกษตรให้สอดคล้องกับต้นทุนน้ำที่มีอยู่ในพื้นที่ มุ่งเน้นการมีส่วนร่วม และสร้างความเข้มแข็งให้กลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ สอดรับกับแนวคิด

ทฤษฎีการบริหารกิจการสาธารณะแนวใหม่ โดยความร่วมมือของเครือข่าย(Network governance) ระหว่างภาครัฐ เอกชน และประชาชนในด้านการแลกเปลี่ยนทรัพยากรประกอบด้วย การให้ความรู้ข้อมูลข่าวสาร การให้คำปรึกษา การสร้างเครือข่าย ความเชื่อมโยงทางสังคม การสร้างความร่วมมือการเข้ามามีบทบาทในการร่วม วางแผน การตัดสินใจ และการสนับสนุนด้านทุนและเทคโนโลยี โดย จุมพล หนิมพานิช (2562) Stephen P. Osborne (2010) Pfiffner(1999) และ Weber(1946)

3. ผลการศึกษา ด้านรูปแบบการบริหารจัดการน้ำของชุมชนเพื่อการเกษตร โดยการใช้หลักการของภูมิปัญญาล้านนา พบว่า เกิดจากการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนโดยได้รับการส่งเสริม สนับสนุน จากภาครัฐและเอกชน สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชุมชนที่มีบริบททางภูมิสังคมใกล้เคียงกันได้ โดยตำบลวรนคร อำเภอปัว และตำบลป่าแลวหลวง อำเภอสันติสุข พบว่าการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตร ในส่วนของหน่วยงานภาครัฐได้มีโครงการในการใช้เทคโนโลยีดำเนินการก่อสร้างฝายชะลอน้ำจากฝายดินพัฒนาเป็นฝายคอนกรีตให้มีความมั่นคงสามารถกักเก็บปริมาณน้ำเพื่อใช้ในการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยทางจังหวัดน่าน มีการเชื่อมโยงกับภาคประชาสังคมขับเคลื่อนในการจัดหางบประมาณ เข้าสนับสนุน ในการพัฒนาเชิงพื้นที่ มีการจัดทำแผนภูมิสังคม แต่งตั้งคณะทำงานในระดับจังหวัด อำเภอ และตำบล โดยใช้ภาพถ่ายทางอากาศทำการสำรวจทรัพยากรแหล่งน้ำ นำความคิดการบริหารจัดการน้ำยุคสมัยใหม่ร่วมกับการบริหารจัดการน้ำตามแบบพื้นถิ่น ภูมิปัญญาล้านนา โดยการใช้หลักความแม่นยำของเทคโนโลยีเรื่อง water accounting วัดค่าระดับปริมาณน้ำฝน ปรับปรุงการใช้น้ำของกลุ่มเกษตรกร วางแผนการผันนำเข้าสู่พื้นที่การเกษตร โดยใช้เทคโนโลยีการจัดทำด้านการถ่ายถอดความรู้เรื่องการจัดทำแผนที่ผังน้ำ การคำนวณหาตัวเลขสมดุลน้ำ บัญชีน้ำ สถานะแหล่งน้ำและโครงสร้างน้ำ เก็บข้อมูลมาทำเป็น GPS เพื่อกำหนดพิกัด จุดแหล่งน้ำ ต่างๆ ในพื้นที่ ให้ชุมชนมีข้อมูลตัวเอง พร้อมออกแบบการเพาะปลูกการเกษตรในแนวคิดทฤษฎีสมัยใหม่ ร่วมกับบริบทภูมิปัญญาล้านนาประยุกต์การบริหารจัดการน้ำชุมชนร่วมกับการบริหารจัดการน้ำชลประทานโดยเกษตรแบบมีส่วนร่วมสมัยใหม่ (Participatory Irrigation Management) โดยการจัดสรรแหล่งน้ำ แจ้งข้อมูลข่าวสารผ่าน แอปพลิเคชั่นไลน์ ((Application line)แต่ละช่วงการเพาะปลูก โดยปรับทิศทางการเพาะปลูกให้มีความเหมาะสม จัดตั้งองค์กรกลุ่มผู้ใช้น้ำผ่านระบบสารสรเทศทรัพยากรน้ำ (สทนช.) พร้อมลงข้อมูลในระบบ Thai water plan เพื่อขอรับการสนับสนุนเรื่องงบประมาณในการพัฒนาระบบริหารจัดการน้ำให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1.1 รัฐควรให้ความสำคัญในเรื่องการจัดการน้ำโดยผสมผลสานภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยจัดทำหลักสูตรโดยมีการปรับให้เข้ากับภูมิสังคมของแต่ละภาค

1.2 รัฐ โดยเฉพาะกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรให้องค์ความรู้ และยกระดับการทำการเกษตรโดยเปลี่ยนรูปแบบจากการสนับสนุนการปลูกพืชเชิงเดี่ยว ให้มาเป็นการเกษตรแบบบผสมผสานและใช้เทคโนโลยีเข้ามาควบคุมการเพาะปลูก มุ่งเน้นการปลูกพืชแบบอินทรีย์เพื่อคุณภาพชีวิตของเกษตรกรและการเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร

1.3 ผลักดันให้ชุมชนท้องถิ่น มีการสำรวจ/ศึกษา/วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานชุมชน (Baseline Data) ที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำ โดยเฉพาะการรวบรวมสภาพปัญหาและความ ต้องการด้านทรัพยากรน้ำของชุมชน รวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความสัมพันธ์กับทรัพยากรน้ำ โดยชุมชนสามารถใช้เครื่องมือทางสังคมที่หลากหลายในการศึกษา/ สำรวจสภาพปัญหาและแบบแผนเชิงพฤติกรรมในการใช้ประโยชน์ทรัพยากรน้ำ เช่น การทำแผนที่น้ำภายในชุมชน การทำแผนที่ปฏิทินการเกษตรในฤดูกาลที่เกี่ยวข้องกับการใช้ทรัพยากรน้ำของชุมชน

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

2.1 การบังคับใช้มังรายศาสตร์อย่างเคร่งครัด ชุมชนต้องมีการประชุมร่วมกัน กำหนดบทลงโทษที่เข้มข้นมากขึ้นเพื่อให้ทุกคนในชุมชนได้ยึดถือและปฏิบัติร่วมกันอย่างเคร่งครัด

2.2 ในเรื่องของจารีตประเพณีที่มีการสืบต่อมาตั้งแต่อดีต หน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ควรให้การสนับสนุนและถ่ายทอดผ่านสถานศึกษาเพื่อเป็นการปลูกจิตสำนึกให้กับเยาวชนเพื่อมาสืบทอดรูปแบบวิธีการรวมทั้งความเชื่อของท้องถิ่นไม่ให้สูญหาย การจัดหลักสูตรในเรื่องการบริหารจัดการน้ำในระดับชุมชนจำเป็นต้องมีการถ่ายทอด ถอดบทเรียนเพื่อให้เยาวชนในพื้นที่ได้มีจิตสำนึก มีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติจะช่วยสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนและมีการขยายผลไปยังเยาวชนรุ่นต่อๆ ไป

2.3 ภาวะผู้นำมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนชุมชนและสร้างการมีส่วนร่วม นอกจากความเสียสละแล้วจำเป็นต้องมีความเด็ดขาด และพัฒนาองค์ความรู้ของตนเอง สามารถถ่ายทอดความรู้ต่างๆ ไปยังคนในชุมชนเพื่อสร้างผู้นำรุ่นต่อๆ ไปได้

2.4 ทุกคนในชุมชนต้องตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบในทรัพยากรของพื้นที่ตนเอง ต้องมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการตั้งแต่การค้นหาสาเหตุของปัญหาและความต้องการที่แท้จริง การวางแผนร่วมกัน การปฏิบัติงาน และการติดตามประเมินผล หากขาดขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งไป จะไม่สามารถเกิดผลสัมฤทธิ์ในการบริหารจัดการน้ำได้อย่างเป็นรูปธรรม

2.5 การมีส่วนร่วมของชุมชนกับเครือข่ายภาครัฐและภาคเอกชนในด้านการแลกเปลี่ยนทรัพยากร ชุมชนจะไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้หากไม่ได้มีการพึ่งพาจากภาครัฐและเอกชนในช่วงแรกเริ่ม ดังนั้นหน่วยงานภาครัฐจำเป็นต้องทำหน้าที่ให้ข้อมูลข่าวสารอย่างครบถ้วนเพื่อให้ชุมชนมีองค์ความรู้เพียงพอในการบริหารจัดการทรัพยากรของตนเอง ภาครัฐมีหน้าที่ตามกฎหมายในการให้คำปรึกษาหรือหาแนวทางการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กรมชลประทาน กรมอุทยานและป่าไม้ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่ ด้านเทคโนโลยีมีความสำคัญเป็นอย่างมากในยุคปัจจุบัน เพื่อให้การทำการเกษตรมีประสิทธิภาพ ดังนั้นสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำซึ่งเป็นคลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์และแสดงผลที่ง่ายต่อการใช้งาน ต้องให้องค์ความรู้และทำงานใกล้ชิดกับชุมชนเพื่อประเมินข้อผิดพลาดจากข้อมูลและนำมาปรับแก้ให้ข้อมูลมีความแม่นยำมากที่สุดและเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ชุมชนนั้นๆ ในฐานะของนักรัฐประศาสนศาสตร์ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าจะนำหลักการแนวคิดบริหารสาธารณะแนวใหม่มาใช้ในการบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและชุมชน รวมทั้งจะสรุป ถอดบทเรียน และถ่ายทอดให้กับหน่วยงานอื่นๆ เพื่อให้เข้าใจถึงกระบวนการ วิธีการบริหารจัดการน้ำที่ประสบความสำเร็จจากภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกับแนวคิดสมัยใหม่ที่มีการบริหารจัดการชลประทานโดยเกษตรกรมีส่วนร่วม

3. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

3.1 สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำ หรือลูกเหมืองลูกฝาย เป็นชาวบ้านผู้ใช้น้ำ ต้องทำหน้าที่ดูแลซ่อมแซมเหมืองฝายร่วมกัน ทำสัญญาประชาคม และร่วมจัดทำบทลงโทษสำหรับผู้กระทำความผิดหรือฝ่าฝืนกฎระเบียบเหมืองฝาย

3.2 แก่เหมือง แก่ฝาย ต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำในการจัดการประชุม สร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนตั้งแต่การค้นหาปัญหา การวางแผน การปฏิบัติและประเมินผล รวมทั้งถอดบทเรียนจากประสบการณ์ที่ดำเนินมาเพื่อถ่ายทอดให้กับผู้นำรุ่นต่อๆไป

3.3 มูลนิธิอาสาเพื่อนพึ่ง (ภาฯ) ยามยาก สภากาชาดไทย เป็นหน่วยงานที่สนับสนุนงบประมาณเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนเรื่องการบริหารจัดการน้ำ ต้องสามารถสรุปผลดำเนินโครงการและนำมาปรับแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อสื่อสารให้กับชุมชนเพื่อพัฒนากระบวนการการจัดการน้ำให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อาทิ การส่งเสริมการตั้งกองทุนของชุมชน เพื่อนำเงินจากกองทุนมาใช้ในการบำรุงรักษาเหมืองฝายและทรัพยากรธรรมชาติ

3.4 สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ ควรดำเนินการสอนกลุ่มผู้ใช้น้ำให้เข้าใจถึงเทคโนโลยีที่มีการแสดงผลอย่างง่าย รวมทั้งการดูแลรักษาอุปกรณ์โทรมาตรในเบื้องต้นเพื่อให้อุปกรณ์อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานได้ตลอดเวลา

3.5 กรมอุทยานสัตว์ป่าและพันธุ์พืช และกรมป่าไม้ ต้องใช้หลักนิติธรรมในการบริหารงาน เนื่องจากชุมชนมีพื้นที่อยู่ในเขตป่าสงวน ต้องให้ความรู้เรื่องการดำเนินชีวิตร่วมกับป่าเพื่ออนุรักษ์ป่าและทรัพยากรต้นน้ำ รวมทั้งช่วยแก้ปัญหาในเชิงข้อกฎหมายที่ไม่ทำให้ชุมชนได้รับผลกระทบทางกฎหมาย

3.6 หน่วยงานการศึกษาในพื้นที่ ต้องส่งเยาวชนเข้าไปร่วมในทุกๆกิจกรรมของชุมชน สร้างแรงบันดาลใจให้เยาวชน เพื่อให้เยาวชนเกิดความหวงแหนวัฒนธรรมและทรัพยากรที่มีอยู่

3.7 เกษตรกรควรปลูกพืชหมุนเวียน ที่ใช้น้ำน้อยและศึกษาพืชที่สามารถทดแทนในเพื่อถึงวิกฤตฤดูแล้งเพื่อให้น้ำมีเพียงพอใช้ต่อความต้องการของคนในชุมชน

เอกสารอ้างอิง

กรมชลประทาน. (2510). *กฎหมายของพระเจ้ามังรายมหาราช พระยาเจ้าแห่งล้านนาไทย.* พระนคร. พิบัติแห่งชาติในเชิงยุทธศาสตร์ พ.ศ. 2553-2562 (Strategic National Action Plan (SNAP) on Disaster Risk Risk Reduction 2010 – 2019).

จุมพล หนิมพานิช. (2551). การวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Osborne, Stephen P. (2010). *"Introduction the (New) Public Governance: a suitable case fortreatment?".* in The New Public Governance: Emerging Perspectives on the theory and Practice of Public Governance. Edited by Osborne, StephenP. London and New York: Routledge.

แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

The Guidelines for Developing Learning Leadership Characteristics of School Administrators under Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 3

จิระพงษ์ ชมกลิ่น, นันทนิตย์ ท่าโพธิ์,
สุรีรัตน์ บุญจันทร์ และ สถิรพร เชาวน์ชัย
มหาวิทยาลัยนเรศวร

Jirapong Chomklin, Nuntanit Tapho,
Sureerat Boonchan and Sathiraporn Chaowachai
Naresuan University, Thailand
Corresponding Author, Email: Jirapongc66@nu.ac.th

****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) คุณลักษณะภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา และ 2) แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา การศึกษาวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ใช้เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำนวน 310 คน และ 2) การหาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาจากการนำผลการศึกษาจากขั้นตอนที่ 1 มาหาแนวทางโดยใช้เครื่องมือการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิด้านการกำหนดนโยบายและการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของสถานศึกษา จำนวน 5 คน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการบูรณาการการเรียนรู้ ด้านการเรียนรู้เป็นทีม ด้านการใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และด้านความคิดสร้างสรรค์ ตามลำดับ 2) แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความคิดสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ซึ่งได้เสนอแนวทางในการพัฒนา คือ ผู้บริหารควรจัดกิจกรรมให้บุคลากรมีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการทำงานและการฝึกอบรม ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้เกิดการสร้างสรรค์และนำเสนอความคิดใหม่ ๆ ที่สามารถนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนากระบวนการทำงานในหน่วยงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ผู้บริหารควรพัฒนา

* วันที่รับบทความ : 27 มีนาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 25 เมษายน 2567; วันตอบรับบทความ : 27 เมษายน 2567
Received: March 27 2024; Revised: April 25 2024; Accepted: April 27 2024

หรือใช้ระบบสารสนเทศเพื่อรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากภายในและภายนอกหน่วยงาน เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจและวางแผนการทำงาน ระบบนี้จะต้องให้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันและมีความแม่นยำสูง เพื่อให้ผู้บริหารสามารถใช้ประสบการณ์และความรู้ที่มีอยู่ในการวิเคราะห์สถานการณ์และนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำการเรียนรู้; คุณลักษณะ; ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The purposes of this research were to study: 1) learning leadership characteristics of school administrators, and 2) guidelines for developing learning leadership characteristics of school administrators. This research study was separated into 2 steps: 1) A study on learning leadership characteristics of school administrators, the research instrument was a questionnaire. The research sample group included 310 school administrators and teachers under Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 3; and 2) Finding guidelines for developing learning leadership characteristics of school administrators was conducted using the study results from step 1 to find guidelines by using the research instrument through interviews with 5 experts in policy setting and learning leadership development in educational institutions.

The research results were found as follows: 1) Results of the study on learning leadership characteristics of school administrators in the overall was at a high level. When each aspect was considered, it was found that the highest average aspects were learning integration, team learning, operational technology, setting up an environment conducive to learning, and creativity, respectively. 2) Guidelines for developing learning leadership characteristics of school administrators, the creative aspect had the lowest average. It was suggested as the guidelines for development, school administrators should organize activities for personnel to have the opportunity to exchange knowledge and work experiences, and training would stimulate creativity and present new ideas that could lead to the efficient improvement and development of work processes in the organization. Furthermore, school administrators should develop or use information systems to collect and analyze data from both within and outside the organization to support decision-making and work planning. This system had to provide current and highly accurate information so that school administrators could use their experience and knowledge to analyze situations and apply them appropriately.

Keywords: Learning Leadership; Characteristics; School Administrators

บทนำ

ภาวะผู้นำมีความสำคัญต่องานบริหารดังที่ Maxwell (1999 : 35) ได้กล่าวไว้ว่า “Everything rises and falls on leadership” หรือ “ทุกสิ่งทุกอย่างจะก้าวหน้าหรือล้มเหลวก็เพราะภาวะผู้นำ” ความเป็นผู้นำสามารถสร้างความผูกพัน ความสามัคคี หรือแรงบันดาลใจได้ ในขณะเดียวกันก็สามารถสร้างความสับสนวุ่นวาย ส่งเสริมความแตกแยก หรือทำลายลงได้ Kouzes and Posner (2016 : 57) เชื่อว่าภาวะผู้นำสามารถเรียนรู้การเป็นผู้นำและเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอได้ องค์กรที่บุคคลภายในมีภาวะผู้นำจะส่งเสริมการเรียนรู้อันดับแรกและสร้างโอกาสให้ผู้อื่นได้เรียนรู้ด้วย จึงเกิดเป็นระบบการเรียนรู้

ภาวะผู้นำการเรียนรู้เป็นภาวะผู้นำอีกรูปแบบหนึ่งที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบัน เนื่องจากภาวะผู้นำการเรียนรู้จะเน้นสนับสนุนและกระตุ้นให้บุคลากรในองค์กรมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ควบคู่กับการปฏิบัติงาน โดยผู้นำมีการสร้างองค์ความรู้จากการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง พัฒนาตนเองให้มีความคิดสร้างสรรค์ ส่งเสริมให้บุคลากรนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงาน บูรณาการความรู้จากวิทยาการต่าง ๆ เพื่อจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ทำให้บุคลากรเกิดการเรียนรู้ในทีมซึ่งจะส่งผลให้สามารถปฏิบัติงานได้บรรลุจุดประสงค์ขององค์กร

Wood, K. (2023 : 108) พบว่า ภาวะผู้นำการเรียนรู้มีความสำคัญในการส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และความกล้าหาญในการออกแบบนวัตกรรมต่าง ๆ อันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นในองค์กร ส่งเสริมความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารโดยการประเมินการเรียนรู้ของตนเอง การปฏิสัมพันธ์ทางสังคมส่งผลให้มีการพัฒนาและเติบโตอย่างยั่งยืนผ่านการมีส่วนร่วมของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพและเครือข่ายการเรียนรู้ การสร้างความเข้าใจระหว่างจุดแข็งและจุดอ่อนของความเป็นผู้นำของแต่ละบุคคล การเป็นพี่เลี้ยงสมาชิกในทีมเพื่อพัฒนาศักยภาพขององค์กร การมีส่วนร่วมในการออกแบบการดำเนินงานและสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ Kohlreiser (2013 : 45) ได้เสนอแนวคิดภาวะผู้นำการเรียนรู้ว่าเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างความเข้าใจระหว่างจุดแข็งและจุดอ่อนของความเป็นผู้นำของแต่ละบุคคล ทำให้เกิดวิธีการใหม่ของการแสวงหาความท้าทายและเอาชนะอุปสรรค มีการปรับปรุงการสื่อสารกับสมาชิกในทีม โดยการสร้างโครงสร้างที่แข็งแรง การจัดการความขัดแย้งจะทำให้ผู้นำประสบความสำเร็จ และส่งเสริมการเป็นพี่เลี้ยงสมาชิกในทีมเพื่อพัฒนาศักยภาพของทีมงาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Organisation for Economic Co-operation and Development : OECD (2013 : 22) ได้สรุปว่า ภาวะผู้นำการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการปฏิรูปและนวัตกรรมในระบบการศึกษา ผู้นำการเรียนรู้มุ่งเน้นในการสร้างและรักษาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดี โดยการเชื่อมโยงกับผู้ที่เกี่ยวข้องและสร้างความสัมพันธ์ในระบบการเรียนรู้ โดยรวมการจัดการเรียนรู้ให้เกิดการเรียนรู้ทั้งแบบดั้งเดิมและแบบต่อเนื่อง เสริมสร้างทักษะในการออกแบบใหม่ ๆ และความสามารถในการรักษาวิสัยทัศน์ในระยะยาว เพื่อเปลี่ยนแปลงและสร้างนวัตกรรมอย่างยั่งยืนในระบบการศึกษา ผู้นำการเรียนรู้ยังส่งเสริมการเป็นมืออาชีพในศตวรรษที่ 21 ผ่านการเรียนรู้อย่างมืออาชีพ

การค้นหาและการประเมินตนเอง โดยการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างมืออาชีพที่เหมาะสมและการสร้างเงื่อนไขให้ผู้อื่นทำตาม นอกจากนี้ยังมีการเผยแพร่ความเป็นมืออาชีพให้คนอื่นเห็นในชุมชนที่ใหญ่ขึ้น ในที่สุดการเป็นผู้นำการเรียนรู้จะช่วยสร้างเงื่อนไขสำหรับเครือข่ายการเรียนรู้อย่างมืออาชีพที่มีประสิทธิภาพและสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้นวัตกรรมที่มีประสิทธิภาพอีกด้วย การเป็นผู้นำการเรียนรู้เกิดจากการมีส่วนร่วมในชุมชนการเรียนรู้และเครือข่ายการเรียนรู้ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่เปลี่ยนแปลงและสร้างคุณค่าให้กับระบบการศึกษาในปัจจุบันและอนาคตได้อย่างยั่งยืน การเป็นผู้นำการเรียนรู้ไม่เพียงเพียงช่วยส่งเสริมนวัตกรรมและการพัฒนาอย่างยั่งยืน แต่ยังเป็นประกันความสำเร็จและยั่งยืนของระบบการศึกษาในระยะยาวด้วย และจากการศึกษางานวิจัยของ Salavert (2013 : 7) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของภาวะผู้นำการเรียนรู้ ดังนี้ 1) การเรียนรู้ร่วมกัน (Shared learning) 2) การเรียนรู้เป็นทีม (Team learning) 3) นวัตกรรมการเรียนรู้ (Innovative learning) 4) การพัฒนาการเรียนการสอน (Instructional Development) จากการศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศไทย พบว่า จิรวัฒน์ วงษ์คง (2560 : 8) ได้ศึกษาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ซึ่งพบว่าภาวะผู้นำการเรียนรู้ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความคิดสร้างสรรค์ 2) สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 3) การบูรณาการ 4) การนำเทคโนโลยีขั้นสูงมาใช้ในการปฏิบัติงาน 5) การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และ 6) การเรียนรู้เป็นทีม ทั้งนี้องค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้เป็นสิ่งช่วยให้ผู้บริหารสามารถนำไปพัฒนาศักยภาพภาวะผู้นำการเรียนรู้ของตนเองและสามารถชี้นำให้สถานศึกษาบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์สอดคล้องกับสภาพในปัจจุบัน ส่งผลให้เกิดการบริหารจัดการศึกษาให้มีคุณภาพสูงขึ้นต่อไป

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคของการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตามกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก ซึ่งคุณลักษณะดังกล่าวสามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคโลกาภิวัตน์ อันจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาการศึกษาให้สามารถดำเนินไปอย่างประสิทธิภาพและประสิทธิผล

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 มีวิธีวิจัยและขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ในจังหวัดพิษณุโลก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำนวน 1,529 คน ที่ปฏิบัติงานปีการศึกษา 2566

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ในจังหวัดพิษณุโลก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำนวน 310 คน ที่ปฏิบัติงานปีการศึกษา 2566 ใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan, 1970 อ้างถึงใน สมฤดี ชมภูแดง, 2560 และเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ลักษณะของเครื่องมือ ได้แก่ แบบสอบถามคุณลักษณะภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) ตอนที่ 2 ถามเกี่ยวกับคุณลักษณะภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 ด้าน รวม 30 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยแบบสอบถามได้ตรวจสอบความตรงโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ปรากฏว่าได้ค่า IOC (Index of Item-Objective Congruence) ตั้งแต่ 0.67 - 1.00 และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญเพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป และหาค่าความเชื่อมั่น 0.91

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อขอความอนุเคราะห์จากครูในสถานศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ในการตอบแบบสอบถามเพื่อประเมินคุณลักษณะภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและจัดส่งทางไปรษณีย์ ตรวจสอบจำนวนและความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน จำนวน 310 ฉบับ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินคุณลักษณะภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentile)

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ขั้นตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยจัดลำดับคะแนนและนำข้อที่มีคะแนนน้อยสุดของแต่ละด้านมาเป็นกรอบในการศึกษาแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านการบริหารสถานศึกษา ด้านคุณลักษณะภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา มีประสบการณ์ด้านการบริหารสถานศึกษา มีผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure or Guided Interviews) โดยนำข้อมูลเรื่องภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษามาเป็นกรอบในการสร้างแบบสัมภาษณ์ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา และประเด็นรายข้อของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด เพื่อหาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์ และตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ถึงผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ ติดต่อนัดหมายกับผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้สัมภาษณ์เป็นรายบุคคล นัดเวลาและสถานที่ในการสัมภาษณ์ ดำเนินการสัมภาษณ์ตามประเด็นที่กำหนดไว้ในแบบสัมภาษณ์ และนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ไปวิเคราะห์ข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ มาจัดทำกับข้อมูลและสรุปข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 สามารถนำเสนอผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.85, S.D. = 0.88) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านการบูรณาการการเรียนรู้ ($\overline{X}$ = 3.93, S.D. = 0.79) ด้านการเรียนรู้เป็นทีม ($\overline{X}$ = 3.88, S.D. = 0.91) ด้านการใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน ($\overline{X}$ = 3.85, S.D. = 0.78) ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ($\overline{X}$ = 3.82, S.D. = 0.90) และด้านความคิดสร้างสรรค์ ($\overline{X}$ = 3.78, S.D. = 1.02) ตามลำดับ

ด้านที่	ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับภาวะผู้นำการเรียนรู้ n = 310		แปลผล	อันดับ
		$\overline{X}$	S.D.		
1.	ด้านการเรียนรู้เป็นทีม	3.88	0.91	มาก	2
2.	ด้านการบูรณาการการเรียนรู้	3.93	0.79	มาก	1
3.	ด้านความคิดสร้างสรรค์	3.78	1.02	มาก	5
4.	ด้านการใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน	3.85	0.78	มาก	3
5.	ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้	3.82	0.90	มาก	4
มาก		3.85	0.88	มาก	

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

ภาวะผู้นำการเรียนรู้ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	แนวทางการพัฒนา
1. ด้านการเรียนรู้เป็นทีม (ผู้บริหารสนับสนุนให้บุคลากรทำงานร่วมกันอย่างเต็มความสามารถ)	1. ผู้บริหารควรมีนโยบายและกิจกรรมที่ส่งเสริมให้บุคลากรมีการทำงานร่วมกันเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดกิจกรรมที่เป็นการสร้างทีมอย่างเช่น การจัดเวิร์กช็อปหรือการฝึกอบรมที่เน้นการทำงานร่วมกัน จะช่วยเสริมสร้างความเข้าใจและความไว้วางใจระหว่างบุคลากร ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิผล 2. ผู้บริหารควรนำเสนอเครื่องมือและเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อสนับสนุนการทำงานร่วมกันของบุคลากร การใช้แพลตฟอร์มการทำงานร่วมกันออนไลน์หรือการใช้ซอฟต์แวร์ที่เอื้อต่อการประสานงานและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้ทีมงานสามารถแบ่งปันข้อมูลและทรัพยากรได้อย่างง่ายดาย รวมทั้งสามารถติดตามความก้าวหน้าของงานและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงที
2. ด้านการบูรณาการการเรียนรู้ (ผู้บริหารสามารถรู้จักบูรณาการการเรียนรู้ให้เกิด รูปแบบใหม่ ทั้งด้านความรู้ ทฤษฎี เนื้อหา และ วิธีการ)	1. ผู้บริหารควรจัดตั้งศูนย์นวัตกรรมและการเรียนรู้ภายในหน่วยงานเพื่อเป็นที่รวมของการสร้างสรรค์และแลกเปลี่ยนความรู้ใหม่ ๆ ศูนย์ดังกล่าวควรมีการดำเนินงานที่อาศัยความร่วมมือจากทั้งบุคลากรภายในและผู้เชี่ยวชาญจากภายนอก ซึ่งจะช่วยให้มีการผสมผสานทฤษฎีใหม่ ๆ กับการปฏิบัติที่มีประสิทธิผล ทำให้สามารถนำไปสู่การพัฒนารูปแบบการทำงานใหม่ ๆ ที่เหมาะสมกับบริบทและความต้องการของหน่วยงาน 2. ผู้บริหารควรจัดทำโครงการหรือกิจกรรมที่สนับสนุนให้บุคลากรเข้าร่วมในการศึกษาอย่างต่อเนื่องผ่านหลักสูตรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรมและการพัฒนาทักษะใหม่ ๆ การศึกษาอย่างต่อเนื่องเหล่านี้ควรครอบคลุมทั้งความรู้ทางทฤษฎีและการประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติ เพื่อให้บุคลากรมีโอกาสทำความ

ภาวะผู้นำการเรียนรู้ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	แนวทางการพัฒนา
	เข้าใจและนำไปสู่การสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายและนโยบายของหน่วยงาน
3. ด้านความคิดสร้างสรรค์ (ผู้บริหารมีความคิดริเริ่มตลอดจนสามารถนำประสบการณ์จากความรู้ของตนเองและผู้อื่นมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน)	1. ผู้บริหารควรจัดการสัมมนาและเวิร์กช็อปภายในหน่วยงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเปิดโอกาสให้บุคลากรได้แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับจากการทำงานและการฝึกอบรม การดำเนินการดังกล่าวจะช่วยกระตุ้นให้เกิดการสร้างสรรค์และนำเสนอความคิดใหม่ ๆ ที่สามารถนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนากระบวนการทำงานภายในหน่วยงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2. ผู้บริหารควรพัฒนาหรือใช้ระบบสารสนเทศที่ทันสมัยเพื่อรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากภายในและภายนอกหน่วยงาน เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจและการวางแผนการทำงาน ระบบดังกล่าวควรสามารถให้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันและมีความแม่นยำสูง เพื่อให้ผู้บริหารสามารถใช้ประสบการณ์และความรู้ที่มีอยู่ในการวิเคราะห์และประยุกต์ใช้กับสถานการณ์จริงในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม
4. ด้านการใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน (ผู้บริหารมีการวางแผนในการใช้เทคโนโลยีมาปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับแผนงานและนโยบายของหน่วยงาน)	1. ผู้บริหารควรจัดทำการวิเคราะห์ความต้องการใช้เทคโนโลยีอย่างละเอียด เพื่อให้แน่ใจว่าการนำเทคโนโลยีมาใช้สามารถตอบโจทย์และสอดคล้องกับเป้าหมายหลักของหน่วยงาน การวิเคราะห์ควรรวมถึงการประเมินความเหมาะสมของเทคโนโลยีที่จะเลือกใช้ โดยพิจารณาจากประสิทธิภาพ, ความเสี่ยง, และความคุ้มค่าในระยะยาว 2. ผู้บริหารควรมีแผนการฝึกอบรมที่ชัดเจนเพื่อพัฒนาทักษะให้กับบุคลากรในการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ที่ถูกนำมาใช้ในหน่วยงาน ซึ่งจะช่วยให้ทีมงานสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อนโยบายหรือแผนงานที่ได้กำหนดไว้ได้อย่างเต็มที่ การฝึกอบรมควรครอบคลุมทั้งทักษะเทคนิคและการใช้งานในทางปฏิบัติเพื่อให้การนำเทคโนโลยีไปใช้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ชัดเจน
5. ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้	1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดเวิร์กช็อปหรือฟอรัมในระดับองค์กรและระหว่างองค์กรเพื่อสนับสนุนการแลกเปลี่ยนและการเรียนรู้ร่วมกัน จะช่วยให้ผู้บริหาร

ภาวะผู้นำการเรียนรู้ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	แนวทางการพัฒนา
(ผู้บริหารส่งเสริมการมีส่วนร่วมโดยการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร)	สามารถเพิ่มพูนทักษะและความรู้ได้ นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างโอกาสในการสร้างเครือข่ายที่มีความร่วมมืออย่างกว้างขวาง 2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลและเครื่องมือออนไลน์ที่สนับสนุนการแลกเปลี่ยนเอกสารการศึกษา วิดีโอ และทรัพยากรอื่น ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้ผู้บริหารสามารถเข้าถึงและแบ่งปันข้อมูลได้ง่ายขึ้น รวมถึงการเข้าร่วมการประชุมหรือสัมมนาผ่านโปรแกรมการประชุมทางไกล ทำให้เกิดการเรียนรู้และการติดต่อสื่อสารที่ไม่จำกัดโดยระยะทาง

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก จากการสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของคุณลักษณะภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 มี 5 องค์ประกอบ 30 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 ด้านการเรียนรู้เป็นทีม มี 6 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 2 ด้านการบูรณาการการเรียนรู้ มี 6 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 3 ด้านความคิดสร้างสรรค์ มี 6 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 4 ด้านการใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน มี 6 ตัวบ่งชี้ และองค์ประกอบที่ 5 ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มี 6 ตัวบ่งชี้ ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้นำมีปฏิสัมพันธ์และการปฏิบัติงานร่วมกันของครูในโรงเรียนเพื่อให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน และการพัฒนาโรงเรียน โดยผู้บริหารและครูจะต้องร่วมกันแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ทักษะและประสบการณ์ที่จำเป็นต่อการพัฒนาทางวิชาชีพ เพื่อบรรลุเป้าประสงค์และพันธกิจที่โรงเรียนกำหนดไว้อย่างประสิทธิภาพและประสิทธิผล สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องกลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ไกศิษฏ์ เปลรินทร์ และคณะ (2565 : 43) ได้สรุปองค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเป็น 6 องค์ประกอบ คือ ด้านความกล้าคิดสร้างสรรค์ ด้านการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ด้านการเรียนรู้เป็นทีม ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้เป็นทีม ด้านการบูรณาการความหลากหลาย และด้านการเปลี่ยนแปลงที่

เหมาะสมกับบริบท จึงมีความสอดคล้องกับงานวิจัย 4 ด้าน คือ ด้านการเรียนรู้เป็นทีม ด้านการบูรณาการการเรียนรู้ ด้านความคิดสร้างสรรค์ และด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยได้ค้นพบองค์ประกอบเพิ่มอีก 5 องค์ประกอบ เรื่องภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ เจริญ นามชู และคณะ (2565 : 12) คือ องค์ประกอบด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม ด้านการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ด้านการสอนงานบุคลากร ด้านการทำงานมุ่งผลสัมฤทธิ์ และด้านการใช้แรงจูงใจ ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ ด้านการเรียนรู้เป็นทีม ด้านการบูรณาการการเรียนรู้ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านการใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน และด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

2. แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 พบว่าด้านความคิดสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวย การขาดการฝึกอบรมและพัฒนาทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ วัฒนธรรมองค์กรที่ไม่ยอมรับความเสี่ยง และแรงจูงใจที่ไม่เพียงพอในการนำเสนอความคิดใหม่ ๆ จำเป็นต้องมีการปรับปรุงและสนับสนุนจากฝ่ายบริหารเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในด้านนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกัญญา เกิดอินทร์ (2566 : 105) เรื่องการศึกษาภาวะผู้นำและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า 1) ผู้บริหาร ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือทักษะการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมาก และการมีวิสัยทัศน์ อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือทักษะทางความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม อยู่ในระดับมาก และ 2) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 1) เปิดโอกาสให้ผู้บริหารได้แสดงศักยภาพ 2) สร้างขวัญกำลังใจ แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน 3) ส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาตนเองด้วยการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น 4) กำหนดให้เป็นมาตรฐานหนึ่งในการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและจัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงาน 5) จัดอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพด้านทักษะ Digital Literacy 6) สร้างความตระหนัก ให้มีการใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน 7) อบรมให้ความเกี่ยวกับมารยาท กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2560 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรสวรรค์ พานช้าย (2564 : 90) เรื่องแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บ

รวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่าแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ประกอบด้วย 5 ด้าน 18 วิธีดังนี้ ด้านความใฝ่เรียนรู้ 4 วิธีด้านการสร้างแรงบันดาลใจ 4 วิธีด้านการนำการเปลี่ยนแปลง 4 วิธีด้านความเป็นเลิศทางวิชาการ 4 วิธีด้านการพัฒนานวัตกรรม 2 วิธี และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวลักษณ์ พิมพ์สายทอง (2562 : 161) เรื่องแนวทางการพัฒนาบทบาทภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า 1 บทบาทกาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านการบูรณาการการเรียนรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติต่ำสุด คือ ด้านความคิดสร้างสรรค์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยในครั้งนี้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ควรนำผลการศึกษาไปเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำการเรียนรู้ของสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ควรนำผลการศึกษาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาและแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำการเรียนรู้ไปออกแบบแนวทางการพัฒนาและการนำไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาอย่างเหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ในตำแหน่งอื่น

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบหรือวิธีการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ในรูปแบบอื่นที่หลากหลายยิ่งขึ้น

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับโมเดลการพัฒนาภาวะผู้นำในเชิงระบบควบคู่กับโมเดลการพัฒนาภาวะผู้นำที่เน้นนำเสนอวิธีการฝึกอบรมและพัฒนา

เอกสารอ้างอิง

จิรวัฒน์ วงษ์คง. (2560). ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25. *วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.* 11 (2), 48-58

เสาวลักษณ์ พิมพ์สายทอง. (2562). *แนวทางการพัฒนาบทบาทภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถ้านศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพนที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

สุกัญญา เกิดอินทร์. (2566). แนวทางการพัฒนาบทบาทภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. *วารสารวิจัยวิชาการ.* 6 (5), 105-122

ศรสวรรค์ พานช้าย. (2564). *แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต* 1. CMU Journal of Education. 5 (1), 90-103.

Organisation for Economic Co-operation and Development. (2013). *Leadership for 21st Century Learning.* New York: OECD Publishing.

Kohlreiser, G. (2013). *Learning Leadership*. IMD Real World Real Learning.

Kouzes, J. M., & Posner, B.Z. (2016). *Learning leadership: The five fundamentals of Becoming an exemplary leader.* San Francisco: Wiley.

Salavert, R. (2013). *Approaches to learning leadership development in different school system in Leadership for 21st Century Learning*. New York: OECD publishing.

Wood, K. (2023). *Learning Leadership:* Leading Growth in a Transactional System.

แนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ สาขาวิชาภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

Approaches for Managing Academic Collaboration Networks in Thai Language Departments of Universities in Yunnan Province, People's Republic of China

เซี่ยง เสี่ยวเยี้ยน,
วราภรณ์ ไทยมา และ สิรินธร สินจินดาวงศ์
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
Xiang Xiaoyan,
Waraporn Thaima and Sirinthorn Sinjindawong
Sripatum University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: waraporn.th@spu.ac.th

****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ 2) สร้างแนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการสาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน ประเทศจีน 3) ประเมินแนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน ประเทศจีน เป็นการวิจัยแบบผสานวิธีพหุระยะ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 10 คน เก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหารและอาจารย์สาขาภาษาไทย วิเทศสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน จำนวน 102 คน และสนทนากลุ่มกับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า และแบบประเมินแนวทาง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการได้แก่ด้านบริหารเครือข่ายความร่วมมือคือ คุณลักษณะผู้นำ การปฏิบัติงานเครือข่าย และกิจกรรมเสริมการปฏิบัติงานเครือข่าย และด้านบริหารวิชาการคือ บริหารหลักสูตร การเรียนการสอน วัดผลประเมินผล พัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา นิเทศภายในสถานศึกษา และวิจัยและพัฒนา 2) แนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการคือ 1. บริหารเครือข่ายความร่วมมือมี 3 แนวทางคือ คุณลักษณะของผู้นำ การปฏิบัติงานเครือข่าย และกิจกรรมเสริมการปฏิบัติงานเครือข่าย 2. บริหารวิชาการคือ บริหารหลักสูตร การเรียนการสอน วัดผลประเมินผล พัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา นิเทศภายในสถานศึกษา และวิจัยและพัฒนา

* วันที่รับบทความ : 19 กรกฎาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 31 กรกฎาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 1 สิงหาคม 2567
Received: July 19 2024; Revised: July 31 2024; Accepted: August 1 2024

3) ผลการประเมินแนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ ด้านคุณลักษณะของผู้นำ เป็นไปได้สูงสุด μ = 4.63 ด้านการปฏิบัติงานเครือข่ายเป็นประโยชน์และถูกต้องสูงสุด μ =4.75 เท่ากัน ด้านกิจกรรมเสริมการปฏิบัติงานเครือข่าย ถูกต้องสูงสุด μ =4.88 และแนวทางการบริหารวิชาการ ถูกต้องสูงสุด μ =4.75

คำสำคัญ: แนวทางบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ; มหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน; ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

Abstract

This research aimed: 1) to study the management of academic collaboration networks, 2) to develop approaches for managing academic collaboration networks in the Thai language department at Yunnan University, China 3) to evaluate the approaches for managing academic collaboration networks in the Thai language department at Yunnan University, China. This multi-phase mixed-method research involves in-depth interviews with purposive sampling of 10 people, research questionnaire data were collected from sample group including administrators and teachers in the Thai language department and International Relations Department at Yunnan University, totaling 102 people, and focus group discussions with 8 experts. The research tools include in-depth interviews, rating scale questionnaire, and evaluation forms for academic collaboration management approaches. The statistical analysis methods include mean, standard deviations, and content analysis.

The research findings indicate that 1) the management of academic collaboration networks includes aspects of network management such as leadership characteristics, network operations, and activities to enhance network operations, as well as academic management such as curriculum management, teaching and learning, performance assessment, development of media, innovation, and technology for education, internal supervision in educational institutions, and research and development. 2) The approaches for managing academic collaboration networks include 3 main aspects: leadership characteristics, network operations, and activities to enhance network operations, as well as academic management including curriculum management, teaching and learning, performance assessment, development of media, innovation, and technology for education, internal supervision in educational institutions, and research and development. 3) The evaluation results of the management approach for academic collaboration networks show that leadership characteristics have the highest possibility with μ = 4.63, network operations scored the highest in both utility and accuracy with μ = 4.75, and activities to enhance network operations are the most accurate with μ = 4.88, while academic management is also accurate with μ = 4.75.

Keyword: Approaches for managing academic collaboration networks; Universities in Yunnan Province; Republic of China

บทนำ

ความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนทางการศึกษาระหว่างประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศไทยนั้นปรากฏเป็นรูปธรรมชัดเจนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ (ในขณะนั้น) ได้เป็นแม่แบบความสำเร็จด้านการได้ลงนามบันทึกข้อตกลงร่วมมือแลกเปลี่ยนบุคลากรและนักศึกษากับมหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศปักกิ่ง (จรัสศรี จิรภาส, 2562 : 106) ต่อมาได้มีสถาบันราชภัฏอีกหลายแห่งได้จัดทำบันทึกความเข้าใจกับมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน ถือเป็นการสร้างกระแสและส่งผลให้สถาบันการศึกษาของไทยหลายแห่งลงนามแลกเปลี่ยนอาจารย์และนักศึกษากับประเทศจีนเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก และยังได้ดำเนินโครงการความร่วมมือต่าง ๆ เช่น จัดการฝึกอบรมร่วม การฝึกอบรมระยะสั้น การสัมมนาทางวิชาการ ส่งผลให้สามารถผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถและผลิตนวัตกรรมทางวิชาการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาเพิ่มขึ้น

ความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนทางการศึกษาระหว่างมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนานและมหาวิทยาลัยในประเทศไทยได้ทวีความสำคัญมากขึ้นเมื่อประธานาธิบดีสี จิ้นผิง (Xi Jinping) แห่งประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้ริเริ่มนโยบาย “หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง” (One Belt One Road) ขึ้นในปี พ.ศ. 2556 และประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศที่มีความสำคัญตามนโยบายนี้ มหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนานได้ตอบสนองต่อนโยบายนี้อย่างแข็งขัน เห็นได้จากในปี พ.ศ. 2562 วิทยาลัยและมหาวิทยาลัยจำนวน 19 แห่ง ได้เปิดสาขาวิชาภาษาไทยเป็นวิชาเอก และสถาบันการศึกษาทั้ง 19 แห่งนี้ยังคงมีการดำเนินความร่วมมือและแลกเปลี่ยนทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยในไทยอย่างต่อเนื่อง ทำให้การศึกษาภาษาไทยในมณฑลยูนนานพัฒนาขึ้นอย่างมาก

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้จะมีการดำเนินงานด้านความร่วมมือทางวิชาการสาขาภาษาไทยมาอย่างต่อเนื่องและเป็นระยะเวลานานแล้วก็ตาม แต่จากการดำเนินงานยังพบว่าเกิดปัญหาขึ้นหลายประการ เช่น ปัญหาด้านหลักสูตรที่ไม่สอดคล้องกัน ปัญหาด้านการผลิตทรัพยากรการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ปัญหาด้านการประเมินผลการเรียนการสอนที่ไม่สอดคล้องกัน ปัญหาเหล่านี้ไม่เคยได้รับการปรับปรุงแก้ไข อีกทั้งไม่เคยมีการประเมินผลกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือทางวิชาการ ทำให้ไม่สามารถมองเห็นสาเหตุของปัญหาและทำการแก้ไขปรับปรุงหรือพัฒนาความร่วมมือทางวิชาการให้ดีกว่าเดิมได้ นอกจากนี้ปัญหาของการแพร่ระบาดของโรคเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 (国家移民管理局 : 2021) ทำให้เกิดการจำกัดการเดินทางระหว่างประเทศอย่างเข้มงวด ส่งผลให้ความร่วมมือทางวิชาการต้องหยุดชะงักลง

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว การศึกษาเพื่อหาแนวทางในการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการสาขาภาษาไทย นอกจากจะช่วยส่งเสริมและพัฒนาการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการสาขาภาษาไทยแล้ว ยังใช้แนวทางเหล่านี้ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น อีกทั้งสามารถนำแนวทางเหล่านี้ขยายไปสู่ความร่วมมือในสาขาวิชาอื่นกับสถานศึกษาในประเทศอื่น ๆ ได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ สาขาวิชาภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

2. เพื่อสร้างแนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ สาขาวิชาภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

3. เพื่อประเมินแนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ สาขาวิชาภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสานวิธีพหุระยะ (Multi-Phase Mixed-Methods) (ภัทราวดี มากมี, 2559 : 29) คือ ดำเนินการวิจัยด้วยวิธีเชิงคุณภาพ (Qualitative research) และตามด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็น 3 ระยะ ดังนี้

การวิจัยระยะที่ 1 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการสาขาวิชาภาษาไทยของมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

1) ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) จำนวน 10 คน จากสาขาวิชาภาษาไทย ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน 19 แห่ง โดยกำหนดคุณสมบัติ ดังนี้ เป็นผู้บริหารหรือหัวหน้าสาขาวิชาภาษาไทยของมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน และ/หรืออาจารย์ผู้ทำหน้าที่สอนวิชาภาษาไทย และ/หรือผู้บริหารหรือบุคลากรที่มีประสบการณ์ในการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยประเทศไทยที่มีข้อตกลงความร่วมมือกับสาขาวิชาภาษาไทยของมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนานด้วยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเองโดยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์ไม่ถามชี้นำและสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews)

2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) ชนิดกึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับการแนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการสาขาวิชาภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยมีคุณภาพจากการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา มีค่าระหว่าง 0.67-1.00

3) การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

การวิจัยระยะที่ 2 การยกร่างแนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ สาขาวิชาภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

1) ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) จากสาขาวิชาภาษาไทย ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน 19 แห่ง ได้แก่ คณบดีหรือรองคณบดีและอาจารย์

สาขาวิชาภาษาไทย ฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ ของมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน จำนวน 112 คน

2) เครื่องมือวิจัย แบบสอบถามแนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการสาขาวิชาภาษาไทยของมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนานประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยมีคุณภาพจากการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา มีค่าระหว่าง 0.67-1.00 และค่าเชื่อมั่นหลังจากนำไปทดลองใช้ มีค่า 0.975

3) การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการวิเคราะห์เชิงปริมาณ ด้วยการวิเคราะห์ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิจัยระยะที่ 3 ประเมินแนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ สาขาวิชาภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

1) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 คน ที่มีคุณสมบัติดังนี้ เป็นผู้บริหารคณะภาษาต่างประเทศ ของมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน เช่น คณบดีหรือรองคณบดีคณะภาษาต่างประเทศ

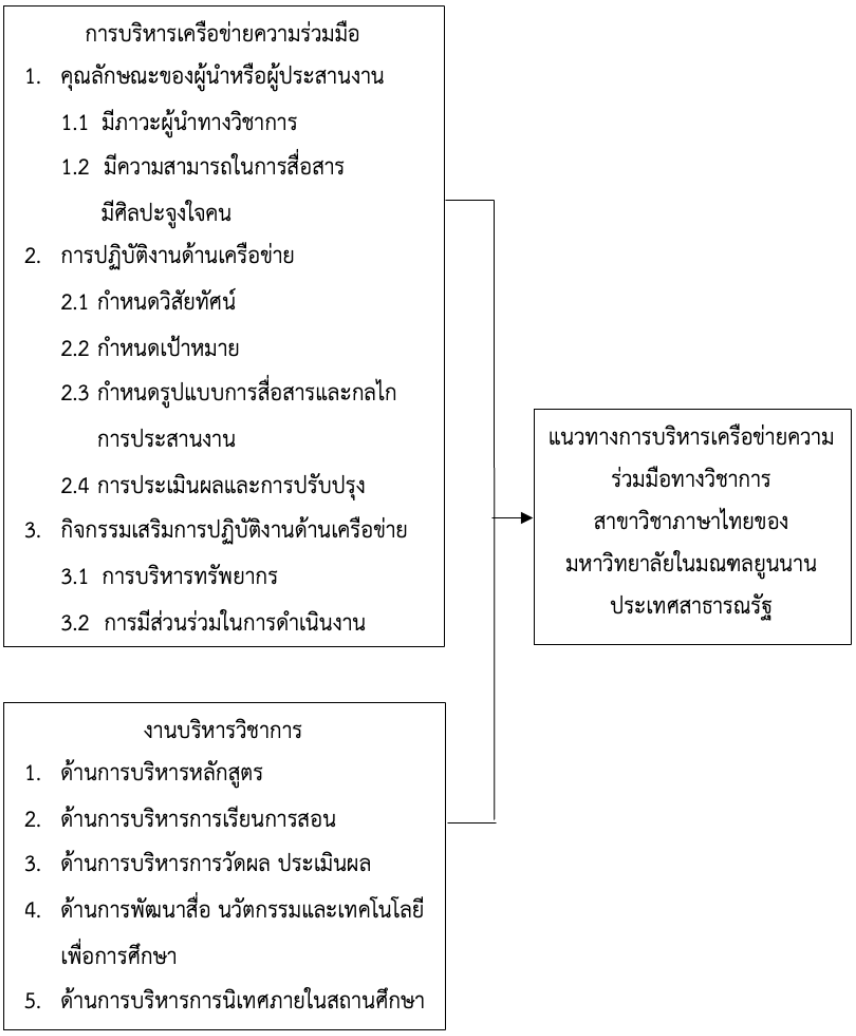
2) เครื่องมือวิจัย เป็นข้อคำถามสำหรับการสนทนากลุ่ม (Focus Group) และแบบประเมินคุณภาพของแนวทางการจัดการความร่วมมือทางวิชาการ ด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ การนำไปใช้ประโยชน์ โดยมีคุณภาพจากการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา มีค่าเท่ากับ 0.67-1.00

3) การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และวิเคราะห์เชิงปริมาณ ด้วยการวิเคราะห์ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดแนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ สาขาวิชาภาษาไทยของมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน ประเทศจีน ไว้ดังนี้ ด้านการบริหารเครือข่ายความร่วมมือประกอบด้วย 3 แนวทาง คือ 1. คุณลักษณะผู้นำตามแนวคิดของภัทรวรรธน์ นิลแก้วบวรวิชญ์ (2559 : 108) และสุดา มงคลสิทธิ์ (2562 : 5855) ที่ว่าผู้นำควรมีภาวะผู้นำทางวิชาการ มีความสามารถในการสื่อสารและมีศิลปะจูงใจคน 2. การปฏิบัติงานด้านเครือข่ายตามแนวคิดของศิริลักษณ์ คัมภิรานนท์ และอัญชนา ณ ระนอง (2563 : 10) เพิ่มศักดิ์ บัวรักษ์ (2559 : 20) และสุดา มงคลสิทธิ์ (2562 : 5855) ได้กำหนดองค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือคือ กำหนดวิสัยทัศน์ กำหนดเป้าหมาย กำหนดรูปแบบการสื่อสารและกลไกการประสานงาน และการประเมินผลและการปรับปรุง 3. กิจกรรมเสริมการปฏิบัติงานด้านเครือข่ายตามแนวคิดของวิจารณ์ พานิช (2555 : 16) พัชรินทร์ จันทาพูน (2557 : 84) และสุรเดช รอดจินดา (2562 : 1034) กิจกรรมเหล่านี้ทำให้การบริหารเครือข่ายความร่วมมือ

ดำเนินไปอย่างราบรื่น เช่น การบริหารทรัพยากร การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การพัฒนาสมาชิกเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง ด้านการบริหารงานวิชาการประกอบ ตามแนวคิดของปราญชลี สุดตา (2560 : 6) ได้แก่ 1. ด้านการพัฒนาหลักสูตร 2. ด้านบริหารการเรียนการสอน 3. ด้านการบริหารการวัดผล ประเมินผล 4. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และ 5. ด้านการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา 6. ด้านการบริหารการวิจัยและพัฒนา ซึ่งนำไปเขียนเป็นภาพกรอบแนวคิดแนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ สาขาวิชาภาษาไทยของมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ผลการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ สาขาวิชาภาษาไทยของมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

ตอนที่ 2 ยกร่างแนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการสาขาวิชาภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ตอนที่ 3 ผลการประเมินแนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการสาขาวิชาภาษาไทยของมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

ตอนที่ 1 ผลการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ สาขาวิชาภาษาไทยของมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 10 คน สามารถสรุปผลการสัมภาษณ์ได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลสรุปการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ สาขาภาษาไทย

สรุปผลการสัมภาษณ์	
ด้านบริหารเครือข่ายความร่วมมือ	
1. คุณลักษณะของผู้นำ 1.1 มีภาวะผู้นำทางวิชาการ	ควรเป็นผู้นำที่มีความเข้าใจในประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและบริบทการจัดการศึกษาของสมาชิกเครือข่าย มีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในหลักสูตรวิชาภาษาไทย สามารถสร้างหลักสูตรหรือปรับปรุงโครงสร้างหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะกับความสามารถและความต้องการของนักศึกษา
1.2 ด้านความสามารถในการสื่อสาร มีศิลปะจูงใจคน	ผู้นำควรเข้าใจปัญหาอย่างลึกซึ้ง ถึงความรู้สึกและความต้องการของผู้อื่นเป็นสิ่งสำคัญ เพราะฉะนั้นการสื่อสารด้วยความรอบคอบ ใจกว้าง เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เปิดกว้างในการหาแนวทางดำเนินการแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรค โอนอ่อนผ่อนตาม เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และให้ความเห็นอย่างเปิดเผย เพื่อสร้างความเข้าใจ ความไว้วางใจและความร่วมมือในเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ
2. การปฏิบัติงานด้านเครือข่าย 2.1 กำหนดวิสัยทัศน์	การมองภาพอนาคตให้ประสบความสำเร็จมีความสำคัญ โดยการกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกันระหว่างฝ่ายไทยกับจีนเป็นขั้นตอนที่สำคัญ เพราะทำให้มีวิสัยทัศน์ที่ตรงกัน ชัดเจนและเข้าใจถึงวิธีการทำงานในอนาคต และสามารถกำหนดทิศทางและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน

สรุปผลการสัมภาษณ์	
2.2 กำหนดเป้าหมาย	การกำหนดเป้าหมายร่วมกันระหว่างฝ่ายไทยกับฝ่ายจีนให้ชัดเจนและมีการตรวจสอบความคืบหน้า ให้ความสำคัญกับการควบคุมคุณภาพของการเรียนการสอนในระดับที่สูงขึ้น สร้างโอกาสในการเข้าร่วมในโครงการวิจัยและกิจกรรมทางวิชาการร่วมกันเพื่อพัฒนาด้านวิชาการ
2.3 กำหนดรูปแบบการสื่อสารและกลไกการประสานงาน	กำหนดรูปแบบการสื่อสารและกลไกการประสานงานให้ตรงกัน โปร่งใส เปิดกว้าง และมีความยืดหยุ่น โดยใช้ช่องทางการสื่อสารทางเทคโนโลยีให้หลากหลายเพื่อความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ควรมีรายงานประจำเดือนเพื่อติดตามความคืบหน้าและประสิทธิภาพของการทำงานร่วมกัน
2.4 การประเมินผลและการปรับปรุง	การสร้างความตระหนักในการประเมินผลและการปรับปรุงให้เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม การบริหารเครือข่าย สร้างการใช้ระบบการติดตามผลการปฏิบัติงานและมีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เพื่อช่วยให้สามารถติดตามความสำเร็จและปรับปรุงแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสมตาม
3. กิจกรรมเสริมการปฏิบัติงานด้านเครือข่าย 3.1 การบริหารทรัพยากร	การวางแผนและการจัดการทรัพยากรอย่างเหมาะสมและเป็นระบบจึงมีประโยชน์ต่อการขยายขอบเขตของความรู้และความเข้าใจในสาขาวิชาภาษาไทย สร้างแพลตฟอร์มหรือพื้นที่ในการแบ่งปันข้อมูล แลกเปลี่ยนทรัพยากรทางวิชาการที่ใช้งานง่ายและเข้าถึงได้สะดวกช่วยเพิ่มความรู้และสร้างโอกาสในการพัฒนาวิชาการได้มากขึ้น
3.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานช่วยให้มีแหล่งข้อมูลและทรัพยากรทางวิชาการที่มีคุณภาพสูง สนับสนุนให้บุคลากรร่วมกันแก้ไขปัญหาและอุปสรรคร่วมกันสร้างแนวทางในการพัฒนาสาขาวิชาภาษาไทย สนทนาและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างสมาชิกของเครือข่ายเป็นการเปิดโอกาสให้คณาจารย์และบุคลากรสามารถร่วมมือกันในการวิจัยและพัฒนาทางวิชาการ
3.3 การพัฒนาสมาชิกเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง	สนับสนุนการแลกเปลี่ยนและการทำงานร่วมกันระหว่างสมาชิกเครือข่าย จัดกิจกรรมสังสรรค์ การศึกษาดูงาน สัมมนาทางวิชาการที่เน้นการแก้ไขปัญหาและการเรียนรู้ร่วมกัน เป็นการสร้างสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่กระตุ้นให้สมาชิกเครือข่ายมีความ กระตือรือร้นในการเรียนรู้และสร้างผลงานทางวิชาการ

สรุปผลการสัมภาษณ์	
ด้านการบริหารด้านวิชาการ	
1. ด้านการบริหารหลักสูตร	การวางแผนจัดรายวิชาในโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาและอาจารย์สาขาภาษาไทยอย่างเหมาะสม ตรงกับวัตถุประสงค์ของโครงการและความต้องการของผู้เรียนการตรวจสอบและปรับปรุงหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษาและสังคม การระบุคำอธิบายรายวิชาที่ชัดเจนจะช่วยให้นักศึกษาและอาจารย์เข้าใจเนื้อหาวิชาที่จัดให้มีการเรียนการสอนได้อย่างลึกซึ้ง
2. ด้านการบริหารการเรียนการสอน	การสร้างโอกาสให้คณาจารย์และนักวิจัยได้ร่วมงานกันมีความสำคัญ สร้างสัมพันธ์ที่แข็งแกร่งระหว่างมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนานและมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาความรู้และวัฒนธรรมร่วมกัน การบริหารการเรียนการสอนในระดับนานาชาติในสาขาวิชาภาษาไทยนี้จะส่งผลให้มหาวิทยาลัยมีชื่อเสียงและเชื่อมโยงกับมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ทั่วโลก
3. ด้านการบริหารการวัดผล ประเมินผล	การบริหารการวัดผลและประเมินผลควรเป็นกระบวนการที่มีการร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนานและมหาวิทยาลัยในประเทศไทยเพื่อแบ่งปันและเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ควรให้ความสำคัญกับการวัดผลและการประเมินที่เกี่ยวข้องกับภาคปฏิบัติมากกว่าทางทฤษฎี และควรเพิ่มการวัดผลประเมินผลในรูปแบบอื่น ๆ เพิ่มเติม
4. ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	การใช้ สื่อ เทคโนโลยีช่วยในการเรียนการสอนสามารถทำให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เราปรับตัวได้อย่างรวดเร็วต่อการเปลี่ยนแปลงของการศึกษาและสามารถสื่อสารทางวิชาการกับคณะนักศึกษาได้ดีขึ้น การนำความรู้ทางเทคโนโลยีจัดไว้ในหลักสูตรการสอน เพื่อให้นักศึกษามีความรู้และทักษะที่เกี่ยวข้องกับโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว
5. ด้านการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา	การสร้างช่องทางสื่อสารที่ดีระหว่างคณาจารย์และนักศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและความร่วมมือในวงการวิชาภาษาไทยในประเทศต่าง ๆ การนิเทศการสอนภายในอย่างสม่ำเสมอ เป็นโอกาสที่ดีในการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น
6. ด้านการบริหารการวิจัยและพัฒนา	การสนับสนุนในด้านการเข้าร่วมการประชุมวิชาการและการแสดงผลงานวิจัยสามารถสร้างโอกาสในการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างนักวิจัยในทั้งสองประเทศและเพิ่มมูลค่าของการศึกษาในสาขาภาษาไทย รวมทั้งสร้างโอกาส

สรุปผลการสัมภาษณ์	
	ในการเรียนรู้ที่น่าสนใจมากขึ้นให้แก่นักศึกษา การแลกเปลี่ยนนักวิจัย อาจารย์และนักศึกษาระหว่างมหาวิทยาลัยในเครือข่าย เพื่อสร้างโอกาสให้สามารถพัฒนางานวิจัยทั้งในและต่างประเทศได้

ตอนที่ 2 ยกร่างแนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ สาขาวิชาภาษาไทยของมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน สามารถกำหนดได้ดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามด้านบริหารเครือข่ายความร่วมมือ

การบริหารเครือข่ายความร่วมมือ	จำนวนข้อ	ค่าเฉลี่ย (μ)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)	แปลผล
1. คุณลักษณะของผู้นำ				
1.1 มีภาวะผู้นำทางวิชาการ	10	4.63	0.51	มากที่สุด
1.2 มีความสามารถในการสื่อสาร มีศิลปะจูงใจคน	5	4.71	0.46	มากที่สุด
รวม	15	4.67	0.49	มากที่สุด
2. การปฏิบัติงานด้านเครือข่าย				
2.1 กำหนดวิสัยทัศน์	5	4.69	0.46	มากที่สุด
2.2 กำหนดเป้าหมาย	7	4.66	0.53	มากที่สุด
2.3 กำหนดรูปแบบการสื่อสารและกลไกการ ประสานงาน	5	4.61	0.50	มากที่สุด
2.4 การประเมินผลและการปรับปรุง	4	4.52	0.52	มากที่สุด
รวม	21	4.62	0.50	มากที่สุด
3. กิจกรรมเสริมการปฏิบัติงานด้านเครือข่าย				
3.1 การบริหารทรัพยากร	4	4.67	0.50	มากที่สุด
3.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	6	4.60	0.52	มากที่สุด
3.3 การพัฒนาสมาชิกเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง	3	4.61	0.49	มากที่สุด

การบริหารเครือข่ายความร่วมมือ	จำนวนข้อ	ค่าเฉลี่ย (μ)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)	แปลผล
รวม	13	4.63	0.50	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 **การบริหารเครือข่ายความร่วมมือ** พบว่า คุณลักษณะของผู้นำ (**μ** =4.67) สูงสุดคือ ความสามารถในการสื่อสาร มีศิลปะจูงใจคน (**μ** =4.71), การปฏิบัติงานด้านเครือข่าย (**μ** =4.62) สูงสุดคือ กำหนดวิสัยทัศน์ (**μ** =4.69), กิจกรรมเสริมการปฏิบัติงานด้านเครือข่าย (**μ** =4.63) สูงสุดคือ การบริหารทรัพยากร (**μ** =4.67)

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามด้านบริหารวิชาการ

การบริหารวิชาการ	จำนวนข้อ	ค่าเฉลี่ย (μ)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)	แปลผล
1. ด้านการบริหารหลักสูตร	4	4.68	0.51	มากที่สุด
2. ด้านการบริหารการเรียนการสอน	4	4.60	0.51	มากที่สุด
3. ด้านการบริหารการวัดผล ประเมินผล	5	4.58	0.54	มากที่สุด
4. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	3	4.73	0.47	มากที่สุด
5. ด้านการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา	5	4.44	0.55	มาก
6. ด้านการบริหารการวิจัยและพัฒนา	5	4.65	0.51	มากที่สุด
รวม	26	4.61	0.52	มากที่สุด

ส่วน**การบริหารวิชาการ** (**μ** =4.61) พบว่า สูงสุดคือด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ระดับมากที่สุด (**μ** = 4.73) รองลงมาคือ ด้านการบริหารการวิจัยและพัฒนา ระดับมากที่สุด (**μ** = 4.65) น้อยที่สุดคือด้านการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก (**μ** =4.44)

สรุปแนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ แบ่งออกเป็น 2 แนวทาง คือ

1. แนวทางด้านการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ

1.1 แนวทางด้านคุณลักษณะของผู้นำ คือเป็นผู้นำทางวิชาการที่เข้าใจบริบทการจัดการศึกษาในประเทศไทยและประเทศจีน โดยมีแนวปฏิบัติดังนี้ 1) เป็นผู้นำที่มีความรู้ ความเข้าใจในบริบทการจัดการศึกษา หลักสูตรและการสื่อสารภาษาไทยและจีน, 2) เป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ มีมนุษยสัมพันธ์ สร้างแรง

บันดาลใจให้กับสมาชิกเครือข่าย, 3) เป็นผู้นำที่รับฟังความคิดเห็น ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สร้างความเชื่อมั่นในสมาชิก, 4) เป็นผู้นำที่มีศิลปะในการสื่อสารทั้งไทยและจีน มีความสุภาพให้เกียรติ เพื่อเชื่อมโยงสมาชิกในเครือข่าย, 5) เป็นผู้นำที่มีภาวะผู้นำข้ามวัฒนธรรม นั่นคือมีความยืดหยุ่นสามารถปรับตัวตามวัฒนธรรมและวิธีการทำงานที่แตกต่างกันได้, และ 6) เป็นผู้นำที่สร้างกลไกการจัดการสมาชิกและการรับข้อเสนอแนะที่มีประสิทธิภาพ สามารถแก้ไขข้อขัดแย้งและความไม่เข้าใจที่อาจเกิดขึ้นในการทำงานร่วมกัน เพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างราบรื่น

1.2 แนวทางด้านการปฏิบัติงานด้านเครือข่าย คือการขับเคลื่อนการปฏิบัติงานด้าน

เครือข่าย โดยกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย กลไก และการประเมินผลด้านเครือข่ายที่ชัดเจน มีแนวปฏิบัติดังนี้ 1) กำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยการวางแผนร่วมกัน วิเคราะห์สถานการณ์ สร้างความร่วมมือระหว่างไทยกับจีน, 2) กำหนดเป้าหมายร่วมกันทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ที่มุ่งสร้างนักศึกษาสาขาภาษาไทยให้มีทักษะและความสามารถระดับมืออาชีพ โดยคำนึงถึงความแตกต่างและความต้องการของนักศึกษา, 3) กำหนดรูปแบบการสื่อสารในการประสานงาน โดยคำนึงถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรม ใช้วิธีที่ยืดหยุ่นและหลากหลายช่องทาง พร้อมทั้งระบุหน้าที่ความรับผิดชอบและบทลงโทษ, และ 4) การนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ผล และนำไปปรับปรุงแก้ไข โดยให้ความสำคัญกับกระบวนการเพื่อให้ได้มาซึ่งผลลัพธ์ และคำนึงถึงผลกระทบในระยะยาว

1.3 แนวทางด้านกิจกรรมเสริมการปฏิบัติงานด้านเครือข่าย คือพัฒนาสมาชิกเครือข่ายในด้านการปฏิบัติงาน การบริหารทรัพยากร การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง โดยมีแนวปฏิบัติดังนี้ 1) บริหารทรัพยากร โดยการสร้างระบบการบริหารทรัพยากรเพื่อให้เกิดการแบ่งปันข้อมูลและแลกเปลี่ยนทรัพยากร และสามารถติดตาม วิเคราะห์ผลการใช้ทรัพยากรได้, 2) เปิดโอกาสให้สมาชิกเครือข่ายมีส่วนร่วมในการคิด การตัดสินใจ กำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมาย และการดำเนินงานของเครือข่าย, และ 3) พัฒนาสมาชิกเครือข่ายโดยสนับสนุนให้เกิดการแลกเปลี่ยนและทำงานทางวิชาการร่วมกัน โดยคำนึงถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรมกิจกรรมต่าง ๆ ควรคำนึงถึงความต้องการและประโยชน์ของสมาชิกเป็นหลัก สามารถตอบสนองความคาดหวังของสมาชิกได้

2. แนวทางด้านการบริหารด้านวิชาการ คือการส่งเสริมความร่วมมือในการบริหารงานวิชาการ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยมีแนวปฏิบัติดังนี้

1) บริหารหลักสูตร โดยร่วมกันจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงและความต้องการของสังคมในปัจจุบันพร้อมทั้งตรวจสอบและปรับปรุงอย่างสม่ำเสมอ, 2) บริหารการเรียนการสอน โดยจัดกิจกรรมภาคปฏิบัติที่เกิดจากความร่วมมือในการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางการศึกษาโดยเน้นความร่วมมือด้านวิชาชีพ มีการมอบหมายงานให้นักศึกษาอย่างเหมาะสม, 3) บริหารการวัดผลประเมินผลอย่างเป็นระบบและโปร่งใส และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมใน

การประเมินผล โดยสร้างการวัดผล ประเมินผลทางการศึกษาอย่างให้สัมพันธ์กับหลักสูตร มีเครื่องมือการประเมินที่เป็นระบบและทันสมัย ประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ สามารถติดตามความก้าวหน้าและวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้, 4) บริหารการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยส่งเสริมการนำสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน และสนับสนุนให้อาจารย์ บุคลากรและนักศึกษามีส่วนร่วมในการสร้างนวัตกรรมการเรียนการสอนใหม่ ๆ และต้องคำนึงถึงความง่ายต่อการเข้าถึงเทคโนโลยีและความพร้อมของนักศึกษาด้วย, 5) บริหารการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยจัดการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ มีการรับฟังข้อเสนอแนะ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอน สนับสนุนให้สมาชิกเครือข่ายพัฒนาตัวเองเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน, และ 6) บริหารการวิจัยและพัฒนา โดยสร้างชุมชนทางวิชาการที่เข้มแข็ง มีการจัดงานทางวิชาการเป็นประจำ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการร่วมกัน และส่งเสริมการยื่นขอและจัดโครงการวิจัย ส่งเสริมให้อาจารย์เข้าร่วมกิจกรรมวิจัยและให้การสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็น

ตอนที่ 3 ผลการประเมินแนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ สาขาวิชาภาษาไทยของมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้ผลการประเมินแนวทางดังนี้

ตารางที่ 4 การประเมินแนวทางด้านการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ

แนวทางด้านการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ	**ความเป็นไปได้**		**ความเหมาะสม**		**ความเป็นประโยชน์**		**ความถูกต้อง**	
	μ (σ)	**แปลผล**	**μ (σ)**	**แปลผล**	**μ (σ)**	**แปลผล**	**μ (σ)**	**แปลผล**
แนวทางด้านคุณลักษณะของผู้นำหรือผู้ประสานงาน								
สร้างผู้นำทางวิชาการที่เข้าใจบริบทการจัดการศึกษาในประเทศไทยและประเทศจีน	4.63 (0.52)	มากที่สุด	4.13 (0.83)	มาก	4.25 (0.71)	มาก	4.50 (0.53)	มาก
แนวทางด้านการปฏิบัติงานด้านเครือข่าย								
ขับเคลื่อนการปฏิบัติงานด้านเครือข่าย โดยกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย กลไก และการ	4.63 (0.52)	มากที่สุด	4.38 (0.52)	มาก	4.75 (0.46)	มากที่สุด	4.75 (0.46)	มากที่สุด

แนวทางด้านการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ	ความเป็นไปได้		ความเหมาะสม		ความเป็นประโยชน์		ความถูกต้อง	
	μ (σ)	แปลผล	μ (σ)	แปลผล	μ (σ)	แปลผล	μ (σ)	แปลผล
ประเมินผลด้านเครือข่ายที่ชัดเจน								
แนวทางด้านกิจกรรมเสริมการปฏิบัติงานด้านเครือข่าย								
พัฒนาสมาชิกเครือข่าย ในด้านการปฏิบัติงาน การบริหารทรัพยากร การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง	4.75 (0.46)	มากที่สุด	4.50 (0.53)	มาก	4.75 (0.46)	มากที่สุด	4.88 (0.46)	มากที่สุด
ส่งเสริมความร่วมมือในการบริหารงานวิชาการ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และการนิเทศภายในสถานศึกษา	4.63 (0.52)	มากที่สุด	4.63 (0.52)	มากที่สุด	4.50 (0.53)	มาก	4.75 (0.46)	มากที่สุด

ผลการประเมินแนวทางด้านบริหารเครือข่ายความร่วมมือทั้ง 3 แนวทาง คือ 1. แนวทางด้านคุณลักษณะของผู้นำ มีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด (**μ** = 4.63) ความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก (**μ** =4.13) ความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก (**μ** = 4.25) และความถูกต้องอยู่ในระดับมาก (**μ** = 4.50) 2. แนวทางด้านการปฏิบัติงานด้านเครือข่าย มีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด (**μ** = 4..63) ความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก (**μ** = 4.38) ความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด (**μ** = 4.75) และความถูกต้องอยู่ในระดับมากที่สุด (**μ** = 4.75) 3. แนวทางด้านกิจกรรมเสริมการปฏิบัติงานด้านเครือข่าย มีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด (**μ** = 4.75) ความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก (**μ** = 4.50) ความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด (**μ** = 4.75) และความถูกต้องอยู่ในระดับมากที่สุด (**μ** = 4.88) ส่วนผลการประเมินแนวทางด้านบริหารวิชาการ มีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด (**μ** = 4.63) ความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (**μ** = 4.63) ความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก (**μ** = 4.50) และความถูกต้องอยู่ในระดับมากที่สุด (**μ** = 4.75)

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์แนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ สาขาภาษาไทยของมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน มีประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. การบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ สาขาวิชาภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ภายใต้ภาวะความเปลี่ยนแปลงของโลกซึ่งเป็นไปอย่างรวดเร็ว ทำให้สถาบันการศึกษาต้องมีการปรับตัวเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนแปลงนี้ทำให้สถาบันการศึกษามองเห็นข้อดีข้อเสียของตนเองได้ชัดเจนขึ้น การเป็นเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ ทรัพยากร จะทำให้การพัฒนาปรับปรุงขององค์การบรรลุเป้าหมาย ดังที่ยุทธนา คงแหลม (2559 : 12) กล่าวว่า การบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการคือ การดำเนินงานเครือข่ายระหว่างกลุ่มสถานศึกษาที่มีการรวมกลุ่มกันของสถานศึกษาโดยมีเป้าหมายร่วมกันในการร่วมมือทางวิชาการ ในการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนซึ่งกันและกัน หวานใจ เวียงยิ่ง (2564 : 18) กล่าวว่าการมีเป้าหมาย วัตถุประสงค์และกิจกรรมในการทำงานร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์ร่วมกัน เพื่อให้งานวิชาการบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกัน การทำข้อตกลงร่วมกันในการประสานเชื่อมโยงโดยเป็นกลุ่มเครือข่ายในการให้ความร่วมมือในด้านวิชาการ ช่วยให้ได้รับผลประโยชน์สามารถแก้ไขปัญหาของตนเองได้ (จิรภัทร มหาวงค์, 2558 : 9) การรวมกลุ่มกันของสถานศึกษา โดยมีเป้าหมายร่วมกันในการร่วมมือทางวิชาการ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ ข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ ทรัพยากร เพื่อให้งานวิชาการบรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดร่วมกันไว้ สอดคล้องกับจิระศักดิ์ สร้อยคำ (2561 : 30) ได้กล่าวว่า การบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา ซึ่งทำให้สถานศึกษาใช้เป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ ข้อมูลข่าวสารสนเทศ รวมทั้งการระดมแลกเปลี่ยนทรัพยากรระหว่างกัน ไม่ว่าจะเป็นบุคลากร เงินทุนและสถานที่หรือวัสดุ อุปกรณ์ เป็นต้น การมีเครือข่ายความร่วมมือจึงสามารถแก้ไขปัญหาการขาดความรู้ ทรัพยากร เทคโนโลยีของตนเองได้

2. แนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ สาขาภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

2.1 แนวทางด้านการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ

2.1.1 ด้านคุณลักษณะของผู้นำ โดยการสร้างผู้นำทางวิชาการที่เข้าใจบริบทการจัดการศึกษาในประเทศไทยและประเทศจีน มีความความรู้ความเข้าใจทั้งในด้านการปฏิบัติงานเครือข่ายและด้านวิชาการ มีวิสัยทัศน์ มีมนุษยสัมพันธ์ มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถสร้างแรงบันดาลใจและความเชื่อมั่นให้กับสมาชิกเครือข่าย พร้อมรับฟังความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ อีกทั้งยังต้องเป็นผู้ที่มีศิลปะในการสื่อสารทั้งไทยและจีน สื่อสารด้วยความสุภาพ เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงสมาชิกเครือข่ายเข้าด้วยกันอย่างราบรื่น

แนวทางด้านคุณลักษณะของผู้นำหรือผู้ประสานงานนี้สอดคล้องกับการสัมภาษณ์เชิงลึกของภัทรวรรธน์ นิลแก้วบวรวิชญ์ (2559 : 108) ที่สรุปผลเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้นำหรือประสานงานไว้ว่า มีความเป็นประชาธิปไตย มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความรับผิดชอบสูง มีภาวะผู้นำทางวิชาการสูง มีมนุษยสัมพันธ์จริงใจต่อเพื่อนร่วมงาน มีความสามารถในการสื่อความคิด และสอดคล้องกับสุดา มงคลสิทธิ์ (2562 : 5855) ที่พบว่าหนึ่งในกลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาในโรงเรียนคือ คุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่าย ได้แก่ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความรับผิดชอบสูง มีภาวะผู้นำทางการจัดการศึกษาสูง มีมนุษยสัมพันธ์จริงใจต่อเพื่อนร่วมงาน และมีความสามารถในการสื่อความคิด คุณลักษณะของผู้นำหรือผู้ประสานงานเหล่านี้มีบทบาททำให้การบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการราบรื่น ตรงกับที่เกรียงไกรยศ พันธุ์ไทย (2559 : 90) พบว่า บทบาทของผู้นำจะช่วยสร้างความร่วมมือและสร้างความสัมพันธ์ของสมาชิกก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการทำงานเพื่อหาวิธีการทำงานที่ดีที่สุด

2.1.2 แนวทางด้านปฏิบัติงานด้านเครือข่าย คือการขับเคลื่อนการปฏิบัติงานด้านเครือข่ายโดยกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย กลไก และการประเมินผลด้านเครือข่ายที่ชัดเจน ซึ่งได้มาจากการวางแผน การวิเคราะห์สถานการณ์ร่วมกัน เครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการระหว่างประเทศนี้หากไม่ได้มีการกำหนดสิ่งเหล่านี้ให้ชัดเจนอาจทำให้เกิดปัญหาตามมาได้ สอดคล้องกับศิริลักษณ์ คัมภิรานนท์ และอัญชนา ณ ระนอง (2563 : 10) ที่ได้กล่าวถึงการขาดการวางแผน การไม่มีทิศทางความร่วมมือ ไม่มีการกำหนดเป้าหมาย กลไกการทำงานประสานงานและการติดต่อสื่อสารโครงสร้างการทำงานไม่ชัดเจนและไม่มีการวัดผล ปัญหาเหล่านี้หากองค์การไม่ป้องกันหรือแก้ไขจะส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายในการปฏิบัติงาน ดังนั้นเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาที่จะตามมาในระหว่างการปฏิบัติงานจึงต้องมีการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน มีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานดังที่เพิ่มศักดิ์ บัวรักษ์ (2559 : 20) กล่าวว่า ต้องมีการสร้างวิสัยทัศน์เครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการร่วมกัน มีจุดมุ่งหมายร่วมกัน และต้องมีการติดตามประเมินผลเพื่อให้เกิดการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องหรือปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการปฏิบัติงาน และสอดคล้องกับเกรียงไกรยศ พันธุ์ไทย (2559 : 89) ที่ได้สรุปองค์ประกอบของเครือข่ายการเรียนรู้ไว้ว่าต้องมีเป้าหมายในการเรียนรู้ร่วมกัน แนวทางการปฏิบัติงานด้านเครือข่ายที่กล่าวมาทั้งหมดนี้สอดคล้องกับสุดา มงคลสิทธิ์ (2562 : 5855) ที่กล่าวถึงแนวทางการปฏิบัติงานด้านเครือข่ายว่าควรมีการกำหนดวิสัยทัศน์ กำหนดเป้าหมายความสำเร็จ วิธีการสื่อสาร กลไกการประสานงาน การวัดประเมินผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ

2.1.3 แนวทางด้านกิจกรรมเสริมการปฏิบัติงานด้านเครือข่าย คือการพัฒนาสมาชิกเครือข่ายในด้านการปฏิบัติงาน การบริหารทรัพยากร การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง แนวทางด้านกิจกรรมเสริมการปฏิบัติงานด้านเครือข่ายนี้จะช่วยทำให้การปฏิบัติงานด้านเครือข่ายความร่วมมือดำเนินไปได้อย่างราบรื่น และต่อเนื่องดังที่วิจารณ์ พานิช (2555 : 16) ที่ได้กล่าวถึงการแลกเปลี่ยนทรัพยากรและพัชรินทร์ จันทาพูน (2557 : 84) ที่ได้สรุปว่าการบริหารทรัพยากรร่วมกันเป็นองค์ประกอบของการบริหารเครือข่าย

ความร่วมมือทางวิชาการ และสอดคล้องกับสุรเดช รอดจินดา (2562 : 1034) ที่สนับสนุนให้เกิดการใช้ทรัพยากรร่วมกัน การเปิดโอกาสในสมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ทำให้สามารถแก้ไขข้อจำกัด ปัญหาและอุปสรรคบางประการ ทำให้เครือข่ายมีเอกภาพและบรรลุความสำเร็จตามเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับ จิระศักดิ์ สร้อยคำ (2561 : 46-47) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทำให้เกิดการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ช่วยแก้ปัญหาจากการทำงาน ทำให้เกิดความพอใจและเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและผูกพันกับงานทำให้งานสามารถบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ความรู้ความสามารถของสมาชิกเครือข่ายยังมีผลต่อการดำเนินงานดังที่ศิริลักษณ์ คัมภิรานนท์ และอัญชนา ณ ระนอง (2563 : 10) ได้เสนอไว้ว่า ปัญหาของความร่วมมือส่วนหนึ่งเกิดจากสมรรถนะของบุคลากรในองค์การ และจากที่สมชาย ปัญญเจริญ (2563 : 9-10) ได้กล่าวว่าการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นหนึ่งในปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของความร่วมมือที่จะส่งผลต่อความร่วมมือระหว่างองค์การ และสอดคล้องกับสุดา มงคลสิทธิ์ (2562 : 5844) สรุปว่าหนึ่งในกลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางการศึกษาคือการมีเทคนิควิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย

2.2 แนวทางด้านการบริหารด้านวิชาการ เป็นแนวทางการส่งเสริมความร่วมมือในการบริหารงานวิชาการ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และการนิเทศภายในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับนักวิชาการหลายท่านที่ได้ให้ขอบข่ายของการบริหารวิชาการไว้ แสดงให้เห็นว่าแนวทางนี้ล้วนเป็นขอบข่ายที่การบริหารงานวิชาการต้องคำนึงถึง เห็นได้จากปราญชลี สุดตา (2560 : 6) ได้กล่าวว่า แนวทางการดำเนินงานตามขอบข่ายงานวิชาการประกอบด้วย 6 ภาระงานคือ การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การนิเทศการศึกษา การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา ในส่วนของนักวิชาการท่านอื่น ๆ ได้กำหนดขอบข่ายงานวิชาการไว้หลายประการเช่น กมล ภู่ประเสริฐ (2555 : 28-31) กล่าวถึงขอบข่ายการบริหารงานวิชาการไว้ 9 ด้าน ซึ่งตรงกับงานวิจัยนี้ 6 ด้าน หรือในส่วนของจิติมา วรรณศรี (2557 : 6) ได้กล่าวว่า ขอบข่ายของงานวิชาการประกอบด้วยงานสำคัญ 7 ด้าน งานที่จิติมากล่าวถึงนี้ เป็นแนวปฏิบัติของงานวิจัยนี้ครบทั้ง 6 แนว ภารดี อนันต์นาวี (2557 : 281) ได้เสนอขอบข่ายการบริหารงานวิชาการไว้ 12 ด้าน ก็มีแนวปฏิบัติทั้ง 6 แนว ของงานวิจัยนี้เช่นกัน

3. ผลการประเมินแนวทางเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ จากการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นที่สนับสนุนแนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการที่จัดทำขึ้นในงานวิจัยนี้ สิ่งที่ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความสำคัญเป็นอันดับแรกคือคุณลักษณะที่ดีของผู้นำหรือผู้ประสานงาน เพราะการบริหารเครือข่ายความร่วมมือจะดำเนินงานไปได้อย่างราบรื่นและประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับผู้นำหรือผู้ประสานงาน อันดับต่อมาคือการปฏิบัติการด้านเครือข่าย ควรกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายทั้งระยะสั้นและระยะยาว เป้าหมายที่กำหนดขึ้นนั้นต้องคำนึงถึงความต้องการและความแตกต่างของนักศึกษา และต้องคำนึงถึงวิธีการที่ทำให้ได้มาซึ่งผลลัพธ์ด้วย ในส่วนของการพัฒนาสมาชิกเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง ผู้ทรงคุณวุฒิ

ต่างมีความคิดเห็นไปทิศทางเดียวกันว่า การพัฒนาสมาชิกเครือข่ายอย่างต่อเนื่องทำให้เครือข่ายความร่วมมือดำเนินงานไปได้อย่างราบรื่นและบรรลุผลสำเร็จ อย่างไรก็ตามผู้ทรงคุณวุฒิยังเห็นว่ากิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาสมาชิกเครือข่ายนั้นต้องคำนึงถึงความต้องการ ประโยชน์และสามารถตอบสนองความคาดหวังของสมาชิกด้วย ในส่วนของการบริหารวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะให้พิจารณาความต้องการของนักศึกษาและจัดหลักสูตรให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ควรมีการสร้างความร่วมมือกับภาคเอกชน และการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อการเรียนการสอนควรคำนึงถึงความง่ายต่อการใช้งานและความสามารถในการเข้าถึงเทคโนโลยีของนักศึกษา ควรสร้างกระบวนการและเครื่องมือการประเมินผลที่เป็นระบบและทันสมัย นอกจากนี้ยังควรส่งเสริมให้มีการจัดประชุมวิชาการ สนับสนุนการจัดทำโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถ เพื่อให้การบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการดำเนินงานไปได้อย่างราบรื่นมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการสาขาภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนานไม่มีกรอบเวลาในการดำเนินงาน ดังนั้นแนวทางความร่วมมือควรจัดให้มีการกำหนดระยะเวลาในการดำเนินงานให้ชัดเจน

1.2 ควรทำการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลการนำแนวทางไปใช้กับมหาวิทยาลัยที่เป็นเครือข่ายระหว่างกันว่าได้รับผลเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร มีปัจจัยใดที่ส่งเสริมหรือเป็นอุปสรรคต่อการนำแนวทางไปใช้ เพื่อให้การบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์ต่อสมาชิกเครือข่ายและก่อให้เกิดความร่วมมือทางวิชาการมากขึ้น

1.3 ควรนำแนวทางที่ได้จากการวิจัยนี้ไปใช้กับเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการกับสาขาวิชาภาษาอื่น ๆ ด้วย

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

มณฑลยูนนานควรกำหนดนโยบายในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการในมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนสาขาวิชาภาษาไทยเป็นวิชาเอก ในเมืองเอกของมณฑลยูนนานหรือต่างเมืองอาจมีข้อจำกัดในด้านบุคลากรและงบประมาณ ดังนั้น การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในประเทศไทยและเครือข่ายความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยภายในมณฑลยูนนานด้วย จะช่วยเหลือสนับสนุนให้เกิดการทำงานด้านเครือข่ายทางวิชาการได้อย่างราบรื่นมากขึ้น

3. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

ควรมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานเอกชนอีกทางหนึ่ง เพื่อให้การดำเนินงานเครือข่ายทางวิชาการมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กมล ภู่ประเสริฐ. (2555). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา.* กรุงเทพมหานคร: เสริมสินพรีเพรสซิสเท็ม.

เกรียงไกรยศ พันธุ์ไทย. (2559). กระบวนการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้สำหรับการฝึกอบรมพนักงานในองค์การ. *วารสารมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์***.** 3 (2), 82-91.

จรัสศรี จิรภาส. (2562). “ศึกษาไทย” และ “ไทยศึกษา” ในประเทศจีน. *วารสารภาษาและวัฒนธรรม*. 38 (2), 94-118.

จิติมา วรรณศรี. (2557). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา.* พิษณุโลก: รัตนสุวรรณการพิมพ์.

จิรภัทร มหาวงค์, วิทยา จันทร์ศิลา และทำรงลักษณ์ เอื้อนครินทร์. (2558). การพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูง. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร*. 18 (4), 114-127.

จิระศักดิ์ สร้อยคำ. (2561). *การพัฒนารูปแบบการจัดการเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ปราญชลี สุดตา. (2560). *แนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

พัชรินทร์ จันทาพูน. (2557). การพัฒนากลยุทธ์การบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก. *วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. 42 (1), 80-97.

เพิ่มศักดิ์ บัวรักษ์. (2559). การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารบริหารการศึกษา มศว*. 13 (24), 14-21.

ภัทราวดี มากมี. (2559). การออกแบบการวิจัยสำหรับการวิจัยแบบผสานวิธี**.** *Journal of the Association of Researchers*. 21 (2), 19-31.

ภารดี อนันต์นาวี. (2557). *หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา.* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: มนตรี.

ยุทธนา คงแหลม. (2559). *การศึกษาองค์ประกอบรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา.* วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยพะเยา.

วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสดศรี- สฤษดิ์.

ศิริลักษณ์ คัมภิรานนท์ และ อัญชนา ณ ระนอง. (2563). ความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคมในจังหวัดชายแดนใต้. *วารสารวิทยาบริการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.* 31 (1), 1-16.

สมชาย ปัญญเจริญ. (2563). ปัญหาอุปสรรคและแนวทางการบริหารจัดการความร่วมมือของคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจในระดับจังหวัด (กรอ.). *วารสารรัฐประศาสนศาตร์.* 18 (1), 1-22.

สุดา มงคลสิทธิ์. (2562). กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาในโรงเรียนเอกชน จังหวัด ชลบุรี. *วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์.* 6 (10), 5843-5859.

สุรเดช รอดจินดา. (2562). การพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการระหว่างสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาคเหนือตอนบน. *วารสาร Veridian E- Journal Silpakorn University*. 12 (1), 1020-1042.

หวานใจ เวียงยิ่ง. (2564). *กลยุทธ์การบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.* วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

国家移民管理局. (2021). 坚决防止疫情通过出入境渠道传播 *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 7 กรกฎาคม 2566. แหล่งที่มา: https://www.gov.cn/xinwen/2021-07/30/content_5628489.htm

แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของไตรภาคี เพื่อการยกระดับคุณภาพนักปฏิบัติบัญชีของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

A Tripartite Participatory Management Approach for Improving the Quality of Accounting Practitioners of Vocational College Office of the Vocational Education Commission

อรทัยภ์ ทำมา,
สิรินธร สินจินดาวงศ์ และ ชัยวิชิต เชียรชนะ
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
Orathai Tumma,
Sirinthorn Sinjindawong and Chaiwichit Chianchana
Sripatum University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: Orathai123_on@gmail.com

****

บทคัดย่อ

งานวิจัยมีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาความต้องการของผู้ประกอบการต่อคุณภาพของนักปฏิบัติบัญชี 2. ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของไตรภาคี เพื่อการยกระดับคุณภาพนักปฏิบัติบัญชีของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 3. พัฒนาและประเมินแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของไตรภาคี เพื่อยกระดับคุณภาพของนักปฏิบัติบัญชีของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน รูปแบบวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เครื่องมือวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 แบบสอบถาม ความต้องการของผู้ประกอบการต่อคุณภาพนักปฏิบัติบัญชีของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ระยะ 2 แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ประเมินแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของไตรภาคี เพื่อการยกระดับคุณภาพนักปฏิบัติบัญชีของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ระยะที่ 3 แบบสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูล 1. ผลการวิเคราะห์ความต้องการของผู้ประกอบการต่อคุณภาพของนักปฏิบัติบัญชีของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารแบบมีส่วนร่วมของไตรภาคี เพื่อการยกระดับคุณภาพนักปฏิบัติบัญชีของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 3. ผลการวิเคราะห์พัฒนาและประเมินแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของไตรภาคี

ผลการวิจัย 1. ผู้ประกอบการมีความต้องการคุณภาพของนักปฏิบัติบัญชีในระดับมาก พิจารณารายด้านพบว่าผู้ประกอบการมีความต้องการในด้านคุณลักษณะอาชีพ (จรรยาบรรณ) ด้านทักษะการสื่อสาร ด้านความรู้และทักษะทางวิชาชีพ ด้านความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูล ในระดับมากที่สุด และด้านการใช้

* วันที่รับบทความ : 12 กรกฎาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 19 กรกฎาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 24 กรกฎาคม 2567
Received: July 12 2024; Revised: July 19 2024; Accepted: July 24 2024

เครื่องมือและเทคโนโลยี ในระดับมาก 2. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของไตรภาคีเพื่อการยกระดับคุณภาพนักปฏิบัติบัญชีของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า 1) การมีส่วนร่วมในด้านการตัดสินใจ 2) ด้านการปฏิบัติ 3) ด้านผลประโยชน์ที่พึงจะได้ 4) ด้านการประเมิน และ 5) ด้านการวางแผนส่งผลต่อด้านพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพบัญชี ด้านพัฒนาทักษะและประสบการณ์ทำงาน และด้านพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพนักปฏิบัติบัญชี 3. การพัฒนาและประเมินแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของไตรภาคีเพื่อการยกระดับคุณภาพนักปฏิบัติบัญชีของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสถานประกอบการ กลุ่มหน่วยงานคุมมาตรฐานการศึกษา ร่วมกันพัฒนาด้านการพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพบัญชี ด้านการพัฒนาทักษะและประสบการณ์ทำงาน และด้านการพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพนักปฏิบัติบัญชี โดยผลการประเมิน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการใช้ประโยชน์ ด้านความถูกต้อง รองลงมาคือ ด้านความเหมาะสม และด้านความเป็นไปได้

คำสำคัญ: แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของไตรภาคี; ยกระดับคุณภาพนักปฏิบัติบัญชี; อาชีวศึกษา

Abstract

The research has objectives 1. To study the needs of entrepreneurs regarding the quality of accounting practitioners 2. Study of tripartite participatory management To raise the quality of accounting practitioners at vocational colleges, Office of the Vocational Education Commission 3. Develop and evaluate a tripartite participatory management approach to raise the quality of accounting practitioners at vocational colleges. Office of the Vocational Education Commission Use a research method that combines quantitative and qualitative research methods. The research tool is divided into 3 phases: Phase 1: Questionnaire: Entrepreneurs' needs for the quality of accounting practitioners at vocational colleges. Office of the Vocational Education Commission, Phase 2, in-depth interview form Assess the tripartite participatory management approach for enhancing Quality of accounting practitioners at vocational colleges Office of the Vocational Education Commission, Phase 3, focus group Data analysis 1. Results of analysis of entrepreneurs' needs towards the quality of accounting practitioners at vocational colleges, Office of the Vocational Education Commission. 2. Results of data analysis of tripartite participatory management. To enhance the quality of accounting practitioners at vocational colleges. Office of the Vocational Education Commission 3. Results Analyze, develop and evaluate the tripartite participatory management approach.

Research results 1. Entrepreneurs have a high level of demand for the quality of accounting practitioners. Consider each aspect It was found that entrepreneurs have needs in career characteristics (ethics), communication skills. Knowledge and professional skills The ability to analyze data at the highest level and the use of tools and technology at a high level. 2. Tripartite participatory management for upgrading the quality of accounting practitioners in vocational colleges, Office of the Vocational Education Commission, found that 1) Participation in decision making, 2) practice, 3) benefits to be gained, 4) evaluation, and 5) planning. Affecting the development of professional curricula Accounting for skill

development and work experience and the development of professional ethics for accounting practitioners. 3. Developing and evaluating a tripartite participatory management approach for improving the quality of accounting practitioners in vocational colleges, Office of the Vocational Education Commission, consisting of educational institution administrators, business establishment groups, Educational Standards Control Agency Jointly develop the field of accounting professional curriculum development in Develop skills and work experience and the development of professional ethics for accounting practitioners By the evaluation results Overall, it is at the highest level. The item with the highest average value was the aspect of utility, correctness, followed by the aspect of appropriateness. and the possibility side

Keywords: Tripartite participatory management approach, raising the quality of accounting practitioners, Vocational colleges

บทนำ

ปัจจุบันการจัดการศึกษาในประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งในด้านเทคโนโลยี วัฒนธรรม สังคม และสิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อความต้องการของตลาดแรงงานทั้งในและต่างประเทศ ทำให้อาชีวศึกษามีความสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ จากการศึกษาของ Carnoy (1999 : 138) กระแสโลกาภิวัฒน์ส่งผลกระทบต่อระบบการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาและตลาดแรงงาน

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้กำหนดนโยบายในการจัดการอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยมีเป้าหมายเพิ่มสัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษาและส่งเสริมความร่วมมือกับสถานประกอบการเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียน มีการจัดการเรียนการสอนในระดับ ปวช. ปวส. และปริญญาตรี เพื่อผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี ส่งผลให้การจัดการอาชีวศึกษาต้องปรับตัว มีการเพิ่มปริมาณผู้เรียน ยกระดับคุณภาพผู้เรียน และเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ นอกจากนี้ ยังมีความสำคัญในการสร้างความรู้และทักษะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน รวมถึงการขยายโอกาสทางการศึกษาให้ทุกคนมีสิทธิและโอกาสเสมอกัน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559)

นับแต่นี้ไป การจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษายังมีปัญหา เช่น ผู้เรียนไม่นิยมเรียนอาชีวศึกษา ขาดแคลนแรงงานระดับกลาง และมีนักศึกษาออกกลางคันจำนวนมาก นอกจากนี้ยังมีปัญหาด้านคุณภาพของผู้เรียนที่ไม่ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ ขาดสมรรถนะหลักและสมรรถนะด้านสายงาน และปัญหาด้านการบริหารการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาควรสนับสนุนผู้สอนให้ปฏิบัติงานตามมาตรฐาน เพื่อให้ครูมีความรู้ความสามารถและเทคนิคในการสอน มีการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับชุมชน และมีการสนับสนุนกระบวนการศึกษาเพื่อสร้างความก้าวหน้าในสาขาการสอน ทั้งนี้ เพื่อให้การจัดการศึกษา

อาชีวศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและสถานประกอบการ (สนุ่น มีเพชร, 2563)

เพื่อยกระดับนักปฏิบัติบัญชีให้ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ นักศึกษาที่จบ ปวส. สาขาการบัญชีต้องได้รับการรับรองคุณวุฒิจากสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 แนวทางการจัดการศึกษาควรใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมจากสามฝ่าย คือ สถานศึกษา สถานประกอบการ และหน่วยงานคุมมาตรฐานการศึกษา (การจัดการแบบไตรภาคี) ซึ่งตรงกับงานวิจัยในต่างประเทศ เช่น อินโดนีเซีย-เยอรมนี และ จีน-เยอรมนี ที่ใช้ระบบการศึกษาทวิภาคีเพื่อพัฒนาคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ โดยการเรียนการสอนอาชีวศึกษาต้องมีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เพื่อให้นักศึกษามีทักษะและความรู้ที่สามารถนำไปใช้ในการทำงานจริงได้ การจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมจะช่วยยกระดับคุณภาพของนักปฏิบัติบัญชีให้ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ ดังนั้นในงานวิจัยเรื่องนี้ผู้วิจัยจึงได้นำหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมซึ่งเป็นความร่วมมือในการปฏิบัติงานทั้งในสถานศึกษา และภาคีเครือข่ายได้แก่ สถานศึกษา สถานประกอบการ และหน่วยงานคุมมาตรฐานการศึกษา ในการให้ความร่วมมือให้ความคิดเห็น ให้การสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาสาขาวิชาการบัญชีเพื่อยกระดับคุณภาพนักปฏิบัติบัญชี ของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการของผู้ประกอบการ ต่อคุณภาพของนักปฏิบัติบัญชีของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2. เพื่อศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของไตรภาคีเพื่อการยกระดับคุณภาพนักปฏิบัติบัญชีของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

3. เพื่อพัฒนาและประเมินแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของไตรภาคี เพื่อยกระดับคุณภาพของนักปฏิบัติบัญชีของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของไตรภาคี เพื่อการยกระดับคุณภาพนักปฏิบัติบัญชีของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) คือ การเชื่อมโยงหรือการบูรณาการข้อมูลในขั้นตอนให้เหมาะสมในกระบวนการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือการผสมผสานวิธีรวบรวมข้อมูลหลายๆ วิธีในการวิจัย (Mixed Methods) และวิจัยแบบผสมผสานเชิงอธิบาย (Explanatory Sequential) การผสมผสานรูปแบบการวิจัยเชิง

ปริมาณและเชิงคุณภาพ (Mixed Models) ดังนั้นการวิจัยในครั้งนี้จึงประกอบด้วย วิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัยที่สำคัญ 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาความต้องการของผู้ประกอบการต่อคุณภาพของนักปฏิบัติบัญชีของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยกำหนดให้ประชากรสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ คือ ผู้ประกอบการในสถานประกอบการ สาขาวิชาการบัญชี ของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 22 แห่งทั่วประเทศ โดยแบ่งการสำรวจข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของสถานประกอบการ จำนวน 5 ภาค กำหนดภาคละร้อยละ 50 ซึ่งผู้วิจัยพิจารณาจากเหตุผลด้านจำนวนประชากร

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม เรื่อง ความต้องการของผู้ประกอบการต่อคุณภาพนักปฏิบัติบัญชีของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยมีขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้ 1. จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในการบริหารจัดการการศึกษา สาขาวิชาการบัญชี ของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พร้อมทั้งนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย และนำมาสร้างแบบสอบถามฉบับร่าง 2. การหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้ 1) หาค่าความตรง (Validity) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับเนื้อหาของแต่ละด้านที่ศึกษา โดยนำผลจากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละข้อคำถามมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) การตรวจสอบโดยให้เกณฑ์ในการตรวจพิจารณาข้อคำถาม ดังนี้ ให้คะแนน +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ ให้คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ ให้คะแนน -1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์แล้วนำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC ตามสูตร เกณฑ์ 1.1) ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.80-1.00 มีค่าความเที่ยงตรง ใช้ได้ 1.2) ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.80 ต้องปรับปรุงยังใช้ไม่ได้ (Rovinelli & Hambleton, 1977 : 94 - 60) ผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ และนำกลับไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความสอดคล้องอีกครั้งเพื่อให้ได้ข้อคำถามที่มีความตรง 2) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อหาความเที่ยงของแบบสอบถาม (Reliability) กับสถานประกอบการที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 แห่ง ๆ ละ 5 คน รวมเป็น 50 คน โดยใช้สูตร สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของ Cronbach (1990) และนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วมาตรวจสอบปรับปรังอีกครั้ง แล้วนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ ไปใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูลเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนภาคละร้อยละ 50 ดังนี้ ภาคตะวันออกและกรุงเทพมหานคร จำนวน 20 คน ภาคกลาง จำนวน 20 คน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 30 คน ภาคเหนือ จำนวน 20 คน ภาคใต้ จำนวน 20 คน รวมทั้งสิ้น 110 คน ด้วยการจัดทำเป็นแบบสอบถามแบบออนไลน์ (Online Questionnaire) โดยจัดส่งทางระบบสำนักงานอิเล็กทรอนิกส์ (e-Office) ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ช่วยสอบถามสถานประกอบการ พร้อมหนังสือนำส่งเพื่ออธิบายรายละเอียดในการเก็บข้อมูล และจำนวนของผู้ให้ข้อมูลในแต่ละกลุ่ม และเมื่อกลุ่มตัวอย่างส่งแบบสอบถามกลับมา ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม หากพบว่าแบบสอบถามไม่สมบูรณ์ ผู้วิจัยจะติดตามทวงถามไปยังสถานศึกษานั้นอีกครั้ง เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่ครบถ้วน

การวิเคราะห์ข้อมูล ความต้องการของสถานประกอบการที่มีต่อนักปฏิบัติบัญชี (การศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง) มาใช้ในการบริหารจัดการในการยกระดับนักปฏิบัติบัญชี สาขาวิชาการบัญชี ของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาโดยใช้ ความถี่ ร้อยละ และสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้เกณฑ์ของเบสท์ (Best, 1977) ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้ ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50–5.00 หมายถึง คุณภาพของนักบัญชีปฏิบัติการที่สถานประกอบการต้องการ อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50–4.49 หมายถึง คุณภาพของนักบัญชีปฏิบัติการที่สถานประกอบการต้องการ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50–3.49 หมายถึง คุณภาพของนักบัญชีปฏิบัติการที่สถานประกอบการต้องการ อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50–2.49 หมายถึง คุณภาพของนักบัญชีปฏิบัติการที่สถานประกอบการต้องการ อยู่ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00–1.49 หมายถึง คุณภาพของนักบัญชีปฏิบัติการที่สถานประกอบการต้องการ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ระยะที่ 2 การศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของไตรภาคี เพื่อการยกระดับคุณภาพนักปฏิบัติบัญชี ของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

กลุ่มเป้าหมาย สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลเป็นกลุ่มไตรภาคี ได้แก่ สถานศึกษา สถานประกอบการ และหน่วยงานคุมมาตรฐานการศึกษา โดยมีประชากรจากแต่ละภาค ได้แก่ ภาคตะวันออกและกรุงเทพมหานคร ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และภาคใต้ รวม 5 ภาค โดยแบ่งสัดส่วน ผู้บริหาร 1 คน สถานประกอบการ 1 คน และชุมชน 1 คน รวมทั้งสิ้น 15 คน

เครื่องมือและการหาคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ ได้นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการสร้างแบบสัมภาษณ์ มีการตรวจสอบความตรงของเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่านที่มาจากหลากหลาย มีความรู้ความสามารถทางการบริหารการศึกษาอาชีวศึกษา อาจารย์ผู้สอนสาขาวิชาการบัญชี และสถานประกอบการ กำหนดมาตราส่วน โดยสัมภาษณ์นี้เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 3 ระดับ ดังนี้ +1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามสามารถวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสามารถวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ -1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามไม่สามารถวัดได้ตรงตาม

วัตถุประสงค์ นำข้อมูลการประเมิน (ค่าคะแนนการประเมิน) มาคำนวณหาค่าดัชนี ความสอดคล้องของข้อคำถาม (IOC) โดยทำตารางการคำนวณคาดัชนีความสอดคล้อง และพิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ซึ่งโดยทั่วไปจะถือว่าข้อคำถามนั้นมีความตรงตามเนื้อหา (Rovinelli & Hambleton, 1977) มีความเหมาะสมที่จะใช้เป็นตัวชี้วัดของตัวแปร ได้ผลค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม อยู่ในช่วง 0.6 - 0.83 นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจจากผู้ทรงคุณวุฒิไปเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาแนวทางการจัดการศึกษา ในการยกระดับนักปฏิบัติบัญชีของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ การดำเนินการสัมภาษณ์ โดยมีขั้นตอน ดังนี้ 1. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากมหาวิทยาลัยศรีปทุม ถึงกลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์ 2. นัดหมายเวลาในการเข้าพบกลุ่มตัวอย่างเพื่อทำการสัมภาษณ์ 3. ส่งหนังสือขอความร่วมมือ ก่อนวันนัดหมายสัมภาษณ์ อย่างน้อย 1 สัปดาห์ 4. ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ตามเวลาที่นัดหมายด้วยตนเอง 5. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์เอกสาร และสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ โดยการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) ด้านวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยพิจารณาความสอดคล้องของข้อมูลที่ได้จากการรวบรวม ด้วยวิธีการต่าง ๆ ได้แก่ การสัมภาษณ์ การบันทึกด้านแหล่งข้อมูล และด้านเวลา แล้ววิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) (Denzin, 1978)

ระยะที่ 3 การพัฒนาและประเมินแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของไตรภาคี

ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 10 ท่าน ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารสถานศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 3 คน ผู้ทรงคุณวุฒิจากสถานประกอบการหรือสำนักงานจัดทำบัญชี จำนวน 3 คน ผู้ทรงคุณวุฒิจากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา หรือหน่วยงานคุมมาตรฐานการศึกษาหรือสภาวิชาชีพบัญชี จำนวน 2 คน และผู้ทรงคุณวุฒิจากผู้ทำหน้าที่การสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) 2 คน

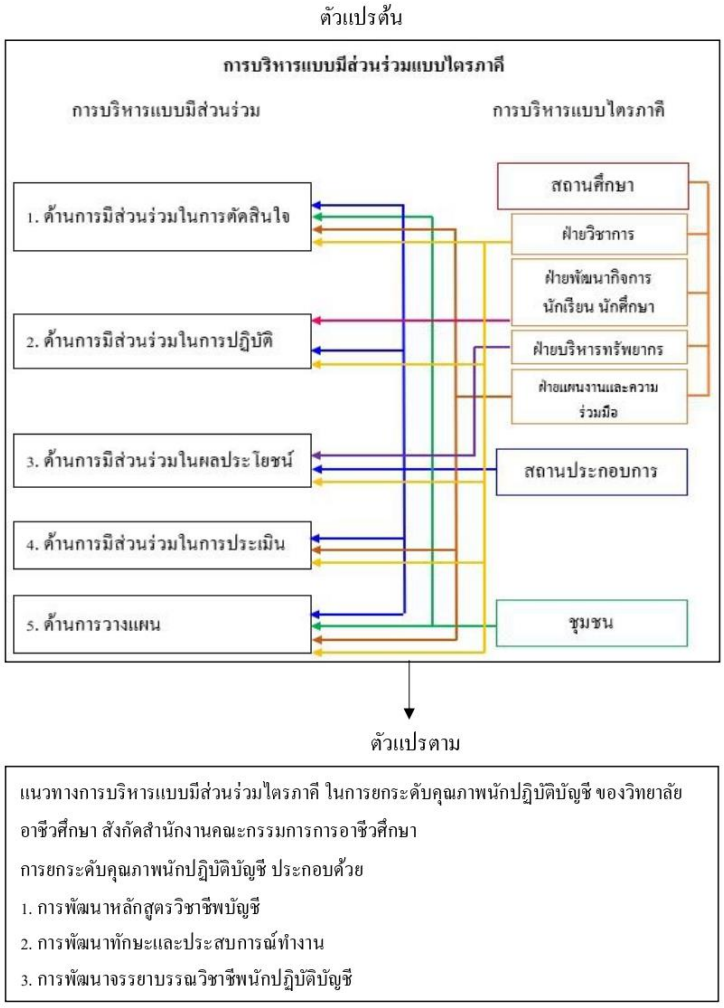
เครื่องมือและการหาคุณภาพ คือ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus group record) นำมาใช้หลังจากที่มีการยกร่างแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของไตรภาคี เพื่อการยกระดับคุณภาพนักปฏิบัติบัญชีของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญสนทนากลุ่มได้บันทึกการลงมติ ด้วยเหตุว่าการสนทนากลุ่มต้องการฉันทามติของกลุ่ม (Consensus) แบบประเมินคุณภาพแนวทางการบริหารฯ (Evaluation form) นำมาใช้เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญ ประเมินคุณภาพหรือคุณลักษณะที่ดีใน 4 ประเด็น ได้แก่ 1) ด้านการใช้ประโยชน์(Utility) 2) ความเป็นไปได้ (Feasibility) 3) ความเหมาะสม (Propriety) และ 4) ความถูกต้อง (Accuracy) ตามแนวคิดการประเมินของ Stufflebeam (1990 : 159) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

การเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้ 1. ดำเนินการสนทนากลุ่ม ตามวัน เวลา และสถานที่ที่นัดหมาย 2. สร้างบรรยากาศในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ให้ราบรื่นไม่เคร่งเครียด 3. ผู้วิจัยได้ทำการประชุม ทำความเข้าใจ มอบหมายหน้าที่ ซักซ้อมและนัดหมายกับบุคคลที่จะร่วมกันสนทนากลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ทำความเข้าใจในวัตถุประสงค์แนวคำถาม กำหนดการ และบทบาทของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายที่เข้าร่วมในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) 2) ผู้จดบันทึกซึ่งผู้วิจัยเตรียมบุคคลที่จะมาช่วยทำการจดบันทึกรายละเอียด คำตอบ และรายละเอียดอื่นที่เกี่ยวข้องกับแนวคำถามการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และข้อมูลประกอบที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของไตรภาคี เพื่อการยกระดับคุณภาพนักปฏิบัติบัญชีของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ผลการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จากรายการสนทนากลุ่ม(Focus Group Discussion) ข้างต้น ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อเชื่อมโยงกันเป็นระบบเพื่อยืนยันแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของไตรภาคี เพื่อการยกระดับคุณภาพนักปฏิบัติบัญชีของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมแบบไตรภาคี ในการยกระดับคุณภาพนักปฏิบัติบัญชีของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้วิจัยได้ทบทวนแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการองค์กร แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม และไตรภาคี การจัดการอาชีวศึกษา ในการยกระดับคุณภาพนักปฏิบัติบัญชีของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาโดยผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดของกระบวนการบริหารจากนักวิชาการหลายท่าน คือ Fayol (1916); Gulick & Urwick (1937); Sears (1950); Campbell and other (1968) และ Deming (1993) การสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมแบบไตรภาคี ในการยกระดับคุณภาพนักปฏิบัติบัญชีของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่ามีจำนวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม 5 ด้านด้วยกัน คือ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ 3) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมิน 5) การมีส่วนร่วมในการวางแผน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วชิน อ่อนอ้าย (2558) อรชร ปราจันทร์ (2561) ขวัญชนก แสงท่านั่ง (2563) Smith, Courvisanos, Tuck และ Martens (2012) Eyal และทบทวนเอกสารและงานวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอาชีวศึกษา สาขาวิชาการบัญชี ดังนั้นจากการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่ใช้ในการศึกษา ผู้วิจัยสามารถเขียนเป็นกรอบแนวคิดได้ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของไตรภาคี เพื่อการยกระดับคุณภาพนักปฏิบัติบัญชีของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้วิจัยแบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งนำเสนอออกเป็น 3 ระยะตามลำดับ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามระยะที่ 1 การศึกษาความต้องการของผู้ประกอบการต่อคุณภาพของนักปฏิบัติบัญชีของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีดังตารางที่ 1

ตาราง 1 แสดงสรุปผลค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นต่อการศึกษาความต้องการของผู้ประกอบการต่อคุณภาพของนักปฏิบัติบัญชีภาพรวม

ประเด็น/ด้าน	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับของ $\bar{X}$
1. ด้านความรู้และทักษะทางวิชาชีพ	4.22	0.80	มากที่สุด	3
2. ด้านการใช้เครื่องมือและเทคโนโลยี	4.18	0.79	มาก	4
3. ด้านความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูล	4.22	0.81	มากที่สุด	3
4. ด้านคุณลักษณะอาชีพ (จรรยาบรรณ)	4.43	0.78	มากที่สุด	1
5. ด้านทักษะการสื่อสาร	4.33	0.78	มากที่สุด	2
รวม	**4.27**	**0.80**	**มากที่สุด**	

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความต้องการของผู้ประกอบการต่อคุณภาพของนักปฏิบัติบัญชีภาพรวม และรายด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.27) โดยระดับความต้องการของผู้ประกอบการมีต่อคุณภาพของนักปฏิบัติบัญชีในด้านคุณลักษณะอาชีพ (จรรยาบรรณ) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.43) ด้านทักษะการสื่อสาร อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.33) ด้านความรู้และทักษะทางวิชาชีพ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.22) ด้านความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูล อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.22) และลำดับสุดท้าย ด้านการใช้เครื่องมือและเทคโนโลยี อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.18)

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามระยะที่ 2 การศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของไตรภาคี เพื่อการยกระดับคุณภาพนักปฏิบัติบัญชีของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สรุปได้ว่า องค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของไตรภาคี เพื่อการยกระดับคุณภาพนักปฏิบัติบัญชีของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) ทั้ง 15 ท่าน มีดังนี้ 1. การมีส่วนร่วมในด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติ ด้านผลประโยชน์ที่พึงจะได้ ด้านการประเมิน และด้านการวางแผน ที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพบัญชี 2. การมีส่วนร่วมในด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติ ด้านผลประโยชน์ที่พึงจะได้ ด้านการประเมิน และด้านการวางแผน ที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะและประสบการณ์ทำงาน 3. การมีส่วนร่วมในด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติ ด้านผลประโยชน์ที่พึงจะได้ ด้านการประเมิน และด้านการวางแผน ที่ส่งผลต่อการพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพนักปฏิบัติบัญชี 4. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพชั้นสูงสาขาวิชาการบัญชี เพื่อยกระดับคุณภาพนักปฏิบัติบัญชี 5. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติในการพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพชั้นสูงสาขาวิชาการบัญชี เพื่อยกระดับคุณภาพนักปฏิบัติบัญชี 6. การมีส่วนร่วมใน

ผลประโยชน์ที่พึงจะได้ ในการพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพชั้นสูงสาขาวิชาการบัญชี เพื่อยกระดับคุณภาพนักปฏิบัติบัญชี 7. การมีส่วนร่วมในการประเมิน ในการพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพชั้นสูงสาขาวิชาการบัญชี เพื่อยกระดับคุณภาพนักปฏิบัติบัญชี 8. การมีส่วนร่วมในการวางแผน ในการพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพชั้นสูงสาขาวิชาการบัญชี เพื่อยกระดับคุณภาพนักปฏิบัติบัญชี 9. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในการพัฒนาทักษะและประสบการณ์ทำงานของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาการบัญชี เพื่อยกระดับคุณภาพนักปฏิบัติบัญชี 10. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ในการพัฒนาทักษะและประสบการณ์ทำงานของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาการบัญชี เพื่อยกระดับคุณภาพนักปฏิบัติบัญชี 11. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ที่พึงจะได้ ในการพัฒนาทักษะและประสบการณ์ทำงานของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาการบัญชี เพื่อยกระดับคุณภาพนักปฏิบัติบัญชี 12. การมีส่วนร่วมในการประเมิน ในการพัฒนาทักษะและประสบการณ์ทำงานของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาการบัญชี เพื่อยกระดับคุณภาพนักปฏิบัติบัญชี 13. การมีส่วนร่วมในการวางแผน ในการพัฒนาทักษะและประสบการณ์ทำงานของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาการบัญชี เพื่อยกระดับคุณภาพนักปฏิบัติบัญชี 14. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในการพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพนักปฏิบัติบัญชีของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาการบัญชี เพื่อยกระดับคุณภาพนักปฏิบัติบัญชี 15. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ในการพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพนักปฏิบัติบัญชีของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาการบัญชี เพื่อยกระดับคุณภาพนักปฏิบัติบัญชี 16. การมีส่วนร่วมในการผลประโยชน์ที่พึงจะได้ ในการพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพนักปฏิบัติบัญชีของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาการบัญชี เพื่อยกระดับคุณภาพนักปฏิบัติบัญชี 17. การมีส่วนร่วมในการประเมิน ในการพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพนักปฏิบัติบัญชีของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาการบัญชี เพื่อยกระดับคุณภาพนักปฏิบัติบัญชี 18. การมีส่วนร่วมในการวางแผน ในการพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพนักปฏิบัติบัญชีของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาการบัญชี เพื่อยกระดับคุณภาพนักปฏิบัติบัญชีพบว่า ในทุกองค์ประกอบมีความถี่เท่ากับ 15 คิดเป็นร้อยละ 100

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามระยะที่ 3 การพัฒนาและประเมินแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของไตรภาคี แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของไตรภาคี เพื่อการยกระดับคุณภาพนักปฏิบัติบัญชีของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสถานประกอบการ กลุ่มหน่วยงานคุมมาตรฐานการศึกษา โดยร่วมกันพัฒนาด้านการพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพบัญชี ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมการเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความรู้ และทักษะวิชาชีพบัญชี สถานประกอบการการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพบัญชีจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับการเรียนรู้ที่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานและมีทักษะที่พร้อมสำหรับการทำงานในสายงานบัญชีในอนาคต หน่วยงานคุมมาตรฐานการศึกษายกระดับคุณภาพของนักปฏิบัติ

บัญชีในวิทยาลัยอาชีวศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนมีทักษะและความรู้ที่พร้อมสำหรับการทำงานในสายงานบัญชีในอนาคตด้านการพัฒนาทักษะและประสบการณ์ทำงาน ผู้บริหารสถานศึกษาทำให้ผู้เรียนมีทักษะและประสบการณ์ที่พร้อมสำหรับการทำงานในสายงานบัญชีในอนาคต สถานประกอบการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาทักษะและประสบการณ์ทำงานของนักปฏิบัติบัญชีจะช่วยให้ผู้เรียนมีความพร้อมสำหรับการทำงานในสายงานบัญชีและสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ หน่วยงานควบคุมมาตรฐานการศึกษามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาทักษะและประสบการณ์ทำงานของนักปฏิบัติบัญชีจะช่วยให้นักเรียนมีความพร้อมสำหรับการทำงานในสายงานบัญชีและสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และด้านการพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพนักปฏิบัติบัญชี ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมด้านคุณธรรมจริยธรรมเพื่อในไปใช้ในการทำงาน สถานประกอบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพของนักปฏิบัติบัญชีจะช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจและปฏิบัติตนตามมาตรฐานจรรยาบรรณอย่างถูกต้อง พร้อมทั้งเตรียมความพร้อมสำหรับการทำงานในสายงานบัญชีในอนาคต หน่วยงานควบคุมมาตรฐานการศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพนักปฏิบัติบัญชีจะช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจและปฏิบัติตามมาตรฐานจรรยาบรรณได้อย่างถูกต้องและมั่นใจในการปฏิบัติงานในสายงานบัญชีในอนาคต และการประเมินการใช้ประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้อง สำหรับการสร้างแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของไตรภาคี เพื่อการยกระดับคุณภาพนักปฏิบัติบัญชีของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้เชี่ยวชาญ (Expert judgment) จำนวน 15 ท่าน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญประเมินด้วยตนเองเป็นรายบุคคลมีผลการประเมิน ดังตารางที่ 2

ตาราง 2 แสดงสรุปผลค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการประเมินการใช้ประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้อง สำหรับการสร้างแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของไตรภาคี เพื่อการยกระดับคุณภาพนักปฏิบัติบัญชีของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

กลุ่ม	รายการประเมินแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของไตรภาคี เพื่อการยกระดับคุณภาพนักปฏิบัติบัญชี	ด้านการใช้ประโยชน์		ด้านความเป็นไปได้		ด้านความเหมาะสม		ด้านความถูกต้อง	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา	ด้านการพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพบัญชี	4.53	0.52	4.56	0.55	4.59	0.55	4.58	0.52
	ด้านการพัฒนาทักษะและประสบการณ์ทำงาน	4.82	0.32	4.64	0.47	4.73	0.48	4.69	0.37
	ด้านการพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพนักปฏิบัติบัญชี	4.80	0.36	4.85	0.29	4.78	0.37	4.78	0.30
กลุ่มสถานประกอบการ	ด้านการพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพบัญชี	4.68	0.53	4.65	0.48	4.50	0.62	4.75	0.50

กลุ่ม	รายการประเมินแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของไตรภาคี เพื่อการยกระดับคุณภาพนักปฏิบัติบัญชี	ด้านการใช้ประโยชน์		ด้านความเป็นไปได้		ด้านความเหมาะสม		ด้านความถูกต้อง	
		$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.
	ด้านการพัฒนาทักษะและประสบการณ์ทำงาน	4.66	0.59	4.60	0.55	4.34	0.68	4.80	0.45
	ด้านการพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพนักปฏิบัติบัญชี	4.80	0.45	4.58	0.57	4.73	0.44	4.80	0.45
กลุ่มหน่วยงานคุมมาตรฐานการศึกษา	ด้านการพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพบัญชี	4.80	0.45	4.57	0.61	4.60	0.63	4.70	0.51
	ด้านการพัฒนาทักษะและประสบการณ์ทำงาน	4.80	0.45	4.63	0.53	4.69	0.50	4.80	0.45
	ด้านการพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพนักปฏิบัติบัญชี	4.80	0.45	4.69	0.46	4.77	0.36	4.74	0.51
ค่าเฉลี่ยรวม		**4.72**	**0.46**	**4.63**	**0.50**	**4.63**	**0.52**	**4.72**	**0.45**

จากตารางที่ 2 พบว่า การประเมินการใช้ประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้อง สำหรับการสร้างแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของไตรภาคี เพื่อการยกระดับคุณภาพนักปฏิบัติบัญชีของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้เชี่ยวชาญ (Expert judgment) จำนวน 15 ท่าน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญประเมินด้วยตนเองเป็นรายบุคคลมีผลการประเมิน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการใช้ประโยชน์ $\bar{x} = 4.72$ และด้านความถูกต้อง $\bar{x} = 4.72$ รองลงมาคือ ด้านความเหมาะสม $\bar{x} = 4.63$ และด้านความเป็นไปได้ $\bar{x} = 4.63$ ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาความต้องการของผู้ประกอบการต่อคุณภาพของนักปฏิบัติบัญชีของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า ผู้ประกอบการมีความต้องการต่อคุณภาพของนักปฏิบัติบัญชีในแต่ละด้าน ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบ พบว่า ผู้ประกอบการมีความต้องการต่อคุณภาพของนักปฏิบัติบัญชีในด้านคุณลักษณะอาชีพ (จรรยาบรรณ) ด้านทักษะการสื่อสาร ด้านความรู้และทักษะทางวิชาชีพ ด้านความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และลำดับสุดท้าย ด้านการใช้เครื่องมือและเทคโนโลยี ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เนื่องจากบทบาทของนักปฏิบัติบัญชีไม่ได้จำกัดเพียงการจัดทำบัญชีและรายงานทางการเงิน แต่ยังมีส่วนสำคัญในการให้คำปรึกษาและการตัดสินใจทางธุรกิจ ความต้องการในด้านเหล่านี้ทำให้ผู้ประกอบการสามารถมั่นใจได้ว่านักปฏิบัติบัญชีที่มีคุณภาพจะสามารถช่วยให้ธุรกิจดำเนินไปได้อย่างราบรื่นและมีความเจริญรุ่งเรืองในระยะยาว ซึ่งสอดคล้องกับ

กษมา ยังส้มป่อย (2561) ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยการปฏิบัติงานของบริษัทวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับของค่าเฉลี่ยพบว่ามากที่สุดคือด้านความเข้าใจในขั้นตอนจัดทำบัญชีของผู้ทำบัญชี รองลงมาคือด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับ วิชาชีพบัญชี รองลงมาคือด้านความรู้ทางด้านบัญชีของผู้ทำบัญชี และด้านการฝึกอบรมเกี่ยวกับการ จัดทำบัญชีตามลำดับข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานพบว่าประสิทธิภาพในการ ปฏิบัติงานของบริษัทวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับของค่าเฉลี่ย พบว่า มากที่สุดคือ ด้านสามารถตรวจสอบได้ด้านบัญชี รองลงมาคือด้านความทันต่อเวลาด้านบัญชี และด้านความถูกต้องในการ รายงานผลด้านบัญชีตามลำดับผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าปัจจัยการปฏิบัติงานด้านความรู้ทางด้านบัญชีของผู้ทำบัญชี ความเข้าใจในขั้นตอนจัดทำบัญชีของผู้ทำบัญชี และเทคโนโลยี สารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชี มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบริษัทวิสาหกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในเขตกรุงเทพมหานครที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

2. ผลการศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของไตรภาคีเพื่อการยกระดับคุณภาพนักปฏิบัติบัญชีของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมในด้านการตัดสินใจ 2) ด้านการปฏิบัติ 3) ด้านผลประโยชน์ที่พึงจะได้ 4) ด้านการประเมิน และ 5) ด้านการวางแผน ซึ่งส่งผลต่อด้านการพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพบัญชี ด้านการพัฒนาทักษะและประสบการณ์ทำงาน และด้านการพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพนักปฏิบัติบัญชี เนื่องจากการบริหารแบบมีส่วนร่วมในทั้ง 5 ด้านนี้ส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพบัญชี การพัฒนาทักษะและประสบการณ์ทำงาน รวมถึงการพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพนักปฏิบัติบัญชี ช่วยให้การศึกษาและการฝึกอบรมสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและช่วยให้นักปฏิบัติบัญชีมีความพร้อมในการทำงานจริง ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของฐาปณีย์ เสาหิน (2562) การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในระบบทวิภาคีของสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้กล่าวถึงรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการวางแผนและการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการประเมินผลและพัฒนา และการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ซึ่งอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 67.306 และมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3. ผลการพัฒนาและประเมินแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของไตรภาคี เพื่อการยกระดับคุณภาพนักปฏิบัติบัญชีของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จากการสนทนากลุ่มกับผู้เชี่ยวชาญ ได้ข้อสรุปฉันทามติ พบว่า แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของไตรภาคี เพื่อการยกระดับคุณภาพนักปฏิบัติบัญชีของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย กลุ่ม

ผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสถานประกอบการ กลุ่มหน่วยงานคุมมาตรฐานการศึกษา โดยร่วมกันพัฒนาด้านการพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพบัญชี ด้านการพัฒนาทักษะและประสบการณ์ทำงาน และด้านการพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพนักปฏิบัติบัญชี เนื่องจากการร่วมมือกันของทั้งสามกลุ่มนี้มีความสำคัญและส่งผลที่เป็นบวกในหลายด้าน การร่วมมือกันของทั้งสามกลุ่มช่วยให้การพัฒนานักปฏิบัติบัญชีมีความครอบคลุมและครบวงจร ทั้งในด้านวิชาการ การปฏิบัติ และจรรยาบรรณ ซึ่งส่งผลให้นักปฏิบัติบัญชีมีคุณภาพและมีความพร้อมในการทำงานจริง ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของกัญญาพัชร พงษ์ดี (2559) กลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของไตรภาคีในการยกระดับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนพื้นที่สูงภาคเหนือตอนบน ได้กล่าวถึงกลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของไตรภาคีในการยกระดับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนบนพื้นที่สูงภาคเหนือตอนบน ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์หลัก ดังนี้ 1) สร้างเครือข่ายร่วมใจระบบไตรภาคี 2) ยกระดับการมีส่วนร่วมของไตรภาคีในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 3) พัฒนาภาวะผู้น าของไตรภาคีเพื่อการบริหารแบบมีส่วนร่วม 4) ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของไตรภาคี และ 5) พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับโรงเรียนพื้นที่สูง และผลการตรวจสอบกลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของไตรภาคีในการยกระดับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนบนพื้นที่สูงภาคเหนือตอนบนมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยในครั้งนี้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสถานประกอบการ กลุ่มหน่วยงานคุมมาตรฐานการศึกษา ต้องร่วมกันพัฒนาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วม ร่วมกัน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพบัญชี ด้านการพัฒนาทักษะและประสบการณ์ทำงาน และด้านการพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพนักปฏิบัติบัญชี ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สร้างความสำเร็จเพื่อการยกระดับคุณภาพนักปฏิบัติบัญชีของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยไตรภาคีต้องร่วมกันในการจัดทำแผนการเรียนตามให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของวิทยาลัย และความต้องการของสถานประกอบการหน่วยงานควบคุมมาตรฐานการศึกษา จัดทำแผนการเรียนรู้เละการประเมินผลการเรียนรู้ ในทุกรายวิชา อีกทั้งส่งเสริมให้จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะวิชาชีพ โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้บัญชี และประเมินผลตามสภาพจริง และจัดหาสื่อ หนังสือเรียนทางด้านวิชาชีพบัญชี พัฒนาสื่อการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมในโครงการเพื่อพัฒนาทักษะทางด้านวิชาชีพบัญชี จัดกิจกรรมที่แสดงออกถึงการเป็นนักปฏิบัติบัญชีมืออาชีพและ คัดเลือกสถานประกอบการที่ได้มาตรฐาน ประกอบการตรงตามสมรรถนะรายวิชา

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบด้านความเป็นไปได้ และด้านความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นควรพิจารณาก่อนนำแนวทางฯ ไปใช้โดยอาจปรับเปลี่ยนแผนการเรียนตามโครงสร้างหลักสูตรให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของวิทยาลัย และความต้องการของสถานประกอบการ รวมไปถึงให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้โดยครูผู้สอนใช้เทคโนโลยีและซอฟต์แวร์บัญชีนำมาสอนผู้เรียน และนำการศาสตร์อื่น ๆ เข้ามาบูรณาการเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยจัดโครงการพัฒนาทักษะทางด้านวิชาชีพบัญชีให้ผู้เรียน รวมไปถึงจัดกิจกรรมที่แสดงออกถึงการเป็นนักปฏิบัติบัญชีมืออาชีพ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

องค์กรหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรชุมชน ร่วมกันจัดทำแผนการเรียนตามโครงสร้างหลักสูตรให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของวิทยาลัยและความต้องการของสถานประกอบการ หน่วยงานควบคุมมาตรฐานการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

กษมา ยังส้มป่อย. (2561). *ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในเขตกรุงเทพมหานคร.* วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

กัญญาพัชร พงษ์ดี. (2559). *กลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของไตรภาคีในการยกระดับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนพื้นที่สูงภาคเหนือตอนบน.* วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ขวัญชนก แสงท่านั่ง. (2563). รูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรม สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ*. 5 (7), 153-168.

ฐาปณีย์ เสาหิน. (2562). *การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.* วิทยานิพนธ์ปรัชญาดิษฎีบัณฑิต สาขาการบริการหารศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

วชิน อ่อนอ้าย. (2558). *รูปแบบการพัฒนาโรงเรียนเอกชนสู่ความเป็นองค์การแห่งนวัตกรรม*. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

สนุ่น มีเพชร. (2563). *ปัญหาด้านการบริหารการเรียนการสอนในสถานศึกษาอาชีวศึกษา.* กรุงเทพมหานคร

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). *รายงานการศึกษา.* กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภา

อรชร ปราจันทร์ (2561). รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น*. 12 (1), 156-169.

Best, D. L., Williams, J. E., Cloud, J. M., Davis, S. W., Robertson, L. S., Edwards, J. R., ... & Fowles, J. (1977). *Development of sex-trait stereotypes among young children in the United States, England, and Ireland.* Child Development, 1375-1384.

Campbell, J. P., & others. (1968). *The Definition and Measurement of Performance in the Public Sector.* American Political Science Review.

Carnoy, M. (1999). *The family, flexible work and social cohesion at risk.* Int'l Lab. Rev., 138: 411.

Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of Psychological Testing* (5th ed.). HarperCollins.

Deming, W. E. (1993). *The New Economics for Industry, Government, Education*. MIT Press.

Denzin, N. K. (1978). *The Research Act: A Theoretical Introduction to Sociological Methods* (2nd ed.). McGraw-Hill.

Fayol, H. (1916). *General and Industrial Management*. Pitman.

Gulick, L., &Lyndall, Urwick. (1937). *Paper on the Science of Administration.* New York : Institutc of Public Administration.

Rovinelli, R. J., & Hambleton, R. K. (1977). On the use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test item validity. *Dutch Journal of Educational Research.* 2 (2), 94-60.

Smith, A., Courvisanos, J., Tuck, J., & McEachern, S. (2012). *Building the Capacity to Innovate: The Role of Human Capital.* Research Report. Australia: National Centre for Vacational Education Research (NCVER))

Sears, A. M. (1950). *Administration and the Human Factor*. McGraw-Hill.

Stufflebeam, D. L. (1990). *Evaluating Educational Programs: The Four Dimensional Model*. Kluwer Academic Publishers.

ผลกระทบต่อสมาชิกชุมชนเมืองในมิติทางด้านสังคมและเศรษฐกิจภายใต้สภาวการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา – 19 (Covid-19) หรือสภาวการณ์การเกิดโรคอุบัติใหม่

The Impacts of Economic and Social Matters to Members of Urban Community from the Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) Pandemic or Emerging Disease Conditions

แสน กีรตินวนันท์[1], สิริยา รัตนช่วย[2],
เบญจรัตน์ สัจกุล[3] และ โกสิน เทศวงษ์[4]
มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช[1,3,4], มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์[2]
Saen Keeratinawanun[1], Siriya Rattanachuay[2],
Benjarat Sutjakul[3] and Kosin Tesawong[4]
Navamindradhiraj University[1,3,4], Thammasat University[2], Thailand
Corresponding Author, E-mail: Saen@nmu.ac.th

****

บทคัดย่อ

การเกิดขึ้นของสภาวการณ์การเกิดโรคอุบัติใหม่หรือสภาวการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา – 19 ที่เกิดขึ้นทั่วโลกนำมาสู่ผลกระทบต่อทุกประเทศในโลกรวมถึงประเทศไทย ทั้งนี้บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจและสังคมจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่และเชื้อไวรัสโคโรนา - 19 (Covid-19) ของสมาชิกชุมชนเมืองวัยเด็ก วัยแรงงาน และวัยผู้สูงอายุภาย ในแฟลตสิริสาสน์ เขตดุสิต ชุมชนตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์ และชุมชนเกาะกลาง เขตคลองเตย 2) เพื่อศึกษาแนวทางปรับตัวหรือแนวทางแก้ไขปัญหาภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดไวรัสโคโรน่า - 19 ของชุมชนกรณีศึกษาทั้งสามชุมชน โดยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย 4 กลุ่มหลักคือ 1) กลุ่มผู้นำของทั้งสามชุมชน จำนวน 21 คน 2) กลุ่มวัยเด็กทั้งสามชุมชน จำนวน 21 คน 3) กลุ่มวัยแรงงานทั้งสามชุมชน จำนวน 21 คน 4) กลุ่มวัยผู้สูงอายุ จำนวน 21 คน รวมทั้งสิ้น 84 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย 1) การศึกษาเอกสาร 2) การสังเกต 3) การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก 4) การสัมภาษณ์แบบกลุ่ม

ผลการศึกษา พบว่า ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจของกลุ่มวัยเด็กทั้งสามชุมชนที่ได้รับร่วมกันคือค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น ทั้งจากการเรียนออนไลน์และอุปกรณ์ป้องกันไวรัสโคโรนา – 19 สำหรับกลุ่มวัยแรงงานทั้งสามชุมชนที่ได้รับร่วมกันคือ รายได้ที่ลดลง รายจ่ายที่เพิ่มสูงขึ้น หนี้นอกระบบ ส่วนกลุ่มวัยผู้สูงอายุทั้งสามชุมชนที่ได้รับร่วมกันคือ ค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น ทั้งจากอุปกรณ์ป้องกันไวรัสโคโรนา – 19 ยาของผู้สูงอายุ ทั้งนี้

* วันที่รับบทความ : 12 มีนาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 17 มีนาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 20 มีนาคม 2567
Received: March 12 2024; Revised: March 17 2024; Accepted: March 20 2024

ผลกระทบทางด้านสังคมจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่โคโรนา - 19 (Covid-19) ของกลุ่มวัยเด็กทั้งสามชุมชนที่ได้รับร่วมกันคือ การปรับตัวจากการเรียนออนไลน์ การปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนน้อยลง สำหรับกลุ่มวัยแรงงานทั้งสามชุมชนที่ได้รับร่วมกันคือ การปรับตัวจากรูปแบบการทำงานที่เปลี่ยนไป การปฏิสัมพันธ์กับครอบครัวมากขึ้น การปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนลดลง ภาวะเครียด ส่วนกลุ่มวัยผู้สูงอายุทั้งสามชุมชนที่ได้รับร่วมกันคือ ขาดการปฏิสัมพันธ์กับผู้สูงอายุด้วยกัน ปัญหาสุขภาพจากการขาดการออกกำลังกายและพักผ่อนไม่มีคุณภาพ และภาวะเครียด

คำสำคัญ: การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา – 19; สภาวการณ์การเกิดโรคอุบัติใหม่; ชุมชนเมือง

Abstract

The emergence of a new disease situation or the spread of the Coronavirus disease 2019 (COVID-19) pandemic has had a significant impact on all countries around the world, including Thailand. The objectives of this research article were 1) to study the economics and social impacts of the epidemic situation in the emerging disease and the coronavirus-19 - 19 (COVID-19) among urban community members, children, working people, and elderly In Sirisat Flat, Dusit, Talat Noi Community Samphanthawong and Koh Klang community Khlong Toei. 2) to study how to adapt or solve problems in the situation of the spread of the coronavirus-19 - 19 in the three case study communities. It is a qualitative research. There were 4main groups of informants: 1) leaders of the three communities, including 21 people. 2) groups of childhood in all three communities, including 21 people. 3) groups of adults in all three communities, including 21 people. 4) groups of elderly, including 21 people. There were a total of 84 people. The tools, that collect data consisted of 1) documentary, 2) observation, 3) in-depth interviews, 4) focus groups.

The results of this study found that the economic impact of the childhoods in 3 communities was increased costs both from online learning and coronavirus-19 prevention equipment for the three working age groups that have been received altogether with decreased income, increased expenses, and informal debt. As the elderly age group in all three communities, what is increased costs both from protective equipment against the coronavirus-19 (COVID-19) and medicine for elders. The social impact of the epidemic situation in the emerging disease coronavirus-19 (COVID-19) that the three childhood groups received together were adjusting from online learning and Less interaction with friends. The working age group in the three communities adapted to changing work styles, more interaction with family, decreased relations with their friends, and increased stress levels. As the elderly age group in all three communities, as lack of interaction with the elders, health problems because of lack of exercise, poor quality rest, and stress.

Keywords: Coronavirus Disease 2019 Pandemic; Emerging Disease Conditions; Urban Community

บทนำ

การระบาดของไวรัสโคโรนา - 19 หรือโควิด – 19 เริ่มมีการแพร่ระบาดในช่วงปี พ.ศ. 2562 – 2563 ซึ่งเป็นการเกิดโรคอุบัติใหม่ที่เป็นการระบาดไปทั่วโลก โดยมีสาเหตุจากไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ เริ่มต้นประมาณเดือนธันวาคม พ.ศ. 2562 ซึ่งพบขึ้นครั้งแรกที่นครอู่ฮั่น เมืองหลวงของมณฑลหูเป่ย ประเทศจีน และได้เริ่มแพร่ระบาดไปทั่วโลก (Manuel Arias, Maldonado, 2020) การเกิดขึ้นของโรคระบาดครั้งนี้ได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมในวงกว้าง รวมถึงประเทศไทยที่ได้รับผลกระทบทั้งระดับมหภาคและจุลภาค ครอบคลุมทุกจังหวัดของประเทศไทย ขณะเดียวกันหากพิจารณาผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา – 19 ที่เกิดการแพร่ระบาดในประเทศไทยระลอกล่าสุดยังได้สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาความเปราะบางของประชากรในเมืองจำนวนมาก ซึ่งการตกหล่นเชิงระบบของประชากรเมืองที่ทำให้คนเมืองเต็มไปด้วยความเสี่ยงในมิติต่าง ๆ และยากที่จะเข้าถึงโอกาสในการขยับสถานะทางสังคมได้สะดวกยิ่งขึ้น อีกทั้งสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา – 19 นอกจากจะส่งผลกระทบทางตรงต่อสุขภาพ ฐานะทางเศรษฐกิจและยังสะท้อนให้เห็นความเปราะบางทางด้านสุขภาพ ตลอดจนระบบการบริหารจัดการด้านต่าง ๆ ที่เกิดความผิดพลาดจนเกิดปัญหาตามมาโดยเฉพาะกลุ่มคนยากจนหรือคนเปราะบางในเมือง ทั้งนี้ การระบาดในระลอกล่าสุดช่วงปี พ.ศ. 2563 – 2564 ได้เกิดการแพร่ระบาดอย่างรวดเร็วในพื้นที่ชุมชนแออัด ซึ่งผู้ที่ติดเชื้อหรือกลุ่มเสี่ยงส่วนใหญ่ต่างเป็นกลุ่มวัยแรงงานหรือผู้ที่มีรายได้น้อยแทบทั้งสิ้น ตามมุมมองของคณะผู้วิจัยนั้นการระบาดระลอกล่าสุดได้สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาความเปราะบางของประชากรในเมืองจำนวนมากที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของไวรัสโคโรนา – 19 ทั้งมิติทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และสาธารณสุข เป็นต้น ซึ่งกลุ่มประชากรในเมืองหลวงต่างได้รับผลกระทบแทบทั้งสิ้น เมื่อพิจารณากลุ่มวัยแรงงานจากชุมชนแออัดภายในชุมชนเมืองเหล่านี้ต่างมีภาระหน้าที่ต้องหารายได้เพื่อเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัวของตนเอง ทั้งที่เป็นผู้สูงอายุ เด็กและเยาวชน และส่งผลต่อเนื่องไปถึงคุณภาพชีวิตของกลุ่มเด็กและเยาวชนในครอบครัว ที่เด็กหลายรายจะต้องออกจากโรงเรียนเพื่อลดค่าใช้จ่ายและช่วยหารายได้ให้กับครอบครัวเพิ่มเติม ขณะที่บางครอบครัวไม่มีเงินมากพอต่อการนำผู้สูงอายุไปรักษาตัวที่โรงพยาบาล จึงใช้วิธีการซื้อยารักษาโรคประจำตัวโรคมารับประทานเองเป็นการรักษาตามอาการ นอกจากนี้ การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา – 19 ยังส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของชุมชน ที่ร้านค้าขนาดเล็กถือเป็นที่พึ่งของครัวเรือนภายในชุมชน มีรายได้ลดลงตามกำลังซื้อของสมาชิกชุมชนที่ลดลงตามไปด้วย นอกจากนี้ ความเปราะบางด้านที่อยู่อาศัยถือเป็นมูลเหตุสำคัญหนึ่งที่ทำให้เกิดแพร่ระบาดอย่างรวดเร็ว โดยชุมชนเมืองจำนวนไม่น้อยเป็นแหล่งชุมชนแออัด บ้านแต่ละหลังจะอยู่แนบชิดติดกัน อีกทั้ง การพักอาศัยในบ้านมีความแออัดด้วยพื้นที่จำกัดและจำนวนสมาชิกภายในบ้านที่อยู่ร่วมกันหลายคน ซึ่งสภาพที่อยู่อาศัยที่มีความแออัดไม่เพียงแต่จะส่งผลต่อความเปราะบางทางด้านสุขภาพ ที่เอื้อต่อการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา – 19 ให้ลุกลามอย่างรวดเร็ว หากแต่ยังเผยให้เห็นถึงความเปราะบางอันเกิดจากนโยบายที่อยู่อาศัยและการใช้ที่ดินในเมืองของภาครัฐควบคู่อีกด้วย ด้วยความสำคัญของปัญหา

สถานการณ์วิกฤติโรคระบาด และช่องว่างของชุดความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา – 19 ที่ได้กล่าวมาข้างต้น

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา – 19 ปรากฏการศึกษาวิจัยในมิติต่าง ๆ โดยการวิจัยของ วิทยา วาโย และ คณะ (2563) เรื่องการเรียนการสอนแบบออนไลน์ภายใต้สถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัส COVID - 19 : แนวคิดและการประยุกต์ใช้จัดการเรียนการสอน พบว่า การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้เกิดการปรับตัวเป็นวิถีชีวิตแบบใหม่ โดยเฉพาะสถาบันทางการศึกษาที่จำเป็นต้องใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบออนไลน์เพื่อให้การเรียนรู้เกิดความต่อเนื่องสถาบันทางการศึกษาจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปรับตัวด้วยการออกแบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน รวมทั้งวางแผนการรับมือกับภาวะหยุดชะงักทางการศึกษา (Education Disruption) เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนสามารถดำเนินไปได้ตามปกติและส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ประกอบกับการวิจัยของ พิมสิริ ภู่ศิริ และ คณะ (2565) เรื่องการติดเชื้อโควิด 19 ในเด็ก พบว่า โควิด - 19 ส่งผลกระทบต่อบุคคลทุกวัยรวมทั้งวัยเด็ก ซึ่งวัยนี้ยังขาดความรู้และประสบการณ์ในการดูแลตนเอง การเจริญเติบโตและพัฒนาการด้านต่าง ๆ ยังไม่สมบูรณ์ จึงควรได้รับการดูแลและเฝ้าระวังอย่างใกลชิด ซึ่งการติดเชื้อนอกจากจะส่งผลกระทบต่อเด็ก ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ เศรษฐกิจ และสังคมแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ พัฒนาการและการเจริญเติบโตของเด็ก อีกทั้ง การวิจัยของ วรธา มงคลสืบสกุล (2565) เรื่องแนวทางการขับเคลื่อนนโยบายสู่การพัฒนาทักษะแรงงาน เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงหลังยุคโควิด – 19 พบว่า หลายภาคส่วนได้เริ่มดำเนินการเพื่อพัฒนาทักษะแรงงานในรูปแบบ Up skill, Re skill และ New skill ภาครัฐพบกับความท้าทายหลายประการ ทั้งการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ระบบการศึกษาที่ผลิตบัณฑิตไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โอกาสในการเข้าถึงงานและการเข้าถึงการพัฒนาทักษะของกลุ่มเปราะบาง ประกอบกับการวิจัยของ แจ่มจันทร์ เทศสิงห์ และ พัชรี แวงวรรณ (2564) เรื่องบทบาทของพยาบาลในการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุให้ห่างไกลจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พบว่า กลุ่มผู้สูงอายุ ถือเป็นประชาชนกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อและก่อให้เกิดอาการที่รุนแรงตามมาได้ เนื่องจากผู้สูงอายุเป็นวัยที่ร่างกายเสื่อมถอยประกอบกับผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีโรคประจำตัว จึงเป็นความท้าทายที่สำคัญต่อบทบาทของพยาบาลในการดูแลส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุในชุมชนให้ห่างไกลจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ครอบคลุมทั้งด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต ด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจ รวมทั้งการเข้ารับวัคซีนโควิด - 19 เพื่อลดความรุนแรงและเสียชีวิต จากการทบทวนผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาวการณ์การแพร่ระบาดของไวรัส โคโรนา - 19 โดยภาพรวมบ่งชี้ให้เห็นว่าปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นสร้างผลกระทบให้กับประชากรทุกกลุ่มวัยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้และเกิดขึ้นในหลากหลายมิติ

ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้การวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้พยายามเชื่อมร้อยรอยต่อขององค์ความรู้จากปรากฏการณ์จริงที่เกิดขึ้นภายใต้สภาวการณ์การเกิดโรคอุบัติใหม่นี้ เพื่อศึกษาถึงผลกระทบในมิติทางด้านสังคมและเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นกับคนเมืองในบริบทของความเป็นชุมชนเมืองและมหานคร จึงทำให้การวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้เลือกชุมชนเมือง ในเขตกรุงเทพมหานคร อันเป็นพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา – 19 มากที่สุด ขึ้นมาเป็นพื้นที่ศึกษาทั้งสิ้น 3 ชุมชนคือ ชุมชนตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์ เป็นตัวแทนของชุมชนอาคารพาณิชย์หรือชุมชนตลาดของชาวจีนเมือง ส่วนชุมชนแฟลตสิริสาสน์ เคหะศรีย่าน เขตดุสิต เป็นเป็นชุมชนที่เป็นตัวแทนของชุมชนอาคารสูงในเมือง และชุมชนเกาะกลาง เขตคลองเตย เป็นตัวแทนของชุมชนแออัดในเมือง ซึ่งใช้วิธีการคัดเลือกพื้นที่แบบเฉพาะเจาะจงในพื้นที่เขตเมืองใหญ่ เป็นชุมชนเมืองที่ได้รับผลจากพลวัตการพัฒนาในทุกมิติ และเป็นพื้นที่สำคัญที่สามารถแสดงให้เห็นถึงกระบวนการหรือพัฒนาการความเป็นเมือง (Urbanization) ที่ส่งผลกระทบหรือมีอิทธิพลต่อชุมชนภายในพื้นที่เมืองเป็นระยะเวลายาวนาน ซึ่งอิทธิพลความเป็นเมืองได้ส่งผลกระทบต่อชุมชนเมืองในมิติต่าง ๆ เป็นอย่างมากตั้งแต่มิติทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และระบบสาธารณสุข รวมถึงได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา – 19 อย่างต่อเนื่อง นำมาใช้ศึกษาด้วยโจทย์การวิจัยหลักคือ สถานการณ์แพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ไวรัสโคโรนา - 19 (Covid-19) ส่งผลกระทบต่อมิติทางด้านสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกชุมชนเมือง (กลุ่มวัยเด็ก กลุ่มวัยแรงงาน และกลุ่มวัยผู้สูงอายุ) ในพื้นที่ชุมชนแฟลตสิริสาสน์ เขตดุสิต ชุมชนตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์ และชุมชนเกาะกลาง เขตคลองเตย อย่างไร และโจทย์การวิจัยรองคือ ชุมชนเมืองทั้งสามชุมชนมีแนวทางปรับตัวหรือแนวทางแก้ไขปัญหาภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดไวรัสโคโรน่า - 19 อย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจและสังคมจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่และเชื้อไวรัสโคโรนา – 19 (Covid-19) ของสมาชิกชุมชนเมืองวัยเด็ก วัยแรงงาน และวัยผู้สูงอายุภาย ในแฟลตสิริสาสน์ เขตดุสิต ชุมชนตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์ และชุมชนเกาะกลาง เขตคลองเตย

2. เพื่อศึกษาแนวทางปรับตัวหรือแนวทางแก้ไขปัญหาภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดไวรัสโคโรน่า - 19 ภายในชุมชนแฟลตสิริสาสน์ เขตดุสิต ชุมชนตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์ และชุมชนเกาะกลาง เขตคลองเตย

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพในลักษณะของการบรรยาย (Descriptive method) โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1) เครื่องมือการวิจัย

1.1) การศึกษาเอกสาร (Documentary study) โดยใช้ทั้งเอกสารชั้นต้นและเอกสารชั้นรอง เช่น บันทึกเรื่องราวและประวัติศาสตร์ชุมชน บทสัมภาษณ์ รายงานผลดำเนินงานและข้อมูลสถิติขององค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชนของชุมชนเมืองที่เป็นกรณีศึกษาทั้ง 3 ชุมชน เป็นต้น

1.2) การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) โดยใช้เป็นเครื่องมือหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูลในทุกประเด็นที่ศึกษา ซึ่งใช้ในการตอบวัตถุประสงค์การวิจัยที่ถูกกำหนดขึ้นทั้ง 2 ข้อให้ชัดเจน

1.3) การสังเกต (Observation) โดยใช้การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non participant observation) เช่น การสังเกตการณ์การดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ ตลอดจนลักษณะทั่วไปของชุมชนที่เป็นกรณีศึกษาทั้ง 3 ชุมชน เป็นต้น

1.4) การสัมภาษณ์แบบกลุ่ม (Focus group) เป็นเครื่องมือหลักอีกหนึ่งเครื่องมือในการเก็บรวมรวมข้อมูลในทุกประเด็นที่ศึกษา ซึ่งใช้ในการตอบวัตถุประสงค์การวิจัยที่ถูกกำหนดขึ้นทั้ง 2 ข้อให้ชัดเจน

2) ขอบเขตด้านเนื้อหาและประเด็นที่ศึกษา

2.1) ศึกษาและวิเคราะห์ ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจและสังคมจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่และเชื้อไวรัสโคโรนา ของสมาชิกชุมชนเมืองวัยเด็ก วัยแรงงาน และวัยผู้สูงอายุภาย ในแฟลตสิริสาสน์ เขตดุสิต ชุมชนตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์ และชุมชนเกาะกลาง เขตคลองเตย

2.2) ศึกษาและวิเคราะห์ แนวทางปรับตัวหรือแนวทางแก้ไขปัญหาภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดไวรัสโคโรน่า - 19 ภายในชุมชนแฟลตสิริสาสน์ เขตดุสิต ชุมชนตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์ และชุมชนเกาะกลาง เขตคลองเตย

3) ขอบเขตด้านพื้นที่

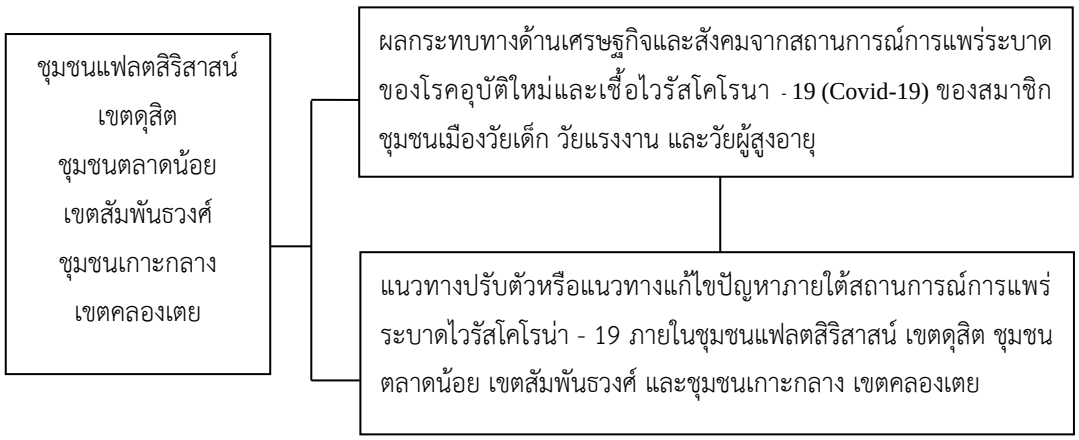
คณะผู้วิจัยได้จำกัดขอบเขตในการศึกษาไว้เฉพาะในพื้นที่ชุมชนเมืองหลวง กรุงเทพมหานคร โดยทำการเลือกชุมชนที่เป็นกรณีศึกษา 3 ชุมชนคือ ชุมชนแฟลตสิริสาสน์ เขตดุสิต ชุมชนตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์ และชุมชนเกาะกลาง เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร โดยหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกพื้นที่กรณีศึกษาเป็นไปตามลำดับขั้นจากหน่วยใหญ่ไปยังหน่วยย่อย โดยเริ่มจากการคัดเลือกในระดับจังหวัดและไปสู่หน่วยสุดท้ายในระดับชุมชน อันเป็นลักษณะการคัดเลือกพื้นที่ที่มีนัยยะสำคัญของความเป็นพื้นที่เขตชุมชนเมือง และใช้การคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจงในพื้นที่เขตเมืองใหญ่ ดังนั้น การคัดเลือกพื้นที่ในระดับจังหวัด คณะผู้วิจัยกำหนดหลักเกณฑ์เรื่องของความสำคัญในการเป็นตัวแทนของประเทศไทยและการเป็นตัวแทนของจังหวัดที่มีความเป็นตัวแทนชุมชนเมืองอย่างรอบด้านและต้องเป็นจังหวัดที่ได้รับการพัฒนาทุกมิติอย่างรอบด้านเป็นสำคัญ

ด้วยหลักเกณฑ์ดังกล่าว ทำให้คณะผู้วิจัยเลือกกรุงเทพมหานครมาเป็นพื้นที่หลักในการศึกษา ในการศึกษาครั้งนี้ได้เลือกพื้นที่ในการลงพื้นที่ภาคสนาม (Field Study) แบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ไปยังชุมชนเมืองหลวง ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่เผชิญกับสภาวการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโคโรน่า - 19 และสมชิกชุมชนทุกกลุ่มวัยสามารถดำรงอยู่และปรับตัวให้เข้ากับบริบทของความเป็นมหานครในสภาวการณ์ดังกล่าวได้อย่างน่าสนใจ ทำให้คณะผู้วิจัยเลือกพื้นที่ชุมชนที่เข้ากับหลักเกณฑ์นี้ขึ้นมา 3 ชุมชนเมือง ที่จะใช้เป็นตัวแทนชุมชนเมืองในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย ชุมชนอาคารสูงคือ ชุมชนแฟลตสิริสาสน์ เขตดุสิต ชุมชนตลาดอาคารพาณิชย์คือ ชุมชนตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์ ชุมชนแออัดคือ ชุมชนเกาะกลาง เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

4) ขอบเขตด้านประชากรและผู้ให้ข้อมูล

ในการวิจัยใช้ระบบตัวแทนโดยมีกลุ่มเป้าหมายในการจัดเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูล 4 กลุ่มหลักคือ (1) กลุ่มผู้นำ จำแนกออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มผู้นำที่เป็นทางการ ได้แก่ ประธานชุมชน คณะกรรมการชุมชน กลุ่มผู้นำที่ไม่เป็นทางการ ได้แก่ กลุ่มอาสาสมัคร กลุ่มกิจกรรมภายในชุมชน รวมทั้งสามชุมชนกรณีศึกษาจำนวน 21 คน (2) กลุ่มวัยเด็กทั้งสามชุมชน จำนวน 21 คน (3) กลุ่มวัยแรงงานทั้งสามชุมชน จำนวน 21 คน (4) กลุ่มวัยผู้สูงอายุ จำนวน 21 คน ดังนั้น จำนวนผู้ให้ข้อมูลทั้งสามชุมชนกรณีศึกษาทั้งสิ้น 84 คน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่โคโรนา - 19 (Covid-19) ของสมาชิกชุมชนเมืองวัยเด็ก วัยแรงงาน และวัยผู้สูงอายุ ของชุมชนแฟลตสิริสาสน์ เคหะศรีย่าน เขตดุสิต ชุมชนตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์ และชุมชนเกาะกลาง เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่โคโรนา – 19 (Covid - 19) ที่กลุ่มวัยเด็กของชุมชนกรณีศึกษาทั้ง 3 ชุมชนได้รับผลกระทบเช่นเดียวกันคือ หนึ่ง การเรียนออนไลน์ที่ทำให้ค่าใช้จ่ายสูงขึ้น เช่น อินเตอร์เน็ตและค่าไฟฟ้า ทั้งนี้ การเรียนออนไลน์ได้กลายมาเป็นรูปแบบเดียวของการสร้างการเรียนรู้ให้กับกลุ่มวัยเด็กที่จำเป็นต้องเรียนหนังสือและหาความรู้ การปรับตัวของระบบการศึกษาในภาพรวมจึงมีความสำคัญอย่างมากที่จะต้องออกแบบรูปแบบการเรียนให้ผู้เรียนได้รับความรู้ได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์มากที่สุดถึงแม้จะเป็นรูปแบบการเรียนออนไลน์ สอง ความไม่เพียงพอต่ออุปกรณ์ป้องกันไวรัสโคโรนา – 19 ทั้งหน้ากากอนามัย แอลกอฮอล์ และอุปกรณ์ทำความสะอาดต่าง ๆ ทั้งด้วยปัจจัยด้านราคาที่สูงอย่างมากในช่วงแรกของการแพร่ระบาดและปัจจัยด้านการเข้าถึงสินค้าและผลิตภัณฑ์เหล่านี้ด้วยข้อจำกัดของความสามารถในการผลิตภายในประเทศควบคู่กับการนำเข้าจากต่างประเทศที่อยู่ในปริมาณจำกัดเช่นกัน ซึ่งการป้องกันไวรัสโคโรนา – 19 ด้วยการใช้อุปกรณ์ป้องกันอย่างถูกต้องถือเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมาก อย่างไรก็ตาม ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่โคโรนา – 19 ที่กลุ่มวัยเด็กของ 2 ชุมชนคือ ชุมชนแฟลตสิริสาสน์ เขตดุสิต และชุมชนเกาะกลาง คลองเตย ได้รับผลกระทบเช่นเดียวกัน เนื่องจากบริบทสภาพแวดล้อมชุมชน เศรษฐกิจรากฐานของชุมชน และสถานะทางเศรษฐกิจในระดับครอบครัวของสมาชิกชุมชนกรณีศึกษาทั้ง 2 ชุมชนนี้ อยู่ในลักษณะใกล้เคียงกันคือ เป็นบริบทชุมชนแออัดขนาดเล็กในกรุงเทพมหานคร ประชากรส่วนใหญ่มีฐานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างยากจน สมาชิกชุมชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพในลักษณะแรงงานนอกระบบเป็นส่วนใหญ่ เช่น หาบเร่แผงลอย ค้าขายขนาดเล็ก และรับจ้างทั่วไป มีปัญหาขาดสภาพคล่องทางการเงินในระดับครอบครัว และมีปัญหาหนี้นอกระบบเพิ่มขึ้นอย่างมากจากการเกิดขึ้นของสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา – 19 เป็นเวลายาวนานหลายปีติดต่อกัน ทำให้กลุ่มวัยเด็กของชุมชนกรณีศึกษาทั้ง 2 ชุมชนนี้ได้รับผลกระทบในลักษณะเดียวกันเพิ่มขึ้นมาคือ หนึ่ง การเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพถูกจำกัดด้วยสถานะทางการเงินของครอบครัว สอง การพักผ่อนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ทั้งการเล่นเกมส์ออนไลน์ การใช้แอพริเคชั่นออนไลน์ และการรับชมความบันเทิงผ่านสื่อออนไลน์ถูกใช้อย่างจำกัด สาม ข้อจำกัดทางการเงินทำให้การปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ลดลง ทั้งนี้ ด้วยความแตกต่างในเชิงบริบทสภาพแวดล้อมชุมชนตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์ ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่เมืองย่านการค้าดั้งเดิมของกรุงเทพมหานคร บริเวณโดยรอบเชื่อมต่อกับย่านการค้าสำคัญมากมาย โครงสร้างพื้นฐานของความเป็นมหานครมีครบถ้วน เศรษฐกิจรากฐานของชุมชนและสถานะทางเศรษฐกิจในระดับครอบครัวของสมาชิกชุมชนตลาดน้อยอยู่ในระดับร่ำรวยและมีกินมีใช้ไม่ขัดสน สมาชิกชุมชนส่วนใหญ่มี

ทั้งแรงงานนอกระบบที่เป็นเจ้าของธุรกิจร้านค้า และแรงงานในระบบที่เป็นทั้งข้าราชการและพนักงานบริษัทเอกชน ดังนั้น เมื่อเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา – 19 เป็นระยะเวลายาวนานหลายปีติดต่อกัน ถึงแม้ผลกระทบที่เกิดขึ้นจะส่งผลต่อเศรษฐกิจรากฐานของชุมชนตลาดน้อยและสภาวะเศรษฐกิจระดับครอบครัวของสมาชิกชุมชนตลาดน้อยเช่นเดียวกับชุมชนอื่น แต่สมาชิกชุมชนตลาดน้อยก็ยังมีเงินทุนที่มาจากเงินเก็บสะสมหรือเงินออมไว้ใช้จ่ายในช่วงสถานการณ์โรคระบาดครั้งนี้ให้ผ่านพ้นไปได้ ทั้งนี้ ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่โคโรนา – 19 ที่กลุ่มวัยเด็กของชุมชนตลาดน้อยได้รับ ซึ่งเป็นส่วนที่แตกต่างจากชุมชนกรณีศึกษาอีก 2 ชุมชนข้างต้นคือ หนึ่ง การใช้สื่อออนไลน์ทุกรูปแบบที่เพิ่มขึ้น ทำให้ภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้นทุกเดือน สอง น้ำหนักตัวที่เพิ่มขึ้นของกลุ่มวัยเด็ก จากการรับประทานอาหารที่สะดวกและสามารถรับประทานได้ตลอดทั้งวันเมื่อต้องกักตัวอยู่ในที่พักอาศัยเป็นเวลานาน สาม ค่าใช้จ่ายในการเตรียมอุปกรณ์ป้องกันไวรัสโคโรนา – 19 ที่เพิ่มมากขึ้น ถึงแม้ว่าการเข้าถึงการซื้อและราคาของอุปกรณ์ป้องกันไวรัสโคโรนา - 19 จะหาซื้อได้ยากและมีราคาสูงมากในช่วงแรกของการแพร่ระบาด แต่ผู้ปกครองของกลุ่มวัยเด็กชุมชนตลาดน้อยจะต้องพยายามสั่งซื้อและจัดหามาไว้ให้กับเด็กและสมาชิกทุกคนในครอบครัวไว้ใช้ป้องกันอยู่ตลอด เนื่องจากวิตกกังวลถึงผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นกับกลุ่มวัยเด็กหากเกิดการติดเชื้อไวรัสโคโรนา – 19 หรือป่วยด้วยโรคโควิด – 19 ซึ่งผลที่เกิดขึ้นต่อร่างกายของเด็กจะร้ายแรงกว่าค่าใช้จ่ายที่ต้องจ่ายเพื่อการป้องกันมาก จึงทำให้ผู้ปกครองของกลุ่มวัยเด็กชุมชนตลาดน้อยยอมมีภาระค่าใช้จ่ายต่อเดือนที่สูงขึ้นจากการจัดซื้ออุปกรณ์ป้องกันเหล่านี้

ทั้งนี้ ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่โคโรนา – 19 (Covid - 19) ที่กลุ่มวัยแรงงานของชุมชนกรณีศึกษาทั้ง 3 ชุมชนได้รับผลกระทบเช่นเดียวกันคือ หนึ่ง การลดลงของรายได้หรือการขาดรายได้ และการเพิ่มขึ้นของรายจ่าย สอง ความไม่เพียงพอของอุปกรณ์ป้องกันเชื้อไวรัสโคโรนา – 19 แต่ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่โคโรนา – 19 ที่กลุ่มวัยแรงงานของ 2 ชุมชนคือ ชุมชนแฟลตสิริสาสน์ เขตดุสิต และชุมชนเกาะกลาง เขตคลองเตย ได้รับผลกระทบเช่นเดียวกันเนื่องจากเป็นชุมชนแออัดขนาดเล็กในกรุงเทพมหานคร ประชากรส่วนใหญ่มีฐานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างยากจน มีปัญหาขาดสภาพคล่องทางการเงินในระดับครอบครัว และมีปัญหาหนี้นอกระบบเพิ่มขึ้นในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา – 19 เป็นเวลายาวนานหลายปีติดต่อกัน ทำให้กลุ่มวัยแรงงานของชุมชนกรณีศึกษาทั้ง 2 ชุมชนนี้ได้รับผลกระทบในลักษณะเดียวกันเพิ่มขึ้นมาคือ หนึ่ง การเพิ่มขึ้นของหนี้นอกระบบ สอง การลดลงของการมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน สาม การรับชมสื่อความบันเทิงออนไลน์ลดลงเนื่องจากความจำเป็นในการประหยัดรายจ่าย สี่ ปัญหาสุขภาพร่างกายเรื้อรังจากการไม่เคยได้รับการตรวจสุขภาพ ปัญหาโรคประจำตัว และการซื้อยามารักษาอาการด้วยตัวเอง ห้า การเลือกรับประทานอาหารที่ถูกจำกัดด้วยรายได้ที่ลดลง อย่างไรก็ตาม ด้วยความแตกต่างในเชิงบริบทสภาพแวดล้อมชุมชนตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์ ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่เมืองย่านการค้าดั้งเดิมของกรุงเทพมหานคร เศรษฐกิจรากฐานของชุมชน

และสถานะทางเศรษฐกิจในระดับครอบครัวของสมาชิกชุมชนเกาะกลางอยู่ในระดับร่ำรวยและมีกินมีใช้ไม่ขัดสน ดังนั้น เมื่อเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา – 19 เป็นระยะเวลายาวนานหลายปีติดต่อกัน ถึงแม้ผลกระทบที่เกิดขึ้นจะส่งผลต่อเศรษฐกิจรากฐานของชุมชนตลาดน้อยและสภาวะเศรษฐกิจระดับครอบครัวของสมาชิกชุมชนตลาดน้อยเช่นเดียวกับชุมชนอื่น แต่สมาชิกชุมชนตลาดน้อยก็ยังมีเงินทุนที่มาจากเงินเก็บสะสมหรือเงินออมไว้ใช้จ่ายในช่วงสถานการณ์โรคระบาดครั้งนี้ให้ผ่านพ้นไปได้ ทั้งนี้ ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่โคโรนา – 19 ที่กลุ่มวัยแรงงานของชุมชนตลาดน้อยได้รับ ซึ่งเป็นส่วนที่แตกต่างจากชุมชนกรณีศึกษาอีก 2 ชุมชนข้างต้นคือ หนึ่ง ความจำเป็นในการลดต้นทุนธุรกิจ สอง การปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนผ่านสื่อออนไลน์ทั้งหมด สาม เกิดภาวะเครียดสะสมจากภาระค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น เช่น อุปกรณ์ป้องกันไวรัสสำหรับทุกคนในครอบครัว ค่าอาหารเสริมเพิ่มภูมิคุ้มกันให้กับสมาชิกทุกคนในครอบครัว

ส่วนผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่โคโรนา – 19 (Covid - 19) ที่กลุ่มวัยผู้สูงอายุของชุมชนกรณีศึกษาทั้ง 3 ชุมชนได้รับผลกระทบเช่นเดียวกันคือ หนึ่ง ค่าใช้จ่ายสินค้าอุปโภคบริโภค ยาและอุปกรณ์เกี่ยวกับสุขภาพของผู้สูงอายุที่เพิ่มมากขึ้น สอง ความไม่เพียงพอต่ออุปกรณ์ป้องกันไวรัสโคโรนา – 19 ทั้งหน้ากากอนามัย แอลกอฮอล์ และอุปกรณ์ทำความสะอาดต่าง ๆ สาม การพักผ่อนไม่มีคุณภาพและเกิดความเครียดสะสม อย่างไรก็ตาม ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่โคโรนา – 19 ที่กลุ่มวัยผู้สูงอายุของ 2 ชุมชนคือ ชุมชนแฟลตสิริสาสน์ เขตดุสิต และชุมชนเกาะกลาง เขตคลองเตย ได้รับผลกระทบเช่นเดียวกันเนื่องจากเป็นชุมชนแออัดขนาดเล็กในกรุงเทพมหานคร ประชากรส่วนใหญ่มีฐานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างยากจน มีปัญหาขาดสภาพคล่องทางการเงินในระดับครอบครัว และมีปัญหาหนี้นอกระบบ ทำให้กลุ่มวัยผู้สูงอายุของชุมชนกรณีศึกษาทั้ง 2 ชุมชนนี้ได้รับผลกระทบในลักษณะเดียวกันเพิ่มขึ้นมาคือ หนึ่ง การขาดรายได้พิเศษจากค่าตอบแทนในการเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนและกลุ่มอาชีพในชุมชน สอง ข้อจำกัดทางการเงินในการเลือกซื้อสินค้าอุปโภคบริโภค ยาและผลิตภัณฑ์ทางด้านสุขภาพ สาม ความวิตกกังวลต่อสถานะการเงินของครอบครัวส่งผลต่อสุขภาพกายและสุขภาพจิต

2. ผลกระทบทางด้านสังคมจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่โคโรนา - 19 (Covid-19) ของสมาชิกชุมชนเมืองวัยเด็ก วัยแรงงาน และวัยผู้สูงอายุ ของชุมชนแฟลตสิริสาสน์ เคหะศรีย่าน เขตดุสิต ชุมชนตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์ และชุมชนเกาะกลาง เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

ผลกระทบทางด้านสังคมจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่โคโรนา – 19 (Covid - 19) ที่กลุ่มวัยเด็กของชุมชนกรณีศึกษาทั้ง 3 ชุมชนได้รับผลกระทบเช่นเดียวกันคือ หนึ่ง การปรับตัวจากการเรียนออนไลน์เกิดข้อจำกัดหลายประการ ทั้งสมาธิในการเรียนลดลง การเข้าใจในบทเรียนลดลง และการทำการบ้านไม่ได้ด้วยตัวเอง สอง พัฒนาการทางด้านสังคมลดลง การปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนลดลง การปฏิสัมพันธ์กับ

เพื่อนผ่านสื่อออนไลน์เท่านั้น ขาดการทำกิจกรรมกับกลุ่มเพื่อน มีพฤติกรรมชอบทำอะไรคนเดียว และเก็บตัวมากขึ้น สาม การทะเลาะกับสมาชิกในครอบครัว สี่ ภาวะอารมณ์แปรปรวนเกิดสภาวะเครียดสะสม

ทั้งนี้ ผลกระทบทางด้านสังคมจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่โคโรนา – 19 (Covid - 19) ที่กลุ่มวัยแรงงานของชุมชนกรณีศึกษาทั้ง 3 ชุมชนได้รับผลกระทบเช่นเดียวกันคือ หนึ่ง การปฏิสัมพันธ์ทางสังคมทั้งกับเพื่อนร่วมงานและกลุ่มเพื่อนลดลง สอง การมีปฏิสัมพันธ์กับครอบครัวมากขึ้น สาม ความวิตกกังวลทางการเงินและครอบครัวทำให้เกิดความเครียดสะสม ส่งผลต่อเนื่องถึงปัญหาสุขภาพร่างกาย

อีกทั้ง ผลกระทบทางด้านสังคมจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่โคโรนา – 19 (Covid - 19) ที่กลุ่มวัยแรงงานของชุมชนกรณีศึกษาทั้ง 3 ชุมชนได้รับผลกระทบเช่นเดียวกันคือ หนึ่ง การปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกในชุมชนและกลุ่มผู้สูงอายุด้วยกันลดลง สอง สุขภาพจิตใจไม่แจ่มใส สาม การทะเลาะกับสมาชิกในครอบครัวหรือเกิดความขัดแย้งกับลูกหลานบ่อยขึ้น สี่ การพักผ่อนไม่มีคุณภาพ อย่างไรก็ตาม ด้วยความแตกต่างในเชิงบริบทสภาพแวดล้อมชุมชนตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์ ที่มีความพร้อมในการเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานของเมืองและบริการสาธารณะต่าง ๆ ดังนั้น ผลกระทบทางด้านสังคมจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่โคโรนา – 19 ที่กลุ่มวัยผู้สูงอายุของชุมชนตลาดน้อยได้รับ ซึ่งเป็นส่วนที่แตกต่างจากชุมชนกรณีศึกษาอีก 2 ชุมชนคือ ผู้สูงอายุขาดการออกกำลังกาย ซึ่งแต่เดิมสามารถออกไปนอกที่พักเพื่อออกกำลังกายในพื้นที่สาธารณะได้อย่างสะดวก

3. แนวทางปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดไวรัสโคโรน่า - 19

3.1 แนวทางการปรับตัวหรือแนวทางแก้ไขปัญหาภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดไวรัสโคโรน่า - 19 ของชุมชนแฟลตสิริสาสน์ เคหะศรีย่าน เขตดุสิต

แนวทางการปรับตัวในมิติเศรษฐกิจ สำหรับกลุ่มวัยเด็ก กลุ่มวัยแรงงาน และกลุ่มวัยผู้สูงอายุ คือ การวางแผนการเงินและศรษฐกิจครัวเรือน เป็นแนวทางการปรับตัวที่สำคัญ 3 ประการคือ หนึ่ง การใช้วัตถุดิบและฐานความรู้ของชุมชนเป็นฐานการผลิต ด้วยการใช้พื้นฐานทางความรู้ด้านการเกษตรของกลุ่มผู้สูงอายุ ประกอบกับความรู้และความชำนาญทางด้านการประกอบอาหารของกลุ่มวัยแรงงาน สอง การเพิ่มศักยภาพของวิสาหกิจชุมชน โดยการสร้างความร่วมมือกับเครือข่ายหน่วยงานในการร่วมกันพัฒนาสินค้าและผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตามความนิยมของตลาดควบคู่กับการพัฒนาช่องทางการค้าออนไลน์ สาม การกระจายรายได้สู่สมาชิกชุมชนเมือง ทั้งนี้ แนวทางการปรับตัวในมิติสังคม สำหรับกลุ่มวัยเด็ก กลุ่มวัยแรงงาน และกลุ่มวัยผู้สูงอายุคือ หนึ่ง การพัฒนามนุษย์ทุกช่วงวัยตามศักยภาพของชุมชน โดยการสร้างให้เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกลุ่มวัยและระหว่างผู้ที่มีความถนัดที่แตกต่างกัน เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิกทุกช่วงวัยในชุมชน สอง การพัฒนากลไกการบูรณาการเชิงพื้นที่ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เป็นการบูรณาการชุมชนกับหน่วยงานเครือข่ายที่สร้างประโยชน์ให้เกิดขึ้นแก่ชุมชนในที่สุด

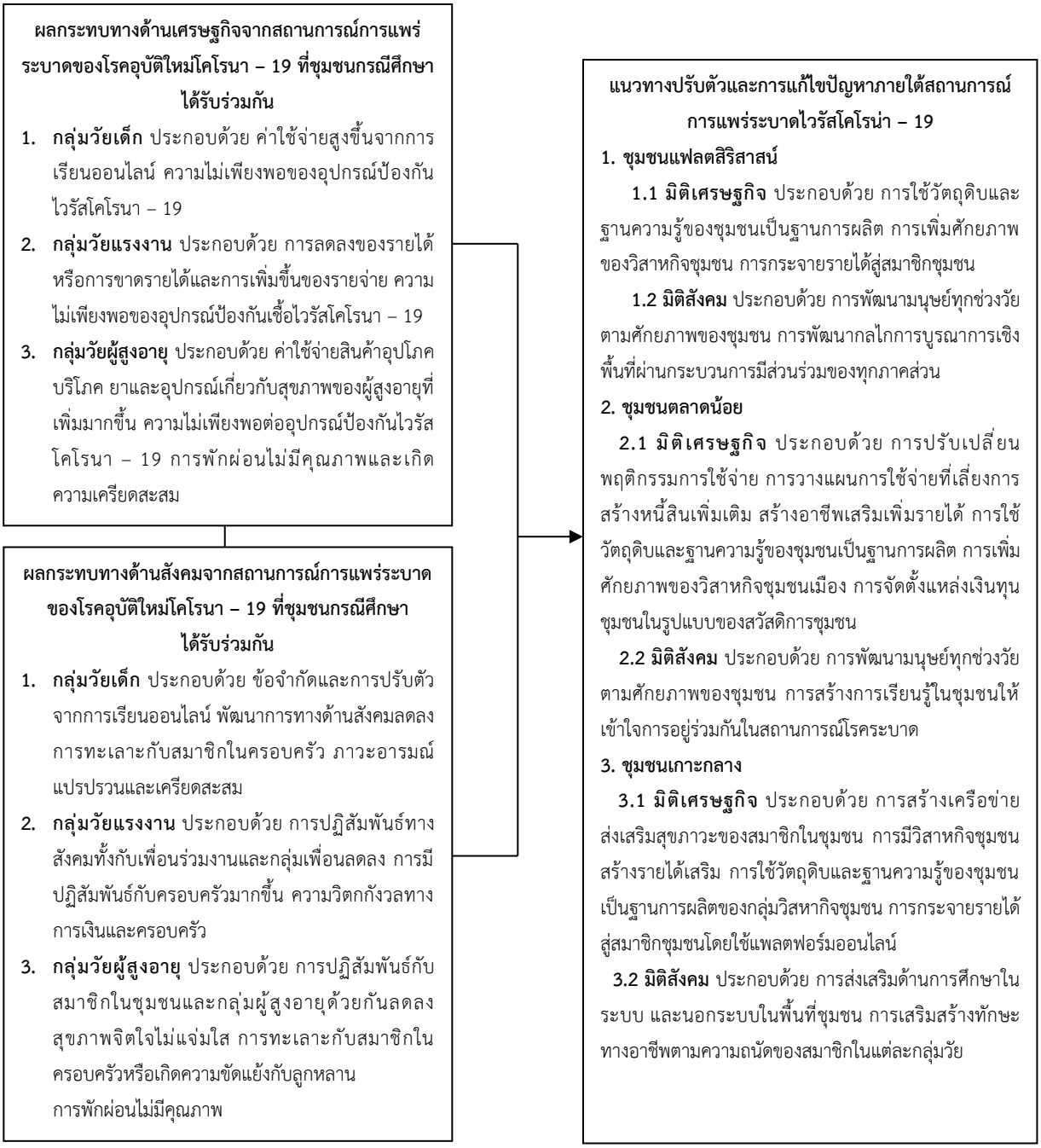
3.2 แนวทางการปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดไวรัสโคโรน่า - 19 ของชุมชนตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์

แนวทางการปรับตัวในมิติเศรษฐกิจ สำหรับกลุ่มวัยเด็ก กลุ่มวัยแรงงาน และกลุ่มวัยผู้สูงอายุ คือ การวางแผนการเงินและศรษฐกิจครัวเรือน เป็นแนวทางการปรับตัวที่สำคัญ 7 ประการคือ หนึ่ง การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้จ่าย ลดค่าใช้จ่ายครัวเรือนที่ไม่จำเป็น การวางแผนการเงินในชีวิตประจำวัน และการทำบัญชีรายรับรายจ่ายของครอบครัว สอง การวางแผนการใช้จ่ายที่เลี่ยงการสร้างหนี้สินเพิ่มเติม สาม สร้างอาชีพเสริมเพิ่มรายได้และปรับเพิ่มช่องทางการตลาดมากขึ้น สี่ การใช้วัตถุดิบและฐานความรู้ของชุมชนเป็นฐานการผลิต การส่งเสริมและผลักดันให้ชุมชนตลาดน้อยเป็นแหล่งฐานความรู้ชุมชนเมือง ด้วยการพัฒนาระบบพิพิธภัณฑ์ในชุมชน ให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้อย่างแพร่หลาย เปิดพื้นที่การทำกิจกรรม Workshop ต่าง ๆ เพื่อศึกษาชุมชน ร่วมกับการสร้างเป็นพื้นที่การศึกษาวิถีใหม่โดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อพัฒนาอาชีพแก่ทุกกลุ่มวัยที่สนใจเพิ่มรายได้ และสร้างแผนธุรกิจภายในชุมชนร่วมกันโดยใช้ทุนทางสังคมและทุนชุมชนที่มีอยู่จริงในชุมชนเป็นตัวตั้ง ตลอดจนดำเนินการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนเมืองให้ทุกคนเป็นเจ้าของแหล่งเงินทุนของชุมชนร่วมกัน ห้า การเพิ่มศักยภาพของวิสาหกิจชุมชนเมือง ด้วยการส่งต่อ ถ่ายทอดองค์ความรู้สู่คนรุ่นใหม่ และร่วมกันขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชน ทั้งในแง่ของการดำเนินงานและผลประโยชน์ที่แต่ละคนพึงได้รับอย่างเท่าเทียมกัน โดยเปิดโอกาสให้สมาชิกชุมชนทุกกลุ่มวัยได้ร่วมกันสร้างอาชีพในชุมชนได้อย่างยั่งยืน หก การกระจายรายได้สู่สมาชิกในชุมชน ด้วยการเปิดโอกาสและส่งเสริมให้สมาชิกในชุมชนได้พัฒนาทักษะเดิมที่ตนเองถนัดและมีศักยภาพที่จะพัฒนาต่อยอดได้ รวมถึงการสร้างความร่วมมือกับชุมชนอื่นและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนร่วมวางแผน พัฒนาและประสานเครือข่ายร่วมกับตลาดภายนอก เจ็ด การจัดตั้งแหล่งเงินทุนชุมชนในรูปแบบของสวัสดิการชุมชน เช่น สหกรณ์ชุมชน กลุ่มออมทรัพย์ กองทุนสวัสดิการชุมชนที่จะกลายเป็นแหล่งเงินกู้ฉุกเฉินไม่มีดอกเบี้ยหรือดอกเบี้ยต่ำ เพื่อให้สมาชิกในชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างมั่นคงและใช้ในการพัฒนาหรือลงทุนทางธุรกิจในกรณีฉุกเฉิน เป็นต้น ทั้งนี้ แนวทางการปรับตัวในมิติสังคม สำหรับกลุ่มวัยเด็ก กลุ่มวัยแรงงาน และกลุ่มวัยผู้สูงอายุคือ การสร้างพื้นที่ในการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างสมาชิกในครอบครัวให้มีความมั่นคงและปลอดภัยมากขึ้น เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในการรับมือกับสภาพปัญหาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นโรคระบาด ปัญหาด้านเศรษฐกิจและปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งเป็นแนวทางการปรับตัวที่สำคัญ 2 ประการคือ หนึ่ง การพัฒนามนุษย์ทุกช่วงวัยตามศักยภาพของชุมชน ด้วยการเสริมภูมิคุ้มกันต่อตนเอง โดยการส่งเสริมให้สมาชิกในชุมชน ให้ความสำคัญกับการดูแลใส่ใจสุขภาพกาย สุขภาพใจและสุขภาพทางการเงินของตนเอง เพื่อป้องกันแก้ไขปัญหาในระยะยาว สอง การสร้างการเรียนรู้ในชุมชนให้เข้าใจการอยู่ร่วมกันในสถานการณ์โรคระบาด

3.3 แนวทางการปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดไวรัสโคโรน่า - 19 ของชุมชนเกาะกลาง เขตคลองเตย

แนวทางการปรับตัวในมิติเศรษฐกิจ สำหรับกลุ่มวัยเด็ก กลุ่มวัยแรงงาน และกลุ่มวัยผู้สูงอายุ คือ การวางแผนการเงินและศรษฐกิจครัวเรือน เป็นแนวทางการปรับตัวที่สำคัญ 5 ประการคือ หนึ่ง การสร้างเครือข่ายส่งเสริมสุขภาวะของสมาชิกในชุมชน ทั้งสุขภาพกาย ใจ สังคม โดยสร้างความร่วมมือกับทุกภาคส่วน ทั้งศูนย์บริการสาธารณสุข อาสาสมัครสาธารณสุข กลุ่มผู้นำชุมชน องค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม มามีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเข้มแข็งให้กับระบบสาธารณสุขระดับปฐมภูมิ ระบบการแพทย์ฉุกเฉินและวิกฤต ระบบการดูแลในระยะยาว ระบบการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค ระบบการเฝ้าระวังและป้องกันโรคติดต่อ สอง การปรับปรุงพื้นที่ให้กลับมาเป็นศูนย์เรียนรู้และการศึกษาดูงานด้านการสร้างรายได้ชุมชนด้วยฐานการมีวิสาหกิจชุมชน สาม การใช้วัตถุดิบและฐานความรู้ของชุมชนเป็นฐานการผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน สี่ การเพิ่มศักยภาพของวิสาหกิจชุมชน ด้วยการสำรวจข้อมูลครัวเรือนของชุมชนเป็นประจำทุกปีที่ดำเนินการโดยชุมชนเอง เพื่อรวบรวมข้อมูลและนำมาวิเคราะห์ศักยภาพการพัฒนาระบบเศรษฐกิจชุมชน ทุนทางสังคมและทุนชุมชน นำไปใช้เป็นฐานข้อมูลประกอบสำคัญในการวางแผนการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชนและการฟื้นฟูวิสาหกิจชุมชนได้อย่างมีทิศทาง ห้า การกระจายรายได้สู่สมาชิกชุมชนโดยใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารและขายสินค้าผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน อีกทั้ง แนวทางการปรับตัวในมิติสังคม สำหรับกลุ่มวัยเด็ก กลุ่มวัยแรงงาน และกลุ่มวัยผู้สูงอายุ 2 ประการคือ หนึ่ง การพัฒนามนุษย์ทุกช่วงวัยตามศักยภาพของชุมชน ด้วยการส่งเสริมด้านการศึกษาในระบบ และนอกระบบในพื้นที่ชุมชนให้สมาชิกทุกกลุ่มวัยสามารถหาความรู้และพัฒนาตนเองได้อย่าต่อเนื่องโดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพาเพียงการศึกษาในระบบเท่านั้น สอง การพัฒนามนุษย์ด้วยการเสริมสร้างทักษะทางอาชีพตามความถนัดของสมาชิกในแต่ละกลุ่มวัย ให้สอดคล้องกันทั้งความถนัด ความสนใจ และเหมาะสมกับวัย ตลอดจนสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกในการหาตลาดรองรับอาชีพเสริมหรือช่องทางการตลาดเพิ่มเติมให้กับสมาชิกในชุมชน

ทั้งนี้ สามารถสังเคราะห์ผลการวิจัยได้ ดังนี้

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษานำมาสู่การทำความเข้าใจและเกิดบทเรียนรู้เพื่อการสังเคราะห์และอภิปรายผลต่อประเด็นผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่โคโรนา – 19 (Covid - 19) ที่กลุ่มวัยเด็กของชุมชนกรณีศึกษาทั้ง 3 ชุมชนได้รับผลกระทบเช่นเดียวกันคือ การเรียนออนไลน์ที่ทำให้ค่าใช้จ่ายสูงขึ้น เช่น อินเตอร์เน็ตและค่าไฟฟ้า ตลอดจนความไม่เพียงพอต่ออุปกรณ์ป้องกันไวรัสโคโรนา – 19 ทั้งหน้ากากอนามัย แอลกอฮอล์ และอุปกรณ์ทำความสะอาดต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ วิทยา วาโย และ คณะ (2563) เรื่องการเรียนการสอนแบบออนไลน์ภายใต้สถานการณ์แพร่ระบาด ของไวรัส COVID-19 : แนวคิดและการประยุกต์ใช้จัดการเรียนการสอน บ่งชี้ว่าการปรับตัวเป็นวิถีชีวิตแบบใหม่ (New Normal) โดยเฉพาะสถาบันทางการศึกษาที่ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนแบบปกติได้ จึงจำเป็นต้องใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ที่ระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีความสำคัญ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อมรรัตน์ อภินันท์มหกุล และ คณะ (2566) เรื่องผลกระทบของโควิด - 19 ต่อการเรียนรู้ของเด็กระดับประถมศึกษา ระบุว่า ผลกระทบที่เกิดขึ้นที่สำคัญที่สุดในช่วงการแพร่ระบาดโควิดที่ต้องปิดโรงเรียนและจัดการเรียนการสอนออนไลน์คือ ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่รุนแรงขึ้นที่มีรากจากความแตกต่างของรายได้ และการเข้าถึงอุปกรณ์การเรียนออนไลน์ อีกทั้ง การวิจัยของวิลาวัณย์ พิเชียรเสถียร (2563) เรื่องอุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคลสำหรับโควิด – 19 ของบุคลากรทีมสุขภาพ บ่งชี้ว่า เชื้อโคโรน่าไวรัสที่ระบาดไปทั่วโลกได้แพร่กระจายระหว่างคนทางการสัมผัสและทางฝอยละอองน้ำมูกและน้ำลาย ดังนั้น ทุกคนจึงจำเป็นต้องปฏิบัติตามมาตรการการป้องกันแบบมาตรฐานด้วยการใช้อุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล อาทิ ถุงมือ หน้ากากอนามัย และทิ้งทำลายอุปกรณ์ที่ถูกต้อง ทั้งนี้ ผลกระทบทางด้านสังคมจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ โคโรนา – 19 (Covid - 19) ที่กลุ่มวัยเด็กของชุมชนกรณีศึกษาทั้ง 3 ชุมชนได้รับผลกระทบเช่นเดียวกันคือ การปรับตัวจากการเรียนออนไลน์เกิดข้อจำกัดหลายประการ ทั้งสมาธิในการเรียนและการเข้าใจในบทเรียนลดลง และทำการบ้านไม่ได้ด้วยตัวเอง ส่งผลต่อพัฒนาการทางด้านสังคมลดลงด้วยเช่นกัน การปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนลดลงและผ่านสื่อออนไลน์เท่านั้น ขาดการทำกิจกรรมกับกลุ่มเพื่อน เก็บตัวมากขึ้น การทะเลาะกับสมาชิกในครอบครัวและเกิดความเครียดสะสม สอดคล้องกับการวิจัยของ พิมสิริ ภู่ศิริ และ คณะ (2565) เรื่องการติดเชื้อโควิด 19 ในเด็ก พบว่า การติดเชื้อโควิด 19 นอกจากจะส่งผลกระทบต่อเด็ก ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ เศรษฐกิจ และสังคมแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ พัฒนาการและการเจริญเติบโตของเด็ก ทำให้เกิดแนวโน้มการใช้ความรุนแรงในครอบครัวและสังคม เด็กมีความทุกข์เนื่องจากเด็กขาดปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

ทั้งนี้ ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่โคโรนา – 19 (Covid - 19) ที่กลุ่มวัยแรงงานของชุมชนกรณีศึกษาทั้ง 3 ชุมชนได้รับผลกระทบเช่นเดียวกันคือ การลดลงของรายได้หรือการขาดรายได้ และการเพิ่มขึ้นของรายจ่าย ความไม่เพียงพอของอุปกรณ์ป้องกันเชื้อไวรัสโคโร

นา – 19 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เสาวลักษม์ กิตติประภัสร์ และ คณะ (2563) เรื่องผลกระทบทางสังคมจากการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และวิกฤตเศรษฐกิจ พบว่า การระบาดของเชื้อโคโรนาไวรัส 2019 (โควิด - 19) มีผลกระทบต่อผู้มีรายได้น้อยและคนจนมากโดยในช่วงล็อคดาวน์มีคนที่ตกเกณฑ์คนจนของกรุงเทพฯ (รายได้ต่ำกว่า 3,300 บาทต่อเดือน) ถึงร้อยละ 68.4 จากเดิมก่อนหน้านั้นที่มีสัดส่วนคนจนต่ำกว่าเกณฑ์รายได้ที่ร้อยละ 18.4 สอดคล้องกับการวิจัยในต่างประเทศของ Didier Raboisson and Guilaume Lhermie (2020) แสดงให้เห็นถึงความเสี่ยงของการแพร่กระจายของเชื้อไวรัสที่สามารถไปสู่ประชากรทุกกลุ่มวัยได้ โดยปัจจัยความหนาแน่นของประชากรและกลุ่มเสี่ยงติดเชื้อที่ปะปนอยู่ในประชากรกลุ่มวัยต่าง ๆ เช่น กลุ่มเด็ก กลุ่มผู้ใหญ่ และ กลุ่มผู้สูงอายุ หรือในสถานที่ที่เสี่ยงต่อการแพร่เชื้อ ตลอดจนพฤติกรรมของประชากรที่มีการเปลี่ยนแปลงได้ตลอด จึงทำให้ภาครัฐต้องตัดสินใจในการสื่อสาร กำหนดกลยุทธ์และนโยบายให้ชัดเจนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด – 19 อีกทั้ง ผลกระทบทางด้านสังคมจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่โคโรนา – 19 (Covid - 19) ที่กลุ่มวัยแรงงานของชุมชนกรณีศึกษาทั้ง 3 ชุมชนได้รับผลกระทบเช่นเดียวกันคือ การปฏิสัมพันธ์ทางสังคมทั้งกับเพื่อนร่วมงานและกลุ่มเพื่อนลดลง การมีปฏิสัมพันธ์กับครอบครัวมากขึ้น ความวิตกกังวลทางการเงินและครอบครัวทำให้เกิดความเครียดสะสมส่งผลต่อเนื่องถึงปัญหาสุขภาพร่างกาย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิมสิริ ภู่ศิริ และ คณะ (2565) เรื่องการติดเชื้อโควิด 19 ในเด็ก พบว่า บทบาทในครอบครัวที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้เกิดความสับสนในบทบาทของตัวเองของกลุ่มผู้ปกครองที่มีอายุอยู่ในช่วง 28 - 48 ปี นอกจากผู้ปกครองที่ได้รับเชื้อจะมีอาการทางกายแล้ว ยังมีความทุกข์ทรมานจากการต้องแยกจากลูก เป็นห่วงว่าจะไม่มีใครดูแลลูกในขณะที่ตนเองป่วยอีกด้วย

อีกทั้ง ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่โคโรนา – 19 (Covid - 19) ที่กลุ่มวัยผู้สูงอายุของชุมชนกรณีศึกษาทั้ง 3 ชุมชนได้รับผลกระทบเช่นเดียวกันคือ ค่าใช้จ่ายสินค้าอุปโภคบริโภค ยาและอุปกรณ์เกี่ยวกับสุขภาพของผู้สูงอายุที่เพิ่มมากขึ้น ความไม่เพียงพอต่ออุปกรณ์ป้องกันไวรัสโคโรนา – 19 การพักผ่อนไม่มีคุณภาพและเกิดความเครียดสะสม สอดคล้องกับผลการศึกษาของศรัญยุทธ เครื่องประดับ และ นิศาชล บุบผา (2566) เรื่องคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เขตรับผิดชอบโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านโนนสมบูรณ์ ตำบลห้วยสามพาด อำเภอประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดอุดรธานี ระบุว่า ระดับการมีคุณภาพชีวิตของกลุ่มผู้สูงอายุในช่วงโควิด – 19 มีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับ อายุ โรคประจำตัว การศึกษา รายได้ การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมที่ต่างกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ แจ่มจันทร์ เทศสิงห์ และ พัชรี แวงวรรณ (2564) เรื่องบทบาทของพยาบาลในการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุให้ห่างไกลจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พบว่า กลุ่มผู้สูงอายุ ถือเป็นประชาชนกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อและก่อให้เกิดอาการที่รุนแรงตามมาได้เนื่องจากผู้สูงอายุเป็นวัยที่ร่างกายเสื่อมถอยประกอบกับผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีโรคประจำตัว ประกอบกับ ผลกระทบทางด้านสังคมจากสถานการณ์

การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่โคโรนา – 19 (Covid - 19) ที่กลุ่มวัยผู้สูงอายุของชุมชนกรณีศึกษาทั้ง 3 ชุมชนได้รับผลกระทบเช่นเดียวกันคือ การปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกในชุมชนและกลุ่มผู้สูงอายุด้วยกันลดลง สุขภาพจิตใจไม่แจ่มใส การทะเลาะกับสมาชิกในครอบครัวหรือเกิดความขัดแย้งกับลูกหลานบ่อยขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ สุภาพ อารีเอื้อ และ คณะ (2565) เรื่องการเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุไทยในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด – 19 พบว่า ความเข้มข้นของมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโควิด – 19 ของภาครัฐ ส่งผลให้กิจกรรมต่าง ๆ ของผู้สูงอายุลดลงและส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในที่สุด ยิ่งเมื่อมีการล็อกดาวน์ส่งผลให้การเคลื่อนไหวของผู้สูงอายุลดลง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

(1) การพัฒนาพื้นที่ให้กลับมาฟื้นตัวทางเศรษฐกิจอีกครั้ง หลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา – 19 ด้วยการใช้ฐานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยการนำสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่ชุมชนเคยร่วมกันผลิตและสามารถจัดจำหน่ายจนสามารถสร้างรายได้ให้กับสมาชิกชุมชนเมืองได้เป็นอย่างดี กลับมาสู่กระบวนการพัฒนาสินค้าและผลิตภัณฑ์ใหม่อีกครั้ง พร้อมกับการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้ทันสมัยและแปลกใหม่กว่าของเดิม เพิ่มเติมการประชาสัมพันธ์ทางการตลาดในหลากหลายช่องทาง โดยเฉพาะการใช้สื่อออนไลน์มาเป็นช่องทางการขายที่ต้นทุนต่ำ ควบคู่กับการทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนให้มีความถูกต้องโปร่งใส ตลอดจนการพัฒนาไปสู่การเกิดเป็นกองทุนสวัสดิการชุมชนเมืองและการเกิดสวัสดิการชุมชนรูปแบบต่าง ๆ เพิ่มเติมที่ตอบสนองความต้องการของสมาชิกในชุมชน ที่ต่อยอดมาจากการมีกลุ่มวิสหากิจชุมชนเป็นแหล่งเงินทุนกลางของชุมชน ซึ่งจะเป็นอีกหนึ่งเครื่องมือในการป้องกัน ดูแล และฟื้นฟูสมาชิกชุมชนหากเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ในอนาคต

(2) การพัฒนาพื้นที่ให้กลับมาฟื้นตัวทางสังคมอีกครั้ง หลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา – 19 ด้วยการสร้างพื้นที่ส่วนกลางของชุมชนให้น่าอยู่และปลอดภัย โดยการปรับภูมิทัศน์ชุมชนใหม่ ให้ครอบคลุมทั้งพื้นที่ส่วนกลางของชุมชน บ้านเรือนและร้านค้าของชุมชน เป็นต้น ควบคู่กับการรื้อฟื้นกิจกรรมชุมชนตามเทศกาลสำคัญต่าง ๆ ให้กลับคืนมาเหมือนเช่นเดิม เพื่อให้สมาชิกในชุมชนได้มีกิจกรรมทำร่วมกันทั้งชุมชน ให้สมาชิกในครอบครัวได้ออกมาทำกิจกรรมตามหลักศาสนาและท่องเที่ยวงานเทศกาลของชุมชน ตลอดจนเป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกชุมชนใกล้เคียงและนักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมกับกิจกรรมของชุมชนหรือสามารถเข้ามาศึกษาชุมชนได้อีกด้วย

2. ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กรุงเทพมหานครควรนำชุดองค์ความรู้เรื่องผลกระทบผลกระทบและแนวทางการปรับตัวของสมาชิกชุมชนเมืองในมิติทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ ภายใต้สภาวการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา – 19 (Covid-19) หรือสภาวการณ์การเกิดโรคอุบัติใหม่ ที่เป็นการศึกษาประชากรทุกช่วงวัยของชุมชนเมือง ทั้งกลุ่มวัยเด็ก กลุ่มวัยแรงงาน และกลุ่มวัยผู้สูงอายุ ที่เกิดจากการวิจัยในพื้นที่ชุมชนเมือง กรุงเทพมหานคร มาใช้เป็นฐานข้อมูลเชิงวิชาการในการกำหนดสร้างกลยุทธ์และแผนงานในการเตรียมการรับมือของกรุงเทพมหานครในกรณีการเกิดโรคอุบัติใหม่หรือโรคระบาดที่อาจเกิดขึ้นได้อีกในอนาคต

3. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การพัฒนานโยบายสาธารณะที่จะนำไปสู่เกิดขึ้นของแนวนโยบายเกี่ยวกับการบริหารจัดการโรคระบาดและโรคอุบัติใหม่ระดับมหภาคผ่านการพัฒนาให้เกิดเป็นนโยบายสาธารณะได้ ด้วยแนวทางสำคัญคือการจัดตั้งคณะทำงานเพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการประเทศภายใต้สถานการณ์การเกิดโรคระบาดหรือโรคอุบัติใหม่แห่งชาติ และสร้างให้เกิดเป็นยุทธศาสตร์การบริหารจัดการประเทศภายใต้สถานการณ์การเกิดโรคระบาดหรือโรคอุบัติใหม่ให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งจะเป็นคณะทำงานระดับชาติที่ภาครัฐจัดตั้งขึ้นมาในลักษณะของทีมวิชาการที่มาจากสหวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการโรคระบาดและโรคอุบัติใหม่ในทุกมิติ ทั้งมิติสาธารณสุข มิติเศรษฐกิจ และมิติสังคม ให้เกิดเป็นแนวทางการปฏิบัติทั้งในระดับนโยบายมหภาคผ่านกระทรวงที่รับผิดชอบหลัก ระดับปฏิบัติการมัชฉิมภาคผ่านหน่วยงานภาครัฐทั่วประเทศ และระดับปฏิบัติการจุลภาคผ่านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนแนวทางปฏิบัติในระดับฐานรากผ่านชุมชน

4. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งต่อไปสามารถขยายมิติในการศึกษาผลกระทบจากสภาวการณ์การเกิดโรคอุบัติใหม่เพิ่มเติม เพื่อเป็นแนวทางการปรับตัวหรือหาแนวทางการรับมือและเตรียมพร้อมในการเกิดโรคอุบัติใหมต่อไป

เอกสารอ้างอิง

แจ่มจันทร์ เทศสิงห์ และ พัชรี แวงวรรณ. (2564). บทบาทของพยาบาลในการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุให้ห่างไกลจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019. *วารสารวิจัยและพัฒนาด้านสุขภาพ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา*. 7 (2), 19 – 36.

พิมสิริ ภู่ศิริ, นภัสวรรณ นามบุญศร และ เต็มฤทัย ภู่ประดิษฐ์. (2565). การติดเชื้อโควิด 19 ในเด็ก. *วารสารการพยาบาลและสุขภาพ สสอท*. 4 (1), 1 – 13.

วรธา มงคลสืบสกุล. (2565). แนวทางการขับเคลื่อนนโยบายสู่การพัฒนาทักษะแรงงานเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงหลังยุคโควิด – 19. *วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. 8 (1), 267 – 282.

วิทยา วาโย และคณะ. (2563). การเรียนการสอนแบบออนไลน์ภายใต้สถานการณ์แพร่ระบาด ของไวรัส COVID-19 : แนวคิดและการประยุกต์ใช้จัดการเรียนการสอน, *วารสารศูนย์อนามัยที่ 9*. 14 (34), 285 – 298.

วิลาวัณย์ พิเชียรเสถียร. (2563). อุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคลสำหรับโควิด – 19 ของบุคลากรทีมสุขภาพ, *วารสารการปฏิบัติการพยาบาลและผดุงครรภ์ไทย*. 7 (1), 7 – 24.

ศรัญยุทธ เครื่องประดับ และ นิศาชล บุบผา. (2566). คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เขตรับผิดชอบโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านโนนสมบูรณ์ ตำบลห้วยสามพาด อำเภอประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดอุดรธาน. *วารสารการพยาบาล สุขภาพ และการศึกษา*. 6 (2), 1 – 14.

สุภาพ อารีเอื้อ และคณะ. (2565). การเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุไทยในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด – 19. *วารสารวิจัยระบบสาธารณสุข*. 16 (4), 421 – 436.

เสาวลักษม์ กิตติประภัสร์. (2563). *ผลกระทบทางสังคมจากการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และวิกฤตเศรษฐกิจ.* รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.

อมรรัตน์ อภินันท์มหกุล, ประสพโชค มั่งสวัสดิ์ และ ศาสตรา สุดสวาสดิ์. (2566). ผลกระทบของโควิด - 19 ต่อการเรียนรู้ของเด็กระดับประถมศึกษา. *วารสารเศรษฐศาสตร์และกลยุทธ์การจัดการ*. 10 (1), 51 – 69.

การพัฒนารูปแบบกลยุทธ์การบริหารจัดการมหาวิทยาลัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สังกัดวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

The Development of University Management Strategies Affected the Quality of Graduate Students under the College of Innovation Management in Rajamangala University of Technology Rattanakosin

ภูมิภควัธจ์ ภูมพงศ์คชศร, อุดมวิทย์ ไชยสกุลเกียรติ,
ชัยณรงค์ สิริพรปรีดา และ รัฐจักรพล สามทองก่ำ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

Phumphakhawat Phumphongkhochasorn, Udomvit Chaisakulkiet,
Chainarong siripornpreeda and Ratthachakphon Samthongklum
Rajamangala University of Technology Rattanakosin, Thailand
Corresponding Author, E-mail:Phumphakhawat.ps@gmail.com

****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาปัจจัยและองค์ประกอบที่มีผลต่อคุณภาพนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ 2.เพื่อพัฒนารูปแบบกลยุทธ์การบริหารจัดการมหาวิทยาลัยที่สามารถเสริมสร้างคุณภาพนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในระดับสูง 3. เพื่อประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบกลยุทธ์การบริหารจัดการที่พัฒนาขึ้นให้มีประสิทธิภาพในการยกระดับคุณภาพนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาอย่างยั่งยืนโดยการวิเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอแนวทางการพัฒนารูปแบบกลยุทธ์การบริหารจัดการมหาวิทยาลัยในสถานการณ์ปัจจุบัน โดยมุ่งเน้นไปที่การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการสนับสนุนการเรียนรู้ของนักศึกษา และการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักศึกษาและสถานการณ์การเรียนรู้ในยุคดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม ผลการศึกษาจะมีประโยชน์ต่อการพัฒนาการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยที่เน้นการปรับตัวกับยุคดิจิทัลและการสร้างคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน

ผลการวิจัยการพัฒนารูปแบบกลยุทธ์การบริหารจัดการมหาวิทยาลัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักศึกษาได้กลยุทธ์ในการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของนิสิต จำนวน 5 กลยุทธ์ ได้แก่ ด้านบริหารจัดการ กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาระบบบริหารจัดการที่มีคุณภาพ ด้านการจัดการเรียนรู้ กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนา

* วันที่รับบทความ : 15 สิงหาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 18 สิงหาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 19 สิงหาคม 2567
Received: August 15 2024; Revised: August 18 2024; Accepted: August 19 2024

คุณภาพอาจารย์และนักศึกษา กลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ด้านผลการจัดการเรียนรู้ กลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และด้านผลการจัดการเรียนรู้ กลยุทธ์ที่ 5 การส่งเสริมความร่วมมือของชุมชนในการจัดการศึกษา

คำสำคัญ: การบริหารจัดการมหาวิทยาลัย; คุณภาพนักศึกษา; ระดับบัณฑิตศึกษา; วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ; มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

Abstract

This research aims to: 1. Study the factors and components that affect the quality of graduate students at the College of Management Innovation, Rajamangala University of Technology Rattanakosin; 2. Develop a strategic management model for universities that can enhance the quality of graduate students, ensuring they possess advanced knowledge and abilities; 3. Evaluate and improve the developed strategic management model to effectively elevate the quality of graduate students in a sustainable manner. This will be achieved through the analysis of relevant concepts and theories, and the presentation of strategies for developing a university management model suited to the current situation. The focus is on using digital technology as a tool to support student learning and on developing a management model that meets the needs of students and the learning environment in the digital age. The study's results will benefit the development of university management, emphasizing adaptation to the digital era and the creation of quality education appropriate for the current situation.

The study's findings will benefit the development of university management practices that emphasize adaptation to the digital era and the creation of educational quality that aligns with the current situation. The research on developing a university management strategy that affects the quality of graduate students at the College of Innovation Management, Rattanakosin University of Technology, resulted in five strategies for developing a student-centric learning process. These strategies are Quality Management System Development Strategy: Developing a quality management system. Learning Management Development Strategy: Developing the quality of faculty and students. Learning Environment Development Strategy: Developing an environment conducive to learning. Teaching Quality Development Strategy: Developing the quality of teaching and learning. Community Collaboration Promotion Strategy: Promoting community collaboration in education management.

Keywords: University Management; Student Quality; Graduate Level; College of Management Innovation; Rajamangala University of Technology Rattanakosin

บทนำ

ในยุคปัจจุบัน แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและพลิกผันจากทั้งภายในและภายนอกประเทศส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ซึ่งการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้อาจสร้างทั้งโอกาสและความเสี่ยงในการพัฒนาประเทศ ขึ้นอยู่กับศักยภาพและความพร้อมในการรับมือกับสถานการณ์ที่

เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ในบริบทของการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา การพัฒนารูปแบบกลยุทธ์การบริหารจัดการมหาวิทยาลัยที่สามารถตอบสนองต่อความท้าทายเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องให้ความสำคัญ

การเปลี่ยนแปลงเพื่อพร้อมเติบโตอย่างยั่งยืน (Transform) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและปัจจัยพื้นฐาน เช่น ระเบียบ ประกาศ นโยบาย ของมหาวิทยาลัยให้สอดรับกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคม และกรอบแนวคิดการพัฒนาประเทศ ตามแผนแม่บทเฉพาะกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติฯ ซึ่งมหาวิทยาลัยจะต้องให้ความสำคัญกับประเด็นต่างๆที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่จะส่งผลกระทบต่อศักยภาพโดยรวมของมหาวิทยาลัย เพื่อพลิกวิกฤต จากแรงกดดันทั้งภายนอกและภายในให้เป็นโอกาสสำหรับการพัฒนามหาวิทยาลัยสู่ การเติบโตอย่างมีคุณภาพ ทั่วถึง เป็นธรรม และยั่งยืนต่อไป โดยความท้าทายและความจำเป็นของมหาวิทยาลัย ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ของสถาบันการศึกษา ถือเป็นความท้าทายและบทบาทความรับผิดชอบใหม่ของนักบริหารการศึกษาที่ต้องพร้อมรับมือกับสถานการณ์ความไม่แน่นอนที่อาจเกิดขึ้นได้เสมอ เพราะการสร้างระบบการศึกษาที่มั่นคงส่งผลถึงการผลิตบุคลากรที่มีคุณภาพสู่ตลาดงานในการขับเคลื่อนเศรฐกิจของประเทศ (Office of the Education Council Secretariat. (2018)

วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ จำเป็นต้องพัฒนารูปแบบกลยุทธ์การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ เพื่อยกระดับคุณภาพของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาให้พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต การวางแผนและพัฒนาตนเองภายใต้แนวคิด Resilience ซึ่งประกอบด้วยการพร้อมรับ (Cope) การปรับตัว (Adapt) และการเปลี่ยนแปลงเพื่อเติบโตอย่างยั่งยืน (Transform) เป็นสิ่งที่มหาวิทยาลัยต้องคำนึงถึงเพื่อสร้างความยั่งยืนในการพัฒนาการพร้อมรับหมายถึงความสามารถในการจัดการกับสภาวะวิกฤตและสามารถฟื้นตัวได้อย่างรวดเร็ว การปรับตัวคือการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์และทิศทางการดำเนินงานให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป ส่วนการเปลี่ยนแปลงเพื่อเติบโตอย่างยั่งยืนเน้นการปรับโครงสร้างและนโยบายของมหาวิทยาลัยให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว

จากความท้าทายที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ที่ส่งผลกระทบอย่างกว้างขวางต่อระบบการศึกษา มหาวิทยาลัยต่าง ๆ จำเป็นต้องปรับรูปแบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การเปลี่ยนแปลงนี้แสดงให้เห็นว่าการเรียนการสอนในรูปแบบ Offline แบบดั้งเดิมไม่สามารถรองรับความท้าทายที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกต่อไป ทำให้การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์กลายเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ในบริบทของการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ โดยวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มีความจำเป็นต้องพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการที่ครอบคลุมและยืดหยุ่น เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพผ่านระบบการเรียนการสอนออนไลน์ การปรับระบบการทำงานในทุกมิติ รวมถึงการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ การพัฒนาคอนเทนต์ การวัดผล และการออกใบรับรอง (Certificate) Brusilovsky, P., & Millán, E. (2007) ล้วนเป็นปัจจัย

สำคัญในการเสริมสร้างคุณภาพของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาให้มีความสามารถสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบันการศึกษาเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ ซึ่งได้รับการกำหนดเป็นนโยบายแห่งชาติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม นอกจากนี้ยังมีการเน้นย้ำถึงการพัฒนาคุณภาพของอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้สามารถนำการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพไปสู่ผู้เรียนได้อย่างเต็มที่

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ระบุถึงความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาให้พัฒนาคนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม การปฏิรูปการศึกษาจึงมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาคุณภาพของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาให้มีนิสัยใฝ่รู้ มีทักษะในการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการริเริ่มสร้างสรรค์ พร้อมทั้งสามารถปรับตัวและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วการพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการมหาวิทยาลัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา จึงต้องครอบคลุมถึงการสร้างระบบการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นและมีประสิทธิภาพ สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและสังคมได้อย่างแท้จริง ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างคุณภาพของนักศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและสังคมในยุคปัจจุบัน (Office of the Education Council Secretariat. (2017)

จากการพัฒนารูปแบบกลยุทธ์การบริหารจัดการมหาวิทยาลัยที่เน้นส่งผลต่อคุณภาพของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สังกัดวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ การปรับบทบาทของอาจารย์จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง โดยอาจารย์ไม่ได้มีเพียงหน้าที่สอนเนื้อหาทางวิชาการเท่านั้น แต่ยังต้องพัฒนาทักษะใหม่ๆ และวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ อาจารย์ยังต้องทำหน้าที่เป็นนักวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง อาจารย์จำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตรและเทคนิคการสอนที่สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้และสนใจในเนื้อหา โดยเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ตรงตามความต้องการของผู้เรียน ในบริบทของการบริหารจัดการชั้นเรียน การจัดการบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดีนั้นมีบทบาทสำคัญต่อการสร้างคุณภาพของนักศึกษา อาจารย์ต้องสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้และพฤติกรรมเชิงบวก การจัดการห้องเรียนที่มีประสิทธิภาพไม่เพียงแต่ช่วยให้นักศึกษาเรียนรู้ได้อย่างราบรื่น แต่ยังสร้างแรงจูงใจและความสุขในระหว่างการเรียน ทำให้นักศึกษาเข้าถึงศักยภาพสูงสุดของตนเอง และส่งผลให้พวกเขากลายเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพพร้อมที่จะรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในสังคมและเศรษฐกิจในอนาคต (Khanat Thatthong. (2009)

การจัดการศึกษาในรูปแบบนี้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนามาตรฐานการศึกษาที่ถูกกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งเน้นให้มีการพัฒนาและส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพของอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยมีการกำหนดสมรรถนะทั้งด้าน

คุณภาพการปฏิบัติงาน และด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน การพัฒนาเหล่านี้ไม่เพียงแต่ช่วยเพิ่มคุณภาพของนักศึกษา แต่ยังส่งเสริมให้อาจารย์สามารถนำเสนอการสอนที่มีประสิทธิภาพและตรงตามความต้องการของนักศึกษาได้อย่างแท้จริง

ด้วยเหตุนี้ การวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบกลยุทธ์การบริหารจัดการมหาวิทยาลัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา จึงมุ่งเน้นไปที่การวางแผนและดำเนินการกลยุทธ์ที่สามารถเสริมสร้างศักยภาพของนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา โดยเน้นการพัฒนาศักยภาพทางวิชาการและการวิจัย ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และทักษะการแก้ปัญหา รวมถึงการสร้างความเป็นผู้นำและความรับผิดชอบในวิชาชีพ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการเตรียมความพร้อมสำหรับการประกอบอาชีพและการพัฒนาความรู้ความสามารถในการทำงานในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยและองค์ประกอบที่มีผลต่อคุณภาพนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

2. เพื่อพัฒนารูปแบบกลยุทธ์การบริหารจัดการมหาวิทยาลัยที่สามารถเสริมสร้างคุณภาพนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในระดับสูง

3. เพื่อประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบกลยุทธ์การบริหารจัดการที่พัฒนาขึ้นให้มีประสิทธิภาพในการยกระดับคุณภาพนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาอย่างยั่งยืน

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์ นักศึกษา ปีการศึกษา 2566 สังกัดวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ รวมทั้งสิ้น จำนวน 700 คน จำแนกได้ดังนี้

ผู้บริหารจำนวน 7 คน อาจารย์จำนวน 23 คน นักศึกษาจำนวน 670 คน

กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 248 คน จำแนกได้ดังนี้ ได้แก่ ผู้บริหารจำนวน 4 คน อาจารย์จำนวน 16 คน นักศึกษาจำนวน 228 คน

ขั้นตอนการวิจัย

การพัฒนารูปแบบกลยุทธ์การบริหารจัดการมหาวิทยาลัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สังกัดวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยมีขั้นตอนการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบกลยุทธ์การบริหารจัดการมหาวิทยาลัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สังกัดวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินประสิทธิผลผลการพัฒนารูปแบบกลยุทธ์การบริหารจัดการมหาวิทยาลัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สังกัดวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยและกลยุทธ์

1. วัตถุประสงค์ ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบกลยุทธ์การบริหารจัดการใน การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของนักศึกษาการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การจัดการความรู้และการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

2. เป้าหมาย กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยและการพัฒนารูปแบบกลยุทธ์การบริหารจัดการ

3. วิธีดำเนินการ

3.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการเกี่ยวกับ กลยุทธ์ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การพัฒนาคุณภาพการศึกษา การจัดการความรู้ หลักการมีส่วนร่วม การวิจัยปฏิบัติการ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2 วิเคราะห์ สังเคราะห์ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบกลยุทธ์การบริหารจัดการในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การพัฒนาคุณภาพการศึกษา การจัดการความรู้ การวิจัยปฏิบัติการ

3.3 กำหนดกรอบหรือตัวแปรที่จะทำการศึกษา ประกอบด้วย การเตรียมบุคลากร การศึกษาบริบท การกำหนดการพัฒนารูปแบบกลยุทธ์การบริหารจัดการมหาวิทยาลัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สังกัดวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ไปใช้โดยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการและประเมินความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนากลยุทธ์ในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญของนิสิต และคุณภาพการศึกษา

จากปัจจัยทั้ง 3 ด้าน นำมากำหนดการพัฒนารูปแบบกลยุทธ์การบริหารจัดการมหาวิทยาลัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สังกัดวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาระบบการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาคุณภาพอาจารย์และนักศึกษา กลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ กลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน กลยุทธ์ที่ 5 การส่งเสริมความร่วมมือของชุมชนในการจัดการศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบกลยุทธ์การบริหารจัดการมหาวิทยาลัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สังกัดวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

การนำกลยุทธ์ในการพัฒนารูปแบบกลยุทธ์การบริหารจัดการมหาวิทยาลัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สังกัดวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ไปดำเนินการครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตั้งแต่ วันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ.2566 - 1 ธันวาคม พ.ศ. 2566 โดยมีวัตถุประสงค์ 1.เพื่อศึกษาปัจจัยและองค์ประกอบที่มีผลต่อคุณภาพนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ 2.เพื่อพัฒนารูปแบบกลยุทธ์การบริหารจัดการมหาวิทยาลัยที่สามารถเสริมสร้างคุณภาพนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในระดับสูง 3.เพื่อประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบกลยุทธ์การบริหารจัดการที่พัฒนาขึ้นให้มีประสิทธิภาพในการยกระดับคุณภาพนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาอย่างยั่งยืน

วิธีดำเนินการ

1. การเตรียมบุคลากร เป็นการพัฒนาบุคลากรเพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ และมี ประสบการณ์ โดยการประชุม การเข้ารับการอบรม สัมมนา การนิเทศ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ศึกษาดูงาน โดยใช้หลักการมีส่วนร่วม ดังนี้

1.1 การเตรียมการและสร้างความเข้าใจ ได้แก่ การประชุมชี้แจง การนิเทศการสนทนาทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ การประชาสัมพันธ์ให้ ผู้บริหาร อาจารย์ นักศึกษา รับทราบข้อมูลข่าวสารในการดำเนินงานการพัฒนารูปแบบกลยุทธ์การบริหารจัดการมหาวิทยาลัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สังกัดวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

1.2 เสริมสร้างความรู้และประสบการณ์ ได้แก่ การศึกษาเอกสาร อบรมสัมมนาทางวิชาการ การศึกษาดูงาน เป็นต้น

2. การนำกลยุทธ์ไปดำเนินการตามขั้นตอนการดำเนินการในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน (PAOR) ตามแนวคิดของ Barney, J. B., & Hesterly, W. S. (2015). (Prawit Erawan. (2002) ดังนี้ 1. การวางแผน (Planning) 2. การปฏิบัติ (Action) 3. การสังเกตการณ์ (Observation) 4. การสะท้อนผล (Reflection)

2.1 ขั้นการวางแผน (Planning)

1) นำข้อสรุปจากการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความจำเป็นในการดำเนินงาน พัฒนากลยุทธ์ในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยการวางแผนดำเนินการและหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาในการพัฒนากระบวนการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่ยังไม่เหมาะสมและไม่ส่งผลในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของนักศึกษาจากการอภิปรายกลุ่มย่อย (Focus Group) และใช้เทคนิค SWOT

สำหรับดำเนินการวางแผนเพื่อหาแนวทางการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา และใช้แบบบันทึกการประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน โครงการการพัฒนารูปแบบกลยุทธ์การบริหารจัดการมหาวิทยาลัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สังกัดวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ เป้าหมายและวัตถุประสงค์ตามกรอบการวิจัย

2) การจัดทำแผนกลยุทธ์ ได้นำข้อสรุปจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT) พบจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ จุดมุ่งหมายและขอบเขตการ ดำเนินกาน กำหนดเป้าประสงค์เพื่อแสดงภาพความสำเร็จ ของการดำเนินงาน การกำหนดกลยุทธ์เพื่อให้ บรรลุตามยุทธศาสตร์ที่กำหนดขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง โดยต้องอาศัยความร่วมมือ จากบุคคลที่เกี่ยวข้อง

3) การจัดทำแผนปฏิบัติการ โดยการกำหนดโครงการและกิจกรรมซึ่งเป็นแผนงาน โครงการที่แสดงถึงความสัมพันธ์กับกิจกรรมเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย และตอบสนองวิสัยทัศน์ที่กำหนด มีการพิจารณาแผนกลยุทธ์ วิเคราะห์โอกาส ผลสำเร็จ กำหนดแนวทางในการจัดทำแผนปฏิบัติการ วิเคราะห์ผลกระทบของแผนที่มีต่อเป้าหมาย โดยการระดมความคิด การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของนิสิตของนิสิต ได้กำหนดแผนการ ปฏิบัติการดำเนินการในวงรอบที่ 1 จำนวน 5 กลยุทธ์

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินประสิทธิผลการพัฒนารูปแบบกลยุทธ์การบริหารจัดการมหาวิทยาลัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สังกัดวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

1. เพื่อพัฒนากลยุทธ์ในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการดำเนินการตามกลยุทธ์ ในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

รูปแบบกลยุทธ์การบริหารจัดการ

1. การพัฒนารูปแบบกลยุทธ์การบริหารจัดการที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของวิทยาลัย
2. การใช้กลยุทธ์ที่เหมาะสมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการสนับสนุนการเรียนรู้ของนักศึกษา

ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักศึกษา

1. ปัจจัยภายใน

- ความสามารถของคณาจารย์ - ระบบการเรียนการสอน - สิ่งอำนวยความสะดวก

2. ปัจจัยภายนอก:

- การสนับสนุนจากชุมชนและองค์กรภายนอก - โอกาสในการทำงานและการพัฒนาอาชีพ

ผลกระทบของกลยุทธ์การบริหารจัดการ

- การวัดผลกระทบของกลยุทธ์ที่นำมาใช้ - การประเมินการพัฒนาคุณภาพนักศึกษาและผลสัมฤทธิ์การศึกษา ที่มา: Barney, J. B., & Hesterly, W. S. (2015)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบกลยุทธ์การบริหารจัดการมหาวิทยาลัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ในวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ แสดงผลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1. การศึกษาปัจจัยและองค์ประกอบที่มีผลต่อคุณภาพนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

เชิงปริมาณปัจจัยภายใน การสำรวจข้อมูลแสดงว่าปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพนักศึกษาได้แก่ ความสามารถของคณาจารย์ (ค่าเฉลี่ย 4.2, SD = 0.5), ระบบการเรียนการสอน (ค่าเฉลี่ย 4.0, SD = 0.6), และสิ่งอำนวยความสะดวกในมหาวิทยาลัย (ค่าเฉลี่ย 3.8, SD = 0.7)

ปัจจัยภายนอก ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อคุณภาพนักศึกษา เช่น การสนับสนุนจากชุมชนและองค์กรภายนอก (ค่าเฉลี่ย 3.7, SD = 0.6) และโอกาสในการทำงานหลังการศึกษา (ค่าเฉลี่ย 3.9, SD = 0.5).

เชิงคุณภาพ

การสัมภาษณ์และการวิเคราะห์เนื้อหา: ผลการสัมภาษณ์กับคณาจารย์และนักศึกษาเผยให้เห็นว่าความสามารถของคณาจารย์และวิธีการสอนที่เหมาะสมมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของนักศึกษา คำแนะนำเพิ่มเติมคือการเพิ่มโอกาสในการมีปฏิสัมพันธ์กับภาคอุตสาหกรรมและการฝึกอบรมในภาคปฏิบัติ

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณเกี่ยวกับปัจจัยและองค์ประกอบที่มีผลต่อคุณภาพนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สามารถนำเสนอในรูปแบบตารางพร้อมคำอธิบายดังนี้

ปัจจัย	ค่าเฉลี่ย	SD (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)
ปัจจัยภายใน		
ความสามารถของคณาจารย์	4.2	0.5
ระบบการเรียนการสอน	4.0	0.6
สิ่งอำนวยความสะดวกในมหาวิทยาลัย	3.8	0.7
ปัจจัยภายนอก		
การสนับสนุนจากชุมชนและองค์กรภายนอก	3.7	0.6
โอกาสในการทำงานหลังการศึกษา	3.9	0.5

คำอธิบาย

จากข้อมูลในตารางสามารถสรุปได้ว่าปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อคุณภาพนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ได้แก่ ความสามารถของคณาจารย์ (ค่าเฉลี่ย 4.2, SD = 0.5) ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีผลสูงสุด ตามมาด้วยระบบการเรียนการสอน (ค่าเฉลี่ย 4.0, SD = 0.6) และสิ่งอำนวยความสะดวกในมหาวิทยาลัย (ค่าเฉลี่ย 3.8, SD = 0.7) สำหรับปัจจัยภายนอก การสนับสนุนจากชุมชนและองค์กรภายนอก (ค่าเฉลี่ย 3.7, SD = 0.6) และโอกาสในการทำงานหลังการศึกษา (ค่าเฉลี่ย 3.9, SD = 0.5) ต่างมีผลต่อคุณภาพนักศึกษาในระดับที่ค่อนข้างสูงเช่นกัน

2. การพัฒนารูปแบบกลยุทธ์การบริหารจัดการมหาวิทยาลัย

เชิงปริมาณผลการประเมินกลยุทธ์ การพัฒนารูปแบบกลยุทธ์ที่รวมถึงการฝึกอบรมคณาจารย์ (เพิ่มขึ้น 20% จากปีที่ผ่านมา), การปรับปรุงหลักสูตรการศึกษา (การตอบรับดีขึ้น 25%), และการสร้างความร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรม (เพิ่มโอกาสการฝึกงาน 30%).

เชิงคุณภาพ

การวิจัยเชิงปฏิบัติ การพัฒนารูปแบบกลยุทธ์ที่รวมถึงการสร้างเครือข่ายการสนับสนุนด้านการศึกษาทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย การพัฒนาหลักสูตรที่ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริง

ตารางที่ 2 ผลการประเมินกลยุทธ์ในการพัฒนารูปแบบกลยุทธ์ สามารถนำเสนอในรูปแบบตารางพร้อมคำอธิบายดังนี้

กลยุทธ์ที่พัฒนา	**ผลลัพธ์**	**การเปลี่ยนแปลงเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา**
การฝึกอบรมคณาจารย์	การเพิ่มทักษะและความสามารถของคณาจารย์	เพิ่มขึ้น 20%
การปรับปรุงหลักสูตรการศึกษา	การตอบรับจากนักศึกษาและคณาจารย์ดีขึ้น	การตอบรับดีขึ้น 25%
การสร้างความร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรม	เพิ่มโอกาสการฝึกงานและการจ้างงาน	เพิ่มโอกาสการฝึกงาน 30%

คำอธิบาย

จากข้อมูลในตารางสามารถสรุปได้ว่าการพัฒนากลยุทธ์ต่าง ๆ มีผลลัพธ์ที่ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ได้แก่

- การฝึกอบรมคณาจารย์ ส่งผลให้ทักษะและความสามารถของคณาจารย์เพิ่มขึ้น 20% จากปีที่ผ่านมา
- การปรับปรุงหลักสูตรการศึกษา ได้รับการตอบรับที่ดีขึ้น 25% จากนักศึกษาและคณาจารย์

- การสร้างความร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรม ช่วยเพิ่มโอกาสการฝึกงานให้กับนักศึกษามากขึ้น 30%

ผลลัพธ์เหล่านี้แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของกลยุทธ์ที่ถูกพัฒนาขึ้นในการยกระดับคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัย

3. การประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบกลยุทธ์

เชิงปริมาณการประเมินผลการปรับปรุงการประเมินรูปแบบกลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้นพบว่า:

อัตราการสำเร็จการศึกษา: เพิ่มขึ้น 15% จากปีที่ผ่านมา

ระดับความพึงพอใจของนักศึกษา: เพิ่มขึ้น 20%

คะแนนการประเมินทักษะการทำงาน: เพิ่มขึ้น 18%

เชิงคุณภาพการตรวจสอบคุณภาพการติดตามและการสัมภาษณ์นักศึกษาและคณาจารย์เผยให้เห็นว่าการปรับปรุงรูปแบบกลยุทธ์มีผลดีในการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในตลาดแรงงานและสร้างโอกาสในการเรียนรู้ที่หลากหลาย การปรับปรุงที่แนะนำคือการเพิ่มความถี่ในการทบทวนและปรับปรุงหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ และการขยายความร่วมมือกับองค์กรภายนอกเพิ่มเติม

ตารางที่ 3 ผลการประเมินเชิงปริมาณของการปรับปรุงรูปแบบกลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้น สามารถนำเสนอในรูปแบบตารางพร้อมคำอธิบายดังนี้

ตัวชี้วัด	**ผลลัพธ์**	**การเปลี่ยนแปลงเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา**
อัตราการสำเร็จการศึกษา	อัตราการสำเร็จการศึกษาเพิ่มขึ้น	เพิ่มขึ้น 15%
ระดับความพึงพอใจของนักศึกษา	นักศึกษามีความพึงพอใจมากขึ้น	เพิ่มขึ้น 20%
คะแนนการประเมินทักษะการทำงาน	ทักษะการทำงานของนักศึกษาดีขึ้น	เพิ่มขึ้น 18%

คำอธิบาย

จากข้อมูลในตารางสามารถสรุปได้ว่าการปรับปรุงรูปแบบกลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้นส่งผลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญ โดยมีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในด้านต่าง ๆ ได้แก่:

- อัตราการสำเร็จการศึกษาเพิ่มขึ้น 15% จากปีที่ผ่านมา ซึ่งบ่งชี้ถึงความสำเร็จของนักศึกษาในการจบการศึกษาเพิ่มขึ้น
- ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาเพิ่มขึ้น 20% แสดงให้เห็นว่ามีการตอบสนองต่อความต้องการของนักศึกษาได้ดียิ่งขึ้น
- คะแนนการประเมินทักษะการทำงานเพิ่มขึ้น 18% ซึ่งแสดงถึงการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาในการเข้าสู่ตลาดแรงงานที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

การปรับปรุงกลยุทธ์เหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จในการยกระดับคุณภาพการศึกษาและการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัย

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบกลยุทธ์การบริหารจัดการมหาวิทยาลัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ สามารถอภิปรายผลได้ตามวัตถุประสงค์หลักสามประการดังนี้

1. การศึกษาปัจจัยและองค์ประกอบที่มีผลต่อคุณภาพนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

เชิงปริมาณปัจจัยภายใน ผลการวิจัยพบว่าความสามารถของคณาจารย์, ระบบการเรียนการสอน, และสิ่งอำนวยความสะดวกในมหาวิทยาลัยเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพนักศึกษา โดยเฉพาะการมีคณาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญ (ค่าเฉลี่ย 4.2) และระบบการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ (ค่าเฉลี่ย 4.0) พบว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญกับผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษา นอกจากนี้สิ่งอำนวยความสะดวกที่ดี (ค่าเฉลี่ย 3.8) ยังช่วยเพิ่มประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดีขึ้น

ปัจจัยภายนอก การสนับสนุนจากชุมชนและองค์กรภายนอก (ค่าเฉลี่ย 3.7) และโอกาสในการทำงานหลังการศึกษา (ค่าเฉลี่ย 3.9) ก็เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพนักศึกษา การเชื่อมโยงกับภาคอุตสาหกรรมและการสนับสนุนจากองค์กรภายนอกช่วยเสริมสร้างโอกาสการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะของนักศึกษา

เชิงคุณภาพการสัมภาษณ์และการวิเคราะห์เนื้อหา คำตอบจากการสัมภาษณ์กับคณาจารย์และนักศึกษาแสดงให้เห็นว่าการมีคณาจารย์ที่มีความรู้และทักษะสูง การปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยและตอบสนองต่อความต้องการของนักศึกษาเป็นสิ่งสำคัญ การเพิ่มโอกาสในการมีปฏิสัมพันธ์กับภาคอุตสาหกรรมและการจัดกิจกรรมเสริมทักษะเชิงปฏิบัติเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Supitchakrit Pakphothi-Yen (2017) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา เกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งในภาพรวมบัณฑิตมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.36 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านครอบครัวและเพื่อน ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Pornsit Thurapan. (2008) ที่ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระคณิตศาสตร์ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระคณิตศาสตร์ช่วงชั้นที่ 3 อยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sasitorn Suriyah. (2018) ที่ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ระดับชาติของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อำเภอเมืองเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยส่วนตัวของนักเรียน ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคะแนนรวมการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ระดับชาติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01

2. การพัฒนารูปแบบกลยุทธ์การบริหารจัดการมหาวิทยาลัยที่สามารถเสริมสร้างคุณภาพนักศึกษา

เชิงปริมาณผลการประเมินกลยุทธ์ การพัฒนารูปแบบกลยุทธ์ที่รวมถึงการฝึกอบรมคณาจารย์ (เพิ่มขึ้น 20%), การปรับปรุงหลักสูตร (การตอบรับดีขึ้น 25%), และการสร้างความร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรม (เพิ่มโอกาสการฝึกงาน 30%) แสดงให้เห็นถึงผลลัพธ์ที่เป็นบวกต่อคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะการฝึกอบรมคณาจารย์และการพัฒนาหลักสูตรใหม่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนและการเตรียมความพร้อมให้นักศึกษา

เชิงคุณภาพ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการพัฒนารูปแบบกลยุทธ์ที่มุ่งเน้นการสร้างเครือข่ายการสนับสนุนการศึกษาภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย การออกแบบหลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการของตลาดงาน และการจัดกิจกรรมที่เพิ่มทักษะทางวิชาชีพให้แก่นักศึกษา เป็นการสร้างกลยุทธ์ที่มีความยืดหยุ่นและตอบสนองต่อความต้องการของนักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบกลยุทธ์การบริหารจัดการที่พัฒนาขึ้น

เชิงปริมาณการประเมินผล ผลการประเมินรูปแบบกลยุทธ์พบว่า

อัตราการสำเร็จการศึกษา เพิ่มขึ้น 15%

ระดับความพึงพอใจของนักศึกษา เพิ่มขึ้น 20%

คะแนนการประเมินทักษะการทำงาน:เพิ่มขึ้น 18% ตัวเลขเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่าการปรับปรุงกลยุทธ์มีประสิทธิภาพในการยกระดับคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาทักษะของนักศึกษา

เชิงคุณภาพการตรวจสอบคุณภาพ การติดตามผลและการสัมภาษณ์นักศึกษาและคณาจารย์แสดงให้เห็นว่าการปรับปรุงกลยุทธ์ที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะที่สำคัญในตลาดงานและการสร้างความเชื่อมโยงกับภาคอุตสาหกรรมเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน การเพิ่มความถี่ในการทบทวนและปรับปรุงหลักสูตรตามความต้องการของนักศึกษาและตลาดแรงงานเป็นข้อเสนอแนะที่สำคัญในการปรับปรุงกลยุทธ์ในอนาคต

สรุปองค์ความรู้ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการพัฒนารูปแบบกลยุทธ์การบริหารจัดการที่มีการวิเคราะห์ปัจจัยที่สำคัญ การพัฒนากลยุทธ์ที่ตอบสนองต่อความต้องการของนักศึกษา และการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง สามารถยกระดับคุณภาพของนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ การใช้กลยุทธ์ที่มีพื้นฐานจากข้อมูลเชิงปริมาณและการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียช่วยให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นไปอย่างยั่งยืนและตอบสนองต่อความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปของนักศึกษาและตลาดแรงงาน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบกลยุทธ์การบริหารจัดการมหาวิทยาลัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนารูปแบบกลยุทธ์มีดังนี้

1. การพัฒนาคุณภาพของคณาจารย์

1.1 ฝึกอบรมและพัฒนา เพิ่มการฝึกอบรมและการพัฒนาคณาจารย์ในด้านเทคนิคและการสอนเพื่อให้สามารถใช้วิธีการสอนที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ

1.2 สนับสนุนการวิจัย ส่งเสริมการทำวิจัยและการมีส่วนร่วมในโครงการวิจัย เพื่อให้คณาจารย์มีความรู้ล่าสุดและสามารถนำมาปรับใช้ในการสอน

2. การปรับปรุงหลักสูตรและระบบการเรียนการสอน

2.1 พัฒนาหลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการของตลาด อับเดตหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอุตสาหกรรม

2.2 เพิ่มความหลากหลายในการเรียนรู้ ใช้เทคโนโลยีการศึกษาและวิธีการสอนที่หลากหลาย เช่น การเรียนรู้ผ่านโครงการ, การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง, และการใช้สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย

3. การสร้างความเชื่อมโยงกับภาคอุตสาหกรรม

3.1 สร้างความร่วมมือกับบริษัทและองค์กรสร้างความสัมพันธ์ที่แข็งแกร่งกับบริษัทและองค์กรภายนอกเพื่อให้มีโอกาสการฝึกงานและการเรียนรู้ภาคปฏิบัติ

3.2 จัดกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับตลาดแรงงาน จัดงานสัมมนา, การบรรยายพิเศษ, และกิจกรรมที่เชื่อมโยงนักศึกษาเข้ากับผู้เชี่ยวชาญจากอุตสาหกรรม

4. การสนับสนุนทางการเงินและสวัสดิการนักศึกษา

4.1 จัดหาแหล่งทุนการศึกษา เสริมสร้างแหล่งทุนการศึกษาหรือทุนสนับสนุนที่ช่วยลดภาระทางการเงินของนักศึกษา

4.2 พัฒนาสวัสดิการนักศึกษา ให้การสนับสนุนด้านสุขภาพ, ที่พัก, และสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีคุณภาพ

5. การประเมินและปรับปรุงกลยุทธ์อย่างต่อเนื่อง

5.1 ติดตามและประเมินผล สร้างระบบการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องเพื่อวัดผลกระทบของกลยุทธ์ที่นำไปใช้

5.2 ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ ใช้ข้อมูลจากการประเมินผลและข้อเสนอแนะจากนักศึกษาและคณาจารย์ในการปรับปรุงและพัฒนากลยุทธ์ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

6. การสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่สนับสนุนการพัฒนาทักษะ

6.1 พัฒนาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ สร้างสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้และการพัฒนารวมถึงการจัดหาแหล่งข้อมูลและเครื่องมือที่ทันสมัย

6.2 สนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตทั้งในด้านวิชาการและทักษะการทำงานเพื่อให้นักศึกษาเตรียมพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

Barney, J. B., & Hesterly, W. S. (2015). *Strategic Management and Competitive Advantage*. Pearson.

Brusilovsky, P., & Millán, E. (2007). *User Models for Adaptive Hypermedia and Adaptive Educational Systems*. Springer.

Khanat Thatthong. (2009). *Techniques for developing school curricula*. Nakhon Pathom: Phetkasem Printing.

Sasitorn Suriyah. (2018). *Factors affecting the national achievement test scores of Grade 9 students in Mueang District, Chiang Mai* (Master's thesis). Chiang Mai University, Chiang Mai.

Supitchakrit Pakphothi-Yen. (2017). *Factors Affecting Academic Achievement of Graduate Students in Curriculum and Instruction Program at Business Administration University.* (Master's Thesis). Business Administration University, Bangkok.

Prawit Erawan. (2002). *Action research*. Bangkok: Dokya Academic.

Pornsit Thurapan. (2008). *Factors affecting academic achievement in mathematics of Grade 3 students: A case study of Ban Song Wittayakom School, Nong Kaew Subdistrict, Mueang District, Roi Et Province (Independent Study*). Mahamakut Buddhist University.

Office of the Education Council Secretariat. (2017). *National education plan B.E. 2560–2579 (2017–2036)*. Bangkok: Prikwarn Graphic Co., Ltd.

Office of the Education Council Secretariat. (2018). *The state of Thai education 2016/2017: Guidelines for reforming Thai education towards Thailand 4.0*. Office of the Education Council Secretariat.

The Stylization of Animal Motifs on Bronzes from Nomadic Cultures on the Mongolian Plateau in the 5th--4th Centuries B.C.E.

Jin Guang and Tu Buqiqige
Krirk University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: jinguangart@gmail.com

****

Abstract

This study focuses on Mongolian Plateau bronze animal motifs from the 5th to 4th centuries B.C.E. It explores the development and changes of animal motifs in the course of history, and reveals their importance and symbolic significance in the nomadic culture. By analyzing the history, culture, folklore and artistic style of animal motifs, the study focuses on the differences in geographical distribution, the normative differences in the use of motifs in different social occasions, and the diversified expressions of symbolism in the design of motifs. It aims to deepen the understanding of traditional nomadic tattoos, explore their cultural roots, totem worship and emotional support, and promote the inheritance and protection of nomadic cultural heritage.

Based on the attributes of long history and rich connotation of nomadic animal patterns with national and local cultural characteristics, this study explores the original form and aesthetic characteristics of nomadic animal patterns, and lays the research foundation for the inheritance and development of the material culture of nomadic people today. Through the use of field research and comparative method to analyze the differences of animal prints in different regions and practical fields, the influence of socio-economics and material media on the morphology and development of animal prints is clarified. Based on a detailed analysis of the development and evolution of animal motifs and their visual characteristics in Mongolian Plateau bronzes from the 5th to 4th centuries BC, we analyze in depth the role of animal motifs in cultural inheritance and innovation, and conclude that the influence of the original culture on animal motifs is not only embodied in the historical sites and traditional handicrafts, but also in modern It is concluded that the influence of the original culture on animal prints is not only reflected in historical sites and traditional handicrafts, but also continued in modern arts and crafts and in the creation of the digital media era.

In the study, it is systematically sorted out that nomadic bronze animal motifs of the 5th - 4th centuries B.C. have become an important part of Chinese and even world cultural heritage by virtue of their unique aesthetic characteristics and profound cultural connotations, which demonstrate the richness of multi-ethnic integration and regional cultural characteristics. In addition, the article proposes specific conservation and development strategies, emphasizing the importance of these strategies for the inheritance and sustainable development of cultural heritage.

Keywords: Stylization; Animal Motifs; Bronzes; Nomadic Cultures; Mongolian Plateau

* Received: June 4 2024; Revised: June 24 2024; Accepted: June 26 2024

Introduction

China is a multi-ethnic country, and the cultures of various ethnic groups are characterized by regional and national characteristics, and at the same time are intertwined with each other, so that the Chinese national art tradition has diversity and unity (Li, 1985). The study of Chinese art history requires the study of the artistic heritage of China's multi-ethnicity, and the rich traditions of a multi-ethnic country should be treasured and explored.

Inner Mongolia is the birthplace of the nomadic people, where the ancestors of the nomadic people used to live and reproduce, and where a rich and excellent national culture has been nurtured. As an indispensable part of the Chinese nation, especially in Inner Mongolia, the Mongols have become the main focus of this study. This study is based on the Mongolian ethnic group, but considering the diversity of cultures, the scope of the study will gradually expand to other regions and different ethnic groups (Lu, 2021).

Nomadic culture, as one of the two major lineage cultures of human civilization, has given animals an important role in survival. Long-term nomadic life has cultivated the nomads' keen observation of animal dynamics, so animal motifs are fully displayed in their plastic arts, presenting vivid depictions (Liu, 2018). As a unique pattern in the plastic art of nomadic people, animal pattern is not only an important expression of nomadic culture, but also an important way to understand the culture of nomadic people (Gao, 2007). Therefore, the research of this paper will mainly focus on the development and change of nomadic animal patterns in order to deeply excavate the cultural connotation behind them.

Research Objectives

To analyzing the "Original Culture" Embodied in Nomadic Animal Patterns

Research Methodology

Field survey method

The researcher conducted an extensive and in-depth field investigation, focusing on the reality of the existence and cultural characteristics of animal prints of ethnic minorities in Inner Mongolia, as well as the related aesthetic concepts and national spirit. This series of investigations covered a variety of aspects, including existing stylized artworks, minority cultures, aesthetic concepts, national character, etc., which ensured a comprehensive understanding of the research object and provided a solid empirical foundation for my research. In my research, the author conducted extensive fieldwork, which mainly included the following three aspects of work.

The first is the museum, which is the main, most direct and most trustworthy way to study ancient plastic arts. By contrasting documentary materials with museum objects, existing knowledge can be questioned and existing views can be verified, making it easier to discover new issues and, as a result, produce substantial research results. This method avoids relying only on textual information, making the research more solid and powerful. In addition the author carried out a study and analysis of the physical objects of animal patterns of the ethnic minorities in Inner Mongolia. This involved visiting several rock paintings and bronzes in Inner Mongolia, and conducting in-depth exchanges with local museum researchers. In addition, interviews were conducted with local conservationists to understand the stylistic uniqueness of minority animal prints, as well as the evolution and identification methods of animal prints

from the Xiongnu era to modern times. At the same time, the researcher conducted a large collection of photographs and written materials, and also visited modern industries related to minority animal patterns, in an effort to fully understand the history and current status of minority animal patterns. This provides a solid foundation for me to analyze their stylistic features.

Finally, the researcher visited experts and inheritors of minority art theory research, experts and scholars of minority folk culture research, and experts and scholars related to minority ethnic folk culture research. This step further delved into the religious culture, aesthetic concepts and national spirit behind minority animal patterns. Through communication with these experts and inheritors, the researher was able to gain a deeper understanding of the cultural connotations and meanings behind ethnic minority animal patterns.

Purpose of the fieldwork: These three aspects of fieldwork complement each other and provide rich empirical materials and a profound cultural background for my research, enabling me to analyze and understand the stylistic features and meanings of the animal patterns of the ethnic minorities in Inner Mongolia in a more comprehensive way.

The research of this thesis mainly relies on visual image analysis, and these image materials mainly come from three channels: firstly, through field research and visits, the author personally took many image materials; secondly, during visits and research in various related museums, some images were taken by the author personally or provided by the museums; lastly, there is also a part of the image materials coming from important catalogs and albums published publicly at home and abroad. Together, these channels form the basis of the image analysis. After conducting sufficient field research, the author has accumulated a large amount of image materials of animal patterns of Inner Mongolian ethnic minorities. Using the in-depth analysis method of iconography, the author conducted a detailed analysis of the existing minority animal prints. Starting from the visual forms of animal patterns, the researher reveal the things they represent and explore in depth the connection between their external forms and internal concepts. The researher comprehensively examine multiple perspectives such as composition, color, technique, motif, subject matter, and range of application, while incorporating theories of aesthetics and psychological studies of beauty in order to more deeply analyze the cultural and aesthetic connotations embedded in Inner Mongolia's ethnic minority animal motifs, as well as the thinking and psychological processes of their creators. My research also focuses on the connection between these patterns and the human spirit, so as to understand their meaning and value more comprehensively.

Research Conceptual Framework

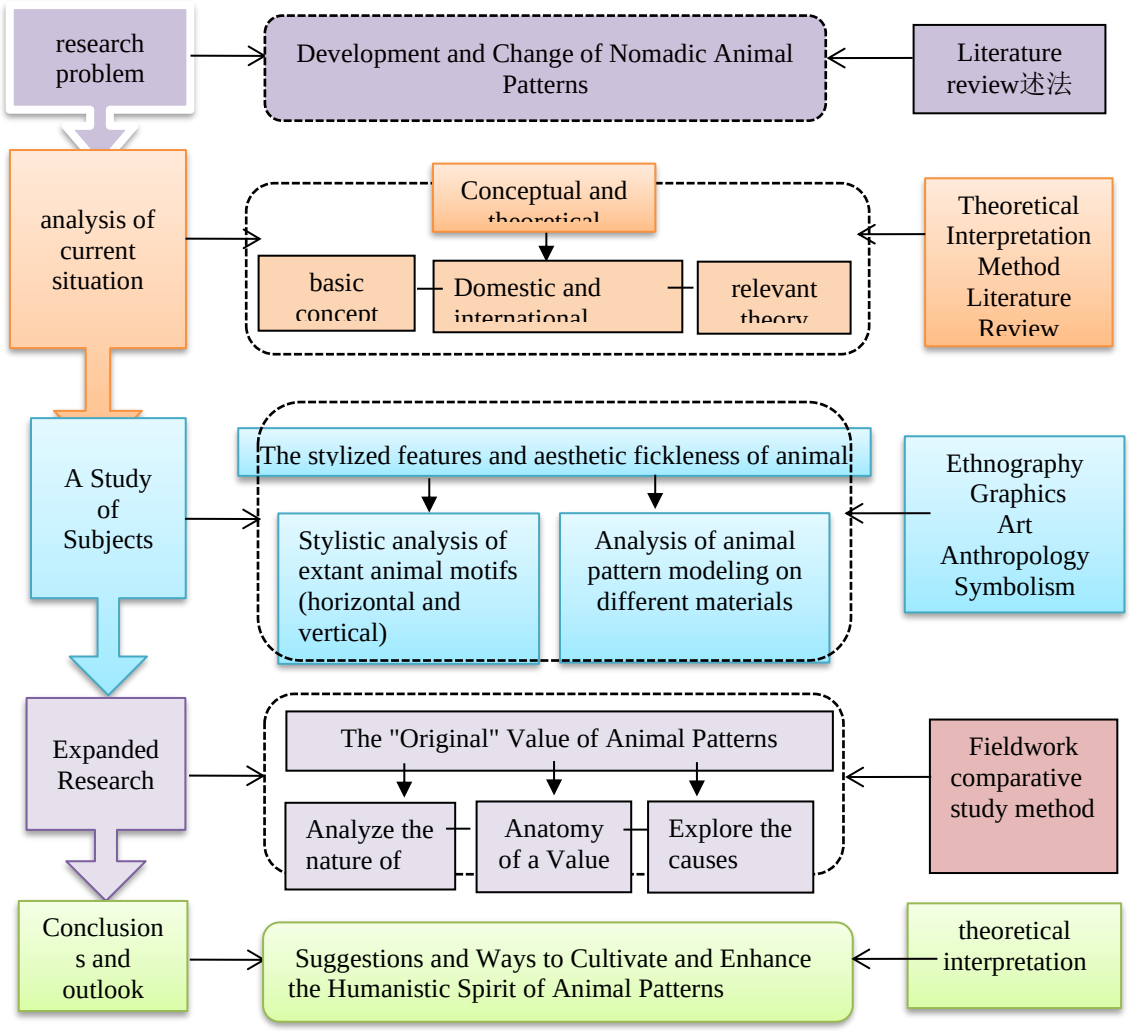

Figure 1. Research Conceptual Framework

Research Results

The concept of rotation of animal motifs

Regarding the point of view on the rotation of animal motifs, in analyzing the point of view on the rotation of animal motifs in Dr. Lu Gang's "Study on Ordos-style Bronze Plastic Art", which mainly starts from the angle of composition, he believes that the central rotating structure of animal motifs refers to the rotation of the monolithic animal motifs modeling on the basis of a certain central point and the recombination of the models in accordance with the requirements of the composition by copying the modeling of themselves for a second or multiple times to form a new compositional style (Lu Gang, 2005). The development history of Ordos-style animal motifs shows that this compositional style has a long history of origin,

dating back to the early Spring and Autumn period at the earliest. The author also agrees with Dr. Lu Gang's viewpoint, but I think that besides the central compositional form, like the Ordos-style bronze animal ornaments, many of which show a kind of "rotating" characteristic and the head and tail are connected with each other, the other form is like the kind of double-bird motifs mentioned in Dr. Lu Gang's thesis, which are also a kind of "rotating" characteristic and the overall shape is also a kind of "rotating" characteristic. In addition to their central composition, the overall shape is also an "S-shape" and a wheel-shaped feature. Like the Chinese taijitu, yin and yang compatible features, so this modeling aesthetic concept affects the development of nomadic animal patterns. Researchers found that early bronze animal pattern design also hides a "Big Dipper seven stars" form of composition.

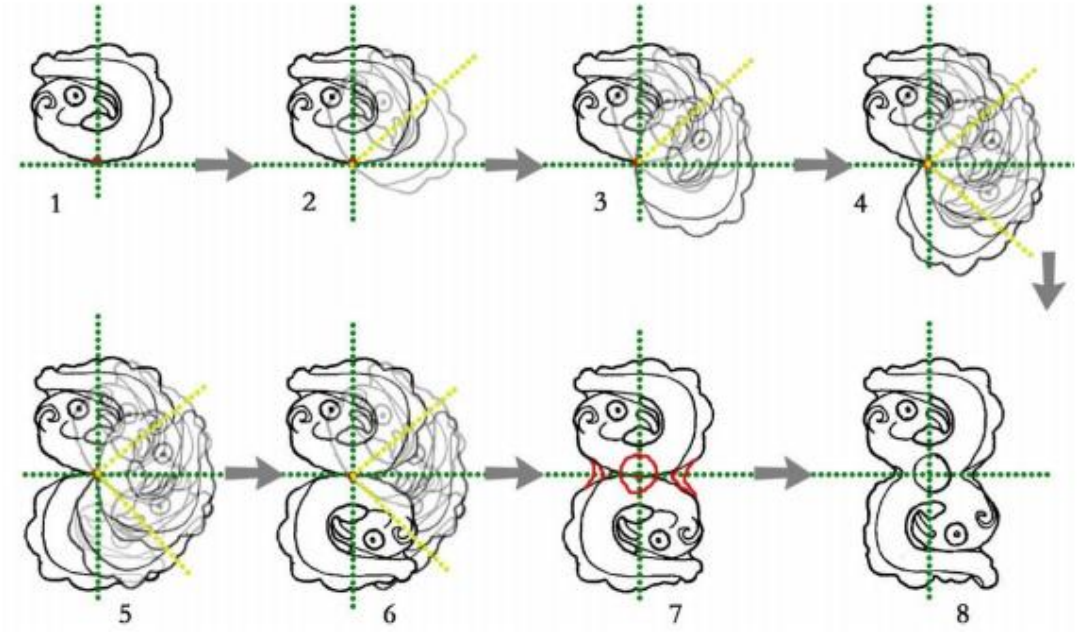

Figure 2. "Wheel" composition

Discussion

The Mongols have lived on the Mongolian plateau for a long time, struggling with the natural environment and in the process finding a balance with it. The household items they need, whether yurts or decorative items, tend to be small and lightweight, easy to carry. Their animal motifs often show the original form, depicting the most classic features of animals simplified and generalized mainly, such as the animal motifs appearing on bronzes in the 5th - 4th centuries BC. It is an extremely concise yet flexible way of expression. At the same time, they are good at using these animal patterns in a reasonable and versatile way, reflecting a view of life that sees the big in the small (Lin, 1995). In their worldview, the living environment, life view, values and lifestyle are carried by small and concrete things, presenting their own knowledge and creation of these aspects. Overall, the concentration point of nomadic animal prints mainly centers around the normality of nomadic life. In terms of aesthetic concepts, they emphasize "knowing nature, understanding nature, expressing nature", which is influenced by

the natural environment of Inner Mongolia, forming a unique "original culture" (Jin, 1981). This culture is endogenous, an ineffable spiritual and emotional state flowing in the blood of every ethnic minority. When depicting animal patterns, they put these spirits highly into it, and finally formed the unique animal patterns.

Recommendation

1. Practical Recommendations

Modern technology and consumers' pursuit of personalization and cultural identity have brought unprecedented opportunities for nomadic patterns. Digital technology provides a powerful tool for the creation, preservation, dissemination and application of patterns. Through digital technology, traditional patterns can be accurately copied and reproduced, and can even be displayed in three-dimensional simulation and virtual reality, which greatly enhances the expressiveness and immersion of patterns. In addition, modern consumers pay more and more attention to the personalization and cultural attributes of products, which provides a huge market potential for nomadic animal patterns. Nomadic animal patterns can be applied to a variety of products, such as clothing, home furnishings, jewelry, paintings, etc., to meet the unique aesthetic and cultural needs of consumers. Cultural heritage has become the core of future development, and in-depth excavation and inheritance of traditional culture will help create animal prints with more historical depth and cultural connotation. Comprehensively speaking, the future nomadic animal prints will be more colorful and full of contemporary flavor under the efforts of cultural integration, technological innovation and traditional inheritance, which not only carries forward the tradition of animal prints, but also positively responds to the trend of multicultural integration!

2. Recommendation for future research

In the context of globalization, nomadic animal prints have the opportunity to communicate and collide with cultures around the world. Cross-cultural cooperation brings innovative inspiration and a broader market for animal prints, and promotes the enhancement of their international influence. At the same time, as cultural messengers, nomadic animal prints go to the world through international art exhibitions and cultural exchange activities to show the history, culture and artistic charm of the nation and promote cultural understanding and friendly exchanges. The application of the all-media era provides a convenient and broad stage for the dissemination and innovation of nomadic animal prints, and digital means become an important tool for the inheritance of traditional skills, while stimulating the interest and enthusiasm of the younger generation for traditional culture. In the future, nomadic animal patterns are expected to take on new artistic vitality in an all-media environment, integrate with contemporary society and create works with contemporary characteristics. On the whole, although modernization brings challenges, nomadic animal prints still have a broad development prospect, which is worthy of researchers' expectation and attention.

References

Gao, Y. (2007). *Treasures of Inner Mongolia - The Complete Collection*. Inner Mongolia University Press.

Jin, W. (1981). *Collection of Essays on Chinese Art History*. People's Fine Arts Publishing House.

Li, J. (1985). *Manuscript of the social and economic history of the Yuan dynasty*. Hubei People's Publishing House.

Lin, M. (1995). *The Civilization of the Western Regions*. Oriental Publishing House.

Liu, X. (2018). *The Turkic Khanate.* Shaanxi People's Publishing House.

Lu, G. (2021). *Research on Ordos Bronze Plastic Art*, [Doctoral dissertation]. Inner Mongolia University.

การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างครอบครัวอบอุ่นต้นแบบจังหวัดสกลนคร

Development of Model to Create Warm-hearted Family Sakon Nakhon Province

พูลสมบัติ ติงมหาอินทร์
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสกลนคร
Poolsombut Tingmaha-in
Sakon Nakhon Provincial Public Health Office
E-mail: Thawan.ting2560@gmail.com

****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาและวิเคราะห์สถานการณ์ พัฒนารูปแบบและประเมินรูปแบบการเสริมสร้างครอบครัวอบอุ่นต้นแบบ จังหวัดสกลนคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 900 คน พ่อหรือแม่หรือผู้ปกครอง จำนวน 900 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบประเมิน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน Percentage differences และ Paired t-test ผลการวิจัยพบว่า 1) สถานการณ์ความรุนแรงทางสังคมในกลุ่มเด็ก พบส่วนใหญ่เป็นครอบครัวเด็กมีฐานะยากจน จำนวน 49,487 คน (50.85%) เด็กตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรและไม่พร้อมเลี้ยงดูบุตร 1,075คน (1.55%) และแม่เลี้ยงเดี่ยว จำนวน 1,037 คน (0.45%) 2) รูปแบบการเสริมสร้างสร้างครอบครัวอบอุ่นต้นแบบประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1) การเตรียมเครือข่ายวิทยากรต้นแบบ (2) การเสวนาครอบครัวและการฝึกปฏิบัติและ (3) การถอดบทเรียนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ 3) หลังการเข้าร่วมกิจกรรมการเสวนาครอบครัวและการฝึกปฏิบัติ พบว่า คะแนนครอบครัวอบอุ่นโดยรวมเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 90.0 ความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมด้านดี ด้านเก่ง ด้านสุข และทั้ง 3 องค์ประกอบมากกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<.001$) และหลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยความเครียดน้อยกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<.001$) โดยมีคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่า 3.28 คะแนน (95%CI; 2.24, 3.32) ข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ส่งผลให้มีจำนวนครอบครัวอบอุ่นต้นแบบเพิ่มขึ้น

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบ; ครอบครัวอบอุ่นต้นแบบ

* วันที่รับบทความ : 5 สิงหาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 28 สิงหาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 30 สิงหาคม 2567
Received: August 5 2024; Revised: August 28 2024; Accepted: August 30 2024

Abstract

This research aimed to study and analyze the situation, develop a model, and evaluate the model for fostering exemplary warm families in Sakon Nakhon Province. The sample consisted of 900 students from grades 7-12 and 900 parents or guardians, selected through cluster random sampling. Data were collected using assessment forms and analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, percentage differences, and paired t-test. The findings were as follows:1) The situation of social violence among children showed that most came from impoverished families, with 49,487 children (50.85%), early pregnancies and unprepared parenthood with 1,075 children (1.55%), and single mothers, totaling 1,037 children (0.45%). 2) The model for fostering exemplary warm families consisted of three steps: (1) Preparation of instructor networks team, (2) Family dialogues and practical training sessions, and (3) Lesson extraction and knowledge exchange. 3) After participating in family dialogues and practical training sessions, the overall warm family scores increased by 90.0%. Emotional intelligence scores across all three components-good at, competent, and happy--were significantly higher post-activity ($p<.001$). Additionally, the mean stress scores were significantly lower after the activity ($p<.001$), with an mean education of 3.28 points (95% Cl; 2.24, 3.32). This research resulted in an increase in the number of exemplary warm families.

Keywords; Development of Model; Warm-hearted Family

บทนำ

รัฐบาลให้ความสำคัญในการส่งเสริมความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัวและเสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัว โดยส่งเสริมและสนับสนุนครอบครัวต้องมาก่อน (Family First) ที่มุ่งเน้นสนับสนุนให้ทุกครอบครัวมีอย่างน้อยหนึ่งวันที่สมาชิกในครอบครัวทำกิจกรรมร่วมกัน รวมถึงการมีพื้นที่ที่เป็นมิตรให้ครอบครัวได้ทำกิจกรรมเพื่อสานสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว ซึ่งเริ่มต้นด้วยการรณรงค์ให้ "วันอาทิตย์เป็นวันครอบครัว" เพื่อให้การสร้างครอบครัวแข็งแรงมีผลเป็นรูปธรรมโดยเร็วและเร่งรณรงค์ให้สมาชิกในครอบครัว อยู่พร้อมหน้า แต่จากการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของครอบครัวไทยในประเด็นดังกล่าวและได้สะท้อนให้เห็นว่าครัวเรือนไทยที่นับวันจะมีความหลากหลาย แตกต่างจากครัวเรือนไทยในอดีต (โครงการสุขภาพคนไทย, 2560) สังคมไทยในปัจจุบันมีทั้งครัวเรือนแบบดั้งเดิม ที่เป็นครัวเรือนขยาย (ที่มีคน 3 รุ่น หรือมากกว่า) ครัวเรือนเดี่ยว (ครัวเรือนที่มีคน 2 รุ่น) และยังมีครัวเรือนที่อยู่คนเดียวครัวเรือนข้ามวุ่น และครัวเรือนที่ไม่ใช่ญาติ และแม้ในครัวเรือนเดียวก็ยังแยกย่อยออกเป็นครอบครัวแบบคู่สามี-ภรรยาที่ไม่มีบุตร ครอบครัวเดี่ยวแบบมีทั้งสามี-ภรรยา และบุตร ครอบครัวเลี้ยงเดี่ยวแบบมีลูกกับพ่อหรือแม่ แม้ว่าปัจจุบันครัวเรือนขยายยังเป็นลักษณะครัวเรือนหลักที่มีสัดส่วนประมาณร้อยละ 33.0 ซึ่งสูงกว่าครัวเรือนประเภทอื่นๆ แต่การเพิ่มขึ้นของครัวเรือนประเภทอื่นๆ ก็เพิ่มขึ้นอย่างน่าจับตามอง (กองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติ, 2559) ซึ่งความหลากหลายที่เกิดขึ้นนี้ ไม่เพียงแต่ทำให้การจัดการความสัมพันธ์ และการอุดหนุนเกื้อกูลกันภายในครอบครัวเปลี่ยนแปลงไป แต่ยังทำให้นิยามเกี่ยวกับ "ครอบครัว"และ"ครัวเรือน"ต่างไปจากที่หน่วยงาน

ภาครัฐ และภาคเอกชน เคยเข้าใจ และใช้ในการกำหนดนโยบายต่างๆ เพื่อการสนับสนุนครอบครัว (ชาย โพธิสิตา, 2552; ภูเบศร์ สมุทรจักร, คมลชนก ขำสุวรรณ และ พิมลพรรณ นิตย์นรา, 2562)

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเหล่านี้ชี้ให้เห็นถึงผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตครอบครัวในทุกจังหวะและขั้นตอนของเส้นทางชีวิต (Life course) นับตั้งแต่การใช้ชีวิตร่วมกันเริ่มขึ้น การตัดสินใจมีลูก การเลี้ยงลูก การดูแลพ่อแม่ยามป่วยไข้ แก่ชราและไปจนถึงวาระสุดท้ายแห่งชีวิต ซึ่งการเปลี่ยนแปลงของครอบครัวไทยในศตวรรษที่ 21 แสดงให้เห็นแล้วว่า ทำให้เกิดการสั่นคลอนเสถียรภาพของการอยู่ร่วมกันฉันท์ครอบครัว ที่อาจยิ่งทำให้การเกิดลดลง ส่วนความตายที่ยืดเวลาออกไปเนื่องจากการมีอายุยืนยาวขึ้น กลับสร้างความกังวลเกี่ยวกับเงินออมที่อาจไม่เพียงพอและการตายอย่างเดียวดาย ห่างไกลจากลูกหลานและญาติพี่น้อง สถานการณ์การดังกล่าวได้สะท้อนความเปราะบางที่เกิดขึ้น ทั้งในมิติของครอบครัวรุ่นใหม่ที่พ่อแม่ต้องมีการปรับวิถีการทำงาน และการดำเนินชีวิตเมื่อเริ่มมีลูกในสภาวะเศรษฐกิจที่บีบคั้นและในสภาพสังคมที่มีข้อจำกัดในมีลูกและการเลี้ยงลูก ความหลากหลายของรูปแบบการอยู่อาศัย (Living arrangement) ของผู้สูงอายุ ซึ่งมีระดับและลักษณะความเปราะบางที่แตกต่างกันและการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนและกิจการเพื่อสังคม" ศึกษามิติใหม่ของความร่วมมือในการดูแลสังคมจากภาคเอกชน ในรูปแบบกิจการเพื่อสังคม (Social enterprise) ที่ต้องทำงานร่วมกับภาครัฐ และภาคประชาชน เพื่อให้เกิดกลไกที่ยั่งยืนในการดูแลผู้สูงอายุ (ภูเบศร์ สมุทรจักร, คมลชนก ขำสุวรรณ และ พิมลพรรณ นิตย์นรา, 2562; จงจิตต์ ฤทธิรงค์ และ สุภรต์ จรัสสิทธิ์, 2560)

ดังข้อมูลจากรายงานของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว (2566) ได้สำรวจสถานการณ์ความเข้มแข็งของครอบครัวและรายงานผลประจำปี พ.ศ.2566 เพื่อติดตามและประเมินสถานการณ์ความเข้มแข็งของครอบครัวประจำปีจาก 76 จังหวัด กลุ่มเป้าหมายทั้งสิ้น 59,610 ครอบครัว ผลสำรวจดัชนีความเข้มแข็งของครอบครัวในภาพรวมเท่ากับ 71.47 คะแนน และเมื่อพิจารณาค่าดัชนีความเข้มแข็งของครอบครัวแต่ละด้าน พบว่า ด้านสัมพันธภาพมีค่าดัชนีความเข้มแข็งของครอบครัวมากที่สุด 76.0 คะแนน รองลงมา คือ ด้านการทำบทบาทหน้าที่ของครอบครัว 74.04 คะแนน ด้านสุขภาพของครอบครัว 72.67 คะแนน ด้านทุนทางสังคม 78.15 คะแนน ด้านการหลีกเลี่ยงภาวะเสี่ยงและการปรับตัวได้ในภาวะยากลำบาก/วิกฤติ 72.12 คะแนน ด้านเทคโนโลยีสื่อสารและการเรียนรู้ 69.18 คะแนน และด้านการพึ่งตนเอง ความพอเพียงทางด้านเศรษฐกิจมีค่าดัชนีความเข้มแข็งของครอบครัวน้อยที่สุด 66.15 คะแนน ซึ่งผลสำรวจฯ มีครอบครัวเสี่ยงร้อยละ 25.01 ครอบครัวทั่วไปร้อยละ 49.98 และครอบครัวเข้มแข็งร้อยละ 25.01 และเมื่อพิจารณาร้อยละของครอบครัวในองค์ประกอบแต่ละด้าน พบว่า องค์ประกอบที่มีร้อยละของครอบครัวเสี่ยงมากที่สุดได้แก่ ด้านทุนทางสังคมร้อยละ 28.42 รองลงมา คือ ด้านเทคโนโลยีสื่อสารและการเรียนรู้ ร้อยละ 26.31 และด้านสัมพันธภาพร้อยละ 24.73

จากสถานการณ์ความเข้มแข็งของครอบครัวดังกล่าว เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของครอบครัวตามความเสี่ยงมากที่พบแต่ละด้านไม่ว่าจะเป็นด้านทุนทางสังคม ด้านเทคโนโลยีสื่อสารและการเรียนรู้ และด้านสัมพันธภาพ ส่งผลให้เกิดปัญหาสังคมในหลายมิติ หนึ่งในนั้นคือ ความรุนแรงในครอบครัวและความสัมพันธ์ที่เป็นการแสดงออกของพฤติกรรมในความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิด หรือความสัมพันธ์แบบอื่น ๆ ในครอบครัว หรือระหว่างคนที่อยู่ด้วยกัน โดยการทำร้ายจิตใจ ด่าว่า ดูถูกเหยียดหยาม ปฏิบัติอย่างไม่ให้ความเคารพหรือไม่ให้เกียรติ ทำร้ายร่างกายจนถึงแก่ชีวิตและทรัพย์สินที่พบได้เพิ่มขึ้นในสังคมไทย สอดคล้องกับกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวที่พบว่า การช่วยเหลือคุ้มครองผู้ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัว ศูนย์ปฏิบัติการเพื่อป้องกันการกระทำความรุนแรงในครอบครัว 76 จังหวัด และกทม. ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ.2559-2566 เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องมีจำนวนทั้งสิ้น 13,929 คน ความรุนแรงในครอบครัวที่เกิดขึ้นค่อย ๆ สั่งสมความอ่อนแอให้บุคคล เกิดการแยกตัวออกจากสังคม ครอบครัว และชุมชนโดดเดี่ยวจนไม่ได้รับความช่วยเหลือหรือการใช้ครอบครัวและชุมชนเพื่อทำให้อับอายหรือแสดงออกที่รุนแรงเพิ่มขึ้น ตามที่มีการเผยแพร่ในช่องทางสาธารณะต่างๆ (กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2566)

เช่นเดียวกับสถานการณ์ครัวเรือนเปราะบางในจังหวัดสกลนครในปี พ.ศ.2565 พบว่าครัวเรือนเปราะบางที่มีรายได้น้อยและมีบุคคลที่อยู่ในภาวะพึ่งพิงที่ต้องการได้รับความช่วยเหลือ เช่น ครอบครัวยากจนที่มีเด็กเล็ก แม่เลี้ยงเดี่ยว ผู้สูงอายุ คนพิการ จำนวน 85,141 คน โดยแบ่งระดับความเปราะบาง 4 ระดับ มากที่สุด ระดับ 0 จำนวน 82,185 ครัวเรือน รองลงมาระดับ 2 จำนวน 1,418 ครัวเรือน ระดับ 1 จำนวน ครัวเรือนและระดับ 3 จำนวน 398 ครัวเรือน และมีครัวเรือนที่อยู่อาศัยไม่มั่นคง จำนวน 1,646 ครัวเรือน ส่วนสตรีในจังหวัดสกลนคร จำนวนทั้งหมด 308,551คน มากที่สุดคือสตรีที่เป็นแม่เลี้ยงเดี่ยวฐานะยากจนที่ต้องเลียงดูบุตรเพียงลำพัง จำนวน 1,037 คน รองมา สตรีที่ถูกจ้างและว่างงาน/ ตกงาน จำนวน 568 คน สตรีที่ถูกทำร้ายร่างกาย จำนวน 3 คน และสตรีที่ถูกละเมิดทางเพศ จำนวน 2 คน ครอบครัวหย่าร้าง จำนวน 1,542 ครอบครัว และครอบครัวที่มีคนในครอบครัวถูกกระทำความรุนแรงต่อกัน จำนวน 11 ครอบครัว (สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสกลนคร, 2565)

เมื่อวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาดังกล่าวข้างต้น พบว่าส่วนใหญ่เกิดจากเศรษฐกิจที่ยากลำบากสามารถสร้างความตึงเครียดในครอบครัว การมีรายได้ไม่เพียงพอต่อความต้องการพื้นฐานอาจทำให้ผู้ปกครองต้องทำงานหนัก ส่งผลให้ขาดเวลาในการดูแลและให้ความอบอุ่นแก่ลูก (Smith & Williams, 2020) การเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างครอบครัว (Johnson, 2018) ค่านิยมและวัฒนธรรมในสังคม (Kim & Park, 2019) ปัญหาสุขภาพจิตของผู้ปกครอง (Brown & Peterson, 2021) ขาดความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงดูและพัฒนาทางอารมณ์ของเด็ก (Lee & Roberts, 2022) และขาดการสนับสนุนจากบริการสาธารณะหรือชุมชน (Hernandez & Green, 2019) ดังนั้นแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวข้างต้นจึงต้องการทำกิจกรรมร่วมกันในครอบครัว (Doherty, 2017) การสร้างสภาพแวดล้อมที่เปิดเผยและปลอดภัยสำหรับการสนทนาและการ

แลกเปลี่ยนความรู้สึกระหว่างสมาชิกในครอบครัว (Gottman, 2015) การให้ความรู้และอบรมผู้ปกครองเกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็กและการจัดการกับปัญหาทางอารมณ์ จะช่วยให้ผู้ปกครองมีทักษะในการดูแลและสร้างความอบอุ่นในครอบครัว (Sanders, 2012) และการจัดบริการให้คำปรึกษาโดยผู้เชี่ยวชาญจะช่วยให้สมาชิกในครอบครัวสามารถจัดการกับความขัดแย้ง และปัญหาทางอารมณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Carr, 2009; Garbarino, & Bedard, 2001; Reupert, Maybery,& Kowalenko, 2012)

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้นชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการเสริมสร้างสร้างครอบครัวอบอุ่น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้พัฒนารูปแบบการเสริมสร้างสร้างครอบครัวอบอุ่นต้นแบบจังหวัดนครพนมขึ้นเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวช่วยให้สมาชิกมีความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นกันมากขึ้น ลดความขัดแย้งและสร้างบรรยากาศที่อบอุ่น ลดปัญหาทางสุขภาพจิต ส่งเสริมพัฒนาการเด็ก และสนับสนุนการแก้ปัญหาภายในครอบครัวต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อการศึกษาและวิเคราะห์สถานการณ์ การพัฒนารูปแบบและประเมินรูปแบบการเสริมสร้างครอบครัวอบอุ่นต้นแบบจังหวัดสกลนคร

ระเบียบวิธีวิจัย

รูปแบบการวิจัย การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างครบครัวอบอุ่นต้นแบบ จังหวัดสกลนคร โดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) (มาเรียม นิลพันธุ์, 2557) ดำเนินการตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2566 ถึงเดือนมีนาคม 2567 โดยมีกระบวนการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ระยะที่ 1 การวิจัย (Research : R1) **เป็นการศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัญหา** (Analysis : A) **ผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์** ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างครบครัวอบอุ่นต้นแบบจังหวัดสกลนคร โดยมีรายละเอียดดังนี้

วิธีดำเนินการ 1) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเชิงนโยบายและสถานการณ์แนวโน้มครอบครัวไทยยุคใหม่สถานการณ์ความเข้มแข็งของครอบครัว และการเสริมสร้างครอบครัวอบอุ่นของจังหวัดสกลนคร ตั้งแต่ปี พ.ศ.2562-2565 2)สังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างครอบครัวอบอุ่นและ3) ศึกษาความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญด้านครอบครัว

เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างครบครัวอบอุ่นต้นแบบ จังวัดสกลนคร มีดังนี้ 1) แบบวิเคราะห์เอกสาร จำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ (1) แบบวิเคราะห์เอกสาร ข้อมูลพื้นฐานสำหรับศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเชิงนโยบายและสถานการณ์ แนวโน้มครอบครัวไทยยุคใหม่ ความเข้มแข็งของครอบครัวและการเสริมสร้างครอบครัว

อบอุ่นของจังหวัดสกลนคร ตั้งแต่ปี พ.ศ.2562-2565 และ (2) แบบวิเคราะห์เอกสารแนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบ การเสริมสร้างครอบครัวอบอุ่นต้นแบบ 2) แนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ จำนวน 1 ฉบับ ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญด้านครอบครัว

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดำเนินการดังนี้

1. แบบวิเคราะห์เอกสาร จำนวน 2 ฉบับ มีขั้นตอนดำเนินการสร้างเช่นเดียวกัน ดังนี้ 1) ศึกษาเอกสารและตำราเกี่ยวกับวิธีการสร้างแบบวิเคราะห์เอกสาร 2) สร้างแบบวิเคราะห์เอกสาร โดยกำหนดประเด็นการวิเคราะห์เอกสาร และ3) นำแบบวิเคราะห์เอกสารที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และความตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) โดยมีลักษณะเป็นมาตรส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ กำหนดเกณฑ์การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ (มาเรียม นิลพันธ์, 2557) การวิเคราะห์ข้อมูลแบบประเมินความเหมาะสมของแบบวิเคราะห์เอกสารที่ใช้ในการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างครอบครัวอบอุ่นต้นแบบนั้น ผลการประเมินพิจารณาจากค่าเฉลี่ยคะแนนความสอดคล้องตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและนำมาแปลความหมายตามเกณฑ์ดังนี้ พิจารณาค่าความสอดคล้องที่มีค่าเฉลี่ย (mean) ตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.) น้อยกว่า 1.00 แสดงว่า แบบวิเคราะห์เอกสารที่พัฒนาขึ้น มีความสอดคล้องเหมาะสม สามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ และ 4) นำข้อมูลที่รวบรวมจากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าเฉลี่ย (mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.) ของคะแนนความสอดคล้องตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ได้ค่าเฉลี่ยคะแนนความสอดคล้องของประเด็นการวิเคราะห์เอกสารอยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการประเมิน (mean= 4.80, SD.= 0.48) ซึ่งแสดงว่า แบบวิเคราะห์เอกสารที่พัฒนาขึ้น มีความสอดคล้องสามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้

2. แนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ มีขั้นตอนดำเนินการสร้างดังนี้ 1) ศึกษาเอกสารและตำราเกี่ยวกับวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ 2)ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับแนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างครอบครัวอบอุ่นต้นแบบเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบโครงสร้างของแบบสัมภาษณ์ 3) สร้างแบบสัมภาษณ์ตามโครงสร้างและประเด็นการสัมภาษณ์ที่กำหนด 4)นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และความตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) โดยมีลักษณะเป็นมาตรวประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ประเมินความสอดคล้องของประเด็นในแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลในการประเมินความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบนั้น ผลการประเมินพิจารณาจากค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.) ของคะแนนความสอดคล้องตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมาแปลความหมายตามเกณฑ์โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญและการแปลความหมายเช่นเดียวกับการประเมินความสอดคล้องของแบบวิเคราะห์เอกสาร และ (5) นำข้อมูลที่รวบรวม

จากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.) ของคะแนนความสอดคล้องตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ได้ค่าเฉลี่ยคะแนนความสอดคล้องของข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์ อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด (mean= 4.40,SD. = 0.89-mean= 4.80, SD.= 0.45) ซึ่งแสดงว่า แบบสัมภาษณ์ที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย สามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล (1) ใช้แบบวิเคราะห์เอกสารในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสำหรับศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเชิงนโยบายและสถานการณ์ แนวโน้มครอบครัวไทยยุคใหม่ ความเข้มแข็งของครอบครัวและการเสริมสร้างครอบครัวอบอุ่นของจังหวัดสกลนคร ตั้งแต่ปี พ.ศ.2562-2565 (2) ใช้แบบวิเคราะห์เอกสารแนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบ การเสริมสร้างครอบครัวอบอุ่นต้นแบบ และ(3)ใช้แบบสัมภาษณ์ในการศึกษาความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญด้านครอบครัว

การวิเคราะห์ข้อมูล/สถิติที่ใช้ การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานแบบวิเคราะห์เอกสารในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสำหรับศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเชิงนโยบายและสถานการณ์ แนวโน้มครอบครัวไทยยุคใหม่ ความเข้มแข็งของครอบครัว และการเสริมสร้างครอบครัวอบอุ่นของจังหวัดสกลนคร ตั้งแต่ปี พ.ศ.2562-2565 และใช้แบบวิเคราะห์เอกสารแนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบ การเสริมสร้างครบครัวอบอุ่นต้นแบบ ซึ่งได้มาจากแบบสัมภาษณ์ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ตามขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพของสุภางค์ จันทวานิช (2546) ซึ่งมี 5 ขั้นตอน คือ การใช้แนวคิดทฤษฎีและการสร้างกรอบแนวคิดสำหรับการวิเคราะห์ การตรวจสอบข้อมูล การจดบันทึกและทำดัชนีข้อมูล การทำข้อสรุปชั่วคราวและการกำจัดข้อมูล และการสร้างข้อสรุป

ระยะที่ 2 การพัฒนา (Development: D1) **เป็นการออกแบบและพัฒนา** (Design and Development : D and D) ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มาพัฒนาร่างรูปแบบการเสริมสร้างครอบครัวอบอุ่นต้นแบบของจังหวัดสกลนคร เครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบการเสริมสร้างครอบครัวอบอุ่นต้นแบบ และเครื่องมือที่ใช้สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำไปตรวจสอบคุณภาพ แล้วนำไปศึกษานำร่อง (Pilot Study) ทดลองใช้กับนักเรียนที่มีลักษณะไม่แตกต่างกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้ก่อนนำไปใช้ริงกับกลุ่มตัวอย่าง โดยมีรายละเอียดดังนี้

วิธีดำเนินการ (1) พัฒนาร่างรูปแบบการเสริมสร้างครอบครัวอบอุ่นต้นแบบโดยนำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มาใช้ในการสังเคราะห์ร่างรูปแบบฯ (2) พัฒนาเครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบการเสริมสร้างครอบครัวอบอุ่นต้นแบบ ประกอบด้วย คู่มือการใช้รูปแบบการเสริมสร้างครอบครัวอบอุ่นต้นแบบและแผนการจัดการเรียนรู้ และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินการเสริมสร้างความอบอุ่นในครอบครัว (ที่มีลูกวัยรุ่น) แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์สำหรับวัยรุ่น และแบบประเมินความเครียดของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (3) ตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเสริมสร้างครอบครัวอบอุ่นต้นแบบ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ (4) ตรวจสอบความเป็นไปได้ของรูปแบบฯ และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม

ข้อมูล โดยการศึกษานำร่อง (Pilot Study) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งมีลักษณะไม่แตกต่างกับกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างครอบครัวอบอุ่นต้นแบบ มีดังนี้ (1)รูปแบบการเสริมสร้างครอบครัวอบอุ่นต้นแบบ ตามแนวคิดของแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาครอบครัวและแนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่นและพัฒนาการวัยรุ่น และ (2) เครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบการเสริมสร้างครอบครัวอบอุ่นต้นแบบ ประกอบด้วย คู่มือการใช้รูปแบบการเสริมสร้างครอบครัวอบอุ่นต้นแบบ และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินแบบประเมินการเสริมสร้างความอบอุ่นในครอบครัว (ที่มีลูกวัยรุ่น) แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์สำหรับวัยรุ่น และแบบประเมินความเครียดกรมสุขภาพจิต เป็นแบบประเมินของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดำเนินการดังนี้

1. รูปแบบการเสริมสร้างครอบครัวอบอุ่นต้นแบบ โดย (1) ร่างรูปแบบการเสริมสร้างครอบครัวอบอุ่นต้นแบบ โดยนำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มาใช้ในการสังเคราะห์ร่างรูปแบบการเสริมสร้างครอบครัวอบอุ่นต้นแบบ (2) นำรูปแบบการเสริมสร้างครอบครัวอบอุ่นต้นแบบที่สร้างขึ้นเสนอต่อที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมเชิงทฤษฎีแล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข (3) นำรูปแบบการเสริมสร้างครอบครัวอบอุ่นต้นแบบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน จำแนกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านครอบครัว จำนวน 2 คน ด้านการสร้างเสริมสุขภาพ จำนวน 2 คน และด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 1 คน เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และความตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) โดยมีลักษณะเป็นมาตรส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ประเมินความสอดคล้องในการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการเสริมสร้างครอบครัวอบอุ่นต้นแบบ การวิเคราะห์ข้อมูลในการประเมินความสอดคล้องของรูปแบบการเสริมสร้างครอบครัวอบอุ่นต้นแบบ ผลการประเมินพิจารณาจากค่าเฉลี่ย (mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.) ของคะแนนความสอดคล้องตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำมาแปลความหมายตามเกณฑ์ โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญและการแปลความหมายเช่นเดียวกับการประเมินความสอดคล้องของแบบวิเคราะห์เอกสาร (3) นำข้อมูลที่รวบรวมจากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าเฉลี่ย (mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.) ของคะแนนความสอดคล้องตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญได้ค่าเฉลี่ยคะแนนความสอดคล้องในการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการเสริมสร้างครอบครัวอบอุ่นต้นแบบ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกองค์ประกอบ (mean= 4.60, SD.=0.8- mean= 4.80 SD. = 0.45) (4)นำรูปแบบการเสริมสร้างครอบครัวอบอุ่นต้นแบบที่ผ่านการตรวจสอบความสอดคล้องเชิงโครงสร้างโดยให้ผู้เชี่ยวชาญ และปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปตรวจสอบความเป็นไปได้รูปแบบการเรียนสอน โดยการศึกษานำร่อง (Pilot Study) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งมีลักษณะไม่แตกต่างกับกลุ่มตัวอย่าง โดยจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดกิจกรรมที่ผู้วิจัยพัฒนา ได้แก่ แบบประเมินแบบประเมินการเสริมสร้างความ

อบอุ่นในครอบครัว (ที่มีลูกวัยรุ่น) แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์สำหรับวัยรุ่น และแบบประเมินความเครียดกรมสุขภาพจิตเป็นแบบประเมินของกรมสุขภาพจิต และ (6) นำข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบความเป็นไปได้ไปปรับปรุงแก้ไขและจัดทำรูปแบบการเสริมสร้างครอบครัวอบอุ่นต้นแบบที่สมบูรณ์เพื่อนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2. เครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบการเสริมสร้างครอบครัวอบอุ่นต้นแบบตามตามแนวคิดของแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาครอบครัวและแนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่นและพัฒนาการวัยรุ่น 2.1 คู่มือการใช้รูปแบบการเสริมสร้างครอบครัวอบอุ่นต้นแบบ โดย (1) ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำรา และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างคู่มือรูปแบบการเสริมสร้างครอบครัวอบอุ่นต้นแบบ (2)สร้างคู่มือการใช้รูปแบบการเสริมสร้างครอบครัวอบอุ่นต้นแบบประกอบด้วยสาระสำคัญ 5 ประการ คือ ความเป็นมาและความสำคัญของการเสริมสร้างครอบครัวอบอุ่นต้นแบบแนวคิดและทฤษฎีพื้นฐานเกี่ยวกับการพัฒนาครอบครัวและแนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่นและพัฒนาการวัยรุ่นองค์ประกอบของรูปแบบ แผนการจัดกกิจกรรม เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผล และคู่มือการใช้รูปแบบการเสริมสร้างครอบครัวอบอุ่นต้นแบบ (3) นำคู่มือการใช้รูปแบบการเสริมสร้างครอบครัวอบอุ่นต้นแบบเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสม และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปทดลองใช้ และ(4) สรุปผลและจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบการเสริมสร้างครอบครัวอบอุ่นต้นแบบฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป และ2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินแบบประเมินการเสริมสร้างความอบอุ่นในครอบครัว (ที่มีลูกวัยรุ่น) แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์สำหรับวัยรุ่น และแบบประเมินความเครียดกรมสุขภาพจิตเป็นแบบประเมินของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

ระยะ 3 การวิจัย (Research: R2) **เป็นการนำรูปแบบการเสริมสร้างครอบครัวอบอุ่นต้นแบบไปใช้จริง** (Implementation : I) ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการเสริมสร้างครอบครัวอบอุ่นต้นแบบตามแนวคิดและทฤษฎีพื้นฐานเกี่ยวกับการพัฒนาครอบครัวและแนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่นและพัฒนาการวัยรุ่นที่ได้พัฒนาจากขั้นตอนที่ 2 ไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา เพื่อศึกษาการเสริมสร้างครอบครัวอบอุ่นและความคิดเห็น ที่มีต่อการใช้รูปแบบการเสริมสร้างครอบครัวอบอุ่น โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประชากร ประชากรในการวิจัยครั้งนี้เป็นครอบครัวเด็กนักเรียนระดับ ม.1 – ม.6 ประกอบด้วยเด็กนักเรียน พ่อ หรือแม่ หรือผู้ปกครองในจังหวัดสกลนคร ปีการศึกษา 2567 จำนวนทั้งหมด 33, 323 คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้เป็นครอบครัวนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ประกอบด้วยนักเรียน จาก 9 อำเภอ ๆ ละ 100 คน รวมเป็น 900 คน พ่อหรือแม่หรือผู้ปกครองจำนวน 900 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling)

วิธีดำเนินการ (1) ทำหนังสือจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสกลนครถึงโรงเรียน และสำนักงานสาธารณสุขอำเภอในการใช้การเสริมสร้างครอบครัวอบอุ่นต้นแบบตามการพัฒนาครอบครัวและแนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่นและพัฒนาการวัยรุ่น (2) นำรูปแบบสร้างเสริมครอบครัวอบอุ่นต้นแบบ จำแนกเป็น 3 กิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 ประชุมเชิงปฏิบัติการเครือข่ายวิทยากรต้นแบบระดับอำเภอ โดยแต่ละอำเภอคัดเลือกวิทยากรต้นแบบระดับอำเภอที่ประกอบด้วยบุคลากรทางสาธารณสุขจากสถานศึกษา เจ้าหน้าที่จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือแกนนำชุมชน อำเภอละ 10 คน รวมทั้งหมด 90 คน

กิจกรรมที่ 2 ประชุมเชิงปฏิบัติการเสวนาครอบครัว (พ่อ แม่ ลูก) ต้นแบบ ผู้เข้าอบรมโดยเลือกลูกวัยรุ่นที่เป็นคนเก่ง เกรดเฉลี่ยปีที่ผ่านมาไม่ต่ำกว่า 2.75 เป็นคนดี ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด และหาความสุขโดยเลือกเล่นกีฬา ดนตรี และศิลปะกับพ่อแม่หรือผู้ปกครอง 1 วัน โดยมีกิจกรรมในการอบรมประกอบด้วยสุขภาพจิตครอบครัว และการสื่อสารสร้างสุขในบ้านองค์ความรู้ในการแก้ปัญหาวัยรุ่น และการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความอบอุ่นในครอบครัว การฝึกปฏิบัติกิจกรรมเสริมสร้างความอบอุ่นในครอบครัว 3 ฐาน คือ ฐานที่ 1 การประเมินความอบอุ่นในครอบครัวและความฉลาดทางอารมณ์ (EQ.) ฐานที่ 2 การใช้สื่อ คลิปวีดีโอและหนังสั้น “วัยรุ่น วัยใส ไม่เสพ ไม่ท้อง” และฐานที่ 3 การแสดงบทบาทสมมุติ ทักษะการให้คำปรึกษาและกิจกรรมสัญญาใจ

กิจกรรมที่ 3 ประชุมเชิงปฏิบัติการถอดบทเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ดำเนินการหลังจากกิจกรรมที่ 2 เสร็จสิ้นผ่านไป 3 เดือน โดยให้แต่ละอำเภอการคัดเลือกตัวแทนครอบครัวอบอุ่นอำเภอละ 5 ครอบครัว มาถอดบทเรียนร่วมกันในประเด็นกิจกรรมที่เสริมสร้างความอบอุ่นในครอบครัวของตนเอง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยของรูปแบบการเสริมสร้างสร้างครอบครัวอบอุ่นต้นแบบจังหวัดนครพนมมีดังนี้ 1) รูปแบบการเสริมสร้างครอบครัวอบอุ่นต้นแบบ 2) เครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบการเสริมสร้างครอบครัวอบอุ่นต้นแบบประกอบด้วย คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนและแผนการจัดกกิจกรรม จำนวน 3 แผน และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินการเสริมสร้างความอบอุ่นในครอบครัว ประกอบด้วยกิจกรรมที่พ่อ – แม่ หรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อลูกวัยรุ่นดังนี้ โดยแต่ละข้อ มีการปฏิบัติอยู่ 4 ระดับ (2) แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์โดยให้กลุ่มเป้าหมายเลือกคำตอบในแต่ละข้อความที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ ความรู้สึกและพฤติกรรมที่แสดงออกในลักษณะต่างๆโดยแบบประเมิน E.Q. ประกอบด้วยองค์ประกอบ 9 ประเด็น (3) แบบประเมินความเครียดกรมสุขภาพจิต (ใหม่) (ST – 5) เป็นแบบวัดความเครียด 5 ข้อ เพื่อประเมินอาการหรือความรู้สึกที่เกิดขึ้นในระยะ 2– 4 สัปดาห์ ประกอบด้วย คำถาม 5 ข้อ ดังนี้ (1) ปัญหาการนอน นอนไม่หลับ หรือนอนมาก (2) สมาธิน้อยลง (3) หงุดหงิด / กระวนกระวายใจ / ว้าวุ่นใจ (4) รู้สึกเบื่อเซ็ง และ (5)ไม่อยากพบปะผู้คน โดยให้ผู้ถูกประเมินตอบให้ตรง

ตามความรู้สึกว่า ในช่วงระยะ 2 - 4 สัปดาห์ ที่ผ่านมาในแต่ละข้อ มีความรู้สึกนั้นๆ เกิดขึ้นหรือไม่ คำตอบให้เลือก 4 ตัวเลือก

การวิเคราะห์ข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตจากแบบประเมิน แบบสอบถาม สรุปข้อมูลกลุ่มเป้าหมายทั้งเชิงคุณภาพ และปริมาณ ทำการเปรียบเทียบคะแนนก่อนหลัง และตรวจสอบความถูกต้อง และครอบคลุม

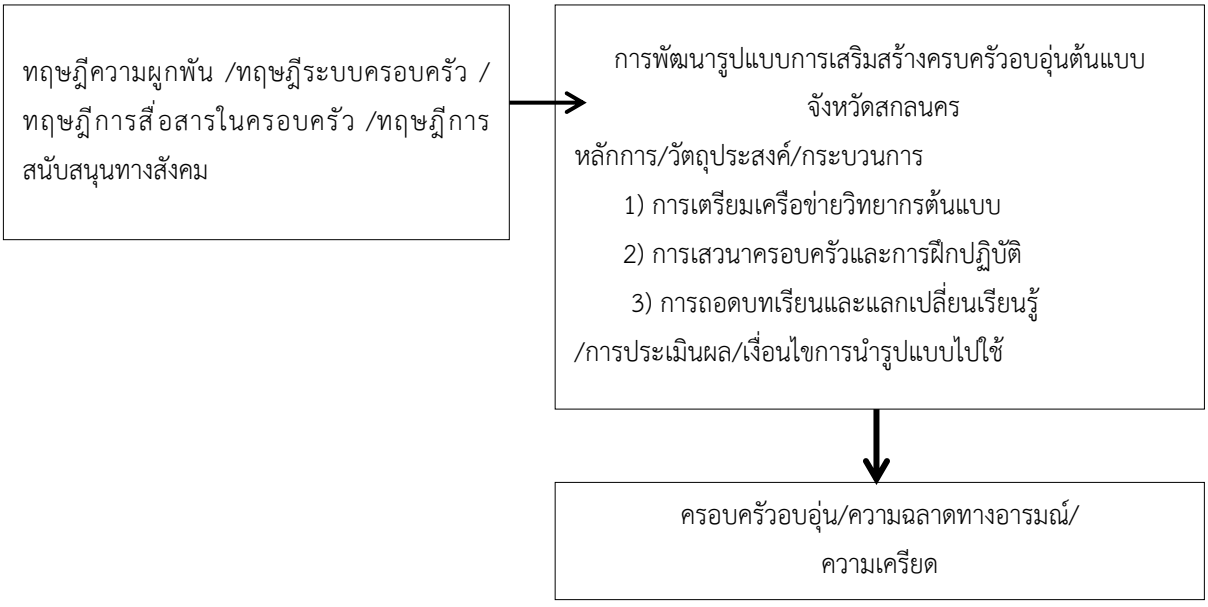
การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่จำนวนผู้ร่วมการเสวนาครอบครัวอบอุ่นค่าคะแนนของแบบประเมินด้วยการแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย และร้อยละ ส่วนการเปรียบเทียบคะแนนก่อนหลัง ของแบบประเมินการเสริมสร้างความอบอุ่นในครอบครัว แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ แบบประเมินความเครียดกรมสุขภาพจิต (ST–5) ด้วย % differences และข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสังเกตสอบถามในการทอดบทเรียนร่วมกัน

ระยะที่ 4 การพัฒนา (Development : D2) **เป็นการประเมินผล** (Evaluation : E) **และการขยายผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอน** ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการเสริมสร้างครอบครัวอบอุ่นต้นแบบตามแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาครอบครัวแนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่นและพัฒนาการวัยรุ่น และแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ แนวคิดเกี่ยวกับความเครียดที่ได้ไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจากขั้นตอนที่ 3 ไปประเมินผลและนำไปขยายผลการใช้รูปแบบการเสริมสร้างครอบครัวอบอุ่นต้นแบบระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1 ห้อง จำนวนนักเรียน 45 คน โดยมีรายละเอียดดังนี้

วิธีดำเนินการ 1. การประเมินผลการใช้รูปแบบการเสริมสร้างครอบครัวอบอุ่นต้นโดยมีรายละเอียดดังนี้ (1)ศึกษาผลการประเมินพัฒนาการของความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และนวัตกรรมค้านสุขภาพของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่เรียน โดยรูปแบบการเรียนการสอนในช่วงเวลาระหว่างเรียน (2) ศึกษาผลการประเมินแบบประเมินการเสริมสร้างความอบอุ่นในครอบครัว แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ แบบประเมินความเครียดกรมสุขภาพจิต (ST–5) และการบันทึกความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการเสริมสร้างครอบครัวอบอุ่นต้นกลุ่มตัวอย่างที่เรียนโดยรูปแบบการเสริมสร้างครอบครัวอบอุ่นต้นในช่วงเวลาระหว่างเรียน (3) พิจารณาผลการประเมินและพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างครอบครัวอบอุ่นต้นแบบให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างครอบครัวอบอุ่นต้นแบบจังหวัดสกลนครครั้งนี้พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างเด็กและผู้ดูแลในช่วงปีแรก ๆ มีผลต่อการพัฒนาทางอารมณ์และสังคม การตอบสนองต่อความต้องการของเด็กช่วยให้เด็กมีความมั่นคงทางอารมณ์ ส่วน Erik Enkson ได้พัฒนาทางจิตสังคมประกอบการสร้างความไว้วางใจและความรู้สึกของความเป็นตัวเองในเด็กต้องการการสนับสนุนและความรักจากครอบครัว ทั้งนี้ Murray Bowen อธิบายว่าครอบครัวเป็นระบบที่ประกอบด้วยสมาชิกหลายคนซึ่งมีปฏิสัมพันธ์กัน การสื่อสารที่ดี และการสนับสนุนซึ่งกันและกันช่วยสร้างความอบอุ่นและความมั่นคง โดยเน้นการสื่อสารที่เปิดเผยและจริงใจภายในครอบครัวเพื่อสร้างความเข้าใจและความใกล้ชิดระหว่างสมาชิก โดยเน้นว่าการสนับสุนทางสังคมจากครอบครัวและเพื่อนฝูงช่วยลความเครียด และเพิ่มความรู้สึกของการมีคุณค่าในตัวเอง ดังนั้น ครอบครัวอบอุ่นจึงเป็นครอบครัวที่มีความสัมพันธ์แน่นแฟ้น สมาชิกในครอบครัวให้ความรัก ความห่วงใย และการสนับสนุนซึ่งกันและกัน มีการสื่อสารที่เปิดเผยและจริงใจ การอยู่ร่วมกันในครอบครัวอบอุ่นส่งผลให้สมาชิกมีความมั่นคงทางอารมณ์ รู้สึกปลอดภัย และมีความสุขในการดำเนินชีวิต

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. การศึกษาและวิเคราะห์สถานการณ์ครอบครัวอบอุ่น ในปี พ.ศ. 2565 พบว่า จังหวัดสกลนครมีครัวเรือนเปราะบางที่ต้องการความช่วยเหลือรวม 85,141 คน แบ่งเป็นระดับ 0 จำนวน 82,185 ครัวเรือน ระดับ 2 จำนวน 1,418 ครัวเรือน ระดับ 1 จำนวน 140 ครัวเรือน และระดับ 3 จำนวน 398 ครัวเรือน นอกจากนี้ยังมีครัวเรือนที่อยู่อาศัยไม่มั่นคงจำนวน 1,646 ครัวเรือน สตรีว่างงาน 568 คน สตรีที่ถูกทำร้าย 3 คน ครอบครัวหย่าร้าง 1,542 ครอบครัวและสถานการณ์ความรุนแรงทางสังคมในกลุ่มเด็ก ส่วนใหญ่เป็นครอบครัวเด็กที่มีฐานะยากจน จำนวน 49,487 คน (50.85%) เด็กที่ตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรและไม่พร้อมเลี้ยงดูบุตร 1,075 คน (1.55%) และครอบครัวแม่เลี้ยงเดี่ยว จำนวน 1,1037 คน (0.45%)

2. รูปแบบการเสริมสร้างครอบครัวอบอุ่นต้นแบบ จังหวัดสกลนคร ประกอบด้วย 3 กิจกรรม คือ (1) ประชุมเครือข่ายวิทยากรต้นแบบระดับอำเภอ (2) ประชุมเชิงปฏิบัติการเสวนาครอบครัว โดยคัดเลือกลูกวัยรุ่นที่เก่งและดี มีกิจกรรมอบรมเกี่ยวกับสุขภาพจิตครอบครัว การสื่อสาร การแก้ปัญหาวัยรุ่น และการฝึกปฏิบัติ 3 ฐาน และ (3) กิจกรรมถอดบทเรียน 3 เดือนหลังจากกิจกรรมที่ 2 โดยให้ครอบครัวอบอุ่นจากแต่ละอำเภอร่วมกันถอดบทเรียนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้

3. การประเมินรูปแบบการเสริมสร้างครอบครัวอบอุ่นต้นแบบจังหวัดนครพนม ดังนี้

3.1 ผลการวิเคราะห์ครอบครัวอบอุ่นต้นแบบ จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 900 คน พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างของร้อยละของระดับความอบอุ่นในครอบครัว ก่อนและหลังการเข้ารวมกิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการเสวนาครอบครัว (พ่อ แม่ ลูก) โดยรวมอยู่ในระดับดีมากเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 90.00 แต่ระดับดีและระดับพอใช้ลดลง คิดเป็นร้อยละ 2.88 และ 119.50 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความอบอุ่นในครอบครัวก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการเสวนาครอบครัว (พ่อ แม่ ลูก) โดยรวม พบว่า หลังการเข้าร่วมกิจกรรม กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยความอบอุ่นในครอบครัวมากกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<.001$) โดยมีคะแนนเฉลี่ยมากกว่า 1.05 คะแนน (95% CI ; 1.03, 1.00) ดังแสดงในตารางที่ 1 และ 2

ตารางที่ 1 จำนวน ร้อยละ และร้อยละความแตกต่างของระดับความอบอุ่นในครอบครัว ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการเสวนาครอบครัว (พ่อ แม่ ลูก) โดยรวม (n=900)

ระดับความอบอุ่น	ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรม	หลังเข้าร่วมกิจกรรม	%differences
	จำนวน(%)	จำนวน(%)	
ระดับดีมาก	195(21.67)	520(52.78)	+90.00
ระดับดี	352(39.11)	342(38.00)	-2.88
ระดับพอใช้	353(39.22)	38(4.22)	-119.50

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความอบอุ่นในครอบครัว ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการเสวนาครอบครัว (พ่อ แม่ ลูก) โดยรวม (n=900)

	n	Mean(SD.)	Mean diff.	95% CI	p
ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม	900	2.53(0.36)	1.05	1.03, 1.00	<.001
หลังเข้าร่วมกิจกรรม	900	3.58(0.41)			

3.2 ผลการวิเคราะห์ความฉลาดทางอารมณ์ หลังการเข้าร่วมกิจกรรมพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ก่อนและหลังการร่วมกิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการเสวนาครอบครัว (พ่อ แม่ ลูก) ต้นแบบ 3 เดือน โดยรวมด้านดี ด้านเก่ง และด้านสุข ทั้ง 3 องค์ประกอบมากกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p<.001) ดังแสดงในตารางที่ 3-5

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ก่อนและหลังการร่วมกิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการเสวนาครอบครัว (พ่อ แม่ ลูก) ต้นแบบ 3 เดือน ด้านดี (n=900)

	n	Mean(SD.)	Mean diff.	95% CI	p
การควบคุมตนเอง					
ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม	900	14.90(0.68)	3.61	3.01, 4.29	<.001
หลังเข้าร่วมกิจกรรม	900	18.51(0.83)			
การเห็นใจผู้อื่น					
ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม	900	16.21(1.45)	3.39	3.04, 4.31	<.001
หลังเข้าร่วมกิจกรรม	900	19.60(0.98)			
ความรับผิดชอบ					

ตารางที่ 3 (ต่อ)

	n	Mean(SD.)	Mean diff.	95% CI	p
ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม		16.18(0.98)	2.98	2.51, 3.64	<.001
หลังเข้าร่วมกิจกรรม		19.16(1.15)			

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ก่อนและหลังการร่วมกิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการเสวนาครอบครัว (พ่อ แม่ ลูก) ต้นแบบ 3 เดือนโดยรวม ด้านเก่ง (n=900)

	n	Mean(SD.)	Mean diff.	95% CI	p
การควบคุมตนเอง					
ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม	900	16.69(1.07)	2.61	2.56, 2.89	<.001
หลังเข้าร่วมกิจกรรม	900	19.31(1.12)			
การเห็นใจผู้อื่น					
ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม	900	14.08(0.72)	5.23	4.51, 5.30	<.001
หลังเข้าร่วมกิจกรรม	900	19.31(1.12)			
ความรับผิดชอบ					
ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม	900	14.91(0.63)	3.27	2.99, 3.41	<.001
หลังเข้าร่วมกิจกรรม	900	18.18(1.13)			

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ก่อนและหลังการร่วมกิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการเสวนาครอบครัว (พ่อ แม่ ลูก) ต้นแบบ 3 เดือน โดยรวมด้านสุข

	n	Mean(SD.)	Mean diff.	95% CI	p
การควบคุมตนเอง					
ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม	900	10.13(0.98)	2.78	2.56, 3.21	<.001
หลังเข้าร่วมกิจกรรม	900	12.91(0.85)			
การเห็นใจผู้อื่น					
ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม	900	14.60(1.06)	3.24	3.01, 3.54	<.001
หลังเข้าร่วมกิจกรรม	900	17.84(1.23)			

ความรับผิดชอบ					
ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม	900	14.66(1.06)	4.19	4.10, 5.39	<.001
หลังเข้าร่วมกิจกรรม	900	18.85(1.13)			

3.3 ผลการวิเคราะห์ความเครียด หลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยความเครียดน้อยกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p<.001) โดยมีคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่า 3.28 คะแนน (95% CI; 2.24, 3.32) ดังแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความเครียด ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการเสวนาครอบครัว (พ่อ แม่ ลูก) ต้นแบบ 3 เดือน โดยรวม (n = 900)

	n	Mean(SD.)	Mean diff.	95% CI	p
ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม	900	7.50(1.50)	3.28	3.24, 3.32	<.001
หลังเข้าร่วมกิจกรรม	900	4.22(1.03)			

อภิปรายผลการวิจัย

1. ข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้พบว่าสถานการณ์ความรุนแรงทางสังคมในกลุ่มเด็ก พบส่วนใหญ่เป็นครอบครัวเด็กที่มีฐานะยากจน จำนวน 49,487 คน (50.85%) เด็กตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรและไม่พร้อมเลี้ยงดูบุตร 1,075คน (1.55%) และแม่เลี้ยงเดี่ยว จำนวน 1,037 คน (0.45%) พบผลเช่นเดียวกับการศึกษาในชุมชนบ้านควนล้อน ตำบลนาบินหลา อำเภอเมือง จังหวัดตรัง พบว่า ปัญหาด้านครอบครัวอบอุ่นที่ชุมชนกำลังเผชิญอยู่ที่สำคัญเป็นอันอันดับหนึ่ง ได้แก่ ปัญหาสัมพันธภาพในครอบครัว ร้อยละ 65.13 ซึ่งสอดคล้องกับผลการสำรวจด้วยแบบประเมินครอบครัวอบอุ่นในประเด็นสัมพันธภาพในครอบครัวมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับปานกลาง (Mean = 2.687, SD = 0.888) และจากสภาพการณ์การใช้ชีวิตของคนในครอบครัว ส่วนใหญ่มีที่มีความเป็นส่วนตัว ผู้ปกครองไม่กล้าคุยกับบุตรหลานเนื่องจากไม่เข้าใจพัฒนาการแต่ละช่วงวัย และขาดทักษะในการพูดคุยกับบุตรหลานเพราะกลัวว่าหากว่ากล่าวตักเตือนจะมีปัญหาความขัดแย้งกัน ผู้ปกครองส่วนใหญ่ซื้อโทรศัพท์มือถือให้บุตรหลานตามที่ร้องขอ (ธิดารัตน์ สุภานันท์, กาญจณา พรหมทอง และอรุณี ชุนหบดี, 2564) เช่นเดียวกับรายงานความรุนแรงทางสังคมถึง 1,131 เหตุการณ์ เพิ่มขึ้นจากปี 2564 กว่า 3 เท่า (ปี พ.ศ.2564 พบรายงานข่าวความรุนแรงในครอบครัว 372 เหตุการณ์) โดยมีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นตัวกระตุ้น 347 ครั้ง คิดเป็น 30.7% และยาเสพติด 272 ครั้ง คิดเป็น 24.0% พบการฆ่ากันตายในครอบครัวสูงที่สุดถึง 534 ครั้ง คิดเป็น 47.2% การทำร้ายกัน 323 ครั้ง คิดเป็น 28.6% การฆ่าตัวตาย 155 ครั้ง คิดเป็น 13.7% ความรุนแรงทางเพศของคนในครอบครัว 64 ครั้ง คิดเป็น 5.6% โดยการฆ่ากันตายในครอบครัว

เกิดเหตุระหว่างสามีภรรยาสูงสุด 213 ครั้ง คิดเป็น 39.9% และเป็นข่าวสามีฆ่าภรรยาสูงถึง 157 ครั้ง คิดเป็น 73.7% สาเหตุมาจาก หึงหวง ระแวงว่าภรรยานอกใจ 94 ครั้ง คิดเป็น 55% ง้อไม่สำเร็จ 46 ครั้ง คิดเป็น 26.9% วิธีการที่ใช้มากสุดคือปืนยิง 93 ครั้ง คิดเป็น 53.4% ใช้ของมีคม 51 ครั้ง คิดเป็น 29.3% และตบตีทำร้ายร่างกายจนเสียชีวิต 13 ครั้งคิดเป็น 7.5% (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2565; กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ, 2565 และ องค์การอนามัยโลก, 2565)

2. ข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า รูปแบบการเสริมสร้างสร้างครอบครัวอบอุ่นต้นแบบประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1) การเตรียมเครือข่ายวิทยากรต้นแบบระดับอำเภอ (Preparation of district-level team instructor networks) (2) การเสวนาครอบครัวและการฝึกปฏิบัติ (Family dialogues and practical training sessions) และ (3) การถอดบทเรียนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Lesson Extraction and knowledge exchange) เช่นเดียวกับการศึกษารูปแบบการพัฒนาสุขภาวะครอบครัวเชิงพุทธบนพื้นฐานครอบครัวอบอุ่นผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบของพื้นฐานครอบครัวอบอุ่นมีองค์ประกอบด้วยการมีส่วนร่วมในครอบครัว การสื่อสารในครอบครัว การแสดงออกทางอารมณ์ และการปรับตัวของสมาชิกในครอบครัว เป็นองค์ประกอบที่สะท้อนถึงการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวในด้านต่างๆ ส่วนองค์ประกอบของสุขภาวะครอบครัวเชิงพุทธมีลักษณะเป็นกระบวนการที่เป็นพลวัตรของครอบครัวแสดงถึงความสามารถในการปรับสมดุลของครอบครัว ซึ่งเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ของสมาชิกครอบครัวกับสิ่งแวดล้อมภายนอกใช้เพื่อคงไว้รักษาพลิกฟื้นสุขภาวะส่วนบุคคลของสมาชิกและครอบครัว มีองค์ประกอบ 4 ด้านประกอบด้วยด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคม และด้านปัญญา (ปัทมน อดิเรกสาร, พระครูสังฆรักษ์เอกภัทร อภิณฺโท และประสิทธิ์ แก้วศรี, 2567) เชายเดียวกับข้อค้นพบวจากการศึกษาความสุขของครอบครัว ภายใต้บริบทการอยู่ร่วมกันในสถาปัตยกรรมที่พักอาศัยที่ได้ให้ความหมายของความสุขครอบครัวแบ่งเป็น 2 ลักษณะคือความสุขครอบครัวภายใต้สัมพันธภาพที่ดีของครอบครัว และความสุขครอบครัวภายใต้ความเพียงพอของพื้นที่ใช้สอยในที่พักอาศัย ส่วนเงื่อนไขความสุขครอบครัวภายใต้บริบทการอยู่ร่วมกันในสถาปัตยกรรมที่พักอาศัยพบ 3 ประเด็น คือ 1) การปฏิบัติตามหน้าที่และการเคารพกฎระเบียบต่อกัน 2) การปรับตัวและทำใจยอมรับการดำเนินชีวิตของสมาชิกในครอบครัว และ 3) การไม่รุกล้ำพื้นที่ส่วนตัว ดังนั้น แนวทางการเสริมสร้างความสุขครอบครัว ควรเริ่มต้นจากการรักษาสมพันธภาพที่ดีของครอบครัว การปฏิบัติตามหน้าที่และการเคารพกฎระเบียบต่อกัน และการทำใจยอมรับและปรับตัว ข้อค้นพบนี้นี้มีประโยชน์ในเชิงวิชาการและนำไปไข้เสริมสร้างความสุขครอบครัว (เอนกพงศ์ อิทธิจันทร์, 2564) และรูปแบบการเสริมสร้างความอบอุ่นของครอบครัว และครอบครัวลักษณะเฉพาะในชุมชนบทบาทของนักพัฒนาครอบครัว ส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มสร้างความเข้าใจการยอมรับ ไม่ตีตราและให้กำลังใจ (ทิพาภรณ์ โพธิ์ถวิล, 2563)

3. ข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้พบว่า หลังการเข้าร่วมกิจกรรมการเสวนาครอบครัวและการฝึกปฏิบัติคะแนนครอบครัวอบอุ่นโดยรวมเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 90.0 ความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมด้านดี ด้านเก่ง และด้านสุข และทั้ง 3 องค์ประกอบมากกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรม และหลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยความเครียดน้อยกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม โดยมีคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่า 3.28 คะแนนในทำนองเดียวกับข้อค้นจากการศึกษาโปรแกรมการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันครอบครัวไทย พบว่า ภายหลังเข้าร่วมโปรแกรมฯ คู่สามีภรรยามีคะแนนความเข้มแข็งของครอบครัวโดยรวมเพิ่มมากขึ้นกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมฯ และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าภายหลังเข้าร่วมโปรแกรมฯ คู่สามีกรรยามีคะแนนความเข้มแข็งของครอบครัวด้านการยึดมั่น ด้านความท้าทาย ด้านการนับถือคุณค่าและความไว้วางใจและด้านการจัดการกับความเครียดและภาวะวิกฤตเพิ่มมากขึ้นกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมฯ (ทิพย์วัลย์ สุรินยา, 2564)

การที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างสร้างครอบครัวอบอุ่นต้นแบบจังหวัดนครพนม ครั้งนี้ผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญกับกิจกรรมการสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว เป็นกุญแจสำคัญที่ช่วยให้สุขภาพกายและใจ ครอบครัวแข็งแรงสมบูรณ์ โดยมีความรักและความผูกพันที่ช่วยให้บรรยากาศภายในบ้านเต็มไปด้วยความอบอุ่น ทำให้รู้สึกสบายกายและสบายใจมากยิ่งขึ้น ซึ่งหลายคนอาจไม่มีเวลาให้ครอบครัว เนื่องจากภาระหน้าที่การงาน และเหตุจำเป็นต่าง ๆ ในชีวิตอาจทำให้รู้สึกห่างเห็นหรือไม่สนิทกันเท่าที่ควร โดยการทำกิจกรรมในครอบครัวเป็นอีกวิธีสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวและทำให้ครอบครัวรักกันมากยิ่งขึ้นได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจุยได้ให้ข้อเสนอแนะเป็นรายประเด็นดังนี้ ประเด็นการคัดเลือกกลุ่ม เด็ก 1) ควรมีการเลือกกลุ่มเด็กอื่น ๆ อีก เช่น ขาดความอบอุ่นหรือมีปัญหาครอบครัว ครอบครัวแตกแยก นิสัยพอใช้ แต่เงียบ ไม่ค่อยแสดงออกถึงความรู้สึกต่อผู้ปกครอง เพื่อจะได้เปิดใจต่อกันและกันและ 2) กลุ่มเกรดเฉลี่ยที่หลากหลาย เช่น กลุ่มที่มีเกรดเฉลี่ย 1.00-1.49/ 1.50–1.99/ 2.00–2.49/ 2.50-2.99 **ผู้ปกครอง** 1) ขยายเป็นกลุ่มที่อาศัยอยู่กับคนอื่นที่ไม่ใช่พ่อแม่ เช่น ตา – ยาย/ ปู่–ย่า 2) ผู้ปกครองที่มีการศึกษาไม่สูง ขาดโอกาสทางสังคม และ 3) ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ร่วมด้วย เช่น อาชีพ รายได้ ของพ่อ แม่ หรือผู้ปกครอง **ประเด็นวิทยากร** ต้องมีคุณสมบัติ 1) มีครอบครัวที่สมบูรณ์ มีความน่าเชื่อถือ 2)มี ความรู้เกี่ยวกับวัยรุ่นเป็นอย่างดี 3) มีทักษะการสื่อสารอย่างดี 4) มีความรู้สึกในด้านบวกกับสถาบันครอบครัว 5) มีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดี 6) ควรมาจากพื้นที่ทีมีปัญหา เช่น ท้องไม่พร้อม ยาเสพติด และมีความพร้อมในการดำเนินงานเป็นผู้ที่รับผิดชอบงานวัยรุ่น และมาจากหน่วยงานทุกภาคส่วน ทุกระดับ เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล โรงพยาบาลชุมชน สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ โรงเรียน องค์การบริหารสวนท้องถิ่น และตำรวจ และ 7) มีประสบการณ์ วิทยากรกระบวนการ **ประเด็นผลการดำเนินงานกิจกรรม** จากการติดตามกลุ่มเป้าหมาย

หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมรูปแบบครอบครัวอบอุ่นต้นแบบจะพบว่าเด็กนักเรียนประสบความสำเร็จด้านการเรียนไม่มีการใช้สารเสพติด และไม่ตั้งครรภ์ในโรงเรียน และ**ประเด็นหลักสูตร** 1) ควรเพิ่มระยะเวลาในการจัดกิจกรรม และ 2) ควรมีช่วงบุคคลต้นแบบ เช่น นำตัวอย่างเด็กที่เคยผิดพลาดมาเล่าประสบการณ์แก่รุ่นน้อง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป การเสริมสร้างสร้างครอบครัวอบอุ่นต้นแบบเป็นกิจกรรมที่สร้างสัญลักษณ์เชิงบวกแก่สังคม ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยใช้งบ กองทุนสุขภาพท้องถิ่น บูรณาการเข้ากับโครงการยาเสพติด ลด ละ เลิก ส่งเสริมภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมด้วย เช่น กศน. จัดทำหลักสูตรระดับประถมศึกษา และจัดทำสื่อที่ทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ เข้าใจและเข้าถึงได้ง่าย และง่ายต่อการนำไปใช้

เอกสารอ้างอิง

กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. (2566). *แนวทางขับเคลื่อน"ครอบครัวอบอุ่น* กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.

กรมพัฒนาสังคมและละสวัสดิการ. (2565). *รายงานสถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัว.* กรุงเทพมหานคร: กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ.

กลุ่มนโยบายและวิชาการ. (2565). *รายงานสถานการณ์ทางสังคมจังหวัดสกลนครประจำปี 2565.* สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสกลนคร.

กองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย (UNFPA Thailand). (2559). รายงานสถานการณ์ประชากรไทย พ.ศ. 2558 โฉมหน้าครอบครัวไทย ยุคเกิดน้อย อายุยืน. *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 3 มกราคม 2566. แหล่งที่มา: http://thailand.unfpa.org/th/publications/รายงานสถานการณ์ประชากรไทย-พ.ศ.2558-โฉมหน้าครอบครัวไทย-ยุคเกิดน้อย-อายุยืน.

โครงการสุขภาพคนไทย. (2560). *เสริมพลังกลุ่มเปราะบาง สร้างสังคมที่ไม่ทอดทิ้งกัน.* สุขภาพคนไทย นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.

จงจิตต์ ฤทธิรงค์ และ สุภรต์ จรัสสิทธิ์. (2560). *สถานเลี้ยงเด็กในบริบทสังคมเมือง: พัฒนาการเพื่อความมั่นคงของชาติ.* นครปรุม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.

ชาย โพธิสิตา และ สุชาดา ทวีสิทธิ์. (2552). *ครอบครัวไทยในสถานการณ์เปลี่ยนผ่านทางสังคมและประชากร.* นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม.

ทิพาภรณ์ โพธิ์ถวิล. (2563). การเสริมสร้างความอบอุ่นของครอบครัวลักษณะเฉพาะในพื้นที่เป้าหมายครอบครัวอบอุ่น. *วารสารสังคมสงเคราะห์ศาสตร์.* 28 (1), 197-234.

ทิพย์วัลย์ สุรินยา. (2564). โปรแกรมการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันครอบครัวไทย. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.* 47 (1), 175-192.

ธิดารัตน์ สุภานันท์, กาญจณา พรหมทอง และอรุณี ชุนหบดี. (2564).รูปแบบการส่งเสริมครอบครัวอบอุ่นโดยการมีส่วนร่วมของสภาผู้นำชุมชมชน : กรณีศึกษาชุมชนบ้านควนล้อน ตำบลนาบินหลา อำเภอเมืองจังหวัดตรัง. *วารสารสาธารณสุขและวิทยาศาสตร์สุขภาพ.* 4 (2), 190-204.

ปัทมน อดิเรกสาร, พระครูสังฆรักษ์เอกภัทร อภิฉนุโท และประสิทธิ์ แก้วศรี. (2567). รูปแบบการพัฒนาสุขภาวะครอบครัวเชิงพุทธบนพื้นฐานครอบครัวอบอุ่น. *วารสารวิชาการสถาบันพัฒนาพระวิทยากร.* 7 (1), 78-91.

ภูเบศร์ สมุทรจักร, คมลชนก ขำสุวรรณ และ พิมลพรรณ นิตย์นรา. (2562). *ครอบครัว "เปราะบาง" เมื่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมทำร้ายครอบครัวไทยและทิ้งใครหลายคนไว้เบื้องหลัง*. สถาบันวิจัยประชากรสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.

มาเรียม นิลพันธุ์. (2557). *วิธีวิจัยทางารศึกษา.* (พิมพ์ครั้งที่ 8). นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สุภางค์ จันทรานิช. (2546). *วิธีการเก็บข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ. ในคู่มือการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่องานพัฒนา, อุทัย ดุลยเกษม, บก.* (พิมพ์ครั้งที่ 4). สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2565). รายงานการสำรสำรวจสภาวะสังคมและวัฒนธรรมของประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสถิติแห่งชาติ.

องค์การอนามัยโลก. (2565). *รายงานสถานการณ์ความรนแรงต่อเด็กทั่วโลก.* เจนี้วา: องค์การอนามัยโลก:

เอนกพงศ์ อิทธิจันทร์. (2564). *ความสุขของครอบครัว ภายใต้บริบทการอยู่ร่วมกันในสถาปัตยกรรมที่พักอาศัย.* ปริญญานิพนธ์หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .

Brown, R., & Peterson, A. (2021). Parental mental health and child development. *Child Psychology Review*. 62 (4), 456-468.

Carr, A. (2009), The effectiveness of family therapy and systemic interventions for child-focused problems. *Journal of Family Therapy*. 31 (1), 3-45.

Cowan, P. A., Cowan, C. P., & Heming, G. (2005). Family planning and goal setting: The foundation for positive family outcomes. *Family Process*. 44 (3), 281-295.

Doherty, W. J. (2017). Family meals and family well-being. *Journal of Family Psychology*. 31 (5), 577-586.

Gottman, J.M., & Silver, N. (2015). *The seven principles for making marriage work*. Harmony Books.

Garbarino, J, & Bedard, C. (2001). *Parents under siege: Why you are the solution, not theproblem, in your child's life.* Free Press.

Hawkins, A. J., & Fowers, B. J. (2013). Assessing family strengths and needs. *Family Relations*. 62 (4), 578-589.

Hernandez, M., & Green, T. (2019). Community support and family resilience. *Community Development Journal*. 44 (2), 156-172.

Johnson, P. (2018). The impact of family structure changes on child well-being. *Family Relations*. 34 (1), 78-89.

Kim, S., & Park, H. (2019). Cultural shifts and family cohesion. *Sociology Today*. 50 (3), 221-233.

Lee, K., & Roberts, M. (2022). Educational resources and parenting. *Early Childhood Education Journal*. 55 (1), 89-102.

Reupert, A, Maybery, D., & Kowalenko, N.(2012). Children whose parents have a mental illness: Prevalence, need and treatment. *Medical Journal of Australia.* 196 (7), 603-604.

Sanders, M. R. (2012). The Triple P-Positive Parenting Program: A public health approach to parenting support. *World Psychiatry.* 11 (2), 99.

Smith, J., & Williams, L. (2020). Economic pressures and family dynamics. *Journal of Family Studies.* 45 (2), 123-135.

มาตรการทางกฎหมายในการพักโทษนักโทษเด็ดขาดซึ่งต้องโทษจำคุกตลอดชีวิต

Legal Measures to Impose Absolute Moratorium on Prisoners Facing Life Imprisonment

ณัฐวุฒิ วัฒนผลิน และ ศิริพงษ์ โสภา
มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น
Nathawut Watanapalin and Siripong Sopa
Western University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: n.watanapalin@gmail.com

****

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการทำวิจัยฉบับนี้คือ เพื่อศึกษาแนวคิดทฤษฎี ปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายในการพักโทษนักโทษเด็ดขาดซึ่งต้องโทษตลอดชีวิตทั้งของต่างประเทศและประเทศไทย เพื่อเสนอแนะมาตรการทางกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

งานวิจัยนี้เป็นการทำวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งจะทำการศึกษาวิจัยด้วยข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) ตัวบทกฎหมาย ตำราทางวิชาการ งานวิจัย สื่ออิเล็กทรอนิกส์จากทั้งของประเทศไทยและของต่างประเทศ มีการจัดทำสนทนากลุ่ม ประกอบกับการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 5 สายอาชีพ คือ พนักงานอัยการ กลุ่มหน่วยงานตำรวจ หน่วยงานราชทัณฑ์ เจ้าหน้าที่คุมประพฤติ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง

จากการศึกษามาตรการพักโทษนักโทษเด็ดขาดซึ่งต้องโทษตลอดชีวิตมีประเด็นปัญหาสามประเด็น คือ นักโทษเด็ดขาดซึ่งต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตได้รับการเปลี่ยนโทษมาเป็นโทษมีกำหนดเวลา 50 ปีตามกฎหมายแล้ว ก็ยังจะได้รับประโยชน์ในการลดโทษเพิ่มอีก ซึ่งหลังได้รับการเปลี่ยนมาเป็นโทษมีกำหนดเวลาแล้ว เมื่อรับโทษแล้ว 10 ปีจะเข้าเงื่อนไขได้พิจารณาพักโทษ ซึ่งถือเป็นระยะเวลารับโทษแค่เพียง 1 ใน 5 ของกำหนดโทษ ซึ่งถือว่าเป็นเกณฑ์การรับโทษที่น้อยกว่านักโทษทั่วไปที่ต้องรับโทษถึง 1 ใน 3 ของเวลาโทษ และกรรมการพิจารณาพักโทษมีการแต่งตั้งจากฝ่ายบริหารเท่านั้น ก่อให้เกิดความไม่โปร่งใสในและมีการแทรกแซงจากฝ่ายการเมืองได้ ดังนั้นจึงเห็นควรให้แก้ไขเพิ่มเติมรายละเอียดกฎหมายเพื่อไม่ให้ลดวันต้องโทษเพิ่มสำหรับนักโทษซึ่งต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตและได้รับการเปลี่ยนเป็นโทษมีกำหนดเวลา เพิ่มระยะเวลารับโทษก่อนเข้าเงื่อนไขการพิจารณาพักโทษ และการพิจารณาพักการลงโทษควรให้อำนาจฝ่ายตุลาการเป็นผู้ทำการพิจารณาพักการลงโทษด้วย

คำสำคัญ : นักโทษเด็ดขาด; จำคุกตลอดชีวิต; การพักการลงโทษ; คณะกรรมการพักโทษ

วันที่รับบทความ : 5 กรกฎาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 28 กรกฎาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 30 กรกฎาคม 2567
Received: July 5 2024; Revised: July 28 2024; Accepted: July 30 2024

Abstract

The Objective of this Research is to study the theory and concept on legal measures to impose absolute moratorium on prisoners facing life imprison in Thailand and other countries, in order to improve legal measure for more efficient system in Thailand.

This Research is Qualitative Research, which study method are gather information from documents, legal texts, laws, thesis, and academic online research in Thailand and others. There is also a Focus Group for group discussion and information from in-depth interview with 5 different groups of people, including Attorney, Police Department, Prison Agency, Probation Officer, and Administrative staff.

The Study found that the legal measures to impose absolute moratorium on prisoners facing life imprison have three significant problems. Prisoners facing life imprison will be received change of punishment to 50 years imprison, later can get more punishment reduction. After staying in prison for 10 years, prisoner will be able to get consideration for prison suspension, which is very limited time for life imprisonment. Lastly the Parole Committee are selected by the Executive Power only, which cause transparency problems and can be easily interfered by political parties. Therefore, it deems appropriate to add details to the law, which will prevent prisoners facing life imprison to further receive more punishment reduction after the punishment changes to 50 years imprison. Also add more prison time before getting consideration for punishment suspension to appropriate amount of time served in prison. After the consideration of the Parole Committee, the law should give that power to Judicial Power to make decisions in order to have efficient and transparent process of consideration and prevent interference from Political parties.

Keyword: Prisoner; Life Imprisonment; Punishment Suspension; Parole Committee

บทนำ

ในสังคมปัจจุบันได้มีอัตราการก่ออาชญากรรมมากขึ้นในทุก ๆ ปี ซึ่งการก่ออาชญากรรมนั้นถือเป็นการกระทำความผิดทางอาญา และเมื่อมีการกระทำความผิดทางอาญาเกิดขึ้น จำเป็นจะต้องมีองค์กรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้อำนาจรัฐในการดำเนินคดีแก่ผู้ที่กระทำความผิดนั้น ซึ่งประกอบไปด้วยหลายองค์กรอันเริ่มตั้งแต่เจ้าพนักงานตำรวจ พนักงานสอบสวนคดี พนักงานอัยการ ผู้พิพากษาและศาล เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ และเจ้าหน้าที่คุมประพฤติ โดยที่เจ้าพนักงานตำรวจและพนักงานสอบสวนคดีถือเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการยุติธรรม พนักงานอัยการ ผู้พิพากษาและศาล เป็นเหมือนกับผู้ดำเนินงานต่อในกระบวนยุติธรรมนั้น แล้วส่วนสุดท้ายคือเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์และเจ้าหน้าที่คุมประพฤติเป็นเหมือนกับปลายทางของกระบวนการยุติธรรม

มาตรการพักการลงโทษได้ถูกนำมาเป็นสิ่งจูงใจให้แก่นักโทษเด็ดขาดเพื่อให้การปฏิบัติตัวในเรือนจำไปในทางที่ดี มีความตั้งใจในการปรับปรุงพัฒนาตัวเอง หาความรู้และฝึกฝนการทำงานเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่กิจการเรือนจำและประโยชน์กับสังคมภายนอก นักโทษเด็ดขาดซึ่งมีความประพฤติดี มีความก้าวหน้าในการศึกษา มีการพัฒนาตัวเองได้ดี ก็อาจจะได้ประโยชน์อย่างหนึ่งอย่างใดตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 มาตรา 52 โดยเฉพาะอาจจะได้รับการลดวันต้องโทษ ตามอนุมาตรา 5 หรืออาจจะได้รับการพักการ

ลงโทษ ตามอนุมาตรา 7 โดยจะมีการพิจารณาจากคณะอนุกรรมการวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกหรือพิจารณาการพักการลงโทษจำคุก คณะอนุกรรมการจะได้รับการแต่งตั้งจากคณะกรรมการราชทัณฑ์ซึ่งมี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เป็นประธานคณะกรรมการ ตามมาตรา 8 โดยนักโทษเด็ดขาดนั้นจะได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำก่อนวันที่กำหนดไว้ในคำพิพากษาศาล ดังนั้นการพิจารณาว่านักโทษเด็ดขาดคนใดสมควรจะได้รับวันพิจารณาลดวันต้องโทษหรือพักการลงโทษนั้น ต้องดูจากคุณสมบัติเฉพาะตัวนักโทษเด็ดขาดคนนั้นว่า มีสภาพร่างกายจิตใจ และมีทัศนคติที่ดีพร้อมจะออกไปใช้ชีวิตอย่างปกติภายนอกโดยจะไม่ก่อให้เกิดอันตรายหรือเป็นภาระแก่สังคม การพิจารณานั้นจะต้องมีความเป็นธรรมและมีระบบกลั่นกรองเพื่อทำให้เป็นที่แน่ชัดแล้วว่า เมื่อนักโทษเด็ดขาดได้ออกไปใช้ชีวิตในสังคมภายนอกแล้ว จะสามารถใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างสงบสุข ไม่กลับไปทำความผิดซ้ำขึ้นอีก ไม่ทำให้มีความรู้สึกว่าตัวเองด้อยคุณค่าและพยายามต่อต้านสังคม เพราะฉะนั้นการกลั่นกรองว่านักโทษเด็ดขาดคนใดควรจะได้รับประโยชน์นั้นควรต้องพิจารณาอย่างรอบคอบและสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของการลดโทษหรือพักโทษตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ.2560

ถึงแม้ว่ามาตรการพักการลงโทษที่กล่าวมาข้างต้นนั้น จะก่อให้เกิดผลดีหลายประการ แต่ก็ยังก่อให้เกิดความเคลือบแคลงสงสัยแก่สังคมภายนอกในหลายประเด็น โดยเฉพาะการกำหนดระยะเวลาพักการลงโทษจะมีขึ้นเมื่อใด นักโทษเด็ดขาดที่ได้รับการพักการลงโทษได้รับการลงโทษจำคุกมาแล้ว 1 ใน 3 ของระยะเวลากำหนดโทษตามที่ศาลกำหนด หรือเป็นระยะเวลา 10 ปี ในกรณีของนักโทษเด็ดขาดซึ่งต้องโทษจำคุกตลอดชีวิต ซึ่งอาจจะเป็นระยะเวลาที่เร็วเกินไปที่จะให้พักการลงโทษ เนื่องจากนักโทษเด็ดขาดบางคนอาจจะยังไม่ได้รับการอบรม ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ให้สำนึกถึงการกระทำที่ผิดของตนเอง และอาจจะออกไปกระทำความผิดซ้ำอีกครั้ง อีกทั้งยังมีฐานความผิดร้ายแรง เช่น ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคง ความผิดที่เกี่ยวกับชีวิตที่ถูกกระทำโดยโหดร้ายทารุณ ความผิดที่เกี่ยวเพศ ควรจะต้องถูกกำหนดให้เป็นความผิดที่ไม่สมควรได้รับการพักการลงโทษ ซึ่งปัจจุบันนั้นการลดวันต้องโทษหรือการพักการลงโทษนั้น ตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ.2560 ได้กำหนดกฎเกณฑ์ในการพิจารณาขึ้นมาใหม่ โดยให้มีคณะกรรมการราชทัณฑ์ แต่งตั้งคณะกรรมการให้พิจารณาวินิจฉัยว่านักโทษเด็ดขาดผู้ใดสมควรได้รับการพิจารณาประโยชน์เหล่านี้ อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยยังเห็นว่าประเด็นเรื่องการการพักการลงโทษตาม พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 นั้นยังมีปัญหาที่ควรศึกษาคือ การให้ประโยชน์อย่างไม่เหมาะสมแก่นักโทษซึ่งต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ มาตรา 52 ระยะเวลาที่ต้องรับโทษก่อนเข้าเงื่อนไขเข้ารับพิจารณาพักการลงโทษตามมาตรา และปัญหาเรื่องอำนาจในการพิจารณาพักการลงโทษของคณะกรรมการพักโทษ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับมาตรการการพักการลงโทษของนักโทษเด็ดขาดซึ่งต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตและได้รับการเปลี่ยนเป็นโทษมีกำหนดเวลา 50 ปีแล้วของประเทศไทยและของต่างประเทศ รวมถึงศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการพักการลงโทษของนักโทษเด็ดขาดซึ่งต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตของประเทศไทย ว่ามีปัญหาอย่างไรหรือไม่ ถ้ามีควรมีการแก้ไขปัญหานั้นอย่างไร

3. เพื่อศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบมาตรการการลดวันต้องโทษและการพักการลงโทษของนักโทษเด็ดขาดซึ่งต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตของต่างประเทศกับประเทศไทย ว่ามีปัญหาเหมือนกันหรือไม่และมีแนวทางแก้ไขอย่างไร

4. เพื่อเสนอแนะมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับเงื่อนไขในการพิจารณาพักการลงโทษของนักโทษเด็ดขาดซึ่งต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตและได้รับการเปลี่ยนเป็นโทษมีกำหนดเวลา 50 ปี โดยใช้การศึกษากฎหมายของต่างประเทศที่มีความเหมาะสมเพื่อนำมาปรับใช้กับกฎหมายไทยให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้ายวิธีการวิจัยเอกสาร(Documentary Research) โดยศึกษาจากตัวบทกฎหมาย ตำราทางวิชาการ งานวิจัย บทความจากวารสารหรือนิตยสารทางกฎหมาย เอกสารประกอบการสัมมนา ข้อมูลจากเว็บไซต์ทางอินเตอร์เน็ตของประเทศไทยและต่างประเทศ ที่เกี่ยวกับมาตรการการลดวันต้องโทษและการพักการลงโทษของนักโทษเด็ดขาดซึ่งต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตและได้รับการเปลี่ยนเป็นโทษมีระยะเวลาห้าสิบปีแล้ว ประกอบกับการสัมภาษณ์ประชากรกลุ่มตัวอย่างเชิงลึก เพื่อเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ปัญหา สรุปและให้ข้อเสนอแนะ โดยมีรายละเอียดระเบียบวิธีวิจัยมีดังต่อไปนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย ในการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้วิจัยได้กำหนดตัวผู้เชี่ยวชาญที่จะทำการสัมภาษณ์เชิงลึกในประเด็นที่ได้จากการสนทนากลุ่ม คือ พนักงานอัยการ สำนักงานอัยการจังหวัด พนักงานเจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง กรมการปกครองท้องถิ่น เจ้าหน้าที่คุมประพฤติชำนาญการ สำนักงานคุมประพฤติ เจ้าหน้าที่เรือนจำ กรมราชทัณฑ์

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้

1. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับการพักโทษนักโทษเด็ดขาดซึ่งต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตที่ได้จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดของการวิจัย และการสนทนากลุ่ม โดยเป็นแบบสัมภาษณ์ปลายเปิดที่ผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแล้ว

2. อุปกรณ์ที่ใช้ในการบันทึกข้อมูลในขณะสัมภาษณ์ ได้แก่

2.1 เครื่องบันทึกภาพและเสียงที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครบถ้วน

2.2 การจดบันทึกขณะและหลังการสัมภาษณ์โดยผู้วิจัยเอง ผู้วิจัยจดบันทึกย่อข้อมูลสำคัญๆ ในขณะที่ฟัง เกี่ยวกับการแสดงสีหน้า ท่าทาง แล้วนำมาบันทึกรายละเอียดเมื่อสิ้นสุดการสัมภาษณ์

3. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

1. วิเคราะห์สภาพปัญหาข้อเท็จจริงและปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการพักโทษนักโทษเด็ดขาดซึ่งต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตที่ได้จากเอกสารทางด้านกฎหมาย

2. วิเคราะห์ผลจากการสัมภาษณ์กลุ่มประชากร โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม และการสัมภาษณ์เชิงลึกมาศึกษาวิเคราะห์ความเห็นและข้อเสนอแนะในประเด็นที่ผู้วิจัยกำหนดในแบบสัมภาษณ์

3. วิเคราะห์ผลการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกคิดเป็นร้อยละ โดยแบ่งเป็น 5 ส่วน คือ 1.ข้อมูลของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ 2.ข้อมูลความรู้ความเข้าใจในกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำวิจัย 3.ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาในเรื่องที่ทำวิจัย รวมทั้งความเหมาะสมในในการแก้ไขปัญหา 4. ข้อมูลเกี่ยวกับความร่วมมือและแนวทางในการแก้ไขปัญหาร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 5. ข้อเสนอแนะ

4. ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับบุคคลที่จะทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดี รวมทั้งสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การวิจัยและกระบวนการวิจัย

2. ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตแนะนำตัวและขออนุญาตเก็บข้อมูล จากมหาวิทยาลัยเวสเทิร์นเสนอต่อบุคคลคล เจ้าของกิจการและหน่วยงานที่จะเข้าไปขอสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

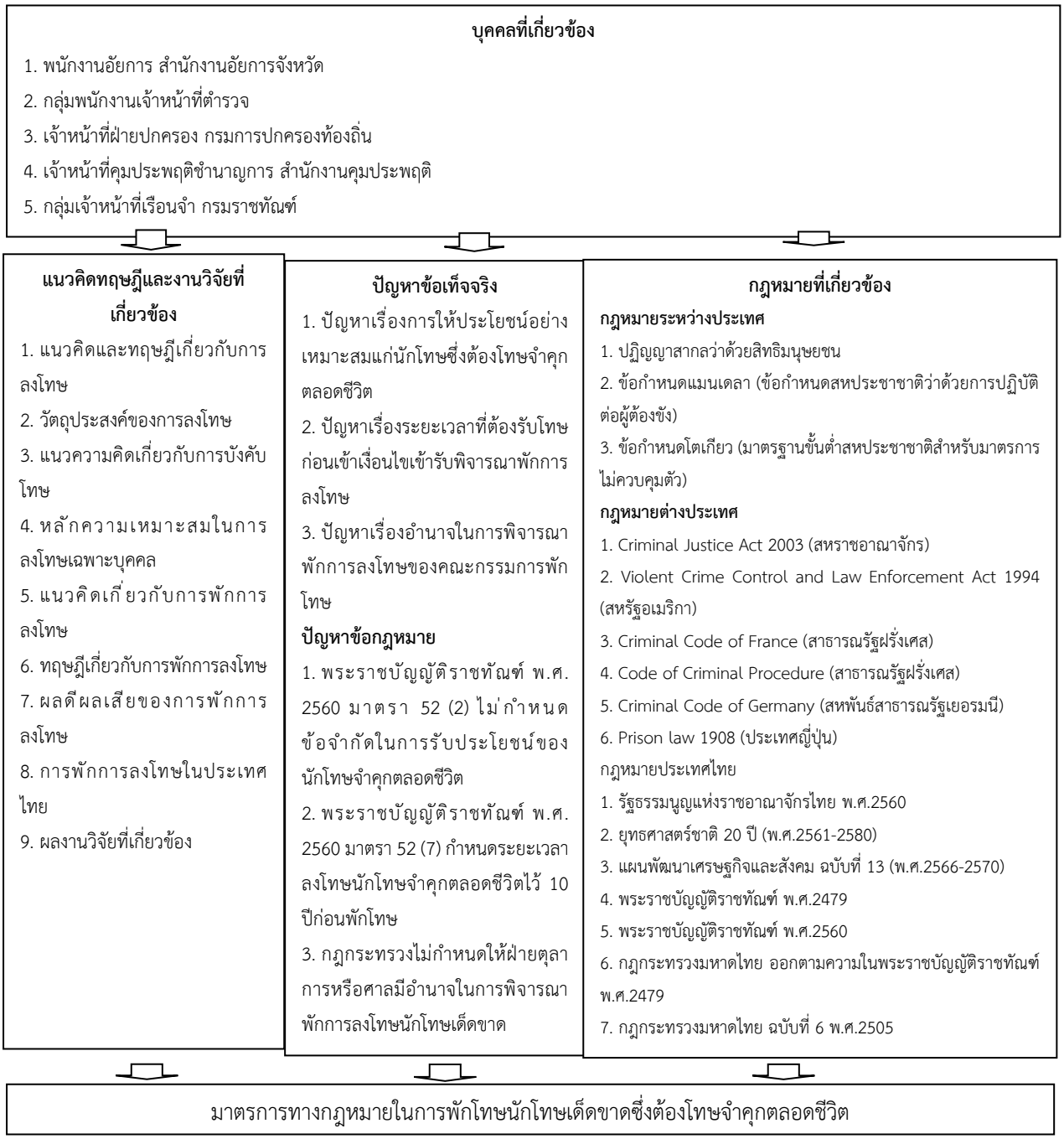
3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการดังต่อไปนี้ คือ

3.1 การสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth Interview) คือ สัมภาษณ์บุคคลโดยเรียงลำดับประเด็นคำถามตามแบบฟอร์มสัมภาษณ์เชิงลึก

3.2 บันทึกการสนทนาในกระดาษ เครื่องบันทึกภาพ และเครื่องบันทึกเสียง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาเรื่อง มาตรการทางกฎหมายในการพักโทษนักโทษเด็ดขาดซึ่งต้องโทษจำคุกตลอดชีวิต มีกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายในการพักโทษนักโทษเด็ดขาดซึ่งต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการลงโทษและการพักการลงโทษ ปัญหาเกี่ยวกับการให้ประโยชน์อย่างไม่เหมาะสมแก่นักโทษซึ่งต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ มาตรา 52 ระยะเวลาที่ต้องรับโทษก่อนเข้าเงื่อนไขเข้ารับพิจารณาพักการลงโทษตามมาตรา และปัญหาเรื่องอำนาจในการพิจารณาพักการลงโทษของคณะกรรมการพักโทษ ดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการลงโทษและการพักการลงโทษ

1.1 ทฤษฎีการลงโทษ

หลักทฤษฎีของการลงโทษนั้น ประกอบด้วย 4 หลักการด้วยกัน คือ ทฤษฎีการลงโทษเพื่อการแก้แค้น ทฤษฎีการลงโทษแบบอรรถประโยชน์ ทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟู และทฤษฎีการลงโทษเพื่อคุ้มครองสังคม

ทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทน (Retributive Theory) ทฤษฎีนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากระบบการเมืองการปกครอง ศาสนา และระบบสังคมในสมัยอดีตที่ผู้มีอำนาจปกครอง จะใช้วิธีการลงโทษเพื่อการตอบแทนผู้กระทำผิดให้ได้รับโทษ ในลักษณะตาต่อตาฟันต่อฟันมีการใช้วิธีการที่รุนแรง ทั้งการประหารชีวิต การลงทัณฑ์ทรมานด้วยรูปแบบต่างๆ เพื่อให้สาสมกับความผิดที่ผู้นั้นได้กระทำลงไป และเพื่อให้ผู้กระทำผิดสารภาพและเพื่อทำให้รู้สำนึกถึงความผิดในการกระทำของตนทฤษฎีนี้มีแนวคิดในการลงโทษว่าผู้กระทำผิดมีเจตต์จำนงเสรี (Free Will) ในการที่จะคิดตัดสินใจ และกระทำการด้วยตนเอง ประกอบกับมนุษย์มีความมีความสามารถในการใช้เหตุผล เมื่อตัดสินใจทำสิ่งใดลงไปจึงต้องรับผิดชอบต่อการกระทำของตนอย่างเต็มที่ เมื่อกระทำผิดจึงต้องรับผิดชอบต่อความผิดและสมควรได้รับการลงโทษ (ณัฐฐ์วัฒน์ สุทธิโยธิน, 2566 : 3)

ทฤษฎีอรรถประโยชน์ คือ ทฤษฎีที่เห็นว่าการลงโทษเป็นสิ่งที่เลวร้าย แต่ก็เป็นความจำเป็นที่จะต้องป้องกันสังคมจึงจำเป็นที่จะต้องมีการลงโทษเพื่อประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ ไม่ใช่เพื่อแก้แค้นผู้กระทำความผิดเท่านั้น ดังนั้น ทฤษฎีนี้จึงมุ่งเน้นถึงวิธีการป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำความผิดอาญาขึ้นในอนาคตอีก เนื่องจากทฤษฎีนี้มองว่า ลักษณะของมนุษย์คือการแสวงหาความพอใจและหลีกเลี่ยงความเจ็บปวด ดังนั้น สังคมจึงควรมีการดำเนินการตามหลักประโยชน์สูงสุดเพื่อมนุษย์ทุกคน โดยการกำหนดโทษอาญาให้สอดคล้องกับความร้ายแรงของความผิดอาญาแต่ละฐานตามความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อสังคม (Graeme Newman,1978 อ้างอิงมาจาก ปราโมทย์ เสริมศีลธรรม, 2564 : 16)

ทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟู (Rehabilitative Theory) มีแนวคิดว่า การลงโทษควรมีเพื่อการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด ให้กลับตัวเป็นคนดี เพื่อไม่ให้ผู้กระทำผิดกลับมากระทำผิดซ้ำ รวมทั้งพยายามที่จะช่วยให้ผู้กระทำผิดกลับคืนสู่สังคมได้ตามปกติ จึงต้องมีการให้การเรียนรู้ การอบรม การฝึกอาชีพ ให้เพียงพอที่เขาจะใช้ในการดำเนินชีวิตได้ รวมทั้งการพยายามช่วยให้ผู้กระทำผิดไม่รู้สึกมีปมด้อยจากการที่ได้รับการลงโทษไป

แล้ว สำหรับหลักการลงโทษตามทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟู ประกอบด้วย (1) หลีกเลี่ยงไม่ให้ผู้กระทำผิดต้องประสบกับสิ่งที่ทำลายคุณลักษณะประจำตัวของเขาโดยให้ใช้วิธีการอื่นแทนการลงโทษจำคุกระยะสั้น (2) การลงโทษต้องเหมาะสมกับการกระทำผิดเป็นรายบุคคล (3) เมื่อผู้กระทำได้แก้ไขดีดังเดิมแล้วให้หยุดการลงโทษ และให้มีการปรับปรุงการลงโทษระหว่างที่มีการคุมขัง (ณัฐฐ์วัฒน์ สุทธิโยธิน, 2566: 4)

ทฤษฎีการลงโทษเพื่อคุ้มครองสังคม นักอาชญาวิทยา มาร์ค แอนเซล (Mark Ancel) ซึ่งเป็นผู้นำสำนักป้องกันสังคม (Social Defence School) มีทัศนะคติเกี่ยวกับอาชญากรรมโดยที่ต้องนำกฎหมายอาญาเข้ามาเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด เน้นการคุ้มครองสังคมด้วยการแก้ไขปรับปรุงพฤตินิสัยและอบรมผู้กระทำความผิดมากกว่าการลงโทษ โดยใช้กฎหมายอาญาบังคับต่อตัวผู้กระทำความผิด เพื่อศึกษาบุคลิกภาพของผู้กระทำความผิด และเพื่อเป็นการควบคุมสภาพแวดล้อมให้สังคมดีขึ้น และป้องกันการก่ออาชญากรรม

1.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการพักโทษ

การพักการลงโทษ คือ การปล่อยตัวนักโทษเด็ดขาดที่มีความประพฤติดี อยู่ในระเบียบวินัย ขยันฝึกวิชาชีพ และทำความชอบแก่ราชการ ให้ออกมาอยู่นอกเรือนจำก่อนครบกำหนดโทษตามคำพิพากษาภายใต้เงื่อนไขการคุมประพฤติ โดยโทษจำคุกตามคำพิพากษาเดิมยังคงเหลืออยู่ (ศรัญญา สีมา, 2566)

การพักการลงโทษเป็นวิธีการหนึ่งที่กรมราชทัณฑ์ใช้เป็นมาตรการในการให้โอกาสแก่นักโทษเด็ดขาดที่มีการประพฤติตัวดี ปฏิบัติตัวอยู่ในกฎเกณฑ์ที่วางไว้ ให้นักโทษได้ออกจากเรือนจำ สู่โลกภายนอกได้เร็วกว่าระยะเวลาที่ต้องรับโทษตามคำพิพากษาของศาล ซึ่งถือเป็นการหยุดการลงโทษต่างๆต่อนักโทษเด็ดขาดที่ได้รับประโยชน์นั้นโดยสิ้นเชิง แต่นักโทษผู้นั้นมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ และยังต้องคอยรายงานตัวต่อพนักงานในระยะเวลาไม่เกินกำหนดโทษที่เหลือไว้ (วิสัย พฤกษะวัน, 2544 : 199)

วัตถุประสงค์หลักของการพักการลงโทษนั้น คือ เป็นการป้องกันสังคม โดยการให้ผู้กระทำความผิดนั้นถูกควบคุมตัวอยู่ภายในเรือนจำเป็นระยะเวลาหนึ่ง และได้รับการปลดปล่อยออกจากเรือนจำมาสู่สังคมภายนอก โดยใช้เงื่อนไขบังคับให้อยู่ภายใต้การสอดส่องดูแลของเจ้าพนักงานคุมประพฤติ และยังมีมาตรการบังคับเมื่อมีการละเมิดเงื่อนไขการปล่อยตัว และวัตถุประสงค์ของการพักการลงโทษอีกเหตุผลหนึ่ง คือ การแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด โดยที่ให้ผู้กระทำความผิดออกจากเรือนจำก่อนกำหนด ถ้าหากผู้กระทำความผิดถูกจำคุกนานเกินไป ผู้กระทำความผิดนั้นก็จะเกิดการเรียนรู้และซึมซับลักษณะนิสัยหรือวิธีการในการประกอบอาชญากรรมเพิ่มขึ้นได้ และจะเกิดการนำไปถ่ายทอดให้แก่ผู้อื่นได้ ซึ่งการปล่อยตัวก่อนกำหนดนั้นจะช่วยให้ผู้กระทำความผิดได้เรียนรู้ที่จะปรับตัวให้เข้ากับสังคมภายนอกและอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อีกครั้งหนึ่ง โดยอยู่ภายใต้การแนะนำและดูแลสอดส่องของพนักงานคุมประพฤติ

ทฤษฎีการพักการลงโทษ

ทฤษฎีการพักการลงโทษนั้น มีอยู่ 3 เงื่อนไข คือ ทฤษฎีความกรุณา (Grace) ทฤษฎีความยินยอมหรือสัญญา (Consent and Contract) และทฤษฎีการควบคุมตัว (Custody)

ทฤษฎีความกรุณา (Grace) ทฤษฎีกรุณาถูกวางแนวทางให้เป็นรูปเป็นร่างจากคำวินิจฉัยที่สำคัญยิ่งของผู้พิพากษาคาร์โดโซ (Justice CardoZo) (Norman J. Swaton and Loren Morgan,1980 อ้างอิงมาจากสุรศักดิ์ ศรีศักดิ์ และคณะ, 2555 : 11) ในคดี Escoe V.Zerbst ว่า “การรอการลงโทษหรือการลงโทษที่ไม่กำหนดแน่นอน (suspension of sentence) เรียกว่าเป็นการกระทำแห่งความกรุณา (an act of grace) ” ศาลสูง (Supreme Court) ได้ใช้คำว่า “เป็นความกรุณา” (favor) และ “เป็นสิทธิ” (Privilege) แก่แนวนโยบายสำหรับกำหนดเงื่อนไขในการปลดปล่อย ภายใต้ทฤษฎีกรุณานี้ เป็นการจัดตั้งทั้งระบบการพักการลงโทษ และการปลดปล่อยนักโทษแต่ละคนเป็นสิ่งที่มอบให้โดยความกรุณาจากฝ่ายบริหาร การพักการลงโทษเทียบได้ว่า มีความคล้ายคลึงกับอภัยโทษที่เป็นการยอมรับสิ่งที่เรียกว่า “an act of grace” เหมือนกัน การใช้ทฤษฎีกรุณานี้ศาลสามารถที่จะปลดปล่อยนักโทษ ออกไปเท่าที่เป็นไปได้ตามสิทธิของนักโทษเพื่อที่จะพักการลงโทษและเพื่อให้สอดคล้องกับอิสรภาพที่ถูกจำกัดของผู้ที่พักการลงโทษ

ทฤษฎีความยินยอมหรือสัญญา (Consent and Contract) ตามหลักทฤษฎีนี้ ถือว่าทางรัฐได้ทำความตกลงกับผู้ที่ได้กระทำความผิดและถูกควบคุมตัวอยู่ ซึ่งรัฐจะกำหนดเงื่อนไขที่ให้ทางผู้กระทำความผิดต้องกระทำตาม เพื่อแลกเปลี่ยนกับการได้รับการปล่อยตัวก่อนกำหนดเวลา การที่ผู้กระทำความผิดตกลงเห็นชอบที่จะยินยอมให้ตนเข้าสู่การพักการลงโทษ ก็เปรียบได้เหมือนกับเป็นการยินยอมที่จะกระทำตามเงื่อนไขที่รัฐกำหนดมา อาจถือได้ว่าเหมือนคู่สัญญาที่ทั้งสองฝ่ายเห็นชอบในการยอมให้ตนเองเข้าผูกพันตามกฎหมายภายใต้เงื่อนไขในสัญญา ซึ่งผู้กระทำความผิดมีสิทธิในการปฏิเสธหรือบอกปัดข้อเสนอพักการลงโทษนั้นก็ได้

ทฤษฎีการควบคุมตัว (Custody) ตามหลักทฤษฎีนี้ การพักการลงโทษนั้น แม้จะเป็นการปล่อยตัวนักโทษออกจากเรือนจำหรือทัณฑสถาน แต่ตัวนักโทษเองนั้นก็ถือว่ายังอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่รัฐ และทางเจ้าหน้าที่รัฐยังต้องควบคุมดูแลอยู่ เพราะฉะนั้นการพักการลงโทษจะถือเป็นเพียงการขยายขอบเขตของกระบวนการควบคุมตัวจากพื้นที่ในเรือนจำหรือทัณฑสถานออกไปยังชุมชมเท่านั้น ซึ่งในระหว่างที่นักโทษใช้ชีวิตอยู่ในชุมชนสังคมภายนอกนั้น ก็ยังถือเป็นนักโทษอยู่ภายใต้การควบคุมของเจ้าหน้าที่รัฐ และถ้าหากมีการละเมิดเงื่อนไขในการได้รับการปล่อยตัวออกสู่ภายนอกแล้ว นักโทษคนนั้นจะต้องเปลี่ยนจากสถานะจากนักโทษ ไปอยู่ในสถานะนักโทษผู้หลบหนีการคุมขังในทันที

2. ปัญหาการให้ประโยชน์อย่างไม่เหมาะสมแก่นักโทษซึ่งต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 มาตรา 52

นักโทษเด็ดขาดซึ่งต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตนั้น ส่วนมากเป็นนักโทษซึ่งได้ก่อคดีร้ายแรงและเป็นที่สะเทือนขวัญของสังคม จึงถูกศาลตัดสินให้รับโทษจำคุกตลอดชีวิต ซึ่งปัจจุบันนักโทษเด็ดขาดซึ่งต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตนั้นจะได้รับมาตรการในการปรับเปลี่ยนโทษจากโทษจำคุกตลอดชีวิตให้เป็นโทษจำคุกมีกำหนดเวลา 50 ปีตามกฎหมายอาญา จึงถือได้ว่านักโทษดังกล่าวได้รับประโยชน์ทางกฎหมายให้ได้รับการลดวันต้องโทษอยู่แล้ว ก่อนได้รับเข้าพิจารณาพักการลงโทษ นักโทษเด็ดขาดจะต้องรับโทษจำคุกเป็นเวลา 10 ปีก่อน ซึ่งในระหว่างที่ได้รับโทษจำคุกนั้นตามมาตรการทางกฎหมายนักโทษที่ได้รับการเปลี่ยนโทษมาแล้วยังสามารถได้รับประโยชน์ในการลดวันต้องโทษอื่นๆเพิ่มได้อีก ดังนั้นด้วยเหตุผลที่นักโทษจะถูกพิพากษาให้จำคุกตลอดชีวิตนั้นต้องเป็นผู้ที่ได้ก่ออาชญากรรมและกระทำความผิดร้ายแรงกระทบกระเทือนต่อความสงบเรียบร้อยและจิตใจของคนในสังคมอย่างร้ายแรง สามารถออกจากเรือนจำก่อนและสามารถหลุดพ้นจากกำหนดโทษได้โดยแค่ได้รับโทษจำคุกแค่เพียงไม่กี่ปีเท่านั้น ซึ่งนักโทษประเภทการก่อคดีร้ายแรงนั้นเป็นบุคคลที่มีผลกระทบและอันตรายต่อสังคม สมควรที่จะต้องใช้เวลาในการรับโทษด้วยระยะเวลาที่เหมาะสม

ตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 มาตรา 52 บัญญัติว่า “นักโทษเด็ดขาดคนใดแสดงให้เห็นว่ามีความประพฤติดีมีความอุตสาหะ ความก้าวหน้าในการศึกษา และทำการงานเกิดผลดี หรือทำความชอบแก่ทางราชการเป็นพิเศษ อาจได้รับประโ ยชน์อย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(5) ลดวันต้องโทษจำคุกให้เดือนละไม่เกินห้าวัน แต่การลดวันต้องโทษจำคุกจะพึงกระทำได้ต่อเมื่อนักโทษเด็ดขาดได้รับโทษจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดมาแล้วไม่น้อยกว่าหกเดือนหรือหนึ่งในสามของกำหนดโทษตามหมายศาลในขณะนั้นแล้วแต่อย่างใดจะมากกว่า หรือไม่น้อยหว่าสิบปีในกรณีที่ต้องโทษจ าคุกตลอดชีวิตที่มีการเปลี่ยนโทษจำคุกตลอดชีวิตเป็นโทษจำคุกมีกำหนดเวลา ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุก

(7) พักการลงโทษเมื่อนักโทษเด็ดขาดได้รับโทษมาแล้วไม่น้อยกว่าหกเดือนหรือหนึ่งในสามของกำหนดโทษตามหมายศาลในขณะนั้นแล้วแต่อย่างใดจะมากกว่า หรือไม่น้อยกว่าสิบปีในกรณีที่ต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตที่มีการเปลี่ยนโทษจำคุกตลอดชีวิตเป็นโทษจำคุกมีกำหนดเวลา และกำหนดระยะเวลาที่จะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขให้กำหนดเท่ากับกำหนดโทษที่ยังเหลืออยู่ ทั้งนี้ ในการคำนวณระยะเวลาการพักการลงโทษถ้ามีวันลดวันต้องโทษจ าคุกตาม (6) ให้นำมารวมกับระยะเวลาในการพักการลงโทษด้วยโดยในการพักการลงโทษ ให้คณะกรรมการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษ”

จากมาตราดังกล่าว มีการกำหนดรายละเอียดไว้เพียงแค่ว่านักโทษซึ่งต้องโทษจำคุกตลอดชีวิต ที่มีการเปลี่ยนโทษจำคุกตลอดชีวิตเป็นโทษจำคุกที่มีกำหนดเวลา 50 ปี นั้น อาจได้รับการพิจารณาลดวันต้องโทษหรือได้พักการลงโทษหลังจากได้รับโทษจำคุกเป็นเวลามากกว่า 10 ปีอย่างหนึ่งอย่างใด แต่ด้วยเหตุที่นักโทษซึ่งถูกตัดสินให้จำคุกตลอดชีวิต ได้กระทำความผิดร้ายแรง เป็นความผิดที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสังคมอย่างร้ายแรง เป็นคดีสะเทือนขวัญต่อสังคม ไม่เหมาะสมที่จะได้รับประโยชน์ซ้ำซ้อนเพื่อเป็นการปกป้องสังคม ซึ่งกฎหมายไม่ได้กำหนดรายละเอียดโดยเฉพาะว่าเมื่อนักโทษเด็ดขาดซึ่งต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตนั้นได้รับประโยชน์ในการเปลี่ยนโทษจากโทษจำคุกตลอดชีวิตมาเป็นโทษจำคุกมีกำหนดเวลา 50 ปีแล้วนั้น ไม่มีความจำเป็นใดที่จะต้องได้รับประโยชน์ในการลดวันต้องโทษเพิ่มอีกหรือได้รับการพักการลงโทษอีกไม่ว่ากรณีใด ๆ

เมื่อทำการศึกษามาตรการทางกฎหมายของสาธารณรัฐฝรั่งเศสพบว่า ในกรณีที่เป็นนักโทษที่ต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตนั้น สาธารณรัฐฝรั่งเศสได้บัญญัติให้การพักการลงโทษนักโทษประเภทนี้ไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 132-23 ซึ่งวางหลักไว้ว่า เมื่อศาลได้มีคำพิพากษาลงโทษจำคุกตลอดชีวิตนักโทษเด็ดขาดคนใดแล้ว ให้ศาลกำหนดวันแห่งความปลอดภัยของสังคมมีระยะเวลาไม่ต่ำกว่า 18 ปี ซึ่งในระหว่างที่อยู่ในวันแห่งความปลอดภัยของสังคมนั้น นักโทษจะไม่ได้รับประโยชน์ใด ๆ ทั้งสิ้น หมายความว่านักโทษที่ต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตในสาธารณรัฐฝรั่งเศส ต้องรับโทษเป็นระยะเวลา 18 ปีก่อนเข้าเงื่อนไขการพักการลงโทษ ซึ่งในสาธารณรัฐฝรั่งเศสถือว่านักโทษจำคุกตลอดชีวิตได้สิทธิในการรับประโยชน์จากการพักการลงโทษหลังจากต้องโทษจำคุกกว่า 18 ปีแล้ว ในระหว่างที่ต้องโทษจำคุกนั้น นักโทษจะไม่ได้รับประโยชน์อื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นการลดวันต้องโทษ หรือประโยชน์อื่นๆเพิ่มเติมอีก ด้วยเหตุผลที่ว่านักโทษที่ต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตต้องได้รับโทษเป็นระยะเวลาที่เหมาะสมก่อน ถึงจะได้รับการปล่อยตัวกลับสู่สังคมได้อีกครั้ง

ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นควรว่า ให้แก้ไขพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ เพิ่มรายละเอียดในเรื่องความไม่เหมาะสมในการให้ประโยชน์แก่นักโทษเด็ดขาดซึ่งต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตและได้รับการเปลี่ยนโทษมาเป็นโทษมีกำหนดเวลา 50 ปีแล้ว ในระหว่างต้องโทษจำคุกก่อนเข้าเงื่อนไขการพักการลงโทษนั้น ไม่ให้ได้รับประโยชน์อื่นเพิ่มอีกไม่ว่ากรณีใดๆ ก็ตาม

3. ปัญหาระยะเวลาที่ต้องรับโทษก่อนเข้าเงื่อนไขเข้ารับพิจารณาพักการลงโทษตามมาตรา 52 (7)

กฎเกณฑ์การรับประโยชน์ในการพักการลงโทษของนักโทษเด็ดขาด ที่ได้กระทำความผิดร้ายแรงซึ่งต้องรับโทษจำคุกตลอดชีวิตซึ่งได้รับการเปลี่ยนโทษมาเป็นโทษมีกำหนดเวลา 50 ปี การจะได้เข้าเงื่อนไขในการพิจารณาพักการลงโทษนั้นต้องได้รับโทษจำคุกมาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี ซึ่งถือเป็นการรับโทษมาแล้วทั้งหมด 1 ใน 5 ของระยะเวลากำหนดโทษ 50 ปีเท่านั้น เมื่อได้พิจารณาในความผิดอื่นๆ ที่ไม่ร้ายแรงกลับจะต้องรับโทษมาไม่น้อยกว่า 6 เดือนหรือ 1 ใน 3 ของระยะเวลาต้องโทษตามคำพิพากษา ทำให้เกิดปัญหาที่ว่านักโทษเด็ดขาดซึ่งถูกพิพากษาให้จำคุกตลอดชีวิตและได้รับการเปลี่ยนโทษมาเป็นโทษมีกำหนดเวลา 50 ปีตามกฎหมายนั้น ได้รับโทษในอัตราที่น้อยกว่านักโทษคดีทั่วไป โดยพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ.2560 มาตรา 52

(7) ได้กำหนดเงื่อนไขการพักการลงโทษเอาไว้ดังนี้คือ ต้องเป็นนักโทษซึ่งได้รับโทษมาแล้วไม่น้อยกว่า 6 เดือน หรือ 1 ใน 3 ของกำหนดโทษตามคำพิพากษา หรือต้องโทษไม่น้อยกว่า 10 ปี ในกรณีต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตที่มีการเปลี่ยนโทษตามกฎหมายอาญามาเป็นโทษจำคุกมีกำหนดเวลา 50 ปี การที่นักโทษเด็ดขาดจะเข้าเงื่อนไขการได้รับการพิจารณาพักการลงโทษนั้น นักโทษคดีทั่วไปจะต้องผ่านการรับโทษมาไม่น้อยกว่า 6 เดือน หรือ 1 ใน 3 ของกำหนดโทษทั้งหมด แต่ผู้ต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตที่มีการเปลี่ยนโทษมาเป็นโทษจำคุกมีกำหนดเวลา 50 ปีตามกฎหมายอาญานั้น กลับแค่ต้องผ่านการรับโทษมาไม่น้อยกว่า 10 ปี ซึ่งเทียบเท่ากับการได้รับโทษเพียงแค่ 1 ใน 5 ของกำหนดโทษทั้งหมดเท่านั้น ซึ่งในกรณีนี้จะถือว่าผู้กระทำความผิดร้ายแรงซึ่งต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตกลับได้รับการพิจารณาเพื่อให้ได้รับการพักโทษด้วยเงื่อนไขอัตราการรับโทษที่น้อยว่านักโทษคดีทั่วไป

เมื่อพิจารณาจากมาตรการทางกฎหมายของต่างประเทศแล้วนั้น พบว่าในกรณีที่นักโทษต้องโทษจำคุกตลอดชีวิต ในสาธารณรัฐฝรั่งเศสนั้นเมื่อศาลได้มีคำพิพากษาลงโทษจำคุกตลอดชีวิตนักโทษเด็ดขาดคนใดแล้วให้ศาลกำหนดวันแห่งความปลอดภัยของสังคมมีระยะเวลาไม่ต่ำกว่า 18 ปี ซึ่งในระหว่างที่อยู่ในวันแห่งความปลอดภัยของสังคมนั้น นักโทษจะไม่ได้รับประโยชน์ใด ๆ ทั้งสิ้น หมายความว่านักโทษที่ต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตในสาธารณรัฐฝรั่งเศส ต้องรับโทษเป็นระยะเวลา 18 ปีก่อนเข้าเงื่อนไขการพักการลงโทษ ซึ่งเป็นระยะเวลาที่เหมาะสมในการลงโทษให้เหมาะสมกับความผิด และยังเป็นระยะเวลาที่เหมาะสมในการทำการปรับปรุงแก้ไขพฤตินิสัยของนักโทษเพื่อให้นักโทษกลับเข้าไปใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างเหมาะสม ส่วนในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีนั้น ในกรณีร้ายแรงที่นักโทษต้องโทษจำคุกตลอดชีวิต ผู้กระทำความผิดจะต้องได้รับโทษจำคุกในเรือนจำมาแล้วไม่ต่ำกว่า 15 ปี ซึ่งถือเป็นระยะเวลาที่ค่อนข้างเหมาะสมเช่นเดียวกัน

ดังนั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ควรให้มีการขยายระยะเวลาในการต้องโทษจำคุกของนักโทษซึ่งต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตและได้รับการเปลี่ยนโทษมาเป็นโทษมีกำหนดเวลา 50 ปี ให้ต้องได้รับโทษเป็นเวลา 16 ปี ถือเป็นการรับโทษเทียบเท่ากับ 1 ใน 3 ของกำหนดโทษ 50 ปี และเท่าเทียมกับนักโทษเด็ดขาดทั่วไปที่ต้องรับโทษ 1 ใน 3 ของกำหนดโทษตามคำพิพากษา

4. อำนาจในการพิจารณาพักการลงโทษของคณะกรรมการพักโทษ

คณะกรรมการพักโทษนั้น เป็นผู้มีอำนาจในการวินิจฉัยพักการลงโทษในทุกประเภทคดี โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการักโทษเป็นปตาม กฎกระทรวงมหาดไทยออกตามความในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479 ข้อ 91 ที่บัญญัติว่า “จะพักการลงโทษได้ต่อเมื่อคณะกรรมการต่อไปนี้เห็นชอบ และอธิบดีอนุมัติ

(ก) คณะกรรมการสำหรับเรือนจำภูมิภาคให้ประกอบด้วย ผู้บัญชาการเรือนจำเป็นประธาน และข้าราชการชั้นประจำแผนกขึ้นไปที่ข้าหลวงประจำจังหวัด ตั้งขึ้นอีก 2 นาย

(ข) คณะกรรมการสำหรับเรือนจำกลางประกอบด้วย ข้าราชการชั้นหัวหน้าแผนกที่อธิบดีตั้งขึ้นมาน้อยกว่า 3 นาย

จากข้อ 91 สรุปได้ว่า อำนาจในการกำหนดโทษของนักโทษเด็ดขาดนั้นเป็นอำนาจของทางฝ่ายตุลาการ ส่วนอำนาจในการพักการลงโทษเป็นของคณะกรรมการพักการลงโทษ ซึ่งการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาพักการลงโทษนั้น ถูกกำหนดในกฎกระทรวงให้แต่งตั้งโดยกรมราชทัณฑ์ซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นประธาน และกรรมการทุกคนได้รับการแต่งตั้งจากอำนาจฝ่ายบริหารเท่านั้น ซึ่งทำให้เกิดปัญหาเรื่องความโปร่งใส การตรวจสอบ และอาจถูกแทรกแซงจากอำนาจทางฝ่ายการเมืองได้ง่าย ซึ่งการพิจารณาวินิจฉัยว่านักโทษคนใดควรได้รับการพักโทษและปล่อยตัวออกจากเรือนจำก่อนครบกำหนดโทษ โดยเฉพาะนักโทษเด็ดขาดซึ่งต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตนั้นมีความเหมาะสมหรือไม่ จะต้องทำการพิจารณาอย่างละเอียดและรอบคอบที่สุดเพื่อหลีกเลี่ยงในการก่อให้เกิดผลกระทบและความเสียหายต่อสังคมภายนอก แต่กฎกระทรวงกำหนดให้คณะกรรมการจากฝ่ายบริหารมีอำนาจในการพิจารณาพักการลงโทษทั้งหมดฝ่ายเดียว การให้อำนาจแก่ฝ่ายบริหารในการพิจารณาพักการลงโทษแต่เพียงฝ่ายเดียวนั้น อาจทำให้ได้รับข้อมูลที่นำเข้าไปพิจารณาไม่ครบถ้วนโดยเฉพาะข้อมูลที่มีผลกระทบทางด้านจิตใจของผู้เสียหายในคดีที่นักโทษเป็นผู้ก่อ ทั้ง ๆ ที่นักโทษกำลังจะได้รับการปล่อยตัวจะต้องออกไปใช้ชีวิตร่วมกับสังคมอันมีผลกระทบต่อประชาชนทั่วไปโดยตรง ซึ่งการพิจารณาวินิจฉัยของคณะกรรมการนั้นจะทำการพิจารณากันอย่างไม่เปิดเผย จึงอาจจะทำให้เกิดความไม่โปร่งใสในกระบวนการบางขั้นตอน สุดท้ายอาจจะเปิดช่องให้เกิดการแทรกแซงจากอำนาจทางการเมืองได้ เช่น นักการเมืองอาจจะมีการใช้กลไกตามขั้นตอนในการแต่งตั้งบุคลากรที่มีความสนิทสนมและมีผลประโยชน์ร่วมกันมาร่วมในคณะกรรมการพักโทษ เพื่อทำการวินิจฉัยพักการลงโทษให้แก่นักโทษบางประเภท เพื่อสร้างอำนาจในการต่อรองผลประโยชน์ทางการเมืองกับกลุ่มองค์กรต่าง ๆ เป็นต้น ทำให้เกิดปัญหามีความคาใจต่อสังคม

เมื่อทำการศึกษาอำนาจในการพิจารณาพักการลงโทษของต่างประเทศบว่า สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีใช้ระบบที่ให้นักโทษเด็ดขาดมีสิทธิในการยื่นคำร้องขอพักการลงโทษต่อองค์กรตุลาการ คือ ศาล โดยยื่นคำร้องผ่านอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ศาลมีอำนาจในการพิจารณาพักการลงโทษนักโทษโดย ศาลจำเป็นต้องพิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบถึงประโยชน์ด้านความมั่นคง ปลอดภัยต่อสังคม ว่าการปล่อยตัวนักโทษโดยการพักการลงโทษนั้นมีความเหมาะสมหรือไม่ ซึ่งยังอนุญาตให้ผู้เสียหายและพนักงานอัยการเข้าให้คำแถลงเพื่อเห็นด้วยหรือคัดค้านการพักการลงโทษด้วย สำหรับสาธารณรัฐฝรั่งเศสผู้มีอำนาจในการพิจารณาพักการลงโทษในสาธารณรัฐฝรั่งเศสในปัจจุบันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส จะดำเนินการโดยองค์กรฝ่ายตุลาการ ซึ่งก็คือผู้พิพากษาบังคับโทษและศาลบังคับโทษ โดยจะทำหน้าที่พิจารณาเกี่ยวกับ

สภาพของโทษจำคุก และโทษควบคุมตัวอื่นๆ (วรินทร กิจเจริญ, 2566 : 779) เพื่อให้การบังคับโทษนั้นมีความเหมาะสมกับความผิดของแต่ละบุคคล รวมถึงการดำเนินการตามมาตรการต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการลดโทษ การลาพักการลงโทษชั่วคราว การติดตามตัวด้วยระบบอีเล็กทรอนิกส์ และการพักการลงโทษด้วย ผู้พิพากษาที่ปรับใช้โทษจะต้องรู้ถึงความเป็นไปภายในเรือนจำ มีหน้าที่ตรวจตราเรือนจำในเขตอำนาจศาลอย่างน้อยเดือนละครั้ง จะเห็นได้ว่าทั้ง 2 ประเทศนั้น ฝ่ายตุลาการมีอำนาจในการพิจารณาพักการลงโทษนักโทษ ไม่ใช่อำนาจของฝ่ายบริหารเท่านั้น

ดังนั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ควรให้มีการเพิ่มรายละเอียดในกฎหมายเมื่อคณะกรรมการทำการพิจารณาวินิจฉัยพักการลงโทษเสร็จแล้วเห็นควรให้ส่งให้ฝ่ายตุลาการคือ ศาล เป็นขั้นตอนในการพิจารณาตัดสินว่าสมควรให้พักโทษนักโทษเด็ดขาดได้หรือจะให้ขังไว้ต่อ โดยมีผู้เสียหายหรือผู้เกี่ยวข้องกับคดีเป็นผู้เข้าร่วมในการพิจารณาเพื่อคัดค้านหรือเห็นด้วยโดยตรง เนื่องจากศาลเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่พิจารณากำหนดโทษของนักโทษมาตั้งแต่ต้น การพิจารณาพักการลงโทษก็ควรให้ศาลได้มีอำนาจเกี่ยวข้องด้วย เพราะศาลส่งผลโดยตรงต่อตัวผู้กระทำความผิด เพื่อให้เกิดความเหมาะสม มีความสอดคล้องกันระหว่างคำสั่งที่กำหนดโทษและคำสั่งในการพักโทษและปล่อยตัวนักโทษ ให้มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และเกิดความปลอดภัยต่อประชาชนทั่วไปและสังคมอย่างที่สุด แต่เนื่องด้วยสถานการณ์ปัจจุบัน ศาลมีงานในการพิจารณาคดีที่มากล้น หากศาลต้องพิจารณาตัดสินการพักการลงโทษของนักโทษเด็ดขาดมากมายอีก อาจจะเป็นการเพิ่มภาระหน้าที่ให้ศาลมากเกินไป จึงเห็นควรให้ศาลมีอำนาจในการพิจารณาพักการลงโทษนักโทษที่ก่อคดีร้ายแรงและต้องโทษจำคุกตลอดชีวิต

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยวิเคราะห์แล้ว เห็นว่าแนวทางการแก้ปัญหาที่เหมาะสมนั้น ควรดำเนินการตามมาตรการของกลุ่มประเทศที่ใช้ระบบลายลักษณ์อักษร (Civil Law System) ซึ่งมีการใช้ระบบกฎหมายแบบเดียวกันกับประเทศไทยและมีมาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมและสามารถนำมาปรับใช้ในกฎหมายไทยเพื่อปรับปรุงแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายในการพักโทษนักโทษเด็ดขาดซึ่งต้องโทษจำคุกตลอดชีวิต ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนี้

1. ปัญหาเรื่องการให้ประโยชน์อย่างไม่เหมาะสมแก่นักโทษซึ่งต้องโทษจำคุกตลอดชีวิต

เมื่อนักโทษเด็ดขาดซึ่งต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตได้รับประโยชน์ตามกฎหมายในการเปลี่ยนโทษเป็นโทษมีกำหนดเวลา 50 ปี และเมื่อรับโทษจำคุกเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้วก็จะเข้าเงื่อนไขได้รับประโยชน์พักการลงโทษ ถือว่านักโทษได้รับประโยชน์จากกฎหมายอย่างมากแล้ว ในระยะเวลาที่ได้รับโทษอยู่ในเรือนจำ จะไม่ได้รับประโยชน์ใดๆเพิ่มอีก ดังนั้นจึงเห็นควรให้ยกเว้นการให้ประโยชน์อื่นๆแก่นักโทษเด็ดขาดซึ่งต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตและได้รับการเปลี่ยนโทษมาเป็นโทษมีกำหนดเวลาแล้ว

2. ปัญหาเรื่องระยะเวลาที่ต้องรับโทษก่อนเข้าเงื่อนไขเข้ารับพิจารณาพักการลงโทษของนักโทษเด็ดขาดซึ่งต้องโทษจำคุกตลอดชีวิต

ในกรณีของนักโทษเด็ดขาดซึ่งต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตและได้รับการเปลี่ยนโทษมาเป็นโทษมีกำหนดระยะเวลา 50 ปี จะต้องรับโทษจำคุกมาแล้วไม่ต่ำกว่า 10 ปีจึงจะได้รับการพิจารณาให้พักการลงโทษ ถ้าหากพิจารณาตามระยะเวลารับโทษแล้ว ถือเป็นการรับโทษเพียงแค่ 1 ใน 5 ของโทษมีกำหนดเวลา ซึ่งถือว่าเป็นการรับโทษที่น้อยกว่าระยะกำหนดเวลาของนักโทษเด็ดขาดทั่วไปที่ต้องรับโทษ 1 ใน 3 ของระยะเวลาต้องโทษ เพื่อให้ระยะเวลาการรับโทษเป็นไปอย่างเหมาะสมกับความผิดและมีระยะเวลาเพียงพอในการปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมนักโทษจำคุกตลอดชีวิต ดังนั้นจึงเห็นควรให้กำหนดระยะเวลาที่ต้องรับโทษก่อนเข้าเงื่อนไขเข้าพิจารณาพักการลงโทษของนักโทษเด็ดขาดกรณีต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตและได้รับการเปลี่ยนโทษมาเป็นโทษมีกำหนดเวลา ให้ต้องรับโทษเป็นระยะเวลา 1 ใน 3 ของโทษมีกำหนดเวลา คือ 16 ปี

3. ปัญหาเรื่องอำนาจในการพิจารณาพักการลงโทษของคณะกรรมการพักโทษ

อำนาจในการกำหนดโทษของนักโทษนั้นเป็นอำนาจของฝ่ายตุลาการ ส่วนอำนาจในการพักการลงโทษเป็นของคณะกรรมการพักโทษ โดยที่คณะกรรมการพักการลงโทษนั้นได้รับการแต่งตั้งมาจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในฝ่ายบริหารและองค์กรราชทัณฑ์เท่านั้น การพิจารณาว่านักโทษเด็ดขาดคนใดสมควรหรือเหมาะสมที่จะได้รับการพักโทษนั้นอาจมีความไม่โปร่งใส ไม่สามารถตรวจสอบได้ เนื่องจากฝ่ายบริหารฝ่ายเดียวนั้นอาจถูกครอบงำและแทรกแซงโดยอำนาจจากฝ่ายการเมืองได้ง่าย และอาจจะเกิดความไม่สอดคล้องกันระหว่างคำสั่งลงโทษและคำสั่งปล่อยตัว ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบและความเสียหายต่อสังคม มีอัตราการกระทำความผิดซ้ำในอัตราที่สูงขึ้น เพื่อป้องกันปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้น ควรให้อำนาจแก่ฝ่ายตุลาการในการพิจารณาตัดสินพักการลงโทษนักโทษเด็ดขาด ดังนั้นจึงเห็นควรให้ฝ่ายตุลาการ คือ ศาล เป็นผู้มีอำนาจในการพิจารณาพักการลงโทษนักโทษเด็ดขาดโดยเฉพาะนักโทษเด็ดขาดซึ่งต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตหรือนักโทษซึ่งต้องโทษจากคดีร้ายแรง เมื่อนักโทษได้รับโทษมาแล้วไม่น้อยกว่า 6 เดือนหรือ 1 ใน 3 ของกำหนดโทษตามหมายศาลแล้วแต่อย่างใดอย่างหนึ่งจะมากกว่า หรือ 16 ปี ในกรณีต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตและได้รับการเปลี่ยนโทษมาเป็นโทษมีกำหนดเวลา 50 ปี

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยขอเสนอแนวทางแก้ไขปัญหามาตรการทางกฎหมายการพักโทษของนักโทษเด็ดขาดซึ่งต้องโทษจำคุกตลอดชีวิต ให้แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ.2560

1. ปัญหาเรื่องการให้ประโยชน์อย่างไม่เหมาะสมแก่นักโทษซึ่งต้องโทษจำคุกตลอดชีวิต

ให้เลิกความเดิมในมาตรา 52 (5) ดังนี้

มาตรา 52 (5) ลดวันต้องโทษจำคุกให้เดือนละไม่เกิน 5 วัน แต่การลดวันต้องโทษจำคุกจะพึงกระทำได้ต่อเมื่อนักโทษเด็ดขาดได้รับโทษจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดมาแล้วไม่น้อยกว่า 6 เดือนหรือ 1 ใน 3 ของกำหนดโทษตามหมายศาลในขณะนั้นแล้วแต่อย่างใดจะมากกว่า หรือไม่น้อยกว่า 10 ปี กรณีต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตที่มีการเปลี่ยนโทษจำคุกตลอดชีวิตเป็นโทษจำคุกมีกำหนดเวลา”

ให้ใช้ความใหม่ดังต่อไปนี้แทน

มาตรา 52 (5) ลดวันต้องโทษจำคุกให้เดือนละไม่เกิน 5 วัน แต่การลดวันต้องโทษจำคุกจะพึงกระทำได้ต่อเมื่อนักโทษเด็ดขาดได้รับโทษจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดมาแล้วไม่น้อยกว่า 6 เดือนหรือ 1 ใน 3 ของกำหนดโทษตามหมายศาลในขณะนั้นแล้วแต่อย่างใดจะมากกว่า ยกเว้นกรณีต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตที่มีการเปลี่ยนโทษจำคุกตลอดชีวิตเป็นโทษจำคุกมีกำหนดเวลา”

2. ปัญหาเรื่องระยะเวลาที่ต้องรับโทษก่อนเข้าเงื่อนไขเข้ารับพิจารณาพักการลงโทษของนักโทษเด็ดขาดซึ่งต้องโทษจำคุกตลอดชีวิต

ให้ยกเลิกความเดิมในมาตรา 52 (7) ดังนี้

มาตรา 52 (7) พักการลงโทษเมื่อนักโทษเด็ดขาดรับโทษมาแล้วไม่น้อยกว่า 6 เดือนหรือ 1 ใน 3 ของกำหนดโทษตามหมายศาลในขณะนั้นแล้วแต่อย่างใดจะมากกว่า หรือไม่น้อยกว่า 10 ปีในกรณีต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตที่มีการเปลี่ยนโทษจำคุกตลอดชีวิตเป็นโทษมีกำหนดเวลา ทั้งนี้ให้คณะกรรมการแต่งตั้งอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยพักการลงโทษ”

ให้ใช้ความใหม่ดังต่อไปนี้แทน

มาตรา 52 (7) พักการลงโทษเมื่อนักโทษเด็ดขาดรับโทษมาแล้วไม่น้อยกว่า 6 เดือนหรือ 1 ใน 3 ของกำหนดโทษตามหมายศาลในขณะนั้นแล้วแต่อย่างใดจะมากกว่า หรือไม่น้อยกว่า 16 ปีในกรณีต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตที่มีการเปลี่ยนโทษจำคุกตลอดชีวิตเป็นโทษมีกำหนดเวลา”

3. ปัญหาเรื่องอำนาจในการพิจารณาพักการลงโทษของคณะกรรมการพักโทษ

ให้เพิ่มเติมมาตรา 52 (8) เป็นดังนี้

มาตรา 52 (8) การพิจารณาพักการลงโทษเมื่อนักโทษเด็ดขาดรับโทษมาแล้วไม่น้อยกว่า 16 ปีในกรณีต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตที่มีการเปลี่ยนโทษจำคุกตลอดชีวิตเป็นโทษมีกำหนดเวลา 50 ปี ให้เป็นอำนาจของฝ่ายตุลาการ

มาตรา 52 (8) เดิมให้แก้ไขเป็น มาตรา 52 (9) และให้ใช้ความเดิมทุกประการ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยในครั้งต่อไป

หลังจากที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับมาตรการในการพักโทษนักโทษเด็ดขาดแล้ว พบว่ายังมีรายละเอียดสำคัญต่างๆ ที่ยังมีประเด็นปัญหาที่กระทบต่อสังคมเป็นอย่างมาก อีกทั้งยังมีกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องหลังจากมีการบังคับใช้มาตรการการพักโทษนักโทษเด็ดขาดแล้ว เช่น พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือความรุนแรง พ.ศ.2565 (กฎหมาย JSOC) เป็นต้น ดังนั้น จึงมีข้อเสนอแนะให้ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาในการบังคับใช้มาตรการของกฎหมาย JSOC เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพของระบบยุติธรรมของประเทศไทยต่อ

เอกสารอ้างอิง

ณัฐฐ์วัฒน์ สุทธิโยธิน. (2566) ทฤษฎีการลงโทษ.*ออนไลน์*. สืบค้นวันที่ 27 ธันวาคม 2566. แหล่งที่มา: https://www.stou.ac.th/schools/slw/upload/41716_6.pdf.

ปราโมทย์ เสริมศีลธรรม. (2564). หลักเกณฑ์ในการกำหนดโทษทางอาญา. กรุงเทพมหานคร : *สถาบันพระปกเกล้า*

วรินทร กิจเจริญ. (2566). การพักการลงโทษโดยมีเงื่อนไขการใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์. *ออนไลน์*. สืบค้นวันที่ 23 ธันวาคม 2566. แหล่งที่มา: https://grad.dpu.ac.th/upload/content/files.

วิสัย พฤกษะวัน, (2544). *คำอธิบายพระราชบัญญัติราชทัณฑ์*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร : *สำนักพิมพ์ทิพย์อักษร.*

ศรัญญา สีมา. (2566). การพักการลงโทษ. *ออนไลน์*. สืบค้นวันที่ 10 มกราคม 2567. แหล่งที่มา: https://library.parliament.go.th/th/radioscript/rr2566-dec6.

สุรศักดิ์ ศรีศักดิ์ และคณะ. (2555). การบรรเทาความเสียหายแก่ประชาชน กรณีศึกษาผู้ได้รับผลกระทบจากคำพิพากษาในเรื่องการบุกรุกที่ดินของรัฐ. กรุงเทพมหานคร: *สถาบันพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม*

Graeme Newman. (1979). The Punishment Response. Philadephia : *J.B. Lippincott Company*

Norman J. Swaton and Loren Morgan. (1980). *Administration of Justice: An lntroduction* New York: D. Van Norstrand company

การบริหารจัดการองค์การที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร

Organizational Management Affecting the Work Motivation of Personnel in Samut Sakhon Provincial Administrative Organization

ภูมิวรินทร์ ชุณหะวงษ์วริศ
มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
Phumvarin Chunhawongvarit
Bangkokthonburi University, Thailand
E-mail: pchunhawongvarit@gmail.com

****

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการบริหารจัดการองค์การที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร 2) เปรียบเทียบการบริหารจัดการองค์การที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร และ 3) ศึกษาปัจจัยการบริหารจัดการองค์การที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ มีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 220 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ t-test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ

ผลการศึกษาพบว่า 1)ระดับการบริหารจัดการองค์การที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก 2)การเปรียบเทียบข้อมูลส่วนบุคคลของบุคลากรโดยสรุปพบว่า 2.1) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำองค์การ พบว่าโดยรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านแบบแลกเปลี่ยนในเรื่องประสบการณ์ทำงาน ด้านแบบปล่อยเสรีในเรื่องเพศและประสบการณ์ทำงาน 2.2) ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์การ พบว่าโดยรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการมีส่วนร่วมในเรื่องระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ด้านการมีเอกภาพของบุคลากรในเรื่องเพศ และด้านพันธกิจในเรื่องเพศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการองค์การที่ พบว่า 3.1) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำองค์การในด้านการเปลี่ยนแปลง และด้านแบบปล่อยเสรี และ 3.2) ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์การในด้านความรับผิดชอบ และด้านความคุ้มค่า ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ

* วันที่รับบทความ : 2 กรกฎาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 30 กรกฎาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 1 สิงหาคม 2567
Received: July 2 2024; Revised: July 30 2024; Accepted: August 1 2024

คำสำคัญ : การบริหารจัดการองค์การ; แรงจูงใจในการปฏิบัติงานบุคลากร; องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the level of organizational management affecting the work motivation of personnel in Samut Sakhon Provincial Administrative Organization; 2) to compare the organizational management affecting the work motivation of personnel in Samut Sakhon Provincial Administrative Organization; and 3) to examine the organizational management factors affecting the work motivation of personnel in Samut Sakhon Provincial Administrative Organization. The quantitative research included a sample of 220 participants. A questionnaire was used as the data collection instrument. The statistics used for data analysis included percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way ANOVA and multiple regression analysis.

The research results as follow: 1) the level of organizational management affecting the work motivation of personnel in Samut Sakhon Provincial Administrative Organization in the overall was at a high level of agreement; 2) a summary comparison of the personal data of the personnel found that 2.1) regarding organizational leadership factors were no difference except transactional leadership style in terms of work experience, laissez-faire leadership style in terms of gender and work experience 2.2) organizational cultural factors were no difference except participation the level of education, monthly income, personnel unity concerning gender and mission concerning gender at statistically significant level of .05; and 3) factors affecting organizational management were found 3.1) leadership factors in terms of transformational and laissez-faire leadership, and 3.2) organizational culture factors in terms of responsibility and value which affect the work motivation of personnel in the Samut Sakhon Provincial Administrative Organization at the statistical level of .05 and .01 respectively.

Keywords: Organizational Management; Work Motivation of Personnel; Samut Sakhon Provincial Administrative Organization.

บทนำ

ในยุคที่โลกมีการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว องค์กรที่สามารถปรับตัวและเตรียมความพร้อมเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดได้เร็วเท่าไรย่อมมีความได้เปรียบมากเท่านั้น การเปลี่ยนผ่านย่อมนำมาซึ่งการพัฒนาให้เกิดความก้าวหน้าในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นในบริบทด้านการดำรงชีวิตขั้นพื้นฐาน ด้านเศรษฐกิจ ด้านนวัตกรรม หรือแม้กระทั่งในแง่ของวัฒนธรรมทางสังคมต่างๆ (Ruengkun, J., 2020) ซึ่งเป็นยุคของการใช้ความรู้และนวัตกรรมทางเทคโนโลยีมาสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน คนที่มีความรู้มีทักษะในการรับมือและสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้เท่านั้นจึงจะประสบความสำเร็จ ดังนั้นการบริหารจัดการองค์การในอนาคตจึงจำเป็นต้องมีทักษะและสมรรถนะใหม่ๆ ที่เพิ่มขึ้น (Liphancharoen, S., 2022) ซึ่งจากปัญหาการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำมีผลกระทบโดยตรงกับทุกองค์กร

อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะหน่วยงานภาครัฐยังคงยึดหลักการบริหารแบบ “ระบบราชการ” มีการปลูกฝังความเป็นลำดับขั้น มีกระบวนการที่ซับซ้อน มีขั้นตอนซ้ำซ้อนเกินความจำเป็นซึ่งไม่มีความคล่องตัวและไม่เหมาะสมในสถานการณ์ปัจจุบันที่มีการบริหารจัดการองค์กรในยุคดิจิทัล ที่กำลังเป็นประเด็นท้าทายขององค์กรต่างๆ ที่มีแนวคิดที่จะปฏิรูปองค์กรให้เป็นองค์กรดิจิทัล ที่ต้องเน้นความยืดหยุ่น และความคล่องตัวในการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์การจัดการรูปแบบการทำงานเพื่อการพัฒนาสู่องค์กรยุคใหม่ (Manmee, T., 2022) ดังนั้นองค์กรยุคใหม่จึงต้องปฏิรูปและปรับวิธีการบริหารจัดการองค์กรให้เข้ากับยุคสมัย ซึ่งถือเป็นกุญแจที่สำคัญในการเตรียมความพร้อมให้กับบุคลากร เพื่อขยายขีดความสามารถขององค์การ เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ และก่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นทั้งในระดับบุคคล ระดับทีม และระดับองค์การ ในการปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารราชการแผ่นดิน ไม่ว่าจะเป็นในด้านการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และด้านการให้บริการประชาชน ตลอดจนการเข้าถึงบริการของภาครัฐใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566-2570) จากรากฐานแผนพัฒนายุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (Office of the National Digital Economy and Society Commission, 2018)

การบริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร จากวิสัยทัศน์ *“เมืองหน้าทำงาน บ้านหน้าอยู่อาศัย ก้าวไกลด้วยการศึกษา พัฒนาอย่างยั่งยืน”* ถือเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีพนักงานอยู่ในองค์กรจำนวนมาก และในปัจจุบันมีสภาพแวดล้อมของการทำงานที่มีการแข่งขันสูงที่จะทำให้องค์กรสามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน ซึ่งจะมีประสิทธิภาพที่ดีนั้นขึ้นอยู่กับการจูงใจในการทำงานที่ไม่ใช่เรื่องง่ายที่บุคลากรจะตอบสนองต่องานโดยที่ขาดแรงจูงใจ โดยเฉพาะบุคลากรจากการกระจายอำนาจถ่ายโอนภารกิจและงบประมาณเพื่อให้ดำเนินตามบทบาทหน้าที่และภารกิจในปัจจุบันกำลังถูกท้าทายความสามารถในเชิงการบริหารจัดการให้มีความน่าเชื่อถือและความโปร่งใส รวมทั้งเป็นบทสะท้อนสภาพปัญหาหลายๆ ด้าน อันสืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงบริบทหรือสภาพแวดล้อมขององค์การทั้งปัญหาภายใน และปัญหาภายนอกขององค์การที่มีความซับซ้อน โดยปัญหาเหล่านี้พบมากในท้องถิ่นที่มีพื้นที่ในสังคมเมืองหรือสังคมชนบทกึ่งสังคมเมือง (Piyapornsiri, W, 2020) เนื่องจากประชาชนเองก็ไม่สนใจและไม่มีความชัดเจนในอำนาจหน้าที่ทางกฎหมาย ส่วนใหญ่จึงเพิกเฉยและละเลยต่อการตรวจสอบที่จะมีผลกระทบทางตรงและทางอ้อมต่อความเป็นอยู่ของคนในชุมชนต้องมีการปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงานของบุคลากรเพื่อให้บุคลากรมีทัศนคติที่ดีสุขภาพจิตดี สามารถปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนร่วมงาน ค่านิยม วัฒนธรรมองค์กร และมีความสุขในการทำงานเป็นปัจจัยที่สำคัญที่เป็นแรงผลักดันคือแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เป็นผลให้พนักงาน และลูกจ้าง ขาดขวัญและกำลังใจในการทำงานจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเข้าใจว่า อะไรคือแรงจูงใจที่จะทำให้พนักงาน และลูกจ้างเต็มใจที่จะ ปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ตามเป้าหมายที่

กำหนดไว้ ด้วยภารกิจและบทบาทหน้าที่ดังกล่าว พร้อมทั้งกฎระเบียบและข้อบังคับจากการผลักดันภารกิจให้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ต่อไป (Wattanapong, A., 2020)

ดังนั้นจากที่กล่าวมาข้างต้นเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องในส่วนที่ยังขาดหรือเป็นจุดอ่อน เพื่อให้องค์การสามารถพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์กรทุกด้านให้ได้มาตรฐาน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจการศึกษาวิจัยเรื่อง **“การบริหารจัดการองค์การที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร”** เนื่องจากภาวะดังกล่าวเป็นผลให้พนักงาน และลูกจ้าง ขาดแรงจูงใจที่จะทำให้พนักงาน และลูกจ้างเต็มใจที่จะปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ให้ผู้อื่นปฏิบัติตามและทำงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้ความรู้ ความสามารถมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานในองค์กร ถือว่าเป็นเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งที่ทำให้การบริหารองค์กรเป็นไปด้วยความราบรื่นและเกิดผลสำเร็จ ทั้งปริมาณและคุณภาพของผลผลิตก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ลดความเครียดและความขัดแย้งในองค์กรซึ่งช่วยให้องค์กรเจริญก้าวหน้าและพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

โดยผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารจัดการองค์การที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารจัดการองค์การที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร
3. เพื่อศึกษาปัจจัยการบริหารจัดการองค์การที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร

ระเบียบวิธีวิจัย

โดยผู้วิจัยมีรายละเอียดของระเบียบวิธีวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 1.1) ประชากร (Population) ได้แก่ ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ และพนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร รวมจำนวนประชากรทั้งหมด 424 คน (องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร, 2565) 1.2) กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ใช้หลักการคำนวณของเครซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% หรือมีความคลาดเคลื่อนที่เกิดขึ้นไม่เกิน .05 จึงได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 212 ตัวอย่างผู้วิจัยของเพิ่มเป็นจำนวน 220 คน เพื่อความสมบูรณ์แบบในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม ดังนี้ (Srisa-ad, B., 2020)

ส่วนที่ 1.เป็นคำถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ระดับตำแหน่งงาน และประสบการณ์ทำงาน เป็นคำถามปลายปิดแบบให้เลือกคำตอบจำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 2.เป็นคำถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร ได้แก่ 1) ด้านการเปลี่ยนแปลง 2) ด้านแลกเปลี่ยน และ 3) ด้านการปล่อยเสรี เป็นคำถามปลายปิดแบ่งเป็น 5 ระดับ รวมจำนวน 30 ข้อย่อย

ส่วนที่ 3.การบริหารจัดการองค์การด้านวัฒนธรรมองค์การส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร ได้แก่ 1) ด้านการมีส่วนร่วม 2) ด้านการมีเอกภาพ 3) ด้านการปรับตัว และ 4) ด้านพันธกิจ เป็นคำถามปลายปิดแบ่งเป็น 5 ระดับ รวมจำนวน 32 ข้อย่อย

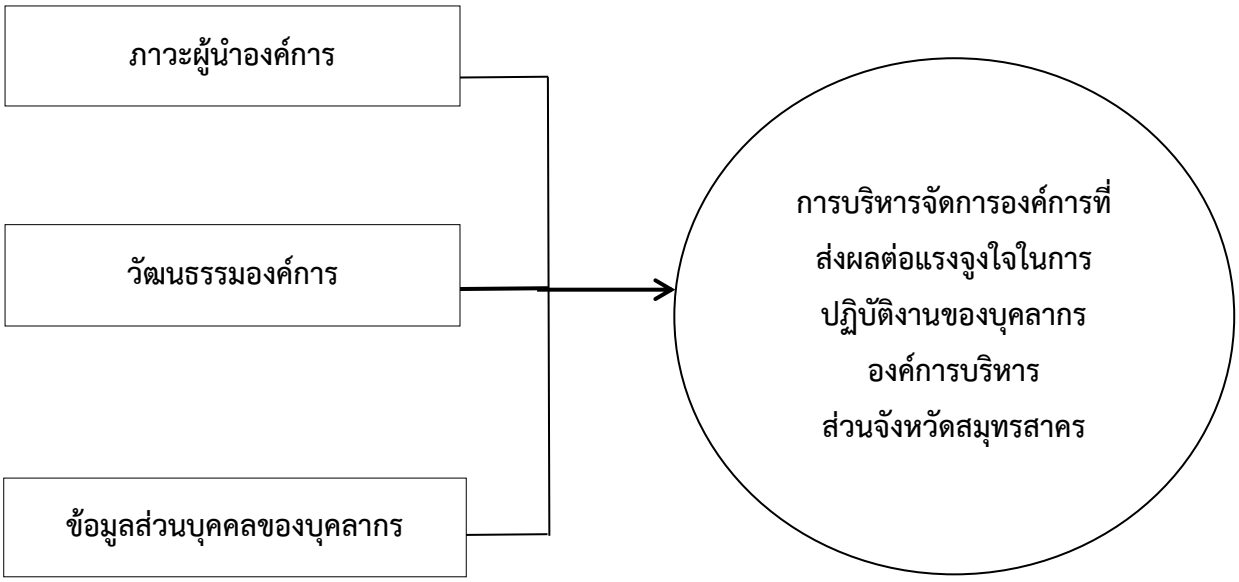
1.3) การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ด้วยการนำแบบสอบถามที่ได้พัฒนาไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 5 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย 50 คน ก่อนนำมาเก็บรวบรวมข้อมูลจริงโดยค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ 0.960 ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามมีค่ามากกว่า 0.7 ดังนั้นแสดงว่าแบบสอบถามมีคุณภาพเพียงพอที่จะใช้ในการวิจัยได้ในการวิจัยครั้งนี้ (Anegasukha, S., 2021)

1.4) การเก็บรวบรวมข้อมูล การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้ 1.4.1) ผู้วิจัยได้ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิเป็นวิธีการศึกษาค้นคว้าเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไป โดยการรวบรวมเอกสารซึ่งเป็นข้อมูลที่มีการบันทึกไว้แล้วโดยผู้อื่นจากหนังสือ เอกสาร บทความทางวิชาการ รายงานผลการศึกษา บทวิพากษ์วิจารณ์ เป็นต้น 1.4.2) ผู้วิจัยขอนำหนังสือจากคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ถึงหน่วยงานที่กำหนดไว้พร้อมนำหนังสือรับรองและแนะนำตัวผู้วิจัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล พร้อมทั้งจัดหาผู้ช่วยเก็บข้อมูลจำนวน 3 คน ผู้ช่วยเก็บข้อมูลทุกคนสามารถปฏิบัติได้ตามแนวทางเดียวกัน โดยเก็บข้อมูลแจกและอธิบายถึง

วิธีการตอบคำถาม และเปิดโอกาสให้ซักถาม หลังจากนั้นเก็บข้อมูลตรวจสอบความครบถ้วนถูกต้องก่อนนำไปวิเคราะห์ต่อไป

1.5) การวิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอได้ดังนี้ 1.5.1) สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ 1) ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างบุคลากร วิเคราะห์หาค่าความถี่ และค่าร้อยละ 2)ระดับการบริหารจัดการองค์การที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ1.5.2) สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้ในการทดสอบสมมติฐานในการวิจัย ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ 1) เปรียบเทียบการบริหารจัดการองค์การที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล โดยการทดสอบความแตกต่างของค่าที (t-test) 2 กลุ่มและการวิเคราะห์ความแปรปรวน (One-Way ANOVA) ในการกรณี 3 กลุ่มขึ้นไปด้วยการเปรียบเทียบรายคู่ต่อด้วยวิธีการแบบ LSD และ 2) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำองค์การ และปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์การ ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาครวิเคราะห์หาค่าถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ตามลำดับ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารจัดการองค์การที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร โดยผู้วิจัยสรุปผลการศึกษานำเสนอได้ดังนี้

1. ระดับการบริหารจัดการองค์การที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร โดยสรุปพบว่า

1. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) มีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 220 คนพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 73.00 ส่วนใหญ่มีอายุ 25- 34 ปี จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 41.00 ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 62.00 ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001 – 20,000 บาท จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 41.80 ส่วนใหญ่มีระดับตำแหน่งงานเป็นบุคลากร จำนวน 203 คน คิดเป็นร้อยละ 92.00 และส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงาน 5-10 ปี จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 ตามลำดับ

1.2) ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อระดับการบริหารจัดการองค์การที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร โดยสรุปว่าพบว่า

1.2.1) ระดับการบริหารจัดการองค์การในปัจจัยด้านภาวะผู้นำองค์การ โดยพบว่า ด้านแบบปล่อยเสรี มีค่าเฉลี่ยโดยรวมสูงสุด ($\overline{X}$) = 3.76 มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก รองลงมาด้านการเปลี่ยนแปลงโดยรวมมีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) = 3.69 มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก และด้านแบบแลกเปลี่ยน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมน้อยที่สุด ($\overline{X}$) = 3.62 มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากตามลำดับ

1.2.2)ระดับการบริหารจัดการองค์การในปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์การ โดยพบว่า ด้านการปรับตัวมีค่าเฉลี่ยโดยรวมสูงสุด ($\overline{X}$) = 3.70 มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก รองลงมาด้านพันธกิจโดยรวมมีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) = 3.67 มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ด้านการมีเอกภาพโดยรวมมีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) = 3.62 มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากและด้านการมีส่วนร่วมมีค่าเฉลี่ยโดยรวมน้อยที่สุด ($\overline{X}$) = 3.59 มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

2. การเปรียบเทียบการบริหารจัดการองค์การที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร โดยจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคลโดยใช้สถิติ t-test กรณีที่ตัวแปรอิสระมี 2 กลุ่ม และใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ในกรณีที่ตัวแปรอิสระมีมากกว่า 2 กลุ่ม ใช้ค่า F-test อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสรุปพบว่า 2.1) การบริหารจัดการองค์การในปัจจัยด้านภาวะผู้นำองค์การ พบว่าโดยรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านแบบแลกเปลี่ยนของบุคลากรที่มีข้อมูลส่วนบุคคลในเรื่องประสบการณ์ทำงาน และด้านแบบปล่อยเสรีของบุคลากรที่มีข้อมูลส่วน

บุคคลในเรื่องเพศและประสบการณ์ทำงาน 2.2) การบริหารจัดการองค์การในปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์การ พบว่าโดยรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่มีข้อมูลส่วนบุคคลในเรื่องระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ด้านการมีเอกภาพของบุคลากรที่มีข้อมูลส่วนบุคคลในเรื่องเพศ และด้านพันธกิจของบุคลากรที่มีข้อมูลส่วนบุคคลในเรื่องเพศ ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามลำดับ นำเสนอได้ตามตารางที่ 1. ดังนี้

ตารางที่ 1. สรุปผลเปรียบเทียบการบริหารจัดการองค์การที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร โดยจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคลของบุคลากร

การบริหารจัดการองค์การในปัจจัยด้านภาวะผู้นำองค์การ	เพศ	อายุ	ระดับการศึกษา	รายได้ต่อเดือน	ระดับตำแหน่งงาน	ประสบการณ์ทำงาน
1.ด้านการเปลี่ยนแปลง	.320	.240	.059	.193	.323	.581
2.ด้านแบบแลกเปลี่ยน	.076	.325	.127	.291	.851	.015*
3.ด้านแบบปล่อยเสรี	.039*	.146	.232	.078	.129	.011*
การบริหารจัดการองค์การในปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์การ	**เพศ**	**อายุ**	**ระดับการศึกษา**	**รายได้ต่อเดือน**	**ระดับตำแหน่งงาน**	**ประสบการณ์ทำงาน**
1.ด้านการมีส่วนร่วม	.116	.223	.017*	.035*	.217	.079
2.ด้านการมีเอกภาพ	.045*	.192	.151	.455	.338	.136
3.ด้านการปรับตัว	.219	.247	.254	.086	.098	.110
4.ด้านพันธกิจ	.015*	.135	.489	.158	.062	.214

*P<.05

3. ปัจจัยด้านภาวะผู้นำองค์การ และปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์การ ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ในการทดสอบสมติฐานการวิจัย โดยนำเสนอในตารางที่ 2. นำเสนอได้ดังนี้

ตารางที่ 2. การวิเคราะห์การบริหารจัดการองค์การที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร โดยจำแนกตามกลุ่มตัวแปร

ตัวแปรพยากรณ์	การบริหารจัดการองค์การที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร						
1. การบริหารจัดการองค์การในปัจจัยด้านภาวะผู้นำองค์การ	**B**	**beta**	**B**	**beta**	**R^2**	**t**	**Sig.**
1.1) ด้านการเปลี่ยนแปลง	.056	.111	.054	.106	.425	2.395	.018*
1.2) ด้านแบบแลกเปลี่ยน	.091	.062	5.132	.631	.126	.496	1.064
1.3) ด้านแบบปล่อยเสรี	.073	.126	.072	.124	.416	2.793	.003*
2. การบริหารจัดการองค์การในปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์การ							
2.1) ด้านการมีส่วนร่วม	.001	1.320	.135	.412	.960	1.105	1.120
2.2) ด้านความโปร่งใส	.002	.124	.221	.132	.669	2.226	.124
2.3) ด้านความรับผิดชอบ	.230	.373	.231	.375	.255	8.686	.000*
2.4) ด้านความคุ้มค่า	.243	.345	.243	.345	.393	7.931	.000*
$R = 0.831$, $R^2=0.691$, Adjusted R Square =0.689, F=56.74, Sig.=.000							

** P<.01, *P<.05

จากตารางที่ 2. ตัวแปรปัจจัยด้านภาวะผู้นำองค์การ และปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์การ ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร โดยจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า 1) การบริหารจัดการองค์การในปัจจัยด้านภาวะผู้นำองค์การในด้านการเปลี่ยนแปลง และด้านแบบปล่อยเสรี และ 2) การบริหารจัดการองค์การในปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์การในด้านความรับผิดชอบ และด้านความคุ้มค่าส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 0.01 ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยสามารถอภิปรายของการวิจัยนำเสนอได้ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ 1. ระดับการบริหารจัดการองค์การที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากในทุกด้าน ในประเด็นนี้จากการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 25- 34 ปี มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001 – 20,000 บาท มีระดับตำแหน่งงานเป็นบุคลากร และส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงาน 5-10 ปี ซึ่งในการทำงานปัจจุบันในยุคดิจิทัลมีการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในรวมทั้งเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลที่เปลี่ยนแปลงไปที่จะทำให้บุคลากรปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Chaiya, M. and Chirinang, P. (2023). ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีผลมาจากการทำงานมีความสุขซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่สุด ที่ผลักดันให้งานสำเร็จอีกทั้งการทำให้คนเรามีแรงจูงใจในการทำงาน พร้อมทั้งผลงานวิจัยของ Kirine, K., Charoenarpornwattana, P., and Leeniwa., J., (2023). ผลการวิจัยพบว่าข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลากรส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงงานด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในยุคปัจจุบัน ซึ่งมีผลมาจากแรงจูงใจในการทำงาน ได้อย่างรวดเร็วและยั่งยืน

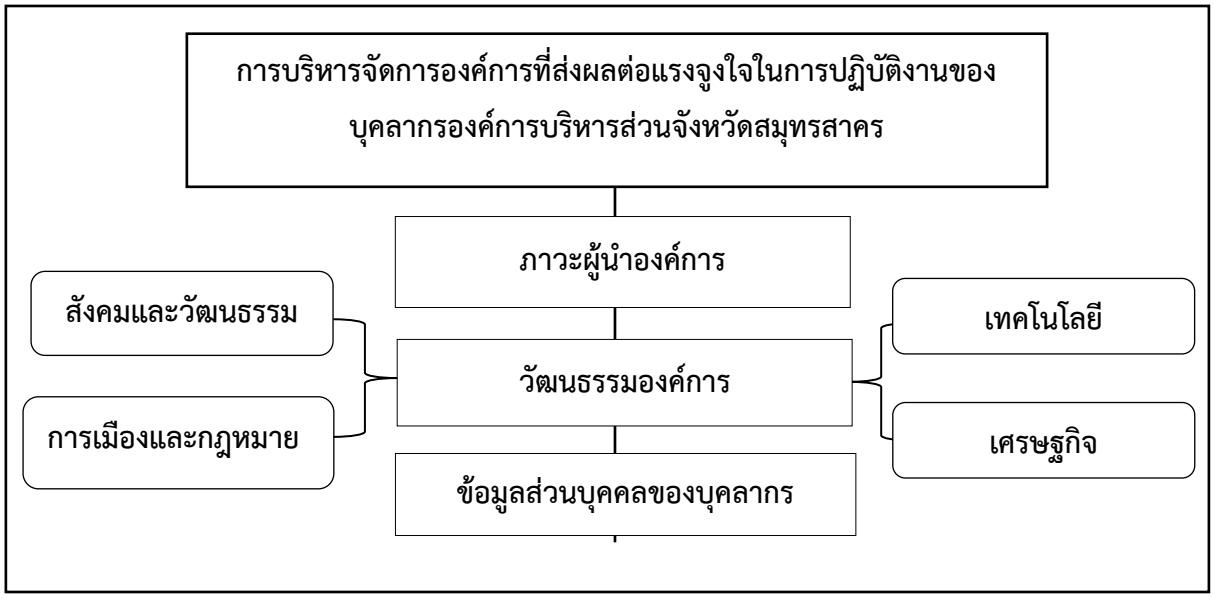
ประเด็นที่ 2. การเปรียบเทียบการบริหารจัดการองค์การที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร โดยสรุปพบว่า 1) การบริหารจัดการองค์การในปัจจัยด้านภาวะผู้นำองค์การ พบว่าโดยรวมไม่แตกต่างกันยกเว้น ด้านแบบแลกเปลี่ยนในเรื่องประสบการณ์ทำงาน และด้านแบบปล่อยเสรีในเรื่องเพศและประสบการณ์ทำงาน 2) การบริหารจัดการองค์การในปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์การ พบว่าโดยรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการมีส่วนร่วมของบุคลากรในเรื่องระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ด้านการมีเอกภาพของบุคลากรในเรื่องเพศ และด้านพันธกิจของบุคลากรที่มีข้อมูลส่วนบุคคลในเรื่องเพศ ในประเด็นนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Woraphatthirakkul, P. (2022). ผลการวิจัยพบว่าการเปรียบเทียบการบริหารองค์การ และการมีส่วนร่วมของบุคลากรโดยจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นในเรื่องระดับการศึกษาและรายได้ต่อเดือนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

ประเด็นที่ 3. การวิเคราะห์ปัจจัยการบริหารจัดการองค์การที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร โดยสรุปพบว่า 1) การบริหารจัดการองค์การในปัจจัยด้านภาวะผู้นำองค์การในด้านการเปลี่ยนแปลง และด้านแบบปล่อยเสรี และ 2) การบริหารจัดการองค์การในปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์การในด้านความรับผิดชอบ และด้านความคุ้มค่าส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 0.01 ในประเด็นนี้ภาวะผู้นำองค์การ และวัฒนธรรมองค์การจึงเป็นสิ่งสำคัญมากต่อแรงจูงใจของบุคลากรที่จะปฏิบัติงาน ทำให้

ผู้ปฏิบัติงานมีรู้สึกที่ดีต่องาน มีความมั่งคง ทำให้เกิดความสุข โดยจะส่งผลดีทั้งตัวบุคคลและองค์กร โดยสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Pongpan, P., Khamyang, P., Pawanna, S., Saiyarat, K., and Seedee, R. (2023). ผลการวิจัยพบว่าการเปลี่ยนจากการทำงานด้วยมือหรือแรงคนมาสู่การใช้เทคโนโลยีแทนนำไปสู่วัฒนธรรม เพื่อสร้างความพร้อมขององค์การที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kirine, K., Charoenarpornwattana, P., and Leeniwa., J., (2023). ผลการวิจัยพบว่าการบริหารจัดการองค์การที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานโดยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยสามารถทำนายประสิทธิภาพในการทำงานได้ร้อยละ 21 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ตามลำดับ

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการองค์การ ให้ประสิทธิภาพมากขึ้น พัฒนากระบวนการทำงาน หรือระบบงานในองค์กรให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพสูงสุด จสำเร็จและยั่งยืนได้ การบริหารจัดการองค์การด้านภาวะผู้นำองค์การ และการบริหารจัดการองค์การด้านวัฒนธรรมองค์การ เป็นปัจจัยและบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อแรงจูงใจของบุคลากรในองค์การในการเปลี่ยนแปลงและนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร สู่ผลสำเร็จและยั่งยืน โดยนำเสนอได้ดังภาพที่ 2. ต่อไปนี้

ภาพที่ 2. การบริหารจัดการองค์การที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร
องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับจากการวิจัยในครั้งนี้

1.1) ต้องมีการสนับสนุนให้พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงาน ที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน สะดวกต่อการจัดเก็บข้อมูลของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร

1.2) การลดความซ้ำซ้อนโครงสร้างเพื่อสร้างกลไกบริหารงานบูรณาการการทำงานร่วมกัน พร้อมทั้งการแบ่งลักษณะงานต่างๆ ในระดับบุคคล ระดับทีมงาน และระดับองค์การต่อไป

1.3) การสร้างภาวะผู้นำองค์การ และวัฒนธรรมองค์การ เพื่อกระตุ้นแรงจูงใจในการทำงานตามปริมาณงานมาตรฐานที่กำหนดไว้ ตามปริมาณงานที่เพิ่มสูงขึ้นต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1) การวิจัยครั้งต่อไป ควรใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสาน ทั้งวิธีวิจัยเชิงปริมาณร่วมกับวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้เกิดมุมมองด้านแนวคิดที่หลากหลาย พร้อมทั้งควรเปลี่ยนเครื่องมือหรือเทคนิคในการวิจัย เพราะอาจจะทำให้ได้ข้อค้นพบที่น่าสนใจอื่นๆ ที่นอกเหนือจากการวิจัยในครั้งนี้

2.2) ควรมองปัจจัยอื่นๆ ที่ความแตกต่างไปจากงานวิจัยนี้ และศึกษาในหน่วยงานอื่นๆนำมาเชื่อมโยงกับความสามารถและกำหนดทางเลือกใหม่ ของการบริหารมีความปรารถนาร่วมกันที่จะผลักดันการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ นำไปสู่ความสำเร็จในอนาคตต่อไป

เอกสารอ้างอิง

Anegasukha, S. (2021). The Combination of Quantitative and Qualitative Methods to Mixed Methods Research. *Journal of Education Studies, Burapha University*. 3 (1), 1-16.

Chaiya, M. and Chirinang, P. (2023). Human Resource Management under Transformation toward Digital Age. *Journal of Administrative and Management Innovation.* 11 (1), 104-115.

Kirine, K., Charoenarpornwattana, P., and Leeniwa., J., (2023). Digital Transformation of Human Resource Development. *Journal of Information and Learning*. 34 (3), 154-165.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement.* 30 (3), 607–610.

Liphancharoen, S. (2022). *Human Resource Management (2nd Edition)*. Ubon Ratchathani: Wittaya Printing 1973 Limited Partnership.

Manmee, T. (2022). *Modern Human Resource Management*. Phra Nakhon Si Ayutthaya: Mahachulalongkornrajavidyalaya University.

Office of the National Digital Economy and Society Commission. (2018). *National Policy and Plan on Digital Development for Economic and Social Development (B.E.2061-2580).* Bangkok: Ministry of Digital Economy and Society.

Piyapornsiri, W. (2020). *Human Resource Development in the Digital Economy Era*. Bangkok: Chulalongkorn University Publishing.

Pongpan, P., Khamyang, P., Pawanna, S., Saiyarat, K., and Seedee, R. (2023). Digital HR Technology and Working Efficiency of Human Resource Officers. *Journal of Social Science Panyapat.* 4 (4), 27-39.

Ruengkun, J. (2020). *Human Resource Management* (2nd edition). Nonthaburi: Nation High 1954 Company Limited.

Srisa-ad, B. (2020). *Preliminary Research* (10th Edition). Bangkok: Suwiriyasarn.

Wattanapong, A. (2020). *Digital Economy: Opportunities and Challenges*.Bangkok University Printing House.

Woraphatthirakkul, P. (2022). Organization Administration Influencing Personnel Participation of the National Broadcasting and Telecommunication Commission (NBTC). *Journal of Educational Innovation and Research.* 6 (3), 809-822.

The Impact of Transformational Leadership and Ethical Leadership on Tacit Knowledge Sharing Behavior of Full-time University Teachers : The Mediating Role of Transactive memory systems and Value Orientation

Wu Dongrong and Li Zhongwu
International College, National Institute of Development Administration, Thailand
Corresponding Author, E-mail: 1313179@qq.com

****

Abstract

The objectives of this research were: (1) to analyze the relationship between leadership style, value orientation, and the transactive memory system the values orientation among full-time university teachers (2) to analyze the impact of value orientation and the transactive memory system on tacit knowledge sharing behavior. (3) to analyze the impact of leadership style on tacit knowledge sharing behavior, and (4) to study the mediating role of value orientation and the transactive memory system in the relationship between leadership style and tacit knowledge sharing behavior.

The research method was a survey research and data analysis tools such as SPSS and AMOS. Population were Full-time university teachers total of 800 will be distributed, with to meet the study's requirements of various undergraduate universities. Sample were 560 Full-time university teachers in undergraduate institutions nationwide. Selecting with convenience sampling questionnaires will be distributed, with a target response and effective rate of around 70% to meet the study's requirements. The statistics used for data analysis included frequency, percentage, mean, Standard Deviation, Exploratory Factor Analysis, Confirmatory Factor Analysis, and Structural Equation Modeling was employed.

Research findings were: (1) Transformational leadership has a direct impact on altruistic values, self-actualization values, and transactive memory systems. Full-time university teachers. (2) Ethical leadership has a direct and significant impact on altruistic values, self-achievement values, and transactive memory systems. Ethical leaders actively promote altruistic values, emphasize the importance of teamwork and mutual assistance through daily words and actions, and team activities. (3) Transformational leadership and ethical leadership both have positive effects on the transactive memory system. (4) Transformational leadership and ethical leadership both have a positive impact on altruistic values. However, when comparing the influence of these two leadership styles. (5) There is a positive correlation between self-achievement value orientation and tacit knowledge sharing behavior. Specifically, self-achievement value orientation can significantly influence the tacit knowledge sharing behavior of full-time university teachers. And (6) Significant positive correlation between the mediating variables (including altruistic values, self-achievement values, and transactive memory systems) and the dependent variable (tacit knowledge sharing behavior).

Keywords: Transformational Leadership, Ethical Leadership on Tacit Knowledge, Sharing Behavior, Full-time University Teachers

---

* Received: March 31 2024; Revised: April 10 2024; Accepted: April 11 2024

Introduction

Transformational and ethical leadership styles can complement each other. Transformational leadership encourages innovation and learning, contributing to the generation and sharing of tacit knowledge. Ethical leadership emphasizes morality and integrity, helping to maintain the ethical use of tacit knowledge. The combination of these two leadership styles may create an environment conducive to knowledge management and transactive memory systems. The absence of transformational leaders advocating innovation and creativity, or the lack of ethical leaders emphasizing organizational identity, within the full-time teacher team, will inhibit the formation of an transactive memory system for tacit knowledge sharing (Li Wei et al., 2020). Secondly, value orientation research can help understand the motivations behind full-time university teachers' tacit knowledge sharing behavior. The values and beliefs demonstrated by full-time university teachers in tacit knowledge sharing, as well as their cognitive evaluation of tacit knowledge sharing, are important factors influencing their behavior. If full-time university teachers believe that tacit knowledge sharing has positive value for academic exchange, disciplinary development, and research quality improvement, they will be more willing to share tacit knowledge and experience. Therefore, considering the value orientation of full-time university teachers can better predict and understand tacit knowledge sharing behavior.

From the background introduction, it is evident that effective sharing of tacit knowledge among full-time university teachers plays an important role in increasing the knowledge stock of the teacher team and enhancing research and teaching levels. However, due to the unique attributes of tacit knowledge, full-time university teachers often find it difficult to actively participate in tacit knowledge sharing activities (Xie Yaohui et al., 2022). The leadership style, transactive memory system, and value orientation of full-time university teachers all have a significant impact on tacit knowledge sharing behavior. However, the ultimate impact and influencing mechanisms of these factors on tacit knowledge sharing behavior are not yet clear and require further research. Therefore, considering the actual situation of tacit knowledge sharing among full-time university teachers, this study will combine leadership theory and transactive memory system theory to explore the influence of leadership style on the tacit knowledge sharing behavior of full-time university teachers, providing a more comprehensive and in-depth explanation of the factors influencing the tacit knowledge sharing behavior of full-time university teachers. By delving into the values, behavioral intentions, and team building of full-time university teachers, it can better guide higher education management, motivate full-time university teachers' knowledge sharing behavior, and promote the healthy development of knowledge sharing in universities. Such comprehensive research is expected to make important contributions to promoting the construction of a culture of tacit knowledge sharing in universities and the prosperity of academic exchange.

Research Objectives

1. To analyze the relationship between leadership style, value orientation, and the transactive memory system affect the mechanisms of full-time university teachers in knowledge management tools.

2. To analyze the impact of value orientation and the transactive memory system on tacit knowledge sharing behavior, and examine the transactive memory system plays a role in promoting knowledge sharing within university research teams,

3. To analyze the impact of leadership style on tacit knowledge sharing behavior, and reveal whether leaders encourage or restrict the sharing of tacit knowledge.

4. To study the mediating role of value orientation and the transactive memory system in the relationship between leadership style and tacit knowledge sharing behavior.

Research Process

Questionnaire distribution: researchers can seek help from research offices in various undergraduate universities in China through convenient geographical proximity, or distribute questionnaire links to the faculty members of various undergraduate universities through accumulated work relationships, and then collect them to ensure timely and complete retrieval of the questionnaires.

Data processing and analysis: Once a sufficient number of valid questionnaires are collected, researchers will organize, encode, and analyze the collected data. Data processing includes steps such as cleaning invalid data and encoding questionnaire content. Subsequently, statistical analysis methods such as descriptive statistics, mediating effect testing, reliability and validity testing, etc., will be used to analyze the factors influencing the tacit knowledge sharing behavior of full-time university teachers and incentive mechanisms in depth.

Population and Sample

Full-time university teachers total of 800 will be distributed, with to meet the study's requirements of various undergraduate universities.

Sample, This research’s sample to collect 560 samples with convenience sampling of full-time university teachers in undergraduate institutions nationwide, with a target response and effective rate of around 70% to meet the study's requirements.

Data analysis

To achieve this, the study collected data through a survey questionnaire and analyzed it using data analysis tools such as SPSS and AMOS. Firstly, the basic information of the respondents was analyzed through descriptive statistics. Secondly, the internal consistency of the questionnaire was evaluated using reliability analysis, and the potential structure of the questionnaire was determined through exploratory factor analysis. Subsequently, confirmatory factor analysis was used to further validate the structural validity of the questionnaire. Finally, structural equation modeling was employed to analyze the relationships between latent variables, and the Bootstrap method was used to test for mediating effects, thus determining the indirect paths present in the model.

This study identified the main factors influencing the tacit knowledge sharing behavior of full-time university teachers through analyzing the results. These factors include leadership style, value orientation variables, and transactive memory system variables. Furthermore, we explored how leadership style influences value orientation variables and transactive memory

system variables, and ranked the importance of these influences. As this study considers altruistic and self-achievement value orientation variables as well as transactive memory system variables as important mediating variables in the research model. Additionally, this study examined the impact and degree of influence of value orientation and transactive memory system factors on tacit knowledge sharing behavior. Finally, from the perspective of independent and mediating variables, we discussed the mediating effects of the model, revealing the status of each mediating variable in the model.

Major findings

These analytical methods can help us understand the relationships between variables and how these relationships influence the final results.

1. Sample distribution

Table 1 Sample distribution

		Frequency	**Percentage**
Sex	Male	362	53.00%
	Female	321	47.00%
Age	21-30 years old	81	11.86%
	31-40 years old	96	14.06%
	41-50 years old	201	29.43%
	51-60 years old	246	36.02%
	Above 60 years old	59	8.64%
Educational Background	Undergraduate and below	66	9.66%
	Master	228	33.38%
	Doctor	389	56.95%
Professional Title	None	17	2.49%
	Lecturer	338	49.49%
	Associate Professor	174	25.48%
	Professor	154	22.55%
Years of Working experience	3years and below	135	19.77%
	4-9 years	62	9.08%
	10-14 years	174	25.48%
	15 years and above	312	45.68%

In the formal testing, 683 valid samples were collected, meeting the requirements for the number of questionnaire responses and subsequent research. Looking at the distribution of the samples, the proportion of males and females is roughly equal, with 53.00% males and 47.00% females. The age distribution also shows diversity, with involvement from various age groups: 41-50 years old accounts for 29.43%, 51-60 years old accounts for 36.02%, and those 60 years old and above make up 8.64%. In terms of education, the educational level of the samples is generally high, with 9.66% having a bachelor's degree or below, 33.38% having a master's degree, and 56.95% having a doctoral degree, indicating a strong professional and academic background in our sample.

2. Descriptive Statistics

Table 2 Descriptive Statistics

Items	Number of cases	Mean	Standard deviation	Skewness		Kurtosis	
					Standard error		Standard error
TD1	683.000	3.536	0.966	-0.567	0.094	0.262	0.187
TD2	683.000	3.514	1.002	-0.411	0.094	0.014	0.187
TD3	683.000	3.518	0.977	-0.411	0.094	-0.066	0.187
TD4	683.000	3.505	0.972	-0.432	0.094	-0.059	0.187
TY1	683.000	3.489	1.014	-0.491	0.094	0.025	0.187
TY2	683.000	3.515	0.977	-0.431	0.094	-0.031	0.187
TY3	683.000	3.518	1.000	-0.412	0.094	-0.181	0.187
TY4	683.000	3.510	0.959	-0.398	0.094	0.083	0.187
TG1	683.000	3.543	0.961	-0.432	0.094	0.124	0.187
TG2	683.000	3.534	0.975	-0.521	0.094	0.144	0.187
TG3	683.000	3.514	0.975	-0.443	0.094	0.056	0.187
TG4	683.000	3.495	0.969	-0.475	0.094	0.103	0.187
TG5	683.000	3.489	0.954	-0.400	0.094	0.039	0.187
TC1	683.000	3.534	0.999	-0.463	0.094	-0.031	0.187
TC2	683.000	3.515	0.999	-0.436	0.094	-0.104	0.187
TC3	683.000	3.565	0.952	-0.561	0.094	0.342	0.187
TC4	683.000	3.490	1.012	-0.468	0.094	-0.062	0.187
EL1	683.000	3.510	0.962	-0.533	0.094	0.150	0.187
EL2	683.000	3.562	0.957	-0.460	0.094	0.061	0.187
EL3	683.000	3.508	0.969	-0.338	0.094	-0.157	0.187
EL4	683.000	3.530	0.999	-0.468	0.094	-0.074	0.187
EL5	683.000	3.527	0.927	-0.412	0.094	0.158	0.187
EL6	683.000	3.562	0.960	-0.417	0.094	-0.013	0.187
EL7	683.000	3.492	0.953	-0.416	0.094	0.054	0.187
EL8	683.000	3.492	1.003	-0.432	0.094	-0.068	0.187
EL9	683.000	3.534	0.943	-0.479	0.094	0.206	0.187
EL10	683.000	3.510	0.963	-0.536	0.094	0.139	0.187
AV1	683.000	3.520	0.948	-0.529	0.094	0.278	0.187
AV2	683.000	3.521	1.008	-0.554	0.094	0.136	0.187
AV3	683.000	3.552	0.929	-0.504	0.094	0.344	0.187
AV4	683.000	3.510	0.935	-0.475	0.094	0.166	0.187
SV1	683.000	3.574	0.933	-0.439	0.094	0.195	0.187
SV2	683.000	3.584	0.944	-0.364	0.094	-0.034	0.187
SV3	683.000	3.496	0.993	-0.427	0.094	-0.062	0.187
SV4	683.000	3.482	1.024	-0.436	0.094	-0.154	0.187
SV5	683.000	3.502	0.969	-0.457	0.094	0.117	0.187
ET1	683.000	3.511	0.975	-0.511	0.094	0.053	0.187
ET2	683.000	3.492	0.969	-0.467	0.094	0.017	0.187

Items	Number of cases	Mean	Standard deviation	Skewness		Kurtosis	
					Standard error		Standard error
ET3	683.000	3.553	0.934	-0.389	0.094	0.051	0.187
ET4	683.000	3.495	1.009	-0.527	0.094	-0.001	0.187
ET5	683.000	3.543	0.948	-0.600	0.094	0.420	0.187
CB1	683.000	3.517	0.971	-0.443	0.094	0.093	0.187
CB2	683.000	3.480	0.972	-0.448	0.094	0.055	0.187
CB3	683.000	3.518	0.972	-0.460	0.094	0.007	0.187
CB4	683.000	3.471	0.954	-0.422	0.094	0.050	0.187
CB5	683.000	3.548	0.979	-0.520	0.094	0.100	0.187
CD1	683.000	3.502	0.977	-0.508	0.094	0.063	0.187
CD2	683.000	3.527	0.926	-0.552	0.094	0.380	0.187
CD3	683.000	3.395	1.043	-0.495	0.094	-0.119	0.187
CD4	683.000	3.492	0.934	-0.507	0.094	0.328	0.187
CD5	683.000	3.442	0.999	-0.513	0.094	0.061	0.187
EKS1	683.000	3.524	0.975	-0.454	0.094	-0.042	0.187
EKS2	683.000	3.483	1.005	-0.541	0.094	0.144	0.187
EKS3	683.000	3.546	0.933	-0.439	0.094	0.106	0.187
EKS4	683.000	3.531	1.004	-0.465	0.094	-0.075	0.187
EKS5	683.000	3.510	0.959	-0.568	0.094	0.300	0.187

According to the table above, we conducted a descriptive statistical analysis of 56 variables using SPSS software. The analysis results show that the mean values of these variables range from 3.395 to 3.584. In the scale, a mean value above 3 indicates a high degree of central tendency in the sample data. Additionally, the skewness and kurtosis statistics fall within the range of (-1.96, +1.96), indicating that the sample data exhibits characteristics of a normal distribution. In conclusion, the distribution of the sample in this study is reasonable, the collected data quality is reliable, and can be used for further in-depth analysis and model testing.

Validity Test : Exploratory Factor Analysis

Table 3 KMO and Bartlett's Test

KMO sampling adequacy measure		.981
Batelle sphericity test	Approximate chi-square	9964.631
	Degree of freedom	1540
	Sig.	0.000

The first results obtained were the KMO and Bartlett's sphericity test result table. From the result table, it can be seen that the Kaiser-Meyer Olkin measure of sampling adequacy is 0.981, significantly higher than the standard of 0.7, indicating a strong correlation between the questions in the test.The Bartlett test significance is sig<0.001, indicating a significant relationship between the clusters of items in the data, showing a high correlation between the extracted factors and the questions. In conclusion, the overall KMO value of the questionnaire is 0.981, indicating good validity and suitability for factor analysis. Bartlett's sphericity test chi-square value is 9964.631, with 1540 degrees of freedom, and a p-value less than 0.01, passing the significance test at the 1% level, suggesting that the dataset is suitable for exploratory factor analysis (EFA).These results indicate that the principal component analysis conducted was effective, and further analysis and interpretation of these factors can be continued.

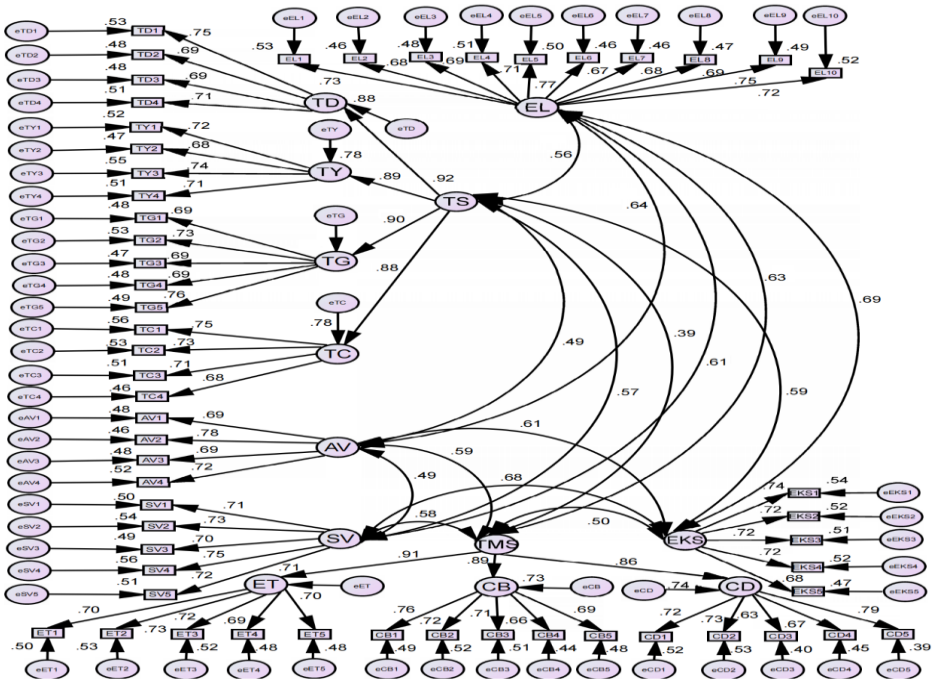
Table 4 Rotated Component Matrix

Items	Component										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
TD1	0.652										
TD2	0.640										
TD3	0.614										
TD4	0.684										
TY1		0.646									
TY2		0.628									
TY3		0.662									
TY4		0.553									
TG1			0.606								
TG2			0.597								
TG3			0.702								
TG4			0.645								
TG5			0.569								
TC1				0.580							
TC2				0.616							
TC3				0.711							
TC4				0.583							
EL1					0.594						
EL2					0.696						

EL3	0.630						
EL4	0.616						
EL5	0.600						
EL6	0.691						
EL7	0.611						
EL8	0.562						
EL9	0.582						
EL10	0.598						
AV1		0.613					
AV2		0.606					
AV3		0.562					
AV4		0.578					
SV1			0.661				
SV2			0.637				
SV3			0.691				
SV4			0.634				
SV5			0.592				
ET1				0.601			
ET2				0.598			
ET3				0.623			
ET4				0.636			
ET5				0.674			
CB1					0.652		
CB2					0.623		
CB3					0.587		
CB4					0.684		
CB5					0.662		
CD1						0.635	
CD2						0.615	
CD3						0.785	
CD4						0.670	
CD5						0.692	
EKS1							0.586
EKS2							0.557
EKS3							0.708
EKS4							0.603
EKS5							0.656

During the factor analysis of the scale and the analysis of factor loadings for each item rotation, it was observed that the total explained variance of the scale was 72.014%, with each factor explaining percentage greater than 55%, indicating that retaining 11 factors is appropriate.

Overall CFA. This study conducted Confirmatory Factor Analysis using AMOS software and obtained a table of standardized factor loadings, as shown below:

In order to measure the effectiveness of a questionnaire, it is necessary to analyze the fit of the model. When the model fit indices reach or exceed the predetermined target values, we can consider the questionnaire to have good validity, meaning that the questionnaire can effectively measure the constructs it is designed to measure. This study constructed a confirmatory factor analysis model, with model fit indices shown in the table below:

Table 5 Model Fit Index

Parameter	X2/df (CMIN/DF)	RMR	GFI	AGFI	NFI	TLI	CFI	RMSEA
Estimated value	1.085	0.018	0.926	0.919	0.935	0.994	0.995	0.011
Reference value	<3	<0.05	>0.8	>0.8	>0.9	>0.9	>0.9	<0.08

From the table above, it can be seen that the ratio of X2/df chi-square value to degrees of freedom is 1.085, which is less than 3, indicating a good model fit. The RMR value is 0.018, which is less than the standard of 0.05, also indicating a good model fit. The closer the values of GFI and AGFI are to 1, the higher the model fit. In addition, NFI, TLI, and CFI are incremental fit indices used to assess model fit, with values closer to 1 indicating better fit. From the table, it can be seen that NFI, TLI, and CFI are all greater than 0.9, indicating a good model fit. Finally, RMSEM is an index measuring the degree of model misfit, with values closer to 0 indicating better fit. In this study, RMSEM is 0.011,

Structural Equation Modeling

According to the theoretical model proposed in this study, a structural equation model was established using AMOS 24.0 (see the diagram below).

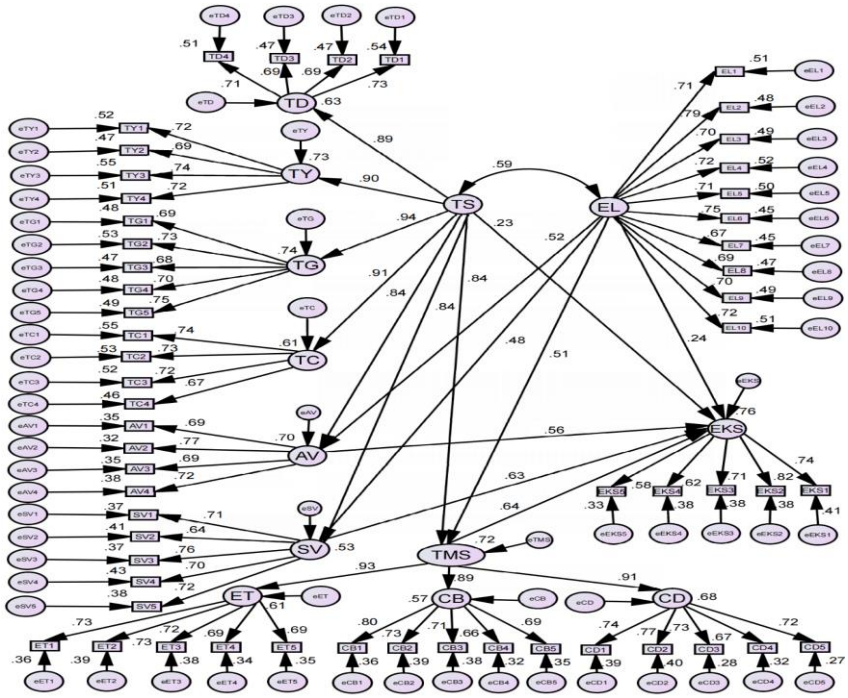

Figure 4.10 Structural Equation Model

In the diagram above, The structural equation model shown in the above figure reveals that the study estimated standardized path coefficients for 6 parameters. It is worth mentioning that the model also includes error terms for 66 observed variables. These error terms represent the portion of the observed variables that cannot be explained by the model, and they are an essential part of the structural equation model.

Model Fit Analysis

When using Structural Equation Modeling (SEM) as a tool for validating theoretical models, model fit is a crucial evaluation indicator. Good model fit is a necessary condition for SEM analysis, indicating a high degree of alignment between the model matrix and the sample matrix (Byrne, 2010).

Table 6 Fit Indices of Structural Equation Model

Parameter	X2/df (CMIN/DF)	RMR	GFI	AGFI	NFI	TLI	CFI	RMSEA
Estimated value	1.944	0.033	0.917	0.903	0.903	0.936	0.940	0.037
Reference value	<3	<0.05	>0.9	>0.9	>0.9	>0.9	>0.9	<0.08

From the above table, we can observe multiple fit indices that collectively reflect the goodness of fit of the structural equation model. Among them, the value of CMIN/DF is 1.944, which meets the standard that the reference value should be less than 3, preliminarily indicating a good fit between the model and the data; RMR=0.037, which is less than 0.05, further confirming the good fit of the model; GFI is 0.917, AGFI is 0.903, both exceeding the reference value of 0.9, indicating that the model can explain the variability in the data well, and the fit of the model is very high; NFI, TLI, and CFI are incremental fit indices, and their values are also greater than 0.9, further supporting the conclusion of a good fit of the model; finally, the value of RMSEA is only 0.037, meeting the standard of less than 0.08, once again proving the good fit between the model and the data. Considering the analysis results of these fit indices, it can be concluded that the structural equation model of this study has a good fit and can provide good research outcomes for this study.

Path Analysis

This study constructed a structural equation model to measure the effectiveness of research hypotheses. This model not only helps us understand the causal relationships between variables, but also allows for a deeper exploration of the role of mediating variables. Through path analysis, the causal relationships and mediating effects of mediating variables are verified. In a causal model, first, the direction of the independent and dependent variables is clarified; then, the results of path analysis can be used to test the strength of the interaction between variables and the explanatory power of the variables.

the standardized regression coefficients and variance parameter estimates are organized into a table format, as shown in the table below:

Table 7 Path coefficients between latent variables

Path	Non-standardized estimate	S.E.	t-value	P value	Std.
	Estimate	S.E.	C.R.	P	Std.
TC<---TS	1.091	0.060	18.246	***	0.892
TY<---TS	1.009	0.057	17.613	***	0.903
TG<---TS	1.007	0.058	17.383	***	0.936
TD<---TS	1.004	0.060	16.733	***	0.911
AV<---TS	0.641	0.066	9.718	***	0.841
SV<---TS	0.666	0.065	10.212	***	0.836
TMS<---TS	0.588	0.050	11.848	***	0.843
EKS<---TS	0.229	0.084	2.726	0.006**	0.230
AV<---EL	0.389	0.060	6.443	***	0.521
SV<---EL	0.374	0.058	6.477	***	0.478
TMS<---EL	0.351	0.040	8.867	***	0.513
EKS<---EL	0.793	0.324	2.448	0.015*	0.242
ET<---TMS	1.076	0.068	15.763	***	0.933
CB<---TMS	1.088	0.070	15.534	***	0.887
CD<---TMS	1.012	0.087	11.632	***	0.909
EKS<---TMS	1.320	0.666	1.982	0.047*	0.642

EKS<---AV	0.668	0.208	3.212	0.001**	0.557
EKS<---SV	0.249	0.123	2.024	0.043*	0.631

Note: *** indicates that the p-value is less than 0.001, ** indicates that the p-value is less than 0.01,

According to the data in the table above:

Based on the research model, the direct and indirect effects between latent variables are visualized in the above figure through path analysis. By observing the path coefficients and their corresponding p-values, we can see that the path coefficients for hypotheses H1 to H11 are all significant (P<0.05), thus confirming the hypotheses. Among these paths, transformational leadership has the greatest impact on altruistic values, self-achievement values, and transactive memory systems. For the impact on altruistic values, transformational leadership has the highest weight, followed by ethical leadership. For the impact on self-achievement values, transformational leadership has the highest weight, followed by ethical leadership. For the impact on transactive memory systems, transformational leadership has the highest weight, followed by ethical leadership.

Mediating Effect Analysis

In addition, this study also conducted a detailed comparison of the mediating effects of the same variable in different paths to more comprehensively understand the relationships between various factors. Through the analysis of mediating effects, it revealed the impact of independent variables on dependent variables in different paths, and further explored the role played by mediating variables between independent and dependent variables. In this study, particular attention was paid to the influence mechanisms of transformational leadership and ethical leadership on teachers' tacit knowledge sharing behavior.

Table 8 Mediating Analysis Results

Path	Point Estimate	Bias-corrected 95% CI		Percentile 95% CI		非标准化系数	SE	T	P
		Lower	Upper	Lower	Upper				
Total Effect									
TS->EKS	0.877	0.903	0.979	0.902	0.979	0.941	0.020	47.675	***
EL->EKS	0.858	0.881	0.964	0.881	0.962	0.923	0.021	43.495	***
Direct Effect									
TS->EKS	0.301	0.224	0.423	0.223	0.424	0.323	0.050	6.422	***
EL->EKS	0.220	0.149	0.324	0.149	0.325	0.237	0.045	5.303	***
Total indirect effect									
TS->EKS	0.576	0.509	0.722	0.508	0.723	0.618	0.054	11.480	***
EL->EKS	0.637	0.561	0.710	0.561	0.711	0.686	0.038	16.637	***
Specific indirect effect									
TS->AV->EKS	0.116	0.062	0.188	0.063	0.189	0.125	0.032	3.852	***
TS->SV->EKS	0.107	0.047	0.184	0.046	0.185	0.115	0.036	3.228	0.001**
TS->TMS->EKS	0.352	0.270	0.485	0.270	0.486	0.378	0.055	6.821	***

EL->AV->EKS	0.127	0.075	0.198	0.074	0.196	0.136	0.031	4.425	***
EL->SV->EKS	0.121	0.061	0.199	0.060	0.199	0.130	0.035	3.726	***
EL->TMS->EKS	0.389	0.318	0.521	0.317	0.522	0.419	0.052	8.010	***

In this study, Bootstrapping tests were used to examine all the mediating paths in the research model. The point estimate of TS->AV->EKS is 0.116. The 95% confidence interval for Bias-corrected and Percentile does not include 0, indicating a significant mediating effect of AV between TS and EKS. Therefore, hypothesis H12 is supported.

The point estimate of TS->SV->EKS is 0.107. The 95% confidence interval for Bias-corrected and Percentile does not include 0, indicating a significant mediating effect of SV between TS and EKS. Therefore, hypothesis H13 is supported.

The point estimate of TS->TMS->EKS is 0.352, and the corresponding 95% confidence interval does not include 0, indicating a significant mediating effect of TMS between TS and EKS. Therefore, hypothesis H14 is supported.

The point estimate of the mediation effect of AV between EL and EKS is 0.127. The 95% confidence interval for Bias-corrected and Percentile does not include 0, indicating a significant mediation effect of AV between EL and EKS. Therefore, this supports hypothesis H15.

The point estimate of EL->SV->EKS is 0.121. The 95% confidence interval for Bias-corrected and Percentile does not include 0, indicating a significant mediating effect of SV between EL and EKS. Therefore, hypothesis H16 is supported.

The point estimate of EL->TMS->EKS is 0.389. The 95% confidence interval for Bias-corrected and Percentile does not include 0, indicating a significant mediating effect of TMS between EL and EKS. Therefore, hypothesis H17 is supported.

Hypothesis Testing Results

All hypotheses have been tested through structural equation modeling. In this study, a total of 29 assumptions were proposed, including 13 direct paths, 12 mediating paths, and 4 multiple mediating paths. The table below shows the results of the hypotheses.

Table 9 Hypotheses Results Table

Hypotheses	Result
H1 Transformational leadership of full-time university teachers has a positive impact on altruism values orientation.	Support
H2: Transformational leadership of full-time university teachers has a positive impact on self-achievement value orientation.	Support
H3: Transformational leadership of full-time university teachers has a positive impact on the transactive memory system.	Support
H4 Ethical leadership of full-time university teachers has a positive impact on altruism value orientation.	Support
H5 Ethical leadership of full-time university teachers has a positive impact on self-achievement value orientation.	Support
H6 Ethical leadership of full-time university teachers has a positive impact on transactive memory system.	Support

H7 The altruism value orientation of tacit knowledge sharing among full-time university teachers has a positive impact on tacit knowledge sharing behavior.	Support
H8: The self-achievement value orientation of tacit knowledge sharing among full-time university teachers has a positive impact on tacit knowledge sharing behavior.	Support
H9: The transactive memory system of sharing tacit knowledge among full-time university teachers has a positive impact on tacit knowledge sharing behavior.	Support
H10: Transformational leadership of full-time university teachers has a positive impact on tacit knowledge sharing behavior.	Support
H11 Ethical leadership of full-time university teachers has a positive impact on tacit knowledge sharing behavior.	Support
H12 The altruism value orientation of full-time university teachers plays a mediating role in the relationship between transformational leadership and tacit knowledge sharing behavior.	Support
H13: The altruism values of tacit knowledge sharing among full-time university teachers play a mediating role between ethical leadership and tacit knowledge sharing behavior.	Support
H14: The self-achievement value orientation of full-time university teachers plays a mediating role between transformative leadership and tacit knowledge sharing behavior.	Support
H15: The self-achievement value orientation of full-time university teachers plays a mediating role between ethical leadership and tacit knowledge sharing behavior.	Support
H16 The transactive memory system of tacit knowledge sharing among full-time university teachers plays a mediating role between transformational leadership and tacit knowledge sharing behavior.	Support
H17: The transactive memory system of tacit knowledge sharing among full-time university teachers plays a mediating role between ethical leadership and tacit knowledge sharing behavior.	Support

From the results in the table above, it can be seen that all 11 direct hypotheses are fully supported, and all 6 mediating hypotheses are fully supported.

Conclusion and Discussion

The research results indicate that the transactive memory system, altruistic value orientation, and self-achievement value orientation are crucial for the tacit knowledge sharing behavior of full-time university teachers. The main conclusions are as follows:

(1) There is a clear positive correlation between leadership styles, especially transformational leadership and ethical leadership, and the value orientation of full-time university teachers. This relationship is mainly derived from the leader's modeling effect and the shaping of organizational culture. On one hand, the leader's behaviors and values directly influence teachers' cognition and emotions through the modeling effect. For example, a leader's demonstration of concern for the team's common interests and values may guide teachers to form a positive altruistic value orientation. Similarly, a leader's pursuit of excellence and individual achievements may inspire teachers to pursue self-achievement. This influencing mechanism directly impacts teachers in their tacit knowledge sharing behaviors. On the other hand, transformational leadership and ethical leadership further strengthen this influence by shaping a positive organizational culture. This culture emphasizes teamwork, knowledge sharing, and shared achievements, which align closely with teachers' tacit knowledge sharing behaviors. In this cultural atmosphere, teachers are more likely to be driven by intrinsic altruism and the pursuit of self-achievement motivation, leading them to actively engage in tacit knowledge sharing.

(2) Both transformational leadership and ethical leadership are significantly positively correlated with the existence of transactive memory systems. The characteristics of these two leadership styles, especially the pursuit of innovation and change by transformational leadership, and the emphasis on ethics and values by ethical leadership, have a significant positive impact on teachers' use of transactive memory systems and knowledge sharing behaviors. Leadership styles, as key environmental factors within organizations, directly influence teachers' work atmosphere and emotional cognition. In this environment, transactive memory systems not only provide teachers with a platform for knowledge storage and sharing, but also create a more transactive and dynamic knowledge sharing environment through promoting effective communication and collaboration. It is worth noting that transformational leadership, due to its focus on innovation and change, may be more inclined to promote the adoption of new tools such as transactive memory systems. They not only support and invest in the implementation of new technologies, but also believe that knowledge sharing through transactive memory systems helps drive progress in the academic field. This leadership style may encourage teachers to more actively share professional knowledge, thereby enhancing the academic strength of the entire organization. Meanwhile, ethical leadership emphasizes morals and values, focusing on establishing a good organizational culture and interpersonal relationships. This leadership style is conducive to creating an atmosphere of trust and respect in a university environment, making teachers more willing to share their experiences and tacit knowledge. Therefore, ethical leadership also promotes the effective use of transactive memory systems in its unique way.

(3) The transactive memory system plays a significant role in promoting the tacit knowledge sharing behavior of full-time university teachers, creating a richly transactive and vivid knowledge sharing environment for them. Firstly, the transactive memory system provides a real-time and convenient communication platform. Teachers can exchange and share information through this platform anytime and anywhere. This instant communication greatly facilitates the transmission and sharing of tacit knowledge. Additionally, the transactive memory system helps establish professional communities and networks among full-time university teachers. In this community environment, teachers can more easily find peers with common interests and goals, forming close collaborative relationships. This community atmosphere not only inspires teachers' spirit of cooperation but also encourages them to share their experiences and knowledge more willingly. Finally, the transactive memory system can also record and track the flow of knowledge, forming a traceable history of knowledge sharing. This function not only helps teachers better understand who is sharing what type of knowledge but also creates a virtuous cycle of learning and sharing. Furthermore, through evaluating and improving sharing behaviors, this system can provide useful feedback and suggestions for teachers.

(4) The altruistic value orientation plays an important facilitating role in the tacit knowledge sharing behavior of full-time university teachers. When teachers emphasize benefiting others in moral principles, they often show a stronger motivation to share. By sharing tacit knowledge. They can positively influence the academic and professional development of others. This altruistic culture not only helps build trust and promote teamwork, but also creates a positive organizational culture. In such a cultural atmosphere, teachers are more willing to share knowledge with colleagues, thereby enhancing the overall academic level. In addition, teachers who hold altruistic beliefs see knowledge sharing as an effective way to improve their own teaching quality and academic reputation. By sharing

knowledge, they not only help others but also make positive contributions to the development of the entire academic community. This value orientation can also create a virtuous cycle, prompting teachers to establish reciprocal relationships and further promote knowledge sharing.

(5) The Self-Achievement value orientation has a significant promoting effect on the tacit knowledge sharing behavior of full-time university teachers. This value orientation drives teachers to pursue professional growth and individual development, making them more inclined to view sharing tacit knowledge as a way to enhance academic levels and enrich teaching experiences. Therefore, they are more willing to actively share their experiences and knowledge in order to establish professional reputation and seek recognition from peers. This value orientation not only stimulates teachers' academic interests, prompting them to inspire others' academic interests through knowledge sharing, but also helps in forming common academic topics and research directions. In addition, the Self-Achievement value orientation also motivates teachers to establish a wide academic network, further promoting interdisciplinary knowledge exchange and collaboration.

Recommendation

Theoretical Significance

1. In comparison to previous research, this study further highlights the differences between transformational and ethical leadership in influencing the extent of transactive memory system use, providing scholars with a more refined theoretical foundation.

2.When exploring teacher motivation, not only external environment and organizational atmosphere are considered, but also the driving role of intrinsic values within individuals is emphasized. This individualized perspective helps managers to more accurately understand teachers' potential needs, providing new basis for personalized motivation and guidance.

3. Emphasizing the convenience and multimedia presentation provided by the system, it also highlights the importance of transactive memory systems in establishing professional communities, tracking knowledge flow, and promoting interdisciplinary collaboration.

4. Adjustments and extensions to the relationship between leadership style, individual values, and transactive memory systems. By integrating leadership style and value orientation with transactive memory systems, this study emphasized the interaction between them, enhancing the theoretical understanding of the mechanism influencing knowledge sharing behavior.

Practical Significance

This study delves into the impact of transformational leadership and ethical leadership on the tacit knowledge sharing behavior of full-time university teachers through empirical methods, providing important theoretical insights and practical operational suggestions for university managers and leaders.

Firstly, The research found that leadership styles directly impact teachers' altruistic and self-achievement values through the demonstration effect and organizational culture construction. Secondly, this study revealed the differential impacts of transformational leadership and ethical leadership on the use of transactive memory systems. This finding is enlightening for university managers, indicating that when promoting the implementation of transactive memory systems, strategies need to be adjusted according to the leadership team's

style characteristics in order to more effectively promote knowledge sharing. Finally, the research results have practical guiding significance for university organizations, leaders, and full-time teachers. Leaders should focus on shaping a positive and united organizational culture to enhance teachers' values and motivation.

Management Insights

(1) Establish incentive mechanisms to promote the integration of leadership styles and knowledge sharing(2) Building a culture of knowledge sharing and fostering organizational identity. (3) Focus on teachers' needs and create a scientific organizational environment.(4) Formulate clear policies to promote the integration of leadership behavior and knowledge sharing.

References

Al-Kurdi, O., El-Haddadeh, R., & Eldabi, T. (2018). Knowledge sharing in higher education institutions: a systematic review. *journal of enterprise information management*. 31 (2), 226-246.

Avolio, B. J., & Locke, E. E. (2002). Contrasting different philosophies of leader motivation: altruism versus egoism. *The Leadership Quarterly*. 13 (2), 169-191.

Bachrach, D. G., & Mullins, R. (2019). A dual-process contingency model of leadership, transactive memory system and team performance. *Journal of Business Research*. 96, 297-308.

Bardi, A., & Schwartz, S. H. (2003). Values and behaviour: Strength and structure of relations. *personality and social psychology bulletin.* 29 (10), 1207-1220.

Bass, B. M., & Bass Bernard, M. (1985). Leadership and performance beyond expectations.

Lin, H. F. (2007). Knowledge sharing and firm innovation capability: an empirical study. *International Journal of manpower*. 28 (3/4), 315-332.

McDermott, R., & O'dell, C. (2001). *Overcoming cultural barriers to sharing knowledge*. Journal of Knowledge Management.

Reeves, L., & Weisberg, R. W. (1994). The role of content and abstract information in analogical transfer. *psychological bulletin.* 115 (3), 381.

Xu, L., & Li, Z. (2022a). Factors Affecting the Knowledge Sharing Behaviours of University Teachers: An Empirical Study in China. *International Journal of Information and Education Technology*. 12 (1), 36-42.

Bao, Wei, & Wu, Hongbin. (2016). Salary pricing in the ivory tower:Mechanisms affecting teachers' salaries in Chinese universities. *Peking University Education Review*. 14 (02), 113-132+191. doi:10.19355/j.cnki.1671-9468.2016.02.008

รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดระยอง

A Model of School Administrations for Excellence in Schools Under the Education Sandbox Rayong Province

ช่อชะบา ชื่นบาน, ธีรังกูร วรบำรุงกุล,
สวัสดิ์ชัย ศรีพนมธนากร และ เริงวิชญ์ นิลโคตร
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

Chochaba Chuenban, Theerangkoon Warabamrungkul,
Sawatchai Sripanomtanakorn and Reongwit Nilkote
Rambhaibarni Rajabhat University, Thailand
Corresponding Author's, Email:chochaba9@gmail.com

****

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง 2) ประเมินรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง และ 3) จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายในการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยใช้วิธีการผสมผสาน วิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหารสถานศึกษาในพื้นที่จังหวัดระยอง จำนวน 172 คน แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 สถิติคือค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูล 21 คน เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก สนทนากลุ่ม และการประชุมเชิงนโยบาย เลือกแบบเจาะจง เครื่องมือคือแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์เชิงเนื้อหา และตรวจด้วยเทคนิคสามเส้า ผลการวิจัย พบว่า 1) รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง สามารถนำเสนอรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง องค์ประกอบ 9 2) ผลการประเมินรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง พบว่า ผลการตรวจสอบโมเดลการวัดองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง ในภาพรวมองค์ประกอบทั้ง 9 ด้าน โมเดลมีความสอดคล้องกัน และ 3) ข้อเสนอเชิงนโยบายในการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง พบว่า 1) กลุ่มผู้ที่กำหนดและขับเคลื่อนนโยบาย คือ ควรให้มีการกำหนด

* วันที่รับบทความ : 22 สิงหาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 29 สิงหาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 30 สิงหาคม 2567
Received: August 22, 2024; Revised: August 29, 2024; Accepted: August 30, 2024

นโยบายที่มีเสถียรภาพ 2) กลุ่มผู้ที่นำนโยบายสู่การปฏิบัติ คือ ควรให้มีการส่งเสริมการจัดทำหลักสูตรและออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบ; การบริหารสู่ความเป็นเลิศ; พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

Absrtact

This research article aims to: 1. Develop a management model for excellence in educational institutions within the educational innovation area of Rayong Province, 2. Evaluate the management model for excellence in educational institutions within the educational innovation area of Rayong Province, and 3. Propose policy recommendations for managing excellence in educational institutions within the educational innovation area of Rayong Province. This research is a Research and Development (R&D) study using a mixed-methods approach. Quantitative Research: The sample group consists of 172 educational administrators in Rayong Province. The questionnaire used has a reliability value of 0.98. The statistical methods used are mean and standard deviation. Qualitative Research: Information was gathered from 21 key informants through in-depth interviews, focus group discussions, and policy workshops using purposive sampling. The tools used include interviews, content analysis, and triangulation techniques. Research Findings: 1. The study successfully presents a management model for excellence in educational institutions within the educational innovation area of Rayong Province, comprising 9 components. 2. The evaluation of the management model for excellence in these institutions found that the measurement model of the 9 components was consistent overall. Policy recommendations for managing excellence in these educational institutions include: For policymakers and policy drivers, it is suggested that stable policies should be established. For those implementing policies, it is recommended to promote the development of curricula and the design of learning management focused on analytical thinking skills.

Keywords: Model Development; Administrations for Excellence; Education Sandbox

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมได้บัญญัติไว้ในมาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและในมาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562: 3-6) กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่ในการส่งเสริมการศึกษาให้กับประชาชนอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม สร้างความเสมอภาคและโอกาสทางการศึกษา ส่งเสริมให้หน่วยงานต่าง ๆ ได้มีส่วนร่วมทางการศึกษา ประกอบกับมาตรา 41 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใด

ระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น มาตรา 42 ให้กระทรวงศึกษาธิการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและมีหน้าที่ในการประสานส่งเสริมให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายและได้มาตรฐานการศึกษา (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2562: 45)

จังหวัดระยองมีความสำคัญในฐานะที่เป็นจังหวัดหนึ่งในระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออกมีความพร้อมในทุก ๆ ด้าน จึงเป็นที่มาของการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรม เริ่มจากความต้องการของคนในพื้นที่จังหวัดระยองที่ร่วมกันจัดทำแผนยุทธศาสตร์การศึกษาจังหวัดระยอง เพื่อกำหนดเป้าหมายและวิธีการจัดการศึกษาสร้างเด็กระยองให้เป็นผู้นำสังคมยุคดิจิตัลและสร้างเมืองระยองน่าอยู่และการจัดการศึกษาในจังหวัดระยองต้องเป็นการจัดการศึกษาสำหรับคนทุกช่วงวัยที่ตอบโจทย์ระยอง เท่าเทียม ทั่วถึง เท่าทัน สมดุล ร่วมสร้างระยองให้เป็นเมืองน่าอยู่และเป็นต้นแบบในการผลิต พัฒนากำลังคนสู่การขับเคลื่อนเศรษฐกิจ สังคม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษาตามแผนยุทธศาสตร์การศึกษาจังหวัดระยอง มีเป้าหมาย เพื่อสร้างเด็กและเยาวชนทุกกลุ่มให้เป็นพลเมือง 4.0 กลไกการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง ประกอบด้วย (1) สร้างการมีส่วนร่วมและกลไกการขับเคลื่อนภาคประชาชนตามแผนยุทธศาสตร์การศึกษาจังหวัดระยอง (2) สร้างระบบการบริหารวิชาการ นวัตกรรม ตำรา สื่อการเรียนรู้ (3) กลไกระบบพัฒนา ติดตามและช่วยครู (4) การจัดการเรียนรู้นอกห้องเรียนและแหล่งเรียนรู้ (5) การเก็บรวบรวมสังเคราะห์ องค์ความรู้ ระบบ กลไกการขับเคลื่อนและการบริหารยุทธศาสตร์ระดับจังหวัดอย่างมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนโดยประสานความร่วมมือของหน่วยงาน บุคลากรที่เกี่ยวข้องสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การศึกษาจังหวัดระยอง พ.ศ. 2565-2570 อีกทั้งยุทธศาสตร์ของพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง จำนวน 6 ยุทธศาสตร์ ดังนี้ (1) สร้างกลไกขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์การศึกษาจังหวัดระยองสู่การปฏิบัติ (2) จัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาการศึกษาจังหวัดระยอง (3) สร้างแพลตฟอร์มทางการศึกษา (Education Platform) (4) ปรับกระบวนทัศน์ทางการศึกษาของคนจังหวัดระยอง (5) สร้างสถานศึกษาห้องเรียนบุคคลต้นแบบพื้นที่นวัตกรรมการจัดการศึกษาจังหวัดระยอง (6) พัฒนาหลักสูตรระยอง (Rayong-MARCO) แหล่งเรียนรู้และศูนย์สร้างสรรค์ปัญญา เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการพัฒนาศักยภาพคนระยองและการปฏิรูประดับพื้นที่เป็นคำตอบที่จำเป็นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทย เพราะเป็นการเสริมจุดแข็งและลดข้อจำกัด (องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง, 2563)

การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ มีความสำคัญและมีบทบาทเป็นอย่างมากในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ เพราะความเป็นเลิศหรือสิ่งที่เหนือกว่าหรือดีกว่าปกติธรรมดา (Baumgart, 1987) เป็นการสร้างศักยภาพในการแข่งขันและทันต่อการเปลี่ยนแปลง จากสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก สามารถเป็นแบบอย่าง มีการแลกเปลี่ยนและวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศให้กับองค์กรอื่น ๆ เปลี่ยนกรอบแนวคิดเดิมไปสู่กรอบแนวคิดใหม่ เพื่อก่อให้เกิดการบริหารที่มุ่งเน้นคุณภาพสู่ความเป็นเลิศ โดยอาศัยแนวคิดและทฤษฎีของการบริหาร

จัดการที่เป็นระบบและการปรับปรุงผลการดำเนินงานที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ สอดแทรกหลักการบริหารจัดการและค่านิยมที่สร้างความยั่งยืน นับว่าเป็นความท้าทายต่อการบริหารจัดการศึกษาที่ใช้พื้นที่เป็นฐาน โดยจังหวัดระยองเป็นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการนั้น เพื่อให้เกิดรูปแบบการบริหารจัดการศึกษารูปแบบใหม่ โดยมีระบบและกลไกการบริหารจัดการพื้นที่ด้วยตนเอง ด้วยความรับผิดชอบต่อคุณภาพการศึกษานำไปสู่การพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนให้เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียนตามบริบทพื้นที่และความต้องการของประเทศ ให้มีประสิทธิภาพและพัฒนานวัตกรรมการบริหารการศึกษาจังหวัดระยองสู่ความเป็นเลิศ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาวิจัยเพื่อหาข้อค้นพบรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง อันจะเป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ นำพาองค์กรสู่ความเป็นเลิศและขยายผลนวัตกรรมการศึกษา ทั้งเชิงนโยบายและการบริหารในสถานศึกษาไปสู่มาตรฐานที่เป็นคุณภาพในระดับชาติและพื้นที่อื่นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง
2. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง
3. เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายในการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ใช้วิธีการวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods) มีขั้นตอนในการวิจัย 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 สร้างรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง ขั้นตอนที่ 2 ประเมินรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง และขั้นตอนที่ 3 จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สร้างรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง ในการสร้างรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการแบ่งออกเป็น 2 ขั้นย่อย โดยกำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

ขั้นที่ 1.1 การศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง โดยการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แหล่งข้อมูล แหล่งข้อมูล ได้แก่ เอกสารที่เกี่ยวข้องการบริหารสู่ความเป็นเลิศโดยการศึกษาหลักการแนวคิด ทฤษฎีและสาระสำคัญที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย

2. ประเด็นที่ศึกษา ประเด็นที่ศึกษา ได้แก่ องค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา ในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง

ขั้นที่ 1.2 การศึกษาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง โดยศึกษาจากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบการขับเคลื่อนนวัตกรรมการศึกษา จำนวน 7 แห่ง ๆ ละ 2 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 14 คน

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบการขับเคลื่อนนวัตกรรมการศึกษา จำนวน 7 แห่ง ๆ ละ 2 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 14 คน โดยได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ 1) โรงเรียนบ้านคูซอด จังหวัดศรีสะเกษได้รับรางวัลจากโครงการหนึ่งโรงเรียนหนึ่งนวัตกรรม ของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ระดับเหรียญทอง 2) โรงเรียนซองกาเรีย จังหวัดกาญจนบุรี ได้รับรางวัลผลงานที่มีคุณภาพดีเยี่ยม ด้านการมีงานทำ มีอาชีพขนาดกลางมีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) การน้อมนำพระบรมราโชบายของรัชกาลที่ 10 สู่การปฏิบัติประจำปี 2566 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) โรงเรียนวัดชากลูกหญ้า เป็นสถานศึกษาพระราชทาน ของกระทรวงศึกษาธิการ 4) โรงเรียนวัดถนนกะเพรา เป็นสถานศึกษาพระราชทาน ของกระทรวงศึกษาธิการ 5) โรงเรียนอนุบาลรักภาษา เป็นสถานศึกษาพระราชทาน ของกระทรวงศึกษาธิการ 6) โรงเรียนแกลงวิทยสถาวร เป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับ OBECQA ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและ 7) โรงเรียนมัธยมตากสิน เป็นสถานศึกษาที่มีระบบการบริหารจัดการที่เป็นเลิศ ของกรมการปกครองท้องถิ่น

2. ประเด็นที่ศึกษา ประเด็นที่ศึกษา ได้แก่ แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ของแต่ละสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 ประเมินรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง การประเมินรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการแบ่งออกเป็น 2 ขั้นย่อย โดยกำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

ขั้นที่ 2.1 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง (จังหวัดระยอง) สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดระยอง และสังกัดสำนักงานส่งเสริมการจัดการศึกษาเอกชนจังหวัดระยอง (ในระบบ) ปีการศึกษา 2566 จำนวน 283 คน (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดระยอง, 2566 : 19)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ปีการศึกษา 2566 จำนวน 172 คน โดยผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (multi-stage random sampling) ดังนี้ ผู้วิจัยสุ่มผู้บริหารสถานศึกษา จากการใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (Krejcie & Morgan, 1970 : 607 - 610) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 172 คน และคำนวณกลุ่มตัวอย่าง ตามสัดส่วนประชากรของแต่ละสถานศึกษาในแต่ละสังกัด จากจำนวนสถานศึกษาทั้งหมด 283 แห่ง และใช้วิธีการจับฉลากเพื่อให้ได้รายชื่อของสถานศึกษา โดยใช้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นตัวแทน ของสถานศึกษาที่ได้รับการสุ่มเลือกในแต่ละสังกัด

ขั้นที่ 2.2 การตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง โดยวิธีการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทหรือปริญญาเอกด้านการบริหารการศึกษาหรือคณาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐหรือเอกชนหรือผู้บริหารการศึกษาหรือผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาที่เป็นพื้นที่นวัตกรรม ไม่น้อยกว่า 3 ปี หรือสถานศึกษาทั่วไปไม่น้อยกว่า 5 ปี โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 12 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง

ขั้นตอนที่ 3 จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายในการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายในการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง โดยใช้การประชุมเชิงนโยบาย (Policy Meeting) จำนวน 21 คน และผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1 รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง ประกอบด้วย 1) ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเชิงนวัตกรรม 2) ด้านการวางแผน กลยุทธ์เชิงนวัตกรรม 3) ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นนวัตกร 4) ด้านการบริหารจัดการองค์การเชิงนวัตกรรม 5) ด้านการบริหารหลักสูตรที่เน้นสมรรถนะ 6) ด้านการบริหารจัดการกระบวนการเรียนการสอนเชิงนวัตกรรม 7) ด้านการพัฒนาทรัพยากรบุคคลเชิงระบบ 8) ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมเชิงนวัตกรรม 9) ด้านกลไกการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

1.2 ข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง

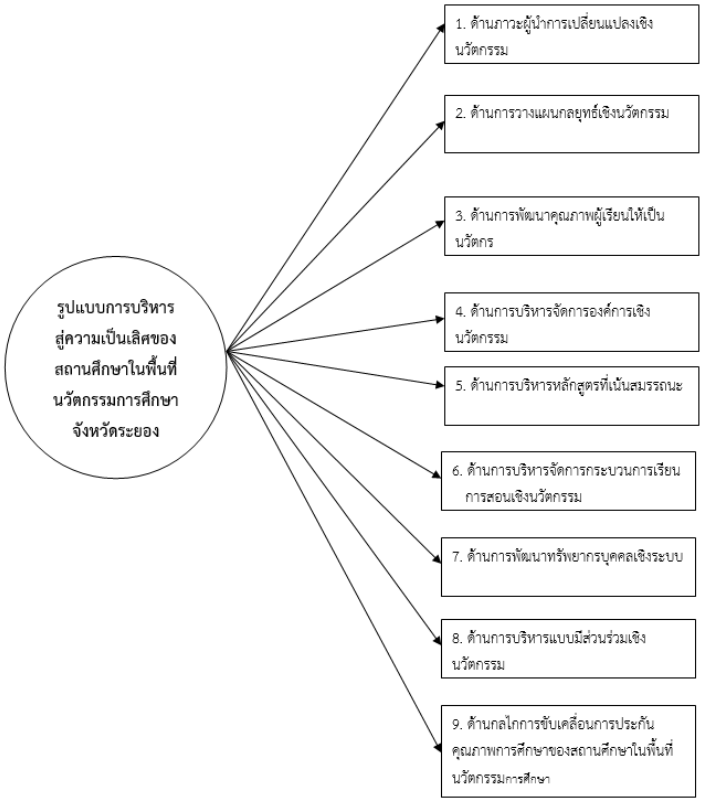
2. ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

กำหนดกลุ่มเป้าหมายที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดประชุมเชิงนโยบาย (Policy Meeting) โดยเลือกแบบเจาะจง เป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 10-11 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 21 คน ดังนี้

2.1 กลุ่มผู้ที่กำหนดและขับเคลื่อนนโยบาย (Planner) จำนวน 11 คน ประกอบด้วย (1) ผู้บริหารการศึกษา ระดับสูง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 2 คน (2) ศึกษาธิการจังหวัดระยองหรือผู้แทน จำนวน 1 คน (3) ผู้บริหารการศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษาหรือผู้แทน จำนวน 3 คน ประกอบด้วยผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ผู้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง (จังหวัดระยอง) (4) นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง จำนวน 1 คน (5) คณะกรรมการนโยบายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จำนวน 1 (6) คณะกรรมการนโยบายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง จำนวน 2 คน (7) ท้องถิ่นจังหวัดระยอง จำนวน 1 คน

2.2 กลุ่มผู้ที่นำนโยบายสู่การปฏิบัติ (User) จำนวน 10 คน ประกอบด้วย (1) ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำนวน 1 คน (2) ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 จำนวน 1 คน (3) ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง (จังหวัดระยอง) จำนวน 1 คน (4) ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดระยอง จำนวน 1 คน (5) ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการจัดการศึกษาเอกชนจังหวัดระยอง (ในระบบ) จำนวน 2 คน (6) ศึกษานิเทศก์ สังกัดศึกษาธิการจังหวัดระยอง จำนวน 1 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำนวน 2 คน และ (7) ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำนวน 1 คน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง ผลการวิจัยพบว่า จากการวิเคราะห์ สังเคราะห์ เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Documentary Analysis) และการศึกษาวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) สัมภาษณ์ผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบการขับเคลื่อนนวัตกรรมการศึกษา สามารถนำเสนอรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง องค์ประกอบ 9 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเชิงนวัตกรรม 2) ด้านการวางแผนกลยุทธ์เชิงนวัตกรรม 3) ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นนวัตกร 4) ด้านการบริหารจัดการองค์การเชิงนวัตกรรม 5) ด้านการบริหารหลักสูตรที่เน้นสมรรถนะ 6) ด้านการบริหารจัดการกระบวนการเรียนการสอนเชิงนวัตกรรม7) ด้านการพัฒนาทรัพยากรบุคคลเชิงระบบ 8) ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมเชิงนวัตกรรม 9) ด้านกลไกการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของ

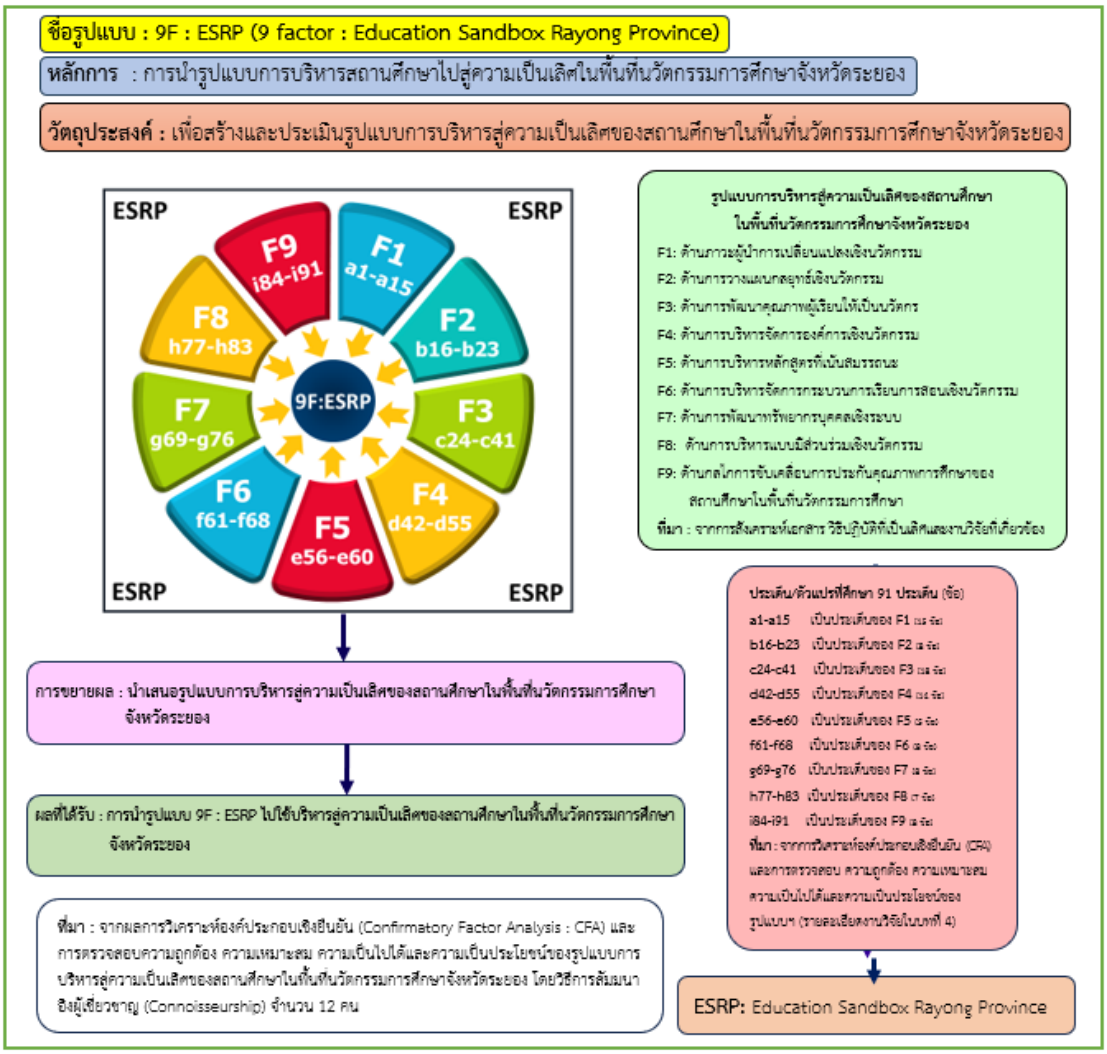
สถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งการวิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Documentary Analysis) และการศึกษาวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) สัมภาษณ์ผู้บริหาร และครูผู้รับผิดชอบการขับเคลื่อนนวัตกรรมการศึกษา

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการประเมินรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง ผลการศึกษาพบว่า

2.1 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) พบว่า ผลการตรวจสอบโมเดลการวัดองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง ในภาพรวมองค์ประกอบทั้ง 9 ด้าน โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักขององค์ประกอบทั้ง 9 ด้าน จากค่าสัมประสิทธิ์คะแนนมาตรฐานของน้ำหนักโดยเรียงลำดับค่าน้ำหนักจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการกระบวนการเรียนการสอนเชิงนวัตกรรม เท่ากับ 0.963 2) ด้านการพัฒนาทรัพยากรบุคคลเชิงระบบ เท่ากับ 0.948 3) ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมเชิงนวัตกรรม เท่ากับ 0.947 4) ด้านกลไกการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เท่ากับ 0.928 5) ด้านการบริหารจัดการองค์การเชิงนวัตกรรม เท่ากับ 0.919 6) ด้านการวางแผนกลยุทธ์เชิงนวัตกรรม เท่ากับ 0.872 7) ด้านการบริหารหลักสูตรที่เน้นสมรรถนะ เท่ากับ 0.863 8) ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นนวัตกร เท่ากับ 0.855 และ 9) ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเชิงนวัตกรรม เท่ากับ 0.838 ตามลำดับ ได้สถิติทดสอบ ดังนี้ $\chi^2 = 3.340$, df= 12, relative χ^2 =.278, p = .993, RMSEA =.000, RMR = .002, GFI = .996, AGFI = .984 โดยดัชนีความสอดคล้องเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ relative χ^2 มีค่าน้อยกว่า 2 ดัชนี RMSEA และ RMR มีค่าน้อยกว่า .05 และดัชนี GFI, AGFI, NFI และ TLI มีค่ามากกว่า .95 จึงสรุปได้ว่า ตัวแปรในภาพรวมทั้ง 9 ด้านสามารถวัดได้จากตัวแปรสังเกตได้จริง

2.2 การตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็น ประโยชน์ของรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง โดยวิธีการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 12 คน ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง สอดคล้องกันในทุกด้านว่ามีความถูกต้องความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ คิดเป็นร้อยละ 100

2.3 ผลการพัฒนารูปแบบ มีดังนี้

แผนภาพที่ 1 รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดระยอง

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสร้างรูปแบบ พบว่า สถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง มีการจัดการศึกษาที่ตอบสนองบริบทเชิงพื้นที่ มีปัจจัยส่งเสริมและสนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษาที่จะทำให้การจัดการศึกษาดีมีคุณภาพได้ แต่ผู้บริหารสถานศึกษายังไม่สามารถปฏิบัติงานได้ตาม บทบาทหน้าที่ให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานของคุณภาพการศึกษาที่กำหนด โดยเฉพาะการนำองค์ประกอบในด้านต่างๆหรือรูปแบบการบริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลถึงความสำเร็จเป็นที่ประจักษ์และมีประสิทธิผลจนเกิดคุณภาพไปสู่ความเป็นเลิศได้

เงื่อนไขของการใช้ รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยองที่ได้นี้ เป็นเพียงแบบจำลองซึ่งต้องนำไป จัดทำเป็นแผนปฏิบัติการ (Action Plan) ลงสู่การปฏิบัติจริง เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรม การศึกษาจังหวัดระยองต่อไป

การรับรองโดยการตรวจสอบ ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA) จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร สถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยองในปีการศึกษา 2566 จำนวน 172 คน และได้ตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง โดยวิธีการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน 12 คน แต่ในลักษณะการประเมินรูปแบบนั้นยังไม่ได้นำไปปฏิบัติจริง เป็นเพียงการประเมินพื้นฐานเบื้องต้นเพื่อเตรียม ความพร้อมที่จะนำไปใช้บริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยองได้จริง

วัตถุประสงค์ที่ 3 ข้อเสนอเชิงนโยบายในการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง ผลการศึกษา พบว่า แนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง แบ่งเป็น 1) กลุ่มผู้ที่กำหนดและขับเคลื่อนนโยบาย (Planner) คือ ควรให้มีการกำหนดนโยบายที่มีเสถียรภาพ เพื่อก้าวสู่วิสัยทัศน์ที่ต้องการในอนาคต ควรสร้างโอกาสในการพัฒนาร่วมกันกับเครือข่ายทางการศึกษา ในการส่งเสริมการพัฒนาบุคลากร เพื่อกำหนดคุณภาพผู้เรียน สร้างระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นเป้าหมายปลายทางที่สำคัญในการจัดการศึกษาให้มีความชัดเจนและควรดำเนินการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง 2) กลุ่มผู้ที่นำนโยบายสู่การปฏิบัติ (User) คือ ควรให้มีการส่งเสริมการจัดทำหลักสูตรและออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ ควรมีระบบนิเวศการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันของผู้เรียน มุ่งเน้นการนำองค์ความรู้ไปใช้แก้ปัญหา ภายใต้การเป็นพลเมืองโลกที่มีคุณธรรมจริยธรรมให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ควรพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยเน้นกระบวนการคิดขั้นสูงเน้นการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนให้ตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียน

อภิปรายผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 การสร้างรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง ประกอบด้วยองค์ประกอบทั้ง 9 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเชิงนวัตกรรม 2) ด้านการวางแผนกลยุทธ์เชิงนวัตกรรม 3) ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นนวัตกร 4) ด้านการบริหารจัดการองค์การเชิงนวัตกรรม 5) ด้านการบริหารหลักสูตรที่เน้นสมรรถนะ 6) ด้านการบริหารจัดการกระบวนการเรียนการสอนเชิงนวัตกรรม 7) ด้านการพัฒนาทรัพยากรบุคคลเชิงระบบ 8) ด้านการบริหารแบบมี

ส่วนร่วมเชิงนวัตกรรม 9) ด้านกลไกการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งในแต่ละด้านมีคุณลักษณะ กิจกรรมและวิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบ ได้ให้ข้อมูลสอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยองเป็นผลมาจากการดำเนินการตามขั้นตอนและเป็นระบบ สอดคล้องกับงานวิจัยของพุทธิภา เหล็กคงสันเทียะ (2562) พบว่า องค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา มี 5 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านคุณภาพนักเรียน (2) ด้านคุณภาพครู (3) ด้านคุณภาพการจัดการศึกษา (4) ด้านการบริหารหลักสูตร (5) ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ระดับการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก 2) รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 31 มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) ด้านคุณภาพนักเรียน (2) ด้านคุณภาพครู (3) ด้านคุณภาพการจัดการศึกษา (4) ด้านการบริหารหลักสูตร (5) ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม และสอดคล้องกับ ณัฐนนท์ วิทยาประโคน (2563) การบริหารมีองค์ประกอบ 5 ด้าน ดังนี้ (1) ด้านภาวะผู้นำ (2) ด้านการจัดการทรัพยากร 3) ด้านการวางแผนกลยุทธ์ (4) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ นวัตกรรม และ (5) ด้านการบริหารวิชาการ

วัตถุประสงค์ที่ 2 การประเมินรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง องค์ประกอบทั้ง 9 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง เชิงนวัตกรรม 2) ด้านการวางแผนกลยุทธ์เชิงนวัตกรรม 3) ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นนวัตกร 4) ด้านการบริหารจัดการองค์การเชิงนวัตกรรม 5) ด้านการบริหารหลักสูตรที่เน้นสมรรถนะ 6) ด้านการบริหารจัดการกระบวนการเรียนการสอนเชิงนวัตกรรม 7) ด้านการพัฒนาทรัพยากรบุคคลเชิงระบบ 8) ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมเชิงนวัตกรรมและ 9) ด้านกลไกการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ทั้งหมด 91 ตัวแปร พบว่า มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์และมีความถูกต้อง มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ และ เป็นประโยชน์ในทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัย บัณฑิต ประสิทธิ์นอก (2562) พบว่า รูปแบบบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ชยาภร สารีรัตน์ (2562) พบว่า องค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศ จำนวน 7 องค์ประกอบ คือ 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง 2) พัฒนาการบริหารทรัพยากรบุคคลอย่างต่อเนื่อง 3) วัฒนธรรมองค์กร 4) การบริหารอย่างมีคุณภาพ 5) มุ่งเน้นต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 6) การบริหารแบบมีส่วนร่วม 7) การจัดโครงสร้างองค์กร จำนวน 72 ตัวแปร มีความถูกต้อง เหมาะสมเป็นไปได้ และเป็นประโยชน์

วัตถุประสงค์ที่ 3 ข้อเสนอเชิงนโยบายในการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง พบว่า สามารถ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม 3.1 กลุ่มผู้ที่กำหนดและขับเคลื่อนนโยบาย (Planner) ประกอบด้วย 1) นโยบายการบริหารสู่ความเป็นเลิศ ควรกำหนดกลยุทธ์ เพื่อเป็นการวางแผนนำองค์กรไปสู่ภาพลักษณ์ใหม่ ก้าวสู่วิสัยทัศน์ที่ต้องการในอนาคต มีกลไกการขับเคลื่อนที่ชัดเจน ส่งผลต่อผู้เรียนให้เป็นผู้เรียนที่สามารถเรียนรู้ตลอดชีวิต มีความสามารถในการปรับตัวทันต่อการเปลี่ยนแปลง 2) นโยบายการบริหารสู่ความเป็นเลิศ ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารมีความกล้าที่จะปรับปรุง เปลี่ยนแปลงการศึกษาในพื้นที่ มีความคิดก้าวหน้าตามทิศทางการเปลี่ยนแปลงของโลก 3) นโยบายการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง ควรส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรให้สามารถใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะและกรอบหลักสูตรจังหวัดระยอง (Rayong MARCO) สู่การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ 4) นโยบายการบริหารสู่ความเป็นเลิศ ควรมุ่งเน้นกำหนดคุณภาพผู้เรียน เป้าหมายสมรรถนะที่สำคัญและชัดเจนในแต่ละช่วงวัยของผู้เรียน 5) นโยบายการบริหารสู่ความเป็นเลิศ ควรมีผู้เชี่ยวชาญเข้ามาให้การสนับสนุนองค์ความรู้และกระบวนการ ร่วมนำเสนอและแลกเปลี่ยนการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม 6) นโยบายการบริหารสู่ความเป็นเลิศควรเน้นการพัฒนาครูผู้สอนทำหน้าที่เป็นโค้ชสู่การพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างหน่วยงานและสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา 7) นโยบายการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาควรมีกลไกสนับสนุนการสร้างระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นเป้าหมายปลายทางที่สำคัญในการจัดการศึกษาให้มีความชัดเจน 8) นโยบายการบริหารสู่ความเป็นเลิศควรสร้างโอกาสในการพัฒนาร่วมกันกับเครือข่ายทางการศึกษา มีความคิดก้าวหน้าตามทิศทางการเปลี่ยนแปลงของโลก แสวงหาความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และท้องถิ่น 9) นโยบายการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาควรจัดสรรทรัพยากรให้เพียงพอต่อความต้องการจำเป็น มีการจัดเก็บระบบสารสนเทศที่เป็นระบบพร้อมใช้งาน 10) นโยบายการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา ควรศึกษาวิเคราะห์ทรัพยากรบุคคลเชิงระบบในลักษณะการวิจัยเพื่อพัฒนา 11) นโยบายการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาควรส่งเสริมดำเนินการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับกมลพร กัลยาณมิตร (2565) พบว่า ควรมีการประเมินผลการดำเนินการในวิถีฐานใหม่ของสถานศึกษาเพื่อการติดตามและตรวจสอบผลการปฏิบัติ และกำหนดแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนา เพื่อทบทวนการกำหนดนโยบายและการจัดทำแผนปฏิบัติงานให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ในวิถีฐานใหม่ สอดคล้องกับอัจฉรา นิยมาภา (2564) พบว่า เงื่อนไขความสำเร็จของการบริหารสถานศึกษาวิถีใหม่ ประกอบด้วย ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของสถานศึกษา โน้มน้าวและสร้างแรงบันดาลใจให้ครู ปรับเปลี่ยนการปฏิบัติการและการจัดการเรียนรู้ สร้างทัศนคติร่วมในการทำงานวิถีใหม่ ปรับเปลี่ยนแนวปฏิบัติโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหาร ปรับเปลี่ยนข้อบังคับให้เอื้อต่อการบริหารสถานศึกษาวิถีใหม่ เพื่อการบริหารอย่างมีประสิทธิผล 3.2 กลุ่มผู้ที่นำนโยบายสู่การปฏิบัติ (User) ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีพฤติกรรมที่สามารถ

จูงใจให้ผู้ปฏิบัติงาน ปรับกระบวนการทางความคิด พัฒนางาน พัฒนาตนเพื่อมุ่งหวังสู่การพัฒนาองค์กรให้มีคุณภาพสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความกล้าหาญในการตัดสินใจ สามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้เกิดความยั่งยืนต่อบริบทของพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง 3) ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลการวิเคราะห์ไปสู่การขับเคลื่อนอย่าง มีคุณภาพด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ 4) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการบริหารจัดการองค์กรทั้งระบบให้มีลักษณะการมีส่วนร่วมในลักษณะผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของในองค์กร ร่วมแรง ร่วมใจ ร่วมคิด และร่วมพัฒนา 5) ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง ควรมีการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ระบบนิเวศการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันของผู้เรียน มุ่งเน้นการนำองค์ความรู้ไปใช้แก้ปัญหา ภายใต้การเป็นพลเมืองโลกที่มีคุณธรรมจริยธรรมให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง 6) ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้กระบวนการ 4 ขั้นตอน PAOR เป็นกลยุทธ์ในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลในรูปแบบที่หลากหลายควบคู่กับการสร้างขวัญกำลังใจในการทำงานและความเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพ 7) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการศึกษาทั้ง 5 ด้านคือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการวางระบบงาน การมีส่วนร่วมในการสื่อสาร การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทั้งภายในองค์กรและภายนอกองค์กร และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาวิชาชีพตลอดจนการร่วมอบรมสัมมนา 8) ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยเน้นกระบวนการคิดขั้นสูงเน้นการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนพัฒนาสมรรถนะเต็มตามศักยภาพ 9) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูมีการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการทำงานเชิงระบบของครูผู้สอนในทุกกลุ่มสาระวิชา 10) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการบริหารจัดการกระบวนการเรียนการสอนที่ตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียน ตอบโจทย์เรื่อง Learning Style และตอบสนองความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง 11) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีวิสัยทัศน์ที่มุ่งเน้นการคิดค้นนวัตกรรม เพื่อนำมาแก้ปัญหาหรือพัฒนาองค์กรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีความเป็นผู้นำทางวิชาการ เน้นการพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ และเป็นนักประสานที่ดี 12) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากรที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ 13) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมุ่งเน้นการพัฒนากลไกที่ขับเคลื่อนผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา สามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีสมรรถนะที่สำคัญ และมีทักษะความสุข 14) ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการบริหารจัดการกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง มุ่งเน้นการประเมินผล เพื่อการพัฒนาเป็นสำคัญ ผู้เรียนเรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจ 15) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะ 5I คือ Inspiration มีแรงบันดาลใจ Imagination จินตนาการ Ideation มีความคิดริเริ่มหลากหลาย Integration มีความสามารถในการวางแผนเชิงองค์รวมและ implementation มีความสามารถในการนำไปปฏิบัติและขยายผล ซึ่งสอดคล้องกับณัฐพัชร์ บุญเกตุ (2565) กล่าวถึงการออกแบบระบบข้อมูลและสารสนเทศให้ตรงกับความต้องการใช้ข้อมูลและสารสนเทศต้องถูกต้อง จากการศึกษาการบริหารจัดการ

เรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2 ด้านการประเมินผลการศึกษาแบบฐานวิถีชีวิตใหม่ควรเปลี่ยนจากการประเมินผลการเรียนไปสู่การประเมินผล เพื่อการเรียนรู้โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย รวมทั้งจะต้องมีการสร้างความพร้อมในการใช้งานของข้อมูลสารสนเทศและคุณภาพ สามารถนำไปใช้งานได้ทันเวลา โดยเลือกและรวบรวมข้อมูลสารสนเทศที่สอดคล้องเชื่อมโยง เพื่อติดตามผลการดำเนินการในวิถีฐานใหม่ของโรงเรียน มีการประเมินและปรับปรุงระบบข้อมูลสารเทศและการจัดการความรู้ สอดคล้องกับรณชัย คนบุญ และคณะ (2565) กล่าวว่า ควรส่งเสริมให้บุคลากรออกแบบจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ ดังที่ พรนภา พูนสวัสดิ์ (2563) พบว่า ผู้บริหารจัดทรัพยากรสารสนเทศและเทคโนโลยีอย่างมีคุณภาพเพียงพอพร้อมต่อการใช้งานมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเครือข่ายโรงเรียนเอกชนและหน่วยงานภายนอกเพื่อร่วมส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน และยังพบว่า สถานศึกษามีระบบและกลไกในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ กำกับ ติดตามประเมินผลการดำเนินงานปรับปรุงแก้ไขเพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จอย่างมีคุณภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. การกำหนดนโยบายของประเทศควรมีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลทุกด้านมาใช้อย่างแพร่หลาย องค์กรภาครัฐและเอกชนต้องมีการสร้างสรรค์นวัตกรรมให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 มีความคล่องตัวในการดำเนินงาน สามารถนำกลยุทธ์ที่หลากหลายมาปรับใช้อย่างยืดหยุ่น โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม ซึ่งเป็นผู้ได้รับประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมจากการได้รับการศึกษาของพลเมืองอย่างพอเพียงและเหมาะสม

2. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดรับการพัฒนาประเทศโดยเฉพาะการพัฒนาระบบบริหารจัดการการศึกษา และส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างเข้มแข็ง และเป็นไปตามบริบทเชิงพื้นที่

3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ ในการวิเคราะห์ผลการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศอย่างมีรูปธรรมชัดเจน กำหนดทิศทางการดำเนินงานให้มีความชัดเจน กำหนดการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศเป็นส่วนหนึ่งในนโยบายและจุดเน้นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สนับสนุน ส่งเสริม นิเทศ กำกับติดตาม ประเมินผล สนับสนุนงบประมาณ ส่งเสริมพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องอย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารของโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ควรส่งเสริม สนับสนุนให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษานำนวัตกรรมมาใช้ในการแก้ปัญหาคุณภาพของผู้เรียนให้เหมาะสมกับความแตกต่างของผู้เรียน

2. ผู้บริหารของโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาควรนำองค์ประกอบที่ได้จากงานวิจัยในครั้งนี้ไปเป็นแนวทางการพัฒนา เพื่อให้สถานศึกษาสามารถปรับตัวได้ ในภาวะแห่งการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น

3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้ทักษะในการปรับ และประยุกต์ใช้นวัตกรรมการบริหารการศึกษาให้เหมาะสมกับทรัพยากรของโรงเรียน และตอบสนองต่อความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยการบริหารสถานศึกษาในพื้นที่อื่น ทั้งที่เป็นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาและไม่ได้เป็นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาเพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศ

2. ควรศึกษาวิจัยปัจจัยแห่งความสำเร็จในการบริหารจัดการศึกษาที่มุ่งผลการเปลี่ยนแปลงไปสู่นวัตกรรมการศึกษา

3. ควรศึกษาวิจัยรูปแบบการพัฒนาการบริหารกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งประสิทธิผลในสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

กมลพร กัลยาณมิตร. (2565). การนำกลยุทธ์การบริหารสู่การปฏิบัติในรูปแบบความปกติใหม่ (New Normal). *วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ*. 6 (4), 402-422

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2562). *การกำหนดให้องค์การปกครองส่วนวนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับความพร้อม.* กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพมหานคร: คุรุสภาลาดพร้าว

ชยาภร สารีรัตน์. (2562). *การบริหารสู่ความเป็นเลิศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา.* ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร

ณัฐพัชร์ บุญเกตุ. (2565). *การบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2 (ครุศาสตร มหาบัณฑิต).* มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์, อุตรดิตถ์.

บัณฑิต ประสิทธิ์นอก. (2562). *รูปแบบบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.

พุทธิภา เหล็กคงสันเทียะ. (2562). *รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31.* ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.

รณชัย คนบุญ และคณะ. (2565). รูปแบบการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษาพยาบาลในวิถี ความปกติใหม่. *วารสารมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.* 35 (1), 1-12.

องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง. (2563). ประกาศองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง เรื่อง การใช้ กรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง (Rayong Marco) และ คู่มือการใช้กรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง (Rayong Marco) ระดับการศึกษาปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ประถมศึกษาปีที่ 1- มัธยมศึกษาปีที่ 6) และการศึกษาอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ของ สถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง.กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง.

อัจฉรา นิยมาภา. (2564). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาวิถีใหม่สู่คุณภาพการศึกษาที่พึงประสงค์ใน บริบทที่เปลี่ยนแปลง. *วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ.* 14 (2), 178-195

Bumgart..N. (1987).*Equity, Quality and Cost in Higher Education*. Bangkok: UNESCO Principal Office of Asia and the Pacific.

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). “Determining Sample Size for Research Activities,” *Educational and Psychological Measurement.* 30 (3), 607-610.

The Construction of Pinghu's Pipa Musical Style of Zhejiang Guidebook for Promotion

Gong Ting and Panya Roongruang
Bangkokthonburi University, Thailand
Corresponding Author, E-mail:234871529@qq.com

****

Abstract

There are many types of Chinese music. In terms of instrumental performance, the forms are divided into solo and ensemble types. The style is even more diverse. It can be seen from the "Chinese Music *Dadian*·Literary Theory" compiled by the Chinese National Orchestral Society that since the Qing Dynasty, the *pipa* has evolved in terms of performance techniques, teacher inheritance, secondary creation characteristics of the repertoire, and the number of audiences and time. The schools are divided into "*Zhejiang* School (also known as the Southern School)", "*Zhili* School (also known as the Northern School)", "*Yisuzi*", "Shanghai *Pudong* School", "*Chongming* School", "*Wuxi* School" and "*Pingh*u School" There are a total of 9 style schools, "*Zhucheng* School" and "Wang School".Today, the boundaries between *pipa* genres are becoming less and less clear, and the differences between genres are gradually declining. After nearly half a century of development, the style boundaries between modern *pipa* schools have become increasingly blurred. *Pipa* performance and composition increasingly emphasize the difficulty and height of skills, while ignoring the traditional charm and connotation.Among the schools that have been destroyed, the *Pinghu* School does not have an inheritance system like the Wang School, *Chongming* School, and *Pudong* School in China. Most of the inheritors of the *Pinghu* School are scattered in various places in China and are about to face a state of having no successors.

The objectives of this research were 1）To study the *Pinghu* pipa musical style of Zhejiang . 2）To construct the *Pinghu* pipa style guidebook. 3）To use the *Pinghu* pipa style guidebook for promotion.

They were selected by qualitative research bases on ethnomusicological technique and using literature research method.

the research instrument for the data collection were camera, camcorder, recording pen, computer, pen, notebook, stand and questionnaire.The research results were found as follows;

1） There are more participants in the age groups of 11-20 years old, 21-30 years old and over 51 years old. The author speculates that this is because enthusiasts in these stages have sufficient time and energy to learn what they want to learn. to achieve their own respective purposes.

2）From the questionnaire to promote the lecture, we can see that all participants are highly satisfied with the lecture, with an average score of around 4. Regarding the recognition of the lecture and the acceptance of the guidebook, most participants are satisfied with the Pinghu School. Pipa music has a positive attitude.

Suggestion： 1）In terms of style, current learners have a certain understanding of the *Pinghu Pipa* artistic style through the second part of the guidebook, especially the similarities and differences between it and other schools. However, this Part of the collection is not very friendly to children under the age of 16 because the children's cognitive and reading abilities

* Received: August 16, 2024; Revised: August 29, 2024; Accepted: August 30, 2024

have not reached this standard. Therefore, in order to better promote *Pinghu Pipa* music, the first part of the guidebook needs to be optimized to achieve this. Wider promotion.

2）In terms of inheritors, this part of the knowledge is easy to understand and can be easily known and understood by participants. However, there are also certain problems. There are many schools of *pipa* in China. For some inheritors, he may be the inheritor of the *Pinghu* School. He is also an inheritor of the *Pudong* School or a successor of the *Chongming* SchoolTherefore, the definition of inheritors needs to be comprehensively studied, and the professionalism of the inheritors can be judged by combining the repertoire, style, and teacher-inheritance.

3）In terms of music scores, the earliest compiled music scores of *Pinghu* School *Pipa* music only consisted of 13 pieces of music. These 13 pieces of music have been washed over time. From the aesthetic point of view of modern society, they are too long and complicated.Therefore, it is necessary to streamline the length of the tracks and delve deeper into the expression of notes and the mastery of the charm of the music.

4）In terms of performance techniques, modern *pipa* masters have learned from the strengths of others and absorbed the advanced, complex, and exquisite techniques of many genres into modern performance techniques, resulting in the loss of the characteristics of the genres in the process.Therefore, in today's pipa performance, you must know which traditional school the techniques you are playing come from. Only in this way can you Better protect and inherit *Pinghu Pipa* music.

Keywords: Pinghu Pipa Musical Style; Zhejiang; Guidebook

Introduction

I started to learn how to play the *pipa* systematically. Although I learned the whole system of western music theory knowledge, I was deeply awed and proud of the traditional Chinese culture. , Where is the national character of our Chinese national musical instruments? A musical instrument is an object and a carrier to express national culture, especially the organization of contemporary national orchestras is blindly moving closer to Western symphony orchestras, using a large number of *erhu* similar to violins, wind music, and cutting *pipa* that Western orchestras do not have. *Zheng* and other plucked stringed instruments. As a player of the *pipa* instrument, he paid great attention to the status of the *pipa* in the band in the actual performance. When the Chinese Orchestra was established in the early 1950s, the *pipa* and the *erhu* were placed on the left and right, with equal status. By the late 1980s, a large number of Western music Influx and influence, the organization of the orchestra has gradually become *huqin* on both sides, *pipa* has been greatly simplified, and moved to the middle and rear of the orchestra, so the question I often think about and ask is that in ancient China, he served as the main *yayue* of the court. How can the *pipa*, a musical instrument, be "abandoned" by modern and contemporary Chinese national bands? Then pay attention to the large and small domestic national instrumental music competitions, without exception, emphasizing the grandeur of the musical form, the difficulty of skills, and the limit of speed. It seems that in the eyes of contemporary musicians, music is not pleasing to oneself, but like a It is a challenge to constantly break through the limit of human speed, so where is the soul of our Chinese music?

Since 2014, I have studied art theory with Professor Cao Shunqing, dean of the School of Literature and Journalism of Sichuan University and a scholar in the field of comparative literature. Traditional art theory and music theory began to enter my field of vision, and gradually changed my aesthetics of traditional music. thinking. Chinese music culture is an indispensable and important part of Chinese culture. Xu Shangying (Ming Dynasty) "*Xishan Qinkuang*" divides the main characteristics of music into 24 types, including *"he*", "*jing*", "*qing*" and "*yuan*". These descriptions of music can show the aesthetics of traditional Chinese music. Permeated with traditional Chinese philosophy. The Chinese traditional literature classic "*dao dejing*" has a clear elaboration of traditional Chinese philosophy: "Man follows the earth, the earth follows the sky, the sky follows the *dao*, and the *dao* follows the nature" (*Lao zi, zhou* Dynasty), which means that man and nature are mutually Relatedly, traditional Chinese thought emphasizes "tianren heyi（the unity of man and nature）", and this philosophical thinking has also deeply influenced the aesthetics of traditional Chinese music. "*maoshixu*" wrote: "Emotions move in the heart and act in the words. If the words are not enough, they sigh. If the words are not enough, they sing the songs. If the songs are not enough, they don't know how to dance with hands and dance with feet." (Anonymous, Han Dynasty), which means that there is emotion in the heart to express, and when words and sighs cannot express this emotion, it is first expressed with singing, and when singing cannot express emotion, dance is used to express emotion. It shows that the aesthetics of traditional Chinese music is human-oriented and pays attention to conforming to natural emotions. At the beginning of 2020, he participated in the traditional Chinese music school-in-school traditional activity initiated by Professor Yang Xiao, the dean of the Chinese Traditional Research Institute of the Sichuan Conservatory of Music and a doctor of philosophy in ethnomusicology of the Chinese University of Hong Kong. Through learning from the inheritors of traditional Chinese folk music schools , and in 2022, follow Professor PanYa, Dean of the School of Music, Thonburi University, Bangkok, Thailand to systematically study ethnomusicology courses, and study Merriam's "Anthropology of Music" under the guidance of Professor PanYa, "Ethnomusicology" by Helen Myers, "The Study of Ethnomusicology" by Nettl, Bruno, and a rough reading of "musical instrument of the world". After a period of theoretical and practical study, I found that I began to re-examine the style of *pipa* music. Our performance is to spread and inherit Chinese traditional folk music. The language of music is to reflect the aesthetics, customs, hobbies and culture of each nation. of. Are the applause and flowers after each concert really an endorsement of music or a fetish of technology? Can the music played under the teaching of non-native language training system really be recognized and loved by the Chinese people? During this process, many questions arose. I think these questions need to be studied from the perspective of ethnomusicology before they can be effectively answered.

This article summarizes the development process of *Pinghu* School music through the study of the four stages of *pipa* music style changes from the birth to development to transfer of the *Pinghu* School, traces the gains and losses in the development of *pipa* music from 1898 to the present, and explores the dimensional relationship between music and culture in *Pinghu* School. The characteristics of *Pinghu Pip*a music in the context of cross-cultural and cultural changes are established, and a development theoretical framework system is constructed to inherit and develop *Pinghu Pipa* music. In the context of the contemporary Western music discourse system, it insists on promoting national spiritual music from the self-belief of inner identity. Vocabulary enables national cultural identity to be demonstrated and promoted in music. Comparing traditional Chinese aesthetics with Western music aesthetics, constructing

the main body of national music from traditional Chinese musical vocabulary to activate the vitality of Chinese *pipa* music.

Research Objectives

1. To study the *Pinghu* pipa musical style of Zhejiang
2. To construct the *Pinghu* pipa style guidebook.
3. To use the *Pinghu* pipa style guidebook for promotion.

Literature Review

1.Pinghu Pipa Music Collection

1.1 Books

"New Scores of Thirteen Daqu Pipa school of the Northern and Southern Schools" - Li Fangyuan (1895) : "*yangchunguqu*", "*manjiangjunling*", "*Yulunpao*" ,"*Huaiyin Pingchu*" ,"*Haiqing Na’ e*", "*Han jiangjunling*" "Order", "*Pingsha luoyan*", "*Xunyang Pipa*", "*nishangqu"*, "*Chen Sui guyin*", "*Pu'an zhou"*, "*Sai Shangqu*", "*Qinglian Yuefu*", "*Yu Shun xunFeng Cao*" , *"wenwangsishicao*", "*Confucius' Guishan Cao*", "*Qilan Cao*", "*Su Xueshidongtingqiusi"*, "*huanyouge*", "*hanjingwanghushangxiaoyao*", "*zhuanganxiangnvshimeihuasannong*" . "

"Thirteen Pipa Songs of the Pinghu School" - compiled by Ren Hongxiang and Zhu Yunjing and Yang Shaoyi : *“*"*yangchunguqu*", "*manjiangjunling*", "*Yulunpao*" ,"*Huaiyin Pingchu*" ,"*Haiqing Na’ e*", "*Han jiangjunling*" "Order", "*Pingsha luoyan*", "*Xunyang Pipa*", "*nishangqu"*, "*Chen Sui guyin*", "*Pu'an zhou"*, "*Sai Shangqu*", "*Qinglian Yuefu*"”

"Modern Translation of Ancient *Gupu*· Thirteen Sets of *Pinghu* School Songs"--translated by Li Jianzheng and Zhang Hongyan, It refers to the thirteen traditional music pieces of *Pinghu Pipa*. Mr. Li Jianzheng translated and notated the music based on the traditional music scores and simplified notations. This music collection strives to be standardized, rigorous, and detailed in notation, and aims to restore, record, and preserve the performance techniques and detailed requirements that embody the artistic style of the *Pinghu School*.

"Zhu Ying Pipa Score" - (1997: 341) "Collection of Famous Chinese *Pipa* Songs": "Zhu Ying's *pipa* performance, the "Zhu Ying *Pipa* Score" as a teaching material, and the "Explanation of all fingering marks for Pipa left and right hands" written by him are *Pinghu*

1.2 Thesis

Characteristics and other aspects are analyzed and interpreted, and through the author's own learning and performance experience of the music, a specific analysis of the emotional content and charm of the music is carried out. "

Dong Tingshu (2017) "A Study on the Performance Techniques of the *Pinghu* School of *Pipa* - Taking "*Yu Lun Pao*" and "*Sai Shang Qu*" as Examples": "This article analyzes the performance of two representative works of the *Pinghu* School, the martial piece "*Yu Lun Pao*" and the literary piece "*Sai Shang Qu*", and tries to find some creative elements from these two works, including the mode and tonality, rhythm and beat, melody, and the rules of left-hand and right-hand performance techniques, to study the performance characteristics and

technical application characteristics of the *Pinghu* School of *Pipa*, and to provide clear theoretical support for the accurate grasp of the performance style of the music and the understanding of emotional expression, so as to provide a reference for others to play and study the *Pinghu* School of *Pipa* in the future, thereby triggering the development and thinking of traditional *Pipa* repertoire in today's music culture."

2. Inheritor of *Pinghu Pipa* Music School

2.1 Books and Literature

Li Tingsen - Han Shude and Zhang Zhinian (2013: 176) "History of Chinese *Pipa*": "Li Fangyuan's great-great-grandfather Li Tingsen was a music enthusiast, especially interested in *pipa*. In his spare time from his career, he studied The ancient music of *Pipa* has a profound meaning."

Li Huang - Han Shude and Zhang Zhinian (2013: 176) "Manuscript of the History of Chinese *Pipa*": "Later Li Tingsen passed on his *pipa* skills to his son Li Huang. After Huang learned it, he "played a piece of music every day to entertain his relatives." .”

Li Shengyong - Han Shude and Zhang Zhinian (2013: 176) "History of Chinese Pipa": "Li Fangyuan's grandfather Li Shengyong inherited the family's unique *pipa* skills."

Li Qiyu - Han Shude and Zhang Zhinian (2013: 177) "History of Chinese *Pipa*": "By the time of Li Fangyuan's father Li Qiyu, Li's *pipa* had developed in a colorful way. When Li Qiyu was a boy, he had already played the piano well. When he was 20 years old, after hearing about the reputations of Zhang Zifang and Yu Zhishan in *Danghu* for playing the piano, he immediately took a boat alone to "travel southward with drums and music scores." By 1876, Li Qiyu was already forty. For many years, his *qin* name has surpassed *Pinghu* and become famous in the south of the Yangtze River. At that time, Chen Zijing, the *pipa* master of the *Pudong* School, and other famous players Zhou Houqing, Huang Meiting, Zhou Rongjiang, etc., who admired Li's name, visited Li Qiyu in *Pinghu*. Famous masters from various schools, It is a great event in the music world to come together and play music."

Li Fangyuan (approximately 1850-1901) - Li Qinghui (2014: 102) "*Pinghu Pipa*": "The famous ancestral dish, a native of Qingyang, Guan, Pinghu City, was born in a musical family that has been passed down for five generations and is good at making pipa. He has been influenced by it since childhood. , good at diction, proficient in music, intelligent and eager to learn, and ambitious. He said: "When I was studying, I heard the sound of the *pipa*, and I always listened to it without turning away. "His father saw that his son loved *pipa* so much, so he devoted himself to teaching him. As an adult, Li Fangyuan "never leaves his body and never leaves his mouth to sing music" and "always holds the *pipa* like a jade". He is on the long journey of learning pipa skills. He thought so hard and searched so hard that he couldn't sleep at night. He played with all his heart but couldn't control himself."

Han Shude and Zhang Zhinian (2013: 177) "History of Chinese *Pipa*": "Li Fangyuan was born in about 1850. It may be caused by genetics. A considerable effect. Coupled with the influence of the acquired environment, Li Fangyuan was talented and unrestrained in his childhood, but he was fond of music. Whenever he heard his father playing the pipa while reading, he would listen attentively. He didn't want to leave. As he grew older, his father personally taught him pipa skills. From then on, his art progressed with each passing day. At the age of 20, Li Fangyuan was very proud and passed the examination as a scholar. The villagers praised him for his elegant writing and excellent *pipa* skills, and he also called himself " "*Pipa* addiction". The young is better than the old, and Li Fangyuan's *pipa* art at this time has surpassed that of his father Li Qiyu."

Zhu Ying - Li Qinghui (2014: 105) "*Pinghu Pipa*": "Zhu Ying (1889-1954), courtesy name Jianjing, alias Xingqing, was born on March 28, 1889, and lived in Qitang, *Danghu* Town, *Pinghu* County Bang No. 10. He is the seventh generation descendant of Pinghu Pipa." (1997: 341) "Collection of Famous Chinese Pipa Songs": "Zhu Ying (1889-1954), courtesy name Yunqing, was born in *Pinghu*, Zhejiang. He received art from Wu Baijun in his early years, and later was taught by Li Fangyuan himself, and learned the Pinghu School All thirteen sets of pipa music. In the early 20th century, he taught Chinese music at Beijing Jinghua School of Fine Arts, and was as famous as Liu Tianhua as a Chinese music master at that time. From the establishment of the Shanghai National Conservatory of Music in 1927 to the reorganization of the National Music College (today's Shanghai Conservatory of Music College), Zhu Ying serves as professor of Chinese music. During his seventeen-year professional teaching career, he has trained a large number of pipa playing talents."

Yang Shaoyi - Li Qinghui (2014: 112) "Pinghu School Pipa": "Yang Shaoyi studied under Zhu Ying and taught at Xi'an Conservatory of Music after 1957. He cultivated a group of outstanding pipa players, including "Xunyang Pipa" The art of playing pipa of the Pinghu School and Zhu Ying's creative techniques in playing practice can be spread and promoted."

Wu Mengfei - Li Qinghui (2014: 120-121) "Pinghu Pipa": "Wu Mengfei (1881-1968) was from Anhui. He studied in a pawn shop in Luxiang Town, Jinshan County, Shanghai in his youth. From the 21st year of the Republic of China (1932) to Hujiaqiao is the internal accountant of "Xia Yuxing". He believes in Buddhism and is single and has no family. He is good at playing chess, calligraphy and painting, and is especially good at playing pipa and lyre. He once compiled a book of music scores by himself and often played "Zhaojun Goes Out of the Fortress", "Farewell My Concubine" and "Farewell My Concubine". "Overlord Disarms", "House of Flying Daggers" and other tunes."

Fan Boyan - Li Qinghui (2014: 120-121) "Pinghu School Pipa": "Fan Boyan (1912-2001), named Sui, courtesy name Boyan, was born in Chongming, Shanghai. He was born in an artistic family with "full family elegance" and later became the Pinghu School. The descendant of Zhu Ying (Zhu Jianjing), he graduated with honors from the Shanghai National Music College in 1933. The paintings of his father Fan Shaoyun (1885-1962), together with Wu Hufan, Wu Zishen and Wu Daiqiu in Suzhou in the 1930s and 1940s, were also known as "Wu" "Four Outstanding Men".

Yang Shaoyi - Li Qinghui (2014: 120-123) "Pinghu Pipa": "Yang Shaoyi (1913-1974), also known as Quanqi and Shaoxi, was a native of Yangguantun Village, Eping County, Shandong Province. After graduating from middle school in July 1930, he was admitted to the He studied at the Shanghai Fine Arts College and transferred to the Shanghai Music College one year later. During this period, he was directly taught by Zhu Ying, a pipa artist of the Pinghu School, and he was the most admired student of Zhu Ying."

Yang Dajun - Li Qinghui (2014: 128-129) "Pinghu School Pipa": "Yang Dajun (1913-1987), a Beijinger, pipa player and music educator. In 1931, he entered the Chinese Painting Department of the Peking Academy of Fine Arts and studied under Qi Baishi. At the same time, I went to Shanghai during the winter and summer vacations to learn Pinghu Pipa from Zhu Ying, a pipa player and music educator."

Ren Hongxiang - Li Qinghui (2014: 129-130) "Pinghu Pipa": "Ren Hongxiang (1942-1999), a native of Pucheng, Shaanxi, is a pipa player, composer and educator. In 1958, he was admitted to the High School Affiliated to Xi'an Music College. He studied pipa under Yang Shaoyi, the pipa master of Pinghu School. He graduated from Xi'an Conservatory of Music with a bachelor's degree in folk music in 1966. In 1980, he was transferred to Ren Hongxiang to teach at Xi'an Conservatory of Music. He has been engaged in pipa teaching and pipa repertoire creation for a long time, and strives to inherit the tradition in pipa performance and teaching. , Carry forward the style and characteristics of Pinghu Pipa art."

From the above literature review, we can see that from literature to textbooks to papers, from modern times to contemporary times, the development of *pipa* is becoming more and more unified and standardized. The earliest book about *Pinghu* School *pipa* music was published in 1990. Previous notations of *Pinghu* School *pipa* music were all handwritten and were not widely circulated. Then there are even fewer pipa music of the *Pinghu* School, so that in 2023, with the Intangible Cultural Heritage Department of the Ministry of Culture and Tourism of the People's Republic of China as the guiding unit, funded by the Beijing Culture and Art Fund, hosted by the Central Conservatory of Music, the Central Conservatory of Music Folk Music The "*Pinghu Pipa* Art Performance Talent Training" project undertaken by the department was successfully held at the Central Conservatory of Music. This is the first centralized, large-scale, high-standard and high-standard business training for *Pinghu Pipa* art in China. In terms of papers, most papers only examine the characteristics of *Pinghu Pipa* music style from the aspects of music, inheritors, techniques, aesthetics, etc., without a more complete and comprehensive study of *Pinghu Pipa* music. This paper The guidebook hopes to form a four-in-one comprehensive and multi-angle interpretation and elaboration of *Pinghu Pipa* music - inheritors - repertoire - aesthetics - techniques.In order to promote the music art of *Pinghu Pipa* more conveniently and intuitively.

Research Methodology

Research methodology is qualitative research bases on ethnomusicological technique and using literature research method:Use resources such as libraries, academic databases, and the Internet to collect books, journal articles, conference papers, and master's and doctoral theses about *Pinghu Pipa* music.

Research tools

1. Document literature

Search for records and research on the *Pinghu Pipa* music style from Chinese literature, professional magazines, and national conferences.

2. Equipment and instruments

Camera, camcorder, recording pen, computer, pen, notebook, stand

3. Guidebook

Through preliminary literature research, expert study and interviews, a guidebook on *Pinghu Pipa* music was constructed. This book is used to promote *Pinghu Pipa* music.

4 . Interview Form

Summarize the findings through written transcripts of the interviews.

5. Questionnaire

Through the questionnaire sent after the lecture, the content of the lecture and the promotion of Pinghu Pipa music were investigated and data collected and analyzed.

Source of Data

1.Questionnaire preparation

The content of writing a questionnaire about *Pinghu Pipa* music.

2.Interview Form

Summarize the findings through written transcripts of the interviews.

Data Collecting

1.Fieldwork method: Go and observe the inheritance and performance of local *pipa* music in person.Interviews: Conduct in-depth interviews with inheritors, performers and teachers of *Pinghu Pipa* to obtain their views and experiences

2.Audio analysis: Collection of recordings of *Pinghu Pipa* music, including historical recordings and modern recordings.

3.Survey: Design questionnaires for different audiences, including their knowledge, preferences and acceptance of *Pinghu Pipa*.

Data analysis

The lecture will be held on December 15, 2023. The *Pinghu Pipa* music lecture will be held at 8 pm using Tencent video conferencing software, with 200 people online. The lecture mainly explained the history, origin, development and current situation of *Pinghu Pipa* music. Before the lecture, a guidebook of *Pinghu Pipa* music was distributed for participants to use and understand when attending the lecture.

According to the results of the questionnaire distributed during the lecture, the age distribution is as shown in the figure 2:

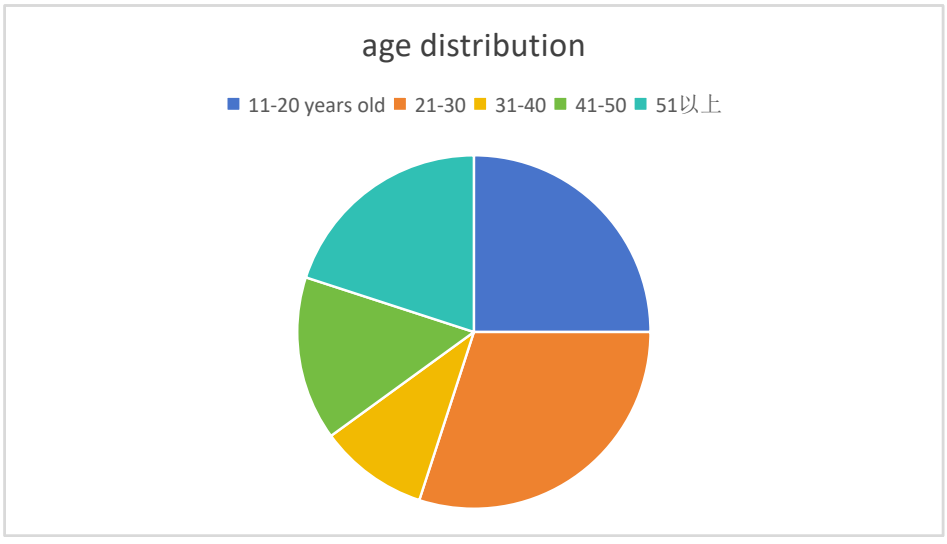

Figure 2 Age distribution

The results according to the published questionnaire are as shown in the figure 3:

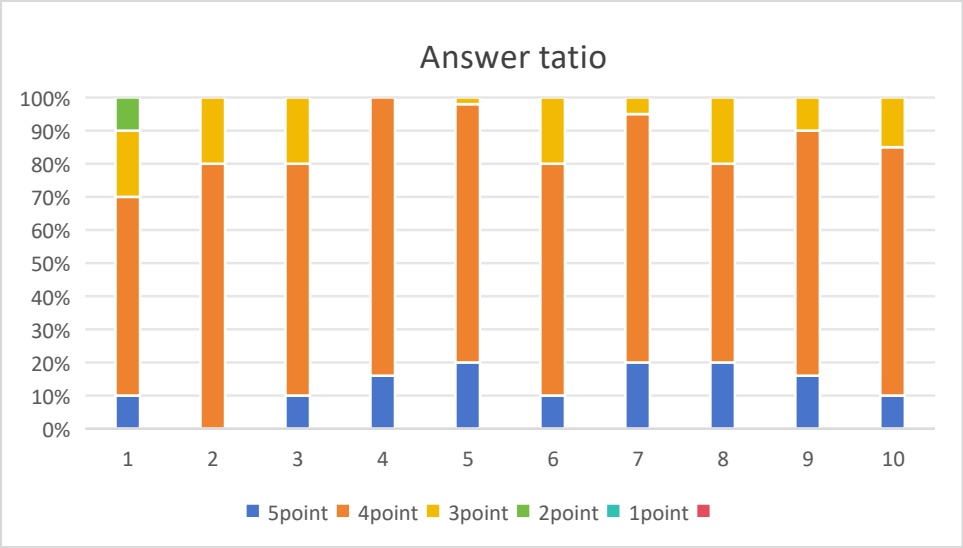

Figure 3 Answer tatio

What can be seen is that the overall rating of the lecture content is 4 points, which is too high. A few parts are 5 points and 3 points, and a very few parts are 2 points. From the data, we can see that all participants are highly satisfied with the lectures. Mainly There are more participants in the age groups of 11-20, 21-30 and over 51. The author speculates that this is because the younger participants are learning or preparing to learn and want to know more about musical instruments. To provide some learning channels and ideas for children, and most of the participants in the 21-30 age group are students or young people who have just joined the workforce. They have enough time and energy to learn some musical instruments that they are interested in. So that it may be useful at work in the future. As for middle-aged and elderly people over 51 years old, because they are facing retirement or have retired to rest at home, they have enough time to learn some music skills. On the one hand, they can make themselves happy, and on the other hand, they can form a senior band to participate in some performances to give themselves Add vitality to life and enrich the monotonous life of middle-aged and elderly people.

Research Conceptual Framework

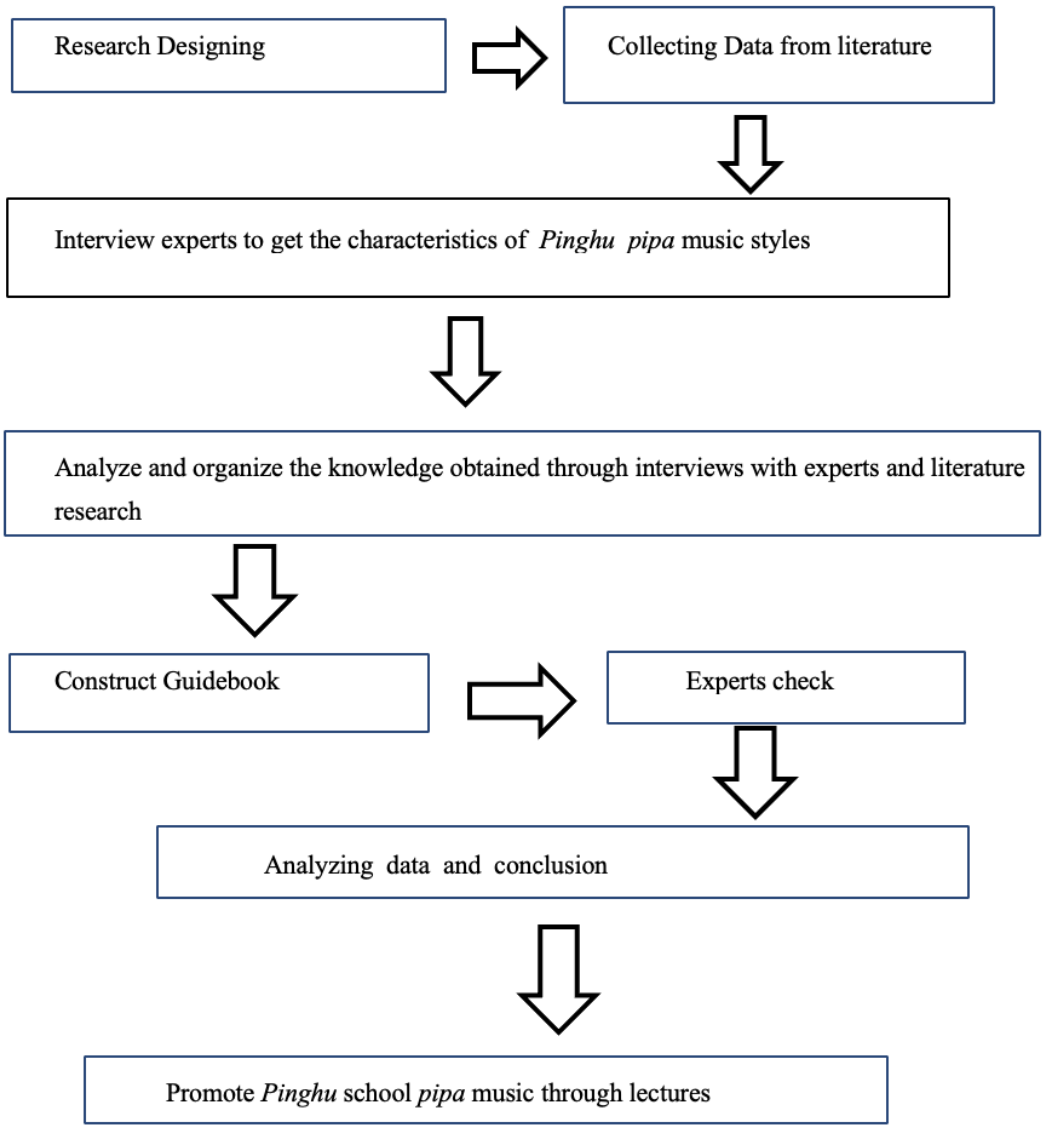

Figure 1 Research Conceptual Framework

Research Results

1. Summarize the style characteristics and inheritance and promotion paths of *Pinghu Pipa* music

According to the review of literature, it can be seen that the development of *Pinghu* School *pipa* music has gone through four stages of development. The development of *Pinghu* School can be divided into four stages. The first stage was from 1895 to 1927. This stage was the formation stage of the *Pinghu* School. At this time, China was in an era of social turmoil. Politics, economy, and social customs were all changing rapidly, and were greatly affected by all aspects. "North and South" The emergence of "New Scores of *Pipa*'s Thirteen *Daqu* Operas" announced the birth of *Pinghu* School. The second stage was from 1928 to 1957. This stage was the development stage of the *Pinghu* School. With the establishment of the Shanghai National Music College and the publication of "Zhu Ying Pipa Score", the development and spread of the *Pinghu* School was promoted. The third stage is from 1957 to 1980. This stage is the transfer stage of the development of *Pinghu* School. In 1957, Mr. Yang Shaoyi, the successor of *Pinghu* School, came to Xi'an Conservatory of Music to teach *Pinghu* School *pipa* performance. From then on, *Pinghu* School took root in Xi'an Conservatory of Music. The *Pinghu* School is also becoming more standardized at this stage.The fourth stage is from 1980 to the present. During this period, the *Pinghu* School retreated. With the development of the economy, the rise of transportation and the Internet, and the gradual development and expansion of the influence of Western learning to the east, the *Pinghu* School *pipa* playing style gradually lost its influence on the *pipa*. The right to speak in the field of performance. The summary of the stylistic characteristics of *Pinghu* School *pipa* music is basically from 1957, after Mr. Yang Shaoyi brought *Pinghu* School *pipa* to Xi'an Conservatory of Music, scholars from all walks of life gradually began to study the artistic style of *Pinghu* School *pipa* music. In summary, there are several aspects:

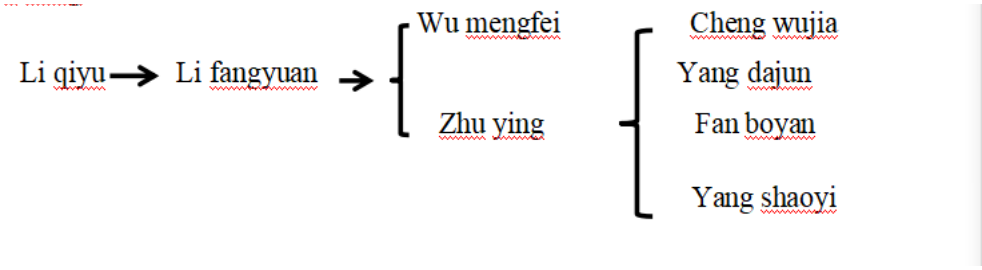
(1) In terms of repertoire: There are a total of thirteen pipa scores of the *Pinghu* School, namely "Goose Falling on the Sand", "Yangchun Ancient Song", "Manchu General Order", "Yulunpao", "Huaiyin Pingchu", "Haiyin" "Qingna Goose", "Ling of the Southern General", "Xunyang Pipa", "Nishang Song", "Chen Sui Ancient Music", "Pu'an Curse", "Sai Shang Song", "Qinglian Yuefu".

(2) Musical style: For example, the four versions of the music "*Pingsha* Falling Wild Geese" were compiled and handed down by four different inheritors. These four music score versions were all inherited from Li Fangyuan's music score, which is currently recognized as the *Pinghu Pipa* . The founder of music. Through comparison by scholars, it is found that the music style of the score is simple, the artistic conception is profound and elegant, the music language is implicit, and the style is vivid and lifelike. Strive to be elegant and profound, pure and beautiful, and especially oppose affectation, pretentiousness, excessive expression, etc., and have the aesthetic characteristics of subtle elegance and lingering sound. This artistic requirement ensures its gradual shaping and perfection in artistic development. In addition, Li advocated "meaning comes first" in performance and teaching, emphasizing the obvious inner emotions in the performance, embodying the literati school's "painting in poetry, poetry in painting", which is consistent internally and externally , mutually inclusive characteristics. All of this makes the *Pinghu* School relatively perfect in artistic expression, elegant in style, and finalized.

(3) Technique characteristics: 1. *Pipa* techniques are divided into left-hand techniques, right-hand techniques and left-hand techniques. Among the left-hand techniques,

the more unique ones include "beating, belting, pressing, pushing and pulling," among which the "pull" sound is emitted. The tone is delicate and weak, slender and soft, while the "push" and "pull" sounds are more euphemistic and have a long lingering sound, which can better reflect the humanistic characteristics of *Pinghu Pipa* music, like a gentle and elegant life experience, and the tunes contain beautiful and lyrical meanings . The lingering sound is long and lingering, and the acoustic effect it produces is more suitable for playing and singing in the courtyard and study room. The more unique techniques of the right hand include "lower wheel, full wheel, butterfly flying in two directions, and horseshoe wheel". Among them, the lower round is the most special. This is because other *pipa* schools often use the upper round playing method. In the lower round, it is emphasized to use the little finger, ring finger, middle finger, and index finger of the right hand to pop out to the left in order, and the thumb to move in to the right. This playing method has a long history. Its advantage is that the volume emitted by each finger is relatively close, but its disadvantage is that the volume is weak. This playing method of lowering the wheel is related to the original string material. I will not go into details first.

(4) Inherited figures: Because the style of *Pinghu Pipa* music is "literary temperament", it was a family tradition before the founder Mr. Li Fangyuan, so the *Pinghu* School was circulated in the family before Li Fangyuan. The first Li Tingsen, Li Fangyuan's great-great-grandfather, was a music enthusiast, especially interested in *pipa*. In his spare time from his career, he studied ancient *pipa* music and learned deeply about its secrets. The second Li Huang is the son of Li Tingsen, and the third Li Shengyong is the son of Li Tingsen and the grandfather of Li Fangyuan. The fourth, Li Qiyu, is the son of Li Shengyong, and the fifth is Li Fangyuan, the founder of *Pinghu Pipa* music. He was born in Qingyang, Guan, *Pinghu* City. He was born in a musical family that has been passed down for five generations and is good at pipa. Tongyinluo, smart and eager to learn, high-minded and ambitious. Zhu Ying is the seventh generation descendant of *Pinghu Pipa* School. The eighth generation, Yang Shaoyi, Yang Shaoyi studied under Zhu Ying and taught at Xi'an Conservatory of Music after 1957. He trained a group of outstanding *pipa* players and was the most admired student by Zhu Ying.

During the research process, we also interviewed three Pinghu Pipa musicians who have been practicing for more than 30 years. Based on their suggestions and interviews, we produced a guidebook of *Pinghu Pipa* music, which includes papers, inheritors, fingering tables, and music scores. , the music score was cut into short and concise pieces according to the suggestions of experts to facilitate the participation of fans in learning. The fingering table also explains the special techniques of *Pinghu* School *Pipa* music in words so that enthusiasts can more clearly interpret the fingering method of playing.

2. Create of "Guidebook of *Pinghu Pipa* Music"

2.1 Guidebook Objectives: The purpose of this study is to create the "Guidebook of *Pinghu Pipa* Music Style" based on the opinions and suggestions of experts, which integrates the three main points of thesis, technique research, and music score arrangement. The music score is improved through some minor adaptations and splits, simplified music and rich music segments. The guidebook is used as a promotion guide to conduct promotion lectures on *Pinghu Pipa* music, promote the style and characteristics of *Pinghu Pipa* music to the public, and promote and protect *Pinghu Pipa* music through performance, explanation, and immersive promotion.

2.2 The composition of the guidebook:

Table 1 Guidebook content

Content included in the "Pinghu School Pipa Music Guidebook"	
Chapter 1 Introduction	This article mainly introduces the importance and necessity of the *Pinghu* School of *Pipa* Music Guidebook. Through the guidebook, you can clearly see the main points of the *Pinghu* School of *Pipa* Music style.
Chapter 2 Overview of *Pinghu Pipa* Music	Chapter 2 covers the historical background of traditional music in *zhejiang.*
Chapter 3 The score and special techniques of *Pinghu* School *Pipa* music	Chapter 3 focuses on the technical features and difficulties of *Pinghu* School *pipa* music, especially the use of the left hand to embellish the music.
Chapter 4 Selected Music	Chapter 4 focuses on musical compositions, which not only contain traditional *pinghu* musical styles, but also incorporate modern *pipa* playing techniques

Part 1: This book is divided into four parts. The first part mainly introduces the importance and necessity of the "Guidebook", as well as the structure and usage of the content, so that students or music lovers will have an understanding of *Pinghu Pipa* music after reading the content in the first part. Generate a certain interest and desire to understand, stimulate

curiosity, and provide a certain explanation and introduction to the background of *Pinghu Pipa* music. This will have a preliminary foundation for the promotion of *Pinghu Pipa* music.

Part 2: The second part is an introduction and overview of *Pinghu* School *Pipa* Music, expounding the representative music, representative figures, and representative aesthetic ideas of the *Pinghu* School, aiming to comprehensively explain the characteristics and charm of *Pinghu* School *Pipa* Music. According to the guidance and opinions of experts, the content of the interview is recorded and analyzed, and the interpretation and performance of music by contemporary *Pinghu* School *Pipa* Music inheritors is summarized, so that enthusiasts can obtain certain knowledge about the style of *Pinghu* School *Pipa* Music from the text, and understand the appearance of contemporary *Pinghu* School Music. This part can understand the characteristics of *Pinghu* School *Pipa* Music through reading the text.

Part 3: The third part is to select techniques to explain according to the experts' suggestions, and combine with *pipa* music cases, by comparing the techniques of *Pinghu* School *pipa* music with the similarities and differences of the contemporary performance method of *Pudon*g School, focusing on the traditionalization and representativeness of *Pinghu* School *pipa* art. This part is more difficult to understand, because most of it is learned through practice, and students with a certain foundation or who have learned *pipa* can understand it.

Part 4: In the last part, some of the more representative music scores of the Pinghu School are selected, disassembled and adapted so that participants can quickly get started and perform elementary pipa performances, and be used to promote Pinghu School pipa music.

3. To use the *Pinghu* pipa style guidebook for promotion

3.1 Publish lecture announcements

To promote *Pinghu Pipa* music, we need to carry out lecture activities. Through lectures, we can engage with fans who love *Pinghu Pipa* music or those who are interested in Chinese traditional folk music performance, expand the influence of *Pinghu Pipa* music, and achieve promotion. The role of *Pinghu Pipa* music.

Number of people required: 200

Crowd categories: teachers, students, amateurs

Age range: 12-65 years old

Location: Tencent Conference Video3.2 Lecture content arrangement

According to the content of the Chinese lecture, it can be divided into 3 parts

Table 2 Lecture content arrangement

stage	time	content
Part One: Theoretical explanation	45m	This article mainly discusses the history, current situation, performance techniques, style characteristics, and inheritance figures of *Pinghu Pipa* music.

Part Two: Performance Demonstration	15m	Selections from *Huaiyin Pingchu* and *Pingsha Luoyan*
Part Three: Question and Answer Session	30m	Conduct Q&A with the audience and answer their questions

The first part is the lecture part, which mainly provides some systematic explanations of the history, current situation and main performance styles and technical characteristics of *Pinghu Pipa* music, so that students participating in the lecture can have a certain understanding of *Pinghu Pipa* music.

The second part is the performance part, which mainly selects representative music from the guidebook and cuts out some short and concise parts to perform, allowing the audience to experience *Pinghu Pipa* music more intuitively in the form of music.

The third part is the question and answer session. Audiences of different ages are selected on-site to give them the opportunity to answer questions. Questions that the audience does not understand; questions that have not been popularized and some doubtful opinions are discussed and answered on-site, so that the audience present can discuss and answer them. *Pinghu* style *pipa* music generates stronger interest in learning *Pinghu* style *pipa* music and achieves the purpose of promoting *Pinghu* style *pipa* music.

3.3 Lecture time schedule

The lecture time is arranged around 1 noon according to the working habits of modern Chinese people. According to the content of the lecture, the lecture duration is arranged within 90 minutes. The first part of the lecture is 45 minutes, the second part of the performance is 15 minutes, and the third part is the question and answer session. for 30 minutes.

3.4 Lecture design evaluation

This lecture will release a lecture questionnaire to allow participants to evaluate the lecture's satisfaction, recognition, knowledge understanding, knowledge acquisition, etc. This will help researchers adjust the depth, breadth and content of the lecture, and also The content of the guide can be further optimized.

3.5 Questionnaire preparation

The content of writing a questionnaire about *Pinghu Pipa* music is as follows:

Example of Questionnaire

Introduction

This is to investigate the views and attitudes of music lovers towards the *Pinghu* School *Pipa* Music Guide Book. The researchers believe that your answer is correct.

Part one: General information

Age (years) 11-20 21-30 31-40 41-50 50 and over

Education High school Under graduate Master Ph.D.

Gender Male Female

What is your occupation?

Part two: Questions

Please rate your idea on *Chinese's perspective on pinghu pipa music school*

Key 5 = extremely agreed 4 = agreed 3 = fair 2 = disagreed 1 = extremely disagreed

Please check √ in the block number that you mostly agreed with

Items	Description	Rating scale				
		5	**4**	**3**	**2**	**1**
1	Knowledge of *Pinghu Pipa* music					
2	*Pinghu Pipa* music is very worth learning					
3	I can understand the contents of the lecture.					
4	I have attended lectures or concerts on *Pinghu Pipa* music.					
5	I think the songs in the guidebook are short and concise.					
6	I think the article in the guidebook provides a comprehensive explanation of the *Pinghu* School of *Pipa* music style.					
7	I can understand and learn the fingering techniques in the guidebook.					
8	Through the guidebook, I am willing to learn *Pinghu Pipa* music					
9	I think the guidebook is an excellent guide book.					
10	I think the music in the guidebook is very suitable for me to learn.					
Total						

Discussion

Through the current research, We can see some similarities and differences;

Similarity：

1. Repertoire: Through interviews with experts and literature review, it can be seen that since the inception of Pinghu Pipa music, the number of repertoires has been merged from dozens of small pieces to 13 pieces of music, and finally fixed to 13 representative pieces. This result has been achieved so far So far, there has been no increase or decrease.

2. In terms of music style: From expert performances and literature review, it can be seen that the music style is simple, the artistic conception is profound and elegant, the music language is implicit, and the style is vivid and lifelike. Striving for elegance, profoundness, purity and grace, these characteristics have always been admired by the Pinghu School pipa music style, and have been studied and carried forward by subsequent Pinghu School pipa players.

Differences：

1.Judging from the research results and data analysis results, although there are 13 pieces of music, it is not very beneficial for current promotion and popularization. Most people feel that the music is too lengthy and is not conducive to the auditory sensory experience of ordinary listeners. I hope to create classic and short music for people to enjoy.

2.In terms of inheritors, this part of the knowledge is easy to understand and can be easily known and understood by participants. However, there are also certain problems. There are many schools of *pipa* in China. For some inheritors, he may be the inheritor of the *Pinghu* School. He is also an inheritor of the *Pudong* School or a successor of the *Chongming* School. This is one of them.Therefore, when passing on the inheritance to the inheritor, it is necessary to conduct and understand the inheritance background of the inheritor in detail. Under the trend of social and cultural integration in our country, it is necessary to absorb the essence of various learnings, but it is also necessary to accurately distinguish the source of the inheritance of skills.

3.In terms of music scores, the earliest compiled music scores of *Pinghu* School *Pipa* music only consisted of 13 pieces of music. These 13 pieces of music have been washed over time. From the aesthetic point of view of modern society, they are too long and complicated. How to maintain the style of *Pinghu* School *Pipa* music? We tried to cut the long pieces of music into several short pieces in the guidebook and performed them in the lectures. It was warmly welcomed and is also very suitable for the learning length of children under the age of 15. Therefore, the music was arranged according to Chinese music The unique method - the title music model is decomposed for learners to better promote and popularize Pinghu Pipa music.

4.In terms of performance techniques, modern pipa masters have learned from the strengths of others and absorbed the advanced, complex, and exquisite techniques of many schools into modern performance techniques, resulting in the loss of the characteristics of the schools in the process. There is an old Chinese saying: "Water without a source will be exhausted, and a tree without roots will break. How can a person die without roots?" The meaning of this sentence is that both water and trees need sources and roots to maintain life and existence. Water without a source will wither, and wood without roots will break. The development of modern technology requires not forgetting its origins. Therefore, in today's pipa playing, you must know which traditional school the technique you are playing comes from. Secondly, during the performance, you can make innovations in the original techniques,

especially some unique techniques of the Pinghu School. Only in this way can you better protect and promote Pinghu Pipa music.

suggestion

1. Suggestions for Usage

1.1 If you want to have a deeper understanding of *Pinghu Pipa* music, you should first learn some basic *Pipa* playing.

1.2 If you already have a certain foundation in *pip*a playing, then please work hard to learn some theoretical knowledge of *Pinghu Pipa* music instead of just playing.

1.3 If you have mastered certain theoretical knowledge, please compare the similarities and differences between different genres of the same piece of music, so that you can quickly distinguish the differences between genres.

2. further research

2.1 The author believes that the research and promotion of *Pinghu Pipa* music in today's society has gradually involved the application of some artificial intelligence, especially for the protection and preservation of traditional genres. The use of digital recording and preservation has become the mainstream of today's society.

2.2In terms of education and teaching, we can study the use of online education platforms. Third, interactive research on virtual reality and augmented reality AR can be realized through VR technology.

2.3 Big data can be used to analyze and research traditional music genres, including feedback and improvements from some app users.

References

Li Qinghui. (2014). *Pinghu School Pipa*. HangZhou. Photographed by Zhejiang Press

Wu Huijuan. (2015). *Research on Chinese Pipa Music in the 20th Century. Culture and Art Press.*

Chen Zemin. (2013). *Collection of Chen Zemin's Pipa Essays*. Central Conservatory of Music Press.

Zhu Yunjing, & Yang Shaoyi. (1990). *Thirteen Pipa Songs of the Pinghu School*. People's Music Publishing House.

Yin Huilin, & Yang Yusun. (1982). A brief discussion on the characteristics of pipa art of Li Fangyuan School in Pinghu. *Journal of Xinghai Conservatory of Music* (4), 5.

Xu Rongye. (2020). The inheritance and development of Pinghu School Pipa art - looking at the advantages of multiple versions from the artistic characteristics of "Yulun Pao".*Journal of Tianjin Conservatory of Music* (3), 19.

รูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการบูชาพระพุทธไสยาสน์โนนเมือง ตำบลชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น

The Participation Models in the Management of Worship of Phra Buddhasaiyas Non-Muang, Chum Phae Subdistrict, Chum Phae District, Khon Kaen Province

พระปลัดณรงค์ศักดิ์ วิสุทฺธิเมธี (เจริญเกียรติ)
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
Phraparad Narongsak Visutimetee (charoenkiat)
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Khon Kaen Campus, Thailand
Corresponding Author, E-mail: charoenkiat2527@gmail.com

****

บทคัดย่อ

ดุษฎีนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์: 1) เพื่อเพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการบูชาพระพุทธไสยาสน์โนนเมือง ตำบลชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น 2) เพื่อศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการบูชาพระพุทธไสยาสน์โนนเมือง ตำบลชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น และ 3) เพื่อเสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการบูชาพระพุทธไสยาสน์โนนเมือง ตำบลชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ แบบสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ รวมจำนวน 25 รูป/คน วิเคราะห์ข้อมูลแล้วนำมาเขียนเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย พบว่า

การมีส่วนร่วมในการจัดการบูชาพระพุทธไสยาสน์โนนเมือง ตำบลชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น: 1) การมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นทางกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการชาวบ้าน เจ้าอาวาส และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2) การแต่งตั้งคณะกรรมการในการดำเนินการแผนกต่าง ๆ และมีหน้าที่รับผิดชอบแต่ละด้านอย่างชัดเจน 3) การมีส่วนร่วมการแต่งตั้งคณะกรรมการค่อยจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย สรุปบัญชี และ 4) การมีส่วนร่วนในการสรุปและประเมินผลในการจัดการ มีการประชุมชี้แจงรายรับรายจ่าย

รูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการบูชาพระพุทธไสยาสน์โนนเมือง ตำบลชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น: 1) กิจกรรมของชุมชน บ้าน วัด และราชการ 2) การวางแผนการจัดการบูชา 3) กิจกรรมอาสาพัฒนาชุมชน 4) การประเมินของการจัดการ

เสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการบูชาพระพุทธไสยาสน์โนนเมือง ตำบลชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น: การเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้าร่วมในการรับรู้ เรียนรู้และทำความเข้าใจกับการดำเนินงาน การ

* วันที่รับบทความ : 12 พฤษภาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 29 พฤษภาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 30 พฤษภาคม 2567
Received: May 12, 2024; Revised: May 29, 2024; Accepted: May 30, 2024

แต่งตั้งคณะกรรมการในการดำเนินการแผนกงาน มอบหน้าที่ในการรับผิดชอบแต่ละด้าน และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดการและชี้แจงรายรับรายจ่าย

คำสำคัญ : รูปแบบการมีส่วนร่วม; การจัดการ; การบูชา; พระพุทธไสยาสน์โนนเมือง

Abstract

This dissertation aimed to: 1) study the current state of participation in the management of worship of Phra Buddhasaiyas Non Muang, Chum Phae Subdistrict, Chum Phae District, Khon Kaen Province; 2) investigate the models of participation in this management; and 3) propose models for participation in the management of this worship practice. The study employed qualitative research methodologies including purpose-oriented interviews with 25 key informants and employed data analysis techniques that contextualize narrative descriptions.

The research results were as follows:

Participation in organizing the worship of Phra Buddhasaiyas Non-Muang, Chum Phae Subdistrict, Chum Phae District, Khon Kaen Province includes (1) participation from all sectors, including the sub-district headman, village headman, villagers' committee, abbot, and related agencies; (2) appointment of committee members to manage various departments with clear responsibilities; (3) participation in forming committees to prepare and summarize income and expense accounts; (4) participation in summarizing and evaluating results, with meetings held to explain income and expenses.

The models of participation in organizing the worship of Phra Buddhasaiyas Non-Muang, Chum Phae Subdistrict, Chum Phae District, Khon Kaen Province include (1) community activities involving homes, temples, and government officials; (2) planning of worship management; (3) volunteer activities for community development; (4) evaluation of management.

Proposed model for participation in organizing the worship of Phra Buddhasaiyas Non-Muang, Chum Phae Subdistrict, Chum Phae District, Khon Kaen Province: providing opportunities for the community to participate in gaining awareness, learning, and understanding the operations; appointing committees to manage departments, assigning responsibilities for each area, and participating in the evaluation of management results and clarification of income and expenses.

Keywords: Participation Models; Management; Worship; Phra Buddhasaiyas Non Muang

บทนำ

พระพุทธรูปนับเป็นสัญลักษณ์สำคัญหนึ่งในสามของพระรัตนตรัย อันเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจของพระพุทธศาสนิกชนทั้งหลาย ประวัติการสร้างพระพุทธรูปปรากฏเนื้อหาในตำนานเก่าแก่ของอินเดียเรื่องพระพุทธรูปแก่นจันทน์ (ไขศรี ศรีอรุณ, 2546 : 7) ซึ่งมีมาสมัยที่พระพุทธเจ้ายังทรงพระชนมายุอยู่ ในทางความหมาย พระพุทธรูป คือ รูปลักษณ์อันวิเศษขององค์ตถาคต เป็นมณฑลธรรม รหัสสัญลักษณ์ช่วงขณะแห่งการตรัสรู้ อันเปี่ยมไปด้วยความงดงามทางศิลปะ สื่อถึงอารมณ์กรรมฐานและสภาวะวิมุติหลุดพ้นจากสังสารวัฏ โดยอาศัยระเบียบความงามในพระพุทธรูป อันเกิดจากการพัฒนารูปแบบ และสุนทรียภาพจากรูปลักษณ์ไปสู่ทรวดทรงของมนุษย์อันสมบูรณ์ หมายถึง ลักษณะของบุรุษผู้ยิ่งใหญ่ ได้แก่ มหาปุริสลักษณะของพระพุทธเจ้า ซึ่งเป็นความรู้ที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากตำราที่แต่งขึ้นก่อนสมัยพุทธกาล มีเนื้อหากล่าวถึงบุคคลผู้ประกอบด้วยลักษณะของผู้บุรุษผู้ยิ่งใหญ่ อันเป็นคติของบุคคลเพียง 2 ประเภท คือ พระเจ้าจักรพรรดิราชผู้ทรงธรรมประการหนึ่ง และพระสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้สิ้นอาสวะกิเลสแล้วประการหนึ่ง (รุ่งโรจน์ ธรรมรุ่งเรือง, 2553 : 23)

พระพุทธไสยาสน์ คือ พระพุทธรูปที่ประทับอยู่ในอิริยาบถนอน มีการปรากฏแรกในศิลปะอินเดียคันธาระ ซึ่งก็เป็นศิลปะแรกที่มีการทำพระพุทธรูปช่วงพุทธศตวรรษที่ 6-7 พระพุทธไสยาสน์ในศิลปะคันธาระเป็นพระพุทธไสยาสน์ที่มีรูปแบบประทับนอนตะแคงขวา (สีหไสยาสน์) มีลักษณะโดยทั่วไปเหมือนกับพระพุทธรูปในศิลปะคันธาระที่ประทับในอิริยาบถอื่นคือ อิริยาบถนั่ง และอิริยาบถยืน พระพุทธไสยาสน์ศิลปะคันธาระนี้เป็นพระพุทธไสยาสน์ที่สร้างขึ้นเพื่อแสดงถึงพุทธประวัติขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตอนเสด็จดับขันธปรินิพพานเห็นได้จากการที่พระพุทธองค์บรรทมหลับตาบนแท่นพระบรรทม และมีบรรดาพระสงฆ์ผู้เป็นสาวกรายรอบในกริยาอาการเศร้าโศก

ตอนที่พระพุทธองค์เสด็จดับขันธปรินิพพาน มีกล่าวในพุทธประวัติว่า

“เมื่อพระพุทธองค์ทรงประชวรใกล้จะเสด็จเข้าสู่ปรินิพพาน ณ ดงไม้สาละในแขวงเมืองกุสินารา พระอานนท์เถรเจ้าผู้เป็นพุทธอุปัฏฐาก ทูลถามถึงการที่พุทธสาวกจะควรปฏิบัติต่อพระพุทธสรีระฉันใด มีพุทธฎีกาตรัสว่าให้พระภิกษุทั้งหลายมุ่งหมายดับทุกข์ ดับกิเลสอันเป็นประโยชน์แห่งตนเถิด อย่างเป็นกังวลด้วยการบูชาสรีระของพระตถาคตเลย” (นมัสการ (นามสมมติ), 2550 : 7)

ในทางพระพุทธศาสนาจะเห็นได้ว่า การสร้างพุทธปฏิมาไสยาสน์ขนาดใหญ่มีคติความเชื่อในการสร้างมาจากพระอริยาบถในพระอรรถกถาแห่งกสิสูตร ซึ่งกล่าวถึงกิจวัตรของพุทธองค์ในเวลา 24 ชั่วโมง ทรงแบ่งภารกิจที่ทรงปฏิบัติตามช่วงเวลาเป็น 5 ช่วงเวลา คือ

“...พระพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงลุกแต่เช้า ทรงทำบริกรรมพระวรกายมีบ้านพระโอษฐ์เป็นต้น เพื่ออนุเคราะห์ภิกษุผู้อุปัฏฐาก และเพื่อสาราญพระวรกาย แล้วทรงให้เวลาล่วงไป ณ เสนาสนะที่สงัดจนถึงเวลาเสด็จภิกขาจารถึงเวลาเสด็จภิกขาจารก็ทรงนุ่งสบงคาดประคดเอวแล้วทรงห่มจีวร ทรงถือบาตร บางคราวเสด็จ

พระองค์เดียว บางคราวแวดล้อมไปด้วยภิกษุสงฆ์ เสด็จเข้าไปยังคามหรือนิคมเพื่อบิณฑบาต....พระเจ้าข้ารับบาตรของพระผู้มีพระภาคเจ้าแล้วให้ปูลาดอาสนะ ต้อนรับด้วยบิณฑบาตโดยเคารพ พระผู้มีพระภาคเจ้าเสวยพระกระยาหาร เสร็จแล้วทรงตรวจดูสันดานของมนุษย์เหล่านั้นแล้วทรงแสดงธรรม....พระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จเข้าพระคันธกุฎีนี้ เป็นกิจในปุเรภัตเป็นอันดับแรก....ลำดับนั้นพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงกระทำกิจในปุเรภัตอย่างนี้แล้วประทับนั่งในที่บำรุงที่พระคันธกุฎี ทรงให้ทำพระบาทแล้วประทับยืนบนตั้งรองพระบาท....พระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จเข้าพระคันธกุฎี ถ้าพระองค์มีพระพุทธประสงค์ ทรงมีพระสติสัมปชัญญะ สำเร็จสีหไสยาสน์ครู่หนึ่งโดยพระปรัศว์เบื้องขวา ...” (มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2525)

พระพุทธไสยาสน์โนนเมือง ปัจจุบันประดิษฐาน ณ วัดพระนอนพัฒนาราม ตำบลชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น อีกทั้งมีเสมาหินทรายภายในวัดพระนอนพัฒนารามได้รับการสักการะและดูแลรักษาเป็นอย่างดีจากชาวบ้านและท้องถิ่น ทั้งยังมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับเมืองโบราณโนนเมือง ซึ่งเป็นแหล่งประวัติศาสตร์และแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของชุมชนชาวบ้านทั้งในและต่างพื้นที่ให้การเคารพสักการะพระนอนเป็นอย่างมาก ชาวบ้านนิยมมาขอพรและบนบาน โดยชาวบ้านเชื่อว่าพระพุทธไสยาสน์โนนเมืองไม่โปรดของคาว ต้องถวายของหวาน และผลไม้เท่านั้น โดยเฉพาะลอดช่องและสาคูทุกวันที่ 20 เมษายนของทุกปี มีการจัดงานสรงน้ำพระนอน นอกจากนี้ พื้นที่ภายในวัดยังเป็นสถานที่จัดกิจกรรมงานบุญประเพณี อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม มีการประกวดการละเล่นวัฒนธรรมพื้นบ้าน และใช้ประกอบพิธีทางศาสนาเป็นประจำอย่างต่อเนื่องผู้สนใจสามารถเข้าสักการะและเยี่ยมชมพระนอน รวมถึงเสมาหินทรายภายในวัดพระนอนพัฒนารามได้ทุกวัน โดยไม่เสียค่าเข้าชม ซึ่งเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจแก่พุทธศาสนิกชน ประชาชนคนชุมแพเป็นอันมากตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน (พระมหาวิโรฒ ปภาโส (มณีวงษ์) จรัส ลีกา และคณะ, 2563 : 169-180) อย่างไรก็ตาม แนวคิดเกี่ยวกับพระพุทธรูปต่าง ๆ ข้างบนนั้นเพื่อเป็นเครื่องยืนยันว่า พุทธศาสนิกชนยังมีศรัทธาความเชื่อความเลื่อมใส เป็นคุณธรรมเบื้องต้นที่ทำให้คนเราเกิดปัญญา เชื่อในสิ่งที่ควรเชื่ออย่างมีเหตุผลประกอบด้วยปัญญาฉันใด การบูชาต้องประกอบด้วยปัญญาฉันนั้นเช่นกัน จึงจะทำให้บรรลุเป้าหมายของการบูชาตามแนวทางของพระพุทธศาสนาได้ (จินดา จันทร์แก้ว, 2541 : 166)

ปัญหาที่พบเห็นในปัจจุบัน ก็คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการในพิธีบูชาพระพุทธไสยาสน์โนนเมืองนั้นค่อนข้างน้อยหรือตกอยู่ที่กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพิธีการบูชาต่างคนก็ต่างมีความเชื่อ มีความเข้าใจไปคนละทิศละทาง จึงทำให้ภาพที่สะท้อนออกมาเหมือนกับว่า ชาวพุทธนับถือไสยศาสตร์ เพราะในพิธีกรรมต่าง ๆ อันเกี่ยวกับพระพุทธรูป หากไม่วิเคราะห์ให้ดีแล้ว ผู้ที่เห็นเหตุการณ์ย่อมเข้าใจว่า เป็นการกระทำหรือปฏิบัติต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์เหมือนกับศาสนาอื่น ๆ ที่นับถือพระเจ้า หากชุมชนท้องถิ่นให้ความร่วมมือร่วมใจวางแผนก่อนพิธีการบูชาจนสิ้นสุดพิธีย่อมสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการบูชาพระพุทธไสยาสน์โนนเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับ

รูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการบูชาพระพุทธไสยาสน์โนนเมือง ตำบลชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น เพื่อประโยชน์ต่อการศึกษาและการปฏิบัติต่อพระพุทธรูปต่าง ๆ ได้ถูกต้องสืบไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการบูชาพระพุทธไสยาสน์โนนเมือง ตำบลชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น

2. เพื่อศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการบูชาพระพุทธไสยาสน์โนนเมือง ตำบลชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น

3. เพื่อเสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการบูชาพระพุทธไสยาสน์โนนเมือง ตำบลชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น

ระเบียบวิธีวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย: ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิง คุณภาพ (Qualitative research) โดยศึกษาในเชิงเอกสาร (Documentary Study) ภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการสังเกตการณ์

2. ประชากรผู้ให้ข้อมูลหลัก: การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์บุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับพระพุทธไสยาสน์โนนเมือง จำนวน 25 รูป/คน ด้วยการแบ่งกลุ่มที่เป็นกลุ่มผู้บริหาร กลุ่มนักวิชาการศาสนา กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มผู้ดูแลรักษา กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน และกลุ่มประชาชนทั่วไป จำแนกได้ 1) ผู้รักษา ผู้ประกอบพิธี ที่วัดพระนอนพัฒนาราม จำนวน 2 รูป/คน 2) ปราชญ์ชาวบ้าน จำนวน 3 รูป/คน ประกอบด้วย พระภิกษุ จำนวน 2 รูป และบุคคลในพื้นที่ชุมชน ที่มีความรู้เกี่ยวกับพระพุทธรูปไสยาสน์โนนเมืองที่ประชาชนให้การยอมรับ จำนวน 1 คน 3) ตัวแทนประชาชนในชุมชน ที่เข้าสักการะพระพุทธไสยาสน์โนนเมือง จำนวน 10 คน และ 4) ประชาชนทั่วไปที่เข้าสักการะพระพุทธไสยาสน์โนนเมือง จำนวน 10 คน โดยผู้วิจัยได้กำหนดผู้ให้สัมภาษณ์โดยเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความรู้ ผู้ปฏิบัติ และผู้มีความเชื่อในพระพุทธไสยาสน์โนนเมือง

3. ขอบเขตพื้นที่ในการวิจัย: ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและกำหนดขอบเขตพื้นที่ในการวิจัย โดยทำการศึกษาวิจัยในเขตพื้นที่วัดพระนอนพัฒนาราม ตั้งอยู่ที่หมู่ 4 บ้านโนนเมือง ตำบลชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย: เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ ประเด็นสนทนากลุ่ม

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล: 1) รวบรวมข้อมูลจากเอกสารชั้นปฐมภูมิ (Primary Source) โดยรวบรวมจาก พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พุทธศักราช 2539 และเอกสารที่ เกี่ยวข้องกับ

การรูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการบูชาพระพุทธไสยาสน์โนนเมือง อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น 2) รวบรวมข้อมูลขั้นทุติยภูมิ (Secondary Source) โดยรวบรวมจากเอกสาร หรือ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและบทความต่าง ๆ ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศในบางส่วนที่เกี่ยวกับ ทฤษฎีการพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการบูชาพระพุทธไสยาสน์โนนเมือง อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น เช่น หนังสือ งานวิจัย บทความ และวิทยานิพนธ์ รวมทั้งเอกสารจากสื่ออินเตอร์เน็ต 3) รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ (Interview) จากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม และ สังเกต (Observation) พฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างรูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการบูชาพระพุทธไสยาสน์โนนเมือง อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยจะใช้การสังเกต โดยแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participant Observation) 4) รวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Focus group) ที่ผู้ทรงคุณวุฒิแนะนำและ ผู้เข้าร่วมสัมมนา 5) รวบรวมข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการเก็บแบบสัมภาษณ์ไปวิเคราะห์ข้อมูล และ 6) รวบรวมเรียบเรียงข้อมูลทั้งที่ได้จากภาคทฤษฎีและภาคสนามมาจัดหมวดหมู่

6. การวิเคราะห์ข้อมูล: วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมในการจัดการบูชาพระพุทธไสยาสน์โนนเมือง ตำบลชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการบูชาพระพุทธไสยาสน์โนนเมือง ได้แก่ (1) การมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นทางกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการชาวบ้าน เจ้าอาวาส และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (2) การแต่งตั้งคณะกรรมการในการดำเนินการแผนกต่าง ๆ และมีหน้าที่รับผิดชอบแต่ละด้านอย่างชัดเจน (3) การมีส่วนร่วมการแต่งตั้งคณะกรรมการค่อยจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย สรุปบัญชี และ (4) การมีส่วนร่วนในการสรุปและประเมินผลในการจัดการ มีการประชุมชี้แจงรายรับรายจ่าย

2. รูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการบูชาพระพุทธไสยาสน์โนนเมือง ตำบลชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ได้แก่ (1) กิจกรรมการมีส่วนร่วมของชุมชน บ้าน วัด และราชการ เริ่มตั้งแต่การวางแผนในการดำเนินงาน ประชุมปรึกษาหารือ ร่วมคิด ร่วมพูด ร่วมคุยกันในแนวทางต่าง ๆ โดยรูปแบบประชาคม เพื่อหาแนวทาง ข้อเสนอแนะและมติในการดำเนินการจัดการบูชาพระพุทธไสยาสน์โนนเมือง โดยกระบวนการมีส่วนร่วมจะเกิดขึ้นก่อนการดำเนินงานจนสิ้นสุดการดำเนินงาน (2) แผนการจัดการบูชาพระพุทธไสยาสน์โนนเมือง โดยชุมชน บ้าน วัด และราชการ ได้มีการวางแผนโดยให้ทุกคนร่วมคิด ร่วมพูด ร่วยคุย และร่วมดำเนินการ มีการแบ่งแผนกต่าง ๆ ให้ชัดเจน จัดบุคคลให้เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ในแผนกนั้น ๆ โดยเป็นมติในการประชุมร่วมกัน (3) กลุ่มกิจกรรมอาสาพัฒนาชุมชน เป็นการดำเนินงานภายใต้การมีจิตอาสา จิตสาธารณะ ที่เป็นการให้มากกว่าการรับ โดยอาศัย “หลักศรัทธา” เป็นพื้นฐานในการดำเนินงาน ซึ่งการบูชา

พระพุทธไสยาสน์โนนเมืองส่วนมากก็จะมีกิจกรรมอาสาพัฒนาชุมชน การทำความสะอาดบริเวณวัด หมู่บ้าน การทำโรงทาน และ (4) การประเมินของการจัดการ เป็นการประเมินการปฏิบัติงานตามแผนการจัดการบูชาพระพุทธไสยาสน์โนนเมือง เป็นการติดตามความก้าวหน้าของการจัดกิจกรรม มีการจัดประชุมชี้แจงการดำเนินงานที่ผ่านมา สรุปปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของแผนกต่าง ๆ ส่วนไหนที่มีการดำเนินงานที่ดีอยู่นำไปสู่การส่งเสริมให้มีการปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลต่อไป อันจะนำไปสู่การพัฒนาการมีส่วนร่วมที่ทรงประสิทธิภาพของคนในชุมชนท้องถิ่น

3. ผลการนำเสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการบูชาพระพุทธไสยาสน์โนนเมือง ตำบลชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ได้แก่ การจัดการบูชาพระพุทธไสยาสน์โนนเมืองเป็นการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้าร่วมในการรับรู้ เรียนรู้และทำความเข้าใจกับ 1) การดำเนินงาน การแต่งตั้งคณะกรรมการในการดำเนินการแผนกงาน 2) มอบหน้าที่ในการรับผิดชอบแต่ละด้าน และ 3) การมีส่วนร่วนในการประเมินผลการจัดการและชี้แจงรายรับรายจ่าย

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำเสนอองค์ความรู้ที่ได้จากผลการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการบูชาพระพุทธไสยาสน์โนนเมือง ตำบลชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น” สามารถนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการจัดการบูชาพระพุทธไสยาสน์โนนเมือง ตำบลชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการบูชาพระพุทธไสยาสน์โนนเมือง ตำบลชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นทางกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการชาวบ้าน เจ้าอาวาส และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2) การแต่งตั้งคณะกรรมการในการดำเนินการแผนกต่าง ๆ และมีหน้าที่รับผิดชอบแต่ละด้านอย่างชัดเจน 3) การมีส่วนร่วมการแต่งตั้งคณะกรรมการค่อยจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย สรุปบัญชี และ 4) การมีส่วนร่วนในการสรุปและประเมินผลในการจัดการ มีการประชุมชี้แจงรายรับรายจ่าย ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า การมีส่วนร่วมเกิดจากแนวความคิดสำคัญ 3 ประการ คือ 1) ความสนใจและความห่วงกังวลร่วมกัน ซึ่งเกิดจากความสนใจและความห่วงกังวลส่วนบุคคลซึ่งบังเอิญพ้องกัน กลายเป็นความสนใจและความห่วงกังวลร่วมกันของสังคม 2) ความเดือดร้อนและความไม่พึงพอใจร่วมกัน ที่มีต่อสถานการณ์ที่เป็นอยู่นั้นผลักดันให้พุ่งไปสู่การรวมกลุ่ม วางแผน และลงมือกระทำการร่วมกัน และ 3) การตกลงใจร่วมกันที่จะเปลี่ยนแปลงกลุ่มหรือชุมชน ไปในทิศทางที่พึงปรารถนา ลักษณะการตัดสินใจร่วมกันนี้ จะต้องรุนแรงมากพอที่จะทำให้เกิดการริเริ่มกระทำการที่สนองความเห็นชอบของคนส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้น แนวความคิดอื่นๆ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม เช่น ความศรัทธาที่มีต่อความเชื่อถือบุคคลสำคัญและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทำให้ประชาชนเกิดความเกรงใจ และมีส่วนร่วมด้วย ทั้ง ๆ ที่ยังไม่มีความศรัทธาหรือ

ความเต็มใจที่จะกระทำ ความเกรงใจต่อบุคคลที่ตนนับถือ หรือตำแหน่ง ทำให้ประชาชนเกิดความเกรงใจ และมีส่วนร่วมด้วยทั้ง ๆ ที่ยังไม่มีความศรัทธาหรือความเต็มใจที่จะกระทำอำนาจบังคับ เกิดจากบุคคลที่มีอำนาจเหนือทำให้ประชาชนถูกบีบบังคับให้มีส่วนร่วม การจัดการบูชาพระพุทธไสยาสน์โนนเมืองจึงเป็นอีกมิติหนึ่งของการมีส่วนร่วมที่เกิดจากความเชื่อต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่บุคคลมากหมายได้ยึดถือปฏิบัติจนเป็นประเพณีวัฒนธรรมประจำท้องถิ่นไปแล้ว ยังถือเป็นสัญลักษณ์สำคัญที่ทำให้คนได้รวมกลุ่ม เกิดความสมัครสมานสามัคคี เกิดเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนในชุมชนท้องถิ่น และยังเป็นสัญลักษณ์ที่บ่งบอกถึงความการแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่นอีกด้วย ไม่ว่าจะบ้านเหนือ ใต้ ออก และตก ยังเข้ามามีส่วนร่วมโดยผ่านพิธีกรรมสักการบูชาพระพุทธไสยาสน์โนนเมืองเป็นสำคัญอยู่จนถึงทุกวันนี้

นอกจากนี้ การบูชา คือ การยกย่องเชิดชูด้วยความบริสุทธิ์ใจเป็นหลักธรรมที่สำคัญอีกข้อหนึ่งในการประพฤติปฏิบัติของมนุษย์ในการอยู่ร่วมกันในสังคมเพราะมนุษย์มีการอยู่ร่วมกันเป็นหมู่ เป็นคณะ เริ่มตั้งแต่ครอบครัว หมู่บ้านประเทศตลอดจนถึงเพื่อนร่วมโลก การบูชาเป็นคุณธรรมที่ต้องปฏิบัติต่อกันในสังคม การบูชาเป็นลักษณะของบัณฑิต การยอมรับนับถือคนดี คุณความดีของคนอื่น แล้วทำการบูชาบ่งบอกถึงความเป็นคนดี ทั้งผู้ทำการบูชาและผู้รับการบูชา คุณสมบัติอันยิ่งใหญ่ ก็จะเกิดขึ้นการบูชาเป็นสิ่งที่มีคุณค่ามากเป็นการแสดงถึงคุณความดี การรู้สึกถึงคุณค่าของคนที่มีคุณความดีสมควรแก่การบูชาจึงเป็นสิ่งที่ทุกคนควรปฏิบัติต่อกัน การบูชานั้นเมื่อจะว่าไปแล้วทางพระพุทธศาสนาท่านกล่าวไว้มี 5 ลักษณะ คือ 1) สกฺกโต การสักการะ 2) ครุกโต การทำความเคารพ 3) มานิโต การแสดงความนับถือ 4) ปูชิโต การบูชา และ 5) อปจิโต ความนอบน้อม ซึ่งการบูชาพระพุทธไสยาสน์โนนเมืองนั้นก็นับเนื่องในการบูชาทางพระพุทธศาสนาด้วยเช่นเดียวกัน เพราะฉะนั้น การบูชาเป็นคุณธรรมที่ทำให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เป็นพื้นฐานของคุณธรรมข้ออื่น ๆ หากคนมีการสักการะ เคารพ นับถือ บูชา นอบน้อม กันและกันอยู่ในจิตใจ ย่อมมีความหวังดีปรารถนาดีต่อกัน พระพุทธองค์จึงทรงสรรเสริญการบูชาว่าเป็นมงคลอย่างสูงสุด เพราะเป็นปัจจัยส่งเสริมการพัฒนาชีวิต ช่วยให้ชีวิตมีความเจริญ ช่วยยกระดับชีวิตให้สูงขึ้นแลช่วยให้มีจิตใจสูงขึ้นด้วยคุณธรรมประจำใจ พุทธบริษัททั้งหลายต่างพากันส่งเสริม ทำนุบำรุง และเผยแผ่พระพุทธศาสนา ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และพระพุทธศาสนาดำรงตั้งมั่นมาถึงทุกวันนี้ เพราะพุทธบริษัทปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า บูชาพระพุทธเจ้าด้วยการปฏิบัติตามคำสั่งสอน ด้วยการยกย่องเทิดทูนด้วยความบริสุทธิ์ใจ เป็นการแสดงออกทางกาย ทางวาจา ทางใจเป็นการปฏิบัติบูชาถือว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ระหว่างพุทธสาวกด้วยกันพระพุทธองค์ก็ทรงสั่งให้มีการบูชาด้วยการกราบไหว้ การแสดงความเคารพต่อกัน เมื่อเข้ามาบวชในพระพุทธศาสนาแล้ว โดยไม่เลือกว่าจะเกิดในตระกูลไหน วรรณะใด จะต้องทำการบูชา กราบไหว้กันตามอายุพรรษา อย่างที่พระองค์ได้ตรัสไว้ที่ปรากฏในพระไตรปิฎก สอดคล้องกันกับ เฉลียว บุรีภักดี ได้ศึกษาเรื่องการวิจัยชุมชน ได้กล่าวถึงการมีความส่วนร่วมแบบสมบูรณ์ว่าเป็นการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน เริ่มตั้งแต่การกำหนดปัญหา ความต้องการ การตัดสินใจ และความท่าเทียมกันของทุกฝ่าย

2. รูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการบูชาพระพุทธไสยาสน์โนนเมือง ตำบลชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการบูชาพระพุทธไสยาสน์โนนเมือง ตำบลชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น 1) กิจกรรมการมีส่วนร่วมของชุมชน บ้าน วัด และราชการ เริ่มตั้งแต่การวางแผนในการดำเนินงาน ประชุมปรึกษาหารือ ร่วมคิด ร่วมพูด ร่วมคุยกันในแนวทางต่าง ๆ โดยรูปแบบประชาคม เพื่อหาแนวทาง ข้อเสนอแนะและมติในการดำเนินการจัดการบูชาพระพุทธไสยาสน์โนนเมือง โดยกระบวนการมีส่วนร่วมจะเกิดขึ้นก่อนการดำเนินงานจนสิ้นสุดการดำเนินงาน 2) แผนการจัดการบูชาพระพุทธไสยาสน์โนนเมือง โดยชุมชน บ้าน วัด และราชการ ได้มีการวางแผนโดยให้ทุกคนร่วมคิด ร่วมพูด ร่วยคุย และร่วมดำเนินการ มีการแบ่งแผนกต่าง ๆ ให้ชัดเจน จัดบุคคลให้เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ในแผนกนั้น ๆ โดยเป็นมติในการประชุมร่วมกัน 3) กลุ่มกิจกรรมอาสาพัฒนาชุมชน เป็นการดำเนินงานภายใต้การมีจิตอาสา จิตสาธารณะ ที่เป็นการให้มากกว่าการรับ โดยอาศัย “หลักศรัทธา” เป็นพื้นฐานในการดำเนินงาน ซึ่งการบูชาพระพุทธไสยาสน์โนนเมืองส่วนมากก็จะมีกิจกรรมอาสาพัฒนาชุมชน การทำความสะอาดบริเวณวัด หมู่บ้าน การทำโรงทาน และ 4) การประเมินของการจัดการ เป็นการประเมินการปฏิบัติงานตามแผนการจัดการบูชาพระพุทธไสยาสน์โนนเมือง เป็นการติดตามความก้าวหน้าของการจัดกิจกรรม มีการจัดประชุมชี้แจงการดำเนินงานที่ผ่านมา สรุปปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของแผนกต่าง ๆ ส่วนไหนที่มีการดำเนินงานที่ดีอยู่นำไปสู่การส่งเสริมให้มีการปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลต่อไป อันจะนำไปสู่การพัฒนาการมีส่วนร่วมที่ทรงประสิทธิภาพของคนในชุมชนท้องถิ่น โดยมีองค์ประกอบของการมีส่วนร่วมในการจัดการบูชาพระพุทธไสยาสน์โนนเมือง ประกอบด้วย 1) กิจกรรมการมีส่วนร่วมของชุมชน บ้าน วัด และราชการ 2) แผนการจัดการบูชาพระพุทธไสยาสน์โนนเมือง โดยชุมชน บ้าน วัด และราชการ 3) กลุ่มกิจกรรมอาสาพัฒนาชุมชน และ 4) การประเมินของการจัดการ และศรัทธาของประชาชนที่มีต่อพระพุทธไสยาสน์โนนเมือง เป็นเงื่อนไขสำคัญในการเกิดการมีส่วนร่วมในการจัดการบูชาพระพุทธไสยาสน์โนนเมือง ตำบลชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า การมีส่วนร่วมถือเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้ชุมชนตื่นตัวและเข้ามามีบทบาทร่วมในการพัฒนาไม่ว่าจะทางวัด บ้าน และหน่วยงานราชการ โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของความแตกต่างหลากหลายของคนที่เข้ามาทำงานร่วมกัน ก่อให้เกิดความร่ำรวยของทักษะความรู้ที่มาจากฐานประสบการณ์ที่แตกต่างกัน อีกทั้งพลังศรัทธาที่เป็นเสมือนกับด้ายที่คอยร้อยรัดการมีส่วนร่วมด้านต่าง ๆ เข้ามัดรวมกัน เชื่อมโยงกัน ประสานกัน เฉกเช่นการมีส่วนร่วมสร้างจิตอาสาที่ต้องการศรัทธาพลังความเชื่อภายในจิตใจที่คอยขับออกสู่รูปแบบกิจกรรมต่าง ๆ ที่ไม่หวังผลตอบแทน แต่จะเป็นผู้ให้โดยสมบูรณ์อย่างเต็มที่ นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมในการจัดการบูชาพระพุทธไสยาสน์โนนเมืองเป็นกิจกรรมที่ชุมชนท้องถิ่นร่วมกันจัดขึ้นในทุกปี ล้วนมีจุดมุ่งหมายในการเสริมสร้างพลังความสามัคคีของชุมชนท้องถิ่น การส่งเสริมพระพุทธศาสนา ตอลดจนการพัฒนาชุมชนในการประสานเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของคนในชุมชน หากมองการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ ความสำเร็จในการพัฒนาการมีส่วนร่วมนั้นควรจะถูกมองว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน เป็นกลไกขับเคลื่อนการจัดการแบบมีส่วน

ร่วมของชุมชนท้องถิ่น ดังแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตั้งแต่ฉบับที่ 5 จนถึงฉบับปัจจุบันที่ให้ “คน” เป็นจุดมุ่งหมายหลักในการจัดการมีส่วนร่วมในการพัฒนา โดย “คน” ในชุมชนเข้ามาร่วมกระบวนการคิด การตั้งคำถาม การวางแผน และการลงมือปฏิบัติ ประเมินผลร่วมกัน

จินตวีร์ เกษมศุข (2557) ได้กล่าวไว้ว่า รูปแบบของการมีส่วนร่วมที่ดำเนินอยู่โดยทั่วไป สามารถแบ่งเป็น 4 รูปแบบ ได้แก่ 1) การรับรู้ข่าวสาร (Public Information) ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องได้รับการแจ้งให้ทราบถึงรายละเอียดของโครงการที่จะดำเนินการ รวมทั้งผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ทั้งนี้ การได้รับแจ้งข่าวสารดังกล่าวจะต้องเป็นการแจ้งก่อนที่จะมีการตัดสินใจดำเนินโครงการ 2) การปรึกษาหารือ (Public Consultation) เป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมที่มีการจัดการหารือระหว่างผู้ดำเนินโครงการกับประชาชนที่เกี่ยวข้องและได้รับผลกระทบ เพื่อรับฟังความคิดเห็นและตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อให้เกิดความเข้าใจในโครงการและกิจกรรมมากขึ้น 3) การประชุมรับฟังความคิดเห็น (Public Meeting) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนและฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับโครงการหรือกิจกรรม และผู้มีอำนาจตัดสินใจในการทำโครงการหรือกิจกรรมนั้น ได้ใช้เวทีสาธารณะในการทำความเข้าใจ และค้นหาสาเหตุในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมในพื้นที่นั้น ซึ่งมีหลายรูปแบบ ได้แก่ การประชุมในระดับชุมชน (Community Meeting) การประชุมรับฟังความคิดเห็นในเชิงวิชาการ (Technical Hearing) และ การประชาพิจารณ์ (Public Hearing) และ 4) การร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) เป็นเป้าหมายสูงสุดของการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งประชาชนจะมีบทบาทในการตัดสินใจได้เพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของคณะกรรมการที่เป็นผู้แทนประชาชนในพื้นที่

ในขณะเดียวกัน การพัฒนาจะยั่งยืนได้ต้องมีการพัฒนาในทุก ๆ ขั้นอย่างต่อเนื่องในกระบวนการ โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในชุมชนที่มีวัฒนธรรมที่มาจากพื้นฐานเดียวกัน การทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ภายในชุมชนฉันท์เครือญาติ ความรัก ความสามัคคีของคนในชุมชน จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากญาติและพี่น้อง การให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีในของคนในชุมชน จนเกิดเป็นกลุ่มทางสังคมภายในชุมชน ความแตกต่างหลากหลายของคนที่เข้ามาทำงานร่วมกัน ก่อให้เกิดกลไกความร่วมมือระหว่างฝ่ายต่าง ๆ ทำให้เกิดการเสริมแรงมหาศาล คล้ายคลึงกับงานวิจัยของ พรชัย ศักดิ์ศิริโสภณ (2555 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการมีส่วนร่วมของพหุภาคีในการจัดการงานประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุ จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมของพหุภาคีในการจัดการประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุ มี 2 รูปแบบ คือ 2) รูปแบบการมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการ ในช่วงเริ่มต้นต้นโครงการ ในขั้นตอนการวางแผน เป็นวิธีส่งเสริมและสรรหาบุคลากรที่มีจิตอาสามาร่วมงานจากฐานเครือข่ายความร่วมมือเดิมที่มีอยู่ในชุมชนด้วยการเชิญชวนด้วยวาจากับบุคคลอื่น ๆ ที่มีความต้องการเข้ามาร่วมแก้ไขปัญหาอย่างแท้จริง และ 2) รูปแบบการมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการ ในขั้นตอนการปฏิบัติ ขั้นตอนการสังเกต และขั้นตอนการสะท้อนผลการปฏิบัติ เป็นการส่งเสริมสิทธิ์และอำนาจของชุมชนในการพัฒนา

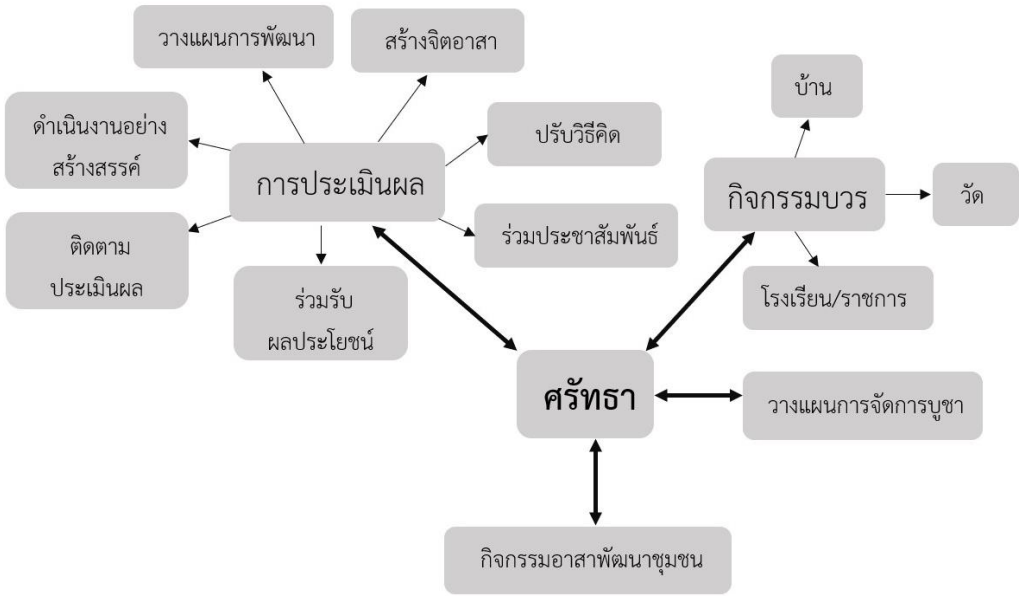
ศักยภาพของตนในการจัดการตามความสามารถของผู้ร่วมงาน โดยผู้เข้ามามีส่วนร่วมจะมีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบในกระบวนการการจัดการอย่างเต็มที่มากกว่าการมุ่งเน้นปริมาณผู้ร่วมงานที่ได้มาจากการแต่งตั้งตามตำแหน่งทางราชการอย่างเดิมในอดีต เป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมที่แท้จริง (Genuine Participation) ในระดับการมีส่วนร่วมแบบขอความร่วมมือ (Cooperation) การตัดสินใจเกิดขึ้นโดยการเสวนา (Dialogue) ในลักษณะการมีส่วนร่วมแบบได้รับมอบหมาย (Delegated Power) ตลอดทั้ง 4 ขั้นตอนของกระบวนการจัดการ ได้แก่ ขั้นตอนการวางแผน ขั้นตอนการปฏิบัติ ขั้นตอนการสังเกต และขั้นตอนการสะท้อนผลการปฏิบัติ จึงนับเป็นช่องทางการเข้ามีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การแลกเปลี่ยนข้อมูล การเป็นคณะกรรมการ การเข้าประชุมในฐานะตัวแทนภาคี และการตัดสินใจ ร่วมกับภาคีอื่น ๆ ที่มีผลต่อบทบาทการมีส่วนร่วมและความต้องการการมีส่วนร่วมของภาคีกลุ่มต่าง ๆ ในการจัดการงานประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุ ซึ่งผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการงานประเพณีแห่งผ้าขึ้นธาตุส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในประเด็นการรับรู้ข้อมูล ข่าวสารในทุก ๆ ด้าน ทั้งการวางแผน การดำเนินการ การรับผลประโยชน์ และการปรับปรุงแก้ไขเท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากการให้ข้อมูลข่าวสารเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับต่ำที่สุด แต่เป็นระดับที่สำคัญที่สุด เป็นสิทธิ์ขั้นพื้นฐานของประชาชนในการได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับงานของภาครัฐ เป็นวีการที่ง่ายที่สุดของการติดต่อสื่อสาร เป็นไปตามลักษณะของการมีส่วนร่วมแบบเฉื่อยชาที่ว่า ประชาชนมีส่วนร่วมแค่เพียงการรับรู้ข้อมูลว่ามีกิจกรรมใดบ้างที่จะเกิดขึ้นหรือกิจกรรมใดบ้างที่เกิดขึ้นแล้ว โดยการประชาชนสัมพันธ์ข้อมูลเพียงฝ่ายเดียว สอดคล้องกันกับ เฉลียว บุรีภักดี ได้ศึกษาเรื่องการวิจัยชุมชน ได้กล่าวถึงการมีความส่วนร่วมแบบสมบูรณ์ว่าเป็นการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน เริ่มตั้งแต่การกำหนดปัญหา ความต้องการ การตัดสินใจ และความท่าเทียมกันของทุกฝ่าย

3. ผลการนำเสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการบูชาพระพุทธไสยาสน์โนนเมือง ตำบลชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า การจัดการบูชาพระพุทธไสยาสน์โนนเมืองเป็นการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้าร่วมในการรับรู้ เรียนรู้และทำความเข้าใจกับ 1) การดำเนินงาน การแต่งตั้งคณะกรรมการในการดำเนินการแผนกงาน 2) มอบหน้าที่ในการรับผิดชอบแต่ละด้าน และ 3) การมีส่วนร่วนในการประเมินผลการจัดการและชี้แจงรายรับรายจ่าย ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการบูชาพระพุทธไสยาสน์โนนเมือง ตำบลชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น เป็นการเปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีการทบทวนการดำเนินงานด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดการบูชาพระพุทธไสยาสน์โนนเมืองที่จำเป็นต้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการด้านต่าง ๆ ในการบริหารจัดการเพื่อให้การจัดการบูชาเกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการดำเนินการแผนกต่าง ๆ และมีหน้าที่รับผิดชอบแต่ละด้านอย่างชัดเชน เพื่อไม่เป็นการเกิดความสับสนในภาระหน้าที่ที่รับผิดชอบ โดยการมีส่วนร่วมนั้นได้รับความร่วมมือจากผู้นำทุกฝ่ายในชุมชนท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นด้านผู้นำหมู่บ้าน หน่วยงานราชการ ผู้นำศาสนา ให้การร่วมมือในการจัดงาน

โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับชุมชน บ้าน และวัด เกิดความสบายใจและเป็นส่วนหนึ่งในการปฏิบัติบูชาต่อสิ่งที่ชุมชนเคารพ นับถือ เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมือง

นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดการ เป็นการเปิดโอกาสให้ชุมชนได้รับรู้ เรียนรู้และทำความเข้าใจในการประเมินผลในการดำเนินกิจกรรมการจัดการบูชาพระพุทธไสยาสน์โนนเมือง โดยจัดให้มีการประชุมชี้แจงปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการที่ผ่านมาเพื่อเป็นข้อมูลในการแก้ไขและพัฒนาการดำเนินการต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลทั้งกับชุมชน วัดมากขึ้น เป็นกระบวนการที่ทำให้ชุมชนได้รับรู้รายละเอียดเกี่ยวกับการจัดงานตั้งแต่เริ่มจนถึงเสร็จสิ้นการดำเนินงาน ที่แผนกต่าง ๆ ต้องมาสรุปประเมินให้ข้อมูลในการดำเนินการว่ามีปัญหา อุปสรรคอะไรบ้างที่ต้องนำมาแก้ไข หรือนำมาพัฒนาให้การดำเนินการมีประสิทธิภาพมากขึ้นในการจัดการบูชาพระพุทธไสยาสน์โนนเมืองในปีถัดไป ส่วนไหนที่เพรียบพร้อมแล้วย่อมนำไปสู่การส่งเสริมให้มีการปฏิบัติต่อไป ให้ความสำคัญต่อไปให้มากขึ้น อันจะนำไปสู่การพัฒนาการมีส่วนร่วมที่ทรงประสิทธิภาพของคนในชุมชนท้องถิ่นอีกด้วย และชี้แจงรายรับรายจ่ายทำให้ชุมชนท้องถิ่นได้เกิดการเรียนรู้ รับรู้ ทำความเข้าใจเกี่ยวกับที่มาของรายรับรายจ่ายที่เกิดจากการจัดการบูชาพระพุทธไสยาสน์โนนเมือง ทำให้ประชาชนเกิดความรัก ความศรัทธา และพร้อมใจกับในการพัฒนา บริหารกิจกรรมที่เกิดจากการบูชาพระพุทธไสยาสน์โนนเมืองอย่างโปร่งใส สร้างความศรัทธา เชื่อมั่นในพระพุทธศาสนามากยิ่งขึ้น โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการค่อยจัดทำบัญชีรายรับ รายจ่าย สรุปบัญชี และประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนท้องถิ่นได้เกิดการรับรู มีการเรียนรู้ของคนในชุมชนท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีที่ถูกต้อง โดยหน่วยงานภาครัฐเข้ามาให้ความรู้เพิ่มเติมในการดำเนินกิจกรรมรายรับรายจ่ายผ่านการปฏิบัติจริงให้กับคณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้ง อันเป็นการจัดการบูชาที่มีส่วนร่วม ทำให้ประชาชนได้รับรู้รายละเอียดการใช้จ่ายงบประมาณในการจัดการกิจกรรมที่เกิดจากพิธีกรรมบูชาพระพุทธไสยาสน์โนนเมือง และรายรับรายจ่ายจะไปบูรณาการหรือใช้สอบในส่วนไหนขึ้นอยู่กับความประสงค์ของคณะกรรมการวัดที่ต้องชี้แจงให้กับชุมชนได้ทราบโดยทั่วกัน

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย: 1) ชุมชนท้องถิ่นควรมีการกำหนดโครงสร้างโดยกำหนดเป็นนโยบายในการพัฒนาทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการบูชาพระพุทธไสยาสน์โนนเมืองให้เป็นรูปธรรมและชัดเจน 2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญในการวางแผนและกรอบการจัดการทุนมนุษย์เพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพการทำงานของบุคลากรในการจัดการบูชาพระพุทธไสยาสน์โนนเมืองให้มีโดดเด่นเป็นการเฉพาะ และ 3) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการบูรณาการหน่วยงานภาครัฐกับหน่วยงานทางพระพุทธศาสนาเพื่อร่วมกันวางแผนและจัดทำภารกิจที่เกี่ยวกับการจัดการบูชาพระพุทธไสยาสน์โนนเมืองอย่างมีส่วนร่วม

2. ข้อเสนอแนะทางวิชาการ: 1) ด้านร่วมปรับวิธีคิด คณะกรรมการจัดงานควรมีการแลกเปลี่ยนพูดคุย เพื่อปรับเปลี่ยนวิธีคิดให้เข้ากับการทำงานทุกระบบ 2) ด้านร่วมสร้างจิตอาสา คณะกรรมการควรมีการให้ชุมชนท้องถิ่นได้เล็งเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมสร้างจิตอาสา การเสียสละ การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ 3) ด้านร่วมงางแผนพัฒนา คณะกรรมการจัดงานควรจัดประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นโดยเปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็นในการวางแผนการจัดงานบูชาพระพุทธไสยาสน์โนนเมือง 4) ด้านร่วมดำเนินการอย่างสร้างสรรค์ คณะกรรมการจัดงานควรมีการจัดทำแผนแบบบูรณาการทั้งหนวยงานภาครัฐและเอกชน วางแผนการดำเนินงานอย่างสร้างสรรค์ สร้างบรรยากาศในการทำงาน 5) ด้านร่วมติดตามประเมินผล คณะกรรมการจัดงานควรมีการแสดงบัญชีรายรับ รายจ่าย ตลอดจนสรุปค่าใช้จ่าย แจ้งให้ชุมชนท้องถิ่นได้ทราบ 6) ด้านร่วมประชาสัมพันธ์ คณะกรรมการจัดงานควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนท้องถิ่นต่าง

ๆ ได้ทราบข้อมูลข่าวสารในการจัดงานการบูชาพระพุทธไสยาสน์โนนเมือง และ 7) ด้านร่วมรับผลประโยชน์ คณะกรรมการจัดการงานควรร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ร่วมเป็นตัวแทนของคณะกรรมกาจัดงานเข้าร่วมพิจารณางบประมาณในการจัดงานในครั้งต่อไป และมอบใบเกียรติคุณยกย่องคุณงามความดี

3. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้: 1) ชุมชนท้องถิ่นควรจัดทำแผนพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการบูชาพระพุทธไสยาสน์โนนเมือง 2) ชุมชนท้องถิ่นควรจัดทำประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นในรูปแบบคณะกรรมการโดยให้ทุกคนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นในการวางแผน การปฏิบัติ และการติดตามผลในการจัดการบูชาพระพุทธไสยาสน์โนนเมืองอย่างแท้จริง

4. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป: 1) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการบูชาพระพุทธไสยาสน์โนนเมือง และ 2) ควรศึกษาผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมของการจัดการบูชาพระพุทธไสยาสน์โนนเมืองที่มีต่อคนในชุมชนท้องถิ่น

เอกสารอ้างอิง

ไขศรี ศรีอรุณ. (2546). *พระพุทธรูปปางต่าง ๆ ในสยามประเทศ.* กรุงเทพมหานคร: มติชน.

จินดา จัทร์แก้ว. (2541). *พุทธญาณวิทยา กำเนิด ศรัทธา และตรรก*. สารนิพนธ์พุทธศาสตรบัณฑิตรุ่นที่ 15. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

จินตวีร์ เกษมศุข. (2557). *หลักการมีส่วนร่วมกับการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน.* กรุงเทพมหานคร: บริษัทแอคทีฟ พริ้นท์ จำกัด.

นมัสการ (นามสมมติ). (2550). *ตำนานประวัติและพุทธรูปสำคัญ.* กรุงเทพมหานคร: ฮาซันพริ้นติ้ง.

พรชัย ศักดิ์ศิริโสภณ. (2555). *รูปแบบการมีส่วนร่วมของพหุภาคีในการจัดการงานประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุจังหวัดนครศรีธรรมราช.* ปริญญาดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2535). *พระไตรปิฎกภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาเตปิฎกำ* 2500. กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.* กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2549). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. [ซีดี-รอม]. กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 2549.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2540). *หลักสูตรและประมวลการสอนวิชาธรรม.* กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหาวิโรฒ ปภาโส (มณีวงษ์) จรัส ลีกา และคณะ. (2563). การวิเคราะห์วัฒนธรรมและจริยธรรมในการบูชาหลวงปู่วิชัย. *วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาขอนแก่น.* 6 (1),

รุ่งโรจน์ ธรรมรุ่งเรือง. (2552). *พระพุทธรูปและพระพิมพ์ทวารวดีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต.* บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

การสัญจรภายในเมืองที่ยั่งยืนโดยการเดินและการใช้จักรยานในชีวิตประจำวัน

The Sustainable Urban Mobility: Walking and Cycling for Daily Commuting

เทอดพงศ์ บุญพันธ์[1] และ ชยาภรณ์ จตุรพรประสิทธิ์[*2]

[1]มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ [2] มหาวิทยาลัยบูรพา

Terdpong Boonpan[1] and Chayaporn Chaturapornpracit[2]

[1] Thammasat University [2] Burapha University , Thailand

Corresponding Author, E-mail: chayapon@go.buu.ac.th

****

บทคัดย่อ

บทความวิจัยชิ้นนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยพื้นฐานความต้องการ พฤติกรรม ปัญหา และข้อจำกัดในการส่งเสริมการเดินและใช้จักรยานในชีวิตประจำวัน เป็นการวิจัยแบบผสม (mixed method) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเริ่มจากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการใช้จักรยานตั้งแต่อดีตและสถานการณ์ปัจจุบันเพื่อเป็นฐานข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พฤติกรรมชุมชนและผู้คนรวมถึงวิวัฒนาการการเดินเท้าและการใช้จักรยาน จากนั้นได้ทำการสำรวจเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถามโดยกลุ่มตัวอย่างจำนวน 384 คน จากคนวัยทำงาน อายุ 18-59 ปี ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และเชิงคุณภาพด้วยกิจกรรมสัมภาษณ์แบบกลุ่ม (Focus Group) เพื่อรับฟังความคิดเห็นที่มีต่อแนวทางในการส่งเสริมการเดินเท้าหรือการใช้จักรยานในชีวิตประจำวันในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้พบว่าระยะทางและระยะเวลาในการเดินทางมีผลหลักต่อการตัดสินใจในการเดินเท้าและการใช้จักรยานเพื่อการเดินทางสำหรับผู้ที่อยู่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยระยะทางไม่ควรเกิน 5 กิโลเมตร และระยะเวลาในการใช้การเดินทางไม่ควรเกิน 30 นาที

ดังนั้น หากมีความประสงค์จะรณรงค์ หรือวางแผนโครงการส่งเสริมการเดินเท้าหรือใช้จักรยานในการเดินทางในชีวิตประจำวันนั้น รัฐควรเตรียมความพร้อมในด้านโครงสร้างพื้นฐาน การท่องเที่ยวในชุมชน การส่งเสริมที่สามารถนำเสนอถึงประโยชน์ของการใช้เดินเท้าและการใช้จักรยานในด้านต่าง ๆ

คำสำคัญ: การสัญจร; การเดิน; การใช้จักรยานในชีวิตประจำวัน

* วันที่รับบทความ : 22 สิงหาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 28 สิงหาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 29 สิงหาคม 2567

Received: August 22, 2024; Revised: August 28, 2024; Accepted: August 29, 2024

Abstract

This article aims to investigate the fundamental factors, needs, behaviors, problems, and limitations in promoting walking and cycling in daily life.

This research employs a mixed-methods approach, integrating both quantitative and qualitative research methodologies. Initially, it reviews historical and contemporary concepts and theories related to cycling to provide a data foundation for analyzing community and individual behaviors, including the evolution of walking and cycling practices. Subsequently, a quantitative survey was conducted using a questionnaire with a sample size of 384 working adults aged 18-59 in the Bangkok Metropolitan Area and its vicinity. Additionally, qualitative data was gathered through focus group discussions to gather opinions on strategies for promoting walking or cycling in daily life within the same region.

The findings indicate that the distance and duration of travel significantly influence the decision to walk or cycle for commuting purposes in Bangkok and its surroundings. Specifically, the distance should not exceed 5 kilometers, and the travel time should be limited to no more than 30 minutes. Therefore, any campaign or project aimed at promoting walking or cycling in daily commuting should focus on preparing the necessary infrastructure, enhancing community tourism, and promoting the various benefits of walking and cycling.

Keywords: Urban Mobility; Walking; Cycling in Daily Life

บทนำ

สังคมไทยมีความคุ้นเคยกับการเดินทางด้วยการเดินเท้าและการปั่นจักรยานมาอย่างช้านาน แต่เมื่อประเทศมีความเติบโตทางเศรษฐกิจมากขึ้น ทำให้ภาครัฐมีนโยบายที่มุ่งเน้นในการสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐาน เช่น ถนน เพื่อรองรับการเดินทางโดยรถยนต์และรถจักรยานยนต์มากขึ้น ด้วยเหตุผลของความรวดเร็ว ความปลอดภัยทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ให้ความนิยมกับการเดินทางด้วยพาหนะที่มีเครื่องยนต์เป็นส่วนประกอบมากกว่าจนกลายเป็นวัฒนธรรมใหม่ในการเดินทาง แต่เมื่อมองภาพอนาคต (Foresight) ในอีก 10 ปีข้างหน้า การเดินทางโดยพาหนะประเภทรถยนต์และจักยานยนต์นั้นนำมาซึ่งมลภาวะทางอากาศจากการปล่อยก๊าซพิษและฝุ่นละอองขนาดเล็กสะสมในชั้นบรรยากาศอย่างต่อเนื่อง ทำให้คุณภาพอากาศในสังคมเมืองเลวร้ายลงเป็นอย่างมาก ดังนั้นหน่วยงานภาครัฐในประเทศไทยหลายหน่วยงานจึงได้ให้ความสำคัญและส่งเสริมการเดินทางด้วยการเดินและการใช้จักรยานในชีวิตประจำวันในภาคประชาชนมากขึ้น เพราะนอกจากจะช่วยลดมลพิษภายในเมือง สร้างสภาพแวดล้อมที่น่าอยู่อาศัยและทำให้ผู้เดินเท้าและใช้จักรยานได้มีสุขภาพที่แข็งแรงแล้ว ยังเพิ่มการมีปฏิสัมพันธ์ของประชาชนมากยิ่งขึ้นอีกด้วย (เทิดพงศ์ บุญพันธ์ กัญจนีย์ พุทธิเมธี และสายฝน โพธิสุวรรณ, 2565)

แต่หากสังคมต้องการสนับสนุนให้เกิดการส่งเสริมการเดินทางด้วยการเดินเท้าและการใช้จักรยานในอนาคต จะต้องมีการวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องในทุก ๆ มิติ ที่ส่งผลให้เกิดสังคมที่เข้มแข็ง มีการแบ่งปันความสุขและยังช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจขนาดกลางและขนาดเล็กทั้งภายในและภายนอกชุมชน อีกทั้งยังสามารถ

ส่งเสริมเศรษฐกิจการท่องเที่ยวจากภายนอกชุมชนแบบเนิบช้าด้วยการเดินและปั่นจักรยานในชุมชน ซึ่งจะเห็นได้ว่าการเดิน และการใช้จักรยาน ก่อให้เกิดประโยชน์ที่ครอบคลุม ทั้งด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นองค์ประกอบของการพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืน

ในเมืองใหญ่อย่างกรุงเทพมหานครอันเต็มไปด้วยรถราบนท้องถนนและระบบขนส่งสาธารณะหลากหลายรูปแบบอย่างกรุงเทพมหานคร การเดินเท้าคงไม่ใช่ตัวเลือกแรกที่หลายคนนึกถึงเมื่อต้องออกเดินทางแต่ในขณะเดียวกัน การเดินทางหลายครั้งกลับเริ่มต้นด้วยการเดินเท้า ทั้งเดินไปยังป้ายรถเมล์ สถานีรถไฟฟ้า กระทั่งเตร็ดเตร่ไปมาเพื่อรอแท็กซี่หรือรถยนต์ส่วนตัว การเดินเท้าเปรียบเสมือนจุดเชื่อมต่อการเดินทางทุกประเภท รวมถึงเป็นกิจกรรมพื้นฐานที่สุดที่สอดแทรกอยู่ในชีวิตประจำวันของคนเกือบทุกเพศทุกวัย เมื่อเป็นเช่นนี้ ทางเท้าที่สามารถ ‘เดินได้’ ไปจนถึงขั้น ‘เดินดี’ จึงมีความสำคัญอย่างมาก แต่คำถามคือทางเท้าของชาวเมืองกรุงในวันนี้มีสภาพที่ดีพอจะ ‘เดินได้’ ในชีวิตประจำวันของพวกเขาแล้วหรือยัง ปัญหาเรื่องการเดินของพวกเขาคืออะไร และทางเท้าที่ ‘เดินดี’ ในสายตาพวกเขานั้น สมควรเป็นอย่างไร (The Urbanis, 2019)

การคมนาคมในปัจจุบันมีหลายรูปแบบแต่คนไทยมันเลือกใช้วิธีที่ง่ายที่สุดอันได้แก่การใช้รถยนต์หรือรถจักรยานต์เพื่อความสะดวกรวดเร็วและประหยัดเวลา สำหรับประเทศไทยในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครสามารถพบเห็นคนจำนวนน้อยที่จะใช้การเดินหรือจักรยานในการสัญจรเมื่อเทียบกับประเทศพัฒนาแล้วอื่นๆทั่วโลก อาจจะเนื่องมาจากสภาพอากาศที่ไม่เอื้ออำนวยนัก วิศวกรรมจราจรของถนนที่ไม่เอื้อต่อความปลอดภัยของจักรยานและคนเดินเท้า ดังนั้นหากเราได้มีการศึกษาสถานการณ์ปัจจุบันให้เข้าใจอย่างถ่องแท้แล้ว จะทำให้สามารถมองภาพอนาคตการการเดินเท้าและการใช้จักรยานในชีวิตประจำวัน ตามบริบทของสังคมไทยอย่างแท้จริง โดยบทความวิจัยฉบับนี้ได้ศึกษาข้อมูลจากรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ ตลอดจนการดำเนินการสัมภาษณ์ในรูปแบบแบบสอบถามและการสำรวจโดยกิจกรรมสัมภาษณ์แบบกลุ่ม (Focus Group) เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับการคาดการณ์อนาคตอย่างเป็นระบบได้ ซึ่งจะทำให้มีความเข้าใจถึงปัจจัยที่เอื้อต่อการเดินและการใช้จักรยานในชีวิตประจำวันมากขึ้น ตลอดจนสามารถเข้าใจถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นต่อแนวทางการส่งเสริมการเดินและการใช้ จักรยานในชีวิตประจำวัน รวมถึงไปถึงโอกาสในการพัฒนาการเดินทางด้วยการเดินเท้าและการใช้ จักรยานอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยพื้นฐาน ความต้องการและพฤติกรรมในการส่งเสริมการเดินและการใช้จักรยานในชีวิตประจำวัน

2. เพื่อศึกษาปัญหา และข้อจำกัดในการส่งเสริมการเดินและการใช้จักรยานในชีวิตประจำวัน

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสม (mixed method) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในประเด็น ปัจจัยพื้นฐานความต้องการ พฤติกรรม ปัญหา และความคิดเห็นต่อการเดินหรือใช้จักรยานในชีวิตประจำวันด้วยวิธีการเชิงปริมาณก่อน จากนั้นจึงนำข้อค้นพบเชิงปริมาณไปหาแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยวิทธีการสัมภาษณ์แบบกลุ่ม (Focus Group) ความคิดเห็นผู้เกี่ยวข้อง โดยแบ่งเป็น

ขั้นตอนที่ 1 ทำการศึกษาทบทวนวรรณกรรม แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเดินเท้าและการใช้ จักรยานในชีวิตประจำวันระเบียบกฎหมาย ข้อกำหนด มาตรการที่เกี่ยวข้อง และกรณีศึกษาการเดินเท้าหรือใช้จักรยานในชีวิตประจำวันทั้งในและต่างประเทศ ในรูปแบบการศึกษาเอกสาร

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาในภาคสนาม ศึกษาในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลเป็นการสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายด้วยแบบสอบถามโดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็นทั้งหมด 2 ส่วนใหญ่ๆ คือ กลุ่มคำถามเชิงการประเมิน (Evaluation) (สิ่งที่เกิดขึ้นในอดีต) หรือเป็นข้อเท็จจริงที่กลุ่มตัวอย่างตอบได้โดยตรง และกลุ่มคำถามเชิงการค้นหา (Exploration) สอบถามเพื่อชวนคิดชวนนึกถึงความต้องการในจะเกิดขึ้นในอนาคต

ขั้นตอนที่ 3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การวิจัยในเชิงคุณภาพ ได้แก่ จัดการประชุมกลุ่มย่อย (Focus group) เพื่อรับฟังความคิดเห็นที่มีต่อแนวทางในการส่งเสริมให้คนในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล มีการใช้รูปแบบการเดินเท้าหรือใช้จักรยานในชีวิตประจำวัน โดยแบ่งกลุ่มเป้าหมายในการประชุมกลุ่มย่อย ออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มประชาชนทั่วไป จำนวน 15 ท่าน จากกลุ่มผู้ที่เคยมีประสบการณ์ในการปั่นจักรยานมากกว่า 5 ปี และยังคงปั่นอยู่ในปัจจุบัน กลุ่มผู้ที่เคยมีประสบการณ์ในการปั่นจักรยานไม่เกิน 3 ปี และยังคงปั่นอยู่ในปัจจุบัน กลุ่มผู้ที่เคยมีประสบการณ์ในการปั่นจักรยานแต่ไม่ปั่นแล้วในปัจจุบัน กลุ่มผู้ที่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการปั่นจักรยานแต่สนใจอยากปั่นจักรยาน และกลุ่มผู้ที่ชื่นชอบในการเดินเท้าเพื่อการเดินทางชีวิตประจำวัน มีระยะทางในการเดินเท้าสะสมต่อวันเกิน 1.5 กิโลเมตร

และกลุ่มหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการเดินและการใช้จักรยาน ได้แก่ สำนักงานการจราจรและขนส่งกรุงเทพมหานคร สำนักสนับสนุนและพัฒนาตามผังเมือง กรมโยธาธิการและผังเมือง สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร (สนข.) กรมอนามัยกระทรวงสาธารณสุข กรมการขนส่งทางบก กองบังคับการตำรวจจราจร สำนักการระบายน้ำกรุงเทพมหานคร มูลนิธิสถาบันการเดินและการจักรยานไทย จำนวน 10 ท่าน

การวิจัยเชิงปริมาณ โดยประชากรเชิงปริมาณศึกษาจากคนวัยทำงาน อายุ 18-59 ปี ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีขนาดตัวอย่างใช้สูตรคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) ขนาดตัวอย่างใช้สูตรคำนวณขนาดตัวอย่างแบบไม่ทราบจำนวนประชากร ของ W.G.cochran โดยกำหนดการยอมรับค่าความคลาดเคลื่อน 5 % ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำ จำนวน 384 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงผู้ที่พักอาศัยหรือที่ทำงาน ห่างจากระบบขนส่งมวลชนไม่เกิน 5 กม. เลือกตัวอย่างแบบบังเอิญและตามความสมัครใจของผู้ตอบ และบอกต่อ (snowball)

ขั้นตอนที่ 4 เครื่องมือและวิธีการที่ใช้ในการศึกษา

1. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาในเชิงคุณภาพ เอกสารสำหรับเก็บข้อมูลทั่วไป (Pre-work) ผู้เข้าร่วมกรอกข้อมูลด้วยตัวเอง ก่อนเริ่มการสัมภาษณ์แบบกลุ่ม จัดทำผ่านทางแบบสอบถามออนไลน์ เอกสารแนวทางคำถามในการสัมภาษณ์ (Discussion Guideline) กระดานสำหรับกระบวนการระดมสมอง (Brainstorming) กองรูปภาพ จำนวน 40-50 ภาพ (Collage Map) ให้กลุ่มเป้าหมาย ได้ออกแบบการเดินทางด้วยจักรยาน หรือ การเดินเท้าในอุดมคติของตนเองจากรูปภาพที่มี

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ รายได้ ส่วนบุคคลต่อเดือน รายได้ครอบครัวต่อเดือน ค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิตโดยเฉลี่ยต่อวัน ระดับการศึกษา สูงสุด ประเภทที่พักอาศัยความเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน จำนวนสมาชิกในครอบครัว และส่วนที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามกับปัจจัยในด้านต่างๆ โดยมีค่า IOC 0.67 – 1.00 จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน และนำมาวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของเครื่องมือด้วยสัมประสิทธิอัลฟาครอนบาร์ค (α – Cronbach) ความเชื่อมั่นของมาตรวัด อยู่ในเกณฑ์ดีมาก คือมีค่า 0.967

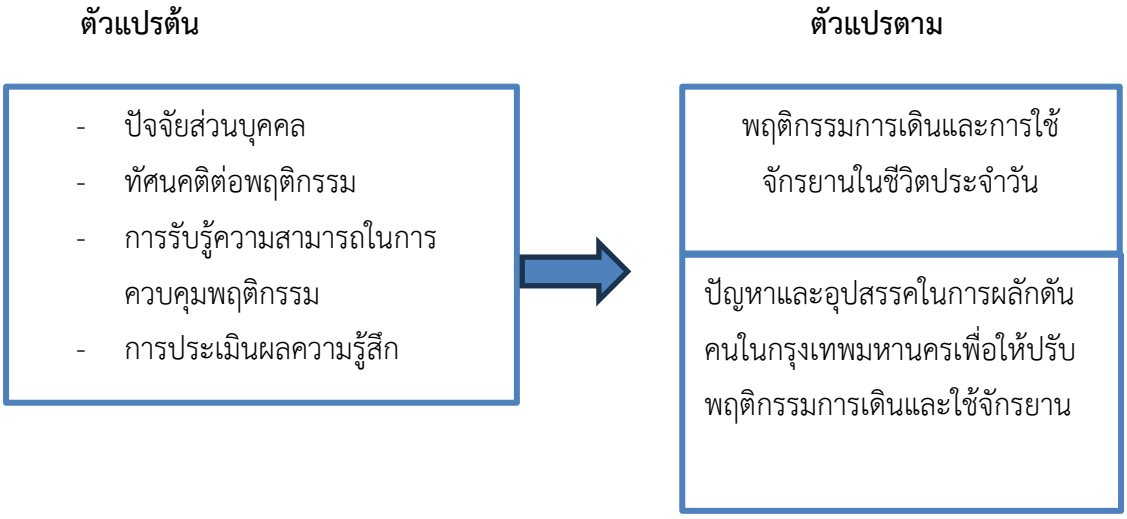
ขั้นตอนที่ 5 การรวมรวบข้อมูลทำการแจกแบบสอบถาม เป็นรูปแบบออนไลน์ เนื่องจากเป็น การเก็บข้อมูลภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ผ่านทางเว็ปไซต์เซอร์เวย์มังกี้ หรือ https://www.surveymonkey.com/

ขั้นตอนที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ สถิติที่ใช้ในการสังเคราะห์ วิเคราะข้อมูลที่ได้จากการสำรวจด้วยแบบสอบถาม และสรุปเป็นแนวทางในการส่งเสริมให้คนในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑลเดินหรือใช้จักรยานในชีวิตประจำวัน ใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถามโดยใช้ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ของข้อมูลส่วนบุคคล และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ในการทดสอบสมมติฐานอันได้แก่ t-test, Chi-square test และ F-test (Anova) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ (α= 0.05) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปร

การวิเคราะห์ของมูลเชิงคุณภาพสังเคราะห์ และวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จาก Focus group/Workshop และสรุปเป็นปัญหาและอุปสรรคในการผลักดันให้คนในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล เพื่อเดินหรือใช้จักรยานในชีวิตประจำวัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมการเดินและการใช้จักรยาน จากแนวคิดทฤษฎี เช่น ปัจจัยเชิงบวกที่สำคัญที่มีผลทำให้ผู้ที่ยังไม่ได้ใช้จักรยาน หันมาสนใจใช้จักรยานในการเดินทาง แนวทางการพัฒนาเมืองที่เป็นมิตรกับจักรยาน (Uma Pupphachai, 2018) แนวคิดทฤษฎีและพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพที่มีผลต่อการใช้จักรยาน (Reynolds, C. C., Harris, M. A., Teschke, K., Cripton, P. A., & Winters, M.,2009) แนวคิดองค์ประกอบของสมรรถภาพทางกาย (มณฑินี มีสมบูรณ์, 2559) ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (Theory of Reasoned Action) (Ajzen, I และ Fishbein M.,1975) และ ทฤษฎีพฤติกรรมตามการวางแผน (Theory of Planned Behavior-TPB) ของ Fishbein and Ajzen (1975, 1980) เนื่องจากงานวิจัยเป็นการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมมีความครอบคลุมทั้งพฤติกรรมโดยเจตนาและโดยไม่เจตนา ทฤษฎี TPB และการกระทำด้วยเหตุผลจึงเป็นทฤษฎีแนวทางจิตวิทยา และเป็นทฤษฎีที่ถูกนำมาประยุกต์ใช้จำนวนมาก องค์ประกอบของ TPB สามารถนำมาใช้ได้ทั้งหมด และพบยังพบตัวแปรที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เช่น คุณลักษณะส่วนบุคคลและประสบการณ์ที่ในอดีต รวมทั้งปัจจัยสภาพแวดล้อมทางกายภาพอื่น ๆ ผลจากการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยสร้างเป็นกรอบแนวคิด ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การศึกษาข้อที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามในด้ายปัจจัยส่วนบุคคลส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุอยู่ระหว่าง 41-50 ปี สถานภาพโสด จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน มีรายได้ส่วนตัว 25,001-35,000 บาทต่อเดือน และรายได้ครอบครัวต่อเดือน 30,001-60,000 บาทต่อเดือน ค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิตโดยเฉลี่ยต่อวันในวันธรรมดา 101-200 บาท ในวันหยุด 201-500 บาท และมีค่าใช้จ่ายในการเดินทาง 51-100 บาท มีที่พักประเภทบ้านเดี่ยว 2 ชั้น โดยมีกรรมสิทธิ์เป็นเจ้าของเอง และมีสมาชิกในครอบครัว จำนวน 3-4 คน

ด้านความต้องการและพฤติกรรมที่ส่งเสริมในการเดินเท้าหรือจักรยาน พบว่า ส่วนใหญ่มีพาหนะส่วนตัว คือ รถยนต์ 4 ล้อ วิธีการเดินทางในชีวิตประจำวันที่เข้าถึงได้ในภาพรวม คือ การเดินเท้า วิธีการเดินทางที่ใช้บ่อยที่สุด คือ รถยนต์ส่วนตัว รูปแบบการเดินทางที่เหมาะสมในระยะทางต่างๆ ได้แก่ ระยะไม่เกิน 400 ม. คือ เดินเท้า ระยะ 400 ม.-5 กม. คือ รถมอเตอร์ไซด์รับจ้าง ระยะที่มากกว่า 5 กม. คือ ใช้รถยนต์ส่วนตัว การเดินทางจากที่พักไปยังระบบขนส่งมวลชนที่ใกล้ที่สุดและเป็นวิธีการเดินทางที่ใช้บ่อยที่สุดคือ การเดินเท้า และรถมอเตอร์ไซต์รับจ้าง โดยผู้ตอบแบบสอบถามเคยใช้จักรยานหรือการเดินเท้าเพื่อการเดินทางในชีวิตประจำวัน และมีประสบการณ์ในการใช้จักรยานเป็นพาหนะในการเดินทางมากกว่า 3 ปี มีความถี่ในการใช้จักรยานน้อยกว่าเดือนละ 1 วัน ความคิดเห็นด้านระยะทางและระยะเวลาในการเดินหรือใช้จักรยานในการเดินทาง พบว่า การใช้จักยานเหมาะสมกับระยะทาง มากกว่า 5 กิโลเมตร หรือระยะเวลา 15-30 นาที การเดินเหมาะสมกับระยะทาง 800 เมตร - 1.5 กิโลเมตร หรือระยะเวลา 15-30 นาที ผู้ตอบแบบสอบถามมีวัตถุประสงค์ในการใช้จักรยานเพื่อซื้อของ/จ่ายตลาด/ช้อปปิ้ง เนื่องจากได้ออกกำลังกาย ไม่มีค่าใช้จ่าย และเหมาะสมกับระยะทางไม่ไกลเกินไป และมีความคิดเห็นต่อผู้ที่ใช้จักรยานเป็นพาหนะในการเดินทางที่พบตามท้องถนนว่าเป็นผู้ที่ช่วยลดมลภาวะให้โลกใบนี้

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า สาเหตุที่ผู้ตอบแบบสอบถามทำให้รู้สึกไม่อยากใช้จักรยานหรือเดินเท้าเพื่อการเดินทางในชีวิตประจำวัน สภาพอากาศไม่ดี เช่น ฝนตก แดดร้อน มลพิษ สิ่งอำนวยความสะดวกให้จักรยานหรือเดินเท้ายังไม่ดีพอ และกลัวอันตราย ไม่ปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน ทั้งนี้การเดินและใช้จักรยานในชีวิตประจำวันยังไม่สะดวกสบายเท่าที่ควรเนื่องจากควรต้องมีการปรับปรุงความปลอดภัยในการใช้งาน ความรวดเร็วในการก่อสร้างหรือซ่อมแซม และการมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ตอบโจทย์คนทุกเพศทุกวัยรวมทั้งผู้พิการ ซึ่งปัญหาหลักในการเดินทางด้วยช่องทางนี้เนื่องมาจากการขาดแคลนพื้นที่ถนนคนเดินที่มีการใช้ประโยชน์หลากหลาย การไม่มีไฟฟ้าส่องสว่างในเวลากลางคืนหรือมีไม่พอ และการไม่มีเส้นทางสำหรับจักรยาน ซึ่งเป็นปัญหาด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินและใช้จักรยานในชีวิตประจำวันที่สำคัญ แม้ว่าส่วนใหญ่ไม่เคยประสบอุบัติเหตุจากการใช้จักรยาน หรือมีคู่กรณีเป็นผู้ใช้จักรยาน แต่พบว่าสาเหตุที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุในกรณีการเกิดอุบัติเหตุนั้นคือท่อที่ชำรุด/การวางแนวระแนงเหล็กของท่อไม่ถูกต้องซึ่งเป็นอันตราย

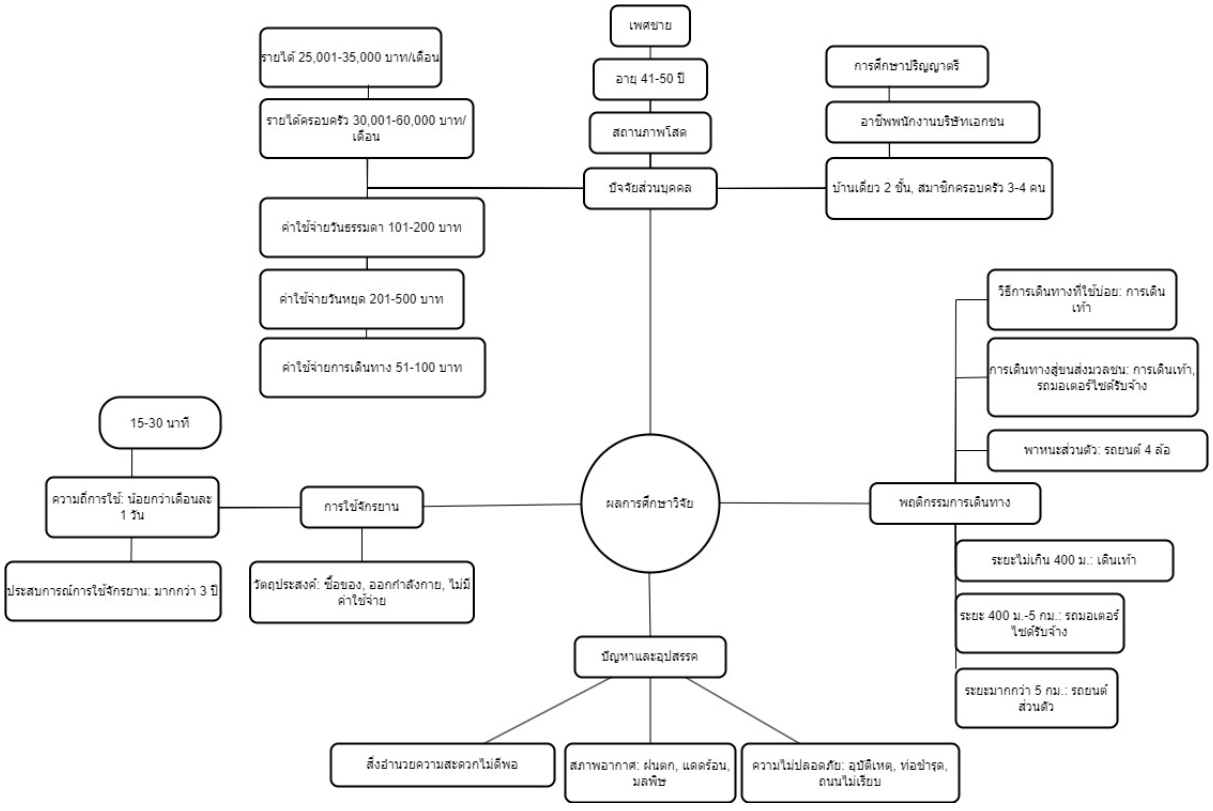
ต่อผู้ใช้ ถนน ตรอก ซอก ซอย การมีทางเท้าที่ชำรุด (เป็นเนิน เป็นหลุม เป็นบ่อ น้ำท่วมขัง) และผู้ใช้รถและใช้ถนนที่ไม่มีระเบียบ วินัย ไม่มีน้ำใจต่อผู้ร่วมทาง ดังคำกล่าวที่ว่า

“ไม่ใช่ไม่อยากใช้จักรยานมันประหยัดดี แต่อากาศเมืองไทยมันร้อน อีกอย่างถนนหนทางมันก็ไม่อำนวยกับจักรยาน ในข่าวรถยนชนจักรยานบนทางจักรยานเยอะไป” (สัมภาษณ์กลุ่มย่อยภาคประชาชนกรุงเทพมหานคร, 2564)

“ทางเท้าในกรุงเทพไม่ได้เหมือนต่างประเทศ ความปลอดภัยของการเกิดอุบัติเหตุก็ไม่มี” (สัมภาษณ์กลุ่มย่อยภาคประชาชนกรุงเทพมหานคร, 2564)

“ความปลอดภัยกลางคืนยิ่งอันตรายมากขึ้น ไฟส่องสว่างก็ไม่ค่อยสว่าง ทางก็ไม่ค่อยดี ขับรถยนต์อุ่นใจมากกว่า” (สัมภาษณ์กลุ่มย่อยภาคประชาชนกรุงเทพมหานคร, 2564)

สังเคราะห์ผลการวิจัย

อภิปรายผลการวิจัย

อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 แม้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีจักรยานสำหรับผู้ใหญ่เป็นพาหนะส่วนตัว เป็นอันดับที่ 2 หรือร้อยละ 45.3 แต่รูปแบบการเดินทางที่ไม่ใช้เครื่องยนต์นั้นมีเพียงร้อยละ 12.64 โดยอยู่ในอันดับสุดท้ายของรูปแบบการเดินทาง ซึ่งหมายถึงหากต้องเดินทางออกนอกบ้าน การใช้จักรยานจะเป็นรูปแบบการเดินทางสุดท้ายที่จะเลือกใช้ ในขณะที่ครึ่งหนึ่งของผู้ที่มีจักรยานสำหรับผู้ใหญ่ทั้งหมดจะมีรถยนต์ส่วนตัว โดยความถี่ในการใช้จักรยาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้จักรยานน้อยกว่าเดือนละ 1 วัน ร้อยละ 29.0 ความถี่ 3-4 วันต่อสัปดาห์ ร้อยละ 20.60 และความถี่ 5-7 วันต่อสัปดาห์ ร้อยละ 19.10 ซึ่งสอดคล้องกับ ทฤษฎีเชิงคุณลักษณะทางจิตวิทยา (Psychology) และข้อมูลเชิงประชากรศาสตร์ (Demographic) ของ Ajzen, I., & Fishbein, M. (1975) เมื่อนำมาทำการวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ รูปแบบการดำเนินชีวิต (Lifestyle) บุคลิกภาพ (Personality) ทัศนคติ (Attitude) ค่านิยม วัฒนธรรม ชนชั้นทางสังคม (Social Class) ที่สะท้อนตัวตนของกลุ่มเป้าหมายได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น การรู้ว่ากลุ่มเป้าหมายมีลักษณะจิตนิสัยที่แตกต่างกัน ช่วยให้สามารถเข้าใจที่มาที่ไป เหตุผลของความต้องการที่แตกต่างกัน และสามารถออกแบบประสบการณ์ในการเดินเท้าและการใช้จักรยานให้ตรงตามความต้องการของแต่ละกลุ่มได้มากยิ่งขึ้น และยังสอดคล้องกับ Glanz K , Lewis FM , Rimer BK (1997) และการทำกิจกรรมสัมภาษณ์แบบกลุ่ม (Focus group) ทำให้สามารถแบ่งกลุ่มตามลักษณะจิตนิสัย (Psychographic Segmentation) ที่แบ่งกลุ่มคนออกเป็น กลุ่มที่เดินเท้าหรือใช้จักรยานในพื้นที่ที่รู้สึกปลอดภัยเท่านั้น กลุ่มที่เลือกเดินเท้าหรือใช้จักรยานเพื่อผ่อนคลาย และสนุกสนาน และกลุ่มที่เดินเท้าหรือใช้จักรยานในชีวิตประจำวัน

ผู้ใช้จักรยานมีวัตถุประสงค์ที่หลากหลายจากการสำรวจโดยแบบสอบถาม พบว่ามากกว่าร้อยละ 80 ของผู้ตอบแบบสอบถาม มีวัตถุประสงค์ในการเดินเท้าและใช้จักรยาน ดังนี้ เพื่อการซื้อของ/จ่ายตลาด/ช้อปปิ้ง เพื่อการพักผ่อน/ท่องเที่ยวตามสถานที่ต่าง ๆ และเพื่อการออกกำลังกายไปสวนสาธารณะใกล้บ้าน ตามลำดับ และมากกว่าร้อยละ 50 ของผู้ตอบแบบสอบถาม มีวัตถุประสงค์ในการเดินเท้าและใช้จักรยาน ดังนี้ เพื่อไปสวนสาธารณะใกล้บ้าน เพื่อไปหาเพื่อน/ญาติ/เพื่อนบ้าน เพื่อการเดินทางไปทำงาน/เรียน และเพื่อการเดินทางไปเชื่อมต่อกับขนส่งสาธารณะอื่น ๆ ตามลำดับ สอดคล้องกับ แนวคิด แนวคิดทฤษฎีและพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพที่มีผลต่อการใช้จักรยาน (Health Promotion Behavior) (เกษม นครเขตต์, 2557) ที่กล่าวว่าพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ จึงมีลักษณะเป็นกิจกรรมในชีวิตประจำวันที่บุคคลกระทำเพื่อช่วยเพิ่มระดับความเป็นอยู่ที่ดีและการบรรลุเป้าหมายในชีวิตของบุคคล ชุมชน และสังคม ซึ่งเน้นที่การกระทำเพื่อให้มีสุขภาพที่ดีขึ้น การส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพ และสอดคล้องกับแนวคิดเมืองเดินได้ (Walkable city) (Uma Pupphachai. ,2018) ที่กล่าวว่า การปั่นจักรยานเป็นการเดินทางที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม แต่การส่งเสริมให้เกิดวัฒนธรรมจักรยานที่เป็นวิถีชีวิตของผู้คนต้องอาศัยหลายปัจจัยต่างๆ ทั้งการเปลี่ยนวิธีคิด เปลี่ยนวิถีชีวิต

และการมีโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ที่รองรับผู้ใช้จักรยานให้สามารถใช้จักรยานได้อย่างสะดวก และปลอดภัยจนสามารถกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเมืองเดินได้

ในมุมมองคนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าผู้ใช้จักรยานตามท้องถนนในทางบวก ซึ่งมากกว่าร้อยละ 70 เห็นว่าผู้ที่ใช้จักรยานนั้นเป็นผู้ที่ช่วยลดมลภาวะให้โลกใบนี้ เป็นคนที่รักสุขภาพและมีร่างกายแข็งแรง และเป็นหนึ่งในผู้ร่วมทางบนท้องถนนที่ต้องแบ่งปัน และมากว่าร้อยละ 30 เห็นว่าผู้ใช้จักรยานมักเป็นคนมีน้ำใจต่อผู้ร่วมทางคนอื่น ๆ ดังนั้นภาพของผู้ใช้จักรยานนั้นสามารถสื่อถึงสิ่งแวดล้อม สุขภาพ และสังคมของการแบ่งบันได้ นอกจากพบว่ามีความเห็นในเชิงลบที่มีต่อผู้ใช้จักรยาน โดยมากว่าร้อยละ 30 เห็นว่าผู้ใช้จักรยานมักทำพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ และยังไม่มีระเบียบวินัยในการใช้ถนนมากพอ ซึ่งสอดคล้องกับสถิติที่พบว่าเกือบร้อยละ 30 ของผู้ตอบแบบสอบถามเคยการเกิดอุบัติเหตุจากการใช้จักรยาน หรือมีคู่กรณีที่เป็นผู้ใช้จักรยาน ซึ่งสอดคล้องกับ เป็นแนวคิดการส่งเสริมการเดินเท้า (Walk-ability) และการใช้จักรยาน (Ride-ability) ภายในเมือง ของ GoodWalk Score (2019) โดยกล่าวถึงการออกแบบให้เมืองมีองค์ประกอบทางกายภาพที่ส่งเสริมให้คนใช้การเดินเท้าและจักรยานในการสัญจรระยะสั้น สามารถทำได้หลายวิธีทั้งการออกแบบกายภาพ เช่น การทำทางเท้าให้กว้าง มีร่มเงา ไม่มีสิ่งกีดขวาง การทำทางจักรยานที่แยกจากทางรถยนต์เพื่อความปลอดภัย หรือการวางแผนและกำหนดนโยบาย เช่น การส่งเสริมให้เมืองมีการใช้ประโยชน์ที่ดินแบบผสมผสาน มีที่พักอาศัยอยู่ในระยะที่สามารถเดินเท้าไปยังที่ทำงานและร้านค้าได้ เป็นต้น

อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การศึกษาข้อที่ 2 จากการวิจัยพบว่ามากกว่าร้อยละ 70 ของผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นว่า สภาพอากาศไม่ดี เช่น ฝนตก แดดร้อน มลพิษมากเป็นปัญหาหลักการเดินเท้าและการใช้จักรยานเพื่อการเดินทางในชีวิตประจำวัน และมากกว่าร้อยละ 50 เห็นว่าเป็นปัญหาจากสิ่งอำนวยความสะดวกให้จักรยานหรือเดินเท้ายังไม่ดีพอ ความกลัวอันตรายและความไม่ปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน และระยะทางไกลเกินไปที่จะเดินหรือใช้จักรยาน ทั้งนี้ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าการใช้จักรยานในชีวิตประจำวันของอยู่ในระดับไม่สะดวกสบายเลย ส่วนการเดินเท้าอยู่ในระดับสะดวกสบายปานกลาง เนื่องจากสิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินและใช้จักรยานในชีวิตประจำวันนั้นยังคงมีปัญหา ซึ่งปัญหาที่มีระดับความสำคัญมากที่สุด ได้แก่ ขาดแคลนพื้นที่ถนนคนเดินที่มีการใช้ประโยชน์หลากหลาย ไม่มีไฟฟ้าส่องสว่างในเวลากลางคืนหรือมีไม่พอ และไม่มีเส้นทางสำหรับจักรยาน และปัญหาที่มีระดับความสำคัญมาก ได้แก่ ที่จอดจักรยานมีจำนวนไม่เพียงพอทั้งในที่สาธารณะและภายในอาคาร เส้นทางในการเดินหรือปั่นไม่ร่มรื่น ที่จอดจักรยานไม่ปลอดภัยหรือกลัวจักรยาน/ชิ้นส่วนจักรยานหาย ผู้ใช้รถและใช้ถนนที่ไม่มีระเบียบวินัย ไม่มีน้ำใจต่อผู้ร่วมทาง ยังไม่มีกฎหมายในการบังคับใช้จักรยานและคุ้มครองผู้ใช้จักรยานที่ดีพอ มีเส้นทางจักรยานแต่ใช้งานไม่ได้ เช่น มีสิ่งกีดขวาง มีมอเตอร์ไซค์/รถยนต์เข้ามาใช้หรือจอด อุปสรรคบนทางเท้าหรือถนน ได้แก่ ต้นไม้ สายไฟ ขยะ น้ำขยะ ถนน ตรอก ซอก ซอย ทางเท้าแคบเกินไป สัญลักษณ์จราจรไม่เพียงพอต่อการเดินและใช้จักรยาน ใช้จักรยานเพื่อเชื่อมต่อระบบขนส่งอื่น ๆ ได้ลำบาก อุปสรรคบนทางเท้าหรือถนน ได้แก่ หาบ

เร่ แผงลอย ฝาท่อที่ชำรุด/การวางแนวระแนงเหล็กของท่อไม่ถูกต้องเป็นอันตรายต่อผู้ใช้ ทางเท้า ทางจักรยาน และถนน ไม่เอื้อต่อเด็ก ผู้สูงอายุและผู้พิการ ไม่มีแหล่งข้อมูล/ความรู้ในการใช้ หรือ ซ่อมบำรุงจักรยาน และถนน ตรอก ซอก ซอย ทางเท้าชำรุด (เป็นเนิน เป็นหลุม เป็นบ่อ น้ำท่วมขัง) นอกจากนี้ พบว่า คุณภาพของทางเท้าและทางจักรยานยังอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องปรับปรุงอย่างเร่งด่วน โดยเฉพาะในด้านความปลอดภัยในการใช้งาน ความรวดเร็วในการก่อสร้างหรือซ่อมแซม และสิ่งอำนวยความสะดวกที่ตอบโจทย์คนทุกเพศทุกวัยรวมทั้งผู้พิการ ด้วยเหตุนี้เองจึงส่งผลถึงความปลอดภัยต่อผู้ใช้ทางเท้าและทางจักรยาน โดยสาเหตุที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุมากที่สุด ได้แก่ ท่อที่ชำรุด/การวางแนวระแนงเหล็กของท่อไม่ถูกต้องเป็นอันตรายต่อผู้ใช้ ถนน/ตรอก/ซอก/ซอย/ทางเท้าชำรุด (เป็นเนิน เป็นหลุม เป็นบ่อ น้ำท่วมขัง) ผู้ใช้รถและใช้ถนนที่ไม่มีระเบียบ วินัย ไม่มีน้ำใจต่อผู้ร่วมทาง ความประมาทของผู้ขับขี่เอง อุปสรรคบนทางเท้าหรือถนน ได้แก่ ต้นไม้ สายไฟ ขยะ น้ำขยะ เป็นต้น ไม่มีเส้นทางสำหรับจักรยาน และมีเส้นทางจักรยานแต่ใช้งานไม่ได้ เช่น มีสิ่งกีดขวาง มีมอเตอร์ไซค์/รถยนต์เข้ามาใช้หรือจอด ดังนั้นการจะส่งเสริมการใช้จักรยาน และการเดินเท้าในการเดินทางจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้มีความสะดวกและปลอดภัย เพื่อให้ผู้เดินทางหันมาใช้วิธีการเดินทางด้วยจักรยานและการเดินเท้าเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดเมืองเดินได้ (Walkable city) (Uma Pupphachai. ,2018) ในประเด็น การป้องกันพื้นที่ทางเท้า ให้มีความสะดวกและปลอดภัยต่อผู้ใช้ทางเท้าและทางจักรยาน การออกแบบและการซ่อมบำรุงทางเท้าและทางจักรยาน การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเดินเท้า และสอดคล้องกับ Reynolds, C. C., Harris, M. A., Teschke, K., Cripton, P. A., & Winters, M. (2009) ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า การส่งเสริมให้เกิดการใช้จักรยานควรสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะกับการใช้จักรยานโดยตรง เช่น ถนนสำหรับจักรยาน หรือเลนสำหรับจักรยานเท่านั้น รวมทั้งบริเวณถนนวงเวียน ทางร่วมทางแยกควรมีสัญลักษณ์และระบบแสงสว่างที่เพียงพอจะช่วยทำให้ลดการเกิดอุบัติเหตุและความเสียหายจากการใช้จักรยานได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1.1 หากมีการทำวิจัยครั้งถัดไปทางผู้วิจัยเสนอให้ทำวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ นโยบายความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินคนเดินเท้า เพื่อนำไปแก้ไขนโยบายที่มีอยู่

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ทางผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อบทบาทหน่วยงานรัฐในการส่งเสริมให้เกิดการเดินเท้าและใช้จักรยานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยหน่วยงานรัฐควรมีบทบาทในการอำนวยความสะดวกและส่งเสริมการการเดินเท้าและใช้จักรยานเพิ่มขึ้น โดยหน่วยงานที่ระบุต่อจากนี้ เป็นเพียงหน่วยงานที่มีตัวแทน

ร่วมแสดงความคิดเห็นในโครงการวิจัยนี้ หรือถูกกล่าวถึงจากตัวแทนดังกล่าวเท่านั้น ยังไม่ร่วมถึงหน่วยงานอื่นๆ ที่อาจมีส่วนเกี่ยวข้องในการสนันสนุนทังหมด ดังต่อไปนี้

2.1 กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ควรบริหารจัดการในเชิงนโยบายหน่วยงานเห็นความสำคัญมากขึ้น โดยออกนโยบายช่วยภาษีประชาชนที่ออกกำลังกาย หรือทำกิจกรรมด้านสุขภาพที่เข้มข้นมากขึ้นในอนาคต โดยมีระบบการบริหารจัดการที่เหมาะสม ซึ่งในปัจจุบันได้เริ่มทำโครงการก้าวท้าใจ ที่ให้ส่งระยะทางและเวลาที่ใช้ออกกำลังกายมาแปลงเป็นแต้มสุขภาพ (Health Point) ซึ่งสามารถใช้แลกรางวัลได้

2.2 กรมการขนส่งทางบก ควรกำหนดหรือวางนโยบายที่ให้ความสำคัญกับผู้ใช้จักรยานและการเดินเท้าในการสร้างความปลอดภัยบนท้องถนนสำหรับผู้ใช้ยานพาหนะทุกประเภท โดยทำการประเมินความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นต่อผู้ใช้ยานพาหนะทุกประเภท เพื่อป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ

2.3 สำนักสนับสนุนและพัฒนาตามผังเมือง กรมโยธาธิการและผังเมือง ควรให้ความสำคัญกับผู้ใช้จักรยานและการเดินเท้าในการวางแผนการพัฒนาพื้นที่ โดยวางแผนการสร้างทางจักรยานและทางเดินตามความต้องการของท้องถิ่น รวมทั้งส่งเสริมการใช้จักรยานและการเดินเท้าทั้งเพื่อการออกกำลังกาย และการใช้ในชีวิตประจำวัน และมีการจัดงานเทศการให้คนมาปั่นจักรยานอย่างน้อย ปี 1 ครั้ง

2.4 สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร (สนข.) ให้ความสำคัญกับผู้ใช้จักรยานและการเดินเท้าในการกำหนดนโยบายการขนส่งและจราจร โดยวางแผนการเชื่อมต่อเส้นทางจักรยานกับระบบขนส่งมวลชนหลักทุกระบบ โดยร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมการเดินทางโดยการใช้จักรยานและเดินเท้า

2.5 สำนักงานการจราจรและขนส่ง กรุงเทพมหานคร (สจส.) ควรให้ความสำคัญกับผู้ใช้จักรยานและการเดินเท้าในการวางแผนด้านการขนส่งและจราจร ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยการจัดสร้างเส้นทางจักรยานที่ได้มาตรฐาน สะดวก ปลอดภัย และครอบคลุมพื้นที่ โดยการติดตั้งอุปกรณ์ที่เพิ่มความสะดวก และปลอดภัยแก่ผู้ใช้จักรยานและการเดินเท้า เช่น กล้อง CCTV สัญญาณไฟทางข้ามถนน ทางม้าลาย ป้ายข้อมูลจุดท่องเที่ยว สัญลักษณ์หรือทาสีทางจักรยาน เป็นต้น

2.6 สำนักการระบายน้ำ กรุงเทพมหานคร ควรให้ความสำคัญกับผู้ใช้จักรยานและการเดินเท้าในการวางแผนด้านการระบายน้ำ เนื่องจากผู้ใช้จักรยานและการเดินเท้าใช้พื้นที่ที่เกี่ยวเนื่องกับการระบายในการเดินทางสัญจร โดยการจัดทำรางระบายน้ำที่เลนซ้ายของถนนเพื่อให้น้ำระบายออกเร็วขึ้น ติดตั้งแนวฝารางระบายน้ำที่เหมาะสมและปลอดภัยกับผู้ใช้จักรยาน และซ่อมแซมฝาท่อที่ชำรุด เพื่อป้องกันอุบัติเหตุ โดยใช้ฝาเหล็กแทนฝาท่อคอนกรีตที่แตกง่าย

2.6 ตำรวจนครบาล ควรให้ความสำคัญกับผู้ใช้จักรยานและการเดินเท้าในการดูแลการจราจร รวมถึงการบังคับใช้และการออกกฎหมายด้านการจราจร เพิ่มความเข้มงวดในการการบังคับใช้กฎหมายด้านการจราจร เพื่อเพิ่มความปลอดภัยให้กับผู้ใช้ถนนทุกประเภท โดยการควบคุมความเร็วการขับรถที่ใช้เครื่องยนต์สำหรับพื้นที่เขตเมืองที่ 50 กิโลโมตรต่อชั่วโมง และสำหรับพื้นที่เขตชุมชนที่ 30 กิโลเมตรต่อชั่วโมง

3. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

3.1 จากการศึกษาและทบทวนสถานการณ์เพื่อมองภาพอนาคต ประกอบด้วยระบบย่อย 6 ระบบที่สำคัญและมีความเชื่อมโยงกัน คณะวิจัยจึงให้ข้อเสนอแนะให้การส่งเสริมการเดินเท้าและการใช้จักรยานในชีวิตประจำวันได้อ้างอิงตามระบบย่อย 6 ระบบนั้น เพื่อให้การวางแผนการสามารถเป็นไปตามการมองภาพอนาคตที่ถูกกำหนดไว้ โดยแบ่งประเด็นการวางแผนเป็น 6 องค์ประกอบ ดังนี้ โครงสร้างพื้นฐาน ข้อบังคับและกฎหมาย การมีส่วนร่วมของประชาชน กลุ่มผู้ใช้งาน ภาครัฐส่วนกลางและรัฐท้องถิ่น สื่อมวลชน และภาคประชาสังคม

เอกสารอ้างอิง

เกษม นครเขตต์. (2557). *การรับรู้ด้านสุขภาพและทัศนคติของประชาชนไทยต่อการเดินและการขี่จักรยาน*. THE 2ND THAILAND BIKE AND WALK FORUM. ชมรมจักรยานเพื่อสุขภาพแห่งประเทศไทย.

เทิดพงศ์ บุญพันธ์, กัญจนีย์ พุทธิเมธี และสายฝน โพธิสุวรรณ. (2565). *รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์โครงการจัดทำสมุดปกขาว (white paper):ทำไมคนไทยไม่เดิน ไม่ปั่นจักรยานเดินทาง ในชีวิตประจำวัน.* สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพภายใต้การดำเนินการของ มูลนิธิสถาบันการเดินและการจักรยานไทย.

มณฑินี มีสมบูรณ์. (2559). *สมรรถภาพทางกายของผู้ใช้บริการ ณ ศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย กรมพลศึกษา.* วิทยานิพนธ์หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกการจัดการการสร้างเสริมสุขภาพ คณะสาธารณสุขศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

สัมภาษณ์กลุ่มย่อยภาคประชาชนกรุงเทพมหานคร. (2564). *ผ่านระบบ Zoom Meeting เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2564.*

Ajzen, I. (1985). From intentions to actions: A theory of planned behavior. In Kuh,J. & Beckmann, J. (Ed). *Action Control* (pp. 11-39). Heidelberg, Germany: Springer-Verlag.

Ajzen, I., & Fishbein, M. (1975). A Bayesian analysis of attribution processes. *Psychological bulletin*. 82 (2), 261.

Cochran, W. G. (2007). *Sampling techniques*. Hoboken, New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.

Glanz K , Lewis FM , Rimer BK. (1997). *Health Behavior and Health Education: Theory, Research, and Practice* (2d ed.). San Francisco, CA, Jossey-Bass

GoodWalk Score. (2019). ทำไมต้อง "Walkable City". *Online.* Retrieved December 15, 2019. from http://goodwalk.org/.

Reynolds, C. C., Harris, M. A., Teschke, K., Cripton, P. A., & Winters, M. (2009). The impact of transportation infrastructure on bicycling injuries and crashes: A review of the literature. *Environmental Health.* 8 (1), 1-19.

The Urbanis. (2020). ทางเท้าของชาวเมือง : กรุงเทพมหานคร วันนี้ 'เดินได้-เดินดี' แล้วหรือยัง?. *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 31 มกราคม 2564. แหล่งที่มา: https://theurbanis.com/mobility/09/01/2020/163

Uma Pupphachai. (2018). แนวคิดเมืองเดินได้. *Online.* December 15, 2019. Retrieved from https://umapupphachai. medium.com/walkable-city-cd0ccd99bcbc.

การออกแบบและพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่าน สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขนาดเล็ก

The Designe and Development of Package for Experience Learning Activities to Enhance Reading Literacy for Lower Elementary Students in Small Size Schools

ปริวัฒน์ กองอุดม,
อนุชา พิมศักดิ์ และ ชุลิดา เหมตะศิลป์
มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
Pariwat Kongudom,
Anucha Pimsak and Chulida Hemtasin
Kalasin University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: anucha.pi@ksu.ac.th

****

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการวิจัยการออกแบบ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์ประสบการณ์และความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านของครูและนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขนาดเล็ก 2) ออกแบบและพัฒนาต้นแบบชุดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขนาดเล็ก 3) ศึกษาผลการใช้ต้นแบบชุดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มตัวอย่างระยะที่ 1 คือครูผู้สอนวิชาภาษาไทย จำนวน 387 คน นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นจำนวน 2,847 คน กลุ่มตัวอย่างระยะที่ 3 ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย จำนวน 4 คน นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น จำนวน 80 คน เครื่องมือที่ใช้ในการออกแบบระยะที่ 1 มี 16 ชิ้น ระยะที่ 2 จำนวน 2 ชิ้น ระยะที่ 3 จำนวน 2 ชิ้น สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้ 1) ครูและนักเรียนต้องการชุดฝึกที่เป็นรูปเล่มและมีเกมประกอบ 2) ต้นแบบชุดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ เกม สื่อ ใบกิจกรรม แบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน มีทั้งหมด 9 กิจกรรม 3) ผลการใช้ต้นแบบชุดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ พบว่า คะแนนทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับคะแนน .01

* วันที่รับบทความ : 13 กรกฎาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 17 กรกฎาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 19 กรกฎาคม 2567
Received: July 13, 2024; Revised: July 17, 2024; Accepted: July 19, 2024

คำสำคัญ: การเรียนรู้จากประสบการณ์; ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน; ชุดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์; นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น; โรงเรียนขนาดเล็ก

Abstract

This study is a design research with the following objectives: 1) To analyse the experiences and needs necessary for developing reading literacy among primary school teachers and early primary students in small schools; 2) To design and develop a prototype set of experiential learning activities aimed at promoting reading literacy among early primary students in small schools; 3) To examine the effects of using the prototype experiential learning activity set to enhance reading literacy among early primary students in small schools. The sample in phase 1 consisted of 387 Thai language teachers and 2,847 early primary students. In phase 3, the sample included 4 Thai language teachers and 80 early primary students. The instruments used in the design phase included 16 items in phase 1, 2 items in phase 2, and 2 items in phase 3. The statistics used in the research were percentage, mean, and standard deviation. The research findings are summarised as follows: 1) Teachers and students require a training set in book form accompanied by games; 2) The prototype experiential learning activity set to promote reading literacy includes lesson plans, games, media, activity sheets, pre-tests, and post-tests, totalling 9 activities; 3) The results of using the prototype experiential learning activity set indicate that post-test scores were significantly higher than pre-test scores at the .01 level.

Keywords: Experiential Learning; Reading Literacy; Students in Lower Elementary School; Small Schools

บทนำ

การอ่านเป็นทักษะสำคัญและจำเป็นสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา เนื่องจากมีผลต่อการเรียนรู้ การสื่อสาร และการอ่านยังเป็นทักษะพื้นฐานสำคัญของผู้เรียนที่กำหนดเป็นผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาในยุค 4.0 ซึ่งเป็นความรู้ที่จำเป็นสำหรับนักเรียนไทยได้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ตนเองรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในด้านความรู้พื้นฐาน การรู้จักตนเอง ความรู้เรื่องภูมิปัญญาไทย ความรอบรู้ด้านต่าง ๆ และความรู้เกี่ยวกับงานอาชีพ ความรู้ ความสามารถและทักษะเหล่านี้จำเป็น สถานศึกษาทุกแห่งต้องให้ความสำคัญและพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมาย (สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้, 2562) สำนักราชบัณฑิตยสภา (2562) ให้ความหมาย ความฉลาดรู้การอ่าน (Reading Literacy) ว่า ความรู้และทักษะที่จะเข้าใจเรื่องราวและสาระของสิ่งที่ได้อ่าน ทั้งจากการอ่านในใจและการอ่านออกเสียง ตีความหรือแปลความหมายของข้อความที่ได้อ่าน

ในประเด็นเกี่ยวกับการส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่านนั้น สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) ร่วมกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้เข้าร่วมโครงการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ (PISA) โดยขับเคลื่อนโครงการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ (Program for International Student Assessment : PISA) นับตั้งแต่ปี 2000 ที่ประเทศไทยได้เข้าร่วมการประเมินกับ PISA จนถึงการประเมินในปี 2022 พบว่า ประเทศไทยมีคะแนนเฉลี่ยด้านการอ่านเท่ากับ 379 คะแนน ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศสมาชิก OECD และเมื่อเทียบกับ PISA 2018 พบว่า ด้านการอ่านมีคะแนนเฉลี่ยลดลง 14 คะแนน ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนไทยที่มีความด้านการอ่านตั้งแต่ระดับ 2 ขึ้นไป มีอยู่ 35% ในขณะที่กลุ่มประเทศสมาชิก OECD โดยเฉลี่ยมีนักเรียนกลุ่มนี้อยู่ 74% นักเรียนไทยที่มีความสามารถด้านการอ่านในระดับสูงมีอยู่ 1% ในขณะที่กลุ่มประเทศสมาชิก OECD โดยเฉลี่ยมีนักเรียนกลุ่มนี้อยู่ 7 % จากข้อมูลข้างต้น สะท้อนให้เห็นแนวโน้มผลการประเมินด้านการอ่านของผู้เรียนมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นระบบการศึกษาไทยจึงต้องยกระดับความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนอย่างเร่งด่วน

จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2565 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่าคะแนนเฉลี่ยทั้ง 4 วิชาต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยในทุกระดับ ได้แก่ ระดับจังหวัด ระดับสพฐ. และระดับประเทศ โดยกลุ่มที่ต้องเร่งพัฒนามีคะแนนอยู่ในลำดับสุดท้ายของเขตพื้นที่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก (เยาวลักษณ์ ศิริรักษ์ และอภิรักษ์ เจาะจง, 2565) จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการแก้ปัญหาการอ่านของผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning) (Kolb, 2014) เพื่อเพิ่มความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก

จากปัญหาและความสำคัญที่ได้กล่าวมาข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจจะศึกษา เรื่อง การออกแบบและพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่าน สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขนาดเล็ก และผู้วิจัยคาดหวังว่า “ชุดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขนาดเล็ก” จะเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยให้นักเรียนเกิดความฉลาดรู้ด้านการอ่านได้และเป็นประโยชน์ต่อผู้สอนที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนต่อไป และเกิดประโยชน์ในการสร้างหลักการออกแบบนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1) เพื่อวิเคราะห์ประสบการณ์และความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านของครูผู้สอนวิชาภาษาไทยและนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขนาดเล็ก

2) เพื่อออกแบบและพัฒนาต้นแบบชุดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขนาดเล็ก

3) เพื่อศึกษาผลการใช้ต้นแบบชุดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขนาดเล็ก

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่องการออกแบบและพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่าน สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้วิจัยใช้รูปแบบกระบวนการคิดเชิงออกแบบ **(**Design Thinking**)** 5 ขั้นตอนประกอบด้วย ขั้นที่ 1 ทำความเข้าใจปัญหา **(**Empathy**)** ขั้นที่ 2 นิยามปัญหา **(**Define**)** ขั้นที่ 3 สร้างแนวคิด **(**Ideate**)** ขั้นที่ 4 สร้างต้นแบบ **(**Prototype**)** ขั้นที่ 5 ทดสอบ **(**Test**)** และประยุกต์ใช้เครื่องมือการคิดเชิงออกแบบของ (อภิสิทธิ์ ไล่สัตรูไกล**,** 2557) การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ตามแนวทางการวิจัยการออกแบบ **(**Design Research**)** ดังนี้

ระยะที่ 1 การวิเคราะห์และสำรวจ

ขั้นที่ 1 ทำความเข้าใจปัญหา (Empathy)

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำนวน 129 โรงเรียน 387 คน นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 129 โรงเรียน 2,847 คนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 (ข้อมูลนักเรียนรายบุคคล Date Management Center ปีการศึกษา 2566 ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2566)

1.1.2 กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำนวน 97 โรงเรียน 196 คน โดยโรงเรียนจำนวน 97 โรงเรียนเลือกแบบเจาะจงจากโรงเรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติ O – NET อยู่ในระดับ กลุ่มดี สีเหลือง กลุ่มพอใช้ สีดำ กลุ่มที่ต้องเร่งพัฒนา สีแดง นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำนวน 341 คน โดยเลือกแบบเจาะจงจากโรงเรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติ O – NET อยู่ในระดับ กลุ่มดี สีเหลือง กลุ่มพอใช้ สีดำ กลุ่มที่ต้องเร่งพัฒนา สีแดง โดยประยุกต์ใช้เครื่องมือการคิดเชิงออกแบบ ดังนี้

1.2 เครื่องมือการคิดเชิงออกแบบที่ใช้ในการวิจัย มีจำนวน 7 เครื่องมือ ประกอบด้วย 1) แบบทบทวนนิยาม (Reframing) 2) แบบระบุผู้ที่เกี่ยวข้อง (Stakeholder Map) 3) แบบระบุระบบที่เกี่ยวข้อง (System Map) 4) แบบลงรายละเอียดถึงสิ่งที่ได้สังเกตมา (Observation Capture) 5) แบบกำหนดแนวทางการสัมภาษณ์ (Interview Guide) 6) แบบสอบถามความต้องการจำเป็นและประสบการณ์ของครูผู้สอน 7) แบบสอบถามความต้องการจำเป็นและประสบการณ์ของนักเรียน เครื่องมือออกแบบมีค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหารายข้อระหว่าง 0.60 – 1.00

1.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลในการวิจัย ตามขั้นตอน ดังนี้ 1)ขอหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัย 2) นำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัย พร้อมแบบสอบถามความต้องการจำเป็นและประสบการณ์ของครูผู้สอน และส่งแบบสอบถามทางออนไลน์ ไปยังโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามให้แล้วเสร็จ 3)เก็บรวบรวมข้อมูลและนำไปวิเคราะห์ตามวันและเวลาที่กำหนด

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และนำไปวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ ของผู้ตอบแบบถาม

ขั้นที่ 2 นิยามปัญหา (Define)

2.1 เครื่องมือการคิดเชิงออกแบบที่ใช้ในการวิจัย มีจำนวน 4 เครื่องมือ ประกอบด้วย 1) แบบทบทวนทำความเข้าใจปัญหา (Refine Your Approach) 2) แบบร้อยเรียงเป็นเรื่องราว (Story Hooks) 3) แบบสร้างผู้ใช้จำลอง (Persona) 4) แบบสร้างประสบการณ์ของผู้ใช้ (Journey Map) เครื่องมือออกแบบมีค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหารายข้อระหว่าง 0.60 – 1.00

2.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า ตามขั้นตอน ดังนี้

นำข้อมูลที่ได้จากขั้นที่ 1 ทำความเข้าใจปัญหา (Empathy) ที่ได้จากการทบทวนนิยาม การสัมภาษณ์ความต้องการจำเป็นและประสบการณ์ของครูผู้สอนและนักเรียนมาวิเคราะห์ทำความเข้าใจโดยจัดเรียงข้อมูลที่ได้ลงในเครื่องมือออกแบบที่กำหนด

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากขั้นที่ 1 ทำความเข้าใจปัญหา (Empathy) วิเคราะห์ทำความเข้าใจโดยจัดเรียงข้อมูลที่ได้ลงในเครื่องมือออกแบบที่ 08 – 11

ขั้นที่ 3 ทำความเข้าใจปัญหา (Ideate)

3.1 กลุ่มตัวอย่าง

นักออกแบบบอร์ดเกมและนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 คน

3.2 เครื่องมือการคิดเชิงออกแบบที่ใช้ในการวิจัย มีจำนวน 5 เครื่องมือ ประกอบด้วย 1) แบบตั้งคำถามสู่โอกาส (What If) 2) แบบระดมสอง (Brainstorming) 3) แบบใบแสดงแนวคิด (Idea Card) 4) แบบสังเคราะห์ข้อมูล 5) ต้นแบบแสดงแนวคิด (Conceptual Prototype) เครื่องมือออกแบบมีค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหารายข้อระหว่าง 0.60 – 1.00

3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลในการวิจัย ตามขั้นตอน ดังนี้

3.3.1 สัมภาษณ์นักออกบอร์ดเกมและนวัตกรรมการเรียนรู้รวม จำนวน 3 คน

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.4.1 นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นักออกแบบบอร์ดเกมและนวัตกรรมการเรียนรู้รวม จำนวน 3 คน มาวิเคราะห์และจัดเรียงข้อมูลลงในเครื่องมือออกแบบที่กำหนด

ระยะที่ 2 การออกแบบและพัฒนา

ขั้นที่ 4 สร้างต้นแบบ (Prototype)

4.1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

นักออกแบบนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้และนักออกแบบบอร์ดเกม จำนวน 3 คน ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 3 คน นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขนาดเล็กทดลองใช้เครื่องมือการวิจัย (Try Out) จำนวน 3 ห้องเรียน 24 คน

4.2 เครื่องมือการคิดเชิงออกแบบที่ใช้ในการวิจัย มีจำนวน 2 เครื่องมือ ประกอบด้วย 1) การสร้างต้นแบบด้วยโปรแกรม Canva 2) แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญในการประเมินเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย เครื่องมือออกแบบมีค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหารายข้อระหว่าง 0.67 – 1.00 ค่าความยากง่าย 0.63 – 0.75 ค่าอำนาจจำแนก 0.75 - 1

4.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

นำต้นแบบไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลอง (Try Out) ได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นที่เรียนในรายวิชาภาษาไทย ในโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 3 ห้องเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 6 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 6 คน และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 12 คน รวม 24 คน แล้วสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย สัมภาษณ์นักเรียนกลุ่มทดลอง

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยกลุ่มทดลอง และสัมภาษณ์นักเรียนกลุ่มทดลอง มาวิเคราะห์และปรับปรุงต้นแบบให้ดีขึ้น

ระยะที่ 3 การประเมินและสะท้อนคิด

ขั้นที่ 5 ทดสอบ (Test)

5.1 กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย โรงเรียนนาขามวิทยา ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย จำนวน 1 คน นักเรียน จำนวน 29 คน โรงเรียนบอนเขียวราษฎร์บำรุง ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย จำนวน 1 คน นักเรียน จำนวน 24 คน โรงเรียนบ้านสุขเจริญ ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย จำนวน 1 คน นักเรียน จำนวน 14 คน โรงเรียนบ้านหนองโง้ง ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย จำนวน 1 คน นักเรียน จำนวน 13 คน

5.2 เครื่องมือการคิดเชิงออกแบบที่ใช้ในการวิจัย มีจำนวน 3 เครื่องมือ ประกอบด้วย 1) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่าน 2) แบบประเมินความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (สำหรับนักเรียน) 3) แบบประเมินความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (สำหรับนักเรียน) เครื่องมือออกแบบมีค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหารายข้อระหว่าง 0.80 – 1.00

5.3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

5.3.1 ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือวิจัย ไปโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 4 โรงเรียนได้แก่ โรงเรียนนาขามวิทยา โรงเรียนบอนเขียวราษฎร์บำรุง โรงเรียนบ้านสุขเจริญ โรงเรียนบ้านหนองโง้ง

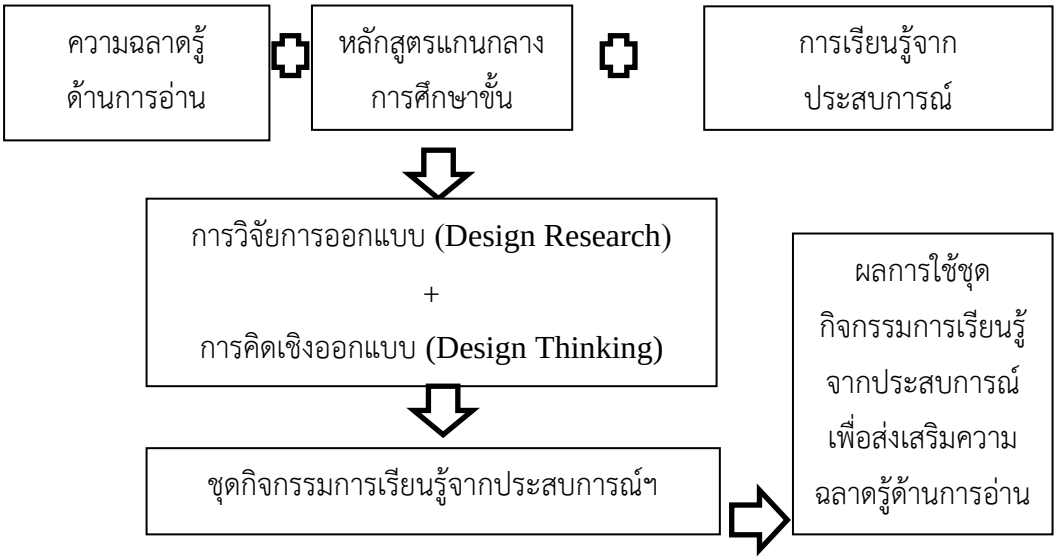
5.3.2 นำชุดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น ให้ครูที่สอนวิชาภาษาไทยนำไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น

5.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

5.4.1 วิเคราะห์ผลการทำแบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนของนักเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กระบวนการวิจัยการออกแบบ (Design Research) โดยประยุกต์จาก สุวิมล ว่องวาณิช (2566) ซึ่งประกอบด้วย 3 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 การวิเคราะห์และสำรวจ ระยะที่ 2 การออกแบบและพัฒนา และระยะที่ 3 การวิเคราะห์และสำรวจ และยุกต์ใช้การออกแบบของ **Hasso** (2007) 5 ขั้นตอน ขั้นที่ 1 ทำความเข้าใจปัญหา **(**Empathy**)** ขั้นที่ 2 นิยามปัญหา (Define) ขั้นที่ 3 สร้างความคิด (Ideate) ขั้นที่ 4 สร้างต้นแบบ (Prototype) และขั้นที่ 5 ทดสอบ (Test) โดยกำหนดกรอบแนวคิดไว้ ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ประสบการณ์และความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ของครูผู้สอนวิชาภาษาไทยและนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขนาดเล็ก ตอนที่ 2 ผลการออกแบบและพัฒนาต้นแบบชุดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขนาดเล็ก ตอนที่ 3 ผลการใช้ชุดต้นแบบชุดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขนาดเล็ก

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ประสบการณ์และความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ของครูผู้สอนวิชาภาษาไทยและนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขนาดเล็ก

ขั้นที่ 1 ทำความเข้าใจปัญหา (Empathy) จากการทำแบบสอบถามประสบการณ์และความต้องการจำเป็นของครูผู้สอนวิชาภาษาไทยและนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ผลการศึกษาประสบการณ์ของครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ประสบการณ์ของครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ใน มิติของประสบการณ์ผู้ใช้ **5** มิติ **มิติบทบาท** 1. ใช้สื่อการสอนและแบบฝึกทักษะการอ่าน 2. ฝึกให้นักเรียนอ่านนิทานที่ชอบและบทความสั้น ๆ 3. สอนซ่อมเสริมนักเรียนที่มีอ่านไม่คล่อง 4. ให้เพื่อนที่อ่านคล่องสอนเพื่อนที่ยังอ่านไม่คล่อง 5. ใช้แบบฝึกทักษะการอ่าน **มิติพฤติกรรม** 1. จัดการเรียนรู้แบบ Active learning และการใช้เกมเป็นฐาน วัดและประเมินผลตามสภาพจริง 2. ใช้เกมการเรียนรู้เพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน **มิติการรับรู้** 1. นักเรียนอ่านหนังสือไม่คล่องจึงไม่อยากอ่าน 2. เรียนหลายวิชาทำให้การเน้นการอ่านเป็นเรื่องที่ทำได้ไม่เต็มที่ 3. การสอนควบชั้น นักเรียนมีพัฒนาการไม่เท่ากัน การสอนควบชั้นจึงเป็นปัจจัยที่ทำให้นักเรียนมีพัฒนาการช้า **มิติอารมณ์ความรู้สึก** 1. เป็นกิจกรรมที่แก้ปัญหาได้ตรงจุด มีกิจกรรมที่หลากหลาย 2. เป็นสื่อแบบผสมผสานระหว่างเทคโนโลยีที่นักเรียนสามารถจับต้องได้ ทันสมัย ทำให้ผู้เรียนสนใจ **มิติเจตคติ** 1. มีความสำคัญมาก เครื่องมือสามารถช่วยพัฒนาการอ่านของนักเรียน 2. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ช่วยพัฒนาการอ่านของผู้เรียน 3. ช่วยฝึกทักษะการอ่านของนักเรียนและแก้ไขปัญหาด้านการอ่าน

จากข้อมูลข้างต้นพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูที่สอนวิชาภาษาไทย ในโรงเรียนขนาดเล็ก ครูจะใช้แบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักเรียน ฝึกอ่านจากง่ายไปหายาก ใช้เกม ใบงาน แบบฝึกทักษะเข้ามาช่วยในการแก้ไขปัญหาอ่านอ่านของผู้เรียน ครูมีการสอนซ่อมเสริมสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาด้านการอ่าน

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของครูผู้สอนวิชาภาษาไทยในโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 387 คน

ความต้องการจำเป็นของครูผู้สอนวิชาภาษาไทย	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ
1. เห็นด้วย เพราะเป็นเครื่องมือที่จะช่วยพัฒนาให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ	0.96	0.17	96.96
2. ชุดแบบฝึกทักษะการอ่าน	0.54	0.50	54.54
3. ใบงาน	0.18	0.39	18.18
4. สื่ออิเล็กทรอนิกส์	0.12	0.33	12.12
5. แบบทดสอบการอ่าน	0.15	0.36	15.15
6. รูปเล่ม	0.66	0.47	66.66

ความต้องการจำเป็นของครูผู้สอนวิชาภาษาไทย	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ
7. ออนไลน์	0.21	0.41	21.21
8. ยินดีใช้ เพราะต้องการพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนและเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ	1	0	100
รวม	**0.47**	**0.36**	**48.10**

จากตารางที่ 1 ความต้องการจำเป็นของครูผู้สอนวิชาภาษาไทย พบว่า ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย เห็นด้วย กับการใช้ชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่าน และยินดีใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เพราะเป็นการพัฒนาและเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ สื่อที่ครูต้องการประกอบด้วย ชุดแบบฝึกทักษะการอ่าน ใบงาน สื่ออิเล็กทรอนิกส์ แบบทดสอบการอ่าน และต้องการเป็นแบบรูปเล่มมากกว่าแบบออนไลน์

สรุปประสบการณ์และความต้องการจำเป็นของนักเรียน พบว่า ด้านสื่อ นักเรียนต้องการสื่อที่เป็นรูปเล่มและมีสีสันสวยงาม ด้านรูปแบบและกิจกรรม นักเรียนต้องการให้มีเกมเข้ามาอยู่ในเนื้อหาการเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงและมีกิจกรรมที่หลากหลาย ด้านลักษณะ เรียนแล้วสนุกได้ความรู้สามารถเล่นซ้ำได้หลายรอบมีการเคลื่อนไหวร่างกาย

ขั้นที่ 2 นิยามปัญหา (Define) จากการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นที่ 1 พบว่า ครูในโรงเรียนขนาดเล็กมีภาระงานสอนมากเกินไปทำให้การจัดกิจกรรมเรื่องการอ่านทำได้ไม่เต็มที่ ครูที่สอนในโรงเรียนขนาดเล็กสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมการอ่าน รูปแบบการสอนไม่สนุก และไม่น่าสนใจ ทำให้ผู้เรียนไม่สนใจการเรียน

ขั้นที่ 3 สร้างความคิด (Ideate) จากการระดมสมองจากผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านออกแบบบอร์ดเกม พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้แบ่งออกเป็น 9 กิจกรรมสอดคล้องกับตัวชี้วัดความฉลาดรู้ด้านการอ่านตามแนว PISA ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ สื่อ เกม เนื้อหา การวัดและประเมินผล

ตอนที่ 2 ผลการออกแบบและพัฒนาต้นแบบชุดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขนาดเล็ก

ขั้นที่ 4 สร้างต้นแบบ (Prototype) ผู้วิจัยได้นำผลการดำเนินการวิจัยในระยะที่ 1 การวิเคราะห์และสำรวจโดยใช้เครื่องมือออกแบบตามแนวทางการคิดเชิงออกแบบมาออกแบบชุดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่าน สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยการสร้างต้นแบบที่มีความคล้ายคลึงสูง (High Fidelity Prototype) ซึ่งเป็นรูปแบบของต้นแบบที่มีรายละเอียดความคล้ายคลึงใกล้เคียงกันกับงานที่สมบูรณ์ ต้นแบบชุดกิจกรรมการเรียนรู้การจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ประกอบด้วย แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เกม สื่อ ใบกิจกรรม แบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน แสดงดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ตัวอย่างต้นแบบชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย 9 กิจกรรม

กิจกรรม	ตัวอย่าง	ความฉลาดรู้ด้านการอ่านของ PISA	ตัวชี้วัดหลักสูตรแกนกลาง
กิจกรรมที่ 1 นักอ่าน		ความคล่องแคล่วของการอ่าน	ท 1.1 การอ่าน ป.1/1 ป.2/1ป.3/1
กิจกรรมที่ 2 หมู่บ้านของฉัน		เข้าถึงและค้นหาสาระข้อสนเทศในบทอ่าน (แหล่งข้อมูลเดียว)	ป.1/3 ป.2/3 ป.3/3
กิจกรรมที่ 3 จัดระเบียบ		เข้าถึงและค้นหาสาระข้อสนเทศในบทอ่าน (แหล่งข้อมูลเดียว)	ป.1/6 ป.2/6 ป3/6
กิจกรรมที่ 4 นิทานแสนสนุก		การเข้าถึงความเข้าใจในความหมายที่แท้จริงของบทอ่าน (แหล่งข้อมูลเดียว)	ป.1/2 ป.2/2 ป.3/2
กิจกรรมที่ 5 หมวดหมู่บอกคุณและโทษ		การบูรณาการและลงข้อสรุปจากข้อสนเทศหลาย ๆ ส่วนที่อยู่ในบทอ่าน (แหล่งข้อมูลเดียว)	ป.1/7 ป.2/7 ป.3/7
กิจกรรมที่ 6 ยอดนักสืบ		การบูรณาการและลงข้อสรุปจากข้อสนเทศหลาย ๆ ส่วนที่อยู่ในบทอ่าน (หลายแหล่งข้อมูล)	ป.1/5 ป.2/5 ป.3/5
กิจกรรมที่ 7 เชื่อหรือไม่เชื่อ		ตรงกับการประเมินความฉลาดรู้ด้านการอ่านของ PISA การประเมินคุณภาพและความ	ท 5.1 วรรณคดีและวรรณกรรม ป.1/1 ป.2/1 ป.3/1

กิจกรรม	ตัวอย่าง	ความฉลาดรู้ด้านการอ่านของ PISA	ตัวชี้วัดหลักสูตรแกนกลาง
		น่าเชื่อถือของบทอ่านได้ (แหล่งข้อมูลเดียว)	
กิจกรรมที่ 8 ชัวร์ก่อนแชร์		การสะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาและรูปแบบของเรื่องที่ได้อ่านอย่างมีวิจารณญาณ (แหล่งข้อมูลเดียว)	ท 3.1 การฟัง การดูและการพูดป.1/3 ป.2/5 ป.3/4
กิจกรรมที่ 9 เอาตัวรอดอย่างไร		การตรวจสอบข้อมูลที่ขัดแย้งกันและหาวิธีจัดการข้อขัดแย้งนั้น (หลายแหล่งข้อมูล)	ป.1/2 ป.2/2 ป.3/1

จากการศึกษาประสบการณ์และความต้องการจำเป็นของครูและนักเรียน การสัมภาษณ์นักออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักออกแบบบอร์ดเกม ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ต้นแบบชุดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ประกอบด้วย แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เกม สื่อ ใบกิจกรรม แบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน ซึ่งมีทั้งหมด 9 กิจกรรมตามตัวชี้วัดความฉลาดรู้ด้านการอ่านของ PISA ดังนี้ กิจกรรมที่ 1 นักอ่าน กิจกรรมที่ 2 หมู่บ้านของฉัน กิจกรรมที่ 3 จัดระเบียบ กิจกรรมที่ 4 นิทานแสนสนุก กิจกรรมที่ 5 หมวดหมู่บอกคุณและโทษ กิจกรรมที่ 6 ยอดนักสืบ กิจกรรมที่ 7 เชื่อหรือไม่เชื่อ กิจกรรมที่ 8 ชัวร์ก่อนแชร์ กิจกรรมที่ 9 เอาตัวรอดอย่างไร

ตอนที่ 3 ผลการใช้ชุดต้นแบบชุดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขนาดเล็ก

ขั้นที่ 5 ทดสอบ (Test) ผู้วิจัยนำต้นแบบที่มีความคล้ายคลึงสูง (High Fidelity Prototype) ไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด จำนวน 4 โรงเรียน โดยใช้รูปแบบการวิจัยทดลองแบบกึ่งทดลอง ผลการวิจัยเป็นดังนี้

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบที และระดับนัยสำคัญทางสถิติในการทดสอบเปรียบเทียบคะแนนทดสอบก่อนเรียนกับคะแนนทดสอบหลังเรียนของจำนวน 4 กลุ่มตัวอย่าง

N	**คะแนนเต็ม**	**ก่อนเรียน $\bar{X}$**	**S.D.**	**ร้อยละ**	**หลังเรียน $\bar{X}$**	**S.D.**	**ร้อยละ**	**ค่าเฉลี่ยของผลต่าง**	**S.D. ค่าเฉลี่ยผลต่าง**	**t**	**df**	**Sig 1 tailed**
โรงเรียน ก												
29	20	10.17	1.965	44.31	14.76	1.704	73.79	4.59	1.086	22.738**	28	0.000
โรงเรียน ข												
24	20	11.71	1.601	58.54	16.04	16.01	80.20	4.33	1.129	18.798**	23	0.000
โรงเรียน ค												
14	20	10.07	1.817	58.57	13.79	2.259	68.92	3.71	1.326	10.481**	13	0.000
โรงเรียน ง												
13	20	9.00	2.273	45	12.85	2.304	64.23	3.85	1.214	11.421**	12	0.000
รวม												
80	20	10.43	0.279	51.18	14.66	2.164	73.31	4.24	1.193	31.763**	79	0.000

****** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 5 พบว่า การทดสอบคะแนนของผู้เรียนเปรียบเทียบทั้ง 4 โรงเรียนพบว่า มีคะแนนก่อนเรียนเฉลี่ย เท่ากับ 10.43 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. เท่ากับ 2.079 คะแนน และมีคะแนนสอบหลังเรียน เท่ากับ 14.66 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. เท่ากับ 2.164 คะแนน ค่าเฉลี่ยของผลต่าง เท่ากับ 4.24 คะแนน S.D. ค่าเฉลี่ยของผลต่าง 1.193 ค่าสถิติทดสอบของการทดสอบ t เท่ากับ 31.763* และค่า Significance ของการทดสอบ เท่ากับ 0.000 เมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนสอบทั้งสองครั้ง พบว่าคะแนนสอบหลังเรียนสูงก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับคะแนน .01

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การออกแบบและพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่าน สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขนาดเล็ก สรุปผลได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ประสบการณ์และความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านของครูผู้สอนวิชาภาษาไทยและนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า ครูใช้แบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักเรียน ฝึกอ่านจากง่ายไปยาก ใช้เกม ใช้ใบงาน เข้า

มาช่วยในการแก้ไขปัญหาการอ่านของนักเรียน มีการสอนซ่อมเสริมสำหรับนักเรียนที่อ่านไม่คล่อง ความต้องการจำเป็นของครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ต้องการชุดแบบฝึกทักษะการอ่านแบบรูปเล่ม และประสบการณ์และความต้องการจำเป็นของนักเรียน พบว่า นักเรียนต้องการสื่อที่ส่งเสริมทักษะการอ่านเป็นรูปเล่มและชุดฝึก มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีเกมเข้าไปอยู่ในเนื้อหาด้วยเรียนแล้วสนุกและได้ความรู้มีการเคลื่อนไหวร่างกายและสามารถเล่นซ้ำได้

2. ผลการออกแบบและพัฒนาต้นแบบชุดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า ต้นแบบชุดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ เกม สื่อ ใบกิจกรรม แบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน มีทั้งหมด 9 กิจกรรม ที่เรียงลำดับตามการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่าน

3. ผลการใช้ต้นแบบชุดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า คะแนนทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับคะแนน .05 ความพึงพอใจของนักเรียนต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่าน อยู่ในระดับ พึงพอใจมากที่สุด ความพึงพอใจของครูผู้สอนวิชาภาษาไทยต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่าน อยู่ในระดับ พึงพอใจมากที่สุด

ทั้งนี้ จากผลการวิจัยจะพบว่า การวิจัยทั้งสามระยะ โดยการประยุกต์ใชการคิดเชิงออกแบบและเครื่องมือการคิดเชิงออกแบบมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล จะสามารถช่วยออกแบบและพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ประสบการณ์และความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านของครูผู้สอนวิชาภาษาไทยและนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า ต้องการชุดแบบฝึกทักษะการอ่านแบบรูปเล่ม ประสบการณ์และความต้องการจำเป็นของนักเรียน สื่อที่ส่งเสริมทักษะการอ่านเป็นรูปเล่มและชุดฝึก มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีเกมเข้าไปอยู่ในเนื้อหาด้วยเรียนแล้วสนุกและได้ความรู้มีการเคลื่อนไหวร่างกายและสามารถเล่นซ้ำได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนาภา งิ้วทอง (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้การวิจัยประสบการณ์ผู้ใช้และการวิจัยอิงการออกแบบเพื่อพัฒนาต้นแบบการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านการวิจัยแบบร่วมมือของครู ผลการวิจัยพบว่า จากมิติของประสบการณ์ผู้ใช้ (ครู) ด้านการทำวิจัยแบบร่วมมือ 5 ด้าน ได้แก่ บทบาท อารมณ์ การรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรม พบว่ามิติด้านอารมณ์และการรับรู้

เป็นมิติที่สะท้อนประสบการณ์ของครูในการวิจัยแบบร่วมมือของครู และครูมีความต้องการการส่งเสริมจากโรงเรียนด้านการสนับสนุนจากโรงเรียน การมีพี่เลี้ยงให้คำปรึกษา และวิธีการทำงานของครู

ผลการออกแบบและพัฒนาต้นแบบชุดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ เกม สื่อ ใบกิจกรรม แบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน มีทั้งหมด 9 กิจกรรม แต่ละกิจกรรมมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน ตามแนวทางการจัดการเรียนรู้จากประสบการณ์

ผลการใช้ต้นแบบชุดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า คะแนนทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยและนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาต้นมีความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ อยู่ในระดับ พึงพอใจมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัญญาวิทย์ แจ่มกระจ่าง (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่านและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่านและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีค่าเฉลี่ยความแตกต่างกันอยู่ที่ 7.86 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จึงสามารถสรุปได้ว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่านสามารถพัฒนาผู้เรียนด้านความฉลาดรู้ด้านการอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงสะท้อนได้ว่ากระบวนการคิดเชิงออกแบบเมื่อนำมาใช้ร่วมกับการวิจัยการออกแบบจะทำให้ได้นวัตกรรมส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่านที่เหมาะสมครูสามารถนำไปใช้ได้กับนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก และสามารถนำไปใช้เป็นกระบวนการออกแบบและพัฒนานวัตกรรมอื่น ๆ ได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะด้านวิชาการ ครูผู้สอนสามารถนำชุดกิจกรรมการเรียนรู้ไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียนได้ และเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนก่อนการเข้ารับการสอบ PISA ได้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ใช้ผลการศึกษานี้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการออกแบบกำหนดแนวทางการดำเนินงานให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการพัฒนา

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ ควรมีการวิจัยและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่าน

เอกสารอ้างอิง

ธนาภา งิ้วทอง. (2564). *การประยุกต์ใช้การวิจัยประสบการณ์ผู้ใช้และการวิจัยอิงการออกแบบเพื่อพัฒนาต้นแบบการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านการวิจัยแบบร่วมมือของครู*. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปัญญาวิทย์ แจ่มกระจ่าง. (2564). *การพัฒนารูปการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่านและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.* วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.

เยาวลักษณ์ ศิริรักษ์ และ อภิรักษ์ เจาะจง. (2565). *รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O - NET) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565*. กลุ่มงานนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3.

สุวิมล ว่องวาณิช. (2566). *การวิจัยการออกแบบทางการศึกษา.* กรุงเทพมหานคร: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักราชบัณฑิตยสภา. (2562). *พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ร่วมสมัย ชุดความรู้ (literacy).* กรุงเทพมหานคร: สำนักราชบัณฑิตยสภา.

อภิสิทธิ์ ไล่สัตรูไกล. (2557). *คู่มือการออกแบบบริการ.* ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ (TCDC) กรุงเทพมหานคร.

Kolb, D.A. (2014). *Experiential learning*. Experience as the source of learning and development: FT press.

Hasso Plattner Institute of Design at Stanford. (2007). *Design Thinking Process*. Stanford.

The Development of Guangxi Intangible Cultural Heritage Curriculum Based on Schwab Practical Curriculum Theory to Enhance The College Students' Conservative Mind

Liu Ying, Wirot Watananimitgul ,
Wichian Intarasompun and Areewan Iamsa-ard
Bansomdejchaopraya Rajabhat University
Corresponding Author, E-mail: wichian.in@bsru.ac.th

****

Abstract

The objectives of this research were: 1) to investigate the current situation and effectiveness of the intangible cultural heritage curriculum and students' conservative mind， 2) to develop Guangxi intangible cultural heritage curriculum based on Schwab's practical curriculum theory to enhance the college students' conservative mind,3) to assess the efficiency of Guangxi intangible cultural heritage curriculum based on Schwab's practical curriculum theory through comparing the college students 'conservative mind before and after the implementation of curriculum. The research tools were: 1) the Guangxi intangible cultural heritage conservative mind Questionnaire for college students, 2) the Guangxi Intangible Cultural Heritage Curriculum lesson plan, 3) pre-test and post-survey Scale of the Conservative Mind of college Students. Research data were collected and analyzed by percentage, mean, standard deviation, t-test for dependent sample.

The results of this study were as follows: 1) college students' conservative mind is at high level(=4.12), in the three dimensions of conservative mind, "Attitudes towards the safeguarding of Guangxi intangible cultural heritage" was at the lowest rank , ,2) Based on Schwab's practical curriculum theory, 30 lessons of Guangxi intangible cultural heritage curriculum in class hours are developed,3) After taking part in the 30 lessons course, the conservative mind of the students was significantly improved (t=28.13,Sig.=000). At the same time, the three dimensions of conservative mind including knowledge, attitudes, acts have been improved.

Keywords: Guangxi Intangible Cultural Heritage Curriculum; Schwab Practical Curriculum; Conservative Mind

Introduction

In recent years, the international community has attached increasing importance to the safeguarding of the intangible cultural heritage. In particular, it has become an urgent task to strengthen the publicity and education of all people on intangible cultural heritage, and to raise the awareness and ability of all people to safeguard, pass on and carry forward the intangible cultural heritage. University students have the great responsibility of training high-level specialists, safeguarding and developing intangible cultural heritage, and promoting innovation by playing a pioneering role in society and being exposed to new technologies and ideas. Given the importance of this responsibility, it has become crucial to conduct research and propose solutions to the need to strengthen ICH education among university students. Currently, university students participate in the protection of intangible cultural heritage in the following

* Received: July 29, 2024; Revised: August 3, 2024; Accepted: August 7, 2024

ways: Firstly, intangible cultural heritage is introduced into campuses and classrooms(Fan Bin,2019:25). However, due to the small number of hours, little theoretical content, lack of practice, and the fact that some of the courses are conducted in the form of academic lectures once or twice a year, college students do not have a strong interest in intangible cultural heritage and do not have a sense of participation in the preservation and inheritance of intangible cultural heritage(Wang Jing,2022:01). Secondly, some colleges and universities have set up the "Union of Student Intangible Cultural Heritage Protection Associations"(Wang Fei, Xu Jingyu,2019:10), which regularly conducts summaries and exchanges through the construction of platforms. However, the number of participants in the "Union of Intangible Cultural Heritage Protection Associations for College Students" is very small, and the popularity of raising college students' awareness of intangible cultural heritage protection is not high. In addition, the intangible cultural heritage courses in some colleges and universities favor theory and lack practice. Although some colleges and universities offer courses on intangible cultural heritage, most of them focus on theoretical research, which makes it difficult for students to be interested in learning(Shang Xu, Teng Hongjun, Zhang Hongwei, 2018: 04 ; Zhonghua. et to all. 2023 : 382-383, Meng, C. et to all. 2023, 163; Zimin , Z., et to all. 2023: 335-336).

Therefore, Guangxi intangible cultural heritage Curriculum will adopt a diversified and integrated approach, i.e. taking students' interests as the starting point, selecting intangible cultural heritage projects that students are interested in. In the project learning, the theory and practice will be combined, starting from experience and perception, leading students to carry out social practice investigation on the intangible cultural heritage projects and writing research reports; leading students to join the protection team of intangible cultural heritage projects, and participate in a series of intangible cultural heritage project protection activities and making field trips. Through the in-depth participation of college students, their interest in intangible cultural heritage projects is activated, so as to achieve the course objective of enhancing college students' awareness of intangible cultural heritage protection.

Research Objectives

1.To investigate the current situation and effectiveness of the intangible cultural heritage curriculum and students’ conservative mind.

2.To develop Guangxi intangible cultural heritage curriculum based on Schwab’s practical curriculum theory to enhance the college students ’conservative mind.

3.To assess the efficiency of Guangxi intangible cultural heritage curriculum based on Schwab’s practical curriculum theory through comparing the college students ’conservative mind before and after the implementation of curriculum.

Literature Review

1. Guangxi intangible Cultural Heritage Curriculum

The goal of Guangxi intangible Cultural Heritage Curriculum is to enable contemporary college students to learn the characteristic culture of the country and the nation by incorporating the knowledge related to intangible cultural heritage into the university curriculum system, and to enhance the consciousness of college students to protect national culture. Xie Fei and Wei Shiyi (2018） believe that based on the value appeal of organic curriculum view and pan-value theory, intangible cultural heritage education in colleges and universities should have the characteristics of multi-value integration, intangible cultural heritage education should

cultivate students' aesthetic consciousness and poetic wisdom of intangible cultural heritage, and stimulate national cultural identity and pride. Therefore, the responsibility of protecting and inheriting intangible cultural heritage can be consciously formed. Intangible cultural heritage education, to a certain extent, promotes the acquisition of intangible cultural heritage skills, skills and knowledge by educational objects, and stimulates the awareness and ability of college students to inherit intangible cultural heritage.

The Guangxi intangible Cultural Heritage Curriculum involves a wide range of content, mainly focusing on local intangible culture. Through increasing the participation and experience of college students in intangible cultural heritage projects, the awareness of college students on the protection of intangible cultural heritage is improved. Wang Jianshe (2009)believes that from the perspective of the protection of local intangible cultural heritage, the content of the intangible cultural heritage course should include the investigation, excavation, research and integration of local intangible cultural heritage, as well as the inheritance, development and innovation of folk art. Xu Hongping(2015) believes that the study of specific "intangible cultural heritage" skills should be strengthened. By combing relevant literature, the teaching mode of intangible cultural heritage courses can be divided into teaching mode, discussion mode, lecture mode, observation mode, experience mode, inheritance mode and multiple integration mode. In the teaching mode of intangible cultural heritage course, whether it is experiential, observation, inheritance or discussion, it emphasizes students' practice in the course, emphasizes students' main role in the learning process, and highlights the practical value and dynamic nature of the course. Wang Zhiqing(2016) believes that the experiential teaching method is generally applicable to the intangible cultural heritage course content. Xie Fei and Wei Shiyi(2018) believe that intangible cultural heritage knowledge should break the previous view of curriculum resources based on "books" and "teaching materials", introduce students into the context of intangible cultural heritage activities, and understand, transform and create intangible cultural heritage knowledge through students' direct understanding.

2. Schwab's Theory

Schwab Theory refers to Schwab's practical model curriculum theory was mainly formulated for the traditional curriculum theory represented by theoretical model and objective model. The curriculum theory of practical mode proposed by Schwab emphasizes the practical value and dynamic process of curriculum, pursues the practicality of curriculum, attaches importance to the unity of result and process, purpose and means in curriculum development, and regards teachers and students as subjects and creators of curriculum. Schwab argued that there should be a clear distinction between theory and practice in the curriculum. Practice or productive knowledge should not be taught as theoretical content, and theory should not be emphasized to the neglect of practice and creative behavior. (Shi Xuezheng, Xu Laiqun, 2005). Dewey thought, Experience is an active process that exists in practice (Cui Xinling, Liang Jinlong, Wang Jianguo, 2018). Schwab was deeply influenced by Dewey's philosophy and pedagogy, and his practical curriculum theory laid great emphasis on practice, learner's subjectivity and the essence of education.

The main body of the practical course is the teacher and the student. In the traditional goal-oriented curriculum model, curriculum objectives are in the primary position, teachers and students should be guided by curriculum objectives, passively implement and passively accept the pre-prepared curriculum according to the prescribed curriculum objectives, and be

completely in a passive position. The curriculum is controlled by the curriculum objectives, which excludes teachers and students from the curriculum and lacks subjectivity. Schwab believes that this organic and interactive relationship is the driving force for pursuing and developing practical curriculum meaning. (Cui Xinling, Liang Jinlong, Wang Jianguo, 2018).

In addition, Schwab believes that the biggest feature of practical curriculum is practice-oriented or quasi-practice-oriented, and the operating mechanism is suitable and compromise, which is finally realized in the course development and implementation. Schwab's practical curriculum model is mainly aimed at the traditional "theoretical" curriculum model and the target model, pointing out the disadvantages of the traditional curriculum model, so as to create a new curriculum model. This model emphasizes the practical value and dynamic nature of the curriculum, highlighting teachers and students. Students' subjectivity and creativity in the curriculum have formed a unique practical curriculum paradigm, breaking the unified curriculum theory under the construction of formal logic and pursuing multiple theories under multiple backgrounds. (Shi Xuezheng, Xu Laiqun, 2005).

3. Conservative mind

Conservative mind is a social ideology that refers to people's awareness of the protection and preservation of the natural environment and human civilization. This awareness covers many aspects, and the protection of intangible cultural heritage is one of them. Conservation mind is a positive, active attitude and behavior. Conservative mind is a social ideology that refers to people's awareness of the protection and preservation of the natural environment and human civilization. This awareness covers many aspects, and the protection of intangible cultural heritage is one of them. Conservation mind is a positive, active attitude and behavior. Consciousness of safeguarding intangible cultural heritage covers the recognition and respect for the culture and values of intangible cultural heritage, and the behavioral manifestation of the inheritance and protection of intangible cultural heritage.

Conservative mind includes three dimensions of cognition, attitude and behavior (Zhang Xiaoyu,2015), and protection consciousness is actually a behavioral commitment to such cultural identity. Cultural identity includes two dimensions: emotional commitment, which refers to attachment to and praise for culture, and behavioral commitment, which refers to the willingness to learn culture and participate in practice (Huang Wei, Bi Chongzeng, 2021).The behavioral commitment of Guangxi intangible cultural heritage cultural identity includes participation in intangible cultural heritage learning activities, investigation activities, protection activities, publicity activities, teaching activities, research activities, etc. To sum up, Conservative mind emphasizes the knowledge, recognition, respect and protection of intangible cultural heritage, and the sustainable development and utilization of intangible cultural heritage can be realized through the knowledge and understanding of its content and value, support for dissemination and effective protection measures.

Research Methodology

The research and development methodology is used for this study. They are divided into the following three steps:

Step 1:the survey research to investigate the current situation and effectiveness of the intangible cultural heritage curriculum and students' conservative mind.

Step 2:the evaluation research to assess the developing of Guangxi intangible cultural heritage curriculum based on Schwab's practical curriculum theory to enhance the college students' conservative mind.

Step 3:the experiment research to assess the efficiency of Guangxi intangible cultural heritage curriculum based on Schwab's practical curriculum theory through comparing the college students' conservative mind before and after the implementation of curriculum.

Research Scope

Population and sample

Populations are 200 students majoring in art design in Guangxi University of Science and Technology. The sample in the survey of the second semester of 2023 academic year are about 90 freshmen, and 30 art and design students of Guangxi University of Science and Technology participated in the teaching experiment of the second semester of 2023 academic year.

Variables independent and dependent variable

Independent Variable

Guangxi intangible cultural heritage curriculum based on Schwab's theory of practical curriculum

Dependent Variable

College Students' Conservative Mind

Research instruments

1.Questionnaire on Guangxi intangible cultural heritage conservative mind for College Students. It is divided into two parts. The first part is basic personal information, including gender, age and household type, which is used to understand the basic situation of the research object. The second part is the formal question of the questionnaire, which is carried out from three dimensions: Among them, 1-5 Knowledge of Guangxi intangible cultural heritage safeguarding, 6-10 surveyed Attitudes towards the safeguarding of Guangxi intangible cultural heritage,11-15 surveyed Acts of safeguarding Guangxi intangible cultural heritage.

2.Developed a teaching program and Lesson Plan for Guangxi intangible cultural heritage curriculum based on Schwab's practical curriculum theory to enhance the college students 'conservative mind. The developing Guangxi intangible cultural heritage curriculum is as follows, divided into six modules: (1) Recognizing Intangible Cultural Heritage of Guangxi. (2) Guangxi Intangible Cultural Heritage of Ethnic Minority Costumes. (3) Guangxi Intangible Cultural Heritage of Folk Performing Arts (4) Guangxi intangible cultural heritage of architectural culture. (5) Methodology for the survey of intangible cultural heritage. (6) Practice Teaching.

3.College Students Guangxi intangible cultural heritage conservative mind Scale.

Researchers have divided the factors that affect conservative mind into three categories: knowledge of Guangxi intangible cultural heritage safeguarding, attitudes towards the safeguarding of Guangxi intangible cultural heritage, acts of safeguarding Guangxi intangible

cultural heritage. Based on these three factors, a conservative mind scale questionnaire for college students was developed and used for posttest. The questionnaire is divided into two parts. The first part is personal basic information, including ethnicity, gender, and household type, to understand the basic situation of the research object. The second part is based on Knowledge of Guangxi intangible cultural heritage safeguarding (1-10items), attitudes towards the safeguarding of Guangxi intangible cultural heritage (11-20 items), acts of safeguarding Guangxi intangible cultural heritage (21-30 items),3dimension to investigate. The scale is based on a five-point Likert scale ranging from "strongly disagree" to "strongly agree", with scores ranging from 1 to 5 respectively.

Data Collection

1.Questionnaire distribution and collection. By means of questionnaires distributed by the teachers of academy of arts, 90 Freshman Students majoring in Art and Design of Guangxi University of Science and Technology in the class of 2023 were asked to fill in the questionnaires, collect the data on the current situation of “The Guangxi intangible cultural heritage curriculum Schwab’s practical curriculum theory to enhance the college students’ conservative mind questionnaire", and complete the questionnaire survey.

2. Data statistics and analysis. Statistical analysis software was used to analyses the current status of “The Guangxi intangible cultural heritage curriculum Schwab’s practical curriculum theory to enhance the college students’ conservative mind questionnaire" by means of percentages and frequency counts.

3. Summary and application. Based on the data analysis of “The Guangxi intangible cultural heritage curriculum Schwab’s practical curriculum theory to enhance the college students’ conservative mind questionnaire", the results were discussed and analyzed and applied to the development of “Guangxi intangible cultural heritage curriculum based on Schwab’s practical curriculum theory to enhance the college students’ conservative mind."

Data Analysis and statistic used

The frequency, percentage, mean and standard deviation of conservative mind of freshmen in Guangxi University of Science and Technology were determined by analyzing the data. The researchers propose a hierarchical classification of data analysis results to facilitate mutual understanding when providing the following information. For comparing the pretest and post-test, t-test for dependent sample is applied with the statistically significant at .01 level.

Research Conceptual framework

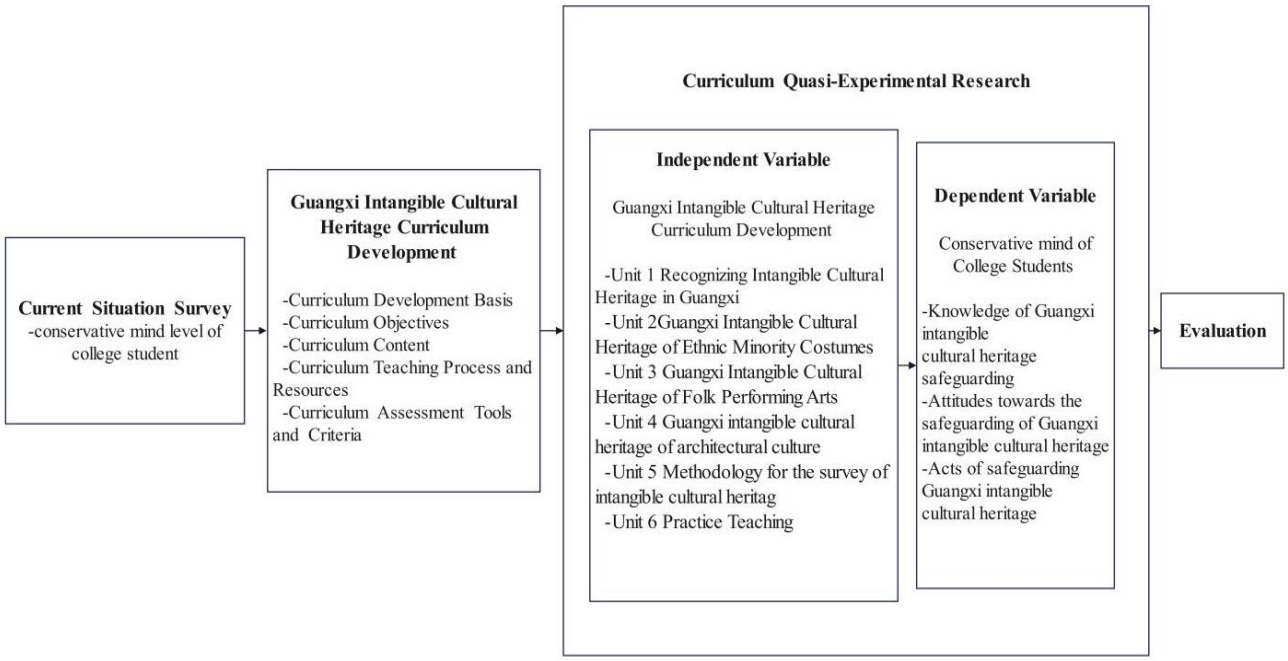

Figure 1 Research Conceptual framework

Research Results

Result of Step 1: The current status of Guangxi intangible cultural heritage curriculum in and students' conservative mind are shown as table 2-6.

Table 1 Mean and standard deviation of data analysis on the conservative mind of the respondents

(N=90)

The conservative mind	$\bar{x}$	*S.D.*	level	Ranking
1.Knowledge of Guangxi intangible cultural heritage safeguarding	4.21	0.70	high	1
2.Attitudes towards the safeguarding of Guangxi intangible cultural heritage	4.00	0.66	high	3
3.Acts of safeguarding Guangxi intangible cultural heritage	4.15	0.63	high	2
Total	**4.12**	**0.67**	**high**	

From Table 1, it is found that the overall conservative mind of respondents is in high level ($\overline{X}$ =4.12, S.D.=0.67). Considering each item separately, it is found that, “Knowledge of Guangxi intangible cultural heritage safeguarding” is the highest rank ($\overline{X}$ =4.21, S.D.=0.70), followed by “Acts of safeguarding Guangxi intangible cultural heritage” ($\overline{X}$ =4.15, S.D.=0.63),

and finally “Attitudes towards the safeguarding of Guangxi intangible cultural heritage” is the lowest rank ($\overline{X}$ =4.00, S.D.=0.66).

The results showed that “Knowledge of Guangxi intangible cultural heritage safeguarding” is the highest in body and mind harmonious among the university students, while the lowest level is “Attitudes towards the safeguarding of Guangxi intangible cultural heritage”. This shows the unbalanced development of conservative mind situation of some university students, which needs to be improved.

Table 2 Mean and standard deviation of data analysis on the conservative mind in the aspect of knowledge of Guangxi intangible cultural heritage safeguarding

(N=90)

Knowledge of Guangxi intangible cultural heritage safeguarding	$\overline{x}$	**S.D.**	**Level**	**Ranking**
1.Students know something about Guangxi's intangible heritage.	4.20	0.77	high	4
2.Students have participated in the practice of intangible cultural heritage in Guangxi.	4.24	0.66	high	1
3.Students understand rational ways to safeguard and transmit Guangxi's intangible cultural heritage.	4.24	0.68	high	2
4.Students understand the value of intangible cultural heritage in Guangxi.	4.20	0.66	high	3
5.Students know the problems facing the protection of intangible cultural heritage in Guangxi.	4.18	0.73	high	5
Total	**4.21**	**0.70**	**high**	

From table 2, the general performance of college students' knowledge of Guangxi intangible cultural heritage safeguarding level is high level($\overline{X}$ =4.21, S.D.=0.70). Considering each item separately, it is found that “Students have participated in the practice of intangible cultural heritage in Guangxi” and” is the highest rank($\overline{X}$ =4.24, S.D.=0.66), Followed by “Students understand rational ways to safeguard and transmit Guangxi's intangible cultural heritage” ($\overline{X}$ =4.24, S.D.=0.68), while “Students know the problems facing the protection of intangible cultural heritage in Guangxi” is the lowest rank ($\overline{X}$ =4.18, S.D.=0.73).

Table 3 Mean and standard deviation of data analysis on the conservative mind situation in the aspect of attitudes of Guangxi intangible cultural heritage safeguarding

(N=90)

Attitudes of Guangxi intangible cultural heritage safeguarding	$\bar{x}$	**S.D.**	**Level**	**Ranking**
1.Students are proud of Guangxi's intangible cultural heritage.	3.97	0.76	high	4
2.Students understand the significance of Guangxi's intangible cultural heritage for today's university students.	4.04	0.62	high	3
3.Students think it is very heritage in Guangxi.	4.12	0.60	high	1
4.Students think it is very necessary for schools to offer courses on Guangxi's intangible cultural heritage.	4.10	0.62	high	2
5.When someone praises Guangxi's intangible cultural heritage, it feels like students' praising themselves	3.78	0.63	high	5
Total	**4.00**	**0.66**	**high**	

From table 3, it is found that the overall conservative mind in the aspect of Attitudes of Guangxi intangible cultural heritage safeguarding is in high level ($\bar{X}$ =4.00, S.D.=0.66). Considering each item separately, it is found that "Students think it is very heritage in Guangxi" is the highest rank ($\bar{X}$ =4.12, S.D.=0.60), followed by "Students think it is very necessary for schools to offer courses on Guangxi's intangible cultural heritage" ($\bar{X}$ =4.10, S.D.=0.62), while "When someone praises Guangxi's intangible cultural heritage, it feels like students' praising themselves" is the lowest rank ($\bar{X}$ =3.78, S.D.=0.63).

Table 4 Mean and standard deviation of data analysis on the conservative mind situation in the aspect of acts of Guangxi intangible cultural heritage safeguarding.

(N=90)

Acts of Guangxi intangible cultural heritage safeguarding	$\bar{x}$	**S.D.**	**Level**	**Ranking**
1.Students enjoy learning about Guangxi's intangible cultural heritage, such as history, traditions, customs, and skills.	3.99	0.74	high	5
2.Students enjoy taking part in the cultural activities of the intangible heritage every event.	4.23	0.50	high	1
3.Students like to introduce and tell others about the history, traditions, customs, and techniques of Guangxi's intangible cultural heritage.	4.23	0.64	high	2

4.Students enjoy protecting and promoting Guangxi's intangible cultural heritage.	4.22	0.56	high	3
5.Students enjoy concerned about the future and destiny of intangible cultural heritage in Guangxi.	4.08	0.66	high	4
Total	**4.15**	**0.63**	**high**	

From table 4, it is found that the overall conservative mind in the aspect of Acts of Guangxi intangible cultural heritage safeguarding is in high level ($\overline{X}$ =4.15, S.D.=0.63). Considering each item separately, it is found that "Students enjoy taking part in the cultural activities of the intangible heritage every event" are the highest rank which is in high level($\overline{X}$ =4.23, S.D.=0.50;), followed by "Students like to introduce and tell others about the history, traditions, customs, and techniques of Guangxi's intangible cultural heritage " ($\overline{X}$ =4.23, S.D.=0.64), while "Students enjoy learning about Guangxi's intangible cultural heritage, such as history, traditions, customs, and skills" is the lowest rank ($\overline{X}$ =3.99, S.D.=0.74).

Result of Step 2: The development of Guangxi intangible cultural heritage curriculum to improve the college students' conservative mind is shown as following.

The principles of curriculum development.

1) It is a higher education curriculum aimed at developing specialized learners in the field of preserving Guangxi's intangible cultural heritage.

2) It is a curriculum developed under Guangxi's intangible cultural heritage, Schwab's practical theory and the concept of developing Students' conservative mind.

3) It is a curriculum that emphasizes learning and developing students' conservative mind by giving students knowledge about Guangxi's intangible cultural heritage, creating awareness of the importance of conservation and taking action to preserve Guangxi's intangible cultural heritage

Curriculum Objectives

The objectives of Guangxi Intangible Cultural Heritage Curriculum should be to enhance the college students' conservative mind on these aspects:

1) Knowledge of Guangx intangible cultural heritage safeguarding.

2) Attitudes towards the safeguarding of Guangx intangible cultural heritage

3) Acts of safeguarding Guangx intangible cultural heritage.

Table 5 Content structure and timing

Learning Unit	Time
Learning Unit 1 Recognizing Intangible Cultural Heritage in Guangxi. **Lesson 1** Overview of Intangible Cultural Heritage in Guangxi. **Lesson 2** Value and history of safeguarding intangible cultural heritage in Guangxi .	3 hours
Learning Unit 2 Guangxi Intangible Cultural Heritage of Ethnic Minority Costumes .	6 hours

Lesson 1 Zhuang and Miao Clothing Culture. **Lesson 2** Yao and Dong Clothing Culture. **Lesson 3** Yi and Shui Clothing Culture.	
Learning Unit 3 Guangxi Intangible Cultural Heritage of Folk Performing Arts. **Lesson 1** Zhuang Opera: The Transformation of Liu Sanjie's Culture. **Lesson 2** Yao Song Culture.	6 hours
Learning **Unit 4** Guangxi intangible cultural heritage of architectural culturee. **Lesson 1** Architectural Culture: Dong Wooden Architecture.	5 hours
Learning Unit 5 Methodology for the survey of intangible cultural heritage. **Lesson 1** Methodology for the survey of intangible cultural heritage. **Lesson 2** Theories and principles of safeguarding intangible cultural.	4 hours
Learning Unit 6 Practice Teaching . **Lesson1**Report on the intangible cultural heritage of the hometown.	6 hours
Total	30 hours

Learning Activities

To manage the teaching objectives of the Guangxi Intangible Cultural Heritage (ICH) curriculum and enhance students' appreciation of cultural preservation, we have crafted teaching guidelines with the following specific contents:

1)By watching videos and images related to intangible cultural heritage in Guangxi, as well as studying relevant literature carefully selected and summarized by their teachers, pupils can gain an understanding of the unique characteristics of Guangxi's intangible cultural heritage, develop an appreciation of the cultural richness of Guangxi's folk traditions, acquire an interest in it, and enhance their sense of cultural identity.

2)Through participation in group discussions, commenting, sharing findings, and reporting on research, students are encouraged to investigate and gain a comprehensive understanding of Guangxi's intangible cultural heritage. This involves listening to others' views and enhancing their mastery of relevant knowledge.

3)By engaging in a range of practical activities including field investigations, demonstrations of ethnic minority costumes that represent intangible cultural heritage, learning about ethnic minority embroidery that represents intangible cultural heritage, observing performances of Zhuang Mountain songs, and visiting Dong wooden buildings that represent intangible cultural heritage, a deeper understanding and appreciation of cultural heritage can be gained. Students can develop a comprehensive understanding of the distinctive traits, development and regulations of diversified cultures and art forms in Guangxi. They may also explore the obstacles encountered during the inheritance process. By doing so, students can strengthen their cultural identity and sense of responsibility while raising awareness about safeguarding intangible cultural heritage in Guangxi.

4) Organize learning activities according to the following procedures:

(1)Theoretical learning.

The teacher compiles the relevant literature, students discuss -The teacher summarizes and supplements.

(2)Practical activities.

Before the activity, the teacher provides guidance; during the activity, the teacher and the experts of intangible cultural heritage related projects guide the students to carry out practical activities; after the activity, the students submit the results of the activity and evaluate them.

(3)Presentation of the results of practical activities: students present the results of their activities.

Result of Step 3: Comparing change in college students' conservative mind before and after the implementation of Guangxi intangible cultural heritage curriculum are shown as table 7.

Table 6 Data Analysis of sample before and after the implementation of The Guangxi intangible cultural heritage curriculum Program

(n=30)

The conservative mind	Pretest		Posttest		df	t	Sig.
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
1.Knowledge of Guangxi intangible cultural heritage safeguarding (Total 50)	31.90	3.36	40.80	4.71	29	20.46	0.00
2.Attitudes towards the safeguarding of Guangxi intangible cultural heritage (Total 50)	31.07	2.66	39.77	3.83	29	21.98	0.00
3.Acts of safeguarding Guangxi intangible cultural heritage (Total 50)	31.43	2.91	45.00	5.41	29	14.46	0.00
Total	**94.40**	**5.54**	**125.57**	**7.65**	**29**	**28.13**	**0.00**

** represents statistical significance at .01 level

From Table 6, the difference between the students' total conservative mind before and after the experiment was significant by paired samples t-test (t=28.13,). The same significant difference was found in considering in each aspect; Knowledge of Guangxi intangible cultural heritage safeguarding, Attitudes towards the safeguarding of Guangxi intangible cultural heritage, Acts of safeguarding Guangxi intangible cultural heritage (t=20.46, t=21.98, t=14.46,). It can be seen, that with the end of the program intervention, the students participating in The Guangxi intangible cultural heritage curriculum Program had a significant upward trend in Knowledge of Guangxi intangible cultural heritage safeguarding, Attitudes towards the safeguarding of Guangxi intangible cultural heritage, Acts of safeguarding Guangxi intangible cultural heritage which proves that The Guangxi intangible cultural heritage curriculum Program can effectively improve students' conservative mind.

In order to deeply explore the influence of courses on college students' conservative mind, this study uses dependent sample t- test to compare the changes of college students' conservative mind before and after the implementation of curriculum. The results show that, the difference between the students' total conservative mind before and after the experiment was significant by paired samples t-test. The same significant difference was found in considering in each aspect; Knowledge of Guangxi intangible cultural heritage safeguarding,

Attitudes towards the safeguarding of Guangxi intangible cultural heritage, Acts of safeguarding Guangxi intangible cultural heritage. It can be seen that the students who participated in the teaching experiment in Guangxi intangible cultural heritage curriculum had a significant upward trend in Knowledge of Guangxi intangible cultural heritage safeguarding, Attitudes towards the safeguarding of Guangxi intangible cultural heritage, acts of safeguarding Guangxi intangible cultural heritage which proves that the Guangxi intangible cultural heritage curriculum can effectively improve students' conservative mind.

Discussion

This study will discuss the conclusions according to the order of research purposes.

Discussion of data from the investigation of the current situation of Guangxi's intangible cultural heritage curriculum.

The findings of this study suggest that students at Guangxi University of Science and Technology have some deficiencies in conservative mind, especially in Attitudes towards the safeguarding of Guangxi intangible cultural heritage and Attitudes towards the safeguarding of Guangxi intangible cultural heritage.

The results of this study show that although Guangxi university students are more or less exposed to Guangxi intangible cultural heritage related knowledge through campus promotion activities, lectures, folklore courses and other forms, they are not very interested in Guangxi intangible cultural heritage and have no sense of participation in the protection and inheritance of intangible cultural heritage. Do not understand the importance of protecting Guangxi intangible cultural heritage, protection awareness is not high. The reasons are as follows: 1) relevant courses are mainly offered in theory, and there is no more classroom time for practice; 2) some college students have the awareness of protecting intangible cultural heritage, but do not know how to protect it. Therefore, in order to enhance the conservative mind, it is necessary to consider the practicality in curriculum setting. The results of the study are similar to those of Xie Fei and Wei Shiyi(2018)study on Construction of intangible cultural heritage curriculum in colleges and universities based on organic curriculum view and Xu Hongping(2015)study on Exploration on the course system and teaching mode of Guangxi dematerialized heritage art, they hold that intangible cultural heritage education should also promote the acquisition of intangible cultural heritage skills, skills, and knowledge by educational objects to a certain extent, which can not only stimulate college students' awareness and ability of inheriting intangible cultural heritage, but also improve their professional cultural literacy and professional creation and transformation ability.

Discussion on the development of Guangxi intangible cultural heritage Curriculum

This study has preliminarily sorted out the theories related to Guangxi intangible cultural heritage curriculum and the theories related to Schwab curriculum practice. Schwab's practical curriculum theory emphasizes the practical value and dynamics of the curriculum, pays attention to the process and result of curriculum development, and solves the problems existing in the curriculum through the deliberative method of collective deliberation, so as to highlight the teachers and students. Then, Schwab's curriculum practice theory is combined with the intangible cultural heritage curriculum in Guangxi to determine the objective, teaching process, learning resources, evaluation and feedback of the intangible cultural heritage curriculum in

Guangxi. In addition, it successfully passed the Index of objective coherence (IOC) test by three experts in the relevant field. The course consists of six units, a total of 30 class hours, It covers Recognizing Intangible Cultural Heritage in Guangxi, Guangxi Intangible Cultural Heritage of Ethnic Minority Costumes, Guangxi Intangible Cultural Heritage of Folk Performing Arts, Guangxi intangible cultural heritage of costumes architectural culture, Methodology for the survey of intangible cultural heritage, Practice Teaching and other topics.

Different from traditional curriculum, Guangxi intangible cultural heritage curriculum pay more attention to "students' practice", "activities in the practice process", and “committing to cultivate students' subjectivity and creativity in the practice process”(Wang Zhiqing,2016:04). Therefore, the importance of practice should be reflected in the formulation of curriculum objectives, and students' subjective participation in real scenarios should be emphasized(Chen Lin, Hu Haijian, 2019:09). The Enlightenment of Schwab's practice-oriented curriculum Theory to the development of school-based curriculum in China, Journal of Chengdu Normal University (09),28-33.. At the same time, it is necessary to grasp the key point of combining theory and practice to achieve the curriculum goal of "practice", which is in line with Schwab's curriculum goal which should change from "technical goal" to "practical goal"(Yuan Liping and Yang Yang,2020:01). In addition, the process of Guangxi intangible cultural heritage is guided by Schwab's "practical purpose". In the course, by increasing the participation and experience of college students in intangible cultural heritage projects, the interest of college students in Guangxi intangible cultural heritage is aroused, so as to achieve the course goal of improving the conservative mind of college students. In general, Guangxi intangible cultural heritage curriculum will adopt a diversified and integrated approach, that is, based on the interests of students, select intangible cultural heritage projects that students are interested in. The results of the study are similar to those of Xiao Jinyun（2018）study on Current discussion on the construction of intangible cultural heritage courses in colleges and Wang Jinmei（2010）study on the enlightenment of Schwab's "Practical curriculum" theory to China's vocational education. Xiao Jinyun is believed that the traditional educational concept should be changed from the conventional pure theoretical teaching mode to the teaching mode in which both theory and practice are attached equal importance and knowledge and skills are shared, and a variety of teaching forms should be combined. In teaching, three links of "in-class theory, extracurricular practice and teaching practice" can be designed to strengthen practical experience.

Improve students' hands-on ability of inheritance protection. Secondly, it is necessary to take advantage of existing resources, proceed from reality, carry out theoretical and practical teaching activities on campus according to local conditions, select appropriate intangible cultural heritage projects to introduce into campus, integrate with campus culture construction, and form characteristics, lasting and new, excellent achievements can be listed holding competitions, exhibitions, entering the community, entering the society and other practical models. It can also organize students to conduct non-body examination and investigation, guide students to pay attention to and know the intangible cultural heritage around them and in their hometown, enhance perceptual knowledge, and cultivate humanistic feelings for the protection and inheritance of intangible cultural heritage. Wang Jinmei believes that the curriculum model of "multiple integration" should be adopted, and its biggest feature is not a fixed curriculum model, but a process of finding compromise points and balance points according to the actual situation based on the commonality of various curriculum models, and constantly dynamic optimization. The starting point and basis of continuous optimization is its own specific

practice. The "multi-integration" curriculum model is proposed by experts led by Professor Huang Kexiao, that is, "learn from each other's strengths", a "own actual situation". In project learning, combining theory with practice, starting from experience and perception, students are led to conduct social practice investigation on intangible cultural heritage projects and write research reports, including the origin, development and status quo of intangible cultural heritage projects. Lead the students to join the intangible cultural heritage project protection team, participate in the display of intangible cultural heritage representatives - ethnic minority costumes, learn the intangible cultural heritage representatives - ethnic minority embroidery, watch Zhuang folk song performance, visit Zhuang folk song performance, and learn the intangible cultural heritage of ethnic minorities. - Ethnic embroidery, watching Zhuang folk song performances, visiting intangible cultural heritage representative Dong wooden buildings and other practical activities, shooting short videos, etc., and conducting field trips. Understand the status quo of intangible cultural heritage inheritors, understand the development ideas of intangible cultural heritage projects, verify theoretical knowledge, participate in the protection and publicity work of intangible cultural heritage, and then comprehensively apply the knowledge to carry out innovative investigation and research on intangible cultural heritage. Investigate whether there is intangible cultural heritage in my hometown and conduct comparative research on intangible cultural heritage under the guidance of my teacher. Through the in-depth participation of college students, the interest of college students in intangible cultural heritage projects is activated, so as to achieve the course goal of improving their awareness of intangible cultural heritage protection. The results of the study are similar to those of Wang Yingying（2019）study on Research on the construction of intangible cultural heritage curriculum system in universities and Wang Jianshe (2009) study on Local universities offer courses on local intangible cultural heritage. They all believe that the content of the course of intangible cultural heritage should be relatively rich, including folk songs, dramas, architecture, costumes and so on. This is consistent with the research of Daming, H. et to all. (2023: 407-408) Peihao, X. et to all. (2023: 140-143)

3. Discussion the implementation Effect of Guangxi intangible cultural heritage Curriculum

In the implementation of Guangxi intangible cultural heritage curriculum teaching experiment, 30 students participated in the teaching experiment and took the pre-test and post-test before and after the course, and the results showed that there was a significant difference between the level of the pre-test and the post-test, and the scores showed an upward trend. This demonstrates the positive impact of the curriculum in promoting conservative mind of students in the College of ART of Guangxi University of Science and Technology. The results of this study show that Guangxi intangible cultural heritage curriculum helps to improve Knowledge of Guangxi intangible cultural heritage safeguarding, Attitudes towards the safeguarding of Guangxi intangible cultural heritage, and Acts of safeguarding Guangxi intangible cultural heritage of university students. Through a variety of activities and practices in the curriculum, students have the opportunity to participate in intangible cultural heritage practice activities in Guangxi, such as minority costume display, embroidery, watching Zhuang folk song performance, visiting the Dong wooden architecture with representative intangible cultural heritage, students can have a comprehensive understanding of the characteristics, development and laws of various cultural and artistic forms in Guangxi. They can also explore the problems

encountered in the process of intangible cultural heritage protection, enhance their sense of cultural identity and responsibility, and improve the awareness of intangible cultural heritage protection in Guangxi. This is consistent with the research of Xie Fei (2018; 159), Xiang Hui, J. et to all. (2023:181-182) and Yanting, C. et to all. (2023: 250-253).

Recommendations

Applicability of results

1. Targeted activities to improve students' conservative mind

The results of this study show that colleges should pay attention to the improvement of college students' conservative mind. This can be achieved by carrying out targeted thematic lectures, practice of Guangxi intangible cultural heritage projects, and learning of Guangxi intangible cultural heritage. Improve their attention to Guangxi intangible cultural heritage and promote the cultivation of positive conservative mind.

2. To establish additional (Guangxi intangible cultural heritage) curriculum in universities

The results of this study show that the Guangxi intangible cultural heritage curriculum can effectively improve college students' conservative mind. It is recommended that schools consider the actual situation and set up additional courses on Guangxi intangible cultural heritage. In addition, inviting the inheritors of Guangxi's intangible cultural heritage into colleges for training about this curriculum to help them fully understand the objectives, contents, learning activities, and teaching methods of the curriculum in order to improve the quality of the curriculum.

3. Strengthening the development of curriculum resources for intangible cultural heritage in Guangxi. In this study, students have more expectations of the curriculum, and thus need to integrate and develop the curriculum resources of intangible cultural heritage in Guangxi as much as possible.

Future research

1. Expanding the scope of research subjects

Due to financial and other factors, only the experimental group participated in this study, based on which the scope of the control group can be expanded. The control group can be increased in future studies; and the experimental subjects of this study are only freshman undergraduates, the scope of experimental subjects can be further expanded in future studies. The experimental subjects of this study are only freshman undergraduates, and future studies can be conducted on students of different grades and academic programs.

2 Increasing the number of follow-up studies

This study only explored the direct effects of the Guangxi Intangible Cultural Heritage curriculum on freshmen's conservative mind and did not further explore the persistence of conservative mind. Future research could add a survey on college students' conservative mind three months or more after the implementation of the curriculum to explore. The freshmen students' persistence of conservative mind.

References

Chen, L., & Hu, H. (2019). The enlightenment of Schwab's practice-oriented curriculum theory to the development of school-based curriculum in China. Journal of *Chengdu Normal University*. 09, 28-33.

Cui, xinling, Liang , J., & Wang, J. (2018). Joseph Schwab's Practical Curriculum Theory and Enlightenment. *Educational Practice and Research*. *09,* 4–7.

Daming, H., Intarasompun, W., Watananimitgul, W., & Iamsa-ard, A. (2023). The development of environmental education curriculum based on community participation to promote senior high school students' environmental conservative mind. *Journal of Roi Kaensarn Academi*. 8(12), 405–419. https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/article/view/266494

Fan, B. (2019). Local ethnic group based on Mongolian intangible cultural heritage inheritance: Research on the construction of cultural curriculum. *National Folklore*. 68-69.

Li , X., Li, wanying, & Li , J. (2014). Schwab Practical Curriculum Paradigm Enlightenment to the Practical Teaching of Ideological and Theoretical Courses in Universities. *Journal of Social Science of Harbin Normal University*. 01, 192–195.

Huang, wei , & bi , C. (2021). Preparation of a Simple General Cultural Identity Questionnaire. *Advances in Psychology*. 11, 620–626.

Meng,C., Intarasompun,W.,Watananimitgul ,W., & Iamsa-ard, A. (2023). The Development of Issue-centered Teaching Model based on Radical Constructivism Theory to Improve Students' Critical Thinking Ability. *Journal of Roi Kaensarn Academi*. 8 (11), 156–170. Retrieved from https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/article/view/266117

Peihao, X., Intarasompun, W., Watananimitgul, W., & Iamsa-ard, A. (2023). The development of life values integrated curriculum to enhance mental health for freshmen students. *Journal of Roi Kaensarn Academi*. 8 (11), 131–146. https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/article/view/266122

Shi , X., & xu , L. (2005). A Review of Schwab's Curriculum Theory. *Studies in Foreign Education*. *01*, 68–70.

Wang, F., & Xu, J. (2019). College students' cognition of intangible cultural heritage and its inheritance and protection path. *Education and Teaching Forum*. 41, 117-119.

Wang, J. (2009). Local colleges and universities offer courses on local intangible cultural heritage. Journal of *Xinxiang University* (Social Science Edition). 23, 169-171.

Wang, J. (2010). Schwab's "practical curriculum" theory on vocational education in China: Enlightenment and reference of curriculum reform. *Vocational Education Communication*. 05, 18-21.

Wang, J. (2022). Investigation on the status of intangible cultural heritage of college students in Guizhou. *Chinese National Expo*. 118-120.

Wang, Y. (2019). Research on the construction of the curriculum system of intangible cultural heritage in colleges and universities. *Educational Observation*. 2019(08), 66-67.

Wang, Z. (2016). Classroom narration and ethnographic analysis of intangible cultural heritage in hometown: Application of "Experiential Teaching Model" in folklore courses. Journal of *Kaili University*. 34 (4), 160-163.

Shang, X., Teng, H., & Zhang, H. (2018). An analysis of college students' awareness of dematerialized heritage protection in Liaoning Province. *Liaoning Silk*, 41-42.

Xiang Hui, J., Intarasompun, W., Watananimitgul, W., & Iamsa-ard, A. (2023). The development of psychological health education curriculum based on psychological capital to improve the positive psychological quality of college students. *Journal of Roi Kaensarn Academi*. 8 (11), 171–185. https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/article/view/266118

Xiao, J. (2018). Discussion on the curriculum construction of intangible cultural heritage in colleges and universities. *Think Tank Age*. 02, 257-258.

Xie, F. (2018). The construction of intangible cultural heritage curriculum in colleges and universities based on organic curriculum view. *Educational Criticism*. 03, 24-28.

Xu, H. (2015). Exploration on the course system and teaching mode of Guangxi dematerialized heritage art. *Teaching Forum*. 06, 70-71.

Yanting, C., Intarasompun, W., Watananimitgul, W., & Iamsa-ard, A. (2023). The development of the mental health education curriculum based on Kolb's experiential learning theory to improve ethnic preparatory students' learning adaptability. *Journal of Roi Kaensarn Academi*. 8(12), 241–256. https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/article/view/266490

Yuan, L., & Yang, Y. (2020). Schwab's concept of "practice" and curriculum purport. *Global Education Outlook*, 17-25.

Zhonghua, G.., Intarasompun, W.., Watananimitgul , W., & Iamsa-ard, A. (2023). The Development of Blended Teaching model Based on Deep Learning Theory to Enhance college students' critical thinking. *Journal of Roi Kaensarn Academi*. 8 (11), 381–394. Retrieved from https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/article/view/266121

Zimin , Z., Watannanimtgul , W. ., Intarasompun , W. ., & Iamsa-ard , A. . (2023). The Development of Instructional Model According to Immersive Learning in Virtual Reality Environment to Enhance Tour Guide Students' Oral Communication Ability . *Journal of Roi Kaensarn Academi*. 8 (12), 324–338. Retrieved from https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/article/view/266491

อนาคตภาพการผลิตบัณฑิตระดับอาชีวศึกษาบัณฑิตของสถาบันการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในทศวรรษหน้า (2566-2576)

The Senario For The Production of Vocational Graduates of Vocational Education Instituttions Under the Office of the Vocational Education Commission in the Next Decade (2023-2033)

พัทธพล จารุจิตร์,
ธีระพล เพ็งจันทร์ และ นวัตกร หอมสิน
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
Pattaphon Charuchit,
Theeraphon Pengchan and Nawattakorn Homsin
Udon Thani Rajabhat University, Thailand
Corresponding Author, E-mail : strt3696@gmail.com

****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอนาคตภาพการผลิตบัณฑิตระดับอาชีวศึกษาบัณฑิตของสถาบันการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในทศวรรษหน้า (2566-2576) เป็นวิจัยเชิงคุณภาพใช้เทคนิคการวิจัยเชิงอนาคต (Future Research) ตามกระบวนการวิจัยแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Future Research) สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะกลุ่มแบบเจาะจง ดังนี้ 1.กลุ่มผู้บริหารด้านอาชีวศึกษา 2. ผู้เชี่ยวชาญที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบาย 2.กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านสถานประกอบการ โดยสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ตามเกณฑ์ของ Macmillan (1971) รวมทั้งสิ้น 25 คน สอบถามความคิดเห็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบเดลฟาย (Delphi Questionnaire) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่ามัธยฐาน ฐานนิย และค่าพิสัยแบบควอไทล์ และค่าเฉลี่ย ร้อยละ และวิเคราะห์แบบสอบถามตามแบบประมาณค่า 5 ระดับตามวิธีของ ลิเคิร์ท (Likert Scale) ผลการวิจัย พบว่า อนาคตภาพการผลิตบัณฑิตระดับอาชีวศึกษาบัณฑิตของสถาบันการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในทศวรรษหน้า (2566-2576) แนวโน้มการผลิตบัณฑิตในระดับอาชีวศึกษาบัณฑิตในอนาคตมุ่งเน้นการผลิตนักศึกษาอย่างมีคุณภาพ พบว่ามีแนวโน้มในการขับเคลื่อนที่สำคัญ 6 ด้าน ดังนี้ 1.ด้านคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาระดับอาชีวศึกษาบัณฑิต คิดเป็นร้อยละ 59.14 ผลการวิจัยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. ด้านการจัดการหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 56.0 ผลการวิจัยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก 3.ด้านจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษาบัณฑิต คิดเป็นร้อยละ 54.85 ผลการวิจัยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 4. ด้านครูผู้สอนระดับอาชีวศึกษาบัณฑิต คิดเป็นร้อยละ 54.28 ผลการวิจัยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก 5. ด้าน

* วันที่รับบทความ : 27 มีนาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 7 เมษายน 2567; วันตอบรับบทความ : 22 เมษายน 2567
Received: March 22, 2024; Revised: April 7, 2024; Accepted: April 22, 2024

มาตรฐานอาชีวศึกษาระดับอาชีวศึกษาบัณฑิต คิดเป็นร้อยละ 53.71 ผลการวิจัยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 6. ด้านบริหารจัดการระดับอาชีวศึกษาบัณฑิต คิดเป็นร้อยละ 55.42 ผลการวิจัยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก

คำสำคัญ : อนาคตภาพการผลิตบัณฑิต; อาชีวศึกษาบัณฑิต; สถาบันการอาชีวศึกษา; สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในทศวรรษหน้า (2566-2576)

Abstract

The Senario for The Production of Vocational Graduates of Vocational Education Instituttions Under The Office of The Vocational Education Commission In The Next Decade (2023-2033). It is a qualitative research using future research techniques (Future Research) research process. Interview with specific groups of experts as follows: 1. Group of vocational education administrators. 2. Group of establishment experts. By interviewing experts according to the criteria of Macmillan (1971). A total of 25 people asked for opinions from a group of experts a Delphi Questionnaire. Statistics used in data analysis were median, mode , quantile range and mean percentage. Questionnaires were analyzed according to estimation. 5-level according to the Likert Scale method. The results of the research found that the future picture of the production of vocational graduates of vocational education institutions. Under the Office of the Vocational Education Commission in the next decade (2023-2033), trends in the production of graduates at the vocational education level in the future. Focus on producing quality students. It was found that there were 6 important driving trends as follows: 1. Characteristics of vocational education graduates. Accounting for 49.14 percent, the overall research results were at the high level. 2. Curriculum management. Accounting for 56.0 percent, the overall research results were at a high level. 3.Management of teaching and learning at the vocational graduate level Accounting for 54.85 percent, the overall results of the research were at the high level of 4 for teachers at the vocational graduate level. Accounting for 54.28 percent, the overall research results were at a high level. 5. Vocational education standards at the graduate vocational level Percentage 53.71 Overall research results are at the high level. 6. Vocational graduate administration level. Accounting for 55.42 percent, the overall research results were at a high level.

Keywords : The Senario for The Production of Vocational Graduates of Vocational Education; Instituttions Under The Office of The Vocational Education; Commission in the Next Decade (2023-2033).

บทนำ

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2556 หมวด1 การจัดระเบียบบริหารราชการในส่วนกลาง มาตรา 17 ให้มีคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีหน้าที่พิจารณา เสนอนโยบาย แผนพัฒนามาตรฐานและหลักสูตรการอาชีวศึกษาทุกระดับที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติการส่งเสริมประสานงานการจัดการอาชีวศึกษาของรัฐ และเอกชน การสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา โดยคำนึงถึงคุณภาพและความเป็นเลิศทางวิชาชีพ และเสนอแนะในการออกระเบียบ หลักเกณฑ์และประกาศ ที่เกี่ยวกับการบริหารงานของสำนักงานเพื่อประโยชน์ในการพิจารณานโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการอาชีวศึกษาระดับปริญญา ให้คณะกรรมการการอาชีวศึกษาพิจารณาให้สอดคล้องกับนโยบาย แผนพัฒนา และเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษาของคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2546) แผนการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2560 – 2579 ที่มีความเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 ต้องการพัฒนาและยกระดับการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านอุตสาหกรรมและธุรกิจ ซึ่งการจัดการศึกษา ในระดับอาชีวศึกษาถือว่ามีบทบาทสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงในหลายมิติ ทั้งในระดับประเทศและระดับโลก ฉะนั้นการพัฒนาระบบอาชีวศึกษาเพื่อตอบสนองนโยบายรัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) โดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ได้กำหนดแนวทางการขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาล นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ และนโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสู่สากล พ.ศ. 2555-2569 สถาบันการอาชีวศึกษา ที่เป็นพื้นที่เป้าหมายสำคัญที่ในการดำเนินงานตามนโยบายและแผนงาน ตามแนวนโยบายของประเทศ ดังนั้น การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการการอาชีวศึกษา จึงต้องมีการปรับตัวเพื่อเตรียมการในด้านต่างๆ โดยเฉพาะการเพิ่มประสิทธิภาพในระบบการบริหาร การอาชีวศึกษาประกอบด้วยการพัฒนาระบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษา ที่มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมการบริหารจัดการอาชีวศึกษาที่สอดคล้องรองรับกับการพัฒนาประเทศ ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการ บริหารจัดการอาชีวศึกษา เพื่อให้สอดรับและตอบสนองการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกของรัฐบาล สถาบันการอาชีวศึกษา จึงเป็นสถานศึกษาที่มีความสำคัญและต้องดำเนินงานเพื่อให้ตอบสนองต่อนโยบายดังกล่าว จากเหตุผลข้างต้นที่กล่าวมา ด้านการพัฒนาระบบอาชีวศึกษาเพื่อตอบสนองนโยบาย รัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) และแนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการ พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 มาตรา 6 กล่าวว่า การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพเป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นการผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิคและระดับเทคโนโลยี ให้มีคุณภาพและมาตรฐาน สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ความต้องการของตลาดแรงงาน สภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม (สำนักงานคณะกรรมการการ

อาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ) การจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพระดับปริญญาตรี เพื่อผลิต และพัฒนากำลังคนในวิชาชีพเทคโนโลยีปฏิบัติการ (ทล.บ.) เป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในปัจจุบัน จากกรอบแนวคิดของแผนพัฒนาพัฒนาการอาชีวศึกษา 2560 - 2578 สามารถกำหนดยุทธศาสตร์การอาชีวศึกษา โดยยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพกำลังคนด้านการอาชีวศึกษาให้มีสมรรถนะ สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาประเทศ มีเป้าหมายส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนากำลังคนด้านการอาชีวศึกษา มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีสมรรถนะสอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาประเทศสู่ประเทศไทย 4.0 (สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) นโยบายยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ในระยะ 15 ปี (พ.ศ. 2555 - 2569) การกำหนดนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีเป้าหมายการผลิตและแผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาให้ความสำคัญกับคุณภาพผู้สำเร็จอาชีวศึกษาเป็นสำคัญ โดยมุ่งปรับปรุง ปัจจัยสนับสนุนและกระบวนการจัดอาชีวศึกษาให้เกิดคุณภาพ เพิ่มขีดความสามารถและสมรรถนะกำลังคนด้านอาชีวศึกษาให้มีมาตรฐานวิชาชีพในระดับสากล (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากระทรวงศึกษาธิการ) สถาบันการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ยังพบปัญหาในการจัดการการศึกษาระดับทักษะวิชาชีพเฉพาะทางในการจัดหลักสูตรปริญญาตรีเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ การเปลี่ยนแปลงของนวัตกรรมเทคโนโลยีที่รวดเร็ว ทำให้การจัดการศึกษามีความล้าหลังไม่ทันสมัย ไม่สอดคล้องกับเทคโนโลยีของภาคอุตสาหกรรมและสถานประกอบการ ซึ่งปัญหาของการดำเนินการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในการดำเนินการในรอบ 9 ปี ของปฏิรูปการศึกษา (พ.ศ. 2542- พ.ศ.2551) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอาชีวศึกษา สรุปประเด็นปัญหาที่ต้องได้รับการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและการผลิตบัณฑิตระดับอาชีวศึกษาบัณฑิต ดังนี้ 1) ด้านคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา 2) ด้านจัดการหลักสูตร 3) ด้านจัดการเรียนการสอน 4) ด้านครูผู้สอน 5) ด้านมาตรฐานอาชีวศึกษา 6) ด้านบริหารจัดการ จากสภาพปัญหาดังกล่าว สถาบันการอาชีวศึกษา ยังพบว่าปัญหาการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาในปัจจุบันรวมถึงการผลิตบัณฑิตระดับอาชีวศึกษาบัณฑิต ไม่สามารถสนองตอบภารกิจของสถานศึกษา และสถาบันการอาชีวศึกษาได้อย่างครบถ้วน ในการเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอย่างยั่งยืนและสอดรับกับการพัฒนาประเทศตามโครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ EEC จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเรื่อง อนาคตภาพการผลิตบัณฑิตระดับอาชีวศึกษาของสถาบันการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในทศวรรษหน้า (2566-2576) เพื่อให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกต่อการศึกษาไทยในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาอนาคตภาพการผลิตบัณฑิตระดับอาชีวศึกษาบัณฑิตของสถาบันการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในทศวรรษหน้า (2566-2576)

ระเบียบวิธีวิจัย

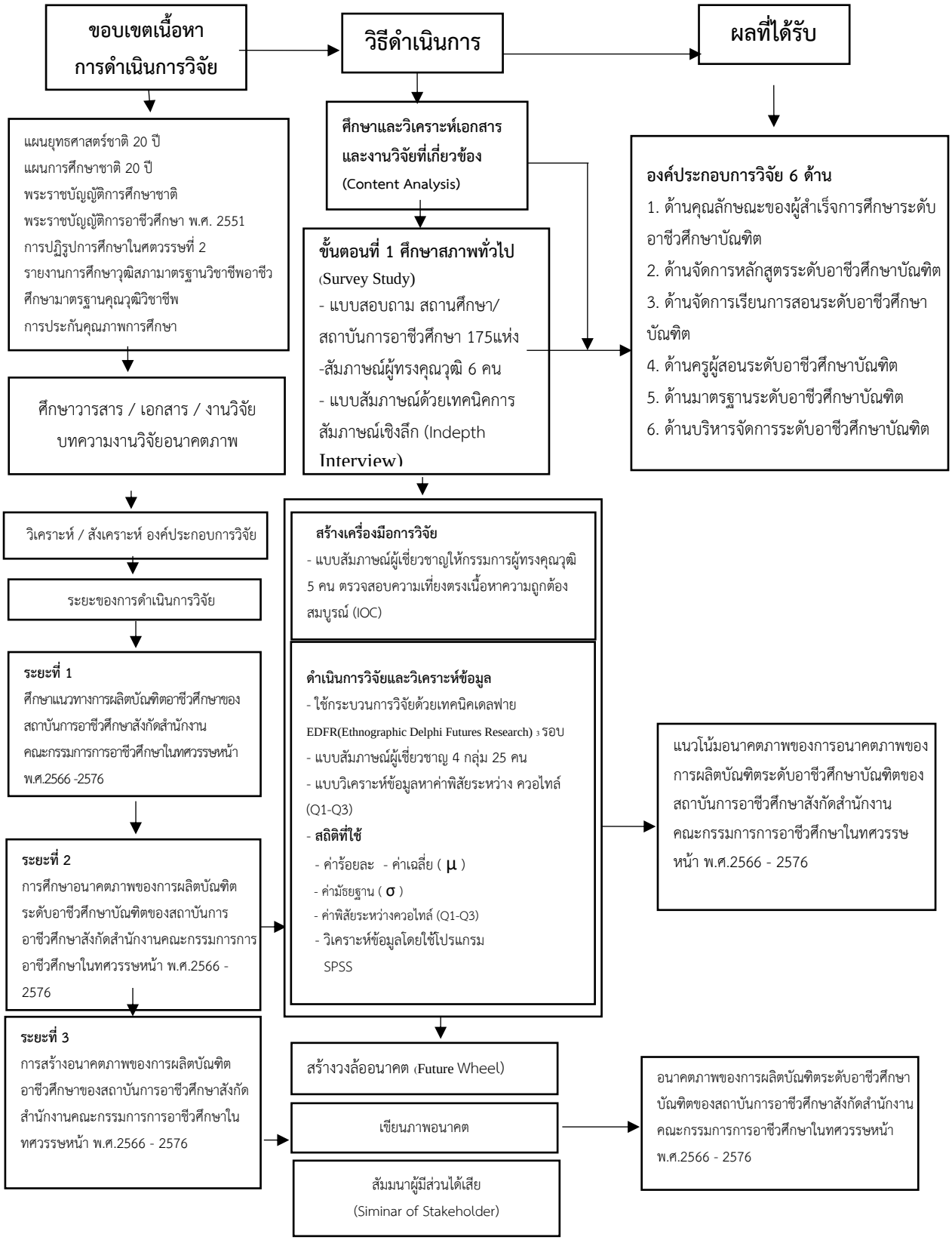
การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยอนาคตภาพการผลิตบัณฑิตระดับอาชีวศึกษาบัณฑิตของสถาบันการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในทศวรรษหน้า (2566-2576) ด้วยเทคนิคกระบวนการวิจัยแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) เป็นระเบียบวิธีวิจัยโดยการสอบถาม และสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ตามเกณฑ์ของ Macmillan (1971) กำหนดขั้นตอนในการวิจัยดำเนินการตามหลักการและกระบวนการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 เพื่อศึกษาองค์ประกอบและกรอบแนวคิดแนวทางการผลิตบัณฑิตระดับอาชีวศึกษาบัณฑิตของสถาบันการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในทศวรรษหน้า (2566-2576)

ระยะที่ 2 เพื่อนำเสนออนาคตภาพการผลิตบัณฑิตระดับอาชีวศึกษาบัณฑิตของสถาบันการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในทศวรรษหน้า (2566-2576) ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่เป็นไปได้

ระยะที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลอนาคตภาพการผลิตบัณฑิตระดับอาชีวศึกษาบัณฑิตของสถาบันการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา EDFR รอบที่ 2-3

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

แนวโน้มที่เป็นไปได้ทั้งหมดของอนาคตภาพการผลิตบัณฑิตระดับอาชีวศึกษาบัณฑิตของสถาบันการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในทศวรรษหน้า (2566-2576)

1. ด้านคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาระดับอาชีวศึกษาบัณฑิต

ในอนาคตการผลิตนักศึกษาระดับอาชีวศึกษาบัณฑิตในสาขาวิชาชีพในด้านคุณภาพผู้เรียนของสถาบันการอาชีวศึกษา ควรต้องเร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษา การผลิตนักศึกษาระดับอาชีวศึกษาของประเทศไทยนั้นควรมุ่งที่การผลิตกำลังคนอาชีวศึกษาเพื่อให้มีทักษะและสมรรถนะด้าน เทคโนโลยีและนวัตกรรม โดยต้องสร้างความร่วมมือกับภาคเอกชนในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาและสถานประกอบการการสร้างภาคีเครือข่ายโดยเฉพาะภาคเอกชนและสถานประกอบการในอนาคต การผลิตนักศึกษาระดับอาชีวศึกษาบัณฑิตในสาขาวิชาชีพต้องให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์ด้วยการให้เรียนรู้จากการฝึกงานปฏิบัติจริงและเรียนรู้โลกการทำงานสมัยใหม่ก้าวทันนวัตกรรมและเทคโนโลยี สร้างผู้สำเร็จการศึกษาให้มีสมรรถนะสูงเป็นไปตามความต้องการของสถานประกอบการสู่มาตรฐานสากลโลก มีทักษะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การทำหลักสูตรการเรียนการสอนของสถาบันการอาชีวศึกษาต้องสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ S-Curve , New S-Curve , และการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ EEC บัณฑิตสถาบันการอาชีวศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับอาชีวศึกษาบัณฑิต ควรมีสมรรถนะวิชาชีพในระดับสูง มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านสูง มีความรู้ความสามารถขั้นสูงในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการทำงาน ผลการวิจัยอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดร.นิพนธ์ วรรณเวช นายสาโรจน์ เผ่าวงศากุล (2557) ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาคุณลักษณะบัณฑิตของผู้ใช้บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ประจำปีการศึกษา 2556 พบว่า คุณลักษณะบัณฑิตของผู้ใช้บัณฑิต ด้านคุณธรรมจริยธรรม ต้องการบัณฑิตที่ มีเมตตากรุณา มุทิตา อุเบกขา ต่อศิษย์ มี คุณธรรมนำความรู้ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีจิตอาสา (2557) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ผะกานาจ สุคนธรัตน์ และคณะ (2565) ศึกษาวิจัยเรื่อง พบว่า พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษา แผนกวิชาการตลาด วิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ต้องความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความอดทน ความมีสัมมาคารวะ และความซื่อสัตย์ (2565)

2. ด้านการจัดการหลักสูตรระดับอาชีวศึกษาบัณฑิต

สถาบันการอาชีวศึกษาควรมีการขับเคลื่อนและพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษาบัณฑิตควรผลักดันให้ภาคธุรกิจเอกชนเป็นกลไกนำในการพัฒนาอาชีวศึกษาในระบบทวิภาคี โดยความร่วมมือของสภาหอการค้า สภาอุตสาหกรรม ทั้งในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค ระดับจังหวัด มีการพัฒนาหลักสูตรร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับ สถานประกอบการ สถาบันการอาชีวศึกษาและภาคเอกชนต้องให้ความสำคัญกับ 4 กลุ่มอาชีพอุตสาหกรรมที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานการพัฒนาประเทศร่วมกัน (Infrastructure in

National Development) คือ 1. โครงสร้างพื้นฐานการพัฒนาประเทศ (Infrastructure Development) 2. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศดิจิทัล AI และเทคโนโลยีการสื่อสาร 3. ด้านการคมนาคมขนส่ง และ 4. ด้านโลจิสติกส์ (Logistics) หลักสูตรการเรียนการสอนของสถาบันการอาชีวศึกษาต้องสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ S-Curve , New S-Curve , ในกลุ่ม 10 อุตสาหกรรมหลักในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ EEC ต้องจัดหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพสูง สอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอาชีวศึกษาบัณฑิต และกรอบมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ และมาตรฐานอื่นๆ เช่น มาตรฐานอาเซียน หรือมาตรฐานโลก ด้านวิชาชีพ และสถานศึกษาสามารถผลิตผู้สำเร็จการศึกษาด้านวิชาชีพได้อย่างมีคุณภาพ คือสถาบันการอาชีวศึกษาต้องพัฒนา 1.ด้านการพัฒนามาตรฐานอาชีพหรือสมรรถนะอาชีพ (Occupational / Competency Standards) 2. ควรให้มีการมุ่งเน้นการเรียนภาคปฏิบัติให้มีความชำนาญและเชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพโดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ที่ทันสมัยและการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีดิจิทัล AI ในการนำมาใช้ในการปฏิบัติงาน และ 3. ควรให้ผู้เรียนได้มีการฝึกทักษะประสบการณ์จริงในสถานประกอบการเพื่อให้เกิดทักษะความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพ สถาบันการอาชีวศึกษาในอนาคตเป็นสถาบันการศึกษาหลักในด้านการผลิตนักศึกษาด้านอาชีวศึกษาวิชาชีพที่มีคุณภาพในการพัฒนาประเทศผลการวิจัยอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยสหชาติ สุดเรือง (2562) ศึกษาวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารกับคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดพัทลุง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา โดยภาพรวมที่อยู่ในระดับมาก ผู้บริหารให้ความสำคัญในการบริหารการจัดการอาชีวศึกษา และตระหนักถึงการพัฒนาการจัดการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเพื่อให้คุณภาพของผู้ฝึกอาชีพตรงตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สมรรถนะหลักและสมรรถนะทั่วไป และสมรรถนะวิชาชีพ (2562) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จินตนา รวมชมรัตน์ (2558) ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า รูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่เหมาะสมสำหรับวิทยาลัยอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาระบบทวิภาคี การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี การจัดหลักสูตรตามมาตรฐานวิชาชีพตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานและการบริหารจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล (2558)

3. ด้านจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษาบัณฑิต

การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาเพื่อตอบสนองการพัฒนาประเทศและรองรับโครงการ EEC (Eastern Economic Corridor) หรือ “โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก” สถาบันการอาชีวศึกษาต้องมีการวางแผนการผลิตและพัฒนากำลังคนของอาชีวศึกษาให้ตรงกับความต้องการของภาคการผลิตอุตสาหกรรมและสถานประกอบการ มีเป้าหมายด้านคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา ด้านสมรรถนะวิชาชีพ ทักษะฝีมือและความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพ การผลิตบัณฑิตอาชีวศึกษาในระดับปริญญาตรี ต้องมุ่งที่การ

พัฒนาทักษะฝีมือความเชี่ยวชาญนักศึกษาอาชีวศึกษาโดยเฉพาะระดับอาชีวศึกษาบัณฑิต เพื่อให้มีทักษะและสมรรถนะด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม การผลิตนักศึกษาระดับอาชีวศึกษาบัณฑิตในสาขาวิชาชีพในด้านทักษะฝีมือและความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพ ต้องเป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพและสมรรถนะวิชาชีพระดับอาชีวศึกษาบัณฑิตและต้องได้รับการรับรองจากสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพอาชีวศึกษา มีการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานด้วย ในอนาคต 10 ปีข้างหน้านักศึกษาระดับอาชีวศึกษาบัณฑิตหรือระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีปฏิบัติการจำเป็นต้องมีทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศดิจิทัลในระดับสูงมาก สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ นักศึกษาระดับอาชีวศึกษาบัณฑิตต้องเป็นผู้มีความสามารถด้านการใช้ทักษะภาษาอังกฤษในระดับดี ผลการวิจัยอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของบุญสืบ โพธิ์ศรี (2559) ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาการจัดการคุณลักษณะแรงงานที่สำเร็จการศึกษาระดับอาชีวศึกษา พบว่า การพัฒนาการจัดการคุณลักษณะแรงงานที่สำคัญของผู้สำเร็จการศึกษาทางด้านอาชีวศึกษา มีอยู่ 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความสามารถทางทักษะวิชาชีพ 2) ด้านทักษะชีวิต 3) ด้านนิสัยอุตสาหกรรม 4) ด้านทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน และ 5) ด้านอื่น ๆ และการบริหารหลักสูตรประกอบด้วย P คือ การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร D คือ การจัดทำหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ C คือ การประเมินผลหลักสูตร และ A การปรับปรุงพัฒนาการบริหารหลักสูตร (2559) ขณะที่ Muldoon (2009) พบว่าหลักสูตรที่มีการเรียนรู้นอกเวลาเป็นวิธีการที่มีประโยชน์ในการพัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิตและคุณลักษณะที่พึงประสงค์อื่นๆ รวมไปถึงความสามารถในการหางานทำ และสอดคล้องกับงานวิจัยของไสว สีบูจันดี (2565) ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนอาชีวศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์วิทยาลัยเทคนิคสระบุรี พบว่า ผู้เรียนมีทักษะด้านความรู้ ทักษะการคิด ทักษะการประยุกต์ใช้ ทักษะชีวิตและการทำงานตรงตามศตวรรษที่ 21 (2565) สอดคล้องกับบทความของฤกษ์ชัย เพ็ชรคง (2559) กล่าวว่า สำหรับทักษะสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 นั้น ทักษะที่สำคัญได้แก่ 3R และ 4C ซึ่งมีองค์ประกอบ ดังนี้ 3 R ได้แก่ Reading (การอ่าน), การเขียน(Writing) และ คณิตศาสตร์ (Arithmetic) และ 4 C ได้แก่ (Critical Thinking - การคิดวิเคราะห์, Communication- การสื่อสาร Collaboration-การร่วมมือ และ Creativityความคิดสร้างสรรค์ รวมถึงทักษะชีวิตและอาชีพ และทักษะด้านสารสนเทศสื่อและเทคโนโลยี และการบริหาร จัดการด้านการศึกษาแบบใหม่ สอดคล้องกับรายงานวิจัย Vocational Education and Training Workforce ของ Australian Government Productivity Commission Research Report (2011) ในอนาคตความต้องการแรงงานอาชีวศึกษาที่มีความสามารถ และ สมรรถนะทางเทคโนโลยีที่สูงจะมีมากขึ้น ดังนั้นการจะพัฒนาหลักสูตรใหม่ นั้นจะต้องเกิดจากการสำรวจความต้องการในภาคอุตสาหกรรมอย่างแท้จริง หลักสูตรต้องมีความยืดหยุ่นให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของอุตสาหกรรม และ การจัดการเรียนการสอนจะต้องมาจากการฝึกปฏิบัติงานจริง (2554)

4. ด้านครูผู้สอนระดับอาชีวศึกษาบัณฑิต

ในอนาคตครูผู้สอนระดับอาชีวศึกษาบัณฑิตควรมีสมรรถนะในด้านวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพสูง ต้องเป็นที่ยอมรับของผู้เรียน ครูผู้สอนระดับอาชีวศึกษาบัณฑิตในระดับปริญญาตรีต้องพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา มีทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital literacy) สถาบันการอาชีวศึกษาต้องส่งเสริมและพัฒนาครูผู้สอนระดับอาชีวศึกษาบัณฑิต ให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ มีสมรรถนะวิชาชีพ มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพในระดับสากล มีการฝึกอบรมให้ผู้สอนเข้าไปปฏิบัติงานในสถานประกอบการ เพื่อเพิ่มทักษะความเชี่ยวชาญและ ประสบการณ์ของตนเอง มีองค์ความรู้ในสมรรถนะหลักเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ และสมรรถนะที่เชี่ยวชาญเฉพาะทาง มีการพัฒนาระบบการพัฒนาวิชาชีพของครูผู้สอนระดับอาชีวศึกษาบัณฑิตในสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่เปิดทำการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีปฏิบัติการ (ทล.บ.) ส่งเสริมให้มีชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพหรือ Professional Learning Community (PLC) พัฒนามาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพครูอาชีวศึกษาระดับอาชีวศึกษาบัณฑิตให้ได้ตามมาตรฐานครูฝึกในสถานประกอบการ มีการพัฒนาด้านทักษะความรู้วิชาการและเทคโนโลยีสารสนเทศดิจิทัล การจัดทำสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย มีการพัฒนาด้านผลงานวิชาการ งานวิจัย และการคิดค้นนวัตกรรมการศึกษา (Educational Innovation) สนับสนุนให้ครูผู้สอนเขียนหนังสือ (Authored book) แต่งตำรา (text book) เขียนบทความวิจัย (Journal articles) หรือบทความวิจัยที่ตีพิมพ์ในวารสารอิเล็กทรอนิกส์ (Journal article or in electronic journal) และสนับสนุนส่งเสริมให้ครูผู้สอนคิดค้นการสร้างงานนวัตกรรมใหม่ๆ (innovation) ที่มีความสำคัญในการผลิตนักศึกษาระดับอาชีวศึกษาบัณฑิตในอนาคต ผลการวิจัยอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สนุ่น มีเพชร (2562) ศึกษาวิจัยเรื่อง สมรรถนะของครูในสถาบันอาชีวศึกษาตามกรอบมาตรฐานความรู้ และทักษะวิชาชีพ พบว่า ระดับสมรรถนะของครูในสถาบันอาชีวศึกษาตามกรอบมาตรฐานความรู้และทักษะวิชาชีพพบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (2562) และสอดคล้องกับแนวคิดของอ่องจิต เมธยะประภาส (2562) ที่ได้กล่าวถึงครูในยุคศตวรรษที่ 21 ต้องมีลักษณะ efficient and effective สามารถใช้สื่อเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลทั้งในฐานะที่เป็นผู้ผลิต ผู้กระจายความรู้และผู้ใช้ความรู้ (2562) สอดคล้องกับงานวิจัยของพุทธชาด เกตุหิรัญ (2555) ที่พบว่า พฤติกรรมการสอนของครูส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนในวิทยาลัยอาชีวศึกษา ประกอบด้วย นโยบาย ความรู้ความเข้าใจ เทคนิคการสอน การฝึกอบรม ปฏิบัติการสอน นิเทศ ติดตาม และการจูงใจ (2555) ซึ่งสอดคล้องกับ OECD Reviews of Vocational Education and Training Teachers and Leaders in Vocational Education and Training (2021) ที่รายงานว่าควรจะมีการดึงดูดผู้เชี่ยวชาญในภาคอุตสาหกรรม เข้ามาเป็นบุคลากรครูในอาชีวศึกษา โดยสามารถที่จะจ้างผู้เชี่ยวชาญจากภาคอุตสาหกรรมที่ไม่มีคุณวุฒิ ด้านการสอนเข้ามาเป็นครูอาชีวศึกษาได้ หรือที่เรียกว่า industry - academic adjunct teacher และสอดคล้องกับรายงานการวิจัย อนาคตภาพของการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาตามความ

ต้องการของตลาดแรงงานและทิศทางการพัฒนาประเทศ (2561) ได้สรุปไว้ว่ากระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อฝึกทักษะในวิชาชีพต่าง ๆ จะต้องอาศัย ผู้เชี่ยวชาญมาช่วยสอนและแนะนำการสอนจัดกิจกรรมกับนักเรียน จะทำให้นักเรียนพร้อมปฏิบัติงานได้จริง ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนจำเป็นจะต้องได้รับความร่วมมือที่ดีจาก ภาคอุตสาหกรรม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ OECD Reviews of Vocational Education and Training Teachers and Leaders in Vocational Education and Training (2021) ที่ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาอาจารย์ที่สอนในระดับเทคโนโลยีควรจะต้องให้คณาจารย์ได้มีโอกาสในการพัฒนากับสถานประกอบการ และทำวิจัยร่วมกัน กับภาคอุตสาหกรรม และสอดคล้องกับ Vocational Education and Training Workforce Australian Government Productivity Commission Research Report (2011) สรุปว่าลักษณะงานของครูอาชีวศึกษาที่แตกต่างจากครู ในสถานศึกษาทั่วไป คือการเป็นผู้เชี่ยวชาญทั้งสองเรื่อง (Dual Professional) ทั้งด้านการศึกษาและ ด้านภาคอุตสาหกรรม จะต้องมีความเข้าใจการปฏิบัติงานประจำวันในภาคอุตสาหกรรม การแก้ไขปัญหา และความท้าทาย ต้องมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับภาคอุตสาหกรรมถึงจะสามารถนำมาสู่คุณภาพที่ดีของครูอาชีวศึกษาได้

5. ด้านมาตรฐานอาชีวศึกษาระดับอาชีวศึกษาบัณฑิต

ในอนาคตการผลิตนักศึกษาระดับอาชีวศึกษาบัณฑิตในสาขาวิชาชีพในด้านมาตรฐานอาชีวศึกษา สถาบันการอาชีวศึกษาซึ่งเป็นผู้ผลิตนักศึกษาระดับอาชีวศึกษาบัณฑิต (ทล.บ.) ต้องให้ความสำคัญในการสร้างมาตรฐานวิชาชีพอาชีวศึกษา เพื่อให้เกิดการยอมรับในเรื่องของคุณภาพบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากผู้ประกอบการทั้งภาครัฐ ธุรกิจ ภาคเอกชน มาตรฐานอาชีวศึกษาระดับอาชีวศึกษาบัณฑิต สถาบันการอาชีวศึกษาต้องจัดให้มีการประเมินมาตรฐานวิชาชีพในแต่ละหลักสูตร เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ (ทล.บ.) เพื่อให้เกิดสมรรถนะวิชาชีพ มีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ วางแผน จัดการ ประเมินผล แก้ปัญหา ควบคุมงานสอนงาน และพัฒนางาน โดยบูรณาการความรู้และทักษะในการปฏิบัติงาน เน้นการเรียนรู้สู่การปฏิบัติ เพื่อพัฒนาสมรรถนะกำลังคนระดับเทคโนโลยี สูง ในอนาคตสถาบันการอาชีวศึกษาต้องพัฒนามาตรฐานการอาชีวศึกษาและการเรียนรู้ด้านวิชาชีพตลอดชีวิตให้กับผู้เรียนในระดับอาชีวศึกษาบัณฑิต และ พัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะหลักสูตรวิชาชีพเฉพาะทาง ด้านมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพระดับอาชีวศึกษาบัณฑิต การผลิตบัณฑิตอาชีวศึกษาในอนาคตจะต้องได้รับการยอมรับในด้านคุณภาพ ทักษะ ฝีมือ ในวิชาชีพตามสาขาและมาตรฐานวิชาชีพในการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษาบัณฑิต ได้รับการยอมรับในระดับสากลและระดับโลก ผลการวิจัยอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กล่าวว่า นโยบายของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ภาครัฐและ ภาคเอกชน ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สอดคล้องกับแผนพัฒนาการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2560 – 2579 สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 และนำ นโยบาย วิสัยทัศน์ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ภาครัฐและภาคเอกชน มากำหนดเป็นกลยุทธ์และ วิธีการ

เพื่อการจัดการอาชีวศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 เพื่อใช้ในการ จัดการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษาด้านอาชีวศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2561) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิติ นาชิต (2565) ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารอาชีวศึกษามาตรฐานคุณภาพ ประกอบด้วย 4 มาตรฐาน คือ 1) มาตรฐาน ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input) 2) มาตรฐานด้านกระบวน (Process) 3) มาตรฐานด้านผลผลิต (Output) 4) มาตรฐานด้านผลลัพธ์ (Outcome) การจัดการอาชีวศึกษาเป็นการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา และยกระดับคุณภาพวิชาชีพให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผล (2565) และสอดคล้องกับข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) ที่กล่าวถึงข้อกำหนดเกี่ยวกับความรู้และประสบการณ์ในการจัดการ เรียนรู้หรือการจัดการศึกษาสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาที่ต้องมีความรอบรู้และเข้าใจใน เรื่องเนื้อหาวิชาที่สอน หลักสูตร ศาสตร์การสอนและเทคโนโลยีดิจิทัล ในการจัดการเรียนรู้การ ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาและสอดคคล้องกับ Treleaven & Voola (2008) พบว่าการสร้างขอบเขตของกิจกรรมการเรียนรู้ และใช้วิธีการประเมินผลการ เรียนรู้ อย่างหลากหลายตามเกณฑ์มาตรฐาน และการประกันคุณภาพผลการเรียนรู้ของผู้เรียน สามารถใช้ในการ พัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิตสู่นานาชาติ (2008)

6. ด้านบริหารจัดการระดับอาชีวศึกษาบัณฑิต

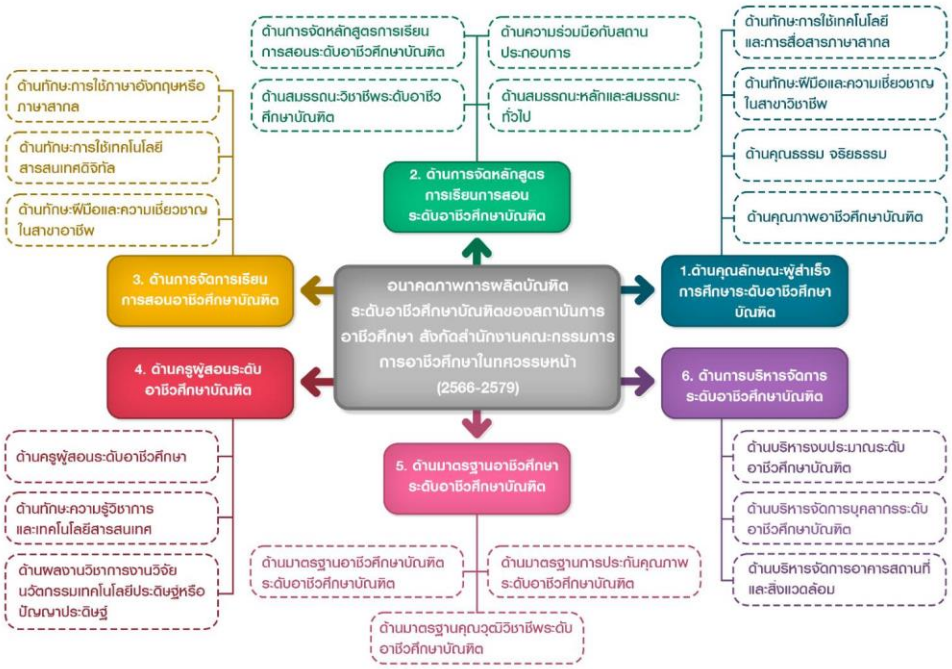
ในอนาคตการบริหารงบประมาณ ต้องมีการกระจายอำนาจการบริหารงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาไปสู่สถาบันการอาชีวศึกษาทั้ง 23 แห่งทั่วประเทศอย่างทั่วถึงเพื่อให้มีความคล่องตัวในการใช้จ่ายงบประมาณในการพัฒนาและการจัดการเรียนการสอนในระดับอาชีวศึกษาบัณฑิต สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาต้องกระจายอำนาจการบริหารงบประมาณลงสู่สถาบันการอาชีวศึกษาและให้มีความเป็นอิสระในการบริหารงบประมาณไปอย่างมีประสิทธิภาพ บริหารงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาล มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ สามารถจัดระบบสนับสนุนค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาสำหรับผู้เรียนระดับอาชีวศึกษาบัณฑิตอย่างเพียงพอ ด้านบริหารจัดการบุคลากร สถาบันการอาชีวศึกษาต้องพัฒนาบุคลากรและเพิ่มพูนความรู้ที่เกี่ยวกับการทำงานในสถาบันเสริมสร้างขวัญและกำลังใจของบุคลาการ การเพิ่มอัตราค่าจ้างเงินเดือน เงินวิทยฐานะ ค่าตอบแทนตำแหน่งทางวิชาการ สถาบันการอาชีวศึกษาต้องพัฒนาระบบการประเมินสมรรถนะครูผู้สอนตามมาตรฐานวิชาชีพ พัฒนาและสร้างสถานศึกษาให้เป็น Smart College ให้มีความทันสมัย มีการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมให้มีบรรยากาศที่ดี ในอนาคตสถาบันการอาชีวศึกษาต้องสร้างบริบทภูมิทัศน์และบริบทภูมิสังคมให้เป็นสถาบันการอาชีวศึกษาที่ผลิตบัณฑิตอาชีวศึกษาอย่างมีคุณภาพ ผลการวิจัยอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับบทความของ นิยม ศรีวิเศษ (2560) เรื่องการปฏิรูปการบริหารงบประมาณสถาบันการอาชีวศึกษา กล่าวว่าแนวทางการปฏิรูปการบริหารงบประมาณของสถาบันการอาชีวศึกษาเพื่อให้การบริหารงบประมาณสถาบันมีประสิทธิภาพทางการ ดำเนินการดังนี้ 1. ให้สถาบันการอาชีวศึกษาทุกสถาบันเป็นผู้ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาและจัดทำคำของบประมาณตาม มาตรา 25 (1) (พรบ.การอาชีวศึกษา

2551) 2. การจัดสรรงบประมาณ ควรพิจารณาจัดสรรแต่ละหมวดตามลำดับความสำคัญที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาของสถาบัน 3. การดำเนินการบริหารจัดการรายได้ตามมาตรา 20,21,22 และมาตรา 25 (1) แห่งพระราชบัญญัติการ อาชีวศึกษา พ.ศ.2551 ผู้บริหารสถาบันและผู้อำนวยการวิทยาลัย จะต้องร่วมกันดำเนินการอย่างจริงจัง เพื่อระดมทรัพยากรทั้งภาครัฐ และเอกชนโดยมีส่วนรับผิดชอบในการพัฒนาการอาชีวศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตาม สำนักงานคณะกรรมการการ อาชีวศึกษาจะต้องกระจายอำนาจการบริหารไปสู่สถาบันการอาชีวศึกษาอย่างเต็มรูปแบบเท่านั้น (2560)

สรุปผลการวิจัย

อนาคตภาพการผลิตบัณฑิตระดับอาชีวศึกษาบัณฑิตของสถาบันการอาชีวศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในทศวรรษหน้า (2566-2576)

ภาพอนาคตภาพการผลิตบัณฑิตระดับอาชีวศึกษาบัณฑิตของสถาบันการอาชีวศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในทศวรรษหน้า (2566-2576) ประกอบด้วยองค์ประกอบ 6 ด้าน คือ 1) ด้านคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาระดับอาชีวศึกษาบัณฑิต จะประกอบด้วย ด้านคุณภาพอาชีวศึกษาบัณฑิต ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านทักษะฝีมือและความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพ ด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารภาษาสากล 2) ด้านจัดการหลักสูตรระดับอาชีวศึกษาบัณฑิต ประกอบด้วย ด้านการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษาบัณฑิต ด้านสมรรถนะวิชาชีพระดับอาชีวศึกษาบัณฑิต ด้านสมรรถนะหลักและสมรรถนะทั่วไป ด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการ 3) ด้านจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษาบัณฑิต ประกอบด้วย ด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศดิจิทัลนทักษะการใช้ภาษาอังกฤษหรือภาษาสากล ด้านทักษะฝีมือและความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพ 4) ด้านครูผู้สอนระดับอาชีวศึกษาบัณฑิต ประกอบด้วย ด้านครูผู้สอน ด้านผลงานวิชาการ งานวิจัยนวัตกรรมเทคโนโลยีสิ่งประดิษฐ์หรือปัญญาประดิษฐ์ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ด้านทักษะความรู้วิชาการและเทคโนโลยีสารสนเทศ 5) ด้านมาตรฐานอาชีวศึกษาระดับอาชีวศึกษาบัณฑิต ประกอบด้วย ด้านมาตรฐานอาชีวศึกษาระดับอาชีวศึกษาบัณฑิต ด้านมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอาชีวศึกษาบัณฑิต ด้านมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ และ 6) ด้านบริหารจัดการระดับอาชีวศึกษาบัณฑิต ประกอบด้วย ด้านบริหารจัดการงบประมาณระดับอาชีวศึกษาบัณฑิต ด้านบริหารจัดการบุคลากรระดับอาชีวศึกษาบัณฑิต ด้านบริหารจัดการอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

รูปที่ 1 อนาคตภาพการผลิตบัณฑิตระดับอาชีวศึกษาบัณฑิตของสถาบันการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในทศวรรษหน้า (2566-2576)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1.1 นำไปพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนในระดับอาชีวศึกษาบัณฑิต ปริญญาตรี สาขา เทคโนโลยีบัณฑิต (ทล.บ.) ให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานอย่างมีคุณภาพ

1.2 นำไปพัฒนาในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางด้านวิชาการร่วมกับสถานประกอบการในรูปแบบการจัดการศึกษาทวิภาคีอย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 นำไปพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษาบัณฑิต ปริญญาตรี สาขา เทคโนโลยีบัณฑิต (ทล.บ.) ให้มีความทันสมัย ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีในยุคดิจิทัลในอนาคต

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 กระทรวงศึกษาธิการ ใช้เป็นข้อมูลประกอบในการกำหนดนโยบายการผลิตบัณฑิตระดับอาชีวศึกษาบัณฑิตสำหรับสถาบันการอาชีวศึกษาและสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องในการผลิตกำลังคนของการอาชีวศึกษา

1.2 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ใช้เป็นข้อมูลประกอบในการกำหนดแนวทาง และการวางแผนผลิตกำลังคนสายอาชีพที่มีคุณภาพสนองความต้องการของประเทศในอนาคต

1.3 ผลการศึกษาอนาคตภาพการผลิตบัณฑิตระดับอาชีวศึกษาบัณฑิตของสถาบันการอาชีวศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สามารถใช้เป็นแนวทางการกำหนดนโยบายการบริหารสถาบันการอาชีวศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อปฏิรูปการศึกษาอย่างยั่งยืนต่อไป

3. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

3.1 นำรูปแบบภาพอนาคตภาพการผลิตบัณฑิตระดับอาชีวศึกษาบัณฑิตของสถาบันการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา นำใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนการจัดการเรียนการสอน การวางแผนการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก สถานประกอบการร่วมกันพัฒนาหลักสูตร การจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษาที่จำเป็น และการส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินงานของการบริหารงานด้านปฏิรูปการศึกษาของอาชีวศึกษาต่อไปในอนาคต

3.2 นำไปใช้ในการจัดการศึกษารูปแบบทวิภาคีระหว่างสถาบันการอาชีวศึกษาและสถานประกอบการภาคอุตสาหกรรม ที่สอดรับกับการพัฒนาประเทศไทยแลนด์ 4.0 กลุ่มอุตสาหกรรม S – Curve , New S – Curve และการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

3.2 นำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาเตรียมการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพอาชีวศึกษาให้มีสมรรถนะสูง ได้รับการรับรองจากสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน และองค์กรระหว่างประเทศ มาตรฐานสากลนานาชาติ

เอกสารอ้างอิง

จินตนา รวมชมรัตน์. (2558). *รูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในวิทยาลัย อาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา*. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารเพื่อการพัฒนาการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี; 2558.

นิพนธ์ วรรณเวช และ สาโรจน์ เผ่าวงศากุล. (2557). *การศึกษาคุณลักษณะบัณฑิตของผู้ใช้บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.* ประจำปีการศึกษา 2556-2557.

นิติ นาชิต. (2565). การบริหารอาชีวศึกษาด้านธุรกิจและบริการสู่มาตรฐานคุณภาพ. ***e-Journal of Education Studies, Burapha University***. 4 (1), 1-16.

นิยม ศรีวิเศษ. (2560). *การปฏิรูปการบริหารงบประมาณสถาบันการอาชีวศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561.* สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4 (2560) อุบลราชธานี: 2560

บุญสืบ โพธิ์ศรี. (2559). การบริหารหลักสูตรเพื่อสร้างคุณลักษณะแรงงานฝีมืออาชีพในระดับอาชีวศึกษา ***The Journal of the Veridian E-Journal,Silpakorn University***. 9 (1), 1268-1287.

ผะกานาจ สุขคนธรัตน์ และคณะ. (2565). พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษา แผนกวิชาการตลาดวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่. *วารสารพิกุล*. 20 (1), 143-166.

สหชาติ สุดเรือง. (2562). *ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารกับคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดพัทลุง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.*

สนุ่น มีเพชร. (2562). *สมรรถนะของครูในสถาบันอาชีวศึกษาตามกรอบมาตรฐานความรู้ และทักษะวิชาชีพ วารสารการวิจัยการบริหารและการพัฒนาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง.* 9 (1), 52-60.

ไสว สีบูจันดี. (2565). รูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนอาชีวศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์วิทยาลัยเทคนิคสระบุรี. *วารสารวิจัยและนวัตกรรม.* 5 (1), 126-147.

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). *หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง เรื่องที่ 1 การ จัดการอาชีวศึกษา พิมพ์*ครั้งที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2562 ลิขสิทธิ์ สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2561*). แนวทางการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561* ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2546). *พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี*. 1 ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 120/ตอนที่ 100 ก/หน้า 1/9 ตุลาคม 2546.

อ่องจิต เมธยะประภาส. (2562). ลักษณะครูในศตวรรษที่ 21. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ มีนาคม 2567. แหล่งที่มา: http://www.slideplayer.mcu.ac.th. (2562).

Treleaven, L. & Voola, R. (2008). “Integrating the development of graduate attributes through constructive alignment.” *Journal of Marketing Education*. 30 (2).

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานนิติบุคคลโครงการบ้านจัดสรร เขตพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

The Factors Affecting The Efficiency of The Management of Housing Estate Juristic Person in Hatyai District, Songkhla Province

ชวรัฐ ธนินทรานนท์,
ยรรยง คชรัตน์ และ เจตน์สฤษฎ์ สังขพันธ์
มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

Chawarat Thanintharanon,
Yanyong Kocharat and Jedsarid Sangkaphan
Hat Yai University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: hiknoble@gmail.com

****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) หลักการจัดองค์การ ภาวะผู้นำ ธรรมมาภิบาล และประสิทธิภาพการบริหารของคณะกรรมการบริหารงานนิติบุคคล โครงการบ้านจัดสรรในพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานนิติบุคคลโครงการบ้านจัดสรร ในพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา กลุ่มตัวอย่างเป็นเจ้าของบ้านจัดสรร ที่คำนวณได้จากสูตรไม่ทราบขนาดตัวอย่างของ Cochran โดยกำหนดระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ได้จำนวน 385 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

ผลการวิจัย พบว่า

1. หลักการจัดการองค์การ($\bar{x}$ = 4.44, S.D. = 0.46) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ($\bar{x}$ = 4.39, S.D. = 0.56) ธรรมาภิบาล ($\bar{x}$ = 4.41, S.D. = 0.56) และประสิทธิภาพการบริหารงานนิติบุคคลโครงการบ้านจัดสรร ของคณะกรรมการบริหารงานนิติบุคคลโครงการบ้านจัดสรร($\bar{x}$ = 4.29, S.D. = 0.58) โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ปัจจัยด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล ด้านนิติธรรม ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา ด้านการควบคุม ด้านความรับผิดชอบ มีอิทธิพลทางบวกต่อประสิทธิภาพการบริหารงานนิติบุคคลโครงการบ้านจัดสรร เขตพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนด้านความคุ้มค่า และด้านการมีส่วนร่วม มีอิทธิพลทางบวกต่อประสิทธิภาพการบริหารงานนิติบุคคลโครงการบ้านจัดสรร เขตพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ สามารถร่วมอธิบายความแปรปรวนของ

* วันที่รับบทความ : 4 กรกฎาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 16 กรกฎาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 17 กรกฎาคม 2567
Received: July 4, 2024; Revised: July 16, 2024; Accepted: July 17, 2024

ประสิทธิภาพการบริหารงานนิติบุคคลโครงการบ้านจัดสรร เขตพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ได้ร้อยละ 78 (R2 = 0.78 p= 0.004) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพการบริหารงาน; นิติบุคคลโครงการบ้านจัดสรร

Abstract

This survey research aimed to investigate factors influencing the effectiveness of corporate governance, leadership characteristics, ethical governance, and performance management of the corporate committee overseeing public housing projects in Hat Yai District, Songkhla Province. The sample consisted of 385 homeowners allocated through a calculated formula using Cochran's formula with a confidence level of 95% and a margin of error of 5%. Data analysis was conducted using statistical software.

Research findings revealed that:

1. Overall, the principles of organizational structure ($\bar{x}$ = 4.44, SD = 0.46), transformational leadership ($\bar{x}$ = 4.39, SD = 0.56), ethical leadership ($\bar{x}$ = 4.41, SD = 0.56), and effectiveness in corporate governance ($\bar{x}$ = 4.29, SD = 0.58) of the corporate board of the low-cost housing project were at a high level.

2. Personal considerations, ethical considerations, intellectual stimulation, control, and responsibility positively influenced the effectiveness of corporate governance in the low-cost housing project in Hat Yai District, Songkhla Province. Significant statistical influence was found at the .001 level for value consideration and participation consideration, and at the .01 level for explaining the variance in the effectiveness of corporate governance (R2 = 0.78, p = 0.004).

Keywords: Management Efficiency; Housing Estate Juristic Persons

บทนำ

ที่อยู่อาศัยเป็นปัจจัยในการดำรงชีวิตที่สำคัญประการหนึ่ง และถือเป็นรากฐานการสร้างความเป็นปึกแผ่นให้แก่ครอบครัวเพราะเป็นจุดเริ่มต้น และศูนย์รวมของครอบครัว ทำให้เกิดการอยู่ร่วมกันเป็นสังคม มีการประสานสัมพันธ์ทั้งภายในและภายนอกครอบครัวในหลากหลายรูปแบบ ดังนั้นที่อยู่อาศัยจึงมีความสำคัญเป็นลำดับแรก ในยุคปัจจุบันนี้ธุรกิจโครงการบ้านจัดสรรได้เข้ามามีบทบาทในธุรกิจอสังหาริมทรัพย์มากขึ้น ซึ่งโครงการบ้านจัดสรรนั้นต้องมีผู้ประกอบการยื่นขออนุญาตจัดสรรแบ่งแปลงที่ดินสำหรับลงทุนปลูกสร้างบ้านเพื่อขายให้กับผู้ที่สนใจจะซื้อรวมถึงยังมีพื้นที่ต่างๆ รอบบริเวณโครงการที่ปลูกสร้างให้ผู้ที่เข้ามาอยู่ได้ใช้ประโยชน์ร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นถนนหนทางภายในหมู่บ้าน สวนสาธารณะภายในหมู่บ้าน ห้องออกกำลังกาย สระว่ายน้ำ พนักงานรักษาความปลอดภัย เป็นต้น การที่ผู้เข้าอยู่เมื่อเข้าไปอยู่ในโครงการบ้านจัดสรรของแต่ละโครงการแล้วต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบที่โครงการนั้น ๆ ได้ระบุเอาไว้เพื่อที่จะได้ไม่เป็นการรบกวนต่อเพื่อนบ้านหรือผู้อยู่อาศัยท่านอื่น ๆ ดังนั้นภายในหมู่บ้านจัดสรรจะต้องมีคณะกรรมการบริหารชุดหนึ่งคอยทำหน้าที่

ดูแลความเรียบร้อยของคนในหมู่บ้าน และคอยรับเรื่องร้องเรียนต่างๆ เมื่อเกิดปัญหาอีกด้วย เรียกว่า คณะกรรมการบริหารการนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร มีหน้าที่บริหารจัดการนิติหมู่บ้านจัดสรรที่ไม่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาผลกำไร แต่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการชุมชนที่อาศัยอยู่ และรวมบริหารจัดการทรัพย์สินส่วนส่วนกลางร่วมกัน (สำนักส่งเสริมธุรกิจอสังหาริมทรัพย์, 2559)

ทั้งนี้กฎหมายได้เปิดโอกาส ให้ผู้ซื้อหรือผู้อยู่อาศัยไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งของทั้งโครงการมีมติจัดตั้ง "นิติบุคคหมู่บ้านจัดสรร" แล้วแต่งตั้งตัวแทน ยื่นคำขอจดทะเบียนต่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด หลังจากนั้นนิติบุคคหมู่บ้านจัดสรรจะรับโอนทรัพย์สินส่วนกลาง ทรัพย์สินสาธารณูปโภคจาก "ผู้จัดสรร" หรือเจ้าของโครงการมาบริหารจัดการ รวมทั้งอำนาจหน้าที่ ในการเรียกเก็บเงินค่าใช้จ่ายในการดูแลจัดการ สาธารณูปโภคภายในหมู่บ้านจากสมาชิก แต่การทำงานของนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรต้องอยู่ภายใต้การบริหารงานนของคณะกรรมการหมู่บ้านจัดสรร ซึ่งควบคุมโดยที่ประชุมใหญ่ของสมาชิกผู้ซื้อบ้าน รวมถึงในเรื่องการกำหนดอัตราการเรียกเก็บเงินคำส่วนกลางรายเดือน ซึ่งจะต้องได้รับความเห็นชอบจากมติของที่ประชุมใหญ่ของสมาชิกหมู่บ้าน โดยอัตราค่าเรียกเก็บเงินค่าส่วนกลางมักจะเท่ากันในหมู่บ้านจัดสรร ที่มีขนาดเท่ากันและใช้ประโยชน์จากบ้านเพื่อการอยู่อาศัยอย่างเดียว แต่สำหรับหมู่บ้านจัดสรรที่มีบ้านขนาดแตกต่างกันไป เช่น บ้านเดี่ยว บ้านแฝด เจ้าของบ้านขนาดแตกต่างกัน มีหน้าที่จ่ายเงินค่าส่วนกลางในอัตราที่เพิ่มขึ้นตามขนาดของพื้นที่ หรือหากนำบ้านไปทำเป็นร้านอาหาร โรงเรียนอนุบาล เปิดบริษัท ฯลฯ ซึ่งเป็นการใช้งานที่นอกเหนือจากการอยู่อาศัยต้องจ่ายค่าส่วนกลางที่ต่างออกไป (กฎกระทรวง, 2545) จะเห็นได้ว่างานบริหารจัดการนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร เป็นงานจึงที่ต้องแก้ปัญหาสังคม เพื่อให้คุณภาพชีวิตผู้ที่อาศัยอยู่ภายในชุมชนดีขึ้น มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินส่วนตัว ตลอดจนทรัพย์สินส่วนกลางที่ต้องมีการบำรุงดูแลรักษาอย่างสม่ำเสมอ โดยมีคณะกรรมการนิติบุคคลที่ได้รับการเลือกตั้งเพื่อให้เข้ามาใช้อำนาจบริหารจัดการ มีเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินในแปลงจัดสรรควบคุมกำกับการใช้อำนาจบริหารของ คณะกรรมการนิติบุคคลให้เป็นไปตามมติของที่ประชุมใหญ่สมาชิก โดยอาศัยพระราชบัญญัติ การจัดสรรที่ดิน พ.ศ. 2543 เป็นหลักในการใช้ขับเคลื่อนในการบริหารจัดการ รวมถึงกฎกระทรวง ระเบียบกรมที่ดิน มีการร่างข้อบังคับนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรที่ได้จัดทำ ขึ้นโดยผ่านมติที่ประชุมของเจ้าของกรรมสิทธิในที่ดินแปลงจัดสรรซึ่งมีสภาพบังคับทางกฎหมาย ทั้งนี้การบริหารจัดการของนิติบุคคลของแต่หมู่บ้านจัดสรรจะมีความแตกต่างกันออกไปตามความประสงค์ของเสียงส่วนใหญ่ของมติที่ประชุม (ฉัตรชัย นาถ้ำพลอย, 2564,น. 15-16)

ดังนั้นการบริหารจัดการนิติบุคคลของหมู่บ้านจัดสรรที่เกิดจากสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ปัจจัยชี้วัด ความสำเร็จขององค์การหนึ่ง ๆ ส่วนหนึ่งจึงขึ้นอยู่กับ ปัจจัยหลายประการ จากการทบทวนเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่นปัจจัยด้านภาวะผู้นำ เนื่องจากนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรที่มีภาวะผู้นำ สามารถทำให้สมาชิก

ในหมู่บ้านจัดสรรยอมรับศรัทธา และปฏิบัติตาม โดยนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรต้องมีภาวะผู้นำ สอดคล้องกับวิภาดา คุปตานนท์ ที่กล่าวว่า พฤติกรรมที่มุ่งความสัมพันธ์ (Consideration) ผู้นำจะให้ความสำคัญกับการมีความสัมพันธภาพที่ดีกับสมาชิกในหมู่บ้านจัดสรร และมีส่วนร่วมในการทำงานของสมาชิก ในขณะเดียวกันยังต้องมีภาวะผู้นำแบบมุ่งการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) ซึ่งการที่ผู้จัดการนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรประพฤติตัวเป็นแบบอย่าง ผู้จัดการนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรจะเป็นที่ยกย่องเคารพนับถือ ทั้งนี้ผู้นำการปรับเปลี่ยนวิธีการบริหารการควบคุมธุรกิจต่าง ๆ เพียงเล็กน้อยอาจนำมาซึ่งผลลัพธ์ที่เป็นประโยชน์ต่อความสำเร็จขององค์การอย่างมหาศาล ปัจจัยด้านธรรมาภิบาล เป็นแนวคิดในการปฏิบัติงานหรือการบริหารงานที่มุ่งเน้นให้เกิดความเป็นธรรม ความสุจริต ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ ความคุ้มค่า สามารถตรวจสอบได้เปิดโอกาสให้สมาชิกในหมู่บ้านจัดสรรเข้ามามีส่วนร่วม และยังช่วยในการจัดระเบียบให้สังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุขต้องอยู่ในความถูกต้องเป็นธรรม สอดคล้องกับแนวคิดของมุตตา คงคืน, (2551) ที่กล่าวว่า ธรรมาภิบาลเป็นการรับรองว่าในองค์การจะไม่มีการฉ้อราษฎร์บังหลวง ไม่ด้อยประสิทธิภาพในการบริหารงาน เพื่อให้เกิดกระบวนการบริหารที่มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใสและตรวจสอบได้อันนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน และอยู่ร่วมกันอย่างสงบสันติสุข นอกจากธรรมมาภิบาล ถือเป็นเกณฑ์การปกครองบ้านเมืองที่ดี การบริหาร การจัดการควบคุมกิจการต่าง ๆ ให้เป็นไปในครรลองธรรม ธรรมมาภิบาลสามารถนำไปใช้ได้ทั้งภาครัฐและเอกชน ธรรมที่ใช้ในการบริหารงานธรรมาภิบาล เป็นหลักการที่นำมาใช้บริหารงานในปัจจุบันอย่างแพร่หลาย เพราะช่วยสร้างสรรค์และส่งเสริมองค์การให้มีศักยภาพและประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังทำให้บุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้อง ศรัทธาและเชื่อมั่นในองค์การนั้น ๆ อันจะทำให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เช่น องค์การที่โปร่งใส ย่อมได้รับความไว้วางใจในการร่วมทำธุรกิจ รัฐบาลที่โปร่งใสตรวจสอบได้ (วิภาส ทองสุทธิ์, 2551) ปัจจัยด้านการบริหารองค์กร เป็นการบริหารจัดการของนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรที่มุ่งเน้นคุณภาพ เพื่อสร้างความเชื่อถือและคุณค่าที่สมาชิกในหมู่บ้านจัดสรรพึงได้รับ รวมถึงวิธีการจัดการปรับปรุงประสิทธิภาพความคล่องตัวและความสามารถในการแข่งขันของทั้งหมู่บ้านจัดสรร (Oakland, J. S., 1993) ทั้งนี้การบริหารจัดการตามแนวคิดของ Fayol ได้เขียนเป็นทฤษฎีเรียกว่า หน้าที่ 5 ประการทางการบริหาร (5 Functions of Management) ประกอบด้วย การวางแผนงาน (Planning), การจัดโครงสร้างการทำงาน (Organizing), การสั่งงาน (Commanding), การประสานงาน (Coordinating), การควบคุมและติดตามงาน (Controlling) หน้าที่ดังกล่าวมีความเป็นสากล ซึ่งผู้บริหารทุกคนต้องปฏิบัติเป็นกิจวัตรประจำวัน (ปิยนันท์ สวัสดิ์ศฤงฆาร, 2562)

ดังนั้นการบริหารจัดการของนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรให้เกิดประสิทธิภาพ เป็นสิ่งสำคัญ เพราะย่อมเป็นการรับประกันว่า การดูแลบำรุงรักษาสาธารณูปโภคและบริการสาธารณะที่ดีในหมู่บ้านจัดสรรนั้นจะส่งผลต่อการอยู่อาศัยของคนในชุหมู่บ้านให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยเฉพาะพื้นที่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ซึ่งถือได้ว่าเป็นพื้นที่ ที่เป็นศูนย์กลางทางการค้าในภาคใต้ ของประเทศไทย เนื่องจากมีอาณาบริเวณที่ติดกับทะเล

และเชื่อมต่อกับพรมแดนประเทศมาเลเซีย อีกทั้งยังมีชัยภูมิที่ตั้งอยู่เป็นศูนย์กลางต่อการเชื่อมต่อไปยังจังหวัดต่างๆ ใกล้เคียง นั้นเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เมืองหาดใหญ่เจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจและการค้าทั้งใน และนอกพรมแดนไทย จึงเป็นสาเหตุให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาในเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานนิติบุคคลโครงการบ้านจัดสรร เขตพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาเพื่อเป็นแนวทางแก่หมู่บ้านที่สนใจจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร และได้เลือกศึกษาหมู่บ้านที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เป็นกรณีศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาหลักการจัดองค์การ ภาวะผู้นำ ธรรมมาภิบาล และประสิทธิภาพการบริหารของคณะกรรมการบริหารงานนิติบุคคล โครงการบ้านจัดสรรในพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานนิติบุคคลโครงการบ้านจัดสรร ในพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ เจ้าของบ้านที่อยู่ในโครงการบ้านจัดสรร ในพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ประมาณ 4,418 คน (ศูนย์ข้อมูลอสังหาริมทรัพย์, 2566)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ เจ้าของบ้านที่อยู่ในโครงการบ้านจัดสรร ในพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำนวน 385 คน เนื่องจากประชากรมีขนาดใหญ่และไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ดังนั้นขนาดตัวอย่างสามารถคำนวณได้จากสูตรไม่ทราบขนาดตัวอย่างของ Cochranโดยกำหนดระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 (กัลยา วาณิชย์บัญชา, 2549, น.74)

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

2.1 หลักการจัดการองค์กร ตามแนวคิดของ Fayol (ปิยนันท์ สวัสดิ์ศฤงฆาร,2562 อ้างถึงใน Fayol, 1916) เรียกว่า POCCC ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การบังคับบัญชาสั่งการ การประสานงาน และการควบคุม

2.2 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ตามแนวคิดของ แบสและอโวลิโอ (Bass and Avolio, 1994) ประกอบด้วย การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ การสร้างแรงบันดาลใจ การกระตุ้นทางปัญญา และการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล

2.3 ธรรมาภิบาล ตามแนวคิดของหลักเกณฑ์การประเมินมาตรฐานธรรมาภิบาลธุรกิจ (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2564) ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

2.4 ประสิทธิภาพการบริหารงานนิติบุคคลโครงการบ้านจัดสรร ตามแนวคิดของ (ศิริพัฒน์ ศรีจันทร์, 2553) 1) ประกอบด้วย 1) การให้ความรู้ ข้อมูล การต่อสื่อสาร 2) การจัดกิจกรรมและประเภทของกิจกรรม 3) การดูแลสิ่งแวดล้อมในหมู่บ้าน 4) การซ่อมบำรุงและบริการด้านสาธารณูปโภคส่วนกลาง 5) การบริหารสำนักงาน 6) การจัดเก็บรายได้

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

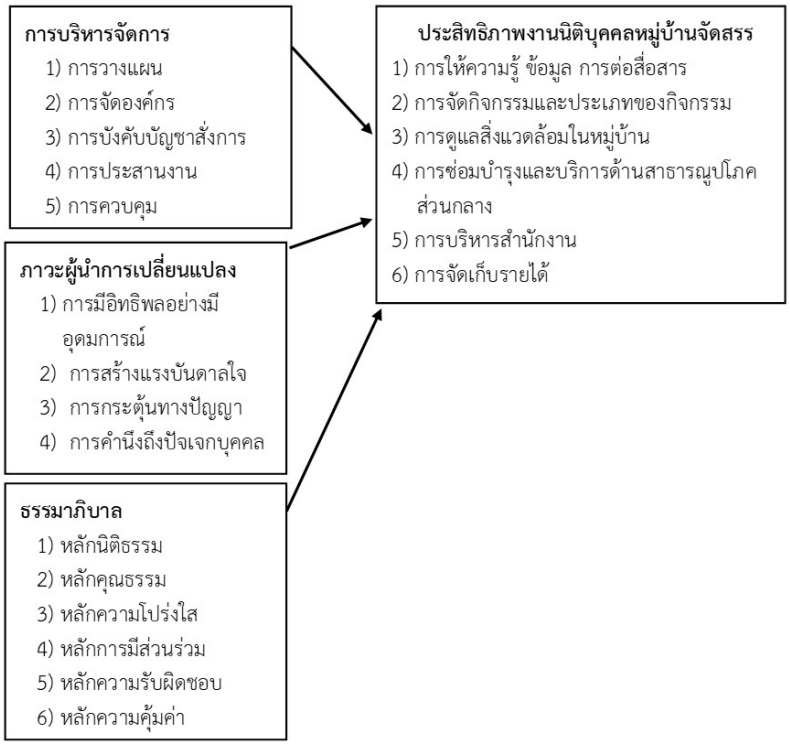
เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ สอบถามปัจจัยหลักการจัดการองค์กร ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ธรรมาภิบาล และประสิทธิภาพการบริหารงานนิติบุคคลโครงการบ้านจัดสรร ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม นำแบบสอบถามที่เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) พิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องของคำถาม (Index of Item Objective Congruence: IOC) แต่ละข้อของแบบสอบถามมีค่าตั้งแต่ .67-1.00 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับเจ้าของบ้านจัดสรร ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา จำนวน 30 คน และนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามตอนที่ 2-4 เท่ากับ .937, .968, .969 และ .972 ตามลำดับ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานได้แก่ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Linear Regression)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้กรอบแนวคิด เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการงานนิติบุคคลโครงการบ้านจัดสรร ในพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยเลือกศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการงานนิติบุคคลโครงการบ้านจัดสรร ในพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ ดังนี้ 1) หลักการจัดการองค์กรตามแนวคิดของเฮนรี่ ฟาโยล (Henri Fayol) เรียกว่า POCCC 2) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงตามแนวคิดของแบสและอโวลิโอ (Bass and Avolio, 1994) หลักธรรมาภิบาลตามแนวคิดของหลักเกณฑ์การประเมินมาตรฐานธรรมาภิบาลธุรกิจ (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2564) และ 4) ประสิทธิภาพการบริหารงานนิติบุคคลโครงการบ้านจัดสรรตามแนวคิดของ (ศิริพัฒน์ ศรีจันทร์, 2553 : 96) ดังแสดงในภาพประกอบ 2 ดังแสดงในภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาหลักการจัดองค์การ ภาวะผู้นำ ธรรมมาภิบาล และประสิทธิภาพการบริหารของคณะกรรมการบริหารงานนิติบุคคล โครงการบ้านจัดสรรในพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พบว่า หลักการจัดการองค์กรของคณะกรรมการบริหารงานนิติบุคคลโครงการบ้านจัดสรร เขตพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$= 4.44, S.D. = 0.46) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อเช่นกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดองค์การ ($\bar{x}$= 4.50, S.D. = 0.50) รองลงมา คือ การวางแผน ($\bar{x}$= 4.45, S.D. = 0.52) การบังคับบัญชาสั่งการ ($\bar{x}$= 4.41, S.D. = 0.52) การประสานงาน ($\bar{x}$= 4.41, S.D. = 0.55) การควบคุม ($\bar{x}$= 4.41, S.D. = 0.60) ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับหลักการจัดการองค์กรของคณะกรรมการบริหารงานนิติบุคคลโครงการบ้านจัดสรร เขตพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยภาพรวม

หลักการจัดการองค์กร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การวางแผน	4.45	0.52	มาก
2. การจัดองค์การ	4.50	0.50	มาก
3. การบังคับบัญชาสั่งการ	4.41	0.52	มาก
4. การประสานงาน	4.41	0.55	มาก
5. การควบคุม	4.41	0.60	มาก
รวม	**4.44**	**0.46**	**มาก**

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของคณะกรรมการบริหารงานนิติบุคคลโครงการบ้านจัดสรร เขตพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.39, S.D. = 0.56) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การคำนึงความเป็นปัจเจกบุคคล ($\bar{x}$ = 4.42, S.D. = 0.61) รองลงมา คือ การสร้างแรงบันดาลใจ ($\bar{x}$ = 4.40, S.D. = 0.63) การมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์ ($\bar{x}$ = 4.39, S.D. = 0.58) และ การกระตุ้นการใช้ปัญญา ($\bar{x}$ = 4.32, S.D. = 0.60) ตามลำดับ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของคณะกรรมการบริหารงานนิติบุคคลโครงการบ้านจัดสรร เขตพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยภาพรวม

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์	4.39	0.58	มาก
2. การสร้างแรงบันดาลใจ	4.40	0.63	มาก
3. การกระตุ้นการใช้ปัญญา	4.32	0.60	มาก
4. การคำนึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.42	0.61	มาก
รวม	4.39	0.56	**มาก**

ธรรมาภิบาลของคณะกรรมการบริหารงานนิติบุคคลโครงการบ้านจัดสรร เขตพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.41, S.D. = 0.56) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยของการรับรู้สูงสุด คือ คุณธรรม ($\bar{x}$ = 4.49, S.D. = 0.57) รองลงมา คือ ความโปร่งใส ($\bar{x}$ = 4.46, S.D. = 0.58) ความรับผิดชอบ ($\bar{x}$ = 4.41, S.D. = 0.62) การมี

ส่วนร่วม ($\bar{x}$ = 4.37, S.D. = 0.61) ความคุ้มค่า ($\bar{x}$ = 4.37, S.D. = 0.64) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ นิติธรรม ($\bar{x}$ = 4.43, S.D. = 0.62) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับธรรมาภิบาลของคณะกรรมการบริหารงานนิติบุคคลโครงการบ้านจัดสรร เขตพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยภาพรวม

(n = 385)

หลักธรรมาภิบาล	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. นิติธรรม	4.36	0.59	มาก
2. คุณธรรม	4.49	0.57	มาก
3. ความโปร่งใส	4.46	0.58	มาก
4. การมีส่วนร่วม	4.37	0.61	มาก
5. ความรับผิดชอบ	4.41	0.62	มาก
6. ความคุ้มค่า	4.37	0.64	มาก
รวม	4.41	0.56	**มาก**

ประสิทธิภาพการบริหารงานนิติบุคคลโครงการบ้านจัดสรร ของคณะกรรมการบริหารงานนิติบุคคลโครงการบ้านจัดสรร เขตพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.29, S.D. = 0.58) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยของการรับรู้สูงสุด คือ การจัดเก็บรายได้ ($\bar{x}$ = 4.37, S.D. = 0.58) และการซ่อมบำรุงและบริการด้านสาธารณูปโภคส่วนกลาง ($\bar{x}$ = 4.37, S.D. = 0.62) รองลงมา คือ การดูแลสิ่งแวดล้อมในหมู่บ้าน ($\bar{x}$ = 4.30, S.D. = 0.64) การบริหารสำนักงาน ($\bar{x}$ = 4.28, S.D. = 0.66) และการให้ความรู้ ข้อมูล การติดต่อสื่อสาร ($\bar{x}$ = 4.22, S.D. = 0.70) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การจัดกิจกรรมและประเภทของกิจกรรม ($\bar{x}$ = 4.19, S.D. = 0.66) ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับประสิทธิภาพการบริหารงานนิติบุคคลโครงการบ้านจัดสรร ของคณะกรรมการบริหารงานนิติบุคคลโครงการบ้านจัดสรร เขตพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

(n = 385)

การงานนิติบุคคลโครงการบ้านจัดสรร ในพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. การให้ความรู้ ข้อมูล การติดต่อสื่อสาร	4.22	0.70	มาก
2. การจัดกิจกรรมและประเภทของกิจกรรม	4.19	0.66	มาก
3. การดูแลสิ่งแวดล้อมในหมู่บ้าน	4.30	0.64	มาก
4. การซ่อมบำรุงและบริการด้านสาธารณูปโภคส่วนกลาง	4.37	0.62	มาก
5. การบริหารสำนักงาน	4.28	0.66	มาก
6. การจัดเก็บรายได้	4.37	0.58	มาก
รวม	4.29	0.58	**มาก**

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานนิติบุคคลโครงการบ้านจัดสรร ในพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานนิติบุคคลโครงการบ้านจัดสรร เขตพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยสถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบ Stepwise พบว่า ปัจจัยด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล ด้านนิติธรรม ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา ด้านการควบคุม ด้านความรับผิดชอบ มีอิทธิพลทางบวกต่อประสิทธิภาพการบริหารงานนิติบุคคลโครงการบ้านจัดสรร เขตพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนด้านความคุ้มค่า และด้านการมีส่วนร่วม มีอิทธิพลทางบวกต่อประสิทธิภาพการบริหารงานนิติบุคคลโครงการบ้านจัดสรร เขตพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ สามารถร่วมอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิภาพการบริหารงานนิติบุคคลโครงการบ้านจัดสรร เขตพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ได้ร้อยละ 78 ($R2 = 0.78$ $p= 0.004$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย .27 สามารถสร้างสมการได้ ดังนี้

สมการคะแนนดิบ

$\hat{Y}$ = .62 (ค่าคงที่) + .19 (ความคุ้มค่า) + .20 (การคำนึงถึงปัจเจกบุคคล) + .19 (นิติธรรม) + .25 (การกระตุ้นการใช้ปัญญา) - .28 (การสร้างแรงบันดาลใจ) +.30 (การควบคุม) - .17 (การประสานงาน) + .19 (ความรับผิดชอบ) - .18 (คุณธรรม) + .17 (การมีส่วนร่วม)

สมการคะแนนมาตรฐาน

$\hat{Z}$ = .21 (ความคุ้มค่า) + .21 (การคำนึงถึงปัจเจกบุคคล) + .20 (นิติธรรม) + .25 (การกระตุ้นการใช้ปัญญา) - .30 (การสร้างแรงบันดาลใจ) + .31 (การควบคุม) - .16 (การประสานงาน) + .20 (ความรับผิดชอบ) - .18 (คุณธรรม) + .18 (การมีส่วนร่วม)

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการศึกษาพบว่า หลักการจัดการองค์กรของคณะกรรมการบริหารงานนิติบุคคลโครงการบ้านจัดสรร เขตพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดองค์การ รองลงมา คือ การวางแผน การบังคับบัญชาสั่งการ การประสานงาน การควบคุม ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า คณะกรรมการบริหารงานนิติบุคคลโครงการบ้านจัดสรร เขตพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ได้เห็นความสำคัญในหลักการจัดองค์การ (Organizing) ซึ่งเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดทั้งนี้ การจัดองค์การเป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ โดยการจัดสรรทรัพยากรและกำหนดโครงสร้างองค์กรอย่างเหมาะสม ซึ่งในบริบทของนิติบุคคลโครงการบ้านจัดสรร การจัดองค์การที่ดีจะช่วยให้การบริหารงานเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ การกำหนดบทบาทและหน้าที่อย่างชัดเจนยังช่วยลดความขัดแย้งและเพิ่มความร่วมมือในองค์กร สอดคล้องกับ สอดคล้องกับ เมธา ขำดี (2565) ศึกษาเรื่อง การบริหารและจัดการสาธารณูปโภคหมู่บ้านจัดสรร ในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี วิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพทั่วไปในการบริหารและจัดการ สาธารณูปโภคหมู่บ้านจัดสรร ในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี 2) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการบริหารและจัดการสาธารณูปโภคหมู่บ้านจัดสรร ในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี และ 3) ศึกษาแนวทางการบริหารและจัดการสาธารณูปโภคหมู่บ้านจัดสรร ในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี เป็นวิธีวิจัยเชิงคุณภาพโดยวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร ผลการวิจัย พบว่า สภาพทั่วไปในการบริหารและจัดการสาธารณูปโภคหมู่บ้านจัดสรร ในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์กร ด้านการจัดคนเข้าทำงาน ด้านการสั่งการ ด้านการร่วมมือ ด้านการรายงาน ด้านการจัดทำงบประมาณ

2. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของคณะกรรมการบริหารงานนิติบุคคลโครงการบ้านจัดสรร เขตพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การคำนึงความเป็นปัจเจกบุคคล รองลงมา คือ การสร้างแรงบันดาลใจ การมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์ และการกระตุ้นการใช้ปัญญา ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า คณะกรรมการบริหารงานนิติบุคคลโครงการบ้านจัดสรร เขตพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ได้แสดงถึงการมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงโดยเฉพาะการคำนึงความเป็นปัจเจกบุคคล (Individual Consideration)

แสดงถึงความสามารถของผู้นำในการให้ความสำคัญและใส่ใจในความต้องการและความรู้สึกของสมาชิกแต่ละคน การมีภาวะผู้นำในลักษณะนี้จะช่วยให้สมาชิกในองค์กรรู้สึกถึงการยอมรับและมีส่วนร่วม ทำให้เกิดความเชื่อมั่นและการสนับสนุนจากสมาชิก การสร้างแรงบันดาลใจ (Inspirational Motivation) เป็นการส่งเสริมให้สมาชิกมีความกระตือรือร้นและมีความมุ่งมั่นในการทำงาน การที่ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในด้านเหล่านี้มีค่าเฉลี่ยสูงอาจเนื่องมาจากบริบทของพื้นที่ในพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา อาจต้องเผชิญกับความท้าทายที่หลากหลาย ซึ่งทำให้ต้องเน้นการดูแลและสนับสนุนสมาชิกในลักษณะปัจเจกบุคคล รวมถึงการสร้างแรงบันดาลใจและการกระตุ้นการใช้ปัญญา รวมถึงการให้ความสำคัญกับความต้องการและความรู้สึกของสมาชิกช่วยสร้างความผูกพันและความภักดีในองค์กร ผู้นำที่สามารถสร้างแรงบันดาลใจและมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์จะช่วยให้สมาชิกมีความเชื่อมั่นและมุ่งมั่นในการทำงานตามวิสัยทัศน์ที่กำหนด สอดคล้องกับการศึกษาของสุภัททา ปิณฑะแพทย์ (2561) ที่พบว่า ในการบริหารหน่วยงานหรือองค์การ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐบาลหรือเอกชนปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานภายในองค์การคือการมีผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถและทักษะในการบริหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีภาวะผู้นำของผู้บริหารที่จะสามารถนำพาองค์การให้มีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันที่ปฏิบัติงานเพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ร่วมกันได้ภาวะผู้นำเปรียบเสมือนอาวุธประจำกายของผู้บริหารและผู้นำที่เป็นนักบริหารมืออาชีพที่จะสามารถสร้างอำนาจชักนำและมีอิทธิพลเหนือผู้อื่นตัวชี้วัดการนำของผู้บริหารที่ได้ชื่อว่ามืออาชีพคือผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพของงาน ภาวะผู้นำจึงเป็นตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพของงานจำเป็นต้องมีบุคคลที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารซึ่งเราเรียกว่าหัวหน้าหรือผู้บังคับบัญชา (superior) หัวหน้าหรือผู้บังคับบัญชาจึงมีความสำคัญในฐานะเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบในการบริหารให้ประสบความสำเร็จ

3. ธรรมาภิบาลของคณะกรรมการบริหารงานนิติบุคคลโครงการบ้านจัดสรร เขตพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยของการรับรู้สูงสุด คือ คุณธรรม รองลงมา คือ ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วม ความคุ้มค่า และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านนิติธรรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า คณะกรรมการบริหารงานนิติบุคคลโครงการบ้านจัดสรร เขตพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ได้ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารองค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านคุณธรรม (Integrity) เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดแสดงให้เห็นว่าคณะกรรมการมีความยึดมั่นในหลักการทางศีลธรรมและจริยธรรมในการบริหารงาน ทำให้สมาชิกและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความไว้วางใจในคณะกรรมการ และเชื่อมั่นว่าการตัดสินใจและการดำเนินงานเป็นไปอย่างยุติธรรมและเที่ยงตรง ความโปร่งใส (Transparency) เป็นการเปิดเผยข้อมูลและการดำเนินงานอย่างชัดเจนและสามารถตรวจสอบได้ การมีความโปร่งใสสูงช่วยลดความเสี่ยงในการทุจริตและสร้างความไว้วางใจจากสมาชิกของหมู่บ้าน ความรับผิดชอบ (Accountability) สำหรับหลักนิติธรรม (Rule of Law) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด การที่นิติธรรมได้รับการรับรู้ในระดับต่ำสุดอาจเป็นเพราะสมาชิกบางส่วนรู้สึกว่ามีการปฏิบัติที่ไม่ตรง

ตามกฎหมายหรือมีการละเมิดระเบียบข้อบังคับ ซึ่งอาจเกิดจากการขาดความรู้หรือการไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิบัติตามกฎหมาย ทั้งนี้เหตุผลที่ด้านนิติธรรมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอาจเนื่องมาจากกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานนิติบุคคลอาจมีความซับซ้อน ทำให้คณะกรรมการและสมาชิกบางส่วนไม่สามารถปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้องและครบถ้วน สอดคล้องกับ ณัฐวดี แซ่อึ้ง (2561) ศึกษาเรื่อง ปัญหาการจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร บทความนี้มุ่งศึกษาเปรียบเทียบในเรื่องการจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรตามกฎหมายไทยกับกฎหมายของต่างประเทศสืบเนื่องมาจากพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. 2543 กำหนดให้มีการจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะรับโอนสาธารณูปโภคจากผู้จัดสรรมาบำรุงดูแลรักษาต่อไป โดยกฎหมายกำหนดให้การตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรเริ่มต้นเมื่อผู้จัดสรรประสงค์ที่จะพ้นจากการบำรุงดูแลรักษาสาธารณูปโภค ซึ่งเวลาในการเริ่มต้นของการจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรที่ขึ้นอยู่กับผู้จัดสรรนี้เอง จึงเกิดปัญหาในกรณีที่ผู้จัดสรรละทิ้งไม่บำรุงดูแลรักษาสาธารณูปโภคการที่ผู้ซื้อที่ดินจัดสรรได้รับสาธารณูปโภคไปตามสภาพ

4. ประสิทธิภาพการบริหารงานนิติบุคคลโครงการบ้านจัดสรร ของคณะกรรมการบริหารงานนิติบุคคลโครงการบ้านจัดสรร เขตพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน โดย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดเก็บรายได้ และการซ่อมบำรุงและบริการด้านสาธารณูปโภคส่วนกลาง รองลงมา คือ การดูแลสิ่งแวดล้อมในหมู่บ้าน การบริหารสำนักงาน และการให้ความรู้ ข้อมูลการติดต่อสื่อสาร ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การจัดกิจกรรมและประเภทของกิจกรรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประสิทธิภาพการบริหารงานนิติบุคคลโครงการบ้านจัดสรรของคณะกรรมการบริหารงานนิติบุคคลโครงการบ้านจัดสรรในเขตพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาในด้านการจัดเก็บรายได้ เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด แสดงให้เห็นว่าคณะกรรมการมีประสิทธิภาพในการเก็บค่าบริการหรือค่าธรรมเนียมจากสมาชิก ซึ่งเป็นแหล่งรายได้หลักที่สำคัญในการสนับสนุนการดำเนินงานของนิติบุคคล การจัดเก็บรายได้ที่มีประสิทธิภาพช่วยให้มีงบประมาณเพียงพอในการพัฒนาสาธารณูปโภคและบริการต่าง ๆ การซ่อมบำรุงและบริการด้านสาธารณูปโภคส่วนกลางมีประสิทธิภาพแสดงถึงการดูแลรักษาและพัฒนาสาธารณูปโภคในโครงการบ้านจัดสรรอย่างสม่ำเสมอ ทำให้สมาชิกได้รับบริการที่ดีและมีคุณภาพ สภาพแวดล้อมในหมู่บ้านจึงมีความเป็นระเบียบและน่าอยู่ สำหรับด้านการจัดกิจกรรมและประเภทของกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อาจเนื่องมาจากการขาดแคลนทรัพยากรหรือบุคลากรในการจัดกิจกรรมที่หลากหลายและน่าสนใจ การขาดการจัดกิจกรรมอาจทำให้สมาชิกขาดโอกาสในการพบปะและสร้างความสัมพันธ์ภายในชุมชน ทั้งนี้การจัดกิจกรรมต้องการงบประมาณและทรัพยากรบุคลากร ซึ่งอาจไม่เพียงพอในการจัดกิจกรรมที่หลากหลายและน่าสนใจ สอดคล้องกับ ฉัตรชัย นาถ้ำพลอย (2561) ที่สรุปเกี่ยวกับการบริหารจัดการนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรจากการสัมภาษณ์ ไว้ว่า การบริหารจัดการเป็นการกระจายอำนาจในการบริหาร มีหลักปฏิบัติโดยงบประมาณจากค่าส่วนกลางในการดำเนินงานที่ไม่แสวงหากำไร ผู้บริหารต้องมี

การเสียสละและมาจากการเลือกตั้งของผู้ซื้อที่ดินจัดสรร บริหารเกี่ยวกับสาธารณูปโภคและบริการสาธารณะที่ได้รับมอบอำนาจมาจากผู้จัดสรรที่ดินเมื่อขายบ้านจัดสรรหมดแล้ว ควรศึกษาระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับงานบริหารจัดการนิติบุคคลรวมถึงตัวคณะกรรมการโดยมีกฎหมายปกครอง ดูแลเรื่องระเบียบการอยู่อาศัยร่วมกัน ใช้บังคับมีงบประมาณที่จัดเก็บได้จากส่วนกลางในการบริหาร

5. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานนิติบุคคลโครงการบ้านจัดสรร เขตพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยสถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบ Stepwise พบว่า ปัจจัยด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล ด้านนิติธรรม ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา ด้านการควบคุม ด้านความรับผิดชอบ มีอิทธิพลทางบวกต่อประสิทธิภาพการบริหารงานนิติบุคคลโครงการบ้านจัดสรร เขตพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนด้านความคุ้มค่า และด้านการมีส่วนร่วม มีอิทธิพลทางบวกต่อประสิทธิภาพการบริหารงานนิติบุคคลโครงการบ้านจัดสรร เขตพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ สามารถร่วมอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิภาพการบริหารงานนิติบุคคลโครงการบ้านจัดสรร เขตพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ได้ร้อยละ 78 ($R2 = 0.78$ $p= 0.004$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย .27 สอดคล้องกับ อภิชาต หลิมรัตน์ และคณะ (2565 : 201) ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของผู้ประกอบการนิติบุคคล ผลการศึกษาพบว่า โมเดลเส้นทางความสัมพันธ์ตามกรอบแนวคิดการวิจัยมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยความเชื่อมั่นในหลักการบริหารเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานมากที่สุด ปัจจัยที่มีอิทธิพลในอันดับรองลงมาได้แก่ ผลกระทบจากเศรษฐกิจ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีของผู้ประกอบการ ความสำเร็จของธุรกิจ และคุณธรรมจริยธรรมของผู้ประกอบการ ตามลำดับ โดยปัจจัยดังกล่าวมีอิทธิพลทางบวกต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน ส่วนปัจจัยความเชื่อมั่นในระบบการจัดการมีอิทธิพลทางลบต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน ความรับผิดชอบต่อสังคมมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการการดำเนินงานเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ทั้งนี้ค่าดัชนีความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์มีค่าเท่ากับ 0.94 และค่าสัมประสิทธิ์การกำหนดมีค่าเท่ากับ 0.45 ซึ่งหมายถึง ปัจจัยองค์ประกอบต่าง ๆ ในโมเดลสามารถอธิบายประสิทธิภาพการดำเนินงานได้ร้อยละ 45

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1.1 การจัดองค์การเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงาน ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อหาแนวทางการจัดสรรทรัพยากรและกำหนดโครงสร้างของนิติบุคคลโครงการบ้านจัดสรร อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับบริบทของแต่ละโครงการ

1.2 ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของคณะกรรมการบริหารนิติบุคคลของหมู่บ้านจัดสรร เพื่อให้สามารถปรับตัวและแก้ไขปัญหาในบริบทที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

2.1 การส่งเสริมการฝึกอบรมและพัฒนาทักษะ โดยการมีการจัดโครงการฝึกอบรมและพัฒนาทักษะสำหรับคณะกรรมการบริหารงานนิติบุคคลในด้านการจัดองค์การและการมีภาวะผู้นำ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงาน

2.2 การสร้างระบบติดตามและประเมินผล โดยการจัดตั้งระบบติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารงานนิติบุคคล เพื่อให้สามารถปรับปรุงและพัฒนาได้ตามความต้องการและปัญหาที่เกิดขึ้น

2.3 การจัดทำแนวทางการปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับด้วยการการจัดทำแนวทางการปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานนิติบุคคล เพื่อให้คณะกรรมการและสมาชิกสามารถปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้องและครบถ้วน

3. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

3.1 การส่งเสริมการจัดกิจกรรมในชุมชน ด้วยการระดมความคิดของสมาชิกถึงการจัดกิจกรรมที่หลากหลายและน่าสนใจ เพื่อให้สมาชิกมีโอกาสพบปะและสร้างความสัมพันธ์ภายในชุมชน รวมถึงการสนับสนุนทรัพยากรบุคลากรและงบประมาณในการจัดกิจกรรม

3.2 การสร้างช่องทางการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ โดยควรพัฒนาช่องทางการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพระหว่างคณะกรรมการและสมาชิก เพื่อให้สามารถติดต่อสื่อสารและแจ้งข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง

เอกสารอ้างอิง

กฎกระทรวง. (2545). กฎกระทรวงว่าด้วยการขอจดทะเบียนจัดตั้ง การบริหาร การควบ และการยกเลิกนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร. *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 31 มกราคม 2566. แหล่งที่มา: https://www.touch.co.th/law_ pdf/law_8.pdf

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2549). *สถิติสำหรับงานวิจัย.* (พิมพ์ครั้งที่ 2). สำนักงานพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ฉัตรชัย นาถ้ำพลอย. (2561). *การบริหารจัดการนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.* วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ณัฐวดี แซ่อึ้ง.(2561). *ปัญหาการจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร.* นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายธุรกิจ คณะนิติศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ปิยนันท์สวัสดิ์ศฤงฆาร. (2562). *การพัฒนาตนเองเพื่อเป็นผู้นำที่แท้จริง.* กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช

เมธา ขำดี. (2565). การบริหารและจัดการสาธารณูปโภคหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี. *วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ.* 7 (7), 181-195.

ศิริพัฒน์ ศรีจันทร์ และคณะ. (2554). *แนวทางการบริหารจัดการนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรในเขตอำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น, ใน การประชุมวิชาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำ ปี 2554.* "การพัฒนาอนาคตชนบทไทย : ฐานรากที่มั่นคงเพื่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน" 27-29 มกราคม 2554.

สำนักส่งเสริมธุรกิจอสังหาริมทรัพย์. (2559). *การจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรส่วนมาตรฐานการจัดสรรที่ดิน.* กรุงเทพมหานคร: กรมที่ดิน.

สุภัททา ปิณฑะแพทย์. (2561). *พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาคน.* กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ลักษณ์.

Bass, B.M., & B.J. Avolio. (1994). *Transformational Leadership Development.* Pola Alto, California : Consulting Psychologists Press.

Fayol, Henry. (1916). Administration Industrielle et generale. Bulletin de la Societe de l'Industrie Minerale, *fifth series*. 10 (3), 5 - 162.

Oakland, J. S. (1993). *Total quality management.* Oxford: Butterworth-Heinemann.

การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมจากอัตลักษณ์วัฒนธรรมทะเลทรายซาพอโถว

Shapotou Desert Cultural Identity: Eco-cultural Tourism Management

Liu Fangliang,
Jantana Khochprasert and Poradee Panthupakorn
Burapha University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: fangliang0720@gmail.com

****

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมจากอัตลักษณ์วัฒนธรรมทะเลทรายซาพอโถว มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.) เพื่อสำรวจเส้นทางการพัฒนาของการอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืนของทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรวัฒนธรรม และชุมชนในพื้นที่พื้นที่ซาพอโถว 2.) เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมในพื้นที่ซาพอโถว การวิจัยดำเนินการโดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตผู้เข้าร่วม และแบบสอบถามประสบการณ์ ตัวอย่างการสัมภาษณ์ ได้แก่ หน่วยงานรัฐบาลพื้นที่ซาพอโถว นักวิชาการด้านวัฒนธรรม บุคลากรในชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แบบสอบถามนี้ใช้เพื่อประเมินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวในพื้นที่ซาพอโถว ผลการวิจัยพบว่าทรัพยากรนิเวศ ทรัพยากรทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เกิดพื้นที่อยู่อาศัยในพื้นที่ซาพอโถว มีผลกระทบเชิงบวกต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรม ทรัพยากรนิเวศน์และวัฒนธรรมของทะเลทรายและแม่น้ำฮวงโหอย่างเห็นได้ชัด จากการมีส่วนร่วมของชุมชนและสังคมในการพัฒนาภูมิภาคอย่างยั่งยืน นำไปสู่การการเสนอยุทธศาสตร์เพื่อส่งเสริมการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมในพื้นที่ชาโปโถว ได้แก่ 1) สร้างมาตรฐานและเป็นแนวทางพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเชิงนิเวศ 2) เน้นหัวข้อหลักของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมทะเลทรายและการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแม่น้ำฮวงโหในพื้นที่ซาพอโถว 3) การบูรณาการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรมในพื้นที่ทะเลทรายช่วยส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับภูมิภาค สิ่งนี้สามารถส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนของพื้นที่ซาพอโถว

คำสำคัญ: เขตพื้นที่ซาพอโถว; เอกลักษณ์วัฒนธรรมทะเลทราย; นิเวศวัฒนธรรม; การจัดการการท่องเที่ยว

* วันที่รับบทความ : 20 มีนาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 5 เมษายน 2567; วันตอบรับบทความ : 16 เมษายน 2567
Received: March 20, 2024; Revised: April 5, 2024; Accepted: April 16, 2024

Abstract

Shapotou Desert Cultural Identity: Eco-cultural Tourism Management focuses primarily on the relationship between natural resources, ecological cultural resources, and the production and living methods of local residents in the Zhongwei section of the Tengger Desert's edge in Ningxia. It aims to identify the development patterns of harmonious coexistence among these three elements and explore the utility of the ecological spatial culture characteristics and human spatial characteristics of the Shapotou area in the Zhongwei section of the Tengger Desert's edge for sustainable tourism development in the region.

The research adopts methods such as data collection, field research, and interdisciplinary studies to investigate the ecological and cultural resources of the Shapotou area. Through the study of the ecological resources, historical and cultural resources, and production and living spaces of three representative villages, it is found that under the influence of Yellow River resources and desert resources, the regional cultural characteristics of the three representative villages are evident, making them effective resources for ecological cultural tourism development.

By integrating resources and conducting symbiotic ecological cultural tourism activities, it not only effectively protects the ecological environment and utilizes ecological resources but also promotes the development of regional cultural characteristics. This approach has practical value for the development of comprehensive tourism, thereby promoting the sustainable development of the Shapotou region.

Keywords: Shapotou Region; Desert Cultural Characteristics; Ecotourism; Tourism Management

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัย

สภาพแวดล้อมทางนิเวศวิทยาของทะเลทรายเป็นพื้นฐานสำหรับการใช้ชีวิตของผู้อยู่อาศัยในพื้นที่ขอบทะเลทราย วัฒนธรรมทะเลทรายเป็นศูนย์รวมของความหมายทางจิตวิญญาณของพื้นที่ขอบทะเลทราย การพัฒนาการท่องเที่ยวในทะเลทรายได้กลายเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจของพื้นที่ขอบทะเลทราย และตอบสนองความต้องการที่เพิ่มขึ้นของประชาชนเพื่อชีวิตที่ดีขึ้น เมื่อมองในมุมของทรัพยากรทะเลทราย การใช้ทรัพยากรวัฒนธรรมขอบทะเลทรายที่มีลักษณะเฉพาะในภูมิภาคอย่างเต็มที่และการบูรณาการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นสื่อกลางในการพัฒนาทรัพยากรทะเลทราย ซึ่งถือเป็นรูปแบบที่สำคัญในการตระหนักถึงการปกป้องและการสร้างสภาพแวดล้อมทางนิเวศน์ทะเลทราย มรดกและการส่งเสริมวัฒนธรรมทะเลทราย และ การพัฒนาอุตสาหกรรมทะเลทรายที่มีการประสานงานอย่างครอบคลุม นอกจากนี้ยังเป็นโมเดลที่สำคัญในการบรรลุเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ธรรมชาติ และสังคมอย่างกลมกลืน จากการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องของความต้องการด้านวัฒนธรรมวัตถุของประชากรในท้องที่ ตลอดจนการพัฒนาอย่างรวดเร็วของการขยายตัวของเมือง ผู้ทำให้มีบริโภคจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ เลือกการท่องเที่ยวเชิง

นิเวศและวัฒนธรรมที่เป็นมิตรต่อธรรมชาติ

การท่องเที่ยวทะเลทรายคือการบูรณาการทรัพยากรการท่องเที่ยวในทะเลทรายและทรัพยากรอื่นๆ ในพื้นที่ที่อยู่ติดกันของทะเลทราย และทรัพยากรในพื้นที่ที่อยู่ติดกันของทะเลทรายก็รวมอยู่ในขอบเขตของการท่องเที่ยวในทะเลทรายด้วย (ต่งรุ่ยเจี๋ย ,2557) สภาพแวดล้อมทางนิเวศวิทยาของพื้นที่ท่องเที่ยวในทะเลทรายมีความเปราะบางและความสามารถในการฟื้นตัวของระบบนิเวศมีจำกัด วิธีสำรวจรูปแบบการเติบโตที่ยั่งยืนและประสบการณ์การพัฒนาของการท่องเที่ยวในทะเลทรายภายใต้ข้อจำกัดของสภาพธรรมชาติจึงได้กลายเป็นจุดสนใจของนักวิชาการ

เขตพื้นที่ซาพอโถวตั้งอยู่บนขอบของทะเลทรายเถิงเก๋อ เมืองจงเว่ย มณฑลหนิงเซี่ยมีทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็น ทะเลทราย แม่น้ำฮวงโห ภูเขาสูง หรือโอเอซิส ปี พ.ศ. 2527 เขตปกครองตนเองกลุ่มชาติพันธุ์หุย มณฑลหนิงเซี่ย ได้จัดสถานที่แห่งนี้ให้เป็นหนึ่งในสถานที่ท่องเที่ยวกลุ่มแรกของมณฑลหนิงเซี่ย จากการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวทะเลทรายตลอด 30 ปี เขตพื้นที่ซาพอโถวได้รับการสถาปนาเป็นเขตอนุรักษ์ธรรมชาติระดับชาติ และ แหล่งท่องเที่ยวทัศนียภาพของชาติระดับ 5A กิจกรรมการท่องเที่ยวได้เพิ่มรายรับในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมการบริการที่เกี่ยวข้อง กระตุ้นการพัฒนาของอุตสาหกรรมการบริการในเขตพื้นที่ซาพอโถว ในขณะที่ดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยวทะเลทรายอย่างเต็มกำลังนั้น การอนุรักษ์ระบบนิเวศทะเลทรายและการพัฒนาอย่างยั่งยืนนั้นก็เป็นปัญหาที่ไม่สามารถมองข้ามได้ ในด้านหนึ่ง การพัฒนาการท่องเที่ยวทะเลทรายโดยปกติแล้วจะมุ่งเน้นไปที่พื้นที่ชายขอบของเขตทะเลทราย ซึ่งเป็นพื้นที่ระบบนิเวศอ่อนแอที่เห็นได้ชัด พฤติกรรมต่าง ๆ มากมายของมนุษย์ส่งผลกระทบอย่างใหญ่หลวงต่อทัศนียภาพและระบบนิเวศของทะเลทราย การตั้งมาตรการการท่องเที่ยวได้เพิ่มอัตราความเสื่อมถอยและสถานการณ์ที่เลวร้ายลงต่อระบบนิเวศทะเลทราย (ดัง เสี่ยวหง และคณะ, 2565: 194-201)กิจกรรมการท่องเที่ยวได้เพิ่มการปฏิสัมพันธ์ระหว่างประชากรในพื้นที่และนักท่องเที่ยว เมื่อเกิดการขัดแย้งทางวัฒนธรรมระหว่างนักท่องเที่ยวและประชากรในท้องที่ ผลกระทบของนักท่องเที่ยวต่อระบบนิเวศเชิงวัฒนธรรมจะสะท้อนโดยตรงต่อกระบวนการผลิตและชีวิตประจำวันของประชากรในท้องที่ อีกด้านหนึ่ง จากการกำหนดเขตพื้นที่ซาพอโถวให้เป็นเขตพื้นที่เขตสาธิตการท่องเที่ยว รวมถึงเป็นสถานที่ท่องเที่ยวระดับ 5A แห่งชาติ การท่องเที่ยวทะเลทรายได้เป็นที่รู้จักมากขึ้นเรื่อย ๆ แต่ภายใต้การเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยวรวมถึงการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ นั้น ไม่ว่าจะเป็น โรงแรมทะเลทราย บาร์ทะเลทราย ห้องอาหารทะเลทราย ที่ได้ช่วยยกระดับการสัมผัสประสบการณ์การท่องเที่ยวทะเลทรายให้แก่นักท่องเที่ยว ได้ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศทะเลทราย และทัศนียภาพของทะเลทราย (ซัน ปินหยิง, 2564: 75-81) การรวมกันของสถานการณ์การพัฒนาโครงการกิจกรรมการท่องเที่ยวทะเลทรายต่าง ๆ ส่งผลให้เกิดปัญหาความคาดหวังของนักท่องเที่ยวลดลง แรงดึงดูดในการท่องเที่ยวไม่เพียงพอ (ซี จี้ยรือ,2564)

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะดำเนินการจัดการท่องเที่ยวในทะเลทรายในพื้นที่ซาพอโถวจากมุมมองของสภาพแวดล้อมทางนิเวศวิทยาและวัฒนธรรมในระดับภูมิภาค โดยอิงจากการวิจัยการท่องเที่ยวในทะเลทรายที่เคยศึกษามาแล้ว ผ่านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์และวัฒนธรรม เพื่อปรับปรุงทรัพยากรการท่องเที่ยวในทะเลทราย มรดกทางวัฒนธรรม และซากทางโบราณคดีใน พื้นที่ท่องเที่ยวซาพอโถว เมื่อรวมเข้ากับภูมิทัศน์ทางวัฒนธรรมอื่น ๆ พื้นที่ทางวัฒนธรรมได้รับการจัดการอย่างเป็นระเบียบและสภาพแวดล้อมทางนิเวศวิทยาได้รับการคุ้มครองอย่างมีประสิทธิภาพดังนั้นจึงช่วยเพิ่มขีดความสามารถการพัฒนาที่ยั่งยืนของภูมิภาคซาพอโถว และความสามารถในการแข่งขันของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมในทะเลทราย (หยาง หยิงหยิง 2563: 126-131) แผนปฏิบัติการเพื่อการพัฒนาคุณภาพสูงของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตซาโปโถว (2021) เสนอให้เปิดตัวแบรนด์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีลักษณะเฉพาะ โดยต้องมีการบูรณาการและการปรับโครงสร้างภูมิทัศน์ แม่น้ำฮวงโห นิเวศวิทยา และวัฒนธรรม โดยอาศัยลักษณะการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หมู่บ้านและเมืองและอุตสาหกรรมที่ได้เปรียบลักษณะเฉพาะเพื่อส่งเสริมเป้าหมายของการพัฒนาการท่องเที่ยวในภูมิภาค ใช้การก่อสร้างเชิงนิเวศทะเลทรายเพื่อขับเคลื่อนอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเชิงนิเวศทะเลทราย ใช้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการก่อสร้างเชิงนิเวศทะเลทราย ทำให้การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเชิงนิเวศทะเลทรายเป็นอุตสาหกรรมที่ได้ประโยชน์ทั้งสองฝ่ายในการปกป้องสิ่งแวดล้อมทางนิเวศและการพัฒนาเศรษฐกิจ และบรรลุเป้าหมายของความเจริญรุ่งเรืองร่วมกันและ การพัฒนาที่ยั่งยืน สำหรับการท่องเที่ยวซาพอโถว การพัฒนานวัตกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเชิงนิเวศในเขตมีคุณค่าทางสังคม เศรษฐกิจ และระบบนิเวศ (วังเผิง และคณะ 2561: 250-256) ที่สำคัญการบูรณาการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมเขตพื้นที่ซาพอโถวและการกลั่นกรองจุดเด่นการท่องเที่ยวเขตพื้นที่ซาพอโถว ก่อให้เกิดระบบการจัดการทรัพยากร ซึ่งจะช่วยยกระดับการสัมผัสประสบการณ์ให้กับนักท่องเที่ยวเพื่อให้สามารถท่องเที่ยวภายใต้ความสัมพันธ์แบบสมานชีวินในเขตพื้นที่ซาพอโถว ไม่ว่าจะเป็นการท่องเที่ยวทะเลทราย การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรรม หรือการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และเพื่อที่จะให้บรรลุจุดประสงค์การพัฒนาอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์งานวิจัย

1. เพื่อสำรวจเส้นทางการพัฒนาของการอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืนของทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรวัฒนธรรม และชุมชนในพื้นที่พื้นที่ซาพอโถว

2. เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมในพื้นที่ซาพอโถว

ระเบียบวิธีวิจัย

1. วิธีการวิจัย

1.1 วิจัยวรรณกรรม

รวบรวมผลการวิจัยและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการจัดการการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมาผ่านการรวบรวมข้อมูลลายลักษณ์อักษร ศึกษาวิจัยและจัดระเบียบข้อมูลนโยบายการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางนิเวศน์ทะเลทราย ประวัติศาสตร์วัฒนธรรม และเอกลักษณ์ทางอารยธรรมมนุษย์ ในเขตพื้นที่ชายขอบของทะเลทรายเถิงเก๋อ เขตซาพอโถว ผ่านการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากพิพิธภัณฑ์เทศบาลจงเว่ยและศูนย์วัฒนธรรมเทศบาลจงเว่ย รวมถึงผ่านแพลตฟอร์มข้อมูลที่เกี่ยวข้องของรัฐบาลจีน เช่น เว็บไซต์ข้อมูล CNKI วางรากฐานทางทฤษฎีสำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมของทะเลทรายผ่านการผลิตวัฒนธรรมเชิงพื้นที่ ทฤษฎีการปรับตัวทางวัฒนธรรม และทฤษฎีความสัมพันธ์สมานชีวิน

1.2 ลงสำรวจพื้นที่

ดำเนินการสำรวจเชิงลึกในหมู่บ้านที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ซาพอโถว บริเวณขอบทะเลทรายเถิงเก๋อ ผ่านการสังเกตของผู้เข้าร่วมและการสัมภาษณ์เชิงลึก มุ่งเน้นไปที่การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ในชีวิตประจำวันของหมู่บ้าน วิธีการผลิต รูปแบบสถาปัตยกรรม ฯลฯ ไปจนถึงกระบวนการปรับตัวทางวัฒนธรรมให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในทะเลทราย และการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงการผลิตวัฒนธรรมเชิงพื้นที่ ในสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ของหมู่บ้านและวิธีการดำรงชีวิตและการผลิตหลังการควบคุมการแปรสภาพเป็นทะเลทราย ดำเนินการสัมภาษณ์ชาวบ้าน นักวิชาการประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ผู้นำชุมชน หัวหน้าหน่วยงานจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมระดับชุมชนและเมือง และนักท่องเที่ยวในท้องที่ มีผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด 32 คน โดยมีการแบ่งสัมภาษณ์เป็นหัวข้อต่าง ๆ เพื่อทำการเก็บข้อมูล ได้แก่ การพัฒนาระบบนิเวศน์ทะเลทรายและชุมชน วัฒนธรรมเชิงนิเวศทะเลทราย วัฒนธรรมท้องถิ่น วัฒนธรรมประวัติศาสตร์เขตพื้นที่ซาพอโถว และนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่ซาพอโถว ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างดำเนินการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยว 22 คนในพื้นที่ซาพอโถว เพื่อรวบรวมความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในเรื่องประสบการณ์การท่องเที่ยวและปัญหาที่มีอยู่ในการท่องเที่ยวในพื้นที่ซาพอโถว

1.3 การวิจัยแบบสหวิทยาการ

การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมในทะเลทรายเป็นระบบที่มีความซับซ้อน การใช้วิธีการวิจัยแบบสหวิทยาการจึงเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาระบบที่ซับซ้อนนั้น (เฉิงจือ 2562: 10-12) เนื้อหาการวิจัยมีความเกี่ยวข้องกับการวิจัยเชิงทฤษฎีและวิธีการวิจัยด้านต่าง ๆ เช่น ในด้านการท่องเที่ยว ภูมิศาสตร์ การจัดการ สังคมวิทยา มานุษยวิทยา และสาขาวิชาอื่น ๆ การศึกษาสภาพแวดล้อมทางนิเวศวิทยาเป็นพื้นฐานของการวิจัยวัฒนธรรมทะเลทรายซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับเนื้อหาความรู้ด้านภูมิศาสตร์ การ

ท่องเที่ยว การจัดการ การจัดระเบียบข้อมูลวัฒนธรรมทะเลทรายมีความเชื่อมโยงกับการวิจัยเชิงทฤษฎีของมานุษยวิทยา การใช้วิธีวิจัยแบบสหวิทยาการเป็นวิธีที่สามารถสามารถขยายการคิดวิจัยและช่วยสรุปรวบยอดข้อมูลต่าง ๆ ได้ เช่น วัฒนธรรมทะเลทราย สภาพแวดล้อมทางนิเวศ วัฒนธรรมนิเวศ วัฒนธรรมทางประวัติศาสตร์และ เอกลักษณ์วัฒนธรรมทะเลทรายต่าง ๆ ของเขตพื้นที่ซาพอโถว ช่วยให้นักวิจัยสามารถเสนอกลยุทธ์การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมในทะเลทรายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ขอบเขตการวิจัย

2.1 ขอบเขตเนื้อหา

การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเชิงนิเวศของเขตพื้นที่ซาพอโถวคือการสำรวจและบูรณาการสภาพแวดล้อมทางนิเวศน์ทะเลทราย ทรัพยากรธรรมชาติ และทรัพยากรมนุษย์ในพื้นที่เข้าด้วยกัน (หวังเสี่ยวจิง 2562: 253-256) ผ่านการสำรวจเชิงลึกเกี่ยวกับประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่น โครงสร้างทางสังคม การพัฒนาเศรษฐกิจ ภาษา ศิลปะและทรัพยากรอื่น ๆ เรียบเรียงเอกลักษณ์ทางนิเวศวัฒนธรรมทะเลทรายของพื้นที่ซาพอโถว บูรณาการทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในท้องที่อย่างลึกซึ้ง และจัดระเบียบทรัพยากรทางนิเวศน์ ทรัพยากรมนุษย์และทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อสร้างระบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์วัฒนธรรมทะเลทรายที่มีประสิทธิภาพในเขตพื้นที่ซาพอโถว

2.2 ขอบเขตการจัดการ

การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมคือการจัดการสถานที่ท่องเที่ยวและผู้เข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องอย่างครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ โดยอยู่บนหลักการทางวิทยาศาสตร์ บนพื้นฐานการพัฒนาระบบนิเวศและวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน จุดประสงค์หลักของการวิจัยคือการสร้างระบบนิเวศทางธรรมชาติและวัฒนธรรมในพื้นที่ซาพอโถว จัดเตรียมกลยุทธ์การจัดการที่มีประสิทธิภาพสำหรับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ฯลฯ จากนั้นจึงกำหนดนโยบายและมาตรการที่อยู่บนพื้นฐานของหลักวิทยาศาสตร์และเป็นมาตรฐานมากขึ้น ส่งเสริมการพัฒนาแบบสมดุลของระระบบนิเวศน์ในเขตพื้นที่ซาพอโถว เพื่อเพิ่มกำลังในการเผยแพร่คุณค่าทางสังคมที่แข็งแกร่งขึ้นของเอกลักษณ์ทางวัฒนาธรรมเขตพื้นที่ซาพอโถว ดำเนินการวิจัยเชิงลึกเกี่ยวกับทรัพยากรนิเวศน์ ทรัพยากรวัฒนธรรมทางประวัติศาสตร์ และทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของหมู่บ้านซาพอโถว หมู่บ้านฉางหลิวสุ่ย และหมู่บ้านหนานฉางทัน นำเสนอจุดเด่นของเอกลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมเขตพื้นที่ซาพอโถวในประสบการณ์การท่องเที่ยวของเอกลักษณ์วัฒนธรรมทะเลทราย สร้างมาตรการการจัดการที่สามารถหมุนเวียนสามารถดำเนินการได้จริง สามารถตรวจสอบได้ และมีประสิทธิภาพในทั้งสามด้าน ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านวัฒนธรรม และด้านมนุษย์ ผ่านการปรับโครงสร้างและการออกแบบบูรณาการของทรัพยากร

2.3 ขอบเขตพื้นที่

พื้นที่ซาพอโถวตั้งอยู่บริเวณตอนกลางและตะวันตกของเขตปกครองตนเองหนิงเซี่ยหุย ตรงพื้นที่ชายขอบทะเลทรายเถิงเก๋อหลี่ ชายฝั่งทางเหนือของแม่น้ำฮวงโห ขอบเขตระดับมหภาคของการวิจัยอัตลักษณ์วัฒนธรรมทะเลทรายซาพอโถว จะใช้พื้นที่ซาพอโถว เมืองจงเว่ยเป็นหลักในการรวบรวมเรียบเรียงข้อมูลและเอกสารต่าง ๆ ขอบเขตระดับจุลภาคของการวิจัยคือหยิงสุ่ยเฉียวในเขตท่องเที่ยวซาพอโถว โดยเลือกหมู่บ้าน 3 แห่งเพื่อทำการรวบรวมข้อมูลและบันทึกการวิจัยเกี่ยวกับอัตลักษณ์วัฒนธรรมทะเลทราย รวมถึงการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรม หมู่บ้านที่เป็นตัวแทน 3 แห่งมีดังต่อไปนี้

1. หมู่บ้านหนานฉางทัน (ตั้งอยู่ที่หยิงสุ่ยเฉียว พื้นที่ซาพอโถว เมืองจงเว่ย เขตปกครองตนเองหนิงเซี่ยหุย เป็นหมู่บ้านตามเขตปกครองแห่งแรกของบริเวณที่แม่น้ำฮวงโหไหลเข้าสู่หนิงเซี่ย ทั้งยังเป็นหมู่บ้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งชาติ)

2. หมู่บ้านซาพอโถว (ตั้งอยู่ในเขตอนุรักษ์ธรรมชาติแห่งชาติซาพอโถว หยิงสุ่ยเฉียว พื้นที่ซาพอโถว เมืองจงเว่ย เขตปกครองตนเองหนิงเซี่ยหุย เป็นหมู่บ้านท่องเที่ยววิถีชนบทแห่งสำคัญของชาติ)

3. หมู่บ้านฉางหลิวสุ่ย (ตั้งอยู่ในเขตอนุรักษ์ธรรมชาติแห่งชาติซาพอโถว หยิงสุ่ยเฉียว พื้นที่ซาพอโถว เมืองจงเว่ย เขตปกครองตนเองหนิงเซี่ยหุย เป็นทางผ่านของเส้นทางรถไฟเปาโถว-หลานโจวหรือเส้นทางรถไฟสายทะเลทราย มีวัฒนธรรมการควบคุมการกลายสภาพเป็นทะเลทรายด้วยวิธีวางพืชเป็นแนวตารางหมากรุก และมีร่องรอยของเส้นทางสายไหมโบราณ)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ทำการวิเคราะห์เชิงคุณภาพเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ซาพอโถวผ่านการสำรวจภาคสนาม โดยจำแนกและวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นหลัก

2) รวบรวมข้อมูลความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวผ่านแบบสอบถาม และใช้สถิติเชิงพรรณนาเพื่อวิเคราะห์เชิงปริมาณประสบการณ์และข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมในพื้นที่ซาพอโถวในภายหลัง

4. ทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย

1) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรม

การศึกษาวิจัยนี้อ้างอิงถึงรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบหนึ่ง เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่สามารถมีปฏิสัมพันธ์กับองค์ประกอบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น ธรรมชาติ สัตว์ มนุษย์ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมประเพณี หรือวิถีชีวิตผ่านความสัมพันธ์ระหว่าง 3 สิ่ง ได้แก่ สภาพแวดล้อมระบบนิเวศน์ สภาพแวดล้อมทางสังคม และผู้คน ไม่เพียงแต่จะสามารถทำให้นักท่องเที่ยวได้ชื่นชมทัศนียภาพธรรมชาติที่งดงามของทะเลทรายยังสามารถเรียนรู้และเข้าใจถึงวัฒนธรรมประวัติศาสตร์ในเขตพื้นที่ทะเลทรายและวิถีชีวิตของผู้คนในพื้นที่ รวมถึงได้สัมผัสถึงตวามลึกลับและมนต์เสน่ห์ของพื้นที่ริมขอบทะเลทรายเถิงเก๋อ เขตพื้นที่ซาพอโถวอีกด้วย

2) การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรม

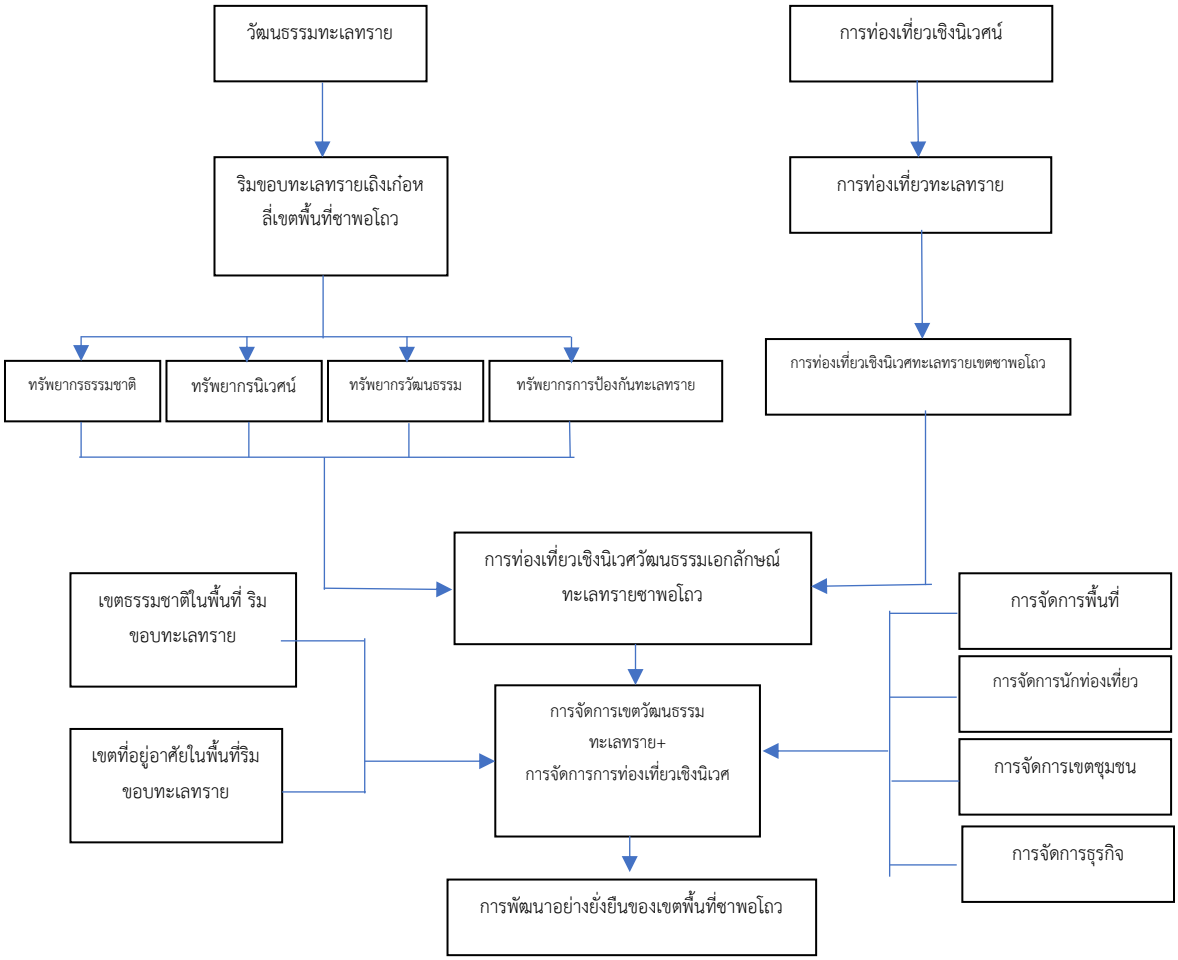
ในการศึกษาวิจัยนี้ การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมหมายถึงกระบวนการทั้งหมดในการวางแผน การจัดระเบียบ การนำ การประสานงาน การกำกับดูแล และการประเมินการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเชิงนิเวศ รวมไปถึงการจัดการการวางแผนเชิงพื้นที่ การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว การจัดการบริการการท่องเที่ยว และการจัดการตลาดกิจกรรมการท่องเที่ยว การจัดการเพื่อให้บรรลุการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่ซาพอโถว

3) เอกลักษณ์เชิงนิเวศวัฒนธรรมของพื้นที่ทะเลทราย

ในการศึกษาวิจัยนี้ เอกลักษณ์ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมของพื้นที่ทะเลทราย ได้แก่ 1. พื้นที่ทะเลทรายมีสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่เป็นเอกลักษณ์และทรัพยากรทางนิเวศที่หายาก 2. พื้นที่ซาพอโถวที่มีประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอันยาวนาน 3. วิถีชีวิตและวิถีการควบคุมการแปรสภาพเป็นทะเลทรายในพื้นที่ของมนุษย์ในพื้นที่ซาพอโถว สามารถส่งผลดีต่อการศึกษาในกิจกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวและส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้มุ่งเน้นไปที่การศึกษาค้นคว้าการจัดการที่มีประสิทธิภาพของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชายขอบทะเลทรายเถิงเก๋อหลี่ เมืองจงเว่ย เขตปกครองตนเองหนิงเซี่ย ใช้ข้อมูลที่เป็นลายลักษณ์อักษรและการลงสำรวจพื้นที่เพื่อทำความเข้าใจข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ในสภาพแวดล้อมทะเลทรายและสภาพแวดล้อมของมนุษย์ในท้องที่และผสมผสานการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมและทฤษฎีการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเพื่อการชี้แจงความสัมพันธ์ทางทฤษฎีและการปฏิบัติระหว่างการผลิตวัฒนธรรมเชิงพื้นที่ของสภาพแวดล้อมทางนิเวศทะเลทรายในภูมิภาคและการปรับตัวทางวัฒนธรรมของผู้คนให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในทะเลทราย บทความฉบับนี้นำเสนอกลยุทธ์การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์วัฒนธรรมทะเลทรายในเขตพื้นที่ซาพอโถว ซึ่งเป็นแนวทางใหม่สำหรับการพัฒนาอย่างยั่งยืนของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมทะเลทรายในเขตพื้นที่ซาพอโถว

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. การพัฒนาของทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมในพื้นที่ซาพอโถว

1.1 ทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมในพื้นที่ซาพอโถว

เขตพื้นที่ซาพอโถวมีพื้นที่ทั้งหมด 6,877 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุม 11 เมือง 162 หมู่บ้าน และ 36 ชุมชน โดยมีประชากรถาวร 399,700 คน (ข้อมูลจากเว็บไซต์รัฐบาลประชาชนเทศบาลจงเหว่ย, 2023) เขตซาพอโถวเต็มไปด้วยเขตผสมผสานทะเลทราย แม่น้ำฮวงโห ภูเขา โอเอซิส และทรัพยากรอื่น ๆ เข้าด้วยกัน สร้างสรรค์กลไกระบบ รูปแบบการจัดการ นโยบายการใช้ที่ดิน ฯลฯ อย่างต่อเนื่อง เปลี่ยนข้อเสียให้เป็นข้อได้เปรียบ ส่งเสริมบูรณาการทางอุตสาหกรรม และสร้างระบบอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวแบบผสมผสานที่เน้นการท่องเที่ยวรูปแบบต่าง ๆ เช่น การท่องเที่ยวในทะเลทรายที่มีเอกลักษณ์ การท่องเที่ยวแม่น้ำฮวงโห การท่องเที่ยวในเมือง การท่องเที่ยวในชนบท และการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมเพื่อการพักผ่อน

เขตพื้นที่ซาพอโถวได้รับการบันทึกไว้ในหนังสือ "บันทึกภูมิศาสตร์ของประวัติศาสตร์ราชวงศ์หมิง" เมื่อนานมาแล้วว่า เนินทรายจงเว่ย มีชื่อเดิมคือ 'ว่านหูตุย' ในสมัยราชวงศ์หยวน เนินทรายแห่งนี้ได้ขยายออกไปทางตะวันออกเฉียงใต้และสะสมเป็นเนินทรายขนาดใหญ่ และถูกเรียกว่า “ซาซาน” (ภูเขาทราย) ในช่วงต้นราชวงศ์หมิง ทรายจำนวนมากได้ถูกลมพัดไปยังฝั่งทางเหนือของแม่น้ำฮวงโหและกองรวมกันเป็นเนินทรายสูง 100 เมตร และถูกเรียกว่า “ซาพอโถว”(ซรือ เล่ย 2560: 437-443) ทะเลทรายนั้นเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวในพื้นที่ซาพอโถว ในปีพ.ศ. 2498 สถานีวิจัยและสังเกตการณ์ระยะยาวที่ครอบคลุมและเก่าแก่ที่สุดของสถาบันวิทยาศาสตร์จีนได้ก่อตั้ง "สถานีทดลองวิจัยทะเลทรายชาโปโถว" ต่อมาในปี พ.ศ. 2501 ได้มีการสร้างและเปิดสัญจรทางรถไฟ "เป่าโถว-หลานโจว" ที่ได้ผ่านพื้นที่ทะเลทรายกว่า 40 กิโลเมตร ทางรถไฟสายนี้ได้สร้าง "ระบบป้องกันทางรถไฟเส้นทางเป่าโถว-หลานโจว" ที่มีลักษณะพิเศษของทางรถไฟสายทะเลทรายของจีน ต่อมาในปี พ.ศ. 2527 ได้มีการก่อตั้งเขตอนุรักษ์ธรรมชาติแห่งชาติหนิงเซี่ยจงเหว่ยซาพอโถว และในปีพ.ศ. 2537 เขตอนุรักษ์ธรรมชาติแห่งนี้ได้รับการเลื่อนตำแหน่งให้เป็นเขตอนุรักษ์ธรรมชาติเชิงนิเวศทะเลทรายแห่งชาติแห่งแรกของจีน เนื่องจากเป็นหนึ่งในเจ็ดประเภทเขตอนุรักษ์ธรรมชาติเชิงนิเวศทะเลทรายแห่งแรกที่ก่อตั้งขึ้นในประเทศ จึงดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวจีนและชาวต่างประเทศเป็นจำนวนมาก ในปี พ.ศ. 2550 เขตชมทัศนียภาพซาพอโถว ได้รับการอนุมัติอย่างเป็นทางการจากสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งชาติให้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวระดับชาติ ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา เขตชมทัศนียภาพได้พัฒนาเอกลักษณ์วัฒนธรรมทะเลทราย วัฒนธรรมแม่น้ำฮวงโห และวัฒนธรรมภูมิลำเนาดวงดาว เพื่อการสร้างจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวในทะเลทรายของจีน

สำหรับการศึกษาลักษณะทางนิเวศวัฒนธรรมของพื้นที่ ผู้วิจัยได้เลือกพื้นที่ตัวแทน 3 แห่งโดยพิจารณาจากที่ตั้งที่เชื่อมต่อระหว่างทะเลทราย พื้นที่ทรัพยากรแม่น้ำฮวงโห และพื้นที่การคมนาคม พื้นที่เหล่านี้มีลักษณะเชิงพื้นที่ที่ค่อนข้างมีอัตลักษณ์และมีความโดดเด่น โดยมีโครงสร้างแบบดั้งเดิม หมู่บ้านเหล่านี้มีความสามารถอนุรักษ์ไว้ได้จนถึงทุกวันนี้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการพัฒนาของพวกเขามีความสามารถในการปรับตัวอย่างมากกับพื้นที่ทางนิเวศน์และพื้นที่ทางสังคม หมู่บ้านแบบดั้งเดิมมีองค์ประกอบด้านทางธรรมชาติ เศรษฐกิจ สังคม ระบบนิเวศ และอื่นๆ หลายประการ รวมถึงผลกระทบที่ซับซ้อนของปัจจัยทางธรรมชาติและปัจจัยมนุษย์ในช่วงเวลาที่ยาวนาน การวิจัยเชิงพื้นที่ขตามที่แสดงในภาพที่ 2

ภาพ 2 แผนที่แสดงตำแหน่งหมู่บ้านตัวแทนในการวิจัยเขตพื้นที่ซาพอโถว

หมู่บ้านซาพอโถว ตั้งอยู่ที่เมืองหยิงสุ่ยเฉียว อยู่ห่างจากตัวเมืองจงเหว่ย 16 กิโลเมตร บนที่ราบฉงจีของแม่น้ำฮวงโห ทิศใต้ติดกับแม่น้ำฮวงโห ทิศตะวันตกคือพื้นที่ทัศนียภาพซาพอโถว ทิศเหนือเชื่อมต่อไปยังขอบด้านตะวันออกเฉียงใต้ของทะเลทรายเถิงเกอ ซึ่งเป็นหนึ่งใน 20 พื้นที่สำคัญสำหรับการควบคุมการแปรสภาพเป็นทะเลทรายในประเทศ เขตปกครองครอบคลุมพื้นที่ 0.64 ตารางกิโลเมตร มีประชากรรวม 499 คน เป็นหมู่บ้านสำคัญของการท่องเที่ยวชนบทในประเทศ สถานที่แห่งนี้ประกอบไปด้วยภูมิประเทศทางธรรมชาติต่าง ๆ เช่น ทะเลทราย แม่น้ำฮวงโห ภูเขา และโอเอซิส สถานที่แห่งนี้มีทั้งลักษณะขรุขระและสง่างามของภูมิภาคตะวันตกเฉียงเหนือ ตลอดจนความสวยงามและความเป็นเอกลักษณ์ของภูมิภาคทางตอนใต้ใต้ และฝังรากลึกด้วยวัฒนธรรมการทำไร่ไถนาและวัฒนธรรมการเลี้ยงสัตว์แบบเร่ร่อน ในขณะเดียวกันการเกิดขึ้นของพายุทราย ทำให้ผลพวงการจัดการสภาพแวดล้อมทะเลทรายและการอพยพของระบบนิเวศได้กลายเป็นหนึ่งในองค์ประกอบทางวัฒนธรรมท้องถิ่นที่สำคัญ สิ่งเหล่านี้ได้กลายเป็นพื้นฐานเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมท้องถิ่น เนื่องจากมีพื้นที่ใกล้กับเขตทัศนียภาพซาพอโถว ชาวบ้านในท้องที่จึงได้ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีเอกลักษณ์เฉพาะในการพัฒนาการท่องเที่ยวในชนบทและห่วงโซ่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว อีกทั้งยังมีปัจจัยและแนวโน้มการพัฒนาตลาดที่ดีอีกด้วย ผลผลิตทางการเกษตรหลักของหมู่บ้านซาพอโถวส่วน

ใหญ่คือ ข้าวเปลือก ข้าวโพด ข้าวสาลี รวมถึงอุตสาหกรรมผลไม้ และโรงเรือนผัก นอกจากนี้ยังอาศัยอุตสาหกรรมการปลูกต้นกล้า การเลี้ยงสัตว์ และอุตสาหกรรมเพาะพันธุ์สัตว์ปีกเพื่อเพิ่มผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงอุตสาหกรรมการเกษตรแบบดั้งเดิมในท้องถิ่นให้เป็นอุตสาหกรรมบริการการท่องเที่ยวที่ต้อนรับและให้บริการแก่นักท่องเที่ยว

ตารางที่ 1 ทรัพยากรเชิงนิเวศวัฒนธรรมทะเลทรายหมู่บ้านซาพอโถว (ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย)

ทรัพยากรเชิงนิเวศวัฒนธรรมทะเลทรายหมู่บ้านซาพอโถว	
ทรัพยากรนิเวศน์	ทรัพยากรวัฒนธรรม
 ทะเลทราย	 บ้านตระกูลถง
 แม่น้ำฮวงโห	 ผลลัพธ์การป้องกันทะเลทราย
 อุตสาหกรรมโซล่าเซลล์	 การท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การท่องเที่ยวเขตซาพอโถว

การอพยพทางนิเวศน์

การเกษตรเชิงนิเวศน์

วัฒนธรรมแม่น้ำฮวงโห

หมู่บ้านฉางหลิวสุ่ย อยู่ในเมืองหยิงสุ่ยเฉียว เขตซาพอโถว อยู่ห่างจากตัวเมืองจงเหว่ย 30 กิโลเมตร ทิศเหนือมีอาณาเขตติดกับทะเลทรายเถิงเก๋อ ทิศใต้ติดกับเส้นทางรถไฟ เปาโถว-หลานโจว เขตปกครองครอบคลุมพื้นที่ 0.5 ตารางกิโลเมตร มีประชากรรวม 500 คน หมู่บ้านฉางหลิวสุ่ยเป็นจุดเชื่อมต่อของ 3 มณฑลได้แก่ มณฑลหนิงเซี่ย มณฑลกานซู่ และเขตปกครองตนเองมองโกเลียใน มีทรัพยากรนิเวศทางธรรมชาติที่เป็นเขตทัศนียภาพธรรมชาติ ได้แก่ พื้นที่ราบทะเลทราย หุบเขาลึก และโอเอซิส รวมไปถึงทรัพยากรวัฒนธรรม เช่น ร่องรอยของเส้นทางสายไหมโบราณ ร่องรอยการใช้ชีวิตของมนุษย์โบราณ ภาพแกะสลักบนหิน และผลลัพธ์จากการจัดการ “กำแพงฟางหมากรุก”

ตารางที่ 2 ทรัพยากรเชิงนิเวศวัฒนธรรมทะเลทรายหมู่บ้านฉางหลิวสุ่ย (ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย)

ทรัพยากรเชิงนิเวศวัฒนธรรมทะเลทรายหมู่บ้านฉางหลิวสุ่ย	
ทรัพยากรนิเวศน์	ทรัพยากรวัฒนธรรม
 เนินทราย	 วัฒนธรรมการป้องกันทะเลทราย
 อ่างเก็บน้ำ	 สิ่งปลูกสร้างในหมู่บ้าน
 โอเอซิส	 ซากปรักหักพังวัฒนธรรม
 แปลงเกษตร	 การปกป้องระบบนิเวศน์

ผลลัพธ์การป้องกันทะเลทราย

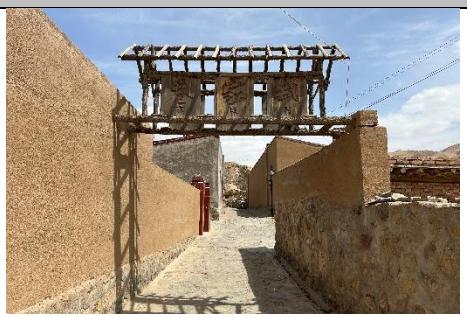

ทางรถไฟสายทะเลทราย

แม่น้ำไหลยาว

วัฒนธรรมเส้นทางสายไหม

หมู่บ้านหนานฉางทาน เป็นเขตปกครองท้องถิ่นเซียงซาน อยู่ห่างจากตัวเมืองจงเว่ย 70 กิโลเมตร ตั้งอยู่ที่พรมแดนที่ติดต่อกันของมณฑลหนิงเซี่ย และมณฑลกานซู่ เป็นหมู่บ้านแรกที่แม่น้ำ ฮวงโหไหลเข้าสู่มณฑลหนิงเซี่ย คาบสมุทรโค้งของหมู่บ้านครอบคลุมพื้นที่ 195.4 ตารางกิโลเมตรและมีประชากรรวมกว่า 1,260 คน เป็นหมู่บ้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่มีชื่อเสียงระดับประเทศ ปัจจุบันในพื้นที่มีต้นสาลี่และพุทรามากกว่า 3,000 ต้น โดยต้นที่เก่าแก่ที่สุดมีอายุถึง 400 ปี และมีต้นสาลี่เกือบ 100 ต้นที่มีอายุมากกว่า 300 ปี ในช่วงทศวรรษ 1980 นักวิชาการที่เกี่ยวข้องระบุจากการวิจัยว่า 70% ของชาวบ้านในหมู่บ้านหนานฉางทานเป็นลูกหลานของ สกุลทั่วป่า ชนชาติต่างเซี่ยง ซึ่งเป็นสมาชิกของราชวงศ์เซี่ยตะวันตก อาคารต่างๆ ในหมู่บ้านเป็นสถานที่เก็บโบราณวัตถุทางวัฒนธรรมตลอดจนร่องรอยของรูปภาพ และข้อความทางประวัติศาสตร์ นอกจากนี้ ยังมีการค้นพบโบราณวัตถุที่อยู่อาศัยของมนุษย์ในสมัยราชวงศ์ฉิน ฮั่น หยวน และหมิงบนแนวหน้าผาทางด้านตะวันออกเฉียงเหนือของหมู่บ้าน ขณะนี้มีมากกว่า 10 ครัวเรือนในหมู่บ้านที่เปิดฟาร์มสเตย์ ต้นสาลีและพุทราในหมู่บ้าน แหล่งภาพวาดหินยุคก่อนประวัติศาสตร์ แหล่งกังหันน้ำโบราณกำแพงเมืองจีนของราชวงศ์ฉิน และภูมิทัศน์ธรรมชาติที่มีลักษณะเฉพาะทั้งสองฝั่งของแม่น้ำฮวงโห ได้กลายเป็นทรัพยากรที่มีเอกลักษณ์สำหรับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรม

ตารางที่ 3 ทรัพยากรเชิงนิเวศวัฒนธรรมทะเลทรายหมู่บ้านหนานฉางทาน (ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย)

ทรัพยากรเชิงนิเวศวัฒนธรรมทะเลทรายหมู่บ้านหนานซางทาน	
ทรัพยากรนิเวศน์	ทรัพยากรวัฒนธรรม
 แม่น้ำฮวงโห	 วัฒนธรรมสกุลท้าวป่า
 ไม้ผลร้อยปี	 สิ่งปลูกสร้างในหมู่บ้าน
 เขตภูเขา	 ซากปรักหักพังท่าเรือ
 ที่นา	 เทศกาลดอกสาลี่

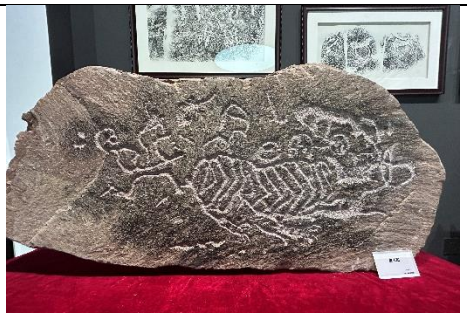

เพาะเลี้ยง

โฮมสเตย์

สวนต้นไม้มีชื่อ

ภาพฝาหนังเชียงซาน

1.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์แบบสมานชีวินในการพัฒนาบูรณาการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมในหมู่บ้านพื้นที่ซาพอโถว

ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมในท้องที่มีความอุดมสมบูรณ์ และส่งเสริมกัน

รายงานผลงานของรัฐบาลที่เผยแพร่เมื่อปลายเดือนธันวาคม 2566 ระบุว่าเขตซาพอโถวได้ต้อนรับนักท่องเที่ยว 10.54 ล้านคนในปี 2566 และสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว 6.73 พันล้านหยวน ในปี 2566 เขตซาพอโถวได้รับเลือกให้เป็นเมืองอุตสาหกรรมวัฒนธรรมแห่งชาติกลุ่มแรกเพื่อเพิ่มศักยภาพ และฟื้นฟูชนบท ต่อมาได้ประสบความสำเร็จในการจัดเทศกาลดอกสาลี่หมู่บ้านหนานฉางทาน และยังได้รับเลือกเป็นหมู่บ้านการท่องเที่ยวชนบทนำร่องของหมู่บ้านฉางหลิวสุ่ยอีกด้วย(สำนักงานเขตซาพอโถว, 2566) หมู่บ้านที่เป็นกลุ่มตัวอย่างวิจัยทั้งสามแห่งตั้งอยู่บนขอบทะเลทรายเถิงเก๋อในเขตพื้นที่ ซาพอโถว สภาพแวดล้อมทางทางภูมิศาสตร์ที่ซับซ้อนและปัจจัยของสภาพภูมิอากาศทำให้เขตพื้นที่ซาพอโถว มีทรัพยากรทางนิเวศวิทยาที่อุดมสมบูรณ์และมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ด้วยความช่วยเหลือของสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศหลักสองแห่ง ได้แก่ เขตอนุรักษ์ธรรมชาติแห่งชาติซาพอโถว และสถานที่ท่องเที่ยวเขตทัศนียภาพซาพอโถวระดับ 5A โดยอาศัยทรัพยากรระบบนิเวศในทะเลทรายและทรัพยากรธรรมชาติของแม่น้ำฮวงโห วัฒนธรรมการเกษตร แหล่งโบราณสถานของมนุษย์โบราณ วัฒนธรรมที่อุดมสมบูรณ์ของชนกลุ่มน้อย และวัฒนธรรมเส้นทางสายไหม รวมถึง แหล่งโบราณสถานทางการทหาร และหมู่บ้านที่มีลักษณะเฉพาะ ช่วยให้หน่วยสมานชีวินทั้งสามมีทั้งทรัพยากรท่องเที่ยวที่เป็นเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีความแตกต่างกัน มีพื้นที่พื้นที่อยู่

ติดกัน ทำให้มีข้อได้เปรียบของการบูรณาการทรัพยากรภายใต้เบื้องหลังที่เปราะบางและสภาพแวดล้อมอ่อนไหวต่อการแปรสภาพเป็นทะเลทราย อีกทั้งหลังจากการบูรณาการทรัพยากรท่องเที่ยวภายใต้ความสัมพันธ์แบบสมานชีวินนั้นทำให้พื้นที่แห่งนี้หลายเป็นพื้นที่มีศักยภาพสูง (หยวน ชุนชิง 1998: 101-105)

พื้นที่หมู่บ้านติดกัน การคมนาคมสะดวกสบาย

หมู่บ้านซาพอโถว หมู่บ้านฉางหลิวสุ่ย และหมู่บ้านหนานฉางทาน ล้วนอยู่ในเขตซาพอโถว เมืองจงเว่ย มณฑลหนิง หมู่บ้านซาพอโถวมีศูนย์กลางอยู่ที่เขตทัศนียภาพซาพอโถว โดยอยู่ห่างจากเขตทัศนียภาพซาพอโถว 28 กิโลเมตร ใช้เวลาขับรถ 32 นาที หมู่บ้านฉางหลิวสุ่ย อยู่ห่างจากเขตทัศนียภาพซาพอโถว 44 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางโดยรถยนต์ 50 นาที หมู่บ้านหนานฉางทัน อยู่ห่างจากเขตทัศนียภาพซาพอโถว 95 กิโลเมตร ใช้เวลาขับรถ 2 ชั่วโมง ทางด่วนติงอู่และทางหลวงหมายเลข 338 ช่วยให้ทั้งสามหมู่บ้านสามารถไปมาหาสู่กันได้สะดวกสบายผ่านการเชื่อมต่อกันแบบผสมผสานระหว่างการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์และวัฒนธรรม ในโครงสร้างของระหว่างหมู่บ้านทั้งสามนี้ มีความคล้ายคลึงกันในด้านกลุ่มชาติพันธุ์ วิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรม ซึ่งเป็นการวางรากฐานสำคัญสำหรับการอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิม (หลินหมิงสุ่ย และคณะ 2565 : 504-518) การแลกเปลี่ยนทางเศรษฐกิจและการค้า การไปมาหาสู่กันของประชากร และการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างหมู่บ้านทำให้เกิดสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมที่ยอดเยี่ยมสำหรับหน่วยสมานชีวินในหมู่บ้าน

ทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมที่ลึกซึ้งของทะเลทรายและแม่น้ำฮวงโห

เขตพื้นที่ซาพอโถวตั้งอยู่บนขอบของทะเลทรายเถิงเก๋อ เมืองจงเว่ย มณฑลหนิงเซี่ยมีทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็น ทะเลทราย แม่น้ำฮวงโห ภูเขาสูง หรือโอเอซิส ปี พ.ศ. 2527 เขตปกครองตนเองกลุ่มชาติพันธุ์หุย มณฑลหนิงเซี่ย ได้จัดสถานที่แห่งนี้ให้เป็นหนึ่งในสถานที่ท่องเที่ยวกลุ่มแรกของมณฑลหนิงเซี่ย จากการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวทะเลทรายตลอด 30 ปี เขตพื้นที่ซาพอโถวได้รับการสถาปนาเป็นเขตอนุรักษ์ธรรมชาติระดับชาติ และ แหล่งท่องเที่ยวทัศนียภาพของชาติระดับ 5A กิจกรรมการท่องเที่ยวได้เพิ่มรายรับในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมการบริการที่เกี่ยวข้อง กระตุ้นการพัฒนาของอุตสาหกรรมการบริการในเขตพื้นที่ซาพอโถว ในขณะเดียวกันเขตพื้นที่ซาพอโถวตั้งอยู่บริเวณตอนกลางและตอนบนของลุ่มน้ำเหลือง ซึ่งไหลผ่านเขตซาพอโถวเป็นระยะทาง 114 กิโลเมตร ทำให้เต็มไปด้วยทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่อุดมสมบูรณ์ของแม่น้ำฮวงโหปัจจุบันมีสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่ได้รับการคุ้มครองในระดับชาติ 4 แห่ง ได้แก่ ภาพวาดหินต้าม่ายตี้, ซากปรักหักพังเหมืองทองแดงภูเขาเจ้าปี้, วัดเกาเมี่ยวเป่าอาน และบางส่วนของกำแพงเมืองจีนราชวงศ์หมิง รวมถึงสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่ได้รับการคุ้มครองในระดับเขตปกครองตนเอง 7 แห่ง เช่น ซากปรักหักพังเตาเผาเครื่องลายครามเซี่ยเหอเหยียน, ซากปรักหักพัง เตาเผาอิฐต้าวาน, ซากปรักหักพังที่อยู่อาศัยบ่อน้ำซื่อเหยี่ยนซีเซี่ย, ซากปรักหักพังเมืองซื่อเหยียนจิ่ง และโรงบ่มไวน์จงเว่ย ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของ

แม่น้ำฮวงโหจึงมีความอุดมสมบูรณ์เป็นอย่างมาก ด้วยความนิยมที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นและการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวในเขตพื้นที่ซาพอโถวแม้จะมีส่วนช่วยในการเพิ่มประสบการณ์การท่องเที่ยว แต่กลับส่งผลกระทบบางอย่างต่อระบบนิเวศของทะเลทราย ทัศนียภาพของทะเลทราย และการอนุรักษ์ระบบนิเวศของลุ่มแม่น้ำฮวงโห การบรรจบกันของการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวในทะเลทรายและกิจกรรมการสัมผัสประสบการณ์แม่น้ำฮวงโหยังก่อให้เกิดปัญหาความคาดหวังของนักท่องเที่ยวที่ลดลงและแรงดึงดูดของแหล่งท่องเที่ยวที่ไม่เพียงพอ การบูรณาการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมของพื้นที่ซาพอโถวจะช่วยปรับแต่งลักษณะการท่องเที่ยวของพื้นที่ซาพอโถว ยกระดับประสบการณ์ของนักท่องเที่ยว สร้างความตระหนักรู้ถึงคุณค่าร่วมกันของการสร้างการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวในทะเลทราย การท่องเที่ยวแบบสัมผัสประสบการณ์ รวมถึงคุณค่าของเขตพื้นที่ซาพอโถว และบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาอย่างยั่งยืน (หลี่ หยุน และคณะ 2564: 115-119)

2. นโยบายการภายใต้ความสัมพันธ์แบบสมานชีวินของทรัพยากรการท่องเที่ยวระดับภูมิภาค

2.1 ความเป็นมาของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมในพื้นที่ซาพอโถว

โดยทั่วไปทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายถึง ทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ที่แน่นอนและสามารถกระตุ้นการท่องเที่ยวและสร้างแรงจูงใจในการเดินทางที่หลากหลาย โดยมีสิ่งที่น่าดึงดูดสำหรับนักท่องเที่ยวและสามารถตอบสนองความต้องการการเดินทางของนักท่องเที่ยว ก่อให้เกิดการเคลื่อนไหวทางเศรษฐกิจ สังคม ระบบนิเวศและอื่นๆ มีประโยชน์อย่างครอบคลุมต่อปัจจัยที่เป็นวัตถุและไม่ใช่วัตถุต่างๆ ทรัพยากรทางนิเวศวัฒนธรรมของสถานที่ท่องเที่ยวถูกกำหนดโดยองค์ประกอบของพื้นที่ธรรมชาติ พื้นที่ธรรมชาติเป็นพาหะในการผลิตและบริโภคผลิตภัณฑ์ด้านการท่องเที่ยว การพัฒนาการท่องเที่ยวจะมาพร้อมกับวิวัฒนาการของโครงสร้างเชิงพื้นที่เสมอ (Ren Yisheng, 2022: 551-567)

ตารางที่ 4 จำนวนนักท่องเที่ยวในพื้นที่ซาพอโถวในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา

ดัชนี	2019	2020	2021	2022	2023
จำนวนนักท่องเที่ยว (ล้านคน)	6.8	3.708	8.23	7.7	10.54
อัตราการเพิ่ม (ร้อยละ)	11.8%	-45.88%	122.3%	-15.0%	50.57%

แหล่งข้อมูล: รายงานการทำงานของรัฐบาลเขตซาพอโถว เมืองจงเว่ย (พ.ศ. 2563-2567), กระดานข่าวสถิติการพัฒนาเศรษฐกิจการท่องเที่ยวหนิงเซี่ย (พ.ศ. 2562-2566)

ตารางที่ 5 รายได้ในพื้นที่ซาพอโถวในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา

ดัชนี	2019	2020	2021	2022	2023
รายรับการท่องเที่ยว (ร้อยล้านหยวน)	55.2	37.2	57.25	58	67.3
อัตราการเพิ่ม (ร้อยละ)	11.29%	-32.6%	53.7%	1.31%	15.69%

แหล่งข้อมูล: รายงานการทำงานของรัฐบาลเขตซาพอโถว เมืองจงเว่ย (พ.ศ. 2563-2567), กระดานข่าวสถิติการพัฒนาเศรษฐกิจการท่องเที่ยวหนิงเซี่ย (พ.ศ. 2562-2566)

2.2 นโยบายการพัฒนาของการบูรณาการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมในพื้นที่ซาพอโถวเพื่อส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมาพื้นที่ซาพอโถวเป็นผู้นำด้านการท่องเที่ยว และตำแหน่งเชิงกลยุทธ์ของอุตสาหกรรมบริการสมัยใหม่ เช่น การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมโดยรวมมีความโดดเด่นมากขึ้น ด้วยความเป็นผู้นำในด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ทำให้ตำแหน่งทางกลยุทธ์ของอุตสาหกรรมบริการสมัยใหม่อย่างการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีความโดดเด่นมากยิ่งขึ้นในการพัฒนาเศรษฐกิจสังคม ในปี พ.ศ. 2564 สำนักงานรัฐบาลประชาชนเทศบาลเมืองจงเหวยได้เผยแพร่ "แผนปฏิบัติการการพัฒนาคุณภาพสูงของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเทศบาลเมืองจงเว่ย" ซึ่งแสดงให้เห็นชัดว่าเขตซาพอโถว เมืองจงเว่ย กำลังดำเนินการอย่างเต็มกำลังในการสร้างภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของเขตซาพอโถวให้เป็น “ภูมิลำเนาแห่งดวงดาว เมืองผืนน้ำแห่งทะเลทราย” โดยการพัฒนาจะใช้พื้นที่เขตทัศนียภาพซาพอโถวเป็นหลัก และใช้ทะเลทราย แม่น้ำฮวงโห ท้องฟ้าที่เต็มไปด้วยดวงดาว ชนบท รวมถึงข้อได้เปรียบด้านทรัพยากรต่าง ๆ ในการพัฒนาระบบนิเวศ และผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่เน้นด้านสุขภาพและการศึกษา พัฒนาพื้นที่คุณภาพแกนกลางของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในทะเลทราย ซึ่งมีเขตทัศนียภาพซาพอโถวเป็นแกนหลัก และใช้เส้นทางการท่องเที่ยว 2 เส้นทาง ได้แก่ “เส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนแม่น้ำฮวงโห” และ “เส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนในเขตเมือง” เป็นพื้นที่รวบรวมแหล่งพักผ่อนสำหรับอุตสาหกรรมหลัก 4 อุตสาหกรรมได้แก่ อุตสาหกรรมผัก, อุตสาหกรรมแอปเปิ้ล, อุตสาหกรรมเซเลเนียม และ อุตสาหกรรมเก๋ากี้ ในปี พ.ศ. 2565สำนักงานรัฐบาลประชาชนเขตซาพอโถวได้ออกประกาศจากสำนักงานรัฐบาลประชาชนเขตซาพอโถว เมืองจงเว่ย เกี่ยวกับการออก "แผนยุทธศาสตร์ชาติห้าปี แผนที่ 14 เพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมบริการสมัยใหม่ในเขตซาพอโถว" ซึ่งรวมถึงจุดยืนในการพัฒนาของหมู่บ้านฉางหลิวสุ่ยเพื่อสร้างหมู่บ้านที่มีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของเส้นทางสายไหม จุดยืนในการพัฒนาหมู่บ้านซาพอโถวเพื่อสร้างลานบ้านพื้นบ้านมณฑลหนิงเซี่ยที่สวยงาม และจุดยืนในการพัฒนาหมู่บ้านหนานฉางทานเพื่อพัฒนาหมู่บ้านโบราณริมฝั่งแม่น้ำฮวงโห ได้รับการชี้แจงอย่างชัดเจน นโยบายแผนการพัฒนาเหล่านี้เป็นหลักประกันที่มีประสิทธิภาพสำหรับการพัฒนาความสัมพันธ์แบบสมานชีวินในระยะยาวและมั่นคงระหว่างหน่วยสมานชีวินของหมู่บ้านต่าง

ๆ ในเขตพื้นที่

2.3 หมู่บ้านดั้งเดิมซาพอโถว ได้พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมผ่านการทำซ้ำเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนของภูมิภาค

1) การเกิดพื้นที่ของพื้นที่วัตถุเปลี่ยนจากพื้นที่กว้างขวางแบบดั้งเดิมไปสู่พื้นที่หนาแน่นในสมัยใหม่ พื้นที่วัฒนธรรมเปลี่ยนจากวัฒนธรรมการทำฟาร์มแบบดั้งเดิมเป็นการสื่อสารวัฒนธรรมแบบดั้งเดิม และพื้นที่ทางจิตวิญญาณเปลี่ยนจากการรับรู้และการควบคุมทะเลทรายเป็นแนวคิดทางนิเวศวิทยา

2) พื้นที่วัตถุของพื้นที่อยู่อาศัยเปลี่ยนจากวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมเป็นวิถีชีวิตที่สะดวกสบาย พื้นที่วัฒนธรรมเปลี่ยนจากวัฒนธรรมชนบทเป็นวัฒนธรรมการดำรงชีวิต และพื้นที่ทางจิตวิญญาณเปลี่ยนจากความเรียบง่ายและการปฏิบัตินิยมเป็นความเชื่อมั่นทางวัฒนธรรม

3) พื้นที่วัตถุของพื้นที่นิเวศเปลี่ยนจากการเติบโตอย่างอิสระไปสู่การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง พื้นที่ทางวัฒนธรรมเปลี่ยนจากมุมมองดั้งเดิมของธรรมชาติไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืนทางนิเวศน์ และพื้นที่ทางจิตวิญญาณเปลี่ยนจากแนวคิดทางนิเวศแบบดั้งเดิมไปเป็นแนวคิดของการพัฒนาที่ยั่งยืน

ผลสรุปและการอภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยหมู่บ้านตัวแทน 3 แห่งในพื้นที่ซาพอโถว พบว่าสภาพแวดล้อมทางนิเวศวิทยา วัฒนธรรมทางประวัติศาสตร์ และทรัพยากรหมู่บ้านดั้งเดิมในพื้นที่ซาพอโถว มีลักษณะโดดเด่น การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมสามารถส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนของพื้นที่ซาพอโถว. สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อแรก พบว่าพื้นที่ชายขอบของทะเลทรายเทิ้งเกอ ในพื้นที่ซาพอโถวอุดมไปด้วยทรัพยากรทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่ได้รับผลกระทบจากสภาพแวดล้อมทางนิเวศวิทยา ความสัมพันธ์ทางภูมิศาสตร์ และลักษณะภูมิอากาศ รวมถึงวัฒนธรรมยุคก่อนประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมทางประวัติศาสตร์ ,วัฒนธรรมนิเวศน์,วัฒนธรรมควบคุมทะเลทราย,วัฒนธรรมแม่น้ำเหลือง ฯลฯ ลักษณะเด่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของหลีจินเฟิง (2558: 174-175) เกี่ยวกับทรัพยากรนิเวศวัฒนธรรมของพื้นที่ซาพอโถว ทรัพยากรวัฒนธรรมเทศกาลพื้นบ้าน และทรัพยากรธรรมาภิบาลทางนิเวศวิทยา ซึ่งเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวอันเป็นเอกลักษณ์ของ ซาพอโถว และสามารถเสริมสร้างความหมายแฝงทางวัฒนธรรมของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรมของซาพอโถวได้ ขณะเดียวกัน พบว่าระดับของการใช้ประโยชน์และการพัฒนาทรัพยากรทะเลทรายและแม่น้ำฮวงโหในพื้นที่ซาพอโถวนั้นไม่สูงนัก ซึ่งส่วนใหญ่สะท้อนให้เห็นในการกระจายตัวของทรัพยากรลักษณะเฉพาะเชิงพื้นที่ การมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวต่ำ และวิธีการแสดงวัฒนธรรมเดี่ยว . บูรณาการทรัพยากรอวกาศอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรม มอบทางเลือกการเดินทางที่หลากหลายแก่นักท่องเที่ยว และเพิ่มประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิง

นิเวศและวัฒนธรรมที่ไม่เหมือนใครในพื้นที่ซาพอโถว

จากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่สอง การพัฒนาที่ยั่งยืนของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมในพื้นที่ซาพอโถว จำเป็นต้องบูรณาการทรัพยากรการตั้งถิ่นฐานเชิงพื้นที่เข้ากับทรัพยากรทางนิเวศวิทยาและวัฒนธรรม รวมถึงสภาพแวดล้อมทางนิเวศ ภูมิทัศน์วัฒนธรรม พื้นที่วัฒนธรรม พื้นที่การคมนาคม พื้นที่ใช้สอย ฯลฯ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมในพื้นที่ซาพอโถว ควรส่งเสริมการพัฒนาร่วมกันของทรัพยากรเชิงพื้นที่ที่ใกล้ชิดทางภูมิศาสตร์ (ซรือเล่ย และคณะ, 2461 : 437-443) การค้นพบหลักคือหมู่บ้านทั้งสามแห่งที่อยู่ในขอบเขตของการศึกษาวิจัยในปัจจุบันมีลักษณะทางนิเวศวิทยาและวัฒนธรรมที่ชัดเจน ขณะเดียวกัน พบว่าโครงสร้างพื้นฐานการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเชิงนิเวศยังไม่สมบูรณ์แบบเพียงพอ รัฐบาล และชาวบ้านจำเป็นต้อง ชี้แจงเป้าหมายการบริการของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเชิงนิเวศเพิ่มเติม กำหนดตัวชี้วัดการประเมินผลสำหรับสภาพแวดล้อมการบริการและให้บริการปกป้องสิ่งแวดล้อมแก่นักท่องเที่ยว สภาพแวดล้อมของพื้นที่ที่สะดวกสบายและปลอดภัย

ตามนโยบายที่ออกโดยรัฐบาลภูมิภาคซาพอโถวว่าด้วย การส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมในพื้นที่ซาพอโถว เราจะส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมในพื้นที่ซาพอโถว ด้วยสถานที่ท่องเที่ยวของประเทศพื้นที่ซาพอโถว ระดับ 5A เป็นแกนหลักในการจัดการแบบบูรณาการของทรัพยากรการท่องเที่ยวโดยรอบจึงสอดคล้องกับ หลี่ตงเหอและคณะ (2561: 106-112) ลักษณะทางนิเวศวิทยาและวัฒนธรรมสามารถจัดหาทรัพยากรและโครงสร้างพื้นฐานสำหรับการบูรณาการในขณะที่ทรัพยากรการท่องเที่ยว ขนาดและประเภทของการวิจัยทำให้เกิดเงื่อนไขที่หลากหลายสำหรับการบูรณาการตามเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรม เราจะยังคงพัฒนาทรัพยากรทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ทางวัตถุอย่างลึกซึ้งต่อไปผ่านการส่งเสริมวัฒนธรรมทางวัตถุ แสดงให้เห็นถึงลักษณะของการผลิตและวิถีชีวิตในระดับภูมิภาคผ่านการส่งเสริมวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ และพัฒนาการท่องเที่ยวที่เน้นประสบการณ์กิจกรรม. นอกจากจะเน้นย้ำถึงคุณลักษณะทางวัฒนธรรมแล้ว ยังช่วยเผยแพร่นิเวศวัฒนธรรมของพื้นที่ซาพอโถวได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมในพื้นที่ซาพอโถว

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 จากผลการวิจัย การศึกษาได้กล่าวถึงบทบาทของวัฒนธรรมทะเลทรายในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมทะเลทรายในพื้นที่ซาพอโถว ในแง่ของข้อเสนอแนะการวิจัย เราควรมุ่งเน้นไปที่การสำรวจทรัพยากรวัฒนธรรมของภูมิภาคในการวิจัยครั้งต่อไป และรวมสองสายหลักของทะเลทรายและแม่น้ำฮวงโหเข้ากัน "วัฒนธรรมแม่น้ำฮวงโห + วัฒนธรรมการเกษตร + หมู่บ้านโบราณ", "วัฒนธรรมแม่น้ำฮ

วงโห + วัฒนธรรมทะเลทราย + การศึกษาเชิงนิเวศน์" "วัฒนธรรมทะเลทราย + วัฒนธรรมเส้นทางสายไหม + อุตสาหกรรมสมัยใหม่" "วัฒนธรรมทะเลทราย + อุตสาหกรรมสมัยใหม่ + การพักผ่อนและความบันเทิง" "วัฒนธรรมทะเลทราย + วัฒนธรรมเชิงนิเวศน์ + การผจญภัย" และทรัพยากรอื่น ๆ ได้รับการบูรณาการเพื่อสร้างความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยวระดับหลายเป้าหมายและหลายแขนง รูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมในทะเลทรายซาพอโถว สามารถส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวและขับเคลื่อนการพัฒนาระดับภูมิภาค

1.2 จากผลการวิจัย มีการอภิปรายเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทของการบูรณาการทรัพยากรในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมในพื้นที่ซาพอโถว ในมุมมองของการเสนอแนะด้านนโยบาย ประการแรก เราควรส่งเสริมความร่วมมือกันระหว่างเจ้าของทรัพยากรที่เกี่ยวข้องในภูมิภาคผ่านบริการของรัฐ การจัดการธุรกิจ และการมีส่วนร่วมของชุมชน และพัฒนาผ่านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมทางนิเวศ การเสริมทรัพยากรวัฒนธรรม การร่วมก่อสร้างสถานที่ท่องเที่ยว และการท่องเที่ยว กิจกรรมร่วมส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมภูมิภาคอย่างยั่งยืน ประการที่สอง เยาวชนในภูมิภาคควรได้รับการส่งเสริมให้มีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเชิงนิเวศ และมีบทบาทเป็นผู้บรรยายในการปกป้องและสืบทอดวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของภูมิภาค

1.3 ในด้านข้อเสนอแนะทางวิชาการ ควรเสริมสร้างการวิจัยด้านการศึกษาระบบนิเวศของนักท่องเที่ยว การศึกษาของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมการท่องเที่ยว ประสบการณ์ทางวัฒนธรรม และบรรทัดฐานพฤติกรรมการท่องเที่ยวอื่น ๆ มีผลกระทบสำคัญต่อการเผยแพร่ การคุ้มครอง และประสบการณ์ของสภาพแวดล้อมทางนิเวศวิทยาและวัฒนธรรมทางประวัติศาสตร์ ซึ่งจะส่งเสริมการรับรู้ของนักท่องเที่ยวต่อการสร้างวัฒนธรรมทางนิเวศวิทยาและเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสำคัญใน การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

2.1 การวิจัยควรเจาะลึกเกี่ยวกับกลไกผลกระทบของนโยบาย การดำเนินธุรกิจและการจัดการลักษณะทางนิเวศวัฒนธรรมของภูมิภาค ทรัพยากรการท่องเที่ยว และปัจจัยอื่น ๆ เกี่ยวกับการบูรณาการทรัพยากรลักษณะทางนิเวศน์วิทยาและวัฒนธรรมของทะเลทรายในพื้นที่ชาโปโถว

2.2 ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์และการวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์และวัฒนธรรมในพื้นที่ซาพอโถว เสริมสร้างการจัดแสดงทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่ซาพอโถวอย่างรอบด้านและเพิ่มภาพลักษณ์ของการท่องเที่ยวในภูมิภาค

References

Cheng, Z. (2019). Research on Optimization of Desert Tourism Resource Spatial Structure in China Based on Social Network Analysis. *Inner Mongolia Science & Technology an d Economy, (08),* 10-12. doi:CNKI:SUN:NMKJ.0.2019-08-004.

Dang, X. H., Li, X. Y., Liu, J., Meng, Z. J., Bai, S. H., Zhai, B., & Liu, B. (2022). Current Sit uation and Development Prospect of Desert Tourism Resources Development and Ut ilization in China. *Journal of Arid Land Resources and Environment, (07),* 194-201. doi:10.13448/j.cnki.jalre.2022.191.

Dong, R. J., Dong, Z. B., & Cao, X. Y. (2014). Spatial Structure and Main Functional Zoning of Desert Tourism Resources in China. *Journal of Desert Research, (02),* 582-589.

Jiang, P. (2020). Path Selection for Green Development in Ecologically Fragile Areas—An E mpirical Study of Tongyuan Village in Shapotou, Ningxia. *Journal of Poyang Lake, (03),* 52-60+125-126. doi:CNKI:SUN:PYHX.0.2020-03-008.

Li, D. H., Hao, M. X., & Zhu, H. (2018). Integration Research on Boundary Symbiotic Touris m Resources from the Perspective of Game Theory—A Case Study of Dabie Mounta in Area. *Journal of Jiangnan University (Humanities & Social Sciences Edition), (0 6),* 106-112. doi:CNKI:SUN:WXQS.0.2018-06-016.

Li, J. F. (2015). Analysis of the Development and Utilization of Desert Tourism Resources in Ningxia—Taking Shapotou Scenic Area in Ningxia as an Example. *Tourist Review (F ortnightly), (24),* 174-175. doi:CNKI:SUN:LZHB.0.2015-12-117.

Li, Y., Li, F., & Wang, H. (2021). Research on the Perception and Evaluation of Ningxia Com prehensive Tourism Destination Image—Based on Content Analysis of 5A-level Sce nic Area Network Comments. *Times Economy, (02),* 115-119. doi:10.19463/j.cnki.sd jm.2021.02.030.

Lin, M. S., Chen, Y. P., Li, W., Zeng, C. S., & Li, C. Y. (2022). Research on Ecological Adap tability Evaluation and Influencing Factors of Traditional Village Culture. *China Eco tourism, (03),* 504-518. doi:CNKI:SUN:STLY.0.2022-03-012.

Ren, Y. S., Lu, L., & Han, Y. G. (2022). Research Framework of Tourism Resources from the Perspective of New Tourism Resource View. *Journal of Natural Resources, (03),* 55 1-567. doi:CNKI:SUN:ZRZX.0.2022-03-001.

Sha Potou District People's Government Office. (December 2023). Government Work Report of Sha Potou District, Zhongwei City: Review of Work in 2023. Retrieved from http s://www.spt.gov.cn

Ningxia Hui Autonomous Region Bureau of Statistics. (April 2023). Statistical Bulletin on Na tional Economic and Social Development of Ningxia Hui Autonomous Region in 20 22: Tourism and Social Services. Retrieved from https://www.nx.gov.cn/zwgk/zfxxg k/fdzdgknr/tjxx_40901/tjgb_40903/

Shi, L., Li, L. T., Zhang, G. L., Yang, P., & Gao, X. Y. (2016). Study on Tourism Environme nt Capacity of Desert Scenic Spots Based on LAC Theory—A Case Study of Sha La ke Tourist Area in Ningxia. *Journal of Desert Research, (06),* 1739-1747. doi:CNKI: SUN:ZGSS.0.2016-06-032.

Shi, L., Li, L. T., Zhang, G. L., Yang, P., Gao, X. Y., & Zhao, Y. P. (2018). Research on Func tional Zoning of Desert Tourism Main Body Based on Suitability Analysis—A Case Study of Shapotou Area in Zhongwei City, Ningxia. *Journal of Desert Research, (0 2),* 437-443.

Sun, B. Y. (2021). Current Situation and Prospects of Desert-type Tourist Attractions Development in China. *Journal of Desert Research, (01),* 75-81.

Wang, P., Wang, Y. J., Liu, X. P., Chen, X., & Kong, F. X. (2018). Research on Ecosystem Service Value of Sha Potou Area Based on RS and GIS. *Research of Soil and Water Conservation, (04),* 250-256. doi:10.13869/j.cnki.rswc.2018.04.037.

Wang, X. J. (2019). Thinking on Integration of Traditional Culture of Northern Anhui and Huaihe Culture Tourism Resources Based on Regional Linkage Theory. *Regional Governance, (43),* 253-256. doi:CNKI:SUN:QYZL.0.2019-43-083.

Xiji Ri. (2013). Exploration of Desert Tourism and Its Exploration of Desert Tourism Development in China *(Master's thesis, Inner Mongolia Normal University)*. Retrieved from https://kns.cnki.net/KCMS/detail/detail.aspx?dbname=CM

The Optimizing Chinese University Ceremonies: Strategies for Enhancing Psychological Well-Being and Personal Growth of Students

Haiyan Liu and Songlin Tang
Krirk University, Thailand
Corresponding Author, E-mail:805289312@qq.com

****

Abstract

The objectives of this research were: 1) To explore the forms and characteristics of university ceremonies; 2) To analyze the functions of university ceremonies in supporting students' psychological well-being and personal growth; 3) To investigate how university ceremonies can help students cope with mental health issues and enhance adaptability; 4) To provide recommendations for optimizing university ceremonies to better support students.

The sample for this study consisted of literature and existing research on university ceremonies and their impact on students. They were selected by conducting a comprehensive review of relevant academic publications and institutional reports. The research instrument for data collection was a systematic literature review and analysis of existing studies.

The statistics for data analysis included qualitative content analysis of the collected literature and synthesis of findings from multiple studies.

The research results were found as follows: 1) The main forms of university ceremonies include ceremonies, celebratory ceremonies, and commemorative ceremonies; 2) Key characteristics of university ceremonies are educational, cultural, large-scale, performative, and symbolic; 3) University ceremonies positively impact identity recognition, organizational cohesion, moral education, value recognition, historical inheritance, cultural dissemination, and emotional experience; 4) These ceremonies can enhance students' adaptability by providing emotional support and establishing social networks.

Suggestions include optimizing university ceremonies to better address students' psychological needs, incorporating more interactive and student-centered elements, and aligning ceremony content with contemporary student values and challenges.

Keywords: Chinese university ceremony; Psychological well-being; Personal growth

Introduction

With the development of globalization and digital technology, universities are increasingly operating in a global and multicultural environment. This requires universities to actively adapt to and respond to the challenges brought by multiculturalism while maintaining their independence, characteristics, and core values. In this situation, the university celebration ceremony has become an important way to inherit academic traditions and campus culture, as well as an important way to unite the university spirit, establish the school brand and image. By holding celebration ceremonies, universities can showcase their cultural characteristics and values, and convey their mission and vision to both internal and external society. They can help students, faculty, staff, and alumni feel the cohesion and sense of identity of the school, thereby enhancing their sense of belonging and loyalty to the school. In

*Received: July 12, 2024; Revised: July 25, 2024; Accepted: July 26, 2024

addition, university celebration ceremonies can also promote cross-cultural communication and understanding. In the context of globalization, various students, faculty members, and alumni from different backgrounds and nationalities have emerged in universities. Li Manman (2022) pointed out that through celebration ceremonies, differences between different cultures can be respected and understood, thereby promoting cultural exchange and integration. This helps cultivate students' cross-cultural awareness and international perspective, enhancing their competitiveness and adaptability in the global field.

For students, university rituals are important milestones that affect their personality development. Obtaining recognition and honor through ceremonies enhances self-confidence and self-esteem. Emphasize the contribution of personal and academic achievements to society, cultivate a sense of social responsibility and mission. Provide opportunities to establish connections with classmates, faculty, staff, and alumni, enhance social skills, and improve communication and collaboration abilities. Require students to fulfill their responsibilities and obligations, cultivate a sense of responsibility and maturity. Emphasize specific values and codes of conduct, help students understand and practice these values, and shape positive personality traits. With the advancement of modernization, digitization, and lifelong learning in education, university rituals have become increasingly important in the field of psychological function research.

Research may need to focus on students of different ages, cultures, and backgrounds to understand their psychological reactions and functional expectations towards university rituals. In addition, the mental health issues of contemporary college students have received widespread attention. Research may explore how university rituals play a role in promoting mental health, reducing anxiety and depression. Firstly, academic pressure and self-identity. College students face academic challenges and career pressures, while also shaping their self-identity during their growth process. University rituals may help students better cope with academic and self-development by strengthening their self-esteem, confidence, and sense of identity. Secondly, the expression and release of psychological emotions. Rituals usually provide opportunities for emotional expression and release, which increases attention to the mental health of college students. The mental health issues of contemporary college students have attracted much attention, and problems such as anxiety, depression, and stress adaptation have become challenges faced by students. University rituals, as a means of emotional support and psychological regulation, are expected to play a role in helping students cope with mental health issues. Thirdly, there is an increase in attention to mental health.

The main content of this study is to understand the relationship between university rituals and the current status of psychological contagion among college students. 2. Understand the correlation between university rituals and the cognition, emotions, willpower, and character of college students. 3. Understand the psychological functions of university rituals in enhancing students' role cognition, emotional experience, and cultivating their conscience. 4. Understand how to improve negative emotions and values among college students through opening, graduation, and scholarship distribution ceremonies. 5. Understand the mechanism by which university rituals affect students' psychological adjustment, implicit psychology, and social identity.

Research Objectives

1) To examine and analyze the primary forms and characteristics of university ceremonies, including their educational, cultural, scale-based, performative, and symbolic aspects.

2) To investigate the functions of university ceremonies in supporting students' psychological well-being and personal growth, particularly their impact on identity recognition, organizational cohesion, moral education, and value recognition.

3) To explore how university ceremonies can help students cope with mental health issues and enhance adaptability, including through providing emotional support and establishing social networks.

4) To propose recommendations for optimizing university ceremonies to better promote students' subjective well-being and personal development, encompassing sustained growth in knowledge, abilities, emotions, values, and other aspects.

Literature Review

(1) Celebration ceremony

Different scholars have provided different interpretations of the ceremony based on their own disciplines and understanding. Anthropologist Asad believes that it is a "standardized behavior," and Turner defines ritual traits from multiple perspectives as "a planned performance" or "a social drama in the form of a performance. The Ancient Chinese Dictionary defines its core meaning as "etiquette norms." The definition of ritual in this topic is: an interactive cultural behavior that occurs in a certain society, at a specific time, place, and occasion, and has performative, procedural, and symbolic characteristics.

Geertz (1999) once said, "It is through sanctified actions - rituals - that the belief that 'religious ideas are real' is generated; through some form of celebration ceremony, motives, emotions, and general concepts about the order of existence are mutually satisfied and complementary. Through celebration ceremony, the world of existence and the world of imagination merge into one through a set of symbolic forms, and they constitute the spiritual consciousness of a nation." As this statement suggests, ritual activities are an important symbolic activity that communicates the real world with the conceptual world of humanity.

(2) University Ceremony

University ceremony refers to interactive situational activities held by teachers and students of higher education institutions in a specific time and space, with specific symbolic symbols and meanings, stable structure and order. Zhao Xiaoyu (2013) stated that university ceremonies refer to the sum of meaningful school activities that are symbolic, standardized, procedural, and regular, organized according to a certain plan and based on a certain campus culture in a specific environment.

There are various types of university ceremonies. It mainly includes political ceremonies (flag raising, joining the Communist Party, joining the Youth League, etc.), ceremonial ceremonies (teacher-student etiquette), commemorative ceremonies (school anniversary, award ceremony, festival ceremony), passing ceremonies (opening ceremony, graduation ceremony, degree granting, coming of age ceremony), etc. In addition, school ceremonies also include self created ceremonies with regional or individual characteristics. In terms of the human elements of university ceremonies, they include the designers, organizers,

participants, and disseminators of the ceremonies; In terms of symbolic elements of university ceremonies, they mainly include language symbols (name symbols, slogan symbols, theme speeches, oath poems, blessings and prayers), sound symbols, action symbols, object symbols, and other university ceremony symbols. In the university environment, events or activities with specific symbolic and ceremonial significance are usually used to welcome new students, graduation ceremonies, etc., aiming to strengthen individuals' identification and sense of belonging to the university community.

Academic ceremonies refer to those related to academic activities and achievements. Such as academic lectures, seminars, conferences, etc. These ceremonies aim to promote academic exchange, knowledge dissemination, and recognition of academic achievements.

Social rituals refer to ceremonies that emphasize social interaction and community building among students, such as welcome parties, alumni gatherings, club activities, etc. These ceremonies provide students with opportunities to establish connections with others, enhance social skills, and integrate into the campus community.

Commemorative ceremonies refer to ceremonies held to commemorate specific events, individuals, or history. For example, school anniversary celebrations, founding anniversaries, and unveiling of campus statues, these ceremonies aim to strengthen the cohesion of the school and inherit its traditions and values.

A celebratory ceremony refers to a ceremony held to celebrate a special moment or stage, such as the opening ceremony, graduation ceremony, scholarship award ceremony, etc. These ceremonies aim to celebrate students' achievements, mark milestones in academic progress, and bid them farewell or look forward to the future.

Rituals refer to ceremonies that are related to the behavioral norms and etiquette traditions of universities, such as the etiquette norms of graduation ceremonies and the procedures of degree awarding ceremonies. This type of ceremony emphasizes solemn and formal occasions and behaviors, shaping the academic environment and the image of the school.

This study investigates the psychological functions and effects of university celebration ceremonies (opening ceremony, graduation ceremony).

(3) Psychological function

Psychological function refers to the function and effect of psychological processes and behaviors on individual psychological development and adaptation. It refers to the regulation and influence of psychological activities on individual psychological states and functions in cognitive, emotional, behavioral, and other aspects.

Psychological functions are specifically reflected in cognitive aspects, emotional aspects, sense of belonging, self affirmation, personal growth, social support, self-efficacy, and psychological resilience. Cognitive function refers to an individual's ability to process, perceive, think, and remember information. It involves perception, attention, memory, thinking, and problem-solving abilities, which help individuals perceive and understand external stimuli, as well as process and store information. Emotional function involves the perception, expression, and regulation of individual emotions. It includes abilities such as emotion recognition, expression, and regulation, which help individuals adapt to different situations. The psychological function of university rituals refers to the impact and effect of university rituals on an individual's psychological state and development. University ceremonies can help students establish a sense of belonging and collective identity towards

the school and academic community. By participating in the ceremony, students can feel accepted and recognized, thereby enhancing their sense of belonging to the school and establishing connections with classmates, teachers, and alumni. Li Ning (2000) believes that the development and actions of group activities will be constrained and restricted by the group norms that have been established in advance by the group.

American psychologist Sherif said, "Social norms are behavioral patterns that are unique to a particular group and recognized by that group." Self affirmation and self-confidence, university rituals can provide students with opportunities to obtain awards, graduation certificates, and other affirmation of their own achievements. This affirmation helps cultivate students' sense of self affirmation and confidence, enhance their understanding of their own abilities and values, and thus promote individual psychological growth and development. Personal transformation and meaning shaping often accompany important stages of personal transformation, such as enrollment and graduation, in university ceremonies. Ceremonies provide a special environment and etiquette that enables individuals to become aware of their involvement in an important transformation and imbue these transformations with specific meanings and symbols. Through rituals, individuals can psychologically accept, understand, and give meaning to these transformations, thereby gaining a deeper understanding of their personal growth and development. After the ceremony, individuals can obtain certain rights and obligations, and the group and individuals are correspondingly in a stable state. Individuals will act according to the obligations or rights granted by their role transformation, coordinating their actions with social moral norms, or gaining emotional and identification experiences during the ceremony activities, strengthening their ability to unite with the group. Similar to the functions of general rituals, university rituals carry cultural significance, including interpersonal interaction, value transmission, spiritual cohesion, and emotional sublimation.

Xie Jinli (2009) believes in "The Culture of Degree Ceremonies and the Spirit of Universities" that "to revitalize the spirit of universities, the culture of rituals should be developed first". Social support and emotional comfort, university ceremonies provide a common occasion for students to celebrate and share their achievements with peers, teachers, and family. This kind of social support and emotional comfort is crucial for students to relieve stress, alleviate anxiety, and establish emotional connections during important transition periods, which helps promote mental health and well-being. Ceremonies are closely related to human society. As Douglas believed, modern society is not a completely secular world, and as long as society exists, there will be religions and rituals. The sense of identity and belonging of individuals to the social group they belong to, and university rituals can strengthen the relationship of identity between individuals and the university community.

The intrinsic or extrinsic motivation of individuals to pursue knowledge and achievement in the academic field, and university rituals may affect students' academic motivation levels. The psychological changes of individuals in specific contexts, including emotions, thinking, physiological reactions, etc. Cognitive consistency refers to the harmony and consistency among cognitive elements within individuals, and university rituals may help individuals establish cognitive consistency between academic and social roles. University rituals may serve as a form of social support for emotional, substantive, or informational support provided by others in society. Individual beliefs about their abilities in a specific field and university rituals may enhance students' self-efficacy, thereby affecting their academic adaptation. The ability of individuals to adjust, manage, and express emotions when faced with

emotional and situational changes. The ability of individuals to adjust themselves to new situations when facing environmental changes, and university rituals may affect students' adaptability in the university environment. The ability of individuals to maintain stable emotions and coping skills in the face of pressure, setbacks, and difficulties, and university rituals may enhance an individual's psychological carrying capacity.

In summary, the psychological functions of university rituals mainly include cultivating a sense of belonging and collective identity, enhancing self affirmation and self-confidence, shaping personal transformation and meaning, and providing social support and emotional comfort. These psychological functions have a significant positive impact on individual psychological growth and the overall development of students. University ceremonies play an important role in cultural inheritance, value shaping, and political identity. The ceremony reenacts historical traditions, allowing students to re experience cultural scenes and elevate cultural memories to their original level of understanding, thereby achieving cultural inheritance, cultural identity, cultural consciousness, and cultural confidence. For example, the red carpet, wearing academic gowns, tassels, and taking photos are common cultural landscapes in universities, reflecting the importance of rituals.

Research Methodology

This study employs a qualitative research approach, primarily utilizing a systematic literature review and content analysis method. This methodology was chosen to comprehensively explore the forms, characteristics, and functions of university ceremonies, as well as their impact on students' psychological well-being and personal growth.

1) Research Methodology

The research methodology consists of two main components:

a) Systematic Literature Review: A comprehensive review of existing academic literature, institutional reports, and relevant publications on university ceremonies and their psychological impacts.

b) Content Analysis: Qualitative content analysis of the collected literature to identify patterns, themes, and insights related to the research objectives.

2）Source of Data

The data for this study was sourced from:

Academic journals and peer-reviewed articles

Books and book chapters on university rituals and ceremonies

Institutional reports and publications from universities

Conference proceedings and academic dissertations

Relevant online databases and academic search engine.

3）Population and Sampling

The population for this study includes all available literature on university ceremonies and their psychological effects on students. The sampling method used is purposive sampling, focusing on:

Literature published in the last two decades (to ensure relevance)

Studies conducted in various cultural contexts, with a focus on Chinese universities

Research addressing the psychological aspects of university ceremonies

Publications in both English and Chinese languages

4) Data Collecting

The data collection process involved the following steps:

a) Identification of relevant keywords and search terms related to university ceremonies, psychological well-being, and personal growth.

b) Systematic search of academic databases, including but not limited to JSTOR, Google Scholar, CNKI (China National Knowledge Infrastructure), and university library databases.

c) Screening of search results based on relevance to the research objectives, focusing on studies that address the forms, characteristics, and psychological functions of university ceremonies.

d) In-depth review and analysis of selected literature, extracting key information, findings, and insights relevant to the research questions.

e) Organization and categorization of collected data according to themes aligned with the research objectives.

This methodology allows for a comprehensive exploration of the topic, synthesizing existing knowledge and providing a solid foundation for addressing the research objectives. The qualitative approach enables a nuanced understanding of the complex relationships between university ceremonies and students' psychological well-being and personal growth.

Research Results

(1) Understanding University Ceremonies and the Current Status of Psychological Infection among College Students

Ceremonies play an indispensable role in cultural heritage education, value recognition education, and political belief education. It is not only a cultural carrier, but also a culture of practice and action. Through specific visual scenarios, rituals can make abstract values visible, audible, and tangible, helping students emotionally identify with their values and internalize them as their own. At the same time, ceremonies are also an important carrier for conveying the core values of universities. Through ceremonies, students can have a deeper understanding and acceptance of these values. Overall, university rituals have a significant impact on the psychological infectivity of college students. They promote students' identification and internalization of culture, values, and political beliefs by creating special atmospheres and situations.

The specific ways in which rituals affect students' emotional identification mainly include the following aspects: A. Symbolic significance: Various elements in rituals, such as symbols, clothing, music, and specific actions, all have symbolic significance. These symbols can stimulate students' emotional reactions, making them feel a sense of belonging and identity. B. Repetition: Ceremonies often have a repetitive nature, and through repetition, they strengthen their influence on students. This repetition helps deepen students' understanding and memory of the culture and values behind the ceremony. C. Collective participation: Ceremonies usually require collective participation, and this shared experience can enhance the connection between students and promote the formation of a sense of collective identity. Emotional experience: Ceremonies often create strong emotional experiences, such as solemnity, joy, or nostalgia. These emotional experiences help students connect abstract values and beliefs with concrete emotions. D. Role playing: During the ceremony, students may play specific roles that help them experience and understand the meaning of the

ceremony from different perspectives. E. Storytelling: Many rituals contain elements of storytelling, and by telling historical stories or traditions, rituals can help students better understand and identify with their cultural background.

A study on the positive impact of rituals on students explores the optimization path of ritual education in Chinese universities, emphasizes the importance of rituals in campus culture, and points out that ritual education plays an irreplaceable role in the process of talent cultivation in universities. This study proposes a path to optimize ritual education, including inheriting the fine traditions of rituals, respecting the needs of students, improving content and form, and perfecting relevant rules and regulations. Another study focused on the impact of ritual actions, symbolic meanings, and positive emotions on individuals' sense of control. This study takes the traditional cultural ritual of "Jingguozhuang" among the Pumi people in China as an example and finds that individuals who are familiar with the ritual movements, symbolic meanings, or have more emotional experiences have a stronger sense of control. Research has shown that ritual actions directly enhance an individual's sense of control, while symbolic meanings indirectly enhance an individual's sense of control through positive emotions. This indicates that rituals not only influence individuals through their actions and symbolic meanings, but also enhance their psychological resources by stimulating positive emotions. These studies indicate that rituals have multiple positive effects on students, including cultural inheritance, enhanced psychological resources, and the cultivation of behavioral habits. Through rituals, students can not only learn specific behavioral patterns and social norms, but also enhance their sense of self-control and psychological resilience. These research findings provide valuable perspectives for understanding the role of rituals in educational environments.

(2) Understand the correlation between university rituals and the cognition, emotions, willpower, and character of college students.

There is a close relationship between university rituals and the cognition, emotions, willpower, and character of college students. According to relevant research, university rituals influence the psychology and behavior of college students in various ways. By reenacting historical traditions, university rituals enable students to re experience cultural situations, thereby strengthening cultural memory and identity. For example, through "passing ceremonies," "celebration ceremonies," "commemorative ceremonies," etc., students can intuitively feel the vitality, cohesion, and infectiousness of Chinese culture, enhancing their sense of identity, belonging, and pride in Chinese culture. University ceremonies carry certain values, helping students achieve value recognition and internalize them as their own values through visual scenarios. These rituals can convey spirit, faith, and values to students, guiding them to shape correct values. The internal unity of ritual and political belief education can enhance the effectiveness of political belief education by creating a solemn and harmonious atmosphere, stimulating college students' sense of identity and political consciousness. The university ceremony, as a carrier and manifestation of the university's spiritual culture, showcases the spiritual representation, status representative, and image of the university. It is not only an important component of the school's image system, but also plays a crucial role in the construction and development of the school. The sense of ceremony refers to the psychological, conscious, and emotional changes that occur in the participants of a ceremony. University ceremonies create sacred venues to carry and restore historical, cultural, and spiritual values, thereby generating a sense of influence and display.

University rituals help students gain emotional experiences and mental stimulation that are difficult to generate in daily life through specific behaviors, situations, and meanings. These experiences and touches promote students' spiritual reflection, which in turn leads to contemplation and ideological sublimation on the level of value recognition. For example, in university anniversary events, students feel an inherent connection with the school through ceremonial ceremonies, which enhances their sense of identity and belonging. University ceremonies are not only important carriers of cultural inheritance, but also pathways for cultural understanding and recognition. By displaying and interpreting symbolic symbols in ceremonies, such as flags, badges, songs, etc., students can better understand the cultural connotations of the ceremony, thereby promoting cultural identity and inheritance. University rituals help students form an identification with their university identity, which is a part of emotional experience and an important aspect of the impact of university rituals on the emotions of college students. University ceremonies, as an important form of education, have unique experiential, guiding, cohesive, and adaptive values. It can help students construct meaning, achieve role transformation, and gain new identity recognition.

University ceremonies typically include a series of cultural symbols with symbolic significance, such as ceremonial acts, ceremonial scenes, and ceremonial meanings. These elements not only create a specific atmosphere, but also trigger the emotional experience of participants. For example, during a graduation ceremony, students may experience emotions such as solemnity, pride, or sentimentality that help them resonate with the symbolic meaning of the ceremony. By participating in the ceremony, college students can establish an internal connection with the school psychologically, thereby enhancing their sense of identity and belonging to the school. This sense of identification and belonging is a part of emotional experience and an important aspect of the impact of university rituals on the emotions of college students. University ceremonies are not only a cultural phenomenon, but also a carrier of emotional education. Through rituals, college students can learn how to handle emotions, how to express emotions in specific contexts, and how to understand and learn from emotions. This emotional education helps students develop comprehensively, including emotions, cognition, and morality.

In summary, university ceremonies have had a profound impact on college students' cognition by creating emotional experiences, enhancing identity and cultural heritage, and providing educational value. This influence is not limited to the psychological level, but also involves the cognitive development and cultural understanding of college students. University ceremonies have a profound impact on the emotions of college students by creating emotional experiences, enhancing identity and belonging, and providing opportunities for emotional education. This influence is not limited to the psychological level, but also involves the emotional development and emotional intelligence of college students.

University rituals play an important role in shaping the cognition, emotions, willpower, and character of college students. Through cultural inheritance, value recognition, political belief education, and the transmission of spiritual and cultural symbols, they influence the psychology and behavior of college students.

(3) Understand how to improve negative emotions and values among college students through opening, graduation, and scholarship distribution ceremonies.

University rituals have a value oriented function, which can convey a spirit, a belief, and a value to students. This is precisely the symbolic manifestation of rituals. Through rituals, students are able to accept and recognize the rituals conducted within the campus

cultural atmosphere and framework, making it easier for them to identify and accept the deeper values behind the rituals.

Through the opening, graduation, and award ceremony, it is possible to effectively improve the negative emotions and values of college students. These ceremonies are not only a celebration and affirmation of important milestones in students' learning and life, but also an education and guidance of their emotions and values. The opening ceremony is an important starting point for college life, providing students with new expectations and goals for college life. Through the opening ceremony, students can feel the cultural atmosphere and values of the university, which is of great significance for them to adapt to university life, establish correct values and goals. The graduation ceremony is a summary and affirmation of a student's four-year study life in college. Through the graduation ceremony, students can reflect on their growth process, think about their future development direction, and also feel a sense of belonging to their alma mater and expectations for the future. The award ceremony is a recognition and reward of students' academic achievements. Through such a ceremony, students can feel that their efforts have been recognized, while also being motivated to continue striving academically. These ceremonies provide students with rich emotional experiences and guidance on values through various means such as speeches, performances, interactions, etc. They can help students better understand their roles and responsibilities, enhance their confidence and self-esteem, and also help them better control their emotions and face challenges in life. Through these ceremonies, universities can effectively influence students' emotions and values, help them better adapt to university life, and lay a solid foundation for their future development.

(4) Understand the mechanism of university rituals on students' psychological adjustment, implicit psychology, and social identity.

The mechanism of university rituals on students' psychological adjustment, implicit psychology, and social identity can be understood from the following aspects: school rituals are an important carrier of "cultural people" in school education. By displaying and interpreting the symbolic symbols in school rituals, telling the historical origins and development of rituals, students' understanding of the cultural connotations of rituals can be enhanced, thereby promoting cultural identity and inheritance. University ceremonies have educational and cultural characteristics, which can convey values and inherit cultural traits. For example, the opening ceremony can be seen as a process of re socialization, strengthening the behavior patterns and values of college students. During the process of participating in the ceremony, students gain emotional experiences that are difficult to generate in daily life, such as a sense of solemnity, joy, sadness, etc. These emotional experiences help students to reflect spiritually, bringing contemplation and ideological sublimation on the level of value recognition. University ceremonies, as carriers of culture and history, inherit culture and spread ideas through specific symbolic symbols and procedures, helping students understand and identify with the cultural connotations and historical significance behind the ceremonies. University ceremonies influence students' psychological adjustment, implicit psychology, and social identity through various means, promoting students' understanding, identification, and inheritance of culture, enhancing moral education and value recognition, strengthening identity recognition and organizational cohesion, enriching students' emotional experiences, and promoting historical inheritance and cultural dissemination.

Conclusions

(1) Design ceremonies to promote positive behavior among students

Firstly, clarify the purpose and expected effects of the ceremony, ensuring that the ceremony design is consistent with the school's educational goals and students' growth needs. Incorporate the cultural characteristics and traditions of the school into ritual design, and strengthen students' cultural identity and sense of belonging through rituals.

Encourage students to participate in the design and implementation of ceremonies to enhance their sense of participation and responsibility. Utilize symbolic elements such as logos, colors, music, etc. to enhance the infectiousness and memorable points of the ceremony. Ensure that the ceremony has a certain degree of repetition and strengthen its educational effect through periodic holding. Create ritual activities that enrich emotional experiences, such as storytelling and role-playing, to touch students' emotions and promote value internalization. Display positive role models during the ceremony, such as commending outstanding students or teachers, and inspiring students to imitate positive behaviors.

Here are some specific design suggestions:

The third college needs to design an admission ceremony that emphasizes academic integrity, campus culture, and learning attitude, helping students quickly integrate into campus life. Emphasize the importance of alumni identity during the graduation ceremony and encourage graduates to continue making contributions to society. Such as morning reading and flag raising ceremonies, cultivate students' discipline and sense of responsibility through daily repetition. Design celebration ceremonies using traditional festivals to enhance students' understanding and respect for traditional culture. Design ceremony activities around specific themes such as environmental protection and volunteer service, and guide students to participate in social practice.

Through these designs, rituals can become effective tools for promoting positive behavior, shaping good character, and values among students.

(2) Design ceremonies to enhance students' sense of responsibility

Ensure that the design and content of the ceremony are clearly centered around the theme of responsibility. The importance of responsibility can be emphasized through speeches, videos, interactive discussions, and other forms. Set up role-playing or simulation activities in the ceremony to allow students to experience the responsibilities of different roles (such as leaders, team members, community members, etc.), thereby enhancing their sense of responsibility. Commending students who demonstrate a strong sense of responsibility at the ceremony, setting an example and inspiring other students to follow suit.

Here are some specific design suggestions: Design a swearing in ceremony where students promise to abide by school rules, academic integrity, and social responsibility. The content of the oath should be specific and clear, reflecting the responsibilities that students should bear. Invite guests from both inside and outside the school to give keynote speeches and share their understanding and practical experience of responsibility. Arrange students or teachers to share real stories about responsibility, and use the power of stories to touch students' hearts. Encourage students to showcase their responsibility projects in course learning, social practice, or volunteer service to demonstrate a sense of responsibility. Design group discussion or debate sessions to allow students to engage in in-depth thinking and communication on issues related to sense of responsibility. After the ceremony, encourage students to provide feedback and reflect on how to practice a sense of responsibility in their daily lives.

Through these designs, rituals can become an important tool to enhance students' sense of responsibility. It is important to ensure that the ceremony is not just a formality, but truly touches the hearts of students, prompting them to demonstrate a sense of responsibility in their actions.

(3) Ritual activities that enhance student team spirit can be diversified

Through a series of games and challenges that require teamwork, help students break down barriers and build trust. Encourage student teams to jointly design flags or badges that represent their team and enhance team identity. Arrange tasks or projects that require teamwork to complete, such as campus beautification, community service, etc. Organize sports events or intellectual competitions, encourage teamwork to strive for victory. Commending team achievements at the ceremony, rather than individual achievements, emphasizes the importance of teamwork. Present trophies or certificates to the winning team, allowing team members to share the joy of success. Combining traditional ceremonies with modern team collaboration elements, such as adapting traditional performances like lion and dragon dances into versions that require teamwork. Set up a team spirit themed day and carry out a series of team activities, such as team development training, team creativity display, etc. Organize teams to showcase their cultural characteristics, prepare programs through teamwork, and enhance mutual understanding and teamwork.

Ritual team activity setup: Organize team hiking activities to enhance team cohesion by overcoming difficulties together. Regularly engage in group morning exercises to enhance team spirit through joint physical activities. After the event, conduct team reflection and share experiences and feelings of teamwork. Create a team story wall where team members can share their team experiences and insights.

Through these activities, students can not only experience the importance of teamwork, but also learn how to effectively communicate and collaborate within a team, thereby enhancing team spirit.

(4) Ceremony for cultivating a sense of responsibility in curriculum design

At the beginning of course design, specific goals for cultivating a sense of responsibility should be clearly defined, such as integrity, teamwork, and social participation. Design corresponding ritual content based on the goal of cultivating a sense of responsibility. For example, a "Integrity Oath" ceremony can be designed to encourage students to commit to academic integrity principles during the ceremony. Integrate rituals as part of the curriculum with the teaching content. For example, in social responsibility courses, a "Community Service Commitment" ceremony can be designed to encourage students to commit to participating in community service activities during the ceremony. Emphasize the importance of a sense of responsibility during the ceremony, and use forms such as speeches, story sharing, and videos to help students understand the significance of a sense of responsibility for both individuals and the collective. After the ceremony, organize students to reflect and discuss, allowing them to share their feelings and experiences of participating in the ceremony, as well as how to apply a sense of responsibility to daily life. Provide students with opportunities to continuously practice their sense of responsibility, such as participating in volunteer service, academic competitions, team cooperation projects, etc., so that they can experience the importance of responsibility in practical operations.

In the academic integrity course, design an integrity oath ceremony where students promise to abide by the principles of academic integrity and sign to confirm. In social responsibility courses, design a community service commitment ceremony where students commit to participating in community service activities and discuss service plans and goals. In the team collaboration course, design a team collaboration initiation ceremony where students commit to adhering to team collaboration principles and jointly developing team goals and plans.

Through these rituals, students can not only learn specific behavioral patterns and social norms, but also enhance their self-identity, cultural understanding, emotional intelligence, and moral values. These rituals will become important tools for cultivating students' sense of responsibility.

Recommendation

1)Optimize Ceremony Design and Implementation: Design ceremonies that align with educational goals and students' developmental needs, incorporating institutional cultural characteristics and traditions. Encourage student participation in ceremony design and execution. Enhance emotional experiences through storytelling and role-playing, strengthening the educational effect and psychological impact of ceremonies.

2)Foster Responsibility and Team Spirit: Integrate responsibility-themed elements into ceremonies, such as oaths and commitments. Design team-building activities to enhance cohesion and collaboration skills. Showcase positive role models to inspire emulation. Integrate ceremonies with curriculum design to reinforce learning objectives and cultivate a sense of responsibility.

3)Focus on Mental Health and Personal Growth: Develop ceremonies that provide emotional support and help students cope with mental health issues. Utilize rituals to enhance students' adaptability and resilience. Design ceremonies that promote cross-cultural understanding and global perspectives. Regularly assess the impact of ceremonies on students' psychological well-being and personal growth, and continually improve based on findings.

These recommendations aim to optimize university ceremonies to better support students' psychological well-being, personal growth, and overall development, thereby creating a more meaningful and impactful university experience.

Reference

Wang Jie. (2008). Ideological and political education from the perspective of symbolic interaction theory. *Journal of Nanjing University of Political Science*, (05), 99-103.

Wang Juan. (2019). Media rituals and social representation. Guangming Daily Publishing House.

Wang Aixiang. (2018). *Research on the Ritual of Ideological and Political Education in Colleges and Universities and Its Infectivity (unpublished master's thesis).* Northeast Normal University, China National Knowledge Infrastructure.

Wang Yixing. (2016). *Exploration of the Moral Education Value of School Ceremonies (Unpublished Master's Thesis).* Qufu Normal University. China National Knowledge Infrastructure.

Wang Guowei. (2015). *Feasibility study on integrating traditional etiquette culture into ideological and political education for college students (unpublished master's thesis).* North China University, China National Knowledge Infrastructure.

Wang Caixia. (2008). *Analysis of the Current Situation and Countermeasures of Adult Ritual Education Activities at the Age of 18 (unpublished master's thesis).* East China Normal University, China National Knowledge Infrastructure.

Dong Shumei. (2017). The historical changes in school rituals and their educational value. *Journal of Shanxi University (Philosophy and Social Sciences Edition).* (06), 86-92.

The Role of Primary School Principals and Administrators in Promoting Student Achievement, Teacher Effectiveness, and a Positive School Culture

Wei Lijun and Hsin Chun Te
Krirk University, Thailand.
Corresponding Author,E-mail:28840170@qq.com

****

Abstract

The objectives of this research were: 1) to investigate the impact of school leadership on student achievement; 2) to explore strategies utilized by school leaders to enhance teacher effectiveness; and 3) to examine the role of school leaders in fostering positive school cultures. The sample consisted of a comprehensive review of existing literature on school leadership, teacher effectiveness, and school culture. They were selected by a systematic search of relevant databases, libraries, and scholarly journals in the field of education. The research instrument for data collection was a thorough literature review methodology. The statistics for data analysis included qualitative synthesis and thematic analysis of the collected literature.

The research results were found as follows: 1) Effective school leadership significantly influences student achievement through setting high expectations, creating supportive learning environments, and implementing strategic plans. 2) Strategies such as providing continuous professional development, promoting collaborative leadership, implementing evaluation and feedback mechanisms, and creating a positive school culture enhance teacher effectiveness. 3) School leaders play a crucial role in shaping positive school cultures by acting as cultural stewards, promoting inclusive practices, and fostering a sense of community and shared values.

Suggestions based on these findings include: 1) Implement leadership development programs focusing on instructional leadership and cultural stewardship. 2) Encourage adaptive leadership approaches to address the challenges of educational transformation. 3) Prioritize the creation of supportive and inclusive school environments that value diversity and promote open communication among all stakeholders.

Keywords: The Role of Primary School Principals; Administrators; Promoting Student Achievement; Teacher Effectiveness; Positive School Culture

Introduction

The cornerstones of academic institutions in the ever-evolving field of education are school principals and administrators, who have a major impact on teacher effectiveness, student achievement, and the overall culture of the school community. This study will look at the different responsibilities that these leaders have in order to comprehend the intricate relationships that exist between their actions and teacher empowerment, student success, and the creation of a positive school culture.

Student achievement is the main objective of any educational institution (Oberle et al., 2020). Principals and administrators have a crucial duty to create policies, curricula, and support systems that directly affect students' educational experiences (Berman, 2018). The purpose of this study is to clarify the ways in which these leaders can enhance student performance and transform educational establishments into experimentation grounds for

* Received: July 19, 2024; Revised: August 2, 2024; Accepted: August 3, 2024

critical thinking, intellectual advancement, and holistic development. It accomplishes this by looking at how these leaders deal with the opportunities and difficulties found in the field of education.

Teacher effectiveness is a crucial element of academic success and is intimately associated with the leadership that school administrators offer (Kim et al., 2019). These leaders shape the collaborative frameworks, support networks, and professional development pathways available to educators. Through an exploration of the tactics used by principals and administrators to improve teacher effectiveness, this research seeks to identify the pathways that lead to improved instructional quality. A comprehensive comprehension of these dynamics has the capacity to revolutionize the classroom setting, cultivating an atmosphere in which teachers are empowered to transfer knowledge efficaciously, consequently enhancing the learning experience for students (Kim et al., 2019).

An institution can be identified by its school culture, which goes beyond academic excellence. The values, attitudes, and social dynamics that permeate the academic community are shaped by principals and administrators in their capacity as architects of this culture. The purpose of this study is to investigate the intentional tactics used by school administrators to promote a positive school climate. The study attempts to understand how leaders can foster an environment that not only fosters academic excellence but also fosters a sense of belonging, well-being, and shared purpose among students and educators alike by looking at real-world case studies and drawing conclusions from previous research. This study aims to provide educational stakeholders with practical insights by analyzing the roles of school administrators and principals. The ultimate goal is to give institutions a road map for thriving as hubs of academic brilliance as well as supportive settings for positive cultural enrichment and teacher empowerment (Kim et al., 2019).

Research Objectives

1) The purpose of this study is to investigate how student achievement is impacted by school leadership.

2) The research also endeavors to investigate the tactics employed by educational administrators to augment the efficacy of their teachers.

3) The study also seeks to investigate the role of school leaders and administrators in fostering positive school cultures.

Research Methodology

1) This study employed a comprehensive literature review methodology to investigate the role of primary school principals and administrators in promoting student achievement, teacher effectiveness, and a positive school culture. This approach was chosen for its ability to synthesize existing knowledge, identify gaps in current research, and provide a thorough understanding of the complex dynamics involved in school leadership.

2) Source of Data

The data for this study was sourced from various academic databases, including:

ERIC (Education Resources Information Center)

JSTOR

Google Scholar

ProQuest Education Journals

Additionally, relevant books, conference proceedings, and government reports were consulted to ensure a comprehensive coverage of the topic.

3) Population and Sampling

The population for this study consisted of all published research articles, reviews, and theoretical papers related to primary school leadership and its impact on student achievement, teacher effectiveness, and school culture. The sampling was purposive and based on the following criteria:

Published in peer-reviewed journals or reputable educational publications

Focused on primary school leadership and its related impacts

Published within the last 15 years (2008-2023)

Written in English or with available English translations

4) Data Collecting

Data collection involved a systematic search process using various combinations of keywords and phrases, including "school leadership," "principal effectiveness," "student achievement," "teacher effectiveness," "school culture," "educational leadership," and "primary school administration." The search was conducted across the identified databases, and relevant studies were selected based on the inclusion criteria.

This study utilizes a comprehensive literature review methodology. A comprehensive review of the literature methodology looks at the body of academic work that has already been written on a given subject in a methodical and exacting way. To give the review a focus, the first step in this process is to precisely define the research question or topic. Following the formulation of the research question, the investigator uses pertinent databases, libraries, and scholarly journals in the field of choice to carry out a methodical search. Boolean operators can be used to further narrow and widen the search as needed, and keywords and phrases relevant to the research question are used (Snyder, 2019).

Results

1、Significance of Effective School Leadership

A key factor in determining the general prosperity and well-being of educational institutions is effective school leadership. The body of research on the value of strong school leadership emphasizes how much of an impact it has on a number of factors, such as student success, teacher effectiveness, and the culture of the entire institution. Previous literature places significant emphasis on the positive relationship that exists between improved student outcomes and effective school leadership. Strong leadership is a critical factor influencing academic success and educational attainment, as research consistently shows. A school's vision is established by effective leaders, who also foster a supportive and encouraging learning environment and carry out calculated plans that raise student achievement. Effective school leaders encourage teachers and students to pursue excellence by establishing a climate of high standards and accountability (Day et al., 2020).

Another important area that has been covered by scholars on effective school leadership is teacher effectiveness. Strong leaders in the classroom not only assist instructors in their professional development but also foster an environment that is favorable to good teaching methods. This entails creating frameworks for collaboration, encouraging a culture of

continuous improvement, and facilitating ongoing professional development. According to studies, teachers who experience strong leadership support are more likely to feel committed, empowered, and driven, all of which improves their effectiveness in the classroom (Ninković & Knežević Florić, 2018).

The body of research also emphasizes how crucial strong school leadership is to creating a supportive school environment. By creating a supportive environment, a sense of community, and shared values, school leaders have an impact on the institution's ethos. Positive school cultures arise when leaders place a high priority on candid communication, teamwork, and a shared commitment to the welfare of teachers and students. Consequently, this leads to elevated levels of teacher contentment, student involvement, and general school spirit. Furthermore, successful organizational management and effective school leadership are frequently linked. Effective administrators who manage administrative responsibilities, resource allocation, and strategic planning help the school run smoothly. Establishing a conducive learning environment for teachers and students depends on the effectiveness of the organization (Day et al., 2020).

Summarily, research continually emphasizes the importance of strong school leadership in a variety of contexts. Strong leadership is clearly essential for academic success, as it can boost teacher effectiveness, promote better student achievement, and create a positive school climate. Understanding and emphasizing the components of effective leadership becomes crucial as educational challenges change in order to create learning environments that enable teachers and students to realize their full potential.

2、Roles and Responsibilities of School Principals and Administrators

Literature has thoroughly examined the complex duties and responsibilities of school administrators and principals, covering a wide range of aspects that are essential to the efficient operation of educational institutions. Academic leadership, as highlighted by researchers like Hallinger and Murphy (1985), is at the center of their duties. According to Kalkan et al., (2020) effective principals are recognized as instructional leaders who actively shape the teaching and learning processes in their schools, establish curriculum standards, set a goal for academic excellence, and keep an eye on instructional practices.

The literature places a lot of emphasis on the connection that exists between better student outcomes and efficient school leadership. In a meta-analysis, Stronge, (2018) discovered that successful leadership has a major impact on student achievement. Higher academic results are a result of principals who establish high standards, demonstrate strong instructional leadership, and cultivate a supportive learning environment. Furthermore, as Tingle et al., (2019) point out, principals play a critical role in fostering the kind of collaborative learning environments that foster teacher success.

The literature continuously emphasizes the roles that school principals play in promoting teacher effectiveness, even in addition to their leadership in academics. According to Blasé and Blasé (2000), successful principals help and advise teachers by offering opportunities for professional growth, serving as mentors, and creating a welcoming school environment that emphasizes good teaching techniques. Scholars highlight the crucial role that principals play in fostering an environment of trust and cooperation that is necessary to develop a pool of proficient educators. The literature also emphasizes how important school principals are in establishing the atmosphere and culture of their respective institutions (Mehmet & Inandi, 2018). School culture is defined as the common values, norms, and beliefs that

influence interactions among members of the school community. By addressing issues of diversity and equity, encouraging open communication, and creating a sense of belonging, principals play a critical role in creating a positive and inclusive school culture. Increased student engagement, teacher morale, and overall school effectiveness are all impacted by this positive culture (Atasoy, 2020).

The notion of transformational leadership is commonly brought up in conversations concerning efficient school management. This leadership paradigm was emphasized as the need for leaders to inspire and motivate followers to go above and beyond their own self-interests. Effective principals and other transformational leaders are viewed as visionaries in the educational setting who promote innovation, a sense of purpose, and ongoing improvement (Bush, 2018). These types of leadership attributes improve student and teacher outcomes.

Apart from being responsible for academic and instructional leadership, school principals also have a lot of administrative and managerial duties. Study places a strong emphasis on the managerial facets of school leadership, contending that capable administrators who design effective organizational structures make up successful principals. Effective administrative management is essential to the school's seamless operation and the distribution of resources to enhance instruction (Bush, 2018).

Effective school leaders interact with the community outside of the school and foster goodwill with a range of stakeholders. Epstein (2018) school and family partnerships model emphasizes how crucial it is for principals to encourage cooperation with parents and the community. Successful school leadership is said to require effective communication, community outreach, and participation in neighborhood projects. Such community involvement improves students' overall educational experience and expands the school's base of support.

3、Impact of School Leadership on Student Achievement

A significant amount of research has been done on the effects of school leadership on student achievement. This literature explores the various ways that successful leadership affects academic performance. The concept of academic leadership, which places principals at the center of this investigation, is essential to setting the tone for academic excellence and fostering a learning environment. Study highlights the positive relationship between academic success and instructional leadership and emphasizes the critical role that effective leadership plays in substantially improving student outcomes (McNair, 2022).

When analyzing the impact of school administrators on student achievement, transformational leadership comes up frequently. Transformational leaders inspire and motivate their followers to go beyond their own self-interests in order to foster a common goal and ongoing improvement. Positive teacher and student outcomes have been associated with this leadership style, which fosters a school climate that values academic achievement and promotes a dedication to excellence in education (Bush, 2018).

Another paradigm that has been studied in the literature is distributed leadership, which emphasizes shared leadership responsibilities among different stakeholders within a school community. The concept is that administrators, staff, and teachers are all involved in leadership, not just the principal. According to research, distributed leadership is linked to better student outcomes because collaborative practices enhance the quality of instruction and, in turn, raise student achievement. The literature highlights the wider impact of school leadership on school culture, which in turn affects student achievement, in addition to particular leadership practices. Academic success is strongly correlated with a positive school culture that

is shaped by the leadership ethos. By encouraging open communication, fostering a sense of belonging, and addressing issues of diversity and equity, school leaders can cultivate a positive culture. Student motivation and engagement are increased in this encouraging environment, which has a beneficial effect on academic achievement (Torres, 2019).

Research on the efficacy of individual principals adds significant knowledge to the body of literature. Certain leadership behaviors, such as establishing high standards, advancing a distinct vision, and participating in group decision-making, are exhibited by effective principals. These actions are associated with better student outcomes, highlighting the influence of personal leadership on scholastic achievement. The ability to foster a supportive learning environment that promotes academic achievement is another factor that determines a principal's effectiveness in addition to their managerial abilities (Ni et al., 2018).

Research notes difficulties even as it continuously emphasizes the benefits of good school leadership for student accomplishment. There are many obstacles to overcome, including the growing complexity of educational systems, changing curriculum standards, and accountability requirements. Principals have limited time and resources, so they must strike a careful balance between managing responsibilities and instructional leadership. The literature emphasizes the need of principals pursuing ongoing professional development in order to provide them with the tools needed to handle new challenges (Inceoglu et al., 2018).

4、Establishment and sustainability of a Positive School Culture

A crucial area of focus in the literature on educational leadership is the roles played by school administrators and principals in creating and maintaining a positive school culture. Shared values, attitudes, and customs that promote a welcoming and inclusive learning environment within the school community are collectively referred to as "positive school culture". As acknowledged cultural guardians, principals actively contribute to the overall atmosphere of the school by forming and upholding these values. Building a positive school culture is a top priority for effective school leaders, who do this by encouraging open communication, setting an example of positive behavior, and strengthening a sense of community. Their impact goes beyond handling paperwork to include fostering an atmosphere that inspires, encourages, and supports educators. Positive school cultures have been shown to have a positive effect on teachers' morale and effectiveness, which in turn increases their commitment to and job satisfaction. A supportive and cooperative culture is highly valued by principals, and this has a substantial positive impact on student engagement, instructional quality, and overall academic success (Kalkan et al., 2020).

Furthermore, a positive school culture has an impact on students as well, impacting their performance and academic success. It is not limited to the teaching staff. High levels of student motivation, engagement, and a sense of belonging are linked to a positive school culture. A learning atmosphere is fostered by competent school leaders who provide a supportive and valued environment for their students. The literature highlights the wider influence on the educational journey and proposes a link between enhanced student academic achievement and a positive school culture.

Building a positive school culture requires addressing diversity and promoting inclusivity in the context of an increasingly diverse educational environment. In order to foster an inclusive culture that values and respects differences, successful school leaders acknowledge and celebrate the diversity within their respective school communities. As a result, a positive school culture becomes dedicated to acknowledging and celebrating the rich

diversity that exists among students and staff, in addition to reflecting shared values (Daily et al., 2019).

A key component of preserving a positive school culture is communication. Transparent and open communication is a top priority for effective principals, who make sure that all parties involved in the decision-making process are informed. Collaboration and trust are fostered within the school community through clear communication. Effective leaders actively interact with parents, the community, and outside partners to create a positive school culture that transcends the school's boundaries (Epstein, 2018). This community involvement strengthens the school's overall positive atmosphere and fosters a sense of shared responsibility for its success (Xie & Derakhshan, 2021).

Although there are many advantages to having a positive school culture, there are obstacles to its establishment and maintenance, according to the literature. Among the challenges faced by leaders are opposition to change, competing moral standards within the school community, and outside variables like the state of the economy. Recognizing these obstacles and using tactics to overcome them, effective leaders know that creating and maintaining a positive school culture takes constant work and dedication (Murphy & Louis, 2018).

5、Strategies in Fostering Teacher Effectiveness

The body of research on the tactics used by principals and other school administrators to support teacher effectiveness shows a thorough examination of leadership techniques meant to maximize the quality of instruction in learning environments. Offering teachers opportunities for ongoing and supportive professional development is a critical tactic mentioned in the literature. Proficient principals acknowledge the ever-changing landscape of education and the necessity of ongoing professional development for their employees, which fosters innovation in teaching, improved job satisfaction, and the development of new skills. The promotion of inclusive and collaborative leadership styles is highlighted as another crucial tactic for enhancing teacher effectiveness. Teachers who participate in decision-making processes and embrace a distributed leadership approach are more likely to feel a sense of shared accountability and teamwork. According to research, schools with a strong collaborative culture report higher teacher satisfaction levels and better instruction (Lorencová et al., 2019).

Mechanisms for evaluation and feedback are essential parts of successful leadership initiatives. Principals evaluate and assist teachers' work by providing frequent, constructive feedback. This entails summative and formative assessment procedures that prioritize development over corrective action. By giving prompt, detailed, and useful feedback, principals foster a culture of continuous improvement that helps teachers improve their methods and keep friendly, cooperative relationships with one another (Mansaray, 2019).

Enhancing teacher effectiveness is identified as a critical strategy that requires the creation of a positive school culture. Positive culture-building principals encourage a feeling of belonging, camaraderie, and group accountability, which boosts teacher morale, job satisfaction, and a shared dedication to the academic success of their students. The literature also emphasizes the establishment of support structures and the strategic allocation of resources. Access to technology, instructional materials, and other necessary resources that support efficient teaching are guaranteed by competent principals. Furthermore, establishing support systems like collaborative learning communities and mentorship programs helps teachers advance professionally. Principals who put resource allocation and support systems

first show that they are dedicated to taking down any obstacles that might get in the way of good instruction (Ambrose, 2021).

It is widely acknowledged that one of the most important tactics for overcoming the challenges of educational transformation is adaptive leadership. Adaptive leadership is demonstrated by successful principals who understand when change is necessary, encourage an innovative culture, and assist in the adoption of new teaching strategies. Adaptive leaders work in tandem with educators to tackle obstacles, establish a mutual vision for improvement, and enable teachers to adjust to changing learning environments. This approach fosters teacher effectiveness and a feeling of shared accountability for the school's accomplishments (García, 2018).

It becomes clear that effective leadership is fundamentally dependent on clear communication. A supportive and knowledgeable learning environment is enhanced by principals who place a high value on open and honest communication. Effective communication regarding expectations, goals, and instructional priorities facilitates teachers' understanding of their place in the school's larger vision, giving them a feeling of direction and purpose and boosting their effectiveness. The literature recognizes the difficulties in promoting teacher effectiveness even as it emphasizes these tactics. These difficulties could include resource constraints, time constraints, and resistance to change. Adaptive leadership techniques are used by successful principals to address these issues because they understand that maintaining teacher effectiveness calls for constant attention and adaptability (Ciulla & Ciulla, 2020).

Discussion

RO1: Impact of School Leadership on Student Achievement

The synthesis of the literature presents a cogent and captivating story that highlights the critical role that proficient school administrators play in influencing the academic environment. A key idea that emphasizes the significance of principals actively participating in the enhancement of teaching and learning practices within the school is instructional leadership.

Positive student outcomes are largely driven by high expectations set by school leaders, as the literature repeatedly shows. Students are inspired to achieve academic success in an atmosphere where principals set high expectations and foster open communication. Furthermore, school administrators' cultivation of a positive learning environment is found to be a driving force behind increased student accomplishment. Positive learning outcomes are greatly enhanced by a culture that prioritizes education, fosters teamwork, and assists students in their academic pursuits (Tan, 2018).

The literature's insights highlight how complexly and intricately academic success and leadership practices are related. It soon becomes clear that good school leadership is more than just administrative; it is a dynamic force that permeates the learning environment and affects students' attitudes, behaviors, and academic performance. The synthesis highlights the importance of RO1 and offers a solid basis for comprehending the complex relationships between leadership styles and student achievement, the ultimate objective of education.

RO2: Strategies Utilized by School Leaders to Enhance Teacher Effectiveness

The discourse further underscores the critical function of continuous professional development as a fundamental tactic. According to Ingersoll and Strong (2011), effective school leaders are advocates for lifelong learning who give teachers chances to hone their craft, keep up with changing educational trends, and try out new teaching techniques.

Another crucial tactic that has been noted in the literature is collaborative leadership, which emphasizes the significance of shared decision-making procedures. Collaborative leaders encourage teachers to share their knowledge and skills, which strengthens the sense of shared accountability. Mechanisms for providing constructive criticism are essential to the process of developing teachers. A culture of continuous improvement is fostered by principals who place a high value on providing teachers with timely and targeted feedback. This fosters a supportive environment in which teachers can reflect on and improve their methods of instruction (Roberson & Perry, 2022).

Furthermore, the creation of a positive school culture is identified as instrumental in enhancing teacher effectiveness. Principals who cultivate a culture of trust, support, and shared goals contribute to increased teacher morale and job satisfaction. These multifaceted strategies collectively create an environment that empowers teachers, fostering a culture of professional growth and aligning with broader educational objectives. RO2, therefore, emerges as a significant research objective, capturing the diverse and interconnected strategies that effective school leaders employ to optimize teacher effectiveness within the educational setting.

RO3: Role of School Leaders in Fostering Positive School Cultures

This study explores the vital role that school leaders play in creating positive school cultures, and the literature reviews provide insightful information about this important facet of educational leadership. As cultural stewards, principals take on an active role in forming the norms and shared values that characterize the school community. Research repeatedly emphasizes that good leaders take on a role in actively forming the school's culture in addition to their administrative responsibilities.

The literature frequently discusses addressing diversity and promoting inclusivity within the school community. Effective school administrators are portrayed as people who embrace the diversity that exists among their staff and students. Previous studies establish an inclusive culture that respects and values diversity, creating a setting where everyone feels supported and like they belong. This inclusive approach emphasizes the value of appreciating and embracing the various perspectives and backgrounds within the educational community, which greatly contributes to the overall positive school culture.

Effective leadership is defined as including the creation and maintenance of a positive school culture. Beyond scholastic success, a supportive and inclusive environment characterizes a positive school culture. It has a positive impact on community involvement, student outcomes, and teacher morale. The literature's insights highlight how proactive leaders actively create this positive culture by setting an example of desired behavior, encouraging candid communication, and strengthening a sense of community. Additionally, they are essential in resolving issues and disputes that may occur within the school community, which emphasizes the importance of their role as cultural leaders.

Conclusion

A deep comprehension of the complex relationships among positive school culture, teacher effectiveness, and school leadership emerges. The research objectives, which outline tactics to improve teacher effectiveness and explore the critical role that leaders play in cultivating positive school cultures, together highlight how essential effective leadership is to achieving educational goals. Primary school principals and administrators are exposed as the designers of the learning environment because they are acknowledged as both cultural stewards and instructional leaders. Their impact is felt far beyond the classroom and has a major effect on students' overall development. The body of research highlights that good leaders actively support teachers' well-being in addition to establishing high standards for academic performance. This creates an atmosphere that supports teachers' professional development and job satisfaction. Furthermore, they are responsible for establishing a collaborative environment where a range of viewpoints are acknowledged and celebrated in order to fulfill their role as cultural stewards.

The thorough understandings drawn from the literature confirm that strong leadership plays a pivotal role in accomplishing educational objectives by serving as a link between positive school cultures, teacher effectiveness, and student achievement. School leaders shape the ethos of the educational institution by influencing the attitudes, behaviors, and interactions within the school community as instructional leaders and cultural influencers. The body of research emphasizes how important it is for those involved in education to prioritize and fund the development of strong leadership skills in order to sustainably create environments that are both thriving and supportive of learning.

Suggestion

Based on the comprehensive literature review conducted in this study, the following suggestions are proposed for both current educational practices and future research:

1、Suggestions for this research work:

1) Implementation of leadership development programs:

Educational institutions should prioritize the implementation of leadership development programs that focus on instructional leadership and cultural stewardship. These programs should equip school principals and administrators with the skills necessary to effectively influence student achievement, enhance teacher effectiveness, and foster positive school cultures.

2) Promotion of collaborative leadership approaches:

Schools should adopt and encourage collaborative leadership approaches that involve teachers in decision-making processes. This can lead to increased teacher empowerment, job satisfaction, and ultimately, improved student outcomes.

3) Creation of supportive and inclusive school environments:

School leaders should prioritize the creation of supportive and inclusive school environments that value diversity and promote open communication among all stakeholders. This can contribute to a positive school culture that enhances both teacher effectiveness and student achievement.

4) Regular assessment of leadership impact:

Educational institutions should implement regular assessments of leadership impact on student achievement, teacher effectiveness, and school culture. This can help in identifying areas for improvement and in tailoring leadership strategies to specific school contexts.

2、Suggestions for further research:

1) Longitudinal studies on leadership impact:

Future research should focus on conducting longitudinal studies to examine the long-term impact of school leadership on student achievement, teacher effectiveness, and school culture. This could provide valuable insights into the sustainability and evolving nature of effective leadership practices.

2) Cross-cultural comparative studies:

There is a need for cross-cultural comparative studies to understand how different cultural contexts influence the effectiveness of various leadership strategies in primary schools. This could help in developing more culturally sensitive and adaptable leadership approaches.

3) Investigation of technology integration in school leadership:

As technology continues to play an increasingly important role in education, future research should explore how school leaders can effectively integrate and leverage technology to enhance student achievement, teacher effectiveness, and school culture.

4) Examination of leadership in crisis situations:

Given recent global events, further research is needed on how school leaders can effectively manage and lead during crisis situations (such as pandemics or natural disasters) while maintaining focus on student achievement and teacher support.

5) Exploration of student voice in school leadership:

Future studies should investigate how school leaders can effectively incorporate student voice and participation in decision-making processes, and how this impacts overall school effectiveness and student outcomes.

6) In-depth analysis of leadership styles:

More research is needed to examine the effectiveness of different leadership styles (e.g., transformational, distributed, instructional) in various primary school contexts and their specific impacts on student achievement, teacher effectiveness, and school culture.

By addressing these areas, future research can build upon the findings of this study and contribute to a more comprehensive understanding of effective school leadership in primary education settings. This, in turn, can inform policy-making and leadership practices to ultimately improve educational outcomes for students.

References

Ambrose, E. D. (2021). *The role of principals in cultivating a positive school culture* (Doctoral dissertation, Stellenbosch: Stellenbosch University).

Atasoy, R. (2020). The Relationship Between School Principals' Leadership Styles, School Culture and Organizational Change. *International Journal of Progressive Education*, *16* (5), 256-274.

Berman, S. (2018). The Practice Base for How We Learn: Supporting Students' Social, Emotional, and Academic Development. Consensus Statements of Practice from the Council of Distinguished Educators. *Aspen Institute*.

Bush, T. (2018). Preparation and induction for school principals: Global perspectives. *Management in Education, 32* (2), 66-71.

Bush, T. (2018). Transformational leadership: Exploring common conceptions. *Educational Management Administration & Leadership*, *46* (6), 883-887.

Bush, T. (2018). Transformational leadership: Exploring common conceptions. *Educational Management Administration & Leadership*, *46*(6), 883-887.

Ciulla, J. B., & Ciulla, J. B. (2020). Ethics and effectiveness: The nature of good leadership. *The search for ethics in leadership, business, and beyond*, 3-32.

Daily, S. M., Mann, M. J., Kristjansson, A. L., Smith, M. L., & Zullig, K. J. (2019). School climate and academic achievement in middle and high school students. *Journal of school health*, *89* (3), 173-180.

Day, C., Sammons, P., & Gorgen, K. (2020). Successful School Leadership. *Education development trust*.

Epstein, J. L. (2018). *School, family, and community partnerships: Preparing educators and improving schools*. Routledge.

García, I. (2018). Adaptive leadership and social innovation: Overcoming critical theory, positivism, and postmodernism in planning education. *eJournal of Public Affairs*, *7* (2), 19-35.

Inceoglu, I., Thomas, G., Chu, C., Plans, D., & Gerbasi, A. (2018). Leadership behavior and employee well-being: An integrated review and a future research agenda. *The Leadership Quarterly*, *29* (1), 179-202.

Kalkan, Ü., Altınay Aksal, F., Altınay Gazi, Z., Atasoy, R., & Dağlı, G. (2020). The relationship between school administrators' leadership styles, school culture, and organizational image. *Sage Open*, *10* (1), 2158244020902081.

Kalkan, Ü., Altınay Aksal, F., Altınay Gazi, Z., Atasoy, R., & Dağlı, G. (2020). The relationship between school administrators' leadership styles, school culture, and organizational image. *Sage Open*, *10* (1), 2158244020902081.

Kim, L. E., Jörg, V., & Klassen, R. M. (2019). A meta-analysis of the effects of teacher personality on teacher effectiveness and burnout. *Educational psychology review*, *31*, 163-195.

Lorencová, H., Jarošová, E., Avgitidou, S., & Dimitriadou, C. (2019). Critical thinking practices in teacher education programmes: a systematic review. *Studies in Higher Education*, *44* (5), 844-859.

Mansaray, H. E. (2019). The role of leadership style in organisational change management: a literature review. *Journal of Human Resource Management*, *7* (1), 18-31.

McNair, T. B., Albertine, S., McDonald, N., Major Jr, T., & Cooper, M. A. (2022). *Becoming a student-ready college: A new culture of leadership for student success*. John Wiley & Sons.

Mehmet, K. A. R. S., & Inandi, Y. (2018). Relationship between school principals' leadership behaviors and teachers' organizational trust. *Eurasian Journal of Educational Research*, *18* (74), 145-164.

Murphy, J. F., & Louis, K. S. (2018). *Positive school leadership: Building capacity and strengthening relationships*. Teachers College Press.

Ni, Y., Yan, R., & Pounder, D. (2018). Collective leadership: Principals' decision influence and the supportive or inhibiting decision influence of other stakeholders. *Educational Administration Quarterly*, *54* (2), 216-248.

Ninković, S. R., & Knežević Florić, O. Č. (2018). Transformational school leadership and teacher self-efficacy as predictors of perceived collective teacher efficacy. *Educational Management Administration & Leadership*, *46* (1), 49-64.

Oberle, E., Domitrovich, C. E., Meyers, D. C., & Weissberg, R. P. (2020). Establishing systemic social and emotional learning approaches in schools: A framework for schoolwide implementation. In *Social and Emotional Learning* (pp. 6-26). Routledge.

Roberson, Q., & Perry, J. L. (2022). Inclusive leadership in thought and action: A thematic analysis. *Group & Organization Management*, *47* (4), 755-778.

Snyder, H. (2019). Literature review as a research methodology: An overview and guidelines. *Journal of business research*, *104*, 333-339.

Stronge, J. H. (2018). *Qualities of effective teachers*. Ascd.

Tan, C. Y. (2018). Examining school leadership effects on student achievement: The role of contextual challenges and constraints. *Cambridge journal of education*, *48* (1), 21-45.

Tingle, E., Corrales, A., & Peters, M. L. (2019). Leadership development programs: Investing in school principals. *Educational Studies*, *45* (1), 1-16.

Torres, D. G. (2019). Distributed leadership, professional collaboration, and teachers' job satisfaction in US schools. *Teaching and Teacher Education*, *79*, 111-123.

Xie, F., & Derakhshan, A. (2021). A conceptual review of positive teacher interpersonal communication behaviors in the instructional context. *Frontiers in psychology*, *12*, 708490.

The Aesthetic Education Curriculum Based on Activity Theory to Promote College Students' Body and Mind Harmonious Development

Song Xiaoxi, Wirot Watananimitgul ,
Wichian Intarasompun and Areewan Iamsa-ard
Bansomdejchaopraya Rajabhat University
Corresponding Author, E-mail: wichian.in@bsru.ac.th

****

Abstract

In the context of deepening education reform and promoting the comprehensive development of quality education, a series of important meetings of the 18th Central Committee of the Communist Party of China in 2013 raised the strategic issue of "strengthening Aesthetic education", with the aim of fostering new-age talents with an aesthetic sense of humor, creativity and all-around literacy. However, during the implementation of Aesthetic education practice, it has been found that the current Aesthetic education curriculum is still narrowly defined in public perception, which limits its educational effectiveness. With the advancement of education concepts, Aesthetic education curriculum should pay more attention to the student-centered promotion of students' body and mind harmonious and comprehensive development. Therefore, in this context, the development of an Aesthetic education curriculum based on Activity theory and aimed at promoting the body and mind harmonious development of college students is particularly urgent and important.

The research objectives were: 1) to investigate the current situation and effectiveness of college students' body and mind harmonious development, 2) to develop aesthetic education curriculum based on activity theory to promote college students' body and mind harmonious development, 3) to assess the aesthetic education curriculum based on activity theory through comparing to the college students' body and mind harmonious before and after the implementation of curriculum.

The population of this study was 300 freshmen majoring in art and design in 2023 at Guangxi University of Science and Technology. the samples are 170 freshmen participated in a survey on the status of body and mind harmonious development of university students and 30 freshman students participated in the pilot study. This research tool was questionnaire on the current status of body and mind harmonious development of college students and Body and Mind Harmonious Development Scale. The statistic used were frequency, percentage, mean, standard deviation, and t-test for dependent sample.

The results of this study were as follows:1) the current situation and effectiveness of college students' body and mind harmonious of respondents were in high level, considering each item separately, it was found that, "Physical health" was the highest rank, followed by "Value of life" "Aesthetic ability", "Social adaptation", "Psycho emotional" respectively, 2) the goal of the aesthetic education curriculum based on activity theory to promote college students' body and mind harmonious development was to improve the body and mind harmonious development of freshmen students. The curriculum consisted of five units, totaling 24 hours of "The aesthetic education curriculum based on activity theory to promote college students' body and mind harmonious development" were offered. 3). after attending the 24-hour course, there was a significant increase in the development of body and mind harmonious

* Received: July 29, 2024; Revised: August 2, 2024; Accepted: August 3, 2024

development of students (t = 6.43). sig. = 0.00). at the same time, the five dimensions of value of life, aesthetic ability, physical health, social adaptation, and psycho-emotional were also improved.

The results of the study show that the implementation of the experimental programme has significant effectiveness in promoting the body and mind harmonious development of college students. This educational tool not only improves students' aesthetic ability, but also has a positive effect on the value of life, physical health, social adaptation and psycho-emotional and other dimensions, which has a comprehensive and far-reaching impact on the promotion of college students' body and mind harmonious development.

Keywords: The Aesthetic Education Curriculum; Activity Theory; Body and Mind Harmonious Development; College Student

Introduction

"The purpose of education consists of two parts, one is to provide for the physical and mental qualities of the person whom the educator aims to produce, and the other is to indicate the social needs or class interests that such a person will serve, in which the provision of physical and mental qualities is the central part of the structure of the purpose of education" (Wang, D.& Wang, H.1999: 94).

"Harmonious socialist society is a people-centered society · the main body of society is human beings, social harmony is, in the final analysis, the harmony of human beings, and only by realizing the harmony of human beings can we realize the harmony of society as a whole" (Li, L. 2004: 1). The core of the harmonious development of society lies in the harmonious development of each individual. As an important base for talent cultivation, universities shoulder the important responsibility of cultivating high-quality talents with body and mind harmonious and all-round development. these talents are not only the cornerstone for building a harmonious socialist society, but also an important force for promoting the sustainable and healthy development of society.

"Aesthetic education is the auxiliary means of moral education; it is the education of aesthetic knowledge; it is art education; it is emotional education; is aesthetic education; it is the education of cultivating aesthetic ability; it is the education of "comprehensive education"; it is a realm of education. (Tong, J. 2002:70). Wang Guowei was the first person to introduce the terms "Aesthetics" and "Aesthetic education" into China (Wang, H. & Zhao, L. et al.2016:6). he believes that "A perfect education system must include the cultivation of truth, beauty and goodness" (Wang, G. 1997:(3),57).

Aesthetic education in colleges and universities is an education that uses all kinds of beauty to improve aesthetic ability, cultivate aesthetic concept and perfect personality. As Chung Si-lun and Li Tian-dao (2006) argue: "College aesthetic education refers to the use of natural beauty, social beauty, artistic beauty and other forms of beauty to purify college students' emotions, cultivate their temperament, and improve students' ability to feel, appreciate and create beauty. to cultivate their correct aesthetic concept, aesthetic ideal and aesthetic taste, aesthetic education in colleges and universities is the need to mold perfect personality "(Chung, S-l. & Li, T-d. 2006:7-8). Xue Tianxiang (2001) believes that "The basic purpose of aesthetic education in colleges and universities is to cultivate all-round development of people, and to achieve this goal, we must use beautiful images to feel people,

so that reason can penetrate into perceptual individual existence, and become a conscious aesthetic consciousness to guide our actions" (Xue, T.2001:321). Qiu Chunlin believes that "Through aesthetic education, it is not only to cultivate students' aesthetic ability and the ability to create beauty, but ultimately to beautify people themselves, that is, to educate the young generation to establish the ideal of beauty, develop the character of beauty, cultivate the sentiment of beauty, and form a perfect person" (Li,Y. 2012:(1),119). Li Yi (2012) believes that "College aesthetic education is an indispensable and irreplaceable important aspect of college education to promote the comprehensive and harmonious development of students." (Li, Y. 2012:(1),121). Chen Yuangui (2010) believes that "While guiding students to have aesthetic feelings and experiences, they are urged to reflect on the value judgment and ethical issues behind aesthetic activities and strive to guide college students' aesthetic taste and aesthetic fashion to develop in a positive and healthy direction". (Chen,Y.-G. 2010:17)

Many scholars believe that the first goal of college aesthetic education is to cultivate the basic aesthetic quality of college students; Secondly, the cultivation of students correct aesthetic perception, aesthetic ideal and aesthetic taste; and promoting the harmonious development of students' body and mind is the ultimate goal, "The need to build a perfect personality" (Chung, S-L.& Li ,T-D. 2006:7-8). for example, Li Kiling and Sun Jingzeng's "Introduction to college aesthetic education curriculum" put forward some suggestions on the selection and organization of course content based on the ultimate goal of aesthetic education and the perfection of body, mind and personality (Li, K .& Sun, J. 2003: (1) 42-43). Gu Jianhua's "Outline of the construction of college aesthetic education curriculum" focuses on cultivating correct aesthetic perception. there are four levels of aesthetic ideal, taste and aesthetic ability, cultivating sentiment and perfecting personality (Gu, J. 1998:10 (2), 77). the same goal is expressed in Ding Chunqiu's the function of aesthetic education and the construction of aesthetic education curriculum in colleges and universities (Yu, C. 2007:(2), 150).

This study is rooted in a deep insight into the current situation of college students' physical and mind harmonious development, aiming to reveal the specific needs and challenges faced by college students in the pursuit of the Value of life, the enhancement of aesthetic ability, the maintenance of physical health, the enhancement of social adaptation and Psycho-emotional adjustment through a comprehensive and detailed analysis. Taking this as the cornerstone, this study is committed to building a set of Aesthetic education curriculum system based on Activity theory, which can effectively promote the body and mind harmonious development of college students.

Activity theory, as the theoretical guide of this study, emphasizes the central position of the subject in practical activities and the important role of practical activities in the construction of knowledge and the enhancement of abilities. In the construction of the Aesthetic education curriculum system, we make full use of the essence of Activity theory and design a series of teaching activities and practical projects aimed at stimulating students' initiative, participation and creativity. These activities not only cover the core areas of aesthetic education, but also subtly integrate multiple dimensions such as mental health, physical fitness and social adaptation, aiming to achieve the comprehensive development and harmonious unity of the body and mind of college students.

Research Objectives

1.To investigate the current situation and effectiveness of college students' body and mind harmonious development.

2.To develop aesthetic education curriculum based on activity theory to promote college students' body and mind harmonious development.

3.To assess the aesthetic education curriculum based on activity theory through comparing to the college students' body and mind harmonious before and after the implementation of curriculum.

Literature Review

1. Activity theory

Activity theory, also known as Cultural-Historical Activity Theory (CHAT), is a body of theory designed to understand and analyze the relationship between human thought and activity. Activity theory originated in the field of psychological research in the former Soviet Union and has become an important theoretical framework and research tool in psychology. It not only introduced philosophical concepts into psychology, but also became a central principle in explaining psychological phenomena and studying individual activities (Zhao, H. 1997:(1), 87-93).

This study will focus on the theoretical system and analytical framework advocated by the research team represented by Engeström (Engeström, Y., et al. 2010). Based on Hegel's view of activity and Darwin's theory of biological evolution, Engeström, a representative of contemporary Activity theory, analysed the process of human activity evolution from a biogenetic perspective and proposed the Activity Triangle Model, which makes Activity theory "a philosophical and interdisciplinary framework for analysing and investigating the different forms of human activity". The basic unit of analysis in activity theory is the human being. The basic unit of Activity theory analysis is the human being. The basic unit of Activity theory analysis is the human activity. The basic unit of Activity theory analysis is the activity. Activity systems consist of three core components (subject, object and community) and three secondary components (tools, rules and division of labour). The secondary components in turn form links between the core components.

The proposed theoretical model of activity is shown in Figure 1.

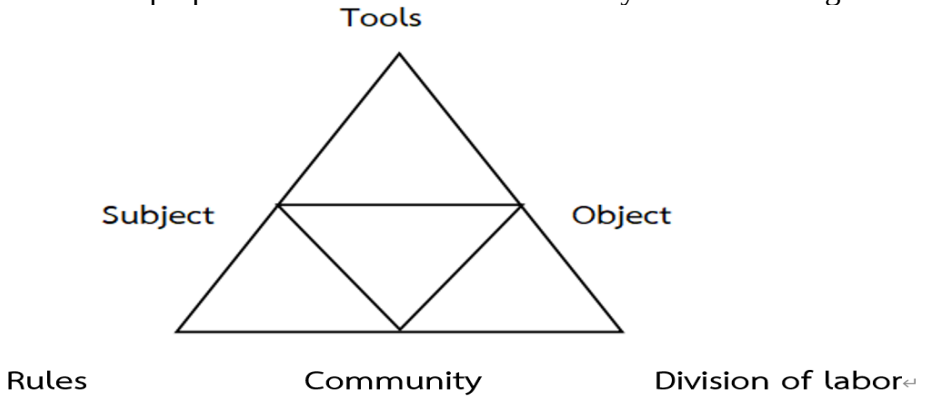

Figure 1: activity theory model

2. Aesthetic education

Aesthetic education is also known as aesthetic education or beauty education. that is to say, by cultivating people's ability to recognize, experience, appreciate and create beauty, we can have beautiful ideals, emotions, characters, and qualities.

In the discussion of Aesthetic education in colleges and universities, although there are differences in the understanding of its concept, it is generally agreed that the core goal of Aesthetic education in colleges and universities is to improve students' aesthetic ability, cultivate aesthetic concepts, and improve their personal character through various forms of art (Chung, S.-L.; Lee, t . d . ;2006: 7 - 8). Therefore, this paper defines Aesthetic education in higher education. Aesthetic education in higher education is a developmental education with a deep understanding of aesthetics as its core content, aiming to cultivate students' aesthetic ability, value of life, physical health, social adaptation, and psycho-emotional competence. Within the framework of higher education, it includes universities, professional colleges and graduate schools. The content of education is divided into four levels: professional degree, undergraduate degree, master's degree and doctoral degree (Song, Z. 2012:134). The main research object of this paper is recent undergraduate graduates.

3. Harmonized developments of mind and body

Psychology emphasises that body and mind harmonious refers to a state of balance and coordination between an individual's physical and psychological development. This harmonious development includes physical maturity and functional strength of the body, as well as psychological maturity, cognitive and emotional health. On the other hand, pedagogy understands body and mind harmonious development as the integrated development of moral, intellectual, physical health, aesthetic and labor aspects. It believes that a person's growth involves not only physical and psychological maturity, but also the improvement of moral qualities, the enhancement of intelligence, the maintenance of physical health, the development of aesthetic abilities and the acquisition of labour skills. This holistic view of development aims to develop people with all-round qualities to meet the diverse needs of society.

In view of this, this study proposes five key dimensions of mind and body harmony: aesthetic ability, value of life, physical health, social adaptation and psycho-emotional, taking into account the World Health Organization’s (WHO's) criteria for classifying mind and body harmony and the positive impact of an aesthetics curriculum on the development of mind and body harmony. Together, these dimensions constitute a comprehensive framework for measuring an individual's body and mind harmonious development, covering both physical and psychological considerations.

In short, the cultivation of a complete personality, the attainment of freedom, and the promotion of interpersonal harmony, body and mind harmony, are both the purpose of aesthetics and the ideal state of ethics.

Research Methodology

The research and development methodology is used for this study. They are divided into the following three steps:

Step 1: the survey research to investigate the current situation and effectiveness of college students' body and mind harmonious development.

Step 2: the evaluation research to develop aesthetic education curriculum based on activity theory to promote college students' body and mind harmonious development.

Step 3: the experiment research to implement the aesthetic education curriculum based on activity theory through comparing to the college students' body and mind harmonious before and after the implementation of curriculum.

Research Scope

1.Population and sample

1.1 Population

300 Freshman Student Freshmen in Art and Design at Guangxi University of Science and Technology volunteered to participate in the program.

1.2 Sample group

For surveying, accidentally randomly selected 170 freshmen majoring in art and design in Guangxi university of science and technology. For curriculum implantation, a class of 30 students was selected by cluster random sampling method from 9 classrooms of the 2023 freshman students majoring in art and design at Guangxi university of science and technology.

2.The Variables

Independent Variable:

Aesthetic curriculum based on activity theory.

Dependent Variable:

The college students' body and mind harmonious.

3.Research instruments

The following research instruments were used in this study:

3.1 The questionnaire for the study on current situation of the harmonious development of the body and mind of college students and the survey of the current situation of the impact of aesthetic education courses in Chinese universities on the harmonious development of the body and mind of college students, the questionnaire consists of two parts:

3.1.1 the basic situation of the subjects of this study.

3.1.2 Survey on the current situation of body and mind harmonious of freshman student. according to the literature, physical and mind harmony mainly consists of five aspects: value of life, aesthetic ability, physical health, social adaptation and psycho emotional. The scale is based on a 5-point Likert scale ranging from 1 to 5.

3.2 Lesson plans for the course "The aesthetic education curriculum based on activity theory to promote college students' body and mind harmonious development". the study first sorted out and organized previous relevant literature, then invited curriculum and teaching development experts, aesthetic education teachers, psychologists, translation experts, etc., to examine the principles of curriculum development, curriculum objectives and course content, and the teaching process through the Indicator of Objective Congruence (IOC) and the Curriculum Suitability Assessment Scale, to ascertain the effectiveness of the curriculum. Finally, a teaching program consisting of 24 lessons and 5 units was determined.

The consistency assessment of the curriculum uses the consistency index as the consideration criterion (objective consistency index = IOC).

For the consistency evaluation results of curriculum development principles, curriculum objectives, curriculum structure, curriculum content, curriculum teaching activities, experts get an IOC equal to 1.00 for each project (the acceptable value is between 0.50 and 1.00), and think that the evaluation form is consistent in content.

The evaluation of curriculum applicability compares the assessment of curriculum applicability with the criteria of the questionnaire by converting the answers of each expert's curriculum adaptability assessment scale into scores.

3.3 Questionnaire for the scale of physical and mind harmonious development of college students (value of life, aesthetic ability, physical health, social adaptation and psycho-emotional scale for college students) .

This study divides the development of physical and mind harmonious into five dimensions of harmonious development: aesthetic ability, value of life, physical health, good social adaptation and psycho emotional. based on literature, this study drafted a questionnaire on body and mind harmonious development of college students. the questionnaire is divided into two parts. the first part is personal background information, including gender, age, family type and family status, which is used to understand the basic situation of the research subjects. the second part is variable measurement, consisting of MI-LOV (Multi-Item of Values) values scale developed by Herch, aesthetic ability scale developed by Dan et al. (2021) and physical health scale, social adaptation scale and psycho-emotional scale developed by Zi-Long Li (2020), which are used to measure the level of physical and mind harmonious development of college students.

4.Data Analysis and statistic used

The study collected data according to the following steps:

4.1 A web-based questionnaire on the current status of body and mind harmonious development of college students was distributed to 170 freshman students majoring in art and design at guangxi university of science and technology using the principle of convenience sampling. the principles of voluntary completion, confidentiality of information and anonymity were explained in detail in the introduction to the questionnaire completion. subsequently, the recovered valid questionnaires were coded and statistically analyzed.

The frequency, percentage, mean and standard deviation of physical and mental harmonious development of freshmen in Guangxi university of science and technology were determined by analyzing the data. The researchers propose a hierarchical classification of data analysis results to facilitate mutual understanding when providing the following information.

The criteria for interpreting the mean scores are as follows:

Mean score 4.51 - 5.00 means students have body and mind harmonious at “the highest level”.

Mean score 3.51 - 4.50 means students have body and mind harmonious at a “high level”.

Mean score 2.51 - 3.50 means students have body and mind harmonious at a “moderate level”.

Mean score 1.51 - 2.50 means students have body and mind harmonious at a “low level”.

Mean score 1.00 - 1.50 means students have body and mind harmonious at “the lowest level”.

4.2 Through a quasi-experimental design, a questionnaire on the harmonious development of body and mind harmonious development of university students was distributed and collected from 30 new students prior to the course experiment. then 5 units of 24 hours of “The aesthetic education curriculum based on activity theory to promote college students' body and mind harmonious development” were implemented. at the end of the course, the questionnaire on body and mind harmonious development of university students was distributed and collected again. Mean ($\overline{x}$), standard deviation (SD.), t-test (t), significance (sig) was used to observe the changes in the mental health level of the students before and after the experiment, and to analyze the effect of “The Aesthetic Education curriculum based on activity theory to promote college students' body and mind harmonious development”.

The criteria for interpreting the mean scores are as follows:

Mean Score 4.51 - 5.00 means students have body and mind harmonious at “the highest level”.

Mean Score 3.51 - 4.50 means students have body and mind harmonious at “high level”.

Mean score 2.51 - 3.50 means students have body and mind harmonious at “moderate level”.

Mean Score 1.51 - 2.50 means students have body and mind harmonious at “low level”.

Mean Score 1.00 - 1.50 means students have body and mind harmonious at “the lowest level”.

Research Conceptual Framework

The research framework of this study is shown in Figure 2:

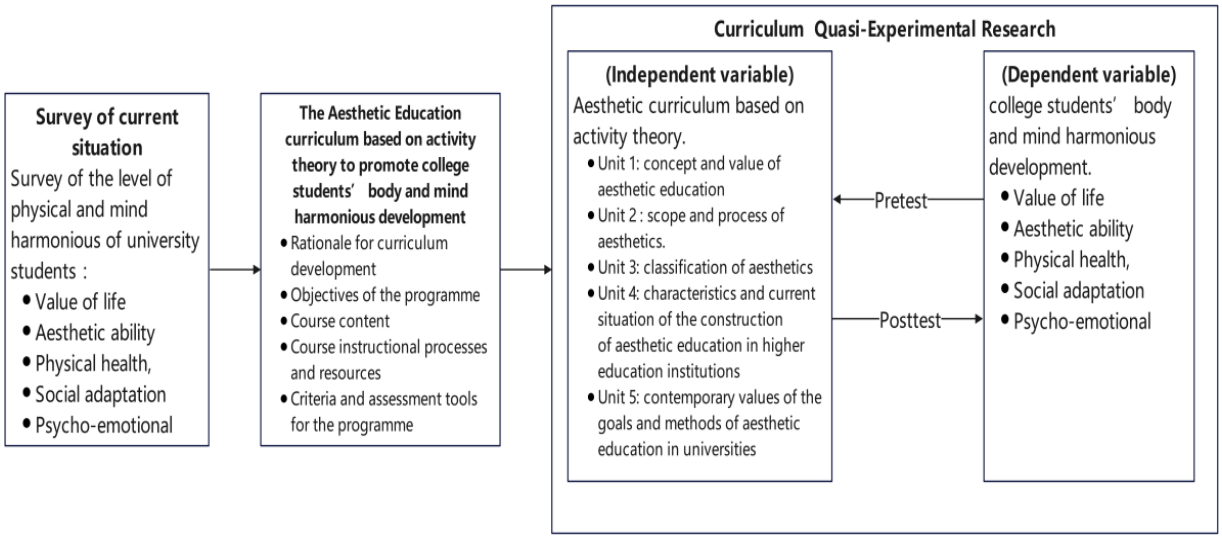

Figure 2 Research Conceptual Framework

Research Results

The results of the study were analyzed in three parts according to the purpose of this study:

1. Survey and analysis of the current situation of body and mind harmonious development of university students.

This survey aims to understand the status of body and mind harmonious development of Freshman Students of Guangxi University of Science and Technology. A total of 170 questionnaires were distributed, 170 questionnaires were recovered, and 170 questionnaires were valid. The questionnaire information was collected, then coded and analyzed, and finally the data were processed and presented.

Table 1 Mean and standard deviation of data analysis on the body and mind harmonious of the respondents

(n=170)

Variable	$\overline{X}$	S.D.	level	Ranking
1. Value of life	4.01	0.77	High	2
2. Aesthetic ability	3.93	0.78	High	3
3. Physical health	4.03	0.74	High	1
4. Social adaptation	3.75	0.79	High	4
5. Psycho emotional	3.63	0.84	High	5
Total	3.88	0.80	High	

From table 1, it is found that the overall body and mind harmonious of respondents is in high level ($\overline{X}$ =3.88, S.D.=0.80). considering each item separately, it is found that, "Physical health" is the highest rank which is in the high level ($\overline{X}$ =4.03, S.D.=0.74), followed by "Value of life" which is in the high level ($\overline{X}$ =4.01, S.D.=0.77), "Aesthetic ability" which is in the high level ($\overline{X}$ =3.93, S.D.=0.78), "Social adaptation", which is in the high level ($\overline{X}$ =3.75, S.D.=0.79), and finally "Psycho emotional" is the lowest rank which is in high level ($\overline{X}$ =3.63, S.D.=0.84).

2. The development of aesthetic education curriculum based on activity theory to promote college students' body and mind harmonious development.

Activity theory as the basis for promoting the harmonious development of college students' body and mind the course is essentially a combination of art and mental health education, and the integration of the aesthetic education course content as the basis with the mental health content is to supplement and sublimate the content of the original aesthetic education course, so as to better promote the harmonious development of college students' body and mind. this study will mainly use experiential teaching, inspirational teaching and other teaching methods to integrate the harmonious development of mind and body, including: the value of life, aesthetic ability, physical health, social adaptation, psycho-emotional and so on into the content of the original aesthetic education course, so that students start from the cognition of beauty, extend to the cognition of the value of life, aesthetic ability, physical health, social adaptation, psycho-emotional and so on. the curriculum consists of 5 units with

a total of 24 lessons. for details, please refer to table 2.

Table 2 Content structure and timing

Learning Unit	Content	Time
Unit 1: Concept and value of aesthetic education	Lesson 1: The concept of beauty Lesson 2: The Contemporary Value of Aesthetic Education	4h
Unit 2: Scope and process of aesthetics	Lesson 1: the aesthetic sphere Lesson 2: aesthetic imagery	4h
Unit 3: Classification of aesthetics	Lesson 1: natural aesthetics Lesson 2: social aesthetic Lesson 3: art and aesthetics Lesson 4: Aesthetics of scientists and aesthetics of technology	10h
Unit 4: Characteristics and current situation of the construction of Aesthetic education in higher education institutions	Lesson 1: Characteristics and current situation of the construction of Aesthetic education in higher education institutions	3h
Unit 5: Contemporary values of the goals and methods of aesthetic education in universities	Lesson 1: Contemporary values of the goals and methods of aesthetic education in universities	3h
Total		24 h

3. Test and refine the aesthetic education curriculum based on activity theory to promote college students' body and mind harmonious development, find out the effectiveness of the course and compare students' body and mind harmonious development before and after implementation.

Table 3 Results of changes in the body and mind harmonious situation of university students before and after the implementation of the aesthetic education curriculum based on activity theory to promote college students' body and mind harmonious development.

(n=30)

Students' body and mind harmonious	Pretest		Posttest		df	t	Sig.
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.			
1.Value of life (total 150)	108.63	13.48	126.47	9.24	29	5.65**	0.00
2.Aesthetic ability (total 25)	17.20	2.41	19.97	3.59	29	3.24**	0.00
3.Physical health (total 40)	30.47	6.36	33.67	4.77	29	2.99**	0.01
4.Social adaptation (total 40)	31.73	6.34	35.63	3.55	29	3.03**	0.01

5. Psycho-emotional(total 40)	29.87	5.14	36.00	4.57	29	4.98**	0.00
Total	217.90	26.60	251.73	15.08	29	6.43**	0.00

** represents statistical significance at .01 level

From table 3, the difference between the students' total body and mind harmonious before and after the experiment was significant by paired samples t-test (t=6.43). The same significant difference was found in considering in each aspect; value of life, aesthetic ability, physical health, social adaptation, social adaptation(t=5.65, , t=3.24, t=2.99, t=3.03, t=4.98). It can be seen, that with the end of the program intervention, the students participating in the aesthetic education curriculum based on activity theory experiment had a significant upward trend in value of life, aesthetic ability, physical health, social adaptation, social adaptation which proves that the aesthetic education curriculum based on activity theory can effectively improve students' body and mind harmonious.

Discussion

The analysis of research discussion is divided into 3 parts, this section is discussed in turn:

1. Discussion of data from a survey of the status of college students' body and mind harmonious.

The findings of this study suggest that freshmen students in art and design at Guangxi university of science and technology have some deficiencies in body and harmonious mind, especially in psycho-emotional and social adaptation. these findings may be related to factors such as the academic pressures students face, the challenges of adapting to new environments, and the life and identity changes from adolescence to adulthood. age is an important factor that affects the mental health and value of life of college students. young people are at a critical stage of physical and psychological development, experiencing a process of balancing and regulating between emotion and reason. although college students' emotions are increasingly constrained by reason, emotional impulsivity still exists, and the relationship between emotion and reason is not yet fully mature and stable. the emotions of college students are rich and colorful, and they are constantly influenced by socialization. they may face problems such as emotional suppression of reason and emotional fluctuations. therefore, in enhancing the level of psycho-emotional and mind harmonious of college students, it is necessary to pay attention to the cultivation of psycho-emotional and social adaptation ability, as well as the need to improve the aesthetic ability, the value of life and physical health, and to achieve all-round development.

This is similar to the mental health survey of 126,000 college students conducted by the state education commission in 1989, the psychological health survey of freshmen at Tsinghua university since 1992, the survey of 40,000 college students in eight colleges and universities in southwest china conducted by the "Psychological counselling and treatment of college students" group of sichuan province in 1992, the survey of more than 20,000 college students in inner mongolia autonomous region in 1995, and the results of the latest national SCL-90 survey of a random sample of 528 college students showing that 22.4 percentage had at least one psychological disorder. In 1995, the inner Mongolia autonomous region surveyed more

than 20,000 college students; the latest national random sample of 528 college students took the scl-90 test, which is consistent with the data. (Huang, X. (2004: 1(1), 5-6).

2. Discussion on the development of "The Aesthetic Education curriculum based on activity theory to promote college students' body and mind harmonious development."

The goal of the Aesthetic Education curriculum based on activity theory to promote college students' body and mind harmonious development is to improve the body and mind harmonious development of freshman students. This curriculum is developed under the concept of activity theory, a theory based on social learning theory that explains social phenomena through the structural division of activity systems and uses a multidisciplinary framework. the elements of activity theory include 1) subjects 2) objective 3) community 4) mediating artifacts 5) rules 6) division of labor 7) outcomes (Engeström, Y., & Sannino, A. 2016： 39*(3), 401-435.) along with using the essence of aesthetic education as a framework for development. firstly organized the concepts and theories related to body and mind harmonious (value of life, physical health, aesthetic ability, social adaptation, psycho-emotional) and aesthetic education courses for university students and then combining the relevant contents of body and mind harmonious with the relevant contents of the aesthetic education curriculum for college students. the aesthetic education curriculum based on activity theory to promote college students' body and mind harmonious development. objectives, teaching and learning processes, learning resources, assessment and feedback are identified and successfully passed the index of objective coherence (IOC) test by three experts in the relevant field. the course consists of five modules totaling 24 hours. contents include: 1) concept and value of aesthetics, 2) scope and process of aesthetics, 3) classification of aesthetics, 4) characteristics and current situation of the construction of aesthetic education in higher education in universities. 5) contemporary values of the goals and methods of aesthetic education in universities. the determination of the content of the curriculum in all 5 topics is comprehensive in developing students' body and mind harmonious.

The goal of aesthetic education in colleges and universities is to carry out targeted education for the overall goal of higher education and the personality characteristics of college students, to improve the humanistic qualities, aesthetic interests, aesthetic ability and psychological structure of students, to promote the healthy and harmonious development of students, and to cultivate and nurture all-rounded development of human beings. (Xue, T.-C. 2001:321).

"The aesthetic education curriculum based on activity theory to promote college students' body and mind harmonious development." was developed in response to the fact that previous traditional aesthetic education topics neglected students' body and mind harmonious development. therefore, this study of physical and mind harmonious content such as the value of life, aesthetic ability, physical health, social adaptation ability, psycho-emotional and previous aesthetic education curriculum content integration, is an attempt to supplement and sublimation of previous aesthetic education content. starting from aesthetic knowledge, the curriculum enables students to correctly understand the connection between body and mind harmonious and individual, master the debugging method of body and mind harmonious, adapt to university life, interpersonal communication, and responsibility, to form the correct value of life, and thus to have positive and healthy mental and physical state, and to reduce the occurrence of symptoms of mental diseases. this in turn promotes the improvement of the level of body and mind harmonious in the university. This result is the appropriate similar result as

the curriculum development of Xiang Hui, J. et to all. (2023:181-182) and Yanting, C. et to all. (2023: 250-253)

3. Discussion on the effectiveness of the implementation of the aesthetic education curriculum based on activity theory to promote college students' body and mind harmonious development.

In the implementation of the aesthetic education curriculum based on activity theory to promote college students 'body and mind harmonious development teaching experiment, 30 freshmen students participated in the teaching experiment and took the pre-test and post-test before and after the course, and the results showed that there was a significant difference between the level of the pre-test and the post-test, and the scores showed an upward trend. this demonstrates the positive impact of the curriculum in promoting body and mind harmonious development of freshman students. the results of this study show that the aesthetic education curriculum based on activity theory to promote college students 'body and mind harmonious development helps to improve the value of life, aesthetic ability, physical health, social adaptation and psycho-emotional state of university students. through a variety of activities and practices in the curriculum, students have the opportunity to explore, experience and understand the nature of beauty, thereby developing a higher level of aesthetic interest and aesthetic ability. at the same time, the interaction and co-operation in participating in the curriculum also help to enhance students' social adaptation and interpersonal skills. in addition, through the guidance and reflection of the curriculum, students may have deeper thoughts and understanding of their own value of life, thus enhancing their psycho-emotional well-being. this is in line with the objectives of Ran, X. (2008), Lu Zheng (2011) and Li Yi (2012) studies.(Ran, X. 2008: 9, 177-178.)(Lu, Z. 2011:9, 112.)
(Li, Y. 2012:(I) ,121) Daming, H. et to all. (2023: 407-408) Peihao, X. et to all. (2023: 140-143)

Overall, the aesthetic education curriculum based on activity theory to promote college students 'body and mind harmonious development provides a positive educational platform for the body and mind harmonious development of college students, which helps them to grow up comprehensively, improve their personal qualities, and lay a solid foundation for their future study and life.

4. Study of holistic mind maps

The overall mind map of this study is shown in Figure 3：

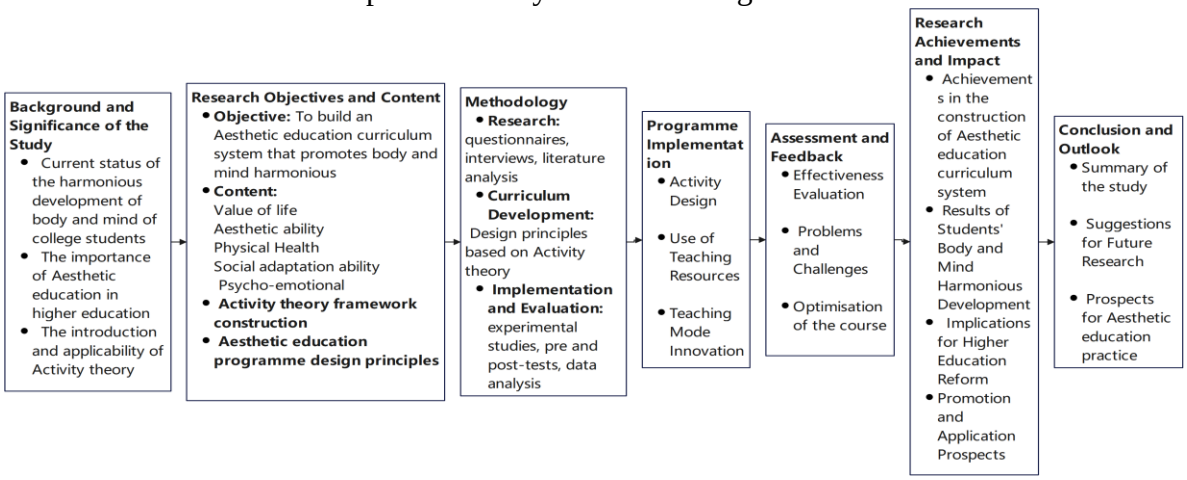

Figure 3 Study of holistic mind maps

Recommendations

Applicability of results

Enhancing the aesthetic education curriculum based on activity theory to promote college students' body and mind harmonious development at universities.

The results of this study show that the curriculum can effectively promote the body and mind harmonious development of freshman students. it is recommended that schools consider the actual situation and strengthen the aesthetic education curriculum based on activity theory to promote college students' body and mind harmonious development. strengthening aesthetic education in universities is essential to enhance the body and mind harmonious development of students. the following is a detailed expansion of the proposal:

1.Comprehensive aesthetic education curriculum: schools can take into account the characteristics of the disciplines and the needs of students to design multi-level and diversified the aesthetic education curriculum. in addition to traditional art courses such as painting, music, dance, etc., interdisciplinary aesthetic education curriculum covering humanities, social sciences, natural sciences, etc. can be offered to cultivate students' aesthetic ability and creativity from different perspectives.

2.Practical teaching activities: teachers should pay attention to practical teaching activities, such as field trips, art creation, cultural experiences, etc. by participating in practical activities, students can personally experience the charm of art, deepen their understanding and feelings about art, and thus enhance their aesthetic interest and artistic cultivation.

3.Teacher construction: schools should pay attention to the construction of aesthetic education teachers and cultivate excellent teachers with artistic literacy and professional knowledge of education. by organizing pre-course training for psychology teachers, it can help them to have a comprehensive understanding of the objectives, contents and teaching methods of the aesthetic education curriculum, and improve their aesthetic education teaching level and ability.

4.Interdisciplinary co-operation: the construction of the aesthetic education curriculum should focus on interdisciplinary co-operation and attract the participation of teachers and experts from different disciplinary backgrounds. through interdisciplinary co-operation, the curriculum content can be expanded, teaching resources enriched, more diversified learning experiences provided, and students' all-round development promoted.

5.Evaluation and feedback mechanism: establish an effective evaluation and feedback mechanism to regularly evaluate and survey the aesthetic education courses, collect students' opinions and suggestions, and timely adjust and optimize the course content and teaching methods, so as to ensure that the aesthetic education curriculum can really achieve the expected educational effects.

Through the comprehensive implementation of the above measures, the construction of aesthetic education can be better strengthened, the level of students' body and mind harmonious development can be enhanced, and a more solid foundation can be laid for their all-round growth and future development.

Future Research

From the results of the above study, when considering the concept that students' body and mind harmonious development is an important characteristic for students, future research should be conducted as follows:

1.Monitoring and evaluating the students who are taught with this curriculum to see how much body and mind harmonious development is still maintained.

2.Qualitative study to follow up and evaluate the students who are taught with this curriculum to see how much they have applied the body and mind harmonious development process into practice and with what results.

3.Experimenting with this curriculum to expand the results to groups of learners in other years by improving the content to be consistent with learners in those years in order to further develop the body and mind harmony of the learners on a large scale.

References

Chen, Y.-G. (2010). *Ten lectures on aesthetic education in universities*. Anhui Literature and Art Publishing House.

Chung, S.-L., & Li, T.-D. (2006). *Introduction to aesthetic education in universities*. China Social Sciences Press.

Daming, H., Intarasompun, W., Watananimitgul, W., & Iamsa-ard, A. (2023). The development of environmental education curriculum based on community participation to promote senior high school students' environmental conservative mind. *Journal of Roi Kaensarn Academi,* 8 (12), 405–419. https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/article/view/266494

Engstrom, Y., & Sannino, A. (2016). Expansive learning on the move: Insights from ongoing research. *Journal for the Study of Education and Development*, 39 (3), 401-435.

Enestrom, Y., et al. (2010). *Extended Learning Research: Foundations, Discoveries, and Future Challenges.* Education Research Review.

Gu, J. (1998). Outline of college aesthetic education curriculum construction. *Journal of North China University of Technology*, 10 (2), 77.

Huang, X. (2004). Strengthening mental health education for college students and promoting the development of health care medicine in colleges and universities. *Research and Practice of Health Care Medicine in Colleges and Universities,* 1 (1), 5-6.

Li, L. (2004). *Research on building a harmonious socialist society*. Guangdong Economic Publishing House.

Li, Y. (2012). Reflections on the goal of aesthetic education in universities. In *Outstanding essays on aesthetic education in universities*. Higher Education Press. Organized by the Professional Committee of Aesthetic Education of China Higher Education Association.

Li, Y. (2012). Reflections on the goal of college aesthetic education. *In Outstanding essays on college aesthetic education*. Higher Education Press. Organized by the Professional Committee of Aesthetic Education of China Higher Education Association.

Li, K., & Sun, J. (2003). A brief discussion on the curriculum of aesthetic education in universities. *Chinese Agricultural Education,* (1), 42-43.

Lu, Z. (2011). Discussion on the construction of college aesthetic education curriculum. *Beauty and Times* (Part II), 9, 112.

Peihao, X., Intarasompun, W., Watananimitgul, W., & Iamsa-ard, A. (2023). The development of life values integrated curriculum to enhance mental health for freshmen students. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 8 (11), 131–146. https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/article/view/266122

Ran, X. (2008). Design and operation of college aesthetic education curriculum. *Heilongjiang Higher Education Research,* 9, 177-178.

Song, Z. (2012). *100 Years Dictionary of Chinese neologisms and Neologisms: 1912-2011* (Vol. 1). Shanghai: Shanghai Lexicography Publishing House. (p. 134).

Tong, J. (2002). Aesthetic education concept. *Journal of Southwest Normal University Humanities and Social Sciences Edition,* (2), 70.

Wang, D., & Wang, H. (1999). *Pedagogy: A new edition*. People's Education Press.

Wang, H., Zhao, L., et al. (2016). *On the history of modern and contemporary Chinese aesthetic education*. Beijing Normal University Press.

Wang, G. (1997). On the purpose of education. In G. Wang (Ed.), *Wang Guowei collected works* (Vol. 3, p. 57). China Literature and History Publishing Society.

Xiang Hui, J., Intarasompun, W., Watananimitgul, W., & Iamsa-ard, A. (2023). The development of psychological health education curriculum based on psychological capital to improve the positive psychological quality of college students. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 8 (11), 171–185. https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/article/view/266118

Xue, T. (2001). *Higher education*. Guangxi Normal University Press.

Yanting, C., Intarasompun, W., Watananimitgul, W., & Iamsa-ard, A. (2023). The development of the mental health education curriculum based on Kolb's experiential learning theory to improve ethnic preparatory students' learning adaptability. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 8(12), 241–256. https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/article/view/266490

Yu, C. (2007). Function of aesthetic education and curriculum construction in colleges and universities. *Journal of Longyan University,* (2), 150.

Zhao, H. (1997). The emergence, development, and prospect of activity theory. *Journal of Northeast Normal University (Philosophy and Social Sciences Edition)*, (1), 87-93.

แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบร่วมมือของผู้บริหาร สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต 1

Guidelines for the Development of Collaborative Leadership Characteristics of School Administrators Under Phetchabun Primary Educational Service Area Office 1

ขวัญธารา พุ่มพฤกษ์, ญานิกา สอดจันทร์

ณัฐชยา นาควิสุทธิ์ และ สถิรพร เชาวน์ชัย

มหาวิทยาลัยนเรศวร

Khwanthara Phumphruek, Yanika Sodjan,
Natchaya Nakvisoot and Sathiraporn Chaowachai
Naresuan University, Thailand
Corresponding Author, Email: Naruebetc66@nu.ac.th

****

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบร่วมมือของผู้บริหารสถานศึกษา และ 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบร่วมมือของผู้บริหารสถานศึกษา การศึกษาวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนได้แก่ 1) การศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบร่วมมือของผู้บริหารสถานศึกษา ใช้เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ประชากร จำนวน 1,433 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 303 คน จากครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น และ 2) การหาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบร่วมมือของผู้บริหารสถานศึกษา จากการนำผลการศึกษาจากขั้นตอนที่ 1 มาหาแนวทางโดยใช้เครื่องมือการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง (Structure or Guided Interviews) จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน มาจัดทำข้อมูลและสรุปข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบร่วมมือของผู้บริหารสถานศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ความผูกพันต่อองค์กร ด้านการตัดสินใจร่วม ความไว้วางใจ และด้านวิสัยทัศน์ร่วม อยู่ในระดับมากทุกด้าน ตามลำดับ 2) แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบร่วมมือของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านวิสัยทัศน์ร่วม มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ซึ่งได้เสนอแนวทางในการพัฒนา คือผู้บริหารสถานศึกษารู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของบริบทต่าง ๆ และมีวิสัยทัศน์ที่เป็นความคาดหวังในอนาคตของสถานศึกษา นำวิสัยทัศน์มาผลักดันให้เกิดผลสู่การปฏิบัตินำองค์การไปสู่เป้าหมายที่ต้องการตามวิสัยทัศน์และเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลผู้บริหารควรศึกษาภาวะผู้นำ

* วันที่รับบทความ: 28 มีนาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 22 เมษายน 2567; วันตอบรับบทความ: 24 เมษายน 2567
Received: March 28, 2024; Revised: April 22, 2024; Accepted: April 24, 2024

แบบร่วมมือของผู้บริหารสถานศึกษาและแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบร่วมมือไปออกแบบแนวทางการพัฒนาและการนำไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาอย่างเหมาะสมและศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษะภาวะในหลากหลายด้านของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำแบบร่วมมือ; คุณลักษณะ; ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The purposes of this research article are 1) to study the collaborative leadership characteristics of school administrators and 2) to study guidelines for the development of the collaborative leadership characteristics of school administrators. This research study is divided into 2 steps: 1) A study of the collaborative leadership characteristics of school administrators. The research instrument for collecting the data was a questionnaire. The population: 1,433 people samples consisted of 303 teachers under Phetchabun Primary Educational Service Area 1. 2) Finding guidelines for the development of the collaborative leadership characteristics of school administrators under Phetchabun Primary Educational Service Area 1, from the research results of the first step to the method of using research instruments, namely interviews with 5 experts Prepare information and summarize information by Content analysis

The results indicate that 1) The results of the study of collaborative leadership characteristics of school administrators under Phetchabun Primary Educational Service Area 1, overall, were at a high level. When considering each aspect. It was found that the aspect with the highest average value was organizational commitment. Joint decision-making, trust, and shared vision are high in every aspect, respectively. 2) The guidelines for the collaborative leadership characteristics of school administrators under Phetchabun Primary Educational Service Area 1. It was found that the shared vision has the lowest average. In the guidelines for development school administrators are aware of changes in various contexts, and have a vision and expectation for the future of the educational institution. The school administrators bring the vision to drive results into practice, leading the organization to the desired goals according to the vision. And in order to achieve efficiency and effectiveness, administrators should study the cooperative leadership of educational institution administrators and the guidelines for developing collaborative leadership characteristics to design guidelines for development and implementation in educational institutions appropriately and study guidelines. Developing qualities in various areas of educational institution administrators

Keywords: Collaborative leadership; Characteristics; School Administrators

บทนำ

ปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษามุ่งเน้นตามหลักการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 39 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง หลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจดังกล่าวให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และหลักการมีส่วนร่วมได้กำหนดให้การบริหารสถานศึกษายึดหลักการให้สังคมและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยบริหารในรูปคณะบุคคล เรียกว่า คณะกรรมการสถานศึกษา มีตัวแทน 6 กลุ่ม ได้แก่ ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการ มีบทบาทหน้าที่กำหนดนโยบายและจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ให้คำปรึกษา แนะนำ และสนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษา ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น รายงานผลการจัดการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพ การศึกษา และมีอำนาจหน้าที่อื่น ที่ได้รับการกระจายอำนาจจากส่วนกลางใน 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป (รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ, 2556: 181) การบริหารจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาควรได้รับการดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาให้มีคุณภาพ คนที่มีคุณภาพก็จะได้รับการพัฒนาได้ง่าย และรวดเร็วขึ้น ดังนั้นการที่ผู้นำมีความรู้ความเข้าใจและทักษะของความเป็นผู้นำนั่นจึงมี ความจำเป็นหรือเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าองค์กรจะประสบความสำเร็จ (กัลยานี บัณฑิชาติ, 2557)

ภาวะผู้นำแบบร่วมมือ (Collaborative leadership) เทลฟอร์ด (Telford, 1996) ศึกษาผู้นำทางการศึกษาที่สามารถพัฒนาระบบการทำงานของโรงเรียนสู่การบริหารจัดการ ให้แนวคิดว่าผู้นำทางการศึกษาไม่ใช่ผู้ที่จะบริหารจัดการองค์ความรู้ได้เสมอไป ผู้ที่ทำให้หน้าที่จัดการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ให้แก่ผู้เรียน คือ ผู้สอน ผู้นำไม่สามารถสร้างความสำเร็จให้แก่องค์การได้ด้วยตัวเองหรือด้วยบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หากแต่ความสำเร็จขององค์การเกิดขึ้นจากความร่วมแรงร่วมใจของทั้งผู้นำและบุคลากรทุกคนในองค์การ โดยผู้นำต้องเป็นผู้ที่สามารถสร้างแรงบันดาลใจให้แก่บุคลากรให้ร่วมมือกันปฏิบัติงานอย่างเต็มศักยภาพ เพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ ผู้บริหารในยุคปัจจุบันต้องอาศัยความมีภาวะผู้นำที่เหมาะสม โดยต้องคำนึงถึงการทำงานเป็นทีม เนื่องจากบุคลากรแต่ละคนย่อมมีวิธีการแก้ปัญหาที่แตกต่างกัน การประสานความร่วมมือจะทำให้องค์กรได้รับวิธีการแก้ปัญหาที่หลากหลาย ช่วยให้การแก้ปัญหาเป็นไปอย่างเหมาะสมและถูกต้องมากที่สุด วิทยากร เชียงกูล (2553) ดังนั้นภาวะผู้นำแบร่วมมือรวมพลังจึงเป็นภาวะผู้นำที่มีความสำคัญยิ่งต่อการบริหารงานเพื่อให้บุคลากรทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข เพื่อนำองค์กรไปสู่เป้าหมายอย่างราบรื่นและรวดเร็ว

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต 1 ดำเนินการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีสถานศึกษาในสถานศึกษาในความรับผิดชอบจำนวน 124 แห่ง มีพันธกิจยกระดับมาตรฐานการศึกษาเพื่อความมั่นคงและการพัฒนาที่ยั่งยืน สร้างโอกาสการเข้าถึงการศึกษาอย่างเสมอภาคทุกช่วงวัย พัฒนาศักยภาพและคุณภาพผู้เรียน พัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ส่งเสริมวิจัยและพัฒนานวัตกรรมเพื่อการพัฒนาจังหวัด และบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลโดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วม (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบูรณ์, 2566) และปัญหาที่ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่พบคือ การบริหารจัดการภายใต้ความขาดแคลนปัจจัยในการบริหารหลายประการ เชื่อมั่นว่า หากผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาต่างมีภาวะผู้นำแบบร่วมมือแล้ว จะทำให้เกิดความร่วมมือ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันจากหลายฝ่ายในการพัฒนาคุณภาพขององค์การร่วมกัน ทั้งความร่วมมือกันจากกลุ่มผู้บริหารโรงเรียนด้วยกัน และความร่วมมือกันจากผู้บริหารโรงเรียนกับผู้บริหารองค์การที่เกี่ยวข้องในชุมชน

จากความเป็นมาและสภาพปัญหาดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญของคุณภาพการจัดการศึกษา และได้ตระหนักถึงความสำคัญของภาวะผู้นำแบบร่วมมือ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบร่วมมือของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต 1 เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์เป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำในการบริหารสถานศึกษาและแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาสามารถดำเนินการจัดการศึกษาได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบร่วมมือของผู้บริหารสถานศึกษา
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบร่วมมือของผู้บริหารสถานศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบร่วมมือของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต 1 มีวิธีวิจัยและขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบร่วมมือของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ

1.1 ประชากร ได้แก่ ครูในสถานศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต 1 จำนวน 1,433 คน ที่ปฏิบัติงานปีการศึกษา 2566

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในสถานศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต 1 จำนวน 303 คน ที่ปฏิบัติงานปีการศึกษา 2566 ใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan อ้างถึงในบุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 43) และเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ลักษณะของเครื่องมือ ได้แก่ แบบสอบถามคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบร่วมมือของผู้บริหารสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) ตอนที่ 2 ถามเกี่ยวกับคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบร่วมมือของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 ด้าน รวม 17 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยแบบสอบถามได้ตรวจสอบความตรงโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ปรากฏว่าได้ค่า IOC (Index of Item-Objective Congruence) รายข้อ 0.67 – 1.00 และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญเพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล โดยได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.968

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อขอความอนุเคราะห์จากครูในสถานศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ ในการตอบแบบสอบถามเพื่อประเมินคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบร่วมมือของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและบางส่วนผ่านหนังสือเวียนออนไลน์ ตรวจสอบจำนวนและความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน จำนวน 303 ฉบับ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบร่วมมือของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentile)

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบร่วมมือของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2561)

4.51 – 5.00 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบร่วมมือ อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบ อยู่ในระดับมาก

2.51 – 3.50 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบ อยู่ในระดับปานกลาง

1.51 – 2.00 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบ อยู่ในระดับน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบร่วมมือของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบร่วมมือของผู้บริหารสถานศึกษา โดยจัดลำดับคะแนนและนำข้อที่มีคะแนนน้อยสุดของแต่ละด้านมาเป็นกรอบในการศึกษาแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านการบริหารสถานศึกษา ด้านคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบร่วมมือของผู้บริหารสถานศึกษา มีประสบการณ์ด้านการบริหารสถานศึกษา มีผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบร่วมมือของผู้บริหารสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure or Guided Interviews) โดยนำข้อมูลเรื่องภาวะผู้นำแบบร่วมมือของผู้บริหารสถานศึกษามาเป็นกรอบในการสร้างแบบสัมภาษณ์ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดของภาวะผู้นำแบบร่วมมือของผู้บริหารสถานศึกษา และประเด็นรายข้อของภาวะผู้นำแบบร่วมมือของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด เพื่อหาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบร่วมมือของผู้บริหารสถานศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์ และตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำแบบร่วมมือของผู้บริหารสถานศึกษา

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ถึงผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ ติดต่อนัดหมายกับผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้สัมภาษณ์เป็นรายบุคคล นัดเวลาและสถานที่ในการสัมภาษณ์ ดำเนินการสัมภาษณ์ตามประเด็นที่กำหนดไว้ในแบบสัมภาษณ์ และนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ไปวิเคราะห์ข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ มาจัดทำกับข้อมูลและสรุปข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบร่วมมือของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 สามารถนำเสนอผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบร่วมมือของผู้บริหารสถานศึกษา ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 : แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบร่วมมือของผู้บริหารสถานศึกษา

คุณลักษณะภาวะผู้นำแบบร่วมมือของผู้บริหารสถานศึกษา	ครู (n = 303)		
	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านความไว้วางใจ	4.41	0.30	มาก
2. ด้านความผูกพันต่อองค์กร	4.44	0.39	มาก
3. ด้านวิสัยทัศน์ร่วม	4.39	0.28	มาก
4. ด้านการตัดสินใจร่วม	4.43	0.42	มาก
รวม	4.42	0.34	**มาก**

ผลการศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบร่วมมือของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.42) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด ได้แก่ ด้านความผูกพันต่อองค์กร อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.44) รองลงมา ได้แก่ ด้านการตัดสินใจร่วม อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.43) ด้านความไว้วางใจ อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.41) และด้านวิสัยทัศน์ร่วม อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.39) ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบร่วมมือของผู้บริหารสถานศึกษา ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 : แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบร่วมมือของผู้บริหารสถานศึกษา

คุณลักษณะภาวะผู้นำแบบร่วมมือของผู้บริหารสถานศึกษา	**แนวทางการพัฒนา**
1. ความไว้วางใจ (ผู้บริหารสถานศึกษามีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับบุคลากรสม่ำเสมอ ทำให้การทำงานมีความก้าวหน้า)	1.ผู้บริหารประสานและให้ความช่วยเหลือแก่บุคลากรและหน่วยงานของรัฐในการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน รวมทั้งกำกับติดตามให้การดำเนินการดังกล่าวเป็นไปในแนวทางและมาตรฐานเดียวกันตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนด

	2.ผู้บริหารสถานศึกษา มีการสื่อสารในลักษณะการโค้ช ซึ่งเป็นกระบวนการสื่อสารความรู้ ความคิด และความรู้สึกจากโค้ชไปยังบุคคลากร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
2. ความผูกพันต่อองค์กร (ผู้บริหารสถานศึกษามีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับองค์กร เต็มใจปฏิบัติงานยอมรับในค่านิยมและวัตถุประสงค์ขององค์กรเสมือนว่าเป็นของตนเช่นกัน)	1.ผู้บริหารสถานศึกษา พัฒนาแผนการเสริมสร้างความผูกพันในองค์กร กระตุ้นให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการสร้างความผูกพันในองค์กร 2.ผู้บริหารสถานศึกษา สร้างขวัญและกำลังใจที่ดีด้วยรางวัลที่เหมาะสมแก่บุคลากร
3. วิสัยทัศน์ร่วม (ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนอนาคตที่สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ค่านิยม รวมทั้งวัตถุประสงค์และภารกิจขององค์กรนั้น)	1.ผู้บริหารสถานศึกษา นำวิสัยทัศน์มาผลักดันให้เกิดผลสู่การปฏิบัตินำองค์การไปสู่เป้าหมายที่ต้องการตามวิสัยทัศน์ 2.ผู้บริหารรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของบริบทต่าง ๆ วิสัยทัศน์ที่เป็นความคาดหวังในอนาคตของบุคคลและสถานศึกษา เป็นการกำหนดทิศทางของพันธกิจอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อไปสู่เป้าหมายในอนาคต
4. การตัดสินใจร่วม (ผู้บริหารสถานศึกษาและสมาชิกในองค์กรเลือกแนวทางในการตัดสินใจในการแก้ปัญหาที่เหมาะสม เพื่อเป็นการเลือกทางในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาและสามารถปฏิบัติได้จริง)	1.ผู้บริหารสถานศึกษาและสมาชิกในองค์กรระดมความคิด ของคนทุกภาคส่วนให้มาร่วมกันกำหนดแนวทางในการพัฒนา ส่งเสริมคนทุกภาคส่วนให้ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ และรวมถึงการติดตามผลการมีส่วนร่วม 2.ควรเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้แสดงความคิดเห็นในการร่วมกัน วิเคราะห์ปัญหา และตั้งคำถามเป็นการลดปัญหาที่จะเกิดขึ้นเพื่อหาวิธีแก้ไข และร่วมวางแผนในการพัฒนาหรือแก้ปัญหาของสถานศึกษาให้เหมาะสมกับการทำงาน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบร่วมมือของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบร่วมมือของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากซึ่งแสดงให้เห็นว่าตามความคิดของครูมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำแบบร่วมมือ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 แสดงถึงผู้บริหารให้ความสำคัญ และตระหนักในการสร้างความไว้วางใจระหว่างกัน จัดให้มีการสื่อสารระหว่างกันอย่างเปิดเผยให้การปรึกษาหารือกัน และการสร้างความร่วมมือกันอย่างแข็งขัน ส่งเสริมติดตามและพัฒนาทีมงานอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับงานวิจัยของ Jerry D.Van Vactor ได้ศึกษาผลงานวิจัยเรื่อง“Collaborative leadership model in the management of health care”กล่าวว่าภาวะผู้นำเป็นทั้งวิทยาศาสตร์และศิลปะวิธีการ บริบทของสถานการณ์ ภาวะผู้นำที่สร้างความสัมพันธ์ที่มีอยู่ทั่วทั้งองค์กรส่งเสริมสภาพแวดล้อมการทำงานความร่วมมือร่วมใจกันส่งเสริมการบูรณาการอย่างต่อเนื่องของความคิดและการพึ่งพากันและกันระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั่วทั้งองค์กรใช้แนวคิดเพื่อการบริหารจัดการโดยการทำงานแบบร่วมมือกันโดยใช้ภาวะผู้นำแบบร่วมพลังความร่วมมือตลอดทั้งองค์กรมีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน (Jerry D.Van Vactor,2012: unpaged) สอดคล้องกับผลการศึกษา บุญไช จันทร์ศรีนา (2562: 228) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำแบบร่วมมือรวมพลังของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของภาครัฐ สังกัดกระทรวงศึกษาธิการและกีฬา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่าภาวะผู้นำแบบร่วมมือรวมพลังของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารสามารถทำให้สมาชิกขององค์กรแต่ละคนยินดีลงมือร่วมมือรวมพลัง (Huxham & Vangan, 2005: unpaged) อย่างเต็มความสามารถด้วยความยินดีอย่างไรก็ตาม Frederickson (2007: unpaged) ได้ให้คำชี้แจงเพิ่มเติมว่าการร่วมมือรวมพลังยังต้องพึ่งพาทักษะในการสร้างความร่วมมือรวมพลังของผู้บริหารและผู้จัดการด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลที่ทำหน้าที่เป็นตัวแทนหรือมีอำนาจตัดสินใจในองค์การ

2. แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบร่วมมือของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 พบว่า ด้านวิสัยทัศน์ร่วม มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด หากต้องการให้คุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารองค์กรสู่การเป็นผู้นำองค์การที่มีประสิทธิภาพ และสัมฤทธิ์ผล ส่งเสริมความร่วมมือสร้างความเชื่อมั่น และการสร้างความร่วมมือบุคลากรในองค์กรและข้ามองค์การ กระตุ้นสร้างแรงจูงใจ สร้างความสัมพันธ์ การคิดที่เป็นระบบ และ สร้างความสามัคคีธรรมเพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์กร ซึ่งได้เสนอแนวทางในการพัฒนา คือผู้บริหารสถานศึกษารู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของบริบทต่าง ๆ และมีวิสัยทัศน์ที่เป็นความคาดหวังในอนาคตของสถานศึกษา นำวิสัยทัศน์มาผลักดันให้เกิดผลสู่การปฏิบัตินำองค์การไปสู่เป้าหมายที่ต้องการตามวิสัยทัศน์สอดล้องกับสุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (ม.ป.ป.) กล่าวว่า การมีวิสัยทัศน์

ร่วม หมายถึง ภาพในอนาคตของโรงเรียนที่ทุกคนร่วมกันวาดฝัน และปรารถนาที่จะให้เกิดขึ้นจริงกับโรงเรียนของตน วิสัยทัศน์ร่วมจึงทรงพลังที่ช่วยยึดเหนี่ยวทุกคนให้เกิดความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวขึ้น และมีความรู้สึกร่วมในเป้าหมายที่จะต้องก้าวไปให้ถึงและสอดคล้องกับ วันชนก อาจปรุ (2564: 44) กล่าวว่า การมีวิสัยทัศน์ร่วมเป็นภาพในนาคตของสถานศึกษาที่ต้องอาศัยการคิดร่วมกัน ร่วมสร้างวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ สามารถปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์ของตนให้สอดคล้องวิสัยทัศน์ของสถานศึกษามีแนวความคิดไปในทิศทางเดียวกัน มีความผูกพันและทุ่มเทให้กับสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงสถานศึกษานำสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยในครั้งนี้

จากผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะภาวะผู้นำแบบร่วมมือของผู้บริหารสถานศึกษาด้านวิสัยทัศน์ร่วมมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น หากต้องการให้คุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารองค์กรสู่การเป็นผู้นำองค์การที่มีประสิทธิภาพ และสัมฤทธิ์ผล ส่งเสริมความร่วมมือสร้างความเชื่อมั่น และการสร้างความร่วมมือบุคลากรในองค์กร ผู้บริหารสถานศึกษาควรรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของบริบทต่าง ๆ และมีวิสัยทัศน์ที่เป็นความคาดหวังในอนาคตของสถานศึกษา นำวิสัยทัศน์มาผลักดันให้เกิดผลสู่การปฏิบัตินำองค์การไปสู่เป้าหมาย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวรูปแบบหรือวิธีการพัฒนาภาวะผู้แบบร่วมมือในรูปแบบอื่นที่หลากหลายยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษะภาวะในหลากหลายด้านของผู้บริหารสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2561). *การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for Windows* (พิมพ์ครั้งที่ 14). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กัลยานี บัณฑิชาติ. (2557). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. (*วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2556). *การบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.* สงขลา: นำศิลป์โฆษณา.

วิทยากร เชียงกูล. (2553). แนวคิดการปฏิรูปการศึกษา. *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 30 มีนาคม 2563. แหล่งที่มา: http://www.krusmart.com/wp-content/.../Education-Reform2552-2561.pdf.

วันชนก อาจปรุ. (2564). *แนวทางการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้สถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในเขตภาคกลาง.* บริหารศึกษาครุศาสตร์อุตสาหกรรม. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญญบุรี.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น (ฉบับปรับปรุงใหม่).* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น

บุญไชย จันทร์ศรีนา. (2562). การศึกษาภาวะผู้นำแบบร่วมมือรวมพลังของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของภาครัฐ สังกัดกระทรวงศึกษาธิการและกีฬา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม.* 17 (1), 215-233.

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบูรณ์. (2566). แผนพัฒนาการศึกษา (พ.ศ. 2566-2567) จังหวัดเพชรบูรณ์ เอกสารลำดับที่ 10/2566. *ออนไลน์.* เรียกใช้เมื่อ 20 เมษายน 2567. แหล่งที่มา: https://www.pnbpeo.go.th/th/main_plan.php

สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. [ม.ป.ป.]. ผู้นำสถานศึกษากับการสร้างโรงเรียนแห่งการเรียนรู้. *http://suthep.ricr.ac.th/leader31.doc*

Frederickson, G. (2007, March 26). *Bureaucrats without Borders: Public Management and the end of geography*. Donald Stone's Lecture presented at the American Society for Public Administration Conference, Washington, DC

Huxham, C., & Vangen, S. (2005). *Managing to collaborate: The theory and practice of collaborative advantage.* London: Routledge.

Jerry D.Van Vactor. (2012). Collaborative leadership model in the management of health care. *Journal of Business Research.* 65 (4).

Telford, Helen. (1996). *Transforming schools through collaborative leadership.* London : Falmer.

แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิษณุโลก เขต 3

The Guidelines for Characteristics Development of Visionary Leadership for School Administrators under the Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 3

นฤเบศร์ เจริญศรี, ชะเริงพจน์ พัดจันทร์หอม,
นุชนาถ ชัยพันธุ์ และ สถิรพร เชาวน์ชัย
มหาวิทยาลัยนเรศวร

Naruebet Charoensri, Charoengphot Phatchanhom,
Nutchanat Chaiphan and Sathiraporn Chaowachai
Naresuan University, Thailand
Corresponding Author, Email: Naruebetc66@nu.ac.th

****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา และ 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา การศึกษาวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนได้แก่ 1) การศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา ใช้เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำนวน 310 คน และ 2) การหาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา จากการนำผลการศึกษาจากขั้นตอนที่ 1 มาหาแนวทางโดยใช้เครื่องมือการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิด้านการกำหนดนโยบายและการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา จำนวน 3 คน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การสร้างวิสัยทัศน์ การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ การเป็นแบบอย่างที่ดี และด้านการเผยแพร่วิสัยทัศน์ ตามลำดับ 2) แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา การเผยแพร่วิสัยทัศน์ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ซึ่งได้เสนอแนวทางในการพัฒนา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้สื่อดิจิทัลและโซเชียลมีเดีย โดยการใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ของสถานศึกษา โซเชียลมีเดีย (เช่น เฟซบุ๊ก, ทวิตเตอร์, อินสตาแกรม)

* วันที่รับบทความ: 26 มีนาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 15 เมษายน 2567; วันตอบรับบทความ: 18 เมษายน 2567
Received: March 26, 2024; Revised: April 15, 2024; Accepted: April 18, 2024

และเว็บล็อกที่สามารถเป็นช่องทางที่มีประสิทธิภาพในการเผยแพร่วิสัยทัศน์และสร้างการมีส่วนร่วมกับชุมชน และผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างวิดีโอและเนื้อหามัลติมีเดีย โดยการผลิตวิดีโอหรือเนื้อหามัลติมีเดียที่น่าสนใจสามารถช่วยการเผยแพร่วิสัยทัศน์อย่างมีประสิทธิภาพและเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้หลากหลาย

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์; คุณลักษณะ; ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the characteristics of visionary leadership for school administrators, and 2) to study the guidelines for characteristics development of visionary leadership for school administrators. This research was separated into 2 steps: 1) A study on the characteristics of visionary leadership for school administrators, the research instrument was a questionnaire. The research sample group consisted of 310 persons, including school administrators, educational supervisors, and teachers under the Phitsanulok primary educational service area office 3; and 2) A study on the guidelines for characteristics development of visionary leadership for school administrators was conducted using the study results from step 1 to find the guidelines by using the research instrument through interviews with 3 experts in policy setting and visionary leadership development for schools.

The research results found that: 1) The overall results of a study on the characteristics of visionary leadership for school administrators were at a high level. When each aspect was considered, it was found that the highest average aspects were vision formulation, vision implementation, being a good role model, and vision sharing, respectively. 2) The guidelines for characteristics development of visionary leadership for school administrators, the lowest average aspect was vision sharing. The proposed development guidelines were that school administrators should use digital media and social media by using online platforms such as educational institution websites, social media (e.g. Facebook, Twitter, Instagram), and weblogs, which could be powerful channels for sharing vision and engaging the community; and school administrators should produce interesting videos and multimedia content that could effectively share vision and reach a wide range of target groups.

Keywords: Visionary Leadership; Characteristics; School Administrators

บทนำ

ผู้นำมีบทบาทสำคัญอย่างมากในการขับเคลื่อนหน่วยงานหรือองค์กรไปสู่ความสำเร็จ โดยใช้ภาวะผู้นำเป็นกุญแจสำคัญในการกำหนดทิศทางและสร้างแรงบันดาลใจให้กับทีมงาน ความสำเร็จขององค์กรไม่ได้ขึ้นอยู่เพียงแค่กระบวนการ วัฒนธรรม วิสัยทัศน์ เทคนิค หรือการจัดการแบบวิทยาศาสตร์เท่านั้น แต่ยังขึ้นอยู่กับบทบาทของผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และความสามารถในการกำหนดอนาคตของตนเองได้อีกด้วย Tichy & Cohen (1997, อ้างถึงใน จันทกานติ์ ตันเจริญพานิช และนิตยา เงินประเสริฐศรี 2550 : 82 - 83) สอดคล้องกับ นพพงษ์ บุญจิตราดุล (2557 : 13) ที่กล่าวว่า นักบริหารที่ดีมักจะมีคุณสมบัติและลักษณะของผู้นำอยู่ด้วยเสมอ

ดังนั้น ผู้นำเป็นหลักสำคัญยิ่งต่อผู้ใต้บังคับบัญชาและต่อผลงานอันเป็นส่วนรวม คุณภาพและคุณลักษณะของผู้นำย่อมมีผลสะท้อนต่อวิธีปฏิบัติงานของทีมงานและส่งผลต่อความสำเร็จขององค์กรโดยรวม (นภวรรณ คณานุรักษ์, 2552 : 138) ดังนั้น ผู้นำทางการศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการบริหารองค์การยุคการแข่งขันจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีคุณลักษณะที่สำคัญคือวิสัยทัศน์และมีความสามารถในการกำหนด วิสัยทัศน์

ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์เป็นกุญแจสำคัญในการนำพาองค์กรให้ประสบความสำเร็จภายใต้สภาวะการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคปัจจุบัน ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์เป็นภาวะผู้นำแนวใหม่ที่ถูกพัฒนาจากแนวคิดของภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลงสภาพหรือภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transactional leadership) ซึ่งจะกว้างครอบคลุมแนวคิดของภาวะผู้นำเชิงบารมี (Charismatic leadership) ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ (Visionary leadership) รวมทั้งภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรม (Cultural leadership) ณัฐวุฒิ เตมียสุวรรณ (2550 : 11) กล่าวว่าภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ คือกระบวนการที่เป็นพลวัตรมีขั้นตอน 3 ขั้นตอน ดังนี้ คือ 1) การสร้างภาพลักษณ์เป็นภาพที่พึงประสงค์ในอนาคตขององค์การนั่นคือวิสัยทัศน์ 2) มีความสามารถในการสื่อสาร เพื่อให้เกิดวิสัยทัศน์ร่วม (Share vision) 3) การสร้างอำนาจการตัดสินใจแก่ผู้ตาม (Empowered) เพื่อให้สมาชิกสามารถนำวิสัยทัศน์ร่วมสู่การปฏิบัติให้เป็นจริงองค์ประกอบ นอกจากนี้ Westley (1989 : 13 - 17) สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติได้กำหนดองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ได้ 5 องค์ประกอบประกอบ ได้แก่ 1) สร้างวิสัยทัศน์ (Envision) 2) สร้างฝันให้เป็นจริง (Enable) 3) สร้างโอกาสและให้อำนาจแก่ผู้ปฏิบัติ (Empowerment) 4) สร้างพลัง (Energizer) 5) สร้างจริยธรรม (Ethic) (สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, 2553 : 45) องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์มี 4 องค์ประกอบ ดังนี้ คือ 1) การสร้างวิสัยทัศน์ 2) การเผยแพร่วิสัยทัศน์ 3) การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ 4) การเป็นแบบอย่างที่ดี (นิกัญชลา ล้นเหลือ, 2554 : 61) ดังนั้น การมีผู้นำที่มีวิสัยทัศน์เป็นสิ่งสำคัญในการนำพาและพัฒนาองค์กร โดยมีบทบาทหลักในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการ ส่งเสริมการพัฒนาส่วนบุคคลของผู้บริหาร และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการทำงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง (รังสรรค์ ประเสริฐศรี, 2544 : 24) การที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มีผู้นำที่ดีก็จะส่งผลในทิศทางที่ดีต่อการแก้ปัญหา ขององค์กรที่มีอยู่มากมาย ดังนั้น ภาวะผู้นำของผู้บริหารจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะลักษณะภาวะผู้นำจะส่งผลโดยตรงต่อการกำหนดทิศทางการพัฒนาขององค์กร (สมบัติ บุญเลี้ยง, 2555 : 97 - 104) การวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่า มีปัญหาหลายอย่างที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานขององค์กรนี้ ซึ่งรวมถึงความขาดแคลนในด้านวิสัยทัศน์ของผู้บริหารที่สำคัญสำหรับการพัฒนาแผนการเรียนรู้ ระบบการบริหารงานที่ไม่มีประสิทธิภาพทำให้การดำเนินงานของสถานศึกษาไม่ได้ผลตามที่ควร การบริหารจัดการที่ไม่มีวิสัยทัศน์และความมุ่งมั่นจากผู้บริหารทำให้สถานศึกษาพังทลายไปในด้านต่าง ๆ นอกจากนี้การคัดเลือกและแต่งตั้งครูที่ไม่มีคุณภาพเป็นปัญหาอีกอย่างหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของการศึกษา ระบบการคัดเลือกครูที่ไม่มีเส้นสายและไม่ตรงกับความต้องการของสถานศึกษาทำให้เกิดปัญหาใน

การสอนและเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ และสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสมและปัญหาทางสังคมทำให้การจัดการศึกษายากลำบากมากขึ้น เพื่อแก้ไขปัญหานี้จำเป็นต้องมีการสร้างวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและมุ่งมั่นจากผู้บริหาร รวมทั้งมีการปรับปรุงระบบการคัดเลือกและแต่งตั้งบุคลากรที่มีคุณภาพเข้าสู่สถานศึกษาเพื่อเพิ่มโอกาสการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างมีคุณภาพและเสมอภาคในทุกระดับที่สำคัญ

จากความเป็นมาและสภาพปัญหาดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญของคุณภาพการจัดการศึกษา และได้ตระหนักถึงความสำคัญของภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 เนื่องจากการสร้างผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และความเชี่ยวชาญสามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการศึกษาให้ดียิ่งขึ้นได้ การพัฒนาผู้นำให้มีความพร้อมในการบริหารจัดการองค์การการศึกษาอย่างเป็นประสิทธิภาพจะส่งผลต่อคุณภาพของการศึกษาที่มีมาตรฐานสากลและสามารถตอบสนองความต้องการของชาติได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้การเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนสามารถช่วยเพิ่มความมั่นใจและความสามารถในการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงสร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนให้ผู้นำสามารถทำงานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ และการสร้างสรรค์นวัตกรรมและการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในระบบการศึกษาที่สามารถทำให้การศึกษาที่มีคุณภาพเข้าสู่มาตรฐานสากลและมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศให้ก้าวไปข้างหน้าได้อย่างทัดเทียมกับประเทศอื่น ๆ ที่มีระบบการศึกษาที่ดี

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 มีวิธีวิจัยและขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ครูในสถานศึกษา จังหวัดพิษณุโลก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 3 จำนวน 1,529 คน ที่ปฏิบัติงานปีการศึกษา 2566

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ และครู จังหวัดพิษณุโลก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำนวน 310 คน ที่ปฏิบัติงานปีการศึกษา 2566 ใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan, 1970 อ้างถึงใน สมฤดี ชมภูแดง, 2560 และเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ลักษณะของเครื่องมือ ได้แก่ แบบสอบถามคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) ตอนที่ 2 ถามเกี่ยวกับคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 ด้าน รวม 20 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยแบบสอบถามได้ตรวจสอบความตรงโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ปรากฏว่าได้ค่า IOC (Index of Item-Objective Congruence) ตั้งแต่ 0.60 - 1.00 และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญเพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป และหาค่าความเชื่อมั่น 0.96

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อขอความอนุเคราะห์จากครูในสถานศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ในการตอบแบบสอบถามเพื่อประเมินคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและบางส่วนผ่านหนังสือเวียนออนไลน์ ตรวจสอบจำนวนและความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน จำนวน 310 ฉบับ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentile)

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ขั้นตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยจัดลำดับคะแนนและนำข้อที่มีคะแนนน้อยสุดของแต่ละด้านมาเป็นกรอบในการศึกษาแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านการบริหารสถานศึกษา ด้านคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา มีประสบการณ์ด้านการบริหารสถานศึกษา มีผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure or Guided Interviews) โดยนำข้อมูลเรื่องภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษามาเป็นกรอบในการสร้างแบบสัมภาษณ์ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดของภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา และประเด็นรายข้อของภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด เพื่อหาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์ และตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ถึงผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ ติดต่อนัดหมายกับผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้สัมภาษณ์เป็นรายบุคคล นัดเวลาและสถานที่ในการสัมภาษณ์ ดำเนินการสัมภาษณ์ตามประเด็นที่กำหนดไว้ในแบบสัมภาษณ์ และนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ไปวิเคราะห์ข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ มาจัดทำกับข้อมูลและสรุปข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 สามารถนำเสนอผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.28, S.D. = 0.45) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก การสร้างวิสัยทัศน์ ($\overline{X}$ = 4.43, S.D. = 0.51) การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ ($\overline{X}$ = 4.32, S.D. = 0.46) การเป็นแบบอย่างที่ดี ($\overline{X}$ = 4.21, S.D. = 0.47) และด้านการเผยแพร่วิสัยทัศน์ ($\overline{X}$ = 4.17, S.D. = 0.63) ตามลำดับ

ด้านที่	ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ n = 310		แปลผล	อันดับ
		$\overline{X}$	S.D.		
1.	การสร้างวิสัยทัศน์	4.43	0.51	มาก	1
2.	การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์	4.32	0.46	มาก	2
3.	การเผยแพร่วิสัยทัศน์	4.17	0.63	มาก	4
4.	การเป็นแบบอย่างที่ดี	4.21	0.47	มาก	3
มาก		4.28	0.45	มาก	

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	แนวทางการพัฒนา
1. การสร้างวิสัยทัศน์ (ผู้บริหารสถานศึกษาได้จัดกิจกรรมสัมมนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือจัดประชุมเชิงปฏิบัติการที่ส่งเสริมการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่เกี่ยวข้องกับการคิดนอกกรอบในการทำงาน)	1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดสัมมนาหรือการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น กระตุ้นการคิดสร้างสรรค์และแบ่งปันวิสัยทัศน์ มีวิทยากรที่หลากหลายและมีประสบการณ์สามารถเปิดมุมมองใหม่ ๆ ให้กับผู้บริหาร 2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรเรียนรู้จากสถานการณ์จริงและกรณีศึกษาการนำเสนอกรณีศึกษาที่ประสบความสำเร็จหรือไม่สำเร็จจากสถานศึกษาอื่นๆ ช่วยให้ผู้บริหารได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง
3. การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ (ผู้บริหารสถานศึกษาให้การสนับสนุนทรัพยากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เพื่อการบริหารงานตาม	1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมเทคโนโลยีดิจิทัลมาเป็นเครื่องมือพัฒนาการจัดการเรียนรู้สู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ 2. ผู้บริหารสถานศึกษาควร ส่งเสริม สนับสนุน วัสดุอุปกรณ์ ในการจัดการเรียนการสอนให้กับบุคลากรให้สถานศึกษาอย่างเหมาะสม

ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	แนวทางการพัฒนา
แผนงาน โครงการ และกิจกรรม)	
2. การเผยแพร่วิสัยทัศน์ (ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถใช้สื่อเพื่อสื่อสารวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา)	1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้สื่อดิจิทัลและโซเชียลมีเดีย โดยการใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ของสถานศึกษา โซเชียลมีเดีย (เช่น Facebook, Twitter, Instagram) และเว็บล็อกสามารถเป็นช่องทางที่มีประสิทธิภาพในการเผยแพร่วิสัยทัศน์และสร้างการมีส่วนร่วมกับชุมชน 2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างวิดีโอและเนื้อหามัลติมีเดีย โดยการผลิตวิดีโอหรือเนื้อหามัลติมีเดียที่น่าสนใจสามารถช่วยในการสื่อสารวิสัยทัศน์อย่างมีประสิทธิภาพและเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้หลากหลาย
4. การเป็นแบบอย่างที่ดี (ผู้บริหารสถานศึกษารับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นตลอดจนได้เอาใจใส่ครูและบุคลากรของสถานศึกษา)	1.ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระภายใต้เป้าหมายเดียวกัน เกิดการเรียนรู้ซึ่งกันและกันเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง 2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรปรับตัวเข้ากับเพื่อนร่วมงานโดยเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำในทางที่ดีได้อย่างถูกต้องยกย่อง ชมเชยเพื่อนร่วมงานให้เกียรติรับฟังความคิดเห็นเพื่อนร่วมงาน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบร่วมมือของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก จากการสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 มี 4 องค์ประกอบ 20 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ มี 5 ตัวบ่งชี้องค์ ประกอบที่ 2 ด้านการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ มี 5 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 3 ด้านการเผยแพร่วิสัยทัศน์ มี 5 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 4 ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี มี 5 ตัวบ่งชี้ ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้นำที่มีวิสัยทัศน์สามารถขับเคลื่อนและ

พัฒนาการศึกษาให้ดียิ่งขึ้นได้ ผ่านการสร้างการเปลี่ยนแปลงที่มีนัยสำคัญต่อระบบการศึกษา อันจะนำไปสู่มาตรฐานการศึกษาที่สามารถตอบสนองความต้องการของชาติและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ การเสริมสร้างความมั่นใจและความสามารถในการบริหารจัดการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยังส่งผลให้สภาพแวดล้อมที่ทำงานมีประสิทธิภาพ เปิดโอกาสให้มีการสร้างสรรค์นวัตกรรมและการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ซึ่งท้ายที่สุดจะนำไปสู่การพัฒนาการศึกษาที่มีคุณภาพและสามารถแข่งขันได้ในระดับสากล สอดคล้องกับงานวิจัยของสุพรรณี บุญหนัก (2562 : 158) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารกับความมีประสิทธิผลของมหาวิทยาลัยมหามงกุงฏราชวิทยาลัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหามงกุฎราชวิทยาลัย โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับได้ดังนี้ ด้านการเผยแพร่วิสัยทัศน์ ด้านการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์และด้านการสร้างวิสัยทัศน์ 2) ประสิทธิผลของมหาวิทยาลัยมหามกุงฏราชวิทยาลัย โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากเรียงลำดับได้ดังนี้ ด้านการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ด้านคุณภาพบัณฑิต ด้านบริการวิชาการแก่สังคมและด้านงานวิจัยสร้างสรรค์ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารกับความมีประสิทธิผลของมหาวิทยาลัยมหามกุงฏราชวิทยาลัยมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาตัวแปรที่มีค่าสัมพันธ์ในแต่ละด้านของภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือการเผยแพร่วิสัยทัศน์ (X3) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของมหาวิทยาลัยมหามกุฎราชวิทยาลัย (Y) ในระดับสูง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของ ผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนพนัสนิคม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า 1. ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่ม โรงเรียนพนัสนิคม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวมและราย ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากสอดคล้องกับ กฤติยาภรณ์ นาชัย (2560 : 80) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนพนัสนิคม 2 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนพนัสนิคม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก รักเกียรติ หงส์ทอง และธนพงษ์ อุดมทรัพย์ (2559 : 172) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ในบริบทการนำการเปลี่ยนแปลง พบว่า ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์เน้นการสร้างความร่วมมือและเพิ่มอำนาจให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงในองค์การ ผู้นำประเภทนี้สามารถทำให้ผู้สนับสนุนเห็นด้วยกับวิสัยทัศน์และกลยุทธ์การนำเปลี่ยนแปลง โดยสามารถตรวจสอบความก้าวหน้าและกำหนดแนวทางการเปลี่ยนแปลงได้ในทุกระดับขององค์กร นอกจากนี้ ผู้นำต้องสามารถสื่อสารยุทธศาสตร์ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้าใจ มีความเห็นและการปฏิบัติงานที่ตรงกัน การกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจเป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้สมาชิกมีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับเป้าหมายขององค์การ รวมถึงการสร้างช่องทางที่หลากหลายให้สมาชิกสามารถแสดงความคิดและส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์ ทั้งนี้ การนำการเปลี่ยนแปลงเป็น

หน้าที่สำคัญและท้าทายของผู้นำ เพราะต้องเผชิญกับการต่อต้านจากสมาชิกที่อาจเสียผลประโยชน์ สร้างอุปสรรคในกระบวนการเปลี่ยนแปลงขององค์กร

2. แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 พบว่า การเผยแพร่วิสัยทัศน์ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความจำเป็นในการการสื่อสารและการกระจายวิสัยทัศน์ให้ชัดเจน ผู้บริหารควรกำหนดวิสัยทัศน์อย่างชัดเจนและพัฒนาทักษะการสื่อสาร การใช้ช่องทางสื่อหลากหลายและการมีส่วนร่วมของบุคลากรเป็นสิ่งสำคัญในการเสริมสร้างการเข้าถึงและการยอมรับวิสัยทัศน์ของโรงเรียน การดำเนินการเหล่านี้จะช่วยเสริมสร้างการบริหารจัดการและการนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายร่วมกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ Zaccaro and Banks เรื่อง พฤติกรรมมีภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ พบว่า พฤติกรรมที่บ่งบอกถึงความเป็นผู้นำเชิงวิสัยทัศน์นั้นประกอบด้วย การกำหนดวิสัยทัศน์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต และการสื่อสารให้ผู้อื่นทราบด้วยคำพูดและการกระทำ เพื่อให้เห็นภาพในผลสำเร็จที่ต้องการผู้นำจะสร้างความไว้วางใจ และให้ความสำคัญกับผู้อื่นมากกว่าตนเอง ซึ่งสามารถแยกเป็นองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ที่สำคัญ ประกอบด้วย การสร้างวิสัยทัศน์ การเผยแพร่วิสัยทัศน์ การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ การสร้างความไว้วางใจ และการให้ความสำคัญกับผู้อื่น (Zaccaro, S. J. and Banks, D, 2004) สอดคล้องกับกฤติยาภรณ์ นาชัย (2560 : 108) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสิงห์คำ ยอดปานนท์ (2562 : 26) ได้ทำการศึกษาภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38 จากการวิจัยพบวาระดับภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38 ด้านการสร้างวิสัยทัศน์อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยในครั้งนี้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ควรนำผลการศึกษาไปเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ควรนำผลการศึกษาภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาและแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ไปออกแบบแนวทางการพัฒนาและการนำไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาอย่างเหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ในตำแหน่งอื่น

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวรูปแบบหรือวิธีการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ใน รูปแบบอื่นที่หลากหลายยิ่งขึ้น

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวโมเดลการพัฒนาภาวะผู้นำในเชิงระบบควบคู่กับโมเดลการพัฒนาภาวะผู้นำที่เน้นนำเสนอวิธีการฝึกอบรมและพัฒนา

เอกสารอ้างอิง

กฤติยาภรณ์ นาชัย. (2560). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนพนัสนิคม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2.* วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.

จันทกานติ์ ตันเจริญพานิช และ นิตยา เงินประเสริฐศรี. (2550*).* ทิศทางการพัฒนาภาวะผู้นำภาครัฐของไทยในคริสต์ศตวรรษที่ 21. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.* 33 (1), 82-90.

ณัฐวุฒิ เตมียสุวรรณ. (2550). *ปัจจัยบางประการส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร ตัวแทนบริษัท เมืองไทยประกันชีวิต จำกัด ในเขตกรุงเทพมหานคร.* ปริญญานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาสถิติทางการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2557). *หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา.* นนทบุรี: ตีรณสาร 13.

นภวรรณ คณานุรักษ์. (2552). ภาวะผู้นำเพื่อองค์กรที่มีประสิทธิภาพ. *วารสารวิชาการ. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.* 29 (4) 136-146.

นิกัญชลา ล้นเหลือ. (2554). *โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.* วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

รักเกียรติ หงส์ทอง และ ธนพงษ์ อุดมทรัพย์. (2559). *ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ในบริบทการนำการเปลี่ยนแปลง.* วารสารมนุษย์สังคมปริทัศน์. 18 (2), 74-75.

สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2553). *กรณีศึกษา: ภาวะผู้นำ.* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: เรดเฟิร์นครีเอชั่น.

สมบัติ บุญเลี้ยง (2555). *ภาวะผู้นำผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.* วารสารคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 29 (2), 97-112.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3. (2566). *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 16 พฤศจิกายน 2566. แหล่งที่มา: https://www.phitsanulok3.go.th/.

สิงห์คำ ยอดปานนท์. (2562*). ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38.* วิทยานิพนธ์ศษ.ม. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

สุพรรณี บุญหนัก. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารกับความมีประสิทธิผลของมหาวิทยาลัยมหามงกุงฏราชวิทยาลัย. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.* 16 (74), 191-204.

Krejcie, R.V. and Morgan, D.W. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities.* Educational and Psychological Measurement. 30 (3), 607-610.

The Transformation of Chinese Traditional Freehand Landscape Painting Into 3D Ceramic Art Based on Taoism

Quanjin Gao,
Sone Simatrang and Eakachat Joneurairatana
Silpakon University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: gaoheng826@163.com

****

Abstract

Traditional Chinese landscape painting makes the natural landscape as the main subject of painting. It is influenced by Taoism and advocates the beauty of nature. With the rapid development of science and technology, A few young people are willing to understand the traditional aesthetics and philosophy. Modern Chinese artists in the field of ceramics still pay very little attention to Taoist aesthetics.

The purpose of this research is to study the aesthetic characteristics of traditional Chinese landscape painting, understand its significance; study the form of contemporary ceramic art, explore its connection with landscape painting, and transform 2D landscape painting into 3D ceramic art works. Through the ceramic art works, and reflect the environmental problems, trigger people's reflection, and require the harmonious development of man and nature.

There are three research methods for this investigation. The first is to obtain relevant theoretical data by analysing the literature. The second is to obtain data on the properties of clay and glaze through experimentation. The third is the practical creation, through the relevant theoretical knowledge and experimental data, to further improve the work.

The results of the research show the multidimensional expression of ceramic artworks. The ceramic artworks create a 3D art space that the audience can touch and feel. It expresses the Taoist philosophy in the aspects of craft, colour and material. This research is intended to provide a theoretical basis and practical experience for the future creation of ceramic art.

Keywords: Ceramic Art; Freehand Landscape Painting; Taoism

Introduction

Freehand landscape painting is neither a simple treatment of nature paintings, nor is it a completely relative technique system to fine brush painting. Freehand landscape painting captures all things in nature from a more macroscopic perspective, emphasises the ink composition of pictorial thinking, and takes the natural scenery as a medium to express thoughts, feelings and aesthetic concepts(Chen, 2016). On the one hand, it conforms to the objective law of natural existence, on the other hand, it transcends the external appearance and expresses the artist's unique feeling and deep understanding of the whole of nature. Freehand landscape painting expresses aesthetic emotions and artistic ideas with pen and ink. The embodiment of charm cannot be separated from the concrete, tangible things, but it transcends its own image. The artistic image created by the artist unites the limited life and the infinite spirit (Meng, 2015).

* Received: June 13, 2024; Revised: June 18, 2024; Accepted: June 21, 2024

Taoism emphasises the harmony and unity between man and nature. It does not blindly strive for the mastery of techniques or the expression of temperament, but integrates the two together to achieve what Lao Tzu said: " Man follows the earth, the earth follows heaven, heaven follows the Tao, and Tao follows the nature. "The essence of freehand brushwork is to dare to go beyond the objective imagery and express the connection between the individual spirit and nature." (Yue, 2011)

In contrast to the aesthetic appreciation of traditional ceramic art, contemporary ceramic art no longer pays attention to the integrity and imperfection of the works. The tolerance of "defects" and "traces" provides the clay material with greater possibilities in the field of technological development, and the boundary of ceramic artistic expression has been broken. Ceramic artworks return to the simple origin of the earth itself, and judge the ceramic artworks with the concept of "things". The works remove the external attributes conferred by human and are created as pure aesthetic objects. Ceramic artworks are also artworks with a sense of space and sculpture, rather than simple furnishings and everyday utensils. This means that ceramic artworks jump out of the original "functional" and "container" creation restrictions, and that ceramic objects and their use are no longer necessarily related (Huang, 2004).

This research has the following Significance:

1. The transformation of landscape painting into ceramic art is not only a formal transformation, but also includes the content, space, philosophy and aesthetics and other dimensions of transformation, is a multidimensional interpretation of the traditional art of landscape painting and reconstruction.

2. The landscape painting transformed into ceramics will develop a new form of expression and art expression, enriching the artistic connotation and expression of ceramic creation.

3. Transformation from ceramic art combines aesthetics, philosophy, ceramic materials and other disciplines, thus realising interdisciplinary integration and innovation. Through ceramics artworks, social problems are reflected and people are encouraged to reflect on environmental issues and the harmonious and sustainable development of man and nature.

Research Objectives

1. Inheriting and continuing the aesthetic thought of traditional painting and the philosophical thought of Taoism.

2. The research results are implemented from multiple dimensions of form, content and material as well as aesthetic value to realise a multidimensional interpretation and reconstruction of traditional art.

3. To reflect social problems through ceramic artworks, to make people reflect and raise their awareness of environmental protection.

Research Methodology

There are three research methods for this investigation. The first is to obtain relevant theoretical data by analysing the literature. The second is to obtain data on the properties of clay and glaze through experimentation. The third is the practical creation, through the relevant theoretical knowledge and experimental data, to further improve the work.

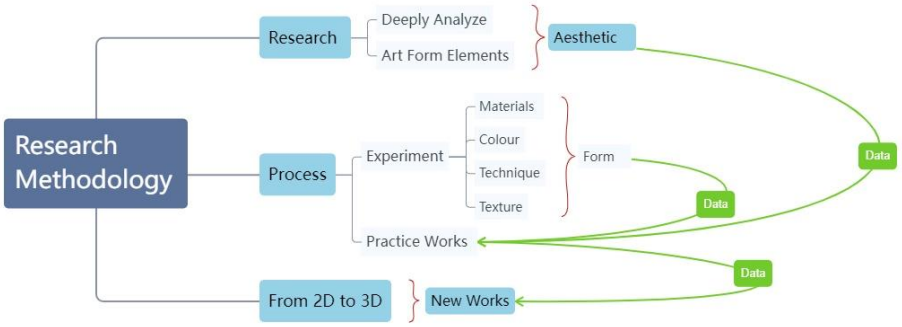

Figure 1 Research Methodology (Source: Constructed by the researcher, 2023)

Research Experiment

Data Collection:

1. Exploration of ceramic material properties

Ceramic art in material has specific restrictions, ceramic art works must exist in the participation of clay and fire. The dependence of ceramic art works on the material, as well as the pursuit of the material of the clay material itself, prompt artists to further explore the characteristics of the clay material, and further promote the process of the development of modern and contemporary ceramic art, which has become a special characteristics of the art expression. The properties of clay that is to take the characteristics of the material in account when creating;

(1) To preserve the traces and process of communication with the clay;

(2) To take into account the firing requirements, the shrinkage ratio of the material, the changes in surface tone and texture that occur with the action of the fire, and determine the final spatial form and shape of the work;

(3) Through the participation of "clay" and "fire", the unique material sense, texture and expressiveness of ceramics are emphasised to complete the function of emotional expression and realise the artistic value of the works.

These are characteristics that other arts cannot have, because ceramic art has its own process and charm.

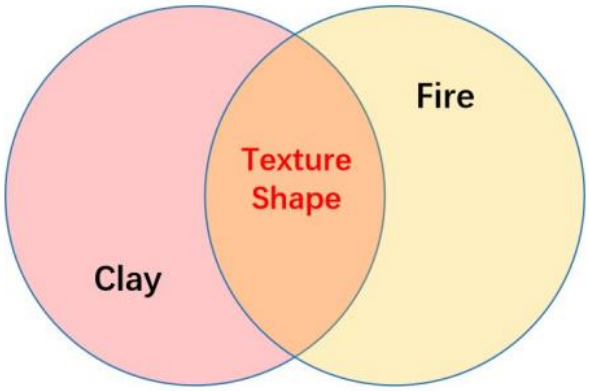

Figure 2 Clay and fire (Source: Constructed by the researcher, 2023)

2. Properties of clay

In the 1950s, artists thought about the "object" of ceramics, and under the concept of aesthetic priority, in order to get rid of the inherent inertia of creative thinking, they returned to exploration of the meaning of the clay material itself, and explored the artistic art expression and aesthetics inheritent in ceramic art itself, ceramic artists continue to explore the uniqueness of ceramics as a material. The ceramic material itself as an objective material existence has no fixed symbolic art expression and symbolic meaning, the use of the works should be directly related to the expression. Based on their thoughts and feelings about "earth", the artists have made a series of creations to make ceramics their own material aesthetics based on the sense of the existence of household utensils. The texture of the earth is removed from the externally decorated objects. The ancient Japanese ceramic tradition of respect for materiality and the philosophical realisation discernment of "imperfection" has provided modern ceramic artists with a wealth of inspiration in terms of materials, techniques, and styles (Lyu, 2000) .

Clay materials are variable and show different flexibility under different humidity and external forces. In response to the soft and changeable nature of clay, a unique process has been developed. Artists use their hands and tools to twist, knead, and cut the clay material to give it a particular texture through external forces. Different clays have different properties, and by connecting with the clay, the artist has become increasingly skilled in ruling the art expression of the material, consciously exploring the connection with aesthetics and philosophy based on the cracks, folds, and other textures created during the process of deformation and shaping the clay, and uses the surface texture to express the characteristics of the ceramic material, and form a unified visual image to convey to others (Li,2013).

3. The Meaning of Fire

The inclusion of "fire" gives the artist creativity, richness of variation and individuality and the work a unique artistic charm. Different clay materials have different properties at high temperatures. The complexity of the production process makes it necessary to maintain the modelling structure of the work in order to preserve the author's transient emotional and conceptual expression throughout the creative process. High temperatures cause a transformation between the soft and hard properties of the ceramic material, with a variety of accidents and changes in the process. The work is consciously deformed, cracked and collapsed to preserve the modelling form that the work naturally forms at high temperatures to make the creation of ceramic works more interesting.

In the expression of the works, the vitality of the works and the natural characteristics of the materials embodied by the interaction of the two natural forces of earth and fire merge with the artistic images spontaneously created by the artist and transforming them into the abstract art expression of expression inherent in ceramic art - material texture. The unique material art expression, it emphasises its unique artistic charm, fully explores the possibilities between form and material, and gives the ceramic works more cultural reflection and emotional expression.

4. Experiments of ceramic materials(Figure 2)

Table 1 Equipment

	Electric kiln: Firing temperature range of 800 - 1230°, oxidation
	Gas kiln: Firing temperature range: 1300 - 1380°, reducing

Source: Photographed by the researcher, 2023

5. Experiment of clay

Type of clay: clay is divided into porcelain clay and clay; different clay types have different properties. In this experiment, I selected several typical clays for experiments.

Samples of Clay:

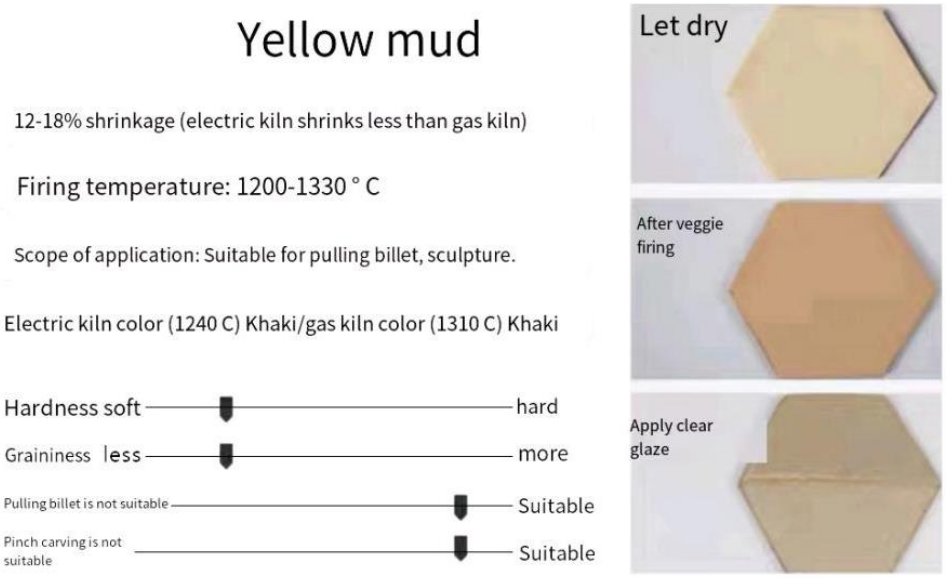

Figure 3 Experimental data and samples of the yellow clay (Source: Constructed by the researcher, 2023)

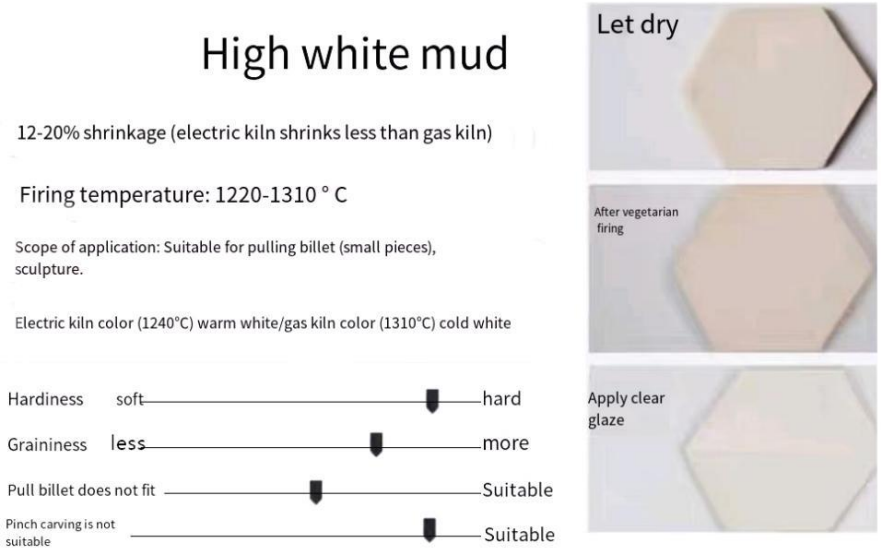

Figure 4 Experimental data and samples of the high white clay (Source: Constructed by the researcher, 2023)

6. 3D ceramic art creation

Further research into the transformation of traditional Chinese painting into ceramic art. Refining and generalising of the elements of dots, lines and surfaces in Chinese landscape painting, recombining these elements and combining them with ceramic materials, completing the conversion from 2D to 3D, so that the works reflect the attributes of contemporary ceramic materials and Chinese aesthetics, and creating an art space for the audience to touch and feel through ceramic artworks. This multi-dimensional work has a stronger sense of vision, immersion and experience.

This section includes three aspects: the exploration of the properties of ceramic materials, the conversion of 2D painting into a 3D space, and the significance of 3D ceramic artworks.

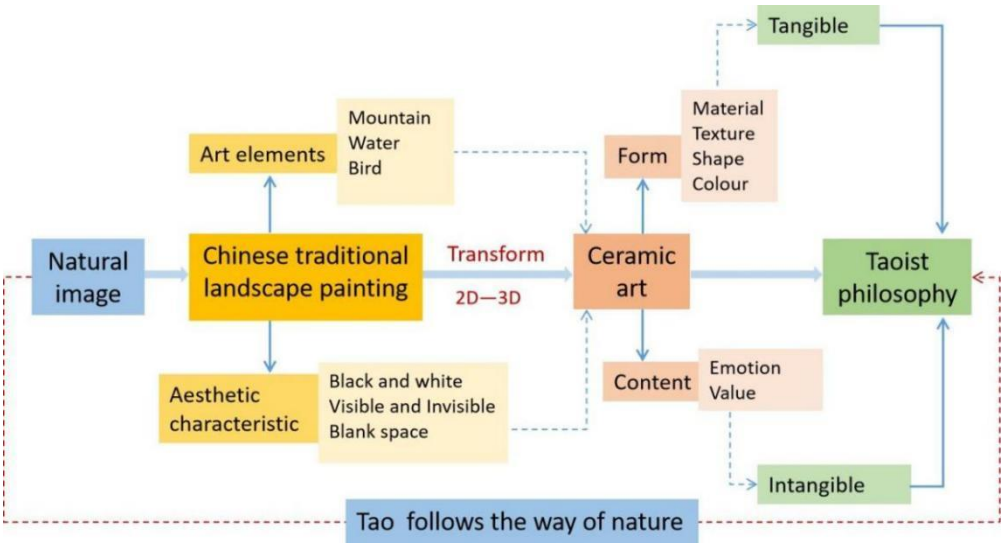

Figure 5 3D ceramic art work creation process (Source: Constructed by the researcher, 2023)

Traditional landscape painting focuses on the space and emotions of a two-dimensional picture, and ceramic art expands this concept by transforming it into a three-dimensional space.

7. Multi-angled observation

Guo Xi of the Song Dynasty required painters to observe the natural landscape from multiple angles. He believed that painters must look at nature and the landscape from multiple angles to discover the beauty of nature and create an aesthetic picture. The reason for this is that the image of the natural landscape is not a single plane, nor is it fixed. The image of the natural landscape is variable. Only when we observe the beauty of nature from multi-angles that are appropriate to it, can we grasp the beauty of nature. The Painter's point and observation angle are different, and the aesthetic image that the landscape presents is also different. So the painter must view the natural landscape from multiple angles; from close-up, from a distance, from the front, from the side, from behind, towards the end, at dusk, on cloudy days, on sunny days, in spring and summer, in autumn and winter. In these different perspectives, a close-up view can grasp the characteristics of the landscape, and a distant view can grasp the momentum of the landscape (Ye, 1985).

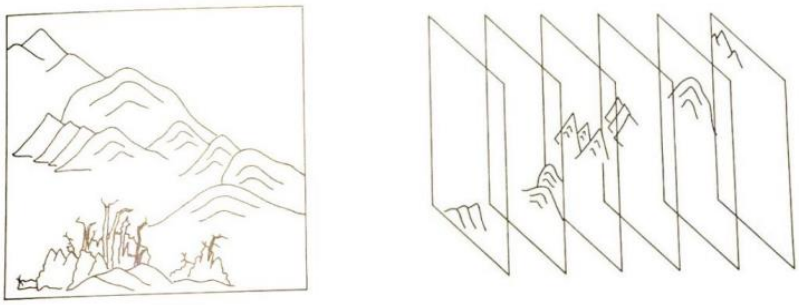

Figure 6 Cutaway diagram (Source: Constructed by the researcher, 2023)

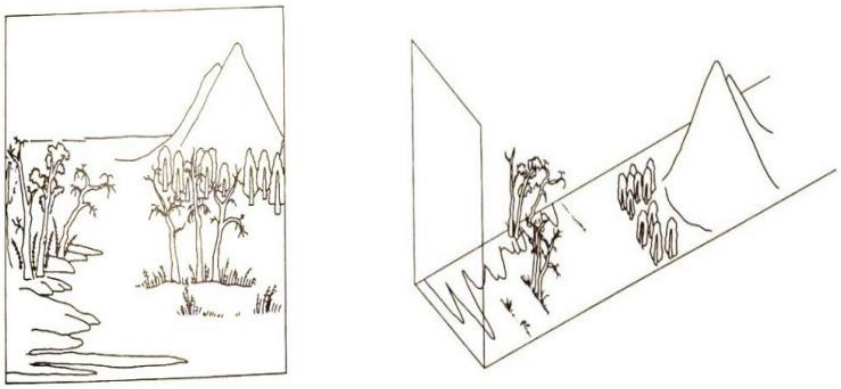

Figure 7 Space diagram (Source: Constructed by the researcher, 2023)

8. Transformation of elements

Step 1: Based on the modelling of mountains and rocks in traditional Chinese landscape painting, the elements of mountains and rocks are refined and summarised.

Figure 8 Sketch design (Source: Constructed by the researcher, 2023)

Step 2: Basic design

Basic design based on the sketch design with ceramic materials

Clay selection:

Based on the data and results of the experimental part of the clay, select high white clay for the foundation design.

Production process: clay sheet moulding and hand kneaded moulding

The expression of texture, which is mainly expressed through materials and techniques, i.e. the imprints that act on and influence the material, has both objective visual and tactile effects. The presence of texture can give a piece of ceramic artwork a unique state and convey a distinctive voice.

Drawing inspiration from nature, perfecting the artist imitation of nature in the perspective of their own ceramic art works more fully displaying the artist's subjective initiative. In the production of texture effects, the semi-dry billet on the surface of the billet is

mainly proceeded to produce the phenomenon of texture, such as: carving, embossing, patting, kneading and so on.

Figure 9 Manufacturing proces(Source: photographed by the researcher, 2023)

Basic design effect: electric kiln 1230°C, oxidation flame

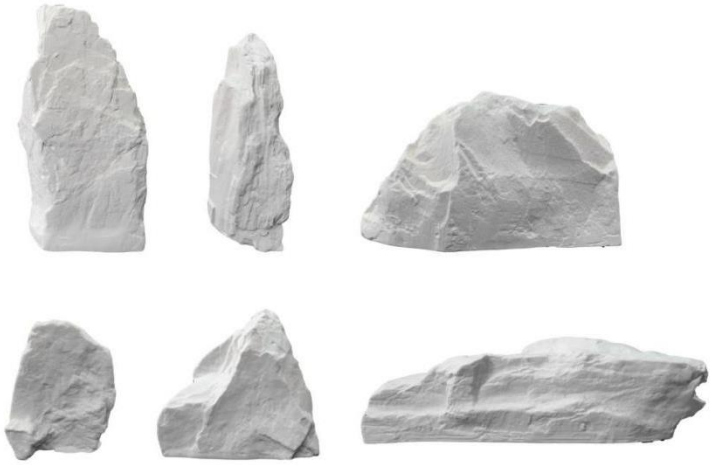

Figure 10 Basic design effect (Source: photographed by the researcher, 2023)

9. Transformation of colours

The aesthetics of the combination of black and white in traditional Chinese landscape painting is transferred to ceramic materials. The canon "According to nature, lay on the colour." Does not mean to pursue the external and natural colours of the copied objects, but to follow the principle of the five-colour system, which focuses on symbols, and is more concerned with the author's spiritual experience and the need to express his feelings. The essence and life of all natural things is "Tao". The "Tao" is the simplest, but it contains and generates the five colours of nature. The colours of ink and wash are as simple as the Tao, and are closest to the nature of nature, so the colours of ink and wash are most in line with the colours of nature (Ye, 1985).

The Chinese tradition of black colour has been around for a long time. Black has always been the most commonly used and appreciated colour in prehistoric ceramics, pre-Qin paintings, living artefacts and costumes. Black was one of the earliest colours used in painting. The importance of ink for painting and calligraphy has never been shaken since its creation. Ink has always had a status independent of other painting pigments.

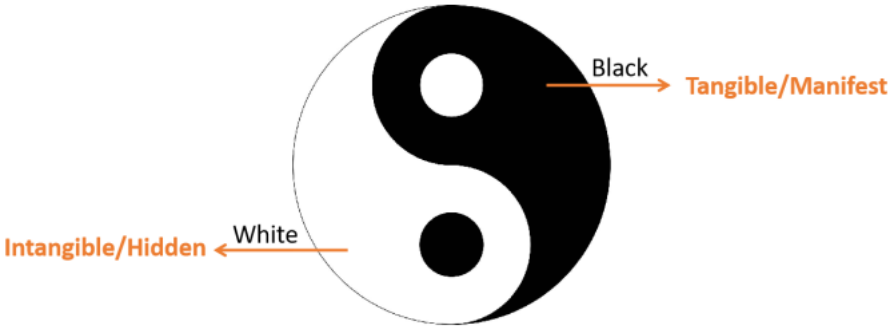

Figure 11 Black and white (Source: Constructed by the researcher, 2023)

10. Integrated decoration of painting and ceramics

The integrated decoration of paintings and ceramic materials is based on the determination of the transformation of elements and colours. Black, the visible content; white, the invisible content. Black is the trace left by the ink colour, such as the visible; white is the blank paper, the space in the picture that is not taken up by ink and brush, in other words, what we often call invisible, "although the blank is the invisible content, but visually gives us the feeling of infinite imagination.

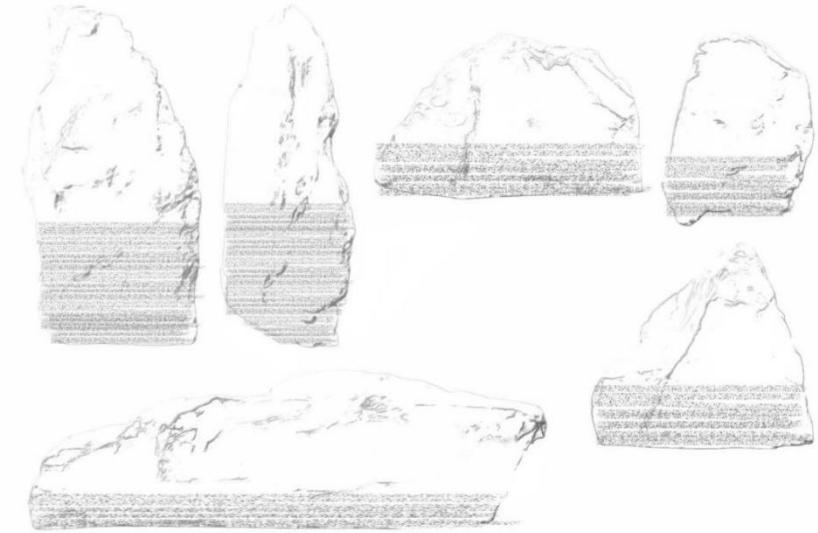

Figure 12 Sketch design (Source: Constructed by the researcher, 2023)

Process of the Craft:

With the flowing glaze, the elements of traditional Chinese landscape painting like mountains, water, clouds and mist are expressed in a painterly technique. The combination of glaze and ceramics is , painterly, traces, and with the most primitive brush strokes, the line is composed of dots, and the surface is composed of lines, the elements of traditional Chinese landscape painting are taken apart and reassembled one by one.

Figure 13 Painting on the ceramic(Source: photographed by the researcher, 2023)

The characteristic of white space in landscape painting creates a blank space in ceramics, emphasising the aesthetic of "visible and invisible" and the naturalness of the work.

Artwork effect: electric kiln 1230°C, oxidising flame.

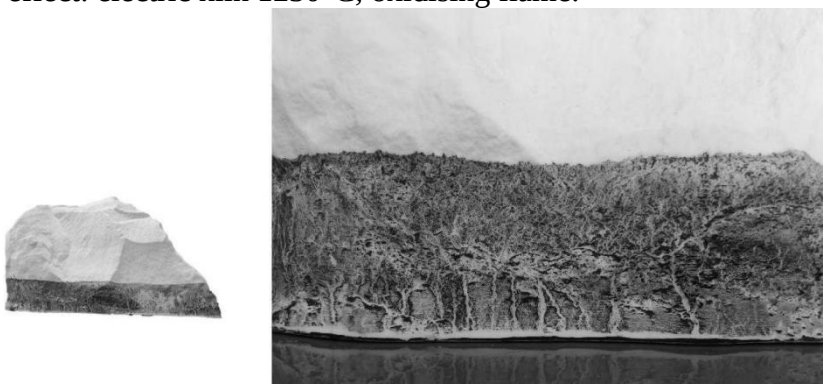

Figure 14 Artwork and partial effects (Source: Constructed by the researcher, 2023)

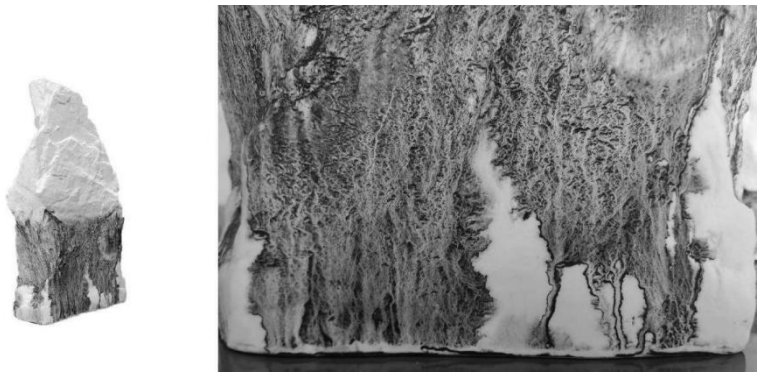

Figure 15 Artwork and partial effects (Source: Constructed by the researcher, 2023)

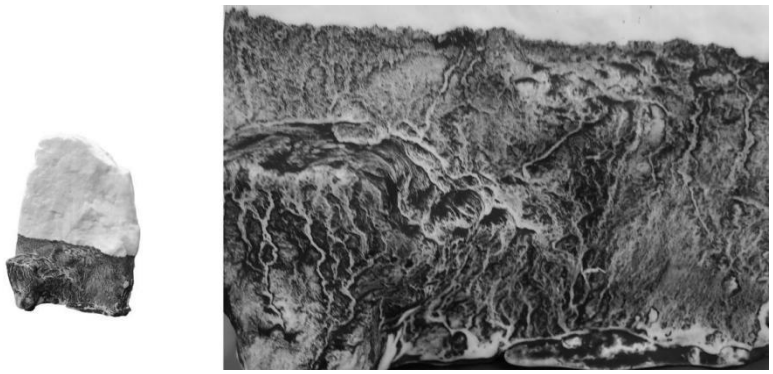

Figure 16 Artwork and partial effects (Source: Constructed by the researcher, 2023)

11. Summary of works

(1) Black and White

Black and white face each other and unite in this painting. Black is the part of landscape painting: white is the beauty of the imagination. The black is painted so densely that it has a lot of content, and within it there is no lack of blank space to paint houses, a path, a tiny waterfall, and the white space behind the waterfall forms a path for people to walk on. Sometimes in a dense mass of black bushes, a piece of white is left, the formation of a wooden bridge, in dealing with small bridges, the brush is streamlined, black from the white of the bridge is also a bridge is also a road. The white colour protruding from the complicated black colour forms a path that runs through the mountain, and also looks like a small river flowing through the forest. The houses are different sizes and white and there is a small waterfall behind the bridge. The large white areas and the white behind the mountains are water and sky, giving the viewer the opportunity to imagine beauty.

White space has different structures and forms and serves different purposes. Part of the white space indicates the concavity and convexity, and indicates the yin and yang side of the mountain; part of the white space can indicate the clear water, and part of the white space can emphasise the posture of the trees.

(2) Blank Space

As an important form of expression in traditional Chinese painting, "blank space" is an indispensable part of Chinese landscape painting, and also one of the important elements of the black and white system in traditional Chinese landscape painting. The use of "white space" is a good expression of clouds, mountains, mist and water in landscape painting, and provides a variety of possibilities for the space and layout of the picture, reflecting the unique aesthetic form of landscape painting.

White space does not mean a single white part, but a whole. Whether it is the part of the depiction or the white part, both are opposites and unity, which together constitute the effect of white space. As mentioned in Taoist thought, the "hidden" is the basis for the existence of the "manifest", and the "manifest" is the phenomenon of the existence of all things. They complement each other as a whole, face each other and influence each other. There is neither a purely depicted part nor a purely white part; there is neither a separate inside nor a separate outside, but the whole composed of everything that surrounds the work is the true meaning of the white space of the work. Relational elements are also contradictory elements, they are both

opposites and unities, none of them can constitute the " blank space" in the work when it exists alone.

Figure 17 Final work effect (Source: Constructed by the researcher, 2023)

Research Results

1. Traditional landscape painting pays attention to the space and emotion of 2D images and transforms into 3D ceramic artworks that create an artistic space that can be touched and felt, with a stronger sense of visual and experience (Table 2).

Table 2 Expression of 3D ceramic artworks

Unity in wholeness and diversity	Diversity: Create irregular works, and emphasise diversity. Wholeness: Consider the spatial layout of the work, the distribution of front and back, width and height, so that it forms a unified whole.
Time and space	Traditional and modern: Combine traditional painting techniques and modern ceramic technology, reflect the circulation and change of time. Space: Emphasise the work's three-dimensional sense of the space, such as depth, and height, so that it has a stronger three-dimensional sense and sense of space.

2. 3D ceramic works are a kind of fusion expression. It is the integration of ceramic materials, technique, and form which realises the multi-dimensional interpretation and reconstruction of traditional landscape painting (Table 3).

Table 1 Multi-dimensional interpretation of traditional landscape painting

Transformation of elements	Natural images in landscape painting, such as mountains, water, fish and three-dimensional ceramic works with a landscape. The pursuit of emotion in ceramic works is not to simply superimpose individual elements, but to integrate them organically. Choose simple shapes, emphasise the texture and structure of the work. Use the natural textures and colours of ceramics, such as cracks and colour variations, to give the work emotion. At the same time, incomplete or faulty techniques give the work an imaginative effect.
Integration of technique and craftsmanship	Glaze exploration: Use the glazing technique of ceramics to express the ink colour and of paint in landscape painting. Firing Technique: Choose ceramic materials in line with Taoist aesthetics, emphasise nature and simplicity. The combination of the material of the ceramic and the iceberg melting creates an expression of hardness and softness. This fusion of expression gives the work a unique texture and atmosphere.
Philosophical connotations	Combine the Taoist philosophy in landscape painting, "Harmonious development of man and nature" to create ceramic works with Taoist philosophical connotations. Through the ceramic works, The Taoist philosophical ideas are transformed into concrete art forms, such as the shape, texture and material of the works.
Dimension of space	The transformation of the two-dimensional space of landscape painting into the three-dimensional space of ceramics creates an artistic space that the viewer can touch, feel and immerse themselves in this multi-dimensional context gives the works a stronger sense of immersion and experience.

3. The changing of environment and climate are in a dynamic balance of opposition and transformation.

Conclusions

1. Realised the multi-dimensional interpretation of traditional landscape painting.

The ceramic artworks are based on traditional Chinese landscape paintings and transform them into contemporary ceramic art. They not only simply superimpose the elements of mountains, water, birds and fish from traditional Chinese landscape paintings on the ceramic materials, but also integrate them organically with mud and glaze. It is not only a formal transformation, but also a transformation of multiple dimensions such as time and space. Combine tradition and modernity: combine the traditional techniques of ink painting with the expression of contemporary ceramic art; create a work of art that can be touched and felt, with a stronger visual sense and experience.

2. Realised multi-disciplinary integration and innovation

This research expresses the aesthetic characteristics of traditional landscape painting, "blank space", "black and white" and "Taoist philosophy", with contemporary forms of ceramic art, Taoist philosophy and traditional Chinese landscape painting are organically combined to realise interdisciplinary integration and innovation.

3. Enriched the research and practice of Taoist aesthetics.

Reflecting natural environmental issues through ceramic artworks. Industrialisation and urbanisation by humans have affected the environment and led to an imbalance in the ecosystem which in turn affects human life. The destruction of the environment leads to warming temperatures, which causes the ice to melt and affects biodiversity. Harmonious development of humans and nature is the key to maintaining balance.

Taoism focuses on the laws of nature and emphasises change and adaptation. Taoism is a view of opposites but interdependence, and the balance of Yin and Yang and mutual transformation are the laws by which things operate. Environmental and climatic change are in a dynamic balance of opposites and transformation.

New Knowledge

1. Integrates the Tao philosophy and aesthetics into the creation of contemporary ceramic art, forming a personal style. Transformation from craftsman to artist.

2. The landscape painting and ceramic materials are integrated into the unique expressio of ceramic art- -landscape texture and material expression, and gives more cultural reflection and emotional expression to ceramic art works

3. From the philosophy of Tao to sort out the creative process of contemporary ceramic art, which is more rational and clear than the perceptual understanding of empiricism.

Suggestions

Theoretical Suggestions

Further Theoretical Foundations: Dive deeper into the theoretical connections between Taoist philosophy and ceramic art. Explore how Taoist concepts like harmony and simplicity can be systematically embedded into the ceramic design process to enhance aesthetic and philosophical depth.

Comparative Analysis: Conduct a comparative study of different artistic disciplines influenced by Taoist principles, not only within ceramics but across different forms of traditional and modern art. This could provide a broader understanding of Taoism's impact on art.

Integration of Psychology and Art: For the component on counselling competence, develop a framework that integrates psychological theories with artistic methods. This could include how artistic activities (like ceramic art) can be used in counselling practices to improve mental well-being and creativity among university counsellors.

Policy Recommendations

Educational Policies: Recommend that university curriculums incorporate interdisciplinary courses that combine elements of philosophy, art, and psychology. This could help future counsellors and artists to gain a more holistic education.

Support for Traditional Arts: Advocate for policies that provide funding and resources for workshops and labs that specialize in traditional arts, ensuring the preservation and innovation of practices like ceramic art influenced by Taoism.

Environmental Policies: Encourage the adoption of environmentally friendly practices in art production, reflecting Taoist respect for nature. This could involve promoting the use of sustainable materials and technologies in ceramic art.

Suggestions for Further Research

Longitudinal Studies: Suggest conducting longitudinal studies to examine the long-term effects of integrating art and Taoist aesthetics into counselling practices. Assess how this integration affects counsellor effectiveness and client outcomes over time.

Technological Integration: Explore the potential of new technologies, such as 3D printing in ceramics, to innovate traditional practices and make them more accessible to a wider audience. Investigate how these technologies can maintain the essence of traditional aesthetics while enhancing artistic expression.

Cross-Cultural Studies: Recommend cross-cultural studies to understand how Taoist-influenced art practices like ceramics are adapted and perceived in different cultural contexts. This could help globalize the appreciation and understanding of Taoist aesthetics in art.

References

Chen, J. P. (2016). Inheritance development and aesthetic exploration of Chinese landscape painting. *Popular Literature and Art.* (11), 87.

Huang, L. Y. (2004). Flawed Beauty in Modern Ceramics. *Decoration*. (08), 76.

Li, H. D. (2013). Exploration of Clayness in Contemporary Ceramic Art Creation. *Popular Literature and Art.* (22), 107.

Lyu, P. C. (2000). *Contemporary Chinese Ceramics*. Jilin: Fine Arts Press.

Meng,T. (2015). An Exploration of the Imagery Expression Forms of Writing Landscape Painting. *Art Review.* (05), 145-146.

Ye, L. (1985). *Outline of the History of Chinese Aesthetics.* Shanghai: Shanghai People's Press. 53.

Yue, S. F. (2011). Abstraction of Writing Landscape Painting. *Chinese art.* (01), 119-120.

The Dynamic Core Capability Utilization via Big Data Management for Sustainable Competitive Advantage on Micro Enterprises Performance in Beijing, China

XiaoWu Yi and Parkorn Chobhan
Southeast Asia University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: s6372A20016@sau.ac.th

****

Abstract

This research aimed to study (1) the factors that affect the sustainable competitive advantage; (2) the mediating role of corporate innovation and value creation between dynamic core capability and sustainable competitive advantages; and (3) develop the dynamic core capability utilization of big data management on sustainability. The research instrument is a mixed method, collected data from a sample of 468 employees of enterprises in the 15 industries in Beijing of China. The statistics for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and structural equation model path analysis.

The results of this research found that: (1) the factors of corporate innovation, Dynamic core capability and value creation affect the sustainable competitive advantage by the values of 0.124, 0.255 and 0.319 respectively. (2) the mediating corporate innovation (0.085) and value creation (0.103) between dynamic core capability (0.246) and sustainable competitive advantages (0.348) to organization performance. And (3) To develop the dynamic core capability utilization of big data management on sustainability of the SEMS in Beijing, China for Chinese enterprises, explore the mediating role of enterprise innovation and value creation between dynamic core competencies and sustainable competitive advantage, provide new perspectives and practical insights for the realization of sustainable competitive advantage.

Keywords: Dynamic core capability; Big data; Small and medium-sized enterprises; Transformation ability; Organizational ability; Collaborative ability; Sustainable ability

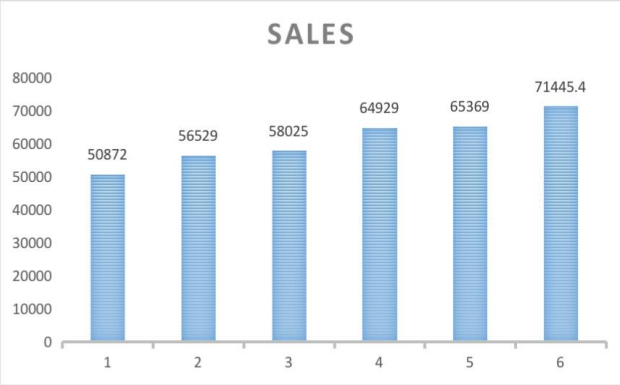
Introduction

SMEs in Beijing have strong innovation ability, high technological content, good activity and growth, contributing more than 30% of the city's tax revenue, more than 40% of the business income, more than 50% of the technological invention patent authorization, more than 60% of the employment opportunities, and more than 90% of the number of enterprises, which is an important foundation for promoting technological and industrial innovation (Circular, 2023: Online) and realizing high-quality economic development, and an important support for promoting the "Five Sons" linkage strategic layout of the capital city. "In 2021, with the continuous optimization of the city's business environment, the number of SMEs will increase steadily, their business revenue will continue to grow, their technological innovation will become more active, and the overall development trend of quality and quantity will rise. Source (Beijing SME Development Report 2021) (Beijing, gov, 2022: Online)

* Received: March 21, 2024; Revised: April 11, 2024; Accepted: April 16, 2024

At the end of 2021, there were 1,694,000 MSMEs operating in Beijing, employing 2,942,000 people. This is an increase of 120,000 from the end of 2020. (China, gov, 2023: Online)

In 2021, the city's small, medium and micro enterprises above designated size realized operating revenues of 7144.54 billion yuan, a year-on-year increase of 15.1%; and total profits of 532.52 billion yuan, a year-on-year increase of 48.4%. Among them, the manufacturing, accommodation and catering, culture, sports and entertainment, and software and information service industries grew faster, with operating revenues increasing by 29.4%, 22.4%, 22.3%, and 23.7%, respectively, year-on-year. (National Bureau of Statistics of China, 2022: Online)

Picture 1 2016-2021 Operating Income of Small, Medium and Micro Enterprises Above Scale in Beijing (Billions of Yuan)

In 2021, the city received a total of 10,159 pre-examination cases of patent applications, of which 6,591 came from small and medium-sized enterprises (SMEs), accounting for 65%; 4,935 patents were authorized, of which 3,020 came from SMEs, accounting for 61%, with an average authorization cycle of 78 days, which is far lower than China's average review cycle for patents.2021. (European Patent Office, 2022: Online) The cumulative number of recognized and registered technology contracts was 93,563, with a turnover of 700.57 billion yuan, an increase of 10.9% over the previous year. Among them, 48,640 technology contracts were exported by small and medium-sized enterprises, with a turnover of 155.88 billion yuan. Improve the policy and regulation system. (Rong, 2024: 4)

The patent application process is complex, and the time cycle is too long, which is very unfavorable for small and medium-sized enterprises to apply. (Singh, 2024: Online) In addition, the transformation of patent achievements and patent financing are still very difficult.

Revision of the Beijing Municipal Regulations on the Development of Small and Medium-sized Enterprises and the promulgation of the Beijing Municipal Regulations on Optimizing the Business Environment; (Beijing, gov. 2022a: Online) issuance of the Opinions on the Implementation of Further Enhancing the Vitality of the Private Economy and Promoting the High-quality Development of the Private Economy, the Measures for Handling Complaints Regarding the Protection of Small and Medium-sized Enterprises' Payments and the Opinions on Implementation of the Informative Commitment System for the Registration of Market Entities (for Trial Implementation). (International Monetary Fund, 2024: Online)

The support policies for small and medium-sized enterprises in various districts of Beijing are not very unified, and currently there are too few policies targeting small and medium-sized enterprises, which are not specific and detailed enough. (Chen, 2016: 13)

According to the Beijing Municipality to formulate policies to support the development. Continuously introduced to support the normalization of the epidemic prevention and control to speed up the recovery and development of the new 6 measures to deal with the epidemic prevention and control of the normalization of the healthy development of small and medium-sized enterprises and the promotion of "specialization, specialty and new" small and medium-sized enterprises of the high-quality development of the "double 16" measures, the formation of policy "Combination punch", to help small and medium-sized enterprises to tide over the difficulties and resume production has played a practical and effective role in helping. (Beijing, gov, 2021: Online)

Promoting service facilitation. Realize one-stop handling of all business start-up matters, continue to promote the "separation of licenses" and "multi-certificate" reform and expansion, in the original "twenty-six certificates in one" based on the sale of prepackaged food into the scope of the "twenty-seven certificates in one" reform, to achieve "twenty-seven certificates in one". (World Bank, 2009: Online) On the basis of the original "twenty-six certificates in one", only the sale of prepackaged food into the "multi-certificate" reform category, to "twenty-seven certificates in one". A four-level online government service system covering "city, district, street and community" has been built, and 91.88% of government service matters at the municipal level have been realized as "full network operation". (Vapnek & Spreij, 2005: 152)

Reducing the burden of business operations. Implementing national policies such as VAT exemption for small-scale taxpayers and tax mitigation for small and medium-sized enterprises in the manufacturing industry, increasing the proportion of R&D expenses plus deduction for manufacturing enterprises to 100%, and promoting the realization of "no application, instant enjoyment" and "direct and fast enjoyment", the city will exempt 650,000 taxpayers with a monthly sales of less than or equal to 150,000 from the VAT in 2021, and reduce the VAT levied on 293,000 small-scaled taxpayers. The city has continued to reduce social insurance premium rates, with the unit rate for pension insurance reduced to 16%, the total rate for unemployment insurance reduced to 1%, and the full implementation of the "no-application-now-enjoyment" service model for unemployment insurance premiums, which has benefited 8,040,800 insured persons from 473,400 enterprises. (China-Briefing, 2024: Online)

Overall, it is acceptable, but there should be relatively few policies targeting high-tech innovation, tax reduction, and office space reduction for small and medium-sized enterprises.

Building platforms for innovation and entrepreneurship. It has organized 206 online and offline activities represented by the "Small and Medium-sized Enterprises Service Month", serving more than 374,400 enterprises annually; held a series of dual-creation brand events such as HICOOL, "Creative Beijing", "Innovation Competition" and "Entrepreneurship Competition", with more than 10,000 teams participating annually. HICOOL, "Creator Beijing", "Innovation Competition", "Entrepreneurship Competition" and other series of dual-creation brand events are organized, with more than 10,000 participating enterprises and teams. By building a platform for exchange and cooperation, expanding the application scenarios of products and helping enterprises expand their markets, we have summarized the financing intentions of more than 500 enterprises, with a financing amount of about 5.8 billion yuan. (OECD, 2023: Online)

Beijing actively carries out the pilot project of intellectual property insurance. 2021, 201 enterprises were precisely supported to insure 1,706 patents in the form of premium subsidy, providing premium subsidy of 19 million yuan, and realizing insurance coverage amounting to 1.667 billion yuan. (Beijingetown, 2022: Onleine) The patent enforcement insurance claims of two insured enterprises have been completed, with a claim amount of nearly 600,000 yuan, initially forming the "Beijing model" of intellectual property insurance. (Hkexnews, 2024: Online)

Currently, small and medium-sized enterprises still face difficulties in financing and high financing costs. (Yoshino et al., 2016: Online)

Research Objectives

1. To study the factors that affect the sustainable competitive advantage of the firm in China.

2. To study the mediating role of corporate innovation and value creation between dynamic core capability and sustainable competitive advantages.

3: To develop the dynamic core capability utilization of big data management on sustainability of the SEMS in Beijing, China.

Research Methodology

Sample and data collection.

1. For quantitative method, Enterprises in the above 15 industries all have less than 300 employees and an annual output value of between 30 million and 50 million yuan. A sample of 468 enterprises was selected from 2,571 enterprises in the 15 industries, and the questionnaires were distributed according to the corresponding sample size of the industries, with at least one person filling out the questionnaire in each enterprise. The sample size (n) determined according to the Yamane (1973:1140) sampling formula is about 400, which meets the requirement of a total population of 169.4 enterprises, and the error is less than 0.05, so the population sample of this study is real and valid.

2. For qualitative method in this study, Based on the norms and principles of semi-structured expert interviews, for the form and content of interviews, interviews are mainly based on predetermined questions, not necessarily using the original words of the questions, and new questions can be raised in the live conversation, but the core topics have always been on the list. During the semi-structured visit, a detailed understanding of an issue of particular interest will be carried out, and case data and examples will be collected comprehensively, systematically, and in-depth (Jahani., Jain., & Ivanov, 2023).

- Access the object: total of 15 interviewees were invited, including 5 business decision makers (Chairman); Enterprise managers (General Manager) (8 people); Scholars (2 people);
- Pre-interview preparation: The interview process is recorded using electronic devices with the consent of the interviewee, and then transcribed.
- Precautions: Maintain close communication with the interviewee and contact them in case of special problems to ensure the correct interpretation of relevant issues.

Instrument

In this research, according to the existing mature scale, and each variable, design the questionnaire, collect a certain amount of empirical data to test the reliability and validity of the scale, and determine the measurement scale of each variable.

At the same time, a small-scale pre-test was conducted, and then the order of the questions and expressions were adjusted according to the results of the test to ensure that the interviewees could correctly understand the contents of the questions and answer them conscientiously by

1. For quantitative methods

This study will use a questionnaire to collect relevant data, combined with the background of this study is the Enterprises in the above 15 industries all have less than 300 employees and an annual output value of between 30 million and 50 million yuan in Beijing, China, the research object is the entrepreneur in Beijing, China, the content of the questionnaire is based on the variables of the scale for the questionnaire design, which can be divided into a total of fourth parts.

The first part of the questionnaire is the introduction, indicating the purpose of the survey, the use and the survey background description, to ensure that no personal privacy, to obtain the first step of the trust of the respondents, while giving a certain amount of background information, and to guide the respondents on how to fill out this questionnaire, in order to reduce their vigilance, and fill out the questionnaire seriously.

The second part of the questionnaire is the basic information, in order to understand the distribution of the sample.

The third part is the variables related to the organization performance. This part mainly asks employees about their enterprise while working in their industry, which is measured in four aspects: Dynamic core capability by transformation capability, organization capability, collaboration capability; corporate innovation; value creation; and sustainable competitive advantage.

The fourth part is the mediating variables are organization capability, collaboration capability.

All variables in this questionnaire are scored on a 5-point Likert scale, where 5 stands for "Strongly Agree", 4 stands for "Somewhat Agree", 3 stands for "Unsure", 2 stands for "don't really agree", and 1 "don't agree at all".

2. For Qualitative Method

Semi-structured interviews are widely used in academia for survey research. In general, Semi-structured interviews were mostly face-to-face exchanges between the researcher and the interviewee on the main content of the study. To explore the understanding, attitude, and motivation of research subjects towards issues related to education in practice.

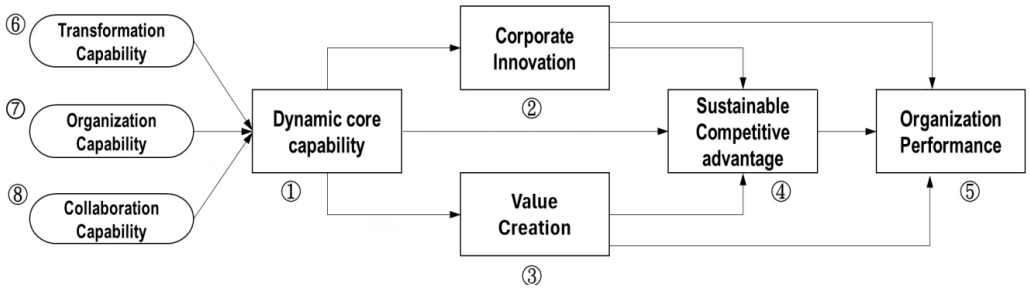
A relevant aspect of this study is the survey of entrepreneur within Beijing, China. Selecting in the above 15 entrepreneurs of 15 industry all have less than 300 employees and an annual output value of between 30 million and 50 million yuan, for a total of 15 people, the interviewer was selected as a person who had experience in for sustainable competitive advantage on micro enterprises performance. The interview was open-ended so that the interviewer could explain the message that was on their minds through their most recent experience for competitive and working.

Data Analysis

The data analysis software used in this study was SPSS and AMOS, with the help of which the reliability and validity of the scales, the basic descriptive statistics of the samples, and the regression model for hypothesis testing were statistically analyzed.

Research Conceptual Framework

A review of the relevant theoretical literature above shows the effect and influence of the first three variables (the ability to change organizational power and cooperation power) shown in the conceptual framework of this research on the formation mechanism of dynamic core capabilities (independent variables) are explored, and the mediating moderating effect and relationship between dynamic core capabilities in intermediary variables (Corporate innovation and value creation) are clarified, explained and verified, and the impact of sustainable competitiveness (dependent variable) caused by the role and intervention of the above variables is clarified. and the results for organizational performance (dependent variable) based on this impact, which provide a theoretical basis.

Picture 1 Research Conceptual Framework

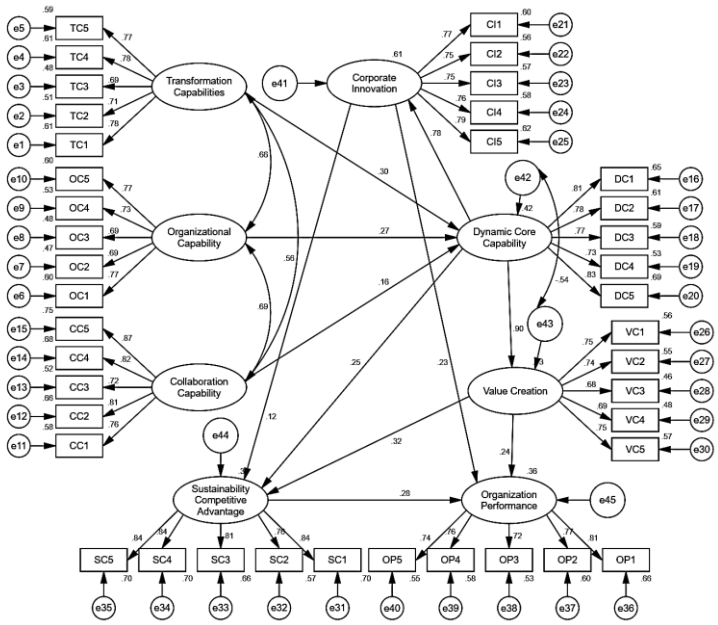
Research Result

For Quantitative Method

1. The demographic sample for this thesis was 468, with more males than females in terms of gender. The frequency of males was 239 (51.1%). The analysis of the age groups shows that: 187 people (40.0%) are 41-50 years. The analysis of education shows that: 188 persons (40.2%) have bachelor's degree. The analysis of the office shows that: 207 persons (44.2%) are manager. And the results of working years show that: 256 persons (54.7%) more than 10 years.

By the 1st objectives of research is to study the factors that affect the sustainable competitive advantage of the firm in China;

Structural Equation Modeling, using AMOS 26.0, a structural equation model was constructed with Dynamic core capability (transformation capability, organization capability, collaboration capability), corporate innovation, value creation, and sustainable competitive advantage as the dependent variable for model testing to organization performance.

Picture 2 Structural equation modeling (unstandardized coefficients)

Table 1 Degree of model fit.

Model Fitness	X^2	df	X^2/df	RMR	GFI	TLI	CFI	RMSEA
statistical value	948.651	725	1.308	0.043	0.910	0.977	0.979	0.026
reference point			<3	<0.05	>0.9	>0.95	>0.95	<0.08
Attainment of standards			reach a set standard	reach a set standard	reach a set standard	reach a set standard	reach a set standard	reach a set standard

From the above table, it can be seen from the table, X^2/df is 1.308, less than 3, RMR is 0.037, less than 0.05, GFI is 0.911, greater than 0.9 , TLI is 0.977, greater than 0.95, CFI is 0.979, greater than 0.9, and RMSEA is 0.026, less than 0.08, and according to the criteria of model fitting indicators, the model's fitting indicators are all in line with requirements , so the path of the model is analyzed.

Table 2 Results of path significance test

Pathway			Estimate	S.E.	C.R.	P
DC	<---	TC	0.303	0.055	5.4	***
DC	<---	OC	0.271	0.067	4.147	***
DC	<---	CC	0.162	0.061	2.981	0.003**
CI	<---	DC	0.781	0.045	14.474	***
VC	<---	DC	0.905	0.077	9.85	***
SC	<---	VC	0.319	0.074	5.633	***
SC	<---	CI	0.124	0.107	1.524	0.127

SC	<---	DC	0.255	0.097	2.885	0.004**
OP	<---	SC	0.28	0.046	4.935	***
OP	<---	VC	0.241	0.06	4.207	***
OP	<---	CI	0.226	0.057	4.208	***

Note: *** indicates P<0.001. *<0.05; **<0.01; ***<0.001.

According to the analysis of the above graphs, except CC->DC, DC->SC P-value is 0.003**, 0.004** which are in the reasonable range and have significant effect. But CI->SC P-value is 0.127 greater than >0.05, there is no significant correlation effect, and all other paths have significant effect.

By the 2nd of objective is to study the mediating role of corporate innovation and value creation between dynamic core capability and sustainable competitive advantages;

According to the results of the path analysis, the hypothesis test is valid, in order to explore whether there is a mediating effect in these significant paths, we run the Bootstrap method in AMOS26.0, and choose to repeat the method 5000 times, the confidence interval criterion is 95%, therefore, we use the syntax that comes with the AMOS software to assign all the relevant paths to the value, and calculate the standardized specific mediating effect.

Table 3 mediation effect test

Parameter	Estimate	Lower	Upper	P
CI-SC-OP(indirect effects)	0.085	0.041	0.135	0.000
VC-SC-OP (indirect effects)	0.103	0.055	0.156	0.000
DC-CI-SC(indirect effects)	0.246	0.156	0.343	0.000
DC-VC-SC(indirect effects)	0.348	0.233	0.478	0.000
CI-OP (direct effect)	0.228	0.113	0.339	0.000
CI-OP (total effect)	0.313	0.198	0.421	0.000
VC-OP (direct effect)	0.244	0.128	0.361	0.000
VC-OP (total effect)	0.347	0.240	0.451	0.000

For Qualitative Method

The 3rd objectives is to develop the dynamic core capability utilization of big data management on sustainability of the SEMS in Beijing, China

The summarized analysis of the interview results (Semi-structured) to explore the understanding, attitude, and motivation of entrepreneur within Beijing, China. Selecting in the above 15 entrepreneurs of 15 industry findings are as follows: Dynamic core capability, value creation and sustainable competitive advantage factors was indirect effects between each other estimate is 0.246. Dynamic core capability, corporate innovation and sustainable competitive advantage factors was indirect effects between each other estimate is 0.348. Corporate innovation, sustainable competitive advantage and organization performance factors was indirect effects between each other estimate is 0.085. Value Creation, sustainable competitive advantage and organization performance factors was indirect effects between each other estimate is 0.103. Corporate innovation and organization performance factors was direct effects between estimates is 0.228, total effect is 0.313. Value creation and organization performance factors was direct effects between estimates is 0.244, total effect is 0.347.

Table 4 hypotheses studied in this research:

No	item	Path coefficient	Accepted/ Reject
H1	The Effect between transformational capabilities (TC) and dynamic core capabilities (DC) is monocorrelated. Transformation capability factors have a positive impact on dynamic core capability factors.	0.303	Accepted
H2	The Effect between organizational capability (OC) and dynamic core capability (DC) is single-correlated. Organizational capability factors have a positive impact on dynamic core capability factors.	0.271	Accepted
H3	The Effect between collaboration capability (CC) and dynamic core capability (DC) is a single correlation. The collaboration capability factor has a positive impact on the dynamic core capability factor.	0.162	Accepted
H4	The Effect between dynamic core capabilities (DCs) and Corporate innovation (CI) is linearly related. Dynamic core competency factors have an impact on Corporate innovation factors.	0.781	Accepted
H5	The Effect between dynamic core capabilities (DCs) and value creation (VCs) is linearly correlated. Dynamic core competency factors have an impact on value creation factors.	0.905	Accepted
H6	The Effect between business corporate innovation (CI) and sustainable competitive advantage (SC) is fully correlated. Corporate innovation factors have an impact on sustainable competitiveness factors.	0.124	Reject
H7	The Effect between value creation (VC) and sustainable competitive advantage (SC) is fully correlated. Value creation factors have an impact on sustainable competitive advantage factors.	0.319	Accepted
H8	The Effect between sustainable competitive advantage (SC) and organizational performance (OP) is fully correlated. Sustainable competitive advantage factors have an impact on organizational performance factors.	0.28	Accepted
H9	The effect between corporate innovation (CI) and organizational performance (OP) is perfectly correlated and corporate innovation (Cl) has an effect on sustainable competitive advantage(SC) factors.(CI-SC-OP)	0.226	Accepted
H10	The effect between value creation (VC) and organizational performance (OP) is perfectly correlated and value creation (VC) has an effect on sustainable competitive advantage(SC) factors.(VC-SC-OP)	0.241	Accepted
H11	Dynamic core capabilities (DC) has significant effect to sustainable competitive advantage (SC)	0.255	Accepted

Discussions

1. The results of this study indicate a significant positive impact based on dynamic core competencies and sustainable competitive advantage, and sustainable competitive advantage of firms as one of the lifebloods of long-term development and survival of firms, it emphasizes the positive and significant impact of dynamic core competencies (DCs) on sustainable competitive advantage (SC) of firms. This suggests that having strong dynamic core competencies can help firms gain a lasting competitive advantage in a highly competitive market, as emphasized by Teece., Pisano and Shuen (1997). They argue that core competencies are unique, hard-to-imitate resources of firms and are a key source of sustained competitive advantage. Therefore, the findings are consistent with the key role of dynamic core competencies in terms of theoretical and literature perspectives. So it possesses valuable, unique, hard to imitate,complexity. This researchs responds to the fact that research based on the relationship between dynamic core competencies and sustainable competitive advantage has developed a number of perspectives that are essentially the same despite their differences.

There are two representative views: the second is that Teece, Pisano and Shuen (1997) argue that any homogeneous assets and physical objects that can be bought and sold in the marketplace are not strategic and cannot result in a competitive advantage. Competencies are unique and cannot be acquired in the market form, but only through activities within the firm; therefore, they are valuable, unique, difficult to imitate, and a source of competitive advantage. Dynamic core competencies are unique, heterogeneous and have value, scarcity, complexity and difficulty of substitution, subjectivity and are a source of sustainable competitive advantage. Thus, this view considers capabilities or resources as a source of competitive advantage and dynamic core competencies as a source of sustainable competitive advantage. Second is the view of Eisenhardt and Martin (2000). They argue that competitive advantage comes from the allocation of resources created by dynamic core competencies rather than from the dynamic core competencies themselves.

2. The results of this study show that based on sustainable competitive advantage (SC) has a significant positive impact on organizational performance (OP), the results of the research data support the conclusion that sustainable competitive advantage (SC) on organizational performance (OP) (SC->OP) is valid, i.e., the customer loyalty to the product or service is very high, the impact of a lot of repeat customers is the largest, and the impact of maintaining a good market share is relatively small. Sustainable competitive advantage is temporary in nature because competitors tend to find ways to mimic the competitive advantage gained. However, the average business organization is relatively neglectful of organizational performance management because it must be busy constantly developing new sustainable competitive advantages to stay ahead of competitors. Meanwhile, This research responds that sustainable competitive advantage analysis helps to improve the organizational performance of firms (Bayraktar, Hancerliogullari, Cetinguc, & Calisir, 2017; Chen, Wu, Mao, & Li, 2017; Yasar, 2010).

The impact of sustainable competitive advantage analysis on firms' organizational performance was found to be positive and significant, and the findings of This researchs are consistent with the results of previous studies such as (Alsoboa, Al-Ghazzawi, & Joudeh, 2015; Chenhall & Langfield-Smith, 2007; Fei & Isa , 2023). This can be proved by the fact that the use of sustainable competitive advantage analysis helps the company to assess the capabilities

and potential of the organization, helps to assess the internal and external environment and analyze the internal strengths and weaknesses as well as opportunities and threats.

3. The research questions in this paper, including the factors affecting the sustainable competitive advantage of Chinese firms, the mediating role of firms' innovation between dynamic core capabilities and sustainable competitive advantage, and how to improve the impact of big data management on the sustainability of small and micro enterprises in Beijing, both the competitive strategy school and the resource strategy school emphasize the importance of sustained competitive advantage, and that dynamic core capabilities have a The importance of innovation and the role of dynamic core competencies is emphasized by both the competitive strategy and resource strategy schools of thought, which emphasize the importance of sustained competitive advantage and the direct impact of dynamic core competencies on a firm's competitive advantage, and the important role of innovation in mediating the process (information theory, dynamic capabilities theory, sustainability theory, and the theory of business organization). (Lee.,Wu., & Jong, 2022) The study concluded that firms must continuously update and reshape their core competencies to adapt to market changes and this requires firms to innovate, but what impact firm innovation brings to sustainable competitive advantage (SC) is subject to various conditional factors at the time and the results will be different.

This is to maintain profitability and excellence in the long run in a competitive market environment (Hoffman, 2000). Both schools of theory consider a firm's core competencies as the key to achieving competitive advantage. Core competencies include resources and capabilities, which need to have certain uniqueness, difficulty in imitation and irreplaceability (Lee., Wu., & Jong, 2022), consistent with this paper.

4. Research suggests that value creation mediates the link between dynamic core competencies and sustainable competitive advantage. This is consistent with dynamic capabilities theory and value creation theory.

Related to Porter's school of competitive strategy and Barney's school of resource strategy, these theories focus on the impact of the firm's external environment and internal capabilities on competitive advantage. (Spanos., & Lioukas, 2001: 932) The importance of resources and capabilities is also emphasized in the literature. In China's specific environment, there may be unique factors, such as policies and market dynamics, which may differ from those in other countries. (Tan et al., 2006: 214) Therefore, the factors of sustainable competitive advantage for Chinese firms may be different to some extent from some of the factors in the international literature.

Big data management can help improve the dynamic core competencies of Chinese MSMEs and enhance their sustainability. This is consistent with the resource and capability perspective. (Behl et al., 2022: 387) Big data management as a specific resource and capability may be utilized in different ways and with different effects depending on the type of firm and industry. In addition, different types of resources are mentioned in the literature, which may involve physical and knowledge resources, among others. (Shamim et al., 2018: 49)

In summary, the hypotheses are largely in line with existing theoretical frameworks of strategic management and competitive advantage, but also provide some new insights in the specific context of China. (Barney & Zhang, 2009: 26) The study emphasizes the need for firms in the Chinese market to take into account the particular factors of the domestic and international environment and to flexibly use innovation, value creation and resource management to achieve sustainable competitive advantage.

5. In The effect between value creation (VC) and organizational performance (OP) is perfectly correlated and value creation (VC) has an effect on sustainable competitive advantage (SC) factors. (VC-SC-OP) This hypothesis suggests that value creation plays a mediating role between firm performance and sustainable competitive advantage. The results of empirical research show that value creation has a significant positive impact on organizational performance. Value creation is the process of ultimately creating value by satisfying customer needs, outperforming competitors, and by providing products, services, or solutions. This is in line with related ideas in information theory, dynamic capabilities theory and sustainability theory. (Yakin et al., 2017: 19) Value creation has a significant impact on organizational performance by increasing revenue, reducing costs, increasing market share, improving customer satisfaction and loyalty, increasing brand value, and creating opportunities for innovation that support sustainable growth and competitive advantage. (Dieffenbacher, 2023: Online) As a result, organizations usually consider value creation as a core strategic objective and continuously strive to deliver superior value to achieve performance improvement.

Similarities: The empirical findings are consistent with related ideas in information theory, dynamic capabilities theory, and sustainability theory, which suggest that value creation has a positive impact on organizational performance. Value creation helps to increase customer satisfaction, loyalty, brand value, reduce costs, increase market share, provide opportunities for innovation, and support sustained growth and competitive advantage. (IMD, 2023: Online)

Differences: Specific empirical findings further refine the ways in which value creation affects performance, such as through high-quality products and services, market share growth, loyal customers, and cost reductions, and these details contribute to a better understanding of the multifaceted role of value creation. (Grönroos, 2017: 242)

Overall, the study's findings are consistent with information theory, dynamic capabilities theory, and sustainability theory, emphasizing the importance of innovation and value creation in Chinese MSMEs. However, the study also emphasizes the role of key mediators in specific contexts, which helps deepen our understanding of the relationship between firm performance and sustainable competitive advantage. (Cagliyan et al., 2022: 637) At the same time, the study provides more directions for future research to explore, such as the differences between different industries and sizes of firms, as well as more specific strategies and approaches to improve the dynamic core competencies of big data management.

6. The effect of corporate innovation on sustainable competitive advantage is not significant. This means that in the Chinese context, the study found that firm innovation does not necessarily lead directly to sustainable competitive advantage. The study shows that dynamic core competencies have a significant impact on sustainable competitive advantage, and that dynamic core competencies are essential for maintaining sustainable competitive advantage. (Papula & Volna, 2013: 5) These capabilities can help firms to adapt and create value in a changing environment, and that firm innovation and value creation play an important role in mediation. There is also a consensus that firm innovation and value creation are important elements, but their impacts may vary in different contexts. (Wilden et al., 2019: 54) The impact of big data management on the utilization of dynamic core competencies of firms and its contribution to the sustainability of sustainable competitive advantage emphasized the key role of big data management in enhancing sustainable competitive advantage of firms.

There is disagreement on the impact of corporate innovation and value creation on sustainable competitive advantage. Some studies may conclude that they do not have a significant impact on sustainable competitive advantage, while others may emphasize their importance. (Farida., & Setiawan, 2022: 163) Some of the literature may provide different evidence on the significance of the mediating role of firm innovation and value creation between dynamic core competencies and sustainable competitive advantage, while other studies may conclude that the impact is small.

Overall, there is some consensus in the literature, but there are also different perspectives, which suggests that the roles of firm innovation, dynamic core competencies and big data management in achieving sustainable competitive advantage may vary in different contexts. (Akaka et al., 2015: 220) This will provide me with a different perspective to think about and look forward to in my future research.

Conclusion

The purpose of this study is to study the factors that affect the sustainable competitive advantage of the firm in China findings are as follows: sustainable competitive advantage factors was direct and indirect effects to corporate innovation, value creation and organizational performance. To study the mediating role of corporate innovation and value creation between dynamic core capability and sustainable competitive advantages findings are as follows: was direct and indirect effects factors. To develop the dynamic core capability utilization of big data management on sustainability of the SEMS in Beijing, China for Chinese enterprises, explore the mediating role of enterprise innovation and value creation between dynamic core competencies and sustainable competitive advantage, provide new perspectives and practical insights for the realization of sustainable competitive advantage.

Synthesize the overall finding as A structural equation model was constructed with Dynamic core capability transformation capability, organization capability, and collaboration capability, corporate innovation, value creation, and sustainable competitive advantage as the dependent variable for model testing to organization performance.

Recommendations

Recommendations in this research

This study explores the utilization of dynamic core competencies to promote sustainable competitive advantage of micro and small enterprises (MSEs) through big data management from different dimensions in different industries. Using MSMEs in Beijing, China, this study explores the complex relationships between dynamic core competencies, firm innovation, value creation and sustainable competitive advantage. It is proposed to study and track these relationships over time as the dimensions change, and therefore, it is proposed to study and track them over time in order to provide more sustainable strategic recommendations that can help firms achieve sustainable competitive advantage in the microenterprise environment in Beijing.

Given that I have used several theories, including information theory, dynamic capabilities theory, sustainability theory, and business organization theory, it is recommended that future research continue to explore the interactions between these theories to better understand the mechanisms of sustainable competitive advantage formation in Chinese microenterprises.

It is recommended that future research delves into and identifies additional factors that contribute to the sustainable competitive advantage of Chinese firms, including external market factors, government policies, corporate culture, and leadership styles. This can be achieved through extensive literature review, qualitative research and surveys. By effectively analyzing the different dimensions of dynamic core competencies in terms of transformational, organizational, and collaborative capabilities, it is further possible to determine which competencies belong to the core competencies.

It is recommended that future research deepens the understanding of the mediating role of firm innovation and value creation between dynamic core competencies and sustainable competitive advantage. This could be done by exploring the mediating mechanisms through more sophisticated statistical analyses, case studies and experiments to validate and explain these mediating relationships, considering that firms' innovation and value creation change over their life cycle and different strategic approaches may be needed at different stages. For example, start-ups may focus more on innovation, while mature firms may focus more on value creation.

It is recommended that future research deepen how sustainable competitive advantage affects different aspects of firm performance. This may include organizational performance, market share, customer satisfaction, etc. Consider the relationship between sustainable competitive advantage and the performance of different industries. Some industries may be more susceptible to sustainable competitive advantage, while others may be affected differently.

It is suggested that future research should focus on how to optimize the utilization of dynamic core competencies in the area of big data management, especially among micro-enterprises in China. This may involve the development of best practice guidelines, data privacy protection and data quality management methods.

It was suggested that the government and relevant stakeholders could develop policies and provide support to encourage microenterprises to innovate in dynamic core competencies and big data management. Training and resource sharing can help businesses better address these challenges. Consider conducting a cross-cultural comparative study to compare the differences between Chinese firms and those in other countries and regions. This can help to provide a more comprehensive understanding of the formation and maintenance of competitive advantage in a globalized environment.

Finally, it is recommended that firms establish effective performance indicators and monitoring systems to track the development of sustainable competitive advantage, core competencies and big data management. This will help to correct problems and develop new strategies in a timely manner.

Although the research work of this paper has been completed, the thinking around this paper is not over. According to the current state of research on the theory of dynamic core competitiveness of enterprises and the research content of this study, the following related issues need to be addressed:

This study uses questionnaire survey method to collect research data and quantitative research method to validate the model. Although the questionnaire survey method is not affected by time, it is difficult to truly reflect the long-term impact of certain strategic decisions of the enterprise on the enterprise to a certain extent due to the fact that the questionnaires are issued and collected in a short period of time and concentrated in one region (Beijing). Therefore, future research can introduce dynamic measurement models or adopt other research methods to analyze the long-term dynamic impact of enterprises' dynamic capabilities of big data management on sustainable competitive advantage, and to predict their innovation, value creation, organizational performance, change and synergy capabilities, etc., so as to provide a reference for the improvement of enterprises' efficiency and value creation capabilities.

In terms of the analysis and measurement tools for each level of the scale, although the method proposed in this study is more practical, the key is to ensure the scientific and rational nature of the collection process and the coverage of the volume. The scale selection in this study is mainly for high-tech enterprises, and its applicability to other types of enterprises has not yet been verified. How to improve the theory and method of measuring the dynamic core competence of enterprise big data management will be the direction of further efforts in the future.

In addition, the current research on the dynamic core competence of big data management is relatively scattered, and there are relatively few studies on the impact of enterprise innovation on sustainable competition, etc. It is recommended that scholars focus on the above directions in the future to promote the formation of a relatively perfect theoretical system of dynamic core competence of big data management.

The above recommendations will help guide future research and practical applications to better understand and improve the performance of microenterprises in Beijing and China in terms of sustainable competitive advantage, dynamic core competencies, and big data management. It is important to ensure that the recommendations are clear, actionable, and help facilitate practical business and policy decisions.

Further research

Firstly, the role of dynamically utilizing core competence through big data management in influencing the sustainable competitive advantage of MSMEs is more complicated, and this study only explores the role of enterprises with big data management dynamic core competence in constructing sustainable competitive advantage from the perspective of enterprise innovation and value creation at the enterprise level based on the information theory, Resource Based View Theory, Dynamic capability theory, Enterprise Organization Management Theory, and the information theory. This study is only based on Information Theory, Resource Based View Theory, Dynamic capability theory, Enterprise Organization Management Theory, and from the perspective of enterprise innovation and value creation at the enterprise level, it explores the role of enterprises with dynamic core capability of big data management in the process of constructing sustainable competitive advantage. In addition, leaders at the organizational level and employees at the individual level also play an important role in the implementation and execution of transformational, organizational and coordination capabilities. Therefore, future research needs to combine multiple theoretical perspectives to build a theoretical framework for the role of dynamic core competencies in sustainable competitive advantage under big data management, in order to deepen the research on enterprise organizational performance in the context of big data management transformation.

Secondly, this study adopts semi-structured interviews and questionnaires to collect research data, and utilizes both qualitative and quantitative research methods to validate the model. Although the questionnaire survey method can be independent of the time, because the questionnaire distribution and collection are completed in a relatively short period of time, it is to some extent difficult to truly reflect the long-term impact of certain strategic decisions and organizational performance of the enterprise. Therefore, future research can introduce dynamic econometric models or use simulation and other research methods to analyze the long-term impact of dynamic core competencies on organizational performance under sustainable competitive advantage, predict sustainable competition in the future, and provide references for improving the organizational performance and price level of enterprises.

Third, from a practical point of view, the actual situation of enterprise organizational performance is not very optimistic, a small number of enterprises can only meet the minimum requirements of organizational performance under big data management, and most enterprises even do not have the content and capability of organizational performance under big data management at all. Therefore, finding the obstacles to enterprise performance has an important impact on promoting the development of organizational performance under big data management, although theoretical research in this area is still relatively weak. Future research needs to dig deeper into the facilitating and hindering factors of enterprise organizational performance from the perspectives of technological innovation, industry competition, enterprise value and capability, and organizational management awareness, while identifying the motives behind the behaviors of enterprises without organizational performance, and finding the internal logic that promotes the transformation of dynamic core competencies into competitive and sustainable practices of enterprises under the management of big data, so as to promote the sustainable development of enterprises, and to assist the development and transformation of SMEs and micro-enterprises in Beijing, and to assist the development and transformation of China. Development and transformation of small, medium and micro enterprises in Beijing.

References

Akaka M. A., Vargo S. L., Jensen Shau, H. (2015). The context of experience. *Journal of Service Management*. 26 (2), 206–223.

Alsoboa, S., Al-Ghazzawi, A., & Joudeh, A. (2015). The Impact of Strategic Costing Techniques on the Performance of Jordanian Listed Manufacturing Companies. *Research Journal of Finance and Accounting*. 6 (10), 116-128.

Barney, J., & Zhang, S. (2009). The Future of Chinese Management Research: A Theory of Chinese Management versus a Chinese Theory of Management. *Management and Organization Review*. 5 (1), 15-28.

Bayraktar, C., Hancerliogullari, G., Cetinguc, B., & Calisir, F. (2017). Competitive strategies, innovation, and firm performance: an empirical study in a developing economy environment. *Technology Analysis & Strategic Management*. 29 (1), 38-52.

Behl, A., Gaur, J., Pereira, V., & Yadav, R. (2022). Role of big data analytics capabilities to improve sustainable competitive advantage of MSME service firms during COVID-19 – A multi-theoretical approach. *Journal of Business Research*. 148 (1), 378-389.

Beijing, gov. (2021). Beijing Steps up COVID-19 Prevention, Control. *Online.* Retrieved January 15, 2023. Source https://english.beijing.gov.cn/latest/news/202108/t20210806_2457873.html.

Beijing, gov. (2022). Beijing Investment Development Report. *Online.* Retrieved March 10, 2023. Source https://invest.beijing.gov.cn/zwgk/sqgzdt/202209/P020220906602708705705.pdf.

Beijing, gov. (2022a). Regulation of Beijing Municipality on Optimizing Doing Business Environment. *Online*. Retrieved March 10, 2023. Source https://english.beijing.gov.cn/investinginbeijing/biz_environment/biz_notices/202006/t20200619_1928895.html.

Beijingetown. (2022). Another Insurance Subsidy Is Coming. *Online.* Retrieved March 10, 2023. Source http://www.beijingetown.com.cn/2022-06/16/c_771339.htm.

Cagliyan, V., Attar, M., & Abdul-Kareem, A. (2022). Assessing the Mediating Effect of Sustainable Competitive Advantage on the Relationship between Organizational Innovativeness and Firm Performance. *Competitiveness Review*. 32 (4), 618-639.

Chen, M., (2016). *The Effectiveness of Government Policies on Technology-based SMEs and Entrepreneurship: A case study of the technology-based SMEs in Beijing, China*. Dissertation of Doctor of Philosophy In Management, Graduate School, University of Exeter.

Chen, S., Wu, S., Mao, C., & Li, B. (2017). Strategic Adjustment Capacity, Sustained Competitive Advantage, and Firm Performance: An Evolutionary Perspective on Bird Flocking and Firm Competition. *Mathematical Problems in Engineering*. 2017 (11), 1-14.

Chenhall, R. H., & Langfield-Smith, K. (2007). Multiple perspectives of performance measures. *European Management Journal*. 25 (4), 266-282.

China, gov. (2023). China's SMEs report improved performance in Q1. *Online.* Retrieved March 10, 2023, Source http://english.www.gov.cn/archive/statistics/202304/09/content_WS6432bc6ac6d03ffcca6ec24c.html.

China-Briefing. (2024). China’s Tax Incentives for the Manufacturing Sector in 2023. *Online.* Retrieved March 10, 2023. Source https://www.china-briefing.com/doing-business-guide/china/.

Circular. (2023). The Role of SMEs in China’s Circular Economy Transition. A Circular Economy Vision. *Online.* Retrieved March 10, 2023. Source https://circulareconomy.europa.eu/platform/sites/default/files/2023-08/.

Dieffenbacher, S. (2023). Value Creation Definition, Model, and Examples in Business. *Online.* Retrieved January 15, 2023. Source https://digitalleadership.com/blog/value-creation/.

Eisenhardt, K., & Martin, J. (2000). Dynamic capabilities: what are they?. *Strategic Management Journal*. 21 (10-11), 1105-1121.

European Patent Office. (2022). European Patents Help SMEs Commercialize High-Potential Inventions, New Study Shows. *Online.* Retrieved January 15, 2023, Source https://www.epo.org/en/news-events/news/european-patents-help-smes-commercialise-high-potential-inventions-new-study-shows.

Farida, I., & Setiawan, D. (2022). Business Strategies and Competitive Advantage: The Role of Performance and Innovation. *Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity*. 8 (3), 163.

Fastercapital, (2023). Value creation: Unlocking Value Creation in Firm Theory. Value creation: Unlocking Value Creation in Firm Theory. *Online.* Retrieved January 15, 2023. Source https://fastercapital.com/content/Value-creation--Unlocking-Value-Creation-in-Firm-Theory.html.

Fei, L., & Isa, M. (2023). Factors Affecting Talent Retention to Ensure Sustainable Growth in the Automation Industry in Penang Free Industrial Zone. *Kurdish Studies*. 12 (1), 3122–3143.

Grönroos, C. (2017). On Value and Value Creation in Service: A Management Perspective. *Journal of Creating Value*. 3 (2), 242.

Hkexnews. (2024). Global Offering. *Online.* Retrieved January 15, 2023. Source https://www1.hkexnews.hk/listedco/listconews/sehk/2022/0225/2022022500025.pdf.

Hoffman, N. P. (2000). An Examination of the "Sustainable Competitive Advantage" Concept: Past, Present, and Future. *Academy of Marketing Science Review*. 2000 (4), 1-16.

IMD. (2024). Strategy: Value Creation in Business: Importance, Concepts, & Examples. *Online.* Retrieved January 15, 2023. Source https://www.imd.org/reflections/value-creation-in-business-importance-concepts-examples/.

International Monetary Fund. (2024). People's Republic of China. IMF Country Report No. 24/38. *Online.* Retrieved March 10, 2023. Source .file:///C:/Users/User/Downloads/1CHNEA2024001.pdf.

Jahani, H., Jain, R., & Ivanov, D. (2023). Data science and big data analytics: A systematic review of methodologies used in the supply chain and logistics research. *Annals of Operations Research*. 4 (7), 1-58.

Lee, C., Wu, C., & Jong, D. (2022). Understanding the Impact of Competitive Advantage and Core Competency on Regional Tourism Revitalization: Empirical Evidence in Taiwan. *Organizational Psychology*. 2022 (13), 1-13.

National Bureau of Statistics of China. (2022). The Profit of Industrial Enterprises above Designated Size in 2021. *Online.* Retrieved January 15, 2023. Source https://www.stats.gov.cn/english/PressRelease/202201/t20220128_1827104.html.

OECD. (2023). Small and Medium-sized Enterprises: Local Strength, Global Reach. *Online.* Retrieved March 10, 2023. Source https://www.oecd.org/cfe/leed/1918307.pdf.

Papula, J., & Volná, J. (2013). Core competence for sustainable competitive advantage. *Multidisciplinary academic research*. *2013*, 1-7.

Rong, H. (2024). Research on the Present Situation and Countermeasures of Technology Trading in China Based on Technology Contract Analysis-Take pudong new area, Shanghai as an example. *Applied Mathematics and Nonlinear Sciences*. 9 (1), 1-9.

Shamim, S., Zeng, J., & Khan, Z. (2018). Role of Big Data Management in Enhancing Big Data Decision-Making Capability and Quality among Chinese Firms: A Dynamic Capabilities View. *Information & Management*. 56 (6), 1-51.

Singh, S. (2024). The Patent Application Process is Complex, and the Time Cycle is too Long, Which is Very Unfavorable for Small and Medium-Sized Enterprises to Apply. *Online.* Retrieved March 10, 2023. Source https://havingip.com/8-reasons-why-patent-grant-takes-so-long-explained/.

Spanos, Y., & Lioukas, S. (2001). An Examination into the Causal Logic of Rent Generation: Contrasting Porter's Competitive Strategy Framework and the Resource-Based Perspective. *Strategic Management Journal*. 22 (10), 907-934.

Tan, J., Li, S., & Li, W. (2006). Building Core Competencies in a Turbulent Environment: An Exploratory Study of Firm Resources and Capabilities in Chinese Transitional Economy. *Managing Global Transitions*. 4 (3), 197-214.

Teece, G., Pisano, G., & Shuen, A. (1997). Dynamic Capabilities and Strategic Management. *Strategic Management Journal*. 18 (7), 509-533.

Vapnek, J., & Spreij, M. (2005). *Perspectives and Guidelines on Food Legislation, With a New Model Food Law*. New York, USA: Development Law Service.

Wilden, R., Gudergan, S., Akaka, M., Averdung, A., & Teichert, T. (2018). The Role of Cocreation and Dynamic Capabilities in Service Provision and Performance: A Configurational Study. *Industrial Marketing Management*. 78 (1), 43-57.

World Bank. (2009). How Many Stops in a One-Stop Shop? A Review of Recent Developments in Business Registration. *Online.* Retrieved January 15, 2023. Source https://documents1.worldbank.org/curated/en/708751468149688644/pdf/587870WP0Howma10BOX353819B01PUBLIC1.pdf.

Yakin, N., Aryanto, V., & Budi, M. (2017), Mediating Effect of Value Creation in the Relationship between Relational Capabilities on Business Performance. *Contadina Administration*. 63 (1), 1-21.

Yasar, O., & Adiguzel , T. (2010). A working successor of learning management systems: SLOODLE. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*. 2 (2), 5682-5685.

Yoshino, N., & Taghizadeh-Hesary, F. (2016). Major Challenges Facing Small and Medium-sized Enterprises in Asia and Solutions for Mitigating Them. *SSRn Journal*. 18 (4), 564

Research on the Cultivation of Vocational Values in Application-Oriented Universities Under the Background of Innovation and Entrepreneurship

Dongxu Wang and Zhihui Zheng
Krirk University, Thailand
Corresponding Author, E-mail:510716549@qq.com

****

Abstract

The objectives of this research were: 1) to deconstruct the professional values of applied university students from the perspective of innovation and entrepreneurship, 2) to propose corresponding training and development paths according to the requirements of professional values in different dimensions, and 3) to promote the cultivation of professional values driven by innovation and entrepreneurship. The sample consisted of applied university students. They were selected by purposive sampling. The research instruments for the data collection were literature review and theoretical analysis. The statistics for data analysis included qualitative analysis and logical reasoning.

The research results were found as follows: 1) Applied university students should cultivate their professional abilities and professional spirit under the background of innovation and entrepreneurship. 2) An innovative and entrepreneurial education system should be built to enable the cultivation of professional values. 3) The campus culture of school-enterprise cooperation should be promoted to enhance the practice of professional values. Suggestions include vigorously advocating innovation and entrepreneurship as a national strategy, complying with the national macro-policy of applied university education, and realizing the implementation of talent training policies in applied universities.

Keywords: Innovation and Entrepreneurship Education; Application-oriented Universities; Professional Values; College Students

Introduction

In recent years, the employment situation for college graduates in China has become increasingly severe. According to the National Bureau of Statistics, the number of college graduates in China reached 9.09 million in 2021, an increase of 350,000 over the previous year (National Bureau of Statistics, 2021). The fierce competition in the job market has made it difficult for many college graduates to find satisfactory employment opportunities. In this context, innovation and entrepreneurship have become an important way to alleviate the employment pressure of college students (Li & Zhang, 2020).

However, the cultivation of innovation and entrepreneurship abilities among college students is not only a matter of imparting knowledge and skills but also closely related to their career values (Wang et al., 2019). Career values refer to people's value judgments on the realization of work goals and the rewards they receive (Jiang & Zhao, 2018). In the new era, college students have grown up with the mobile Internet and have been exposed to various new things, resulting in increasingly diversified and personalized values (Chen & Liu, 2021). Unhealthy social ideas can easily invade college students' values, causing deviations in their career values and hindering their innovation and entrepreneurship practices (Xu & Guo, 2020).

* Received: March 21, 2024; Revised: April 11, 2024; Accepted: April 16, 2024

Therefore, it is of great significance to study the career values of college students, especially those in applied universities, in the context of innovation and entrepreneurship. Applied universities focus on cultivating high-quality applied talents for the country (Ministry of Education, 2019). Achieving high-quality and stable employment for their graduates is crucial for building a talent echelon and realizing a harmonious society (Zhang & Wang, 2017). By interpreting the explicit characteristics of the career values of applied university students from aspects such as career evaluation and selection, value orientation, and career goals, this article aims to explore an organic fit between innovation and entrepreneurship education and the cultivation of college students' career values (Liu & Chen, 2022).

This research will contribute to the theoretical understanding of college students' career values in the context of innovation and entrepreneurship. Moreover, it will provide practical insights for applied universities to optimize their talent training models and improve the quality of innovation and entrepreneurship education. The findings will also shed light on how to guide college students to establish correct career values and enhance their employability and entrepreneurial abilities.

Research Objective

1) Deconstructing the connotation of professional values of students in applied universities

2) Explore the path to cultivate professional values of students in applied universities driven by innovation and entrepreneurship.

3) Respond to the national macro-policy on innovation and entrepreneurship education, and promote the reform of talent training in applied universities.

Literature Review

1. Innovation and entrepreneurship education resonates with the cultivation of college students' professional values

Professional values are not only the criteria for personal judgment of career choices, but also the fit between personal ability and career expectations. Career values are the life goals, value orientations and psychological expectations of individuals in career choices. Once such career values are formed, they will be difficult to change for a long time unless the external environment and life experience change significantly. Career values specifically include three aspects: life goals, value orientations and psychological expectations of career choices. Life goals reflect the ultimate purpose of personal career pursuits and determine personal career direction choices and career attitudes. Value orientations reflect personal decision-making criteria in career choices, and also reflect personal life patterns and value pursuits. Psychological expectations reflect the fit between personal ability and career expectations in career choices, and are personal judgments on the value of their own abilities. The three aspects of career values are interconnected and interact with each other to form a personal concept system in career choices. From the perspective of the structural form of professional ability, the most critical component of professional ability is quality ability, which to a certain extent dominates the direction of students' career development. At the same time, it has a profound impact on whether a student has good innovation ability and whether he can succeed in entrepreneurial practice. In addition, professional ability and general ability are equally important in professional ability, and are necessary conditions for students to innovate and start

businesses. They are more volatile than quality ability, but at the same time they are more malleable.

As an important measure for the construction of an innovative country and the comprehensive reform of higher education, my country's innovation and entrepreneurship education in colleges and universities has gone through a 20-year development process. The changes in its policy value orientation are mainly manifested in: from elites to the masses, more emphasis is placed on fairness; from entrepreneurship to employment to innovation to entrepreneurship, more emphasis is placed on innovation; from the edge of education to the whole process of talent training in colleges and universities, more emphasis is placed on integration; from cultivating entrepreneurial ability to achieving the all-round development of people, more emphasis is placed on comprehensiveness; from teaching and educating people to industry-university collaborative education, more emphasis is placed on synergy. From the perspective of evolutionary logic, the policy of innovation and entrepreneurship education has gradually returned from short-term employment goals to the goal of cultivating innovative and entrepreneurial talents; from focusing on economic benefits to social benefits and political benefits; from focusing on external drives to the linkage of internal and external factors (Xu Guoying and Zhang Zetao, 2024). The core of innovation and entrepreneurship education in applied universities is to inspire and shape students' innovative consciousness and entrepreneurial spirit, and to tap into the improvement and cultivation of students' knowledge and abilities. With the continuous changes in the school-running model of applied universities, the current school-enterprise cooperation model is constantly developing and maturing. Applied universities should go deep into enterprises, participate in on-the-job training, and continuously improve their learning tasks and content. Innovation and entrepreneurship education can profoundly affect students' entrepreneurial intentions (Bae T J, Qian S, Miao C, et al, 2014). From the needs of the development of applied university education, recognizing the characteristics of students' professional values is the basic starting point for formulating professional value cultivation countermeasures, and targeted intensive training and edification are the key to achieving practical results. Incorporating innovation and entrepreneurship education into the track of cultivating students' professional values in applied universities to find the right fit is an important part of the teaching reform of applied universities.

The core orientation of students' professional values can be organically matched with the main purpose of current innovation and entrepreneurship education. The two resonate at the same frequency. First, in terms of the target system, the important goal of talent cultivation in applied universities is innovation and entrepreneurship ability. In the transition period of innovation and entrepreneurship, the technical application talents cultivated by applied universities focus on highlighting students' creative ability. The teaching of applied universities should not be limited to the classroom, but also cultivate students to work creatively in their future positions, deeply explore the potential of students' career development in applied universities, strive to innovate work methods, improve work efficiency and service level, and enhance students' social adaptability. The fundamental orientation of this innovation is the necessary requirement of professional values and the obvious manifestation of the fit between the two. Secondly, innovation and entrepreneurship education is an important content of the cultivation of values in applied universities. Innovation can be reflected through entrepreneurial practice. The driving force and premise of entrepreneurship is innovation. In essence, the potential value of innovation is the unity of

various innovative thinking, methods, paths and practices. Innovation and entrepreneurship education encourages students in applied universities to transform their innovative consciousness into practical action capabilities. Students in applied universities practice entrepreneurship education in the early stage, fully rely on the entrepreneurial platform, carry out entrepreneurial practice activities under the guidance of professional teachers, and gradually build their own professional values. Therefore, the important content of entrepreneurship education is to encourage innovation. Innovation education can lay a good foundation for entrepreneurship. The formation of professional values is inseparable from entrepreneurship. Innovation and entrepreneurship jointly construct the basic dimensions of professional values. Finally, innovation education integrates the content of professional literacy education in applied universities. From the perspective of all-round development, under the innovative education model, the basic elements of applied college students such as entrepreneurial knowledge, entrepreneurial ability, entrepreneurial awareness, ideological and theoretical level, and professional quality are substantially improved. When they reach a certain level, they can develop into the connotation orientation of the professionalization of applied college students and an indispensable aspect of entrepreneurship education. Therefore, innovative entrepreneurship education meets the diversified needs of applied college students. The cultivation of innovative ability of applied college students integrates the training goals of entrepreneurship education and vocational education, and is an important content for the growth and development of applied college students. Therefore, cultivating the professional values of applied college students under the concept of innovative entrepreneurship education is an inherent requirement for the development of applied university education.

2. Basic characteristics of the professional values of applied college students under the background of innovation and entrepreneurship

In the era of all-media, college students have entered an era of knowledge and information explosion. Knowledge and information from different channels have had a direct impact and subtle influence on the values of college students. Under the background of innovation and entrepreneurship, the professional values of applied colleges and universities are mainly manifested in three aspects, as follows.

2.1 Regional differences in career evaluation and career choice

In my country's higher education system, the professional settings of applied colleges and universities have become a new normal development trend with the changes in the industrial structure. Reasonable design and adjustment of professional layout have become the new normal development trend. This is mainly to enable applied college education to meet the actual needs of the continuous development of society in economy, politics, culture and education. Therefore, applied colleges and universities should make timely adjustments in various aspects such as training plans, professional settings, and open principles. At the same time, they should also continuously optimize and make due contributions in serving local economic construction and leading industries. Therefore, based on the actual situation, a strong industry orientation naturally becomes the inevitable choice for the professional values education received by students in applied colleges and universities during their school years. Many students will consider their vocational education development plans based on the needs of the employment market, industrial structure, and the professional characteristics of the school, which leads to the objective existence of differences in the career choices of students in applied universities, and the career evaluation will show a strong regional color.

2.2 Contradiction and utilitarianism in career value orientation

The majority of students in applied universities are a generation of young people who pursue unique personalities, which makes their career value orientation present a diversified trend. There are objectively positive and negative career value orientations. Utilitarian, hedonistic, and free career value orientations are deeply rooted in the ideology of some students. Collectivism and dedication-oriented career value orientations are also gradually formed in the minds of some students. They are intertwined to varying degrees and are constantly alternating and evolving. College students are in a period of gradual maturity of their outlook on life and values. They are easily influenced by the external environment and have a strong ability to accept new things. However, due to their immature ability to judge things, adverse social factors will mislead their career values, and there are many main problems. The first is the utilitarianism of career choice. The career values of Chinese youth in the new era generally show the characteristics of "materialism" (Zhang Wenlong and Ye Yilong, 2019). In terms of career choice, a considerable number of students have a tendency to choose within the system. Most of them choose civil servants and public institutions with stable income and high social status as the first level of choice, while enterprises with strong ability training value and long-term development, especially private enterprises, often become the secondary choice of college students. At present, college students still have a clear preference for the system in job hunting, and will use more family social capital to obtain jobs within the system. The real purpose of some students joining the party in school is to be able to smoothly enter the system after graduation. The second is the lack of social responsibility. At present, some college students put salary and social status first when choosing a career. Employment in big cities and decent jobs have become their employment tendency, while they are rarely interested in the vast rural areas and grassroots positions that are in urgent need of college students. The goal of career choice is to pursue better material benefits, and the value orientation is a very narrow interest pattern. "The rise and fall of the country is the responsibility of every man", contributing to national construction and shouldering heavy responsibilities for social development, thereby realizing their own value has rarely become the value orientation of contemporary college students. There are two main reasons for this. First, schools focus on technology and neglect humanities education, utilitarianism prevails, and overemphasize employment orientation, which leads to students lacking humanistic spirit and social responsibility and becoming "sophisticated egoists." Second, while mobile Internet provides students with convenient access to information and knowledge, it also brings a lot of negative energy. Materialism, hedonism, and selfishness have violated the values of some college students, significantly weakening their sense of social responsibility. Third, there is a mismatch between ability and expectation. With the rapid development of technology, the continuous transformation and upgrading of industrial structure, and the transformation and innovation of business models, college students not only need to have professional knowledge structure and work ability, but also need to have higher-level professional core competitiveness to adapt to the development needs of the new era. The cross-disciplinary, transferable, and convertible sustainable development ability will be the most important dynamic ability of college students in the new era. Cultivating students' learning ability, practical ability, adaptability, innovation ability, teamwork ability, and stress resistance is the top priority of university education in the new era.

2.3 Blindness, short-termism, and instability in career goals

In order to cope with the severe employment situation, the central and local governments at all levels encourage college graduates to start their own businesses. Moreover, under the impact of multiple cultures, more and more students tend to start their own businesses. They advocate freedom and pursue the liberation of personality. With the support of the government, their career autonomy has gradually become stronger. However, students of applied universities often cannot accurately position their own objective situation, cannot fully base themselves on social reality, and cannot conduct ultimate strategic thinking for career development. They show blind self-confidence, only focus on short-term benefits, and their career goals are in an unstable state for a long time. In the process of choosing a job and starting a business, many students of applied universities lack a deep understanding of the current social situation, do not have a rational assessment of the society's needs for careers, and cannot objectively understand their own professional abilities, which makes it easy for the instability of their career goals to be revealed when choosing a job and starting a business. Over- or under-evaluation of self-worth, self-doubt and deep self-denial, frequent job hopping, and work slackness often occur. Among the employed graduates, most are in a low-employment state (Ma Tingqi, 2013). These phenomena are not determined by applied university education itself, but are caused by the lack of correct career values.

Research Methodology

1. Literature research method

By systematically combing and analyzing relevant domestic and foreign literature, we can understand the research status, main viewpoints and existing problems of innovation and entrepreneurship education and the cultivation of college students' career values, and consolidate the theoretical foundation of the research. The research results of scholars such as Bae T J et al. (2014), Xu Guoying and Zhang Zetao (2024) were mainly referenced.

2. Questionnaire survey method

A reasonable questionnaire was designed, and a representative group of students from applied universities were selected as the survey subjects. By distributing and collecting questionnaires, the overall status, main characteristics and existing problems of college students' career values were understood. This method can obtain first-hand data of a large sample and enhance the persuasiveness of the research conclusions.

3. Interview method

Students, teachers and human resource managers of some applied universities were selected as interview subjects, and their views and suggestions on the cultivation of college students' career values were deeply understood through semi-structured interviews. The interview method can make up for the shortcomings of the questionnaire survey and obtain richer and more in-depth qualitative research data.

4. Comparative research method

By comparing the similarities and differences in the career values of college students in applied universities in different regions, majors and grades, the influencing factors were analyzed and the rules were summarized. At the same time, we refer to the advanced concepts and successful experiences of innovation and entrepreneurship education in foreign universities and put forward policy recommendations based on China's national conditions.

Research Results

1) Deconstructing the connotation of professional values of students in applied universities

The professional values of students in applied universities are mainly reflected in three aspects: career evaluation and selection, value orientation, and career goals. In terms of career evaluation and selection, students in applied universities pay more attention to the realization of personal values and the acquisition of professional skills. They hope to engage in challenging work and give full play to their talents. In terms of value orientation, students in applied universities emphasize the unity of personal values and social values, hoping to achieve self-worth while contributing to society. In terms of career goals, students in applied universities pursue career development and hope to become industry experts or entrepreneurs.

2) Explore the path to cultivate professional values of students in applied universities driven by innovation and entrepreneurship

(1) Cultivating students' professional ability and professional spirit. Applied universities should take the initiative to unify students' professional ability, general ability and quality ability, build students' professional values with a highly strategic vision, and achieve overall consideration. Innovation and entrepreneurship education should establish the value concept of hard work, unremitting pursuit of truth and creative problem solving for students.

(2) Constructing an innovation and entrepreneurship education system to empower the cultivation of professional values. Applied universities should combine external entrepreneurship with internal entrepreneurship, establish a new innovation and entrepreneurship education system at the macro level, integrate innovation and entrepreneurship practice and process, and create an education model according to the characteristics of each team. It is necessary to establish a comprehensive quality education system and an interdisciplinary and cross-professional innovation and entrepreneurship education system.

(3) Carry forward the campus culture of school-enterprise cooperation and enhance the implementation of professional values. Applied universities should form a cultural system with unique qualities and encourage the infiltration of corporate culture into campus culture under the framework of school-enterprise cooperation. Students are cultivated by the school-enterprise cooperation culture in the benign interaction between schools and enterprises, which effectively improves their professional ability and innovation and entrepreneurship awareness.

3) Respond to the national macro-policy on innovation and entrepreneurship education, and promote the reform of talent training in applied universities

Vigorously advocating innovation and entrepreneurship is a national strategy. Applied universities should comply with the national macro-policy of innovation and entrepreneurship education, and realize the implementation of talent training policies. By deconstructing the professional values of applied university students from the perspective of innovation and entrepreneurship, and proposing corresponding training and development paths, applied universities can cultivate high-quality applied talents that meet the needs of economic and social development. This is of great significance for building a talent echelon and achieving a harmonious society.

Discussion

This study explored the role of innovation and entrepreneurship education in cultivating the professional values of college students in applied universities. The results suggest that innovation and entrepreneurship education can achieve a good fit with college students' professional values in terms of goals and content, providing an important starting point for their cultivation. This finding aligns with previous research by Wang et al. (2019), who emphasized the importance of integrating innovation and entrepreneurship education into the cultivation of college students' values. However, our study also identified several challenges in implementing innovation and entrepreneurship education, such as outdated concepts, insufficient resources, weak teaching staff, and a lack of practical links. These barriers were similarly reported by Chen and Liu (2021), indicating the need for further improvements in the education system.

Our empirical research, including questionnaire surveys and interviews, revealed that the current professional values of college students in applied universities exhibit regional differences in career evaluation and selection, contradictions and utilitarianism in value orientation, and blindness, short-termism, and instability in career goals. These findings partially agree with the work of Xu and Guo (2020), who identified the diversification and individualization of college students' values in the new era. However, our study provides a more comprehensive understanding of the specific characteristics and problems in the professional values of students in applied universities.

To address these issues, we propose several cultivation paths. First, strengthening the cultivation of students' professional abilities and enhancing their professional spirit aligns with the suggestions by Li and Zhang (2020) to focus on the development of key competencies in innovation and entrepreneurship education. Second, building a complete innovation and entrepreneurship education system resonates with the holistic approach advocated by the Ministry of Education (2019) for applied universities. Third, creating a good cultural atmosphere for school-enterprise cooperation extends the findings of Zhang and Wang (2017), who highlighted the benefits of collaborative education for students' employability and values.

However, it is important to recognize that the cultivation of college students' professional values is a complex and systematic endeavor. While innovation and entrepreneurship education plays a crucial role, it should be complemented by coordinated efforts from multiple channels, such as ideological and political education, professional education, employment guidance, and social practice. This notion is supported by Liu and Chen (2022), who emphasized the need for an integrated approach to values education. Furthermore, as pointed out by Jiang and Zhao (2018), professional values education is a long-term process that requires subtle and persistent implementation in daily teaching, activities, and practice.

In conclusion, this study contributes to the understanding of the role of innovation and entrepreneurship education in shaping the professional values of college students in applied universities. The findings highlight the importance of strengthening professional ability cultivation, building a comprehensive education system, and fostering a supportive cultural environment. However, the limitations of relying solely on innovation and entrepreneurship education are also acknowledged, emphasizing the need for a multi-faceted and long-term approach to values education. Future research could further explore the effectiveness of specific cultivation strategies and the synergies between different educational channels in promoting college students' professional values development.

Recommendations

1、Theoretical Recommendations

To further advance the research on the cultivation of vocational values in application-oriented universities under the background of innovation and entrepreneurship, future studies should focus on deepening the theoretical understanding of the connotation and dimensions of students' vocational values. By constructing a more systematic and comprehensive theoretical framework, researchers can better guide the practice of vocational values education. Additionally, it is necessary to strengthen the theoretical exploration of the integration mechanism between innovation and entrepreneurship education and vocational values cultivation, which can provide a solid foundation for optimizing educational strategies and methods.

2、Policy Recommendations

To create a favorable environment for the cultivation of vocational values in application-oriented universities, the government should further increase policy support for innovation and entrepreneurship education. Relevant departments should formulate and improve a system of policies and measures to guide universities in deepening reform and innovation in talent cultivation. Moreover, the state should increase financial investment in the construction of innovation and entrepreneurship education resources in application-oriented universities, such as building practice bases, supporting entrepreneurship projects, and improving teachers' quality, to provide necessary guarantees for the effective implementation of vocational values education.

3、Practical Recommendations

In terms of practical measures, application-oriented universities should actively integrate innovation and entrepreneurship education into the whole process of talent cultivation, and build a comprehensive education system that covers curriculum teaching, practical training, cultural edification, and other aspects. Universities should also strengthen school-enterprise cooperation, jointly build a collaborative education platform with enterprises, and provide students with rich opportunities for innovation and entrepreneurship practice, thereby enhancing their vocational skills and professionalism. Furthermore, it is essential to carry out various forms of practical activities, such as entrepreneurship competitions and innovation training programs, to stimulate students' innovative potential and cultivate their entrepreneurial abilities. By incorporating vocational values education into daily teaching, activities, and practice, universities can create a strong campus culture atmosphere that is conducive to the growth of application-oriented talents.

References

Bae T J, Qian S,Miao C, et al.（2014）.The relationship between entrepreneurship education and entrepreneurial intentions. *Entrepreneurship Theory and Practice*. 38 (2), 217-254.

Cao, P., Hu, J. P., & Tan, C. S. (2024). The four spirits that should be highlighted in the cultivation of college students' professional values: Based on a survey of nearly 30,000 college students in a central province. *Beijing Youth Studies.* (02), 96-102.

Chen, J. (2020). Cultivation strategies of professional values in employment and entrepreneurship education. *Employment and Security.* (14), 65-66.

Ge, Z. (2014). The three dimensions of cultivating professional spirit in vocational students. *Continuing Education Research.* (04), 18-19.

Li, H. Y. (2024, January 17). *Establishing correct professional values to improve college students' career competence.* Xinhua Daily, 014.

Li, Z. (2022). An analysis of the cultivation of career values in employment and entrepreneurship education in colleges and universities. *China Multimedia and Network Teaching Journal (First Half Month)*. (08), 155-158.

Lü, K., & Liu, H. (2020). Strategies for cultivating the spirit of craftsmanship in innovation and entrepreneurship education in colleges and universities. *Journal of Changchun Normal University.* (05), 170-172.

Pan, D. (2019). Research on the problems and cultivation paths of students' career values. *Reform and Opening*. (09), 118-121. doi:10.16653/j.cnki.32-1034/f.2019.009.034.

Wang, D. (2020). Discussion on the cultivation of professional values of vocational students from the perspective of innovation and entrepreneurship. *Research and Practice on Innovation and Entrepreneurship Theory*. (09), 138-139.

Wei, M. (2023). The enhancement of college students' employability through innovation and entrepreneurship education from the perspectives of innovation, entrepreneurship, and employment. *Journal of China Multimedia and Network Teaching (First Half of the Month).* (08), 159-165.

Xu, G. Y., & Zhang, Z. T. (2024). Twenty years of innovation and entrepreneurship education policy in Chinese universities: Value changes, evolution logic, and prospects. *Innovation and Entrepreneurship Education*. (2), 22-30.

Zhang, W., & Ye, Y. (2019). Career values of Chinese youth in the new era: An analysis based on CGSS data. *Journal of Fujian Normal University.* (05), 69-77.

Chen, J., & Liu, Y. (2021). Research on the career values of college students in the new era. *Journal of Higher Education Management*. 15 (3), 125-132.

Jiang, L., & Zhao, M. (2018). A review of research on career values. *Advances in Psychological Science*. 26 (7), 1250-1260.

Li, H., & Zhang, J. (2020). Innovation and entrepreneurship: A new path for college students' employment. *China Higher Education Research*. (10), 33-37.

Liu, X., & Chen, W. (2022). Integrating innovation and entrepreneurship education with the cultivation of career values in applied universities. *Educational Research*. 43 (5), 79-87.

Ministry of Education. (2019). *Opinions on the construction and development of applied universities*.

Wang, Y., Li, J., & Hu, X. (2019). The impact of innovation and entrepreneurship education on college students' career values. *Research in Higher Education of Engineering*. (2), 123-128.

Xu, H., & Guo, Y. (2020). Analysis of the problems and countermeasures in the cultivation of college students' career values. *Journal of Jiangsu University (Social Science Edition)*. 22 (3), 98-103.

Zhang, L., & Wang, H. (2017). The relationship between career values and employability of college students. *Journal of Northeast Normal University (Philosophy and Social Sciences)*. (5), 237-241.

พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของชุมชนบ่อพันขัน 2490 - 2567
Historical Development of the Bo Phan Khan Community, (1947 - 2024)

ปริญ รสจันทร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
Parin Rosjan
Roi Et Rajabhat University, Thailand
Email: parin1012522@gmail.com

********[*]

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของชุมชนบ่อพันขันระหว่างพุทธศักราช 2490 - 2567 ประกอบด้วยการศึกษาสภาพชุมชนบ่อพันขันก่อนการสร้างอ่างเก็บน้ำ ศึกษาผลกระทบจากการสร้างอ่างเก็บน้ำบ่อพันขัน และศึกษาวิธีการฟื้นฟูชุมชนบ่อพันขัน โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วยการศึกษาเอกสารตามวิธีการทางประวัติศาสตร์ การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกตการณ์ภาคสนาม มีเครื่องมือในการเก็บข้อมูลประกอบด้วยแบบบันทึกข้อมูล และแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา การวิเคราะห์เชิงพรรณนา และการวิเคราะห์เปรียบเทียบ ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนบ่อพันขันมีความเปลี่ยนแปลง 3 ช่วงเวลาสำคัญคือ 1) ยุคคนต้มเกลือแห่งบ่อพันขัน พุทธศักราช 2490 - 2524 ซึ่งเกลือเป็นที่ต้องการของชุมชนต่าง ๆ เป็นอย่างยิ่งเพราะเป็นทรัพยากรสำคัญของสังคมแบบผลิตเพื่อยังชีพ 2) ยุคแห่งการสูญสลายของชุมชนบ่อพันขันพุทธศักราช 2524 – 2539 อันเป็นช่วงเวลาที่ชุมชนต้องเผชิญหน้ากับความเปลี่ยนแปลงอันเนื่องจากนโยบายรัฐที่เปลี่ยนพื้นที่การผลิตเกลือให้กลายเป็นอ่างเก็บน้ำเพื่อการเกษตรกรรม การพัฒนาส่งผลให้วิถีชีวิตของผู้คนต้องมีต้นทุนค่าใช้จ่ายมากขึ้นจึงเกิดคลื่นการเคลื่อนย้ายจากหมู่บ้านไปสู่เมืองใหญ่ และ 3) ยุคแห่งการฟื้นฟูบ่อพันขันพุทธศักราช 2539 – 2567 ซึ่งผู้คนพยายามฟื้นฟูความเป็นชุมชนให้กลับคืนมาด้วยการฟื้นความศรัทธาในเจ้าปู่ผ่านที่เป็นอารักษ์ในพื้นที่ ผลการวิจัยพบว่าชีวิตของชาวบ่อพันขันเป็นการดิ้นรนอย่างยืดหยุ่นเพื่อความอยู่รอด โดยปรับตัวตามพลังหลักสามประการ คือ พลังธรรมชาติ พลังจากรัฐ และพลังจากทุนนิยม ในยุคการผลิตเกลือก่อนปี 2524 ผู้คนพึ่งพาอาศัยกันเพื่อรับมือกับธรรมชาติ เมื่อสร้างอ่างเก็บน้ำ พลังจากรัฐและทุนนิยมทำให้หลายครัวเรือนต้องย้ายไปทำงานที่อื่น และในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจปี 2540 ผู้คนกลับมาพึ่งพาพลังของท้องถิ่นและฟื้นฟูชุมชนผ่านความเชื่อและการช่วยเหลือกัน การปรับตัวของชาวบ่อพันขันจึงเน้นความยืดหยุ่นและการสร้างพลังชุมชน

คำสำคัญ: บ่อพันขัน; ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น; พัฒนาการทางประวัติศาสตร์; ความเปลี่ยนแปลง

---

* วันที่รับบทความ: 29 กรกฎาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 28 สิงหาคม 2567; วันตอบรับบทความ: 30 สิงหาคม 2567
Received: August 29, 2024; Revised: August 28, 2024; Accepted: August 30, 2024

Abstract

This research aims to analyze the historical development of the Bo Phan Khan community from 1947 to 2024. It includes studying the state of the Bo Phan Khan community before the construction of the reservoir, examining the impacts of the Bo Phan Khan reservoir's construction, and exploring the methods for revitalizing the Bo Phan Khan community. The research employs qualitative methods, comprising document analysis following historical methodologies, in-depth interviews, and field observations. Data collection tools include data recording forms and interview guides. Data analysis involves content analysis, descriptive analysis, and comparative analysis. The research findings reveal three significant periods of change for the Bo Phan Khan community The Era of Salt Boiling at Bo Phan Khan (1947 - 1981) During this period, salt was in high demand by various communities as it was a crucial resource for a subsistence-based society. The Era of the Community's Decline (1981 - 1996) This period marked the community's confrontation with changes due to state policies transforming salt production areas into a reservoir for agricultural purposes. The development led to increased living costs, prompting a wave of migration from the village to larger cities. The Era of Revitalization (1996 - 2024) During this time, efforts were made to restore the community by reviving faith in the local guardian spirit, Chao Pu Phan, who is revered in the area. The research concludes that the lives of Bo Phan Khan residents exhibit flexible resilience for survival, adapting to three main forces natural forces, state power, and capitalist influences. In the pre-1981 salt production era, people relied on each other to cope with nature. Following the reservoir's construction, state power and capitalism forced many households to relocate for work. During the 1997 economic crisis, people turned to local power, reviving the community through beliefs and mutual support. Thus, the adaptability of Bo Phan Khan residents emphasizes flexibility and community empowerment.

Keywords: Bo Phan Khan; Local History; Historical Development; Change.

บทนำ

ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นมีประโยชน์หลายด้าน เช่น การสร้างความมั่นใจและเสริมสร้างความรักความภาคภูมิใจในชุมชน และที่สำคัญคือเป็นเครื่องมือในการรื้อฟื้นความสัมพันธ์ของชุมชนที่เคยแนบแน่นให้กลับคืนมาเพื่อเป็นพลังของท้องถิ่นในการก้าวสู่อนาคตอย่างมั่นคง การนำประวัติศาสตร์ท้องถิ่นมาใช้เป็นแกนเนื้อหาสำคัญในการสร้างตลาดวัฒนธรรมและการใช้ทุนทางวัฒนธรรม (Cultural Capital) เป็นกลยุทธ์ที่มีศักยภาพในการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยผสมผสานความเป็นมาและทรัพยากรทางวัฒนธรรมในท้องถิ่นเข้ากับการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้เกิดการเจริญเติบโตทั้งในด้านสังคมและเศรษฐกิจอย่างสมดุลและยั่งยืน ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจึงไม่เพียงช่วยอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่น แต่ยังเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้สามารถพึ่งพาตนเองได้และมีความมั่นคงในระยะยาว จากเรื่องราวที่บ่งชี้ถึงความสามารถในการปรับตัวของผู้คนในท้องถิ่นต่าง ๆ เพื่อรับมือกับความเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติ และความเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม (สีลาภรณ์ บัวสาย, 2547: 14 -15)

นอกจากนี้ ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นยังเป็นเรื่องราวของความเปลี่ยนแปลงในแต่ละพื้นที่ตามมิติเวลา หมายถึงช่วงเวลาแห่งความเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตของผู้คนในท้องถิ่นจากปัจจัยต่าง ๆ ตลอดจนผลกระทบจากความเปลี่ยนแปลงนั้น ๆ ซึ่งสะท้อนให้เห็นความพยายามคงตัวตนของคนในท้องถิ่นด้วยการเอาตัวรอดผ่านความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ และความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งเหนือธรรมชาติ จนพบภาพรวมของรูปแบบชีวิต กลยุทธ์และวิธีการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่ไม่หยุดนิ่ง ของคนในท้องถิ่น (ทวีศิลป์ สืบวัฒนะ. 2554 : 109 - 117)

บ่อพันขัน ตำบลเด่นราษฎร์ อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด คือตัวอย่างของพื้นที่แห่งความเปลี่ยนแปลงดังที่กล่าวมาในข้างต้น ซึ่งในอดีตราว 120 ปีที่ผ่านมาบ่อพันขันเคยเป็นที่รู้จักในฐานะชุมชนผลิตเกลือแหล่งใหญ่ของทุ่งกุลาร้องไห้ในขอบเขตของเมืองศรีภูมิ หรือเมืองสุวรรณภูมิในระบบการปกครองแบบพื้นเมืองที่มีคณะอาญา 4 ประกอบด้วยเจ้าเมือง อุปฮาด ราชวงศ์ และราชบุตร เป็นผู้ปกครองเมือง ต่อมาในราว พุทธศักราช 2451 บ่อพันขันได้อยู่ในการปกครองของอำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด จนถึง พุทธศักราช 2550 ทางการจึงโอนพื้นที่บ่อพันขันให้อยู่ในการปกครองของอำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด อย่างไรก็ดี นอกจากความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองการปกครองแล้ว ชุมชนบ่อพันขันยังมีความเปลี่ยนแปลงทางสิ่งแวดล้อมขนานใหญ่ในช่วงพุทธศักราช 2524 รัฐบาลได้เปลี่ยนพื้นที่ทำเกลือของท้องถิ่น ให้กลายเป็นอ่างเก็บน้ำเพื่อการเกษตรกรรมตามวิถีของการพัฒนาในช่วงสงครามเย็นที่มีนโยบายเปลี่ยนแปลงทุ่งกุลาร้องไห้ให้เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของทุนนิยมโลก อย่างไรก็ดีในปัจจุบันกลับมีกระแสการฟื้นฟูบ่อพันขันให้เป็นที่รับรู้ในฐานะของชุมชนต้มเกลือที่มีความสำคัญมาแต่ครั้งก่อนประวัติศาสตร์ โดยมีการสร้างแหล่งเรียนรู้ที่วัดเกาะบ่อพันขันรัตนโสภณ (ปริญ รสจันทร์, 2567: 63 – 74)

จากการศึกษาทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง พบว่าตลอดระยะเวลากว่า 70 ปีที่ผ่านมา ชุมชนในอีสานได้เผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่หลากหลาย นับตั้งแต่ช่วงเวลาของสงครามเย็นที่การพัฒนาจากภาครัฐได้เข้าไปปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตจนเกิดคลื่นการอพยพโยกย้ายไปทำงานต่างถิ่น และต่อมาจึงถูกผลักดันให้หวนกลับคืนสู่บ้านเกิดเมื่อประเทศไทยประสบวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจต้มยำกุ้ง ซึ่งจากวิกฤตดังกล่าวได้เร่งให้สังคมอีสานเปลี่ยนผ่านจากสังคมชาวนาที่มุ่งเน้นการผลิตเพื่อยังชีพ สู่สังคมของผู้ประกอบการที่มุ่งเน้นการผลิตเพื่อจำหน่าย คิดเรื่องการลงทุน กำไร การขาดทุน (อรรถจักร์ สัตยานุรักษ์, 2559: 37-68)

นอกจากนี้ ความเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมย่อมส่งผลต่อวิถีชีวิตคนในท้องถิ่นอย่างมิอาจหลีกเลี่ยงได้ ดังแนวคิดเรื่องภูมิวัฒนธรรม (Cultural Landscape) ของศรีศักร วัลลิโภดม อธิบายว่าสภาพแวดล้อมมีความเชื่อมโยงกับชีวิตและวัฒนธรรมของมนุษย์ ซึ่งเมื่อสภาพธรรมชาติเปลี่ยนแปลงไปย่อมส่งผลถึงวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของผู้คนที่ต้องปรับตัวตามไปด้วย และการพึ่งพาอาศัยกันจนกลายเป็นชุมชนถือเป็นการปรับตัวอย่างหนึ่ง ดังนั้นในประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจึงต้องมีเรื่องราวความสัมพันธ์ของคนกับธรรมชาติ และความสัมพันธ์ของผู้คนว่าอยู่ร่วมกันมาอย่างไร ตลอดจนความสัมพันธ์ของคนต่อสิ่งเหนือธรรมชาติที่เป็นอำนาจอำนวยให้คน

ในท้องถิ่นอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข สิ่งเหล่านี้ถือเป็นหัวใจสำคัญของชุมชน (ศรีศักร วัลลิโภดม,วลัยลักษณ์ ทรงศิริ. 2557 : 7-18)

อย่างไรก็ดี ความเปลี่ยนเหล่านี้ล้วนเกิดขึ้นและลื่นไหลอย่างต่อเนื่อง ซึ่งต้องใช้การศึกษาวิจัยเพื่อวิเคราะห์มิติเวลาเพื่อค้นหาความแตกต่างของแต่ละยุคสมัย เพราะในโลกแห่งความเป็นจริงไม่มีการยิงปืนให้สัญญาณว่ายุคสมัยใหม่ได้เริ่มต้นขึ้นแล้ว พัฒนาการทุกอย่างล้วนคลี่คลายอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นนักประวัติศาสตร์จึงมีหน้าที่สร้างเวลามิติเวลาให้กับอดีต ดังที่ แคทเธอรีน คลาร์ก อธิบายว่าเวลาไม่มีเส้นแบ่งของยุคสมัย นักประวัติศาสตร์เป็นผู้แบ่งยุคสมัยด้วยการพิจารณาช่วงเวลาที่มีความเหมือน และความแตกต่างเป็นยุคสมัยต่าง ๆ (แคทเธอรีน คลาร์ก, 2551: 12 - 27)

การศึกษางานวิจัยที่มีความเกี่ยวข้องต่อการวิจัยครั้งนี้ทำให้เห็นว่าภาคอีสานเป็นพื้นที่ซึ่งมีความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองสูง และในความเปลี่ยนแปลงนั้นได้ส่งผลต่อวิถีชีวิตผู้คนเป็นอย่างมาก เช่น งานวิจัยเรื่องสยามกับการปกครองหัวเมืองฝั่งขวาแม่น้ำโขงพุทธศักราช 2318–2441 ของปริญ รสจันทร์ ผล การวิจัยพบว่าหัวเมืองฝั่งขวาแม่น้ำโขง เกิดจากความขัดแย้งของราชสำนักล้านช้างเวียงจันจึงเกิดการอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในดิน แดนอีสาน จากนั้นหัวเมืองเหล่านี้เกิดความเปลี่ยนแปลงจากผู้ปกครองพื้นเมืองเป็นผู้ปกครองจากสยามซึ่งเปลี่ยนชาวลาวให้กลายเป็นไทยในที่สุด (ปริญ รสจันทร์, 2567 : 1-7)

การปรับตัวตามความเปลี่ยนแปลงคือหนทางในการแก้ไขปัญหาของคนในท้องถิ่น เช่นงานวิจัยเรื่องพื้นที่ทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมบ้านอาฮี ตำบลอาฮี อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย กับแนวทางการจัดการท่องเที่ยวชุมชนสู่ความยั่งยืน โดยไทยโรจน์ พวงมณี งานวิจัยนี้ทำให้เห็นถึงการปรับตัวของชุมชนชายแดนจากชุมชนเกษตรกรรมสู่การเป็นชุมชนการท่องเที่ยว โดยใช้ทุนทางประวัติศาสตร์และทุนทางวัฒนธรรม เพื่อสร้างความยั่งยืนแก่ชุมชน (ไทยโรจน์ พวงมณี, 2567 : 95-120)

การเชิดชูรักษาอัตลักษณ์ของท้องถิ่น คือกลยุทธสำคัญประการหนึ่งที่จะสร้างพลังให้ชุมชนท่ามกลางความเปลี่ยนแปลง ดังงานวิจัยเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นและการอนุรักษ์ประเพณีการเหยาของชาวภูไท ของรัชนีกร ไวกล้า นำเสนอเกี่ยวกับการรักษาอัตลักษณ์ของชุมชนผ่านการประกอบพิธีเหยาเพื่อกระตุ้นให้เห็นความสำคัญของพิธีกรรมในฐานะมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนแทนความหมายเดิมที่เป็นการรักษาความเจ็บป่วย (รัชนีกร ไวกล้า, 2562 : 53-68)

เมื่อนำองค์ความรู้จากการศึกษาแนวคิดทางด้านประวัติศาสตร์ท้องถิ่น และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาพิจารณาพัฒนาการความเปลี่ยนแปลงของชุมชนบ่อพันขัน จึงเกิดคำถามสำคัญว่าท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงตามมิติเวลาช่วงต่าง ๆ ชาวบ่อพันขันมีรูปแบบชีวิตและกลวิธีในการรับมือกับความเปลี่ยนแปลงเหล่านั้นอย่างไร ซึ่งคำตอบของการศึกษานี้นอกจากจะเป็นการสร้างองค์ความรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในพื้นที่ซึ่งทำการศึกษาแล้ว ยังช่วยเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับวิธีการที่ชุมชนชนบทไทยเผชิญกับความท้าทายในอดีต และวิธีการที่พวกเขาปรับตัวเพื่อให้สามารถรักษาวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของตนเอาไว้ได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพชุมชนบ่อพันขันก่อนการสร้างอ่างเก็บน้ำ พุทธศักราช 2490 - 2524
2. เพื่อศึกษาผลกระทบจากการสร้างอ่างเก็บน้ำบ่อพันขัน พุทธศักราช 2524 - 2539
3. เพื่อศึกษาวิธีการฟื้นฟูชุมชนบ่อพันขัน พุทธศักราช 2539 – 2567

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับการปรับตัวของชุมชนบ่อพันขันในช่วงเวลาที่กำหนด โดยจะมีขั้นตอนการวิจัยดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ได้แก่ ผู้อาศัยอยู่ในบ่อพันขันที่มีอายุ 70 ปีขึ้นไป จำนวน 5 คน และผู้มีอายุระหว่าง 30 – 70 ปี จำนวน 7 คน

2. เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูล แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth Interview) โดยมีกระบวนการสร้าง และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือประกอบด้วย 1) การกำหนดคำถามวิจัยที่เฉพาะเจาะจงและตรงประเด็นกับวัตถุประสงค์การวิจัย 2) การออกแบบเครื่องมือการวิจัย ประกอบด้วยการสร้างแบบฟอร์มบันทึกข้อมูล และกำหนดหัวข้อและคำถามที่ต้องการในแบบสัมภาษณ์เชิงลึก 3) ทดลองใช้เครื่องมือ 4) ปรับปรุงเครื่องมือจากผลการทดสอบ 5) ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้วยการหาความสอดคล้องภายใน 6) หาความเที่ยงตรงของเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน 6) การปรับปรุงเครื่องมือก่อนใช้

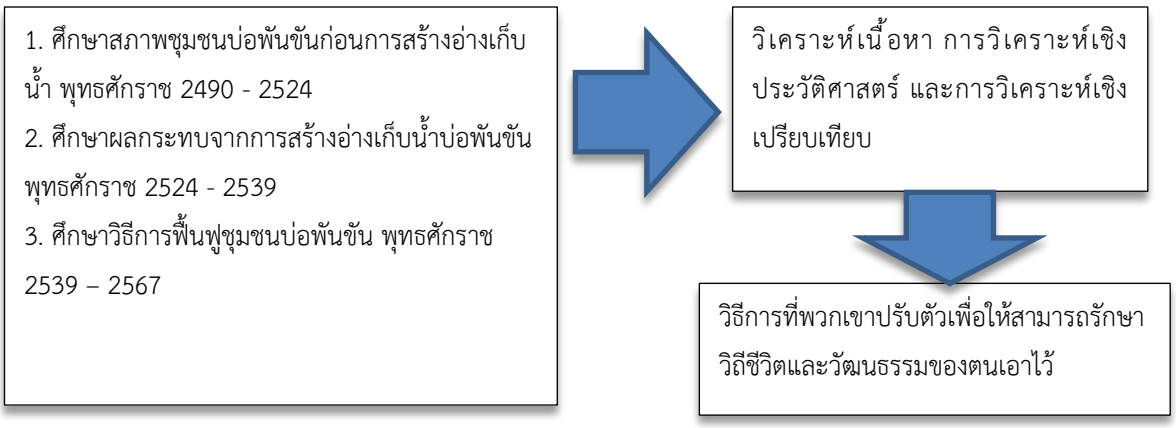
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ซึ่งเป็นข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มเป้าหมาย 2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) เป็นข้อมูลที่ได้จากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยนำข้อมูลที่รวบรวมจากข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิ มาทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ด้วยการวิเคราะห์เชิงประวัติศาสตร์ (Historical Analysis)

5. การสรุปผลและการนำเสนอ สรุปผลการวิเคราะห์และหาข้อสรุปที่ชัดเจนเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของชุมชนบ่อพันขัน การนำเสนอผลการวิจัยด้วยการเขียนรายงานการวิจัยที่ครอบคลุมและชัดเจน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้กรอบแนวคิดที่ครอบคลุมหลายมิติ เพื่อเข้าใจการปรับตัวของชุมชนบ่อพันขันในช่วงเวลาที่กำหนด โดยกรอบแนวคิดการวิจัยนี้จะรวมถึงการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการปรับตัวของชุมชนในเชิงประวัติศาสตร์ เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 2 ตูบต้มเกลือก่อนมีการสร้างอ่างเก็บน้ำบ่อพันขัน

ภาพที่ 3 ส่างครกแหล่งน้ำจืดท่ามกลางความเค็มของบ่อพันขัน

ผลการวิจัย

พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของชุมชนบ่อพันขัน 2490 - 2567 มีวัตถุประสงค์การวิจัย ประกอบด้วย 1) เพื่อศึกษาสภาพชุมชนบ่อพันขันก่อนการสร้างอ่างเก็บน้ำ พุทธศักราช 2490 – 2524 2) เพื่อศึกษาผลกระทบจากการสร้างอ่างเก็บน้ำบ่อพันขัน พุทธศักราช 2524 – 2539 3) เพื่อศึกษาวิธีการฟื้นฟูชุมชนบ่อพันขัน พุทธศักราช 2539 – 2567 มีผลการวิจัย ดังนี้

1. สภาพชุมชนบ่อพันขันก่อนการสร้างอ่างเก็บน้ำ พุทธศักราช 2490 – 2524

บ่อพันขัน มีความสำคัญในฐานะแหล่งผลิตเกลือของทุ่งกุลาร้องไห้มาตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ราว 2,500 ปีที่ผ่านมา และมีพัฒนาการสืบเนื่องมาจนถึงสมัยวัฒนธรรมเจนละซึ่งพบจารึกสำคัญคือจารึกจิตรเสนที่บริเวณดอนขุมเงินที่อยู่ในพื้นที่เดียวกัน และมีความสัมพันธ์กับเมืองโบราณจำปาขันในวัฒนธรรมทวารวดีที่ปรากฏชุมชนคูน้ำคันดิน และมีพระธาตุบ่อพันขันอันเป็นศาสนสถานสำคัญที่มีหลักฐานพัฒนาการต่อเนื่องตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 12-17 ก่อนจะรกร้างร่วงโรยจนถึงพุทธศตวรรษที่ 23 จึงปรากฏการตั้งถิ่นฐานของผู้คนในวัฒนธรรมล้านช้างเมื่อจารแก้วนำพาไพร่พลจากนครจำปาสักเข้ามาตั้งเมืองทุ่งในราวพุทธศักราช 2256 เกลือบ่อพันขันจึงกลายเป็นทรัพยากรสำคัญในการหล่อเลี้ยงแผ่นดิน และผู้คนอีกครั้งจนเมืองทุ่งกลายเป็น

เมืองสุวรรณภูมิ และกลายเป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดร้อยเอ็ดเมื่อราวพุทธศักราช 2450 (ปริญ รสจันทร์. 2567 : 63 - 74)

ช่วงเวลาก่อนการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำบ่อพันขัน ชีวิตของผู้คนในพื้นที่แห่งนี้ต่างต้องดิ้นรนปรับตัวไปตามแรงผลักดันจากดินฟ้าอากาศเป็นหลัก ในการเอาตัวรอดและสืบเผ่าพันธุ์ของชาวบ่อพันขันคือสนามแห่งความท้าทายที่น่าเหนื่อยหน่าย แค่เพียงการหาอยู่หากินที่เป็นการตอบสนองความต้องการพื้นฐานยังจำเป็นต้องใช้ทักษะประสบการณ์ตลอดจนกำลังกายกำลังใจอย่างหนักหน่วงเพื่อปรับตัวตามฤดูกาลที่เป็นไปด้วยความไม่แน่นอน

ชุมชนที่ข้าวเป็นอาหารหลัก ความพอดีของน้ำไม่ท่วมไม่แล้งถือเป็นโอกาสของชีวิตที่จะได้ข้าวมากจนเหลือกินพอขาย แต่หากเกิดน้ำท่วมฝนแล้งขึ้นจนทำนาไม่ได้ข้าว การทำเกลือในหน้าแล้งจะกลายเป็นโอกาสในการประกันความอยู่รอดของครัวเรือนในรอบปีนั้นด้วยการนำไปขายหรือแลกเปลี่ยนกับข้าว ซึ่งข้าวมีมากในหมู่บ้านลุ่มแม่น้ำชี ส่วนการค้าขายเกลือนั้นอาจมีพ่อค้าชาวจีนจากลุ่มแม่น้ำมูลเข้ามาซื้อขาย นอกจากนี้เกลือบางส่วนถูกหาบคอนเข้าไปเร่ขายยังเมืองสุวรรณภูมิในราคา 2 – 3 บาท ต่อหมื่น หรือราว 12 กิโลกรัม ดังที่ตาโฮม สุทธิสน ผู้เกิดในพุทธศักราช 2491 ได้เล่าย้อนความหลังเมื่อครั้งยังเด็กว่า

“...สมัยก่อนลำบากหลาย ลำบากที่สุดคือการหาอยู่หากินให้พอปากพอท้องสำคัญที่สุดคือต้องมีข้าวกิน ข้าวดีน้ำปลาดีคือปีนั้นอยู่รอดถ้าน้ำไม่ดีท่วมหรือแล้งต้องได้เกลือไปแลกไปขายไปหาข้าวก้ำบ้านทางซี มีเกลือจึงเป็นสิ่งที่ดีเพราะว่าไผกะอยากได้ ยามเอาเกลือไปแลกไปขายต้องไปด้วยกันเพราะย่านผู้ร้ายอ้ายขโมยไผขายเกลือหมดแล้วกะต้องไปนำกันกลับนำกัน ปีใดได้ข้าวดีมีเจ๊กจากน้ำมูลเข้ามาซื้อมาแลกเกลือ ซุมแม่หญิงหาบเกลือไปขายสุวรรณภูมิเป็นกลุ่ม 2 – 3 คน ขายเกลือหมื่นละ 2 – 3 บาท ได้มาแล้วกะย่างเมือบ้านนำกัน ...” (โฮม สุทธิสน, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มีนาคม 2567)

นอกจากเกลือจะเป็นที่มาของข้าวและเงินแล้ว ยังมีความสำคัญต่อชาวบ่อพันขันในด้านอื่น ๆ อีกไม่น้อย เช่น เป็นอาหารโดยการโรยกินกับข้าวเหนียวร้อน ๆ นอกจากอิ่มท้องแล้วยังเป็นอาหารสำหรับยามเจ็บป่วยและคนอยู่ไฟหลังคลอด ทั้งยังเป็นเครื่องถนอมอาหารโดยเฉพาะการทำปลาแดก และส้มปลา ด้วยเหตุนี้เกลือจึงเป็นดังหลักประกันความอยู่รอดของชีวิต ดังที่ตาทองคูณ ดงเย็น ที่เกิดในพุทธศักราช 2496 กล่าวว่า

“...ถ้ามีเกลือกะบ่ย่านอดตาย เอาไปหาข้าวกะได้ เอาไปหาเงินหาคำกะได้ ยามหิวโฮยกินกับข้าวกะได้ ซุมเจ็บซุมแม่ลูกอ่อนกะต้องกิน เกลือเอาไปเฮ็ดปลาแดกเฮ็ดส้มปลากินกะได้ บ้านเฮาเฮ็ดเกลือได้กะดีกว่าบ้านเพิ่นที่เฮ็ดบ่ได้ บ้านเพิ่นต้องเอาบักพร้าว หัวหอม ยาสูบมาแลกเกลือ เจ๊กยูมาจากราษีไศลเอาเรือมาขายของมาซื้อเกลือ มีนายฮ้อยเกวียนจากท่าตูมมาซื้อมาแลกเกลือทุกปี...” (ทองคูณ ดงเย็น, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มีนาคม 2567)

บ่อพันขันแต่เดิมนั้นเป็นแอ่งหินขนาดใหญ่ เป็นทางผ่านของน้ำจากลำปลาค้าว ในคราวหน้าน้ำจะเอ่อท่วมแอ่งหินและแทรกซึมลงไปละลายหินเกลือที่อยู่ใต้ดินขึ้นมา เมื่อถึงยามหน้าแล้งน้ำเหล่านั้นได้ระเหยหายไป

ทิ้งคราบความเค็มเป็นเกล็ดสีขาวระยิบระยับไว้ทั่วที่ราบที่มีขนาดความยาวราว 2 กิโลเมตร และกว้างราว 200 เมตร การผลิตเกลือจึงต้องอยู่ภายใต้ดินฟ้าอากาศที่เหมาะสมไม่ต่างกับการเพาะปลูกข้าว ถ้าฤดูฝนน้ำน้อยเกินไปอาจละลายหินเกลือได้ไม่มาก หรือหากน้ำไม่ลดตามเวลาที่เหมาะสม หรือเรียกว่า *น้ำบ่โบก* ห้วงเวลาในการผลิตเกลืออาจมีน้อยกว่าปกติจนได้เกลือไม่เต็มเม็ดเต็มหน่วย

ด้วยเหตุนี้ การผลิตเกลือจึงเป็นความรีบเร่งภายใต้ความผันผวนของธรรมชาติ เมื่อถึงหน้าแล้งชาวบ่อพันขันจะพากันลงมาตั้งเพิงพักที่เรียกว่าตูบต้มเกลือตามเนินของหมู่บ้านของตนกันอย่างหนาแน่น บ้างหอบลูกจูงหลานบ้างมากับกองเกวียนเป็นแถว มีทั้งผู้เฒ่าและหนุ่มสาวหน้าใหม่ที่อาศัยติดตามผู้อาวุโสเพื่อฝึกหัดการต้มเกลือ และกลายเป็นผู้เชี่ยวชาญในอนาคต ช่วงเวลาแห่งการผลิตเกลือจึงกลายเป็นช่วงเวลาที่บ่อพันขันมีความคึกคักและมีชีวิตชีวาระงมไปด้วยเสียงหัวเราะหยอกเย้า เสียงด่าทอ และการเกี้ยวพาราสีของหนุ่มสาวจากหลายถิ่น

ความสันติของชาวบ่อพันขันมาจากความเคารพนับถือเจ้าปู่ผ่านภูวงศ์ที่เป็นอารักษ์รักษาบ่อเกลือในลุ่มลำน้ำเสียว ก่อนจะต้มเกลือในเดือน 3 และหลังต้มเกลือในเดือน 6 นอกจากนี้ยังต้องแข่งเรือถวายในเดือน 11 ทุกคนที่มาต้มเกลือต้องให้ความเคารพและปฏิบัติตามข้อห้ามตามที่นางเทียมและขะจ้ำกล่าวไว้ ดังที่ตาประมวล มาหินกอง ที่เกิดในพุทธศักราช 2498 เล่าว่า

“...ยามน้ำโบกแล้วคนจะพากันมาบ่อพันขันกันหลายมีเกวียนมาเป็นสาย มาต้มเกลือโนนไผโนนมันบ้านใดเคยต้มโนนไหนกะต้มโนนเก่า คนบ่เคยมาอยากต้มกะนำคนเคยต้มมา สมัยก่อนนั้นคนหลายยามแลงมาหาย่างนำตูบหาเล่นสาว คนหลายบ้านอยู่นำกันได้เพราะเคารพเจ้าปู่ผ่านเพิ่นเป็นผีใหญ่ที่สุดที่รักษาบ่อเกลือ แต่ละปีกะต้องไหว้ยามเดือน 3 กับเดือน 6 คนต้มเกลือทั้งหมดต้องไปไหว้นำกัน ของไหว้กะแล้วแต่ปีตามนางเทียมตามขะจ้ำเพิ่นว่า...” (ประมวล มาหินกอง, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มีนาคม 2567)

เกลือมีความสำคัญแต่การผลิตเกลือนั้นไม่ใช่เรื่องง่าย ดังที่ยายดารา ทองปัญญา อดีตนางเทียม และคนต้มเกลือแห่งบ่อพันขัน ผู้เกิดในพุทธศักราช 2493 เล่าถึงการทำเกลือว่ามีกรรมวิธีที่ซับซ้อน ต้องใช้แรงงานความร่วมมือจากผู้คนในชุมชน และทรัพยากรเป็นจำนวนมาก หลังจากการเก็บเกี่ยวข้าวแล้ว ครอบครัวของคนต้มเกลือจะเริ่มสะสมยางบง เพื่อเอามายาหลุมน้ำเค็มและทำลานตากเกลือ จากนั้นคือการตักน้ำจากบ่อน้ำจืดที่เรียกว่า*ส่างครก* มาเตรียมไว้ แล้วจึงรวบรวมสะเก็ดเกลือด้วยการกวาดดินที่เรียกว่า*ขี้ทา*ไว้เป็นกองแล้วนำดินเหล่านั้นลงไว้ที่รางไม้แล้วตักน้ำราดรดลงไปให้น้ำพาความเค็มลงไปสู่หลุมบงเบื้องล่าง วัดความเค็มด้วยการโยนครั่งเผาไฟลงไปถ้าครั่งลอยแสดงว่าเค็มพอต้มได้ (ดารา ทองปัญญา, การสื่อสารส่วนบุคคล, 7 มีนาคม 2567)

นอกจากข้าวและเกลือแล้ว ปลายังเป็นทรัพยากรสำคัญในการดำรงชีวิตของชาวบ่อพันขัน ดังที่พระอาจารย์ขาว คุตฺตธมฺโม ผู้เกิดในพุทธศักราช 2516 กล่าวไว้ว่า สมัยก่อนยากลำบากเรื่องหาอยู่หากินต้องอาศัยความรู้เรื่องธรรมชาติรอบตัว และการสั่งสอนวิธีหาอาหารจากผู้ใหญ่ และทุกครัวเรือนต้องมีปลาร้าปลาส้มเพื่อเก็บไว้กินให้พออิ่มทั้งครอบครัว ในสมัยเป็นเด็กพระอาจารย์ขาวจำได้ถึงวิธีการหาอยู่หากินที่น่าสนใจนั่นคือการทำนาแบบที่เรียกว่า*นาเอียด* คือการขังน้ำไว้เพื่อละลายความเค็มก่อนทำนา และการหาปลาแบบที่เรียกว่า *แงงฮอย* นั่นคือการซุ่มมองปลาตามแอ่งน้ำขังเมื่อยามน้ำลด เมื่อเห็นร่องรอยของปลาจึงใช้ฉมวกปักหรือใช้สวิงคลุมปลาไว้นับเป็นประสบการณ์ในการหาอาหารอย่างน่าสนใจ (พระอาจารย์ขาว คุตฺตธมฺโม, การสื่อสารส่วนบุคคล, 2 กุมภาพันธ์ 2567)

อย่างไรก็ดี ข้าว ปลา เกลือเป็นเพียงหน้าฉากแห่งการอยู่รอดของชาวบ่อพันขัน สิ่งที่อยู่เบื้องหลังและเป็นพลังในการต่อสู้กับสภาพธรรมชาติคือความช่วยเหลือร่วมมือกันของคนในชุมชน ทั้งในการพึ่งพาอาศัยกันในแต่ละวัน ไปจนถึงการผลิตข้าวและเกลือ ตลอดจนการเคลื่อนย้ายทรัพยากรนำเกลือไปแลกไปขาย ล้วนแล้วแต่ต้องอาศัยการพึ่งพาอาศัยกันทั้งสิ้นดังที่ยายดารา ทองปัญญา กล่าวว่า

“...สมัยก่อนอาศัยพึ่งพากัน เฮ็ดนาเฮ็ดเกลือเฮ็ดเฮือนเดียวบ่ได้ ยามเจ็บยามเป็นมาต้องช่วยกัน ยายต้มเกลือตั้งแต่สาวจนเฒ่ามีลูก 11 คน ลูกสาวคนหนึ่งออกคาบ่อเกลือเลยตั้งชื่อว่าบ่อ กะได้ไทบ้านเดียวกันมาช่วยกัน หรือยามเอาเกลือหาบไปขายก็ต้องไปนำกันแนวย่านผู้ร้ายอ้ายขโมย คนบ้านเฮาสมัยก่อนเป็นผู้ใหญ่เป็นเด็กน้อย เชื่อผู้เฒ่าเพิ่นพาสร้างพาแปง...” (ดารา ทองปัญญา, การสื่อสารส่วนบุคคล, 7 มีนาคม 2567)

2. ผลกระทบจากการสร้างอ่างเก็บน้ำบ่อพันขัน พุทธศักราช 2524 – 2539

พุทธศักราช 2524 เกิดเหตุการณ์สำคัญที่อาจกล่าวได้ว่าเป็นเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงชีวิตของชาวบ่อพันขันไปตลอดกาลนั่นคือการสร้างอ่างเก็บน้ำบ่อพันขันขึ้น การผลิตเกลือในหน้าแล้งจึงไม่อาจดำเนินต่อไปได้เท่ากับว่าชาวบ่อพันขันขาดเกลือซึ่งเป็นทรัพยากรสำคัญอย่างหนึ่ง ผู้คนในชุมชนรอบบ่อพันขัน จึงต้องปรับเปลี่ยนตนเองจากการต้มเกลือ และการทำนาเพื่อยังชีพ สู่การทำนาเพื่อขายข้าว และการจับสัตว์น้ำเพื่อขาย บางคนเปลี่ยนเป็นแรงงานรับจ้าง บางคนเดินทางไปทำงานยังต่างถิ่นทดแทนรูปแบบวิถีชีวิตแบบเดิม อย่างไรก็ดี ยังมีบางครัวเรือนที่คงการต้มเกลือแบบเดิมหลงเหลืออยู่บ้างที่บ่อน้อยริมลำน้ำเสียว เช่นที่บ่อน้อยและบ่อหัวคน แต่เกลือที่ผลิตจากที่นี่มีปริมาณน้อยสามารถใช้ในครัวเรือน และชุมชนเท่านั้น ไม่อาจเทียบได้กับเกลือบ่อพันขันเมื่อครั้งอดีตที่มากจนเหลือกินเหลือใช้พอได้ค้าขายแลกเปลี่ยนอย่างกว้างไกล

ความเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิประเทศ คือสิ่งแรกที่เกิดขึ้นในบ่อพันขันเมื่อเกิดแหล่งน้ำขนาดใหญ่ที่มีน้ำขังตลอดปี แบ่งผู้คนที่เคยข้ามไปข้ามมาอย่างใกล้ชิดให้กลายเป็นสองฟากฝั่งที่ไปมายากลำบาก เนินต้มเกลือหลายแห่งกลายเป็นเกาะรกร้าง เมื่อผู้คนไม่ค่อยผ่านเข้ามาในพื้นที่จึงมีเรื่องเล่าลือถึงภูตผีปีศาจที่น่าหวาดกลัว เนินบางแห่งถูกบุกรุกจับจองกลายเป็นแปลงปลูกต้นหม่อน และใบยาสูบ (พระอาจารย์ขาว คุตฺตธมฺโม, การสื่อสารส่วนบุคคล, 7 มีนาคม 2567)

อำนาจรัฐ และอำนาจทุนส่งผลให้ชาวบ่อพันขันต้องปรับเปลี่ยนจากการผลิตเพื่อยังชีพสู่การผลิตเพื่อค้าขาย พันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์เศรษฐกิจ อาทิ ข้าว มัน ปอ ถูกนำเข้ามาเพื่อเชื่อมโยงชุมชนกับตลาดโลก การปลูกข้าวเจ้าเพื่อขายได้ยึดครองแปลงนาข้าวเหนียวเพื่อการบริโภค หลายครัวเรือนจึงปลูกขายข้าวเจ้าเพื่อซื้อข้าวเหนียวกิน

การส่งเสริมการเกษตรกรรมเพื่อการค้า ส่งผลดีต่อผู้มีที่ดินขนาดใหญ่ สำหรับคนที่มีที่ดินทำกินน้อยได้ใช้ฤดูที่ว่างจากงานนาเพื่อเดินทางออกไปทำงานรับจ้างต่างถิ่น เช่น ไปแบกข้าวที่สุวรรณภูมิ ไปรับจ้างตัดอ้อย ไปขับรถรับจ้าง ไปทำงานเป็นแม่บ้าน เป็นแม่ค้าขายอาหาร และไปเป็นแรงงานก่อสร้างเป็นต้น แม้แต่เจ้าปู่ผ่านภูวงศ์ที่เคยเป็นอารักษ์รักษาบ่อเกลือมีความเชื่อการไหว้เพื่อขอสิ่งที่ดีให้แก่ชุมชนยังกลายเป็นผู้ให้โชคลาภขอความสมหวังในเรื่องส่วนตัว (ประมวล มาหินกอง, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มีนาคม 2567)

ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ส่งผลให้ความเป็นชุมชนบ่อพันขันเริ่มจืดจางลง ผู้คนมากมายที่เคยกราบไหว้เลี้ยงบ่อพันขันด้วยกันเมื่อครั้งยังผลิตเกลือได้ต่างหลั่งไหลออกไปทำงานอื่น ๆ หลงเหลือเพียงคนเฒ่าคนแก่ที่ยังคงเลี้ยงบ่อพันขันตามหน้าที่แห่งความศรัทธาที่มีมาตั้งแต่จำความได้ สิ่งเหล่านี้คือความเปลี่ยนแปลงของชุมชนที่มาพร้อมกับการพัฒนา เมื่อหมู่บ้านมีถนนที่ดีขึ้นต้นทุนค่าใช้จ่ายของชาวบ้านจึงมากขึ้น ไฟฟ้า และน้ำประปา ค่ารักษาสุขภาพ ตลอดจนการศึกษาของลูกหลานล้วนมีราคาทั้งสิ้น ดังความว่า

“...เฮ็ดเกลือบ่ได้ผู้บ่าวผู้สาวกะลงไปหาเฮ็ดงานกรุงเทพฯ ไปหม่องมันได้เงิน อยู่บ้านเฮาหาเงินยาก เขาก็เอาลูกฝากไว้กับพ่อแม่ พากันไปทำงานรับจ้าง ไปขับรถ ไปเป็นแม่บ้าน เป็นแม่ค้า ทำงานก่อสร้าง ค่าใช้จ่ายหลายค่าไฟค่าน้ำค่ายาผู้เฒ่าค่าลูกเรียนหนังสือ เฮ็ดนาบ่พอสิได้ม้มปีมันมีค่าพันธุ์ค่ายาค่าปุ๋ยบ่ใส่กะบ่ได้มันบ่งาม บ่อพันขันกะเหลือแต่ผู้เฒ่ากับเด็กน้อยไปไหว้ไปเลี้ยง จากคนหลาย ๆ เหลือคนน้อยลง มาเลี้ยงปีละ 2 -3 เที่อ เด็กน้อยคาโรงเรียนบ่ค่อยได้ไปกะเลยบ่ฮู้จักกัน ลังเที่อผู้เฒ่ากะยากแนวอื่นเลยบ่อได้มา บ่คือตอนเฮ็ดเกลือคนอยู่บ่อ (พันขัน) หลายยามมาไหว้เลยเป็นงานใหญ่ทุกปี...” (ทองคูณ ดงเย็น, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มีนาคม 2567)

อาจกล่าวได้ว่าความเปลี่ยนแปลงจากการเปลี่ยนพื้นที่บ่อพันขันให้กลายเป็นอ่างเก็บน้ำนั้น ไม่เพียงแต่เปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมให้ผิดแปลกออกไป หากแต่ยังเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของผู้คนให้ต้องดิ้นรนปรับตัวในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อความอยู่รอดของตนเองและครอบครัว พลังแห่งรัฐและทุนนิยมที่เชื่อมโยงท้องถิ่นเข้ากับโลกส่งผลให้ต้นทุนชีวิตมีราคาสูงยิ่งขึ้น เป็นสิ่งที่บีบคั้นให้หนุ่มสาวเดินทางจากหมู่บ้านไปหาเงินยังต่างถิ่น และด้วยความเปลี่ยนแปลงจากการพัฒนานี้เองที่ทำให้ตาข่ายแห่งการพึ่งพาอาศัยเพื่อเอาตัวรอดร่วมกันไม่อาจรับมือได้ ด้วยเหตุนี้ ยุคสมัยแห่งการสูญสลายของชุมชนบ่อพันขันจึงมิได้เป็นเพียงการสูญหายของการผลิตเกลือเท่านั้น หากแต่ยังเป็นการล่มสลายของเครือข่ายผู้คนที่เคยพึ่งพาอาศัยทำมาหากินด้วยกันโดยมีบ่อพันขันและเจ้าปู่ผ่านเป็นศูนย์กลาง

3. การฟื้นฟูชุมชนบ่อพันขัน พุทธศักราช 2539 – 2567

ความเปลี่ยนแปลงของชุมชนบ่อพันขันเกิดขึ้นอีกครั้ง เมื่อพุทธศักราช 2539 เมื่อพระอาจารย์ขาว คุตฺตธมฺโม พร้อมด้วยชาวบ้านจำนวนหนึ่ง ต้องการให้บ่อพันขันพ้นจากการเป็นพื้นที่รกร้างและกลับมามีความสำคัญต่อผู้คนในท้องถิ่นอีกครั้ง จึงมีดำริที่จะสร้างวัดเกาะบ่อพันขันรัตนโสภณขึ้นที่เกาะกลางน้ำที่แต่เดิมเรียกว่าโนนมะค่า เพื่อให้เป็นศูนย์กลางในการฟื้นฟูชุมชนบ่อพันขันให้กลับคืนอีกครั้ง

ช่วงเวลาที่เริ่มดำเนินการสร้างวัดนี้เกิดขึ้นในช่วงวิกฤตต้มยำกุ้งในทศวรรษ 2540 ทำให้ชาวบ่อพันขันหลายครอบครัวตัดสินใจใช้ชีวิตที่บ้านเกิดโดยนำทักษะและความเชี่ยวชาญที่ได้รับมาจากเมืองมาใช้ในการทำเลี้ยงชีพ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของชุมชนบ่อพันขันอย่างรวดเร็ว หลายคนเริ่มทำงานเป็นผู้รับเหมารายย่อย พ่อค้าคนกลาง นักเกษตรทฤษฎีใหม่ ร้านซ่อมมือถือ ร้านคอมพิวเตอร์ และมีการขายสินค้าและบริการแปลกใหม่ในชุมชน ทั้งยังเป็นช่วงเวลาที่ยาบ้าแพร่กระจายในหลายพื้นที่ ทำให้จำเป็นต้องใช้พลังของชุมชนในการจัดการปัญหานี้ด้วย ดังความว่า

“...เดียวนี้บ้านเฮาเปลี่ยนไปหลายคนกลับมาจากกรุงเทพ ฯ มาค้าขายลงทุนอยู่บ้าน บางคนปลูกพืชผักปลอดสารพิษ บางคนเลี้ยงไก่ เลี้ยงปลาขายได้หลาย แนวบ่ดีกะมียาบ้า มีการพนัน ต้องเบิ่งลูกเบิ่งหลานช่วยกัน แต่เด็กน้อยทุกมื่อนี้บอกยากเพราะคนบ่ได้อาศัยเพิ่งพากันคือเก่า กลายเป็นอยู่ไผอยู่มันเลยบอกกันยาก...” (ดารา ทองปัญญา, การสื่อสารส่วนบุคคล, 7 มีนาคม 2567)

วัดเกาะบ่อพันขันรัตนโสภณกลายเป็นศูนย์กลางการฟื้นฟูชุมชนบ่อพันขัน ผ่านกิจกรรมที่พระอาจารย์ขาวคิดค้นขึ้นเพื่อสร้างการช่วยเหลือพึ่งพาของผู้คนที่เคยจืดจางลงให้กลับคืนมาอีกครั้ง เช่น การสืบสานพิธีกรรมที่เกี่ยวกับเจ้าปู่ผ่านภูวงษ์ การรักษาแหล่งน้ำผุดบ่อพันขันหรือที่เรียกว่าส่างครก ให้คืนมาอีกครั้งหลังการจมหายลงไปในสายน้ำ

การสื่อสารเรื่องความสำคัญของบ่อพันขันในฐานะพื้นที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ถือเป็นกลยุทธ์อีกอย่างหนึ่งที่ชาวบ่อพันขันนำมาใช้อย่างได้ผล ด้วยเหตุนี้จึงมีหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์วัฒนธรรมการท่องเที่ยวเข้ามาติดต่อประสานงานอยู่บ่อยครั้งจนชุมชนเห็นช่องทางโอกาสจากนโยบายของภาครัฐ จนจังหวัดร้อยเอ็ดได้มีการจัดงบประมาณในการพัฒนาพื้นที่รอบวัดและศาลเจ้าปู่ให้สวยงามยิ่งขึ้น การร่วมมือระหว่างชุมชนและหน่วยงานภาครัฐที่มีวัดเป็นศูนย์กลางทำให้บ่อพันขันกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความน่าสนใจ มีกลุ่มแม่ค้าเข้ามาจัดจำหน่ายอาหารและของที่ระลึก เช่น บายศรี มาลัย หมากพลูบุหรี่ และมีแผงจำหน่ายลอตเตอรี่สำหรับผู้มาอธิษฐานของโชคลาภ การกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวจึงส่งผลให้เกิดการสร้างงานสร้างรายได้ จนชุมชนบ่อพันขันสามารถคงอัตลักษณ์ของตนเองท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงได้ในที่สุด (พระอาจารย์ขาว คุตฺตธมฺโม, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มีนาคม 2567)

4. สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยทั้งหมดนี้ พบว่าชีวิตของชาวบ่อพันขันเป็นการดิ้นรนอย่างยืดหยุ่นเพื่อความอยู่รอด โดยปรับตัวตามพลังหลักสามประการ คือ พลังธรรมชาติ พลังจากรัฐ และพลังจากทุนนิยม ในยุคการผลิตเกลือก่อนปี 2524 ผู้คนพึ่งพาอาศัยกันเพื่อรับมือกับธรรมชาติ เมื่อสร้างอ่างเก็บน้ำ พลังจากรัฐและทุนนิยมทำให้หลายครัวเรือนต้องย้ายไปทำงานที่อื่น และในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจปี 2540 ผู้คนกลับมาพึ่งพาพลังของท้องถิ่นและฟื้นฟูชุมชนผ่านความเชื่อและการช่วยเหลือกัน การปรับตัวของชาวบ่อพันขันจึงเน้นความยืดหยุ่นและการสร้างพลังชุมชน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า ยุคคนต้มเกลือแห่งบ่อพันขันพุทธศักราช 2490 - 2524 ซึ่งเกลือเป็นที่ต้องการของชุมชนต่าง ๆ เป็นอย่างยิ่งเพราะเป็นทรัพยากรสำคัญของสังคมแบบผลิตเพื่อยังชีพ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับศรีศักร วัลลิโภดม ที่อธิบายว่าสภาพแวดล้อมมีความเชื่อมโยงกับชีวิตและวัฒนธรรมของมนุษย์ ซึ่งเมื่อสภาพธรรมชาติเปลี่ยนแปลงไปย่อมส่งผลถึงวัฒนธรรม และวิถีชีวิตของผู้คนที่ต้องปรับตัวตามไปด้วย (ศรีศักร วัลลิโภดม,วลัยลักษณ์ ทรงศิริ. 2557 : 7-18)

ผลการวิจัยว่า ยุคแห่งการสูญสลายของชุมชนบ่อพันขันพุทธศักราช 2524 – 2539 เป็นช่วงเวลาที่ชุมชนต้องเผชิญหน้ากับความเปลี่ยนแปลงอันเนื่องจากนโยบายรัฐที่เปลี่ยนพื้นที่การผลิตเกลือให้กลายเป็นอ่างเก็บน้ำเพื่อการเกษตรกรรม การพัฒนาส่งผลให้วิถีชีวิตของผู้คนต้องมีต้นทุนค่าใช้จ่ายมากขึ้นจึงเกิดคลื่นการเคลื่อนย้ายจากหมู่บ้านไปสู่เมืองใหญ่ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแคทเธอรีน คลาร์ก ที่อธิบายว่าเวลาไม่มีเส้นแบ่งของยุคสมัย นักประวัติศาสตร์เป็นผู้แบ่งยุคสมัยด้วยการพิจารณาช่วงเวลาที่มีความเหมือน และความแตกต่างเป็นยุคสมัยต่าง ๆ ซึ่งเป็นแนวคิดสำคัญที่ผู้วิจัยต้องสร้างเวลาแห่งยุคสมัยอย่างชัดเจน (แคทเธอรีน คลาร์ก, 2551: 12 - 27)

ผลการวิจัยว่า ยุคแห่งการฟื้นฟูบ่อพันขันพุทธศักราช 2539 – 2567 นั้นผู้คนพยายามฟื้นฟูความเป็นชุมชนให้กลับคืนมาด้วยการฟื้นความศรัทธาในเจ้าปู่ผ่านที่เป็นอารักษ์ในพื้นที่ การศึกษานี้ชี้ให้เห็นถึงความสามารถในการปรับตัว และความยืดหยุ่นของชาวบ่อพันขันในการเผชิญกับความท้าทายต่าง ๆ และสามารถคงอัตลักษณ์ของตนเองท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยต่าง ๆ นี้สอดคล้องกับทวีศิลป์ สืบวัฒนะ ที่อธิบายว่าภาพรวมของรูปแบบชีวิตของคนในท้องถิ่นนั้น เต็มไปด้วยกลยุทธ์และวิธีการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่ไม่หยุดนิ่ง (ทวีศิลป์ สืบวัฒนะ, 2554 : 109 - 117)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ การวิจัยเชิงลึกในด้านอื่น ๆ ควรมีการวิจัยเพิ่มเติมในด้านอื่น ๆ เช่น สุขภาพ การศึกษา และสภาพความเป็นอยู่ เพื่อให้เข้าใจและสามารถพัฒนาชุมชนบ่อพันขันได้อย่างครบวงจร

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ควรมุ่งเน้นการพัฒนาให้บ่อพันขันเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และแหล่งเรียนรู้ด้านการผลิตเกลือสินเธาว์

3. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการการส่งเสริมการตลาดและผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น ควรมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นเช่น เกลือและข้าว ให้มีคุณภาพและมีการตลาดที่ดีขึ้น โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิตและบรรจุภัณฑ์ เพื่อเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์

เอกสารอ้างอิง

แคทเธอรีน คลาร์ก. (2551). *การให้เวลาแก่ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและชุมชน.* ออกซ์ฟอร์ด: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยออกซ์ฟอร์ด.

ทวีศิลป์ สืบวัฒนะ. (2554). *แนวคิดและแนวทางการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น.* กรุงเทพมหานคร: อินทนิล.

ไทยโรจน์ พวงมณี. (2024). พื้นที่ทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมบ้านอาฮี ตำบลอาฮีอำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย กับแนวทางการจัดการท่องเที่ยวชุมชนสู่ความยั่งยืน. *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา*. 12 (1), 95–120.

ปริญ รสจันทร์. (2567). บ่อพันขัน : มรดกจากบรรพกาล. *ทางอีศาน*. 12 (142), 63 – 74.

ปริญ รสจันทร์. (2567). สยามกับการปกครองหัวเมืองฝั่งขวาแม่น้ำโขงพุทธศักราช 2318–2441. *วารสารวิจัยและพัฒนาอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง*. 3 (1), 1-7.

รัชนีกร ไวกล้า. (2562). ภูมิปัญญาท้องถิ่นและการอนุรักษ์ประเพณีผู้ไทย. *วารสารการจัดการศิลปะ*. 3 (1), 53-68

ศรีศักร วัลลิโภดม และ วลัยลักษณ์ ทรงศิริ. (2557). *เรียนรู้จากแผนที่เพื่อรู้จักท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิเล็ก-ประไพ วิริยะพันธุ์.

สีลาภรณ์ บัวสาย. (2547). *พลังท้องถิ่น: บทสังเคราะห์งานวิจัยด้านชุมชน.* กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

อรรถจักร สัตยานุรักษ์. (2559). *ลืมตาอ้าปากจากชาวนาสู่ผู้ประกอบการ.* กรุงเทพมหานคร: มติชน.

การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชนแบบวิถีความปกติใหม่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดมหาสารคามและจังหวัดกาฬสินธุ์

Management of Community Tourist attractions in New Normal of Local Administrative Organizations in Maha Sarakham Province and Kalasin Province

อนุชา ลาวงค์,
เกรียงไกร นามนัย และ คัมภีรพรรณ จักรบุตร
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Anucha Lavong,
Kriengkrai Namnai and Khampheeraphan Chakkabut
Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: anucha@rmu.ac.th

****

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบทบาทวิธีการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชน 2) ศึกษาความร่วมมือภาคีเครือข่ายการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชน และ 3) เสนอแนะเชิงนโยบายการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชนแบบวิถีความปกติใหม่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 1) เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้เครื่องมือแบบสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 6 คน ได้แก่ ผู้ประกอบการ ผู้นำและเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองท้องถิ่นและนักท่องเที่ยว นำเสนอข้อมูลโดยการสังเคราะห์ ตีความ และวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา 2) เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้เครื่องมือแบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่าง 400 คน ซึ่งได้มาด้วยการสุ่มโดยไม่ใช้หลักความน่าจะเป็น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลใช้แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด และปลายเปิด ค่าดัชนีความสอดคล้อง มีค่าเท่ากับ 0.92 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามมีค่าเท่ากับ 0.935 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณณา การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า 1. บทบาทวิธีการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชน พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทบทวนบทบาทตัวเองและหาวิธีจัดการ โดยนำนวัตกรรมบริหารแบบใหม่ “วิถีแห่งนวัตกรรม” คือ 1.1) วิธีปฏิบัติในการระบุปัญหา 1.2) วิธีการในการกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหา 1.3) วิธีบริหารจัดการองค์กรแห่งการเติบโต 2. ความร่วมมือภาคีเครือข่ายการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.98) เมื่อพิจารณารายด้านการสร้างปฏิสัมพันธ์ระยะยาว ($\overline{X}$ = 4.03) มีค่าสูงที่สุด และ 3) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชน พบว่า 3.1) บทบาทขององค์กรปกครอง

* วันที่รับบทความ: 20 มีนาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 22 พฤษภาคม 2567; วันตอบรับบทความ: 25 พฤษภาคม 2567
Received: March 20, 2024; Revised: May 22, 2024; Accepted: May 25, 2024

ส่วนท้องถิ่นบนฐานเครือข่ายความร่วมมือระหว่างองค์กรที่ประสานงานอย่างชัดเจนและต่อเนื่อง 3.2) การพัฒนาศักยภาพชุมชนให้มีความรู้ ทักษะจำเป็นด้านการท่องเที่ยว 3.3) การสร้างการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องร่วมกัน เช่น ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผิดชอบและร่วมรับผลประโยชน์

คำสำคัญ: การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชน; แบบวิถีความปกติใหม่; องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstract

The objectives of this research were to : 1) study the role of community tourist attraction management methods, 2) study the cooperation of community tourist attraction management networks, and 3) make recommendations on community tourist attraction management policies in the new normal of local government organizations. The research was conducted using a mixed methodology; 1) qualitative research using in-depth interview tools with six key informants: entrepreneurs, entrepreneurs, leaders and officials of local government bodies and tourists. Present information by synthesizing, interpreting, and analyzing descriptive content. 2) Quantitative research using a questionnaire tool was used on a sample of 400 people, which was obtained at random without using the principle of probability. The data collection tool uses closed-ended and open-ended questionnaires. It has a value of 0.92 and the confidence level of the questionnaire is 0.935 The statistics used to analyze them consisted of frequency distribution, percentage value, mean, and standard deviation.

The results of the study showed that: 1) the role of community attraction management methods it was found that local government organizations must rethink their roles and find ways to manage them by adopting new management innovations. The "Way of Innovation" is 1.1) problem identification practices, 1.2) methods for determining solutions to problems, 1.3) how to grow organization management methods. 2) Community Tourism Management Network Partnerships was overall ($\overline{X}$ = 3.98) when considering long-term interaction ($\overline{X}$ = 4.03) was the highest. 3) Policy recommendations for community attraction management; 3.1) The role of local government organizations is based on a network of cooperation between organizations that coordinates clearly and continuously. 3.2) Community capacity development to have the knowledge and skills necessary in tourism 3.3) Creating the participation of all parties involved together, such as joint thinking, planning, joint action, joint responsibility and joint benefit

Keywords: Community Tourism Management; New normal; Local Administrative Organization

บทนำ

การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นยุคใหม่ขององค์การภาครัฐนอกจากบทบาทของตนเองแล้วจำเป็นต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนที่สามารถร่วมจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ถือว่าเป็นต้นทุนทางสังคมที่สร้างความตระหนักถึงการเป็นผู้ส่วนได้ส่วนเสียและร่วมจัดการเพื่อการพัฒนาที่ยั้งยืนเพราะเนื่องด้วยชุมชนเป็นเจ้าของทรัพยากรนั่นเอง ซึ่งหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าวต้องจัดทำแผนดำเนินการสู่การปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างมีประสิทธิภาพ ขณะเดียวกันบริบทโลกยุคใหม่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเองกำลังเผชิญกับความท้าทายนี้ซึ่งเป็นปัจจัยให้พิสูจน์ความสามารถขององค์กรและอาจเป็นภัยคุกคามที่ต้องปรับกลยุทธ์และเตรียมพร้อมทุกเมื่อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานการณ์ช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างก่อนและหลังการแพร่ระบาดของเชื้อโรคโควิด 19 จึงต้องรับกับสภาพที่ยากจะหลีกเลี่ยง จะเห็นว่าจากวิถีดำรงปกติสู่ความเป็นปกติใหม่ซึ่งสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโรคโควิด-19 อาจจะยังเป็นภาวะเสี่ยงคุกคามใหม่ในอนาคตทั้งต่อชีวิตและทรัพย์สินประชาชน ในส่วนของบทบาทภาครัฐอย่างองค์กรปกครองท้องถิ่นในการประสานทำงานร่วมกันระหว่างส่วนกลาง ภาคเอกชนและประชาชน โดยรัฐส่วนกลางควรกระจายอำนาจลงสู่ท้องถิ่นเพื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจบริหารจัดการอย่างแท้จริงเต็มที่ในฐานะผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยวและสถานประกอบการท้องถิ่น สามารถจัดการความเสี่ยงและมีมาตรการป้องกันร่วมกัน โดยองค์กรท้องถิ่นดังกล่าวจึงควรมุ่งสร้างต้นแบบที่ดีของการท่องเที่ยวที่ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารมีประสิทธิภาพ ปลอดภัยในการเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะหลังการแพร่ระบาดของโรคฯ ที่ส่งผลกระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจในวงกว้าง รัฐและท้องถิ่นต้องสร้างความเชื่อมั่นให้กลับคืนมาโดยเร็ว Tourism Economic Review (2020, 50 : 51) เนื่องจากการพัฒนาประเทศในตลอดระยะที่ผ่านมา เป็นการพัฒนาเศรษฐกิจภาคบริการอย่างอุตสาหกรรมท่องเที่ยวสามารถเชื่อมโยงและได้ขยายขอบเขตของกิจกรรมทางเศรษฐกิจเข้าใกล้วิถีชีวิตชุมชนมากขึ้น การท่องเที่ยวของประเทศมีการเติบโตนักท่องเที่ยวส่วนหนึ่งให้ความสนใจกับการเดินทางไปสัมผัสความจริงแท้ดั้งเดิมของพื้นที่ต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น ขณะเดียวกันภาครัฐก็ประกาศนโยบายให้การท่องเที่ยวเชิงวิถีไทยเป็นวาระแห่งชาติเพื่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานแรกของประเทศ

อย่างไรก็ตาม การท่องเที่ยวโดยชุมชนนั้นสิ่งที่ควรคำนึงถึงคือ ชุมชนและผู้ประกอบการจะต้องให้การตระหนักถึงแนวทางปฏิบัติที่แตกต่างไปจากเดิมโดยเฉพาะในสถานการณ์โรคโควิด-19 ยังอยู่ จึงเป็นที่มาของ New normal ด้านการท่องเที่ยว นั่นคือรูปแบบของการท่องเที่ยวที่เปลี่ยนแปลงไป ไม่ว่าจะเป็นการเที่ยวแบบ New Normal “รูปแบบทางการท่องเที่ยวแบบ New normal ที่จะเกิดขึ้น อันดับแรก คือ (1) การสวมหน้ากากอนามัยเมื่ออยู่ในที่สาธารณะ (2) การมีจุดคัดกรองอุณหภูมิตามสถานที่/แหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ (3) การมีจุดบริการเจลแอลกอฮอล์ในสถานที่/แหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ (4) การควบคุมความหนาแน่นของผู้คนในแหล่งท่องเที่ยว/สถานที่ต่างๆ (5) การพิจารณาสถานพักแรม ร้านอาหาร และแหล่งท่องเที่ยวที่มีมาตรการด้าน

สุขอนามัยที่มีมาตรฐานและ (6) การมีจำนวนผู้ร่วมเดินทางของการเดินทาง หรือคณะที่ร่วมเดินทางท่องเที่ยวที่ลดลงและการท่องเที่ยว ผ่านบริษัทนำเที่ยวคาดว่าจะมีแนวโน้มลดลง (7) ความเคยชินกับการ Stay Home ในช่วงวิกฤติโควิด-19 ทำให้ผู้บริโภคเกิดความคุ้นเคยกับการใช้เทคโนโลยีในการทำธุรกรรมออนไลน์ต่าง ๆ และอาจกระตุ้นให้เกิดแพลตฟอร์มและแอปพลิเคชั่นทางด้านการท่องเที่ยวใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น นอกจากนี้มาตรการการรักษาระยะห่างจะทำให้รายได้จากการบริการต่อครั้งของผู้ประกอบการลดลง ซึ่งจะกระตุ้นให้เกิดการแข่งขันด้านประสิทธิภาพการให้บริการมากขึ้น กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2563, 60 : 61)

เมื่อพิจารณาถึงสถานะองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนนั้นมีนักวิชาการและผลงานวิจัยที่ได้ระบุถึงการท่องเที่ยวโดยชุมชนสะท้อนมุมมองความเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนในการบริหารจัดการทรัพยากรของชุมชน โดยชุมชน และเพื่อชุมชน อาทิ สมศักดิ์ สามัคคีธรรม (2562 : 83) เชื่อว่าแนวคิดคลัสเตอร์ของ Michael E.Porter มีประโยชน์ต่อการประยุกต์ใช้สำหรับการบริหารจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อก่อเกิดความได้เปรียบเชิงการแข่งขัน แต่การท่องเที่ยวที่เน้นการเติบโตของนักท่องเที่ยวดังกล่าวมีจุดอ่อนที่ส่งผลกระทบเชิงลบต่อชุมชน การจัดการคลัสเตอร์การท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการจัดการคลัสเตอร์การท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อเกิดการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน นั่นหมายความว่า แนวทางการเตรียมพร้อมด้านการท่องเที่ยวเพื่อรองรับการระบาดของโรคร้ายแรงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต การเตรียมพร้อมของทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน รวมถึงภาคประชาชนให้รู้ตระหนักในบทบาทการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวของแต่ละสถานที่อย่างเหมาะสม ซึ่งจะต้องอาศัยองค์ประกอบของภาคส่วนดังกล่าว เปิดโอกาสภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืน ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นแม่งานขับเคลื่อนและตัวแทนภาคส่วนร่วมกัน จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวท้องถิ่นให้มีศักยภาพ และดำเนินกิจกรรมท่องเที่ยวที่อาศัยฐานทรัพยากรของชุมชน และร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ดรรชนี เอมพันธุ์ (2550 : 36) อีกทั้ง จุมพล หนิมพานิช (2566 : 90) เห็นว่า การบริหารปกครองแบบเครือข่าย (Network governance) เป็นการทำงานของเครือข่ายที่มีการประสานระหว่างองค์การจัดการตนเองในการจัดตั้งเครือข่าย ที่มีความสัมพันธ์ระหว่างองค์การได้ทำหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะหรือการส่งมอบบริการสาธารณะ โดยภาคส่วนต่างๆ ที่เข้ามีส่วนร่วม อาทิ ภาครัฐ กลไลรัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และนิพนธ์ ศศิธรเสาวภา (2560 : 93) ยังได้เสนอการบริหารกิจการท้องถิ่นที่ดีในประเทศไทย เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการปกครองไปสู่ประชาชน และได้มีการจัดตั้งรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ ซึ่งอยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดหรือที่เรียกกันว่า “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ได้แก่ เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบลและองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในแต่ละองค์ประกอบให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งประเทศ คือ มีกฎหมายกำหนดวิธีการในการจัดตั้ง รูปแบบการบริหารจัดการ อำนาจหน้าที่ วิธีการในการจัดทำสาธารณะ การบริหารงานบุคคล การคลังและงบประมาณเป็นแบบแผนเดียวกันทั่วประเทศ ทั้งนี้ อัญชลี ศรีเกตุ และปิยะนุช เงินคล้าย (2564 : 250) กล่าวไว้ว่า ถ้า

ชุมชนเข้มแข็งสามารถสร้างเครือข่ายสังคมทั้งภายนอกและภายในชุมชนได้ในระดับที่แน่นอนระดับหนึ่ง การจัดการท่องเที่ยวย่อมประสบผลสำเร็จ เพราะการที่ชุมชนจะสร้างเครือข่ายที่เข้มแข็งทั้งภายนอกภายในได้ ชุมชนต้องใช้ทุนทางสังคม ความสามารถของคณะผู้นำ และการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นปัจจัยสำคัญ และถ้าเปรียบเทียบระหว่างความเข้มแข็งภายในของชุมชนและการสนับสนุนจากภายนอกอะไรสำคัญกว่า พบว่าความเข้มแข็งหรือศักยภาพของชุมชนต้องมาก่อน ถ้าชุมชนมีศักยภาพแล้วหน่วยงานภายนอกย่อมกล้าที่จะเข้าสนับสนุน หรือย่อมสามารถแสวงหาการสนับสนุนจากภายนอกได้ และได้เสนอแนะการบริหารจัดการของชุมชน พบว่าชุมชนต้องสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ทั้งกับหน่วยงานและบุคคลภายนอกและเครือข่ายสังคมภายในชุมชน ทั้งนี้เพื่อแสวงหาการสนับสนุนจากทั้งภายนอกและจากภายในชุมชน เครือข่ายภายในชุมชนจะช่วยให้เกิดวามเข้มแข็งภายใน ในขณะที่เครือข่ายภายนอกชุมชนจะช่วยสนับสนุนทั้งในเชิงความรู้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทรัพยากรบริหารและการประชาสัมพันธ์ และเสกสรรค์ สนวา และคณะ (2563, 259 : 276) กล่าวว่า การจัดการแหล่งท่องเที่ยวยังถือเป็นทางเลือกหนึ่งที่ช่วยยกระดับศักยภาพของทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนให้มีคุณค่าเพิ่มมากขึ้น โดยการส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีบทบาทในการแสดงออกถึงความเป็นเจ้าของทรัพยากรร่วมกันเพื่อนำไปสู่การพัฒนาและอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศาสนา รวมถึงประเพณีวัฒนธรรมให้คงอยู่คู่กับประชาชนและชุมชนสืบไป

สำหรับภาคตะวันออกเฉียงเหนือก็มีสถานที่ท่องเที่ยวมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งจังหวัดมหาสารคามและจังหวัดกาฬสินธุ์ นับได้ว่าเป็นจังหวัดที่มีทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่สำคัญ เช่น ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมที่สามารถช่วยสร้างการเติบโตของระบบเศรษฐกิจระดับท้องถิ่นเชื่อมสู่ภูมิภาคได้ อีกทั้งยังเป็นจังหวัดที่มีองค์ความรู้ด้านภูมิปัญญา วัฒนธรรมในการสร้างมูลค่าเพิ่มทั้งเศรษฐกิจ ผลิตภัณฑ์ของชุมชนให้เป็นที่ต้องการของตลาด จังหวัดดังกล่าวยังเป็นเมืองที่มีชื่อเสียงในเรื่องอาหาร วัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ ผู้วิจัยจึงเห็นว่า การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชนแบบวิถีความปกติใหม่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดมหาสารคามและจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยมุ่งให้ความสำคัญกับบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภายหลังสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโคโรน่า COVID-19 ในมิติของการจัดการบริหารและบริการท่องเที่ยว โดยเป้าหมายเพื่อจะตอบโจทย์ปัญหาและความต้องการของประชาชนด้านการท่องเที่ยวที่ตรงประเด็น ซึ่งการวิจัยครั้งนี้จะมุ่งไปที่บทบาทและกลไกทางการบริหารที่สำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ขับเคลื่อนชุมชนท้องถิ่นบรรลุเป้าหมาย สถาบันพระปกเกล้า (2563 : 5) โดยผ่านแนวคิดด้านสมรรถนะหลักการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน 3 ด้าน กล่าวคือ (1) วิถีแห่งนวัตกรรม (Ways of Innovation) (2) วิถีแห่งการดำเนินงาน (Ways of Operation) และ (3) วิถีแห่งการเติบโต (Ways of Growth) และสถาบันพระปกเกล้า (2563 : 23) เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเครือข่ายภาคประชาชน ประกอบไปด้วย เครือข่ายการปรึกษาหารือ เครือข่ายการจ้างเหมางาน เครือข่ายภาคประชาสังคม เครือข่ายร่วมปฏิบัติการหรือการ

ปฏิบัติงานร่วมกัน โดยมีเป้าหมายเพื่อออกแบบและวางแผนการบริการการท่องเที่ยว เพื่อให้ชุมชนท้องถิ่นเกิดความเข้มแข็งและมีการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนชุมชนให้ดีขึ้น ชุมชนท้องถิ่นได้รับผลประโยชน์จากการเป็นเจ้าของทรัพยากรชุมชนท้องถิ่นได้มีโอกาสจัดการกิจการการท่องเที่ยวร่วมกับหน่วยงานในท้องถิ่นด้วยตนเอง ตลอดจนชุมชนท้องถิ่นได้รับโอกาสของการพัฒนาเครือข่ายสำหรับผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว และได้รับการสนับสนุนให้เกิดการกระจายอำนาจก่อให้เกิดความเข้มแข็งสู่ชาวบ้านในชุมชนอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทวิธีการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชนแบบวิถีความปกติใหม่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดมหาสารคามและจังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อศึกษาความร่วมมือภาคีเครือข่ายการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชนแบบวิถีความปกติใหม่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดมหาสารคามและจังหวัดกาฬสินธุ์
3. เพื่อเสนอแนะเชิงนโยบายการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชนแบบวิถีความปกติใหม่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดมหาสารคามและจังหวัดกาฬสินธุ์

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นรูปแบบการวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed Methods Research) ประกอบไปด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และร่วมกับวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มเป้าหมาย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นรูปแบบการวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed Methods Research) ประกอบไปด้วย วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และร่วมกับวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มเป้าหมาย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1.1 การวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ประกอบการ ผู้นำและเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองท้องถิ่นและนักท่องเที่ยว กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้แทนจากพื้นที่วิจัย 6 ชุมชน ชุมชนละ 1 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 6 คน

1.2 การวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ตัวแทนภาครัฐ ภาคเอกชน ตัวแทนชุมชน และตัวแทนชุมชน และนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าพื้นที่มาในชุมชน 6 แห่ง กำหนดขนาดกลุ่มตามสูตร W.G. Cochran (1953) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 คน และดำเนินการสุ่มโดยไม่ใช้หลักความน่าจะเป็น (Nonprobability sampling) รูปแบบการสุ่มตามความสะดวก (Convenience Sampling)

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชน	จำนวนตัวอย่าง (คน)
1. บ้านหนองหินโฮมสเตย์วิถีเกษตรอินทรีย์ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม	60
2. ไทดงน้อยโฮมสเตย์ อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม	50
3. โฮมสเตย์ตะไลล้านบ้านกุดหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์	80
4. หนองแวงภูปอโฮมสเตย์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์	80
5. โฮมสเตย์เสมาเมืองฟ้าแดดสูงยาง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์	60
6. สหัสขันธ์ไดโนโรดโฮมสเตย์ อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์	70
รวม	**400**

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นที่ยอมรับและมีความน่าเชื่อถือได้ด้านวิชาการ ผู้วิจัยจึงได้ทำการทดสอบความตรงตามเนื้อหาและความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

2.1 ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชนแบบวิถีความปกติใหม่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดมหาสารคามและจังหวัดกาฬสินธุ์ จากนั้นมากำหนดกรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย กำหนดนิยามและเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2.2 สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชนแบบวิถีความปกติใหม่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดมหาสารคามและจังหวัดกาฬสินธุ์และตรวจสอบเนื้อหาแบบสอบถามว่าครอบคลุมวัตถุประสงค์หรือไม่ จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

2.3 เครื่องมือเชิงคุณภาพ (Qualitative) ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง คณะผู้วิจัย นักวิชาการ วิทยากรร่วมกับตัวแทนชุมชน

2.4 เครื่องมือเชิงปริมาณ (Quantitative) การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้ใช้การวิจัยเชิงปริมาณโดยสำรวจความคิดเห็น โดยการใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย เพื่อสำรวจตัวแปรต่างๆ ที่ใช้ในการวิจัย ใช้กับกลุ่มประชาชนทั่วไป ตัวแทนทั้งภาครัฐและเอกชน และนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดมหาสารคามและกาฬสินธุ์ เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นแบบสอบถามในลักษณะคำถามปลายปิด (Close-ended Questions) และคำถามปลายเปิด (Open-ended Questions) จำนวน 400 คน ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นสำหรับการวิจัยไปทำการทดสอบคุณภาพเครื่องมือ คือ ค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Validity) ตรวจสอบเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านเพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าเท่ากับ 0.92 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามมีค่าเท่ากับ 0.935

3. เก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 2 ระยะ ตามระเบียบวิธีวิจัยที่กำหนด ดังนี้

ระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวมรวมข้อมูลตามประเภทของแหล่งข้อมูล คือ ชุดของข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ Primary Data ได้แก่ ข้อมูลจากการศึกษาภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ในส่วนของบทบาทวิธีการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชนแบบวิถีความปกติใหม่

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติภูมิ (Secondary Data) ข้อมูลส่วนนี้ผู้วิจัยได้จากการศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนข้อมูลจากสื่ออินเตอร์เน็ต และจากหน่วยงานภาครัฐระดับท้องถิ่นทั้งในและต่างประเทศในขอบเขตเนื้อหาการบริหารงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักพัฒนาการท่องเที่ยว สำนักพัฒนาชุมชน ฯลฯ เป็นต้น

ระยะที่ 2 เป็นขั้นตอนของการวิจัยเชิงปริมาณ โดยในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยใช้แบบสอบถามที่ได้สร้างขึ้นดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน จากพื้นที่วิจัยทั้ง 6 พื้นที่

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตลอดระยะเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูลกล่าวคือ ภายหลังจากการเก็บข้อมูลจะมีการถอดเทป มีการสรุปข้อมูลจากการจดบันทึกภาคสนาม มีการให้รหัสของข้อมูล (coding) เพื่อจัดระบบของหัวข้อ (topic categories) จำแนกหมวดหมู่ของข้อมูล (theme cluster)

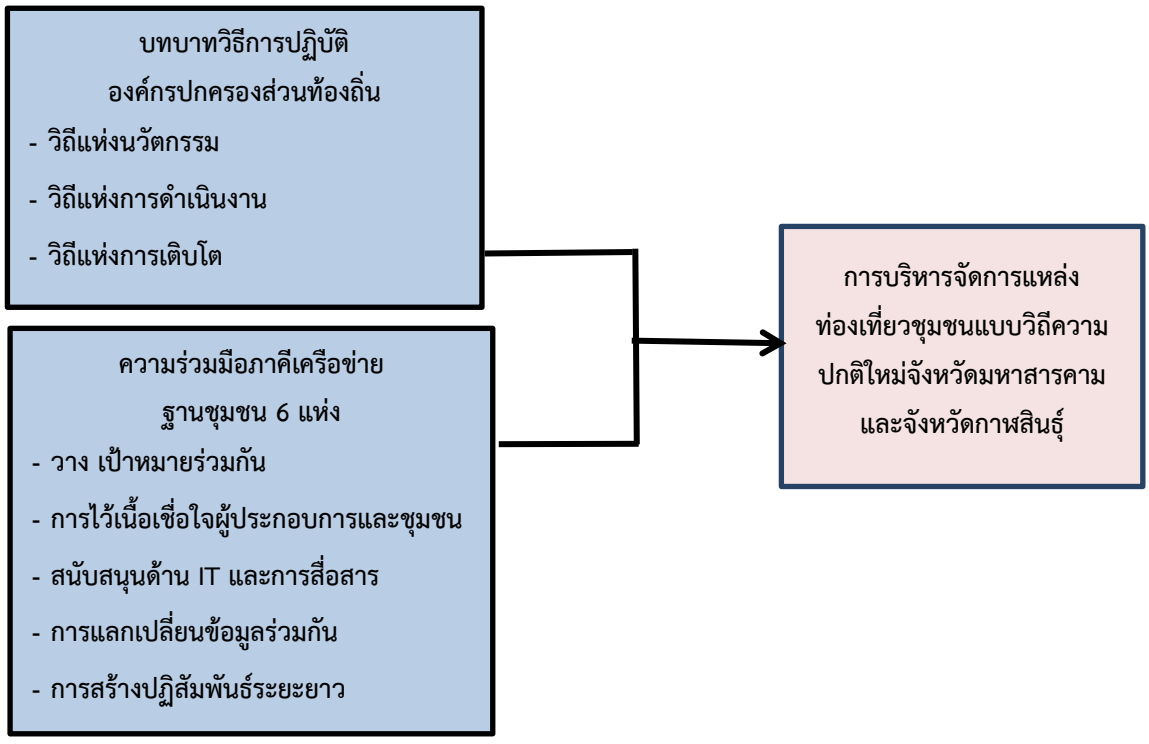
4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ จากแบบสอบถาม โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ประกอบไปด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติซึ่งจะวิเคราะห์ผลเป็น ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย รังสรรค์ สิงหเลิศ (2551 : 335) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.21 - 5.00	หมายถึง ระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.41 - 4.20	หมายถึง ระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.61 - 3.40	หมายถึง ระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.81 - 2.60	หมายถึง ระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00 - 1.80	หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์กรอบแนวคิดในการวิจัยจากงานวิจัยที่เกี่ยวกับประเด็นของบทบาทวิธีการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากงานศึกษาของวิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า (2563) ที่ได้สรุปสมรรถนะที่เป็นเลิศของบทบาทวิธีการปฏิบัติงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบไปด้วย วิถีแห่งนวัตกรรม วิถีแห่งการดำเนินงาน วิถีแห่งการเติบโต และสังเคราะห์แนวคิดประเด็นความร่วมมือภาคีเครือข่ายชุมชน จากงานศึกษาของวีระศักดิ์ เครือเทพ (2550) และ Agranoff, R.(2006) ที่ได้สรุปประเด็นหลักสำคัญของความร่วมมือเครือข่ายจากฐานของชุมชนไว้ 4 ประเด็น คือ 1) วางเป้าหมายร่วมกัน 2) การไว้เนื้อเชื่อใจผู้ประกอบการและชุม 3) การสนับสนุนด้าน IT และการสื่อสาร และ 4) การแลกเปลี่ยนข้อมูลร่วมกัน ดังภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ที่มา : ปรับปรุงจาก สถาบันพระปกเกล้า, 2563 วีระศักดิ์ เครือเทพ, 2550 และ Robert Agranoff, 2006

ผลการวิจัย

กำหนดการศึกษาออกเป็น 2 ระยะ ประกอบไปด้วย

ระยะที่ 1 เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1. บทบาทวิธีการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชนแบบวิถีความปกติใหม่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดมหาสารคามและจังหวัดกาฬสินธุ์ ดังนี้

1) บทบาทวิถีแห่งนวัตกรรมในการทำงาน พบว่า สถานการณ์ผลกระทบจากการระบาดของเชื้อโควิด-19 ส่งผลให้การท่องเที่ยวโดยชุมชนได้รับผลกระทบและชุมชนนั้นได้โอกาสในการเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้และการปรับตัว ปรับรูปแบบการรับนักท่องเที่ยว เพื่อให้สามารถประคองตัวหรืออยู่รอดได้ในสถานการณ์วิกฤต หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่อยู่ใกล้ชิดกับชุนชนมากที่สุด จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้การช่วยเหลือไม่ว่าจะเป็นการให้ความสำคัญกับการสร้างองค์ความรู้ และการกำหนดมาตรการที่ชุมชนจะสามารถนำไปใช้เพื่อการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวในชุมชนที่เหมาะสม ดังนั้นหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานภาครัฐรวมไปถึงภาคีเครือข่าย ควรมีแผนการปฏิบัติราชการที่ชัดเจนรวมทั้งต้องให้ความช่วยเหลือในการประสานงานทั้งหน่วยงานภายในและภายนอก เพื่อให้การช่วยเหลือกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนในทุกๆ มิติ

2) บทบาทวิธีการปฏิบัติแห่งการดำเนินงานของชุมชน พบว่า การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นมีการนำนวัตกรรมทางเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นการเผยแพร่เรื่องราวประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆบนสื่อสังคมออนไลน์ การบันทึกเรื่องราวประสบการณ์การท่องเที่ยวภายในชุมชน โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหลักในการประสานการดำเนินกิจกรรมกับทุกกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยว แม้ว่าในสถานการณ์การระบาดของโควิค-19 ที่ผ่านมาจะเป็นบทเรียนที่สะท้อนให้เห็นว่าเทคโนโลยีมีความสำคัญกับบริบทการท่องเที่ยวของชุมชน ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารระหว่างประชาชนในพื้นที่ด้วยกันเอง และ ระหว่างประชาชนในพื้นที่กับหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้ามามีบทบาทเกี่ยวข้องกับทุกกิจกรรมที่เป็นกิจกรรมที่สนับสนุนการท่องเที่ยวโดยชุมชน

3) บทบาทวิถีแห่งการเติบโตของการท่องเที่ยวชุมชน พบว่า กิจกรรมการออกแบบแนวทางในการสร้างนวัตกรรมเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยว จะต้องมีการดำเนินการสร้างความเป็นตัวตนให้กับชุมชน ผ่านการสร้างเรื่องราวของชุมชน โดยใช้ประวัติศาสตร์ เรื่องเล่าและตำนาน รูปแบบของวิถีแห่งการเติบโตการท่องเที่ยว จำเป็นต้องเกิดจากการสร้างภาคีเครือข่ายการท่องเที่ยวเพื่อดึงทรัพยากรของชุมชนโดยรอบมาเพื่อประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวให้อยู่ความรับรู้ของนักท่องเที่ยว โดยนำมาเล่าในรูปแบบใหม่ผ่านประวัติศาสตร์หรือตำนานที่เกี่ยวข้อง สร้างเรื่องราวที่น่าสนใจเพื่อเป็นแกนหลักของการท่องเที่ยว ให้ผู้ที่

สนใจนั้นเข้าถึงข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวที่สนใจได้ อีกทั้งนอกจากจะเป็นการ ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว และยังสามารถนำไปเชื่อมต่อยังสถานที่ท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องของชุมชนพื้นที่ข้างเคียงได้อีกด้วย

ระยะที่ 2 เป็นขั้นตอนของการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2. ความร่วมมือของภาคีเครือข่ายการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชนแบบวิถีความปกติใหม่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดมหาสารคามและจังหวัดกาฬสินธุ์

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นต่อความร่วมมือภาคีเครือข่ายฐานชุมชนแบบวิถีความปกติใหม่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดมหาสารคามและจังหวัดกาฬสินธุ์

ความร่วมมือภาคีเครือข่ายฐานชุมชน แบบวิถีความปกติใหม่	$\overline{X}$	S.D.	**ระดับ ความคิดเห็น**
1. ด้านการวางเป้าหมายร่วมกัน	4.01	0.77	มาก
2. ด้านการไว้เนื้อเชื่อใจผู้ประกอบการและชุมชน	3.93	0.74	มาก
3. ด้านการสนับสนุนด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร	3.98	0.80	มาก
4. ด้านการการแลกเปลี่ยนข้อมูลร่วมกัน	3.95	0.74	มาก
5. ด้านการสร้างปฏิสัมพันธ์ระยะยาว	4.03	0.79	มาก
รวม	**3.98**	**0.77**	**มาก**

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชนแบบวิถีความปกติใหม่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดมหาสารคามและและจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดสรร วัสดุ-อุปกรณ์และครุภัณฑ์ การทำงานที่ไม่เพียงพอและพร้อมใช้งาน ก่อนและหลังสภาวะการโควิด-19 (F=25) อีกทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรสนับสนุนด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร ควรส่งเสริมให้ใช้อย่างทั่วถึงเพื่อเข้าถึง/และการแลกเปลี่ยนข้อมูลร่วมกัน (F=22) ควรจัดให้มีกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ทั้งชุมชน เช่น กิจกรรมนันทนาการ การผ่อนคลาย การเต้น วัฒนธรรมเชิงอัตลักษณ์ท้องถิ่น (F=21)

อภิปรายผลการวิจัย

1. บทบาทวิธีปฏิบัติองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.1) บทบาทวิธีปฏิบัติด้านวิถีแห่งนวัตกรรมในการทำงาน อันเนื่องจากปรากฏการณ์การแพร่ระบาดของโรคระบบทางเดินหายใจโควิด-19 (COVID-19) ที่ส่งผลกระทบให้ทุกอย่างหยุดชะงักและบทบาทขององค์กรปกครองท้องถิ่นเองต้องปรับรูปแบบการทำงานทั้งการบริหารจัดการในองค์กร การส่งเสริมการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยเฉพาะการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวชุมชนในวิถีความเป็นปกติแบบใหม่ให้ชุมชน เช่น ธุรกิจ ร้านค้า ผู้ประกอบการ ประชาชนให้อยู่รอดได้ ส่วนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวใช้บริการร้านค้าและโปรแกรมท่องเที่ยว สำคัญที่เป็นวิถีปฏิบัติแห่งนวัตกรรมเชิงการบริหาร เนื่องจากโรคระบาด (COVID-19) ยังมีความเสี่ยง การปฏิบัติดังกล่าวสะท้อนในภาวะปกติที่สังคมกำลังเปลี่ยนผ่านสู่สังคมเทคโนโลยีดิจิทัล ถูกเสนอไว้ในงานของพรณัชชา วุฒิวิริยะ (2565 : 600) การศึกษาแนวโน้มผลกระทบและความท้าทายต่อการท่องเที่ยวไทยในโลกดิจิทัลยุคปกติใหม่ พบว่า การเปลี่ยนแปลงของโลกเข้าสู่ยุคดิจิทัล (Digital Transformation) มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ประโยชน์ในภาคส่วนต่างๆอย่างกว้างขวางและแตกต่างไปจากวิถีการดำเนินชีวิตและการดำเนิน กิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมแบบเดิม ภาคการท่องเที่ยวมีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ตามบริบทของสังคม ใช้สื่อสังคมออนไลน์การใช้เทคโนโลยีไร้สัมผัส เทคโนโลยีบล็อกเชน เทคโนโลยีเสมือนจริงและปัญญาประดิษฐ์ ซึ่งตอกย้ำด้วยงานของวลัยลักษณ์ วันโพนทอง, ธนวิทย์ บุตรอุดม (2566, 64 : 76) แนวทางการพัฒนาการจัดการภาครัฐแนวใหม่ของหน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงานในจังหวัดบึงกาฬ พบว่าได้มีการนำแนวคิดการบริหารงานภาครัฐแนวใหม่มาใช้ปรับเปลี่ยนองค์การจากระบบราชการแบบดั้งเดิมให้มีความทันสมัยมากขึ้น และทันต่อสภาวการณ์ของโลกยุคปัจจุบันในวิถีชีวิตใหม่ New Normal ส่งผลให้การปฏิบัติงานเปลี่ยนแปลงไปและให้สอดคล้องกับสภาวการณ์ปัจจุบัน ส่วน 1.2) บทบาทวิธีการปฏิบัติแห่งการดำเนินงานของชุมชน จากปรากฏการณ์แพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (Covid-19) ส่งผลให้ชุมชนได้เผชิญกับสถานการณ์ใหม่ คือ โควิด-19 องค์กรปกครองท้องถิ่นและชุมชนทั้งผู้ประกอบการ โรงแรม รีสอท์หรือโอมสเตย์ต้องปรับการทำงานใหม่ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ดังกล่าวด้วยเทคโนโลยีใหม่ ดังกล่าวในข้อ 1.1 ว่าการทำงานลดขั้นตอนลง และใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมามีบทบาทในชีวิตประจำวัน เช่น ระบบการจดทะเบียนร้านค้า การเสียภาษี การจัดเก็บรายได้ และการบริการที่หยืดหยุ่นของทุกฝ่าย สอดคล้องกับกมลพร กัลยาณมิตร (2564 : 249) ที่ได้วิจัยการนำกลยุทธ์การบริหารสู่การปฏิบัติในรูปแบบความปกติใหม่ (New Normal) พบว่า 1) กลยุทธ์ ด้านวิสัยทัศน์ผู้นำ โดยผู้นำองค์การต้องมีวิสัยทัศน์และพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงได้อย่าง มั่นคง 2) กลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลง โดยสร้างความมั่นคงทางอารมณ์มาเป็นแรงขับเคลื่อนในการสร้างผลงาน 3) กลยุทธ์การสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน โดยใช้ความ อุดมสมบูรณ์ของประเทศไทย อย่างไรก็ตาม สำหรับด้านแนวทางการนำกลยุทธ์การบริหารสู่การปฏิบัติ กมลพร กัลยาณมิตร (2564 : 403) มีทางออกพบว่า องค์การต้องปรับเปลี่ยนนำ

เทคโนโลยีเข้ามาใช้พัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการ ดำเนินธุรกิจแบบสร้างพันธมิตร การตัดสินใจต้องฉับไวและยืดหยุ่น พร้อมปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์ มองหาช่องทางธุรกิจใหม่ ๆ เพิ่มช่องทางความหลากหลาย ทางการตลาด เน้นคุณภาพ สร้างความแตกต่าง ความปลอดภัยจากโรคระบาด และมีการวางแผนเพื่อเตรียมรับมือความไม่แน่นอนในปัจจุบันและอนาคต และ 1.3) บทบาทวิถีแห่งการเติบโตของการท่องเที่ยวชุมชน การท่องเที่ยวชุมชนนั้นเป็นเครื่องมือสำคัญในการยกระดับและพัฒนาคุณภาพชีวิต ความอยู่ดีให้อยู่ดีมีสุข รวมถึงการรักษาอัตลักษณ์ วิถีวัฒนธรรมทางธรรมชาติของชุมชนท้องถิ่น ด้วยเหตุนี้แนวทางในการสร้างนวัตกรรมเพื่อบริหารจัดการการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนถิ่นในบทบาทวิถีแห่งการเติบโตของการท่องเที่ยวชุมชน ซึ่งช่วงสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อโรคโควิด 19 ดังกล่าว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกับชุมชนและผู้ประกอบการฯ นำข้อมูลจุดเด่น ทั้งสถานที่ ผลิตภัณฑ์ องค์ความรู้ ประวัติศาสตร์เรื่องเกี่ยวกับชุมชน มาถ่ายถอดผ่านเทคโนโลยี อินเตอร์เน็ต ยูทูป และนำเสนอเป็นเรื่องราว เมื่อนักท่องเที่ยวไม่สามารถมาเที่ยวปกติได้ ได้ดูหรือชมผ่านออนไลน์ พร้อมกับดื่มด่ำกับรสชาติ สินค้าที่สั่งซื้อผ่านออนไลน์ ทั้งนี้เรื่องราวดังกล่าวสร้างคุณค่าความหมายแก่ชุมชน ถูกเสนอไว้ในงานของมาฆะ ภู่จินดา (2565 : 39) ได้ศึกษาเรื่องการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศผ่านนวัตกรรม Digital Platprom ในการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายว่าควรปรับเปลี่ยนนโยบายการอำนวยความสะดวกแก่ผู้เดินทางจากการลดขั้นตอนการเข้าประเทศในช่วงสถานการณ์โควิด 19 ให้เป็นนโยบายการพัฒนาระบบการอำนวยความสะดวกแก่ผู้เดินทางที่สามารถส่งเสริม กระตุ้นให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวแบบครบวงจร เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศให้ฟื้นตัวได้ภายหลังสถานการณ์โควิด 19 โดยมีการบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐที่มีภารกิจในการให้บริการข้อมูลด้านการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวนิยมใช้บริการมากที่สุดเพื่อให้เกิดเอกภาพในการปฏิบัติงานร่วมกันและเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวที่เข้าใช้บริการ

2. ความร่วมมือของภาคีเครือข่ายการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชนแบบวิถีความปกติใหม่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดมหาสารคามและจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า มีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการสร้างปฏิสัมพันธ์ระยะยาว ด้านการวางเป้าหมายร่วมกัน ด้านการสนับสนุนด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร ด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูลร่วมกัน และด้านการไว้เนื้อเชื่อใจผู้ประกอบการและชุมชน ผู้วิจัยมีข้อค้นพบเพิ่มเติมจากการวิเคราะห์ผลการวิจัยว่านอกเหนือจากการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนแล้ว การบริหารจัดการท่องเที่ยวจำเป็นจะต้องอาศัยความร่วมมือจากภาคีเครือข่าย การพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลต่างๆร่วมกัน ทั้งในส่วนของชุมชนเอง ภาครัฐและภาคเอกชน อีกทั้งการวางแผนจัดสรรและใช้ทรัพยากรสารสนเทศร่วมกัน ก็เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่มีความสำคัญในการส่งเสริมการท่องเที่ยว การร่วมมือของชุมชนในระยะยาว ชุมชนสามารถสร้างผลประโยชน์เพิ่มคุณค่าร่วมกันได้ ซึ่งเช่นเดียวกับการศึกษาของ Monica Iorio and Andrea Corsale. (2013, 198 : 232) ที่สะท้อนให้เห็นว่าความสำคัญของการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนต้องให้ความสำคัญต่อบทบาทการดำเนินงานที่เครือข่ายทั้ง

ภายในและภายนอกชุมชน และ Zavaleta Chavez Arroyo et al. (2023 : 4401) ที่ให้มุมมองว่าการท่องเที่ยวชุมชนนั้นเป็นมีเสน่ห์ตามธรรมชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นที่ของมรดกทางธรรมชาติและวัฒนธรรมที่สามารถมีศักยภาพในการดึงดูดนักท่องเที่ยว ดังนั้นรูปแบบของการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนนี้จะต้องประสานความร่วมมือร่วมกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

3. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชนแบบวิถีความปกติใหม่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดมหาสารคามและและจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดสรร วัสดุ-อุปกรณ์และครุภัณฑ์ การทำงานที่ไม่เพียงพอและพร้อมใช้งาน ก่อนและหลังสภาวะการโควิด-19 (F=25) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรสนับสนุนด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร ควรส่งเสริมให้ใช้อย่างทั่วถึงเพื่อเข้าถึง/และการแลกเปลี่ยนข้อมูลร่วมกัน (F=22) ควรจัดให้มีกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ทั้งชุมชน เช่น กิจกรรมนันทนาการ การผ่อนคลาย การเต้น วัฒนธรรมเชิงอัตลักษณ์ท้องถิ่น (F=21) ผู้วิจัยมีข้อค้นพบเพิ่มเติมจากการวิเคราะห์ผลการวิจัยว่า จากสถานการณ์ผลกระทบจากการระบาดของเชื้อโควิด-19 ส่งผลให้การท่องเที่ยวชุมชนได้รับผลกระทบ และชุมชนได้โอกาสในการปรับตัว ปรับรูปแบบการให้บริการกับนักท่องเที่ยว เพื่อให้ชุมชนสามารถประคองตัวหรืออยู่รอดได้ในสถานการณ์วิกฤต องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือว่าเป็นหน่วยงานที่อยู่ใกล้ชิดกับชุมชนมากที่สุด จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้การช่วยเหลือในการอบรมให้ความรู้ และการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานที่ชุมชนจะสามารถนำปรับใช้เพื่อการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวในชุมชนที่เหมาะสม ภายหลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโรคดังกล่าวคลี่คลาย ชุมชนควรมีวิธีการแลกเปลี่ยนข้อมูลต่างๆ ระหว่างชุมชนผ่านการดูงานระหว่างชุมชนด้วยกันเอง เพื่อที่จะทำให้การให้บริการในแต่ละชุมชนมีความใกล้เคียงกัน ส่งผลให้เกิดความร่วมมือแบบภาคีเครือข่าย ซึ่งเช่นเดียวกับแนวคิดของ จุมพล หนิมพานิช. (2566, 83 : 84) กล่าวไว้ว่า การบริหารจัดการความสลับซับซ้อนใน “เครือข่ายการปกครอง” จะต้องมีการตระหนัก ตลอดจนรับรู้เกี่ยวกับความสลับซับซ้อนว่าควรจะได้รับการดูแลอย่างไร รวมทั้งยังได้มีการให้ข้อเสนอแนะเรื่องของกลยุทธ์นำไปประยุกต์ใช้ภายในเครือข่ายโดยมีจุดมุ่งหมายที่ปรับปรุงปฏิสัมพันธ์ระหว่างหุ้นส่วนหรือภาคส่วนต่างๆ รวมทั้งการทำหน้าที่ของเครือข่ายโดยรวม และ Edi Kurniawan et al. (2022, 39 : 55) ที่เชื่อว่าศักยภาพของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว และการส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐบาลระดับชาติและระดับท้องถิ่นจะต้องให้ความสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม อีกทั้งยังต้องให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ของชุมชนท้องถิ่น

สรุปองค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยครั้งนี้ได้เกิดองค์ความรู้ใหม่คือ ทำให้พบแนวทางในการปรับตัวของชุมชน จึงได้สรุปเป็นรูปแบบแนวทางในการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวชุมชนโฮมสเตย์จังหวัดมหาสารคาม และจังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อนำไปปรับใช้ในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชน ในแบบชุมชนโฮมสเตย์ที่ประกอบไปด้วย เครือข่ายภาครัฐ, เครือข่ายร่วมกับสถาบันการศึกษา, เครือข่ายภาคเอกชน ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 3 การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวชุมชนโฮมสเตย์
ที่มา : อนุชา ลาวงค์ และคณะ, 2566

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1.1 ควรมีการศึกษาในมิติของการพัฒนาชุมชน ให้เป็นชุมชนเพื่อการท่องเที่ยงทางที่ยั่งยืน

1.2 ควรเพิ่มการศึกษาผลการวิเคราะห์ศักยภาพชุมชนเพื่อนำไปสู่การออกแบบการแผนปรับปรุงการพัฒนาชุมชน หรือแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งต้องมีองค์ประกอบของการวัดผลประเมินผล แก้ไขปรับปรุง และเพื่อนำร่องเป็นชุมชนต้นแบบต่อไป

1.3 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจของคนในชุมชนต่อการท่องเที่ยว เพื่อนำไปสู่การเสริมสร้าง ประเมินและให้ความรู้ความเข้าใจในส่วนที่ขาดตกบกพร่อง

1.4 ควรมีการศึกษารูปแบบของการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวผ่านการผลิตสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศ การสร้างการท่องเที่ยวเสมือนจริง เพื่อดึงดูดกลุ่มของนักท่องเที่ยวยุคใหม่

2. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ประโยชน์

2.1 ส่งเสริมให้สมาชิกในชุมชนรวมกลุ่มกันวางแผนปรับปรุงพัฒนาชุมชนให้เป็นชุมชน แห่งการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยให้ชุมชนนั้นเข้ามามีบทบาทในทุกๆ ขั้นตอนตั้งแต่กระบวนการแรก

2.2 ให้ความรู้ความเข้าใจต่อชุมชนถึงแนวโน้มของตลาดท่องเที่ยว เช่น ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในชุมชน และแสวงหาชุดเด่นของของดีในชุมชนเพื่อนำมาเป็นจุดขายในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เช่น อาหาร ศิลปะ วัฒนธรรม การแสดง และสถาปัตยกรรมที่สำคัญ รวมไปถึงวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน

2.3 จัดกิจกรรมที่แสดงถึงความโดดเด่นในสิ่งที่แสดงถึงความมีเอกลักษณ์ที่แตกต่าง จากชุมชนอื่นๆ อย่างต่อเนื่อง

2.4 สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างชุมชนในทุกๆ ด้าน เช่น ด้านการประชาสัมพันธ์ กิจกรรมร่วมกัน จัดเส้นทางการท่องเที่ยวร่วมกัน จัดทำสื่อโฆษณา ประชาสัมพันธ์ ผ่านระบบเทคโนโลยี เช่น การทำเพจ การโฆษณาผ่านระบบของ social media ต่างๆ

เอกสารอ้างอิง

กมลพร กัลยาณมิตร. (2564). การนำกลยุทธ์การบริหารสู่การปฏิบัติ ในรูปแบบความปกติใหม่ (New Normal). *วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ.* 6 (4), 402-422.

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2563). *รายงานประจำปี 2563 กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.* กรุงเทพมหานคร: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.

จุมพล หนิมพานิช. (2566). *รัฐประศาสนศาสตร์ในศตวรรษที่ 21 : เครือข่ายการบริหารปกครอง และการบริหารปกครองแบบเครือข่าย.* เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการโครงการปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ดรรชนี เอมพันธุ์. (2550). *การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนและการจัดกิจกรรมโฮมสเตย์.*กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นิพนธ์ ศศิธรเสาวภา. (2560). *การบริหารกิจการท้องถิ่นที่ดีในประเทศไทย.* กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พรณัชชา วุฒิวิริยะ. (2565). การศึกษาแนวโน้มผลกระทบและความท้าทายต่อการท่องเที่ยวไทยในโลกดิจิทัลยุคปกติใหม่. *วารสารศิลปะศาตร์ราชมงคลสุวรรณภูมิ.* 4 (3), 600-612.

มาฆะ ภู่จินดา. (2565). *รายงานการศึกษาส่วนบุคคล เรื่อง การขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ ผ่านวัตกรรม Digital Platprom ในการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว.* กรุงเทพมหานคร: สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ.

รังสรรค์ สิงหเลิศ. (2551). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์.* มหาสารคาม: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

วลัยลักษณ์ วันโพนทอง และธนวิทย์ บุตรอุดม. (2566). แนวทางการพัฒนาการจัดการภาครัฐแนวใหม่ของหน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงานในจังหวัดบึงกาฬ. *วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ปริทัศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.* 11 (2), 64-76.

วีระศักดิ์ เครือเทพ. (2550). *เครือข่าย : นวัตกรรมการทำงานขององค์กรปกครองท้องถิ่น.* กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).

สถาบันพระปกเกล้า. (2563). บันทึกเรื่องเด่นรางวัลพระปกเกล้า *“สมรรถนะองค์กร” ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.* กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า.

สมศักดิ์ สามัคคีธรรม. (2562). การจัดการคลัสเตอร์การท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. *วารสารคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.* 11 (1), 83-101.

เสกสรรค์ สนวา, สุพัฒนา ศรีบุตรดี, พงศ์สวัสดิ์ ราชจันทร์ และนภัสภรณ์ ภูวตานนท์ ณ มหาสารคาม. (2563). การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตามวิถีชีวิตของคนในชุมชน. *วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น.* 4 (1),259-276.

อัญชลี ศรีเกตุ และ ปิยะนุช เงินคล้าย. (2564). การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนในภาคตะวันออกของประเทศไทย. *วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์.* 7 (1), 260-261.

อนุชา ลาวงค์ และคณะ. (2566). *สถาบันวิจัยและพัฒนา.* มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

Agranoff, R. (2006). Inside collaborative networks: ten lessons for public managers. *Public Adm Rev.* 66 (s1), 56–65.

Culture + Creative Tourism ท่องเที่ยวสร้างสรรค์สถานการณ์การท่องเที่ยวของประเทศไทย ไตรมาส 4/2562. (2020). *Tourism Economic Review.* 1 (3)**.**

Kurniawan, E., Astuti, T.M.P., Syifauddin, M. (2021). Community participation in creating sustainable community-based tourism. *Visions for Sustainability*. 17 (5997), 39-55 http://dx.doi.org/10.13135/2384-8677/5997

Iorio,M & and Corsale,A. (2013). Community-based tourism and networking: Viscri, Romania. *Journal of Sustainable Tourism* . 22 (2), 234-255. https://doi.org 10.1080/ 09669582.2013.802327

W.G. Cochran. (1953). *Sampling Techiques*. New York : John Wiley & Sons. Inc.

Zavaleta Chavez Arroyo, F. O. et al. (2023). Community Tourism Conditions and Sust ainable Management of a Community Tourism Association: The Case of Cruz Pata, Peru. *Sustainability.* 15 (5), 4401. https://doi.org/10.3390/su15054401

ผลของโปรแกรมการฝึกแบบสถานีด้วยกิจกรรมการเคลื่อนไหวแบบผสมผสานที่มีผลต่อความสัมพันธ์ของระบบประสาทและกล้ามเนื้อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

The Results of Circuit Training Program a Mixed -Motional Activity on the Nervous and Muscle Involvement Systems of Junior High School Students

อรอุมา เชษฐา และ กรีฑา พรหมเทพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

Onuma Chattha and Kreeta Promthep

Udon Thani Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: 64120611102@udru.ac.th

****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของระบบประสาทและกล้ามเนื้อก่อนและหลังของกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกแบบสถานีด้วยกิจกรรมการเคลื่อนไหวแบบผสมผสานและกลุ่มควบคุมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และ 2) เพื่อเปรียบเทียบผลของการฝึกแบบสถานีด้วยกิจกรรมการเคลื่อนไหวแบบ ผสมผสานที่มีผลต่อระบบประสาทและกล้ามเนื้อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนการฝึกและหลังการฝึก สัปดาห์ที่ 4 และ 8 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 30 คน กลุ่มทดลอง 15 คน และ กลุ่มควบคุม 15 คน ประเภทของการวิจัยคือวิจัยกึ่งทดลอง โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) โปรแกรมการฝึกแบบสถานีด้วยกิจกรรมการเคลื่อนไหวแบบผสมผสาน จำนวน 8 โปรแกรม โดยมีค่าเฉลี่ยดัชนีความสอดคล้องรวมเท่ากับ 0.88 และ 2) แบบทดสอบความสัมพันธ์ของระบบประสาทและกล้ามเนื้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที และสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวชนิดวัดซ้ำ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ของความสัมพันธ์ของระบบประสาทและกล้ามเนื้อของกลุ่มทดลองที่มีระยะเวลาในการฝึก พบว่า ก่อนการฝึกกับหลังการฝึก 4 สัปดาห์ ไม่มีความแตกต่างกัน โดยมีความแตกต่างหลังการฝึก 8 สัปดาห์ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิเคราะห์ของกลุ่มควบคุมในแต่ละสัปดาห์พบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และ 2) ผลการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของระบบประสาทและกล้ามเนื้อของกลุ่ม

* วันที่รับบทความ: 27 มีนาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 19 เมษายน 2567; วันตอบรับบทความ: 22 เมษายน 2567

Received: March 27, 2024; Revised: April 19, 2024; Accepted: April 22, 2024

ทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่า ก่อนการฝึกของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน โดยมีความแตกต่างกันหลังการฝึกสัปดาห์ที่ 4 และหลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

คำสำคัญ: โปรแกรมการฝึกแบบสถานี; การเคลื่อนไหวแบบผสมผสาน; ระบบประสาทและกล้ามเนื้อ

Abstract

The objectives of this research were as follows: 1) to examine the correlation between the neuromuscular relationships of middle school students before and after the experimental group received station training with integrated movement activities, and 2) to compare the effects of station training with integrated movement activities on the neuromuscular relationships of middle school students before training between the experimental group and the control group. Fifteen Mathayom 2 students were comprised the experimental group, while the remaining fifteen were comprised the control group. The type of research is quasi-experimental research using purposive sampling methods. The research tools were 1) 8 station-based training programs with integrated movement activities, with a mean total compliance index of 0.88, and 2) a neuromuscular relationship test. Data were analyzed using mean, standard deviation, t-test, and one-way repeated-measures analysis of variance statistics.

The research findings indicated the following: 1) the results obtained from comparing the differences in pairwise means of the experimental group's the neuromuscular relationships in training duration. There was not a significant distinction between the pre-training and post-training periods (four weeks). It was determined that the difference after eight weeks of training was statistically significant at the 0.05 level. The weekly analysis of the control group revealed no statistically significant differences at the 0.05 level of significance. 2) comparing the relationships between the neuromuscular relationships of the experimental and control groups revealed that there was no difference between the two groups prior to training. There was no difference between the experimental group and the control group before training. There was a difference after the 4th week of training and after the 8th week of training. They were significantly different at the .05 level.

Keywords: Station training program; integrated movement activities; neuromuscular relationships

บทนำ

นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และพลโลกยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้ และทักษะพื้นฐานรวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษา การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิตโดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ ความสำคัญในการที่จะพัฒนาระบบการศึกษา

ให้แก่ผู้เรียนในทุกด้าน สำหรับด้านของการมุ่งเน้นพัฒนาให้เกิดความสมดุลของร่างกาย และจิตใจนั้นเป็นความสำคัญพื้นฐานในการจัดการเรียนเรียนรู้ ซึ่งปรากฏอยู่ในจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นแนวทางสำคัญในการดูแลสุขภาพเพื่อให้มีภาวะที่สมบูรณ์แห่งการพัฒนาด้านร่างกาย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

ในปัจจุบันเด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมที่มีการเคลื่อนไหวร่างกายน้อยและสะสมมากถึงวันละกว่า 13 ชั่วโมง โดยพฤติกรรมที่พบมากในปัจจุบัน คือการใช้คอมพิวเตอร์ โทรทัศน์ โทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต เพื่อความบันเทิง ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตปกติของเราไปแล้ว ปัจจุบันเด็กเป็นเจ้าของโทรศัพท์มือถือตั้งแต่อายุ 6 ขวบ และมีแนวโน้มจะลดลง เด็กเหล่านี้ใช้เวลามากกว่า 21 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ หรือ 3 ชั่วโมงต่อวันกับการเล่นโทรศัพท์มือถือและยังกล่าวต่ออีกว่าวัยรุ่นหรือกลุ่มเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี เป็นกลุ่มที่ใช้อินเทอร์เน็ตติดต่อกันมากที่สุด 1 ใน 3 ของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตทั่วโลก พฤติกรรมเหล่านี้ส่งผลเสียโดยตรงต่อพัฒนาการตามช่วงวัยของเด็กและวัยรุ่นเป็นอย่างยิ่ง การเลี้ยงดูลูกก็เปลี่ยนมาเป็นการเลี้ยงดูในห้างสรรพสินค้า หรือร้านสะดวกซื้อที่เต็มไปด้วย สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ทำให้เด็กและเยาวชนมีการเคลื่อนไหวร่างกายที่น้อยลง ส่งผลทำให้ขาดทักษะการเคลื่อนไหวพื้นฐานที่ดี การขาดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและกิจกรรมทางกายของเด็กและเยาวชนไทยในปัจจุบัน (วรรณวิภา เที่ยงธรรม, 2557; นิพนธ์ ชาญอัมพร, 2558; สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2559; วิทยาลัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการกีฬา มหาวิทยาลัยมหิดล, 2560)

ทักษะการเคลื่อนไหวด้วยการจัดกิจกรรมการสอนพลศึกษาจึงเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริม และพัฒนาการในด้านต่าง ๆ การใช้ร่างกายเป็นสื่อในการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ของเด็กมีผลต่อพัฒนาการของระบบกล้ามเนื้อโครงร่างพัฒนาการเคลื่อนไหว ซึ่งจะส่งผลต่อพัฒนาการด้านบุคลิกภาพของตัวเด็กเองในอนาคต ทักษะการเคลื่อนไหวเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับมนุษย์ทุกคนในชีวิตประจำวัน เช่น การวิ่ง หรือ การกระโดด ซึ่งหากมีการวางรากฐานการเคลื่อนไหวให้ถูกต้องตั้งแต่ในวัยเด็กก็จะเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะทำให้ร่างกายสามารถเคลื่อนไหวได้อย่างดี มีประสิทธิภาพ มีพัฒนาการด้านโครงสร้างร่างกาย เพื่อให้ร่างกายทุกส่วนอันได้แก่ ระบบโครงสร้างตั้งแต่กล้ามเนื้อมัดใหญ่ และกล้ามเนื้อมัดเล็ก ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ กระบวนการพัฒนาในระบบนี้ ต้องเน้นให้เด็กได้ผ่านขั้นตอนการฝึกฝนใช้งานร่างกายทุกขั้นตอนครบถ้วน สมรรถภาพทางกลไก เป็นการทำงานประสานสัมพันธ์กันได้เป็นอย่างดีระหว่างระบบประสาท และกล้ามเนื้อและความสามารถในการทำงาน สามารถประกอบกิจกรรมหรือทำงานได้เป็นระยะเวลานาน ๆ การที่เด็กและเยาวชนจะมีระดับของกิจกรรมทางกายที่เหมาะสมนั้น เด็กและเยาวชนจำเป็นต้องมีการเคลื่อนไหวพื้นฐานที่ถูกต้องเสียก่อนเพราะการเคลื่อนไหวพื้นฐานนั้นเปรียบเสมือนรากฐานของการเคลื่อนไหวรูปแบบต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่การเคลื่อนไหวที่มีความซับซ้อนมากขึ้น และยังนำไปสู่การเล่นเกมกีฬา การออกกำลังกายหรือกิจกรรมทางกาย อีกทั้งการฝึกการเคลื่อนไหวพื้นฐานยังเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนพลศึกษา เพราะเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในเกม กีฬา และกิจกรรมทางกาย (ประไพ ประดิษฐ์ สุขถาวร, 2555; เจริญ กระบวนรัตน์,

2557; ไพวัน เพลิดพราว, 2559; สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2560; สิทธิพงษ์ ปานนาค, 2563)

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการเคลื่อนไหวที่จะส่งผลต่อการพัฒนาทางด้านความสัมพันธ์ของระบบประสาทและกล้ามเนื้อของนักเรียนโรงเรียนเทศบาล 6 นครอุดรธานี การเคลื่อนไหวพื้นฐานที่ทำงานร่วมกับระบบประสาท เช่น การมองเห็น การเดิน การวิ่ง ที่จะทำให้เกิดการพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องของกล้ามเนื้อ และระบบประสาททำงานควบคู่กัน ซึ่งจะส่งผลโดยตรงกับการเคลื่อนไหวในรูปแบบต่าง ๆ ที่บุคคลต้องใช้ทั่วไปในการดำเนินชีวิตประจำวันหรือการทำกิจกรรมให้มีการสอดคล้องกันระหว่างตา เท้า มือ จะส่งเสริมการมีกิจกรรมการเคลื่อนไหวพื้นฐาน และการมีกิจกรรมทางกาย เพื่อพัฒนาทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาที่สมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงได้คิดค้นโปรแกรมการฝึกแบบสถานีด้วยกิจกรรมการเคลื่อนไหวแบบผสมผสานที่มีผลต่อความสัมพันธ์ของระบบประสาทและกล้ามเนื้อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อพัฒนาการเคลื่อนไหวสำหรับนักเรียน ว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะใช้ในชีวิตและเป็นการเคลื่อนไหวพื้นฐานที่จะประยุกต์เข้าด้วยกันและการฝึกการเคลื่อนไหวหลายๆมิติ การเคลื่อนไหวอยู่กับที่ การเคลื่อนไหวแบบเคลื่อนที่ และการเคลื่อนไหวประกอบอุปกรณ์ เป็นการฝึกการทำงานของสมอง และการทำงานของระบบประสาทในทุกส่วนของร่างกาย ให้มีการเคลื่อนไหวที่ดีของนักเรียนในการดำรงชีวิตประจำวันและช่วยในการทำงานการเชื่อมโยง การเรียนรู้ของสมองเพื่อเพิ่มความสัมพันธ์ในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ และทักษะของแต่ละสถาการณ์ที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อมทางการเคลื่อนไหวเบื้องต้น จึงสำคัญที่จะต้องใช้ในการดำรงชีวิต ซึ่งเป็นความสามารถพื้นฐานที่เป็นจุดเริ่มต้นที่จะนำไปสู่ การเติบโตเป็นผู้ใหญ่และใช้ไปตลอดชีวิต ให้มีประสิทธิภาพของนักเรียนมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของระบบประสาทและกล้ามเนื้อก่อนและหลังของกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกแบบสถานีด้วยกิจกรรมการเคลื่อนไหวแบบผสมผสานและกลุ่มควบคุมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

2. เพื่อเปรียบเทียบผลของการฝึกแบบสถานีด้วยกิจกรรมการเคลื่อนไหวแบบผสมผสานที่มีผลต่อระบบประสาทและกล้ามเนื้อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนการฝึกและหลังการฝึก สัปดาห์ที่ 4 และ 8

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเทศบาล 6 นครอุดรธานี จำนวน 680 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 30 คน ซึ่ง ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม

1.2.1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/4 โรงเรียนเทศบาล 6 นครอุดรธานี อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) จำนวน 10 คน คนที่ทดลองนำร่องใช้โปรแกรมการฝึกแบบสถานีด้วยกิจกรรมการเคลื่อนไหวแบบผสมผสาน

1.2.1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ที่ทดลองใช้โปรแกรมในสถานการณ์จริง จำนวน 30 คน โดยก่อนการฝึก ผู้วิจัยได้ทดสอบความสัมพันธ์ของระบบประสาทและกล้ามเนื้อ (T - test) จากนั้นแบ่งกลุ่มออกเป็น 2 กลุ่ม ด้วยวิธีจับคู่ (Matching) กลุ่มละ 15 คนโดยใช้การทดสอบความสัมพันธ์ของระบบประสาทและกล้ามเนื้อเป็นเกณฑ์ในการจัดทำกลุ่ม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการทดลองและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1) โปรแกรมการฝึกแบบสถานีด้วยกิจกรรมการเคลื่อนไหวแบบผสมผสาน จำนวน 8 โปรแกรม โดยมีค่าเฉลี่ยดัชนีความสอดคล้องรวมเท่ากับ 0.88

2) แบบทดสอบความสัมพันธ์ของระบบประสาทและกล้ามเนื้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ชนิดวัดซ้ำ

2.2 วิธีการสร้างเครื่องมือ ดำเนินการสร้างโปรแกรมฝึกเพื่อพัฒนาความสัมพันธ์ของระบบประสาทและกล้ามเนื้อมีขั้นตอน ดังนี้

1) ศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกแบบผสมผสาน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างโปรแกรมการฝึกแบบสถานีด้วยกิจกรรมการเคลื่อนไหวแบบผสมผสาน

2) ศึกษาหลักเกณฑ์ และวิธีในการสร้างโปรแกรม

3) ดำเนินการสร้างโปรแกรม ที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสถานีด้วยกิจกรรมการเคลื่อนไหวแบบผสมผสาน การเคลื่อนไหวทั้ง 3 อย่าง คือ การเคลื่อนไหวแบบอยู่กับที่ การเคลื่อนไหวแบบเคลื่อนที่ และการเคลื่อนไหวแบบประกอบอุปกรณ์

2.3 วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ

1) นำโปรแกรมการฝึกแบบสถานีด้วยกิจกรรมการเคลื่อนไหวแบบผสมผสานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบ ความถูกต้องของโปรแกรมและตรวจสอบความเหมาะสมของแบบทดสอบความสัมพันธ์ของระบบประสาทและกล้ามเนื้อ (Test you Brain pro)

2) ปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาได้ให้คำแนะนำ และ ข้อเสนอแนะ

3) นำโปรแกรมการฝึกแบบสถานีด้วยกิจกรรมการเคลื่อนไหวแบบผสมผสานและแบบทดสอบความสัมพันธ์ของระบบประสาทและกล้ามเนื้อ (Test you Brain pro) ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ซึ่งมีเกณฑ์การผ่านตั้งแต่ .05 ขึ้นไป

4) ปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านได้ให้ข้อเสนอแนะ

5) นำโปรแกรมการฝึกแบบสถานีด้วยกิจกรรมการเคลื่อนไหวแบบผสมผสานและแบบทดสอบความสัมพันธ์ของระบบประสาทและกล้ามเนื้อ (Test you Brain pro) จำนวน 10 คน ผลการทดลองใช้โปรแกรมการฝึกและแบบทดสอบมีความเหมาะสมนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างได้เนื่องจากพิจารณาความหนักและความถี่ของโปรแกรมการฝึกแบบสถานีด้วยกิจกรรมการเคลื่อนไหวแบบผสมผสานของนักเรียนสามารถฝึกตามโปรแกรมการฝึกหนดไว้ได้

6) นำโปรแกรมการฝึกแบบสถานีด้วยกิจกรรมการเคลื่อนไหวแบบผสมผสานและแบบทดสอบความสัมพันธ์ของระบบประสาทและกล้ามเนื้อ (Test you Brain pro) ไปใช้ฝึกกับกลุ่มทดลองที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนเทศบาล 6 นครอุดรธานี อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการทำวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลจาก จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

3.2 ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ขั้นตอนการวิจัยระยะเวลาในการวิจัย โปรแกรมการฝึกแบบสถานีด้วยกิจกรรมการเคลื่อนไหวแบบผสมผสาน ให้ผู้เข้าร่วมการวิจัยทราบ เพื่อปฏิบัติตามคำแนะนำ อย่างเคร่งครัดตลอดจนระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย และสิทธิประโยชน์ของผู้เข้าร่วม วิจัย เช่น สิทธิที่จะได้รับการปกปิดข้อมูลเป็นความลับ การตอบรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมวิจัย โดยผู้เข้าร่วมวิจัยสามารถตัดสินใจในการเข้าร่วมได้

3.3 นักเรียนทั้งสองกลุ่ม ก่อนการฝึกผู้วิจัยได้จัดเตรียมสถานที่ อุปกรณ์ และแบบฝึกเพื่อใช้ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และทำการทดสอบความสัมพันธ์ของระบบประสาทและกล้ามเนื้อ (Test you Brain pro) บันทึกผลสถิติ ก่อนทำการฝึกตามโปรแกรมการฝึกในสัปดาห์แรก บันทึกสถิติของ ผู้ที่เข้ารับการฝึกลงในใบบันทึกผล

3.4 นักเรียนกลุ่มทดลอง ฝึกตามโปรแกรมการฝึกแบบสถานีด้วยกิจกรรมการเคลื่อนไหวแบบผสมผสาน ที่ได้รับการฝึกเป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 1 ชั่วโมง (วันจันทร์ พุธ และศุกร์) (16.00 – 17.00 น.) ที่โรงเรียนเทศบาล 6 นครอุดรธานี อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

3.5 นักเรียนกลุ่มควบคุม กิจกรรมทางกาย เช่น สันทนาการ การออกกำลังกาย เล่นกีฬา เป็นต้น

3.6 ทดสอบความสัมพันธ์ของระบบประสาทและกล้ามเนื้อ (Test you Brain pro) ของผู้ที่เข้ารับการฝึกทั้ง 2 กลุ่ม ในทุกวันศุกร์หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 4 และ สัปดาห์ที่ 8 บันทึกผลการทดสอบและสถิติ เวลาของผู้เข้ารับการทดสอบ ลงใบบันทึกผล

3.7 นำผลการทดสอบมาวิเคราะห์ผลทางสถิติ

3.8 นำผลที่ได้รับมาสรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้

3.9 นำผลการทดสอบมาวิเคราะห์ผลทางสถิติ

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

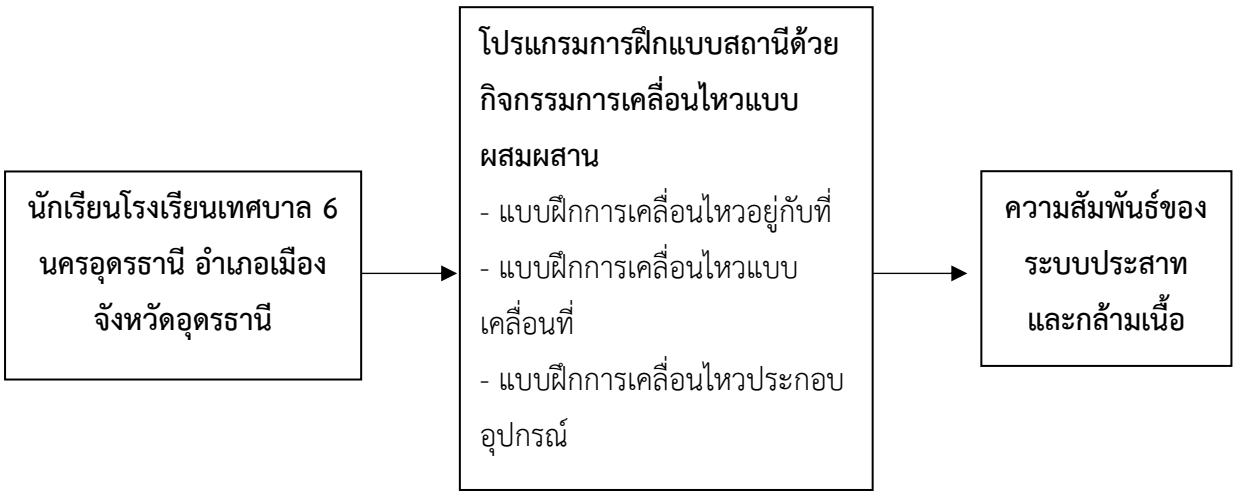
4.1 หาค่าเฉลี่ย (mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ของความสัมพันธ์ของระบบประสาทและกล้ามเนื้อ ของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

4.2 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของการทดสอบความสัมพันธ์ของระบบประสาทและกล้ามเนื้อ ของกลุ่มทดลอง และ กลุ่มควบคุม ในแต่ละช่วง ได้แก่ ก่อนการฝึก หลังการฝึก สัปดาห์ที่ 4 และหลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8 โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ชนิดวัดซ้ำ (One way repeated ANOVA)

4.3 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความสัมพันธ์ของระบบประสาทและกล้ามเนื้อ ของกลุ่มทดลอง และ กลุ่มควบคุม ในแต่ละช่วงเวลาของการฝึก คือ หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 4 และหลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8 ด้วยสถิติทดสอบที (t-test) แบบ Independent Sample t-test

กรอบแนวคิดในการวิจัย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมการฝึกแบบสถานีด้วยกิจกรรมการเคลื่อนไหวแบบผสมผสานเพื่อพัฒนาความสัมพันธ์ของระบบประสาทและกล้ามเนื้อ ทักษะการเคลื่อนไหวพื้นฐานที่มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้นในอนาคต เหมาะกับการนำมาใช้เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงของระบบประสาทและกล้ามเนื้อเป็นการตอบสนองในการควบคุมการสั่งงานของระบบประสาทรวมทั้งสามารถเคลื่อนไหวในอิริยาบถต่างๆได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ปิยานันท์ โสพิน 2564; ภัสสร ธูปบุตร 2562)

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ผลของการศึกษาความสัมพันธ์ของระบบประสาทและกล้ามเนื้อก่อนและหลังของกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกแบบสถานีด้วยกิจกรรมการเคลื่อนไหวแบบผสมผสานและกลุ่มควบคุม (N =30)

รายการทดสอบ		กลุ่มทดลอง (N=15)		กลุ่มควบคุม (N=15)	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ความสัมพันธ์ของระบบประสาทและกล้ามเนื้อ	ก่อนการฝึก	1.122	.047	1.117	.046
	สัปดาห์ที่ 4	1.028	.127	1.132	.035
	สัปดาห์ที่ 8	.729	.242	1.130	.046

จากตารางที่ 1 พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกแบบสถานีด้วยกิจกรรมการเคลื่อนไหวแบบผสมผสาน ก่อนการฝึกมี $\bar{X}$ = 1.122, SD = .047 เมื่อผ่านไป 4 สัปดาห์ มีค่า $\bar{X}$ = 1.028, SD = .127 และเมื่อผ่านไป 8 สัปดาห์มี $\bar{X}$ = 729, SD = .242 แสดงให้เห็นว่าเมื่อใช้โปรแกรมการฝึกทำให้ค่าเฉลี่ยลดลง กลุ่มควบคุมก่อนการฝึกมี $\bar{X}$ = 1.117, SD = .046 ผ่านไป 4 สัปดาห์มี $\bar{X}$ = 1.132, SD = .035 และผ่านไป 8 สัปดาห์มี $\bar{X}$ = 1.130, SD = .046 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มทดลองเมื่อใช้โปรแกรมการฝึกมีค่าเฉลี่ยลดลงอย่างต่อเนื่อง แต่กลุ่มควบคุมยังมีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นในสัปดาห์ที่ 4 และลดลงในสัปดาห์ที่ 8 แสดงให้เห็นว่าโปรแกรมการฝึกทำให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นรูปธรรม

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวชนิดวัดซ้ำความสัมพันธ์ของระบบประสาทและกล้ามเนื้อของกลุ่มทดลอง

	SS	df	MS	F	P- value
ระหว่างกลุ่ม	1.261	2	.631	24.495	*0.000
ภายในกลุ่ม	1.081	42	.026		
รวม	2.342	44			

*p < .05

จากตารางที่ 2 พบว่าผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวชนิดวัดซ้ำความสัมพันธ์ของระบบประสาทและกล้ามเนื้อของกลุ่มทดลองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ของความสัมพันธ์ของระบบประสาทและกล้ามเนื้อของกลุ่มทดลองที่มีระยะเวลาในการฝึก (N =15)

ระยะเวลาการฝึก	ก่อนการฝึก	4 สัปดาห์	8 สัปดาห์
ก่อนการฝึก	-	.287	.000*
สัปดาห์ที่ 4		-	.000
สัปดาห์ที่ 8			-

*p < .05

จากตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ของความสัมพันธ์ของระบบประสาทและกล้ามเนื้อของกลุ่มทดลองที่มีระยะเวลาในการฝึก พบว่า ก่อนการฝึกกับหลังการฝึก 4 สัปดาห์ มีค่าเท่ากับ .287 ไม่พบการแตกต่างกัน แต่หลังการฝึก 8 สัปดาห์ มีค่าเท่ากับ .000 และเมื่อใช้โปรแกรมหลังการฝึก 4 สัปดาห์กับหลังการฝึก 8 สัปดาห์ พบความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของระบบประสาทและกล้ามเนื้อของกลุ่มควบคุม (N =15)

ค่าความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P- value
ระหว่างกลุ่ม	0.002	2	.001	.594	.556
ภายในกลุ่ม	.076	42	.002		
รวม	.079	44			

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของระบบประสาทและกล้ามเนื้อของกลุ่มควบคุม พบว่าในแต่ละสัปดาห์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ของความสัมพันธ์ของระบบประสาทและกล้ามเนื้อของกลุ่มควบคุมที่มีระยะเวลาในการฝึก (N =15)

ระยะเวลาการฝึก	ก่อนการฝึก	4 สัปดาห์	8 สัปดาห์
ก่อนการฝึก		.01533	.01400
สัปดาห์ที่ 4	-	-	.00133
สัปดาห์ที่ 8			-

ตารางที่ 5 พบว่าการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ของความสัมพันธ์ของระบบประสาทและกล้ามเนื้อของกลุ่มควบคุม สัปดาห์ที่ 4 มีค่าเท่ากับ .01533 สัปดาห์ที่ 8 มีค่าเท่ากับ.00133 ที่มีระยะเวลาในการฝึกทุกคู่ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของระบบประสาทและกล้ามเนื้อในแต่ละช่วงของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม (N =30)

ช่วงเวลาการทดสอบ	กลุ่มทดลอง (N=15)		กลุ่มควบคุม (N=15)		t	P-value
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ก่อนฝึก	1.122	.047	1.117	.046	.312	.757
หลังสัปดาห์ที่ 4	1.028	.127	1.132	.035	3.038	.005*
หลังสัปดาห์ที่ 8	.729	.242	1.130	.046	6.307	.000*

*p < .05

จากตารางที่ 6 พบว่าผลการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของระบบประสาทและกล้ามเนื้อในแต่ละช่วงของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนฝึกกลุ่มทดลองมี $\bar{X}$ = 1.122, SD = .047 และหลังการฝึกสัปดาห์ที่ 4 มี $\bar{X}$ = 1.028, SD = .127 และหลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8 มี $\bar{X}$ = 729, SD = .242 และกลุ่มควบคุมก่อนการฝึกมี $\bar{X}$ = 1.117, SD = .046 และหลังการฝึกสัปดาห์ที่ 4 มี $\bar{X}$ = 1.132, SD = .035 และหลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8 มี $\bar{X}$ = 1.130, SD = .046 ก่อนฝึกกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน แต่หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 4 และหลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

ผลของการศึกษาความสัมพันธ์ของระบบประสาทและกล้ามเนื้อก่อนและหลังของกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกแบบสถานีด้วยกิจกรรมการเคลื่อนไหวแบบผสมผสานและกลุ่มควบคุม แสดงให้เห็นว่ากลุ่มทดลองเมื่อใช้โปรแกรมการฝึกการเคลื่อนไหวแบบผสมผสานมีค่าเฉลี่ยลดลงอย่างต่อเนื่อง แต่กลุ่มควบคุมยังมีค่าเฉลี่ยระดับคงเดิม แสดงให้เห็นว่าโปรแกรมการฝึกแบบสถานีด้วยกิจกรรมการเคลื่อนไหวแบบผสมผสานทำให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งอาจสืบเนื่องมาจากโปรแกรมการฝึกได้พัฒนาขึ้นอย่างมีระบบโดยยึดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กีฬาเป็นสำคัญที่มุ่งเน้นในการพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้เป็นกำลังของชาติเป็นบุคคลที่มีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ มีความรู้และทักษะ ที่จำเป็นต่อการศึกษา ต่อการประกอบสัมมาอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อที่ว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเอง นอกจากนี้โปรแกรมการฝึกการเคลื่อนไหวแบบผสมผสานเป็นการพัฒนาความอดทนของระบบไหลเวียนเลือดเสริมสร้างความแข็งแรงและความอดทนของกล้ามเนื้อของ

ร่างกายอย่างเป็นระบบ (Rushall & Pyke,1990) การฝึกในรูปแบบของสถานีสามารถที่จะประสบความสำเร็จและบรรลุผลได้ตามเป้าหมายที่ต้องการ

ซึ่งยังสอดคล้องกับ นนทนันต์ เผ่าภูรี (2560 : บทคัดย่อ) ได้กล่าวว่าการฝึกเชิงซ้อน หมายถึง การฝึกความแข็งแรงกำลังของกล้ามเนื้อด้วยน้ำหนัก และการฝึกแบบพลัยโอเมตริกทันทีในแต่ละชุด ซึ่งใช้ท่าฝึกที่เป็นกลุ่มกล้ามเนื้อเดียวกันโดยฝึกเพื่อให้เกิดพลังระเบิด ซึ่งยังสอดคล้องกับงานวิจัย หงส์ทอง บัวทอง (2559 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาผลของการใช้โปรแกรมฝึกความคล่องแคล่วร่วมกับการเพิ่มความหนักของงานต่อความคล่องแคล่วและความแข็งแรงของกล้ามเนื้อขาของนักกีฬาวอลเลย์บอลทีมวิทยาลัยพลศึกษา สาธารณะรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว อายุระหว่าง 18-20 ปี มีจำนวน 24 คน โดยทำการฝึกโปรแกรมความคล่องแคล่วร่วมกับการเพิ่มความหนักของงานเป็นเวลา 6 สัปดาห์ เก็บข้อมลูก่อนและหลังการฝึก โดยใช้วิธีการทดสอบอิลลินอยส์ (Illinois agility test) และวิธีการทดสอบแรงเหยียดขา (Back and leg dynamometer) เปรียบเทียบก่อนการฝึกและหลังการฝึก 6 สัปดาห์ ด้วยสถิติ Pair t-test ผลการวิจัยพบว่าการทดสอบความคล่องแคล่วก่อนและหลังการทดลองของนักกีฬาวอลเลย์บอลชายลดลงแสดงว่าความคล่องแคล่วเพิ่มขึ้น และการเปรียบเทียบผลก่อนและหลังการฝึกแบบผสมผสานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ของความสัมพันธ์ของระบบประสาทและกล้ามเนื้อของกลุ่มทดลองที่มีระยะเวลาในการฝึก พบว่า ก่อนการฝึกกับหลังการฝึก 4 สัปดาห์ พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน แต่หลังการฝึก 8 สัปดาห์พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่ง แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สรุปได้ว่าโปรแกรมการฝึกแบบสถานีด้วยกิจกรรมการเคลื่อนไหวแบบผสมผสานระยะเวลา 8 สัปดาห์มีความเพียงพอที่จะสามารถพัฒนาความสัมพันธ์ของระบบประสาทและกล้ามเนื้อ การฝึก 8 สัปดาห์เป็นการฝึกอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอทำให้เกิดการพัฒนาอย่างเห็นได้ชัดช่วงระยะเวลาในการฝึกโปรแกรมที่ทำให้การทำงานประสานกันระหว่างประสาทและระบบกล้ามเนื้อของร่างกายส่วนนั้น ๆ ทักษะเบื้องต้นผลที่เกิดขึ้นหลังจากเกิดขบวนการเคลื่อนไหวในหลาย ๆ อย่างรวมกัน เป็นช่วงของความถี่ที่เหมาะสมในการฝึกโปรแกรมและทักษะ กำหนดความหนักเบาของงานได้อย่างเหมาะสมนั้นจึงจะช่วยพัฒนาระบบการทำงานของอวัยวะต่าง ๆ ภายในร่างกาย ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ Brien,Belton,&lssartel (2016) ทักษะการเคลื่อนที่พื้นฐานที่ถูกต้องจะนำไปสู่การเคลื่อนไหวที่ซับซ้อน มากขึ้นในอนาคต การทำงานของระบบประสาทของอวัยวะที่ใช้ในการเคลื่อนไหวของวัยเด็กจึงเป็นช่วงเวลาแห่งการพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหว และยังสอดคล้องกับการวิจัยของ เสถียรเหล่า ประเสริฐ (2560: บทคัดย่อ) เพื่อศึกษาผลของการฝึกผสมผสานแบบเอสเอพีที่มีต่อพลังและความแข็งแรงของกล้ามเนื้อขาความเร็วความอ่อนตัวความคล่องแคล่วว่องไวและปฏิกิริยาตอบสนองของนักกีฬาบาสเกตบอลชายในระดับเยาวชน กลุ่มตัวอย่างเป็นเยาวชน จำนวน 60 คน แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่มคือกลุ่มควบคุมจำนวน 30 คนได้รับการฝึกความเร็วร่วมกับความแคล่วคล่องว่องไว (SA) และกลุ่มทดลองจำนวน 30 คนได้รับการฝึกผสมผสานแบบเอสเอพีประกอบด้วยการฝึกความเร็ว

ความคล่องแคล่วว่องไวร่วมกับการฝึก พลัยโอเมตริกโดยทำการฝึกวันละ 120 นาที 3 วันต่อสัปดาห์เป็นระยะเวลา 12 สัปดาห์ผลการวิจัยพบว่า พลังและความแข็งแรงของกล้ามเนื้อขา ความเร็ว ความคล่องแคล่วว่องไวและปฏิกิริยาตอบสนองของกลุ่มทดลองมีผลการทดสอบดีกว่ากลุ่มควบคุมหลังการฝึกสัปดาห์ที่ 12 ($p<.05$) ขณะที่พลังและความแข็งแรงของกล้ามเนื้อขาความเร็ว ความคล่องแคล่วว่องไวและปฏิกิริยาตอบสนองหลังหลังการฝึกสัปดาห์ที่ 12 มีผลการทดสอบดีขึ้นกว่าก่อนการฝึกหลังสัปดาห์ที่ 4 และ 8 ($p<.05$) สรุปได้ว่าการฝึกแบบผสมผสาน เอสเอพี ช่วยพัฒนาสมรรถภาพทางกายหลักของนักกีฬาบาสเกตบอลในระดับเยาวชนได้ และยังสอดคล้องกับ ปิยานันท์ โสพิน (2564 : บทคัดย่อ) เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบผลการฝึกความสัมพันธ์ของระบบประสาทและกล้ามเนื้อควบคู่การฝึกทักษะที่มีต่อความสามารถของการเดาะตะกร้อด้วยข้างเท้า ด้านในของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 40 คน ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) แบ่งเป็น กลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทดลองที่ 1 ใช้โปรแกรมฝึกความสัมพันธ์ของระบบประสาทและกล้ามเนื้อ ควบคู่การฝึกทักษะ จำนวน 20 คน และกลุ่มทดลองที่ 2 ใช้โปรแกรมฝึกทักษะตะกร้อ จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) โปรแกรมการฝึกทักษะตะกร้อ 2) โปรแกรมการฝึกความสัมพันธ์ของระบบประสาทและกล้ามเนื้อ 3) แบบทดสอบทักษะการเดาะตะกร้อ ใช้ระยะเวลาในการฝึก 8 สัปดาห์ มีการทดสอบทักษะการเดาะตะกร้อก่อนการฝึกหลังการฝึกสัปดาห์ที่ 4, 6 และสัปดาห์ที่ 8 นำผลมาวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวชนิดวัดซ้ำและวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางชนิดวัดซ้ำ ผลการวิจัยพบว่า หลังการฝึก 8 สัปดาห์ ทักษะการเดาะ ตะกร้อของกลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่ม มีค่าเฉลี่ยสูงขึ้นกว่าก่อนการฝึก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่มพบว่า กลุ่มที่ฝึกความสัมพันธ์ของระบบประสาทและกล้ามเนื้อควบคู่กับการฝึกทักษะ มีความสามารถในการเดาะตะกร้อด้วยข้างเท้าด้านในดีกว่ากลุ่มที่ฝึกทักษะตะกร้อเพียงอย่างเดียวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับกนกวรรณ อันบุรี (2557 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลการจัดโปรแกรมการเคลื่อนไหวที่มีผลต่อสมรรถภาพทางกลไกของนักเรียนชาย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลเมืองเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด การวิจัยเชิงทดลองนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้โปรแกรมการ เคลื่อนไหวที่มีผลต่อสมรรถภาพทางกลไกของนักเรียนชาย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาล เมืองเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชายที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปี การศึกษา 2556 จำนวน 60 คน โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มทดลอง 30 คน กลุ่มควบคุม 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นโปรแกรมการเคลื่อนไหวที่มีผลต่อสมรรถภาพทางกลไกของนักเรียนชาย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 6 กิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน กลุ่มทดลองใช้ระยะเวลาในการฝึก ทั้งหมด 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วันคือ วันจันทร์ วันอังคาร วันพฤหัสบดี และวันศุกร์ ระหว่างเวลา 15.30-16.30 น. ส่วนกลุ่มควบคุมเรียนตามปกติ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานเปรียบเทียบผลการทดสอบภายในกลุ่ม

ระหว่างก่อนการฝึกและหลังการฝึกสัปดาห์ที่ 6 โดยใช้ สถิติ Dependent t-test และเปรียบเทียบผลการทดสอบหลังการฝึกสัปดาห์ที่ 6 ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมโดยใช้สถิติ Independent t-test ผลการวิจัยพบว่า 1) ค่าเฉลี่ย สมรรถภาพทางกลไกของนักเรียนภายในกลุ่มทดลองระหว่าง ก่อนการฝึกและหลังการฝึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 2) ค่าเฉลี่ยสมรรถภาพทางกลไกของนักเรียนภายในกลุ่มควบคุมระหว่างก่อนการฝึกและหลังการฝึกไม่แตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) ค่าเฉลี่ยสมรรถภาพทางกลไกของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่ม ควบคุมหลังการฝึก สัปดาห์ที่ 6 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ครูผู้สอนควรมีความรู้ความเข้าใจของกิจกรรมการเคลื่อนไหวแบบผสมผสานเพื่อที่จะช่วยในการฝึกความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเพื่อกระตุ้นความสัมพันธ์ของระบบประสาทและกล้ามเนื้อที่ต้องการพัฒนาการประสานงานการเคลื่อนไหวของเด็กนักเรียน

1.2 ครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมในการเรียนรู้ทักษะที่ถูกต้องและน่าสนใจเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเอง ให้มีการเคลื่อนไหวที่นำไปสู่การประสานสัมพันธ์กันในแต่ระบบของร่างกาย เหมาะสมกับ ช่วงอายุ ความหนัก

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาโปรแกรมการฝึกแบบผสมผสานเพื่อไปบูรณาการเข้ากับแบบฝึกการพัฒนานักเรียนในด้านอื่นๆ

2.2 ศึกษาโปรแกรมการฝึกแบบผสมผสานที่มีรูปแบบการฝึกทักษะกีฬาขั้นสูง เพื่อฝึกทักษะให้เกิดการพัฒนาระบบประสาทและกล้ามเนื้อของนักเรียนที่สูงขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กนกวรรณ อันบุรี. (2557). *ผลการจัดโปรแกรมการเคลื่อนไหวที่มีผลต่อสมรรถภาพทางกลไกของนักเรียนชายชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.* วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เจริญ กระบวนรัตน์. (2557). *วิทยาศาสตร์การฝึกสอนกีฬา (Science of Coaching).* กรุงเทพมหาคร: สินธนา ก๊อปปี้เซ็นเตอร์.

นิพนธ์ ชาญอัมพร. (2558). *รูปแบบการดำเนินชีวิตและความคิดเห็นต่อรายการโทรทัศน์ของเด็กเจเนอเรชั่นแซด.* กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์.

นนทนันต์ เผ่าภูรี. (2560). *ผลของการฝึกแบบเชิงซ้อนที่มีต่อความเร็วในการวิ่ง 50 เมตร.* ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (พลศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

บุญเจือ สินบุญมา. (2558). *ผลการฝึกแบบผสมผสานที่มีต่อความเร็วและความคล่องแคล่ววองไวของนักกีฬาวอลเลย์บอลระดับประถมศึกษา.* วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

ประไพ ประดิษฐ์สุขถาวร. (2555). พัฒนาการด้านร่างกาย วัยประถมต้น (Primary School Children Physical Development. *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 19 ธันวาคม 2563. แหล่งที่มา: http://taamkru.com

ปิยานันท์ โสพิน. (2564). *ผลการฝึกความสัมพันธ์ของระบบประสาทและกล้ามเนื้อควบคู่การฝึกทักษะที่มีต่อความสามารถ ของการเตะตะกร้อด้วยข้างเท้าด้านในของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.* ปริญญานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ไพวัน เพลิดพราว. (2559). การเคลื่อนไหวเบื้องต้น. *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 13 มกราคม 2564. แหล่งที่มา : http://www.tnsuudn.ac.th.

ภัสสร ธูปบุตร. (2562). *ผลการฝึกแบบผสมผสานและการฝึกแบบควบคู่ที่มีต่อพลังกล้ามเนื้อขาและความคล่องแคล่ววองไวของนักกีฬาวอลเลย์บอลหญิง.* ปริญญานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วรรณวิภา เที่ยงธรรม. (2557). ผลของการจัดกิจกรรมนอกห้องเรียนโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านตามแนวคิดการประมวลข้อมูลการรับความรู้สึก เพื่อส่งเสริมทักษะการเคลื่อนไหวของเด็กอนุบาล. *วารสารอิเล็กทรอนิกสทางการศึกษา.* 9 (1), 473-487.

วิทยาลัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการกีฬา มหาวิทยาลัยมหิดล. บริการด้านกีฬา. *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 18 มกราคม 2560. แหล่งที่มา: https://ss. mahidol.ac.th/th2/index.php?option=com_k2 & view=item&layout= item&id=22&Itemi=126.

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2559). *กิจกรรมทางกายเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็ก. ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 8 มกราคม 2563 แหล่งที่มา : https://www.thaihealth.or.th.

เสถียร เหล่าประเสริฐ (2560). ผลของการฝึกผสมผสานแบบ เอส เอ พี ที่มีต่อพลังและความแข็งแรงของกล้ามเนื้อขา ความเร็ว ความอ่อนตัว ความคล่องแคล่วว่องไวและปฏิกิริยาตอบสนองของนักกีฬาบาสเกตบอลชายในระดับเยาวชน. *วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ฉบับบัณฑิตศึกษา).* 17 (1), 32-42.

หงส์ทอง บัวทอง. (2559). *ผลของการใช้โปรแกรมฝึกความคล่องแคล่วร่วมกับการเพิ่มความหนักของงานต่อความ คล่องแคล่วและความแข็งแรงของกล้ามเนื้อขาของนักกีฬาวอลเลย์บอลชาย.* วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การออกกำลังกายและการกีฬา มหาวิทยาลัยบูรพา.

Brien,Belton,&lssartel (2016) . *Fundamental movement skill proficiency amongst adolescent youth.* Physical Education and Sport Pedagogy. 26 (6), 557- 571

Rushall, B. S. , & Pyke, F. S. (1990). *Training for sports and fitness. Macmillan Education.*

The Current State of Cultural Content Teaching in Chinese Classrooms in Thailand from Teachers ' Perspectives: A Case Study of Traimitwittayalai School in Bangkok

Ma Chao,
Nathakarn Thaveewatanaseth and Warisa Asavaratana
Kasetsart University, Thailand
Corresponding Author's Email: machaobkk@gmail.com

****

Abstract

The objectives of this research were as the followings: 1. Getting the summary of interviews with the native speakers and Thai local Chinese language teachers; 2. The current state of cultural teaching in Thai high school Chinese classrooms from the viewpoints of frontline educators, by a case of interviewing Chinese language teachers, about the selections of teaching content and teachers' challenges; teaching methods and strategies; Student Participation and Interaction. The sample was from the native speakers and Thai local Chinese teachers from Traimitwittayalai School, and gained by a face-to-face interview, which approved by the teaching site. The information for this study was gathered through face-to-face interviews with native-speaking teachers and local Chinese teachers, and the results were analyzed using qualitative methods such as inductive analysis. Through the interviews. The results were found as follows: 1. Teachers generally focus on achievement culture and informational culture when teaching cultural content; 2. When teaching cultural content, teachers face challenges such as cultural differences, student acceptance, insufficient understanding of cultural content, wide variations in student interests, and the selection of teaching materials. In terms of teaching strategies for cultural content, teachers primarily utilize cultural experience activities and multimedia resources; 3. Teachers try to enhance student engagement in a variety of ways. Based on our understanding of the current situation and discussions, we propose the following suggestions: 1. Reassessing the relationship between language and culture; 2. Focusing on behavioral culture as main teaching content; 3. Incorporating the Pedagogy of Performing Another Culture (PAC) into teaching practices.

Keywords: Thai Chinese Education; Cultural Content Teaching; Teacher Perspectives; The Pedagogy of Performing Another Culture; Current State of Cultural Teaching

---

* Received: August 3, 2024; Revised: August 13, 2024; Accepted: August 22, 2024

† This article is part of a thesis entitled "The Application of the Pedagogy of Performing Another Culture on Chinese Culture Teaching in Thai High Schools " for the degree of Doctoral of Philosophy (Eastern Languages), Department of Eastern Languages, Faculty of Humanities, Kasetsart University. Dr. Nathakarn Thaveewatanaseth is the principal advisor and Asst. Prof. Dr. Warisa Asavaratana is the co-advisor.

† Ma Chao, Ph.D Candidate of Department of Eastern Languages, Faculty of Humanities, Kasetsart University.
† Dr. Nathakarn Thaveewatanaseth,Department of Eastern Languages, Faculty of Humanities, Kasetsart University.
† Dr. Warisa Asavaratana. Assistant Professor, Department of Eastern Languages, Faculty of Humanities, Kasetsart University.

Introduction

With the increasing frequency of Sino-Thai cultural exchanges, the teaching of Chinese culture has gained more attention in Thai high school Chinese language classrooms. However, there are several urgent issues within international Chinese education in Thailand that need to be addressed. In everyday teaching, it has been observed that Chinese language instruction for Thai students often separates "language" from "culture." Elements of Chinese culture, such as understanding Chinese social life, are frequently considered supplementary to language teaching or merely "side dishes" outside the main language instruction (Ma C., 2024, p.179). The relationship between cultural teaching and language teaching remains ambiguous, with cultural instruction often viewed as a mere adjunct to language teaching. Additionally, "for a long time, the teaching model of Chinese cultural courses for non-native speakers has predominantly been a single-lecture method. In this model, teachers unilaterally deliver book knowledge to students, who passively absorb the content, resulting in suboptimal teaching outcomes" (Yao C.& Xie R., 2023, p.216).

Investigating the current state of cultural teaching in Thai Chinese language learning activities is crucial, focusing on identifying educational challenges, exploring teachers' perspectives on cultural content selection, and strategies for promoting student engagement. This paper will use Traimitwittayalai School as a case study, utilizing the perspectives of frontline Chinese language teachers. Through interviews, it will analyze the current state of cultural teaching in Thai high school Chinese classrooms, understand teachers' views on the relationship between language and culture, and identify limitations in teaching methods. Based on these insights, the paper will propose suggestions incorporating "The Pedagogy of Performing Another Culture (PAC)."

Research Objectives

1. To get the summary of interviews with the native speakers and Thai local Chinese language teachers;

2. To know the current state of cultural teaching in Thai high school Chinese classrooms from the viewpoints of frontline educators, by a case of interviewing Chinese language teachers, about the selections of teaching content and teachers’ challenges; teaching methods and strategies; Student participation and interaction.

Literature Review

Current Chinese cultural teaching content often emphasizes ancient societal achievements and culture, lacking an understanding and appreciation of modern Chinese life. While such content helps students learn about the rich culture of ancient China, it neglects students' interest and needs regarding contemporary Chinese life, resulting in a lack of genuine experience and understanding of present-day Chinese culture. This paper aims to understand the current state of cultural content teaching in Chinese language classrooms at Thai high schools from the perspective of frontline teachers.

To this end, it is necessary to review the theoretical foundations of cultural teaching and introduce the core concepts of "The Pedagogy of Performing Another Culture (PAC)." This pedagogical approach rethinks the relationship between language teaching and cultural teaching, emphasizing the "construction of a second culture worldview" (Galal W.&Mari N.,

2010). These insights can help frontline teachers in Thailand update their understanding of cultural teaching practices.

1.Theoretical Foundations of Cultural Teaching

1.1 Cultural Anthropology Theory

Cultural teaching in international Chinese education is based on intercultural communication theories and is profoundly influenced by cultural anthropology. For instance, the "cultural iceberg" theory highlights the significance of both the visible and invisible parts of culture, emphasizing that the hidden aspects of culture are harder to acquire and require specific teaching strategies.

1.2 Intercultural Communication Theory

Intercultural communication refers to the interaction between individuals from different cultural backgrounds. Edward T. Hall's (1959) theory of "intercultural communication" provides a theoretical foundation for cultural teaching in international Chinese education. It posits that cultural teaching should not only transmit knowledge-based culture but also enhance the teaching of communicative culture to achieve a comprehensive understanding of Chinese culture.

1.3 Pedagogical Theories

The pedagogical methods applied in cultural teaching include "cultural integration theory," "bi-directional cultural teaching," and "experiential cultural teaching." These methods emphasize the integration of language and culture through experiential learning activities, aiming to enhance students' intercultural understanding and communicative competence.

1.4 Other Relevant Cultural Teaching Theories

Beyond the primary theories, scholars have noted other related theoretical foundations. "Implications of Cognitive Learning Theory and Sociocultural Theory in Second Language Teaching" (Zhu, H., 2011) summarizes key points. These theories encourage cooperative teaching to stimulate student interest and provide support during communicative activities while enhancing cultural awareness to avoid negative transfer from the native language. Based on these cultural teaching theories, teachers should reassess their roles and reflect on their teaching methods. To clearly convey these theoretical concepts, this paper has visualized them (Table 1).

Table 1 Other Relevant Cultural Teaching Theories

Theory Type	Core Concept	Application Scenario
Applied Linguistics Theory	Includes theories such as Grice's Cooperative Principle, Leech's Politeness Principle, and the "Face-Saving Theory," which provide a foundation for intercultural communication (Shi, X., Wan, H., & Bai, C., 2024).	In language classrooms through discussion of these principles to guide students' language use in intercultural communication, preventing misunderstandings, and enhancing politeness and effective communication.

Cognitive Learning Theory	Emphasizes updating cognitive structures and accumulating cognitive abilities (Zhu, H., 2011).	Teachers can guide students in problem discovery and resolution, as well as autonomous learning activities to help them improve cognitive abilities.
Sociocultural Theory	Emphasizes the mediating role of teachers as intermediaries who assist students in acquiring knowledge and skills, guiding their cognitive development to higher levels (Zhu, H., 2011).	Teachers act as guides and supporters in the classroom, gradually removing scaffolding to help students achieve autonomous learning and development.

2. What is PAC

Cornell University has offered an intensive Asian language program since 1972. The program was founded by Professor Eleanor H. Jorden, whose Japanese language textbooks have had a significant impact on the field of language teaching. Her graduates, including Galal Walker and Mari Noda, the founders of PAC, have become leading figures in Chinese and Japanese language instruction. This paper examined 192 documents retrieved from the China National Knowledge Infrastructure (CNKI) database using the search term "Pedagogy of Performing Another Culture" (as of May 2024). These documents were categorized and visualized (Figure 1) to outline current research directions and trends in PAC. The specific content is as follows:

2.1 PAC and Modern Technology

This category primarily focuses on the integration of PAC with modern technology. For example, studies explore how AI tools such as ChatGPT can enhance language teaching effectiveness or the application of VRChat in international Chinese education activities. Representative studies include "On Intelligent English Teaching Based on PAC and ChatGPT" (Cao, L.& Li, Y., 2024). This category includes 2 studies, representing a minor proportion.

2.2 Application of PAC in Specific Language Courses

This category focuses on the specific application of PAC in various language courses, including the design and evaluation of courses on modern Chinese poetry drama, Tang poetry, tourism Chinese, and more. Representative studies include "Teaching Design of Modern Chinese Poetry Drama Based on PAC: A Case Study of 'The Cowherd and the Weaver Girl'" (Li, J., 2023) and "Teaching Design of Elementary Tourism Chinese Course Based on PAC " (Ji, X., 2023). This category includes 19 related studies.

2.3 Application of PAC in Different Educational Contexts

This category examines the application of PAC in various educational settings (e.g., general universities, vocational colleges) to enhance students' learning interest and teaching effectiveness at different stages. Representative studies include "Research on the Teaching of Traditional Chinese Culture Courses in Higher Vocational Colleges from the Perspective of Ideological and Political Education: A Case Study of PAC " (Liu, Z., 2023). This category includes 20 related studies.

2.4 Empirical Research and Teaching Design of PAC

This category aims to verify the effectiveness of PAC through empirical research and teaching design, providing specific teaching cases and designs. Representative studies include "An Empirical Study of PAC " (Yan, H., 2023). This category includes 30 related studies.

2.5 Application of PAC in Intercultural Communication

Intercultural communication is a significant application area of PAC. This category explores how this pedagogy promotes students' intercultural communication competence. Representative studies include "Research on the Application of Intercultural Communication Theory in PAC: Take Elementary Chinese Oral Teaching as an Example" (Huang, Y., 2023). This category includes 25 related studies.

2.6 Application of PAC in Various Special Courses

This category focuses on the application of PAC in special courses such as tourism management, tea ceremony, and Chinese culinary culture. Representative studies include "The Application Path of PAC in the Cultivation of Tourism Management Talents" (Yin, N., 2021). This category includes 35 related studies.

2.7 Theoretical Discussion of PAC

This category delves into the theoretical foundations of PAC, analyzing its origins, core concepts, and theoretical framework. Representative studies include "Galal Walker and PAC " (Zhou, B., 2010) and "Theoretical and Empirical Research on PAC on Teaching Behavior Analysis" (Jiang, X., 2020). This category includes 33 related studies.

2.8 Application of PAC in Graduate Education and Academic Cases

This category showcases the application of PAC in graduate education and specific academic cases, providing a wealth of examples. Representative studies include "The Application of PAC in the Elementary Chinese Comprehensive Course in Thai Secondary School: Taking the Teaching Practice of Songpittayakom Secondary School in Thailand as an Example" (Chen, Z., 2020). This category includes 28 related studies.

It is evident that research on PAC primarily focuses on specialized courses, theoretical discussions, empirical research, and instructional design, while lacking studies that combine teacher feedback with actual teaching situations. This paper analyzes the current state of cultural teaching in Thai high school Chinese classrooms from the perspective of teachers at Traimitwittayalai School, which helps teachers re-evaluate the relationship between language and culture in actual teaching and complements the distribution of research on PAC.

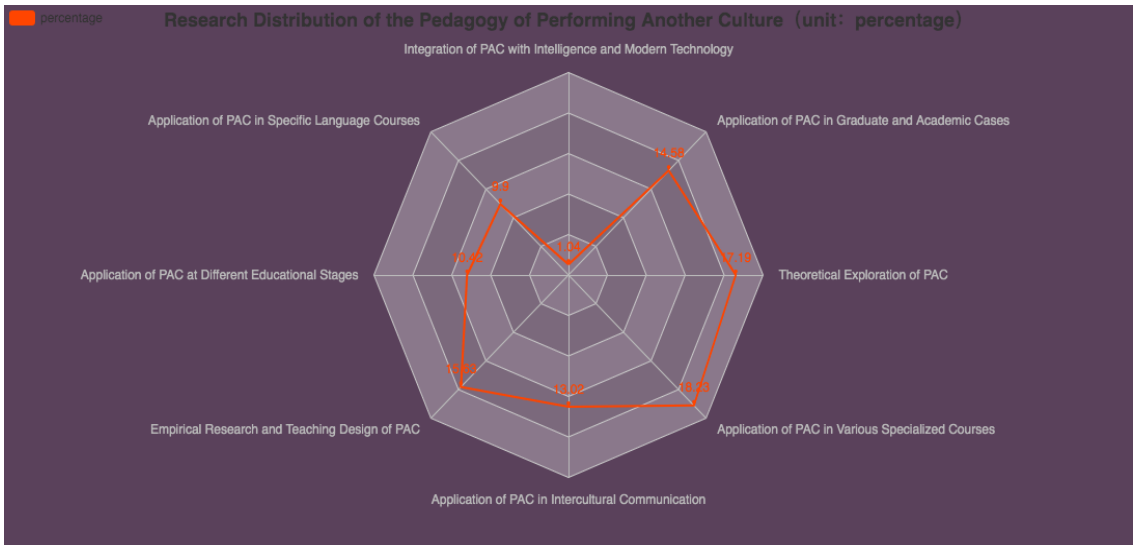

Figure 1 Research Distribution of PAC

Research Methodology

1. Research Method

This study employs qualitative research methods, including information induction.

2. Population and Sample

The research subjects are Chinese language teachers at Traimitwittayalai School in Bangkok, Thailand, including both Thai and Chinese nationals. The basic information of the sample as the Table 2.

Table 2 Basic Information of Interviewees

Information	Local Teacher A	Local Teacher B	Chinese Teacher C	Chinese Teacher D	Chinese Teacher E	Chinese Teacher F	Chinese Teacher G
Ethnic Chinese	No	No					
Grew up in a Chinese community	No	No					
Visited China	Yes	Yes					
Studied in China	Yes	No					
Background in Chinese-related field	Yes	No					

Education	Ph.D student	Bachelor	Master	Bachelor	Master	Bachelor	Master
Visited inThailand for traveling before teaching			No	No	Yes	Yes	No
Studied in Thailand before teaching			No	Yes (as an exchange student)	Yes (master degree)	No	No
Background in Thai studies or experience with Thai language in education			No	Bilingual Thai-English	Thai	No	No
Thai Language Proficiency			Beginner Intermed-iate	Intermed-iate	Intermed-iate	Basic (Spoken)	Basic (Spoke-n)
Received training on Thai culture from government			Yes	Yes	Yes	Yes	Yes
Years worked in Thailand			2	3.5	4	7	2

2.1 Perspective of Local Chinese Teachers

Local Thai Chinese teachers are familiar with Thai culture and the education system, enabling them to understand the needs of students learning Chinese. Selecting Thai teachers who have studied in China helps us understand how they integrate Chinese cultural teaching into the Thai educational context.

2.2 Perspective of Chinese Teachers

Chinese teachers possess deep cultural and professional knowledge, conveying authentic Chinese culture through their teaching. Typically, they have backgrounds in international Chinese education or Thai language education. Interviews with them provide insights into methods of cultural teaching, particularly in adapting to the Thai educational context and addressing student needs.

2.3 Teaching Experience and Qualifications

The teachers at Traimitwittayalai School have extensive experience and qualifications. Their backgrounds in international Chinese education and Thai language education provide deep insights, ensuring accuracy and practicality in the research. The

teachers interviewed cover basic Chinese, reading and writing, communication, and listening and speaking courses.

3. Data Collection and Analysis

Qualitative data were collected through interviews with seven teachers, with detailed documentation. The interviews address "selection of teaching materials," "adaptation to cultural differences," "teaching methods," "student engagement," "assessment and feedback," and "challenges and solutions." A written invitation explaining the research purpose and questions was sent to teachers before the interviews, ensuring informed consent.

3.1 Conducting One-on-One Interviews

Trust and openness were established through face-to-face interviews, using guiding and open-ended questions to facilitate sharing and follow-ups for deeper insights. Discussions remained focused without interrupting their thought processes.

3.2 Note-Taking and Summary Confirmation

Detailed notes were taken to record responses, and summaries were printed for participants to confirm accuracy.

3.3 Organization and Analysis of Interview Content

Notes were compiled, categorizing the main viewpoints of each teacher, and segmented according to designed questions, such as "Teacher Background," "Teaching Material Selection," "Teaching Methods," and "Student Interaction." Then, Similar viewpoints were merged for clarity, extracting themes to identify core issues like imbalances in cultural content, viewing cultural teaching as supplementary, and lack of authentic experiences.

4. Results Analysis

Qualitative analysis methods were used to distill core viewpoints and themes from teacher responses.

Research Scope

1. Content Scope

The study focuses on the understanding and perceptions of Chinese culture teaching content in Chinese language classrooms among the 7 teachers at Traimitwittayalai School in Bangkok.

2. Objective Scope

The objective is to understand the current state of Chinese culture teaching in Thai high school classrooms where Chinese is taught as a foreign language, analyze the inadequacies at the pedagogical level, and provide teaching suggestions based on The Pedagogy of Performing Another Culture.

3. Time Scope

The research is planned to be completed within 3 months, which includes preliminary preparations, interview question design, conducting interviews, analysis and discussion, and summarizing conclusions.

4. Theoretical Scope

First, the relevant theoretical foundations of cultural teaching will be addressed, which include theories of intercultural communication and second language teaching. Second, it will explore concepts related to The Pedagogy of Performing Another Culture.

Research Results

1. Summary of Interviews

This section provides a summarized synthesis of the main content from the interview responses, as detailed in the table below (Table 3).

Table 3 Summary of Interview Responses

Questions	Local Teacher A	Local Teacher B	Chinese Teacher C	Chinese Teacher D	Chinese Teacher E	Chinese Teacher F	Chinese Teacher G
1. Focus Areas for Preparing Cultural Teaching Content	ditional festivals &daily customs	history,tr-aditional festivals, architectu-re & art	compari-son of tradition-al festivals & daily habits, crafts teaching	content related to cultural heritage, solar terms, & cultural experien-ce activities	tradition-al festivals & daily life customs	art, tradition-al festivals, &daily life customs	traditio-nal festival-s,daily life custom-s, & art
2.Challeng ein Selecting Cultural Teaching Content	cultural differen-ces not accepted or under-stood by students	concerns about incomplet-e understan-ding of Chinese culture	uncertai-nty about students' onterests & teaching difficulty	difficulty in grasping teaching focus for different age groups	language & cultural differen-ces between China and Thailand	conflicts between teaching pace & cultural teaching time	varied Chinese proficie-ncy levels among student-s&. limited Thai langua-ge skills
3.Strategie s for Addressing the Challenges in Selecting Cultural Teaching Content	commun-icate with students and listen to their needs	confirm the accuracy and comprehe-nsiveness of prepared content	seek guidanc-e from experien-ced teachers and use online tools	use the teaching Reference *Framewor k for Chinese Culture and National Conditio-ns* to guide lesson planning.	get to know your students in advance and adjust teaching plans accordin-gly	teach arts & tradition-al festival culture through cultural activities	prepare engagi-ng content & multim-edia resour-ces
4.Teaching Methods Used in Cultural Instruction	multimedia resources & cultural experien-ce activities	multimedi-a resources &cultural experien-ce activities	multime-dia resource-s & cultural experien-ce activities	multimedia resource-s, group collabor-ation, & cultural experien-	multimedia -resource-s & cultural experien-ce activities	multimer-dia resources & cultural experien-ce activities	multim-edia resour-ces & cultural experie-nce

				ce activities			activitie-s
5. Which Teaching Method Do You Consider Most Effective? Why?	cultural experien-ce activities are the most effective. It provides students with authentic language environments and communi-cation scenarios	having students personally experience culture Is the best. This allows students to truly engage with foreign cultures, leading to more lasting memories.	field study, offers direct sensory experien-ces, but challeng-ing to impleme-nt due to practical constrain-ts.	group collaborati on & cultural activities are highly effective, engaginga nd relevant to students' lives, providing rich sensory experience s in cultural teaching.	currentl-y, there is no single most effective teaching method	allowing students to immerse themsel-ves in cultural environ-ments and atmosph-eres	cultura-l experie-nce activitie-s boost student participat ion and motivatio n, creating a dynami-c learnin-g environ-ment.
6. How to Enhance Student Participati o-n in the Classroom	incorpor-ate games, competit-ions, group discussi-ons, role playing, and storytelli-ng	use multimedi-a resources and create a relaxed classroom environment	assign prelimin-ary study tasks before cultural lessons	incorpor-ate student interests into lesson introduct-ions	focus on incentive-s as a primary method	design game elements &Imple-ment reward mechani-sms	offer a variety of cultura-l learning content based on student Interest-s

2. Current Status

Based on the responses from the teachers, we can summarize the current state of cultural teaching in Thai high school Chinese classrooms as follows.

2.1 Selection of Teaching Content and Challenges

2.1.1 Selection of Teaching Content

Commonly, most teachers focus on traditional festivals, daily customs, and arts, indicating that content related to everyday life and sensory experiences in cultural teaching is particularly appealing to students. However, there are variations, with some teachers (e.g., Teacher D) emphasizing intangible cultural heritage, demonstrating the importance of personalized content selection based on students' backgrounds and classroom goals.

2.1.2 Challenges in Content Selection

These challenges can be viewed from three perspectives. First, cultural differences and student acceptance are common issues, with solutions including creating an open communication environment, providing cultural background, and offering hands-on experiences. Second, teachers face difficulties in understanding Chinese culture, highlighting the necessity of cross-cultural communication and information validation. Third, variations in student interests and instructional difficulty require the use of a "reference framework" and consultation with experienced colleagues. Lastly, language and cultural differences necessitate prior understanding and adjustments.

2.1.3 Implementation of Solutions

The diversity of strategies is evident, as Teacher A's detailed solutions cover multiple dimensions, including theoretical instruction, hands-on experiences, comparative analysis, and case studies, illustrating the varied strategies employed to address cultural understanding issues.

2.1.4 Resource Utilization

Teacher G highlighted the importance of using teaching videos and materials, showcasing the significant role of modern technologies and learning resources in facilitating intercultural education.

Through the above observations and analyses, it is clear that teachers place importance on both the diversity of cultural content and student interests when preparing and selecting teaching materials, while also facing specific challenges related to understanding differences and content comprehensiveness. By employing various teaching strategies, interactive feedback, reference frameworks, and modern teaching tools, they seek to enhance their cultural teaching efforts.

2.2 Teaching Methods and Strategies

According to teacher feedback, common methods in cultural instruction include cultural experience activities and multimedia resources. Cultural experience activities, such as holiday celebrations, handicraft workshops, and cooking classes, allow students to directly engage with the culture through hands-on participation. Teacher D also mentioned group collaboration and inquiry-based learning. Although Teachers B and C believe field trips are most effective, practical constraints make them difficult to implement. Teacher E pointed out that there is currently no single most effective method, reflecting a sense of powerlessness among teachers in delivering cultural content. Overall, cultural experience activities and multimedia resources are most commonly used and effective, as they can spark interest, deepen understanding, enhance language skills, and promote intercultural communication. These activities make learning more engaging, provide authentic language environments, and enhance understanding and respect for different cultures, thereby improving students' overall abilities.

2.3 Student Participation and Interaction

The methods teachers use to enhance student engagement include diverse teaching activities (such as games and competitions), the use of multimedia resources (animated videos and documentaries), pre-class assignments and question introduction, physical and contextual experiences (such as food culture activities), reward systems, and personalized teaching. These strategies effectively foster student participation and interaction in cultural education.

Discussion

1 Insights from "Cultural Teaching Theory"

First, the "cultural iceberg" theory emphasizes the importance of recognizing implicit culture, which is difficult to acquire and requires specific teaching strategies or experiences. In intercultural communication, individuals from the same linguistic background are more likely to share cultural memories, reducing barriers to interaction. Conventional communication etiquette and habits in a society are challenging to convey to target language learners through generic language instruction, and these are considered aspects of “invisible culture.”

Second, the theory of "intercultural communication" underscores that cultural teaching should not only convey knowledge about culture but also strengthen the teaching of communicative culture. Furthermore, concepts within pedagogy, such as "cultural integration theory," "bilateral cultural teaching," and "cultural experience," emphasize the importance of experiential teaching activities in merging language instruction with cultural teaching, thereby enhancing students' intercultural understanding and communication skills.

From our interviews with the seven teachers at Traimitwittayalai School regarding the selection of Chinese cultural teaching content, it was noted that most of them emphasized "traditional festivals," "daily customs," and other aspects of culture, while some also mentioned "historical knowledge" and "seasonal culture." We observe that these emphases lean more towards cultural knowledge and information, categorized as "explicit culture," which is less connected to everyday communicative activities.

2. Insights from "the Core Concepts of PAC "

The two core concepts of PAC are "culture" and "performance" (Yu, L., 2020, p.42). Regarding culture, PAC categorizes it into accomplishment culture, informational culture, and behavioral culture. The cultural aspects that native speakers often overlook in communication should be key learning points for second language learners. This aligns with the focus of communicative and situational teaching methods, which emphasize the importance of interaction and suggest that learning in context can help students acquire the language. However, PAC goes beyond merely engaging in communicative acts, positing that communication should emanate from the cultural habits of native speakers, allowing learners to build a collection of "cultural stories."

The "cumulative cycle" model proposed by Walker and Noda illustrates this point well: role (persona) → cultural knowledge and language knowledge → performance and game → memory → compilation → cases and sagas → second-culture worldview construction (Wan, S., & Li, C., 2021, p.37). By connecting cultural knowledge with language skills through performance, learners accumulate dialogue experiences with native speakers, gradually developing their "second language cultural worldview." This represents a breakthrough in understanding the concept of culture within PAC and its contribution to language instruction.

Regarding performance, the work "Analysis of Misunderstandings in Sino-American Intercultural Communication and PAC," (Qin X., 2017) mentions that "performance" encompasses rich connotations, including "acting," "application," and "practice" (Yu, L., 2010), as well as "understanding," "experiencing," and "performing" (Jian, X., 2010). She emphasizes that "performance" is fundamentally action-oriented, where learners must engage in language learning through active participation. This action involves verbal and non-verbal behaviors that are repeatedly corrected and practiced under the guidance of instructors. She further highlights that the content of performance must always be rooted in the culture of the target language, focusing on elements such as "roles," "locations," "practices," "audiences," and "scripts" (Galal W. & Noda, M., 2000) to help learners accumulate cultural stories of communication, enabling them to develop instinctive and appropriate communicative behaviors in future interactions.

The responses from teachers during the interviews indicate that their handling of cultural content generally still focuses on accomplishment and informational cultures. Some teachers mentioned aspects such as "intangible cultural heritage," "traditional festivals and seasonal customs," "art," and "daily life habits." Furthermore, in terms of teaching methods,

the emphasis remains on cultural point explanations. Although there are experiential activities integrated, or performance elements introduced, their primary intention is to enhance student interest and enrich the classroom experience, which fundamentally differs from the philosophy of PAC. As noted, "Teaching Tang poetry or Song lyrics, showcasing calligraphy or martial arts, can be quite interesting—but these do not encompass the entirety of Chinese culture" (Geng, J.& Liu M., 2011, p.57).

3. Limitations of Existing Teaching Methods

Firstly, the use of multimedia resources is limited. Although widely used in teaching, they primarily serve a supplementary role and struggle to facilitate high-level interaction, making it difficult for students to deeply understand cultural nuances. Secondly, experiential activities face practical limitations such as insufficient resources and time, as well as safety and management issues, hindering their frequent implementation. Thirdly, while each teacher has their preferred teaching methods (Figure 2), there is often a lack of systematization and coherence. Teachers employ various methods without systematic planning and coordination, and differences in teaching philosophies among teachers lead to challenges for students who must frequently adapt to varying teaching approaches. This impacts the consistency of their learning progress.

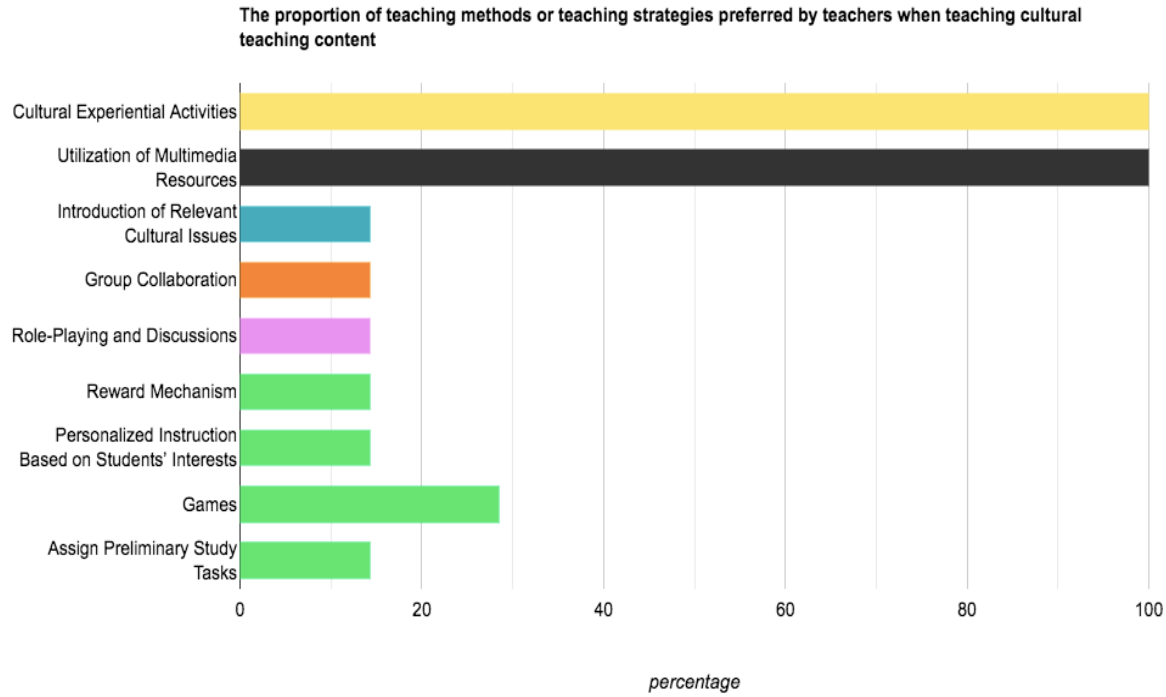

Figure 2 Teacher preferences for instructional methods in cultural education

Sixth, the challenges of group collaboration and inquiry-based learning arise. While some teachers (such as Chinese Teacher D) employ group collaborative inquiry, the effectiveness may not meet expectations in practice. The effectiveness of this approach relies heavily on the involvement and coordination skills of the group members, which merits reconsideration. If group members are not actively participating or lack collaborative skills, the exploration process can be compromised. Furthermore, if teachers do not provide sufficient supervision and guidance during group collaborative inquiries, students may easily deviate from the topic or engage in superficial discussions.

These limitations can pose significant challenges for teachers in the context of cultural instruction in the classroom, hindering the enhancement of students' deep cultural understanding and sustained learning interest. Such issues necessitate the implementation of more systematic and targeted strategies, particularly calling for a reassessment of cultural teaching within language courses. Specifically, this indicates a need to refine and adapt teaching methodologies.

4. Perspectives from the Requirements of International Chinese Education

Experts in international Chinese education have pointed out that "pure language education can no longer meet the needs of the times; a liberal education that integrates language and culture will become the main concept of teaching Chinese as a foreign language and international Chinese education" (Cui, X., 2010, p.10-11). This viewpoint was articulated over a decade ago, reflecting the ongoing struggle to balance language and culture in teaching practice. The concept proposed by The Pedagogy of Performing Another Culture, which centers on culture and equates culture with performance, can provide significant inspiration for frontline Chinese language teachers.

The "Teaching Reference Framework for Chinese Culture and National Conditions in International Chinese Education" (CLEC, 2022) encompasses three major cultural categories: social life, traditional culture, and contemporary China. This guidance positions social life and contemporary China alongside traditional culture, highlighting the academic community's focus on the practical needs of Chinese language learners. The Pedagogy of Performing Another Culture emphasizes the success of social communication and focuses on behavioral culture in its teaching content, which aligns with the relevant requirements of international Chinese education. This approach can guide Thai Chinese learners in mastering related cultural content effectively.

5. Perspectives from the Requirements of Chinese Teaching in Thailand

"The current Chinese teaching methods in Thailand are also centered around the teacher, the textbook, and the classroom, primarily using the grammar-translation method, which often results in students passively receiving information rather than engaging in active learning" (Shi Y., 2023, p. 272). Scholars in the field of Thai Chinese education have consistently paid attention to the issue of the "three teachings" in international Chinese education; however, one of the core issues—teaching methodology—has been largely overlooked by frontline teachers, particularly those in basic education. Emphasizing the need to shift traditional perceptions of the relationship between language and culture and to improve teaching methods is one of the ideas this paper aims to convey, particularly the goal of "cultivating intercultural communicators who meet the demands of the times."

The "2008 Basic Education Curriculum Guidelines" in Thailand set competency objectives for Chinese learning at each stage, proposing learning indicators across various dimensions: language and communication, language and culture, language and other subjects, and language and the relationship with society. For the language and culture section, it states that high school students should "understand the similarities and differences between the target language country and Thailand in terms of language and culture, and be able to use this knowledge critically; understand the cultural similarities and differences impacting language use; and utilize foreign words to acquire knowledge, integrate into society, and seek job opportunities" (Hathaikarn, M., 2018, p.83). Thai scholar Wipawee Anujapad (2018) also discusses in the work "A Study of the Chinese Curriculum Guidelines for Thai Primary and

Secondary Schools" the inclusion of content related to "interpersonal communication," "interpersonal relationships," and "social etiquette" in the various competency level goals set in the curriculum.

The core goal of PAC is to cultivate learners' intercultural abilities, using appropriate cultural practices aligned with the social environment of the target language as one of the core concepts and content of teaching. It allows learners to acquire socially appropriate communication behaviors within the target language environment through their everyday learning activities. PAC emphasizes a culture-centered, performance-based, and student-centered approach. It seeks to convey behavioral culture within the target language cultural environment, enabling students to continuously accumulate intercultural stories and develop their ability to handle social interactions. These principles align well with Thailand's requirements for Chinese teaching, suggesting that PAC is a feasible approach for enhancing the effectiveness of cultural education.

Suggestions

Based on the discussion in the above chapter, this article gives the following three suggestions（Figure 3）:

1. Reassessing the Relationship Between Language and Culture

In the context of Chinese teaching in Thailand, culture is often viewed as an adjunct to language education. However, language teaching is an integral part of culture, and the meaning of language must be understood within its cultural context. PAC emphasizes effective communication within the target cultural context and reevaluates the relationship between language and cultural teaching. For Thai students learning Chinese, this means that Chinese language study should include cultural understanding, with communication as the core goal of cultural teaching.

Interviews reveal that teachers often perceive culture as a secondary element to language, leading to a disconnect between the two in teaching practice. It is recommended that teachers prioritize the integration of language and culture, going beyond basic language skills. By adopting a communication-oriented teaching approach, they can incorporate cultural training, thereby ensuring that culture and language teaching are organically combined. Culture should not merely be a supplement to language teaching.

2. Focusing on Behavioral Culture as Main Teaching Content

While teachers often focus on "achievement culture" and "informational culture" in cultural teaching, such as festivals and painting, "behavioral culture" is crucial for successful communication. This paper argues that Thai Chinese classrooms should prioritize teaching "behavioral culture" to cultivate students' ability to behave appropriately in Sino-Thai interactions, rather than overemphasizing "achievement culture" and "informational culture."

3. Incorporating PAC into teaching practices

This paper argues that integrating PAC into teaching practices holds significant practical value. It encourages teachers to re-evaluate the relationship between "language and culture" and "language teaching and cultural teaching," guiding them to shift their focus from "achievement culture" and "informational culture" to "behavioral culture." This approach helps students balance the communicative culture of contemporary Chinese society with the achievements of ancient Chinese culture, ultimately fostering competent Chinese language professionals who meet the demands of Sino-Thai interactions.

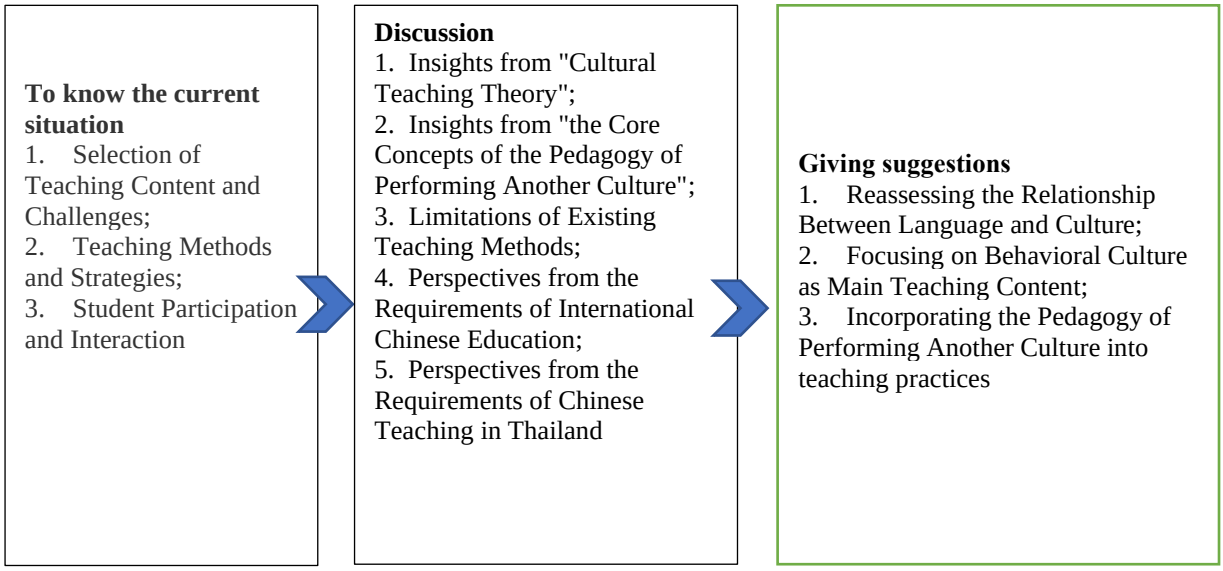

Figure 3 The Mind Mapping

References

Cao, L., & Li,Y. (2024). On Intelligent English teaching based on the pedagogy of performing another culture and ChatGPT. *Journal of Mudanjiang College of education*. 01, 67-71.

China Ministry of Education Center for Language Education and Cooperation. (2022). *Reference framework for teaching Chinese culture and national conditions in international Chinese education*. Sinolingua Press.

Chen, Zhaowen. (2020). *The Application of the "Performed Culture Approach" in the Elementary Chinese Comprehensive Course in Thai Secondary School ——Taking the Teaching Practice of Songpittayakom Secondary School in Thailand as an Example*. Lanzhou Jiaotong University.

Cui, X. (2010). *The development and prospect of teaching Chinese as a second language and international Chinese education. Applied Linguistics*. 2010 (2), 10-11. https://doi.org/10.16499/j.cnki.1003-5397.2010.02.001

Galal, W., & Noda, M. (2010). *The pedagogy of performing another culture*. Hubei Education Press.

Geng, J., & Liu, M. (2011). Teaching of Chinese culture to MTCSOL students at Southwest University. *Journal of Yunnan Normal University (Teaching and Research of Chinese as a Foreign Language)*. 9 (2), 57. https://doi.org/10.16802/j.cnki.ynsddw.2011.02.011

Hathaikarn Mangkorn Paiboon. (2018). *A study of "Chinese Language Proficiency Standard" for Thailand*.

Huang, Y. (2023). *Research on the application of intercultural Communication Theory in the teaching method of Performance Culture Take Elementary Chinese Oral Teaching as an example*. Soochow University.20

Ji, X. (2023). *Teaching design of elementary tourism Chinese course based on the pedagogy of performing another culture.* Harbin Normal University.

Jiang, X. (2020). *Theoretical and empirical research on performative culture teaching method based on teaching behavior analysis*.（1st ed.). Suzhou: Soochow University Press.

Jian, X., & Shepherd, E. (1987). *Playing the game of interpersonal communication in Chinese culture: The rules and the moves*. In G. Walker (Ed.), The pedagogy of performing a culture (pp. 110-124). National East Asian Language a National Agenda. Beverly Hills, CA: Sage.

Li, J. (2023). *Teaching Design of Modern Chinese Poetry Drama Based on The Performed Culture Approach: A Case Study of "The Cowherd and the Weaver Girl"*. Qing Dao University.

Liu, Z. (2023). Research on the Teaching of Traditional Chinese Culture Courses in Higher Vocational Colleges from the Perspective of Ideological and Political Education: A Case Study of the Performative Culture Teaching Method. *Vocational Education*. 2023 (20), 9-11.

Ma, C. (2024). Analysis of cross-cultural communication misunderstandings between China and Thailand from the perspective of performed culture approach. *Journal of Sinology*. 18 (1), 169-181.

Qin X. (2017). *Understanding Intercultural Misunderstandings Between Chinese and American Cultures: Applying the Performed-Culture Approach*. Foreign Language Teaching and Research Press.

Shi, X., Wan, H., & Bai, C. (2024). A review of cultural teaching theories in international Chinese education. *Yuyan yu Wenhua Yanjiu Jiaoyu Jiaoxue*. 53, 1-20. https://doi.org/10.19954/j.cnki.lcr.2024.04.020

Shi, Y. (2023). *Research on Thai cultural education*. Foreign Language Teaching and Research Press.

Wan, S., & Li, C. (2021). The applied research on the pedagogy of performing another culture in the primary oral Chinese class. *Journal of Tianjin Normal University (Social Sciences)*. 5, 37.

Wipawee Anujapad. (2018). *A Study of Chinese Language Curriculum in Primary and Secondary Schools of Thailand*.

Yan, H. (2023). *An empirical study of the Performed Culture Approach*. Communication University of China.

Yao, C., & Xie, R. (2023). Chinese language and culture. *Chinese Language and Culture Journal*. 10 (2), 216.

Yin, N. (2021). The application path of performative culture teaching method in the cultivation of tourism management talents. *Contemporary Tourism*. 19 (2), 87-88.

Yu, L.（2009）. Where is Culture: Culture Instruction and the Foreign Language Textbook. *Journal of the Chinese Language Teachers Association*. 2009 (3), 73-108.

Yu, L. (2020). The performed culture approach: Intellectual history and core concepts. *Journal of International Chinese Teaching*. 26, 40-47.

Zhou, B. (2010). Galal Walker and the pedagogy of performing another culture. *China Book Business Report*, (023).

Zhu, H. (2011). The implications of cognitive learning theory and sociocultural theory in second language teaching. *Xin Kecheng Xuexi (zhong)*, 10.

การศึกษาอากาศยานไร้คนขับชนิดปีกตรึงแบบสองหางสำหรับภารกิจฝึกบิน

Studying Unmanned Aerial Vehicles (Uav) Two Tailed Fixed Wing Type for Flight Training Missions

อนุวัตร จิรวัฒนพาณิช,
วีรวัฒน์ อินทรทัต และ ธวัชชัย จันทร์ทอง
มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
Anuwat Jirawattanapanit,
Weerawat Intaratat and Thawatchai Chanthong
Phuket Rajabhat University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: anuwat.j@pkru.ac.th

****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ออกแบบ และสร้างอากาศยานไร้คนขับชนิดปีกตรึงแบบสองหางสำหรับภารกิจฝึกบิน พบว่าอากาศยานไร้คนขับเป็นชนิดปีกตรึงแบบสองหางขับเคลื่อนด้วยกำลังใบพัดมีค่า Aspect ratio (AR) เหมาะสมที่สุดปะมาณ 6.7 โดยมีปีกยาว 1 เมตร และปีกคอร์ดยาว 0.15 เมตร มีพื้นที่ 0.15 ตารางเมตร แพนอากาศแบบด้านล่างแบนราบและด้านบนโค้งเว้ามีจุดยอดของแพนอากาศเท่ากับ 0.021 เมตร ลำตัวมีลักษณะเป็นทรงกระสวยมีขนาดกว้าง 0.07 เมตร ยาว 0.35 เมตร และ สูง 0.13 เมตร ซึ่งเหมาะสมตามหลักอากาศพลศาสตร์โดยความแข็งแรงและน้ำหนักเบา การออกแบบพวงหางของอากาศยานโดยกระโดงหางหรือหางดิ่งมีพื้นที่ 0.0138 ตร.ม. คิดเป็นร้อยละ 9.20 ของพื้นที่ปีกทั้งหมด ในส่วนแพนหางระดับและแพนหางยกมีพื้นที่รวม 0.0480 ตร.ม. คิดเป็นร้อยละ 32 ของพื้นที่ปีกทั้งหมด และแพนหางยกมีพื้นที่ 0.0180 ตร.ม. คิดเป็นร้อยละ 37.50 ของพื้นที่แพนหาง เมื่อทำการทดสอบภารกิจการบินตามที่กำหนดของอากาศยานไร้คนขับชนิดปีกตรึงแบบสองหางที่ได้สร้างขึ้นพบว่า ระยะทางสำหรับการ Take off ประมาณ 5 เมตร อากาศยานมีความคล่องตัวดีการไต่ระดับ Ascent ได้ดีมาก บินเป็นแนวเส้นตรง บินเป็นวงกลมได้ง่าย เมื่อทดสอบเพิ่มความเร็วประมาณร้อยละ 50 ของอัตราความเร็วทั้งหมด อากาศยานสามารถทรงตัวได้ดี มีแรงยกสูง บินได้นิ่ง คล่องตัวดี ไม่มีการส่าย ส่วนการไต่ระดับลงมาอัตราการร่อนดีมาก ความคล่องตัวดี และระยะทางสำหรับการ Landing ประมาณ 10 เมตร ผลการศึกษาอากาศยานสามารถสร้างได้ง่าย ควบคุมการบินได้ง่าย มีเสถียรภาพในการบินสูง มีความคล่องตัว สามารถทำความเร็วประมาณ 40 กิโลเมตรต่อชั่วโมง ซึ่งแนวทางในการผลิตอากาศยานไร้คนขับในราคาประหยัดสำหรับภารกิจฝึกบิน สร้างสื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับอากาศให้กับนักเรียนและสำหรับบุคคลทั่วไปได้

* วันที่รับบทความ: 4 มิถุนายน 2567; วันแก้ไขบทความ 23 สิงหาคม 2567; วันตอบรับบทความ: 24 สิงหาคม 2567
Received: June 4, 2024; Revised: August 23, 2024; Accepted: August 24, 2024

คำสำคัญ: อากาศยานไร้คนขับ; เครื่องบินบังคับวิทยุ; อากาศพลศาสตร์

Abstract

The purpose of this investigation is to investigate, design, and construct a twin-tailed fixed-wing unmanned aerial vehicle for flight training missions. Our investigation revealed that the unmanned aerial vehicle is a two-tailed, fixed-wing, propeller-powered aircraft with an ideal aspect ratio (AR) of around 6.7, a wingspan of one meter, a wing chord of 0.15 m, and a total area of 0.15 m^2. The air pan has a concave top with a peak elevation of 0.021 m and a flat bottom. The fusiform fuselage, with dimensions of 0.07 m in width, 0.35 m in length, and 0.13 m in height, is appropriate for aerodynamics due to its strength and light weight. The size of an aircraft's tail wing design is 0.0138 m^2, or 9.20% of the overall wing area. The combined area of the raised and level rudders is 0.0480 m^2, or 32% of the overall wing area. and 37.50% of the rudder area, or 0.0180 m^2, is made up of the elevated rudder. The constructed twin-tailed fixed-wing unmanned aerial vehicle's take-off distance is around 5 meters, according to testing the necessary flight mission. The aircraft is very maneuverable and climbs ascent with great efficiency. It flies directly ahead. Simple to turn in circles using for testing purposes, raise the speed by about half of the maximum speed. The aircraft features excellent mobility, strong lift power, steady flight, decent balance, and no wobbling. The glide rate is excellent for both climbing and downhill high maneuverability and the landing distance is around ten meters. The findings of aircraft studies are simply produced. Simple controls for flying excellent flexibility and flying stability can accelerate at around 40 km/hr. It is a method of producing unmanned aerial vehicles for flying training flights at a low cost. Provide educational resources about weather for the general public and students.

Keyword: Unmanned aerial vehicle (UAV); Radio-controlled aircraft; Aerodynamics

บทนำ

อากาศยานไร้คนขับ Unmanned Aerial Vehicle (UAV) เป็นยานพาหนะทางอากาศขนาดเล็ก มีการควบคุมและสั่งการการบินด้วยระบบอัตโนมัติและแบบกึ่งอัตโนมัติโดยไม่มีนักบินอยู่บนเครื่อง สามารถควบคุมด้วยอุปกรณ์ควบคุมระยะไกลมีอยู่ 2 ลักษณะ คือ การควบคุมอัตโนมัติจากระยะไกล และการควบคุมแบบอัตโนมัติโดยใช้ระบบการบินด้วยตนเอง การใช้งานอากาศยานไร้คนขับในช่วงแรกนั้นเริ่มต้นพัฒนามาจากเทคโนโลยีทางการทหารเพื่อการป้องกันประเทศ แต่ในปัจจุบันอากาศยานไร้คนขับถูกพัฒนาให้ใช้ประโยชน์ได้หลากหลายมากขึ้น ได้แก่ ด้านการเกษตร กีฬา สันทนาการ การขนส่ง และการถ่ายภาพทางอากาศ เป็นต้น (กิตติศักดิ์ ศรีกลาง, 2558 :15 อากาศยานไร้คนขับมีการแบ่งประเภทได้หลายลักษณะ ได้แก่ 1) อากาศยานไร้คนขับชนิดปีกตรึง (Fixed Wing) 2) อากาศยานไร้คนขับชนิดปีกหมุน (Multirotor) และ 3) อากาศยานไร้คนขับชนิดปีกตรึงขึ้นลงแนวดิ่ง (Fixed-Wing Hybrid) (Fahlstrom, P. and Gleason, T., 2012: 30) แสดงดังรูปที่ 1

(a) (b) (c)

รูปที่ 1 อากาศยานไร้คนขับ a) ชนิดปีกตรึง b) ชนิดปีกหมุน และ c) ชนิดปีกตรึงขึ้นลง แนวดิ่ง ที่มา : Dji. Phantom 2. Retrieved from https://www.dji.com/phantom-2

อากาศยานไร้คนขับถูกพัฒนาขึ้นเพื่อการใช้ประโยชน์ในกลุ่มอุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับสำรวจโครงสร้างพื้นฐานและการบินสำรวจพื้นที่การเกษตร นอกจากนี้ยังนิยมใช้ในการถ่ายวีดีโอ สารคดี และบันทึกภาพที่มีความละเอียดสูง ช่วยในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ภาพเพื่อช่วยพิจารณาผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมในบริเวณที่สำรวจ รวมทั้งช่วยวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต เป็นต้น (ธราวุฒิ บุญเหลือ, 2557: 138) ด้วยประโยชน์ของอากาศยานไร้คนขับที่มีมากมายมหาศาลนี่เอง ทำให้ทั้งภาครัฐและเอกชนทั่วโลกนำอากาศยานไร้คนขับไปใช้งานในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ การใช้เพื่อวางแผนการซ่อมบำรุงรางรถไฟฟ้าผ่านดิจิทัลและการวิเคราะห์แบบสามมิติ (3D) การใช้ตรวจสอบและซ่อมแซมระบบโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ เช่น สะพาน ทางเดินรถ โดยการบินราบไปกับแนวเสาทำให้สำรวจและตรวจสอบความเสียหายได้ง่ายและมีประสิทธิภาพ การใช้สำหรับขนส่งสินค้าให้กับลูกค้า การขนส่งอุปกรณ์ช่วยชีวิตคนที่กำลังจมน้ำ การใช้อากาศยานไร้คนขับในการตามหานักบินเฮลิคอปเตอร์ที่ตก รวมทั้งการนำอากาศยานไร้คนขับไปใช้เพื่อขนส่งผลตรวจโรคเอดส์ของเด็กทารกในพื้นทุรกันดาร เป็นต้น (วาสุกรี แซ่เตีย และคณะ, 2557: 2976)

ปัจจุบันในประเทศไทยนิยมใช้อากาศยานไร้คนขับในเชิงพาณิชย์มากขึ้น ได้แก่ การถ่ายโฆษณาภาพยนตร์ รายการข่าวและสารคดี นอกจากนี้ยังนิยมใช้ลำเพื่อการแปรอักษรเป็นภาพหรือสัญลักษณ์ต่าง ๆ ส่วนในสาขาอาชีพวิศวกรหรือสถาปนิกมีการประยุกต์ใช้เพื่อการวิเคราะห์โครงสร้าง ค้นหาจุดซ่อมแซม พัฒนางานก่อสร้างในตำแหน่งที่คนงานเข้าไปไม่ถึง สำหรับหน่วยงานราชการไทยเริ่มมีการใช้อากาศยานไร้คนขับเพื่อการสำรวจพื้นที่ป่าหรืออาณาเขตที่ห่างไกล รวมทั้งในหน่วยงานทหารและตำรวจใช้หาตำแหน่งหรือจัดทำแผนที่เพื่อการป้องกันประเทศ และปราบปรามอาชญากรรม (วรคง มีกล้า และสมชนก เทียมเทียบรัตน, 2558: 31) ในภาคการเกษตรจะใช้อากาศยานไร้คนขับสำหรับการทำการเกษตรแบบผสมผสานอย่างมีประสิทธิภาพ (อัศวโกวิท พึ่งสุข และคณะ, 2561: 192) เป็นต้น

ในส่วนของบุคคลากรนั้นปัจจุบันยังขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างอากาศยานไร้คนขับ และมีทักษะในการควบคุมอากาศยานไร้คนขับได้ชำนาญ หรือผู้ที่สามารถสร้างและควบคุมอากาศยานนั้นต้องจบการศึกษาทางด้านเทคโนโลยีการบิน หรือวิศวกรทางด้านการบิน และอวกาศโดยตรงจึงสามารถสร้างอากาศยานไร้คนขับที่ได้มาตรฐาน หรือได้รับการฝึกฝนทักษะในการควบคุมอากาศยานเป็นอย่างดี ซึ่งไม่เพียงพอต่อความต้องการในการพัฒนาศักยภาพทางการบินและอวกาศภายในประเทศ ดังนั้นหน่วยงานภาครัฐและเอกชน สถาบันการศึกษา มหาวิทยาลัยควรมีการส่งเสริมให้มีการศึกษาและพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีทางด้านการบินและอวกาศ รวมทั้งจัดตั้งศูนย์สร้างองค์ความรู้ ฝึกทักษะการบินและอวกาศตั้งแต่ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีศูนย์การเรียนรู้ให้กับนักเรียนได้เข้ามาเรียนรู้ได้สะดวกเพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้นักเรียนสนใจในการเรียนรู้แล้วเข้ามาศึกษาทางด้านการบินและอวกาศให้มากขึ้นซึ่งจะส่งผลให้มีการพัฒนาบุคลากรทางด้านการสร้างอากาศยานและมีทักษะในการควบคุมอากาศยานไร้คนขับมากขึ้นโดยไม่ต้องพึ่งพาต่างประเทศ ลดการนำเข้าอากาศยานจากต่างประเทศและส่งเสริมอุตสาหกรรมอากาศยานภายในประเทศให้มากขึ้น จากประโยชน์ของอากาศยานไร้คนขับที่ได้กล่าวไปข้างต้นนั้นจึงควรที่จะศึกษาและพัฒนาอากาศยานไร้คนขับภายในประเทศให้มากขึ้น เนื่องจากยังขาดบุคคลากรที่มีความรู้ทางด้านนี้ อีกทั้งหน่วยงานต่าง ๆ ภายในประเทศยังต้องสั่งซื้อและนำเข้าอากาศยานไร้คนขับจากต่างประเทศซึ่งมีราคาแพงมากทำให้เป็นอุปสรรคใหญ่ในการนำมาประยุกต์ใช้ภายในประเทศยังไม่แพร่หลาย อีกทั้งบุคคลากรที่ปฏิบัติงานหรือคนทั่วไปยังขาดทักษะในการควบคุมอากาศยานเนื่องจากขาดอากาศยานราคาถูกสำหรับฝึกบิน ดังนั้นแนวทางในการแก้ไขปัญหาข้างต้นจะต้องศึกษาและสร้างอากาศยานไร้คนขับที่ควบคุมได้ง่ายสำหรับบุคคลทั่วไป สามารถสร้างได้ง่ายและราคาต้นทุนต่ำ รวมถึงการสร้างสื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับอากาศยานให้กับนักเรียนหรือบุคคลทั่วไปได้ศึกษา

ในการศึกษานี้ผู้วิจัยเห็นความสำคัญและประโยชน์ของอากาศยานไร้คนขับจึงได้ทำวิจัยเพื่อศึกษาและออกแบบอากาศยานไร้คนขับชนิดปีกตรึงแบบสองหางเนื่องจากสามารถออกแบบและสร้างได้ง่าย มีต้นทุนต่ำ รวมถึงสร้างอากาศยานไร้คนขับชนิดปีกตรึงแบบสองหางสำหรับภารกิจฝึกบิน เพื่อเป็นแนวทางในการผลิตอากาศยานไร้คนขับที่มีราคาถูกสำหรับภารกิจฝึกบิน และบุคคลทั่วไปสามารถศึกษาเรียนรู้ได้ง่าย

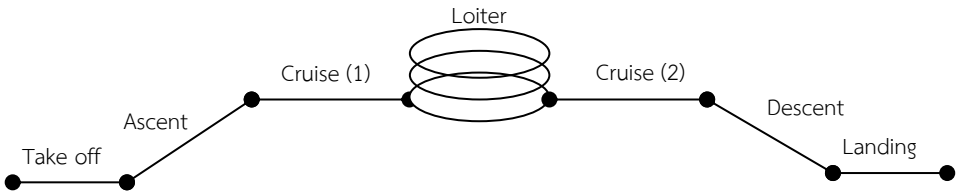
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษา และออกแบบอากาศยานไร้คนขับชนิดปีกตรึงแบบสองหางสำหรับภารกิจฝึกบิน
2. เพื่อสร้างอากาศยานไร้คนขับชนิดปีกตรึงแบบสองหางสำหรับภารกิจฝึกบิน

ระเบียบวิธีวิจัย

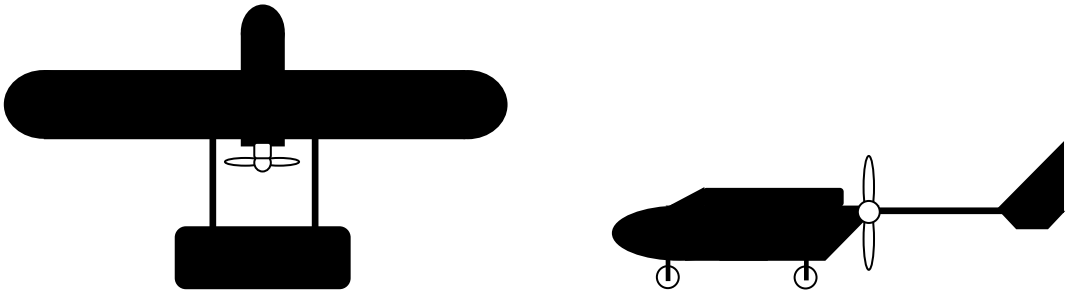
ตอนที่ 1 ศึกษาและออกแบบอากาศยานไร้คนขับชนิดปีกตรึง

1) กำหนดภารกิจการบินของอากาศยาน โดยเริ่มจากการบินขึ้นตามแนวเส้นทางวิ่ง แล้วบินไต่ระดับไปยังความสูงที่กำหนดและบินตามเส้นทางการบินที่ได้กำหนด เมื่อถึงพื้นที่เป้าหมายอากาศยานจะบินวนรอบๆ และเมื่อเสร็จสิ้นการบินวนอากาศยานจะบินกลับไปยังพื้นที่ลงจอดโดยบินลดระดับแล้วทำการลงจอดในพื้นที่ที่กำหนด แสดงดังรูปที่ 2

รูปที่ 2 รูปแบบภารกิจการบินและการเคลื่อนที่ของอากาศยานไร้คนขับ
(ประสาทพร วงษ์คำช้าง และ ประยูร กันอยู่, 2561)

2) เลือกรูปแบบอากาศยานไร้คนขับชนิดปีกตรึงแบบสองหาง เนื่องจากสามารถออกแบบและสร้างได้ง่าย บินได้ง่าย มีเสถียรภาพในการบินสูง มีความคล่องตัวสูง ใช้วัสดุและอุปกรณ์ที่สามารถหาได้ง่ายในท้องถิ่นและราคาประหยัด ดังรูปที่ 3

(มุมมองด้านบน) (มุมมองด้านข้าง)

รูปที่ 3 อากาศยานไร้คนขับชนิดปีกตรึงแบบสองหางสำหรับภารกิจฝึกบิน

3) การศึกษาและออกแบบปีกอากาศยาน เนื่องจากแรงที่กระทำต่ออากาศยานมีอยู่ 4 แรงได้แก่ 1) แรงยก (Lift) 2) แรงดึงดูดของโลก (Gravity force or Weight) 3) แรงขับไปข้างหน้า (Thrust) และ (4) แรงต้านทาน หรือแรงฉุด (Drag) จากแรงทั้งสี่ที่กระทำต่ออากาศยานมีจำนวนสองแรง (Lift and Drag) ที่เกิดจากอากาศพลศาสตร์ (Aerodynamics) คือ แรงยก และแรงต้าน ซึ่งเกิดขึ้นเมื่ออากาศยานเคลื่อนที่ผ่านอากาศ ดังนั้นการออกแบบปีกจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการศึกษาดังนี้

3.1) การศึกษารูปแบบปีกอากาศยาน ประมาณค่าพื้นที่ปีกของเครื่องบินที่จะสร้าง โดยการคำนวณหาขนาดและรูปร่างของปีก ในขั้นแรกคำนวณหาค่า Aspect ratio (AR) เมื่อ Aspect ratio คืออัตราส่วนของขนาดกางปีกทั้งหมด (Wing span) กับค่าความยาวคอร์ด (Wing cord) จากความสัมพันธ์ดังนี้ Aspect ratio (AR) = wing span / wing cord ซึ่งจะกำหนดอัตราส่วนไว้ 5 รูปแบบ ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงความยาวปีก ความยาวคอร์ดปีก Aspect ratio และพื้นที่ปีกทั้งหมดของปีก 5 รูปแบบ

แบบปีก	**ความยาวของปีก (เมตร)**	**ความยาวคอร์ดปีก (เมตร)**	Aspect ratio	**พื้นที่ปีกทั้งหมด (ตารางเมตร)**
แบบที่ 1	0.90	0.12	7.5	0.108
แบบที่ 2	0.90	0.15	6	0.135
แบบที่ 3	1.00	0.15	6.7	0.150
แบบที่ 4	1.20	0.15	8	0.180
แบบที่ 5	1.20	0.18	6.7	0.216

3.2) การศึกษาแพนอากาศ (Airfoil) แพนอากาศมีลักษณะเป็นรูปทรงที่ตัดขวางของปีกเพื่อให้อากาศไหลผ่าน ก่อให้เกิดแรงอากาศพลศาสตร์ที่กระทำต่อปีกหรือแรงยก โดยสร้างปีกให้มีแพนอากาศมีลักษณะต่าง ๆ แล้วนำไปติดตั้งกับลำตัวอากาศยานแล้วนำไปทดสอบการบิน

3.3) การศึกษาจุดยอดของแพนอากาศเพื่อให้เหมาะสมกับแพนอากาศที่ใช้ ซึ่งกำหนดในช่วง 1.5 – 2.5 เซนติเมตร

3.4) การศึกษาปีกเล็กแก้เอียง (Aileron) โดยปีกเล็กแก้เอียงเป็นพื้นผิวที่เคลื่อนไหวได้ ใช้ในการควบคุมท่าทางของอากาศยาน ติดตั้งอยู่ที่ขายปีกหลังทั้งสองข้างเพื่อควบคุมอาการเอียงของเครื่องบิน เป็นส่วนที่สร้างความแตกต่างของแรงยกบนปีกทั้งสองข้างของอากาศยาน เช่น โยกซ้ายหรือขวาจะส่งผลให้ตัวอากาศยานหมุนตัวรอบแกนลำตัว ซึ่งจะต้องออกแบบให้เหมาะสมกับกับขนาดของปีกที่ได้จากข้อ 3.1 และพื้นที่ของปีกเล็กแก้เอียงไม่ควรต่ำกว่าร้อยละ 20 ของพื้นที่ปีกทั้งหมด

4) ลำตัวอากาศยาน เป็นส่วนที่รองรับปีก พวงหาง และส่วนขับเคลื่อนจึงต้องรองรับแรงต่าง ๆ ที่มาจากกระทำต่อปีก หาง และตัวขับเคลื่อน อีกทั้งลำตัวมีหน้าที่ไว้เก็บชุดไฟฟ้าและอุปกรณ์ควบคุมต่าง ๆ ลำตัวจึงมีหน้าที่ป้องกับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับควบคุมการบิน ดังนั้นจึงต้องออกแบบให้เหมาะสมตามหลักอากาศพลศาสตร์ มีความแข็งแรงและน้ำหนักเบา

5) พวงหางอากาศยาน เป็นส่วนที่ช่วยให้อากาศยานเคลื่อนที่ได้อย่างคล่องตัวและมีความเสถียร ช่วยในการเคลื่อนที่รอบแกน Vertical Axis และ Lateral Axis ประกอบไปด้วย

5.1) กระโดงหางหรือหางดิ่ง เป็นพื้นผิวที่เคลื่อนไหวได้ ติดตั้งอยู่ที่ชายหลัง ของกระโดงหาง ทำให้หัวอากาศยานหันไปทางซ้ายหรือขวา หรือเคลื่อนที่รอบแกน Vertical Axis

5.2) แพนหางระดับและแพนหางยก เป็นพื้นผิวที่ขยับเคลื่อนไหวได้ใช้ในการควบคุมลักษณะ

การบินของอากาศยานเพื่อให้อากาศยาศเชิดหัวขึ้นหรือลง และเคลื่อนที่รอบแกน Lateral Axis ติดตั้งอยู่ที่ชายหลังของแพนหาง

ดังนั้นทั้งกระโดงหางหรือหางดิ่ง แพนหางระดับและแพนหางยก จะต้องศึกษาและออกให้เหมาะสมกับอากาศยาน

6) ชุดอุปกรณ์ไฟฟ้าและชุดควบคุมบังคับวิทยุ เป็นชุดอุปกรณ์ที่ช่วยชุดควบคุมการเคลื่อนไหวของส่วนต่างๆ ในอากาศยาน มีทั้งภาครับและส่งสัญญาณวิทยุ และส่วนที่ให้กำลังขับดัน ดังนั้นจำเป็นต้องออกแบบและเลือกอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับตัวอากาศยาน

ตอนที่ 2 การสร้างอากาศยานไร้คนขับชนิดปีกตรึงโดยใช้วัสดุต้นทุนต่ำ

1) ศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างอากาศยานไร้คนขับ ระบบการส่งสัญญาณบังคับวิทยุ และวัสดุในการสร้างและประกอบอากาศที่แข็งแรงลาคาถูก

2) ออกแบบโครงสร้างอากาศยาน โดยใช้ข้อมูลที่ได้จากตอนที่ 1 มาออกแบบอากาศยาศไร้คนขับ

3) การสร้างและประกอบอากาศยาน ซึ่งนำผลกการศึกษาในตอนที่ 1 มาสร้างอากาศยานไร้คนขับตามแบบในข้อ 2 โดยดำเนินการดังนี้

3.1) สร้างปีก ปีกอากาศยานโดยมีความยาวเท่ากับ 100 เซนติเมตร กว้าง 15 เซนติเมตร และมีความสูงของจุดยอดแพนอากาศเท่ากับ 2.10 เซนติเมตร และเสริมความแข็งแรงด้วยแท่งอลูมิเนียมยาว 1 เมตร ตามแนวปีก หลังจากนั้นติดด้วยเทปกาวสี OPP เพื่อเพิ่มความแข็งแรง

3.2) สร้างลำตัวอากาศยานโดยมีความยาวเท่ากับ 83 เซนติเมตร กว้าง 13 เซนติเมตร. และมีความหนา 7 เซนติเมตร หลังจากนั้นติดด้วยเทปกาวสี OPP เพื่อเพิ่มความแข็งแรง

3.3) สร้างชุดพวงหางและประกอบปีกเชื่อมกับชุดพวงหาง

3.4) ประกอบชุดไฟฟ้าและชุดควบคุม

3.5) ประกอบลำตัวเข้ากับปีกและชุดพวงหาง

3.6) หาตำแหน่งจุดศูนย์ถ่วง (Center of Gravity: CG)

4) ติดตั้งอุปกรณ์ชุดไฟฟ้า อุปกรณ์ควบคุม และระบบขับเคลื่อน

6) การทดสอบและปรับปรุงอากาศยาน โดยกำหนดภารกิจการบินของอากาศยานโดยเริ่มต้นจากการบินขึ้นตามแนวเส้นทางวิ่ง และไต่ระดับไปยังความสูงที่กำหนด และบินเดินทางตามเส้นทางการบินที่ได้กำหนด เมื่อถึง พื้นที่เป้าหมายอากาศยานจะบินวนรอบๆ พื้นที่เป้าหมายที่ความสูงที่กำหนด และเมื่อเสร็จสิ้น อากาศยานจะบินเดินทางกลับมายังพื้นที่ลงจอด ลดระดับ และทำการลงจอดในพื้นที่ที่กำหนด โดยทดสอบและสังเกตลักษณะการบิน ความคล่องตัว และเสถียรภาพ

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษารูปแบบปีกอากาศ

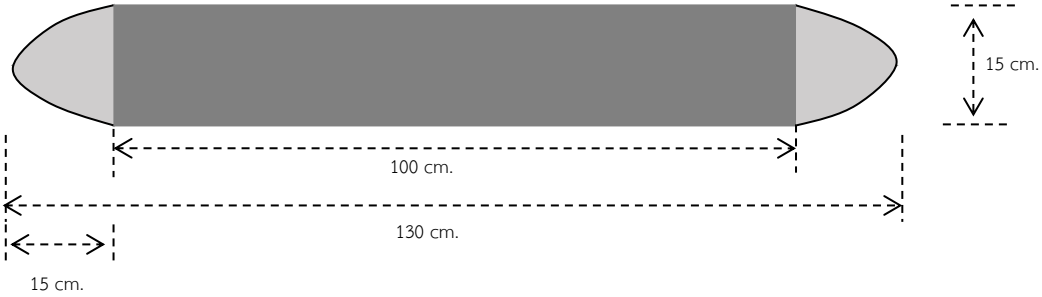
ผลการศึกษารูปแบบปีกอากาศ เมื่อกำหนดขนาดความยาวกางปีกทั้งหมดกับค่าความยาวคอร์ด 5 รูปแบบ เพื่อหาค่า Aspect ratio ที่เหมาะสม แสดงดังตาราง 2

ตาราง 2 ความสัมพันธ์ของอัตราส่วนขนาดกางปีกทั้งหมดกับค่าความยาวคอร์ดปีก

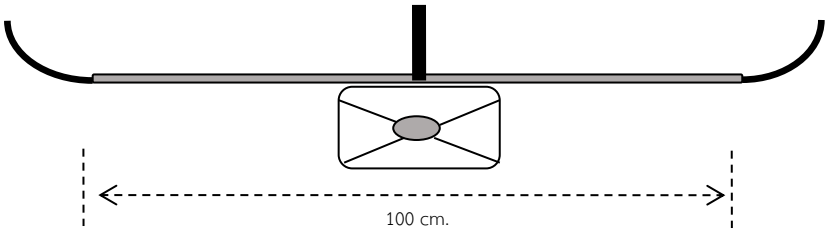
แบบปีก	ความยาวของปีก (เมตร)	ความยาวคอร์ดปีก (เมตร)	Aspect ratio	อัตราการร่อน	เสถียรภาพการบินและความคล่องตัว
แบบที่ 1	0.90	0.12	7.5	สูง	บินเสถียร เลี้ยวไม่คล่องตัว
แบบที่ 2	0.90	0.15	6	ปานกลาง	บินเสถียร เลี้ยวได้คล่องตัว
แบบที่ 3	1.00	0.15	6.7	สูง	บินเสถียร เลี้ยวได้คล่องตัว
แบบที่ 4	1.20	0.15	8	สูง	บินเสถียร การเลี้ยวไม่คล่องตัว
แบบที่ 5	1.20	0.18	6.7	สูง	บินเสถียร เลี้ยวได้คล่องตัว

จากตาราง 2 พบว่าแบบที่ 3 และแบบที่ 5 มีอัตราการร่อนสูง มีเสถียรภาพในการบินดีมากและมีความคล่องตัวสูง สามารถเลี้ยวได้ดีมาก ซึ่งทั้งสองแบบมีความสัมพันธ์ของอัตราส่วนขนาดกางปีกทั้งหมดกับค่าความยาวคอร์ดประมาณ 6.7 จากผลการศึกษาข้างต้นผู้วิจัยได้เลือกแบบปีกแบบที่ 3 เนื่องจากใช้วัสดุน้อยกว่า มีขนาดกะทัดรัด และสามารถตัดแบบได้ง่ายกว่า เป็นแบบที่มีความยาวปีก 1 เมตร และยาวคอร์ดปีก 0.15 เมตร มีพื้นที่ 0.15 ตารางเมตร หรือ 1,500 ตารางเซนติเมตร นอกจากนี้ยังเสริมปลายปีกโค้งเพื่อลด

ความแตกต่างของความดันใต้ปีกและเหนือปีก เพื่อช่วยให้การบินมีเสถียรภาพมากขึ้นสามารถควบคุมการบินได้ง่าย แสดงดังรูปที่ 4

(มุมมองด้านบน)

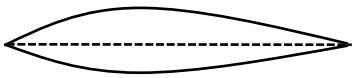
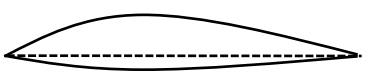
(มุมมองด้านหน้า)

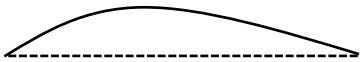
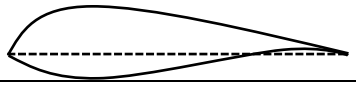
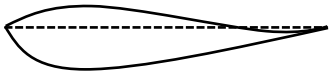
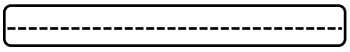
รูปที่ 4 แสดงขนาดและลักษณะปีกของอากาศยาน

2. ผลการศึกษาแพนอากาศ

ผลการศึกษาแพนอากาศที่มีลักษณะต่าง ๆ แล้วนำไปติดตั้งกับลำตัวอากาศยาน เมื่อนำไปทดสอบการบิน ผลแสดงดังตาราง 3

ตาราง 3 ความสัมพันธ์รูปแบบของแพนอากาศของอากาศยาน

แบบแพนอากาศ	รูปแบบแพนอากาศ	ลักษณะการบิน	การมีเสถียรภาพ
แบบสมมาตร (Symmetrical Airfoil)		แรงยกน้อย ควบคุมทิศทางยาก	มีเสถียรภาพ
แบบกึ่งสมมาตร (Semi-Symmetrical Airfoil)		แรงยกปานกลาง ควบคุมทิศทางง่าย	มีเสถียรภาพ

แบบแพนอากาศ	รูปแบบแพนอากาศ	ลักษณะการบิน	การมีเสถียรภาพ
แบบด้านล่างแบน (Flat-Bottom Airfoil)		แรงยกมาก ควบคุมทิศทางง่าย	มีเสถียรภาพ
แบบมีโค้งเว้า (Cambered Airfoil)		แรงยกมาก ควบคุมทิศทางง่าย	มีเสถียรภาพ
แบบรีเฟล็กซ์ (Reflexed Airfoil)		แรงยกน้อย ควบคุมทิศทางไม่ได้	ไม่มีเสถียรภาพ
แบบแผ่นแบน (Flat Plate Airfoil)		แรงยกน้อย ควบคุมทิศทางยาก	ไม่มีเสถียรภาพ

จากตาราง 2 พบว่า ความสัมพันธ์รูปแบบของแพนอากาศของปีกอากาศที่เหมาะสมที่สุด คือ แบบด้านล่างแบนและด้านบนเป็นแบบมีโค้งเว้า ซึ่งเป็นรูปแบบที่มีแรงยกสูง ควบคุมทิศทางง่าย มีเสถียรภาพ และมีความคล่องตัว เมื่อบินในอัตราความเร็วต่ำสามารถเลี้ยวได้ดีมาก

3. ผลการศึกษาจุดยอดของแพนอากาศ

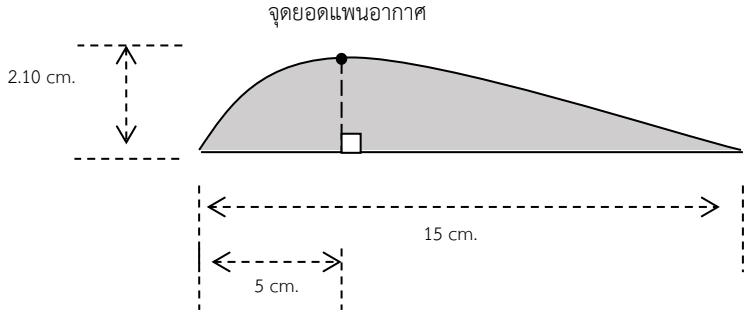
ผลการศึกษาแพนอากาศรูปแบบด้านล่างแบนราบและด้านบนโค้งเว้า เมื่อมีจุดยอดสูงสุดที่ตำแหน่งหนึ่งในสามจากชายหน้าปีกแตกต่างกัน (1.5 – 2.5 เซนติเมตร) แสดงดังตาราง 4

ตาราง 4 ความสัมพันธ์ระหว่างจุดยอดของแพนอากาศกับลักษณะการบิน และการมีเสถียรภาพของกาบิน

จุดยอดแพนอากาศ	ลักษณะการบิน	การมีเสถียรภาพ	ความคล่องตัว
1.5 ซ.ม.	แรงยกน้อยควบคุมทิศทางยาก	มีเสถียรภาพน้อย	มีความคล่องตัวสูงเมื่อใช้ความเร็วสูง
1.7 ซ.ม.	แรงยกปานกลาง ควบคุมทิศทางง่าย	มีเสถียรภาพน้อย	มีความคล่องตัวสูงเมื่อใช้ความเร็วสูง
1.9 ซ.ม.	แรงยกปานกลาง ควบคุมทิศทางได้พอสมควร	มีเสถียรภาพปานกลาง	มีความคล่องตัวสูงเมื่อใช้ความเร็วสูง

2.1 ซ.ม.	แรงยกมาก ควบคุมทิศทางง่าย	มีเสถียรภาพมาก	มีความคล่องตัวสูงเมื่อใช้ความเร็วต่ำ
2.3 ซ.ม.	แรงยกมาก ควบคุมทิศทางยาก	มีเสถียรภาพมาก	มีความคล่องตัวน้อยทั้งความเร็วต่ำและสูง
2.5 ซ.ม.	แรงยกมาก ควบคุมทิศทางยาก	มีเสถียรภาพมากเมื่อบินในความเร็วต่ำมากๆ	มีความคล่องตัวน้อยทั้งความเร็วต่ำและสูง

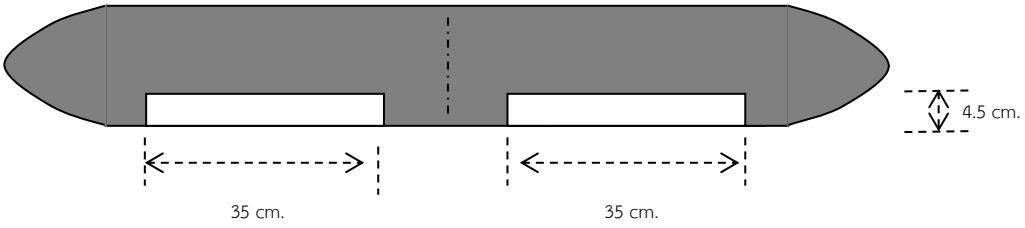
จากตาราง 4 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างจุดยอดของแพนอากาศกับลักษณะการบิน การมีเสถียรภาพและความคล่องตัวในการบินที่เหมาะสมที่สุดเป็นแพนอากาศที่มีความสูงของจุดยอดเท่ากับ 2.10 เซนติเมตร เนื่องจากอากาศยานมีแรงยกมาก ควบคุมทิศทางง่าย มีเสถียรภาพ และมีความคล่องตัวมากเมื่อบินด้วยความเร็วต่ำและสูง ผู้วิจัยจึงเลือกแบบแพนอากาศที่มีความสูงของจุดยอดเท่ากับ 2.10 เซนติเมตร แสดงดังรูปที่ 5

รูปที่ 5 รูปแบบของแพนอากาศของปีกอากาศยาน

4. ผลการศึกษาปีกเล็กแก้เอียง

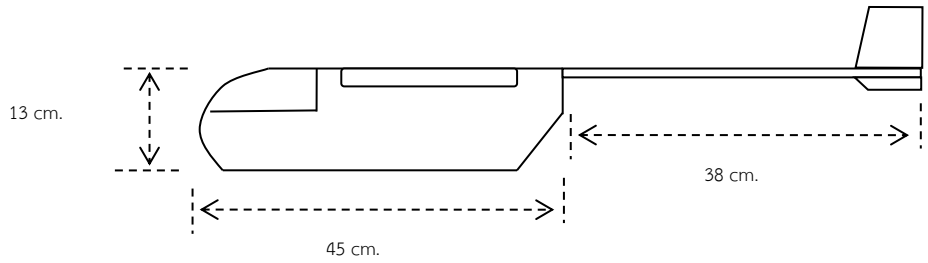
เป็นพื้นผิวที่เคลื่อนไหวได้ ใช้ในการควบคุมท่าทางของอากาศยาน โดยสร้างความแตกต่างของแรงยกบนปีกทั้งสองข้างของอากาศยาน โดยปีกเล็กแก้เอียงที่เหมาะสมมีความยาว 35 เซนติเมตร และกว้าง 4.5 เซนติเมตรต่อชิ้น มีพื้นที่หน้าตัดรวม 315 ตารางเซนติเมตร คิดเป็นร้อยละ 21 ของพื้นที่ปีกทั้งหมด ดังรูปที่ 6

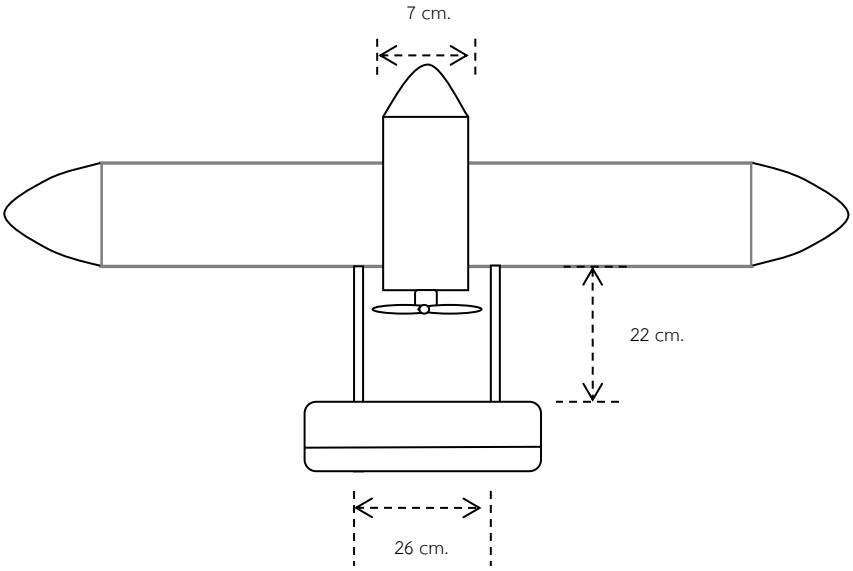
รูปที่ 6 รูปแบบของปีกเล็กแก้เอียงของอากาศยาน

5. ลำตัวอากาศยาน

เป็นส่วนที่รองรับปีก พวงหาง และส่วนขับเคลื่อนจึงต้องรองรับแรงต่าง ๆ ที่มาจากกระทำต่อปีก หาง และตัวขับเคลื่อน อีกทั้งลำตัวมีหน้าที่ไว้เก็บชุดไฟฟ้าและอุปกรณ์ควบคุมต่าง ๆ ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องออกแบบให้เหมาะสมตามหลักอากาศพลศาสตร์ มีความแข็งแรงและน้ำหนักเบา ดังรูปที่ 7

(ก)

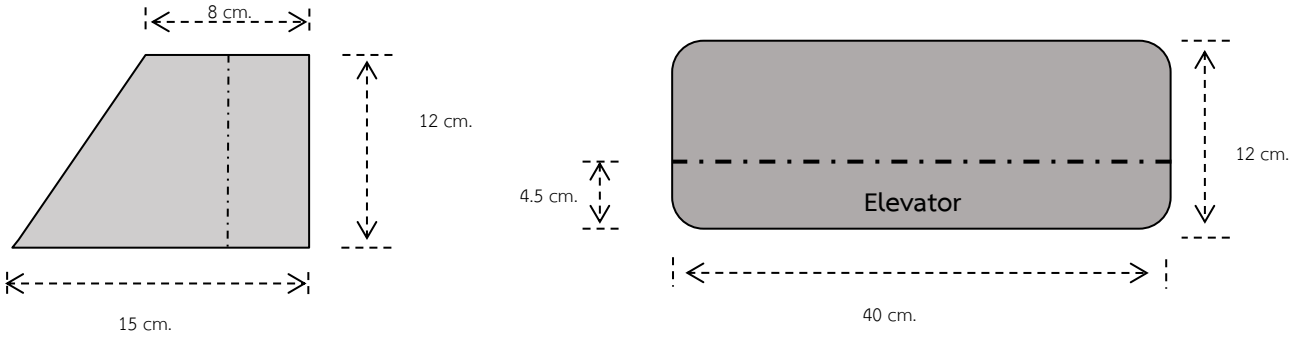
(ข)

รูปที่ 7 รูปแบบลำตัวอากาศยานไร้คนขับชนิดปีกตรึงแบบสองหาง (ก) ด้านข้าง และ(ข) ด้านบน

6. ผลการศึกษาพวงหางอากาศยาน

6.1) กระโดงหางหรือหางดิ่งที่เหมาะสมมีขนาดพื้นที่ 138 ตารางเซนติเมตร คิดเป็นร้อยละ 9.20 ของพื้นที่ปีกทั้งหมด ดังรูปที่ 8 (ก)

6.2) แพนหางระดับและแพนหางยกที่เหมาะสมมีขนาดพื้นผิวรวม 480 ตารางเซนติเมตร คิดเป็นร้อยละ 32 ของพื้นที่ปีกทั้งหมด โดยแพนหางระดับมีพื้นที่ 300 ตารางเซนติเมตร คิดเป็นร้อยละ 62.5 ของพื้นที่แพนหางและแพนหางยกมีพื้นที่ 180 ตารางเซนติเมตร คิดเป็นร้อยละ 37.50 ของพื้นที่แพนหาง ดังรูปที่ 8 (ข)

(ก) (ข)

รูปที่ 8 ก) กระโดงหางหรือหางดิ่ง และ ข) แพนหางระดับและแพนหางยก

7. ผลการศึกษาชุดอุปกรณ์ไฟฟ้าและชุดควบคุมบังคับวิทยุ

จากการศึกษาได้ชุดอุปกรณ์ไฟฟ้าและชุดควบคุมบังคับวิทยุ ชุดอุปกรณ์ที่ช่วยชุดควบคุมการเคลื่อนไหวของส่วนต่างๆ ในอากาศยาน มีทั้งภาครับและส่งสัญญาณวิทยุ และส่วนที่ให้กำลังขับดันอากาศยาน แสดงดังตาราง 4 ดังนี้

ตาราง 4 ชุดอุปกรณ์และชุดควบคุมการเคลื่อนไหวของส่วนต่าง ๆ ในอากาศยาน

ลำดับ	อุปกรณ์ไฟฟ้าและชุดควบคุม	จำนวน(หน่วย)
1	วิทยุภาคส่งสัญญาณคลื่น 2.4 GHz รุ่น FLYSKY FS-i6X	1 เครื่อง
2	ตัวรับสัญญาณวิทยุ คลื่น 2.4 GHz FLYSKY 2.4G 6CH FS-iA6B	1 ตัว
3	แบตเตอรี่ลิเธียม ความจุ 11.1V 3S ขนาด 2200 mah, 35 c	1 ก้อน
4	speed control rc Sky walker 40 A	1 ตัว
5	มอเตอร์ brushless 2217 ขนาด 1,500 kv	1 ตัว

6	เซอร์โวมอเตอร์ (SERVO MOTOR) รุ่น MG90S เกียร์โลหะขนาดเล็ก 9กรัม	3 ตัว
7.	คอนโทรลฮอร์น (แบบเสียบ)	3 ตัว
8.	ลวดคันชัก ขนาด 2.5 มม. ยาว 1 เมตร BHS025	2 เส้น
9.	Stopper แบบตัวหนอนล็อค	3 ตัว
10.	ใบพัด ใบ E ขนาด 9 นิ้ว	1 ใบ

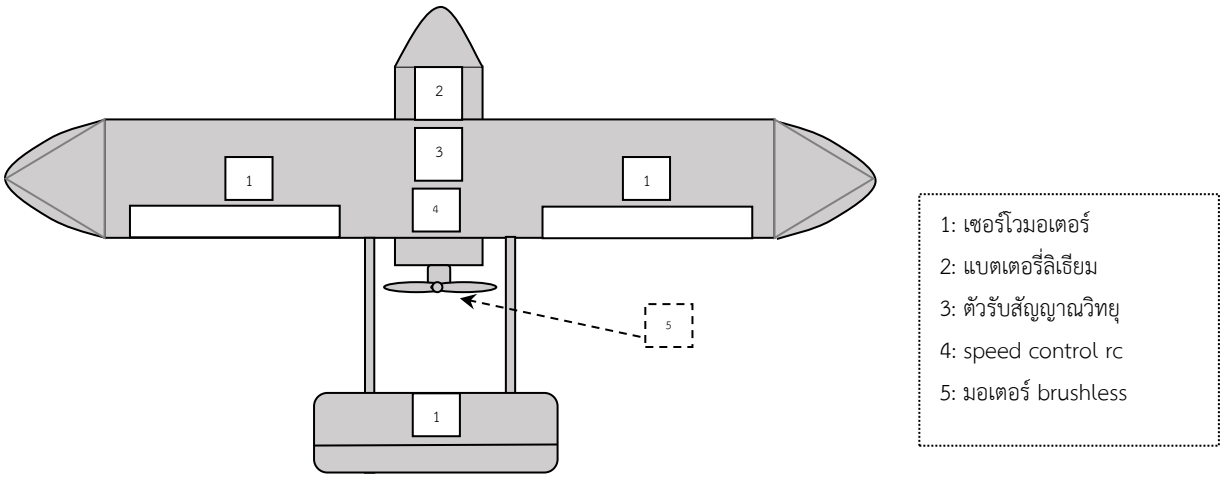
ตอนที่ 2 การสร้างอากาศยานไร้คนขับชนิดปีกตรึงโดยใช้วัสดุต้นทุนต่ำ

1) จากการศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างอากาศยานไร้คนขับ ระบบการส่งสัญญาณบังคับวิทยุ และวัสดุในการสร้างและประกอบอากาศยาน โดยผู้วิจัยได้เลือกรีโมทบังคับวิทยุสัญญาณคลื่น 2.4 GHz รุ่น FLYSKY FS-i6X เป็นตัวส่งสัญญาณและตัวรับสัญญาณวิทยุคลื่น 2.4 GHz FLYSKY FS-iA6B ในการควบคุมการเคลื่อนที่ของอากาศยานจากระยะไกล แสดงดังรูปที่ 9 และใช้โฟมอัดที่มีความหนาแน่น 1 ปอนด์ต่อลูกบาศก์ฟุต ขนาด 60 cm. x 10 cm. x 120 cm. ในการสร้างลำตัวและปีกอากาศยาน เนื่องจากมีน้ำหนักเบา ราคาถูก และสามารถหาได้ง่าย รวมทั้งเลือกใช้รางเก็บสายไฟสำหรับทำเป็นส่วนเชื่อมต่อหางกับลำตัว และใช้โฟมอัดแผ่นสำหรับสร้างกระโดงหางและแพนหาง รวมทั้งเลือกชุดอุปกรณ์ไฟฟ้าและชุดควบคุมที่สามารถหาซื้อได้ง่าย

รูปที่ 9 รีโมทบังคับวิทยุ FLYSKY FS-i6X และตัวรับสัญญาณ FLYSKY 2.4G 6CH FS-iA6B

2) ออกแบบโครงสร้างอากาศยานและเขียนแบบ 2 มิติ ดังภาพที่ 10

รูปที่ 10 แบบอากาศยานไร้คนขับชนิดปีกตรึงแบบสองหาง

3) การสร้างและประกอบอากาศยาน ซึ่งนำผลการศึกษาในตอนที่ 1 มาสร้างอากาศยานไร้คนขับตามแบบในข้อ 2 โดยดำเนินการดังนี้

3.1) สร้างปีก ปีกอากาศยานโดยมีความยาวเท่ากับ 100 ซม. กว้าง 15 ซ.ม. และมีความสูงของจุดยอดแพนอากาศเท่ากับ 2.10 เซนติเมตร และเสริมความแข็งแรงด้วยแท่งอลูมิเนียมยาว 1 เมตร ตามแนวปีก หลังจากนั้นติดด้วยเทปกาวสี OPP เพื่อเพิ่มความแข็งแรง

3.2) สร้างลำตัวอากาศยานโดยมีความยาวเท่ากับ 38 ซม. กว้าง 13 ซ.ม. และมีความหนา 7 ซ.ม. หลังจากนั้นติดด้วยเทปกาวสี OPP เพื่อเพิ่มความแข็งแรง

3.3) สร้างชุดพวงหางและประกอบปีกเชื่อมกับชุดพวงหาง

3.4) ประกอบชุดไฟฟ้าและชุดควบคุม

3.5) ประกอบลำตัวเข้ากับปีกและชุดพวงหาง ดังรูปที่ 11

รูปที่ 11 ลักษณะการประกอบลำตัวเข้ากับปีกและชุดพวงหาง

3.6) หาตำแหน่งจุดศูนย์ถ่วง (Center of Gravity: CG) ดังรูปที่ 12

รูปที่ 12 ลักษณะการหาตำแหน่งจุดศูนย์ถ่วง (Center of Gravity: CG)

4) ติดตั้งอุปกรณ์ชุดไฟฟ้า อุปกรณ์ควบคุม และระบบขับเคลื่อน ดังรูปที่ 13

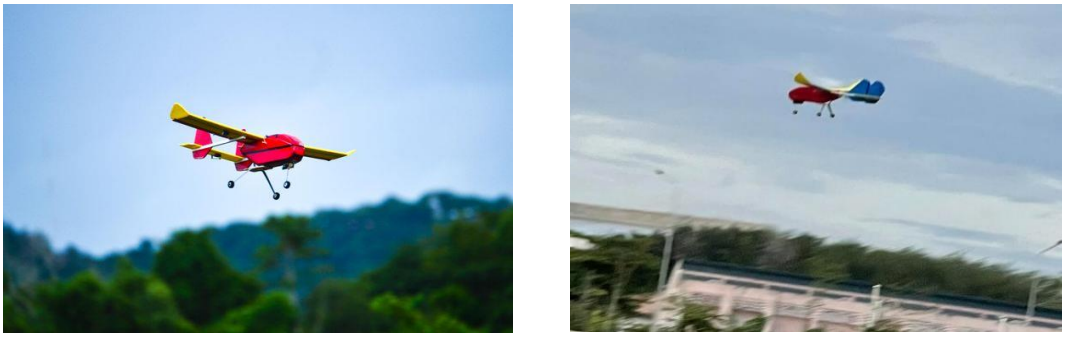

รูปที่ 13 การติดตั้งอุปกรณ์ชุดไฟฟ้า อุปกรณ์ควบคุม และระบบขับเคลื่อน

6) การทดสอบและปรับปรุงอากาศยาน โดยกำหนดภารกิจการบินของอากาศยานโดยเริ่มต้นจากการบินขึ้นตามแนวเส้นทางวิ่ง และไต่ระดับไปยังความสูงที่กำหนด และบินเดินทางตามเส้นทางการบินที่ได้กำหนด เมื่อถึง พื้นที่เป้าหมายอากาศยานจะบินวนรอบๆ พื้นที่เป้าหมายที่ความสูงที่กำหนด และเมื่อเสร็จสิ้น อากาศยานจะบินเดินทางกลับมายังพื้นที่ลงจอด ลดระดับ และทำการลงจอดในพื้นที่ที่กำหนด โดยทดสอบและสังเกตลักษณะการบิน ความคล่องตัว และเสถียรภาพ ดังตาราง 5 และรูปที่ 14

ตาราง 5 การทดสอบและปรับปรุงอากาศยานตามภารกิจการบิน

ลำดับ	การทดสอบ	ลักษณะการบินและความคล่องตัว	เสถียรภาพในการบิน
1	Take off	ระยะทางสำหรับการ Take off ประมาณ 5 เมตร ความคล่องตัวดี	ดี
2	Ascent	การไต่ระดับ Ascent ดีมาก ความคล่องตัวดี	ดี
3	Cruise (1)	การบินเป็นแนวเส้นตรงทำได้ง่ายเมื่อดันคันบังคับความเร็วประมาณร้อยละ 50 และบินนิ่ง คล่องตัวดี ไม่มีการส่าย	ดีมาก
4	Loiter	การบินเป็นวงกลมทำได้ง่ายและคล่องตัวดี ไม่มีการส่าย	ดี
5	Cruise (2)	การบินเป็นแนวเส้นตรงหลังจากบินแบบ Loiter ทำได้ง่ายและบินนิ่ง คล่องตัวดี ไม่มีการส่าย	ดีมาก
6	Descent	การไต่ระดับ Descent ดีมาก อัตราการร่อนดีมาก ความคล่องตัวดี	ดีมาก
7	Landing	ระยะทางสำหรับการ Landing ประมาณ 10 เมตร ความคล่องตัวดี	ดี
8	Time	ระยะเวลาในการบินประมาณ 10 นาที โดยทำความเร็วประมาณ 40 กม./ชม. หรือดันคันบังคับความเร็วประมาณร้อยละ 50	ระยะเวลาสำหรับปฏิบัติภาระกิจปานกลาง

รูปที่ 14 การทดสอบและปรับปรุงอากาศยานไร้คนขับชนิดปีกตรึงแบบสองหาง

อภิปรายผลการวิจัย

ในการศึกษาและออกแบบอากาศยานแบบไร้คนขับครั้งนี้พบว่าอากาศยานไร้คนขับชนิดปีกตรึงชนิดสองหางเป็นแบบที่เหมาะสมที่สุด เมื่อหาขนาดและรูปร่างของปีกพบว่าค่า Aspect ratio (AR) เหมาะสมที่สุดปะมาณ 6.7 โดยปีกมีความยาว 100 เซนติเมตร และปีกคอร์ดยาว 15 เซนติเมตร มีพื้นที่ 1,500 ตารางเซนติเมตร แพนอากาศเป็นแบบด้านล่างแบนราบ ด้านบนโค้งเว้ามีจุดยอดของแพนอากาศเท่ากับ 2.1 เซนติเมตร มีปีกเล็กแก้เอียงยาว 35 เซนติเมตร และกว้าง 4.5 เซนติเมตร ต่อชิ้น และมีพื้นที่ผิวรวม 315 ตารางเซนติเมตร คิดเป็นร้อยละ 21 ของพื้นที่ปีกทั้งหมด รวมทั้งได้ออกแบบลำตัวอากาศยานให้มีลักษณะคล้ายทรงกระสวยมีขนาดกว้าง 7 เซนติเมตร ยาว 35 เซนติเมตร และ สูง 13 เซนติเมตร ซึ่งเหมาะสมตามหลักอากาศพลศาสตร์ มีความแข็งแรงและน้ำหนักเบา และออกแบบพวงหางอากาศยานมีกระโดงหางหรือหางดิ่งพื้นที่ 138 ตร.ซม. คิดเป็นร้อยละ 9.20 ของพื้นที่ปีกทั้งหมด ส่วนแพนหางระดับและแพนหางยกมีพื้นที่รวม 480 ตร.ซม. คิดเป็นร้อยละ 32 ของพื้นที่ปีกทั้งหมด และแพนหางยกมีพื้นที่ 180 ตร.ซม. คิดเป็นร้อยละ 37.50 ของพื้นที่แพนหาง

จากผลการศึกษาข้างต้นเมื่อนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาสร้างอากาศยานไร้คนขับชนิดปีกตรึงชนิดสองหางแล้วทำการทดสอบตามภารกิจการบินที่กำหนดพบว่า ระยะทางสำหรับการ Take off ประมาณ 5 เมตร อากาศยานมีความคล่องตัวดีการไต่ระดับ Ascent ได้ดีมาก เมื่อบินเป็นแนวเส้นตรงสามารถบินได้ง่าย เมื่อทดสอบเร่งความเร็วประมาณร้อยละ 50 ของอัตราความเร็วทั้งหมด อากาศยานสามารถทรงตัวได้ดี มีแรงยกสูง บินได้นิ่ง คล่องตัวดี ไม่มีการส่าย เมื่อทดสอบการบินเป็นวงกลมสามารถทำได้ง่ายและคล่องตัวดี ไม่มีการส่าย และเมื่อทดสอบการบินเป็นแนวเส้นตรงหลังจากบินแบบเป็นวงกลมสามารถทำได้ง่าย และบินนิ่งคล่องตัวดี ไม่มีการส่าย การไต่ระดับลงมาอัตราการร่อนดีมาก ความคล่องตัวดี ระยะทางสำหรับการ Landing ประมาณ 10 เมตร เมื่อทดสอบระยะเวลาการบินเมื่อใช้แบตเตอรี่ลิเธียมชนิด 3S ขนาดความจุ 11.1 โวลต์ กระแสไฟฟ้า 2200 มิลลิแอมป์ต่อชั่วโมง ที่ความเร็วประมาณ 40 กิโลเมตรต่อชั่วโมง สามารถทำการบินประมาณ 10 - 12 นาที

ในการศึกษาครั้งนี้สามารถสร้างอากาศยานแบบไร้คนขับสำหรับภารกิจฝึกบินได้จริงและได้แนวทางในการสร้างอากาศยานแบบไร้คนขับที่มีราคาประหยัดสำหรับภารกิจฝึกบิน สร้างสื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับอากาศให้กับนักเรียนและบุคคลทั่วไปได้

ข้อเสนอแนะ

1) อากาศยานไร้คนขับชนิดปีกตรึงแบบสองหางสามารถนำไปศึกษาและพัฒนาประสิทธิภาพให้ดีขึ้น โดยปรับเปลี่ยนแบตเตอรี่ลิเธียม กำลังมอเตอร์และขนาดใบพัด เป็นต้น

2) อากาศยานไร้คนขับชนิดปีกตรึงแบบสองหางสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการถ่ายภาพในมุมสูง การสำรวจทางอากาศ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กิตติศักดิ์ ศรีกลาง. (2558). *อากาศยานไร้คนขับกับงานโฟโตแกรมเมตรี.* กรุงเทพมหานคร: โรงเรียนแผนที่ กรมแผนที่ทหาร.

ธราวุฒิ บุญเหลือ. (2557). การประยุกต์ใช้อากาศยานไร้คนขับ (UAV) เพื่อจัดทำรูปถ่ายทางอากาศ กรณีศึกษาพื้นที่ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาเขตขามเรียง. *วารสารวิชาการคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.* 63, 55-68.

ธราวุฒิ บุญเหลือ. (2561). การประยุกต์ใช้เครื่องบินบังคับอัตโนมัติ เพื่อสร้างฐานข้อมูลแบบจำลองสารสนเทศอาคารสำหรับงานสถาปัตยกรรมผังเมือง กรณีศึกษา อ.ธาตุพนม จ.นครพนม. *วารสารวิชาการคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สจล.* 28, 137-148.

ธีระพงษ์ นาชอน. (2551). *รีโมทควบคุมด้วยสัญญาณวิทยุ.* โครงงานปริญญาตรีภาควิชาวิศวกรรมไฟฟ้าและคอมพิวเตอร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ประสาทพร วงษ์คำช้าง และ ประยูร กันอยู่. (2561). การออกแบบและพัฒนาอากาศยานไร้คนขับแบบปีกตรึงขึ้น-ลงทางดิ่งขนาดเล็ก. *วิศวกรรมสารเกษมบัณฑิต*. 8 (2), 194-205.

วสวัตติ์ เสาวดี, สมประสงค์ สาวจู และชวิน จันทรเสนาวงศ์. (2552). *การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ของแพนอากาศสำหรับแบบจำลองไดนามิกสตอลโดยใช้ CFD.* การประชุมวิชาการเครือข่ายวิศวกรรมเครื่องกลแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 23 (หน้า 68-74). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วรคง มีกล้า และสมชนก เทียมเทียบรัตน . (2558). มาตรฐานอากาศยานไร้นักบินกับการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ. *วารสารสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ.* 6 (3), 30-38.

วาสุกรี แซ่เตีย และคณะ (2557). *การพัฒนาอากาศยานไร้นักบิน (UAV) เพื่อการสำรวจและจัดทำแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศเพื่อติดตามและประเมินสถานการณ์น้ำท่วมในภาคตะวันออกของประเทศไทย ปี 2556 .* การประชุมวิชาการวิศวกรรมโยธาแห่งชาติ ครั้งที่ 19. 2974-2980.

ศิวา แก้วปลั่ง. (2561). การประเมินการใช้ภาพถ่ายทางอากาศจากอากาศยานไร้คนขับสำหรับการประมาณค่าชีวมวลเหนือพื้นดินของต้นหม่อน. *วารสารแก่นเกษตร.* 46 (1), 1-7.

สมควร รักดี. (2558). *การพัฒนาการเชื่อมโยงข้อมูลในระบบการป้องกันภัยทางอากาศของหน่วยต่อสู้อากาศยานกองทัพอากาศเพื่อความพร้อมสำหรับการเป็นกองทัพอากาศชั้นนำในภูมิภาค.* เอกสารวิจัยส่วนบุคคล วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

อัศวโกวิท พึ่งสุข และคณะ. (2561). การประมาณค่าความสูงของไม้ยางนาด้วยข้อมูล DTM และ DSM จากอากาศยานไร้คนขับ. *วารสารรสมาคมสำรวจข้อมูลระยะไกลและสารสนเทศภูมิศาสตร์แห่งประเทศไทย.* 19 (1), 103-118.

David Lednicer. (2010). The Incompressible Guide to Airfoil Usage. *Online.* Available: http://m-selig.ae.illinois.edu/ads/aircraft.html.

Fahlstrom, P. and Gleason, T. (2012). *Introduction to UAV System*. West Sussex: John Wiley and Son.

Kaneko, R., et al. (2015). Application of unmanned aerial vehicle measurement to estimate quantity of forest biomass. *Internet Journal for Society for Social Management Systems.* 10 (1), 2-9.

ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจการเปิดรับชมข่าวสารกีฬาผ่านเฟสบุ๊คแฟนเพจ T Sports 7 ของผู้ติดตาม

Factors Affecting Satisfaction with Viewing Sports News through Facebook Fan Page T Sports 7 of Followers

สุริยา ประดิษฐ์สถาพร*, ปุณยนุช ปัญญาปิง,
วราพร นาชารีย์, เนตรนภา เขี้ยวแก้ว และ มนันยา ชมเชย
มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตเพชรบูรณ์
Suriya Praditsathaporn*, Punyanuch Panyaping,
Waraporn Nacharee, Natnapa Keawkaew and Mananya Chomchoei
Thailand National Sports University Phetchabun Campus, Thailand
Corresponding Author E-mail: drtee54@gmail.com

****

บทคัดย่อ

สถานีโทรทัศน์เพื่อการท่องเที่ยวและกีฬา ทีสปอร์ต (T Sports) เป็นช่องโทรทัศน์ประเภทรายการกีฬาของไทยดำเนินการโดยการกีฬาแห่งประเทศไทย กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ออกอากาศผ่านระบบโทรทัศน์ดาวเทียมและเคเบิล และโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิทัลทางช่องหมายเลข 7 ภายใต้ใบอนุญาตประกอบการประเภทบริการสาธารณะ เพื่อเสนอรายการกีฬา สุขภาพและคุณภาพชีวิต และเพื่อเป็นช่องทางในการเผยแพร่กิจกรรมกีฬา รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนได้รับรู้ข่าวสารทางการกีฬา เสริมสร้างค่านิยมในการเล่นและดูกีฬาให้กับประชาชน นอกจากนี้ ยังมีการจัดทำเฟสบุ๊ค T Sports 7 อีกด้วย เพื่อถ่ายทอดสดรายการ T Sports 7 และแฟนเพจสามารถติดตามการถ่ายทอดรายการในลักษณะ Rerun ได้อีกด้วย รวมทั้งประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับข่าวสารการกีฬาที่น่าสนใจ

ในการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจการเปิดรับชมข่าวสารกีฬาผ่านเฟสบุ๊คแฟนเพจ T Sports 7 ของผู้ติดตาม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อปัจจัยจากการเปิดรับชมข่าวสารกีฬาผ่านทางเฟสบุ๊คแฟนเพจ T Sports 7 ของผู้ติดตาม เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง การได้มาซึ่งตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 400 คน วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สูตรคำนวณของทาโร่ยามาเน่ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non-Probability Sampling) ใช้การเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และในการทดสอบสมมติฐานการวิจัย เพื่อสรุปผลด้วยการทดสอบค่า F-test (One Way ANOVA)

* วันที่รับบทความ: 6 กรกฎาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 12 กรกฎาคม 2567; วันตอบรับบทความ: 13 กรกฎาคม 2567
Received: July 6, 2024; Revised: July 12, 2024; Accepted: July 13, 2024

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 18-24 ปี มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ประกอบอาชีพ นักศึกษา/นิสิต มีรายได้ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท จำนวน และมีสถานภาพโสด มีความพึงพอใจต่อปัจจัยจากการเปิดรับชมข่าวสารกีฬาผ่านทางเฟสบุ๊คแฟนเพจ T Sports 7 อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.13 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านเทคนิคการนำเสนอ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.50 รองลงมา ด้านรายการ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.40 และน้อยที่สุด ด้านการมีปฏิสัมพันธ์ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.64

สรุปผลการวิจัย พบว่า ความพึงพอใจต่อปัจจัยจากการเปิดรับชมข่าวสารกีฬาผ่านทางเฟสบุ๊คแฟนเพจ T Sports 7 อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: ความพึงพอใจ; การเปิดรับชมข่าวสาร; เฟสบุ๊คแฟนเพจ T Sports 7

Abstract

Tourism and sports television station T Sports (T Sports) is a Thai sports television channel operated by the Sports Authority of Thailand, Ministry of Tourism and Sports broadcasted through satellite and cable television systems and digital terrestrial television on Channel 7 under a public service license in order to present sports ,health and quality of life programs. Also, T Sports 7 is the channel for publicizing sports activities including promoting the public to receive sports news ,strengthen the value of playing and watching sports for the people. In addition, Facebook for T Sports 7 has also been created (to broadcast T Sports 7 programs live and the fan page can follow the broadcast of the program in rerun format as well as publicizing interesting sports news.

In the study of factors affecting followers' satisfaction with viewing sports news via Facebook fan page T Sports 7, the objective was to study satisfaction with factors from viewing sports news via Facebook. T Sports 7 fan page book of followers. This is a quantitative research, which uses a survey research method using the questionnaires by collecting data from a sample of 400 people by using Taro Yamane's calculation formula and analyzing the data. A non-probability sampling method was used. Purposive sampling was used. Descriptive statistics use frequency distributions, percentages, means, and standard deviations and in testing research hypotheses to Results were summarized by testing F-test values (One Way ANOVA).

The research results found that the majority of the sample were between the age of 24-35 years old and working as the students or university students with salary at 10,000 baht and below. The satisfaction with factors from viewing sports news via the T Sports 7 Facebook fan page was at a high level, with an average of 4.13 when considering each aspect, it was found that presentation techniques satisfaction is at the highest level, with an average of 4.50, followed by items with the highest level of satisfaction with an average of 4.40 and the interaction aspect at least. There is a high level of satisfaction with an average of 3.64.

Summary of the research results: Satisfaction with factors from viewing sports news via the T Sports 7 Facebook fan page was at a high level.

Keywords: Satisfaction; Exposure to news viewing; Facebook fan page T Sports 7

บทนำ

ปัจจุบันความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในยุคดิจิทัลได้ถูกพัฒนาก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตมากขึ้น สื่อออนไลน์จึงเข้ามามีบทบาทมากขึ้นเพราะเข้าถึงกลุ่มคนได้ทุกเพศ ทุกวัย ทุกระดับการศึกษา และทุกอาชีพ มีการใช้อินเทอร์เน็ตผ่านอุปกรณ์การสื่อสารในรูปแบบใหม่ และได้ถูกผสมกลมกลืนจนกลายเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันของคน นอกจากนี้อินเทอร์เน็ตไม่ได้มีไว้แค่เพื่อค้นหาข้อมูล หรือดูหนังฟังเพลงเท่านั้น แต่ยังได้สร้างบรรทัดฐานใหม่ที่ช่วยให้ชีวิตมีความสะดวกและดีขึ้น ส่งผลให้พฤติกรรมการใช้งานและการบริโภคสื่อได้เปลี่ยนไป ทำให้พฤติกรรมหรือไลฟ์สไตล์การใช้ชีวิตของผู้คนในสังคมปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไป ข้อมูลข่าวสารสื่อออนไลน์ก็อยู่ในวิถีชีวิต หรือเป็นส่วนสำคัญของการดำเนินชีวิต ตื่นนอนจนเข้านอน ทั้งในการทำงาน เรียนหนังสือ หาข้อมูล ดูหนัง ฟังเพลง เล่นกีฬา ทานอาหาร ช็อปปิ้ง และท่องเที่ยว เป็นต้น การเชื่อมโยงถึงกันได้อย่างรวดเร็วนี้เราเรียกว่า การเกิดสังคม หากสังคมนั้นไม่ได้จำกัดเพียงแค่ระยะทางแต่เป็นการเชื่อมโยงผู้คนเข้าด้วยกัน ผ่านระบบเครือข่ายฯ โดยเรียกเว็บไซต์ที่เป็นสื่อกลางให้บริการข้อมูลข่าวสารประเภทนี้ว่า “โซเชียลเน็ตเวิร์ค” และเรียกข้อมูลบนโซเชียลเน็ตเวิร์คว่า “โซเชียลมีเดีย” ราชบัณฑิตยสถาน (2554) ได้บัญญัติคำว่า “Social Media” ไว้ว่า “สื่อสังคม” หมายถึง สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นสื่อกลางที่ให้บุคคลทั่วไปมีส่วนร่วมสร้างและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่าง ๆ ผ่านอินเทอร์เน็ตได้ สื่อเหล่านี้เป็นของบริษัทต่าง ๆ ให้บริการผ่านเว็บไซต์ของตน เช่น เฟสบุ๊ค (Facebook), ไฮไฟฟ์ (Hi5), ทวิตเตอร์ (Twitter), วิกิพีเดีย

เฟสบุ๊ค (Facebook) เว็บไซต์ที่อยู่ภายใต้บริษัท เฟสบุ๊ค จำกัด ซึ่งมีไว้สำหรับติดต่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การทำกิจกรรม การเขียนข้อความ แสดงรูปภาพและวิดีโอ และยังสามารถใช้สนทนากันผ่านช่องทางการสื่อสารของห้องแชท (Chat) (สุธีร์ นวกุล, 2554) เฟสบุ๊คยังถือเป็นเครือข่ายสังคมที่สามารถให้บุคคลสามารถแสดงหน้าของตนเองเพื่อที่จะได้รู้จักซึ่งกันและกัน อีกทั้งยังได้รู้จักเพื่อนใหม่เพิ่มหรือว่ายังมีโอกาสได้เจอเพื่อนเก่า ๆ หรือว่าจะเป็นเพื่อนของเพื่อน (Friend to Friend) เปรียบเสมือนเครือข่ายใยแมงมุมที่เชื่อมโยงถึงกันได้ ทั้งนี้ยังสามารถเพิ่มข้อมูลส่วนตัว รูปภาพ หรือความสนใจในเรื่องต่าง ๆ อย่างอิสระ รวมถึงสามารถเขียนสถานะประจำวัน (Status) หรือสิ่งที่อยากบอกเล่าในแต่ละวันในรูปแบบการแบ่งปัน (Share) ข้อมูลให้แก่ผู้ใช้งาน เพื่อให้ผู้ที่เป็นเพื่อนกันบนเฟสบุ๊คทราบและสามารถเขียนโต้ตอบกันได้อย่างรวดเร็วและทันที (Wall to Wall) ด้วยคุณสมบัติต่าง ๆ นี้จึงทำให้เฟสบุ๊ค (Facebook) ได้รับความนิยมและมีผู้ใช้งานอย่างมากมายและแพร่หลาย (ชาติชาย วิเรขรัตน์, 2552)

นอกเหนือจากคุณสมบัติที่กล่าวมาข้างต้น เฟสบุ๊คยังสามารถเป็นสื่อกลางในการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของสินค้าและบริการอีกด้วย อีกทั้งเฟสบุ๊คยังมีการสร้างพื้นที่ส่วนหนึ่งที่ให้ผู้คนต่าง ๆ ได้นำเสนอสิ่งที่ต้องการให้คนทั่วไปได้รับรู้ ซึ่งเรียกว่า เพจ (Page) หรือแฟนเพจ (Fanpage) ซึ่งกล่าวได้ว่าแฟนเพจเป็นคุณสมบัติที่เฟสบุ๊คได้สร้างพื้นที่พื้นที่หนึ่งเพื่อให้ผู้คนได้เข้ามาแสดงความคิดเห็นหรือรวบรวมผู้ใช้งานเฟสบุ๊คที่มีความสนใจในเรื่องต่าง ๆ หรือสิ่งต่าง ๆ ที่มีความคล้ายคลึงกัน หรือเป็นช่องทางในการ

ประชาสัมพันธ์ให้ผู้คนหรือผู้ใช้งานทั่วไปได้รับทราบถึงข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งแฟนเพจเฟสบุ๊ค (Fanpage Facebook) จะเป็นหน้าเพจใหม่ที่ถูกสร้างขึ้นมา ซึ่งสิ่งที่ผู้สร้างหรือผู้ใช้งานโพส (Post) ผู้ใช้งานคนอื่น ๆ สามารถเข้ามาเห็นข้อความ แสดงความคิดเห็น โดยไม่ต้องเพิ่มเป็นเพื่อน ด้วยเหตุนี้แฟนเพจเฟสบุ๊ค (Fanpage Facebook) จึงจะเป็นพื้นที่สำหรับรวบรวมคนที่มีมุมมองความชอบที่คล้ายคลึงกันหรือแตกต่างกันที่สามารถโต้ตอบและแสดงความคิดเห็นได้ ซึ่งทำให้แฟนเพจเฟสบุ๊คเป็นช่องทางที่ดีในการประชาสัมพันธ์กระจายข่าวสารต่าง ๆ เพื่อให้คนจำนวนมากได้รับรู้และได้เห็นข้อมูลข่าวสารที่เจ้าของแฟนเพจเฟสบุ๊คต้องการจะสื่อสารให้คนทราบ ยิ่งมีผู้เข้ามาใช้งานจำนวนมากยิ่งดึงดูดให้ผู้ใช้งานอีกมากมายเข้ามาติดตามมากขึ้น (ชาติชาย วิเรขรัตน์, 2552)

ปัจจุบันข่าวกีฬาเป็นที่สนใจอย่างแพร่หลายของผู้ชมเนื่องจากกระแสความสำเร็จและการพัฒนาอย่างต่อเนื่องของวงการกีฬาไทย ทำให้ผู้ชมตื่นตัวและหันมาสนใจข่าวกีฬากันมากขึ้น ขณะเดียวกันการพัฒนาด้านเทคโนโลยีการสื่อสารที่เปลี่ยนจากสถานีโทรทัศน์พื้นฐาน (Free TV) เป็นสถานีโทรทัศน์ในระบบดิจิตอล (Digital TV) ทำให้มีความคมชัดและความละเอียดของภาพที่สูงกว่า รวมถึงแพลตฟอร์มต่าง ๆ เช่น เฟสบุ๊ค (Facebook) ที่กำลังขยายตัวอย่างต่อเนื่องในขณะนี้ทำให้ผู้ชมได้ประโยชน์จากตัวเลือกเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นการแข่งขันของสื่อกีฬาทางโทรทัศน์ทั้งการนำเสนอข่าวกีฬาและรายการกีฬาต่าง ๆ จึงมีความเข้มข้นตามไปด้วย จึงส่งผลให้ผู้ผลิตจำเป็นต้องปรับนโยบาย รูปแบบการนำเสนอข่าวกีฬาหรือรายการกีฬาต่าง ๆ รวมกลยุทธ์การสื่อสาร ขยายฐานผู้ชมให้หันมาสนใจสถานีของตนเองให้มากยิ่งขึ้น (อธิเดช สินธาชีวะ, 2550)

สำหรับสถานีโทรทัศน์เพื่อการท่องเที่ยวและกีฬา T Sports 7 เป็นสถานีโทรทัศน์ประเภทรายการกีฬาของไทยที่การกีฬาแห่งประเทศไทย กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ได้จัดตั้งสถานีโทรทัศน์ประเภทรายการกีฬาขึ้น เพื่อเป็นช่องทางในการเผยแพร่กิจกรรมกีฬา และส่งเสริมให้ประชาชนได้รับรู้ข่าวสารทางการกีฬา เสริมสร้างค่านิยมในการเล่นและดูกีฬาให้กับประชาชน ซึ่งจะส่งผลต่อสุขภาพ และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นให้กับประชาชนทั่วประเทศ โดยออกอากาศผ่านระบบโทรทัศน์ดาวเทียมและเคเบิล และโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิทัล ภายใต้ใบอนุญาตประกอบการ ประเภทบริการสาธารณะ รายการกีฬาสุขภาพและคุณภาพชีวิต รวมทั้งแพลตฟอร์มอื่น เช่น แอพพลิเคชั่น T Sports 7, TikTok T Sports 7 และเฟสบุ๊คแฟนเพจ T Sports 7 ช่องสถานีโทรทัศน์เพื่อการท่องเที่ยวและกีฬา T Sports 7 ได้สร้างเฟสบุ๊คแฟนเพจ T Sports 7 ได้จัดสร้างขึ้นมา เมื่อ 21 กรกฎาคม 2021 โดยทำหน้าที่เป็นช่องทางในการเผยแพร่รายการเกาะสนามข่าวเช้า รายการลุยสนามข่าวเย็น และประชาสัมพันธ์ข่าวสารกีฬาในด้านต่าง ๆ ให้กับผู้ติดตามเฟสบุ๊คแฟนเพจ T Sports 7 โดยช่องโทรทัศน์ T Sports 7 ในปัจจุบันมีจำนวนผู้ติดตาม 528,673 คน และมียอดการกดถูกใจเฟสบุ๊คแฟนเพจจำนวน 273,535 คน (tsport.com)

ดังการศึกษาของ พิมพ์รจิต เอื้อวงษ์ชัย (2561) เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการรับชมข่าวสารของสถานีโทรทัศน์ไทยรัฐทีวี พบว่า ผู้ชมชื่นชอบรายการประเภทรายการข่าวทั่วไปสูงที่สุด รองลงมาคือรายการวิเคราะห์เจาะประเด็น ส่วนผู้ดำเนินรายการที่ผู้ชมชื่นชอบมากที่สุด คือ จอมขวัญ หลาวเพ็ชร์ ในขณะที่ทองเนื้อเก้า คำพิมพ์ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการนำเสนอข่าวด่วนด้วยเฟสบุ๊คไลฟ์ (Facebook Live) ของสถานีโทรทัศน์ทีวีดิจิทัล พบว่า มีความสัมพันธ์ต่อการติดตามรับชมข่าวด่วนผ่านทางเฟสบุ๊คไลฟ์ (Facebook Live) ของสถานีโทรทัศน์ทีวีดิจิทัลทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านเนื้อหา ด้านผู้นำเสนอ (ผู้ประกาศข่าว, ผู้สื่อข่าว, พิธีกร) และด้านเทคนิค รวมทั้ง กมล สายธงแก้ว และ สุดารัตน์ อุ่นคำทิพย์ (2565) ที่ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการเปิดรับชมและความพึงพอใจต่อการรับชมถ่ายทอดสดกีฬาผ่านเว็บไซต์ True Sport ของประชาชนในอำเภอเมืองน่าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการรับชมการถ่ายทอดสดกีฬาผ่านเว็บไซต์ True Sport ด้านผู้บรรยาย อยู่ในระดับมากที่สุด

ในการศึกษาครั้งนี้มีประเด็นในการศึกษาว่า ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ติดตามเฟสบุ๊คแฟนเพจ T Sports 7 ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ และสถานภาพ ที่แตกต่างกัน มีความพึงพอใจที่มีต่อปัจจัยจากการเปิดรับชมข่าวสารกีฬาผ่านทางเฟสบุ๊คแฟนเพจ T Sports 7 ที่แตกต่างกัน

ทั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจต่อการเปิดรับชมข่าวสารกีฬาผ่านเฟสบุ๊คแฟนเพจ T Sports 7 ของผู้ติดตาม เพื่อนำข้อมูลจากการวิจัยไปปรับปรุงประสิทธิภาพของปัจจัยจากการเปิดรับชมข่าวสารกีฬาในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านผู้ประกาศข่าว ด้านการนำเสนอ ด้านรายการ และด้านการมีปฏิสัมพันธ์ตามลำดับ

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อปัจจัยจากการเปิดรับชมข่าวสารกีฬาผ่านทางเฟสบุ๊คแฟนเพจ T Sports 7 ของผู้ติดตาม

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบเชิงปริมาณ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

1. ประชากร ได้แก่ ผู้ติดตามแฟนเพจเฟสบุ๊ค T Sports 7 จำนวน 528,673 คน (ข้อมูล ณ 29 กุมภาพันธ์ 2567)

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ติดตามแฟนเพจเฟสบุ๊ค T Sports 7 การได้มาซึ่งตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 400 คน ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างเพื่อทำการวิจัย โดยใช้สูตรการคำนวณของทาโร่ยามาเน่ (Yamane, 1973) ในการหาขนาดตัวอย่าง โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ 95% และกำหนดค่าความ

คลาดเคลื่อน ไม่เกิน 5% ได้จำนวน 399.999 คน เพื่อความสะดวกในการคำนวณ ผู้วิจัยจึงปรับขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็น 400 คน

เครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์รวมทั้งกรอบแนวคิดของการศึกษา โดยแบ่งเนื้อหา 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และสถานภาพ ซึ่งลักษณะข้อคำถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) โดยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจการเปิดรับชมข่าวสารกีฬาผ่านทางเฟสบุ๊คแฟนเพจ T Sports 7 ของผู้ติดตาม ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านผู้ประกาศข่าว ด้านเทคนิคการนำเสนอ ด้านรายการ และด้านการมีปฏิสัมพันธ์ เป็นคำถามแบบมาตรส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยมีระดับความพึงพอใจ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด ข้อเสนอแนะ การปรับปรุงของผู้ตอบแบบสอบถาม

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. ศึกษา เอกสารตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกันตลอดจนเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจการเปิดรับชมข่าวสารกีฬาผ่านทางเฟสบุ๊คแฟนเพจ T Sports 7 เพื่อให้ได้ข้อมูล

2. นำร่างแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา

3. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกให้ผู้ติดตามเฟสบุ๊คแฟนเพจ T Sports 7

การเก็บและรวบรวมข้อมูล

ในงานวิจัยนี้ได้มีการเก็บ และรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้แก่ ข้อมูลจากการค้นคว้า และรวบรวมจากเอกสารหนังสือต่าง ๆ รายงานต่าง ๆ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ความพึงพอใจ ตลอดจนจากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง หรือใกล้เคียง

2. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้แก่ ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ตอบโดยกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 400 ตัวอย่าง โดยจะให้ผู้ตอบแบบสอบถามทำการตอบแบบสอบถามด้วยการกรอกด้วยตนเอง รวบรวมแบบสอบถาม และนำมาลงรหัส หลังจากนั้นจึงนำข้อมูลเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อประมวลผล โดยใช้โปรแกรมทางสถิติสำหรับงานวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติในการใช้ข้อมูลมีดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ดังนี้

แบบสอบถามตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และสถานภาพ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) โดยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

แบบสอบถามตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจการเปิดรับชมข่าวสารกีฬาผ่านทางเฟสบุ๊คแฟนเพจ T Sports 7 ของผู้ติดตาม โดยแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านเนื้อหา ด้านผู้ประกาศข่าว ด้านเทคนิคการนำเสนอ ด้านรายการ และด้านการมีปฏิสัมพันธ์ เป็นคำถามแบบมาตรส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยมีระดับความพึงพอใจ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ดังนี้

ระดับความพึงพอใจ	คะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

นำคะแนนที่ได้ไปหาค่าเฉลี่ยโดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจดังนี้

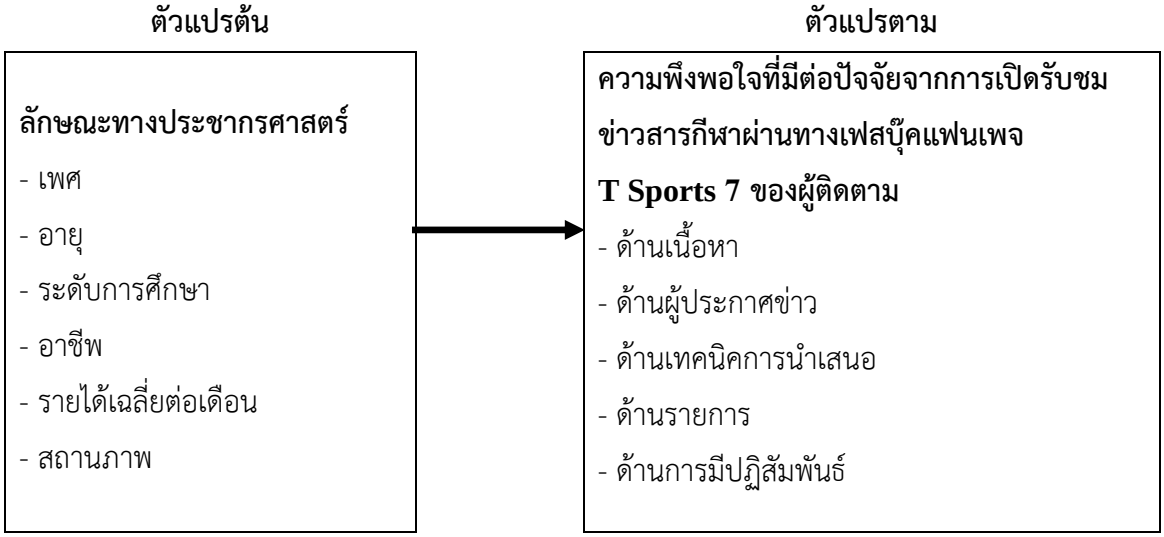
ค่าเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายถึง ความพึงพอใจมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.41-4.20 หมายถึง ความพึงพอใจมาก
ค่าเฉลี่ย 2.61-3.40 หมายถึง ความพึงพอใจปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.81-2.60 หมายถึง ความพึงพอใจน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.80 หมายถึง ความพึงพอใจน้อยที่สุด

แบบสอบถามตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยนำข้อมูลทั้งหมดมาจัดให้เป็นระเบียบหมวดหมู่ (Grouping) หรือประโยคที่มีลักษณะหรือความหมายเดียวกัน หรือมีความใกล้เคียงกันแล้วแจกแจงความถี่ (Frequency distribution) และบรรยายความ

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัย เพื่อสรุปผลด้วยการทดสอบค่า F-test (One Way ANOVA)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทบทวนแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ นำมาออกแบบกรอบแนวคิดในการวิจัย เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจการเปิดรับชมข่าวสารกีฬาผ่านทางเฟสบุ๊คแฟนเพจ T Sports 7 ของผู้ติดตาม ปรากฏตามภาพที่ 1 ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจการเปิดรับชมข่าวสารกีฬาผ่านเฟสบุ๊คแฟนเพจ T Sports 7 ของผู้ติดตาม ได้ดังนี้

1. ลักษณะทางประชากรศาสตร์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 251 คน คิดเป็นร้อยละ 62.7 รองลงมาเป็นเพศหญิง จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 31.0 มีอายุระหว่าง 18-24 ปี จำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 53.3 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 305 คน คิดเป็นร้อยละ 76.3 ประกอบอาชีพ นักศึกษา/นิสิต จำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 39.8 มีรายได้ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท จำนวน 176 คน คิดเป็นร้อยละ 44.4 มีสถานภาพโสด จำนวน 351 คน คิดเป็นร้อยละ 87.8

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจที่มีต่อปัจจัยจากการเปิดรับชมข่าวสารกีฬาผ่านทางเฟสบุ๊ค แฟนเพจ T Sports 7

ความพึงพอใจการเปิดรับชมข่าวสารกีฬาผ่านทางเฟสบุ๊คแฟนเพจ **T sports 7** ของผู้ติดตาม	$\bar{X}$	S.D.	ความพึงพอใจ
1. ด้านเนื้อหา	3.95	.436	มาก
2. ด้านผู้ประกาศข่าว	4.15	.514	มาก
3. ด้านเทคนิคการนำเสนอ	4.50	.486	มากที่สุด
4. ด้านรายการ	4.40	.473	มากที่สุด
5. ด้านการมีปฏิสัมพันธ์	3.64	.364	มาก
รวม	**4.13**	**.433**	**มาก**

2. ความพึงพอใจที่มีต่อปัจจัยจากการเปิดรับชมข่าวสารกีฬาผ่านทางเฟสบุ๊คแฟนเพจ T Sports 7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจต่อปัจจัยจากการเปิดรับชมข่าวสารกีฬาผ่านทางเฟสบุ๊คแฟนเพจ T Sports 7 อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.13 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านเทคนิคการนำเสนอ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.50 รองลงมา ด้านรายการ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.40 และน้อยที่สุด ด้านการมีปฏิสัมพันธ์ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.64

2.1 ความพึงพอใจด้านเนื้อหา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจ ต่อปัจจัยจากการเปิดรับชมข่าวสารกีฬาผ่านทางเฟสบุ๊คแฟนเพจ T Sports 7 ด้านเนื้อหา อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.95 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เนื้อหาของข่าวกีฬา ภาพรวมของรายการลุยสนามข่าวเย็น มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.49 รองลงมา เนื้อหาของข่าวกีฬา ภาพรวมของรายการเกาะสนามข่าวเช้า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.44 และน้อยที่สุด การกำหนดประเด็นในการนำเสนอข่าวที่สำคัญ และมีความน่าสนใจ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.29

2.2 ความพึงพอใจด้านผู้ประกาศข่าว พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อปัจจัยจากการเปิดรับชมข่าวสารกีฬาผ่านทางเฟสบุ๊คแฟนเพจ T Sports 7 ด้านผู้ประกาศข่าว อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.15 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ประกาศข่าวมีบุคลิกภาพน่าเชื่อถือ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.45 รองลงมา ผู้ประกาศข่าวมีการเตรียมตัวและมีความพร้อม ในการรายงานข่าวกีฬา มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.14 และน้อยที่สุด ผู้ประกาศข่าวรายงานข่าวอย่างเป็นธรรม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.02

2.3 ความพึงพอใจด้านเทคนิคการนำเสนอ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจต่อปัจจัยจากการเปิดรับชมข่าวสารกีฬาผ่านทางเฟสบุ๊คแฟนเพจ T Sports 7 ด้านเทคนิคการนำเสนอ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.51 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การใช้และการออกแบบตัวอักษร (Font) ที่ใช้ในการรายงานข่าวสารกีฬาที่มีเอกลักษณ์ เหมาะสม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.61 รองลงมา การแทรกข้อความกราฟฟิก (Insert CG Text) ประกอบการรายงานข่าว เช่น บาร์โลโก้ ข้อความกราฟฟิกต่าง ๆ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.52 และน้อยที่สุด การแทรกภาพบรรยาย ล่ามภาษามือ ประกอบการรายงาน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.46

2.4 ความพึงพอใจด้านรายการ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อปัจจัยจากการเปิดรับชมข่าวสารกีฬาผ่านทางเฟสบุ๊คแฟนเพจ T Sports 7 ด้านรายการอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.40 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ภาพรวมที่มีต่อรายการเกาะสนามข่าวเช้า มีความพึงพอใจมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.54 รองลงมา ภาพรวมที่มีต่อรายการลุยสนามข่าวเย็น มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.52 และน้อยที่สุด ข่าวความเคลื่อนไหวของนักกีฬาไทยที่เข้าร่วมกีฬาโอลิมปิก 2024 ปารีสเกมส์ มีความพึงพอใจในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.07

2.5 ความพึงพอใจด้านปฏิสัมพันธ์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อปัจจัยจากการเปิดรับชมข่าวสารกีฬาผ่านทางเฟสบุ๊คแฟนเพจ T Sports 7 ด้านการปฏิสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.64 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การรับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะในการนำเสนอข่าวสาร มีความพึงพอใจมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.45 รองลงมา การตอบคำถามจากแอดมินเพจเฟสบุ๊ค รวดเร็ว ตรงประเด็น ชัดเจนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.47 และน้อยที่สุด กิจกรรมร่วมสนุกของเพจเฟสบุ๊ค T Sports 7 เพื่อรับของที่ระลึกมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.11

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจการเปิดรับชมข่าวสารกีฬาผ่านเฟสบุ๊คแฟนเพจ T Sports 7 ของผู้ติดตาม สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

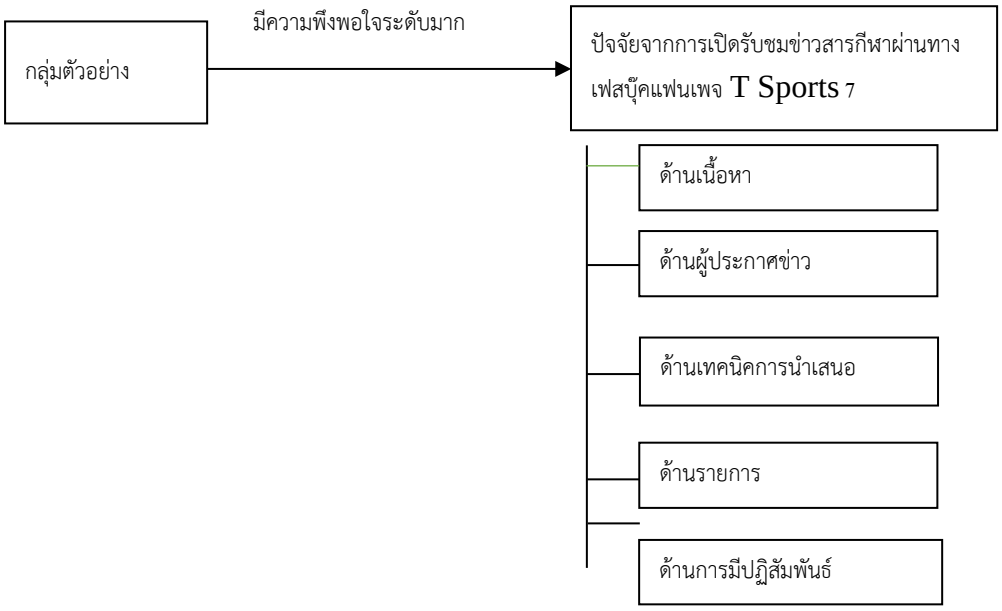
1. ความพึงพอใจที่มีต่อปัจจัยจากการเปิดรับชมข่าวสารกีฬาผ่านทางเฟสบุ๊คแฟนเพจ T Sports 7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 251 คน คิดเป็นร้อยละ 62.7 มีอายุระหว่าง 18-24 ปี จำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 53.3 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 305 คน คิดเป็นร้อยละ 76.3 ประกอบอาชีพ นักศึกษา/นิสิต จำนวน 159 คนคิดเป็นร้อยละ 39.8 มีรายได้ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท จำนวน 176 คน คิดเป็นร้อยละ 44.4 มีสถานภาพโสด จำนวน 351 คน คิดเป็นร้อยละ 87.8 มีความพึงพอใจต่อปัจจัยจากการเปิดรับชมข่าวสารกีฬา ผ่านทางเฟสบุ๊คแฟนเพจ T Sports 7 อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.13 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านเทคนิคการนำเสนอ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมี

ค่าเฉลี่ย 4.50 รองลงมา ด้านรายการ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.40 และน้อยที่สุด ด้านการมีปฏิสัมพันธ์ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.64 เหตุเพราะว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีความรู้ และความเข้าใจในเรื่องเทคโนโลยีสื่อสาร และชื่นชอบในการดูข่าวกีฬาต่าง ๆ เพื่อรับทราบข้อมูลข่าวสารกีฬา และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เรื่องราว กับกลุ่มเพื่อนหรือเสริมสร้างความรู้และความเข้าใจในเรื่องกีฬา ความบันเทิง หรือผ่อนคลายจากความเหนื่อยล้าจากที่เรียนหนังสือหรือทำงาน และกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ติดตามเฟสบุ๊คแฟนเพจ T Sports 7 ดังนั้น จึงมีความพึงพอใจต่อปัจจัยจากการเปิดรับชมข่าวสารกีฬาผ่านทางเฟสบุ๊คแฟนเพจ T Sports 7 อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กมล สายธงแก้ว และ สุดารัตน์ อุ่นคำทิพย์ (2565) งานวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเปิดรับชมและความพึงพอใจต่อการรับชมถ่ายทอดสดกีฬาผ่านเว็บไซต์ True Sport ของประชาชนในอำเภอเมืองน่าน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 18 ปี 29 ปี มีอาชีพเป็นนักเรียน/นักศึกษา มีรายได้ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท มีสถานภาพโสด และมีระดับการศึกษาปริญญาตรี/เทียบเท่า มีความพึงพอใจต่อการรับชมการถ่ายทอดสดกีฬาผ่านเว็บไซต์ True Sport อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.14 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านผู้บรรยาย มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.30 รองลงมา ด้านเทคนิคการนำเสนอ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.12 และน้อยที่สุด ด้านสัญญาณในการเปิดรับ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.83 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์รจิต เอื้อวงษ์ชัย (2561) เรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการรับชมข่าวสารของสถานีโทรทัศน์ไทยรัฐทีวี พบว่า ผู้ชมชื่นชอบรายการประเภทรายการข่าวทั่วไปสูงที่สุด รองลงมา คือ รายการวิเคราะห์เจาะประเด็น ส่วนผู้ดำเนินรายการที่ผู้ชมชื่นชอบมากที่สุด คือ จอมขวัญ หลาวเพ็ชร์ โดยช่วงเวลาที่ชอบรับชมมากที่สุด คือ เวลา 19.00-22.00 น. และเทคโนโลยีที่ชื่นชอบมากที่สุด คือ การใช้อิมเมอร์ซีฟกราฟฟิก

2. จากการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 พบว่า ลักษณะทางประชากรศาสตร์ ของผู้ติดตามเฟสบุ๊คแฟนเพจ T Sports 7 ที่แตกต่างกัน มีความพึงพอใจที่มีต่อปัจจัยจากการเปิดรับชมข่าวสารกีฬาผ่านทางเฟสบุ๊คแฟนเพจ T Sports 7 แตกต่างกัน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อจำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา และสถานภาพของผู้ติดตาม ที่แตกต่างกัน มีความพึงพอใจที่มีต่อปัจจัยจากการเปิดรับชมข่าวสารกีฬาผ่านทางเฟสบุ๊คแฟนเพจ T Sports 7 แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีวุฒิภาวะแตกต่างกัน จึงทำให้กระบวนการความคิดในการวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารกีฬาอาจแตกต่างกัน รวมถึงสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างเป็นปัจจัยด้านหนึ่งที่ส่งผลต่อการเปิดรับข้อมูลข่าวสารกีฬา สอดคล้องกับงานวิจัย Li Honglin (2561) เรื่องความพึงพอใจของชาวไทยเชื้อสายจีนในกรุงเทพมหานครที่มีต่อจรรยาบรรณในการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนไทย พบว่า บุคคลจะเลือกใช้สื่อแตกต่างกันเพื่อสนองความต้องการ และความพึงพอใจของตนเอง สื่อนั้นจะทำหน้าที่ตามที่ผู้ใช้สื่อแต่ละคนต้องการ จากสถานการณ์ทางสังคมของเขา แม้ว่าการใช้สื่อสารมวลชนนั้นจะไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับความต้องการทุก ๆ ด้านของมนุษย์ และเมื่อจำแนกตาม เพศ อาชีพ และรายได้เฉลี่ย

ต่อเดือนของผู้ติดตาม ที่แตกต่างกัน มีความพึงพอใจที่มีต่อปัจจัยจากการเปิดรับชมข่าวสารกีฬาผ่านทางเฟสบุ๊คแฟนเพจ T Sports 7 ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะมีความสนใจเรื่องราวต่าง ๆ ใกล้เคียงกัน โดยเฉพาะเรื่องกีฬา ซึ่งข่าวสารกีฬาของช่อง T Sports 7 ได้กำหนดเนื้อหา และวัตถุประสงค์ของรายการไว้สำหรับบุคคลที่มีความสนใจในด้านกีฬา จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจที่มีต่อปัจจัยจากการเปิดรับชมข่าวสารกีฬาผ่านทางเฟสบุ๊คแฟนเพจ T Sports 7 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุลิยา สีหาลาด และคณะ (2564) เรื่องพฤติกรรมและความพึงพอใจที่มีต่อการรับชมรายการลูกพละเพชรบูรณ์ ของผู้ติดตามเฟสบุ๊คแฟนเพจ Sport Communication Phetchabun ที่กล่าวว่า ลักษณะทางประชากรศาสตร์ แตกต่างกัน มีความพึงพอใจที่มีต่อการรับชม ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรูปแบบการดำเนินชีวิต และมีความสนใจเรื่องราวต่าง ๆ ใกล้เคียงกันโดยเฉพาะเรื่องกีฬา ซึ่งรายการลูกพละเพชรบูรณ์ ได้กำหนดเนื้อหา และวัตถุประสงค์ของรายการไว้สำหรับบุคคลที่มีความสนใจกีฬาของมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตเพชรบูรณ์ จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจที่มีต่อการรับชมรายการลูกพละเพชรบูรณ์ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ ขวัญเรือน กิติวัฒน์ (2531) ที่กล่าวว่า ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมนอกระบบการสื่อสาร เชื่อว่าลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ เพศ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ ทำให้เกิดความคล้ายคลึงของการเปิดรับเนื้อหาของการสื่อสาร รวมถึงการตอบสนองต่อเนื้อหาดังกล่าว ไม่แตกต่างกัน

ทั้งนี้ จากการสังเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มตัวอย่างกับระดับความพึงพอใจต่อปัจจัยจากการเปิดรับชมข่าวสารกีฬาผ่านทางเฟสบุ๊คแฟนเพจ T Sports 7 ที่ประกอบด้วย ด้านเนื้อหา ด้านผู้ประกาศข่าว ปรากฏด้านเทคนิคการนำเสนอ ด้านรายการ และด้านการมีปฏิสัมพันธ์ปรากฏตามแผนภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มตัวอย่างกับระดับความพึงพอใจต่อปัจจัยจากการเปิดรับชมข่าวสารกีฬาผ่านทางเฟสบุ๊คแฟนเพจ T Sports 7

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการวิจัย

จากผลการวิจัยข้างต้น แอดมินเฟสบุ๊คแฟนเพจ T Sports 7 ควรนำประเด็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยจากการเปิดรับชมข่าวสารกีฬา ไปพิจารณาเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการนำเสนอเนื้อหาสาระภายในเฟสบุ๊คแฟนเพจ T Sports 7

ด้านเชิงวิชาการ

เฟสบุ๊คแฟนเพจ T Sports 7 ควรมีการพัฒนาปรับปรุงคอนเทนต์ให้น่าสนใจมากกว่านี้ และนำเสนอคอนเทนต์ในช่วงเวลาที่คนดูเปิดรับข่าวสารมากที่สุด

เชิงนโยบาย

เพิ่มสกู๊ปเกี่ยวกับเกร็ดความรู้ของกีฬาแต่ละประเภท ให้มีรายการเชิญนักกีฬาทีมชาติไทยมาพูดคุยทางช่อง ให้มีการเพิ่มรายการที่เป็น Original Program ของช่องให้มากขึ้น รวมไปถึงรายการแข่งขันที่สามารถจัดหาลิขสิทธิ์ได้ และการรีรันการแข่งขันหรือพิธีเปิดและปิดการแข่งขันกีฬาระดับประเทศในอดีตที่ผ่านมา (โดยเฉพาะในยุคที่ออกอากาศทางดาวเทียม) ที่พอจะสามารถทำได้

เชิงปฏิบัติการ

การกำหนดประเด็นในการนำเสนอข่าว ให้มีความน่าสนใจ เพิ่มมากขึ้น เนื้อหาข่าวกีฬามีการระบุแหล่งที่มาของข้อมูลที่ชัดเจนและเหมาะสม เนื้อหาข่าวกีฬาทันต่อเหตุการณ์ ความรวดเร็วในการนำเสนอเนื้อหาข่าวกีฬา มีความกระชับตรงประเด็น เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน เนื้อหาข่าวกีฬา มีความเป็นกลาง รายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างตรงไปตรงมา ไม่มีอคติ เนื้อหาข่าวกีฬามีการใช้ภาษาที่ดี ใช้ภาษาที่ถ่ายทอดความหมายได้ชัดเจนตรงความหมาย และการใช้คำและสำนวนที่เข้าใจง่าย ไม่กำกวม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เป็นการศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อปัจจัยจากการเปิดรับชมข่าวสารกีฬาผ่านทางเฟสบุ๊คแฟนเพจ T Sports 7 ของผู้ติดตามเพียงตัวแปรเดียว ทำให้การวิเคราะห์ข้อมูลไม่ครบถ้วนรอบด้าน ดังนั้นหากมีการศึกษาวิจัยในครั้งต่อไปควรมีการดำเนินการดังนี้

1. เพิ่มตัวแปรเพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับชมข่าวสารกีฬา
2. เพิ่มประเด็นคำถาม ด้านสัญญาณการถ่ายทอดสด ในปัจจัยจากการเปิดรับชมข่าวสารกีฬา
3. หาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับชมข่าวสารกีฬากับความพึงพอใจที่มีต่อปัจจัยจากการเปิดรับชมข่าวสารกีฬา

เอกสารอ้างอิง

กมล สายธงแก้ว และสุดารัตน์ อุ่นคำทิพย์. (2565). *พฤติกรรมการเปิดรับชม และความพึงพอใจต่อการรับชมถ่ายทอดสดกีฬา ผ่านเว็บไซต์ True Sport ของประชาชนในอำเภอเมืองน่า*น. มหาวิทยาลัยน่าน.

ขวัญเรือน กิติวัฒน์. (2531). แนวคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับพฤติกรรมการสื่อสาร. ใน *เอกสารประกอบการสอนวิชาพลศาสตร์ของการสื่อสาร (หน่วยที่ 2)*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ชาติชาย วิเรขรัตน์. (2552). *เฟซบุ๊คทุกมุม*. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดยูเคชั่น.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). *พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คพับลิเคชั่นส์,.

อธิเดช สินธาชีวะ. (2550). *รูปแบบการนำเสนอข่าวกีฬาของสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม ASTV ช่อง NEWS 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาลัยวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

Li Honglin. (2561). *ความพึงพอใจของชาวไทยเชื้อสายจีนในกรุงเทพมหานครที่มีต่อจรรยาบรรณในการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนไทย*. การค้นคว้าอิสระนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการสื่อสารเชิงกลยุทธ์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

ปัจจัยที่มีผลต่อความสุขในการทำงานของพนักงานเอกชน ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

Factors Affecting Work Happiness of Employee in Khon Kaen City Municipality, Khon Kaen Province

วิรัตน์ ใจสา

มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตขอนแก่น

Virat Jhaisa

Sripatum University, Khon Kaen, Thailand

E-Mail: virat.jh@spu.ac.th

****

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของพนักงานเอกชนในเขตเทศบาลนครขอนแก่น 2) เพื่อหาแนวทางในการสร้างความสุขในการทำงานให้กับพนักงานเอกชนในเขตเทศบาลนครขอนแก่น เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ สำรวจข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 394 ตัวอย่าง ทำการสุ่มแบบอาศัยความน่าจะเป็นโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย จากสถานประกอบการในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จำนวน 6,577 แห่ง การวิเคราะห์ข้อมูลและการทดสอบสมมติฐานเพื่อตอบวัตถุประสงค์ในการวิจัย ใช้การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาและใช้การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบยืนยันลำดับที่สอง ในส่วนของความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า ค่า Chi-square (χ^2) มีค่าเท่ากับ 86.751 , องศาอิสระ (df) มีค่าเท่ากับ 60 , p-value = 0.015 (ตามมาตรฐานควรมากกว่า 0.05), χ^2 /df เท่ากับ 1.446 , GFI มีค่า เท่ากับ 0.974 , CFI มีค่าเท่ากับ 0.983, RMR มีค่าเท่ากับ 0.017 และ RMSEA มีค่าเท่ากับ 0.034 ดังนั้นค่าดัชนีดังกล่าวบ่งชี้ว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับโมเดลตามทฤษฎี จึงสรุปได้ว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อแยกพิจารณาเป็นอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมพบว่า ลักษณะของงานมีอิทธิพลทางตรงต่อความสุขในการทำงาน ค่าตอบแทนและสวัสดิการ และสภาพแวดล้อมในที่ทำงานมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสุขในการทำงานผ่านความพึงพอใจในการทำงาน ค่าตอบแทนและสวัสดิการ และสภาพแวดล้อมในการทำงานมีอิทธิพลทางตรงต่อความพึงพอใจในการทำงาน และความพึงพอใจในการทำงานมีอิทธิพลทางตรงต่อความสุขในการทำงาน ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยด้านลักษณะของงานมีอิทธิพลทางตรงต่อความสุขในการทำงาน ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานมีอิทธิพลทางตรงต่อความพึงพอใจในการทำงาน ปัจจัยด้านค่าตอบแทนและ

* วันที่รับบทความ: 25 มีนาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 14 พฤษภาคม 2567; วันตอบรับบทความ: 20 พฤษภาคม 2567

Received: March 25, 2024; Revised: May 14, 2024; Accepted: May 20, 2024

สวัสดิการมีอิทธิพลทางตรงต่อความพึงพอใจในการทำงาน และปัจจัยด้านความพึงพอใจในการทำงานส่งผลเชิงบวกต่อความสุขในการทำงาน

คำสำคัญ : พนักงานเอกชน; สภาพแวดล้อมในการทำงาน; ค่าตอบแทนและสวัสดิการ; ลักษณะของงาน ความพึงพอใจในการทำงาน; และความสุขในการทำงาน

Abstract

This research aimed to investigate the opinions of private sector employees in the municipality of Khon Kaen, Khon Kaen Province, to understand the factors influencing their happiness at work.The objectives were twofold : 1) to examine the factors affecting happiness at work among employees in this municipality, and 2) to discover strategies for enhancing happiness at work among these employees. The research adopted a quantitative approach, utilizing survey research methodology to gather data through questionnaires distributed among a sample group of 394 individuals. Data analysis involved descriptive statistics and Structural Equation Modeling (SEM) to address the research objectives. The analysis of the second-order confirmatory factor found that the Chi-square value ($\chi 2$) was 86.751, with degrees of freedom (df) equal to 60, and a P-value of 0.015 (below the standard threshold of 0.05). Additionally, the $\chi 2$/df ratio was 1.446, GFI was 0.974, CFI was 0.983, RMR was 0.017, and RMSEA was 0.034. These indices collectively indicate that the model aligns well with the theoretical expectations. Therefore, it can be concluded that the model fits well with the observed data. Regarding hypothesis testing, it was found that job specification factors positively influenced happiness at work, environmental factors had a positive impact on job satisfaction, Incentive and benefits positively affected job satisfaction and job satisfaction had a positive impact on work happiness.

Keywords : Private sector employees; Work environment; Incentive and benefits Job specification; Job satisfaction and Happiness at work

บทนำ

“เมือง” ได้ถูกนำมาใช้เป็นอีกหนึ่งเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และยกระดับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ รวมถึงเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจและสังคมให้กับประเทศด้วยแนวคิด เมืองอัจฉริยะ (Smart City) จึงเป็นสิ่งที่รัฐบาลในหลายประเทศทั่วโลกตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาเมืองอย่างบูรณาการระหว่างคน เมือง และเทคโนโลยี (ศุภวัฒนากร วงศ์ธนวสุสุรเดช และคณะ, 2564: ก-1) ปัจจุบันในแต่ละประเทศมีการพัฒนาเมืองโดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยให้การบริหารจัดการมีความสะดวกและรวดเร็วขึ้น รูปแบบการพัฒนา “เมืองอัจฉริยะ” เป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการพัฒนาเพื่อให้การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลงได้ ซึ่งเมืองอัจฉริยะจะต้องประกอบด้วย 3 ปัจจัยสำคัญ คือ 1) การใช้ทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด 2) มีความยั่งยืนทั้งใน

แง่ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและต้นทุน 3) คุณภาพชีวิตของคนอยู่อาศัยต้องดี (จารุวรรณ กิตตินราภรณ์, 2563: 73) ทั้งนี้ รัฐบาลได้มีการผลักดันนโยบายการพัฒนาเมืองอัจฉริยะให้เป็นวาระสำคัญแห่งชาติเพื่อทำให้เกิดการกระจายความเจริญไปยังพื้นที่ต่างๆ อย่างเท่าเทียมลดปัญหาความเหลื่อมล้ำ และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนทั่วทั้งประเทศไทยให้มีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น (กมลชนก กลิ่นหอม, 2566: 1)

เทศบาลนครขอนแก่น เป็นเขตเมืองที่มีประชากรมากเป็นอันดับ 3 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีประชากรอาศัยอยู่ประมาณ 111,607 คน (เทศบาลนครขอนแก่น, 2563: ออนไลน์) นอกจากการเพิ่มขึ้นของประชากรแล้ว สถานประกอบการในเทศบาลนครขอนแก่นมีจำนวนมากถึง 6,577 แห่ง (คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2561: 5-2) ทั้งนี้ เทศบาลนครขอนแก่นยังเป็นพื้นที่จุดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาให้เป็นเมืองอัจฉริยะตามแผนพัฒนาเมืองขอนแก่น และสอดคล้องกับนโยบายของภาครัฐที่กำหนดให้มีการพัฒนาเมืองอัจฉริยะในจังหวัดขอนแก่น ทั้งนี้ การจะเป็นเมืองอัจฉริยะนั้น องค์ประกอบที่สำคัญต่อการพัฒนาเมืองก็คือ “คน” ซึ่งหมายความว่าหากคนในพื้นที่นั้นมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี ก็ย่อมส่งผลต่อการกำหนดนโยบายต่าง ๆ ในการพัฒนาเมืองให้เป็นเมืองอัจฉริยะได้อย่างเหมาะสมต่อไป (Meijer, A. and Bolivar, M. P. R., 2016: 397) ดังนั้นการให้ความสำคัญการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์ จึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการเป็น Smart City ทั้งนี้ เนื่องจากทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยขั้นพื้นฐานที่มีความสำคัญต่อสังคมชุมชน รวมทั้งองค์กรต่างๆ เป็นอย่างมากเพราะว่าบุคลากรที่ดีจะอำนวยประโยชน์และสร้างความสำเร็จให้แก่องค์กร และต่อประสิทธิภาพการทำงานในองค์กร นอกจากองค์กรจะได้รับผลดีจากการทำงานของบุคลากรแล้ว ยังส่งผลต่อความมั่นคงของสังคมอีกด้วย ด้วยเหตุนี้ ในปัจจุบัน องค์กรภาครัฐและเอกชนจึงให้ความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของพนักงานเพื่อให้บุคลากรทำงานอย่างมีความสุข (วิมพ์วิภา คุปต์พฤทธิ์พันธ์, 2565: 2) ความสุขในการทำงานตามแนวคิดของ Manion, J. (2003: 652-659) กล่าวว่าผลที่เกิดขึ้นจากการทำงานที่มีความสุขจะนำไปสู่การปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและทำให้พนักงานมีความผูกพันและปฏิบัติงานร่วมกันด้วยความพอใจ เมื่อพนักงานมีความสุขในการทำงานย่อมจะช่วยส่งเสริมให้พนักงานรู้สึกอยากทำงาน และเป็นปัจจัยที่จะทำให้ธุรกิจเกิดความได้เปรียบทางการแข่งขันต่อไป จากการศึกษาของ Herzberg et al. (1959: 72) พบว่า สิ่งที่ช่วยให้บุคลากรยังคงทำงานอยู่และทำให้พนักงานมีความสุขในการทำงาน เป็นปัจจัยที่ช่วยตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของพนักงาน ประกอบด้วย 1.ค่าตอบแทนและผลประโยชน์ในการทำงาน 2. นโยบายบริษัทและการบริหาร 3. ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน บุคคลในองค์การ 4.การบริหารจัดการ การบังคับบัญชา 5. ความมั่นคงในหน้าที่การงาน 6.สภาพแวดล้อมในการทำงาน

จากเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่อยากจะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของพนักงานเอกชนในเขตเทศบาลนครขอนแก่น และเพื่อให้ทราบแนวทางในการสร้างความสุขในการทำงานให้กับพนักงานเอกชนในเขตเทศบาลนครขอนแก่น อันจะนำไปสู่การสร้างความสุขให้เกิดขึ้นกับพนักงานเอกชนและสอดคล้องกับแนวนโยบายของการพัฒนาเมืองอัจฉริยะที่ต้องประกอบด้วยคนที่มีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญต่อการขับเคลื่อนและพัฒนาเมืองให้เป็นเมืองอัจฉริยะ (Smart City) ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของพนักงานเอกชน ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น
2. เพื่อหาแนวทางในการสร้างความสุขในการทำงานให้กับพนักงานเอกชน ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้จะเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ มีการประมวลผลข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์ตัวแบบสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model) นำผลที่ได้มาสรุปผล อภิปรายผลและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ สถานประกอบการในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จำนวน 6,577 แห่ง (คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2561: ญ-3) ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทำการสุ่มแบบอาศัยความน่าจะเป็นโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย ได้สถานประกอบการจำนวน 377 แห่ง คำนวณหาขนาดตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่น 95% (Taro Yamane, 1970: 580-581) โดยผู้วิจัยศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นพนักงานบริษัทเอกชน ในสถานประกอบการที่ถูกสุ่มแบบอาศัยความน่าจะเป็น สถานประกอบการละ 1 คน แต่อย่างไรก็ตามผู้วิจัยได้เพิ่มจำนวนสถานประกอบการในการเก็บข้อมูล เป็นจำนวน 400 แห่ง ในกรณีที่สถานประกอบการบางแห่งไม่สะดวกในการให้ข้อมูล ซึ่งปรากฏว่ามีสถานประกอบการที่ให้ข้อมูลจำนวน 394 แห่ง

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา แบ่งเป็น 4 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ ตำแหน่งงาน ระยะเวลาการปฏิบัติงาน และลักษณะข้อคำถามแบบปลายปิด มีจำนวน 8 ข้อ

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่เป็นตัวแปรแฝงภายนอก จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ 1.ด้านสภาพแวดล้อมการทำงาน จำนวน 12 ข้อ 2.ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ จำนวน 9 ข้อ 3.ด้านลักษณะของงาน จำนวน 9 ข้อ

ส่วนที่ 3 ตัวแปรแฝงภายในด้านทัศนคติในด้านความพึงพอใจที่มีต่อการทำงานในองค์กร จำนวน 13 ข้อ

ส่วนที่ 4 ความสุขในการทำงาน จำนวน 4 ด้าน จำนวน 16 ข้อ ครอบคลุมถึงด้านต่างๆ คือ 1.การติดต่อสัมพันธ์ 2.ความรักในงาน 3.ความสำเร็จในงาน 4.การเป็นที่ยอมรับ

โดยตั้งแต่ส่วนที่ 2 – 4 ใช้ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีระดับเป็น 5 ระดับ และใช้เกณฑ์การแปลค่าคะแนนเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์การประเมินผลโดยแบ่งระดับออกเป็น 5 ระดับชั้น โดยการหาช่วงความกว้างของอันตรภาคชั้น (บุญชม ศรีสะอาด, 2560: 73)

การพัฒนาและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาและตรวจสอบเครื่องมือวิจัย โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1) ผู้วิจัยศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ทำการวิจัย เพื่อกำหนดนิยามตัวแปรและมาตรวัด แล้วนำมาพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2) การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยโดยดำเนินการ ดังนี้

2.1) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของข้อคำถามในแบบสอบถาม โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of Congruence: IOC) แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปมาใช้ซึ่งสามารถตัดสินใจได้ว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องเหมาะสมหรือมีความตรงเชิงเนื้อหาหรือไม่ (ชูศรี วงศ์รัตนะ, 2553) ทั้งนี้ค่า IOC ในแต่ละด้านอยู่ระหว่าง 0.67-1

2.2) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้หลังจากทำการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ไปทดสอบกับประชากรซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยแต่มีคุณสมบัติเช่นเดียวกัน (Pilot Test) จำนวน 30 ตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเข้าใจข้อคำถามในแบบสอบถามหรือไม่ พร้อมทั้งทำการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นโดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาด้วยวิธีของครอนบาค ใช้เกณฑ์พิจารณาคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป ซึ่งแสดงว่ามีความเชื่อมั่นสูง Hair et al. (2010: 118) โดยได้สัมประสิทธิ์แอลฟ่า อยู่ระหว่าง 0.738 - 0.815 และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าโดยรวมคือ 0.925

วิธีรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลดังกล่าว ทำโดยการใช้หนังสือขออนุญาตการเก็บข้อมูลดังกล่าว โดยส่งหนังสือให้กับสถานประกอบการจำนวน 400 แห่ง โดยในหนังสือขออนุญาตดังกล่าวได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ตอบแบบสอบถามคือ ต้องเป็นพนักงานที่มีอายุงาน 1 ปี ขึ้นไป โดยผู้จัดการจะเป็นผู้เลือกผู้ตอบแบบสอบถาม 1 คน ทั้งนี้ ในหนังสือขออนุญาตดังกล่าวจะมี QR Code เพื่อสแกนตอบแบบสอบถามผ่าน Google Form

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

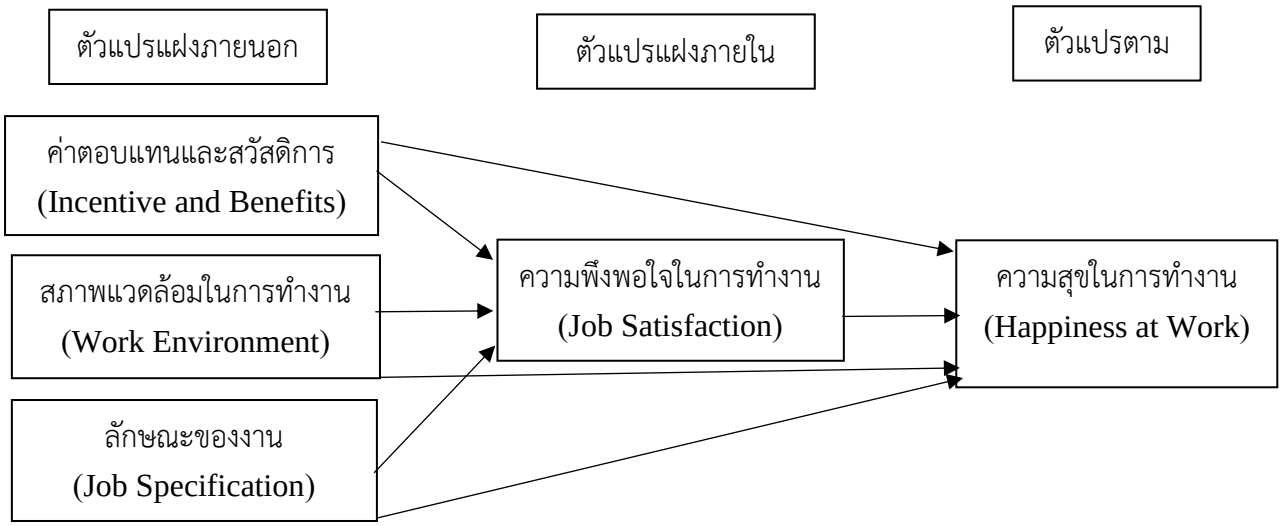
ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามและตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ ซึ่งงานวิจัยนี้ใช้สถิติ 2 ประเภทได้แก่

1) สถิติเชิงพรรณนาใช้วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างแสดงผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางโดยค่าสถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าเฉลี่ย โดยค่าเฉลี่ยมีเกณฑ์ในการแปลผลดังนี้ ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึงเห็นด้วยน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึงเห็นด้วยน้อย ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึงเห็นด้วยมากและค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึงเห็นด้วยมากที่สุด

2) สถิติเชิงอนุมาน เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้ ได้ทำการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง โดยใช้สถิติในการทดสอบว่าโมเดลที่สร้างขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่ (Model Fit Index) (Hair, J. et al., 2010: 667-668) ดังต่อไปนี้ p-value of Chi-square > 0.05, CMIN/df ≤ 2.00, GFI > 0.9 , CFI > 0.9 ,RMR < 0.05, RMSEA < 0.05 (Schumacher and Lomax, 2010 อ้างถึงใน นุกูล ชิ้นฟัก, 2561: 104)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยได้กรอบแนวคิดดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1.ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานข้อมูลด้านประชากรศาสตร์

ผลการวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น 394 คน โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 57.1 ส่วนใหญ่มีอายุ 25-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 43.4 จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 70.1 ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 59.1 มีรายได้ต่อเดือน 20,001-25,000 บาท มีระยะเวลาปฏิบัติงาน 3-6 ปี คิดเป็นร้อยละ 59.1 และมีตำแหน่งด้านการปฏิบัติการ คิดเป็นร้อยละ 61.2

2.ผลการวิเคราะห์เชิงพรรณนาเกี่ยวกับตัวแฝงภายนอก ตัวแปรแฝงภายใน และตัวแปรตาม

ตารางที่ 1 ระดับความคิดเห็นในด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ

ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ	**ระดับความคิดเห็น**		
	$\bar{x}$	S.D.	**แปลผล**
1.ด้านรายได้ (Mon)	4.17	0.54	มาก
2.ด้านการพิจารณาค่าตอบแทน (Pro)	4.36	0.51	มาก
3.ด้านสวัสดิการ (Wel)	4.35	0.55	มาก
ความคิดเห็นโดยรวม	**4.30**	**0.39**	**มาก**

จากตารางที่ 1 ระดับความคิดเห็นในปัจจัยด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ พบว่ากลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่ากลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญมากที่สุดคือด้านการพิจารณาค่าตอบแทน

ตารางที่ 2 ระดับความคิดเห็นในด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน

ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน	**ระดับความคิดเห็น**		
	$\bar{x}$	S.D.	**แปลผล**
1.ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม (Soc)	4.33	0.49	มาก
2.ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ (Ext)	4.38	0.51	มาก
3.ด้านความสัมพันธ์ในแผนก/ฝ่าย (Rel)	4.28	0.56	มาก
ความคิดเห็นโดยรวม	**4.33**	**0.37**	**มาก**

จากตารางที่ 2 ระดับความคิดเห็นในปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน พบว่ากลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่ากลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญมากที่สุดคือ ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

ตารางที่ 3 ระดับความคิดเห็นในด้านลักษณะงาน

ด้านลักษณะของงาน	**ระดับความคิดเห็น**		
	$\bar{x}$	S.D.	**แปลผล**
1.ด้านความหลากหลายในงาน (Sev)	4.30	0.51	มาก
2.ด้านความอิสระในการทำงาน (Free)	4.31	0.52	มาก
3.ด้านชั่วโมงการทำงานที่ยืดหยุ่น (Flex)	4.33	0.55	มาก
ความคิดเห็นโดยรวม	**4.32**	**0.39**	**มาก**

จากตารางที่ 3 ระดับความคิดเห็นในปัจจัยด้านลักษณะของงาน พบว่ากลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านลักษณะของงานโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญมากที่สุดคือ ด้านชั่วโมงการทำงานที่ยืดหยุ่น

ตารางที่ 4 ระดับความคิดเห็นในด้านความพึงพอใจในการทำงาน

ด้านความพึงพอใจในการทำงาน	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1.ด้านรายได้และสวัสดิการ (Ibe)	4.63	0.40	มากที่สุด
2.ด้านสภาพแวดล้อม (Phy)	4.64	0.43	มากที่สุด
3.ด้านรายละเอียดของงาน (Job)	4.68	0.37	มากที่สุด
ความคิดเห็นโดยรวม	**4.66**	**0.26**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4 ระดับความคิดเห็นในปัจจัยด้านความพึงพอใจในการทำงาน พบว่ากลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญในด้านความพึงพอใจที่มีต่อการทำงานในองค์กรโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจมากที่สุดคือด้านรายละเอียดของงาน

ตารางที่ 5 ระดับความคิดเห็นในด้านความสุขในการทำงาน

ด้านความสุขในการทำงาน	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1.ด้านการติดต่อสัมพันธ์ (Con)	4.67	0.38	มากที่สุด
2.ด้านความรักและความผูกพันในงาน (Lov)	4.73	0.36	มากที่สุด
3.ด้านความสำเร็จในงาน (Suc)	4.69	0.39	มากที่สุด
4.ด้านการเป็นที่ยอมรับ (Acc)	4.70	0.41	มากที่สุด
ความคิดเห็นโดยรวม	**4.69**	**0.24**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 5 ระดับความคิดเห็นในด้านความสุขในการทำงาน พบว่ากลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับความสุขในการทำงานโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญมากที่สุดคือ ด้านความรักและความผูกพันในงาน รองลงมาคือ ด้านการเป็นที่ยอมรับ ด้านความสำเร็จในงาน และให้ความสำคัญน้อยที่สุดคือด้านการติดต่อสัมพันธ์ ตามลำดับ

3. การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างของปัจจัยที่มีผลต่อความสุขในการทำงานของพนักงานเอกชนในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์โมเดลการวัด (Measurement Model) ด้วยการวิเคราะห์เชิงยืนยันอันดับที่สองเพื่อทดสอบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ตารางที่ 6 ค่าสถิติความสอดคล้องของการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดล

ดัชนีความสอดคล้องของโมเดล	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบยืนยันของโมเดล				
	IB	EN	JS	JSAT	HAP
Df	21	46	18	55	93
P-value of Chi-square	0.048	0.048	0.235	0.076	0.064
χ^2 /df	1.562	1.370	1.219	1.285	1.233
GFI	0.982	0.974	0.988	0.974	0.965
CFI	0.984	0.984	0.995	0.973	0.972
RMR	0.014	0.014	0.011	0.010	0.011
RMSEA	0.038	0.031	0.024	0.027	0.024

จากตารางที่ 6 แสดงผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดของตัวแปรด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ (Incentive and Benefits : IB) ตัวแปรด้านสภาพแวดล้อมในที่ทำงาน (Work Environment : EN) ตัวแปรด้านรายละเอียดของงาน (Job Specification : JS) ตัวแปรด้านความสุขในการทำงาน (Happiness at Work : HAP) พบว่าทุกตัวแปรผ่านเกณฑ์และมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์โมเดลโครงสร้าง (Structural Model) ด้วยการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง ผลการประมาณค่าโมเดลผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง ดังนี้

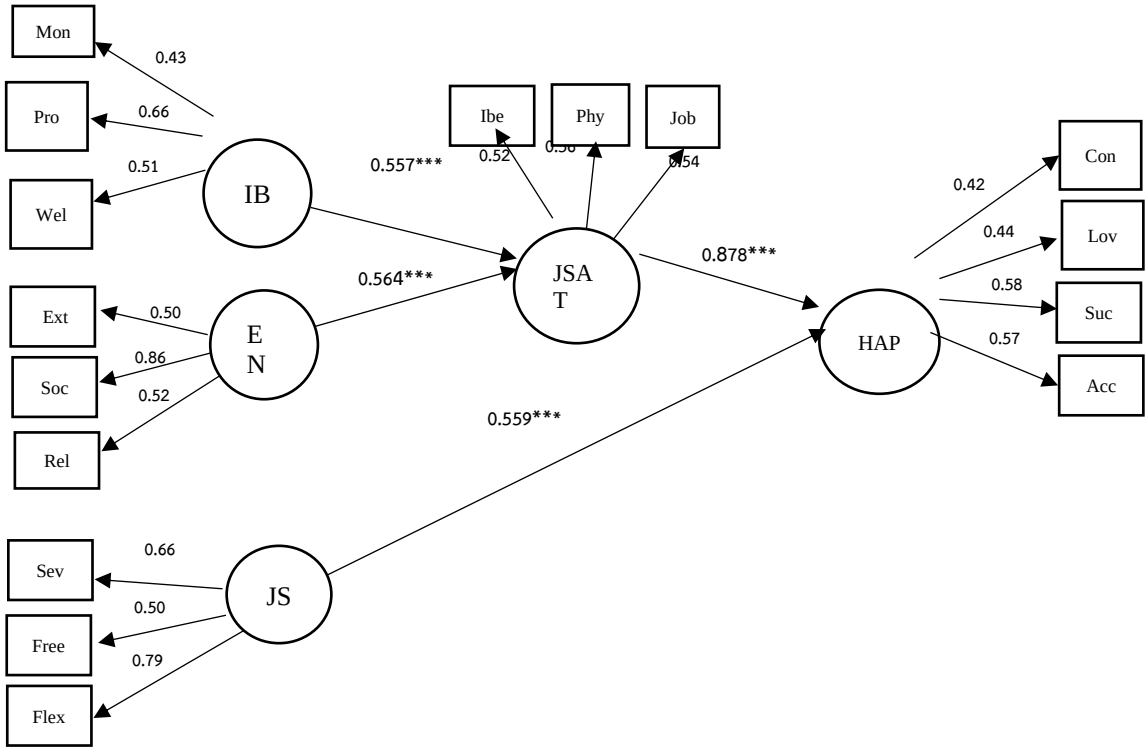
ตารางที่ 7 ดัชนีตัวบ่งชี้ความกลมกลืนของโมเดลสุดท้ายของโมเดลสมการโครงสร้างกับข้อมูลเชิงประจักษ์

เกณฑ์ดัชนีบ่งชี้ความกลมกลืน		ดัชนีบ่งชี้ความกลมกลืนจากการวิเคราะห์โมเดลสุดท้าย	ความหมาย
Df	> 0.00	60	สอดคล้อง
P-value of Chi-square	> 0.05	0.015	
χ^2 /df	< 2.00	1.446	
GFI	> 0.90	0.974	
CFI	> 0.90	0.983	

RMR	< 0.05	0.017	
RMSEA	< 0.05	0.034	

จากตารางที่ 7 ในส่วนของความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์พบว่า พบว่า ค่า Chi-square (χ^2) มีค่าเท่ากับ 86.751 , องศาอิสระ (df) มีค่าเท่ากับ 60 , p-value = 0.015 (ตามมาตรฐานควรมากกว่า 0.05), χ^2 /df เท่ากับ 1.446 , GFI มีค่า เท่ากับ 0.974 , CFI มีค่าเท่ากับ 0.983 , RMR มีค่าเท่ากับ 0.017 และ RMSEA มีค่าเท่ากับ 0.034 ดังนั้นค่าดัชนีดังกล่าวบ่งชี้ว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับโมเดลตามทฤษฎี พบว่าไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 1 ค่า คือ p เท่ากับ 0.015 ซึ่งยังไม่สอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เนื่องจากค่าที่ได้ยังไม่เป็นไปตามเกณฑ์ดัชนีบ่งชี้ความกลมกลืนทุกข้อ แต่อย่างไรก็ตามหากพิจารณาค่าดัชนีที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 5 ค่า คือ χ^2/df, GFI, CFI, RMR และ RMSEA จึงสรุปได้ว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์เส้นทางความสัมพันธ์และการทดสอบสมมติฐาน ของโมเดลสมการโครงสร้างของปัจจัยที่มีผลต่อความสุขในการทำงานของพนักงานเอกชนในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ดังนี้

แผนภาพที่ 2 แสดงโมเดลสุดท้ายของโมเดลสมการโครงสร้างของปัจจัยที่มีผลต่อความสุขในการทำงานของพนักงานเอกชนในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

ตารางที่ 7 ค่าน้ำหนักมาตรฐานของเส้นอิทธิพลทางตรง เส้นอิทธิพลทางอ้อมระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม

ตัวแปรตาม	ความผันแปร (R^2)	อิทธิพล (Effect)	ตัวแปรอิสระ			
			IB	EN	JS	JSAT
ความพึงพอใจในการทำงาน (JSAT)	0.63	DE	0.557	0.564	-	-
		IE	-	-	-	-
		TE	-	-	-	-
ความสุขในการทำงาน (HAP)	1.0	DE	-	-	0.559	0.878
		IE	0.489	0.495	-	-
		TE	1.046	1.059	0.559	0.878

หมายเหตุ : $p< 0.01$ และ TE = Total Effect, IE = Indirect Effect , DE = Direct Effect

จากภาพที่ 1 และตาราง 7 แสดงผลการวิเคราะห์สมการโครงสร้างที่ปรับแล้วของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของพนักงานเอกชนในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น เมื่อแยกพิจารณาเป็นอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมพบว่า 1) ลักษณะของงานมีอิทธิพลทางตรงต่อความสุขในการทำงาน (ค่า DE = 0.559) 2) ค่าตอบแทนและสวัสดิการมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสุขในการทำงาน ผ่านความพึงพอใจในการทำงาน (ค่า IE= 0.489) 3) สภาพแวดล้อมในที่ทำงานมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสุขในการทำงาน ผ่านความพึงพอใจในการทำงาน (ค่า IE= 0.495) 4) ค่าตอบแทนและสวัสดิการมีอิทธิพลทางตรงต่อความพึงพอใจในการทำงาน (ค่า DE= 0.557) 5) สภาพแวดล้อมในที่ทำงานมีอิทธิพลทางตรงต่อคความพึงพอใจในการทำงาน (ค่า DE= 0.564) 6) ความพึงพอใจในการทำงานมีอิทธิพลทางตรงต่อความสุขในการทำงาน (ค่า DE= 0.878)

ทั้งนี้ สามารถอธิบายการทดสอบสมมติฐานได้ดังนี้

ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานมีอิทธิพลทางตรงต่อความสุขในการทำงาน ผลการวิจัยพบว่าปฏิเสธสมมติฐานที่ 1 ปัจจัยด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ มีอิทธิพลทางตรงต่อความสุขในการทำงาน ผลการวิจัยพบว่าปฏิเสธสมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านลักษณะของงานมีอิทธิพลทางตรงต่อความสุขในการทำงาน ผลการวิจัยพบว่ายอมรับสมมติฐานที่ 3 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานมีอิทธิพลทางตรงต่อความพึงพอใจในการทำงาน ผลการวิจัยพบว่ายอมรับสมมติฐานที่ 4 ปัจจัยด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการมีอิทธิพลทางตรงต่อความพึงพอใจในการทำงาน ผลการวิจัยพบว่ายอมรับสมมติฐานที่ 5 ปัจจัยด้านลักษณะของงานมีอิทธิพลทางตรงต่อความพึงพอใจในการทำงาน ผลการวิจัยพบว่าปฏิเสธสมมติฐานที่ 6 และปัจจัยด้านความพึงพอใจในการทำงานมีอิทธิพลทางตรงต่อความสุขในการทำงาน ผลการวิจัยพบว่ายอมรับสมมติฐานที่ 7

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสุขในการทำงานของพนักงานเอกชนในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่นจะเป็นการอภิปรายผลการศึกษาเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ได้จากการบรรลุวัตถุประสงค์สมมติฐานในแต่ละข้อ ผลการวิจัยจะเชื่อมโยงกับการทบทวนวรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและนำไปสู่นัยสำคัญทางทฤษฎีเพื่อเพิ่มองค์ความรู้ด้านวิชาการ โดยมีประเด็น ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างของปัจจัยผลต่อความสุขในการทำงานของพนักงานเอกชนในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น คือ

1.1 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานมีอิทธิพลทางตรงต่อความสุขในการทำงานของพนักงาน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งผลการวิเคราะห์จากงานวิจัยนี้ตรงข้ามกับงานวิจัยอื่นๆ ที่ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานมีอิทธิพลทางตรงต่อความสุขในการทำงานของพนักงาน ทั้งนี้สภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดีจะส่งผลทำให้พนักงานมีความสุขของพนักงานกลุ่มเจเนอเรชั่น Y เนื่องจากหากมีสภาพแวดล้อมภายนอกและการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงานที่คอยช่วยเหลือและสนับสนุนการทำงานซึ่งกันและกันก็ย่อมจะเป็นการสร้างบรรยากาศในการทำงานที่ดีและส่งผลทำให้มีความสุขในการทำงาน (อัญมณี ศรีปลาด และสุรวี ศุนาลัย, 2565: 145-146)

1.2 ปัจจัยด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการมีอิทธิพลทางตรงต่อความสุขในการทำงานของพนักงาน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งผลการวิเคราะห์จากงานวิจัยนี้ตรงข้ามกับงานวิจัยอื่นๆ ที่ค่าตอบแทนและสวัสดิการมีอิทธิพลทางตรงต่อความสุขในการทำงานของพนักงาน และถือว่าเป็นส่วนสำคัญต่อการสร้างความสุขในการปฏิบัติงานในองค์กร โดยชินานาง กิจเกียรติ์ และณัฏฐญาณี จันทพลาบูรณ์ (2565: 155) พบว่าการที่บุคลากรได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับปริมาณงานที่ได้รับ มีสวัสดิการเป็นที่น่าพอใจ ทำให้บุคลากรรู้สึกว่าได้รับการดูแลจากหน่วยงานเป็นอย่างดี ส่งผลให้มีความสุขในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับอัชญา ชื่นบุญและคณะ (2556 : 82) ที่พบว่าการมีรายได้ที่เพียงพอและเหลือเก็บจะมีความสุขในการทำงานเนื่องจากเกิดความรู้สึกมั่นคงในชีวิต

1.3 ปัจจัยด้านลักษณะของงานมีอิทธิพลทางตรงต่อความสุขในการทำงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เนื่องจากลักษณะของงานตรงกับทักษะและความชำนาญของพนักงาน และการมีอิสระในการทำงานทำให้พนักงานสามารถตัดใจสินใจในงานที่ตนเองรับผิดชอบได้อย่างเต็มที่ อีกทั้งสามารถกำหนดเป้าหมายและวิธีการทำงานได้อย่างยืดหยุ่น และลักษณะงานที่มีความหลากหลายและท้าทายความสามารถ ทำให้พนักงานได้เรียนรู้และได้พัฒนาตนเองซึ่งส่งผลทำให้การทำงานของพนักงานมีความสุข สอดคล้องกับผลการวิจัยของวิมลพรรณ คำนึง (2560: 43) ที่พบว่าปัจจัยด้านลักษณะของงานส่งผลต่อความสุขในการทำงานของบุคลากรเนื่องด้วยการรับรู้ของบุคลากรที่มีต่อบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบที่ปฏิบัติในหน่วยงานมีความสอดคล้องกับความรู้ความสามารถและประสบการณ์ของตน มีอำนาจในการตัดสินใจในงานที่ได้รับมอบหมาย

รวมทั้ง ความมีอิสระ ความหลากหลายของงาน ความมีเอกลักษณ์ ผลย้อนกลับ ความรู้สึกว่าตนเองมีความสำคัญต่อองค์กร (กาญจณีพันธุ์ ไพโรจน์, 2555: 387) เช่นเดียวกับนูร์ปาซียะห์ กูนา (2562: 61) พบว่า ปัจจัยด้านลักษณะงานความสัมพันธ์กับความสุขในการทำงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี เนื่องจากได้ทำงานที่มีความสำคัญต่อองค์กร มีความเหมาะสมกับความสามารถทักษะและความชำนาญของตนเอง

1.4 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานมีอิทธิพลทางตรงต่อด้านความพึงพอใจในการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากพนักงานมองว่าสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ เช่น อุปกรณ์การทำงาน ความสะอาดในที่ทำงาน ความสว่าง เป็นต้น เป็นสิ่งที่จำเป็นที่องค์กรต้องจัดหาเพื่อสนับสนุนการทำงานของพนักงานและมีส่วนสำคัญต่อการทำให้เกิดความพึงพอในการทำงาน อีกทั้งการได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานจากเพื่อนร่วมงาน ได้รับคำแนะนำและความปรารถนาดีจากเพื่อนร่วมงาน สามารถทำงานร่วมกันอย่างเป็นมิตร ทำให้พนักงานได้รับความเชื่อใจ และความจริงใจในการทำงาน ส่งผลทำให้มีความพึงพอใจในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของธันยพร จันทร์แดง และคณะ (2565: 59-60) ที่ศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรโรงเรียนหนองกี่พิทยาคมพบว่า สภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพมีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน เนื่องจากบุคลากรต้องการทำงานภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงานเพื่อให้เกิดความพึงพอใจการปฏิบัติงาน เช่น มีแสงสว่างที่เพียงพอ ไม่มีเสียงรบกวน และไม่มีกลิ่นที่ไม่พึงประสงค์ ในด้านสังคมการทำงาน เนื่องจากบุคลากรส่วนใหญ่มีอายุงานมากกว่า 5 ปี จึงมีความผูกพันทั้งระหว่างเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชา จึงมีการเคารพและยอมรับซึ่งกันและมีการสนับสนุนและเกื้อกูลซึ่งกัน เช่นเดียวกับการศึกษาของศุภลักษณ์ พรมศร (2558: 86-87) ที่พบว่า สภาพแวดล้อมในการทำงานทางกายภาพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจงาน ทั้งนี้เพราะการมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงาน เช่น แสงสว่างที่เพียงพอ กลิ่นและสภาพอากาศภายในที่ทำงานมีความเหมาะสม เครื่องมือและอุปกรณ์มีคุณภาพและมีปริมาณเพียงพอต่อความต้องการ ทำให้พนักงานมีความพอใจในงาน นอกจากนี้ การที่พนักงานมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างราบรื่นก็จะส่งผลต่อความพึงพอใจในงานด้วยเช่นกัน

1.5 ปัจจัยด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการมีอิทธิพลทางตรงต่อความพึงพอใจในการทำงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เนื่องจากค่าตอบแทนที่ได้รับมีความเหมาะสมกับระดับความสามารถของตนเองเหมาะสมกับปริมาณงานที่ตนเองทำและเหมาะสมกับสภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน อีกทั้งการพิจารณาค่าตอบแทนเป็นไปอย่างยุติธรรม รวมทั้งสวัสดิการต่างๆ ที่องค์กรจัดให้มีความเพียงพอต่อการดำรงชีพ สอดคล้องกับการค้นพบของธัญพร สินพัฒนพงศ์ (2560: 56-57) ที่พบว่าพนักงานการไฟฟ้านครหลวงกรุงเทพมหานคร มีความพึงพอใจในการทำงาน เนื่องจากเงินเดือนและโบนัสประจำปีที่ได้รับมีความเหมาะสมกับความสามารถหรือหน้าที่ที่รับผิดชอบ เหมาะสมกับปริมาณงาน วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน อีก

ทั้งมีความเพียงพอต่อการดำรงชีวิต มีการปรับอัตราเงินเดือนที่เหมาะสม และมีสวัสดิการที่เหมาะสมเพียงพอ ทั้งสวัสดิการที่เป็นตัวเงินและสวัสดิการที่ไม่เป็นตัวเงิน เช่นเดียวกับงานวิจัยของนวพล ลี้เจริญ (2561: 63-66) พบว่าค่าตอบแทนและสวัสดิการที่ธนาคารออมสิน สำนักงานใหญ่ จัดสรรให้พนักงานมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความพึงพอใจในการทำงานของพนักงาน ทั้งนี้ พนักงานมองว่าค่าตอบแทนมีความเหมาะสมกับค่าครองชีพในปัจจุบัน และสวัสดิการต่างๆ ที่ธนาคารมีให้กับพนักงานมีความครอบคลุมไปถึงครอบครัวของตนเอง

1.6 ปัจจัยด้านลักษณะงานมีอิทธิพลทางตรงต่อความพึงพอใจในการทำงานของพนักงาน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างไรก็ตามผลการวิเคราะห์จากงานวิจัยนี้ตรงข้ามกับงานวิจัยอื่นๆ ซึ่งปัจจัยด้านลักษณะงานมีอิทธิพลทางตรงต่อความพึงพอใจในการทำงาน เช่นงานวิจัยของปริญญา สัตยธรรม (2550, 31-32) ที่พบว่าปัจจัยด้านลักษณะงานส่งผลทำให้พนักงานบริษัท วาย เอช เอส อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด มีความพึงพอใจในระดับมาก เนื่องจากงานที่ทำมีความเหมาะสมกับความสามารถของตนเอง มีโอกาสได้เรียนรู้ทักษะใหม่ๆ ไม่ซ้ำซากจำเจและมีปริมาณงานที่ไม่มากจนเกินไป เช่นเดียวกับจุฑารัตน์ ทองขาว (2560: 39) ที่พบว่าพนักงานบริษัท ลีสซิ่ง กสิกรไทย จำกัด มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

1.7 ปัจจัยด้านความพึงพอใจในการทำงานมีอิทธิพลทางตรงต่อความสุขในการทำงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เนื่องจากพนักงานมีความพึงพอใจต่อรายได้และสวัสดิการที่ได้รับมีความเหมาะสมกับความสามารถและปริมาณงานที่ทำ รวมทั้งสภาพเศรษฐกิจ อีกทั้งสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของการทำงานที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานต่างๆ นอกจากนี้การที่ได้ทำงานกับเพื่อนร่วมงานที่มีความสามารถยังส่งผลต่อการทำงานเป็นทีม และส่งผลดีต่อสัมพันธภาพในการทำงานร่วมกันด้วย สอดคล้องกับกมลรัตน์ แนวบรรทัดและทิฆัมพร พันลึกเดช (2564: 10) ที่พบว่าความพึงพอใจในการปฏิบัติงานจะส่งผลต่อความสุขในการทำงาน โดยพบว่าด้านสัมพันธภาพ มีความสำคัญมากที่สุดในการปฏิบัติงานภายในองค์การ โดยปัจจัยความพึงพอใจในการปฏิบัติงานเป็นตัวขับเคลื่อนให้บรรยากาศภายในองค์การเกิดการอยากทำงาน รวมไปถึงความสำเร็จในการปฏิบัติงาน เพราะผู้ที่มีสัมพันธภาพที่ดีต่อบุคคลอื่น จะประสบความสำเร็จในการทำงาน ซึ่งการมีสัมพันธภาพที่ดีจะส่งผลต่อบรรยากาศในการทำงานและนำไปสู่ความสุขในการทำงาน ณัฐวรรณ คงประเสริฐ และเสนีย์ พวงยาณี (2560, 192) พบว่าความพึงพอใจในการทำงานส่งผลต่อความสุขในการทำงานของพนักงานบริษัทเอกชน ในสวนอุตสาหกรรมโรจนะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยาในระดับมากและทิศทางเดียวกัน โดยพนักงานมีความพึงพอใจในการทำงานเนื่องจากงานมีความเหมาะสมกับความรู้ความสามารถของพนักงาน อีกทั้ง พนักงานเกิดความรู้สึกพึงพอใจกับสภาพแวดล้อมขององค์กร รวมถึงเพื่อนร่วมงานเป็นส่วนสำคัญต่อการสร้างบรรยากาศในการทำงานในองค์กรที่ทำให้พนักงานเกิดความพึงพอใจ และส่งผลต่อความสุขในการทำงานของพนักงานทำให้พนักงานเกิดความมุ่งมั่นตั้งใจทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมายของตนเองและองค์กร

2. จากการวิเคราะห์ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของพนักงานเอกชน ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น ทำให้ได้แนวทางใหม่ในการสร้างความสุขในการทำงานให้กับพนักงานเอกชน ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น ดังนี้

2.1 ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน องค์กรต้องให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมทั้งในด้านกายภาพและสังคม โดยควรมีการส่งเสริมกิจกรรม 5 ส ซึ่งเป็นหลักปฏิบัติเพื่อสร้างบรรยากาศในการทำงานที่ดี รวมทั้งมีระบบความปลอดภัยต่างๆ ที่มีความพร้อมและอยู่ในสภาพดี รวมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนการทำงานร่วมกันเป็นทีมให้กับพนักงาน เพื่อให้พนักงานเข้าใจและยอมรับศักยภาพการทำงานของเพื่อนร่วมงาน มีการจัดกิจกรรมสันทนาการเพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์และความผูกพันให้กับพนักงานในองค์กร

2.2 ด้านรายได้และสวัสดิการ พนักงานควรได้รับเงินเดือนที่เหมาะสมกับปริมาณของงานที่ได้รับ หากพนักงานมีปริมาณงานที่มากจนเกินไปควรมีการพิจารณาค่าตอบแทนพิเศษ เช่น ค่าล่วงเวลา เป็นต้น นอกจากนี้ค่าตอบแทนควรมีการพิจารณาให้สอดคล้องกับสภาวะเศรษฐกิจและสถาวะเงินเฟ้อของพื้นที่ ซึ่งหากค่าตอบแทนในปัจจุบันไม่สอดคล้องกับสภาวะเงินเฟ้อ องค์กรอาจมีการจัดสวัสดิการอื่นๆ เพื่อเป็นการชดเชยความไม่สอดคล้องของค่าตอบแทนดังกล่าว อาทิ การมีอาหารกลางวันฟรี การมีรถรับส่งฟรี เป็นต้น

2.3 ด้านลักษณะงาน นอกจากพนักงานจะต้องทำงานตามลักษณะงานที่ตรงตามคุณสมบัติของพนักงานแล้ว องค์กรควรมีการสร้างแนวทางการพัฒนาชีพให้กับพนักงานในแต่ละสายงาน เพื่อให้พนักงานมีแรงจูงใจในการพัฒนาทักษะและความสามารถของตนเอง อีกทั้งเปิดโอกาสให้พนักงานได้เสนอแนวทางการทำงานใหม่ๆ อาทิ การใช้เครื่องมือทางดิจิทัลเข้ามาช่วยทำงานเพื่อลดความผิดพลาดและเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

องค์กรธุรกิจและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำรูปแบบปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของพนักงานเอกชนเพื่อนำไปใช้ในการออกแบบและกำหนดเกณฑ์ในการประเมินบุคลากรในการทำงานได้ รวมทั้งนำไปพัฒนาเป็นข้อคำถามในกระบวนการของการสัมภาษณ์เพื่อคัดเลือกบุคลากรเข้าทำงานได้อย่างเหมาะต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง อาทิ เทศบาลนครขอนแก่น สามารถกำหนดเป็นนโยบายเพื่อส่งเสริมให้องค์กรธุรกิจต่างๆ ในพื้นที่ นำรูปแบบปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานไปปรับใช้กับองค์กรของตนเอง โดยผ่านแรงจูงใจในด้านส่วนลดในการเก็บภาษีท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อจุดประสงค์ในด้านการมีคุณภาพการทำงานที่ดีของพนักงาน อันจะนำไปสู่การเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพซึ่งเป็นเงื่อนไขที่สำคัญของการเป็น Smart City

3.ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

องค์กรธุรกิจและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเขตเทศบาลนครขอนแก่น สามารถนำโมเดลปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานดังกล่าวไปออกแบบเพื่อปรับใช้ให้เหมาะสมกับองค์กรของตนเอง และต้องคำนึงถึงต้นทุน ค่าใช้จ่าย ตลอดจนความเหมาะสมของสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันด้วย ทั้งนี้เพื่อที่จะทำให้องค์กรสามารถที่จะธำรงไว้ซึ่งพนักงานที่มีความสามารถและทำงานให้กับองค์กรอย่างมีความสุขต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยฉบับนี้ได้รับทุนสนับสนุนการเผยแพร่ผลงานวิชาการจากมหาวิทยาลัยศรีปทุม

เอกสารอ้างอิง

กมลชนก กลิ่นหอม. (2566). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการก้าวสู่เมืองอัจฉริยะ เทศบาลนครนครศรีธรรมราช*. สารนิพนธ์หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

กมลรัตน์ แนวบรรทัด และ ทิฆัมพร พันลึกเดช. (2564). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสุขในการทำงานของบุคลากรสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 26. *วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษย์ศาสตร์และสังคมสาสตร์.* 7 (2), 1-12.

คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. (2561). *โครงการจัดทำผลิตภัณฑ์มวลรวมในพื้นที่เทศบาลนครขอนแก่น ระยะที่ 3*. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

จารุวรรณ กิตตินราภรณ์. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นเมืองอัจฉริยะ (Smart City) กรณีศึกษาเทศบาลเมืองท่าโขลง. *วารสารนิเทศศาสตรปริทัศน์.* 24 (1), 71-81.

จุฑารัตน์ ทองขาว. (2560). *ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานของพนักงาน กรณีศึกษา: บริษัท ลิสซิ่ง กสิกรไทย จำกัด.* การค้นคว้าอิสระตามหลักสูตรเศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.

จักรกฤษณ์ หาญชัย. (2566). ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานต่อการบริหารสถานศึกษา. *วารสารบริหารการศึกษาบัวบัณฑิต.* 22 (1), 57-72.

ชินานาง กิจเกียรติ์ และ ณัฏฐญาณี จันทพลาบูรณ์. (2565). ความสุขในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่: กรณีศึกษาเทศบาลเมืองหนองคาย. *วารสารปัญญาปณิธาน.* 5 (1), 146-158.

ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2553). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย.* กรุงเทพมหานคร: เทพเนรมิตการพิมพ์.

เทศบาลนครขอนแก่น. (2563). จำนวนประชากรในเขตเทศบาลนครขอนแก่น. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 22 ธันวาคม 2565. แหล่งที่มา: https://www.kkmuni.go.th/basic-data/population-data/pop-003.pdf

ธัญพร สินพัฒนพงศ์.(2560). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการทางานของพนักงานการไฟฟ้านครหลวงจังหวัดกรุงเทพมหานคร.* การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

นวพล ลี้เจริญ (2561). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการทำงานและส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานธนาคารออมสินสำนักงานใหญ่.* วิทยานิพนธ์ตามหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

นุกูล ชิ้นฟัก. (2561). *โมเดลสมการโครงสร้างของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นในภาคใต้ของประเทศไทย.* วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและเอกชน. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

นูร์ปาซียะห์ กูนา. (2562). *ความสุขในการทำงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี.* สารนิพนธ์ของปริญญาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้นฉบับปรับปรุงใหม่.* (พิมพ์ครั้งที่10). กรุงเทพมหานคร: บริษัทสุวีริยาสาส์น. .

ประภัสสร ม่วงทอง. (2563. *ความพึงพอใจในค่าตอบแทนและความพึงพอใจในงาน กรณีศึกษา : บริษัทเอกชนขนาดใหญ่.* วิทยานิพนธ์ตามหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ปริญญา สัตยธรรม. (2550). *ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานกรณีศึกษา : บริษัทวายเอชเอสอินเตอร์เนชั่นแนลจำกัด.* สารนิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และองค์กร). กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

วิมพ์วิภา คุปต์พฤทธิ์พันธ์. (2565). *การศึกษาปัจจัยด้านสุขภาวะที่ดีและความสุขขององค์กรที่ส่งผลกระทบต่อความยั่งยืนในธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ขนาดใหญ่ในประเทศไทย.* สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหิดล.

วิมลพรรณ คำนึง. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อความสุขในการทำงานของบุคลากร สังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลพบุรี. *โรงพยาบาลสิงห์บุรีเวชสาร.* 26 (2), 31-44.

ศุภวัฒนากร วงศ์ธนวสุสุรเดช, ทวีแสง สกุลไทย และ สุริยานนท์ พลสิม. (2564). *โครงการวางแผนกลยุทธ์ในการนำนโยบายการพัฒนาตามแนวทางเมืองอัจฉริยะไปสู่การปฏิบัติ: การถอดบทเรียน การประเมิน การตรวจสอบความตรงและการพัฒนา ข้อเสนอแนะ.* วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น: โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา.

สุจิตรา ธนานันท์. (2552). *การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์.* กรุงเทพมหานคร: ทีพีเอ็นเพรส.

อัชญา ชื่นบุญ, รุ่งฤดี โลลุวิวัฒน์, ศราวุธ มั่งสูงเนิน, จิราภรณ์ โภชกปริภัณฑ์ และสุนทร ช่องชนิล. (2556). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของบุคลากรในโรงพยาบาลเซนต์เมรี่. *วารสารปัญญาภิวัฒน์.* 4 (ฉบับพิเศษ), 73-85.

อัญมณี ศรีปลาด และ สุรวี ศุนาลัย. (2565). สภาพแวดล้อมในการทำงานและคุณลักษณะของงานที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของพนักงานกลุ่มเจเนอเรชั่นวาย. *วารสารสุทธิปริทัศน์.* 36 (2), 134-149.

Cynthia D. Fisher. (2010). Happiness at Work. *International Journal of Management Reviews*. 12, 384-412.

Hair, Jr.J.F., Black, W.C., Babin, B.J., & Anderson, R.E. (2010). *Multivariate data analysis: A global perspective.* 7 th ed. New York: Pearson Prentice Hall, Harper Collins College.

Herzbreg, F., Mausner,B., & Snyderman, B. (1959). *The motivation to work*. New York: McGraw-Hill Book

Meijer, A., & Bolivar, M. P. R. (2016). Governing the Smart City: A Review of the Literature on Smart Urban Governance. *International Review of Administrative Sciences*. 82 (2), 392-408.

Manion, J. (2003). Joy at work, creating a positive workplace. *Journal of Nursing Administration.* 33 (12), 652-659.

Milkovich, G.T., & Newman, J.M. (2005*). Compensation*, 8th ed. Boston: McGraw-Hill Irwin. Mitchell, T.R., & Mickel, A. 1999.

NurAiniAfanin, RealitaSereenPreviarzya , Rizky Wicaksono and Euphrasia Susy Suhendra. The Determinant Factors of Happiness at Work on Employees : Meta-Analysis Study. *American Journal of Multidisciplinary Research & Development*. 4 (2), 13-20.

Taro Yamane. (1970). *Statistic : an Introductory Analysis.* 2nd ed. New York : Harper & Row.

ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความสามารถองค์การในการพัฒนาสมรรถนะทางเทคโนโลยีสำหรับพนักงานธุรกิจการบินที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศทางการบริการและผลการดำเนินธุรกิจ

The Causal Relationship of Organizational Capabilities in Technological Competency Development for Aviation Business Employees Affecting Service Excellence and Business Performance

เมทินี วงศ์ธราวัฒน์,
วิโรจน์เจษฎาลักษณ์ และ จันทนา แสนสุข
มหาวิทยาลัยศิลปากร

Maytinee Vongtharawat,
Viroj Jadesadalug and Jantana Sansook
Silpakorn University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: meemay05@gmail.com

****

บทคัดย่อ

ในปัจจุบัน ธุรกิจการบินมีการแข่งขันและพัฒนาอย่างรวดเร็วโดยการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายนอกองค์การและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเป็นตัวขับเคลื่อนสำคัญของความสำเร็จขององค์การ การศึกษานี้บูรณาการทฤษฎีมุมมองฐานทรัพยากร ทฤษฎีการบริหารเชิงสถานการณ์ และทฤษฎีเชิงระบบ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ทดสอบความสัมพันธ์ของการจัดการความซับซ้อนของธุรกิจและการบริหารความเสี่ยงขององค์กรที่มีต่อความสามารถองค์การในการพัฒนาสมรรถนะทางเทคโนโลยีสำหรับพนักงาน 2) ทดสอบความสัมพันธ์ของความสามารถองค์การในการพัฒนาสมรรถนะทางเทคโนโลยีสำหรับพนักงานที่มีต่อความเป็นเลิศทางการบริการและผลการดำเนินธุรกิจ และ 3) ตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสามารถองค์การในการพัฒนาสมรรถนะทางเทคโนโลยีสำหรับพนักงานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ การวิจัยเชิงปริมาณโดยเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากผู้บริหารองค์การธุรกิจการบิน จำนวน 220 ธุรกิจ แล้วใช้การวิเคราะห์เส้นทางและการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างเพื่อทดสอบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลลัพธ์ตามผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่าตัวแบบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าไคสแควร์เท่ากับ 350.123 ที่องศาอิสระเท่ากับ 194 ระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.23 ค่าไคสแควร์สัมพัทธ์เท่ากับ 1.80 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (CFI) เท่ากับ 0.98 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.98 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.97 และค่ารากที่สองของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า (RMSEA) เท่ากับ 0.01 ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาสมรรถนะ

* วันที่รับบทความ: 4 เมษายน 2567; วันแก้ไขบทความ 3 พฤษภาคม 2567; วันตอบรับบทความ: 4 พฤษภาคม 2567
Received: April 4, 2024; Revised: May 3, 2024; Accepted: May 4, 2024

ทางเทคโนโลยีสำหรับพนักงาน ทำให้องค์การธุรกิจการบินเกิดความเป็นเลิศทางการบริการและผลการดำเนินธุรกิจ

คำสำคัญ: ความสามารถองค์การในการพัฒนาสมรรถนะทางเทคโนโลยีสำหรับพนักงาน; ความเป็นเลิศทางการบริการ; ผลการดำเนินธุรกิจ

Abstract

Nowadays' competitive and rapidly evolving aviation business, external environment and technological advancements are crucial drivers of organizational success. Integrating the theories of resource-based view theory, contingency theory and system theory, this study aims 1) to test relationship of business complexity management and enterprise risk management affecting organizational capabilities in technological competency development for employees, 2) to test relationship of organizational capabilities in technological competency development for employees affecting service excellence and business performance, and 3) to examine the consistency of the model of organization capabilities in technological competency development for employees with the empirical data. Quantitative method is conducted by questionnaire from 220 executive managers of aviation business, then employing Path Analysis and Structural Equation Model analysis (PLS-SEM) to test the casual relationship. According to the result of Confirmatory Factor Analysis, it shows that the model is consistent with empirical data. Based on the chi-square = 350.123, degree of freedom = 194, P-Value = 0.23, the relative chi-square = 1.80, CFI = 0.98, GFI = 0.98, AGFI = 0.97, and RMSEA = 0.01. The research results can be used to develop the technological competency development for employees on how aviation business can achieve service excellence and organization performance.

Keywords: Organizational Capabilities in Technological Competency Development for Employees; Service Excellence; Business Performance

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายนอกองค์การที่ได้รับผลกระทบจากอิทธิพลของกระแสโลกาภิวัตน์และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของวิถีการดำเนินธุรกิจ (Business disruption) ขององค์การธุรกิจการบินที่จำเป็นต้องปรับตัวและพัฒนารูปแบบธุรกิจใหม่ ดังจะเห็นได้จากการที่สมาคมขนส่งทางอากาศระหว่างประเทศ (International Air Transport Association: IATA) ได้กระตุ้นให้องค์การธุรกิจการบินนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาปรับใช้ในการปฏิบัติการทุกภาคส่วน ถือเป็นการพัฒนาการดำเนินงานโดยการเปลี่ยนแปลงด้วยดิจิทัล (Digital transformation) ที่ส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพด้านการตัดสินใจในการออกแบบบริการ ความมั่นคง ความปลอดภัย และความยั่งยืนของธุรกิจตลอดจนก่อให้เกิดการส่งมอบบริการที่เป็นมาตรฐานและเพิ่มคุณค่าด้านการจัดการประสบการณ์ผู้โดยสาร

(Customer Experience Management: CEM) (Time Aerospace, 2019) ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีการท่องเที่ยวประสบการณ์ใหม่ (New Experience Travel Technologies: NEXTT Vision) ของธุรกิจการบินในอนาคต ซึ่งเป็นการดำเนินงานร่วมระหว่างสมาคมขนส่งทางอากาศระหว่างประเทศ (IATA) กับสภาสมาคมท่าอากาศยานระหว่างประเทศ (Airports Council International: ACI) ที่ส่งเสริมการทำงาน ร่วมประสานระหว่างสายการบิน ท่าอากาศยานและผู้ให้บริการในการเชื่อมต่อการเดินทางแบบไร้รอยต่อ (Seamless) อย่างมีประสิทธิภาพด้วยระบบปฏิบัติการที่อาศัยเทคโนโลยีและนวัตกรรมบริการส่วนกิจกรรมก่อนเดินทางถึงท่าอากาศยาน การใช้ระบบให้บริการอัตโนมัติด้วยการจัดการยืนยันอัตลักษณ์ตัวบุคคล (Digital identity management) การเชื่อมต่อข้อมูลระบบปฏิบัติงานตามเวลาจริง (Real time system) ตลอดจนการกำหนดมาตรการจัดการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ (Biosecurity) ของการเดินทางอากาศ เพื่อการทำงานแบบบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการตัดวางแผนการดำเนินงานร่วมกัน (ICAO, 2019) ดังนั้น ผู้บริหารและผู้ประกอบการธุรกิจการบินของทุกประเทศจึงเป็นผู้มีบทบาทและความสำคัญต่อการกำหนดแผนนวัตกรรมขององค์การที่มุ่งเน้นการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ประโยชน์ในภาคผลิตและการบริการเพื่อเป็นพื้นฐานในการขับเคลื่อนองค์การทั้งด้านกระบวนการดำเนินงานและการพัฒนารูปแบบธุรกิจที่ยกระดับสู่มาตรฐานระดับสากล ส่วนการจัดการด้านทรัพยากรมนุษย์ การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วทางเทคโนโลยีในธุรกิจการบินดังกล่าว ส่งผลต่อการความต้องการบุคลากรที่มีสมรรถนะทางเทคโนโลยีเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ สมรรถนะทางเทคโนโลยีเป็นปัจจัยหนึ่งที่อยู่ในกลุ่มทักษะสำหรับอนาคต (Skill for the future) ส่วนทักษะความสามารถด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Capability) และการใช้ทักษะทางเทคโนโลยี (Technological skill) เพื่อใช้เป็นทักษะในการนำเครื่องมือ อุปกรณ์และเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งการสื่อสาร การปฏิบัติงานและการทำงานร่วมกัน หรือใช้เพื่อพัฒนากระบวนการทำงานให้ทันสมัยและช่วยเพิ่มศักยภาพแก่พนักงานให้สามารถก้าวข้ามผ่านข้อจำกัดทางกายภาพเพื่อดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ นับเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับช่วงวัยทำงานในการรองรับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในโลกศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลความสำเร็จต่องานปัจจุบันและอนาคต (Weng, 2015) นอกจากนี้ สมรรถนะทางเทคโนโลยีได้รับการยอมรับว่าเป็นปัจจัยของกลุ่มทักษะที่สำคัญแห่งศตวรรษที่ 21 เกี่ยวข้องกับความรู้ความเข้าใจทางดิจิทัล (Digital Literacy) หรือทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Media and Technology Skills) ประกอบด้วยความรู้ด้านสารสนเทศเพื่อการเข้าถึงสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้วิจารญาณในการประเมินสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้งานได้อย่างสร้างสรรค์ ความรู้ด้านสื่อเพื่อการผลิตสื่อให้ตรงกับวัตถุประสงค์ สามารถตอบสนองกับปัจเจกบุคคล และความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) เพื่อใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสื่อสาร การเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศและการสร้างเครือข่ายได้อย่างเหมาะสม (Lamb et al., 2017) จะเห็นได้ว่าจากกระแสความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยี โดยเฉพาะช่วงหลังการแพร่ระบาดของโควิด-

19 ส่งผลให้รูปแบบการผลิต การบริการและการทำงานเปลี่ยนแปลงไป ธุรกิจการบินกลายเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้ในการปฏิบัติงานทำให้กระบวนการบางอย่างถูกทดแทนด้วยเทคโนโลยีหรือระบบอัตโนมัติ ด้วยเหตุนี้ องค์การต้องพัฒนาบุคลากรให้เป็นผู้ที่มีทักษะสูง (High-skill workforce) ด้วยสมรรถนะทางเทคโนโลยีเพื่อให้พนักงานเกิดทักษะทางปัญญาที่เข้าใจระบบการทำงานของเทคโนโลยี ตลอดจนทักษะทางอารมณ์เป็นความคิดเชิงบวกที่เปิดรับการเปลี่ยนแปลงและการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองให้พร้อมทำงานร่วมกับร่วมกับเทคโนโลยีใหม่ในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของความสามารถองค์การในการพัฒนาสมรรถนะทางเทคโนโลยีสำหรับพนักงานที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศทางการบริการและผลการดำเนินธุรกิจ โดยวิธีการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลสมการโครงสร้างองค์ประกอบของความสามารถองค์การในการพัฒนาสมรรถนะทางเทคโนโลยีสำหรับพนักงานกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ องค์การธุรกิจการบินจากรายชื่อสถานประกอบการซึ่งดำเนินกิจกรรมการบินที่เกี่ยวเนื่องกับการบริการขนส่งทางอากาศเชิงพาณิชย์ การบริการท่าอากาศยาน และการให้บริการด้านการบินอื่นๆ จำนวนทั้งสิ้น 351 แห่ง (สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย, 2566) ทั้งนี้การพิจารณาขนาดตัวอย่างต้องสอดคล้องกับสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลโดยเกณฑ์ที่ใช้กำหนดขนาดตัวอย่างสำหรับการวิเคราะห์ตัวแบบสมการโครงสร้างควรเป็น 10-20 เท่าของตัวแปรสังเกต (Hair et al., 2010) การวิจัยนี้มีตัวแปรสังเกตจำนวน 16 ตัวแปร จึงต้องมีขนาดตัวอย่างตั้งแต่ 160-320 ตัวอย่าง มีการตอบกลับของแบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 220 ตัวอย่าง คิดเป็น 13.75 เท่าของจำนวนตัวแปรสังเกต และคิดเป็นอัตราตอบกลับของข้อมูลทั้งหมดที่ร้อยละ 62.68 ซึ่งมากกว่าร้อยละ 50 ถือเป็นอัตราตอบกลับที่อยู่ในเกณฑ์ดีและยอมรับได้ (Hoonakker & Carayon, 2009)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบ่งเป็น 6 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของธุรกิจ ข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบ ตอนที่ 3 แนวคำถามความสามารถองค์การในการพัฒนาสมรรถนะทางเทคโนโลยีสำหรับพนักงาน ประกอบด้วย 5 ด้าน จำนวน 18 ข้อ ได้แก่ การเสริมสร้างการยอมรับเทคโนโลยี การสร้างบุคลิกภาพความคิดสร้างสรรค์ การจูงใจเพื่อพฤติกรรมการทำงานเชิงรุก การจัดการความปลอดภัยในการดำเนินงาน และการมุ่งเน้นการเรียนรู้ทางเทคโนโลยี ตอนที่ 4 แนวคำถามผลลัพธ์ของความสามารถองค์การในการพัฒนาสมรรถนะทางเทคโนโลยีสำหรับพนักงาน ประกอบด้วย 2 ด้าน จำนวน 13 ข้อ ได้แก่ ความเป็นเลิศทางการ

บริการ และผลการดำเนินธุรกิจ ตอนที่ 5 แนวคำถามปัจจัยเชิงสาเหตุของความสามารถองค์การในการพัฒนาสมรรถนะทางเทคโนโลยีสำหรับพนักงาน ประกอบด้วย 2 ด้าน จำนวน 21 ข้อ ได้แก่ การจัดการความซับซ้อนของธุรกิจ และการบริหารความเสี่ยง ตอนที่ 6 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานด้านการพัฒนาสมรรถนะทางเทคโนโลยีสำหรับพนักงานเป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด โดยตอนที่ 3-5 เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) 5 ระดับ จำนวนทั้งสิ้น 52 ข้อ

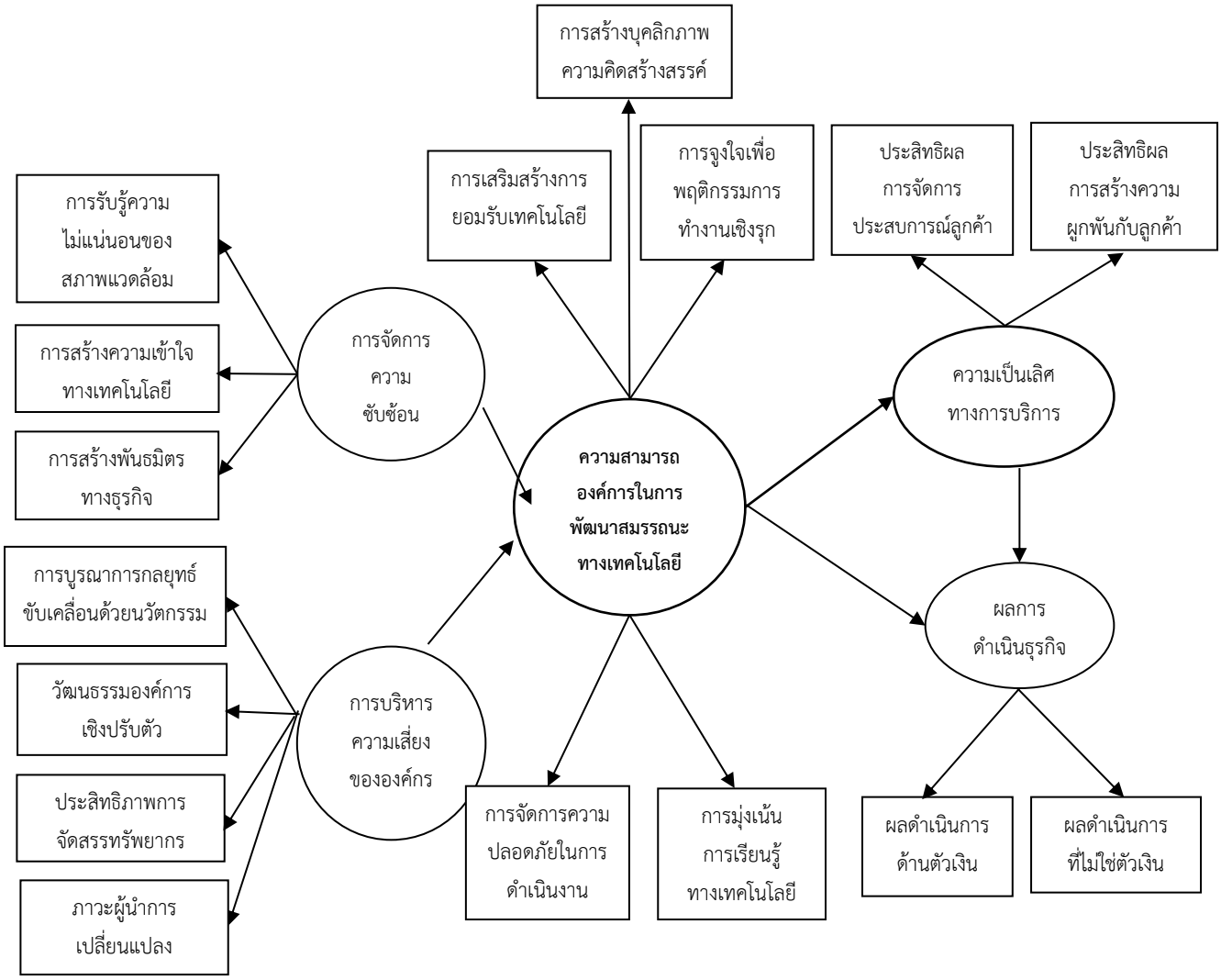
3. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้วยการนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) พิจารณาความถูกต้องของเนื้อหาและภาษาที่ใช้ตั้งคำถาม โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Item of Objective Congruence Index: IOC) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.50 ขึ้นไป ถือว่าเป็นค่าที่ยอมรับได้ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2556) และการหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าตามวิธีของครอนบาค พบว่าค่าความเชื่อมั่นของแต่ละองค์ประกอบย่อยอยู่ระหว่าง 0.756-0.937 ซึ่งมีค่าสูงกว่า 0.70 ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่ยอมรับได้ (Hair et al., 2010) พร้อมหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Power of discrimination) ด้วยการหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามรายข้อกับคะแนนรวม (Item-total correlation) พบว่าค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.419-0.905 จากการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) พบว่าค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.57-0.88 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.40 ถือเป็นค่าที่ยอมรับได้ (Hair et al., 2010)

4. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและข้อมูลทั่วไปของธุรกิจ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistic) เพื่อวิเคราะห์ค่าสถิติ ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ส่วนการวิเคราะห์ค่าระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ความสามารถองค์การในการพัฒนาสมรรถนะทางเทคโนโลยีสำหรับพนักงาน ความเป็นเลิศทางการบริการ ผลการดำเนินธุรกิจ การจัดการความซับซ้อนของธุรกิจ และการบริหารความเสี่ยงขององค์กร ใช้การวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติ คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) เพื่อทดสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) โดยยืนยันโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยการทดสอบน้ำหนักองค์ประกอบ ตลอดจนใช้การวิเคราะห์เส้นทาง (Path analysis) และการวิเคราะห์ตัวแบบสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model) เพื่อพัฒนาแบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลลัพธ์ ศึกษาอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมระหว่างตัวแบบ และตรวจสอบความสอดคล้องของตัวแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (ยุทธ ไกยวรรณ์, 2563)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการพบปัญหาที่พนักงานบางส่วนขององค์การปรับตัวไม่ทันตามสภาวะการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีด้วยข้อจำกัดด้านทักษะหรืออายุ พบการต่อต้านหรือปฏิเสธที่จะเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีใหม่หรือเกิดความกังวลต่อความยุ่งยากในการใช้งานซึ่งทำให้เกิดช่องว่างทักษะ (Skill gap) และประสิทธิภาพการปฏิบัติงานลดลงอันเป็นอุปสรรคที่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อการดำเนินการพัฒนาสมรรถนะทางเทคโนโลยีของพนักงาน (Ng, 2023) เพื่อเป็นการสร้างความรู้ใหม่ด้านความสามารถในการพัฒนาสมรรถนะทางเทคโนโลยีของพนักงานในระดับองค์กร ผู้วิจัยศึกษาทฤษฎีพื้นฐานที่ใช้เป็นกรอบในการอธิบายความสามารถองค์การในการพัฒนาสมรรถนะทางเทคโนโลยีสำหรับพนักงาน ประกอบด้วย 3 ทฤษฎี ได้แก่ 1) ทฤษฎีเชิงระบบ (System Theory) ใช้เป็นทฤษฎีวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลของสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก เพื่อเชื่อมโยงตัวแปรในกรอบแนวคิดการวิจัย (Weihrich et al., 2008; ประเวศน์ มหารัตนสกุล, 2560) 2) ทฤษฎีมุมมองฐานทรัพยากร (Resource-Based View: RBV) (Barney, 2001) นำมาเป็นพื้นฐาน ในการบูรณาการแนวคิดเพื่อสร้างตัวแปรความสามารถองค์การในการพัฒนาสมรรถนะทางเทคโนโลยีสำหรับพนักงานที่อธิบายความสัมพันธ์ของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่สามารถสร้างผลลัพธ์ด้านความเป็นเลิศทางการบริการและผลการดำเนินธุรกิจ (Pereira & Bamel, 2021) 3) ทฤษฎีการบริหารเชิงสถานการณ์ (Contingency Theory) เป็นพื้นฐานในการอธิบายกรอบแนวคิดความสัมพันธ์ของตัวแปรเชิงสาเหตุ (Robbins & Coulter, 2002) ได้แก่ การจัดการความซับซ้อนของธุรกิจและการบริหารความเสี่ยงขององค์กรกับตัวแปรหลักคือความสามารถองค์การในการพัฒนาสมรรถนะทางเทคโนโลยีสำหรับพนักงาน องค์การต้องจัดการและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ โดยให้ความสำคัญกับการติดตาม ประเมินและวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ตลอดจนการจัดการความเสี่ยงที่ต้องเผชิญระหว่างการปฏิบัติงาน (Akingbola, 2013) เมื่อบูรณาการแนวคิดการพัฒนาองค์การสมัยใหม่กับระบบสมรรถนะในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ผู้วิจัยให้ความหมายของความสามารถองค์การในการพัฒนาสมรรถนะทางเทคโนโลยีสำหรับพนักงาน หมายถึง กลุ่มความสามารถหรือศักยภาพขององค์การที่ทำให้พนักงานธุรกิจการบินเกิดคุณลักษณะเชิงเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากความรู้ ความสามารถ และทักษะที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีในกระบวนการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจำแนกเป็น 5 องค์ประกอบ ได้แก่ การเสริมสร้างการยอมรับเทคโนโลยี การสร้างบุคลิกภาพความคิดสร้างสรรค์ การจูงใจเพื่อพฤติกรรมการทำงานเชิงรุก การจัดการความปลอดภัยในการดำเนินงาน และการมุ่งเน้นการเรียนรู้ทางเทคโนโลยี ผลที่ได้จากการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์สำหรับธุรกิจการบินในการเตรียมความพร้อมการพัฒนาสมรรถนะทางเทคโนโลยีของพนักงานเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในยุคประเทศไทย 4.0 ให้สอดคล้องกับสถานการณ์การพลิกผันของธุรกิจการบิน ตลอดจนใช้เป็นฐานข้อมูลสำหรับงานวิจัยในอนาคตเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะทางเทคโนโลยีของพนักงานในบริบทอื่น จากการ

สังเคราะห์ทฤษฎีพื้นฐานและการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงพัฒนากรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 121 คน (ร้อยละ 45.0) อายุ 41 - 50 ปี จำนวน 89 คน (ร้อยละ 40.50) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 117 คน (ร้อยละ 53.20) มีประสบการณ์ทำงาน 21-30 ปี จำนวน 85 คน (ร้อยละ 38.60) เป็นผู้บริหารระดับกลาง จำนวน 136 คน (ร้อยละ 61.80) ลักษณะการจดทะเบียนประกอบธุรกิจของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นบริษัทจำกัด จำนวน 175 แห่ง (ร้อยละ 79.50) ดำเนินธุรกิจตัวแทนขนส่งสินค้าทางอากาศ จำนวน 94 แห่ง (ร้อยละ

42.70) ทุนจดทะเบียนมากกว่า 20 ล้านบาท จำนวน 117 แห่ง (ร้อยละ 53.20) มีจำนวนบุคลากรมากกว่า 1,000 คน จำนวน 91 แห่ง (ร้อยละ 41.40) และมีระยะเวลาดำเนินธุรกิจมากกว่า 30 ปี จำนวน 123 แห่ง (ร้อยละ 55.90) โมเดลองค์ประกอบยืนยันความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความสามารถองค์การในการพัฒนาสมรรถนะทางเทคโนโลยีสำหรับพนักงานที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศทางการบริการและผลการดำเนินธุรกิจ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (χ^2) เท่ากับ 350.123 ที่องศาอิสระ (Degree of Freedom) เท่ากับ 194 ระดับความมีนัยสำคัญ (P-Value) เท่ากับ 0.23 ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (χ^2/df) เท่ากับ 1.80 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (CFI) เท่ากับ 0.98 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.98 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.97 และค่ารากที่สองของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า (RMSEA) เท่ากับ 0.01 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของปัจจัยเชิงสาเหตุ พิจารณาได้ตามตาราง 1

ตารางที่ 1 ค่าสถิติความสอดคล้องของโมเดลตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในภาพรวม (หลังปรับโมเดล)

รายการ	เกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณา	ค่าที่คำนวณได้	ผลการพิจารณา
χ^2	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05	350.123	-
df	-	194	-
p-value	$p > 0.05$	0.23	-
χ^2/df	$\chi^2/df < 3$	1.80	ผ่านเกณฑ์
CFI	≥ 0.90	0.98	ผ่านเกณฑ์
GFI	≥ 0.90	0.98	ผ่านเกณฑ์
AGFI	≥ 0.90	0.97	ผ่านเกณฑ์
RMSEA	< 0.05	0.01	ผ่านเกณฑ์

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันของความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความสามารถองค์การในการพัฒนาสมรรถนะทางเทคโนโลยีสำหรับพนักงานที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศทางการบริการและผลการดำเนินธุรกิจ

รายละเอียดปัจจัย	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ
ความสามารถองค์การในการพัฒนาสมรรถนะทางเทคโนโลยีสำหรับพนักงาน			
- การเสริมสร้างการยอมรับเทคโนโลยี	4.39	0.61	0.63
- การสร้างบุคลิกภาพความคิดสร้างสรรค์	3.96	0.71	0.77
- การจูงใจเพื่อพฤติกรรมการทำงานเชิงรุก	4.07	0.61	0.77
- การจัดการความปลอดภัยในการดำเนินงาน	4.14	0.71	0.75
- การมุ่งเน้นการเรียนรู้ทางเทคโนโลยี	4.06	0.59	0.81
ความเป็นเลิศทางการบริการ			
- ประสิทธิผลการจัดการประสบการณ์ลูกค้า	4.17	0.65	0.66
- ประสิทธิผลการสร้างความผูกพันกับลูกค้า	4.49	0.64	0.76
ผลการดำเนินธุรกิจ			
- ผลการดำเนินงานด้านตัวเงิน	4.12	0.81	0.57
- ผลการดำเนินงานที่ไม่ใช่ตัวเงิน	4.45	0.61	0.57
การจัดการความซับซ้อนของธุรกิจ			
- การรับรู้ความไม่แน่นอนของสภาพแวดล้อม	4.24	0.67	0.74
- การสร้างความเข้าใจทางเทคโนโลยี	4.09	0.74	0.78
- การสร้างพันธมิตรทางธุรกิจ	4.15	0.69	0.76
การบริหารความเสี่ยงขององค์กร			
- การบูรณาการกลยุทธ์ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม	4.25	0.75	0.80
- วัฒนธรรมองค์การเชิงปรับตัว	4.11	0.75	0.81
- ประสิทธิภาพการจัดสรรทรัพยากร	4.13	0.76	0.83
- ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	4.17	0.62	0.62

จากตารางที่ 2 แสดงผลการตรวจสอบความสอดคล้องและกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่าตัวแปรแฝงทุกตัวสามารถใช้แทนตัวแปรสังเกตได้เป็นอย่างดี โดยโมเดลการวัดมีรายละเอียดที่สำคัญดังนี้

1. ตัวแปรแฝงความสามารถองค์การในการพัฒนาสมรรถนะทางเทคโนโลยีสำหรับพนักงาน ประกอบด้วย 5 ตัวแปร ได้แก่ การเสริมสร้างการยอมรับเทคโนโลยี การสร้างบุคลิกภาพความคิดสร้างสรรค์ การจูงใจเพื่อพฤติกรรมการทำงานเชิงรุก การจัดการความปลอดภัยในการดำเนินงาน และการมุ่งเน้น

การเรียนรู้ทางเทคโนโลยี มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.63-0.81 โดยองค์ประกอบด้านการมุ่งเน้นการเรียนรู้ทางเทคโนโลยีมีค่าสูงสุด

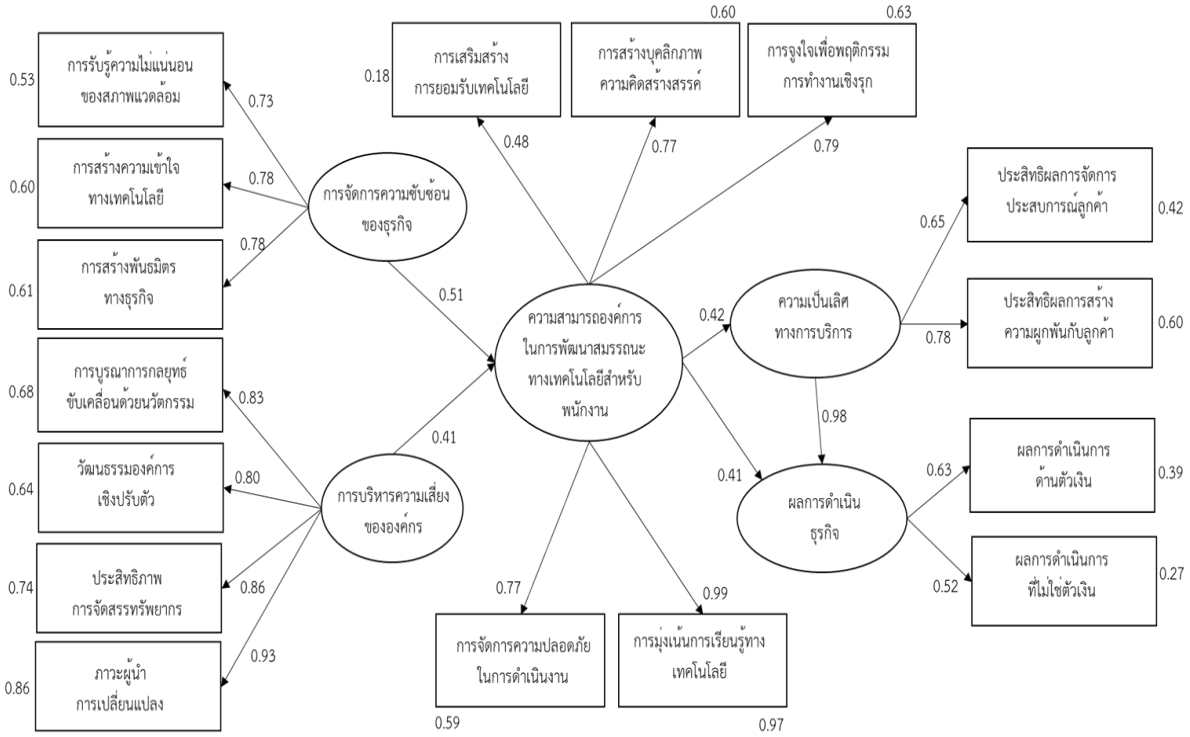
2. ตัวแปรแฝงความเป็นเลิศทางการบริการ ประกอบด้วย 2 ตัวแปร ได้แก่ ประสิทธิผลการจัดการประสบการณ์ลูกค้า และประสิทธิผลการสร้างความผูกพันกับลูกค้า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.66-0.76 โดยองค์ประกอบด้านประสิทธิผลการสร้างความผูกพันกับลูกค้ามีค่าสูงสุด

3. ตัวแปรแฝงผลการดำเนินธุรกิจ ประกอบด้วย 2 ตัวแปร ได้แก่ ผลการดำเนินงานด้านตัวเงิน และผลการดำเนินงานที่ไม่ใช่ตัวเงิน โดยค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกต มีน้ำหนักใกล้เคียงกันที่ 0.57

4. ตัวแปรแฝงการจัดการความซับซ้อนของธุรกิจ ประกอบด้วย 3 ตัวแปร ได้แก่ การรับรู้ความไม่แน่นอนของสภาพแวดล้อม การสร้างความเข้าใจทางเทคโนโลยี การสร้างพันธมิตรทางธุรกิจ ค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.74-0.78 โดยองค์ประกอบด้านการสร้างความเข้าใจทางเทคโนโลยีมีค่าสูงสุด

5. ตัวแปรแฝงการบริหารความเสี่ยงขององค์กร ประกอบด้วย 4 ตัวแปร ได้แก่ การบูรณาการกลยุทธ์ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม วัฒนธรรมองค์การเชิงปรับตัว ประสิทธิภาพการจัดสรรทรัพยากร และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.62-0.83 โดยองค์ประกอบด้านประสิทธิภาพการจัดสรรทรัพยากรมีค่าสูงสุด

เมื่อพิจารณาโมเดลสมการโครงสร้าง พบว่าตัวแปรที่เป็นปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความสามารถองค์การในการพัฒนาสมรรถนะทางเทคโนโลยีสำหรับพนักงาน คือ การจัดการความซับซ้อนของธุรกิจและการบริหารความเสี่ยงขององค์กร มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.51 และ 0.41 ในขณะที่ความสามารถองค์การในการพัฒนาสมรรถนะทางเทคโนโลยีสำหรับพนักงานมีอิทธิพลต่อตัวแปรผลลัพธ์ คือ ความเป็นเลิศทางการบริการและผลการดำเนินธุรกิจ มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.42 และ 0.41 ทั้งนี้ พบว่าความเป็นเลิศทางการบริการมีอิทธิพลต่อผลการดำเนินธุรกิจ มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.98 แสดงดังภาพที่ 2

หมายเหตุ: Chi-square = 350.123, df = 194, P-value = 0.23, RMSEA = 0.01

แผนภาพที่ 2 ผลการวิจัย (หลังปรับโมเดล)

ตารางที่ 3 อิทธิพลทางตรง (DE) อิทธิพลทางอ้อม (IE) และอิทธิพลรวม (TE) ของตัวแปรสาเหตุที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศทางการบริการและผลการดำเนินธุรกิจ

ตัวแปรเชิงสาเหตุ	ตัวแปรผลลัพธ์								
	ความสามารถองค์การในการพัฒนาสมรรถนะทางเทคโนโลยี			ความเป็นเลิศทางการบริการ			ผลการดำเนินธุรกิจ		
	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE
การจัดการความซับซ้อนของธุรกิจ	0.51*	-	0.51	-	-	-	-	-	-
การบริหารความเสี่ยงขององค์กร	0.41	-	0.41	-	-	-	-	-	-
ความสามารถองค์การในการพัฒนาสมรรถนะทางเทคโนโลยี	-	-	-	0.42*	-	0.42	-	-	-
ความสามารถองค์การในการพัฒนาสมรรถนะทางเทคโนโลยี	-	-	-	-	0.40*	0.82*	0.41*	-	0.41
ความเป็นเลิศทางการบริการ	-	-	-	-	-	-	0.98*	-	0.98

จากตารางที่ 3 พบว่า ความสามารถองค์การในการพัฒนาสมรรถนะทางเทคโนโลยีสำหรับพนักงาน มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความเป็นเลิศทางการบริการและผลการดำเนินธุรกิจ โดยมีค่าอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.42 และ 0.41 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนการจัดการความซับซ้อนของธุรกิจ และการบริหารความเสี่ยงขององค์กร มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความสามารถองค์การในการพัฒนาสมรรถนะทางเทคโนโลยีสำหรับพนักงาน โดยมีค่าค่าอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.51 และ 0.41 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่ความเป็นเลิศทางการบริการมีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลการดำเนินธุรกิจ โดยมีค่าอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.98 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนความสามารถองค์การในการพัฒนาสมรรถนะทางเทคโนโลยีสำหรับพนักงานมีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลการดำเนินธุรกิจโดยมีความเป็นเลิศทางการบริการเป็นตัวแปรส่งผ่าน โดยมีค่าอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ 0.40 และค่าอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.82 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาตัวแปรเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสามารถองค์การในการพัฒนาสมรรถนะทางเทคโนโลยีสำหรับพนักงาน ประกอบด้วย 2 ตัวแปร ได้แก่ การจัดการความซับซ้อนของธุรกิจ และการบริหารความเสี่ยงขององค์กร พบว่าตัวแปรการจัดการความซับซ้อนของธุรกิจมีอิทธิพลทางตรงต่อความสามารถองค์การในการพัฒนาสมรรถนะทางเทคโนโลยีสำหรับพนักงานโดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลรวมสูงสุดเท่ากับ 0.51 ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากรูปแบบการดำเนินงานของธุรกิจการบินมีความซับซ้อนจากการได้รับผลกระทบการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายนอกทั้งปัจจัยด้านกฎหมาย เศรษฐกิจ สังคม และการปรับรูปแบบธุรกิจที่นำเครื่องมือและเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเดินทางมาประยุกต์ใช้งานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเดินทางแก่ผู้โดยสาร ดังนั้นผู้บริหารต้องมุ่งพัฒนาสมรรถนะทางเทคโนโลยีสำหรับพนักงานให้เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในเทคโนโลยีสูง (Tech-Savvy) ใช้เทคโนโนโลยีได้อย่างคล่องแคล่วเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าตามกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับธุรกิจ สอดคล้องกับผลการศึกษาที่ว่าการจัดการทรัพยากรมนุษย์เป็นแนวคิดสนับสนุนเพื่อแก้ปัญหาการจัดการความซับซ้อนของธุรกิจ โดยองค์การต้องพัฒนาปฏิสัมพันธ์ของการทำงานร่วมกันระหว่างพนักงานและเทคโนโลยี (Human-technology interaction) เพื่อช่วยยกระดับทักษะการปฏิบัติงานของพนักงานในการมีปฏิสัมพันธ์กับเทคโนโลยีใหม่หรือกำลังนำมาใช้ในองค์การได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Hueglit & Schwaninger, 2020; Varandas et al., 2024)

การบริหารความเสี่ยงขององค์กรเป็นตัวแปรเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลทางตรงต่อความสามารถองค์การในการพัฒนาสมรรถนะทางเทคโนโลยีสำหรับพนักงาน แสดงว่าธุรกิจการบินต้องเผชิญกับความเสี่ยงต่อการดำเนินธุรกิจ ผู้บริหารจึงกำหนดวิสัยทัศน์ด้านนวัตกรรมที่ระบุให้กลยุทธ์ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี เป็นแผนงานที่นำมาใช้เป็นกลไกการบริหาร องค์กรจำเป็นต้องพัฒนาบุคลากรให้มีสมรรถนะทางเทคโนโลยีเพื่อป้องกันความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน จะเห็นได้ว่าการบริหารความเสี่ยงที่สอดคล้องกับเป้าหมายเชิง

กลยุทธ์ที่เชื่อมโยงกับวิสัยทัศน์ พันธกิจและค่านิยมหลักขององค์กร จะผลักดันให้พนักงานมีพฤติกรรมการทำงานที่ให้ความร่วมมือตอบสนองต่อปัจจัยความเสี่ยงได้อย่างเหมาะสม (Blome & Schoenherr, 2011)

นอกจากนี้ การบริหารความเสี่ยงขององค์กรถูกเน้นย้ำผ่านวัฒนธรรมองค์กรเชิงปรับตัวให้พนักงานพร้อมรองรับต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงโดยปฏิบัติตามแนวทางบริหารความเสี่ยง สอดคล้องกับแนวคิดวัฒนธรรมองค์การเป็นปัจจัยกำหนดพฤติกรรมและทัศนคติในการทำงานของพนักงานซึ่งส่งผลต่อผลลัพธ์การดำเนินงานเชิงบวกขององค์กร ช่วยให้พนักงานรับรู้และเข้าใจต่อการตัดสินใจต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับความเสี่ยงขององค์กร (Schein, 2004) นอกจากนี้ ผู้บริหารควรมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีวิสัยทัศน์ปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงโดยสามารถระบุและประเมินความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ มีหน้าที่จัดสรรทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินงานอย่างเหมาะสมและเพียงพอ ตลอดจนสื่อสารให้พนักงานมีส่วนร่วมในการค้นหาความเสี่ยงและรายงานความเสี่ยงที่เกิดขึ้น สอดคล้องกับผลการศึกษาที่ว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการกำหนดพฤติกรรมของบุคลากรในองค์การที่กระตุ้นให้บุคลากรเกิดการเรียนรู้และเสริมสร้างสมรรถนะการทำงานโดยกล้าตัดสินใจเพื่อแก้ไขปัญหา (Hetland, et al., 2015)

จากการศึกษาตัวแปรผลลัพธ์ของความสามารถองค์การในการพัฒนาสมรรถนะทางเทคโนโลยีสำหรับพนักงาน ประกอบด้วย 2 ตัวแปร ได้แก่ ความเป็นเลิศทางการบริการและผลการดำเนินธุรกิจ พบว่าความสามารถองค์การในการพัฒนาสมรรถนะทางเทคโนโลยีของพนักงานมีอิทธิพลทางตรงต่อความเป็นเลิศทางการบริการและผลการดำเนินธุรกิจ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลรวมในระดับที่ใกล้เคียงกันเท่ากับ 0.41-0.42 แสดงว่าองค์การสามารถพัฒนาคุณลักษณะของพนักงานให้มีความพร้อมด้านสมรรถนะทางเทคโนโลยีโดยอาศัยกิจกรรมเพื่อการพัฒนาศักยภาพพร้อมยกระดับความรู้และทักษะของพนักงานในองค์การทั้งด้าน Hard Skill และ Soft Skill เพื่อให้พนักงานเกิดความรู้ ทักษะ ความสามารถ และทัศนคติเชิงบวกที่สามารถตอบสนองต่อกระบวนการให้บริการในทุกจุดสัมผัสบริการ (Service Touchpoint) ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการประสบการณ์ลูกค้าและการสร้างความผูกพันกับลูกค้า อันเชื่อมโยงไปสู่ผลการปฏิบัติงานในระดับสูงที่ยกระดับสู่ความเป็นเลิศทางการบริการ สอดคล้องกับผลการศึกษาที่พบว่าการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มีอิทธิพลต่อการเพิ่มสมรรถนะของพนักงานในการปฏิบัติงาน ช่วยให้พนักงานเข้าใจบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบตามที่ระบุในคำบรรยายลักษณะงานตามตำแหน่งงาน ส่งผลกระทบเชิงบวกต่อความเป็นเลิศทางการบริการซึ่งประเมินผลจากคุณภาพกิจกรรมการให้บริการของพนักงาน (Jiménez-Jiménez & Martínez-Costa, 2009; Colbert et al.; 2016)

นอกจากนี้ ความสามารถองค์การในการพัฒนาสมรรถนะทางเทคโนโลยีสำหรับพนักงาน ทำให้องค์การมีรายได้ ผลกำไร และการครอบครองส่วนแบ่งการตลาดที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมถึงผลลัพธ์ที่ไม่ใช่ตัวเงินเกี่ยวข้องกับการสร้างภาพลักษณ์ที่ดี ชื่อเสียงองค์กร ความน่าเชื่อถือจนได้รับความไว้ใจจากลูกค้าประจำ สอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่าการจัดการสมรรถนะบุคลากรอย่างมีประสิทธิผลจะส่งผลต่อการดำเนินธุรกิจเชิงการเงินในแง่ของการเพิ่มรายได้ อีกทั้งยังเพิ่มผลิตภาพและส่วนแบ่งทางการตลาด (Blanka et al., 2022) เนื่องจากพนักงานในองค์การถือเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าและมีบทบาทหลักในการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล (Digital transformation) โดยองค์การต้องส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ทางเทคโนโลยี กรอบแนวคิดและทักษะทางดิจิทัลเพื่อให้พนักงานสามารถนำสมรรถนะที่เพิ่มเติมไปใช้ประโยชน์ในการทำงานเพื่อผลลัพธ์ส่วนผลประกอบการและภาพลักษณ์ขององค์การ (Vial, 2019)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความสามารถองค์การในการพัฒนาสมรรถนะทางเทคโนโลยีสำหรับพนักงาน โดยมีหน่วยการวิเคราะห์ (Unit of Analysis) เป็นระดับองค์การ ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามคือผู้บริหารขององค์การธุรกิจการบิน จึงควรศึกษาเพิ่มเติมในลักษณะพหุระดับ (Multi-level Analysis) ในการวิจัยครั้งต่อไป เช่น การศึกษาในระดับบุคคลภายในองค์การ เพื่อนำมาศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยเชิงสาเหตุและผลลัพธ์ของความสามารถองค์การในการพัฒนาสมรรถนะทางเทคโนโลยีสำหรับพนักงานที่มีข้อมูลหลายมุมมองจากผู้บริหารและบุคลากรระดับปฏิบัติการ ทำให้ได้ข้อมูลการออกแบบการพัฒนาบุคลากรเพื่อนำไปปรับใช้ในการพัฒนาสมรรถนะทางเทคโนโลยีของพนักงานได้ดียิ่งขึ้น

2. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความสามารถองค์การในการพัฒนาสมรรถนะทางเทคโนโลยีสำหรับพนักงานในบริบทธุรกิจการบินในภาพกว้าง เพื่อให้สามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ได้อย่างกว้างขวาง (Generalization) สำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาธุรกิจตามการดำเนินกิจกรรมการบินอย่างเฉพาะเจาะจง เช่น สายการบิน (Airline) ท่าอากาศยาน (Airport) บริษัทการขนส่งสินค้าทางอากาศ (Air Cargo) บริษัทการให้บริการภาคพื้น (Ground Handling Partners) ครัวการบิน (Flight Catering) หรือตัวแทนขนส่งสินค้าทางอากาศ (Air Freight Forwarder) เพื่อให้ได้แนวทางการพัฒนาความสามารถองค์การในการพัฒนาสมรรถนะทางเทคโนโลยีสำหรับพนักงานตามประเภทกิจกรรมของแต่ละธุรกิจที่มีรายละเอียดเฉพาะเจาะจงมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2556). *การวิเคราะห์สถิติ: สถิติสำหรับการบริหารและวิจัย*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประเวศน์ มหารัตน์สกุล. (2560). *กลยุทธ์การวางแผน และการจัดการ.* กรุงเทพมหานคร: ส.เอเชียเพรส.

ยุทธ ไกยวรรณ์. (2563). *การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างด้วย AMOS*. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์หนังสือจุฬา.

สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย. (2566). สถานประกอบการอุตสาหกรรมการบิน. *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2566. แหล่งที่มา: https://aviation-io.caat.or.th/aviation-industries

Akingbola, K. (2013). Contingency, fit and flexibility of HRM in nonprofit organizations. *Employee Relations*. 35 (5), 479-494.

Barney, J.B. (2001). Is the resource-based view a useful perspective for strategic management research?. *Academy of Management Review*. 26 (1) 41-56.

Blanka, C., Krumay, B. & Rueckel, D. (2022). *The interplay of digital transformation and employee competency: A design science approach*. Technological Forecasting and Social Change, 121575.

Blome, C. & Schoenherr, T. (2011). Supply chain risk management in financial crises-A multiple case-study approach. International Journal of Production Economic. 134 (1), 43-57.

Colbert, A., Yee, N. & George, G. (2016). The digital workforce and the workplace of the future. *Academy of Management Journal.* 59 (3), 731–739.

Hair, J.F., Black, W.C., Babin, B.J., & Anderson, R.E. (2010). *Multivariate data analysis*. (7th ed.). New Jersey: Prentice Hall.

Hetland, J., Hetland, H., Bakker, A.B., Demerouti, E., Andreassen, C.S. & Pallesen, S. (2015). Psychological need fulfillment as a mediator of the relationship between transformational leadership and positive job attitudes. *Career Development International.* 20 (5), 464-481.

Hoonakker, P. & Carayon, P. (2009). Questionnaire survey nonresponse: A comparison of postal mail and Internet surveys. *International Journal of Human Computer Interaction*. 25 (5), 348-373.

Huegli, D., Merks, S. & Schwaninger, A. (2020). Automation reliability, human-machine system performance, and operator compliance: A study with airport security screeners supported by automated explosives detection systems for cabin baggage screening. *Applied Ergonomic*. 86, 103094.

ICAO. (2019). Aviation Benefits Report 2019. *Online.* 12 August, 2023. Retrieved from https://www.icao.int/sustainability/Documents/AVIATION-BENEFITS-2019web.pdf

Jiménez-Jiménez, D. & Martínez-Costa, M. (2009). The performance effect of HRM and TQM: A study in Spanish organizations. *International Journal of Operation & Production Management*. 29 (12), 1266-1289.

Lamb, S., Maire, Q. & Doecke, E. (2017). *Key Skills for the 21st Century: An evidence-based review. Project Report.* NSW Department of Education: Sydney.

Ng, J. (2023). Future Air Hub: Navigating the Post-Pandemic Landscape. Association of Aerospace Industries (Singapore). *Online.* 20 June, 2023. Retrieved from https:// aais.org.sg/wp-content/uploads/2023/03/Aerospace-Singapore-V16N1-Feature_ Future-of-Air- Hub.pdf

Pereira, V., & Bamel, U. (2021). Extending the resource and knowledge based view: A critical analysis into its theoretical evolution and future research directions. *Journal of Business Research.* 132, 557–570.

Robbins, S.P., & Coulter, M. (2002). *Management*. New Jersey: Upper Saddle River.

Schein, E. H. (2004). *Organizational culture and leadership*. 3rd ed. Sanfanciso, CA: Jossey-Bas.

Time Aerospace. (2019). Data, digital transformation to drive future customer experience. *Online.* 20 June, 2023. Retrieved fromhttps://www.timesaerospace.aero/news/ technology/iata-data-digital-transformation-to-drive-future-customer-experien

Varandas, C. & Fernandes, C. & Veiga P.M. (2024). Human resource management in ambidextrous organizations – A systematic literature review. *Technology in Society*, 77, 102504.

Vial, G. Understanding digital transformation – A review and a research agenda. *The Journal of Strategic Information System.* 28 (2), 118-144.

Weihrich, H., Cannice, M. & Koontz, H. (2008). *Management: A global and entrepreneurial perspective.* (12th edition). New York: McGraw-Hill.

Weng, W.T. (2015). Eight Skill In Future Work. Texas A & M University. Education 135(4) *Online.* 25 June, 2023. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/ 33886719

แนวทางการลดความเครียดของผู้ต้องขังกรณีศึกษานักโทษหญิงคดียาเสพติดในเรือนจำกลางนครปฐม

The suggestion for addressing on stress among prisoners : case study of female prisoners convicted of drug crimes in Nakhon Pathom Central Prison

เกรียงศักดิ์ เชื่อมงาม[*], ธีร์ธรรม วุฒฒิวัตรชัยแก้ว[2], บุญสิตา ศิริสรรพ์[3], พาทิศ ดามาพงศ์[4] และ อรรถฤทธิ กฤษดาธานนท์[5]

[1]โรงพยาบาลพระศรีมหาโพธิ์ [2]นักวิชาการอิสระ

[3-4]โรงเรียนสถานศึกษานานาชาติ และ [5]โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม

Kriangsak Chuamngam[1], Theertham Wutthiwatchaikaew[2], Boonsita Sirison[3], Patit Dhamapong[4] and Attharitthi Krisdathanont[5]

[1]Phra Sri Mahaphot Hospital [2]Independent scholar [3-4]International School Bangkok and [5]Chulalongkorn University Demonstration Secondary School

Corresponding Author, E-mail: dantheertham@gmail.com

****

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มี 3 วัตถุประสงค์ (1) เพื่อประเมินความเครียด (2) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความเครียดของผู้ต้องขัง และ (3) เพื่อหาแนวทางการพัฒนาให้ผู้ต้องขังหญิงมีสุขภาพจิตที่ดีขึ้น โดยใช้ระเบียบวิธิวิจัยแบบผสมผสาน การศึกษาเชิงปริมาณใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากเรือนจำกลางนครปฐม ซึ่งเป็นผลการประเมินความเครียดจากแบบประเมินความเครียด (SPST - 20) ของกรมสุขภาพจิต โดยผู้ตอบแบบสอบถามคือผู้ต้องขังหญิงคดียาเสพติดในเรือนจำกลางนครปฐมจำนวน 211 คน (ร้อยละ 95.05 ของจำนวนประชากรทั้งหมด) การวิเคราะห์ผลใช้แนวทางการประเมินของแบบประเมินความเครียด (SPST - 20) ของกรมสุขภาพจิต รวมกับการใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) รายข้อ หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความเครียด ใช้สถิติทดสอบหาความแตกต่างค่าเอฟ (F-test) ทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation) นอกจากนี้ทำการศึกษาเชิงคุณภาพด้วยการสนทนากลุ่มด้วยกระบวนการ KJ Method เพื่อหาแนวทางการลดความเครียดของผู้ต้องขัง

ผลการศึกษาพบว่าผู้ต้องขังร้อยละ 43.60 มีความเครียดระดับปานกลางซึ่งเป็นความเครียดระดับปกติ และพบว่าอายุมีความสัมพันธ์กับระดับความเครียด กล่าวคือ ผู้ต้องขังที่มีอายุน้อยกว่าจะมีความเครียดมากกว่าผู้ที่มีอายุมากกว่า ปัจจัยที่ทำให้ผู้ต้องขังเครียดมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ เงินไม่พอใช้จ่าย (ค่าเฉลี่ย

[†] วันที่รับบทความ: 17 กรกฎาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 6 สิงหาคม 2567; วันตอบรับบทความ: 7 สิงหาคม 2567

Received: July 17, 2024; Revised: August 6, 2024; Accepted: August 7, 2024

2.45) ปวดหลัง (ค่าเฉลี่ย 2.40) และปวดศีรษะข้างเดียว (ค่าเฉลี่ย 2.37) ทั้งนี้เรือนจำกลางนครปฐมมีการดูแลสุขภาวะทางจิตของผู้ต้องขังเป็นอย่างดี แต่ควรเพิ่มเรื่อง (1) ให้ความรู้เรื่องการจัดการความเครียดและการจัดกิจกรรมเพื่อผ่อนคลายความเครียด (2) เพิ่มสวัสดิการต่าง ๆ (3) พัฒนาทักษะด้านอาชีพ (4) ปลูกฝังค่านิยมหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (5) เฝ้าระวังผู้ต้องขังที่เป็นกลุ่มเสี่ยง (6) ค้นหาอาสาสมัครที่มีความรู้ด้านสุขภาพจิตมาร่วมงาน และ (7) เพิ่มความร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อทำกิจกรรมในเรือนจำ

คำสำคัญ: ความเครียด; สุขภาพจิต; การลดความเครียด; ผู้ต้องขัง; เรือนจำ

Abstract

This research aims to achieve three primary objectives: firstly, to evaluate stress levels among female prisoners; secondly, to explore the relationships between individual factors and stress among female prisoners; and thirdly, to propose strategies for enhancing their mental well-being. The study employed a quantitative research method using secondary data from stress assessments, utilizing the Department of Mental Health's Stress Process Screening Tool (SPST-20). The respondents consisted of 211 female prisoners convicted of drug crimes, representing 95.05 percent of the total population. Data analysis employed the mean of each item to determine the relationship between personal factors and stress. Statistical tests for differences included F-values (F-test), one-way ANOVA testing, and correlation analysis. Additionally, a qualitative study was conducted through focus groups using the KJ Method to identify ways to reduce stress among prisoners.

The study found that the majority of female prisoners, accounting for 43.60% of respondents, experienced moderate stress, which is considered a normal level of stress. The findings also indicated that age is related to stress levels, with younger prisoners experiencing more stress than older prisoners. Additionally, the top three stress factors for prisoners were financial constraints (mean = 2.45), back pain (mean = 2.40), and unilateral headaches (mean = 2.37). While Nakhon Pathom Central Prison provides good mental health care for prisoners, further measures should be considered: (1) providing knowledge of stress management and organizing activities to reduce stress for prisoners, (2) increasing various welfare provisions to meet needs, (3) career skills development, (4) cultivating values in accordance with the philosophy of sufficiency economy, (5) monitoring at-risk groups, especially young prisoners, (6) recruiting and inviting volunteers knowledgeable in mental health, and (7) strengthening partnerships with various sectors to expand prison activities.

Keywords: Stress; Mental health; Stress reduction; Prisoner; Prison

บทนำ

ประเทศไทยมีแนวโน้มที่จะมีผู้เสพยาเสพติดมากขึ้น ส่วนหนึ่งเกิดจากการผ่อนปรนนโยบายที่เปิดให้ประชาชนเข้าถึงยาเสพติดมากขึ้น ซึ่งส่งผลให้ผู้ต้องขังคดียาเสพติดเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน ปัจจุบัน (วันที่ 1 มิถุนายน 2567) มีผู้ต้องขังคดี พ.ร.บ. ยาเสพติดทั่วประเทศจำนวน 212,858 คน โดยคิดเป็นร้อยละ 73.40 ของจำนวนผู้ต้องขังทั้งหมด ทั้งนี้ผู้ต้องขังหญิงในคดี พ.ร.บ. ยาเสพติดทั่วประเทศจำนวน 24,256 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 11.40 ของผู้ต้องขังในคดี พ.ร.บ. ยาเสพติดทั่วประเทศ (กรมราชทัณฑ์, 2567)

การใช้ยาเสพติดยังเสี่ยงต่อการป่วยด้วยโรคจิตเวช โดยผลการศึกษาเรื่องโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบบริการสุขภาพจิตและจิตเวชสำหรับผู้ต้องขังในเรือนจำพบว่า ผู้ต้องขังมีปัญหาสุขภาพจิตและโรคทางจิตเวช คิดเป็นร้อยละ 45.67 ของจำนวนผู้ต้องขังทั้งหมด เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายกลุ่มอาการทางจิตเวชพบว่าโรคหรือความผิดปกติที่พบบ่อยที่สุดคือ โรคของสุราและสารเสพติด คิดเป็นร้อยละ 29.83 ของผู้ป่วยทั้งหมด (กมลชนก มนตะเสวี, ดวงตา ไกรภัสสร์พงษ์, และ วิชชุดา จันทรราษฎร์ 2516) ดังนั้นผู้ต้องขังในคดีที่เกี่ยวข้องกับการใช้สารเสพติดจึงเป็นกลุ่มเสี่ยงที่จะเครียดและป่วยด้วยโรคจิตเวช

ความเครียดของผู้ต้องขังยังเกิดจากเปลี่ยนสภาพแวดล้อม สังคมและที่อยู่อาศัย ต้องถูกแยกห่างจากครอบครัว อยู่อย่างแออัดยัดเยียดกับคนแปลกหน้า รวมถึงสภาวะถูกบีบคั้นด้านจิตใจ เช่นรู้สึกว่าสูญเสียอิสรภาพ สูญเสียอาชีพ ความกลัวจากการถูกลงโทษ ฯลฯ ปัจจัยต่างๆ ข้างต้นได้ส่งผลต่อสุขภาพทางจิตของผู้ต้องขัง ทำให้กรมราชทัณฑ์มีนโยบายในการบำบัดรักษา เพื่อให้ผู้ต้องขังมีสุขภาพจิตที่ดีและสามารถกลับสู่สังคมได้อย่างมีความสุข อาทิเช่น โครงการราชทัณฑ์ปันสุข ทำความดี เพื่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ทั้งนี้เรือนจำกลางนครปฐมได้เข้าร่วมโครงการนี้ด้วยโดยมีโรงพยาบาลนครปฐมเป็นโรงพยาบาลแม่ข่ายซึ่งได้ส่งแพทย์ในสาขาเวชปฏิบัติ จิตแพทย์และทันตแพทย์มาให้บริการผู้ต้องขัง เรือนจำกลางนครปฐมได้มีการใช้ระบบ VDO Conference สำหรับผู้ป่วยจิตเวช

อย่างไรก็ตามด้วยการพบว่ามีผู้ต้องขังจำนวนมากที่มีปัญหาสุขภาพจิตและโรคทางจิตเวช โดยเฉพาะผู้ต้องขังหญิงคดียาเสพติด รวมถึงความเครียดเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำ (กฤตภาส ไทยวงษ์, 2565) ดังนั้นเรือนจำกลางนครปฐมซึ่งสังกัดกรมราชทัณฑ์ที่มีพันธกิจในการแก้ไขและพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังอย่างมีประสิทธิภาพ จึงพยายามส่งเสริมให้ผู้ต้องขังสามารถจัดการกับความเครียดของตนเอง ประกอบกับบทเรียนที่ได้รับจากกรมราชทัณฑ์ซึ่งมีนโยบายคัดกรองภาวะสุขภาพจิตของเจ้าหน้าที่โดยใช้แบบคัดกรองแบบวัดความเครียด (ST-20) กรมสุขภาพจิต เรือนจำกลางนครปฐมจึงทดลองใช้แบบวัดความเครียดนี้กับผู้ต้องขังหญิงในคดียาเสพติด เพื่อให้ทราบสถานะของความเครียดและออกแบบกระบวนการเรียนรู้ในเรื่องการจัดการความเครียดให้เหมาะสมกับบริบทของผู้ต้องขัง อย่างไรก็ตามการดำเนินการนี้ยังเป็นช่วงเริ่มต้นจึงเป็นนำไปสู่การวิจัยเรื่อง “แนวทางการลดความเครียดของผู้ต้องขัง กรณีศึกษานักโทษหญิงคดียาเสพติดในเรือนจำกลางนครปฐม” ซึ่งเป็นการใช้ข้อมูลทุติยภูมิผลการประเมินความเครียดของผู้ต้องขังจากเรือนจำกลางนครปฐม

มาวิเคราะห์และจัดทำข้อเสนอแนะต่อเรือนจำกลางนครปฐมในการเพิ่มประสิทธิภาพของการดูแลสุขภาพจิตของผู้ต้องขัง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประเมินความเครียดของผู้ต้องขังหญิง
2. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความเครียดของผู้ต้องขังหญิง
3. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาให้ผู้ต้องขังหญิงมีสุขภาพจิตที่ดีขึ้น

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยใช้ระเบียบการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed methods research) โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณเพื่อประเมินความเครียด และใช้การวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus group) เพื่อศึกษาแนวทางการลดความเครียดของผู้ต้องขัง ดังนี้

การวิจัยเชิงปริมาณ มีเป้าหมายเพื่อประเมินความเครียดของผู้ต้องขังหญิง และหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความเครียดของผู้ต้องขังหญิง โดยมีแนวทางการศึกษา ดังนี้

1. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา เป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยเป็นข้อมูลการตอบแบบสอบถามแบบประเมินความเครียด (SPST - 20) ของกรมสุขภาพจิต ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามคือ ผู้ต้องขังหญิงคดียาเสพติดในเรือนจำกลางนครปฐมจำนวน 211 คน จากจำนวนผู้ต้องขังหญิงในคดียาเสพติดทั้งหมด 222 คน คิดเป็นร้อยละ 95.05 โดยผู้วิจัยได้รับข้อมูลจากเรือนจำกลางนครปฐม

2. สถิติที่ใช้ในการประเมินผล ประกอบด้วย 2 ส่วนคือ ประเมินความเครียด และหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความเครียดของผู้ต้องขังหญิง

2.1 การประเมินความเครียดของผู้ต้องขังใช้การประเมินตามคู่มือแบบประเมินความเครียด (SPST - 20) ของกรมสุขภาพจิต และการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยรายข้อของแต่ละข้อคำถาม โดยแบบประเมินความเครียด (SPST - 20) ประกอบด้วยคำถาม 20 ข้อ เป็นคำถามแบบปลายปิดแต่ละข้อแบ่งระดับความเครียดเป็น 5 ระดับคือ ไม่รู้สึกเครียด รู้สึกเครียดเล็กน้อย รู้สึกเครียดปานกลาง รู้สึกเครียดมาก และรู้สึกเครียดมากที่สุด การแปลผลจะให้คะแนนความเครียดจาก 1-5 คะแนน โดยไม่รู้สึกเครียดเท่ากับ 1 คะแนน ส่วนรู้สึกเครียดมากที่สุดเท่ากับ 5 คะแนน ซึ่งแปลผลการให้คะแนน ดังนี้ (กลุ่มภารกิจการพยาบาล โรงพยาบาลสวนสราญรมย์, 2563)

1-23 คะแนน หมายถึง มีความเครียดอยู่ในระดับน้อยและหายไปได้ในระยะเวลาสั้น ๆ เป็นความเครียดที่เกิดขึ้นได้ในชีวิตประจำวันและสามารถปรับตัวกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ความเครียดในระดับนี้ถือว่ามีประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวัน เป็นแรงจูงใจที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในชีวิตได้

24-41 คะแนน หมายถึง มีความเครียดในระดับปานกลาง เกิดขึ้นได้ในชีวิตประจำวัน เนื่องจากมีสิ่งคุกคามหรือเหตุการณ์ที่ทำให้เครียด อาจรู้สึกวิตกกังวลหรือกลัว ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ปกติ ความเครียดระดับนี้ไม่ก่อให้เกิดอันตรายหรือเป็นผลเสียต่อการดำเนินชีวิต สามารถผ่อนคลายความเครียดด้วยการทำกิจกรรมที่เพิ่มพลัง เช่น ออกกำลังกาย เล่นกีฬา ทำสิ่งที่สนุกสนานเพลิดเพลิน เช่น ฟังเพลง อ่านหนังสือ ทำงานอดิเรก หรือพูดคุยระบายความไม่สบายใจกับผู้ที่ไว้วางใจ

42-61 คะแนน หมายถึง มีความเครียดในระดับสูง เป็นระดับที่ผู้ประเมินได้รับความเดือดร้อนจากสิ่งต่าง ๆ หรือเหตุการณ์รอบตัว ทำให้วิตกกังวล กลัว รู้สึกขัดแย้งหรืออยู่ในสถานการณ์ที่แก้ไขจัดการปัญหานั้นไม่ได้ ปรับความรู้สึกด้วยความลำบาก จะส่งผลต่อการใช้ชีวิตประจำวันและการเจ็บป่วย เช่น ความดันโลหิตสูง เป็นแผลในกระเพาะอาหาร ฯลฯ สิ่งที่ต้องรีบทำ เมื่อมีความเครียดในระดับนี้คือ การคลายความเครียดด้วยวิธีที่ทำได้ง่ายแต่ได้ผลดี เช่น การฝึกหายใจคลายเครียด พูดคุยระบายความเครียดกับผู้ไว้วางใจ หาสาเหตุหรือปัญหาที่ทำให้เครียดและหาวิธีแก้ไข หากไม่สามารถจัดการความเครียดด้วยตนเองได้ควรปรึกษากับผู้ให้การปรึกษาในหน่วยงานต่าง ๆ

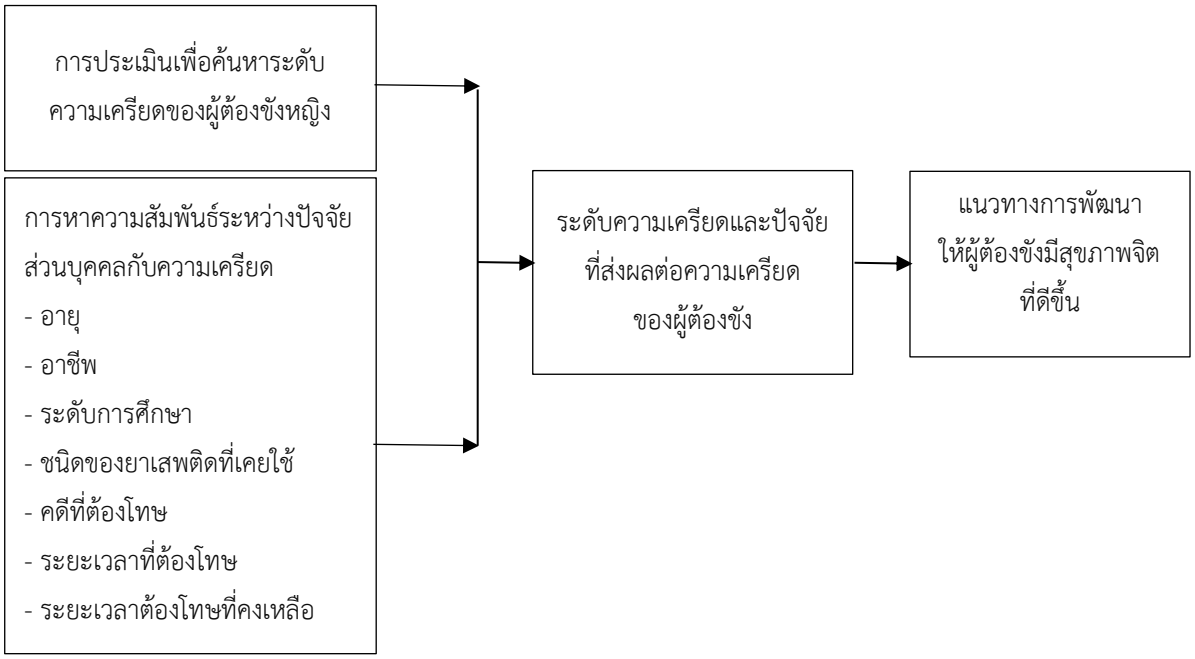
62 คะแนนขึ้นไป หมายถึง มีความเครียดในระดับรุนแรง เป็นความเครียดระดับสูงที่เกิดต่อเนื่องหรือผู้รับการประเมินกำลังเผชิญกับวิกฤตของชีวิต เช่น เจ็บป่วยรุนแรงหรือเรื้อรัง มีความพิการ สูญเสียคนรัก ทรัพย์สิน หรือสิ่งที่รัก ความเครียดระดับนี้ส่งผลทำให้เจ็บป่วยทางกายและสุขภาพจิต ชีวิตไม่มีความสุข ความคิดฟุ้งซ่าน การตัดสินใจไม่ดี ยับยั้งอารมณ์ไม่ได้ ความเครียดระดับนี้ถ้าปล่อยไว้จะเกิดผลเสียทั้งต่อตนเองและคนใกล้ชิด

2.2 การหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความเครียด โดยมีสมมติฐานในการวิจัย คือ ผู้ต้องขังหญิงที่มีอายุ อาชีพ ระดับการศึกษา ชนิดของยาเสพติดที่เคยใช้ คดีที่ต้องโทษ ระยะเวลาที่ต้องโทษ และระยะเวลาต้องโทษที่คงเหลือแตกต่างกันมีความเครียดแตกต่างกัน การทดสอบสมมติฐานจะใช้สถิติทดสอบหาความแตกต่างค่าเอฟ (F-test) หรือการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance : One-way ANOVA) และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation)

การวิจัยเชิงคุณภาพ หลังจากได้ข้อมูลความเครียดและปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดแล้ว ได้นำข้อมูลดังกล่าวมาจัดสนทนากลุ่ม (Focus group) เพื่อศึกษาแนวทางการลดความเครียดของผู้ต้องขัง โดยผู้ร่วมสนทนาคือผู้ปฏิบัติงานในเรือนกลางนครปฐมที่รับผิดชอบดูแลสุขภาพจิตของผู้ต้องขัง จำนวน 8 ท่าน ประกอบด้วยนักจิตวิทยา 2 ท่าน พยาบาล 2 ท่าน และนักทัณฑวิทยา 4 ท่าน การสนทนากลุ่มใช้กระบวนการ

KJ Method โดยแบ่งผู้ร่วมสนทนาเป็น 2 กลุ่ม แล้วให้แต่ละคนเสนอความคิดเพื่อแก้ไขปัญหาในมุมมองของตนเองก่อนจากนั้นจึงแลกเปลี่ยนภายในกลุ่มและสรุปเป็นภาพรวมของกลุ่ม หลังจากนั้นทั้ง 2 กลุ่มนำเสนอผลระดมสมองของกลุ่มตนเอง แล้วร่วมกันสรุปข้อมูลให้เป็นภาพรวมของวงสนทนากลุ่มในครั้งนี้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

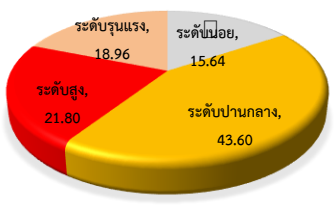
แผนภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาแบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ผลประเมินความเครียด ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความเครียด และแนวทางการพัฒนาให้ผู้ต้องขังมีสุขภาพจิตที่ดีขึ้น ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความเครียดโดยใช้เกณฑ์การประเมินของกรมสุขภาพจิต

ระดับความเครียด	ความถี่ (คน)	ร้อยละ
ระดับน้อย	33	15.64
ระดับปานกลาง	92	43.60
ระดับสูง	46	21.80
ระดับรุนแรง	40	18.96
รวม	**211**	**100**

ผลประเมินความเครียด ผู้ต้องขังส่วนใหญ่หรือจำนวน 92 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 43.60 ของผู้ต้องขังที่ตอบแบบสอบถามมีความเครียดในระดับปานกลาง โดยกรมสุขภาพจิตให้คำแนะนำว่า ความเครียดในระดับปานกลางเกิดขึ้นได้ในชีวิตประจำวัน เนื่องจากมีสิ่งคุกคามหรือเหตุการณ์ที่ทำให้เครียด อาจรู้สึกวิตกกังวลหรือกลัว ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ปกติ ความเครียดระดับนี้ไม่ก่อให้เกิดอันตรายหรือเป็นผลเสียต่อการดำเนินชีวิต สามารถผ่อนคลายความเครียดด้วยการทำกิจกรรมที่เพิ่มพลัง เช่น ออกกำลังกาย เล่นกีฬา ทำสิ่งที่สนุกสนานเพลิดเพลิน เช่น ฟังเพลง อ่านหนังสือ ทำงานอดิเรก หรือพูดคุยระบายความไม่สบายใจกับผู้ที่ไว้วางใจ (กลุ่มภารกิจการพยาบาล โรงพยาบาลสวนสราญรมย์, 2563)

เมื่อจำแนกนักโทษตามคดียาเสพติดทีต้องโทษ พบว่าสามารถแบ่งผู้ต้องขังเป็น 3 กลุ่มคือผู้ต้องขังที่ต้องโทษด้วยคดียาบ้า ยาเสพติดอื่น ๆ และยาบ้าร่วมกับยาเสพติดอื่น ๆ โดยทั้ง 3 กลุ่มผู้ต้องขังส่วนใหญ่มีความเครียดในระดับปานกลาง เช่น ผู้ต้องขังที่ต้องโทษด้วยคดียาบ้าส่วนใหญ่หรือจำนวน 46 คน (คิดเป็นร้อยละ 21.80) มีความเครียดระดับปานกลาง

ตารางที่ 2 ระดับความเครียดของผู้ต้องขังจำแนกตามคดียาเสพติดที่ต้องโทษ

(จำนวน : คน)

คดียาเสพติดที่ต้องโทษ	ระดับความเครียด				
	ระดับน้อย	ระดับปานกลาง	ระดับสูง	ระดับรุนแรง	รวม
ยาบ้า	24	46	25	25	120
ยาเสพติดอื่นๆ	3	17	14	8	42
ยาบ้าร่วมกับยาเสพติดอื่นๆ	6	29	7	7	49
รวม	**33**	**92**	**46**	**40**	**211**

การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยรายข้อของแต่ละข้อคำถามพบว่า ความเครียดของผู้ต้องขังโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางด้วยค่าเฉลี่ย 2.44 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ความเครียดมากที่สุดคือ เงินไม่พอใช้จ่าย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.45 รองลงมาคือ ปวดหลัง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.40 และน้อยที่สุดคือ รู้สึกว่าต้องแข่งขันหรือเปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.86

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยรายข้อของความเครียดของผู้ต้องขัง

ความเครียดต่อประเด็นต่างๆ ในรอบ 6 เดือนที่ผ่านมา	ค่าเฉลี่ย (คะแนนเต็ม 5)	แปลผล
เงินไม่พอใช้จ่าย	2.45	ปานกลาง
ปวดหลัง	2.40	ปานกลาง
ปวดศีรษะข้างเดียว	2.37	ปานกลาง
กล้ามเนื้อตึงหรือปวด	2.34	ปานกลาง
ปวดหัวจากความตึงเครียด	2.34	ปานกลาง
ไปไม่ถึงเป้าหมายที่วางไว้	2.25	ปานกลาง
รู้สึกเหนื่อยง่าย	2.18	ปานกลาง
กลัวทำงานผิดพลาด	2.14	ปานกลาง
ครอบครัวมีความขัดแย้งกันในเรื่องเงินหรือเรื่องงานในบ้าน	2.13	ปานกลาง
รู้สึกวิตกกังวล	2.10	ปานกลาง
ความอยากอาหารเปลี่ยนแปลง	2.08	ปานกลาง
รู้สึกโกรธ หรือหงุดหงิด	2.07	ปานกลาง
ความจำไม่ดี	2.07	ปานกลาง
รู้สึกสับสน	2.01	ปานกลาง
รู้สึกคับข้องใจ	1.95	น้อย
เป็นกังวลกับเรื่องสารพิษหรือมลภาวะในอากาศ น้ำ เสียง และดิน	1.94	น้อย
รู้สึกเศร้า	1.94	น้อย
ตั้งสมาธิลำบาก	1.93	น้อย
เป็นหวัดบ่อย ๆ	1.91	น้อย
รู้สึกว่าต้องแข่งขันหรือเปรียบเทียบ	1.86	น้อย
โดยรวม	**2.44**	**ปานกลาง**

การหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความเครียด การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดของผู้ต้องขัง ประกอบด้วยการวิเคราะห์ปัจจัยด้านอายุ อาชีพ ระดับการศึกษา ชนิดของยาเสพติดที่เคยใช้ คดีที่ต้องโทษ (จำหน่าย ครอบครอง หรือเสพ) ระยะเวลาที่ต้องโทษ และระยะเวลาต้องโทษที่เหลือคงเหลือ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านอาชีพ ระดับการศึกษา ชนิดของยาเสพติดที่เคยใช้ คดีที่ต้องโทษ ระยะเวลาที่ต้องโทษ และระยะเวลาต้องโทษที่คงเหลือ ไม่มีผลต่อระดับความเครียดของผู้ต้องขัง คงมีแต่ปัจจัยด้านอายุที่มีผลต่อความเครียดของผู้ต้องขัง ดังนี้

ตารางที่ 4 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความเครียดแตกต่างกันจำแนกตามอายุ

อายุ	ค่าเฉลี่ย		SS	df	MS	F-Value	Sig
น้อยกว่า 30 ปี	2.53	ระหว่างกลุ่ม	11.150	3	3.717	3.962	.009*
30 - 39 ปี	2.07	ภายในกลุ่ม	194.197	207	.938		
40 - 49 ปี	2.04	รวม	205.346	210			
50 ปี ขึ้นไป	1.76						

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยกับความเครียดของผู้ต้องขัง โดยผู้ต้องขังหญิงที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปีมีความเครียดมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้ที่มีอายุ 30-39 ปี และน้อยที่สุดคือ ผู้ที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.53, 2.07 และ 1.76 ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบความเครียด พบว่า อายุแตกต่างกันมีความเครียดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หรืออาจกล่าวได้ว่า ผู้ต้องขังที่มีอายุน้อยกว่าจะมีความเครียดมากกว่าผู้ที่มีอายุมากกว่า

แนวทางการพัฒนาให้ผู้ต้องขังมีสุขภาพจิตที่ดีขึ้น จากผลการประเมินข้างต้น ได้ถูกนำไประดมสมองด้วยวิธี KJ Method ของผู้ที่ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพจิตของผู้ต้องขังในเรือนกลางนครปฐม จำนวน 8 ท่าน ประกอบด้วย นักจิตวิทยา 2 ท่าน พยาบาล 2 ท่าน และนักทัณฑวิทยา 4 ท่าน ซึ่งผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องในเรือนจำกลางนครปฐม ทั้งนี้พบว่าในภาพรวมผู้ต้องขังมีสุขภาพจิตที่ดีขึ้น (เมื่อเทียบกับการคัดกรองครั้งแรกเมื่อผู้ต้องขังเริ่มเข้ามาอยู่ในเรือนจำ) ซึ่งเกิดจากการคัดกรองสุขภาพจิตเพื่อป้องกันและเฝ้าระวังความเครียดอย่างครบวงจรและสม่ำเสมอ โดยเฉพาะการดำเนินโครงการราชทัณฑ์ปันสุข ทำความดี เพื่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์ เพราะทำให้เกิดความร่วมมือของหน่วยงานต่าง ๆ ในการดูแลสุขภาพจิตของผู้ต้องขัง ซึ่งทำให้ผู้ต้องขังได้พบแพทย์ ได้รับประทานยาอย่างต่อเนื่อง รวมถึงมีการจัดอบรม จัดกิจกรรม และจัดสิ่งแวดล้อมเพื่อลดความเครียดของผู้ต้องขัง

โครงการที่เป็นนวัตกรรมในการดูแลสุขภาพจิตของผู้ต้องขังคือ โครงการราชทัณฑ์ปันสุข ทำความดี เพื่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์ การอบรมผู้ต้องขังให้เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขเรือนจำ (อสรจ.) และโปรแกรมการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยสำหรับผู้ต้องขังป่วยจิตเวช ดังนี้

โครงการราชทัณฑ์ปันสุข ทำความดี เพื่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซึ่งเรือนจำกลางนครปฐมได้เข้าร่วมโครงการนี้ด้วย โดยมีโรงพยาบาลนครปฐมเป็นโรงพยาบาลแม่ข่ายที่ส่งแพทย์ในสาขาเวชปฏิบัติ จิตแพทย์และทันตแพทย์มาให้บริการผู้ต้องขัง เรือนจำกลางนครปฐมมีการใช้ระบบ VDO Conference สำหรับผู้ป่วยจิตเวช ทั้งนี้การตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุข ปีงบประมาณ 2564 ในหัวข้อโครงการราชทัณฑ์ปันสุข ทำความดี เพื่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์ เมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม 2564 พบว่า ทุกเรือนจำผ่านการประเมินเรื่อง

ผู้ต้องขังที่มีโรคจิตเวชต้องได้รับการบริการสุขภาพจิตครบร้อยละ 100 นอกจากนี้การตรวจราชการครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 14 กันยายน 2564 พบว่า ผู้ต้องขังที่คัดกรองแล้วพบปัญหาสุขภาพจิตได้รับการดูแลรักษา ร้อยละ 100 โดยจากจำนวนผู้ต้องขังทั้งหมด 250,116 คน พบผู้ต้องขังจิตเวช 5,711 คน (คิดเป็นร้อยละ 1.88) และผู้ต้องขังจิตเวชเข้าถึงบริการโดยผ่านระบบรักษาทางไกล (Telemedicine) 3,359 คน (คิดเป็นร้อยละ 58.81 ของผู้ต้องขังที่ป่วยจิตเวช) ปัญหาที่พบคือ โรงพยาบาลแม่ข่ายไม่มีแพทย์เฉพาะทางในสาขาหลักในโรคของผู้ต้องขัง เช่น จิตแพทย์ นักจิตวิทยา และเจ้าหน้าที่ในเรือนจำบางส่วนยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยด้านจิตเวช (กองบริหารการสาธารณสุข สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข, 2564)

นอกจากนี้มีการอบรมผู้ต้องขังให้เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขเรือนจำ (อสรจ.) โดยเรือนจำจะคัดเลือกผู้ต้องขังชั้นดีที่กำหนดเหลือโทษ 1 ปีขึ้นไป และมีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สามารถอ่านออกเขียนได้ มีสุขภาพที่ดีและเป็นแบบอย่างที่ดีด้านสุขภาพ ไปอบรมอาสาสมัครสาธารณสุขเรือนจำ (อสรจ.) โดยกำหนดให้ อสจร. 1 คนต่อจำนวนผู้ต้องขัง 50 คน ผู้ที่ผ่านการคัดเลือกต้องเข้ารับการอบรมหลักสูตรอบรมอาสาสมัครสาธารณสุขเรือนจำ (อสรจ.) ซึ่งเป็นหลักสูตรอบรมที่กรมราชทัณฑ์ร่วมกับกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข การอบรมใช้เวลา 20 ชั่วโมง โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับ การดูแลผู้ที่มีปัญหาสุขภาพจิต/จิตเวชและผู้ใช้สารเสพติด จำนวน 3 ชั่วโมง เนื้อหาประกอบด้วย 4 เรื่องได้แก่ (1) คัดกรองโรค/ภาวะซึมเศร้า โรคจิต มีพฤติกรรมทำร้ายตนเอง/ผู้อื่น มีความคิดจะฆ่าตัวตายหรือพยายามลงมือฆ่าตัวตาย โรคติดสุราและภาวะเพ้อจากการถอนสุรา และระบุสัญญาณเตือนของพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรงได้อย่างถูกต้อง (2) ให้ความช่วยเหลือทางด้านจิตใจและเฝ้าระวังมิให้เกิดภาวะอันตรายต่อผู้ป่วยและผู้ต้องขังอื่นได้อย่างถูกต้องเหมาะสม (3) สามารถบริหารเหตุการณ์ภาวะจิตเวชฉุกเฉินเบื้องต้นและรายงานเจ้าหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง รวดเร็วและปลอดภัย และ (4) สามารถจำกัดพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรงของผู้ต้องขังที่มีภาวะจิตเวชฉุกเฉินได้อย่างถูกต้องปลอดภัย (กระทรวงสาธารณสุข, 2562 : 15)

โปรแกรมการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยสำหรับผู้ต้องขังป่วยจิตเวชเป็นการเตรียมผู้ต้องขังให้มีความพร้อมก่อนที่จะกลับไปใช้ชีวิตในสังคมภายนอกได้ตามปกติ ลดระยะเวลาการกลับมาเป็นซ้ำของโรค ลดภาระในการดูแลของครอบครัว สังคม และเป็นการป้องกันการก่อคดีซ้ำจากภาวะอาการทางจิตกำเริบ โดยโปรแกรมนี้ประกอบด้วย 7 กิจกรรม ได้แก่ (1) การเจ็บป่วยทางจิต (2) การรักษาด้วยยาทางจิตเวช (3) การเฝ้าระวังอาการทางจิตกำเริบ (4) การเห็นคุณค่าในตัวเอง (Self-Esteem) (5) การพัฒนาทักษะการเผชิญปัญหาและความเครียด (6) การเกิดพฤติกรรมรุนแรง การป้องกันและการจัดการกับความโกรธ และ (7) การสนับสนุนทางสังคมและแหล่งสนับสนุนทางสังคม โดยแต่ละกิจกรรมใช้เวลา 60-90 นาที (สถาบันกัลยาณ์ราชนครินทร์, 2564)

การสนทนากลุ่มได้เสนอแนะแนวทางการดูแลสุขภาพจิตของผู้ต้องขังให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนี้

1. การให้ความรู้เรื่องการจัดการความเครียดและการจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้ต้องขังผ่อนคลายความเครียด ซึ่งมาจากผลการประเมินระดับความเครียดของผู้ต้องขังพบว่า ผู้ต้องขังมีความเครียดระดับสูง จำนวน 46 คน (ร้อยละ 21.80) และระดับรุนแรงจำนวน 40 คน (ร้อยละ 18.96) ซึ่งเป็นระดับความเครียดที่ควรได้รับการดูแลเป็นพิเศษ ดังนี้

ผู้ต้องขังที่มีความเครียดระดับสูง ควรคลายเครียดด้วยวิธีที่ทำได้ง่ายแต่ได้ผลดีคือ การฝึกหายใจคลายเครียด พูดคุยระบายความเครียดกับผู้ไว้วางใจ หาสาเหตุหรือปัญหาที่ทำให้เครียดและหาวิธีแก้ไข หากไม่สามารถจัดการคลายเครียดด้วยตนเองได้ ควรปรึกษากับผู้ให้การปรึกษาในหน่วยงานต่าง ๆ (กลุ่มภารกิจการพยาบาล โรงพยาบาลสวนสราญรมย์, 2563 : 7)

ผู้ต้องขังที่มีความเครียดระดับรุนแรง กลุ่มภารกิจการพยาบาล โรงพยาบาลสวนสราญรมย์ (2020 : 7) กล่าวว่า ความเครียดระดับนี้ส่งผลทำให้เจ็บป่วยทางกายและสุขภาพจิต ชีวิตไม่มีความสุข ความคิดฟุ้งซ่าน การตัดสินใจไม่ดี ยับยั้งอารมณ์ไม่ได้ ความเครียดระดับนี้ถ้าปล่อยไว้จะเกิดผลเสียทั้งต่อตนเองและคนใกล้ชิด ควรได้รับการช่วยเหลือจากผู้ให้การปรึกษาอย่างรวดเร็ว เช่น ทางโทรศัพท์ หรือผู้ให้การปรึกษาในหน่วยงานต่าง ๆ

2. จากผลการประเมินที่พบว่า ความเครียดของผู้ต้องขังในประเด็นเงินไม่พอใช้จ่าย เรือนจำกลางนครปฐมควรพิจารณาในเรื่อง (1) การเพิ่มสวัสดิการต่าง ๆ ให้พอเพียงกับความต้องการ รวมถึงการจัดอาหารและอาหารว่างให้แก่ผู้ต้องขังเป็นพิเศษในโอกาสต่าง ๆ และ (2) การปลูกฝังค่านิยมในเรื่อง การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และควรปลูกฝังความเข้าใจว่า การดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงไม่ได้จำกัดเฉพาะการทำการเกษตรเพียงอย่างเดียว แต่หมายถึงการดำเนินชีวิตประจำวันด้วยความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันในด้านต่าง ๆ (3) เพิ่มการพัฒนาด้านอาชีพให้แก่ผู้ต้องขัง

3. จากผลการศึกษาที่พบว่าผู้ต้องขังจำนวนมากมีความเครียดในเรื่องอาการปวดเมื่อยต่าง ๆ ได้แก่ ปวดหลัง (ค่าเฉลี่ย 2.40) ปวดศีรษะข้างเดียว (ค่าเฉลี่ย 2.37) กล้ามเนื้อตึงหรือปวด (ค่าเฉลี่ย 2.34) และปวดหัวจากความตึงเครียด (ค่าเฉลี่ย 2.34) เรือนจำกลางนครปฐมควรเพิ่มเติมเรื่องการดูแลเครื่องนอนเพื่อลดการปวดตึงของกล้ามเนื้อ และจัดกิจกรรมต่าง ๆ อาทิ การนวด การออกกำลังกายที่เหมาะสมกับผู้หญิง เช่น โยคะ และการส่งเสริมให้ผู้ต้องขังออกกำลังกายด้วยท่าบริหารที่เหมาะสมกับบริบทของเรือนจำ

ตารางที่ 5 ระดับความเครียดของผู้ต้องขังจำแนกตามอายุ

(จำนวน : คน)

		ระดับความเครียด				
		ระดับน้อย	ระดับปานกลาง	ระดับสูง	ระดับรุนแรง	รวม
อายุ	น้อยกว่า 30 ปี	5	16	**9**	**15**	45
	30 - 39 ปี	10	34	19	11	74
	40 - 49 ปี	12	34	11	12	69
	50 ปี ขึ้นไป	6	8	7	2	23
	รวม	**33**	**92**	**46**	**40**	**211**

4. การเฝ้าระวังผู้ต้องขังที่เป็นกลุ่มเสี่ยงโดยเฉพาะผู้ต้องขังที่มีอายุน้อย จากผลการศึกษาที่พบว่าปัจจัยด้านอายุที่มีผลต่อความเครียดของผู้ต้องขัง โดยผู้ต้องขังหญิงที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปีมีความเครียดมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้ที่มีอายุ 30-39 ปี, 40-49 ปี และน้อยที่สุดคือผู้ที่มีอายุ 50 ปี ขึ้นไป ตามลำดับ จากข้อมูลดังกล่าวสามารถจำแนกเพื่อหาจำนวนจำนวนผู้ต้องขังที่ต้องดูแลเป็นพิเศษได้ตามตารางที่ 5 กล่าวคือ ผู้ต้องขังที่มีอายุน้อยกว่าอายุ 30 ปี และมีความเครียดระดับรุนแรงมีจำนวน 15 คน และมีความเครียดระดับสูงจำนวน 9 คน ซึ่งผู้ต้องขังกลุ่มนี้ควรได้รับการดูแลเป็นพิเศษ ทั้งนี้ การดูแลสุขภาพจิตของผู้ต้องขังควรให้ความสำคัญต่อผู้ต้องขังที่อายุน้อยเป็นพิเศษ

5. การเพิ่มบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน อย่างไรก็ตาม ด้วยข้อจำกัดด้านกรอบอัตรากำลังและงบประมาณ ทำให้ไม่สามารถเพิ่มจำนวนบุคลากรได้ จึงควรรับสมัครอาสาสมัครที่มีความรู้ความสามารถมาร่วมทำงานด้วย เนื่องจากประเทศไทยก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างเต็มรูปแบบ ทำให้มีข้าราชการหรือผู้สูงอายุที่มีความรู้ความสามารถด้านการดูแลสุขภาพจิตที่แม้จะเกษียณอายุแล้วแต่ยังแข็งแรงและเห็นความสำคัญในงานจิตเวชของเรือนจำอยู่เป็นจำนวนมาก โดยเรือนจำควรเน้นการทำงานเชิงรุกในการค้นหาอาสาสมัครมาร่วมงาน รวมถึงการปรับระบบการทำงานให้มีการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันอย่างใกล้ชิดและปรับระบบการทำงานให้เหมาะสมกับบริบทของเรือนจำและบริบทของอาสาสมัคร

6. เรือนจำกลางจังหวัดนครปฐม เป็นแบบอย่างที่ดีในการร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ ในการดูสุขภาพจิตของผู้ต้องขัง อย่างไรก็ตาม ยังมีความต้องการของผู้คุมและนักโทษที่ต้องการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งการอบรมเพื่อให้ความรู้ สันทนาการ การจัดกิจกรรม และอาชีวบำบัดที่หลากหลายอาชีพ ทั้งนี้ควรเพิ่มความร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อมาทำกิจกรรมในเรือนจำ เช่น การจัดกิจกรรมเพื่อลดความเครียด และการจัดกิจกรรมเพื่อให้ความรู้ด้านสุขภาพแก่ผู้ต้องขัง

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้ต้องขังส่วนใหญ่หรือจำนวน 92 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 43.60 ของผู้ต้องขังทั้งหมด มีความเครียดในระดับปานกลางซึ่งจัดว่าเป็นความเครียดในระดับปกติ แต่ควรเฝ้าระวังผู้ต้องขังมีความเครียดระดับสูง จำนวน 46 คน (ร้อยละ 21.80) และระดับรุนแรงจำนวน 40 คน (ร้อยละ 18.96) ผลการศึกษายังพบว่าปัจจัยด้านอายุมีความสัมพันธ์กับระดับความเครียด กล่าวคือ ผู้ต้องขังที่มีอายุน้อยกว่าจะมีความเครียดมากกว่าผู้ที่มีอายุมากกว่า นอกจากนี้พบว่า ปัจจัยที่ทำให้ผู้ต้องขังเครียดมากที่สุดสามลำดับแรก ได้แก่ เงินไม่พอใช้จ่าย (ค่าเฉลี่ย 2.45) ปวดหลัง (ค่าเฉลี่ย 2.40) และ ปวดศีรษะข้างเดียว (ค่าเฉลี่ย 2.37)

ผลการศึกษาในเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดของผู้ต้องขังพบว่า ปัจจัยด้านการศึกษา อาชีพก่อนต้องโทษ และระยะเวลาต้องโทษที่คงเหลือไม่มีผลต่อระดับความเครียดของผู้ต้องขังซึ่งตรงกับผลการศึกษาของอภิรมย์ ศรีจันเทพ (2562) อย่างไรก็ตามข้อค้นพบที่แตกต่างกันคือ ปัจจัยด้านอายุ กล่าวคือ ในผลการวิจัยนี้พบว่าอายุมีผลต่อความเครียดของผู้ต้องขัง โดยผู้ต้องขังที่มีอายุน้อยกว่าจะมีความเครียดมากกว่าผู้ที่มีอายุมากกว่า ขณะที่งานวิจัยของอภิรมย์ ศรีจันเทพ ไม่พบว่าอายุมีผลต่อความเครียดของผู้ต้องขัง ทั้งนี้อาจเกิดจากการศึกษานี้เกิดขึ้นในปี 2567 ซึ่งประเทศไทยมีปัญหาด้านเงินเฟ้อมากกว่าปี 2562 (ซึ่งเป็นปีที่ศึกษาของอภิรมย์ ศรีจันเทพ) และมีภาวะประชากรว่างงานสูง จึงเป็นเหตุผลที่ผู้ต้องขังที่มีอายุน้อยมีความเครียดมากกว่า โดยเกิดจากความกังวลที่ต้องเสียเวลาในการอยู่ในเรือนจำ และกังวลภาระที่ต้องรับผิดชอบต่าง ๆ ทั้งแฟน พ่อแม่ รวมถึงความกังวลเรื่องอนาคตหลังจากพ้นโทษ นอกจากนี้ผลการศึกษาของพิษณุ รูปเหมาะ และ สุภีร์ สมอนา (2566) ได้สอดคล้องกับผลการศึกษาของงานวิจัยนี้ที่ว่า กลุ่มผู้สูงอายุมีความเครียดในเรื่องอิสรภาพหลังพ้นโทษเพราะกังวลว่าจะไม่มีผู้ดูแล ไม่ได้รับการต้อนรับ ไม่มั่นใจว่าจะไปพักอาศัยกับใคร ผู้ต้องขังสูงอายุจึงมีความเครียดในการอยู่ในเรือนจำน้อยกว่าผู้ต้องขังที่มีอายุน้อย

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ทำให้ผู้ต้องขังเครียดมากที่สุดคือ เงินไม่พอใช้จ่าย (ค่าเฉลี่ย 2.45) สอดคล้องกับผลการศึกษาของอภิรมย์ ศรีจันเทพ (2562) ที่พบว่า เงินที่ได้รับจากญาติเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายแตกต่างกันมีผลต่อความเครียดของผู้ต้องขังต่างกัน กล่าวคือ กลุ่มผู้ต้องขังที่ไม่มีเงินรับฝากจากญาติมีความเครียดมากกว่าผู้ต้องขังที่ได้รับฝากจำนวน 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ได้รับเงินฝาก 1-2,000 บาท 6,001-8,000 บาท และกลุ่ม 8,001 บาทขึ้นไป ทั้งนี้อาจกล่าวได้ว่าเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้หญิงซึ่งมีญาติมาเยี่ยมน้อยกล่าวผู้ต้องขังชาย ส่งผลให้ผู้ต้องขังหญิงได้รับเงินฝากจากญาติน้อย รวมถึงความรักสวยของผู้หญิงทำให้มีความจำเป็นต้องใช้เงินซื้ออุปกรณ์ต่าง ๆ ที่อยู่นอกเหนือสวัสดิการ จึงเกิดความเครียดจากเงินไม่พอใช้ นอกจากนี้ผู้ต้องขังยังมีความกังวลในเรื่องการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตหลังจากพ้นโทษ

ปัจจัยที่ทำให้ผู้ต้องขังมีความเครียดลำดับที่ 2-5 ได้แก่ ปวดหลัง (ค่าเฉลี่ย 2.40) ปวดศีรษะข้างเดียว (ค่าเฉลี่ย 2.37) กล้ามเนื้อตึงหรือปวด (ค่าเฉลี่ย 2.34) และปวดหัวจากความตึงเครียด (ค่าเฉลี่ย 2.34) อาจเกิดจากความแออัดของเรือนนอน โดยพิษณุ รูปเหมาะ และ สุภีร์ สมอนา (2566) นำเสนอว่า ผู้ต้องขังต้องเข้าเรือนนอนตั้งแต่ 15.00 น. ต้องนอนอย่างเบียดเสียด นอนไม่เต็มอิ่มซึ่งส่วนหนึ่งมาจากเสียงรบกวนของผู้ต้องขัง เช่น เสียงกรน เสียงผายลม นอนละเมอ เป็นต้น

เรือนจำกลางนครปฐมมีการดูแลสุขภาวะทางจิตของผู้ต้องขังเป็นอย่างดี แต่ควรเพิ่มเรื่อง (1) การให้ความรู้เรื่องการจัดการความเครียดและการจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้ต้องขังผ่อนคลายความเครียด (2) การเพิ่มสวัสดิการต่าง ๆ ให้พอเพียงกับความต้องการ รวมถึงการจัดอาหารและอาหารว่างให้แก่ผู้ต้องขังเป็นพิเศษในโอกาสต่าง ๆ (3) การพัฒนาทักษะด้านอาชีพ (4) การปลูกฝังค่านิยมในเรื่อง การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (5) การเฝ้าระวังผู้ต้องขังที่เป็นกลุ่มเสี่ยงโดยเฉพาะผู้ต้องขังที่มีอายุน้อย และผู้ที่มีความเครียดในระดับรุนแรง (6) การค้นหาอาสาสมัครที่มีความรู้ด้านสุขภาพจิตมาร่วมงาน และ (7) การเพิ่มความร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อมาทำกิจกรรมในเรือนจำ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ : การวิจัยนี้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิในการศึกษา ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับผลการศึกษาในลักษณะที่ใกล้เคียงกัน การศึกษาในระยะต่อไปควรทำการศึกษาเพื่อสร้างกรอบแนวคิดและทฤษฎีมากกว่าการศึกษาด้วยรายเรือนจำ (หรือ case study) ด้วยการศึกษาเชิงสำรวจและใช้กลุ่มตัวอย่างจากหลายๆ

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย : การดูแลสุขภาพจิตของผู้ต้องขังเกี่ยวข้องกับกติการะหว่างประเทศและนโยบายของประเทศ อาทิเช่น ข้อกำหนดขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง (United Nations Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners) กำหนดว่า “ผู้ต้องขังวิกลจริตและจิตไม่ปกติต้องได้รับการบำบัดโดยแพทย์เฉพาะทาง” นอกจากนี้ข้อกำหนดกรุงเทพ (Bangkok Rules) กำหนดไว้ประการหนึ่งว่า “ต้องมีความพยายามโดยเฉพาะในการจัดให้มีบริการที่เหมาะสมสำหรับผู้ต้องขังหญิงซึ่งมีความต้องการการสนับสนุนทางจิตสังคมโดยเฉพาะผู้ที่เคยถูกล่วงละเมิดทางร่างกายทางจิตใจและทางเพศ” และ “ต้องให้การสนับสนุนเพิ่มเติมภายหลังการปล่อยตัวแก่ผู้ต้องขังหญิงซึ่งอาจต้องการความช่วยเหลือทางด้านจิตใจ ทางการแพทย์ ทางกฎหมาย และในทางปฏิบัติเพื่อให้แน่ใจว่าการกลับเข้าสู่สังคมของผู้หญิงเหล่านั้นประสบความสำเร็จโดยร่วมมือกับบริการต่าง ๆ ในชุมชน” (กรมราชทัณฑ์, n.d.)

พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 มาตรา 55 กำหนดว่า ในกรณีที่ผู้ต้องขังป่วย มีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพจิต หรือเป็นโรคติดต่อให้ผู้บัญชาการเรือนจำดำเนินการให้ผู้ต้องขังได้รับการตรวจจากแพทย์โดยเร็ว หากผู้ต้องขังนั้นต้องได้รับการบำบัดรักษาเฉพาะด้านหรือถ้าคงรักษาพยาบาลอยู่ในเรือนจำ จะไม่ทุเลา

ดีขึ้นให้ส่งตัวผู้ต้องขังดังกล่าวไปยังสถานบำบัดรักษาสำหรับโรคชนิดนั้นโดยเฉพาะ โรงพยาบาลหรือสถานบำบัดรักษาทางสุขภาพจิตนอกเรือนจำต่อไป ทั้งนี้หลักเกณฑ์และวิธีการส่งตัวผู้ต้องขังไปรักษาตัวนอกเรือนจำ ระยะเวลาการรักษาตัว รวมทั้งผู้มีอำนาจอนุญาตให้เป็นไปตามกฎกระทรวงโดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ ในกรณีที่ส่งตัวผู้ต้องขังไปรักษาตัวนอกเรือนจำ

ดังนั้น ด้านนโยบายควรให้ความสำคัญต่อสุขภาพจิตของผู้ต้องขังมากขึ้น โดยเฉพาะผลการสำรวจที่พบว่าความเครียดมากที่สุดคือ เงินไม่พอใช้จ่าย (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.45) ทั้งนี้เชิงนโยบายควรพิจารณาสวัสดิการต่างๆ ในเรือนจำ ใน 2 ประเด็นคือ (1) การจัดสวัสดิการต่างๆ ให้เพียงพอกับความต้องการของผู้ต้องขัง และ (2) การพยายามลดความเลื่อมล้ำด้านเศรษฐกิจในเรือนจำ เพราะนำมาซึ่งอำนาจของผู้ต้องขังบางกลุ่ม ทั้งนี้อาจจำกัดเงินฝากของญาต และสร้างค่านิยมในเรือนจำว่าหากต้องการเงินควรทำงานในอาชีพต่างๆ ที่กรมราชทัณฑ์จัดหาให้

3. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ : การศึกษานี้ได้เสนอแนะเรือนจำกลางนครปฐมในการเพิ่มมาตรการต่างๆ ในการดูแลสุขภาพจิตของผู้ต้องขัง ดังที่นำเสนอข้างต้น

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้ประสบผลสำเร็จด้วยดี เพราะการช่วยเหลือจากทุกฝ่าย โดยเฉพาะเรือนจำกลางนครปฐมที่อนุเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย และขอขอบพระคุณ ดร.ขวัญไชย สันติภราภพ ผู้บัญชาการเรือนจำกลางนครปฐม ที่ให้เกียรติเป็นที่ปรึกษาในการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

กมลชนก มนตะเสวี, ดวงตา ไกรภัสสร์พงษ์ และ วิชชุดา จันทรราษฎร์. (2516). *โครงการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบบริการสุขภาพจิตและจิตเวชสำหรับผู้ต้องขังในเรือนจำ*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันกัลยาราชนครินทร์.

กรมราชทัณฑ์. (2567). รายงานสถิติผู้ต้องราชทัณฑ์คดี พ.ร.บ. ยาเสพติดทั่วประเทศ. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 5 มิถุนายน 2567. แหล่งที่มา: http://www.correct.go.th/rt103pdf/report_result.php?date=2024-02-01&report=drug

กรมราชทัณฑ์. (n.d). คำแปลของข้อกำหนดกรุงเทพมหานคร. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 5 มิถุนายน 2567. แหล่งที่มา: http://www.correct.go.th/fdcphit/images/stories/pdf/bangkokrules.pdf.

กระทรวงสาธารณสุข. (2562). หลักสูตรฝึกอบรมอาสาสมัครสาธารณสุขเรือนจำ (อสรจ.). *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 20 เมษายน 2567. แหล่งที่มา: https://hss.moph.go.th/fileupload_doc/2023-10-02-1-19-50331837.pdf

กฤตภาส ไทยวงษ์. (2565). *การพัฒนาแนวทางการป้องกันกระทำผิดซ้ำในผู้ป่วยนิติจิตเวช*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กลุ่มภารกิจการพยาบาล โรงพยาบาลสวนสราญรมย์. (2563). คู่มือแบบประเมินคัดกรองโรคจิตและปัญหาสุขภาพจิต. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 5 มิถุนายน 2567. แหล่งที่มา: https://morningmindcounseling.com/wp-content/uploads/2022/01.pdf

กองบริหารการสาธารณสุข สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. (2564). แนวทางการพัฒนาระบบบริการสาธารณสุขสำหรับผู้ต้องขังในเรือนจำ. (ฉบับปรับปรุง). *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 20 เมษายน 2567. แหล่งที่มา: http://www.correct.go.th/ meds/index/Download/สื่อ/แนวทางการพัฒนาระบบบริการสาธาณสุขสำหรับผู้ต้องขังในเรือนจำ%20(ฉบับปรับปรุง).pdf

ชลธิช ชื่นอุระ และ ซาแมนต้า เจฟฟรีย์. (2561). เพศภาวะและเส้นทางสู่เรือนจำ : การศึกษาเรื่องเล่าของผู้ต้องขังหญิงและผู้ต้องขังชายคดียาเสพติดในประเทศไทย. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 7 เมษายน 2567. แหล่งที่มา: https://knowledge.tijthailand.org/publication/detail/28#book/

พิษณุ รูปเหมาะ และ สุภีร์ สมอนา. (2566). แนวทางการส่งเสริมการจัดการคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังในเรือนจำ: กรณีศึกษาเรือนจำกลางอุดรธานี. *วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี*. 5 (3), 77-89.

สถาบันกัลยาณ์ราชนครินทร์. (2564). แนวทางการให้บริการสุขภาพจิตและจิตเวชสำหรับผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถาน. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 20 เมษายน 2567. แหล่งที่มา: https://www.galya.go.th/2020/dashboard/kcfinder/upload/files/niti_prisoner_2564.pdf.

อภิรมย์ ศรีจันเทพ. (2562). *ความเครียดของผู้ต้องขังเรือนจำพิเศษมีนบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการทำกำไรและค่าตอบแทนกรรมการอิสระของบริษัทที่ส่งผลต่ออัตราการเติบโตอย่างยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี

The Relationship Between Profitability and Independent Director Compensation on Sustainable Growth of Listed Companies in the Technology Sector of the Stock Exchange of Thailand

ชนินาถ ลำภูเงิน,
มัตธิมา กรงเต้น และ ถิรวุฒิ ยังสุข
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
Chaninart Lampoongern,
Mattima Krongten and Tirawut Youngsook
Sripatum University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: chanininart.m1@gmail.com

****

บทคัดย่อ

ปัจจุบันบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีเป็นผู้นำในการสร้างนวัตกรรมและการพัฒนาเทคโนโลยี ซึ่งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมในประเทศไทย การศึกษาวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการทำกำไรและค่าตอบแทนกรรมการอิสระของบริษัทที่ส่งผลต่ออัตราการเติบโตอย่างยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี” เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการทำกำไรและค่าตอบแทนกรรมการอิสระของบริษัทที่ส่งผลต่ออัตราการเติบโตอย่างยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี โดยเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ จากฐานข้อมูลการเงินและรายงานทางการเงินประจำปี (แบบ 56-1) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีที่มีข้อมูลครบถ้วนจำนวน 35 บริษัท ในช่วงปี พ.ศ. 2563 ถึงปี พ.ศ. 2566 ได้จำนวน 140 ตัวอย่าง ตัวแปรในการศึกษาประกอบด้วยตัวแปรอิสระ ได้แก่ ความสามารถในการทำกำไร (อัตรากำไรขั้นต้น อัตรากำไรจากการดำเนินงาน อัตรากำไรก่อนภาษีเงินได้ และอัตรากำไรสุทธิ) และค่าตอบแทนกรรมการ (เบี้ยประชุม เงินประจำตำแหน่ง และโบนัส) ตัวแปรตามคืออัตราการเติบโตอย่างยั่งยืน ตัวชี้วัดสำคัญในการประเมินความสามารถของบริษัทได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์การถดถอยแบบง่าย

* วันที่รับบทความ: 9 กรกฎาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 14 กรกฎาคม 2567; วันตอบรับบทความ: 15 กรกฎาคม 2567
Received: July 9, 2024; Revised: Jult 14, 2024; Accepted: July 15, 2024

ผลการวิจัยพบว่า อัตราส่วนกำไรขั้นต้นมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราการเติบโตอย่างยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่ส่วนของค่าตอบแทนกรรมการอิสระไม่มีความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติกับอัตราการเติบโตอย่างยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี

คำสำคัญ: ความสามารถในการทำกำไร; ค่าตอบแทนกรรมการอิสระ; อัตราการเติบโตอย่างยั่งยืน

Abstract

Currently, technology industry registered companies in the Stock Exchange of Thailand (SET) are leading in innovation and technology development, significantly impacting both the economy and society in Thailand. A study titled "The Relationship between Profitability and Board Compensation of Independent Directors on Sustainable Growth Rate of Technology Industry Registered Companies in the Stock Exchange of Thailand" is a quantitative research aimed at examining the correlation between profitability and board compensation of independent directors on the sustainable growth rate of these companies. The study gathered data from financial statements and annual reports (Form 56-1) of 35 technology industry companies registered in the SET, spanning from the fiscal year 2020 to 2023, totaling 140 samples. The independent variables studied included profitability metrics (return on equity, operating profit margin, pre-tax profit margin, and net profit margin) and board compensation (meeting fees, annual remuneration, and bonuses), while the dependent variable was sustainable growth rate. Key performance indicators used to evaluate company capabilities included statistical analysis and simple regression analysis.

The research findings indicate a statistically significant positive relationship between initial profitability ratios and the sustainable growth rate of technology industry companies registered in the Stock Exchange of Thailand. However, board compensation for independent directors showed no statistically significant relationship with the sustainable growth rate of these companies.

Keywords: Profitability; Independent Director; Sustainable growth rate

บทนำ

ในยุคปัจจุบันที่เศรษฐกิจโลกเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและเทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญในทุกภาคส่วน (Baller, Dutta, & Lanvin, 2016) การขยายตัวของบริษัทกลุ่มเทคโนโลยีในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET) ในช่วง 4 ปีที่ผ่านมามีการเติบโต ทั้งในด้านจำนวนบริษัท การระดมทุน มูลค่าหุ้น การควบรวมและซื้อกิจการ และการลงทุนในเทคโนโลยีขั้นสูง (World Economic Forum, 2016) สะท้อนถึงความเจริญเติบโตและศักยภาพของอุตสาหกรรมเทคโนโลยีในประเทศไทย ซึ่งจะส่งผลดีต่อประเทศไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการสร้างรายได้และเพิ่มมูลค่าให้กับเศรษฐกิจของประเทศ รวมไปถึงสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจด้วย (Dincer, 2023; Tao, 2023) นอกจากนี้ บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีเป็นภาคส่วนที่ขับเคลื่อน

นวัตกรรมและการพัฒนาเทคโนโลยี ซึ่งมีผลกระทบต่อทั้งเศรษฐกิจและสังคม เทคโนโลยีเป็นตัวขับเคลื่อนหลักที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต ลดต้นทุน และสร้างโอกาสทางธุรกิจใหม่ๆ ทำให้บริษัทในกลุ่มนี้มีความสำคัญในการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก (Baller et al., 2016) หากบริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีเติบโตอย่างต่อเนื่องและมีอัตราการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน (Sustainable growth rate: SGR) ก็จะทำให้บริษัทสามารถสร้างมูลค่าและความมั่นคงในระยะยาว ลดความเสี่ยง และเพิ่มความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุน ลูกค้า และพนักงาน ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นพื้นฐานสำคัญของความสำเร็จขององค์กรในระยะยาวได้ (El Madbouly, 2022; Ramli, 2022) ซึ่งอัตราการเติบโตอย่างยั่งยืนสามารถขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย เช่น การบริหารจัดการต้นทุนอย่างมีประสิทธิภาพ การดึงดูดและรักษาความสามารถพนักงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสามารถในการทำกำไรที่มีความสัมพันธ์กับค่าตอบแทนของกรรมการของบริษัทซึ่งจะเป็นกลไกสำคัญในการสร้างแรงจูงใจให้กับกรรมการในการบริหารจัดการบริษัทอย่างมีประสิทธิภาพและมุ่งมั่นในการสร้างมูลค่าให้กับบริษัท (Liu, 2023; Boivie et al., 2021)

ความสามารถในการทำกำไรของบริษัทเป็นตัวชี้วัดสำคัญที่แสดงถึงประสิทธิภาพของการดำเนินธุรกิจ การศึกษาหลายฉบับพบว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างความสามารถในการทำกำไรและอัตราการเติบโตอย่างยั่งยืนของบริษัท ความสามารถในการทำกำไรที่สูงไม่เพียงแต่ช่วยให้บริษัทสามารถลงทุนในโครงการใหม่ๆ และพัฒนานวัตกรรมได้มากขึ้น แต่ยังช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุนและเพิ่มโอกาสในการระดมทุนในอนาคต (Liu, 2023; El Madbouly, 2022) อัตราการเติบโตอย่างยั่งยืน (SGR) สะท้อนถึงความสามารถของบริษัทในการรักษาและขยายธุรกิจโดยไม่ต้องพึ่งพาการระดมทุนภายนอก ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความมั่นคงและความยั่งยืนในระยะยาว (Ramli, 2022)

นอกจากปัจจัยที่กล่าวมาแล้วนั้น ความสามารถในการทำกำไรและค่าตอบแทนกรรมการอิสระของบริษัทที่ส่งผลต่ออัตราการเติบโตอย่างยั่งยืนของบริษัท เนื่องจากค่าตอบแทนที่เหมาะสมสามารถสร้างแรงจูงใจให้กับกรรมการในการบริหารจัดการบริษัทอย่างมีประสิทธิภาพ และมุ่งมั่นในการสร้างมูลค่าให้กับบริษัท การศึกษาหลายฉบับแสดงให้เห็นว่าค่าตอบแทนกรรมการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราการเติบโตอย่างยั่งยืนของบริษัท การกำหนดค่าตอบแทนที่เหมาะสมต้องพิจารณาถึงปัจจัยหลายประการ เช่น ผลการดำเนินงานของบริษัท ความสามารถในการทำกำไร และเป้าหมายระยะยาวขององค์กร (Boivie, Withers, Graffin, & Corley, 2021; Ramli, 2022)

จากข้อมูลดังกล่าว การเติบโตอย่างยั่งยืน (Rupert J. Baumgartner, 2014) ความสามารถในการทำกำไร (Farah Margaretha and Nina Supartika, 2016) และค่าตอบแทนกรรมการของบริษัทกลายเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความอยู่รอดและความสำเร็จในระยะยาว ด้วยเหตุนี้ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการทำกำไรและค่าตอบแทนกรรมการอิสระของบริษัทที่ส่งผลต่ออัตราการเติบโตอย่างยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีจึงนับว่าเป็นเรื่องที่มี

ความสำคัญอย่างยิ่ง (Steven Boivie, Michael C. Withers, Scott D. Graffin, Kevin G. Corley, 2021)

จากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น การศึกษาครั้งนี้นี้ต้องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการทำกำไรและค่าตอบแทนกรรมการอิสระของบริษัทที่ส่งผลต่ออัตราการเติบโตอย่างยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี ในช่วงปี 2563 – 2566 เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนากลยุทธ์และนโยบายสำหรับการเติบโตอย่างยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการทำกำไรที่ส่งผลต่ออัตราการเติบโตอย่างยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี
2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างค่าตอบแทนกรรมการอิสระของบริษัทที่ส่งผลต่ออัตราการเติบโตอย่างยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรคือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีที่มีข้อมูลครบถ้วนจำนวน 35 บริษัท ในช่วงปี พ.ศ. 2563 ถึงปี พ.ศ. 2566 ได้จำนวน 140 ตัวอย่าง โดยบริษัทเหล่านี้ต้องมีการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินและค่าตอบแทนกรรมการอย่างครบถ้วนและต่อเนื่อง

กลุ่มตัวอย่างคือ บริษัทในกลุ่มประชากรที่ได้รับการคัดเลือก โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (Systematic Random Sampling)

ตารางที่ 1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา	รวม
จำนวนบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี	45
หัก บริษัทที่ข้อมูลไม่ครบถ้วน	10
จำนวนประชากรที่ที่ใช้ในการศึกษา (ค่า N)	**35**

ตารางที่ 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา	2563	2564	2565	2566	รวม
จำนวนบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี	35	35	35	35	140
จำนวนบริษัทที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา	**35**	**35**	**35**	**35**	**140**

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ฐานข้อมูลทางการเงินและรายงานประจำปี

- ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการทำกำไรของบริษัท เช่น อัตรากำไรขั้นต้น (Gross Profit Margin) อัตรากำไรจากการดำเนินงาน (Operating Profit Margin) อัตรากำไรก่อนภาษีเงินได้ (Earning Before Tax Margin) และอัตรากำไรสุทธิ (Net Profit Margin)
- ข้อมูลค่าตอบแทนกรรมการ เช่น เบี้ยประชุม (Meeting Allowances) เงินประจำตำแหน่ง (Salaries) และโบนัส (Bonuses)
- ข้อมูลอัตราการเติบโตอย่างยั่งยืน (Sustainable Growth Rate)

2. เครื่องมือการวิเคราะห์ข้อมูล:

- โปรแกรมสถิติ เช่น SPSS สำหรับการวิเคราะห์เชิงพรรณนาและเชิงอนุมาน
- สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)
- การวิเคราะห์การถดถอยแบบง่าย (Simple Regression Analysis)

การเก็บรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เก็บข้อมูลจากแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) ข้อมูลจากงบการเงิน ข้อมูลจากฐานข้อมูลออนไลน์ของสำนักงาน คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (www.sec.or.th) ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (www.set.or.th) และฐานข้อมูล SETSMART (www.setsmart.com)

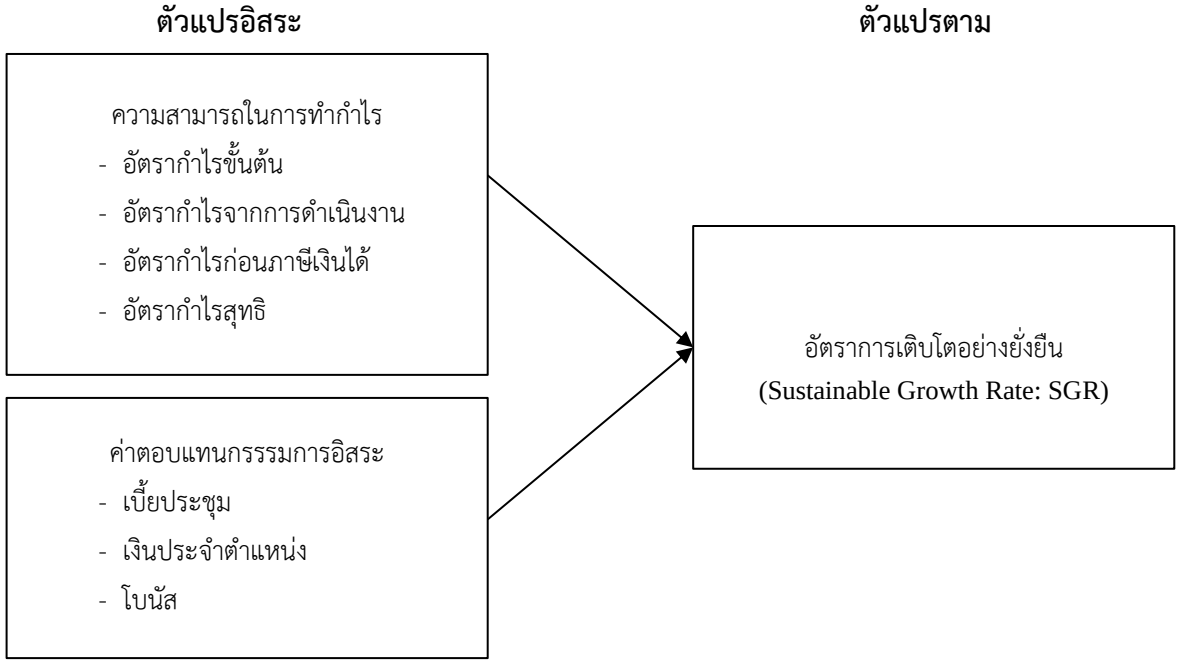
การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ใช้เพื่ออธิบายลักษณะของข้อมูลที่รวบรวมได้ เช่น ค่าเฉลี่ย (Mean), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าต่ำสุด (Minimum), และค่าสูงสุด (Maximum) ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจถึงลักษณะทั่วไปของตัวแปรแต่ละตัว

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Correlation Analysis) ใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson Correlation Coefficient) เพื่อวัดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ความสัมพันธ์นี้จะช่วยให้เข้าใจว่าตัวแปรใดมีผลกระทบต่อกันและกันมากน้อยเพียงใด

3. การวิเคราะห์การถดถอย (Regression Analysis) ใช้เพื่อศึกษาผลกระทบของตัวแปรอิสระ (ความสามารถในการทำกำไรและค่าตอบแทนกรรมการ) ต่ออัตราการเติบโตอย่างยั่งยืน (SGR) การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) จะช่วยให้สามารถตรวจสอบได้ว่าตัวแปรใดมีผลกระทบต่ออัตราการเติบโตอย่างยั่งยืนมากที่สุด รวมถึงสามารถพยากรณ์ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงในตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตามได้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรที่การศึกษา

ตัวแปร	N	ค่าต่ำสุด (Min)	ค่าสูงสุด (Max)	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
ความสามารถในการทำกำไร					
อัตรากำไรขั้นต้น (GPM)	140	-81.10%	88.00%	19.50%	15.41%
อัตรากำไรจากการดำเนินงาน (OPM)	140	-105.20%	80.60%	8.33%	14.65%
อัตรากำไรก่อนภาษีเงินได้ (EBTM)	140	-1.95%	1,424.17%	31.07%	127.00%
อัตรากำไรสุทธิ (NPM)	140	-184.30%	69.40%	3.13%	23.06%
ค่าตอบแทนกรรมการอิสระ					
เบี้ยประชุม (MA)	106	80,000.00	3,900,000.00	1,058,485.51	756,177.23
เงินประจำตำแหน่ง (PA)	73	180,000.00	8,450,666.66	2,977,718.17	2,234,292.62
โบนัส (BN)	31	91,068.00	13,181,600.00	3,159,302.07	3,657,677.78
อัตราการเติบโตอย่างยั่งยืน					
อัตราการเติบโตอย่างยั่งยืน	140	-535.20%	225.40%	-1.52%	56.08%

ผลการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรอิสระ ได้แก่ กำไรขั้นต้น (GPM) กำไรจากการดำเนินงาน (OPM) กำไรก่อนภาษีเงินได้ (EBTM) และกำไรสุทธิ (NPM) รวมถึงค่าตอบแทนกรรมการอิสระ ได้แก่ ค่าตอบแทนเบี้ยประชุม (MA) เงินประจำตำแหน่ง (PA) และโบนัส (BN) และผลการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรตาม คือ อัตราการเติบโตอย่างยั่งยืน (SGR) แสดงผลด้วยค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งได้ทำการวิเคราะห์จากข้อมูลระหว่างปี พ.ศ. 2563 ถึง พ.ศ. 2566

1. อัตรากำไรขั้นต้น (GPM) มีจำนวนข้อมูลทั้งหมด 140 รายการ พบว่ามีค่าต่ำสุดอยู่ที่ -81.10% และค่าสูงสุดอยู่ที่ 88.00% ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 19.50% โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 15.41%

2. อัตรากำไรจากการดำเนินงาน (OPM) มีจำนวนข้อมูลทั้งหมด 140 รายการ พบว่ามีค่าต่ำสุดอยู่ที่ -105.20% และค่าสูงสุดอยู่ที่ 80.60% ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 8.33% โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 14.65%

3. อัตรากำไรก่อนภาษีเงินได้ (EBTM) มีจำนวนข้อมูลทั้งหมด 140 รายการ พบว่ามีค่าต่ำสุดอยู่ที่ -1.95% และค่าสูงสุดอยู่ที่ 1424.17% ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 31.07% โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 127.00%

4. อัตรากำไรสุทธิ (NPM) มีจำนวนข้อมูลทั้งหมด 140 รายการ พบว่ามีค่าต่ำสุดอยู่ที่ -184.30% และค่าสูงสุดอยู่ที่ 69.40% ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.13% โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 23.06

5. เบี้ยประชุม (MA) มีจำนวนข้อมูลทั้งหมด 106 รายการ พบว่ามีค่าต่ำสุดอยู่ที่ 80,000.00 และค่าสูงสุดอยู่ที่ 3,900,000.00 ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 1,058,485.51 โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 756,177.23

6. เงินประจำตำแหน่ง (PA) มีจำนวนข้อมูลทั้งหมด 73 รายการ พบว่ามีค่าต่ำสุดอยู่ที่ 180,000.00 และค่าสูงสุดอยู่ที่ 8,450,666.66 ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2,977,718.17 โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 2,234,292.62

7. โบนัส (BN) มีจำนวนข้อมูลทั้งหมด 31 รายการ พบว่ามีค่าต่ำสุดอยู่ที่ 91,068.00 และค่าสูงสุดอยู่ที่ 13,181,600.00 ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3,159,302.07 โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 3,657,677.78

8. อัตราการเติบโตอย่างยั่งยืน (SGR) มีจำนวนข้อมูลทั้งหมด 140 รายการ พบว่ามีค่าต่ำสุดอยู่ที่ -535.20% และค่าสูงสุดอยู่ที่ 225.40% ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ -1.52% โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 56.08%

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นอย่างง่ายเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการทำกำไรด้านอัตรากำไรขั้นต้นที่ส่งผลต่ออัตราการเติบโตอย่างยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี

ตัวแปร	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t-Test	Sig.
	Beta	Std. Error	Beta		
ค่าคงที่	-25.23	7.25		-3.48	0.00**
อัตรากำไรขั้นต้น (GPM)	1.22	0.29	0.33	4.17	0.00**

หมายเหตุ: N = 140, R = 0.33, R^2 = 0.11, Adjusted R = 0.11, SE_{est} = 0.53, F = 17.36

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01, * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์การเชิงเส้นอย่างง่าย (Simple Linear Regression) ระหว่างอัตรากำไรขั้นต้น (GPM) และอัตราการเติบโตอย่างยั่งยืน (SGR) พบว่า ค่า R มีค่าเท่ากับ 0.33 โดยค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) มีค่าเท่ากับ 0.11 หมายความว่า อัตรากำไรขั้นต้น (GPM) ส่งผลต่ออัตราการเติบโตอย่างยั่งยืน (SGR) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี คิดเป็นร้อยละ 11 สำหรับผลการทดสอบสมมติฐานสามารถบ่งชี้ว่า อัตรากำไรขั้นต้น (GPM) มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่ออัตราการเติบโตอย่างยั่งยืน (SGR) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นอย่างง่ายเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการทำกำไรด้านอัตรากำไรจากการดำเนินงานที่ส่งผลต่ออัตราการเติบโตอย่างยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี

ตัวแปร	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t-Test	Sig.
	Beta	Std. Error	Beta		
ค่าคงที่	-14.50	5.00		-2.90	0.00**
อัตรากำไรจากการดำเนินงาน (OPM)	1.56	0.30	0.41	5.24	0.00**

หมายเหตุ: N = 140, R = 0.41, R^2 = 0.17, Adjusted R = 0.16, SE_{est} = 0.51, F = 27.41

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01, * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5 แสดงผลการวิเคราะห์การเชิงเส้นอย่างง่าย (Simple Linear Regression) ระหว่างอัตรากำไรจากการดำเนินงาน (OPM) และอัตราการเติบโตอย่างยั่งยืน (SGR) พบว่า ค่า R มีค่าเท่ากับ 0.41 โดยค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) มีค่าเท่ากับ 0.17 หมายความว่า อัตรากำไรจากการดำเนินงาน (OPM) ส่งผลต่ออัตราการเติบโตอย่างยั่งยืน (SGR) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี คิดเป็นร้อยละ 17 สำหรับผลการทดสอบสมมติฐานสามารถบ่งชี้ว่า อัตรากำไรจากการดำเนินงาน (OPM) มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่ออัตราการเติบโตอย่างยั่งยืน (SGR) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นอย่างง่ายเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการทำกำไรด้านอัตรากำไรก่อนภาษีเงินได้ที่ส่งผลต่ออัตราการเติบโตอย่างยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี

ตัวแปร	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t-Test	Sig.
	Beta	Std. Error	Beta		
ค่าคงที่	-5.71	4.66		-1.22	0.22
อัตรากำไรก่อนภาษีเงินได้ (EBTM)	0.14	0.04	0.31	3.77	0.00**

หมายเหตุ: N = 140, R = 0.31, R^2 = 0.09, Adjusted R = 0.09, SE_{est} = 0.54, F = 14.18

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01, * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 6 แสดงผลการวิเคราะห์การเชิงเส้นอย่างง่าย (Simple Linear Regression) ระหว่างอัตรากำไรก่อนภาษีเงินได้ (EBTM) และอัตราการเติบโตอย่างยั่งยืน (SGR) พบว่า ค่า R มีค่าเท่ากับ 0.31 โดยค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) มีค่าเท่ากับ 0.09 หมายความว่า อัตรากำไรก่อนภาษีเงินได้ (EBTM) ส่งผลต่ออัตราการเติบโตอย่างยั่งยืน (SGR) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี คิดเป็นร้อยละ 9 สำหรับผลการทดสอบสมมติฐานสามารถบ่งชี้ว่า อัตรากำไรก่อนภาษีเงินได้ (EBTM) มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่ออัตราการเติบโตอย่างยั่งยืน (SGR) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นอย่างง่ายเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการทำกำไรด้านอัตรากำไรสุทธิมีความสัมพันธ์เชิงบวกที่ส่งผลต่ออัตราการเติบโตอย่างยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี

ตัวแปร	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t-Test	Sig.
	Beta	Std. Error	Beta		
ค่าคงที่	-6.24	3.76		-1.66	0.10
อัตรากำไรสุทธิ (NPM)	1.51	0.16	0.62	9.31	0.00**

หมายเหตุ: N = 140, R = 0.62, R^2 = 0.39, Adjusted R = 0.38, SE_{est} = 0.44, F = 86.69

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01, * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 7 แสดงผลการวิเคราะห์การเชิงเส้นอย่างง่าย (Simple Linear Regression) ระหว่างอัตรากำไรสุทธิ (NPM) และอัตราการเติบโตอย่างยั่งยืน (SGR) พบว่า ค่า R มีค่าเท่ากับ 0.31 โดยค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) มีค่าเท่ากับ 0.39 หมายความว่า อัตรากำไรสุทธิ (NPM) ส่งผลต่ออัตราการเติบโตอย่างยั่งยืน (SGR) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี คิดเป็นร้อยละ 39 สำหรับผลการทดสอบสมมติฐานสามารถบ่งชี้ว่า อัตรากำไรสุทธิ (NPM) มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่ออัตราการเติบโตอย่างยั่งยืน (SGR) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นอย่างง่ายเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างค่าตอบแทนกรรมการอิสระในด้านค่าเบี้ยประชุมกรรมการอิสระมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราการเติบโตอย่างยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี

ตัวแปร	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t-Test	Sig.
	Beta	Std. Error	Beta		
ค่าคงที่	-8.77	10.07		-0.87	0.39
เบี้ยประชุม (MA)	0.00	0.00	0.06	0.59	0.56

หมายเหตุ: N = 106, R = 0.06, R^2 = 0.00, Adjusted R = -0.01, SE_{est} = 0.60, F = 0.34

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01, * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 8 แสดงผลการวิเคราะห์การเชิงเส้นอย่างง่าย (Simple Linear Regression) ระหว่าง **เบี้ยประชุม** (MA) และอัตราการเติบโตอย่างยั่งยืน (SGR) พบว่า ค่า R มีค่าเท่ากับ 0.06 โดยค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) มีค่าเท่ากับ 0.00 สำหรับผลการทดสอบสมมติฐานสามารถบ่งชี้ว่า **เบี้ยประชุม** (MA) ไม่มีความสัมพันธ์ต่ออัตราการเติบโตอย่างยั่งยืน (SGR) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี

ตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นอย่างง่ายเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างค่าตอบแทนกรรมการอิสระในด้านเงินประจำตำแหน่งกรรมการอิสระมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราการเติบโตอย่างยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี

ตัวแปร	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t-Test	Sig.
	Beta	Std. Error	Beta		
ค่าคงที่	5.10	5.65		0.90	0.37
เงินประจำตำแหน่ง (PA)	0.00	0.00	0.05	0.44	0.66

หมายเหตุ: N = 73, R = 0.05, R^2 = 0.00, Adjusted R = -0.01, SE_{est} = 0.29, F = 0.19

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01, * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 9 แสดงผลการวิเคราะห์การเชิงเส้นอย่างง่าย (Simple Linear Regression) ระหว่าง **เงินประจำตำแหน่ง** (PA) และอัตราการเติบโตอย่างยั่งยืน (SGR) พบว่า ค่า R มีค่าเท่ากับ 0.05 โดยค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) มีค่าเท่ากับ 0.00 สำหรับผลการทดสอบสมมติฐานสามารถบ่งชี้ว่า **เงินประจำตำแหน่ง** (PA) ไม่มีความสัมพันธ์ต่ออัตราการเติบโตอย่างยั่งยืน (SGR) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี

ตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นอย่างง่ายเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างค่าตอบแทนกรรมการอิสระในด้านโบนัสกรรมการอิสระมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราการเติบโตอย่างยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี

ตัวแปร	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t-Test	Sig.
	Beta	Std. Error	Beta		
ค่าคงที่	4.56	1.60		2.85	0.01
โบนัส (BN)	0.00	0.00	0.00	0.01	0.99

หมายเหตุ: N = 31, R = 0.00, R^2 = 0.00, Adjusted R = -0.03, SE_{est} = 0.07, F = 0.00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01, * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 10 แสดงผลการวิเคราะห์การเชิงเส้นอย่างง่าย (Simple Linear Regression) ระหว่างโบนัส (BN) และอัตราการเติบโตอย่างยั่งยืน (SGR) พบว่า ค่า R มีค่าเท่ากับ 0.00 โดยค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) มีค่าเท่ากับ 0.00 สำหรับผลการทดสอบสมมติฐานสามารถบ่งชี้ว่า โบนัส (BN) ไม่มีความสัมพันธ์ต่ออัตราการเติบโตอย่างยั่งยืน (SGR) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการทำกำไรและค่าตอบแทนกรรมการอิสระของบริษัทที่ส่งผลต่ออัตราการเติบโตอย่างยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี ในช่วงปี พ.ศ. 2563 ถึงปี พ.ศ. 2566 พบว่าความสามารถในการทำกำไรประกอบด้วย โดยอัตราส่วนกำไรขั้นต้น (GPM) อัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงาน (OPM) อัตรากำไรก่อนภาษีเงินได้ (EBTM) และอัตรากำไรสุทธิ (NPM) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราการเติบโตอย่างยั่งยืน มีผลต่ออัตราการเติบโตอย่างยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี อย่างไรก็ตาม ค่าตอบแทนกรรมการอิสระ ประกอบด้วย ค่าตอบแทนเบี้ยประชุม เงินประจำตำแหน่ง และโบนัส ไม่มีความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติกับอัตราการเติบโตอย่างยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีโดยสามารถอธิบายตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการทำกำไรที่ส่งผลต่ออัตราการเติบโตอย่างยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี

1.1. ความสามารถในการทำกำไร

อัตราส่วนกำไรขั้นต้น (Gross Profit Margin) พบว่าอัตราส่วนกำไรขั้นต้นมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราการเติบโตอย่างยั่งยืน (SGR) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Smith (2021) ที่พบว่าความสามารถในการทำกำไรไม่มีผลต่อการเติบโตอย่างยั่งยืนในบางอุตสาหกรรม อย่างไรก็ตามไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ Liu (2023) ที่พบว่าบริษัทที่มีอัตรากำไรขั้นต้นสูงมักจะสามารถลงทุนในโครงการใหม่ๆ และนวัตกรรมต่างๆ ได้มากขึ้น ทำให้บริษัทมีความสามารถในการเติบโตอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ยังไม่สอดคล้องงานวิจัยของ El Madbouly (2022) ที่ระบุว่าความสามารถในการทำกำไรเป็นตัวชี้วัดสำคัญของประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจและการบริหารจัดการที่ดี

อัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงาน (Operating Profit Margin) พบว่าการที่อัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงานมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราการเติบโตอย่างยั่งยืน (SGR) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ Rahim, N. (2017) ที่ชี้ให้เห็นว่าอัตราหนี้สินต่อทุน อัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานและขนาดของบริษัทส่งผลเชิงบวกต่อการเพิ่มกำไรและการเติบโตอย่างยั่งยืน และส่งผลดีต่อการดำเนินงานของบริษัท

อัตรากำไรก่อนภาษีเงินได้ (Earning Before Tax Margin) พบว่าอัตรากำไรก่อนภาษีเงินได้มีความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างอัตรากำไรก่อนภาษีเงินได้อัตราการเติบโตอย่างยั่งยืน (SGR) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 สนับสนุนแนวคิดของ Ramli (2022) ที่ระบุว่าการบริหารจัดการต้นทุนทางการเงินและภาษีอย่างมีประสิทธิภาพสามารถเพิ่มกำไรและส่งผลดีต่อการเติบโตอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ Huang (2021) ที่แสดงให้เห็นว่าการจัดการภาษีที่ดีส่งผลต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ Brown (2020) ที่ระบุว่าปัจจัยภายนอกเช่นเศรษฐกิจโลกมีผลมากกว่า

อัตรากำไรสุทธิ (Net Profit Margin) พบว่าอัตรากำไรสุทธิมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราการเติบโตอย่างยั่งยืน (SGR) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาและทฤษฎีของ Dincer (2023) ที่ชี้ให้เห็นว่ากำไรสุทธิที่สูงสะท้อนถึงประสิทธิภาพในการดำเนินงานและการบริหารจัดการที่ดี ทำให้บริษัทมีความสามารถในการเติบโตอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ยังสนับสนุนงานวิจัยของ Wang (2022) ที่พบว่ากำไรสุทธิมี

ผลต่อความสามารถในการลงทุนและขยายกิจการของบริษัท อย่างไรก็ตาม ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ Clark (2018) ที่ระบุว่ากำไรสุทธิไม่ใช่ตัวชี้วัดที่ดีในบางบริบททางเศรษฐกิจ

2. ความสัมพันธ์ระหว่างค่าตอบแทนกรรมการอิสระของบริษัทที่ส่งผลต่ออัตราการเติบโตอย่างยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี

2.1. ค่าตอบแทนกรรมการอิสระ

เบี้ยประชุม (Meeting Allowance) พบว่าเบี้ยประชุมไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับอัตราการเติบโตอย่างยั่งยืน (SGR) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี ซึ่งไม่สอดคล้องกับแนวคิดของ Bebchuk & Fried (2020) ที่ระบุว่าค่าตอบแทนกรรมการควรมีผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการและการเติบโตของบริษัท อย่างไรก็ตามผลการวิจัยนี้อาจบ่งชี้ว่าเบี้ยประชุมเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอที่จะเป็นแรงจูงใจที่สำคัญต่อการเติบโตอย่างยั่งยืน การศึกษานี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Khan (2021) ที่พบว่าเบี้ยประชุมไม่มีผลต่อการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ของกรรมการ เงินประจำตำแหน่ง (Position Allowance) พบว่าเงินประจำตำแหน่งไม่มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญกับอัตราการเติบโตอย่างยั่งยืน (SGR) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี ผลลัพธ์นี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Fahlenbrach & Stulz (2019) ที่ชี้ให้เห็นว่าค่าตอบแทนในรูปแบบของเงินประจำตำแหน่งอาจไม่ใช่ปัจจัยหลักที่มีผลต่อการเติบโตของบริษัท นอกจากนี้ยังสนับสนุนงานวิจัยของ Lee (2020) ที่ระบุว่าเงินประจำตำแหน่งไม่ได้มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการ แต่ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ Miller (2018) ที่พบว่าเงินประจำตำแหน่งมีผลกระทบต่อการตัดสินใจของกรรมการในบางกรณี

โบนัส (Bonuses) พบว่าโบนัสไม่มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญกับอัตราการเติบโตอย่างยั่งยืน (SGR) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี ผลลัพธ์นี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Michale (2023) ที่ชี้ให้เห็นว่าระบบโบนัสไม่สอดคล้องกับเป้าหมายการเติบโตที่ยั่งยืนของบริษัท เป้าหมายการเติบโตที่ยั่งยืนมุ่งเน้นการเติบโตทางเศรษฐกิจควบคู่กับการรักษาสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมสังคม และธรรมาภิบาล แต่ระบบโบนัสปัจจุบันไม่ได้ส่งเสริมให้ผู้บริหารมุ่งเน้นไปที่เป้าหมายเหล่านี้ แต่ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ จรินทร นามขาม, ภูษนิศา ส่งเจริญ และสุรีรัตน์ สหุหาพุ (2022) ที่พบว่าผลตอบแทนของคณะกรรมการบริหารสามารถนำไปเป็นแนวทางให้กับบริษัท เพื่อเป็นแรงจูงใจให้คณะกรรมการบริหารงานให้ได้ผลตอบแทนสูงที่สุด เพื่อให้กิจการมีความมั่งคั่งและยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการวิจัย

จากผลการศึกษาพบว่าค่าตอบแทนกรรมการอิสระไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับอัตราการเติบโตอย่างยั่งยืน ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้สามารถแยกตามตัวแปรแต่ละตัวได้ดังนี้

ด้านค่าตอบแทนกรรมการอิสระ

1.1 ค่าตอบแทนเบี้ยประชุม (MA) ผลการศึกษาพบว่าค่าตอบแทนเบี้ยประชุมไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับอัตราการเติบโตอย่างยั่งยืน เนื่องจากบริษัทควรพิจารณาการปรับปรุงรูปแบบการจ่ายค่าตอบแทนเบี้ยประชุมให้สอดคล้องกับผลการดำเนินงานและเป้าหมายการเติบโตอย่างยั่งยืน

1.2 เงินประจำตำแหน่ง (PA) ผลการศึกษาพบว่าเงินประจำตำแหน่งไม่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราการเติบโตอย่างยั่งยืน เนื่องจากบริษัทควรพิจารณาปรับเปลี่ยนวิธีการจ่ายเงินประจำตำแหน่งให้เหมาะสมกับผลการดำเนินงาน และเน้นการให้ค่าตอบแทนในรูปแบบอื่นที่มีผลต่อการเติบโตในระยะยาว เช่น การให้หุ้นหรือสิทธิในการซื้อหุ้นเป็นค่าตอบแทน

1.3 โบนัส (BN) ผลการศึกษาพบว่าโบนัสไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับอัตราการเติบโตอย่างยั่งยืน เนื่องจากบริษัทควรพิจารณาวิธีการจูงใจรูปแบบอื่นที่มีผลต่อการเติบโตของบริษัทในระยะยาว เช่น การให้หุ้นหรือสิทธิในการซื้อหุ้นเป็นค่าตอบแทนเพื่อสร้างแรงจูงใจในการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม ควรระวังไม่ให้การให้โบนัสหรือค่าตอบแทนในรูปแบบอื่นเป็นภาระที่หนักเกินไปต่อการเงินของบริษัท ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความยั่งยืนของธุรกิจในระยะยาว

2. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

2.1 ผู้บุคคลทั่วไป หรือนักลงทุนที่ต้องการเลือกพิจารณาการลงทุนในบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สามารถนำไปใช้เพื่อประกอบการพิจารณาในการตัดสินใจในการลงทุนถึงปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตราการเติบโตของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ควรพิจารณาปัจจัยทางการเงินอื่นๆ และควรประเมินความเสี่ยงที่อาจส่งผลต่ออัตราการเติบโตอย่างยั่งยืนของบริษัทในการตัดสินใจลงทุน

2.2 คณะกรรมการบริษัทที่ต้องการนำไปประกอบการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยต่างๆที่อาจส่งผลต่ออัตราการเติบโตของบริษัท และการสร้างแรงจูงใจให้กับคณะกรรมการอิสระในการกำกับดูแลกิจการ เช่น การพัฒนากลยุทธ์ที่มุ่งเน้นการเติบโตอย่างยั่งยืน เสริมสร้างประสิทธิภาพในการดำเนินงาน บริหารจัดการความเสี่ยง บริหารจัดการค่าตอบแทนกรรมการให้สอดคล้องกับผลการดำเนินงาน และการเติบโตอย่างยั่งยืนของบริษัท เป็นต้น

3. ข้อเสนอแนะการศึกษาครั้งต่อไป

3.1 ควรขยายขอบเขตการศึกษาไปยังกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ เพื่อเปรียบเทียบและวิเคราะห์ว่าความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการทำกำไร ค่าตอบแทนกรรมการอิสระ และอัตราการเติบโตอย่างยั่งยืนนั้นแตกต่างกันหรือไม่ในแต่ละอุตสาหกรรม

3.2 ควรพิจารณาปัจจัยอื่นๆ ที่อาจมีผลต่อการเติบโตอย่างยั่งยืน เช่น การลงทุนในนวัตกรรม การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการจัดการความเสี่ยง เพื่อให้ได้ภาพรวมที่ครอบคลุมมากขึ้น

3.3 การสัมภาษณ์ผู้บริหารและกรรมการอิสระจะช่วยให้เข้าใจถึงมุมมองและแนวคิดในการบริหารจัดการ และสามารถนำข้อมูลเชิงลึกมาเสริมในการวิเคราะห์เชิงปริมาณได้

3.4 ควรขยายระยะเวลาการเก็บข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและสามารถวิเคราะห์แนวโน้มในระยะยาวได้ ซึ่งจะช่วยให้เห็นภาพที่ชัดเจนยิ่งขึ้นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ

3.5 ควรพิจารณาทำการศึกษาในบริบทระหว่างประเทศเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างในการบริหารจัดการและการเติบโตอย่างยั่งยืนของบริษัทในแต่ละประเทศ ซึ่งอาจได้รับผลกระทบจากปัจจัยทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน

ควรพิจารณาค่าตอบแทนกรรมการในรูปแบบอื่นๆ เช่น การให้หุ้นหรือสิทธิในการซื้อหุ้น เพื่อวิเคราะห์ว่ารูปแบบค่าตอบแทนเหล่านี้มีผลต่อการเติบโตอย่างยั่งยืนของบริษัทหรือไม่

เอกสารอ้างอิง

Baller, D., Dutta, S., & Lanvin, B. (2016). *The Global Information Technology Report 2016*. World Economic Forum.

Bebchuk, L. A., & Fried, J. M. (2020). *Pay without performance: The unfulfilled promise of executive compensation.* Harvard University Press.

Bhagat, S., & Bolton, B. (2019). Corporate governance and firm performance. *Journal of Corporate Finance.* 14 (3), 257-273.

Bloomenthal, A. (2024). Financial Ratio Analysis. *Online.* Retrieved March 2, 2024. from https://www.investopedia.com

Boivie, S., Withers, M. C., Graffin, S. D., & Corley, K. G. (2021). Corporate directors' implicit theories of the roles and duties of boards. *Strategic Management Journal*. 42 (1), 123-143.

Claessens, S., & Yurtoglu, B. B. (2013). Corporate governance in emerging markets: A survey. *Emerging Markets Review*. 15 (1), 1-33.

Core, J. E., Holthausen, R. W., & Larcker, D. F. (1999). Corporate governance, chief executive officer compensation, and firm performance. *Journal of Financial Economics.* 51 (3), 371-406.

Dincer, O. (2023). The impact of technological advancements on economic growth. *Journal of Economic Perspectives.* 37 (2), 123-145.

Eccles, R. G., Ioannou, I., & Serafeim, G. (2014). The impact of corporate sustainability on organizational processes and performance. *Management Science*. 60 (11), 2835-2857.

El Madbouly, R. (2022). Factors influencing sustainable growth rate in emerging markets. *Emerging Markets Finance and Trade.* 58 (3), 157-173.

Fahlenbrach, R., & Stulz, R. M. (2019). Managerial compensation and firm performance: The case of corporate acquisitions. *Journal of Financial Economics.* 88 (3), 499-533.

Frigo, M. L., & Anderson, R. J. (2014). *Strategic Risk Management: A Primer for Directors and Management Teams.* Harvard Business Review Press.

Gennari, E. (2016). Board structure and firm performance in the insurance industry. *Journal of Risk and Insurance.* 83 (2), 227-258.

Gompers, P., Ishii, J., & Metrick, A. (2017). Corporate governance and equity prices. *The Quarterly Journal of Economics.* 118 (1), 107-155.

Hartzell, J. C., & Starks, L. T. (2003). Institutional investors and executive compensation. *The Journal of Finance.* 58 (6), 2351-2374.

Hayes, A. (2024). Understanding Profitability Ratios. *Online.* Retrieved March, 2 2024. from https://www.investopedia.com

Healy, P. M., & Palepu, K. G. (2018). Information asymmetry, corporate disclosure, and the capital markets: A review of the empirical disclosure literature. *Journal of Accounting and Economics.* 31 (1-3), 405-440.

Higgins, R. C. (2015). Analysis for Financial Management. McGraw-Hill Education.

Jensen, M. C. (1993). The modern industrial revolution, exit, and the failure of internal control systems. *The Journal of Finance*. 48 (3), 831-880.

Jensen, M. C., & Murphy, K. J. (2018). Performance pay and top-management incentives. *Journal of Political Economy*. 98 (2), 225-264.

Kasmir. (2016). *Financial Statement Analysis*. Prentice Hall.

Liu, Y. (2023). Profitability and sustainable growth in technology sector companies. *Journal of Business Research*. 89 (1), 15-27.

Mukherjee, T., & Ray, S. (2018). Factors influencing sustainable growth rate in India. *Indian Journal of Finance and Economics.* 13 (2), 123-139.

Nguyen, D., Hagendorff, J., & Eshraghi, A. (2016). Corporate governance, board gender diversity and firm performance. *European Financial Management*. 22 (3), 239-259.

OECD. (2015). *Principles of Corporate Governance*. OECD Publishing.

Porter, M. E., & Kramer, M. R. (2019). Creating Shared Value. Harvard Business Review, 89(1-2), 62-77.

Rahim, N. (2017). Sustainable Growth Rate and Firm Performance: A Case Study in Malaysia. *International Journal of Management, Innovation & Entrepreneurial Research*. 3 (2), 48-60.

Rappaport, A. (2017). *Creating Shareholder Value: A Guide for Managers and Investors*. Free Press.

RiskOptics. (2022). Understanding Corporate Governance. *Online.* Retrieved March 2, 2024. from https://www.riskoptics.com

Ross, S. A., Westerfield, R. W., & Jaffe, J. (2016). *Corporate Finance*. McGraw-Hill Education.

Steven Boivie, M. C. (2021). Corporate directors' implicit theories of the roles and duties of boards. *Strategic Management Journal.* 42 (1), 123-143.

Terjesen, S., Sealy, R., & Singh, V. (2016). Women directors on corporate boards: A review and research agenda. *Corporate Governance: An International Review*. 17 (3), 320-337.

Urban, J. (2019). Corporate governance mechanisms and firm performance. *Journal of Business Ethics*. 56 (3), 123-145.

Xu, X. L., & Zhang, X. (2020). Innovation investment, executive incentives, and financial sustainability in technology-intensive firms. *Journal of Financial Economics*. 17 (2), 88-103.

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะตีมศึกษาเพื่อพัฒนาความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนราชานุบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1

The Development of Instructional Model Based on Steam Education Enhancing Creative and Innovative Skills for the Fourth Graders of Rachanuban School, Nan Primary Educational Service Area Office 1

ชมภูนุช โนเขื่อน
โรงเรียนราชานุบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1
Chompoonuch Nokheun
Rachanuban School, Nan Primary Educational Service Area Office 1
E-mail: Rung8289@gmail.com

****

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะตีมศึกษาเพื่อพัฒนาความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรม ขั้นตอนการวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ระยะ ดังนี้ 1) ศึกษาองค์ความรู้จากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สนทนากลุ่มครู 8 คน สัมภาษณผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน 2) สร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบจากผู้เชี่ยวชาญ 7 คน 3) ศึกษาผลการใช้รูปแบบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 40 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โดยใช้วิธีการสุ่มห้องเรียนอย่างง่าย และ 4) ประเมินรูปแบบโดยสังเกตการสอนในชั้นเรียนและสะท้อนผลของนักเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ รูปแบบและคู่มือ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบวัดความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรม แบบประเมิน แบบสังเกตชั้นเรียน และแบบบันทึกทบทวนหลังการจัดการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที วิเคราะห์และสรุปข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดการเรียนรู้มีลักษณะมุ่งเน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ ทำงานเป็นทีม บูรณาการองค์ความรู้ทั้ง 5 ศาสตร์ในการสร้างสรรค์ผลงาน 2) รูปแบบมี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน คือ ขั้นระบุปัญหา ขั้นค้นหาและระดมสมอง ขั้นออกแบบสร้างสรรค์ผลงาน ขั้นประยุกต์ใช้ ขั้นนำเสนอผลงาน และขั้นประเมินสะท้อนผล การวัดและประเมินผล 3) ผลการใช้รูปแบบ พบว่า นักเรียนมีความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการประเมินตนเองและผลการประเมิน

* วันที่รับบทความ: 15 กรกฎาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 24 กรกฎาคม 2567; วันตอบรับบทความ: 26 กรกฎาคม 2567
Received: July 15, 2024; Revised: Jult 24, 2024; Accepted: July 26, 2024

ชิ้นงานหรือผลงานนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับดีเยี่ยม และ 4) รูปแบบทำให้นักเรียนสร้างผลงานสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

คำสำคัญ: รูปแบบการจัดการเรียนรู้; สะตีมศึกษา; ความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรม

Abstract

The purpose of this research was to develop instructional model based on STEAM education enhancing creative and innovative skills for the fourth graders of Rachanuban School. The data colleted as follows: 1) literature review, doing focus group discussion with 8 teachers and interviews with 5 experts. 2) to develop and to determine the efficiency of the instruction model by 7 experts. 3) to implement the instruction model with the sample, 40 students of the fouth graders in semester 2, the academic year 2023. And 4) to evaluate the model by classroom visiting of school supervision committee and students' reflection. The research tools consist of instructional model and manual, lesson plans, test on creative and innovative skills, evaluation form, classroom observation form, and after action review (AAR) form. Data were analyzed using mean, standard deviation, percentage, t-test for dependent and content analysis.

The results summarized showed; 1) the learning management focuses on learing by doing, work as a team, and integrate knowledge through the use 5 subject knowledge in creation of work pieces. 2) The instruction model based on STEAM model comprised the principle, objective, learning procedure 6 steps as follows; step 1 identifying the problem, step 2 searching and brainstorming, step 3 designing and creating the work, step 4 applying the work, step 5 presenting the work, step 6 evaluating and reflecting, and measurement and evaluation. 3) The experimental results of using the model indicated the students' creative and innovative skills after the intervention was significantly higher than before at .05 and also exceed the 75% criteria with statistical significance at .05. Furthermore, the results of self-assessment of creative and innovative skills and the assessment of students' projects were generally at an excellent level. 4) The approach of the model enables students to successfully achieve their goals and apply the knowledge to their daily lives.

Keywords: Instructional model; STEAM Education; Creative and innovative skills

บทนำ

สภาพสังคมและบริบทของโลกในศตวรรษที่ 21 ที่เข้าสู่ระบบเศรษฐกิจและสังคมแบบดิจิทัล ทำให้ประเทศไทยต้องการสร้างพลเมืองที่มีความฉลาดรู้ด้านวิทยาศาสตร์ หรือเป็นผู้ที่สามารถใช้ความรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นฐานในการดำรงชีวิต และสามารถประกอบอาชีพได้อย่างเป็นสุข (OECD, 2019) การจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ในประเทศไทยตามเจตนารมณ์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ค้นพบด้วยตนเองมากที่สุด เพื่อให้กระบวนการและความรู้จากวิธีการสังเกต การสำรวจตรวจสอบ การทดลอง แล้วนำผลที่ได้มาจัดระบบเป็นหลักการ แนวคิด และองค์ความรู้ ดังนั้นกลุ่มสาระเรียนรู้

วิทยาศาสตร์จึงมุ่งหวังให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิทยาศาสตร์ที่เน้นการเชื่อมโยงความรู้กับกระบวนการ มีทักษะสำคัญในการค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้ โดยใช้กระบวนการในการสืบเสาะหาความรู้ และแก้ปัญหาที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ทุกขั้นตอน มีการทำกิจกรรมด้วยการลงมือปฏิบัติจริงอย่างหลากหลาย เหมาะสมกับระดับชั้นเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560 : 3-4)

จากสภาพการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ของไทยดังที่ปรากฏจากผลการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษาโดย International Institute for Management Development (IMD) ในปี พ.ศ. 2565 พบว่า ผลการทดสอบ PISA ประจำปี 2565 โดยใช้ผลการประเมินของโครงการ PISA 2018 ทั้งอันดับและคะแนนด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และการอ่านของประเทศได้อันดับ 50 (ร้อยละ 31.2) เมื่อพิจารณาผลการประเมิน PISA 2018 ด้านวิทยาศาสตร์ พบว่า ประเทศไทยมีคะแนน 426 คะแนน ซึ่งเพิ่มขึ้นเล็กน้อยเมื่อเปรียบเทียบปี 2015 แต่มีคะแนนต่ำกว่าการสอบตั้งแต่ปี 2000 และต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ย OECD (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2566: 79-84) ปัญหาเหล่านี้เกิดจากข้อจำกัดเรื่องหลักสูตรและระบบการเรียนการสอนที่เน้นการสอนเนื้อหาสาระความจำมากกว่าการพัฒนาทักษะและสมรรถนะ ส่งผลให้ผู้เรียนขาดความคิดสร้างสรรค์ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560: 69)

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น เมื่อพิจารณาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนราชานุบาล พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยปีการศึกษา 2564 เท่ากับร้อยละ 80.73 และปีการศึกษา 2565 เท่ากับร้อยละ 83.10 เมื่อพิจารณาผลการประเมินความสามารถในการสร้างนวัตกรรม พบว่า ปีการศึกษา 2565 ผู้เรียนร้อยละ 88.96 มีผลการประเมินอยู่ในระดับดีขึ้นไป และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี พบว่า ผู้เรียนร้อยละ 85.66 มีผลการประเมินอยู่ในระดับดีขึ้นไป และจากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน การสอบถามและสนทนากลุ่มครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนรู้ของนักเรียน พบว่า การจัดการเรียนรู้ที่ผ่านมามุ่งให้ความรู้กับผู้เรียนตามเนื้อหาที่กำหนดและทันเวลาในแต่ละชั่วโมง ขาดการเชื่อมโยงให้นักเรียนนำความรู้ไปประยุกต์ในการออกแบบสร้างสรรค์นวัตกรรมจนเป็นชิ้นงานที่สามารถนำไปใช้ได้จริงได้ และการนำศิลปะมาเชื่อมโยงความรู้และความสามารถในกระบวนการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ยังไม่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน จึงทำให้นักเรียนไม่ได้รับการฝึกปฏิบัติในออกแบบสร้างสรรค์ชิ้นงานที่สอดคล้องกับสถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อมใกล้ตัวของผู้เรียน นอกจากนี้ยังมีจุดที่ควรพัฒนา คือ การทำกิจกรรมกลุ่ม การสร้างองค์ความรู้ และจัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง ให้ความร่วมมือมากกว่าการแข่งขัน สร้างความรับผิดชอบ และมีวินัยในการทำงาน ดังนั้นแนวทางแก้ปัญหา คือ นักเรียนควรได้รับการฝึกและพัฒนาทักษะสังคมด้วยกิจกรรมที่เน้นทักษะและกระบวนการคิดที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูควรออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ สามารถใช้ความรู้ จินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ ความร่วมมือในการสร้างสรรค์ผลงานหรือชิ้นงานที่เชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันได้ โดยนำศิลปะเป็นตัวเชื่อมโยงความรู้และสร้างชิ้นงานที่ก่อให้เกิด

ประโยชน์และสามารถใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับชีวิตประจำวันอาจเป็นเรื่องใกล้ตัวของผู้เรียน เรื่องราวในสังคมรอบตัว หรือสิ่งที่ผู้เรียนสนใจอยากลงมือปฏิบัติและเหมาะสมกับวัย และควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ สะท้อนสิ่งที่ได้เรียนรู้และปฏิบัติ โดยครูอำนวยความสะดวก จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ ชี้แนะ ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจนสำเร็จ และได้ชิ้นงานของตนเอง (โรงเรียนราชานุบาล, 2565: 22-25)

การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในวิทยาศาสตร์ เป็นกระบวนการคิดเพื่อแก้ปัญหาโดยอาศัยหลักของกระบวนการวิทยาศาสตร์ (Science methods) ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลเชิงประจักษ์ (Empirical data) ผลผลิตทางความคิดสร้างสรรค์ในทางวิทยาศาสตร์เน้นที่ความคิดริเริ่ม (Originality) และการพัฒนาองค์ความรู้ สร้างความแตกต่าง และมีศิลปะควบคู่กันไปด้วยเป้าหมายสำคัญของการคิดสร้างสรรค์ในทางวิทยาศาสตร์มี 3 เป้าหมาย คือ เพื่อสร้างรากฐานที่มั่นคงในการพัฒนาเทคโนโลยี เพื่ออธิบาย ทำนาย และควบคุมปรากฏการณ์ต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อปรับเปลี่ยนเจตคติและทัศนะต่อโลกรอบตัวของมนุษยชาติ ทำให้มองโลกตามความจริงในด้านบวก รักสันติ และมีคุณภาพชีวิตที่ดีทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ (Mishra, 2012: 13-16; Mahdia Sukamanb & Yakc, 2015: 256-260; ประจักษ์ ปฏิทัศน์, 2562: 186) การจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ที่สอดรับกับการพัฒนาความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรม คือ การจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามแนวคิดสะตีมศึกษา (STEAM Education) ซึ่งเป็นแนวคิดที่พัฒนาโดย Yakman (2008: 1-29) มีรากฐานมาจากเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษา (STEM Education) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ด้วยการบูรณาการศาสตร์ต่างๆ ได้แก่ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ ศิลปะ และคณิตศาสตร์เข้าด้วยกัน มีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้คิดหลากหลายเพื่อเลือกคำตอบที่ดีที่สุดมาใช้ในการแก้ปัญหา ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่เพื่อแก้ปัญหาในชีวิตจริง รู้จักการทำงานแบบร่วมมือกัน ดังนั้นการเรียนรู้ตามแนวคิดสะตีมศึกษา จึงเกี่ยวข้องกับการออกแบบสิ่งต่างๆ เช่น การวาดภาพ การคิด การประดิษฐ์ การสร้างชิ้นงาน การจะบรรลุเป้าหมายการสอนแบบสะตีมศึกษาได้นั้นต้องประกอบด้วย 1) การนำเสนอบริบท (Context presentation) เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจกับสถานการณ์ต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนคิดแก้ปัญหาและหาวิธีการแก้ไข 2) การออกแบบอย่างสร้างสรรค์ (Creative design) เป็นการสร้างกระบวนการคิดและพัฒนาด้วยวิธีการต่างๆ นักเรียนแสดงให้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์ผ่านการวางแผนการออกแบบ และ 3) การรับรู้ทางอารมณ์ (Emotion touch) เป็นการนำเสนอผลงานและมีความสุขเมื่อผลงานสำเร็จ (Yakman, 2008: 1-2; บุญยนุช สิทธาจารย์, 2560: 39-40) จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น งานวิจัยของ Hawari & Noor (2020: 102-111) พบว่า การที่ครูจัดบทเรียนศิลปะและให้การชี้แนะที่เป็นประโยชน์แก่นักเรียนผ่านกระบวนการคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา และการทำงานร่วมกันของนักเรียน ทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียน สามารถพัฒนาทักษะการสื่อสารและทักษะทางสังคมและทักษะการเป็นผู้นำและความคิดสร้างสรรค์ได้ และ Chang et al. (2023: 673-681) ค้นพบว่า การจัดการ

เรียนรู้ตามแนวคิดสะตีมศึกษาร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานสามารถเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์และทักษะการคิดเชิงออกแบบของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามแนวคิดสะตีมศึกษาโดยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยการตั้งคำถาม การสร้างสรรค์ชิ้นงาน และการเรียนรู้แบบร่วมมือ ทำให้นักเรียนมีการทำงานเป็นทีม มีความรับผิดชอบ มีปฏิสัมพันธ์เพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถคิดสร้างสรรค์และการคิดเชิงออกแบบเพิ่มสูงขึ้น

จากสภาพและความสำคัญของการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามแนวคิดสะตีมศึกษาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจนำแนวคิดสะตีมศึกษามาบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สาระที่ 2 วิทยาศาสตร์กายภาพ หน่วยการเรียนรู้ วัสดุและสสาร โดยมุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรม ได้แก่ การคิดสร้างสรรค์ การทำงานเป็นทีมหรือการทำงานร่วมกัน การสร้างสรรค์นวัตกรรม การสะท้อนผลและประยุกต์ใช้นวัตกรรมในชีวิตประจำวัน โดยการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะตีมศึกษาเพื่อพัฒนาความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนราชานุบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 โดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน และทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบ และมุ่งหวังว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นนี้มีความเหมาะสมและสามารถเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรมสูงขึ้นตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ความรู้สำหรับพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะตีมศึกษาเพื่อพัฒนาความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
2. เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะตีมศึกษาเพื่อพัฒนาความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะตีมศึกษาเพื่อพัฒนาความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
4. เพื่อประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะตีมศึกษาเพื่อพัฒนาความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะตีมศึกษาเพื่อพัฒนาความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนราชานุบาลสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 ดำเนินการโดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development)

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ความรู้สำหรับพัฒนารูปแบบ โดยศึกษาจาก1) แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ แนวคิดการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ แนวคิดการพัฒนาความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรม แนวคิดสะตีมศึกษา หลักการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวิเคราะห์เอกสาร 2) การสนทนากลุ่มครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ จำนวน 8 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ ประเด็นสนทนากลุ่ม มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 3) การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย อาจารย์ที่มีความรู้และประสบการณ์การจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ จำนวน 3 คน และศึกษานิเทศก์ จำนวน 2 คน ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 และ 4) สรุปองค์ความรู้ในการพัฒนารูปแบบ ตามประเด็นองค์ประกอบของรูปแบบ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพรูปแบบ โดย 1) ยกร่างรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบ 2) ตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ที่ปฏิบัติการสอนในระดับอุดมศึกษา จำนวน 3 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ จำนวน 2 คน ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมิน ซึ่งมีค่า IOC เท่ากับ 1.00 3) ทดรองนำร่องการใช้รูปแบบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/2 โรงเรียนราชานุบาลภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 40 คน ซึ่งได้มาโดยการใช้ห้องเป็นหน่วยการสุ่ม และไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เพื่อหาค่าดัชนีประสิทธิผลของรูปแบบ ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.584 และ 4) ปรับปรุงรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบก่อนนำไปทดลองใช้จริง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์เนื้อหาและสรุปข้อมูล

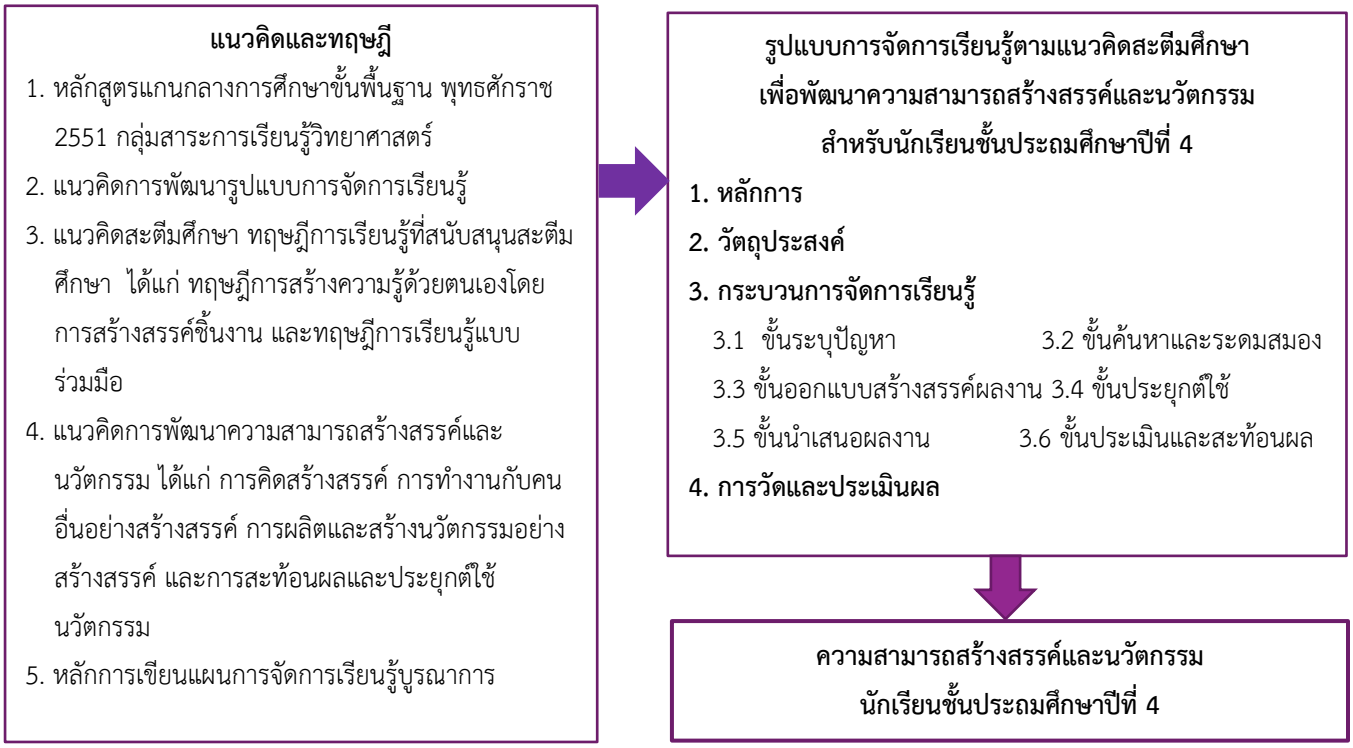
ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบที่พัฒนาขึ้นไป ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 จำนวน 40 คน ได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มห้องเรียนอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยใช้ห้องเป็นหน่วยการสุ่ม (Unit of Analysis) เนื้อหาที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ คือ หน่วยการเรียนรู้เรื่อง วัสดุและสสาร จำนวน 10 แผนการจัดการเรียนรู้ ระยะเวลา 20 ชั่วโมง ดำเนินการวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนหลัง (One Group Pretest-Posttest Design)

โดยทำการทดสอบวัดความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรมของนักเรียนก่อนเรียน จากนั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบ ซึ่งมีกระบวนการจัดการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นระบุปัญหา ขั้นค้นหาและระดมสมอง ขั้นออกแบบสร้างสรรค์ผลงาน ขั้นประยุกต์ใช้ ขั้นนำเสนอผลงาน และขั้นประเมินสะท้อนผล ในระหว่างเรียนทำการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนเพื่อประเมินความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรม โดยครูประเมินนักเรียน จากนั้นให้นักเรียนประเมินตนเอง และครูประเมินชิ้นงานหรือผลงานนักเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบวัดความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรม ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.21-0.78 ค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.40-0.68 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.99 แบบประเมินความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรมโดยครูประเมินนักเรียน มีค่าความเชื่อมั่นระหว่างผู้ประเมินเท่ากับ 0.93 แบบประเมินความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรมโดยนักเรียนประเมินตนเองมีค่า IOC เท่ากับ 1.00 และแบบประเมินชิ้นงานหรือผลงานนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ เท่ากับ 0.71 ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบรูบริค (Scoring rubrics) 4 ระดับ คือ ดีเยี่ยม ดี พอใช้ และควรปรับปรุง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test for dependent)

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ คณะกรรมการนิเทศภายในสถานศึกษาประจำปีการศึกษา 2566 ของโรงเรียนราชานุบาล จำนวน 4 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 40 คน ซึ่งเป็นผู้เรียนที่ได้เรียนตามรูปแบบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบบันทึกการสังเกตชั้นเรียน และแบบบันทึกการทบทวนหลังการจัดการเรียนรู้ (After Action Review: AAR) การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปข้อมูล

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ แนวคิดการพัฒนาความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรม แนวคิดการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ แนวคิดสะตีมศึกษา หลักการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะตีมศึกษาเพื่อพัฒนาความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. องค์ความรู้สำหรับพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะตีมศึกษาเพื่อพัฒนาความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนราชานุบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 มาจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งรูปแบบควรมีองค์ประกอบสำคัญ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และในการจัดการเรียนรู้ควรมีลักษณะที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ

การทำงานเป็นทีม บูรณาการองค์ความรู้ทั้ง 5 ศาสตร์ในการสร้างสรรค์ผลงาน และใช้สื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสม ผ่านการระบุปัญหา ค้นหาและระดมสมอง ออกแบบสร้างสรรค์ผลงาน ประยุกต์ใช้ นำเสนอผลงาน ประเมินและสะท้อนผลร่วมกัน กิจกรรมการเรียนรู้ควรสอดคล้องกับชีวิตประจำวันอาจเป็นเรื่องใกล้ตัวของผู้เรียน เรื่องราวในสังคมรอบตัว หรือสิ่งที่ผู้เรียนสนใจอยากลงมือปฏิบัติ และเหมาะสมกับวัย มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรมของนักเรียนให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น ได้แก่ การคิดสร้างสรรค์ การทำงานกับคนอื่นอย่างสร้างสรรค์ การผลิตและสร้างนวัตกรรมอย่างสร้างสรรค์ การสะท้อนผลและประยุกต์ใช้นวัตกรรม ครูควรอำนวยความสะดวก จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ ชี้แนะ ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจนสำเร็จ และได้ชิ้นงานของตนเอง

2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะตีมศึกษาเพื่อพัฒนาความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล โดยกระบวนการจัดการเรียนรู้มี 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นระบุปัญหา 2) ขั้นค้นหาและระดมสมอง 3) ขั้นออกแบบสร้างสรรค์ผลงาน 4) ขั้นประยุกต์ใช้ 5) ขั้นนำเสนอผลงาน และ 6) ขั้นประเมินสะท้อนผล ซึ่งผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่ารูปแบบ คู่มือการใช้รูปแบบ และแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และดัชนีประสิทธิผลของรูปแบบ มีค่าเท่ากับ 0.584 ซึ่งแสดงว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะตีมศึกษาเพื่อพัฒนาความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนราชานุบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นทำให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรมเพิ่มขึ้น 0.584 หรือคิดเป็นร้อยละ 58.40

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะตีมศึกษาเพื่อพัฒนาความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรม
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนราชานุบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1

หลักการ

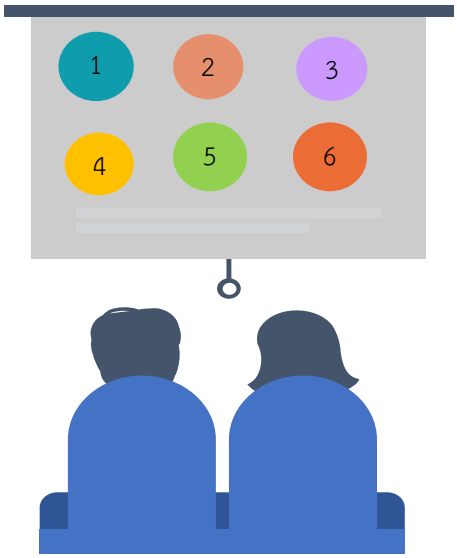
- เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนบูรณาการองค์ความรู้ทั้ง 5 ศาสตร์ ได้แก่ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ ศิลปะ และคณิตศาสตร์ และเนื้อหาความรู้ที่ศึกษา มาประยุกต์ใช้และสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ
- เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ สร้างสรรค์ผลงาน และใช้สื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสม ผ่านการระบุปัญหา ค้นหาและระดมสมอง ออกแบบสร้างสรรค์ผลงาน ประยุกต์ใช้ นำเสนอผลงาน ประเมินและสะท้อนผลร่วมกันเพื่อพัฒนาความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรมให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

- การคิดสร้างสรรค์
- การทำงานกับคนอื่นอย่างสร้างสรรค์
- การผลิตและสร้างนวัตกรรมอย่างสร้างสรรค์
- การสะท้อนผลและประยุกต์ใช้นวัตกรรม

กระบวนการจัดการเรียนรู้

1 ขั้นระบุปัญหา
2 ขั้นค้นหาและระดมสมอง
3 ขั้นออกแบบและสร้างสรรค์ผลงาน
4 ขั้นประยุกต์ใช้
5 ขั้นนำเสนอผลงาน
6 ขั้นประเมินสะท้อนผล

การวัดและประเมินผล

การประเมินตามสภาพจริงจากการปฏิบัติกิจกรรมครอบคลุมทั้งการวัดผลก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน โดย

- การวัดความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรมนักเรียน
- การประเมินความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรม โดยครูประเมินนักเรียน
- การประเมินความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรม โดยนักเรียนประเมินตนเอง
- การประเมินชิ้นงานหรือผลงานนักเรียน

ภาพที่ 1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะตีมศึกษาเพื่อพัฒนาความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนราชานุบาลสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะตีมศึกษาเพื่อพัฒนาความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนราชานุบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 สรุปผลได้ดังนี้

3.1 การวัดความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ตารางที่ 1 แสดงผลการเปรียบเทียบความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรมของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะตีมศึกษาเพื่อพัฒนาความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนราชานุบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1

การทดลอง	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	df	p
ก่อนเรียน	40	20	11.43	1.78	21.074*	39	.000
หลังเรียน	40	20	17.35	1.48			

หมายเหตุ : * หมายถึง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p < .05$)

จากตารางที่ 1 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะตีมศึกษาเพื่อพัฒนาความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนราชานุบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 มีความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรมก่อนเรียน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 11.43 และหลังเรียน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.35 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 การประเมินความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยครูประเมินนักเรียน

ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบผลการประเมินความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กับเกณฑ์ร้อยละ 75

ความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรม	คะแนนเต็ม	เกณฑ์ร้อยละ 75 ของคะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	p
1. การคิดสร้างสรรค์	4	3	3.82	0.83	15.654*	.000
2. การทำงานกับคนอื่นอย่างสร้างสรรค์	4	3	3.62	0.12	7.9015*	.000
3. การสะท้อนผลและประยุกต์ใช้นวัตกรรม	4	3	3.54	0.13	6.6800*	.000
4. การผลิตและสร้างนวัตกรรมอย่างสร้างสรรค์	4	3	3.71	0.16	8.2735*	.000
โดยรวม	16	12	14.68	0.41	10.426*	.000

หมายเหตุ : * หมายถึง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p < .05$)

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนตามตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะตีมศึกษาเพื่อพัฒนาความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนราชานุบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 มีความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรมสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 ที่กำหนดไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การประเมินความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยนักเรียนประเมินตนเอง

ตารางที่ 3 แสดงผลการประเมินความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยนักเรียนประเมินตนเอง

n = 40

ความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรม	ผลการประเมิน/ระดับคุณภาพ							
	ดีเยี่ยม (คน)	ร้อยละ	ดี (คน)	ร้อยละ	พอใช้ (คน)	ร้อยละ	ปรับปรุง (คน)	ร้อยละ
1. การคิดสร้างสรรค์	37	92.50	3	7.50	-	-	-	-
2. การทำงานกับคนอื่นอย่างสร้างสรรค์	36	90.00	4	10.00	-	-	-	-
3. การสะท้อนผลและประยุกต์ใช้นวัตกรรม	40	100.00	-	-	-	-	-	-
4. การผลิตและสร้างนวัตกรรมอย่างสร้างสรรค์	38	95.00	2	5.00	-	-	-	-
ความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรม โดยรวม	40	100.0	-	-	-	-	-	-

จากตารางที่ 3 พบว่า จากการประเมินตนเองของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยรวมทั้งหมด อยู่ในระดับดีเยี่ยม (คิดเป็นร้อยละ 100)

4. การประเมินชิ้นงานหรือผลงานนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ผลการประเมินชิ้นงานหรือผลงานนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แต่ละกลุ่ม มีดังนี้

ตารางที่ 4 แสดงผลการประเมินชิ้นงานหรือผลงานนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

n = 40

ชิ้นงานหรือผลงานนักเรียน	ผลการประเมินชิ้นงานหรือผลงานนักเรียน			คะแนนรวม (12 คะแนน)	ระดับคุณภาพ
	ความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างชิ้นงาน (4 คะแนน)	การนำเสนอรายละเอียดของชิ้นงาน (4 คะแนน)	ความสำคัญและประโยชน์ของชิ้นงาน (4 คะแนน)		
ชิ้นงานที่ 1 ชื่อ รถสายด่วน “ช่วยชีวิต” จำลอง	4	4	4	12	ดีเยี่ยม
ชิ้นงานที่ 2 ชื่อ เรือเก็บขยะจำลอง	4	3	4	11	ดีเยี่ยม
ชิ้นงานที่ 3 ชื่อ เฮลิคอปเตอร์ส่งอาหาร	4	4	4	12	ดีเยี่ยม
ชิ้นงานที่ 4 ชื่อ ซินจังยางยืด	4	3	3	10	ดีเยี่ยม
ชิ้นงานที่ 5 ชื่อ หุ่นยนต์มนุษย์	4	3	4	11	ดีเยี่ยม
ชิ้นงานที่ 6 ชื่อ ถุงผ้ากันน้ำรักษ์โลก	4	4	4	12	ดีเยี่ยม
ชิ้นงานที่ 7 ชื่อ กังหันลมแสนสวย	4	4	3	11	ดีเยี่ยม
ชิ้นงานที่ 8 ชื่อ บ้านแม่มดเดินได้	4	4	3	11	ดีเยี่ยม
คะแนนเฉลี่ย	4	3.63	3.63	11.25	ดีเยี่ยม

จากตารางที่ 4 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 สร้างสรรค์ชิ้นงาน จำนวน 8 ชิ้นงาน มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 10-12 คะแนน ซึ่งโดยมีคุณภาพอยู่ในระดับดีเยี่ยม (คะแนนเฉลี่ย 11.25)

4. ผลการประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะตีมศึกษาเพื่อพัฒนาความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนราชานุบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 มีดังนี้

4.1 ผลการสังเกตการสอนในชั้นเรียนของคณะกรรมการนิเทศภายในสถานศึกษา พบว่า ด้านสาระการเรียนรู้ มีการบูรณาการองค์ความรู้ทั้ง 5 ศาสตร์ในหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง วัสดุและสสาร เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรมจนสามารถสร้างสรรค์ชิ้นงานและนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ครูเตรียมการสอนมาอย่างดี จัดการเรียนการสอนตามกระบวนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 6 ขั้นตอนอย่างต่อเนื่องสัมพันธ์กันตามที่ได้เขียนไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ นักเรียนมีความสนใจใฝ่รู้ มีส่วนร่วมในการการลงมือปฏิบัติกิจกรรมอย่างสนุกสนาน พยายามแสวงหาความรู้

แบ่งปันความรู้และประสบการณ์ที่หลากหลาย ช่วยกันแก้ปัญหา และเสนอแนะความคิดเห็นกันภายในกลุ่ม ร่วมกันประดิษฐ์ผลงานออกมาจนประสบความสำเร็จ ด้านสื่อการเรียนรู้ มีการจัดเตรียมสื่อการเรียนรู้สอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรมที่นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้สอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรม และจุดประสงค์การเรียนรู้ ในแต่ละชั่วโมงที่จัดการเรียนการสอน ครูควรมีการประเมินผลการเรียนรู้ทุกครั้งโดยให้นักเรียนสะท้อนคิดและสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้

4.2 ผลการบันทึกการทบทวนหลังการจัดการเรียนรู้ (After Action Review: AAR) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า นักเรียนทุกคนสะท้อนว่า “ชิ้นงานผลงานสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้” ได้เรียนรู้เกี่ยวกับสมบัติทางกายภาพของวัสดุ การออกแบบรถพยาบาลจำลอง ได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ รู้สึกมีจินตนาการเพิ่มมากขึ้น ได้ทำงานเป็นทีม ได้แสดงความคิดเห็น รู้สึกตื่นเต้น มีความสุขในการเรียนได้เรียนรู้เรื่องใหม่ๆ มากมาย สามารถนำความรู้ไปประดิษฐ์ชิ้นงานไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. องค์ความรู้สำหรับพัฒนารูปแบบ มาจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งการศึกษาดังกล่าวครอบคลุมถึงสภาพการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ พบว่า การจัดการเรียนรู้ที่ผ่านมามุ่งให้ความรู้กับผู้เรียนตามเนื้อหาที่กำหนด นักเรียนออกแบบสร้างสรรค์ชิ้นงาน การนำศิลปะมาเชื่อมโยงความรู้และความสามารถในกระบวนการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ยังไม่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน ความสอดคล้องกับสถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อมใกล้ตัวของผู้เรียนยังมีน้อย ขาดการเชื่อมโยงให้นักเรียนนำความรู้ไปประยุกต์ในการออกแบบสร้างสรรค์นวัตกรรมจนเป็นชิ้นงานที่สามารถนำไปใช้ได้จริงได้ โดยแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะตีมศึกษาเพื่อพัฒนาความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 คือ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการสร้างสรรค์ชิ้นงานโดยนำศิลปะเป็นตัวเชื่อมโยงความรู้และสร้างชิ้นงานที่ก่อให้เกิดประโยชน์และสามารถใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน เน้นการปฏิบัติจริง การทำงานเป็นทีม บูรณาการองค์ความรู้ทั้ง 5 ศาสตร์ในการสร้างสร้างชิ้นงานจากแรงบันดาลใจ สอดคล้องกับชีวิตประจำวันอาจเป็นเรื่องใกล้ตัวของผู้เรียน เรื่องราวในสังคมรอบตัว หรือสิ่งที่ผู้เรียนสนใจอยากลงมือปฏิบัติ และเหมาะสมกับวัย ได้แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้สะท้อนสิ่งที่ได้เรียนรู้และปฏิบัติ โดยมีครูอำนวยความสะดวก จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ ชี้แนะ ให้คำปรึกษาช่วยเหลือให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจนสำเร็จ และได้ชิ้นงานของตนเอง ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์องค์ความรู้ทำให้ได้องค์ประกอบของรูปแบบ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล จึงนำข้อมูลเหล่านี้ไปใช้ในการวางแผนเพื่อยกร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะตีมศึกษาเพื่อพัฒนาความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพื่อแก้ไขปัญหาที่

เกิดขึ้นต่อไป สอดคล้องกับแนวคิดของ Arends (1997: 7) และ Joyce, Weil & Calhoun (2004) ที่สรุปสาระสำคัญขององค์ประกอบของรูปแบบการสอน ประกอบด้วย หลักการของรูปแบบ จุดประสงค์ของรูปแบบ กิจกรรมและขั้นตอนการดำเนินงาน การวัดและประเมินผล และเป็นไปตามแนวคิดการพัฒนารูปแบบของรัตนะ บัวสนธ์ (2563: 1-3) ที่กล่าวว่า ในการพัฒนารูปแบบขั้นตอนแรกที่สำคัญ คือ การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เป็นการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและข้อค้นพบจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันหรือปัญหาจากเอกสาร ผลงานวิจัยต่างๆ การสังเกต และการสอบถามผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนารูปแบบในขั้นตอนถัดไป

2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะตีมศึกษาเพื่อพัฒนาความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล โดยกระบวนการจัดการเรียนรู้มี 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นระบุปัญหา 2) ขั้นค้นหาและระดมสมอง 3) ขั้นออกแบบสร้างสรรค์ผลงาน 4) ขั้นประยุกต์ใช้ 5) ขั้นนำเสนอผลงาน และ 6) ขั้นประเมินสะท้อนผล ซึ่งผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่ารูปแบบ คู่มือการใช้รูปแบบ และแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากรูปแบบดังกล่าวเกิดจากการศึกษาวิเคราะห์สภาพการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของโรงเรียนราชานุบาลและแนวทางการพัฒนารูปแบบทั้งจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เมื่อทำการสังเคราะห์ข้อมูลจึงได้รูปแบบที่สอดคล้องกับความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์และแนวทางการพัฒนาความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เมื่อนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบแต่ละองค์ประกอบและปรับแก้ตามข้อเสนอแนะ ทำให้รูปแบบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด หลังจากทดรองนำร่องการใช้รูปแบบก่อนนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง จึงพบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะตีมศึกษาที่พัฒนาขึ้นทำให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรมเพิ่มขึ้นเท่ากับ 0.584 หรือคิดเป็นร้อยละ 58.40 จากผลการวิจัยจึงพบว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบครบถ้วนสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนารูปแบบของรัตนะ บัวสนธ์ (2563: 1-3) และวารีรัตน์ แก้วอุไร (2565: 329-330) ที่ระบุว่า การออกแบบและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา เป็นการดำเนินการโดยการนำเอาความรู้ที่ได้จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานมาพัฒนารูปแบบ โดยการกำหนดหลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนการสอน แนวทางการวัดและประเมินผล เมื่อลงมือสร้างรูปแบบตามที่ออกแบบไว้ จึงมีการประเมินตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น การทดลองใช้รูปแบบเพื่อศึกษาประสิทธิผลของการสอน ปรับปรุงแก้ไขก่อนนำรูปแบบไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายต่อไปเพื่อให้การสอนนั้นมีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของอิสรา พลนงค์ และวาสนา กีรติจำเริญ (2564) ที่พบว่า รูปแบบการสอนตามแนวสะตีมศึกษาสำหรับการเสริมสร้างทักษะความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา

ขนาดเล็ก ที่พัฒนาขึ้นมี 4 องค์ประกอบ โดยมีขั้นตอนการเรียนการสอน 7 ขั้นตอน และมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบ พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ มีความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรมสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 ที่กำหนดไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการประเมินตนเองด้านความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยรวมอยู่ในระดับดีเยี่ยม และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 สร้างสรรค์ชิ้นงาน จำนวน 8 ชิ้นงาน มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 10-12 คะแนน ซึ่งโดยมีคุณภาพอยู่ในระดับดีเยี่ยม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูมีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับตัวชี้วัด และให้ผู้เรียนสร้างสรรค์ชิ้นงานที่สอดคล้องกับความสนใจ มีกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ดี จัดเตรียมสื่อ และอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการเรียนและการปฏิบัติงานให้อยู่ในสภาพดี และมีจำนวนเพียงพอ จัดการเรียนการสอนเน้นการทำงานเป็นทีมหรือกลุ่ม ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม กระตุ้นให้นักเรียนเกิดเรียนรู้โดยการตั้งคำถามหรือสถานการณ์ที่ชวนคิดเพื่อก่อให้เกิดการวิเคราะห์ และหาคำตอบ นำไปสู่การคิดสร้างสรรค์ จัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ดีในการเรียนรู้ สนับสนุน สร้างแรงบันดาลใจเสริมแรงเชิงบวก อำนวยความสะดวก ชี้แนะ ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือให้ผู้เรียนเกิดการสร้างสรรค์ผลงานจนประสบความสำเร็จ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้นำเสนอผลงานและแสดงความคิดเห็นต่อผลงานที่สร้างสรรค์ขึ้น ประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม และเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้สู่ชีวิตจริง สอดคล้องกับแนวคิด Martinez & Stager (2013) ที่ได้อธิบายว่า การผสมผสานศิลปะในการเรียนการสอนตามแนวคิดสะตีมศึกษา เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกในรูปแบบต่างๆ ให้มากขึ้น และสอดคล้องกับหลักการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะตีมศึกษาของ Sousa & Pilecki (2013) และ Maslyk (2016: 13-16) ที่กล่าวว่า ครูควรจัดการเรียนการสอนบูรณาการวิชาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์โดยใช้ศิลปะ เปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนเป็นผู้สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้และการสร้างองค์ความรู้ สื่อการสอน และแหล่งเรียนรู้ ออกแบบกิจกรรมที่ท้าทาย และจัดกิจกรรมที่ผู้เรียนสนใจและช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ เกิดความกระตือรือร้น ความสนุกสนานในการเรียน ได้ออกแบบวางแผนทดลองทำซ้ำๆ เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมาย จนเกิดการสร้างคุณค่าให้กับผู้เรียน

4. ผลการประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะตีมศึกษาเพื่อพัฒนาความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนราชานุบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 จากการสังเกตการสอนในชั้นเรียน และการทบทวนหลังการจัดการเรียนรู้ (After Action Review: AAR) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นไปในเชิงบวก โดยครูมีความเห็นว่าการจัดการเรียนรู้บูรณาการองค์ความรู้ทั้ง 5 ศาสตร์ในหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง วัสดุและสสาร ทำให้นักเรียนได้รับการพัฒนาความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรมจนสามารถสร้างสรรค์ชิ้นงานและนำไปประยุกต์ใช้ใน

ชีวิตประจำวันได้ สังเกตได้จากนักเรียนมีความสนใจใฝ่รู้ มีส่วนร่วมในการการลงมือปฏิบัติกิจกรรมอย่างสนุกสนาน พยายามแสวงหาความรู้ แบ่งปันความรู้และประสบการณ์ที่หลากหลาย ช่วยกันแก้ปัญหา และเสนอแนะความคิดเห็นกันภายในกลุ่ม ร่วมกันประดิษฐ์ผลงานออกมาจนประสบความสำเร็จ ในขณะที่นักเรียนทุกคนสะท้อนว่า “ชิ้นงานผลงานสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้” ได้เรียนรู้เกี่ยวกับสมบัติทางกายภาพของวัสดุ การออกแบบรถพยาบาลจำลอง ได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ รู้สึกมีจินตนาการเพิ่มมากขึ้น ได้ทำงานเป็นทีม ได้แสดงความคิดเห็น รู้สึกตื่นเต้น มีความสุขในการเรียนได้เรียนรู้เรื่องใหม่ๆ มากมาย สามารถนำความรู้ไปประดิษฐ์ชิ้นงานไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ ที่เป็นเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการเรียนรู้ที่ได้ออกแบบไว้ นำเสนอเนื้อหาสาระ จัดแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ชี้แจงและทำความเข้าใจกับนักเรียนในการเรียนรู้ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น รวมทั้งการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ในทุกสาระการเรียนรู้ผู้วิจัยได้ออกแบบให้นักเรียนได้สร้างสรรค์ชิ้นงานเป็นกลุ่ม นักเรียนจึงมีโอกาสคิดสร้างสรรค์ผลงานอย่างเต็มที่ แบ่งปันความรู้และประสบการณ์อย่างสนุกสนาน นำเสนอผลงาน และร่วมกันสะท้อนถึงสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ใช้คำถามกระตุ้นคิดให้ผู้เรียนเกิดการแสวงหาความรู้ คิดสร้างสรรค์ผลงานที่แตกต่างและหลากหลายมาใช้ในการแก้ปัญหา และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Jersild (2009) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างสรรค์และนวัตกรรม ช่วยส่งเสริมสุนทรียภาพแก่ผู้เรียน ผลงานที่ผู้เรียนคิดหรือสร้างขึ้นมีความหมายสำหรับตัวเขา มีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งต่างๆ สร้างนิสัยการทำงานที่ดี เปิดโอกาสให้ผู้เรียนใช้จินตนาการในการพัฒนาการทดลองสร้างสิ่งใหม่

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1.1 ควรมีการศึกษาวิจัยการนำรูปแบบไปใช้ในการพัฒนาทักษะกระบวนการวิทยาศาสตร์ด้านอื่นๆ หรือการส่งเสริมจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นอื่นๆ หรือทักษะการเรียนรู้ด้านอื่นๆ เช่น ทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมทางเทคโนโลยี ทักษะการคิดสร้างสรรค์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น

1.2 ควรมีการศึกษาวิจัย การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะตีมศึกษาไปใช้จัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระอื่นๆ เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

1.3 ควรมีการศึกษาวิจัยการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะตีมศึกษาร่วมกับวิธีการจัดการรู้อื่นๆ เช่น การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน การจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐาน เป็นต้น

1.4 ควรมีการศึกษาวิจัยการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะตีมศึกษาเพื่อพัฒนาความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรม ในกลุ่มนักเรียนที่เป็นกลุ่มพิเศษ หรือกลุ่มที่มีปัญหาในการเรียนรู้ เพื่อดูพัฒนาการและความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ด้านต่างๆ

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

2.1 เนื่องจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะตีมศึกษาเพื่อพัฒนาความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่พัฒนาขึ้นนี้มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด เมื่อนำไปใช้ทำให้นักเรียนมีความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 ที่กำหนดไว้ จึงทำให้คณะกรรมการนิเทศภายในสถานศึกษาและนักเรียนมีความคิดเห็นในเชิงบวกต่อการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ ดังนั้นหากครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์นำรูปแบบดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนควรพิจารณาปรับใช้ตามความเหมาะสมของธรรมชาติของแต่ละวิชาและกลุ่มผู้เรียน ควรจัดเตรียมสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม หลากหลาย และเพียงพอ และจัดเตรียมตัวอย่างชิ้นงานที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจ เห็นภาพ เกิดแนวคิดใหม่ และเกิดจินตนาการในการสร้างสรรค์ผลงานได้

2.2 การนำรูปแบบไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ครูควรศึกษาคู่มือการใช้รูปแบบเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และควรมีการประเมินผลการเรียนรู้ทุกครั้งโดยให้นักเรียนสะท้อนคิดและสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้

2.3 การพัฒนาความสามารถในการสร้างสรรค์และนวัตกรรม พบว่า นักเรียนมีความสามารถสร้างสรรค์และนวัตกรรมแตกต่างกัน นักเรียนบางคนมีความกระตือรือร้นและแสดงออกถึงความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงาน ในขณะที่นักเรียนบางคนมีการแสดงออกน้อย และมักจะทำตามเพื่อน และไม่กล้านำเสนอผลงาน ดังนั้นครูควรออกแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน และกระตุ้นให้นักเรียนมีการแสดงออกและกล้านำเสนอผลงาน มีการเสริมแรงบวกและสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดการเรียนรู้มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

บุญยนุช สิทธาจารย์. (2560). *การพัฒนาชุดการสอนศิลปะตามแนวคิดสะตีมศึกษาเพื่อส่งเสริมกระบวนการสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (ศิลปศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประจักษ์ ปฏิทัศน์. (2562). *การคิดเชิงระบบและความคิดสร้างสรรค์.* กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รัตนะ บัวสนธ์. (2563). *การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา.* กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

โรงเรียนราชานุบาล. (2565). *รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่ (พ.ศ.2559-2563) การศึกษาปฐมวัยและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนราชานุบาล*. น่าน: โรงเรียนราชานุบาล.

วารีรัตน์ แก้วอุไร. (2565). *การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอน.* พิษณุโลก: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.* กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2567*. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2566). *สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากล ปี 2565 (IMD 2022).* กรุงเทพมหานคร: 21 เซ็นจูรี่.

อิสรา พลนงค์ และวาสนา กีรติจำเริญ. (2564). การพัฒนารูปแบบการสอนตามแนวสะตีมศึกษาสำหรับการเสริมสร้างทักษะความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก. *วารสารราชพฤกษ์.* 19 (3), 119-129.

Arends, R. I. (1997). *Classroom Instruction and Management*. New York: McGraw Hill.

Chang, Chy-Yung, et al. (2023). Investigating the Impact of Design Thinking-Based STEAM PBL on Students' Creativity and Computational Thinking. *IEEE Transactions on Education*. 66 (6), 673-681.

Hawari, A. D. M. & Noor, A. I. M. (2020). Project Based Learning Pedagogical Design in STEAM Art Education. *Asian Journal of University Education*. 16 (3), 102-111.

Jersild. (2009). *Child Psychology.* Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.

Joyce, B. & Weil, M. & Calhoun, E. (2004). *Models of Teaching*. (7th ed.). Boston: Allyn and Bacon.

Mahdia, R.; Sukarmanb, S. S. & Yokc, M. C. K. (2015). Fostering Creativity Through Innovation Engagement in Science and Technology Education: Case Study of Universiti Teknologi MARA Students. *Procedia-Social and Behavioral Sciences.* 167, 256-260.

Martinez, S. L. & Stager, G. (2013). *Invent to Learn: Making, Tinkering, and Engineering in the Classroom.* Torrance, CA: Constructing Modern Knowledge Press.

Maslyk, J. (2016). *STEAM Makers: Fostering Creativity and Innovation in the Elementary Classroom.* California: Corwin.

Mishra, P. (2012). Rethinking Technology & Creativity in the 21st Century: Crayons are the Future. *Technology Trend*. 56 (5), 13-16.

OECD. (2019). *Education at a Glance 2019: OECD Indicators.* Paris: OECD.

Sousa, D. A. & Pilecki, T. (2013). *From STEM to STEAM Using Brain-Compatible Strategies to Integrate the Arts*. California: A SAGE Company.

Yakman, G. (2008). *STEAM Education: An Overview of Creating a Model of Integrative Education*. PhD Disseration. Virginia Polytechnic and State University.

ปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจที่จะใช้งานอุปกรณ์ตรวจสอบคุณภาพการประกอบรถยนต์แบบพกพาอัจฉริยะ กรณีศึกษา โรงงานประกอบรถยนต์แห่งหนึ่งในประเทศไทย

Factors Affecting Behavioral Intention of Portable Quality Assurance Devices (PQAD): A Case Study of an Automobile Assembly Plant in Thailand

ธีระยุทธ เกษตรบำรุงกุล และ พงศ์ภัค บานชื่น
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา
Theereyut Kasetbumrungkul and Pongpak Banchuen
Kasetsart University Sriracha Campus, Thailand
Corresponding Author, E-mail: tkasetbumrungkul@gmail.com

****

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาระดับการยอมรับเทคโนโลยีและศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะใช้งานอุปกรณ์ตรวจสอบคุณภาพการประกอบรถยนต์แบบพกพาอัจฉริยะ (PQAD) ของพนักงานในโรงงานประกอบรถยนต์แห่งหนึ่งในประเทศไทย โดยใช้กรอบแนวคิดบูรณาการทฤษฎีรวมการยอมรับและใช้เทคโนโลยี (UTAUT) ผสานกับทฤษฎีความเหมาะสมระหว่างงานและเทคโนโลยี (TTF) ทำการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นพนักงานผู้มีประสบการณ์ทำงานร่วมกับอุปกรณ์ PQAD จำนวน 261 คน โดยสุ่มตัวอย่างแบบ 2 ขั้นตอน ด้วยแบบสอบถามตามมาตราวัดลิเคิร์ท 5 ระดับ (Likert Scale) โดยมีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคอยู่ระหว่าง 0.702–0.919 แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาเพื่ออธิบายถึงระดับการยอมรับเทคโนโลยีของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การหาความสัมพันธ์ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ เพื่อทดสอบสมมติฐานและวัดปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะใช้งานอุปกรณ์ PQAD ผลการศึกษาพบว่า พนักงานมีระดับความคิดเห็นของการยอมรับเทคโนโลยีโดยรวมอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99 (S.D. = 0.76) ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณพบว่า ตัวแปรด้านปัจจัยการยอมรับเทคโนโลยีทั้ง 5 ประการ ได้แก่ ความคาดหวังในประสิทธิภาพ ความคาดหวังในความพยายาม อิทธิพลทางสังคม เงื่อนไขการอำนวยความสะดวก ความเหมาะสมระหว่างงานและเทคโนโลยี มีความสัมพันธ์ต่อความตั้งใจที่จะใช้งานอุปกรณ์ PQAD ร้อยละ 86.1 และสามารถอธิบายอิทธิพลของตัวแปรด้านปัจจัยการยอมรับเทคโนโลยีได้ ร้อยละ 73.6 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าพนักงานมีการยอมรับเทคโนโลยีอยู่ในระดับสูง โดยอิทธิพลทางสังคมเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการทำนายความตั้งใจที่จะใช้งาน

* วันที่รับบทความ: 13 มีนาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 31 มีนาคม 2567; วันตอบรับบทความ: 2 เมษายน 2567
Received: March 13, 2024; Revised: March 31, 2024; Accepted: April 2, 2024

คำสำคัญ: อุปกรณ์ตรวจสอบคุณภาพการประกอบรถยนต์แบบพกพาอัจฉริยะ (PQAD); ทฤษฎีรวมการยอมรับและใช้เทคโนโลยี (UTAUT); ทฤษฎีความเหมาะสมระหว่างงานและเทคโนโลยี (TTF)

Abstract

The purpose of this research was to investigate the level of technology acceptance and to examine the factors influencing the Behavioral Intention to use the Portable Quality Assurance Devices (PQAD) among employees in an automotive assembly plant in Thailand. The study employed an integrated conceptual framework combining the Unified Theory of Acceptance and Use of Technology (UTAUT) and the Task-Technology Fit (TTF) theory. The research was conducted with a sample of 261 employees who had experience working with PQAD, using a two-stage sampling method and a 5-point Likert scale questionnaire with Cronbach's alpha reliability coefficients ranging from 0.702 to 0.919. The collected data were analyzed using descriptive statistics to describe the level of technology acceptance among the sample, including mean and standard deviation. Inferential statistics, including Pearson's correlation coefficient and multiple regression analysis, were used to test the hypotheses and measure the factors influencing the Behavioral Intention to use PQAD. The results revealed that the employees' overall level of technology acceptance was high, with a mean score of 3.99 (S.D. = 0.76). The multiple regression analysis showed that all five factors of technology acceptance, namely Performance Expectancy, Effort Expectancy, Social Influence, Facilitating Conditions, and Task-Technology Fit, were significantly associated with the Behavioral Intention to use PQAD, accounting for 86.1% of the variance. These factors could explain 73.6% of the variance in the Behavioral Intention to use PQAD at a statistical significance level of 0.05. When considering each factor individually, Social Influence had the strongest impact on the Behavioral Intention to use PQAD. The findings indicate that employees have a high level of acceptance for PQAD technology, with Social Influence being the most significant factor in predicting their Behavioral Intention to use PQAD.

Keywords: Portable Quality Assurance Devices (PQAD); Unified Theory of Acceptance and Use of Technology (UTAUT); Task-Technology Fit (TTF) theory

บทนำ

อุตสาหกรรมยานยนต์เป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจของหลายประเทศทั่วโลก มีความสำคัญทั้งในด้านการสร้างมูลค่าเพิ่ม การจ้างงาน และการพัฒนาด้านเทคโนโลยียานยนต์ ด้วยการที่ไทยเป็นฐานการผลิตยานยนต์ที่สำคัญของโลก การแข่งขันในอุตสาหกรรมนี้จึงรุนแรงขึ้นตลอดเวลา ผู้ประกอบการยานยนต์ไทยจำเป็นต้องปรับตัวและนำเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุน และพัฒนาสินค้าและบริการที่ตรงกับความต้องการของลูกค้าที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ (ธนาคารกรุงไทย, 2566) ในยุคของการปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 การนำเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้ในภาคอุตสาหกรรมเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ยกระดับคุณภาพ และสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน (กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, 2563) หนึ่งใน

กระบวนการสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพของผลิตภัณฑ์ คือการควบคุมและตรวจสอบคุณภาพในกระบวนการผลิต ซึ่งในอดีตมักพึ่งพาการตรวจสอบด้วยสายตาและความชำนาญของบุคลากรเป็นหลัก อย่างไรก็ตาม ด้วยข้อจำกัดของมนุษย์ในเรื่องความเหนื่อยล้าและความผิดพลาด จึงทำให้การตรวจสอบคุณภาพมีประสิทธิภาพไม่เพียงพอต่อความต้องการในปัจจุบัน การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพ จึงเป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ ความแม่นยำ และความรวดเร็วในการตรวจจับข้อบกพร่องหรือความผิดปกติของผลิตภัณฑ์ได้

หนึ่งในนวัตกรรมใหม่สำหรับการตรวจสอบคุณภาพในกระบวนการผลิตคือ อุปกรณ์ Portable Quality Assurance Devices (PQAD) ซึ่งเป็นเทคโนโลยีดิจิทัลที่ถูกนำมาประยุกต์ใช้ในอุตสาหกรรมยานยนต์ อุปกรณ์นี้มีลักษณะเป็นแอปพลิเคชันรายการตรวจสอบดิจิทัลบนสมาร์ตโฟนที่สามารถสวมใส่บนข้อมือได้ ช่วยให้พนักงานสามารถตรวจสอบคุณภาพรถยนต์ได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และแม่นยำ โดยไม่ต้องพึ่งพารายการตรวจสอบแบบกระดาษที่ยุ่งยากและล้าสมัย พนักงานสามารถดูรายการตรวจสอบของตัวเองบนหน้าจอสมาร์ตโฟนได้อย่างชัดเจน ทั้งในรูปแบบข้อความและรูปภาพ ซึ่งรายการตรวจสอบเหล่านี้จะปรับเปลี่ยนตามข้อมูลจำเพาะของรุ่นรถยนต์แต่ละคันที่กำลังผลิต นอกจากนี้ ยังสามารถปรับปรุงรายการตรวจสอบให้ทันสมัยได้ง่าย เนื่องจากสามารถเพิ่ม ลบ และแก้ไขรายการตรวจสอบได้อย่างสะดวก ผ่านระบบปฏิบัติการบนเว็บไซต์ และสามารถเริ่มใช้ข้อมูลฉบับปรับปรุงนั้นได้ทันที อย่างไรก็ตาม การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่มาใช้ในองค์กรไม่ใช่เรื่องง่ายเสมอไป องค์กรมักเผชิญกับความท้าทายต่างๆ เช่น การขาดการสื่อสารถึงประโยชน์ของเทคโนโลยีอย่างชัดเจน การขาดการฝึกอบรมและสนับสนุนจากองค์กร วัฒนธรรมองค์กรที่ไม่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลง ขาดทรัพยากรหรือการสนับสนุนจากองค์กร และเทคโนโลยีไม่ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งาน ซึ่งอาจส่งผลให้การนำเทคโนโลยีมาใช้เป็นไปอย่างล่าช้าหรือล้มเหลว (สุรเดช, 2563)

การวิจัยนี้มีความสำคัญ เนื่องจากช่วยให้เข้าใจปัญหาด้านการยอมรับเทคโนโลยีใหม่ที่เกิดขึ้นจริงในอุตสาหกรรม โดยอาศัยกรอบแนวคิดจากทฤษฎีรวมการยอมรับและการใช้เทคโนโลยี (Unified Theory of Acceptance and Use of Technology: UTAUT) และทฤษฎีความเหมาะสมระหว่างงานและเทคโนโลยี (Task-Technology Fit: TTF) ในการศึกษา ทฤษฎี UTAUT จะช่วยอธิบายปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจและพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีของพนักงาน ในขณะที่ทฤษฎี TTF จะช่วยประเมินความเหมาะสมระหว่างความต้องการของงานและคุณลักษณะของเทคโนโลยี ซึ่งมีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานและการยอมรับเทคโนโลยี (Venkatesh et al., 2003; Goodhue & Thompson, 1995) การใช้ทั้งสองทฤษฎีร่วมกันจะทำให้ได้ผลการวิจัยที่ครอบคลุมและเข้าใจปัญหาได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น นำไปสู่การค้นหาแนวทางแก้ไขหรือปรับปรุงเทคโนโลยีใหม่ให้เหมาะสมกับบริบทการทำงานจริงในอุตสาหกรรม นอกจากนี้ การศึกษาวิจัยนี้ยังสร้าง

ประโยชน์ต่อสังคมโดยการส่งเสริมนวัตกรรมและพัฒนาอุตสาหกรรมของไทยให้ยกระดับสู่มาตรฐานสากลและเติบโตอย่างยั่งยืนในตลาดโลก

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการยอมรับเทคโนโลยี PQAD ของพนักงานในโรงงานประกอบรถยนต์แห่งหนึ่งในนิคมอุตสาหกรรมอิสเทิร์นซีบอร์ด จังหวัดระยอง ประเทศไทย

2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะใช้งานอุปกรณ์ PQAD ของพนักงานในโรงงานประกอบรถยนต์แห่งหนึ่งในประเทศไทย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มุ่งเน้นศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับและใช้งานเทคโนโลยีในอุตสาหกรรมยานยนต์ไทย โดยใช้แบบสอบถามที่มีโครงสร้างในการรวบรวมข้อมูลครอบคลุมประเด็นต่างๆ ได้แก่ ความคาดหวังในประสิทธิภาพ ความคาดหวังในความพยายาม อิทธิพลทางสังคม เงื่อนไขการอำนวยความสะดวก ตามแนวคิดทฤษฎีรวมของการยอมรับและใช้เทคโนโลยี (UTAUT) (Venkatesh et al., 2003) บูรณาการกับทฤษฎีความเหมาะสมระหว่างงานและเทคโนโลยี (TTF) (Goodhue & Thompson, 1995) เพื่อตรวจสอบอิทธิพลของปัจจัยในแบบจำลองที่มีต่อความตั้งใจที่จะใช้งานอุปกรณ์ PQAD

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในงานวิจัยนี้ คือ ผู้ปฏิบัติงานในฝ่ายผลิตและฝ่ายตรวจสอบคุณภาพของโรงงานประกอบรถยนต์แห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง ซึ่งมีประสบการณ์ทำงานร่วมกับอุปกรณ์ PQAD จำนวน 483 คน คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Weiers (Weiers, 2005) คำนวณได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 214 คน เมื่อบวกเผื่ออีก 10% ทำให้ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ต้องเก็บในงานวิจัยนี้จำนวน 236 คน เพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนของผู้ศึกษาจึงเก็บกลุ่มตัวอย่างเพิ่มอีก 25 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 261 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามมาตราวัดลิเคิร์ท 5 ระดับ (Likert Scale) โดยพัฒนาจากแนวคิด ทฤษฎี การทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้ การเก็บข้อมูลจากประชากรประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 เป็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับการวัดระดับความคิดเห็นของพนักงานผู้มีประสบการณ์ทำงานร่วมกับอุปกรณ์ PQAD ในโรงงานประกอบรถยนต์

แห่งหนึ่งในประเทศไทย โดยคำถามเกี่ยวข้องกับ ความคาดหวังในประสิทธิภาพ ความคาดหวังในความพยายาม อิทธิพลทางสังคม เงื่อนไขการอำนวยความสะดวก ความเหมาะสมระหว่างงานและเทคโนโลยี และความตั้งใจที่จะใช้งานอุปกรณ์ PQAD ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคไม่ต่ำกว่า 0.7 เลือกผ่านแบบประเมินผล (Evaluative Dimension) โดยมีการเรียงลำดับข้อมูลและหลักการจัดอันดับ 5 ระดับตามแบบสอบถามมาตราวัดลิเคิร์ท (Likert Scale)

ผู้วิจัยตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามส่งให้แก่ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน พิจารณาและตรวจสอบ เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือค่า IOC (Index of Item-Objective Congruence) ซึ่งเกณฑ์ที่ยอมรับได้ควรอยู่ระหว่าง 0.5 ถึง 1.0 แล้วทำการปรับปรุงแบบสอบถามโดยตัดข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.5 ซึ่งหมายถึง ข้อคำถามนั้นไม่มีความสอดคล้องกันกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ (Rovinelli, R. J. & Hambleton, R. K. (1977) และทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการนำแบบสอบถามที่เสร็จสมบูรณ์แล้วไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งใช้เกณฑ์การคัดเลือกเดียวกันกับการคัดเลือกอาสาสมัคร เป็นจำนวน 30 ฉบับ และนำมาวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach’s Alpha Coefficient) โดยค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในงานวิจัยนี้มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาอยู่ระหว่าง 0.702–0.919 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์การยอมรับ คือ ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นต้องมีค่ามากกว่า 0.7 จึงจะสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาวิจัยได้ (Cronbach, 1951)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังองค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเริ่มจากใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ซึ่งจะเลือกเฉพาะพนักงานที่มีประสบการณ์การทำงานร่วมกับอุปกรณ์ PQAD จากนั้นเลือกตัวอย่างแบบตามความสะดวก (Convenient sampling) โดยผู้วิจัยส่งแบบสอบถามให้แก่ผู้ประสานงาน เพื่อช่วยกระจายแบบสอบถามให้กับพนักงานที่มีประสบการณ์ทำงานร่วมกับอุปกรณ์ PQAD พนักงานทำแบบสอบถามด้วยตนเอง และผู้วิจัยนัดรับแบบสอบถามกับผู้ประสานงานในวันถัดไป ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทั้งสิ้น จำนวน 261 ฉบับ และได้รับการตอบกลับครบทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

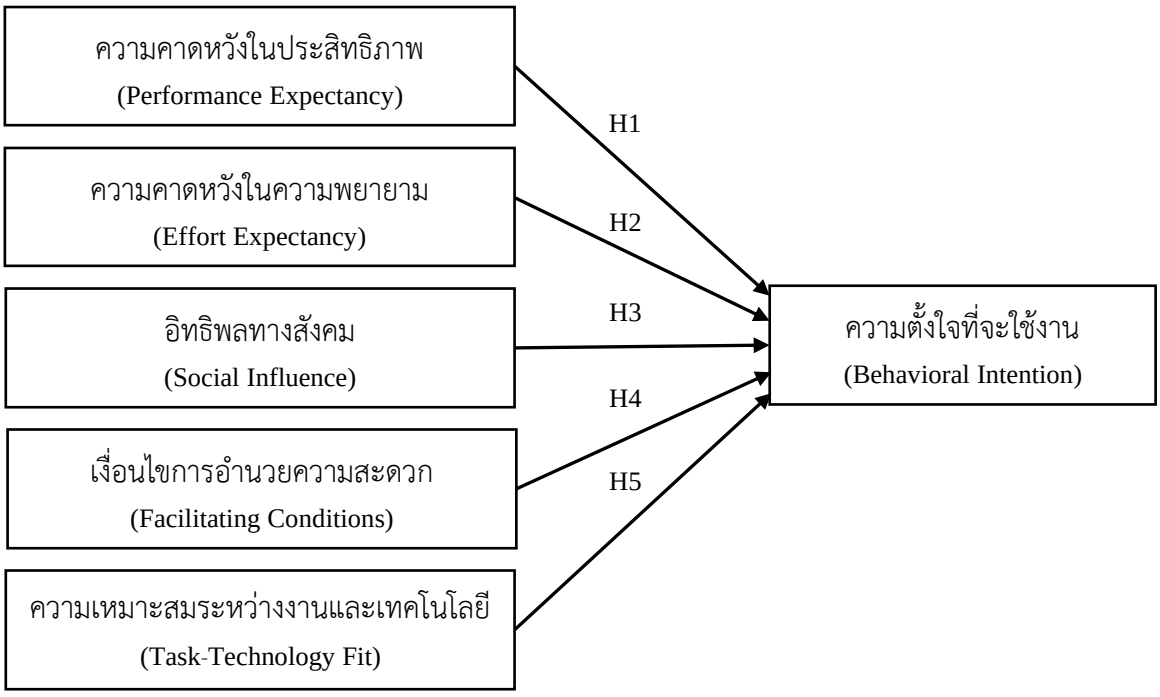
ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องของคำตอบจากแบบสอบถาม จากนั้นนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาลงรหัสตามที่กำหนดไว้ล่วงหน้า แล้วนำข้อมูลไปวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS เวอร์ชัน 27 เพื่อหาค่าสถิติและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำใช้ในการอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อศึกษาระดับของการยอมรับเทคโนโลยีของพนักงานที่มีต่อความตั้งใจที่จะใช้งานอุปกรณ์ PQAD

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics Analysis) ได้แก่ การหาความสัมพันธ์ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product-Moment Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 เพื่อใช้ในการอธิบายอิทธิพลของตัวแปรที่มีผลต่อพฤติกรรมการยอมรับและใช้งานอุปกรณ์ PQAD ของพนักงานต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้งานอุปกรณ์ตรวจตรวจสอบคุณภาพการประกอบรถยนต์แบบพกพาอัจฉริยะ (PQAD) คือ ความคาดหวังในประสิทธิภาพ ความคาดหวังในความพยายาม อิทธิพลทางสังคม และเงื่อนไขการอำนวยความสะดวก ซึ่งเป็นปัจจัยในแบบจำลองทฤษฎี UTAUT (Venkatesh et al., 2003) อีกทั้งยังมีปัจจัยที่สำคัญ คือ ความเหมาะสมระหว่างงานและเทคโนโลยี ซึ่งเป็นปัจจัยในแบบจำลองทฤษฎี TTF (Goodhue & Thompson, 1995) โดยทั้งสองทฤษฎีจะถูกผสมผสานเพื่อเพิ่มความสามารถในการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ กับความตั้งใจที่จะใช้เทคโนโลยีให้ครอบคลุมมากขึ้น ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ที่มา: ปรับปรุงจากการบูรณาการแบบจำลอง UTAUT (Venkatesh et al., 2003) และ TTF (Goodhue & Thompson, 1995)

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจที่จะใช้งานอุปกรณ์ตรวจสอบคุณภาพการประกอบรถยนต์แบบพกพาอัจฉริยะ กรณีศึกษา โรงงานประกอบรถยนต์แห่งหนึ่งในประเทศไทย เป็นดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ระดับความตั้งใจที่จะใช้งานอุปกรณ์ PQAD พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นกับความตั้งใจที่จะใช้งานอุปกรณ์ PQAD โดยรวมอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99 (S.D. = 0.76) เมื่อพิจารณาแยกตามแต่ละปัจจัยพบว่า อิทธิพลทางสังคม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 (S.D. = 0.70) รองลงมาคือ ความคาดหวังในประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 (S.D. = 0.75) ความคาดหวังในความพยายาม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 (S.D. = 0.70) ความเหมาะสมระหว่างงานและเทคโนโลยีมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 (S.D. = 0.78) และลำดับสุดท้าย เงื่อนไขการอำนวยความสะดวก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 (S.D. = 0.87) ในขณะเดียวกัน ระดับความคิดเห็นด้านความตั้งใจที่จะใช้งานอุปกรณ์ PQAD พบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 (S.D. = 0.71) ซึ่งระดับความเห็นอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยมาก ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลระดับความคิดเห็นของปัจจัยที่ส่งผลต่อความตั้งใจที่จะใช้งานอุปกรณ์ PQAD

ปัจจัยความตั้งใจที่จะใช้งานอุปกรณ์ PQAD	n = 261		
	$\bar{X}$	SD	แปลผล
ความคาดหวังในประสิทธิภาพ (PE)	4.07	0.75	เห็นด้วยมาก
ความคาดหวังในความพยายาม (EE)	4.03	0.70	เห็นด้วยมาก
อิทธิพลทางสังคม (SI)	4.21	0.70	เห็นด้วยมาก
เงื่อนไขการอำนวยความสะดวก (FC)	3.69	0.87	เห็นด้วยมาก
ความเหมาะสมระหว่างงานและเทคโนโลยี (TTF)	3.94	0.78	เห็นด้วยมาก
ผลรวมทุกปัจจัยของตัวแปรอิสระ	**3.99**	**0.76**	**เห็นด้วยมาก**
ความตั้งใจที่จะใช้งานอุปกรณ์ PQAD (BI)	**4.11**	**0.71**	**เห็นด้วยมาก**

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะใช้งานอุปกรณ์ PQAD ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสัมพันธ์ของปัจจัย 5 ประการที่มีผลต่อความตั้งใจที่จะใช้งานเทคโนโลยี โดยใช้หลักเกณฑ์เบื้องต้นเพื่อวิเคราะห์ปัญหาความสัมพันธ์ภายในกันเอง พบว่า ค่า VIF อยู่ระหว่าง 2.656–3.218 ซึ่งน้อยกว่า 10 และค่าความคงทนต่อการยอมรับ (Tolerance) อยู่ระหว่าง 0.311–0.376 ซึ่งมากกว่า 0.100 แสดงว่าไม่มีปัญหาด้านความสัมพันธ์ภายในกันเอง การวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นแบบพหุคูณแสดงให้เห็นว่า ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม มีค่าเท่ากับ 0.861 ซึ่งหมายความว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะใช้งานอุปกรณ์ PQAD ทั้ง 5 ประการ ได้แก่ ความคาดหวังในประสิทธิภาพ ความคาดหวังในความพยายาม อิทธิพลทางสังคม เงื่อนไขการอำนวยความสะดวก และความเหมาะสมระหว่างงานและเทคโนโลยี มีความสัมพันธ์กันกับความตั้งใจที่จะใช้งานอุปกรณ์ PQAD สูงถึงร้อยละ 86.1 มีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (Adjusted R Squared) เท่ากับ 0.736 ซึ่งบ่งชี้ว่า ปัจจัยเหล่านี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของความตั้งใจที่จะใช้งานอุปกรณ์ PQAD ได้ถึงร้อยละ 73.6 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 26.4 อาจมาจากอิทธิพลของตัวแปรอื่นที่ไม่รวมอยู่ในการวิจัยครั้งนี้ ผลการทดสอบ ANOVA พบว่า มีตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัว ที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจที่จะใช้งานอุปกรณ์ PQAD อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงสรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะใช้งานอุปกรณ์ PQAD ทั้ง 5 ประการข้างต้น ส่งผลต่อความตั้งใจที่จะใช้งานอุปกรณ์ PQAD อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F = 146.331$, $df = 5$, $Sig. = 0.001$) ผลการศึกษาอิทธิพลของตัวแปรที่มีผลต่อความตั้งใจที่จะใช้งานอุปกรณ์ PQAD ของพนักงานพบว่า อิทธิพลทางสังคมส่งผลต่อความตั้งใจที่จะใช้งานอุปกรณ์ PQAD มากที่สุด (Beta = 0.267) รองลงมาคือ ความเหมาะสมระหว่างงานและเทคโนโลยี (Beta = 0.232) ความคาดหวังในประสิทธิภาพ (Beta = 0.205) เงื่อนไขการอำนวยความสะดวก (Beta = 0.165) และสุดท้ายคือ ความคาดหวังในความพยายาม (Beta = 0.115) โดยตัวแปรทั้ง 5 ข้างต้นมีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวก ซึ่งหมายความว่า ปัจจัยต่างๆ ที่เพิ่มขึ้นล้วนส่งผลต่อความตั้งใจที่จะใช้งานอุปกรณ์ PQAD ของพนักงานในทางบวก ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของปัจจัยการที่ส่งผลต่อความตั้งใจที่จะใช้งานอุปกรณ์ PQAD

ตัวแปร	b	SE_b	β	t	Sig	Tolerance	VIF
ความคาดหวังในประสิทธิภาพ	0.194	0.054	0.205	3.587	<0.001	0.311	3.218
ความคาดหวังในความพยายาม	0.117	0.056	0.115	2.08	0.039	0.331	3.025
อิทธิพลทางสังคม	0.272	0.054	0.267	5.008	<0.001	0.357	2.8
เงื่อนไขการอำนวยความสะดวก	0.135	0.042	0.165	3.186	0.002	0.376	2.656

ตัวแปร	b	SE_b	β	t	Sig	Tolerance	VIF
ความเหมาะสมระหว่างงานและเทคโนโลยี	0.211	0.051	0.232	4.151	<0.001	0.324	3.086
(Constant)	0.376	0.147		2.559	0.011		
SE_{est} = ±0.37; Durbin-Watson = 1.898							
R = 0.861; Adjusted R^2= 0.736; F = 146.331; DF = 5; Sig = 0.001							

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านต่างๆ ที่ส่งผลต่อความตั้งใจที่จะใช้งานอุปกรณ์ PQAD ดังนี้

หากความคาดหวังในประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะส่งผลต่อความตั้งใจที่จะใช้งานอุปกรณ์ PQAD เพิ่มขึ้น 0.194 หน่วย โดยที่ตัวแปรอิสระอื่นๆ มีค่าคงที่

หากความคาดหวังในความพยายามเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะส่งผลต่อความตั้งใจที่จะใช้งานอุปกรณ์ PQAD เพิ่มขึ้น 0.117 หน่วย โดยที่ตัวแปรอิสระอื่นๆ มีค่าคงที่

หากอิทธิพลทางสังคมเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะส่งผลต่อความตั้งใจที่จะใช้งานอุปกรณ์ PQAD เพิ่มขึ้น 0.272 หน่วย โดยที่ตัวแปรอิสระอื่นๆ มีค่าคงที่

หากเงื่อนไขการอำนวยความสะดวกเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะส่งผลต่อความตั้งใจที่จะใช้งานอุปกรณ์ PQAD เพิ่มขึ้น 0.135 หน่วย โดยที่ตัวแปรอิสระอื่นๆ มีค่าคงที่

หากความเหมาะสมระหว่างงานและเทคโนโลยีเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะส่งผลต่อความตั้งใจที่จะใช้งานอุปกรณ์ PQAD เพิ่มขึ้น 0.211 หน่วย โดยที่ตัวแปรอิสระอื่นๆ มีค่าคงที่

จากผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณข้างต้น สามารถนำมาสร้างสมการของความสัมพันธ์ได้ดังนี้

$$Y_i = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \beta_3 X_3 + \cdots + e$$

เมื่อ Y คือ ตัวแปรตาม X คือ ตัวแปรอิสระ

สมการความสัมพันธ์ในรูปคะแนนดิบ

ความตั้งใจที่จะใช้งานอุปกรณ์ PQAD (BI) = 0.376 + 0.194(PE) + 0.117(EE) + 0.272(SI) + 0.135(FC) + 0.211(TTF)

สมการความสัมพันธ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

ความตั้งใจที่จะใช้งานอุปกรณ์ PQAD (BI) = 0.205(PE) + 0.115(EE) + 0.267(SI) + 0.165(FC) + 0.232(TTF)

จากผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ สามารถนำมาใช้อธิบายอิทธิพลของตัวแปรที่มีผลต่อพฤติกรรมการยอมรับและใช้งานอุปกรณ์ PQAD ซึ่งนำไปสู่การสรุปผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย	ผลการทดสอบ
H1: ความคาดหวังในประสิทธิภาพ (PE) ⟶ ความตั้งใจที่จะใช้งาน (BI)	ยอมรับ
H2: ความคาดหวังในความพยายาม (EE) ⟶ ความตั้งใจที่จะใช้งาน (BI)	ยอมรับ
H3: อิทธิพลทางสังคม (SI) ⟶ ความตั้งใจที่จะใช้งาน (BI)	ยอมรับ
H4: เงื่อนไขการอำนวยความสะดวก (FC) ⟶ ความตั้งใจที่จะใช้งาน (BI)	ยอมรับ
H5: ความเหมาะสมระหว่างงานและเทคโนโลยี (TTF) ⟶ ความตั้งใจที่จะใช้งาน (BI)	ยอมรับ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของปัจจัยการยอมรับเทคโนโลยี PQAD พบว่า ปัจจัย 5 ประการ คือ ความคาดหวังในประสิทธิภาพ ความคาดหวังในความพยายาม อิทธิพลทางสังคม เงื่อนไขการอำนวยความสะดวก และความเหมาะสมระหว่างงานและเทคโนโลยี มีความสัมพันธ์ต่อความตั้งใจที่จะใช้งานอุปกรณ์ PQAD อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 รายละเอียดของปัจจัยแต่ละประการ มีดังนี้

ด้านความคาดหวังในประสิทธิภาพ (Performance Expectancy) หมายถึง ระดับที่บุคคลเชื่อว่าการใช้เทคโนโลยีจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการทำงาน ปัจจัยนี้ส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจที่จะใช้งานอุปกรณ์ PQAD ของพนักงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 จากการศึกษาพบว่า พนักงานมีความคิดเห็นว่าอุปกรณ์ PQAD ช่วยให้พนักงานตรวจสอบคุณภาพการประกอบรถยนต์ได้แม่นยำและรวดเร็วขึ้น ทำให้บริษัทมีข้อร้องเรียนน้อยลง มีต้นทุนค่าซ่อมเพื่อแก้ไขข้อผิดพลาดให้แก่ลูกค้าลดลง ส่งผลให้พนักงานมีความตั้งใจใช้งานอุปกรณ์ PQAD มากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Abdekhoda et al. (2022) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำ e-learning มาใช้ในการสอนด้านการแพทย์ ซึ่งพบว่าอาจารย์มหาวิทยาลัยวิทยาศาสตร์การแพทย์อัซหวาซยอมรับ e-learning มากขึ้น เมื่อพวกเขาเห็นว่าระบบใหม่มีข้อดีมากมายและช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพการสอนของพวกเขา ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Hyo-Jin Kang et al. (2022) และ Tsung-Ti Chen et al. (2022)

ด้านความคาดหวังในความพยายาม (Effort Expectancy) หมายถึง ระดับที่บุคคลเชื่อว่าการใช้เทคโนโลยีเป็นเรื่องง่าย ปัจจัยนี้ส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจที่จะใช้งานอุปกรณ์ PQAD ของพนักงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.039 จากการศึกษาพบว่า พนักงานมีความคิดเห็นว่า การเรียนรู้การใช้อุปกรณ์ PQAD เป็นเรื่องง่าย ไม่ต้องใช้ความจำมาก รูปแบบหน้าจอของอุปกรณ์ PQAD มีความชัดเจน พนักงานสามารถทำตามขั้นตอนการใช้งานบนอุปกรณ์ได้ง่าย ส่งผลให้พนักงานมีความตั้งใจที่จะใช้งานอุปกรณ์ PQAD มากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Wan, Liyong et al. (2020) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ก้าวสู่ความเข้าใจเจตนาใช้งาน MOOCs อย่างต่อเนื่องของนักศึกษามหาวิทยาลัย: เมื่อแบบจำลอง UTAUT ผสานกับแบบจำลอง TTF ซึ่งพบว่า นักเรียนใช้ความพยายามหรือเวลาน้อยลงในการปรับตัวกับการใช้งาน MOOCs พวกเขาจะมีความตั้งใจที่จะใช้งาน MOOCs มากขึ้น ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Khaled M.S. Faqih et al. (2021)

ด้านอิทธิพลทางสังคม (Social Influence) หมายถึง ระดับที่บุคคลรับรู้ว่าผู้อื่นที่มีความสำคัญต่อพวกเขา คาดหวังให้พวกเขาควรใช้เทคโนโลยี ปัจจัยนี้ส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจที่จะใช้งานอุปกรณ์ PQAD ของพนักงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะใช้งานอุปกรณ์ PQAD ของพนักงานมากที่สุด จากการศึกษาพบว่า พนักงานมีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารของพวกเขาให้ความสำคัญและส่งเสริมการใช้อุปกรณ์ PQAD หากเกิดปัญหาระหว่างการใช้งาน ผู้บริหารพร้อมให้การสนับสนุนในการหาแนวทางแก้ไขปัญหา และสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็นเพื่อทำให้อุปกรณ์ PQAD ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้พวกเขามีความตั้งใจที่จะใช้งานอุปกรณ์ PQAD มากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Liu J et al., (2023) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง ทัศนคติและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับการใช้งานเวชระเบียนอิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้ป่วยเข้าถึงได้ ในประเทศจีน พบว่าผู้ป่วยยอมรับการใช้เวชระเบียนอิเล็กทรอนิกส์เมื่อได้รับการแนะนำในการใช้งานแอปพลิเคชันจากหมอและพยาบาล ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Xin Lin (2019) และ E. S. Nugraha et al., (2018)

ด้านเงื่อนไขการอำนวยความสะดวก (Facilitating Conditions) หมายถึง ระดับที่บุคคลรับรู้ว่าทรัพยากรและการสนับสนุนที่จำเป็นมีเพียงพอสำหรับใช้งาน ปัจจัยนี้ส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจที่จะใช้งานอุปกรณ์ PQAD ของพนักงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.002 จากการศึกษาพบว่า พนักงานมีความคิดเห็นว่า ทรัพยากรมีครบถ้วนสำหรับการใช้งานอุปกรณ์ PQAD เช่น ชุดตัวเครื่อง PQAD และสัญญาณ Wi-Fi ที่เสถียร พนักงานสามารถขอความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญได้หากมีปัญหาในการใช้งาน อุปกรณ์ PQAD ใช้งานร่วมกับระบบอื่นๆ ได้ดี และมีความสะดวกต่อการใช้งาน ส่งผลให้พนักงานมีความตั้งใจที่จะใช้งานอุปกรณ์ PQAD มากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ H. Wang et al., (2020) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความเข้าใจการยอมรับอุปกรณ์สวมใส่เพื่อการดูแลสุขภาพของผู้บริโภค: แบบจำลองผสมผสานของ UTAUT และ TTF พบว่าเงื่อนไขการอำนวยความสะดวกส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อความตั้งใช้งานอุปกรณ์ติดตัว

เพื่อสุขภาพ (HWDs) เนื่องจากผู้ใช้ต้องการทรัพยากรที่จำเป็น เช่น สมาร์ตโฟน และ Wi-Fi สำหรับการเชื่อมต่อและแชร์ข้อมูล เช่นเดียวกันกับงานวิจัยของ Alkhwaldi, A.F. et al., (2022) และ Run-Ze Wu et al. (2021)

ด้านความเหมาะสมระหว่างงานและเทคโนโลยี (Task-Technology Fit) หมายถึง ระดับที่ลักษณะของงานที่ต้องทำ สอดคล้องกับความสามารถหรือคุณสมบัติของเทคโนโลยีที่ใช้ ปัจจัยนี้ส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจที่จะใช้งานอุปกรณ์ PQAD ของพนักงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 จากการศึกษาพบว่าพนักงานมีความคิดเห็นว่า ฟังก์ชันการทำงานของอุปกรณ์ PQAD ครอบคลุมงานตรวจสอบคุณภาพการประกอบรถยนต์ และตอบโจทย์ความต้องการในงานตรวจสอบคุณภาพของพวกเขา ความสามารถของอุปกรณ์ PQAD เพียงพอสำหรับการตรวจสอบคุณภาพการประกอบรถยนต์ และอุปกรณ์ PQAD ช่วยให้บรรลุเป้าหมายด้านคุณภาพที่ตั้งไว้ ส่งผลให้พนักงานมีความตั้งใจที่จะใช้งานอุปกรณ์ PQAD มากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Sun J, Guo Y. (2022) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง จุดหมายปลายทางใหม่บนฝ่ามือ? ผลกระทบของความกังวลในการเดินทางที่มีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงดิจิทัลในแบบจำลอง UTAUT2 พบว่าความเหมาะสมระหว่างงานและเทคโนโลยีส่งผลต่อการยอมรับการท่องเที่ยวเชิงดิจิทัลมากขึ้น เนื่องจากความวิตกกังวลจากสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 ทำให้นักท่องเที่ยวหลีกเลี่ยงการรวมตัวกันจำนวนมากและหันมาใช้บริการพิพิธภัณฑ์ดิจิทัลในช่วงที่มีมาตรการกักตัว เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Lanhui Cai et al. (2023)

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจที่จะใช้งานอุปกรณ์ตรวจสอบคุณภาพการประกอบรถยนต์แบบพกพาอัจฉริยะ (PQAD) กรณีศึกษา โรงงานประกอบรถยนต์แห่งหนึ่งในประเทศไทย ผู้วิจัยได้จัดทำข้อเสนอแนะซึ่งเป็นสิ่งที่ค้นพบจากงานวิจัยครั้งนี้ และอาจเป็นประโยชน์สำหรับองค์กรในการที่จะนำไปพิจารณาเพื่อเพิ่มระดับการยอมรับเทคโนโลยีของพนักงานก่อนการนำเทคโนโลยีใหม่มาในองค์กร โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้านดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. การวิจัยครั้งนี้พบว่า ปัจจัยทั้ง 5 ประการ ได้แก่ ความคาดหวังในประสิทธิภาพ ความคาดหวังในความพยายาม อิทธิพลทางสังคม เงื่อนไขการอำนวยความสะดวก และความเหมาะสมระหว่างงานและเทคโนโลยี สามารถอธิบายความแปรปรวนของความตั้งใจที่จะใช้งานเทคโนโลยีใหม่ ได้ร้อยละ 73.6 ซึ่งแสดงให้เห็นว่ายังมีปัจจัยในด้านอื่นๆ ที่อาจส่งผลต่อความตั้งใจที่จะใช้งานเทคโนโลยีใหม่ของพนักงานกลุ่มนี้อีกร้อยละ 26.4 ดังนั้น ผู้ที่สนใจศึกษาสามารถต่อยอดงานวิจัยนี้ได้โดยการผสานทฤษฎีอื่น เช่น ทฤษฎีการแพร่กระจายนวัตกรรม (DOI) เข้ากับกรอบแนวคิดการวิจัยนี้ เพื่อให้ได้กรอบแนวคิดที่ครอบคลุมและอธิบายปรากฏการณ์ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2. งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจที่จะใช้งานเทคโนโลยีใหม่ในโรงงานประกอบรถยนต์แห่งหนึ่ง โดยผลการวิจัยนี้สามารถนำไปใช้เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการใช้งานเทคโนโลยีใหม่ในอุตสาหกรรมยานยนต์ได้ อย่างไรก็ตาม การวิจัยนี้สามารถขยายขอบเขตการวิจัยไปยังอุตสาหกรรมอื่นที่มีกลุ่มตัวอย่างและสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน เพื่อที่จะนำผลการวิจัยมาเปรียบเทียบและนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

3. การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ซึ่งวิธีการนี้อาจไม่ครอบคลุมปัจจัยทั้งหมดที่ส่งผลต่อความตั้งใจที่จะใช้งานเทคโนโลยีใหม่ ดังนั้น ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพเพิ่มเติม เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึกหรือการสนทนากลุ่มกับพนักงานและผู้บริหาร เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับประสบการณ์ ทัศนคติ และข้อกังวลของพนักงานในการใช้เทคโนโลยีใหม่ ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจในการใช้เทคโนโลยีใหม่ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. องค์กรควรกำหนดนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในกระบวนการผลิตและการตรวจสอบคุณภาพอย่างเป็นระบบ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายทางธุรกิจขององค์กร รวมถึงการสร้างความพร้อมและการยอมรับของพนักงานทุกระดับ เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมและความร่วมมือในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง

2. ผู้บริหารระดับสูงควรแสดงความมุ่งมั่นและเป็นแบบอย่างที่ดีในการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรที่เปิดกว้างต่อการเปลี่ยนแปลงและการนำนวัตกรรมมาใช้ในการทำงาน โดยการสื่อสารถึงประโยชน์และความจำเป็นของการนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้ การสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็น และการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการทดลองใช้เทคโนโลยีใหม่ของพนักงาน ซึ่งจะช่วยลดแรงต้านและความกังวลที่อาจเกิดขึ้นในช่วงแรกของการเปลี่ยนแปลง

3. องค์กรควรจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรที่เพียงพอสำหรับการลงทุนในเทคโนโลยีใหม่ ทั้งในส่วนของการจัดซื้อ การติดตั้ง การบำรุงรักษา และการฝึกอบรมพนักงาน โดยมองว่าเป็นการลงทุนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความสามารถในการแข่งขันในระยะยาว ทั้งนี้ ควรมีการประเมินความคุ้มค่าของการลงทุนอย่างสม่ำเสมอ และปรับแผนการลงทุนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ทางธุรกิจและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป

4. องค์กรควรจัดตั้งคณะทำงานหรือหน่วยงานเฉพาะที่รับผิดชอบในการศึกษา วิเคราะห์ และคัดเลือกเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับความต้องการและบริบทขององค์กร โดยพิจารณาถึงความสอดคล้องกับกระบวนการทำงาน ความเข้ากันได้กับระบบและโครงสร้างพื้นฐานที่มีอยู่ รวมถึงความปลอดภัยและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น ทั้งนี้ ควรเปิดโอกาสให้พนักงานที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลและแสดงความคิดเห็น เพื่อให้ได้เทคโนโลยีที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้งานได้อย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. ผู้บริหารและหัวหน้างานในแต่ละแผนกควรทำหน้าที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยแสดงออกถึงการสนับสนุนและให้ความสำคัญกับการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่มาใช้งานอย่างจริงจัง พร้อมทั้งเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้งานและส่งเสริมให้พนักงานปรับตัวเข้ากับเทคโนโลยีใหม่ รวมถึงคอยให้คำแนะนำและช่วยแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการใช้งาน

2. องค์กรควรมีการติดตามและประเมินผลการใช้งานเทคโนโลยีใหม่อย่างสม่ำเสมอ ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยพิจารณาจากดัชนีชี้วัดที่สำคัญ เช่น ระดับการยอมรับและการใช้งานของพนักงาน ประสิทธิภาพและความแม่นยำในการตรวจสอบคุณภาพ จำนวนข้อบกพร่องหรือของเสียที่ลดลง และระดับความพึงพอใจของลูกค้า เป็นต้น ซึ่งจะช่วยให้สามารถประเมินผลลัพธ์และความคุ้มค่าของการลงทุน รวมถึงนำข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการใช้งานเทคโนโลยีให้ดียิ่งขึ้น

3. องค์กรควรจัดให้มีการสื่อสารและประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับประโยชน์และความจำเป็นของการนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้ในกระบวนการผลิตอย่างต่อเนื่อง ผ่านช่องทางที่หลากหลาย เช่น การประชุม บอร์ดประชาสัมพันธ์ จดหมายข่าวภายใน และสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อสร้างการรับรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องแก่พนักงานทุกระดับ รวมถึงกระตุ้นให้เกิดทัศนคติเชิงบวกต่อการเปลี่ยนแปลง

4. องค์กรควรมีการจัดฝึกอบรมการใช้งานเทคโนโลยีใหม่ให้แก่พนักงานที่เกี่ยวข้องอย่างทั่วถึง โดยเน้นการสาธิตวิธีการใช้งานที่ถูกต้อง การแก้ไขปัญหาเบื้องต้น และการดูแลรักษาอุปกรณ์ รวมทั้ง มีการจัดทำคู่มือการใช้งานเทคโนโลยีที่เข้าใจง่าย มีภาพประกอบและตัวอย่างที่ชัดเจน และเผยแพร่ให้พนักงานสามารถเข้าถึงได้สะดวก ทั้งในรูปแบบเอกสารและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้พนักงานสามารถทบทวนและศึกษาเพิ่มเติมได้ด้วยตนเองตามความต้องการ

5. องค์กรควรเปิดช่องทางให้พนักงานสามารถแจ้งปัญหา ข้อขัดข้อง หรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้งานเทคโนโลยีใหม่ได้อย่างสะดวก เช่น ผ่านระบบแจ้งซ่อมออนไลน์ หรือการแจ้งผ่านหัวหน้างาน และมีการติดตามแก้ไขปัญหาอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ เพื่อลดอุปสรรคและความยุ่งยากในการใช้งานของพนักงาน

6. องค์กรควรแสวงหานวัตกรรมใหม่ เช่น กล้องอัจฉริยะ (AI Camera) ระบบสแกนบาร์โค้ดด้วยกล้อง และระบบสั่งการด้วยเสียง มาผสานรวมกับอุปกรณ์ PQAD เพื่อช่วยลดความซับซ้อนของขั้นตอนการทำงาน ลดข้อผิดพลาดจากการใช้งานโดยมนุษย์ รวมทั้งเพิ่มความแม่นยำในการวิเคราะห์ผลให้สูงขึ้นด้วย

7. องค์กรควรเริ่มต้นด้วยการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานด้านสารสนเทศ (IT) เช่น การติดตั้งและขยายเครือข่าย Wi-Fi ให้ครอบคลุมและมีเสถียรภาพ การจัดหาฮาร์ดแวร์ที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการพัฒนาซอฟต์แวร์ที่ตอบโจทย์การใช้งานของผู้ใช้ก่อนนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้งานจริง นอกจากนี้ องค์กรต้อง

ให้ความสำคัญกับการสร้างความมั่นใจในการใช้งานเทคโนโลยี โดยการวางมาตรการรักษาความปลอดภัยของระบบและข้อมูล การจัดทำระบบสำรองและกู้คืนข้อมูลที่เชื่อถือได้

หากองค์กรสามารถปฏิบัติตามคำแนะนำที่กล่าวมาข้างต้นอย่างครบถ้วน ก็จะช่วยให้การนำเทคโนโลยีใหม่เข้ามาประยุกต์ใช้ในการทำงานเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ ได้รับการยอมรับจากพนักงานทุกระดับ และสามารถสร้างประโยชน์ให้กับองค์กรได้อย่างเต็มที่ตามเป้าหมายที่วางไว้

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. (2563). ผลสำรวจการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของภาคอุตสาหกรรมประจำปี 2563. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 20 เม.ย. 2566. แหล่งที่มา: https://www.depa.or.th

ธนาคารกรุงไทย. (2566). ส่องทิศทางอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ไทยปี 2566-2567. *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 30 มี.ค. 2567. แหล่งที่มา: https://krungthai.com

สุรเดช จองวรรณศิริ. (2563). การจัดการสู่องค์กรนวัตกรรม. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 31 มี.ค. 2567. แหล่งที่มา: https://ifi.nia.or.th/wp-content/uploads/2020

Abdekhoda, M., Dehnad, A. & Zarei, J. (2022). Factors influencing adoption of e-learning in healthcare: integration of UTAUT and TTF model. *BMC Med Inform Decis Mak.* 22, 327.

E. S. Nugraha, R. Saputra and D. M. K. Nugraheni. (2018). *Understand TTF by Considering the Trust Factor in Adopting M-Banking*. 2018 2nd International Conference on Informatics and Computational Sciences (ICICoS), Semarang, Indonesia, 2018, pp. 1-6.H.

Wang et al., (2020). Understanding consumer acceptance of healthcare wearable devices: An integrated model of UTAUT and TTF. *International Journal of Medical Informatics*. 139 (2020), 104156.

F Alkhwaldi, Abeer & Alobidyeen, Buthina & Abdulmuhsin, Amir & Al-Okaily, Manaf. (2022). Investigating the antecedents of HRIS adoption in public sector organizations: integration of UTAUT and TTF. *International Journal of Organizational Analysis*. 10.1108/IJOA-04-2022-3228.

Kang H-J, Han J, Kwon GH. (2022). The Acceptance Behavior of Smart Home Health Care Services in South Korea: An Integrated Model of UTAUT and TTF. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 19 (20), 13279.

Khaled M.S. Faqih, Mohammed-Issa Riad Mousa Jaradat. (2021). Integrating TTF and UTAUT2 theories to investigate the adoption of augmented reality technology in education: Perspective from a developing country. *Technology in Society*. 67, 2021, 101787.

Lanhui Cai, Kum Fai Yuen, Xueqin Wang. (2023). Explore public acceptance of autonomous buses: An integrated model of UTAUT, TTF and trust. *Travel Behaviour and Society.* 31, 2023, 120-130.

Liu J et al., (2023). Attitudes and associated factors of patients' adoption of patient accessible electronic health records in China — A mixed methods study. *DIGITAL HEALTH*. 9, 1–17.

Rovinelli, R. J. & Hambleton, R. K. (1977). The use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test item validity: Dutch J Edu Res.

Sun J, Guo Y. (2022). A New Destination on the Palm? The Moderating Effect of Travel Anxiety on Digital Tourism Behavior in Extended UTAUT2 and TTF Models. *Frontiers in Psychol*. July 2022, Volume 13, Article 965655.

T. -T. Chen, Y. -J. Chang, T. -H. Hsu and H. -K. Hsu. (2022). *Using UTAUT, TTF, and PR integrating models to evaluate employees' acceptance and behavioral intention of PHM-based system in the military industry.* 2022 IEEE International Conference on Prognostics and Health Management (ICPHM), Detroit (Romulus), MI, USA, 2022, pp. 88-93.

Venkatesh, V., Morris, M. G., Davis, G. B., & Davis, F. D. (2003). User Acceptance of Information Technology: Toward a Unified View. *MIS Quarterly*. 27 (3), 425–478.

Wan, Liyong & Xie, Shoumei & Shu, Ai. (2020). Toward an Understanding of University Students' Continued Intention to Use MOOCs: When UTAUT Model Meets TTF Model. *SAGE Open.* 10. 215824402094185. 10.1177/2158244020941858.

Wu R-Z, Lee J-H, Tian X-F. (2021). Determinants of the Intention to Use Cross-Border Mobile Payments in Korea among Chinese Tourists: An Integrated Perspective of UTAUT2 with TTF and ITM. *Journal of Theoretical and Applied Electronic Commerce Research.* 16 (5), 1537-1556.

Xin Lin. (2019). *Factors Influencing the Chinese Consumers' Usage Intention of Korean Mobile Payment: UTAUT, ISS and TTF Integrated Model*. In Proceedings of the 3rd International Conference on E-commerce, E-Business and E-Government (ICEEG '19) Association for Computing Machinery, New York, NY, USA, 40-44.

Exploring the Impact of Digital Leadership on Competitive Advantage in the Specialized and Special New Enterprise: A Pathway to Boost Digital Economy

Shi Li and Muhammad Shahid Khan
Suan Sunandha Rajabhat University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: E-Mail: 380671123@qq.com

****

Abstract

As China's economy enters the digital transformation phase, investigating the impact mechanisms of digital leadership becomes crucial. This study integrates digital leadership with the development of Specialized and Special New Enterprises in China, focusing on 21 managers from such enterprises in three major cities in Guangxi. Using semi-structured interviews, firsthand data on how digital leadership influences the competitive advantages of enterprises was collected. Analysis of interview transcripts provides theoretical and policy foundations for enhancing the competitive advantages of Specialized and Special New Enterprises, as advocated by the government. Results indicate that managers generally perceive the positive impacts of digital leadership on competitive advantages. Factors such as digital capabilities, innovation orientation, knowledge management strategies, and ambidextrous learning positively influence the relationship between digital leadership and competitive advantages, with occasional neutral or negative sentiments observed. These factors can play a vital role in China's digital economy.

Keywords: Digital Leadership; Competitive Advantage; Semantic Network Analysis; Sentiment Analysis

Introduction

The rapid development and iteration of Internet technologies have propelled the digital economy into a new phase of high-quality growth, accelerating digital transformation as a critical task for global enterprises (Tigre et al., 2023). Digital transformation enhances organizational digital governance capabilities, expanding and extending the boundaries of managerial work in time and space. Organizations must comprehend and address the challenges of digital transformation in a digital environment where traditional leadership advantages no longer suffice, thus necessitating the emergence of digital leadership (Memon & Ooi, 2023; Zhang et al., 2023).

The 2023 Chinese Government Work Report emphasizes the vigorous development of new quality productive forces, combining the development of these forces with specialized and special new enterprises. It highlights that advancing these forces should prominently focus on constructing a modern industrial system with advanced manufacturing as the backbone, promoting the formation of a "Wild Goose Queue effect" where leading enterprises in the industrial chain stand out, high-tech enterprises proliferate, and specialized and special new enterprises seize high ground (Zhong, 2024) Specialized and special new enterprises are pioneers in digital transformation, forming the initial ecosystem of digital leadership. Currently, digital leadership empowers enterprises to establish professional teams, implement refined

* Received: July 19, 2024; Revised: August 6, 2024; Accepted: August 7, 2024

management, drive management innovation, enhance market competitiveness, and promote the trend of enterprises' high-quality development(Du, 2024).

Digital leadership is an emerging and hot research area, though there is no unified concept based on theoretical or empirical verification (Eberl et al., 2021). Currently, discussions on the essence of digital leadership can be categorized from three perspectives: social influence perspective, leader trait perspective, and organizational change perspective. From the social influence perspective, scholars such as Avolio et al. (2014) define digital leadership as the process of using advanced information technology to change individuals', groups', and organizations' attitudes, emotions, thoughts, and behaviors. The leader trait perspective emphasizes the role of leaders, their digital capabilities, and literacy in organizational digital transformation. These studies suggest that digital leadership is crucial for leaders to successfully address challenges in the digital age, influencing and guiding teams through digital technology to enhance team digital skills and organizational performance (Jackli & Meier, 2020). The organizational change perspective highlights the role of digital leadership in driving organizational change and improving performance, asserting that it is a rapid, cross-level, team-oriented collaborative approach that promotes organizational digitalization processes, ensuring the successful implementation of enterprise digital strategies (Oberer & Erkollar, 2018).

Current research on the impact of digital leadership effects mainly examines organizational and individual levels. In terms of organizational innovation, Ardi et al. (2020) found that transformational digital leadership positively influences organizational innovation, with knowledge-based empowerment interactions mediating between transformational digital leadership and organizational innovation capability. Benitez et al. (2022), through empirical research on 117 European companies, found that digital leadership needs to influence firms' innovation performance through platform digital capabilities. Xie et al. (2023) surveyed 256 mid-to-senior-level managers in China and found that digital leadership promotes organizational innovation by enhancing digital platform capabilities, with environmental competitiveness positively moderating the relationships between digital leadership, digital platform capabilities, and organizational innovation. Regarding organizational performance, Mihardjo and Rukmana (2019) found that digital leadership has a positive impact on innovation management and dynamic capabilities, with market orientation moderating the relationship between digital leadership and dynamic capabilities.

Research Objective(s)

According to 2023 Chinese government statistics, Guangxi has a total of 103 nationally recognized "Little Giant" enterprises, 667 regionally recognized "Specialized and Special New" small and medium enterprises (SMEs), and 1200 municipal-level "Specialized and Special New" SMEs (Liang, 2023). Among the 14 cities in Guangxi, Nanning, Liuzhou, and Guilin host 1396 Specialized and Special New enterprises, accounting for 70.86% of the total, as detailed in Table 1. Due to the concentration of enterprises in these three cities, conducting interviews in Nanning, Liuzhou, and Guilin is representative and efficient for capturing the development characteristics of Specialized and Special New enterprises in Guangxi, thereby reducing sample collection costs and time. This study focuses on managerial personnel of Specialized and Special New enterprises in Guangxi, encompassing three levels of management: senior, middle, and grassroots. Qualitative text sampling is conducted based on a stratified sampling principle among managerial personnel of Specialized and Special New enterprises in Guangxi. Three managers from each

selected company are interviewed, totaling 21 interviews across 7 companies. Specifically, 3 companies are selected from Nanning, and 2 each from Guilin and Liuzhou.

Table 1. Distribution of Specialized and Special New Enterprises (SSNEs) in Guangxi

No.	Distribution of SSNEs in Guangxi	National-Level "Little Giant" Enterprises	Regional-Level SSNEs	Municipal-Level SSNEs	Total
1	Nan Ning	29	165	337	531
2	Liu Zhou	29	137	289	455
3	Gui Lin	25	128	257	410
4	Other 11 prefecture-level cities	20	237	317	574
	total	103	667	1200	1970

Research Methodology

In this study, semi-structured interviews were conducted using a predetermined outline of questions, where interviewees responded to each question sequentially. The authors arranged interviews via telephone based on recommendations from acquaintances, confirming schedules and conducting face-to-face interviews accordingly. Managers from various departments of different enterprises were selected, allowing them to freely express personal views and suggestions in response to the questions. Post-interview, the authors deeply analyzed the intrinsic relationship and influencing factors of digital leadership affecting competitive advantages within companies. The primary questions covered in this interview are listed in Table 2. Textual analysis in this study employed content analysis, a widely used method capable of systematically quantifying non-structured data such as texts and images (Krippendorff, 1980).

Table 2: Summary of Semi-Structured Interview Questions

Number	Question
1	How do you understand digital leadership?
2	Do you believe digital leadership can influence a company's competitive advantage? Please provide examples.
3	Do you think digital leadership affects digital capabilities? Please provide examples.
4	Do you think digital capabilities affect a company's competitive advantage? Please provide examples.
5	Do you think digital leadership affects a company's innovation-oriented strategy? Please provide examples.
6	Do you think an innovation-oriented strategy affects a company's competitive advantage? Please provide examples.
7	Do you think digital leadership affects a company's knowledge management strategy? Please provide examples.
8	Do you think a knowledge management strategy affects a company's competitive advantage? Please provide examples.
9	Do you think digital leadership affects ambidextrous learning? Please provide examples.
10	Do you think ambidextrous learning affects a company's competitive advantage? Please provide examples.

Text Processing

After organization and summarization, the interviews yielded a manuscript of 20,924 words in English, with the part-of-speech analysis shown in Figure 1. To obtain a well-structured and processed textual corpus suitable for subsequent sentiment analysis and semantic network analysis, this study employed the Chinese AI open-source tool "Micro Word Cloud" for English tokenization. The tokenization principle of "Micro Word Cloud" adopts the English tokenization algorithm based on "spacy, en_core_web_md." The deep learning technology of "spacy, en_core_web_md" is currently an advanced natural language processing tool in the field of machine learning, capable of efficiently and accurately tokenizing English texts. Micro Word Cloud text analysis and comparison model data sources include OntoNotes 5, ClearNLP Constituent-to-Dependency Conversion, and WordNet 3.0. These data sources provide rich linguistic information and semantic knowledge for text analysis and data mining, enhancing the performance and accuracy of English tokenization algorithms through handling diversity and context associations effectively (see Figure 1).

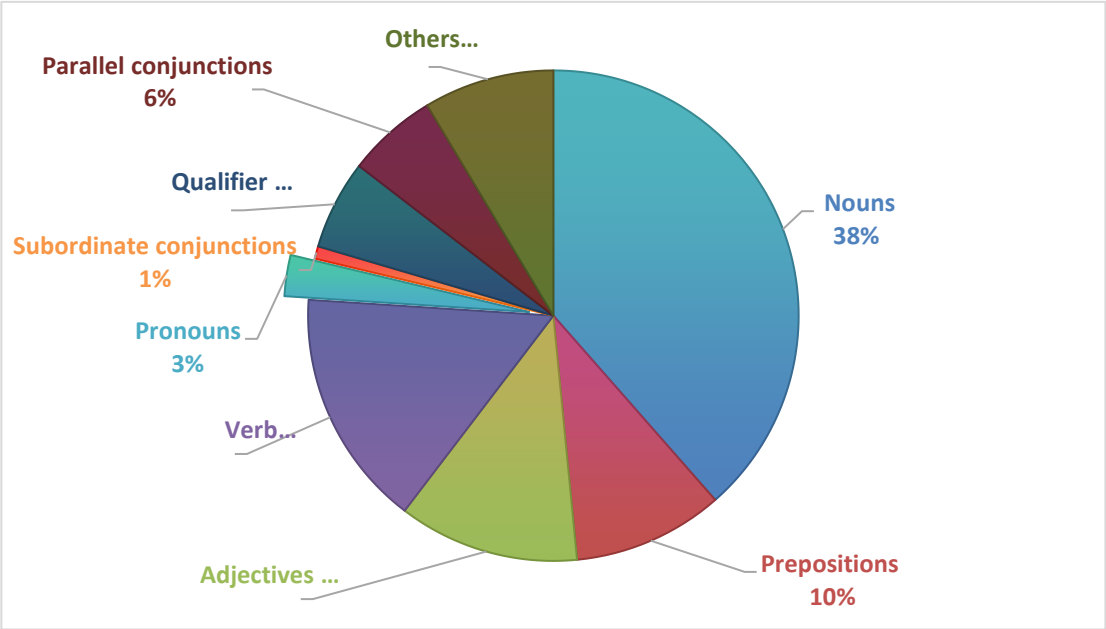

Figure 1. Classification of the interview text

High-Frequency Word Cloud and Semantic Network Analysis Visualization

Analysis of High-Frequency Word Cloud

To visually reflect interviewees' perceptions of digital leadership and mechanisms for competitive advantage in enterprises, researchers conducted a word cloud visualization analysis using "Micro Word Cloud." The size of words in the cloud reflects their frequency of occurrence, indirectly indicating the key influencing factors recognized and acknowledged by interviewees within this complex framework. According to the high-frequency word cloud displayed in Figure 2 and Table 3, 21 respondents generally believe that digital leadership positively impacts the competitive advantage of enterprises. After excluding the high-frequency words "digital leadership" and "competitive advantage," respondents commonly agreed that digital leadership, through digital technology innovation and analytics capabilities, effective knowledge management strategies, ambidextrous learning, optimized processes and operations, as well as advancing resource reallocation and restructuring, can establish a corporate culture conducive to knowledge sharing among teams and employees, stimulate employee innovation, attract and develop corporate talent, enhance customer satisfaction, and ultimately improve company efficiency and competitive advantage. This clarifies the first conclusion that digital leadership significantly promotes corporate competitive advantage. It also confirms that certain high-frequency mediating factors indeed play a role in this operational mechanism, such as digital capabilities, knowledge management strategies, ambidextrous learning, and innovation-oriented strategies. Interviewees believe that digital leadership is a result of managers adapting to the digital economy era. It empowers enterprises throughout their management processes with digital technological capabilities, driving the formation of innovation-oriented strategies. Utilizing technologies such as big data and digital platforms promotes a conducive environment for internal and external knowledge sharing within enterprises. This fosters a knowledge

management strategy based on digital informationization, facilitating comprehensive organizational transformation with seamless internal-external collaboration. This transformation not only prepares enterprises for change but also accelerates the formation of competitive advantages, facilitating high-quality development. Specialized and special new enterprises, as pioneers in digitalization, constitute the mainstay of new productive forces. Under the guidance of digital leadership, they will further enhance the modern layout of enterprises and industries, promoting adjustments in industrial organization and forms. This advancement aims to achieve intelligent product production and business development, thereby propelling the progression of the digital economy.

Figure 2. Answer Cloud Diagram

Table 3. List of Top 30 High-Frequency Phrases

No.	Noun Phrase	Frequency	Count	TF-IDF	Word Count
1	digital leadership/digital leaders	271	230	0.008225723	2
2	a company's competitive advantage(edge)	183	124	0.007722654	4
3	digital tools/data analytic tools/new technology/technology/emerging technologies/technological innovation/technological advancements	139	136	0.006973383	16
4	knowledge management strategy/effective knowledge management	116	56	0.004724842	9
5	innovation	112	94	0.00564459	90
6	ambidextrous learning	87	56	0.003964225	2
7	operations/operational excellence/operational efficiency/operational efficiency improvements	79	57	0.00513197	13
8	development/growth/continuous improvement	69	66	0.003453874	6
9	a culture	68	64	0.003134007	2
10	new knowledge/knowledge sharing	62	56	0.006710157	13
11	digital capabilities	62	55	0.004900867	6
12	cross functional/team collaboration	50	50	0.003978126	11
13	processes/finance production or operational processes/process optimization	48	48	0.002158383	17
14	cross-functional teams/teams	43	30	0.002454161	5
15	innovation oriented strategic direction	39	36	0.002554792	39
16	data/data analysis	39	38	0.003941487	10
17	top talent/talents/talent development	39	36	0.002187878	6
18	competitors/competitiveness	37	36	0.001853587	3
19	efficiency/improved efficiency	33	33	0.001983639	6
20	digital transformation/digital transformation initiatives	31	31	0.000980435	22

21	customer satisfaction/increased customer satisfaction	26	24	0.001978406	11
22	resources/resource allocation	25	24	0.00252572	14
23	a crucial role	24	24	0.001222716	3
24	continuous learning	23	23	0.001190994	2
25	sustainable growth	15	15	0.000901263	2
26	agility	15	15	0.000901263	1
27	creativity	14	14	0.000859679	1
28	product development	13	13	0.000816638	2
29	market trends /market demands	13	13	0.001116638	4
30	decision-making	13	13	0.000812028	1

Semantic Network Analysis

Semantic network analysis, also known as relational content analysis, is a method of textual content analysis. This approach uses high-frequency words as nodes and the co-occurrence of high-frequency word combinations as relationships between nodes. By constructing a semantic network, it analyzes the meaning and importance of high-frequency word combinations in the text. Based on Figure 3's semantic network, we observe four central themes: innovation, digital leadership, competitiveness, and ambidextrous learning. Innovation is most closely related, with digital leadership, talent development, collaboration, sustainable competitive advantage, technology, and knowledge being the most frequently co-occurring terms. Digital leadership is closely associated with terms like innovation, collaboration, digital capabilities, sustainable competitive advantage, and development. Competitiveness-related high-frequency co-occurring terms include sustainable competitive advantage, digital leadership, sustainable growth, knowledge, innovation, technology, and strategy. Terms frequently co-occurring around ambidextrous learning include knowledge, collaboration, development, culture, innovation, and digital leadership. Combining these themes, interviewees generally believe that strategies of innovation and collaboration between digital leadership and corporate competitive advantage, alongside the digital leadership's capabilities, ambidextrous learning fostering knowledge renewal, can effectively enhance talent development, create a positive corporate culture, and provide opportunities for sustainable competitive advantage and growth. By analyzing co-occurring terms in interview texts, researchers found consensus among respondents in two key areas:

Firstly, digital leadership empowers the emergence and development of specialized and special new enterprises. Interviewees universally acknowledged the thriving digital economy, supported by foundational infrastructures such as the internet, artificial intelligence, and big data. These digital technologies drive innovation and digital transformation within specialized and special new enterprises, enabling intelligent product production and business development. Enterprises with higher levels of digital leadership can swiftly adjust production and operational strategies, demonstrate rapid market responsiveness, and sustain research and development capabilities. Specialized and special new enterprises, as pioneers of digital transformation,

optimize management processes through digital technologies, crucially facilitating high-quality development.

Secondly, digital leadership empowers specialized and special new enterprises through its operational mechanisms. The digital economy integrates traditional industries with information technology to enhance production efficiency and drive industrial upgrading. Digital technologies, including artificial intelligence and big data, empower digital leadership by promoting technological innovation within enterprises, integrating the digital economy with the real economy, and fostering bidirectional interaction between digital technologies and digital leadership. This synergy accelerates enterprise digital transformation, thereby stimulating the flourishing of the digital economy.

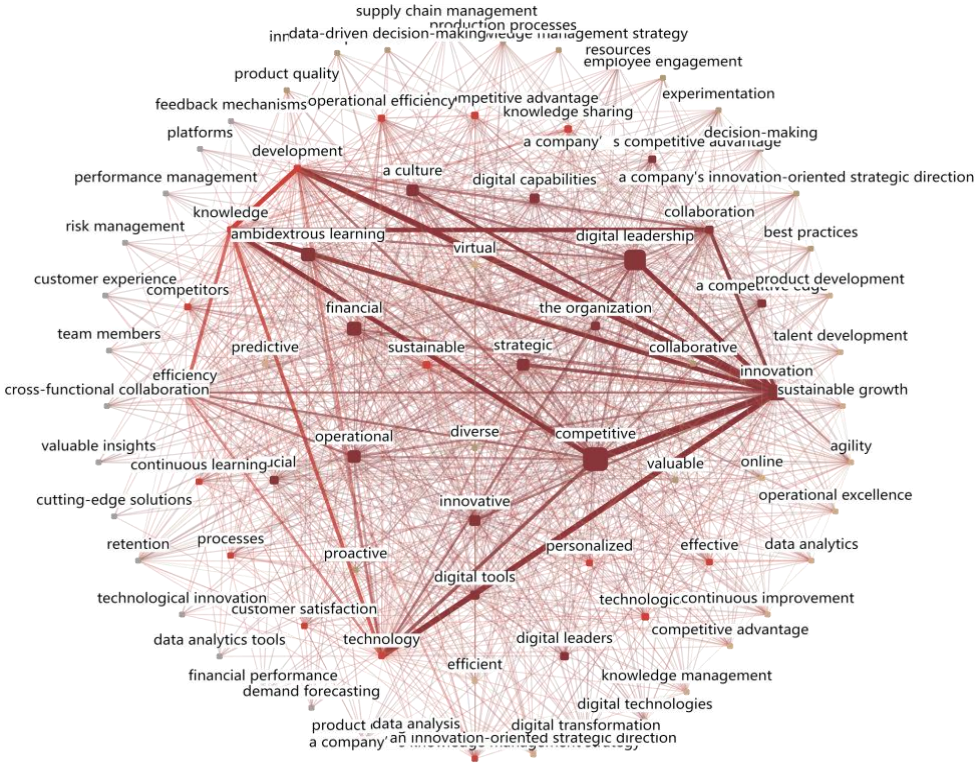

Figure 3. Answer Semantic Network Diagram

Sentiment Analysis

Text sentiment analysis, also known as sentiment tendency analysis, is the process of analyzing, processing, summarizing, and inferring subjective texts with emotional tendencies (Zhang et al., 2022). Current popular sentiment tendency analysis categorizes sentiments into three levels: positive appreciation, negative criticism, and neutral words without explicit emotional orientation (Dong & Wang, 2022).

4.1 Overall Sentiment Analysis

Using the VADER sentiment analysis feature provided by the micro-word cloud, VADER is a commonly used emotional analysis tool that includes additional semantic information, contextual relevance, and emotional patterns. It effectively captures emotional expressions and tendencies in large amounts of text. This study categorizes the corpus into three emotional categories: positive (emotion score > 0), neutral (emotion score = 0), and negative (emotion score < 0). The semantic construction features and content theme distribution were then analyzed. Results show that 95.35% (287 instances, 780 sentences) of the sentiments were positive, 1.3% (4 instances, 16 sentences) were negative, and approximately 3.32% (10 instances, 149 sentences) were neutral. This indicates that interviewees generally acknowledge the positive impact of digital leadership on corporate competitive advantage. Positive sentiment reviews reflect interviewees' affirmation and recognition of the influence of digital leadership, suggesting that government and enterprises should prioritize the cultivation and development of digital leadership. The few negative or neutral sentiment reviews regarding this impact mechanism highlight areas that require more attention. Analysis of a few negative and neutral sentences reveals uncertainty among respondents regarding several issues: whether digital capabilities enhance competitive advantages for enterprises, the relationship between digital leadership and enterprise knowledge management strategies, and whether knowledge management strategies and ambidextrous learning promote competitive advantages for enterprises. Through a thorough examination of sentences expressing negative sentiments, it was found that digital leadership remains a nascent professional term in China. Managers from specialized and special new enterprises in Guangxi Province do not yet have a clear understanding of this concept. Some respondents believe that digital leadership may lead to indiscriminate digital intelligence adoption, resulting in significant financial burdens and risks for enterprises due to high investments in digital intelligent scenarios. Given that many specialized and special new enterprises are small to medium-sized enterprises, they may struggle to bear substantial investments in digitalization, thereby facing risks of failed digital transformation. A minority of respondents suggested that both knowledge management and ambidextrous learning require platforms such as personnel training and knowledge sharing platforms, which are more suitable for large enterprises. However, many specialized and special new enterprises are newly established businesses, operating for 5-10 years, focusing on technological and hardware upgrades with limited personnel, thus hindering a comprehensive evaluation of how knowledge management strategies and ambidextrous learning could impact competitive advantages for these enterprises.

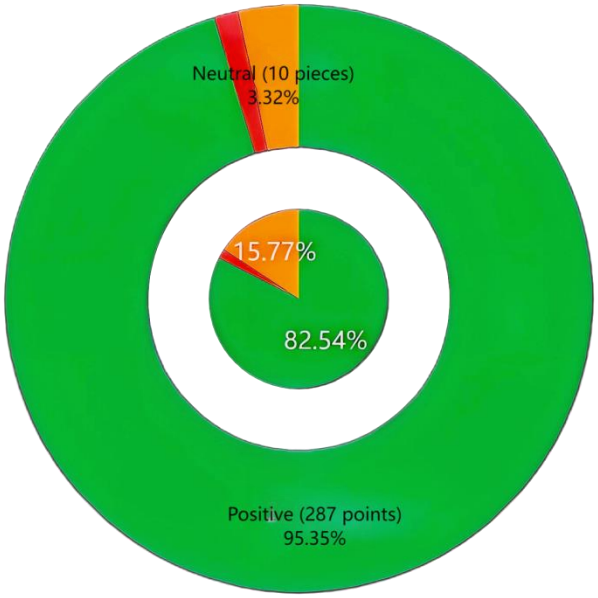

Figure 4. Pie Chart of the Proportional Distribution for Sentiment Analysis

Interview Word Cloud and Emotion Score Distribution Based on Sentiment Polarity Classification

Building upon sentiment polarity classification, interview texts were categorized to extract high-frequency words representing two different emotions, creating word clouds for positive and negative comments to visually highlight the focal points of interviewees. From Figure 6, it is evident that core high-frequency words for positive emotions include "innovation," "competitive advantage," "create," "optimization," "proactive," "talent," and "share." This indicates that interviewees recognize digital leadership's role in fostering innovation, enhancing creativity, optimizing operational decision-making processes, and proactive capabilities. They believe digital leadership enhances enterprise strategies and decision-making through data capabilities, optimizes production and operational processes, establishes digital platforms, and promotes knowledge sharing. Conversely, core high-frequency words for negative comments include "lack," "failure," "risk," "critical," and "pay."

Further analysis of sentiment scores based on interview text (see Figures 5 and 6) reveals that interviewees mostly assign positive sentiment scores to digital leadership's impact on competitive advantage, with very few assigning negative scores. Through detailed textual analysis, researchers identified that respondents' negative sentiments primarily focus on three areas:

Firstly, enterprises exhibit low levels of collaboration. In the era of the digital economy, the replicability and non-consumption of data, along with the dissemination and sharing of information, necessitate the establishment of an "open cooperation, mutual trust, and win-win" digital ecosystem as an inevitable choice for enterprises. However, during the process of digital leadership promoting the development of specialized and special new enterprises in Guangxi, overall collaborative levels within enterprises still require improvement. Issues include insufficient internal collaboration, inadequate digital awareness among some managers, inadequate understanding of digital transformation, slow pace of digital transformation, and

lack of tight collaboration within the organization in digital production, digital business, and digital management.

Secondly, weak industrial chain collaboration. Enterprise development predominantly focuses on products and services, with specialized and special new enterprises concentrating on niche markets. Insufficient communication and cooperation among enterprises along the industrial chain, coupled with low levels of digital management in the supply chain, result in inadequate coordination within the industrial ecosystem and a weak industrial value chain.

Insufficient innovation capability remains a challenge despite the enhanced innovation vitality observed in specialized and special new enterprises. Digital leadership's facilitation of innovation encounters issues stemming from inadequate internal driving forces. Firstly, achieving breakthroughs in critical core technologies poses significant challenges. Although managers encourage innovation and there is an increase in patent applications, patent quality varies, and some enterprises still need to achieve breakthroughs in crucial core technologies. Limited resources and capabilities lead some managers to perceive high costs in developing high-tech products, contributing to product homogenization. Secondly, the failure to establish new industry ecosystems around core technologies hampers technology transformation. Effective collaboration between upstream and downstream enterprises is crucial, yet managerial shortcomings result in "breakpoints" and "bottlenecks" in the innovation chain, leading to poor outcomes in core technology transformation. Lastly, there is an urgent need to strengthen talent attraction, training, and retention. Enterprises face high demand for highly specialized talent, but inadequate team-building goals and plans from managers lead to ineffective talent reserves and incomplete talent development, exacerbating talent shortages.

Lastly, management practices lag behind. Some enterprises have yet to establish modern corporate systems, relying instead on family-style management that lacks scientific rigor and standardization. Organizational structures are rigid, and enterprises exhibit poor capabilities in data and knowledge management, relying heavily on personal experience and emotions in management. Consequently, they struggle to respond promptly to unforeseen events, and their incentive systems fail to fully leverage digital technologies.

Figure 5. Word cloud of emotional word analysis.

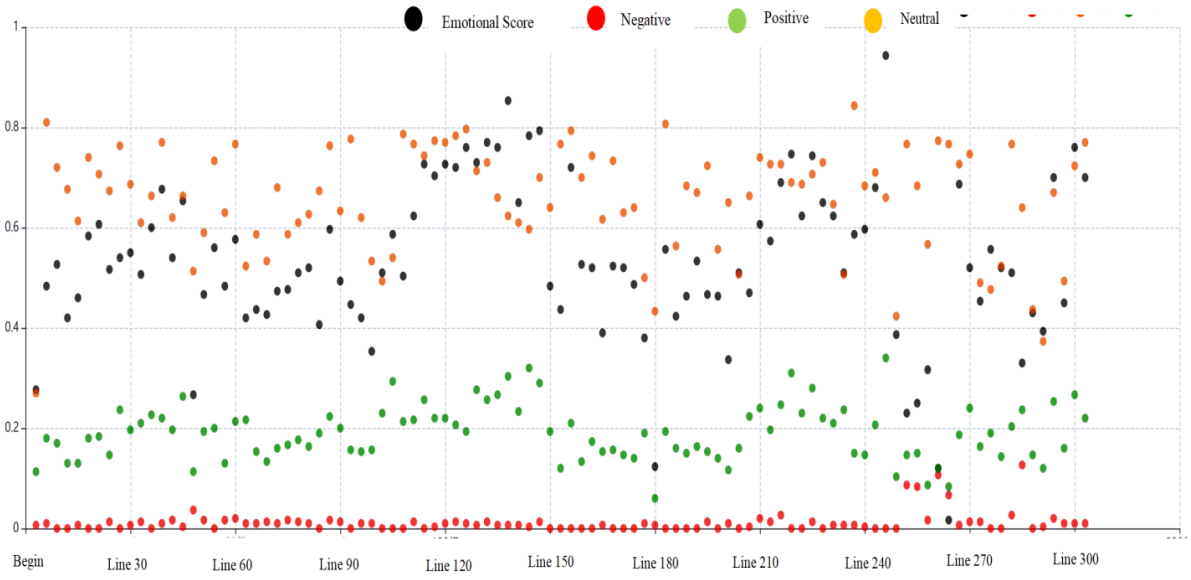

Figure 6. Distribution of Text Sentiment Scores.

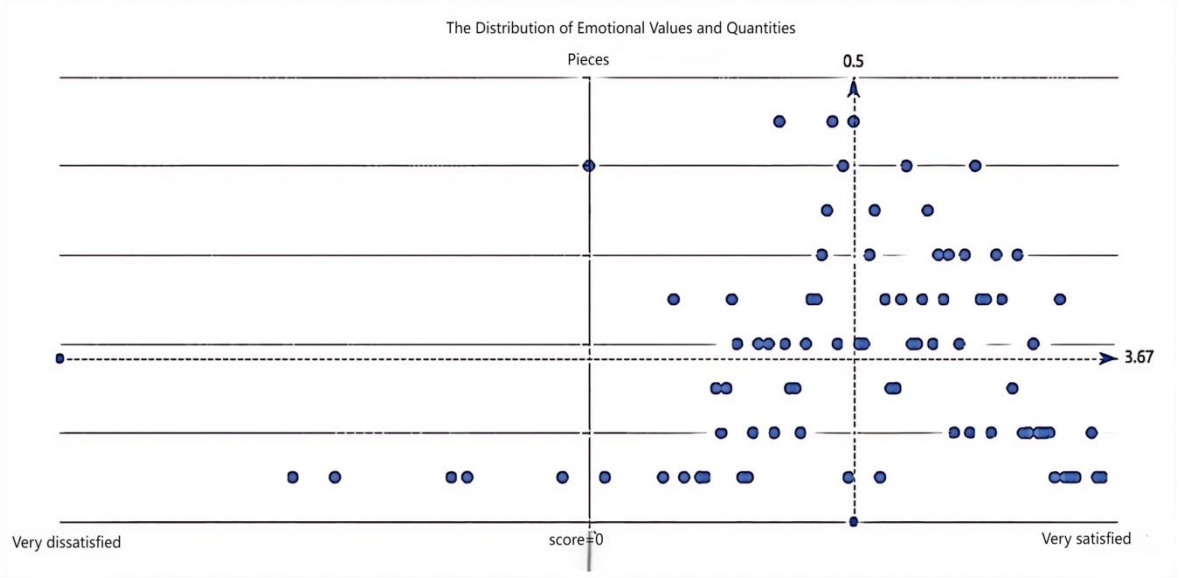

Figure 7. Distribution of Sentiment Values and Quantities

Research Scope

Specialized and Special New Enterprises (SSNEs) were introduced by the Chinese government in 2012 as a concept specifically referring to small and medium enterprises characterized by specialization, refinement, distinctiveness, and novelty. They represent the initial form of hidden champions in entrepreneurial endeavors, deeply embedded in critical segments of the global industrial chain. SSNEs continuously enhance their innovation capabilities, establishing core competitive advantages in niche markets (Ge et al., 2023). Addressing how digital leadership can invigorate SSNEs and enhance their competitive advantages is paramount in the digital transformation practices of Chinese small and medium enterprises (Feng & Shen, 2023).Currently, there is a dearth of research in the Chinese academic community regarding digital leadership behaviors among leaders of SSNEs, particularly how these behaviors influence the enhancement of digital skills and the development of innovation capabilities within enterprises (Zhou & Liu, 2023). Furthermore, literature on the specific application and effectiveness evaluation of knowledge management and ambidextrous learning strategies in SSNEs remains sparse (Lü et al., 2023).

Research Findings

Digital leadership deserves special attention during China's digital transformation phase. It plays a crucial role in the growth and enhancement of competitive advantage in specialized and innovative enterprises, thereby enriching qualitative research on digital leadership in China.

This study finds that digital leadership facilitates the establishment of competitive advantage in enterprises through digital capabilities, innovation orientation, knowledge management strategies, and ambidextrous learning.

Digital leadership serves as a catalyst for enterprise digital transformation, empowering specialized and special new enterprises from top management downward.

Discussion

(1) Promoting the Development of Specialized and Special New SMEs in Guangxi through Robust Development of Digital Leadership. China has recently introduced a series of measures to encourage and foster the development of specialized and special new enterprises. To facilitate digital transformation and reform, the government should implement corresponding policies and establish training mechanisms aimed at cultivating digital leadership traits among management personnel of these enterprises.

(2) Emphasizing Innovation in Specialized and Special New Enterprises through Digital Technology Adoption. Specialized and special new enterprises should prioritize innovation by leveraging digital technologies. This approach enhances digital capabilities throughout the industrial chain, facilitating gradual digital transformation and upgrading in production and operations. Managers can achieve optimal production factor allocation efficiency by overseeing data governance, restructuring digital capabilities, accurately predicting industry trends, aligning with market demands, optimizing business processes, and thereby enabling enterprises to gain competitive advantages and foster rapid growth.

(3) Enhancing Profitability through Improved Corporate Governance Structures. Improving corporate governance structures is crucial for enhancing profitability in specialized and special new enterprises. By promoting internal and external resource sharing, reorganization,

and enhancing knowledge management strategies and dual learning capabilities, enterprises can accelerate internal knowledge circulation efficiency, strengthen synergies between upstream and downstream enterprises, facilitate knowledge transfer, and co-create value.

Recommendations

This study explores the internal mechanisms of digital leadership and corporate competitive advantage from a leadership perspective. Researchers conducted in-depth interviews with 21 managers from specialized and innovative enterprises in Guangxi.China. Textual content from these interviews was extensively analyzed using the Chinese open-source tool "Wei Ciyun"for deep mining. High-frequency words from the interviews were visualized through word clouds and subjected to semantic network analysis. Additionally, emotional analysis was performed based on sentiment polarity classification. Summarizing the above research, recommendations are provided on how the government can promote the development of specialized and innovative enterprises in Guangxi. Suggestions include integrating digital leadership with specialized and innovative enterprises to optimize policies and providing insights for enterprises on leveraging digital leadership to enhance competitive advantage.

References

Alghanmi, A. O. (2020). Innovations as the competitive advantage for small and medium enterprises: The case for the Kingdom of Saudi Arabia. *Marketing and Management of Innovations*. 2, 196-205.

Ardi, A., Djati, S., Bernarto, I., et al. (2020). The relationship between digital transformational leadership styles and knowledge-based empowering interaction for increasing organizational innovativeness. *International Journal of Innovation, Creativity and Change*. 3, 259-277.

Avolio, B. J., Sosik, J. J., Kahai, S. S., & Baker, B. (2014). E-leadership: Re-examining transformations in leadership source and transmission. *Leadership Quarterly*. 25 (1), 105-131. http://doi.org/10.1016/j.leaqua.2013.11.003

Benitez, J., Arenas, A., Castillo, A., & Esteves, J. (2022). Impact of digital leadership capability on innovation performance: The role of platform digitization capability. *Information & Management.* 59 (2), 103590. http://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.im.2022.103590

Eberl, J. K., Drews, P., Ahlemann, F., Schütte, R., & Stieglitz, S. (2021, 2021/1/1). *Digital Leadership – Mountain or Molehill? A Literature Review.* Paper presented at the Lecture Notes in Information Systems and Organisation.

Erhan, T., Uzunbacak, H. H., & Aydin, E. (2022). From conventional to digital leadership: exploring digitalization of leadership and innovative work behavior. *Management Research Review.* 45 (11), 1524-1543. http://doi.org/10.1108/MRR-05-2021-0338

Memon, K. R., & Ooi, S. K. (2023). Identifying digital leadership's role in fostering competitive advantage through responsible innovation: A SEM-Neural Network approach. Technology in Society, 75, 102399. http://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.techsoc.2023.102399

Mihardjo, L. W. W., & Rukmana, R. A. N. (2019). *Dynamic capability, market orientation and innovation capability: The role of digital leadership for Indonesia telecommunication firms in facing disruptive era.* Paper presented at the Proceedings of the International Conference on Industrial Engineering and Operations Management.

Tigre, F. B., Curado, C., & Henriques, P. L. (2023). Digital Leadership: A Bibliometric Analysis. *Journal of Leadership & Organizational Studies.* 30 (1), 40-70. http://doi.org /10.1177/15480518221123132

Weber, E., Büttgen, M., & Bartsch, S. (2022). How to take employees on the digital transformation journey: An experimental study on complementary leadership behaviors in managing organizational change. *Journal of Business Research*. 143, 225-238. http://doi.org/10.1016/j.jbusres.2022.01.036

Jackli, U., & Meier, C. (2020). Leadership in the digital age: Its dimensions actual state in Swiss companies. *International Journal Management and Enterprise Development*. 4, 293-312.

Chen, C. Y., & Tang, X. X. (2019). Innovation input and information risk: The moderating role of R&D input capitalization. *Journal of Shanxi University of Finance and Economics*. 2019 (10), 70-84.

Dewi, R. K., & Sjabadhyani, B. (2021). Digital leadership as a resource to enhance managers' psychological well-being in COVID-19 pandemic situation in Indonesia. *The South East Asian Journal of Management.* 2, 154-168.

Dong, Y. J., & Wang, J. Y. (2022). Perception measurement of Yellow River Road tourism image under the background of integration of travel and transportation. *Henan Science*. 40 (10), 1696-1703.

Dong, Y., & Wang, J. (2022). A study on the perception measurement of tourism image along the Yellow River Highway under the background of integration of transportation and tourism—A case study of the Shaanxi section. *Henan Science*. 40 (10), 1696-1703.

Du, X. G. (2024). Accumulating greater advantages in the development of new quality productive forces. Masses. 2024 (05), 4-5.

Feng, X. B., & Shen, K. (2023). The impact of cross-border innovation by SMEs on sustainable competitive advantage: The moderating role of decision-making rationality. *Science and Management*.

Feng, X., & Shen, K. (2023). The impact of cross-border innovation of small and medium-sized enterprises on sustainable competitive advantage—The moderating effect of decision rationality. *Science and Management.*

Freeman, R., & Tse, S. (1992). An earnings prediction approach to examining intercompany information transfers. *Journal of Accounting and Economics.* 15 (4), 509-523.

Ge, B., Zhao, L., & Ye, D. (2023). A study on the influence of entrepreneurial leadership on the performance of hidden champions—A moderated mediation model. *Science Research Management*. 44 (10), 141-152. http://doi.org/10.19571/j.cnki.1000-2995. 2023.10.015

Guan, J. Y., Liu, E. P., & Qin, H. Y. (2021). Does precision poverty alleviation enhance competitive advantage in enterprise supply chain relationships? *Securities Market Herald*. 2021 (6), 57-69.

He, J. J., & Tian, X. (2013). The dark side of analyst coverage: The case of innovation. *Journal of Financial Economics.* 109 (3), 856-878.

Kim, J. B., & Zhang, L. (2016). Accounting conservatism and stock price crash risk: Firm-level evidence. *Contemporary Accounting Research*. 33 (1), 412-441.

Krippendorff, K. (1980). Validity in content analysis. *Computer Strategies for Communication Analysis*.

Liang, Y. (2023). Research on the problems and countermeasures faced by Guangxi in accelerating the cultivation and development of "specialized, refined, new, and unique" enterprises. *Market Forum.* (08), 50-54.

Liang, Y. L. (2023). Issues and countermeasures in accelerating the cultivation and development of "specialized, refined, distinctive, and new" enterprises in Guangxi. *Market Forum*. (08), 50-54.

Lv, C. L., Peng, C., & Cao, D. Q. (2023). Dual learning, innovation-driven process, and digital transformation: The moderating role of digital capability. *Journal of Systems Management.* 32 (02), 379-394.

Lv, C., Peng, C., & Cao, D. (2023). Dual learning, innovation-driven process, and digital transformation: The moderating effect of digital capability. *Journal of Systems Management.* 32 (02), 379-394.

Memon, K. R., & Ooi, S. K. (2023). Identifying digital leadership's role in fostering competitive advantage through responsible innovation: A SEM-Neural Network approach. *Technology in Society*. 75, 102399. http://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.techsoc.2023.102399

Oberer, B., & Erkollar, A. (2018). Leadership 4.0: Digital leaders in the age of industry 4.0. *International Journal of Organizational Leadership*. 4, 404-412.

Tigre, F. B., Curado, C., & Henriques, P. L. (2023). Digital Leadership: A Bibliometric Analysis. *Journal of Leadership & Organizational Studies*. 30 (1), 40-70. http://doi.org/10.1177/15480518221123132

Xie, P., Ma, L., Wei, Y. Y., & Qiao, X. T. (2023). Digital leadership and organizational innovation: The role of digital platform capability and environmental competitiveness. *Economic and Management Research*. 44 (01), 129-144.

Zeike, S., Bradbury, K., Lindert, L., et al. (2019). Digital leadership skills and associations with psychological well-being. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 14 (1), 1-13.

Zhang, H. L., & Wu, Y. H. (2012). Excess cash holdings and product market competitive advantage: Empirical evidence from listed companies in China. *Financial Researc*h. 2012 (2), 183-195.

Zhang, M. T., Ye, N., & Fan, H. J. (2022). Semantic network analysis and topic modeling of user comments on new energy vehicle based on sentiment analysis. *Science and Technology Progress and Policy*. 22 (12), 364-369.

Zhang, M., Ye, N., & Fan, H. (2022). Semantic network analysis and topic modeling of new energy vehicle user comments based on sentiment analysis. *Science and Technology and Industry*. 22 (12), 364-369.

Zhang, Z. X., Guan, Y. J., Tian, Y. Z., & Zhang, L. (2023). Column introduction of leadership and organizational innovation in the digital economy era. *Journal of Management Science*. 36 (3), 1-2. http://doi.org/10.3969/j.issn.1672-0334.2023.03.001

Zhang, Z., Guan, Y., Tian, Y., & Zhang, L. (2023). Introduction to leadership and organizational innovation in the era of digital economy. *Management Science.* 36 (3), 1-2. http://doi.org/10.3969/j.issn.1672-0334.2023.03.001

Zhong, Y. (2024). *Continuously shaping new development momentum and advantages.* People's Daily, p. 2.

Zhou, H. Y., & Liu, H. (2023). Mechanism study of digital transformational leadership on employees' openness to digital transformation: A moderated mediation model. *Soft Science*. 56-67

Zhou, H., & Liu, H. (2023). Research on the impact mechanism of digital transformation leadership on the openness of employee digital transformation—A moderated mediation model. *Soft Science*.

Zhou, M. S., Zhang, Q. Q., & Yang, D. (2017). Innovation input of GEM-listed companies and market performance: Based on internal and external perspectives. *Economic Research*. 2017 (11), 135-149.

ประสิทธิผลของการดำเนินนโยบายการกระจายอำนาจด้านสุขภาพของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสังกัดเขตบริการสุขภาพที่ 11

Effectiveness for the Implementation of Decentralization of Health Policy at- Sub-District Health Promoting Hospitals of Health Service Area 11

วัฒนา แก้วแย้ม,
กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์ และ ภาสกร ดอกจันทร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
Wattana Kaewoyaem,
Kampanart Wongwatthaphong and Phasakon Dokchan
Pibulsongkram Rajabhat University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: Wattanajoe@yahoo.co.th

****

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผล ศึกษาปัจจัยที่ส่งผล และศึกษาสภาพปัญหาอุปสรรค และแนวทางการพัฒนาประสิทธิผลของการดำเนินนโยบายการกระจายอำนาจด้านสุขภาพของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสังกัดเขตบริการสุขภาพที่ 11 เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี (1) การวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างคือผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสังกัดเขตบริการสุขภาพที่ 11 จำนวน 250 คน คำนวณด้วยสูตร Krejcie and Morgan และสุ่มแบบโควตา เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามที่มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาระหว่าง 0.83-0.96 สถิติที่ใช้ได้แก่ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ถดถอยพหุ (2) การวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจงกลุ่มละ 9 คน และวิเคราะห์เนื้อหา ตีความ และสรุปแนวคิด

ผลการศึกษาพบว่า (1) ระดับประสิทธิผลภาพรวมอยู่ที่ระดับมาก ($\bar{X}$=3.97) (2) ปัจจัยที่มีส่งผลต่อประสิทธิผลได้แก่ 1) ด้านงบประมาณ การเงิน และการจัดสรรทรัพยากร 2) ด้านนโยบายและแผนพัฒนาสาธารณสุข และคุณภาพชีวิติ และ 3) ด้านบุคลากร มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ 0.339, 0.299 และ 0.220 ตามลำดับ ค่า R^2_{adj} = 0.723 (ร้อยละ 72.3) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และ (3) แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการดำเนินนโยบายการกระจายอำนาจด้านสุขภาพ คือ 1) ออกแบบระบบโครงสร้างองค์กรที่สอดคล้องกับระบบงานด้านสาธารณสุข 2) สร้างความเข้าใจและความเชื่อมั่นให้แก่บุคลากรด้านสาธารณสุข 3) การจัดสรรทรัพยากร งบประมาณที่เป็นธรรม 4) จัดทำแผนบริหารจัดการ งบประมาณร่วมกัน

* วันที่รับบทความ : 22 กรกฎาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 6 สิงหาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 7 สิงหาคม 2567
Received: July 22 2024; Revised: August 6 2024; Accepted: August 7 2024

5) มีแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน สอดคล้องกับวิถีของประชาชนในพื้นที่ 6) การสร้างความชัดเจน และการกำกับติดตามการดำเนินงานนโยบาย

คำสำคัญ: ประสิทธิผลการดำเนินนโยบาย; การกระจายอำนาจด้านสุขภาพ; โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

Abstract

The objective of this research is to study the effectiveness level of the implementation of health decentralization policies, the influencing factors, and the problems, obstacles, and approaches to improving the effectiveness of the implementation of health decentralization policies in sub-district health promoting hospitals under Health Service Area 11.

This research employs a mixed-method approach: Quantitative Research: Sample group: Directors of sub-district health promoting hospitals under Health Service Area 11, totaling 250 people. Sampling method: Krejcie and Morgan formula and quota sampling. Data collection: Questionnaires with Cronbach's alpha coefficients ranging from 0.83 to 0.96. Statistics used: Percentage, mean, standard deviation, and multiple regression analysis. Qualitative Research: Data collection methods: In-depth interviews and focus group discussions from specific key informant groups of 9 people each. Data analysis: Content analysis, interpretation, and conceptual summarization.

The findings indicate that: (1) The overall effectiveness level is high ($\bar{X}$ = 3.97). (2) Factors influencing effectiveness include: Budget, financial, and resource allocation (regression coefficient=0.339). Health policy and development plans and quality of life (regression coefficient = 0.299). Personnel (regression coefficient = 0.220). The adjusted R^2 = 0.723 (72.3%) is statistically significant at the 0.001 level. (3) Approaches to improving the effectiveness of the implementation of health decentralization policies include: 1) Designing organizational structures that align with health system operations. 2) Creating understanding and confidence among health personnel. 3) Fair resource and budget allocation. 4) Joint development of management and budget plans. 5) Clear operational plans that align with the local population's way of life. 6) Establishing clarity and monitoring the implementation of policies.

Keywords: Policy implementation effectiveness, Health decentralization, Sub-district health promoting hospitals

บทนำ

การกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นเป็นแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และมีบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญ ได้แก่พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ซึ่งมีหลักการสำคัญในการกำหนดขั้นตอนและระยะเวลาในการถ่ายโอนอำนาจจากรัฐส่วนกลางไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ ภายหลังจะได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ในปี พ.ศ. 2550 หลักการการกระจายอำนาจ ให้แก่ท้องถิ่นยังคงไม่

มีการเปลี่ยนแปลง และเป็นเหตุผลสำคัญที่ได้มีการกำหนดให้มีการกระจายอำนาจด้านสุขภาพเกิดขึ้น (สงครามชัย ลีทองดี, 2554) ประเด็นการกระจายอำนาจด้านสุขภาพคือเมื่อปี พ.ศ. 2551 กระทรวงสาธารณสุขกำหนดแนวทางการดำเนินนโยบายและภารกิจด้านสาธารณสุข จากการประกาศใช้แผนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฉบับที่ 2 มีกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ซึ่งวิธีปฏิบัติที่เกิดขึ้นมีข้อสังเกต 2 ประการคือ 1) การกำหนดให้มีการถ่ายโอนภารกิจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ 2) การกำหนดให้มีการถ่ายโอนภารกิจเป็นการดำเนินการแบบเหมาที่เหมือนกันหมดทั้งประเทศ แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฉบับที่ 2 พ.ศ. 2551 และแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการถ่ายโอนภารกิจ กำหนดให้สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขถ่ายโอนภารกิจสถานีอนามัย โรงพยาบาลชุมชนและโรงพยาบาลทั่วไป ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยสถานีอนามัย โรงพยาบาลชุมชน และโรงพยาบาลทั่วไปตั้งอยู่เขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด ต้องถ่ายโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น (สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข, 2552)

คณะกรรมการดำเนินงานการกระจายสุขภาพ ประกอบด้วยสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข และสำนักคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์ปกครองส่วนท้องถิ่น ศึกษาติดตามการดำเนินงานและประเมินผลนโยบายกระจายอำนาจด้านสุขภาพโดยพบว่าการดำเนินงานตามนโยบายการถ่ายโอนภารกิจของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลยังไม่ประสบความสำเร็จตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขได้ดำเนินการถ่ายโอนสถานีอนามัย โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและสถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา นวมินทราชินี ตั้งแต่ปี 2551-2563 มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลได้มีการถ่ายโอนภารกิจไปให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 103 แห่ง พบว่าปัญหาหรือปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลถ่ายโอนไปองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ 1) ด้านบุคลากร 2) ด้านงบประมาณ และสนับสนุน เวชภัณฑ์ 3) ด้านการปฏิบัติงาน 4) ด้านการบริหารจัดการ 5) ด้านความพึงพอใจของผู้รับบริการ และ 6) ด้านทักษะความสามารถบุคลากร (สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี, ม.ม.ป) และข้อมูลปีงบประมาณ 2567 จำนวนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในสังกัด 9,872 แห่ง ทั่วประเทศ มียังไม่ได้มีการถ่ายโอนภารกิจจำนวน 4,274 แห่ง (ร้อยละ 43.29) และมีการถ่ายโอนภารกิจแล้วเสร็จจำนวน 5,598 แห่ง (ร้อยละ 56.71) ประกอบด้วยการถ่ายโอนไปยังองค์การบริหารส่วนจังหวัดจำนวน 4,193 แห่ง (ร้อยละ 98.13) เทศบาลตำบลจำนวน 34 แห่ง (ร้อยละ 0.80) องค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 27 แห่ง (ร้อยละ 0.61) เทศบาลเมืองจำนวน 11 แห่ง (ร้อยละ 0.26) เทศบาลนครจำนวน 8 แห่ง (ร้อยละ 0.19) และเมืองพัทยาจำนวน 1 แห่ง (ร้อยละ 0.02) (สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข, 2567)

ข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผลการดำเนินงานถ่ายโอนภารกิจไปองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังคงมีข้อจำกัดหรือปัจจัยใดที่ยังคงมีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานนโยบายกระจายอำนาจด้านสุขภาพจึงไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ของนโยบายที่กำหนดไว้ ด้านบริบทของพื้นที่คือสังกัดเขตบริการสุขภาพที่ 11 ประกอบด้วยจังหวัดที่รับผิดชอบทั้งหมด 7 จังหวัด ได้แก่กระบี่ ชุมพร พังงา ภูเก็ต ระนอง สุราษฎร์ธานี และนครศรีธรรมราช มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสังกัดจำนวน 714 แห่ง มีการถ่ายโอนภารกิจในปีงบประมาณ 2566 จำนวน 192 แห่ง (ร้อยละ 26.93) และยังไม่ได้การถ่ายโอนภารกิจจำนวน 412 แห่ง (ร้อยละ 57.78) (สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข, 2567) ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษา โดยเฉพาะบริบทในพื้นที่เขตบริการสุขภาพที่ 11 เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหาและอุปสรรคการดำเนินนโยบายการกระจายอำนาจด้านสุขภาพของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในพื้นที และติดตามประสิทธิผลของการดำเนินนโยบายการกระจายอำนาจด้านสุขภาพของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล นั่นคือการดำเนินงานด้านสุขภาพและด้านการสาธารณสุข มิใช่เป้าหมายคือจำนวนของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลที่มีการถ่ายโอนภารกิจเท่านั้นด ซึ่งการดำเนินงานด้านสุขภาพและด้านการสาธารณสุขใน 4 มิติ ประกอบด้วย 1) ด้านการส่งเสริมสุขภาพ 2) ด้านการป้องกันโรค 3) ด้านการรักษาพยาบาล และ 4) ด้านการฟื้นฟูสภาพ (สำนักบริหารการสาธารณสุข, 2559) โดยเป้าหมายหลักคือประชาชนในพื้นที่ได้รับบริการด้านสาธารณสุขที่มีคุณภาพ มีมาตรฐาน และเท่าเทียมกัน ซึ่งการดำเนินงานด้านสุขภาพและการสาธารณสุขคือการบริการสุขภาพทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยมีมีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่มุ่งเน้นให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีมีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์พร้อมทั้งร่างกายและจิตใจ แก้ปัญหาความต้องการของประชาชนในเรื่องสุขภาพ และเป็นการยกระดับสุขภาพของประชาชนให้ดีขึ้น จึงถือได้ว่ามีประสิทธิผลได้ดังปณิธานของรัฐธรรมนูญของประเทศไทยได้บัญญัติไว้ให้สำเร็จลุล่วงและเกิดผลประโยชน์ต่อประชาชนในพื้นที่เป็นสำคัญ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาประสิทธิผลของการดำเนินนโยบายการกระจายอำนาจด้านสุขภาพของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสังกัดเขตบริการสุขภาพที่ 11 เพื่อเป็นข้อมูลด้านวิชาการและด้านแผนการดำเนินงานตามนโยบาย และประโยชน์ในการพัฒนา ทบทวนนโยบายให้มีความเหมาะสมอย่างแท้จริง อันจะยังประโยชน์สูงสุดนั่นคือประชาชนให้ได้รับบริการสาธารณะด้านสุขภาพและการสาธารณสุขที่ดีและมีคุณภาพตามแนวนโยบายแห่งรัฐที่ได้บัญญัติไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของการดำเนินนโยบายกระจายอำนาจด้านสุขภาพของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสังกัดเขตบริการสุขภาพที่ 11
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการดำเนินนโยบายกระจายอำนาจด้านสุขภาพของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสังกัดเขตบริการสุขภาพที่ 11
3. เพื่อศึกษาสภาพปัญหา อุปสรรค และแนวทางพัฒนาประสิทธิผลของการดำเนินนโยบายการกระจายอำนาจด้านสุขภาพของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสังกัดเขตบริการสุขภาพที่ 11

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสานวิธี ระหว่างระเบียบวิธีวิจัยวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างคือผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลที่ปฏิบัติงานที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสังกัดเขตบริการสุขภาพที่ 11 โดยคำนวณกลุ่มตัวอย่างกรณีทราบขนาดประชากร (Robert V. Krejcie and Earyle W. Morgan. 1970 อ้างในธีรวุฒิ เอกะกุล, 2543) และการสุ่มตัวอย่างแบบโควตาจำนวน 250 คน

การวิจัยเชิงคุณภาพ คัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง และทำการศึกษาด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้างจำนวน 9 คน โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ๆ ละ 3 คน ประกอบด้วย 1) ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก่อนปีงบประมาณ 2567 2) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ 3) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับระบบบริการด้านสาธารณสุข และวิธีการสนทนากลุ่ม คือบุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านบริการสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก่อนปีงบประมาณ 2567 จำนวน 9 คน โดยแบ่งตามขนาดหน่วยบริการ ๆ ละ 3 คน ประกอบด้วย 1) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลขนาดเล็ก 2) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลขนาดกลาง และ 3) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลขนาดใหญ่

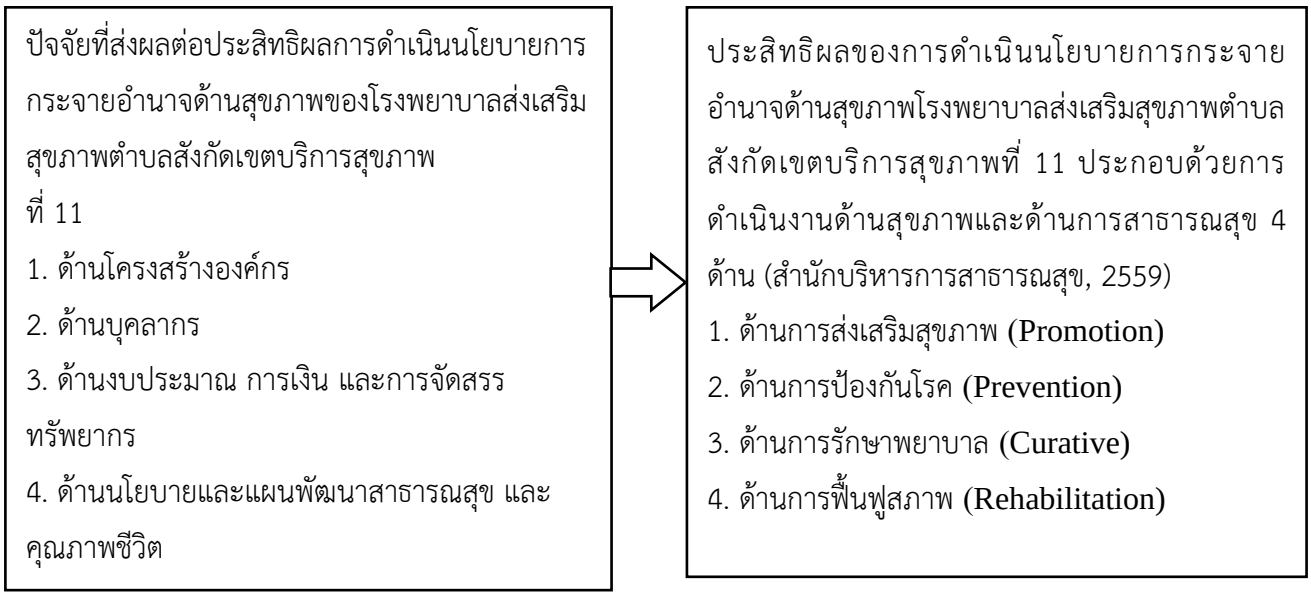
เครื่องมือวิจัย ผ่านการประเมินคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย 1) การวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประค่า (Rating Scale) ตามหลักของ (Likert, 1932 อ้างอิงใน ปิยะวัฒน์ แสงบัณฑิต, 2558) มีค่าความตรงของเนื้อหาอยู่ระหว่าง 0.80-1.00 และค่าความเชื่อมั่นหรือค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคระหว่าง 0.83-0.96 และ 2) การวิจัยเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์และแบบการสนทนาสำหรับกิจกรรมกลุ่ม

การเก็บรวบรวมข้อมูล 1) กำหนดขอบเขตด้านพื้นที่ศึกษาคือเขตบริการสุขภาพที่ 11 ได้แก่กระบี่ พังงา ภูเก็ต ระนอง ชุมพร สุราษฎร์ธานี และนครศรีธรรมราช ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 2) ประสานส่งหนังสือราชการจากทางมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูล 3) การวิจัยเชิงปริมาณเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างตอบจำนวน 250 ฉบับ และ 4) การวิจัยเชิงคุณภาพการเก็บรวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มโดยใช้แนวคำถามที่สร้างขึ้นเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับประสิทธิผล ปัญหา อุปสรรค และผลลัพธ์การดำเนินงานภายหลังการดำเนินนโยบายการกระจายอำนาจด้านสุขภาพของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ โดยใช้แบบบันทึกการสนทนาร่วมกับการจดบันทึก

การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล การวิจัยเชิงปริมาณสถิติที่ใช้ได้แก่ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple linear regression ด้วยเทคนิค Enter Elimination)การวิจัยเชิงคุณภาพ คือการวิเคราะห์เนื้อหา ตีความ และสรุปแนวคิดที่ได้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการดำเนินนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จของวรเดช จันทรศร (2548) แนวคิดการกระจายอำนาจของ Turton (1987) และการดำเนินงานด้านสุขภาพและการสาธารณสุข 4 ด้าน ของสำนักบริหารการสาธารณสุข (2559) มากำหนดตัวแปร เพื่อนำมาสู่การออกแบบกรอบแนวคิดการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้ (รูปที่ 1)

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 ระดับประสิทธิผลของการดำเนินนโยบายกระจายอำนาจด้านสุขภาพของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสังกัดเขตบริการสุขภาพที่ 11 กลุ่มตัวอย่างคือผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสังกัดเขตบริการสุขภาพที่ 11 จำนวน 250 คน ข้อมูลส่วนใหญ่คือเพศหญิง จำนวน 163 คน (ร้อยละ 65.2) มีอายุมากกว่า 51 ปี จำนวน 101 คน (ร้อยละ 40.4) ระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าจำนวน 211 คน (ร้อยละ 84.4) รับราชการในตำแหน่งนักวิชาการสาธารณสุขจำนวน 149 คน (ร้อยละ 59.6) ระยะเวลาในการรับราชการมากกว่า 31 ปี จำนวน 87 คน (ร้อยละ 34.8) ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 11 -20 ปี จำนวน 105 คน (ร้อยละ 42.0) สังกัดโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลขนาดเล็กจำนวน 88 คน (ร้อยละ 32.8) และเป็นโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลที่ได้ดำเนินการถ่ายโอนภารกิจของไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้วจำนวน 157 คน (ร้อยละ 62.8) มีความคิดเห็นโดยรวมต่อระดับประสิทธิผลของการดำเนินนโยบายการกระจายอำนาจด้านสุขภาพอยู่ที่ระดับมาก ($\bar{X}$=3.97, SD = 0.74) เมื่อพิจารณาแยกแต่ละด้านพบว่ามีความสอดคล้องการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ระบุว่าภายหลังการดำเนินนโยบายการกระจายอำนาจด้านสุขภาพของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพสังกัดเขตบริการสุขภาพที่ 11 ไม่มีปัญหา อุปสรรค ของการดำเนินงานด้านสุขภาพและการสาธารณสุข ดังนี้ 1) ด้านการส่งเสริมสุขภาพมีความคิดเห็นที่ระดับมาก ($\bar{X}$= 4.03, SD=0.72) สอดคล้องการสัมภาษณ์ร้อยละ 100 2) ด้านการป้องกันโรคมีความคิดเห็นที่ระดับมาก ($\bar{X}$=4.02, SD=0.75) สอดคล้องกับการสัมภาษณ์ร้อยละ 100 3) ด้านการรักษาพยาบาลมีความคิดเห็นที่ระดับมาก ($\bar{X}$= 4.03, SD=0.70) สอดคล้องการสัมภาษณ์ร้อยละ 89 และ 4) ด้านการฟื้นฟูสภาพมีความคิดเห็นที่ระดับมาก ($\bar{X}$= 3.80, SD=0.77) สอดคล้องกับการสัมภาษณ์ร้อยละ 100 (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 สรุปผลการวิจัยเชิงปริมาณและผลการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับประสิทธิผลของการดำเนินนโยบายการกระจายอำนาจด้านสุขภาพของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสังกัดเขตบริการสุขภาพ ที่ 11

การดำเนินงานด้านสุขภาพและสาธารณสุข	ประสิทธิผลของการดำเนินนโยบายการกระจายอำนาจด้านสุขภาพของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสังกัดเขตบริการสุขภาพที่ 11		
	ผลการวิจัยเชิงปริมาณ		ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ (การสัมภาษณ์เชิงลึก)
	ระดับความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย	
1.ด้านการส่งเสริมสุขภาพ	มาก	4.03 (SD = 0.72)	1. ไม่มีปัญหาการดำเนินงานสาธารณสุขด้านการส่งเสริมสุขภาพ ภายหลังการดำเนินนโยบายการกระจายอำนาจด้านสุขภาพของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

			2. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลมีการทำงานด้านการส่งเสริมสุขภาพร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมานานแล้วก่อนการถ่ายโอน และมีการดำเนินงานด้านสาธารณสุขร่วมกันหลากหลายมิติ และได้รับการสนับสนุนความร่วมมือในทุกด้าน 3. การจัดสรรงบประมาณด้านส่งเสริมสุขภาพแก่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเพิ่มเติม เพื่อพัฒนางานสนับสนุนกิจกรรมด้านส่งเสริมสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ 4. การบูรณาการระบบการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมด้วยกัน และมีการประสานงาน การเตรียมความพร้อมให้กับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข และบุคคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. ด้านการป้องกันโรค	มาก	4.02 (SD = 0.75)	1. ไม่มีปัญหา อุปสรรค ของการดำเนินงานสาธารณสุขด้านการป้องกันโรคภายหลังการดำเนินนโยบายการกระจายอำนาจด้านสุขภาพของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสังกัดเขตบริการสุขภาพที่ 11
			2. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลมีการทำงานด้านการส่งเสริมสุขภาพร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมานานแล้วก่อนการถ่ายโอน และมีการดำเนินงานด้านสาธารณสุขร่วมกันหลากหลายมิติ มีการสนับสนุนความร่วมมือในทุกด้าน 3. สนับสนุนด้านงบประมาณ ในการดำเนินงานป้องกันโรค 4. ขยายกรอบอัตรากำลังในการดำเนินงานจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. ด้านการรักษา พยาบาล	มาก	4.03 (SD = 0.72)	1. ไม่มีปัญหา อุปสรรค ของการดำเนินงานสาธารณสุขด้านการรักษาพยาบาลภายหลังการดำเนินนโยบายการกระจายอำนาจด้านสุขภาพของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสังกัดเขตบริการสุขภาพที่ 11

			2. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลมีการทำงานด้านการส่งเสริมสุขภาพร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมานานแล้วก่อนการถ่ายโอน และมีการดำเนินงานด้านสาธารณสุขร่วมกันหลากหลายมิติ มีการสนับสนุนความร่วมมือในทุกด้าน 3. อัตรากำลังในปัจจุบันไม่เพียงพอกับบริบทด้านการรักษาพยาบาลของหน่วยบริการ เพื่อประชาชนในชุมชนนั้น ๆ
4. ด้านการฟื้นฟูสภาพ	มาก	3.80 (SD = 0.77)	1. ไม่มีปัญหา อุปสรรค ของการดำเนินงานสาธารณสุขด้านการฟื้นฟูสภาพภายหลังการดำเนินนโยบายการกระจายอำนาจด้านสุขภาพ 2. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลมีการทำงานด้านการร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมานานแลวก่อนการถ่ายโอน หลากหลายมิติ มีการสนับสนุนความร่วมมือในทุกด้าน 3. บุคลากรจำกัด เพราะปัจจุบันมีไม่เพียงพอควรเพิ่มกรอบเพื่อให้การทำงานสามารถให้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ
สรุปภาพรวม	มาก	3.97 (SD=0.74)	ภายหลังการดำเนินนโยบายการกระจายอำนาจด้านสุขภาพของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพสังกัดเขตบริการสุขภาพที่ 11 ไม่มีปัญหา อุปสรรค ของการดำเนินงานสาธารณสุข ทั้งนี้ภาพรวมของประสิทธิผลของการดำเนินนโยบายการกระจายอำนาจด้านสุขภาพของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล คือการดำเนินงานด้านสุขภาพและการสาธารณสุข ประกอบด้วย 1) ด้านการส่งเสริมสุขภาพ 2) ด้านการป้องกันโรค 3) ด้านการรักษาพยาบาล และ 4) ด้านการฟื้นฟูสภาพ อยู่ที่ระดับมาก

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการดำเนินนโยบายการกระจายอำนาจด้านสุขภาพของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสังกัดเขตบริการสุขภาพที่ 11

ความคิดเห็นภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}$= 3.95, SD = 0.72) เมื่อพิจารณาแยกแต่ละด้าน พบว่า 1) ด้านโครงสร้างมีความคิดเห็นที่ระดับมาก ($\bar{X}$= 4.07, SD = 0.71) วิเคราะห์การถดถอยพหุ (Beta = 0.064, p=0.096) พบว่าไม่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการดำเนินนโยบายการกระจายอำนาจด้านสุขภาพ สอดคล้องกับการสัมภาษณ์และกระบวนการสนทนากลุ่มร้อยละ 69 และร้อยละ 44 ตามลำดับ 2) ด้านบุคลากร ($\bar{X}$= 4.00, SD = 0.73) วิเคราะห์การถดถอยพหุ (Beta = 0.220, p< 0.001) พบว่าส่งผลต่อประสิทธิผลของการดำเนินนโยบายการกระจายอำนาจด้านสุขภาพสอดคล้องกับการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มร้อยละ 78 และร้อยละ 89 ตามลำดับ 3) ด้านงบประมาณ การเงิน และการจัดสรรทรัพยากร ($\bar{X}$= 3.89, SD = 0.73) วิเคราะห์การถดถอยพหุ (Beta = 0.339, p< 0.001) พบว่าส่งผลต่อประสิทธิผลของการดำเนินนโยบายการกระจายอำนาจด้านสุขภาพสอดคล้องกับการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มร้อยละ 78 และร้อยละ 89 ตามลำดับ และ 4) ด้านนโยบายและแผนพัฒนาสาธารณสุข และคุณภาพชีวิต ($\bar{X}$= 3.82, SD = 0.71) วิเคราะห์การถดถอยพหุ (Beta = 0.229, p< 0.001) พบว่าส่งผลต่อประสิทธิผลของการดำเนินนโยบายการกระจายอำนาจด้านสุขภาพสอดคล้องกับการสัมภาษณ์และกระบวนการสนทนากลุ่มร้อยละ 100 และร้อยละ 79 ตามลำดับ มีค่า R^2_{adj} = 0.723 อธิบายความผันแปรได้ร้อยละ 72.3 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ P < 0.001 ทั้งนี้สามารถแสดงเป็นสมการถดถอยความผันแปรของตัวแปรได้ดังนี้

สมการถดถอย $Y = a + b_1X_1 + b_2X_2$.....

แทนค่า $Y = 0.367 + 0.339X_3 + 0.299X_4 + 0.220X2$

โดยที่ a คือ Constant (ค่าคงที่) จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุ

b หรือ Beta คือค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรต้น

Y คือค่าประสิทธิผลของการดำเนินนโยบายการกระจายอำนาจด้านสุขภาพของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสังกัดเขตบริการสุขภาพที่ 11 คือการดำเนินงานด้านสุขภาพและการสาธารณสุขที่ประกอบด้วยด้านการส่งเสริมสุขภาพ ด้านการป้องกันโรค ด้านการรักษาพยาบาล และด้านการฟื้นฟูสภาพ (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multivariate โดยเทคนิค Enter) ของปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลของการดำเนินนโยบายการกระจายอำนาจด้านสุขภาพของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสังกัดเขตบริการสุขภาพที่ 11 (n=250)

ตัวแปรที่ศึกษา	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	tolerance	VIF	p-value
	b	Std. Error	β			
Constant (ค่าคงที่)	0.367**	0.179	-	-	-	0.041
X_1: ด้านโครงสร้างองค์กร	0.064	0.038	0.058	0.917	1.090	0.096
X_2: ด้านบุคลากร	0.220**	0.055	0.223	0.356	2.811	0.001
X_3: ด้านงบประมาณ การเงิน และการจัดสรรทรัพยากร	0.339**	0.050	0.367	0.381	2.626	0.001
X_4: ด้านนโยบายและแผนพัฒนาสาธารสุข และคุณภาพชีวิต	0.299**	0.055	0.323	0.917	1.090	0.001
$R=0.853$, $R^2= 0.728$, $R^2_{adj} = 0.723$, F =163.872, Durbin-Watson =1.697, p-value = 0.001						

** ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ยอมรับได้ < 0.05

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3 สภาพปัญหา อุปสรรค และแนวทางการพัฒนาประสิทธิผลของการดำเนินนโยบายการกระจายอำนาจด้านสุขภาพของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสังกัดเขตบริการสุขภาพที่ 11 ประกอบด้วย 2 แนวทาง ดังนี้

1. แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลของการดำเนินนโยบายการกระจายอำนาจด้านสุขภาพของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสังกัดเขตบริการสุขภาพที่ 11

1.1 ด้านการส่งเสริมสุขภาพ ผลการสัมภาษณ์ร้อยละ 100 เสนอแนะแนวทางโดยการจัดสรรงบประมาณด้านการส่งเสริมสุขภาพแก่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเพิ่มเติม เพื่อพัฒนางานสนับสนุนกิจกรรมด้านส่งเสริมสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ และการบูรณาการระบบการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมด้วยกัน และมีการประสานงาน การเตรียมความพร้อมให้กับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข และบุคคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก่อนการถ่ายโอนทำให้เกิดลดปัญหาและการปรับตัวในการทำงานร่วมกันของทั้งสองฝ่าย เพื่อเป้าหมายคือประชาชนในท้องถิ่นมีสุขภาวะที่ดี

1.2 ด้านการป้องกันโรค ผลการสัมภาษณ์ร้อยละ 100 เสนอแนะแนวทางโดยสนับสนุนด้านงบประมาณ และอัตรากำลังในการดำเนินงานจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และบูรณาการของการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมกันรับทราบปัญหาด้านสุขภาพของประชาชนในชุมชนนั้น ๆ เพื่อร่วมกันกำหนดรูปแบบการป้องกันโรคร่วมกัน

1.3 ด้านการรักษาพยาบาล ผลการสัมภาษณ์ร้อยละ 89 เสนอแนะแนวทางโดยการเพิ่มกรอบอัตรากำลัง เพราะปัจจุบันไม่เพียงพอควรเพิ่มกรอบอัตรากำลังเพื่อให้การทำงานสามารถให้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และทุกภาคส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมกันรับทราบปัญหา และบริบทด้านการรักษาพยาบาลของหน่วยบริการ เพื่อประชาชนในชุมชนนั้น ๆ เพื่อร่วมกันกำหนดรูปแบบความต้องการร่วมกัน

1.4 ด้านการฟื้นฟูสภาพ ผลการสัมภาษณ์ร้อยละ 100 เสนอแนะแนวทางโดยการเพิ่มกรอบอัตรากำลัง เพราะปัจจุบันมีไม่เพียงพอควรเพิ่มกรอบเพื่อให้การทำงานสามารถให้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยให้ประชาชนได้มีส่วนส่วนร่วมออกแบบบริการด้านสุขภาพเป็นของประชาชนในท้องถิ่นตนเอง

2. แนวทางการพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการดำเนินนโยบายการกระจายอำนาจด้านสุขภาพของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสังกัดเขตบริการสุขภาพที่ 11

2.1 ด้านโครงสร้างองค์กร ผลการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มร้อยละ 69 และร้อยละ 44 ตามลำดับ เสนอแนะแนวทางโดยการกำหนดระบบหรือรูปแบบด้านโครงสร้างองค์กรมีความเกี่ยวข้องในด้านต่าง ๆ เช่นด้านการบริหารจัดการ ด้านงบประมาณ ด้านแผนงาน โดยมีประเด็นด้านสาธารณสุขที่ขยายไปถึงขอบเขตงานของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล การกำกับติดตาม การประสานงานตามกรอบสายการบังคับชาให้หน่วยบริการมีการดำเนินงานที่สอดคล้องกับกลยุทธ์และยุทธศาสตร์ขององค์กร และสามารถปรับเปลี่ยนให้ได้ตามยุคสมัย ทันเหตุการณ์ สถานการณ์ และเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยการจัดตั้งคณะกรรมการ หรือทีมงานที่แต่งตั้งจากตัวแทนของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในการร่วมกันกำหนดโครงสร้างองค์กร ให้มีความเหมาะสม เพื่อให้การบริหารจัดการ มีความคล่องตัว และมีมาตรฐาน

2.2 ด้านบุคลากร ผลการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มร้อยละ 78 และร้อยละ 89 ตามลำดับ เสนอแนะแนวทางโดยการสร้างความรับรู้ ความเข้าใจแก่บุคลากรเกี่ยวกับนโยบายถ่ายโอนภารกิจ เพื่อลดความกังวล และสร้างทัศนคติที่ดีเพื่อให้การดำเนินงานนโยบายประสบความสำเสร็จอย่างดียิ่งต่อไป การเพิ่มกรอบอัตรากำลังของบุคลากรให้กับหน่วยบริการที่สอดคล้องกับการบริการ และครอบคลุมทุกสายงานตั้งแต่สายวิชาชีพ และสายสนับสนุน และการให้ความสำคัญต่อความก้าวหน้าตลอดจนวิทยฐานะให้บุคลากรทุกระดับสูงขึ้น อย่างเท่าเทียม และทั่วถึง เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่บุคลากรผู้ที่ปฏิบัติ

2.3 ด้านงบประมาณ การเงิน และการจัดสรรทรัพยากร ผลการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม ร้อยละ 78 และร้อยละ 89 ตามลำดับ เสนอแนะแนวทางโดยการจัดทำแผนบริการจัดการงบประมาณที่เกิดจากการร่วมกับของหน่วยบริการและประชาชนในพื้นที่เพื่อให้มีการจัดสรรงบประมาณที่เท่าเทียมกัน และสอดรับกับความต้องการในการพัฒนาระบบบริการให้กับประชาชนในพื้นที่ เพื่อให้สำเร็จลุล่วงตามนโยบายการกระจายอำนาจด้านสาธารณสุข องค์ปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลการร่วมกับวางแผนการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ที่เชื่อมกับงบประมาณ และการจัดสรรทรัพยากร และกระจายงบประมาณไปยังหน่วยบริการอย่างเท่าเทียม และควรมอบอำนาจการตัดสินใจในด้านการพัฒนาระบบบริการด้านต่าง ๆ การบริหารและใช้จ่ายงบประมาณแก่ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

2.4 ด้านนโยบายและแผนพัฒนาสาธารณสุข และคุณภาพชีวิต ผลการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่มร้อยละ 100 และร้อยละ 79 ตามลำดับ เสนอแนะแนวทางพัฒนาโดยองค์กรปกครองส่วนถิ่นและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และประชาชนในพื้นที่ต้องมีสิทธิในการร่วมกันการวางแผนการดำเนินงานด้านสาธารณสุขคือการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสภาพ ที่มีความชัดเจน และสอดคล้อง เชื่อมโยงกับงบประมาณ และการจัดสรรทรัพยากร และวิถีชีวิตของประชาชน

จากประเด็นข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาประสิทธิผลของการดำเนินนโยบายการกระจายอำนาจด้านสุขภาพของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสังกัดเขตบริการสุขภาพที่ 11 ข้างต้น สามารถสรุปข้อเสนอแนะแนวทางพัฒนาประสิทธิผลของการดำเนินนโยบายการกระจายอำนาจด้านสุขภาพของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสังกัดเขตบริการสุขภาพที่ 11 ดังนี้ (ตารางที่ 3-4)

ตารางที่ 3 สรุปข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาประสิทธิผลของการดำเนินนโยบายการกระจายอำนาจด้านสุขภาพของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสังกัดเขตบริการสุขภาพที่ 11

ประสิทธิผลของการดำเนินนโยบายการกระจายอำนาจด้านสุขภาพของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสังกัดเขตบริการสุขภาพที่ 11	
ประสิทธิผลด้าน	ข้อเสนอแนะ / แนวทางพัฒนา
1. ด้านการส่งเสริมสุขภาพ	1. การจัดสรรงบประมาณให้แก่หน่วยบริการเพิ่มเติม เพื่อพัฒนางานสนับสนุนกิจกรรมด้านส่งเสริมสุขภาพของประชาชนในพื้นที่
	2. การบูรณาการระบบการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมด้วยกัน
	3. เตรียมความพร้อมให้กับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข และบุคคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อปรับตัวในการทำงานร่วมด้านการส่งเสริมสุขภาพร่วมกันของทั้งสองฝ่าย
2. ด้านการป้องกันโรค	4. สนับสนุนด้านงบประมาณ และอัตรากำลังในการดำเนินงานจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

	5. บูรณาการของการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมกันรับทราบปัญหาด้านสุขภาพของประชาชนในชุมชนนั้น ๆ เพื่อร่วมกันกำหนดรูปแบบการป้องกันโรคร่วมกัน
3. ด้านการรักษาพยาบาล	6. เพิ่มกรอบอัตรากำลังด้านวิชาชีพ ให้เพียงพอกับการบริการเพื่อสามารถให้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น
4. ด้านการฟื้นฟูสภาพ	7. ทุกภาคส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมกันรับทราบปัญหา และบริบทด้านการรักษาพยาบาลของหน่วยบริการ เพื่อประชาชนในชุมชนนั้น ๆ ร่วมกันกำหนดรูปแบบความต้องการร่วมกัน
	8. เพิ่มกรอบอัตรากำลังด้านวิชาชีพ ให้เพียงพอกับการบริการเพื่อสามารถให้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น
	9. การสร้างเครือข่ายภาคส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมกันดำเนินงานด้านบำบัดฟื้นฟูสภาพผู้ป่วยในพื้นที่
	10. บูรณาการของการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดูแลกลุ่มผู้พิการ หรือเจ็บป่วย

ตารางที่ 4 สรุปข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการดำเนินนโยบายการกระจายอำนาจด้านสุขภาพของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสังกัดเขตบริการสุขภาพที่ 11

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการดำเนินนโยบายการกระจายอำนาจด้านสุขภาพของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสังกัดเขตบริการสุขภาพที่ 11	
ปัจจัยด้าน	ข้อเสนอแนะ / แนวทางพัฒนา
1. ด้านโครงสร้างองค์กร	1. การกำหนดระบบหรือรูปแบบด้านโครงสร้างองค์กรเชื่อมโยงกับการบริหารจัดการ งบประมาณ แผนงาน และงานสาธารณสุข
	2. กำกับติดตามการประสานงานตามสายการบังคับชาให้หน่วยบริการมีการดำเนินงานที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ขององค์กร
2. ด้านบุคลากร	3. สร้างการรับรู้ ความเข้าใจ แก่บุคลากรเกี่ยวกับนโยบายการถ่ายโอนภารกิจไปส่งกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
	4. ขยายกรอบอัตรากำลังของบุคลากรครอบคลุมทุกสายงาน และสอดคล้องกับการบริการด้านสุขภาพและการสาธารณสุข
	5. ให้ความสำคัญกับความก้าวหน้า วิทยฐานะของบุคลากรทุกระดับ
3. ด้านงบประมาณ การเงิน และการจัดสรรทรัพยากร	6. การจัดทำแผนบริหารจัดการงบประมาณที่เกิดจากองค์ปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการดำเนินนโยบายการกระจายอำนาจด้านสุขภาพ
ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสังกัดเขตบริการสุขภาพที่ 11

ปัจจัยด้าน	ข้อเสนอแนะ / แนวทางพัฒนา
	7. กระจายงบประมาณไปยังหน่วยบริการอย่างเท่าเทียม 8. ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลมีอำนาจการตัดสินใจในด้านการพัฒนาระบบบริการด้านต่าง ๆ และการบริหารและใช้จ่ายงบประมาณ
4. ด้านนโยบายและแผนพัฒนาสาธารณสุข และคุณภาพชีวิต	9. ร่วมกันการวางแผนการดำเนินงานด้านสาธารณสุข ที่มีความชัดเจน และสอดคล้องเชื่อมกับงบประมาณ และการจัดสรรทรัพยากร กับวิถีชีวิตของประชาชน 10. พัฒนารูปแบบบริการตามมติของประชาชนในพื้นพี่เพื่อพัฒนาระบบงาน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ด้านโครงสร้างองค์กร ไม่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการดำเนินนโยบายการกระจายอำนาจด้านสุขภาพของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสอดคล้องกับจรวยพร ศรีศศลักษณ์ และคณะ (2552) การถ่ายโอนแตกต่างกันเป็นไปตามบริบทเฉพาะของแต่ละพื้นที่ เช่นด้านการบริหารจัดการ และสอดคล้องกับสมพันธ์ เตชะอธิก และคณะ (2551) ปัจจัยที่ช่วยหนุนเสริมให้การถ่ายโอนสถานีอนามัยส่วนใหญ่คือด้านระเบียบราชการของทั้งกระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงมหาดไทยที่ต้องมีการปรับให้มีความ และสอดคล้องกับอัญญารัตน์ ไสยจรัญ และคณะ (2557) ปัญหาความพร้อมในการถ่ายโอนภารกิจด้านสาธารณสุขด้านโครงสร้างการบริหาร ค่าเฉลี่ยมากสุด รองลงมาคือด้านการบริหาร ด้านบุคลากร และด้านงบประมาณตามลำดับ

2. ด้านบุคลากร ส่งผลต่อประสิทธิผลของการดำเนินนโยบายการกระจายอำนาจด้านสุขภาพของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสอดคล้องกับสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (2551) ปัจจัยด้านบุคลาคือหนึ่งประเด็นปัญหาของการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลถ่ายโอนไปองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และสอดคล้องกับอัญญารัตน์ ไสยจรัญ และคณะ (2557) ปัญหาความพร้อมในการถ่ายโอนภารกิจด้านสาธารณสุขด้านโครงสร้างการบริหาร ค่าเฉลี่ยมากสุด รองลงมาคือด้านการบริหาร ด้านบุคลากร และด้านงบประมาณตามลำดับ และสอดคล้องกับ Christine K. Nyakeriga (2015) การบริหารทรัพยากรบุคคล วัฒนธรรมองค์กร และภาวะผู้นำขององค์กรมีผลต่อการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ ในมหาวิทยาลัยของรัฐที่ตั้งขึ้นใหม่ในเคนยา การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ โครงสร้างขององค์กร ระบบการบริหารมีผลต่อการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์เช่นกัน

3. ด้านงบประมาณ การเงิน และการจัดสรรทรัพยากร ส่งผลต่อประสิทธิผลของการดำเนินนโยบายการกระจายอำนาจด้านสุขภาพของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล สอดคล้องสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (2551) ปัจจัยด้านงบประมาณ และสนับสนุนเวชภัณฑ์ คือหนึ่งประเด็นปัญหาของการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลถ่ายโอนไปองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และสอดคล้องกับวิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2551) การบริหารเงินคือหนึ่งของปัจจัยการบริหารจัดการเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จได้

4. ด้านนโยบายและแผนพัฒนาสาธารณสุข และคุณภาพชีวิต ส่งผลต่อประสิทธิผลของการดำเนินนโยบายการกระจายอำนาจด้านสุขภาพของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล สอดคล้องกับจักรกฤษ วงราษฎร์ (2555) ปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานนโยบายการถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางแห่งคือความไม่ชัดเจนในนโยบายการดำเนินงาน แนวทางการดำเนินงาน การประสานงานระหว่างพื้นที่ และสอดคล้องกับสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข (2562) การดำเนินการกระจายอำนาจด้านสาธารณสุขนั้นไม่สามารถดำเนินการสาเหตุสำคัญคือความไม่ชัดเจนในนโยบาย แนวทางการดำเนินงาน

จากการศึกษา ผู้วิจัยได้เชื่อโยงความสัมพันธ์ของที่มา แนวคิดการดำเนินนโยบายกระจายอำนาจด้านสุขภาพของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และปัญหาอุปสรรคของการดำเนินนโยบายกระจายอำนาจด้านสุขภาพของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เพื่อนำมาสู่การปรับเป็นแนวคิด หรือแนวทางการดำเนินต่อไป (รูปที่ 2)

รูปที่ 2 ความสัมพันธ์ของที่มา แนวคิด ปัญหาอุปสรรค ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการดำเนินนโยบายกระจายอำนาจด้านสุขภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสังกัดเขตบริการสุขภาพที่ 11

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ สามารถนำไปปรับปรุง และพัฒนาการดำเนินงานนโยบายการกระจายอำนาจด้านสุขภาพจากส่วนกลางไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะการถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือนโยบายสาธารณะใด ๆ ที่รัฐกำหนดขึ้น เป้าประสงค์ในการดำเนินงานเพื่อให้ประชาชนภายในประเทศ ทั้งนี้ก็ตามจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการกำกับติดตามประสิทธิผลของการดำเนินงานตามนโยบาย เพื่อปรับปรุงให้นโยบายนั้น ๆ ประสบความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย การวิจัยครั้งนี้นอกจากผู้วิจัยจะสนใจศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการดำเนินนโยบายกระจายอำนาจด้านสุขภาพ ถึงแม้ผลการศึกษาส่วนหนึ่งพบว่ามีบางปัจจัยที่ไม่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการดำเนินนโยบายกระจายอำนาจด้านสุขภาพก็ตาม แต่นั้นคือผลดีที่ผู้วิจัยกลับได้พบข้อเสนอแนะและแนวคิดที่หลากหลายเพิ่มขึ้น เพื่อให้หน่วยบริการด้านสาธารณสุขที่ถ่ายโอนหรือยังคงไม่ได้มีการดำเนินงานถ่ายโอนภาระกิจ ไว้เป็นกรอบการดำเนินงานต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป สามารถนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปขยายหรือต่อยอดองค์ความรู้ในการดำเนินนโยบายกระจายอำนาจด้านสุขภาพ หรือนโยบายอื่นใดก็ตามของภารครัฐที่จะเกิดขึ้นในอนาคตให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงคุณภาพ และสะท้อนภาพรวมได้อย่างประจักษ์และชัดเจนมากยิ่งขึ้น และสามารถกำหนดแนวทางการดำเนินงานตามนโยบายที่รัฐกำหนดและตรงกับวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของของนโยบาย เพื่อประโยชน์สูงสุดคือประชาชนของชาติทุกคนอย่างเท่าเทียมเสมอภาค และมีมาตรฐานคุณภาพครบถ้วน

ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยไม่เพียงแค่ต้องการตอบคำถามการวิจัย เพราะการนำนโยบายการกระจายอำนาจด้านสุขภาพด้วยการถ่ายโอนภาระกิจของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลไปสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังคงมีคำถามและประเด็นข้อสงสัยอีกมากมายที่เกี่ยวกับการขับเคลื่อนนโยบาย แต่ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการดำเนินนโยบายการกระจายอำนาจด้านสุขภาพของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสังกัดเขตบริการสุขภาพที่ 11 ในครั้งนี้จะได้รับความสนใจในการศึกษาและมีผลงานวิจัยเพิ่มเติม เพื่อพัฒนาประสิทธิผลของการดำเนินนโยบายการกระจายอำนาจด้านสุขภาพของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้ประสบความสำเร็จสมดังเจตนา และเป้าหมายต่อไป

เอกสารอ้างอิง

จักรกฤษ วงราษฎร์. (2555). การกระจายอำนาจด้านสาธารณสุข: ความเป็นมา สถานการณ์และแนวโน้มในอนาคต. *วารสารวิจัยระบบสาธารณสุข*. 5 (4), 530-538

จรวยพร ศรีศศลักษณ์, จเร วิชาไทย และรำไพ แก้ววิเชียร. (2552). ประสบการณ์การกระจายอำนาจด้านบริการสาธารณสุขในรูปแบบการถ่ายโอนสถานีอนามัย. *วารสารวิจัยระบบสาธารณสุข.* 3 (1), 16-24

ธีรวุฒิ เอกะกลุ. (2543). *ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.* สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.

ปิยะวัฒน์ แสงบัณฑิต. (2558). *ปัจจัยการบริหารโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลที่ส่งผลต่อการให้บริการด้านสุขภาพกรณีศึกษาโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่านัด อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี*. การศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.

พัชราพร พนมเขต, วจี ปัญญาใส และ พิมผกา ธรรมสิทธิ. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารการศึกษาตามอัธยาศัย สังกัดสำนักงาน ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุตรดิตถ์. ***Journal of Roi Kaensarn Academi*.** 6 (7), 76-87.

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2551). *การวิเคราะห์เปรียบเทียบความหมายของการบริหารการจัดการ*. บริษัท เอ็กซ์เปอร์เน็ท.

วรเดช จันทรศร. (2548). *ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ* ***An Integrated Theory of Public Policy Implementation.*** ห้างหุ้นส่วนจำกัดสหายบล๊อกและการพิมพ์ จำกัด.

สงครามชัย ลีทองดี. (2554). *การประเมินความก้าวหน้าและวิเคราะห์ผลกระทบในการดำเนินงานตามแผนกระจายอำนาจด้านสุขภาพ*. สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข. ม.ม.พ.

สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (ม.ม.ป.) ได้จัดทำแนวทางการแนวทางการดำเนินการถ่ายโอนภารกิจสถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา นวมินทราชินีและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด. ม.ม.พ.

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข. (2562). *แผนยุทธศาสตร์กระทรวงสาธารณสุข ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2562.* ม.ม.พ.

สมพันธ์ เตชะอธิก และพะเยาว์ นาคำ. (2552). สรุปบทเรียนและติดตามผลเพื่อพัฒนาระบบการถ่ายโอนสถานีอนามัยไปองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. *วารสารวิจัยระบบสาธารณสุข.* 3 (1). 113-130.

สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข. (2551). *ก้าวที่ผ่านไปบนเส้นทางการกระจายอำนาจด้านสุขภาพ.* ม.ม.พ.

สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข. (2555). สรุปบทเรียนและทิศทางในอนาคตการถ่ายโอนสถานีอนามัย. ถ่ายโอนสถานีอนามัยสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. บทเรียนและข้อเสนอจาก* ***HSRI Forum.*** 1 (2).

สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข. (2567). สรุปเส้นทางการถ่ายโอนภารกิจ รพ.สต. ไปสู่ อบจ. *ออนไลด์.* สืบค้นเมื่อ 12 กุมภาพันธ์ 2567. แหล่งที่มา: https://www.hfocus.org/content/2023/12/29374.

สำนักบริหารการสาธารณสุข. (2559). *คู่มือการปฏิบัติงาน: บริการสุขภาพ (ส่งเสริม ป้องกัน รักษา ฟื้นฟูและคุ้มครองผู้บริโภค).* สำนักพิมพ์บอร์น ทูบีพับลิชชิ่ง จำกัด.

อัญญารัตน์ ไสยจรัญ. (2557). กลยุทธ์การสร้างความพร้อมเพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจด้านสาธารณสุขเทศบาลตำบลหนองแปน อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์. *วารสารบัณฑิตศึกษา*. 11 (53). 163-172.

Christine Kwamboka Nyakeriga. (2015). *Factors influencing strategic plan implementation in the newly established public Universities in Kenya. (Master Thesis).* South Eastern University.

Turton A. (1987). *Production, Power and Participation in Rural Thailand: Experiences of Poor Farmers' Groups*. Prologue by Mary Hollnsteiner Racelis. Genev: United Nations Research Institute for Social Development (UNSRISD)

การพัฒนารูปแบบการจัดการช่องทางการตลาดส้มโอหลังสถานการณ์โควิด 19 ของจังหวัดนครปฐม

Developing a Management Model for Pomelo Marketing Channels in Nakhon Pathom Province Post Covid-19

นพดล มณีรัตน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

Noppadol Maneerat

Nakhon Pathom Rajabhat University, Thailand

E-mail: deaw1716.@npru.ac.th

****

บทคัดย่อ

หลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 ส่งผลกระทบต่อยอดขายส้มโอในพื้นที่จังหวัดนครปฐมโดยภาพรวมตกต่ำลง การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางธุรกิจและประเด็นปัญหาของตลาดส้มโอหลังสถานการณ์โควิด19 ของจังหวัดนครปฐม 2) พัฒนารูปแบบการจัดการช่องทางการตลาดส้มโอหลังสถานการณ์โควิด 19 ของจังหวัดนครปฐม กลุ่มตัวอย่างมี 3 กลุ่ม ได้แก่ ตัวแทนเกษตรกรผู้ปลูกส้ม 30 ราย บุคลากรหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่มีบทบาทสนับสนุนธุรกิจส้มโอในจังหวัดนครปฐม นักวิชาการที่มีความรู้และ/หรือมีผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจส้มโอในสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 6 คน เลือกตัวอย่างวิธีเจาะจง ประชาชนทั่วไปที่เป็นผู้บริโภคส้มโอ จำนวน 400 คน เลือกตัวอย่างวิธีสุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของโคแครน

ผลการวิจัย พบว่าการวิจัยนี้มุ่งเสนอการพัฒนารูปแบบการจัดการช่องทางการตลาดส้มโอหลังสถานการณ์โควิด-19 ในจังหวัดนครปฐม โดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมธุรกิจและปัญหาของตลาดส้มโอในสถานการณ์โควิด-19 ของจังหวัดนครปฐม ต่อมาการพัฒนารูปแบบการจัดการช่องทางการตลาดใหม่โดยใช้เทคโนโลยีใหม่ผ่านช่องทางการตลาดออนไลน์ การวิจัยชี้นำถึงความสำคัญของการปรับตัวและการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการพัฒนารูปแบบการจัดการช่องทางการตลาดในสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องในอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารในปัจจุบัน การวิจัยนี้จึงมีความสำคัญและมีความสามารถที่จะเป็นประโยชน์ต่อธุรกิจและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมส้มโอและอุตสาหกรรมเกษตรอื่นๆ ในอนาคต

คำสำคัญ: ช่องทางการตลาดส้มโอ; หลังสถานการณ์โควิด 19; จังหวัดนครปฐม

---

* วันที่รับบทความ : 2 กรกฎาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 19 กรกฎาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 24 กรกฎาคม 2567

Received: July 2 2024; Revised: July 19 2024; Accepted: July 24 2024

Abstract

After the outbreak of the COVID-19 virus, the overall sales of pomelos in Nakhon Pathom Province decreased. This research aims to 1) analyse the business environment and market issues of the pomelo industry after the COVID-19 situation in Nakhon Pathom Province, and 2) develop a management model for pomelo marketing channels post-COVID-19 in Nakhon Pathom Province. The sample consisted of three groups: representatives of 30 pomelo farmers; government and private sector personnel who play a role in supporting the pomelo business in Nakhon Pathom Province; and academics with knowledge and/or research related to the pomelo business in higher education institutions, totalling 6 people, selected using specific methods. A sample of 400 general public pomelo consumers was selected using Cochran's formula.

The results show that this research aims to propose the development of a management model for pomelo marketing channels in Nakhon Pathom Province after the COVID-19 situation. This was achieved by analysing the business environment and market issues of the pomelo industry during the COVID-19 situation in Nakhon Pathom Province. Subsequently, a new marketing channel management model was developed using new technology through online marketing channels. The research highlights the importance of adapting and adopting technology to help develop marketing channel management models in today's continually changing environment in the agricultural and food industry. This research is therefore significant and has the potential to benefit businesses and stakeholders involved in the pomelo industry, as well as other agricultural industries, in the future.

Keywords: Pomelo Marketing Channels; Post Covid-19; Nakhon Pathom Province

บทนำ

ประเทศไทยเป็นผู้ส่งออกส้มโอลำดับที่ 22 ของโลกในปี พ.ศ. 2563 มูลค่าการส่งออก 633,310,976 บาท โดยมีตลาดหลักได้แก่ ญี่ปุ่น จีน ฮ่องกง แคนาดา และสิงคโปร์ การผลิตและการตลาดของส้มโอในจังหวัดนครปฐมมีความสำคัญ โดยมีพื้นที่ปลูกประมาณ 5,000 ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย 100 ลูกต่อต้นต่อปี เนื่องจากพื้นที่นี้เหมาะสมในการปลูกส้มโอที่มีคุณภาพ รสชาติดี ซึ่งสร้างชื่อเสียงให้กับจังหวัด (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรออนไลน์, 2563) ส้มโอจากนครชัยศรีมีประวัติยาวนานและ มีการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปลูกส้มโอ ซึ่งสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรท้องถิ่น (สำนักงานเกษตรจังหวัดนครปฐม, 2565) ในปี พ.ศ. 2563 การแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้การส่งออกส้มโอลดลงเหลือเพียง 50 ล้านบาท ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อตลาดส้มโอ โดยเฉพาะพันธุ์ทองดี ทับทิมสยาม ท่าข่อย ขาวแตงกวา และขาวน้ำผึ้ง ซึ่งนิยมส่งออกไปยังประเทศจีนและกลุ่ม AEC ทำให้ปริมาณผลผลิตล้นตลาด เกษตรกรจึงต้องลดราคาส้มโอเพื่อเร่งขาย (มติชนออนไลน์, 2563) รวมทั้งปัญหาด้านต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้นและราคาส้มโอที่ผันผวนยังเป็นปัญหาสำคัญ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรออนไลน์, 2563) ด้วยเหตุนี้จึงนำมาสู่งานวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการจัดการช่องทางการตลาดส้มโอหลังสถานการณ์ โควิด-19 ของจังหวัดนครปฐม ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาดังกล่าวโดยเป็นการศึกษาเพื่อขยายช่องทาง การจัดจำหน่ายให้หลากหลายมากขึ้นจะช่วยให้เกษตรกรและผู้ค้าสามารถจำหน่ายส้มโอได้

อย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและพัฒนารูปแบบการจัดการช่องทางการตลาดใหม่ๆ ที่ไม่เสี่ยงต่อการติดเชื้อโควิด-19 โดยขยายช่องทางการจัดจำหน่ายที่ปลอดภัยเพื่อให้เกษตรกรและผู้ค้าสามารถจำหน่ายส้มโอได้ทั่วถึงและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นช่วยให้เกิดการสร้างรายได้อย่างยั่งยืน (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรออนไลน์, 2563; สำนักงานเกษตรจังหวัดนครปฐม, 2565; มติชนออนไลน์, 2563)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางธุรกิจและประเด็นปัญหาของตลาดส้มโอในสถานการณ์โควิด 19 ของจังหวัดนครปฐม

2. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการช่องทางการตลาดส้มโอในสถานการณ์โควิด 19 ของจังหวัดนครปฐม

ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและกรอบทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วยการศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางธุรกิจและรูปแบบการจัดการช่องทางการตลาด ดังนี้

1. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางธุรกิจเป็นหัวข้อที่ได้รับความสนใจจากนักวิจัยและนักวิชาการหลายท่านในหลากหลายสาขา โดยมีงานวิจัยของ Porter (1980) ได้นำเสนอโมเดล Five Forces " ซึ่งเป็นที่รู้จักและใช้อย่างแพร่หลายในวงการวิจัยและการปฏิบัติ โมเดลนี้วิเคราะห์การแข่งขันในอุตสาหกรรมโดยพิจารณาถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีความสำคัญของการแข่งขันในตลาด โมเดลนี้ประกอบด้วย 5 แรงกดดันหลัก ได้แก่ การแข่งขันภายในอุตสาหกรรม ภัยคุกคามจากสินค้าและบริการทดแทน อำนาจต่อรองของลูกค้า อำนาจต่อรองของผู้จัดหา และภัยคุกคามจากผู้เข้าใหม่ โดยการวิเคราะห์ตามกรอบนี้ช่วยให้องค์กรสามารถประเมินสภาพแวดล้อมทางธุรกิจและวางกลยุทธ์การแข่งขันได้อย่างมี นอกจากนี้ Grant (2016) ได้เสริมว่าการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางธุรกิจต้องคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและนวัตกรรม ซึ่งสามารถส่งผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจในระยะยาว และ Johnson, Scholes และ Whittington (2008) ได้ขยายความเกี่ยวกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางธุรกิจในหนังสือ "Exploring Corporate Strategy" โดยเสนอกรอบการวิเคราะห์ PESTEL ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม และกฎหมาย การวิเคราะห์ PESTEL ช่วยให้องค์กรสามารถเข้าใจและประเมินผลกระทบของปัจจัยภายนอกที่มีต่อธุรกิจได้อย่างครอบคลุม นอกจากนี้ งานวิจัยของ Grant (2016) ในหนังสือ "Contemporary Strategy Analysis" ได้กล่าวถึงการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางธุรกิจโดยใช้โมเดล VRIO (Value, Rarity, Imitability, Organization) ซึ่งช่วยให้องค์กรประเมินทรัพยากรและความสามารถในการสร้างความ

ได้เปรียบทางการแข่งขันอย่างยั่งยืนอีกทั้งงานวิจัยของ Barney (1991) ได้เน้นการวิเคราะห์ทรัพยากรภายในองค์กรผ่าน Resource-Based View (RBV) โดยเสนอว่าองค์กรที่มีทรัพยากรที่มีค่า หายาก ยากต่อการเลียนแบบ และมีการจัดการที่ดี จะสามารถสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันที่ยั่งยืนได้ ในขณะที่การศึกษาของ Kim และ Mauborgne (2005) ได้แนะนำแนวคิด "Blue Ocean Strategy" ซึ่งเน้นการสร้างตลาดใหม่ที่ไม่มีการแข่งขันแทนการต่อสู้ในตลาดที่มีการแข่งขันสูง การศึกษาเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความหลากหลายของกรอบการวิเคราะห์ที่สามารถนำมาใช้ในการประเมินสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ซึ่งมีความสำคัญต่อการวางแผนกลยุทธ์และการตัดสินใจทางธุรกิจ ในบริบทของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) โดยพบว่า SWOT เป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์ในการช่วยให้ SMEs สามารถวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและวางแผนกลยุทธ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ งานวิจัยนี้ยังเน้นถึงความสำคัญของการปรับปรุงและอัปเดตการวิเคราะห์ SWOT อย่างต่อเนื่องเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในสภาพแวดล้อมธุรกิจ รวมถึงการศึกษาโดย Glaister และ Falshaw (1999) ได้สำรวจการใช้งาน SWOT analysis ในองค์กรขนาดใหญ่และพบว่าการวิเคราะห์ SWOT เป็นขั้นตอนสำคัญในกระบวนการวางแผนกลยุทธ์ของหลายองค์กร การวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่าการวิเคราะห์ SWOT ช่วยให้ผู้บริหารสามารถมองเห็นภาพรวมขององค์กรและกำหนดแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน ผลงานของนักวิจัยเหล่านี้ได้สร้างพื้นฐานสำคัญในการใช้ SWOT analysis ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ และได้มีการนำไปประยุกต์ใช้ในหลากหลายบริบท รวมถึงการศึกษาตลาดส้มโอในจังหวัดนครปฐมที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ต่างๆ การใช้ SWOT analysis ช่วยให้สามารถระบุปัจจัยภายในและภายนอกที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจและพัฒนากลยุทธ์ที่เหมาะสม

2. รูปแบบการจัดการช่องทางการตลาด

การศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการช่องทางการตลาดเป็นหัวข้อที่มีความสำคัญในวงการวิจัยและธุรกิจ เป็นที่สนใจอย่างมากในการวางแผนกลยุทธ์การตลาดและการพัฒนาธุรกิจ เนื่องจากช่องทางการตลาดมีบทบาทสำคัญในการสื่อสารกับลูกค้าและการจัดส่งสินค้าไปยังตลาด การศึกษาเกี่ยวกับช่องทางการตลาดทั้งดั่งเดิม (ขายหน้าร้านและตลาด) และการตลาดออฟไลน์ การศึกษาของ McCarthy (1960) ที่เป็นหนังสือเรียนรายการแรกที่สอนหลักการของการตลาดที่ใช้ช่องทางดั่งเดิมเป็นแนวทางสำคัญในการศึกษาด้านการตลาดและการศึกษาโดย Rook (1987) ซึ่งวิจัยเกี่ยวกับประสบการณ์และพฤติกรรมของผู้บริโภคในการช้อปปิ้งในร้านต่างๆ โดยการสำรวจพฤติกรรมการซื้อของลูกค้าในสถานที่ขายปลีกทั้งในร้านและตลาดและสำหรับการศึกษาเกี่ยวกับช่องทางการตลาดดั่งเดิม (ขายหน้าร้านและตลาด) ตัวอย่างหนึ่งคืองานของ Clarke (2010) ซึ่งศึกษาการผลิตสินค้าและการส่งออกสินค้าของธุรกิจยางในประเทศไทย โดยใช้ช่องทางการตลาดดั่งเดิมเป็นหลัก รวมถึงการศึกษาของงานวิจัยของ Kotler et al. (2017) ที่ศึกษาเกี่ยวกับแนวโน้มในการใช้ช่องทางการตลาดดั่งเดิม และผลกระทบต่อกลยุทธ์การตลาดขององค์กร ดังนั้นการศึกษาเหล่านี้ช่วยให้เข้าใจเกี่ยวกับการตลาดดั่งเดิมและปรับกลยุทธ์การตลาดของธุรกิจให้เหมาะสมกับความต้องการและความคาดหวังของลูกค้าใน

สถานการณ์ปัจจุบัน การศึกษาเกี่ยวกับช่องทางการตลาดออนไลน์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันได้รับความสนใจจากนักวิจัยหลายคนในหลายสาขาวิชา เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและพฤติกรรมการซื้อขายของผู้บริโภคที่ก้าวไปพร้อมกับการพัฒนาของโลกดิจิทัล โดย Kaplan & Haenlein (2010) ที่นำเสนอประวัติศาสตร์และพัฒนาการของสังคมออนไลน์ พร้อมกับการสำรวจแนวโน้มและความสำคัญของช่องทางการตลาดออนไลน์ในระยะยาว และการศึกษาของ Liang & Turban (2011) ที่ศึกษาแนวโน้มและปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จของการตลาดออนไลน์ โดยการวิเคราะห์ผลกระทบของความพึงพอใจของลูกค้าและความไว้วางใจในการทำธุรกิจออนไลน์ การใช้เครื่องมือสื่อสารออนไลน์ เช่น เว็บไซต์, โซเชียลมีเดีย และอีเมล ในการสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้าและการตลาดสินค้า อีกทั้ง Evans (2016) ซึ่งสำรวจแนวโน้มและการเปลี่ยนแปลงของการตลาดออนไลน์ตลอดเวลา ตั้งแต่การเริ่มต้นของอินเตอร์เน็ตจนถึงยุคปัจจุบันที่การซื้อขายออนไลน์เป็นส่วนสำคัญของธุรกิจสอดคล้องกับการศึกษาของ Kwon et al. (2017) ที่ศึกษาแนวโน้มการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการตลาดออนไลน์ของธุรกิจที่ใช้สื่อโซเชียลมีเดีย รวมถึง Kessler (2019) ซึ่งวิจัยถึงการเปรียบเทียบระหว่างช่องทางการตลาดออนไลน์ที่แตกต่างกัน รวมถึงการสำรวจปัญหาและความสำเร็จในการดำเนินการตลาดออนไลน์ในระยะยาว และ Li et al. (2020) ที่ศึกษาผลของโควิด-19 ต่อพฤติกรรมการซื้อขายออนไลน์ของผู้บริโภค และการปรับตัวของธุรกิจในระหว่างวิกฤติแนวโน้มการใช้และผลกระทบของการตลาดออนไลน์ในการส่งเสริมการขายของธุรกิจอีคอมเมิร์ซ ดังนั้นการศึกษาเหล่านี้ช่วยให้ผู้วิจัยและผู้ประกอบการเข้าใจและปรับเปลี่ยนกลยุทธ์การตลาดของพวกเขาให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางธุรกิจและพฤติกรรมการซื้อของลูกค้า

3. แนวคิดเกี่ยวกับสถานการณ์และผลกระทบในช่วงโรคติดเชื้อโคโรนาไวรัส 2019 (โควิด-19)

ความเข้าใจและการศึกษาเกี่ยวกับสถานการณ์และผลกระทบของโรคติดเชื้อโคโรนาไวรัส 2019 (โควิด-19) มีความสำคัญอย่างมากในวงการวิชาการ ซึ่งนักวิจัยหลายคนได้ศึกษาและวิเคราะห์เรื่องนี้จากมุมมองต่าง ๆ เพื่อเข้าใจวิวัฒนาการของโรค ผลกระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจ และวิธีการจัดการในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การศึกษาของ Nicola et al. (2020) ที่สำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลทางการแพทย์เกี่ยวกับโรคโควิด-19 และส่งผลกระทบทั้งทางสุขภาพและเศรษฐกิจในระดับโลกรวมถึงวิเคราะห์ผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมรวมถึงการวางแผนและการดำเนินงานในระยะฉุกเฉิน Baldwin et al. (2020) ซึ่งสำรวจและวิเคราะห์ผลกระทบของโรคติดเชื้อโควิด-19 ต่อเศรษฐกิจโลกและการเปลี่ยนแปลงในวิธีการดำเนินธุรกิจและการศึกษาของ Xiong et al. (2021) ที่ศึกษาผลกระทบของโรคติดเชื้อโควิด-19 ต่อการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมการซื้อและการบริโภคของผู้บริโภค อีกทั้งการศึกษาของ Holmes et al. (2021) ที่ศึกษาผลกระทบของโรคติดเชื้อโควิด-19 ต่อสุขภาพจิตและสังคม โดยสำรวจศึกษาการเปรียบเทียบระหว่างช่วงโรคติดเชื้อและช่วงปกติ ซึ่งการศึกษาของ Ahmed et al. (2021) ซึ่งสำรวจและวิเคราะห์แนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมของผู้คนและผลกระทบต่อสังคมในช่วงโรคระบาด ดังนั้นการศึกษาเหล่านี้ช่วยให้เข้าใจลึกซึ้งเกี่ยวกับ

ผลกระทบของโรคติดเชื้อโควิด-19 ต่อทั้งด้านสุขภาพและเศรษฐกิจ และเป็นประโยชน์ในการวางแผนและดำเนินนโยบายในอนาคต ผู้วิจัยจึงได้กรอบแนวคิดในการทำวิจัย ดังแผนภาพที่ 1

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ เกษตรกรผู้ปลูกส้มโอในจังหวัดนครปฐมทั้งหมด 1,701 ราย (สำนักงานเกษตรจังหวัดนครปฐมออนไลน์, 2561)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในวิจัย คือ กลุ่มตัวอย่างมี 3 กลุ่ม ได้แก่ ตัวแทนเกษตรกรผู้ปลูกส้มโอ จังหวัดนครปฐม โดยแบ่งเป็น 2 พื้นที่ ได้แก่ อำเภอสามพราน จำนวน 15 ราย โดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างวิธีเจาะจงจากผู้ที่มีประสบการณ์การปลูกส้มโอเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 3 ปี และเกษตรกร ผู้ปลูกส้มโออำเภอนครชัยศรี จำนวน 15 ราย โดยใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างวิธีเจาะจงจากผู้ที่มีประสบการณ์การปลูกส้มโอเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 3 ปี และบุคลากรหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่มีบทบาทสนับสนุนธุรกิจส้มโอในจังหวัดนครปฐม นักวิชาการที่มีความรู้และ/หรือมีผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจส้มโอในสถาบันอุดมศึกษา โดยใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างวิธีเจาะจงจากผู้ที่มีประสบการณ์ จำนวน 6 คน และประชาชนทั่วไปที่เป็นผู้บริโภคส้มโอ เนื่องจากไม่ทราบขนาดของประชากรที่แน่นอน โดยใช้สูตรของโคแครน (G.W. Cochran) จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสอบถามและ แบบสัมภาษณ์ ขั้นตอนการดำเนินงาน 1) การพัฒนาช่องทางการตลาดออฟไลน์และออนไลน์ 2) ทดสอบประสิทธิภาพช่องทางการตลาดออฟไลน์และออนไลน์ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ คือ สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ สถานการณ์และผลกระทบในช่วงโควิดเครื่องมือวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ รูปแบบช่องทางการตลาด และหลักการจัดการ

2. ตัวแปรตาม คือ การพัฒนารูปแบบการจัดการช่องทางการตลาดส้มโอหลังสถานการณ์โควิด 19 ของจังหวัดนครปฐม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi structure interview protocols) การศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องรูปแบบการจัดการตลาดส้มโอในสถานการณ์โควิด 19 ของจังหวัดนครปฐม ประเด็นข้อคำถาม 2 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ถูกสัมภาษณ์ ได้แก่ ชื่อ-นามสกุล อายุ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก รายได้ต่อเดือน พื้นที่ ปลูกส้มโอ ส่วนที่ 2 ศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการในการพัฒนารูปแบบการจัดการตลาดส้มโอในสถานการณ์โควิด 19 จำนวน 11 ข้อ ได้แก่ 1) ท่านมีมุมมองของบริบททั่วไปสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจส้มโอ ในจังหวัดนครปฐมและของประเทศในปัจจุบัน (ช่องทางการตลาดออนไลน์และออฟไลน์) 2) ท่านคิดว่าการใช้ช่องทางการตลาด

ออฟไลน์ (ดั้งเดิม) มีข้อดีหรือข้อเสียเป็นอย่างไร 3) ท่านคิดว่าปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นของช่องทางการตลาดออฟไลน์เป็นอย่างไร 4) ท่านคิดว่าแนวทางในการพัฒนาช่องทางการตลาดออฟไลน์จะทำอย่างไร 5) ท่านคิดว่าการใช้ช่องทางการตลาดออนไลน์ มีข้อดีหรือข้อเสียเป็นอย่างไร 6) ท่านคิดว่าปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นของช่องทางการตลาดออนไลน์เป็นอย่างไร 7) ท่านคิดว่าแนวทางในการพัฒนาช่องทางการตลาดออนไลน์จะทำอย่างไร 8) ท่านคิดว่าแนวทางในการวัดประสิทธิภาพช่องทางการตลาดออฟไลน์ควรทำอย่างไร 9) ท่านคิดว่าแนวทางในการวัดประสิทธิภาพช่องทางการตลาดออนไลน์ควรทำอย่างไร 10) ท่านคิดว่าจะใช้ช่องทางการตลาดออนไลน์หรือออฟไลน์ในการดำเนินธุรกิจของท่านเพราะเหตุใด และ 11) ในช่วงสถานการณ์โควิด มีวิธีการขายอย่างไร

การเก็บรวมรวมและการวิเคราะข้อมูล โดยการเก็บแบบสอบถามออนไลน์ (Google Form) โดยการกระจาย/ส่งข้อคำถามผ่านโปรแกรม line, Facebook, E-mail และวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การคำนวณหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และอธิบายความหมายของระดับค่าเฉลี่ย ดังนี้ (สิน พันธุ์พินิจ, 2553)

คะแนน 4.21–5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะการซื้อสินค้าอยู่ในระดับมากที่สุด
คะแนน 3.41–4.20 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะการซื้อสินค้าอยู่ในระดับมาก
คะแนน 2.61–3.40 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะการซื้อสินค้าอยู่ในระดับปานกลาง
คะแนน 1.81–2.60 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะการซื้อสินค้าอยู่ในระดับน้อย
คะแนน 1.00–1.80 มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะการซื้อสินค้าอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สถานที่ในการตอบแบบสอบถามออนไลน์ได้ทุกสถานที่ตามความสะดวกของผู้ตอบ ผ่านแบบสอบถามผ่านระบบออนไลน์ (online) เช่น ส่งข้อคำถามผ่าน line, Facebook, E-mail ระยะเวลาครั้งละประมาณ 30 นาที จำนวน 1 ครั้งต่อ 1 ราย

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

การทดสอบความตรงต่อเนื้อหา (Content Validity) ด้วย IOC (Index of item objective congruence) ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามและวัตถุประสงค์ของการวิจัย (ละเอียด ศิลาน้อย, 2558) โดยตรวจสอบความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน และนำข้อคำถามที่ได้ค่า IOC > 0.67 ไปใช้งาน

หลังจากผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบข้อคำถามและแสดงความคิดเห็นเป็นรายข้อ พบว่าคำถามที่ได้ค่า IOC > 0.67 จึงนำแบบทดสอบนั้นไปทดสอบค่าความเชื่อมั่น/ความเที่ยง (Reliability)

การทดสอบค่าความเชื่อมั่น/ความเที่ยง (Reliability) ผู้วิจัยทำการวัดค่าความเชื่อมั่นหรือความสอดคล้องภายในด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของครอนบาค (Cronbachs’Alpha Coefficient) ด้วยการนำแบบสอบถามที่ได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน

30 คน โดยการคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า α มากกว่า 0.70 ขึ้นไป ถือว่าข้อนั้นมีความเชื่อมั่น (Jirojanakul, 2010)

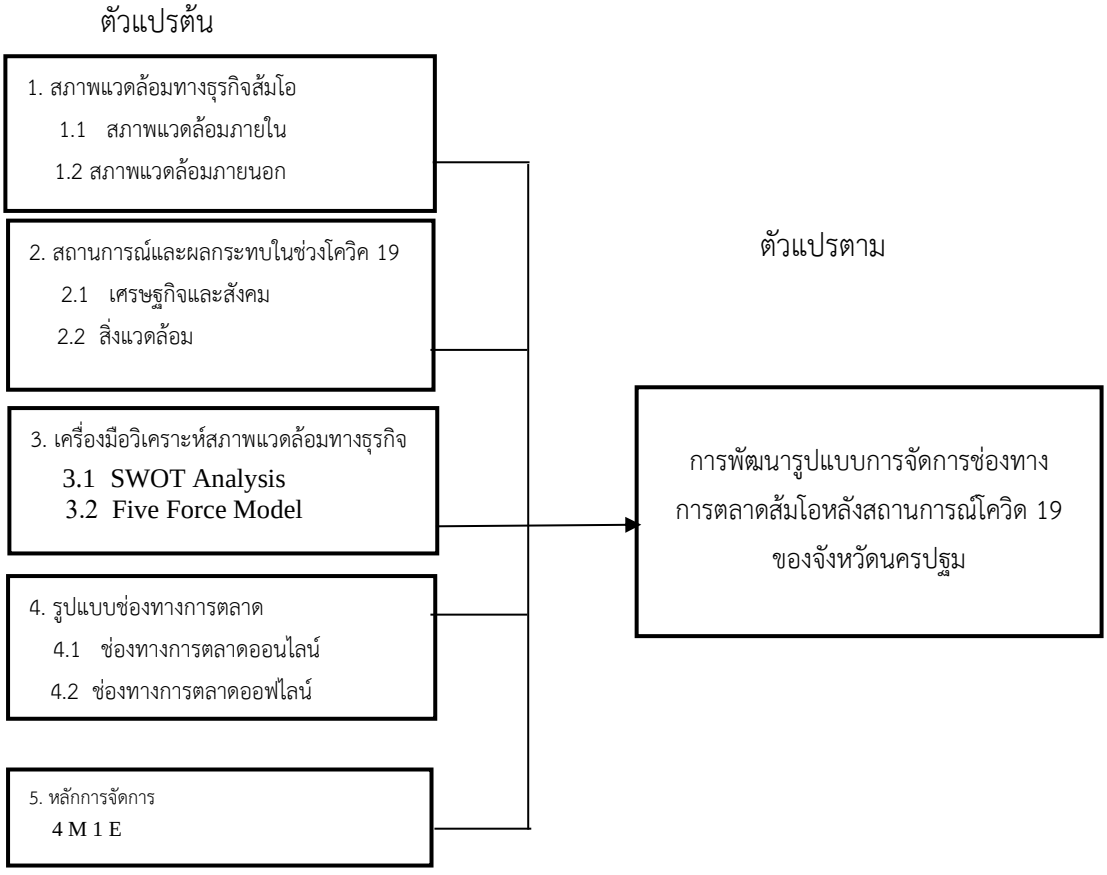
การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกการประชุมกลุ่มย่อย กระบวนการออกแบบและพัฒนาช่องทางการตลาดออฟไลน์ ออนไลน์ หัวข้อในการประชุม แนวทางการพัฒนาช่องทางการตลาดรูปแบบใหม่ที่รองรับการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมผู้บริโภคในสถานการณ์โควิด เนื้อหาที่ผู้ประกอบการต้องการในเว็บไซต์

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา และผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาใช้ในการออกแบบและพัฒนาช่องทางการตลาดออฟไลน์ ออนไลน์ ประกอบด้วย เว็บไซต์ การขายหน้าร้าน

สถานที่และเวลา ได้แก่ ณ สถานที่ทำการของเกษตรกรผู้ปลูกส้มโอ สถานที่ใดที่หนึ่งที่สามารถอำนวยความสะดวกได้ และ/หรือคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมใช้เวลาในการประชุมกลุ่มย่อยประมาณ 1-1.30 ชั่วโมง จำนวน 1 ครั้ง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 วิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางธุรกิจและประเด็นปัญหาของตลาดส้มโอในสถานการณ์โควิด19 ของจังหวัดนครปฐม พบว่า จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ (SWOT Analysis) ของธุรกิจส้มโอในจังหวัดนครปฐม สามารถสรุปได้ดังนี้

จุดแข็ง (Strengths) คือ พื้นที่ปลูกส้มโอที่เหมาะสมและมีคุณภาพดินเหมาะในการเจริญเติบโตของส้มโอที่มีรสชาติดีและเอกลักษณ์ มีระบบการจัดการและการผลิตที่มีประสิทธิภาพและความมีชื่อเสียงของส้มโอนครชัยศรีและจังหวัดนครปฐมเป็นที่รู้จักรวมถึง การมีภูมิปัญญาท้องถิ่นและการใช้เทคโนโลยีในการผลิตที่ทันสมัยในการแปรรูปผลผลิตให้เกิดมูลค่าเพิ่ม

จุดอ่อน (Weaknesses) คือ การทุนในการผลิตที่สูงโดยเฉพาะในระหว่างการปรับตัวในหลังสถานการณ์โควิด-19 เกษตรกรขาดองค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการต้นทุนการผลิตซึ่งส่งผลต่อราคาขายและกำไร ข้อจำกัดของช่องทางการจัดจำหน่ายที่ยังใช้ช่องทางการจัดจำหน่ายดังเดิม คือ ขายส่งให้กับพ่อค้าคนกลาง ขายหน้าปลีกหน้าร้านหรือในตลาดท้องถิ่น ราคาของผลผลิตที่เกษตรกรไม่สามารถกำหนดเองได้ต้องพึงพิงพ่อค้าคนกลาง

โอกาส (Opportunities) คือ แนวโน้มมีความของตลาดใหม่เพิ่มมากขึ้น มีการใช้เทคโนโลยีและการตลาดออนไลน์เพื่อเสริมสร้างช่องทางการขาย

อุปสรรค (Threats) คือ การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ที่ส่งผลต่อการขนส่งและการค้าส่งส้มโอ การแข่งขันที่เพิ่มมากขึ้นในตลาดในและต่างประเทศ ความผันผวนของราคาส้มโอที่ส่งผลกระทบต่อกำไรของธุรกิจ และการเปลี่ยนแปลงของนโยบายราคาจากการค้าส่งในต่างประเทศ

ดังนั้น การวิเคราะห์ SWOT นี้จะช่วยให้ธุรกิจส้มโอในจังหวัดนครปฐมสามารถตระหนักถึงประเด็นสำคัญในการพัฒนาแผนก่อนหน้าและการดำเนินงานในอนาคต โดยให้ความสำคัญกับการใช้ข้อแข็งแกร่งในการดำเนินธุรกิจ ลดความอ่อนแอ รับโอกาสที่เกิดขึ้นและจัดการกับอุปสรรคอย่างเหมาะสมในสถานการณ์ปัจจุบันและอนาคตของธุรกิจส้มโอในจังหวัดนครปฐม

สำหรับในการวิเคราะห์การแข่งขันในอุตสาหกรรมโดยใช้โมเดล Five Force Model ช่วยในการทำความเข้าใจถึงความเสี่ยงและโอกาสในอุตสาหกรรมธุรกิจส้มโอในจังหวัดนครปฐมได้ พบว่า 1) พลังการแข่งขันจากผู้ค้าในอุตสาหกรรม คือ ธุรกิจส้มโอในจังหวัดนครปฐมมีการแข่งขันระดับสูงจากผู้ผลิตส้มโอในพื้นที่ใกล้เคียงและภูมิภาคอื่น ๆ และการแข่งขันนี้อาจทำให้มีการลดราคาส้มโอหรือการแข่งขันด้านคุณภาพผลิตภัณฑ์ 2) พลังการคู่แข่งจากผู้ผลิตที่มีอิทธิพล คือ บริษัทผลิตส้มโอใหญ่หรือพ่อค้าคนกลางที่มีส่วนร่วมในตลาดส้มโออาจมีอิทธิพลในการกำหนดราคาและเงื่อนไขการค้าในตลาด การที่ผู้ผลิตที่มีอิทธิพลในตลาดมีความสามารถทางการเงินและทรัพยากรที่มากทำให้เป็นการคุกคามต่อธุรกิจส้มโอในจังหวัดนครปฐม 3) ความเสี่ยงจากสินค้าหรือบริการทดแทน คือ สินค้าหรือบริการทดแทนส้มโออาจเป็นอุตสาหกรรมอื่น ๆ เช่น ผลไม้สด

อื่น ๆ หรือเครื่องดื่มอื่น ๆ ที่มีความนิยมสูงขึ้นการพัฒนาสินค้าหรือบริการทดแทนที่มีคุณค่าและความนิยมอาจทำให้ธุรกิจส้มโอต้องพิจารณาการปรับเปลี่ยนแผนธุรกิจ 4) ความเสี่ยงจากการต่อรองกับซัพพลายเออร์ คือ ความเสี่ยงจากการต่อรองราคาและเงื่อนไขการส่งมอบกับซัพพลายเออร์สำคัญที่มีอิทธิพลในการจัดหาวัตถุดิบหรือสินค้าทดแทนสำหรับการผลิตส้มโอ ซัพพลายเออร์ที่มีอิทธิพลอาจใช้ความเป็นเจ้าของในการเอาชนะธุรกิจส้มโอในการต่อรองเพื่อได้รับเงื่อนไขที่ทันสมัยและเหมาะสม 5) ความเสี่ยงจากผู้ซื้อ คือ ผู้ซื้อส้มโออาจมีอิทธิพลในการต่อรองราคาและเงื่อนไขการซื้อที่ส่งผลต่อกำไรของธุรกิจความเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมของผู้บริโภคหรือผู้ซื้ออาจส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงในความต้องการของตลาดส้มโอในจังหวัดนครปฐม ดังนั้น การวิเคราะห์ Five Force Model ช่วยให้ธุรกิจส้มโอในจังหวัดนครปฐมสามารถจัดการกับความเป็นไปได้ที่เกิดขึ้นในอุตสาหกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความสามารถในการก้าวไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองในอนาคต

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 การพัฒนารูปแบบการจัดการช่องทางการตลาดส้มโอในสถานการณ์หลังโควิด 19 ของจังหวัดนครปฐม พบว่า การวิจัยนี้มุ่งพัฒนาช่องทางการตลาดออฟไลน์ในธุรกิจขายส้มโอซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็นหลายส่วนสำคัญที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการ ตั้งแต่การผลิต การกระจายสินค้า จนถึงการบริโภค โดยองค์ประกอบและหน้าที่ของแต่ละส่วนมีดังนี้ 1) ผู้ผลิตหรือเกษตรกร (Producers) เป็นผู้ที่มีหน้าที่ในการปลูกส้มโอ ดูแลรักษาและเก็บเกี่ยวผลผลิต โดยเน้นการรักษาคุณภาพของส้มโอให้ได้มาตรฐาน ซึ่งรวมถึงการใช้เทคโนโลยีและความรู้ทางการเกษตรที่ทันสมัยในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ผู้ผลิตมีบทบาทสำคัญในการตรวจสอบและคัดเลือกส้มโอที่มีคุณภาพก่อนการส่งต่อไปยังผู้ค้าส่ง 2) ผู้ค้าส่ง (Wholesalers) หรือในบางครั้งถูกเรียกว่า “ล้ง”ทำหน้าที่รับซื้อส้มโอจากผู้ผลิตในปริมาณมากและจัดเก็บส้มโอในคลังสินค้าหรือศูนย์กระจายสินค้า ผู้ค้าส่งมีบทบาทในการคัดเลือกและตรวจสอบคุณภาพของส้มโอเพิ่มเติมก่อนการจำหน่ายต่อไปยังผู้ค้าปลีก นอกจากนี้ผู้ค้าส่งยังมีหน้าที่ในการจัดการเรื่องการขนส่งและการกระจายสิน ค้าเพื่อให้ถึงมือผู้ค้าปลีกในเวลาที่เหมาะสม 3) ผู้ค้าปลีก (Retailers) ทำหน้าที่รับซื้อส้มโอจากผู้ค้าส่งและจำหน่ายส้มโอให้กับผู้บริโภคโดยตรง บทบาทของผู้ค้าปลีกยังรวมถึงการจัดการร้านค้า การจัดวางสินค้า การกำหนดราคา และการส่งเสริมการขายเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้บริโภค 4) ตลาด (Markets) เป็นสถานที่ที่ผู้ค้าปลีกสามารถนำส้มโอไปจำหน่ายให้กับผู้บริโภคได้อย่างสะดวก ตลาดมีบทบาทสำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการซื้อขายโดยมีการจัดการเรื่องสถานที่ ความสะอาด และความปลอดภัยของสินค้า นอกจากนี้ ตลาดยังเป็นแหล่งที่ผู้บริโภคสามารถเลือกซื้อส้มโอจากผู้ค้าปลีกหลายรายได้ 5) ผู้บริโภค (Consumers) ผู้ที่ซื้อและบริโภคส้มโอมีบทบาทสำคัญในการให้ข้อเสนอแนะและแสดงความต้องการที่มีต่อคุณภาพและลักษณะของส้มโอซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงกระบวนการผลิตและการทำการตลาดในอนาคต

รูปแบบการเชื่อมโยงช่องทางการตลาดออฟไลน์ในธุรกิจขายส้มโอสามารถอธิบายได้ผ่านรูปแบบการดำเนินการของแต่ละส่วนที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ ผู้ผลิตสู่ผู้ค้าส่ง (Producers to Wholesalers) กระบวนการเริ่มต้นที่ผู้ผลิตซึ่งทำการเก็บเกี่ยวและตรวจสอบคุณภาพของส้มโอ จากนั้นจะขายส้มโอในปริมาณมากให้กับผู้ค้าส่ง ผู้ค้าส่งจะทำการคัดเลือกและตรวจสอบคุณภาพของส้มโออีกครั้ง และจัดเก็บในคลังสินค้าหรือศูนย์กระจายสินค้า ผู้ค้าส่งสู่ผู้ค้าปลีก (Wholesalers to Retailers) ผู้ค้าส่งจะทำการจัดส่งส้มโอไปยังผู้ค้าปลีกตามคำสั่งซื้อ ผู้ค้าปลีกจะรับสินค้าจากผู้ค้าส่งและทำการจัดการร้านค้า จัดวางสินค้า และเตรียมพร้อมสำหรับการจำหน่ายให้กับผู้บริโภค ผู้ค้าปลีกสู่ตลาด (Retailers to Markets) ผู้ค้าปลีกนำส้มโอไปจำหน่ายในตลาดซึ่งเป็นสถานที่ที่ผู้บริโภคสามารถมาเลือกซื้อได้โดยตรง ตลาดมีบทบาทในการสนับสนุนการซื้อขายโดยการจัดการสถานที่และสร้างบรรยากาศที่ดี ตลาดสู่ผู้บริโภค (Markets to Consumers) ผู้บริโภคเข้ามาเลือกซื้อส้มโอจากผู้ค้าปลีกในตลาด ผู้บริโภคสามารถเลือกซื้อส้มโอได้ตามความต้องการ และมีโอกาสให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณภาพของส้มโอที่ซื้อได้ ซึ่งสามารถแสดงแผนผังการเชื่อมโยงช่องทางการตลาดออฟไลน์การเชื่อมโยงระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ในช่องทางการตลาดออฟไลน์ของธุรกิจขายส้มโอสามารถสรุปเป็นแผนผังได้ดังนี้

ภาพที่ 1 ช่องทางการตลาดออฟไลน์ในธุรกิจขายส้มโอ
ที่มา : นพดล มณีรัตน์, 2566

ภาพที่ 2 ช่องทางการตลาดออฟไลน์ในธุรกิจขายส้มโอ
ที่มา : นพดล มณีรัตน์, 2566

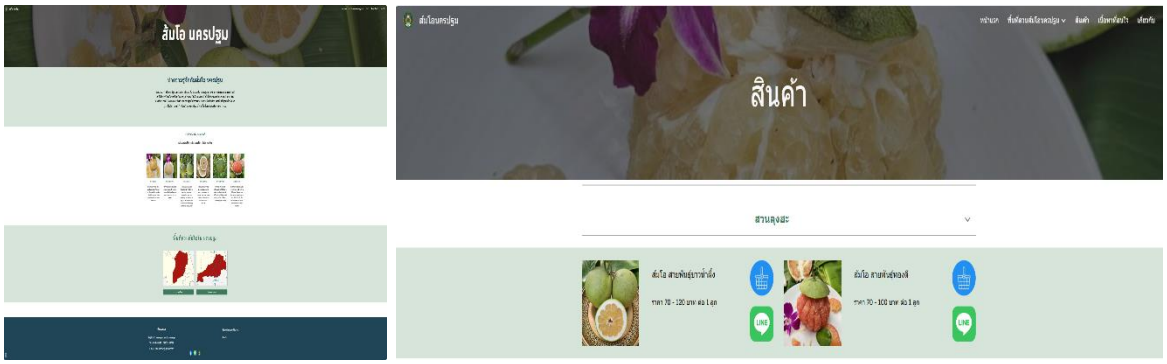
การวิจัยนี้มุ่งพัฒนาช่องทางการตลาดออนไลน์ในธุรกิจขายส้มโอซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญที่ทำหน้าที่เฉพาะเจาะจงเพื่อสนับสนุนการตลาดของส้มโอ ดังนี้ 1) ผู้ผลิตหรือเกษตรกร (Producers) ทำหน้าที่ปลูกและเก็บเกี่ยวส้มโอ และรักษาคุณภาพของผลผลิต เช่นเดียวกับในตลาดออฟไลน์ ผู้ผลิตต้องรับผิดชอบในการบรรจุภัณฑ์และการจัดเตรียมสินค้าที่พร้อมสำหรับการจัดส่ง 2) เว็ปไซต์ส้มโอนครปฐม (www. SOMO

Nakhonpathom) ทำหน้าที่เป็นช่องทางในการนำเสนอและขายส้มโอช่วยให้ผู้ผลิตสามารถสร้างร้านค้าออนไลน์ และจัดการคำสั่งซื้อ การชำระเงิน และการจัดส่งสินค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) ผู้ให้บริการโลจิสติกส์ (Logistics Providers) ทำหน้าที่จัดส่งส้มโอจากผู้ผลิตไปยังผู้บริโภค ผู้ให้บริการเหล่านี้ต้องมั่นใจในความสดใหม่และคุณภาพของส้มโอในกระบวนการจัดส่ง 4) ผู้บริโภค (Consumers) ทำการเลือกซื้อส้มโอผ่านเว็ปไซต์ส้มโอนครปฐมซึ่งผู้บริโภคสามารถให้ความคิดเห็นและรีวิวเกี่ยวกับคุณภาพของสินค้าซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับผู้ผลิตในการปรับปรุงคุณภาพ การเชื่อมโยงช่องทางการตลาดออนไลน์ในธุรกิจขายส้มโอสามารถออกแบบได้ตามขั้นตอนดังนี้ ผู้ผลิตสร้างเว็ปไซต์ส้มโอนครปฐมโดยมีการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ การบรรจุภัณฑ์ และการจัดส่งที่ชัดเจน และทำการโปรโมทผ่านโซเชียลมีเดียและการตลาดดิจิทัลโดยผู้ผลิตใช้โซเชียลมีเดียและการตลาดดิจิทัลในการโปรโมทส้มโอ เช่น การใช้ Facebook Ads เพื่อดึงดูดความสนใจจากผู้บริโภค หลังจากนั้นจัดการคำสั่งซื้อผ่านเว็ปไซต์ส้มโอนครปฐมโดยผู้บริโภคทำการสั่งซื้อส้มโอผ่านเว็ปไซต์คำสั่งซื้อจะถูกจัดการโดยระบบของเว็ปไซต์ซึ่งรวมถึงการชำระเงินและการแจ้งเตือนผู้ผลิตเกี่ยวกับคำสั่งซื้อที่ได้รับ ขั้นตอนต่อไปเป็นการจัดส่งโดยผู้ให้บริการโลจิสติกส์โดยผู้ผลิตจัดเตรียมและบรรจุภัณฑ์ส้มโอสำหรับการจัดส่ง ผู้ให้บริการโลจิสติกส์รับผิดชอบการขนส่งและจัดส่งส้มโอถึงมือผู้บริโภค โดยต้องมั่นใจว่าส้มโอคงความสดและคุณภาพในระหว่างการจัดส่ง ขั้นตอนสุดท้ายการรับสินค้าและให้ความคิดเห็นจากผู้บริโภค สำหรับรูปแบบการเชื่อมโยงช่องทางการตลาดออนไลน์การเชื่อมโยงช่องทางการตลาดออนไลน์ในธุรกิจขายส้มโอสามารถแสดงในรูปแบบแผนผังดังนี้

ภาพที่ 3 ช่องทางการตลาดออนไลน์ในธุรกิจขายส้มโอ

ที่มา : นพดล มณีรัตน์, 2566

ภาพที่ 4 เว็ปไซต์ส้มโอนครปฐม (www. SOMO Nakhonpathom)

ที่มา : นพดล มณีรัตน์, 2566

ผลการวิจัยวัดประสิทธิภาพช่องทางการตลาดออฟไลน์ธุรกิจส้มโอในจังหวัดนครปฐมส่วนใหญ่ใช้ทั้งช่องทางการตลาดออฟไลน์ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เคยซื้อส้มโอผ่านช่องทางออฟไลน์ คิดเป็นร้อยละ 98.75 ในขณะที่มีผู้ไม่เคยซื้อส้มโอ คิดเป็นร้อยละ 1.25 สำหรับการซื้อส้มโอผ่านช่องทางออฟไลน์ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เคยซื้อจากตลาดนัด คิดเป็นร้อยละ 65.25 รองลงมาคือตลาดสด คิดเป็นร้อยละ 38.75 โดยตลาดนัดเป็นที่นิยมมากที่สุดในการซื้อส้มโอ คิดเป็นร้อยละ 40.75 รองลงมาคือตลาดสด คิดเป็นร้อยละ 38.75 วิธีที่ผู้ตอบแบบสอบถามชอบในการชำระเงินเมื่อซื้อส้มโอผ่านช่องทางออฟไลน์คือการชำระเงินสด คิดเป็นร้อยละ 86.50 รองลงมาคือการชำระผ่านระบบ E-Banking คิดเป็นร้อยละ 11.00 ผู้บริโภคสนใจเลือกซื้อส้มโอผ่านช่องทางออฟไลน์เนื่องจากคุณภาพสด ปลอดภัย คิดเป็นร้อยละ 44.00 และเพราะราคาประหยัด คิดเป็นร้อยละ 17.00 ผู้บริโภคซื้อส้มโอผ่านช่องทางออฟไลน์เฉลี่ยน้อยกว่า 4 ครั้ง/เดือน คิดเป็นร้อยละ 89.50 รองลงมาคือ 5-7 ครั้ง/เดือน คิดเป็นร้อยละ 7.50 ส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามมีอิทธิพลในการตัดสินใจซื้อส้มโอผ่านช่องทางออฟไลน์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 72.00 รองลงมาคือครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 23.00 การใช้จ่ายเงินในการซื้อส้มโอผ่านช่องทางออฟไลน์ต่อครั้งต่ำกว่า 500 บาท คิดเป็นร้อยละ 87.75 รองลงมาคือ 500 – 1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 12.25 คุณลักษณะการซื้อสินค้าผ่านช่องทางออฟไลน์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$= 4.26, SD = 0.474) โดยมีรายละเอียดดังนี้ ตั้งอยู่ในทำเลที่เดินทางมาใช้บริการได้สะดวก ($\bar{X}$= 4.51, SD = 0.601) มีระบบการชำระเงินที่รวดเร็ว ($\bar{X}$ = 4.40, SD = 0.718) มีรูปแบบการจัดเรียงสินค้าแยกตามประเภท ($\bar{X}$ = 4.38, SD = 0.726) บริการลูกค้าด้วยความเป็นมิตร ($\bar{X}$ = 4.37, SD = 0.692) มีระบบการรับชำระเงินที่ทันสมัย ($\bar{X}$ = 4.34, SD = 0.769) มีป้ายราคาที่สังเกตได้ชัดเจน ($\bar{X}$ = 4.31, SD = 0.718) มีสินค้าตรงตามความต้องการของลูกค้า ($\bar{X}$ = 4.26, SD = 0.743) มีมาตรการเรื่องความปลอดภัย ($\bar{X}$ = 4.16, SD = 0.844) มีที่จอดรถเพียงพอ สะดวก และปลอดภัย ($\bar{X}$= 4.16, SD = 0.753) ราคาสินค้าถูกกว่าร้านอื่นๆ ($\bar{X}$ = 4.13, SD = 0.799) มีหลายสาขาให้เลือกซื้อ ($\bar{X}$= 4.03, SD = 0.840)

ผลการวิจัยวัดประสิทธิภาพช่องทางการตลาดออฟไลน์ธุรกิจส้มโอในจังหวัดนครปฐม พบว่า การซื้อส้มโอผ่านช่องทางออนไลน์ในจังหวัดนครปฐมมีความนิยมอย่างแพร่หลาย โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เคยซื้อส้มโอผ่านช่องทางออนไลน์ คิดเป็นร้อยละ 72.50 ในขณะที่ร้อยละ 27.50 ไม่เคยซื้อ ผู้ตอบแบบสอบถามเคยซื้อส้มโอผ่าน Facebook มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 67.27 รองลงมาคือ Line คิดเป็นร้อยละ 35.45 และซื้อผ่าน Facebook มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 12.75 รองลงมาคือ Line คิดเป็นร้อยละ 6.75 วิธีการชำระเงินที่นิยมที่สุดคือ ชำระเงินสดปลายทาง คิดเป็นร้อยละ 17.50 รองลงมาคือการชำระผ่านระบบ E-Banking คิดเป็นร้อยละ 8.00 ผู้บริโภคเลือกใช้การส่งมอบผ่านบริษัทขนส่งเอกชน เช่น Kerry, Flash, J&T คิดเป็นร้อยละ 12.50 รองลงมาคือบริษัทไปรษณีย์ไทย คิดเป็นร้อยละ 8.75 ผู้บริโภคสนใจเลือกซื้อผ่านช่องทางออนไลน์เพราะรูปสินค้าและกิจกรรมทางการตลาด เช่น ลดราคา ของแถม คิดเป็นร้อยละ 9.25 รองลงมาคือข้อความอธิบายเกี่ยวกับสินค้า คิดเป็นร้อยละ 6.00 การซื้อส้มโอผ่านช่องทางการตลาดออนไลน์เฉลี่ย 1 ครั้ง/เดือน คิดเป็นร้อย

ละ 17.25 รองลงมาคือ 2 ครั้ง/เดือน คิดเป็นร้อยละ 7.25 ส่วนใหญ่มีอิทธิพลในการตัดสินใจซื้อด้วยตนเอง คิดเป็นร้อยละ 21.25 รองลงมาคือครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 2.75 การใช้จ่ายต่อครั้งต่ำกว่า 500 บาท คิดเป็นร้อยละ 20.25 รองลงมาคือ 500 – 1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 6.00 คุณลักษณะการซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$= 4.21, SD = 0.506) โดยรายละเอียดดังนี้ ร้านค้าออนไลน์สามารถเข้าถึงได้ทุกช่องทาง ($\bar{X}$= 4.37, SD = 0.844) รองรับระบบการชำระเงินที่ทันสมัยและการคืนเงินทันที ($\bar{X}$ = 4.25, SD = 0.776) ชี้แจงวันจัดส่งและแสดงผลเมื่อสินค้าถึงมือผู้รับ ($\bar{X}$ = 4.24) การจัดหมวดหมู่สินค้าแบบแยกประเภท ($\bar{X}$ = 4.23, SD = 0.800) โปรโมชั่นลดราคาในช่วงวันพิเศษ ($\bar{X}$ = 4.23, SD = 0.789) รายละเอียดสินค้า วันผลิตและวันหมดอายุ ($\bar{X}$ = 4.20, SD = 0.685) ขั้นตอนการสั่งซื้อที่สะดวก ($\bar{X}$= 4.18, SD = 0.791) ระบบรับคืนสินค้าหากชำรุดหรือไม่ครบ ($\bar{X}$ = 4.18, SD = 0.807) การรีวิวร้านค้าเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ ($\bar{x}$ = 4.16) การติดต่อแก้ไขปัญหาผ่านแชทออนไลน์หรืออีเมล์ ($\bar{X}$ = 4.14, SD = 0.814)

อภิปรายผลการวิจัย

สรุป และอภิปรายผล

การพัฒนารูปแบบการจัดการช่องทางการตลาดส้มโอหลังสถานการณ์โควิด-19 ของจังหวัดนครปฐมมีวัตถุประสงค์หลักในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางธุรกิจและประเด็นปัญหาของตลาดส้มโอในสถานการณ์โควิด-19 รวมถึงการพัฒนารูปแบบการจัดการช่องทางการตลาดส้มโอในสถานการณ์ดังกล่าว การอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อค้นพบจาการวิจัยสภาพแวดล้อมทางธุรกิจในจังหวัดนครปฐม พบว่า โควิด-19 ส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อธุรกิจส้มโอทั้งในด้านบวกและลบ ในด้านลบ โควิด-19 ได้ทำให้การส่งออกส้มโอหยุดชะงัก อันเนื่องมาจากการปิดพรมแดนและการลดลงของการบริโภคในตลาดต่างประเทศ (Li et al., 2020) สถานการณ์ดังกล่าวทำให้ส้มโอในประเทศเกิดการล้นตลาดและราคาลดลงอย่างมีนัยสำคัญ ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้ลดลงและมีปัญหาในการดำเนินธุรกิจ ในด้านบวก สถานการณ์โควิด-19 ได้ผลักดันให้เกษตรกรและผู้ประกอบการหันมาใช้ช่องทางการตลาดออนไลน์มากขึ้น ซึ่งเป็นการปรับตัวให้เข้ากับสภาวะตลาดที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การใช้เทคโนโลยีในการขายสินค้าออนไลน์และการสื่อสารกับลูกค้าได้ช่วยลดผลกระทบของการล็อกดาวน์และการจำกัดการเดินทาง (Xiong et al., 2021) การพัฒนารูปแบบการจัดการช่องทางการตลาดส้มโอในสถานการณ์โควิด-19 เป็นการตอบสนองต่อความท้าทายและโอกาสที่เกิดขึ้นในสภาวะปัจจุบัน การวิจัยได้เสนอแนวทางในการปรับปรุงช่องทางการตลาดที่เน้นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเพิ่มความยืดหยุ่นและความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจส้มโอในจังหวัดนครปฐม (Evans, 2016) ซึ่งประกอบด้วยการสร้างแพลตฟอร์มออนไลน์สำหรับการขายส้มโอ การใช้โซเชียลมีเดียในการส่งเสริมการขาย และการพัฒนาแอปพลิเคชันสำหรับการสั่งซื้อและจัดส่งสินค้า แนวทางดังกล่าวนี้ไม่เพียงแต่ช่วยลดความเสี่ยงในการติดเชื้อโควิด-19 แต่ยังช่วยให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงตลาดใหม่ ๆ และเพิ่ม

ยอดขายได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างเกษตรกรและผู้ประกอบการรายอื่น ๆ ในการจัดทำโปรโมชั่นและกิจกรรมทางการตลาดออนไลน์ยังเป็นอีกหนึ่งกลยุทธ์ที่สำคัญ ซึ่งช่วยเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับตลาดส้มโอในจังหวัดนครปฐมและสร้างรายได้ที่ยั่งยืนให้กับชุมชน (Nicola et al., 2020)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ ควรพัฒนาและส่งเสริมช่องทางการตลาดออนไลน์สำหรับส้มโอโดยใช้โซเชียลมีเดียและแพลตฟอร์มอีคอมเมิร์ซ จัดฝึกอบรมให้เกษตรกรและผู้ประกอบการด้านเทคโนโลยีดิจิทัล สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างเกษตรกร ผู้ประกอบการ และผู้ขายคนกลาง

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย พัฒนาโลจิสติกส์และระบบจัดส่งที่มีประสิทธิภาพ และสนับสนุนจากภาครัฐและองค์กรที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการตลาดและผลิตภัณฑ์ส้มโอเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันและสร้างรายได้ที่ยั่งยืน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ ศึกษาแนวทางการใช้เทคโนโลยีขั้นสูง เช่น ปัญญาประดิษฐ์ (AI) และอินเทอร์เน็ตของสรรพสิ่ง (IoT) ในการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตและการตลาดส้มโอ วิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภคในตลาดออนไลน์และออฟไลน์อย่างละเอียดเพื่อหาแนวทางเพิ่มยอดขาย ศึกษาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อการผลิตส้มโอ และวิจัยการพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากส้มโอเพื่อเพิ่มมูลค่าและ ขยายตลาดใหม่

เอกสารอ้างอิง

มติชนออนไลน์. (2563). การส่งออกส้มโอเจ็บ!!!ไวรัสโควิค-19 ทำสูญเงิน. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2565. แหล่งที่มา: https://www.matichon.co.th/news-monitor/news_1986663

ละเอียด ศิลาน้อย. (2558). *วิธีวิทยาการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างเพื่อการวิจัยเชิงปริมาณ (เชิงสำรวจและทดลอง).* กรุงเทพมหานคร: บางกอกบลูพริ้นต์.

สำนักงานเกษตรจังหวัดนครปฐม. (2565). สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ด้านการเกษตร. *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2565. แหล่งที่มา: https://www.opsmoac.go.th/nakhonpathom-news-preview-441491791221

สำนักงานเกษตรกรจังหวัดนครปฐม. (2561). สถิติข้อมูลการเกษตร. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อวันที่ 28 เมษายน 2565. แหล่งที่มา: http://www.nakhonpathom.doae.go.th/ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร/ข้อมูลพื้นฐาน%20%20%ปี%2061.pdf

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2563). สถิติการส่งออกส้มโอสด. ออนไลน์. สืบค้น 28 เมษายน 2565. แหล่งที่มา: http://impexp.oae.go.th/service/export.php?S_YEAR=2562&E_YEAR=2564&PRODUCT_GROUP=5252&PRODUCT_ID=5032&wf_search=&WF_SEARCH=Y.

สิน พันธุ์พินิจ. (2553). *เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์.* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Ahmad, M., Iram, K., & Jabeen, G. (2021). Perception-based influence factors of intention to adopt COVID-19 epidemic prevention in China. *Environmental research,* 190, 1-9.

Baldwin et al. (2020). *The COVID concussion and supply-chain contagion waves.* VoxEU.org, 01 April

Barney, J. (1991). Firm resources and sustained competitive advantage. *Journal of Management,* 17 (1), 99-120.

Clarke, G. (2010). Export performance in Thailand's rubber industry. *Asia Pacific Business Review,* 16 (4), 539-555.

Evans, D. (2016). *The rise of the digital economy: Understanding the future of business*. Harvard Business Review Press.

Glaister, K. W., & Falshaw, J. R. (1999). Strategic planning: Still going strong? *Long Range Planning,* 32 (1), 107-116.

Grant, R. M. (2016). *Contemporary strategy analysis*. (9th ed.). Wiley.

Holmes et al. (2021). The origins of SARS-CoV-2: A critical review. *Cell,* 184 (19), 4848-4856.

Jirojanakul, A. (2010). *Consumer Behavior*. (6th ed). Bangkok: Thammasat University.

Johnson, G., Scholes, K., & Whittington, R. (2008). *Exploring corporate strategy: Text and Cases.* (8th ed.). Prentice Hall.

Kaplan, A. M., & Haenlein, M. (2010). Users of the world, unite! The challenges and opportunities of Social Media. *Business Horizons*, 53 (1), 59-68.

Kessler, M. (2019). Exploring online marketing channels: A comparative analysis of strategies and performance metrics. *Journal of Marketing Research*, 56 (3), 345-362.

Kim, W. C., & Mauborgne, R. (2005). *Blue ocean strategy: How to create uncontested market space and make the competition irrelevant.* Harvard Business Review Press.

Kotler et al. (2017). *Principles of Marketing (Global edition).* (17th ed.). United Kingdom: Pearson Education.

Kwon, K. N., Kim, Y., & Sung, Y. (2017). The effect of information and communication technology on online marketing strategy. *Journal of Marketing Communications,* 23 (5), 509-526.

Liang, T. P., & Turban, E. (2011). Introduction to the special issue social commerce: A research framework for social commerce. *International Journal of Electronic Commerce,* 16 (2), 5-14.

Li, X., Li, Y., & Hu, J. (2020). The impact of online marketing on e-commerce sales: A meta-analysis. *Journal of Business Research,* 117, 349-356.

McCarthy, E. Jerome (1960). *Essential of Marketing*. Boston: E.Jerome McCarthy and Associates.

Nicola, M., Alsafi, Z., Sohrabi, C., Kerwan, A., Al-Jabir, A., Iosifidis, C., ... & Agha, M. (2020). The socio-economic implications of the coronavirus pandemic (COVID-19): A review. International Journal of Surgery, 78, 185-193.

Porter, M. E. (1980). *Competitive strategy: Techniques for analyzing industries and competitors.* Free Press.

Rook, D. W. (1987). The Buying Impulse. Journal of Consumer Research, 14 (2), 189–199.

Xiong, C., Xiong, Y., & Shi, J. (2021). Impact of COVID-19 pandemic on consumer behavior and its countermeasures. *Journal of Agribusiness Management*, 10 (1), 1-12.

แนวทางการจัดการเพื่อคุณภาพสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในประเทศไทย

Management Guidelines to Increase the Quality in Private Vocational Education Institutes in Thailand

รัชนีภรณ์ คล่องแคล่ว,
วรรณวิภา ไตลังคะ และ ณัฐภัสสร ธนาบวรพาณิชย์
มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
Ratchaneeporn Klongklaw,
Wanwipha Tailangka and Nutpatsorn Tanaborworpanid
North Bangkok University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: ratchaneeporn.Klon@northbkk.ac.th

****

บทคัดย่อ

การศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบเชิงการแข่งขันของประเทศซึ่งสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนเป็นองค์กรที่มีความสำคัญในการแบ่งเบาภาระของรัฐด้านการจัดการศึกษาให้เยาวชน การได้รับทราบถึงคุณภาพของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการวางแผนการพัฒนาประเทศ การวิจัยครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน 2) เปรียบเทียบคุณภาพสถานศึกษา จำแนกตามปัจจัยคุณลักษณะองค์กร 3) ศึกษาปัจจัยการจัดการที่ส่งผลต่อคุณภาพสถานศึกษา และ 4) นำเสนอแนวทางการจัดการเพื่อคุณภาพสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในประเทศไทย เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน จำนวน 250 คน และสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา นักวิชาการ และผู้บริหารสถานประกอบการ จำนวน 19 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า 1) สถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน จัดการคุณภาพโดยรวมได้ในระดับมาก และพบปัญหาด้านจำนวนผู้เรียนและคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา 2) คุณภาพของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนแตกต่างกันตามระยะเวลาเปิดดำเนินการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 3) ปัจจัยด้านบุคลากร ด้านเงินทุน และด้านการจัดการ ส่งผลต่อการจัดการคุณภาพสถานศึกษาโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 และสามารถร่วมกันอธิบายคุณภาพสถานศึกษา ได้ร้อยละ 35.40 และ 4) แนวทางการจัดการเพื่อคุณภาพสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน ดำเนินการได้โดยการจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คำนึงถึงความต้องการของตลาดแรงงาน ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการให้เกิดระบบทวิภาคีเพิ่มมากขึ้น มุ่งพัฒนาสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีให้

* วันที่รับบทความ : 23 เมษายน 2567; วันแก้ไขบทความ 27 กรกฎาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 30 กรกฎาคม 2567
Received: April 23 2024; Revised: July 27 2024; Accepted: July 30 2024

สามารถใช้ในการจัดการและการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และทำการพัฒนาศักยภาพบุคลากรทุกระดับให้มีทักษะในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

คำสำคัญ: การจัดการคุณภาพ; การจัดการสถานศึกษา; อาชีวศึกษาเอกชน

Abstract

Education plays an important role in creating the competitive advantage of countries. Whereas, private vocational education institutions support government in term of providing youth education. Responses to quality of private vocational educational institutions is, therefore, very important for planning national development. This research aimed to 1) study the condition and problems of quality management, 2) compare the quality by classified according to organizational characteristics and factors, 3) study the management factors affecting quality management, and 4) present the management guidelines for quality management in private vocational education institutes in Thailand. The study is a Mixed method research. The sample group consists of 250 senior executives of private vocational educational institutions. The data has, by in-depth interview from the key informants who are the educational institution administrators, academics, and executives in business establishment administrators in total of 19 people. Data analysis used descriptive statistics and by multiple regression analysis and one-way analysis of variance. The results showed that;

The results of the study were as follows: 1) Private vocational education institutions had the quality management conditions in overall at a high level and found the important problem in terms of a number of students and the quality of the graduate students. 2) The quality education institutes in overall for the students and the graduate students were different according to the opening period with statistically significant at .01 and .05 levels. 3) Employees. capital and management factors affected the management and educational institutions' quality in overall with statistically significant at 0.01 and 0.05 levels. and were able to jointly explain the quality of private vocational education institutions in Thailand at 35.40 percent. 4) The management guidelines for private vocational education institutes' quality consisted of: in Thailand; prepare the curriculum in line with national development goals. and taking into account the needs of the labor market; promote cooperation between educational institutions to create a bilateral system. Training in factories and establishments is increasing; develop information systems, media, and technology to be used in managing and organizing learning with maximum efficiency; and develop the potential of personnel at all levels to have lifelong learning skills.

Keywords: Quality management; Educational institution management; Private vocational education

บทนำ

การสร้างความได้เปรียบเชิงการแข่งขันของประเทศ ภายใต้การดำเนินการอย่างมีนวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ จำเป็นอย่างยิ่งต้องอาศัยระบบการศึกษามาเป็นตัวหลักในการขับเคลื่อนและพัฒนา ซึ่งสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนเป็นองค์กรที่มีความสำคัญในการแบ่งเบาภาระของรัฐในด้านการจัดการศึกษาให้เยาวชน มีทั้งการศึกษาในระบบโรงเรียนและการศึกษานอกระบบโรงเรียน ทำให้รัฐสามารถประหยัดเงินงบประมาณค่าใช้จ่ายในการลงทุนด้านการศึกษาของประเทศได้เป็นจำนวนมาก ซึ่งสำนักบริหารการอาชีวศึกษาเอกชน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2566) ได้สรุปข้อมูลสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน ว่ามีจำนวนทั้งสิ้น 444 แห่ง มีครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 11,913 คน มีนักเรียนนักศึกษาในสังกัด จำนวน 330,184 คน แบ่งออกเป็นนักเรียนระดับ ปวช. จำนวน 214,794 คน และนักศึกษาระดับ ปวส. จำนวน 115,390 คน อย่างไรก็ดีเมื่อพิจารณาข้อมูลย้อนหลัง 5 ปี พบว่า มีสัดส่วนของนักศึกษาระดับ ปวส. เพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้เมื่อพิจารณาข้อมูลด้านคุณภาพการจัดการศึกษาซึ่ง สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) (2560) ได้จัดทำการรายงานผลการปฏิรูปอาชีวศึกษาของประเทศไทย โดยพบว่าการขาดแคลนแรงงานภาคอุตสาหกรรม ไม่ได้เกิดจากการผลิตแรงงานได้ไม่เพียงพอ แต่เกิดจากปัญหาคุณภาพของระบบอาชีวศึกษาที่มาจากสาเหตุสำคัญคือ 1) การละเลยทักษะความรู้พื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการเป็นช่างที่ดี เช่น คณิตศาสตร์ พีชคณิต เรขาคณิตและตรีโกณมิติ 2) หลักสูตรการจัดการศึกษาไม่เชื่อมโยงกับทักษะที่ต้องใช้ในโลกการทำงานจริง สถานศึกษาจำนวนมากไม่เปิดสอนสาขาที่ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการและภาคแรงงาน นอกจากนี้เนื้อหาสาระของหลักสูตรไม่สอดคล้องกับความต้องการของนายจ้าง 3) ขาดแคลนทรัพยากร อาจารย์ และอุปกรณ์ครุภัณฑ์ 4) ระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษาอาชีวศึกษามีข้อบกพร่อง เพราะตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับคุณภาพในการจัดการเรียนการสอนมีน้ำหนักน้อยเพียงร้อยละ 20 ทั้งที่มีความสำคัญอย่างมาก ขณะที่ไปให้น้ำหนักและความสำคัญกับการตรวจสอบการจัดกิจกรรมและการจัดการภายในถึงร้อยละ 69 ทำให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาต่าง ๆ ทั้งสถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐและเอกชน มีภาระในการจัดทำเอกสารเป็นจำนวนมาก เพื่อเป็นหลักฐานว่าได้ดำเนินกิจกรรมนั้นจริง แม้จะมีความพยายามยกระดับคุณภาพหลักสูตร “อาชีวศึกษาทวิภาคี” ที่มีระบบการเรียนการสอนแบบ “โรงเรียน-โรงงาน” ให้สามารถผลิตแรงงานที่มีทักษะและสมรรถนะตรงกับความต้องของการนายจ้างหรือสถานประกอบการ โดยผู้เรียนจะได้ฝึกงานกับสถานประกอบการอย่างน้อยร้อยละ 50 ของเวลาเรียน ซึ่งดำเนินการมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 20 ปี แต่ในภาพรวมถือว่ายังไม่มีความก้าวหน้ามากนัก ปัจจุบันมีนักเรียนในระบบทวิภาคีเพียงร้อยละ 14 จากนักเรียนอาชีวศึกษาทั้งหมด เนื่องจากสถานประกอบการยังขาดการสนับสนุนและแรงจูงใจที่เหมาะสม

โดยประเทศไทยมีความต้องการผู้สำเร็จการศึกษาทางด้านอาชีวศึกษาจำนวนมาก แต่มีผู้เรียนอาชีวศึกษาเพียง 1 ล้านคนเท่านั้น โดยอยู่ในการกำกับดูแลของสถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐ ร้อยละ 70 และสถานศึกษาอาชีวศึกษาของเอกชน ร้อยละ 30 ทั้งนี้เมื่อพิจารณาสัดส่วนโดยรวมพบว่ามีผู้เรียนสายสามัญมาก

ถึงร้อยละ 67 และเรียนสายอาชีวศึกษาเพียงร้อยละ 33 การเพิ่มสัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษาไปให้ถึงร้อยละ 50 นั้นคงอีกไกล หากแต่ต้องแก้ไขปัญหาของการอาชีวศึกษาใหญ่ ๆ หลายประเด็น ภาพลักษณ์ผู้เรียนอาชีวศึกษาจึงเป็นไปในทางลบ (อนุสรณ์ แสงนิ่มนวล, 2565) นอกจากนี้เมื่อแยกพิจารณาเฉพาะสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน ยังพบข้อมูลในส่วนของการพัฒนาผู้เรียน เนื่องจากบริบทระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐและสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนที่มีความแตกต่างกัน ตลอดจนกฎระเบียบ แนวปฏิบัติ และเงื่อนไขต่าง ๆ ที่ยังไม่สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างสมบูรณ์ ก็ยังคงมีปัญหาตามมาเป็นระยะ โดยในทางปฏิบัติสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนหลายแห่ง ไม่สามารถเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ได้ในทุกกิจกรรม ปัญหาที่เกิดขึ้นส่งผลสะท้อนให้เห็นถึงความสนใจของผู้เรียนด้านอาชีวศึกษา และไม่สอดคล้องตามนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการเพิ่มจำนวนผู้เรียนอาชีวศึกษา และส่งผลให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนหลายแห่ง ต้องปิดกิจการลงไปมากพอสมควร (จอมพงศ์ มงคลวณิช และ จิดาภา ถิรศิริกุล. 2561)

จากข้อมูลความต้องการแรงงานอาชีพและจำนวนผู้เรียนด้านอาชีวศึกษา ชี้ให้เห็นว่าระบบอาชีวศึกษาไม่สามารถผลิตบุคลากรที่มีทักษะความรู้ตรงกับความต้องการของนายจ้าง ขณะที่สถานประกอบการเลือกที่จะจ้างผู้สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีเพื่อทำงานเป็นช่างเทคนิค และเลือกที่จะจ้างแรงงานการศึกษาเพียงขั้นพื้นฐานมาทำงานช่างฝีมือ ทั้งที่สองกลุ่มไม่ใช่ผู้ที่ได้รับการฝึกฝน ทักษะช่างเทคนิคมาโดยตรง ทำให้นายจ้างต้องแบกรับต้นทุนการฝึกอบรมทักษะให้แก่บุคลากรก่อนจะสามารถปฏิบัติงานได้จริง จากข้อสังเกตสรุปได้ว่าปัญหาของระบบอาชีวศึกษาไทย โดยเฉพาะสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนที่พบปัญหาหลากหลายประการ จึงเป็นที่น่าสนใจว่าสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในปัจจุบันมีสภาพการดำเนินงานเป็นอย่างไร พบปัญหาอุปสรรคในการบริหารจัดการด้านใดบ้าง มีปัจจัยด้านใดที่มีผลต่อการจัดการเพื่อเพิ่มคุณภาพของสถานศึกษา และมีแนวทางใดบ้างที่สามารถจัดการเพื่อคุณภาพของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งผลการวิจัยนี้จะมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้เรียน ผู้สำเร็จการศึกษา ตัวสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนเอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการดูแล ควบคุม และส่งเสริมการจัดการศึกษาภาคเอกชนได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาในการจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในประเทศไทย
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน จำแนกตามปัจจัยคุณลักษณะขององค์กร
3. เพื่อศึกษาปัจจัยการจัดการที่ส่งผลต่อคุณภาพสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในประเทศไทย
4. เพื่อนำเสนอแนวทางการจัดการเพื่อคุณภาพสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในประเทศไทย

ระเบียบวิธีวิจัย

การจัดการเพื่อคุณภาพสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในประเทศไทย เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยการใช้ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) ที่ได้จากแบบสอบถาม และข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิ (Secondary Data) ที่จดบันทึกข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ โดยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) แบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1) ปัจจัยลักษณะองค์กร ประกอบด้วย จำนวนบุคลากร ขนาดของสถานศึกษา กลุ่มสังกัดของสถานศึกษา และ ระยะเวลาเปิดดำเนินการ

2) ปัจจัยการจัดการ ประกอบด้วย ด้านบุคลากร ด้านเงินทุน ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านการจัดการ

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ คุณภาพของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในประเทศไทย ประกอบด้วย 1) ด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา 2) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา 3) ด้านการมีส่วนร่วม และ 4) ด้านปัจจัยพื้นฐาน

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน จำนวน 444 แห่ง นำมาคำนวณหากลุ่มตัวอย่าง โดยการคำนวณจากสูตรของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 210 แห่ง จากนั้นผู้วิจัยจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารระดับสูง หรือผู้แทน แห่งละ 1 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 210 คน ทั้งนี้เพื่อป้องกันความไม่สมบูรณ์ของแบบสอบถาม ผู้วิจัยจึงทำการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 250 คน ทำการเลือกตัวอย่างโดยใช้หลักการการสุ่มโดยใช้ความน่าจะเป็น (Probability Sampling) เพื่อให้ได้ตัวอย่างครบตามจำนวนที่กำหนดไว้

กลุ่มที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นผู้แทนจากสำนักบริหารการอาชีวศึกษาเอกชน จำนวน 1 คน ผู้แทนจากสมาคมวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์ฯ จำนวน 1 คน นักวิชาการ จำนวน 1 คน ผู้ประกอบการ จำนวน 3 คน และผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน จำนวน 13 คน โดยใช้วิธีเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ได้จำนวนผู้เชี่ยวชาญ จำนวนรวมทั้งสิ้น 19 คน

3. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ

ขั้นตอนที่ 1 ขอหนังสืออนุญาตจัดเก็บรวบรวมข้อมูลจากมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ไปยังวิทยาลัยอาชีวศึกษากลุ่มเป้าหมาย เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารหรือตัวแทนผู้บริหาร

ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการรวบรวมข้อมูลด้วยการใช้แบบสอบถาม ใช้เวลาในการรวบรวมข้อมูล ช่วงระหว่างเดือนพฤศจิกายน ถึงธันวาคม พ.ศ. 2566 โดยผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามทั้งสองรูปแบบจำนวน 300 ชุด และได้รับแบบสอบถามตอบกลับมาทั้งสิ้น 264 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88 จากนั้นได้นำมาคัดเลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ครบถ้วนมากที่สุด จำนวน 250 ชุด เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

ขั้นตอนที่ 1 ขอหนังสืออนุญาตขอสัมภาษณ์จากมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ไปยังผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อขอสัมภาษณ์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 ประสานงานกับผู้ให้สัมภาษณ์เพื่อนัดหมายวัน เวลา และรูปแบบในการสัมภาษณ์

ขั้นตอนที่ 3 ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในช่วงระหว่างเดือนพฤศจิกายน ถึง พ.ศ. 2566 ถึง กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567 โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์รายบุคคลซึ่งมีการนัดหมายล่วงหน้า โดยวิธีการสัมภาษณ์สดตามสถานที่นัดหมาย และขึ้นอยู่กับความสะดวกของผู้ให้สัมภาษณ์

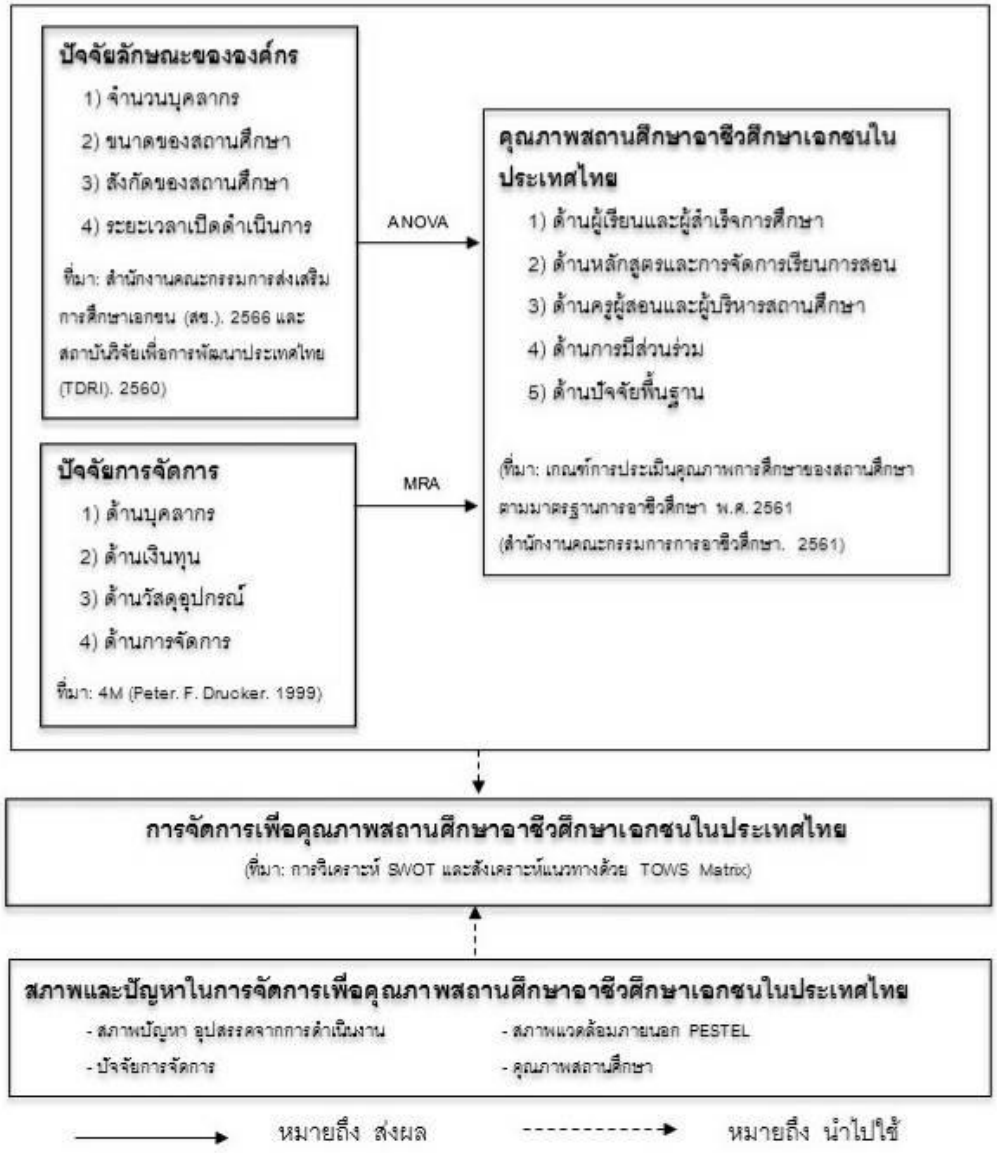
ขั้นตอนที่ 4 ดำเนินการสรุปและเรียบเรียงความคิดเห็นในประเด็นเกี่ยวกับ สภาพปัญหา และข้อเสนอแนะของการจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา ทำการผลประเมินจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค นำมาวิเคราะห์จับคู่ด้วยวิธีการ TOWS Matrix และสังเคราะห์เพื่อหาแนวทางเชิงรุก (SO) แนวทางเชิงป้องกัน (ST) แนวทางเชิงแก้ไข (WO) และแนวทางเชิงรับ (WT) เพื่อนำเสนอเป็นแนวทางต่อไป

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ใช้เพื่ออธิบายคุณลักษณะของตัวแปรต่างๆ ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)

4.2 สถิติอ้างอิง (Inferential Statistics) ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) โดยใช้สถิติ F เพื่อทดสอบความแตกต่าง เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference) สำหรับการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis: MRA)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบข้อมูลดังนี้

1. สภาพและปัญหาการในการจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในประเทศไทย

จากการศึกษาสภาพและปัญหาการในการจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในประเทศไทย พบข้อมูลดังนี้

1.1 ปัจจัยลักษณะขององค์กร จากการวิเคราะห์ปัจจัยลักษณะองค์กร พบว่า สถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในประเทศไทย ส่วนใหญ่มีบุคลากรในสังกัด ระหว่าง 50 - 150 คน เป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก อยู่ในกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเปิดดำเนินการสอนมาแล้วเป็นระยะเวลา 21-30 ปี

1.2 ปัจจัยการจัดการ จากการวิเคราะห์ปัจจัยการจัดการ พบว่า สถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในประเทศไทยมีการจัดการโดยรวม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.95) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า สามารถจัดการได้ดีที่สุดในด้านการจัดการ (ค่าเฉลี่ย 4.20) รองลงมาตามลำดับ ได้แก่ ด้านเงินทุน (ค่าเฉลี่ย 4.15) ด้านบุคลากร (ค่าเฉลี่ย 4.06) โดยทุกด้านอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านวัสดุอุปกรณ์ อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.40)

1.3 คุณภาพของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในประเทศไทย มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.91) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา (ค่าเฉลี่ย 4.09) รองลงมาตามลำดับ ได้แก่ ด้านปัจจัยพื้นฐาน (ค่าเฉลี่ย 4.05) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน (ค่าเฉลี่ย 4.03) ด้านการมีส่วนร่วม (ค่าเฉลี่ย 4.00) โดยทุกด้านอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.38)

1.4 ปัญหาการจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในประเทศไทย พบข้อมูลดังนี้

1) ด้านบุคลากร พบว่า บุคลากรของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน มีอัตราการคงองยู่ในระดับต่ำ

2) ด้านเงินทุน พบว่า แหล่งที่มาของเงินทุนส่วนใหญ่ของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนมาจากเงินกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ซึ่งมีกำหนดเวลาที่แน่นอน ทำให้พบปัญหาสภาพคล่องทางการเงิน

3) ด้านวัสดุอุปกรณ์ พบว่า สถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน มีความพยามยามอย่างมากในการจัดหาวัสดุฝึกปฏิบัติการ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักร ที่มีความทันสมัย แต่ยังไม่สามารถตามทันความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี

4) ด้านการจัดการ พบว่า สถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน จะสามารถยู่รอดและเกิดความได้เปรียบเชิงการแข่งขันได้ใน 2 ประเด็น คือการเพิ่มผู้เรียน และการจัดทวิภาคีคุณภาพสูง ขณะที่ประชากรวัยศึกษาลดลง และสถานประกอบการเข้าร่วมโครงการอาชีวศึกษาทวิภาคีลดลง เช่นเดียวกัน

2. การเปรียบเทียบคุณภาพสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในประเทศไทย จำแนกตามปัจจัยคุณลักษณะขององค์กร

จากการเปรียบเทียบคุณภาพสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในประเทศไทย จำแนกตามปัจจัยคุณลักษณะขององค์กร พบว่า คุณภาพของสถานศึกษาแตกต่างกันด้านระยะเวลาเปิดดำเนินการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ ขณะที่จำนวนบุคลากร ขนาดของสถานศึกษา และสังกัดของสถานศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบคุณภาพสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน จำแนกตามระยะเวลาเปิดดำเนินการ

แหล่งความแปรปรวน		SS	df	MS	F	P-value
1. ด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา	Between Groups	26.533	3	8.844	44.952**	.000
	Within Groups	48.401	246	.197		
	Total	74.934	249			
2. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	Between Groups	.192	3	.064	.412	.744
	Within Groups	38.131	246	.155		
	Total	38.322	249			
3. ด้านครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา	Between Groups	.338	3	.113	.458	.712
	Within Groups	60.464	246	.246		
	Total	60.802	249			
4. ด้านการมีส่วนร่วม	Between Groups	.205	3	.068	.433	.730
	Within Groups	38.875	246	.158		
	Total	39.080	249			
5. ด้านปัจจัยพื้นฐาน	Between Groups	.384	3	.128	.425	.735
	Within Groups	74.048	246	.301		
	Total	74.431	249			
ภาพรวม	Between Groups	.858	3	.286	3.211*	.024
	Within Groups	21.922	246	.089		
	Total	22.781	249			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โดยเมื่อทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี LSD พบว่า สถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนที่มีระยะเวลาเปิดดำเนินการน้อยกว่า 10 ปี มีคุณภาพโดยรวม น้อยกว่าสถานศึกษาที่มีระยะเวลาเปิดดำเนินการ 10-20 ปี, 21-30 ปี และมากกว่า 30 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบระดับคุณภาพสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน โดยรวม จำแนกตามระยะเวลาเปิดดำเนินการ

ระยะเวลาเปิดดำเนินการ		ระยะเวลาเปิดดำเนินการ			
		น้อยกว่า 10 ปี	10-20 ปี	21-30 ปี	มากกว่า 30 ปี
	($\bar{X}$)	2.60	3.53	3.50	3.50
น้อยกว่า 10 ปี	2.60	-	-.93484	-.90593	-.90541
			(0.000)**	(0.000)**	(0.000)**
10-20 ปี	3.53	-	-	-.02891	-.02943
				(0.667)	(0.739)
21--30 ปี	3.50	-	-	-	-.00053
					(0.995)
มากกว่า 30 ปี	3.50	-	-	-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นอกจากนี้พบว่า สถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนที่มีระยะเวลาเปิดดำเนินการน้อยกว่า 10 ปี มีคุณภาพด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษาน้อยกว่า สถานศึกษาที่มีระยะเวลาเปิดดำเนินการ 10-20 ปี, มากกว่า 30 ปี และ 21-30 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคุณภาพสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน จำแนกตามระยะเวลาการเปิดดำเนินการ ด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา

ระยะเวลาเปิดดำเนินการ		ระยะเวลาเปิดดำเนินการ			
		น้อยกว่า 10 ปี	10-20 ปี	21-30 ปี	มากกว่า 30 ปี
	($\bar{X}$)	3.77	3.92	3.95	3.93
น้อยกว่า 10 ปี	3.77	-	-.15258	-.17396	-.15664
			(0.011)*	(0.003)**	(0.025)*
10-20 ปี	3.92	-	-	-.02137	-.00406
				(0.637)	(0.946)
21-30 ปี	3.95	-	-	-	-.01731
					(0.765)
มากกว่า 30 ปี	3.93	-	-	-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ปัจจัยการจัดการที่ส่งผลต่อคุณภาพสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในประเทศไทย

จาการการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการจัดการกับคุณภาพสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในประเทศไทย ในภาพรวม พบว่า ปัจจัยการจัดการทั้ง 4 ด้าน สามารถร่วมกันอธิบายคุณภาพสถานศึกษาอาชีวศึกษา ได้ร้อยละ 35.40 (Adj. $R^2 = 0.354$) โดยปัจจัยด้านบุคลากรและด้านการจัดการ ส่งผลต่อคุณภาพสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และปัจจัยด้านเงินทุน ส่งผลต่อคุณภาพสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ โดยพบว่า ปัจจัยการจัดการที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในประเทศไทยมากที่สุด คือ ด้านเงินทุน (Beta = .488, p-value < .001) รองลงมาตามลำดับได้แก่ ด้านบุคลากร (Beta = .137, p-value = .012) และ ด้านการจัดการ (Beta = .132, p-value = .022) ขณะที่ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์ส่งผลต่อคุณภาพสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในประเทศไทย อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการจัดการกับคุณภาพสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในประเทศไทย โดยรวม

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	P-value
	B	Std. Error	Beta		
(Constant)	1.911	.211		9.061**	.000
ด้านบุคลากร	.077	.031	.137	2.527*	.012
ด้านเงินทุน	.319	.037	.488	8.606**	.000
ด้านวัสดุอุปกรณ์	.001	.028	.003	.052	.958
ด้านการจัดการ	.087	.038	.132	2.299*	.022
R	R^2	Adj. R^2	SE(est)	F	Sig.
0.603	0.364	0.354	0.24317	35.061**	.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. แนวทางการจัดการเพื่อคุณภาพสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในประเทศไทย

แนวทางการจัดการเพื่อคุณภาพสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน มีจำนวน 4 แนวทาง ดังนี้

แนวทาง 1 จัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาประเทศ และคำนึงถึงความต้องการของตลาดแรงงาน

แนวทาง 2 ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการให้เกิดระบบทวิภาคี การฝึกอบรมในโรงงานและสถานประกอบการเพิ่มมากขึ้น

แนวทาง 3 พัฒนาระบบสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี ให้สามารถใช้ในการบริหารจัดการและจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

แนวทาง 4 พัฒนาศักยภาพบุคลากรทุกระดับให้มีทักษะในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยที่พบข้อมูลสำคัญสามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมและปัญหาการจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในประเทศไทย และพบว่าคุณภาพของสถานศึกษาอาชีวศึกษาโดยรวมและทุกด้านอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษาที่อยู่ในระดับปานกลางนั้น สอดคล้องกับ สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) (2560) ที่ได้ทำการศึกษาการปฏิรูปอาชีวศึกษาของประเทศไทยและพบว่า ตลาดแรงงานไทยยังจ้างแรงงานที่ใช้ทักษะน้อย แต่มีแนวโน้มการจ้างงานที่ใช้ทักษะสูงมากขึ้น โดยเฉพาะแรงงานวิชาชีพและช่างเทคนิค จึงกล่าวได้ว่าการพิจารณาผลผลิต อาจต้องเริ่มตั้งแต่ปัจจัยนำเข้า และปัจจัยกระบวนการ ด้านปัจจัยนำเข้านั้นพบว่าเยาวชนส่วนใหญ่ที่เลือกเรียนสายอาชีพ มักมีทักษะพื้นฐานด้านคณิตศาสตร์ หรือวิทยาศาสตร์ อยู่ในระดับต่ำโดยเฉพาะเยาวชนที่มีผลการเรียนระดับมัธยมต้นไม่ดีตามไปด้วย นักเรียนอาชีวศึกษาส่วน ใหญ่มีทักษะด้านคณิตศาสตร์ระดับต่ำ ถึงระดับไม่สามารถใช้งานได้ นักเรียนอาชีวศึกษากว่าร้อยละ 75 มีทักษะด้านคณิตศาสตร์ต่ำกว่าระดับ 2 และมีนักเรียนถึงร้อยละ 32 ที่มีทักษะด้านคณิตศาสตร์เท่ากับศูนย์ ซึ่งจะไม่สามารถคิดคำนวณโดยใช้สูตรหรือนิยามทางคณิตศาสตร์อย่างง่ายที่สุดได้ ดังนั้นการที่ครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน ใช้มีกระบวนบ่มเพาะอย่างดีที่สุดแต่เมื่อพิจาราตามภาพรวมเฉลี่ยอาจออกมาในระดับที่ไม่สูงมาก

2. การเปรียบเทียบคุณภาพสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน จำแนกตามปัจจัยคุณลักษณะขององค์กร พบว่า สถานศึกษาที่มีระยะเวลาเปิดดำเนินการที่ต่างกัน มีคุณภาพของสถานศึกษาแตกต่างกันนั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจวรรณ ศรีคำนวล (2560) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในจังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และพบว่า ปัจจัยด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ปัจจัยด้านชุมชน และปัจจัยด้านสถานประกอบการ ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสถานศึกษาในจังหวัด จึงกล่าวได้ว่าการมีประสบการณ์จัดการศึกษามานาน เมื่อประสบความสำเร็จจะมีจำนวนผู้เรียนตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอน การกำหนดระเบียบ ข้อบังคับ นโยบาย ขั้นตอน กระบวนการทำงานต่าง ๆ สามารถทำได้อย่างชัดเจน นอกจากนั้นการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบและควบคุมคุณภาพมาตรฐานของงานระบบต่างๆ สามารถดำเนินการได้อย่างเคร่งครัด ซึ่งผลโดยตรงต่อความน่าเชื่อถือของสถาน

ประกอบการกรณีจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี ซึ่งเป็นแนวทางที่สร้างรากฐานการฝึกปฏิบัติการวิชาชีพให้กับผู้เรียนสายอาชีพได้อย่างดียิ่ง

3. ปัจจัยการจัดการที่ส่งผลต่อคุณภาพสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในประเทศไทย ประกอบด้วย ปัจจัยด้านบุคลากร ด้านเงินทุนและ ด้านการจัดการนั้น ซึ่งสอดคล้องกับ กรธนา โพธิ์เต็ง และคณะ (2566) ที่ได้ทำการศึกษาผลิตภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการอาชีวศึกษาในอนาคต และพบว่า ผลิตภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการอาชีวศึกษาในอนาคต ประกอบด้วย 8 ด้าน คือ 1) ด้านนโยบาย 2) ด้านระบบบริหารจัดการ 3) ด้านครูและบุคลากร 4) ด้านหลักสูตร 5) ด้านการจัดการเรียนรู้ 6) ด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการ 7) ด้านการวัดและประเมินผล และ 8) ด้านผู้สำเร็จการศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ คูไซนิ (Khusaini, 2021) ที่ได้ทำการศึกษาผลผลิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษา: กรณีศึกษา บทบาทหน้าที่ประสิทธิภาพ ความเป็นธรรม ความโปร่งใส และความรับผิดชอบด้านการจัดการทางการเงิน และพบว่า การรับรู้ของครูผู้สอนส่งผลดีต่อผลผลิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษา แต่ต้องปรับปรุงนโยบายของสถานศึกษาอาชีวศึกษาในการรักษาประสิทธิภาพและทำให้เพิ่มมากขึ้น จึงกล่าวได้ว่า การที่สถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนมีการจัดการที่ความคล่องตัวทั้งในมิติด้านเงินทุน บุคลากร และวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัย ทำให้สามารถปรับตัวกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว ขณะที่สถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนใช้งบประมาณรายรับรายจ่ายของตนเองเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดความได้เปรียบเชิงการแข่งขันจึงทำให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน มีความสามารถในการอยู่รอดทั้งในด้านปัจจัยนำเข้า ปัจจัยกระบวนการ และปัจจัยผลผลิต

4. แนวทางการจัดการเพื่อคุณภาพสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในประเทศไทยโดยการเปิดหลักสูตรที่เฉพาะเจาะจงและมีความยืดหยุ่น เป็นการจัดการเพื่อคุณภาพสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธงชัย สมบูรณ์ และคณะ (2565) ที่ได้ทำการศึกษาการจัดการอาชีวศึกษาระหว่างประเทศไทยกับประเทศเยอรมนี และพบว่า ด้านนโยบายและจุดมุ่งหมาย ทั้งสองประเทศมุ่งเน้นการพัฒนาความรู้ทักษะและความสามารถเชิงวิชาชีพและการประกอบอาชีพ การผลิตกำลังคนให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จึงกล่าวได้ว่า จากการที่นโยบายระดับชาติประสงค์สนับสนุนให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย เท่าเทียมกับสถานศึกษาอาชีวศึกษาภาครัฐ โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาคี การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรระยะสั้นและการเรียนการสอนแบบการเรียนทีละวิชา ถือเป็นโอกาสของสถานศึกษาเอกชนในการขอรับการสนับสนุนและจัดหารายได้เพิ่มมากขึ้น

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 2 แนวทางการจัดการเพื่อคุณภาพสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในประเทศไทย

จากภาพอธิบายได้ว่า แนวทางการจัดการเพื่อคุณภาพสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในประเทศไทย มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ประกอบการต้องทำการจัดสรรเงินทุนให้มีสภาพคล่องอยู่ตลอดเวลา มีบุคลากรที่มีศักยภาพ และมีระบบการจัดที่ดี จึงจะสามารถทำให้สถานศึกษามีคุณภาพได้ ขณะเดียวกันปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์มีผลต่อคุณภาพ แต่อาจใช้วิธีบริหารจัดการโดยไม่ต้องลงทุนในสินทรัพย์ถาวร ซึ่งข้อมูลนี้สามารถอธิบายคุณภาพของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนได้ ร้อยละ 35.40 สำหรับแนวทางในการพัฒนาอาจมุ่งเน้นประเด็นการสร้างหลักสูตรที่มีเป้าหมาย สร้างความร่วมมือกับสถานประกอบการในลักษณะทวิภาคี ปรับปรุงระบบสารสนเทศให้มีความทันสมัยพร้อมใช้งาน และพัฒนาบุคลากรทุกระดับอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสามารถนำเสนอเชิงปฏิบัติการและเชิงนโยบายได้ดังนี้

1.1 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1) ขอเสนอให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสำนักบริหารการอาชีวศึกษาเอกชน ดำเนินการติดตาม ประเมินผล ส่งเสริม ให้คำปรึกษา และสนับสนุน สถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนที่มีระยะเวลาเปิดดำเนินการน้อยกว่า 10 ปี เพิ่มมากขึ้นกว่าสถานศึกษาที่เปิดดำเนินการมาเป็นระยะเวลานาน

เนื่องจากสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนที่เพิ่งเปิดดำเนินการใหม่ มีความต้องการระบบพี่เลี้ยง แนะแนวทาง และต้องการการสนับสนุนมากกว่าสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนที่เปิดดำเนินการมาเป็นระยะเวลานาน

2) ขอเสนอให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนแต่ละแห่ง จัดหลักสูตรการศึกษาที่มีความแตกต่างกันตามความถนัดของแต่ละสถาบัน จัดหลักสูตรที่มีความเฉพาะเจาะจงในการประกอบอาชีพและควรมีความทันสมัยโดยการมองเชิงอนาคต และควรจัดกระบวนการให้มีคุณลักษณะเป็นที่ต้องการของสถานประกอบการ ทั้งในด้านทักษะและด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับอัตราส่วนที่เหมาะสมของครูต่อผู้เรียน ภายใต้การจัดห้องเรียนขนาดเล็ก ทำการเชื่อมโยงหลักสูตรกับมาตรฐานอาชีพระดับชาติหรือระดับสากล โดยการทำความร่วมมือกับสถานประกอบการ แสวงหาผู้เชี่ยวชาญและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ประเมินผลอย่างต่อเนื่องและยืดหยุ่น โดยใช้ผลการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีมาตรฐาน โดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการดำเนินการ

3) ขอเสนอให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน จัดการศึกษาในหลักสูตรที่มีลักษณะความเป็นนานาชาติ หลักสูตรออนไลน์ หลักสูตรด้านดิจิทัล หลักสูตรการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (Dual Vocational Training Abroad) หลักสูตรเฉพาะทางที่สามารถทำงานระหว่างประเทศได้

1.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) ขอเสนอให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เปิดดำเนินการหลักสูตรที่มีความยืดหยุ่นส่งเสริมความร่วมมือกับสถานประกอบการ ชุมชน และองค์กร พัฒนาระบบสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีดิจิทัล ให้สามารถช่วยในการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนาศักยภาพบุคลากรและนักศึกษาทุกระดับให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 และทักษะในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2) ขอเสนอให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนกำหนดนโยบายจัดการเรียนการสอนเพิ่มขึ้นในภาคสมทบ เพื่อรองรับความสะดวกของผู้เรียนทุกช่วงวัย จัดหลักสูตรที่สามารถรับเทียบโอนประสบการณ์สำหรับผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ทำงานวิชาชีพแล้ว จัดหลักสูตรระยะสั้นจัดระบบเครดิตแบงค์ เพื่อเปิดโอกาสสำหรับผู้มีเวลาเฉพาะกิจ รวมถึงการพัฒนาบุคลากรให้รองรับนโยบายดังกล่าว จะนำมาซึ่งผลการประกอบการด้านเงินทุนที่สามารถสร้างความได้เปรียบเชิงการแข่งขันได้

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยพบข้อเสนอสำหรับนักวิจัยท่านต่อไป สามารถทำการศึกษาในมิติแนวความคิดของสถานประกอบการที่มีต่อประเด็นคุณภาพของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เพื่อการผลิตผู้สำเร็จการศึกษาที่มีสามารถปฏิบัติงานได้อย่างประสิทธิภาพสูงสุด

เอกสารอ้างอิง

จอมพงศ์ มงคลวานิช และ จิดาภา ถิรศิริกุล. (2561). *การบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี.* กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธงชัย สมบูรณ์ และคณะ. (2565). *การจัดการอาชีวศึกษาระหว่างประเทศไทยกับประเทศเยอรมนี: การศึกษาเปรียบเทียบ.* วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.

เบญจวรรณ ศรีคำนวล และ คณะ. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในจังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. *Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ.* 10 (2), 2535-2548.

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI). (2560). การปฏิรูปอาชีวศึกษาของประเทศไทย. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 15 มีนาคม 2565. แหล่งที่มา: http://tdri.or.th/2016/08/vocational-education-reform.

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2566). *แผนติดตามการขับเคลื่อนการจัดการอาชีวศึกษา ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567*. กรุงเทพมหานคร: กลุ่มติดตามและรายงานผล สำนักติดตามและประเมินผลการอาชีวศึกษา.

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.(2561). *มาตรฐานการอาชีวศึกษา.* กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.

อนุสรณ์ แสงนิ่มนวล. (2565). เดลินิวส์. การศึกษา. คลี่ปัญหาอาชีวศึกษาไทย. คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูป การศึกษา (กอปศ.). ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ วันที่ 10 มีนาคม 2565. แหล่งที่มา: https://d.dailynews.co.th/ education/632314/.

Khusaini, K. (2021). *The Productivity of Vocational Schools: The Role of Efficiency, Fairness, Transparency and Accountability of Financial Management.* Department of Accounting, Economy, University Budi Luhur, Jakarta.

Yamane, T. (1973). *Statistics: an introductory analysis*. New York: New York: Harper & Row.

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ปุ๋ยหมักมูลแพะของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านโคกทะเล ตำบลเขาสมอคอน อำเภอท่าวุ้ง จังหวัดลพบุรี

Development of composted goat manure products for Ban Khok Thale community enterprise Khao Samo Khon Subdistrict, Tha Wung District, Lopburi Province

กัลย์สุดา ดวงศรีแก้ว และ วันวิสาข์ ลิจ้วน

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Kansuda Duangsrikaew and Wanwisa Lijuan

Thepsatri Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: wanwisa.l@lawasri.tru.ac.th

****

บทคัดย่อ

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ปุ๋ยหมักมูลแพะของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านโคกทะเล มีวัตถุประสงค์เพื่อทำปุ๋ยหมักจากมูลแพะ และศึกษาคุณสมบัติทางกายภาพและเคมีของปุ๋ยหมักจากมูลแพะ โดยทำการหมักมูลแพะ 3 สูตร ดังนี้ สูตรที่ 1 มูลแพะ 6 กิโลกรัม แกลบเผา 2 กิโลกรัม ขี้เค้กอ้อย 2 กิโลกรัม กากน้ำตาล 0.5 กิโลกรัม หัวเชื้อจุลินทรีย์ EM 0.25 กิโลกรัม สูตรที่ 2 มูลแพะ 6 กิโลกรัม รำ 2 กิโลกรัม ขี้เค้กอ้อย 2 กิโลกรัม กากน้ำตาล 0.5 กิโลกรัม หัวเชื้อจุลินทรีย์ EM 0.25 กิโลกรัม และสูตรที่ 3 มูลแพะ 6 กิโลกรัม ขุยมะพร้าว 2 กิโลกรัม ขี้เค้กอ้อย 2 กิโลกรัม กากน้ำตาล 0.5 กิโลกรัม หัวเชื้อจุลินทรีย์ EM 0.25 กิโลกรัม ทำการหมักปุ๋ยโดยเทกองบนพื้นดินที่รองด้วยแผ่นพลาสติก คลุกเคล้าส่วนผสมให้เข้ากัน กระจายปุ๋ยให้ทั่วแผ่นรอง เป็นเวลา 2 เดือน ผลการศึกษา พบว่า ปุ๋ยหมักมูลแพะ สูตร 2 มีคุณสมบัติทางเคมี ได้แก่ ค่าอินทรียวัตถุ เท่ากับ 33.57 ไนโตรเจนทั้งหมด (Total N) เท่ากับ 1.53% ฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ (P_2O_5) เท่ากับ 2.47% โพแทสเซียมที่ละลายน้ำ (K_2O) เท่ากับ 1.83% สูงที่สุด เมื่อเทียบกับปุ๋ยหมักมูลแพะสูตร 1 และ 3 ดังนั้นปุ๋ยหมักมูลแพะสูตรที่ 2 จึงมีความเหมาะสมในการนำมาใช้เพื่อเพิ่มธาตุอาหารให้แก่พืชได้

คำสำคัญ: มูลแพะ; ปุ๋ยหมัก; การพัฒนาผลิตภัณฑ์

* วันที่รับบทความ : 9 กรกฎาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 24 กรกฎาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 26 กรกฎาคม 2567

Received: July 9 2024; Revised: July 24 2024; Accepted: July 26 2024

Abstract

Development of composted goat manure products of Ban Khok Thale Community Enterprise Group. The first objective was to produce the compost fertilizers from goat manure and study the physical and chemical properties of these compost fertilizers and another to increase the value of the goat manure of community enterprise groups in Lopburi Province. The experiment was started with fermenting goat manure in 3 formulas as follows: Treatment 1: 6 kilograms of goat manure, 2 kilograms of burnt rice husks, 2 kilograms of sugarcane filter cake, 0.5 kilograms of molasses, 0.25 kilograms of EM microbial inoculant. Treatment 2: 6 kilograms of goat manure, 2 kilograms of bran, 2 kilograms of sugarcane filter cake, 0.5 kilograms of molasses, 0.25 kilograms of EM microbial inoculant and Treatment 3: 6 kilograms of goat manure, 2 kilograms of coconut coir, 2 kilograms of sugarcane filter cake, 0.5 kilograms of molasses, 0.25 kilograms of EM microbial inoculant. Composted the fertilizer by pouring it in a pile on the floor. The compost fertilizers were covered with plastic sheeting and mixed the ingredients together. Spread the fertilizer evenly over the pad for 2 months. The results of the study found that goat manure composted Treatment 2 had chemical properties including organic matter value equal to 33.57, total nitrogen (Total N) equal to 1.53%, available phosphorus (P2O5) equal to 2.47% and soluble potassium (K2O) was equal to 1.83%, the highest when compared to goat manure compost formulas 1 and 3. Therefore, goat manure compost formula 2 is suitable to be used to add nutrients to plants.

Keywords: Goat Dung; Compost; Product Development

บทนำ

จากการลงพื้นที่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านโคกทะเล เลขที่ 100/1 หมู่ที่ 5 ถนน ตำบลเขาสมอคอน อำเภอท่าวุ้ง จังหวัดลพบุรี ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะ โดยมีนางสาวบรรจงรัตน์ กลิ่นกลั่น เป็นประธานกลุ่ม แพะที่เกษตรกรเลี้ยงเป็นแพะพันธุ์เนื้อ มีลักษณะการเลี้ยงส่วนใหญ่เป็นแบบการต้อนเลี้ยงแบบไล่ทุ่งในพื้นที่ว่างเปล่า โดยเกษตรกรที่เลี้ยงแพะจะทำการขายแพะทั้งตัว มีการรีดนมแพะเพื่อจำหน่ายและแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์สบู่จากนมแพะ นอกจากนี้เกษตรกรยังมีการจำหน่ายมูลแพะให้แก่เกษตรผู้สนใจเพื่อนำไปใส่นาข้าว หรือพืชผลทางการเกษตร หากมูลแพะมีจำนวนมาก และไม่มีผู้ซื้อเกษตรกรจะมีการนำมูลแพะมามาใช้เป็นแหล่งเชื้อเพลิงในครัวเรือน การเลี้ยงแพะของชาวบ้านเขาสมอคอนมีเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่น โดยนำแพะขึ้นไปเลี้ยงบนเทือกเขาสมอคอน เลี้ยงแพะแบบปล่อยธรรมชาติที่เป็นเทือกเขา มีตำนานเล่าขานว่าที่มีเป็นเขาแห่งสมุนไพร และในความเป็นจริงเทือกเขาแห่งนี้ก็มียาสมุนไพรตามธรรมชาติขึ้นอยู่มากกว่า 20 ชนิด เช่น ต้นพยามือเหล็ก หนอนตายยาก น้ำนมราชศรี สาบเสือ หนามกระสุน ซึ่งล้วนแล้วแต่มีสรรพคุณทางยาเป็นอย่างมาก เป็นสมุนไพรที่แพะชอบกิน สำหรับในบริเวณเทือกเขาสมอคอนนี้ชาวบ้านส่วนใหญ่ยึดอาชีพเลี้ยงแพะกันจำนวนมาก และต้อนขึ้นไปเลี้ยงบนเทือกเขาสมอคอนเพื่อกินสมุนไพร โดยแพะในบริเวณนี้มีมากกว่า 1,000 ตัว อย่างไรก็ตามจากการสอบถามข้อมูลจากเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะในกลุ่มดังกล่าว พบว่านอกจากน้ำนมแพะ และเนื้อแพะแล้วยังมีการใช้ประโยชน์จากแพะอยู่ในรูปแบบปุ๋ยคอก คือนำมูลแพะซึ่ง

ประกอบด้วยอุจจาระและปัสสาวะ ซึ่งเป็นส่วนของอาหารที่ผ่านกระบวนการย่อยมาตากแห้งขาย โดยไม่มีการผ่านกระบวนการหมัก จึงทำให้มีราคาจำหน่ายต่ำ นอกจากนี้เชื้อจุลินทรีย์ก่อโรคที่ติดมากับมูลสัตว์ เชื้อเหล่านี้อาจติดไปกับพืชผักที่ปลูกได้และเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดท้องร่วงหรือท้องเสียทั้งในคนและสัตว์เลี้ยงได้ ในปัจจุบันการใช้ประโยชน์จากปุ๋ยมูลสัตว์เพื่อลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตเป็นที่นิยม เพราะช่วยลดการใช้ปุ๋ยเคมีเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและเกษตรกร นอกจากนี้ผู้บริโภคมีความสนใจในการรักษาสุขภาพมากขึ้น ดังนั้นการปลูกพืชโดยใช้ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยอินทรีย์อื่น ๆ จึงเป็นทางเลือกที่น่าสนใจต่อทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค ที่จะสามารถบริโภคได้อย่างปลอดภัย จากรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า มูลแพะโดยทั่วไปมีปริมาณธาตุไนโตรเจน โพแทสเซียม (K_2O) และแมกนีเซียมทั้งหมด เท่ากับร้อยละ 1.94 2.58 และ 0.64 ตามลำดับ ปริมาณธาตุอาหารเหล่านี้อาจมีความแตกต่างกันบ้างในแต่ละพื้นที่ ขึ้นอยู่กับชนิดของอาหารที่แพะบริโภค และการเสริมธาตุอาหารต่าง ๆ ของเกษตรกร การศึกษาที่ผ่านมาพบว่า มูลแพะสามารถปลดปล่อยไนโตรเจนได้สูงที่สุด และสามารถปลดปล่อยโพแทสเซียมและแมกนีเซียมได้ทันที เมื่อเปรียบเทียบกับเศษหอมแดง และกระดูกโคเผาป่น ดังนั้นหากมีการนำมูลแพะมาเป็นส่วนประกอบในการทำปุ๋ยหมักจะสามารถเป็นแหล่งธาตุอาหารของพืชได้ (ทัศนีย์ แก้วมรกฎ และคณะ, 2556 : 135) นอกจากนี้ยังพบว่าการใช้ปุ๋ยมูลแพะร่วมกับการไม่พรางแสงในการเพาะเลี้ยงไข่น้ำ ให้ปริมาณผลผลิตสูงกว่าการเลี้ยงไข่น้ำในปุ๋ยเคมี (นัฏฐา ดำนา และคณะ, 2560 : 60) มีรายงานว่าปุ๋ยที่ได้จากการหมักมูลแพะ สามารถส่งเสริมการเจริญของพืชได้ดีกว่าการใช้ปุ๋ยจากมูลสัตว์ชนิดอื่น เช่นจากการรายงานผลของชนิดปุ๋ยอินทรีย์ ต่อผลผลิต และคุณค่าทางอาหารของหญ้าเนเปียร์ปากช่อง 1 โดยเปรียบเทียบ กับปุ๋ยมูลโค ปุ๋ยมูลสุกร ปุ๋ยมูลแกะ และปุ๋ยมูลแพะ โดยให้ปุ๋ยในอัตราส่วน 600 กิโลกรัมต่อไร่ ผลการศึกษาพบว่า ค่าเฉลี่ยผลผลิตน้ำหนักสดของหญ้าเนเปียร์ที่อายุการตัด 45 วัน ในกลุ่มทดลองให้ปุ๋ยมูลแพะมีค่ามากที่สุด เท่ากับ 1,823 กิโลกรัมต่อไร่ ตามลำดับ หญ้าเนเปียร์ปากช่อง 1 มีการตอบสนองต่อปุ๋ยมูลแพะและแกะ ในด้านของการให้ค่าเฉลี่ยผลผลิตสูงกว่าปุ๋ยอินทรีย์อื่น (อภิชาติ หมั่นวิชา และคณะ, 2562 : 705)

อย่างไรก็ตาม ยังไม่มีการวิจัยเพื่อหาองค์ความรู้เกี่ยวกับการผลิตปุ๋ยหมักจากมูลแพะในจังหวัดลพบุรี ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดในการผลิตปุ๋ยหมักมูลแพะ และการทดลองในครั้งนี้มีการใช้ส่วนผสมเพื่อเพิ่มธาตุอาหารให้แก่ปุ๋ยหมักได้แก่ ขี้เค้กอ้อย (Filter Cake) จากโรงงานผลิตน้ำตาลในจังหวัดลพบุรี ซึ่งขี้เค้กอ้อยคือผลิตผลพลอยได้ (by product) ที่ได้จากกระบวนการทำน้ำอ้อย มีลักษณะเป็นของแข็งสีน้ำตาลปนดำ เมื่อสิ่งสกปรกที่ปนมากับน้ำอ้อยผสมกับสารพอลิเมอร์ (สารเร่งตกตะกอน) แล้วจะเกิดเป็นตะกอนตกลงมา และเข้าสู่กระบวนการการกรองด้วยระบบสุญญากาศ เพื่อแยกน้ำอ้อยและตะกอนออกจากกัน โดยตะกอนที่ถูกกรองออกมาใหม่ ๆ จะมีลักษณะคล้ายขี้เป็ด และประกอบด้วยอินทรียวัตถุที่มีประโยชน์ในการปรับปรุงดิน ประมาณ 60% ของขี้เค้กอ้อย จะเป็นพวกเศษกากอ้อย เศษชิ้นส่วนของใบ กาบใบ ราก และไขขี้ผึ้ง เศษดิน ทราย หินหรือกรวด ที่ติดมากับลำอ้อยขณะทำการเก็บเกี่ยว ตะกอนที่ผ่านการแยกนี้สามารถนำไปเป็นวัตถุดิบสำหรับการผลิตปุ๋ยหมักหรือสารบำรุงดิน จากการวิเคราะห์พบว่า ขี้เค้กอ้อย มีธาตุอาหารที่จำเป็นต่อการ

เจริญเติบโตของพืช ได้แก่ ธาตุไนโตรเจน (N) ประมาณ 3% ฟอสฟอรัส (P) ประมาณ 0.24% และโพแทสเซียม (K) ประมาณ 0.2% จึงมีคุณสมบัติเป็นวัสดุปรับปรุงดินได้ (สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย, 2563) ดังนั้นผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่ามูลแพะและขี้เค้กอ้อยดังกล่าว สามารถนำมาเพิ่มมูลค่าให้เป็นผลิตภัณฑ์ปุ๋ยหมักจากมูลแพะ เพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับมูลแพะ และเป็นแนวทางเพื่อสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะอีกทางหนึ่ง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ปุ๋ยหมักจากมูลแพะด้วยจุลินทรีย์และทดสอบคุณสมบัติทางกายภาพและเคมีของปุ๋ยหมักจากมูลแพะ

2. เพื่อเพิ่มมูลค่ามูลแพะของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดลพบุรี

ระเบียบวิธีวิจัย

1. กระบวนการทำปุ๋ยหมักจากมูลแพะด้วยจุลินทรีย์

ทำการเก็บรวบรวมมูลแพะจากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านโคกทะเล ต. เขาสมอคอน อ. ท่าวุ้ง จ. ลพบุรี ในเดือนพฤศจิกายน 2563 จากนั้นนำมูลแพะที่ได้มาทำปุ๋ยหมักแบบกลับกองแต่ละสูตร โดยมี 3 สูตร ดังนี้

1) สูตรที่ 1 มีส่วนผสมระหว่างมูลแพะ : กากน้ำตาล : น้ำจุลินทรีย์ที่มีประสิทธิภาพ (EM : Effective microorganism) : รำ : แกลบ เท่ากับ 6 : 0.5 : 0.25 : 2 : 2 กิโลกรัม ทำการหมักปุ๋ยโดยเทกองบนพื้นดินที่รองด้วยแผ่นพลาสติกพอลิเอทิลีนความหนาแน่นสูง คลุกเคล้าส่วนผสมให้เข้ากัน จากนั้นกระจายปุ๋ยให้มีความหนาไม่เกิน 1 นิ้ว

2) สูตรที่ 2 มีส่วนผสมระหว่างมูลแพะ : กากน้ำตาล : น้ำจุลินทรีย์ที่มีประสิทธิภาพ (EM) : แกลบ : ขี้เค้กอ้อย เท่ากับ 6 : 0.5 : 0.25 : 2 : 2 กิโลกรัม

3) สูตรที่ 3 มีส่วนผสมระหว่างมูลแพะ : น้ำจุลินทรีย์ที่มีประสิทธิภาพ (EM) : ขี้เค้กอ้อย : ขุยมะพร้าว เท่ากับ 6 : 1 : 7 : 3 กิโลกรัม

ทำการกลับกองทุกวันจนกว่าอุณหภูมิจะลดลงเท่ากับอุณหภูมิห้อง ทิ้งไว้เป็นระยะเวลา 1 เดือน เมื่อครบ 1 เดือนแล้ว ทำการกลับกองปุ๋ย ทุก ๆ 7 วัน โดยใช้จอบพลิกกองทีละข้าง เพื่อลดความร้อนในกองปุ๋ยลง และรดน้ำกองปุ๋ยให้หมาดทุกวัน เพื่อลดการระเหยของน้ำและลดอุณหภูมิที่เกิดจากการหมัก หมักปุ๋ยทั้ง 3 สูตรเป็นเวลาทั้งหมด 2 เดือน ก่อนจะนำตัวอย่างมาวิเคราะห์ธาตุอาหารสำหรับพืชต่อไป

ภาพที่ 1 กระบวนการการผสมปุ๋ยหมักมูลแพะทั้ง 3 สูตร

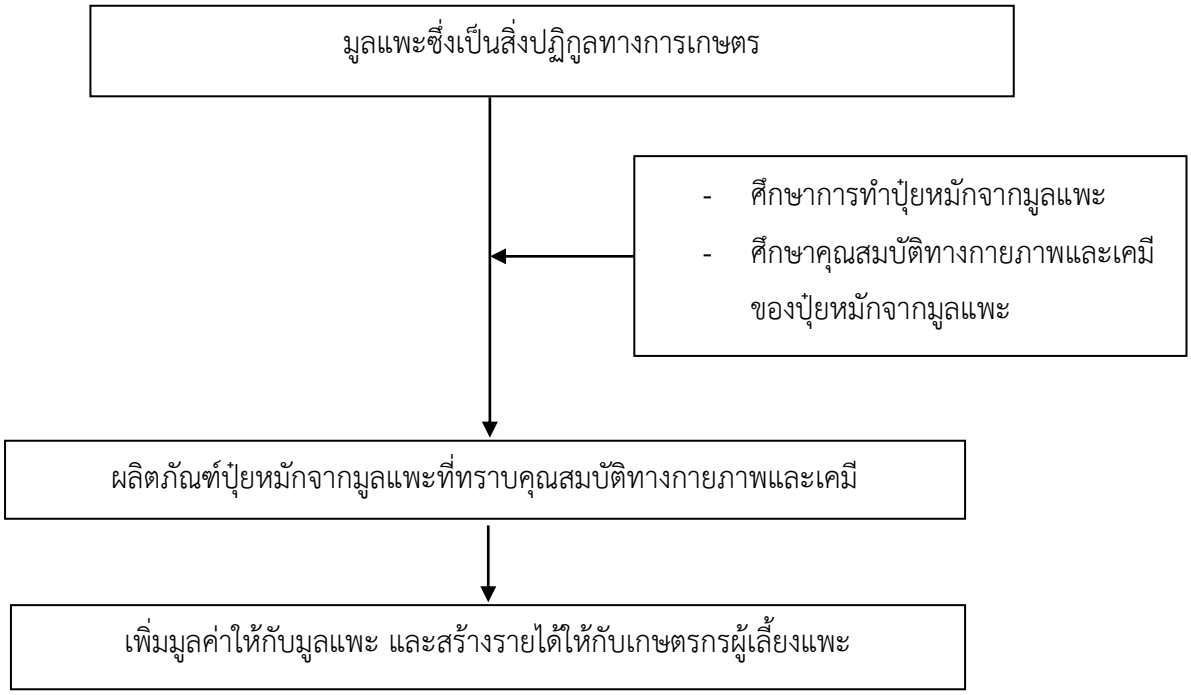
2. การศึกษาคุณสมบัติทางกายภาพ และเคมีของปุ๋ยหมักจากมูลแพะ

นำปุ๋ยหมักจากมูลแพะที่ได้ในแต่ละสูตรมาศึกษาคุณสมบัติทางกายภาพ ได้แก่ ค่าความเป็นกรดด่าง (pH) ค่าการนำไฟฟ้าในดิน (EC) และศึกษาคุณสมบัติทางเคมี ได้แก่ ค่าอินทรียวัตถุ ปริมาณไนโตรเจนทั้งหมด ฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ (P_2O_5) โพแทสเซียมที่ละลายน้ำ (K_2O) และอัตราส่วนคาร์บอนต่อไนโตรเจน โดยส่งตัวอย่างปุ๋ยหมักทั้ง 3 สูตร สูตรละ 3 ซ้ำ ไปวิเคราะห์ที่ บริษัท ห้องปฏิบัติการกลาง (ประเทศไทย) จำกัด นำข้อมูลที่ได้มาหาค่าเฉลี่ยและวิเคราะห์ความแตกต่างทางสถิติโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ทดสอบความแตกต่างโดยใช้ One-way-ANOVA และเปรียบเทียบโดยใช้ Duncan's multiple range tests

กรอบแนวคิดในการวิจัย

มูลสัตว์ เป็นสิ่งปฏิกูลทางการเกษตร ซึ่งส่วนมากจะเป็นสิ่งขับถ่ายของสัตว์ โดยในแต่ละปีมีมูลสัตว์รวมกันประมาณ 35 ล้านตัน (น้ำหนักสด) ส่วนมากถูกนำไปใช้เป็นปุ๋ยคอก แต่ยังมีอีกส่วนหนึ่งที่เหลือทิ้งไว้ในคอกหรือระบายออกไปสู่แหล่งน้ำสาธารณะ และก่อให้เกิดมลพิษกับแหล่งน้ำ (ยงยุทธ โอสถสภา และคณะ, 2551) อย่างไรก็ตามหากสามารถนำมูลสัตว์เหล่านี้มาใช้ประโยชน์มากกว่าที่เป็นอยู่จะช่วยเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรได้ ดังนั้นการนำมูลแพะมาศึกษาการทำปุ๋ยหมักจากมูลแพะ และนำปุ๋ยหมักจากมูลแพะที่ได้มา

ศึกษาคุณสมบัติทางกายภาพ และเคมี จะทำให้ได้ผลิตภัณฑ์ปุ๋ยหมักจากมูลแพะที่มีประสิทธิภาพต่อการเจริญเติบโตของพืชชนิดต่างๆ ซึ่งจะเป็นการเพิ่มมูลค่า รวมถึงการใช้ประโยชน์จากมูลแพะ และสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะต่อไป

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ปุ๋ยหมักจากมูลแพะด้วยจุลินทรีย์ เป็นระยะเวลา 2 เดือน พบว่าลักษณะของปุ๋ยหมักสูตรที่ 1 มีส่วนผสมมูลแพะ : กากน้ำตาล : น้ำจุลินทรีย์ที่มีประสิทธิภาพ (EM) : แกลบ : รำ เนื้อปุ๋ยมีลักษณะร่วนซุย สีน้ำตาลเข้ม ปุ๋ยหมักสูตรที่ 2 มีส่วนผสมมูลแพะ : กากน้ำตาล : น้ำจุลินทรีย์ที่มีประสิทธิภาพ (EM) : แกลบ : ขี้เค้กอ้อย มีลักษณะเป็นก้อนมากกว่าสูตรที่ 1 เนื้อปุ๋ยมีความแห้ง สีน้ำตาลอ่อน ลักษณะของปุ๋ยหมักสูตรที่ 3 มีส่วนผสมมูลแพะ : น้ำจุลินทรีย์ที่มีประสิทธิภาพ (EM) : ขี้เค้กอ้อย : ขุยมะพร้าว เนื้อปุ๋ยมีลักษณะร่วนซุย สีน้ำตาลเข้ม แสดงดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ผลิตภัณฑ์ปุ๋ยหมักมูลแพะทั้ง 3 สูตร จากซ้ายไปขวา ได้แก่ สูตรที่ 1 สูตรที่ 2 และสูตรที่ 3 ตามลำดับ

การศึกษาคุณสมบัติทางกายภาพ ได้แก่ ค่าความเป็นกรดด่าง (pH) ค่าการนำไฟฟ้า ของปุ๋ยหมักมูลแพะทั้ง 3 สูตร ผลการศึกษา พบว่า ปุ๋ยหมักมูลแพะสูตรที่ 1 มีค่าความเป็นกรดด่าง เท่ากับ 8.43 ± 0.15 ค่าการนำไฟฟ้า เท่ากับ 4.33 ± 2.03 เดซิซีเมนส์ต่อเมตร (dS/m) ปุ๋ยหมักมูลแพะสูตรที่ 2 มีค่าความเป็นกรดด่าง เท่ากับ 8.77 ± 0.05 ค่าการนำไฟฟ้า เท่ากับ 3.43 ± 0.83 เดซิซีเมนส์ต่อเมตร ปุ๋ยหมักมูลแพะสูตรที่ 3 มีค่าความเป็นกรดด่าง เท่ากับ 8.60 ± 0.16 การนำไฟฟ้า เท่ากับ 2.43 ± 1.00 เดซิซีเมนส์ต่อเมตร ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงคุณสมบัติทางกายภาพของปุ๋ยหมักมูลแพะ

ปุ๋ยหมัก	ค่าความเป็นกรดด่าง (pH)	ค่าการนำไฟฟ้า (dS/m)
สูตรที่ 1	8.43 ± 0.15^{a}	4.33 ± 2.03^{a}
สูตรที่ 2	8.77 ± 0.05^{b}	3.43 ± 0.83^{a}
สูตรที่ 3	8.60 ± 0.16^{ab}	2.43 ± 1.00^{a}

หมายเหตุ ^{a} และ ^{b} ในคอลัมน์เดียวกัน แทนค่าเฉลี่ยที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$)

การศึกษาคุณสมบัติทางเคมี ได้แก่ ค่าอินทรียวัตถุ อัตราส่วนคาร์บอนต่อไนโตรเจน ปริมาณไนโตรเจนทั้งหมด ฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ (P_2O_5) โพแทสเซียมที่ละลายน้ำ (K_2O) ของปุ๋ยหมักมูลแพะทั้ง 3 สูตร ผลการศึกษา พบว่า ปุ๋ยหมักมูลแพะสูตรที่ 1 มีค่าอินทรียวัตถุ เท่ากับ 33.27 ± 8.91 เปอร์เซ็นต์ อัตราส่วนคาร์บอนต่อไนโตรเจน เท่ากับ 14 : 1 ปริมาณไนโตรเจนทั้งหมด เท่ากับ 1.43 ± 0.38 เปอร์เซ็นต์ ฟอสฟอรัสที่

เป็นประโยชน์ (P_2O_5) เท่ากับ 1.67 ± 0.20 เปอร์เซ็นต์ โพแทสเซียมที่ละลายน้ำ (K_2O) เท่ากับ 1.73 ± 0.64 เปอร์เซ็นต์ ปุ๋ยหมักมูลแพะสูตรที่ 2 ค่าอินทรียวัตถุ เท่ากับ 32.57 ± 4.80% อัตราส่วนคาร์บอนต่อไนโตรเจน เท่ากับ 12 : 1 ปริมาณไนโตรเจนทั้งหมด เท่ากับ 1.53 ± 0.15 เปอร์เซ็นต์ ฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ (P_2O_5) เท่ากับ 2.47 ± 0.38 เปอร์เซ็นต์ โพแทสเซียมที่ละลายน้ำ (K_2O) เท่ากับ 1.83 ± 0.41 เปอร์เซ็นต์ มักมูลแพะสูตรที่ 3 ค่าอินทรียวัตถุ เท่ากับ 29.20 ± 4.04% อัตราส่วนคาร์บอนต่อไนโตรเจน เท่ากับ 13 : 1 ปริมาณไนโตรเจนทั้งหมด เท่ากับ 1.30 ± 0.26 เปอร์เซ็นต์ ฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ (P_2O_5) เท่ากับ 1.37 ± 0.55 เปอร์เซ็นต์ โพแทสเซียมที่ละลายน้ำ (K_2O) เท่ากับ 1.00 ± 0.42 เปอร์เซ็นต์ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงคุณสมบัติทางเคมีของปุ๋ยหมักมูลแพะ

ปุ๋ยหมัก	ค่า อินทรียวัตถุ(%)	อัตราส่วนคาร์บอน ต่อไนโตรเจน	ปริมาณ ไนโตรเจน ทั้งหมด (%)	ฟอสฟอรัสที่ เป็นประโยชน์ (P_2O_5) (%)	โพแทสเซียมที่ ละลายน้ำ (K_2O) (%)
สูตรที่ 1	33.27 ± 8.91[a]	14 : 1	1.43 ± 0.38[a]	1.67 ± 0.20[a]	1.73 ± 0.64[a]
สูตรที่ 2	32.57 ± 4.80[a]	12 : 1	1.53 ± 0.15[a]	2.47 ± 0.38[b]	1.83 ± 0.41[a]
สูตรที่ 3	29.20 ± 4.04[a]	13 : 1	1.30 ± 0.26[a]	1.37 ± 0.55[a]	1.00 ± 0.42[a]

หมายเหตุ [a และ b] ในคอลัมน์เดียวกัน แทนค่าเฉลี่ยที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$)

จากการทดลองในครั้งนี้ พบว่า ปุ๋ยหมักมูลแพะ สูตร 2 มีคุณสมบัติทางเคมี ได้แก่ ค่าอินทรียวัตถุ เท่ากับ 33.57 ไนโตรเจนทั้งหมด (Total N) เท่ากับ 1.53 เปอร์เซ็นต์ ฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ (P_2O_5) เท่ากับ 2.47 เปอร์เซ็นต์ โพแทสเซียมที่ละลายน้ำ (K_2O) เท่ากับ 1.83 เปอร์เซ็นต์ สูงที่สุด เมื่อเทียบกับปุ๋ยหมักมูลแพะสูตร 1 และ 3 ดังนั้นปุ๋ยหมักมูลแพะสูตรที่ 2 จึงมีความเหมาะสมในการนำมาใช้เพื่อเพิ่มธาตุอาหารให้แก่พืชได้

อภิปรายผลการวิจัย

ค่าการนำไฟฟ้าของดิน (EC ในดิน) เป็นการวัดเทียบปริมาณสารประกอบเกลือในดินเพื่อบอกค่าความเค็มของดิน มีความสัมพันธ์กับความเข้มข้นของไนเตรต โพแทสเซียม โซเดียม คลอไรด์ ซัลเฟต และแอมโมเนีย เป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญของความสมบูรณ์ของดิน ส่งผลกระทบต่อผลผลิตของพืช ความเหมาะสมของพืช ความพร้อมของธาตุอาหารพืช และกิจกรรมของจุลินทรีย์ในดินที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการสำคัญของดิน ค่าการนำไฟฟ้าของดินที่เหมาะสมต่อการปลูกพืชทุกชนิดจะมีค่าไม่เกิน 2 เดซิซีเมนส์ต่อเมตร ซึ่งถือว่าเป็นดินไม่เค็ม ถ้าค่าการนำไฟฟ้าของดินอยู่ระหว่าง 2-4 เดซิซีเมนส์ต่อเมตร จัดเป็นดินเค็มน้อย พืชที่ไวต่อความเค็ม

จะมีการเจริญลดลงบ้าง (กรมพัฒนาที่ดิน, 2553) การศึกษาคุณสมบัติทางกายภาพของปุ๋ยหมักมูลแพะทั้ง 3 สูตร พบว่า จากผลการทดลองในตารางที่ 1 พบว่าค่าความเป็นกรดด่างของปุ๋ยหมักมูลแพะทั้ง 3 สูตร มีความเป็นด่างระหว่าง 8.43 – 8.77 สามารถใช้ในการปรับสภาพดินที่มีความเป็นกรดก่อนการปลูกพืชได้ ในขณะที่ค่าการนำไฟฟ้าของปุ๋ยหมักมูลแพะในสูตรที่ 3 มีค่าใกล้เคียงกับ 2 เดซิซีเมนส์ต่อเมตร มีความเหมาะสมต่อการนำไปใช้กับพืชมากกว่าปุ๋ยหมักสูตรที่ 1 และ 2

ค่าอินทรียวัตถุ (%OM) เป็นอินทรียสารที่มีอยู่ในดิน ตั้งแต่ซากพืช ซากสัตว์ ที่ทับถมอยู่ในดิน รวมทั้งอินทรียสารที่รากพืชหรือจุลินทรีย์ในดินสังเคราะห์ขึ้น สามารถบ่งบอกถึงระดับความอุดมสมบูรณ์ของดิน เนื่องจากองค์ประกอบของอินทรียวัตถุในดินเป็นตัวช่วยปรับปรุงสมบัติและลักษณะของเนื้อดินทั้งทางกายภาพ เคมี และชีวภาพ เช่น โครงสร้างดิน สีของดิน ความร่วนซุย การระบายน้ำ การดูดซับหรือความจุในการอุ้มน้ำ จากการทดลองพบว่าค่าอินทรียวัตถุของปุ๋ยหมักมูลแพะทั้งสามสูตรมีค่าสูง เหมาะสมต่อการนำไปใช้เพื่อเพิ่มอินทรียสารในดินได้เป็นอย่างดี ภาณุเดชา และ พฤกษา (2021) ได้ศึกษาอิทธิพลของปุ๋ยหมักถ่านชีวภาพมูลแพะต่อการสะสมคาร์บอนอินทรีย์ในดินและการสร้างเม็ดดิน พบว่า ชุดการทดลองดินที่ผสมมูลแพะเพียงอย่างเดียว มีค่าอินทรียวัตถุ (%OM) เท่ากับ 27.30% (ภาณุเดชา กมลมานิทย์ และ พฤกษา หล้าวงษา, 2564 : 1201) ดังนั้นการเพิ่มค่าอินทรียวัตถุชนิดต่าง ๆ เช่น ขี้เค้ก รำ แกลบ และขุยมะพร้าว ร่วมกับการย่อยสารอินทรีย์ของจุลินทรีย์ EM ช่วยเพิ่มธาตุอาหารให้กับปุ๋ยหมักมูลแพะได้

ธาตุคาร์บอนในดินส่วนหนึ่งจะมีจุลินทรีย์นำไปใช้เป็นอาหาร ในขณะที่ธาตุไนโตรเจน จุลินทรีย์จะใช้เป็นแหล่งโปรตีนในกระบวนการสร้างองค์ประกอบของเซลล์ ค่าอัตราส่วนคาร์บอนต่อไนโตรเจน (C:N Ratio) จึงมีความสำคัญต่อการเจริญเติบโตของจุลินทรีย์ และเป็นค่าที่สามารถบอกความยากง่ายของการย่อยสลายปุ๋ยหมักที่สมบูรณ์ โดยทั่วไปปุ๋ยหมักที่ย่อยสลายจนสมบูรณ์แล้วจะมีค่าอัตราส่วนคาร์บอนต่อไนโตรเจน (C/N ratio) เท่ากับหรือน้อยกว่า 20 : 1 (อานัฐ ตันโช, 2558 : 30-39) แสดงให้เห็นว่าค่าอัตราส่วนคาร์บอนต่อไนโตรเจนของปุ๋ยทั้ง 3 สูตร อยู่ในเกณฑ์ที่ดี และมีการย่อยสลายสมบูรณ์ ในขณะที่การทดสอบ ปริมาณไนโตรเจนทั้งหมด ฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ (P_2O_5) โพแทสเซียมที่ละลายน้ำ (K_2O) พบว่า ปุ๋ยหมักมูลแพะสูตร 2 ให้ผลการทดสอบสารทั้ง 3 ชนิดมากที่สุด

จากการศึกษาในครั้งนี้ทำให้ได้องค์ความรู้เกี่ยบกับสูตรที่เหมาะสมในการหมักมูลแพะ และได้ทดสอบกระบวนการในการหมักปุ๋ยมูลแพะเพื่อเพิ่มธาตุอาหารในดิน ซึ่งเป็นวิธีการที่ไม่ซับซ้อนจนเกินไป สามารถนำองค์ความรู้นี้ไปเผยแพร่แก่กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะในจังหวัดลพบุรี เพื่อพัฒนาต่อยอดในอนาคต เช่น การนำไปใช้ให้เหมาะสมกับชนิดของพืช และการปรับปรุงคุณภาพดินเพื่อเพิ่มธาตุอาหาร แก่พืช และกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านโคกทะเล และเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะโดยทั่วไป สามารถนำความรู้นี้ไปผลิตปุ๋ยหมักเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว นอกจากนี้ยังเป็นการลดมลพิษจากกลิ่นอันไม่พึงประสงค์จากมูลแพะของตนเองได้อีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ปรับวัตถุดิบที่ใช้ในการหมักมูลแพะที่หาได้ง่ายในท้องถิ่นเพิ่มเติม เช่น ใบไม้หรือวัชพืชแห้ง

2. ควรเพิ่มการคำนวณต้นทุนการผลิตปุ๋ยหมักต่อ 1 กิโลกรัม เพื่อวางแผนราคาขายและวางแผนการตลาด สำหรับเป็นตัวอย่างเผยแพร่ให้กลุ่มวิสาหกิจได้เรียนรู้การผลิตปุ๋ยหมักจากมูลแพะ

3. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีมาใช้การผลิตปุ๋ยหมักมูลแพะ เช่น เครื่องผสมปุ๋ย หรือเครื่องอัดเม็ดปุ๋ย

เอกสารอ้างอิง

กรมพัฒนาที่ดิน. (2553). *คู่มือการปฏิบัติงาน กระบวนการวิเคราะห์ตรวจสอบดินทางเคมี*. กรุงเทพมหานคร: กรมพัฒนาที่ดิน.

กลุ่มสารสนเทศและข้อมูลสถิติ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมปศุสัตว์. (2562). ข้อมูลเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์และแพะรายภาค ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562. *ออนไลน์*. สืบค้น 25 กันยายน 2563. แหล่งที่มา: http://ict.dld.go.th/webnew/index.php/th/service-ict/report/340-report-thailand-livestock/reportservey2563/1460-2563-month.

ครองใจ โสมรักษ์. (2560). ผลของปุ๋ยหมักกากครามต่อการเจริญเจริญเติบโต และผลผลิตของผักคะน้า. วารสารเกษตรพระวรุณ. 14 (2), 165 – 172.

ทัศนีย์ แก้วมรกฎ, จำเป็น อ่อนทอง และอัจฉรา เพ็งหนู. (2556). องค์ประกอบและการปลดปล่อยธาตุอาหารของเศษหอมแดง มูลแพะ และกระดูกโคเผาป่น. *วารสารมหาวิยาลัยราชภัฏยะลา.* 8 (2), 130-145.

นัฏฐา ดำนา, วัลวิภา สายแก้ว และอารักษ์ ธีรอำพน. (2560). อิทธิพลของชนิดปุ๋ยและระดับการพรางแสงต่อผลผลิตและคุณภาพของไข่น้ำ [Wolffia arrhiza (L.) Wimm.]. *วารสารพืชศาสตร์สงขลานครินทร์.* 4 (3), 60-64.

พัชรี สิริตระกูลศักดิ์ และคณะ. (2561). *ผลของปุ๋ยหมักเติมอากาศต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของดาวเรือง.* แก่นเกษตร. 46 (ฉบับพิเศษ1), 1211 – 1216.

ภาณุเดชา กมลมานิทย์ และ พฤกษา หล้าวงษา. (2564). อิทธิพลของปุ๋ยหมักถ่านชีวภาพมูลแพะต่อการสะสมคาร์บอนอินทรีย์ในดินและการสร้างเม็ดดิน. *แก่นเกษตร* 49 (5), 1194-1204.

ภิรมณ แสงมณี สุริยุ เสนาอินทร์ และชมัยพร เจริญพร. (2560). การเปรียบเทียบรูปแบบของปุ๋ยหมักจากธูปฤาษี ต่อการเจริญเติบโต และผลผลิตของผักกว้างตุ้ง. *วารสารวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.* 2 (2), 39 – 44.

ยงยุทธ โอสถสภา, อรรถวิทย์ วงศมณีโรจน์ และชวลิต ฮงประยูร. (2551). *ปุ๋ยเพื่อการเกษตรยั่งยืน*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย. (2563). สืบค้น 25 กันยายน 2563. แหล่งที่มา: http://www.ocsb.go.th/upload/journal/fileupload/144-4003.pdf)

อภิชาติ หมั่นวิชา, ไพโรจน์ ศิลมั่น และ สมปอง สรวมศิร. (2562). ผลของชนิดปุ๋ยอินทรีย์ ต่อผลผลิต และองค์ประกอบทางเคมี ของหญ้าเนเปียร์ปากช่อง 1. *แก่นเกษตร.* 47 ฉ(บับพิเศษ 2), 701-706.

อานัฐ ตันโช. (2558). หลักการผลิตปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูงระดับอุตสาหกรรม. *วารสารดินและปุ๋ย.* 37 (1-4), 30-39.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดทำรายงานการเงิน ของบุคลากร กรมการเงินกลาโหม สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม

The Factors Affected Efficiency of Financial Report by the Defense Finance Department Personnel in the Office of the Permanent Secretary for Defense

พันธุ์เพชร์ โพธิ์พูนศักดิ์ และ มัตธิมา กรงเต้น
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
Phunpetch Phopoonsak and Mattima Krongten
Sripatum University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: fah123tadang56@gmail.com

****

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ปัจจัยจูงใจ ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านการเงินและการบัญชีของบุคลากรกรมการเงินกลาโหม สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม และ (2) เพื่อศึกษาปัจจัยค้ำจุน ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านการเงินและการบัญชีของบุคลากรกรมการเงินกลาโหม สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม เก็บรวบรวมข้อมูลกับ บุคลากรกรมการเงินกลาโหม สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม จำนวน 150 ตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการศึกษาพบว่า (1) ความคิดเห็นต่อปัจจัยจูงใจ พบว่า โดยภาพรวมของบุคลากรกรมการเงินกลาโหม สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก (2) ความคิดเห็นต่อปัจจัยค้ำจุน พบว่า โดยภาพรวมของบุคลากรกรมการเงินกลาโหม สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก (3) ความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านการเงินและการบัญชี พบว่า โดยภาพรวมของบุคลากรกรมการเงินกลาโหม สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และ (4) ปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำจุน ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านการเงินและการบัญชีของบุคลากรกรมการเงินกลาโหม สำนักงานปลัดกระทรวง

คำสำคัญ: การเงินและบัญชี; ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน; ปัจจัยจูงใจ; ปัจจัยค้ำจุน

* วันที่รับบทความ : 16 กรกฎาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 22 กรกฎาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 24 กรกฎาคม 2567
Received: July 16 2024; Revised: July 22 2024; Accepted: July 24 2024

Abstract

This study aims to achieve two main objectives (1) To investigate the motivating factors influencing the financial and accounting performance of Defense Finance Department personnel within the Office of the Permanent Secretary for Defense. (2) To examine the supporting factors that affect the efficiency of financial and accounting operations carried out by the Department of Defense Finance personnel within the Office of the Permanent Secretary for Defense. Data for this research were collected from 150 Defense Finance Department personnel within the Office of the Permanent Secretary for Defense by using questionnaires. The statistical method were employed for the analysis includeing descriptive statistics which are frequency, percentage, mean, variance, and multiple regression analysis.

The study findings were as following (1) the study indicatet that personnel of the Defense Finance Department within the Office of the Permanent Secretary for Defense was positive in ease of motivating factors, and high level. (2) Regarding supporting factors, the study also found that overall, the opinion of personnel of the Department of Defense Finance within the Office of the Permanent Secretary for Defense was positive and high level. (3) The study's results showed that the opinion otpersonnel within the Department of Defense Finance at the Office of the Permanent Secretary for Defense generally was positive in case of the efficiency of financial and accounting operations, and high level. (4) It was observed that both motivating factors and supporting factors had the positive impact on the financial and accounting performance of the Department of Defense Finance personnel within the Office of the Permanent Secretary for Defense, influencing the quality and quantity of work. This impact was found to be statistically significant at the 0.05 level.

Keywords: Financial and accounting; Oprational efficiency; Motivating factors; Sustaining factors

บทนำ

ในสถานการณ์ปัจจุบันองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนได้มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกองค์กร ล้วนมีผลกระทบต่อความสำเร็จขององค์กร ซึ่งการที่จะประสบผลสำเร็จได้นั้น เกิดจากหลายปัจจัยด้วยกัน และเป้าประสงค์หลักในการดำรงอยู่ขององค์กรใด ๆ คือ ความต้องการที่จะได้รับการบรรลุผลสัมฤทธิ์ผ่านความร่วมมือร่วมใจของคนในองค์กร หากปราศจากบุคลากรทำหน้าที่เป็นตัวขับเคลื่อนการบริหารจัดการต่าง ๆ ก็ไม่เกิดขึ้น และองค์กรก็ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้ ดังนั้น จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้บังคับบัญชาจะต้องทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากร เพื่อทำให้บุคลากรเกิดความพึงพอใจในการทำงาน เกิดความรักและศรัทธาในหน้าที่การงานของตน ซึ่งทำให้เกิดผลดีต่อองค์กร และส่งผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ทำให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรได้ในที่สุด (กรมการเงินกลาโหม, 2565)

กรมการเงินกลาโหม ได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร ซึ่งถือว่าเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่า เป็นกำลังสำคัญในการสนับสนุนและผลักดัน ทำให้ภารกิจขององค์กรเกิดความสำเร็จและมีความยั่งยืน องค์กรจึงมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะและสมรรถนะในการปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการบริหารจัดการทางการเงิน ให้สามารถสนับสนุน และอำนวยความสะดวก สร้างความพึงพอใจให้กับส่วนราชการหน่วยขึ้นตรงของกระทรวงกลาโหม และประชาชนผู้รับเบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญ ดังนั้น กรมการเงินกลาโหมจึงต้องการให้บุคลากรของตนเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพ และมีจิตสำนึกในการปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่ ซึ่งถ้าหากบุคลากรดังกล่าวไม่ได้รับปัจจัยที่เสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานที่เป็นปัจจัยจูงใจ และปัจจัยค้ำจุน ไม่ว่าจะเป็นด้านลักษณะของงาน ด้านความสำเร็จของงาน ด้านความก้าวหน้าในงาน ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ด้านผู้บังคับบัญชา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านสวัสดิการและค่าตอบแทน ด้านความมั่นคงในงาน และด้านความต้องการความปลอดภัย เป็นต้น ซึ่งปัจจัยเหล่านี้อาจจะส่งผลทำให้เกิดความเสียหายและขาดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องขององค์กร จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรให้เป็นกำลังสำคัญในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ (กรมการเงินกลาโหม, 2565)

จากงานวิจัยของ Petrova, M., et al. (2020) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปฏิสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจของทรัพยากรมนุษย์และความมุ่งมั่นขององค์กร พบว่า การบริหารงานขององค์กรที่มุ่งเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นสำคัญ ยิ่งองค์กรให้ความสำคัญมากเท่าไร สมาชิกขององค์กรก็จะยิ่งมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานเพิ่มมากขึ้นเท่านั้น ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของสมาชิกภายในองค์กร ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทั้งในเรื่องของสภาพแวดล้อมในการทำงานให้มีความปลอดภัย ส่งเสริมและสนับสนุนให้พนักงานมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตน มุ่งเน้นในเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในองค์กรรวมถึงผู้บริหารองค์กร การให้ค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับทักษะวิชาชีพส่วนบุคคล การให้โอกาสในการพัฒนาตนเพื่อเสริมสร้างศักยภาพของสมาชิกในองค์กรให้สามารถแก้ปัญหาและพัฒนาองค์กร ซึ่งหากสมาชิกภายในองค์กรเกิดความพึงพอใจในการมุ่งพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์กรอย่างจริงจัง การทุ่มเทการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและความสำเร็จขององค์กรก็จะตามมา (Petrova, M., et al., 2020)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดทำรายงานการเงินของบุคลากรกรมการเงินกลาโหม สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหมประกอบด้วย (1) ปัจจัยจูงใจ ได้แก่ ด้านลักษณะของงาน ด้านความสำเร็จของงาน ด้านความก้าวหน้าในงานด้านการเงินและบัญชี ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ และ (2) ปัจจัยค้ำจุน ได้แก่ ด้านผู้บังคับบัญชา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านความมั่นคงในงาน ด้านสวัสดิการและค่าตอบแทน และด้านความต้องการความปลอดภัย โดยในการศึกษาครั้งนี้ มุ่งทำการศึกษากับบุคลากรกรมการเงินกลาโหม สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม โดยผลการศึกษาที่จะ

ได้ใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงในการกำหนดแนวทาง วิธีการ และพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านการเงินและการบัญชีของข้าราชการ เพื่อให้ข้าราชการสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหมปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และเกิดประโยชน์สูงสุดมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยจูงใจ ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการจัดทำรายงานการเงินของบุคลากรกรมการเงินกลาโหม สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม

2. เพื่อศึกษาปัจจัยค้ำจุน ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการจัดทำรายงานการเงินของบุคลากรกรมการเงินกลาโหม สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรกรมการเงินกลาโหม สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 240 ราย กำหนดขนาดตัวอย่างโดยการคำนวณแบบทราบจำนวนประชากร และกำหนดความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 โดยให้สูตรในการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างของยามาเน่ (Yamane, 1967) ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มีจำนวน 150 ตัวอย่าง โดยเทคนิคการสุ่มตัวอย่างจะใช้วิธีการคำนวณกลุ่มตัวอย่างจากประชากรแบบบังเอิญ (Accidental sampling) ให้ครบตามจำนวนที่กำหนด

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาใช้การสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 150 ชุด เป็นคำถามปลายปิด (Close-Ended Questionnaires) ประกอบด้วยข้อคำถาม 4 ส่วน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นลักษณะคำถามปลายปิด (Close-Ended Questionnaires) ที่มีลักษณะเป็นแบบ Check List ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อปัจจัยจูงใจ ประกอบด้วย ด้านลักษณะของงาน ด้านความสำเร็จของงาน ด้านความก้าวหน้าในงาน ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ โดยเป็นแบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ด้วยวิธีลิเคิร์ท (Likert Scale) โดยมีเกณฑ์ให้คะแนนตามระดับความคิดเห็น 5 ระดับ ดังนี้ (เติมศักดิ์ สุขวิบูลย์, 2552)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นต่อปัจจัยค้ำจุน ประกอบด้วย ด้านผู้บังคับบัญชา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านสวัสดิการและค่าตอบแทน ด้านความมั่นคงในงาน ด้านความต้องการความปลอดภัย โดยเป็นแบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ด้วยวิธีลิเคิร์ท (Likert Scale)

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านการเงินและการบัญชี ประกอบด้วย ด้านคุณภาพ ด้านปริมาณงาน ด้านเวลา และด้านค่าใช้จ่าย โดยเป็นแบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ด้วยวิธีลิเคิร์ท (Likert Scale)

เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนน

คะแนนเฉลี่ย 4.21–5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.41–4.20 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.61–3.40 หมายถึง มีมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.81–2.60 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับระดับน้อย

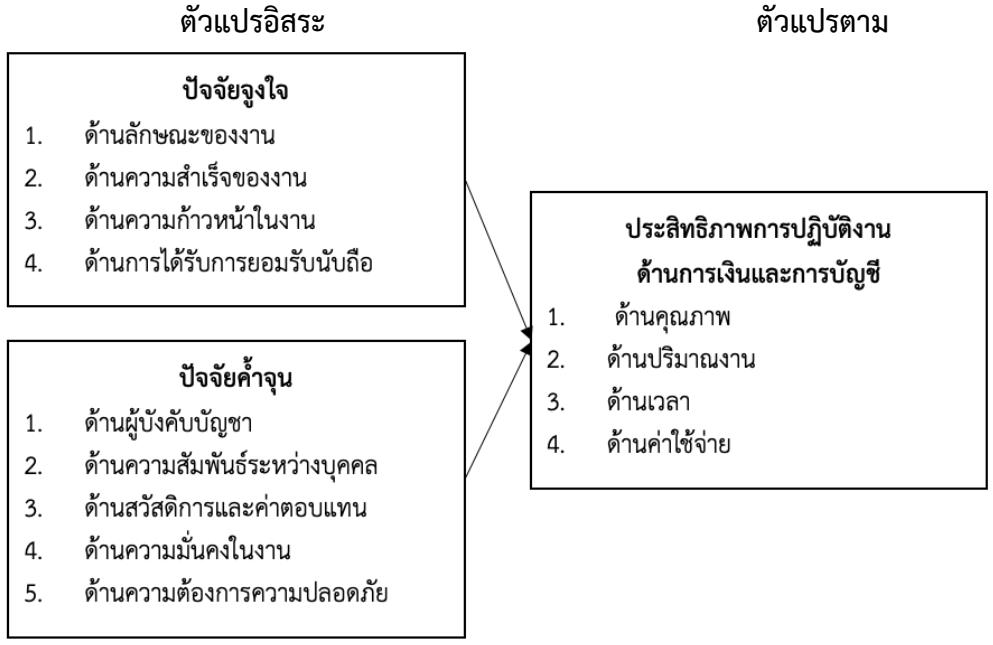
คะแนนเฉลี่ย 1.00–1.80 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับระดับน้อยที่สุด

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ประกอบด้วย ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentages) ค่าเฉลี่ย (Mean, $\bar{X}$) และค่าความแปรปรวน (Variance)

3.2 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เป็นการศึกษาทดสอบสมมติฐานปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านการเงินและการบัญชีของบุคลากรกรมการเงินกลาโหม สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม ได้แก่ ปัจจัยจูงใจ (X1) และปัจจัยค้ำจุน (X2) กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านการเงินและการบัญชี (Y)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาปัจจัยจูงใจ

จากผลการศึกษาความคิดเห็นต่อปัจจัยจูงใจของบุคลากรกรมการเงินกลาโหม สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม พบว่า โดยภาพรวมของบุคลากรกรมการเงินกลาโหม สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.12) เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านลักษณะของงาน ($\overline{X}$ = 4.18) รองลงมาคือ ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ($\overline{X}$ = 4.17) ด้านความสำเร็จของงาน ($\overline{X}$ = 4.09) และด้านความก้าวหน้าในงาน ($\overline{X}$ = 4.05) ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาปัจจัยค้ำจุน

จากผลการศึกษาความคิดเห็นต่อปัจจัยค้ำจุนของบุคลากรกรมการเงินกลาโหม สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม พบว่า โดยภาพรวมของบุคลากรกรมการเงินกลาโหม สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.11) เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านความต้องการความปลอดภัย ($\overline{X}$ = 4.18) รองลงมาคือ ด้านความมั่นคงในงาน ($\overline{X}$ = 4.15) ด้านผู้บังคับบัญชา ($\overline{X}$ = 4.12) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ($\overline{X}$ = 4.09) และด้านสวัสดิการและค่าตอบแทน ($\overline{X}$ = 4.02) ตามลำดับ

3. ผลการศึกษาประสิทธิภาพการจัดทำรายงานทางการเงินของบุคลากรกรมการเงินสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม

จากผลการศึกษาความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดทำรายงานทางการเงินของบุคลากรกรมการเงินกลาโหม สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม พบว่า โดยภาพรวมของบุคลากรกรมการเงินกลาโหม สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.10) เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านปริมาณงาน ($\overline{X}$ = 4.15) รองลงมาคือ ด้านค่าใช้จ่าย ($\overline{X}$ = 4.11) ด้านเวลา ($\overline{X}$ = 4.10) และด้านคุณภาพ ($\overline{X}$ = 4.03) ตามลำดับ

4. ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยจูงใจที่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการจัดทำรายงานทางการเงินของบุคลากรกรมการเงินสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม ด้านคุณภาพ พบว่า ตัวแปรที่ส่งผลทางบวกกับประสิทธิภาพการจัดทำรายงานทางการเงินของบุคลากรกรมการเงินสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม ด้านคุณภาพ (Y1) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้แก่ ด้านลักษณะของงาน (X1) มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.21 ด้านความก้าวหน้าในงาน (X3) มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.25 และด้านการได้รับการยอมรับนับถือ (X4) มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.35 ส่วนตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการจัดทำรายงานทางการเงิน ด้านคุณภาพ (Y1) มี 1 ตัวแปร ได้แก่ ด้านความสำเร็จของงาน (X2)

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยจูงใจที่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการจัดทำรายงานทางการเงินของบุคลากรกรมการเงินสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม ด้านปริมาณงาน พบว่า ตัวแปรที่ส่งผลทางบวกกับประสิทธิภาพการจัดทำรายงานทางการเงินของบุคลากรกรมการเงินสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม ด้านปริมาณงาน (Y2) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ด้านความก้าวหน้าในงาน (X3) มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.30 ส่วนตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการจัดทำรายงานทางการเงิน ด้านปริมาณงาน (Y2) มี 3 ตัวแปร ได้แก่ ด้านลักษณะของงาน (X1) ด้านความสำเร็จของงาน (X2) และด้านการได้รับการยอมรับนับถือ (X4)

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยจูงใจที่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการจัดทำรายงานทางการเงินของบุคลากรกรมการเงินสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม ด้านเวลา พบว่า ปัจจัยจูงใจ ด้านลักษณะของงาน ด้านความสำเร็จของงาน ด้านความก้าวหน้าในงาน และด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดทำรายงานทางการเงิน กลาโหม ด้านเวลา (Y3) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมติฐานที่ 4 ปัจจัยจูงใจที่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการจัดทำรายงานทางการเงินของบุคลากรกรมการเงินสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม ด้านค่าใช้จ่าย พบว่า ปัจจัยจูงใจ ด้านลักษณะของงาน ด้านความสำเร็จของงาน ด้านความก้าวหน้าในงาน และด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดทำรายงานทางการเงิน กลาโหม ด้านค่าใช้จ่าย (Y4) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมติฐานที่ 5 ปัจจัยค้ำจุนที่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการจัดทำรายงานทางการเงินของบุคลากรกรมการเงินสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม ด้านคุณภาพ พบว่า ตัวแปรที่ส่งผลทางบวกกับประสิทธิภาพการจัดทำรายงานทางการเงินของบุคลากรกรมการเงินสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม ด้านคุณภาพ (Y5) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (X2) มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.28 ด้านสวัสดิการและค่าตอบแทน (X3) มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.10 ด้านความมั่นคงในงาน (X4) มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.38 และด้านต้องการความปลอดภัย (X5) มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.21 ส่วนตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการจัดทำรายงานทางการเงิน ด้านคุณภาพ (Y5) มี 1 ตัวแปร ได้แก่ ด้านผู้บังคับบัญชา (X1)

สมมติฐานที่ 6 ปัจจัยค้ำจุนที่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการจัดทำรายงานทางการเงินของบุคลากรกรมการเงินสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม ด้านปริมาณงาน พบว่า ตัวแปรที่ส่งผลทางบวกกับประสิทธิภาพการจัดทำรายงานทางการเงินของบุคลากรกรมการเงินสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม ด้านปริมาณงาน (Y6) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ด้านสวัสดิการและค่าตอบแทน (X3) มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.25 ด้านความมั่นคงในงาน (X4) มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.42 ส่วนตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการจัดทำรายงานทางการเงิน ด้านคุณภาพ (Y6) มี 3 ตัวแปร ได้แก่ ด้านผู้บังคับบัญชา (X1) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (X2) และด้านต้องการความปลอดภัย (X5)

สมมติฐานที่ 7 ปัจจัยค้ำจุนที่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการจัดทำรายงานทางการเงินของบุคลากรกรมการเงินสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม ด้านเวลา พบว่า ปัจจัยค้ำจุน ด้านผู้บังคับบัญชา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านสวัสดิการและค่าตอบแทน ด้านความมั่นคงในงาน และด้านต้องการความปลอดภัย ไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดทำรายงานทางการเงิน กลาโหม ด้านเวลา (Y7) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมติฐานที่ 8 ปัจจัยค้ำจุนที่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการจัดทำรายงานทางการเงินของบุคลากรกรมการเงินสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม ด้านค่าใช้จ่าย พบว่า ปัจจัยค้ำจุน ด้านผู้บังคับบัญชา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านสวัสดิการและค่าตอบแทน ด้านความมั่นคงในงาน และด้านต้องการความปลอดภัย ไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดทำรายงานทางการเงิน กลาโหม ด้านค่าใช้จ่าย (Y_8) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผลการวิจัย

ข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ เป็นไปตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานการวิจัย โดยผลที่ได้จากการวิจัยมีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ปัจจัยจูงใจ ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการจัดทำรายงานการเงินของบุคลากรกรมการเงินกลาโหม สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม จากผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยจูงใจ ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการจัดทำรายงานการเงินของบุคลากรกรมการเงินกลาโหม สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม ด้านคุณภาพ และด้านปริมาณงาน ทั้งนี้ เนื่องจาก ประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากรกรมการเงินกลาโหม สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม เกิดจากการที่บุคลากรที่มีคุณลักษณะเหมาะสมในองค์กร ตั้งใจปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ ใช้กลวิธีหรือเทคนิคการทำงานที่จะสร้างผลงาน ซึ่งเป็นผลงานที่มีคุณภาพเป็นที่น่าพอใจโดยสิ้นเปลืองทุน ค่าใช้จ่าย พลังงาน และเวลาน้อย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ นลพรรณ บุญฤทธิ์ (2558) กล่าวว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน เป็นความสามารถในการปฏิบัติงานที่ต้องใช้ความรู้ความสามารถและประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้งานที่ได้รับมอบหมายแล้วเสร็จ โดยคำนึงถึงความถูกต้องรวดเร็วของงาน ความประหยัด ความยุติธรรมและความเสมอภาค รวมถึงปริมาณผลงานที่สอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กร

2. จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ปัจจัยค้ำจุน ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการจัดทำรายงานการเงินของบุคลากรกรมการเงินกลาโหม สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม จากผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยค้ำจุน ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการจัดทำรายงานการเงินของบุคลากรกรมการเงินกลาโหม สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม ด้านคุณภาพ และด้านปริมาณงาน ทั้งนี้ เนื่องจาก บุคลากรกรมการเงินกลาโหม สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม เป็นบุคคลที่มีความสุขและพอใจในการทำงาน มีความพอใจจะเพิ่มพูนคุณภาพและปริมาณของ

ผลงาน คิดค้น ดัดแปลงวิธีทำงานให้ได้ผลดียิ่งขึ้นอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กฤติกา โรจนประดิษฐ์ และ ดารณี เอื้อชนะจิต (2565) ศึกษาเรื่อง ทักษะทางสังคมและแรงจูงใจที่ส่งผลต่อความสำเร็จของงานด้านบัญชีและการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพของบุคลากรกรมการเงินกลาโหม สำนักงานปลัดกระทรวงกลาง ผลการศึกษา พบว่า 1) ทักษะทางสังคมด้านภาวะผู้นำ ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านความฉลาดทางอารมณ์ส่งผลเชิงบวกต่อความสำเร็จของงานด้านบัญชี 2) ทักษะทางสังคมด้านภาวะผู้นำ ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านความฉลาดทางอารมณ์ส่งผลเชิงบวกต่อการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ 3) แรงจูงใจด้านปัจจัยค้ำจุนส่งผลเชิงบวกต่อความสำเร็จของงานด้านบัญชี และ 4) แรงจูงใจด้านปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำจุนแลกสอดคล้องกับการศึกษาของ พริมรตา สิรบุลภรณ์ (2564) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม ผลการศึกษาวิจัย พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของข้าราชการสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหมที่มีเพศ ระดับการศึกษา และตำแหน่งงานแตกต่างกัน ทำให้ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน และข้าราชการที่มีอายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และอายุราชการแตกต่างกันทำให้ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน ปัจจัยจูงใจ ด้านความสำเร็จในการทำงานด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงานและปัจจัยค้ำจุน ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานด้านความมั่นคงในงาน ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

จากผลการศึกษาพบว่า

1.1 ปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำจุนส่งผลต่อต่อประสิทธิภาพประสิทธิภาพการจัดทำรายงานทางการเงินของบุคลากรกรมการเงินกลาโหม สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม ด้านคุณภาพ กรมการเงินสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหมควรมีการสร้างสัมพันธภาพที่ดีภายในหน่วยงาน เพื่อทำให้การปฏิบัติงานประสบผลสำเร็จ ตลอดจนเพื่อให้บุคลากรมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ เพื่องานที่มีประสิทธิภาพ

1.2 ในด้านปริมาณงาน กรมการเงินสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม ควรมีการวางแผน บริหารจัดการปริมาณงาน และจัดลำดับความสำคัญของงานเพื่อความสำเร็จในการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งกำหนดเป้าหมายของงานที่ได้รับมอบหมาย เพื่อความสำเร็จ ทันต่อเวลา

1.3 ในด้านเวลา กรมการเงินสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม ควรมีการจัดอบรมเพื่อให้บุคลากรเข้าใจระบบงาน ขั้นตอนการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี เพื่อทำให้สามารถทำงานได้อย่างรวดเร็ว สามารถบริหารจัดการเวลาในการจัดทำงานที่มอบหมาย เพื่อทันต่อการตัดสินใจ

1.4 ในด้านค่าใช้จ่าย กรมการเงินสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหมควรมีการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในหน่วยงานได้อย่างคุ้มค่า ประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด พร้อมทั้งจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ในหน่วยงาน เช่น เงินงบประมาณ วัสดุต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

2.1 ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพเพิ่มเติม เนื่องจากในงานวิจัยนี้ศึกษาเพียงแต่เชิงปริมาณ เพื่อสอบถามข้อมูลเชิงลึกที่แบบสอบถามทั่วไปไม่สามารถเก็บข้อมูลได้

2.2 ควรศึกษาตัวแปรต้นอื่น ที่มีความเกี่ยวข้องกับตัวแปรตามศึกษาปัจจัยอื่น ๆ เช่น ด้านการจัดการบุคคล ด้านการจัดการองค์กร และด้านการสื่อสาร เป็นต้น ที่อาจมีความเกี่ยวข้องกับการประสิทธิภาพการทำงาน เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยอื่น ที่ทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานเกิดประสิทธิภาพเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กรมการเงินกลาโหม. (2565). กรมการเงินกลาโหม. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 12 ตุลาคม 2565. แหล่งที่มา: https://dfd.mod.go.th/Structure/DFD%E0%B8%A7%E0%B8%B2%E0%B8%87.aspx

กฤติกา โรจนประดิษฐ์ และ ดารณี เอื้อชนะจิต. (2565). ทักษะทางสังคมและแรงจูงใจที่ส่งผลต่อความสำเร็จของงานด้านบัญชีและการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพของบุคลากรกรมการเงินกลาโหม สำนักงานปลัดกระทรวงกลางโหม. *วารสารสหวิทยาการสังคมศาสตร์และการสื่อสาร.* 5 (4), 129–139.

นลพรรณ บุญฤทธิ์. (2558). *ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี.* วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจ. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.

พริมรตา สิรบุลภรณ์. (2564). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม.* สาขาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

การวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันการส่งออกสินค้าเกษตรไทย ในยุคโควิด-19

The Competitiveness of Thai Agriculture Product Exports in the Era of Covid-19

กมลรัตน์ ถิระพงษ์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
Kamonrat Thirapong
Ramkhamhaeng University, Thailand
E-mail: k.thirapong@rumail.ru.ac.th

****

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์สถานการณ์การส่งออกสินค้าเกษตรของไทยและนโยบายที่เกี่ยวข้องภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 2) วิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของสินค้าเกษตรไทยในประเทศจีนและสหรัฐอเมริกา กลุ่มตัวอย่างที่ในการวิจัย คือ ข้อมูลการส่งออกสินค้าเกษตรตามพิกัดศุลกากรที่สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรได้จำแนกไว้ เป็นข้อมูลทุติยภูมิย้อนหลัง 5 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 - พ.ศ. 2565 ใช้เครื่องมือในการวิเคราะห์ ได้แก่ การวิเคราะห์ส่วนแบ่งการตลาด (Market Share) วิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage Index: RCA) และการวิเคราะห์ดัชนีความชำนาญทางการค้า (Trade Specialization Index: TSI)

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า แม้เศรษฐกิจโลกจะมีการชะลอตัวอันเนื่องมาจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 แต่ไทยมีการดำเนินนโยบายและแนวทางในการผลิตและการค้าสินค้าเกษตร ส่งผลให้การส่งออกสินค้าเกษตรสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง สินค้าที่มีมูลค่าการส่งออกสูงสุด ได้แก่ สินค้าประเภทของปรุงแต่งจากเนื้อสัตว์ปลาฯ (พิกัด 16) ผลไม้และลูกนัดที่บริโภคได้ฯ (พิกัด 08) และธัญพืช (พิกัด 10) ตามลำดับ และผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ไทยมีสินค้าที่มีศักยภาพในการแข่งขันในจีนและสหรัฐอเมริกา จำนวน 5 ชนิดสินค้า ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ของอุตสาหกรรมโม่สีเมล็ดธัญพืชฯ (พิกัด 11) น้ำตาลและขนมทำจากน้ำตาล (พิกัด 17) ของปรุงแต่งจากธัญพืช แป้ง สตาร์ช หรือนมฯ (พิกัด 19) และเครื่องดื่ม สุรา น้ำส้มสายชู (พิกัด 22) และยางธรรมชาติ (พิกัด 40.01) ในส่วนของสินค้าที่ประเทศไทยมีความอ่อนไหวในทั้ง 2 ตลาด มีจำนวน 1 ชนิดสินค้า คือ ยางสังเคราะห์และแฟกติชอื่นๆ (พิกัด 4002.99)

คำสำคัญ: ความสามารถในการแข่งขัน; สินค้าเกษตร; สินค้าเกษตรเพื่ออุตสาหกรรมเกษตร

---

* วันที่รับบทความ : 7 มิถุนายน 2567; วันแก้ไขบทความ 17 มิถุนายน 2567; วันตอบรับบทความ : 19 มิถุนายน 2567
Received: June 7 2024; Revised: June 17 2024; Accepted: June 19 2024

Abstract

This study aims to 1) Analyze the situation of Thai agricultural exports and related policies under the pandemic. 2) Analyze the comparative advantage of Thai agricultural products in China and the United States. The research utilizes a sample group consisting of agricultural product export data classified according to customs tariffs by the Office of Agricultural Economics. The study utilizes secondary data from the past five years, spanning from 2018 to 2022. The analysis tools employed include Market Share analysis (MS), Revealed Comparative Advantage analysis (RCA), and Trade Specialization Index (TSI).

Results from research objective 1 found that although the world economy has slowed down due to the COVID-19 outbreak, Thailand has implemented policies and guidelines for the production and trade of agricultural products. As a result, agricultural product exports can continue. The products with the highest export value include products made from meat and fish preparations (H.S. 16), edible fruits and nuts (H.S. 08), and cereals (H.S. 10), respectively. The results from research objective 2 found that Thailand has 5 products that have the potential to compete in China and the United States, including products from the grain milling industry (H.S. 11) and sugar and sugar snacks (H.S. 17). Grain preparations, flour, starch, or milk (H.S. 19) and beverages, spirits, vinegar (H.S. 22) and natural rubber (H.S. 40.01). As for the products that Thailand is sensitive to in both markets, there is 1 type. The product is a synthetic rubber and other facts (H.S.4002.99)

Keywords: Competitiveness; Agricultural Products; Agro-Industry Products

บทนำ

ประเทศไทยเป็นแหล่งการผลิตและส่งออกสินค้าที่สำคัญแหล่งหนึ่งของโลก เมื่อพิจารณาถึงสถานการณ์การค้าระหว่างประเทศของไทยในช่วงปี พ.ศ. 2563 - 2565 จากข้อมูลของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2566) พบว่าประเทศไทยมีการค้ากับต่างประเทศมูลค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 17,086,503 ล้านบาท โดยเป็นมูลค่าส่งออกเฉลี่ย 8,562,672 ล้านบาท และมูลค่านำเข้าเฉลี่ย 8,523,831 ล้านบาท ซึ่งจะเห็นได้ว่าในช่วง 3 ปีที่ผ่านมามูลค่าการค้าสินค้าทั้งหมด มีมูลค่าเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง คิดเป็นมูลค่าการค้าสินค้าเกษตรประมาณ 2,025,065 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 11.85 ของมูลค่าการค้ารวม และเมื่อพิจารณาถึงมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตร พบว่า มีการส่งออกสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเฉลี่ยปีละ 1,426,354 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 18.70 ต่อปี มีตลาดส่งออกสินค้าเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ ประเทศจีน มีมูลค่าการส่งออกในปี พ.ศ. 2565 อยู่ที่ 406,771 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 24.19 ของมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรทั้งหมด รองลงมา คือ ประเทศสหรัฐอเมริกา มูลค่าการส่งออกอยู่ที่ 168,592 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 10.03 และ ประเทศญี่ปุ่น มูลค่าการส่งออกอยู่ที่ 152,071 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 9.05 ซึ่งจากข้อมูลของกระทรวงพาณิชย์ (2566) พบว่า ตั้งแต่ พ.ศ. 2556 - 2565 สินค้าส่งออกของไทยมีการปรับตัวให้มีศักยภาพในการแข่งขันอย่างต่อเนื่อง โดยพิจารณาได้จากมูลค่าการส่งออกสินค้าที่มีค่าความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) เพิ่มขึ้น และมีการขยายตัวของชนิดสินค้าส่งออกเพิ่มขึ้น โดยมีการเปลี่ยนแปลงจากเดิมที่ประเทศไทยมีการ

ส่งออกยางพาราเป็นอันดับ 1 แต่ในปี พ.ศ. 2565 ผลไม้สดแช่เย็น แช่แข็งได้ขยับขึ้นมาเป็นอันดับ 1 แทน ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลของ คณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (2564) ที่แสดงให้เห็นว่าในช่วง ปี พ.ศ. 2558 – 2562 ผลไม้สด แช่เย็น แช่แข็งและแห้ง มีมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในส่วนของ ทุเรียนสด ลำไยสด และมังคุดสด ซึ่งเป็นสินค้าที่ประเทศไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบเมื่อเทียบกับประเทศคู่แข่งที่มีการส่งออกสินค้าชนิดเดียวกัน (เมธาพร กิ่งสะกุน, 2562) และนอกจากสินค้าเกษตรแล้ว สินค้าอุตสาหกรรมเกษตรของไทยที่มีศักยภาพในการแข่งขันสูงในตลาดอาเซียน มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออก ประกอบด้วย อาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป สิ่งปรุงรสอาหาร ผักกระป๋องและผักแปรรูป ผลิตภัณฑ์ข้าวสาลีและอาหารสำเร็จรูป เครื่องดื่ม น้ำตาลทราย และผลไม้กระป๋อง (ธนกานต์ แก้วสลุด, 2562) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัคจิรา ทวีกาญจน์ (2562) ที่แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (RCA) ของการส่งออกน้ำตาลทรายไปยังตลาดอาเซียนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ในช่วงปี พ.ศ. 2562 ถึง 2563 ภาคเกษตรของไทยได้เผชิญกับสถานการณ์ภัยแล้งรุนแรงและต่อเนื่อง ซึ่งเป็นผลมาจากการที่ฝนทิ้งช่วง และการเกิดปรากฏการณ์เอลนีโญ ทำให้ปริมาณน้ำไม่เพียงพอต่อการเพาะปลูกพืช (ชัยวัช โชวเจริญสุข, 2563) อีกทั้งในช่วงปลายปี พ.ศ. 2562 เป็นต้นมา ได้เกิดเหตุการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 ขึ้นทั่วโลก ส่งผลให้เกิดผลกระทบทางเศรษฐกิจเป็นมูลค่ามหาสาร เศรษฐกิจโลกชะลอตัว มีการดำเนินมาตรการต่างๆ เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 เช่น การปิดด่านการค้าชายแดนของประเทศต่างๆ ส่งผลกระทบต่อการขนส่งการค้าและการส่งออกสินค้าเกษตรระหว่างประเทศเป็นวงกว้าง และนอกจากนั้น ยังมีการปิดสถานประกอบการต่างๆ ส่งผลให้เกิดการหยุดชะงักของกิจกรรมการผลิต การขนส่ง การท่องเที่ยว และการบริการต่างๆ แรงงานเกิดภาวะว่างงาน จึงมีการเดินทางกลับภูมิลำเนาทั้งในประเทศไทย และประเทศเพื่อนบ้าน แต่เนื่องจากสถานการณ์ยังไม่คลี่คลายส่งผลให้แรงงานบางส่วนไม่สามารถกลับเข้ามาทำงานในประเทศไทยได้ ทำให้เกิดปัญหาการขาดแคลนแรงงานภาคเกษตรตามมา ส่งผลให้ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรปี พ.ศ. 2563 หดตัวลง ร้อยละ 3.3 เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2562 โดยมีการหดตัวในสาขาพืช สาขาประมง สาขาบริการทางการเกษตร และสาขาป่าไม้ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2563) เมื่อพิจารณาในส่วนของสินค้าส่งออกสำคัญ พบว่ามีสินค้าเกษตรที่สำคัญมีมูลค่าการส่งออกลดลง ได้แก่ 1) ยางธรรมชาติ เนื่องจากสงครามการค้าระหว่างจีนและสหรัฐอเมริกาที่ยืดเยื้อ รวมทั้งการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้ปริมาณการส่งออกยางลดลง 2) ข้าวและผลิตภัณฑ์ เนื่องจากราคาข้าวของไทยสูงกว่าประเทศคู่แข่ง และค่าเงินบาทที่แข็งค่าต่อเนื่อง ประกอบกับเศรษฐกิจโลกชะลอตัวจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ส่งผลให้กำลังซื้อชะลอตัว

ถึงแม้ว่าเศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจการเกษตรจะมีการหดตัวอันเนื่องมาจากผลของการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้การบริโภคที่ลดลง และระบบโลจิสติกส์ที่ไม่สามารถดำเนินการได้ดังเดิม การส่งออกผลผลิตทางการเกษตรได้รับผลกระทบตามมาจนทำให้เกิดอุปทานส่วนเกินในช่วงแรก (ประกาย ธีระวัฒนากุล, 2564) แต่ในขณะเดียวกันสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปก็กลับมาฟื้นตัวและส่งออกได้ดี ภาพรวมการส่งออกสินค้าเกษตรของไทยไปยังประเทศต่างๆ ทั่วโลกในช่วง 11 เดือนของปี 2564 (มกราคม – พฤศจิกายน 2564) ยังคงเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2563 โดยภาพรวมการค้าไทยกับทั่วโลกเพิ่มขึ้นร้อยละ 15.96 ตลาดส่งออกที่ขยายตัวมากที่สุด ได้แก่ อินเดีย จีน สาธารณรัฐเกาหลี นิวซีแลนด์ และญี่ปุ่น ตามลำดับ เนื่องมาจากยังมีความต้องการบริโภคสินค้าเพิ่มขึ้นอยู่ เช่น ในตลาดประเทศจีนซึ่งเป็นคู่ค้าสินค้าเกษตรอันดับ 1 ของประเทศไทย มีความต้องการสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้น ได้แก่ ผลไม้และผลิตภัณฑ์ อย่างเช่น ทุเรียน ซึ่งถึงแม้จะมีค่าความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบลดลง แต่ก็มีอัตราการลดลงน้อยกว่าประเทศคู่แข่งอื่น และไทยยังสามารถคงส่วนแบ่งการตลาดในจีนไว้ได้ (อันติมา แสงสุพรรณ, 2566) นอกจากนั้นยังมีในส่วนของปลาและผลิตภัณฑ์ มันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์ ผักและผลิตภัณฑ์ รวมทั้งกากและเศษที่เหลือจากอุตสาหกรรมผลิตอาหาร อาหารที่จัดทำไว้สำหรับเลี้ยงสัตว์ ที่ยังคงเพิ่มขึ้นเนื่องจากความต้องการอาหารสัตว์เลี้ยงยังคงเพิ่มขึ้น

เพื่อไม่ให้เศรษฐกิจหยุดชะงัก นานาประเทศจึงได้มีการปรับปรุงมาตรฐานทางการค้า รวมไปถึงการปรับปรุงเทคนิคทางการค้าในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้สามารถดำเนินการค้าต่อไปได้อย่างราบรื่นในช่วงที่เกิดปัญหาการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในส่วนของประเทศไทย มีการเสนอนโยบายและแนวทางในการดำเนินการผลิต เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยมีหน่วยงานหลักที่ทำการรับผิดชอบ คือ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ที่ทำงานร่วมกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร นอกจากนั้นยังมีกระทรวงพาณิชย์ ที่ดูแลทางด้านของการตลาดและการกระจายสินค้าร่วมกับกระทรวงคมนาคมที่ดูแลด้านการขนส่งสินค้าทั้งภายในประเทศและส่งสินค้าไปต่างประเทศ จะเห็นได้ว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้มีการดำเนินการอย่างเข้มงวดในทุกกิจกรรมตลอดโซ่การผลิตเพื่อป้องกันการปนเปื้อนเชื้อไวรัสโควิด-19 ในสินค้าเกษตร ทั้งพืช ประมง และปศุสัตว์ รวมไปถึงการปฏิบัติตามแนวทางสากลในการควบคุมสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิตตามแนวทางการปฏิบัติการป้องกันการแพร่ระบาดขององค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อผู้บริโภค ทำให้สินค้าเกษตรไทยสามารถส่งออกไปยังตลาดโลกภายใต้สถานการณ์โควิด-19 ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้จึงได้ มุ่งการศึกษาไปที่ศักยภาพในการแข่งขันของสินค้าเกษตรที่สำคัญของไทยหลังจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 โดยใช้ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) ควบคู่กับดัชนีความชำนาญทางการค้า (TSI) ในประเทศคู่ค้าที่สำคัญ ได้แก่ ประเทศจีน และประเทศสหรัฐอเมริกา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. วิเคราะห์สถานการณ์การส่งออกสินค้าเกษตรของไทยและภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19
2. วิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของสินค้าเกษตรไทยในประเทศจีนและสหรัฐอเมริกา

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้ทำการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากกรมศุลกากรร่วมกับสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรและแหล่งข้อมูลอื่นๆ มาทำการวิเคราะห์ส่วนแบ่งการตลาด (Market Share) วิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage Index: RCA) และการวิเคราะห์ดัชนีความชำนาญทางการค้า (Trade Specialization Index: TSI) เพื่อให้งานวิจัยบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาโดยใช้ข้อมูลการส่งออกสินค้าเกษตรตามพิกัดศุลกากร โดยเลือกกลุ่มสินค้าที่พิจารณาตามที่สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรได้จำแนกไว้ ได้แก่ ข้อมูลรหัสฮาร์โมไนซ์ 2 หลักในกลุ่มสินค้าเกษตรและอาหาร และ 4 หลักในกลุ่มสินค้าเกษตรเพื่ออุตสาหกรรมการเกษตร และทำการพิจารณาสินค้าเกษตรที่ทำการส่งออกไปยังประเทศคู่ค้าที่สำคัญ ได้แก่ จีน และสหรัฐอเมริกา โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากกรมศุลกากรร่วมกับสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรและแหล่งข้อมูลอื่นๆ เป็นข้อมูลย้อนหลัง 5 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 - พ.ศ. 2565

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยนี้ได้นำ การวิเคราะห์ส่วนแบ่งการตลาด (Market Share) การวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage Index: RCA) และการวิเคราะห์ดัชนีความชำนาญทางการค้า (Trade Specialization Index: TSI) เข้ามาช่วยในการวิเคราะห์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) การวิเคราะห์ส่วนแบ่งการตลาด (Market Share) เพื่อพิจารณาถึงความสามารถในการขายสินค้าชนิดหนึ่งในตลาดแห่งหนึ่งของผู้ขาย โดยวิธีการคำนวณ เป็นการพิจารณาสัดส่วนของมูลค่าการส่งออกสินค้า i ของประเทศ j ที่เข้าสู่ตลาดประเทศ m เปรียบเทียบกับการส่งออกสินค้า i ของตลาดโลกที่เข้าสู่ตลาดประเทศ m ดังสมการต่อไปนี้

$$MS_{ijm} = \frac{X_{ijm}}{X_{iwm}}$$

โดยที่

MS_{ijm} = ส่วนแบ่งทางการตลาดของสินค้า i ของประเทศ j ที่ส่งไปยังประเทศ m

X_{ijm} = มูลค่าการส่งออกสินค้า i ของประเทศ j ไปประเทศ m

X_{iwm} = มูลค่าการส่งออกสินค้า i ของโลกไปประเทศ m

2) การวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage Index: RCA) ในการเปรียบเทียบความได้เปรียบของประเทศผู้ส่งออกสินค้าเกษตรโดยทำการศึกษาระหว่างการส่งออกสินค้าเกษตรของไทยไปยังตลาดต่างๆ เทียบกับประเทศคู่ค้าที่สำคัญ โดยทำการศึกษาระหว่างการส่งออกสินค้าเกษตรของไทยที่มีมูลค่าสูงสุดไปยังตลาดต่างๆ เทียบกับประเทศคู่ค้าที่สำคัญ ซึ่ง RCA ตามแนวคิดของ Balassa, B., & Noland, M. (1989) สามารถคำนวณได้ ดังนี้

$$RCA = \frac{X_{ij}/X_i}{X_{wj}/X_w}$$

โดยที่

RCA = ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกสินค้า j ของประเทศ i

X_{ij} = มูลค่าการส่งออกสินค้า j ของประเทศ i

X_i = มูลค่าการส่งออกสินค้าทั้งหมดของประเทศ i

X_{wj} = มูลค่าการส่งออกสินค้า j ของโลก

X_w = มูลค่าการส่งออกสินค้าทั้งหมดของโลก

3) การวิเคราะห์ดัชนีความชำนาญทางการค้า (Trade Specialization Index: TSI) โดยใช้ดัชนี TSI ในการวิเคราะห์ร่วมกับการวิเคราะห์ RCA โดย ดัชนี TSI จะสะท้อนให้เห็นดุลการค้าของแต่ละชนิดสินค้า และเปรียบเทียบความสามารถในการส่งออกจากการเป็นผู้ส่งออกสุทธิหรือการได้เปรียบดุลการค้าในกลุ่มสินค้านั้นๆ วิธีการคำนวณ ดังนี้

$$TSI_{ij} = \frac{X_{ij} - M_{ij}}{X_{ij} + M_{ij}}$$

โดยที่

TSI_{ij} = ดัชนีความชำนาญทางการค้า

X_{ij} = มูลค่าการส่งออกสินค้า j ของประเทศ i

M_{ij} = มูลค่าการนำเข้าสินค้า j ของประเทศ i

ในการพิจารณาค่า TSI จะพบว่า ค่า TSI จะมีค่าอยู่ระหว่าง -1 ถึง 1 ซึ่งถ้าค่า TSI มีค่ามากกว่า 0 แสดงว่า ประเทศนั้นมีความได้เปรียบดุลการค้าในชนิดสินค้านั้นๆ หรือเป็นผู้ส่งออกสุทธิในชนิดสินค้านั้นๆ และในทางตรงข้าม หากค่า TSI มีค่าใกล้เคียง -1 จะสะท้อนให้เห็นว่า ประเทศนั้นเป็นผู้นำเข้าชนิดสินค้านั้นๆ มากกว่าส่งออก

เมื่อคำนวณดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (RCA) และดัชนีความชำนาญทางการค้า (TSI) ในรายระดับประเทศคู่ค้าและชนิดสินค้าแล้ว ค่าที่ได้จะแสดง ให้เห็นถึงความสามารถในการแข่งขันการส่งออกของรายชนิดสินค้า ที่ไทยมีศักยภาพมากกว่าแต่ละประเทศคู่ค้าที่ทำการศึกษาในระดับต่างๆ รวมถึงสินค้าที่ไทยมีศักยภาพน้อย โดยกำหนดให้ RCA_{th} คือ ดัชนี RCA ของประเทศไทย RCA_{tp} คือ ดัชนี RCA ของประเทศคู่ค้า และ TSI_{tp} คือดัชนี TSI ของประเทศคู่ค้า มาทำการจัดแบ่งชนิดสินค้าในแต่ละระดับออกเป็น 9 กลุ่ม โดยกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 จัดเป็นสินค้าในกลุ่มที่ไทยมีศักยภาพในการแข่งขัน และสินค้าในกลุ่มที่ 9 เป็นสินค้าอ่อนไหว (กวีพจน์ สัตตวัฒนานนท์ และ สารี วรวิสุทธิ์สารกุล, 2562)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

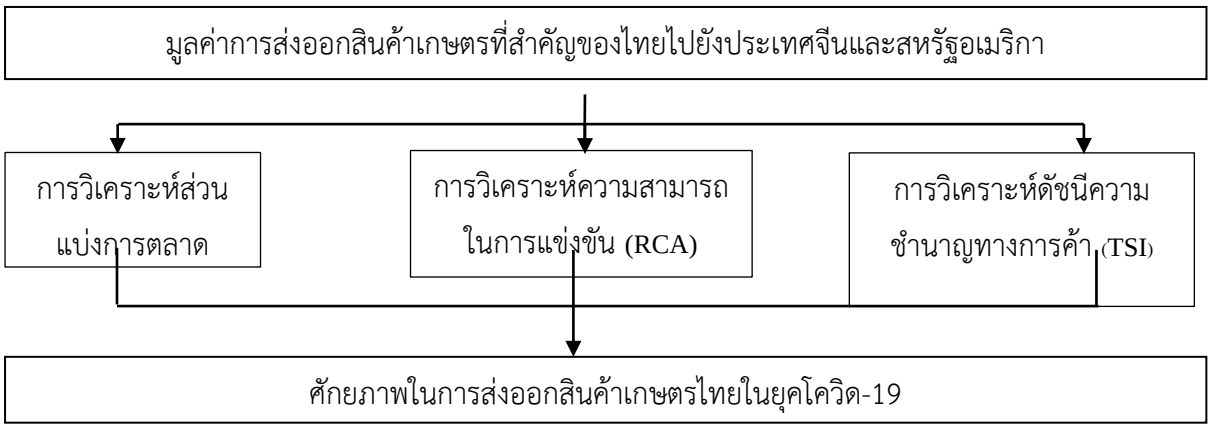
งานวิจัยครั้งนี้ทำการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิที่เกี่ยวข้องกับมูลค่าการค้าระหว่างประเทศ และมูลค่าการค้ารายประเทศจากกรมศุลกากร, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, International Trade Centre และแหล่งข้อมูลอื่นๆ เป็นข้อมูลย้อนหลัง 5 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 - พ.ศ. 2565 มาใช้ในการศึกษา

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1. เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 จะทำการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ และวิเคราะห์ข้อมูลสถิติอย่างง่าย และค่าเฉลี่ย เพื่อวิเคราะห์ถึงสถานการณ์การส่งออกสินค้าเกษตรของไทยภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19

2. เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การวิจัยนี้ได้นำการวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage Index: RCA) และการวิเคราะห์ดัชนีความชำนาญทางการค้า (Trade Specialization Index: TSI) เข้ามาช่วยในการวิเคราะห์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์สถานการณ์การส่งออกสินค้าเกษตรของไทยและภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 พบว่า ตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2562 ทั่วโลกเผชิญกับปัญหาการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ภาครัฐได้ดำเนินมาตรการในด้านต่างๆ ทั้งทางด้านการผลิต การตลาด รวมถึงมาตรการทางการเงิน เพื่อให้เกษตรกรสามารถผ่านวิกฤติไปได้ ซึ่งมาตรการต่างๆ นั้น ได้ถูกนำมาปรับใช้ตั้งแต่ช่วงกลางปี พ.ศ. 2563 และมีการปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์ความรุนแรงของโรคโควิด-19 ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยมีการดูแลทางด้านของการตลาด การกระจายสินค้า การขนส่งสินค้าทั้งภายในประเทศ และส่งสินค้าไปต่างประเทศ มีการดำเนินการอย่างเข้มงวดในทุกกิจกรรมตลอดโซ่การผลิตเพื่อป้องกันการปนเปื้อนเชื้อไวรัสโควิด-19 ในสินค้าเกษตร ทั้งพืช ประมง และปศุสัตว์ รวมไปถึงการปฏิบัติตามแนวทางสากลในการควบคุมสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิตตามแนวทางการปฏิบัติการป้องกันการแพร่ระบาดขององค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อผู้บริโภคและประเทศคู่ค้าต่างๆ ทำให้สินค้าเกษตรไทยสามารถส่งออกไปยังตลาดโลกภายใต้สถานการณ์โควิด-19 ได้ เมื่อพิจารณาภาพรวมการส่งออกในกลุ่มสินค้าเกษตรและอาหาร พบว่า สินค้ากลุ่มนี้มีมูลค่าการส่งออกรวมในปี พ.ศ. 2565 อยู่ที่ 42,913.35 ล้านเหรียญสหรัฐ โดยสินค้าที่มีมูลค่าการส่งออกมากที่สุด ได้แก่ สินค้าประเภทของปรุงแต่งจากเนื้อสัตว์ปลาหรือสัตว์น้ำจำพวก คลัสตาเชียร์ โมลลุสก์ หรือจากสัตว์น้ำที่ไม่มีกระดูกสันหลังอื่นๆ (พิกัด 16) ผลไม้และลูกนัดที่บริโภคได้เปลือกผลไม้จำพวกส้มหรือเปลือกแตง (พิกัด 08) และธัญพืช (พิกัด 10) ตามลำดับ ส่วนสินค้าที่มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุดในปี พ.ศ. 2565 ได้แก่ น้ำตาลและขนมทำจากน้ำตาล (พิกัด 17) โกโก้และของปรุงแต่งที่ทำจากโกโก้ (พิกัด 18) และคลั่ง รวมทั้งกัม เรซินน้ำเลี้ยงและสิ่งสกัดอื่นๆ จากพืช (พิกัด 13) ในส่วนของสินค้าเกษตรที่มีแนวโน้มการส่งออกของปี

พ.ศ. 2565 เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2564 ลดลงได้แก่ สัตว์มีชีวิต (พิกัด 01) วัตถุจากพืช พืชใช้ถักสาน ผลิตภัณฑ์จากพืชไม่ได้ระบุไว้ในที่อื่น (พิกัด 14) และเมื่อพิจารณาในกลุ่มสินค้าเกษตรเพื่ออุตสาหกรรมการเกษตร จำนวน 11 รายชนิดสินค้า พบว่า มีสินค้าเพียง 4 ชนิดสินค้า ที่มีอัตราการเจริญเติบโตเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปีก่อน ส่วนอีก 7 ชนิดสินค้า มีอัตราการเจริญเติบโตลดลงเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า และพบว่า ยางธรรมชาติ (พิกัด 40.01) มีมูลค่าการส่งออกสูงสุดอยู่ที่ 5,090.91 ล้านเหรียญสหรัฐ แต่มีอัตราการเจริญเติบโตอยู่ที่ -0.08 ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2563) ที่แสดงให้เห็นว่าแนวโน้มการส่งออกยางธรรมชาติมีแนวโน้มลดลง ส่วนสินค้าประเภทของผสมที่ได้จากผลิตภัณฑ์ใดๆ ตามประเภท 40.01 ผสมกับผลิตภัณฑ์ใดๆ ตามประเภทนี้ (พิกัด 4002.80) มีอัตราการเจริญเติบโตเมื่อเทียบกับปีก่อนสูงสุดอยู่ที่ร้อยละ 0.41 โดยมีมูลค่าการส่งออกอยู่ที่ 2,638.39 ล้านเหรียญสหรัฐ รองลงมาคือ ฝ้าย (พิกัด 52.01) มีอัตราการเจริญเติบโตเมื่อเทียบกับปีก่อนอยู่ที่ร้อยละ 0.36 โดยมีมูลค่าการส่งออกอยู่ที่ 0.49 ล้านเหรียญสหรัฐ ส่วนไหมดิบ (ยังไม่เข้าเกลียว) (พิกัด 50.02) มีอัตราการเจริญเติบโตเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้าอยู่ที่ -0.46

ทางด้านการค้าระหว่างประเทศของไทยกับประเทศจีน พบว่า สินค้าที่ประเทศไทยมีส่วนแบ่งการตลาดมากที่สุดในประเทศจีน ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ของอุตสาหกรรมโม่สีเมล็ดธัญพืช (พิกัด 11) พืชผักรวมทั้งรากและบางชนิดที่บริโภคได้ (พิกัด 07) ผลไม้ (พิกัด 08) โดยมีส่วนแบ่งการตลาดในปี พ.ศ. 2565 อยู่ที่ร้อยละ 44.71, 38.23 และ 29.10 ตามลำดับ และนอกจากนั้นยังพบว่า ผลไม้ (พิกัด 08) น้ำตาลและขนมที่ทำจากน้ำตาล (พิกัด 17) ของปรุงแต่งทำจากพืชผัก (พิกัด 20) และของปรุงแต่งจากเนื้อปลาหรือสัตว์น้ำ (พิกัด 16) เป็นสินค้าที่มีแนวโน้มส่วนแบ่งการตลาดเพิ่มขึ้น ส่วนสินค้าที่มีแนวโน้มส่วนแบ่งการตลาดลดลง ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ของอุตสาหกรรมโม่สีเมล็ดธัญพืช (พิกัด 11) และพืชผักรวมทั้งรากและบางชนิดที่บริโภคได้ (พิกัด 07) และในส่วนของสินค้าเกษตรเพื่ออุตสาหกรรมการเกษตรที่ประเทศไทยทำการค้ากับประเทศจีน พบว่าสินค้าที่มีส่วนแบ่งการตลาดสูงที่สุด ได้แก่ ของผสมที่ได้จากผลิตภัณฑ์ใดตามประเภท 40.01 (พิกัด 4002.8) รองลงมาคือยางธรรมชาติ (พิกัด 40.01) ตามมาด้วยเดกซ์ทริน และโมดิไฟด์สตาร์ชอื่น (พิกัด 35) ตามลำดับ ซึ่งทั้งสามผลิตภัณฑ์นี้มีส่วนแบ่งการตลาดมากกว่าร้อยละ 40 ทั้งสิ้น และถึงแม้ว่าประเทศจีนจะดำเนินนโยบาย Zero Covid แต่หน่วยงานภาครัฐของไทยเองก็ได้มีการให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการและเกษตรกรไทยในการขายสินค้าไปยังประเทศจีนอีกด้วย

และในส่วนของสหรัฐอเมริกาสินค้าเกษตรไทยได้รับผลกระทบในทางบวกจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นผลมาจากการดำเนินนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจในประเทศของรัฐบาลสหรัฐอเมริกา ทำให้ความต้องการบริโภคภายในประเทศเพิ่มสูงขึ้น (กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ, 2564) โดยพบว่าในปี พ.ศ. 2565 สินค้าที่ประเทศไทยมีส่วนแบ่งการตลาดมากที่สุดในประเทศสหรัฐอเมริกา ได้แก่ ธัญพืช (พิกัด 10) กากและเศษเหลือจากอุตสาหกรรมผลิตอาหารที่จัดไว้สำหรับเลี้ยงสัตว์ (พิกัด 23) ของปรุงแต่งจากเนื้อปลาหรือสัตว์น้ำ (พิกัด 16) โดยมีส่วนแบ่งการตลาด อยู่ที่ร้อยละ

23.48, 16.78 และ 14.30 ตามลำดับ โดยสินค้าที่มีแนวโน้มส่วนแบ่งการตลาดเพิ่มขึ้น ได้แก่ ธัญพืช (พิกัด 10) และกากและเศษเหลือจากอุตสาหกรรมผลิตอาหารที่จัดไว้สำหรับเลี้ยงสัตว์ (พิกัด 23) แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าของปรุงแต่งจากเนื้อปลาหรือสัตว์น้ำ (พิกัด 16) มีแนวโน้มส่วนแบ่งการตลาดลดลง ในส่วนของสินค้าเกษตรเพื่ออุตสาหกรรมการเกษตรที่ประเทศไทยทำการค้ากับประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า สินค้าที่มีส่วนแบ่งการตลาดสูงที่สุด ได้แก่ ยางธรรมชาติ (พิกัด 40.01) ตามมาด้วย ยางคอมพาวด์ (พิกัด 40.05) และยางสังเคราะห์และแฟกติชอื่นๆ (พิกัด 4002.99) ซึ่งจากข้อมูลจะเห็นได้ว่าตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 ถึง 2565 แนวโน้มของการส่งออกสินค้าทั้งสามชนิดไปยังประเทศสหรัฐอเมริกามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

ในส่วนของวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของสินค้าเกษตรไทยในประเทศจีนและสหรัฐอเมริกา โดยอ้างอิงการแบ่งประเภทพิกัดศุลกากรตามสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ได้เป็น สินค้าเกษตรและอาหาร และสินค้าเกษตรเพื่ออุตสาหกรรมการเกษตร โดยทำการคำนวณหาค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (RCA) และดัชนีความสามารถในการแข่งขันทางการค้า (TSI) ของประเทศไทยและประเทศคู่ค้า ใช้ข้อมูลการค้าในปี พ.ศ. 2565 ผลที่คำนวณได้จะนำมาใช้ในการพิจารณาเพื่อทำการจัดแบ่งกลุ่มชนิดสินค้าในแต่ละระดับออกเป็น 9 กลุ่ม ผลการศึกษา พบว่า

การวิเคราะห์ความสามารถในการค้า และการแข่งขันสินค้าเกษตรของไทยกับจีน

ผลการวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันสินค้าเกษตรของไทยกับจีน โดยกำหนดให้ RCA_{th} หมายถึง ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของไทย, RCA_{ch} หมายถึง ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของจีน และ TSI_{ch} หมายถึง ดัชนีความสามารถในการแข่งขันทางการค้าของจีน สามารถแบ่งกลุ่มชนิดสินค้าออกเป็น 9 กลุ่ม ดังตารางที่ 1 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

กลุ่มที่ 1 สินค้าที่ไทยมีศักยภาพในตลาดจีนมากที่สุด ได้แก่ ผลไม้และลูกนัตที่บริโภคได้ เปลือกผลไม้จำพวกส้มหรือเปลือกแตง (พิกัด 08) ธัญพืช (พิกัด 10) ผลิตภัณฑ์ของอุตสาหกรรมโม่สีเมล็ดธัญพืช มอลต์ สตาร์ช อินูลิน และกลูเทนจากข้าวสาลี (พิกัด 11) น้ำตาลและขนมทำจากน้ำตาล (พิกัด 17) ของปรุงแต่งจากธัญพืช แป้ง สตาร์ช หรือนม ผลิตภัณฑ์อาหารจำพวกเพลสทรี (พิกัด 19) เครื่องดื่ม สุรา น้ำส้มสายชู (พิกัด 22) กากและเศษที่เหลือจากอุตสาหกรรมผลิตอาหาร อาหารที่จัดทำไว้สำหรับเลี้ยงสัตว์ (พิกัด 23) ยางธรรมชาติ (พิกัด 40.01) ของผสมที่ได้จากผลิตภัณฑ์ใดๆ ตามประเภท 40.01 ผสมกับผลิตภัณฑ์ใดๆ ตามประเภทนี้ (พิกัด 4002.80) และยางคอมพาวด์ (พิกัด 40.05)

กลุ่มที่ 2 สินค้าที่ไทยมีศักยภาพในตลาดของประเทศจีนรองลงมา จากผลการศึกษา พบว่า ไม่มีสินค้าในกลุ่มนี้

กลุ่มที่ 3 สินค้าที่ไทยมีศักยภาพการแข่งขันมากกว่าจีน แต่เป็นสินค้าที่ประเทศจีนส่งออกสุทธิ ได้แก่ ผลไม้และลูกนัตที่บริโภคได้ พืชผัก รวมทั้งรากและหัวบางชนิดที่บริโภคได้ (พิกัด 07) ของปรุงแต่งจากเนื้อสัตว์ ปลา หรือสัตว์น้ำจำพวกคลัสตาเชียร์ โมลลุสก์ หรือจากสัตว์น้ำที่ไม่มีกระดูกสันหลังอื่นๆ (พิกัด 16) ของปรุงแต่งทำจากพืชผัก ผลไม้ ลูกนัต หรือจากส่วนอื่นของพืช (พิกัด 20) ของปรุงแต่งเบ็ดเตล็ดที่บริโภคได้ (พิกัด 21) เดกซ์ทริน และโมดิไฟด์สตาร์ชอื่น (พิกัด 35.05)

กลุ่มที่ 4 สินค้าที่ไทยมีศักยภาพการแข่งขันน้อยกว่าจีน และจีนนำเข้าสุทธิ จากผลการศึกษา พบว่า ไม่มีสินค้าในกลุ่มนี้

กลุ่มที่ 5 สินค้าที่จีนมีศักยภาพมากกว่าไทย แต่ไทยส่งออกสุทธิ จากผลการศึกษา พบว่า ไม่มีสินค้าในกลุ่มนี้

กลุ่มที่ 6 สินค้าที่ขาดศักยภาพการแข่งขันทั้ง 2 ประเทศและจีนนำเข้าสุทธิ สัตว์มีชีวิต (พิกัด 01) เนื้อสัตว์และส่วนอื่นของสัตว์บริโภคได้ (พิกัด 02) ปลา สัตว์น้ำจำพวกคลาสตาเชียร์ โมลลุสก์ และสัตว์น้ำที่ไม่มีกระดูกสันหลังอื่น (พิกัด 03) ผลิตภัณฑ์นม ไข่สัตว์ปีก น้ำผึ้งธรรมชาติ ผลิตภัณฑ์จากสัตว์ที่บริโภคได้ซึ่งไม่ได้ระบุหรือรวมไว้ในที่อื่น (พิกัด 04) เมล็ดพืชและผลไม้ที่มีน้ำมัน เมล็ดธัญพืชเมล็ดพืชและผลไม้เบ็ดเตล็ด พืชที่ใช้ในอุตสาหกรรมหรือใช้เป็นยา ฟางและหญ้าแห้งที่ใช้เป็นอาหารสัตว์ (พิกัด 12) ไขมันและน้ำมันที่ได้จากสัตว์หรือพืช ผลิตภัณฑ์ที่แยกได้จากไขมัน (พิกัด 15) และ โกโก้และของปรุงแต่งที่ทำจากโกโก้ (พิกัด 18) น้ำยาง (พิกัด 4002.91) ฝ้าย (พิกัด 52.01) และปอ (พิกัด 53.03)

กลุ่มที่ 7 สินค้าที่ขาดศักยภาพการแข่งขันทั้ง 2 ประเทศและจีนส่งออกสุทธิ ได้แก่ ต้นไม้และพืชอื่นๆ ที่มีชีวิต หัว ราก และสิ่งที่คล้ายกัน ดอกไม้และใบไม้ที่ใช้ประดับ (พิกัด 06) และ กาแฟ ชา ชามาเต้ และเครื่องเทศ (พิกัด 09)

กลุ่มที่ 8 สินค้าที่จีนมีศักยภาพในการแข่งขันและนำเข้าสุทธิ ได้แก่ รังไหมที่เหมาะสำหรับการสาวไหม (พิกัด 50.01) และเศษไหม (พิกัด 50.03)

กลุ่มที่ 9 สินค้าอ่อนไหว ได้แก่ ผลิตภัณฑ์จากสัตว์ที่มิได้ระบุหรือรวมไว้ในที่อื่น (พิกัด 05) ครั่ง รวมทั้งกัม เรซิน น้ำเลี้ยง และสิ่งสกัดอื่นๆจากพืช (พิกัด 13) วัตถุจากพืชที่ใช้ถักสาน ผลิตผลจากพืชที่ไม่ได้ระบุไว้ในที่อื่น (พิกัด 14) ยาสูบและผลิตภัณฑ์ที่ใช้แทนยาสูบ (พิกัด 24) ยางสังเคราะห์และแฟกติชอื่นๆ ที่ได้จากน้ำมันในลักษณะขั้นปฐมหรือเป็นแผ่น แผ่นบาง หรือเป็นแถบ (พิกัด 4002.99) และไหมดิบ (ยังไม่เข้าเกลียว) (พิกัด 50.02)

ตารางที่ 1 ความสามารถในการค้า และการแข่งขันสินค้าเกษตรของไทยกับจีน

ด้านการนำเข้า	**ด้านการส่งออก**				
	สินค้าที่ไทยขาดศักยภาพแต่จีนมีศักยภาพ ($RCA_{th}<1$ และ $RCA_{ch}>1$)	**สินค้าที่ไทยขาดศักยภาพเช่นเดียวกับจีน ($RCA_{th}<1$ และ $RCA_{ch}<1$)**	**สินค้าที่ไทยมีศักยภาพ แต่แข่งขันได้ด้อยกว่าจีน ($RCA_{th}>1$ และ $RCA_{th}<RCA_{ch}$)**	**สินค้าที่ไทยมีศักยภาพ และแข่งขันได้ดีกว่าจีน ($RCA_{th}>1$ และ $RCA_{th}>RCA_{ch}$)**	**สินค้าที่ไทยมีศักยภาพแต่จีนขาดศักยภาพ ($RCA_{th}>1$ และ $RCA_{ch}<1$)**
สินค้าที่จีนนำเข้ามากกว่าส่งออก ($TSI_{ch}<0$)	(8) **พิกัด** 50.01 และ 50.03	(6) **พิกัด** 01 02 03 04 12 15 18 4002.91 52.01 และ 53.03	(4) - ไม่มี -	(2) - ไม่มี -	(1) **พิกัด** 08 10 11 17 19 22 23 40.01 4002.80 และ 40.05
สินค้าที่จีนส่งออกมากกว่านำเข้า ($TSI_{ch}>0$)	(9) **พิกัด** 05 13 14 24 4002.99 และ 5002	(7) **พิกัด** 06 และ 09	(5) - ไม่มี -	(3) **พิกัด** 07 16 20 21 และ 35.05	

ที่มา: คำนวณจาก (International trade centre, 2023)

การวิเคราะห์ความสามารถในการค้า และการแข่งขันสินค้าเกษตรของไทยกับสหรัฐอเมริกา

ผลการวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันสินค้าเกษตรของไทยกับสหรัฐอเมริกา โดยกำหนดให้ RCA_{th} หมายถึง ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของไทย, RCA_{usa} หมายถึง ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของสหรัฐอเมริกา และ TSI_{usa} หมายถึง ดัชนีความสามารถในการแข่งขันทางการค้าของสหรัฐอเมริกา สามารถแบ่งกลุ่มชนิดสินค้าออกเป็น 9 กลุ่ม ดังตารางที่ 2 มีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มที่ 1 สินค้าที่ไทยมีศักยภาพในตลาดสหรัฐอเมริกามากที่สุด ได้แก่ พืชผัก รวมทั้งรากและหัวบางชนิดที่บริโภคได้ (พิกัด 07) ผลิตภัณฑ์ของอุตสาหกรรมโม่สีเมล็ดธัญพืช มอลต์ สตาร์ช อินูลิน และกลูเทนจากข้าวสาลี (พิกัด 11) ของปรุงแต่งจากเนื้อสัตว์ ปลา หรือสัตว์น้ำจำพวกคลัสตาเชียร์ โมลลุสก์ หรือจากสัตว์น้ำที่ไม่มีกระดูกสันหลังอื่นๆ (พิกัด 16) น้ำตาลและขนมทำจากน้ำตาล (พิกัด 17) ของปรุงแต่งจากธัญพืช แป้ง สตาร์ช หรือนม ผลิตภัณฑ์อาหารจำพวกเพลสทรี (พิกัด 19) ของปรุงแต่งทำจากพืชผัก ผลไม้ ลูกนัต หรือจากส่วนอื่นของพืช (พิกัด 20) และเครื่องดื่ม สุรา น้ำส้มสายชู (พิกัด 22) ยางธรรมชาติ (พิกัด 40.01) และของผสมที่ได้จากผลิตภัณฑ์ใดๆ ตามประเภท 40.01 ผสมกับผลิตภัณฑ์ใดๆ ตามประเภทนี้ (พิกัด 4002.80)

กลุ่มที่ 2 สินค้าที่ไทยมีศักยภาพในตลาดของสหรัฐอเมริการองลงมา ได้แก่ ผลไม้และลูกนัตที่บริโภคได้ เปลือกผลไม้จำพวกส้มหรือเปลือกแตง (พิกัด 08) และของปรุงแต่งเบ็ดเตล็ดที่บริโภคได้ (พิกัด 21)

กลุ่มที่ 3 สินค้าที่ไทยมีศักยภาพการแข่งขันมากกว่าสหรัฐอเมริกา แต่เป็นสินค้าที่สหรัฐอเมริกาส่งออกสุทธิ ได้แก่ ผลไม้และลูกนัตที่บริโภคได้ เปลือกผลไม้จำพวกส้มหรือเปลือกแตง (พิกัด 08) และกากและเศษที่เหลือจากอุตสาหกรรมผลิตอาหาร อาหารที่จัดทำไว้สำหรับเลี้ยงสัตว์ (พิกัด 23) เดกซ์ทริน และโมดิไฟด์สตาร์ชอื่น (พิกัด 35.05) และยางคอมพาวด์ (พิกัด 40.05)

กลุ่มที่ 4 สินค้าที่ไทยมีศักยภาพการแข่งขันน้อยกว่าสหรัฐอเมริกาและนำเข้าสุทธิ จากผลการศึกษาพบว่า ไม่มีสินค้าในกลุ่มนี้

กลุ่มที่ 5 สินค้าที่สหรัฐอเมริกามีศักยภาพมากกว่าไทย แต่ไทยส่งออกสุทธิ ได้แก่ ธัญพืช (พิกัด 10)

กลุ่มที่ 6 สินค้าที่ขาดศักยภาพการแข่งขันทั้ง 2 ประเทศและสหรัฐอเมริกานำเข้าสุทธิ ได้แก่ สัตว์มีชีวิต (พิกัด 01) ปลา สัตว์น้ำจำพวกคลาสตาเชียร์ โมลลุสก์ และสัตว์น้ำที่ไม่มีกระดูกสันหลังอื่น (พิกัด 03) ต้นไม้และพืชอื่นๆ ที่มีชีวิต หัว ราก และสิ่งที่คล้ายกัน ดอกไม้และใบไม้ที่ใช้ประดับ (พิกัด 06) กาแฟ ชา ชามาเต้ และเครื่องเทศ (พิกัด 09) ครั่ง รวมทั้งกัม เรซิน น้ำเลี้ยง และสิ่งสกัดอื่นๆจากพืช (พิกัด 13) วัตถุจากพืชที่ใช้ถักสาน ผลิตผลจากพืชที่ไม่ได้ระบุไว้ในที่อื่น (พิกัด 14) ไขมันและน้ำมันที่ได้จากสัตว์หรือพืช และผลิตภัณฑ์ที่แยกได้จากไขมัน (พิกัด 15) โกโก้และของปรุงแต่งที่ทำจากโกโก้ (พิกัด 18) และ ยาสูบและผลิตภัณฑ์ที่ใช้แทนยาสูบ (พิกัด 24) น้ำยาง (พิกัด 4002.91) รังไหมที่เหมาะสำหรับการสาวไหม (พิกัด 50.01) เศษไหม (พิกัด 50.03) และปอ (พิกัด 53.03)

กลุ่มที่ 7 สินค้าที่ขาดศักยภาพการแข่งขันทั้ง 2 ประเทศและสหรัฐอเมริกาส่งออกสุทธิ ได้แก่ สินค้าเกษตรและอาหาร ประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์นม ไข่สัตว์ปีก น้ำผึ้งธรรมชาติ ผลิตภัณฑ์จากสัตว์ที่บริโภคได้ซึ่งไม่ได้ระบุหรือรวมไว้ในที่อื่น (พิกัด 04) และสินค้าเกษตรเพื่ออุตสาหกรรมเกษตร ได้แก่ ไหมดิบ (ยังไม่เข้าเกลียว) (พิกัด 50.02)

กลุ่มที่ 8 สินค้าที่สหรัฐอเมริกามีศักยภาพในการแข่งขันและนำเข้าสุทธิ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์จากสัตว์ที่มิได้ระบุหรือรวมไว้ในที่อื่น (พิกัด 05)

กลุ่มที่ 9 สินค้าอ่อนไหวของไทย ได้แก่ เนื้อสัตว์และส่วนอื่นของสัตว์บริโภคได้ (พิกัด 02) และเมล็ดพืชและผลไม้ที่มีน้ำมัน เมล็ดธัญพืชเมล็ดพืชและผลไม้เบ็ดเตล็ด พืชที่ใช้ในอุตสาหกรรมหรือใช้เป็นยา ฟางและหญ้าแห้งที่ใช้เป็นอาหารสัตว์ (พิกัด 12) ยางสังเคราะห์และแฟกติชอื่นๆ ที่ได้จากน้ำมัน ในลักษณะขั้นปฐมหรือเป็นแผ่น แผ่นบาง หรือเป็นแถบ (พิกัด 4002.99) และฝ้าย (พิกัด 52.01)

ตารางที่ 2 ความสามารถในการค้า และการแข่งขันสินค้าเกษตรของไทยกับสหรัฐอเมริกา

ด้านการนำเข้า	**ด้านการส่งออก**				
	สินค้าที่ไทยขาดศักยภาพ แต่สหรัฐอเมริกามีศักยภาพ ($RCA_{th}<1$ และ $RCA_{usa}>1$)	**สินค้าที่ไทยขาดศักยภาพเช่นเดียวกับสหรัฐอเมริกา ($RCA_{th}<1$ และ $RCA_{usa}<1$)**	**สินค้าที่ไทยมีศักยภาพ แต่แข่งขันได้ด้อยกว่าสหรัฐอเมริกา ($RCA_{th}>1$ และ $RCA_{th}<RCA_{usa}$)**	**สินค้าที่ไทยมีศักยภาพ และแข่งขันได้ดีกว่าสหรัฐอเมริกา ($RCA_{th}>1$ และ $RCA_{th}>RCA_{usa}$)**	**สินค้าที่ไทยมีศักยภาพแต่สหรัฐอเมริกาขาดศักยภาพ ($RCA_{th}>1$ และ $RCA_{usa}<1$)**
สินค้าที่สหรัฐอเมริกานำเข้ามากกว่าส่งออก ($TSI_{usa}<0$)	**(8)** **พิกัด** 05	**(6)** **พิกัด** 01 03 06 09 13 14 15 18 24 4002.91 50.01 50.03 และ 53.03	**(4)** - ไม่มี -	**(2)** **พิกัด** 08 และ 21	**(1)** **พิกัด** 07 11 16 17 19 20 22 40.01
	(9)	**(7)**	**(5)**	**(3)**	

สินค้าที่สหรัฐอเมริกาส่งออกมากกว่านำเข้า (TSI_{usa}>0)	**พิกัด** 02 12 4002.99 และ 52.01	**พิกัด** 04 และ 50.02	**พิกัด** 10	**พิกัด** 23 35.05 และ 40.05

ที่มา: คำนวณจาก (International trade centre, 2023)

จากผลการวิจัยพบว่า ไทยมีสินค้าที่มีศักยภาพในการแข่งขัน ในทั้ง 2 ประเทศ (RCA_{th}>1 และ RCA_{tp}<1) จำนวน 5 ชนิดสินค้า ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ของอุตสาหกรรมโม่สีเมล็ดธัญพืช มอลต์ สตาร์ช อินูลิน และกลูเทนจากข้าวสาลี (พิกัด 11) น้ำตาลและขนมทำจากน้ำตาล (พิกัด 17) ของปรุงแต่งจากธัญพืช แป้ง สตาร์ช หรือนม ผลิตภัณฑ์อาหารจำพวกเพลสทรี (พิกัด 19) เครื่องดื่ม สุรา น้ำส้มสายชู (พิกัด 22) และยางธรรมชาติ (พิกัด 40.01) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 สินค้าที่มีศักยภาพในการแข่งขันทั้งสองตลาดที่ทำการศึกษา

ผลิตภัณฑ์	**RCA ในตลาดโลก**	**ส่วนแบ่งการตลาด**		
		ตลาดโลก	**จีน**	**สหรัฐอเมริกา**
ผลิตภัณฑ์ของอุตสาหกรรมโม่สีเมล็ดธัญพืช มอลต์ สตาร์ช อินูลิน และกลูเทนจากข้าวสาลี (พิกัด 11)	6.39	7.41	44.71	4.76
น้ำตาลและขนมทำจากน้ำตาล (พิกัด 17)	5.68	6.58	14.6	2.01
ของปรุงแต่งจากธัญพืช แป้ง สตาร์ช หรือนม ผลิตภัณฑ์อาหารจำพวกเพลสทรี (พิกัด 19)	1.71	1.98	0.97	2.35
เครื่องดื่ม สุรา น้ำส้มสายชู (พิกัด 22)	1.15	1.33	1.8	0.35
ยางธรรมชาติ (พิกัด 40.01)	24.47	1.79	43.05	25.65

ที่มา: คำนวณจาก (International trade centre, 2023)

ซึ่งจากตารางที่ 3 จะเห็นได้ว่า ถึงแม้สินค้าทั้ง 5 ชนิดจะอยู่ในกลุ่มสินค้าที่มีศักยภาพในการแข่งขัน ในตลาดที่ทำการศึกษาทั้ง 2 ประเทศ แต่มีเพียงยางธรรมชาติ (พิกัด 40.01) เท่านั้นที่มีค่าส่วนแบ่งการตลาดสูงกว่า 25% ในตลาดที่ทำการศึกษา และในส่วนของสินค้าที่ประเทศไทยมีความอ่อนไหวในทั้ง 2 ตลาด มีจำนวน 1 ชนิดสินค้า คือ ยางสังเคราะห์และแฟกติชอื่นๆ (พิกัด 4002.99) โดยในปี พ.ศ. 2565 เมื่อพิจารณาจากข้อมูล RCA ในตลาดโลกพบว่ามีค่า RCA อยู่ที่ 0.23

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ในภาพรวมถึงแม้เศรษฐกิจโลกจะมีการชะลอตัวอันเนื่องมาจากผลของการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 แต่ภาครัฐของไทยมีการเสนอนโยบายและแนวทางในการผลิตสินค้าเกษตรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่อสถานการณ์การแพร่ระบาด รวมถึงดูแลทางด้านการตลาด การกระจายสินค้า การขนส่งสินค้าทั้งภายในประเทศ และส่งสินค้าไปต่างประเทศ มีการดำเนินการอย่างเข้มงวดในทุกกิจกรรมตลอดโซ่การผลิตเพื่อป้องกันการปนเปื้อนเชื้อไวรัสโควิด-19 ส่งผลให้การส่งออกสินค้าเกษตรของไทยยังสามารถดำเนินการได้ โดยสินค้าที่มีมูลค่าการส่งออกมากที่สุด ได้แก่ สินค้าประเภทของปรุงแต่งจากเนื้อสัตว์ปลาหรือสัตว์น้ำจำพวก คลัสตาเชียร์ โมลลุสก์ หรือจากสัตว์น้ำที่ไม่มีกระดูกสันหลังอื่นๆ (พิกัด 16) รองลงมา ได้แก่ ผลไม้และลูกนัดที่บริโภคได้เปลือกผลไม้จำพวกส้มหรือเปลือกแตง (พิกัด 08) ลำดับถัดถัดมา คือ ธัญพืช (พิกัด 10) ส่วนสินค้าที่มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด ได้แก่ น้ำตาลและขนมทำจากน้ำตาล (พิกัด 17) มีอัตราการเจริญเติบโตจากปีก่อนคิดเป็นร้อยละ 0.87 กลุ่มสินค้าเกษตรเพื่ออุตสาหกรรมการเกษตร จำนวน 11 รายชนิดสินค้า พบว่า มีสินค้าเพียง 4 ชนิดสินค้า ที่มีอัตราการเจริญเติบโตเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปีก่อน ต่อมาเมื่อพิจารณาถึงส่วนแบ่งตลาด พบว่า สินค้าในกลุ่มสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมมีส่วนแบ่งการตลาดไม่สูงมากนักในตลาดโลกโดยสินค้าที่มีส่วนแบ่งการตลาดมากที่สุด ได้แก่ ยางธรรมชาติ (พิกัด 40.01) โดยมีส่วนแบ่งการตลาดอยู่ที่ 1.79 ในส่วนของสินค้าชนิดอื่นมีส่วนแบ่งตลาดน้อยกว่า 1% ในตลาดโลกทั้งสิ้น

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ไทยมีสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรที่มีศักยภาพมากที่สุด สามารถแข่งขันในตลาดโลกได้ดีและมีความสามารถเหนือในตลาดจีน จำนวนทั้งสิ้น 10 ชนิดสินค้า เช่น สินค้าในกลุ่ม เปลือกผลไม้จำพวกส้มหรือเปลือกแตง (พิกัด 08) ธัญพืช (พิกัด 10) ผลิตภัณฑ์ของอุตสาหกรรมโม่สีเมล็ดธัญพืช มอลต์ สตาร์ช อินูลิน และกลูเทนจากข้าวสาลี (พิกัด 11) น้ำตาลและขนมทำจากน้ำตาล (พิกัด 17) เป็นต้น และไทยมีสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรที่มีศักยภาพมากที่สุดในตลาดสหรัฐอเมริกา จำนวนทั้งสิ้น 9 ชนิดสินค้า เช่น พืชผัก รวมทั้งรากและหัวบางชนิดที่บริโภคได้ (พิกัด 07) ผลิตภัณฑ์ของอุตสาหกรรมโม่สีเมล็ดธัญพืช มอลต์ สตาร์ช อินูลิน และกลูเทนจากข้าวสาลี (พิกัด 11) ของปรุงแต่งจากเนื้อสัตว์ ปลา หรือสัตว์น้ำจำพวกคลัสตาเชียร์ โมลลุสก์ หรือจากสัตว์น้ำที่ไม่มีกระดูกสันหลังอื่นๆ (พิกัด 16) น้ำตาลและขนมทำจากน้ำตาล (พิกัด 17) เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลของสำนักงานนโยบายและ

ยุทธศาสตร์การค้า (2567) ที่แสดงให้เห็นว่า สินค้าในกลุ่มข้างต้นมีปริมาณการส่งออกเพิ่มขึ้นซึ่งอาจเป็นผลมาจาก การฟื้นตัวของห่วงโซ่อุปทานโลก ความต้องการสินค้าเกษตรและอาหารเพื่อสำรองไว้ตามความกังวลด้านความมั่นคงทางอาหาร รวมไปถึง การแยกห่วงโซ่อุปทานระหว่างสหรัฐอเมริกากับจีน ที่มีความชัดเจนมากขึ้น ส่งผลให้ไทยได้ประโยชน์ในการดำเนินการค้ากับทั้ง 2 ประเทศ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนควรให้ความสนใจกับสินค้าที่ประเทศไทยมีศักยภาพทั้ง 4 ชนิด รวมถึงสินค้าที่ไทยมีศักยภาพแต่ยังมีส่วนแบ่งการตลาดน้อย เพื่อเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางการค้า และสินค้าที่มีความอ่อนไหว ควรมีการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาสินค้ากลุ่มดังกล่าวเพื่อให้เกิดความสามารถในการแข่งขันต่อไป

2. การค้าสินค้าเกษตรโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผลไม้ มีแนวโน้มเจริญเติบโตสูงขึ้นในตลาดประเทศจีน ดังนั้นผู้ประกอบการและหน่วยงานภาครัฐควรหาแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาเพื่อให้สินค้าของประเทศไทยสามารถครองส่วนแบ่งการตลาดในประเทศจีนไว้ได้

3. ตลาดสหรัฐอเมริกายังเป็นตลาดที่สำคัญต่อการส่งออกสินค้าเกษตรโดยเฉพาะอย่างยิ่งสินค้าในกลุ่มของปลาและสัตว์น้ำที่ทำการแปรรูปแต่เนื่องจากมีการปรับปรุงข้อกำหนดทางการค้าทำให้ผู้ประกอบการและหน่วยงานภาครัฐของไทยต้องกลับมาทบทวนในส่วนของข้อกำหนดทางการค้าต่างๆและทำให้ถูกต้องเพื่อที่จะสามารถส่งสินค้าไปยังตลาดนี้ได้เพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. สำหรับการศึกษาครั้งนี้แบ่งประเภทของสินค้าโดยอิงตามสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ส่งผลให้มีการศึกษาทั้งในกลุ่มสินค้า 2 หลัก 4 หลัก และ 6 หลัก ซึ่งอาจไม่สะท้อนภาพรวมของการส่งออก ดังนั้น ต่อไปหากเป็นการศึกษาถึงพิกัดศุลกากร 6 หลักในทุกชนิดสินค้าจะทำให้ได้ข้อมูลที่มีความละเอียดชัดเจนยิ่ง

2. สำหรับการศึกษาครั้งต่อไปหากมีการพิจารณาเปรียบเทียบค่า RCA ในระยาวของประเทศไทยและประเทศคู่ค้าที่สำคัญ จะสะท้อนให้เห็นทิศทางการเปลี่ยนแปลงทางการค้าระหว่างประเทศได้ชัดเจนขึ้น

3. สำหรับการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการขยายขอบเขตงานวิจัยไปยังนโยบายด้านอื่นๆ ที่อาจมีผลเกี่ยวเนื่องมาทั้งทางตรงและทางอ้อมกับภาคการเกษตร และการค้าสินค้าเกษตรระหว่างประเทศ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงพาณิชย์. (2566). ผลการศึกษาศักยภาพการส่งออกสินค้าของไทย. *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 4 มีนาคม 2567. แหล่งที่มา: https://tpso.go.th/news/2312-0000000014.

กวีพจน์ สัตตวัฒนานนท์ และสารี วรวิสุทธิ์สารกุล. (2562). ศักยภาพการแข่งขันรายกลุ่มสินค้า: กรณีศึกษาการค้าระหว่างไทย สหรัฐอเมริกา และสหราชอาณาจักร. *วารสารเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ*. 10 (19), 80-100.

คณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก. (2564). ทิศทางการขับเคลื่อนสินค้าเกษตร 5 คลัสเตอร์. *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 4 มีนาคม 2567. แหล่งที่มา: https://www.eeco.or.th/web-upload/filecenter/eec-development-plan/action2.pdf.

ชัยวัช โชวเจริญสุข. (2563). วิกฤตภัยแล้ง: ผลกระทบต่อภาคเกษตรและอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่อง. *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 4 มีนาคม 2567. แหล่งที่มา: https://www.krungsri.com/getmedia/92edeaa6-cb55-45da-8a43-37cd0121ecd4/RI_Drought_200207_TH.pdf.aspx.

ธนกานต์ แก้วสลุด. (2562). การวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมเกษตรของไทยไปยังกลุ่มประเทศอาเซียนบวกสาม. *วารสารบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*. 5 (4), 206-214.

ประกาย ธีระวัฒนากุล. (2564). ถอดบทเรียนจากวิกฤตโควิด-19 สู่โอกาสในการยกระดับเศรษฐกิจฐานราก. *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 4 มีนาคม 2567. แหล่งที่มา: https://www.thailandfuture.org/post/lessonsfromthecrisis-clubhouseseries-localeconomy.

ภัคจิรา ทวีกาญจน์. (2562). การวิเคราะห์ศักยภาพทางการแข่งขันน้ำตาลทรายของไทยในตลาดอาเซียน. *วารสารการศึกษาและการพัฒนาสังคม.* 15 (2), 72-80.

เมธาพร กิ่งสะกุน. (2562). *การวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบการส่งออกลำไย ทุเรียน มังคุดสดของไทยไปในตลาดจีน*. เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2563). ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรปี 2563 และแนวโน้มปี 2564. *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 4 มีนาคม 2567. แหล่งที่มา: https://www.oae.go.th/assets/portals/1/fileups/bappdata/files/Outlook%202563%20-2564%20(ฉบับสมบูรณ์).pdf.

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2566). สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 4 มีนาคม 2567. แหล่งที่มา: สืบค้นจาก https://www.oae.go.th/view/1/รายละเอียดข่าว/ข่าว%20สศก./42449/TH-TH.

อันติมา แสงสุพรรณ. (2566). *การศึกษาศักยภาพการส่งออกทุเรียนไทย ภายใต้สถานการณ์โรคระบาดโควิด-19*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร.

Balassa, B., & Noland, M. (1989). The changing comparative advantage of Japan and the United States. *Journal of the Japanese and International Economies*. 3 (2), 174-188.

International trand centre. (2023). International trand centre. *Online*. Retrieved March 4, 2024. from International trand centre: https://www.trademap.org/

รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

The Model of Digital Leardership Development of School Administrators Under Bangkok Metropolitan

กิตติ์ธเนศ เกษา,
เกรียงไกร สัจจะหฤทัย และ สุบิน ยุระรัช
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
Kitthanet Kesa,
Kriangkrai Sajjaharuethai and Subin Yurarach
Sripatum University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: natsuda.kes@spumail.net

****

บทคัดย่อ

รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครเป็นการวิจัยแบบผสมวิธีพหุระยะ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากรอบแนวคิดภาวะผู้นำดิจิทัล และกรอบแนวคิดการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร 2) วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร 3) สร้างและประเมินรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ประชากร คือ ผู้ปริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 966 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 410 คน ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือการวิจัย คือ แบบประเมิน แบบสอบถาม และการสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ คือ การวิเคราะห์เนื้อหา ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนี $PNI_{modified}$

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการประเมินกรอบแนวคิดของภาวะผู้นำ ในภาพรวมและรายด้านเหมาะสม ($\bar{X}$ = 0.97, S.D. = 0.18) และกรอบแนวคิดการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมและรายด้านเหมาะสม ($\bar{X}$ = 0.97, S.D. = 0.18) 2) ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น 2.1) ภาวะผู้นำดิจิทัล พบว่า ทักษะดิจิทัล ($PNI_{modified}$ = 0.183) การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล ($PNI_{modified}$ = 0.182) วิสัยทัศน์ดิจิทัล ($PNI_{modified}$ = 0.173) การสื่อสารดิจิทัล ($PNI_{modified}$ = 0.133) การรู้ดิจิทัล ($PNI_{modified}$ = 0.119) และการทำงานเป็นทีม ($PNI_{modified}$ = 0.103) 2.2) การพัฒนาภาวะผู้นำ พบว่า การสร้างแผนพัฒนาองค์กร ($PNI_{modified}$ = 0.175) ทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ($PNI_{modified}$ = 0.166) การมีส่วนร่วมในองค์กร ($PNI_{modified}$ = 0.160) การมีวัตถุประสงค์ หลักการและแนวคิด ($PNI_{modified}$ = 0.145) ทักษะทางความคิดอย่างเป็นระบบ ($PNI_{modified}$ = 0.129) และการประเมิน

* วันที่รับบทความ : 18 กรกฎาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 21 กรกฎาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 24 กรกฎาคม 2567
Received: July 18 2024; Revised: July 21 2024; Accepted: July 24 2024

รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำ ($PNI_{modified}$ = 0.098) 3) รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า มี 2 รูปแบบ

คำสำคัญ: รูปแบบการพัฒนา; ภาวะผู้นำดิจิทัล; ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The model of digital leadership of school administrators under Bangkok Metropolitan is a multi-phase mixed-method research. The objectives were to 1) study the conceptual framework of digital leadership and leadership development framework for school administrators under Bangkok Metropolitan Administration, 2) analyze the needs for developing digital leadership of school administrators under Bangkok Metropolitan Administration, and 3) create and evaluate the model for developing digital leadership of school administrators under Bangkok Metropolitan Administration. The population consisted of 966 school administrators under Bangkok Metropolitan Administration. The sample group comprised 410 school administrators, obtained through multi-stage random sampling. Research instruments included evaluation forms, questionnaires, and focus group discussions. Statistics used were content analysis, frequency, percentage, mean, standard deviation, and PNImodified The results of research were as follows: 1) The evaluation results of the leadership conceptual framework were appropriate overall and in each aspect (= 0.97, S.D. = 0.18), and the leadership development conceptual framework for school administrators under Bangkok Metropolitan Administration was appropriate overall and in each aspect (= 0.97, S.D. = 0.18). 2) The needs analysis results showed: 2.1) For digital leadership: digital skills (PNImodified = 0.183), creating digital learning culture (PNImodified = 0.182), digital vision (PNImodified = 0.173), digital communication (PNImodified = 0.133), digital literacy (PNImodified = 0.119), and teamwork (PNImodified = 0.103). 2.2) For leadership development: organizational development planning (PNImodified = 0.175), digital technology skills (PNImodified = 0.166), organizational participation (PNImodified = 0.160), having objectives, principles, and concepts (PNImodified = 0.145), systematic thinking skills (PNImodified = 0.129), and evaluation of leadership development model (PNImodified = 0.098). 3) The model for developing digital leadership of school administrators under Bangkok Metropolitan Administration consisted of two models.

Keywords: Development model; Digital leadership; School administrator

บทนำ

ในปัจจุบัน โลกกำลังก้าวเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ซึ่งเทคโนโลยีดิจิทัลไม่เพียงแต่เป็นเครื่องมือสนับสนุนการทำงานเท่านั้น แต่ยังได้กลายเป็นส่วนสำคัญและไม่อาจแยกออกจากชีวิตประจำวันของผู้คนในทุกภาคส่วนของสังคม การเปลี่ยนแปลงนี้ส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อโครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคม รูปแบบการดำเนินธุรกิจ กระบวนการผลิต การค้า การบริการ ตลอดจนวิถีการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565) ในบริบทของประเทศไทย เทคโนโลยีดิจิทัลได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการแก้ไขปัญหาเชิงโครงสร้างและสร้างโอกาสในการพัฒนาประเทศในหลากหลายมิติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการศึกษาและการพัฒนากำลังคน ซึ่งถือเป็นรากฐานสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนในอนาคต

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) ได้ให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับการพัฒนากำลังคนที่มีสมรรถนะสูงและการส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกผันในอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่เทคโนโลยีดิจิทัลมีการพัฒนาอย่างก้าวกระโดด แผนดังกล่าวได้กำหนดหมุดหมายที่ 12 ซึ่งมุ่งเน้นการสร้างกำลังคนที่มีสมรรถนะสูง มีภาวะผู้นำ และมีความสามารถในการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อตอบสนองต่อความท้าทายในการพัฒนาประเทศในอนาคต นอกจากนี้ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ยังได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่ 4 ที่มุ่งเน้นการสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือสำคัญในการขยายโอกาสทางการศึกษาและลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ

อย่างไรก็ตาม แม้จะมีการกำหนดนโยบายและแผนการพัฒนาที่ชัดเจน การจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่และมีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ยังคงเผชิญกับความท้าทายหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านคุณภาพการศึกษาที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญระหว่างสถานศึกษา ปัญหาด้านการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา และความไม่เชื่อมั่นของผู้ปกครองต่อคุณภาพการจัดการศึกษาในบางโรงเรียน (เนตรนภา เจตน์จำนงค์, 2564) นอกจากนี้ ยังพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาจำนวนไม่น้อยยังขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการสมัยใหม่ การพัฒนาระบบ และการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นทักษะที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในยุคดิจิทัล

ด้วยเหตุนี้ การพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นประเด็นที่มีความสำคัญเร่งด่วนและจำเป็นต้องได้รับการศึกษาวิจัยอย่างลึกซึ้ง เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสถานศึกษา และเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนในการเผชิญกับความท้าทายในยุคดิจิทัล การพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลไม่เพียงแต่จะช่วยให้ผู้บริหารสามารถใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เท่านั้น แต่ยังจะช่วยสร้างวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ในการนำพาสถานศึกษาให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

การศึกษาวิจัยเรื่อง "รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร" จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการนำเสนอแนวทางการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีความพร้อมในการนำองค์กรในยุคดิจิทัล ผลการวิจัยนี้จะไม่เพียงแต่เป็นประโยชน์ต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครเท่านั้น แต่ยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับสถานศึกษาในสังกัดอื่น ๆ ทั่วประเทศ อันจะส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาโดยรวม และการพัฒนากำลังคนของประเทศไทยให้มีความพร้อมในการแข่งขันในเวทีโลกในอนาคต นอกจากนี้ การวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์ระดับชาติในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการปรับตัวสู่ยุคดิจิทัล ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนในระยะยาว

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษากรอบแนวคิดภาวะผู้นำดิจิทัล และกรอบแนวคิดการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อสร้างและประเมินรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีพหุระยะ (Multi - Phase Mixed Method Research) แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษากรอบแนวคิดภาวะผู้นำดิจิทัล และกรอบแนวคิดการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือวิจัย แบบวิเคราะห์เอกสาร วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis)

1.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่แบบประเมินความเหมาะสมของกรอบแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัล และกรอบแนวคิดการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

1.3 การตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบประเมินความเหมาะสมของกรอบแนวคิด ผู้ให้ข้อมูลผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน เครื่องมือวิจัยได้แก่ 1) ร่างแบบประเมินความเหมาะสมของกรอบแนวคิด 2) แบบประเมินเครื่องมือ วิเคราะห์ข้อมูลโดย 1) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา 2) วิเคราะห์ค่าดัชนีค่าความสอดคล้อง (Index of Consistency: IOC) โดยใช้สูตรของโรวิเนลลีและแฮมเบลตัน (Rovinelli & Hambleton, 1977) พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.80 - 1.00

1.4 นำแบบประเมินความเหมาะสมของกรอบแนวคิดให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องภาวะผู้นำดิจิทัล ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญเรื่องการพัฒนาภาวะผู้นำ และผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญเรื่องการวิจัย จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสม โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสม

1.5 นำแบบประเมินความเหมาะสมของกรอบแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัล และกรอบแนวคิดการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มาวิเคราะห์ความเหมาะสมโดยใช้ความถี่ และวิเคราะห์ข้อเสนอแนะโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ระยะที่ 2 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

2.1 นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากระยะที่ 1 มาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการศึกษาเชิงปริมาณ

2.2 จัดทำแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

2.3 การตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม ผู้ให้ข้อมูล ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน เครื่องมือวิจัยได้แก่ 1) ร่างแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร 2) แบบประเมินเครื่องมือ วิเคราะห์ข้อมูลโดย 1) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา 2) วิเคราะห์ค่าดัชนีค่าความสอดคล้อง (Index of Consistency: IOC) โดยใช้สูตรของโรวิเนลลีและแฮมเบลตัน (Rovinelli & Hambleton, 1977) พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.98

2.4 การตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง โรงเรียน 30 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลผู้อำนวยการสถานศึกษา เครื่องมือวิจัย ร่างแบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของ Cronbach พบว่า แบบสอบถามมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.934

2.5 นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูล กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 410 คน โดยระบบออนไลน์ Google Form ผู้ให้ข้อมูล ผู้อำนวยการสถานศึกษาและรองผู้อำนวยการสถานศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร มีขั้นตอนดำเนินการ 1) ใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified sampling) โดยจำแนกประชากรออกเป็น 3 กลุ่ม ตามจำนวนนักเรียนดังนี้ โรงเรียนขนาดเล็ก (นักเรียน 1-400 คน) โรงเรียนขนาดกลาง (นักเรียน 401-800) และโรงเรียนขนาดใหญ่ (นักเรียน

มากกว่า 800 คน ขึ้นไป) 2) ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random sampling) ด้วยวิธีจับฉลาก (Lottery) (Koul, 1984) มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้ 1) กำหนดหมายเลขประจำตัวให้แก่ประชากร 2) นำหมายเลขประจำตัวมาจัดทำเป็นฉลาก 3) จับฉลากขึ้นมาได้ โรงเรียนขนาดใหญ่ (นักเรียนมากกว่า 800 คน ขึ้นไป) จำนวน 100 โรงเรียน รวม 410 คน เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ วิเคราะห์ข้อมูลโดย 1) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณที่ใช้สถิติเพื่อบรรยายคุณลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ 2) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณที่ใช้สถิติ เพื่อบรรยายสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3) วิเคราะห์ความต้องการโดยใช้ค่า $PNI_{Modified}$

2.6 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธี Modified Priority Needs Index ($PNI_{modified}$) (สุวิมล ว่องวาณิช, 2550) วิเคราะห์เรียงลำดับ จัดลำดับและจัดกลุ่มความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำดิจิทัลและการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร จากค่าดัชนี $PNI_{modified}$ (1) และ $PNI_{modified}$ (2)

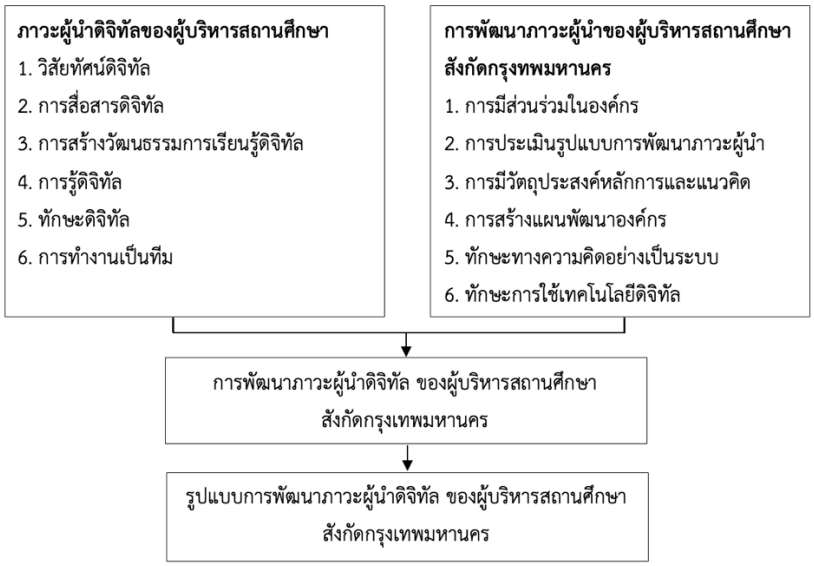
ระยะที่ 3 สร้างรูปแบบและประเมินรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร

3.1 จัดทำร่างรูปแบบ โดยใช้องค์ประกอบที่ได้จากค่าดัชนี $PNI_{modified}$ (1) และ $PNI_{modified}$ (2) กำหนดให้ค่าดัชนี $PNI_{Modified}$ ที่มีค่ามากกว่า ค่าดัชนี $PNI_{Modified}$ เฉลี่ยของความต้องการจำเป็นเป็นกลุ่มองค์ประกอบที่เป็นจุดอ่อน และกลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{Modified}$ ที่มีค่าน้อยกว่า ค่าดัชนี $PNI_{Modified}$ เฉลี่ยของความต้องการจำเป็นเป็นกลุ่มองค์ประกอบที่เป็นจุดแข็ง

3.2 นำร่างรูปแบบที่ได้เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 11 คน ประเมิน โดยจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ อาจารย์ นักวิชาการ จำนวน 6 คน ผู้บริหารระดับสูงศึกษานิเทศก์และผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน

3.3 วิเคราะห์ข้อมูลการสนทนากลุ่ม โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยนำข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของผู้ทรงคุณวุฒิมาพิจารณาฉันทามติ และปรับปรุงแก้ไขร่างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาและสังเคราะห์กรอบแนวคิดภาวะผู้นำดิจิทัล และกรอบแนวคิดการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ผลการสังเคราะห์และยืนยันองค์ประกอบแนวคิดภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีของ นักวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศ และต่างประเทศ โดยผู้วิจัยได้นำเอาข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์เนื้อหา จากเอกสารสู่ตารางการสังเคราะห์องค์ประกอบโดยแสดงในรูปความถี่ และเลือกองค์ประกอบที่มีความถี่ตั้งแต่ 6 ขึ้นไป มาเป็นองค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัล พบว่าภาวะผู้นำดิจิทัลของ ผู้บริหารสถานศึกษามี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) วิสัยทัศน์ดิจิทัล 2) การสื่อสารดิจิทัล 3) การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล 4) การรู้ดิจิทัล 5) ทักษะดิจิทัล และ6) การทำงานเป็นทีม การยืนยันองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัล ซึ่งสรุปผลการประเมินจากการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิในด้านความเหมาะสม พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 6 องค์ประกอบมีความเหมาะสมในการนำมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 0.97 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.18

ผลการสังเคราะห์และยืนยันองค์ประกอบการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยใช้ความถี่ตั้งแต่ 4-6 ขึ้นไปในการเลือกองค์ประกอบหลักของการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาได้ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในองค์กร 2) การประเมินรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำ 3) การมีวัตถุประสงค์หลักการและแนวคิด 4) การสร้างแผนพัฒนาองค์กร 5) ทักษะทางความคิดอย่างเป็นระบบ และ6) ทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล การยืนยันองค์ประกอบการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งสรุปผลการประเมินจากการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิในด้านความเหมาะสม พบว่า การพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 6 องค์ประกอบมีความเหมาะสมในการนำมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 0.97 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.18

ทั้งนี้ แต่ละองค์ประกอบ มีตัวชีวัด 3 ตัวชี้วัด รวมตัวชี้วัดทั้งหมด 36 ตัวชี้วัด ดังนี้ (ตารางที่1)

ตารางที่ 1 การสังเคราะห์เนื้อหาองค์ประกอบและตัวชี้วัด

ข้อ	องค์ประกอบและตัวชี้วัด
ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา	
ด้านที่ 1 วิสัยทัศดิจิทัล	
1	ผู้บริหารสถานศึกษามีการศึกษาข้อมูล นโยบาย แผนกลยุทธ์ และภารกิจของเพื่อกำหนด วิสัยทัศน์ของสถานศึกษา
2	ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ดิจิทัล
3	ผู้บริหารสถานศึกษามีการประเมินผลติดตามวิสัยทัศน์ดิจิทัล
ด้านที่ 2 การสื่อสารดิจิทัล	
4	ผู้บริหารสถานศึกษามีการใช้เทคโนโลยีออนไลน์ เพื่อสื่อสารกับสมาชิกในองค์กร
5	ผู้บริหารสถานศึกษามีการติดตามผลการดำเนินงาน โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล
6	ผู้บริหารสถานศึกษามีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ในการสร้างแรงบันดาลใจ และสนับสนุนความก้าวหน้าของสมาชิกในองค์กร
ด้านที่ 3 การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล	
7	ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้ครูเรียนรู้ เทคโนโลยีดิจิทัล ในการทำงาน
8	ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนงบประมาณในการขับเคลื่อนองค์กรดิจิทัล
9	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูแสดงความคิดเห็นในการทำงานร่วมกัน
ด้านที่ 4 การรู้ดิจิทัล	
10	ผู้บริหารสถานศึกษารู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกดิจิทัล
11	ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ดิจิทัลในการทำงานอยู่เป็นประจำ
12	ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ดิจิทัลติดต่อประสานงานระหว่างหน่วยงาน

ด้านที่ 5 ทักษะดิจิทัล	
13	ผู้บริหารสถานศึกษามีความเข้าใจ ตระหนักถึงความสำคัญ และประโยชน์ของเทคโนโลยีดิจิทัล
14	ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะการนำเสนอ และสื่อสารด้วยอุปกรณ์เทคโนโลยีดิจิทัล
15	ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการสร้างแนวคิดใหม่โดยใช้เทคโนโลยี
ด้านที่ 6 การทำงานเป็นทีม	
16	ผู้บริหารสถานศึกษามีการนำทีมมาเข้าร่วมกันในการแก้ปัญหา โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและช่องทางการสื่อสารทางออนไลน์
17	ผู้บริหารสถานศึกษามีการรวมทีมที่มีความหลากหลายทั้งทางวัฒนธรรม เพื่อให้ได้ความสามารถที่ครอบคลุมทุกระดับ
18	ผู้บริหารสถานศึกษามีการแก้ปัญหาในทีม สนับสนุนและส่งเสริมการทำงานให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และแก้ไขปัญหา
การพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา	
ด้านที่ 1 การมีส่วนร่วมในองค์กร	
19	ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้มีการแบ่งปันข้อมูลดิจิทัลภายในสถานศึกษา
20	ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ ในการแก้ไขปัญหาด้านดิจิทัล
21	ผู้บริหารสถานศึกษายอมรับผลและรับผิดชอบ จากการตัดสินใจบริหารงานของตนเอง
ด้านที่ 2 การประเมินรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำ	
22	ผู้บริหารสถานศึกษามีการสำรวจความรู้ทางดิจิทัลของตนเอง
23	ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาทักษะภาวะผู้นำดิจิทัลตามความต้องการขององค์กร
24	ผู้บริหารสถานศึกษามีการปรับปรุงแผนการพัฒนาตามผลการประเมิน เพื่อให้เข้ากับเป้าหมายปัจจุบัน
ด้านที่ 3 การมีวัตถุประสงค์หลักการและแนวคิด	
25	ผู้บริหารสถานศึกษามีเป้าหมายในการพัฒนาภาวะผู้นำที่เหมาะสมในยุคดิจิทัล
26	ผู้บริหารสถานศึกษามีแนวคิดในการนำองค์กรไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ตอบสนองต่อนวัตกรรมเทคโนโลยี
27	ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต
ด้านที่ 4 การสร้างแผนพัฒนาองค์กร	
28	ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดทิศทางในการพัฒนาทรัพยากรทางเทคโนโลยีดิจิทัล
29	ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสภาะแวดล้อมที่ต่อเนื่อง
30	ผู้บริหารสถานศึกษามีการปรับตัวให้เหมาะสมกับความต้องการที่เปลี่ยนแปลงในอนาคต
ด้านที่ 5 ทักษะทางความคิดอย่างเป็นระบบ	
31	ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ซับซ้อน
32	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถทำงานร่วมกับทีมและสร้างความร่วมมือในการคิดแบบระบบที่มีประสิทธิภาพ
33	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถมองเห็นโอกาสที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตและเตรียมตัวต่อการเปลี่ยนแปลง

ด้านที่ 6 ทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	
34	ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้เกี่ยวกับแนวโน้มและนวัตกรรมในด้านเทคโนโลยี
35	ผู้บริหารสถานศึกษามีการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหาร
36	ผู้บริหารสถานศึกษามีการสร้างบรรยากาศที่กระตุ้นนวัตกรรมโดยการใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างแนวคิดใหม่และพัฒนาโครงการ

2. ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำดิจิทัล และการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ผลการประเมินภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เรียงตามลำดับความสำคัญด้วยดัชนี $PNI_{modified\,(1)}$ พบว่า ทักษะดิจิทัล เป็นประเด็นที่มีความสำคัญที่สุด ($PNI_{modified} = 0.183$) รองลงมาคือ การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล ($PNI_{modified} = 0.182$) วิสัยทัศน์ดิจิทัล ($PNI_{modified} = 0.173$) การสื่อสารดิจิทัล ($PNI_{modified} = 0.133$) การรู้ดิจิทัล ($PNI_{modified} = 0.119$) และประเด็นที่มีความสำคัญน้อยที่สุด คือ การทำงานเป็นทีม ($PNI_{modified} = 0.103$) (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

	ภาวะผู้นำดิจิทัล	สภาพปัจจุบัน (D)		แปลผล	สภาพพึงประสงค์ (I)		แปลผล	PNImodified(1)	อันดับ
		ค่าเฉลี่ย	S.D.		ค่าเฉลี่ย	S.D.			
1	วิสัยทัศดิจิทัล	3.81	0.45	มาก	4.47	0.79	มาก	0.173	3
2	การสื่อสารดิจิทัล	3.60	0.69	มาก	4.08	1.03	มาก	0.133	4
3	การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล	3.77	0.50	มาก	4.45	0.78	มาก	0.182	2
4	การรู้ดิจิทัล	3.62	0.65	มาก	4.05	1.02	มาก	0.119	5
5	ทักษะดิจิทัล	3.79	0.49	มาก	4.49	0.77	มาก	0.183	1
6	การทำงานเป็นทีม	3.72	0.59	มาก	4.11	1.01	มาก	0.103	6

ผลการประเมินการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เรียงตามลำดับความสำคัญด้วยดัชนี $PNI_{modified\,(2)}$ พบว่า การสร้างแผนพัฒนาองค์กร เป็นประเด็นที่มีความสำคัญที่สุด ($PNI_{modified} = 0.175$) รองลงมาคือ ทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ($PNI_{modified} = 0.166$) การมีส่วนร่วมในองค์กร ($PNI_{modified} = 0.160$) การมีวัตถุประสงค์ หลักการและแนวคิด ($PNI_{modified} = 0.145$) ทักษะทางความคิดอย่างเป็นระบบ ($PNI_{modified} = 0.129$) และประเด็นที่มีความสำคัญน้อยที่สุด คือ การประเมินรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำ ($PNI_{modified} = 0.098$) (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

การพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา		สภาพปัจจุบัน (D)		แปลผล	สภาพพึงประสงค์ (I)		แปลผล	$PNI_{modified(2)}$	อันดับ
		ค่าเฉลี่ย	S.D.		ค่าเฉลี่ย	S.D.			
1	การมีส่วนร่วมในองค์กร	3.82	0.45	มาก	4.44	0.79	มาก	0.160	3
2	การประเมินรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำ	3.68	0.69	มาก	4.04	0.98	มาก	0.098	6
3	การมีวัตถุประสงค์ หลักการ และแนวคิด	3.66	0.50	มาก	4.19	0.96	มาก	0.145	4
4	การสร้างแผนพัฒนาองค์กร	3.80	0.65	มาก	4.46	0.77	มาก	0.175	1
5	ทักษะทางความคิดอย่างเป็นระบบ	3.60	0.49	มาก	4.06	1.01	มาก	0.129	5
6	ทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	3.78	0.59	มาก	4.40	0.82	มาก	0.166	2

3. ผลการสร้างและประเมินรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

การสร้างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยใช้ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นสภาพพึงประสงค์ภาวะผู้นำดิจิทัลและการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โดยนำค่า $PNI_{modified}$ มาจัดกลุ่มองค์ประกอบ โดยแบ่งเป็น 2 ระดับ คือ กลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ มากกว่า ค่าดัชนี $PNI_{modified}$ เฉลี่ยของความต้องการจำเป็นเป็นกลุ่มองค์ประกอบที่เป็นจุดอ่อน และกลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ที่มีค่าน้อยกว่า ค่าดัชนี $PNI_{modified}$ เฉลี่ยของความต้องการจำเป็นเป็นกลุ่มองค์ประกอบที่เป็นจุดแข็ง พบว่า ดัชนี $PNI_{modified\,(1)}$ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.149 และดัชนี $PNI_{modified\,(2)}$ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.146 ผู้วิจัยจึงได้ร่างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำหรับนำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ โดยจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ดังนี้

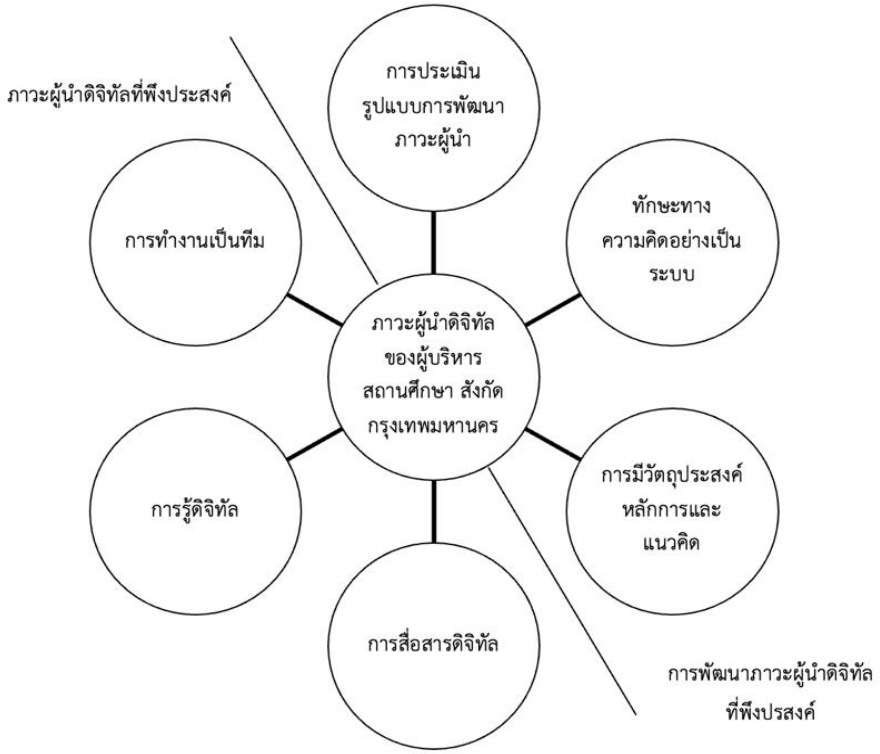
3.1 รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในระยะสั้น พัฒนาโดยใช้องค์ประกอบที่เป็นจุดแข็ง 6 องค์ประกอบ (รูปภาพที่ 2) ดังนี้

ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

1) การทำงานเป็นทีม 2) การรู้ดิจิทัล 3) การสื่อสารดิจิทัล

การพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

1) การประเมินรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำ 2) ทักษะทางความคิดอย่างเป็นระบบ 3) การมีวัตถุประสงค์ หลักการและแนวคิด

แผนภาพที่ 2 รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในระยะสั้น

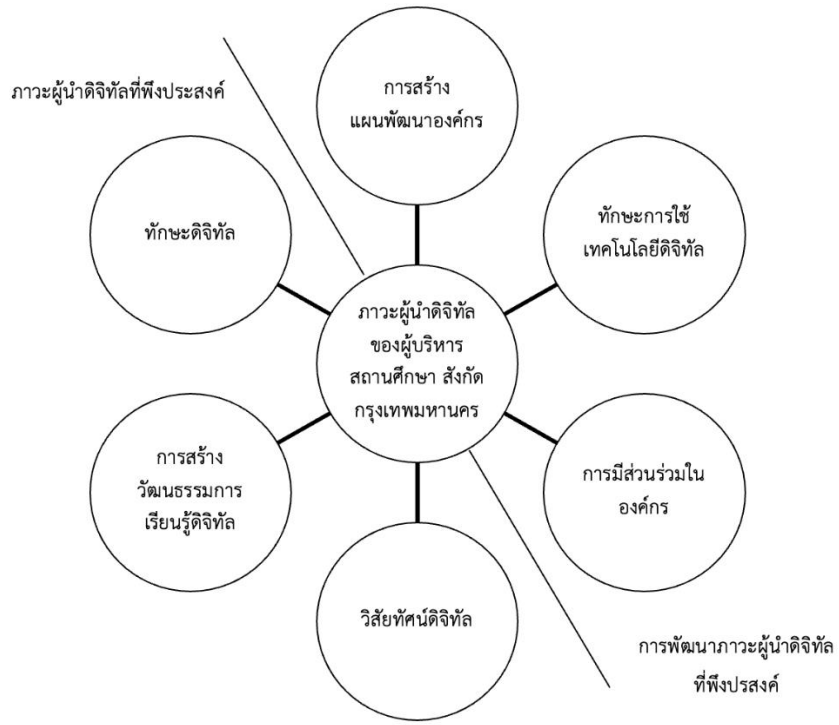
3.2 รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในระยะยาว พัฒนาโดยใช้องค์ประกอบที่เป็นจุดอ่อน แต่เป็นองค์ประกอบที่สำคัญมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด 6 องค์ประกอบ (รูปภาพที่ 3) ดังนี้

ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

1) ทักษะดิจิทัล 2) การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล 3) วิสัยทัศน์ดิจิทัล

การพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

1) การสร้างแผนพัฒนาองค์กร 2) ทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล 3) การมีส่วนร่วมในองค์กร

รูปภาพที่ 3 รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในระยะยาว

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาและสังเคราะห์กรอบแนวคิดภาวะผู้นำดิจิทัล และกรอบแนวคิดการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีของ นักวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศ และต่างประเทศ พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของ ผู้บริหารสถานศึกษามี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) วิสัยทัศน์ดิจิทัล 2) การสื่อสารดิจิทัล 3) การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล 4) การรู้ดิจิทัล 5) ทักษะดิจิทัล และ 6) การทำงานเป็นทีม และจากการยืนยันองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลโดยการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิในด้านความเหมาะสม พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 6 องค์ประกอบ มีความเหมาะสมในการนำมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สอดคล้องกับ กัญญารัตน์ สุขแสนและคณะ (2021) ที่ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียน ในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย ซึ่งพบว่า องค์ประกอบด้านวิสัยทัศน์ เป็นองค์ประกอบหนึ่งของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำด้านดิจิทัล ให้มีวิสัยทัศน์บนวัฒนธรรมที่หลอมรวมผ่านระบบออนไลน์ด้วยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ เช่นเดียวกับเจษฎา ชวนะไพศาล (2563) ที่ได้ศึกษา แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตทวารวดีสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี พบว่า ด้านวิสัยทัศน์ ด้านการสร้างวัฒนธรรม

การเรียนรู้ในยุคดิจิทัล เป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี เช่นเดียวกับ ณัฐยาภรณ์ เล็กสิงโต (2564) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของครูโรงเรียน ประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า การมีทักษะและความรู้ดิจิทัล เป็นองค์ประกอบของภาวะผู้นำยุคดิจิทัล และสอดคล้องกับจิราภรณ์ ปกรณ์ (2564) ที่ได้ศึกษา รูปแบบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ วิสัยทัศน์ดิจิทัล ความรู้และทักษะดิจิทัล การจัดการดิจิทัล,วัฒนธรรมดิจิทัล,เครือข่ายความร่วมมือดิจิทัลและการปรับตัวสู่ยุคดิจิทัลและกลยุทธ์เชิงดิจิทัล และสอดคล้องกับมูฮำหมัดรุซลัน ลือบากะลูติง และนิรันดร์ จุลทรัพย์ (2565) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ตรัง กระบี่ พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย การมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล ความรู้ดิจิทัล การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล และการสื่อสารดิจิทัล

ผลการสังเคราะห์และยืนยันองค์ประกอบการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยใช้ความถี่ตั้งแต่ 4-6 ขึ้นไปในการเลือกองค์ประกอบหลักของการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาได้ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในองค์กร 2) การประเมินรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำ 3) การมีวัตถุประสงค์หลักการและแนวคิด 4) การสร้างแผนพัฒนาองค์กร 5) ทักษะทางความคิดอย่างเป็นระบบ และ6) ทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล การยืนยันองค์ประกอบการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งสรุปผลการประเมินจากการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิในด้านความเหมาะสม พบว่า การพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 6 องค์ประกอบมีความเหมาะสมในการนำมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สอดคล้องกับณัฐยาภรณ์ เล็กสิงโต (2564) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของครูโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า การมีหลักการ มีวัตถุประงค์และมีการวัดประเมินผล เป็นองค์ประกอบสำคัญของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัล เช่นเดียวกับทศพล สุวรรณราช (2564) ที่ได้ศึกษางานวิจัยภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี พบว่า องค์ประกอบของการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัล ได้แก่ การประเมินความรู้ความสามารถทางเทคโนโลยีดิจิทัลของบุคลากรในองค์กร การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ทางเทคโนโลยีดิจิทัลในองค์กร การมีวิสัยทัศน์และ ทักษะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

ความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำดิจิทัล และการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านทักษะดิจิทัลเป็นประเด็นที่มีความสำคัญที่สุด รองลงมาคือ การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล วิสัยทัศน์ดิจิทัล การสื่อสารดิจิทัล การรู้ดิจิทัล และประเด็นที่มีความสำคัญน้อยที่สุด คือ การทำงานเป็นทีม ผลการประเมินการ

พัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านการสร้างแผนพัฒนาองค์กร เป็นประเด็นที่มีความสำคัญที่สุด รองลงมาคือ ทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล การมีส่วนร่วมในองค์กร การมีวัตถุประสงค์ หลักการและแนวคิด ทักษะทางความคิดอย่างเป็นระบบ และประเด็นที่มีความสำคัญน้อยที่สุด คือ การประเมินรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำ สอดคล้องกับสันติ พิณรัตน์ และกุหลาบ ปุริสาร (2566) ได้ศึกษางานวิจัยแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 พบว่า ด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นมากที่สุดคือด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัล ส่วนด้านที่มีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุดคือด้านความรู้ดิจิทัล

รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จากการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ทำให้ผู้วิจัยสามารถร่างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ได้เป็น 2 รูปแบบ คือ รูปแบบสำหรับแผนดำเนินการระยะสั้น พัฒนาโดยใช้องค์ประกอบที่เป็นจุดแข็ง 6 องค์ประกอบ และรูปแบบสำหรับแผนดำเนินการระยะยาว พัฒนาโดยใช้องค์ประกอบที่เป็นจุดอ่อน 6 องค์ประกอบ

รูปแบบที่ 1 รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในระยะสั้น ประกอบด้วย เป้าหมายหลักที่ 1 การส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลที่พึงประสงค์ โดยใช้กลยุทธ์ 1) การทำงานเป็นทีม 2) การรู้ดิจิทัล และ 3) การสื่อสารดิจิทัล เป้าหมายหลักที่ 2 การพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยใช้กลยุทธ์ 1) การประเมินรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำ 2) ทักษะทางความคิดอย่างเป็นระบบ และ 3) การมีวัตถุประสงค์ หลักการและแนวคิด

รูปแบบที่ 2 รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในระยะยาว ประกอบด้วยเป้าหมายหลักที่ 1 การส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยใช้กลยุทธ์ 1) ทักษะดิจิทัล 2) การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล และ 3) วิสัยทัศน์ดิจิทัล เป้าหมายหลักที่ 2 การพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยใช้กลยุทธ์ 1) การสร้างแผนพัฒนาองค์กร 2) ทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และ 3) การมีส่วนร่วมในองค์กร

ทั้งนี้ รูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น เป็นรูปแบบที่ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการวิจัยในครั้งนี้ มีความคิดเห็นว่า เป็นรูปแบบที่มีความเหมาะสม และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครได้ สอดคล้องกับปณิดา สุภารมย์ และ กุหลาบ ปุริสาร (2566) ได้ศึกษางานวิจัยแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 พบว่า ความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา เรียงลำดับความสำคัญ 3 ลำดับ คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล รองลงมา ด้านความรู้ดิจิทัล และด้านวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล ตามลำดับ สอดคล้องกับจิราภรณ์ ปกรณ์และคณะ (2565) ได้ศึกษางานวิจัยรูปแบบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า องค์ประกอบ

ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่เหมาะสมประกอบด้วย วิสัยทัศน์ดิจิทัล ความรู้และทักษะดิจิทัล การจัดการดิจิทัล วัฒนธรรมดิจิทัล เครือข่ายความร่วมมือดิจิทัล การปรับตัวสู่ยุคดิจิทัล และกลยุทธ์เชิงดิจิทัล

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

สังกัดกรุงเทพมหานคร และสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานครสามารถนำองค์ประกอบที่ได้จากการศึกษาวิจัยนี้ ไปใช้เป็นแนวทางต่อยอดการศึกษา โดยกำหนดองค์ประกอบและตัวชี้วัดเพิ่มเติม เพื่อให้มีความสมบูรณ์และตรงตามเป้าหมายขององค์กร รวมถึงสามารถใช้แนวทางและวิธีการในการวิจัยนี้ ไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาเรื่องอื่นๆ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลได้

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

สังกัดกรุงเทพมหานคร และสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร รวมถึงผู้บริหาร สามารถนำข้อค้นพบที่ได้จากงานวิจัยนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัล รวมถึงแนวทางการบริหารสถานศึกษาให้เป็นสถานศึกษาที่มีความพร้อมในยุคดิจิทัล โดยนำองค์ประกอบที่ได้จากการศึกษาไปพัฒนาเป็นกลยุทธ์และกำหนดแผนปฏิบัติงาน และตัวชี้วัดได้อย่างเหมาะสม

3. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

จากข้อค้นพบของงานวิจัย ทำให้ได้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่สถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลทั้งของผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อให้มีความพร้อมในการก้าวสู่ยุคดิจิทัลทรานส์ฟอร์มได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กัญญารัตน์ สุขแสน และคณะ. (2021). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย. *วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*. 12 (2), 112-125.

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. (2565). *แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. 2566-2570.* กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

จิราภรณ์ ปกรณ์ (2564). *รูปแบบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.* ปริญญานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

จิราภรณ์ ปกรณ์, ทวีศิลป์ กุลนภาดล และสมบูรณ์ บูรศิริรักษ์. (2565). รูปแบบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารรัชต์ภาคย์.* 16 (48), 396-410.

เจษฎา ชวนะไพศาล. (2563). *แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตทวารวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี.* บัณฑิตมหาวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ณัฐยาภรณ์ เล็กสิงห์โต. (2566). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของครูโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสาร มจร พุทธปัญญาริทรรศน์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.* 8 (5), 181-192.

เนตรนภา เจตน์จำนงค์. (2564). การวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาของกรุงเทพมหานคร. *วารสารการศึกษาไทย*. 15 (2), 45-60.

ทศพล สุวรรณราช. (2564). ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์*. 7 (3), 160-177.

ปณิดา สุภารมย์ และกุหลาบ ปุริสาร. (2566). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5. *วารสารวิชาการและวิจัยมหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. 13 (1), 128-142.

มูฮำหมัดรุซลัน ลือบากะลูติง, และนิรันดร์ จุลทรัพย์. (2564). ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ตรัง กระบี่. *การประชุมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 13.* (หน้า 1935-1946). สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

สันติ พิณรัตน์ และ กุหลาบ ปุริสาร. (2566). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2. *วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.* 13 (1), 70-83.

สุวิมล ว่องวาณิช. (2550). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น.* กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570). ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 3 เมษายน 2566. แหล่งที่มา: https://www.nesdc.go.th/article_attach/article_file_20230307173518.pdf

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570).* กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579.* กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร. (2565). *รายงานผลการจัดการศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ประจำปี 2565.* กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

Koul, L. (1984). *Methodology of educational research*. Vikas Publishing House.

Rovinelli, R. J., & Hambleton, R. K. (1977). On the use of content specialists in theassessment of criterion-referenced test item validity. *Dutch Journal of Educational Research*. 2 (1), 49-60.

ผลของการรับรู้ถึงระบบการบริหารงานที่มุ่งผลการปฏิบัติงานระดับสูงที่มีต่อความผูกพันยึดมั่นในงานและผลการปฏิบัติงานของพนักงาน

The Effect of High-Performance Work System Perception on Employee Engagement and Employee Performance

ปทุมวดี เศรษฐสิโรตม์ และ จุฑามาศ ทวีไพบูลย์วงษ์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา

Patumwadee Sretsirot and Jutamard Thaweepaiboonwong
Kasetsart University Sriracha Campus, Thailand
Corresponding Author, E-mail: Patumwadee.sr@ku.th

****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาครั้งนี้ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของผลของการรับรู้ถึงระบบการบริหารงานที่มุ่งผลการปฏิบัติงานระดับสูงที่มีต่อความผูกพันยึดมั่นในงาน และผลการปฏิบัติงานของพนักงาน โดยใช้การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model: SEM) วิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพนักงานระดับปฏิบัติการบริษัทผลิตอุปกรณ์ช่างแห่งหนึ่ง จำนวน 265 คน ผลจากการศึกษาพบว่าการรับรู้ถึงระบบการบริหารงานที่มุ่งผลการปฏิบัติงานระดับสูงขององค์กรไม่มีอิทธิพลโดยตรงต่อผลการปฏิบัติงานของพนักงาน แต่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลการปฏิบัติงานผ่านความผูกพันยึดมั่นในงาน กล่าวคือการรับรู้ถึงระบบการบริหารงานที่มุ่งผลการปฏิบัติงานระดับสูงส่งผลให้พนักงานเกิดความผูกพันยึดมั่นในงาน ทำให้พนักงานมีความตั้งใจในการปฏิบัติงานให้มีผลการปฏิบัติงานที่มุ่งผลการปฏิบัติงานระดับสูง พร้อมที่จะปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย และมีผลการปฏิบัติงานที่ดีตามมา ผลการศึกษาครั้งนี้ได้แสนอแนะแนวทางสำหรับทีมผู้บริหารในการกำหนดนโยบายด้านการบริหารทรัพยากรเพื่อให้องค์การมีมุ่งผลการปฏิบัติงานระดับสูงผ่านผลการปฏิบัติงานของพนักงานที่ดี

คำสำคัญ: ระบบการบริหารงานที่มุ่งผลการปฏิบัติงานระดับสูง; ความผูกพันยึดมั่นในงาน; ผลการปฏิบัติงานของพนักงาน; การบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์

* วันที่รับบทความ : 18 มีนาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 30 มีนาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 2 เมษายน 2567
Received: March 18 2024; Revised: March 30 2024; Accepted: April 2 2024

Abstract

This study examines the relationship between the effect of high-performance work system perception on employee engagement and employee performance using Structural Equation Model (SEM) to analyze the data from a sample of 265 employees at the operational level of a tool manufacturer. The result shows that employees' perception of the high-performance work system does not have a direct effect on employee performance, but it has an indirect effect on employee performance through employee engagement. In other words, employees' perception of the high-performance work system results in employees being more engaged in their work; causing employees to be more determined to perform their jobs to achieve high performance results as well as being prepared to perform assigned tasks with high performances. The results of this study provide recommendations for management teams in formulating resource management policies so that the organization can achieve high performance through good employee performances.

Keywords: High Performance Work System; Employee Engagement; Employee Performance; Human Resource Management

บทนำ

ทรัพยากรที่สำคัญและมีค่าที่สุดภายในองค์กร คือ ทรัพยากรมนุษย์ (Huang, Ma, & Meng, 2017: 341; Jiang et al., 2015 : 69) การจะได้มาซึ่งทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพนั้น ต้องมีการบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่ดี ตั้งแต่กระบวนการคัดสรรบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถเข้ามาปฏิบัติงานภายในองค์กร (Huselid et al., 1995 : 635; Irene, 2012 : 1; Khana, Muftib & Parvaizc, 2020 : 429) นอกจากนี้ยังต้องมีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับศักยภาพของบุคลากร และเพื่อให้บุคลากรเกิดความรัก ความผูกพันยึดมั่นในงาน เกิดความรู้สึกมั่นคงทั้งในตัวบุคลากรเองและในองค์กร และส่งผลให้บุคลากรอยากอยู่กับองค์กร ซึ่งนับว่าเป็นหน้าที่ที่สำคัญของฝ่ายทรัพยากรบุคคล (Bowen & Ostroff, 2004 : 203; Huselid et al., 1995 : 635, Li et al., 2019 : 397)

ในช่วงสองสามทศวรรษที่ผ่านมา นักวิชาการในสาขาการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ (Strategic Human Resource Management: SHRM) ได้เริ่มหันมาให้ความสนใจในเรื่องระบบการบริหารที่มุ่งผลการปฏิบัติงานระดับสูง (High Performance Work System: HPWS) ที่ส่งเสริมผลลัพธ์ของตัวพนักงานและองค์กร (Huselid et al., 1995 : 635; Sun et al, 2007 : 558; Zacharatos et al., 2005 : 77; Delery & Doty, 1996 : 802; Luna-Arocas & Camps, 2008 : 26) และเริ่มมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องหลายๆ งานที่เน้นศึกษาถึงบทบาทของพนักงานที่มีต่อระบบการจัดการทรัพยากรมนุษย์ภายในองค์กร และได้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการเพิ่มประสิทธิผลของพนักงานนั้น จะขึ้นอยู่กับระดับการรับรู้ของบุคคลากรที่มีต่อแนวทางการปฏิบัติด้านทรัพยากรมนุษย์ภายในองค์กร (Bowen & Ostroff, 2004 : 203; Jiang et al., 2015 : 69; Kehoe & Wright, 2013 : 366; Liao et al., 2009 : 371; Nishii & Wright, 2008) และยัง

มีหลักฐานเชิงประจักษ์ในงานวิจัยหลายๆ งานเกี่ยวกับบทบาทการส่งผ่านการรับรู้ของพนักงานแต่ละคนที่มีต่อระบบการบริหารงานที่มุ่งผลการปฏิบัติงานระดับสูงต่อการแสดงออกของตัวพนักงานในองค์กร เช่น ความพึงพอใจในงาน ผลการปฏิบัติงานของพนักงาน (Aryee et al., 2011 : 287; Hartog et al., 2013 : 1637; Liao et al., 2009 : 371) และความผูกพันยึดมั่นในงาน (Li et al., 2019 : 397)

ความผูกพันยึดมั่นในงานเป็นภาวะที่พนักงานรู้สึกรักในองค์กรและงานที่ได้รับมอบหมาย ทำให้พนักงานรู้สึกมีพลัง และแรงจูงใจที่จะมุ่งมั่นทุ่มเททำงานด้วยความกระตือรือร้น และตั้งใจทำงานเพื่อองค์กรอย่างเต็มที่ เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีที่สุดต่อตนเองและองค์กร (Kahn, 1990 : 692; Schaufeli et al., 2002 : 71) การสร้างความผูกพันยึดมั่นในงานให้เกิดขึ้นนั้น สามารถสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดกับลูกค้า ส่งผลให้เกิดภาพลักษณ์องค์กรที่ดีในสายตาลูกค้า นอกจากนี้การที่พนักงานเกิดความผูกพันยึดมั่นในงานยังช่วยลดอัตราการลาออกของพนักงานที่มีความสามารถ มีประสบการณ์ มีความรู้และความชำนาญลงได้ (Al-Abbadi et al., 2021 : 1; Arefin et al., 2019 : 1; Greenberg, 2004; Huang, Ma & Meng, 2017 : 341; Salanova, Agut & Peiró, 2005 : 1217)

สำหรับองค์กรแล้วหนึ่งในปัจจัยที่มีความสำคัญต่อองค์กรคือผลการปฏิบัติงานของพนักงาน ซึ่งต้องอาศัยพนักงานที่มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์ในการขับเคลื่อนผลการปฏิบัติงานให้เพิ่มขึ้น สาเหตุที่ผลการปฏิบัติงานมีความสำคัญต่อองค์กร เพราะเป็นหนึ่งในตัวชี้วัดความก้าวหน้า และสมรรถนะขององค์กร และยังสามารถสะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพของพนักงานในการคิดค้น ศักยภาพของบุคลากรในการคิดค้นดัดแปลงวิธีการทำงานให้ได้ผลดียิ่งขึ้นอยู่เสมอ ซึ่งเป็นการที่บุคคลสามารถปฏิบัติงานให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ขององค์กรภายในระยะเวลาที่กำหนด ได้ผลงานที่มีคุณภาพ มีความถูกต้อง รวมทั้งมีการใช้ทรัพยากรต่างๆ ได้อย่างคุ้มค่า และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด (Borman & Motowidlo, 1997 : 99; Bewen & Ostroff, 2004; Hartog et al., 2013 : 1637; Vasavorn, 2013)

ด้วยเหตุนี้จึงเป็นที่มาในการศึกษาถึงผลของการรับรู้ถึงระบบการบริหารงานที่มุ่งผลการปฏิบัติงานระดับสูงที่มีต่อผลปฏิบัติงานของพนักงาน โดยศึกษากับกลุ่มพนักงานระดับปฏิบัติการในอุตสาหกรรมผลิตอุปกรณ์ช่างซึ่งเป็นหนึ่งในธุรกิจที่ถือได้ว่ามีการแข่งขันสูงทั้งจากคู่แข่งทางการค้าภายในประเทศ และคู่แข่งทางการค้าจากต่างประเทศ

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของการรับรู้ถึงระบบการบริหารงานที่มุ่งผลการปฏิบัติงานระดับสูงที่มีต่อความผูกพันยึดมั่นในงานและผลการปฏิบัติงานของพนักงาน

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และใช้โมเดลสมการโครงสร้างในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการศึกษา ประชากร กลุ่มตัวอย่าง วิธีการสุ่มตัวอย่าง เครื่องมือและผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือเป็นดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ พนักงานระดับปฏิบัติการในโรงงานผลิตอุปกรณ์ช่างแห่งหนึ่งในจังหวัดฉะเชิงเทรา จากข้อมูลฝ่ายทรัพยากรมนุษย์ของบริษัท (มีนาคม 2566) มีจำนวนทั้งสิ้น 594 คน ตามกรอบแนวคิดการวิจัยเบื้องต้นมีตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด 12 ตัวแปร ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเป็น 20 เท่าของจำนวนตัวแปรสังเกตได้ ตามเกณฑ์ของ Hair et al. (2010 : 20) ซึ่งแนะนำขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมประมาณ 10-20 เท่าของจำนวนตัวแปรที่สังเกตได้ และ Anderson & Gerbing (1988 : 411) แนะนำขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมเป็น 15-20 เท่าของจำนวนตัวแปรเชิงสังเกตได้ และเก็บเพิ่มร้อยละ 10.00 เผื่อชุดข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์และค่าผิดปกติของข้อมูล รวมขนาดตัวอย่างที่เก็บจำนวน 265 ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ในช่วงเดือนธันวาคม 2566 ถึง มกราคม 2567

ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนพนักงานตามสายธารคุณค่า (Value Stream) จากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Sample Random Sampling) ด้วยวิธีการจับฉลาก (Lottery)

จากการตรวจสอบข้อมูลพบว่าแบบสอบถามที่ตอบกลับมีข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์จำนวน 3 ฉบับ จึงใช้แบบสอบถามจำนวน 262 คนในการวิเคราะห์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามที่ใช้รวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (เพศ อายุ ระดับการศึกษา อายุงาน ส่วนงานตามสายธารคุณค่า และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน)

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการรับรู้ถึงระบบการบริหารงานที่มุ่งผลการปฏิบัติงานระดับสูง จำนวน 33 ข้อ พัฒนาและประยุกต์จากงานวิจัยของ Huselid (1995 : 635), Delery & Doty (1996 : 802), Luna-Arocas & Camps (2008 : 26), Karatepe (2013 : 132) และสุธีรา เดช-นครินทร์ และ สุธินี ฤกษ์ขำ (2558 : 199)

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามความผูกพันยึดมั่นในงาน จำนวน 7 ข้อคำถามตามแนวคิดของ Schaufeli et al. (2002 : 71) พัฒนาและประยุกต์จากงานวิจัยของ Oliverira et al. (2015 : 1023) และ Al-Abbadi et al. (2021 : 1)

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามผลการปฏิบัติงานของพนักงาน จำนวน 6 ข้อคำถามตามแนวคิดของ Borman & Motowidlo (1997 : 99) พัฒนาและประยุกต์จากงานวิจัยของ ญาณิศา ภัทรสิริรัชต์, จิรกฤต จินดาสวัสดิ์ และณัฐนันท์ มนตรีพิศุทธิ์ (2562 : 223) และ Griffin, Neal & Neale (2007 : 327)

สำหรับแบบสอบถามในส่วนที่ 1 เป็นแบบเลือกตอบข้อเดียว ส่วนแบบสอบถามในส่วนที่ 2, 3 และ 4 จะเป็นคำถามแบบมาตรประเมินค่า (Rating Scale) โดยกำหนดค่าคะแนนเป็น 5 ระดับ จาก 1 น้อยที่สุดถึง 5 มากที่สุด

ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือก่อนการนำไปใช้ โดยตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ด้วยค่า IOC พบว่าทุกข้อมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และตรวจสอบความเชื่อมั่นด้วยค่าความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency Reliability) จากแบบสอบถามที่ได้ทดลองใช้กับพนักงานฝ่ายผลิตบริษัทผลิตถุงลมนิรภัยแห่งหนึ่ง ได้ครอนบาคแอลฟ่าการรับรู้ถึงระบบการบริหารงานที่มุ่งผลการปฏิบัติงานระดับสูง อยู่ในช่วง 0.758 – 0.934 ความผูกพันยึดมั่นในงาน อยู่ในช่วง 0.714 – 0.851 และผลการปฏิบัติงานของพนักงาน อยู่ในช่วง 0.778 – 0.827 แสดงว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นเป็นไปตามเกณฑ์ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2551)

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling) โดยทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) ตัวแปรการรับรู้ถึงระบบการบริหารงานที่มุ่งผลการปฏิบัติงานระดับสูงโดยใช้วิธีการสกัด (Extraction Method) แบบ Principal Component และวิธีการหมุนแกนแบบ Varimax ก่อนการวิเคราะห์โมเดลการวัดด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) เนื่องจากเป็นตัวแปรที่มีผู้ศึกษาตัวชี้วัดไว้ไม่มาก

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ พบว่า การรับรู้ถึงระบบการบริหารงานที่มุ่งผลการปฏิบัติงานระดับสูง (HPWS) ซึ่งรวมถึงการสรรหาบุคลากรที่ดีที่สุด การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร เงินเดือนที่แข่งขันได้ ความมั่นคงในงาน การเพิ่มคุณค่าในงาน ความสมดุลระหว่างการใช้ชีวิตและการทำงาน และบทบาทของผู้บริหาร พบว่าสามารถจัดกลุ่มตัวแปรเป็น 4 องค์ประกอบ คือ (1) ค่าตอบแทนที่มั่นคง (Secure Compensation: SC) ประกอบด้วย เงินเดือนที่แข่งขันได้ และความมั่นคงในงาน (2) การสร้างความสมดุลในการทำงาน (Work Balance Enriching Group: WBE) ประกอบด้วย การเพิ่มคุณค่าในงาน ความสมดุลระหว่างการใช้ชีวิตและการทำงาน และบทบาทของผู้บริหาร (3) การสรรหาบุคลากรที่ดีที่สุด (Best Recruitment: BR) และ (4) การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร (Training and Development: TD)

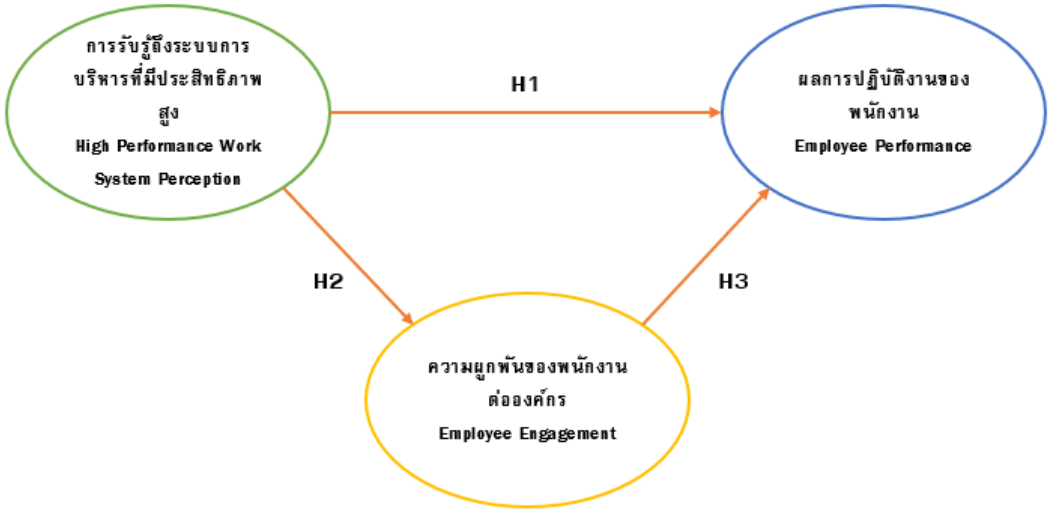
กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้วิจัยสามารถสามารถกำหนดสมมติฐานและกรอบแนวคิดการวิจัยได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 (H1) การรับรู้ถึงระบบการบริหารงานที่มุ่งผลการปฏิบัติงานระดับสูงของพนักงานมีอิทธิพลทางบวกต่อผลการปฏิบัติงานของพนักงาน

สมมติฐานที่ 2 (H2) การรับรู้ถึงระบบการบริหารงานที่มุ่งผลการปฏิบัติงานระดับสูงของพนักงานมีอิทธิพลทางบวกต่อความผูกพันยึดมั่นในงานของพนักงาน

สมมติฐานที่ (H3) คือ ความผูกพันยึดมั่นในงานต่อองค์กรมีอิทธิพลทางบวกต่อผลการปฏิบัติงานของพนักงาน

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปผู้ตอบแบบสอบถาม

พนักงานระดับปฏิบัติการที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง โดยคิดเป็นร้อยละ 78 ส่วนใหญ่มีอายุช่วง 31-40 ปี และช่วงอายุ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 39 และร้อยละ 32 ตามลำดับ มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42 สำหรับรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พนักงานที่มีรายได้อยู่ในช่วง 15,001 – 20,000 บาทมีจำนวนมากกว่ากลุ่มระดับรายได้อื่น คิดเป็นร้อยละ 43 และหากพิจารณาตามสายธารคุณค่า (Value Stream) พนักงานส่วนใหญ่ปฏิบัติงานอยู่ใน Tapes Value Stream คิดเป็นร้อยละ 71

รองลงมาเป็น Levels and Knives Value Stream คิดเป็นร้อยละ 27 และ Blade Heat Treatment Value Stream คิดเป็นร้อยละ 2

2. การตรวจสอบลักษณะข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติเชิงพรรณนาระหว่างตัวแปรสังเกตได้ และการแจกแจงข้อมูลดังแสดงในตารางที่ 1 เมื่อพิจารณาขนาดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ข้ามตัวแปรแฝง พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าอยู่ในช่วง 0.403 ถึง 0.693 ค่าความเบ้ (Skewness) ของแต่ละองค์ประกอบนั้นอยู่ในช่วง -0.931 ถึง 0.023 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่รับได้คือ -3 ถึง +3 (Kline, 2005) และมีค่าความโด่งอยู่ในช่วง -0.870 ถึง 0.665 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่รับได้คืออยู่ในช่วง -7 ถึง +7 (Curran, West & Finch, 1996 : 16) ดังนั้นจึงถือได้ว่าข้อมูลมีการแจกแจงแบบปกติ

ตารางที่ 1 ค่าสถิติทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ และการแจกแจงข้อมูล

Factor	SC	WBE	TD	BR	VI	AB	DE	TP	CP
SC	1								
WBE	.807**	1							
TD	.729**	.731**	1						
BR	.724**	.755**	.740**	1					
VI	.588**	.657**	.556**	.580**	1				
AB	.564**	.645**	.582**	.516**	.776**	1			
DE	.587**	.626**	.605**	.506**	.756**	.753**	1		
TP	.431**	.379**	.436**	.403**	.553**	.577**	.650**	1	
CP	.465**	.500**	.506**	.478**	.602**	.665**	.693**	.778**	1
Mean	3.737	3.641	3.881	3.868	3.792	3.765	4.021	4.219	4.135
SD	0.647	0.686	0.687	0.705	0.841	0.824	0.789	0.719	0.698
Skewness	0.022	-0.038	-0.133	0.023	-0.305	-0.343	-0.346	-0.931	-0.605
Kurtosis	-0.529	-0.171	-0.487	-0.870	-0.457	-0.407	-0.842	0.665	0.064

**. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

3. ผลการตรวจสอบโมเดลการวัด (Measurement Model)

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Equation Analysis: CFA) โดยวิเคราะห์โมเดลการวัดตัวแปรแฝงทุกตัวเพื่อวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัด โดยใช้โปรแกรม AMOS พบว่าค่า factor loading ในรูปค่ามาตรฐาน ค่าความเชื่อมั่นเชิงองค์ประกอบ

(Composite Reliability: CR) และค่าเฉลี่ยความแปรปรวนที่สกัดได้ (Average Variance Extraction: AVE) ของตัวแปรแฝง มีค่าเป็นไปตามเกณฑ์ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดตัวแปรแฝงในการวิจัย

ตัวแปรแฝง	**ตัวแปรสังเกตได้**	Factor Loadings	R^2	CR	AVE
	เกณฑ์พิจารณา	> 0.70	≥ 0.50	> 0.70	> 0.50
High Performance Work System Perception (HPWS)	Secure Compensation	0.866	0.750	0.923	0.749
	Work Balance Enriching	0.932	0.869		
	Best Recruitment	0.814	0.663		
	Training and Development	0.846	0.716		
Employee Engagement (EE)	Vigor	0.864	0.746	0.905	0.761
	Absorption	0.875	0.765		
	Dedication	0.878	0.772		
Employee Performance (EP)	Task Performance	0.840	0.706	0.877	0.782
	Contextual Performance	0.926	0.858		

การวิเคราะห์ความตรงเชิงจำแนก (Discriminant Validity) โดยค่ารากที่สองของ AVE ต้องมากกว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (r) นั้นกับตัวแปรอื่น พบว่าค่า $\sqrt{AVE}$ เกินว่าค่า r แสดงว่าตัวแปรทั้งหมดมีความตรงเชิงจำแนก สามารถแยกออกจากกันได้ (แสดงดังตารางที่ 3)

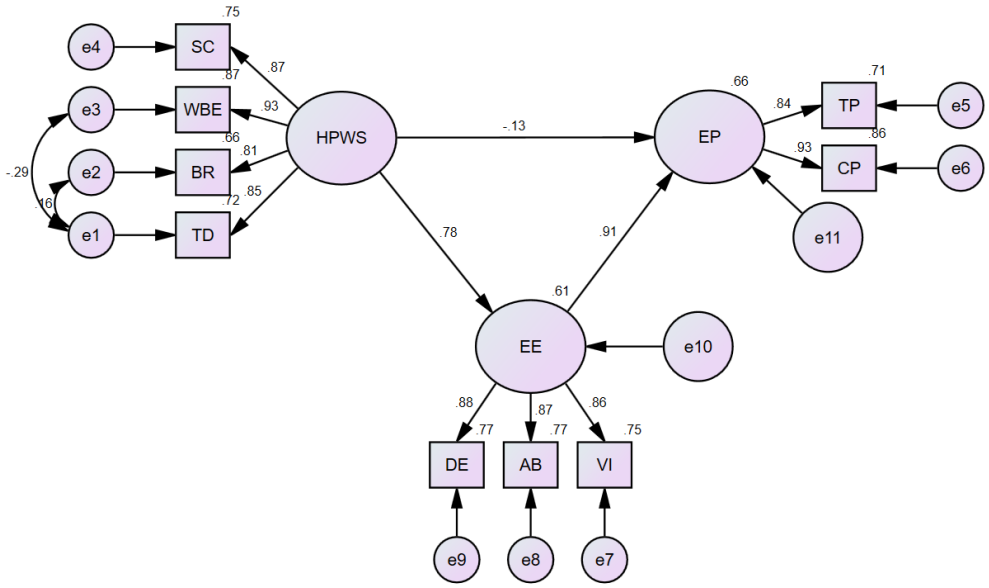
ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงจำแนก (Discriminant Validity)

ตัวแปรแฝง	HPWS	EP	EE
HPWS	**0.866**		
EP	0.583	**0.884**	
EE	0.782	0.811	**0.872**

ตัวเลขตัวเข้มแนวทแยงคือค่า $\sqrt{AVE}$

4. การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างตามสมมติฐาน

การวิเคราะห์อิทธิพลของการรับรู้ถึงระบบการบริหารงานที่มุ่งผลการปฏิบัติงานระดับสูง ผูกพันยึดมั่นในงานที่มีต่อผลการปฏิบัติงานของพนักงาน ตามโมเดลสมมติฐาน พบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่า $\chi 2 = 64.224$, df = 22, $\chi 2/df = 2.919$, RMR = 0.013, RMSEA = 0.086, CFI = 0.978 แสดงดังรูปที่ 2

รูปที่ 2 สมการโครงสร้าง (SEM)

ผลการศึกษาพบว่าอิทธิพลทางบวกของการรับรู้ถึงระบบการบริหารงานที่มุ่งผลการปฏิบัติงานระดับสูงที่มีต่อผลการปฏิบัติงานของพนักงานไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta = -0.131$, p-value = 0.139) แต่การรับรู้ถึงระบบการบริหารงานที่มุ่งผลการปฏิบัติงานระดับสูงของพนักงานมีอิทธิพลทางบวกต่อความผูกพันยึดมั่นในงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta = 0.782$, p-value < 0.001) และความผูกพันยึดมั่นในงานต่อองค์กรมีอิทธิพลทางบวกต่อผลการปฏิบัติงานของพนักงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta = 0.914$, p-value < 0.001) (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยของโมเดล

สมมติฐานการวิจัย	β	b	S.E.	t-test	p-value	ผลการทดสอบ
H1: HPWS --> EP	-0.131	-0.136	0.092	-1.478	0.139	ไม่สนับสนุน
H2: HPWS --> EE	0.782	0.976	0.079	12.327	< 0.001	สนับสนุน
H3: EE --> EP	0.914	0.76	0.088	8.587	< 0.001	สนับสนุน

$\chi^2 = 64.224$, df = 22, $\chi^2/df = 2.919$, RMR = 0.013, RMSEA = 0.086, CFI = 0.978

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของการรับรู้ถึงระบบการบริหารงานที่มุ่งผลการปฏิบัติงานระดับสูงของพนักงานที่มีต่อความผูกพันยึดมั่นในงานและผลการปฏิบัติงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ โดยระบบการบริหารงานที่มุ่งผลการปฏิบัติงานระดับสูง ซึ่งเป็นระบบการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลการดำเนินงานระดับสูง โดยการผลักดันยกระดับทรัพยากรมนุษย์เพื่อให้สามารถสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันแก่องค์กรได้ (Chow, 2012 : 3114) สร้างความผูกพันยึดมั่นให้เกิดแก่พนักงานในองค์กร เพื่อให้พนักงานมีความกระตือรือร้นในการทำงาน และมีความทุ่มเทอุทิศตนในการทำงานนั้นให้สำเร็จตามเป้าหมาย รวมถึงมีความจดจ่อใส่ใจในการทำงาน เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีที่สุดต่อตนเองและองค์กร (Kahn, 1990 : 692; Schaufeli et al., 2002 : 71) ทั้งนี้สิ่งที่จะตามมาเมื่อพนักงานเกิดความผูกพันยึดมั่นในงานแล้วนั้น คือ พนักงานจะสามารถปฏิบัติงานได้โดยมีผลการปฏิบัติงานที่ดี ทั้งผลการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของตนเองที่ได้รับมอบหมาย และผลการปฏิบัติงานตามสถานการณ์ ซึ่งเป็นการปฏิบัติงานที่อยู่นอกเหนือจากหน้าที่ความรับผิดชอบของตน (Borman & Motowidlo, 1997 : 99) เหล่านี้ต่างมีส่วนช่วยในการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันให้เกิดขึ้นกับองค์กร

ผลการศึกษาพบว่าการรับรู้ถึงระบบการบริหารงานที่มุ่งผลการปฏิบัติงานระดับสูงนั้นไม่ได้มีอิทธิพลโดยตรงต่อผลการปฏิบัติงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Li et al. (2019 : 397), Husin & Gugkang (2017 : 62) และ Ximenes et al. (2019) ซึ่งผลการศึกษาของงานทั้ง 3 ดังกล่าวพบกว่าการรับรู้ถึงระบบการบริหารที่มุ่งผลการปฏิบัติงานระดับสูงนั้นมีอิทธิพลทางบวกต่อผลการปฏิบัติงานของพนักงาน แต่การรับรู้ถึงระบบการบริหารงานที่มุ่งผลการปฏิบัติงานระดับสูงนั้นกลับมีอิทธิพลทางบวกต่อความผูกพันยึดมั่นในงานของพนักงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Huang, Ma & Meng (2017 : 341) และ Oliveira & Silva (2015 : 1023) และความผูกพันยึดมั่นในงานนั้นมีอิทธิพลทางบวกต่อผลการปฏิบัติงานของพนักงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Vasavorn (2013) และพิชชาภา เกาะเต้น (2563) หากกล่าวอีกนัยหนึ่งคือการรับรู้ถึงระบบการบริหารที่มุ่งผลการปฏิบัติงานระดับสูงจะมีอิทธิพลทางบวกต่อผลการปฏิบัติงานของพนักงาน ผ่านการสร้างความผูกพันยึดมั่นในงานให้แก่พนักงาน

คำอธิบายที่เป็นไปที่การรับรู้ถึงระบบการบริหารงานที่มุ่งผลการปฏิบัติงานระดับสูงไม่ได้มีอิทธิพลโดยตรงต่อผลการปฏิบัติงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ คือ มิติในการวัดระดับการรับรู้ถึงระบบการบริหารงานที่มุ่งผลการปฏิบัติงานระดับสูงมีหลายมิติที่ได้เคยมีการศึกษา แต่มิติที่ผู้วิจัยนำมาศึกษาในครั้งนี้อาจยังไม่ครอบคลุม หรือไม่เหมาะกับบริบทสถานการณ์ขององค์กรในปัจจุบัน เป็นผลให้ผลการศึกษาไม่สอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมาและไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อีกหนึ่งประเด็นคือในการนำระบบการบริหารที่มุ่งผลการปฏิบัติงานระดับสูงมาปรับใช้ องค์กรมุ่งเน้นที่จะสร้างให้เกิดความผูกพันยึดมั่นในงานในกลุ่มพนักงานระดับปฏิบัติการ (Arefin et al., 2019 : 1; Al-Abbadi et al., 2021 : 1) มากกว่าที่จะมุ่งเน้นให้เกิดผลการ

ปฏิบัติงานระดับสูง จึงทำให้ผลการศึกษาพบว่าทั้งสองปัจจัยนี้ไม่ได้มีอิทธิพลต่อกันโดยตรง แต่กลับทำให้การรับรู้ถึงระบบการทำงานที่มุ่งผลการปฏิบัติงานระดับสูงนั้นส่งผลให้พนักงานเกิดความผูกพันยึดมั่นในงาน ทำให้พนักงานมีความตั้งใจในการปฏิบัติงานให้มีผลการปฏิบัติงานที่ดี พร้อมที่จะปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายตามภาระหน้าที่ และงานอื่นๆ นอกเหนือจากนั้น เพื่อให้งานที่มีสำเร็จลุล่วงภายในระยะเวลาที่กำหนดและมีคุณภาพ (Campbell, 1990 : 687; Borman & Motowidlo, 1993 : 71) ทำให้ความผูกพันยึดมั่นในงานส่งผลทางบวกต่อผลการปฏิบัติงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ

ในการศึกษาครั้งนี้ พบว่าระดับการรับรู้ถึงระบบบริหารงานที่มุ่งผลการปฏิบัติงานระดับสูงนั้นหากยิ่งมีระดับการรับรู้ที่สูง สามารถส่งผลในการเพิ่มความรู้สึกผูกพันยึดมั่นในงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ กล่าวคือหากองค์กรต้องการเพิ่มความรู้สึกผูกพันยึดมั่นในงานให้แก่พนักงานนั้น การวางแผนในการสร้างการรับรู้ถึงระบบบริหารงานที่มุ่งผลการปฏิบัติงานระดับสูงขององค์กร เริ่มตั้งแต่การสรรหาบุคลากรอย่างรอบคอบ เพื่อให้องค์กรสามารถคัดเลือกผู้สมัครที่ตรงตามความต้องการขององค์กร จัดให้มีการฝึกอบรมและพัฒนาพนักงานเพื่อต่อยอดความรู้ ทักษะ ความสามารถและสมรรถนะให้แก่พนักงาน (Huselid, 1995 : 635; สุธีรา เดช-นครินทร์ และ สุธินี ฤกษ์ขำ, 2558 : 199) การเสนออัตราเงินเดือนและสวัสดิการในระดับที่สูงกว่าหรือพอๆ กับพนักงานระดับเดียวกันในองค์กรอื่น การสร้างความรู้สึกมั่นใจในการทำงานให้เกิดแก่พนักงาน ให้ความสำคัญกับการออกแบบเนื้องานที่เน้นการเพิ่มทักษะและความสามารถที่หลากหลายให้แก่พนักงาน (Luna-Arocas & Camps, 2008 : 26) การมอบหมายงานที่มีปริมาณพอเหมาะเพื่อให้พนักงานสามารถใช้ชีวิตและทำงานได้อย่างสมดุล และสุดท้ายผู้บริหารควรมีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญในการสื่อสารให้พนักงานได้ทราบถึงทิศทางการดำเนินงานของหน่วยงานเพื่อให้องค์กรบรรลุเป้าหมายได้ (Karatepe, 2013 : 132)

นอกจากนี้ การที่พนักงานมีความผูกพันยึดมั่นในงานที่เพิ่มขึ้น จะส่งผลให้ผลการปฏิบัติงานของพนักงานเพิ่มสูงขึ้นไปด้วย ดังนั้น หากสามารถสร้างให้พนักงานเกิดความผูกพันยึดมั่นในงานได้ พนักงานจะรู้สึกรักในงานและองค์กรโดยจะแสดงออกทางพฤติกรรม พนักงานจะมีพลังงานและความกระตือรือร้นในการทำงาน มีความพากเพียร อดทนในการทำงาน กล้าที่จะเผชิญอุปสรรคต่างๆ ที่เข้ามา มีแรงบันดาลใจในการทำงาน เกิดความภาคภูมิใจในงานที่ทำ และยังสามารถมุ่งมั่นที่จะทำงาน มีจิตใจจดจ่อและมีความสุขในการทำงานจนทำให้พนักงานรู้สึกว่าเวลาผ่านไปเร็วขณะทำงาน (Kahn, 1990 : 692; Schaufeli et al., 2002 : 71)

ท้ายที่สุดพนักงานจะปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้ และยังมีการปฏิบัติกิจกรรมที่นอกเหนือจากหน้าที่ที่ถูกระบุ ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้เป็นส่วนที่ช่วยสนับสนุนภารกิจหลักขององค์กร มีส่วนช่วยสร้างให้องค์กรมีประสิทธิภาพผ่านทางด้านจิตใจ สังคมและบริบทการทำงานในองค์กร (Babin & Boles, 1998 : 77; Goodman & Svyantek, 1999 : 254; Borman & Motowidlo, 1997 : 99)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะผลที่ได้จากการวิจัย

1. การรับรู้ถึงระบบการบริหารงานที่มุ่งผลการปฏิบัติงานระดับสูงของพนักงานระดับปฏิบัติการนั้น ส่งผลต่อผลการปฏิบัติงานของพนักงานผ่านความผูกพันยึดมั่นในงาน แต่ไม่ได้ส่งผลโดยตรงต่อผลการปฏิบัติงานของพนักงาน ดังนั้นบริษัทควรคำนึงถึงการปรับใช้ระบบการบริหารงานที่มุ่งผลการปฏิบัติงานระดับสูงเพื่อเพิ่มผลการปฏิบัติงานของพนักงานควบคู่ไปกับการสร้างความผูกพันยึดมั่นในงาน ดังนั้นเมื่อเพิ่มระดับการรับรู้ถึงระบบการบริหารงานที่มุ่งผลการปฏิบัติงานระดับสูง

2. เน้นการสร้างความสมดุลในการทำงาน (WBE) เนื่องจากเป็นด้านที่มีอิทธิพลสูงที่สุดอ้างอิงจากผลการวิจัย เพื่อเพิ่มความผูกพันยึดมั่นในงานได้โดยตรง และยังสามารถช่วยในการส่งผลโดยตรงต่อการเพิ่มผลการปฏิบัติงานของพนักงานอีกด้วย ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะสามารถช่วยให้สามารถบรรลุเป้าหมายของบริษัทได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาครั้งต่อไป

1. การศึกษาถึงระดับการรับรู้ระบบการบริหารงานที่มุ่งผลการปฏิบัติงานระดับสูง ผู้วิจัยได้เลือกตัวแปรสังเกตได้เพียงบางส่วนมาศึกษา แต่จากการศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ยังมีหลายแนวคิดที่ผู้วิจัยไม่ได้นำมาศึกษา และสามารถนำมาศึกษาเพิ่มเติม เช่น การบริหารผลการปฏิบัติงาน (Performance Management) การให้รางวัลและผลตอบแทน (Incentives and Rewards) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Participation in Decision Making) (Huselid, 1995 : 635) โอกาสการเติบโตในอาชีพ (Growth Opportunity) การประเมินผลการปฏิบัติงาน (Performance Appraisal) (สุธีรา เดช-นครินทร์ และ สุธินี ฤกษ์ขำ, 2558 : 199) เป็นต้น

2. ควรมีการศึกษาขยายผลไปยังพนักงานระดับอื่นนอกเหนือจากพนักงานระดับปฏิบัติการ เนื่องจากระดับหน้าที่งานที่ต่างกันทำให้สามารถเก็บข้อมูลได้ในมุมมองที่กว้างมากขึ้น และสะท้อนถึงภาพรวมของอิทธิพลของการรับรู้ถึงระบบการบริหารงานที่มีมุ่งผลการปฏิบัติงานระดับสูงที่มีต่อความผูกพันยึดมั่นในงานและผลการปฏิบัติงานของพนักงานได้ดีมากยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา ประเภททุนวิจัยเพื่อการศึกษา ปีงบประมาณ 2566 ผู้วิจัยขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2551). *การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for Windows.* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. เฉลิมพล สุปัญญาบุตร.

ญาณิศา ภัทรสิริรัชต์, จิรกฤต จินดาสวัสดิ์ และ ณัฐนันท์ มนตรีพิศุทธิ์. (2562). อิทธิพลของจิตวิญญาณในการทำงาน และความผูกพันของพนักงานที่มีต่อผลการปฏิบัติงานของพนักงาน ในอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ ในเขตอุตสาหกรรมแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี. *วารสารสุทธิปริทัศน์*. 33 (107), 223-234.

พิชชาภา เกาะเต้น. (2563). *ผลกระทบของการทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และการรับรู้การสนับสนุนจากองค์การ ที่ส่งผลต่อความผูกพัน และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน บริษัทโตโยต้านครธน จำกัด*. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.

สุธีรา เดชนครินทร์ และ สุธินี ฤกษ์ขำ. (2558). ผลกระทบของมิติทางวัฒนธรรมที่มีต่อระบบการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพสูง: การบูรณาการทบทวนวรรณกรรม. *วารสารวิทยาการจัดการ.* 32 (2), 199-225.

Al-Abbadi, L.H., Alshawabkeh, R.O., Al-Quran, A.Z., Eldahamsheh, M.M., Almomani, H.M., Bani-Khaled, A.K., & Al-Hawary, S.I.S. (2021). Do High Performance Work Systems Enhance Employee Engagement? An Empirical Study at Mobile Telecommunication Companies in Jordan. *International Journal of Entrepreneurship*. 25 (S5), 1-14.

Anderson, J., & Gerbing, D. (1988). Structural Equation Modeling in Practice: A Review and Recommended Two-Step Approach. *Psychological Bulletin*. 103 (3), 411-423.

Arefin, Md. S., Alam, Md. S., Islam, Md. R., & Rahaman, M. (2019). High-Performance Work Systems and Job Engagement: The Mediating Role of Psychological Empowerment. *Cogent Business & Management*. 6 (1), 1-17.

Aryee, S., Walumbwa, F., Seidu, E.Y., & Otaye-Ebede, L. (2011). Impact of High-Performance Work Systems on Individual- and Branch-Level Performance: Test of a Multilevel Model of Intermediate Linkages. *Journal of Applied Psychology*. 97 (2), 287-300.

Babin, B.J., & Boles, J. (1998). Employee Behavior in a Service Environment: A Model and Test of Potential Differences between Men and Women. *Journal of Marketing*. 62 (2), 77–91.

Bateman, T.S., & Crant, J.M. (1993). The Proactive Component of Organizational Behavior: A Measure and Correlates. *Journal of Organizational Behavior*. 14 (2), 103-118.

Bohlander, G., Sherman, A., & Snell, S. (2001). *Managing Human Resource*. (12th ed.). South Western College, Cincinnati.

Borman, W.C., & Motowidlo, S.J. (1993). Expanding the Criterion Domain to Include Elements of Contextual Performance. In: Schmitt N, Borman WC, eds. *Personnel Selection in Organizations*. San Francisco, CA: Jossey Bass. 71-98.

Borman, W.C., & Motowidlo, S.J. (1997). Task Performance and Contextual Performance: The Meaning for Personnel Selection Research. *Human Performance*. 10 (2), 99-109.

Bowen, D.E., & Ostroff, C. (2004). Understanding HRM-Firm Performance Linkages: The Role of the "Strength" of the HRM System. *Academy of Management Review*. 29 (2), 203-221.

Campbell J. P. (1990). Modeling the Performance Prediction Problem in Industrial and Organizational Psychology. In: Dunnette MD, Hough LM, eds. *Handbook of Industrial and Organizational Psychology*. Palo Alto, CA, US: Consulting Psychologists Press. 687-732.

Chow, I.H.S. (2012). The Roles of Implementation and Organizational Culture in the HR–Performance Link. *International Journal of Human Resource Management*. 23 (15), 3114–3132.

Curran, P.J., West, S.G., & Finch, J.F. (1996). The Robustness of Test Statistics to Nonnormality and Specification Error in Confirmatory Factor Analysis. *Psychological Methods*. 1 (1), 16–29.

Delery, J.E., & Doty, D.H. (1996). Modes of Theorizing in Strategic Human Resource Management: Test of Universalistic, Contingency, and Configurational Performance Predictions. *Academy of Management Journal*. 39 (4), 802-835.

Eysenck, M. (1998). Psychology: An Integrated Approach. England. Prentice-Hall.

Goodman, S.A., & Svyantek, D.J. 1999. Person–Organization Fit and Contextual Performance: Do Shared Values Matter. *Journal of Vocational Behavior*. 55 (2), 254–275.

Greenberg, J. (2004). Increasing Employee Retention through Employee Engagement. *Alpha Measure Incorporated Publication*. October, pp 3.

Griffin, M.A., Neal, A., & Parker, S.K. (2007). A New Model of Work Role Performance: Positive Behavior in Uncertain and Interdependent Contexts. *Academy of Management Journal*. 50 (2), 327-47.

Hair, J.F., et al. (2010). *Multivariate Data Analysis*. 7th Edition, Pearson, New York.

Hartog, D.N., Boon, C., Verburg, R.M., & Croon, M.A. (2013). HRM, Communication, Satisfaction, and Perceived Performance A Cross-Level Test. *Journal of Management*. 39 (6), 1637-1665.

Huang, Y., Ma, Z., & Meng, Y. (2017). High-Performance Work Systems and Employee Engagement: Empirical Evidence from China. *Asia Pacific Journal of Human Resources*. 56 (4), 341-359.

Huselid, M.A. (1995). The Impact of Human Resource Management Practices on Turnover, Productivity, and Corporate Financial Performance. *Academy of Management Journal*. 38 (3), 635-672.

Husin, N.H., & Gugkang, A.S. (2017). High-Performance Work Systems and Employee Job Performance: Evidence from the Banking Sector in Malaysia. *Journal of Global Business and Social Entrepreneurship*. 1 (3), 62-74.

Irene H.S.C. (2012). The Roles of Implementation and Organizational Culture in the HR–Performance Link. *The International Journal of Human Resource Management*. 23 (15), 1-19.

Jiang, K., Hu, J., Liu, S., & Lepak, D.P. (2015). Understanding Employees' Perceptions of Human Resource Practices: Effects of Demographic Dissimilarity to Managers and Coworkers. *Human Resource Management*. 56 (1), 69-91.

Kahn, W. A. (1990). Psychological Conditions of Personal Engagement and Disengagement at Work. *Academy of Management Journal*. 33 (4), 692-724.

Karatepe, O.M. (2013). High-Performance Work Practices and Hotel Employee Performance: The Mediation of Work Engagement. *International Journal of Hospitality Management*. 32 (1), 132-140.

Kehoe, R.R., & Wright, P.M. (2013). The Impact of High-Performance Human Resource Practices on Employees' Attitudes and Behaviors. *Journal of Management*. 39 (2), 366–391.

Khana, M.F., Muftib, D.O., & Parvaizc, G.S. (2020). Role of High-Performance Work Systems in Employees' Performance and Turnover Intentions in a Mediation Framework of Psychological Contract Breach. *International Journal of Innovation, Creativity and Change*. 14 (11), 429-452.

Kline, R. (2005). *Principles and Practice of Structural Equation Modeling*. (2nd ed.). New York: Guilford.

Koopmans, L., Bernaards, C., Hildebrandt, V., Schaufeli W., De Vet, H., & van der Beek, A. (2011). Conceptual Frameworks of Individual Work Performance. *Journal of Occupational and Environmental Medicine* / American College of Occupational and Environmental Medicine. 53 (8), 856-866.

Li, C., Shumaila, N., Muhammad, A.S., Khan, B.K., & Majid, M. (2019). An Empirical Investigation on the Relationship between a High-Performance Work System and Employee Performance: Measuring a Mediation Model through Partial Least Squares–Structural Equation Modeling. *Psychology Research and Behavior Management*. 12, 397-416.

Liao, H., Toya, K., Lepak, D.P., & Hong, Y. (2009). Do They See Eye to Eye? Management and Employee Perspectives of High-Performance Work Systems and Influence Processes on Service Quality. *Journal of Applied Psychology*. 94 (2), 371-391.

Luna-Arocas, R., & Camps, J. (2008). A Model of High Performance Work Practices and Turnover Intentions. *Personnel Review*. 37 (1), 26–46.

Mathis, R.L. & Jackson, J.H. (2000). *Human Resource Management*. South Western Collage Publishing, Ohio.

Nishii, L., & Wright, P. (2008). *Variability within Organizations: Implications for Strategic Human Resource Management*. CAHRS Working Paper Series.

Oliveira, L., & Silva, F. (2015). The Effects of High Performance Work Systems and Leader-Member Exchange Quality on Employee Engagement: Evidence from a Brazilian Non-Profit Organization. *Procedia Computer Science*. 55, 1023-1030.

Pahos, N., & Galanaki, E. (2022). Performance Effects of High Performance Work Systems on Committed, Long-Term Employees: A Multilevel Study. *Front. Psychol*. 13, 825397.

Salanova, M., Agut, S., & Peiró, J.M. (2005). Linking Organizational Resources and Work Engagement to Employee Performance and Customer Loyalty: The Mediation of Service Climate. *Journal of Applied Psychology*. 90 (6), 1217-1227.

Schaufeli, W., Salanova, M., Gonzalez-Roma, V., & Bakker, A. (2002). The Measurement of Engagement and Burnout: A Two Sample Confirmatory Factor Analytic Approach. *Journal of Happiness Studies*. 3 (1), 71-92.

Sun, L.Y., Aryee, S., & Law, K.S. (2007). High-Performance Human Resource Practices, Citizenship Behavior, and Organizational Performance: A Relational Perspective. *Academy of Management Journal*. 50 (3), 558-577.

Vasavorn, K. (2013). *How Do Work Practices, Employee Engagement, and Employee Motivation Influence to Employee Performance of the Firm in Lad Krabang Industrial Estate*. Master's Thesis, Kasetsart University.

Ximenes, M., Supartha, W.G., Manuati Dewi, I.G.A., & Sintaasih, D.K. (2019). Entrepreneurial Leadership Moderating High Performance Work System and Employee Creativity on Employee Performance. *Cogent Business & Manage*. 6 (1), 1697512.

Zacharatos, A., Barling, J., & Iverson, R.D. (2005). High-Performance Work Systems and Occupational Safety. *Journal of Applied Psychology*. 90 (1), 77-93.

การจัดการเพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่มีสถานภาพโสด ในเขตกรุงเทพมหานคร

Management to Increase the Quality of Life of Single Elderly People in Bangkok

ธาริกา มงคลสุข,
ชัยวุฒิ จันมา และ พิศมัย จารุจิตติพันธ์
มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
Tarika Mongkolsuk,
Chaiwut Chanma and Pisamai Jarujittipant
North Bangkok University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: Maliwan.ch@northbkk.ac.th

****

บทคัดย่อ

การศึกษาการจัดการเพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุสถานภาพโสดในเขตกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพของผู้สูงอายุสถานภาพโสดในกรุงเทพมหานคร และศึกษาปัจจัยด้านการเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุสถานภาพโสดในกรุงเทพมหานคร โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากตัวแทนผู้สูงอายุสถานภาพโสดในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 420 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของเครซี่และมอร์แกน และใช้การสุ่มโดยอาศัยความน่าจะเป็นแบบหลายขั้นตอน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ

ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุสถานภาพโสดให้ระดับปัจจัยด้านการเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ ด้านสังคม ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ และด้านสุขภาพ ตามลำดับ และปัจจัยด้านการเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพในด้านสุขภาพส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุสถานภาพโสดในกรุงเทพมหานคร ส่วนปัจจัยด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม และด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม ไม่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุสถานภาพโสดในกรุงเทพมหานคร ข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุสามารถนำไปกำหนดนโยบายบูรณาการบริการที่ครอบคลุมทั้งด้านจิตใจและการเตรียมความพร้อม เช่น การทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานสาธารณสุข หน่วยงานสังคมสงเคราะห์ และองค์กรเอกชน

* วันที่รับบทความ : 16 พฤษภาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 2 สิงหาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 9 สิงหาคม 2567
Received: May 16 2024; Revised: August 2 2024; Accepted: August 9 2024

คำสำคัญ: การจัดการเพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิต; ผู้สูงอายุสถานภาพโสด; กรุงเทพมหานคร

Abstract

The study of management to increase the quality of life of single elderly people in Bangkok aimed to study the level of preparation for being a quality elderly in Bangkok and to study the factors of preparation for being a quality elderly that affect the quality of life of single elderly in Bangkok. Data were collected using a questionnaire from 420 representatives of single elderly in Bangkok. The sample size was determined from table of krejcie & morgan, multi-stage probability random sampling used. data and analyzed data by percentage, mean, standard deviation, and multiple regression analysis.

The results revealed that single elderly have high levels of overall quality elderly preparation factors, with technology and innovation having the highest average value, followed by social, housing and environment, economic, and health aspects, respectively. The health-related quality elderly preparation factors affect the quality of life of single elderly people in Bangkok, while social, economic, housing and environment, and technology and innovation factors do not affect the quality of life of single elderly people in Bangkok. The findings from this research can be used by agencies related to the elderly to set policies to integrate services that cover both mental health and preparation, such as collaboration between public health agencies, social welfare agencies, and private organizations.

Keywords: Management to Increase the Quality of Life; Single Elderly; Bangkok

บทนำ

จากปรากฏการณ์การสูงวัยของประชากรเกิดขึ้นทั่วโลกซึ่งเป็นผลมาจากอัตราเกิดที่ลดลงและประชากรมีอายุยืนยาวขึ้น ทำให้หลายประเทศในโลกได้ก้าวสู่สังคมสูงอายุ (Ageing society) คือ สังคมที่ประชากรกำลังมีอายุสูงขึ้น โดยอัตราส่วนร้อยละของประชากรสูงอายุเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนา ผู้สูงวัยไทย, 2563) สาเหตุที่ประเทศไทยมีแนวโน้มจะเข้าสู่การเป็นสังคมสูงวัยระดับสุดยอดเกิดจากอัตราผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เกิดจากสาเหตุหลักคือคนไทยมีอายุยืนยาวขึ้นมาก โดยอายุคาดเฉลี่ยเมื่อแรกเกิดของคนไทยในปี พ.ศ. 2507-2508 ในเพศชายอยู่ที่ 55.9 ปี และเพศหญิงอยู่ที่ 62.0 ปี (กระทรวงสาธารณสุข, 2562 : 36) แต่ปัจจุบันอายุคาดเฉลี่ยของคนไทยสูงขึ้นอย่างมาก โดยในเพศชายอยู่ที่ 73.5 ปี และเพศหญิงอยู่ที่ 80.5 ปี (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2564 : 48) และจำนวนเด็กเกิดในประเทศไทยลดลงอย่างรวดเร็ว โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2564 : 3) ได้รายงานจำนวนเด็กเกิดในปี พ.ศ. 2554 มีจำนวนเด็กเกิดจำนวน 796,091 คน ส่วนในปี พ.ศ. 2563 มีจำนวนเด็กเกิดเหลือเพียง 587,368 คน เท่านั้น ซึ่งลดลงมากถึงร้อยละ 26 สาเหตุมาจากวิถีชีวิตของคนไทยเปลี่ยนไป ผู้หญิงไทยรุ่นใหม่แต่งงานและมีลูกน้อยลง คู่แต่งงานมีความต้องการมีลูกน้อยลงและที่สำคัญคือ ผู้หญิงไทยในวัยมีบุตรลดจำนวนลงอันเป็นผลมาจากการเกิดที่ลดลงอย่างมากในระยะเวลาที่ผ่านมานี้ จำนวนเด็กที่เกิดน้อยลงอย่างมากในวันนี้ และวันข้างหน้า จะยิ่งทำให้จำนวน

สตรีในวัยมีบุตรลดลงตามอย่างมากด้วย อีกสาเหตุที่ทำให้ในอนาคตประเทศไทยกลายเป็นสังคมผู้สูงอายุคือประชากรที่เกิดระหว่างปี 2506-2527 ซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่จะกลายเป็นผู้สูงอายุทำให้ผู้สูงอายุมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างเร็วมากจนกลายเป็นสังคมสูงอายุ ในผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอายุของประชากรไทยได้ก่อให้เกิดผลกระทบในหลายๆ ด้านต่อภาวะเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยแล้ว และนับจากวันนี้เป็นต้นไป ผลกระทบเหล่านี้ก็จะยิ่งทวีความรุนแรงและเห็นได้ชัดเจนขึ้น (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562 : 125)

ส่วนประชากรผู้สูงอายุในกรุงเทพฯ ในปี พ.ศ. 2563 มีจำนวน 1,108,219 คน คิดเป็นร้อยละ 19.83 ซึ่งมีประชากรผู้สูงอายุมากที่สุดในประเทศไทยเมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่นๆ (กรมกิจการผู้สูงอายุ , 2564 : 24) ทั้งยังมีแนวโน้มที่ประชากรสูงอายุจะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเช่นเดียวกับอัตราในภาพรวมของประเทศ ซึ่งการก้าวสู่สังคมสูงวัยและประเด็นท้าทายต่อคุณภาพชีวิตของประชากรสูงอายุจึงเป็นประเด็นที่สำคัญยิ่งที่ต้องตระหนักและแสวงหากลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพมาป้องกัน และแก้ไขปัญหาต่างๆ อย่างเป็นระบบทั้งในระยะสั้นและระยะยาว และสถานการณ์ของผู้สูงอายุสถานภาพโสดในกรุงเทพมหานครมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากปีพ.ศ. 2557 มีผู้สูงอายุสถานภาพโสดในกรุงเทพมหานคร จำนวน 91,402 คน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2557 : 16) เพิ่มขึ้นเป็น 124,655 คนในปี พ.ศ. 2560 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2561 : 9) ซึ่งผู้สูงอายุสถานภาพโสดเป็นกลุ่มที่มีโอกาสสูงที่จะประสบกับปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตเนื่องจากสภาพความเป็นอยู่ที่ไม่มีบุตรและคู่สมรส ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านร่างกายที่เสื่อมถอยจนมีโอกาสที่จะเกิดการเจ็บป่วยจนไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ เมื่อไม่มีบุตรและคู่สมรสที่จะเป็นผู้ดูแลผู้สูงอายุก็อาจประสบปัญหาในการหาคนดูแลในอนาคตได้ ปัญหาด้านจิตใจที่เกิดจากความรู้สึกด้วยค่า ท้อแท้ รู้สึกเหงา อันเนื่องมาจากไม่มีบุตรและคู่สมรสที่จะเป็นผู้ดูแลให้กำลังใจและช่วยเหลือกับผู้สูงอายุ ปัญหาด้านสัมพันธ์ทางสังคมที่อาจไม่ได้รับการช่วยเหลือจากครอบครัวเพราะไม่มีบุตรและคู่สมรสที่จะคอยมาช่วยเหลือ ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม เช่น ปัญหาเรื่องแหล่งรายได้ โดยผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานครมีรายได้ส่วนใหญ่มาจากบุตรคิดเป็นร้อยละ 38.73 ของผู้สูงอายุที่มีรายได้ทั้งหมดในกรุงเทพมหานคร (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2561 : 20) และการที่ผู้สูงอายุสถานภาพโสดไม่มีการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านสุขภาพ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม ทีไม่ดีพออาจส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุได้ และยังพบว่ากรุงเทพมหานครมีดัชนีพฤฒพลังผู้สูงอายุน้อยกว่าค่าเฉลี่ยทั่วราชอาณาจักร ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลาง นั่นคือผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานครมีความสามารถในการดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพน้อยกว่าในภาครวมของประเทศและภาคอื่นๆ ยกเว้นภาคใต้ที่มีค่าน้อยกว่ากรุงเทพมหานคร ซึ่งดัชนีพฤฒพลังเป็นตัวบ่งบอกถึงความสามารถในการดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสภาพแวดล้อมของผู้สูงอายุ (กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, 2561 : 32)

จากข้อมูลเหตุผลข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการจัดการเพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่มีสถานภาพโสดในเขตกรุงเทพมหานคร ในการวิจัยครั้งนี้เลือกศึกษาในพื้นที่กรุงเทพมหานครเนื่องจากกรุงเทพมหานครกำลังอยู่ในช่วงการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่สังคมสูงอายุอย่างสมบูรณ์ ในปี พ.ศ. 2564 และเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุระดับสุดยอด ใน 10 ปีต่อมา อีกทั้งยังมีการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างครัวเรือนในปัจจุบัน ซึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการอยู่อาศัยที่มีความหลากหลายมากขึ้น ปัจจุบันวิถีชีวิตเปลี่ยนไปทำให้คนไทยมีความต้องการมีบุตรน้อยลงเป็นโสดมากขึ้น และมีปรากฏการณ์การย้ายถิ่นของลูกหลานในครัวเรือนเพื่อการทำงานมากขึ้น ส่งผลให้ผู้สูงอายุมีแนวโน้มการอยู่อาศัยร่วมกับบุตรในสัดส่วนที่ลดลง และสัดส่วนการอาศัยอยู่ตามลำพังคนเดียวมากขึ้น (สำนักการวางผังและพัฒนาเมือง กรุงเทพมหานคร, 2565 : 18) ซึ่งทำให้มีกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยที่หลากหลาย และจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องยังไม่พบงานวิจัยที่มุ่งศึกษาในประเด็นการจัดการเพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่มีสถานภาพโสดในเขตกรุงเทพมหานคร การศึกษาวิจัยในครั้งนี้จะให้ผลการวิจัยที่มีความครอบคลุมขึ้น ซึ่งจะสามารถใช้เป็นแนวทางให้กับผู้สูงอายุ ภาคเอกชนและภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการเตรียมความพร้อมในการรับมือกับปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและในอนาคต และเป็นแนวทางในการจัดการเพิ่มคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพของผู้สูงอายุสถานภาพโสดในกรุงเทพมหานคร

2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านการเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุสถานภาพโสดในกรุงเทพมหานคร

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรคือ ประชากรผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปี ขึ้นไปที่มีสถานภาพโสดในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 124,655 คน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2565 : 125)

กลุ่มตัวอย่างคือ ตัวแทนผู้สูงอายุสถานภาพโสดในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 420 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีของเครซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 607) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยเลือกสุ่มตัวอย่างโดยอาศัยความน่าจะเป็น (Probability Random Sampling) แบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Samplimg) ใช้ปัจเจกชน คือ ผู้สูงอายุเป็นหน่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล (Unit of Analysis)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือ แบบสอบถามการจัดการเพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุสถานภาพโสดในเขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามเกี่ยวกับผู้สูงอายุในด้านกายภาพและสังคม มีลักษณะเป็นคำถามปลายปิดให้เลือกตอบ 2) แบบสอบถามเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ด้านสุขภาพ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม และด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม ลักษณะเป็นคำถามแบบวัดประเมินค่า 5 ระดับ และ 3) แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ลักษณะเป็นคำถามแบบวัดประเมินค่า 5 ระดับ

ผลการคำนวณค่า IOC พบว่าทุกข้อมีค่ามากกว่า 0.5 และมีค่าเฉลี่ยทั้งชุดเท่ากับ1.00 แสดงว่าแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้จัดกระทำในครั้งนี้มีคุณภาพด้านความเที่ยงตรงของเนื้อหาในระดับที่มากพอที่จะใช้เก็บรวบรวมข้อมูล และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.909

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยจะนำแบบสอบถามถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 420 คน ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม พ.ศ. 2566 ในเขตกรุงเทพมหานคร

สถิติเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1) ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านกายภาพและสังคม วิเคราะห์ด้วยค่าความถี่ และค่าร้อยละ

2) ข้อมูลการเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพ และคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ วิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ (S.D.) ใช้เกณฑ์ ดังนี้

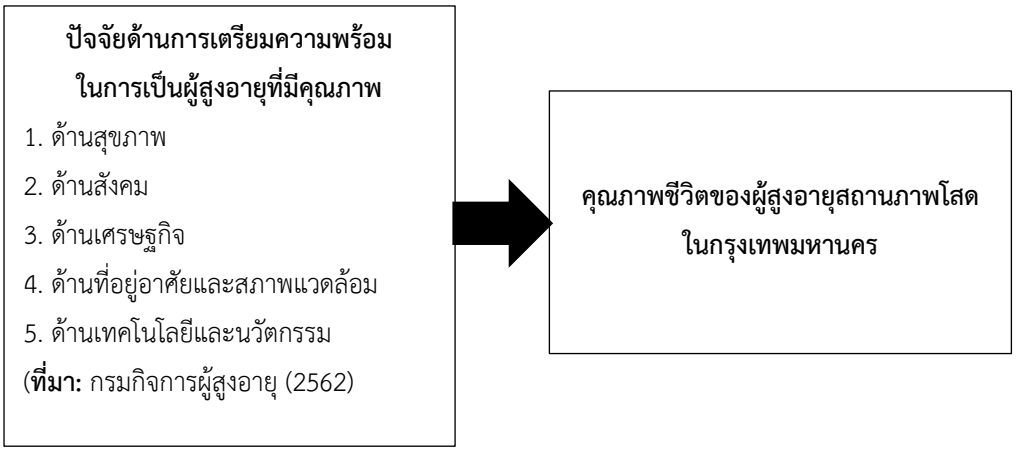
ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
1.00 – 1.50	น้อยที่สุด
1.51 – 2.50	น้อย
2.51 – 3.50	ปานกลาง
3.51 – 4.50	มาก
4.51 – 5.00	มากที่สุด

3) การทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุทั้งในประเทศและต่างประเทศมาใช้ในการกำหนดกรอบวิจัย โดยใช้เครื่องมือวัดคุณภาพชีวิตที่พัฒนาจากเครื่องมือวัดคุณภาพชีวิตแบบ WHOQOL-BPEF ขององค์การอนามัยโลก เพื่อประเมินคุณภาพชีวิตในด้านต่างๆ การนำข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านกายภาพและสังคมที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางจิตลักษณะและสังคมที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในประเทศไทย คู่มือเตรียมรู้เตรียมพร้อมก่อน

สูงวัย (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2562 : 38-50) เพื่อใช้ในการกำหนดแนวความคิดในการวิจัยเพื่อหาแนวทางการจัดการเพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุสถานภาพโสดในกรุงเทพมหานครต่อไป โดยสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับการเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพของผู้สูงอายุสถานภาพโสดในกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ด้านสุขภาพ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม และด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงมาตรฐาน การเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพ

การเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านสุขภาพ	3.59	0.62	มาก
2. ด้านสังคม	4.39	0.52	มาก
3. ด้านเศรษฐกิจ	4.29	0.59	มาก
4. ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม	4.32	0.57	มาก
5. ด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม	4.41	0.54	มาก
รวม	**4.20**	**0.40**	**มาก**

จากตารางที่ 1 ผู้สูงอายุสถานภาพโสดมีการเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.20, S.D. = 0.40) โดยด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}$ = 4.41, S.D. = 0.54) รองลงมาคือ ด้านสังคม ($\bar{X}$ = 4.39, S.D. = 0.52) ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ($\bar{X}$ = 4.32, S.D. = 0.57) ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X}$ = 4.29, S.D. = 0.59) และด้านสุขภาพ ($\bar{X}$ = 3.59, S.D. = 0.62) ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาปัจจัยด้านการเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุสถานภาพโสดในกรุงเทพมหานคร

การวิเคราะห์ข้อมูลนี้ เป็นการตรวจสอบข้อตกลงโดยทำการวิเคราะห์ความเป็นพหุสัมพันธ์ร่วมหรือภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity) โดยการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้น ซึ่งค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นไม่ควรสูงมากเกินไป โดยไม่ควรมีค่าสูงกว่า .85 และจากค่า Tolerance และ VIF (Variance Inflation Factor) ของตัวแปรพยากรณ์ 5 ตัวแปร ได้แก่ ด้านสุขภาพ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม และด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม โดยพิจารณาตามเกณฑ์ของ Hair et al. (2009 : 149) ที่กำหนดไว้ว่าค่า Tolerance ต้องมีค่ามากกว่า .10 และ ค่า VIF ต้องมีค่าที่ไม่เข้าใกล้หรือเกิน 10 ได้ผลการวิเคราะห์ แสดงในตาราง 2 – 3

ตารางที่ 2 ค่า Tolerance และ VIF (Variance Inflation Factor) ของตัวแปรพยากรณ์

ตัวแปร	Collinearity Statistics	
	Tolerance > .01	VIF<10
1. ด้านสุขภาพ	0.97	1.02
2. ด้านสังคม	0.47	2.09
3. ด้านเศรษฐกิจ	0.47	2.10
4. ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม	0.45	2.18
5. ด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม	0.46	2.13

จากตารางที่ 2 การวิเคราะห์ความเป็นพหุสัมพันธ์ร่วม เพื่อวิเคราะห์และตรวจสอบค่า Tolerance และค่า VIF ของตัวแปรพยากรณ์ พบว่า ค่า Tolerance ของตัวแปรพยากรณ์ทุกตัวแปรมีค่าอยู่ระหว่าง 0.46 – 0.97 และค่า VIF มีค่าอยู่ระหว่าง 1.02 – 2.18 เป็นไปตามเกณฑ์ของ Hair et al. (2009) ที่กำหนดให้ค่า Tolerance มีค่ามากกว่า .01 และ ค่า VIF ที่ไม่เกิน 10 แสดงว่าตัวแปรพยากรณ์ทุกตัวแปร

ไม่เกิดปัญหาความเป็นพหุสัมพันธ์ร่วมหรือภาวะร่วมเส้นตรงพหุ จะเห็นได้ว่าตัวแปรพยากรณ์ทุกตัวแปรเป็นตามข้อตกลงเบื้องต้นในการวิเคราะห์ถดถอย ผู้วิจัยจึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นต่อไป

ในการวิเคราะห์คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุสถานภาพโสดในกรุงเทพมหานครเป็นตัวแปรตาม และใช้ตัวแปรปัจจัยด้านการเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพ เป็นตัวแปรอิสระ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple Regression) แบบ Enter

X_1 หมายถึง ด้านสุขภาพ

X_2 หมายถึง ด้านสังคม

X_3 หมายถึง ด้านเศรษฐกิจ

X_4 หมายถึง ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม

X_5 หมายถึง ด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม

การวิเคราะห์ถดถอยพหุ เพื่อพิจารณาว่า เมื่อทำการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบปกติ Enter โดยใส่ตัวแปรอิสระจำนวน 5 ตัวแปร แล้วสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรตามได้ร้อยละเท่าใด และมีตัวแปรใดบ้างที่ส่งผลต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญ รายละเอียดผลการวิเคราะห์ดังแสดงในตาราง 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านการเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุสถานภาพโสดในกรุงเทพมหานคร

ตัวแปร	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
ด้านสุขภาพ (X_1)	0.46	0.02	0.66	18.20**	0.000
ด้านสังคม (X_2)	0.01	0.04	0.01	0.36	0.719
ด้านเศรษฐกิจ (X_3)	0.04	0.03	0.05	1.03	0.301
ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม (X_4)	0.00	0.04	0.00	0.16	0.867
ด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม (X_5)	0.01	0.04	0.02	0.65	0.655
ค่าคงที่	**2.11**	**0.17**		**12.13****	**0.000**

Multiple R = 0.67, R Square = 0.45, Adjusted R Square = 0.44, Std. Error = 0.323, t = 12.13, Sig. = 0.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 พบว่า ปัจจัยด้านการเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพในด้านสุขภาพส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุสถานภาพโสดในกรุงเทพมหานคร ส่วนปัจจัยด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม และด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมไม่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุสถานภาพโสดในกรุงเทพมหานคร

ผลการวิเคราะห์มีค่าประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple R) เท่ากับ 0.67 ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R Square : R^2) เท่ากับ 0.45 ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้ว (Adjusted R Square) เท่ากับ 0.44 และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการตัดสินใจ (Standard Error) เท่ากับ 0.323 แสดงว่าด้านสุขภาพ (X_1) ด้านสังคม (X_2) ด้านเศรษฐกิจ (X_3) ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม (X_4) และด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม (X_5) สามารถทำนายคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุสถานภาพโสดในกรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 67

ตัวแปรอิสระ 1 ตัว สามารถอธิบายได้อย่างมีค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติน้อยกว่า 0.01

เมื่อพิจารณาปัจจัยด้านการเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพในด้านสุขภาพด้านที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุสถานภาพโสดในกรุงเทพมหานคร พบว่า มีความสำคัญร้อยละ 66 (Beta = 0.66) ส่วนปัจจัยด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม และด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม ไม่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุสถานภาพโสดในกรุงเทพมหานคร

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากการผลการศึกษาระดับการเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพของผู้สูงอายุสถานภาพโสดในกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้สูงอายุสถานภาพโสดมีระดับการเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด อาจเพราะปัจจุบันเทคโนโลยีมีความเติบโตอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้วิถีชีวิตของผู้สูงอายุเปลี่ยนแปลงไป เทคโนโลยีและนวัตกรรมต่างๆ ได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของมากขึ้นทำให้ผู้สูงอายุต้องปรับตัว เทคโนโลยีและนวัตกรรมช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถมีชีวิตที่มีคุณภาพมากขึ้น ในการใช้อุปกรณ์ช่วยเหลือในการทำกิจวัตรประจำวัน เช่น เครื่องช่วยเดิน หรือเครื่องช่วยฟัง ซึ่งช่วยเพิ่มความสะดวกสบายและลดภาระการดูแลของคนในครอบครัว การดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ ซึ่งมีการพัฒนาอุปกรณ์และแอปพลิเคชันที่ช่วยในการตรวจวินิจฉัยโรคและการดูแลสุขภาพอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้สูงอายุสามารถเชื่อมต่อกับคนในชุมชนหรือครอบครัวได้อย่างง่ายดาย ไม่ว่าจะเป็นผ่านการใช้โทรศัพท์มือถือ เว็บไซต์ หรือแพลตฟอร์มสื่อสังคม และยังช่วยเพิ่มระดับความปลอดภัยและความสบายใจให้กับครอบครัวและผู้สูงอายุเองด้วย ซึ่งสอดรับกับแนวคิดทฤษฎีของ Schalock (2004 : 23) กล่าวว่า กรอบตัวชี้วัดระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ประกอบด้วยด้านสภาพความเป็นอยู่ที่ดี ด้านสภาพร่างกายที่ดี ด้านการตัดสินใจด้วยตนเอง ด้านการรวมกลุ่มทางสังคม

ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านสภาพอารมณ์ที่ดี ทั้งหมดสะท้อนถึงกรอบทิศทางหลักการทั้ง 6 ด้านในการนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปริญญา สัตตะบุตร รัชนีกร โชติชัยสถิต และสุนิสา จุ้ยม่วงศรี (2564 : 132) พบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุโดยรวมและด้านสภาพร่างกายที่ดีด้านการตัดสินใจด้วยตนเอง ด้านการรวมกลุ่มทางสังคม ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านสภาพอารมณ์ที่ดี อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิพงศ์ บุญผดุง (2564 : 117) พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก โดยด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นอันดับแรก รองลงมาคือด้านการรวมกลุ่มทางสังคม ด้านสภาพอารมณ์ที่ดี และด้านสภาพร่างกายที่ดีตามลำดับ และยังสอดคล้องกับ นามชัย กิตตินาคบัญชา (2560 : 208) พบว่า การส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีความสามารถทางกายที่มากและลดลงได้ช้าที่สุด และการสนับสนุนสภาพแวดล้อมทางสังคม (จากครอบครัวและจากรัฐชุมชนสังคม) ของผู้สูงอายุให้ได้มากจะทำให้ผู้สูงอายุสามารถรักษาทั้งการมีส่วนร่วมทางสังคมและสุขภาพจิตที่ดีไว้ได้มากและต่อเนื่องนานที่สุด รวมทั้งสภาพแวดล้อมทางสังคมจากครอบครัวยังสามารถช่วยชะลอระดับสุขภาพจิตที่ดีที่จะลดลงจากผลของความสามารถทางกายที่ต้องลดลงตามอายุไว้ได้ด้วย และสภาพแวดล้อมทางสังคมจากรัฐ/ชุมชน/สังคมยังสามารถช่วยชะลอระดับการมีส่วนร่วมทางสังคมที่จะลดลงจากผลของความสามารถทางกายที่ต้องลดลงตามอายุไว้ได้ด้วย การมีส่วนร่วมทางสังคมของผู้สูงอายุเพื่อสามารถนำศักยภาพของผู้สูงอายุไทยมาเป็นทรัพยากรที่ทรงคุณค่าของประเทศได้เพิ่มขึ้น และสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพจิตที่ดีด้วย

2. จากการผลการศึกษาปัจจัยด้านการเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุสถานภาพโสดในกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยด้านการเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพในด้านสุขภาพส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุสถานภาพโสดในกรุงเทพมหานคร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ World Health Organization (2002 : 48-50) ระบุว่า ปัจจัยกำหนดที่ส่งผลต่อ Active Ageing ประกอบด้วย ปัจจัยกำหนดด้านสุขภาพและระบบบริการทางสังคม (Determinants Related to Health and Social Service Systems) เช่น การส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค การรักษาโรค การดูแลในระยะยาว การให้บริการด้านสุขภาพจิต ปัจจัยกำหนดทางพฤติกรรม (Behavioral Determinants) เช่น พฤติกรรมการสูบบุหรี่และดื่มสุรา กิจกรรมทางกาย การบริโภคอาหาร สุขภาพช่องปาก ปัจจัยกำหนดที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยส่วนบุคคล (Determinants Related to Personal Factors) เช่น ปัจจัยด้านชีววิทยาและกรรมพันธุ์ ภาวะทางจิต ปัจจัยกำหนดที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ (Determinants Related to the Physical Environment) เช่น สภาพแวดล้อมที่สะอาด ที่อยู่อาศัยที่ปลอดภัย การล้มหรือได้รับบาดเจ็บ ปัจจัยกำหนดที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทางสังคม (Determinants Related to the Social Environment) เช่น การสนับสนุนทางสังคม ความรุนแรงและการละเมิดสิทธิ์ การศึกษาและการเรียนรู้ และปัจจัยกำหนดทางเศรษฐกิจ (Economic Determinants) เช่นหลักประกันด้าน

รายได้ การมีหลักประกันทางสังคม การมีงานทำ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญสุดา บุญทศ และขนิษฐา นันทบุตร (2560 : 231) พบว่า ชุมชนให้ความหมายของสุขภาพจิตใน 2 ความหมาย คือ ใจม่วน (สุขใจ) และใจดี (ใจที่ปกติ) ลักษณะสุขภาพจิตที่ดีประกอบด้วย 1. ใจม่วน ใจดี 2. ไม่ป่วยไข้ 3. ปรับโตไว (ปรับตัวได้เร็ว) และ 4. ทำตัวให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น ความสุข หมายถึง สุขที่ไม่ป่วยไข้ สุขเพราะมีรายได้ สุขที่ได้ไปวัดทำบุญ สุขที่ลูกหลานดี สุขที่ได้ทำประโยชน์ ส่วนความทุกข์ประกอบด้วย ทุกข์เพราะลูกหลาน ครอบครัว ทุกข์เพราะป่วยไข้ ทุกข์เพราะหาเงินไม่ได้ และทุกข์เพราะไปมาไม่ได้ และสอดคล้องกับ จันทร์ทิรา เจียรณัย (2557 : 15) พบว่า คุณภาพชีวิตมีค่าคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตก่อนและหลังรับบริการเตือนการรับประทานยาแตกต่างจากก่อนรับบริการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับคะแนนเฉลี่ยของคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและด้านจิตใจ หลังรับบริการ MTRP แตกต่างจากก่อนรับบริการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านสัมพันธภาพทางสังคมหลังรับบริการ MTRP แตกต่างจากก่อนรับบริการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านสังคมสิ่งแวดล้อมหลังรับบริการ MTRP ไม่แตกต่างกัน และจำนวนครั้งในการลืมรับประทานยาต่อสัปดาห์ของผู้สูงอายุภายหลังใช้ MTRP แตกต่างจากก่อนใช้ MTRP อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การศึกษาครั้งนี้ สะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุสถานภาพโสดในกรุงเทพมหานคร5 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพกาย ด้านจิตใจ ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสุขภาพโดยรวม โดยให้ความสำคัญกับประเด็นคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมมากที่สุด และยังสะท้อนถึงปัจจัยด้านจิตลักษณะและปัจจัยด้านการเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพมีอิทธิพลทางบวกต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุสถานภาพโสดในกรุงเทพมหานคร

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยในครั้งนี้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า ผู้สูงอายุสถานภาพโสดมีระดับการเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลผู้สูงอายุควรพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนและสังคมต่าง ๆ เพื่อเพิ่มความสุขและลดความโดดเดี่ยว จัดหาบริการให้คำปรึกษาด้านจิตวิทยาและจิตเวชแก่ผู้สูงอายุเพื่อให้พวกเขามีสุขภาพจิตที่ดี และส่งเสริมการสร้างเครือข่ายระหว่างผู้สูงอายุเพื่อให้พวกเขาสามารถแลกเปลี่ยนประสบการณ์และช่วยเหลือกันในยามจำเป็น

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านการเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพในด้านสุขภาพส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุสถานภาพโสดในกรุงเทพมหานคร ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลผู้สูงอายุควรให้ความสำคัญในการเตรียมความพร้อมด้านสุขภาพของผู้สูงอายุ โดยการจัดกิจกรรมที่

ส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุในการดำเนินชีวิตประจำวัน ในรูปแบบต่างๆ ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อมอื่นๆ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาปัจจัยสนับสนุนในการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

2.2 ศึกษาสภาพปัญหาของผู้สูงอายุที่ขาดการดูแล ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

เอกสารอ้างอิง

กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2564). *สถิติจำนวนผู้สูงอายุ.* กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

ขวัญสุดา บุญทศ และขนิษฐา นันทบุตร. (2560). ความสุข ความทุกข์ และสุขภาพจิตผู้งอายุในชุมชนแห่งหนึ่งในภาคเหนือตอนบน ประเทศไทย. *วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย.* 62 (3), 257 - 270.

จิรัชยา เคล้าดี สุภชัย นาคสุวรรณ์ และจักรวาล สุขไมตรี. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสารราชพฤกษ์.* 15 (1), 27 – 32.

จันทร์ทิรา เจียรณัย. (2557). *การพยาบาลผู้ป่วยที่มีปัญหาการผันแปรออกซิเจนและการระบายอากาศ.* สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.

ปริญญา สัตตะบุตร, รัชนีกร โชติชัยสถิตย์ และสุนิสา จุ้ยม่วงศรี. (2564). การศึกษาเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุกับปัจจัยส่วนบุคคลและครอบครัวในจังหวัดเพชรบูรณ์. *วารสาร มจร การพัฒนาสังคม.* 6 (3), 17 – 32.

พัชราภรณ์ พัฒนะ. (2561). *คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุที่เข้าโรงเรียนผู้สูงอายุ จังหวัดสระบุรี.* การค้นคว้าอิสระสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงวัยไทย. (2563). *สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2563*. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย.

สุทธิพงศ์ บุญผดุง. (2554*). การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในท้องถิ่นโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง (ระยะที่ 1).* กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

สุริชัย หวันแก้ว. (2560). *การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม.* กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). *สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564.*

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2561). *รายงานผลเบื้องต้นสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2561.* กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสถิติแห่งชาติ.

อัจฉรา สระวาสี, ทิพพาศรี อินทะกูล และประทวน มูลหล้า. (2561). การพัฒนารูปแบบสมรรถนะของผู้บริหารการศึกษา. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร.* 4 (2), 217 – 231.

Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970). "Determining Sample Size for Research Activities". *Educational and Psychological Measurement*. 30 (3), 607 – 610.

Schalock, L. R. (2004). The concept of quality of life: what we know and do not know. *Journal of Intellectual Disability Research.* 48 (3),203-216.

UNESCO. (1978). *Indicators of Environmental Quality and Quality of Life*. Paris:UNESCO

World Health Organization. (2002). *Partners inLife SkillsEducation*. Geneva: WHO.

การนำนโยบายประกันรายได้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวไปปฏิบัติของสำนักงานเกษตร จังหวัดพิษณุโลก

Implementation of the income insurance policy for rice growers of the Office of Agriculture Phitsanulok Province

มานิตย์ ศรีไพร,
ศรชัย ท้าวมิตร และ โชติ บดีรัฐ
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
Manit sriprai,
Sornchai Taomitr and Chot Bodeerat
Rachaphatpibulsongkram University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: manitsriprai3670500012554@gmail.com

****

บทคัดย่อ

งานวิจัยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผล 2) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผล 3) ศึกษาแนวทางส่งเสริมการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นการวิจัยแบบผสานวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญจากเกษตรกรผู้ปลูกข้าวจังหวัดพิษณุโลก 400 คนเครื่องมือเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์วิเคราะห์ใช้สถิติ Stepwise Multiple Regression ผลวิจัย1) ระดับประสิทธิผลด้านความมั่นคงของรายได้อยู่ในระดับน้อย ด้านความมั่นคงของอาชีพอยู่ในระดับปานกลาง ด้านรักษาเสถียรภาพของราคาอยู่ในระดับมาก ด้านลดภาระงบประมาณอยู่ในระดับปานกลาง และด้านความสำเร็จของการนโยบายไปปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลด้านความมั่นคงของรายได้ส่งผลมากสุดคือด้านลดความเหลื่อมล้ำรองลงมาคือด้านสภาพเศรษฐกิจและด้านความพึงพอใจ ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลด้านความมั่นคงของอาชีพ ส่งผลมากที่สุดคือด้านความพึงพอใจ รองลงมาคือด้านลดความเหลื่อมล้ำ ด้านการแข่งขันของตลาดและด้านสภาพเศรษฐกิจ ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลด้านรักษาเสถียรภาพของราคาส่งผลมากที่สุดคือด้านความพึงพอใจของทุกฝ่าย รองลงมาคือด้านการแข่งขันของตลาดและด้านสภาพเศรษฐกิจ ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลด้านลดภาระงบประมาณของรัฐส่งผลต่อส่งผลต่อประสิทธิผลมากที่สุดคือด้านการแข่งขันของตลาด รองลงมาคือด้านความพึงพอใจและด้านลดความเหลื่อมล้ำ ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลด้านความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติมากที่สุด คือด้านความพึงพอใจของทุกฝ่าย รองลงมาคือด้านการแข่งขันของตลาดและด้านภัยธรรมชาติ 3) แนวทางการส่งเสริมนโยบายไปปฏิบัติการเพิ่มจุดแข็งลดจุดอ่อนหาโอกาสและหลีกเลี่ยงอุปสรรคเพื่อเพิ่มศักยภาพเกษตรกร

* วันที่รับบทความ : 10 กรกฎาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 26 กรกฎาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 27 กรกฎาคม 2567
Received: July 10 2024; Revised: July 26 2024; Accepted: July 27 2024

คำสำคัญ : นโยบายประกันรายได้; ความมั่นคงของรายได้เกษตรกร; ความมั่นคงของอาชีพเกษตรกร

Abstract

The objectives of the research are 1) to study the level of effectiveness 2) to analyze factors that affect effectiveness 3) to study ways to promote policy implementation. It is a research that combines random sampling methods from 400 rice farmers in Phitsanulok province. The instrument is a questionnaire. and the interview form was analyzed using Stepwise Multiple Regression statistics. Research results 1)The level of effectiveness in income security is low. Job security is at a moderate level. The aspect of maintaining price stability is at a high level. The budget burden reduction aspect is at a moderate level. and the success of policy implementation is at a moderate level 2)The factor that affects the effectiveness of income stability the most is inequality reduction, followed by economic conditions and satisfaction. Factors affecting the effectiveness of job security The most impact is on satisfaction. Next is the aspect of reducing inequality. Market competition and economic conditions The factor that most affects the effectiveness of maintaining price stability is the satisfaction of all parties. Followed by market competition and economic conditions. The factor that affects the effectiveness of reducing the state's budget burden the most is the market competition aspect. Followed by satisfaction and inequality reduction. Factors that most affect the effectiveness and success of policy implementation is the satisfaction of all parties Followed by market competition and natural disasters. 3) Guidelines for promoting policies to increase strengths, reduce weaknesses, find opportunities and avoid obstacles to increase farmers' potential.

Keywords: Income Insurance Policy; Stability of Farmers' Income; Stability of Farmers' Careers

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาสำหรับการแข่งขันการค้าข้าวในตลาดโลกทั้งประเทศไทยและประเทศเวียดนามหากวิเคราะห์ในแนวทฤษฎีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบนั้น พบว่าประเทศไทยมีต้นทุนในการปลูกข้าวต่อไร่สูงมาก จึงเสียเปรียบประเทศคู่แข่งอย่างประเทศเวียดนามที่มีต้นทุนต่อไร่ที่ต่ำกว่า และประเทศไทยยังมีกำไรต่อไร่ต่ำกว่าประเทศเวียดนามอีกด้วย ส่งผลให้ประเทศไทยนั้นเสียเปรียบในเรื่องราคาข้าวที่ขายในตลาดโลก ประเทศเวียดนามและประเทศไทยส่งออกข้าวเหมือนกัน แม้ประเทศเวียดนามจะทำตลาดล่าง แต่รัฐบาลไทยต้องไม่ลืมว่า ประเทศเวียดนามมีการพัฒนาสายพันธุ์อยู่ตลอดเวลา และในอนาคตอาจสามารถทำให้เวียดนามมีความได้เปรียบมากขึ้นในการทำการตลาด เนื่องจากมีพันธุ์ข้าวที่หลากหลาย มีราคาสามารถเลือกพันธุ์ที่ตนมีความได้เปรียบมากที่สุด โดยมุ่งผลิตพันธุ์ที่ตนสามารถผลิตได้โดยเสียต้นทุนต่ำกว่าเมื่อเปรียบเทียบกัน แต่เพื่อเป็นการไม่แย่งตลาดกัน ประเทศไทยควรหันมาสนใจเรื่องทุนวิจัยพัฒนาสายพันธุ์ข้าวเพิ่มเติม การกระทำเช่นนี้ ทำให้ทั้งสองประเทศได้รับผลประโยชน์จากการแบ่งงานกันทำ (Division of Labor)

แต่ล่าสุดประเทศเวียดนามได้มีการตั้งชื่อข้าวว่า Jasmine Rice เลียนแบบข้าวหอมมะลิไทย ออกตีตลาดทั่วประเทศอังกฤษ และขายราคาต่ำกว่าประเทศไทยมากรัฐบาลต้องไม่นิ่งเฉยต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น เน้นส่งเสริมให้ผู้บริโภคเห็นถึงคุณภาพของข้าวหอมมะลิไทยที่มีเอกลักษณ์ เพื่อช่วยให้ผู้บริโภครู้จักและเห็นถึงความแตกต่างระหว่างข้าวหอมมะลิไทย กับข้าวหอมมะลิจากประเทศอื่น (ฑาฑิม ประกายมณีวงศ์, 2555, หน้า 72-75) ประเทศไทยเกษตรกรผู้ปลูกข้าวมีความสำคัญอย่างยิ่งดั่งคำที่คนไทยได้ยินและเป็นที่รู้จัก เช่น “กสิกรแข็งขันเป็นกระดูกสันหลังของชาติ ไทยจะเรืองอำนาจเพราะเป็นชาติกสิกรรม” เป็นบทเพลงที่วงดนตรีสุนทราภรณ์แต่งขึ้นโดยครูเอื้อ สุนทรสนาน เพื่อสดุดีพี่น้องเกษตรกรไทยที่ผลิตธัญญาหารหล่อเลี้ยงผองชนชาวไทยและมวลมนุษยชาติในฐานะที่เป็นกระดูกสันหลังของชาติ ซึ่งยามเผชิญกับวิกฤตเศรษฐกิจก็เป็นที่ประจักษ์ชัดว่าการส่งออกภาคเกษตร คือ รายได้เดียวที่ค้ำจุนชาติบ้านเมืองในขณะนี้ แต่ทว่า “กระดูกสันหลังของชาติ” กลับกลายเป็นอาชีพที่ลำบากและยากจนที่สุดในปัจจุบัน ข่าวการชุมนุมของชาวนาในหลายจังหวัดเรียกร้องให้รัฐบาลแก้ไขปัญหาราคาข้าวตกต่ำนับว่าเป็นปัญหาที่รัฐบาลต้องเร่งแก้ไข อย่างเร่งด่วน ซึ่งการใช้ “นโยบาย” เป็นแนวทางการกระทำที่มีเป้าหมายเพื่อแก้ไขปัญหา ตามแนวคิดของ John Maynard Keynes (Prsons, 1995, p. 17)

สภาพปัจจุบันที่เกิดขึ้นในบริบทจังหวัดพิษณุโลกเกษตรกรผู้ปลูกข้าวยังมีจำนวนสูงอยู่และยังไม่เปลี่ยนมาทำไร่อ้อยมากนักเหมือนดังจังหวัดอื่น ๆ ตัวอย่างเช่นจังหวัดเพชรบูรณ์ เกษตรกรผู้ปลูกข้าวจำนวนมากได้หันมาทำไร่อ้อย ส่วนในจังหวัดพิษณุโลกผู้วิจัยได้สังเกตุเห็นว่าช่วงฤดูการเปิดหีบรับซื้ออ้อยจะมีใบอ้อยที่ถูกเผาล่อยลอยมาตกยังพื้นบ้านในเขตตำบลวัดพริกอำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลก(บางจังหวัดมีจำนวนมากติดต่อกันหลายวัน เช่น อำเภอวิเชียรบุรีจังหวัดเพชรบูรณ์) ซึ่งความเดือดร้อนนี้ยังไม่มีผู้ใดแสดงความรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดขึ้น หากว่าเกษตรกรผู้ปลูกข้าวหันมาทำไร่อ้อยเพิ่มมากขึ้นก็จะก่อให้เกิดปัญหาเรื่องนี้เพิ่มมากขึ้นด้วย เนื่องจากการทำไร่อ้อยมีผลกำไรดีกว่าการทำนาข้าว สังเกตุจากการกล่าวว่าเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยจะถูกกล่าวขานนามว่าเสี่ยไร่อ้อย แต่เกษตรกรผู้ปลูกข้าวจะถูกกล่าวขานว่าชาวนาซึ่งฟังดูแล้วคล้ายกับอยู่ต่างฐานะกัน รวมถึงการรับซื้ออ้อยได้รับความสะดวกเนื่องจากปัจจุบันโรงงานน้ำตาลที่รับซื้ออ้อยได้ขยายจำนวนเพิ่มมากขึ้น เช่น โรงงานน้ำตาลอำเภอบางกระทุ่มจังหวัดพิษณุโลก โรงงานน้ำตาลอำเภอศรีเทพจังหวัดเพชรบูรณ์ โรงงานน้ำตาลอำเภอหนองไผ่จังหวัดเพชรบูณ์ เป็นต้น

สำนักงานเกษตรจังหวัดพิษณุโลก และรัฐบาลควรตระหนักในปัญหาดังกล่าวและค้นหาวิธีป้องกันก่อนที่เกษตรกรผู้ปลูกข้าวจะเปลี่ยนมาทำไร่อ้อยซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหาตามมาอีกเป็นจำนวนมาก เช่น ปัญหาการเผาอ้อยก่อให้เกิดฝุ่นควัน PM.2.5 การขนส่งอ้อยก่อให้เกิดอุบัติเหตุและ ปัญหาความสะอาดบนท้องถนน

สรุป รัฐบาลควรส่งเสริมให้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวมีการศึกษาเรียนรู้การลดต้นทุน จากหน่วยงานที่นำนโยบายประกันรายได้เกษตรกรไปสู่การปฏิบัติ โดยทำการส่งเสริมสนับสนุน ให้ความรู้ ให้คำปรึกษาแนะนำและช่วยเหลือ พร้อมทั้งอำนวยความสะดวกแก่เกษตรกร เกษตรกรไทยควรที่จะลืมตาอ้าปากได้มากกว่าใน

อดีต หลุดพ้นจากปัญหาหนี้สิน สามารถบริหารจัดการตนเองเพื่อลดต้นทุนในการปลูกข้าว ไม่ให้เกิดความเหลื่อมล้ำ เกษตรกรรู้สึกถึงความมั่นคงในอาชีพและรายได้ ได้รับผลตอบแทนจากราคาข้าวที่เหมาะสม จากโครงสร้างราคาข้าวเกษตรกรนำข้าวไปขายให้กับโรงสี โรงสีนำข้าวไปขายให้กับผู้ค้าข้าวส่งออก ก่อให้เกิดส่วนต่างระหว่างราคาขายข้าวของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวกับราคาที่ส่งออก จึงควรหาแนวทางเพื่อนำมาซึ่งราคาข้าวที่สะท้อนกับราคาในตลาดโลก นำวิธีการที่ค้นหาได้นำมาสู่เชิงปฏิบัติได้อย่างแท้จริง และควรเป็นนโยบายที่สร้างความพึงพอใจให้แก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต่อไป เพราะนโยบายประกันรายได้เกษตรกรผู้ปลูกข้าว ช่วยเหลือหลายอย่างหลายช่องทาง เช่น ค่าบริหารจัดการข้าว ค่าประกันภัยพิบัติ ค่าจัดเก็บรักษายุ้งข้าว และประกันราคาข้าว จึงควรนำไปสู่การปฏิบัติ ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่องการนำนโยบายประกันรายได้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวไปปฏิบัติต่อไป เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ส่งผลให้เกิดผลิตภาพ มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ลดความเสี่ยงในการขาดทุนอย่างที่เกษตรกรผู้ปลูกข้าวประสบปัญหามาเป็นระยะเวลายาวนาน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการนำนโยบายประกันรายได้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวไปปฏิบัติ
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการนำนโยบายประกันรายได้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวไปปฏิบัติของสำนักงานเกษตรจังหวัดพิษณุโลก
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการส่งเสริมการนำนโยบายประกันรายได้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวของสำนักงานเกษตรจังหวัดพิษณุโลกไปใช้

ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้วิจัยระเบียบระเบียบวิธีเป็นการวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed Research Method) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างการวิจัย คือเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 400 คน แบบสอบถามเก็บจากเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในจังหวัดพิษณุโลก ทั้ง 9 อำเภอ และแบบสัมภาษณ์ สัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือตัวแทนเกษตรจังหวัด 2 คน เกษตรอำเภอและตัวแทนเกษตรอำเภอ ทั้ง 9 อำเภอ 28 คน รวมทั้งสิ้น 30 คน การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามรายอำเภอ

ที่	อำเภอ	ประชากร (ครัวเรือน)	กลุ่มตัวอย่าง (ครัวเรือน)	คิดเป็นร้อยละ
1.	เมืองพิษณุโลก	8,984	43.96	10.99
2.	นครไทย	11,945	58.44	14.61
3.	ชาติตระการ	6,137	30.04	7.51
4.	บางระกำ	10,172	49.76	12.44
5.	บางกระทุ่ม	6,675	32.64	8.16
6.	พรหมพิราม	15,463	75.64	18.91
7.	วัดโบสถ์	4,710	23.04	5.76
8.	วังทอง	11,176	54.68	13.67
9.	เนินมะปราง	6,495	31.80	7.94
รวม		**81,757**	**400**	**100.00**

เครื่องมือการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สำหรับการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการวิจัยโดยใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) อันประกอบไปด้วย การศึกษาข้อมูลเอกสาร (Documentary Research) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยมีเหตุผลและวิธีการดำเนินการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ในการเก็บข้อมูลจากเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในจังหวัดพิษณุโลก รวม 9 อำเภอแต่ละครัวเรือน

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้รูปแบบข้อมูลเชิงพรรณนาความจากการวิจัยเชิงปริมาณและการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีอุปนัย วิเคราะห์และการตีความ โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่ออธิบายได้ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น

การวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลเพื่อหาค่าสถิติ มีกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1.1 วิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percent)

1.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวและประสิทธิผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวจังหวัดพิษณุโลก โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยไว้ดังนี้ (Best, 1981 : 184)

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.21 - 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มากที่สุด
ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.41 - 4.20 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก
ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.61 - 3.40 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง
ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.81 - 2.60 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อย
ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.80 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

1.3 วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวและประสิทธิผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวจังหวัดพิษณุโลก โดยใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Linear Regression Analysis)

ตารางที่ 1 จำนวนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามรายอำเภอ

ที่	อำเภอ	ประชากร (ครัวเรือน)	กลุ่มตัวอย่าง (ครัวเรือน)	คิดเป็นร้อยละ
1	เมืองพิษณุโลก	8,984	43.96	10.99
2	นครไทย	11,945	58.44	14.61
3	ชาติตระการ	6,137	30.04	7.51
4	บางระกำ	10,172	49.76	12.44
5	บางกระทุ่ม	6,675	32.64	8.16
6	พรหมพิราม	15,463	75.64	18.91
7	วัดโบสถ์	4,710	23.04	5.76
8	วังทอง	11,176	54.68	13.67
9	เนินมะปราง	6,495	31.80	7.94
รวม		**81,757**	**400**	**100.00**

ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ในการเก็บข้อมูลจากเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในจังหวัดพิษณุโลก รวม 9 อำเภอแต่ละครัวเรือน

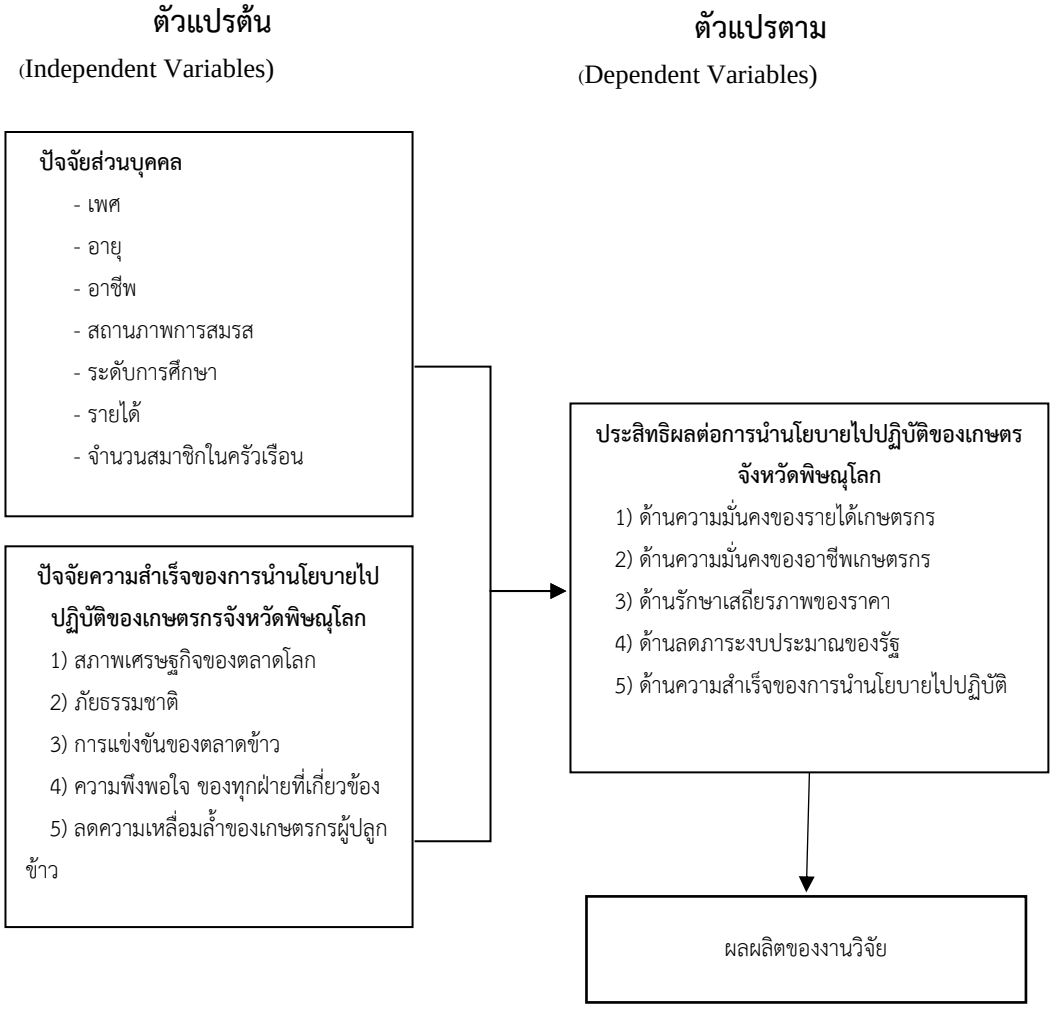
ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key-informant)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key-informant) ผู้วิจัยคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยคัดเลือกจาก ผู้บริหาร ข้าราชการประจำ เจ้าหน้าที่ พนักงานราชการ เกษตรจังหวัดพิษณุโลก ตัวแทนเกษตรอำเภอเฉลี่ย อำเภอละ 3 คน รวม 28 คน และตัวแทนเกษตรจังหวัด 2 คน สนทนากลุ่ม 6 คน รวมทั้งหมด 30 คน แสดงรายละเอียดดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 จำนวนผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ที่	ตำแหน่ง	จำนวน (คน)
1.	เกษตรอำเภอเมืองพิษณุโลก	1
2.	เกษตรอำเภอนครไทย	6
3.	เกษตรอำเภอชาติตระการ	3
4.	เกษตรอำเภอบางระกำ	3
5.	เกษตรอำเภอบางกระทุ่ม	3
6.	เกษตรอำเภอพรหมพิราม	3
7.	เกษตรอำเภอวัดโบสถ์	3
8.	เกษตรอำเภอวังทอง	3
9.	เกษตรอำเภอเนินมะปราง	3
10	เกษตรจังหวัดพิษณุโลก	2
รวม		**30**

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้าน ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา รายได้ และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน ผลการวิจัยพบว่า

กลุ่มตัวอย่างโดยแบ่งตามเพศแล้ว พบว่า เพศหญิงมากกว่าเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 69.0 แบ่งตามอายุ พบว่า อายุ 56-65 ปี มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.3 แบ่งตามระดับการศึกษา พบว่า ระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.8 แบ่งตามการประกอบอาชีพ พบว่า อาชีพ

เกษตรกร มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 91.0 แบ่งตามรายได้ต่อครัวเรือนต่อปี มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.0 และแบ่งตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่มีสมาชิก 3 คน มีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 27.8

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาระดับประสิทธิผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติของสำนักงานเกษตรในจังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่า

ตัวแปร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. เพศ	1.69	0.46	น้อยที่สุด
2. อายุ	4.65	1.16	มากที่สุด
3. อาชีพ	1.21	0.76	น้อยที่สุด
4. สถานภาพการสมรส	2.05	0.58	น้อย
5. ระดับการศึกษา	2.95	1.39	ปานกลาง
6. รายได้	2.49	1.59	น้อย
7. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	3.44	1.40	มาก
8. สภาพเศรษฐกิจของตลาดโลก	2.85	0.79	ปานกลาง
9. ภัยธรรมชาติ	3.43	0.91	มาก
10. การแข่งขันของตลาดข้าว	3.20	0.90	ปานกลาง
11. ความพึงพอใจของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง	3.25	0.91	ปานกลาง
12. ลดความเหลื่อมล้ำของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว	2.69	1.04	ปานกลาง
13. ภาพรวมด้านปัจจัยความสำเร็จ	3.17	0.58	ปานกลาง
14. ความมั่นคงของรายได้เกษตรกร	2.58	1.06	น้อย
15. ความมั่นคงทางด้านอาชีพเกษตรกร	3.05	0.92	ปานกลาง
16. ด้านรักษาเสถียรภาพของราคาข้าว	3.58	1.09	มาก
17. ด้านลดภาระงบประมาณของรัฐ	2.58	0.94	น้อย
18. ด้านความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ	3.13	0.92	ปานกลาง
19. ภาพรวมประสิทธิผลการนำนโยบายไปปฏิบัติ	3.65	0.88	มาก
ภาพรวมปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการนำนโยบายไปปฏิบัติ	3.09	0.60	ปานกลาง

จากตารางที่ 3 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลมากที่สุดมีหนึ่งปัจจัยคืออายุเกษตรกรผู้ปลูกข้าว เท่านั้น ส่วนปัจจัยที่ส่องผลต่อประสิทธิผลมากได้แก่ 1.ปัจจัยด้านจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 2.ปัจจัยด้านภัยธรรมชาติ 3.ปัจจัยด้านรักษาเสถียรภาพของราคาข้าวและ 4.ภาพรวมประสิทธิผลการนำนโยบายไป ปฏิบัติ ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลปานกลางได้แก่ 1.ระดับการศึกษา 2.ปัจจัยด้านสภาพเศรษฐกิจของตลาดโลก 3. ปัจจัยด้านการแข่งขันของตลาดข้าว 4.ปัจจัยด้านความพึงพอใจของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง 5.ปัจจัยด้านลดความเหลื่อมล้ำของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว 6.ภาพรวมด้านปัจจัยความสำเร็จ 7.ปัจจัยด้านความมั่นคงของอาชีพเกษตรกร 8.ปัจจัยด้านความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติและ 9.ภาพรวมปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการนำนโยบายไปปฏิบัติ ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลน้อยได้แก่ 1.ปัจจัยด้านสถานภาพการสมรส 2.ปัจจัยด้านรายได้เกษตรกร 3.ปัจจัยด้านความมั่นคงของรายได้เกษตรกรและ 4.ปัจจัยด้านลดงบประมาณของรัฐ ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการนำนโยบายไปปฏิบัติน้อยที่สุดได้แก่ 1.ปัจจัยด้านเพศเกษตรกรผู้ปลูกข้าวและ 2.ปัจจัยด้านอาชีพเกษตรกรผู้ปลูกข้าวตามลำดับ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการนำนโยบายประกันรายได้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวไปปฏิบัติของสำนักงานเกษตรจังหวัดพิษณุโลกพบว่า

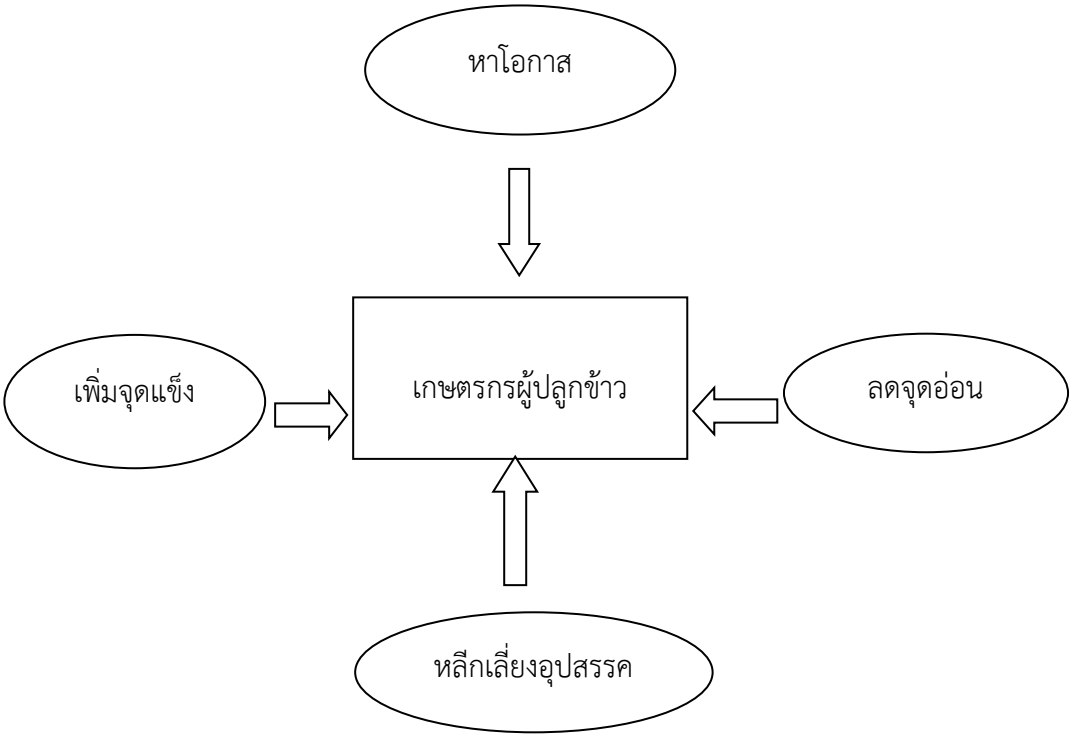
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติของสำนักงานเกษตรจังหวัดพิษณุโลก	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับประสิทธิผล
1.ปัจจัยด้านสภาพเศรษฐกิจของตลาดโลก	2.85	0.79	ปานกลาง
2.ปัจจัยด้านภัยธรรมชาติ	3.43	0.91	มาก
3.ปัจจัยด้านการแข่งขันของตลาดข้าว	3.20	0.90	ปานกลาง
4.ปัจจัยด้านความพึงพอใจของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง	3.25	0.91	ปานกลาง
5.ปัจจัยด้านลดความเหลื่อมล้ำของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว	2.69	1.04	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	**3.09**	**0.60**	**ปานกลาง**

จากตาราง 24 พบว่า ระดับประสิทธิผลของการนำนโยบายประกันรายได้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวไปปฏิบัติของสำนักงานเกษตรจังหวัดพิษณุโลกภาพรวม เกิดประสิทธิผลในการนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับปานกลาง (มีค่าเฉลี่ย 3.09 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.60) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อันดับที่ 1 ด้านภัยธรรมชาติ มีค่าเฉลี่ย 3.43 อยู่ในระดับมาก อันดับที่ 2 คือ ด้านความพึงพอใจของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง มีค่าเฉลี่ย

3.25 อยู่ในระดับปานกลาง และอันดับที่ 3 คือ ด้านการแข่งขันของตลาดข้าว มีค่าเฉลี่ย 3.20 อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 การนำเสนอรูปแบบในการนำนโยบายไปปฏิบัติของสำนักงานเกษตรจังหวัดพิษณุโลก

รูปแบบในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

การวิเคราะห์ **จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค** ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว

จุดแข็ง 1) เกษตรกรมีองค์ความรู้ในการทำนา 2) เกษตรกรมีพื้นที่เป็นของตนเอง 3) เกษตรกรมีอาชีพมั่นคงไม่ตกงาน 4) เกษตรกรบริหารจัดการอาชีพตนเองได้อย่างอิสระ

จุดอ่อน 1) เกษตรกรขาดความรู้ในการลดต้นทุนการปลุกข้าว 2) เกษตรกรขาดความรู้ในการทำการเกษตรชนิดอื่น ๆ 3) เกษตรกรขาดเงินทุนเป็นของตนเอง จึงทำการกู้และเสียดอกเบี้ย 4) เกษตรกรไม่ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในการทำการเกษตรแบบยั่งยืน 5) ขาดการศึกษางานวิจัย

โอกาส 1) เกษตรกรสามารถขายปลีกได้เองโดยตรง 2) เกษตรกรสามารถใช้เทคโนโลยีในการผลิตและการขายทางอินเทอร์เนท 3) เกษตรกรสามารถกู้เงินทำการเกษตรได้ในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำ 4) เกษตรกรสามารถรวมกลุ่มชาวนาแปลงใหญ่เพื่อขอเงินทุนจากภาครัฐในการซื้อเครื่องมือเครื่องจักรได้ 5) เกษตรกรได้รับเงินชดเชยทุกปี 6) เกษตรกรมีอำนาจต่อรองทางการเมืองได้สูง

อุปสรรค 1) ต้นทุนปุ๋ย ยาฆ่าแมลงสูง 2) ปุ๋ย ย่าฆ่าแมลงไม่สามารถผลิตภายในประเทศได้ 3) ขาดพื้นที่ในการทำนาปลูกข้าว 4) บางพื้นที่ทำนาได้เพียงปีละครั้งเพราะชลประทานเข้าไม่ถึง 5) การทำเกษตรในพื้นที่ป่าสงวนเจาะน้ำบาดาลไม่ได้จึงขาดน้ำทำการเกษตร 6) ควบคุมพื้นที่เพื่อทำเกษตรอินทรีย์ได้ยาก 7) ตอซังข้าวย่อยสลายได้ช้า

การเพิ่มจุดแข็ง ลดจุดอ่อน หาโอกาส และหลีกเลี่ยงอุปสรรค เพื่อเพิ่มศักยภาพของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว

เพิ่มจุดแข็ง 1) เพิ่มองค์ความรู้ในการทำการเกษตรชนิดอื่นๆ 2) ใช้พื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ 3) ส่งต่อเป็นอาชีพให้กับลูกหลาน 4) สร้างการเรียนรู้เพื่อเป็นเกษตรกรเชิงผู้ประกอบการ 5) เรียนรู้งานวิจัย

ลดจุดอ่อน 1) การวิเคราะห์ดินก่อนใส่ปุ๋ย 2) เรียนรู้การทำเกษตรชนิดอื่น รวมถึงการเลี้ยงปลาในนาข้าว 3) กู้เท่าที่จำเป็นจากแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ เช่น ธ.ก.ส 4) ศึกษาหาความรู้ เช่น การรวมกลุ่มชาวนาแปลงใหญ่ การจดบันทึกข้าว GPA

หาโอกาส 1) ศึกษาการขายหลากหลายช่องทาง 2) ศึกษาสร้างทักษะในการใช้เทคโนโลยีและอินเทอร์เนท 3) ลดการกู้เพื่อไม่ต้องเสียดอกเบี้ย เน้นการออกเงินเพื่อลงทุนในการทำนารอบถัดไป 4) ภาครัฐช่วยเหลือกลุ่มชาวนาแปลงใหญ่ควรรวมตัวให้ผ่านตามกฎเกณฑ์ที่รัฐกำหนด 5) ลงทะเบียนกับเกษตรอำเภอเพื่อขอรับเงินชดเชย 6) ต่อรองพรรคการเมืองให้ช่วยเหลือการขุดคันนาขนาดใหญ่เพื่อปลูกพืชผลไม่อื่น

หลีกเลี่ยงอุปสรรค 1) สภาพพื้นที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการทำเกษตรอินทรีย์ 2) เสนอแนะให้รัฐทำการวิจัยปุ๋ยที่ผลิตได้เองภายในประเทศ 3) ต่อรองพรรคการเมือง หรือขอความช่วยเหลือจากภาครัฐให้ใช้พื้นที่ทำนาได้เพิ่มขึ้น เช่นขอใช้พื้นที่ป่าสงวนทำการเกษตร 4) ขอความช่วยเหลือให้รัฐบาลขยายเขตชลประทานให้ทั่วถึง 5) ขอให้ภาครัฐช่วยลดหย่อยให้สามารถเจาะน้ำบาดาลในพื้นที่ป่าสงวนได้ 6) ให้รัฐช่วยออกกฎหมายควบคุมพื้นที่ในการใช้ปุ๋ยและยาฆ่าแมลง 7) การวิจัยการย่อยสลายตอซังข้าวในระยะเวลาอันสั้น 8) ขอให้ภาครัฐช่วยลดหย่อยให้สามารถเจาะน้ำบาดาลในพื้นที่ป่าสงวนได้ 9) ให้รัฐช่วยออกกฎหมายควบคุมพื้นที่ในการใช้ปุ๋ยและยาฆ่าแมลง 10) การวิจัยการย่อยสลายตอซังข้าวในระยะเวลาอันสั้น

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การนำนโยบายประกันรายได้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวไปปฏิบัติของสำนักงานเกษตรจังหวัดพิษณุโลก” ผู้วิจัยได้อภิปรายผล ดังต่อไปนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยความสำเร็จที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการนำนโยบายประกันรายได้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวไปปฏิบัติของสำนักงานเกษตรในจังหวัดพิษณุโลก พบว่า สภาพเศรษฐกิจของตลาดโลกโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$=2.85, S.D.=0.79) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประเทศต่างๆ ทั่วโลกมีความต้องการจับจ่ายใช้สอยและมีกำลังในการซื้อข้าว อยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$=2.95, S.D.=0.95)

ประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศไทยมีความต้องการจับจ่ายใช้สอยและมีกำลังในการซื้อข้าว อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$=2.94, S.D.=0.96) เศรษฐกิจของตลาดโลกปัจจุบันระบบการเงินรวมถึงการจับจ่ายใช้สอย อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$=2.77, S.D.=0.95) และเศรษฐกิจของประเทศไทยปัจจุบันระบบการเงินรวมถึงการจับจ่ายใช้สอยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$=2.75, S.D.=0.91) ภัยธรรมชาติ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=3.43, S.D.=0.91) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เกษตรกรประสบปัญหาเพลี้ยกระโดดทำลายกัดกินต้นข้าวอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=3.83, S.D.=1.11) บ่อยครั้งประเทศไทยประสบปัญหาภัยแล้งยาวนานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=3.65, S.D.=1.13) หลายพื้นที่ในประเทศไทยประสบปัญหาไฟป่าบ่อยครั้งอยู่ในระดับปลานกลาง ($\bar{X}$=3.30, S.D.=1.21) บ่อยครั้งประเทศไทยประสบปัญหาน้ำท่วมยาวนานอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$=3.18, S.D.=1.21) และประเทศไทยประสบปัญหาลมพายุบ่อยครั้ง อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$=3.17, S.D.=1.15) ตามลำดับ การแข่งขันของตลาดข้าว โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$=3.19, S.D.=0.90) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บุการแข่งขันทางด้านเทคโนโลยีการผลิต (การใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วย เช่น การใช้รถปลูกข้าว การใช้รถเกี่ยวและสีข้าว)อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=3.44, S.D.=1.17) การแข่งขันทางด้านราคา (การแข่งกันลดราคาข้าว) อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$=3.05, S.D.=1.08) การแข่งขันทางด้านต้นทุน (การลดต้นทุนการปลูกให้ต่ำสุด) อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$=3.05, S.D.=1.08) และการแข่งขันทางด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (การมีวิธีการขายหลายอย่าง หลากหลายช่องทาง) อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$=3.03, S.D.=1.11) ความพึงพอใจของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$=3.25, S.D.=0.91)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สำนักงานเกษตรมีความพึงพอใจ ในการประสานงานระหว่างภาครัฐกับเกษตรกรผู้ปลุกข้าว อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=3.41, S.D.=1.11) รัฐบาลมีความพึงพอใจในการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในการจ่ายเงินชดเชยที่เหมาะสม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$=3.35, S.D.=1.10) เกษตรกรผู้ปลูกข้าวมีความพึงพอใจในรายได้จากการทำนาปลูกข้าว อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$=3.28, S.D.=1.18) ค้าต่างประเทศมีความพึงพอใจทางด้านคุณภาพและทางด้านราคาข้าวอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$=3.15, S.D.=1.00) และบริโภคมีความพึงพอใจในราคาข้าว รวมถึงผู้บริโภคมีความพึงพอใจในคุณภาพข้าว (ราคาและคุณภาพข้าวเหมาะสมกัน) อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$=3.08, S.D.=1.08) ตามลำดับ และลดความเหลื่อมล้ำของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$=2.69, S.D.=1.04) เมื่อพิจารณา

เป็นรายข้อพบว่า เกษตรกรผู้ปลูกข้าวมีรายได้เพียงพอ ต่อการดำรงชีพ ไม่ขัดสนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =2.68, S.D.=1.04) ตามลำดับ

1. ด้านความมั่นคงของรายได้เกษตรกร ปัจจัยความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ทั้ง 3 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านสภาพเศรษฐกิจของตลาดโลก ปัจจัยด้านความพึงพอใจของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และปัจจัยด้านลดความเหลื่อมล้ำของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ส่งผลต่อส่งผลต่อประสิทธิผล ด้านความมั่นคงของรายได้เกษตรกร ได้ค่า Adjusted R Square = 0.201 หรือ 20.10% อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยปัจจัยความสำเร็จของการนำนโยบายประกันรายได้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวไปปฏิบัติมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านลดความเหลื่อมล้ำของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว (Beta = 0.463) รองลงมา คือ ปัจจัยด้านสภาพเศรษฐกิจของตลาดโลก (Beta = 0.170) และปัจจัยด้านความพึงพอใจของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง (Beta = 0.135) ตามลำดับ

2. ด้านความมั่นคงของอาชีพเกษตรกร ปัจจัยความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ทั้ง 4 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านสภาพเศรษฐกิจของตลาดโลก ปัจจัยด้านการแข่งขันของตลาดข้าว ปัจจัยด้านลดความเหลื่อมล้ำของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว และความพึงพอใจของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ส่งผลต่อประสิทธิผล ด้านความมั่นคงของอาชีพเกษตรกรได้ค่า Adjusted R Square = 0.293 หรือ 29.30% อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยปัจจัยด้านความมั่นคงของอาชีพเกษตรกรที่ส่งผลต่อส่งผลต่อประสิทธิผลการนำนโยบายประกันรายได้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวไปปฏิบัติมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านความพึงพอใจของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง (Beta = 0.467) รองลงมา คือ ปัจจัยด้านลดความเหลื่อมล้ำของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว (Beta = 0.118) ปัจจัยด้านการแข่งขันของตลาดข้าว (Beta = 0.105) และปัจจัยด้านสภาพเศรษฐกิจของตลาดโลก (Beta = 0.103) ตามลำดับ

3. ด้านรักษาเสถียรภาพของราคาข้าว ปัจจัยความสำเร็จ ทั้ง 3 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านสภาพเศรษฐกิจของตลาดโลก ปัจจัยด้านการแข่งขันของตลาดข้าว และปัจจัยด้านความพึงพอใจของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ส่งผลต่อประสิทธิผลการนำนโยบายประกันรายได้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวไปปฏิบัติ ด้านรักษาเสถียรภาพของราคาข้าว ได้ค่า Adjusted R Square = 0.161 หรือ 16.10 %อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยปัจจัยด้านรักษาเสถียรภาพของราคาข้าวที่ส่งผลต่อส่งผลต่อประสิทธิผลการนำนโยบายประกันรายได้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวไปปฏิบัติมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านความพึงพอใจของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง (Beta = 0.495) รองลงมา คือ ปัจจัยด้านปัจจัยด้านการแข่งขันของตลาดข้าว (Beta = 0.185) และปัจจัยด้านสภาพเศรษฐกิจของตลาดโลก (Beta = -0.124) ตามลำดับ

4. ด้านลดภาระงบประมาณของรัฐ ปัจจัยความสำเร็จ ทั้ง 3 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านการแข่งขันของตลาดข้าว ปัจจัยด้านความพึงพอใจของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และปัจจัยด้านลดความเหลื่อมล้ำของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ส่งผลต่อประสิทธิผลการนำนโยบายประกันรายได้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวไปปฏิบัติ ด้านลดภาระงบประมาณของรัฐ ได้ค่า Adjusted R Square = 0.526 หรือ 52.60% อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยปัจจัยด้านความสำเร็จที่ส่งผลต่อส่งผลต่อประสิทธิผลการนำนโยบายประกันรายได้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวไปปฏิบัติมาก

ที่สุด คือ ปัจจัยด้านการแข่งขันของตลาดข้าว (Beta = 0.249) รองลงมา คือ ปัจจัยด้านความพึงพอใจของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง (Beta = 0.177) และลดความเหลื่อมล้ำของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว (Beta = 0.166) ตามลำดับ

5. ด้านความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ปัจจัยความสำเร็จ ทั้ง 3 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านภัยธรรมชาติ ปัจจัยด้านการแข่งขันของตลาดข้าว และความพึงพอใจของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ส่งผลต่อประสิทธิผลการนำนโยบายประกันรายได้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวไปปฏิบัติ ด้านความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ได้ค่า Adjusted R Square = 0.217 หรือ 21.70% อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยปัจจัยความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติที่ส่งผลต่อส่งผลต่อประสิทธิผลการนำนโยบายประกันรายได้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวไปปฏิบัติมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านความพึงพอใจของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง (Beta = 0.407) รองลงมา คือ ปัจจัยด้านการแข่งขันของตลาดข้าว (Beta = 0.257) และปัจจัยด้านภัยธรรมชาติ (Beta = -0.099) ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1.1. จัดอบรมหลักสูตรเกษตรกร ให้ความรู้ ความสามารถและมีทักษะที่ถูกต้องในการทำการเกษตร และพร้อมที่จะยกระดับจากเกษตรกรเป็นเกษตรกรอินเตอร์ต่อไป

1.2 จัดอบมฟื้นฟูความรู้ และสนับสนุนการทำการเกษตรต้นทุนต่ำและการบริหารจัดการระบบการทำเกษตรต้นทุนต่ำ และพัฒนาระบบเกษตรต้นทุนต่ำแบบบูรณาการมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

2.1 การพัฒนาระบบภายใน คือการพัฒนาเกษตรกร การเพิ่มจุดแข็ง ลดจุดอ่อน เพื่อเพิ่มศักยภาพของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว จะทำให้มีการพัฒนาความต่อเนื่อง

2.2 ภาครัฐส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดโอกาสของเกษตรกร และอบรมให้เกษตรกรหลีกเลี่ยงอุปสรรค การให้ข้อมูลทางด้านวิจัยอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งผลิตเกษตรกรรุ่นใหม่

2.3 จัดอบรมเกษตรกรรุ่นใหม่ สื่อสาร ให้ความรู้ ให้โอกาส การส่งเสริมให้เงินทุนทำการเกษตรเพิ่มสูงขึ้นในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำสุด หรือ อัตราดอกเบี้ยศูนย์เปอร์เซ็นต์

3. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ การเพิ่มจุดแข็ง ลดจุดอ่อน หาโอกาส และหลีกเลี่ยงอุปสรรค เพื่อเพิ่มศักยภาพของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงพาณิชย์ กรมการค้าภายใน. (2552). *มติการปรับเปลี่ยนนโยบายข้าวของรัฐบาล*. เข้าถึงได้จาก มติการปรับเปลี่ยนนโยบายข้าวของรัฐบาล.

กระทรวงพาณิชย์ กรมการค้าภายใน. (2563). *หลักเกณฑ์เงื่อนไขและวิธีการการดำเนินโครงการประกันรายได้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวในปี 2563/64 รอบที่ 1.*

กัลชนา กาญจนะ. (2565). *การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของการเปลี่ยนผ่านการผลิตข้าวเพื่อเข้าสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ในจังหวัดนครราชสีมา.* วิทยานิพนธ์. เรียกใช้เมื่อ 7 มกราคม 2566.

การนำ นโยบายข้าวไปปฏิบัติในบริบทของประเทศไทย. (11 พฤษจิกายน 2559). การนำนโยบายข้าวไปปฏิบัติในบริบทของประเทศไทย. เรียกใช้เมื่อ 4 มกราคม 2566.

ขนิษฐา สุขสง. (2558). นโยบายราคาข้าว: การศึกษาในด้านการเมืองของกระบวนการและเครือข่าย. นโยบายราคาข้าว: การศึกษาในด้านการเมืองของกระบวนการและเครือข่าย, ง. เรียกใช้เมื่อ 13 กุมภาพันธ์ 2566.

ชมภูนุช หุ่นนาค. (11 พฤศจิกายน 2559). การนำนโยบายข้าวไปปฏิบัติในบริบทของประเทศไทย. 146-147. เรียกใช้เมื่อ 4 มกราคม 2566

ชมภูนุช หุ่นนาค. (11 พฤษจิกายน 2559). การนำนโยบายข้าวไปปฏิบัติในบริบทของประเทศไทย. 139. เรียกใช้เมื่อ 13 5 2566.

ชัยภัฏ จันทร์วิไล. (2559). นโยบายของรัฐในด้านการรักษาเสถียรภาพราคาข้าว. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 32. เรียกใช้เมื่อ 14 กุมภาพันธ์ 2566.

ชุติมา ไตรจักร. (2560). ผลกระทบของนโยบายรับจำนำข้าวที่มีต่อปริมาณการส่งออกข้าวของไทยไปยังกลุ่มประเทศอาเซียน +3. Digital Research Information Center, 53. เรียกใช้เมื่อ 14 กุมภาพันธ์ 2566.

มะลิวัลย์ แซ่อุ้ย วสันต์ ลิ่มรัตนภัทรกุล. (2561). *การเมืองเรื่อง "ข้าว"บทสะท้อนรูปแบบการเมืองภาคพลเมืองเพื่อแก้ไขปัญหาของชาวนาในพื้นที่จังหวัดอำนาจเจริญ.* รายงานวิจัย. เรียกใช้เมื่อ 2 มกราคม 2566.

วสันต์ ลิ่มรัตนภัทรกุล และ ดร.มะลิวัลย์ แซ่อุ้ย. (พฤษภาคม 2561). การเมืองเรื่อง "ข้าว"บทสะท้อนรูปแบบการเมืองภาคพลเมือง Dubois, D., Rothwell, W., Stern, J., and Kemp, L. (2004). Competency-based Human Resource Management. 6th Ed. Palo Alto. CA : Davies-Black Publishing

เนศพล ธนบุณยวัฒน์. (24 กันยายน 2562). *นโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ กับทิศทางการผลิตและส่งออกข้าวไทย.* (ธเนสพล ธนบุญยวัฒน์, บ.ก.) วารสารรัฏฐาภิรักษ์(2), 1. เรียกใช้เมื่อ 2 มกราคม 2566

นภา ตั้งเตรียมจิตมั่น,เกศราภรณ์ จันทร์ประเสริฐ เบญจวรรณ ชิวปรีชา. (2561). โครงการ เปรียบเทียบสมบัติบางประการของข้าว จากนาข้าวอินทรีย์. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์, มหาวิทยาลัยบูรพา. เรียกใช้เมื่อ 2 มกราคม 2566.

นภาพร เวชกามา, สำราญ พิมราช, ธีระรัตน์ ชิณแสน, เกศจิตต์ ขามคุลา. (2561). การศึกษาระบบและกระบวนการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของศูนย์ข้าวชุมชนในจังหวัดมหาสารคาม. รายงานวิจัย. เรียกใช้เมื่อ 5 มกราคม 2566.

นางศิวาพร แดงโชต. (26 สิงหาคม 2562). การบริโภคข้าวที่มีคุณค่าทางโภชนาการสูงของแต่ละกลุ่มวัย กรณีศึกษาผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. 96-112. เรียกใช้เมื่อ 2 มกราคม 2566.

ลัดดา วิริยางกูร. (2557). การบริหารจัดการสินค้าข้าวต่อความมั่นคงด้านอาหารของประเทศไทย. สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ, 30-31.

วรเดช จันทรศร. (2559). หลักเกณฑ์เงื่อนไขและวิธีการการดำเนินโครงการประกันรายได้เกษตรกรผู้ปลูกข้าว ในปี 2563/64 รอบที่ 1, 29 - 32.

การพัฒนาสื่อดิจิทัลทางการตลาดชิฟฟ่อนของผู้ประกอบการธุรกิจ ตำบลหลักสาม อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

The Development of Marketing Digital Media for Chiffon Cake of Business Entrepreneurs in Lak Sam-Subdistrict of Ban Phaeo District in Samut Sakhon Province

ณุศณี มีแก้วกุญชร และ ชัยวิชญ์ ม่วงหมี
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
Nusanee Meekaewkunchorn and Chaiyawit Muangmee
Bansomdejchaopraya Rajabhat University
Corresponding Author, E-mail: nusanee.me@bsru.ac.th

****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสินค้าชิฟฟ่อนของผู้ประกอบการธุรกิจ 2) กลยุทธ์ทางการตลาดดิจิทัลของผู้ประกอบการธุรกิจชิฟฟ่อน 3) การพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ทางช่องทางออนไลน์ และ 4) วิเคราะห์การพัฒนาสื่อดิจิทัลทางการตลาดชิฟฟ่อน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้เทคนิคแบบผสมผสาน การวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการสัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 15 ราย (Punch 1998) การวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามโดยคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ในกรณีไม่ทราบจำนวนประชากร (Hair, et al 2010: 204) ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบกำหนดโควตาร้านค้าที่นำชิฟฟ่อนไปขาย 10 แห่งๆ ละ 40 ชุด ได้จำนวน 400 ราย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า 1) การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ ให้ความสำคัญ บรรจุภัณฑ์มีความสวยงาม โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ ด้านการพัฒนาตราสินค้า ให้ความสำคัญการออกแบบตราสินค้าที่สื่อถึงคุณภาพและความเป็นเอกลักษณ์ 2) กลยุทธ์ทางการตลาดดิจิทัลของผู้ประกอบการธุรกิจชิฟฟ่อน ให้ความสำคัญด้านการสร้างการรับรู้ให้กับผู้บริโภค ด้านการทำให้ลูกค้าสนใจ/การทำให้ลูกค้าชอบในตัวสินค้า (ขนมชิฟฟ่อน) กับด้านการสร้างช่องทางให้ผู้บริโภคได้สอบถามข้อมูล 3) การพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ทางช่องทางออนไลน์ ให้ความสำคัญด้านเนื้อหาขนมชิฟฟ่อนเข้าใจง่าย และตรงประเด็น เพื่อสร้างความสนใจ 4) การพัฒนาสื่อดิจิทัลทางการตลาดชิฟฟ่อน พบว่า ภาพรวมบรรจุภัณฑ์และตราสินค้า กลยุทธ์ทางการตลาดดิจิทัล มีผลต่อการพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ทางช่องทางออนไลน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

* วันที่รับบทความ : 16 กรกฎาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 21 กรกฎาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 24 กรกฎาคม 2567
Received: July 16 2024; Revised: July 21 2024; Accepted: July 24 2024

คำสำคัญ: การพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสินค้า; กลยุทธ์ทางการตลาดดิจิทัล; การพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ทางช่องทางออนไลน์

Abstract

This research aims 1) to study the need to develop packaging and the chiffon cake brand for business entrepreneurs 2) to study the digital marketing strategies of Chiffon cake business entrepreneurs 3) to study the development of public relations media via online channels and 4) to analyze the development of marketing digital media for chiffon cake of business entrepreneurs in Lak Sam Subdistrict of Ban Phaeo District in Samut Sakhon Province. This research is a survey research by using mixed techniques. The qualitative method was done by doing in-depth interviews of 15 specialists (Punch, 1998). For quantitative research, the questionaires were used as an instruments. The sample size was calculated in the case where the population is unknown yielding 400 and used a ramdom sampling with a quota for 10 stores that sold Chiffon cake, 40 questionairs each (Hair, et al 2010: 204). Statistics used to analyze data were percentage, mean, standard deviation and multiple linear regression analysis.

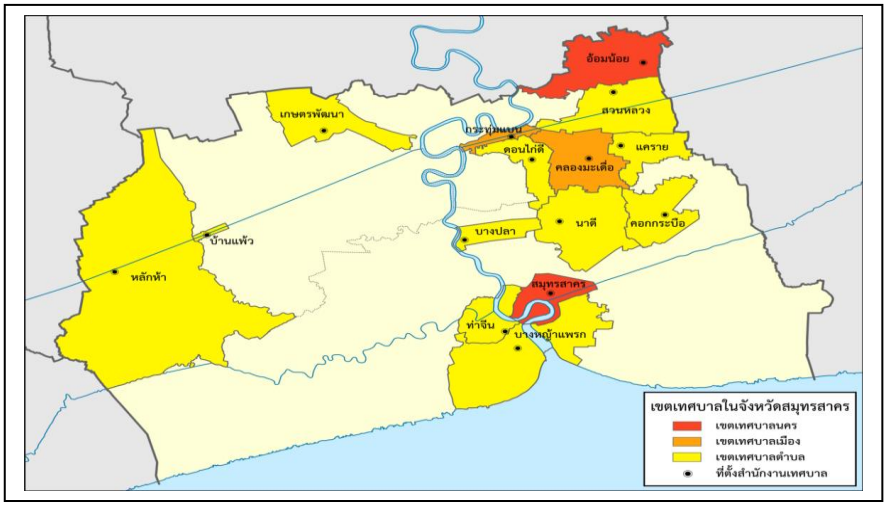
The results showed that 1) the development of packaging should give importance to packaging being beautiful and outstanding and unique and for brand development should give importance to brand design that conveys quality and uniqueness 2) digital marketing strategies of chiffon cake business entrepreneurs should focus on creating awareness among consumers, the aspect of making customers interested/making customers like the product (chiffon cake) and the aspect of creating channels for consumers to inquiry for information, respectively. 3) the development of public relations media via online channels gives importance to the content of the chiffon cake that is easy to understand, uncomplicated, and right to the point, use pictures, infographics, and videos to make it interesting and easy to understand 4) The development of marketing digital media for chiffon cake found that the overall packaging and branding of chiffon cake and digital marketing strategy statistically affect the development of public relations media via online channels at the 0.01 level of significance.

Keywords: Packaging and Brand Development; Digital Marketing Strategy; Development of Public Relations Media Via Online Channels

บทนำ

จังหวัดสมุทรสาครเป็นจังหวัดชายทะเลอ่าวไทย มีแม่น้ำท่าจีนไหลผ่ากลางจังหวัด เป็นจังหวัดในเขตพื้นที่ภาคกลางตอนล่างของประเทศไทยประมาณเส้นรุ้งที่ 13 องศาเหนือ และเส้นแวงที่ 100 องศาตะวันออก เป็นจังหวัดปริมณฑล มีพื้นที่ติดกับเขตหนองแขม เขตบางบอน และเขตบางขุนเทียนของกรุงเทพมหานคร มีพื้นที่ 872.347 ตารางกิโลเมตร ภูมิประเทศ จังหวัดสมุทรสาครมีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มชายฝั่งทะเลสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 1.00 - 2.00 เมตร มีแม่น้ำท่าจีนไหลผ่านตอนกลางจังหวัด ไหลคดเคี้ยวจากแนวเหนือลงใต้สู่อ่าวไทยที่อำเภอเมืองสมุทรสาคร ระยะทางยาวประมาณ 70 กิโลเมตร พื้นที่ตอนบนในเขต

อำเภอบ้านแพ้วและอำเภอกระทุ่มแบน มีความอุดมสมบูรณ์ของดินและมีโครงข่ายแม่น้ำลำคลองเชื่อมโยงถึงกันกระจายอยู่ทั่วพื้นที่กว่า 170 สาย จึงเหมาะที่จะทำการเพาะปลูกพืชนานาชนิด และบางส่วนเป็นย่านธุรกิจอุตสาหกรรมและที่อยู่อาศัย พื้นที่ตอนล่างของจังหวัดในเขตอำเภอเมืองสมุทรสาครอยู่ติดชายฝั่งทะเลยาว 41.8 กิโลเมตร จึงเหมาะที่จะประกอบอาชีพประมงทะเล เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งและทำนาเกลือ ในช่วงฤดูฝนบางพื้นที่ประสบปัญหาน้ำท่วมหนัก ทำให้เศรษฐกิจโดยรวมเสียหายอย่างมาก โดยเฉพาะด้านการเกษตร โดยมีการแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองสมุทรสาคร อำเภอกระทุ่มแบน อำเภอบ้านแพ้ว มี 40 ตำบล, และ 290 หมู่บ้าน

ภาพที่ 1 แผนที่จังหวัดสมุทรสาคร
ที่มา จาก https://www.samutsakhon.go.th/

เนื่องด้วยมหาวิทยาลัยฯ จัดอยู่ในมหาวิทยาลัยกลุ่ม Area -Based & Community ซึ่งมุ่งเน้นการสร้างและพัฒนาบุคลากรที่มีทักษะสูงตามความต้องการของท้องถิ่น และพัฒนาท้องถิ่นด้วยองค์ความรู้และนวัตกรรม มหาวิทยาลัยฯ Dhrgham (2024: 41) มีบุคลากรที่มีองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการธุรกิจสื่อสารการตลาด การสร้างแบรนด์ Velwin et al., (2024: 37) ภาษา และการท่องเที่ยว ชัยวิชญ์ และคณะ (2562: 70) ซึ่งครอบคลุมองค์ความรู้เพื่อการพัฒนาธุรกิจของผู้ประกอบการในท้องถิ่น ซึ่งความร่วมมือแบบจตุรภาคีจะทำให้มหาวิทยาลัยเป็นแนวหน้า (Forefront) ในการขับเคลื่อนการพัฒนาท้องถิ่นอย่างก้าวกระโดดตามความถนัดเพื่อตอบโจทย์ประเทศ

การวิจัยนี้จะเน้นส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่มีผลิตภาพ และการมีงานที่เหมาะสมสำหรับทุกคน ตามเป้าหมาย SDGs ซึ่งจะดำเนินการพัฒนาทักษะด้านการจัดการธุรกิจของบุคลากรตำบลหลักสาม จังหวัดสมุทรสาคร ให้เป็นไปตามความต้องการของท้องถิ่นและ

วัตถุประสงค์ของโครงการฯ ซึ่งจะทำให้เกิด การพัฒนาสื่อดิจิทัลทางการตลาดชิฟฟ่อนของผู้ประกอบการธุรกิจ ตำบลหลักสาม อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1 เพื่อศึกษาบรรจุภัณฑ์และตราสินค้าชิฟฟ่อนของผู้ประกอบการธุรกิจ

2 เพื่อศึกษากลยุทธ์ทางการตลาดดิจิทัลของผู้ประกอบการธุรกิจชิฟฟ่อน

3 เพื่อศึกษาการพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ทางช่องทางออนไลน์

4 เพื่อวิเคราะห์การพัฒนาสื่อดิจิทัลทางการตลาดชิฟฟ่อนของผู้ประกอบการธุรกิจ ตำบลหลักสาม อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ประกอบด้วยงานวิจัยเชิงปริมาณ และงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

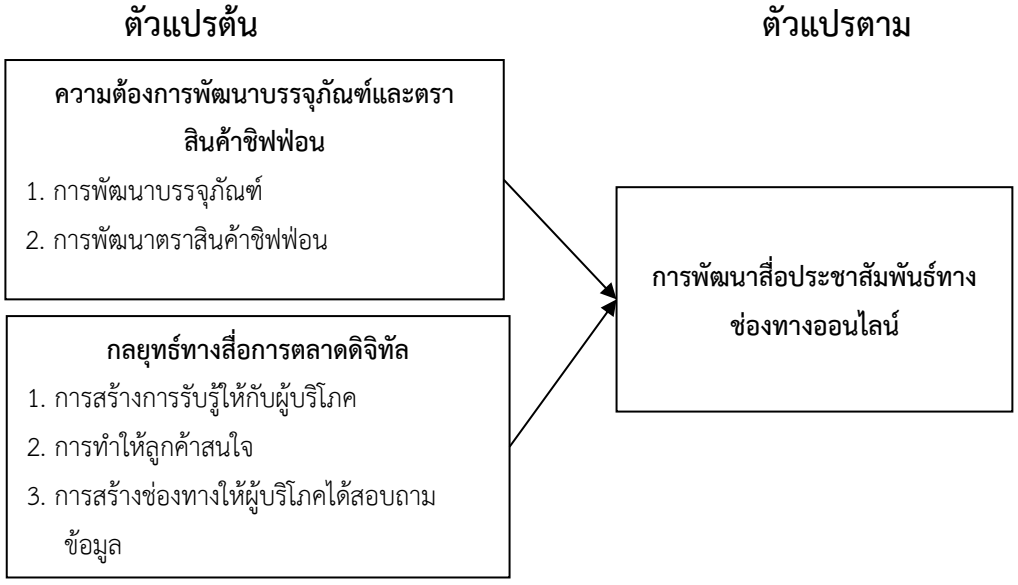
1. การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นเครื่องมือในการวิจัย เพื่อสำรวจข้อมูลทั่วไป บรรจุภัณฑ์และตราสินค้า กลยุทธ์ทางการตลาดดิจิทัล และการพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ทางช่องทางออนไลน์ ของกลุ่มตัวอย่าง เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-List) สำหรับตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย โดยสร้างแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert Scale) เพื่อสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อตัวแปร 3 ตัวแปร ได้แก่ บรรจุภัณฑ์และตราสินค้า กลยุทธ์ทางการตลาดดิจิทัล และการพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ทางช่องทางออนไลน์ จำนวนรวมทั้งสิ้น 40 ข้อการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการคำนวณการหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ในกรณีไม่ทราบจำนวนประชากรทั้งหมดที่ใช้ในการศึกษา ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของ Hair, et al (2018: 204) ซึ่งอธิบายถึงการใช้แนวคิดในการคำนวณขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมโดยใช้สูตรทางสถิติ โดยคำนวณจากความคาดหมายของความผิดพลาด (Margin of Error) และความมั่นใจ (Confidence Level) เพื่อสะดวกในการทำวิจัย จึงขอกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่จำนวน 400 คน ซึ่งเป็นจำนวนที่ มากกว่าค่าที่คำนวณได้ โดยผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบกำหนดโควตาตามผู้ประกอบการร้านค้าที่นำชิฟฟ่อนไปขาย ทั้งหมด 10 แห่งและเลือกผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้วิธีแบบการเลือกตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience sampling) กับ การเลือกตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling) โดยกลุ่มตัวอย่างที่เข้ามาซื้อชิฟฟ่อนในร้านค้าที่กำหนดไว้ 10 แห่ง โดยเก็บข้อมูล แห่งละ 40 ชุด ผู้วิจัยเก็บตัวอย่างในช่วงเดือนมีนาคม ถึงเดือน พฤษภาคม 2567 ให้ได้ครบตามจำนวน 400 ชุด แต่เนื่องจาก แบบสอบถามที่เก็บได้สามารถใช้ได้ 380 ชุด ผู้วิจัยจึงไปเก็บตัวอย่างในเดือนมิถุนายน 2567 อีก แห่งละ 2 ชุด รวมเป็น 20

ชุด จึงได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ครบตามจำนวนที่กำหนดครบถ้าน 400 ชุด ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยการวิเคราะห์ความเที่ยงตรง (Validity) พบว่า มาตรวัดทุกตัวแปรมีค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับสมมติฐานที่ต้องการวัด (Item Objective Congruence: IOC) มากกว่า 0.60 Rovinelli and Hambleton (1977: 56) และการทดสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) พบว่าค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาอยู่ในเกณฑ์การทดสอบ α มากกว่าหรือเท่ากับ 0.7 ทั้งหมด สามารถสรุปผลได้ว่าแบบสอบถามในงานวิจัยนี้มีความเชื่อมั่นตามเกณฑ์ที่กำหนด (Hair et al., 2010: 230) จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้การวิเคราะห์การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis)

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยเก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อดิจิทัล ผู้เชี่ยวชาญด้านการตลาดออนไลน์ผู้เชี่ยวชาญด้านวิสาหกิจชุมชน และเจ้าของร้านค้าที่ขายชิฟฟ่อน เช่น ร้านกาแฟ ร้านขายของฝาก หรือร้านขนม รวม 15 ท่านและวิเคราะห์ข้อมูลแบบการตีความ (Content Analysis) เพื่อสนับสนุนกรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และองค์ประกอบของตัวแปรที่ได้แสดงไว้ในส่วนขององค์ประกอบของตัวแปรที่ได้จากศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จึงได้กรอบแนวคิดการวิจัย การพัฒนาสื่อดิจิทัลทางการตลาดชิฟฟ่อนของผู้ประกอบการธุรกิจ ตำบลหลักสาม อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ดังแสดงในภาพ ดังนี้

แผนภาพที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป จากการศึกษากลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 กลุ่มตัวอย่าง พบว่า พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ส่วนใหญ่มีช่วงอายุอยู่ระหว่าง 25 – 35 ปี การศึกษาส่วนใหญ่จบปริญญาตรี รายได้ต่อเดือนส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 25,001-35,000 บาท และมีความถี่ในการซื้อชิฟฟ่อนมากกว่า 1 ตั้งต่อเดือนมีจำนวน 270 คน คิดเป็นร้อยละ 67.50 รองลงมา 1 ครั้งต่อเดือน มีจำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 35.00 และ

2. สรุปผลการวิเคราะห์สถิติพรรณนาของตัวแปรความต้องการพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสินค้าชิฟฟ่อน ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อความต้องการพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสินค้าชิฟฟ่อน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาด้านความต้องการพัฒนาบรรจุภัณฑ์กับด้านการพัฒนาตราสินค้าชิฟฟ่อน พบว่า ด้านการพัฒนาตราสินค้าชิฟฟ่อน มีค่าเฉลี่ยมากกว่าด้านความต้องการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ ซึ่งอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อด้านการพัฒนาตราสินค้า พบว่า รายการข้อคำถามที่ว่า “การออกแบบตราสินค้าที่สื่อถึงคุณภาพและความเป็นเอกลักษณ์” ค่าเฉลี่ยสูงสุด และในขณะที่รายการข้อคำถาม “การออกแบบตราสินค้าที่ไม่ล้าสมัยและสามารถปรับปรุงหรือการปรับแก้ไขให้ตรงกับแนวโน้มที่เปลี่ยนไปของตลาด” มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อด้านการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ พบว่า รายการข้อคำถามที่ว่า “บรรจุภัณฑ์มีความสวยงาม โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ” มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และในขณะที่รายการข้อคำถาม “บรรจุภัณฑ์มีการใช้วัสดุที่สามารถทำลายได้ง่าย” ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

3. สรุปผลการวิเคราะห์กลยุทธ์ทางสื่อการตลาดดิจิทัล ผลการวิเคราะห์สถิติพรรณนาของตัวแปรกลยุทธ์ทางสื่อการตลาดดิจิทัล โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านกลยุทธ์ทางสื่อการตลาดดิจิทัล พบว่า ทุกด้านมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยด้านการสร้างการรับรู้ให้กับผู้บริโภค มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก และด้านการทำให้ลูกค้าสนใจ/การทำให้ลูกค้าชอบในตัวสินค้า (ขนมชิฟฟ่อน) กับด้านการสร้างช่องทางให้ผู้บริโภคได้สอบถามข้อมูลมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ ด้านการสร้างการรับรู้ให้กับผู้บริโภค พบว่า รายการข้อคำถามที่ว่า “รู้จักขนมชิฟฟ่อนจากเพื่อนหรือบุคคลที่รู้จัก” มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และในขณะที่รายการข้อคำถาม “รู้จักขนมชิฟฟ่อนจากป้ายโฆษณาตามจุดต่างๆ ในอำเภอบ้านแพ้ว” มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ ด้านการทำให้ลูกค้าสนใจ/การทำให้ลูกค้าชอบในตัวสินค้า (ขนมชิฟฟ่อน) พบว่า รายการข้อคำถามที่ว่า “รูปภาพขนมชิฟฟ่อนของของประกอบการธุรกิจ ในเพจของร้าน (Facebook) มีความน่าสนใจ” มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก และในขณะที่รายการข้อคำถาม “คอนเทนต์ในการจัดทำเพจของร้าน (Facebook) มีความน่าสนใจ” มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ ด้านการสร้างช่องทางให้ผู้บริโภคได้สอบถามข้อมูล พบว่า รายการข้อคำถามที่ว่า “สอบถามข้อมูลผ่านทางกล่องข้อความ (Messenger) ของทางร้าน” มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับ

มาก ในขณะที่รายการข้อคำถาม “สอบถามข้อมูลของทางร้านผ่านพนักงานขายโดยตรง” มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อยู่ในระดับมาก

4. สรุปผลการวิเคราะห์การพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ทางช่องทางออนไลน์ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อการพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ทางช่องทางออนไลน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า รายการข้อคำถามที่ว่า “เนื้อหาขนมชิฟฟ่อนเข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน และตรงประเด็น ใช้รูปภาพอินโฟกราฟิกส์ และวิดีโอเพื่อช่วยให้หาน่าสนใจและง่ายต่อการเข้าใจ” มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ในขณะที่รายการข้อคำถาม “สร้างชุมชนขนมชิมฟ่อนออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์และความภักดีต่อแบรนด์ เช่น ใช้กลุ่ม Facebook, Instagram, YouTube, LinkedIn, Twitter, TikTok” และรายการข้อคำถาม “สร้างเนื้อหาขนมชิมฟ่อนที่ตรงไปตรงมาและจริงใจ รักษาความน่าเชื่อถือด้วยการให้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นประโยชน์” มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 1 สรุปผลของตัวแปรของข้อมูล

การพัฒนาสื่อดิจิทัลทางการตลาดชิฟฟ่อนของผู้ประกอบการธุรกิจ	$\bar{X}$	S.D.	MIN	MAX	ระดับ
ด้านการพัฒนาบรรจุภัณฑ์	3.91	.56	1.40	5.00	มาก
การพัฒนาตราสินค้าชิฟฟ่อน	3.92	.55	1.62	5.00	มาก
การสร้างการรับรู้ให้กับผู้บริโภค	3.93	.51	2.20	5.00	มาก
การทำให้ลูกค้าสนใจ/การทำให้ลูกค้าชอบในตัวสินค้า (ขนมชิฟฟ่อน)	3.91	.53	2.40	5.00	มาก
การสร้างช่องทางให้ผู้บริโภคได้สอบถามข้อมูล	3.91	.54	2.00	5.00	มาก
การพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ทางช่องทางออนไลน์	3.99	.45	2.22	5.00	มาก

จากตารางที่ 1 ด้านการพัฒนาบรรจุภัณฑ์มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 3.91, SD = 0.56$) ด้านการพัฒนาตราสินค้าของชิฟฟ่อน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 3.92, SD = 0.55$) ด้านการสร้างการรับรู้ให้กับผู้บริโภค มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 3.93, SD = 0.51$) ด้านการทำให้ลูกค้าสนใจ/การทำให้ลูกค้าชอบในตัวสินค้า (ขนมชิฟฟ่อน) มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 3.91, SD = 0.53$) ด้านการสร้างช่องทางให้ผู้บริโภคได้สอบถามข้อมูล มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 3.91, SD = 0.54$) และการพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ทางช่องทางออนไลน์ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 3.99, SD = 0.45$)

การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ

เพื่อให้ผลการวิเคราะห์มีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงทำการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของข้อมูลว่ามีความเหมาะสมที่จะวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ หรือไม่ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การตรวจสอบความสัมพันธ์แบบเชิงเส้นของตัวแปรทุกตัว ด้วยค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ตารางที่ 2 แสดงการทดสอบ correlation matrix ของตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปร	X1	X2	X3	X4	X5	Y
X1	1					
X2	.621**	1				
X3	.570**	.535**	1			
X4	.472**	.465**	.492**	1		
X5	.500**	.475**	.564**	.552**	1	
Y	.562**	.573**	.516**	.488**	.501**	1

**ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

จากตารางที่ 4.5 พบว่า มีความสัมพันธ์ไม่เกิน .80 (Stevens, 1979: 357) ทำให้ตัวแปรอิสระทุกตัวแปรในงานวิจัยนี้ ไม่เกิดความสัมพันธ์เชิงพหุระหว่างปัจจัย (Multicollinearity) จึงสามารถใช้ตัวแปรอิสระทุกตัวในการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Multiple Regression Analysis) ได้ซึ่งเป็นการนำตัวแปรเข้าไปพยากรณ์ในตัวแบบ (Model) ทีละตัว

การศึกษาตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ทางช่องทางออนไลน์ ชิฟฟ่อนของผู้ประกอบการธุรกิจ ตำบลหลักสาม อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ตัวแปรอิสระความต้องการพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสินค้าชิฟฟ่อน ด้านการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ (X_1) ความต้องการพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสินค้าชิฟฟ่อน ด้านการพัฒนาตราสินค้าชิฟฟ่อน (X_2) กลยุทธ์ทางการตลาดดิจิทัล ด้านการสร้างการรับรู้ให้กับผู้บริโภค (X_3) กลยุทธ์ทางการตลาดดิจิทัล ด้านการทำให้ลูกค้าสนใจ/การทำให้ลูกค้าชอบในตัวสินค้า (ขนมชิฟฟ่อน) (X_4) กลยุทธ์ทางการตลาดดิจิทัล ด้านการสร้างช่องทางให้ผู้บริโภคได้สอบถามข้อมูล (X_5) มีความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระแต่ละตัวน้อยกว่า 0.8 จึงไม่ทำให้เกิดปัญหา Multi-collinearity (ภาคผนวก) การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ ผู้วิจัยจึงนำตัวแปรอิสระ (X_1, X_2, X_3, X_4, X_5,) มาทำการวิเคราะห์ ซึ่งอยู่ในรูปสมการดังนี้

$$Y = b_0 + b_1X_1 + b_2X_2 + b_3X_3 + b_4X_4 + b_5X_5$$

เมื่อ Y เป็นค่าประมาณของตัวแปรตาม คือ การพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ทางช่องทางออนไลน์ ชิฟฟ่อนของผู้ประกอบการธุรกิจ ตำบลหลักสาม อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

b_0 เป็นค่าคงที่

b_1, b_2, b_3, b_4, b_5, เป็นค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระ 1,2,3,4,5

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ทางช่องทางออนไลน์ ชิฟฟ่อนของผู้ประกอบการธุรกิจ ตำบลหลักสาม อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ตัวแปรพยากรณ์ที่ดีของการพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ทางช่องทางออนไลน์ ชิฟฟ่อนของผู้ประกอบการธุรกิจ ตำบลหลักสาม อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Enter Multiple Regression Analysis) เพื่อหาตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม หรือเป็นการพยากรณตัวแปรตามหนึ่งตัวส่งผลมาจากตัวแปรอิสระตั้งแต่สองตัวขึ้นไป ดังตาราง 3

ตารางที่ 3 แสดงการสรุปค่าการวิเคราะห์กรอบแนวคิดงานวิจัย

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
1	0.776	0.657	0.454	0.336	1.959

จากตารางที่ 3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทั้งหมด 5 ตัวแปร มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม คือ การพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ทางช่องทางออนไลน์ ชิฟฟ่อนของผู้ประกอบการธุรกิจ ตำบลหลักสาม อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร โดยมีค่า R เท่ากับ 0.676 และค่าสัมประสิทธิ์ของการทำนาย (R^2) เท่ากับ 0.657 ซึ่งอธิบายการผันแปรของตัวแปรตามได้ร้อยละ 65.7 นอกจากนี้วิธีการตรวจสอบผู้วิจัยพิจารณาค่าสถิติ Durbin-Watson โดยถ้าค่ามีค่าเข้าใกล้ 2 กล่าวคือ มีค่าอยู่ในช่วง 1.5 – 2.5 จะสามารถสรุปได้ว่าค่าความคลาดเคลื่อนมีความเป็นอิสระกัน โดยจากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า Durbin-Watson มีค่าเท่ากับ 1.959 ซึ่งอยู่ระหว่าง 1.5 – 2.5 จึงสรุปได้ว่าตัวแปรอิสระที่นำมาใช้ในการทดสอบไม่มีความสัมพันธ์ภายในตัวเอง

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยนี้ เป็นการอภิปรายตามผลสรุปของการวิจัย โดยสามารถแบ่งเป็น 5 ข้อหลักๆ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาบรรจุภัณฑ์และตราสินค้าชิฟฟ่อนของผู้ประกอบการธุรกิจ จากผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมบรรจุภัณฑ์และตราสินค้าชิฟฟ่อนของผู้ประกอบการธุรกิจ ในการศึกษาครั้งนี้ บรรจุภัณฑ์และตราสินค้ามีประสิทธิภาพมาก โดยประเด็นที่มีความคิดเห็นบรรจุภัณฑ์และตราสินค้าว่ามี ประสิทธิภาพสูงที่สุดคือ มีความสวยงาม มีความโดดเด่น นำเสนอข้อมูลครบและชัดเจน มีลักษณะที่สะอาดปลอดภัย มีความทนทานและความคงทนความสะดวกสบายในการใช้งานและใช้วัสดุที่สามารถทำลายได้ง่าย ด้านการพัฒนาตราสินค้าชิฟฟ่อน พบว่า การออกแบบตราสินค้าที่สื่อถึงคุณภาพและความเป็นเอกลักษณ์ สร้างตราสินค้าคุณภาพ ไม่เขียวข้นหรือละเอียดเกินไป สามารถรับรู้ได้ง่ายและไม่สับสน ใช้สัญลักษณ์ที่ชัดเจน ไม่ล้าสมัยและสามารถปรับปรุงได้อยู่ตลอดเวลา

2. เพื่อศึกษากลยุทธ์ทางการตลาดดิจิทัลของผู้ประกอบการธุรกิจชิฟฟ่อน จากผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมกลยุทธ์ทางการตลาดดิจิทัลของผู้ประกอบการธุรกิจชิฟฟ่อน ในการศึกษาครั้งนี้ บรรจุกลยุทธ์ทางการตลาดดิจิทัลของผู้ประกอบการธุรกิจชิฟฟ่อน มีประสิทธิภาพมาก โดยประเด็นที่มีความคิดเห็น ด้านการสร้างการรับรู้ให้กับผู้บริโภค ให้ความสำคัญ คำแนะนำจากบุคคลที่รู้จัก ผ่านจากการแชร์ของบุคคลอื่นผ่านแชร์ Facebook ท่องเที่ยวมาด้วยตนเอง และรู้จักจากป้ายโฆษณาตามจุดต่างๆ ในอำเภอบ้านแพ้ว

ประเด็นที่มีความคิดเห็น ด้านการทำให้ลูกค้าสนใจ/การทำให้ลูกค้าชอบในตัวสินค้า (ขนมชิฟฟ่อน) ให้ความสำคัญ รูปภาพขนมชิฟฟ่อนของของประกอบการธุรกิจ ในเพจของร้าน (Facebook) มีความน่าสนใจ กิจกรรมและโปรโมชั่นที่ทางร้านนำเสนอ ได้รับคำตอบผ่านช่องทางออนไลน์อย่างรวดเร็วถูกต้อง และมีคอนเทนต์ในการน่าสนใจ

ประเด็นที่มีความคิดเห็น ด้านการสร้างช่องทางให้ผู้บริโภคได้สอบถามข้อมูล ให้ความสำคัญ กับการสอบถามข้อมูลผ่านทางกล่องข้อความ (Messenger) ผ่านทางไลน์ ผ่านหน้าเพจ ผ่านทางโทรศัพท์มือถือและผ่านพนักงานขายโดยตรง ของผู้ประกอบการ

3. เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ทางช่องทางออนไลน์ จากผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมการพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ทางช่องทางออนไลน์ ในการศึกษาครั้งนี้ โดยประเด็นที่มีความคิดเห็น ให้ความสำคัญ เนื้อหาขนมชิฟฟ่อนเข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน และตรงประเด็น ใช้รูปภาพ อินโฟกราฟิกส์ และวิดีโอเพื่อช่วยให้หาน่าสนใจและง่ายต่อการเข้าใจ มีรสชาติใหม่ ๆ มีการเล่าเรื่องเพื่อให้จดจำ สร้างค่านิยมและแบรนด์ มีการปรับปรุงเนื้อหาออนไลน์อย่างสม่ำเสมอและไม่ซ้ำใคร ดึงดูดความสนใจของผู้ชมใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ มีการโฆษณาออนไลน์ มีโปรโมชั่นและกิจกรรมต่าง ๆ สื่อการตลาดขนมชิฟฟ่อนเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ สร้าง

ชุมชนขนมชิมฟ่อนออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์และความภักดีต่อแบรนด์ เช่น ใช้กลุ่ม Facebook, Instagram, YouTube, LinkedIn, Twitter, TikTok สร้างเนื้อหาขนมชิมฟ่อนที่ตรงไปตรงมา รักษาความน่าเชื่อถือด้วยการให้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นประโยชน์

4. เพื่อวิเคราะห์การพัฒนาสื่อดิจิทัลทางการตลาดชิฟฟ่อนของผู้ประกอบการธุรกิจ ตำบลหลักสาม อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

ความต้องการพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสินค้าชิฟฟ่อน ด้านการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ ผลต่อการพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ทางช่องทางออนไลน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ Zhan et al., (2024: 13-15) ที่พบว่า การออกแบบให้มีความปลอดภัยสูงสุดสำหรับผู้บริโภคและสินค้าเองมีผลต่อการเพิ่มยอดขายมากขึ้น ยังสอดคล้องกับงานวิจัย Agustian et al., (2022: 7-8) ที่พบว่า การออกแบบที่ทำให้บรรจุภัณฑ์มีความโดดเด่น มีการใช้สีที่มีแรงดึงดูด หรือการใช้รูปทรงที่เป็นเอกลักษณ์ เป็นการเพิ่มการรับรู้ถึงแบรนด์และทำให้ยอดขายเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Pilada and Nattapong (2022: 12) ที่พบว่า ความต้องการของลูกค้าและการรับรู้บรรจุภัณฑ์ของลูกค้าเพื่อสร้างสิ่งใหม่ รวมทั้งการออกแบบบรรจุภัณฑ์และกระบวนการใหม่เป็นความต้องการของลูกค้าและเครื่องมือที่สำคัญสำหรับบรรจุภัณฑ์ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อตอบสนองความต้องการและการรับรู้ของลูกค้า แสดงถึงเอกลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า ด้านบรรจุภัณฑ์ควรสำรวจตลาด ดูว่าคู่แข่งใช้บรรจุภัณฑ์และตราสินค้าอย่างไร สิ่งที่ทำให้ลูกค้าชื่นชอบและสิ่งที่สามารถปรับปรุงได้ทำความเข้าใจว่ากลุ่มลูกค้าเป็นใคร อายุ เพศ รสนิยม และพฤติกรรมการซื้อ บรรจุภัณฑ์ควรใช้งานง่าย ป้องกันสินค้าเสียหาย และสะดวกในการขนส่ง เลือกวัสดุที่เหมาะสม มีคุณภาพ และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมหากเป็นไปได้ การออกแบบที่ดึงดูดสายตา ใช้สีและภาพที่สื่อถึงคุณภาพและความอร่อยของชิฟฟ่อน

ความต้องการพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสินค้าชิฟฟ่อน ด้านการพัฒนาตราสินค้าชิฟฟ่อน ผลต่อการพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ทางช่องทางออนไลน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ Abhishek Yadav (2024: 8). พบว่าผู้บริโภคที่มีความคิดริเริ่มออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่มีคุณค่า มีผลต่อการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Idlofi Mahdi Muhammad. (2024: 98) พบว่า การรับรู้ถึงแบรนด์โดยการสร้างเนื้อหาที่น่าดึงดูดและแชร์ได้ การมีพันธมิตรช่วยให้ SMEs ใช้ประโยชน์จากความไว้วางใจและความกระตือรือร้นของผู้ติดตาม ซึ่งจะเพิ่มการรับรู้ถึงแบรนด์และส่งผลให้ยอดขายเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัย Smith et al., (2022: 841) ที่พบว่า ความต้องการพัฒนาบรรจุภัณฑ์สามารถวัดผลได้ที่คุณค่าของแบรนด์ในยุคโซเชียลมีเดีย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Li, and Masri. (2024: 9) ที่พบว่า การสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของตราสินค้า และปรับปรุงคุณค่าของตราสินค้า ส่งผลการสร้างตราสินค้า ในยุคดิจิทัลมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า ด้านการออกแบบตราสินค้า โลโก้: ออกแบบโลโก้ที่

จดจำง่ายและสื่อถึงคุณค่าของสินค้า เลือกชื่อที่เป็นเอกลักษณ์ จดจำง่าย และสื่อความหมายดี สร้างสโลแกนที่สื่อถึงคุณภาพและความเป็นเอกลักษณ์ของสินค้า

กลยุทธ์ทางการตลาดดิจิทัล ด้านการสร้างการรับรู้ให้กับผู้บริโภค ผลต่อการพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ทางช่องทางออนไลน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิไลภรณ์ สำเภาทอง (2561: 80-81) ที่พบว่า กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดออนไลน์ของธุรกิจต้องสร้างการรับรู้ให้กับผู้บริโภค การเข้าใจแบรนด์และผลิตภัณฑ์เพื่อกำหนดจุดยืนที่ชัดเจนในการสื่อสาร กำหนดจุดยืนที่ชัดเจนในการสื่อสารไปยังผู้บริโภค ว่าต้องการจะสื่อสารไปในทิศทางใดและวางตัวอย่างไรในสายตาของกลุ่มผู้บริโภค สอดคล้องกับงานวิจัยของ Li, and Masri. (2024: 8) ที่พบว่า การสร้างการรับรู้ให้กับผู้บริโภค ผ่านข้อความการตลาดที่สอดคล้องกันซึ่งรวมช่องทางออนไลน์และออฟไลน์ เนื้อหาทางการตลาดส่วนบุคคลและโฆษณาที่ตรงเป้าหมายอย่างแม่นยำตาม ข้อมูลพฤติกรรมผู้บริโภคยังส่งผลดีต่อผู้บริโภคที่เพิ่มขึ้นอีกด้วย Verhoef et al., (2021: 14) การสร้างการรับรู้ให้กับผู้บริโภค ผ่านเพจต่างๆ ของธุรกิจจะทำให้เกิด การสร้างการรับรู้การสื่อสารที่ธุรกิจต้องการ นอกจากนี้ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า สร้างเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสินค้า เช่น รูปภาพ วิดีโอ การสาธิตการทำชิฟฟ่อน หรือเรื่องราวเบื้องหลังแบรนด์ ใช้แฮชแท็กที่เกี่ยวข้องและเป็นที่นิยมเพื่อเพิ่มการมองเห็นในโซเชียลมีเดีย จัดกิจกรรมหรือแคมเปญที่ให้ลูกค้ามีส่วนร่วม เช่น การประกวดภาพถ่าย การแชร์เรื่องราวการรับประทานชิฟฟ่อน ใช้โฆษณาบนแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียเหล่านี้เพื่อเพิ่มการรับรู้และเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย ใช้โฆษณาบน Google เพื่อเพิ่มการมองเห็นเมื่อผู้บริโภคค้นหาคำที่เกี่ยวข้องกับชิฟฟ่อน ใช้คำสำคัญ (keywords) ที่เกี่ยวข้องกับชิฟฟ่อนในเนื้อหาเว็บไซต์และบล็อกเพื่อเพิ่มโอกาสในการติดอันดับในผลการค้นหาของ Google สร้างบล็อกที่มีเนื้อหาที่มีคุณค่าและเกี่ยวข้องกับชิฟฟ่อน เช่น เคล็ดลับการทำขนม สูตรอาหาร หรือเรื่องราวเกี่ยวกับแบรนด์ อัปโหลดวิดีโอบน YouTube และใช้การตั้งค่าที่เหมาะสมเพื่อเพิ่มการมองเห็นและการแชร์ สร้างเนื้อหาที่ให้ข้อมูลที่มีประโยชน์แก่ผู้บริโภค เช่น ประโยชน์ของส่วนประกอบในชิฟฟ่อน หรือวิธีการทำขนมที่อร่อย ร่วมมือผู้มีอิทธิพลในโซเชียลมีเดียเพื่อโปรโมทชิฟฟ่อนและสร้างการรับรู้ ส่งชิฟฟ่อนให้กับผู้มีอิทธิพลเพื่อให้พวกเขารีวิวและแชร์ประสบการณ์ ใช้โปรโมชั่นและส่วนลดพิเศษเพื่อดึงดูดความสนใจและเพิ่มการรับรู้ จัดกิจกรรมออนไลน์ เช่น การสาธิตการทำขนมผ่าน Facebook Live หรือ Instagram Live ส่งอีเมลข่าวสารเกี่ยวกับสินค้าใหม่ โปรโมชั่น หรือเคล็ดลับการทำขนม ส่งข้อเสนอพิเศษหรือส่วนลดให้กับลูกค้าที่สมัครรับข่าวสาร

กลยุทธ์ทางการตลาดดิจิทัล ด้านการทำให้ลูกค้าสนใจ/การทำให้ลูกค้าชอบในตัวสินค้า (ขนมชิฟฟ่อน) ผลต่อการพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ทางช่องทางออนไลน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฐะณุพงศ์ ศรีกาฬสินธุ์ และ ฉัตรเมือง เผ่ามานะเจริญ (2564: 19) พบว่า ผลิตภัณฑ์ชุมชนที่โดดเด่นต้องให้ความสำคัญในการพัฒนาสื่อดิจิทัลในการประชาสัมพันธ์จะพัฒนาสื่อเว็บไซต์และเฟซบุ๊กจะส่งผลให้การพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ทางช่องทางออนไลน์มีคุณภาพมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chinmoy et

al., (2021: 8) ที่พบว่า การนำเทคนิคการเรียนรู้เชิงลึกขั้นสูงมาใช้เพื่อตอบสนองการพัฒนา ความต้องการของลูกค้าในสนใจและชอบในตัวสินค้า ส่งผลให้เพิ่มยอดขายในทางช่องทางออนไลน์ นอกจากนี้ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า การสร้างเนื้อหา ด้วยการเขียนบล็อกสร้างบทความเกี่ยวกับวิธีการทำชิฟฟ่อน เรื่องราวเกี่ยวกับแบรนด์ของคุณ หรือเคล็ดลับการรับประทานชิฟฟ่อนให้อร่อย สร้างวิดีโอสาธิตการทำชิฟฟ่อน รีวิวจากลูกค้าหรือวิดีโอแนะนำเมนูที่ใช้ชิฟฟ่อนเป็นส่วนประกอบ โพสต์รูปภาพและวิดีโอของชิฟฟ่อนที่น่ารับประทาน พร้อมกับข้อความที่สร้างแรงบันดาลใจหรือเชิญชวนให้ลองซื้อ สร้างแคมเปญให้ลูกค้าร่วมสนุก เช่น การประกวดภาพถ่ายชิฟฟ่อน หรือการแชร์ประสบการณ์การรับประทานชิฟฟ่อน เชิญชวนบล็อกเกอร์หรือนักชิมอาหารที่มีผู้ติดตามมากรีวิวชิฟฟ่อนของคุณ หรือแชร์ประสบการณ์การรับประทานชิฟฟ่อน ส่งอีเมลที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับโปรโมชั่น ข่าวสารเกี่ยวกับสินค้าใหม่ หรือเคล็ดลับการทำขนมชิฟฟ่อน ส่วนลดพิเศษหรือข้อเสนอพิเศษสำหรับลูกค้าที่สมัครรับข่าวสารผ่านอีเมล ลงโฆษณาบน Facebook, Instagram, หรือ TikTok เพื่อเพิ่มการรับรู้และดึงดูดลูกค้าใหม่ ใช้การโฆษณาผ่าน Google เพื่อเพิ่มการมองเห็นเมื่อมีผู้ค้นหาคำเกี่ยวกับขนมชิฟฟ่อน ตอบกลับความคิดเห็นและคำถามของลูกค้าอย่างรวดเร็วและเป็นกันเอง สร้างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของแบรนด์ สร้างโปรแกรมสะสมแต้มให้ลูกค้าซื้อซ้ำหรือเสนอสิทธิพิเศษสำหรับสมาชิก ทำให้เว็บไซต์ใช้งานง่ายและรวดเร็ว มีข้อมูลที่ชัดเจนเกี่ยวกับสินค้าและการสั่งซื้อ ปรับแต่งเว็บไซต์ให้ติดอันดับในผลการค้นหาของ Google เพื่อเพิ่มโอกาสในการเจอเว็บไซต์ของคุณ สร้างเรื่องราวที่น่าสนใจเกี่ยวกับแบรนด์ เช่น เรื่องราวของการสร้างสรรค์ชิฟฟ่อน ความพิเศษของวัตถุดิบที่ใช้ เน้นคุณค่าของสินค้าของคุณ เช่น ความสดใหม่ของชิฟฟ่อน รสชาติที่หลากหลาย หรือความตั้งใจในการทำ

กลยุทธ์ทางการตลาดดิจิทัล ด้านการสร้างช่องทางให้ผู้บริโภคได้สอบถามข้อมูล มีผลต่อการพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ทางช่องทางออนไลน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิไลภรณ์ สำเภาทอง (2561: 80-81) ที่พบว่า ช่องทางให้ผู้บริโภคได้สอบถามข้อมูลต้องมีการสื่อสารที่ชัดเจน ด้วยใจความเดียว และตอกย้ำข้อความนั้นในทุกช่องทางออนไลน์ที่ใช้ในการสื่อสารไปยังกลุ่มผู้บริโภคเป้าหมาย การเข้าถึงทุกช่องทางที่ผู้บริโภคอยู่ ทั้งช่องทางออฟไลน์และออนไลน์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สวิตา อยู่สุขขี และ อรคนางค์ นวลเจริญ (2566: 92) ที่พบว่า การเพิ่มช่องทางการขายสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ การเพิ่มช่องทางการสื่อสารด้วยภาษาต่างประเทศ และ ความสามารถในการปรับตัวให้เท่าทัน เทรนด์ของการเปลี่ยนแปลง และเทคโนโลยีใหม่ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Mohaned (2024: 133) ที่พบว่า การตลาดส่วนบุคคลในยุคดิจิทัลลูกค้าสอบถามข้อมูลผ่านช่องทางออนไลน์ของทางร้านค้าได้ จะส่งผลให้ผู้บริโภคเฉพาะบุคคลต้องการมีส่วนร่วมอละพฤติกรรมการซื้ออย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Roberts & Adams, (2023: 412) ที่พบว่า บริโภคเฉพาะบุคคล สามารถสอบถามข้อมูลผ่านทางกล่องข้อความ (Messenger) ส่งผลให้การพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ทางช่องทางออนไลน์ เพิ่มประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Nisha et al., (2024: 8) ที่พบว่า ข้อมูลผ่านทางไลน์ผ่านทางโทรศัพท์มือถือ และผ่าน

พนักงานขายโดยตรง ส่งผลให้เพิ่มยอดขายได้มากยิ่งขึ้นและสังเกตุได้การแจ้งเตือนบุคคลทางโทรศัพท์มือถือ มีผลต่อการทำตลาดระยะสั้นสูงทำให้มีการพัฒนาช่องทางการตลาดไปอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า ใช้แชทบอทในการตอบคำถามที่พบบ่อย เช่น ข้อมูลสินค้า ราคา วิธีการสั่งซื้อ และนโยบายการคืนสินค้า แชทบอทสามารถให้บริการได้ตลอด 24 ชั่วโมง ทำให้ลูกค้าสามารถสอบถามข้อมูลได้ทุกเวลา มีทีมงานคอยตอบคำถามและให้คำแนะนำลูกค้าผ่านทางแชทสดบนเว็บไซต์หรือโซเชียลมีเดีย การตอบคำถามทันทีช่วยสร้างความเชื่อมั่นและความพึงพอใจให้กับลูกค้า ตอบกลับข้อความและความคิดเห็นที่ลูกค้าสอบถามผ่านช่องทางโซเชียลมีเดีย เช่น Facebook, Instagram, Twitter มีฟอร์มสอบถามบนเว็บไซต์ที่ลูกค้าสามารถกรอกข้อมูลและส่งคำถามมาได้ ตอบกลับคำถามของลูกค้าผ่านทางอีเมลที่กรอกข้อมูลเข้ามาในฟอร์มสอบถาม ให้เบอร์โทรศัพท์สำหรับการติดต่อสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม มีที่อยู่อีเมลที่ลูกค้าสามารถส่งคำถามหรือข้อสงสัยมาได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1.1 ควรเพิ่มตัวแปรของงานวิจัย ปัจจัยด้านสภาพเศรษฐกิจ คุณลักษณะของผู้บริโภค และปัจจัยด้านอื่นๆ ซึ่งอาจส่งผลต่อความต้องการด้านสื่อประชาสัมพันธ์ทางช่องทางออนไลน์ เพื่อที่จำทำให้เห็นกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น สามารถนำไปวางแผนด้านการตลาดอย่างมีคุณภาพ

1.2 ควรมีการจัดกิจกรรมในโปรแกรมร่วมกับชุมชนในพื้นที่เพื่อเป็นทางเลือกของสินค้ามาจัดกิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการสื่อสารประชาสัมพันธ์ทางออนไลน์และออฟไลน์

1.3 ควรศึกษาเพิ่มเติมเรื่องการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการทำ focus group โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรก เชิญผู้เชี่ยวชาญด้านการตลาดออนไลน์มาประชุมร่วมกัน กลุ่มที่ 2 ผู้ประกอบธุรกิจออนไลน์และออฟไลน์ที่ประสบผลสำเร็จมาประชุมร่วมกันเพื่อข้อค้นพบเชิงคุณภาพ

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

2.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน มีคณะกรรมการส่งเสริมสินค้าในจังหวัดโดยตัวแทนจากคนทำงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรชุมชน เพื่อสนับสนุนกิจกรรมด้านสื่อประชาสัมพันธ์ทางดิจิทัลส่งผลให้การรับรู้ขยายวงกว้างขึ้น

2.2 องค์กรหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรชุมชน ให้การสนับสนุน ร่วมสนับสนุนพัฒนาคุณภาพสินค้า และสนับสนุนการให้คำปรึกษาและบริการยื่นขอรับรองมาตรฐานอาหารและยา (อย.) ตามมาตรฐานระบบการผลิตตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายอาหารสามารถดำเนินการผลิตอาหารเพื่อจำหน่ายได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย

3. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

จากผลของการวิจัยสะท้อนให้เห็นถึงความพยายามที่จะขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการพัฒนาสื่อดิจิทัลทางการตลาดชิฟฟ่อนของผู้ประกอบการธุรกิจ ด้านสื่อประชาสัมพันธ์ทางช่องทางออนไลน์ โดยการให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในกระบวนการอย่างจริงจังนำมาสู่ข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติการได้แก่

3.1 การจัดโครงการกิจกรรมการให้ความรู้สื่อดิจิทัลทางการตลาด ด้านการสร้างเพจ กลุ่ม Facebook, Instagram, YouTube, LinkedIn, Line, Twitter, TikTok เพื่อเข้าถึงผู้บริโภค ด้านการสื่อประชาสัมพันธ์ทางช่องทางออนไลน์ ตรงกับกลุ่มเป้าหมายชัดเจน

3.2 การสนับสนุนการสร้างเครือข่ายทางสังคมโดยจัดตั้งกลุ่ม Facebook, Instagram, Line เพิ่มมากขึ้น สร้างผู้ติดตามให้มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

ชัยวิชญ์ ม่วงหมี และคณะ. (2562). รูปแบบความจงรักภักดีของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดสมุทรสงคราม. *วารสารมนุษย์ศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธนบุรี.* 13 (2), 125-137.

ฐะณุพงศ์ ศรีกาฬสินธุ์ และ ฉัตรเมือง เผ่ามานะเจริญ. (2564). การพัฒนาสื่อดิจิทัลในการประชาสัมพันธ์การตลาดของธุรกิจชุมชน กรณีชุมชนหินตั้ง – บ้านดง อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก. 9 (1), 10-21

สวิตา อยู่สุขขี และอรคนางค์ นวลเจริญ. (2565). การสื่อสารการตลาดดิจิทัลเพื่อสร้างการรับรู้ของ OTOP นวัตวิถี บ้านพุแค อ.เฉลิมพระเกียรติ จ.สระบุรี. *วารสารสุทธิปริทัศน์.* 36 (2), 83-98.

วิไลภรณ์ สำเภาทอง. (2561). *กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดออนไลน์และการสร้างมูลค่าเพิ่ม ของธุรกิจผลิตภัณฑ์เวชสำอาง.* วิทยานิพนธ์หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร

Abhishek Yadav. (2024). When personalities collide: examining the impact of consumer and brand personalities' interplay on brand hate development. *Journal of Product & Brand Management. May 2024* DOI:10.1108/JPBM-01-2023-4307

Agustian, K., Hidayat, R., Zen, A., Sekarini, R. A., & Malik, A. J. (2023). The Influence of Influencer Marketing in Increasing Brand Awareness and Sales for SMEs. Technology and Society Perspectives (TACIT). 1 (2), 68– 78. https://doi.org/10.61100/tacit.v1i2.54

Chinmoy Sarkar; Ka Yan Lai, Sarika Kumari, Gabriel M. Leung, Chris Webster, Michael Y. Ni, (2021). Characteristics of the Residential Environment and Their Association With Depression in Hong Kong. *JAMA Network Open. 4* (10):e2130777. doi:10.1001/jamanetworkopen.2021.30777

Dhrgham Ibrahim AL Shukri. (2024). Mastering the Art of Marketing Communications: Strategies for Success in the Digital Age. *Stallion Journal for Multidisciplinary Associated Research Studies. -3* (2), 36-43 https://doi.org/10.55544/sjmars.3.2.4

Hair, J.F., Black, W.C., Babin, B.J. and Anderson, R.E. (2010). *Multivariate Data Analysis* (7th Edition). New York: Pearson.

Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2018). *Multivariate Data Analysis* (8th ed.). United Kingdom: Cengage Learning.

Idlofi Mahdi Muhammad. (2024). Advertising Management: Smes and Local Brand Development Through Brand Voice in Micro-Influencers. *Jurnal Sekretari dan Manajemen.* 8 (1), 94-101 DOI: https://doi.org/10.31294/widyacipta.v8i1.17433

Li JiaYing, Masri Abdul Lasi. (2024). Branding In Digital Transformation: Optimizing Multichannel Marketing Strategies with Big Data and Consumer Behavioral Analytics. *Educational Administration: Theory and Practice*. *30* (5), 1-10

Mohaned A. (2024). EXPLORING THE IMPACT OF PERSONALIZED MARKETING STRATEGIES ON CONSUMER ENGAGEMENT AND PURCHASE BEHAVIOR IN THE DIGITAL AGE. *International Journal of Cultural Studies and Social Sciences. 20* (1), 130 – 135

Nisha K Jose, MBBS, MD; Clint Vaz, Peter R Chai, and Rashmi Rodrigues. (2024). *The Acceptability of Adherence Support via Mobile Phones for Antituberculosis Treatment in South India:* Exploratory Study

Pilada W, Nattapong K., (2022). An Innovative Design Approach for Charcoal Briquette Packaging Design to Meet Customer Requirements. *Management and Production Engineering Review. 13* (4), 3–15 DOI: 10.24425/mper.2022.142390

Punch, K. F. (1998). *Introduction to Social Science Research : Quantitative and Qualitative Approaches.* London: SAGE Publication.

Roberts, B., & Adams, T. (2023). The Evolution of Personalized Marketing. *Journal of Marketing Trends.* 27 (3), 401-416.

Stevens, J. (1979). Comment on Olson: Choosing a test statistic in multivariate analysis of variance. *Psychological Bulletin. 86* (2), 355–360. https://doi.org/10.1037/0033-2909.86.2.355

Smith, D., Jacobson, J., & Rudkowski, J. L. (2021). Employees as influencers: measuring employee brand equity in a social media age. Journal of Product and Brand Management. 30 (6), 834–853. https://doi.org/10.1108/JPBM-03-2020-2821

Verhoef, P. C., Stephen, A. T., & Kannan, P. K. (2021). Consumer connectivity in a complex, technology enabled, and mobile-oriented world with positive and normative synergies. *Journal of Marketing.* 85 (1), 1-10. https://doi.org/10.1177/0022242920980762

Velwin Wibowo, Idris Gautama So, Engkos Achmad Kuncoro, and Agustinus Bandur. (2024). Business Continuity of Culinary SMEs: Empirical Study of Personal Branding, Corporate Branding, Open Innovation, and Competitive Advantage. *JOURNAL OF EASTERN EUROPEAN AND CENTRAL ASIAN RESEARCH.* 11 (1), 28 -41

Zhan, Z.; Feng, Y.; Zhao, J.; Qiao, M.; Jin, Q. Valorization of Seafood Waste for Food Packaging Development. (2024). *Foods.*, 13, 2122. https://doi.org/10.3390/foods13132122

The Impact of Customer Relationship Management, Digitalization, Green Practices, and service Responsiveness on Consumers' Revisit Intentions in Homestays in China

TianShu Fu,
Umawasee Sriboonlue and Suraporn Onputtha
Rajamangala University of Technology Thanyaburi, Thailand
Corresponding Author E-mail: umawasee_s@rmutt.ac.th

****

Abstract

Tourism has become a way of popular leisure and vacation, and homestays are loved by tourists for their unique style and personalized services. However, the factors influencing the willingness to revisit homestays are still unclear. This study aims to examines the impact of customer relationship management, digitalization, green practices, and service responsiveness on consumers' intention to revisit homestays. This study designed a questionnaire on consumers' revisit intentions in homestays, and collected data from 620 tourists who had used the services of homestays in Hunan Province as the study area, and explored the relationship between customer relationship management, digitization, green practices, and service responsiveness and the willingness to revisit homestays by constructing a structural equation model(SEM). The research indicates that customer relationship management, digitalization and service responsiveness significantly influence consumers' revisit intention; green practices has no significant influence on revisit intention; service responsiveness mediating the relationship between the other factors and revisit intention. The findings provide valuable insights for homestay operators, suggesting that enhancing customer relationship management, improving digital services, implementing environmental measures, and focusing on responsiveness can effectively increase consumers' likelihood of returning. These strategies contribute to the sustainable development of the homestay industry by optimizing management practices and enhancing overall service quality.

Keywords: Homestay; Responsiveness; Consumers'revisit Intention; Structural Equation Model.

Introduction

Tourism and hospitality are pivotal drivers of the global economy, significantly impacting millions of livelihoods worldwide. In 2012, these industries contributed 8.5% of global GDP and supported one in ten jobs globally. China, with its rich cultural heritage and diverse landscapes, has emerged as a leading tourist destination. By 2021, China's tourism industry output reached 2,919.07 billion yuan, growing 11.1% year-on-year. Within this sector, homestays have gained particular prominence, especially in scenic and culturally rich areas like Hunan Province. These accommodations have evolved from simple farmhouse lodgings to sophisticated leisure experiences, becoming an integral part of local tourism.

* Received: July 10 2024; Revised: July 16 2024; Accepted: July 17 2024

Unlike hotels, homestays offer unique, personalized experiences emphasizing cultural immersion and local authenticity (Gao, Li, Liu, & Fang, 2018). The digital age has revolutionized the industry (Molz, 2013), with online booking platforms (Beritelli, Reinhold, & Luo, 2019), digital marketing strategies (Guttentag, 2015), and smart technologies enhancing convenience and competitiveness (Zhang, Jia, Zheng, & Liu, 2019). Key factors influencing guests' perceived service quality and intention to return include customer relationship management (Palazzo, Foroudi, & Ferri, 2021), digitalization (Casaló, Flavián, & Guinalíu, 2010), green practices(Gupta, Sajnani, Dixit, Mishra, & Gani, 2023), and responsiveness (Muangmee, 2020). These elements shape the overall homestay experience and consumer satisfaction (Sachdeva, 2020; Sota, Chaudhry, & Srivastava, 2020) (Alt, Reinhold, Alt, & Reinhold, 2020) (Buttle & Maklan, 2019) (Aritama & Diasana Putra, 2021). However, challenges persist in standardization, quality assurance, and regulatory compliance.

With the improvement of social living standards, people's demand for accommodation is gradually developing in the direction of personalization and experience. The development of the homestay industry has stood out, and homestays are significantly different from traditional hotels with their personalized rooms and services. However, problems such as weak sense of specialization, low degree of digitization and lack of service occur frequently in homestays. In order to better develop the homestay industry and promote the re-consumption of homestays, it is necessary to clarify the influencing factors affecting the intentions of revisit of homestay, as well as its influencing path.

While research on China's homestay industry is growing, studies specific to Hunan Province remain limited. There is a need for comprehensive investigation into how these factors impact consumer behavior, particularly revisit intentions, in the context of Hunan's homestay sector. This study aims to address this research gap by examining the influence of customer relationship management, digitalization, green practices, and responsiveness on consumer behavioral intentions in Hunan's homestay industry. The findings will provide valuable insights for stakeholders to optimize strategies and ensure sustainable growth in this evolving market.

Research Objectives

The purpose of this study is to investigate the impact of customer relationship management, digitalization, green practices, and responsiveness on consumers' intention to revisit homestays.

Research hypothesis

In order to ensure that the research meets the research objectives and questions, the study sets hypotheses based on the relationship between customer relationship management, digitization, green practices, responsiveness, and return visit intention. We pay particular attention to the mediating role of responsiveness between customer relationship management, digitization, green practices, and the intention to return. After detailed research and analysis, ten hypotheses are put forward to lay the foundation for subsequent research.

1. Customer relationship management and responsiveness

Customer relationship management（CRM） in the homestay industry refers to the use of various means, strategies and tools such as database management, personalized service and feedback mechanisms to build, maintain and strengthen relationships with guests(Palazzo et al., 2021). CRM significantly improves enterprise responsiveness by gaining insight into customer needs, improving communication efficiency, automating workflows, providing personalized service, facilitating departmental collaboration, and real-time monitoring. With CRM systems, companies can meet customer needs more quickly and accurately, and improve customer satisfaction and loyalty. Based on the above theories, the first hypothesis of this paper is proposed:

H1: Customer relationship management has a positive impact on responsiveness.

2. Digitization and responsiveness

Digitalization in homestays refers to the process of transforming the homestay business, services, and experience through technological means and platforms (Casaló et al., 2010). This encompasses the use of online booking systems, smart home technologies, customer relationship management software, and social media marketing, among others (Pranita, 2018). Digitalisation significantly increases the responsiveness of businesses by introducing advanced technologies and systems such as real-time data analysis, automated processes and online customer support. Real-time data analytics enable businesses to quickly understand market dynamics and customer needs, automated processes streamline operational steps and reduce human error, and online customer support provides round-the-clock service. The application of these digital means enables enterprises to respond more quickly and efficiently to customer needs and market changes, thus significantly enhancing the responsiveness of enterprises. According to the above theory, the second hypothesis of this paper is proposed:

H2: Digitalization has a positive impact on responsiveness.

3. Green practice and responsiveness

Green practices relate to the environmentally friendly strategies and measures that homestay implements in its operations (Gupta et al., 2023), such as energy conservation, waste reduction, use of renewable resources and promotion of sustainable tourism. These practices not only reflect responsibility for the environment, but also meet the growing demand of tourists seeking eco-friendly accommodation. Green practices significantly enhance a company's responsiveness by improving operational efficiency, reducing waste, enhancing its environmental image, meeting market demands, enhancing competitiveness and complying with environmental regulations to respond more quickly to customer needs. According to the above theories, the third hypothesis of this paper is proposed:

H3: Green practice has a positive impact on responsiveness.

4. Customer relationship management and return visit intention

Customer Relationship Management (CRM) enhances customer service satisfaction through personalized service and efficient communication. Customer relationship management systems collect and analyze customer data, enabling homestays to provide personalized services that meet specific needs and enhance the customer experience. At the same time, it helps build and maintain long-term relationships and promotes customer trust and loyalty. Efficient communication ensures that customers receive information and solve problems in a timely manner, increasing satisfaction. In addition, by collecting feedback, homestays can continuously improve their services and better meet customer expectations. Incentives and incentives further incentivize customers to visit more than once. Therefore, good customer

relationship management effectively improves the overall satisfaction of customers and the intention to return. According to the above theories, the fourth hypothesis of this paper is proposed:

H4: Customer relationship management has a positive impact on return visit intention.

5. Digitization and return visit intention

The service of digitization in the homestay industry is reflected in the aspects of convenience, personalized service, enhanced interaction and timely feedback. First, tools such as online booking systems and smart payments make the customer experience more convenient, reduce red tape and increase satisfaction. Second, digital technology provides personalized recommendations and customized services through data analysis, enhancing customer loyalty to the brand. In addition, social media and digital platforms facilitate interaction between customers and brands, increasing brand awareness and customer engagement. Finally, through digital channels, customers can get help and feedback quickly, enhancing the timeliness and responsiveness of services. These factors work together to increase customers' overall satisfaction and thus their intention to return. According to the above theories, the fifth hypothesis of this paper is proposed:

H5: Digitization has a positive impact on return visit intention.

6. Green practice and intention to return visits

In the homestay industry, more and more attention is paid to green practices. First of all, through strategies such as energy conservation, waste reduction and the use of renewable resources, homestay demonstrates a sense of responsibility for the environment and meets consumers' demand for environmentally friendly accommodation, making them more inclined to choose these environmentally friendly homestay. Secondly, green building design provides a healthier and more comfortable environment, such as natural lighting and good ventilation, which enhances the customer's comfortable experience and positive impression. In addition, these practices help to enhance the brand image of homestay and enhance customers' sense of identity with the brand, thereby increasing their loyalty and intention to return. Therefore, green practices effectively promote customer return intention and loyalty by enhancing customer experience, brand identity and social impact. According to the above theories, the sixth hypothesis of this paper is proposed:

H6: Green practice has a positive impact on return visit intention.

7. Responsiveness and intention to return visit

Responsiveness reflects the speed and efficiency with which a business deals with customer needs, questions, and feedback(Gunasekaran, Lai, & Cheng, 2008), reflecting the timeliness of customer attention, the ability to solve problems, and the commitment to provide high quality service. When an enterprise can respond to customer needs and problems quickly and effectively, customers will feel valued and satisfied with the service experience. This positive experience enhances customers' trust and loyalty to the enterprise, making them more inclined to choose the service or product of the enterprise again. In addition, high responsiveness also reduces the amount of time customers have to wait and resolve problems, further improving their overall satisfaction and thus increasing their willingness to return. According to the above theories, the seventh hypothesis of this paper is proposed:

H7: Responsiveness has a positive impact on return visit intention.

8. Responsiveness and customer relationship management and return visit intention

Responsiveness creates a closer and more trusting relationship between the business and its customers. First of all, high responsiveness means that enterprises can quickly and effectively deal with customer problems and needs, which directly improves customer satisfaction and trust in the quality of enterprise services. The core of customer relationship management is to establish and maintain this trust relationship, through efficient response, the enterprise shows the importance and commitment to the customer, thus enhancing the customer loyalty. Second, when customers experience high responsiveness, they are more likely to be satisfied and have a positive attitude toward the business, and this positive experience increases their willingness to return. Responsiveness is not just a problem solving tool, it is a key factor in enhancing the relationship between the customer and the business, which ultimately promotes repeat purchase and loyalty behavior. Based on the above theories, the eighth hypothesis of this paper is proposed:

H8: Responsiveness has a mediating effect on customer relationship management and return visit intention.

9. Responsiveness and digitization and intention to return visits

Digitalization in a business environment often means more efficient and faster service delivery and communication channels, and responsiveness ensures that these benefits are realized. First of all, the high level of responsiveness ensures that the enterprise can respond to the needs and feedback of customers in a timely manner, including the information collected through digital channels. This ability to quickly feedback and solve problems improves the customer experience and enhances customer satisfaction and trust in the enterprise. Secondly, responsiveness ensures the effective use of digital technologies, such as instant support through online platforms, automated customer service processes, etc., so that customers feel convenient and efficient. As a result, responsiveness not only facilitates the use of digital technologies to enhance the customer experience, but also further enhances the willingness of customers to return by increasing customer satisfaction and trust. Based on the above theories, the ninth hypothesis of this paper is proposed:

H9: Responsiveness has a mediating effect on digitization and return visit intention.

10. Responsiveness and green practice and intention to return visit

Responsiveness Through the effective communication and implementation of green practices, enhance customer trust and satisfaction with the company, thereby increasing the willingness to return. First of all, high responsiveness ensures that the company is able to solve problems related to green practices in a timely manner, such as customer questions or suggestions on environmental protection measures, such response shows the company's attention to environmental protection commitments and execution, and makes customers feel that the company is sincere and positive in implementing sustainable development. Second, by responding quickly to customer demands and feedback on environmental protection, companies can enhance customer identification and trust in their green practices, which is a key factor in the customer's decision to return. As a result, responsiveness not only effectively implements green practices, but also increases customer satisfaction and trust by increasing their willingness to return. According to the above theory, the tenth hypothesis of this paper is proposed:

H10: Responsiveness plays a mediating role in green practice and return visit intention.

Research Methodology

1. Population and Sample

According to a survey conducted by the China Tourism Academy, by the year 2022, inter-provincial tourism flow in Hunan Province is projected to rank seventh nationwide. Since 2022, with the high attention from the Hunan Provincial Party Committee and Provincial Government, the development of the tourism industry in Hunan has shown positive signs. In the first half of this year, the province hosted 171 million domestic and international tourists, generating tourism revenue of 257.209 billion yuan. In 2023, the latest national tourism homestay rating list was released on the official website of the Ministry of Culture and Tourism. Among them, three homestays in Hunan were rated as A-level, and one homestay was rated as B-level, ranking second in the country. As of now, Hunan Province has 27 five-star homestays and 28 four-star homestays. Therefore, the homestay industry in Hunan Province serves as a data source for this study. A targeted population is a group of people who meet specific criteria and can be grouped (Blumberg, Cooper, & Schindler, 2014). Determining an appropriate sample size using structural equation modeling (SEM) is a key step to ensure the validity and reliability of research results.（Cooper, Schindler, Cooper, & Schindler， 2003)noted that a completely random sample is a group of people from a more extensive survey population who all have the same chance of being chosen. A recent body of research recommends using power analysis to calculate sample size (Hair, Risher, Sarstedt, & Ringle, 2019), although strict rules may not exist. Some guidelines can be adopted to estimate an adequate sample size (Dattalo, 2008).

This study sorted out 76 items. As a rule of thumb, the best sample size can be obtained by multiplying 8.2 by 76, which is 624. Six homestays were randomly selected from 55 homestays for the questionnaire survey as the data collection tool, involving a random sample of consumers from these six homestays. The research adopted a structured questionnaire for the survey method, collecting information through personal interviews. The respondents represented diverse demographic data and had different experiences in various types of host families across different locations within the province. Data recording commenced on specified dates to ensure that responses reflected the respondents' most recent experiences and opinions.

2. Data Collection

This study collected data of residents who had used homestay services in Hunan Province through questionnaire survey. Respondents were informed of the purpose of the study, participation was voluntary and confidential, and no rewards were offered to avoid bias. In order to improve the response rate, reminders are sent periodically during the period to ensure that respondents are not stressed. Despite the challenges of low response rates and ineffective responses, we improved response rates and data validity through reminders, expanded online community engagement, and improved survey design. Prior to analysis, the data will be thoroughly checked for integrity and consistency to ensure its reliability.

3. Structural Equation Modeling (SEM)

Structural Equation Modeling (SEM) is a powerful statistical technique for assessing and estimating causal relationships between variables. It combines statistical data with qualitative causal assumptions and comprises two core components: the measurement model and the structural model. The measurement model, akin to confirmatory factor analysis, evaluates how observed variables represent latent constructs, while the structural model, similar to traditional path analysis, focuses on causal relationships among latent variables. SEM

incorporates both endogenous (dependent or latent) and exogenous (independent or observed) variables, quantifying their relationships through path coefficients. This approach integrates various statistical methods, including path analysis, factor analysis, multiple regression, and covariance analysis, making SEM a robust tool for testing complex theoretical models. It allows researchers to assess the contribution of individual scale items, estimate the measurement quality of concepts, and analyze relationships between dependent and independent variables, thus finding wide application across diverse fields of study.

Research Conceptual Framework

This study aims to explore the relationship between customer relationships, digitalization, and green practices with service response and intentions to revisit in homestays. Based on the above literature review and the proposed hypotheses, the conceptual framework of this study is shown in Figure 1.

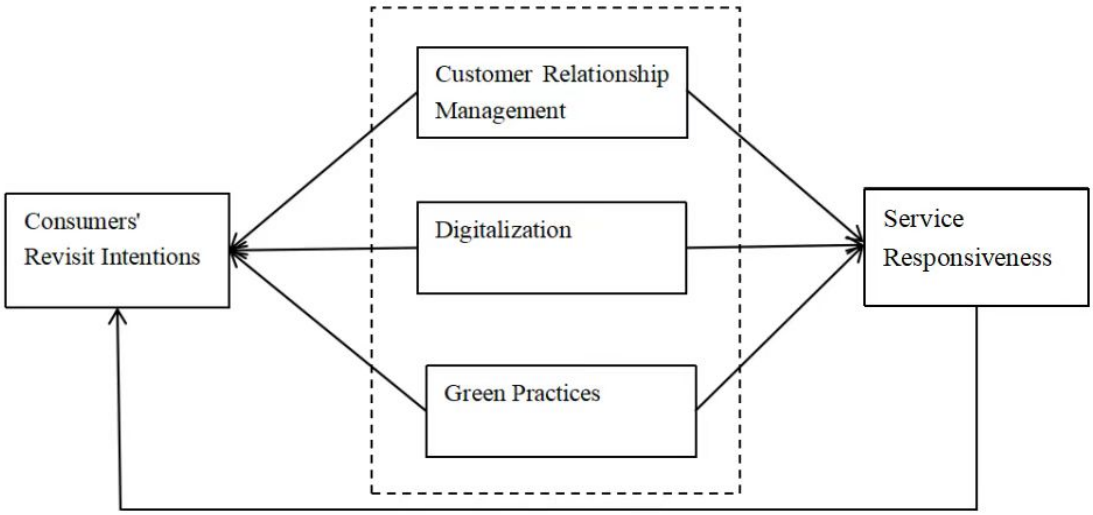

Figure 1. Research Conceptual Framework

Research Results

1. Demographic Data

The participants of this study were consumers who had experiences staying in homestays in Hunan Province. Demographic questions included four parts: gender, age, education level, and monthly income.

Among the respondents, there were 235 males, accounting for 37.9%, while females were slightly more numerous, with 385 individuals, constituting 62.1%. Regarding age distribution, the largest proportion of consumers fell within the 26-35 age group, comprising 30.0%, followed by the 19-25 age group at 26.3%, and then the 36-45 age group, with the smallest proportion being individuals under 18 years old. In terms of education level, the majority had attained a college degree or higher, accounting for 71.3%, followed by those with a high school diploma at 23.9%, and individuals with a junior high school education or below, constituting 4.7%. Concerning monthly income, the largest proportion fell within the range of

7,000-10,000 yuan, accounting for 35.5%, followed by 3,000 yuan and below at 28.9%, More than 10,000 yuan at 20.3%, and 3,000-7,000 yuan at 15.3%.

2. Descriptive Statistics

This section summarizes the characteristics of the data collected in this study and presents them in a quantitative and comparable manner. Based on Table 1, the mean values of all variables range between 3.5-4.0, higher than the moderate level of 3.0, indicating that consumers are relatively satisfied with various aspects of their homestay determinations. Meanwhile, their intention to revisit and engage in electronic word-of-mouth is relatively strong.

Table 1 Descriptive statistical results

	M	**SD**	**Skewness**	**Kurtosis**
CRM	3.56	0.92	-0.23	-0.74
GP	3.58	0.93	-0.24	-0.76
DN	3.67	0.93	-0.46	-0.40
RS	3.70	0.94	-0.52	-0.44
IR	3.57	0.93	-0.21	-0.75

3. Correlation Analysis

According to Table 2, customer relationship management ($r=0.504$, $p<0.01$), green practices ($r=0.470$, $p<0.01$), digitalization ($r=0.509$, $p<0.01$), and responsiveness ($r=0.574$, $p<0.01$) are significantly positively correlated with intentions to revisit.

Table 2 Correlation Analysis Results

	CRM	**GP**	**DN**	**RS**	**IR**
CRM	1	.621**	.559**	.434**	.504**
GP	.621**	1	.528**	.470**	.470**
DN	.559**	.528**	1	.463**	.509**
RS	.434**	.470**	.463**	1	.574**
IR	.504**	.470**	.509**	.574**	1

Note：**P<0.01.

4. Measurement Model

Before conducting the structural model test, it is necessary to analyze the measurement model. In the measurement model, Cronbach's α, composite reliability (CR), convergent validity (Mertler, Vannatta, & LaVenia), and factor loadings are all very important and must be tested for significance using the bootstrapping resampling method, so as to determine whether to remove the observed indicator. In executing Smart-PLS 4.0, this study set cases-473 and samples-5000.

From Table 3, we can see that the Cronbach's α values of all observed variables are greater than 0.7, indicating good data reliability. At the same time, the CR values are greater than 0.7, indicating that the assignment of items to their respective variables is reasonable. Additionally, the AVE values for convergent validity are all greater than 0.5, showing good convergent validity of the data. Further analyzing the discriminant validity of the data, as shown in Table 4, the correlation coefficients between variables are all smaller than the square roots of the AVEs of the respective variables, indicating that the items of each variable can be well distinguished.

The VIF values of all items fall between 1.864 and 2.335, which are less than the very strict empirical value of 5, indicating no highly correlated relationships between the observed variables, i.e., no severe multicollinearity (Table 5). Simultaneously, the factor loadings of all items are greater than 0.5 and reach significance levels (all greater than 1.96).

Based on the above analysis, the measurement model results pass the test, and we can proceed with the structural model test.

Table 3 Cronbach's α、Composite Reliability (CR) and Convergent Validity

	Cronbach's alpha	**CR**	**AVE**
CRM	0.856	0.902	0.697
DN	0.88	0.918	0.736
GP	0.877	0.915	0.73
IR	0.837	0.902	0.754
RS	0.882	0.919	0.739

Table 4 Discriminant validity

	CRM	**DN**	**GP**	**IR**	**RS**
CRM	0.835				
DN	0.643	0.858			
GP	0.717	0.601	0.854		
IR	0.595	0.593	0.550	0.868	
RS	0.500	0.525	0.534	0.668	0.859

Table 5 Cactor loadings and VIF

	CRM	**DN**	**GP**	**IR**	**RS**	**VIF**
CRM1	0.825					1.864
CRM2	0.817					1.948
CRM3	0.857					2.004
CRM4	0.841					2.02
DN1		0.842				2.151
DN2		0.871				2.321
DN3		0.883				2.543
DN4		0.836				2.053
GP1			0.861			2.237
GP2			0.852			2.250
GP3			0.844			2.108
GP4			0.859			2.181

IR1	0.872		1.947
IR2	0.863		1.938
IR3	0.87		1.981
RS1		0.865	2.332
RS2		0.863	2.297
RS3		0.846	2.122
RS4		0.864	2.335

5. Structural Model Testing

Evaluating a PLS-SEM structural model involves assessing the validity of relationships defined during theory construction, rather than relying on overall goodness-of-fit indicators. The evaluation focuses on the predictive power of measurement and structural equations, with measurement equation assessment taking precedence. Key indicators in Smart-PLS 4.0 include R2 (explaining endogenous latent variables), SRMR (average correlation matrix difference), and NFI (model fit, ideally >0.8). R2 values of 0.02, 0.13, and 0.26 indicate small, medium, and large explanatory power, respectively.

From Table 6, we can see that the R2 values for RS and IR are 0.443 and 0.296, respectively, indicating a relatively high explanatory power. At the same time, SRMR is less than 0.1, and NFI is greater than 0.8.

Table 6 Fitting index

	R-square	**R-square adjusted**	**SRMR**	**NFI**
AE	0.443	0.438	0.044	0.892
IR	0.296	0.292		

Overall, the structural model has good predictive validity, and the initial PLS model runs relatively well. Therefore, this study further sampled 5000 times using the bootstrapping method and employed a two-tailed T-test on the initial model to obtain the path coefficients, standard deviations, T-values, and P-values between the latent variables. Generally, if the T-value is greater than 1.96 or P is less than 0.05, it indicates that the model passes the significance test. The path relationship test results of the structural model are shown in Figure 1.

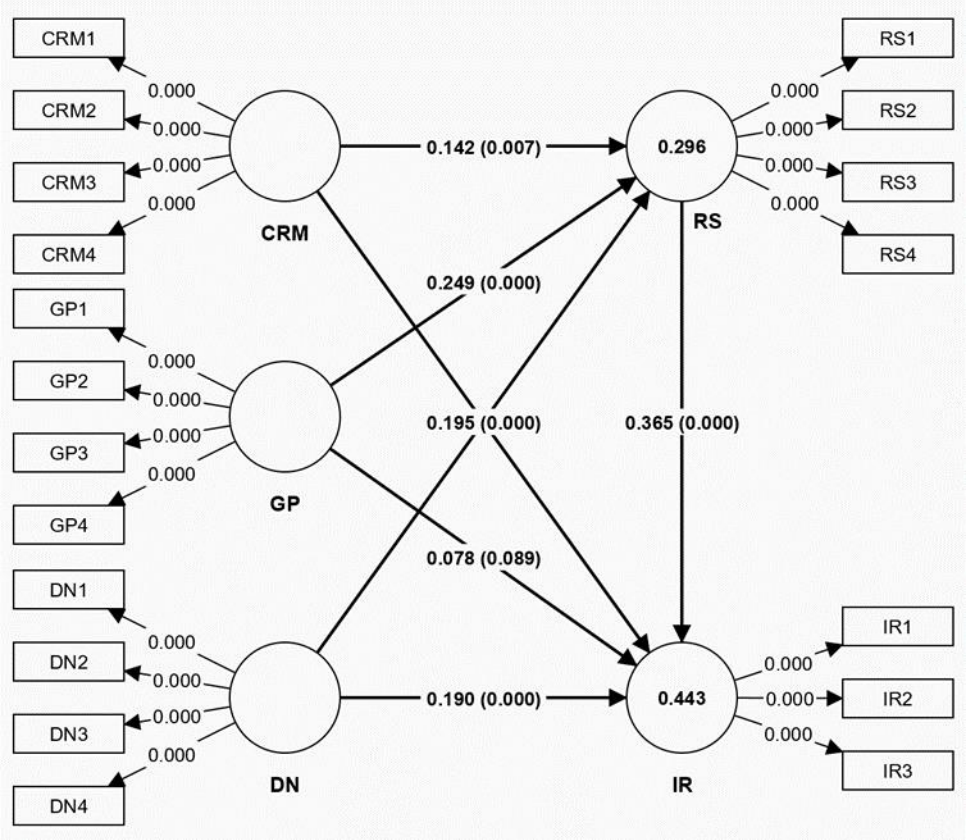

Figure 2 Structural model test results. (Source: Constructed by the researcher)
Note: The value in the circle is R2; the value in front of the path is the path coefficient, and the value in brackets is the P value; the thicker the path, the larger the path coefficient.

As can be seen from Figure 1 and Table 7, CRM (β=0.142, P<0.01), DN (β=0.252, P<0.001), and GP (β=0.249, P<0.001) have significant positive effect on RS. CRM (β=0.195, P<0.001), DN (β=0.190, P<0.001) and RS (β=0.365, P<0.01) have significant positive effect on IR. However, there is no significant effect of GP on IR (β=0.078, P>0.05). Moreover, RS mediates between CRM and IR (β=0.052, P<0.05), between DN and IR (β=0.092, P<0.001), and between GP and IR (β=0.091, P<0.001). Therefore, hypotheses H1-H10 are supported.

Table 7 Path coefficient test

Hypothesis	Paths	β	SD	T	P	
H1	CRM -> RS	0.142	0.052	2.715	0.007	Supported
H2	DN -> RS	0.252	0.050	5.049	0.000	Supported
H3	GP -> RS	0.249	0.054	4.590	0.000	Supported
H4	CRM -> IR	0.195	0.048	4.084	0.000	Supported
H5	DN -> IR	0.190	0.047	4.034	0.000	Supported
H6	GP -> IR	0.078	0.046	1.700	0.089	Not Supported
H7	RS -> IR	0.365	0.044	8.253	0.000	Supported
H8	CRM -> RS -> IR	0.052	0.020	2.552	0.011	Supported

H9	DN -> RS -> IR	0.092	0.021	4.318	0.000	Supported
H10	GP -> RS -> IR	0.091	0.022	4.165	0.000	Supported

Discussion

Homestays, as a crucial option in tourist accommodation, require comprehensive evaluation by consumers. Research indicates that customer relationship management, digitalization and responsive service significantly correlate with consumers' willingness to return. These factors enhance customer loyalty and satisfaction. However, there is no significant effect of green practices on revisit intentions.

For the fact that green practices cannot significantly affect the homestay in the willingness to consume, the possible reason for this is that when tourists choose accommodation, they consider more about the price, service and accommodation, and do not pay enough attention to the green practices, or the green practices are not practical for the tourists, which also reduces the impact on the willingness. In addition, some green practices may increase the operating costs of homestays, which in turn is reflected in prices. If prices rise as a result, consumers may be more inclined to choose non-green homastays that are less expensive. From a market perspective, the public's concept of green consumption is currently not deep enough, and consumer awareness and acceptance of green practices are still developing.

Responsiveness plays a pivotal mediating role between customer relationship management, digitalization, green practices, and return visit intentions. It directly impacts customer experience quality by promptly addressing needs and feedback, thereby improving overall satisfaction and strengthening customer-homestay relationships. Moreover, responsive service demonstrates the importance homestay managers place on customer care and service quality, fostering trust and loyalty.

In the context of digitalization, efficient online booking systems and interactive platforms enhance communication, improving customer experience and satisfaction. Regarding green practices, implementing sustainable measures like energy conservation and renewable resource usage addresses customers' environmental concerns, enhancing brand image and customer identification.

Superior service quality meets consumer expectations, reinforcing recognition and loyalty towards the homestay (Wahid et al., 2017). Positive experiences, including architectural style, can translate into behavioral intentions such as repeat bookings and recommendations (Jun, 2020).

In the digital age, consumers' expectations for homestay services are evolving. This study employs quantitative methods to confirm the positive impact of customer relationship management, digitalization and responsiveness on return visit intentions. These findings align with similar studies, which found that perceived service quality in digital environments affects brand loyalty and word-of-mouth communication.

The mediating effect of responsiveness on customer relationship management, digitalization, green practices, and return visit intentions is a complex, multidimensional process influenced by various factors. Future research should further explore these

relationships to better understand the mechanisms driving consumer behavior in the homestay industry.

In conclusion, this study contributes to both theoretical understanding and practical application. Homestay operators can leverage these insights to provide personalized services and experiences, enhancing consumer satisfaction and loyalty. However, it's important to note that sample characteristics, research methods, and cultural backgrounds may lead to variations in research outcomes across different studies.

Conclusions

This study takes Hunan Province as the study area and uses a questionnaire to explore the factors influencing consumers' intention to revisit homestays through structural equation modeling. It was found that (1) customer relationship management, digitalization, and service responsiveness had a significant effect on re-visit intention and shaped overall experience and satisfaction. (2) Green practices had no significant effect on homestay revisit intentions. (3) Service response mediates the relationship between the effects of customer relationship management, digitalization, and green practices on revisit intentions.

The results of the study provide valuable insights for homestay operators and guidance for improving homestay revisit intentions. In addition, these insights can help to promote the sustainable development of tourism. Nonetheless, the study has the following limitations:(1) The study focuses on Hunan Province, which may limit generalizability to other regions with different cultural and economic backgrounds. (2) As a cross-sectional study, it captures data at a single point in time, which may overlook long-term trends or seasonal changes in consumer behavior. Future research could address these limitations by expanding the geographic scope and conducting longitudinal studies to gain a more comprehensive understanding of the homestay industry.

Suggestions

1. Theoretical Suggestions:

This study emphasizes the importance of customer relationship management, digitalization and service responsiveness in enhancing consumers' intention to revisit homestays. Theoretical recommendations include understanding the interplay of these factors and their collective influence on consumer decisions. Researchers should integrate these variables into a comprehensive theoretical model and examine the mediating role of service responsiveness. Cross-cultural studies are also suggested to evaluate the model's applicability across different cultural contexts, offering broader guidelines for the homestay industry.

2. Practical Suggestions:

In view of the above findings, it is recommended to (1) improve the customer relationship management system: collect customer data through multiple channels to understand customers' needs and behavioral patterns, and formulate targeted marketing strategies and service plans; keep interacting with customers through social media platforms to share the latest news, activities and promotions of the homestays, and to enhance the sense of participation and loyalty of customers. (2) Enhance digitalization to provide personalized services and convenient online experience: establish a comprehensive online booking system; apply customer data for personalized services; use an intelligent property management system to improve operational efficiency and service quality; and provide virtual reality (VR) or

augmented reality (AR) guided tours so that prospective customers can experience room layouts and amenities online to enhance booking decisions. (3) Optimize the response speed and quality of homestay services: provide multiple channels to keep in touch with customers as well as introduce an AI customer service system to improve response speed; conduct regular satisfaction surveys and internal assessments.

3. Future Suggestions:

Future research should broaden the geographical scope to include diverse cultural and economic backgrounds. Longitudinal studies are needed to track long-term trends and seasonal changes in consumer behavior. Researchers should explore additional factors affecting revisit intentions, such as price, service quality, and location. Homestay operators and policymakers can use these insights to develop targeted marketing strategies and policies, promoting sustainable industry growth. Integrating emerging technologies into services can also provide more personalized and efficient customer experiences.

References

Alt, R., Reinhold, O., Alt, R., & Reinhold, O. (2020). Social CRM: Challenges and perspectives. In *Social Customer Relationship Management: Fundamentals, Applications, Technologies* (81-102).

Aritama, A. A. N., & Diasana Putra, I. (2021). Tourism activities in the traditional Balinese house: The challenges of designing a homestay in Gianyar Bali. *Journal of Social and Political Sciences*. 4 (1).

Beritelli, P., Reinhold, S., & Luo, J. (2019). "How come you are here?" Considering the context in research on travel decisions. *Journal of Travel Research*. 58 (2), 333-337.

Blumberg, B., Cooper, D., & Schindler, P. (2014). *EBOOK: Business research methods*. McGraw Hill.

Buttle, F., & Maklan, S. (2019). *Customer relationship management: Concepts and technologies*. Routledge.

Casaló, L. V., Flavián, C., & Guinalíu, M. (2010). Determinants of the intention to participate in firm-hosted online travel communities and effects on consumer behavioral intentions. *Tourism Management*. 31 (6), 898-911.

Cooper, D. R., & Schindler, P. S. (2003). *Business research methods*.

Dattalo, P. (2008). *Determining sample size: Balancing power, precision, and practicality: Pocket Guide to Social Work Research Methods*.

Gao, B., Li, X., Liu, S., & Fang, D. (2018). How power distance affects online hotel ratings: The positive moderating roles of hotel chain and reviewers' travel experience. *Tourism Management*. 65, 176-186.

Gunasekaran, A., Lai, K.-h., & Cheng, T. E. (2008). Responsive supply chain: A competitive strategy in a networked economy. *Omega*. 36 (4), 549-564.

Gupta, V., Sajnani, M., Dixit, S. K., Mishra, A., & Gani, M. O. (2023). Are consumers influenced by the use of green practices in five-star hotels: An assessment of guest's revisit intentions, inclusive ratings and hotel performance. *International Journal of Tourism Cities*. 9 (1), 159-181.

Guttentag, D. (2015). Airbnb: Disruptive innovation and the rise of an informal tourism accommodation sector. *Current Issues in Tourism*. 18 (12), 1192-1217.

Hair, J. F., Risher, J. J., Sarstedt, M., & Ringle, C. M. (2019). When to use and how to report the results of PLS-SEM. *European Business Review*. 31 (1), 2-24.

Jun, S.-H. (2020). The effects of perceived risk, brand credibility and past experience on purchase intention in the Airbnb context. *Sustainability*. 12 (12), 5212.

Mertler, C. A., Vannatta, R. A., & LaVenia, K. N. (2021). *Advanced and multivariate statistical methods: Practical application and interpretation*. Routledge.

Molz, J. G. (2013). Social networking technologies and the moral economy of alternative tourism: The case of couchsurfing.org. *Annals of Tourism Research*. 43, 210-230.

Muangmee, C. (2020). Relationship marketing and perception service quality model of business operator of homestays in Samut Sakhon Province of Thailand. *Revista Argentina de Clínica Psicológica*. 29 (5), 966-976.

Palazzo, M., Foroudi, P., & Ferri, M. A. (2021). Examining antecedents and consequences of perceived service quality in the hotel industry: A comparison between London and New York. *The TQM Journal*. 33 (7), 193-221.

Pranita, D. (2018). Digitalization: The way to tourism destination's competitive advantage (Case study of Indonesia marine tourism). *KnE Social Sciences*, 243-253.

Sachdeva, G. (2020). Tools and techniques used for customer relationship management: Review and case studies. In *Strategies and Tools for Managing Connected Consumers* (pp. 232-251). IGI Global.

Sota, S., Chaudhry, H., & Srivastava, M. K. (2020). Customer relationship management research in hospitality industry: A review and classification. *Journal of Hospitality Marketing & Management*. 29 (1), 39-64.

Wahid, S. N. S., Dangi, M. R. M., Jabar, F., Muhamed, M., & Paino, H. (2017). Effect of tangibility and reliability service quality towards homestay customer satisfaction. *Journal of Tourism, Hospitality and Environment Management*. 2 (5), 44-53.

Zhang, K., Jia, N., Zheng, L., & Liu, Z. (2019). A novel generative adversarial network for estimation of trip travel time distribution with trajectory data. *Transportation Research Part C: Emerging Technologies*. 108, 223-244.

The Strategic Plan for Improving the Professional Competence of Counsellors in Guangxi Universities of China

Pan Lijing,
Nuntiya Noichun and Wipada Prasansaph
Suan Sunandha Rajabhat University,Thailand
Corresponding Author, E-mail: 358308507@qq.com

****

Abstract

Background and Aim:In China, the professional competencies of university counselors are pivotal not only to their career progression but also play a crucial role in shaping the quality of education and student development. The significance of this topic emerges from the evolving demands placed on educational institutions to foster environments that support holistic student growth, encompassing academic, emotional, and social dimensions. This discourse aims to delve into the development of professional competencies among university counselors in Guangxi, examining the existing challenges and proposing targeted strategies for improvement within this context. The analysis integrates theoretical insights with empirical findings to offer a comprehensive overview of the professional development landscape for university counselors.

Materials collection and methods: The study adopts a mixed-methods approach, integrating quantitative and qualitative data from questionnaires and interviews. A total of 400 participants were selected from a pool of 4,364 counselors and 3,867 administrators, including nine university administrators who provided insights into strategic planning for enhancing counselor competencies.

Result: Schools need to make more use of internal resources and capabilities.And can provide more professional training through multiple channels,Evaluation and feedback mechanisms also need to be further improved,Help counselors adapt to external environmental factors, so as to improve the vocational ability of college counselors.

Conclusion: In the analysis of professional competencies among university counselors in Guangxi, this study brings forward substantial findings that contribute to our understanding of educational counseling in a specific regional context. By employing a "Counselors' Professional Competency Matrix," the research delineates several key areas of competency deemed critical for effective counseling in higher education. These include Students' Career Planning and Employment Guidance, Students' Mental Health Education and Crisis Management, Counselors' Practical Research Skills, and Organizational Structure. These findings can be contrasted with global trends and similar studies to highlight similarities and divergences that inform both regional practices and broader theoretical implicatio

Keywords: Strategic planning; Professional competence; Counsellors

* Received: May 25 2024; Revised: June 3 2024; Accepted: June 15 2024

Introduction

When General Secretary Xi Jinping presided over the fifth collective study of the Political Bureau of the CPC Central Committee, he emphasized that higher education is the leader in building a country with strong education. Higher education plays a pivotal role in fostering a nation's economic, technological, and cultural advancement. In the context of China, universities are not just centers of learning but crucibles of innovation and social progress (Wang, 2021). The cultivation of high-level professionals, as emphasized by General Secretary Xi Jinping, aligns with the broader objectives of building a globally competitive knowledge economy (Zhang & Li, 2020). In China, the task of higher education is to cultivate high-level professionals with a sense of social responsibility, innovative spirit and practical competency, to develop science and technology culture, and to promote socialist modernization. In today's rapid economic development, the training and positioning of future successors is particularly important. Despite significant progress, the Chinese higher education system faces challenges like resource inequality between urban and rural areas, and a need for curriculum reform to meet global standards (Chen & Qian, 2019). These challenges, however, present opportunities for policy innovation and educational transformation (Liu, 2021). General Secretary Xi Jinping also emphasized in the collective study that who to train, how to train, and for whom to train are the fundamental issues of education and the core issue of building a powerful education country. University counselors in China are more than academic advisors; they are pivotal in shaping students' ideological, moral, and cultural values (Yang, 2022). This underscores the need for comprehensive training to ensure counselors can effectively guide students in a rapidly evolving socio-economic landscape (Wei & Zhang, 2021). Then, we must educate our successors to become talents who can promote China's economic take-off and be an important force for social progress. This requires more and more comprehensive capabilities for implementers in the process of higher education.

To enhance the professional competencies of university counselors in Guangxi, it is essential to establish comprehensive training programs, align educational policies with local needs, and allocate sufficient resources for counselor development (Li & Zhou, 2020). Emphasis should be placed on practical training that reflects the diverse needs of students in Guangxi (Huang & Wang, 2021). Developing higher education, implementing the strategy of rejuvenating the country through science and education, and promoting the construction of socialist material civilization and spiritual civilization are also important tasks for higher education practitioners. Among the implementers of higher education, university counselors are an important part of the implementers of higher education. Examining case studies from regions like Guangdong and comparing them with Guangxi can offer valuable insights into effective strategies for counselor development (Sun & Zhao, 2022).

At present, there are still some weak links and outstanding problems in the development of college counselors' vocational ability in Guangxi compared with the document requirements of the "College Counselors' Vocational Ability Standard (Interim)" issued by the Ministry of Education. On this basis, through the research and exploration of Guangxi college counselors vocational ability development path and strategy, so that the vocational ability of Guangxi college counselors to meet the standard or the maximum close to the literature vocational ability standards. In the process of the new era and new journey of the country, it is a general trend to study the strategic planning of vocational ability improvement of college counselors in Guangxi, and it is of great significance. Therefore, in the previous study, the author confirmed the factors that affect the vocational ability improvement of highly effective

counselors in Guangxi. The research in this paper is based on the previous research data, and the subsequent analysis is carried out.

Research Objectives

1. To study the levels of strategic planning for improving the professional competency of counselor in Guangxi Universities in China.

2. To study the levels of professional competency of counselors in Guangxi Universities in China.

3. To analyze the factors affecting counselors' professional competency in Guangxi Universities in China.

4. To propose strategic planning for improving the professional competency of counselor in Guangxi Universities in China.

Literature Review

1.Concept and Theories of strategic planning

Strategic planning is an indispensable component of organizational management, serving as a roadmap for navigating the complex landscape of business operations towards achieving long-term goals. The core concepts strategic planning, including vision and mission statements, environmental scanning, SWOT analysis, strategic formulation, implementation, and evaluation, drawing on seminal works and contemporary research to elucidate their significance and application.(Benzaghta, Elwalda, Mousa, Erkan, & Rahman, 2021).

The foundation of strategic planning lies in clearly articulated vision and mission statements, which collectively define an organization's direction and purpose. A vision statement outlines a future aspirational state of what an organization intends to achieve over time, serving as a source of inspiration and a guide for strategic decision-making. The mission statement, on the other hand, conveys the organization's core purpose and its primary objectives, focusing on what the organization does, whom it serves, and how it differentiates itself in the market.

Environmental scanning is a critical process in strategic planning, involving the systematic analysis of external and internal environments to identify opportunities, threats, strengths, and weaknesses. This process enables organizations to anticipate market trends, assess competitive forces, and understand regulatory, technological, and socio-economic factors that could impact their strategic objectives.

SWOT analysis, a fundamental component of the strategic planning process, involves identifying and evaluating an organization's internal strengths and weaknesses, alongside external opportunities and threats. This analytical tool facilitates a holistic understanding of an organization's strategic position, aiding in the development of strategies that leverage internal capabilities to capitalize on external opportunities, while mitigating weaknesses and guarding against threats.

Strategic formulation involves the development of specific strategies based on insights gleaned from vision and mission statements, environmental scanning, and SWOT analysis. This stage is crucial for translating strategic intent into actionable plans that address how an organization will compete in its chosen markets.

Implementation, the next phase, focuses on executing the strategic plans, requiring meticulous planning, resource allocation, and stakeholder engagement to ensure successful execution. Kaplan and Norton's (1996) Balanced Scorecard offers a strategic management tool that aligns business activities to the vision and strategy of the organization, enhancing performance monitoring and execution.

Evaluation, the final stage in the strategic planning process, entails the ongoing assessment of strategy effectiveness, measuring performance against predefined objectives, and making necessary adjustments to strategies in response to feedback and changing conditions. This iterative process ensures that strategic planning remains a dynamic, adaptive approach to organizational management, capable of responding to both internal and external shifts.

Strategic planning provide a framework for organizations to navigate the complexities of the business environment, driving strategic thinking and decision-making that is both forward-looking and grounded in a deep understanding of current realities. The dynamic interplay between vision and mission formulation, environmental scanning, SWOT analysis, and the iterative cycle of strategy formulation, implementation, and evaluation, underscores the multifaceted nature of strategic planning. As organizations continue to grapple with rapid technological advancements, shifting market trends, and evolving consumer preferences, the principles of strategic planning remain more relevant than ever, offering a beacon for steering organizations towards sustainable growth and long-term success. Strategic planning plays a pivotal role in the enhancement of professional competency within the field of counseling. It is a systematic process that guides organizations and professionals in setting goals, making decisions, allocating resources, and adapting to changes in their environment. In the context of counselors' professional development, strategic planning provides a structured approach to aligning their skills, knowledge, and practices with the evolving demands of their profession.

2. Concept and Theories of professional competency

Professional competency is a foundational concept that encompasses the knowledge, skills, abilities, and attributes required for individuals to perform effectively and excel in their specific roles within a given profession. It is the embodiment of expertise and proficiency that enables professionals to meet the demands of their field, deliver high-quality services, and contribute meaningfully to their organizations and clients.

Professional competency is not a monolithic concept but a multidimensional framework that combines various components. It involves the mastery of knowledge—both theoretical and practical—pertinent to a particular field. Skills are a vital aspect, encompassing the application of knowledge in real-world scenarios. Abilities, such as critical thinking, problem-solving, and communication, enable professionals to navigate complex challenges. Moreover, attributes like ethical conduct, adaptability, and a commitment to continuous learning contribute to well-rounded professional competency.

Professional competency is not a static attribute but a dynamic pursuit. It ensures that professionals remain relevant and capable of addressing evolving industry demands. In healthcare, for instance, professional competency among nurses is associated with safe patient care, clinical judgment, and effective communication (Benner et al., 2010). In the realm of information technology, professional competency encompasses technical skills, project management, and the ability to innovate (McClelland, 2013). Regardless of the field, professional competency is the bedrock upon which excellence is built.

3. Concept and Theories of counselors

In China's ordinary university's and universities, university counselors are educators with dual identities of teachers and administrators. They are organizers, implementers and instructors who have been fighting in the front line of daily ideological and political education management for university students. In general, Counselors are professional administrators in colleges who guide students on academic, professional, and personal issues and play a key role in their development.

Counselors are professionals who provide guidance, support, and therapeutic interventions to individuals, couples, families, or groups facing psychological, emotional, and behavioral challenges. They employ various counseling techniques and psychological theories to help clients explore their thoughts, feelings, and behaviors, with the ultimate goal of enhancing well-being, coping mechanisms, and personal growth (Gladding, S.T., 2015).

Research Methodology

The methodology is based on a hybrid approach, combining quantitative and qualitative techniques to achieve a comprehensive understanding of the research question.

This involves exploring and researching theoretical aspects of the issue and proposing strategies and recommendations. If combined with case studies, it can lead to empirical research. Qualitative research refers to methods where researchers obtain educational research data through historical review, literature analysis, interviews, observations, and participatory experiences. These data are analyzed using non-quantitative means to draw conclusions. In this research, it will try to interview some experts to get ideas how to make strategic planning to improve counselor's competency. This study will employ a simple random sampling technique to select 400 participants from 4,364 counselors and 3,867 managers to participate in this study.

Meanwhile, this involves designing surveys and related indices based on practical problems, and then applying certain mathematical models to statistically analyze the data collected from surveys or to conduct mathematical model research. The goal is to derive trend-based opinions from the conclusions of data models. Quantitative research results are usually represented by a large volume of data. The research design aims to enable researchers to make effective interpretations by comparing and analyzing this data.According to the qualifications of the managers, 9 people have been selected to from an expert panel for this study and interviews will be conducted to collect relevant data.

The mixed-methods approach is designed to offer a nuanced understanding of the professional competencies and development needs of junior counselors in Guangxi universities.

Data Collection

The research outlines the data collection procedure for a study aimed at understanding and addressing competency gaps among counselors in higher educational institutions. The study employs a mixed-method approach, integrating quantitative and qualitative data to provide a holistic view of the current state and potential areas for enhancement.

The population for this study encompasses counselors, teachers, and educational administrators within the Guangxi Zhuang Autonomous Region's 38 higher education institutions. Stratified random sampling is employed to ensure representativeness across various institutional types and roles.

This research will take questionnaires to adaption from a counselor competency rating scale and will be distributed to counselors and educational administrators . Then, it will take in-depth interviews to conduct with 9. These interviews aim to gather qualitative insights into the experiences, perceptions, and developmental needs of the participants. Discussions to collaboratively explore challenges and solutions related to counselor competency.All of these steps are confirmed by advisors and experts.

Research Conceptual Framework

Strategic Planning Factors

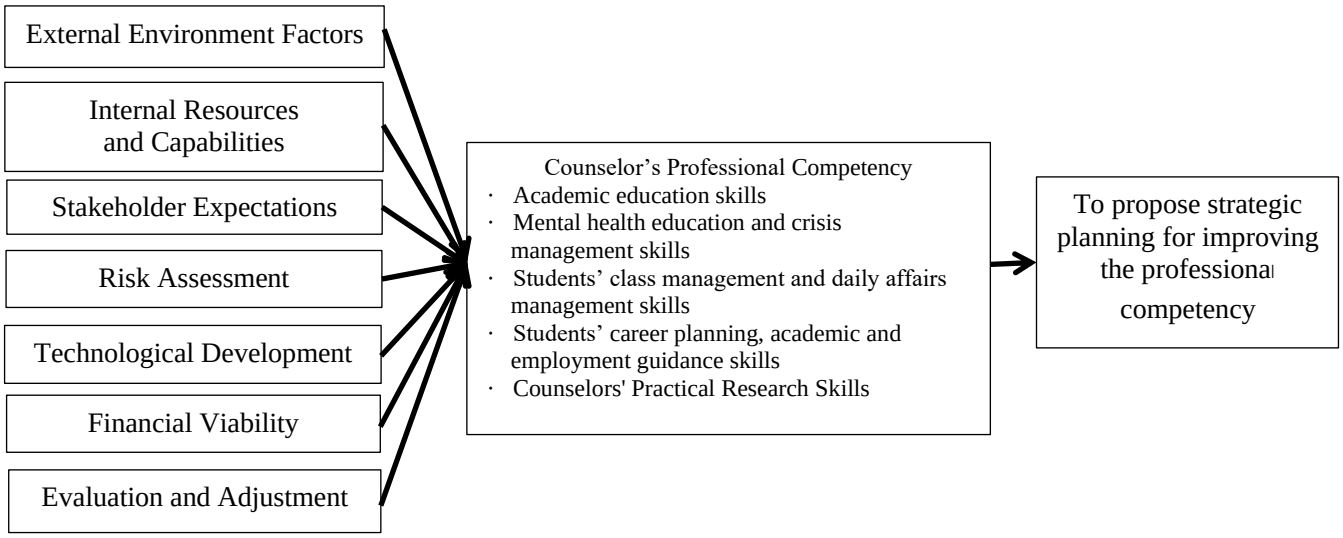

Figure 1 Research Conceptual Framework (Source: Constructed by the researcher)

The presented conceptual framework delineates the multifaceted approach required (Figure 1)for the development of strategic planning to augment the professional competence of counselors within university settings. The framework posits that counselors' professional competency is the central construct affected by various components of strategic planning. This multi-dimensional model is predicated on the integration of internal and external factors, stakeholder expectations, and continuous improvement mechanisms, all of which are essential for effective strategic planning within the educational sector (Smith, 2022).

Research Results

1.To address the issues identified, experts propose several strategic enhancements:

1.1 Professional Development: Continuous professional development opportunities tailored to the evolving demands of the educational sector are essential. This includes training in new counseling methodologies, technological competencies, and understanding of the changing educational landscape.

1.2 Policy Support and Advocacy: Institutions need to provide robust policy support that acknowledges and facilitates the professional growth of counselors. This includes clearer

career pathways, professional recognition, and adequate compensatory frameworks to prevent job dissatisfaction and turnover.

1.3 Resource Optimization: Effective utilization of available resources within institutions to support counselors' work is critical. This can be achieved through better internal resource allocation, integration of services, and access to technological tools.

A map of strategies for enhancing the professional competence of consultants(Figure 2) is a summary of interviews with nine experts who shed light on various aspects of university operations from different but interconnected perspectives.Mainly from the financial perspective，customer perspective，internal perspective，organizational capacity ability of these four aspects of analysis.

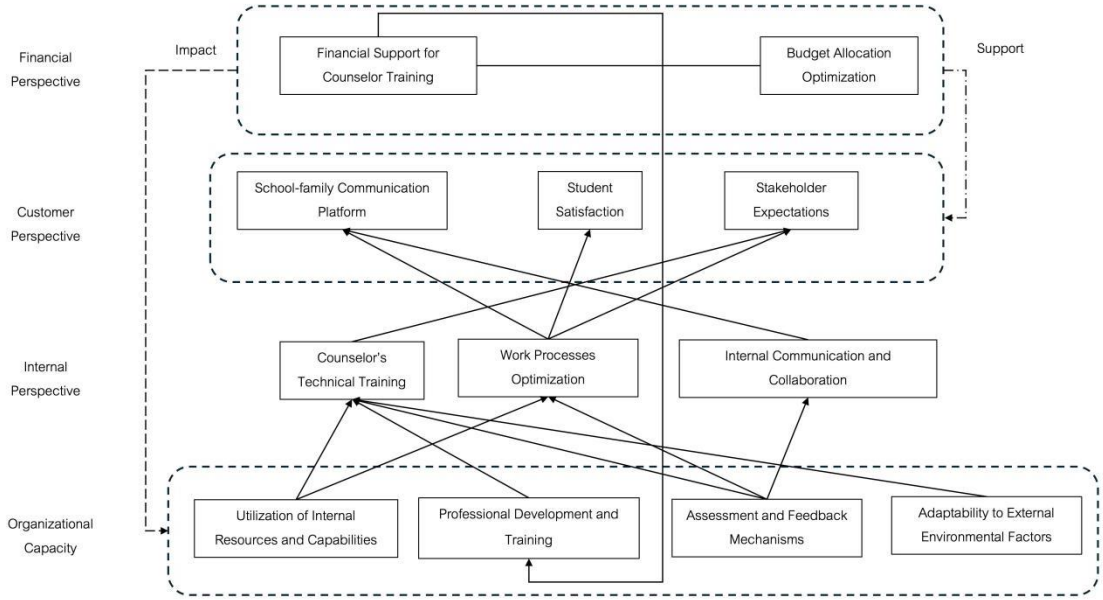

Figure 2 Strategy Map to Improve Counselors' Professional Competency
(Source: Constructed by the researcher)

As can be seen from the figure, Financial Viability ,Resource Optimization and risk management affect the utilization of internal resources and capabilities, professional development and training, policy environment, and adaptability to external environmental factors. Financial viability and resource optimization and risk management support student-centered adaptation, stakeholder expectations, student demographics and needs, and more.Higher education institutions to align their internal operations with financial objectives and customer needs, while adapting to internal and external pressures to improve overall organizational efficiency.

In addition, the study identifies multiple key factors influencing counselors' professional capabilities. Each of these has been analyzed to understand their contribution to the overall competency framework.

Discussion

In the analysis of professional competencies among university counselors in Guangxi, this study brings forward substantial findings that contribute to our understanding of educational counseling in a specific regional context. By employing a "Counselors' Professional Competency Matrix," the research delineates several key areas of competency deemed critical for effective counseling in higher education. These include Students' Career Planning and Employment Guidance, Students' Mental Health Education and Crisis Management, Counselors' Practical Research Skills, and Organizational Structure. These findings can be contrasted with global trends and similar studies to highlight similarities and divergences that inform both regional practices and broader theoretical implications.

The emphasis on career planning and employment guidance as highlighted aligns with the findings of Smith and Jones (2020), who argue for the integration of career guidance within academic counseling services as a pivotal element of university counseling frameworks globally. In comparison to global trends where mental health education is becoming a cornerstone of educational counseling (Taylor et al., 2019), the study's findings on the significant focus on mental health education and crisis management in Guangxi highlight a progressive alignment with international practices. The emphasis on research skills in the Guangxi context presents an interesting divergence from findings in other regions, such as those reported by Zhang (2018), who observed that practical research skills are often underemphasized in counselor training programs across Asia.Hernandez and Fernandez (2021) highlighted the crucial role of organizational support in enhancing counselor effectiveness in educational settings, noting that structured organizational frameworks significantly contribute to the performance and job satisfaction of counselors. The convergence and divergence of findings from the Guangxi study with other global research underscore the importance of contextual and cultural considerations in the development and implementation of counselor competencies. While there are global trends and commonalities, such as the emphasis on career guidance and mental health support, the specific implementations and the emphasis on certain competencies can vary widely based on local educational policies, cultural norms, and institutional priorities.The organizational structure within universities in Guangxi that supports counseling services suggests a well-integrated approach to student welfare. This integration is evident in the alignment of counselors' competencies with broader institutional goals, such as enhancing student retention, improving academic success, and facilitating seamless transitions into the workforce. Such alignment is crucial, as it ensures that counseling services are not just peripheral supports but are central to the university's mission. Comparatively, studies from other contexts, like those by Hernandez and Fernandez (2021), often highlight gaps in this alignment, which can dilute the effectiveness of counseling services in contributing to institutional outcomes.

Recommendations

1.About AI Artificial Intelligence

1.1As the demand for professional competence among counselors in the educational field continues to rise, systematic strategic planning to enhance their professional capabilities has become increasingly important. Utilizing artificial intelligence (AI) technology for data analysis and strategic planning can not only optimize resource allocation but also effectively

enhance counselor training and career development. This innovative approach will help better meet the needs of students and parents and adapt to external environmental changes.

1.2. AI transcends disciplinary boundaries, intersecting with domains such as psychology, philosophy, sociology, and ethics. Thus, advancing our understanding of AI necessitates interdisciplinary collaboration. By fostering synergies across diverse disciplines, future research endeavors can offer holistic insights into the societal, ethical, and psychological dimensions of AI adoption. For instance, Bostrom's (2014) seminal work, "Superintelligence: Paths, Dangers, Strategies," traverses philosophical, ethical, and technological terrains, offering nuanced perspectives on the transformative potential of AI. Emulating such interdisciplinary approaches, future research can unravel the complex implications of AI deployment, thereby informing policy formulation and societal adaptation.

1.3 Beyond its disruptive potential, AI holds promise as a tool for augmenting human cognitive capabilities. Future research should thus explore avenues for leveraging AI to enhance human cognition across diverse domains, ranging from education to healthcare. By harnessing AI-driven adaptive learning algorithms, educators can personalize instructional content to cater to individual learning needs (Luckin et al., 2016). Similarly, AI-enabled medical diagnostics hold the potential to revolutionize healthcare delivery by facilitating early disease detection and personalized treatment regimens (Topol, 2019). Through empirical investigation and experimental trials, future research can ascertain the efficacy and ethical implications of AI-driven cognitive augmentation, thereby paving the way for transformative innovations in education, healthcare, and beyond.

2. Comprehensive proposal

2.1 First and foremost, the development and implementation of enhanced training programs are crucial for addressing the specific competencies required for university counselors. These training modules should integrate both theoretical knowledge and practical skills, focusing particularly on areas such as mental health counseling, career guidance, crisis management, and digital literacy. Continuous Professional Development (CPD) frameworks should be established to ensure that counselors remain updated with the latest developments in their field. CPD can include regular workshops, seminars, and online courses, thereby encouraging counselors to engage in lifelong learning and professional growth. According to Smith and Lewis (2020), continuous professional development is essential for maintaining high standards of practice and adapting to the evolving needs of students.

2.2 Improving assessment and feedback mechanisms is another significant recommendation. Regular competency assessments should be conducted to evaluate the professional capabilities of counselors. These assessments need to be aligned with national standards and designed to identify areas requiring improvement. Constructive feedback systems should be developed to provide specific, actionable, and supportive feedback to counselors based on the results of these assessments. Feedback is a critical component of professional growth, as it helps individuals understand their strengths and areas for improvement (Brown, 2021). By fostering a culture of continuous improvement and professional development, universities can ensure that their counselors are well-equipped to meet the demands of their roles.

2.3 Policy and structural support play a vital role in enhancing counselor competencies. Universities should provide robust institutional support, including adequate resources, access to professional networks, and opportunities for collaboration with peers and

experts in the field. Clear career pathways should be defined for counselors, offering opportunities for advancement and recognition. This can help improve job satisfaction and retention rates, ensuring that experienced and skilled counselors remain within the educational system. As highlighted by Chen et al. (2021), well-structured career development frameworks can significantly impact employee motivation and job satisfaction.

References

Benner, P., Sutphen, M., Leonard, V., & Day, L. (2010). *Educating nurses: A call for radical transformation*. Jossey-Bass.

Bostrom, N. (2014). *Superintelligence: Paths, dangers, strategies*. Oxford University Press.

Brown, A. M. (2019). Enhancing professional competency in counseling: Ensuring effective client care, ethical practice, and personal growth. *Journal of Counseling Practice.* 27 (3), 150-165.

Brown, C., & Smith, J. (2019). Balancing strategic objectives with real-time client demands: Achieving a delicate equilibrium in counseling practice. *Journal of Counseling Management.* 31 (4), 180-195.

Chen, W., & Qian, L. (2019). Challenges in China's higher education system: Addressing resource inequality and curriculum reform. *International Journal of Educational Development.* 38 (2), 105-119.

Gladding, S. T. (2015). *Counseling: A comprehensive profession*. Pearson.

Hernandez, R., & Fernandez, M. (2021). The role of organizational support in enhancing counselor effectiveness in educational settings. *Journal of Counseling Effectiveness.* 29 (4), 175-190.

Hernandez, R., & Fernandez, M. (2021). Counseling services and their alignment with the university's mission: A comparative study. *Journal of Higher Education Counseling.* 31 (3), 210-225.

Huang, M., & Wang, P. (2021). Practical training for university counselors: Addressing the diverse needs of students in Guangxi. *Journal of Educational Development. 59* (2), 210-225.

Johnson, L., Smith, R., & Miller, T. (2020). Integrating strategic planning within counselor training programs: Improving competency in cultural sensitivity and ethical decision-making. *Journal of Counselor Education.* 48 (3), 215-230.

Kaplan, R. S., & Norton, D. P. (1996). *The balanced scorecard: Translating strategy into action*. Harvard Business School Press.

Li, X., & Zhou, Y. (2020). Enhancing professional competencies of university counselors in Guangxi: Comprehensive training programs, policy alignment, and resource allocation. *Journal of Higher Education Management.* 32 (6), 410-425.

Liu, J. (2021). Opportunities for policy innovation and educational transformation in China's higher education system. *Educational Policy Journal*. 64 (5), 345-362.

Luckin, R., Holmes, W., Griffiths, M., & Forcier, L. B. (2016). *Intelligent learning: Harnessing AI to personalize education*. Pearson.

McClelland, D. C. (2013). Testing for competency rather than for "intelligence". *American Psychologist.* 28 (1), 1-14.

Miller, G. E. (1990). The assessment of clinical skills/competency/performance. *Academic Medicine.* 65 (9 Suppl), S63-67.

Roberts, K., & Anderson, T. (2021). The impact of strategic planning integration on counselor job satisfaction: A holistic approach to professional development and engagement. *Journal of Counseling Research.* 56 (2), 145-160.

Smith, A., & Jones, B. (2020). Integrating career guidance within academic counseling services: A pivotal element of global university counseling frameworks. *International Journal of Career Development.* 44 (1), 75-90.

Smith, J. (2022). Enhancing counselor competency through strategic assessment. *Journal of Educational Strategy.* 35 (4), 102-110.

Sun, T., & Zhao, L. (2022). Comparative analysis of counselor development strategies in Guangdong and Guangxi: Case studies for higher education implementers. *Journal of Educational Leadership*. 45 (1), 98-112.

Taylor, R., Chen, S., & Patel, M. (2019). Global trends in mental health education and its role in educational counseling. *Journal of Counseling Psychology*. 38 (2), 102-118.

Thompson, R., & Martin, S. (2018). Strategic planning in counseling: Proactively navigating a rapidly changing landscape. *Journal of Counseling Strategy*. 34 (4), 289-305.

Wang, Y. (2021). Higher education in China: Innovation and social progress. *Educational Review*. 45 (3), 120-135.

Wei, C., & Zhang, J. (2021). Comprehensive training needs for university counselors guiding students in a rapidly evolving socio-economic landscape. *Journal of Student Affairs Research and Practice*. 58 (4), 301-315.

Yang, L. (2022). The role of university counselors in shaping students' ideological, moral, and cultural values in China. *Journal of Educational Counseling.* 47 (3), 198-213.

Zhang, H., & Li, X. (2020). The cultivation of high-level professionals for a globally competitive knowledge economy. *Journal of Global Education.* 52 (4), 215-230.

Zhang, L. (2018). The underemphasis of practical research skills in counselor training programs across Asia. *Journal of Asian Counseling Research*. 27 (1), 45-60.

ข้อเสนอเชิงนโยบายในการปรับปรุงกฎหมายเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา

Policy Proposal for Law Reform to Enhance the Efficiency of Local Educational Administration

ศิริศักดิ์ เพ็ชรผึ้ง, สถิรพร เชาวน์ชัย,
จิติมา วรรณศรี และ วิทยา จันทร์ศิลา
มหาวิทยาลัยนเรศวร
Sirisak Phetphueng, Sathiraporn Chaowachai,
Jitima Wannasri and Vithaya Jansila
Naresuan University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: cimonlaw@hotmail.com

****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการใช้กฎหมายในการบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา และศึกษาแนวทางตลอดจนสร้างข้อเสนอเชิงนโยบายในการปรับปรุงกฎหมายเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพในการบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา รวมถึงประเมินความเป็นไปได้ความเป็นประโยชน์ของข้อเสนอเชิงนโยบายในการปรับปรุงกฎหมายเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยมี 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การศึกษาสภาพและปัญหาการใช้กฎหมายในการบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา โดยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสร้างแบบสอบถามที่จะใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาแนวทางการสร้างข้อเสนอเชิงนโยบาย แล้วนำแบบสอบถามไปดำเนินการตรวจสอบความเหมาะสมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน หลังจากได้ทำการตรวจสอบความเหมาะสมและผ่านเกณฑ์การประเมินแล้ว แล้วนำแบบสอบถามดังกล่าวไปดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 6 คน ประกอบด้วย รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศึกษาธิการภาค ศึกษาธิการจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นิติกรสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและหาแนวทางในการสร้างข้อเสนอเชิงนโยบายในการปรับปรุงกฎหมายเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพในการบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา 2) การสร้างข้อเสนอเชิงนโยบายในการปรับปรุงกฎหมายเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา โดยนำข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 มายกร่างข้อเสนอเชิงนโยบายและตรวจสอบความเหมาะสมโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 คนแล้วนำมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และ 3) ประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของข้อเสนอเชิงนโยบายกับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหาร

* วันที่รับบทความ : 21 มีนาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 22 เมษายน 2567; วันตอบรับบทความ : 24 เมษายน 2567
Received: March 21 2024; Revised: April 22 2024; Accepted: April 24 2024

สถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา ผู้อำนวยการเฉพาะด้านการบริหารจัดการศึกษา ผู้ดำรงตำแหน่งประเภทบริหารรวมทั้งหมด โดยการเลือกแบบสุ่ม ซึ่งมีผู้ประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ จำนวน 420 คน และได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า ข้อเสนอเชิงนโยบายในการปรับปรุงกฎหมายเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา ในภาพรวมมีผลการประเมินความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{x}$=4.50) ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ และเมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบมีผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ ดังนี้ ประเด็นที่ 1 รูปแบบการบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา พบว่ามีผลการประเมินความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{x}$=4.88) ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ ประเด็นที่ 2 ทรัพยากรการบริหาร พบว่า มีผลการประเมินความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{x}$=4.58) ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ ประเด็นที่ 3 การบูรณาการการจัดการศึกษา มีผลการประเมินความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\overline{x}$=4.43) ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ

Abstract

The purpose of this research is to study the conditions and problems in the use of laws in public administration in educational areas. and study guidelines and create policy proposals for improving laws to promote efficiency in public administration in educational areas. Including evaluating the feasibility and usefulness of policy proposals for improving laws to promote the efficiency of public administration in the study area, the researcher conducted research in 3 steps, consisting of 1) studying the conditions and problems of using laws in Educational Area Public Administration By studying related documents and research. and create a questionnaire that will be used to interview experts to find ways to create policy proposals. Then take the questionnaire and have it checked for suitability by 3 experts after checking the suitability and passing the evaluation criteria. The questionnaire was then used to interview 6 experts, including the Deputy Permanent Secretary of the Ministry of Education. Deputy Secretary General of the Basic Education Commission Regional Education Officer Provincial Education Officer Director of the Educational Service Area Office Legal Officer, Office of the Basic Education Commission To study the problem conditions and find ways to create policy proposals for improving laws to promote efficiency in government administration in educational areas. 2) Creating policy proposals for improving laws to promote efficiency in government administration in education areas. study By using information from step 1 to draft a policy proposal and check its appropriateness using in-depth interviews with 9 experts, then improve it according to the recommendations of the experts and 3) evaluate the feasibility. and the usefulness of the policy proposals for teachers and educational personnel. Educational institution administrators Education administrator Specialized Director of Educational Administration Total executive position holders by random selection There were 420 people who assessed the feasibility and usefulness and analyzed the data by means and standard deviations. The results found that policy proposals for improving laws to promote the efficiency of government administration in administrative areas Overall study, there were results of suitability evaluation. It is at the highest level ($\overline{x}$=4.50), which passes the criteria for

evaluating the appropriateness of the model. And when considering each element, the results of the assessment of the appropriateness of the model are as follows: Issue 1: Educational service area administration model. It was found that there were suitability assessment results. It was at the highest level ($\overline{x}$=4.88), which passed the criteria for evaluating the appropriateness of the model. Issue 2: Administrative resources was found to have the results of evaluating the appropriateness of the model. It is at the highest level ($\overline{x}$=4.58), which passes the criteria for evaluating the suitability of the model. Issue 3: Integration of educational management. There are results of suitability assessment. at a high level with an average ($\overline{x}$=4.43) which passed the criteria for evaluating the suitability of the model.

บทนำ

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนดให้รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติเพื่อปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขสนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปวิทยาการต่างๆ เร่งรัดการศึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศพัฒนาวิชาชีพครู จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ขึ้นใช้บังคับ เป็นกฎหมายแม่บทในการจัดการศึกษาแล้ว ได้มีการกำหนดให้มีการกระจายอำนาจในการจัดการศึกษาให้แก่สถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษา โดยกำหนดไว้ใน มาตรา 39 ของพระราชบัญญัติดังกล่าว ที่กำหนดให้กระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษา ในด้าน วิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา,เขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ก. 2542) นอกจากนี้ยังได้มีการพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 เพื่อแก้ปัญหามิให้การปฏิบัติงานซึ่งซ้อนทับกันระหว่างส่วนราชการของกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงอื่น และจำเป็นที่จะต้องจัดระบบบริหารราชการในระดับต่าง ๆ ของกระทรวงให้มีเอกภาพ สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติและได้มีการแบ่งรูปแบบการบริหารราชการของกระทรวงศึกษาธิการออกเป็น ระเบียบบริหารราชการในส่วนกลางระเบียบบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา ระเบียบบริหารราชการในสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับปริญญาที่เป็นนิติบุคคล ตามนัยมาตรา 6 เพื่อจัดประเภทของการจัดการศึกษาในแต่ละระดับ ให้มีแนวทางการบริหารที่เหมาะสมกับระดับการศึกษา และบริบทของการจัดการศึกษาประเภทนั้นๆ และมาตรา 34,35 ของพระราชบัญญัติดังกล่าวข้างต้นยังได้กำหนดให้สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นการบริหารราชการแบบเขตพื้นที่การศึกษา แต่สำหรับการบริหารราชการตามระเบียบกฎหมายต่างๆได้กำหนดนิยาม คำว่า ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ คือราชการ ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น ไว้โดยไม่ได้กำหนดให้รวมถึงการบริหารราชการแบบเขตพื้นที่การศึกษาด้วย ส่งผลให้อำนาจในการบริหารจัดการศึกษาไปถึงสถานศึกษา

ซึ่งกริช ภูญียามา (2550) ได้กล่าวถึงปัญหาที่เกิดในขั้นตอนของการมอบอำนาจโดยสรุปว่าเป็นการบังคับให้มอบอำนาจมีปัญหาเรื่องอิสระในการตัดสินใจมอบอำนาจเมื่อมีการมอบอำนาจให้กระทำการแทนแล้วจะใช้อำนาจควบคู่ไปกับผู้รับมอบอำนาจนั้นจะมีได้หรือไม่เพียงใด สมคิด เลิศไพฑูรย์และคณะ (2553) กล่าวโดยสรุปว่า อำนาจของสถานศึกษากฎหมายจึงยังไม่ได้ให้อำนาจที่เป็นของตนเองอย่างแท้จริง ที่มีปรากฏก็เป็นเพียงลักษณะการมอบอำนาจเฉพาะเรื่องเท่านั้น ยังถือว่าไม่ได้เกิดการมอบอำนาจให้สถานศึกษานิติบุคคลแต่อย่างใด สฎายุ ธีระวณิชตระกูล (2555) กล่าวโดยสรุปว่า กฎกระทรวงที่มีแม้จะกำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ) มอบอำนาจผ่านมาทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และให้มอบต่อมาให้ถึงระดับสถานศึกษา แต่ข้อเท็จจริงพบว่าเป็นเพียงการมอบอำนาจเฉพาะเรื่องที่อาศัยคำสั่งเป็นเรื่อง ๆ มิใช่การมอบอำนาจเป็นการทั่วไปในลักษณะที่จะสามารถดำเนินการตัดสินใจ และบริหารสถานศึกษานิติบุคคลได้เป็นงานประจำได้โดยตรงเหมือนหน่วยงานราชการที่เป็นนิติบุคคลอื่นทั่วไป นอกเหนือจากปัญหาของการมอบอำนาจดังที่กล่าวไว้ข้างต้นแล้ว สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นนิติบุคคล ยังคงประสบปัญหาเรื่องอำนาจในการบริหารงานบุคคล เนื่องจากไม่สามารถดำเนินการสรรหาบุคคลเข้ารับราชการได้ด้วยตนเอง เพราะการกำหนดรายละเอียดการสรรหาก็เป็นการใช้อำนาจจากส่วนกลาง อันได้แก่ ก.ค.ศ. ตามมาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวข้างต้น ซึ่งไม่สอดคล้องกับความต้องการโดยตรงของสถานศึกษา เกิดความไม่คล่องตัวของการบริหารบุคลากรในระดับพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ทำให้สถานศึกษาได้ครูล่าช้าหรือครูขาดแคลนในบางสาขาครูไม่ครบชั้น หรือการไม่สามารถจัดการกับครูที่เป็นปัญหาได้ เนื่องจากการมีคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีหน้าที่ในการดูแลรับผิดชอบการบริหารงานบุคคล โดยในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษาจะมีคณะอนุกรรมการของคณะกรรมการดังกล่าว เป็นผู้ดูแลการบริหารบุคลากรในรูปแบบดังกล่าว จึงไม่สามารถทำให้สถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษาบริหารบุคลากรการศึกษาอย่างคล่องตัว และในส่วนของงบประมาณ อภิชัย พันธเสน และคณะฯ (2558) ได้กล่าวถึงปัญหาด้านงบประมาณของสถานศึกษาโดยสรุปไว้ว่า“การจัดสรรงบประมาณและการกระจายครูอาจารย์สู่สถานศึกษาต่างๆของรัฐบาลมีความไม่เป็นธรรมสูง” เอื้อต่อโรงเรียนขนาดใหญ่ในเมืองมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กในชนบท ทำให้โรงเรียนที่คุณภาพแตกต่างกันซึ่งคนรวยและคนชั้นกลางมีโอกาสสอบแข่งขันไปเรียนต่อระดับสูงได้มากกว่าคนจน นอกเหนือจากปัญหาดังกล่าว ยังคงมีประเด็นปัญหาในเรื่องการบริหารงานวิชาการ โดยอภิชัย พันธเสน และคณะฯ (2558) กล่าวว่า ประเด็นปัญหาคือปัญหาในเรื่องการบริหารงานด้านวิชาการในประเด็นการสร้างมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา แต่ในความเป็นจริงในกระบวนการประเมินคุณภาพการศึกษาได้ใช้ทรัพยากรครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นจำนวนมากให้มาสร้างหลักฐานเพื่อเป็นเครื่องยืนยันในคุณภาพ แต่ก็มิได้ช่วยให้มีการปรับปรุงคุณภาพแต่อย่างใด แต่กลับเป็นการสร้างภาระให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ทำให้นักเรียนต้องทุ่มเทเรียนพิเศษเพื่อสอบข้อสอบมาตรฐานให้ผ่าน ขณะที่ครูเองก็ถูกบีบคั้นด้วยเวลาอย่างหนักทำให้เรื่องมาตรฐานและการประกันคุณภาพจะต้องมีการพิจารณาปรับปรุงแก้ไข ให้

เป็นการคุ้มครองผู้บริโภคอย่างแท้จริงตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฯ ดังกล่าวและโดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักสูตรแกนกลางบางส่วนหรือส่วนมากอาจจะไม่สัมพันธ์กับบริบทและความต้องการในพื้นที่ ทั้งที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 วรรคสี่ ได้กำหนดให้การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน การจัดการศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งให้ผู้เรียนเกิดความเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ทำให้สถานศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไม่สามารถจัดการศึกษาแก่ผู้เรียนให้ตรงตามความถนัดของผู้เรียนได้ โดยปัญหาดังกล่าวทำให้เกิดผล คือ ไม่มีการค้นหาความถนัดของผู้เรียนผู้เรียนแต่ละคน จึงเกิดผู้เรียนที่มีความลังเลไม่มั่นใจในการเลือกแผนการเรียน เนื่องจาก 1. ไม่รู้ ไม่ได้ศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตร นักเรียนไม่รู้และไม่ได้ศึกษารายละเอียดของหลักสูตร 2. ไม่รู้ ไม่ได้มองหรือหาข้อมูลเกี่ยวกับอนาคตนักเรียนไม่รู้หรือมีข้อมูลที่จำกัดเกี่ยวกับแผนการเรียนที่จะเลือกว่านำไปสู่การศึกษาต่อและอาชีพใดบ้างและนักเรียนบางคนมีความเข้าใจที่ผิดเกี่ยวกับการศึกษาต่อและเส้นทางอาชีพ 3. คิดว่าตนไม่เก่ง เรียนยากนักเรียนพิจารณารายวิชาที่ตนเองไม่เก่งและที่คิดว่าเรียนยาก โดยนักเรียนจะไม่เลือกแผนการเรียนที่เน้นรายวิชาที่นักเรียนไม่ถนัดและเห็นว่าจะเรียนไม่รอด 4.คิดว่าเรียนได้ง่ายนักเรียนพิจารณารายวิชาที่ตนเองถนัดและคิดว่าเรียนได้ง่าย 5.ชอบวิชาเรียนนักเรียนพิจารณารายวิชาที่ตนเองสนใจและอยากที่จะเรียนโดยนักเรียนจะเลือกแผนการเรียนที่เน้นรายวิชาที่นักเรียนชอบและสนใจเรียน ฯลฯ ปรัศนีย์ อุ้มเครือ (2554) เมื่อการสอนยังไม่มีการแสวงความความชอบความถนัดของผู้เรียน จึงส่งผลต่อมาคือบัณฑิตที่จบใหม่ส่วนใหญ่จบมาไม่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานอันส่งผลให้บัณฑิตที่จบใหม่ไม่มีงานทำหลังจากเรียนจบ อีกเป็นจำนวนมากทำงานไม่ตรงในสาขาบางคนต้องเลือกรับงานที่ทำต่ำกว่าวุฒิการศึกษาที่ตนจบมา พิริยะ ผลพิรุฬห์ และคณะ (2559)

ดังนั้น จึงมีความจำเป็นจะต้องดำเนินการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การบริหารราชการแบบเขตพื้นที่การศึกษาให้มีอิสระในการบริหารราชการ และมีการบริหารราชการที่มีความคล่องตัว ซึ่งจะทำให้สถานศึกษามีการบริหารราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอน ตอบสนองต่อการที่จะกำหนดให้สถานศึกษาของรัฐเป็นนิติบุคคลได้อย่างสมบูรณ์แบบ

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อเสนอการพัฒนากฎหมายเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพในการบริหารราชการแบบเขตพื้นที่การศึกษาดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการใช้กฎหมายในการบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา แนวทางในการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายในการปรับปรุงกฎฆมายเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพในการบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา

2. เพื่อสร้างข้อเสนอเชิงนโยบายในการปรับปรุงกฎหมายเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา

3. เพื่อประเมินความเป็นไปได้ความเป็นประโยชน์ของข้อเสนอเชิงนโยบายในการปรับปรุงกฎหมายเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย

การดำเนินโครงการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบ R & D (Research and Development) โดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน รายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาถึงสภาพและปัญหาการใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา ผู้วิจัยดำเนินการ 2 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1.1 ค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary Research) จากเอกสารและงานวิจัย การศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยวิเคราะห์ สังเคราะห์ในประเด็นเกี่ยวกับกฎหมายในการบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา อาทิ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 19/2560 เรื่อง การปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคของกระทรวงศึกษาธิการเอกสารงานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารราชการ เอกสารงานวิจัยเกี่ยวกับทรัพยากรการบริหาร เอกสารงานวิจัยเกี่ยวกับการบูรณาการ สรุปประเด็นตามสภาพและปัญหา

ขั้นที่ 1.2 การศึกษาแนวทางในการร่างข้อเสนอเชิงนโยบายในการปรับปรุงกฎหมายเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษาจากการศึกษาโดยนำข้อมูลที่ได้จากขั้นที่ 1.1 มาจัดทำเป็นเครื่องมือในรูปแบบของแบบสอบถามสำหรับเก็บข้อมูลและเสนอผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน ตรวจสอบเครื่องมือดังกล่าว หลังจากนั้นได้นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 6 คน และวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างข้อเสนอเชิงนโยบายในการปรับปรุงกฎหมายเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา

ขั้นที่ 2.1 นำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มาดำเนินการยกร่างการยกร่างข้อเสนอเชิงนโยบายในการปรับปรุงกฎหมายเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา

ขั้นที่ 2.2 ตรวจสอบร่างข้อเสนอเชิงนโยบายในการปรับปรุงกฎหมายเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษากลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มี ความรู้ และประสบการณ์เกี่ยวข้องกับ

การบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 12 คน ประกอบด้วย 1.ผู้บริหารระดับสูงของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา 2. ผู้บริหารส่วนราชการระดับต่ำกว่ากรมในการบริหารราชการส่วนกลาง 3. ผู้บริหารส่วนราชการระดับภาคที่มีอำนาจหน้าที่ในการบูรณาการการจัดการศึกษา 4. ผู้บริหารส่วนราชการระดับจังหวัดที่มีอำนาจหน้าที่ในการบูรณาการการจัดการศึกษา 5. ผู้บริหารส่วนราชการที่มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษาระดับพื้นที่ 6. รองผู้บริหารส่วนราชการที่มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษาระดับพื้นที่ 7. ผู้บริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 8. ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ 9. ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผน 10. ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล 11. ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษา 12. ครูผู้สอน

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินข้อเสนอเชิงนโยบายในการปรับปรุงกฎหมายเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา

เป็นการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของข้อเสนอเชิงนโยบายในการปรับปรุงกฎหมายเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา ผ่านผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในแต่ละภูมิภาค โดยมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 290 ราย ผู้บริหารสถานศึกษา 100 ราย ผู้บริหารการศึกษา 20 ราย ตำแหน่งประเภทอำนวยการเฉพาะ 8 ราย ตำแหน่งประเภทบริหาร 2 ราย เลือกจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแต่ละภูมิภาค 6 ภูมิภาคเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของข้อเสนอเชิงนโยบายในการปรับปรุงกฎหมายเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของผู้ตอบ ตอนที่ 2 แบบประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของของรูปแบบ ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องข้อเสนอเชิงนโยบายในการปรับปรุงกฎหมายเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพ ปัญหา กฎหมายในการบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษาและแนวทางการปรับปรุงกฎหมายเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพในการบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า

ประเด็นที่ 1 ประกอบด้วย 1) รูปแบบทางกฎหมายของการบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งไม่ตรงกับการบริหารราชการรูปแบบอื่น ทำให้ต้องมีการมอบอำนาจการบริหารราชการจากส่วนราชการ

ประเด็นที่ 2 ทรัพยากรการบริหาร ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 การบริหารงานบุคคล ซึ่งอำนาจพิจารณาในส่วนที่เป็นสาระสำคัญเป็นของ อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษา 2 การบริหารงานงบประมาณ มีการจัดสรรงบประมาณไม่สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน 3 การบริหารงานวิชาการจัดการศึกษาได้เพียงหลักสูตรแกนกลางเป็นส่วนมาก 4 การบริหารงานทั่วไป ไม่มีอำนาจในการบริหารงานในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ

ประเด็นที่ 3 การบูรณาการการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 1 การควบคุมการเข้าเรียนของผู้เรียนตั้งแต่ก่อนวัยเรียน 2 การประสาน สนับสนุน ส่งเสริม จัดสรร จัดหา ทรัพยากรเพื่อการศึกษาในประเด็นการบูรณาการ 3 การประสาน สนับสนุน ส่งเสริม จัดสรร การประกอบอาชีพของผู้เรียน และการรวบรวมข้อมูลสนับสนุนการประกอบอาชีพของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะในการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายในการปรับปรุงกฎหมายเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา ให้มีการประบปรุงกฎหมายเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพในการบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา โดยปรับการบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษาเป็นราชการส่วนภูมิภาครูปแบบพิเศษ และเพิ่มความสมบูรณ์แบบของทรัพยากรการบริหาร รวมถึงนำการบูรณาการเข้ามาเสริมเพื่อให้เกิดผลตรงตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ

2. ผลการสร้างข้อเสนอเชิงนโยบายในการปรับปรุงกฎหมายเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา

ผลการสร้างข้อเสนอเชิงนโยบายในการปรับปรุงกฎหมายเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า ข้อเสนอเชิงนโยบายในการปรับปรุงกฎหมายเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา มี 3 ประเด็น ดังนี้

1. รูปแบบทางกฎหมายของเขตพื้นที่การศึกษา
2. ทรัพยากรการบริหารเขตพื้นที่การศึกษา
3. การบูรณาการการจัดการศึกษา

3. การประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของข้อเสนอเชิงนโยบายในการปรับปรุงกฎหมายเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพในการบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา ผลปรากฏว่า จากตาราง พบว่า ข้อเสนอเชิงนโยบายในการปรับปรุงกฎหมายเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษาในภาพรวม มีผลการประเมินความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{x}$=4.50) ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ และเมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบมีผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 รูปแบบการบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา พบว่ามีผลการประเมินความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{x}$=4.88) ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ

องค์ประกอบที่ 2 ทรัพยากรการบริหาร พบว่า มีผลการประเมินความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{x}$=4.58) ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ

องค์ประกอบที่ 3 การบูรณาการการจัดการศึกษา มีผลการประเมินความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\overline{x}$=4.43) ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ

อภิปรายผลการวิจัย

จากสรุปผลการวิจัย มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้ จากการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของข้อเสนอเชิงนโยบายในการปรับปรุงกฎหมายเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพในการบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา มี 3 ประเด็น ประกอบด้วย 1.รูปแบบการบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษาต้องปรับให้เป็นการบริหารราชการส่วนภูมิภาครูปแบบพิเศษ ที่มีสายการบังคับบัญชาภายในกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้สามารถใช้อำนาจของตนเองได้โดยไม่ต้องอำนาจจากส่วนกลางในทุกเรื่อง 2. ทรัพยาการบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษามีสี่ด้าน ประกอบด้วย ด้านวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านงบประมาณ ด้านบริหารทั่วไป 3. การบูรณาการการจัดการศึกษา โดยมีประเด็นอภิปรายแต่ละองค์ประกอบดังนี้

1. รูปแบบทางกฎหมายของการบริหารราชการเขตพื้นที่การ มีลักษณะเฉพาะตัว ซึ่งมีความแตกต่างจากการบริหารราชการรูปแบบอื่น ทำให้ต้องมีการมอบอำนาจจากส่วนกลางเพื่อใช้ในการบริหารราชการ ซึ่งเป็นการมอบอำนาจแบบบังคับ เมื่อมอบอำนาจแล้วจะมอบต่อไปไม่ได้ เว้นแต่เป็นการมอบอำนาจให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัด จึงมีผลทำให้การรับมอบอำนาจมาปฏิบัติราชการ ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กริช ภูญียามา.2550 ซึ่งกล่าวไว้ เมื่อจำเป็นจะต้องมอบอำนาจแล้ว ก่อให้เกิดปัญหาในการบริหารราชการหลายประการ ดังนี้

ประการแรก เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นแล้วบังคับให้มีการมอบอำนาจ เป็นการทำลายความเป็นอิสระในการตัดสินใจมอบอำนาจให้แก่ผู้รับมอบอำนาจ ซึ่งควรจะได้มีการพิจารณามอบหมายให้แก่บุคคลที่ผู้มอบอำนาจมีความไว้วางใจตลอดจนมีความเหมาะสมให้ปฏิบัติภารกิจแทน การที่กฎหมายกำหนดในทางบังคับให้มีการมอบอำนาจจึงขัดแย้งต่อหลักการพิจารณามอบอำนาจ ประการที่สอง คือ แนวทางการพิจารณาเรื่องผลของการมอบอำนาจยังคง มีความขัดแย้งกัน กล่าวคือ เมื่อมีการมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทนโดยสมบูรณ์ แนวทางในการใช้อำนาจของผู้มอบอำนาจควบคู่ไปกับผู้รับมอบอำนาจนั้นจะมีได้หรือไม่เพียงใด

นอกจากนี้ ยังมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนเรื่องการมอบอำนาจจากส่วนกลาง โดยเข้าใจคลาดเคลื่อนว่าเป็นการกระจายอำนาจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษณ์ วงศ์วิเศษธร (ม.ป.ป.) ที่กล่าวโดยสรุปว่า การแบ่งอำนาจปกครอง หมายถึง การที่กฎหมายหรือผู้บังคับบัญชา *มอบอำนาจการตัดสินใจหรือการวินิจฉัยสั่งการระดับหนึ่งภายในกรอบวัตถุประสงค์ของกฎหมายให้กับเจ้าหน้าที่ ซึ่งราชการส่วนกลางส่งไปปฏิบัติราชการในราชการส่วนภูมิภาคคือที่จังหวัดและอำเภอต่างๆ* นอกจากนี้ นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ (ม.ป.ป.) ยังกล่าวโดยสรุปอีกด้วยว่า แนวคิดเรื่องการมอบอำนาจก็ยังมีความสับสนในการใช้อยู่ค่อนข้างมาก โดยเฉพาะในวงวิชาการไทยที่ผ่านมามักจะใช้คำๆ นี้ภายใต้บริบทเดียว ได้แก่ การมอบอำนาจทางการบริหาร “ภายใน” องค์กร โดยมักจะหมายถึง การมอบอำนาจในการกระทำภารกิจหนึ่งๆ ไปยังตัวบุคคลผู้รับมอบอำนาจ กล่าวคือ เป็นการมอบอำนาจในการตัดสินใจจากผู้บังคับบัญชาไปยังผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อดำเนินกิจการบางอย่างแทนตน คล้ายคลึง

กับการมอบฉันทะ จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นจึงเห็นได้ว่า การบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษามีความแตกต่างจากการบริหารราชการรูปแบบอื่น และทำให้การบริหารราชการที่ต้องใช้กฎหมายอื่นในการบริหารจัดการต้องมอบอำนาจในการบริหารราชการจากราชการส่วนกลาง ซึ่งไม่ใช่การกระจายอำนาจ และไม่ถืออาจถือได้ว่าการมอบอำนาจดังกล่าวเป็นการกระจายอำนาจตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ตลอดจนยังมีความเข้าใจว่าการบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษาคือการบริหารราชการส่วนกลางที่ส่งไปปฏิบัติหน้าที่ในส่วนภูมิภาค แต่เมื่อพิจารณาถึงคำกล่าวของ กฤษณ์ วงศ์วิเศษธร ที่กล่าวไว้ข้างต้นว่า การที่ราชการส่วนกลางไปปฏิบัติหน้าที่ส่วนภูมิภาคเป็นหลักการแบ่งอำนาจ และหลักการแบ่งอำนาจตรงกับหลักการบริหารราชการของไทยคือการบริหารราชการส่วนภูมิภาค การแก้ไขให้การบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษาเป็นการบริหารราชการส่วนภูมิภาครูปแบบพิเศษ จะส่งผลให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถใช้อำนาจของตนเองได้ในการบริหารจัดการได้เนื่องจากเป็นส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐตรงตามนิยามของกฎหมายต่างๆที่ใช้เป็นหลักในการบริหารราชการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงไม่ต้องมอบอำนาจการปฏิบัติราชการให้กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานอีกต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับ อภิชัย พันธเสน และคณะ (2558) ที่ระบุว่า “เมื่อพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 บัญญัติให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคล แต่มิได้แก้ไขปรับปรุงกฎหมายอื่นๆ ให้ผู้บริหารสถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ในการกระทำกิจกรรมต่างๆ ได้เช่นเดียวกับหัวหน้าหน่วยราชการในระดับกระทรวง ทบวง และกรมด้วยจึงมีผลให้ผู้บริหารสถานศึกษายังไม่อาจบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีความอิสระ คล่องตัว และมีประสิทธิภาพได้อย่างแท้จริง เพราะอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการในหลายเรื่องยังคงเป็นหน้าที่ของหัวหน้าหน่วยราชการ ในระดับกระทรวง ทบวง และกรม อยู่ หากจะให้สถานศึกษาบริหารจัดการได้เองอย่างอิสระคล่องตัวในเรื่องใด ก็จำเป็นต้องจัดให้มีการกระจายอำนาจในเรื่องนั้นๆ ให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา”

2. ประเด็นเรื่อง ทรัพยากรการบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา

1.) ด้านการบริหารทั่วไป มีปัญหาสองประการ ประการแรกได้แก่การให้สถานศึกษามีอำนาจทั้งการบริหารงานทั่วไป การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล และ ทำให้ต้องมีการมอบหมายงานให้แก่ข้าราชการครู ซึ่งทำให้ภาระงานมากจนกระทบต่อการสอน ตลอดจนสถานศึกษาต้องอาศัยการมอบอำนาจจากเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในการออกคำสั่งหลายประการ ซึ่งเมื่อออกคำสั่งแล้วหากจะต้องมีการพิจารณาอุทธรณ์ กลับเป็นอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้พิจารณาอุทธรณ์ย่อมข้ามลำดับชั้นและทำให้กระบวนการขั้นตอนมากจนทำให้การพิจารณามีความล่าช้า

2.) การบริหารงานบุคคลยังไม่มีอิสระเท่าที่ควร มีปัญหาเรื่องความเป็นธรรมและความโปร่งใส รวมทั้งความไม่พอเพียงด้านบุคลากร อีกทั้งยังมีประเด็นเรื่องการควบคุมโดย กคศ. เนื่องจากมีพระราชบัญญัติเกี่ยวกับเรื่องนี้ซึ่งต้องได้รับการแก้ไขด้วย ตรงนี้คือเหตุผลที่สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เสนอให้มีองค์กรกลางบริหารบุคคลเฉพาะกิจของสถานศึกษาในโครงการนำร่องภายใต้โครงสร้างของ ก.ค.ศ. และจะได้ให้ ก.ค.ศ. ประกาศที่จะรองรับอำนาจหน้าที่และการบริหารงานบุคคลของกลุ่มบุคลากรของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาต้นสังกัดของสถานศึกษานำร่อง แยกออกมาต่างหากจากการบริหารบุคคลตามปกติของ อ.ก.ค.ศ. นั่นเอง อภิชัย พันธเสนและคณะ (2558) การกำหนดอัตรากำลัง การสรรหา การบรรจุแต่งตั้ง การโยกย้าย ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การพิจารณาด้านศักยภาพของข้าราชการครูไม่สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นของโรงเรียน การเปลี่ยนตำแหน่งให้สูงขึ้น การประเมินวิทยฐานะของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนขาดบุคลากรที่ทำหน้าที่สนับสนุนการจัดการศึกษา เช่น เจ้าหน้าที่แนะแนว เจ้าหน้าที่การเงินและพัสดุ ฯลฯ สำนักนโยบายและแผน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556)

3) ด้านวิชาการ การที่กฎหมายกำหนดให้ใช้หลักสูตรแกนกลางโดยให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้กำหนดไม่สอดคล้องกับสภาพบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ผู้เรียนไม่อาจเรียนได้ตามความถนัดของแต่ละคน ส่งผลให้การศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาไม่ตรงตามความถนัดและเมื่อจบการศึกษาแล้วบัณฑิตจำนวนมากทำงานไม่ตรงสายที่ตนเรียนมา อภิชัย พันธเสนและคณะ (2558)

ด้านการบริหารงบประมาณ มีปัญหาการจัดสรรงบประมาณ ในปัจจุบันไม่เพียงพอ ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง และไม่เอื้อต่อการจัดห้องเรียนที่เปิดสอนตามโครงการพิเศษ การได้รับงบประมาณสำหรับการปรับปรุงอาคาร การซ่อมแซมวัสดุที่ชำรุดเสียหายมีความล่าช้า งบประมาณในส่วนค่าสาธารณูปโภคที่ได้รับไม่ตรงกับความเป็นจริง ปัญหาด้านการจัดหาพัสดุ ซึ่งอยู่ภายใต้เงื่อนไขของกฎหมายหลายฉบับขาดความคล่องตัวในการดำเนินการจัดหาพัสดุครุภัณฑ์ที่เหมาะสมและรวดเร็ว การกำหนดเกณฑ์มาตรฐานคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุครุภัณฑ์ไม่สอดคล้องต่อความต้องการของสถานศึกษา สำนักนโยบายและแผน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556)

ด้านการบริหารทั่วไป มีปัญหาด้านการดำเนินการพื้นฐาน การรับนักเรียน การกำหนดระยะเวลาการเปิด-ปิดภาคเรียน การเปิดห้องเรียนพิเศษ การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ไม่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน ไม่เป็นอิสระและคล่องตัว การกำหนดสัดส่วนและองค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การเชิญบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถเป็นกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และอำนาจหน้าที่ที่เหมาะสมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักนโยบายและแผน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556)

ซึ่งการแก้ไขปัญหาเรื่องทรัพยากรการบริหารทั้งสี่ด้านจะทำให้การบริหารรราชการเขตพื้นที่การศึกษาเป็นนิติบุคคลที่มีอำนาจในการบริหารจัดการโดยบริบูรณ์ทั้งสี่ด้าน โดยเฉพาะด้านงานวิชาการจะทำให้การจัดการศึกษา สอดคล้องกับบทบัญญัติมาตรา 54 วรรคสี่ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 โดยจะส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีความถนัด ความเชี่ยวชาญ และมีความรับผิดชอบ

ประเด็นการบูรณาการ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559)แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559 ที่ได้กำหนดนโยบายการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาไว้ชัดเจน แต่ก็พบว่าไม่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ มีความซ้ำซ้อนของการจัดการศึกษา ระดับจังหวัดและระดับอำเภอ ขาดความเป็นเอกภาพ ไม่สามารถใช้ทรัพยากรร่วมกันได้ประชาชนมีส่วนร่วมน้อยมาก ทำให้การจัดการศึกษาไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชนขาดความต่อเนื่องรวมทั้ง<u>ขาดการบูรณาการระหว่างการศึกษา</u> ศาสนาและวัฒนธรรม สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์ (2554)

บัณฑิตจบมาทำงานไม่ตรงสาย พิริยะ ผลพิรุฬห์และคณะ (2559) กล่าวโดยสรุปว่า “ควรแก้ไขปัญหาความไม่สอดคล้องตั้งแต่ระบบแนะแนวในโรงเรียนก่อนที่นักศึกษาจะเลือกคณะโดยควรสร้างระบบที่มีประสิทธิภาพที่สามารถแนะแนวสาขาการเรียนต่อเพื่อให้ตรงตามบุคลิกภาพและความสนใจของนักเรียนคนนั้น โดยในปัจจุบันมีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาช่วย เช่นระบบการให้ทำข้อสอบจิตวิทยา หรือระบบ Finger Scan เพื่อให้นักเรียนสามารถรับทราบความถนัดของตนเองเพื่อที่จะสามารถเลือกเรียนในสาขาวิชาที่ตัวเองถนัดได้อย่างเหมาะสม”ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดให้การจัดการศึกษายึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และมาตรา 27 ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิตและ*การประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ* มีการวัดคุณภาพไม่ครบด้าน ทำให้มุ่งเน้นสัมฤทธิผลทางการเรียนตามหลักสูตรแกนกลางเป็นหลัก เป็นการทำลายคุณภาพด้านอื่นๆ ทางอ้อม โดยที่หลักสูตรแกนกลางบางส่วนหรือส่วนมากอาจจะไม่สัมพันธ์กับบริบทและความต้องการในพื้นที่

การแก้ไขโดยให้มีการบูรณาการ การจัดทำหลักสูตรให้ครบด้าน การจัดการศึกษาโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และการนำหลักสูตรแกนกลางไปกำหนดเป็นหลักสูตรผู้เรียนรายคน การบริหารจัดการผู้เรียนรายคนนำไปสู่การประกอบอาชีพ จะส่งผลทำให้การบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษามีประสิทธิภาพสอดคล้องกับการบริหารโดยการบูรณาการการจัดการศึกษา จะส่งผลให้การบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษามีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ งานวิจัยของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบูรณ์ ที่กล่าวว่า “ด้านโครงสร้างการปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคของกระทรวงศึกษาธิการสามารถสนับสนุนการบูรณาการการจัดการศึกษาใน

จังหวัดอย่างมีประสิทธิภาพ ทุกภาคส่วนและหน่วยงานทางการศึกษา สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา จะต้องร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินงานตามโครงสร้างดังกล่าว

องค์ความรู้ใหม่

จากภาพที่ 3 การสังเคราะห์องค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 1.รูปแบบการบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษาต้องปรับให้เป็นการบริหารราชการส่วนภูมิภาครูปแบบพิเศษ ที่มีสายการบังคับบัญชาภายในกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้สามารถใช้อำนาจของตนเองได้โดยไม่ต้องอำนาจจากส่วนกลางในทุกเรื่อง 2. ทรัพยากรการบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษามีสี่ด้าน ประกอบด้วย ด้านวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านงบประมาณ ด้านบริหารทั่วไป 3. การบูรณาการการจัดการศึกษาหากมีการปรับปรุงกฎหมายเพื่อปรับทิศทางการจัดการศึกษาให้มุ่งเน้นที่ผู้เรียนเป็นหลักด้วยกลไกหลักคือการจัดทำหลักสูตรของผู้เรียนรายบุคคล และสนับสนุนส่งเสริมกลไกดังกล่าวด้วยการบูรณาการการจัดการศึกษา จะทำให้การบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นจนส่งผลให้ผู้เรียนจำนวนมากมีศักยภาพสูงสุดในด้านที่ตนมีความพร้อมและความถนัด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยข้อเสนอเชิงนโยบายในการปรับปรุงกฎหมายเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพในการบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ แต่เนื่องจากผลการวิจัยฉบับนี้เป็นการเสนอให้มีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อเสริมสร้างให้เกิดประสิทธิภาพการบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา โดยการปรับบทบาทของการบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา รวมถึงเพิ่มระดับการบูรณาการให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องจึงได้แก่ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักเลขาธิการสภาการศึกษาจึงต้องร่วมผลักดันให้มีการแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องในภาพรวมของกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

1. จากการศึกษาสภาพและกฎหมายการบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา ก็ปรากฏว่า การบริหารราชการตามแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารราชการได้กำหนดรูปแบบของการบริหารราชการไว้คือ การบริหารราชการส่วนกลาง การบริหารราชการส่วนภูมิภาค การบริหารราชากรส่วนท้องถิ่น และได้ตรากฎหมายหลักที่ใช้ในการบริหารราชการแผ่นดินคือ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ซึ่งกำหนดการบริหารราชการไว้ 3 ส่วนคือ การบริหารราชการส่วนกลาง การบริหารราชการส่วนภูมิภาค การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น โดยให้ไปกำหนดรายละเอียดการบริหารราชการแยกต่างหากคือ กระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงกลาโหม จึงมีการกำหนดให้การบริหารราชที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานคือการบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษามีลักษณะเฉพาะ ไม่ตรงกับแนวคิดหรือทฤษฎีในการบริหารราชการอื่นโดยเฉพาะอย่างยิ่งไปมีผลให้กฎหมายที่ใช้ในการบริหารราชการไม่ได้กำหนดรวมถึงการบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา ด้วยความเข้าใจว่าเป็นการบริหารราชการส่วนกลางที่ไปปฏิบัติหน้าที่ในส่วนภูมิภาค ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาตามดังที่ปรากฏในการวิจัย ทั้งที่กรณีดังกล่าวจะตรงกับลักษณะของการบริหารราชการส่วนภูมิภาค จึงควรปรับปรุงให้การบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา เป็นราชการส่วนภูมิภาคที่มีรูปแบบพิเศษ ซึ่งจะส่งผลให้สามารถใช้อำนาจของตนเองในการบริหารราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการบริหารงานภายใต้ทรัพยากรที่ไม่เต็ม ซึ่งจากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีต่างๆก็ปรากฏว่า การกำหนดให้มีทรัพยากรในการบริหารเป็นไป เป็นการกำหนดในเชิงเนื้อหา มิใช่เพียงรูปแบบไม่อาจใช้ได้จริง จึงสมควรปรับปรุงกฎหมายโดยกำหนดอำนาจในการบริหารราชการของเขตพื้นที่การศึกษาทั้งทางวิชาการที่ต้องสอดคล้องกับความถนัดของผู้เรียน ทางการบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไปให้สอดคล้องกับบทบาทอำนาจหน้าที่ที่จะต้องขับเคลื่อนภารกิจตามนโยบายที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนดไว้ ซึ่งในประการต่อมาจะเห็นได้ว่า เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนดให้จัดการศึกษาสอดคล้องกับความถนัด แต่การบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษาจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่ภายใต้บริบทของผู้เรียนที่แตกต่างและมีความจำเป็นต้องแสวงหาความถนัดเฉพาะตัวและพัฒนาความถนัดดังกล่าว ซึ่งการพัฒนาความ

ถนัดมีความจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรร่วมกับส่วนราชการอื่น จึงควรปรับปรุงกฎหมายเพื่อกำหนดกลไกการบูรณาให้เกิดขึ้นเพื่อให้เกิดการประสานการใช้ทรัพยากรร่วมกัน

2. ควรกำหนดแนวนโยบายการบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อให้มีความสอดรับกับกฎหมายที่ได้มีการปรับปรุง ด้วยการกำหนดนโยบายหรือแนวทางการดำเนินการให้แต่ละหน่วยงานการศึกษาประสานการใช้ทรัพยากรในการจัดการศึกษาร่วมกันผ่านการประสานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ตลอดจนประสานการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาตามความถนัดความเชี่ยวชาญกับบุคคลภายนอก และส่วนราชการภายนอกที่เกี่ยวข้อง

3. หน่วยงานการศึกษาโดยเฉพาะสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ต้องร่วมกันจัดทำแบบประเมินความถนัดของผู้เรียนรวมถึงบริหารจัดการศึกษาของผู้เรียนรายบุคคลโดยนำรูปแบบการจัดการศึกษาทั้งสามรูปแบบมาเป็นแนวทางในการจัดการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

กริช ภูญียามา. (2550). *การมอบอำนาจทางปกครองในระบบราชการ.* ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ปรัศนีย์ อุ้มเครือ. (2554). *ประสบการณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ไม่มั่นใจในการตัดสินใจเลือกแผนการเรียน.* ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษาคณะจิตวิทยา. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กรมการปกครอง. (2558). *การยุบการปกครองส่วนภูมิภาคเป็นทางออกของสังคมไทยหรือไม่.* กรุงเทพมหานคร: กรมการปกครอง.

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. (ม.ป.ป.). สถาบันพระปกเกล้า. *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2564. แหล่งที่มา: http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=การกระจายอำนาจ

กฤษณ์ วงศ์วิเศษธร. (ม.ป.ป.). สถาบันพระปกเกล้า สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2564. *ออนไลน์*. แหล่งที่มา: http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=การแบ่งอำนาจ

อภิชัย พันธเสนและคณะ. (2558). *รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์การสังเคราะห์งานวิจัยว่าด้วยปัญหาและข้อเสนอแนะในกระบวนการจัดการศึกษาไทย:ประเด็นปัญหาคุณภาพการศึกษา (2535-2558).* สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

สำนักนโยบายและแผน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2556). *คู่มือการบริหารโรงเรียนในโครงการพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคล.* กรุงเทพมหานคร

สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์. (2554). เอกสารประกอบการอบรมสัมมนาเรื่อง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2564. แหล่งที่มา: https://www.krupai.net/sbm_somsak.htm

การจัดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านเคมี เรื่อง สารละลาย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

Context-Based Learning Integrated With Technology To Develop Chemical Literacy On The Solution Topic For 10th Grade Students

ภัทรนันท์ ชื่นเรือง และ ธิติยา บงกชเพชร
มหาวิทยาลัยนเรศวร
Pattaranun Chuenroung and Thitiya Bongkotphet
Naresuan University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: pattaranun65@nu.ac.th

****

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านเคมี เรื่อง สารละลาย และ 2) ศึกษาผลการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านเคมีที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยี เรื่อง สารละลาย เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แผนการเรียนวิทยาศาสตร์–คณิตศาสตร์ จำนวน 40 คน ซึ่งได้จากวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 4 แผน แบบสะท้อนการจัดการเรียนรู้ ใบกิจกรรม และแบบวัดความฉลาดรู้ด้านเคมี ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ค่าเฉลี่ยร้อยละ และตรวจสอบข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยเทคนิคสามเส้า

ผลการวิจัย พบว่า 1) แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ใช้บริบทเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านเคมี มีประเด็นที่ควรเน้น ได้แก่ การใช้บริบทนำและบริบทใหม่ควรมีความสอดคล้องกันโดยบริบทที่เลือกใช้ควรเป็นสิ่งเกิดขึ้นจริงในสังคม เช่น ข่าวที่เป็นประเด็นในสังคมหรืออาจเป็นสถานการณ์ที่ครูจำลองขึ้นที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา การใช้คำถามกระตุ้นเพื่อให้นักเรียนได้เกิดการวิเคราะห์ อธิบาย ระบุประเด็นปัญหาเกี่ยวกับบริบทและสรุปแนวคิดสำคัญจากบริบทนั้น การใช้เทคโนโลยีควรมีความจำเพาะเจาะจงกับเนื้อหาและกิจกรรมที่ออกแบบไว้เพื่อช่วยเสริมประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ เช่น แอปพลิเคชันการทดลองเสมือน และ 2) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยี มีคะแนนความฉลาดรู้ด้านเคมีสูงกว่าร้อยละ 80 ในทั้ง 4 องค์ประกอบ แปลผลได้ว่ามีระดับความฉลาดรู้ด้านเคมีอยู่ในระดับ ดีเยี่ยม

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยี; ความฉลาดรู้ด้านเคมี; สารละลาย

* วันที่รับบทความ : 28 มีนาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 18 เมษายน 2567; วันตอบรับบทความ : 22 เมษายน 2567
Received: March 28 2024; Revised: April 18 2024; Accepted: April 22 2024

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the learning management of context-based learning with technology for the development of chemical literacy on the topic of solutions, and 2) to study the results of the development of chemical literacy following the implementation of context-based learning (CBL) with technology. The research participants were 40 students in grade 10 of the science-mathematics learning plan, selected through purposive sampling. The research instruments included four CBL lesson plans, reflective learning management, activity sheets, and chemical literacy assessments. Data were analyzed through content analysis, mean values, percentages, and data credibility was ensured through triangulation.

The results revealed that 1) for the learning management of context-based learning with technology to develop chemical literacy, teachers should emphasize selecting situations that are consistent and reflect real-life societal contexts, such as social issues or situations that teachers simulate. Teachers should use probing questions to stimulate analysis, explanation, and identification of issues related to the contexts, and students should then summarize the key concepts derived from those contexts. The use of technology should be specific to the content and activities designed to enhance learning management effectiveness, such as virtual experiment simulation. 2) Students who received learning management using context-based learning with technology scored over 80% in all four components of chemical literacy. This interpretation suggests that students have achieved an excellent level of chemical literacy

Keywords: Context-based learning with Technology; Chemical Literacy; Solutions

บทนำ

ความฉลาดรู้ด้านเคมี มีความสำคัญที่จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจถึงแนวคิดพื้นฐานและหลักการของวิชาเคมี ซึ่งจำเป็นสำหรับการพัฒนากระบวนการคิดและตัดสินใจอย่างรอบรู้ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นด้านต่างๆ ทั้งด้านสุขภาพ ด้านสิ่งแวดล้อมและด้านเทคโนโลยี (Shwartz, Ben-Zvi, & Hofstein, 2005 : 323-324) เนื่องจากความฉลาดรู้ด้านเคมีคือความสามารถของบุคคลที่รู้เกี่ยวกับบริบทต่างๆ ของเคมี และใช้ความรู้ทางเคมี ทักษะกระบวนการ และเจตคติต่อเคมีมาอธิบายประเด็นทางวิทยาศาสตร์ รวมถึงใช้ความรู้ทางเคมีมาแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของความรู้ที่มุ่งเน้นไปที่แนวคิดทางเคมีและการนำไปใช้งาน ความฉลาดรู้ด้านเคมีเป็นสิ่งที่ควรพัฒนาสำหรับนักเรียนที่เน้นการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เนื่องจากนักเรียนที่เน้นการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ จะมีความถนัดในด้านความจำเกี่ยวกับเนื้อหาและหลักการทางเคมี แต่ยังขาดการนำความรู้ไปใช้ และยังขาดการเชื่อมโยงสถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่พบเจอในชีวิตประจำวันว่ามีความเกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์อย่างไร (พัชรี ร่มพยอม, 2558 : 191-192) ซึ่งปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นจากการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาเคมีในปัจจุบัน ซึ่งมักเน้นไปที่การสอนเนื้อหา ทฤษฎี และฝึกทำโจทย์ปัญหาเท่านั้น ซึ่งขาดการจัดกิจกรรมที่เชื่อมโยงสถานการณ์ที่ใกล้ตัวให้กับนักเรียน ทำให้นักเรียนคิดว่าวิชาเคมีหรือวิทยาศาสตร์ เป็นเรื่องที่ไกลตัว หรือเป็นเพียงแค่หลักการเท่านั้น

สารละลาย เป็นแนวคิดพื้นฐานหนึ่งที่สำคัญสำหรับการเรียนรายวิชาเคมีคำนวณ (ลัดดาวัลย์ บูรณะ และ จรรยา ดาสา, 2560 : 10) เนื่องจากเนื้อหาเรื่องสารละลายจะเป็นแนวคิดพื้นฐานในการเรียนรู้แนวคิดอื่นๆ ในรายวิชาเคมี และสารละลายยังเป็นเนื้อหาที่มีบทบาทสำคัญอย่างมากในการนำไปใช้ในงานด้านเคมีชีวภาพ ห้องปฏิบัติการและอุตสาหกรรมต่างๆ รวมทั้งยังเป็นเนื้อหาที่สอดแทรกอยู่ในสถานการณ์ในชีวิตประจำวันหรือใกล้ตัว เช่น การระบุความเข้มข้นของเครื่องดื่ม ความเข้มข้นของเจลแอลกอฮอล์ล้างมือ การรายงานข่าวคุณภาพอากาศ (PM 2.5) การตรวจสอบคุณภาพน้ำ เป็นต้น ซึ่งนักเรียนควรมีความเข้าใจในวิชาเคมีว่าเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน สามารถในการนำความรู้ทางเคมีไปใช้อธิบายในเนื้อหาเรื่องสารละลาย อภิปรายปัญหาทางเคมี และมีมุมมองทางเคมีที่เป็นจริงและเป็นกลางได้

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาความฉลาดรู้ด้านเคมี โดยการสังเกตจากการตอบคำถามและการทำใบกิจกรรมของนักเรียน ในฐานะครูผู้สอนรายวิชาเคมี เรื่อง สารละลาย ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ที่ผ่านมาพบว่า นักเรียนไม่สามารถยกตัวอย่างสารละลายในชีวิตประจำวันได้ และไม่สามารถแยกแยะคำศัพท์เฉพาะทางเคมีในเรื่องสารละลายได้ จึงส่งผลต่อการแก้โจทย์ปัญหาที่ซับซ้อน ดังนั้นครูผู้สอนจึงวิเคราะห์ว่าการที่นักเรียนไม่สามารถเชื่อมโยงเนื้อหาของสารละลายเข้ากับชีวิตประจำวัน และไม่สามารถแก้โจทย์ปัญหาที่ซับซ้อนได้ เนื่องจากนักเรียนยังขาดความฉลาดรู้ด้านเคมี และเนื่องด้วยการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาเคมีที่ผ่านมา เน้นไปที่การจำสูตรเพื่อใช้ในการคำนวณมากกว่าการสอนให้เข้าใจแนวคิดหรือที่มา เป็นผลทำให้นักเรียนมักจะจดจำหลักการต่างๆ จึงทำให้นักเรียนไม่สามารถเชื่อมโยงเนื้อหาและแก้โจทย์ปัญหาเมื่อซับซ้อนขึ้นได้ ซึ่งปัญหาดังกล่าวสอดคล้องว่านักเรียนควรที่จะได้รับการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านเคมีทั้ง 4 องค์ประกอบ เพื่อแก้ไขปัญหาข้างต้นที่กล่าวมา

การจัดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐาน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยสนับสนุนให้นักเรียนเรียนรู้จากสถานการณ์จริงที่จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน และการเรียนรู้จากสิ่งที่ใกล้ตัวจะช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาวิชานั้นได้ง่ายยิ่งขึ้น (อิชยา กองไชย, 2565 : 443) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sriphrom and Onthanee (2020 : 171) ที่พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานร่วมกับการที่ให้นักเรียนทำชิ้นงานออกมาเป็นอินโฟกราฟิก จะช่วยให้นักเรียนมีความฉลาดรู้ด้านวิทยาศาสตร์มากขึ้น เนื่องจากกิจกรรมการเรียนรู้เป็นการนำเอาบริบทใกล้ตัวนักเรียนมากระตุ้น ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจในการเรียนวิทยาศาสตร์ ปัจจุบันเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทมากยิ่งขึ้นต่อนักเรียนและครูผู้สอน ทำให้ทุกคนสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น ส่งผลให้ครูต้องเกิดการปรับปรุงพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ก้าวทันต่อความต้องการของนักเรียนที่มีความหลากหลายมากขึ้น (วิทยา วาโย, อภิรดี เจริญนุกูล, ฉัตรสุดา กานกายันต์, และจรรยา คนใหญ่, 2563 : 287) และการใช้เทคโนโลยีเข้ามามีส่วนร่วมในรายวิชาเคมีจะเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างสนุกสนาน เห็นภาพได้ง่ายยิ่งขึ้น ไม่ต้องใช้จินตนาการในการเรียน อีกทั้งเทคโนโลยียังช่วยส่งเสริมให้ครูผู้สอนสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Rodniyom, 2023 : 125)

จากความเป็นมา ความสำคัญ ปัญหาและสาเหตุต่างๆ ประกอบกับการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จึงทำให้ผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญและต้องการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านเคมี โดยผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านเคมี เรื่อง สารละลาย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ว่าควรเป็นอย่างไร และสามารถพัฒนาความฉลาดรู้ด้านเคมีได้หรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านเคมี เรื่อง สารละลาย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

2. เพื่อศึกษาผลการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านเคมี ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยี เรื่อง สารละลาย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนของ Kemmis & McTaggart, 1998 (อ้างอิงในสิรินภา กิจเกื้อกูล, 2562 : 48-49) มีขั้นตอนการดำเนินการเป็นวงจร 4 ขั้นตอน ใน 1 วงจร ประกอบด้วย ขั้นวางแผน (Plan) ขั้นปฏิบัติ (Action) ขั้นสังเกต (Observe) และขั้นสะท้อนผล (Reflect)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษแห่งหนึ่งในจังหวัดพิจิตร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 4 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 155 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2566 แผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ จำนวน 1 ห้อง 40 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คุณสมบัติเป็นนักเรียนมีความเอาใจใส่ในการเรียน มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย และมีความพร้อมในด้านอุปกรณ์การเรียน ได้แก่ โทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต รวมทั้งอินเทอร์เน็ตส่วนตัวของนักเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการตอบคำถามวิจัยข้อที่ 1 “แนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านเคมี เรื่อง สารละลาย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ควรเป็นอย่างไร” ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยี จำนวน 4 แผน เรื่อง ความเข้มข้นของสารละลายหน่วยร้อยละ, หน่วย ppm ppb molar molal, การเตรียมสารละลาย และสมบัติบางประการของสารละลาย 2) แบบสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้

2. เครื่องมือที่ใช้ในการตอบคำถามวิจัยข้อที่ 2 “การจัดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยีสามารถพัฒนาความฉลาดรู้ด้านเคมี เรื่อง สารละลาย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ได้หรือไม่ อย่างไร” ประกอบด้วย 1) แบบวัดความฉลาดรู้ด้านเคมี 2) ใบกิจกรรม 3) แบบประเมินเจตคติทางเคมี โดยมีรายละเอียดของเครื่องมือดังต่อไปนี้

1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยี เป็นเครื่องมือที่ใช้ศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยี เรื่อง สารละลาย เพื่อพัฒนาความฉลาดรู้ด้านเคมี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แบ่งออกเป็น 4 แผนการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งสิ้น 14 ชั่วโมง โดยมีขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการ

เรียนรู้ 4 ขั้นตอนตาม Gilbert (2006 : 970-971) ดังนี้ 1) ขั้นกำหนดสถานการณ์ 2) ขั้นลงมือปฏิบัติงาน 3) ขั้นเรียนรู้แนวคิดสำคัญ 4) ขั้นนำไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ หลังจากออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เสร็จสิ้น ได้มีการนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินจำนวน 3 ท่าน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาเคมี ผู้เชี่ยวชาญด้านวิทยาศาสตร์ศึกษา และครูประจำการที่มีประสบการณ์สอนวิชาเคมี เพื่อประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งพบว่าผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญมีค่าเท่ากับ 4.76 4.79 และ 4.86 ตามลำดับ โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.80 แสดงให้เห็นว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีระดับความเหมาะสมมากที่สุด สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้ และผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับกิจกรรมให้เหมาะสมกับเนื้อหาเรื่องสารละลาย ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการปรับแก้ตามข้อเสนอแนะเรียบร้อยแล้ว โดยมีรายละเอียดในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ บริบทและเทคโนโลยีที่เลือกใช้ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ตารางแสดงรายละเอียดแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยี เรื่อง สารละลาย เพื่อพัฒนาความฉลาดรู้ด้านเคมี

แผน	เนื้อหา	บริบท	เทคโนโลยีและการนำไปใช้	ชั่วโมง
1	ความเข้มข้นของสารละลายหน่วยร้อยละ	บริบทนำ : เจลแอลกอฮอล์ล้างมือเข้มข้นเท่าไหร่จึงจะเหมาะกับการฆ่าเชื้อไวรัส บริบทใหม่ : การเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เจลแอลกอฮอล์ให้ปลอดภัย	1.เว็บไซต์ Padlet : ใช้สำหรับเผยแพร่ข้อมูลที่นักเรียนจัดกระทำขึ้น 2.เว็บไซต์ Visme : ใช้สำหรับจัดกระทำข้อมูลที่ได้จากการสืบค้นและสร้างออกมาเป็นกราฟ	3
2	ความเข้มข้นของสารละลายหน่วย ppm, ppb, molar, molal	บริบทนำ : การรายงานข่าวคุณภาพอากาศหลังไฟไหม้ของโรงงานกิ่งแก้ว บริบทใหม่ : การรายงานการตรวจสอบคุณภาพแหล่งน้ำในโรงเรียน	1.แอปพลิเคชัน Air 4 Thai : ใช้สำหรับให้นักเรียนอ่านค่าและสังเกตสถิติของค่าฝุ่น PM 2.5 2.แอปพลิเคชัน LUX Light Meter : ใช้ในการตรวจสอบความขุ่นของน้ำในการทำการทดลองโดยส่องผ่านโทรศัพท์ 3.Simulation PHET (Concentration) : ใช้ในการทดลองเสมือนจริง เรื่องหน่วยความเข้มข้น molar และ molal 4.สื่อสังคมออนไลน์ (Facebook) : ใช้สำหรับเผยแพร่ข้อมูลเรื่องการตรวจคุณภาพแหล่งน้ำในโรงเรียน	3
3	การเตรียมสารละลาย	บริบทนำ : อาชีพเชฟ vs นักเคมี บริบทใหม่ : การเตรียมสารละลายคอปเปอร์ซัลเฟต	1. Simulation AACT (Preparing Solutions) : ใช้ในการทดลองเสมือนจริงเรื่อง การเตรียมสารละลาย ในกิจกรรม Master Chem BNP	4
4	สมบัติบางประการของสารละลาย	บริบทนำ : ประเทศเมืองหนาวทำไมใช้เกลือละลายน้ำแข็ง บริบทใหม่ : การต้มเส้นสปาเก็ตตี้	1. Simulation AACT (Colligative properties) : ใช้ในการทดลองเสมือนจริง เรื่อง สมบัติคอลลิเกทีฟ (จุดเดือด จุดเยือกแข็ง)	4

หมายเหตุ : บริบทนำ คือ บริบทที่ใช้ในขั้นการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ขั้นกำหนดสถานการณ์ และบริบทใหม่ คือ บริบทที่ใช้ในขั้นการจัดการเรียนรู้ที่ 4 ขั้นนำไปใช้ในสถานการณ์ใหม่

2) แบบสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ เป็นเครื่องมือที่ใช้ศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยี มีลักษณะเป็นแบบบันทึกการสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ ซึ่งผู้สะท้อนผลการจัดการเรียนรู้นี้ประกอบด้วย ผู้วิจัยและครูประจำการที่มีประสบการณ์สอนวิชาเคมี โดยเป็นการเขียนสะท้อนผลแบบอิสระตามหัวข้อที่กำหนด ดังนี้ 1) จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนาของแต่ละขั้นการจัดการเรียนรู้ 2) ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในแต่ละขั้นการจัดการเรียนรู้ โดยก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลได้มีการนำแบบสะท้อนการจัดการเรียนรู้ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมและปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำก่อนที่จะนำไปใช้จริง

3) ใบกิจกรรม เป็นเครื่องมือที่ใช้ศึกษาผลการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านเคมี เรื่อง สารละลาย ซึ่งใช้ในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยี เรื่อง สารละลาย โดยมีลักษณะเป็นข้อคำถามให้นักเรียนเขียนตอบ ซึ่งข้อคำถามจะครอบคลุมองค์ประกอบความฉลาดรู้ด้านเคมี 3 องค์ประกอบ คือ ด้านความรู้ทางเคมี ด้านบริบททางเคมี และด้านทักษะการคิดขั้นสูง ใบกิจกรรมมีลักษณะเป็นแบบแบบเขียนตอบที่นักเรียนทุกคนในกลุ่มต้องช่วยกันอธิบายด้วยการเขียนบรรยายหรือวิธีการอื่นที่ครูผู้สอนเป็นคนกำหนดโดยในคำถามภายในใบกิจกรรม ซึ่งจะแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับเนื้อหาในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ และก่อนนำไปใช้มีการเสนอใบกิจกรรมต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อการประเมินความเหมาะสมของใบกิจกรรม โดยมีระดับความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญมีค่าเท่ากับ 4.55 4.69 และ 4.78 ตามลำดับ

4) แบบประเมินเจตคติทางเคมี เป็นเครื่องมือที่ใช้ศึกษาผลการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านเคมี เรื่อง สารละลาย โดยมีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบวัดมาตราส่วนประเมินค่า 3 ระดับ ซึ่งข้อคำถามจะครอบคลุมองค์ประกอบความฉลาดรู้ด้านเคมีด้านเจตคติทางเคมี ในด้านความสนใจและความเป็นกลาง โดยให้นักเรียนประเมินตนเองและครูผู้สอนประเมินนักเรียนหลังจบแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ เกณฑ์การประเมินผลมีลักษณะดังนี้ 2 หมายถึง นักเรียนมีพฤติกรรมในระดับดี 1 มีพฤติกรรมระดับปานกลาง และ 0 ไม่มีพฤติกรรมในการแสดงออก โดยก่อนนำไปใช้มีการเสนอแบบประเมินต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อการประเมินความเหมาะสมของแบบประเมิน

5) แบบวัดความฉลาดรู้ด้านเคมี เป็นเครื่องมือที่ใช้ศึกษาผลการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านเคมี เรื่อง สารละลาย เป็นแบบทดสอบที่มีข้อคำถามตามองค์ประกอบของความฉลาดรู้ด้านเคมี 4 องค์ประกอบหลัก ซึ่งใช้ในช่วงหลังจากจบวงจรปฏิบัติที่ 3 โดยงานวิจัยนี้ให้ทำแบบทดสอบโดยใช้กระดาษ ซึ่งแบบทดสอบจะมี 3 รูปแบบ คือ 1) แบบเลือกตอบชนิด 4 ตัวเลือก โดยใช้สำหรับวัดองค์ประกอบความฉลาดรู้ด้านเคมี ในด้านความรู้เนื้อหาทางเคมีและด้านบริบททางเคมีและ 2) แบบเขียนตอบ ใช้สำหรับวัดองค์ประกอบความฉลาดรู้ด้านเคมี ในด้านทักษะการคิดขั้นสูง 3) แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ใช้สำหรับวัดองค์ประกอบความฉลาดรู้ด้านเจตคติต่อเคมี

โดยก่อนนำไปใช้ได้มีการนำแบบวัดความฉลาดรู้ด้านเคมีเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องในการประเมินความฉลาดรู้ด้านเคมี ความถูกต้องของเนื้อหาและให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข จากนั้นวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เป็นรายข้อ ซึ่งแบบทดสอบในงานวิจัยครั้งนี้มีความสอดคล้องกับองค์ประกอบความฉลาดรู้ด้านเคมีทุกข้อ โดยมีค่าดัชนี IOC มากกว่า 0.5 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.89 แปลผลได้ว่ามีความสอดคล้องในการประเมินความฉลาดรู้ด้านเคมีและความถูกต้องของเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงข้อคำถามในบางข้อให้ชัดเจนและสอดคล้องกับองค์ประกอบความฉลาดรู้ด้านเคมี รวมไปถึงดำเนินการแก้ไขเนื้อหาและตัวเลือกให้ถูกต้องตามเนื้อหาของ สสวท.

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยมีขั้นตอนดังนี้ นำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยี แบบสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ ใบกิจกรรม และแบบวัดความฉลาดรู้ด้านเคมี เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างการจัดการเรียนรู้และหลังการจัดการเรียนรู้ โดยดำเนินการตามขั้นของการวิจัยเชิงปฏิบัติในชั้นเรียน 4 ขั้นตอน ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ขั้นการวางแผน ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์สภาพปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยได้วางแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยี เรื่อง สารละลาย เพื่อพัฒนาความฉลาดรู้ด้านเคมี ทั้งหมด 4 แผนการจัดการเรียนรู้ โดยแต่ละแผนประกอบไปด้วยใบกิจกรรม และขั้นตอนการจัดกิจกรรมทั้งหมด 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นกำหนดสถานการณ์ 2) ขั้นลงมือปฏิบัติงาน 3) ขั้นเรียนรู้แนวคิดสำคัญ 4) ขั้นนำไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ โดยจะวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสะท้อนการจัดการเรียนรู้จากผู้วิจัยและครูผู้ร่วมสังเกต

2. ขั้นปฏิบัติ ผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 4 แผน คาบละ 55 นาที เวลาที่ใช้ทั้งสิ้น 14 ชั่วโมง ในเนื้อหาต่อไปนี้ 1) ความเข้มข้นของสารละลายหน่วยร้อยละ 2) ความเข้มข้นของสารละลายหน่วย ppm, ppb, molar, molal 3) การเตรียมสารละลาย 4) สมบัติบางประการของสารละลาย

3. ขั้นสังเกต ผู้วิจัยและครูผู้ร่วมสังเกตที่เชี่ยวชาญด้านการสอนวิชาเคมี ทำการสังเกตและเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายในชั้นเรียน ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา รวมถึงใบกิจกรรมของนักเรียน โดยบันทึกลงแบบสะท้อนการจัดการเรียนรู้

4. ขั้นสะท้อนผล นำข้อมูลที่ได้จากแบบสะท้อนการจัดการเรียนรู้ของครูผู้ร่วมสังเกตและผู้วิจัยมาวิเคราะห์เพื่อประเมินผลว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ว่าประสบผลสำเร็จหรือเกิดปัญหาหรือไม่ ซึ่งจะทำการสะท้อนผลเมื่อสิ้นสุดแต่ละวงจร เพื่อนำผลการวิเคราะห์ที่ได้มาเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ในวงจรครั้งถัดไปจนครบทั้ง 3 วงจรปฏิบัติ

หลังจากที่เสร็จสิ้นการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยี เรื่อง สารละลาย ในวงจรปฏิบัติที่ 3 ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลความฉลาดรู้ด้านเคมีของนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยใช้แบบวัดความฉลาดรู้ด้านเคมี เรื่อง สารละลาย โดยใช้ระยะเวลาการเก็บข้อมูล 50 นาที

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลจะแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน ตามจุดประสงค์การวิจัยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านเคมี เรื่อง สารละลาย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์ ได้แก่ ข้อมูลจากแบบสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ ซึ่งข้อมูลจะอยู่ในรูปแบบของข้อมูลเชิงคุณภาพที่บันทึกว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละขั้นตอนบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ รวมทั้งบันทึกจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยรายละเอียดในการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสะท้อนการจัดการเรียนรู้ ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา ซึ่งมีขั้นตอนการวิเคราะห์ผลดังนี้

1.1 อ่านแบบสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ จัดระเบียบข้อมูล และสร้างบทสรุป โดยให้มีความเชื่อมโยงเป็นความเรียง โดยสรุปเป็น 3 ส่วน คือ จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1.2 ตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) แบบใช้แหล่งข้อมูลมากกว่าหนึ่งแหล่ง (Resource Triangulation) โดยนำแบบสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ที่ได้มาจากผู้วิจัยและครูผู้ร่วมสังเกต มาวิเคราะห์และพิจารณาถึงผลการดำเนินการตรวจสอบว่าข้อมูลมีประเด็นที่สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันหรือไม่

2. การวิเคราะห์การพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยี สามารถพัฒนาความฉลาดรู้ด้านเคมี เรื่อง สารละลาย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์ ได้แก่ แบบวัดความฉลาดรู้ด้านเคมีและใบกิจกรรม ซึ่งมีขั้นตอนการวิเคราะห์ผลดังนี้

2.1 ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมคำตอบจาก ใบกิจกรรมของแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ หากตอบถูกต้องครบถ้วนได้ 2 คะแนน หากตอบถูกต้องบางส่วนได้ 1 คะแนน และถ้าหากตอบผิดหรือไม่ได้ตอบได้ 0 คะแนน

2.2 ดำเนินการรวบรวมคำตอบของนักเรียนจากแบบวัดความฉลาดรู้ด้านเคมี โดยมีรายละเอียดการให้คะแนนแบบวัดความฉลาดรู้ด้านเคมี ดังนี้ 1) ข้อสอบแบบเขียนตอบ หากถูกต้องครบถ้วนได้ 2 คะแนน 2) ข้อสอบแบบเลือกตอบ หากเลือกถูกต้องได้ 1 คะแนน 3) ข้อสอบแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ หากมีความสนใจหรือเป็นกลางมากที่สุดได้ 2 คะแนน และนำคะแนนรวมเฉลี่ยจากแบบวัดความฉลาดรู้ด้านเคมี มาวิเคราะห์โดยนำคะแนน ที่ได้จากการทำแบบวัดความฉลาดรู้ด้านเคมีมาคำนวณโดยใช้สถิติพื้นฐานเป็นค่าร้อยละ และนำมาตรวจสอบความน่าเชื่อข้อมูลด้วยวิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) แบบใช้เครื่องมือวิจัยมากกว่าหนึ่งชนิด (Method Triangulation) ประกอบด้วยแบบวัดความฉลาดรู้ด้านเคมี เรื่อง สารละลาย และใบกิจกรรม โดยนำทั้งสองเครื่องมือวิจัยมาทำการวิเคราะห์ความสอดคล้อง เปรียบเทียบกันเพื่อดูแนวโน้มการส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านเคมีของนักเรียนระหว่างเรียนและหลังเรียน พร้อมทั้งสรุปการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านเคมี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านเคมี เรื่อง สารละลาย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยี องค์ประกอบความฉลาดรู้ด้านเคมี โดยมีกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

การจัดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยี
การจัดการเรียนรู้เรื่อง สารละลาย โดยนำเอาบริบทซึ่งเป็นสถานการณ์ที่อยู่รอบๆ ตัวนักเรียน ครูผู้สอนและโรงเรียน ที่มีความเกี่ยวข้องกับเนื้อหาเรื่องสารละลายมาเป็นสื่อการสอนในการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น และช่วยพัฒนาความฉลาดรู้ด้านเคมีของนักเรียน โดยในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละขั้นจะนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ ซึ่งเทคโนโลยีที่นำมาใช้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ สมาร์ทโฟนหรือแท็บเล็ต แอพพลิเคชันในสมาร์ทโฟน Simulation สื่อสังคมออนไลน์และสื่อมัลติมีเดียที่มีความเหมาะสมกับเนื้อหา

ขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยี
มี 4 ขั้นตอนตาม Gilbert (2006 : 970-971) ดังนี้
ขั้นที่ 1 ขั้นกำหนดสถานการณ์
ขั้นที่ 2 ขั้นลงมือปฏิบัติงาน
ขั้นที่ 3 ขั้นเรียนรู้แนวคิดสำคัญ
ขั้นที่ 4 ขั้นนำไปใช้ในสถานการณ์ใหม่

ความฉลาดรู้ด้านเคมี (Chemical Literacy) ความสามารถของบุคคลที่รู้เกี่ยวกับบริบทต่างๆ ของเคมี และใช้ความรู้ทางเคมี ทักษะกระบวนการ และเจตคติต่อเคมีมาอธิบายประเด็นทางวิทยาศาสตร์ รวมถึงใช้ความรู้ทางเคมีมาแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน ซึ่งสามารถประเมินได้จาก 4 องค์ประกอบหลัก (Shwartz, Ben-Zvi, & Hofstein, 2006a : 206) ได้แก่ ด้านความรู้ทางเคมี (chemical content) ด้านบริบททางเคมี (chemical in context) ด้านทักษะการคิดขั้นสูง (high-order learning skill) และด้านเจตคติต่อเคมี (attitude toward chemistry)

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

แนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านเคมี เรื่อง สารละลาย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีรายละเอียดดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นกำหนดสถานการณ์ ผู้วิจัยใช้บริบทนำเพื่อเข้าสู่บทเรียน โดยใช้เป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงใกล้ตัวกับนักเรียนหรือเกิดขึ้นจริงในสังคม สถานการณ์มีที่มาจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ หรืออาจใช้เป็นสถานการณ์ที่จำลองขึ้น ตัวอย่างบริบทนำที่ใช้ในวงจรปฏิบัติที่ 1 เป็นข่าวจากเว็บไซต์ BBC NEW ไทย เกี่ยวกับการรายงานข่าวคุณภาพอากาศหลังไฟไหม้ของโรงงาน กิ่งแก้ว ที่มีการพาดหัวข่าวที่น่าสนใจว่า “โรงงานกิ่งแก้วไฟไหม้ : สารเคมีตกค้าง ปัญหาใหม่หลังเหตุไฟไหม้โรงงานสารเคมี จ.สมุทรปราการ” เพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่เนื้อหา เรื่อง หน่วยความเข้มข้นของสารละลาย (ppm, ppb) โดยครูจะต้องใช้คำถามกระตุ้นเพื่อให้นักเรียนได้วิเคราะห์ อธิบาย และระบุประเด็นปัญหาเกี่ยวกับสถานการณ์ดังกล่าวได้ เช่น “สถานการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นได้อย่างไร” “หลังเหตุการณ์ไฟไหม้ส่งผลกระทบอย่างไรต่อประชาชนในละแวกนั้น” “นักเรียนคิดว่าเนื้อหาข่าวส่วนใดที่เกี่ยวข้องกับวิชาเคมี” คำถามจะทำให้นักเรียนได้ฝึกกระบวนการคิดและมีความสนใจในหัวข้อทางเคมีมากยิ่งขึ้น ซึ่งผู้วิจัยได้บันทึกลงในแบบสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้วงจรปฏิบัติที่ 1 ไว้ว่า “... นักเรียนกลุ่มที่ 1 ได้มีการพูดถึงว่าถ้าหากเราไม่ได้เรียนเรื่องหน่วยความเข้มข้นสารละลายนี้ จะไม่รู้เลยว่าการรายงานคุณภาพอากาศจากข่าวนั้นหมายความว่าอย่างไร ...” หลังจากนั้นผู้วิจัยนำนักเรียนเข้าสู่สถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้น ซึ่งสถานการณ์นี้จะเปรียบเสมือนกับการมอบหมายภารกิจสำคัญให้กับนักเรียนแต่ละกลุ่มที่จะต้องร่วมกันวิเคราะห์สถานการณ์และเงื่อนไขเพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาจากสถานการณ์ดังกล่าว โดยครูมีบทบาทในการกระตุ้นความสนใจ ทั้งเรื่องของน้ำเสียงในการมอบหมายสถานการณ์ การตั้งเงื่อนไขของเรื่องการจำกัดเวลาในการทำภารกิจ และคะแนนเสริมเมื่อกลุ่มใดสามารถทำภารกิจได้สำเร็จก่อน

ขั้นที่ 2 ขั้นลงมือปฏิบัติงาน เมื่อนักเรียนแต่ละกลุ่มได้รับมอบหมายสถานการณ์ข้างต้น ผู้วิจัยให้นักเรียนแบ่งออกเป็นกลุ่มและแจกใบกิจกรรม เพื่อให้นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ร่วมกันสืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ผ่านการใช้เทคโนโลยี โดยสืบค้นผ่านอินเทอร์เน็ตโดยใช้โทรศัพท์มือถือหรือแท็ปเล็ต ตัวอย่างในวงจรปฏิบัติที่ 2 ผู้วิจัยให้นักเรียนทำภารกิจผ่านการใช้ Simulation (การทดลองออนไลน์เสมือนจริง) จากเว็บไซต์ AACT ในหัวข้อ Preparing Solutions ภารกิจการฝึกซ้อมเตรียมสารละลาย ซึ่งเป็นการทดลองเสมือนจริงที่มีภาพอุปกรณ์ที่ใช้ในการเตรียมสารละลาย และภาพโมเลกุลแยกเป็นไอออนบวกและลบของสารละลายให้นักเรียนได้มองเห็น รวมทั้งในข้อที่เป็นการคำนวณหากนักเรียนตอบผิดจะมีเฉลยแสดงวิธีทำขึ้นมาให้ โดยในแต่ละกลุ่มจะมีคำถามอยู่ทั้งหมด 5 ข้อ นักเรียนจะได้ใช้ความรู้ทางเคมีที่เรียนไปนำมาใช้ในการตอบคำถาม โดยแต่ละกลุ่มจะได้โจทย์ที่ไม่ซ้ำกัน เนื่องจากเทคโนโลยีนี้จะมีการสุ่มข้อในการทำให้อัตโนมัติ การนำเทคโนโลยีมาใช้จะช่วยให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อการทำกิจกรรมและวิชาเคมีได้ ซึ่งครูผู้ร่วมสังเกตได้บันทึกลงในแบบสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้วงจรปฏิบัติที่ 2 ไว้ว่า “... เทคโนโลยีที่นำมาใช้มีความน่าสนใจ ทำให้นักเรียนเห็นภาพการเตรียมสารละลายได้ชัดเจนก่อนที่จะลงมือปฏิบัติจริง ...” โดยในขั้นลงมือปฏิบัติงานครูจะทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำแนะนำและช่วยเหลือเพียงเท่านั้น ส่วนนักเรียนจะได้ฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม ฝึกการแบ่งหน้าที่ และได้ใช้ทักษะการสืบเสาะและการคิดอย่างมีวิจารณญาณจากการ

สืบค้นข้อมูลจากกิจกรรม สำหรับการสืบค้นข้อมูลครูควรกำชับให้นักเรียนดูแหล่งข้อมูลที่สืบค้นมาให้ดีว่ามีความน่าเชื่อถือหรือไม่ที่จะนำมาใช้สำหรับตอบคำถาม และให้นักเรียนเขียนแหล่งที่มาของข้อมูลไว้เสมอ และปัญหาที่พบในขั้นตอนนี้ มีดังนี้ 1) ในวงจรปฏิบัติที่ 1 เมื่อแบ่งเป็นกลุ่มแล้วนั้น จะทำให้นักเรียนบางคนในกลุ่มอาจไม่มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม จึงแก้ปัญหาในวงจรปฏิบัติการถัดไปโดยการให้นักเรียนแบ่งกันเป็นเจ้าของข้อ เพื่อเป็นหัวหน้าในการตอบคำถามของข้อนั้นๆ และนักเรียนในกลุ่มจะได้ร่วมกันตอบคำถามไปทีละข้อและยังได้ร่วมกันอภิปรายคำตอบร่วมกันก่อน ซึ่งทำให้คำตอบที่ได้จะถูกต้องมากยิ่งขึ้นและนักเรียนจะมีส่วนร่วมมากขึ้นในการทำกิจกรรม 2) นักเรียนบางกลุ่มยังไม่สามารถทำความเข้าใจกับข้อคำถามในใบกิจกรรมได้ แต่ไม่กล้าถามครูเลยทำให้เกิดการลอกคำตอบของเพื่อนกลุ่มอื่นมาแทน ดังนั้นครูควรที่จะอธิบายข้อคำถามไปทีละข้อหรือยกตัวอย่างในภาพรวมของห้องก่อน เพื่อที่การทำกิจกรรมตอนแบ่งเป็นกลุ่มย่อยนักเรียนจะได้ทำกิจกรรมได้อย่างราบรื่นและได้คำตอบที่ถูกต้องตรงประเด็นที่ต้องการ

ขั้นที่ 3 ขั้นเรียนรู้แนวคิดสำคัญ หลังจากที่นักเรียนแต่ละกลุ่มทำกิจกรรมและตอบคำถามจากลงใบกิจกรรมจากสถานการณ์ที่มอบหมายให้เสร็จเรียบร้อยแล้วนั้น นักเรียนแต่ละกลุ่มจะต้องออกมานำเสนอผลการทำกิจกรรมให้กับครูและนักเรียนกลุ่มอื่นได้ฟัง ซึ่งการนำเสนอจะมีการร่วมกันประเมินความถูกต้องจากครูและนักเรียนกลุ่มที่เหลือ โดยนักเรียนอาจใช้การนำเสนอผ่านโปรแกรม Padlet, Canva เป็นต้น โดยครูควรระวังถ้าหากข้อมูลที่นักเรียนนำเสนอส่วนใดคลาดเคลื่อนหรือผิดไป ครูควรจะให้ข้อเสนอแนะทันที เพื่อที่นักเรียนที่นำเสนอจะได้ทำการแก้ไขและนักเรียนในห้องจะได้รับและมีองค์ความรู้ทางเคมีที่ถูกต้อง และหลังจากที่นักเรียนนำเสนอครบทุกกลุ่มแล้วนั้น ครูและนักเรียนจะร่วมกันวิเคราะห์และอภิปรายถึงสถานการณ์ตั้งแต่สถานการณ์ที่เป็นบริบทนำในขั้นที่ 1 จนถึงสถานการณ์ที่เป็นการทำกิจกรรมมอบหมายภารกิจเพื่อสรุปแนวคิดสำคัญในเนื้อหาทางเคมีให้ถูกต้องก่อนที่จะทำกิจกรรมถัดไป โดยแนวทางวิธีการสรุปแนวคิดสำคัญของขั้นนี้ ผู้วิจัยจะใช้เป็นข้อคำถามในภาพรวมกิจกรรมและคำถามที่ชี้ประเด็นเนื้อหา ตัวอย่างคำถามที่ผู้วิจัยใช้ เช่น “นักเรียนได้เรียนรู้สิ่งใดจากการทำกิจกรรมดังกล่าว” “จากการทำกิจกรรมการรายงานคุณภาพอากาศ นักเรียนคิดว่าแก๊สชนิดต่างๆ ไม่ควรเกินค่าเท่าใดจึงจะปลอดภัยต่อสุขภาพ”การตั้งคำถามที่ชัดเจนจะช่วยให้นักเรียนเข้าใจถึงจุดประสงค์ของการทำกิจกรรมและอธิบายคำตอบออกมาได้ ซึ่งคำตอบของนักเรียนจะเป็นการตรวจสอบว่าองค์ความรู้ทางเคมีที่นักเรียนได้รับไปถูกต้องจริงหรือไม่ และถ้าหากครูมีเนื้อหาเพิ่มเติมที่ต้องการให้กับนักเรียนสามารถเพิ่มเติมในขั้นตอนนี้ได้ เพื่อที่นักเรียนจะได้รับแนวคิดที่สำคัญไปอย่างครบถ้วน แต่ปัญหาที่ผู้วิจัยพบในขั้นตอนนี้ จะเป็นเรื่องของเวลาในการนำเสนอซึ่งอาจไม่เพียงพอในการนำเสนอให้ครบทุกกลุ่ม ดังนั้น ครูจึงทำการเวียนกลุ่มให้นำเสนอกิจกรรมละ 3-4 กลุ่ม แล้วเข้าสู่การสรุปแนวคิดสำคัญ เพื่อเป็นการลดระยะเวลาและการซ้ำซ้อนของเนื้อหาของนักเรียนในการนำเสนอในเนื้อหาเดียวกัน

ขั้นที่ 4 ขั้นนำไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ หลังจากที่นักเรียนได้นำเสนอผลงานจากกิจกรรมข้างต้นและได้ทำความเข้าใจถึงแนวคิดสำคัญของเนื้อหาแล้วนั้น ผู้วิจัยจะทำการนำเสนอบริบทใหม่ให้กับนักเรียน เพื่อที่นักเรียนจะได้ใช้ความรู้ทางเคมีจากกิจกรรมก่อนหน้ามาใช้ในบริบทใหม่ที่เป็นสถานการณ์ที่กำหนดขึ้นโดยจะต้องมีเนื้อหาในทางเคมีเช่นเดียวกันกับบริบทนำในขั้นที่ 1 ตัวอย่างจากวงจรปฏิบัติที่ 1 ขั้นที่ 1 ผู้วิจัยใช้บริบทนำ “การรายงาน

ข่าวคุณภาพอากาศหลังไฟไหม้ของโรงงานกิ่งแก้ว”ซึ่งนักเรียนจะได้เรียนรู้จากบริบทว่า การรายงานคุณภาพอากาศใช้เป็นหน่วย ppm, ppb และแปลความหมายของหน่วยได้ และในขั้นที่ 4 ผู้วิจัยใช้บริบทใหม่เป็น “การรายงานการตรวจสอบคุณภาพแหล่งน้ำในโรงเรียน” ซึ่งนักเรียนจะได้ทำการตรวจสอบคุณภาพน้ำโดยใช้อุปกรณ์เป็นเครื่อง TDS : Total dissolved solids (เป็นเครื่องที่ใช้ทดสอบและแสดงปริมาณสารที่เป็นของแข็งที่ละลายอยู่ในสารละลาย) ซึ่งนักเรียนจะได้ฝึกการอ่านค่าจากอุปกรณ์เป็นหน่วย ppm และ ppb รวมทั้งแปลผลออกมาได้ว่ามีปริมาณของแข็งอยู่เท่าใดในสารละลายนั้น และค่าที่อ่านนั้นเป็นอันตรายหรือไม่ ซึ่งนักเรียนต้องใช้เทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่จะต้องทำการสืบค้นด้วยตนเอง จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่า ผู้วิจัยใช้เนื้อหาที่ต่อยอดจากเนื้อหาเดิมและสถานการณ์ที่ใช้จะเป็นสถานการณ์ที่ทำให้นักเรียนเห็นความสำคัญของเนื้อหาที่เรียนรู้ไปว่าสามารถนำไปใช้ต่อยอดในชีวิตประจำวันของนักเรียนได้ โดยบริบทใหม่อาจจะไม่ต้องเป็นการทดลองจริงเหมือนดังตัวอย่างข้างต้นของผู้วิจัย แต่สามารถใช้เป็นภาพข่าวหรือคลิปวีดิโอที่มีเนื้อหาที่กระชับและน่าสนใจ โดยอาจมอบหมายงานในรูปแบบของการทำเป็นชิ้นงานพร้อมกับการการนำเสนอ หรือเป็นการทดลองออนไลน์เสมือนจริงผ่าน Simulation ที่ต้องใช้ความรู้จากกิจกรรมก่อนหน้ามาใช้ ตัวอย่างเช่น ในวงจรปฏิบัติที่ 3 เรื่อง สมบัติบางประการของสารละลาย ผู้วิจัยใช้บริบทนำเป็นเรื่อง “ประเทศเมืองหนาวทำไมใช้เกลือละลายน้ำแข็ง” ซึ่งบริบทนี้จะพานักเรียนไปสู่การค้นพบสมบัติคอลลิเกทีฟในเรื่องของจุดเดือดและจุดเยือกแข็งของสารละลาย และผู้วิจัยเลือกใช้บริบทใหม่เป็น “กิจกรรมล้วงลับ สูตรการต้มเส้นสปาเก็ตตี้ของเชฟมิชิลิน” ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่ใกล้ตัวนักเรียนที่อาจมองข้ามไปว่าในชีวิตประจำวันเรามีการได้ใช้ความรู้ทางเคมีในการทำอาหารด้วย ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกที่ดีต่อวิชาเคมีและการทำกิจกรรม ซึ่งผู้วิจัยได้บันทึกลงในแบบสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้วงจรปฏิบัติที่ 3 ไว้ว่า “... นักเรียนกลุ่มที่ 4 ได้มีการพูดถึงว่าไม่เคยรู้มาก่อนว่าการใส่เกลือลงในน้ำเพื่อต้มเส้นสปาเก็ตตี้จะเกี่ยวข้องกับเคมีในเรื่องสมบัติของสารละลายได้ นักเรียนมีความรู้สึกตื่นเต้น ...” ดังนั้น ข้อควรระวังของการจัดการเรียนรู้ในขั้นตอนนี้คือ การเลือกใช้สถานการณ์ใหม่ของครู ที่ควรคำนึงถึงว่านักเรียนจะต้องได้ใช้แนวคิดสำคัญที่ได้เรียนรู้มาใช้ต่อยอด

ผลการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านเคมี ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยี เรื่อง สารละลาย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์และสรุปร้อยละคะแนนความฉลาดรู้ด้านเคมีของนักเรียนที่ตรวจจากใบกิจกรรมของในแต่ละวงจรปฏิบัติการ และหลังการจัดการเรียนรู้จากแบบวัดความฉลาดรู้ด้านเคมี ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ตารางแสดงการเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ความฉลาดรู้ด้านเคมีที่ได้จากใบกิจกรรมในระหว่างการจัดการเรียนรู้ และหลังการจัดการเรียนรู้จากแบบวัดความฉลาดรู้ด้านเคมี

องค์ประกอบความฉลาดรู้ด้านเคมี	ระหว่างเรียน (ใบกิจกรรม)			เฉลี่ยแต่ละองค์ประกอบ	หลังเรียน (แบบวัดความฉลาดรู้ด้านเคมี)
	วงจรที่ 1	วงจรที่ 2	วงจรที่ 3		
1. ความรู้ทางเคมี	81.25	91.67	93.75	88.89	85.00
2. บริบททางเคมี	84.38	83.33	93.75	87.15	75.00
3. ทักษะการคิดขั้นสูง	87.50	91.67	81.25	86.81	72.50
4. เจตคติต่อเคมี	84.38	91.67	87.50	87.85	70.63
เฉลี่ยรวม			87.67		75.78
ระดับความฉลาดรู้ด้านเคมี			ดีเยี่ยม		ดีเยี่ยม

หมายเหตุ : ใบกิจกรรมเก็บคะแนนเป็นกลุ่ม ส่วนแบบวัดความฉลาดรู้ด้านเคมีเก็บเป็นคะแนนรายบุคคล

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าในระหว่างการจัดการเรียนรู้ โดยการเก็บข้อมูลจากใบกิจกรรมของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานจะมีร้อยละของคะแนนที่ได้จากการตอบคำถามลงในใบกิจกรรมสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ โดยที่องค์ประกอบที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดตามลำดับ ได้แก่ 1) ความรู้ทางเคมี คิดเป็นร้อยละ 88.89 2) เจตคติต่อเคมี คิดเป็นร้อยละ 87.85 3) บริบททางเคมี คิดเป็นร้อยละ 87.15 และ 4) ทักษะการคิดขั้นสูง คิดเป็นร้อยละ 86.81 และร้อยละคะแนนเฉลี่ยหลังการจัดการเรียนรู้ โดยการเก็บข้อมูลจากแบบวัดความฉลาดรู้ด้านเคมี พบว่า องค์ประกอบที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดอันดับแรกจะเหมือนกันกับคะแนนเฉลี่ยระหว่างการจัดการเรียนรู้ นั่นก็คือ ความรู้ทางเคมี คิดเป็นร้อยละ 85 รองลงมาคือบริบททางเคมี ทักษะการคิดขั้นสูง และเจตคติต่อเคมี คิดเป็นร้อยละ 75.00, 72.50 และ 70.63 แปลผลได้ว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยีสามารถพัฒนาความฉลาดรู้ด้านเคมีได้ โดยมีระดับความฉลาดรู้ด้านเคมีอยู่ในระดับ ดีเยี่ยม

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านเคมี เรื่อง สารละลาย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีประเด็นในการอภิปรายดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นกำหนดสถานการณ์ ผู้วิจัยได้กำหนดสถานการณ์ที่ต้องใช้ความรู้ทางเคมีเรื่องสารละลาย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ตามเนื้อหาของ สสวท. โดยสถานการณ์ที่นำมาใช้ต้องเป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ใกล้ตัวกับนักเรียนหรือเกิดขึ้นในสังคม เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจในเนื้อหาเคมีที่กำลังจะเรียนรู้ว่ามีความใกล้ตัวกับนักเรียน ซึ่งบริบทหรือสถานการณ์นี้จะส่งผลต่อการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านเคมีในองค์ประกอบบริบททางเคมีของนักเรียนได้ และยังส่งผลให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับคุณลักษณะที่ต้องคำนึงถึงของบริบทเพื่อการจัดการเรียนรู้ของ Gilbert (2006 : 970-971) ที่กล่าวไว้ว่า การกำหนดสถานการณ์ที่มีความเกี่ยวข้อง กับนักเรียนทำให้นักเรียนตระหนักและเห็นคุณค่าของสถานการณ์ที่กำหนด ไม่ว่าจะเป็นสิ่งที่อยู่รอบตัว

นักเรียน สังคม วัฒนธรรมหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่นักเรียนกำลังเผชิญอยู่ โดยการกำหนดสถานการณ์ นั้นต้องคำนึงว่าสถานการณ์นั้นเกิดขึ้น “ที่ไหน” “เมื่อไหร่” และ “อย่างไร” และเหตุการณ์นั้นมีความเกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์อย่างไร โดยวงจรที่ 1 ผู้วิจัยนำเสนอบริบทเจลแอลกอฮอล์ล้างมือเข้มข้นเท่าไหร่จึงจะเหมาะกับการฆ่าเชื้อไวรัส (ความเข้มข้นในหน่วยร้อยละ) และการรายงานข่าวคุณภาพอากาศหลังไฟไหม้ของโรงงานกิ่งแก้ว (ความเข้มข้นในหน่วย ppm ppb) วงจรที่ 2 อาชีพเชฟ vs นักเคมี (การเตรียมสารละลาย) วงจรที่ 3 ประเทศเมืองหนาวทำไมใช้เกลือละลายน้ำแข็ง (สมบัติบางประการของสารละลาย) พบว่า เมื่อนักเรียนแต่ละกลุ่มได้รับสถานการณ์ดังกล่าวไปจะต้องร่วมกันวิเคราะห์สถานการณ์และเงื่อนไขต่างๆ จนไปสู่การระบุปัญหาจากสถานการณ์ได้ซึ่งเป็นการส่งเสริมกระบวนการทำงานร่วมกัน ส่งผลให้นักเรียนได้ค้นคว้าหาความรู้และหาวิธีแก้ปัญหาโดยครูผู้สอนเป็นผู้ให้ความสะดวก (ศุภณัฐ ชูศรียิ่ง, 2565 : 251)

ขั้นที่ 2 ขั้นลงมือปฏิบัติงาน เมื่อนักเรียนได้รับมอบหมายสถานการณ์ข้างต้น ครูให้นักเรียนแบ่งออกเป็น กลุ่มและแจกใบกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ร่วมกันสืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ ระบุ ปัญหาจากสถานการณ์ โดยสืบค้นผ่านอินเทอร์เน็ตโดยใช้โทรศัพท์มือถือหรือแท็ปเล็ต เนื่องจากการใช้เทคโนโลยีเข้า มามีส่วนร่วมจะเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างสนุกสนานและเทคโนโลยีจะช่วยให้ครูผู้สอนสามารถ ถ่ายทอดองค์ความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Rodniyom, 2023 : 125) ในขั้นตอนนี้นักเรียนจะได้ระดมความคิดร่วมกัน เพื่อศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนได้ค้นพบความรู้ หรือแนวคิดใหม่ๆ (จินดา พราหมณ์ชู, 2553 : 34) และในขั้นตอนนี้จะส่งผลต่อการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านเคมีในองค์ประกอบความรู้ทางเคมีและ ทักษะการคิดขั้นสูงของนักเรียน

ขั้นที่ 3 ขั้นเรียนรู้แนวคิดสำคัญ นักเรียนแต่ละกลุ่มจะออกมานำเสนอผลการทำกิจกรรมจากการสืบค้น ข้อมูลให้กับครูและนักเรียนกลุ่มอื่นได้รับฟัง และร่วมกันประเมินความถูกต้องจากการนำเสนอ เพื่อเป็นการประเมิน ว่านักเรียนได้เรียนรู้อะไรไปจากสถานการณ์ข้างต้น และในขั้นตอนนี้จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้ร่วมกันวิเคราะห์สถานการณ์ที่อยู่ในบริบท วิเคราะห์ข้อคำถามที่สอดคล้องกับองค์ประกอบความฉลาดรู้ด้านเคมี ส่งผลให้เกิดการแลกเปลี่ยนแนวคิดเพื่อตรวจสอบความรู้เดิม (ศุภกร สุขยิ่ง, 2560 : 41) และหลังจากที่นักเรียนนำเสนอครบทุก กลุ่ม ครูและนักเรียนจะร่วมกันอภิปรายสถานการณ์อีกหนึ่งครั้ง เพื่อสรุปแนวคิดสำคัญของสถานการณ์และเนื้อหา ในทางเคมีให้ถูกต้องก่อนที่จะทำกิจกรรมถัดไป ซึ่งสอดคล้องกับจินดา พราหมณ์ชู (2553 : 34) ที่กล่าวว่า การที่นักเรียน จะได้เรียนรู้แนวคิดที่สำคัญที่ได้จากการทำกิจกรรมควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้นำเสนอข้อค้นพบต่างๆ รวมทั้งสรุป ความรู้ที่ได้จากการหาความรู้ด้วยตนเองและในขั้นตอนนี้จะส่งผลต่อการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านเคมีในองค์ประกอบ ความรู้ทางเคมีของนักเรียน

ขั้นที่ 4 ขั้นนำไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ เมื่อนักเรียนได้นำเสนอผลงานจากกิจกรรมข้างต้น และได้ทำความเข้าใจถึงแนวคิดสำคัญของเนื้อหาแล้วนั้น ครูจะทำการนำเสนอสถานการณ์ใหม่ให้กับนักเรียน ซึ่งเป็นเนื้อหาที่ต่อ ยอดจากเนื้อหาเดิม และเป็นสถานการณ์ที่ทำให้นักเรียนเห็นความสำคัญของเนื้อหาที่เรียนรู้ไปว่าสามารถนำไปใช้ต่อยอดในชีวิตประจำวันของนักเรียนได้ ในขั้นตอนนี้บริบทของสถานการณ์ใหม่จะทำหน้าที่เป็นตัวอย่างประกอบขยายความรู้หลังจากการเรียนรู้แนวคิดไปแล้ว Gilbert (2006 : 970) ซึ่งสอดคล้องกับ ศุภณัฐ ชูศรียิ่ง (2565 : 253) ที่กล่าวว่า นักเรียนจะมีการประยุกต์ใช้ความรู้หรือแนวคิดที่ได้รับ

จากการศึกษาค้นคว้าที่ผ่านมาเข้ากับชีวิตประจำวันของนักเรียนเองหรือสถานการณ์ใหม่ด้วยการนำแนวคิดที่ได้มาใช้ในการอธิบาย และในขั้นตอนนี้จะส่งผลต่อการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านเคมีในองค์ประกอบความรู้ทางเคมีและบริบททางเคมีของนักเรียน

2. จากผลการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านเคมีที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยี เรื่อง สารละลาย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีประเด็นในการอภิปรายดังนี้

1. ด้านความรู้ทางเคมี พบว่านักเรียนมีการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านเคมีในองค์ประกอบด้านความรู้ทาง เคมีอย่างต่อเนื่องในทั้ง 3 วงจรปฏิบัติซึ่งคิดเป็นร้อยละ 81.25 91.67 และ 93.75 ตามลำดับ ซึ่งนักเรียนจะเกิดการ พัฒนาองค์ประกอบนี้ในกิจกรรมการเรียนรู้ขั้นที่ 2 ขั้นลงมือปฏิบัติงาน ขั้นที่ 3 ขั้นเรียนรู้แนวคิดสำคัญ และขั้นที่ 4 ขั้นนำไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ เนื่องจากการที่จะพัฒนาให้นักเรียนเกิดความฉลาดรู้ด้านเคมีนั้นครูจะต้องใช้บริบทที่มี ความเกี่ยวข้องกับนักเรียน จึงจะทำให้นักเรียนอยากที่จะเรียนรู้ในเนื้อหา ลงมือสืบค้นข้อมูลจากบริบทโดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วย ทำให้นักเรียนเกิดแนวคิดสำคัญจากการลงมือสืบค้นและเกิดการต่อยอดนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่หรือสถานการณ์ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภกร สุขยิ่ง (2560 : 41) ที่กล่าวว่า การนำบริบทในชีวิตประจำวันที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนมาใช้ในการจัดการเรียนรู้จะช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้แนวคิดทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น เนื่องจากบริบทที่ใกล้ตัวในชีวิตประจำวันของนักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจและกระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วม

2. ด้านบริบททางเคมี พบว่านักเรียนมีการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านเคมีในองค์ประกอบด้านบริบททางเคมี ในทั้ง 3 วงจรปฏิบัติซึ่งคิดเป็นร้อยละ 84.38 83.33 และ 93.75 ตามลำดับ ซึ่งนักเรียนจะเกิดการพัฒนาองค์ประกอบ นี้ในขั้นที่ 1 ขั้นกำหนดสถานการณ์ และขั้นที่ 4 ขั้นนำไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ เนื่องจากการที่ครูนำเสนอบริบทที่ใกล้ตัวนักเรียนหรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในสังคม จะช่วยพัฒนาให้นักเรียนนำความรู้ทางเคมีที่เป็นแนวคิดสำคัญที่ได้ จากการสืบค้นจากบริบทนำในขั้นที่ 1 ไปประยุกต์ใช้กับบริบทใหม่ที่ต้องอาศัยแนวคิดที่ได้จากการทำกิจกรรมไปใช้ ต่อยอดในชีวิตประจำวันของนักเรียนได้ ทำให้นักเรียนเห็นถึงความสำคัญของเนื้อหาทางเคมีที่ได้เรียนรู้ไปว่าสามารถ นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย V. A. Darkwah (2006 : 11) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานเป็นการเรียนรู้ที่ทำให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถเพื่อนำไปใช้ในการแก้ไขสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกันได้ และจะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างไม่มีที่สิ้นสุด

3. ด้านทักษะการคิดขั้นสูง พบว่านักเรียนมีการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านเคมีในองค์ประกอบด้านบริบททาง เคมีในทั้ง 3 วงจรปฏิบัติซึ่งคิดเป็นร้อยละ 87.50 91.67 81.25 ตามลำดับ ซึ่งนักเรียนจะเกิดการพัฒนาองค์ประกอบ นี้ในขั้นที่ 2 ขั้นลงมือปฏิบัติงาน เนื่องจากในขั้นนี้นักเรียนต้องใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการแสวงหา ข้อมูลเพื่อตอบคำถามเกี่ยวกับบริบททางเคมีที่ครูกำหนดขึ้น โดยนักเรียนจะต้องทำการวิเคราะห์เงื่อนไขสถานการณ์ เพื่อไปสู่การสืบค้นข้อมูลและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง หรือนักเรียนอาจจะต้องจัดกระทำข้อมูล แปลความหมายข้อมูล หรือตัดสินความน่าเชื่อถือของข้อมูลได้ ซึ่งสอดคล้องกับ Cigdemoglu and Geban (2015 : 313) ที่ได้กล่าวว่า การอ่านบทความจำนวนมากเป็นเครื่องมือสำคัญใน

การพัฒนาการคิดวิเคราะห์ การแปลความหมายข้อมูล และการพิสูจน์ ทราบความถูกต้องของแนวคิดทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียน และในการวิจัยครั้งนี้พบว่าในวงจรปฏิบัติทั้ง 3 วงจร ทักษะการคิดขั้นสูง เป็นองค์ประกอบความฉลาดรู้ด้านเคมีที่ได้คะแนนน้อยกว่าองค์ประกอบอื่นๆ เนื่องจากเป็น ทักษะที่นักเรียนจะต้องใช้ข้อมูลจากการสืบค้นทั้งจากใบกิจกรรม อินเทอร์เน็ต หรือการทดลอง มาวิเคราะห์และ อธิบายเพื่อตอบคำถามเกี่ยวกับบริบททางเคมีที่กำหนดไว้ในใบกิจกรรม ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่มีความซับซ้อนมากกว่าองค์ประกอบอื่นๆจึงเป็นเหตุผลที่ทำให้ทักษะการคิดขั้นสูงเป็นองค์ประกอบความฉลาดรู้ด้านเคมีที่ได้คะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือคิดเป็นร้อยละ 86.81

4. ด้านเจตคติต่อเคมี พบว่านักเรียนมีการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านเคมีในองค์ประกอบด้านบริบททางเคมีใน ทั้ง 3 วงจรปฏิบัติซึ่งคิดเป็นร้อยละ 84.38 91.67 87.50 ตามลำดับ ซึ่งนักเรียนจะเกิดการพัฒนาองค์ประกอบนี้ในขั้น ที่ 1 ขั้นกำหนดสถานการณ์ (มีความสนใจหัวข้อทางเคมี) ขั้นที่ 2 ขั้นลงมือปฏิบัติงาน ขั้นที่ 4 ขั้นนำไปใช้ใน สถานการณ์ใหม่ เนื่องจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยีเริ่มต้นจากการที่ครูใช้บริบทใกล้ ตัวนักเรียนเป็นตัวกระตุ้นความสนใจในการจัดการเรียนการสอน จนนำมาสู่การทำกิจกรรมแบบกลุ่มเพื่อทำการสืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบริบท จนนักเรียนได้แนวคิดสำคัญเพื่อนำมาใช้อธิบายในสถานการณ์ใหม่ได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย Eny and Wiyarsi (2019 : 2) ที่อธิบายถึงข้อดีของการจัดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานไว้ว่าเป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีประโยชน์ต่อนักเรียนมาก เนื่องจากนักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรงและยังช่วยส่งเสริมเจตคติของนักเรียนต่อรายวิชาเคมีในเชิงบวกมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 บริบทที่เลือกใช้ควรเลือกให้มีความเกี่ยวข้องกับเนื้อหาเรื่อง สารละลาย ที่นักเรียนสามารถพบเจอได้ในชีวิตประจำวันหรือพบได้ในข่าวที่เกิดขึ้นในสังคม และครูควรกระตุ้นให้นักเรียนได้แดงความคิดเห็นต่อบริบทนั้นว่าเกี่ยวข้องกับเนื้อหาทางเคมีอย่างไร

1.2 ในขั้นการลงมือปฏิบัติงาน ครูควรเน้นให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลจากแหล่งที่น่าเชื่อถือและสาธิตการสืบค้นโดยใช้คำสำคัญเพื่อเป็นตัวอย่างให้กับนักเรียนในการสืบค้นข้อมูลให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับความต้องการ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านเคมีครั้งต่อไปควรเลือกเนื้อหาทางเคมีที่ครอบคลุมองค์ประกอบความฉลาดรู้ด้านเคมีทั้ง 4 ด้าน เนื่องจากความฉลาดรู้ด้านเคมีในแต่ละด้านยังมีองค์ประกอบย่อยที่ควรจะพัฒนาให้ได้มากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

จินดา พราหมณ์ชู. (2553). ผลของการใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. *วารสารศรีนครินทรวิโรฒวิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*. 2 (ฉบับพิเศษ), 32-41.

พัชรี ร่มพยอม วิชัยดิษฐ. (2558). ธรรมชาติของวิชาเคมีและการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับธรรมชาติของวิชา. *วารสารวิทยาศาสตร์ มศว.* 31 (2), 187-199.

ลัดดาวัลย์ บูรณะ และ จรรยา ดาสา. (2560). แนวคิดวิทยาศาสตร์ เรื่อง สารละลายของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. *วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์*. 32 (2) ,9-17

วิทยา วาโย, อภิรดี เจริญนุกูล, ฉัตรสุดา กานกายันต์, และจรรยา คนใหญ่ (2563). การเรียนการสอนแบบออนไลน์ภายใต้สถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัส COVID-19: แนวคิดและการประยุกต์ใช้จัดการเรียนการสอน. *วารสารศูนย์อนามัย*. 19 (14), 285-298.

ศุภกร สุขยิ่ง. (2560). การจัดการเรียนรู้แบบใช้บริบทเป็นฐานร่วมกับการใช้ข่าวเป็นสื่อ เรื่อง สภาพสมดุลเพื่อพัฒนาการรู้เรื่องวิทยาศาสตร์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. *วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์*. 18 (2), 31-44.

ศุภณัฐ ชูศรียิ่ง. (2565). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบบริบทเป็นฐานร่วมกับบทเรียนบนเว็บเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างคำอธิบายเชิงวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*. 17 (1), 244-255.

สิรินภา กิจเกื้อกูล. (2562). *การวิจัยทางวิทยาศาสตร์ศึกษา*. พิษณุโลก: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.

อิชยา กองไชย (2565). การจัดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐาน. *วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น*. 8 (6), 443-450.

Cigdemoglu, C., & Geban, Ö. (2015). Improving students' chemical literacy levels on thermochemical and thermodynamics concepts through a context-based approach. *Chemistry Education Research and Practice*. 16 (2), 302–317. Retrieved from https://pubs.rsc.org/en/content/articlelanding/2015/rp/c5rp00007f.

Darkwah, V. A. (2006). *Undergraduate nursing students' level of thinking and self-efficacy in patienteducation in a context-based learning program*. Edmonton : University of Alberta.

Eny, H. A., & Wiyarsi, A. (2019). Students' Chemical Literacy on Context-Based Learning: A Case of Equilibrium Topic. *Journal of Physics: Conference Series*. 1397 (1). Retrieved from https://iopscience.iop.org/article/10.1088/1742-6596/1397/1/012035/meta.

Gilbert, J. K. (2006). On the Nature of "Context" in Chemical Education. International Journal of Science Education. 28 (9), 957-976. Retrieved from https://hal.science/hal-00513318/document.

Kemmis, S., McTaggart, R., & Nixon, R. (1988). *The Action Research Planner* (1 ed.). Retrieved from http://elibrary.mukuba.edu.zm:8080/jspui/bitstream/123456789/625/1/The%20Action%20Research%20Planner.pdf.

Rodniyom, A. (2023). Educational technology and online teaching and learning Management in the new era. *Journal of Buddhist Anthropology*. 6 (9), 123-133. Retrieved from https://so04.tci-thaijo.org/index.php/JSBA/article/view/251294.

Shwartz, Y., Ben-Zvi, R., & Hofstein, A.(2006). The use of scientific literacy taxonomy for assessing the development of chemical literacy among high school students. *Chemistry Education Research and Practice*. 7 (4), 203-225. Retrieved from https://pubs.rsc.org/en/content /articlelanding/2006/rp/b6rp90011a.

Sriphrom, P., & Onthanee, A. (2020). Development of learning activities by using context-Based learning with infographics to enhance scientific literacy and attitude toward science on the topic of chemical bonds for grade 10 students. *Journal of Education Naresuan University*. 23 (3), 159-174. Retrieved from https://so06.tci-thaijo.org/index.php/edujournal_nu/article /view/231230.

อิทธิพลคั่นกลางของความสามารถทางการแข่งขันเป็นตัวแปรถ่ายทอดแนวปฏิบัติการจัดการคุณภาพเชิงเทคนิคสู่ผลการดำเนินงานโดยมีกลยุทธ์ทางการแข่งขันเป็นตัวแปรกำกับของโรงแรมที่ได้รับมาตรฐาน SHA

Influence of Competitiveness is the variable that transfers Hard Quality Management Practices to Firm Performance with Competitive Strategy as the Modirater to SHA-standardized Hotel Firm Performance

อัจฉรา กลิ่นจันทร์,
รัตนา สิทธิอ่วม และ ธัมมะทินนา ศรีสุพรรณ
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
Autchara Klinchan,
Rattana Sittioum and Thammatinna Seesupan
Pibulsongkram Rajabhat University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: tunautchara@gmail.com

****

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาแนวทางการจัดการคุณภาพของธุรกิจโรงแรม เพื่อการปรับตัวของธุรกิจโรงแรม ภายใต้สถานการณ์ความไม่ปกติอันเนื่องมาจากการระบาดของ COVID 19 และการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมของผู้บริโภค โดยมุ่งเน้นไปที่แนวทางการจัดการคุณภาพของธุรกิจโรงแรมของภาคเหนือโดยมีวัตถุประสงค์ 1.เพื่อศึกษาแนวทางการปฏิบัติการจัดการคุณภาพเชิงเทคนิค ความสามารถทางการแข่งขัน กลยุทธ์ทางการแข่งขัน และผลการดำเนินงานของโรงแรมที่ได้มาตรฐาน SHA 2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของความสามารถทางการแข่งขันเป็นตัวแปรถ่ายทอดแนวปฏิบัติการจัดการคุณภาพเชิงเทคนิคสู่ผลการดำเนินงานของโรงแรมที่ได้มาตรฐาน SHA 3. เพื่อหาอิทธิพลของกลยุทธ์ทางการแข่งขันในฐานะตัวแปรกำกับที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน กลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหารหรือหัวหน้าฝ่ายของโรงแรมที่ได้มาตรฐาน SHA ในเขตภาคเหนือ จำนวน 628 ราย เครื่องมือคือแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพรรณนาหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติอนุมานด้วยการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง โดยโปรแกรม PLS และ PROCESS

ผลการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชายคิดเป็นร้อยละ 58.40 อายุระหว่าง 30-40 ปีคิดเป็นร้อยละ 36.50 การศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 67.00 มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 31.60 และประเภทธุรกิจบริษัทคิดเป็นร้อยละ 54.10 ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมมีระดับความคิดเห็นต่อทุกด้านระดับมาก อันดับแรกคือแนวปฏิบัติการ

* วันที่รับบทความ : 21 มีนาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 11 เมษายน 2567; วันตอบรับบทความ : 16 เมษายน 2567
Received: March 21 2024; Revised: April 11 2024; Accepted: April 16 2024

จัดการคุณภาพเชิงเทคนิคมากที่สุด ($\overline{X}$=4.54, S.D.= 0.651, CV = 0.143) รองลงมาคือความสามารถทางการแข่งขัน ($\overline{X}$=4.48, S.D.= 0.682, CV = 0.152) ผลการดำเนินงาน ($\overline{X}$=4.44, S.D.= 0.711, CV = 0.160) และกลยุทธ์ทางการแข่งขัน ที่สุด ($\overline{X}$=4.33, S.D.= 0.766, CV = 0.177) ตามลำดับอิทธิพลที่ส่งผลทางตรงเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานมากที่สุด ความสามารถทางการแข่งขัน (Direct Effect = 0.588) รองลงมาแนวปฏิบัติการจัดการคุณภาพเชิงเทคนิค (Direct Effect = 0.249) และสามารถอธิบายความแปรปรวนของผลการดำเนินงานร้อยละ 64.20 (R^2=0.642) และอิทธิพลของกลยุทธ์ทางการแข่งขันในฐานะตัวแปรกำกับที่ส่งผลต่อการดำเนินงานนั้น อิทธิพลการกำกับ (ใช้เป็น Int_1) คือ ค่า β = -0.011 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ: กลยุทธ์ทางการแข่งขัน; ความสามารถทางการแข่งขัน; ผลการดำเนินงาน; แนวปฏิบัติการจัดการคุณภาพเชิงเทคนิค

Abstract

This research is a study of approaches to quality management in the hotel business. for the adjustment of the hotel business Under the abnormal situation due to the outbreak of COVID 19 and changes in consumer behavior. Focusing on guidelines for quality management of the hotel business of the northern region with the objective 1. To study Hard Quality Management Practices Competitive ability Competitive strategy and Firm Performance results of hotels that meet SHA standards. 2. To study the influence of Competitive ability as a variable for transferring Hard Quality Management Practices to the Firm Permeance of hotels that meet SHA standards. 3. To find the influence of Competitive Strategies. as the Modirater that Firm Permeance The sample group consisted of 628 executives or department heads of hotels that met SHA standards in the northern region. The instrument was a questionnaire. Data analysis used descriptive statistics to find frequencies, percentages, means, and standard deviations. Inferential statistics using structural equation analysis by PLS and PROCESS programs.

The research result found more female than male, accounting for 58.40 percent. Ages between 30-40 years accounting for 36.50 percent. Most of their education was at the bachelor's level. Accounted for 67.00 percent, with work experience of more than 10 years or more, accounted for 31.60 percent, and company business type accounted for 54.10 percent. Hotel business operators have a high level of opinion on all aspects. The first was the most Hard Quality Management Practices ($\overline{X}$ =4.54, S.D.= 0.651, CV = 0.143), followed by the Competitiveness ($\overline{X}$ =4.48, S.D.= 0.682, CV = 0.152)Firm Performance ($\overline{X}$ =4.44, S.D.= 0.711, CV = 0.160) and Competitive Strategy ($\overline{X}$ =4.33, S.D.= 0.766, CV = 0.177) in order of influence that has a positive direct effect on Firm Performance the most work Competitive ability (DE = 0.588), followed by Hard Quality Management Practices (DE = 0.249) and can explain 64.20 percent of the variance in operating results (R^2=0.642) and the influence of Competitive Strategy as the Modirater that affects Firm Performance the governance influence (Int-1) is β = -0.011, not statistically significant.

Keywords: Competitive; Competitive Strategy; Firm Performance; Hard Quality Management Practices

บทนำ

การท่องเที่ยวและโรงแรมเป็นส่วนสำคัญของอุตสาหกรรมการบริการท่องเที่ยวที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของหลายประเทศทั่วโลกประเทศต่าง ๆ ต้องพัฒนาอุตสาหกรรมให้เติบโตอย่างยั่งยืนเพื่อสร้างรายได้ทำให้กับประชากรในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศตนเอง การท่องเที่ยวในปัจจุบันมีแนวโน้มที่เน้นการท่องเที่ยวที่ยังคงรักษาความธรรมชาติและวัฒนธรรมของสถานที่นั้น ๆ โดยมีการพัฒนาสิ่งที่เรียกว่าการท่องเที่ยวยั่งยืนเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมและสังคมในสถานที่ต่าง ๆ (การท่องเที่ยวและการกีฬา, 2565: 87) ซึ่งเทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญในการท่องเที่ยวในปัจจุบัน โดยเฉพาะในการจองที่พัก การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการตลาดและการตรวจสอบข้อมูลที่สำคัญในการวางแผนการท่องเที่ยว โดยสอดคล้องกับ โรงแรมในปัจจุบันมุ่งเน้นการให้บริการที่หลากหลายและปรับตัวตามความต้องการของลูกค้า เช่น โรงแรมที่ให้บริการเพิ่มเติมที่เน้นความสะอาดและสุขอนามัย เทคโนโลยีในห้องพัก และบริการที่เน้นการประหยัดพลังงานเทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการโรงแรม ไม่ว่าจะเป็นการจองห้องพักออนไลน์ การบริหารจัดการการเข้าพัก และบริการอื่น ๆ ที่ทำให้ลูกค้ามีประสบการณ์ที่ดีในการเข้าพัก โดยมีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการประชุมและสัมมนามีความต้องการ มากขึ้น เนื่องจากการประชุมธุรกิจและกิจกรรมอื่น ๆ เป็นส่วนสำคัญของการดำเนินธุรกิจในหลาย ๆ พื้นที่ (พุทธชาด ลุนคำ และ รชฏ เลียงจันทร์, 2564)

ประเทศไทยได้รับผลกระทบจากวิกฤตดังกล่าวมากเช่นกันเนื่องจากพึ่งพาการท่องเที่ยวและการบริการมากถึงร้อยละ 12 ของ GDP (ปิยะพร อรุณเกรียงไกร, 2563: 66) จึงมีความจำเป็นที่การท่องเที่ยวและการบริการ จะต้องมีการปรับตัวเพื่อความอยู่รอด จากรายงานภาวะเศรษฐกิจการท่องเที่ยวพบว่ามีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติของไทยในปี 2563 ลดลงเหลือ 18 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 54.6 และ GDP ลดลงจากเดิมร้อยละ 2.7 เหลือร้อยละ 0.8 ตามรายงานของสภาการเดินทางและการท่องเที่ยวโลก (World Travel and Tourism Council: WTTC) ระบุว่าการเดินทางและการท่องเที่ยวระหว่างประเทศในปี 2561 สร้างรายได้จำนวน 8.8 ล้านเหรียญสหรัฐ หรือร้อยละ 10.4 ของกิจกรรมทางเศรษฐกิจทั้งหมดของโลก โดยประเทศไทยได้รับผลกระทบมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 22 ของ GDP ฟิลิปปินส์ร้อยละ 21 สเปนร้อยละ 14.9 อิตาลีร้อยละ 13 จีนร้อยละ 11 สหราชอาณาจักรร้อยละ 10.5 ตามลำดับ (ศฐิฒฎา ธารารัตนสุวรรณ, 2563: 6)

การท่องเที่ยวและการบริการจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมากเพราะสร้างงาน สร้างอาชีพให้แก่ประชาชนมากกว่า 8.3 ล้านคนคิดเป็นร้อยละ 18 ของ GDP (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565: 36) โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางภาคเหนือซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพทางด้านการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายมีจุดเด่นมีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี สภาพธรรมชาติ อัธยาศัย ไมตรีความอ่อนโยน สุภาพเป็นมิตรของประชาชน ที่มีความหลากหลายเผ่าพันธุ์ สามารถพัฒนาให้เป็นการท่องเที่ยวเชิง

สุขภาพความงาม และการแพทย์ ความอุดมสมบูรณ์ของพืชพรรณอาหาร ที่ผ่านมาภาครัฐได้มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ทันสมัย มีสิ่งอำนวยความสะดวก ไม่ว่าจะเป็นโรงพยาบาล โรงแรม สถานที่ท่องเที่ยว แหล่งช็อปปิ้ง เส้นทางคมนาคม สะดวกปลอดภัย มีสนามบินนานาชาติหลายแห่ง สามารถเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านได้อย่างสะดวก ทั้งทางบก เรือ และอากาศ (เป้าหมายและแนวทางการพัฒนาภาคเหนือ 2566-2570) จากการที่มีการเผยแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้เกิดวิถีชีวิตใหม่ เพื่อให้สามารถอยู่ได้อย่างปกติสุข รวมทั้งการท่องเที่ยวและการบริการที่จะต้องสร้างความเชื่อมั่นในด้านความปลอดภัยทางด้านสาธารณสุขเป็นสำคัญ (Amazing Thailand Safety & Health Administration; SHA) ซึ่งนักท่องเที่ยวจะคำนึงถึงสุขภาพอนามัยในระหว่างที่เดินทางท่องเที่ยวเป็นหลัก (การท่องเที่ยวและกีฬา, 2565: 89) ดังนั้น จะต้องมีการเตรียมความพร้อมทั้งด้านการบริหารจัดการบุคลากรงบประมาณและการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพ ผู้ประกอบการท่องเที่ยวและบริการจะต้องมีการวางแผนกลยุทธ์เพื่อสร้างแรงจูงใจทั้งลูกค้าเก่าและลูกค้าใหม่ให้เกิดความพึงพอใจความมั่นใจ U-senyang.S.et.al, (2022: 84) สรุปว่าปัจจัยความสำเร็จของการบริหารจัดการธุรกิจชุมชนในประเทศไทยประกอบด้วยปัจจัยหลัก 5 ประการ ได้แก่ 1. ปัจจัยความเป็นผู้นำ 2. ปัจจัยผลิตภัณฑ์ที่ไม่ซ้ำใคร 3. ปัจจัยในการสร้างการมีส่วนร่วม 4. ปัจจัยการเรียนรู้และการปรับตัว และ 5. ปัจจัยในการพัฒนาและการสร้างแบรนด์ การศึกษาของธุรกิจโรงแรมนั้นจำเป็นที่ต้องการแก้ปัญหาเชิงเศรษฐกิจเพื่อความอยู่รอดและสามารถสู้กับคู่แข่งขันได้ธุรกิจต้องมีการปรับเปลี่ยนตนเองเสมอ การจัดการคุณภาพเป็นกลยุทธ์หนึ่งที่ได้เปรียบทางการแข่งขันเป็นหลักในการบริหารธุรกิจให้ประสบผลสำเร็จสามารถสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้าทั้งภายในและภายนอก (พุทธชาด ลุนคำ และ รชฎ เลียงจันทร์, 2564) และจากเหตุการณ์ที่ผ่านมาการดำเนินการสามารถวางแผนการดำเนินงานที่ลดความซ้ำซ้อน และต้นทุนในการดำเนินงานที่ชัดเจน (สวัสดิ์ วรรณรัตน์, 2561: 100)

จากข้อมูลข้างต้น การท่องเที่ยวและโรงแรมมีความสำคัญในการสนับสนุนภาคการท่องเที่ยวและเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีผลกระทบมากในหลายด้าน การท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีผลกระทบในการกระจายรายได้และโอกาสการจ้างงานที่ต่างกันในสังคมท้องถิ่น. จุดมุ่งหมายของการศึกษาครั้งนี้คือเพื่อศึกษาแนวทางการปฏิบัติการจัดการคุณภาพเชิงเทคนิค ความสามารถทางการแข่งขันกลยุทธ์ทางการแข่งขัน และผลการดำเนินงานของโรงแรมที่ได้มาตรฐาน SHA

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางการปฏิบัติการจัดการคุณภาพเชิงเทคนิค ความสามารถทางการแข่งขัน กลยุทธ์ทางการแข่งขัน และผลการดำเนินงานของโรงแรมที่ได้มาตรฐาน SHA

2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของความสามารถทางการแข่งขันเป็นตัวแปรถ่ายทอดแนวปฏิบัติการจัดการคุณภาพเชิงเทคนิคสู่ผลการดำเนินงานของโรงแรมที่ได้มาตรฐาน SHA

3. เพื่อหาอิทธิพลของกลยุทธ์ทางการแข่งขันในฐานะตัวแปรกำกับที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน

ระเบียบวิธีวิจัย

การดำเนิการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนมีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านประชากร (Population) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูลจากผู้จัดการหรือหัวหน้าฝ่ายธุรกิจโรงแรมในเขตภาคเหนือที่ได้มาตรฐาน SHA จำนวน 2,205 แห่ง ประกอบด้วย 16 จังหวัดได้แก่ กำแพงเพชร เชียงราย เชียงใหม่ ตาก นครสวรรค์ น่าน พะเยา พิจิตร พิษณุโลก เพชรบูรณ์ แพร่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน สุโขทัย และ อุตรดิตถ์

2. กลุ่มตัวอย่าง (Sample size) คือ ผู้บริหารโรงแรมหรือหัวหน้าฝ่ายของโรงแรมที่ได้มาตรฐาน SHA ในเขตภาคเหนือโดยจำนวนตัวอย่าง (Sample size) ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ของ Hair, et. al. (2010) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 628 ราย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 มาตรวัดตัวแปรแฝง ประกอบด้วย 1. แนวปฏิบัติการจัดการคุณภาพเชิงเทคนิค (HQMP) 2. ความสามารถทางการแข่งขัน (COM) 3. ผลการดำเนินงาน (FP) 4.กลยุทธ์ทางการแข่งขัน (COMS) โดยลักษณะของคำถามจะเป็นคำถามปลายปิดแบบหลายคำตอบ (Close ended Question) สำหรับการเลือกใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยเลขคณิตจากแบบสอบถามที่ใช้มาตรวัดแบบลิเคิร์ท (Likert, 1970: 95) 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยเลขคณิต 4.51-5.00	แปลความว่า มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยเลขคณิต 3.51-4.50	แปลความว่า มาก
ค่าเฉลี่ยเลขคณิต 2.51-3.50	แปลความว่า ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยเลขคณิต 1.51-2.50	แปลความว่า น้อย
ค่าเฉลี่ยเลขคณิต 1.00-1.50	แปลความว่า น้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

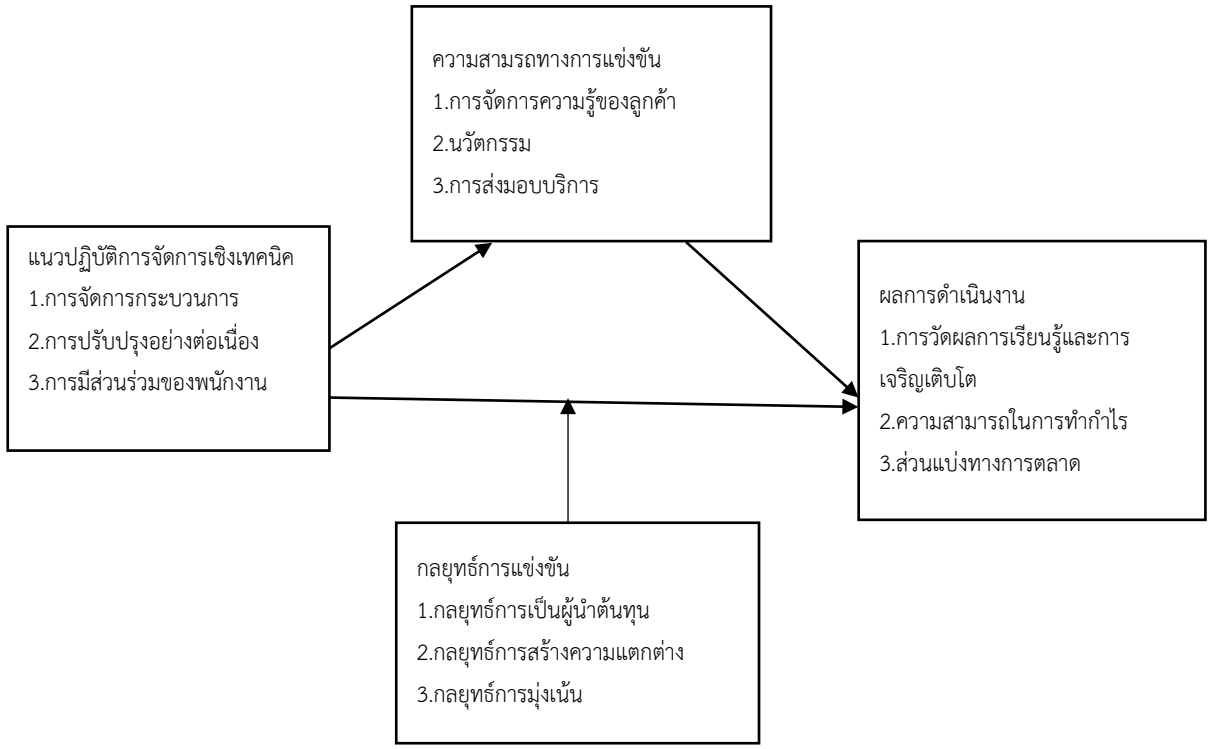
ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ โดยใช้แบบสอบถามปลายปิดและทำการเก็บข้อมูลตามจำนวนกลุ่มเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ จากนั้นจึงติดต่อทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) ของผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมที่ได้มาตรฐาน SHA เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลโดยใช้ Google form การกับหนดกลุ่มตัวอย่างของ Hair, et. al. (2010) คำนวณแล้วจะได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 900 ราย ตามเงื่อนไขกำหนดขนาดตัวอย่างเพื่อการวิจัยด้วยตัวแบบสมการโครงสร้าง (SEM) คือ จำนวน 10-15-20 เท่าของตัวชี้วัด ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้แบบสอบถามมีจำนวน ข้อถาม 60 ข้อคำถามตามวรรณกรรมที่ได้ทบทวนมา ซึ่งผู้วิจัยใช้จำนวน 15 เท่าของตัวชี้วัด ซึ่งมีความเหมาะสมกับงานวิจัย ตามเกณฑ์ของ Hair, et. al. (2010) ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมามีความสมบูรณ์ จำนวน 628 ชุด เป็นร้อยละ 69.78

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยอธิบายลักษณะต่าง ๆ ของประชากรหรือกลุ่มตัวอย่างที่วิจัยค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) สถิติอนุมาน (Inferential Statistic) การวิเคราะห์เส้นทาง (Path analysis) นำเสนอค่าสถิติแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทุกด้าน ด้วยค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน (Standardized Regression Weights) พร้อมทั้งค่า t-Value และ p-Value และค่า Square Multiple Correlation ที่ได้จากผลการวิเคราะห์ จัดทำเป็นตัวแบบเส้นทางหลังจากนั้นได้นำเสนอสถิติแสดงค่าอิทธิพลระหว่างตัวแปร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยโดยมีตัวแปรสาเหตุได้แก่ แนวปฏิบัติการจัดการคุณภาพเชิงเทคนิค ซึ่งประกอบไปด้วย การจัดการกระบวนการ การปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและการมีส่วนร่วมของพนักงาน ตัวแปรคั่นกลางได้แก่ ความสามารถทางการแข่งขัน ประกอบไปด้วยการจัดการความรู้ของลูกค้า นวัตกรรม และ การส่งมอบบริการ ตัวแปรผลได้แก่ ผลการดำเนินงานประกอบไปด้วยการวัดผลการเรียนรู้และการเจริญเติบโต ความสามารถในการทำกำไร และ ส่วนแบ่งทางการตลาด ตัวแปรกำกับได้แก่ กลยุทธ์ทางการแข่งขันประกอบด้วย กลยุทธ์ด้านผู้นำต้นทุน กลยุทธ์ด้านความแตกต่าง และกลยุทธ์มุ่งเน้น ของโรงแรมที่ได้รับมาตรฐาน SHA จากผลการศึกษาและรวบรวมจากการทบทวนวรรณกรรมของ Caputo, Garcia-Perez, Cillo, and Giacosa, (2019: 1334); Otieno and Maina, (2019: 226); Wisenthige, K., Guoping, C. (2016: 54); Alieva, J., & Powell, D.J, (2022: 2) ดังกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย สามารถสรุป ผลการวิจัยได้ดังนี้

จากผลการสำรวจของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 628 ราย ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชายคิดเป็นร้อยละ 58.40 อายุระหว่าง 30-40 ปีคิดเป็นร้อยละ 36.50 การศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 67.00 มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 31.60 และประเภทธุรกิจบริษัทคิดเป็นร้อยละ 54.10

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาแนวทางการปฏิบัติการจัดการคุณภาพเชิงเทคนิค ความสามารถทางการแข่งขัน กลยุทธ์ทางการแข่งขัน และผลการดำเนินงานของธุรกิจโรงแรมที่ได้มาตรฐาน SHA” ผลการศึกษาดังต่อไปนี้

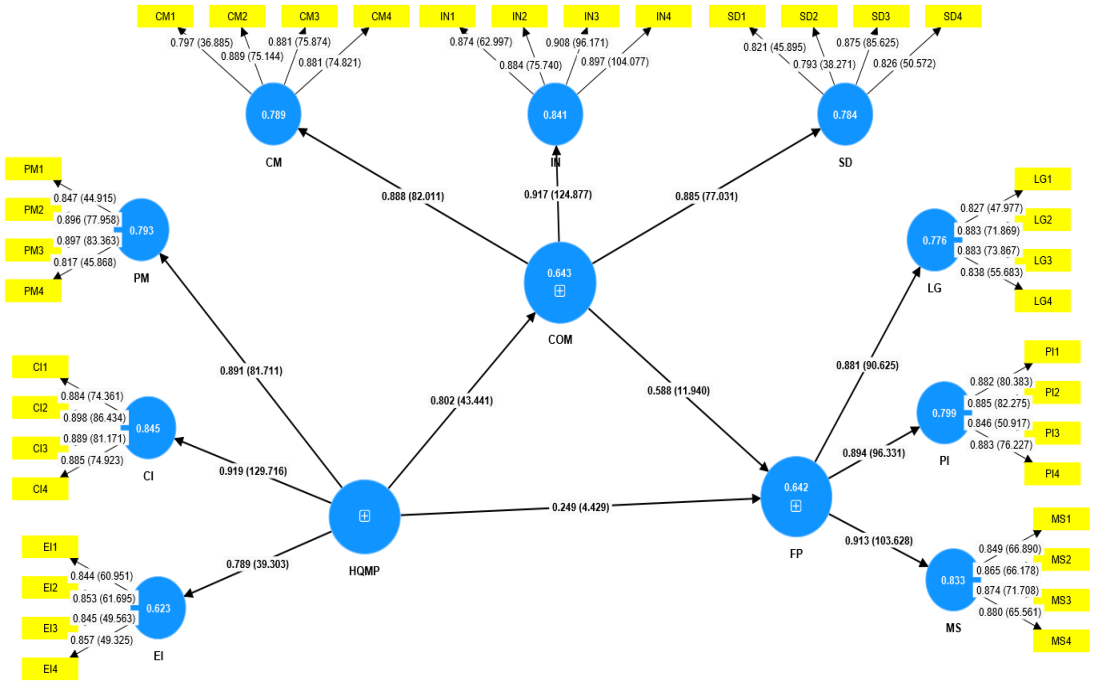
ระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการโรงแรมที่ได้มาตรฐาน SHA จำนวน 628 ราย ให้ความสำคัญกับแนวการปฏิบัติการจัดการคุณภาพเชิงเทคนิค (Hard Quality Management Practices) มากที่สุด รองลงมา ความสามารถทางการแข่งขัน (Competitiveness) ผลการดำเนินงาน (Firm Performance) และกลยุทธ์ทางการแข่งขัน (Competitive Strategy) ตามลำดับดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตัวแปร	$\overline{X}$	SD	CV	ระดับความคิดเห็น
แนวปฏิบัติการจัดการคุณภาพเชิงเทคนิค	4.54	0.651	0.143	มากที่สุด
ความสามารถทางการแข่งขัน	4.48	0.682	0.152	มาก
ผลการดำเนินงาน	4.44	0.711	0.160	มาก
กลยุทธ์ทางการแข่งขัน	4.33	0.766	0.177	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่าผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมมีระดับความคิดเห็นต่อทุกด้านระดับมาก อันดับแรกคือแนวปฏิบัติการจัดการคุณภาพเชิงเทคนิคมากที่สุด ($\overline{X}$=4.54, S.D.= 0.651, CV = 0.143) รองลงมาคือความสามารถทางการแข่งขัน ($\overline{X}$=4.48, S.D.= 0.682, CV = 0.152) ผลการดำเนินงาน ($\overline{X}$=4.44, S.D.= 0.711, CV = 0.160) และกลยุทธ์ทางการแข่งขัน ที่สุด ($\overline{X}$=4.33, S.D.= 0.766, CV = 0.177) ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาอิทธิพลของความสามารถทางการแข่งขันเป็นตัวแปรถ่ายทอดแนวปฏิบัติการจัดการคุณภาพเชิงเทคนิคสู่ผลการดำเนินงานของโรงแรมที่ได้มาตรฐาน SHA ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของความสามารถทางการแข่งขันเป็นตัวแปรถ่ายทอดแนวปฏิบัติการจัดการคุณภาพเชิงเทคนิคสู่ผลการดำเนินงานผลการวิเคราะห์อิทธิพลรวม (total effect)

แผนภาพที่ 2 การวิเคราะห์อิทธิพลของความสามารถทางการแข่งขัน

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของความสามารถทางการแข่งขัน

ตัวแปร	R^2	อิทธิพล (effect)	ตัวแปรอิสระ	
			แนวปฏิบัติการจัดการคุณภาพเชิงเทคนิค	ความสามารถทางการแข่งขัน
ความสามารถทางการแข่งขัน	0.643	DE	0.802	0.000
		IE	0.000	0.000
		TE	0.802	0.000
ผลการดำเนินงาน	0.642	DE	0.249	0.588
		IE	0.355	0.000
		TE	0.604	0.588

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม ของบทบาทคั่นกลางของความสามารถทางการแข่งขันที่เชื่อมโยงกับแนวปฏิบัติการจัดการคุณภาพเชิงเทคนิคสู่ผลการดำเนินงานของโรงแรมที่ได้รับมาตรฐาน SHA พบว่า อิทธิพลที่ส่งผลทางตรงเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานมากที่สุด คือ ความสามารถทางการแข่งขัน (Direct Effect = 0.588) รองลงมา คือ แนวปฏิบัติการจัดการคุณภาพเชิงเทคนิค (Direct Effect = 0.249) และอิทธิพลของบทบาทคั่นกลางของความสามารถทางการแข่งขันที่เชื่อมโยงกับแนวปฏิบัติการจัดการคุณภาพเชิงเทคนิคสู่ผลการดำเนินงานของโรงแรมที่ได้รับมาตรฐาน SHA พบว่า อิทธิพลของการทดสอบส่งผลทางตรงและทางอ้อมเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานมากที่สุด คือ แนวปฏิบัติการจัดการคุณภาพเชิงเทคนิค (Total effect = 0.604) และปัจจัยตัวแปรด้านความสามารถทางการแข่งขัน และผลการดำเนินงานสามารถอธิบายความแปรปรวนของการเกิดความความสามารถทางการแข่งขันได้ร้อยละ 64.30 (R^2=0.643) และผลการดำเนินงานร้อยละ 64.20 (R^2=0.642)

คุณภาพของแบบจำลองโครงสร้าง พิจารณาจากคุณภาพจากค่า Loading และ p-value, R^2 และ f^2 คือ ค่าน้ำหนักมีนัยสำคัญการพิจารณาค่า R^2 Hair et al. (2010) เสนอว่าการวิจัยทางสังคมศาสตร์แบ่งค่า R^2 เป็น 3 ระดับ คือ 0.25 เป็นระดับอ่อน (Weak) 0.50 เป็นระดับกลาง (Moderate) และ 0.75 เป็นระดับสูง (Substantial) และค่า f^2 ซึ่ง Cohen (1992: 155) ระบุว่าถ้า f^2 =0.02 คือ Effect size ต่ำ แสดงว่าตัวอย่างมีขนาดเล็กทำให้ไม่สามารถตรวจพบอิทธิพลของปฏิสัมพันธ์ได้ ถ้า f^2 = 0.15 คือ Effect size มีค่าปานกลาง แสดงว่าตัวอย่างมีขนาดใหญ่ปานกลางสูงพอตรวจสอบอิทธิพลของปฏิสัมพันธ์ได้ และถ้า f^2 = 0.35 คือ Effect size สูง แสดงว่าตัวอย่างมีขนาดใหญ่สามารถตรวจสอบอิทธิพลของปฏิสัมพันธ์ได้ดี พบว่าขนาดและความเชื่อมั่นของค่าน้ำหนักระหว่างตัวแปรแฝง ค่าสถิติ R^2 และ f^2 จากภาพที่ 1 และข้อมูลเดียวกันวิเคราะห์อิทธิพลจำนวน 3 เส้นทาง มีค่าน้ำหนักสูงสุดและมีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 3 เส้นทางตั้งแต่ 0.249 ถึง 0.802 และค่า f2 มีค่าตั้งแต่ 0.062 ถึง 1.805 ในตารางที่ 4 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐาน

	สมมติฐานการวิจัย (Hypothesis)	**สัมประสิทธิ์เส้นทาง** (Coef.)	*t* statistic	p-value	f^2	**ผลลัพธ์**
H1	แนวปฏิบัติการจัดการคุณภาพเชิงเทคนิคส่งผลต่อความสามารถทางการแข่งขัน	0.802	43.441	0.000	1.805	สนับสนุน
H2	แนวปฏิบัติการจัดการคุณภาพเชิงเทคนิคส่งผลต่อผลการดำเนินงาน	0.249	4.429	0.000	0.062	สนับสนุน
H3	ความสามารถทางการแข่งขันส่งผลต่อผลการดำเนินงาน	0.588	11.940	0.000	0.344	สนับสนุน

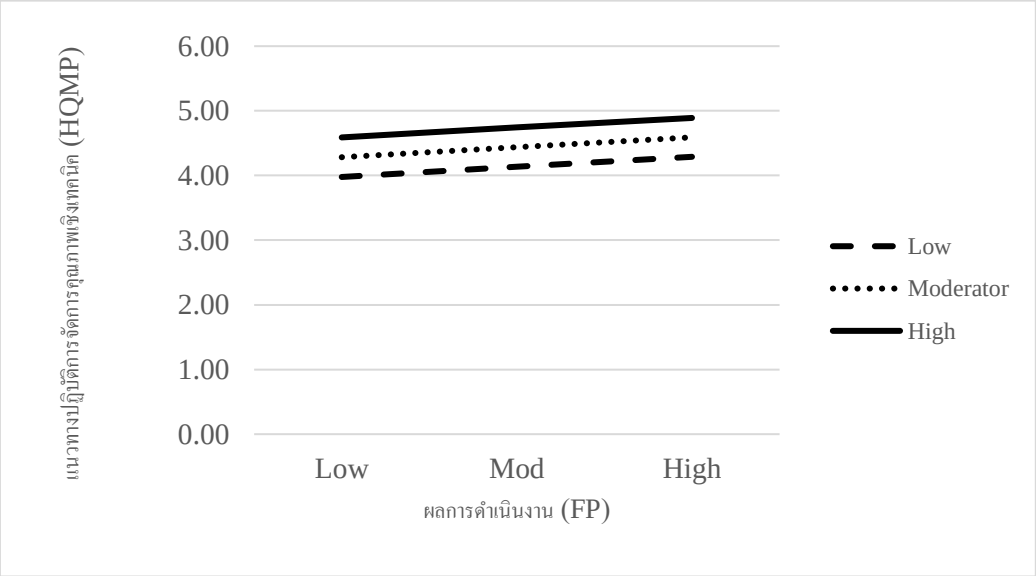
วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อหาอิทธิพลของกลยุทธ์ทางการแข่งขันในฐานะตัวแปรกำกับที่ส่งผลต่อการดำเนินงานผลการศึกษาอิทธิพลของตัวแปรกำกับเมื่อกำกับเส้นทาง HQMP⟶ FP ด้วย COMS อิทธิพลการกำกับ (ในตารางที่ 5 ใช้เป็น Int_1) คือค่า β = - 0.011 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (ดูจากค่า t=-0.265, p=0.791 > 0.05 หรือช่วงเชื่อมั่น 95% คลุม 0 เอาไว้หรือ R^2_change = 0.000 ให้ค่า F = 0.070, p = 0.791 > 0.05) แสดงว่าในภาพรวมแล้ว COMS มิได้มาเปลี่ยนแปลงอิทธิพลของ HQMP⟶FP

ผลการวิเคราะห์อิทธิพลการกำกับอย่างมีเงื่อนไขตามวิธี pick-a-point เมื่อ COMS มีค่าต่ำ (-0.569) เมื่อค่าปานกลาง (0.000) และ เมื่อ COMS มีค่าสูง (0.59) พบว่ามีนัยสำคัญแสดงว่า COMS เปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ระหว่าง HQMP และ FP เป็นจุด ๆ เพียงบางจุดโดยพบว่าค่า COMS มีค่าสูงขึ้นจะมีผลทำให้ HQMP มีอิทธิพลต่อ FP ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 5 อิทธิพลทางตรงของ HQMP ที่มีต่อ FP ตามเงื่อนไขของ COMS ที่พิจารณาเฉพาะจุด (pick-a-point)

COMS	Effect	se	t	p-value	LLCI	ULCI
-0.569 (ค่าต่ำ)	0.330	0.039	8.386	0.000	0.253	0.407
0.000(ค่ากลาง)	0.324	0.042	7.639	0.000	0.240	0.407
0.569 (ค่าสูง)	0.317	0.057	5.565	0.000	0.205	0.429

จากตารางที่ 5 พบว่า COMS เป็นปัจจัยที่สร้างความสัมพันธ์ระหว่าง HQMP กับ FP แต่ปฏิสัมพันธ์ HQMP*COMS ไม่มีนัยสำคัญ ดังนั้นในภาพรวม COMS จึงไม่ส่งเสริมให้ HQMP มีผลกระทบต่อ FP และหากนำไปจัดทำกราฟ X to Y ใช้วาดเส้นสมการเส้นตรงเพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง HQMP กับ FP ขอให้สังเกตว่าเส้นสมการเกือบขนาดกันทั้งนี้เพราะความชัน (คือค่า Effect หรือ Simple slope) มีค่าใกล้เคียงกัน คือ 0.330, 0.324, 0.317 แสดงว่าเมื่อ COMS มีค่าลดลงจะส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่าง HQMP กับ FP สูงขึ้นตาม แต่ส่งผลไม่มากนักสังเกตได้จากความชันมีค่าไม่สูงดัง แผนภาพที่ 3

แผนภาพที่ 3 ภาพสมการเส้นตรงแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง HQMP กับ FP
เมื่อมี COMS มีค่าต่ำ ปานกลาง สูง

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ การทดสอบสมมติฐานและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับอิทธิพลคั่นกลางของความสามารถทางการแข่งขันเป็นตัวแปรถ่ายทอดแนวปฏิบัติการจัดการคุณภาพเชิงเทคนิคสู่ผลการดำเนินงานโดยมีกลยุทธ์ทางการแข่งขันเป็นตัวแปรกำกับของโรงแรมที่ได้รับมาตรฐาน SHA ซึ่งผลวิจัยพบว่า

ผู้ประกอบการโรงแรม ให้ความสำคัญกับแนวการปฏิบัติการจัดการคุณภาพเชิงเทคนิค (Hard Quality Management Practices) มากที่สุดประกอบด้วยการจัดการกระบวนการ การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง และการมีส่วนร่วมของพนักงาน โดยให้ความสำคัญกับการจัดการกระบวนการ ที่มีการกำหนดมาตรฐานการบริการที่ชัดเจนเน้นการปรับปรุงกระบวนพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง รองลงมาคือ

ความสามารถทางการแข่งขัน (Competitiveness) ซึ่งประกอบด้วย การจัดการความรู้ของลูกค้า นวัตกรรม การส่งมอบบริการ โดยงานวิจัยพบว่า การจัดการความรู้ของลูกค้า สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้าใช้เป็นฐานข้อมูลในการวางแผน ตอบสนองความต้องการของลูกค้าและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ความสามารถทางการแข่งขันนั้น ควรมีนวัตกรรมที่สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าในการให้บริการรูปแบบใหม่ ๆ ในส่วนผลการดำเนินงาน (Firm Performance) นั้น การวัดผลการเรียนรู้และการเจริญเติบโต ความสามารถในการทำกำไร ส่วนแบ่งทางการตลาด พบว่าผลการเรียนรู้และการเจริญเติบโตของธุรกิจ เป็นอันดับแรก สามารถวัดผลได้โดยการตรวจสอบการเติบโตของธุรกิจในด้านต่าง ๆ เช่น การเพิ่มจำนวนห้องพักที่เปิดที่ให้บริการรายได้ที่เพิ่มขึ้นความพึงพอใจของลูกค้า และอื่น ๆ ซึ่งจะเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของธุรกิจในเชิงของการดำเนินงานทั่ว ๆ ไป และ กลยุทธ์ทางการแข่งขัน (Competitive Strategy) ประกอบด้วย กลยุทธ์ด้านผู้นำต้นทุน กลยุทธ์ด้านความแตกต่าง และกลยุทธ์มุ่งเน้น พบว่าส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับด้านต้นทุน (Cost Leadership) ซึ่งการได้เปรียบทางการแข่งขันในด้านต้นทุนผู้ประกอบการได้ใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่าจนเกิดประโยชน์อย่างสูงสุด และมีของเสียน้อยที่สุด การมุ่งเน้น เป็นสิ่งที่ให้ความสำคัญรองลงมาโยเป็นการมุ่งเน้นความต้องการของลูกค้าเป็นหลัก

อิทธิพลของความสามารถทางการแข่งขันเป็นตัวแปรคั่นกลางในการถ่ายทอดแนวปฏิบัติการจัดการคุณภาพเชิงเทคนิคนั้น พบว่า แนวปฏิบัติการจัดการคุณภาพเชิงเทคนิคมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความสามารถทางการแข่งขัน และความสามารถทางการแข่งขันมีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจโรงแรมที่ได้มาตรฐาน SHA สอดคล้องกับ Alieva, J., & Powell, D.J, (2022: 338) พบว่าตัวแปรหลายตัวได้รับอิทธิพลเชิงบวกจากนวัตกรรมกระบวนการเปลี่ยนแปลง ได้แก่ ภาวะผู้นำผู้บริหารระดับสูง การมีส่วนร่วมของผู้บริหารระดับกลาง พนักงานโดยการศึกษาการมุ่งเน้นความรับผิดชอบต่อสังคม นวัตกรรม การแบ่งปันความรู้ความพอใจในการทำงาน และความมุ่งมั่นในอาชีพ ฝึกอบรมพนักงาน ความคิดสร้างสรรค์ ความมีวิจารณญาณ ความพยายามผลการวิจัยยังบ่งชี้ว่าแนวทางปฏิบัติด้านการจัดการของพนักงานได้รับอิทธิพลจากการผลิตนวัตกรรมยังมีอิทธิพลต่อกระบวนการจัดการคุณภาพ

อิทธิพลของกลยุทธ์ทางการแข่งขันในฐานะตัวแปรกำกับพบว่าแนวปฏิบัติการจัดการคุณภาพเชิงเทคนิคที่ส่งผลต่อความสามารถทางการแข่งขันโดยมีกลยุทธ์ทางการแข่งขันเป็นตัวแปรกำกับนั้นไม่มีการเปลี่ยนแปลง แสดงว่าในภาพรวมแล้วกลยุทธ์ทางการแข่งขัน มิได้มาเปลี่ยนแปลงอิทธิพลของแนวปฏิบัติการจัดการคุณภาพเชิงเทคนิคที่ส่งผลต่อความสามารถทางการแข่งขัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่าแนวปฏิบัติการจัดการคุณภาพเชิงเทคนิคนั้นให้ความสำคัญกับการจัดกระบวนการที่มีการกำหนดมาตรฐานการให้บริการที่ชัดเจน โดยเน้นในการปรับปรุงกระบวนการและพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น โรงแรมสามารถนำกระบวนการจัดการเหล่านี้ ไปปรับปรุงกระบวนการทำงานในโรงแรมต่อไป

2 ความสามารถทางการแข่งขันมีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่สามารถตอบสนอง ความต้องการของลูกค้า ในการให้บริการรูปแบบใหม่ ๆ ดังนั้น โรงแรมสามารถนำนวัตกรรมไปใช้ในการพัฒนาธุรกิจ เพื่อวิเคราะห์ความต้องการของลูกค้าได้มากขึ้น รวมถึงพัฒนาทักษะความสามารถของพนักงานในโรงแรมเพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเพิ่มเติมในเชิงคุณภาพซึ่งเป็นการสัมภาษณ์หรือเก็บข้อมูลจากผู้บริหารของโรงแรมเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริการของโรงแรมในการรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยว

2. ควรศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจที่มีต่อคุณภาพการบริการโรงแรมระดับ 3-5 ดาว ระหว่างชาวไทยและชาวต่างชาติ

เอกสารอ้างอิง

พุทธชาด ลุนคำ และรชฎ เลียงจันทร์. (2564). ธุรกิจท่องเที่ยวและโรงแรมหลัง COVID-19. *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2565. แหล่งที่มา: https://www.krungsri.com/getmedia/ab21638a-4089-4bb4bb8a62ba89d2c7da/RI_Future_of_Tourism_210121_TH.pdf.aspx

ศฐิฒฎา ธารารัตนสุวรรณ. (2563). *ผลกระทบเชื้อไวรัส Covid-19 ต่อวิกฤตการท่องเที่ยวของประเทศไทย พบว่าการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส Covid-19.* โรงพิมพ์ลาดพร้าว: มหาวิทยาลัยเกษตรศาตร์.

สวัสดิ์ วรรณรัตน์. (2561). อิทธิพลการส่งผ่านของความพึงพอใจและความผาสุกในชีวิตที่มีต่อพฤติกรรมการสร้างคุณค่าร่วมกันและความตั้งใจซื้อซ้ำของลูกค้าในธุรกิจโรงแรม. *วารสารการจัดการธุรกิจ. มหาวิทยาลัยบูรพา.* 9 (2), 86-104

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. (2565). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570).* ราชกิจจานุเบกษา

Alieva, Jamila & Powell, Daryl. (2022). The significance of employee behaviors and soft management practices to avoid digital waste during a digital transformation. *International Journal of Lean Six Sigma. ahead-of-print*.10.1108/IJLSS-07-2021-0127.

Caputo, F., Garcia-Perez, A., Cillo, V., & Giacosa, E. (2019). A knowledge-based view of people and technology: directions for a value co-creation-based learning organization. *Journal of Knowledge Management.* 23 (7), 1314-1334

Cohen, J. (1992). *A power primer*. Psychological bulletin. 112 (1), 155.

Hair, J., et al. (2010). *Multivariate Data Analysis.* New Jersey: Upper Saddle River, Prentice Hall.

Likert, R. (1967). "*The Method of Constructing and Attitude Scale," in Attitude Theory and Measurement.* P.90-95. New York: Wiley & Son.

Otieno, D. B., & Maina, J. (2019). Learning Organization Attributes and Performance of G4s Kenya Limited Mombasa County, Kenya. *International Journal of Current Aspects*. 3 (3), 212- 226.

U-senyang, S., Akpan, J., Ongklang, A., & Visutranukool, M. (2022). Success Factors of Community Business Management in Thailand. *International Journal of Sociologies and Anthropologies Science Reviews*. 2 (3), 77–88. https://doi.org/10.14456/jsasr.2022.21

Wisenthige, K., Guoping, C. (2016). Firm Level Competitiveness of Small and Medium Enterprises (SMEs): Analytical Framework Based on Pillars of Competitiveness Model. *International Research Journal of Management, IT and Social Sciences.* 2 (9), 51-56.

แนวทางการตลาดเพื่อความยั่งยืนสำหรับธุรกิจอพาร์ทเม้นท์ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

The Guidelines of Sustainable Marketing for Apartment Business in Mueang District of Chaiyaphum Province

ณัฐฐินันท์ สายสุวรรณ
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
Nuttinun Saisuwan
Khon Kaen University, Thailand
E-mail: nuttinun_saisuwan@kkumail.com

****

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมทางการจัดการของธุรกิจอพาร์ทเม้นท์ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ 2) เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการตลาดเพื่อความยั่งยืนสำหรับธุรกิจอพาร์ทเม้นท์ 3) เพื่อนิยามและให้ความหมายองค์ประกอบของการตลาดเพื่อความยั่งยืนสำหรับธุรกิจอพาร์ทเม้นท์ และ 4) เพื่อกำหนดแนวทางการตลาดเพื่อความยั่งยืนสำหรับธุรกิจอพาร์ทเม้นท์ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน ประกอบด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อกำหนดจำนวนตัวแปรที่สังเกตได้ของตัวแปรแฝงที่วิจัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการทบทวนงานวิจัย วรรณกรรม บทความ วารสารวิชาการ หรือเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 15 ท่าน เป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง มีเกณฑ์ในการคัดเลือกโดยเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์เกี่ยวกับธุรกิจอพาร์ทเม้นท์ไม่น้อยกว่า 5 ปี และการวิจัยเชิงปริมาณ โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบการสุ่มตามความสะดวก กลุ่มตัวอย่างการวิจัย ได้แก่ ลูกค้าที่อาศัยอยู่และเคยอาศัยอพาร์ทเม้นท์ในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 400 คน และเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่มีการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ ซึ่งแบบสอบถามมีค่าความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับเนื้อหา (IOC) เท่ากับ 1.00 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ (Frequency distribution) ร้อยละ (Percentage) สถิติวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงเส้นของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ธุรกิจอพาร์ทเม้นท์เพื่อความยั่งยืน ในเขตพื้นที่ดังกล่าว สามารถเติบโตและแข่งขันได้ในอุตสาหกรรมเดียวกันได้ เนื่องจากกระแสการใส่ใจสิ่งแวดล้อมจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด -19 ทำให้ผู้บริโภคมีความสนใจในการพักอาศัยที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น และในเขตพื้นที่ดังกล่าวมี

* วันที่รับบทความ : 14 กรกฎาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 28 กรกฎาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 30 กรกฎาคม 2567
Received: July 14 2024; Revised: July 28 2024; Accepted: July 30 2024

สภาพเศรษฐกิจโดยรวมที่ดีขึ้น แต่ยังคงจำเป็นต้องออกแบบการให้บริการที่ตอบสนองและการจัดทำระบบการจัดการที่ดี เพื่อให้สามารถรองรับความต้องการของลูกค้าและปรับตัวตามสถานการณ์หรือกระแสได้อย่างยืดหยุ่น 2) องค์ประกอบของการตลาดเพื่อความยั่งยืนสำหรับธุรกิจอพาร์ทเม้นท์ ประกอบด้วย 11 องค์ประกอบ สามารถอธิบายการตลาดเพื่อความยั่งยืนของธุรกิจอพาร์ทเม้นท์ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ได้ร้อยละ 71.528 3) สามารถนิยามชื่อและให้ความหมายองค์ประกอบของการตลาดเพื่อความยั่งยืน ได้ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1: อพาร์ทเม้นท์ที่ปลอดภัย องค์ประกอบที่ 2: อพาร์ทเม้นท์ที่อำนวยความสะดวกด้านสาธารณูปโภค องค์ประกอบที่ 3: อพาร์ทเม้นท์ที่อยู่อาศัยได้อย่างราบรื่นลงตัว องค์ประกอบที่ 4: อพาร์ทเม้นท์ที่รองรับการเปลี่ยนแปลงเพื่อความร่วมมือทางสังคม องค์ประกอบที่ 5: อพาร์ทเม้นท์ที่มีระบบการบริการที่เสถียรและแม่นยำ องค์ประกอบที่ 6: อพาร์ทเม้นท์ที่มีการกำหนดอัตราค่าบริการที่เหมาะสม องค์ประกอบที่ 7: อพาร์ทเม้นท์ที่มีการกำหนดอัตราค่าห้องพักที่เหมาะสม องค์ประกอบที่ 8: อพาร์ทเม้นท์ที่อำนวยความสะดวกด้านอุปโภค บริโภคในอพาร์ทเม้นท์ และการคมนาคม องค์ประกอบที่ 9: อพาร์ทเม้นท์ที่มีการกำหนดวงเงินประกันและจำนวนเงินจ่ายล่วงหน้าที่เหมาะสม องค์ประกอบที่ 10: อพาร์ทเม้นท์ที่มีระบบป้องกันการเกิดอาชญากรรม และ องค์ประกอบที่ 11: อพาร์ทเม้นท์ที่มีระบบการบริการและการจัดวางพื้นที่สีเขียวที่สร้างความสบายใจ และ 4) แนวทางการตลาด “SUSTAINABLE” ซึ่งเป็นการนำตัวอักษรภาษาอังกฤษตัวแรกของแต่ละชื่อองค์ประกอบมาใช้ในการตั้งเรียงกันเป็นแนวทาง โดยให้คำภาษาไทย นิยามว่า “ความยั่งยืน” เป็นแนวทางการตลาดเพื่อความยั่งยืนที่เหมาะสมสำหรับธุรกิจอพาร์ทเม้นท์ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ประกอบด้วย 11 แนวทาง ในการสร้างความยั่งยืนของธุรกิจอพาร์ทเม้นท์ในระยะยาว ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

คำสำคัญ: แนวทางการตลาด; ความยั่งยืน; ธุรกิจอพาร์ทเม้นท์

Abstract

The objectives of this research are 1) to analyze the environmental management of the apartment businesses in the Mueang district, Chaiyaphum province 2) to study the components of sustainable marketing for apartment businesses 3) to define the components of sustainable marketing for apartment businesses, and 4) to determine the guidelines for sustainable marketing for apartment businesses in the Mueang district, Chaiyaphum province. Using a mixed method, which contains the qualitative research, to determine the number of observable variables of the researched latent variables. The data was collected by reviewing research, literature, articles, academic journals, and other related documents, and assigned a group of 15 informants for a semi-structured interview. The selection criteria for informants includes the expertise and at least 5-year experience about apartment businesses. For the quantitative research, the sample was selected using the convenience sampling method, which includes people who live and used to live in an apartment, totaling 400 people. The data was collected using a questionnaire with the analysis of the quality of the instrument. The questionnaire has an IOC (Index of item objective congruence) of 1.00. Statistics used in data analysis are Descriptive statistics, which

includes Frequency distribution, Percentage, Pearson's Correlation Coefficient, Inferential Statistics, and Exploratory Factor Analysis: EFA)

The result of research indicates that 1) apartment businesses for sustainability in the mentioned area are able to grow and compete in the same industry, because of the environmentally conscious trend, due to the COVID-19 outbreak, which made buyers interested in living in environmentally friendly places. Furthermore, the mentioned area, overall, has better economic conditions. However, it is still necessary to design a well-responsive service and a good management system, to support buyers' needs and flexibly adapt to situations or trends 2) the sustainable market for apartment businesses contains 11 components, which can be explained in 71.528 percent of the sustainable marketing for apartment businesses in the Mueang district, Chaiyaphum province 3) it can define names and meanings of the sustainable market components as follows: component 1: Safety of the apartment, component 2: Utilitarian of the apartment, component 3: Smoothly living of the apartment, component 4: Transformation for social cooperation of the apartment, component 5: Accurate and stable service system of the apartment, component 6: Invaluable charge rate of the apartment, component 7: Niche price for target customer of the apartment, component 8: Accessibility of the apartment, component 9: Boundary guarantee charge of the apartment, component 10: Level of crime prevention of the apartment, and component 11: Environmental friendliness of the apartment and 4) "SUSTAINABLE" marketing guidelines, which uses the initial letters of each component, arranged in order as a guide, defined as "sustainability" in the Thai word, is an appropriate sustainable marketing guidelines for apartment businesses in the Mueang district, Chaiyaphum province, which consists of 11 guidelines, to create a long-term sustainability, economically, socially, and environmentally.

Keywords: Marketing Guidelines; Sustainable; Apartment business

บทนำ

จังหวัดชัยภูมิ มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 1,118,750 คน และมีความหนาแน่นของประชากรทั้งจังหวัดเฉลี่ยที่ 87.55 คนต่อตารางกิโลเมตร ซึ่งอำเภอเมืองชัยภูมิมีประชากรมากที่สุดในจังหวัด โดยจำนวนที่ประมาณ 181,496 คน (สำนักงานกลางทะเบียนราษฎร์กระทรวงมหาดไทย, 2565) เนื่องจากอำเภอเมืองเป็นพื้นที่ที่มีอุตสาหกรรมและโรงงานตั้งอยู่ค่อนข้างหนาแน่น คิดเป็นอันดับ 1 อีกทั้งมีจำนวนการจ้างงานสูงเป็นอันดับ 2 ของจังหวัดชัยภูมิ การเข้ามาทำงานของคนต่างพื้นที่นั้น ทำให้เกิดการย้ายถิ่นฐานตามสถานที่ทำงาน และความต้องการเปลี่ยนทำเลที่พักอาศัยมายังเขตในเมือง ซึ่งส่งผลต่อความต้องการในการหาที่พักอาศัยแบบชั่วคราวทั้งระยะสั้นและระยะยาวที่เพิ่มขึ้นในปัจจุบัน

โดยทิศทางพฤติกรรมของผู้บริโภคกับการเลือกที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน พบว่าผู้บริโภคมีกำลังซื้อที่ชะลอตัวอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ช่วงที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ที่ไตรมาส 2 ปี 2562 ส่งผลให้กระแสการเช่าที่อยู่อาศัยเติบโตเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเจนเมื่อเทียบกับช่วงก่อนเกิดการแพร่ระบาดฯ โดยมีความต้องการเช่าล่าสุดเพิ่มขึ้นถึง 108% ขณะที่ความต้องการซื้อเพิ่มขึ้นเพียง 7% สะท้อนให้เห็นถึงแนวโน้มเทรนด์ Generation Rent สำหรับพฤติกรรมของคนรุ่นใหม่ที่เน้นเช่ามากกว่าซื้อ ทำให้ความต้องการในตลาดเช่าของธุรกิจอสังหาฯ สูงเพิ่มขึ้น นอกจากนี้สถานการณ์การแพร่ระบาดฯ ยังทำให้ความต้องการของผู้เช่าเกิดความ

เปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัด เกิดวิถีการใช้ชีวิตแบบใหม่ที่แตกต่างจากวิถีเดิมที่เคยเป็นมาก่อน โดยผู้เช่าเน้นให้ความสำคัญขึ้นกับการเช่าใช้พื้นที่ในอาคารที่มีคุณภาพสูงและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและสังคมมากขึ้น (เกริก บุณยโยธิน, 2566) ซึ่งสอดคล้องกับ“เทรนด์ความยั่งยืน” เทรนด์แห่งปี 2023

ดังนั้นธุรกิจอพาร์ทเม้นท์ซึ่งเป็นหนึ่งในธุรกิจอสังหาฯ ที่สามารถนำแนวคิดจากเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) โดยเน้นเป้าหมายย่อยที่ 11 ซึ่งเป็นชุดเป้าหมายการพัฒนาระดับสากลโลก ในการนำมาสร้างและพัฒนาธุรกิจในด้านการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์และเมืองมีความปลอดภัย ครอบคลุม ยืดหยุ่นรองรับต่อการเปลี่ยนแปลง และยั่งยืน (ศูนย์วิจัยและสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน, 2564) จะส่งผลให้ผู้ประกอบการเกิดโอกาสในการพัฒนาขับเคลื่อนธุรกิจ รวมถึงการปรับรูปแบบการตลาดในการดำเนินกิจการเพื่อให้ธุรกิจมีการเติบโตอย่างยั่งยืน จากเหตุที่กล่าวมาในข้างต้น ผู้วิจัยซึ่งได้รับแนวคิดจากครอบครัวและมีศักยภาพในเชิงพื้นที่สำหรับการดำเนินธุรกิจอพาร์ทเม้นท์ ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการทำธุรกิจแบบยั่งยืน จึงมีความสนใจที่จะนำเสนอแนวทางการตลาดเพื่อความยั่งยืนสำหรับธุรกิจอพาร์ทเม้นท์ เพื่อเตรียมพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกและให้สามารถปรับตัวได้ก่อนคู่แข่ง ในการครองใจผู้บริโภคที่นำมาซึ่งผลกำไรในระยะยาวสำหรับธุรกิจ และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการดำเนินธุรกิจอพาร์ทเม้นท์

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมทางการจัดการของธุรกิจอพาร์ทเม้นท์ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการตลาดเพื่อความยั่งยืนสำหรับธุรกิจอพาร์ทเม้นท์
3. เพื่อนิยามและให้ความหมายองค์ประกอบของการตลาดเพื่อความยั่งยืนสำหรับธุรกิจอพาร์ทเม้นท์
4. เพื่อกำหนดแนวทางการตลาดเพื่อความยั่งยืนสำหรับธุรกิจอพาร์ทเม้นท์ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัยคุณภาพ ได้แก่ ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์เกี่ยวกับธุรกิจอพาร์ทเม้นท์ไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 15 ท่าน โดยวิธีการเลือกตัวอย่างตามสะดวก (Convenience Sampling) เป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง มีเกณฑ์ในการคัดเลือกโดยเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์เกี่ยวกับธุรกิจอพาร์ทเม้นท์ไม่น้อยกว่า 5 ปี ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ประชากรที่อาศัยเขตอำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ณ. เดือนธันวาคม 2566 และเป็นผู้ที่มีแนวโน้มความต้องการที่จะพักอาศัยในอพาร์ทเม้นท์ และกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ลูกค้าที่อาศัยอยู่และเคยอาศัยในอพาร์ทเม้นท์ ใน

พื้นที่จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 400 คน โดยใช้วิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามกฎแห่งความชัดเจน (Rule of Thumb) ตามข้อเสนอของ Schumacker & Lomax (1996) และ Hair et al. (1998) คือ ใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 10-20 คนต่อตัวแปรในการวิจัยหนึ่งตัวแปร ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรแฝงจากการทบทวนงานวิจัยและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างกับผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับธุรกิจ 40 ตัวแปร ขนาดตัวอย่างที่มีความเหมาะสมและเพียงพอที่สามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลขององค์ประกอบเชิงสำรวจ Exploratory Factor Analysis (EFA) รวมทั้งสิ้น 400-800 จำนวน

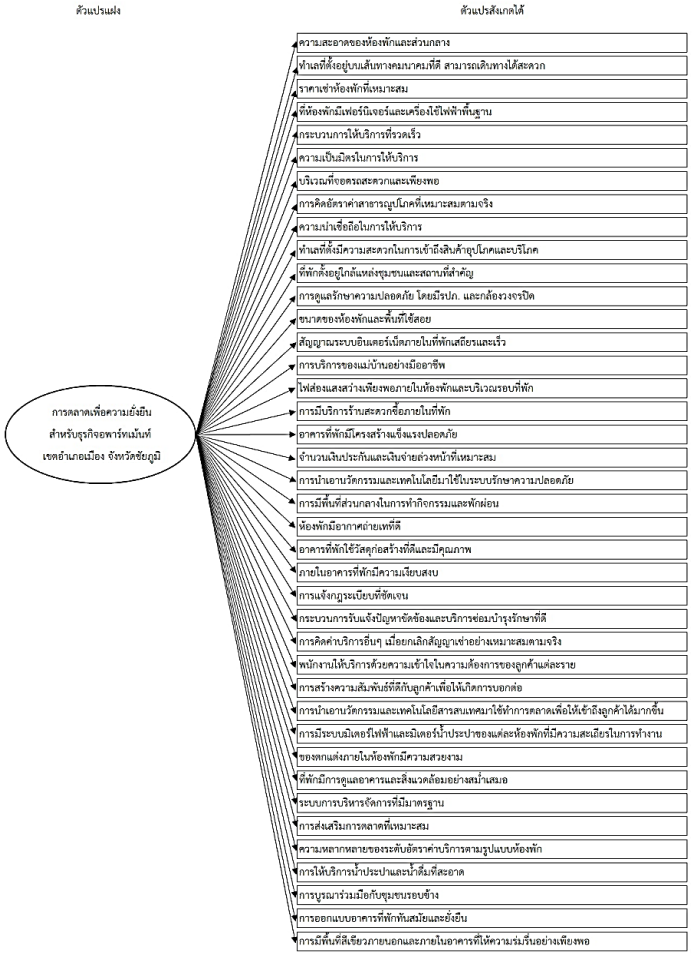
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) มีลักษณะคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended Questions) และ 2) การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนสำหรับข้อคำถามระดับความคิดเห็นโดยใช้มาตรวัดการประเมินค่าแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ นำร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและข้อแนะนำในการแก้ไขปรับปรุง จากนั้นตรวจความเที่ยงตรงของแบบสอบถามที่เกิดจากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการวัดความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากดัชนีความสอดคล้องกันระหว่างวัตถุประสงค์กับเนื้อหาในกระบวนการทางสถิติ Index of Item – Objective Congruence (IOC) มีค่าเท่ากับ 1.00 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.50 ดังนั้น จึงสามารถนำไปใช้เก็บแบบสอบถามต่อได้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้แก่ ข้อมูลที่รวบรวมจากกลุ่มตัวอย่าง และขอบเขตของการศึกษา และ 2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้มาจากการศึกษาทบทวนงานวิจัย วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง วารสารทางวิชาการ รายงาน หรือ เว็บไซต์เอกสารอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ มีเป้าหมาย คือการลดจำนวนตัวแปรเพื่อที่จะจัดองค์ประกอบใหม่ให้มีความสัมพันธ์ไว้ในกลุ่มเดียวกัน เครื่องมือแรก คือการคำนวณเมทริกซ์สหสัมพันธ์ เป็นการตรวจสอบในระยะเบื้องต้นว่าองค์ประกอบของตัวแปรมีความสัมพันธ์ในระดับสูง เครื่องมือที่สอง คือ เป็นการใช้ KMO ในค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยมีจุดประสงค์ในการวัดความเหมาะสมของข้อมูล เครื่องมือที่สาม คือ การสกัดองค์ประกอบ (Factor Extraction) เพื่อลดจำนวนตัวแปรให้ง่ายต่อการให้คำนิยามและการแปลความหมาย เครื่องมือที่สี่ คือ การประมาณค่าพารามิเตอร์ เป็นการคำนวณหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เครื่องมือที่ห้า คือ การหมุนแกนองค์ประกอบ (Factor Rotation) เป็นวิธีที่ทำให้กลุ่มของตัวแปรแต่ละองค์ประกอบนั้นชัดเจนมากขึ้น และเครื่องมือสุดท้าย คือ การเลือกค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) เป็นการจัดตัวแปรตามค่าน้ำหนักขององค์ประกอบ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนงานวิจัยและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญโดยได้กำหนดตัวแปรแฝง คือ แนวทางการตลาดการตลาดเพื่อความยั่งยืนสำหรับธุรกิจอพาร์ทเม้นท์ในเขตเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ และตัวแปรสังเกตได้ของการตลาดธุรกิจอพาร์ทเม้นท์ทั้งหมด 40 ตัวแปร ที่มีค่าความถี่เกินครึ่งของค่าความถี่รวม ดังภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. วิเคราะห์สิ่งแวดล้อมทางการจัดการของธุรกิจอพาร์ทเม้นท์ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ พบว่ามีโอกาสทางการตลาด คือ กระแสการใส่ใจสิ่งแวดล้อมจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด -19 ทำให้ผู้บริโภคมีความสนใจในการพักอาศัยที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น รวมถึงกระแสความหลากหลายและการรวมกลุ่มทางสังคมและการสนับสนุนความหลากหลายโดยการไม่แบ่งแยกทางสังคม นอกจากนี้ยังมีกระแสการพัฒนาที่อยู่อาศัยแบบ โค-ลิฟวิ่ง (Co-living) หรือการร่วมอยู่อาศัย เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในสังคม ซึ่งทำให้เห็นว่าอพาร์ทเม้นท์เพื่อความยั่งยืนสามารถตอบโจทย์ความต้องการของผู้เช่าจากกระแสในเชิงของความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อมและสังคมได้ และสภาพแวดล้อมบริเวณสถานที่ตั้งในเขตอำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ พบว่าสถานะเศรษฐกิจท้องถิ่น สภาพเศรษฐกิจโดยรวมของจังหวัดชัยภูมิ มีดัชนีราคาผู้บริโภคของจังหวัดที่สูงขึ้น 1.3 เท่า และการจดทะเบียนโรงงานจัดตั้งใหม่ที่เพิ่มขึ้น ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงตลาดแรงงานในจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งพบว่ามีอัตราการว่างงานที่ลดลง ดังนั้นจึงเกิดการขับเคลื่อนเศรษฐกิจภายในบริเวณทำเลที่ตั้งมากขึ้น ส่งผลให้ให้ธุรกิจมีโอกาสเติบโตและแข่งขันได้ในอุตสาหกรรมเดียวกัน แต่ยังคงพบว่าในด้านภัยคุกคามนั้นยังคงมี เนื่องจากการใช้ชีวิตแบบสถานการณ์วิถีใหม่ (New normal) ระบบการเรียนการสอนแบบ E-learning ที่เพิ่มมากขึ้นและการทำงานจะเป็นแบบ Work from Home รวมทั้งการลงทุนในด้านของเทคโนโลยีเพื่อความยั่งยืน เช่น การพัฒนาเทคโนโลยีอาคารอัจฉริยะ (Smart Building Technology) ในยุคที่ทุกสิ่งรอบตัวเต็มไปด้วยระบบที่อัจฉริยะที่ชาญฉลาด เพื่อให้อาคารสามารถสื่อสารกับผู้ใช้งานได้ การใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์มในการสื่อสารและบริการลูกค้า การให้ความสำคัญกับสุขภาพ รวมทั้งการยกระดับคุณภาพชีวิตและความปลอดภัยของผู้อยู่อาศัยโดยการใช้เทคโนโลยีระบบรักษาความปลอดภัย ซึ่งต้องใช้เงินทุนจำนวนมากในการแข่งขันในตลาดอุตสาหกรรม รวมทั้งข้อสัญญาต่างๆ ที่ระบุเพิ่มในราชกิจจานุเบกษา ว่าด้วยเรื่องการห้ามเปลี่ยนแปลงอัตราค่าเช่า อัตราค่าสาธารณูปโภค อัตราค่าใช้จ่ายในการให้บริการ และเรื่องการห้ามเรียกเก็บเงินประกันเกินกว่า 1 เดือนของอัตราเช่า นอกจากนี้ ยังพบว่ามีสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กรที่ไม่สามารถควบคุมได้ เช่น มีสินค้าทดแทนจำนวนมาก เพราะที่พักอาศัยทุกรูปแบบสามารถทดแทนได้ และซื้อหรือผู้เช่าสามารถเลือกตอบสนองได้ตามรสนิยมและวิถีชีวิตของตนได้อย่างหลากหลาย และมีอัตราค่าบริการที่หลากหลายเช่นกัน ทำให้ธุรกิจอพาร์ทเม้นท์จำเป็นต้องออกแบบการให้บริการที่ตอบสนองและการจัดทำระบบการจัดการที่ดี เพื่อให้ลูกค้าเข้าถึงได้และสามารถรองรับความต้องการของลูกค้าได้อย่างยืดหยุ่นตามสถานการณ์หรือกระแสที่มีการเปลี่ยนแปลง

2. องค์ประกอบของการตลาดเพื่อความยั่งยืนสำหรับธุรกิจอพาร์ทเม้นท์ พบว่าองค์ประกอบที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง โดยข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศหญิง ตั้งแต่ 20 ปี - 30 ปี มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน/ลูกจ้างประจำ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ตั้งแต่ 15,000 บาท - ไม่เกิน 30,000 และมีงบประมาณที่คาดการณ์ไว้สำหรับการเช่าห้องพักรายเดือน ตั้งแต่ 4,500 บาท - ไม่เกิน 5,000

บาท ซึ่งสามารถวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจในการลดจำนวนองค์ประกอบการตลาดเพื่อความยั่งยืนสำหรับธุรกิจอพาร์ทเม้นท์ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ จาก 40 องค์ประกอบ เหลือ 11 องค์ประกอบ

3. นิยามและให้ความหมายองค์ประกอบของการตลาดเพื่อความยั่งยืนสำหรับธุรกิจอพาร์ทเม้นท์ สามารถนิยามและให้ความหมายได้ ดังนี้ (1) องค์ประกอบที่ 1 สามารถตั้งชื่อได้ว่า อพาร์ทเม้นท์ที่ปลอดภัย “Safety of the apartment” หรือใช้ตัวย่อว่า “S” หมายถึงอพาร์ทเม้นท์ที่มีความปลอดภัยในเชิงสังคม เชิงโครงสร้างอาคาร และสิ่งแวดล้อมสำหรับผู้อยู่อาศัย ประกอบด้วย การแจ้งกฎระเบียบที่ชัดเจน การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้าเพื่อให้เกิดการบอกต่อ ภายในอาคารที่พักมีความเงียบสงบ อาคารที่พักมีโครงสร้างแข็งแรงปลอดภัย การส่งเสริมการตลาดที่เหมาะสม และห้องพักมีอากาศถ่ายเทที่ดี ซึ่งสามารถอธิบายการตลาดเพื่อความยั่งยืนสำหรับธุรกิจอพาร์ทเม้นท์ ได้ร้อยละ 24.473 (2) องค์ประกอบที่ 2 สามารถตั้งชื่อได้ว่า อพาร์ทเม้นท์ที่อำนวยความสะดวกด้านสาธารณูปโภคและปัจจัยพื้นฐาน “Utilitarian of the apartment” หรือใช้ตัวย่อว่า “U” หมายถึง อพาร์ทเม้นท์ที่มีการบริการครบวงจร มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์สำหรับผู้อยู่อาศัยในด้านสาธารณูปโภคและปัจจัยพื้นฐาน ประกอบด้วย การให้บริการน้ำประปาและน้ำดื่มที่สะอาด การบริการของแม่บ้านอย่างมืออาชีพ ความน่าเชื่อถือในการให้บริการ ความหลากหลายของระดับอัตราค่าบริการตามรูปแบบห้องพัก กระบวนการให้บริการที่รวดเร็ว กระบวนการรับแจ้งปัญหาขัดข้องและบริการซ่อมบำรุงรักษาที่ดี การมีบริเวณที่จอดรถสะดวกและเพียงพอ และความเป็นมิตรในการให้บริการ ซึ่งสามารถอธิบายการตลาดเพื่อความยั่งยืนสำหรับธุรกิจอพาร์ทเม้นท์ ได้ร้อยละ 8.752 (3) องค์ประกอบที่ 3 สามารถตั้งชื่อได้ว่า อพาร์ทเม้นท์ที่อยู่อาศัยได้อย่างราบรื่นลงตัว “Smoothly living of the apartment” หรือใช้ตัวย่อว่า “S” หมายถึง อพาร์ทเม้นท์ที่อยู่ใกล้แหล่งชุมชน ตลาด หน่วยงานราชการ หน่วยงานเอกชน ที่สามารถไปใช้บริการได้สะดวก และมีขนาดห้องพักและพื้นที่ใช้สอยหลายรูปแบบ รวมทั้งมีการตกแต่งพร้อมอยู่อาศัย ประกอบด้วย ที่พักตั้งอยู่ใกล้แหล่งชุมชนและสถานที่สำคัญ การมีของตกแต่งภายในห้องพักมีความสวยงาม และขนาดของห้องพักและพื้นที่ใช้สอยที่เหมาะสม ซึ่งสามารถอธิบายการตลาดเพื่อความยั่งยืนสำหรับธุรกิจอพาร์ทเม้นท์ ได้ร้อยละ 7.289 (4) องค์ประกอบที่ 4 สามารถตั้งชื่อได้ว่า อพาร์ทเม้นท์ที่รองรับการเปลี่ยนแปลงเพื่อความร่วมมือทางสังคม “Transformation for social cooperation of the apartment” หรือใช้ตัวย่อว่า “T” หมายถึง อพาร์ทเม้นท์ที่มีความร่วมมือกับชุมชนรอบข้างเพื่อการบริการ นำนวัตกรรมมาใช้ในการออกแบบเพื่อให้ผู้อยู่อาศัยเกิดปฏิสัมพันธ์เชิงสังคม ประกอบด้วย การบูรณาร่วมมือกับชุมชนรอบข้าง ออกแบบอาคารที่พักทันสมัยและยั่งยืน การนำเอานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ทำการตลาดเพื่อให้เข้าถึงลูกค้าได้มากขึ้น การมีพื้นที่ส่วนกลางในการทำกิจกรรมและพักผ่อน และการดูแลรักษาความปลอดภัยโดยมี รปภ. และกล้องวงจรปิด ซึ่งสามารถอธิบายการตลาดเพื่อความยั่งยืนสำหรับธุรกิจอพาร์ทเม้นท์ ได้ร้อยละ 5.221 (5) องค์ประกอบที่ 5 สามารถตั้งชื่อได้ว่า อพาร์ทเม้นท์ที่มีระบบการบริการที่เสถียรและแม่นยำ “Accurate and stable service system of the apartment” หรือใช้ตัวย่อว่า “A” หมายถึง อพาร์ทเม้นท์ที่มีระบบการบริการด้านมิเตอร์ไฟฟ้า

มิเตอร์ประปา สัญญาณระบบอินเตอร์เน็ต และการรักษาความสะอาดที่มีมาตรฐาน ประกอบด้วย การมีระบบมิเตอร์ไฟฟ้าและมิเตอร์น้ำประปาของแต่ละห้องพักที่มีความสะเถียรในการทำงาน การมีสัญญาณระบบอินเตอร์เน็ตภายในที่พักเสถียรและเร็ว และความสะอาดของห้องพักและส่วนกลาง ซึ่งสามารถอธิบายการตลาดเพื่อความยั่งยืนสำหรับธุรกิจอพาร์ทเม้นท์ ได้ร้อยละ 4.778 (6) องค์ประกอบที่ 6 สามารถตั้งชื่อได้ว่า อพาร์ทเม้นท์ที่มีการกำหนดอัตราค่าบริการที่เหมาะสม "Invaluable charge rate of the apartment" หรือใช้ตัวย่อว่า "I" หมายถึง อพาร์ทเม้นท์ที่กำหนดอัตราค่าสาธารณูปโภคและค่าบริการต่างๆ ที่เป็นไปตามระเบียบและการใช้จริงของผู้อยู่อาศัย ประกอบด้วย การคิดอัตราค่าสาธารณูปโภคที่เหมาะสมตามจริง และการคิดค่าบริการอื่นๆ เมื่อยกเลิกสัญญาเช่าอย่างเหมาะสมตามจริง ซึ่งสามารถอธิบายการตลาดเพื่อความยั่งยืนสำหรับธุรกิจอพาร์ทเม้นท์ ได้ร้อยละ 4.152 (7) องค์ประกอบที่ 7 สามารถตั้งชื่อได้ว่า อพาร์ทเม้นท์ที่มีการกำหนดอัตราค่าห้องพักที่เหมาะสม "Niche price for target customer of the apartment" หรือใช้ตัวย่อว่า "N" หมายถึง อพาร์ทเม้นท์ที่มีการกำหนดอัตราค่าห้องพักที่เหมาะสมตามคุณภาพของการก่อสร้าง การตกแต่ง และมาตรฐานของระบบบริหารจัดการ ประกอบด้วย การมีระบบการบริหารจัดการที่มีมาตรฐาน ราคาเช่าห้องพักที่เหมาะสม และการใช้วัสดุก่อสร้างที่ดีและมีคุณภาพ ซึ่งสามารถอธิบายการตลาดเพื่อความยั่งยืนสำหรับธุรกิจอพาร์ทเม้นท์ ได้ร้อยละ 3.957 (8) องค์ประกอบที่ 8 สามารถตั้งชื่อได้ว่า อพาร์ทเม้นท์ที่อำนวยความสะดวกด้านอุปโภค บริโภคในอพาร์ทเม้นท์ และการคมนาคม "Accessibility of the apartment" หรือใช้ตัวย่อว่า "A" หมายถึง อพาร์ทเม้นท์ที่มีการจัดวางเฟอร์นิเจอร์และเครื่องใช้ไฟฟ้าพื้นฐานภายในห้องพัก การบริการร้านสะดวกซื้อส่วนกลาง และอยู่บนเส้นทางสัญจรหลักของพื้นที ประกอบด้วย การมีเฟอร์นิเจอร์และเครื่องใช้ไฟฟ้าพื้นฐาน ทำเลที่ตั้งอยู่บนเส้นทางคมนาคมที่ดี สามารถเดินทางได้สะดวก และการมีบริการร้านสะดวกซื้อภายในที่พัก ซึ่งสามารถอธิบายการตลาดเพื่อความยั่งยืนสำหรับธุรกิจอพาร์ทเม้นท์ ได้ร้อยละ 3.587 (9) องค์ประกอบที่ 9 สามารถตั้งชื่อได้ว่า อพาร์ทเม้นท์ที่มีการกำหนดวงเงินประกันและจำนวนเงินจ่ายล่วงหน้าที่เหมาะสม "Boundary guarantee charge of the apartment" หรือใช้ตัวย่อว่า "B" หมายถึง อพาร์ทเม้นท์ที่กำหนดวงเงินประกัน และจำนวนเงินจ่ายล่วงหน้าอย่างเหมาะสมตามระเบียบและมาตรฐานการดูแลอพาร์ทเม้นท์ ประกอบด้วย จำนวนเงินประกันและเงินจ่ายล่วงหน้าที่เหมาะสม และการดูแลอาคารและสิ่งแวดล้อมอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสามารถอธิบายการตลาดเพื่อความยั่งยืนสำหรับธุรกิจอพาร์ทเม้นท์ ได้ร้อยละ 3.399 (10) องค์ประกอบที่ 10 สามารถตั้งชื่อได้ว่า อพาร์ทเม้นท์ที่มีระบบป้องกันการเกิดอาชญากรรม "Level of crime prevention of the apartment" หรือใช้ตัวย่อว่า "L" หมายถึง อพาร์ทเม้นท์ที่มีระบบป้องกันการเกิดอาชญากรรม และอยู่ใกล้แหล่งอุปโภค บริโภค ภายนอกอพาร์ทเม้นท์ ประกอบด้วย การมีไฟส่องแสงสว่างเพียงพอภายในห้องพักและบริเวณรอบที่พัก การนำเอานวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในระบบรักษาความปลอดภัย และทำเลที่ตั้งมีความสะดวกในการเข้าถึงสินค้าอุปโภคและบริโภค ซึ่งสามารถอธิบายการตลาดเพื่อความยั่งยืนสำหรับธุรกิจอพาร์ทเม้นท์ ได้ร้อยละ 3.268 และ (11) องค์ประกอบที่ 11 สามารถตั้งชื่อได้ว่า

อพาร์ทเม้นท์ที่มีระบบการบริการและการจัดวางพื้นที่สีเขียวที่สร้างความสบายใจ “Environmental friendliness of the apartment” หรือใช้ตัวย่อว่า “E” หมายถึง อพาร์ทเม้นท์ที่มีระบบการบริการอย่างเข้าใจลูกค้าเฉพาะราย และให้ความสำคัญกับการจัดวางพื้นที่สีเขียวเพื่อให้ผู้อยู่อาศัยเกิดความสบายใจในการพักอาศัย ประกอบด้วย พนักงานให้บริการด้วยความเข้าใจในความต้องการของลูกค้าแต่ละราย และการมีพื้นที่สีเขียวภายนอกและภายในอาคารที่ให้ความร่มรื่นอย่างเพียงพอ ซึ่งสามารถอธิบายการตลาดเพื่อความยั่งยืนสำหรับธุรกิจอพาร์ทเม้นท์ ได้ร้อยละ 2.653

4. แนวทางการตลาดเพื่อความยั่งยืนสำหรับธุรกิจอพาร์ทเม้นท์ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ พบว่าสามารถนำองค์ประกอบที่ได้มากำหนดเป็นแนวทางการตลาด “SUSTAINABLE” ซึ่งเป็นการนำตัวอักษรภาษาอังกฤษตัวแรกของแต่ละชื่อองค์ประกอบมาใช้ในการตั้งเรียงกันเป็นแนวทาง โดยให้คำภาษาไทย นิยามว่า “ความยั่งยืน” โดยองค์ประกอบรวมทั้งหมดสามารถอธิบายการตลาดเพื่อความยั่งยืนของธุรกิจอพาร์ทเม้นท์ ได้ร้อยละ 71.528 ซึ่งการวิจัยครั้งนี้สามารถเสนอแนวทางการตลาดเพื่อความยั่งยืนของธุรกิจอพาร์ทเม้นท์ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ประกอบด้วย 11 แนวทาง ดังนี้ (1) การออกแบบโครงสร้างอาคารที่แข็งแรงและปลอดภัย โดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและการออกแบบทางสถาปัตยกรรมที่คำนึงถึงการใช้งานและภัยทางธรรมชาติ การออกแบบห้องพักให้มีอากาศถ่ายเทที่ดี การรักษาความเงียบสงบภายในอาคารที่พัก การแจ้งกฎระเบียบการเข้าพักที่ชัดเจนเพื่อสร้างกติกาในการอยู่อาศัยร่วมกัน ป้องกันไม่ให้เกิดการก่อกวนหรือสร้างความเดือดร้อนให้กับผู้พักอาศัยร่วมอาคาร และการส่งเสริมการตลาดที่เหมาะสมและปลอดภัย โดยการเลือกใช้เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพและน่าเชื่อถือ รวมทั้งการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้า เพื่อสร้างความไว้วางใจ และเกิดการบอกต่อ (2) การสร้างความน่าเชื่อถือและเป็นมิตรในการให้บริการ การออกแบบกระบวนการรับแจ้งปัญหาขัดข้องและบริการซ่อมบำรุงรักษาที่ดีและรวดเร็ว การให้บริการของแม่บ้านอย่างมืออาชีพ การให้บริการน้ำประปาและน้ำดื่มที่สะอาด การจัดบริเวณที่จอดรถให้สะดวกและเพียงพอสำหรับลูกค้า และการกำหนดความหลากหลายของระดับอัตราค่าบริการตามรูปแบบห้องพัก (3) การเลือกทำเลที่ตั้งใกล้แหล่งชุมชนและสถานที่สำคัญ การจัดขนาดของห้องพักและพื้นที่ใช้สอยให้เหมาะสม และการตกแต่งภายในห้องพักให้มีความสวยงามและสะดวกต่อการใช้งาน (4) การบูรณาร่วมมือกับชุมชนรอบข้าง การมีพื้นที่ส่วนกลางในการทำกิจกรรมและพักผ่อนเพื่อให้ผู้อยู่อาศัยเกิดปฏิสัมพันธ์เชิงสังคม การออกแบบอาคารที่พักทันสมัยและยั่งยืนเพื่อปรับให้รองรับกับการเปลี่ยนแปลงทางสภาพแวดล้อม การนำเอานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในเพื่อให้เข้าถึงลูกค้าได้มากขึ้น และการดูแลรักษาความปลอดภัยโดยมี รปภ. และกล้องวงจรปิด เพื่อลดความโดดเดี่ยวและให้พื้นที่ปลอดภัยทางสังคม (5) การมีระบบมิเตอร์ไฟฟ้าและมิเตอร์น้ำประปาของแต่ละห้องพักที่มีความสะเถียรในการทำงาน การมีสัญญาณระบบอินเตอร์เน็ตภายในที่พักเสถียรและเร็ว และการรักษาความสะอาดอย่างมีมาตรฐานและยั่งยืน (6) การคิดอัตราค่าสาธารณูปโภคที่เหมาะสมตามจริง และการคิดค่าบริการอื่นๆ เมื่อยกเลิกสัญญาเช่าอย่างเหมาะสมตามจริง (7) การตั้งราคาเช่าห้องพักที่เหมาะสม การเลือกใช้วัสดุก่อสร้างที่ดีและมีคุณภาพอย่าง

คุ้มค่ากับราคา และการมีระบบการบริหารจัดการที่มีมาตรฐานเพื่อการกำหนดราคาห้องพักที่เหมาะสม (8) การมีเฟอร์นิเจอร์และเครื่องใช้ไฟฟ้าพื้นฐาน การมีบริการร้านสะดวกซื้อภายในที่พัก และทำเลที่ตั้งอยู่บนเส้นทางคมนาคมที่ดี สามารถเดินทางได้สะดวก (9) การกำหนดจำนวนเงินประกันและเงินจ่ายล่วงหน้าที่เหมาะสม รวมทั้งการดูแลอาคารและสิ่งแวดล้อมอย่างสม่ำเสมอเพื่อตรวจเช็คความเรียบร้อยภายในพื้นที่ และลดค่าใช้จ่ายในส่วนของเงินประกันโดยไม่จำเป็น (10) การมีไฟส่องแสงสว่างเพียงพอภายในห้องพักและบริเวณรอบที่พัก การนำเอานวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในระบบรักษาความปลอดภัย และการเลือกทำเลที่ตั้งมีความสะดวกในการเข้าถึงสินค้าอุปโภคและบริโภค เพื่อลดการเดินทางที่อาจก่อให้เกิดอาชญากรรม และ (11) การมีพื้นที่สีเขียวภายนอกและภายในอาคารที่ให้ความร่มรื่นอย่างเพียงพอ รวมทั้งการให้บริการด้วยความเข้าใจในความต้องการของลูกค้าแต่ละรายเพื่อให้เกิดความพึงพอใจสูงสุดและสามารถอยู่ในสภาพแวดล้อมเดียวกันได้

อภิปรายผลการวิจัย

1) การวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมทางการจัดการของธุรกิจอพาร์ทเม้นท์ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ พบว่าธุรกิจสามารถเติบโตและแข่งขันได้ในอุตสาหกรรมเดียวกัน แต่ผู้ประกอบการธุรกิจอพาร์ทเม้นท์จำเป็นต้องคำนึงถึงการออกแบบการให้บริการที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้าที่เปลี่ยนไปตามสภาพแวดล้อมของแต่ละช่วงสมัย และการจัดทำระบบการจัดการที่ดีอย่างยั่งยืน เพื่อให้สามารถรองรับความต้องการของลูกค้าและปรับตัวตามสถานการณ์หรือกระแสได้อย่างยืดหยุ่น เหตุที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด -19 ทำให้ผู้บริโภคมีความสนใจในการพักอาศัยที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น การจัดทำที่พักอาศัยที่สร้างความยั่งยืน เป็นมิตรต่อสังคมและสภาพแวดล้อมจะสามารถตอบโจทย์ผู้บริโภคในปัจจุบันได้เป็นอย่างดี และยังพบว่าสภาพแวดล้อมบริเวณสถานที่ตั้งในเขตดังกล่าว มีสภาพเศรษฐกิจโดยรวมที่ดีขึ้นซึ่งทำให้เกิดการขับเคลื่อนเศรษฐกิจภายในบริเวณทำเลที่ตั้งมากขึ้น แต่ยังคงต้องเฝ้าระวังในด้านภัยคุกคามจากการใช้ชีวิตแบบสถานการณ์วิถีใหม่ที่มีระบบการเรียนการสอนแบบ E-learning ที่เพิ่มมากขึ้น และการทำงานจะเป็นแบบ Work from Home อาจทำให้ความต้องการของผู้บริโภคในการเช่าพักอาศัยที่ลดลง รวมทั้งการลงทุนในด้านของเทคโนโลยีเพื่อความยั่งยืนที่มีงบประมาณสูงกว่ารูปแบบทั่วไป ผู้ประกอบการจึงจำเป็นต้องมีการพิจารณาระบบเทคโนโลยีที่จะนำมาติดตั้งเพื่อให้เกิดความคุ้มค่าอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับ ภาณุพงศ์ รักงานช่าง (2557) ได้ทำศึกษาเรื่องแผนธุรกิจโครงการ H Villa (อพาร์ทเม้นท์ สีเขียว) พบว่า การออกแบบกลยุทธ์ กรีนอพาร์ทเม้นท์อย่างยั่งยืนโดยใช้แนวคิดในการดำเนินกิจการ คือ มุ่งเน้นสร้างสรรค์นวัตกรรมที่ช่วยให้ประหยัดพลังงานและช่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสำหรับอพาร์ทเม้นท์และผู้ใช้บริการ เพื่อคุณภาพชีวิตและสังคมที่ดีขึ้น เมื่อพิจารณาความเป็นไปได้ของการลงทุนในโครงการอพาร์ทเม้นท์ สีเขียว ของโครงการ H Villa พบว่ามีความเป็นไปได้ในทางธุรกิจ และเมื่อพิจารณาอัตราดอกเบี้ย 7.375% ต่อปี และค่าชดเชยความเสี่ยง 30% ต่อปี โครงการนี้สามารถคืนทุนได้ภายในระยะเวลาไม่เกิน 3 ปี

2) องค์ประกอบของการตลาดเพื่อความยั่งยืนสำหรับธุรกิจอพาร์ทเม้นท์ พบว่าองค์ประกอบเชิงสำรวจในการลดจำนวนองค์ประกอบการตลาดเพื่อความยั่งยืนสำหรับธุรกิจอพาร์ทเม้นท์ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ จาก 40 องค์ประกอบ เหลือ 11 องค์ประกอบ ซึ่งองค์ประกอบรวมทั้งหมดสามารถอธิบายการตลาดเพื่อความยั่งยืนของธุรกิจอพาร์ทเม้นท์ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ได้ร้อยละ 71.528 เหตุที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากผลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของตัวแปรสังเกตได้นั้นอาจมีความสัมพันธ์กันเอง หรืออาจมีแนวโน้มที่ไปในทิศทางเดียวกันของข้อมูล โดยสามารถนำมารวบรวมและกำหนดเป็นองค์ประกอบใหม่ที่มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

3) นิยามและให้ความหมายองค์ประกอบของการตลาดเพื่อความยั่งยืนสำหรับธุรกิจอพาร์ทเม้นท์ พบว่าสามารถนำมาแปลความหมายและตั้งชื่อองค์ประกอบทั้ง 11 องค์ประกอบ ได้ดังนี้ (1) องค์ประกอบที่ 1 สามารถตั้งชื่อได้ว่า อพาร์ทเม้นท์ที่ปลอดภัย ใช้ภาษาอังกฤษว่า “Safety of the apartment” เหตุที่เป็นเช่นนี้ เพื่อให้มีความหมายสอดคล้องกับตัวแปรแฝงที่อยู่ในองค์ประกอบ สื่อถึงอพาร์ทเม้นท์ที่มีความปลอดภัยในเชิงสังคม เชิงโครงสร้างอาคาร และสิ่งแวดล้อมสำหรับผู้อยู่อาศัย สอดคล้องกับ วรินทร์ยุพา พิมพ์สะอาด (2558) ที่พบว่าผู้บริโภคจะให้ความสำคัญในเรื่องของการรับรู้ทางภาพลักษณ์ของตัวองค์กร โดยที่ผู้บริโภคนั้นจะต้องสามารถรับรู้ได้ถึงสี่เรื่อง ได้แก่ 1. เทคโนโลยี 2. ความปลอดภัย 3. สิ่งอำนวยความสะดวก และ 4. ความสามารถในการสื่อสารกับผู้บริโภค โดยที่ส่วนมากนั้นผู้บริโภคจะค่อนข้างในความสำคัญในเรื่องของความปลอดภัยขององค์กรโดยที่ส่วนมากแล้วภาพลักษณ์ขององค์กรที่สามารถแสดงให้ผู้บริโภคได้เห็นว่าองค์กรมีความปลอดภัยต่อการใช้บริการนั้นสามารถสร้างภาพจำที่ดีให้แก่องค์กรได้เป็นอย่างดี (2) **องค์ประกอบที่ 2 สามารถตั้งชื่อได้ว่า อพาร์ทเม้นท์ที่อำนวยความสะดวกด้านสาธารณูปโภคและปัจจัยพื้นฐาน ใช้ภาษาอังกฤษว่า** “Utilitarian of the apartment” เหตุที่เป็นเช่นนี้ เพื่อให้มีความหมายสอดคล้องกับตัวแปรแฝงที่อยู่ในองค์ประกอบ สื่อถึงอพาร์ทเม้นท์ที่มีการบริการครบวงจร มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์สำหรับผู้อยู่อาศัยในด้านสาธารณูปโภคและปัจจัยพื้นฐาน สอดคล้องกับ ศุภามาส ก้อนพิลา และ กรวีร์ ชัยอมรไพศาล (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่องส่วนประสมทางการตลาดในการเลือกใช้บริการเช่าห้องพักในเขตตำบลช้างเผือกอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ จะเห็นว่าสถานที่บริการห้องพักที่มีการบริการที่ดี เอาใจใส่ลูกค้า มีขั้นตอนในการให้บริการในด้านต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว จะสามารถสร้างความพึงพอใจให้กับผู้เช่าได้เป็นอย่างดี (3) องค์ประกอบที่ 3 สามารถตั้งชื่อได้ว่า อพาร์ทเม้นท์ที่อยู่อาศัยได้อย่างราบรื่นลงตัว ใช้ภาษาอังกฤษว่า “Smoothly living of the apartment” เหตุที่เป็นเช่นนี้ เพื่อให้มีความหมายสอดคล้องกับตัวแปรแฝงที่อยู่ในองค์ประกอบ อพาร์ทเม้นท์ที่อยู่ใกล้แหล่งชุมชน ตลาด หน่วยงานราชการ หน่วยงานเอกชน ที่สามารถไปใช้บริการได้สะดวก และมีขนาดห้องพักและพื้นที่ใช้สอยหลายรูปแบบ รวมทั้งมีการตกแต่งพร้อมอยู่อาศัย สอดคล้องกับ อาภาภรณ์ ขวัญเจริญ (2562) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเช่าที่พักอาศัยประเภทอพาร์ทเม้นท์ของผู้บริโภค เพื่อการอยู่อาศัยในจังหวัดปทุมธานี พบว่าควรมุ่งเน้นด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของอพาร์ทเม้นท์ทั้งภายในและภายนอก ที่ต้องมีความครบถ้วนและคุณภาพของที่พร้อมใช้งานรวมถึงขนาดและการออกแบบทั้งภายในและ

ภายนอกของอพาร์ทเม้นท์ ควรจะต้องมีความเหมาะสมต่อการอยู่อาศัยของผู้บริโภค เพื่อเป็นการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันทางธุรกิจ ที่สามารถสอดคล้องต่อความต้องการของผู้ต้องการเช่าพักอาศัย ซึ่งก่อให้เกิดความประทับใจและพึงพอใจนำไปสู่การตัดสินใจเลือกใช้บริการต่อไป รวมถึงแนะนำให้ผู้อื่นรู้จักที่พักของตนเอง (4) องค์ประกอบที่ 4 สามารถตั้งชื่อได้ว่า อพาร์ทเม้นท์ที่รองรับการเปลี่ยนแปลงเพื่อความร่วมมือทางสังคม ใช้ภาษาอังกฤษว่า "Transformation for social cooperation of the apartment" เหตุที่เป็นเช่นนี้ เพื่อให้มีความหมายสอดคล้องกับตัวแปรแฝงที่อยู่ในองค์ประกอบ สื่อถึงอพาร์ทเม้นท์ที่มีความร่วมมือกับชุมชนรอบข้างเพื่อการบริการ นำนวัตกรรมมาใช้ในการออกแบบเพื่อให้ผู้อยู่อาศัยเกิดปฏิสัมพันธ์เชิงสังคม สอดคล้องกับ กนกรัตน์ ดวงพิกุล และ ชนาภา มังคละ (2565) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการเช่าหอพักเอกชนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน พบว่า ผู้ประกอบการควรมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบของห้องพักให้ทันสมัยเพื่อสร้างรูปแบบที่หลากหลาย ควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ครบครัน ทำให้หอพักมีความโดดเด่น น่าสนใจ เพื่อเป็นการกระตุ้นความสนใจให้กับกลุ่มเป้าหมาย (5) องค์ประกอบที่ 5 สามารถตั้งชื่อได้ว่า อพาร์ทเม้นท์ที่มีระบบการบริการที่เสถียรและแม่นยำ ใช้ภาษาอังกฤษว่า "Accurate and stable service system of the apartment" เหตุที่เป็นเช่นนี้ เพื่อให้มีความหมายสอดคล้องกับตัวแปรแฝงที่อยู่ในองค์ประกอบสื่ออพาร์ทเม้นท์ที่มีระบบการบริการด้านมิเตอร์ไฟฟ้า มิเตอร์ประปา สัญญาณระบบอินเตอร์เน็ต และการรักษาความสะอาดที่มีมาตรฐาน สอดคล้องกับ ญาณพล กลับเจริญ (2561) ได้ทำการศึกษา การพัฒนาระบบตรวจสอบปริมาณไฟฟ้าสำหรับอพาร์ทเม้นท์ขนาดเล็ก พบว่า อพาร์ทเม้นท์ขนาดเล็กหรือห้องพักส่วนใหญ่มีการก่อตั้งมาเป็นระยะเวลานาน เป็นเหตุให้ระบบต่างๆ อีกทั้งยังเป็นเหตุให้เลขมิเตอร์ตรวจวัดไม่ตรงกับการใช้งาน ระบบตรวจสอบปริมาณไฟฟ้าจะช่วยให้เจ้าของธุรกิจสามารถดูปริมาณไฟฟ้าที่ถูกใช้ในแต่ละห้องพักได้ และผู้พักอาศัยสามารถตรวจสอบปริมาณการใช้ไฟฟ้าและค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นได้ด้วยตนเองทำให้การใช้พลังงานไฟฟ้าของผู้พักอาศัยลดน้อยลง 0.66 หน่วยต่อวัน หรือ 26% (6) องค์ประกอบที่ 6 สามารถตั้งชื่อ ได้ว่า อพาร์ทเม้นท์ที่มีการกำหนดอัตราค่าบริการที่เหมาะสม ใช้ภาษาอังกฤษว่า "Invaluable charge rate of the apartment" เหตุที่เป็นเช่นนี้ เพื่อให้มีความหมายสอดคล้องกับตัวแปรแฝงที่อยู่ในองค์ประกอบ สื่อถึงอพาร์ทเม้นท์ที่กำหนดอัตราค่าสาธารณูปโภคและค่าบริการต่างๆ ที่เป็นไปตามระเบียบและการใช้จริงของผู้อยู่อาศัย สอดคล้องกับสอดคล้องกับ สิริพร ไชยวรรณ์ (2562) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเช่าอพาร์ทเม้นท์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้ประกอบการควรรักษาระดับของราคาที่ผู้เช่าให้ความสำคัญมากที่สุดไว้ และหากจำเป็นต้องปรับราคา ควรมีการวิเคราะห์สถานการณ์และชี้แจงเหตุผลกับผู้เช่าก่อนเพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน (7) องค์ประกอบที่ 7 สามารถตั้งชื่อได้ว่า อพาร์ทเม้นท์ที่มีการกำหนดอัตราค่าห้องพักที่เหมาะสม ใช้ภาษาอังกฤษว่า "Niche price for target customer of the apartment" เหตุที่เป็นเช่นนี้ เพื่อให้มีความหมายสอดคล้องกับตัวแปรแฝงที่อยู่ในองค์ประกอบ สื่อถึงอพาร์ทเม้นท์ที่มีการกำหนดอัตราค่าห้องพักที่เหมาะสมตามคุณภาพของการก่อสร้าง การตกแต่ง และมาตรฐานของระบบบริหารจัดการสอดคล้องกับ ธงชัย สันติวงษ์ (2538) ได้มีการ

ให้คำนิยามถึงเครื่องมือด้านราคานั้น หมายถึงการกำหนดราคาทุกๆครั้งของผลิตภัณฑ์นั้นจะต้องให้ความสำคัญในส่วนนี้ โดยจะต้องมีความเหมาะสมต่อคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ทั้งนี้การกำหนดราคานั้นถือเป็นการทำการตลาดเพื่อแข่งขันกันระหว่างคู่แข่งในธุรกิจประเภทเดียวกันได้ด้วย รวมถึงสามารถดึงดูดผู้บริโภคได้เป็นอย่างดี (8) องค์ประกอบที่ 8 สามารถตั้งชื่อได้ว่า อพาร์ทเม้นท์ที่อำนวยความสะดวกด้านอุปโภค บริโภคในอพาร์ทเม้นท์ และการคมนาคม ใช้ภาษาอังกฤษว่า “Accessibility of the apartment”เหตุที่เป็นเช่นนี้ เพื่อให้มีความหมายสอดคล้องกับตัวแปรแฝงที่อยู่ในองค์ประกอบ สื่อถึงอพาร์ทเม้นท์ที่มีการจัดวางเฟอร์นิเจอร์และเครื่องใช้ไฟฟ้าพื้นฐานภายในห้องพัก การบริการร้านสะดวกซื้อส่วนกลาง และอยู่บนเส้นทางสัญจรหลักของพื้นที่ สอดคล้องกับแนวคิดของ วีระกร บุญสินสุข (2561) เรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการเช่าคอนโดมิเนียมในเขตดินแดง โดยผู้ประกอบการอพาร์ทเม้นควรเอาใจใส่รูปแบบการดำเนินชีวิต ในส่วนของสถานที่ตั้งควรใกล้ที่ทำงาน สถานศึกษา และใกล้แหล่งอำนวยความสะดวก ศูนย์การค้า ตลาด ร้านสะดวกซื้อ ซึ่งผู้ประกอบการควรสำรวจพื้นที่สำหรับการสร้างอพาร์ทเม้นท์ หรือจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกเช่น การเพิ่มความสะดวกในการรับส่งผู้เช่าอพาร์ทเม้นท์ (9) องค์ประกอบที่ 9 สามารถตั้งชื่อได้ว่า อพาร์ทเม้นท์ที่มีการกำหนดวงเงินประกันและจำนวนเงินจ่ายล่วงหน้าที่เหมาะสม ใช้ภาษาอังกฤษว่า “Boundary guarantee charge of the apartment” เหตุที่เป็นเช่นนี้ เพื่อให้มีความหมายสอดคล้องกับตัวแปรแฝงที่อยู่ในองค์ประกอบ สื่อถึงหมายถึง อพาร์ทเม้นท์ที่กำหนดวงเงินประกัน และจำนวนเงินจ่ายล่วงหน้าอย่างเหมาะสมตามระเบียบและมาตรฐานการดูแลอพาร์ทเม้นท์ สอดคล้องกับ ธนพล คำล้ำเลิศ (2562) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเช่าห้องพักที่ ตำบลอ้อมน้อย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญกับราคามีมาตรฐานเหมาะสมกับขนาดที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวก ราคาค่าสาธารณูปโภค (ค่าน้ำ ค่าไฟ) มีมาตรฐานเหมาะสม มีราคาประกันห้องพักที่เหมาะสม (10) องค์ประกอบที่ 10 สามารถตั้งชื่อได้ว่า อพาร์ทเม้นท์ที่มีระบบป้องกันการเกิดอาชญากรรม ใช้ภาษาอังกฤษว่า “Level of crime prevention of the apartment” เหตุที่เป็นเช่นนี้ เพื่อให้มีความหมายสอดคล้องกับตัวแปรแฝงที่อยู่ในองค์ประกอบ สื่อถึงอพาร์ทเม้นท์ที่มีระบบป้องกันการเกิดอาชญากรรม และอยู่ใกล้แหล่งอุปโภค บริโภค ภายนอกอพาร์ทเม้นท์ สอดคล้องกับ พิตะวัน รัตนพงศ์ และวีรพลกุลบุตร (2563) พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญต่อการปรับปรุงระบบการรักษาความปลอดภัย เช่น มียามรักษาความปลอดภัย 24 ชั่วโมง มีสายตรวจ มีกล้องวงจรปิด มีไฟส่องสว่าง เป็นต้น และควรจัดให้มีคีย์การ์ดเสียบบัตรก่อนเข้าหอพักและห้องพัก และ (11) องค์ประกอบที่ 11 สามารถตั้งชื่อได้ว่า อพาร์ทเม้นท์ที่มีระบบการบริการและการจัดวางพื้นที่สีเขียวที่สร้างความสบายใจ ใช้ภาษาอังกฤษว่า “Environmental friendliness of the apartment” เหตุที่เป็นเช่นนี้ เพื่อให้มีความหมายสอดคล้องกับตัวแปรแฝงที่อยู่ในองค์ประกอบ สื่อถึงอพาร์ทเม้นท์ที่มีระบบการบริการอย่างเข้าใจลูกค้าเฉพาะราย และให้ความสำคัญกับการจัดวางพื้นที่สีเขียวเพื่อให้ผู้อยู่อาศัยเกิดความสบายใจในการพักอาศัย สอดคล้องกับ ชนายุส เชี่ยวเชิงการุณ และ ผศ.ดร.อิทธิกร ขำเดช (2554) พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญด้านสภาพแวดล้อมของหอพัก ซึ่งผู้ประกอบการธุรกิจหอพักควรสร้าง

หอพักอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เงียบสงบ เหมาะแก่การพักผ่อน โปร่ง มีอากาศถ่ายเทสะดวก จัดสภาพแวดล้อมให้น่าอยู่มากขึ้น เช่น มีต้นไม้ ดอกไม้ สวน ม้านั่ง เพื่ออำนวยความสะดวก และสร้างบรรยากาศของที่พักอาศัยให้ร่มรื่น ซึ่งจะทำให้แตกต่างจากหอพักทั่วไป

4) แนวทางการตลาดเพื่อความยั่งยืนสำหรับธุรกิจอพาร์ทเม้นท์ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ พบว่ามี 11 แนวทาง ดังนี้

แนวทางการตลาดที่ 1 ด้านความปลอดภัย “Safety of the apartment” หรือใช้ตัวย่อว่า “S” โดยมีแนวทางการการสร้างความปลอดภัย โดยการออกแบบโครงสร้างอาคารที่แข็งแรงและปลอดภัย โดยการการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและการออกแบบทางสถาปัตยกรรมที่คำนึงถึงการใช้งานและภัยทางธรรมชาติ การออกแบบห้องพักให้มีอากาศถ่ายเทที่ดี การรักษาความเงียบสงบภายในอาคารที่พัก การแจ้งกฎระเบียบการเข้าพักที่ชัดเจนเพื่อสร้างกติกาในการอยู่อาศัยร่วมกัน ป้องกันไม่ให้เกิดการก่อกวนหรือสร้างความเดือดร้อนให้กับผู้พักอาศัยร่วมอาคาร และการส่งเสริมการตลาดที่เหมาะสมและปลอดภัย โดยการเลือกใช้เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพและน่าเชื่อถือ รวมทั้งการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้า เพื่อสร้างความไว้วางใจ และเกิดการบอกต่อ เหตุที่เป็นเช่นนี้ จะสามารถยกระดับและสร้างความปลอดภัยในเชิงสังคม เชิงโครงสร้างอาคาร และสิ่งแวดล้อมสำหรับผู้อยู่อาศัย เพื่อให้ผู้อยู่อาศัยรู้สึกปลอดภัยและมั่นใจกับการใช้ชีวิตในอพาร์ทเม้นท์ เสมือนการสร้างความยั่งยืนของสภาพแวดล้อมที่ดีและคุณภาพชีวิตของผู้พักอาศัย สอดคล้องกับ ชิดชนก กันสิงห์ (2562) ได้ทำการศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเช่าอพาร์ทเม้นท์ในเขตพื้นที่ อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการจัดแต่งสถานที่ให้โดดเด่น มองเห็นได้ชัดเจน มีป้ายแสดงทางเข้า-ออก มีแสงสว่างเพียงพอตั้งแต่ทางเข้าจนถึงตัวอาคารห้องพัก ระเบียงทางเดิน และมีการออกแบบตกแต่งสภาพแวดล้อมที่ร่มรื่น สะอาด และปลอดภัยสำหรับอยู่อาศัย และสอดคล้องกับ ภาคภูมิ ด้วงมูล (2565) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเช่าที่พักอาศัยของประชาชนในเขตอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่ากลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญในเรื่องของสภาพแวดล้อมที่เงียบสงบ ไม่รบกวนผู้ร่วมพักอาศัย โดยผู้ประกอบการควรแจ้งมาตรการ กฎระเบียบ ข้อบังคับสำหรับผู้เช่าพักอาศัยที่ชัดเจน ในการอยู่ร่วมกัน มีรั้วรอบขอบชิดแบ่งห้องอย่างชัดเจน

แนวทางการตลาดที่ 2 การอำนวยความสะดวกทางสาธารณูปโภคและปัจจัยพื้นฐาน “Utilitarian of the apartment” หรือใช้ตัวย่อว่า “U” โดยมีการสร้างความน่าเชื่อถือและเป็นมิตรในการให้บริการ การออกแบบกระบวนการรับแจ้งปัญหาขัดข้องและบริการซ่อมบำรุงรักษาที่ดีและรวดเร็ว การให้บริการของแม่บ้านอย่างมืออาชีพ การให้บริการน้ำประปาและน้ำดื่มที่สะอาด การจัดบริเวณที่จอดรถให้สะดวกและเพียงพอสำหรับลูกค้า และการกำหนดความหลากหลายของระดับอัตราค่าบริการตามรูปแบบห้องพัก เหตุที่เป็นเช่นนี้ จะสามารถอำนวยความสะดวกทางสาธารณูปโภคและปัจจัยพื้นฐาน ที่ได้มาตรฐาน รวดเร็ว และเป็นมิตร เพื่อตอบโจทย์สำหรับผู้อยู่อาศัยในด้านของความสะดวกสบายที่ครบวงจรและน่าเชื่อถือ เสมือนการสร้างความยั่งยืนของการพัฒนาบริการ

พื้นฐาน ที่ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความเท่าเทียมให้กับผู้พักอาศัย สอดคล้องกับ สิริพร ไชยวรรณ์ (2562) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเช่าอพาร์ทเม้นท์ของนักศึกษามหาวิทยาลัย ในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้ประกอบการควรมีการอบรมพนักงานให้เห็นถึงความสำคัญของการบริการ มีความรู้ความเข้าใจในหน้าที่และงานของตนเอง รวมถึงการให้คำแนะนำปรึกษาในด้านต่าง ๆ ด้วยความเป็นมิตร แสดงออกถึงความมีน้ำใจอย่างเป็นกันเอง ความสุภาพ จะสามารถทำให้ลูกค้าเกิดความประทับใจและส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการได้รวดเร็วยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับภาคภูมิ ด้วงมูล (2565) พบว่ากลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญในด้านกระบวนการให้บริการ โดยมีขั้นตอนการให้บริการที่มีความชัดเจนและถูกต้องในกระบวนการให้บริการ รวมทั้งมีความเท่าเทียม ซึ่งผู้ประกอบการควรเน้นพนักงานการให้บริการให้มีความพร้อมในการให้บริการและมีความเข้าใจกระบวนการให้บริการต่าง ๆ ที่ถูกต้อง สามารถตอบข้อสงสัยหรือข้อซักถามได้ และสามารถแก้ไขปัญหาให้ผู้ใช้บริการได้อย่างทันท่วงทีและถูกต้อง

แนวทางการตลาดที่ 3 ความราบรื่นในการพักอยู่อาศัย “Smoothly living of the apartment”หรือใช้ตัวย่อว่า “S” โดยมีการเลือกทำเลที่ตั้งใกล้แหล่งชุมชนและสถานที่สำคัญ การจัดขนาดของห้องพักและพื้นที่ใช้สอยให้เหมาะสม และการตกแต่งภายในห้องพักให้มีความสวยงามและสะดวกต่อการใช้งาน เหตุที่เป็นเช่นนี้เพื่อให้ผู้พักอาศัยได้รับความรู้สึกสบาย และสามารถใช้ชีวิตได้อย่างราบรื่น เสมือนการสร้างความยั่งยืนของการสร้างชุมชนที่เข้มแข็ง ลดปัญหาความเครียดและความไม่สะดวกสบายในชีวิตประจำวันของผู้พักอาศัย สอดคล้องกับ ฝนทิพย์ วงศ์ศุภชาติกุล (2558) พบว่า ความกว้างของทางเดินในบริเวณที่พักควรมีขนาดที่เหมาะสม มีการจัดตกแต่งบริเวณอย่างเป็นสัดส่วน บริเวณรอบๆ มีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย จะส่งเสริมให้ที่พักมีสภาพแวดล้อมที่น่าอยู่อาศัย สะอาด ปลอดภัย เป็นการเพิ่มโอกาสในการตัดสินใจเช่าที่พักของผู้เช่า และ สิริพร ไชยวรรณ์ (2562) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเช่าอพาร์ทเม้นท์ของนักศึกษามหาวิทยาลัย ในจังหวัดเชียงใหม่ โดยมีข้อเสนอแนะผู้ประกอบการในการเลือกทำเล ควรเลือกทำเลในการสร้างอพาร์ทเม้นท์ให้อยู่ใกล้แหล่งชุมชน การคมนาคมสะดวก เพื่อให้ผู้เช่าประหยัดเวลาในการเดินทาง และเป็นการสร้างแรงจูงใจให้ผู้เช่าสามารถตัดสินใจเลือกเช่าได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับ อมร เอี่ยมธนากุล (2566) ได้ทำการศึกษาการตัดสินใจเช่าอพาร์ทเม้นท์ของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยนี้ว่า ผู้ประกอบการควรออกแบบตกแต่งห้องพักให้เหมาะสมกับผู้เช่า มีความสวยงาม ความสะอาด ความปลอดภัย รวมทั้งด้านประเภทของห้องควรมีหลายขนาด และจัดตกแต่งสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานที่จำเป็นต่อผู้เช่า

แนวทางการตลาดที่ 4 การอำนวยความสะดวกทางสาธารณูปโภคและปัจจัยพื้นฐาน การรองรับการเปลี่ยนแปลงเพื่อความร่วมมือทางสังคม “Transformation for social cooperation of the apartment” หรือใช้ตัวย่อว่า “T” โดยการบูรณาร่วมมือกับชุมชนรอบข้าง การมีพื้นที่ส่วนกลางในการทำกิจกรรมและพักผ่อนเพื่อให้ผู้อยู่อาศัยเกิดปฏิสัมพันธ์เชิงสังคม การออกแบบอาคารที่พักทันสมัยและยั่งยืนเพื่อปรับให้รองรับกับการเปลี่ยนแปลงทางสภาพแวดล้อม การนำเอานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในเพื่อให้เข้าถึงลูกค้าได้มาก

ขึ้น และการดูแลรักษาความปลอดภัยโดยมี รปภ. รวมถึงการติดตั้งกล้องวงจรปิด เพื่อลดความโดดเดี่ยวและให้พื้นที่ปลอดภัยทางสังคม เหตุที่เป็นเช่นนี้ เพื่อให้ผู้อยู่อาศัยเกิดปฏิสัมพันธ์เชิงสังคม เสมือนการสร้างความยั่งยืนของสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมและการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ลดความเหงา ความโดดเดี่ยว และเพิ่มความเป็นหนึ่งเดียวในสังคมของผู้พักอาศัย สอดคล้องกับ สิริพร ไชยวรรณ์ (2562) ได้มีข้อเสนอแนะจากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเช่าอพาร์ทเม้นท์ของนักศึกษามหาวิทยาลัย ในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับระบบรักษาความเพื่อเป็นการสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รวมทั้งสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ลูกค้า เช่น ใช้ระบบคีย์การ์ด การติดตั้งกล้องวงจรปิด และสอดคล้องกับ พงศกร ดีช่วย (2563) ได้จัดทำกลยุทธ์ในการกำหนดแผนการบริหารจัดการการใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์และกลยุทธ์สร้างความแตกต่างให้ธุรกิจ โดยการจัดสรรพื้นที่ส่วนที่ไม่ได้สร้างรายได้ (Non-Saleable Area) จัดทำห้องพื้นที่ส่วนกลางลักษณะเหมือน Co-Working Space ซึ่งสามารถใช้งานพื้นที่เพื่อเป็นที่นั่งเล่น พบปะเพื่อนฝูง นั่งทำงาน และเรียนออนไลน์หรือนั่งอ่านหนังสือได้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ภาคภูมิ ด้วงมูล (2565) พบว่า ผู้ประกอบการควรมุ่งเน้นสร้างความน่าเชื่อถือเรื่องความปลอดภัย เช่น การมีกล้องวงจรปิดที่ผู้เช่าพักอาศัยสามารถดูกล้องได้ไปพร้อมกับเจ้าของกิจการการ มีพนักงานรักษาความปลอดภัยตลอด 24 ชั่วโมง และเพียงพอการมีจุดแจ้งทางหนีไฟ หรือจุดป้องกันอัคคีภัย ตลอดจนความปลอดภัยในการพักอาศัยทุกจุด

แนวทางการตลาดที่ 5 ระบบการบริการที่เสถียรและแม่นยำ “Accurate and stable service system of the apartment” หรือใช้ตัวย่อว่า “A” โดยการมีระบบมิเตอร์ไฟฟ้าและมิเตอร์น้ำประปาของแต่ละห้องพักที่มีความสะเถียรในการทำงาน การมีสัญญาณระบบอินเตอร์เน็ตภายในที่พักเสถียรและเร็ว และการรักษาความสะอาดอย่างมีมาตรฐานและยั่งยืน เหตุที่เป็นเช่นนี้ เพื่อให้ผู้อยู่อาศัยเกิดความรู้สึกพึงพอใจ มั่นใจ และเชื่อถือในการให้บริการ เสมือนการสร้างความยั่งยืนของระบบการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นและความไว้วางใจในระยะยาว สอดคล้องกับ ภานุพงศ์ แต่งอักษร (2557) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเช่าหอพักรายเดือนของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ศูนย์รังสิต พบว่า ผู้ประกอบการควรมีการจัดระบบการให้บริการด้านอินเตอร์เน็ตในหอพักที่ดีมีคุณภาพ มีจุดกระจายสัญญาณที่เพียงพอต่อการใช้งาน ซึ่งส่งผลให้คุณภาพการเชื่อมต่อสัญญาณดี ไม่หลุด ส่งข้อมูลได้เร็ว รวมไปถึงการคิดค่าบริการในระดับราคาที่เหมาะสม และสอดคล้องกับ นิตยา ปินตาสี (2547) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเช่าหอพักรายเดือนของนักศึกษาสถาบันราชภัฏลำปาง พบว่ารูปแบบการชำระค่าน้ำและค่าไฟฟ้าที่กลุ่มตัวอย่างต้องการ คือการคิดอัตราค่าน้ำและค่าไฟฟ้าจากมิเตอร์ตามจริง ดังนั้นมิเตอร์ไฟฟ้าและน้ำประปาควรมีระบบที่เสถียร

แนวทางการตลาดที่ 6 การกำหนดอัตราค่าบริการที่เหมาะสม“Invaluable charge rate of the apartment” หรือใช้ตัวย่อว่า “I” โดยการคิดอัตราค่าสาธารณูปโภคที่เหมาะสมตามจริง และการคิดค่าบริการอื่นๆ เมื่อยกเลิกสัญญาเช่าอย่างเหมาะสมตามจริง เหตุที่เป็นเช่นนี้ เพื่อให้ผู้พักอาศัยได้รับความรู้สึกสบายใจในการชำระค่าบริการต่างๆ และลดความกังวลเกี่ยวกับภาระค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น ช่วยให้สามารถวางแผนการเงินได้ดีขึ้น เสมือนการสร้างความยั่งยืนของการส่งเสริมความมั่นคงทางการเงินของผู้พักอาศัยในระยะยาว ด้วยการได้รับบริการอย่างโปร่งใสและเป็นธรรม สอดคล้องกับ อาภาภรณ์ ขวัญเจริญ (2562) พบว่าผู้ประกอบการควรมุ่งเน้นและให้ความสำคัญเรื่องความเหมาะสมของราคาที่พัก ให้มีความเหมาะสม เนื่องจากตามหลักของทฤษฎีของพฤติกรรมของผู้บริโภคต่อการตัดสินใจซื้อนั้น การตัดสินใจของผู้บริโภคนั้นจะให้ความสำคัญในเรื่องของราคาอย่างมาก โดยการตัดสินใจเลือกซื้อในแต่ละครั้งของผู้บริโภคในกลุ่มนี้มักจะคำนึงถึงราคาในการเลือกบริโภคและไตร่ตรองถึงความคุ้มค่าต่อเงินที่เสียไปในแต่ละครั้ง ดังนั้น การตั้งราคาควรมีความเหมาะสมของราคาค่าเช่าต่อเดือน ราคาค่าประกันความเสียหาย หรือราคาค่าสาธารณูปโภคต่าง เช่น ค่าน้ำ, ค่าไฟฟ้า หรือค่า Internet เป็นต้น เนื่องจากเป็นสิ่งที่สามารถทำการกระตุ้นต่อการตัดสินใจของผู้บริโภคได้เป็นอย่างดี และยังสอดคล้องกับ ภาคภูมิ ด้วงมูล (2565) พบว่ากลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญในด้านราคา ผู้ประกอบการควรมีมาตรฐาน หรือราคาค่าสาธารณูปโภคที่ประกาศชัดเจน เช่น ราคาค่าน้ำ ค่าไฟ ต่อ 1 หน่วย ราคาบริหารส่วนกลาง ที่มีความเที่ยงธรรม และในส่วนของการให้บริการด้านอื่นๆ ให้ชัดเจน

แนวทางการตลาดที่ 7 การกำหนดอัตราค่าห้องพักที่เหมาะสม “Niche price for target customer of the apartment” หรือใช้ตัวย่อว่า “N” โดยการตั้งราคาเช่าห้องพักที่เหมาะสม การเลือกใช้วัสดุก่อสร้างที่ดีและมีคุณภาพอย่างคุ้มค่ากับราคา และการมีระบบการบริหารจัดการที่มีมาตรฐานเพื่อการกำหนดราคาห้องพักที่เหมาะสม โดยการตั้งราคาเช่าห้องพักที่เหมาะสม การเลือกใช้วัสดุก่อสร้างที่ดีและมีคุณภาพอย่างคุ้มค่ากับราคาและการมีระบบการบริหารจัดการที่มีมาตรฐานเพื่อการกำหนดราคาห้องพักที่เหมาะสม เหตุที่เป็นเช่นนี้ เพื่อให้ผู้อยู่อาศัยได้รับความรู้สึกคุ้มค่ากับเงินที่จ่าย ลดความขัดแย้งและความไม่พอใจระหว่างผู้พักอาศัยและผู้ให้บริการและชำระเงินอย่างเต็มใจ เสมือนการสร้างความยั่งยืนของความไว้วางใจในผู้ให้บริการ และการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรได้ที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้อง มัธทนา งามรินอำไพ (2560) ที่พบว่าปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์นั้น มีการส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเช่าห้องพักสูงที่สุดเป็นลำดับแรกที่ผู้บริโภคนั้นให้ความสำคัญในเรื่องนี้ ทั้งในเรื่องของความคงทนภายในห้องพัก มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่มีสภาพพร้อมใช้งานเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนเงินที่ต้องจ่ายไป เช่น ผลิตภัณฑ์ในเรื่องของสุขภัณฑ์ต่างๆภายในห้องน้ำ, อินเทอร์เน็ต, เรื่องของระบบไฟฟ้าภายในห้องพัก เป็นต้น และสอดคล้องกับ ภาคภูมิ ด้วงมูล (2565) พบว่าผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการตลาดอย่างมีระบบ โดยการมีส่วนลดหรือบริการเสริมสำหรับการแนะนำลูกค้าที่เข้ามาใช้บริการที่พักอาศัยและการรับชำระค่าบริการที่มีความหลากหลายยืดหยุ่นได้ ผู้ประกอบการควรมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่าง ๆ ที่หลากหลายช่องทาง เพื่อให้ผู้เช่าได้รับทราบข้อมูลข่าวสารอย่างรวดเร็ว และมีการสร้างแรงจูงใจในการให้

ส่วนลดหรือค่านายหน้าในการแนะนำ ลูกค้าที่มีความต้องการมาใช้บริการที่พักอาศัย ตลอดจนมีการให้บริการรับชำระค่าเช่าที่หลากหลายช่องทางผ่าน QR Code

แนวทางการตลาดที่ 8 การอำนวยความสะดวกทางอุปโภค บริโภคในอพาร์ทเม้นท์ และการคมนาคม “Accessibility of the apartment” หรือใช้ตัวย่อว่า “A” โดยการมีเฟอร์นิเจอร์และเครื่องใช้ไฟฟ้าพื้นฐาน การมีบริการร้านสะดวกซื้อภายในที่พัก และการเลือกทำเลที่ตั้งอยู่บนเส้นทางคมนาคมที่ดี สามารถเดินทางได้สะดวก เหตุที่เป็นเช่นนี้ เพื่อให้ผู้อยู่อาศัยได้รับความรู้สึกสะดวกสบายในการเข้าถึงสิ่งอุปโภค บริโภค เสมือนการสร้างความยั่งยืนของการคมนาคมที่สะดวกและปลอดภัย รวมทั้งเป็นการลดการใช้พลังงานในการเดินทางและลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการใช้รถยนต์ สอดคล้องกับ ปวิณ ภิรมย์ทอง (2560) ได้กล่าวว่า ผู้เช่าอพาร์ทเม้นท์ส่วนใหญ่นั้นมีความรู้สึกว่าภายในห้องของอพาร์ทเม้นท์ควรมีเครื่องใช้ไฟฟ้า เช่น ทีวีไมโครเวฟ เครื่องทำน้ำอุ่น หรือ เครื่องซักผ้า ซึ่งจะมีความสำคัญและส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัย และยังพบว่าาผู้บริโภคส่วนใหญ่มักจะหาที่พักในเขตพื้นที่ที่พักอาศัยนั้นอยู่ใกล้เคียงกับศูนย์การค้า มีการคมนาคมที่สะดวกหรือมีระยะทางระหว่างที่พักกับที่ทำงาน/ที่เรียนไม่ไกลกันมากนัก และบริเวณที่พักนั้นตั้งอยู่ใกล้กับร้านอาหาร หรือร้านสะดวกซื้อต่างๆ

แนวทางการตลาดที่ 9 การกำหนดวงเงินประกันและจำนวนเงินจ่ายล่วงหน้าที่เหมาะสม “Boundary guarantee charge of the apartment”หรือใช้ตัวย่อว่า “B” โดยการกำหนดจำนวนเงินประกันและเงินจ่ายล่วงหน้าที่เหมาะสม รวมทั้งการดูแลอาคารและสิ่งแวดล้อมอย่างสม่ำเสมอเพื่อตรวจเช็คความเรียบร้อยภายในพื้นที่ และลดค่าใช้จ่ายในส่วนของเงินประกันโดยไม่จำเป็น เหตุที่เป็นเช่นนี้ เพื่อให้ผู้อยู่อาศัยได้รับความรู้สึกที่ดีในการอยู่ในสภาพแวดล้อมที่สะอาด โปร่งใส และเป็นธรรมตามระเบียบและข้อกำหนดมาตรฐาน เสมือนการสร้างความยั่งยืนของการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบและการลดปัญหาร้องเรียนในระยะยาว สอดคล้องกับ มัธทนา งามรินอำไพ (2560) พบว่าผู้บริโภคให้ความสำคัญกับค่าเช่าที่ต้องทำการจ่ายล่วงหน้าก่อน หรือแม้กระทั่งค่าน้ำค่าไฟฟ้าที่จะต้องจ่ายต่อเดือน รวมถึงค่าประกันความเสียหายต่อห้องพักและค่าบริการอินเทอร์เน็ต และสอดคล้องกับ ชิดชนก กันสิงห์ (2562) พบว่าผู้ประกอบการหอพักควรมีการตรวจเช็คและปรับปรุงอาคารสภาพแวดล้อมให้อยู่ในสภาพใหม่ ไม่ทรุดโทรม ห้องพักสะอาด จะสามารถดึงดูดลูกค้าให้มาเช่าหอพัก และการดูแลปรับปรุงหอพักอยู่เป็นประจำจะช่วยรักษาลูกค้าเก่าไม่ให้ย้ายออกอีกด้วย

แนวทางการตลาดที่ 10 ระบบป้องกันการเกิดอาชญากรรม “Level of crime prevention of the apartment” หรือใช้ตัวย่อว่า “L” โดยการมีไฟส่องแสงสว่างเพียงพอภายในห้องพักและบริเวณรอบที่พัก การนำเอานวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในระบบรักษาความปลอดภัย และการเลือกทำเลที่ตั้งมีความสะดวกในการเข้าถึงสินค้าอุปโภคและบริโภค เพื่อลดการเดินทางที่อาจก่อให้เกิดอาชญากรรม เหตุที่เป็นเช่นนี้ เพื่อให้ผู้พักอาศัยได้รับความรู้สึกปลอดภัยในการอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีต่อร่างกายและจิตใจ เสมือนการสร้างความยั่งยืนของปลอดภัยในการเดินทางและการดำรงชีวิตประจำวันของผู้พักอาศัย สอดคล้องกับ ชิดชนก กันสิงห์ (2562) ได้

ศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง “ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเช่าอพาร์ทเม้นท์ในเขตพื้นที่อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร” ผลที่ได้ด้านกระบวนการบริการที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเช่าหอพัก พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในเรื่องการใช้ระบบอัตโนมัติที่ทันสมัยในการดูแลความปลอดภัย ไม่ว่าจะเป็น Key card ในการเข้าที่พัก เข้าลิฟท์ หรือแม้แต่เข้าที่จอดรถ และสอดคล้องกับ ศุภามาส ก้อนพิลา (2560) เรื่องส่วนประสมทางการตลาดในการเลือกใช้บริการเช่าห้องพักในเขตตำบลช้างเผือกอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าทำเลที่ตั้งแหล่งชุมชนใกล้ตลาดส่งผลต่อการเลือกใช้บริการเช่าห้องพัก

แนวทางการตลาดที่ 11 ระบบการบริการและการจัดวางพื้นที่สีเขียวที่สร้างความสบายใจ “Environmental friendliness of the apartment” หรือใช้ตัวย่อว่า “E” โดยการมีพื้นที่สีเขียวภายนอกและภายในอาคารที่ให้ความร่มรื่นอย่างเพียงพอ รวมทั้งการให้บริการด้วยความเข้าใจในความต้องการของลูกค้าแต่ละรายเพื่อให้เกิดความพึงพอใจสูงสุดและสามารถอยู่ในสภาพแวดล้อมเดียวกันได้ เหตุที่เป็นเช่นนี้ เพื่อให้ผู้อยู่อาศัยได้รับความรู้สึกพึงพอใจในการได้รับบริการตามความต้องการ และมีสุขภาพร่างกายและจิตใจที่ดีจากการอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ปราศจากมลพิษทางอากาศภายในอาคาร เสมือนการสร้างความยั่งยืนของความพึงพอใจและความภักดีของลูกค้าในระยะยาว ด้วยการบริการที่ตอบสนองตามความต้องการ และการทำให้ผู้พักอาศัยรู้สึกว่าการใช้ชีวิตในที่พักนั้นมีคุณค่าและมีความหมาย สอดคล้องกับ ภานุพงศ์ แต่งอักษร (2557) พบว่า ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเช่าหอพักรายเดือน โดยการที่ผู้เช่าหอพักเดียวกันมีความเป็นมิตรนิสัยดี จะส่งผลทำให้บรรยากาศการอยู่หอพักมีความสงบมากยิ่งขึ้น จากการอยู่ร่วมหอพักด้วยความเกรงใจกัน ไม่ก่อให้เกิดเสียงดังรบกวนผู้อื่น ก่อให้เกิดสังคมหอพักที่น่าอยู่ และสอดคล้องกับ ภาคภูมิ ด้วงมูล (2565) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเช่าที่พักอาศัยของประชาชนในเขตอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่ากลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับในเรื่องของสภาพแวดล้อมที่ไม่มีฝุ่นควันพิษ มลพิษที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ มีมุมพักผ่อนส่วนกลาง เช่น มุมหนังสือ มุมส่วนหย่อม ที่เป็นการพักผ่อนส่วนกลางที่ตอบสนองความต้องการของผู้เช่าบริการ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัย

1.1 ผู้ประกอบการควรนำแนวทางการตลาดเพื่อความยั่งยืนของธุรกิจอพาร์ทเม้นท์จากการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้ ตามแนวทาง “SUSTAINABLE” ซึ่งมีแนวทางทั้งหมด 11 แนวทาง โดยควรเริ่มจากแนวทางที่ 1 เป็นอันดับแรก เนื่องจากสามารถอธิบายการตลาดเพื่อความยั่งยืนสำหรับธุรกิจอพาร์ทเม้นท์ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ได้ร้อยละ 24.473 ตรงตามความต้องการของลูกค้าเป้าหมายมากที่สุด

1.2 หลังจากนำแนวทางการตลาดไปปฏิบัติใช้แล้ว ผู้ประกอบการควรมีการจัดทำโครงการภายใต้แต่ละแนวทางและมีกำหนดงบประมาณให้เหมาะสม

1.3 ควรมีการประเมินผลหลังจากทดลองใช้แล้ว เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการตลาดที่ตรงตามความต้องการของผู้บริโภคหรือผู้เช่ามากที่สุด

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งต่อไปควรนำองค์ประกอบทั้ง 11 องค์ประกอบไปพัฒนาเป็นแบบสอบถาม ในการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริโภคต่อแนวทางการตลาด “SUSTAINABLE” ในต่างพื้นที่ต่อไป เพื่อให้ได้ข้อมูลที่กว้างมากขึ้น

2.2 การวิจัยครั้งต่อไปอาจนำตัวแปรที่ได้ในการวิจัยครั้งนี้ ทำการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างในหมวดธุรกิจอสังหาริมทรัพย์อื่นๆ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศได้

เอกสารอ้างอิง

ศุภามาส ก้อนพิลา และ กรวีร์ ชัยอมรไพศาล. (2561). ส่วนประสมทางการตลาดในการเลือกใช้บริการเช่าห้องพักในเขตตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. *Journal of Graduate Research*. 9 (1), 213.

กนกรัตน์ ดวงพิกุล และ ชนาภา มังคละ. (2565). ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการเช่าหอพักเอกชนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน. *วารสารวิจัยธรรมศึกษา*. 5 (2), 11.

ชิดชนก กันสิงห์. (2562). *ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเช่าหอพักในเขตพื้นที่อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร.* การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ภาคภูมิ ด้วงมูล. (2565). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเช่าที่พักอาศัยของประชาชนในเขตอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.* การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

สิริพร ไชยวรรณ์. (2562). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเช่าอพาร์ทเม้นท์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยในจังหวัดเชียงใหม่.* การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ธนพล คำล้ำเลิศ. (2562). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเช่าห้องพักที่ตำบลอ้อมน้อย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร.* การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสยาม.

อาภาภรณ์ ขวัญเจริญ. (2564). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเช่าที่พักอาศัยประเภทอพาร์ทเมนท์ของผู้บริโภคเพื่อการอยู่อาศัย ในจังหวัดปทุมธานี.* การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

อมร เอี่ยมธนากุล. (2566). *การตัดสินใจเช่าอพาร์ทเม้นท์ของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร.* การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ปวิณ ภิรมย์ทอง. (2560). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการตัดสินใจเช่าอพาร์ทเม้นท์ของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร.* การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

การนำนโยบายยุติธรรมทางเลือกด้วยวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทไปปฏิบัติของสำนักงานศาลยุติธรรมประจำภาค 6

The Implementation of Alternative Justice Policies through Dispute Mediation of the Office of Justice Court in Region 6

สระเกตุ ปานเถื่อน,
กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์ และ ภาสกร ดอกจันทร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
Saket Panthuan,
Kamparnart Wongwattanapong and Patsakorn Dokchan
Rachaphatpibulsongkram University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: saket.p@psru.ac.th

****

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความสำเร็จการนำนโยบายยุติธรรมทางเลือกด้วยวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทไปปฏิบัติของสำนักงานศาลยุติธรรมประจำภาค 6 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายยุติธรรมทางเลือกด้วยวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทไปปฏิบัติของสำนักงานศาลยุติธรรมประจำภาค 6 3) แนวทางส่งเสริมหรือสนับสนุนการนำนโยบายยุติธรรมทางเลือกด้วยวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทไปปฏิบัติของสำนักงานศาลยุติธรรมประจำภาค 6 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เชิงปริมาณกลุ่มตัวอย่างจำนวน 314 คน ใช้วิธีการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร Taro Yamane เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ วิธีแบบขั้นตอน (Stepwise regression analysis) เชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 34 คน ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับความสำเร็จของการนำนโยบายยุติธรรมทางเลือกด้วยวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทไปปฏิบัติ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการการนำนโยบายยุติธรรมทางเลือกด้วยวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทไปปฏิบัติมากที่สุด คือ ด้านกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท (Beta = 0.588) รองลงมาปัจจัยด้านผู้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท (Beta = 0.577) ด้านสนับสนุนของหน่วยงาน (Beta = 0.564) ด้านคู่กรณี (Beta = 0.546) ด้านคดีความ (Beta = 0.462) ค่า Adjusted R Square = 0.421 หรือ 42.10% อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และ 3) ข้อเสนอแนะแนวทางส่งเสริมการนำนโยบายยุติธรรมทางเลือกด้วยวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทไปปฏิบัติ ในการสนทนากลุ่ม ได้จัดทำ

* วันที่รับบทความ : 6 กรกฎาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 15 กรกฎาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 17 กรกฎาคม 2567
Received: July 6 2024; Revised: July 15 2024; Accepted: July 17 2024

โมเดลแผนภาพกระบวนการองค์ความรู้ใหม่ ซึ่งนำไปพัฒนาระบบการไกล่เกลี่ยได้ รวมถึงการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีผลสำเร็จอย่างแท้จริง

คำสำคัญ : นโยบายยุติธรรม; วิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท; สำนักงานศาลยุติธรรมประจำภาค 6

Abstract

The purposes of this research are 1) to study the success of implementing the alternative justice policy using the mediation method of the Office of the Court of Justice, Region 6, 2) to study the factors affecting the success of the implementation of the alternative justice policy using the mediation method, and 3) to propose the guidelines for promoting or supporting the implementation of alternative justice policies using dispute mediation method. This is a quantitative and qualitative research. Regarding the quantitative method, a sample size of 314 people was used by using the Taro Yamane formula. Data were collected using a questionnaire and analyzed by using percentage, frequency, mean, and standard deviation, multiple regression analysis using stepwise regression analysis. For the qualitative method, the samples were 34 key informants using purposive sampling. Data were collected using in-depth interviews and analyzed by content analysis. The results of the research found that 1) the level of success in implementing alternative justice policies using dispute mediation method overall, was at the highest level. 2) The factors that most affected the success of implementing the alternative justice policy using dispute mediation were the dispute mediation process (Beta=0.588), followed by the factor Dispute mediator side (Beta=0.577), agency support side (Beta=0.564), litigants side (Beta=0.546), lawsuit side (Beta= 0.462), Adjusted R Square value=0.421 or 42.10%, with statistical significance of 0.05. 3) It was suggested by a group discussion that to promote the implementation of alternative justice policies using dispute mediation, a new knowledge process diagram model should be created to develop a mediation system including integration with relevant agencies to have real success.

Keywords: Dispute Mediation; Alternative Justice Policy; Office of the Court of Justice Region 6

บทนำ

พระราชดำรัส พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ถ้าเราเอาแต่ชนะ มันก็ต้องมีแพ้ แต่ถ้าเราปรองดองกัน **"มีแต่ชนะ ไม่มีแพ้"**

ศาลยุติธรรมได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ซึ่งมีนโยบายในการส่งเสริมการไกล่เกลี่ยข้อทิพาททั้งก่อนฟ้องคดีและหลังฟ้องคดีแล้ว เพื่อลดปริมาณคดีที่เข้าสู่กระบวนการพิจารณาคดีของศาล เพื่อเปิดโอกาสให้คู่ความได้เจรจายุติข้อพิพาทที่เกิดขึ้นด้วยความสะดวกรวดเร็ว ประหยัด และเป็นธรรม โดยมีผู้ประนีประนอมและผู้ไกล่เกลี่ยตลอดจนบุคลากรในศาลที่มีความรู้ความสามารถ และผ่านการฝึกอบรมเป็นผู้ช่วยเหลือคู่ความให้สามารถเจรจากันได้อย่างมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล รวมทั้ง เสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาและยุติข้อพิพาทให้แก่คู่ความเผยแพร่ความรู้ด้านการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทให้เป็นที่รู้จัก

แพร่หลายในหมู่ประชาชนสอดคล้องกับนโยบายประธานศาลฎีกา และแผนยุทธศาสตร์ศาลยุติธรรม พ.ศ. 2565 - 2568 ยุทธศาสตร์ J (Justice for All) ในการยึดมั่นการอำนวยความยุติธรรมด้วย หลักนิติธรรม และยุทธศาสตร์ T (Trusted pilltar) เพื่อให้ประชาชนและสังคมศรัทธาและเชื่อมั่นในกระบวนการทางเลือกของศาลยุติธรรม และยุทธศาสตร์ C (Collaboration) เร่งบูรณาการเครือข่าย ด้านการยุติธรรมทั้งภายในและระหว่างประเทศ รวมทั้งเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาและยุติข้อพิพาทให้แก่คู่ความ ตลอดจนการรณรงค์เผยแพร่ความรู้ด้านการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทให้เป็นที่รู้จักแพร่หลายในหมู่ประชาชน

ศาลยุติธรรมประจำภาค 6 หรือผู้พิพากษาเป็นผู้ใช้อำนาจตุลาการเป็นศาลที่อำนวยความยุติธรรมภายใต้หลักนิติธรรมเพื่อประชาชนที่มารับบริการของศาลยุติธรรมล้วนแล้วแต่มีอรรถคดีในศาลยุติธรรม ซึ่งเกิดจากความขัดแย้งกันระหว่างบุคคล ชุมชน หรือหน่วยงาน เช่น บริษัท ห้างร้านที่มีข้อพิพาทกับประชาชนหรือบุคคลธรรมดา และสังคมในปัจจุบันมีมากขึ้นเรื่อย ๆ ก่อให้เกิดความไม่สงบสุขในบ้านเมือง ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นก่อให้เกิดเพิ่มขึ้นคดีความมาสู่ศาลเป็นจำนวนมาก ตามสถิติคดี 3 ปี ย้อนหลังคดีของศาลยุติธรรมในภาค 6 ในปี 2564 จำนวน 50,741 คดี ปี 2565 จำนวน 5,7376 คดี ปี 2566 จำนวน 77,251 คดี นั้น ซึ่งจากปีก่อนสถานการณ์ความขัดแย้ง และเศรษฐกิจของสังคมและความยากจนของคนในสังคมยังคงมีเพิ่มขึ้น มีแนวโน้มว่าจะเพิ่มขึ้นตามสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน (ข้อมูลจากสำนักแผนและงบประมาณ พ.ศ. 2566 : 57)

ผู้วิจัยจึงต้องการที่จะศึกษาถึงนโยบายยุติธรรมทางเลือกด้วยวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทไปปฏิบัติ มีสภาพปัญหา อุปสรรคใดส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลกระทบต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท เพื่อเสนอแนะแนวทางการนำนโยบายการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทไปปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล แก่ประชาชนหรือคู่ความผู้มีอรรถคดีต่อศาลมากที่สุด และสังคมเกิดประโยชน์สุขในทุกด้าน เช่น ปัจจัยด้านผู้ไกล่เกลี่ย (ผู้ประนีประนอม) ด้านคู่กรณี ด้านคดีความ ด้านกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ด้านการสนับสนุนของหน่วยงาน ตลอดจนผลสำเร็จของการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท รวมถึงแนวทางการพัฒนาระบบการไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาท เพื่อมุ่งสู่ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงานของศาลยุติธรรม และความผาสุกของประชาชน จัดทำแบบสอบถาม แบบสนทนากลุ่ม แบบสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ปฏิบัติงานด้านการไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาท และผู้บริหารศาลในเขตอำนาจสำนักงานศาลยุติธรรมประจำภาค 6 เพื่อสนองตอบความต้องการของประชาชนอันเป็นศูนย์กลางในการปฏิบัติตามนโยบายประธานศาลฎีกา ที่กล่าวไว้ว่า **“ที่พึ่ง เที่ยงธรรม เท่าเทียม ทันโลก”** (อโนชา ชีวิตโสภณ, 2566)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสำเร็จการนำนโยบายยุติธรรมทางเลือกด้วยวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทไปปฏิบัติของสำนักงานศาลยุติธรรมประจำภาค 6

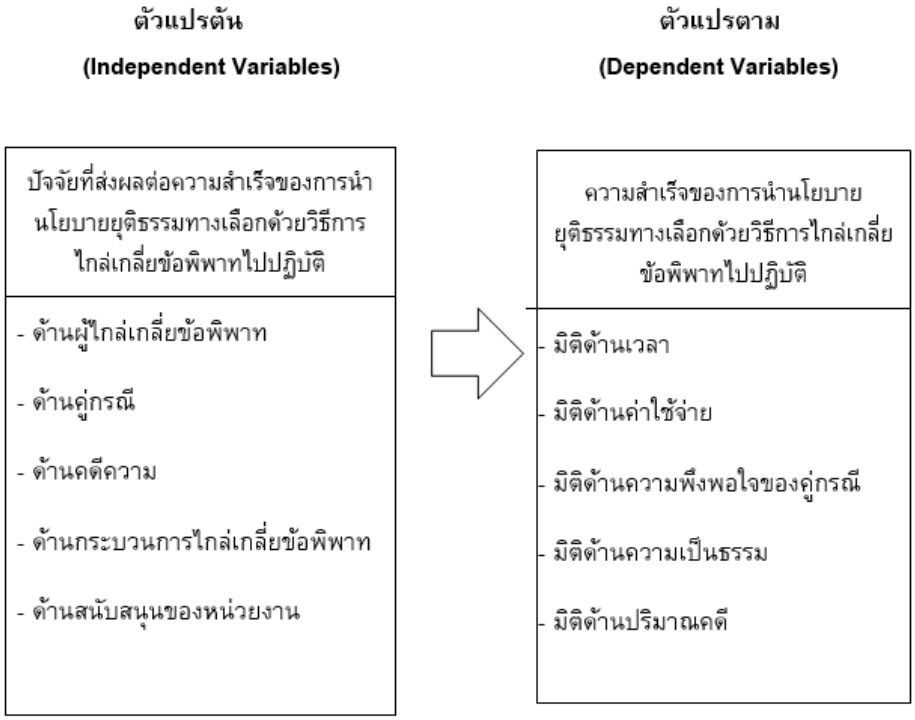
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายยุติธรรมทางเลือกด้วยวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทไปปฏิบัติของสำนักงานศาลยุติธรรมประจำภาค 6

3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และแนวทางส่งเสริมหรือสนับสนุนการนำนโยบายยุติธรรมทางเลือกด้วยวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทไปปฏิบัติของสำนักงานศาลยุติธรรมประจำภาค 6

ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้วิจัยระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ (Quantitative Research and Qualitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (mixed methods) โดยระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาตามตัวแปรที่ผู้วิจัยได้พัฒนามาจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและกลุ่มเป้าหมายเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามจากประชากร คือ ผู้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในเขตอำนาจศาลยุติธรรมประจำภาค 6 ทั้งหมด 25 ศาล จำนวน 314 คน ด้วยสูตรคำนวณของทาโร่ ยามาเน่ ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05โดยแบบสอบถามทดลองใช้ (Try Out) กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่ไม่ถูกเลือกให้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ผลวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่า (Alpha Coefficient) ใช้วิธีของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.790 และผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่าเท่ากับ 0.80 จากนั้นเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม โดยกำหนดเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย 5 ระดับ และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Stepwie Multiple Regression Analysis) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) สนทนากลุ่มกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนำนโยบายการการนำนโยบายยุติธรรมทางเลือกด้วยวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทไปปฏิบัติของสำนักงานศาลยุติธรรมประจำภาค 6 และการศึกษาจากแหล่งข้อมูลที่เป็นเอกสาร และกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ตามคุณลักษณะของประชากร ที่ต้องการศึกษา (วิโรจน์ ก่อสกุล, 2559 : 37) จำนวน 30 คน โดยกำหนดเกณฑ์การคัดเลือก (Criteria) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีอุปนัย วิเคราะห์และการตีความ โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่ออธิบายได้ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ผลการศึกษาความสำเร็จการนำนโยบายยุติธรรมทางเลือกด้วยวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทไปปฏิบัติของสำนักงานศาลยุติธรรมประจำภาค **6** พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}$ = 4.68, S.D. = .35) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านผลสำเร็จการไกล่เกลี่ยของคดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}$ = 4.81, S.D. = .29) รองลงมาคือ ด้านผู้ไกล่เกลี่ยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}$ = 4.73, S.D. = .37) ด้านกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}$ = 4.71, S.D. = .44) ด้านสนับสนุนของหน่วยงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}$ = 4.69, S.D. = .44) ด้านคู่กรณี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}$ = 4.62, S.D. = .44) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านคดีความ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}$ = 4.52, S.D. = .59)

ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายยุติธรรมทางเลือกด้วยวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทไปปฏิบัติของสำนักงานศาลยุติธรรมประจำภาค 6 พบว่า การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (Coefficient of Determination) โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ วิธีแบบขั้นตอน (Stepwise

Regression Analysis) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการปฏิบัติตามนโยบายยุติธรรมทางเลือกด้วยวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทไปปฏิบัติของสำนักงานศาลยุติธรรมประจำภาค 6 ทั้ง 5 ปัจจัย ได้แก่ ด้านผู้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ด้านคู่กรณี ด้านคดีความ ด้านกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท และด้านสนับสนุนของหน่วยงาน ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการปฏิบัติตามนโยบายยุติธรรมทางเลือกด้วยวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทไปปฏิบัติของสำนักงานศาลยุติธรรมประจำภาค 6 ได้ค่า Adjusted R Square = .421 หรือ 42.10% อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการปฏิบัติตามนโยบายยุติธรรมทางเลือกด้วยวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทไปปฏิบัติของสำนักงานศาลยุติธรรมประจำภาค 6 มากที่สุด คือ ปัจจัยด้านกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท (Beta = .588) รองลงมา คือ ด้านผู้ไกล่เกลี่ย (Beta = .577) ปัจจัยด้านสนับสนุนของหน่วยงาน (Beta = .564) ด้านคู่กรณี (Beta = .546) และด้านคดีความ (Beta = .462) ตามลำดับ

ปัญหา อุปสรรค และแนวทางส่งเสริมหรือสนับสนุนการนำนโยบายยุติธรรมทางเลือกด้วยวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทไปปฏิบัติของสำนักงานศาลยุติธรรมประจำภาค 6 พบว่า 1.ปัจจัยที่ทำให้กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทสำเร็จ มีอะไรบ้าง ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ความเห็นไว้ว่า ปัจจัยด้านคู่กรณีเป็นปัจจัยอันดับแรก หากคู่กรณีไม่สมัครใจเข้าไกล่เกลี่ยข้อพิพาท กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก็ไม่สามารถดำเนินได้ อาจเป็นเพราะไม่ทราบถึงประโยชน์ที่แท้จริงในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ยึดติดแต่การเอาชนะคดีมากไปหรือมีบุคคลที่แนะนำไปในทางที่เอาแต่ชนะคดี

2. ปัจจัยที่ทำให้กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทไม่สำเร็จ มีอะไรบ้าง ปัจจัยด้านคู่กรณีเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดหากคู่กรณีตัดสินใจเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทแล้วที่เหลือก็เป็นความสามารถของผู้ไกล่เกลี่ยที่ต้องค้นหาความต้องการที่แท้จริงต่อไป

3. ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรคในการนำนโยบายยุติธรรมทางเลือกด้วยวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทไปปฏิบัติของสำนักงานศาลยุติธรรมประจำภาค 6 มีปัญหาอุปสรรคมีด้วยกันหลายด้าน เช่น ด้านระบบการบริหารจัดการคดีเข้าสู่ศูนย์ไกล่เกลี่ยประนอมข้อพิพาท ด้านความรู้ความสามารถและประสบการณ์ของบุคลากรทุกระดับ ด้านทรัพยากร ที่สนับสนุนการปฏิบัติงานไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ด้านเทคโนโลยี ฯ ในส่วนที่จะสนับสนุนการดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเป็นสำคัญ ด้านงบประมาณ และอาจเกิดจากการประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง

4. ข้อเสนอแนะและแนวทางในการส่งเสริมหรือสนับสนุนในการนำนโยบายยุติธรรมทางเลือกด้วยวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทไปปฏิบัติของสำนักงานศาลยุติธรรมประจำภาค 6 ควรมีการส่งเสริมปัจจัยด้านการให้ความรู้บุคลากรของศาลและประชาชน การให้ความรู้ในการอบรมด้านการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททั้งระบบให้แก่ผู้พิพากษา ผู้ไกล่เกลี่ยและผู้ประนีประนอม ผู้ปฏิบัติงานด้านไกล่เกลี่ย และบุคลากรในศาลทุกคนทุกระดับชั้นให้ตระหนักถึงความสำคัญของการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทอย่างแท้จริง พร้อมลงมือปฏิบัติด้วยจิตสาธารณะ บุคลากรยังมีปัญหาในการปฏิบัติตามนโยบายคือผู้ปฏิบัติปฏิบัติตามอาจตามไม่ทันให้ความรู้สึกว่าจะเกิดภาระ

งานมากขึ้น ในการที่ผู้บริหารนำนโยบายมาสู่การปฏิบัติอาจขาดการร่วมมือกันปฏิบัติอย่างจริงจังของผู้ปฏิบัติทุกระดับชั้น และขาดการเข้าไปดูแลอย่างเต็มที่และไม่ต่อเนื่อง

อภิปรายผลการวิจัย

ความสำเร็จของการนำนโยบายยุติธรรมทางเลือกด้วยวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทไปปฏิบัติของสำนักงานศาลยุติธรรมประจำภาค 6 คือ มิติด้านค่าใช้จ่าย มิติด้านความเป็นธรรม มีผลต่อความสำเร็จมากที่สุด รองลงมามิติด้านเวลา มิติด้านความพึงพอใจของคู่กรณี มิติด้านปริมาณคดี ตามลำดับ

2. ปัจจัยความสำเร็จ ประการแรก คือ **ปัจจัยด้านผู้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท** พบว่าผู้บริหารศาลได้กล่าวไว้ว่า (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 27 มกราคม 2567) “เริ่มต้นจากการคัดเลือกผู้ไกล่เกลี่ยลำดับแรกจากการรับสมัครผู้ไกล่เกลี่ยและผู้ประนอมข้อพิพาท การอบรมให้ความรู้ในทฤษฎีและภาคปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง การจัดเวรแยกประเภทคดี การอบรมสัมมนาให้ความรู้ความสามารถของผู้ไกล่เกลี่ยให้มีความรู้ ความสามารถ ความอดทน ความพยายามด้วยจิตสาธารณะในการระงับข้อพิพาทของผู้ประนีประนอมได้ใช้ความพยายามอย่างถึงที่สุด ให้ความรู้ความเข้าใจอย่างต่อเนื่องควรส่งเสริมทุกขั้นตอน ทุกระดับศาล ภาค ประเทศ” ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานระงับข้อพิพาท (2562) ปัจจุบันเปลี่ยนเป็นสำนักส่งเสริมงานตุลาการ ซึ่งให้ความสำคัญกับผู้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทการยึดหลักความเป็นกลาง ต้องมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการของการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ทักษะและความชำนาญความสามารถของผู้ไกล่เกลี่ย และการรักษาความลับ การให้ข้อมูลของผู้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ความไว้วางใจของคู่กรณีต่อผู้ไกล่เกลี่ย และศาลแพ่ง (2539 : 16-19) ระบบการไกล่เกลี่ยกระบวนการต้องลดขั้นตอนการปฏิบัติวิธีการทำงาน ทุกฝ่ายต้องสมัครใจเข้าสู่ระบบไกล่เกลี่ยและการไกล่เกลี่ยเป็นการทำให้คู่ความเกิดความพอใจ Johnson and Johnson (1996) ความรู้เข้าใจวิธีการและกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทของผู้ไกล่เกลี่ย Pearson and Thoennes (1984) มุมมองของคู่กรณีเกี่ยวกับความสามารถของผู้ไกล่เกลี่ยที่มีความเข้าใจต่อความรู้สึกของพวกเขาอย่างลึกซึ้ง ความสามารถของผู้ไกล่เกลี่ยในการด้วยเข้าใจในความรู้สึกของคู่กรณี ทักษะและพฤติกรรมของผู้ไกล่เกลี่ย ลักษณะเฉพาะของความสัมพันธ์ระหว่างคู่กรณี ลักษณะธรรมชาติแต่ละชนิดของข้อขัดแย้งนั้น ๆ และสอดคล้องกับยงยุทธ ศักดิ์ชัยพานิชกุล, (2556). ศึกษาการนำนโยบายยุติธรรมทางเลือกด้วยวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทไปปฏิบัติของสำนักงานอัยการสูงสุดไทย มีวัตถุประสงค์ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสำเร็จในการนำนโยบายดังกล่าวไปปฏิบัติ ตลอดจนปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นและข้อเสนอแนะของผู้เกี่ยวข้องพัฒนางานด้านกระบวนการยุติธรรมทางเลือก เพื่อลดปริมาณคดีอาญาขึ้นสู่ศาล ได้ศึกษาส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายฯไปปฏิบัติ ปัจจัยด้านผู้ไกล่เกลี่ย ปัจจัยด้านคู่กรณี ปัจจัยด้านการยอมรับและให้การสนับสนุนของผู้ปฏิบัติ และปัจจัยด้านลักษณะขององค์การ นอกจากนี้ ยังพบว่า มีความพึงพอใจในกระบวนการยุติธรรมทางเลือกที่ใช้ในปัจจุบันในระดับสูงทั้งในภาพรวมและในรายด้าน โดยเฉพาะการลดเวลาในการดำเนินคดี และ

การลดค่าใช้จ่ายของทุกฝ่าย สำหรับปัญหาอุปสรรคพบว่า ยังขาดกฎหมาย ระเบียบ พร้อมคู่มือการปฏิบัติที่ชัดเจน ข้าราชการปฏิบัติหน้าที่ขาดความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ และผู้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทมีไม่เพียงพอ และสอดคล้องกับ Louis Kriesberg กล่าวไว้ว่าผู้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทควรมีความรู้ในมิติของการรับรู้ (Awareness) มิติของความรู้สึก (Intensity) มิติในกฎระเบียบและข้อบังคับ (Regulation) มิติของความขัดแย้งที่แท้จริง (Purity) ได้ค้นพบการนำนโยบายการให้บริการประชาชนมาปฏิบัติพบว่าความพร้อมของทรัพยากร ความซับซ้อนของโครงสร้าง การมีส่วนร่วมของผู้บริหารและผู้รับบริการมีผลต่อประสิทธิภาพในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ปัจจัยด้านคู่กรณี พบว่า ด้านคู่กรณีไม่เข้าใจอย่างท่องแท้ในเรื่องข้อดีหรือประโยชน์ในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท และไม่เข้าใจปัญหาข้อกฎหมายในการต่อสู้คดี ประกอบกับต้องมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ทุกรูปแบบทุกช่องทาง การสร้างความเข้าใจอันดีในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท คู่กรณีหรือคู่ความไม่มาตามกำหนดนัดไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ทนายความหรือผู้เกี่ยวข้องในคดีมีจำนวนมาก และศาลยุติธรรมมีกระบวนการบริการในระบบออนไลน์มากขึ้น ต้องเร่งสร้างความเข้าใจให้แก่ประชาชนผู้รับบริการ กระบวนการยุติธรรมทางเลือกเป็นแนวคิดที่ต้องการสร้างทางเลือก และกระบวนทัศน์ใหม่เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมเป็นแนวคิดใหม่ที่ประเทศไทยรับมาจากประเทศทางตะวันตก โดยเมื่อปี ค.ศ. 1980 นักวิชาการในประเทศทางตะวันตกได้เริ่มศึกษาการแก้ไขปัญหาความผิดทางอาญาและได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางเลือกขึ้นมาเพื่อทดแทนกระบวนการยุติธรรมกระแสหลักที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน เพื่อลดจำนวนคดีที่ขึ้นสู่ศาล มีการกำหนดกลไกทางสังคมเพื่อแก้ไขข้อพิพาทโดยไม่ต้องอาศัยการฟ้องร้องดำเนินคดีในลักษณะคู่ต่อสู้หรือคู่ความในชั้นศาลซึ่งต้องมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี นอกจากนี้ กระบวนการยุติธรรมทางเลือกยังช่วยทำให้เกิดความสมานฉันท์โดยลดหรือบรรเทาความเจ็บปวดของผู้เสียหายซึ่งจะได้รับการชดเชยเยียวยา และในกรณีที่เป็นผู้กระทำผิดเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้กระทำผิดแสดงอาการสำนึกในความผิดที่กระทำและพร้อมที่จะชดเชยทดแทนให้ผู้เสียหายหรือสังคม เพื่อเป็นการขออภัยและมีโอกาสในการกลับตัวเพื่อจะกลับไปเริ่มต้นชีวิตใหม่ในสังคมได้อีกครั้ง (Emery, sbarra, & Grover, 2005; Mandell & Marshell, 2002) Zehr (1990, p.25) ผู้ที่ได้ชื่อว่า เป็นบิดาของกระบวนการยุติธรรมทางเลือกกล่าวว่า กระบวนทัศน์ด้านกระบวนการยุติธรรมทางเลือกแตกต่างจากกระบวนทัศน์เพื่อการแก้แค้นทดแทน (Retributive Justice) นั่นคือ ในขณะที่มาตรการเพื่อการแก้แค้นทดแทนให้ความสำคัญกับการลงโทษ แต่กระบวนทัศนกระบวนการยุติธรรมทางเลือกให้ความสำคัญกับความพร้อมรับผิด (Accountability) การเยียวยา (Healing) และการยุติข้อขัดแย้ง (Closure) ดังนั้น กระบวนทัศน์ด้านกระบวนการยุติธรรมทางเลือกจึงแตกต่างจากกระบวนทัศน์ด้านกระบวนการยุติธรรมแบบดั้งเดิมรูปแบบของกระบวนการยุติธรรมทางเลือกกระบวนการยุติธรรมทางเลือกที่ใช้อยู่ในปัจจุบันมีด้วยกันหลายรูปแบบและหลากหลายวิธีการที่นิยมใช้กันโดยทั่วไป ได้แก่ อนุญาโตตุลาการ การประนอมข้อพิพาท และการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท (United Nations Office on Drugs and Crime, 2007,

p. 17) Brown et al. (2003) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในการจัดการกับข้อพิพาทระหว่างเพื่อนบ้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติที่ดีต่อกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทผลที่เกิดจากการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท คือสำเร็จคือความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะผู้เสียหาย ซึ่งมีโอกาสบรรลุข้อตกลงและการทำสัญญาประนอมข้อพิพาทได้ง่ายกว่า ถึงแม้ว่าการชดใช้ค่าเสียหายอาจจะน้อยกว่านำคดีขึ้นสู่ศาลก็ตาม Pearson and Thoennes (1984) ได้ทำการประเมินผลการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในคดีคุ้มครองสิทธิเด็ก เพื่อศึกษาผลที่เกิดจากการไกล่เกลี่ย พบว่า ผลที่เกิดจากการไกล่เกลี่ยที่สำคัญ 4 ด้าน คือ (1) การทำให้เกิดความพึงพอใจ (2) การปรับปรุงความสัมพันธ์ระหว่างคู่กรณี (3) การปฏิบัติตามสัญญาของคู่กรณี และ (4) การสามารถลดความสูญเสียทั้งสองเรื่องได้เป็นอย่างมาก

ปัจจัยด้านคดีความ จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารศาล และผู้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พบว่า การนำคดีที่ฟ้องศาลเข้าสู่การไกล่เกลี่ยก่อนทุกคดีมีส่วนสำคัญอันดับต้นในการบริหารจัดการคดีให้เข้าสู่ระบบการไกล่เกลี่ยมากขึ้นตั้งแต่เริ่มฟ้องคดี หรือก่อนฟ้องถ้าจัดระบบการบริหารจัดการได้แยกสำนวน แยกคดี แยกผู้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเฉพาะด้าน และการจัดองค์คณะผู้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทชัดเจนมอบหมายให้ทำคดีไกล่เกลี่ยเพียงอย่างเดียวจริงจังหวังผลสัมฤทธิ์ในทุกด้าน โดยไม่ต้องคำนึงถึงการจ่ายสำนวนองค์คณะทั่วไป เนื่องจากเป็นการจัดการแบบพิเศษ ส่วนผู้ไกล่เกลี่ยหรือผู้ประนีประนอมแยกประเภทความเชียวชาญเฉพาะด้านคดีต่าง ๆ เช่น คดีที่ดินหรือคดีเกี่ยวกับการเงินการธนาคารด้านการเงินการบัญชี เนื่องจากคดีที่เข้าสู่ศาลในปัจจุบันมีหลากหลาย และประเด็นแห่งคดีมีความซับซ้อน ทุนทรัพย์ที่เกิดข้อพิพาทกันสูง จำเป็นต้องมีผู้ไกล่เกลี่ยที่มีความรู้รอบด้าน (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 8 กุมภาพันธ์ 2567) ซึ่งสอดคล้องกับผลงานของสรวิศ ลิมปรังษี (2550 : 11) เลือกกระบวนการที่เหมาะสมสำหรับยุติความขัดแย้งนั้น ๆ เพื่อให้เกิดการตัดสินใจที่เหมาะสมหรือเพื่อช่วยให้ผู้อื่นตัดสินใจได้อย่างเหมาะสมความต้องการของผู้เกี่ยวข้องรวมทั้งที่มาและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นของความขัดแย้ง ความขัดแย้ง การบริหารความขัดแย้งการพัฒนา และแคทเธอรีน มอริส: (7-8) แยกแยะและระบุมุมมองของทุกฝ่ายที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ค้นหาต้นตอ (Sources) ที่แท้จริงของปัญหาความขัดแย้งพิจารณาว่าความขัดแย้งนั้นมีบริบท (Context) นั้น ๆ ต่างกัน 3.4 ประเมินว่าความขัดแย้งนั้นมีแนวโน้มขยายตัว (Escalation) มากขึ้นหรือลดลง (De-escalation) ประเมินทางเลือก (Options) ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและการนำไปปฏิบัติ และปัจจัยอื่น ๆที่สำคัญซึ่งสอดคล้องกับอนุสรณ์ อยู่พร้อม (2564), ผุสดี รุ่งเรืองผดุง (2561) ซึ่งได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ปัจจัยของผู้ไกล่เกลี่ย และผู้ประนีประนอม ปัจจัยของคู่กรณีหรือคู่ความ ปัจจัยด้านการสื่อสารระหว่างองค์กร ปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ปัจจัยด้านทรัพยาการ ปัจจัยด้านการยอมรับและให้การสนับสนุนของผู้ปฏิบัติ รวมถึงปัจจัยด้านความพึงพอใจในกระบวนการทางเลือกการอำนวยความสะดวกของคู่กรณีที่เกี่ยวข้องในคดี

ปัจจัยด้านกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พบว่า กระบวนการระงับข้อพิพาททางเลือกตั้งแต่ชั้นก่อนฟ้องร้องดำเนินคดี ทั้งนี้เพื่อให้คู่ความไม่ต้องนำคดีขึ้นสู่ศาล ลดภาระค่าใช้จ่าย และเป็นการอำนวยความยุติธรรมได้อย่างทันท่วงทีในที่พึ่งแรกไม่ใช่ที่พึ่งสุดท้ายที่ประชาชนรู้จัก มีขั้นตอนกระบวนการวิธีการที่ชัดเจนเข้าใจง่ายต่อการปฏิบัติ ในทุกขั้นตอนก่อนฟ้องและทุกชั้นศาล ศาลอาจเชิญชวนเข้าร่วมไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในลักษณะของทำการ์ดเชิญเป็นกันเองในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์ เพื่อลดการหวานกลัว การประสานความร่วมมือกับศูนย์ไกล่เกลี่ยทุกระดับชุมชน อำเภอ จังหวัด (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 27 มกราคม 2567) ซึ่งสอดคล้องกับ ประสิทธิ ดวงตะวงษ์ (2553) ได้ศึกษากระบวนการไกล่เกลี่ย พบว่า 8 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยวัตถุประสงค์ของนโยบาย ปัจจัยทรัพยากร ปัจจัยการสื่อสารระหว่างองค์กร ปัจจัยลักษณะขององค์กร ปัจจัยด้านผู้ประนีประนอม ปัจจัยด้านคู่ความ ปัจจัยด้านกระบวนการการไกล่เกลี่ย และปัจจัยทัศนคติของผู้ปฏิบัติ ส่วนข้อเสนอแนะที่ได้จากการสังเคราะห์องค์ความรู้ คือ ควรมีการศึกษาวิจัยในเรื่องประสิทธิภาพในการสรรหา การแต่งตั้ง คุณสมบัติ และการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ประนีประนอมจากภายนอก สอดคล้องกับศุภณัฏฐ์ สัตยาภิวัฒน์ บุญทัน ดอกไธสง และบุญเลิศ ไพรินทร์. (2557), มากูล คชชา (2561) ได้ศึกษา เรื่อง ประสิทธิผลการบริหารงานระบบการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทของศาลยุติธรรมตามหลักธรรมาภิบาล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาประสิทธิผลการบริหารระบบไกล่เกลี่ยข้อพิพาทของศาลยุติธรรมตามหลักธรรมาภิบาล 2) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อประสิทธิผลการบริหารระบบไกล่เกลี่ยข้อพิพาทของศาลยุติธรรมตามหลักธรรมาภิบาล และ3) เสนอแนะให้มีการปรับปรุงปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการบริหารระบบไกล่เกลี่ยข้อพิพาทของศาลยุติธรรมตามหลักธรรมาภิบาล ประกอบกับ เพ่ง บัวหอม. (ม.ป.ป.). ได้กล่าวไว้ว่า กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อขัดแย้งชุมชนเป็นกระบวนการระงับข้อร้องเรียนข้อขัดแย้งระหว่างบุคคลกับบุคคล บุคคลกับนิติบุคคล บุคคลกับหน่วยงานของรัฐ และนิติบุคคลกับหน่วยงานของรัฐ ที่มีข้อขัดแย้งเกิดขึ้นในชุมชนทุกฝ่ายต้องสมัครใจเข้าสู่ระบบการเจรจาไกล่เกลี่ยการไกล่เกลี่ยเป็นการกระทำให้คู่กรณีขัดแย้งทุกฝ่ายให้เกิดความพอใจแล้วตกลงระงับข้อขัดแย้งกันการไกล่เกลี่ยจะสังเกตการณ์เห็นว่าการปฏิบัติการไกล่เกลี่ยไม่ใช่สูตรสำเร็จในการเจรจาไกล่เกลี่ย แต่ความรู้ประสบการณ์ และที่ได้ศึกษาเล่าเรียนมาคอยเตือนให้อยู่ในกระบวนการหรือเจตนารมณ์ หรือหลักของการเจรจาไกล่เกลี่ยการรักษากรอบกติกาการจับประเด็นได้แล้วไม่เจรจาออกนอกประเด็น ทำให้การเจรจาไม่วกวนกระบวนการเจรจาไกล่เกลี่ยนำมาสู่ภาคปฏิบัติการเจรจาไกล่เกลี่ยได้ โดยการบูรณาการใช้ร่วมกันกับเหตุการณ์เฉพาะหน้าได้อย่างดี เริ่มต้นมีข้อพิพาทความขัดแย้งตั้งแต่ในระดับชุมชน การเจรจาไกล่เกลี่ยในชุมชนและในศูนย์ไกล่เกลี่ยชุมชน จำเป็นต้องใช้อะไรหลาย ๆ อย่างประกอบการเจรจาไกล่เกลี่ย เช่นความน่าเชื่อถือของผู้เจรจาไกล่เกลี่ย คู่กรณีขัดแย้งทุกพอใจต่อคนกลางสำหรับด้านสถานที่นั้น คู่กรณีขัดแย้งทุกฝ่ายก็ย่อมพึงพอใจ ความสมัครใจที่จะเจรจาไกล่เกลี่ยที่จะหาข้อยุติให้กับตนเอง ดังนั้นการเจรจาไกล่เกลี่ยนอกศาลจึงเป็นสิ่งที่น่าท้าทายของ ผู้เจรจาไกล่เกลี่ยที่จะมุ่งมั่นเน้นว่าจะสำเร็จ หรือไม่สำเร็จได้ในครั้งเดียว หรือหลายครั้ง แต่มุ่งมั่นการเจรจาไกล่เกลี่ยนั้นให้คู่กรณีขัดแย้งกลับ

รื้อฟื้นคืนดีกันนำไปสู่การเป็นมิตร แบบ win – win สู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุขอย่างยั่งยืนยาวนานต่อไป และสอดคล้องกับสุรศักดิ์ ศรีสาร (2559). ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาท โดยชุมชน มีข้อมูลพื้นฐานการไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาทในการพัฒนารูปแบบการไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาทโดยชุมชน พัฒนาและประเมินรูปแบบการไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาทโดยชุมชนอย่างมีสมานฉันท์โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านความพึงพอใจต่อศูนย์ไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาทชุมชน พบว่า ประธานฯ สมาชิกศูนย์ไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาทชุมชน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากและประชาชนมากที่สุด ด้านผลการวัดความรู้ความเข้าใจของประธานฯ สมาชิก ศูนย์ไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาท และประชาชนอยู่ในระดับสูงเช่นกัน สำหรับพฤติกรรมในการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมการไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาท พบว่า ประธานฯ สมาชิกศูนย์ไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาทชุมชนมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ต้องใช้ทุนของชุมชนคือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำทางการและไม่เป็นทางการ และอาสาสมัครในชุมชนเป็นผู้ดำเนินการให้เกิดเป็นกระบวนการไกล่เกลี่ยขึ้นในชุมชน โดยอาศัยความร่วมมือของคนในชุมชนโดยใช้หลักการต่าง ๆ คือ ความพึงพอใจ ความโปร่งใส ความเป็นกลาง การประสานงานการมีส่วนร่วม การประชาสัมพันธ์ การลดขั้นตอน ความเป็นเครือญาติ ความยืดหยุ่น และความรู้ เพื่อให้ชุมชนเป็นชุมชนสมานฉันท์ โดยเรียกชื่อย่อรูปแบบนี้ว่า “CPR MODEL” ซึ่งเป็นรูปแบบที่ผ่านการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ และการรับรองโดยเวทีประชาคม สอดคล้องกับบุญทัน ดอกไธสง และคณะ.(2560). ได้กล่าวไว้ว่า การบูรณาการพุทธธรรมเพื่อนำไปใช้ในการบริหารงานภาครัฐอย่างลุ่มลึก และนิธิโรจน์ วงศ์วัฒนถาวร. (2561). ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาประสิทธิภาพผลการปฏิบัติงานด้านการไกล่เกลี่ยประนอมข้อพิพาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านจังหวัดอุดรธานีประกอบด้วยการมีส่วนร่วม ภาวะผู้นำ การรับรู้บทบาท บรรยากาศองค์กร และความรู้ รูปแบบการพัฒนาของผู้ไกล่เกลี่ยสมมติ กิจกรรมผสมคำผสมคนและเพื่อทดลองและประเมินรูปแบบการพัฒนาประสิทธิผลการไกล่เกลี่ยเป็นระยะพบว่า มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับชัยพร อิทธิพานิชพงศ์ และสุภาวรรณ วงศ์คาจันทร์. (2561). ได้พัฒนารูปแบบการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทประสิทธิผลในศาลแขวงนครสวรรค์. มีผลชี้วัด 4 ประการ คือ (1) สัดส่วนของปริมาณคดีเข้าสู่ระบบการไกล่เกลี่ยต่อจำนวนคดีขึ้นสู่ศาลทั้งหมดนั้นพบว่า มีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี (2) สัดส่วนของปริมาณคดีที่ไกล่เกลี่ยสำเร็จต่อปริมาณคดีที่เข้าสู่ระบบไกล่เกลี่ยทั้งหมด พบว่า ในคดีแพ่งจะมีอัตราการไกล่เกลี่ยสำเร็จมากกว่าคดีอาญาทุกปี (3) สัดส่วนของปริมาณคดีคงค้างพบว่า ปริมาณคดีคงค้างยังไม่บรรลุเป้าหมายทั้งคดีแพ่งและคดีอาญา และ (4) มาตรฐานการปฏิบัติตามขั้นตอนที่ครบถ้วนในกระบวนการไกล่เกลี่ย พบว่าผู้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท มีมาตรฐานในการปฏิบัติตามขั้นตอนแต่ขาดองค์ความรู้ทักษะและกลยุทธ์ในการไกล่เกลี่ยให้มีประสิทธิผล 2) การพัฒนารูปแบบการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทที่มีประสิทธิผล 3 ประเด็นยุทธศาสตร์ ได้แก่ (1) การสรรหาผู้ไกล่เกลี่ย (2) การสร้างและพัฒนาผู้ไกล่เกลี่ย และ (3) การนำทักษะและองค์ความรู้ไปปฏิบัติ 3) ผลการทดลองใช้การพัฒนารูปแบบการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทที่มีประสิทธิผลพบว่า หลักสูตรฝึกอบรม “ทักษะการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทที่มีประสิทธิผล” ได้รับการฝึกอบรมแล้วนำรูปแบบการไกล่เกลี่ยไปใช้โดยรวมอยู่ในระดับ

มากบรรลุความสำเร็จโดยสันติวิธีและลดคดีขึ้นสู่ศาลแขวงนครสวรรค์ที่ดีขึ้น ผลการตรวจสอบการพัฒนารูปแบบการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท สามารถนำอย่างมีประสิทธิผลนำไปปฏิบัติได้จริงเมื่อผลการวิเคราะห์ในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณแสดงให้เห็นถึงประสิทธิผลที่เกิดขึ้น และนำไปเผยแพร่กับผู้ปฏิบัติหน้าที่หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างแน่นอน

ปัจจัยด้านการสนับสนุนของหน่วยงาน ในการส่งเสริมทรัพยากรทุกประเภทให้มีความเพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์ผู้บริหารศาลต้องมีงบประมาณเสริมในการประชาสัมพันธ์ งบประมาณในการจัดซื้อวัสดุอุกรณ์ในการไกล่เกลี่ยทุกขั้นตอนทุกระบบ สถานที่ในการรองรับคู่กรณีในการไกล่เกลี่ยอย่างเพียงพอ ระบบสัญญาณอินเตอร์เน็ตมีความเสถียรไม่ขาดหายในขณะทำการไกล่เกลี่ยออนไลน์ แนวทางศาลอาจเชิญชวนเข้าร่วมไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในลักษณะของทำการ์ดเชิญเป็นกันเองในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์ เพื่อลดการหวานกลัว การประสานความร่วมมือด้านบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ด้านเทคโนโลยี กับศูนย์ไกล่เกลี่ยทุกระดับชุมชน ตำบล เทศบาล อำเภอ จังหวัด นั้น (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 7 กุมภาพันธ์ 2567) ซึ่งสอดคล้องกับเอดเวอร์ด (Edwards, 1980) ความเพียงพอของทรัพยากร ระดับของความสนับสนุนโครงสร้างของระบบองค์การที่นำนโยบายไปปฏิบัติมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเพียงใด รูปแบบวิธีทำงานโดยทั่วไปขององค์การ รวมถึงการสร้างทีมงานมากกว่าการควบคุม ทำให้ผู้ปฏิบัติตระหนักในความสำคัญของนโยบาย สอดคล้องกับตัวแบบและแนวความคิดของ Van Meter and Van Horn ที่กล่าวว่า ความร่วมมือของผู้ปฏิบัติ ได้แก่ การรับรู้ ความเข้าใจ ระดับการยอมรับจากผู้ปฏิบัติจะส่งผลต่อความสำเร็จของการนำโยบายไปปฏิบัติ

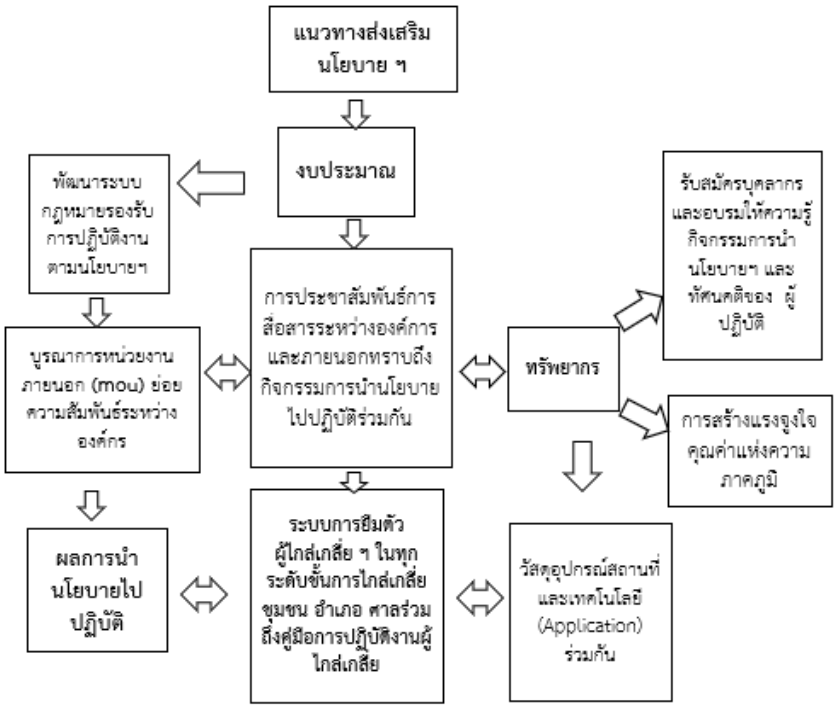
ปัจจัยด้านทรัพยากร ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ แต่อย่างไรก็ตามจากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร พบว่า การบริหารจัดการทรัพยากร งบประมาณไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการส่งเสริมสนับสนุนการนำนโยบายยุติธรรมทางเลือกด้วยวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทไปปฏิบัติของสำนักงานศาลยุติธรรมประจำภาค 6 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติของวรเดช จันทรศร (อ้างถึงใน วีณา พึงวิวัฒน์นิกุล, 2561 : 73-87) ที่ได้นำเสนอตัวแบบด้านการจัดการ (Management Model) โดยเชื่อว่าความสำเร็จหรือล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติย่อมขึ้นอยู่กับงบประมาณ สถานที่ วัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ รวมถึงบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน และสอดคล้องกับ Brever and deLeon (อ้างถึงในบุญเกียรติ การะเวกพันธุ์, 2562 : 15-24) ได้อธิบายลักษณะของการนำนโยบายไปปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จในการจัดสรรทรัพยากร (resource allocation) ซึ่งทรัพยากรเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ กล่าวคือ แผนงานหรือโครงการใดแม้จะมีปัจจัยอื่นครบถ้วนแต่ถ้าขาดปัจจัยเรื่องทรัพยากรในการสนับสนุนอาจกล่าวได้ว่าแผนงานและโครงการดังกล่าวได้ประสบความล้มเหลวได้ ด้านความรู้ ความเข้าใจและทัศนคติของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ พบว่า ปัจจัยด้านความรู้และทัศนคติของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติมีผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายยุติธรรมทางเลือกด้วยวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทไปปฏิบัติของสำนักงานศาล

ยุติธรรมประจำภาค 6 สอดคล้องกับแนวคิดของ ศุภชัย ยาวะประภาษ ปัจจัยที่ส่งผลให้การนำนโยบายสาธารณะประสบความสำเร็จ ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องมีทัศนคติที่ดีสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของนโยบาย

ปัจจัยด้านผลสำเร็จการไกล่เกลี่ยของคดี จากการสัมภาษณ์บุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้องพบว่า การประเมินผลสำเร็จไม่ควรนำเพียงผลสถิตของคดีที่สำเร็จของคดีเท่านั้น ควรดูองค์ประกอบด้านอื่น เช่น คดีที่เข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยทั้งหมด ประเด็นที่ช่วยสนับสนุนศาลให้พิจารณาประเด็นน้อยลง ความพึงพอใจของคู่กรณี ในเรื่องค่าใช้จ่ายอาจน้อยลง คดีได้รับการพิจารณาพิพากษาเสร็จอย่างรวดเร็วไม่ว่าจะเป็นการพิจารณาของศาล หรือเสร็จไปด้วยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทโดยทำสัญญาประนีประนอมยอมความ หรือบันทึกขอตกลง ในคดี และความภาคภูมิใจของผู้ไกล่เกลี่ยในผลคดีนั้น ๆ (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 29 มกราคม 2567) ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานศาลยุติธรรมกองการต่างประเทศ (2551) ผลความสำเร็จของการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทได้แก่คู่กรณีลดการสูญเสียจากการดำเนินคดีต่อกันด้านค่าใช้จ่าย ด้านเวลา คู่กรณีเกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ความพึงพอใจร่วมกันความสามารถยุติคดีโดยไม่ต้องนำคดีสู่ศาล การมีส่วนร่วมของคู่กรณี และ Emery, Sbarra, And Grover (2005) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยกรณีการหย่าร้าง พบว่า ผลสำเร็จเกิดขึ้นจากการไกล่เกลี่ยในกรณีการหย่าร้างที่สำคัญ ได้แก่ ความพึงพอใจจากการไกล่เกลี่ย การที่สามารถลดความสูญเสียจากการดำเนินคดีต่อกันด้านค่าใช้จ่าย ด้านเวลา และการที่สามารถรักษาความสัมพันธ์ที่ตีต่อกันไว้ได้ ซึ่งมีหลายด้าน คือ องค์ประกอบจากสถิติคดี ความพึงพอใจของคู่กรณี ประหยัดเวลา ค่าใช้จ่าย คดีเสร็จการพิจารณาจากศาลด้วยข้อตกลงหรือคำตัดสินคดีด้วยตนเองอย่างรวดเร็ว และสอดคล้องกับ Emery,Sbarra, And Grover (2005) Mandell and Marshall (2002), McCold (2004) ซึ่งกล่าวไว้ว่า ผลความสำเร็จเกิดจากการไกล่เกลี่ย คือ ความพึงพอใจของคู่กรณี ความพึงพอใจของคู่กรณีต่อการตอบสนองในสิ่งที่ทั้งสองฝ่ายได้เสนอทั้งในด้านวัตถุ ด้านจิตใจในระหว่างการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทระหว่างกันนำไปสู่การยุติข้อพิพาทที่มีต่อกันลง ซึ่งการประเมินผลการระงับข้อพิพาทของประเทศออสเตรเลีย (The Australian National Alternative Dispute Resolution Advisory Council, 2004) ประเทศออสเตรเลีย ได้กำหนดแนวทางในการทำวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบและกระบวนการขั้นตอนของระบบไกล่เกลี่ยข้อพิพาท (ADR Research) โดยสามารถสรุปประเด็นที่สำคัญและเกี่ยวข้องในการประเมินประสิทธิผลของระบบไกล่เกลี่ยข้อพิพาทได้ดังต่อไปนี้ 1. ความสำเร็จของการนำระบบไกล่เกลี่ยข้อพิพาทมาใช้อาจพิจารณาจาก ผลลัพธ์ และผลกระทบที่ได้รับทั้งในระยะเวลาสั้นและระยะเวลายาว โดยรวมถึงความยั่งยืน 2. กระบวนการวิจัยของ ADR Research นี้ ส่วนใหญ่มุ่งเน้นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ภายในระบบฟ้องคดี (Litigation System) มากกว่า การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) อย่างไรก็ตาม วิธีการที่เหมาะสมในการดำเนินการวิจัย คือการใช้วิธีการผสมผสานทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ (Combining Quantitative and Qualitative Research) 3. ประเด็นของการวิจัยในการกำหนดตัวชี้วัด

หรือเกณฑ์ของความสำเร็จ ทางการประเมินประสิทธิผลของการใช้ระบบไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ได้แก่ การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อประสิทธิผลของการกระบวนการใน ระบบไกล่เกลี่ยข้อพิพาท การวิเคราะห์อัตราส่วนต้นทุน-ผลประโยชน์ (Cost-Benefit Ratio) วิเคราะห์ ทางด้านการเงิน (Financial Analysis) การลงทุน ค่าใช้จ่าย และผลที่ได้รับ จำนวนของคดีที่เข้าสู่ระบบและสามารถไกล่เกลี่ยข้อพิพาทได้ประสบผลสำเร็จ (Clearance Ratio) ระยะเวลาของคดีที่เข้าสู่ระบบไกล่เกลี่ยในศาลและจำนวนคดีที่เข้าสู่กระบวนการศาลทั่วไป (Time Saving) จำนวนคดีคงค้าง (Pending Cases) เมื่อเปรียบเทียบหรือเทียบเคียง (Benchmarking) กับจำนวนคดีที่เข้าสู่ระบบศาลของประเทศ (Attendance Index) ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการจากระบบทั้งด้านการให้บริการและ ผลสัมฤทธิ์ของกระบวนการและผลของการมีส่วนร่วมของชุมชน เป้าหมายและพันธกิจขององค์กร หน่วยงานที่รับผิดชอบ การดำเนินคดีในศาลที่ต้องใช้ระยะเวลานาน เนื่องจากปริมาณคดีมี จำนวนมาก (Backlog) จำนวนคดีที่เกินจำนวนพิกัดที่สามารถดำเนินการได้ตามกำหนด (Overload Cases) จำนวนคดีที่ข้อบังคับคดี (Durability of Agreements) ข้อตกลงหรือผลสรุปของคดีที่เข้าสู่ระบบการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท (Settlements/Resolutions Made) ความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องของระบบไกล่เกลี่ยข้อพิพาทต่อกระบวนการ และวิธีการในการพัฒนาระบบไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในส่วนของข้อมูลทุติยภูมิซึ่งได้มาจากสำนักงานศาลยุติธรรม หน่วยงานและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับระบบที่นำมาพิจารณาจำเป็นที่จะต้องเป็นข้อมูลที่มีความเชื่อมั่น (Reliability) ถูกต้องและ เที่ยงตรง (Validity) ของการประเมินประสิทธิผลระบบไกล่เกลี่ยข้อพิพาท นอกจากนี้ ADR Research ยังได้เสนอแนะรูปแบบของการประเมินผลมี หลายรูปแบบด้วยกัน เช่น RANP Model, Glaufield and Wright เป็นต้น

สรุปแนวทางปัจจัยที่ผลกระทบต่อความสำเร็จของระบบไกล่เกลี่ยข้อพิพาทพิจารณาจากผลกระทบในระยะสั้นและระยะยาว อาจเน้นการวิจัยเชิงปริมาณภายในระบบฟ้องคดีมากกว่าวิจัยเชิงคุณภาพ หรือใช้วิธีการผสมผสานทั้งสองอย่างเข้าด้วยกัน โดยวิเคราะห์จากปัจจัยในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท วิเคราะห์อัตราส่วนทุน-ผลประโยชน์ทางด้านการเงิน การลงทุน ค่าใช้จ่าย และผลที่ได้รับ รวมทั้งจำนวนคดีที่เข้าสู่ระบบและสามารถไกล่เกลี่ยได้ประสบความสำเร็จ ระยะเวลา จำนวนคดีที่ค้างเปรียบเทียบคดีที่เข้าระบบศาลสิ่งสำคัญความพึงพอใจของคู่ความที่เข้าร่วมกระบวนการหรือรับบริการ เพื่อนำไปพัฒนาระบบการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทได้ตรงประเด็นมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เนื้อหาของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และสนทนากลุ่มไว้ดังนี้ ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ และแนวทางส่งเสริมหรือสนับสนุนผู้นำนโยบายยุติธรรมทางเลือกด้วยวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทไปปฏิบัติของสำนักงานศาลยุติธรรมประจำภาค 6 ดังแผนภาพ 2

แผนภาพ 2 โมเดลองค์ความรู้ใหม่ รูปแบบกระบวนแนวทางขับเคลื่อนนโยบาย ฯ ผลการวิจัย และข้อเสนอแนะแนวทางส่งเสริมหรือสนับสนุนการนำโยบายไปปฏิบัติ

แหล่งที่มา : โดยผู้วิจัย

จากแผนภาพ 2 อธิบายได้ว่า การโมเดลองค์ความรู้ใหม่รูปแบบกระบวนแนวทางขับเคลื่อนนโยบาย ฯ ผลการวิจัย และข้อเสนอแนะแนวทางส่งเสริมหรือสนับสนุนการนำโยบายยุติธรรมทางเลือกด้วยวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทไปปฏิบัติของสำนักงานศาลยุติธรรมประจำภาค 6

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1.1. เพื่อนำเสนอแนวทางหรือรูปแบบการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทของสำนักงานศาลยุติธรรมประจำภาค 6 เป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าด้านเพิ่มประสิทธิภาพประสิทธิผลด้านการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในการนำรูปแบบใหม่นี้ไปใช้ได้ในการปฏิบัติงานต่อไป

1.2 เพื่อนำองค์ความรู้ใหม่มาเป็นคู่มือในการปฏิบัติงานของผู้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท หรือผู้ปฏิบัติด้านการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในสำนักงานศาลยุติธรรมประจำภาค 6 ต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

2.1. เพื่อนำแนวทางการนำนโยบายไปปฏิบัติด้านการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทของสำนักงานศาลยุติธรรมประจำภาค 6 นำไปกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ศาลยุติธรรม และนโยบายในการปฏิบัติงานด้านการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเป็นรูปแบบและกระบวนทัศน์ใหม่ในโลกอนาคต

2.2 เพื่อนำเสนอแนวทางปฏิบัติ หรือรูปแบบโมเดลการไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาทไปใช้ในศาลยุติธรรมทั่วประเทศ

3. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

3.1 จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานของผู้ไกล่เกลี่ย และของประชาชนให้เข้าใจง่ายขึ้น มีการกำหนดเมนูเลือก หรือหลักสูตรการอบรมผู้ปฏิบัติงาน และประชาชนผู้ใช้บริการเป็นแบบจับมือทำลงมือปฏิบัติทันที โดยปรับเปลี่ยนแนวคิดอบรมทั่วไปที่ไม่ได้ผลจริง โดยสอนจับมือประชาชนลงมือทำระบบบริการต่าง ๆ ของศาลได้จริง อาจใช้บุคลากรสอนมาก แต่หากหน่วยงานสามารถขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่ทำงานร่วมกันได้สามารถประหยัดงบประมาณ และทรัพยากรบุคคลหรือวัสดุอุกรณ์อื่น ๆ ที่สามารถให้บริการประชาชนได้ทั่วถึงจริง เพื่อให้การบริการออนไลน์การไกล่เกลี่ยออนไลน์และบริการของศาลยุติธรรมทุกระบบได้ใช้ให้บริการประชาชนได้เต็มที่ 100 % ในอนาคต

3.2 ควรศึกษารูปแบบความสำเร็จและสมรรถนะหน่วยงานในการบริหารจัดการตนเองในการส่งเสริมสนับสนุนนโยบายฯ เพื่อถอดบทเรียนคดีต่าง ๆ ที่สำเร็จและไม่สำเร็จ เป็นคู่มือปฏิบัติงานของผู้ไกล่เกลี่ย ฯ เพื่อเป็นไกด์ (guide) นำทางการไกล่เกลี่ย ฯ และแนวทางกลไกการขับเคลื่อนนโยบายขององค์กรศาลยุติธรรมต่อไป

เอกสารอ้างอิง

ชัยพร อิทธิพานิชพงศ์ และสุภาวรรณ วงศ์คาจันทร์. (2561). *ยุทธศาสตร์การพัฒนารูปแบบการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทประสิทธิผลในศาลแขวงนครสวรรค์.* วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต สาขายุทธศาสตร์การพัฒนา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

นิธิโรจน์ วงศ์วัฒนถาวร. (2561). *รูปแบบการพัฒนาประสิทธิภาพผลการปฏิบัติงานด้านการไกล่เกลี่ยประนอมข้อพิพาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านจังหวัดอุดรธานี.* มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ประสิทธิ ดวงตะวงษ์. (2553). *ประสิทธิผลกระบวนการสร้างและพัฒนาผู้ไกล่เกลี่ยและการดำเนินงานของศาลยุติธรรมไทย.* วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.

วรเดช จันทรศร. (2563). *รัฐประศาสนศาสตร์ : ศาสตร์และศิลป์ของการบริหารราชการแผ่นดิน.* มูลนิธิตากสินเพื่อพัฒนาการศึกษา

สรวิศ ลิมปรังษี. (2555). *การจัดการความขัดแย้งกับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท.* กรุงเทพมหานคร: สำนักงานศาลยุติธรรม.

สำนักงานศาลยุติธรรม. (2565). *แผนยุทธศาสตร์ศาลยุติธรรม พ.ศ. 2565-2568.* กรุงเทพมหานคร: พี. เอ. ลีฟวิ่งจำกัด.

Van Meter,D. S. ,&Van Horn ,C. E. (1975,February) . The policy implementation process: A conceptual framework. *Administration and Society*. 6 (4),446-484.

Emery, R. E., Sbarra, D., & Grover, T. (2005). Divorce mediation: Research and reflections. *Family Court Review*. 43 (1), 2-3.

Mandell, M. B. , & Marshall, A. (2002) . *The effects of court- ordered mediation in workers' compensation cases filed in circuit court: Results [root an impertinent conducted in the circuit court for Baltimore City.* Baltimore, ML: Maryland Institute for Policy Analysis and Research.

ช่องทางการรับรู้การสื่อสารการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้ออสังหาริมทรัพย์ของผู้บริโภค พื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

The Channels for Awareness of Marketing Communications that Affect Real Estate Purchase Decisions of Consumers at Hat Yai District Songkhla Province

ญาณินี ศรีสำราญ,
ปกรณ์ ลิ้มโยธิน และ เจตน์สฤษฎ์ สังขพันธ์
มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

Yaninee Srisamran,
Pakorn Limyothin and Jedsarid Sangkaphan
Hat Yai University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: yanipiya.kwang@hotmail.com

****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การรับรู้ช่องทางการสื่อสารทางการตลาด และการตัดสินใจซื้ออสังหาริมทรัพย์ของผู้บริโภค พื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และ 2) ช่องทางการรับรู้การสื่อสารการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้ออสังหาริมทรัพย์ของผู้บริโภค พื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามในการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจากประชาชนที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไป ในพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณขนาดตัวอย่างเพื่อใช้ประมาณสัดส่วนประชากรของ Cochran ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้ตัวอย่างจำนวน 301 ตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

ผลการวิจัย พบว่า

1) การรับรู้ช่องทางการสื่อสารทางการตลาด และการตัดสินใจซื้ออสังหาริมทรัพย์ของผู้บริโภค พื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พบว่า ผู้บริโภครับรู้ผ่านช่องทางสื่อสารการตลาดประเภทออฟไลน์โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือสื่อโฆษณากลางแจ้ง ($\bar{x}$ = 3.96, SD = 0.87) และสื่อหนังสือพิมพ์มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x}$ = 2.43, SD = 1.20) ประเภทออนไลน์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก Facebook มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}$ = 4.64, SD = 0.60) และ E-mail มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x}$ = 2.87, SD = 1.20) และ 2) ช่องทางการรับรู้การสื่อสารการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้ออสังหาริมทรัพย์ของผู้บริโภค พื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พบว่า สื่อโฆษณากลางแจ้ง และสื่อหนังสือพิมพ์ มีอิทธิพลทางบวกต่อการ

* วันที่รับบทความ : 3 กรกฎาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 16 กรกฎาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 17 กรกฎาคม 2567
Received: July 3 2024; Revised: July 16 2024; Accepted: July 17 2024

ตัดสินใจซื้ออสังหาริมทรัพย์ของผู้บริโภค อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ สามารถร่วมอธิบายความแปรปรวนของการตัดสินใจซื้ออสังหาริมทรัพย์ ได้ร้อยละ 69 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

คำสำคัญ: การสื่อสารการตลาด; การตัดสินใจซื้อ; อสังหาริมทรัพย์

Abstract

The objective of this research was twofold: 1) to study how consumers perceive marketing communication channels and their decision-making process regarding real estate purchases in the Hat Yai District, Songkhla Province, and 2) to investigate how these marketing communication channels influence consumers' decisions to purchase real estate in the same area. This quantitative research utilized a questionnaire to collect data from a sample group of residents aged 20 and above in the Hat Yai District, Songkhla Province, using a convenient sampling method. The sample size was determined to be 301 participants based on Cochran's formula for estimating population proportions with a 95% confidence level.

The findings revealed the following:

1) Regarding consumers' perception of marketing communication channels and their real estate purchase decisions in Hat Yai District, Songkhla Province: Consumers perceive offline marketing communication channels moderately overall, with the highest mean score observed for outdoor advertisements ($\bar{x}$ = 3.96, SD = 0.87), and the lowest for print media ($\bar{x}$ = 2.43, SD = 1.20). Online marketing communication channels were perceived highly overall, with Facebook having the highest mean score ($\bar{x}$ = 4.64, SD = 0.60) and email the lowest ($\bar{x}$ = 2.87, SD = 1.20). 2) Regarding the influence of marketing communication channels on consumers' real estate purchase decisions in Hat Yai District, Songkhla Province: Both outdoor advertisements and print media significantly positively influenced consumers' real estate purchase decisions at a statistically significant level of .001. Together, they explained 69% of the variance in real estate purchase decisions.

Keywords: Marketing Communication; Decision-Making; Real Estate

บทนำ

ปัจจุบันอสังหาริมทรัพย์เป็นธุรกิจที่มีความสำคัญอย่างมากต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย ที่แสดงความมั่งคั่งของประเทศและประชาชน ผู้บริโภคส่วนใหญ่ซื้ออสังหาริมทรัพย์เพื่อเป็นปัจจัยสี่ในการดำรงชีวิต อสังหาริมทรัพย์จึงมีความน่าสนใจกว่าสินทรัพย์ประเภทอื่นและยังมีทิศทางที่จะขยายตัวเพิ่มขึ้น และ“บ้าน” หรือ “ที่อยู่อาศัย” ถือเป็นหนึ่งในปัจจัยสี่ที่เป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ทุกคน และท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมรอบตัวส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้บริโภคเป็นอย่างมาก ทั้งนี้ตลาดอสังหาริมทรัพย์เป็นทรัพย์ที่มีราคาสูง ผู้บริโภคเปลี่ยนไปตามยุคสมัย แต่ละครอบครัวมีความต้องการในด้านที่อยู่อาศัยแตกต่างกัน นอกเหนือจากทำเลที่มีความสำคัญแล้ว ครอบครัวของคนรุ่นใหม่ๆ และรายได้ข้องครัวเรือนที่สูงขึ้นยังเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้ลักษณะความต้องการที่อยู่อาศัยของผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงไป

ผู้ประกอบการธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ได้มีการพัฒนาที่อยู่อาศัยเพื่อรองรับความต้องการแบบเฉพาะเจาะจงมากขึ้น ดังนั้นความเข้าใจในพฤติกรรมของผู้บริโภคและกระบวนการตัดสินใจซื้อจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ประกอบการต้องทำความเข้าใจ ยิ่งเข้าใจลูกค้ามากเท่าไหร่ก็ยิ่งมีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จทางธุรกิจมากขึ้นเท่านั้น ผู้ประกอบการในภาคอสังหาริมทรัพย์จึงมีความจำเป็นต้องหากลยุทธ์ในการสร้างความได้เปรียบเหนือคู่แข่งขัน หากกิจการใดสามารถเลือกใช้เครื่องมือการสื่อสารการตลาดให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดก็จะสามารถอยู่รอดและเติบโตในธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ได้ (จุฑามาศ อัครเดชา และบัญชาวงศ์ เลศิคุณากร, 2559) จึงมีความจำเป็นที่นักการตลาดต้องทำความเข้าใจในแต่ละลักษณะของเครื่องมือสื่อสาร เพื่อนำเครื่องมือการสื่อสารการตลาดมาใช้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมาย โดยทำให้เกิดประสิทธิภาพในการสื่อสารมากที่สุด

ทั้งนี้มีเครื่องมือการสื่อสารการตลาดที่สำคัญๆ คือการโฆษณา (Advertising) เนื่องจากสามารถเห็นได้ง่าย สื่อสารไปยังกลุ่มคนกลุ่มใหญ่ และมีจำนวนมากอย่างมีประสิทธิภาพ ประเภทของสื่อโฆษณาที่นิยมนำมาใช้ สามารถแบ่งออกเป็นประเภทต่างๆ ได้ ดังนี้ 1) สื่อโทรทัศน์ (Television) เป็นสื่อที่เข้าถึงผู้บริโภคได้อย่างกว้างขวางและ สามารถเลือกรายการและช่วงเวลาให้เหมาะกับกลุ่มเป้าหมายในแต่ละวันที่มีผู้รับสื่อที่แตกต่างกัน เช่น รายการบันเทิง กีฬา รายการข่าวเป็นต้น ผู้รับสื่อสามารถเห็นทั้งภาพ การเคลื่อนไหวเสียงและสีที่เข้าถึงอารมณ์ถึงผู้บริโภคได้ชัดเจน จึงมีส่วนสำคัญอย่างมากในการรับรู้แต่มักมีต้นทุนในการโฆษณาและการผลิต โฆษณาที่ค่อนข้างสูง 2) สื่อวิทยุกระจายเสียง (Radio) เป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงผู้บริโภคได้อย่างกว้างขวาง มีจำนวนสถานีค่อนข้างมาก สามารถเลือกคลื่นสถานีวิทยุและช่วงเวลาให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้ฟัง 3) สื่อหนังสือพิมพ์ (Newspaper) เป็นสื่อโฆษณาที่ผู้บริโภคสามารถบริโภค ข่าวสารได้ในทุก ๆวัน หนังสือพิมพ์แต่ละฉบับมีการแบ่งแยกหมวดหมู่ตามความสนใจของผู้บริโภค ทั้งข่าว การเมือง ข่าวการกีฬา ข่าวบันเทิงและข่าวเศรษฐกิจ เป็นต้น 4) สื่อนิตยสาร (Magazine) เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ที่สามารถเลือกกลุ่มผู้บริโภค เป้าหมายได้เฉพาะเจาะจง โดยโฆษณาเนื้อหาสาระตามความสนใจของกลุ่มผู้บริโภคเป้าหมาย เช่น นิตยสารที่อยู่อาศัยผู้บริโภคสามารถเห็นภาพและเนื้อหาของ สินค้าหรือบทความต่างๆ ได้ 5) สื่อโฆษณากลางแจ้ง (Outdoor Advertising) สามารถโฆษณาได้หลากหลาย รูปแบบ ได้แก่ ป้ายโฆษณาขนาดใหญ่ ป้ายโปสเตอร์ ป้ายดิจิตอล เป็นต้น 6) สื่อโฆษณาเคลื่อนที่ (Transit หรือ Transport Advertising) เป็นสื่อที่ติดตั้ง ภายในหรือภายนอกยานพาหนะ ได้แก่ โฆษณาข้างรถโดยสารประจำทางโฆษณาหลังรถตู้โดยสารโฆษณา ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับสื่อโฆษณากลางแจ้ง ที่สามารถเลือกกลุ่มของผู้บริโภค เป้าหมายให้ตรงกับสินค้าและบริการได้ 7) สื่อจดหมายทางตรง (Direct Advertising) เช่น การส่งจดหมายโปสการ์ด ใบปลิว และแผ่นพับ เป็นต้น ซึ่งเป็นสื่อที่เจาะจงไปยังกลุ่มเป้าหมาย เข้าถึงได้ง่ายในวงแคบ นักการตลาด 8) สื่อโฆษณา ณ จุดซื้อ (Point of Purchase Advertising) เป็นรูปแบบในการ จัดแสดงสินค้า เช่น วางบริเวณจุดชำระเงิน ติดตั้งไว้หน้าร้านหรือภายในร้าน เป็นต้น 9) สื่อโฆษณาในโรงภาพยนตร์ (Motion Picture Advertising) เป็นสื่อโฆษณา

ขนาดใหญ่ มีแสง สี เสียงที่สวยงามเพิ่มอรรถรสให้กับผู้ชม ผู้ชมจะมีความตั้งใจในการเปิดรับสื่ออย่างเต็มที่ โดยไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ และ 10) สื่อโฆษณาทางอินเตอร์เน็ต (Internet Advertising) คือการนำภาพของสินค้าไปลงโฆษณาโดยผ่านเว็บไซด์ที่มีชื่อเสียง (นธกฤต วันต๊ะเมล์, 2557,น. 44)

ทั้งนี้ปัจจุบันปฏิเสธไม่ได้ว่าระบบอินเทอร์เน็ต หรือระบบออนไลน์ เป็นสิ่งสำคัญที่ได้เข้ามาอยู่ในชีวิตประจำวันของเรา และได้เข้ามาเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้ชีวิตของเราเป็นอย่างมาก ในอดีตเราใช้อินเทอร์เน็ตในการค้นหาข้อมูล แต่ปัจจุบันอินเทอร์เน็ตได้มีการพัฒนาการไปอย่างมากมีรูปแบบการบริการใหม่ๆ ที่สามารถ ทำผ่านอินเทอร์เน็ตได้เกิดขึ้น เกิดการทำธุรกรรมเกิดขึ้นผ่านอินเทอร์เน็ตหรือที่เรียกว่าธุรกรรมทาง อิเล็กทรอนิกส์ ขึ้นมากมาย โดยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์มีแนวโน้มที่จะเติบโตขึ้นเรื่อย ๆ อีกทั้งยังส่งผลกระทบไปถึงเศรษฐกิจ สังคมในวงกว้างมากขึ้น อินเทอร์เน็ตเข้ามามีบทบาทสำคัญกับการใช้ชีวิตช่วยให้ประชาชนชีวิตมีความสะดวกสบายมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นสร้างโอกาสต่าง ๆ มากมาย ประเทศที่สามารถพัฒนาเรื่องการทำธุรกรรมออนไลน์ได้ จะสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้นผ่านดิจิทัลได้ลดความเหลื่อมล้ำ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ สอดคล้องกับ มัลลิกา ตากล้า และทศพร มะหะหมัด (2563, น. 129) ที่ให้ความเห็นว่าการทำธุรกิจผ่านช่องทางสื่อสารออนไลน์เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างรวดเร็ว เป็นช่องทางที่สามารถติดต่อสื่อสารซื้อขายแลกเปลี่ยนได้ตลอด 24 ชั่วโมง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้สื่อสังคมออนไลน์ (Social media) ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งที่ธุรกิจใช้เป็นช่องทางการซื้อขายผ่าน Facebook, Youtube, Instagram, Line, Twitter หรือช่องทางอื่น ๆ ซึ่งสามารถเข้าถึงผู้บริโภคได้อย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ยังสามารถสื่อสารตอบโต้ได้อย่างทันท่วงที สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือทำกิจกรรมร่วมกันก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของผู้บริโภคส่งผลให้เกิดความผูกพันกับสินค้านอกเหนือจากการธุรกรรมซื้อขายตามปกติ

ดังนั้นแนวทางในการวางแผนสื่อโฆษณา และนำเสนอกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดเพื่อให้เข้าถึงการรับรู้ของผู้บริโภคได้ง่ายและตรงใจมากที่สุดมักมีการใช้เครื่องมือต่าง ๆ ผ่านการโฆษณาเพื่อแสดงความแตกต่างของสินค้า เช่น การใช้โปรโมชั่นที่ดึงดูดใจผู้บริโภค การจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างภาพลักษณ์และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า ทั้งการสื่อสารการตลาดแบบเดิมและการโฆษณาผ่านสื่อออนไลน์ เพื่อสื่อสารข้อมูลผลิตภัณฑ์ขององค์กรไปสู่ผู้บริโภคอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นหลายๆองค์กรในธุรกิจอสังหาริมทรัพย์จึงให้ความสำคัญกับการสื่อสารทางการตลาดเป็นอย่างมาก ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญของการตลาดจึงมีความสนใจที่จะศึกษาในเรื่อง ช่องทางการรับรู้การสื่อสารการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้ออสังหาริมทรัพย์ของผู้บริโภค พื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและการแข่งขันของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ โดยศึกษาในส่วนของช่องทางการรับรู้ทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ เพื่อนำมาปรับใช้ในการสื่อสารทางการตลาดของธุรกิจให้มีความเจริญเติบโตมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการรับรู้ช่องทางการสื่อสารทางการตลาด และการตัดสินใจซื้ออสังหาริมทรัพย์ของผู้บริโภค พื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

2. เพื่อศึกษาช่องทางการรับรู้การสื่อสารการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้ออสังหาริมทรัพย์ของผู้บริโภค พื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้เทคนิคเชิงสำรวจ (Survey Research Method) โดยการใช้แบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ รายละเอียด ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไป ในพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ทั้งหมดประมาณ 239,171 คน (สำนักงานสถิติจังหวัดสงขลา, 2566)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไป ในพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวกจากประชากรเนื่องจากไม่สามารถหาจำนวนประชากรที่แน่นอนได้ และอยู่บนสมมุติฐานว่าประชากรมีขนาดใหญ่ ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณขนาดตัวอย่างเพื่อใช้ประมาณสัดส่วนประชากรของ Cochran ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ที่มีค่า z = 1.96 ระดับความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง (e) = .05 และ p = 0.5 ซึ่งเป็นสัดส่วนความแปรปรวนสูงสุด (p x q = 0.25) เพื่อทำให้ได้ขนาดตัวอย่างมากที่สุด n = $\frac{Z^2\,pq}{e^2}$ ได้ขนาดกลุ่ม ตัวอย่างจำนวน 301 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

2.1 ช่องทางการรับรู้การสื่อสารการตลาดของผู้บริโภค พื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ได้แก่

1) ช่องทางออฟไลน์ ประกอบด้วย สื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุกระจายเสียง สื่อหนังสือพิมพ์ สื่อนิตยสาร สื่อโฆษณากลางแจ้ง สื่อโฆษณาเคลื่อนที่ สื่อโฆษณา ณ จุดซื้อ

2) ช่องทางออนไลน์ ประกอบด้วย E-mail Facebook Google YouTube Website Instagram Line Official

2.2 การตัดสินใจซื้ออสังหาริมทรัพย์ของผู้บริโภค พื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ตามแนวคิดกระบวนการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค Schiffman and Kanuk (2007: อ้างถึงใน,สุดาพร กุณฑลบุตร,

2557) ผู้บริโภคจะมีประเด็นการตัดสินใจต่างๆ ได้แก่ ขั้นการตระหนักปัญหา ขั้นการค้นหาข้อมูล ขั้นการประเมินทางเลือก ขั้นการเลือกสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และขั้นการประเมินผลการซื้อ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

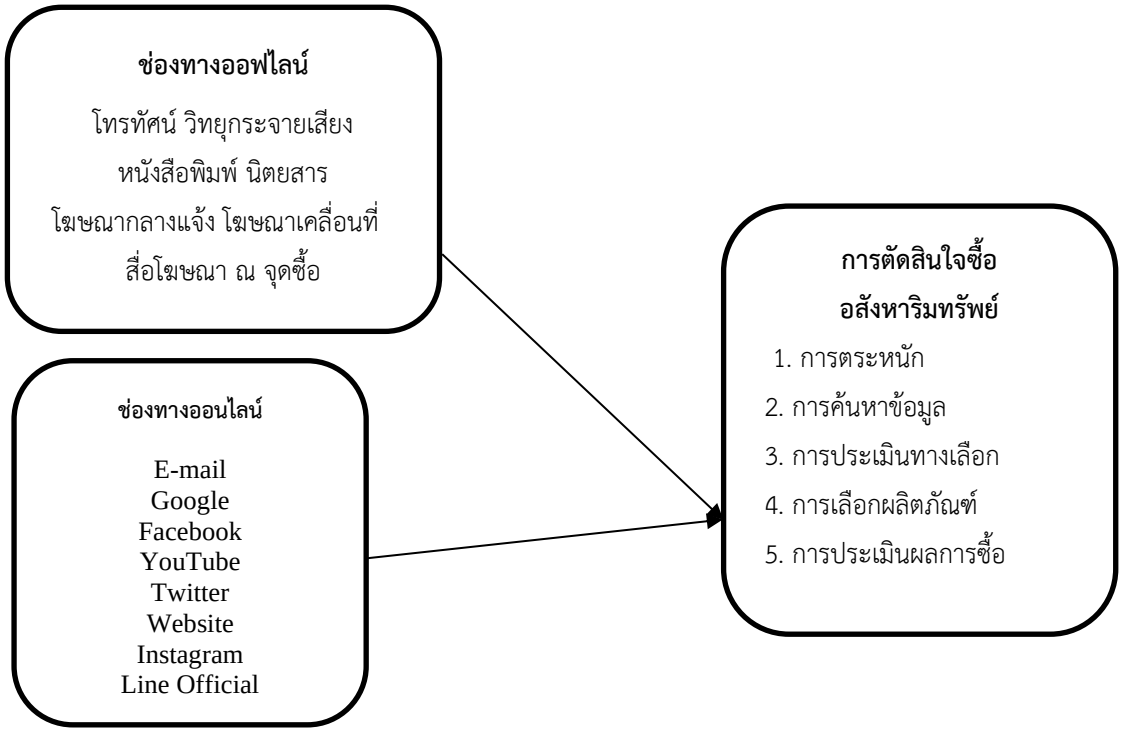
เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยกำหนดตัวเลือกไว้ 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม นำแบบสอบถามที่เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) พิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องของคำถาม (Index of Item Objective Congruence: IOC) แต่ละข้อของแบบสอบถามมีค่าตั้งแต่ .67-1.00 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับพนักงานบริษัทอสังหาริมทรัพย์ ในจังหวัดสงขลา ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา จำนวน 30 คน และนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามตอนที่ 2 และ 3 เท่ากับ .952 และ .960 ตามลำดับ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานได้แก่ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Linear Regression)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้กรอบแนวคิด เกี่ยวกับช่องทางการรับรู้การสื่อสารการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้ออสังหาริมทรัพย์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ดังแสดงในภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การรับรู้ช่องทางการสื่อสารทางการตลาด และการตัดสินใจซื้ออสังหาริมทรัพย์ของผู้บริโภค พื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พบว่า ประชาชนที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไป ในพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีระดับการรับรู้การสื่อสารการตลาด ประเภทออฟไลน์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ = 3.20, SD = 0.80) ประเภทออนไลน์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.91, SD = 0.62) เมื่อพิจารณารายข้อ ปรากฏผลดังนี้ ประเภทออฟไลน์ พบว่า ช่องทางการรับรู้อยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สื่อโฆษณากลางแจ้ง ($\bar{x}$ = 3.96, SD = 0.87) ส่วนด้านที่มีช่องทางการรับรู้อยู่ในระดับปานกลาง คือ สื่อโฆษณา ณ จุดซื้อ ($\bar{x}$ = 3.31, SD = 1.24) รองลงมา คือ สื่อโฆษณาเคลื่อนที่ ($\bar{x}$ = 3.30, SD = 1.10) สื่อนิตยสาร ($\bar{x}$ = 3.21, SD = 1.16) สื่อโทรทัศน์ ($\bar{x}$ = 3.16, SD = 1.10) และสื่อวิทยุกระจายเสียง ($\bar{x}$ = 3.04, SD = 1.23) ตามลำดับ และด้านที่มีช่องทางการรับรู้อยู่ในระดับน้อยและมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สื่อหนังสือพิมพ์ ($\bar{x}$ = 2.43, SD = 1.20) สำหรับประเภทออนไลน์ พบว่า ช่องทางการรับรู้อยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ Facebook ($\bar{x}$ = 4.64, SD = 0.60) รองลงมา คือ Line Official ($\bar{x}$ = 4.54, SD = 0.66) ส่วนด้านที่มีช่องทางการรับรู้อยู่ในระดับมาก คือ Instagram ($\bar{x}$ = 4.04, SD = 1.25) YouTube ($\bar{x}$ = 4.01, SD = 1.28) Website ($\bar{x}$ = 4.00, SD = 1.28) และ Google ($\bar{x}$ = 3.84, SD = 1.07) ตามลำดับ ส่วนช่องทางการที่มีการรับรู้อยู่ในระดับปานกลาง คือ Twitter ($\bar{x}$ = 3.33, SD = 1.39) และ E-mail ($\bar{x}$ = 2.87, SD = 1.20) ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการรับรู้การสื่อสารการตลาด ของผู้บริโภค พื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยภาพรวม

(n = 301)

ช่องทางการรับรู้การสื่อสารการตลาดอสังหาริมทรัพย์	$\bar{x}$	SD	ระดับการรับรู้
ประเภทออฟไลน์			
1. สื่อโทรทัศน์	3.16	1.10	ปานกลาง
2. สื่อวิทยุกระจายเสียง	3.04	1.23	ปานกลาง
3. สื่อหนังสือพิมพ์	2.43	1.20	น้อย
4. สื่อนิตยสาร	3.21	1.16	ปานกลาง
5. สื่อโฆษณากลางแจ้ง	3.96	0.87	มาก
6. สื่อโฆษณาเคลื่อนที่	3.30	1.10	ปานกลาง
7. สื่อโฆษณา ณ จุดซื้อ	3.31	1.24	ปานกลาง
รวม	**3.20**	**0.80**	**ปานกลาง**

ประเภทออนไลน์			
1. E-mail	2.87	1.20	ปานกลาง
2. Google	3.84	1.07	มาก
3. Facebook	4.64	0.60	มากที่สุด
4. YouTube	4.01	1.28	มาก
5. Website	4.00	1.28	มาก
6. Twitter	3.33	1.39	ปานกลาง
7. Instagram	4.04	1.25	มาก
8. Line Official	4.54	0.66	มากที่สุด
รวม	**3.91**	**0.84**	**มาก**

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ช่องทางการรับรู้การสื่อสารการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้ออสังหาริมทรัพย์ของผู้บริโภค พื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบ Stepwise เพื่อค้นหาอำนาจพยากรณ์ ช่องทางการรับรู้การสื่อสารการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้ออสังหาริมทรัพย์ของผู้บริโภค พื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

	b	S.E.	Beta	t	p-value
ค่าคงที่	2.28	0.09		26.17***	0.000
สื่อโฆษณากลางแจ้ง	0.56	0.03	0.88	22.39***	0.000
สื่อหนังสือพิมพ์	0.09	0.02	0.19	5.51***	0.000
สื่อนิตยสาร	-0.08	0.02	-0.17	-4.04***	0.000
$R = 0.83$, $R^2 = 0.69$, adj. $R^2 = 0.69$, df = 1, F = 58.69, SE.est = 0.31, p – value = 0.000					

***นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตารางที่ 2 ช่องทางการรับรู้การสื่อสารการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้ออสังหาริมทรัพย์ของผู้บริโภค พื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยสถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบ Stepwise พบว่า ช่องทางการรับรู้การสื่อสารการตลาด สื่อโฆษณากลางแจ้ง และสื่อหนังสือพิมพ์ มีอิทธิพลทางบวกต่อการตัดสินใจซื้ออสังหาริมทรัพย์ของผู้บริโภค พื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ สามารถร่วมอธิบายความแปรปรวนของการตัดสินใจซื้ออสังหาริมทรัพย์ของผู้บริโภค พื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ได้ร้อยละ 69 ($R2 = 0.69$ $p= 0.000$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย .31 สามารถสร้างสมการได้ ดังนี้

สมการคะแนนดิบ

$\hat{Y}$ = 2.28 (ค่าคงที่) + .56 (สื่อโฆษณากลางแจ้ง) + .09 (สื่อหนังสือพิมพ์) - .08 (สื่อนิตยสาร)

สมการคะแนนมาตรฐาน

$\hat{Z}$ = .88 (สื่อโฆษณากลางแจ้ง) + .19 (สื่อหนังสือพิมพ์) - .17 (สื่อนิตยสาร)

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไปในพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีระดับการรับรู้การสื่อสารการตลาดประเภทออฟไลน์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าช่องทางการรับรู้ด้านสื่อโฆษณากลางแจ้ง อยู่ในระดับมาก และเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านสื่อโฆษณา ณ จุดซื้อ สื่อโฆษณาเคลื่อนที่ สื่อนิตยสาร สื่อโทรทัศน์ และสื่อวิทยุกระจายเสียง ตามลำดับ และด้านที่มีช่องทางการรับรู้อยู่ในระดับน้อยและมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สื่อหนังสือพิมพ์ ทั้งนี้การโฆษณากลางแจ้งเป็นช่องทางที่มีประสิทธิภาพสูงสุดในการสื่อสารการตลาดในพื้นที่นี้ อาจเนื่องมาจากการที่สื่อประเภทนี้สามารถดึงดูดความสนใจของผู้คนที่ผ่านไปมาได้ดี ไม่ว่าจะเป็นป้ายโฆษณาบนถนนหรือที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีคนหนาแน่น การที่ผู้บริโภคมีการเดินทางผ่านสถานที่เหล่านี้เป็นประจำทำให้สื่อโฆษณากลางแจ้งสามารถสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่องทางสื่อโฆษณา ณ จุดซื้อ สื่อประเภทนี้มีค่าเฉลี่ยสูงเนื่องจากผู้บริโภคที่กำลังพิจารณาซื้ออสังหาริมทรัพย์มักจะเดินทางไปยังสถานที่จริงเพื่อดูสถานที่ ทำให้สื่อโฆษณาที่ติดตั้งอยู่ในพื้นที่เหล่านี้มีผลกระทบสูงต่อการตัดสินใจซื้อ สำหรับสื่อโฆษณาที่สามารถเคลื่อนที่ได้ เช่น รถประชาสัมพันธ์โครงการหรือรถรับจ้างสองแถวที่มีการโฆษณาบนตัวรถ สามารถเข้าถึงผู้บริโภคได้ในหลากหลายพื้นที่ ทำให้มีโอกาสในการสร้างการรับรู้สูง สื่อนิตยสาร สื่อโทรทัศน์ และสื่อวิทยุกระจายเสียงสื่อเหล่านี้ยังคงมีความสำคัญในระดับปานกลาง เนื่องจากผู้บริโภคยังคงใช้เวลาในการเสพสื่อเหล่านี้ในชีวิตประจำวัน แม้ว่าในยุคปัจจุบันการเข้าถึงข้อมูลอาจจะเปลี่ยนไปใช้สื่อออนไลน์มากขึ้นก็ตาม และการที่สื่อหนังสือพิมพ์มีค่าเฉลี่ยการรับรู้ต่ำสุดอาจเนื่องมาจากพฤติกรรมการบริโภคสื่อของผู้บริโภคที่เปลี่ยนไปโดยหันไปใช้สื่อออนไลน์มากขึ้น และลดการอ่านหนังสือพิมพ์ลง ส่งผลให้การโฆษณาผ่านหนังสือพิมพ์มีผลกระทบน้อยลง สอดคล้องกับ พรรณภา สรสิทธิ (2564) ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การตลาดแบบออฟไลน์ และออนไลน์กับการสนับสนุนจากภาครัฐที่ส่งผลต่อความสำเร็จทางการตลาดของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยของกลยุทธ์ออฟไลน์ ได้แก่ การขายหน้าร้าน การฝากขาย งานแสดงสินค้า ปัจจัยของกลยุทธ์ออนไลน์ประกอบด้วยเว็บไซต์ การตลาดเนื้อหา อีเมล และโซเชียลมีเดีย และรัฐบาลสนับสนุนประกอบด้วยนวัตกรรม ส่งเสริมแหล่งเงินทุน ส่งเสริมการตลาด ส่งเสริม

ผู้ประกอบการ ผลจากอิทธิพลโดยตรงและโดยอ้อมต่อกลยุทธ์การตลาดออฟไลน์และออนไลน์โดยได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล ส่งผลต่อความสำเร็จทางการตลาดของ SMEs ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย โดยใช้โมเดล Outer และ Inner ที่มีรูปแบบถูกต้องและเชื่อถือได้ ผลของทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนี้ ปัจจัยอิทธิพลโดยตรงที่ส่งผลต่อความสำเร็จทางการตลาดของ SMEs ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ได้แก่ กลยุทธ์การตลาดออฟไลน์และออนไลน์ และภาครัฐสนับสนุน และอิทธิพลทางอ้อมคือการสนับสนุนของรัฐบาลฉวีวงศ์

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้ออสังหาริมทรัพย์ของผู้บริโภค พื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยสถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบ Stepwise พบว่า ช่องทางการรับรู้การสื่อสารการตลาด สื่อโฆษณากลางแจ้ง และสื่อหนังสือพิมพ์ มีอิทธิพลทางบวกต่อการตัดสินใจซื้ออสังหาริมทรัพย์ของผู้บริโภค พื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ สามารถร่วมอธิบายความแปรปรวนของการตัดสินใจซื้ออสังหาริมทรัพย์ของผู้บริโภค พื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ได้ร้อยละ 69 (R2 = 0.69 p= 0.000) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทั้งนี้เนื่องจาก การที่ทั้งช่องทางออฟไลน์และออนไลน์มีผลกระทบสำคัญต่อการตัดสินใจซื้ออสังหาริมทรัพย์แสดงถึงความหลากหลายของผู้บริโภคในการรับข้อมูล ผู้บริโภคบางกลุ่มอาจชอบรับข้อมูลผ่านสื่อดั้งเดิมเช่น โฆษณากลางแจ้งและหนังสือพิมพ์ ในขณะที่ผู้บริโภคกลุ่มอื่นอาจใช้ช่องทางออนไลน์มากกว่า การที่มีหลายช่องทางในการสื่อสารช่วยให้ผู้บริโภคมีโอกาสได้รับข้อมูลมากขึ้น ทำให้เกิดความเข้าใจและความมั่นใจในการตัดสินใจซื้ออสังหาริมทรัพย์มากขึ้น สอดคล้องกับ กัลยารัตน์ หัสโรค์ (2564) ได้ศึกษาเรื่องกลยุทธ์การตลาดออนไลน์ที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน ผลการวิจัยพบว่า โดยสรุป ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุม ควรให้ความสำคัญและนำกลยุทธ์การตลาดออนไลน์ ด้านความไว้วางใจอิเล็กทรอนิกส์ ด้านความภักดีทางอิเล็กทรอนิกส์ ด้านข้อมูลทางสังคมจด้านความพึงพอใจทางอิเล็กทรอนิกส์ และด้านเครื่องมือตลาดออนไลน์มาใช้ในการปฏิบัติงานตลาดเพื่อเพิ่มยอดขาย สร้างความจงรักภักดีในลูกค้าปัจจุบัน เพิ่มจำนวนลูกค้าใหม่ นอกจากนี้ กลยุทธ์การตลาดออนไลน์ดังกล่าวยังช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการระบบทางการเงิน พัฒนาการเรียนรู้และเพิ่มศักยภาพในการทำงานของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1.1 การใช้สื่อออนไลน์เป็นสิ่งที่ควรให้ความสำคัญอย่างยิ่ง การทำ SEO (Search Engine Optimization) และ SEM (Search Engine Marketing) เพื่อให้เว็บไซต์ของโครงการปรากฏในผลการค้นหาเป็นสิ่งสำคัญ เพราะผู้บริโภคมักใช้ Google เพื่อค้นหาข้อมูลเบื้องต้น การมีข้อมูลที่ดีและครบถ้วนจะช่วยในการดึงดูดผู้บริโภค

1.2 การใช้ Line Official Account เพื่อส่งข้อมูลข่าวสาร โปรโมชั่น และการสื่อสารกับลูกค้าเป็นสิ่งที่ควรให้ความสำคัญ เนื่องจาก Line เป็นแอปพลิเคชันที่ผู้คนใช้งานเป็นประจำ ผู้บริหารควรสร้างและบริหารจัดการเพจ Facebook อย่างมีประสิทธิภาพ การใช้การโฆษณาแบบ Targeted Ads เพื่อเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่สนใจในอสังหาริมทรัพย์ การโพสต์คอนเทนต์ที่น่าสนใจ เช่น ภาพและวิดีโอของโครงการ รีวิวจากลูกค้า จะช่วยดึงดูดความสนใจ

1.3 ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการเพิ่มประสิทธิภาพการสื่อสาร โดยการสร้างคอนเทนต์ที่น่าสนใจและมีคุณค่าแก่ผู้บริโภค เช่น บทความเกี่ยวกับการเลือกซื้ออสังหาริมทรัพย์ รีวิวโครงการ วิดีโอแนะนำโครงการ ซึ่งสามารถเผยแพร่ผ่านช่องทางต่าง ๆ ทั้งออนไลน์และออฟไลน์ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าต่อคำถามและข้อสงสัยของลูกค้าอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ผ่านช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ เช่น เว็บไซต์ Line Official และ Facebook เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

2.1 นโยบายการใช้สื่อโฆษณา ผู้บริหารบริษัทอสังหาริมทรัพย์ ควรการส่งเสริมการใช้สื่อโฆษณากลางแจ้ง เช่น ป้ายโฆษณาบนถนนที่สำคัญ และป้ายแสดงโครงการในสถานที่ที่มีการสัญจรสูง เพื่อเพิ่มการมองเห็นและการรับรู้ของผู้บริโภค รวมถึงการสร้างนโยบายในการใช้สื่อหนังสือพิมพ์ในการประกาศโปรโมชั่นหรือข้อมูลเกี่ยวกับโครงการ โดยเฉพาะในกลุ่มผู้บริโภคที่ยังคงอ่านหนังสือพิมพ์อย่างต่อเนื่อง

2.1 นโยบายการใช้สื่อออนไลน์ ผู้บริหารบริษัทอสังหาริมทรัพย์กำหนดนโยบายให้บริษัททำ SEO (Search Engine Optimization) และ SEM (Search Engine Marketing) เพื่อให้เว็บไซต์ของโครงการปรากฏในผลการค้นหาในอันดับต้น ๆ ส่งเสริมการลงทุนในเครื่องมือและเทคนิคในการเพิ่มประสิทธิภาพของเว็บไซต์ สร้างนโยบายในการใช้ Line Official Account สำหรับการส่งข้อมูลข่าวสาร โปรโมชั่น และการสื่อสารกับลูกค้า เน้นการสื่อสารที่เป็นมิตรและรวดเร็ว รวมถึงกำหนดนโยบายให้บริษัทสร้างและบริหารจัดการเพจ Facebook อย่างมีประสิทธิภาพ เน้นการใช้โฆษณาแบบ Targeted Ads เพื่อเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่เหมาะสม รวมถึงการโพสต์คอนเทนต์ที่น่าสนใจและมีคุณค่า เช่น ภาพและวิดีโอของโครงการ รีวิวจากลูกค้า

3. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

ผู้บริหารบริษัทอสังหาริมทรัพย์ในจังหวัดสงขลา ควรใช้ผลการวิจัยนี้ในการวางแผนกลยุทธ์การตลาด โดยการวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายอย่างละเอียดเพื่อทราบถึงพฤติกรรมและความต้องการของผู้บริโภค ซึ่งจะช่วยในการวางแผนการตลาดที่เหมาะสมและตรงจุด การใช้ข้อมูลสถิติในการวางแผนและประเมินผลการตลาดเป็นสิ่งสำคัญ เช่น การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างช่องทางการสื่อสารและการตัดสินใจซื้อ เพื่อปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพของกลยุทธ์การตลาด

เอกสารอ้างอิง

กัลยารัตน์ หัสโรค์. (2564). *กลยุทธ์การตลาดออนไลน์ที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจและนวัตกรรมดิจิทัล บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

จุฑามาศ อัครเดชา และบัญชา วงศ์เลิศคุณากร. (2560). การสื่อสารการตลาดที่มีผลต่อความสนใจ ซื้อบ้านเดี่ยวในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. *วารสารรังสิตบัณฑิตศึกษาในกลุ่ม ธุรกิจและสังคมศาสตร์.* 2 (2), 100-112.

นธกฤต วันต๊ะเมล์. (2557). *การสื่อสารการตลาด.* (พิมพ์ครั้งที่ 2). สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พรรณภา สรสิทธิ. (2564). *กลยุทธ์การตลาดแบบออฟไลน์ และออนไลน์กับการสนับสนุนจากภาครัฐที่ส่งผลต่อความสำเร็จทางการตลาดของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจและนวัตกรรมดิจิทัล. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

มัลลิกา ตากล้า และทศพร มะหะหมัด. (2563). พฤติกรรมการเลือกซื้อเสื้อผ้าสำเร็จรูปของสุภาพสตรีทางออนไลน์ในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล*. 6 (1), 68-77.

สำนักงานสถิติจังหวัดสงขลา. (2566). สถิติจากโครงการสำมะโน/สำรวจของ สสช. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 30 มกราคม 2566. แหล่งที่มา: https://songkhla.nso.go.th/

สุดาพร กุณฑลบุตร. (2557). *พฤติกรรมการบริโภคอาหารเสริมเพื่อสุขภาพของคนวัยทำงานใน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.* บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ธัญบุรี.

Schiffman, L. G. and Kanuk, L. L. (2007). *Co nsumer Behavior*. 9th ed. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

Survey Analysis and Countermeasures Research on the Proportion of Sexual Minorities and Mental Health Status Quo of College Students in Guangxi Universities

Mingming Dong[1], Sarisak Soontornchai[2]
Supalak Fakkham[3] and Xiaoqiang Qiu[4]
Suan Sunandha Rajabhat University, Thailand [1,2,3]
Epidemiological,School of Public Health, GuangXi Medical University[4]
Corresponding Author, E-mail: S64584949006@ssru.ac.th

****

Abstract

The purpose of this research is 1) To explore the proportion of sexual minorities and the overall mental health status of college students in Guangxi universities, 2) To provide a reference basis for good mental health services for this group.

The research methodology involved selecting eleven undergraduate colleges and universities in the Guangxi Zhuang Autonomous Region through convenience sampling. An online questionnaire survey was conducted, investigating students' general socio-demographic characteristics, sexual orientation, gender identity, and mental health status using the SCL-90 questionnaire. The study employed chi-square tests and t-tests to compare relevant variables among different groups. Network analysis identified core symptoms of mental health issues among sexual minority college students.

The research included 1,801 subjects, with sexual minorities comprising 26.56% of the sample. College sexual minorities scored significantly higher than non-sexual minorities across various factors, including stigmatization, compulsion, interpersonal sensitivity, depression, anxiety, hostility, terror, paranoia, psychoticism, and sleep ($P < 0.05$). Additionally, the prevalence of suicidal ideation within the past six months was significantly higher among sexual minorities ($P < 0.05$), with anxiety identified as a central symptom in the mental health network of college sexual minorities.

In conclusion, sexual minorities in Guangxi universities represent a significant portion of students with poor mental health. Colleges and universities can enhance mental health support by strengthening school psychological counseling services, improving the multicultural competence of faculty, and enhancing psychosexual guidance education for students."

Keywords: Countermeasures Research; Sexual Minorities; Mental Health; College Students in Guangxi Universities

* Received: June 14 2024; Revised: June 20 2024; Accepted: June 21 2024

Introduction

According to WHO, the mental health of adolescents is a public health concern and accounts for 16% of the global burden of disease and injury in age 10-19 years(Kessler et al., 2007).Sexuality and its related issues, namely abuse and gender identity, are also examined as the potential risk factors of mental health (Liu, 2012).

Sexual minorities, because they are different from the traditional and mainstream situation, have become a marginal and vulnerable group in society, and suffer discrimination, insults and violence from society and others to varying degrees, and their mental health is lower than that of heterosexual and cisgender groups. College students, as a special group in the social composition and an important talent reserve of the country, have an important influence on the stable development of the society, such as their life value orientation and psychological state. It has been found that, compared with heterosexual and cisgender college students, sexual minority college students have more severe depressive symptoms, higher levels of anxiety, a higher risk of suicide, and lower levels of life satisfaction(Oswalt, 2011).

At present, domestic surveys on the proportion of sexual minorities among college students are basically conducted through the Internet or snowballing, and from the perspective of sampling methods, these surveys all have much room for improvement in terms of sample representativeness. A survey on the mental health of sexual minority college students in China shows that sexual minority college students score significantly higher on depression, anxiety and suicidal ideation than heterosexual college students(Yu-di & Fang, 2019).

To date, there have been no surveys on the proportion of sexual minorities among university students in Guangxi's colleges and universities and on the mental health of this group. In this study, we will try to investigate the proportion of sexual minorities and the overall mental health status of college students in Guangxi colleges and universities. This study will provide a reference basis for improving the mental health education of this group, enhance the social visibility of this group, promote the public's understanding of college students' sexual minorities, and encourage colleges and universities to formulate relevant policies and carry out relevant curricula and extracurricular activities to improve the mental health status of this group.

Research Objective

1. To explore the proportion of sexual minorities and the overall mental health status of college students in Guangxi universities.
2. To provide a reference basis for good mental health services for this group.

Literature Review

Sexual minorities, also known as sexual and gender minorities, include all groups whose sexual orientation, gender identity, and gender expression differ from the mainstream situation(Yu & Fang, 2019),mainly including homosexuals (lesbians, gays), bisexuals, other sexual orientations (asexual, pansexual), and transgender people (transwomen, transmen, nonbinary genders, gender-coolies, and transvestites).LGBT population size estimates vary considerably across countries and across studies. A survey in the United States (Pew Research Center, 2022) showed that about 17% of people between the ages of 18-29 identify as sexual minorities (gay or bisexual) and 5.1% are transgender or non-binary. A survey of sexual minority college students based on a Chinese sample showed that 88.45% were heterosexual,

2.05% were homosexual, 5.11% were bisexual, 0.91% were of other sexual orientations, and an additional 3.48% of subjects were unwilling to report sexual orientation(Yu & Fang, 2019).

Estimates of the size of the LGBT population vary depending on the measurement tool, sampling method, and survey population, the current ratio survey of sexual minority college students in China is basically conducted through the Internet. For example, Zhang Yudi(Yu-di & Fang, 2019) and others used online cluster sampling, distributing questionnaire links to WeChat or QQ groups of college students across China and inviting college students in the groups to participate in the survey, and the samples taken in this "willing participant" style may have a strong bias.

Tian Baowei (2016) and others used snowball sampling, and the representativeness of the sample is also difficult to be guaranteed. Compared to non-sexual minority college students, sexual minority college students have more severe depressive symptoms, higher anxiety levels, higher suicide risk, and lower life satisfaction (2014). A survey on the mental health status of sexual minority college students conducted by Yudi Zhang et al.

In 26 colleges and universities in 10 provincial administrative regions in China showed that sexual minority college students scored significantly higher on depression, anxiety, and suicidal ideation than heterosexual college students, while their mental health scores on sound personality orientation were significantly lower than those of heterosexual college students(Yu-di & Fang, 2019).

Research Methodology

1. Subjects of the study

In this study, the whole population sampling method was used to select 11 colleges and universities in Guangxi Zhuang Autonomous Region in January-February 2024, and students from the first to the fifth year of college were organized to fill in the questionnaires in classroom time with the assistance of counsellors, and the questionnaires were filled in by scanning the code on the site of the mobile phone in order to ensure the validity of the answers and the representativeness of the samples. A total of 1,801 questionnaires were obtained from the 11 universities, distribution of survey questionnaire sample and is shown in table 1.1,792 valid questionnaires were obtained after excluding 9 questionnaires that were not completed or were filled out with obvious errors (e.g., age of 100 years). The study was approved by the Medical Ethics Committee of Guangxi Medical University (approval number: 2024KY0002).

2. Basic data collection

General demographic characteristics were collected using a structured questionnaire, including gender (male/female), ethnicity (Han ethnicity/Zhuang ethnicity/other ethnic minorities), grade (one/two/three/four/five), only child (yes/no), family type (nuclear family/single-parent divorced family/reorganized family/widowed family), place of birth (city/township/rural), per capita annual household monthly income (< ¥3,000 / ¥3,000-6,000 / ¥6,000-10,000 / >¥10,000), and the educational attainment of the mother and father respectively (primary school and below/junior high school/high school/college/undergraduate degree or above).

3. Sexual orientation and gender identity survey

This study used self-reported sexual orientation/gender identity to screen for sexual minorities and 2 separate questions were designed to ask respondents about their sexual orientation and gender identity. The question on sexual orientation was 'Which of the

following options better describes your sexual orientation?' The options were 'Asexual/Homosexual/Heterosexual/Bisexual/Pansexual/Unlisted, and all options were included in the sexual minority scope except for the heterosexual and unlisted options; the question on gender identity was 'If you could only choose one option, which of the following options do you think describes you best? you?' The options were 'Male/Female/Trans man/Trans woman/Queer/Non-binary/non-conforming/ Transvestite/Unlisted' and all options were included in the sexual minority range except for the male, female, and not listed options. The main reason for including 'not listed' in the non-sexual minority category is that this group is included in the non-sexual minority category because there is no significant difference in the SCL_90 scores on the factors and total scores with the heterosexual group, but there is a significant difference with the sexual minority group.

4. Mental health status survey

Mental health status was measured using the Symptom Self-assessment Scale (SCL_90), which is a self-assessment scale of psychiatric symptoms based on Hopkin's Symptom Inventory (HSCL1973) compiled by Derogatis, containing 90 items rated on a 5-point scale. This scale includes the factors of somatization (SOM), obsessive-compulsive (OC), interpersonal sensitivity (IS), depression (DEP), anxiety (ANX), hostility (HOS), fear (PHOB), paranoia (PAR), and psychoticism (PSY). Using the Likert 5-point scale, the higher the score represents the more serious the mental health problems of the individual, the respondents in this study will be any one of the factor scores more than 2 points, to determine that it is a population with mental health problems, the higher the score, the more serious the mental health problems they have.

5. Statistical analysis

Statistical analyses were performed using SPSS 27.0, with $x \pm s$ describing the quantitative data, and frequency and constitutive ratios describing the qualitative data; χ^2 test and independent samples t-test were used for one-way analyses, and $p<0.05$ was the critical value to determine statistical significance. Network analysis was performed using R 4.3.2 to analyses the relationship between the factors of mental health problems using the Buglass function, the graphs package for network visualization and centrality index calculation, and the botnet package to assess the accuracy and stability of the network structure and centrality index estimation. Associations of specific symptoms between mental health problems among sexual minority college students were derived, and network core symptoms were identified.

Research Conceptual Framework

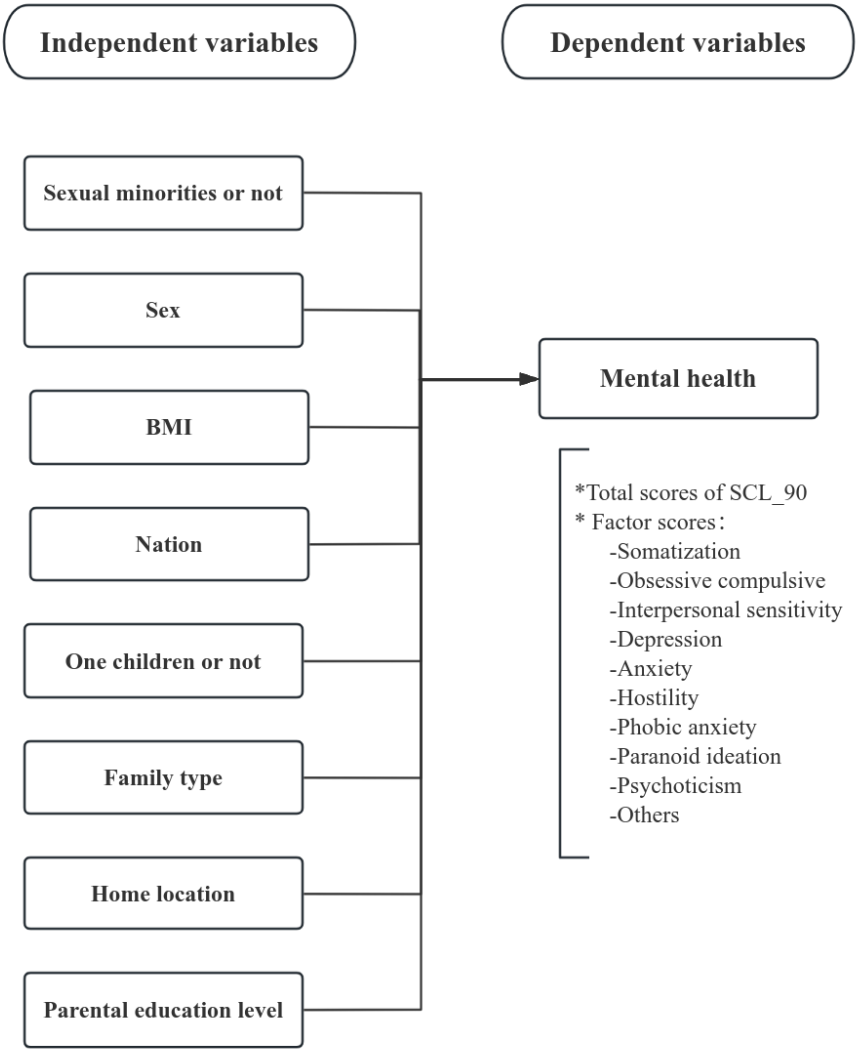

Figure 1 Research Conceptual Framework

Research Results

1 Explore the proportion of sexual minorities and the overall mental health status of college students in Guangxi universities.

1.1 General information

The 1792 survey respondents, 36.3% (650/1792) were male and 63.7% (1142/1792) were female. Self-reported heterosexuality accounted for 69.53% (1264/1792), homosexuality 3.18% (57/1792), bisexuality 8.87% (159/1792), and transgender 9.26% (166/1792); other sexual orientations and gender identities accounted for 5.25% (94/1792); and 52 people chose the word ‘gender’ for the topic of sexual orientation and gender identity. The other 52 people chose ‘Unlisted’ on the question of sexual orientation and gender identity. In summary, 73.44% (1,316/1792) of the survey's respondents were non-sexual minorities and

26.56% (476/1792) were sexual minorities; the distribution of sexual minorities is illustrated in Table 2. Significant differences between the two groups in terms of gender and type of family are shown in Table 3.

Table 1: Distribution of Survey Questionnaire Sample

Number	School Name	Number of Respondents
1	Guangxi University of Science and Technology	449
2	Guangxi Normal University	239
3	Guilin Medical University	183
4	Guilin university of technology	169
5	Faculty of Chinese Medicine Science Guangxi University of Chinese Medicine	141
6	Guangxi Medical University	123
7	Guangxi University	112
8	Nanning Normal University	107
9	Guangxi University of Chinese Medicine	98
10	Guangxi University of Finance and Economics	79
11	Youjiang Medical University for Nationalities	101
Total		1801

Table 2: Population Distribution

	Non-Minorities (n=1316)		Sexual Minorities (n=476)				
	Heterosexual	Unlisted	Lesbian	Gay	Bisexual	Transgender	Other Sexual Orientations
Number of Respondents	1264	52	33	24	159	166	94
Percentage (%)	70.54	2.90	1.84	1.34	8.87	9.26	5.25
Subgroup Percentage (%)	73.44		26.56				

Table 3：Comparison of Demographic Characteristics of Sexual Minority College Students and Non-Sexual Minority College Students

	Total	**Non-sexual**	**LGBT**	χ^2	***P***
	(N=1792)	（n=1316）	（n=476）		
Gender (%)				48.585	<0.001
Female	36.30	41.00	23.10		
Male	63.70	59.00	76.90		
Nation (%)				0.857	0.651
Han	67.30	67.20	67.40		
Zhuang	27.00	27.30	26.10		

	Total	Non-sexual	LGBT	χ^2	*P*
Others	5.70	5.50	6.50		
Grade (%)				1.640	0.650
One	41.50	41.80	40.80		
Two	35.40	35.00	36.60		
Three	16.60	16.30	17.20		
Four and five	6.50	6.90	5.50		
Only child (%)				1.042	0.307
Yes	20.00	19.50	21.60		
No	80.00	80.50	78.40		
Type of family (%)				9.901	0.019
Nuclear family	88.30	89.60	84.90		
Single parent divorced families	5.10	4.40	7.10		
Reorganized family	3.00	3.00	2.90		
Bereaved families	3.60	3.00	5.00		
Region (%)				1.880	0.391
City	27.50	26.70	29.80		
Townships	23.90	24.00	23.70		
Rural	48.50	49.30	46.40		
Income(monthly)				1.803	0.614
< ¥ 3000	40.00	39.30	42.00		
¥ 3000-6000元	37.00	37.50	35.50		
¥ 6000-10000元	14.70	15.10	13.70		
> ¥ 10000元	8.30	8.10	8.80		
Mother's education (%)				4.334	0.363
Elementary and below	37.90	38.70	35.90		
Middle School	36.50	37.00	35.10		
High School	10.20	9.90	11.10		
College	8.50	7.90	10.10		
Bachelor's degree or above	6.90	6.50	7.80		
Father's education (%)				8.353	0.079
Elementary and below	23.00	23.30	22.50		
Middle School	44.30	45.70	40.10		
High School	15.00	14.60	16.20		

	Total	Non-sexual	LGBT	χ^2	*P*
College	9.80	9.30	11.10		
Bachelor's degree or above	7.90	7.10	10.10		

Note. LBGT=lesbian, gay, bisexual and transgenders. Statistical significance at $p<0.05$.

2. Provide a reference basis for good mental health services for this group.

2.1Mental health status

College students' non-sexual minorities and sexual minorities differed significantly in the 10 factor scores of somatization, compulsion, interpersonal sensitivity, depression, anxiety, hostility, horror, paranoia, psychoticism, and sleep, as shown in Table 4.There was also a significant difference between the two groups in the detection rate of the 10 psychological problems, with the highest rate of compulsion symptoms, as shown in Table 5.In addition, since suicidal ideation is closely related to college students' psychological crisis intervention, the researcher statistically analyzed the level of suicidal ideation of the respondents. The results found that among non-sexual minority college students, the levels of suicidal ideation were 88.7%, 5.8%, 5.8%, 4.4%, 0.4%, 0.8%, and 0.8% in the order of no, very mild, moderate, heavy, and severe; among sexual minority college students, the levels of the five categories of suicidal ideation accounted for 68.5%, 12.6%, 14.5%, 2.5%, and 1.9% in the order of the level of suicidal ideation. This shows that sexual minorities are nearly three times as likely as non-sexual minorities to have moderate or severe suicidal ideation, and nearly six times as likely as non-sexual minorities to have favored suicidal ideation. There was a significant difference between the two groups when asked if they had had suicidal ideation in the past six months, as detailed in Table 6.

Table 4：Comparison of non-sexual and sexual minorities in college students on mental health scores

	Total(N=1792)	Non-sexual(n=1316)	LGBT(n=476)	t	*P*
somatisation	1.376 ± 0.610	1.299 ± 0.518	1.587 ± 0.774	7.522	<0.001
obsessive-compulsive	1.813 ± 0.785	1.713 ± 0.715	2.089 ± 0.896	8.237	<0.001
depression	1.624 ± 0.737	1.529 ± 0.661	1.889 ± 0.862	8.291	<0.001
interpersonal sensitivity	1.580 ± 0.716	1.469 ± 0.626	1.888 ± 0.849	9.855	<0.001
anxiety	1.468 ± 0.672	1.383 ± 0.588	1.703 ± 0.820	7.813	<0.001
hostility	1.440 ± 0.639	1.346 ± 0.538	1.698 ± 0.804	8.862	<0.001
fear	1.426 ± 0.651	1.348 ± 0.565	1.641 ± 0.806	7.311	<0.001
paranoia	1.419 ± 0.634	1.328 ± 0.543	1.672 ± 0.784	8.859	<0.001
psychoticism	1.437 ± 0.634	1.346 ± 0.544	1.688 ± 0.781	8.821	<0.001
Others	1.507 ± 0.663	1.420 ± 0.579	1.747 ± 0.806	8.136	<0.001
Totals	136.530 ± 56.761	128.282 ± 49.060	159.334 ± 69.104	9.016	<0.001

Note.SD = standard deviation.LBGT=lesbian,gay,bisexual and transgenders.
Statistical significance at $p<0.05$.

Table 5：Comparison of detection rates of psychological problems between non-sexual and sexual minorities among college students

	Total(N=1792)	Non-sexual(n=1316)	LGBT(n=476)	χ^2	*P*
psychological symptom（%）					
somatization	11.20	7.80	20.60	58.101	<0.001
obsessive-compulsive	31.40	26.40	45.20	56.879	<0.001
depression	23.20	18.20	36.80	67.431	<0.001
interpersonal sensitivity	21.00	15.60	35.90	87.286	<0.001
anxiety	15.60	11.20	27.50	70.435	<0.001
hostility	12.80	8.20	25.40	92.927	<0.001
fear	14.30	10.30	25.40	64.759	<0.001
paranoia	13.30	9.20	24.80	73.557	<0.001
psychoticism	14.90	10.30	27.50	81.433	<0.001
Others	17.40	12.50	30.70	80.147	<0.001
Totals	24.80	19.60	39.10	71.104	<0.001

Note.LBGT=lesbian, gay, bisexual and transgenders. Statistical significance at $p<0.05$.

Table 6：Comparison of Sexual Minority and Non-Sexual Minority College Students on Suicidal Ideation Scores

	Total(N=1792)	Non-sexual(n=1316)	LGBT(n=476)	χ^2	*P*
Have thought about ending your life in the past 6 months（%）				34.049	<0.001
Yes	6.31	3.95	12.82		
No	93.69	96.05	87.18		

Note.LBGT=lesbian, gay, bisexual and transgenders. Statistical significance at $p<0.05$.

2.2. Sexual Minority Mental Health Symptom Network

The mental health symptom network of sexual minority college students is shown in Figure 2.The results show that the strongest associations were found between paranoia (H8) and hostility (H6), suggesting a strong correlation, followed by obsession (H2) and depression (H4), and then somatization (H1) and anxiety (H5), with regularized bias correlation coefficients of 0.33, 0.32, and 0.3, respectively, and with confidence intervals as shown in Figure 3.The central standardized estimates of the sexuality indicators showed (see Figure 2) that anxiety (H5) had the maximum node Strength, Closeness, Betweenness, and

Expected Influence, suggesting that anxiety was the core symptom of the mental health problem network of this study's sexual minority college students. The stability coefficients of node strength, tightness and centrality of mediation are 0.517, 0.595 and 0.672, respectively, which are all above 0.5, indicating that the structure of this network has good stability, as shown in Figure 4.

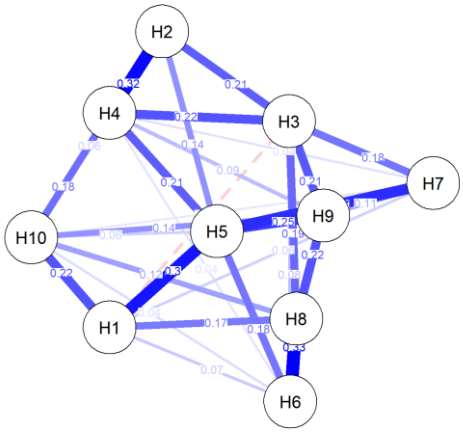

Figure 1: Network of mental health of sexual minority university students.
Source: Mingming Dong ,2024

H1: somatization, H2: obsessive-compulsive, H3: depression, H4: interpersonal sensitivity, H5: anxiety, H6: hostility, H7: fear, H8: paranoia H9: psychoticism, H10: Others

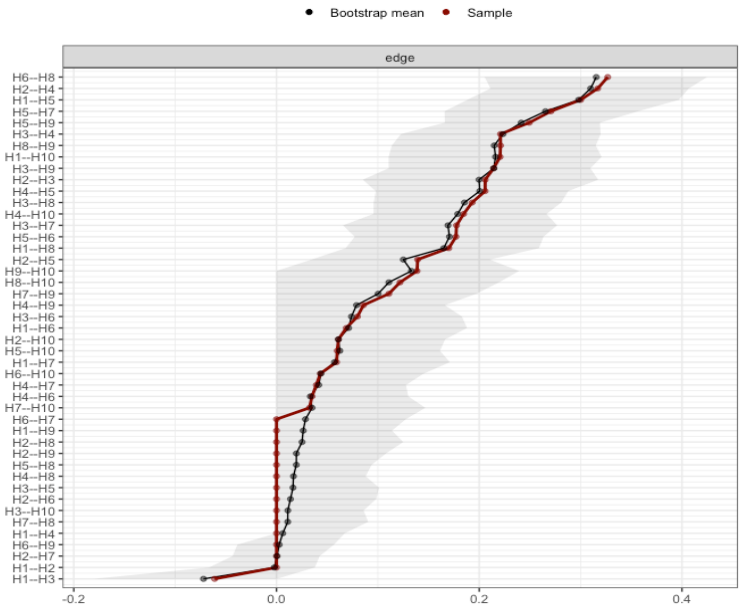

Figure 2: Bootstrapped confidence intervals of estimated edge-weights for the network of mental health symptoms of sexual minority university students
Source: Mingming Dong ,2024

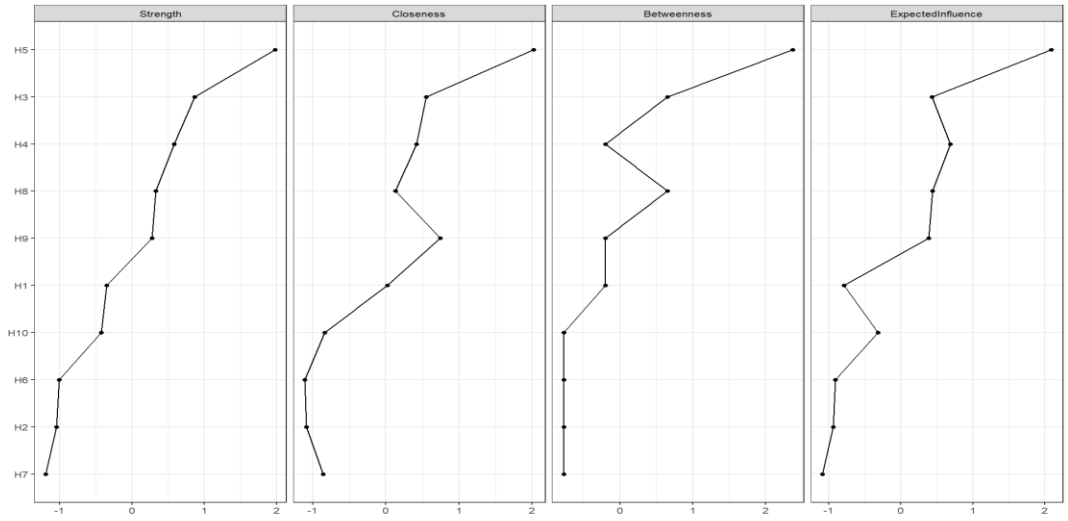

Figure 3: Centrality indices of mental health symptoms of sexual minority university students
Source: Mingming Dong ,2024

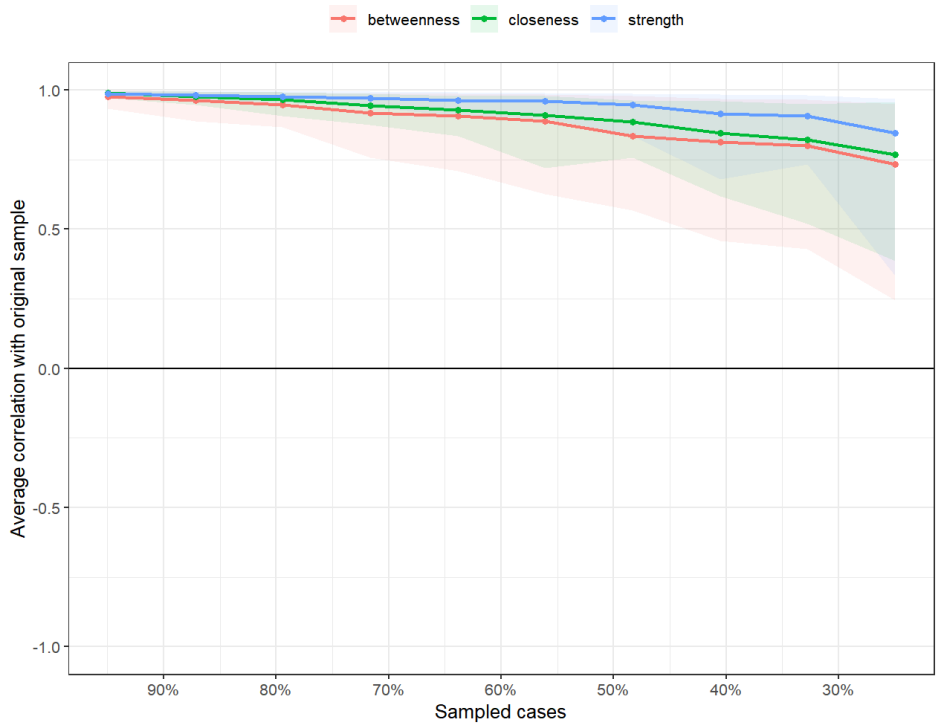

Figure 4: Average correlations between centrality indices of networks sampled with persons and dropped and the original sample
Source: Mingming Dong ,2024

Discussion

1. The phenomenon of sexual orientation and gender identity as a minority among college students in Guangxi universities is relatively common

Among the respondents in this study, the percentage of sexual minority college students was 26.56%, in Yudi Zhang's survey(Yu-di & Fang, 2019), the percentage of sexual minority college students (gay, lesbian, bisexual, and other sexual orientations) in the national sample was 11.55%, and in Zhang Peichao(ZHANG Pei-chao, 2012) et al. the percentage of those who perceived that their inner gender did not correspond to their biological gender (transgender) was 4.2%; a survey in the United States (Pew Research Center, 2022) showed that approximately 17% of people between the ages of 18-29 identify as sexual minorities (gay or bisexual) and 5.1% are transgender or non-binary. The results of this study are higher than the proportion of the national sample, and more convergent with the U.S. survey, but still higher than the proportion of sexual minorities in the U.S. survey, suggesting that the phenomenon of sexual orientation and sex ratio identifying as a minority is more prevalent among university students in Guangxi's colleges and universities. The reason why the proportion of sexual minorities in this survey is higher than the results of the existing domestic survey is considered to be the reason that the sampling method has been optimized. This study adopts the whole group sampling, through the counsellors to organize the students to fill in the questionnaire on the spot, which ensures the rate of filling in the questionnaire and the coverage of the sample, compared with the previous ‘willing to take the bait’ way of filling in the questionnaire, so that those who do not want to participate in filling in the questionnaire of the sexual minorities are also able to be ‘exposed’, and the survey results are more realistic. The results of the survey are more realistic. The proportion of bisexuals among sexual minority college students is high, as shown in Table 2, which is consistent with the results of domestic and international studies(Yu-di & Fang, 2019). There is a significant difference in the ratio of sexual minority college students to non-sexual minority college students in terms of gender and family type (Table 3), which indicates that there are a higher proportion of sexual minorities in female biological sex, single-parent divorced families and bereaved families.

2. College students' sexual minorities have lower mental health than non-sexual minorities

This study found that college students' sexual minorities have significantly higher scores than non-sexual minorities on all 10 factors, including somatization, obsession, interpersonal sensitivity, depression, anxiety, hostility, terror, paranoia, psychoticism, and sleep, and that the detection rate of psychological problems is significantly higher than that of non-sexual minorities, and that the degree of the existence of suicidal ideation is also significantly higher than that of non-sexual minorities. This is consistent with the results of current related studies at home and abroad. A survey by Yudi Zhang(Yu-di & Fang, 2019) of 10,590 college students from 26 colleges and universities in 10 provincial administrative regions in China found that sexual minority college students scored significantly higher than non-sexual minority college students on depression, anxiety, and suicidal ideation. Some domestic scholars reviewed the influencing factors of mental health of sexual minorities, and found that the mental health of sexual minorities is negatively affected by both internal and external pressures. External pressures include prejudice, discrimination, and stigma, which are due to external stressors such as the social environment (relevant life events) and do not depend on the individual's self-perception and evaluation; and internal pressures include

identity, identity concealment, and coming out of the closet(HUANG Kaixin, 2023), which are caused by individuals' perception of their own sexual minorities. These are stressors caused by the degree to which an individual identifies with his or her sexual minority identity, and are triggered by the individual's cognitive bias. In addition, as can be seen from the detection rate of psychological problems, obsessive-compulsive, interpersonal sensitivity and depression are the three symptoms with the highest prevalence among college students' sexual minorities, which can be used as symptom indicators for identifying mental health problems in this group.

3. Anxiety is the core symptom of the network of mental health problems among sexual minority college students in Guangxi universities

The results of the network analysis show that anxiety is the central node of the network of mental health problems of the sexual minority college student group in this investigation, with the highest values of intensity, tightness, meditatively and predictability, indicating that anxiety plays an important role in the network, and that the alleviation of anxiety can lead to the change of the network of psychological symptoms of the group, which can lead to the alleviation or elimination of other symptoms. In interventions targeting the mental health of sexual minority college student groups, focusing on anxiety alleviation can enhance the effectiveness of interventions. In addition, the network analysis presented three pairs of closely related factors, with the highest correlation being the paranoia and hostility factor, suggesting that in the psychological symptoms of sexual minorities, projective thinking affects hostile thoughts, feelings, and behaviors, and conversely reinforces paranoid traits such as suspicion and delusion. The second is the obsessive-compulsive and depression factor, which has been shown to have a significant positive correlation between depression and the obsessive-compulsive factor(HUANG Kaixin, 2023), and obsessive-compulsive symptoms can have a certain degree of influence on depression(Chen Zhien Lu Zilu Mei Yintai, 2000), and obsessive-compulsive symptoms are now included in the clinically recognized Hamilton Depression Scale (HAMD) as a regular component in the assessment of depressive symptoms, which demonstrates a close connection between the two. The third pair is the somatization and anxiety factor, a correlation analysis study of anxiety and somatic symptoms(REN Yi, 2023; Yan et al., 2017) showed a positive correlation between somatic symptoms and anxiety, as well as some of the symptoms in somatization, which are influences on anxiety, which is basically the same as the results obtained in this study.

Recommendations

1.General Recommendations

The results of this survey show that there are no less than the national proportion of sexual minorities in universities in Guangxi., and their mental health level is also significantly lower than that of non-sexual minorities, which deserves the attention of the relevant departments of colleges and universities. A study(Yan et al., 2017) shows that although Chinese psychological counselling practitioners currently have better reception feelings and willingness to receive homosexuals, sexual orientation reversal therapy is still used in China, and the degree of knowledge about sexual minorities is not high. A study exploring the perceptions and experiences of school counselling among young sexual minorities in South Korea(Yi et al., 2022) showed that only about 11% of sexual minority students contacted school counsellors about their gender and gender identity, and many reported that the

counselling they received was not helpful. Strengthening the capacity of school counselling services, promoting the multicultural competence of university teachers, and making full use of the second classroom to carry out psychosexual guidance and education for university students can help to provide targeted support for sexual minorities among university students and improve the mental health of this group.

2. Recommendation for future research

Limitations of this study include the failure to analyze factors influencing mental health in sexual minorities. Adverse childhood experiences and life events are the risk factors that affect the mental health of this group. In addition, understanding the school counseling experience of sexual minorities in colleges and universities in Guangxi and obtaining their cognition and experience of current school counseling are helpful to improve the counseling service system of colleges and universities, improve the ability of counselors, and achieve the purpose of improving the mental health status of this group more targeted. To explore the risk factors and protective factors of the mental health of sexual minorities in Guangxi, and to propose methods and breakthroughs to improve their mental health status based on the investigation of the school counseling experience of this group, is research that can be conducted in the future.

Finding new knowledge: This study was funded by 2022 Guangxi University Young and Middle-aged Teachers' Basic Research Ability Improvement Project（No.2022KY0065).

References

Chen, Z., Lu, Z., & Mei, Y. (2000). A study of the obsessive symptoms and their relationship with depressive symptoms in depression disorder [A study of the obsessive symptoms and their relationship with depressive symptoms in depression disorder]. *Chinese Journal of Nervous and Mental Diseases*. 26 (4), 218-221.

Huang Kaixin, Y. T. H. B. (2023). Analysis of related factors in outpatient adolescent depression.*PSY.* 23 (1), 147-149.

Liu, R. T. M. B. (2012). Suicidal Ideation and Self-Harm in Lesbian, Gay, Bisexual, and Transgender Youth. *American Journal of Preventive Medicine*. 42 (3), 221-228.

Oswalt, S. B. W. T. (2011). Sexual Orientation and Differences in Mental Health, Stress, and Academic Performance in a National Sample of U.S. College Students. *Journal of Homosexuality*. 58 (9), 1255-1280.

Ren Yi, L. G. G. T. (2023). Correlation analysis of anxiety, depression and somatic symptoms in healthcare workers during the outbreak. *Psy*. 18 (11), 56-63.

Tian Baowei, H. X. (2016). The Effects of Perceived Stress, Perceived Discrimination and Social Support on the Mental Health of Gay College Students. *Chinese Journal of Special Education.* 12 (1), 91-96.

Yan, L., Lingham, Z., Qiang, S., Yao, C., & Huiqing, L. (2017). Awareness and attitudes towards gender sexual minority among psychiatrists and psychologists. *The Chinese Journal of Human Sexuality.* 26 (1), 133-139.

Yi, H. J., Shin, Y., Min, Y., Jeong, J., Jung, J., & Kang, Y. (2022). Perception and Experience of Sexual and Gender Minority Korean Youth in School Counseling. *International Journal for the Advancement of Counselling*. 45 (2), 189-209.

Yu-di, Z., & Fang, F. U. (2019). Investigation on Mental Health Status of Sexual Minority College Students Based on National Samples of China [Investigation on Mental Health Status of Sexual Minority College Students Based on National Samples of China*J*. *Chinese Journal of Clinical Psychology*. 27 (5), 997-1002.

The Change Management on Food Safety Management of Food Production Enterprises in Shandong Province of China

Xianglin Chen and Tanaset Morasilpin
Southeast Asia University
Corresponding Author, E-mail: s6372A20021@sau.ac.th

****

Abstract

The objective of this research were to study 1) change management (food safety culture, organization structure change, technological), food safety risk control and government support effect on food safety management performance; 2) To analysis change management (food safety culture, organization structure change, technological), food safety risk control and government support effect on food safety management performance; and 3) To develop food safety management performance model. The research instrument is a mixed method, collected data from a sample of 600 sample of enterprises reaching above medium-sized scale is distributed in 16 cities in Shandong Province. The statistics for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and structural equation model path analysis.

The results of this research found that: 1) It is found that every factor has a mean at the high level. The analyzed model is an industrial enterprise above the scale are those with product sales revenue of RMB 20 million or more (inclusive) in that year. 2) the number of enterprises reaching above medium-sized scale is distributed in 16 cities in Shandong Province having the Goodness of-Fit Index of = 2.872, RMSEA = 0.058, RMR = 0.024, p-value 0.000; and 3) The influence lines of all factors affect to Change Management on Food Safety Management of Food Production Enterprises in Shandong Province, China. Which is the highlight for change management has a significant impact on the performance of food safety management of the industrial enterprises and the number of enterprises in 16 cities in Shandong Province.

Keywords: Change management; Food safety risk control; Government support; Food safety management performance

Introduction

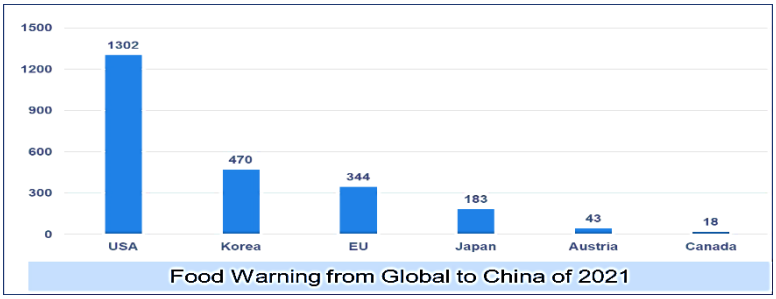
Food is the most important material basis for human survival and development, and food safety maintains human life and health. A safe, nutritious, and adequate food supply is the primary need of human life. (Wageningen University, 2023: Online) According to statistics released by the World Health Organization (WHO) in 2021, approximately 600 million people worldwide suffer from foodborne illnesses each year, resulting in approximately 420,000 deaths each year. According to incomplete statistics from the Chinese Center for Disease Control and Prevention (CDC), about 200-300 million people experience foodborne illnesses each year, and 600-800 foodborne illness outbreaks are reported each year. This results in hundreds of deaths. (WHO, 2022: Online) Common microbial foodborne illnesses include Salmonella food poisoning, Vibrio parahaemolyticus food poisoning, Aspergillus food poisoning, and Staphylococcus aureus food poisoning. On January 14, 2020, the China Food Safety Development Report (2019) released by the Institute of Food Safety Risk Management at Jiangnan University states that foodborne illness (Foodborne Disease) is one of the world's most Foodborne disease is one of the most prominent

* Received: March 21 2024; Revised: April 11 2024; Accepted: April 16 2024

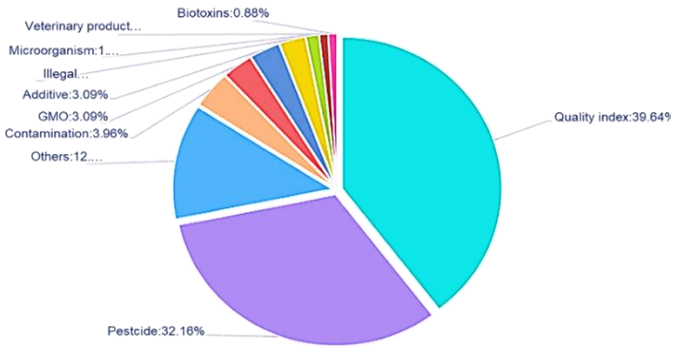
public health problems and the biggest issue facing food safety. (Bintsis, 2017: 531) According to data from the China Health Statistics Yearbook and related domestic and international literature, there were 20,827 cumulative outbreaks of foodborne disease in China during 2001-2017, with a cumulative incidence of 289,068 people, and the overall trend is on the rise. (Lu, et al., 2023: 480) The study shows that foodborne illness remains the largest food safety problem in China, with a high incidence rate and a degree of underreporting. Underreporting rates are estimated to be as high as 90% in developed countries. In developing countries, it is estimated to be over 95% (Sohu, 2020: Online).

In the current food production, handling and transportation, there are also many food safety hazards, such as the addition of illegal added substances, the use of expired food materials, unreasonable use of pesticides, excessive residues of harmful substances, multiplication of pathogenic bacteria, etc. (FAO, 2023: Online) These factors may cause irreversible effects on human health. Domestic and foreign food safety incidents are also frequent, food safety incidents are also leading to high product recall costs and loss of reputation of some manufacturers, and even lost markets or closed as a result.

In addition, with urbanization and international trade, the sources of raw materials, processing locations and the entire supply chain of food have become more complex than ever before, and the supply chain of food from the source to the consumer to complete the final consumption has become longer. (Iakovou, et al., 2015: 294) Food safety is therefore not only fundamental to the survival and development of food enterprises, but also to national stability and economic development. FSM is the implementation of various measures to ensure that the food production process minimizes food safety risks and ensuring food safety has become the core management objective pursued by the modern food industry. (Burki., Ersoy., & Dahlstrom, 2018: 1309) The effectiveness of FSM in production and processing enterprises is particularly critical. 2021 January to December export food statistics report, the European Union, the United States, Australia, Japan, South Korea, Canada notified a total of 2,360 batches of warning food to China, involving 29 categories of products. (Bohman., & Pårup, 2022: 142) Among them, the U.S. notified the largest number of warning products to China with 1302 batches, followed by South Korea and the EU (Figure 1.1-1 below). Among all warning products to China, the top three notified categories are vegetables and their products, aquatic products and their products, and baked goods, accounting for 17.52%, 12.72% and 9.65% of the total respectively. (ECA, 2023: Online) The main reasons for the failure of the products involved in the China Alert are the failure of quality indicators, excessive pesticide residues, and certification issues. Among them, pesticide residues are serious food safety hazards, accounting for 32.16%, which is higher than the statistical proportion in 2020 (Li et al., 2021: 481) (Picture 1-2 below).

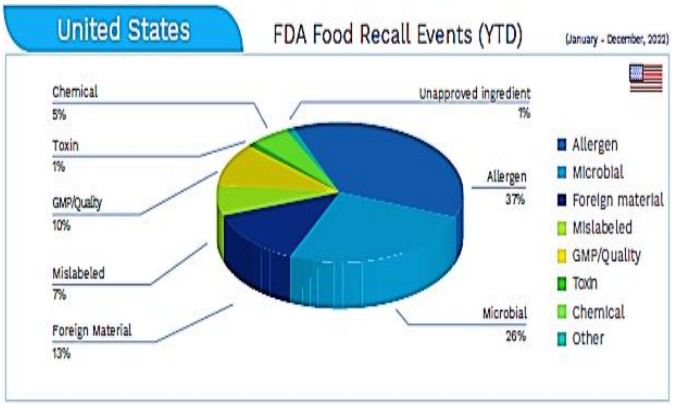

Picture1 Number of warnings for Chinese products from various countries in 2021

Picture 2 Analysis of the causes of non-conforming products, in 2021

2022 Mérieux NutriSciences published the recalls analysis report of USA, Canada and Mexico, showing that in the developed country of the United States, for example, only 7% of food safety recalls were for non-food safety events and 76% were for microbial, allergen and foreign body contamination (Merieuxnutri sciences, 2023: Online) (Picture 3 below)

Picture 3 FDA Food Recall Events

Food safety problems caused by foodborne pathogens pose a great threat to people's health and hinder socioeconomic development worldwide (FAO, 2023a: Online; Liu, et al., 2021: 482) The issue of food safety concerns everyone, food producers, owners and regulators in the distribution chain. In China, there have been food safety incidents such as "dyed steamed buns", "tainted rice", "tainted milk powder" and "lean meat extract". These food safety incidents not only made consumers consume unsafe products, but also led to huge losses to enterprises and industries and even to the country. After the melamine incident (2009), tens of thousands of workers were laid off in dairy industry, about more than 2.4 million dairy farmers dumped their milk, many urban and rural residents' employment and income were affected. (IFCIO, 2023: Online) China's dairy imports jumped from 350,000 MT to 600,000 MT in 2009, and China's dairy industry was greatly damaged. More than a decade after the melamine incident, the incident is still being discussed many times at international food safety conferences as a typical negative case of the food industry. (Ishaq et al., 2014: 723) When enterprises in the internationally renowned food industry do risk assessments of their suppliers, the origin of food ingredients in China even becomes a demerit point. Melamine was not only a food safety event at the time, but also became one of the cases of

adulteration and forgery evaluation as one of the new food safety wind risks in recent years. (Yang, 2009: 113) For food safety incidents with great impact, the damage is not only limited to the victimized consumers, but often extends to the industry and national reputation, and the food safety strategy is one of the important strategic directions in China's development. (Wang, 2022: 1917)

Research Objectives

1. To study change management (food safety culture, organization structure change, technological), food safety risk control and government support effect on food safety management performance.

2. To analysis change management (food safety culture, organization structure change, technological), food safety risk control and government support effect on food safety management performance.

3. To develop food safety management performance model.

Research Methodology

Sample and data collection.

1. For quantitative method, usually when the sample size is below 100, almost all analyses are unstable, and samples above 200 can be called medium-sized samples, and this questionnaire study planned to collect about 600 questionnaires. This study also considered the Yamane formula, Yamane is a commonly used sample survey method that helps researchers determine the size of the sample to ensure the reliability and validity of the results. The specific formula is; n = N / (1 + N (e^2)). Where n denotes the sample size, N denotes the overall size, and e denotes the desired sampling error (0.5), the calculation result is n≈354, and the planned 600 sample size (n=600) is much higher than this number. But the Yamane formula also has some limitations. It assumes that the overall distribution is uniform, while the overall distribution may be uneven. Second, it does not take into account the representativeness and randomness of the sample, which may lead to sample bias and error. According to the data published by news.foodmate.net, the total number of food production enterprises above the scale in Shandong Province counted in 2020 was 3,193. Industrial enterprises above the scale are those with product sales revenue of RMB 20 million or more (inclusive) in that year. And the number of enterprises reaching above medium-sized scale is distributed in 16 cities in Shandong Province, and the probability that the enterprises that can adopt change management are roughly distributed in above medium-sized enterprises is higher, because it needs the support of certain enterprise scale and cost. The plan is to randomly select enterprises from 16 cities to do the questionnaire survey, to avoid individual cities in the case of small size of food enterprises affecting the representativeness of the sample. In addition, considering the size of the population of each city and the distribution of food enterprises are different, the sampling size will focus on densely populated and economically developed cities. Conclusion In this research, the researcher selected the number of samples used in the research at 600 samples.

2. For qualitative method in this study, in addition to the literature review, I conducted face-to-face interviews with two officials from the Market Supervision Administration responsible for supervising food production enterprises in Rizhao City and four food production enterprises from different cities in Shandong Province. All four enterprises had implemented change management and were among the top three in their respective industries. A total of 23 people, including enterprise leaders and department managers, were interviewed, including one general manager,

four quality managers, three production managers, two maintenance managers, three procurement managers, four technology department managers, two sales managers, and three human resources department managers. The interviews took five days.

Instrument

In this research, according to the existing mature scale, and each variable, design the questionnaire, collect a certain amount of empirical data to test the reliability and validity of the scale, and determine the measurement scale of each variable.

At the same time, a small-scale pre-test was conducted, and then the order of the questions and expressions were adjusted according to the results of the test to ensure that the interviewees could correctly understand the contents of the questions and answer them conscientiously by

1. For quantitative methods

In this research, the positive effects of food safety culture, organizational structure change, technological change, food safety risk and government support on FSM performance were derived by designing a questionnaire, using SPSS25.0 and AMOS software for data processing and empirical analysis, the questions and response options for the design assessment elements of the questionnaire were developed based on the scenario descriptions of previous studies. All questionnaires used closed-ended questions. The questionnaire was designed for the attitude category using Likert's five-point scale method, e.g., organizational satisfaction with FSM performance was assessed on a scale of 1 to 5, with 5 being very agree and 1 being the very disagree. The questionnaire can be distributed through the online survey system "Questionnaire Star" in China. The questionnaires are translated into Chinese and distributed through government-organized food enterprises' WeChat workgroups, as well as through direct contact with food enterprises. The study used a random sampling technique to distribute the data using a self-administered questionnaire.

2. For Qualitative Method

Semi-structured interviews are widely used in academia for survey research. In general, Semi-structured interviews were mostly face-to-face exchanges between the researcher and the interviewee on the main content of the study. To explore the understanding, attitude, and motivation of research subjects towards issues related to education in practice.

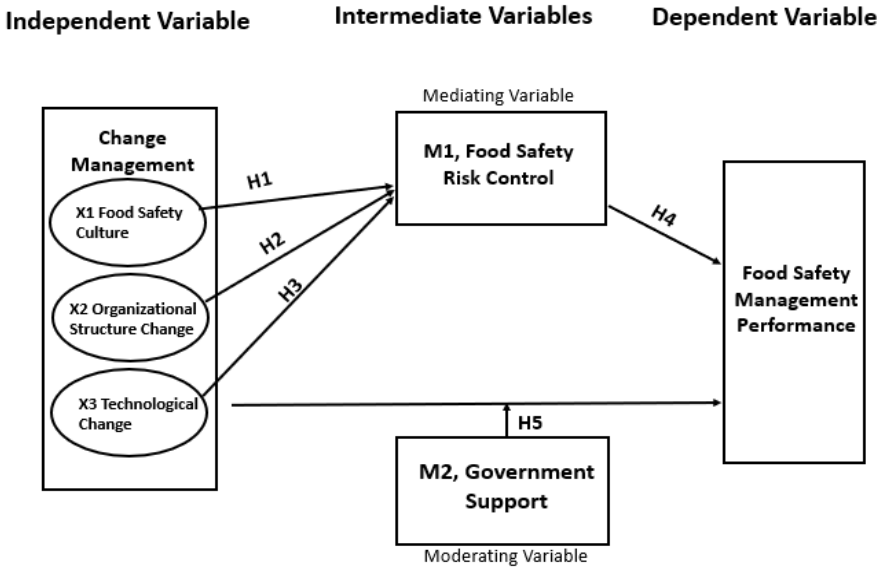
A relevant aspect of this study is the survey of enterprise leaders and department managers from the Market Supervision Administration responsible for supervising food production enterprises in Rizhao City and four food production enterprises from different cities in Shandong Province. All four enterprises had implemented change management and were among the top three in their respective industries. A total of 23 people.

Data Analysis

The data analysis software used in this study was SPSS and AMOS, with the help of which the reliability and validity of the scales, the basic descriptive statistics of the samples, and the regression model for hypothesis testing were statistically analyzed.

Research Conceptual Framework

This study is based on classic change management theories. Peter Drucker's series of management theories, Deming's PDCA theory, risk management theory, Chinese and international food safety regulations and the Global Food Safety Initiative (GFSI) food safety standards. Through extensive literature review and expert interviews, it is shown that the independent variables related to the impact of change management on food safety management performance include food safety culture, organizational structure change, technological change, and the positive impact of food safety risk control as an intermediary variable on the dependent variable of food safety management performance. Government support serves as a moderating variable between change management and food safety management performance. Therefore, the researcher can develop a conceptual following by

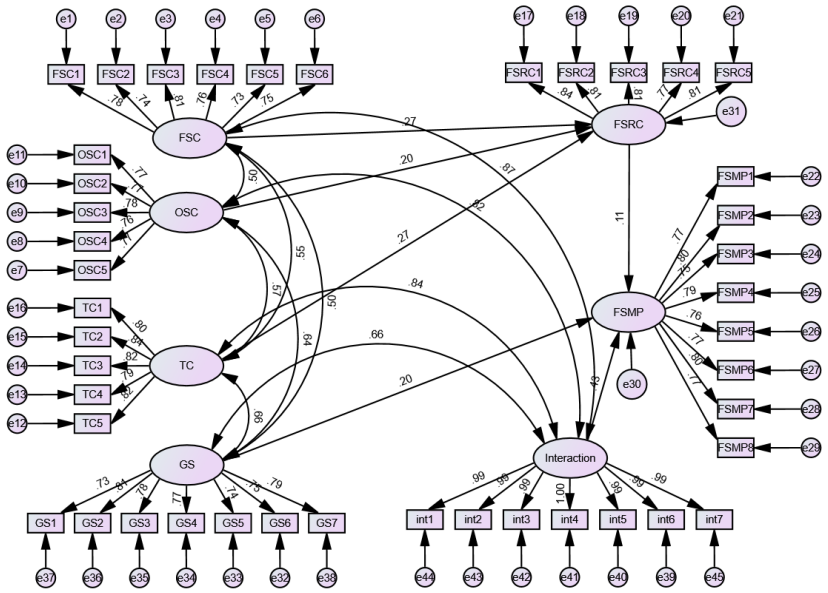
Picture 4 Research Conceptual Framework

Research Result

For Quantitative Method

1) studying changes management (food safety culture, organization structure change, technological), food safety risk control and government support effect on food safety management performance.

Structural Equation Modeling, using AMOS 26.0, a structural equation model was constructed with Change Management (Food Safety, Organizational Structure Change, and Technology Change) is an independent variable, Food Safety Risk Control, and Government Support as an mediating variables to Food Safety Management Performance as the dependent variable for model testing.

Picture 5 Structural equation modeling (unstandardized coefficients)

Table 1 Degree of model fit

Index	X^2	df	P	X^2/df	GFI	RMSEA	RMR	CFI	NFI	IFI
Acceptable Value	-	-	>0.05	<3	≥0.9	<0.10	<0.05	≥0.9	≥0.9	≥0.9
Value	2423.723	844	0.000	2.872	0.939	0.058	0.024	0.946	0.920	0.946

From the above table, the model fitting was analyzed, and the chi-square degrees of freedom ratio χ2 /df f was less than 3, and most of the other indexes were fitted better by the test value, which indicated that the structural equation model was fitted better.

2) to analysis change management (food safety culture, organization structure change, technological), food safety risk control and government support effect on food safety management performance.

Table 2 Results of path significance test

Path	**Estimate**	**S.E.**	**C.R.**	**P**	**Conclusion**
FSC→FSRC	0.271	0.052	5.394	<0.001	H1 Accepted
OSC→FSRC	0.202	0.055	3.897	<0.001	H2 Accepted
TC→FSRC	0.273	0.058	5.079	<0.001	H3 Accepted
FSRC→FSMP	0.109	0.041	2.275	0.023	H4 Accepted
Interaction →FSMP	0.435	0.016	7.641	<0.001	H5 Accepted

The standardized path coefficient of FSC on FSRC is 0.271, with a p-value of less than 0.05, indicating that there is a significant positive effect of FSC on FSRC (H1 Accepted).The standardized path coefficient of OSC on FSRC is 0.202, with a p-value of less than 0.05, indicating that OSC presents a significant positive effect on FSRC (H2 Accepted).The standardized path coefficient of TC on FSRC The standardized path coefficient of TC on FSRC is 0.273, with a p-value of less than 0.05, indicating that TC presents a significant positive effect on FSRC (H3 Accepted).The standardized path coefficient of FSRC on FSMP is 0.109, with a p-value of less than 0.05, indicating that FSRC presents a significant positive effect on FSMP (H4 Accepted).The interaction term of Change Management and Government support is 0.109, with a p-value of less than 0.05, indicating that OSC presents a significant positive effect on FSRC (H4 Accepted). The standardized path coefficient of the interaction term between Change Management and Government support is 0.435, with a p-value less than 0.05, indicating that Government support has a significant positive moderating effect on Change Management and FSMP (H5 Accepted).

The mediation effect test was conducted using the AMOS bootstrap method, choosing a sampling number of 5,000 and a confidence interval of 95% to conduct the test, and the following results were obtained:

Table 3 Summary of intermediary results

Path	Mediating effect	95% CI of mediating effect	P value	Conclusion
FSC=>FSRC=>FSMP	0.030	0.004~0.067	0.018	H6 Accepted
OSC=>FSRC=>FSMP	0.022	0.003~0.048	0.025	H7 Accepted
TC=>FSRC=>FSMP	0.029	0.004~0.064	0.023	H8 Accepted

For Qualitative Method

3. Developing food safety management performance model. Analysis of Interview Results (Semi-structured) by the third of objective, the results can shows that:

Based on the summarized analysis of the interview information, both the management of the enterprises and government officials agreed that the main impact of change management on food safety management was the construction of a food safety culture, and that the positive effects brought by changes in organizational structure and technological changes were the greatest. Through change management, food safety risks were effectively reduced, thereby improving food safety management performance. In addition, government regulation and support were important factors and one of the driving forces for enterprises to adopt change. Furthermore, support for compliant production and product standardization enabled enterprises to avoid customer complaints and government penalties. The answers of the interviewees are also consistent and believe that change management has a significant impact on the performance of food safety management.

Table 4 hypotheses studied in this research:

Hypothesis	Analyses Path	P value	Conclusion
H1	FSC→FSRC	<0.001	Accepted
H2	OSC→FSRC	<0.001	Accepted
H3	TC→FSRC	<0.001	Accepted
H4	FSRC→FSMP	0.023	Accepted
H5	Interaction →FSMP	<0.001	Accepted
H6	FSC=>FSRC=>FSMP	0.018	Accepted
H7	OSC=>FSRC=>FSMP	0.025	Accepted
H8	TC=>FSRC=>FSMP	0.023	Accepted

Discussions

Through a literature review, it was found that there is limited research on the overall performance of food safety management. Many scholars have focused mainly on the catering industry, which deals with direct food consumption, or on the analysis of foodborne hazards, such as the collection, cultivation, breeding, initial processing, and retail sectors of food raw materials. Some researchers have conducted separate studies on supply chain management in food safety management within the production and distribution sectors. (Iakovou, et al., 2015: 312) Others have examined the impact of food safety culture, change leadership, and information management on food production enterprises. However, there is a lack of comprehensive research and analysis from the perspective of change management, examining the factors that affect the performance of food safety management. (Burki., Ersoy., & Dahlstrom, 2018: 1312) There is also a lack of studies that consider food safety risk as a mediating variable.

From the official research reports, it can be observed that many scholars have examined the role of government in food safety management. (Bintsis, 2017: 532) This includes the effectiveness of government legislation, establishment of standards, and supervision and enforcement. However, the research models have not investigated government support activities as moderating variables in the relationship between change management and food safety management performance. (Bohman & Pårup, 2022: 274)

Therefore, this study analyzes the impact of various dimensions of enterprise management change on food safety management performance, providing a more comprehensive and systematic theoretical framework.

Due to the complexity and multiple stages of the entire food supply chain, food safety is influenced by various factors, including the origin of materials, climate, production and processing levels, supply chain, management, government support, economic and political environment, and other factors. Among them, food production and processing are crucial stages that can reduce or increase food safety risks. (Wageningen University, 2023: Online) This is because production enterprises need to achieve economies of scale, and the quantities of food production and processing involved are also of a certain scale. Therefore, processed foods are not limited by the shelf life and storage restrictions of natural foods. Production and processing enterprises can

expand the geographical scope of food products to a global level, which means that the affected population and regions are more extensive, and the consumption time span of food products is longer. (Li et al., 2021: 484) If enterprises and governments manage this stage of food safety well, they can control food safety risks in the food source and supply chain effectively. Therefore, the production and processing stage is one of the most efficient and critical stages for controlling risks in food safety management. (IFCIO, 2023: Online) This study provides practical guidance for the industry, government, and enterprises to focus limited resources on key processes and improve food safety management performance by effectively controlling food safety risks through change management. (Yang, 2009: 115; Wang, 2022: 1971) In particular, when food production enterprises develop and achieve a certain production scale, this study provides a theoretical basis and practical foundation for using change management to improve food safety management performance.

Conclusion

The purpose of this study is to investigate the impact of change management on the performance of food safety management and explore its underlying mechanisms, providing a theoretical and practical basis for food production enterprises to improve their food safety management performance. Therefore, this study aims to construct a new theoretical framework to study the impact of change management on the performance of food safety management in food production enterprises, and to study the most relevant food safety culture in change management. The relationship and impact of change organizations and information management on food safety risk and government support as mediating and moderating variables on food safety management performance. This study serves as a theoretical and practical supplement to existing research on food safety management performance and provides new research ideas for future researchers.

Enterprises can learn from successful change management models to achieve self-transformation, establish organizational structures, food safety culture, and information management that meet their own development needs. This study also provides references for industry development and government support needs. The government can promote or encourage enterprises to adopt change management methods to improve their food safety management performance through supervision and provide corresponding training and guidance support from a service perspective to help food enterprises implement change management to improve their food safety management performance.

Synthesize the overall finding as structural equation model was constructed with Change Management for Food Safety, Organizational Structure Change, and Technology Change effected Food Safety Risk Control, and Government Support and Food Safety Management Performance in the model testing.

Recommendations

Recommendations in this research

1. A broader range of research can be conducted on change management. For example, the impact of strategic change and process change in change management on food safety management performance can be explored. In particular, the effect of process change may vary depending on the specific industry type of food production enterprises. Some enterprises' business models may be significantly affected by process change, such as those involved in the production and supply chain processes of short shelf-life products.

2. More in-depth research and analysis can be conducted on food safety culture, organizational change, and technological change. This can be done by considering the development scale or specific industry of the enterprises and constructing different theoretical frameworks for change management accordingly. Alternatively, based on the management background of enterprises, they can be categorized into foreign-owned enterprises, state-owned enterprises, and private enterprises, among others. This would allow for a more detailed analysis of the impact of change management on food safety management performance under different ownership backgrounds and provide reference for government support interventions and industry development.

3. This study adopts a positive research approach to facilitate questionnaire surveys and interviews. Other scholars or institutions can consider conducting negative research by leveraging their own identities and support resources. This would involve analyzing the challenges of food safety management performance in enterprises that have not adopted change management. It would provide the industry, enterprises, and government with an understanding of the necessity and motivation for change management.

4. Failed enterprises can be selected from the industry to conduct investigative research. Analyzing case studies of failed enterprises would help identify common factors and issues contributing to their failures. This would provide valuable reference for industry development and enterprise transformation.

Further research

Due to the broad scope of change management, this study did not conduct a comprehensive analysis of all elements involved in change management. Based on a literature review, official regulatory trends, and expert interviews, the study focused on the impact of three core elements of change management on food safety management: food safety culture, organizational structure change, and technological change. These three elements are most relevant and commonly present in the entire food production industry and food safety management. However, the study did not explore the impact of strategic change and process change involved in change management on food safety management performance.

During the research process, support from official personnel helped with sample selection and questionnaire distribution. The survey data was collected through questionnaire surveys or interviews with management personnel related to food safety management in the enterprises surveyed. The primary questionnaire data came from the enterprises' own responses and could not obtain more data information from social media or official regulatory perspectives to verify whether these enterprises have been subject to regulatory penalties or have significant food safety non-compliance issues during inspections. Due to the lack of corresponding funding support and time constraints during the research process, this survey could not cover most enterprises, thus having limitations of a sampling study.

Furthermore, there are not many relevant research dissertations both domestically and internationally, especially domestically. Most of the literature is related to government regulatory laws and regulations or performance aspects. Alternatively, it may be due to inaccurate literature search during my research process. There are limited references that can be consulted during the research process. If this survey could obtain support from food industry associations and acquire more industry information and historical data, it would help to improve the depth and breadth of this research survey, and the collected samples and data may be more representative.

References

Bintsis, T. (2017). Foodborne pathogens. National Institutes of Health. *AIMS Microbiol*. 3 (3), 529–563.

Bohman, V., & Pårup, H. (2022). *Purchasing with the Party: Chinese consumer boycotts of foreign companies, 2008–2021*. China: Swedish National China Centre.

Burki, U., Ersoy, P., & Dahlstrom, R. (2018). Achieving triple bottom line performance in manufacturer-customer supply chains: Evidence from an emerging economy. *Journal of Cleaner Production.* 197(Special), 1307-1316.

ECA. (2023). FDA Warning Letter for South Korean Manufacturer: Identity Testing, QU Oversight, Equipment Qualification and Maintenance. *Online.* Retrieved March 1, 2023. Source https://www.gmp-compliance.org/gmp-news/

FAO. (2023). The State of Food Security and Nutrition in the World. *Online.* Retrieved March 1, 2023. Source https://www.fao.org/3/cc0639en/cc0639en.pdf

FAO. (2023a). *The Future of Food Safety. Online*. Retrieved March 12, 2023. Source https://www.fao.org/3/CA3247EN/ca3247en.pdf.

Iakovou, E., Bochtis, D., Vlachos, D., & Aidonis, D. (2015). *Supply Chain Management for Sustainable Food Networks*. United Kingdom: John Wiley & Sons. Ltd.

IFCIO. (2023). IFCO is our trusted food safety partner. Retrieved March 12, 2023. *Online.* Source https://www.ifco.com/our-expertise/food-safety/?creative=692818329829&keyword=food%.

Ishaq, M., Li. C., & Ping, Q. (2014). Food Safety Issues in China: An Insight into the Dairy Sector. *Journal of Animal and Veterinary Advances*. 13 (12), 719-727.

Li, C., Zhu, H., Li, C., & Qian, H. (2021). The present situation of pesticide residues in China and their removal and transformation during food processing. *Food Chemistry*. 354 (2), 129552.

Liu, X., Liu, G., Wu, Y., Pang, X., Wu, Y., Qinshu., Niu, J., Chen., O., & Zhang, X. (2021). Transposon sequencing: A powerful tool for the functional genomic study of food-borne pathogens Trends in Food. *Science & Technology*. 118 (7), 679–687.

Lu, D., Liu, J., Liu, H., Guo, Y., Dai, Y., Liang, J., Chen, L., Xu, L., Fu, P., & Li, N. (2023). Vital Surveillances: *Epidemiological Features of Foodborne Disease Outbreaks in Catering Service Facilities - China, 2010–2020. China CDC Weekly*. 5 (22), 479-484.

Merieuxnutri sciences. (2023). North American Food Recalls Headed by Allergens. *Online.* Retrieved March 12, 2023. Source https://www.merieuxnutrisciences.com/na/north-american-food-recalls-headed-by-allergens/.

Sohu. (2020). Food Safety Promotion Week: Foodborne diseases remain the biggest food safety issue in China. *Online.* Retrieved March 12, 2023. Source https://www.sohu.com/a/419787749_120207477.

Wageningen University. (2023). Food security: sufficient safe and healthy food for everyone. *Online.* Retrieved March 1, 2023. Source https://www.wur.nl/en/show/food-security-11.htm.

Wang, X., Xu, Y., Liang, M., Gao, J., Wang, J., Chen, S., & Cheng, J. (2022). Chinese Consumers' Trust in Food Safety Surveillance Sampling of Commonly Consumed Foods. *National Institutes of Health*. 11 (13), 1971.

WHO. (2022). Food Safety. *Online.* Retrieved March 12, 2023. Source https://www.sohu.com/a/419787749_120207477.https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/food-safety.

Yang, R., Huang, W., Zhang, L., & Thomas, M. (2009). Milk adulteration with melamine in China: crisis and response. *Quality Assurance and Safety of Crops & Foods*. 1 (2), 111-116.

The Effects of Wushu Training on Physical Fitness in Chinese Adolescents

Zhu Dongyang, Ekasak Hengsuko,
Kreeta Promthep and Onsuda Wiangthongsarat
Udon Thani Rajabhat University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: ekasak.he@udru.ac.th

****

Abstract

The purpose of this study was to study the effects of Chinese Wushu martial arts training. It affects two aspects of physical performance : Cardiovascular endurance and Muscle strength using experimental research. The population used in the research is students of Henan Mechanical and Electrical Vocational College and use specific random sampling. The sample consisted of 150 people, divided into 75 male and 75 female students. The research instrument was wushu training program for 8 consecutive weeks. Using 8 weeks of training, testing the cardiovascular endurance and muscle strength from running 1000 meters for men and running 800 meters for women and testing 60s sit ups before training and after training 8 weeks. The effects of wushu training on cardiovascular endurance and muscle strength of college students were analyzed by using mean and independent sample t-testing and the results found that:

The results show that:

1. The gender and height of college volunteers had no significant influence on the endurance and strength of college students comparing before and after the training 8 week there were no statistically significant differences.

2. There was a statistically significant increase in cardiovascular endurance from running 1000 meters for men and running 800 meters for womens test at 0.01 when comparing before and after the 8 weeks of training.

3. There was a statistically significant increase in muscle strength from the 60s sit ups test at 0.01 when comparing before and after the 8 weeks of training.

Keywords: Wushu, Martial arts training; Chinese students; Cardiovascular endurance; Muscle strength

Introduction

Wushu, or Chinese boxing (Wushu), is a Chinese martial art with a long history. Wushu means "art of fighting" and has its roots in ancient Chinese training that emphasized both self-defense and health. Wushu has been developed and integrated with Chinese culture over thousands of years and is a popular sport in China. The origin of Wushu can be traced back to the primitive society, which is the result of the primitive tools used by human beings to fight against wild beasts for survival, self-defense, and the search for living matter. With the development of society, Wushu has not only become a military technique, but also gradually developed into a sport with the functions of fitness, protection, defense against enemies and victory. There is also promotion of teaching and learning in educational institutions and it is a subject related to martial arts that can be used to develop physical fitness. along with learning history. Wushu education in China is systematically organized to promote martial arts skills

* Received: July 25 2024; Revised: August 9 2024; Accepted: August 13 2024

and physical development. The sport of Wushu, also known as "kung fu," has its origins in China. and has developed into both a sport and a martial art that has received international recognition. Wushu not only helps strengthen the body. But it also promotes mental health and ethics.

Sports research wushu is versatile because wushu is a martial art rooted in combining the physical and mental and has been developed as both a sport and a physical training tool. Some research has focused on the physical and health benefits of wushu training, such as improving muscle strength, flexibility, and improving the circulatory and respiratory systems. But there are no specific research results related to physical fitness. Another important indicator of a healthy body is physical fitness is ability shown in performing activities can be improved, developed and maintained by exercising regularly. The physical fitness is an important part in the physical development of humans. physical fitness of a person generally, it can occur from moving the body or exercising regularly. Always but if stopped out when do you relax or move your body less physical fitness will decrease. physical education subject It is considered to be an important branch of science or education in order to promote human development both physically, mentally, emotionally, socially and intellectually, able to live in society for a long time effective especially children and youth.

Therefore, according to the wushu rules and physical training programs in schools, many studies have been conducted on the physical performance of Chinese students' physical performance. But there is no specific research looking at muscle strength. and the function of the circulatory and respiratory systems, this study is therefore important to explore and confirm the effects of Wushu training on physical fitness in Chinese students. To promote good health and increase the physical efficiency of students in the long term. Therefore, it is important and necessary in education to develop the physical fitness of students for efficiency and effectiveness in teaching Wushu in the future.

Research Objective

To study the effects of wushu training on cardiovascular endurance and muscle strength in Chinese adolescents

Literature Review

At present, heart rate is basically considered as a physiological index to study the exercise load of competitive wushu routines, and there are research reports on long fist, Nanquan, taijiquan, and equipment. The load intensity of each item in wushu routines was analyzed in the hope of providing a theoretical basis for the scientific training of wushu routines (Wenbing&Dongdong&Enjie,2010), (Wenbing& Xiaojuan&Yudong,2007) It is generally accepted that physical fitness refers to the body under the control of the central nervous system in the exercise of various basic motor abilities, which usually include strength, speed, endurance, flexibility, and sensitivity. These abilities are determined by the body's morphological structure, level of functioning, energy reserves, and its metabolic level (Maijiu, 2000). Physical fitness is the ability of the body's form and structure and the functioning of the organ systems to adapt positively to the needs of sports training and competition. As can be seen, physical fitness and physical health are two concepts that are both closely related and distinct from each other. The connection between the two lies in the fact that they are both based on the morphological structure and functional level of the human body. The difference

between the two lies mainly in the different extensions of these two concepts, which are greater for physical abilities than for physical qualities.

Sports research wushu is versatile because wushu is a martial art rooted in combining the physical and mental and has been developed as both a sport and a physical training tool. Some research has focused on the physical and health benefits of wushu training, such as improving muscle strength, flexibility, and improving the circulatory and respiratory systems. But there are no specific research results related to physical fitness. Another important indicator of a healthy body is physical fitness is ability shown in performing activities can be improved, developed and maintained by exercising regularly. The physical fitness is an important part in the physical development of humans. physical fitness of a person generally, it can occur from moving the body or exercising regularly. Always but if stopped out when do you relax or move your body less physical fitness will decrease. physical education subject It is considered to be an important branch of science or education in order to promote human development both physically, mentally, emotionally, socially and intellectually, able to live in society for a long time effective especially children and youth.

It is clear from the above theory that it has many benefits and implications. It is more than just physical exercise; it is a lifestyle that contributes to the physical, mental and spiritual development of the individual. Martial arts training leads to an improved, happier and more balanced life. In addition, it is a valuable cultural heritage that needs to be passed on from generation to generation.

Research Methodology

This research was conducted using the steps involved in experimental research as follows.

Literature Review Method

This study uses the method of literature research to organize and analyze the research background, research significance and research status, and propose research hypotheses. Through the experimental control method, through the experimental design, data acquisition, data analysis and other steps. Statistical analysis was used to collate the data results and then verify the study hypothesis.

Population and sample size.

The research design is experimental research. By using students of Henan Mechanical and Electrical Vocational College use specific random sampling. The sample consisted of 150 people, divided into 75 male and 75 female students. The research instrument was wushu training program for 8 consecutive weeks. Using 8 weeks of training, testing the cardiovascular endurance and muscle strength from running 1000 meters for men and running 800 meters for women and testing 60s sit ups before training and after training 8 weeks. The effects of wushu training on cardiovascular endurance and muscle strength of college students were analyzed by using mean and independent sample t-testing

Research Instrument

According to the research needs of this paper, martial arts training.Effects on cardiovascular endurance effects on muscle strength were used as keywords in CNKI database. Studies highly relevant to this study were identified, classified, analyzed and summarized. This process laid the foundation for the theoretical knowledge of this paper and has been developed together with the Wushu sports teaching curriculum According to the curriculum of the

educational institution Until we have a training program that covers both teaching and physical fitness. Then it was taken to 5 experts to inspect the research instrument 3 times. When complete, it was used in the research process.

Data Collection

According to study the effects of Chinese Wushu martial arts training. It affects two aspects of physical performance : cardiovascular endurance and muscle strength using experimental research.

1. Calculate the average mean of age, weight, height.
2. Compare the results of training using t-test statistics.

Research Conceptual Framework

The conceptual framework from this study consists of Wushu Martial Arts Literature Review and used to design a Wushu sports training program that covers the entire Wushu teaching curriculum in schools and physical fitness of students.

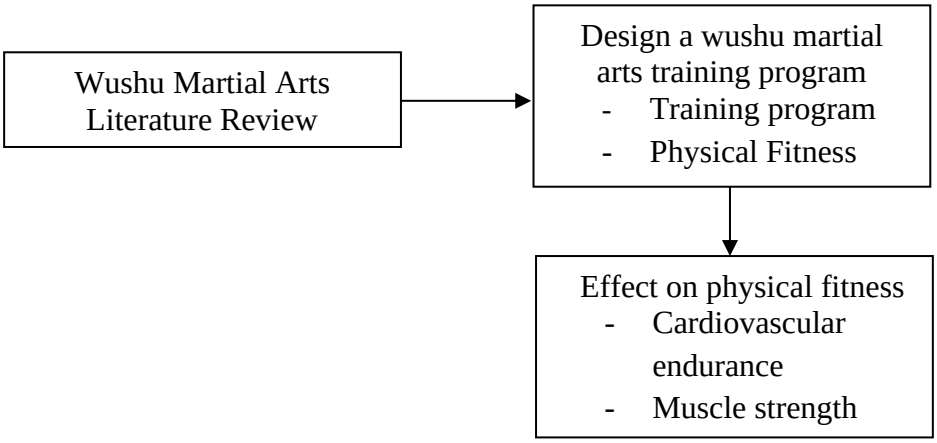

Figure 1 Research Conceptual Framework

Research Scope

This study focuses on the effects of martial arts training on Chinese adolescents' endurance and strength, exploring the effects of martial arts training on Chinese adolescents' endurance and strength, comparing the effects of martial arts training on Chinese adolescents' endurance and strength, describing and analyzing the effects of martial arts on Chinese students' endurance and strength by using the SPSS27.0 statistical software, and checking the credibility of the experimental data. Correlation analysis was conducted between the independent variable factors and the students' experimental data, and correlation analysis was conducted during the experiment to explore the effects of the independent variables on the data, and independent samples t-test and normality test were used to explore the relationship between the effects of the independent variables and the experimental data. This chapter summarizes the results of the study and generalizes the effects of martial arts on Chinese students' endurance and physical strength.

Research Results

A total of 150 male and female students were investigated in this study, of which 75 were male and 75 were female. The average height was 170.38 cm and the average weight was 58.47 kg.During the study, two tests were conducted including pre-test and post-test. The tests included 1000 meters (male), 800 meters (female), and 1 minute sit-ups. The results of data collection are shown in Table 1.

Table 1. Basic information of the sample. (N=150)

	Number of students	**Mean age**	**Average height**	**Average body weight**
Male	75	18.01	175.55	61.83
Female	75	18.35	165.21	55.12
Total	150	18.18	170.38	58.47

The average height was 175.55 for males and 165.21 for females, higher than the average height of 170.38. The average weight was 61.83 for males and 55.12 for females, higher than the average weight of 58.47 The average age was 18.18 years.

Table 2 : Physical changes in students' participation in martial arts

		Pre-test	**Post-test**	**Mean**	**t-test**	**P-value**
1000m/800M	Male	5.45±0.41	3.92±0.32	9.07	25.72	＜0.01*
	female	5.22±0.12	3.70±0.18	28.56	60.612	＜0.01*
60s Sit ups	Male	6.89±0.86	16.35±1.56	-14.28	-49.23	＜0.01*
	female	16.99±0.79	47.07±1.45	-45.08	-166.33	＜0.01*

From Table 2 shows the results of comparing the averages from two physical fitness tests before and after training. It was found that there were differences: running a distance of 1,000 meters (male) the t value was equal to 25.72, running a distance of 800 meters (female) the value of t was equal to 60.612, sitting up for 1 minute (male) value of t was equal to -49.23 and sitting up for 1 minute. (Female) t value is -166.33, with every item having a statistical significant difference at the .01 level.

Discussion

1. The effect of wushu training program increase in cardiovascular endurance after the experiment, it was found that A group that practices an exercise program with the sport of wushu. Physical fitness in the circulatory and respiratory systems has increased. Statistically significant at the .01 level. Wushu exercises are characterized by movement that combines many styles continuous and moving quickly by exercising to issue xercise with wushu moves, if the intensity is specified proper length and frequency may have beneficial effects can affect various systems of the body you can work efficiency and will inevitably affect mechanical ability aspects such as muscle strength, endurance of muscles, flexibility, speed and agility endurance of the circulatory and respiratory system the nervous system of various organs (The National Primary Education, 1989).This is because the sport of Wushu is an aerobic exercise. (Aerobic Exercises) are exercises in which the body uses oxygen to create energy. Can stimulate the heart and lungs to work up to a certain point and for a period of time that is long enough to cause changes that are Can be beneficial to the body and increase efficiency Effectiveness of the circulatory and respiratory systems which is the general ability of body work because exercising by aerobic dancing helps with the exchange of oxygen. in blood vessels and muscle cells more and better increases the amount of blood that nourishes the muscles make you work hardand longer Makes the heart muscle stronger The heart can distribute blood to all parts of the body.improved, resting heart rate decreased Eye blood pressure is lower than normal and dancing increases metabolism.subcutaneous fat The lower part of the body is tightened and the muscles throughout the body are more toned. To develop circulatory and respiratory endurance capacity and body mass index. This is consistent with the research of Schmidt et al. (2001) studying the effects of continuous exercise of 30 minutes per day, cumulative 3 periods of 10 minutes per day, cumulative 2 periods of 15 minutes per day, at the intensity level. Pulse: 75 percent of heart rate on cardiovascular fitness and reduction of body weight in overweight women by training 5 days per week for 12 weeks. It was found that all 3 groups were able to increase their maximum oxygen consumption and decrease their body weight. Waist circumference decreased All three groups were not different.

2. The effect of wushu training program increase in muscle strength after the experiment, it was found that various muscles and joints in standing and stepping postures, it requires the strength of the leg muscles for balance and the balance of the body together with the functioning of the system the nerves that control the muscles make the body able to maintain balance better (Sawaengwaisayasuk,2005) and will be consistent with the recommendations of the association Sports medicine of the United States (American College of Sport Medicine, 2018) has recommended Exercises to improve control of balance It is recommended to exercise 2-3 days per week. By gradually adjusting the posture to make it more difficult to have change of both feet or reduce the area of the base supporting the body (Base of support) for example, standing on two legs is standing on one leg movement of the center of gravity (Center of Gravity) of the body more, such as using the heel muscle group. and the toe muscle group and corresponds to Lan Chen, and Lai (2008) studied exercise.Tai Chi is characterized by slow movements. Continuously by exercising the muscles and various joints in a standing position. and every step of the way must rely on the strength of leg muscles for balancing and balancing the body together with the work of the nervous system control duties Muscles allow the body to maintain balance better.

Recommendations

1. Theoretical Recommendation

Study the differences between other types of exercise. that can develop the physical fitness of students and and other aspects of physical fitness such as balance and flexibility, etc.

2. Policy Recommendations

The results of this study should be used to plan the development of teaching and learning arrangements. To promote physical fitness of students in schools to cover all years. and is a guideline for developing the physical fitness of students and personnel at the university.

3. Practical Recommendations

Research should be done on circulatory endurance and fat percentage in other age groups to find factors and relationships and Research should be done to compare martial arts and other sports in relation to other resistance physical abilities, such as strength, flexibility, and agility, etc.

References

Sawaengwaisayasuk, S. (2005). *Journal of Sport*. Bangkok: Sports Authority of Thailland.

Schmidt, W. D., Biwer, C. J., & Kalscheuer, L. K. (2001). *Effects of long versus short bout exercise on fitness and weight loss in overweight females.* Journal of the American College of Nutrition. 20 (5), 495-501.

The National Primary Education. (1989). *Basic skills mae mai muay thai of physical exercises.* Bangkok: Kurusapa Printing Ladphrao.

Wenbing,T., Dongdong,C.& Enjie,X. (2010). *Literature review on the load intensity of competitive wushu sparring set athletes - heart rate as an example*. Consumer Guide. 12 (02),204.

Wenbing,T., Xiaojuan,W.& Yudong,C. (2007). *A study on the load intensity of sparring set rehearsal for high-level wushu athletes*. Journal of Xi'an Institute of Physical Education. 12 (02),61-65

Ancient Intangible Cultural Heritage Assets and Inventive Materials for Making Paper-Cutting Arts at Zhangpu's Communities, Fujian Province of the PRC

Bao Li Cui and Vuthipong Roadkasamsri
Mahasarakham University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: vuthipong.r@msu.ac.th

****

Abstract

The objectives of this research were: 1). To analyze the research instruments with the young and elderly people's perceptions of their intangible cultural heritage assets, cultural paper-making materials toward their archaeological ancient heritage assets, and their paper-cutting art material heritage at Zhangpu Communities in Fujian Province of the PR China. 2). To compare young and elderly people's perceptions of their intangible cultural heritage assets, cultural paper-making materials toward their archaeological ancient heritage assets, and their paper-cutting art material heritage attitudes at Zhangpu Communities in Fujian Province of the PRC. 3). To associate young and elderly people's perceptions of their intangible cultural heritage assets, cultural paper-making materials toward their archaeological ancient heritage assets, and their paper-cutting art material heritage attitudes at Zhangpu Communities in Fujian Province of the PRC. The sample consisted of Selected 50-personnel young people and 50-personnel elderly people whose ages were 20 years old to 60 years old, a total of 100 people. They were selected by purposive sampling random. The research instruments for the data collection were the 60-item Questionnaire on Intangible Cultural Heritage Asset Inventory (QICHAI), the 30-item Questionnaire on Cultural Paper-making Material Heritage Inventory (QMHAI), the 10-item Archaeological Ancient Heritage Asset Attitude (AAHAA), and the 10-item Paper-Cutting Art Heritage Attitude (PCAHA) questionnaires were assessed the target groups perceptions on five options including Very Agree, Agree, Neither Agree nor Disagree, Disagree, and Very Disagree levels. Statistically, significance was analyzed with scale means, standard deviation, and F-test, using internal consistency (Cronbach alpha reliability) coefficient was tested the research instruments' reliability and validity, scale average means were compared with a t-test value, variables were associated with simple and multiple correlations, standardized regression weight, coefficient determination indicated of predictive values of data analysis were provided.

The research results were found as follows; 1. Most of the four research instruments are valid and reliable. 2. Comparisons between young and elderly people's perceptions of their intangible cultural heritage assets, cultural paper-making materials toward their archaeological ancient heritage assets, and their paper-cutting art material heritage attitudes are differentiated significantly ($p<.05$) between two groups for the 12-scale, 6-scale for the QMHAI. 3. Associations between Young and Elderly People's Perceptions of Intangible Cultural Heritage Ancient Assets (QICHAI) with Archaeological Ancient Heritage Asset Attitudes (AAHAA), and Plant Tyles Cultural Paper-making Material Heritage Assets (QPMHI) with Paper-Cutting Art Heritage Attitudes (AAHAA) attitudes were correlated with simple and multiple correlations, regression coefficient at .05, significantly, The predictive R^2 values indicated that of 53% and 60% of the variance in their attitudes to their twelve ancient intangible cultural

* Received: July 5 2024; Revised: July 12 2024; Accepted: July 13 2024

heritage assets were attributable to their perceptions, and associate that 57% and 65% of the variance in their attitudes to their six cultural paper-making material heritage were attributable to their perceptions for the young and elderly people's responses, respectively. The suggestion of findings that the two totalized profiles related to research in that a variety of this study has indicated that elderly people have more positive opinions of their intangible cultural heritage assets than young people.

Keywords: Ancient intangible cultural heritage asset; local plant-type raw material; Zhangpu county and community; research instruments; average means were compared

Introduction

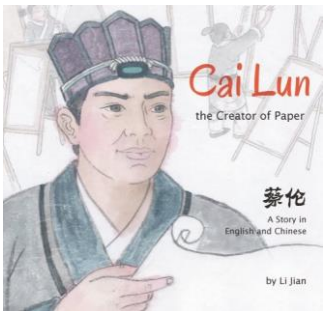
Paper-cutting is a Chinese folk art with a long history of using simple tools to make beautiful patterns to record people's lives in ancient times. As a kind of intangible cultural heritage reflecting the history of regional culture and traditional changes, ancient art has its unique cultural and aesthetic values. There are modernized paper-cutting folk art metropolises, such as Shenzhen, an Intangible Cultural Heritage Promotion Center. One center, located at Mission Hills Maker in Longhua District, promotes Meixian paper cutting, which appears an original paper-cutting folk art from the expressive good wishes during festive days. It is one of the most popular forms of traditional art showcasing rural folk festival activities in local areas (Longhua Government Online, 2023). In China, the art of paper-cutting has a long history, and its skills and styles vary with different regions and times, paper-cutting art reflects the Chinese folk lifestyle, traditional beliefs, and ethics, and is an important part of Chinese culture. Paper-cutting has a broad mass base, blending in the social life of people of all ethnic groups, is an important part of various folk activities, and is also the most popular and national characteristic of the art category (Lin, 20016). People used other thin materials, through hollow carving techniques to make crafts, as early as the emergence of paper became popular, such as the use of carving, engraving, picking, engraving, cutting techniques in gold foil, leather, silk, and even cut patterns on the leaves (Weizi, 2021). Ancient people used techniques, such as carving, engraving, trimming, carving, and cutting to create patterns on gold foil, leather, silk, and even tree leaves when Chinese paper-cutting was added in 2009 to the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity by UNESCO, the world organization pointed out that paper-cutting is a "popular art integral to everyday lives" in China (Shanghai People's Association for Friendship with Foreign Countries, 2017).

Chinese paper cutting, known as Jianzhi, is one of the cultural inventions of the most popular in the minds of rural folk heritage arts communities in China. The paper was invented by a Chinese Court Official Cai Lun during the Han Dynasty in 105 A.D. The invention of paper led to the use of paper as a new medium to create intricate images and patterns in China. Chinese paper-cutting is a treasured traditional Chinese art dating back to the increase of rural communities' economics. when the paper was developed. Paper-cutting became popular as a position drop of decorating doors and windows as paper became more accessible. These elaborate cutting designs are created with scissors or artwork knives and can include a variety of shapes, such as symbols and animals. As paper became more affordable, paper-cutting became one of the most important types of Chinese folk art. Normally cut-paper artwork is used on festivals such as Chinese New Year, weddings, and childbirth, as cut-paper artwork is considered to symbolize luck and happiness since the 6th century.

This research aims to investigate the Chinese paper-cutting cultural intelligence heritage fork art to explore the quality of its popularity in the world markets. Although Paper-cutting is one of the oldest and the most popular folk arts in China, paper-cutting is best represented by designing different platform works from Zhangpu communities. Therefore, the most popular of them are based on the stories of traditional Chinese opera, the content of their designs usually describes farming, spinning, fishing, and poultry farming. Today, the Chinese use paper cuttings for celebrations, festivals, and home decoration. Often, paper cuttings are used to bring luck. Lucky paper cuttings are made on red paper. To the Chinese, red is a lucky color.

The History and Development of Chinese Paper-Cutting

Chinese Paper cutting, also known as Jianzhi (剪纸), is a form of intricate art that involves cutting designs into paper. The oldest traditional folk arts in ancient China, providing a visual sense of transparency and artistic enjoyment (GoEast Mandarin, 2020). Chinese paper-cutting in Zhou Dynasty (BC 1046- 771), the earliest record of paper-cutting can be found in "Records of the Grand Historian" (史记 Shǐjì). It describes an incident during the early Western Zhou Dynasty when King Cheng of Zhou and his brother Duke Yu played together. When King Cheng used a Wutong leaf to cut a jade tablet for his brother, he invented the technique of crafting artworks using thin materials and hollowed-out carving. This was referred to as "paper cutting" (剪彩 jiǎncǎi) at that time (University of Hawai'i at Mānoa Library, 2009). Paper-cutting art is particularly, popular in rural areas because it is suitable for rural women to make in their leisure time. Paper-making techniques later spread to the Islamic world and Europe through the Silk Road and other trade routes. Over time, paper became widely used for writing, printing, and various other applications, playing a crucial role in the development of human civilization.

a) Cai Lun, is credited with inventing a method for making- paper in 105 A.D.

b) Ancient China's oldest traditional folk arts, providing a visual sense of transparency and artistic enjoyment.

c) The forms of intricate art that involve cutting designs into paper

Figure Caption 1. Images show the background of the history and development of Chinese paper-cutting traditional folk arts
Source: a) Mohamad Salman (2022), b) and c) University of Hawai'i at Mānoa Library (2009).

Traditional Paper-Cutting Arts at Zhangpu Communities

Zhangpu County (Chinese: 漳浦; pinyin: Zhāngpǔ; Pe̍h-ōe-jī: Chiuⁿ-phó) is a county of Zhangzhou prefecture-level city in far southern Fujian province, the People's Republic of China. The county seat is located in the town of Sui'an (绥安镇). Zhangpu is bordered by the Longhai City in the north, the counties of Pinghe and Yunxiao in the west, and the Taiwan Strait in the south and east. The last two (Liu'ao and Gulei) share names with the long peninsulas where they are situated, which project into the Taiwan Strait to form large bays. The name of Zhangpu County derives from the city's former status as the seat of the imperial Chinese Zhang Prefecture. The same name was Romanized as Changchow on the Chinese Postal Map and Chang-chou in Wade-Giles. Other organizations include Chang-chow. Zhangzhou proper lies on the banks of the Jiulong River in southern Fujian about 35 miles (56 km) from central Xiamen (Baynes, 1878).

a) Map of Zhangzhou County, Fujian Province

b) Environmental Zhangzhou County

c) Paper-cutting traditional art at Zhangzhou County

Figure Caption 2. Location and national environment of Zhangzhou City jurisdiction in Fujian Province

Sources: Zhangzhou Municipal Government Official (2020)

The Zhangpu communities in Fujian Province

In Huxi She Township (湖西畲族乡) there is a fortified compound called Zhaojiabao (赵家堡), where a party of Southern Song royals in flight from the Mongol invaders of the late 13th century is said to have taken up a residence long in term and low in profile. With the Ming restoration of Han Chinese ethnic supremacy to the empire some ninety years and five generations later, the Zhao family (赵家) revealed their pedigree and the compound received its current name (Huang, 2009). Zhangpu is located on the southern coast of Zhangzhou City, Fujian Province. Like other coastal cities in Fujian, the fishing industry is developed and the people are hard-working. Although most of the famous Fujian Tulou is located in Fujian's interior, there are a few Tulou structures in Zhangpu County, differently. A characteristic feature of the Tulou of Zhangpu County (and of coastal Fujian in general) was the use of granite blocks for the lower part of the wall, as opposed to boulders/cobblestones which were used for a similar purpose in Fujian's interior. The local folk tradition may claim greater antiquity for some Tulou elsewhere, several of the oldest Tulou whose age is documented are located in Zhangpu county, which was damaged by bombs dropped from a Japanese aircraft in 1934 (Huang, 2009).

a) ICH inheritor plays key role in Zhangpu paper-cutting preservation

b) Paper-cutting inheritor displays the Party's achievements through folk art

c) Paper-cutting art shapes new community lives for Zhangpu women

d) Traditional Art of Paper Cutting Brings Ancient Chinese History and Spirituality to South Plainfield

Figure Caption 3. Paper-cutting art shapes new lives for Zhangpu community women
Source: Photos by Jiang Lu/chinadaily.com.cn (2021).

Zhangpu society and community, Lin Tao (1905-2010), one of four renowned Zhangzhou paper-cutting artists, used her superb abilities and ingenuity to document the customs of coastal communities in Southern Fujian. Her works feature her thoughts, and reflections on the world likely traditional folk patterns. Zhangpu paper-cutting is monochromatic and emphasizes proportional composition, smooth lines, and graceful styles are designed. Zhangzhou paper-cutting has a powerful craft decoration effect due to the stark contrast. Zhangpu paper-cutting was included in the first batch of national intangible cultural heritage (ICH) items in A.D. 2008. Many techniques are used: the paper can be cut or engraved with a chisel, coloured, or left blank. Increasingly, modern technologies are used. Motifs, which vary greatly and are often devised by the artist, depend on the region of origin (for example, in southern China fine and delicate motifs predominate) and the purpose of the product, which might be used for interior decor (windows, beds and ceilings), festivities (weddings, birthdays and ceremonies), or prayers (invoking the rain, warding off the devil, and so on) (UNESCO Intangible Cultural Heritage, 2009).

Focused on this quantitative research data methods to create the conventional paper-cutting arts at Zhangpu country communities in Fujian Province of the People's Republic of China (PRC) for Developing Inventive Materials using the data survey and the involvers' responses of their perceptions to their questionnaires were assessed, average means were compared, and variables were associated.

Research Objective

1. To analyze the research instruments with the young and elderly people's perceptions of their intangible cultural heritage assets, cultural paper-making materials toward their archaeological ancient heritage assets, and their paper-cutting art material heritage at Zhangpu Communities in Fujian Province of the PRC.

2. To compare young and elderly people's perceptions of their intangible cultural heritage assets, cultural paper-making materials toward their archaeological ancient heritage assets, and their paper-cutting art material heritage attitudes at Zhangpu Communities in Fujian Province of the PRC.

3. To associate young and elderly people's perceptions of their intangible cultural heritage assets, cultural paper-making materials toward their archaeological ancient heritage assets, and their paper-cutting art material heritage attitudes at Zhangpu Communities in Fujian Province of the PRC.

Research Methodology

Quantitative research on the inheritance of Zhangpu paper-cutting art has been developed, reformed, and opened up by the local government, which attaches great importance to this conventional folk art treasuring the improvement and enhancement of the people's material living standards, the spiritual and cultural life needs are increasing with the concept, theory, and conceptual framework of Zhangpu's local wisdom and local knowledge whose they involve the creative the conventional paper-cutting arts at Zhangpu's communities were provided.

Sample Size

A sample size consisted of 50 young people, and 50 elderly people, totaling 100 people by purposive random sampling. Selected 50-personnel young people and 50-personnel elderly people whose ages were 20 years old to 60 years old. The young people's target was accustomed to using smartphone devices, so the survey can be conducted by electronic questionnaire to shorten the survey process and improve efficiency. Elderly people's responses to their using smart devices, so they also printed questionnaires for offline use. Most of the sample size involved the paper-cutting art artisans, the inheritance of their perceptions was assessed using the dependent and independent variables by the research questionnaires.

Research Instruments

1. The Questionnaire on Intangible Cultural Heritage Asset Inventory (QICHAI) assessed 50 young and 50 elderly people's perceptions. The QICHAI contained on 60 items in 12 intangible cultural heritage assets, namely: Zhangpu Confucian Temple (ZCT), Yianbao Traditional Settlement (YTS), Zhaojiapu Ancient Castle (ZAC), Lantingzhen Mansion Building (LMB), Zhangpu Red Building (ZRB), Liuao Ancient City (LAC), Sanguan Emperor Temple (SET), Weihui Architecture Temple (WAT), Wushi Mazu Temple (WMT), Zhangzhou Binhai Volcano National Geopark (ZBVNG), Flower Expo Park (FXP), West Lake Park (WLP), and Tea Expo Park (TEP) at The Natural Assets are mainly natural landscape, specifically: Gulei Coastal Scenic Tourist Area, Puma Elephant Gallery tourist area, Lin Jinyu coastal volcanic scenic area. Each asset consists of 5 items in 5 options: Very Unrepresentative (1), Slightly Unrepresentative (2), Average Representative (3), More Representative (4), and

Very Representative (5), respectively (Figure Caption 5). The 60-item answer mainly focused on the Intangible Cultural Heritage Assets of Zhangpu County.

2. The 30-item Questionnaire on Cultural Paper-making Material Heritage Inventory (QMHAI) assessed 50 young and 50 elderly people's perceptions on six scales in five options. Each scale of the QMHAI consists of five items for selecting kinds of plants to make papermaking materials in the Zhangpu landscape areas, namely: Saccharina Japonica, Porphyra Tenera, Pine tree, Palm Bamboo, Loose-tailed Sunflower, and Mulberry plants' original material scales Very Unrepresentative (1), Slightly Unrepresentative (2), Average Representative (3), More Representative (4), and Very Representative (5), respectively.

3. The Archaeological Ancient Heritage Asset Attitude (AAHAA)

The notion of archaeological ancient heritage includes structures, constructions, groups of buildings, developed sites, moveable objects, and monuments of other kinds as well as their context, whether situated on Zhangpu County land for the local people and tourism. 50 young and 50 elderly people on their attitudes through the twelve archaeological ancient heritage assets using the 10-item Archaeological Ancient Heritage Attitude (AAHA) assessed.

4. The Paper-Cutting Art Heritage Attitude (PCAHA)

Attitude as a term of fine art refers to the posture or gesture given to a paper-making art by an inventive paper cut to a design sculptor. It applies to the developmental papers from the local conventional plants by Zhangpu communities. Designing the 10-item Paper-Cutting Art Heritage Attitude (PCAHA) assessed 50 young and 50 elderly people and their attitudes toward the Paper-Cutting Art Heritage of the Zhangpu communities' modernized inventive styles were associated

Data Analysis

Internal consistency (Cronbach alpha reliability) efficiency was analyzed by the three research instruments: the QICHAI, the QPMHI, and the PCAHA. Average means were compared, and variables were associated. Simple and multiple correlations are interested in studying the joint effect of independent variables (the QICHAI, and the QPMHI heritage asset sales), and the dependent variable is the mean scores of the AAHAA, and PCAHA. The standardized regression weight validity (β) was the estimated number in the outcome variables for the predictive variables, and the coefficient of determinant predictive value using the R-square statistic determines the proportion of variance in the dependent variable that can be explained by the independent variable to be associated.

Research Collection

Designing the quantitative research method collected statistically significant information from existing and potential customers using sampling methods and sending out online surveys, online polls, and questionnaires.

Research Procedures

Step I: Research review on the art techniques of paper-cutting in Zhangpu

This is the most researched direction in many materials, mainly to record the production techniques and characteristics of Zhangpu paper-cutting, and to accumulate knowledge for the inheritance and development of Zhangpu paper-cutting art. The types of Zhangpu paper-cutting can be divided by the representative characters and works of paper-cutting. The representatives of the previous generation of Zhangpu paper-cutting artists were reviewed.

Step II: Developing the inheritance of Zhangpu paper-cutting material art

In terms of organization-driven inheritance, to better popularize improve, and develop, Zhangpu County Cultural Museum has also established Zhangpu Paper-cutting Art Research Association, collected several folk paper-cutting works, organized paper-cutting art exhibitions, mobilized folk paper-cutting artists to contribute to various newspapers and periodicals, and compiled Zhangpu paper-cutting into local textbooks for kindergartens, primary schools and middle schools in Zhangpu County.

Step III: Local wisdom and local knowledge

Determinant the proceedings of explanation anthropology local knowledge: Further essays in interpretive anthropology as a concept to explain and local knowledge to local wisdom are related by people with a long history of interacting with the natural environment". The complex understandings, interpretations, and meanings are essential components of the cultural complex including language, naming and classification systems, resource use practices, rituals, spirituality, and worldviews.

Step IV: Investigations of community assets in Zhangpu County

Zhangpu Cultural Department held a paper-cutting training class at the Fujian Fine Arts Association and Fujian Provincial Hand Management Bureau held the "Fujian Folk Paper-Cutting Art in Exhibition" in Fuzhou West Lake. Zhangpu Paper-Cutting Association was established as a professional institution for paper-cutting artists in Fujian province. Zhangpu County successfully declared "the Hometown of Chinese Folk Art (paper-cutting). Zhangpu County Paper-Cut Art Center was established, and paper-cutting art galleries or studios were established successively.

Step V: The materials and techniques of paper-making in Zhangpu County

The formation of the expression style of folk art can’t be separated from the soil of folk custom. Folk activities are the embodiment of people's love for life and love for beauty. The characteristics and styles of folk arts are reflected in the trend of local folk aesthetics. The inheritance of local wisdom paper-cutting, in line with the inheritance of local wisdom mainly relies on folk oral teaching, is an art form with original ecological cultural characteristics. Scissors are the first choice of Zhangpu paper-cutting tools, Fujian Zhangpu paper-cutting scissors are different. the tools commonly used in paper cutting, including scissors, carving knives, utility knives, and cushion plates.

			
a) Zhangpu paper-cutting tools	b) due to the limitations of conditions, paper-cutting artists	c) Chen Jin's paper-cut "Dragon Boat Race"	d) Chen Jin's paper-cut work "Another Harvest Year"

Figure Caption 4. The materials and techniques of paper-making inventions in Zhangpu County
Source: a) and b) Cui Bao Li (2023) c) and d) Zhangpu Paper-Cutting Art Collection (2006)

The Publicity Department of Zhangpu County Party Committee (1999) showed excellent paper-cutting and embroidery skills of the Zhangpu artists who won certificated to respect and praise of their neighbors and villagers who boldly used a variety of abstract decorative art treatments of their creative modernized Zhangpu paper-cutting arts. Although people's lifestyles have changed in modern times paper-cutting has always maintained a significant presence as the values of Zhangpu paper-cutting arts have been changing and developmental by their creative thinking to their wisdom and heritage folk custom arts with the local wisdom inheritance sustainable.

			
a) Flavin's conventional paper-cutting work "Harvest".	b) SE China's Fujian carries on the intangible heritage of Zhangpu paper-cutting	c) Paper-cut artists strive to rise above technology	d) Modernized Paper-Cutting Art at the Zhangpu Museum Art

Figure Caption 6. Development of the traditional Zhangpu paper-cutting (a) to the modern times (b) of Zhangpu paper-cutting arts have always maintained and developmental a significant presence (c) and (d)
Source: Cui Bao Li (2023)

Step VI: The research questionnaires

As for the identification of representative community assets in Zhangpu County, researchers need to collect and analyze data through the survey questionnaires to describe and determine the representative community assets. All the collected community assets would be made into the research questionnaire instruments, each asset set five options, respectively.

The Questionnaire on Intangible Cultural Heritage Asset Inventory (QICHAI)

The Questionnaire on Intangible Cultural Heritage Asset Inventory (QICHAI) assessed 50 young and 50 elderly people's perceptions. The QICHAI contained on 60 items in 12 intangible cultural heritage assets, namely: Zhangpu Confucian Temple (ZCT), Yianbao Traditional Settlement (YTS), Zhaojiapu Ancient Castle (ZAC), Lantingzhen Mansion Building (LMB), Zhangpu Red Building (ZRB), Liuao Ancient City (LAC), Sanguan Emperor Temple (SET), Weihui Architecture Temple (WAT), Wushi Mazu Temple (WMT), Zhangzhou Binhai Volcano National Geopark (ZBVNG), Flower Expo Park (FXP), West Lake Park (WLP), and Tea Expo Park (TEP) at The Natural Assets are mainly natural landscape, specifically: Gulei Coastal Scenic Tourist Area, Puma Elephant Gallery tourist area, Lin Jinyu coastal volcanic scenic area. Each asset consists of 5 items in 5 options: Very Unrepresentative (1), Slightly Unrepresentative (2), Average Representative (3), More Representative (4), and Very Representative (5), respectively (Figure Caption 5). The 60-item answer mainly focused on the Intangible Cultural Heritage Assets of Zhangpu County (Figure Caption 5).

The Questionnaire on Cultural Paper-making Material Heritage Inventory (QPMHI)

The 30-item Questionnaire on Cultural Paper-making Material Heritage Inventory (QMHAI) assessed 50 young and 50 elderly people's perceptions on six scales in five options. Each scale of the QMHAI consists of five items for selecting kinds of plants to make papermaking materials in the Zhangpu landscape areas, namely: Saccharina Japonica, Porphyra Tenera, Pine tree, Palm Bamboo, Loose-tailed Sunflower, and Mulberry plants' original material scales Very Unrepresentative (1), Slightly Unrepresentative (2), Average Representative (3), More Representative (4), and Very Representative (5), respectively (Figure Caption 6).

The Archaeological Ancient Heritage Asset Attitude (AAHAA)

The notion of archaeological ancient heritage includes structures, constructions, groups of buildings, developed sites, moveable objects, and monuments of other kinds as well as their context, whether situated on Zhangpu County land for the local people and tourism. 50 young and 50 elderly people on their attitudes through the twelve archaeological ancient heritage assets using the 10-item *Archaeological Ancient Heritage Attitude* (AAHA) assessed (Figure Caption 5).

The Paper-Cutting Art Heritage Attitude (PCAHA)

Attitude as a term of fine art refers to the posture or gesture given to a paper-making art by an inventive paper cut to a design sculptor. It applies to the developmental papers from the local conventional plants by Zhangpu communities. Designing the 10-item Paper-Cutting Art Heritage Attitude (PCAHA) assessed 50 young and 50 elderly people and their attitudes toward the Paper-Cutting Art Heritage of the Zhangpu communities' modernized inventive styles were associated (Figure Caption 6).

1) Zhangpu Confucian Temple (ZCT)

2) Yianbao Traditional Settlement (YTS)

3) Zhaojiapu Ancient Castle (ZAC)

4) Lantingzhen Mansion Building (LMB)

5) Zhangpu Red Building (ZRB)

6) Liuao Ancient City (LAC)

7) Sanguan Emperor Temple (SET)

8) Weihui Architecture Temple (WAT)

9) Wushi Mazu Temple (WMT)

10) Zhangzhou Binhai Volcano National Geopark

11) Flower Expo Park (FEP)

12) Tea Expo Park (TEP)

Figure Caption 6. Intangible Cultural Heritage Assets at Zhangpu County in Fujian Province
Source: Cui Bao Li (2023)

a) Saccharina Japonica plant | b) Porphyra Tenera plant | c) Pine tree plant | d) Palm Bamboo plant | e) Loose-tailed Sunflower plant | f) Mulberry plant

Figure Caption 7. The conventional cultural paper-making material heritage plants to be developed of the modernized paper-making material heritage by the new technology at Zhangpu County in Fujian Province
Source: Cui Bao Li (2023)

Data Analysis

Internal consistency (Cronbach alpha reliability) efficiency was analyzed by the three research instruments: the QICHAI, the QPMHI, and the PCAHA. Average means were compared, and variables were associated. Simple and multiple correlations are interested in studying the joint effect of independent variables (the QICHAI, and the QPMHI heritage asset sales), and the dependent variable is the mean scores of the AAHAA, and PCAHA. The standardized regression weight validity (β) was the estimated number in the outcome variables for the predictive variables, and the coefficient of determinant predictive value using the R-square statistic determines the proportion of variance in the dependent variable that can be explained by the independent variable to be associated.

Research Conceptual Framework

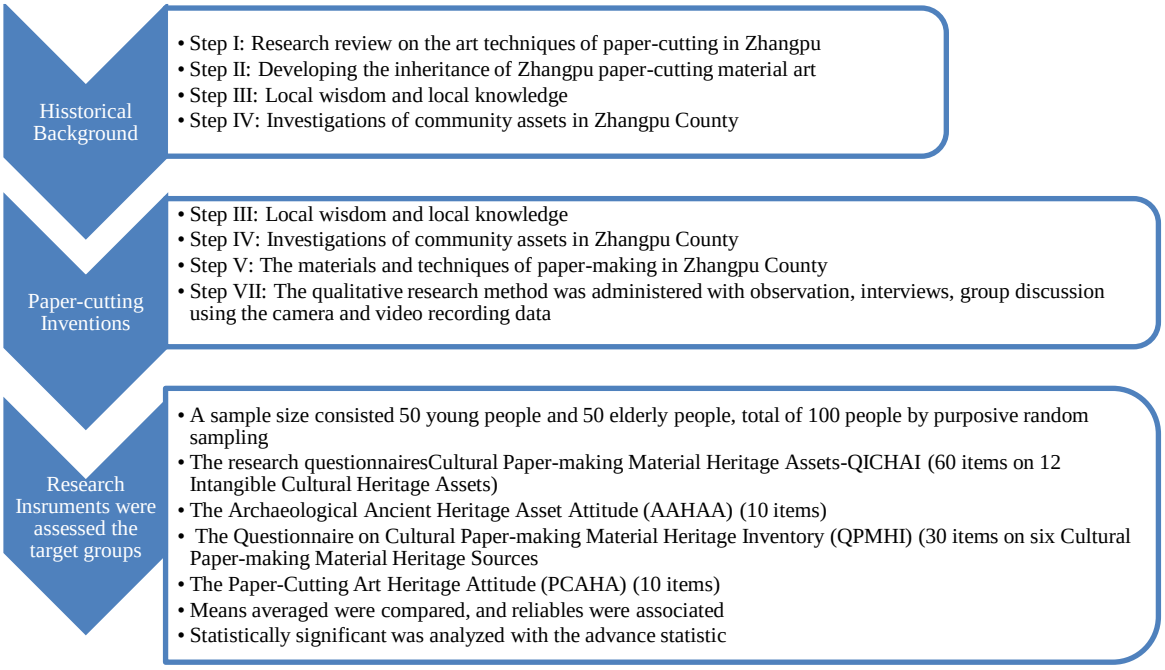

Figure 1 Research Conceptual Framework

Research Results

Validity and reliability for the QICHAI, QPMHI, AAHAA, and the PCAHA

Because validity is about what a research instrument measures, and how well it does. In contrast, reliability concerns the truthfulness of the data obtained and the degree to which any measuring tool controls random error. Using the Internal consistency (Cornbach alpha reliability) coefficient statistic was analyzed the Validity and reliability of the QICHAI, QPMHI, AAHAA, and PCAHA that reported in Tables 1-4.

Validity and reliability for the QICHAI

The 12-Questionnaire on Intangible Cultural Heritage Asset Inventory (QICHAI) scales assessed the perceptions of 50 young and 50 elderly people on 12 intangible cultural heritage assets, namely: Zhangpu Confucian Temple (ZCT), Yianbao Traditional Settlement (YTS), Zhaojiapu Ancient Castle (ZAC), Lantingzhen Mansion Building (LMB), Zhangpu Red Building (ZRB), Liuao Ancient City (LAC), Sanguan Emperor Temple (SET), Weihui Architecture Temple (WAT), Wushi Mazu Temple (WMT), Zhangzhou Binhai Volcano National Geopark (ZBVNG), Flower Expo Park (FXP), and Tea Expo Park (TEP) archaeological ancient heritage asset scales. The results as reported in Table 1.

Table 1. Sample group, scale means' scores, standard deviations, average means scores, scale internal consistency (Cronbach Alpha Reliability) ecoefficiency, F-test, and t-test for the QICHAI.

Asset scale	**Sample group**	**Scale means**	**Standard deviation**	**Cronbach α-reliability**	**Average means**	**F-test**	**t-test**
ZTC	Young	16.920	2.155	0.758	3.384	2.662*	-3.948***
	Elderly	18.880	3.054	0.688	3.776	2.548*	
YTS	Young	16.680	2.004	0.593	3.336	2.576*	-4.761***
	Elderly	19.240	2.737	0.606	3.848	2.416*	
ZAC	Young	16.000	2.407	0.747	3.200	4.541**	-5.092***
	Elderly	19.060	3.365	0.734	3.812	2.649*	
LMB	Young	17.320	2.411	0.685	3.464	9.056***	-3.879**
	Elderly	19.560	2.991	0.659	3.912	2.490*	
ZRB	Young	20.400	3.010	0.708	4.080	2.858*	3.662**
	Elderly	18.440	2.829	0.716	3.688	3.334*	
LAC	Young	20.620	3.238	0.816	4.124	7.012***	4.375***
	Elderly	17.480	3.085	0.679	3.496	4.912***	
SET	Young	19.660	2.445	0.703	3.932	3.086*	1.550
	Elderly	18.680	3.273	0.776	3.736	2.907*	
WAT	Young	19.780	2.936	0.717	3.956	2.385*	2.018*
	Elderly	18.540	3.038	0.710	3.708	3.000*	
WMT	Young	18.780	3.495	0.827	3.756	3.196*	0.818
	Elderly	18.180	3.584	0.848	3.636	4.079**	
ZBVNG	Young	18.740	2.514	0.614	3.748	2.166*	2.942**
	Elderly	16.960	3.206	0.819	3.392	3.483**	
FXP	Young	19.280	3.338	0.771	3.856	2.872*	3.049**
	Elderly	17.280	3.276	0.815	3.456	3.538**	
TEP	Young	18.280	3.591	0.804	3.656	4.506**	3.424**
	Elderly	17.120	2.463	0.636	3.424	3.389**	
Totalized	Young	222.460	15.354	0.844	3.708	9.465***	-1.746*
	Elderly	219.450	17.084	0.850	3.657	3.195***	

*N_1 = 50, N_2=50, *p<.05, **p<.01, ***p<.001*

Validity and reliability for the QPMHI

Similarly, the 30-item Questionnaire on the Cultural Paper-making Material Heritage Inventory (QMHAI) assessed 50 young and 50 elderly people's perceptions on six scales in five options. Each scale of the QMHAI consists of five items for selecting kinds of plants to make papermaking materials in the Zhangpu landscape areas, namely: Saccharina Japonica,

Porphyra Tenera, Pine tree, Palm Bamboo, Loose-tailed Sunflower, and Mulberry plants' original material scales. Statistically significant as reported in Table 2.

Table 2. Sample group, scale means' scores, standard deviations, average means scores, scale internal consistency (Cronbach Alpha Reliability) ecoefficiency, F-test, and t-test for the QPMHI.

Original material scale	**Sample group**	**Scale means**	**Standard deviation**	**Cronbach α-reliability**	**Average means**	**F-test**	**t-test**
Saccharina Japonica	Young	19.140	3.219	0.746	3.823	5.099***	-5.129***
	Elderly	21.720	2.215	0.719	4.344	3.235*	
Porphyra Tenera	Young	17.660	2.172	0.723	3.532	6.877***	-17.915***
	Elderly	23.640	1.548	0.670	4.728	17.832***	
Pine tree	Young	16.760	2.495	0.800	3.352	2.106*	-13.964***
	Elderly	22.020	2.152	0.792	4.404	2.424*	
Palm Bamboo	Young	19.540	2.894	0.819	3.908	55.491***	-5.479***
	Elderly	21.7000	2.366	0.762	4.340	2.262*	
Loose-tailed Sunflower,	Young	18.360	3.863	0.797	3.672	5.878***	-6.891***
	Elderly	22.100	1.961	0.722	4.420	3.834**	
Mulberry plant	Young	21.120	2.076	0.624	4.224	15.578***	-2.011*
	Elderly	21.840	2.161	0.740	4.368	2.292*	
Totalized	Young	112.580	10.140	0.812	3.753	14.544***	-14.296***
	Elderly	133.020	10.724	0.936	4.434	7.541***	

*N_1 = 50, N_2=50, *p<.05, **p<.01, ***p<.001*

Validity and reliability for the AAHAA

The attitudes of 50 young and 50 elderly people toward their intangible cultural heritage assets namely: Zhangpu Confucian Temple (ZCT), Yianbao Traditional Settlement (YTS), Zhaojiapu Ancient Castle (ZAC), Lantingzhen Mansion Building (LMB), Zhangpu Red Building (ZRB), Liuao Ancient City (LAC), Sanguan Emperor Temple (SET), Weihui Architecture Temple (WAT), Wushi Mazu Temple (WMT), Zhangzhou Binhai Volcano National Geopark (ZBVNG), Flower Expo Park (FXP), West Lake Park (WLP), and Tea Expo

Park (TEP) at The Natural Assets are mainly natural landscape at Zhaojiapu County in Fujian Province. The results are reported in Table 3.

Table 3. Sample group, scale means' scores, standard deviations, average means scores, scale internal consistency (Cronbach Alpha Reliability) ecoefficiency, F-test, and t-test for the AAHAA.

Asset scale	Sample group	Scale means	Standard deviation	Cronbach α-reliability	Average means	F-test	t-test
Ancient attitudes	Young	37.620	6.308	0.863	3.762	2.597*	-0.798
	Elderly	38.640	5.681	0.785	3.864	4.216***	

*N_1 = 50, N_2=50, *p<.05, **p<.01, ***p<.001*

Validity and reliability for the PCAHA

The attitudes of 50 young and 50 elderly people toward their national and cultural paper-making material assets have used for creative the papers' invention to paper-making art heritage designs from the six plant types namely: Saccharina Japonica, Porphyra Tenera, Pine tree, Palm Bamboo, Loose-tailed Sunflower, and Mulberry plants at The Natural Assets are mainly natural landscape at Zhaojiapu County in Fujian Province. The results are reported in Table 3.

Table 4. Sample group, scale means' scores, standard deviations, average means scores, scale internal consistency (Cronbach Alpha Reliability) ecoefficiency, F-test, and t-test for the PCAHA.

Paper-cutting scale	Sample group	Scale means	Standard deviation	Cronbach α-reliability	Average means	F-test	t-test
Material attitudes	Young	38.360	4.158	0.810	3.836	5.337***	-6.691***
	Elderly	43.500	4.016	0.749	4.350	7.221***	

N_1 = 50, N_2=50, *p<.05, **p<.01, ***p<.001

The results reported in Tables 1, 2, 3, and 4 show the 50 young and 50 elderly people's responses to their perceptions in terms of scale means' scores, standard deviations, average means scores, scale internal consistency (Cronbach Alpha Reliability), and F-test for the QICHAI in five items of the 12-QICHAI scales as reported in Table 1, in five items of six paper-cutting material heritage asset sales for the QPMHI (Table 2), the 10 items for the attitudes of their archaeological ancient heritage assets (Table 3), and the 10 items of their attitudes to their paper-cutting art heritage assets as reported in Table 4. The reliability coefficients for the QICHAI, QPMHI, AAHAA, and PCAHA research instruments are valid and reliable (the α-reliabilities ranged from 0.606 to 0.819, which means a generally accepted rule is that α-reliability of 0.60-0.70 indicates an acceptable level of reliability a greater than 0.80, indicate at a very high-value level for statistically significant (Tavakol & Dennick, 2011)). An F-test is any statistical test used to compare the variances of two samples or the

ratio of variances between multiple samples. The test statistic determines the predictive associations between the variables are significant ($p<.05$) for all scales of the QICHAI, QPMHI, AAHAA, and PCAHA scales.

Comparisons between young and elderly people's perceptions of their intangible cultural heritage assets, cultural paper-making materials toward their archaeological ancient heritage assets, and their paper-cutting art material heritage attitudes

The statistic was measured with a t-statistic is a popular statistical tool used to test differences between the average means of two groups: young and elderly people's perceptions for analyzing the inferential statistic used to determine if there is a significant difference between the means of two groups and how they are compared. Comparisons between 50 young and 50 elderly people's perceptions of their intangible cultural heritage assets, cultural paper-making materials toward their archaeological ancient heritage assets, and their paper-cutting art material heritage attitudes. The results are shown in the last columns in Table 1 for the QICHAI, for the QPMHI in Table 2, for the AAHAA in Table 3, and for the PCAHA in Table 4, respectively.

In Table 1, the average scale means for the 50 young people’s perceptions ranged from 3.200 (in the Zhaojiapu Ancient Castle Asset) to 4.124 (in the Liuao Ancient City Asset), and for the elderly people’s perceptions ranged from 3.392 (in the Liuao Ancient City Asset) to 3.912 (in the Lantingzhen Mansion Building Asset). The mean differences between the young and elderly people’s responses to the QICHAI Form (Young-Elderly). Table 1 reveals the differences between the Young and Elderly People Forms for ten of twelve asset scales of the 12-QICHAI asset scales were statistically significant at the .05 level. In most cases, the average means of the young people’s perceptions are higher than the average means of elderly people’s responses that would prefer Zhangpu Red Building (ZRB), Liuao Ancient City (LAC), Weihui Architecture Temple (WAT), Zhangzhou Binhai Volcano National Geopark (ZBVNG), Flower Expo Park (FXP), and Tea Expo Park (TEP) asset scales. However, the young people’s perceptions are less than the elderly people on Zhangpu Confucian Temple (ZCT), Yianbao Traditional Settlement (YTS), Zhaojiapu Ancient Castle (ZAC), Lantingzhen Mansion Building (LMB) asset scales are differentiated, significantly. The finding also supports the intangible cultural heritage assets of Sanguan Emperor Temple (SET) and Wushi Mazu Temple (WMT) are non-significant with the t-test analysis. The two totalized profiles related to research in that a variety of this study has indicated that elderly people have more positive opinions of their intangible cultural heritage assets than young people.

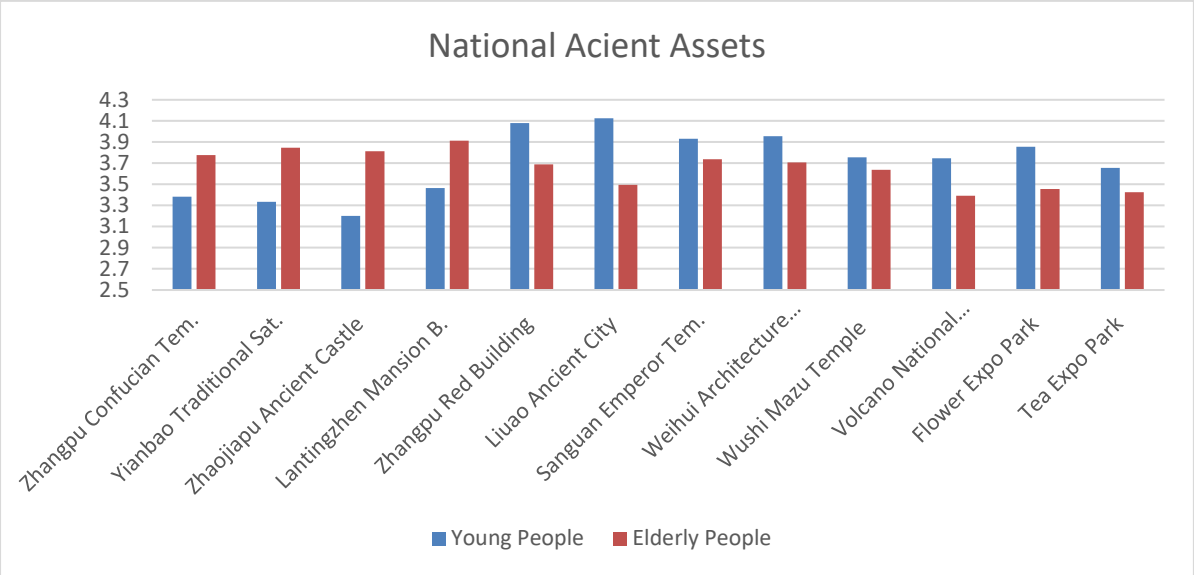

Figure 8. Significant differences between young and elderly people's perceptions of their *Zhangpu Intangible Cultural Heritage Ancient Assets'* scores on the QICHAI

Figure 8 presents a pictorial comparison of the Young People Form with the Elderly People Form and indicates that elderly people would prefer more than on Zhangpu Confucian Temple (ZCT), Yianbao Traditional Settlement (YTS), Zhaojiapu Ancient Castle (ZAC), Lantingzhen Mansion Building (LMB), Sanguan Emperor Temple (SET), and Wushi Mazu Temple (WMT) ancient heritage assets. However, they would prefer less than Zhangpu Red Building (ZRB), Liuao Ancient City (LAC), Weihui Architecture Temple (WAT), Zhangzhou Binhai Volcano National Geopark (ZBVNG), Flower Expo Park (FXP), and Tea Expo Park (TEP) ancient heritage assets.

As reported in Table 2, the scale means ranged from 3.352 to 4.224 on the Young People Form and ranged from 4. 340 to 4.728 on the Elderly People Form revealing that the differences between the Young and Elderly People's perceptions of the QPMHI in six scales for the average means of elderly people's responses are higher than on all of Saccharina Japonica, Porphyra Tenera, Pine tree, Palm Bamboo, Loose-tailed Sunflower, and Mulberry plants' original material for making papers to inventive the paper-cutting art heritage in Zhangpu County of the QPMHI scales were statistically significant at the .05 level for all of six scales.

In most cases, the findings also present a pictorial comparison of the young people's perceptions with the elderly people's perceptions indicating that the average means of elderly people would be greater on *Saccharina Japonica, Porphyra Tenera, Pine tree, Palm Bamboo, Loose-tailed Sunflower,* and *Mulberry* plants' original material for making papers to inventive the paper-cutting art heritage than the young people's responses of their perceptions on the QPMHI plants' original material for making papers' scales. The significant differences between the young and elderly people's perceptions present a pictorial comparison of two sample groups as shown in Figure 9.

Table 3, presents the average means of measuring young and elderly people's attitudes toward the *Archaeological Ancient Heritage Asset Attitude* (AAHAA) are 3.762 and 3.864, respectively. The average means are estimated using paired comparisons between the same AAHAA using a t-test for dependent samples that are not differentiated significantly.

Table 4, reports the average means of measuring young and elderly people's attitudes toward the *Paper-Cutting Art Heritage Attitude* (PCAHA) are 3.836 and 4.360, respectively. The average means are estimated using paired comparisons between the same PCAHA using a t-test for dependent samples that are differentiated significantly (p<.001).

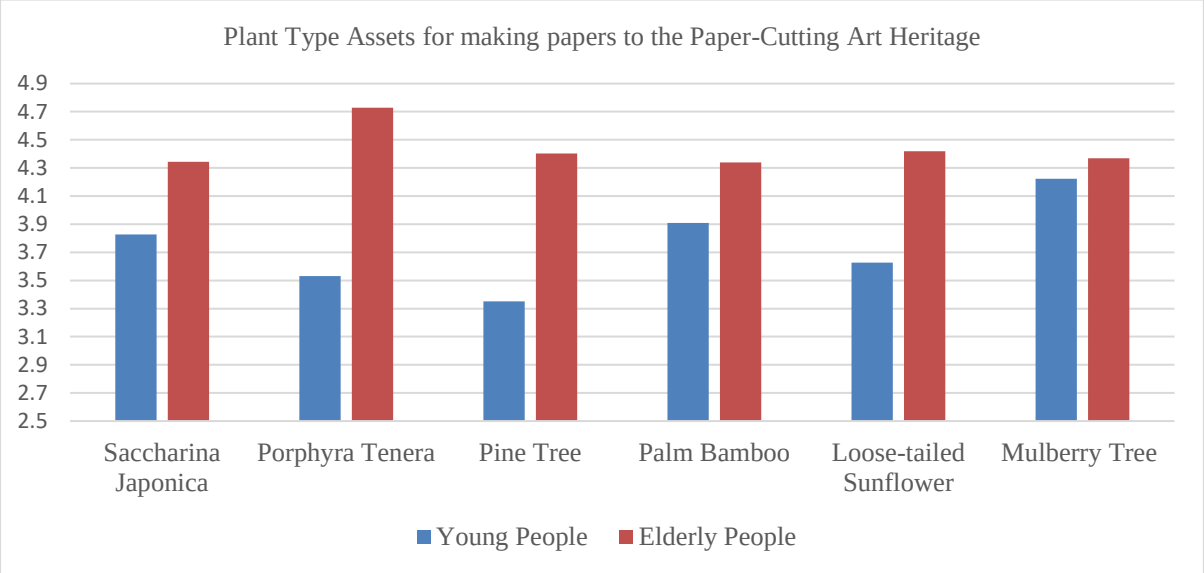

Figure 9. Significant differences between young and elderly people's perceptions of their Zhangpu Natural and Cultural Material Plants for making papers to inventive Paper-Cutting Art Heritage *'s* scores on the QPMHI

Associations Between Young and Elderly People's Perceptions of Intangible Cultural Heritage Ancient Assets (QICHAI) with Archaeological Ancient Heritage Asset Attitudes (AAHAA)

In this study, it was also considered important to investigate associations between young and elderly people's perceptions of their intangible cultural heritage ancient assets (QICHAI) with their archaeological ancient heritage asset attitudes (AAHAA) toward paper-cutting art heritage communities at Zhangpu County the intangible cultural heritage ancient assets. The selection of an evaluation and assessment instrument (QICHAI) suitable for indicating the research objective was required. This suggests that the 12 scales on the QICHAI and the selected AAHAA (α-Reliabilities = 0.863 and 0.785, respectively) are valid and reliable for average means variables of young and elderly people's perceptions (independent variable) and attitudes (dependent variable). Statistically, significance was analyzed with simple and multiple correlations, standardized regression weight attitude (β), and the coefficient determinant predictive value (R^2). The results are reported in Table 5.

Table 5. Associations between QICHAI Scales and Attitudes (AAHAA) to National and Intangible Cultural Heritage Ancient Assets in terms of simple correlation (r), multiple correlations (R), standardized regression weight attitude (β), and the coefficient determinant predictive value (R^2)

Ancient Scale	Simple Correlation (r)		Standardized Regression Weight Attitude (β)		Multiple Correlation (R)		Coefficient Determinant Predictive Value (R^2)	
	Young People	Elderly People	Young People	Elderly People	Young People	Elderly People	Young People	Elderly People
ZCT	0.286*	0.295*	0.427**	0.291*	0.730**	0.773**	0.533**	0.597**
YTS	0.406**	0.315*	0.341**	0.331*				
ZAC	0.458**	0.320*	0.257*	0.521***				
LMB	0.387**	0.322**	0.589***	0.526***				
ZRB	0.370**	0.289*	0.279*	0.369*				
LAC	0.274*	0.299*	0.654***	0.388*				
SET	0.416**	0.458**	0.306*	0.569***				
WAT	0.312*	0.385**	0.496**	0.351*				
WMT	0.293*	0.399**	0.555***	0.471**				
ZBVNG	0.313*	0.432**	0.618***	0.285*				
FXP	0.349**	0.487***	0.535***	0.443**				
TEP	0.474***	0.300*	0.599***	0.304*				

*N_1 = 50, N_2 =50, *p<.05, **p<.01, ***p<.001*

As reported in Table 5 which shows statistically significant correlations (p<.05) between young and elderly people's perceptions of intangible cultural heritage ancient assets and archaeological ancient heritage asset attitudinal outcomes on all scales of the (QICHAI) were analyzed with simple correlation statistic (r) that means, r is a measure used to determine the strength and the direction of the relationship between two variables, the scales are positive for all scales of the QICHAI. The more conservative standardized regression weight attitude (β) measures the associations between two variables on each scale of the QICHAI and their attitudes towards the twelve intangible cultural heritage ancient assets when the effects are related to the archaeological ancient heritage asset attitude, significantly. A multiple correlation

coefficient (R) yields the maximum degree of linear relationship obtained between independent variables and a single dependent variable and the R values indicate at 0.730 and 0.773, there are significant ($p<.05$) associations with the attitude, the coefficient determinant predictive (R^2) values indicate that 53% and 60% of the variance in their attitudes to their twelve intangible cultural heritage ancient assets were attributable to their perceptions for the young and elderly people's responses, respectively.

Associations Between Young and Elderly People's Perceptions of Plant Tyles Cultural Paper-making Material Heritage Assets (QPMHI) with Paper-Cutting Art Heritage Attitudes (AAHAA)

Similarly, it was also considered important to investigate associations between young and elderly people's perceptions of their plant cultural paper-making material heritage assets (QPMHI) with their paper-cutting art heritage attitudes (PCAHA) ((α-Reliabilities = 0.810 and 0.709, respectively) toward paper-cutting art heritage communities at Zhangpu County. The selection of an evaluation and assessment instrument (QPMHI) suitable for indicating the research objective was required. This suggests that the six scales (Saccharina Japonica (SJa), Porphyra Tenera (PTe), Pine Tree (PTr), Palm Bamboo (PBa), Loose-tailed Sunflower (LtS), and Mulberry Plant (MPl)) on the QPMHI are valid and reliable for average means variables of young and elderly people's perceptions (independent variable) and attitudes (dependent variable). Statistically, significance was analyzed with simple and multiple correlations, standardized regression weight attitude (β), and the coefficient determinant predictive value (R^2). The results are reported in Table 6.

As given the results in Table 6, an investigation of the association between young and elderly people's perceptions of plant tyles cultural paper-making material heritage assets (QPMHI) with their paper-cutting art heritage attitudes (AAHAA) to their paper-cutting art heritage at Zhangpu communities was carry out. The simple correlation statistic (r) and the standardized regression weight attitude (β) measure the associations between two variables on each scale of the QPMHI and their attitudes (PCAHA) towards the six plant material types for making paper to inventive the paper-cutting art heritage are correlated toward the paper-cutting art heritage attitude, significantly. A multiple correlation coefficient (R) yields the maximum degree of linear relationship obtained between independent variables and a single dependent variable and the R values indicate at 0.0.754 and 0.803, there are significant ($p<.05$) associations with the attitude, the coefficient determinant predictive (R^2) values indicate that 53% and 60% of the variance in their attitudes to their twelve ancient intangible cultural heritage assets were attributable to their perceptions, and associate that 57% and 65% of the variance in their attitudes to their six cultural paper-making material heritage were attributable to their perceptions for the young and elderly people's responses, respectively.

Table 6. Associations between QICHAI Scales and Attitudes (AAHAA) to National and Intangible Cultural Heritage Ancient Assets in terms of simple correlation (r), multiple correlations (R), standardized regression weight attitude (β), and the coefficient determinant predictive value (R^2)

Ancient Scale	Simple Correlation (r)		Standardized Regression Weight Attitude (β)		Multiple Correlation (R)		Coefficient Determinant Predictive Value (R^2)	
	Young People	Elderly People	Young People	Elderly People	Young People	Elderly People	Young People	Elderly People
SJa	0.331*	0.422**	0.265*	0.476***	0.754**	0.803**	0.569**	0.645**
Pte	0.499***	0.348**	0.492**	0.312*				
PTr	0.489***	0.267*	0.315*	0.377**				
PBa	0.403**	0.283*	0.307*	0.404**				
LtS	0.364**	0.421**	0.331/	0.700***				
MPl	0.486***	0.332**	0.528***	0.871***				

*N_1 = 50, N_2 =50, *p<.05, **p<.01, ***p<.001*

Discussions

This study focused on the quantitative survey research method of the collection and identification of representative community assets as materials for the design of the Zhangpu paper-cutting pattern, Zhangpu County community assets as materials for paper-cutting pattern design and innovation, have far-reaching significance, not only in the artistic creation itself but also in the community development, cultural inheritance and economic promotion and other components. Integrating the community assets of Zhangpu County into the paper-cutting art, it is possible to create artworks that both retain the traditional charm and conform to the modern aesthetic taste. This innovation can make traditional paper-cutting art closer to their modern life, increase its appeal, attract the interest and participation of the younger and elderly generations, and promote the inheritance of traditional art. Each paper-cutting piece that integrates the assets of the local communities is an expression of Zhangpu's unique culture, enhancing the diversity of culture. This diversity enriches the paper-cutting art itself. The views of people's communities from different backgrounds to understand and appreciate Zhangpu culture by recording Zhangpu's community assets through artistic creation. We are carrying out a cultural preservation activity. As an important form of intangible cultural heritage, the innovation and development of paper-cutting art contribute to the recording and dissemination of the local historical cultures and traditions.

Intangible cultural heritage is the knowledge and traditions inherited from previous generations and passed on to our descendants. It's an important type of heritage that's part of everyone's life in some way. Everybody has intangible cultural heritage (ICH) that's important to them and their communities: from the practical knowledge to create useful things or care for our environment, to the celebrations, music, or stories that have meaning for our lives. Being involved with this heritage can generate well-being, and a sense of belonging and help us to understand other communities. It can connect people to their built and natural environment and be a strong factor in placemaking and economic regeneration. Especially, in part due to the lasting influence of Confucianism, Chinese customs include a strong sense of family, a deep respect for hierarchy, and an appreciation for harmony over conflict. China is a fascinating intersection of ancient cultures and languages with ultramodern infrastructure, innovation, and growth (AFS-USA Intercultural Programs, 2015).

Paper-cutting is the art of paper designs. Art has evolved all over the world to adapt to different cultural styles. One traditional distinction most style share is that the designs are cut from a single sheet of paper instead of multiple adjoining sheets as in the local communities (Sullivan & Murphy, 1996). The oldest examples of paper cuts come from China, (from 750 A.D.) but it is speculated that paper-cutting has been around for much longer but that the examples have been lost, due to paper's delicate nature. Many cultures have developed art based on paper-cutting. Paper cutting can be easily adjusted to fit any age group or skill level (McCracken-Barber, 2013). Nowadays, paper-cutting art has become the mainstream of The Times to attach importance to the development and inheritance of traditional art. The combination of traditional and modern arts of paper-cutting, and the innovative development of a new form of paper-cutting art, can show the characteristics of contemporary art paper-cutting works. the innovation and re-creation of the new paper cutting, and explores the sustainable development direction of the new paper cutting. In the future, Traditional Chinese art will be full of new vitality and have a long history (Qian & Yang, 2022).

A paper's smooth and durable indication is 160 GSM (grams per square metre). High-transparency tracing paper will allow the design to be copied easily and accurately. The smooth surface will mean a pencil will work neatly over it (Read, 2022). However, paper is a thin sheet usually manufactured from cellulose pulp derived from wood and other lignocellulosic materials such as cotton, rice, or wheat straw for writing, printing, and packaging purposes (Hiziroglu, 2016). Raw materials like wood pulp: Bamboo, Salai, and Sabai grass, as well as molasses and bagasse, are essentially for paper production. Due to this, paper-making has become quite a diverse and specialized industry in the country. Therefore, paper is by definition composed of cellulose fibers from plant materials. Thus, rags of natural fibers (cotton, including denim; linen; hemp; ramie) will make the best paper, as opposed to synthetic materials, which do not break down the same way in the beating process (Tasillo, 2021).

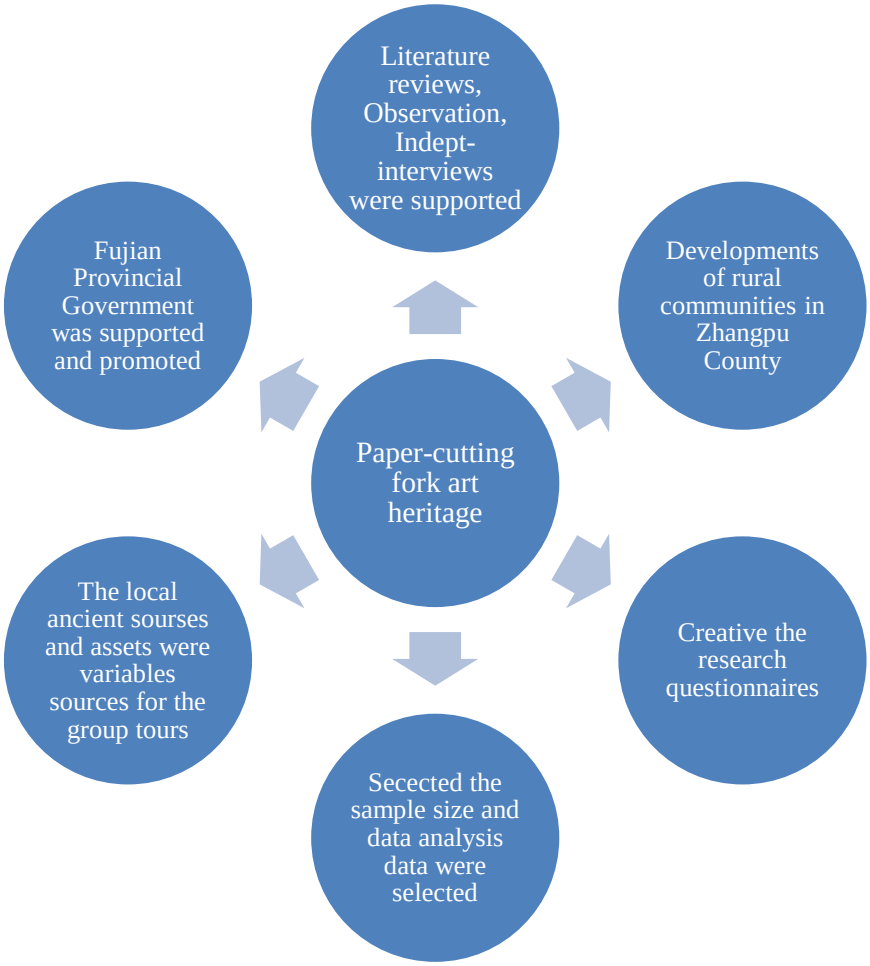
Reliability and validity are important aspects of selecting a survey instrument. Reliability refers to the extent that the instrument yields the same results over multiple trials. Validity refers to the extent to which the instrument measures what it was designed to measure. Reliability can be estimated by comparing different versions of the same measurement. Validity is harder to assess, it was estimated by comparing the results to other relevant data or theory. The reliability of an assessment tool is the extent to which it consistently and accurately measures learning. The validity of an assessment tool is the extent by which it measures what it was designed to measure (Bartlett, Kotrlik, & higgins, 2001). In this research study, the four research instruments, namely: The 60-item *Questionnaire on Intangible Cultural Heritage*

Asset Inventory (QICHAI) consisted of 12 scales, and the 30-item *Questionnaire on Cultural Paper-making Material Heritage Inventory* (QMHAI) consisted of six scales on five items for each scale. These two research instruments were the independent variables. The 10-item *Archaeological Ancient Heritage Asset Attitude* (AAHAA) and the *Paper-Cutting Art Heritage Attitude* (PCAHA) instruments were dependent variables. These four research instruments assessed two sample groups, 50 youth and 50 elderly people's perceptions in five options. The QICHAI, QPMHI, AAHAA, and PCAHA instruments are valid and reliable with the internal consistency (Cronbach alpha reliability) coefficient

The T-test is a common method for comparing the mean of one group to a value or the mean of one group to another. T-tests are very useful because they usually perform well in the face of minor to moderate departures from the normality of the underlying group distributions. In addition to providing the *p*-value information for the appropriate test, assess the variation based on sample estimates, and use this information to provide the amount of evidence of a difference in scale means (NCSS Statistical Software, 2024). Ten of the twelve scales are differentiated significant ($p<.05$) of two groups for the QICHAI. All six scales are differentiated for the QPMHI scales, significantly. The average scale means of elderly people are greater than the young people's perceptions of their intangible cultural ancient heritage assets, cultural paper-making material heritage by local raw materials towards their attitudes, significantly.

In the four last decades, research on associations between scale means of independent variables and dependent variables has been popular in survey data on quantitative research methods. The relationship between independent and dependent variables is such that the dependent variable is affected by the independent variable. In other words, the value of the dependent variable depends on the value of the independent scale variables, such as Fisher, Rickards, & Fraser (1999); Fraser, McRobbie, & Giddings (1993); Hemara, Ketkan, Singchainara, & Santiboon (2021); Prakongsri & Santiboon (2020); Quek, Wong, & Fraser (2002); Santiboon (2015; 2017); Sitthikosol & Malone (2008); Yarrow, Millwater, & Fraser (1997), etc. In this research study, focused on associations between young and elderly people's perceptions of intangible cultural heritage ancient assets (QICHAI) with archaeological ancient heritage asset attitudes (AAHAA), and associations between young and elderly people's perceptions of plant tyles cultural paper-making material heritage assets (QPMHI) with paper-cutting art heritage attitudes (AAHAA) using the simple and multiple correlations, standardized regression weight validity, and coefficient determination predictive (R^2) values were analyzed. The R^2 values indicate that 53% and 57% of the variance in their attitudes (AAHAA, and PCAHA) to their twelve intangible cultural heritage ancient assets and six cultural paper-making material heritage (QICHAI, QPMHI) were attributable to young people's perceptions are correlated, significantly. Similarly, The R^2 values indicate that 60% and 65% of the variance in their attitudes (AAHAA, and PCAHA) to their twelve intangible cultural heritage ancient assets and six cultural paper-making material heritage (QICHAI, QPMHI) were attributable to elderly people's perceptions are correlated, significantly, respectively.

Synthesize the overall finding as the mind Mapping

Conclusion

In this quantitative survey research method, appropriate statistical procedures were used, to validate the questionnaires that assessed the 50 young and 50 elderly people's perceptions of their ancient cultural paper-making material heritage assets their cultural paper-making material art heritage toward their archaeological heritage assets, and local material for making papers for inventive paper-cutting art attitudes at Zhangpu Country in Fujian Province, the People Republic of China (PRC) were administered. Designing the four research instruments such as the 60-item Questionnaire on Intangible Cultural Heritage Asset Inventory (QICHAI) contained 12 intangible traditional and cultural heritage ancient assets, the 30-item Questionnaire on Cultural Paper-making Material Heritage Inventory (QPMHI) included six original plants were made papers for inventive paper-cutting art heritage assets. The 10-item Archaeological Ancient Heritage Asset Attitude (AAHAA) and the 10-item Paper-Cutting Art Heritage Attitude (PCAHA) variables are modified with those of their attitudes were also associated for indicating these research purposes on five options: Very Unrepresentative (1), Slightly Unrepresentative (2), Average Representative (3), More Representative (4), and Very

Representative (5), respectively. Most research instruments are valid and reliable with the internal consistency (Cronbach alpha reliability) coefficient.

Comparisons between young and elderly people's perceptions of their intangible cultural heritage assets, cultural paper-making materials toward their archaeological ancient heritage assets, and their paper-cutting art material heritage attitudes, ten of the twelve intangible cultural heritages of the ancient assets are differentiated significantly at .05, the elderly people's perceptions are greater than the young people's responses for the intangible cultural heritage assets with a t-test analysis. Associations between young and elderly people's perceptions of intangible cultural heritage ancient assets (12-QICHAI ancient assets) with the archaeological ancient heritage asset attitudes-AAHAA, and cultural paper-making material heritage (6-QPMHI plant types) with the paper-cutting art heritage attitude-PCAHA were analyzed with simple correlation (r), the standardized regression weight attitudes (β) are correlated relationships in positive position, significantly. The multiple correlations (R) were significant for the young people and elderly people of the QICHAI and indicated that for the AAHAA at 0.703 and 0.773, respectively. Similarly, the R-correlations indicated the QPMHI toward their PCAHA at 0.754 and 0.803, respectively. The R^2 values indicate 53% and 60% for the QICHAI toward the AAHAA, respectively. Associations between the young people, and elderly people's perceptions of the QPMHI toward the PCAHA indicate that 57% and 65% of the variance in their attitudes to their six cultural paper-making material heritage were attributable to their perceptions of the young and elderly people's responses, respectively.

Suggestion

Suggestions of the findings of this quantitative research method were designed to investigate and explore the problems in depth and develop exploratory, predictive, and interpretive materials for creative paper-cutting folk custom arts, and local pearls of wisdom at Zhangpu Community Capital in Fujian Province, China through fieldwork, and literature research, and descriptive analysis through the developing materials for creative paper-cutting arts that involves collecting and analyzing non-numerical data in six steps of the research framework that include ethnography with community capital, grounded theory of material development, designing narrative principles, handicraft methods, local wisdom (paper-cutting) methods, particular individual historical substance, and immaterial methods. Recording data were used on mobile phones, cameras, voice recorders, laptops, advanced computer designs, etc. Data collection consisted of interviews, formal interviews, informal interviews, focus group interviews, observations, and participatory observations. The results have found that the three paper-making methods of kelp and laver were tried respectively, Leaf Sheet, Crushed Leaves, and Boil the Pulp concluded that the paper made of kelp and laver isn't suitable for paper cutting. The artifact heritage assets in Zhangpu communities were managed by participants consisting of the artisans, workers at the companies, and the local folk customs' wisdom on seven steps: preparing tools, folding the paper, drawing cutting lines, cutting the paper, extending the pattern, posted it on windows, being creative in the paper-cutting art. The paper integrated with bamboo increased the toughness and enriched the texture effect, which was suitable for paper cutting, the paper was made of a mixture of seaweed and bamboo in a ratio: of 90% and 10%, suitability. The staff of governmental departments related to cultures and arts' responses of their opinions indicate that they were satisfied feelings and the most representative toward their local assets. Focused on the archaeological ancient heritage asset

and the paper-cutting art heritage attitudes, the elderly people's perceptions are greater the attitudes than the younger people's response outcomes too. The Elderly people's perceptions of six local cultural plant types for making papers to inventive paper-making art heritage with the Zhangpu artists' local communities indicate that greater than young people's responses of their perceptions' differences are significant.

References

AFS-USA Intercultural Programs. (2015). China: Exploring Chinese customs and culture. *Online.* Retrieved February, 5 2024. From: https://www.afsusa.org/countries/china/

Cui, B. L. (2024). *The material development for creative paper-cutting art from Zhangpu Community Capital*. Doctoral Thesis, Faculty of Fine and Applied Arts Research and Creation, Mahasarakham University, Thailand.

Fisher, D., Rickards, T., & Fraser, B. (1999). Assessing teacher-student interpersonal relationships in science classes. *Australian Science Teachers Journal*. 42, 28-33.

Fraser, B., McRobbie, C. J., & Giddings, G. J. (1993). Development and cross-national validation of a laboratory classroom instrument for senior high school students. *Science Education.* 77, 1-24.

Hemara, C., Ketkan, P., Singchainara, J., & Santiboon, T. T. (2021). Efficient archery posture training analysis of archery performances for the talent development and excellence achievements. *International Journal of Human Movement and Sports Sciences*. 9 (6), 1435 – 1446. DOI: 10.13189/saj.2021.090640

Hiziroglu, S. (2016). *Basics of paper manufacturing*. Oklahoma State University. Published Jul. 2016.https://extension.okstate.edu/fact-sheets/basics-of-paper-manufacturing.html

Huang, H. (2009). *Fujian Tulou: A jewel of China's traditional residential architecture*. Sanlian Books: 154–157. ISBN 978-7-108-03175-4

Huang, H. (2009). *Fujian Tulou: A jewel of China's traditional residential architecture.* Sanlian Books: 218–219. ISBN 978-7-108-03175-4

Katasila, S., & Santiboon, T. T. (2023). The great mass spectacular on citizenry recognition for participating in changes into the PDRC group in the 2013-2014 Thai political protest crisis. *Journal of Namibian Studies, 33*. DOI: https://doi.org/10.59670/jns.v33i.4434

Khuana, K., Khuana, T., & Santiboon, T. T. (2017). An instructional design model with the cultivating research-based learning strategies for fostering teacher students' creative thinking abilities. *Educational Research and Reviews.* 12 (15), 712-724. DOI:10.5897/ERR2017.3239

Lin, S. Y. (2016). The evolution and development of Zhangpu paper cutting art in the modern aesthetic perspective. *The 2nd Annual International Conference on Social Science and Contemporary Humanity Development*, January 2016. DOI:10.2991/sschd-16.2016.19.

Lin, X. (2023). The patterns of life. China Daily. *Online.* Retrieved January, 31, 2023. From:https://www.chinadaily.com.cn/a/202301/31/WS63d85a3da31057c47ebabef8_2.html

Longhua Government Online. (2023). Traditional arts thrive in the modern era. Shenzhen Daily. *Online.* Retrieved June 14, 2023. https://www.szlhq.gov.cn/english/InternationalBlocksinLonghua/GuanlanInternationalBlock/ content/post_10647816.html

McCracken-Barber, S. (2013). *Paper-cutting art & history*. Plymouth State University Press: 32-40.

Prakongsri, P., & Santiboon, T. T. (2020). Effective water resources management for communities in the Chi River Basin in Thailand. *Environmental Claims Journal.* 32 (1), 1-26. DOI:10.1080/10406026.2020.1765529

Qian, B., & Yang, Y. (2022). Research on the innovation of paper-cutting art. *Frontiers in Art Research.* 4 (8), 51-54. DOI: 10.25236/FAR.2022.040811. Published by Francis Academic Press, UK.

Quek, C. L., Wong, A. F. & Fraser, B. L. (2002). Gender differences in the perceptions of chemistry laboratory classroom environments. *Queendlands Journal Education Research.* 18, 23 - 32.

Read, S. J. (2022). *Beginner's guide to paper-cutting*. Gathered, Our Media Ltd., https://www.gathered.how/papercraft/beginners-guide-to-paper-cutting.

Santiboon, T. (2011). *My school and my dream school climate*. Proceeding at the 4th International Conference on Educational Reform 2011 (ICER 2011) 'Equity in Education'. Luang Prabang. Loas PDR.

Santiboon, T. (2012). Santiboon, T. (2012). Effects of global warming on climate change in Udon Thani province in the period of 60 surrounding years (A.D.1951-2010). *IOSR Journal of Engineering (IOSRJEN).* 4 (1), 71 – 82.

Santiboon, T. (2015). Global warming and climate change in Thailand. *American Journal of Climate Change.* 7 (1), 30 - 41. The Best Research Entitled of the World in 2015.

Santiboon, T. (2017). Appropriating characteristics of the 21st century teachers to transform the Thailand 4.0 policies. *African Journal of Pedagogy and Curriculum.* 4 (1), 48-64

Shanghai People's Association for Friendship with Foreign Countries. (2017). Paper-cut art: from ancient times to modern technology. *Shanghai Daily.* Retrieved September 24, 2017. https://www.shine.cn/feature/art-culture/1709193904/

Sullivan, M., & Murphy, F. D. (1996). *Art and artists of twentieth-century China*. University of California Press:150.

Tasillo, M. (2021). Selecting source fibers. Hand Papermaking Publication, Inc. *online.* Retrieved March 16, 2021. https://www.handpapermaking.org/post/selecting-source-fibers

UNESCO. (2007). Culture: Protecting our heritage and fostering creativity. UNESCO Organization. *Online.* Retrieved June 20, 2007. https://www.unesco.org/en/culture #meet_00057

UNESCO Intangible Cultural Heritage. (2009). *Chinese paper-cut: Inscribed in 2009* (4.COM) on the representative list of the intangible cultural heritage of humanity.

University of Hawai'i at Mānoa Library. (2009). Chinese paper cut. Asia Collection. *Online.* Retrieved February 28, 2009. https://manoa.hawaii.edu/library/about/news-events/ exhibits/chinese-paper-cut/

Weizi, B. (2021). One of the Four Great Inventions of China: Paper-making. Science and Technology Daily. *Online.* Retrieved December 21, 2016. http://www.stdaily.com/ English/Service/2021-12/16/content_1239506.shtml

Yarrow, A. Millwater, J., & Fraser, B. (1997). Improving university and primary school classroom environments through preservice teachers' action research. *International Journal of Practical Experiences in Professional Education.* 1 (1), 68-93.

The Symbol Transformation of Helan Mountain Rock Paintings: Animation Creation Based on Interactive Technology

Hao Hongjie,
Bunchoo Bunlikhitsiri and Poradee Panthupakorn
Burapha University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: haohongjie1984@126.com

****

Abstract

The objectives of this research are: (1) to study the historical background, pattern types, image meanings, and creative techniques of Helan Mountain Rock Paintings, and summarize and refine the artistic characteristics and spiritual connotations of them. (2) To analyze the cultural values of Helan Mountain Rock Paintings, and transform them into cultural symbols for animation expression. (3) To create interactive digital animation works to promote the culture of Helan Mountain Rock Paintings. The study samples, 30 rock painting patterns photographed at Helan Mountain, were representative data selected according to the type of content represented in the rock paintings for the correlation and spiritual symbols between them.

The results of the research were as follows: 1. The basic knowledge as well as the new knowledge system of cultural value and spiritual connotation of Helan Mountain Rock Paintings were obtained. 2. The creation mode of transforming rock paintings into animation symbols as well as the animation works on the theme of Helan Mountain Rock Paintings were obtained. 3. Helan Mountain Rock Paintings, a world cultural heritage connected to interactive multimedia, were presented to the audience in a new audio-visual form, which reaped a high level of satisfaction from the respondents. In this research, a feasible solution and an analysis of relevant factors for animation transformation of Helan Mountain Rock Paintings was provided, and insights and research directions for interactive animation to transmit culture were put forward.

Keywords: Helan Mountain Rock Paintings; symbol transformation; interactive animation; digital preservation of cultural heritage

Introduction

1. Helan Mountain Rock Paintings

Helan Mountain Rock Paintings are patterns drawn and carved on rocks by human ancestors, which vividly record the life scenes of primitive humans such as herding, holding sacrificial ceremonies, hunting, going on expeditions, and producing from 3,000 to 10,000 years ago. It has become a cultural treasure for us to study the history of human culture, religion, and primitive art today. As a cultural symbol of Ningxia Pronvince, China, Helan Mountain Rock Paintings are widely distributed in Shizuishan, Yinchuan, Qingtongxia, Zhongwei, Zhongning and other places along the Helan Mountain, with rich and diverse content, including curved animals, characters, symbols and other types. These rock paintings, with concise and powerful lines and vivid capture of dynamic scenes, present the living conditions and spiritual world of prehistoric humans (He & Ding, 2017:83). Artificially

* Received: March 26 2024; Revised: April 19 2024; Accepted: April 22 2024

speaking, Helan Mountain Rock Paintings not only embody the realistic style, but also integrate the symbolic and decorative styles, which is shown in the representation of images of human faces, in particular as they convey a sense of mystery and solemnity through simplification and abstraction. In addition, the geometric patterns and symbols in the rock paintings may contain specific cultural meanings, reflecting the ancient people's profound understanding of natural and social phenomena.

Despite the significant cultural value of the Helan Mountain Rock Paintings, their current state of preservation faces numerous challenges. Due to historical reasons, the impact of the natural environment, and insufficient preservation efforts, these rock paintings have suffered varying degrees of damage(He & Ding, 2017:212). To address this issue, digital preservation methods are particularly necessary. By using technologies such as high-precision scanning, 3D reconstruction, and virtual reality, it can be achieved to accurately record and virtually restore the rock paintings, so as to provide the public with a means to learn and appreciate them without physically touching the original paintings, thereby reducing physical damage to them.

Currently, while some digital measures have been taken to record and display the Helan Mountain Rock Paintings, efforts are still inadequate to meet the increasing demand for preservation. Therefore, improving digital preservation is not only for the preservation of the rock paintings, an irreplaceable cultural heritage, but also a method of cultural inheritance for future generations. Through further digital development, with innovative means like interactive animations and augmented reality (AR) utilized, it is possible to transform the emergency preservation of rock painting cultural heritage into digital preservation and innovative utilization of rock painting resources (Shu, 2022:140), which will more effectively disseminate the culture of rock paintings while providing more resources for future research and education.

Figure 1 Helan Mountain Rock Painting “Sun God”
Source: From the Author

2. Digital Preservation and Transformation of Cultural Heritage

In cultural heritage preservation, the application of digital technologies has become a crucial means for the long-term preservation and transmission of many non-renewable cultural heritages. Through high-precision scanning and photography techniques, detailed digital archives of cultural relics can be established, which accurately record not only image information but also relevant meta-data such as geographical location, historical period, and artistic style. This has significant effects on resisting natural erosion and man-made destruction. Furthermore, the convenience of digital materials has greatly benefited academic research, making it possible to conduct in-depth analysis of the patterns, colors, and symbols of cultural relics, while also providing better interpretations of their historical backgrounds and cultural connotations(Xing & Ruan, 2024:86). Moreover, digital technologies have also made virtual restoration and recovery of damaged cultural relics a reality. By comparing historical data with the current state, experts can reconstruct the original state of cultural relics, providing important references for the practical restoration.

Figure 2 Wuhai Queergou Rock Painting Digital Collection
Source: m.thepaper.cn/baijiahao_18638058

In terms of public education and participation, digital cultural heritage has provided interactive learning experiences for audience of different age groups through media such as online platforms, mobile applications, and virtual reality, effectively enhancing public awareness and interest in relevant cultures. This cross-media approach not only broadens the audience base but also creates conditions for international exchanges and cooperation in cultural heritage. As for disaster risk management, digital materials, as important backups, can

ensure the retention of original information and safeguard cultural heritage even in the face of natural disasters or human-made destruction. Meanwhile, combined with the Geographic Information Systems (GIS) and remote sensing technology, digital monitoring provides real-time warnings for environmental changes in the locations of cultural relics, providing scientific evidence for taking timely protective measures. In summary, digital technologies are playing an irreplaceable role in the preservation and inheritance of cultural relics. It enjoys a broad application prospect in cultural heritage preservation and is of significance for promoting the sustainable development of cultural heritage.

3.Interactive Animation

Interactive animation is a digital media form that integrates animation art with interactive design concepts. By integrating visual narratives, sound effects, and programming logic, it creates dynamic visual content that allows users to directly or indirectly make operation and control. In interactive animation, the user's actions and choices can influence the development, pace, and even the outcome of the animation, so as to provide a participatory viewing experience. This medium not only expands the narrative boundaries of traditional animation but also provides users with richer and more diverse perceptual and cognitive pathways by introducing interactive dimensions of time and space (Yin &Yuan, 2023:123). Beyond that, as interactive animation has a wide range of applications, covering education, entertainment, advertising, art exhibitions, ect., its core value lies in enhancing the efficiency of information transmission, increasing user participation, and promoting emotional connections between the audience and the content.

Figure 3 Yellow River Civilization Digital Intangible Cultural Heritage Museum
Source: temp.iddhd.com/huanghe2022-new/

As an emerging digital media form, interactive animation provides an innovative approach to the dissemination and education of Helan Mountain Rock Paintings. By transforming the static images of rock paintings into dynamic visual narratives, it not only enhances the audience's sense of participation and immersive experience but also enables them to more intuitively understand the historical background, cultural value, and artistic

characteristics of the rock paintings through interactive elements such as clicking, dragging, and selecting. This interactivity promotes knowledge transfer and sparks the audience's curiosity and desire to explore the stories behind the rock paintings, bridging the gap between entertainment and education and effectively enhancing the visibility and cultural influence of Helan Mountain Rock Paintings in modern society. What's more, the digital nature of interactive animation decides it is easy to be shared and disseminated through online platforms. That's why the audience base is broadened and new possibilities for global dissemination and cross-cultural exchange of the art are created.

Research Objective

1. To study the historical background, pattern types, image meanings, and creative techniques of Helan Mountain rock paintings and summarize the artistic characteristics and spiritual connotations of them.

2. To analyze the cultural value of Helan Mountain rock paintings, and transform them into cultural symbols for animation expression.

3. To produce interactive digital animation works.

Research Methodology

Literature research, field investigation, expert interview, creative practice and other research methods are utilized in this research.

Firstly, the basic information about the Mountain Rock Paintings was understood through the literature research, and the images of the Mountain Rock Paintings were photographed and processed through the field investigation. The photographed images were about Mountain Rock Paintings, and a total of 30 rock painting images were compiled. The photographing took place at Helan Mountain Rock Paintings scenic area and electronic images were preserved. Finally, the design direction is derived through image comparison and analysis, and the effect of modern interactive animation is verified through the design works.

In order to better understand the possibilities for animation improvement, the researcher conducted semi-structured interviews with four persons including the manager, researcher, designer, etc. of the Helan Mountain Rock Paintings, respectively. Interviewees were defined as people who had been working on Helan Mountain Rock Paintings related work for at least three years. The interviews were conducted at the interviewee's workplace and lasted approximately 60 minutes each. The responses were recorded through notes, and analyzed and organized. The audio of the four interviewees was recorded with consent.

Research Scope

This research comprehensively applies semiotics theory, intertextuality theory, cultural identity theory and animation creation theory to research the historical background, pattern types, expression forms and creative techniques of Helan Mountain Rock Paintings, analyze their concepts and values, as well as refine and summarize their artistic characteristics to obtain the cultural values and spiritual connotations of Helan Mountain Rock Paintings; research the narrative theory and expression of animation, transform Helan Mountain Rock Paintings into visual symbols, auditory symbols and imagery symbols for animation expression, and create

an interactive animation, so as to better display their cultural value in contemporary society and obtain a wider transmission of cultural recognition.

Research Results

1. Basic information of the Helan Mountain Rock Paintings

First, through literature and books related to the Helan Mountain Rock Paintings collected and organized in the study, including works such as Helan Mountain Rock Paintings by Xu Cheng and Wei Zhong (1993), Discovering Rock Paintings by Li Xiangshi (2012), and Helan Mountain Helankou Rock Paintings by He Jide and Ding Yufang (2017), a relatively systematic understanding of the content, types, and distribution of rock painting in Helan Mountain is obtained, which has laid a theoretical and informational foundation for this research.

Besides, in this study, fieldwork is conducted at the Helankou Rock Painting Scenic Area in Yinchuan City and 30 works of different categories are selected as samples, yielding first-hand information through personal photography, recording, and experience. Due to the fieldwork, we have understood the spatial environmental information of Helan Mountain Rock Paintings, such as valleys, mountain springs, scorpionweed, rock sheep, and sacred walls and observed the contents of the rock paintings, including images of human faces (such as the sun god), animals, plants, and symbols are also observed, providing a comprehensive perception of Helan Mountain Rock Paintings.

Figure 4 Helan Mountain Rock Painting Environment
Source: From the Author

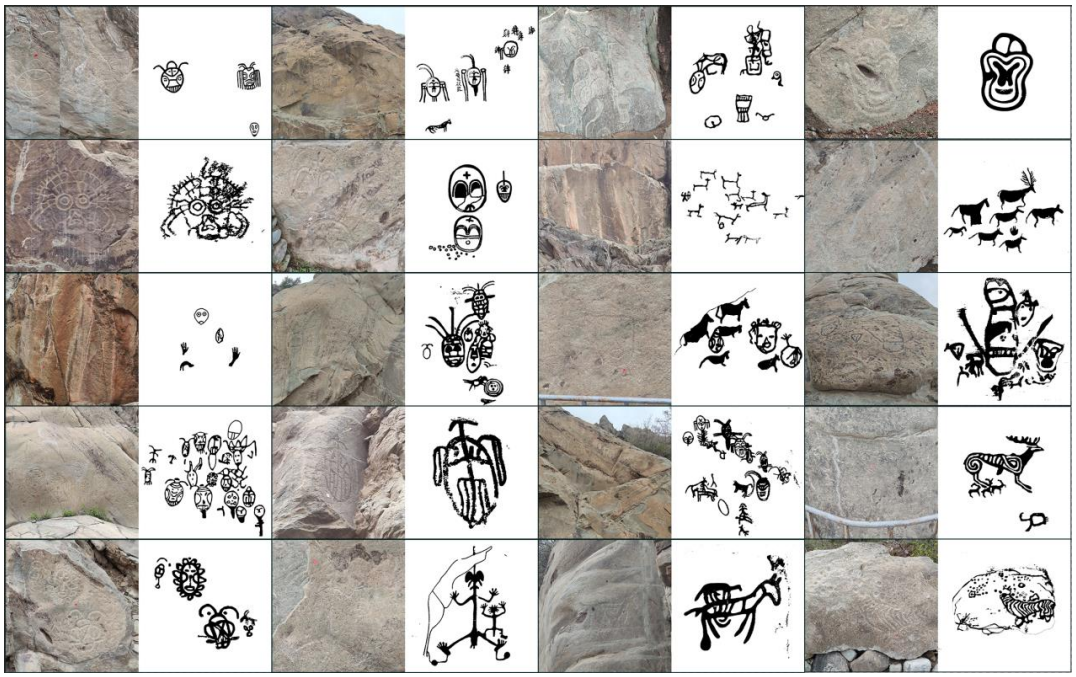

Figure 5 Helan Mountain Rock Painting and their Counterdraw
Source: From the Author

Moreover, we have also interviewed relevant experts, including Professor Li Tong, the director of the Ningxia Rock Painting Research Center, Professor Zeng Famao from the Silk and Road Ningxia Cultural and Creative Center at Ningxia University, as well as Zhang Xu and Xia Liangliang from the Propaganda and Education Department of the Helan Mountain Rock Paintings Administration Office. These interviews enable us to understand the current research status, artistic characteristics, development direction, and cross-disciplinary research progress of rock paintings from an academic perspective and recognize the current situation, problems, development opportunities, and challenges of the Helan Mountain Rock Paintings scenic area from the perspective of market.

2. Analysis of the Contents of the Helan Mountain Rock Paintings

The Helan Mountain Rock Paintings are widely distributed, featuring a rich and diverse array of interconnected images. Through a comprehensive and comparative analysis of the content, this study has arrived at the following conclusions.

2.1 The Helan Mountain Rock Paintings serve as a means for ancient humans to record information, acting as both the content and carrier of communication. Ancient humans engraved patterns on the rocks of Helan Mountain, utilizing these patterns and symbols to document their daily lives, production activities, as well as their observations and understanding of natural phenomena. These patterns constitute objective facts that record information. As a form of non-verbal communication, they transcend the limitations of time and space, transmitting the life experiences and knowledge of ancient humans. In academic research, the Helan Mountain Rock Paintings are regarded as a primitive information encoding system. Their mysterious images and symbol system provide a unique perspective for studying ancient information dissemination methods. By decoding these rock paintings, scholars can reveal the patterns of information exchange in ancient society and understand how ancient

people preserved knowledge and transmitted culture through visual art, thus proving that the rock paintings played a crucial role in ancient information dissemination.

2.2 There exists a connection between the contents of the Helan Mountain Rock Paintings, which perpetuates specific cultural ideologies and knowledge. The continuity of content in these rock paintings reveals a mode of cultural heritage and knowledge dissemination that spans across time. These rock paintings, with a significant number of similar but evolving graphics, show continuity in content and recurrence in themes, demonstrating the enduring influence of specific cultural ideas (Su, 2021:69). For instance, although the theme of hunting appears multiple times in the rock paintings, the "plots" depicted vary significantly. Take Figure 6 as an example. It can be seen that two hunting scenes are depicted on the same boulder, while seemingly similar, they differ in the type of prey and the position of the hunting dogs, reflecting diverse hunting processes and outcomes. In addition, as the carving of rock paintings requires a considerable amount of time, the two should be records of two separate hunting experiences. Thus, such continuity of content makes the rock paintings an information carrier, documenting and transmitting knowledge about hunting.

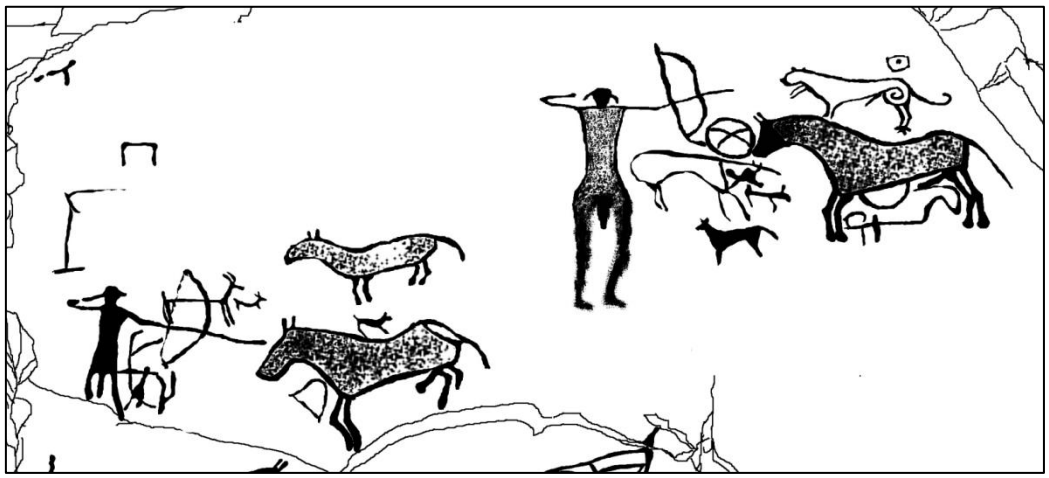

Figure 6 Helan Mountain Hunting Rock Paintings
Source: From the Author

2.3 As information carriers, the Helan Mountain Rock Paintings circulated among different groups and regions. Through comparative analysis of rock paintings in Helan Mountain and its surrounding areas, scholars have discovered that despite the vast geographical span, certain pattern elements in the rock paintings, such as animal images, hunting scenes, and abstract symbols, all demonstrate cross-regional characteristics, which may reflect a shared symbol system and cultural traditions among ancient humans, thereby promoting the dissemination of information and the formation of cultural identity (Xu, Zhou, Ha & Ding, 2014:27). As shown in Figure 7 which is a Damaidi Rock Painting depicting a hunting scene, although it is located approximately 200 kilometers away from the location of Figure 6, the posture of the figure shooting an arrow in both of them is strikingly similar. The difference lies in the type of prey, which has changed to a "sheep," and the behavior of the hunting dogs tearing at the prey to assist in the hunt, indicating more mature hunting training. This fully

proves the role of rock paintings as information carriers and provides important evidence for cross-regional communication and social interaction among ancient humans.

Figure 7 Damaidi Hunting Rock Painting
Source: From the Author

2.4 The Helan Mountain Rock Paintings may be the rudiments of early hieroglyphic writing and played a significant role in cultural dissemination. Rock paintings, as an ancient form of visual expression, are closely associated with the origin and evolution of writing. In academic research, rock painting symbols are considered rudiments of early hieroglyphic writing due to their intuitive imagery and symbolic meanings(Wang, 2014:74). Hieroglyphic writing, as one of the oldest writing systems, is characterized by directly imitating the shapes of natural objects to express specific concepts or information. In rock paintings, we can observe similar modes of expression, with many symbols depicting the contours of animals, figures, or natural phenomena to convey specific information or abstract concepts(Shu, Nie & Liu, 2022:40). For instance, the image of an animal such as a "Deer" not only visually resembles its real-world counterpart but also functionally serves to transmit information. This process of transitioning from specific images to abstract meanings aligns with the development trajectory of hieroglyphic writing. Furthermore, the repetition and fixity observed in rock paintings echo the standardization trends in writing, indicating the evolution from rock painting symbols to mature writing systems. Therefore, rock paintings have not only witnessed the culture and social structure of prehistoric, but also provided valuable clues for understanding the origin of writing, revealing the early stages of human language and writing system development.

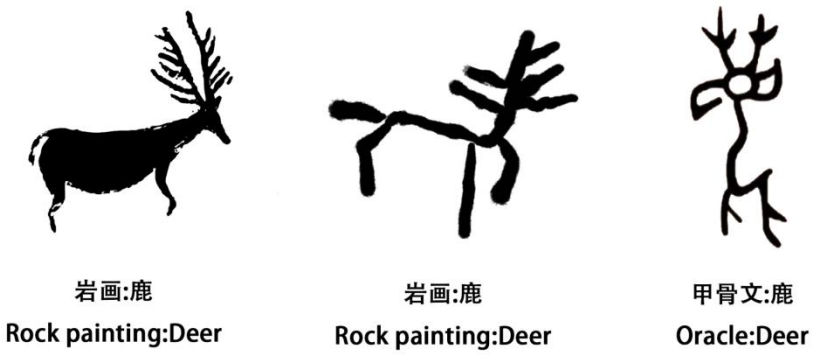

Figure 8 Comparison Between Deer in Rock Paintings and the Oracle “Deer”
Source: From the Author

2.5 From information dissemination to knowledge transmission, the Helan Mountain Rock Paintings embody the spirit of “inheritance”. These paintings exhibit a rich array of communication phenomena, not only revealing the complexity of information transmission among ancient humans but also profoundly reflecting a transgenerational "inheritance" spirit. The significance lies in the revelation of the mechanisms of cultural continuity and knowledge preservation. As carriers of information, these rock paintings, in their dissemination across different groups and regions, have facilitated the exchange of cultural ideas and knowledge, strengthening the formation of shared identity and values. The continuity and evolution of the content in the Helan Mountain Rock Paintings reflect the ancient society's respect for traditional knowledge and its tolerance for innovation. This balance maintains cultural stability while also providing impetus for cultural development and adaptation. Furthermore, the possible embodiment of early hieroglyphic rudiments in the rock paintings further emphasizes the role of the inheritance spirit in the evolution of language and writing, providing crucial clues for understanding the development of human civilization. Therefore, through the inheritance spirit reflected in the Helan Mountain Rock Paintings, we can not only gain insight into the cultural dynamics of ancient society but also recognize the fundamental role of knowledge and cultural inheritance in social continuity and identity construction throughout human history.

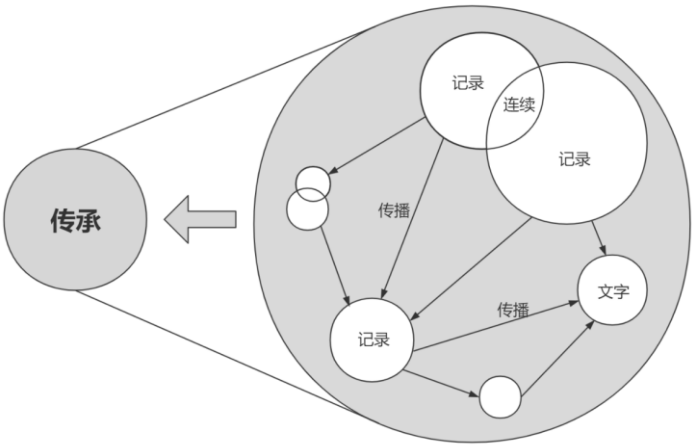

Figure 9 From Transmission to Inheritance
Source: From the Author

3. The Animation Transformation Process of Symbols in Helan Mountain Rock Paintings

3.1 Symbol Transformation of Helan Mountain Rock Paintings

It is a process of encoding and decoding to transform Helan Mountain Rock Paintings into animation. During the animation transformation, it is needed to reinterpret and visually reconstruct the original symbols while striving to maintain the artistic style and aesthetic characteristics of the original rock paintings. At the same time, modern animation techniques should be employed to enhance the visual impact and narrative effectiveness. Through this symbolic transformation, the rock paintings are transformed from static images which are difficult to understand into dynamic and interactive new media animations with distinct meanings. This provides the audience with an intuitive perception, promoting a deeper experience, understanding, and dissemination of this culture.

Figure 10 Image of the Work
Source: From the author

The symbols in the Helan Mountain Rock Paintings primarily consist of two types, the environmental symbols and the content symbols. The former mainly include mountains, rivers, vegetation, and creatures, which require the designers to carefully observe and extract the environmental features of the rock paintings in the transformation process so as to accurately represent the natural scenery of the Helan Mountain region in the animation, creating a specific spatial field for the audience. Content symbols, on the other hand, refer to the specific patterns in the rock paintings. Therefore, the transformation of these symbols should place greater emphasis on the specific patterns and symbolic meanings within the paintings. Animation designers need to profoundly analyze the depicted patterns and scenes of daily life and transform them into dynamic images and storylines. In this process, not only should the visual characteristics of the patterns be considered but also efforts should be made to capture the cultural and historical connotations behind.

3.2 Storytelling for the Revitalization and Inheritance of Rock Paintings

In animating the Helan Mountain Rock Paintings, storytelling serves as a crucial element in bringing the rock paintings to life. When writing the story, it is essential to first conduct a deep cultural interpretation of the symbols and patterns in the rock paintings, extracting their inherent narrative elements and symbolic meanings. Then, a narrative framework that is consistent with the historical background and cultural environment should be established, with the combination of these elements with story creation theories. For instance, mysterious patterns like the images of human faces can be invented as characters of fictional "mentor", while hunting scenes can serve as plot points and the real-life threat of floods eroding the rock paintings can be incorporated into the story as a challenge. By weaving

these characters and plots that resonate with the rock paintings, an engaging story is crafted, truly giving vitality to the ancient rock paintings.

In addition to respecting the original rock paintings, story creation should also incorporate modern narrative techniques, such as suspense, conflict, and plot twists, to enhance the attractiveness of the story, like giving characters emotions and motivations to make them more emotionally charged, able to deeply touch people's hearts and evoke emotional resonance among audiences. Through such storytelling, the Helan Mountain Rock Paintings can be presented to modern audiences in a novel form, thereby promoting the dissemination of rock painting culture while sparking people's interest and contemplation about history and cultural heritage.

3.3 The Application and Empowerment of Interactive Technologies

The application of interactive technology significantly empowers the enhancement of cultural transmission effects. Leveraging new media platforms, mobile devices, and interactive technologies such as virtual reality (VR), augmented reality (AR), and multi-touch, audiences can actively explore the scenes of rock paintings in a virtual environment and even interact with them, generating a game-like deep experience that deepens their understanding of the culture and history behind the rock paintings. For example, they can experience ancient hunting scenes through a bow and arrow mini-game or complete missing patterns in the rock paintings through fingertip painting. Such interactions not only make the animation more funny but also improve the effectiveness and scope of cultural transmission.

Moreover, interactive technologies can also support user-generated content (UGC), allowing audiences to influence the development of the story through interaction or create text and artistic works related to the rock paintings, thus promoting the collaborative creation and multiple dissemination of cultural content. In this process, audiences are no longer passive recipients of information but can more proactively participate in the narration of the rock painting stories through interactive experiences, obtaining an immersive cultural experience. This has greatly stimulated public interest in the Helan Mountain Rock Paintings and has enriched the forms of cultural transmission and expanded the boundaries of cultural inheritance.

Figure 11 Interactive design in work
Source: From the author

Discussion

1. A new paradigm for digital protection and transmission of cultural heritage is proposed in this research. Unlike existing cultural heritage protection, it goes beyond mere digital restoration and protection (Shu, 2022:140) to new creations and adaptations that incorporate new art forms, enriching the story texts of the Mountain Rock Paintings and expanding its tourism resources. In this research, a multidimensional interpretation of the cultural and artistic values of the Mountain Rock Paintings is provided, and a method of generating new knowledge is explored. This approach not only enriches our understanding of the Mountain Rock Paintings, but also provides new perspectives for the protection and inheritance of cultural heritage.

2. A new idea for in-depth analysis of cultural heritage is provided in this study. It differs from previous researches in that it emphasizes the analysis of the spiritual power embodied behind the rock paintings from the perspective of transmission, which provides a new perspective for researching the deeper meanings of rock paintings. In the process of transforming cultural heritage, in addition to analyzing the original significance of rock painting patterns, it is more important to further analyze the spiritual symbols behind the cultural symbols from the specific research of the symbolic meanings and the process of transmission, which is an even more important content in artistic creation. Therefore, future research shall pay more attention to the in-depth analysis of cultural symbols and refine the core cultural values of cultural heritage while respecting the original meaning of the text.

3. This research has made innovations in the form of transmission of Mountain Rock Paintings. In the past, the forms of transmission mainly focused on the rock painting images, or the extended utilization of the patterns, such as cultural and creative products. By exploring the novel transmission method of interactive animation, this research increases public participation and interest in the Mountain Rock Paintings. The audience gets a new way of experiencing depth through the contextualization of the animation, which not only enhances the effect of cultural transmission, but also opens up new possibilities for the display and education of cultural heritage (Yin &Yuan, 2023:123).

Recommendations

1. Theoretical Recommendation

At the theoretical level, future research should focus on deepening the analysis of the semiotics of Helan Mountain Rock Paintings and exploring their position and significance within ancient social culture, religion, and philosophical systems. By comparing symbol systems across different cultural backgrounds, we can reveal the universality and uniqueness of the patterns and symbols in the rock paintings. Additionally, the further expansion of communication theory will pay much attention to how interactive animation transforms information dissemination patterns in the digital media environment and how narrative theories enhance the narrative power and dissemination effect of animation. The integration of interdisciplinary theories, combining perspectives from anthropology, history, and art history, will provide more comprehensive theoretical support for the animation transformation of Helan Mountain Rock Paintings.

2. Policy Recommendations

At the policy level, it is recommended to formulate and implement a series of policies that support the digitization of cultural heritage and the application of interactive technologies. This includes providing financial assistance for related projects, encouraging technological research and development, and fostering talent cultivation. Promoting international cooperation is crucial for resource sharing, experience exchange, and technological collaboration, especially in the application of interactive technologies and the global dissemination of cultural heritage. Furthermore, developing policies on education and public participation will enhance public awareness and engagement with cultural heritage, strengthening its social influence through diversified avenues such as school education, public exhibitions, and interactive experiences.

3. Practical Recommendations

At the practical level, technological development and application are crucial. There is a need to develop interactive technologies suitable for the animation transformation of Helan Mountain Rock Paintings and test and optimize them in actual projects. User experience research will provide valuable feedback for the design and improvement of animation products, ensuring that the animation content is both attractive and educationally valuable. The implementation of practical projects, such as animation workshops and interactive exhibitions, will directly promote the dissemination and educational activities of Helan Mountain Rock Paintings. Simultaneously, establishing evaluation and feedback mechanisms is essential for monitoring project effectiveness, collecting user feedback, and guiding future research directions. Through these practical measures, the digital preservation and dissemination of Helan Mountain Rock Paintings will be more efficient, laying a solid foundation for the innovative inheritance and widespread dissemination of cultural heritage.

References

He, J., & Ding, Y. (2017). *Helan Mountain Helankou rock painting*. YinChuan: Ningxia People's Publishing House.

Shu, X. (2022). Digital protection of the cultural heritage of rock paintings special research. *Guizhou National Research*. (01), 140.

Xing, L., & Ruan, G. (2024). Digital protection and inheritance of cultural relics. *Collection and Investment*. (03), 86-88.

Yin, Z., & Yuan, X. (2023). Interaction, experience, and animation - An analysis of audiovisual techniques in interactive animation design. *Daguan*. (05), 123-125.

Xu, C., & Wei, Z. (1993). *Helan Mountain rock painting*. YinChuan: Ningxia People's Publishing House.

Su, L. (2021). Image and history-Research on narrative of Yin Mountain rock paintings. *Chinese National Fine Arts*. (04), 68-71.

Xu, Q., Zhou, X., Ha, J., & Ding, Y. (2014). The spread of the analysis symbol from Helan Mountain rock painting. *Western Radio and Television*. (16), 26-28.

Wang, Y. (2014). Exploring the root of Chinese characters from the inner form of rock painting-starting from the study of Helan Shanyan rock painting. *Xixia Research*. (02), 72-74.

Shu, X., Nie, J., & Liu, J. (2022). Research on the digital identification of the graphics text symbol of the graphics of the rock painting — Take Ningxia Damaidi rock painting as an example. *Journal of Northwest University (Philosophy Social Science Edition)*. (05), 39-49.

The Experience-Based Digital Design for Shawan Piaose for Preserving Guangdong's Folk Rituals

Zhe Xu and Akapong Inkuer
Suan Sunandha Rajabhat University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: s64584948031@ssru.ac.th

****

Abstract

Background: The integration of folklore with digital technology has emerged as a critical topic in cultural heritage digitization discussions. Digital technology presents opportunities to broaden the avenues for presenting folklore, enrich traditional folklore's spatial and scenic expressions, and transcend temporal and spatial limitations in cultural transmission and evolution.

Aims: This study focuses on Shawan Piaose, an intangible cultural heritage of Guangdong, to analyze its cultural dimensions, historical context, and interpret its embedded cultural symbols and traditional experiential elements. The aim is to explore how digital design can enhance the presentation and cultural significance of this folk ritual.

Methodology: Through a combination of literature review and field research, the study examines the developmental trajectory and cultural aspects of Shawan Piaose. Drawing on theories such as folk semiotics, communication, and interactive ritual chains, the digital design framework is constructed. Donald Arthur Norman's user experience hierarchy model guides the structuring of the digital experience.

Results: The analysis involves three levels of digital design intervention: Visceral level: Analyzing and redesigning the ritual symbols and connotations of the Piaose procession. Behavioral level: Exploring narrative communication elements and adopting AR interactive narrative modes to enhance interactive storytelling. Reflective level: Investigating the cultural implications of Shawan Piaose entertainment and the emotional resonance of festival rituals. It explores methods to transform traditional ritual media into modern formats, facilitating participant engagement and transcending physical boundaries.

Conclusion: The digital reinterpretation of Shawan Piaose enables participants to engage deeply in virtual spaces, fostering a sense of belonging beyond geographical limitations. Sharing cultural elements through digital rituals promotes mutual understanding and cultural exchange. This approach enriches cultural heritage preservation methods and provides a robust platform for digital folk ritual experiences, offering theoretical insights and practical examples for further research in digital cultural branding.

Keywords: The Experience-Based Digital Design; Shawan Piaose; Guangdong's Folk Rituals

* Received: July 25 2024; Revised: July 29 2024; Accepted: August 1 2024

Introduction

Intangible cultural heritage encompasses the collective knowledge and expertise of diverse ethnic groups. Since the inaugural representative list of the oral and intangible cultural heritage of humanity was announced by UNESCO in 2001, the protection of intangible cultural heritage has spanned over two decades. An increasing number of researchers are directing their attention to the folk culture of everyday aesthetics (Li, 2011). However, the advent of sophisticated modern information technology and the proliferation of popular new media culture have precipitated a crisis in the preservation of traditional handicrafts, folk performances, and other forms of cultural heritage that are transmitted orally by their inheritors and situated within specific temporal and spatial contexts. The accelerated pace of urbanization and the unchecked expansion of industrialization in certain regions have further exacerbated the challenges facing the protection and advancement of folk culture, placing it on the brink of extinction. The term "folk rituals" is used to describe the unique symbolic meaning conveyed by the objects and processes involved in these rituals. Each folk ritual conveys meaning through specific objects and processes within a particular space or situational construction, thereby forming a relatively stable cultural model (Yang, 2019). As a repository of collective memory, rituals frequently require continuous performance in order to maintain their existence. The rituals that are performed during festival activities have become an important means of memory inheritance.

Piaose represents a synthesis of dramatic, acrobatic, and decorative arts. It is a folk entertainment activity that incorporates mechanics, music, performance, craftsmanship, and other elements. (Wang, 2011) Shawan Piaose has a long history in Lingnan and is held in high regard. Its influence is more profound than that of Piaose in other locations within Guangdong (Wang, 2011). It is an entertainment performance that takes place during the god-welcoming ceremony in Shawan Town. One of its primary functions is to facilitate the connection between humanity and the divine, and to illustrate the lives of the local populace, who express gratitude, offer rewards to the gods, and engage in entertainment for them. Over time, the function of the performance has evolved from its original purpose of entertaining the gods to becoming a form of mass entertainment. In its nascent stages, Shawan Piaose was confined to an internal transmission within the four villages situated to the east, south, west, and north of Shawan Town, Guangdong. It was a familial tradition that was transmitted from father to son. Those outside the immediate circle of participants were not permitted to observe the decoration as it was being created. The technique was taught within families and the distinctive colouring is the key to the production process. From the Qing Dynasty to the Republic of China, the primary families of Piaose craftsmen in Shawan were the He family and the Li family. Prominent members of the Li family included Li Pusheng, Li Jingsheng, and He Gansheng from the East Village, He Li from the South Village, He Liu, He Huang, Li Hong, Wang Yaozu, Wang Huaqian, and others from the West Village. Wang Jinhong, He Dong, He Xin, He Lun, and He Su from the North Village, among others, are primarily engaged in handicrafts and are responsible for the overall design of Piaose, with the design and production of Se stems being of particular significance. In 1979, the heritage of Shawan Piaose underwent a gradual transformation, evolving from a system of inheritance based on lineage to one structured around the master-apprentice relationship. In order to safeguard the cultural heritage of Shawan Piaose, the Shawan Town Government established the "Shawan Folk Craft Research Group" and designated the Shawan Cultural Station (now the Shawan Street Culture, Sports and

Tourism Service Center) as the protection agency. The objective was to research, excavate and organize the production techniques of Piaose, which had been buried for many years, in order to preserve and develop them.

In recent years, the combination of folk rituals and digital technology has emerged as a prominent topic of discussion in academic and public discourse worldwide. Digital technology can effectively expand the avenues for folk ritual display, enhance the spatial and contextual expressions of traditional folk customs, and transcend the temporal and spatial limitations of national cultural inheritance and development. The Guangdong government and all sectors of Chinese society have consistently prioritized the digital preservation of Lingnan folk culture, with numerous digital construction projects aimed at safeguarding intangible cultural heritage. Since 2016, the Guangzhou Shawan Piaose Association has initiated efforts to digitize Shawan Piaose, collaborate with local primary and secondary educational institutions, and conduct regular lectures and experiential activities under the theme of "Integrating Piaose Intangible Cultural Heritage into Campus Life." A digital platform, the Shawan Piaose interactive experience game console, has been developed to facilitate the understanding of the production process of Piaose among students in kindergartens and primary schools in Shawan Town. The platform employs touch screens on campus to enable students to identify the combination of modeling symbols of different themes of Piaose. However, this digital approach has a relatively limited scope, the game content is designed for a relatively young age group, and there is a lack of comprehensive research on the composition mechanism of public experience. Piaose is a type of folk parade and gathering. The study of folk gathering culture has consistently been a significant area of interest for scholars in a range of disciplines, including anthropology, sociology, folklore, and even history and religion. Since the 1980s, with the resurgence of interest in folklore, folk gatherings that integrate religious beliefs, cultural tours, and production and daily life have increasingly captured the attention of researchers. In the context of the rural revitalization strategy, the collective memory of traditional folk villages is reconstructed with the objective of transmitting the cultural value of rural folk customs (Lu, 2021). It is thus imperative to study the digitization of Guangdong Piaose in the context of the contemporary era and to pursue its innovative revitalization as a means of achieving cultural innovation.

Research objectives

To enhance the public experience of Shawan Piaose digitization, a digital design of Shawan Piaose folk ritual is constructed based on the hierarchical model of user experience.

To improve the public experience in the digital conversion of Shawan Piaose Folk Rituals.

To digitally design the folk ritual of Shawan Piaose using a hierarchical model of user experience.

Literature Review

Piaose is a kind of folk parade and gathering. The study of folk gathering culture has always been a common concern of anthropology, sociology, folklore, and even history and religion. Since the 1980s, with the revival of the field of folklore, folk gatherings that combine religious beliefs, cultural parades, production and life have gradually attracted the attention of researchers. From the perspective of art, the study of the aesthetic value and aesthetic function of Piaose as a unique art form analyzes the artistic beauty from various aspects such as form, content, technique and color. Piaose is not only a plastic art, but also has unique aesthetic interest and cultural function. Not only Shawan Piaose, but also the study of Piaose art in Zhanjiang and other places also has a reference for this article. "Folk Art of Brilliant and Ingenious Works - On Wuchuan's "Piaose" with Drama Plots and Costumes as Carriers" (Tan, 2011) and "A Brief Discussion on the Humanistic Significance of Zhanjiang's "Dragon Dancers" and "Piaose"" (Wang, 2004) analyze the aesthetic value and characteristics of Piaose art in Zhanjiang. This folk art has not only brilliance and ingenious performances, but also ingenious skills. "Exploring the Aesthetic Value of "Piaose" Art" (Huang, 2011) mainly analyzes the aesthetic value of Piaose art, believing that Piaose is not only a flowing art, but also a concentrated drama with difficult mysteries, a wonderful structure, and a moving sculpture. This is a relatively comprehensive study of Piaose from the perspective of art, which has a certain reference value.

The implementation of national policy documents and the promotion of digital technology have facilitated the undertaking of digital research and practice on intangible cultural heritage. The advent of digital transformation technology has ushered in a new era of opportunities and challenges for the preservation and advancement of intangible cultural heritage in my country. Chen Zeqian et al. (2022) identified deficiencies in existing digital services, including incomplete infrastructure, unfriendly digital interaction design, and inconsistent digital service association between scenes. The provision of digital services with a focus on user experience is a prerequisite for the advancement of cultural tourism at this juncture. It is evident that in the process of promoting the digital inheritance and development of intangible cultural heritage, it is of paramount importance to provide accurate, sustainable, and high-quality digital services and experiences to social audiences, particularly young people. The concept of user experience was initially proposed and championed by Donald A. Norman in the 1990s. In 2001, American scholar Nathan Shedroff (2001) published the book Experience Design, which provided digital industry practitioners with design inspiration for online experiences and a method for designing products, services, environments, or events. Nevertheless, the extant literature is deficient in regard to the investigation of digital experience requirements among the younger demographic. The younger demographic represents the foundation for the safeguarding of intangible cultural heritage, particularly college students, who must prioritize the preservation, advancement, and evolution of intangible cultural traditions and local culture within social public spaces (Qiao, 2006). Accordingly, this study concentrates on the user experience requirements of young and middle-aged individuals engaged in digital research of intangible cultural heritage, with Shawan Ancient Town designated as the experiential setting. It offers precise digital experience services tailored to the needs of young people.

Research Methodology

This research employs a mixed-methods approach, integrating both qualitative and quantitative research techniques. The specific research methods employed in this study include a literature review, participant observation, questionnaire survey, interview, and case analysis.

1. The study analyzes the development process and cultural dimensions of Guangdong Shawan Piaose intangible cultural heritage through an examination of academic monographs, journal articles, local chronicles, and other relevant documents.

2. It also explores and interprets the historical background. The cultural symbols and experience elements are then targeted at the various stakeholders of Guangdong Piaose, including heirs, tourists, local residents of Shawan Town, university researchers, and the individuals responsible for the management of Piaose in the east, south, west, and north villages of Shawan.

3. The village committee leaders who oversee the tour employ participatory observation as the primary method, complemented by specific techniques such as interviews, questionnaires, photography, and recording. These are used to obtain fundamental data through field research methods, including questionnaire surveys and statistics. These are combined with the methods proposed by Donald Arthur Norman. The hierarchical model of user experience is employed as a framework for organizing and developing the digital design of Shawan Piaose.

Research Results

From the perspective of collective memory, material is the primary carrier of folklore. However, with the advancement of digitalization, the material medium of memory has gradually transformed into a symbolic medium, capable of conveying more complex and multidimensional information. This shift also introduces a greater number of references and possibilities for reconstructing the collective memory of steam lanterns (Gao, 2022). Folk rituals, as cultural expressions of specific ethnic groups, contain a variety of elements, including cognitive schemas, traditional customs, cultural memories, and more (Yue, 2023). This paper takes Shawan Piaose as the research object and the public space of Shawan Ancient Town as the application scenario. To construct the digital design of Shawan Piaose, the user experience hierarchical model proposed by Donald Arthur Norman (2012) is employed. First, from a visceral perspective, the symbolism and connotations associated with the Piaose parade are analyzed, transformed, and redesigned. Second, from a behavioral standpoint, the narrative communication elements and the mode of AR interactive narrative are analyzed in light of the dissemination trends associated with folk rituals. Based on this analysis, the interactive narrative experience and perception design are then carried out. Thirdly, the reflection level is primarily based on the interactive ritual chain theory, which is employed to analyse the cultural connotations of Shawan Piaose entertainment and the emotional energy that is conveyed to the populace by the festival ceremony. This paper examines the evolution of ritual media from traditional to modern forms. Ultimately, the digital translation of the Shawan Piaose folk ritual is divided into three processes: symbol representation extraction, ritual experience construction, and emotional feedback transformation. (Figure 1).

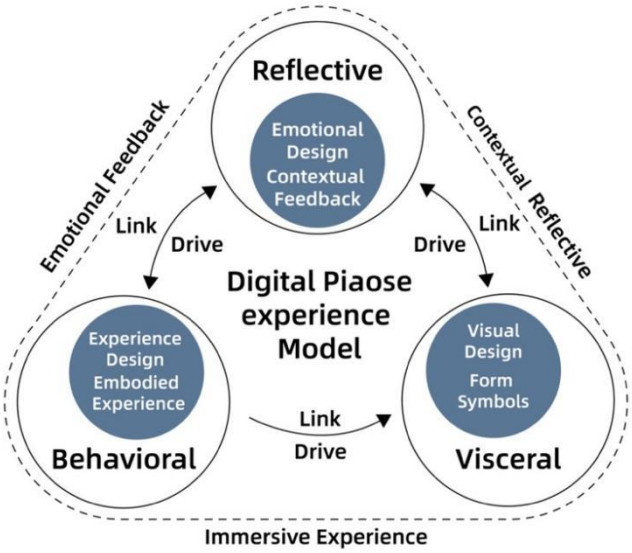

Figure 1 Digital Piaose Experience Model
Source: Researcher

1. Visceral：Visual Design

The visceral layer represents the initial stage of digital design. In the process of digital translation of Shawan Piaose, researchers must first explore the sensory information inherent to the surface of folk rituals. They must then symbolize this information, transform it into a representative visual language suitable for the public, and finally choose corresponding display methods for visual presentation. (Figure 2).

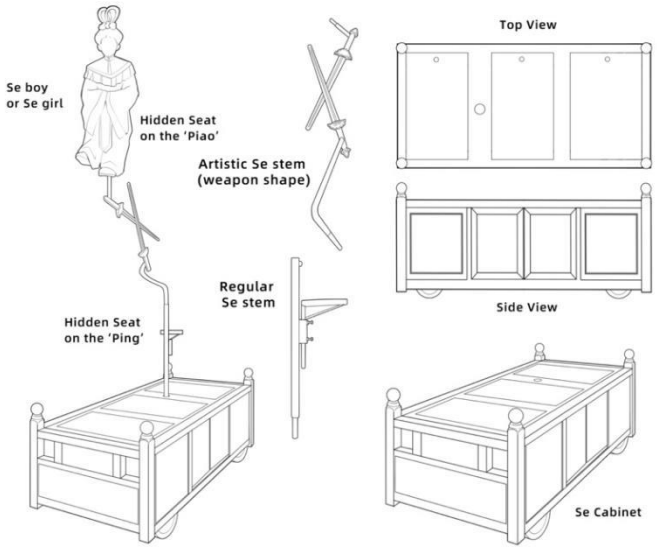

Figure 2 A Set of Shawan Piaose structure display
Source: Researcher

The initial step is the refinement and digital processing of modeling symbols. In his work, "The Science of Culture," anthropologist White posited that "Human behavior is symbolic behavior" (Cassirer, 2013). Symbols accumulate distinctive modes of thought, values, and psychological states, as well as a set of interpersonal value norms, ethical and moral concepts, and folk beliefs. As digital technology has matured, modeling symbols have assumed a significant role in the dissemination of information. In the design process, these symbols can be combined into modern visual shapes through the application of decorative techniques, including addition, reorganization, deformation, and selection. Additionally, a selected portion of the symbol can be modified to align more closely with contemporary usage norms while retaining its fundamental attributes. This can be achieved through techniques such as omission, exaggeration, addition, perfection, symbolism, implication, deconstruction, and symbiosis, facilitating the implementation of an appropriate visual design. Secondly, the digital collection of color symbols is presented. In the field of experience design, the application of color is also closely related to regional and national characteristics. The selection of colors for the costumes and props of the actors in Shawan Piaose is influenced by factors such as gender, identity, fate, and the color theme, content, and atmosphere of the characters they portray. The characters in Shawan Piaose are predominantly young men and women, and the actors' costumes are predominantly in youthful and bright colors. Conversely, Shawan Piaose often conveys festive and auspicious themes, and the actors' costumes are predominantly in festive and warm colors. Consequently, Shawan Piaose is typically characterised by a prevalence of bright and vivid hues, including shades of red (pink), yellow (orange), and white. Researchers refined the colors of Shawan Piaose and enhanced the chromatic composition of the designed visual graphics through digital manipulation, aligning the color scheme with the emotional appeal conveyed by traditional hues. In order to maintain the overall color tone, the abstract graphics are enhanced with the incorporation of personalized colors. Thirdly, an analysis of the summary and arrangement of the meaning of entertaining gods. In the combination design of visual graphics, researchers should undertake a comprehensive exploration of the national characteristics and cultural implications of these folk symbols. They should then proceed to select representative symbols for deconstruction, design, arrangement, and reorganization, with the objective of forming a new picture. The overall ambience of the digital transformation of graphics is of paramount importance, as it can enhance the appeal of the image and facilitate the expression of the designer's emotions. These symbols serve as an intuitive representation of the folk rituals and cultural heritage of the Shawan Piaose community. The meanings, cultural implications, and spiritual associations embedded in these symbols are frequently intertwined and interwoven, imparting visual and social psychological insights that evoke diverse meanings.

2. Behavioral：Experience Design

The behavioral layer represents the second layer of digital design. In the process of digital translation of Shawan Piaose, it is necessary for researchers to analyse and summarise the experience process of Piaose folk culture and integrate it with interactive communication methods. From the perspective of information dissemination, researchers disseminate digital experiences to the audience. This can be regarded as researchers employing experience reproduction as a language to narrate stories to an external audience. This is the process of information transmission and information reception.

Marie-Laure Ryan first articulated the concept of "digital narrative" in 1986 (Chen, 2018). In the context of digital narrative, each Internet user has the potential to act as a

disseminator, receiver, and changer of ideas. Readers utilize collective wisdom to facilitate the continuous improvement and development of digital narrative through a multitude of channels and multifaceted interactive participation, which represents a novel form of cultural value. The process of digital Piaose production draws upon the traditional Piaose production process (Creating Piaose → Decorating Piaose → Assembling Piaose → Displaying Piaose) as a source of information. It then proceeds to design and encode the parade route of Shawan Ancient Town, the ritual symbols of Piaose (Se stems, Se boy or girl, Se cabinets), the traditional colors of Piaose, and the theme of the story. The resulting design is then experienced and shared through digital media. The medium is the conduit through which information is conveyed. The researchers integrated the folk cultural information of Piaose that needs to be conveyed into the digital code to form an interactive design, situated the design within a context, and enabled the audience to engage with the digital design work through the communication media, thereby fostering a sense of "immersion." In an interactive situation, an interactive "field" is established between individuals and their surrounding environment, which serves as a conduit for communication. (Figure 3).

Figure 3 Target User Experience Journey Map
Source: Researcher

Researchers utilize storytelling as a means of encoding information sources, thereby facilitating the dissemination of cultural connotations associated with folk rituals. The use of storytelling can facilitate an enhanced audiovisual experience for the target group of information receivers, enabling them to engage with the content in a more profound and immersive manner. Additionally, it can transform the language of communication from a static to a dynamic form. By taking deliberate action to provide feedback, those who receive information expand the channels of folk culture communication and transform the dissemination of cultural information from unidirectional to multidirectional. The selection of the narrative approach, the choice of media for expression, and the determination of the most efficacious methods for conveying information are all pivotal factors that determine the

efficacy of information dissemination. In addition to paying attention to the arrangement of the information, it is also necessary to find an appropriate way to convey the information in order to ensure that the audience can understand and absorb it when disseminating folk culture.

3. Reflective: Emotional Design

The reflection layer belongs to the third layer of digital design. In the digital translation of Shawan Piaose, researchers need to analyze and interpret Shawan Piaose folk culture rituals and use digital virtual means to expand ritual identity. American sociologist Randall Collins proposed interaction ritual chains based on micro-scenario perspective. This system involves a virtual network environment. The participants of environment are all users who are interested in a certain culture. They have common concerns and will share their knowledge and experiences with others, which constitute four elements of interactive rituals.

It is recommended that a fusion of ritual narrative and experience space be created in order to promote emotional exchanges at folk festivals. For the transmission of collective memory, active participation can more effectively guarantee the "presence" of the narrator, and the narrator is also more likely to accept interaction and emotional resonance in the space (Xu, 2022). Two conditions must be met by the target users of the digital Piaose experience. Firstly, they must have an interest in Guangdong's intangible cultural heritage, specifically the Piaose folk customs. Secondly, they must be willing to engage with the digital AR interaction in the Shawan Piaose. First, based on the respondents' answers to the question "What is your attitude towards applying AR technology to the digitization of cultural heritage?," some respondents who answered "It's unnecessary, a waste of resources" and "It doesn't matter, it has nothing to do with me" were excluded from the analysis, resulting in a total of 17; in the remaining 143 questionnaires, based on the respondents' attitudes towards "If you can, are you willing to experience AR," some respondents who answered "Not willing" were excluded from the analysis, resulting in a total of 18. The remaining 142 questionnaires were divided into three categories based on the respondents' answers to the question "How much do you know about augmented reality (AR)?": "AR digital experience deep users," "AR digital experience shallow users," and "AR digital experience potential users." The specific target users were identified based on gender, age, and education level (Table 2).

Table 2 Basic information statistics of target users

Information	Options	Heavy Users	Light Users	Potential Users	Total
Gender	Male	2	15	28	31.6%
	Female	2	8	69	55.6%
Age	18 and younger	0	0	0	0%
	18-25 years old	3	11	23	26%
	26-35 years old	0	2	22	17%
	36-45 years old	1	5	27	23.2%
	45 years old and older	0	5	25	21%
Education	High school and below	0	0	1	0%
	Junior college	0	3	6	6%
	Undergraduate course	2	17	76	67%
	Postgraduate and above	2	3	14	13%

Source: Researcher

Analyzing (Table 2), in terms of gender, the number of female users is slightly higher than that of male users, but the difference is reasonable; in terms of age, users aged 18-25 account for a high proportion, and users at this stage are more likely to accept new things and have some economic ability; in terms of education, users with a bachelor's degree account for a larger proportion, and they have strong learning ability. Based on these analyses, combined with the design background and goals, we can extract the target user group of Piaose AR digital experience in (Table 3).

Table 3 Target user information

Age	Education	Characteristic
18-25 years old	Undergraduate course	1. Interested in Guangdong's intangible cultural heritage, Piaose folklore 2. Interested in the digital experience of intangible cultural heritage 3. Strong learning ability 4. Strong ability to accept new things

Source: Researcher

For the target users, the four elements of the Piaose digital experience are:

Create an embodied experience of co-presence: Digital Reproduction of the Traditional Parade Route

American scholar James Carey believes that digital communication is a process of cultural exchange. It is not simply to spread information in space, but to maintain a society through communication (Tuo, 2012). Digital Piaose selected the major nodes of Shawan Piaose parade route (Liu Geng Hall → Heming Lane → Shawan Guangdong Music Hall → Liu Geng Hall) as scene touch points, combined with the responses of 18-25 year old target users to "What functions do you want to experience through AR?" (Figure 4), the virtual digital ritual experience of different contact points (Table 4). The existence of individual experiencers is a prerequisite and basic condition for interactive rituals. At the same time, the mutual recognition among other members who experience digital Piaose in the ancient city can form a strong cohesive force or symbolic collective meaning. With the development of new media technology and the application of network technology, interactive rituals present an immediate emotional feedback on the network site to achieve a state of virtual presence.

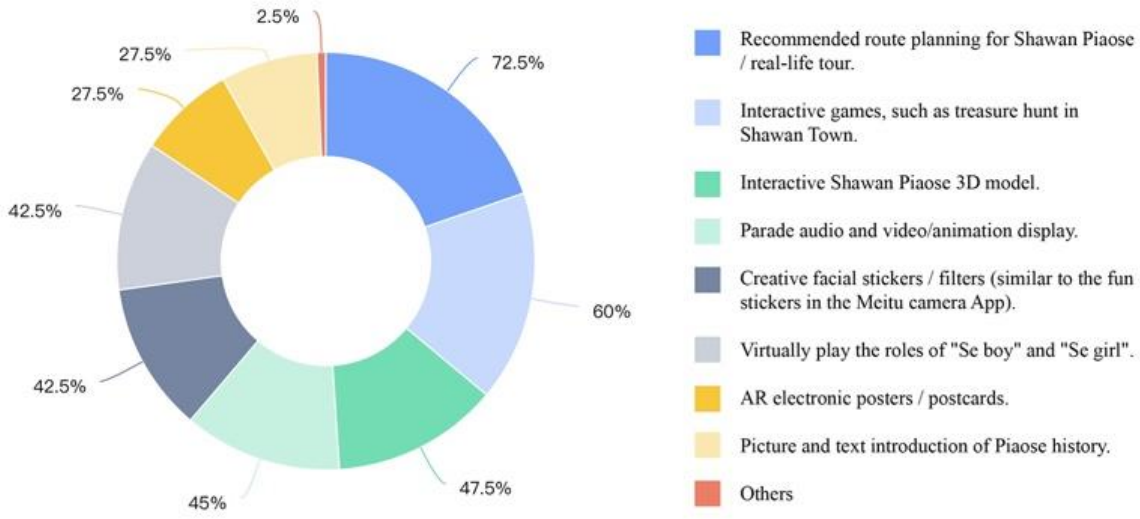
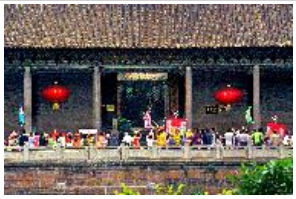

Figure 4 Target user AR experience preferences
Source: Researcher

Virtual digital rituals allow participants to experience real emotional resonance in interaction through the integration of emotion and culture. In this process, each participant not only shares the cultural connotations of the ritual, but also gives it new meaning and value through interaction and communication. In this way, virtual digital rituals are not only a display and dissemination of culture, but also a new form of social interaction in modern society, enriching people's social experience and providing a new platform for cultural inheritance and innovation.

Table 4 Digital Piaose' touch points and interactive behaviors

No.	Touch Point	User Behavior	Interactive
1	 Shawan Ancient Town Liugeng Hall	Scan the QR Code at Liugeng Hall Contact Point.	1. Recommended route planning for Shawan Piaose / real-life tour. 2. Shawan Town Treasure Hunt Interactive Games.
2	 Shawan Ancient Town Heming Lane	Find the Piaose 'Se boy or girl' Tag on the Door in Heming Lane.	1. Recommended route planning for Shawan Piaose / real-life tour. 2. Virtually play the roles of 'Se boy' and 'Se girl'.

3	 Shawan Ancient Town Guangdong Music Museum	Listen to Cantonese Opera to Identify the Theme and Synthesize 'A Set of Se'.	1. Recommended route planning for Shawan Piaose / real-life tour. 2. Interactive Shawan Piaose 3D model.
4	 Shawan Ancient Town Liugeng Hall	Return to Liugeng Hall to Upload 'A set of Se' and Obtain Piaose Videos.	1. Recommended route planning for Shawan Piaose / real-life tour. 2. Parade audio and video and animation display.

Source: Researcher

Setting boundaries for outsiders: A New Model of "Socializing with Friends" for Gen Z Youth

The target users of the digital Piaose experience in Table 3 are the youth group currently known as "Generation Z". According to the "2022 Generation Z Insight Report" published by Quest Mobile, the number of active online users of Generation Z has reached 342 million, and they have become the main force of contemporary online social networking. They seek to maximize emotional value. Similar interests reflect an important principle in social psychology - the similarity effect. In interpersonal communication, individuals are more likely to form group social relationships with "peers" with similar adaptive values (Klepper, 2010). Therefore, the Generation Z youth group is more inclined to post on social media such as XiaoHongShu and TikTok before experiencing them to make a date with "experience partners" with common interests. This precise social model of seeking companionship and achieving empathy based on specific situations can set boundaries for outsiders, making it easier for experiencers in the same field to enter a state of empathy.

Same focus: Immersive experience with Piaose and a combination of virtual and real-world elements

In virtual digital rituals, Mark Weiser, the "father of ubiquitous communication," believes that "immersion should be a quiet and silent technology that allows people to feel his information without leaving a trace" (Kong, 2019). In the digital experience of Piaose, the experiencer receives a live video of the Piaose parade after virtually synthesizing a "color board". This interactive method allows time and space to merge, virtual and reality to coexist, and the immersive feeling that breaks the boundaries of time and space also well interprets the existence of multidimensional space. In the interaction between perception and thinking, the experiencer shapes the bodily perception experience and establishes the time and space perception experience. The full range of vision, hearing, and touch work together to stimulate the user's imagination. The single-focus immersive experience not only transcends the limitations of traditional time and space, but also enhances the user's cultural identity and sense of participation through multidimensional sensory stimulation. This new way of cultural

communication not only retains the core connotation of folk rituals, but also injects innovative elements to bring cultural heritage to life in the digital age.

Spread of emotional resonance: Real-time social media interaction

The capacity of a cultural practice to foster a sense of spiritual cohesion is a significant aspect of a group's cultural identity and traditions. The ability of a cultural practice to foster a common and distinctive sense of belonging among group members is a crucial factor in determining its capacity to create a collective memory. Pride and self-esteem are transmitted from one generation to the next (Gao, 2009). Participants in the Piaose digital experience in Shawan Ancient Town retraced the traditional Piaose parade route. As the process of creating, decorating, assembling, and displaying Piaose progresses, a multitude of complex emotions emerge. It is possible for users to share their current emotional state on social media in real time. The sense of participation in the digital version of Piaose allows each individual to establish a sense of belonging in the virtual space, transcending geographical and physical limitations. The sharing of cultural elements, including customs, narratives, and symbols, facilitates mutual understanding and identity formation among participants. This is not merely an exchange of information; it is also a profound cultural experience and emotional interaction. Through joint participation and sharing, the cohesion of network groups is significantly enhanced, as is the interactivity and cooperation awareness among members. As a result, virtual digital ceremonies have emerged as a novel mode of social interaction in contemporary society, offering a means of enhancing individuals' social experiences and providing a new avenue for cultural inheritance and innovation.

Conclusion and Discussion

The immediacy and fragmentation of the digital age have significantly reduced the prevalence of traditional folk rituals. However, digital technology and modern communication methods have also facilitated the development of new avenues for the construction of folk rituals. The use of digital communication can facilitate the recollection of historical events and encourage participation in a shared cultural space, fostering a sense of cultural confidence and identity (Su, 2021). The contemporary traditional intangible folk customs are affected by urbanization and are gradually losing the environment and cultural soil on which they depend for survival. In recent years, Guangdong Piaose has also encountered challenges related to its survival and continuity. These include insufficient talent training, inadequate financial support, and difficulty in innovating the subject matter. In recent years, the development has demonstrated that conveying the meaning of the story is challenging and that the experience needs to be enhanced. The local cultural environment is such that tourists are unable to immerse themselves in the folk culture of Piaose, thereby preventing the formation of a benign communication model.

The digital design of Piaose presents a number of advantages. Primarily, it enables the establishment of a virtual cultural domain, thereby facilitating more profound emotional intercommunication between individuals. Secondly, it provides entertainment for the general public. Thirdly, it enables the transfer of cultural heritage. In the initial phase, digital media serves to connect disparate elements that were not originally present in the parade scene, thereby establishing a virtual ritual field. In this field, the visual manifestation of ritualistic practices is accompanied by a collective spiritual experience among the participants, which collectively forms an invisible network that exists within the physical space where people live.

This virtual field facilitates connections between individuals who may otherwise be isolated, enabling them to find resonance in shared cultural experiences and thereby enhancing the cohesion and sense of identity of the community. The incorporation of digital interactive rituals enables digital Piaose to evoke emotional resonance among participants while concurrently establishing a community imbued with cultural connotations within the virtual domain. This innovative approach to cultural communication preserves the fundamental essence of traditional culture while integrating cutting-edge technological elements, thereby infusing cultural heritage with renewed vigor in the digital age. In conclusion, this immersive interactive experience serves to enhance the process of cultural inheritance while simultaneously providing a novel platform for cultural exchange. Moreover, it enhances the public experience of the digital Piaose folk ritual and provides theoretical support and practical examples for advancing research on folk digital brands.

In conclusion, the digital design of Shawan Piaose not only enhances the public experience of Shawan Piaose's digitalization, but also allows traditional folk culture to radiate new vitality in the context of the new digital era. This provides unlimited possibilities for cultural protection, dissemination, and innovation. In the present era, the rural areas of my country are confronted with the tangible reality of decline. The implementation of the rural revitalization strategy has, however, brought Shawan Town back into the public consciousness. The folk cultural activities have attracted the attention of young people, thereby providing the possibility of diversified means for the protection and inheritance of folk culture and broadening the channels for the dissemination of folk culture.

The digital design of Piaose presents several advantages: it establishes a virtual cultural domain, providing entertainment and facilitating the transfer of cultural heritage. This digital approach connects disparate elements in a virtual ritual field, fostering emotional intercommunication and collective spiritual experiences among participants. It strengthens community cohesion by creating a network for shared cultural experiences, thereby enhancing community identity.

This innovative cultural communication integrates traditional essence with cutting-edge technology, reviving cultural heritage in the digital era. It not only enhances public engagement with digital Piaose but also provides a platform for cultural exchange and the advancement of research on digital folk brands.

Acknowledgment

The researcher would like to express his sincere gratitude to the thesis advisor Prof. Dr. Akapong Inkuer for his valuable help and constant encouragement during the research process. In addition, the researcher would like to thank Ms. Kanyanee Phangsua, Ms. Sasanant Rattanapornpisit, Ms. Visatha Chintaladdha, Mr. Chat Sukarin for their great support. Finally, the researcher would like to thank the Faculty of Fine and Applied Arts, Suan Sunandha Rajabhat University for their support in various aspects.

References

Klepper, M., Sleebos, E., & Bunt, G. (2010). Similarity in Friendship Networks：Selection or Influence The Effect of Constraining Contexts and Non-Visible Attributes. *Social Networks*. 1, 82–90.

Li, X. (2011). *Digital protection: a new direction for the protection of intangible cultural heritage*. Science Press.

Lu, K. (2021). Reconstruction of Rural Collective Memory and Value Inheritance. *Folklore Research*. 3, 62–70.

Nathan, S. (2001). *Experience Design*. New Riders Publishing.

Qiao, X. (2006). Youth Group: The Basic Point of Intangible Cultural Heritage Protection. *Journal of Chongqing University of Arts and Sciences (Social Sciences Edition)*. 25, 1–2.

Su, J. (2021). Study on the identity construction and cultural identity of the Minnan people in the context of new media: Taking the Mid-Autumn Festival Cake folk custom in Minnan as an example. *Fujian and Taiwan Cultural Studies*. 3, 21–26.

Tan, G. (2011). Wonderful and ingenious folk art - On Wuchuan's "Piaose" using dramatic plots and appearance as the carrier. *Art Research: Journal of Art of Harbin Normal University*. 1, 2.

Tuo, J., & Liu, H. (2012). A Brief Discussion on the Elements of Folklore Communication. *Journalism University*. 4, 6.

Wang, K., & Song, J. (2011). *Shawan Piaose*. Jinan University Press.

Wang, M. (2004). A brief discussion on the humanistic significance of " Dragon Dance " and " Piaose " in Zhanjiang. *Journal of Zhanjiang Ocean University*. 24 (5), 4.

Wang, W. (2009). *Thousand Colors of the Sky: Shawan Piaoses*. Guangdong Education Press.

Xu, C., & Xu, X. (2022). Digital Display Design of Cultural Heritage under the Perspective of Interactive Narrative. *Packaging Engineering*. 43 (12), 241–249.

Yang, B. (2019). Narrative Reconstruction and Meaning Production of Folk Rituals in Movies. *Film Review*. 12, 65–69.

Yue, W., Zeng, Y., Huang, R., & Liu, X. (2023). Research on the Interactive Design of Folk Rituals from the Perspective of Collective Memory: A Case Study of Steam Lanterns in Northern Anhui. *Design Art Research*. 4, 77–82.

The Research on the Influencing Factors of International Chinese Teachers' Intercultural Teaching Competence from the Perspective of Ecosystem Theory

Fang Fang and Liu Xu
Krirk University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: vance11166516@gmail.com

****

Abstract

This study investigates the influencing factors of international Chinese teachers' intercultural teaching competence from the perspective of ecosystem theory. The objectives of this research were to: 1) identify key factors affecting intercultural teaching competence of international Chinese teachers; 2) explore the mechanisms through which these factors interact within the ecosystem; and 3) provide suggestions for enhancing intercultural teaching competence based on ecosystem theory. The sample consisted of 120 international Chinese teachers from diverse backgrounds, selected through stratified sampling. Data collection employed a self-compiled "Questionnaire on Factors Affecting the Intercultural Teaching Competence of International Chinese Teachers" and semi-structured interviews. Analysis methods included descriptive statistics, exploratory factor analysis, and structural equation modeling for quantitative data, with qualitative coding and theme extraction for interview data. This mixed-method approach, grounded in ecosystem theory, provides a comprehensive examination of the complex interplay of factors influencing intercultural teaching competence in Chinese language education. The findings aim to contribute to the development of more effective strategies for cultivating intercultural teaching competence among international Chinese teachers, considering the various levels of the educational ecosystem.

Keywords: International Chinese teachers; Intercultural teaching competence; Ecosystem theory; Influencing factors; Chinese language education

Introduction

Ecosystem theory provides a new perspective for understanding the multidimensional influencing mechanism of international Chinese teachers' cross-cultural teaching ability. The theory originated from biology and emphasizes the dynamic balance and interaction between organisms and the environment. Bronfenbrenner (1979) introduced ecosystem theory into human development research and proposed that individual development is influenced by four levels of systems: micro, meso, appearance, and macro. Educational ecologists apply ecosystem theory to teacher professional development research to explore the contextual factors and action mechanisms of teacher ability growth (Zhang Yunpeng, 2018). As a bridge connecting different cultures, the formation and development of international Chinese teachers' cross-cultural teaching ability are also deeply embedded in a complex ecosystem. Clarifying the key influencing factors of the ecological niche of cross-cultural teaching ability and analyzing the interaction logic of multidimensional factors such as individuals, classrooms, and systems are crucial for the scientific cognition and cultivation of international Chinese teachers' cross-cultural teaching ability.

* Received: June 20 2024; Revised: July 12 2024; Accepted: July 13 2024

At the theoretical level, this study explores the influencing factors and action mechanisms of international Chinese teachers' cross-cultural teaching ability based on the perspective of ecosystems, enriches the connotation and structure of cross-cultural teaching ability, expands the application of ecosystem theory in the field of Chinese international education, and provides new theoretical perspectives and empirical support for subsequent research. At the practical level, clarifying the key factors that affect the cross-cultural teaching ability of international Chinese teachers will help optimize the selection, training, management and evaluation of international Chinese teachers, and provide useful inspiration for improving the quality of Chinese international education and promoting cultural exchanges between China and foreign countries. 2.3 Research questions Based on the above research background and significance, this study intends to answer the following questions: (1) What are the key factors that affect the cross-cultural teaching ability of international Chinese teachers? How important are each factor? (2) How do teacher personal factors, classroom teaching factors, and cultural institutional factors affect cross-cultural teaching ability? What kind of interaction mechanism exists between these factors? (3) What are the paths to improve the cross-cultural teaching ability of international Chinese teachers? What ecological strategies should be adopted?

Research Objectives

(1) Identify and measure the key factors that affect the cross-cultural teaching ability of international Chinese teachers.

(2) Reveal the mechanism of the influence of factors at the three levels of teachers, classroom teaching, and cultural system on cross-cultural teaching ability.

(3) Explore the optimization path and ecological strategy to improve the cross-cultural teaching ability of international Chinese teachers.

Research Methodology

1. Research Design This study adopts a mixed research method that combines questionnaire surveys and interviews. The questionnaire survey focuses on quantitative analysis at the macro level, in order to reveal the key factors and their mechanisms that affect the cross-cultural teaching ability of international Chinese teachers within a larger sample range; the interview focuses on qualitative research at the micro level, aiming to gain an in-depth understanding of the specific experiences, challenges and needs of teachers in cross-cultural teaching under different backgrounds. Through the comprehensive use of mixed research methods, the complementary research perspectives and the connection of research findings can be achieved, and the reliability, validity and persuasiveness of the overall research can be improved.

2. Research Objects This study takes international Chinese teachers as the research object, and adopts a stratified sampling method to select teacher samples from different countries, teaching years and teaching institutions. To ensure the representativeness and heterogeneity of the sample, the selection criteria for the research subjects are as follows: (1) Country: China, Thailand, Malaysia, Singapore (2) Teaching experience: including novice teachers (1-3 years), intermediate teachers (4-10 years), and senior teachers (more than 10 years), reflecting the different stages of teachers' professional development; (3) Teaching institutions: covering Confucius Institutes, overseas universities, international schools, training institutions and other types, reflecting the diverse ecology of international Chinese education.

Based on the above criteria, this study plans to distribute 600 questionnaires worldwide and collect more than 500 valid questionnaires; the interview subjects plan to select 30-50 teachers, striving to achieve a balance in terms of country, teaching experience, and teaching institutions.

3. Research tools (1) Questionnaire tool: This study independently compiled the "Questionnaire on Factors Affecting the Cross-Cultural Teaching Ability of International Chinese Teachers". The first draft of the questionnaire was formed based on a literature review, including three dimensions: teachers' personal cross-cultural literacy, classroom teaching strategies, and cultural and institutional environment. Each dimension has 5-8 measurement items, and the Likert five-point scale is used for scoring (1=strongly disagree, 5=strongly agree). The draft of the questionnaire was reviewed and revised by 5 international Chinese education experts and 3 cross-cultural psychologists to form a pre-test version. The pre-test sample was 50 international Chinese teachers. Based on item analysis, exploratory factor analysis, etc., the pre-test version was tested for reliability and validity and optimized, and finally formed the formal test questionnaire. (2) Interview outline: A semi-structured interview outline was designed around cross-cultural teaching experience, ability composition, influencing factors, coping strategies, etc. The outline includes 10-15 main questions, and each question has 2-3 follow-up research points. The interview outline was reviewed and revised by 3 international Chinese education experts to ensure the pertinence, logic and openness of the content. Before the formal interview, a pre-test was conducted on 5 international Chinese teachers to test the feasibility of the interview questions and optimize the interview process and skills.

4. Data collection The questionnaire data was collected online. The electronic questionnaire was designed through the Wenjuxing platform, distributed through emails, social media and other channels, and promoted through platforms such as the Confucius Institute Headquarters and the International Chinese Teachers Association. The data collection period was two months, during which the questionnaire recovery rate was improved through regular reminders and point rewards. Interview data were collected in a combination of online and offline methods. According to the location and time arrangements of the interviewees, face-to-face interviews, video interviews, telephone interviews and other forms were flexibly adopted. The interview time for each interviewee was 60-90 minutes, and the whole process was recorded and videotaped, and the interview log was recorded in detail for subsequent data collation and analysis.

5. Data Analysis The questionnaire data were statistically analyzed using SPSS 25.0. First, descriptive statistics were performed on the questionnaire items to understand the basic characteristics of each measurement indicator; secondly, exploratory factor analysis was used to examine the structural validity of the questionnaire and identify the core factors affecting cross-cultural teaching ability; thirdly, correlation analysis was used to preliminarily explore the correlation between the factors; finally, a structural equation model was constructed with the help of AMOS 24.0 to deeply verify the influencing mechanism and path relationship. The interview data were qualitatively analyzed using Nvivo 11.0. First, the interview recordings were transcribed and organized into text materials; secondly, the theme coding method was used to extract the core concepts and key sentences of the interview materials; thirdly, the internal connections between the themes were summarized to form a category framework; finally, an analysis report was written to explain the interview results and to form a confirmation and dialogue with the questionnaire analysis.

Research Result

This study aimed to investigate the influencing factors of international Chinese teachers' intercultural teaching competence from the perspective of ecosystem theory. The research findings reveal a complex interplay of factors at different levels of the educational ecosystem.

At the core of intercultural teaching competence lies the teachers' personal cross-cultural literacy. Our quantitative analysis revealed that cross-cultural adaptability (M=4.28, SD=0.76) and cross-cultural communication ability (M=4.15, SD=0.82) were the most prominent aspects of this factor. The exploratory factor analysis further confirmed its importance, explaining 28.46% of the variance. Moreover, structural equation modeling demonstrated that teachers' personal cross-cultural literacy had the strongest direct positive impact on intercultural teaching competence ($\beta=0.52$, $p<0.01$). These findings were corroborated by qualitative data, which highlighted how insufficient cross-cultural adaptability could lead to cultural conflicts between teachers and students.

Classroom teaching strategies emerged as the second crucial factor. Quantitative data showed high scores for cross-cultural element integration (M=4.02, SD=0.88) and teacher-student interaction quality (M=3.95, SD=0.91). This factor explained 22.37% of the variance and had a significant positive impact on intercultural teaching competence ($\beta=0.35$, $p<0.01$). Importantly, it also mediated the effect of teachers' personal cross-cultural literacy. Qualitative insights revealed that inappropriate teaching strategies, such as disconnected cultural introduction or rigid teacher-student interaction, could hinder effective cultural dialogue and learning.

The cultural institutional environment, while scoring lower in quantitative measures, played a crucial role in shaping the ecosystem for intercultural teaching. School cultural inclusiveness (M=3.87, SD=0.94) and mother tongue cultural background (M=3.74, SD=1.02) were key components of this factor. Although it showed no significant direct impact on intercultural teaching competence, the cultural institutional environment indirectly influenced it by affecting teachers' personal cross-cultural literacy and classroom teaching strategies. Qualitative data underscored how institutional factors, such as cultural gaps between countries or closed cultural atmospheres in institutions, could significantly impact teaching effectiveness.

The study also uncovered several challenges faced by international Chinese teachers in intercultural teaching. These included outdated cultural knowledge, improper classroom rhythm control, insufficient localization of teaching resources, lack of professional guidance, and inadequate institutional support. Addressing these challenges requires a multi-faceted approach, including enhancing teachers' cross-cultural skills through targeted training, improving classroom teaching strategies with a focus on cultural integration, and optimizing the institutional environment to better support intercultural teaching.

In conclusion, these findings underscore the interconnected nature of factors influencing intercultural teaching competence within the ecosystem of Chinese language education. They highlight the need for a holistic approach to developing and supporting international Chinese teachers' intercultural teaching competence, considering individual, classroom, and institutional factors.

Discussion

1. Core factors affecting the cross-cultural teaching ability of international Chinese teachers Based on questionnaire surveys and interview analysis, this study reveals the core factors affecting the cross-cultural teaching ability of international Chinese teachers. The study found that the teacher's personal cross-cultural literacy is the primary factor affecting cross-cultural teaching ability, which is consistent with the research results of Zheng Tongtao et al. (2017). Personal literacy such as cross-cultural adaptability, cross-cultural communication awareness, and cross-cultural knowledge reserves are directly related to the effectiveness of teachers' teaching in a cross-cultural context. The improvement of personal literacy is the endogenous driving force for the growth of cross-cultural teaching ability. This finding confirms the cross-cultural competence development model proposed by Deardorff (2006), that is, the progressive development of cross-cultural attitudes, knowledge, skills, internal achievements, and external achievements. Secondly, classroom teaching strategies are the key factors affecting cross-cultural teaching ability. The study found that the degree of integration of cross-cultural elements and the effectiveness of teacher-student interaction have a significant impact on cross-cultural teaching ability. This echoes Wang Ruifeng's (2019) view that classroom teaching should be the main battlefield for achieving the goal of cross-cultural education, and teachers need to make cross-cultural adjustments in teaching content design, classroom activity organization, and teacher-student relationship building. This study further highlights the role of classroom teaching factors as a mediating bridge between personal literacy and teaching ability. Classroom teaching is not only an important channel for personal literacy to point to teaching ability, but also a key context for the external environment to affect personal growth. In addition, the cultural and institutional environment is a deep factor that affects cross-cultural teaching ability. Objective contextual factors such as the difference between the mother tongue cultural background and the target language cultural environment, and the cultural inclusive atmosphere of the school have a profound impact on the formation of teachers' cross-cultural teaching awareness and ability. As Li (2007) pointed out, the development of cross-cultural teaching ability is rooted in the social and cultural context in which teachers are located. It is not enough to simply focus on individual cognition and skills. It is also necessary to base on the institutional environment and grasp the overall influencing mechanism. Meyer (1991) also emphasized that the improvement of cross-cultural ability depends on the shaping of a multicultural environment, and it is necessary to create a benign ecology from the system level such as organizational culture and social atmosphere. The results of this study confirm the guiding and driving role of the institutional environment on teachers' cross-cultural literacy and classroom teaching, and further expand the external dimension of the factors affecting cross-cultural teaching ability.

2. The interactive mechanism of factors at the three levels of individual, classroom and system The study found that factors at the three levels of teacher's personal cross-cultural literacy, classroom teaching strategy and cultural institutional environment jointly affect the development of international Chinese teachers' cross-cultural teaching ability, and there is a complex relationship of dynamic interaction between the three. This finding is consistent with Bronfenbrenner's (1979) ecological system theory, that is, the development of individual ability is the result of continuous interaction between individuals and the environment, involving the synergy of multiple nested systems such as micro, meso, appearance and macro. The structural equation model verifies the mediating path of "teachers → classroom teaching → cross-cultural

teaching ability", indicating that classroom teaching plays a bridging role in the process of personal literacy affecting teaching ability; at the same time, it also reveals the chain effect of the cultural institutional environment affecting cross-cultural teaching ability by affecting personal literacy and classroom teaching, highlighting the restriction and shaping function of the macro environment on micro individuals and situations. The above findings enrich the ecological research perspective of language teachers' professional development and echo the systematic observation of many scholars on the growth mechanism of teachers' ability. For example, Gao Yihong et al. (2019) deconstructed the four ecological circles of individual, curriculum, organization, and society of English teachers' core literacy from an ecological perspective; Yuan Fei (2021) explored the individual niche, teaching niche, and cultural niche of the competence of international Chinese teachers from the perspective of teaching ecology. These studies all highlight the symbiosis and growth of different system elements such as individuals, classrooms, and systems, and the mutual construction and promotion of individuals and environments, subjects and objects, thus forming a three-dimensional ecological network that affects teachers' abilities. This study empirically verified the above ecological mechanism in a cross-cultural context, further highlighting the complexity, integrity, and systematicity of teachers' cross-cultural teaching ability.

3. Suggestions on the path to improve the cross-cultural teaching ability of international Chinese teachers Based on the research findings, this study proposes corresponding paths to improve cross-cultural teaching ability from three aspects: personal cultivation of teachers, innovation in classroom teaching, and optimization of cultural systems. First, at the individual level of teachers, we should focus on strengthening cross-cultural reflection and improving cross-cultural sensitivity. Bennett (1993) pointed out that cross-cultural sensitivity is an important dimension of cross-cultural competence, involving the individual's cognition, emotion, behavior and other aspects in cross-cultural situations. Teachers should actively examine their own cultural prejudices, reflect on the psychological process of cross-cultural communication, enhance sensitivity to differences, and cultivate cultural humility and an open and inclusive attitude. In addition, they should continuously expand cross-cultural knowledge, improve cross-cultural skills, and achieve cross-cultural self-cultivation through self-study and participation in training. This suggestion is in line with the path of generating cross-cultural teaching ability proposed by Zhang Ying (2020), that is, teachers achieve cross-cultural self-development in the interaction with others and the environment through active reflection, participation in the community, and experiential learning. Secondly, at the level of classroom teaching, we should focus on the integration of cross-cultural elements and innovate teaching content and methods. The Confucius Institute Headquarters (2021) clearly pointed out in the "Guidelines for Undergraduate Courses in International Chinese Education" that the comparison between Chinese and foreign cultures and cross-cultural communication should become essential teaching content. Teachers should select language and cultural projects that are close to learners' lives and conducive to stimulating cultural empathy based on the cultural background of the teaching objects, organically integrate Chinese culture with other cultures, and dynamically compare them, and guide students to conduct cross-cultural reflection and dialogue in the teaching process. As advocated by Li Huiwen and Zhao Xiaomei (2016), it is necessary to transform from traditional one-way indoctrination to interactive exploration, and highlight learners' subjective participation and emotional investment in cross-cultural learning by designing cross-cultural comparison projects and organizing cross-cultural experience activities, so as to achieve the transition from knowledge transfer to ability cultivation. This

requires teachers to create an open, interactive, and diverse classroom cross-cultural ecology, and realize the generation of cross-cultural meaning in the interaction between teachers and students and students. Thirdly, at the cultural system level, it is necessary to optimize the selection, training and management mechanism of international Chinese teachers. With the rapid development of Chinese international education, it is urgent to establish a teacher evaluation system that is compatible with it, and include cross-cultural teaching ability as an important indicator in the selection and assessment standards. At the same time, it is necessary to strengthen pre-service and post-service training of teachers in cross-cultural teaching, develop systematic and thematic training courses, and build a communication platform for teaching seminars and experience sharing to enhance the pertinence and effectiveness of training. In addition, we need to create a relaxed, diverse, and inclusive cross-cultural working environment for teachers, provide them with abundant cross-cultural exchange opportunities and practical resources, and establish corresponding incentive mechanisms to mobilize teachers' initiative and creativity in participating in cross-cultural teaching. As Zhao Jun (2018) emphasized, we need to strengthen top-level system design, form synergies at the national, regional, and institutional levels, and provide solid policy guarantees and development space for the sustainable development of international Chinese teachers' cross-cultural competence.

Recommendation

Based on the findings of this study on the influencing factors of international Chinese teachers' intercultural teaching competence from an ecosystem perspective, we propose the following recommendations:

1、Enhance teachers' personal cross-cultural literacy: Given the significant impact of teachers' personal cross-cultural literacy on intercultural teaching competence, it is crucial to prioritize the development of teachers' cross-cultural adaptability and communication skills. We recommend implementing comprehensive pre-service and in-service training programs that focus on enhancing these competencies. These programs should include immersive cross-cultural experiences, intercultural communication workshops, and regular cultural awareness seminars to continuously update teachers' cultural knowledge and skills.

2、Optimize classroom teaching strategies: As classroom teaching strategies play a vital mediating role in intercultural teaching competence, we recommend developing and implementing innovative pedagogical approaches that effectively integrate cross-cultural elements into Chinese language instruction. This could involve creating a repository of best practices for cross-cultural teaching, promoting the use of authentic cultural materials, and encouraging adaptive teaching methods that respond to diverse cultural contexts. Additionally, institutions should provide support for teachers to experiment with and refine their cross-cultural teaching strategies through peer observation, mentoring programs, and collaborative lesson planning.

3、Foster supportive cultural institutional environments: While the cultural institutional environment indirectly influences intercultural teaching competence, its role is crucial in creating a conducive ecosystem for cross-cultural education. We recommend that educational institutions and policymakers work towards cultivating inclusive cultural atmospheres that celebrate diversity and promote cross-cultural exchange. This can be achieved through implementing policies that encourage cultural events, establishing international

partnerships, and creating platforms for intercultural dialogue among teachers, students, and the broader community. Furthermore, institutions should review and update their management and training policies to better support teachers in their intercultural teaching endeavors, including providing resources for ongoing professional development and recognizing excellence in cross-cultural teaching practices.

By implementing these recommendations, stakeholders in international Chinese education can work towards creating a more robust and effective ecosystem for developing intercultural teaching competence among international Chinese teachers, ultimately enhancing the quality and impact of Chinese language education worldwide.

References

Bennett, M. J. (1993). *Towards ethnorelativism: A developmental model of intercultural sensitivity.* In R. M. Paige (Ed.), Education for the intercultural experience (pp. 21-71). Yarmouth, ME: Intercultural Press.

Bronfenbrenner, U. (1979). *The ecology of human development: Experiments by nature and design.* Cambridge, MA: Harvard University Press.

Confucius Institute Headquarters. (2021). *Course Guide for Undergraduate Majors in International Chinese Education.* Beijing: Higher Education Press.

Deardorff, D. K. (2006). Identification and assessment of intercultural competence as a student outcome of internationalization. *Journal of Studies in International Education*. 10 (3), 241-266.

Gao Yihong, Zhang Xiaobing, & Zhou Wenye. (2019). The connotation and cultivation path of English teachers' core literacy from an ecological perspective. *Foreign Language World.* (4), 34-40.

Li, M. (2007). Foreign language teachers' development in the context of globalization: A case study from the perspective of educational ecology. *Foreign Language Teaching and Research*. 39 (6), 438-445.

Li Huiwen, & Zhao Xiaomei. (2016). A study on the interactive mode of Chinese teaching for foreign students under the concept of "teaching and learning from each other". *Journal of Yunnan Normal University (Teaching and Research on Chinese as a Foreign Language).* 14 (5), 1-7.

Meyer, M. (1991). *Developing transcultural competence: Case studies of advanced foreign language learners.* In D. Buttjes & M. Byram (Eds.), Mediating languages and cultures: Towards an intercultural theory of foreign language education (pp. 136-158). Clevedon: Multilingual Matters.

Wang Ruifeng. (2019). *A study on the teaching ecology of Chinese teaching for foreign students in China from a cross-cultural perspective*. Beijing: China Social Sciences Press.

Yuan Fei. (2021). A study on the development of competence of international Chinese teachers from the perspective of teaching ecology. *Overseas Chinese Education*. (1), 88-102.

Zhang Ying. (2020). The generation of cross-cultural competence of international Chinese teachers: a case study of reflective orientation. *Journal of East China Normal University (Educational Science Edition).* 38 (6), 115-127.

Zhao Jun. (2018). Policy guarantee and institutional innovation for the cultivation of international Chinese education talents. *Journal of Yunnan Normal University (Teaching and Research on Chinese as a Foreign Language).* 16 (5), 22-29.

Zheng Tongtao, Wang Ruifeng, & Yuan Fei. (2017). Structural model and cultivation path of cross-cultural competence of Chinese teachers as a foreign language. *Language Teaching and Research.* (6), 79-88.

The Interactive Study of Teachers Mental Health and Digital Literacy in the Field of International Chinese Language Education

Wang Fang and Guo Jing
Krirk University,Thailand
Corresponding Author, E-mail: violetgarden0523@gmail.com

****

Abstract

With the advent of the digital era, International Chinese Language teachers are also faced with diversified, multi-level, and diverse teaching objects and environments, and thus need to possess strong digital literacy and psychological resilience to adapt to Chinese language teaching and learning in the digital environment. The purposes of this paper are to explore the relationship between digital literacy and mental health of International Chinese Language Teachers, and to give suggestions related to the improvement of digital literacy of international Chinese language teachers based on the findings of the study. Many studies found that teachers' mental health was linked to individual teachers' professional development and teacher behavior.

This paper uses a combination of qualitative and quantitative research methods. The Digital Literacy Questionnaire mainly based on DigCompEdu by EU and the SCL-90 Mental Health Questionnaire are adopted and forwarded to 580 International Chinese Language teachers to complete through the SoJump platform. Next, descriptive statistics, correlation analysis and regression analysis are performed on the collected data through SPSS26.

The results of the study find that there is a significant positive correlation between International Chinese Language teachers' digital literacy and mental health, and teachers' mental health has a positive predictive effect on digital literacy, suggesting that the emphasis on mental health should be strengthened when developing teachers' digital literacy.

In summary, teachers with good mental health are able to face the challenges of new technologies more positively, take the initiative to learn digital skills and improve their digital literacy. It’s better to take mental health more into account when improving the digital literacy of international Chinese language teachers

Keywords: The Interactive Study; Teachers Mental Health; Digital Literacy; International Chinese Language Education

Introduction

The mental health of the teaching force in International Chinese Language Education, a rapidly growing field, has a significant impact on the quality of teaching and learning. With the continuous advancement of digital technology, digital literacy has become an essential skill in modern society, and for International Chinese Language Teachers, it is not only related to their personal career development, but also affects the teaching methods and effectiveness (Xu Chenyang,2024). The mental health of international Chinese language teachers is crucial to their personal as well as their teaching work.

* Received: July 15 2024; Revised: July 24 2024; Accepted: July 25 2024

And the main problems in the mental health of international Chinese teachers at present are as follows: 1. Cultural adaptation problems. Working in different cultural environments, international Chinese language teachers may face cultural conflicts and adaptation difficulties, leading to increased psychological pressure. 2. Increased burnout and loneliness. Long-term, high-intensity teaching work may lead to burnout, which manifests itself in low mood, low energy and reduced interest in work. Coupled with being in a foreign country, far from familiar environments, and lacking a social support system, it is easy to develop a sense of loneliness and alienation. (Bauer, J. et al., 2007) (Özer, N., and Beycioglu, K., 2010) 3. Insufficient mental health support. In many countries and regions, the mental health of international Chinese language teachers has not been emphasized, resulting in a lack of corresponding psychological guidance and difficulties in solving psychological problems in time. All these problems will become obstacles to the professional development of international Chinese language teachers.

Teachers with higher levels of mental health have stronger pro-social behaviors and are able to create a positive teaching atmosphere that improves students' critical thinking skills and the quality of teaching, which has a significant impact on students' language acquisition and intercultural communication skills (Scheuch K et al., 2015). And digital literacy enhancement is an inevitable requirement for teachers' professional development in modern society, which is not only related to whether teachers can effectively utilize digital technology for teaching, but also to teachers' personal professional development and competitiveness (Li Shuling and Wu Xiaomeng, 2020). Therefore, studying the impact of international Chinese language teachers' mental health on digital literacy is vital to deepen our understanding of psychological and social factors in the process of teachers' professional growth, as well as develop strategies to promote the overall development of International Chinese Language teachers. Through such a study, we can provide International Chinese Language teachers with a more comprehensive and humanized career development path to help them better adapt to the educational needs of the digital era, enhance their teaching effectiveness, thus contributing to the spread of the Chinese language.

Research Objectives

This study aims to explore the impact of international Chinese language teachers' mental health on their digital literacy enhancement. In order to achieve this goal, we will deeply analyze the relationship between teachers' mental health and digital literacy enhancement, and try to propose corresponding enhancement strategies. Specifically, this paper will answer the following questions:

1.Does the mental health of International Chinese Language teachers influence their digital literacy?

2.How does the mental health of International Chinese Language teachers affect their digital literacy enhancement?

3.How to promote digital literacy among International Chinese Language teachers by enhancing their mental health?

By exploring these issues, we expect to provide some new theoretical basis and practical references for the research on the mental health and digital literacy enhancement of International Chinese Language teachers.

Research Methodology

Literature Review

Current status of research on teachers' mental health

Since the 1990s, mental health has been the focus of major organizations and scholars from all over the world. In 1990, WHO clearly stated that changes in an individual's mental health may have consequences for the individual's physical condition, interpersonal relationships, work performance, and the development of the family system, society, and even the nation. With the development of positive psychology, the definition of mental health has slowly shifted from the "absence of symptoms" of "negative psychology" to a broader positive definition that goes beyond the absence of mental disorders or problems to a sense of well-being and positive human qualities (Park N et al., 2016). Teachers' mental health is a study specific to the field of education that combines mental health and the profession. It is through contact with teachers that students experience their educational sentiments and gradually establish values. Teachers' mental health is the foundation of students' mental health. Therefore, studying the mental health of teachers and improving their mental health is not only a requirement of the characteristics of the teaching profession and the times, but also a need for teachers' own development. Over the past few decades, scholars' researches on teachers' mental health have mainly consisted of the following two aspects: first, the analysis of the current situation of teachers' mental health and the assessment of the level (Ozamiz-Etxebarria et al., 2021) (Özü, Ö et al., 2017) (Liao Yanjia and Zhang Jianwei，2023) (Lin Xiaoqun et al.，2005); Second, an empirical investigation was used to explore the relationship between teachers' mental health and related variables, such as occupational stress, burnout, anxiety, emotional labor, and job satisfaction (MacIntyre, Peter D. et al., 2020) (Li, M., 2022) (Uzman, E., 2014) (Flook, L. et al., 2013). Numerous studies have shown that these influences are closely related to teachers' mental health (Zeng Lianping et al.，2019) (Zhang Ran and Ye Chao，2018).

The above research results not only show that in the past decade or so, the research on teachers' psychology and behavior has been multi-directional and fruitful, but also finds that there is a close relationship between teachers' mental health and their professional growth and comprehensive personal qualities.

Current status of researches on teachers' digital literacy

So far, there has been a certain amount of research on digital literacy by various organizations and scholars, and with the progress of information technology, the direction and focus of research have varied at different times. By combing the relevant literature, this paper can be roughly categorized into the following categories according to the topics of research:

First, research on the concept of digital literacy. Digital literacy is a dynamic concept in an interdisciplinary field, about which research has been still in the process of updating and optimizing, and has not yet been defined in a uniform way. The concept was first proposed by an Israeli scholar called Yoram Eshet Alkalai (1994). Subsequent scholars have continued to add to and update the concept, and it is generally agreed that digital literacy has long since ceased to refer to mere technological competence, but is a broader concept that has evolved with digital technology, and is a synthesis of a wide range of personal literacies (Martin，2006) (Xiao Junhong，2006) (Bawden，2008). The study found that the evolution of the Internet to social networking or web 2.0 was the main change that led to the reconceptualization of digital literacy. The American Library Association (ALA,2022) defines

digital literacy as "the ability to find, evaluate, create, and communicate information using information and communication technologies (ICT), which requires both cognitive and technical skills." Literacy in the face of digital technologies is a more complex process than just training on how to use hardware and software, with more complex goals such as fostering new digital cultural codes and forms of communication. Among these goals, it is important to highlight those related to educational work, which are increasingly necessary in the concept of virtual learning environments.

Second, the research on the construction of digital literacy frameworks or models. There is a long history of framework or model-type studies on digital literacy, mostly based on the development of the conceptual connotations of digital literacy that have been gradually refined and are numerous. After first conceptualizing digital literacy, Yoram Eshet Alkalai (1994) constructed a framework in 2004 with five dimensions including picture-image literacy, recreation literacy, branching literacy, information literacy, and socio-emotional literacy (Aviram A and Eshet-Alkalai Y, 2006). The TPACK framework proposed by Mishra and Köhler (2006) and the SAMR model proposed by Puentedura (2006) are frequently used in teacher education programs and are strongly supported by empirical research[19]. In 2018, the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO) updated and supplemented the ICT Competency Framework for Teachers (ICT-CFT-3 framework) to further strengthen the requirements for digital competencies for teachers. The EU, as a major contributor and facilitator in this field, first published a framework dedicated to exploring a capacity to enhance digital literacy for all in 2013 (DigComp), along with a number of programs in education and training designed with a view to improving the digital literacy capacity of specific groups, and based on this, in 2017, it published the European Framework for the Digital Competence of Educators (DigCompEdu). These two frameworks are by far the most widely recognized and applied standards with far-reaching implications. Falloon, G. (2020) presents a conceptual framework that introduces an expanded view of teacher digital competence (TDC). It goes beyond the currently prevalent notions of technology and literacy to argue for a more holistic and broader interdisciplinary understanding that recognizes that young people need increasingly sophisticated knowledge and skills in order to function ethically, safely, and productively in digitally mediated and diverse environments.

In addition to the research on frameworks and concepts, a number of scholars have explored the factors influencing digital literacy such as family background, gender, and motivation to master information technology (IT)（Gui, 2011) (Ertl, 2011) (Hatlevik，2015) There are also those that focus their research on specific populations. Sánchez-Cruzado et al. (2021) did a quantitative study of Spanish teachers at all educational levels to measure their digital skills over the last few school years (Sánchez-Cruzado C et al.，2021). Zhao, P. et al. (2018) investigated eight Chinese art teachers' digital concepts and use in teaching and learning (Zhao P et al.，2018). Anisimova, E. (2020) examined how to improve the digital literacy of preschool teachers in relation to increasing their willingness to use information technology in educational activities (Anisimova E，2020). Li et al. (2022) and Fang, Zifan, and Xu, Juan (2023) constructed a set of teachers' digital literacy indicator system and the model for International Chinese Language teachers based on the existing frameworks at home and abroad in response to the current demand (Li Xiaodong et al.，2022) (Fang Zifan and Xu Juan, 2023).

Overall, there is a sufficient amount of research on digital literacy, with some studies focusing on empirical quantitative research and some on descriptive qualitative research. Although the results of the studies are not consistent, and the studies in the field of education, especially the development of teachers' digital literacy skills, are not comprehensive, they are sufficient to reflect the importance that society attaches to digital literacy skills, and can serve as a reference for subsequent researchers.

Research the relationship between mental health and digital literacy among international Chinese language teachers

In the context of digital education, the business of International Chinese Language Education is developing rapidly, and the teaching task of Chinese language teachers is becoming more and more burdensome. At the same time, the differences in language, culture, and customs make the teachers bear great pressure in the teaching process. In addition, teachers face certain psychological pressure when they are faced with the challenges of professional development. Under prolonged pressure, some Chinese language teachers develop mental health problems, such as anxiety, depression, and strained interpersonal relationships. These problems not only affect the physical and mental health of individual teachers, but may also have a negative impact on their teaching and personal professional development (Yang Ruijuan，2013). From the above studies, it can be found that teachers' mental health has a significant impact on individual teachers' professional development and teacher behavior. The latest *International Chinese Language Teachers' Professional Competency Standards*（T/ISCLT 001-2022）released by International Society for Chinese Language Teaching (ISCLT) emphasizes the lifelong development of teachers and highlights teachers' cross-cultural communicative competence and digital technology application competence (Ye Jun，2023). Among them, the lifelong development of teachers and the ability to use digital technology are both reflections of the current demand for the construction of "digital literacy" competencies. The integration of this concept with International Chinese Language Education has become a new trend. Under the new situation, enhancing the digital literacy of international Chinese language teachers and exploring the relationship between the mental health of international Chinese language teachers and their digital literacy are both a requirement to promote the cross-fertilization of disciplines and an inevitable choice to actively promote the professional development of international Chinese language education and the healthy growth of international Chinese language teachers. To date, although there has not been much research on the role of mental health in the field of language education, especially for International Chinese Language teachers, the exploration of the relationship between the two is important for the development of the field.

Research tools

Mental Health Questionnaire. International Chinese language teachers were surveyed using the SCL-90, a symptom self-assessment scale developed by Derogatis in 1975, which has 90 items, each of which is set on a five-point Likert scale, ranging from "none", "very mild", "moderate", '"heavy", and "severe" with scores of 1, 2, 3, 4, and 5, respectively, and the lower the score, the higher the level of mental health. The questionnaire includes 10 factors such as somatization, obsessive-compulsive symptoms, interpersonal sensitivity, depression, anxiety, hostility, photic anxiety, paranoid ideation, psychoticism, and other. Many studies have demonstrated that the questionnaire has good reliability and validity.

Digital Literacy Questionnaire for International Chinese Language Teachers. By sorting out the relevant research results on digital literacy of teachers and international Chinese language teachers at home and abroad, this study decided to adopt the European Framework for the Digital Competence of Educators(DigCompEdu) released by the European Union in 2017 as the main basis, and then combined with the International Chinese Language Teachers' Professional Competency Standards （T/ISCLT 001-2022）released by ISCLT, as well as the characteristics of the discipline of International Chinese Language Education (ICLE). Besides, some concepts have been contextualized and the variable of digital environment has been added, and a digital literacy scale has been finally constructed for International Chinese Language Teachers , which consists of 6 latent variables and 30 items. The scale was tested using the Cronbach's alpha reliability coefficients for each of the six dimensions and for the scale as a whole, and the results showed that the reliability coefficients for all the dimensions were above 0.9, which indicates that the scale has good reliability and the quality of the dimensions is reliable. The validity test was conducted using KMO sampling suitability measure and Bartlett's sphericity. From the results, the KMO coefficient was 0.982 and Bartlett's sphericity test significance level P=0.00, the validity of the scale part of the questionnaire was good, and can be followed up with downscaling and other downscaling based data analysis.

Data Collecting

The survey was conducted with international Chinese language teachers as the subjects, and the final questionnaires were mainly forwarded to the teachers concerned through the Sojump platform. In the preliminary test, 180 questionnaires were distributed and 160 questionnaires were valid. In the formal test, 596 questionnaires were distributed, and 580 valid questionnaires were collected. The sample validity rate of the collected questionnaires was 97.3%, among which 76 were male teachers and 504 were female teachers.

Research Scope

This paper mainly contains the following aspects: Firstly, it focuses on the current status and literature sorting of studies related to teachers' mental health and international Chinese Language Teachers' digital literacy In order to comprehensively understand and assess the current state of teachers' mental health and digital literacy, this paper uses a combination of qualitative and quantitative research methods. Secondly, this paper uses a questionnaire to collect data related to the mental health and digital literacy enhancement of a certain range of International Chinese Language teachers. In the designing process of questionnaire scale, this paper is based on the widely used and recognized Mental Health Questionnaire(SCL-90) and European Framework for the Digital Competence of Educators (DigCompEdu), and then adjusted with the disciplinary characteristics of International Chinese Language. In the end, the final questionnaire can be determined through the reliability and validity test. By statistically analyzing the questionnaire data, this paper aims to reveal the intrinsic connection between the mental health of International Chinese Language teachers and the enhancement of digital literacy. In regard to the data analysis, this paper presents descriptive, correlation and regression analyses of the collected data through SPSS26. Finally, in the conclusion section, this paper summarizes the findings of the study and makes targeted recommendations. Through this study, it is expected to provide useful references for the formulation and implementation of policies related to the mental health and digital literacy

enhancement of International Chinese Language teachers, and to promote the development of the International Chinese Language Education.

Research Results

Mental health of International Chinese Language Teachers

The results of the means and standard deviations of the different age groups of International Chinese Language Teachers in relation to the SCL-90 factors and total scores are shown in Figure 1.

Figure 1 SCL-90 factors and total score

	29 and under		30-39 years		40-49 years		50 and over	
	M	SD	M	SD	M	SD	M	SD
F1Somatization	1.66	.69	1.86	.87	1.83	.75	1.83	.54
F2 Obsessive-compulsive	1.64	.65	1.82	.85	1.64	.69	1.47	.54
F3 Interpersonal sensitivity	1.63	.63	1.81	.81	1.63	.65	1.50	.64
F4 Depression	1.64	.65	1.85	.85	1.71	.68	1.58	.63
F5 Anxiety	1.62	.65	1.79	.86	1.60	.66	1.43	.51
F6 Hostility	1.83	.73	1.99	.81	1.78	.67	1.76	.58
F7 Photic anxiety	1.47	.60	1.63	.79	1.51	.70	1.45	.61
F8 Paranoid ideation	1.57	.59	1.78	.79	1.63	.63	1.42	.59
F9 Psychoticism	1.48	.56	1.68	.79	1.57	.62	1.44	.59

As can be seen from Figure 1, although the psychological health of International Chinese Language Teachers is generally positive and healthy, the SCL-90 factors of teachers of different ages are higher than the reference norm published by Jinhua and Wu (1986), indicating that the psychological health status of international Chinese language teachers should be given sufficient attention, which has a non-negligible impact on the professional development of individual teachers.

Next, a multivariate analysis of variance (ANOVA) was conducted with age and gender as independent variables and each of the SCL-90 factors as dependent variables. The results showed significant differences between teachers of different ages on the somatization, depression, and psychoticism factors($F1(4，506) =3.929，p<0.05$;$F4(4，506) =3187，p<0.05$;$F9 (3，506) =3.211，p<0.05$). The comparison revealed that teachers under 29 years of age were significantly healthier on somatization, depression, and psychotic factors than teachers between 30-39 years of age. From the results, the mental health status of International

Chinese Language Teachers also reached the level of significance on three influential factors: obsessive-compulsive disorder, interpersonal sensitivity, and anxiety($F2(4,506)=3.345, p<0.05$; $F3(4,506)=3.060, p<0.05$; $F5(4,506)=3.364, p<0.05$). The comparison revealed that teachers under 29 and over 40 years of age were significantly healthier on the obsessive-compulsive, interpersonal sensitivity, and anxiety factors than teachers between 30-39 years of age. On the paranoia factor, the mental health status of teachers aged 29 and below and 50 and above also reached a level of significance($F8(4，506) =4.167，p<0.05$). A comparison of teachers aged 29 and under and 50 and over was found to be significantly healthier on the paranoia factor than teachers aged 30-39. There was no significant difference in the gender effect on the teachers' SCL 90 factors.

Digital Literacy Status of International Chinese Language Teachers

The overall descriptive statistical analysis of the basic information of the respondents of the sample data of 580 respondents showed the results as shown in Figure 2.

Figure 2 Descriptive statistics of digital literacy

	N statistics	Minimum value statistics	Maximum value statistics	Mean statistics	Standard Deviation statistics	Skewness statistics	Standard Errors	Kurtosis statistics	Standard Errors
Total-professional development competence	580	4.00	24.00	14.8879	2.89891	-0.114	0.101	-0.012	0.203
Total-the awareness and application of digital resources	580	8.00	48.00	29.0190	5.76883	-0.049	0.101	0.281	0.203
Total-the management and assessment of digital teaching and learning	580	5.00	30.00	18.4103	3.93214	-0.107	0.101	-0.105	0.203
Total-facilitating learners' digital competence	580	5.00	32.00	18.0397	3.84368	-0.105	0.101	0.170	0.203
Total-digital environment	580	5.00	30.00	17.3483	3.85883	-0.052	0.101	-0.024	0.203
Total-digital will	580	3.00	18.00	11.2862	2.32152	-0.181	0.101	0.031	0.203

From the mean value, digital resource awareness and application is much higher than the other five dimensions, indicating that the respondents' digital resource awareness ability is outstanding, but since the standard deviation of this item is also the largest, the degree of dispersion is relatively large, reflecting the unevenness of this ability among the respondents, and the instability of digital resource mastery ability between different individuals. In addition, the kurtosis coefficient is used to illustrate the degree of spikiness and flattening of the distribution by comparing it to the kurtosis coefficient of the standard normal distribution. The kurtosis value for the digital resource awareness and application dimension is positive 0.281, with a spike distribution of data and a more concentrated distribution of data due to less than 0.5, specifically a low degree of spike distribution. The skewness coefficient for this dimension is -0.049, indicating that the data distribution of digital resource awareness and

application is somewhat skewed and left-skewed, but the degree of skewness is small.

The three dimensions of the management and assessment of digital teaching and learning, facilitating learners' digital competence, and digital environments have similar means of 18.4103, 18.0397, and 17.3483, respectively, and almost the same standard deviation, and the distribution of the data is slightly skewed to the left, but the only difference is that only the dimension of facilitating learners' digital competence is a low spiked distribution, with a positive kurtosis of 0.170, and therefore the data is more concentrated. This result suggests that the respondents were similarly competent in all three dimensions, except that the high scores of the empowered learners had slightly more scores and a slightly larger number of recipients.

The dimensions of professional development competence and digital will are at the lower end of respondents' mastery compared to the remaining four dimensions, with mean values of 14.8879 and 11.282, respectively. Among them, digital will mastery was the weakest and had a skewness value of -0.181, the most skewed left bias of the six dimensions, but on the other hand the kurtosis value was positive, with a low spiking distribution.

On the whole, the 580 interviewees showed the characteristics of being young and highly educated, with undergraduate and postgraduate students being the majority of the young teacher group, their professional backgrounds being hierarchical, and their teaching objects being involved in a more comprehensive manner, thus indicating that the sample data of this research has a good representativeness.

The relationship between mental health and digital literacy among International Chinese Language Teachers

A correlation analysis of mental health and digital literacy among International Chinese Language Teachers

Correlation analysis was conducted through SPSS26 and the results are shown in Figure 3. As shown in Figure 3, there is a significant positive correlation between the factors of digital literacy and the factors of mental health.

Figure 3 Correlations between factors of digital literacy and mental health

	professional development competence	the awareness and application of digital resources	the management and assessment of digital teaching and learning	facilitating learners' digital competence	digital environment	digital will	Total-Digital literacy
Somatization	.234**	.621**	.204**	.660**	.886**	.145**	.468**
Obsessive-compulsive	.234**	.326**	.239*	.241**	.306**	.312**	.286**
Interpersonal sensitivity	.621**	.326**	.117*	.544**	.195**	.295**	.350**
Depression	.204**	.124*	.117*	.193**	.293**	.195**	.197**

Anxiety	.660**	.241**	.544**	.193**	.668**	.868**	.529**
Hostility	.207**	.198**	.236**	.231**	.223**	.213**	.228**
Photic anxiety	.222**	.204**	.220**	.235**	.212**	.233**	.221**
Paranoid ideation	.230**	.204**	.195**	.231**	.243**	.233**	.232**
Psychoticism	.234**	.234**	.127**	.210**	.156**	.230**	.199**
Others	.173**	.187**	.185**	.175**	.201**	.210**	.190**
Total-SCL-90	.586**	.406**	.315**	.495**	.668**	.568**	.596**

An analysis of mental health as a predictor of digital literacy

A stepwise multiple regression analysis was conducted with total digital literacy and each factor as the dependent variable and total SCL 90 and each factor as the independent variable, and the results are shown in Figure 4. It was found that when total digital literacy was used as the dependent variable, obsessive-compulsive symptoms, interpersonal sensitivity, and depression entered the regression equation in that order, with an overall explanatory rate of 55.8%, and the three variables had explanatory rates of 19.1%, 23.0%, and 13.7%, respectively. When professional development competences were used as the dependent variable, it was obsessive-compulsive symptoms and interpersonal sensitivity that entered the regression equation in that order, with an overall rate of explanation of 22.8%, and two variables with rates of explanation of 8.9% and 13.9%, respectively. When the awareness and application of digital resources was used as the dependent variable, obsessive-compulsive symptoms and interpersonal sensitivity entered the regression equation in order, with an overall explanatory rate of 15.9%, and the explanatory rates of the two variables were 8.1% and 7.8%, respectively. When the management and assessment of digital teaching and learning was used as the dependent variable, obsessive-compulsive symptoms and interpersonal sensitivity entered the regression equation in order, with an overall explanatory rate of 16.2%, and the explanatory rates of the two variables were 6.7% and 9.5%, respectively. When facilitating learners' digital competence was used as the dependent variable, it was interpersonal sensitivity and depression that entered the regression equation in order, with an overall rate of explanation of 15.7%, and two variables with rates of explanation of 6.9% and 8.8% respectively. When digital environment was used as the dependent variable, obsessive-compulsive symptoms and interpersonal sensitivity entered the regression equation in order, with an overall rate of explanation of 11.3%, and the rates of explanation for the two variables were 5.2% and 6.1%, in that order. When digital will be used as the dependent variable, obsessive-compulsive symptoms and depression entered the regression equation in order, with an overall explanation rate of 14.4%, and the explanation rates for the two variables were 6.7% and 7.7% respectively.

Table 4 Multiple regression analysis of digital literacy and mental health

dependent variable	independent variable	R Square	Adjusted R Square	B	Beta	t	p
Total-Digital literacy	obsessive-compulsive	.191	.189	.102	.104	2.690	.008
	interpersonal sensitivity	.230	.226	.277	.283	6.346	.000
	depression	.137	.132	.089	.091	2.289	.012
professional development competence	obsessive-compulsive	.089	.083	.091	.088	2.119	.022
	interpersonal sensitivity	.139	.135	.018	.011	3.250	.000
the awareness and application of digital resources	obsessive-compulsive	.081	.080	.020	.021	2.150	.023
	interpersonal sensitivity	.078	.076	.088	.087	3.019	.002
the management and assessment of digital teaching and learning	obsessive-compulsive	.067	.065	.226	.217	2.367	.016
	interpersonal sensitivity	.095	.90	.197	.194	6.090	.003
facilitating learners' digital competence	interpersonal sensitivity	.069	.066	.233	.226	5.397	.000
	depression	.088	.086	.098	.108	2.689	.042
digital environment	obsessive-compulsive	.052	.050	.165	.156	2.073	.021
	interpersonal sensitivity	.061	.059	.226	.221	2.542	.020
digital will	obsessive-compulsive	.067	.066	.092	.089	2.134	.026
	depression	.077	.073	.062	.056	2.763	.039

Discussion

The study on the relationship between digital literacy and mental health of International Chinese Language Teachers finds that there is a significant positive correlation between the factors of digital literacy and the factors of mental health. This suggests that there is a link between digital literacy and mental health, while the multiple regression analysis also reveals that teachers' mental health has a certain positive predictive effect on digital literacy, which agree with previous work(Bauer, J. et al., 2007) (Özer, N., and Beycioglu, K., 2010)(Yu Guoliang & Zhang Zhe,2023)(Li Haiyan,2020). In other words, teachers with good mental health are able to face the challenges of new technologies more positively and take the initiative to learn digital skills and improve their digital literacy.

The nature of the work of a teacher is highly stressful, and the professional characteristics of International Chinese Language Teachers are even more unique because they teach students whose mother tongue is not Chinese. They need to adapt to the cultures, social habits and educational systems of different countries and regions. Particularly in the

context of rapidly evolving digital teaching and learning, the process of cultural adaptation inevitably requires teachers to be more emotionally engaged and to face various psychological adaptation challenges, which may lead to psychological fatigue and anxiety. This cross-cultural working environment can increase psychological stress and have an impact on their physical and mental health. It is also important to note that some International Chinese Language teachers may be temporary or contractual, especially the group of young Chinese language volunteers, and lack long-term stable job security. In addition, most of the expatriate Chinese volunteer teachers have difficulties in sharing resources and teaching cooperation with their foreign colleagues due to their lack of knowledge of the local language, and sometimes receive inappropriate teaching evaluations. This instability and unease may have a negative impact on mental health, which in turn hinders the development of teachers' digital literacy.

Recommendations

Currently, there is a relative lack of resources and support for International Chinese Language Teachers in terms of psychological training, which limits their professional development to a certain extent. Therefore, from the perspective of mental health, in order to promote the digital transformation of International Chinese Language Education and improve teachers' digital literacy, measures can be taken in the following areas:

First, practice-oriented vocational integrated training is strengthened. This type of training provides targeted digital literacy training for real teaching scenarios and applies the training content to actual teaching with greater operability and practicality. The training should not only cover basic professional knowledge, digital teaching techniques and digital management techniques, but also provide lectures on mental health for international Chinese language teachers to improve their psychological resilience. Through regular psychological lectures and seminars, teachers will be able to understand and face up to their own psychological conditions and learn to adjust their emotions, thereby alleviating the pressure and anxiety of the digital teaching process and enhancing their self-confidence.

Secondly, perfect the technical equipment and incentive mechanism to improve the working environment of teachers. Give teachers more care and support in terms of teaching tasks, title evaluation, etc., stimulate their internal drive, create a relaxed and harmonious working environment for international Chinese teachers, and reduce their psychological pressure. Working in a positive environment promotes teachers' professional development and dedication to teaching and learning.

Third, establish a platform for International Chinese Language Teachers to support each other and exchange ideas. Emotional support and empathy among peers can help reduce psychological burdens, so it is vital to provide a platform for International Chinese Language teachers to talk about difficulties in the digital teaching process and life pressures, and encourage the sharing of digital teaching experiences and mental health knowledge.

Finally, interactive salon activities should be organized to facilitate good interpersonal relationships. Regression analyses of digital literacy and mental health showed that obsessive-compulsive symptoms, interpersonal sensitivity, and depression factors in mental health were positive predictors of digital literacy. This means that teachers must develop good interpersonal relationships with their colleagues and students, and increase their understanding and affection for each other through face-to-face activities in order to communicate

effectively, receive support and encouragement, and enrich their teaching experience. Positive relationships also help to increase student enthusiasm and engagement in the classroom, which leads to more effective teaching and learning.

In summary, the results of this study show that International Chinese Language teachers' mental health has a significant impact on digital literacy improvement. By focusing on and improving teachers' mental health, their digital literacy can be effectively improved, thus contributing more to the development of International Chinese Language Education.

References

Anisimova, E. (2020). Digital literacy of future preschool teachers. *Journal of Social Studies Education Research*. 11 (1), 230-253.

Aviram A & Eshet-Alkalai Y(2006). Towards a theory of digital literacy: Three scenarios for the next steps. European Journal of Open, *Distance and E-Learning*. 9 (1).

Bauer, J., Unterbrink, T., Hack, A., Pfeifer, R., Buhl-Grießhaber, V., Müller, U., ... & Wirsching, M. (2007). Working conditions, adverse events and mental health problems in a sample of 949 German teachers. *International archives of occupational and environmental health*. 80, 442-449.

Bawden D.（2008）. Origins and Concepts of Digital Literacy. In: Lankshear C, Knobel M. Digital literacies: Concepts, Policies and Practices. *Switzerland: International Academic Press*, 17-32.

ERTL B, HELLING K. (2011). Promoting gender equality in digital literacy, *Journal of Educational Computing Research*. 45 (12), 477-503.

Falloon, G. (2020). From digital literacy to digital competence: the teacher digital competency (TDC) framework. *Education Tech Research* Dev. 68, 2449–2472. https://doi.org/10.1007/s11423-020-09767-4.

Fang Zifan & Xu Juan. (2023). Research on the construction of digital literacy index system for international Chinese language teachers(in Chinese). *Journal of Tianjin Normal University (Social Science Edition)*. (06), 25-33.

Flook, L., Goldberg, S. B., Pinger, L., Bonus, K., & Davidson, R. J. (2013). Mindfulness for teachers: A pilot study to assess effects on stress, burnout, and teaching efficacy. *Mind, Brain, and Education*. 7 (3), 182-195.

GUI M. (2011). Digital skills of Internet natives: different forms of digital literacy in a random sample of Northern Italian high school students, *New Media & Society*. 13 (6), 963-980.

HATLEVIK O E, OTTESTAD G, THRONDSEN I. (2015). Predictors of digital competence in 7th grade: a multilevel analysis, *Journal of Computer Assisted Learning*. 31 (3), 220-231.

Liao Yanjia & Zhang Jianwei. (2023). *Visualization and analysis of the current situation and hotspots of mental health of college teachers in the past 30 years(in Chinese)*. Abstract collection of the thirteenth national sports science conference - wall paper exchange (school sports branch) (I). (415-417). doi:10.26914/c.cnkihy.2023.081679.

Li, H. Y.. (2020). An experimental study of the applicability of teachers' emotional work strategies(in Chinese). *Teacher Education Research*. (01), 41-49. doi:10.13445/j.cnki.t.e.r.2020.01.007.

Li, M. (2022). On the role of psychological health and buoyancy in EFL teachers' professional commitment. *Frontiers in Psychology*. 13, 897488.

Li Xiaodong, Liu Yuping & Yuan Ping. (2022). A study on the construction of digital competence model for international Chinese language teachers(in Chinese). *Ethnic Education Research*. 33 (04), 153-160.doi:10.15946/j.cnki.1001-7178.2022.04.020.

Lin Xiaoqun,Yin Hengchan & Ma Qiang. (2005). A review of the current status of teacher mental health research(in Chinese). *Journal of Beijing Sport University*. (01), 55-56+65. doi:10.19582/j.cnki.11-3785/g8.2005.01.020.

Li Shuling & Wu Xiaomeng. (2020). Change lab: a new model for promoting teachers' professional development in the era of technology empowerment(in Chinese). *China Electrified Education*. (11), 125-133.

MacIntyre, P. D., Gregersen, T., & Mercer, S. (2020). Language teachers' coping strategies during the Covid-19 conversion to online teaching: Correlations with stress, wellbeing and negative emotions. *System*. 94, 102352.

Martin, A., & Grudziecki, J. (2006). DigEuLit: Concepts and tools for digital literacy development. *Innovation in teaching and learning in information and computer sciences*. 5 (4), 249-267.

Ozamiz-Etxebarria, N., Berasategi Santxo, N., Idoiaga Mondragon, N., & Dosil Santamaría, M. (2021). The psychological state of teachers during the COVID-19 crisis: The challenge of returning to face-to-face teaching. *Frontiers in psychology*, 11, 620718.

Özer, N., & Beycioglu, K. (2010). The relationship between teacher professional development and burnout. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*. *2* (2), 4928-4932.

Özü, Ö., Zepeda, S., Ilgan, A., Jimenez, A. M., Ata, A., & Akram, M. (2017). Teachers' psychological well-being: a comparison among teachers in USA, Turkey and Pakistan. *International journal of mental health promotion*. 19 (3), 144-158.

Park N, Peterson C, Szvarca D, Vander Molen R J, Kim E S & Collon K. (2016). Positive psychology and physical health: Research and applications. *American journal of lifestyle medicine*, 10(3): 200-206.

Sánchez-Cruzado, C., Santiago Campión, R., & Sánchez-Compaña, M. T. (2021). Teacher digital literacy: The indisputable challenge after COVID-19. *Sustainability.* 13 (4), 1858.

Scheuch K, Haufe E, & Seibt R. (2015). Teachers' health. *Deutsches Ärzteblatt International*. 112 (20), 347.

Uzman, E. (2014). Basic psychological needs and psychological health in teacher candidates. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*. 116, 3629-3635.

Zeng Lianping, Chang Hongying, Huanng Dawei, She Ai & Zeng Dongping. (2019). The relationship between social support and mental health among primary and secondary school teachers:the mediating role of work-family conflict (in Chinese). *Modern Preventive Medicine*. 46 (08), 1421-1425.

Zhang Ran & Ye Chao. (2018). The effect of emotional labor on the mental health of special education teachers:An empirical analysis based on the moderated mediation model(in Chinese). *Journal of Fujian Normal University (Philosophy and Social Science Edition)*. (01), 146-153+159+172.

Zhao, P., Kynäshlahti, H., & Sintonen, S. (2018). A qualitative analysis of the digital literacy of arts education teachers in Chinese junior high and high schools. *Journal of Librarianship and Information Science*. 50 (1), 77-87.

Xiao Junhong(2006). Digital literacy(in Chinese). *China Distance Education*. (05), 32-33.

Xu Chenyang. (2024). Interpretation and Implementation Suggestions of Educational Industry Standards for Digital Literacy for Teachers(in Chinese). *Western Quality Education*. 10 (04), 108-113.doi:10.16681/j.cnki.wcqe.202404025.

Yang Ruijuan. (2013). A cross-sectional historical study of teachers' mental health levels in different occupational categories (1995-2011)(in Chinese). *Teacher Education Research*. 25 (04), 45-50.doi:10.13445/j.cnki.t.e.r.2013.04.006.

Ye Jun(2023). Teachers' standards help teachers' professional development--Another discussion on the service function of International Chinese Language Teachers' Professional Competency Standards(in Chinese). *International Chinese Language Education (Chinese and English)*. 8 (01), 27-32.

Yu, G. L. & Zhang, Z.. (2023). Digital technology empowers school mental health services(in Chinese). *Tsinghua University Education Research.* (01), 19-29. doi:10.14138/j.1001-4519.2023.01.001911.

รูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

English Instructional Model to Promote Listening and Speaking English Ability for Primary 6 Students

ภัททิรา เดชฤกษ์ปาน และ ชนสิทธิ์ สิทธิ์สูงเนิน

มหาวิทยาลัยศิลปากร

Pattira Detroekpan and Chanasith Sithsungnoen

Silpakorn University, Thailand

Corresponding Author, E-mail : pattirakaitun@gmail.com

****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการพัฒนารูปแบบการสอนภาษาอังกฤษ โดยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 12 คน สอบถามนักเรียน 36 คน 2) พัฒนาและหาคุณภาพของรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษ โดยนำข้อมูลขั้นตอนที่ 1 ยกร่างรูปแบบการสอนและตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมความเป็นไปได้ด้วยการจัดสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Focus Group Discussion : FGD) ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ นำรูปแบบการสอนเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิอีกครั้ง เพื่อตรวจสอบประเมินคุณภาพความเหมาะสมของรูปแบบการสอน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียน 36 คน เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ 1) แบบวิเคราะห์เอกสาร 2) แบบสัมภาษณ์ 3) แบบสอบถาม และ 4) แบบประเมินความสอดคล้องเหมาะสมของรูปแบบ วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการสอนภาษาอังกฤษการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ โดยครูและผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนภาษาอังกฤษให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเชิงรุก นักเรียนควรฝึกการฟังและการพูดผ่านการทำกิจกรรมที่หลากหลาย สนุกกับการเรียนรู้ผ่านเกมและคลิปวิดีโอ แนวคิดที่สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น คือ การสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การสอนแบบเน้นภาระงาน การสอนโดยใช้กิจกรรมเป็น และการสอนโดยใช้สถานการณ์เป็นฐาน และ 2. รูปแบบการสอนภาษาอังกฤษ คือ “4P Model” มี 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเตรียมปฏิบัติภาระงาน ขั้นเสนอเนื้อหา ขั้นปฏิบัติกิจกรรมตามสถานการณ์ และขั้นนำเสนอและสื่อสาร 4) การวัดและประเมินผล 5) ปัจจัยความสำเร็จ ซึ่งผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

* วันที่รับบทความ : 28 มีนาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 26 เมษายน 2567; วันตอบรับบทความ : 27 เมษายน 2567

Received: March 28 2024; Revised: April 26 2024; Accepted: April 27 2024

คำสำคัญ: การสอนภาษาภาษาอังกฤษ; ความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษ; ความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ

Abstract

The purposes of this research were 1) to study basic information and needs for the development of the English instructional model by studying relevant documents and research. Interviewed 12 experts and 36 students and 2) to develop an English instructional model. The information from Step 1 was used to draft the development of the model and examine the suitability of the model with Focus Group Discussion, modify and present the English instructional model to experts again to evaluate the quality feasibility, and usefulness of the English instructional model. The sample of the research was 36 students. The research instruments were the instructional model such as document analysis form, questionnaire interview form, and evaluation of feasibility and usefulness form. Data were collected and analyzed by mean, standard deviation, and content analysis.

The results of the study

1. The results of the study of basic information and needs for developing the English instructional model, and learning management that promote the listening and speaking ability in English. The teachers and English experts focus on Active Learning management. The students should practice listening and speaking through a variety of activities. The students have fun with games and video clips. Teaching methods that support more effective learning management are Communicative Language Teaching Task Based learning Activity Based learning and Situation-Based Learning

2. The name of the English instructional model is the "4P Model". There are 4 elements as follows 1) principle 2) objectives, and 3) learning management process, there are 4 steps in the learning management process: Pre-Task, Proffer content, Practice, and Present and communicate. 4) measurement and evaluation and 5) success factor. It was evaluated by experts and found that the appropriateness was at a high level.

Keywords: Teaching English language; Listening English Ability; Speaking English Ability

บทนำ

การจัดการศึกษาในยุคปัจจุบันและทักษะการดำเนินชีวิตในศตวรรษที่ 21 เน้นการสร้างทรัพยากรบุคคลให้มีความรู้ ทักษะ และความสามารถที่จำเป็น คลอบคลุมทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ ทักษะด้านศีลธรรม จรรยาบรรณ และภาษาต่างประเทศนับเป็นทักษะที่สำคัญ ต่อการดำเนินชีวิตในฐานะพลเมืองของสังคมโลก นอกจากภาษาแม่ คือ ภาษาไทยแล้ว ทักษะ ภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะทักษะภาษาอังกฤษมีบทบาทสำคัญอย่างมาก เพราะเป็นภาษาสากล ที่นิยมใช้สื่อสารในสังคมโลก เป็นเครื่องมือสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและสร้างความร่วมมือ ในการดำเนินงานต่าง ๆ ทั้งในส่วนบุคคล สังคม และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เปรียบเสมือนเป็นประตูสู่โลกกว้างและเป็นบันไดสำคัญในการก้าวสู่ความสำเร็จในการประกอบอาชีพ รวมทั้งสื่อสารและทำความเข้าใจได้ตรงกัน ดังนั้น ภาษาอังกฤษถือได้ว่ามีบทบาทต่อการจัดการเรียนรู้ในประเทศไทย

และกลายเป็นทักษะสำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้เรียนรู้และฝึกฝนการใช้ภาษาอังกฤษ จนเกิดทักษะและความสามารถในระดับสื่อสารได้อย่างคล่องแคล่ว อันจะนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2557) สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานฐานพุทธศักราช 2551 ที่มุ่งหวังให้เยาวชนไทยรุ่นใหม่ สามารถใช้ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือ แสวงหาความรู้ได้อย่างกว้างขวางในการประกอบอาชีพ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมและ วิสัยทัศน์ของชุมชนโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศในประเทศไทยนั้น เมื่อนำ ความสำคัญของทักษะทางภาษามาเปรียบเทียบกันทั้ง 4 ทักษะ คือ ทักษะการฟัง ทักษะการพูดทักษะการอ่าน และทักษะการเขียน ทักษะพื้นฐานมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันแต่ทักษะที่มี ความสำคัญที่สุด คือ ทักษะการฟังและพูด เพราะในชีวิตประจำวันของคนเราจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลโดยการฟังและการพูด ทักษะการพูดภาษาอังกฤษเป็นทักษะที่มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเป็นทักษะที่แสดงถึงระดับความสามารถในการเรียนรู้

สภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยเฉพาะทักษะการฟังและการพูด มีปัจจัยหลายอย่างที่ทำให้ไม่ประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะกิจกรรมในชั้นเรียนด้านทักษะการฟังและการพูดมีลักษณะใช้การบรรยายหรือผู้สอนไม่นำกิจกรรมการสอนที่เน้นภาษาเพื่อการสื่อสารมาจัดกิจกรรม รวมทั้งนักเรียนส่วนมากไม่ชอบพูดโต้ตอบหรือซักถามในห้องเรียน และไม่กล้าใช้ภาษาอังกฤษเพราะอายหรือกลัวผิด ซึ่งปัญหาเหล่านี้ส่งผลโดยตรงต่อผู้เรียน ซึ่งไม่สามารถนำข้อมูลที่ได้เรียนรู้มาประยุกต์ใช้ (สุทัศน์ สังคะพันธ์, 2557) รวมทั้งการจัดกิจกรรมการเรียนภาษาอังกฤษในทักษะการฟังและการพูดยังใช้การฝึกทักษะที่ขาดความเป็นระบบที่ดี แต่สำหรับสิ่งที่ยากลำบากและสำคัญในการจัดกิจกรรมภาษาอังกฤษ คือ ทำอย่างไรให้นักเรียนสนใจและกล้าที่จะพูด เด็กบางกลุ่มที่มีความสนใจในเรื่องของภาษาอยู่ก่อนแล้วมีแนวโน้มที่จะเรียนภาษาอังกฤษได้ดีกว่า และความสนใจนี้เป็นตัวทำให้เกิดความแต่กต่างด้านความสามารถระหว่างนักเรียนด้วยกันเอง ดังนั้นการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะการฟังและการพูดนั้น เน้นกิจกรรมการปฏิบัติ ฝึกฝนออกเสียงให้ถูกต้อง เพราะการฝึกฝนจะช่วยให้เด็กเรียนรู้อย่างแม่นยำและนำไปใช้จริง อีกทั้งสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ องค์การมหาชน (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2565) เผยว่าเหตุผลที่ทำให้การจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ ในประเทศที่ไม่ประสบผลสำเร็จ ไม่ว่านักเรียนที่สำเร็จการศึกษาไม่ว่าตั้งในระดับอุดมศึกษา มัธยมศึกษา หรือในระดับประถมศึกษา คือ นักเรียนยังขาดทักษะการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ แม้เด็กไทยจะเรียนรู้ภาษาอังกฤษตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานก็ตาม ซึ่งข้อมูลเหล่านี้แสดงให้เห็นว่านักเรียนประสบปัญหาในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ซึ่งส่งผลกระทบต่อทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนอีกด้วย

การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้เกิดทักษะการฟัง ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานก่อนอันจะนำไปสู่ทักษะการพูด เมื่อรับสารเข้ามาผ่านกระบวนการแปลผล และเกิดการเรียนรู้สู่ทักษะการอ่าน และเขียนในลำดับต่อไปโดยเน้นการสื่อสารแบบองค์รวม กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ซึ่งสอดคล้องกับ Morley (2001) กล่าวว่า ทักษะการฟังของคนเรานั้นมีมากกว่าทักษะการพูด การอ่าน และการเขียน ดังนั้น ในชีวิตประจำวันคนเราใช้การฟังเป็น 2 เท่าของการพูด 4 เท่าของการอ่าน และมากกว่า 5 เท่าของการเขียน ดังนั้นการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้านภาษาอังกฤษควรเร่งพัฒนาทักษะการฟังและการพูดควบคู่กันไป มีการปรับเปลี่ยนวิธีการสอนโดยแสวงหา เทคนิควิธีการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ต้องมีกิจกรรมอย่างหลากหลายเพื่อให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ โดยใช้กิจกรรมและสื่อการสอนต่าง ๆ เป็นเครื่องมือเพื่อให้เกิดกระบวนการรับรู้และเรียนรู้ ซึ่งจะเริ่มจากง่ายไปหายากการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนิยมใช้สื่อประสมประกอบด้วยภาพเคลื่อนไหว เสียง สีสัน เพื่อให้เนื้อหาเข้าใจได้ง่ายและสื่อความหมายสอดคล้องกับหัวข้อหรือเรื่องที่เรียน แนวความคิดหรือทักษะต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative Language Teaching - CLT) เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นการใช้ภาษาของผู้เรียนมากกว่าเน้นถึงหลักเกณฑ์การใช้ภาษา อีกทั้งยังให้ความสำคัญกับความคล่องแคล่วในการใช้ภาษาและความถูกต้อง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาให้มากที่สุด สนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูลกันโดยให้เลือกใช้ภาษาตามต้องการ เหมาะสมกับสถานการณ์ที่ใช้ในการสื่อสารบริบททางสังคม (Larsen-Freeman, 2000) กิจกรรมช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษา เกิดแรงจูงใจในการเรียนภาษา เกิดการเรียนรู้อย่างเป็นธรรมชาติ สร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกันในระหว่างผู้เรียนด้วย และกับครูผู้สอนและได้พัฒนาตนเองตลอดเวลา เพราะกิจกรรมช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษาช่วยให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนภาษาช่วยให้การเรียนภาษาเป็นไปอย่างธรรมชาติสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกันในระหว่างผู้เรียนด้วยกัน และกับครูผู้สอน กิจกรรมที่จัด เช่น เกม (Games) การแก้ปัญหา (Problem solving) สถานการณ์จำลอง (Simulation) และการแสดงบทบาทสมมุติ (Role play) เป็นต้น สุมิตรา อังวัฒนกุล (2540) ดังนี้การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative Language Teaching - CLT) จึงเป็นแนวทางการสอนที่มุ่งเน้นทักษะการฟังและการพูด ส่งเสริมการใช้ภาษาในสื่อสารอย่างมีความหมายเหมาะสมตามบริบทของสังคม

การจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาและเรียนรู้ภาษาจากสถานการณ์จริงจากการปฏิบัติงาน คือ การจัดการเรียนรู้แบบภาระงาน (Task Based Learning) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student-centered) โดยผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติงานจริงและเรียนรู้อย่างเป็นขั้นตอน รวมถึงฝึกฝนการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนได้รับมอบหมายภาระงานให้ลงมือปฏิบัติหลังจากที่ได้รับตัวป้อนทางภาษาและคำแนะนำในการทำกิจกรรมแล้ว โดยในระหว่างปฏิบัติงาน ผู้เรียนจะต้องใช้ทักษะทางภาษาที่

ตนมีในการปฏิบัติงานและปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ผู้สอนคอยกระตุ้นให้ความช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ ลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นแบบกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มย่อยหรือกลุ่มใหญ่ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนบูรณาการความรู้ใหม่กับความรู้เดิมเพื่อเกิดองค์ความรู้ใหม่ขึ้นมาจากบริบทการเรียนที่เกิดจากผู้เรียนร่วมมือกันกับเพื่อน ๆ กำหนดและแก้ปัญหาร่วมกันจนบรรลุในชิ้นงานที่ทำ พรนภัส ทับทิมอ่อน (2563) ดังนั้น การจัดการเรียนรู้แบบภาระงาน (Task Based Learning) เป็นวิธีการสอนที่ตอบสนองจุดมุ่งหมายของการสอนภาษาอังกฤษเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟังและการพูด โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สัมผัสการเรียนรู้ภาษาจากประสบการณ์จริง

การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity Based Learning) เป็นการจัดการเรียนผ่านการร่วมกิจกรรมที่น่าสนใจ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทางภาษาจากการร่วมกิจกรรมได้อย่างคงทน McGrath and MacEwan (2011) ได้กล่าวว่า การทำกิจกรรมที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติเอง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้และทักษะที่คงทนยั่งยืนยาวนาน ดังนั้น การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity Based Learning) กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นกิจกรรมเป็นฐานมีความสำคัญกับการเรียนรู้ของผู้เรียนเพราะสามารถทำให้ให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในกระบวนการเรียนรู้ (Active) ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ด้วยตัวเองโดยใช้ประสบการณ์ตรงที่ผู้เรียนได้รับจากการทำกิจกรรม ในระหว่างจัดกระบวนการเรียนรู้ผู้เรียนจะได้ฝึกการทำงานร่วมกันกับผู้อื่น เมื่อพบปัญหาในระหว่างเรียนผู้เรียนจะได้ฝึกแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ทำให้การเรียนรู้เกิดประสิทธิภาพและคงทนไม่ใช่เป็นการเรียนรู้แบบเดิม (จุฑามณี อินทร์อุริศ, 2564) ดังนั้น การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity Based Learning) เสริมสร้างความสามารถในการฟังและการพูด ผ่านการจัดกิจกรรม นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ด้วยตัวเอง อาศัยประสบการณ์ตรง นำภาษาไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างคงทนยั่งยืน

การจัดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์เป็นฐานการเรียนรู้ (Situation Based Learning) เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นบริบทและนำความรู้ไปใช้มากกว่าการจดจำ ผู้เรียนเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และการปฏิบัติ เพื่อสร้างความเข้าใจ และการพัฒนาการใช้เครื่องมือทางปัญญาในการเรียนรู้ นอกจากนี้เน้นการพัฒนาความสามารถและลงมือปฏิบัติในบทบาทสถานการณ์ที่จัดขึ้น ซึ่งถือว่าเป็นการเรียนรู้ที่สำคัญ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยเรียนรู้จากสถานการณ์เสมือนจริง ช่วยให้เกิดการถ่ายโยงความรู้ ผู้เรียนจะได้คิดแก้ปัญหาจากสถานการณ์การเรียนรู้ อีกทั้งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการกระตือรือร้นในการสื่อสารภาษาอังกฤษจากสถานการณ์ที่ผู้สอนจำลองขึ้น สถานการณ์จะทำให้เกิดการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ ในสถานการณ์ และใช้ข้อมูลที่มีสภาพแวดล้อมคล้ายกับข้อมูลในความเป็นจริงในสถานการณ์การตัดสินใจแก้ปัญหา ผู้เรียนได้ใช้ทักษะทั้ง 4 ทักษะ คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน (สุมิตรา อังวัฒนกุล, 2540: 151) อีกทั้งถือได้ว่าเป็นการสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนที่มีความสนใจต่ำได้ นักเรียนจะเคารพซึ่งกันและกันแก้ปัญหาตามโจทย์สถานการณ์ร่วมกันนักเรียนมีความกล้าแสดงออกมาขึ้นนำบทบาทที่ได้รับไปใช้เป็นแนวทาง

ในสถานการณ์จริง โดยการถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ได้รับออกมาอย่างเป็นระบบตามรูปแบบของสถานการณ์จริง ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องที่มีความสัมพันธ์ซับซ้อนได้อย่างเข้าใจ เกิดความเข้าใจ เนื่องจากได้มีประสบการณ์ที่เห็นประจักษ์ชัดด้วยตนเอง (ไชยฉัตร โรจน์พลทามล, 2562: 58) ทั้งนี้การจัดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์เป็นฐานการเรียนรู้ (Situation Based Learning) สามารถเสริมสร้างความสามารถในการฟังและการพูดจากสถานการณ์การเรียนรู้ โดยใช้ภาษาในการสื่อสารของตัวเองเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น สามารถตัดสินใจได้โดยอิสระอย่างเหมาะสมกับบทบาทของตัวเอง และบทบาทของผู้ที่มีปฏิสัมพันธ์

จากสภาพปัญหาและความสำคัญที่กล่าวมาทั้งหมดในข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจในการพัฒนารูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ ใช้ภาษาสื่อสารอย่างมีความหมาย พัฒนาผู้เรียนภาษาให้มีความรู้หลักภาษา ควบคู่กับการใช้ภาษาสื่อสารได้อย่างเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ผ่านกิจกรรมสื่อสารที่หลากหลาย ซึ่งเป็นรูปแบบการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการพัฒนารูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2. เพื่อพัฒนาและหาคุณภาพของรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ระเบียบวิธีวิจัย

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ใช้วิธีดำเนินการวิจัยในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา (Research & Development : R&D) โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) ด้วยการศึกษาวิธีการเชิงปริมาณ (Quantitative Methods) และวิธีการเชิงคุณภาพ (Qualitative Methods) เพื่อตอบคำถามการวิจัยให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 144)]

1. ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านทับปริก สังกัดนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 มีนักเรียนทั้งสิ้น 80 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาที่ 6 โรงเรียนบ้านทับปริก สังกัดนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 36 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ด้วยวิธีจับฉลาก โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบวิเคราะห์เอกสาร นำข้อมูลที่รวบรวมจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ จำนวน 5 คน มาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องของทุกประเด็น คือ 1.00 ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือมีความคิดเห็นว่ามีความสอดคล้องเหมาะสมมากทุกประเด็น

2.2 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ จำนวน 5 ข้อ ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ปลายเปิด เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการสอนภาษาอังกฤษ จำนวน 6 ข้อ และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม จำนวน 1 ข้อ นำข้อมูลที่รวบรวมจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ จำนวน 5 คน มาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องของทุกประเด็น คือ 1.00 ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือมีความคิดเห็นว่ามีความสอดคล้องเหมาะสมมากทุกประเด็น

2.3 แบบสอบถามความต้องการของนักเรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษเรื่องการพัฒนารูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ความต้องการเกี่ยวกับลักษณะของกิจกรรมการเรียนรู้ เนื้อหา สื่อ แหล่งเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ โดยข้อคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 4 ข้อ และตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม จำนวน 1 ข้อ นำข้อมูลที่รวบรวมจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ จำนวน 5 คน มาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องของทุกประเด็น คือ 1.00 ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือมีความคิดเห็นว่ามีความสอดคล้องเหมาะสมมากทุกประเด็น

2.4 แบบประเมินคุณภาพความเหมาะสมของรูปแบบการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 4 ข้อ นำข้อมูลที่รวบรวมจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ จำนวน 5 คน มาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องของทุกประเด็น คือ 1.00 ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือมีความคิดเห็นว่ามีความสอดคล้องเหมาะสมมากทุกประเด็น

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research : R1) **เป็นการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน** (Analysis: A) **เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน**

ขั้นตอนที่ 1.1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากแหล่งเอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านทับปริก กลุ่มภาษาการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

ขั้นตอนที่ 1.2 ศึกษาและวิเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ

ขั้นตอนที่ 1.3 ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ ครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับชั้นประถมศึกษา ศึกษานิเทศ และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

ขั้นตอนที่ 1.4 ศึกษาความต้องการของนักเรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษโดยใช้แบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development : D1) **เป็นการออกแบบและพัฒนารูปแบบการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6** (Design & Development : D & D)

ขั้นตอนที่ 2.1 นำข้อมูลพื้นฐานที่ได้ศึกษาวิเคราะห์ในขั้นตอนที่ 1 (Research : R1) มาพัฒนาเป็นโครงร่างรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษ จากนั้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาความเหมาะสม การใช้ภาษา และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

ขั้นตอนที่ 2.2 การตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษที่พัฒนาขึ้น ด้วยการจัดสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Focus Group Discussion : FGD) จำนวน 7 คน เพื่อวิพากษ์ตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการสอนไปทดลองใช้ในงานวิจัย

ขั้นตอนที่ 2.3 ปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการสอนตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิจากการสนทนากลุ่ม หลังจากนั้นนำรูปแบบการสอนเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิอีกครั้ง เพื่อตรวจสอบประเมินคุณภาพความเหมาะสมของรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

4.2 วิเคราะห์หาคุณภาพของรูปแบบการสอน ค่าเฉลี่ย (*M*) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) มีเกณฑ์การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญดังนี้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558)

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับ เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประกอบด้วย แนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (Communicative Language Teaching : CLT) 2) การจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน (Task Based learning : TBL) การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity Based Learning : ABL) การจัดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์เป็นฐานการเรียนรู้ (Situation Based Learning : SBL) การจัดการเรียนรู้สำหรับการฟังภาษาอังกฤษ และการจัดการเรียนรู้สำหรับการพูดภาษาอังกฤษ นำสู่การสังเคราะห์ขั้นตอนกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยดำเนินการวิจัยตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558) ร่วมกับการออกแบบระบบการเรียนการสอน ADDIE Model (Kruse, 2009) ที่ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนให้มีความเป็นระบบและการออกแบบการเรียนการสอนเชิงระบบของ (Dick, Carey and Carey, 2005: 1-8) ใช้กระบวนการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) ที่มีลักษณะแบบแผนเชิงผสมผสานแบบรองรับภายใน (The Embedded Design) ด้วยการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Methods) และเสริมด้วยข้อมูลคุณภาพ (Qualitative Methods) นอกจากนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับสมรรถนะสื่อสารภาษาอังกฤษ และความพึงพอใจเพื่อนำผลการสังเคราะห์มาใช้การประเมินความความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของผู้เรียน สามารถสรุปดังกรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework) ตามแผนภาพที่ 1

การพัฒนารูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

แนวคิด หลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการสอน (Seels & Glasgow, 1990; Joyce & Weil, 2009; ทิศนา แขมมณี, 2550; มาเรียม นิลพันธุ์, 2558)

แนวคิด หลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับการออกแบบการเรียนการสอน (Dick, Carey and Carey, 2005;Kruse, 2009)

แนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Johnson and Morrow, 1986; Brown, 2000; Baker and Westrup, 2000; สุมิตรา อังวัฒนากุล, 2540; กระทรวงศึกษาธิการ, 2559)

การจัดการเรียนรู้สำหรับการฟังภาษาอังกฤษ (Rixon,1986; Field, 2010; พรสวรรค์ สีบ้อ, 2550; สถาบันภาษาอังกฤษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559;วิชชุดา ขำประถม, 2564)

การจัดการเรียนรู้สำหรับการพูดภาษาอังกฤษ (Scott, 1981; Byne, 1986; สุนีตา โฆษิตชัยวัฒน์, 2555)

การสอนแบบเน้นภาระงาน (Task Based Learning)(Prada, 1979; Willis, 2000; Ellis, 2003; อุษา มะหะหมัด, 2559; เพ็ญนภา ทัพพันธ์, 2560)

การสอนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity Based Learning) (NSCALL,2006 ; Lakshmi, 2007; Lijanporn & Khlaisang, 2015; นีรนุช เหลือลมัย, 2552; พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และพเยาว์ ยินดีสุข, 2557; จริมจิต สร้อยสมุทร, 2563; ชนสิทธิ์ สิทธิ์สูงเนิน, 2564)

การสอนโดยใช้สถานการณ์เป็นฐานการเรียนรู้ (Situation Based Learning : SBL) (Jefferies, 2005; กรมวิชาการ, 2525; ทิศนา แขมมณี, 2550; นวพล ทองคำ, 2562; อุปกิต ทรวงทองหลาง, 2563)

ความพึงพอใจ (Herzberg, 1959; Maslow,1970)

สมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษ Hymes Chomsky. 1965; citing Hymes. 1966; Savignon,1983; Canale & Swain ,1984; Praxmarer (2009)

แนวคิด หลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนา โดยการวิจัยแบบผสมผสานของ Creswell (2002) และ มาเรียม นิลพันธุ์ (2558)

องค์ประกอบของรูปแบบ

1.หลักการ รู

รูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียน มีความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น เน้นลงมือปฏิบัติตามภาระงานใช้ภาษาสื่อสารอย่างมีความหมาย ผ่านกิจกรรมที่หลากหลายควบคู่กับการแสดงบทบาทสมมติตามสถานการณ์เสมือนจริง

2.วัตถุประสงค์

เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียน

3.กระบวนการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมปฏิบัติภาระงาน (Pre-Task)
ขั้นที่ 2 ขั้นเสนอเนื้อหา (Proffer content)
ขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติกิจกรรมตามสถานการณ์ (Practice)
ขั้นที่ 4 ขั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Using language for communication)

4.การวัดผลและประเมินผล

4.1 ความรู้ความเข้าใจการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ
4.2 ทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษวามสามารถในการพูด

5.ปัจจัยความสำเร็จ

5.1 ผู้เรียนมีความสนใจ ใฝ่เรียนรู้ กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก
5.2 ผู้สอนเตรียมและดำเนินกิจกรรม จัดเตรียมสื่อการสอน คอยสนับสนุน อำนวยความสะดวก
5.3 สื่อที่เป็นของจริง (Authentic material) และเทคโนโลยีที่ทันสมัย
5.4 ภาระงาน กิจกรรมการสื่อสาร เกมส์ต่างๆ บทบาทสมมติ เน้นผู้เรียนให้มีปฏิสัมพันธ์ทำงานเป็นกลุ่มร่วมมือกัน

1. ความรู้ความเข้าใจการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ
- ด้านกฎเกณฑ์และโครงสร้างของภาษา
- ด้านความเข้าใจในระดับข้อความ
- ด้านการสื่อสารทางสังคม

2. ทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ

การฟัง
- ระดับการฟังคำศัพท์
- ระดับการตีความ

การพูด
- ด้านการออกเสียง
- ด้านไวยากรณ์
- ด้านคำศัพท์
- ด้านความคล่องแคล่ว

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการพัฒนารูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลวิจัยพบว่า

ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (4P Model) โดยศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรสถานศึกษา พบว่า หลักสูตรภาษาต่างประเทศของโรงเรียนบ้านทับปริก มีเป้าหมายคือ ต้องการให้นักเรียนมีทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นสำคัญ การจัดการเรียนรู้ผู้สอนคำนึงถึงการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญพร้อมทั้งคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและเน้นคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ ใช้สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยหน่วยการเรียนรู้ที่นำมาใช้ในรูปแบบการจัดการเรียนรู้ คือ หน่วยการเรียนรู้ที่ 11 Food & Travel เรื่อง What would you like to eat? เรื่อง How to cook food? และเรื่อง My holiday สาระและมาตรฐานวิชาภาษาอังกฤษระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสารมาตรฐาน ต 1.1 มาตรฐาน ต 1.2 สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม มาตรฐาน ต 2.1 และสาระที่ 4 ภาษาและความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก มาตรฐาน ต 4.1 พบว่า การเรียนรู้ภาษาอังกฤษนั้นผู้เรียนจะต้องเข้าใจและตีความเรื่องที่ฟังและสามารถใช้ภาษาสื่อสารระหว่างบุคคลในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น โดยใช้ถ้อยคำ น้ำเสียงและกิริยาท่าทางอย่างสุภาพเหมาะสมตามมารยาทสังคม ทั้งนี้องค์ประกอบของรูปแบบมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ 4) การวัดและประเมินผล และ 5) ปัจจัยความสำเร็จ โดยมีขั้นตอนในการพัฒนารูปแบบ 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R1) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis : A) ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development: D1) เป็นการออกแบบและพัฒนา (Design and Development : D & D) ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R2) เป็นการนำไปใช้จริง (Implementation : I) ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development: D2) เป็นการประเมินผล (Evaluation : E) นอกจากนี้แนวคิดที่นำมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการสอนภาษาอังกฤษ ได้แก่ 1) แนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (Communicative Language Teaching : CLT) ซึ่งมุ่งเน้นความสำคัญของผู้เรียนให้ผู้เรียนได้ ใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารในชีวิตประจำวันได้จริง ใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสม โดยเริ่มจากการฟังไปสู่การพูดการอ่านและการเขียนตามลำดับ 2) การสอนแบบเน้นภาระงาน (Task Based learning: TBL) นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติงานจริงและเรียนรู้อย่างเป็นขั้นตอน รวมถึงฝึกฝนการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ใช้ภาษาเพื่อบรรลุผลที่แท้จริง 3) การสอนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity Based learning: ABL) นักเรียนได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรม เกิดความสนุกสนาน น่าสนใจ นักเรียนจะซึมซับความรู้และเข้าใจ และ 4) การสอนโดยใช้สถานการณ์เป็นฐานการเรียนรู้ (Situation Based Learning: SBL) นักเรียนเกิดการกระตือรือร้นในการสื่อสารภาษาอังกฤษจากสถานการณ์ที่ผู้สอนจำลองขึ้น สถานการณ์จะทำให้เกิดการ

ปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ ในสถานการณ์ ใช้ภาษาในการสื่อสารของตัวเองอย่างอิสระ ผ่านการลงปฏิบัติจริงผ่านสถานการณ์จริง

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อพัฒนาและหาคุณภาพของรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลวิจัยพบว่า

รูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (4P Model) ประกอบด้วยองค์ประกอบของรูปแบบ 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการ รูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น เน้นลงมือปฏิบัติตามภาระงานผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย ควบคู่กับการแสดงบทบาทสมมติตามสถานการณ์เสมือนจริง 2) วัตถุประสงค์ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมปฏิบัติภาระงาน (Pre-Task) ขั้นที่ 2 เสนอเนื้อหา (Proffer content) ขั้นที่ 3 ปฏิบัติกิจกรรมตามสถานการณ์ (Practice) และขั้นที่ 4 ขั้นนำเสนอและสื่อสาร (Present and communicate) 4) การวัดประเมินผล ได้แก่ 4.1) ความรู้ความเข้าใจการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ และ 4.2) ทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ และ 5) ปัจจัยความสำเร็จ ประกอบไปด้วย 3 ประเด็น คือ 5.1) ผู้เรียนรักและชื่นชอบในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ 5.2) นำสื่อการสอนที่เป็นของจริง (Authentic material) และเทคโนโลยีที่ทันสมัยใช้ในการจัดการเรียนรู้ และ 5.3) กำหนดสถานการณ์เสมือนจริงในการแสดงบทบาทสมมติ รูปแบบการสอนภาษาอังกฤษดังกล่าวตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน โดยการใช้แบบประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (4P Model) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (4P Model)

รายการประเมิน	*M*	S.D.	ผลการประเมิน	ลำดับที่
1. ความเหมาะสมของความเป็นมาและความสำคัญ	**5.00**	**0.00**	**มากที่สุด**	**1**
2. ความเหมาะสมของแนวคิด หลักการ และทฤษฎีพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง	**5.00**	**0.00**	**มากที่สุด**	**1**
3. ความเหมาะสมขององค์ประกอบของรูปแบบการสอน				
3.1 หลักการ	5.00	0.00	มากที่สุด	1
3.2 วัตถุประสงค์	5.00	0.00	มากที่สุด	1
3.3 กระบวนการจัดการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด	1
3.4 การวัดและประเมินผล	4.71	0.49	มากที่สุด	2
3.5 ปัจจัยความสำเร็จ	4.57	0.53	มากที่สุด	3

ผลรวมความเหมาะสมขององค์ประกอบของรูปแบบการสอน	**4.86**	**0.28**	**มากที่สุด**	**3**
4. ความเหมาะสมของความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการสอนไปใช้	**4.86**	**0.38**	**มากที่สุด**	**2**
เฉลี่ย	**4.89**	**0.25**	**มากที่สุด**	**-**

จากตารางที่ 1 พบว่า ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (4P Model) ในภาพรวมมีความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สูด คือ ความเหมาะสมของความเป็นมาและความสำคัญและความเหมาะสมของแนวคิด หลักการ และทฤษฎีพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง (M) = 5.00, S.D. = 0.00 รายการที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา คือ ความเหมาะสมของความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการสอนไปใช้ (M) = 4.86, S.D. = 0.38 และรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ความเหมาะสมขององค์ประกอบของรูปแบบการสอน ($\boldsymbol{M}$) = 4.86 S.D. = 0.28 แสดงว่า โดยภาพรวมรูปแบบการสอนที่ได้พัฒนาขึ้นนี้มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด สามารถนำไปใช้จัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยครูและผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนภาษาอังกฤษให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเชิงรุก ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝนทักษะการฟังอย่างเพียงพอและจริงจัง ก่อนอันจะนำไปสู่ทักษะการพูด เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น เน้นลงมือปฏิบัติตามภาระงาน ใช้ภาษาในการสื่อสารอย่างมีความหมาย ผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย สนุกกับการเรียนรู้ผ่านเกม คลิปวิดีโอ เนื้อหาเป็นเนื้อหาที่ผู้เรียนสนใจ นอกจากการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษนั้น นอกจากนี้แนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้หนึ่ง ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารในชีวิตประจำวันได้ถูกต้องเหมาะสม ผ่านภาระงาน กิจกรรม และลงมือปฏิบัติงผ่านสถานการณ์ที่หลากหลาย ร่วมกับสื่อประสมประกอบด้วยภาพเคลื่อนไหว เสียง สีสัน นักเรียนเกิดความสนุกสนาน สนใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุขุมาภรณ์ แคสิค (2561) พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการสื่อสารหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อันเนื่องมาจากมีกิจกรรมที่สนุกสนานและเกม ที่น่าสนใจ สามารถดึงดูดให้นักเรียนสนใจและตั้งใจเรียนมากขึ้น มีการแข่งขันชิงรางวัล เรียนรู้ร่วมกัน อีกทั้งนักเรียนเกิดความรู้สึกผ่อนคลาย แนวการสอนแบบเน้นภาระงาน (Task Based learning: TBL) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สัมผัสการเรียนรู้ภาษาจากประสบการณ์จริงจากการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทัศนีย์ ธราพร (2556) พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรฝึกอบรม

ภาษาอังกฤษเพื่อการโรงแรมโดยใช้รูปแบบการสอนแบบเน้นภาระงาน มีพัฒนาการความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่อการโรงแรมสูงขึ้น นอกจากนี้การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity Based learning: ABL) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่นักเรียนได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรม มีจุดมุ่งหมายให้เกิดความสนุกสนาน น่าสนใจ และไม่เกิดความเบื่อหน่าย ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ จริมจิตร สร้อยสมุทร (2563) พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานมีพัฒนาการการสื่อสารภาษาอังกฤษสูงขึ้น เนื่องมาจากกิจกรรมในการจัดการเรียนรู้นั้นสนุกสนานและหลากหลาย โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนได้มีโอกาสร่วมทำกิจกรรม นักเรียนได้เล่นเกมกับเพื่อน ฝึกพูดภาษาอังกฤษกับเพื่อนและได้ออกมาพูดหน้าชั้นเรียนโดยมีครูคอยให้กำลังใจและช่วยเหลือ ส่งผลให้นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข นอกจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานแล้ว (Activity Based learning: ABL) การจัดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์เป็นฐาน (Situation Based Learning: SBL) ยังเป็นอีกวิธีที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุปกิต ทรวงทองหลาง (2563) พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนตามรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษที่ส่งเสริมสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนสอนที่ส่งเสริมการลงปฏิบัติจริงผ่านสถานการณ์จริงที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นบริบทและนำความรู้ไปใช้มากกว่าการจดจำ นักเรียนจะใช้ภาษาในการสื่อสารของตัวเองอย่างอิสระและเหมาะสม

2. จากผลการพัฒนาและหาคุณภาพของรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (4P Model) ซึ่งผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญแล้วว่ารูปแบบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (4P Model) ถูกพัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบ ผู้วิจัยศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับหลักสูตรแกนการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านทับปริก ศึกษาและวิเคราะห์แนวคิดทฤษฎีหลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องการพัฒนารูปแบบการสอน การสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (Communicative Language Teaching : CLT) การจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน (Task Based learning : TBL) การจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐาน (Activity Based Learning: ABL) และการจัดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์เป็นฐานการเรียนรู้ (Situation Based Learning : SBL) ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ โดยการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ ครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับชั้นประถมศึกษา ศึกษานิเทศ และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษและศึกษาความต้องการของนักเรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ เพื่อใช้

เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการสอนภาษาอังกฤษ เพื่อให้เกิดการบูรณาการของทฤษฎี แนวคิดที่มีความคล้ายคลึง สอดคล้องกัน ได้รูปแบบการสอนที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมทั้งมีการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ ครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับชั้นประถมศึกษา ศึกษานิเทศ และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการสอนภาษาอังกฤษ และมีการสำรวจความต้องการของนักเรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ การขอคำแนะนำจากอาจารย์ผู้ควบคุมงานวิจัย การขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเครื่องมือประเมินประสิทธิผลรูปแบบการสอน และการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการสอน คู่มือการใช้รูปแบบการสอน แผนการจัดการเรียนรู้ และเครื่องมือวัดและประเมินผล นอกจากนี้รูปแบบการสอนภาษาอังกฤษที่พัฒนาขึ้นผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญแล้วพบว่ารูปแบบการสอนภาษาอังกฤษมีคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างและเชิงเนื้อหา ส่งผลให้รูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (4P Model) มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้จัดการเรียนรู้ให้แก่นักเรียนได้ สำหรับแนวคิดในการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558) ร่วมกับการออกแบบระบบการเรียนการสอน ADDIE Model (Kruse, 2009) ที่ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนให้มีความเป็นระบบและการออกแบบการเรียนการสอนเชิงระบบของ (Dick, Carey and Carey, 2005: 1-8) ใช้กระบวนการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) ที่มีลักษณะแบบแผนเชิงผสมผสานแบบรองรับภายใน (The Embedded Design) ด้วยการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Methods) และเสริมด้วยข้อมูลคุณภาพ (Qualitative Methods) เพื่อให้การวิจัยมีความครอบคลุมและสามารถตอบคำถามการวิจัยได้อย่างครบถ้วน

แผนภาพที่ 1 รูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยในครั้งนี้

1.1 จากผลการพัฒนาและหาคุณภาพของรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (4P Model) พบว่า การตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญแล้วว่ารูปแบบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้นควรนำรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษที่พัฒนาขึ้นไปหาประสิทธิภาพ (E1/E2) ก่อนนำไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการพัฒนารูปแบบการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้แนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร แนวการสอนแบบเน้นภาระงาน การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน และการจัดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์เป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างความสามารถของผู้เรียนในด้านต่างๆ เช่น ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ ความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษ เป็นต้น

2.2 ควรวิจัยและพัฒนารูปแบบการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้แนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร แนวการสอนแบบเน้นภาระงาน การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน และการจัดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์เป็นฐาน ร่วมกับสื่อประสม ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาอังกฤษในระดับชั้นอื่นๆ เช่น นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นต้น เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551.* กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

จริมจิต สร้อยสมุทร. (2563). *การพัฒนารูปแบบการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้กิจกรรมเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดสื่อสารภาษาอังกฤษและความสุขในการเรียนโดยใช้บริบทท้องถิ่นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา.* วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีนิพนธ์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร

จุฑามณี อินทร์อุริศ. (2564). *การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.* วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ไชยฉัตร โรจน์พลทามล. (2562). *การพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาจีนโดยใช้สถานการณ์เป็นฐานการเรียนรู้ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพสาขาการท่องเที่ยว ชั้นปีที่ 1.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ทัศนีย์ ธราพร. (2556). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการโรงแรมโดยใช้รูปแบบการสอนแบบเน้นภาระงาน เพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสาร.* วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร

พรนภัส ทับทิมอ่อน. (2563). *การพัฒนารูปแบบการสอนอ่านภาษาอังกฤษแบบเน้าภาระงานร่วมกับบทเรียนออนไลน์เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและการอ่านเชิงวิเคราะห์สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี.* วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีนิพนธ์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร

มาเรียม นิลพันธุ์. (2558). *วิธีวิจัยทางการศึกษา.* (พิมพ์ครั้งที่ 9). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สถาบันการทดสอบแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2565). รายงานข้อมูลผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET). *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 30 มีนาคม 2565. แหล่งที่มา: https://www.niets.or.th/th/ catalog/view/3121

กระทรวงศึกษาธิการ. (2557). *แนวปฏิบัติตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ.* กรุงเทพมหานคร: บริษัท จามจุรี โปรดักส์ จำกัด.

สุขุมาภรณ์ แคสิค. (2561). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารและการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*. 22 (2), 214-226.

สุทัศน์ สังคะพันธ์. (2557). *นวัตกรรมการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนและทักษะในศตวรรษที่ 21 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.* กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2557). *แนวปฏิบัติตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ.* กรุงเทพมหานคร: บริษัท จามจุรี โปรดักส์ จำกัด.

สุมิตรา อังวัฒนกุล. (2540). *กิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร.* กรุงเทพมหานคร: ภาควิชามัธยมศึกษาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุปกิต ทรวงทองหลาง (2563). *การพัฒนารูปแบบการสอนภาษาอังกฤษที่ส่งเสริมสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพตามยุทธศาสตร์ชาติที่ 20 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3* . วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีนิพนธ์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

Dick, W., Carey, L., and Carey, J. O. (2005). *The Systematic Design of Instruction*. 6th ed. Boston : Allyn and Bacon.

Kruse, K. (2009). Instructional design. *online.* Retrieved August 18, 2022, from http://www.cognitivedesignsolutions.com/Instruction/LearningTheory.htm

Larsen-Freeman, D. (2000). *Techniques and Principles in Language Teaching*. 2nd ed. Oxford: OUP (University of Cambridge Local Examinations Syndicate: PET SPEAKING, 1996).

McGrath, J. R., and MacEwan, G. (2011). Linking pedagogical practices of activity-based teaching. *The International Journal of Interdisciplinary Social Sciences*, 6: 261-274.

Morley, J. (2001). *Teaching English as a Second or Foreign Language*. 3rd ed. Boston: Heinle & Heinle.

กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาบนพื้นที่สูงในจังหวัดเชียงใหม่ ตามแนวคิดการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

Management Strategies of Secondary Schools in the Highlands in Chiang Mai Province According to the Concept of Reducing Educational Inequality

ณัฐสุดา เกษา,
เกรียงไกร สัจจะหฤทัย และ สุบิน ยุระรัช
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
Natsuda Kesa,
Kriangkrai Sajjaharuethai and Subin Yurarach
Sripatum University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: natsuda.kes@spumail.net

****

บทคัดย่อ

กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาบนพื้นที่สูงจังหวัดเชียงใหม่ ตามแนวคิดการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาเป็นการวิจัยแบบผสมวิธีพหุระยะ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาบนพื้นที่สูง และกรอบแนวคิดการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา 2) วิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภาวะคุกคาม ของการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาบนพื้นที่สูงในจังหวัดเชียงใหม่ 3) พัฒนาและประเมินกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาบนพื้นที่สูงในจังหวัดเชียงใหม่ ประชากร คือ ผู้บริหารโรงเรียนบนพื้นที่สูง จำนวน 48 คน กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 22 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือการวิจัย คือ แบบประเมิน แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหา ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนี $PNI_{modified}$

ผลการวิจัยพบว่า 1) กรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาบนพื้นที่สูง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับร้อยละ 95 และกรอบแนวคิดการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับร้อยละ 100 2) จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภาวะคุกคามของการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาบนพื้นที่สูง พบว่า จุดแข็ง คือ การบริหารงานวิชาการ และการบริหารงานบุคคล จุดอ่อน คือ การสร้างความเข้าใจและการยอมรับความแตกต่าง การสร้างสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ การบริหารงานทั่วไป การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน การบริหารงานงบประมาณ โอกาส คือ นโยบายด้านการศึกษา สภาพสังคม และภาวะคุกคาม คือ สภาพเศรษฐกิจ 3) ผลการพัฒนาและประเมินกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาบนพื้นที่สูงในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า มีจำนวน 3 กลยุทธ์

* วันที่รับบทความ : 28 มีนาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 26 เมษายน 2567; วันตอบรับบทความ : 27 เมษายน 2567
Received: March 28 2024; Revised: April 26 2024; Accepted: April 27 2024

คำสำคัญ: กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนบนพื้นที่สูง; แนวคิดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา; โรงเรียนบนพื้นที่สูง

Abstract

This research is a Multi-phase mixed method research. The objectives of this research were to 1) study the conceptual frameworks for highland secondary school management and educational inequality reduction; 2) analyze the strengths, weaknesses, opportunities, and threats (SWOT) of highland secondary school management in Chiang Mai; and 3) develop and evaluate strategies for managing highland secondary schools in Chiang Mai. The population consisted of 48 highland school administrators, with a sample of 22 secondary school administrators selected through simple random sampling. Research instruments included evaluation forms and questionnaires. Data analysis employed content analysis, frequency, percentage, mean, standard deviation, and PNImodified The results of research were as follows: 1) The conceptual framework for highland secondary school management was 95% appropriate, while the framework for reducing educational inequality was 100% appropriate. 2) SWOT analysis revealed strengths in academic and personnel management; weaknesses in understanding and accepting differences, learning environment, general administration, staff development, technology integration, and budget management; opportunities in education policies and social conditions; and threats in economic conditions. 3) Three strategies were developed and evaluated for managing highland secondary schools in Chiang Mai province.

Keywords: Strategies for Managing Schools in Highland Areas; Educational Inequality; Highland Schools

บทนำ

การศึกษาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ได้รับการรับรองในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) อย่างไรก็ตาม ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษายังคงเป็นปัญหาสำคัญในหลายพื้นที่ของประเทศไทย โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกลและพื้นที่สูง ซึ่งมักประสบปัญหาการเข้าถึงทรัพยากรทางการศึกษาที่มีคุณภาพ

จังหวัดเชียงใหม่เป็นตัวอย่างที่ชัดเจนของพื้นที่ที่มีความท้าทายในการจัดการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ เนื่องจากมีภูมิประเทศที่หลากหลาย ประกอบด้วยทั้งพื้นที่ราบและพื้นที่สูง โดยมีชุมชนบนพื้นที่สูงจำนวนมาก ซึ่งมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรม (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงใหม่, 2563) ลักษณะภูมิประเทศที่ซับซ้อนนี้ส่งผลให้เกิดความท้าทายในหลายด้าน เช่น 1) การเข้าถึงสถานศึกษา 2) ความขาดแคลนครู 3) ข้อจำกัดด้านทรัพยากรและเทคโนโลยี 4) ความแตกต่างทางภาษาและวัฒนธรรม 5) ความยากจนและปัญหาทางเศรษฐกิจ ด้วยเหตุนี้ การจัดการศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ โดยเฉพาะในพื้นที่สูง จึงเป็นพื้นที่ที่มีความท้าทายในการจัดการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โรงเรียนมัธยมศึกษาบนพื้นที่สูงในจังหวัด

เชียงใหม่ต้องเผชิญกับความท้าทายหลายประการ ทั้งในด้านภูมิศาสตร์ วัฒนธรรม และทรัพยากร ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาและโอกาสทางการเรียนรู้ของนักเรียน (วิทยา เมฆขำ, 2562) การพัฒนากลยุทธ์การบริหารที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบริบทพื้นที่ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและยกระดับคุณภาพการศึกษาในพื้นที่

แนวคิดการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาได้รับการยอมรับในระดับสากลว่าเป็นหนึ่งในเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ได้กำหนดให้การลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals - SDGs) โดยเฉพาะในเป้าหมายที่ 4 ว่าด้วยการสร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (UNESCO, 2020) UNESCO เน้นย้ำว่าการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาไม่เพียงแต่เป็นเรื่องของการเข้าถึงการศึกษาเท่านั้น แต่ยังรวมถึงคุณภาพของการศึกษาที่ได้รับด้วย โดยมุ่งเน้นการสร้างระบบการศึกษาที่ครอบคลุม (inclusive education) ซึ่งตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายของผู้เรียนทุกกลุ่ม รวมถึงกลุ่มเปราะบางและผู้ด้อยโอกาส (UNESCO, 2020) ในบริบทของประเทศไทย การลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาถือเป็นยุทธศาสตร์สำคัญในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 โดยกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ที่ 4 ว่าด้วยการสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) แผนนี้มุ่งเน้นการขยายโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษาและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยมีเป้าหมายสำคัญคือ 1) ผู้เรียนทุกคนได้รับโอกาสและความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ 2) การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาสำหรับคนทุกช่วงวัย 3) ระบบข้อมูลรายบุคคลและสารสนเทศทางการศึกษาที่ครอบคลุม ถูกต้อง เป็นปัจจุบัน เพื่อการวางแผนการบริหารจัดการศึกษา การติดตามประเมิน และรายงานผล (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560,) แผนการศึกษาแห่งชาติยังระบุมาตรการสำคัญในการลดความเหลื่อมล้ำ เช่น การสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน การพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาสำหรับคนทุกช่วงวัย และการพัฒนาฐานข้อมูลด้านการศึกษาที่มีมาตรฐาน เชื่อมโยงและเข้าถึงได้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นจึงเป็นเหตุผลหลักที่ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาและทำการวิจัยในหัวข้อเรื่อง กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาบนพื้นที่สูงในจังหวัดเชียงใหม่ ตามแนวคิดการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลแก่ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนบนพื้นที่สูง ตลอดจนเพื่อให้ข้อมูลแก่ผู้ที่สนใจเกี่ยวกับการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา เพื่อสร้างโอกาสและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้แก่เยาวชนในพื้นที่อย่างยั่งยืน สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ และนโยบายการศึกษาของประเทศไทย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษากรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาบนพื้นที่สูง และกรอบแนวคิดการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

2. เพื่อวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภาวะคุกคาม ของการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาบนพื้นที่สูงในจังหวัดเชียงใหม่ ตามแนวคิดการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

3. เพื่อพัฒนา และประเมินกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาบนพื้นที่สูงในจังหวัดเชียงใหม่ตามแนวคิดการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมวิธีพหุระยะ (Multi - Phase Mixed Method Research) แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้คือ

ระยะที่ 1 ศึกษากรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาบนพื้นที่สูง และกรอบแนวคิดการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือวิจัย แบบวิเคราะห์เอกสาร วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis)

1.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่แบบ ประเมินความเหมาะสมของกรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาบนพื้นที่สูง และกรอบแนวคิดการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

1.3 การตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบประเมินความเหมาะสมของกรอบแนวคิด ผู้ให้ข้อมูลผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน เครื่องมือวิจัยได้แก่ 1) ร่างแบบประเมินความเหมาะสมของกรอบแนวคิด 2) แบบประเมินเครื่องมือ วิเคราะห์ข้อมูลโดย 1) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา 2) วิเคราะห์ค่าดัชนีค่าความสอดคล้อง (Index of Consistency: IOC) โดยใช้สูตรของโรวิเนลลีและแฮมเบลตัน (Rovinelli & Hambleton, 1977) พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.85 - 1.00

1.4 นำแบบประเมินความเหมาะสมของกรอบแนวคิดให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาบนพื้นที่สูง และเรื่องการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญเรื่องการวิจัย จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสม โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสม

1.5 นำผลการประเมินความเหมาะสมของกรอบแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัล และกรอบแนวคิดการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิมาวิเคราะห์โดยใช้ความถี่ และวิเคราะห์ข้อเสนอแนะโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ระยะที่ 2 วิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม ของการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาบนพื้นที่สูงจังหวัดเชียงใหม่ ตามแนวคิดการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

2.1 นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากระยะที่ 1 มาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการศึกษาเชิงปริมาณ

2.2 จัดทำแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่เป็นไปได้ และสภาพที่พึงประสงค์การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาบนพื้นที่สูงจังหวัดชียงใหม่ ตามแนวคิดการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

2.3 การตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม ผู้ให้ข้อมูล ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน เครื่องมือวิจัยได้แก่ 1) ร่างแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่เป็นไปได้ และสภาพที่พึงประสงค์ 2) แบบประเมินเครื่องมือ วิเคราะห์ข้อมูลโดย 1) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา 2) วิเคราะห์ค่าดัชนีค่าความสอดคล้อง (Index of Consistency: IOC) โดยใช้สูตรของโรวิเนลลีและแฮมเบลตัน (Rovinelli & Hambleton, 1977) พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.90

2.4 การตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง โรงเรียน 30 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล ผู้บริหารสถานศึกษา เครื่องมือวิจัย ร่างแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่เป็นไปได้ และสภาพที่พึงประสงค์ การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของ Cronbach พบว่าแบบสอบถามมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.956

2.5 นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูล โดยระบบออนไลน์ Google Form กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาบนพื้นที่สูง(ทุรกันดาร) (ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ) โดยผู้วิจัยใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random sampling) ในการสุ่มด้วยวิธีจับฉลาก (Lottery) (Koul, 1984 : 111) มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้ 1) กำหนดหมายเลขประจำตัวให้แก่ประชากร 2) นำหมายเลขประจำตัวมาจัดทำเป็นฉลาก 3) จับฉลากขึ้นมาได้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 9 โรงเรียน รวม 22 คน เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ วิเคราะห์ข้อมูลโดย 1) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณที่ใช้สถิติเพื่อบรรยายคุณลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ 2) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณที่ใช้สถิติ เพื่อบรรยายสภาพปัจจุบัน สภาพที่เป็นไปได้ และสภาพที่พึงประสงค์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3) วิเคราะห์ความต้องการโดยใช้ค่า $PNI_{Modified}$

2.6 วิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม (SWOT Analysis) เครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถามที่ตอบกลับ การวิเคราะห์ข้อมูล SWOT Analysis

ระยะที่ 3 พัฒนา และประเมินกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาบนพื้นที่สูงในจังหวัดเชียงใหม่ ตามแนวคิดการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

3.1 ยกร่างกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาบนพื้นที่สูงในจังหวัดเชียงใหม่ ตามแนวคิดการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตรส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) เครื่องมือวิจัย ตารางวิเคราะห์แบบเมทริกต์ โดยจับประเด็นรายคู่ (TOWS Matrix Analysis) การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์แบบเมทริกต์ โดยจับประเด็นรายคู่ (TOWS Matrix Analysis)

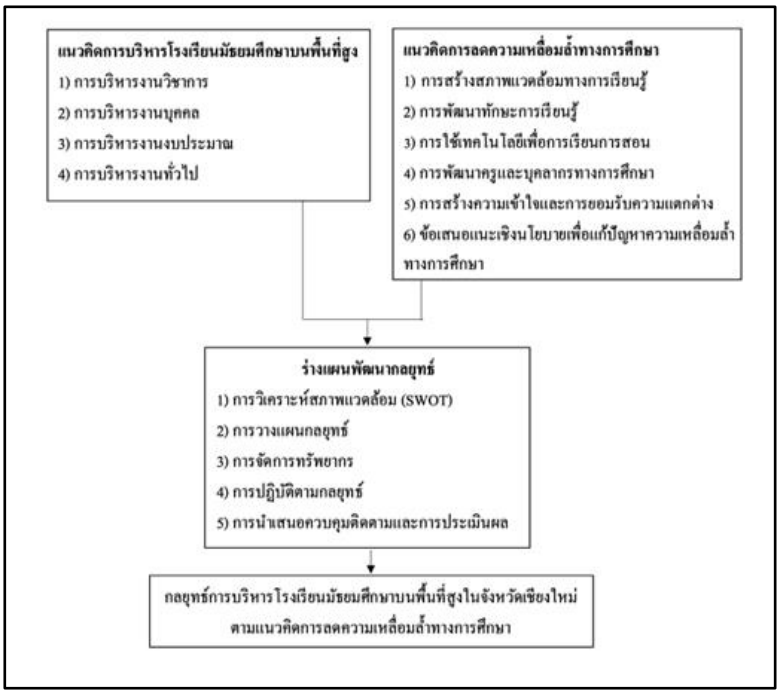
3.2 ตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความถูกต้อง ของร่างกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาบนพื้นที่สูงในจังหวัดเชียงใหม่ ตามแนวคิดการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (ฉบับที่ 1) เป็นรายบุคคล ผู้ให้ข้อมูล ผู้ทรงคุณวุฒิ 9 ท่าน เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความถูกต้องของกลยุทธ์ การวิเคราะห์ข้อมูล 1) วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) 2) ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

3.3 ตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความถูกต้องของร่างกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาบนพื้นที่สูงในจังหวัดเชียงใหม่ ตามแนวคิดการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (ฉบับที่ 2) โดยสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group Technique) ผู้วิจัยได้เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 9

ท่าน เครื่องมือวิจัย ได้แก่ 1) เอกสารประกอบการประชุมกลุ่ม 2) แบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความถูกต้องของกลยุทธ์ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาเป็นหลัก เพื่อสรุปสาระสำคัญเป็นมาตรการเชิงรุกที่สอดคล้อง เหมาะสมและมีความเป็นไปได้

3.4 ปรับปรุงแก้ไข และนำเสนอกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาบนพื้นที่สูงในจังหวัดเชียงใหม่ ตามแนวคิดการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา เครื่องมือวิจัย แบบสรุปผลการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group Technique) การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์ ข้อมูลเชิงเนื้อหาเป็นหลัก เพื่อสรุปสาระสำคัญเป็นมาตรการเชิงรุกที่สอดคล้อง เหมาะสม และมีความเป็นไปได้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลการประเมินความเหมาะสมของกรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาบนพื้นพื้นที่สูงในจังหวัดเชียงใหม่ ตามแนวคิดการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ปรากฏผลวิจัยดังตารางที่ 1

ตารางที่ 4 ผลการประเมินความเหมาะสมของกรอบแนวคิดการวิจัยเรื่อง การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาบนพื้นที่สูง ในจังหวัดเชียงใหม่ ตามแนวคิดการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาบนพื้นที่สูงในจังหวัดเชียงใหม่ตามแนวคิดการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา	ความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ (n=5)					
	เหมาะสม		ไม่แน่ใจ		ไม่เหมาะสม	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
1. การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาบนพื้นที่สูง						
1.1 การบริหารงานวิชาการ	5	100	0	0	0	0
1.2 การบริหารงานบุคคล	4	80	1	10	0	0
1.3 การบริหารงานงบประมาณ	5	100	0	0	0	0

1.4 การบริหารงานทั่วไป	5	100	0	0	0	0
ค่าเฉลี่ย	4.75	95	0.25	5	0	0
2. การลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา						
2.1 การสร้างสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้	5	100	0	0	0	0
2.2 การพัฒนาทักษะการเรียนรู้	5	100	0	0	0	0
2.3 การใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน	5	100	0	0	0	0
2.4 การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา	5	100	0	0	0	0
2.5 การสร้างความเข้าใจและการยอมรับความแตกต่าง	5	100	0	0	0	0
2.6 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา	5	100	0	0	0	0
ค่าเฉลี่ย	5	100	0	0	0	0
ค่าเฉลี่ย 2 กรอบแนวคิด	4.88	98.00	0.12	2	0	0

จากตารางที่ 1 พบว่าในภาพรวมผลการประเมินความเหมาะสมของกรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาบนพื้นพื้นที่สูงในจังหวัดเชียงใหม่ ตามแนวคิดการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับร้อยละ 98 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 4 ด้าน มีรายละเอียด ดังนี้ 1) กรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาบนพื้นที่สูง ประกอบด้วย การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานทั่วไป พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับร้อยละ 95 2) กรอบแนวคิดการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ประกอบด้วย การสร้างสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา การสร้างความเข้าใจและการยอมรับความแตกต่าง และข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับร้อยละ 100 โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีข้อเสนอแนะให้กำหนดนิยามศัพท์ทุกตัวแปรของกรอบแนวคิดในงานวิจัยเมื่อส่งแบบสอบถามเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน

2. วิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภาวะคุกคาม ของการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาบนพื้นที่สูงในจังหวัดเชียงใหม่ ตามแนวคิดการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ปรากฏผลวิจัยดังตารางที่ 3 – 4

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ของการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาบนพื้นที่สูงในจังหวัดเชียงใหม่ ตามแนวคิดการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาบนพื้นที่สูง ตามแนวคิดการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา	$PNI_{modified}$ (1)	$PNI_{modified}$ (2)	ผลการจัดกลุ่ม	การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน
1. การบริหารงานวิชาการ	0.12	0.16	ต่ำ	จุดแข็ง
2. การบริหารงานบุคคล	0.22	0.27	ต่ำ	จุดแข็ง
3. การพัฒนาทักษะการเรียนรู้	0.50	0.25	สูง	จุดอ่อน
4. การสร้างความเข้าใจและการยอมรับความแตกต่าง	0.28	0.35	สูง	จุดอ่อน
5. การสร้างสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้	0.27	0.31	สูง	จุดอ่อน
6. การบริหารงานทั่วไป	0.26	0.31	สูง	จุดอ่อน
7. การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา	0.35	0.21	สูง	จุดอ่อน
8. การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน	0.22	0.31	สูง	จุดอ่อน
9. การบริหารงานงบประมาณ	0.25	0.3	สูง	จุดอ่อน

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน โดยภาพรวม พบว่า จุดแข็ง คือ การบริหารงานวิชาการ และการบริหารงานบุคคล จุดอ่อน คือ การสร้างความเข้าใจและการยอมรับความแตกต่าง การสร้างสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ การบริหารงานทั่วไป การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน การบริหารงานงบประมาณ

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก ของการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาบนพื้นที่สูงในจังหวัดเชียงใหม่ ตามแนวคิดการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยภาพรวม

การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาบนพื้นที่สูง ตามแนวคิดการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา	$PNI_{modified}$ (1)	$PNI_{modified}$ (2)	ผลการจัดกลุ่ม	การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน
1. นโยบายด้านการศึกษา	0.13	0.23	ต่ำ	โอกาส
2. สภาพเศรษฐกิจ	0.19	0.25	สูง	ภาวะคุกคาม
3. สภาพสังคม	0.17	0.23	ต่ำ	โอกาส

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน โดยภาพรวม พบว่า โอกาส คือ นโยบายด้านการศึกษา และสภาพสังคม และภาวะคุกคาม คือ สภาพเศรษฐกิจ

3. ผลการพัฒนาและประเมินกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาบนพื้นที่สูงในจังหวัดเชียงใหม่ตามแนวคิดการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 คือ การสร้างสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความต้องการของโรงเรียนบนพื้นพื้นที่สูงโดยเพิ่มการมีส่วนร่วมกับชุมชน

กลยุทธ์ที่ 2 คือ การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ที่เหมาะสมกับการทำงานบนพื้นที่สูง และให้ความสำคัญกับการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เท่าเทียม

กลยุทธ์ที่ 3 คือ การพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนเป็นห้องเรียนแห่งการเรียนรู้

แผนภาพที่ 2 กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาบนพื้นที่สูงในจังหวัดเชียงใหม่ตามแนวคิดการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษากรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาบนพื้นที่สูง ประกอบด้วยการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานทั่วไป พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับร้อยละ 95 สอดคล้องกับแนวคิดการบริหารสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการซึ่งเป็นที่ยอมรับและใช้กันอย่างแพร่หลายในประเทศไทย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550) และกรอบแนวคิดการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ประกอบด้วย การสร้างสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา การสร้างความเข้าใจและการยอมรับความแตกต่าง และข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับร้อยละ 100 สอดคล้องกับแนวคิดของ สุภางค์ จันทวานิช (2557) ที่เสนอ

ว่าการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ ครอบคลุมทั้งด้านกายภาพ การพัฒนาบุคลากร และการใช้เทคโนโลยี และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยยุทธ ศิริสุทธิ์ (2560) ที่พบว่าการบริหารจัดการศึกษาในพื้นที่สูงต้องคำนึงถึงการลดความเหลื่อมล้ำและการสร้างโอกาสทางการศึกษาเป็นสำคัญ และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ วิโรจน์ สารรัตนะ (2556) ที่เสนอว่าการบริหารการศึกษาในพื้นที่ห่างไกลควรมีการปรับใช้แนวคิดให้เหมาะสมกับบริบทเฉพาะของพื้นที่ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธีระ รุญเจริญ (2553) ที่พบว่าการบริหารโรงเรียนในพื้นที่พิเศษต้องคำนึงถึงความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมของท้องถิ่นเป็นสำคัญ

กรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาบนพื้นที่สูงประกอบด้วย 4 ด้านหลัก ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลของกระทรวงศึกษาธิการ (2546) กรอบแนวคิดนี้ได้รับการประเมินความเหมาะสมที่ร้อยละ 95 แสดงให้เห็นว่ายังมีพื้นที่สำหรับการพัฒนาเพิ่มเติม สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2555) ที่เสนอว่าการบริหารโรงเรียนในพื้นที่พิเศษอาจต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้น เพื่อรองรับความท้าทายเฉพาะของพื้นที่

กรอบแนวคิดการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา กรอบแนวคิดนี้ได้รับการประเมินว่ามีความเหมาะสม 100% ซึ่งประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ การสร้างสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา การสร้างความเข้าใจและการยอมรับความแตกต่าง และข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ความเหมาะสม 100% นี้สอดคล้องกับแนวคิดของ ประเวศ วะสี (2557) ที่เสนอว่าการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาต้องดำเนินการอย่างเป็นองค์รวม ครอบคลุมทั้งด้านกายภาพ การพัฒนาบุคลากร และการใช้เทคโนโลยี นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพงษ์ จิตระดับ (2558) ที่พบว่าการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในพื้นที่ห่างไกลต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูและการสร้างความเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรม

การเปรียบเทียบระหว่างสองกรอบแนวคิด การที่กรอบแนวคิดการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาได้รับการประเมินที่สูงกว่า (100% เทียบกับ 95%) อาจสะท้อนให้เห็นว่าการลดความเหลื่อมล้ำเป็นประเด็นที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในบริบทของพื้นที่สูง สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกษม วัฒนชัย (2559) ที่พบว่าการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในพื้นที่ห่างไกลทั้งสองกรอบแนวคิดมีความสำคัญและเชื่อมโยงกัน โดย ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์ (2560) เสนอว่าการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพเป็นพื้นฐานสำคัญในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

2. จุดแข็ง ของการบริหารโรงเรียนบนพื้นที่สูงจังหวัดเชียงใหม่ ตามแนวคิดการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา คือ การบริหารงานวิชาการ และการบริหารงานบุคคล การบริหารงานวิชาการที่เป็นจุดแข็งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนทร โคตรบรรเทา (2560) ที่พบว่าการบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาในโรงเรียนบนพื้นที่สูง โดยเฉพาะการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่น ส่วนการบริหารงานบุคคลที่เป็นจุดแข็งนั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรรณดี สุธาพาณิชย์ (2562) ที่ชี้ให้เห็นว่าการบริหารทรัพยากรบุคคลที่มีประสิทธิภาพเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในพื้นที่ห่างไกล

จุดอ่อน ของการบริหารโรงเรียนบนพื้นที่สูงจังหวัดเชียงใหม่ ตามแนวคิดการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา คือ การสร้างความเข้าใจและการยอมรับความแตกต่าง การสร้างสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ การบริหารงานทั่วไป การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน และการบริหารงานงบประมาณ จุดอ่อนเหล่านี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิษณุ หยกจินดา (2561) ที่ระบุว่าโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกลมักประสบปัญหาด้านการขาดแคลนทรัพยากรและเทคโนโลยีที่ทันสมัย นอกจากนี้ประเด็นการสร้างความเข้าใจและการยอมรับความแตกต่างยังสอดคล้องกับงานของ ทิพวรรณ บุญเพ็ง (2563) ที่เน้นย้ำความสำคัญของการจัดการศึกษาที่ตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมในพื้นที่สูง

โอกาส ของการบริหารโรงเรียนบนพื้นที่สูงจังหวัดเชียงใหม่ ตามแนวคิดการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา คือ แนโยบายด้านการศึกษา และสภาพสังคม โอกาสด้านนโยบายการศึกษาสอดคล้องกับแนวคิดของ ธีระ รุญเจริญ (2562) ที่เสนอว่านโยบายการศึกษาที่เหมาะสมเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ห่างไกล ส่วนโอกาสด้านสภาพสังคมนั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมชาย วรกิจเกษมสกุล (2564) ที่ชี้ให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาการศึกษาบนพื้นที่สูง

ภาวะคุกคาม ของการบริหารโรงเรียนบนพื้นที่สูงจังหวัดเชียงใหม่ ตามแนวคิดการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา คือ สภาพเศรษฐกิจ ภาวะคุกคามด้านสภาพเศรษฐกิจสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชญา ดำรงค์พิวัฒน์ (2563) ที่พบว่าความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจส่งผลกระทบโดยตรงต่อคุณภาพการศึกษาในพื้นที่ห่างไกล โดยเฉพาะในด้านการเข้าถึงทรัพยากรและโอกาสทางการศึกษา

3. พัฒนาและประเมินกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาบนพื้นที่สูงในจังหวัดเชียงใหม่ตามแนวคิดการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 1 การสร้างสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่เหมาะสมโดยเพิ่มการมีส่วนร่วมกับชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมศักดิ์ เอี่ยมดี (2562) ที่พบว่าการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่สูง โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ วิจารณ์ พานิช (2563) ที่เสนอว่าการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพต้องคำนึงถึงบริบทท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมของชุมชน

กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ที่เหมาะสมและให้ความสำคัญกับการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เท่าเทียม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพวรรณ บุญเพ็ง (2563) ที่ชี้ให้เห็นความสำคัญของการพัฒนาครูให้มีความเข้าใจในบริบทและวัฒนธรรมท้องถิ่นบนพื้นที่สูง เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เท่าเทียมและเหมาะสม นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Goleman (1998) ที่เน้นย้ำความสำคัญของความฉลาดทางอารมณ์ในการทำงานที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในบริบทที่ท้าทายเช่นพื้นที่สูง

กลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยใช้ทรัพยากรในชุมชนเป็นห้องเรียนแห่งการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมชาย วรกิจเกษมสกุล (2564) ที่พบว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาบนพื้นที่สูงช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้และสร้างความยั่งยืนในการพัฒนาการศึกษา นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Epstein (2018) ที่เสนอโมเดลการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชนในการจัดการศึกษา โดยเน้นการใช้ทรัพยากรในชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้

ทั้งสามกลยุทธ์นี้สะท้อนให้เห็นถึงแนวทางการบริหารโรงเรียนที่มุ่งเน้นการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาโดยคำนึงถึงบริบทเฉพาะของพื้นที่สูง สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชญา ดำรงค์พิวัฒน์ (2563) ที่เสนอว่าการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในพื้นที่ห่างไกลต้องอาศัยการบูรณาการระหว่างการพัฒนาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ การพัฒนาครู และการมีส่วนร่วมของชุมชน การนำกลยุทธ์เหล่านี้ไปปฏิบัติอาจมีความท้าทายโดยเฉพาะในด้านงบประมาณและทรัพยากร ซึ่งสอดคล้องกับข้อสังเกตของ วิษณุ หยกจินดา (2561) ที่ระบุว่าโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกลมักประสบปัญหาด้านการขาดแคลนทรัพยากร ดังนั้น การสนับสนุนจากภาครัฐและการระดมทรัพยากรจากภาคส่วนต่าง ๆ จึงเป็นสิ่งสำคัญในการขับเคลื่อนกลยุทธ์เหล่านี้ให้ประสบความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1.1 ควรมีการพัฒนาหลักสูตรเฉพาะสำหรับโรงเรียนบนพื้นที่สูง ที่สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่นและวัฒนธรรม โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการออกแบบหลักสูตร

1.2 ควรมีการจัดทำแนวทางการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เน้นการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอารมณ์และความเข้าใจในบริบทพื้นที่สูง

1.3 ควรมีการศึกษาและพัฒนารูปแบบการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนบนพื้นที่สูง โดยคำนึงถึงข้อจำกัดด้านทรัพยากรและโครงสร้างพื้นฐาน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

2.1 ควรมีการนำกลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้จริงในโรงเรียนมัธยมศึกษาบนพื้นที่สูง เพื่อประเมินผลและปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ โดยเฉพาะในประเด็นการระดมทรัพยากรและการสร้างความร่วมมือกับชุมชน

2.3 ควรมีการพัฒนาตัวชี้วัดความสำเร็จของการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนบนพื้นที่สูง

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาบนพื้นที่สูงในจังหวัดอื่นๆ เพื่อหาแนวปฏิบัติที่ดีและปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

3.2 ควรมีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) เพื่อพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาบนพื้นที่สูงที่มีประสิทธิภาพ

3.3 ควรมีการศึกษาผลกระทบระยะยาวของการใช้กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยเฉพาะในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนและชุมชน

เอกสารอ้างอิง

เกษม วัฒนชัย. (2559). *การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในพื้นที่ห่างไกล.* กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

ชัยยุทธ ศิริสุทธิ์. (2560). การบริหารจัดการศึกษาในพื้นที่สูง: แนวทางการลดความเหลื่อมล้ำและสร้างโอกาสทางการศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*. 19 (2), 286-300.

ทิพวรรณ บุญเพ็ง. (2563). การจัดการศึกษาที่ตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมในพื้นที่สูง. *วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. 48 (3), 123-138.

ธีระ รุญเจริญ. (2553). *การบริหารโรงเรียนในพื้นที่พิเศษ.* กรุงเทพมหานคร: ข้าวฟ่าง.

ธีระ รุญเจริญ. (2562). นโยบายการศึกษากับการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ห่างไกล. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.* 30 (2), 1-15.

ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์. (2560). *การบริหารการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ.* กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

ประเวศ วะสี. (2557). *การแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา: มุมมองเชิงระบบ.* กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

พิชญา ดำรงค์พิวัฒน์. (2563). ผลกระทบของความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจต่อคุณภาพการศึกษาในพื้นที่ห่างไกล. *วารสารเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ*. 11 (21), 45-62.

วรรณดี สุธาพาณิชย์. (2562). การบริหารทรัพยากรบุคคลเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในพื้นที่ห่างไกล. *วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*. 10 (1), 198-211.

วิจารณ์ พานิช. (2563). *การจัดการศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน: กรณีศึกษาพื้นที่สูงภาคเหนือ.* กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

วิทยา เมฆขำ. (2562). ความท้าทายในการจัดการศึกษาบนพื้นที่สูง: กรณีศึกษาจังหวัดเชียงใหม่. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*. 21 (4), 122-137.

วิโรจน์ สารรัตนะ. (2556). *การบริหารการศึกษา: หลักการ ทฤษฎี หน้าที่ ประเด็น และบทวิเคราะห์.* กรุงเทพมหานคร: ทิพยวิสุทธิ์.

วิษณุ หยกจินดา. (2561). ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษาในพื้นที่ห่างไกล: กรณีศึกษาภาคเหนือของประเทศไทย. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*. 20 (2), 189-204.

สมชาย วรกิจเกษมสกุล. (2564). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการศึกษาบนพื้นที่สูง. *วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. 49 (1), 78-93.

สมพงษ์ จิตระดับ. (2558). การลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในพื้นที่ห่างไกล: บทบาทของครูและชุมชน. *วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. 43 (3), 1-15.

สมศักดิ์ เอี่ยมดี. (2562). การสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่สูง. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*. 21 (1), 156-171.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). *แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550.* กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579.* กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงใหม่. (2563). *แผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ (พ.ศ. 2563 - 2565).* เชียงใหม่: สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงใหม่.

สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2555). *การบริหารโรงเรียนในพื้นที่พิเศษ: แนวคิดและการปฏิบัติ.* กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช.

สุนทร โคตรบรรเทา. (2560). การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนบนพื้นที่สูง: กรณีศึกษาจังหวัดเชียงใหม่. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*. 19 (1), 78-92.

สุภางค์ จันทวานิช. (2557). *การแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา: มุมมองเชิงสังคมวิทยา.* กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Epstein, J. L. (2018). *School, family, and community partnerships: Preparing educators and improving schools*. New York: Routledge.

Goleman, D. (1998). *Working with emotional intelligence*. New York: Bantam Books.

Koul, L. (1984). *Methodology of educational research*. New Delhi: Vikas Publishing House.

Rovinelli, R. J., & Hambleton, R. K. (1977). *On the use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test item validity*. Dutch Journal of Educational Research, 2, 49-60.

UNESCO. (2020). *Global Education Monitoring Report 2020: Inclusion and education: All means all.* Paris: UNESCO.

กลยุทธ์การบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ตามแนวคิดผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

Academic Management Strategies of School Under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2 Based on the Concept of Learning Outcome Forward to Sustainable Development

เบญจพร บรรพสาร,
เกรียงไกร สัจจะหฤทัย และ สุบิน ยุระรัช
มหาวิทยาลัยศรีปทุม

Benjaporn Banpasan,
Kriangkrai Satjaharuthai and Subin Yurarach
Sripatum University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: Benjapornsw2@gmail.com

****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเพื่อการศึกษากลยุทธ์การบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ตามแนวคิดผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยงานวิจัยเป็นแบบผสมวิธีพหุระยะ (Multi - Phase Mixed Method Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ตามแนวคิดผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน 2) พัฒนากลยุทธ์การบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ตามแนวคิดผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน และ 3) ประเมินกลยุทธ์การบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ตามแนวคิดผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ประชากร คือ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 52 โรงเรียน เครื่องมือวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบประเมิน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดลำดับความต้องการจำเป็น โดยใช้สูตร PNImodified ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการสภาพแวดล้อมภายใน โดยรวมมี ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง สภาพแวดล้อมภายนอกโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึง ประสงค์ของการบริหารวิชาการสภาพแวดล้อมภายในโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากสภาพแวดล้อม ภายนอกมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

วันที่รับบทความ : 9 กรกฎาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 23 กรกฎาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 24 กรกฎาคม 2567
Received: July 9 2024; Revised: July 23 2024; Accepted: July 24 2024

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ตามแนวคิดผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

3. ผลการศึกษากลยุทธ์การบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ตามแนวคิดผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์หลัก 8 กลยุทธ์รอง และ 39 วิธีดำเนินการ

คำสำคัญ: กลยุทธ์การบริหารวิชาการ; แนวคิดผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน; การบริหารวิชาการ

Abstract

The purpose of this study was to determineb academic management strategies of school under the secondary educational service area office bangkok 2 based on the concept of learning outcome forward to sustainable development. This study was a Multi - Phase Mixed Method Research and The objectives of this research were to 1) To determine the current condition and desirable condition of the academic administration of secondary educational service area office Bangkok 2 based on the concept of learning outcome forward to sustainable development 2) To develop academic management strategies of secondary educational service area office Bangkok 2 based on the concept of learning outcome forward to sustainable development, and 3) to evaluate academic management strategies of school under the secondary educational service area office Bangkok 2 based on the concept of learning outcome forward to sustainable development. The participants of this study were the secondary educational service area office Bangkok 2. The population were the secondary educational service area office bangkok 2 a total of 52 schools. The research instruments are research framework assessment form current and desirable conditions, utility assessment, suitability, feasibility and accuracy of the strategy. Statistics used include content analysis, frequency, percentage, mean, standard deviation and PNI modified. The results of research were as follows: 1) The overall current state of academic administration for internal environment is moderate level. The overall external environment is moderate level. And the desirable condition of academic management. The overall internal environment is the average at the high level. The external environment is the average at the high level 2) Academic administration strategy based on the concept of learning outcomes towards sustainable development, consisting of 3 main strategies, 8 secondary strategies, and 39 methods of implementation. 3) The results of the evaluation of academic management strategies are main strategies and secondary strategies were highest average level and the proceed were highest average as well.

Keywords: Academic Management Strategies; Concept of Learning Outcomes for Sustainable Development; Academic Administration

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงและปัญหาที่เกิดจากความไม่ยั่งยืนของการพัฒนาส่งผลให้ทั่วโลกและประเทศไทย รวมไปถึงสมาชิกองค์การสหประชาชาติรวม 193 ประเทศ ได้ร่วมลงนามรับรองวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. 2030 เพื่อสร้างโลกที่ดีและยกระดับคุณภาพชีวิตของทุกคนให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีการบรรลุการพัฒนาทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนโดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง โดยวาระการพัฒนาดังกล่าว ประกอบด้วย 17 เป้าหมายหลักและ 169 เป้าหมายย่อยซึ่งเชื่อมโยงเกื้อหนุนกัน การศึกษาถือเป็นหนึ่งในการเปลี่ยนแปลงที่ได้รับผลกระทบเพราะการศึกษาถือเป็นเสาหลักของการพัฒนาในด้านต่างๆ ยูเนสโกได้รับรองเป้าหมายที่ 4 ด้านการศึกษา เป็นการย้ำบทบาทสำคัญของการศึกษาในการส่งเสริมความก้าวหน้าของการพัฒนาอย่างยั่งยืน ด้านการศึกษา แสดงให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงไปสู่คุณภาพการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการ และเนื้อหาการศึกษาตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs)

การศึกษาในปัจจุบันเสริมคุณค่าและความสามารถของบุคคลในด้านต่างๆ เช่น ปัญญา ความรู้ คุณธรรม ความรับผิดชอบ ความคิดวิเคราะห์ และการเรียนรู้ แต่ไม่สามารถแก้ปัญหาโลกได้อัตโนมัติ ด้วยเหตุนี้ จำเป็นต้องปรับแก้ไขระบบการศึกษาเพื่อเสริมความตระหนักในวิสัยทัศน์และเทคนิควิธีในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ค่านิยม รวมถึงวิถีชีวิต เพื่อสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน (พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์, 2553) การศึกษาจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศโดยตรง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2557) ซึ่งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทย คือ “ผู้เรียนมีความรู้ และสมรรถนะที่จำเป็น มีความสุข และมีเป้าหมาย ได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพเพื่อพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ” สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2566) แสดงผลของคุณภาพการศึกษายังเป็นปัญหาต่อเนื่อง เนื่องจากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปี 2564 มีคะแนนลดลงในทุกระดับชั้น โดยคะแนนเฉลี่ยยังลดลงตามระดับการศึกษาที่สูงขึ้นด้วย ดังนี้ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ย ‘ลดลง’ จาก 42.13 เป็น 40.19 คะแนนในปี 2564 ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ย ‘ลดลง’ จาก 36.03 เป็น 34.57 คะแนน ระดับมัธยมศึกษา ปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ย ‘ลดลง’ จาก 33.78 เป็น 31.57 คะแนน และในระยะที่ผ่านมาคุณภาพของคนไทยยังเป็นอุปสรรคต่อการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ทั้งเรื่องพัฒนาการและสติปัญญา การมีทักษะความรู้ความสามารถไม่เพียงพอที่ซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่ในสถานศึกษาที่ยังมีปัญหาด้านคุณภาพและมาตรฐาน กลุ่มเด็กวัยเรียนของไทยส่วนใหญ่ มี IQ ที่ต่ำกว่าค่ากลางมาตรฐานสากล ขณะที่ EQ มีคะแนนเฉลี่ยที่ต่ำกว่าระดับปกติ ผลการทดสอบ O-NET ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนใหญ่ได้คะแนนไม่ถึงร้อยละ 50 และในปี พ.ศ. 2565 นอกเหนือจากนี้ Global Sustainable Development Report 2019 ยังมีการรายงานว่าทั่วโลกพยายามอย่างหนักในการดำเนินการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน แต่ในทุกภูมิภาคกลับพบว่าส่วนใหญ่การดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผน และมีบาง

มิติยังสวนทางกับเป้าหมายโดยในแต่ละภูมิภาคมีประเด็นที่ถดถอยแตกต่างกัน (สำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่าง ประเทศ (International Health Policy Program, IHPP), 2566)

ดังนั้นจากการทบทวนวรรณกรรม เกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืนนั้นต้องอาศัยการศึกษาเป็นสำคัญ เนื่องจากการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นหัวใจของการพัฒนาในระดับโลก (World Commission on Environment and Development) (WCED, 1987). อาจกล่าวได้ว่าการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน คือกระบวนทัศน์ของการคิดถึงอนาคตที่จะต้องสร้างความสมดุลให้เกิดขึ้นระหว่างสภาวการณ์ปัจจุบันกับคุณภาพชีวิตที่จะต้องพัฒนา โดยผลการวิจัยครั้งนี้มีความสำคัญต่อผู้อำนวยการสถานศึกษาและบุคคลกรที่เกี่ยวข้องทางการศึกษา รวมถึงคุณประโยชน์ด้านวิชาการ เนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ยังไม่มีกลยุทธ์การบริหารวิชาการตามแนวคิดผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยงานวิจัยในครั้งนี้จะสามารถนำผลจากการศึกษาเชิงประจักษ์ไปพัฒนาบูรณาการ และการศึกษาต่อยอดทางวิชาการต่อไป ด้วยปัญหาจากที่กล่าวมาข้างต้น จึงเป็นเหตุผลหลักที่ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่องกลยุทธ์การบริหารวิชาการ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ตามแนวคิดผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อให้ทราบถึงกลยุทธ์การบริหารวิชาการตามแนวคิดผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ที่จะช่วยให้การศึกษาไทยพัฒนาต่อไปได้อย่างยั่งยืนตามบริบทสังคมโลก

วัตถุประสงค์การวิจัย

1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ตามแนวคิดผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

2) เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ตามแนวคิดผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

3) เพื่อประเมินกลยุทธ์การบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ตามแนวคิดผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีพหุระยะ (Multi - Phase Mixed Method Research) แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ตามแนวคิดผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ

1.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ตามแนวคิดผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน จากเอกสาร บทความ หนังสือ และงานวิจัยทั้งในและต่างประทศ

1.2 สังเคราะห์องค์ประกอบเบื้องต้น ที่เกี่ยวกับการบริหารวิชาการ และผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อกำหนดร่างกรอบแนวคิดในการวิจัย และนำไปใช้เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์

1.3 นำร่างกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อพิจารณาความถูกต้อง และความเหมาะสมในการใช้ภาษาแล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข

1.4 นำข้อมูลจากร่างกรอบแนวคิดในการวิจัย มาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ตามแนวคิดผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

1.5 นำร่างแบบสัมภาษณ์ เพื่อพิจารณาความถูกต้อง และความเหมาะสมในการใช้ภาษาตลอดจนความถูกต้องเหมาะสมตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย

1.6 ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขและจัดทำแบบสัมภาษณ์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ตามแนวคิดผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

1.7 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย จำนวน 3 คน ผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีค่าความสอดคล้องอยู่ที่ 1.00

1.8 ปรับปรุงความถูกต้องสำนวนภาษา ความเหมาะสมและความชัดเจน ของข้อคำถามของแบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ นำไปจัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์

1.9 นำแบบสัมภาษณ์ไปเก็บข้อมูลกับผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 (Best Practice) จำนวน 3 คน โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

1.10 นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ มาใช้ในประกอบการยกร่างกลยุทธ์การบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ตามแนวคิดผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

1.11 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ตามแนวคิดผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยใช้แบบสอบถาม เป็นวิธีเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ

นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูล กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 52 โรงเรียน โดยระบบออนไลน์ Google form ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษาฝ่ายวิชาการ และบุคลากรครูที่รับผิดชอบงานนโยบายและแผน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 141 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้พิจารณากำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการของยามาเน่ (Yamane, 1973) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 47 โรงเรียน เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ วิเคราะห์ข้อมูลโดย 1) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณที่ใช้สถิติเพื่อบรรยายคุณลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ 2) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณที่ใช้สถิติ เพื่อบรรยายสภาพปัจจุบันและสภาพที่ พึงประสงค์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3) วิเคราะห์ความต้องการโดย ใช้ค่า PNI modified

ระยะที่ 2 พัฒนากลยุทธ์การบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ตามแนวคิดผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ

วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของของการบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ตามแนวคิดผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

ระยะที่ 3 ประเมินกลยุทธ์การบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ตามแนวคิดผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ

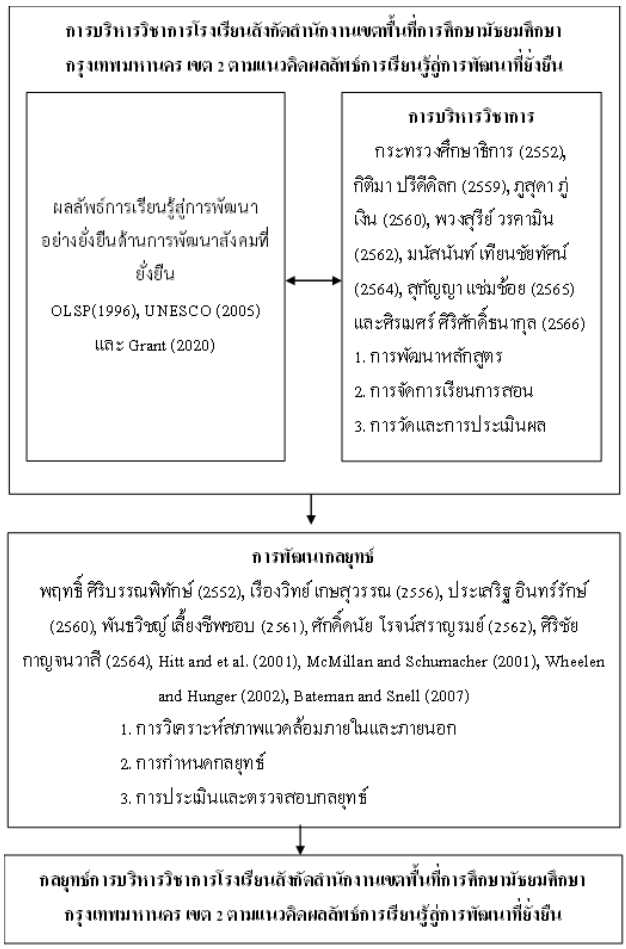
3.1 นำแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม และแบบประเมินกลยุทธ์การบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ตามแนวคิดผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

3.2 ผู้เชี่ยวชาญประเมินกลยุทธ์ โดยคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 9 คน ประเมินอรรถประโยชน์ ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความถูกต้องของร่างกลยุทธ์การบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ตามแนวคิดผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยใช้แบบแบบประเมินกลยุทธ์การบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ตามแนวคิดผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

3.3 ตรวจสอบอรรถประโยชน์ ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความถูกต้องของร่างกลยุทธ์การบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ตามแนวคิดผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข โดยใช้การสนทนากลุ่ม

3.4 ปรับปรุงแก้ไข ตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้อง และพัฒนากลยุทธ์การบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ตามแนวคิดผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ฉบับสมบูรณ์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ตามแนวคิดผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ปรากฏผลวิจัยดังตารางที่ 1 - 2

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นสภาพแวดล้อมภายใน ของการบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ตามแนวคิดผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ในภาพรวม

การบริหารวิชาการตามแนวคิดผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน	สภาพปัจจุบัน (D)			สภาพที่พึงประสงค์ (I)			$PNI_{modified}$	ลำดับ
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล		
1. การพัฒนาหลักสูตร	3.58	0.49	มาก	4.67	0.51	มากที่สุด	0.304	3
2. การจัดการเรียนการสอน	3.42	0.49	มาก	4.61	0.61	มากที่สุด	0.348	2
3. การวัดและการประเมินผล	3.24	0.60	ปานกลาง	4.75	0.47	มากที่สุด	0.466	1
รวม	3.41	0.53	ปานกลาง	4.68	0.53	มากที่สุด		

จากตารางที่ 4.2 พบว่า การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในของการบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ตามแนวคิดผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ในภาพรวม สภาพปัจจุบันมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$=3.41) และสภาพที่พึงประสงค์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$=4.68) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สภาพปัจจุบัน ด้านการพัฒนาหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=3.58) รองลงมา คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=3.42) และการวัดและการประเมินผล ($\overline{X}$=3.24) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ตามแนวคิดผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการวัดและการประเมินผล มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\overline{X}$=4.75) รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ($\overline{X}$=4.67) และด้านการจัดการเรียนการสอน ($\overline{X}$=4.61) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นสภาพแวดล้อมภายนอก ของการบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ตามแนวคิดผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ในภาพรวม

การบริหารวิชาการตามแนวคิดผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน	สภาพปัจจุบัน (D)			สภาพที่พึงประสงค์ (I)			$PNI_{modified}$	ลำดับ
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล		
1. การเมืองและนโยบายของรัฐ	3.64	0.54	มาก	4.66	0.54	มากที่สุด	0.279	2
2. สภาพเศรษฐกิจ	3.93	0.44	มาก	4.80	0.43	มากที่สุด	0.222	3
3. สภาพสังคม	3.87	0.42	มาก	4.72	0.46	มากที่สุด	0.218	4
4. เทคโนโลยี	3.73	0.43	มาก	4.80	0.42	มากที่สุด	0.288	1
รวม	3.79	0.46	มาก	4.75	0.46	มากที่สุด	0.251	

จากตารางที่ 2 พบว่า สภาพแวดล้อมภายนอกสภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ตามแนวคิดผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=3.79) และสภาพที่พึงประสงค์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$=4.75) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า สภาพเศรษฐกิจ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=3.93) รองลงมา คือ สภาพสังคม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=3.87) เทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=3.73) และการเมืองและนโยบายของรัฐ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=3.64)

ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ พบว่า เทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$=4.80) รองลงมา คือ สภาพเศรษฐกิจ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$=4.80) สภาพสังคม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$=4.72) และการเมืองและนโยบายของรัฐ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$=4.66)

2. วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของของการบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ตามแนวคิดผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ปรากฏผลวิจัยดังตารางที่ 3 – 4

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ของการบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ตามแนวคิดผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ในภาพรวม

การบริหารวิชาการตามแนวคิดผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน	$PNI_{modified}$	ผลการจัดกลุ่ม	การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน
1. การพัฒนาหลักสูตร	0.304	ต่ำ	จุดแข็ง
2. การจัดการเรียนการสอน	0.348	ต่ำ	จุดแข็ง
3. การวัดและการประเมินผล	0.466	สูง	จุดอ่อน

จากตารางที่ 3 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ของการบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ตามแนวคิดผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ในภาพรวม พบว่า จุดอ่อน คือ การวัดและการประเมินผล และจุดแข็ง คือ การพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก ของการบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ตามแนวคิดผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ในภาพรวม

การบริหารวิชาการตามแนวคิดผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน	$PNI_{modified}$	ผลการจัดกลุ่ม	การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก
1. การเมืองและนโยบายของรัฐ	0.279	สูง	ภาวะคุกคาม
2. สภาพเศรษฐกิจ	0.222	ต่ำ	โอกาส
3. สภาพสังคม	0.218	ต่ำ	โอกาส
4. เทคโนโลยี	0.288	สูง	ภาวะคุกคาม

จากตารางที่ 4 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก ของการบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ตามแนวคิดผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ในภาพรวม พบว่า ภาวะคุกคาม คือ เทคโนโลยี และการเมืองและนโยบายของรัฐ และโอกาส คือ สภาพสังคม และสภาพเศรษฐกิจ

3. ผลประเมินกลยุทธ์การบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ตามแนวคิดผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ดังนี้

กลยุทธ์หลัก มีจำนวน 3 กลยุทธ์ 8 กลยุทธ์รอง

ภาพประกอบที่ 2 กลยุทธ์การบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ตามแนวคิดผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ตามแนวคิดผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และการวัดและการประเมินผล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ

อานนท์ ธิติคุณากร (2562) เรื่อง กลยุทธ์การบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาทักษะสำหรับเศรษฐกิจสีเขียว ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาทักษะสำหรับเศรษฐกิจสีเขียว

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ตามแนวคิดผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิรเมศร์ ศิริศักดิ์ธนากุล (2566) สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนที่เสริมสร้างทักษะมนุษย์ในสังคมหลังนวัตกรรม จากการวิเคราะห์ภายในโดยภาพรวม จำแนกตามการบริหารวิชาการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ตามแนวคิดผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ มนรัตน์ แก้วเกิด (2562) เรื่อง กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัลสภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ตามแนวคิดผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิรเมศร์ ศิริศักดิ์ธนากุล (2566) สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนที่เสริมสร้างทักษะมนุษย์ในสังคมหลังนวัตกรรม จากการวิเคราะห์ภายใน โดยภาพรวม จำแนกตามการบริหารวิชาการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

2. จุดแข็ง ของการบริหารวิชาการ ประกอบด้วย 1) การพัฒนาหลักสูตรเป็นจุดแข็งในการบริหารวิชาการในเรื่องต่อไปนี้ 1.1) เข้าใจพื้นฐานแนวคิด หลักการทางสังคม สุขภาพ ความเป็นธรรม และความปลอดภัย 1.2) มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และ 1.3) ตระหนักเกี่ยวกับปัญหาทางสังคม 2) การจัดการเรียนการสอนจุดแข็งในการบริหารวิชาการในเรื่องต่อไปนี้ 2.1) เข้าใจพื้นฐานแนวคิด หลักการทางสังคม สุขภาพ ความเป็นธรรม และความปลอดภัย 2.2) มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 2.3) สามารถวิเคราะห์ถึงความเชื่อมโยงของปัญหาทางสังคม และ 2.4) เข้าใจระบบสังคม เอกัตบุคคล ครอบครัว ชุมชน รัฐบาล การเมืองและสื่อมวลชน และ 3) การวัดและการประเมินผลจุดแข็งในการบริหารวิชาการในเรื่องต่อไปนี้ 3.1) ตระหนักเกี่ยวกับปัญหาทางสังคม 3.2) มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

จุดอ่อน ของการบริหารวิชาการ ประกอบด้วย 1) การวัดและการประเมินผลเป็นจุดอ่อนในการบริหารวิชาการในเรื่องต่อไปนี้ 1.1) มีการปฏิบัติตนเพื่อการเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม 1.2) เข้าใจระบบสังคม เอกัตบุคคล ครอบครัว ชุมชน รัฐบาล การเมืองและสื่อมวลชน 1.3) สามารถวิเคราะห์ถึงความเชื่อมโยงของปัญหาทางสังคม และ 1.4) เข้าใจพื้นฐานแนวคิด หลักการทางสังคม สุขภาพ ความเป็นธรรม และความปลอดภัย 2) การจัดการเรียนการสอนเป็นจุดอ่อนในการบริหารวิชาการในเรื่องต่อไปนี้ 2.1) มีการปฏิบัติตนเพื่อการเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม 2.2) ตระหนักเกี่ยวกับปัญหาทางสังคม และ 3) การพัฒนาหลักสูตรเป็นจุดอ่อนในการบริหารวิชาการในเรื่องต่อไปนี้ 3.1) สามารถวิเคราะห์ถึงความเชื่อมโยงของปัญหาทางสังคม 3.2) มีการปฏิบัติตนเพื่อการเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม และ 3.3) เข้าใจระบบสังคม เอกัตบุคคล ครอบครัว ชุมชน รัฐบาล การเมืองและสื่อมวลชน

โอกาสของการบริหารวิชาการ ประกอบด้วย 1) สภาพสังคมเป็นโอกาสในการบริหารวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตร ในเรื่องต่อไปนี้ มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และสามารถวิเคราะห์ถึงความเชื่อมโยงของปัญหาทางสังคม และ 2) สภาพเศรษฐกิจ เป็นโอกาสในการบริหารวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตร ในเรื่องต่อไปนี้ สามารถวิเคราะห์ถึงความเชื่อมโยงของปัญหาทางสังคม มีการปฏิบัติตนเพื่อการเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม ตระหนักเกี่ยวกับปัญหาทางสังคม และเข้าใจระบบสังคม เอกัตบุคคล ครอบครัว ชุมชน รัฐบาล การเมืองและสื่อมวลชน

ภาวะคุกคามของการบริหาร ประกอบด้วย 1) เทคโนโลยี เป็นภาวะคุกคามในการบริหารวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน ในเรื่องต่อไปนี้ ตระหนักเกี่ยวกับปัญหาทางสังคม สามารถวิเคราะห์ถึงความเชื่อมโยงของปัญหาทางสังคม และเข้าใจระบบสังคม เอกัตบุคคล ครอบครัว ชุมชน รัฐบาล การเมืองและสื่อมวลชน และ 2) การเมืองและนโยบายของรัฐ เป็นภาวะคุกคามในการบริหารวิชาการด้านการวัดและการประเมินผล ในเรื่องต่อไปนี้ เข้าใจระบบสังคม เอกัตบุคคล ครอบครัว ชุมชน รัฐบาล การเมืองและสื่อมวลชน และตระหนักเกี่ยวกับปัญหาทางสังคม

3. พัฒนาและตรวจสอบคุณภาพกลยุทธ์การบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล

กลยุทธ์หลักที่ 1 พลิกโฉมการวัดและการประเมินผลที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์รอง คือ กลยุทธ์รองที่ 1.1 ยกระดับการวัดและการประเมินผลเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนตระหนักเกี่ยวกับปัญหาทางสังคม และกลยุทธ์รองที่ 1.2 ปรับรูปแบบการวัดและการประเมินผลเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเข้าใจระบบสังคม เอกัตบุคคล ครอบครัว ชุมชน รัฐบาล การเมืองและสื่อมวลชน และสามารถวิเคราะห์ถึงความเชื่อมโยงของปัญหาทางสังคม จะเห็นได้ว่าการวัดและการประเมินผลที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นจุดอ่อนที่ต้องได้รับการแก้ไข

กลยุทธ์หลักที่ 2 เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์รอง คือ กลยุทธ์รองที่ 2.1 เพิ่มศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเข้าใจพื้นฐานแนวคิด หลักการทางสังคม สุขภาพ ความเป็นธรรม และความปลอดภัย และมีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และกลยุทธ์รองที่ 2.2 ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีการปฏิบัติตนเพื่อการเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม จะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นจุดแข็งของการบริหารวิชาการ

กลยุทธ์หลักที่ 3 ส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์รอง คือ กลยุทธ์รองที่ 3.1 เร่งพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเข้าใจพื้นฐานแนวคิด หลักการทางสังคม สุขภาพ ความเป็นธรรม และความปลอดภัย และมีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กลยุทธ์รองที่ 3.2 สนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนตระหนักเกี่ยวกับปัญหาทางสังคม กลยุทธ์รองที่ 3.3 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ถึงความเชื่อมโยงของปัญหาทางสังคม และกลยุทธ์รองที่ 3.4 ปรับการพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียน มีการปฏิบัติตนเพื่อการเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม และเข้าใจระบบสังคม เอกัตบุคคล ครอบครัว ชุมชน รัฐบาล การเมืองและสื่อมวลชน จะเห็นได้ว่าการพัฒนาหลักสูตรที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นจุดแข็งทสุดของการบริหารวิชาการ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

จากผลการศึกษากลยุทธ์การบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ตามแนวคิดผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน พบว่า การวัดและการประเมินผลเป็นจุดอ่อนของการบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ตามแนวคิดผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน สะท้อนให้เห็นว่าในทางปฏิบัติยังพบปัญหาความซับซ้อนของระบบวินิจฉัย ระบบมาตรฐานและการประเมิน การเทียบโอนความรู้ ความสามารถหรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ดังนั้นจึงขอเสนอแนะให้ผู้บริหารสถานศึกษา ควรให้ความสำคัญกับการวัดและการประเมินผลที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน และทำความเข้าใจกลยุทธ์เพื่อยกระดับการวัดและการประเมินผลเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนตระหนักเกี่ยวกับปัญหาทางสังคม และปรับรูปแบบการวัดและการประเมินผลเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเข้าใจระบบสังคม เอกัตบุคคล ครอบครัว ชุมชน รัฐบาล การเมืองและสื่อมวลชน และสามารถวิเคราะห์ถึงความเชื่อมโยงของปัญหาทางสังคม

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของผู้เรียน เนื่องจากผลการวิจัย พบว่า สภาพสังคม และสภาพเศรษฐกิจเป็นโอกาสต่อการบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ตามแนวคิดผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน อีกทั้งยังเป็นโอกาสสำหรับการพัฒนาหลักสูตร เพื่อพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของผู้เรียน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือจากทั้งชุมชน ผู้ประกอบการในชุมชน และหน่วยงานภายนอกที่มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อร่วมกำหนดจุดมุ่งหมายและพัฒนาหลักสูตรรวมถึงเข้ามามีบทบาท มีส่วนร่วม หรือให้การสนับสนุน ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของผู้เรียน ซึ่งอาจเป็นลักษณะของการเป็นภาคีเครือข่ายให้ การสนับสนุนเป็นสถานที่ฝึกปฏิบัติงานหรือแหล่งการเรียนรู้นอกห้องเรียน เป็นวิทยากรในห้องเรียน หรือกิจกรรมเสริมหลักสูตร การให้การสนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษาอื่น ๆ เป็นต้น

3. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

ผู้บริหารสถานศึกษาที่จะนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ อาจมีการปรับวิธีการดำเนินการให้สอดคล้องกับบริบทความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนเนื่องจากการนำเสนอผลการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการนำเสนอกลยุทธ์ที่ตอบสนองต่อผลการวิจัยที่พบ ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาอาจจะต้องดำเนินการศึกษาความต้องการจำเป็นของผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของผู้เรียนในโรงเรียนก่อนแล้วจึงดำเนินการกำหนดแนวปฏิบัติการบริหารวิชาการตามแนวคิดผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ที่สอดคล้องกับทักษะที่เป็นจุดอ่อนของโรงเรียนตนเอง และบูรณาการให้เหมาะสมกับโครงการหรือกิจกรรมที่โรงเรียนดำเนินการอยู่ เพื่อลดการต่อต้านของผู้ปฏิบัติงานที่อาจเกิดความรู้สึกว่าเป็นภาระงานเพิ่มเติม โดยใช้กลยุทธ์ที่ได้จากการศึกษาวิจัยเป็นหลักในการกำหนดแนวทางดำเนินการ

เอกสารอ้างอิง

พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์. (2553). *การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน : พื้นฐานการศึกษาต้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม.* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: ไทยสัมพันธ์.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2557). *รายงานการวิจัย สมรรถนะครูและแนวทางการพัฒนาครูในสังคมที่เปลี่ยนแปลง*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566). ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปี 2564. *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 4 พฤษภาคม 2566. แหล่งที่มา: https://www.nesdc.go.th/main.php?filename=intro

ศิรเมศร์ ศิริศักดิ์ธนากุล. (2566). *กลยุทธ์การบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนที่เสริมสร้างทักษะมนุษย์ในสังคมหลังนวัตกรรม.* วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อานนท์ ธิติคุณากร. (2562). *กลยุทธ์การบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาทักษะสำหรับเศรษฐกิจสีเขียว.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

WCED. (1987). *Report of the World Commission on Environment and Development*. Our Common Future : Double Days.

Yamane, Taro. (1973). *Statistics : An Introductory Analysis.* (2rd ed.). New York : Harper. And Row.

Environmental Factors Affecting Teacher Resilience in Special Education: A Systematic Review and SWOT Analysis

Yanzhu Chen[1] and Guangle Qiu[2]
[1]Assumption University, Thailand
[2]Institute of Geochemistry, Chinese Academy of Sciences, Guiyang 550081, China
Corresponding Author, E-mail: yanzhu_chen@qq.com

****

Abstract

The high mobility of special education teachers as a result of the various dilemmas encountered in schools is not conducive to the learning and living of children with special needs in schools. To improve teacher resilience that contributes to greater teacher stability by improving the environment, this research seeks for environmental factors that favor the development of growth in teacher resilience. A total of 29 papers that met the authors' requirements were conducted with System Analysis and approximately 33 variables were identified to have influences on teacher resilience. The 33 variables were furthermore used for SWTO Analysis to derive the environmental factors. The results showed that School organizational climate, Professional study plan, School leadership support, Working conditions, Relationship trust among colleagues, Social support, and Teacher professional development can lead to the growth and development of teacher resilience.

Keywords: Teacher Resilience; Environmental factors; System Analysis; SWTO Analysis

Introduction

What is resilience?

Resilience research can be traced back to studies on crisis response and stress management (Borazon & Chuang, 2023). Resilience was initially explored to describe the trait of successfully adapting to changing circumstances and being less vulnerable, with a focus on the factors or characteristics that help individuals successfully turn adversity into triumph (Calgaro, Lloyd & Dominey-Howes, 2014). Rutter (1987) introduced the concept of protective factors, which he believed would enable individuals to reduce the impact of crises and maladjustment in unfavorable circumstances and reduce negative outcomes. In addition to the concept of protective factors, the research on the formation of resilience protection mechanisms suggests that the study of resilience is not only about finding out what characteristics an individual possesses but also about how resilience helps an individual resist stress. Werner (1992) further distinguished three levels of protective factors personal characteristics (including good personal traits, high internal control, and self-esteem), family factors (including good parent-child interactions, emotional support, and effective parenting), and social support systems (including good social support networks, social organizations, and participation in activities).

The earliest studies of resilience were based on the physics concept, which originally referred to the rebound of an object after it had been compressed by an external force. Over time, the definition of teacher resilience has evolved with the development of research and different perspectives. Webster's new world dictionary has two notes on resilience: the ability

* Received: June 10 2024; Revised: June 16 2024; Accepted: June 17 2024

to be flexible or to return to its original shape or position, and the ability to regain strength, spirit, and a good mood. Masten, & Barnes (2018) argue that positive patterns of development in the face of adversity have been widely described as the phenomenon of 'resilience', i.e. the ability, process or outcome of positively adapting to adversity. The ability to resist setbacks, adapt positively and recover from adversity is known as ‘resilience’ (Killgore, Taylor, Cloonan & Dailey, 2020). Walker (2020) believes that resilience in its simplest definition is the ability to respond to shocks and remain functional in approximately the same way.

Bronfenbrenner (1979; 1995) developed the ecological system theory related to human development, he believed that everyone can be regarded as embedded in multiple nested systems with different environmental degrees, and the development is the result of the complex interaction between various system factors or components of the interaction between the individual and the environment. The ecosystem theory model can be extended to the whole field of education (Obrovská & Sidiropulu Janků, 2021). Meda, & Albukhari (2023) think collaborative working relationships based on Bronfenbrenner’s ecosystem are an indispensable way of enhancing the success of special education. Twenty years ago, when discussing the teacher resilience of teachers in special education schools, most of the researchers discussed personal factors, such as personality traits, mental health, and personal interaction (Xiao, 2015; Zhang, Bai, & Li, 2020). In this research, teacher resilience is considered as the most central system circle in the concentric circles of the ecosystem theory, which is an individual competence that is affected by several peripheral system circles at the same time; everything in the school is considered as the micro-system that is closest to the central circle in the concentric circles of the ecosystem theory, which is the environmental factor that affects the individual directly. Therefore, this research hopes to find out "which variables are the environmental factors affecting teachers' resilience", which has been verified by data analysis through system analysis and SWOT analysis.

Why focus on special education?

In the context of attaching importance to education and implementing comprehensive quality education, people with special needs have the right to receive education and are indispensable subjects of education for all. In the 21st century development, with the continuous economic development, populations gradually increases and the number of children and adolescents with disabilities also increases. Thus, developing special education and caring for children with special needs is an important part of building a harmonious society (Zhou, 2019). Special education refers to a method of educating people with physical and mental disabilities, including attention deficit and hyperactivity disorder, autism, intellectual disability, dumb, deaf, blind, and other disabled students through special measures, equipment, and methods (Pan, 2021). The quality of services dedicated to special education can not only measure the education level of a country but also reflect the progress of social civilization. Actively developing special education is the embodiment of China’s people-oriented scientific outlook on development and an important way to promote educational equity (Ren, Zhang, Cao & Mao, 2021). Since the Special Education Promotion Program (SPP) (2014-2016) was issued by the Chinese Ministry of Education and another seven departments in 2014, special education schools have obtained more independent administrative power. The Chinese government expected the release of the SPP to provide significant opportunities for the development of special education in China. Since its publication, the SPP has been amended several times to further protect the rights of special education students and provide a solid foundation for the rights of students with physical and

mental disabilities in special education in China. Therefore, special education in China needs continuous plans for development and the attention of researchers.

Why is teacher resilience important for special education teachers?

Fernandes, Jardim & Lopes (2021) believed that the prerequisite for special education is the teacher's ability to withstand stress. Special education teachers are the key element of the development of special education process (Dingle, Brownell, Leko, Boardman & Haager, 2011). In the context of special education, soft skills are the decisive factor of teacher education action (Pijl, Meijer & Hegarty, 1997; Cinque, 2016). Sultanova, Hordiienko, Romanova & Tsytsiura (2021) hold the view that teacher with a healthy mind can more easily overcome the challenges of today's teaching career and thus be able to effectively manage daily tasks in a challenging environment. Pickl, Holzinger & Kopp Sixt (2015) showed that teachers need to improve their skills in reflexivity, resilience, reflexivity, collaborative work, and effective communication. The resilience is seen as a dynamic interaction between risk and protective factors, which may come from within individuals or the environment (Crompton, Chigona & Burke, 2023). Resilient teachers can utilize they personal soft skills by assuming behaviors that help him achieve success in situations where he has to face pressure or adversity (Bogler & Somech, 2023). Mu, Hu & Wang (2017) found from an ecological perspective that students in special education schools already face multiple stress factors, which require teachers in special education schools to have sufficient resilience to find sufficient resources and minimize students' difficulties. Resilience can be defined as the ability to apply knowledge, attitudes, and skills to prevent, minimize, or overcome the harmful effects of crises and adversity (Duchek, 2020). Wang & Lo (2022) proposed that special education teachers need resilience to cope with the inevitable adversity caused by their profession. Resilience is an important area of research in psychology, which aims to explore how people achieve positive adaptive outcomes in adverse situations (Luthar, Lyman & Crossman, 2014; Hoegl & Hartmann, 2021). Fernandes, Jardim, & Lopes (2021) identified special education teacher resilience as an important and understudied indicator of resilience in the face of adversity. Improving teacher resilience can be effective in preventing teacher burnout and promoting quality teacher retention, among other things (Zadok-Gurman, et al, 2021; Stewart & Rotheram-Fuller, 2021). The psychological well-being of special education teachers can be maintained and promoted through the development of resilience. Hence, Teacher's resilience is an area of research worthy of research.

Research Objective

The purpose of this research was to investigate and study teacher resilience among teachers facing adversity. Specifically, the objective was to identify environmental factors that favor the development of growth in teacher resilience.

Research Methods

A predetermined search strategy covering representative "teacher resilience" and "influencing factors" was applied to Google Scholar and China National Knowledge Infrastructure (CNKI) between 2015 and 2024. The search was conducted between June 2023 and June 2024. Any design publications that included research with a primary research focus on teacher resilience. The author began with a full title and abstract screening followed by a detailed reading.

The authors used a systematic analysis to derive factor variables that can influence teacher resilience, and then drew on a Strengths Weaknesses Opportunities Threats Analytical Method (SWOT analysis) to derive environmental factors that are conducive to the growth and development of teacher resilience.

SWOT analysis is used to assess various aspects of a business in terms of strengths, weaknesses, opportunities, and threats (Jackson, Joshi & Erhardt, 2003; Kim, 2005). According to Davis (2007), tools such as the External Factor Evaluation (EFE) matrix, the Internal Factor Evaluation (IFE) matrix or the Competitive Profile Matrix (CPM) can also be used to construct SWOT matrices. Benzaghta, Elwalda, Mousa, Erkan & Rahman (2021) were of the opinion that SWOT analysis is undoubtedly an important tool for strategic planning, and it has been applied in many different fields and contexts and can be divided into five main areas, namely general management, academia and education, marketing and social media, health and wellness, and agriculture. According to the research objectives of this research, the author believes that the direction of thinking in the opportunities section of the SWOT analysis will help the author to analyze and summarize the environmental factors that are conducive to teacher resilience development.

Inclusion criteria

Table 1 lists the inclusion and exclusion criteria for the research. Eligible studies were limited to research reports describing original research written in English. Reviews, case reports, commentaries, government reports and non-peer-reviewed papers were excluded. The primary population of interest was teachers working in schools. Given our focus on teacher resilience, research was asked to identify or name 'teacher resilience' as the focus of the investigation.

Table 1 *Review inclusion and exclusion criteria*

	Inclusion criteria	Exclusion criteria
Study design	Cohort studies, cross-sectional studies, randomized trials and qualitative studies reporting original research.	Reviews, case reports and commentaries.
Type of paper	Peer-reviewed published papers.	Non-peer-reviewed papers, grey literature.
Participants	Teachers who have been traumatized or afflicted by exposure to adversity.	Exposure to hardship as a result of physical rather than social factors, for example, natural disasters, cancer, genetic disease or physical disability.
Informants	All staff at the school	
Outcomes of interest	Factors associated with resilient outcomes.	

Research Results

Flores (2018) identified 23 relevant aspects of resilience, which are organized according to four overall dimensions: emotion (managing emotion, enjoying teaching, etc.), career relevance (commitment, reflection, and flexibility to students, etc.), motivation (motivation and enthusiasm, positive optimism, etc.), and social interaction (interaction with students and colleagues, interpersonal relations, and communication skills, etc.). In a research project on an empirical study of teacher resilience in vocational institutions from a social support network perspective, Du (2018) found that individual differences in teachers' gender, age, teaching experience, title, and education could influence teacher resilience, resulting in significant differences in teacher resilience. In addition to individual teacher differences, occupational stress from the external environment is also a significant predictor of resilience (Zhou & Ning, 2020; Zhang, Yao & Liu, 2020). The data also support the finding that teacher resilience is influenced by school support. In addition to school support, social support, which has a broader reach, can also influence teacher resilience (Xie, et al., 2018). Teachers' emotions can have an impact on their own resilience, and positive emotions have been found to impact resilience in primary school teachers (Zhi & Derakhshan, 2024). The findings show that some factors can positively influence teachers' resilience, while some factors negatively influence teacher resilience. This chapter will summarize the relevant research on the impact of teacher resilience in recent years, as shown in Table 2:

Table 2 *List of Research about Factors Affecting Teacher Resilience.*

Researcher	Factors Affecting Teachers' Resilience	
Wu, et al., (2018)	Personal gratitude tendency	Protective Factors
Naemi (2018)	Teachers' basic psychological needs and satisfaction	
Yao & Yang (2019)	School organizational climate	
Fernandes, Peixoto, Gouveia, Silva & Wosnitza, (2019)	Professional study plan	
McGraw & McDonough (2019)	Personal reflection and strategic thinking	
Li, Gu & He (2019)	Working conditions and Trusting relationships in schools	
Shirazizadeh, Tajik & Amanzadeh (2019)	Metacognitive and practical reflection	
Van Wingerden & Poell (2019)	Meaningful work, Participation in work, Work formulation	
Ngui & Lay (2020)	Teachers' EQ, self-efficacy, and subjective well-being	
Daniilidou, Platsidou & Gonida (2020)	Personal self-efficacy	
Ayoobiyan & Rashidi (2021)	Teachers' personal reflection	
Zhang & Wu (2021)	Social support	
Sagar (2021)	Teachers' emotion regulation skills and self-control	
Chen (2022)	Teachers' self-sympathy	
Larasati & Kuswandono (2023)	Teacher professional development	

Heng & Chu (2023)	Teacher reflection and Teacher self-efficacy	
González-Valero, et al., (2023)	practice of a physical-sports activity	
Xu, et al., (2023)	Teachers' competence	
Belknap & Taymans (2015)	Teachers feel isolated and underprepared	
Chou, Lee & Wu (2016)	Negative emotions of teachers	Risk
Boldrini, Sappa & Aprea (2019)	Difficulties perceived by teachers	Factors
Zhang, Bai & Li (2020)	Teachers' barriers to teaching	
Polat, et al., (2023)	Organizational ostracism	

The factors identified by the "SWOT Analysis" and categorized them into positive factors that can influence teacher resilience through teachers' internal factors, negative factors that can influence teacher resilience through teachers' internal factors, positive factors that can influence teacher resilience through teachers' external environmental factors, and negative factors that can influence teacher resilience through teachers' external environmental factors, which are:

Intrinsic teacher personal factors that positively influence teacher resilience include Individual background differences, Personality traits, Personal emotions, Personal gratitude tendency, Perceived social support, Personal self-efficacy, Meaningful work, Participation in work, Work formulation, Teachers' personal reflection, Metacognitive and practical reflection, Teachers' basic psychological needs and satisfaction, Teachers' EQ, Subjective well-being, Teachers' self-sympathy, Strategic thinking, and Teachers' emotion regulation skills, self-control, Practice of a physical-sports activity and Teachers' competence.

External environmental factors that positively influence teacher resilience include School organizational climate, Professional study plan, School leadership support, Working conditions, Relationship trust among colleagues and Teacher professional development.

Intrinsic personal factors that negatively affect teacher resilience include Difficulties perceived by teachers, Teachers feeling isolated and underprepared, and Negative emotions of teachers.

External environmental factors that negatively affect teacher resilience are Occupational stress, Organizational ostracism and Teachers' barriers to teaching.

The author identifies the seven of the environmental variables that are positive for teacher resilience, namely "School organizational climate, Professional study plan, School leadership support, Working conditions, Relationship trust among colleagues, Social support, and Teacher professional development".

Discussion

According to Beltman, Mansfield & Price (2011) the results of a systematic analysis using 50 empirical researchers found that resilience is the result of a dynamic relationship between individual risk and protective factors, and that contextual support or protective factors may come from sources such as school administration, colleagues, and students. "School /administrative support, Mentor support, Support of peers and colleagues, Working with the students, Characteristics of pre-service program, Support of family and friends" was identified as a contextual (environmental) protective factor in favor of teacher resilience.

The findings of both author is similar in terms of "leadership support, surrounding individual support, and on-the-job training"; however, the present study also referred to the wider peripheral environmental factors of school organizational climate; Although "Characteristics of pre-service program" and "Professional study plan and Teacher professional development" both contain the element of "training", the definitions of the three variables are ultimately different. Although we have all analyzed the factors that can affect teacher resilience into four groups, this research is innovative in classifying them using the analytical logic of SWOT analysis. At the same time, this research must admit that 29 papers for systematic analysis will still suffer from insufficient sample size.

Conclusion

Through Systematic Review, the researcher obtained 33 variables that can affect teacher resilience, then the researcher used SWOT to analyze these variables affecting teacher resilience in four main categories. The answer to research question 1 of this research is: *School organizational climate, Professional study plan, School leadership support, Working conditions, Relationship trust among colleagues, Social support, and Teacher professional development* are environmental factors that positively affect teacher resilience.

Recommendations

Based on the conclusions of this research, the author has the following thoughts to bring to the attention of those involved:

For the educational department.

With regard to special education, although the attention paid by the education department to special education has increased to varying degrees every year, and a system of laws and regulations in the field of special education is being established and is being improved, the attention paid by the education department to special education has yet to be increased compared to other fields with a larger audience (e.g., shadow education, etc.). The education department can make its budget more favorable to the construction of infrastructure in special education schools and to the support of teachers and students, and can strengthen administrative supervision to ensure that policies and funds are implemented in a more targeted manner. For in-service teachers in special education schools, the education department should also organize more professional learning, assist schools in promoting teachers' professional development, help individual teachers to build a healthy psyche, and enhance teachers' performance in teacher resilience, so as to ultimately ensure and improve the retention rate of in-service teachers in special education schools; The education department can also make an appeal to researchers to do more scientific research in the field of special education, to provide in-service teachers in front-line special education schools with more theories on special education to help them provide better assistance to students.

For principals of special education schools.

Principals of special education schools are required to report truthfully to the education authorities on the situation of the teachers and students in the school and the overall situation of the school, so as to assist the education authorities in formulating coordinated work in the light of the actual situation of special education; The principal of a special education school needs to manage the school in a more enlightened way. At the same time, the principal needs to communicate the school's development goals clearly to everyone in the school, and needs

to receive and accept suggestions from everyone in the school on the management and development of the school, it is all the more important for the principal to empower the leadership of the school to the thoughtful and capable subordinates in the school for the long-term development of the school; Principals should pay more attention to the teachers in their school, and the mental health of teachers is a key concern of principals, and principals should be proactive in identifying teachers' perceived frustrations, looking into the causes of these frustrations, and finding ways to resolve them, as well as increasing the organization of various activities that enable teachers to develop professionally.

For in-service teachers in special education schools.

As teachers in special education schools, teachers should communicate and learn more from their colleagues and leaders, and should respond effectively to the actual situation in the school to the principal; Actively participate in various learning and exchange activities organized by education department, schools and even among colleagues; In work and life, teachers need to take the initiative to find a variety of ways (e.g., outdoor sports activities, volunteer activities, academic advancement programs, etc.) to increase teacher resilience and ensure their mental health.

References

Ayoobiyan, H., & Rashidi, N. (2021). Can reflective teaching promote resilience among Iranian EFL teachers? A mixed–method design. *Reflective Practice.* 22 (3), 293–305. https://doi.org/10.1080/14623943.2021.1873758

Belknap, B., & Taymans, J. (2015). Risk and resilience in beginning special education teachers. *The Journal of Special education apprenticeship.* 4 (1), 1–19.

Beltman, S., Mansfield, C., & Price, A. (2011). Thriving not just surviving: A review of research on teacher resilience. *Educational Research Review*. 6 (3), 185–207. https://doi.org/10.1016/j.edurev.2011.09.001

Benzaghta, M. A., Elwalda, A., Mousa, M. M., Erkan, I., & Rahman, M. (2021). SWOT analysis applications: An integrative literature review. *Journal of Global Business Insights*. 6 (1), 55–73. https://doi.org/10.5038/2640-6489.6.1.1148

Bogler, R., & Somech, A. (2023). Organizational citizenship behavior (OCB) above and beyond: Teachers' OCB during COVID-19. *Teaching and Teacher Education*. 130, Article 104183. https://doi.org/10.1016/j.tate.2023.104183

Boldrini, E., Sappa, V., & Aprea, C. (2019). Which difficulties and resources do vocational teachers perceive? An exploratory study setting the stage for investigating teachers' resilience in Switzerland. *Teachers and Teaching*. 25 (1), 125–141. https://doi.org/10.1080/13540602.2018.1520086

Borazon, E. Q., & Chuang, H. H. (2023). Resilience in educational system: A systematic review and directions for future research. *International Journal of Educational Development.* 99, 102761.

Bronfenbrenner, U. (1979). *The ecology of human development: Experiments by nature and design.* Harvard University Press.

Bronfenbrenner, U. (1995). Developmental ecology through space and time: A future perspective. In P. Moen, G. H. Elder Jr., & K. Lüscher (Eds.), *Examining lives in context: Perspectives on the ecology of human development.* (pp. 619–647). American Psychological Association. https://doi.org/10.1037/10176-018

Calgaro, E., Lloyd, K., & Dominey–Howes, D. (2014). From vulnerability to transformation: A framework for assessing the vulnerability and resilience of tourism destinations. *Journal of Sustainable Tourism*. 22 (3), 341–360. https://doi.org/10.1080/09669582.2013.826229

Chen, J. J. (2022). Self–compassion as key to stress resilience among first–year early childhood teachers during COVID–19: An interpretative phenomenological analysis. *Teaching and Teacher Education*. 111, Article 103627. https://doi.org/10.1016/j.tate.2021.103627

Chou, M. J., Lee, H. M., & Wu, H. T. (2016). Emotion, psychological resilience and work stress: A study among preschool teachers. *European Journal of Psychological Research.* 3 (1), 8–15.

Cinque, M. (2016). "Lost in translation". Soft skills development in European countries. *Tuning Journal for Higher Education*. 3 (2), 389–427. https://doi.org/10.18543/tjhe-3(2)-2016pp389-427

Crompton, H., Chigona, A., & Burke, D. (2023). Teacher Resilience During COVID-19: Comparing Teachers' Shift to Online Learning in South Africa and the United States. *TechTrends*, 1–14. https://doi.org/10.1007/s11528-022-00826-6

Daniilidou, A., Platsidou, M., & Gonida, E. (2020). Primary school teachers´ resilience: Association with teacher self–efficacy, burnout and stress. *Electronic Journal of Research in Education Psychology.* 18 (52), 549–582.

Davis, F. R. (2007). *Strategic management concepts and cases*. Prentice Hall.

Dingle, M. P., Brownell, M. T., Leko, M. M., Boardman, A. G., & Haager, D. (2011). Developing effective special education reading teachers: The influence of professional development, context, and individual qualities. *Learning Disability Quarterly*, *34*(1), 87-103. https://doi.org/10.1177/073194871103400106

Du, G. C. (2018). Study on the individual differences of vocational college teachers' recuperability. *Journal of Vocational Education*. (8), 71–75. http://qikan.cqvip.com/Qikan/Article/Detail?id=676377793

Duchek, S. (2020). Organizational resilience: a capability-based conceptualization. *Business Research.* 13 (1), 215–246. https://doi.org/10.1007/s40685-019-0085-7

Fernandes, L., Peixoto, F., Gouveia, M. J., Silva, J. C., & Wosnitza, M. (2019). Fostering teachers' resilience and well-being through professional learning: Effects from a training programme. *The Australian Educational Researcher*. 46 (4), 681–698. https://doi.org/10.1007/s13384-019-00344-0

Fernandes, P. R. D. S., Jardim, J., & Lopes, M. C. D. S. (2021). The soft skills of special education teachers: Evidence from the literature. *Education Sciences*. 11 (3), Article 125. https://doi.org/10.3390/educsci11030125

Flores, M. A. (2018). Teacher resilience in adverse contexts: Issues of professionalism and professional identity. In M. Wosnitza, F. Peixoto, S. Beltman, & C. F. Mansfield (Eds.), *Resilience in education* (pp. 167–184). Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-319-76690-4_10

González-Valero, G., Gómez-Carmona, C. D., Bastida-Castillo, A., Corral-Pernía, J. A., Zurita-Ortega, F., & Melguizo-Ibáñez, E. (2023). Could the complying with WHO physical activity recommendations improve stress, burnout syndrome, and resilience? A cross-sectional study with physical education teachers. *Sport Sciences for Health*. 19 (1), 349-358. https://doi.org/10.1007/s11332-022-00981-6

Heng, Q., & Chu, L. (2023). Self-efficacy, reflection, and resilience as predictors of work engagement among English teachers. *Frontiers in Psychology.* 14, 1160681. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1160681

Hoegl, M., & Hartmann, S. (2021). Bouncing back, if not beyond: Challenges for research on resilience. *Asian Business & Management*. 20 (4), 456–464. https://doi.org/10.1057/s41291-020-00133-z

Jackson, S. E., Joshi, A., & Erhardt, N. L. (2003). Recent research on team and organizational diversity: SWOT analysis and implications. *Journal of Management*. 29 (6), 801–830. https://doi.org/10.1016/S0149-2063_03_00080-1

Killgore, W. D., Taylor, E. C., Cloonan, S. A., & Dailey, N. S. (2020). Psychological resilience during the COVID–19 lockdown. *Psychiatry Research*. 291, Article 113216. https://doi.org/10.1016/j.psychres.2020.113216

Kim, G. J. (2005). A SWOT analysis of the field of virtual reality rehabilitation and therapy. *Presence*. 14 (2), 119–146. https://doi.org/10.1162/1054746053967094

Larasati, R., & Kuswandono, P. (2023). Enhancing teachers' resilience through teacher professional development. *Language Circle: Journal of Language and Literature*. 17 (2), 391–402. https://doi.org/10.15294/lc.v17i2.42673

Li, Q., Gu, Q., & He, W. (2019). Resilience of Chinese teachers: Why perceived work conditions and relational trust matter. *Measurement: Interdisciplinary Research and Perspectives.* 17 (3), 143–159. https://doi.org/10.1080/15366367.2019.1588593

Luthar, S. S., Lyman, E. L., & Crossman, E. J. (2014). Resilience and positive psychology. In M. Lewis & K. Rudolph (Eds.), *Handbook of developmental psychopathology* (pp. 125–140). Springer. https://doi.org/10.1007/978-1-4614-9608-3_7

Masten, A. S., & Barnes, A. J. (2018). Resilience in children: Developmental perspectives. *Children*. 5 (7), Article 98. https://doi.org/10.3390/children5070098

McGraw, A., & McDonough, S. (2019). Thinking dispositions as a resource for resilience in the gritty reality of learning to teach. *The Australian Educational Researcher.* 46 (4), 589–605. https://doi.org/10.1007/s13384-019-00345-z

Meda, L., & Albukhari, H. (2023). A NESTED APPROACH TO SUPPORTING SPECIAL EDUCATION NEED AND DISABLED STUDENTS IN ONLINE LEARNING. *Journal of Educators Online.* 20 (1).

Mu, G. M., Hu, Y., & Wang, Y. (2017). Building resilience of students with disabilities in China: The role of inclusive education teachers. *Teaching and Teacher Education*. 67, 125–134. https://doi.org/10.1016/j.tate.2017.06.004

Naemi, A. M. (2018). Relationship between basic psychological needs satisfaction with resilience and marital satisfaction in teachers. *International Journal of Educational and Psychological Researches.* 4 (2), 78–83.

Ngui, G. K., & Lay, Y. F. (2020). The effect of emotional intelligence, self–efficacy, subjective well–being and resilience on student teachers' perceived practicum stress: A Malaysian case study. *European Journal of Educational Research*. 9 (1), 277–291. https://doi.org/10.12973/eu-jer.9.1.277

Obrovská, J., & Sidiropulu Janků, K. (2021). Resilience capacity and supportive factors of compulsory education in ethnic minority families: Mixed methods study of Czech Roma mothers. *Contemporary Social Science*. 16 (4), 448-463. https://doi.org/10.1080/21582041.2020.1869813

Pan, Y. (2021). The influence of positive psychological group training on the mental resilience of special education teachers. *Journal of Liaoning Higher Vocational*. 23 (5), 79–83. http://qikan.cqvip.com/Qikan/Article/Detail?id=7104634241

Pickl, G., Holzinger, A., & Kopp-Sixt, S. (2015). The special education teacher between the priorities of inclusion and specialisation. *International Journal of Inclusive Education*. 20 (8), 828–843. https://doi.org/10.1080/13603116.2015.1115559

Pijl, S. J., Meijer, C. J., & Hegarty, S. (Eds.). (1997). *Inclusive education: A global agenda*. Psychology Press.

Polat, H., Karakose, T., Ozdemir, T. Y., Tülübaş, T., Yirci, R., & Demirkol, M. (2023). An examination of the relationships between psychological resilience, organizational ostracism, and burnout in K–12 teachers through structural equation modelling. *Behavioral Sciences.* 13 (2), 164. https://doi.org/10.3390/bs13020164

Ren, D., Zhang, J, Cao, G. G., & Mao, Y. Z. (2021). Compilation and comparative research of China's education index based on the framework of human development index. *Journal of East China Normal University (Educational Sciences)*. 39 (11), 100–114. http://doi.org/10.16382/j.cnki.1000-5560.2021.11.006

Rutter, M. (1987). Psychosocial resilience and protective mechanisms. *American Journal of Orthopsychiatry*, *57*(3), 316–331. https://doi.org/10.1111/j.1939-0025.1987.tb03541.x

Sagar, M. E. (2021). Emotion regulation skills and self–control as predictors of resilience in teachers candidates. *International Education Studies.* 14 (6), 103–111.

Shirazizadeh, M., Tajik, L., & Amanzadeh, H. (2019). Reflection, resilience and role stress among Iranian EFL teachers: A mixed methods study. *Issues in Language Teaching*. 8 (2), 1–24. https://doi.org/10.22054/ilt.2020.48955.448

Stewart, K. O., & Rotheram–Fuller, E. (2021). Beginning teacher support model: Elementary teachers' resilience and retention in Arizona. *International Journal of Modern Education Studies*. 5 (1), 50–74. http://doi.org/10.51383/ijonmes.2021.75

Sultanova, L., Hordiienko, V., Romanova, G., & Tsytsiura, K. (2021). Development of soft skills of teachers of physics and mathematics. *Journal of Physics: Conference Series*. 1840 (1), Article 012038. https://doi.org/10.1088/1742-6596/1840/1/012038

Van Wingerden, J., & Poell, R. F. (2019). Meaningful work and resilience among teachers: The mediating role of work engagement and job crafting. *PloS One.* 14 (9), Article e0222518. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0222518

Walker, B. (2020). Resilience: What it is and is not. *Ecology and Society*. *25* (2), Article 11. https://doi.org/10.5751/ES-11647-250211

Wang, X., & Lo, L. N. (2022). Development of resilience among Chinese rural teachers: a social ecological perspective. *Teachers and Teaching*. 28 (5), 533–554. https://doi.org/10.1080/13540602.2022.2062743

Werner, E. (1992). The children of Kauai: Resiliency and recovery in adolescence and adulthood. *Journal of Adolescent Health.* 13, 262–268. https://doi.org/10.1016/1054-139X(92)90157-7

Xiao, J. C. (2015). A study on the relationship between teachers' personality traits, resilience and creative teaching: A multi–level regulatory mediation effect. *Bulletin of Special Education.* 40 (1), 85–115. https://doi.org/10.6172/BSE.201503.4001004

Xie, Q. H., Wang, Q., Chen, Y., Hao, Y., Li, J., Zhang, W. H., Zhong, L., & Li, S. (2018). An analysis on the resilience of medical university teacher in Guizhou: The influence of social support and coping style. *Journal of Zunyi Medical University*. 41 (4), 495–499. https://doi.org/10.14169/j.cnki.zunyixuebao.2018.0102

Xu, N., Chen, P., Lang, R., Kong, L. L., & Qu, H. Y. (2023). The effect of Chinese special education teachers' competence on their occupational well-being: The mediating effect of resilience. International Journal of Disability, *Development and Education.* 70 (6), 1206-1221. https://doi.org/10.1080/1034912X.2021.1975263

Yao, L., & Yang, D. H. (2019). A study on the influence of kindergarten organizational climate on young teachers' mental resilience. *Early Childhood Education*. (11), 18-22, 55.

Zadok–Gurman, T., Jakobovich, R., Dvash, E., Zafrani, K., Rolnik, B., Ganz, A. B., & Lev–Ari, S. (2021). Effect of inquiry–based stress reduction (IBSR) intervention on well–being, resilience and burnout of teachers during the COVID–19 pandemic. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 18 (7), Article 3689. https://doi.org/10.3390/ijerph18073689

Zhang, H. P., Yao, W. J., & Liu, S. X. (2020). Relationship between work stress and mental health of middle school teachers: Mediating effect of resilience. *Mental Health Education in Primary and Secondary School*. (22), 10–13.

Zhang, M., Bai, Y., & Li, Z. (2020). Effect of resilience on the mental health of special education teachers: Moderating effect of teaching barriers. *Psychology Research and Behavior Management.* 13, Article 537–544. https://doi.org/10.2147%2FPRBM.S257842

Zhang, Y. N., & Wu, D. (2021). Research on the influence mechanism of preschool teachers' psychological resilience on coping styles ——The mediating role of perceived social support. *Journal of Shaanxi Xueqian Normal University.* 37 (11), 62–66. https://doi.org/10.11995/j.issn.2095-770X.2021.11.008

Zhi, R., & Derakhshan, A. (2024). Modelling the interplay between resilience, emotion regulation and psychological well-being among Chinese English language teachers: The mediating role of self-efficacy beliefs. *European Journal of Education*. e12643. https://doi.org/10.1111/ejed.12643

Zhou, N. (2019). On the space design of special education schools: Taking the special education school in Nansha District as an example. *Low Carbon World*. 9 (4), 136–137. https://doi.org/10.3969/j.issn.2095-2066.2019.04.084

Zhou, Z., & Ning, N. (2020). Effects of occupational stress on primary school teachers' occupational identify: The mediating role of resilience. *Journal of Educational Studies.* 16 (4), 95–103. https://doi.org/10.14082/j.cnki.1673-1298.2020.04.011

Constructing Chinese Art Songs Singing (1920-1949) Guidebook For Teaching of Hainan Tropical Ocean University, Sanya City, Hainan Province

Jia Juanjuan,
Chutasiri Yodwised and Kampanat Gatemean
Bangkokthonburi University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: nicha.musiced@gmail.com[1]

****

Abstract

The purpose of this study are: 1) To study Chinese art songs singing from experts.2) To construct Chinese Art Songs (1920-1949) Guidebook for teaching of Hainan Tropical Ocean University students.3) To use Chinese art songs singing Guidebook（1920-1949） for teaching students in the experimental group.4) To evaluate the result of teaching. Qualitative and quantitative methods were used in this study. In terms of qualitative research, through interviews with experts, a teaching guide suitable for sophomores was produced, and the teaching effect was evaluated through observation sheets, aiming to improve students' interest in learning Chinese art songs and their singing ability.

The results show that the Chinese Art Songs (1920-1949) Guidebook covers the theoretical knowledge and singing skills of Chinese art songs, as well as the teaching of Chinese art song singing. Among them, the teaching content of the Chinese Art Songs (1920-1949) Guidebook fully considers the actual situation and learning characteristics of the sophomore students majoring in music in Hainan Tropical Ocean University, so as to make the teaching guide more practical and operable. Data analysis of the test results showed that by constructing the Chinese Art Songs (1920-1949) Guidebook, teachers found suitable teaching methods and students could learn effectively. This is conducive to improving the singing and theoretical level of Chinese art songs of music students, and is also conducive to more people mastering the singing skills of Chinese art songs, so that they can better inherit Chinese art songs. The Chinese Art Songs (1920-1949) Guidebook has been successful and can provide lessons for other universities.

Keywords: Chinese Art Song; Teaching; University Students; Hainan Tropical Ocean University

* Received: February 3 2024; Revised: February 27 2024; Accepted: February 29 2024

Introduction

The vocal genre of art song was first produced in Germany and Austria, (called Lied in German, Art song in English), and is a product of European Romantic music in the 19th century. In Western music, an art song refers to a type of song that is closely integrated with poetry and music. It was first produced by the mass emergence of Romantic poetry in the 19th century. As Joseph Mach Lis points out in his book Music Appreciation: "Art songs flourished with the rise of lyric poetry. The rise of lyric poetry was a sign of the emergence of German Romanticism" (Feng, 1997).

At the end of the 18th century and the beginning of the 19th century in Europe, the Romantic trend broke the long-term confinement of people's thinking, and composers began to compose music based on the expression of their own emotions, and a new vocal genre reflecting the lives of ordinary people - art songs was born. (Zhang, 2021).

In the late 18th and early 19th centuries, art songs gradually emerged with the European Romantic literary movement. During the period of the New Culture Movement, Romantic literature was introduced to China by some musicians who studied music in Europe and the United States, and under the influence of the May Fourth Spirit, artists such as Xiao Youmei, Zhao Yuanren, and Huang Zi quickly took root and sprouted. During the May Fourth New Culture period, advanced intellectuals summed up the lessons and lessons of social development and fully realized that the rise of the country and the realization of China's great rejuvenation inevitably required ideological reform, breaking the old culture, developing the new culture, and completely changing the cultural and psychological pattern (Chen, 2018).

Chinese art songs have undergone years of precipitation, and they have their own unique qualities, which are the essence of many songs. National art songs are also appropriately integrated into the singing skills of some Western art songs, based on their own national characteristics, so that national art songs have unique national characteristics, and are an indispensable part of Chinese music culture, so in vocal music teaching, national art songs are one of the compulsory contents, and all vocal music teachers must take the education of national art songs seriously. (Wang, 2018).

Through the selfless dedication and innovation of countless artists, Chinese art songs have developed with novel ideas, integrated Chinese and Western, and based on the language of local ethnic folk music creation, with the call of the times and 5,000 years of musical culture as the clarion call, and under the careful cultivation of Chinese singers and lyricists, the development connotation and extension of Chinese art songs have been unprecedentedly developed. Some excellent songwriters have created a large number of high-quality art songs in capturing the details of Chinese folk customs and feelings, and the outstanding singers who have emerged have become more contemporary (Wu, 2023).

The development of Chinese art songs over the past century is a process of continuous integration of the national attributes of Chinese musical works with Western creative techniques. National attributes are the essential difference between Chinese and Western art songs, and they are also the essence of Chinese art songs taking the road with Chinese characteristics (Lin, 2022).

Chinese art songs have been born for a hundred years, and they have become one of the art genres with Chinese folk music style due to their unique traditional cultural characteristics, and they are also an indispensable and important type of vocal music teaching in China. How to better use Chinese art songs to achieve the current training goals of vocal music education in China is a problem worth discussing (Gao, 2015).

Since the introduction of art songs into our country, they have been given different historical meanings in the context of different times, with different themes of the times, in the development history of hundreds of years, musicians are constantly inheriting and exploring, from the development of art songs in the past hundred years, you can read the history of our country in the past 100 years, and different historical periods have laid different epochs on our country's art songs, but what remains unchanged is the continuous injection of national character (Xie, 2021).

As far as vocal music teaching is concerned, modern Chinese art songs can help improve students' cultural accomplishment, enrich training materials, enhance national self-confidence, and cultivate students' patriotism (He, 2020).

Chinese art songs are the treasures of China's culture and art, and in the process of singing art songs, singers need to have excellent singing skills, and the singing of art songs is also one of the best ways for singers to show their artistic accomplishment and vocal skills. It can not only consolidate the singers' solid vocal skills, but also improve students' musical cultural literacy and historical patriotism. Therefore, Chinese art songs should occupy a very important position and significance in the teaching of colleges and universities. Teachers should take up their obligations and responsibilities to promote the development of Chinese art songs and the elegant music culture of society (Li, 2019).

Vocal music is an important part of the national vocal music industry, which can play an important role in improving vocal music teaching. Due to the impact of global economic integration, many industries have been affected by foreign cultures, especially cultural and educational undertakings. As far as vocal music teaching is concerned, China's development level is low, the education system is not perfect, and it is more susceptible to the impact of foreign culture, which restricts the development and improvement of vocal music teaching in China to a large extent. At this stage, the key is to increase cultural self-confidence, enhance the Chinese people's awareness and inheritance of local culture, and only from the perspective of cultural self-confidence can we improve the lack of selection of modern Chinese art songs in the vocal music teaching of senior teachers and improve their teaching level (Wu, 2021).

Art song is the perfect combination of poetry and music, and it is an important part of vocal music teaching in vocational colleges. The study of art songs has a subtle educational function in terms of the improvement of literary accomplishment, the cultivation of the heart, the edification of artistic beauty, and the enrichment of humanistic emotions. We should take this as a source, and on the premise of using Italian classical art songs to lay the foundation for sounding, we should study Chinese art songs more in a standardized and systematic way, and understand the breadth and profundity of Chinese culture. In teaching, teaching materials should be selected scientifically and systematically, and flexible teaching methods should be adopted to guide students to learn to enter the palace of art songs and feel the charm of art songs (Bao, 2021).

Vocal music teachers in colleges and universities should uphold the working principle of seeking truth from facts, effectively combine vocal music teaching with Chinese art songs, realize the importance and necessity of applying Chinese art songs in vocal music teaching from the root, attach importance to the promotion of traditional culture, and give full play to the application value of Chinese art songs, provide rich and diverse materials and resources for classroom teaching activities, strengthen the ideological and political nature of classroom teaching, mobilize students' enthusiasm for vocal music learning, consolidate students' basic vocal music skills, cultivate students' vocal literacy, further improve students' vocal singing level, and ultimately promote the overall improvement of the effectiveness and quality of vocal music teaching in colleges and universities.

Research Objectives

1. To study Chinese art songs singing from experts.
2. To construct Chinese Art Songs (1920-1949) Guidebook for teaching of Hainan Tropical Ocean University students.
3. To use Chinese art songs singing Guidebook (1920-1949) for teaching students in the experimental group.
4. To evaluate the result of teaching.

Research Methodology

This study uses a combination of qualitative and quantitative research methods. Adopted: Interview form; Observation form; Formative Test Form; Summative Test Form; Performance Test form.

Population

There are 40 second year students majoring in vocal music at the School of Arts of Hainan Tropical Ocean University.

Samples

A total of 15 second year students majoring in vocal music from the School of Arts of Hainan Tropical Ocean University were selected and stratified by sampling. (Specific sampling method: According to the performance test score at the end of the first year, 3 students from each group with a score of less than 60, 60-69, 70-79, 80-89, and 90-100 will be selected for research).

Research Conceptual Framework

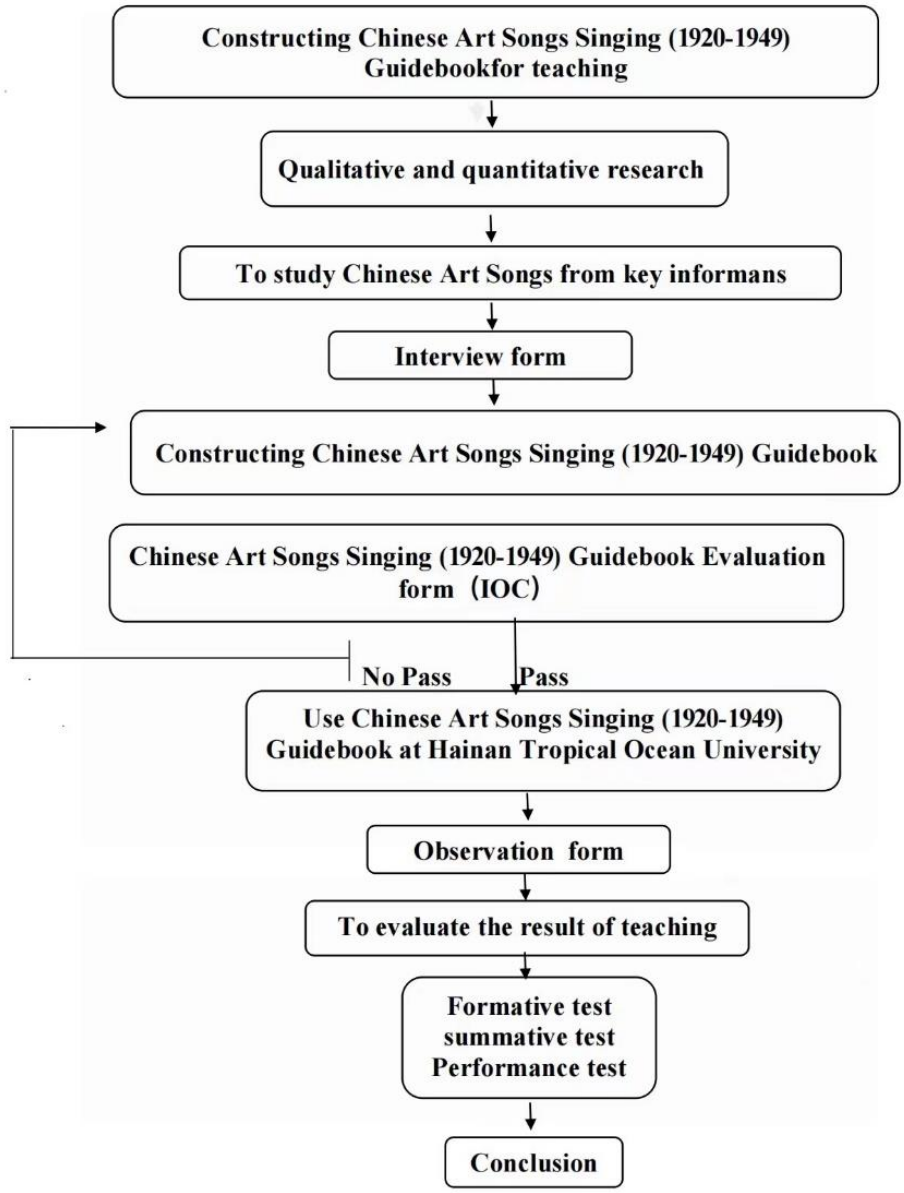

Figure 1 Research Conceptual Framework

Research Results

1. To study Chinese art songs singing from experts.

By consulting with experts, the researchers learned about Chinese art songs, teaching methods, and many suggestions for building a guidebook. The three key informants agreed that Chinese art songs have a strong national character and are the shining pearls of Chinese culture. Singing Chinese art songs requires a lot of knowledge in the early stage. In terms of repertoire selection, repertoire should be chosen according to the level of the student. There are many benefits to learning art songs, which can promote traditional Chinese culture and national spirit, improve students' aesthetic ability, and improve students' singing ability.

The teaching of Chinese art songs should follow the principle of combining theory and practice, and the classroom teaching should adopt the method of teaching according to aptitude. In course design, it is important to understand the objectives of the course and to incorporate cultural and historical context into the course. In instructional design, the difficulty of the course is from shallow to deep. The content of the instruction book should include an overview of the theoretical knowledge of Chinese art songs, an explanation of singing techniques, and the background and history of representative repertoire of different musical styles. A semester of Chinese art song classes may involve about 10 to 14 tracks. Start with simple songs and gradually introduce more complex songs.

The most effective way to teach is to combine theory and practice. During classroom learning, at least three formative tests are set up to measure student understanding and progress. Summative tests and performance exams at the end of the course to reflect on the student's learning. Evaluate the effectiveness of teaching and learning through examinations, including the singing of a piece of music, to evaluate the teaching guide of Chinese art songs. The cover design of the guide book ensures the national character of Chinese art songs, and makes it clear that the workbook is tailor-made for Chinese art song learners.

2. To construct Chinese Art Songs (1920-1949) Guidebook for teaching of Hainan Tropical Ocean University students.

The aim of this study is to produce a “Chinese art Song Singing Guidebook (1920-1949) for teaching of Hainan Tropical Ocean University”, which will be used to carry out teaching activities, design lesson plans, and evaluate teaching effectiveness based on the input of key information providers. Based on interviews with key informants, the researchers designed the content of the guide, which is divided into three parts, the first chapter is the theoretical part, the second chapter is the practical teaching of Chinese art songs, and the third chapter is the practical teaching of ancient poetry and art songs.

According to the recommendations of key informants, the results of the experiment include: IOC (Guide Book Evaluation); formative test results; Summative test results, and performance test results; Student observation. After the guide to Chinese Art Song Singing (1920-1949) was written, three experts were invited to evaluate it. The three experts believe that the teaching content of the guide book meets the requirements, and the experts believe that the guide book is practical and feasible.

3. To use Chinese art songs singing Guidebook（1920-1949） for teaching students in the experimental group.

Chinese Art Song Singing Guidebook (1920-1949) for teaching of Hainan Tropical Ocean University can help students learn the singing of Chinese art songs and improve their comprehensive cultivation, the first chapter is the theoretical part, the second chapter is the practical teaching of Chinese art songs, and the third chapter is the practical teaching of ancient poetry and art songs.

The 12 lesson plans, one 45-minute lesson per week, was developed by the researchers, with a combination of theory and skills and a progressively more difficult song, with a total of 15 participants. According to the course plan, arrange a semester of study. A total of 3 formative tests were performed at weeks 4, 8 and 12. At the end of the course, a summative test is conducted, and a performance test is conducted.

4. To evaluate the result of teaching.

To further understand the experimental results, the researchers administered three formative tests to students at weeks 4, 8, and 12, a summative test at week 16, and a performance test at the end of session 16. Students are graded based on their overall performance in singing a Chinese art song, and are graded on a 100-point scale. 90 is excellent, 80-89 is good, and 70-79 is moderate,60-69 is a pass, and less than 60 is a failure to pass the test.

The results showed that, Formative Test 1 Their average score was 66.2, with 1 student scoring the highest score with a score of 75.5 and 1 student failing with a score of 59. The remaining 13 students all scored between 60 and 69 points. Formative test 2 ， The results showed that: Their average score is 69.8 points, with a maximum score of 78 and a minimum score of 64, 8 students scored between 60 and 69 and 7 students scored between 70 and 79 points, and the overall score was significantly improved from Formative Test 1. Formative test 3 The results showed that: Their average score is 698 points, the highest score of 84.5 points, the lowest score of 70 points, 1 student scored between 80 and 89 points, and 14 students scored between 70 and 79 points, and the overall score was significantly improved from Formative Test 2. Summative Test.

The results showed that: Their average score was 87.06, with a maximum score of 89 and a minimum score of 84.5, and the 15 students all scored between 80 and 89 points, which was a significant improvement over the Formative test 3. Performance Test Their average score was85.68, with a maximum score of 95 and a minimum score of 81.66.

These data show that after 16 weeks of study and test, all students achieved excellent results. The repertoire of the performance exam is the Chinese art song studied this semester, and the students choose one of their own, and the students have designed the overall singing of the song through their own understanding. Through the examination and evaluation, it was found that the students' skills in using voices, their ability to process songs, their singing skills, and their emotional expression have made great progress, and their ability to shape costumes and control the stage has also been continuously improved.

Discussion

1. To study Chinese art songs singing from experts.

Through interviews with key informants, the researchers found that the formation and development of Chinese art songs has a century-old history and representative repertoire, and Chinese art songs have a strong national character and are the bright pearls of Chinese culture. accord with Song (2018) Art songs are a cultural treasure of our country, which can not only interpret vivid culture, but also express people's true feelings. No matter which song, there are different forms of expression, some are euphemistic, some are direct, some are lyrical, some are lyrical, and some are lyrical, and each song has its own core connotation, giving us a different artistic experience and emotional experience. As the carrier of cultural elements and the cradle of talent training, colleges and universities must assume the responsibility of history, enhance the importance of Chinese art songs, and better integrate Chinese art songs into teaching activities, so that college students can appreciate and learn the classics at the same time, but also let Chinese art songs have a long history.

Through interviews with key informants, the researchers found that the benefits of learning Chinese art songs are numerous. Chinese art songs are not only a simple transplantation of Western art songs, but also a rich enrichment of the diverse culture of the Chinese nation, an interpretation of the "inclusive" characteristics of the Chinese culture, and can promote China's traditional culture and national spirit. Secondly, it can improve students' aesthetic ability, and the significance of the teaching practice of Chinese art songs is to promote the effective promotion of aesthetic education, so that the educated can gradually establish a correct aesthetic sense through the practice of teachers and students, and stimulate the ability of the educated to learn and perceive beauty, so as to ultimately promote the all-round development of the educated. Finally, it can improve students' singing ability, which includes not only the perception of rhythm and pitch, but also the processing of timbre and emotional control. Chinese art songs have a wide range of genres, rich contents, rich repertoire, and works of different levels of difficulty, which are suitable for male and female voice characteristics and voice singing, and can meet the requirements of students at all stages to choose repertoire to a certain extent. Choosing songs with different levels of difficulty according to the different levels of students is conducive to improving students' basic practice, training students' vocalization, controlling breathing, beautifying timbre, etc., and cultivating musical accomplishment. It complies Xu (2021) Cultural inheritance is an important part of the cultural rejuvenation of the Chinese nation, and Chinese art songs, as an excellent representative of China's national culture, are conducive to promoting China's current cultural rejuvenation. Therefore, it is of great practical significance to integrate Chinese art songs into the teaching of vocal music in modern colleges and universities, which can not only inherit music culture, but also enable contemporary students to understand and learn history, and truly understand the significance and importance of cultural inheritance.

2. To construct Chinese Art Songs (1920-1949) Guidebook for teaching of Hainan Tropical Ocean University students.

Through interviews with key informants, the researchers found that the teaching content and teaching methods of the guide book should be combined with theory and practice, combined with the actual situation of students. accord with Zheng, (2019:79) Vocal music guidebooks are an important basis for instructors to determine teaching content and choose teaching methods. Therefore, vocal music teachers should first choose appropriate vocal music teaching guidebook based on a comprehensive analysis and understanding of the

syllabus. In the selection of teaching guidebook, it is necessary to take the teaching objectives in the syllabus as the basis, integrate the basic requirements of the new era for the teaching of music quality of college students, and combine the actual situation of students' vocal music learning and personal ability, timbre and other actual conditions to make selection. In the process of selecting teaching guidebook, attention should be paid to the interspersing of art songs to ensure the rich variety and training value of art songs.

Through interviews with key informants, the researchers found the importance of learning vocal theory and singing skills, and experts suggested that the first chapter of the guide book should be used to learn vocal theory and vocal skills .accord with Wu (2023) In the process of vocal music teaching, Chinese art songs can not only effectively stimulate the artistic inspiration of creators for the external expression of vocal music, but also pay more attention to the cultivation of the independent spirit of art performers, and purify the minds of learners through the vocal artistic beauty of traditional Chinese art songs, so as to present the true value and significance of art songs. At the same time, it integrates diversified Chinese art songs into the vocal music teaching of various colleges and universities, helps students transform boring vocal music professional knowledge into rich and diverse notes and melodies, stimulates their enthusiasm to learn vocal music theory knowledge and performance skills, and lays a solid foundation for future music and art work.

3. To use Chinese art songs singing Guidebook（1920-1949） for teaching students in the experimental group.

Through interviews with key informants, the researchers found that good cultural and artistic accomplishment is very important for learning art Chinese art songs, which have a deep cultural heritage. Compliant with Li (2019). The purpose of vocal music teaching in colleges and universities is to cultivate a solid theoretical foundation of vocal music, good cultural and artistic accomplishment and strong professional ability, and to provide a steady stream of vocal music teaching and vocal performance talents for the society. Since art songs were introduced to China from Europe in the 30s of the last century, they have become one of the indispensable musical genres in vocal music teaching in colleges and universities, and have played a huge role in promoting the development of Chinese art songs and vocal art. With the progress and development of the times, the development of Chinese art songs in college vocal music courses is facing many challenges.

4. To evaluate the result of teaching.

Through interviews with key informants, the researchers found that the most effective way to assess the effectiveness of teaching is through the comparison of test score data. Key informants suggested that at least 3 formative tests should be set up and interspersed in this course. At the end of the course, a summative test and a performance test will be conducted to reflect the student's knowledge and knowledge of Chinese art song。accord with Wang (2016) Vocal music assessment is indispensable in the process of students learning to sing, it can not only play a role in urging students to learn, but also enable students to find their own shortcomings and find the direction of learning from the assessment results and process. Teachers should require students to dress neatly, have natural expressions, and be relaxed in vocal assessment, which is an important factor in training students' overall singing performance.

Recommendation

1. Practical Recommendations

It is suggested that the cultivation of intonation, musicality, rhythm and artistic accomplishment of singers should be strengthened in teaching. Choose the right teaching method for teaching according to the student's talent.

In the teaching of vocal music in colleges and universities, it is necessary to pay attention to the study of Chinese art songs and inherit the traditional vocal music culture.

2. Recommendation for future research

Regularly evaluate the teaching effect of the guidebook, listen to the feedback of experts and students, and continuously improve and refine the content and teaching methods of the workbook.

In short, the compilation of this book provides a good way for the teaching and inheritance of Chinese art songs. This study has universal practical significance and reference value for the improvement of the teaching of vocal music in the School of Art, Hainan Tropical Ocean University.

References

Bao, H. (2021). Research on Art Song Teaching in Higher Vocational Colleges. *Contemporary Music.* (02), 42-44.

Chen, X. (2018). Personal Views on the Characteristics of Chinese Art Songs During the May Fourth Period. *Voice of the Yellow River.* (11), 32-33.

Feng, Y. (1997). On the Development Context of Art Songs in China During the 30s and 40s and Their Application Value in Vocal Music Teaching. *Tsinghua University Journal* (Philosophy and Social Sciences), (02).

Gao, G. (2015). The role and significance of Chinese art songs in vocal music teaching in universities. *Music Time and Space.* (23), 117.

He, T. (2020). A Brief Discussion on the Role of Modern Chinese Art Songs in Vocal Music Teaching. *The Voice of the Yellow River.* (10), 170-171.

Li, J. (2019). The Role of Chinese Art Songs in University Vocal Music Teaching. *Northern Music.* (15), 183-184.

Lin, Y. (2022). Reflections on the International Development of Chinese Art Songs. *The Art of Singing.* (12), 34-37.

Song, X. (2018). The Role of Chinese Art Songs in University Vocal Music Teaching. *Contemporary Music.* (04), 37-38.

Wang, X. (2018). Analysis of the Application Value of Chinese Art Songs in Vocal Music Pedagogy. *Northern Music.* (02), 184.

Wang, H. (2016). On the Importance of Vocal Music Assessment for Students' Daily Vocal Music Learning. *Northern Music*. 4 (0), 104.

Wu, K. (2021). Research on the Practical Teaching Model of MOOCs in Music Education Specialty. *Art Criticism*. (4), 91-93.

Wu, R. (2023). Research on the Performance of Chinese Art Songs. *Art Panorama.* (05), 23-25.

Xie, M. (2021). Research on the Application of Chinese Art Songs in University Vocal Music Teaching. *Grand View* (Forum). (05), 46-47.

Xu, Z. (2021). Interpretation of the Nationalized Performance Thinking of Chinese Art Songs. *Drama Home*. 84-85.

Zhang, J. (2021). The Value Embodies of Early Chinese Art Songs in Vocal Music Teaching—Taking Nie Er's Work "Mei Niang Qu" as an Example. *Art Panorama.* (20), 107-108.

Constructing Fundamental Violin Guidebook for First-year Music Major Student at Hainan Tropical Ocean University, Sanya City, Hainan Province, The People's Republic of China

Liu Lili,
Chutasiri Yodwised and Tanit Kongkumnerd
Bangkokthonburi University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: nicha.musiced@gmail.com[1]

****

Abstract

The purpose of this paper were: (1) To study violin teaching method for the beginners;(2) To construct fundamental violin guidebook for the beginners;(3) To use fundamental violin guidebook for beginners; and (4) To evaluate the result of teaching by using the guidebook.

The research method of this study was a mixed research method combining qualitative and quantitative. The researcher used an interview three key informants, compiled a fundamental violin guidebook, and conducted teaching experiment by using the guidebook, the samples are 23 violin students majoring in music from Hainan Tropical Ocean University.

The research findings were: (1)The teaching method of violin should be combined with theory and practice, set up teaching strategies from basic to advanced according to students' ability and level, and gradually guide students to develop skills and music understanding ability; (2) Fundamental violin guidebook contained four chapters: Basic theoretical knowledge of violin, Violin basic skills training, Violin Scales and Etudes, Chinese and Western violin music; (3) Using the guidebook to teach students had 15 lessons, each lesson last for 90 minutes, evaluated by a comparison of formative and summative tests; and (4) The results of teaching showed that the students' rational average scores of formative and summative tests was 80.15/86.73 met with hypothesis which mean the Fundamental violin guidebook was effective and good for further use.

Keywords: Constructing; Fundamental Violin Guidebook; First-year Music; Major Student; Hainan Tropical Ocean University; Sanya City; Hainan Province; The People's Republic of China

Introduction

With the in-depth change and development of our country's social economy, and under the practice and inquiry of education and teaching, the cause of education develops vigorously. On the basis of attaching importance to professional education, more colleges and universities have enhanced their understanding of quality education, so they have increased their educational investment in this aspect. Under this background, many college students participate in the class of art education. The violin, as an elegant and classic bowstring instrument, has been widely concerned by college students. The opening and promotion of violin courses in the process of art education in colleges and universities makes violin learning with the vigorous development of art education recognized by the majority of students (Wang, 2019).

[*] Received: February 3 2024; Revised: February 27 2024; Accepted: February 29 2024

Violinist master of string instrument, is an important part of orchestral music, widely spread in the world. The violin has a total of four strings, which vibrate by the friction between the string and the bow, and then transmit the vibration to the back plane through the sound column in the resonance box. The resonance generated by these parts produces a harmonious and loud sound (Li, 2019). As one of the most important Musical Instruments since the 17th century, the violin is still sought after by people all over the world. In the process of globalization, the opportunities for Chinese youth to accept foreign culture are increasing gradually. With its unique appearance and graceful and melodious timbre, violin attracts more and more people to study and practice violin. In view of this, many ordinary universities also set up violin majors to meet the learning demands of students (Wang, 2017).

The violin elective course in colleges and universities is a new course in recent years, which aims to improve the comprehensive quality of college students and cultivate more comprehensive talents. As a difficult western art to master, violin learning helps to cultivate students' perseverance and perseverance. Ordinary colleges and universities offer violin elective courses, not only make students master the basic string playing skills, but also improve students' music appreciation, increase music knowledge, and deepen music culture. For students majoring in music, learning violin can not only directly apply the performance skills learned in the future art practice activities, but also play an auxiliary role in the learning of other similar arts (Li, 2019).

Learning violin can develop people's intelligence due to the common movement of hand, brain, eye and ear, which is an indisputable fact today. At the same time, we should also realize that it has a great effect on the improvement of people's non-intellectual factors (such as attention, perseverance, patience and carefulness, etc.)

When college students initially learn the violin, their motivation for learning is first based on interests and hobbies. Therefore, in the process of violin learning, teachers should pay attention to the cultivation of interest in violin, take the means to make the classroom atmosphere become vivid, so that the classroom instrumental practice and musical performance of the two very important aspects of organic combination. In the background of ordinary colleges and universities, the teaching of violin elective course embodies many unique advantages that cannot be compared with other educational backgrounds, which makes the learning efficiency far greater than that of children's violin collective class. This teaching form can be popularized in music classes of ordinary colleges and universities. Therefore, it is of great theoretical value and practical significance to study and improve the teaching and research of violin collective lessons in colleges and universities in China (Wang, 2017).

At present, among the teaching materials written for violin beginners in China, there is a good reputation of "Children's Violin Collective Course", but the teaching materials are aimed at children, and the learning need of college students are essentially different from those of children. Most of the textbooks are children's songs and campus songs, as well as some folksongs before the 1980s, which do not meet the learning of college students. There are also teaching materials for violin group lessons abroad, such as the German "Homan Violin Basic Course", which is more systematic in content. In many colleges and universities in China, this textbook is used to carry out violin group lessons, but its content is very long, and many tunes are not popular, which is not conducive to learning in violin group lessons. Therefore, the effect will be more reasonable if the appropriate textbook is selected.

To sum up, through the analysis of the above points, in recent years, because the optional course of musical instrument has been included in the compulsory course of music major in normal schools, with the increase of the number of students year by year, more and more students begin to learn violin courses. However, most of the teaching materials for violin beginners are aimed at children, so the researcher believe that a fundamental violin guidebook should be constructed for college students to help them deeply understand the basic knowledge of violin and basic training methods of violin. While effectively improving students' performance skills and ability to appreciate music works it is necessary to further improve students' artistic accomplishment and cultural connotation. This is the teaching goal of every college violin teacher.

Research Objectives

1. To study violin teaching method for the beginners.
2. To construct fundamental violin guidebook for the beginners.
3. To use fundamental violin guidebook for beginners.
4. To evaluate the result ofteaching by using the guidebook.

Research Methodology

This study is a mixed method between qualitative research and quantitative research
Qualitative: Interview, Observation
Quantitative: Formative test. Summative test. Performance test

Population

45 first-year violin beginners majoring in music from Hainan Tropical Ocean University.

Sample

Simple random sampling 23 students studying fundamental violin course.

Research Conceptual Framework

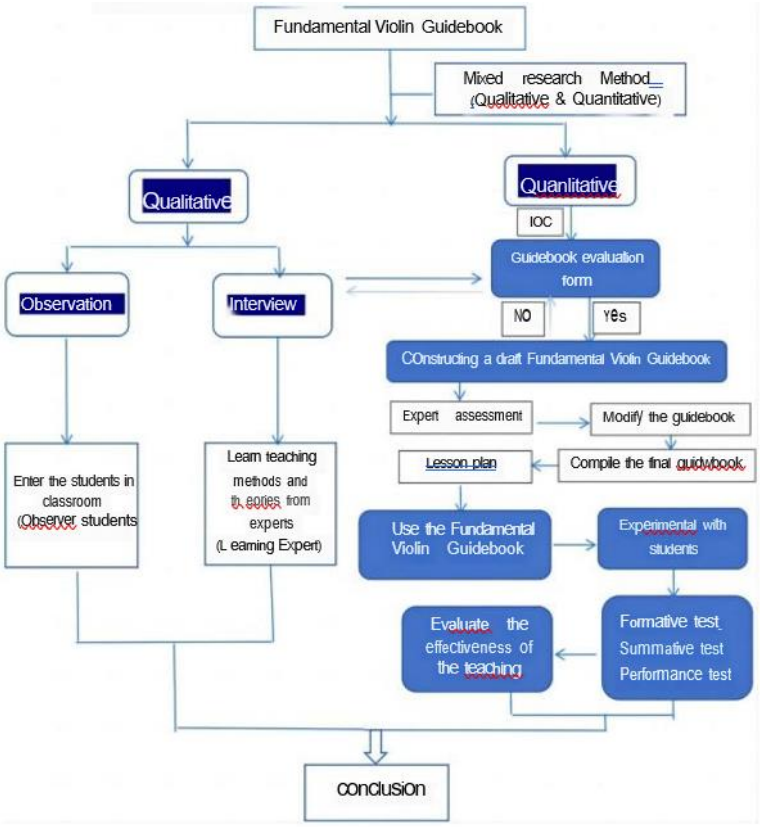

Figure 1 Research Conceptual Framework

Research Results

1. To study violin teaching method for the beginners

Through interviews with violin education experts, reaseracher selects a series of basic teaching repertoire suitable for beginners for students, the “Fundermental Violin Guidebook” should comprehensively cover the fundamental technique of the violin and the importance of musical performance, including detailed instructions on the form and training of the left and right hand, and how techniques can be applied to different styles of music. Teaching research and practical performance demonstrations help improve students' understanding and application. The guide book will be written with a combination of traditional and modern teaching concepts, based on the “Suzuki Violin Textbook” and the “National Violin Performance Grade Examination Collection”. The content includes basic theory, scales, etudes, and interpretation of Chinese and West music, emphasizing cross-cultural elements and different styles of violin playing. In addition, the textbook is also designed to stimulate students' enthusiasm for performance, including the fundamentals of performance and stage performance skills. Formative tests, summative tests and performative tests are used to evaluate students' learning results.

2. To construct fundamental violin guidebook for the beginners

By studying violin teaching methods and strategies from experts, the researchers concluded that the Basic Violin Guidebook should combine theory with practice, comprehensively cover the basic theoretical knowledge of violin, basic techniques and the importance of music performance, emphasize the training of basic skills, and how to apply techniques to different styles of music. The guidebook should be compiled with a combination of traditional and modern teaching concepts, in addition, the guidebook also aims to stimulate students' enthusiasm for performance and enhance their aesthetic ability.

The guidebook is divided into four parts: Chapter 1: Violin construction and basic theory; Chapter 2 Basic violin training; The third chapter scales and etudes; Chapter IV interpretation of Chinese and foreign violin works. This guide book is designed to help students enter the world of the violin and learn the basic playing methods of the violin, providing a comprehensive study guide to the fundamentals of the violin for beginners.

The first chapter describes the basic concepts of violin, from understanding the various components of the instrument such as neck, strings, codes to mastering the tuning methods and skills. At the same time, the guide also introduces the daily maintenance of the instrument, teaching students how to care for and maintain their violin, and keep the instrument in the best condition. In addition to hardware knowledge, this chapter covers the basics of music theory, such as reading staff, understanding pitch and rhythm, and basic musical terms and symbols. The combination of theory and practice helps students build a solid foundation in music and technology under the right guidance, laying a solid foundation for further learning and development.

This chapter mainly focuses on the practice of basic violin playing skills. It covers the basic skills of the lefthand and the right hand, including the finger position of the left hand, the string method, and the bow holding and control skills of the right hand. At the same time, the content of this chapter also includes the left and right hand finger change exercises, string change skills, and the right hand bow change action. In addition, this chapter also introduces the training of intonation and rhythm, the training of timbre and strength, and how to train the strength control. These exercises are designed to help students build a solid foundation of playing techniques that will serve as a foundation for higher level learning.

The third chapter is devoted to scale practice and the study of etudes. The content covers basic major and minor scale exercises such as the A major, G Major and B flat major scales, as well as melodic minor scales in a minor and g minor. At the

Same time, this chapter also includes advanced exercises for higher levels, such as the D major, C major, and F major scales. In the etude part, according to the recommendation of experts and referring to the Chinese music grading system, the pieces of different difficulty levels from level 1 to Level 5 are selected, and two practice pieces are provided for each level for students to practice and master. Through systematic practice, students can not only familiarize themselves with scale patterns, but also improve their playing skills and musical understanding.

The fourth chapter deeply discusses the interpretation and interpretation of Chinese and foreign classical violin repertoire. The Western section focuses on the analysis and interpretation of classical Western violin works and instructs students on how to perform these works. In the section of Chinese works, this chapter specifically describe show to interpret red patriotic songs, and gives a detailed interpretation of the background and emotion of such works. In addition, this chapter also specifically introduces the unique style and playing

method of Hainan violin works, so that students can understand and master the art of violin playing more comprehensively. Through this rich and diverse repertoire, students will be able to improve their artistic expression and music understanding.

3. To use fundamental violin guidebook for beginners

The teaching process is divided into four stages. The first stage introduces the basic theory of the violin in detail, including the name of each part of the instrument, the function and the basic playing posture. In the second stage, students will learn basic playing skills under the guidance of the teacher, such as correct finger placement, basic string pressing and bowing. In the third stage, students improve their playing skills by practicing different etudes, and learn how to control intonation and rhythm. In the fourth stage, teachers will display teaching achievements through students' performance, further stimulate students' learning interest, strengthen students' understanding of music integrity and cooperation, as well as music emotional expression and interpretation of different styles of music.

4. To evaluate the result of teaching by using the guidebook

The formative test, summative test and performance test were carried out on 23 first-year students in Hainan Tropical Oceanography College to verify the validity of the Fundamental Violin Guidebook. The students took formative tests three times at week 4, 8 and 15, and summative tests at week 16. The stage was finally presented in Week 17.

Summary: That the Fundamental Violin Guidebook has high practical value and can be applied to violin teaching. The experts gave positive evaluation on the overall achievement level of the students, which further proves the effectiveness of the teaching materials and the applicability of the teaching methods. This is a very encouraging result and shows that the violin guidebook written by the researchers can help students improve their skills and enhance their musical expression, and the effectiveness of the use of the guidebook has been recognized by experts. Researchers will continue to improve and improve to meet the higher needs of students and teachers. Students' ratings were generally high and relatively evenly distributed, with only a small number of students showing large fluctuations in their ratings. These data show that the guidebook has a good guiding effect on improving students' basic violin playing skills, and the guidebook can provide reference experience for junior violin students.

Discussion

Experts suggest that the construction of the guidebook should combine Eastern and Western teaching methods that related with Zhang (2018) concluded in his research inheriting the rigor of Soviet violin education while also absorbing Western flexibility and innovation. Therefore, researchers adopt a combination of Chinese and western methods in the construction of fundamental violin guidebook. Experts suggest that violin teaching should pay attention to the training of basic skills, through the training of basic skills, students can establish a solid technical foundation for the future of advanced skills and artistic performance to lay a solid foundation. At the same time, teachers should flexibly adjust the teaching content and methods according to the different levels and needs of students to ensure the maximum learning effect of students. This view is related with Feng (2005) research that Chinese violin education pays special attention to the training of basic skills, such as intonation, rhythm, timbre, etc., to lay a solid foundation for students' future development. Since the 1980s, the study of violin theory, especially the study of violin playing technique, has made considerable progress. The research content is rich, which not only focuses on the

improvement of violin playing skills, but also involves the artistic content of performance performance and music interpretation. This is used in chapters 2, 3, and 4 of the guidebook. Western violin performance should pay attention to the process of emotional communication. That related with Meng (2017) study on the interpretation of violin works, and experts recommend a thorough understanding of the characteristics of the Italian violin school: First of all, this school attaches great importance to the expression of emotions, regards the creation and performance of the violin as the process of conveying emotions, and pursues the expression of emotions to the extreme, so as to show extreme exaggeration and intoxication style. Second, the school advocated maximizing the performance potential of the violin as an instrument, and as a result, many players made innovations in the design and manufacture of the violin to enhance its musical expression, which achieved remarkable results. Violin beginners should follow the moderate principle of emotional expression in their interpretation of the music, which should not only accurately convey and interpret the emotion and style of the work, but also not over-express it. This is used in chapters 3 and 4 of the guidebook.

Recommendation

1. Practical Recommendations

Recommendations for violin teacher training include technical upgrading, pedagogical research, psychological understanding of students, and development of diversified teaching content to deepen teachers 'understanding of teaching materials and advanced pedagogy to ensure that they can effectively apply these strategies in the classroom.

1) Technical grinding and updating

Regularly hold violin technical seminars and invite famous violinists to share their advanced playing skills.

Organize lectures and workshops focusing on music theory, performance interpretation and modern violin techniques, such as multi-part performance and interpretation of modern music works.

2) Teaching innovation

Introduce and explore a variety of teaching methods, including Suzuki teaching method, Orff music education method, etc., to adapt to the needs of different learners. Provides strategic training on how to combine technical training with musical expression.

2. Recommendation for future research

To increase student engagement and deepen their music learning experience, here are some specific suggestions for teaching violin basics:

1) Increase interaction and participation:

Encourage students to showcase their technical and artistic achievements through student violin recitals.

Arrange regular internal and open competitions to stimulate students' competitive spirit and improve performance.

Create workshops, especially master classes with renowned violinists, to not only provide students with the opportunity to learn, but also stimulate their passion for music.

2) Curriculum integration:

In the course design, violin teaching is combined with other art forms such as piano, dance, chorus, etc., to enhance the interdisciplinary learning experience. Implement project-based learning that encourages students to work in teams to create musical compositions, which will promote teamwork and artistic creativity.

References

Feng, H. (2005). Research on Chinese instrumental performance theory in the new period. *Huang Zhong (Journal of Wuhan Conservatory of Music).* (02), 65-73.

Li, Q. (2019). The use of the Fabian violin school in China's violin teaching. *Sichuan Theater*. (09), 146- 149.

Meng, L. (2017). On the influence of the western violin school on China. *Tomorrow 's Style*. (22), 113.

Wang, L. (2017). The integration of Chinese and Western music culture from Chinese violin art. *Chinese Literary Artist*. (11), 88.

Wang, Y. (2019). An Exploration of the Development of Orr and Russian Violin Music Art. *Art Research*. (02), 145- 147.

Zhang, J. (2018). On different teaching objects of violin and their psychological characteristics. *Northern Music*. (09), 196.

Compiling Piano Improvisation Exercise Book for Grade 3 Student at School of Music University of Jinan, Shandong Province, China

Wang Chenchen,
Chutasiri Yodwised and Auncan Chareonsrimueang
Bangkokthonburi University, Thailand
Corresponding Author, E-mail:24265830@qq.com

****

Abstract

The purpose of this study were: 1)To study Piano Improvisation from experts.2) To create piano Improvisation exercise book. 3) To teach students in the experimental group by using piano improvisation exercise book evaluated and approved by IOC. 4) To evaluate the effect of piano Improvisation exercise book for teaching piano Improvisation.

This study adopts qualitative and quantitative research methods. In the qualitative research, it's interviewed experts and made specific tracks suitable for grade 3 students according to the interviews of` experts, with the aim of improving students' interest in learning Piano Improvisation and their performance ability, and observing students' learning dynamics. In the quantitative research, through the evaluation of the exercise book of Piano Improvisation by the International Olympic Committee, 10 third-grade students were selected from a group of 24 students in School of Music University of Jinan to carry out experiments. Combined with the Piano Improvisation exercise book, the test scores were collected and compared through formative tests (triple) and summative tests to test the learning effect of students using the Piano Improvisation exercise book.The results show that: (1)Through the study and interview of Piano Improvisation teaching experts, suitable for Grade 3 students at School of Music University of Jinan were made, and a teaching guide combining theory with teaching was made by reading relevant literature on Piano Improvisation teaching. (2) The evaluation score of the Piano Improvisation exercise book is 0.72>0.50.Experts believe that the design and implementation of the Piano Improvisation exercise book is very reliable, reasonable and comprehensive, which meets the requirements of the Piano Improvisation exercise book and can be used as a reference for students to learn Piano Improvisation. (3) Through three formative test scores and the final summative test scores, from the first formative test score (all of students get Grade C) to the summative test score (100% get Grade B or above), the results show that this book has a good guiding role in improving Jinan students' ability to learn Piano Improvisation, and also proves that Jinan students are increasingly enthusiastic about learning Piano Improvisation.(4)Generally speaking. By compiling this exercise book, we have provided a valuable teaching resource for music educators and students in Jinan University, and also made positive contributions to the innovation and development of piano teaching.

Keywords: Compiling; Piano Improvisation Exercise Book; Grade 3 Student; School of Music University of Jinan; Shandong Province; China

* Received: February 7 2024; Revised: February 28 2024; Accepted: February 29 2024

Introduction

Piano improvisation refers to the improvisation and performance of music without relying on pre prepared scores or scores. This technique allows piano players to demonstrate their unique style and musical personality, as well as a deep understanding of musical language. Piano improvisation includes piano improvisation accompaniment. Compared to traditional music with fixed scores, improvisation requires performers to proficiently master basic music theories such as scale, chord progression, rhythm, and have the ability to react quickly and make immediate decisions. In addition, understanding and mastering music style is also the key to success (Sowash, 2007).

The history of piano improvisation can be traced back to the classical music period, with composers such as Bach, Mozart, and Czerny all known for improvisation. In the romantic music era of the 19th century, improvisation became an important way for musicians to showcase their emotions and personalities. In jazz and blues music, improvisation has become a core skill. In the 20th century, jazz music became the main representative of improvisation. (Randall, 1993).

Piano improvisation has had a profound impact on the field of music education. With the development of music education, people have gained a deeper understanding of the goals and methods of piano teaching. In addition to traditional classical piano performance teaching, the demand for improvisation is also gradually increasing. Some educational institutions and music schools have begun to attempt to incorporate improvisation into piano teaching courses, or offer specialized improvisation courses to meet students' needs for diverse music skills.

The piano improvisation and accompaniment courses in China started with the teaching of song improvisation, and in the process of popularization and improvement, improvisation accompaniment gradually combined with the systematic keyboard harmony and improvisation teaching, forming a common development, close and inseparable relationship. Therefore, the author will discuss them together. Piano improvisation and accompaniment courses are a comprehensive music skills course developed based on the actual needs of higher normal education and music education majors in China. Their nature belongs to an emerging and interdisciplinary discipline. In 2006, the requirements for piano impromptu accompaniment teaching were officially put forward in the "Teaching Guidance Outline for Undergraduate Compulsory Courses of Musicology (Teacher Education) in National Ordinary Higher Education Institutions" - "Piano Course Teaching Guidance Outline" issued by the General Office of the Ministry of Education. Since 2005, the graduate program "Piano Improvisation and Teaching Research" has been officially offered at Shanghai Conservatory of Music. At the same time, the teaching content of the department has further standardized and systematized. In 2006 and 2009, Shanghai Conservatory of Music officially published the graduate specialized textbook "Keyboard Harmony and Improvisation Tutorial" (Volume 1 and Volume 2) jointly written by Sun Weiquan and Liu Dongyun, filling the gap in this field of music education graduate textbook. From then on, the teaching system of improvisation at the low, medium, and high levels in China was officially established and gradually consolidated.

At present, the teaching materials for improvisation and accompaniment in undergraduate universities across the country are not yet unified. The focus of this article is to develop a piano improvisation exercise book suitable for undergraduate learning from the perspective of the rationality of teaching content and high acceptance of students. It does not only stay at the theoretical level, but also tests research results based on practice and experiments to make it more practical. Therefore, the research object and content, as well as the practicality of the research results, are one of the innovations of this topic when designing the theme.

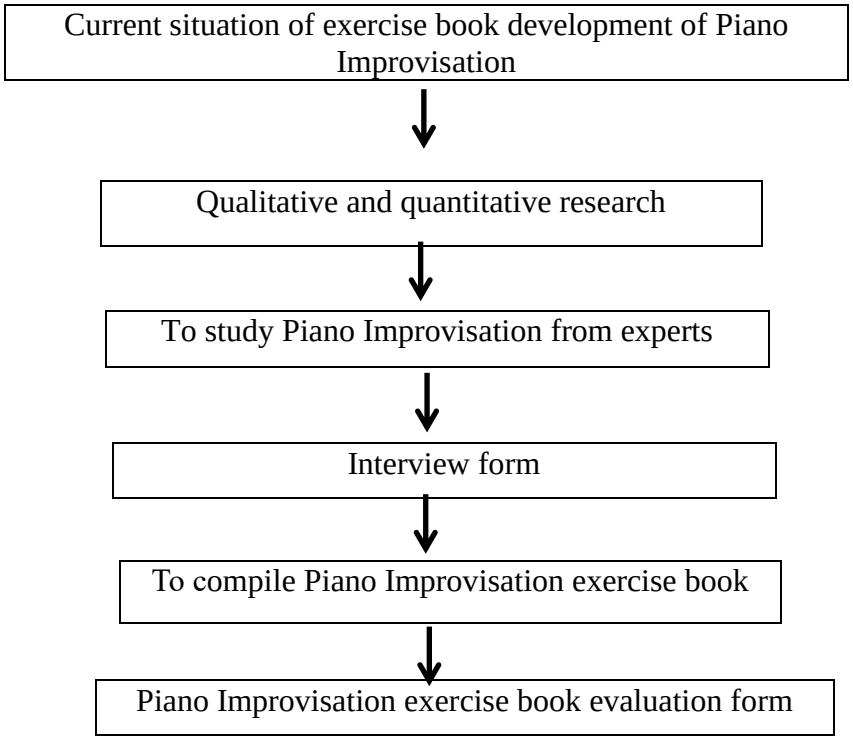
Research Objectives

1. To study piano improvisation from experts.
2. To create piano Improvisation exercise book.
3. To teach students in the experimental group by using piano improvisation exercise book.
4. To evaluate the effect of piano Improvisation exercise book for teaching piano Improvisation.

Research Methodology

This research is a mixed research method between qualitative and quantitative research.

Research Conceptual Framework

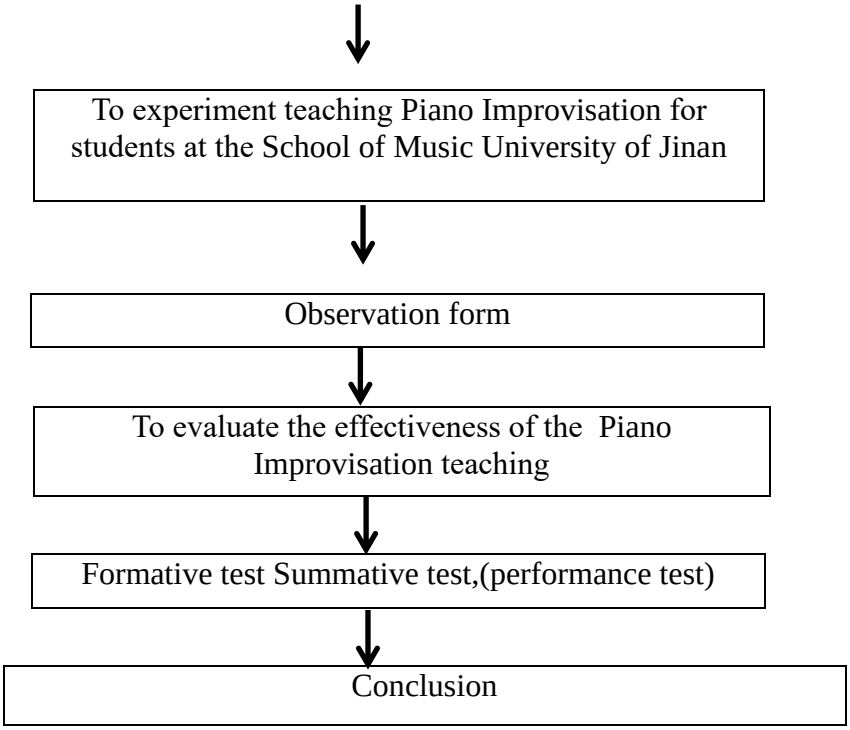

Figure 1 Research Conceptual Framework

Research Results

1. To Study Piano Improvisation From Experts

Through interviews with piano improvisation experts, four piano improvisation track suitable for grade 3 students at School of Music University of Jinan were made, and the exercise book combining theory with teaching was made by reading relevant literature on piano improvisation teaching.

2. To Compile Piano Improvisation Exercise Book

This piano improvisation exercise book is divided into four chapters, including the development course, knowledge of music theory, piano skills, piano improvisation construction way and other basic knowledge of piano improvisation. At the same time, there are four popular tracks of piano improvisation to learn to play, This exercise book aims to help students master the theory knowledge and playing skills of piano improvisation. let them enjoy playing piano improvisation and understand piano art.

3. To Teach Students In The Experimental Group By Using Piano Improvisation Exercise Book.

The teaching process is divided into four stages. The first stage introduce the conception of piano improvisation and background knowledge of the music,introduce the theoretical knowledge related to the music, and construct the music harmony. The second stage instruct the students on how to improve their piano skills. The third stage explain how to construct the musical framework and musical fabric of piano improvisation,and apply it to the actual playing.The fourth stage shows the learning results.

4. To Evaluate The Effect Of Piano Improvisation Exercise Book For Teaching Piano Improvisation.

Ten students passed the formative test, summative test and performance test.which proved the effectiveness of this piano improvisation exercise book.

In the first formative test, All the students got Grade C (60-74)without Grade D .In the second formative test, one student got Grade B (75-84), and nine students got Grade C (60-74) without Grade D.And in the third formative test, nine students got Grade B(75-84), one student got Grade C (60-74).In the summative test, three students got a Grade A (85-100 points). The results show that the number of test scores is on the rise, all the students' scores are rising.Finally, three students got an A-level.which proves that this exercise book has a good guiding role in improving students' ability to learn piano improvisation, and also shows that students' enthusiasm for learning piano improvisation is getting higher and higher. This piano improvisation exercise book is successful and can provide some reference experience for other universities.

In the performance test,among the 10 students, 9 scored above (5-4.0)(excellent), 1 scored between(3.9-3) (Very good) . These data show that after 16weeks of study, 100% of the students have achieved good results, and the playing skills and emotional expression ability of piano improvisation have made great progress.The students performed very well.

Discussion

Based on the research objectives, the discussion will be presented as follows:

When reading the teaching literature of piano improvisation. the contents of discussion include music theory and techniques, methods and techniques of improvisation, case studies and exercises, music psychology, etc,in order to help researchers better understand the teaching of piano improvisation ,these discussion topics aim to help researchers fully understand and master the skills of piano improvisation, while also providing theoretical knowledge and practical advice to foster researchers growth and development in improvisation (Evans, 2001).

Before compiling "Piano Improvisation exercise book", according to the research objectives, the discussion contents are as follows:

Content and structure of the exercise book: We discussed that the piano improvisation exercise book needs to comprehensively and systematically introduce the application of piano improvisation teaching, from music theoretical knowledge, music expression ability to performance skills, improvisational thinking, so that readers can fully understand the teaching form of the piano improvisation course. We also discuss how to improve the practicality and comprehensiveness of piano improvisation (Mortensen, 2020).

This discussion laid a solid foundation for the compilation of the piano improvisation exercise book. We believe that through our efforts, this exercise book will become a valuable resource to help more people understand piano improvisation teaching.

When discussing how to teach piano improvisation to Jinan University students. we seriously considered the research objectives and drew the following key points:

(1) Expert participation: We emphasize the importance of inviting experienced experts. The experts are all university professors with rich experience in teaching piano improvisation. Their professional knowledge and personal experience can not only enrich students' learning experience, but also stimulate their potential for piano improvisation.

(2) Evaluation and feedback: It is conducive to promoting students to objectively understand the learning level, their own development status quo, active and active development. It is beneficial to promote teachers to objectively understand the development level of students, analyze the effectiveness of education and teaching, reflect on the education and teaching methods, and promote the curriculum reform scientifically. It is beneficial to promote the school to understand the development status of students, grasp the law of students' learning, and effectively change the mode of talent training. It is conducive to promoting the reform of the evaluation mode and changing the practice of evaluating the students with the test result as the only standard. Regular assessments will help to track student progress and find direction for improvement to ensure the effectiveness of the teaching approach (Wigram, 2004).

By considering these key points, our discussion aims at developing a comprehensive and diverse teaching scheme for piano improvisation in Jinan University. We believe that the implementation of these strategies will create a dynamic and rich learning environment for students and develop an interest in piano improvisation.

When discussing how to evaluate the teaching effect of the piano improvisation taught by Jinan University, we carefully considered the research objectives and came to the following points:

(1) Evaluation of academic performance:Evaluation and assessment can be conducted by means of achievement report, performance and observation. Results report, performance, view at the same time still by all the piano teacher collective score, on the spot, namely the reviews, if time allows can also assign personnel to students play one by one, let the students in listening comments, have an objective and fair evaluation of themselves, find deficiencies, clear the direction of learning. This way of assessment and assessment not only evaluates the students' piano learning performance, but also achieves the purpose of leading, demonstrating and motivating (Burnsed, 1978).

(2) Expert evaluation:We invite experienced piano improvisation professional teachers in the evaluation process. Their professional knowledge can provide valuable opinions for students' progress and the effectiveness of teaching methods (Damron, 1973).

By considering these key points. our discussion aims at making a comprehensive evaluation plan and effectively evaluating the teaching effect of piano improvisation taught by Jinan University. We believe that the multi-directional evaluation method will provide valuable insights for understanding students' learning experience and better serve the teaching of piano improvisation.

Recommendation

According to our research results and experience in compiling the exercise book, we put forward the following suggestions to ensure that the exercise book achieves the best effect in teaching practice:

1. Policy Formulation Suggestions

Teacher training: provide training and lectures for piano improvisation educators, so that they have a clear understanding of the use and teaching methods of exercise book and use them properly in teaching practice.

2. Practical Application Suggestions

Student participation: Encourage students to participate in piano improvisation performances, and competitions, and improve their practical experience and music perception with piano improvisation.

Strengthen the interaction between teachers and students: Teachers and students engage in improvisational playing together, creating vibrant and enjoyable music through spontaneous interaction, expanding possibilities for music exchange and collaboration.

Developing personal style: Discovering individual musical characteristics and styles, attempting to integrate one's own emotions and experiences into improvisational playing, and creating unique and personality-rich music compositions.

Creating original music: Transforming the creativity from improvisational playing into original music compositions, and recording, sharing, or performing them.

3. Suggestions For Further Research

Continuous improvement: regularly evaluate the teaching effect of the exercise book, listen to the feedback from teachers and students, and constantly improve and perfect the content and teaching methods of the piano improvisation exercise book.

In general, by compiling this exercise book, we have provided a valuable teaching resources for piano improvisation educators and students in the School of Music of Jinan University, and also made positive contributions to piano improvisation. I hope this exercise book will better help students learn systematic piano improvisation classes.

References

Burnsed, C. V. (1978). *The Development and evaluation of an introductory Jazz Improvisation Sequence For Intermediate Band Students*. University of Miami.

Damron, B. L. (1973). *The Development and evaluation of a Self-instructional Sequence In Jazz Improvisation*. The Florida State University.

Evans, R. (2001). *How to Play Piano: Everything You Need to Know to Play the Piano*. St. Martin's Publishing Group.

Mortensen, J. J. (2020). *The Pianist's Guide to Historic Improvisation*. Oxford University Press, USA.

Randall, M. O. (1993). *The history of piano improvisation in western concert music*. University of Cincinnati.

Sowash, B. (2007). Improvisation at the Piano: A Systematic Approach for the Classically Trained Pianist. *The American Music Teacher*. 57 (3), 61.

Wigram, T. (2004). *Improvisation: Methods and techniques for music therapy clinicians, educators, and students*. Jessica Kingsley Publishers.

Constructing Carl Orff Teaching Method Guidebook for Teaching Preschool Students at Jinan Central Kindergarten, The People's Republic of China

Feng Yinuo,
Chutasiri Yodwised and Sukontha Yimsangyard
Bangkokthonburi University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: nicha.musiced@gmail.com[1]

****

Abstract

The purpose of this study is: first, to learn carl Carl Orff teaching method; Second, create Carl Orff music teaching method guidebook; Thirdly, the experimental teaching of Carl Orff Teaching Method Guide was carried out in the second grade of Jinan central kindergarten. Fourth, evaluate the teaching effect. The starting point of the research is as follows: First, Carl Orff music teaching method has not been widely used in preschool children's music education in China; Second, teachers and parents have misunderstandings about Carl Orff music teaching method; Thirdly, there are few literatures and experimental data about Carl Orff music effect; Fourthly, Carl Orff music teaching method needs to be combined with local culture.

Therefore, this study will adopt a mixed research method combining qualitative research and quantitative research, select Jinan Central Kindergarten in China as the experimental teaching base, and take two classes of children in the kindergarten as the research objects, and then conduct experimental teaching for 12 weeks and 24 classes. The core purpose is to explore whether Carl Orff music teaching method can promote children's music education. In this process, based on the interview results of three key informants, combined with the results of literature review, the "Carl Orff Teaching Method Guidebook" was constructed. According to the teaching effect, Carl Orff' music teaching method is of great value in promoting children's musical ability, which not only enriches the literature research and experimental data of the education system, but also promotes the popularization of Carl Orff music teaching method in China.

Keywords: Constructing; Carl Orff Teaching Method; Guidebook; Teaching Preschool Students; Jinan Central Kindergarten; The People's Republic of China

Introduction

Early childhood education is the beginning of the whole life education, an integral part of basic education, and a basic period for future life study, so it is also the foundation stage of school education and lifelong education. For this reason, the selection of educational methods is very important in the process of early childhood education. Carl Orff music teaching method is a music education system founded by Carl Orff, a music educator and composer. It takes "original music" as the basic educational concept and requires students to participate in it not as listeners, but as performers. In Carl Orff music class, children can truly feel the art, especially through the connection between music and dialogue, rhythm, drama, dance, painting, sculpture and other arts, so as to listen, imagine and identify various types of sound sources under the

* Received: February 7 2024; Revised: February 28 2024; Accepted: February 29 2024

guidance of teachers. In this sense, Carl Orff music teaching method is not only a teaching method, but also a teaching idea and attitude. As Carl Orff said, "The original music is not just a single music, it is closely combined with action, dance and language. It is a kind of music that people must participate in, that is, people participate in it not as listeners, but as singers. The original music is close to the soil, natural and organic, which can be learned and experienced by everyone and is suitable for children. " (Orff, 1986).

With regard to the original nature, William Keller's Original Music: A Preliminary Study on the Definition plays a vital role in people's understanding and understanding of "Original Music" and "Original Nature" music education. He combed and summarized Carl Orff Music for Children, and defined "original" from two levels, namely, natural basis and people-centered. It can be seen that, as an advanced music education system, Carl Orff teaching method has an important influence in the world.

The education system advocates the advanced music teaching method of diversification, comprehensiveness, localization and original nature. Carl Orff teaching method can be improved and applied in many regions and ethnic groups, which is also an important reason why the system can be transplanted into eastern culture. In view of the current development of basic music education in China, "we should adhere to an open and harmonious attitude, learn from excellent methods, learn scientific concepts, and use advanced teaching methods to contribute to music education in China." (Li, et al., 2002).

By consulting the works, academic papers and periodicals related to Carl Orff music teaching, most of the current studies focus on Carl Orff music education theory or systematically introduce Carl Orff music teaching system, while there are few related studies on lesson design from the perspective of teaching practice, which is also the key direction of this study. By participating in Carl Orff teaching training, learning excellent foreign teaching video cases, learning Carl Orff teaching methods, investigating the current situation of kindergarten music classroom education in China, trying to integrate Carl Orff teaching ideas into school music textbooks, and designing lessons suitable for kindergarten classroom teaching, which is the starting point of this paper.

Research Objectives

1. To study Carl Orff teaching method
2. To construct Carl Orff music teaching method guidebook
3. To experiment teaching children Carl Orff teaching method guidebook with kindergarten second grade at Jinan Central Kindergarten.
4. To find out the result of teaching

Research Methodology

This study uses a combination of qualitative and quantitative research methods. Adopted: Interview form; Observation form; Formative Test Form; Summative Test Form; Performance Test form.

Population

In this study, the central kindergarten in Jinan was selected as the experimental teaching base, and the students in two classes in the kindergarten were taken as the research objects, and then the experimental teaching lasted for 12 weeks and 24 classes. The purpose is to explore whether Carl Orff music teaching method can promote children's music education.

Samples

The researcher selected two second grade classes in Jinan kindergarten as samples and divided them into traditional classes and experimental classes. The total sample size is 60 people. Among them, there are 32 boys and 28 girls with an average age of 4 years and 3 months. In addition, there are 30 children in the traditional class, with 15 boys and 15 girls; There are 30 children in the experimental class, with 17 boys and 13 girls respectively (as shown in Figure 1). The reason for choosing preschool children in grade two is that 4 years old is the first peak of creative development for individual growth. This study selects children of this age group as the research object, which also reflects the rationality of this research scheme to some extent.

Research Conceptual Framework

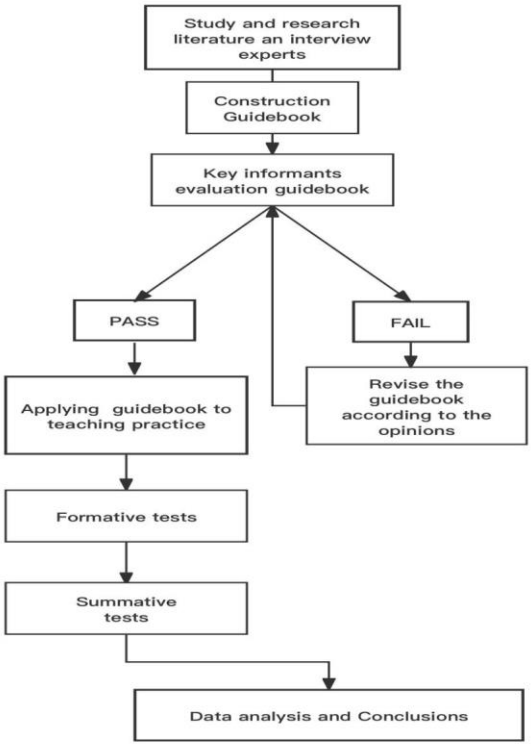

Figure 1 Research Conceptual Framework

Research Results

1. To study Carl Orff teaching method

The researcher consulted the literature about the concept, conducted interviews with three key informants, interviewed 12questions from key informants, and made a detailed analysis of the answers to these 12 questions. Firstly, this study combs the relevant literature about Carl Orff music teaching method in China and foreign academic circles. It is believed that the current research on Orff teaching method is still mainly theoretical research, and less attention is paid to the experimental teaching research of this education system. Therefore, this paper focuses on the experimental teaching of Carl Orff music teaching method, taking Jinan, China as an example, and based on the interview suggestions of three key informants, preparing to carry out the experimental teaching research of Carl Orff music teaching method around the preschool children in second-grade.

2. To construct Orff music teaching method guidebook.

Through interviews with three key informants, Professor Zhang, Professor Wang and Professor Li, the researcher understands the current practical application of Carl Orff music teaching method in China, and there are some problems such as formalization, superficiality and "takenism". Therefore, based on these problems, according to the previous literature, this paper construct the Carl Orff Teaching Method Guidebook from three aspects: voice training, movement training and musical instrument training. At the same time, the relevant evaluation standards and test forms have been formulated, which laid the foundation for data collection and subsequent analysis.

3. To experiment teaching children Orff teaching method guidebook

According to the "Carl Orff Teaching Method Guidebook", the researcher carried out experimental teaching research on 60 children in Jinan central kindergarten. Among them, there are 30 students in the experimental class and 30 students in the traditional class, and an empirical study is carried out in a comparative way. During the implementation of the "Guidebook", the researchers in the experimental class always follow the content teaching in the "Guidebook", focusing on stimulating children's nature, and taking Carl Orff music teaching method as the principle of original nature, comprehensiveness, participation and improvisation, and the teaching process is smooth. At the same time, in order to reflect the process of children's growth, the researcher also designed three formative tests, which realized the combination of formative tests and summative tests, as well as the combination of quantitative and qualitative research.

4. To find out the result of teaching

Through the final teaching data, we can know that the 30 children in the experimental class have obviously improved their attitude towards music training, participation in music training and promotion of musical ability, which is obviously better than the teaching effect of the traditional class. In the first formative test, 12 students got D (60-69) and 18 students got C (70-79), with an average score of 70.13. The second formative test: 2 students got D (60-69), 27 students got C (70-79) and 1 student got B (80-89), with an average score of 74.80. The third formative test: 16 students got B (80-85) and 14 students got C (70-79), with an average score of 80.23. Finally, through the summative test, the test results are as follows: there are 15 people in A (>85) and 15 people in B (80-85), with an average score of 89.23. Before the results of a large number of data, the researcher thinks that Carl orff music teaching method is of great significance for improving children's musical ability in China. At the same time, it also proves that the "carl Orff Teaching Method Guidebook" constructed by the

researcher has certain implementation value.

In the whole preschool education stage, music education is a very important part, and the initiation of music education is the most crucial thing. Orff pointed out: making full use of Carl Orff music teaching method can make children's body and mind get healthy development, combined with the characteristics of children in the learning process to experience fun, so that children's creativity and performance. Strength has been improved to promote the all-round and harmonious development of children.

After more than three months of Carl Orff experimental teaching, the researcher proved that Carl Orff music teaching method guidebook has great influence on children's music. The cultivation of ability does have a certain promoting effect. The results of this study provide psychological basis and specific methods for the further implementation of Orff teaching method in China. The value of exploring Carl Orff music teaching method lies in: Carl Orff music teaching method makes music education no longer an elite education in the traditional sense, but gives every child the opportunity to participate in and express music. It is very different from the traditional teaching method. There is no boring skill training in the course, but children are allowed to enter the performance and feeling of music, which brings great fun to music learning.

In the process of learning, you can improvise, which is no longer a passive and fixed learning. From traditional skill training to music teaching in the form of cooperation among students, children's cooperative ability is cultivated.

It can be seen that Carl Orff music teaching method is one of the music teaching methods we can learn from. Of course, there is no universal music teaching method. Looking forward to the development prospect of Carl Orff music teaching method in China's early childhood education, China's education, like its peers in the world, is facing the challenges and opportunities of educational reform in the new century. In the future teaching and research process, it is necessary to fully combine the actual situation of our country, conduct more in-depth exploration, and form a Chinese Carl Orff music teaching method for early childhood. Only a teaching technology with strong flexibility and adjustment according to different cultural factors can be widely recognized.

Discussion

Issues with the effectiveness of teaching methods. Orff teaching method focuses on creativity and active learning, but teachers may face problems in how to accurately use teaching methods during implementation. The aims of primarily at music educators, provides detailed guidance on an in-depth understanding and practical application of Carl Orff' pedagogy. The book covers the basic principles, teaching strategies, curriculum design and implementation methods of Orff's teaching method. In addition, it also provides a wealth of teaching resources and examples to help teachers integrate Orff teaching methods into music education practice and improve students' musical literacy and creativity (Cao, 1990).

Regarding the selection of teaching methods, when constructing the guidebook, it is necessary to determine which Carl Orff music teaching methods are most suitable for different learners and teaching environments. Reviewed the development of Carl Orff' music teaching method, analyzed the application and effect of its teaching method, and helped to construct a suitable teaching method guidebook. Including its theoretical basis, teaching methods, teaching materials and evaluation. This document provides an in-depth analysis of the advantages and limitations of Carl Orff music teaching method, puts forward critical thinking

on Carl Orff music teaching method, and looks forward to its future development. This literature provides an in-depth reference for theoretical and practical research on Carl Orff music pedagogy (Qin ,2001).

Selection and application of learning assessment methods: In the experimental teaching process, how to select and apply suitable learning assessment methods to measure students' learning outcomes and development? That related with the studied the learning evaluation methods in Orff music education, including the selection and application of different forms of evaluation methods such as observation records, student self-evaluation, and work display, to provide experimental teaching Questions for Learning Assessment in Children's Guide provide exploration and reference (Xu, 2007).

In terms of teacher training and development, teacher training and development are crucial when practicing Carl Orff music teaching method. That related with paper studies the content and model of teacher training and development in Carl Orff music education, including theoretical learning, practical experience sharing, teaching observation and other different forms of teacher training and development, which provides useful information for teacher training issues in the experimental teaching guide for children. experience and advice (Yin, 2009).

Suitability of assessment methods: Appropriate assessment methods need to be selected to measure student learning outcomes and development. That related with a comprehensive introduction to a variety of educational measurement and evaluation methods, including quantitative and qualitative methods. The authors discuss in detail the applicability, advantages, and limitations of various assessment methods and how to select and apply appropriate assessment methods to measure student learning outcomes and development (Wang, 2004).

Development of assessment criteria: Clear assessment criteria need to be developed to measure student learning outcomes and development. That related with document introduces the basic theories of curriculum and teaching, including curriculum objectives, teaching content, teaching methods, etc., and provides theoretical support and reference for formulating evaluation standards (Liao, 2005).

Recommendation

1. Practical Recommendations

Further optimization of teaching guidebook

The compilation of Carl Orff Music Teaching Guidebook should be based on literature review and front-line teaching experience, and the compilation of the "Carl Orff Teaching Method Guidebook" has been further optimized.

Carl Orff localization of music teaching method

The key to the popularization and application of Carl orff music teaching method in the world is to follow the original nature of children, release their nature and flexible classroom forms. Therefore, how to combine with the local culture of China and how to compile a teaching guide that goes with Chinese modernization is the key.

2. Recommendation for future research

In order to enrich the teaching materials of Carl Orff music teaching method, some more practical and practical content can be added. In addition to the basic teaching materials, some diversified teaching materials can also be provided, such as music games. , music stories, music videos, etc. to attract students' interest and increase their participation.

References

Cao, L. (1990). *Introduction to General Music Education*. Beijing Normal University Press.

Orff, C. (1986). *Orff School Music Textbook*.

Li, Y., Xiu, H., & Yin, A. (2002), *Carl Orff Thought and Practice of Music Education*. Shanghai Education Press.

Liao, N. (2005). *Music Teaching Method*. Central Conservatory of Music Press.

Qin, D. (2001). *Selected Papers on Music Education*. China Federation of Literary and Art Circles Press.

Wang, Y. (2004). *Theory and Practice of Music Education for Preschool Children*. Beijing Normal University Press.

Xu, Z. (2007). *Art Education for Preschool Children*. East China Normal University Press.

Yin, A. (2009). *Research on Contemporary Excellent Music Education System and Teaching Method*. Northeast Normal University Press.

วัฒนธรรมองค์การแห่งการเรียนรู้ที่เอื้อต่อธุรกิจเทคโนโลยีบ่งชี้อัตโนมัติ ในยุคเทคโนโลยีพลิกผัน

Learning Organizational Culture Fostering Automatic Identification Technology Businesses in Disruptive Technology Era

กานต์จิรา ลิมศิริธง[1*] และ คมกริช ไพฑูรย์[2]

[1]มหาวิทยาลัยสยาม และ [2]บริษัท ฮันนี่เวลล์ ซิสเต็มส์ (ประเทศไทย) จำกัด

Karnjira Limsiritong[1] and Komkrit Paitoon[2]

[1]Siam University and [2]Honeywell Systems (Thailand) Co., LTD.

Corresponding Author, E-mail: komkrit.komkind@gmail.com

****

บทคัดย่อ

ยุคเทคโนโลยีพลิกผันนวัตกรรมที่เข้ามาเปลี่ยนแปลงภาคธุรกิจและพฤติกรรมของผู้บริโภคอย่างรวดเร็วและรุนแรง ส่งผลต่อตลาดของเทคโนโลยีเดิมหายไปอย่างถาวร เทคโนโลยีเข้ามามีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงโลก ยกตัวอย่าง อินเทอร์เน็ตไร้สาย เทคโนโลยีอัตโนมัติเพื่อการวิเคราะห์ อินเตอร์เน็ตในทุกสิ่ง การประมวลผลเทคโนโลยีหุ่นยนต์ เทคโนโลยีวัสดุชาญฉลาด รวมถึงธุรกิจเทคโนโลยีบ่งชี้อัตโนมัติเป็นธุรกิจที่ผู้ประกอบการจัดจำหน่ายและให้บริการเกี่ยวกับเครื่องอ่านบาร์โค้ดและระบบบาร์โค้ด ระบบการอ่านอักขระด้วยแสงโออาร์ซี ระบบชีวภาพ ระบบสมาร์ตการ์ด และระบบอาร์เอฟไอดี มีความก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว กุญแจสำคัญของการเปลี่ยนแปลงคือไม่กลัวความล้มเหลว ความคล่องตัวสูงสุด ความทะเยอทะยานในเชิงบวก คำตอบที่มีประโยชน์ ยอมรับความเสี่ยงและการใช้ชีวิตร่วมกับการเปลี่ยนแปลง องค์การทางธุรกิจจึงต้องปรับตัวสร้างวัฒนธรรมองค์การแห่งการเรียนรู้ โดยวัฒนธรรมองค์การ ประกอบด้วย คุณลักษณะเด่น ผู้นำ การจัดการบุคลากร ผู้ประสาน ยุทธวิธี และเงื่อนไขแห่งความสำเร็จ ที่เอื้อให้เกิดเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้แห่งตน แบบแผนความคิด การมีวิสัยทัศน์ร่วม เรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม การคิดเชิงระบบ และใช้เทคโนโลยีคอยเชื่อมโยงส่งเสริมสนับสนุน ทั้งนี้การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับโครงสร้างทางวัฒนธรรมองค์การแห่งการเรียนรู้แสดงให้เห็นถึงผลการจัดการเพิ่มประสิทธิภาพบุคลากรและผู้ประกอบการเป็นไปตามมาตรฐาน และสร้างความมั่นใจว่าสถานะทางธุรกิจมีรูปแบบเอกลักษณ์เฉพาะขององค์การที่พร้อมปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลง

คำสำคัญ : วัฒนธรรมองค์การแห่งการเรียนรู้; ธุรกิจเทคโนโลยีบ่งชี้อัตโนมัติ; ยุคเทคโนโลยีพลิกผัน

[*] วันที่รับบทความ : 24 กรกฎาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 6 สิงหาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 7 สิงหาคม 2567

Received: July 24 2024; Revised: August 6 2024; Accepted: August 7 2024

Abstract

The disruptive technology Era has changed innovations that change the business sector and consumer behavior quickly and severely cause the market for existing technology to disappear permanently. Technology has an influence on changing the world, for example mobile internet, automation, internet of things, cloud computing, robotics, materials, including Automatic Identification Technology businesses (AIT) are businesses in which entrepreneurs distribute and provide services related to barcode, optical character recognition: OCR, biometric, smart card and radio frequency identification: RFID is advancing rapidly. Discover the keys of technological disruption is not being afraid of failing, maximum agility, positive ambitions, useful replies, saying yes to taking risks, and living with change. Business organizations must therefore adapt to create learning organizational culture. Organizational culture consists of dominant characteristics, leaders, management of employees, organization glue, strategic emphases, and criteria of success that contribute to a learning organizational consisting of personal mastery, mental model, shared vision, team learning, system thinking and using technology to connect, promote and support. In this regard, strengthening the cultural structure of the learning organization demonstrates the results of management, increasing the efficiency of personnel and entrepreneurs according to standards and ensuring that the business status has a form of organizational identity. only those that are ready to adapt to change.

Keywords: Learning Organizational Culture; Automatic Identification Technology Businesses; Disruptive Technology Era

บทนำ

สภาวะการณ์ในยุคเทคโนโลยีพลิกผันความต้องการของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาตามเทคโนโลยีใหม่ ๆ ธุรกิจจะประสบความสำเร็จขึ้นอยู่กับความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับเทคโนโลยีที่พลิกผัน โดยการแพร่ระบาดของโควิด-19 พิสูจน์ให้เห็นว่าความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีช่วยให้ผู้เชี่ยวชาญสามารถให้การดูแลที่ดีขึ้น โดยใช้ประโยชน์จาก Internet of Things: IoT และ 5G (Abdel-Basset et al., 2021) การใช้เทคโนโลยีเพื่อการจดจำใบหน้า ลายนิ้วมือ มีความสำคัญในการปรับปรุงความพึงพอใจของลูกค้า ซึ่งผู้จัดการสามารถตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลอย่างรอบด้าน (Ajibade & Mutula, 2020) การทำความเข้าใจพฤติกรรมของผู้บริโภคเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากผลิตภัณฑ์ที่เป็นนวัตกรรมจะสามารถทราบความต้องการและความชอบของลูกค้า (Chen et al., 2018) การซื้อสินค้าออนไลน์ ธนาคารบนมือถือ ระบบการชำระเงิน การแชร์รถ ปฏิวัติอุตสาหกรรมมอบความสะดวกสบายให้กับลูกค้า ทั้งนี้กลุ่มลูกค้าที่มีความแตกต่างสามารถนำเทคโนโลยีเหล่านี้ไปใช้ (Yarimoglu & Binboga, 2018) เป็นความท้าทาย แม้ว่าเทคโนโลยีจะมีศักยภาพในการเพิ่มผลกำไร แต่ปัญหาความเป็นส่วนตัวและความปลอดภัย ยังเป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จ (Dhagarra et al., 2020) ตัวอย่างเทคโนโลยีที่ล้มเหลว กรณีศึกษาแว่นตาเสมือนจริง (Augmented Reality: AR) เป็นเทคโนโลยีที่นำข้อมูลเสมือนมาผสมผสานกับโลกความเป็นจริง ทำให้ผู้ใช้เห็นภาพการปรับปรุงและเสริมสร้างด้วยข้อมูลเสมือน และกรณีศึกษาบ้านอัจฉริยะก็ยังคงประสบปัญหาเนื่องจากลูกค้ากังวลเรื่องความปลอดภัยและความเป็นส่วนตัว ด้วยเทคโนโลยีพลิกผัน เราจำเป็นต้องทราบว่านวัตกรรมเหล่านี้มุ่งเน้นไปที่

ผลประโยชน์ของธุรกิจหรือผู้บริโภคหรือไม่ โดยธุรกิจเทคโนโลยีบ่งชี้อัตโนมัติ (Automatic Identification : Auto-ID) ก็ได้รับผลกระทบจากเทคโนโลยีพลักผันเช่นเดียวกัน

ธุรกิจเทคโนโลยีบ่งชี้อัตโนมัติ (Auto-ID) สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงพัฒนาเทคโนโลยีส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจ และมีส่วนสนับสนุนเทคโนโลยี Internet of Things: IoT ระหว่างประเทศ (Tao Sun & Di Zhou, 2011) เป็นเทคโนโลยีหลักของ IoT โดยการวิจัยมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศทางสังคม มีความเร็วสูง เรียลไทม์ แม่นยำ มีลักษณะเป็นของตัวเอง และใช้กันอย่างแพร่หลาย เช่น เทคโนโลยีบ่งชี้อัตโนมัติด้วยเลเซอร์ บาร์โค้ด มีส่วนช่วยในการพัฒนาอุตสาหกรรมการเติบโตทางเศรษฐกิจ การวิจัย Auto-ID มุ่งเน้นไปที่การรู้จำรหัสสองมิติและเทคโนโลยี RFID มีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่และส่งเสริมเศรษฐกิจความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี การประยุกต์ใช้งาน การส่งเสริมการขายในโครงการวิจัยระดับชาติเป็นกลยุทธ์อุตสาหกรรมใหม่ซึ่งมีส่วนสำคัญในการปฏิวัติเทคโนโลยีสารสนเทศ (Uckelmann et al., 2011)

จากการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่รวดเร็วสิ่งที่พบเห็นได้อย่างชัดเจนในการสร้างแอพพลิเคชั่นเพื่ออำนวยความสะดวกในการทำธุรกิจสำหรับการจ่ายเงินชำระสินค้า การจัดทำ QR Code ในระบบจัดเก็บฐานข้อมูลของธุรกิจเทคโนโลยีบ่งชี้อัตโนมัติ ลดโอกาสการเกิดข้อผิดพลาด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบันทึกข้อมูลแบบอัตโนมัติแทนการนับหรือจดบันทึกด้วยคน เช่น เทคโนโลยีรหัสแท่ง (Barcode) การอ่านอักขระด้วยแสง (Optical Character Recognition: OCR) ชีวมิติ (Biometric) เทคโนโลยีสมาร์ทการ์ด (Smart Card) เทคโนโลยีแบบสัมผัส (Contact Auto-ID) และเทคโนโลยีบ่งชี้ด้วยคลื่นความถี่วิทยุ (Radio Frequency Identification: RFID) (ปิยะ โควินท์ทวีวัฒน์, 2551) Auto-ID มีบทบาทสำคัญในการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชนทุกคน โดยมีการพัฒนาบาร์โค้ดรูปแบบใหม่ที่เรียกว่า QR Code (Quick Response Code) หรือบาร์โค้ด 2 มิติ ซึ่งได้รับความสนใจในเทคโนโลยีตัวนี้เป็นอย่างมาก และมีการใช้งานกันอย่างแพร่หลาย (บุษรา ประกอบธรรม, 2554) การประยุกต์ใช้ QR Code ในยุคสมัย Smart Phone โดยสแกนเพื่อแปลงที่อยู่ของเว็บไซต์หรือข้อมูลสินค้า สแกนเพื่อชำระเงิน ในประเทศไทยได้รับความร่วมมือครั้งแรกในการใช้งาน QR Code ในการสแกนเพื่อชำระเงินของผู้ให้บริการเครือข่ายบัตรระดับโลกทั้ง 5 แห่ง ได้แก่ American Express, JCB, Mastercard, VISA และ UnionPay และผู้บริการทางการเงินในไทย ได้แก่ สมาคมธนาคารไทย สภาสถาบันการเงินของรัฐ สมาคมธนาคารนานาชาติ สมาคมการค้าผู้ให้บริการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ไทย สมาคมโทรคมนาคมแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ บริษัท National ITMX จำกัด และ บริษัท Thai Payment Network จำกัด โดยธนาคารแห่งประเทศไทย ธนาคารกลางประเทศอื่น ๆ สมาคมธนาคาร ผู้ให้บริการทางการเงิน และภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง จะยังคงร่วมกันผลักดันและขยายการเชื่อมโยงการชำระเงินระหว่างประเทศด้วย QR code ไปยังประเทศอื่น ๆ ทั้งในอาเซียนและนอกอาเซียน (พิชญา ฤกษ์สัจจนนท์, 2565)

นอกจากนี้ Auto-ID ประเภทอาร์เอฟไอดี (Radio Frequency Identification: RFID) เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับงานด้านอุตสาหกรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้ดียิ่งขึ้น เนื่องจากระบบ RFID มีการบันทึกในฐานข้อมูลอัตโนมัติและมีความรวดเร็ว กระบวนการที่ใช้ระบบ RFID สามารถช่วยตั้งแต่นำเข้า จัดเก็บ และกระจายสินค้า ซึ่งแต่ละกิจกรรมในศูนย์กระจายสินค้าจะใช้ระยะเวลาที่สั้นลง ส่งผลให้เกิดความรวดเร็วที่จะส่งต่อไปยังกระบวนการถัดไปในห่วงโซ่อุปทานของสินค้า และทุกฝ่ายสามารถตรวจสอบสถานะของสินค้าว่าอยู่กระบวนการใด จนกระทั่งเมื่อสินค้าส่งถึงลูกค้าปลายทาง (ธนัญญา วสุศรี และ กฤติกา มูลภักดี, 2556) Auto-ID ถูกนำมาใช้ในด้านธุรกิจ ด้านการเงิน ด้านอุตสาหกรรม และยังพบว่าในโรงพยาบาลเพื่อใช้สำหรับการชำระเงินค่ารักษาพยาบาล ใช้ในการจัดเก็บข้อมูลยาที่ผู้ป่วย การจัดเก็บข้อมูลคนไข้ ประวัติการรักษาของคนไข้ในโรงพยาบาล ลดความซับซ้อนในการจัดการ และผู้ป่วยได้รับประโยชน์สูงสุดในการรับบริการ (อัจฉรา กิจเดช และ กิตติศักดิ์ แก้วบุตรดี, 2561) ซึ่งจะเห็นได้ว่า Auto-ID เข้ามามีบทบาทสำคัญที่ช่วยให้สามารถนำมาปรับใช้กับงานได้อย่างมีประสิทธิภาพในสภาการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว

จากผลงานวิจัยของ คมกริช ไพฑูรย์ (2566) ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาผู้ประกอบการภายในของธุรกิจเทคโนโลยีบ่งชี้อัตโนมัติเพื่อรองรับความพลิกผันของเทคโนโลยีในประเทศไทย พบว่า องค์การต้องให้ความสำคัญกับองค์ประกอบในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ภาวะผู้นำ องค์การแห่งการเรียนรู้ และวัฒนธรรมองค์การ โดยควรนำมาเป็นรูปแบบการพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการภายในของธุรกิจเทคโนโลยีบ่งชี้อัตโนมัติในการพัฒนาพนักงานให้สามารถวางทิศทางเพื่อมุ่งสู่องค์การแห่งความเป็นผู้ประกอบการภายในให้เกิดขึ้นกับตัวพนักงานในองค์การให้สามารถรองรับความเปลี่ยนแปลงและขับเคลื่อนองค์การให้ก้าวหน้ารองรับการแข่งขันที่จะเกิดขึ้นในเทคโนโลยีในอนาคต รวมถึงสามารถนำเสนอทางออกของปัญหาในทางสร้างสรรค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จุดเน้นคือการให้ความสำคัญในการสร้างวัฒนธรรมองค์การแห่งการเรียนรู้ วัฒนธรรมองค์การมีความสำคัญในการสร้างบรรยากาศการทำงาน เปรียบเหมือนกับจิตวิญญาณของทีม บรรยากาศทางจิตวิทยามีความสัมพันธ์อย่างสูงกับระดับของความพึงพอใจ การมีส่วนร่วมในงาน ความผูกพันและแรงจูงใจของบุคคล บรรยากาศที่เป็นบวกจะเชื่อมโยงไปถึงความพึงพอใจของลูกค้าและผลการปฏิบัติงานด้านการเงินขององค์การที่สูงขึ้น วัฒนธรรมส่งเสริมบรรยากาศทางจริยธรรมในการทำงานส่งผลต่อความยั่งยืนและการสร้าง วัฒนธรรมองค์การที่โดดเด่นเป็นเหมือนทรัพย์สิน สามารถทำให้เกิดสภาพแวดล้อมทางบวกของจริยธรรม วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ช่วยให้ภาระหน้าที่ขององค์การบรรลุเป้าหมาย วัฒนธรรมสามารถส่งเสริมความผูกพันต่อองค์การและเพิ่มเสถียรภาพของพฤติกรรมของพนักงาน ซึ่งจะทำให้องค์การได้ผลประโยชน์อย่างชัดเจน (Robbins & Judge, 2016) วัฒนธรรมที่ดีย่อมสร้างการเรียนรู้แก่สมาชิกในองค์การให้เป็นวัฒนธรรมองค์การแห่งการเรียนรู้

วัฒนธรรมองค์การแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) โดย Peter Senge (1990) เชื่อว่าหัวใจของการสร้างวัฒนธรรมองค์การแห่งการเรียนรู้อยู่ที่การสร้างวินัย 5 ประการ 1) มุ่งสู่ความเป็นเลิศและรอบรู้ (Personal Mastery) โดยพัฒนาตนเองให้ไปถึงเป้าหมายของหน่วยงานด้วยการสร้างวิสัยทัศน์ส่วนตน (Personal

Vision) เมื่อลงมือกระทำต้องมุ่งมั่นสร้างสรรค์จำเป็นต้องมีแรงมุ่งมั่นใฝ่ดี (Creative Tended) ใช้ข้อมูล ข้อเท็จจริง เพื่อคิดวิเคราะห์ประกอบการตัดสินใจ (Commitment to the Truth) ทำให้มีระบบการคิดตัดสินใจที่ดี รวมทั้งใช้การฝึกจิตใต้สำนึกในการทำงาน (Using Subconsciousness) ด้วยการดำเนินไปอย่างอัตโนมัติ 2) รูปแบบวิธีการคิด (Mental Model) มุมมองที่เปิดกว้าง ผลลัพธ์ที่จะเกิดจากรูปแบบเป็นเจตคติ ท่าทีความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เหตุการณ์หรือเรื่องราวใด ๆ ก็ตาม ทัศนคติแนวความคิดเห็นและกระบวนทัศน์ กรอบความคิด แนวปฏิบัติที่เราปฏิบัติโดยตาม ๆ กันไป จนกระทั่งกลายเป็นวัฒนธรรมขององค์การ 3) แบ่งปันวิสัยทัศน์ (Shared Vision) วิสัยทัศน์องค์การเป็นความมุ่งหวังขององค์การซึ่งทุกคนต้องร่วมมือกันบูรณาการให้เกิดเป็นรูปธรรมในอนาคต ผู้นำต้องเป็นฝ่ายเริ่มกระบวนการพัฒนาวิสัยทัศน์อย่างจริงจัง มีรายละเอียดชัดเจนเพียงพอที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางปฏิบัติได้ เป็นภาพบวกต่อองค์การ 4) การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม (Team Learning) องค์การมุ่งเน้นให้ทุกคนในทีมมีสำนึกร่วมกันว่าเรากำลังทำอะไรและจะทำอะไรต่อไป โดยทำอย่างไรจะช่วยเพิ่มคุณค่าต่อลูกค้า การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมขึ้นกับ 2 ปัจจัย คือ IQ และ EQ ประสานกับการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมงาน และการสร้างภาวะผู้นำแก่ผู้นำองค์การทุกระดับ 5) มีความคิดความเข้าใจเชิงระบบ (System Thinking) ทุกคนควรมีความสามารถในการเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของระบบ นอกจากมองภาพรวมแล้ว ต้องมองรายละเอียดของส่วนประกอบย่อยในภาพนั้นให้ออกด้วย วินัยข้อนี้นั้นสามารถแก้ไขปัญหาที่สลับซับซ้อนต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

วัฒนธรรมองค์การแห่งการเรียนรู้จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการในการคิด การปฏิสัมพันธ์ของบุคลากรในองค์การ ความมุ่งมั่นทุ่มเทของบุคลากรในองค์การ การที่จะองค์การก้าวสู่การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้นั้นประกอบด้วยการที่บุคคลในองค์การมีการเปิดใจยอมรับต่อประสบการณ์ต่าง ๆ (Openness to Experience) ทั้งประสบการณ์จากภายนอกและภายในองค์การ เนื่องจากปัญหาของหลาย ๆ องค์การ คือความไม่พร้อม ไม่อยากจะเรียนรู้ (Encourage of responsible risk–taking) ซึ่งวัฒนธรรมองค์การจะต้องเอื้อให้บุคลากรในองค์การพร้อมและยอมรับต่อความเสี่ยงในการทำสิ่งใหม่ ๆ เนื่องจากการที่เราริเริ่มทำสิ่งใหม่ ๆ จะทำให้เราก่อเกิดการเรียนรู้เกิดขึ้น แต่ในขณะเดียวกันก็มีความเสี่ยงที่มากับสิ่งใหม่ ๆ นั้นด้วย การยอมรับต่อความเสี่ยงที่เกิดขึ้นนั้นเป็นสิ่งที่สำคัญในการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ ความกล้าที่จะยอมรับต่อความสำเร็จและล้มเหลว การเรียนรู้ที่สำคัญคือการเรียนรู้จากประสบการณ์ในอดีตทั้งสำเร็จและไม่สำเร็จ แต่ถ้าเรายอมรับได้ เราก็พร้อมที่จะเรียนรู้ วัฒนธรรมองค์การแห่งการเรียนรู้บุคคลในองค์การจำเป็นต้องเปิดใจยอมรับการเรียนรู้ในสิ่งใหม่ ๆ กล้าเผชิญกับความเสี่ยงในการทำสิ่งใหม่ ๆ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้สู่การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ด้วยสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในยุคเทคโนยีพลิกผัน ความสำคัญและความจำเป็นของการสร้างวัฒนธรรมองค์การแห่งการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาทรัพยากรบุคคลในธุรกิจต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งธุรกิจเทคโนโลยีบ่งชี้อัตโนมัติ จึงจำเป็นต้องทำการศึกษาวัฒนธรรมองค์การแห่งการเรียนรู้ที่เอื้อต่อธุรกิจเทคโนโลยีบ่งชี้อัตโนมัติในยุคเทคโนโลยีพลิกผัน โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

เนื้อหา

ยุคเทคโนโลยีพลิกผัน

ยุคเทคโนโลยีพลิกผัน (Disruptive Technology Era) เป็นยุคที่นำนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีมาใช้ในการตลาดและมูลค่าของผลิตภัณฑ์ ซึ่งส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อตลาดของผลิตภัณฑ์เดิม (ศรีบวร เอี่ยมวัฒน, 2561) อาจทำให้ธุรกิจที่ใช้เทคโนโลยีแบบเดิมได้รับผลกระทบจนต้องปิดกิจการ เป็นกระบวนการทำลายอย่างสร้างสรรค์เพื่อช่วยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ตอบโจทย์ผู้บริโภคได้รับสินค้าที่มีคุณภาพโดยเทคโนโลยีที่จะเข้ามามีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก การเติบโตของเทคโนโลยีโดยเฉพาะดิจิทัลเป็นไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งจะส่งผลทำให้รูปแบบการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติงานปรับเปลี่ยนรูปแบบไปจากเดิม การปรับเปลี่ยนเหล่านี้มีทั้งข้อดีและข้อเสีย เมื่อมองจากมุมมองที่แตกต่างกันในยุคที่เทคโนโลยีกำลังมีบทบาท เข้ามาช่วยสร้างความลงตัว และสะดวกสบายให้กับการใช้ชีวิตประจำวันของประชาชน แต่หากมองในมุมมองผู้ประกอบการ พบว่า ธุรกิจค้าปลีกโดยเฉพาะห้างสรรพสินค้ากลายเป็นธุรกิจที่กำลังได้รับผลกระทบ สังเกตได้ว่า ยอดขายตก เพราะประชาชนไม่เดินห้าง แต่หันไปใช้บริการสั่งซื้อออนไลน์ที่มีความสะดวกสบาย เพิ่มขึ้น (นวพล แก้วสุวรรณ และคณะ, 2563)

ดังนั้นการมีเทคโนโลยีพลิกผันเข้าสู่ชีวิตประจำวัน จึงกลายเป็นดาบสองคมสำหรับประชาชน ทั้งในภาคส่วนของลูกค้า และผู้ประกอบการไปโดยปริยาย โดยในรายงานของ McKinsey Global Institute ได้ระบุเทคโนโลยี 12 ประเภท (เศรษฐพงค์ มะลิสุวรรณ, 2559) ที่จะเข้ามามีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงโลก ได้แก่ อินเทอร์เน็ตไร้สาย (Mobile Internet) เทคโนโลยีอัตโนมัติในด้านการวิเคราะห์ (Automation) อินเตอร์เน็ตในทุกสิ่ง (Internet of Things) การประมวลผล (Cloud Computing) เทคโนโลยีหุ่นยนต์ (Robotics) ยานพาหนะไร้คนขับหรือกึ่งไร้คนขับ (Vehicles) เทคโนโลยีชีวภาพ (Genomics) อุปกรณ์หรือระบบกักเก็บพลังงาน (Storage) เทคโนโลยีการพิมพ์สามมิติ (3D Printing) เทคโนโลยีวัสดุชาญฉลาด (Materials) เทคโนโลยีสำรวจและขุดเจาะน้ำมัน (Oil and Gas) เทคโนโลยีพลังงานทดแทน (Renewable) การใช้เทคโนโลยีจะสามารถทำให้เกิดผลกระทบทางเศรษฐกิจ และเกิดการประยุกต์ใช้ในทุกอุตสาหกรรม ไปจนถึงซอฟต์แวร์ที่สามารถแปลภาษาได้ทุกภาษา โดยเทคโนโลยีที่เหล่านี้จะทำให้มนุษย์เข้าถึงการศึกษา และข้อมูลต่าง ๆ ตลอดจนเชื่อว่า จะทำให้เกิดการสร้างงานอย่างมหาศาล และในทางกลับกันก็จะทำลายตำแหน่งงานรูปแบบเดิมด้วย

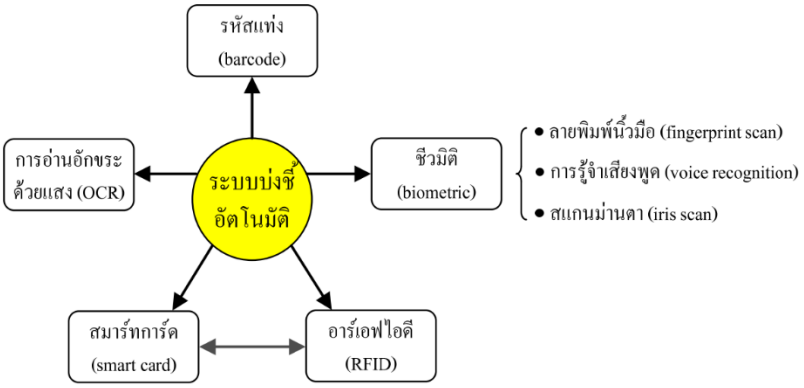
กรณีศึกษา Iberdrola group (2024). กลุ่มผู้นำด้านพลังงานระดับโลก ให้ความสำคัญการนำเสนอรูปแบบธุรกิจที่ยั่งยืนและสร้างคุณค่าให้กับสังคม กล่าวว่า Disruption เกิดขึ้นเมื่อเทคโนโลยีเข้ามาเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์ของตลาด ชีวิตผู้คนหรือสังคมโดยรวม และค้นพบกุญแจสำคัญของการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ประกอบด้วย 1) ไม่กลัวความล้มเหลว (Not being afraid of failing) เนลสัน แมนเดลาเคยกล่าวไว้ว่า “ผู้กล้าหาญไม่ใช่คนที่ไม่รู้สึกกลัว แต่เป็นคนที่เอาชนะความกลัวได้” ความล้มเหลวเป็นเครื่องพิสูจน์ว่าได้พยายามแล้ว 2) ความคล่องตัวสูงสุด (Maximum agility) การปรับตัวอย่างรวดเร็วต่อการเปลี่ยนแปลงถือเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อการเปลี่ยนแปลงส่งผลต่อเวลา พื้นที่ และวิธีการสื่อสารของเรา 3) ความทะเยอทะยานในเชิงบวก (Positive

ambitions) การคิดใหญ่จะทำให้เราสามารถทำสิ่งที่ดีที่สุดได้ ก้าวข้ามขีดจำกัดของตัวเอง และพยายามบรรลุสิ่งที่คนอื่นไม่เคยฝันถึง 4) คำตอบที่มีประโยชน์ (Useful replies) สภาพแวดล้อมใหม่จะทำให้เราต้องเผชิญกับปัญหาใหม่ ๆ ในชีวิตประจำวัน เป้าหมายคือการค้นหาคำตอบและวิธีแก้ปัญหาที่มีประโยชน์อย่างแท้จริงซึ่งต้องเป็นสิ่งที่จำเป็นเท่านั้น 5) การบอกว่าใช่ในการรับความเสี่ยง (Saying yes to taking risks) การผิดพลาดเป็นเรื่องธรรมดาของมนุษย์ ทุกคนรู้ดี แต่สิ่งที่ดีที่สุดคือเราสามารถตอบสนองและตัดสินใจตามความเข้มงวดและประสบการณ์ และ 6) การใช้ชีวิตร่วมกับการเปลี่ยนแปลง (Living with change) เราอยู่ในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นเราจึงต้องตื่นตัวอยู่เสมอ ในธุรกิจเทคโนโลยีบ่งชี้อัตโนมัติก็เช่นเดียวกัน

ธุรกิจเทคโนโลยีบ่งชี้อัตโนมัติ

เทคโนโลยีบ่งชี้อัตโนมัติ (Automatic Identification Technology: AIT) เป็นชุดเครื่องมือของเทคโนโลยีที่ช่วยให้สามารถเก็บข้อมูลได้โดยอัตโนมัติ ซึ่งช่วยเพิ่มความสามารถในการระบุ ติดตาม เอกสาร และควบคุมสินทรัพย์ (Richard N. Holifield, Jr. Major, USAF., 2010) ประวัติความเป็นมาของในช่วงปี 1800 นักประดิษฐ์ เช่น Michael Faraday James Clerk Maxwell และ Heinrich Hertz ตีพิมพ์ทฤษฎีเกี่ยวกับแสงและคลื่นวิทยุ ซึ่งวางรากฐานสำหรับการทำความเข้าใจพลังงานแม่เหล็กไฟฟ้า ทศวรรษที่ 1900 มีความก้าวหน้าโดยมีการถือกำเนิดของเรดาร์ในปี 1922 และการพัฒนาในช่วงต้นของ "การระบุตัวตน เพื่อนหรือศัตรู สำหรับเครื่องบิน" ในทศวรรษ 1950 ระหว่างเวียดนามใช้ระบบอาร์เอฟไอดี (radio frequency identification: RFID) และเซ็นเซอร์เครือข่ายอื่น ๆ เพื่อติดตามการเคลื่อนไหวของศัตรูบนเส้นทางโฮจิมินห์ แม้ว่าแอปพลิเคชันในยุคแรก ๆ จะขับเคลื่อนการวิจัยเบื้องต้นไปมาก แต่แอปพลิเคชันเชิงพาณิชย์ก็เร่งดำเนินการให้เร็วขึ้น ในทศวรรษ 1970 ห่วงโซ่อุปทานการค้าปลีกหันมาใช้บาร์โค้ดเป็นเทคโนโลยีหลักในการระบุตัวตนอัตโนมัติ ในช่วงทศวรรษที่ 1990 มีการพัฒนาเทคโนโลยี RFID สำหรับการขนส่ง การเก็บเงินค่าผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ในวงกว้างในสหรัฐอเมริกา และถูกนำมาใช้เพื่อติดตามตำแหน่งของทรัพย์สิน ระบุบุคลากรและยานพาหนะและตรวจจับตำแหน่งของมือปืนของศัตรูโดยใช้เซ็นเซอร์เสียง จนกระทั่งกลางปี 2551 แอปพลิเคชันได้นำไปสู่ความก้าวหน้าในอุตสาหกรรม

ระบบบ่งชี้อัตโนมัติมีอยู่หลายแบบตามลักษณะการใช้งาน แบ่งออกได้เป็น 5 ระบบหลัก คือ ระบบรหัสแห่ง (arcode) ระบบการอ่านอักขระด้วยแสงหรือโอซีอาร์ (Optical Character Recognition: OCR) ระบบชีวมิติ (biometric) ระบบสมาร์ตการ์ด (smart card) และระบบอาร์เอฟไอดี (radio frequency identification: RFID) มีรายละเอียด ดังรูป

ภาพที่ 1 ระบบบ่งชี้อัตโนมัติตามลักษณะการใช้งาน

ที่มา : ปิยะ โควินท์ทวีวัฒน์ (2551)

เทคโนโลยีบ่งชี้อัตโนมัติได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้คน เนื่องจากเทคโนโลยีนี้ได้ถูกนำมาประยุกต์ใช้งานในระบบการจัดการขนส่ง (transportation & logistics management) ระบบการจัดการคลังสินค้า (warehouse management) ระบบการจัดการด้านค้าปลีก (retail management) รวมถึงการจัดการสายการผลิตในโรงงาน (work in process management) เป็นต้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้แสดงตัวตนของมนุษย์สัตว์สินค้า และวัตถุดิบในกระบวนการผลิต โดยทั่วไปเทคโนโลยีบ่งชี้อัตโนมัติแบบต่าง ๆ ได้ถูกคิดค้นขึ้นมาเพื่ออำนวยความสะดวกโดยเฉพาะเพื่อลดข้อผิดพลาดในการทำงาน แทนที่การนับหรือจดบันทึกด้วยมนุษย์และสามารถเพิ่มผลผลิตในการดำเนินธุรกิจ (ปิยะ โควินท์ทวีวัฒน์, 2551) สิ่งสำคัญคือจะทำอย่างไรเมื่อให้องค์การเกิดวัฒนธรรมที่เอื้อต่อธุรกิจเทคโนโลยีบ่งชี้อัตโนมัติในสภาวการณ์เทคโนโลยีพลิกผัน

วัฒนธรรมองค์การ

วัฒนธรรมองค์การเป็นระบบของความเข้าใจร่วมที่ยึดถือโดยสมาชิก ซึ่งทำให้องค์การแตกต่างจากองค์การอื่น ลักษณะสำคัญคือใส่ใจนวัตกรรมและความเสี่ยง สนใจในรายละเอียด มุ่งผลลัพธ์ มุ่งคน มุ่งทีมงาน ทำงานเชิงรุก และเน้นการรักษาสถานภาพขององค์การให้มั่นคง (Robbins & Judge, 2016) วัฒนธรรมองค์การเป็นการเรียนรู้ร่วมที่สั่งสม (Accumulated Shared Learning) ของกลุ่มในการแก้ปัญหาเป็นการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม การเรียนรู้ที่สั่งสมเป็นแบบอย่างของระบบเกี่ยวกับความเชื่อ ค่านิยม ปทัสถานทางพฤติกรรม ซึ่งกลายมาเป็นฐานคติพื้นฐาน (Basic Assumptions) ที่เชื่อถือกันโดยปราศจากข้อสงสัย และในที่สุดก็เป็นที่ตระหนักกันทั่วไป (Schein, 2017) โดยชุดของฐานคติ ความเชื่อ ค่านิยม และบรรทัดฐานที่ใช้ร่วมกันโดยสมาชิกขององค์การ อาจถูกสร้างขึ้นโดยสมาชิกคนสำคัญหรือเกิดจากพัฒนาการ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน รูปแบบในการประพฤติปฏิบัติมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันของบุคลากรภายในองค์การ สิ่งเหล่านี้ได้ควบคุมวิถีการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันของสมาชิกในองค์การ ในที่สุดกลายเป็นฐานคติพื้นฐานที่สืบทอดกันมาและเป็นที่ตระหนักกันทั่วไป และจะถูกสอนให้แก่สมาชิกใหม่ว่าเป็นวิถีทางที่ถูกต้องโดยบุคลากรส่วนใหญ่ของ

องค์การยอมรับ ปฏิบัติเป็นประเพณี และใช้เป็นแบบแผนในการปฏิบัติตนในฐานะสมาชิกเกี่ยวกับปัญหาเหล่านั้น และยังกระทบต่อผู้มีส่วนได้เสียที่อยู่ภายนอกองค์การด้วย (เจษฎา นกน้อย, 2560; เพ็ชรี รูปะวิเชตร์, 2560; ชนิดา จิตตรุทธะ, 2560; สมคิด บางโม, 2562; สุรยุทธ บุญมาทัต, 2562)

นอกจากนี้วัฒนธรรมองค์การเป็นตัวกำหนดรูปแบบของวิถีปฏิบัติการทำงานของสมาชิกในองค์การ หรือการประพฤติปฏิบัติตนของคนในองค์การง ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ที่ทำให้องค์การหนึ่งมีความแตกต่างจากองค์การอื่น สะท้อนค่านิยม (Values) ที่ยึดถือร่วมกัน บรรทัดฐาน (Norm) ของกลุ่ม และขนบธรรมเนียมประเพณี (Tradition) หรือแบบแผนพฤติกรรม ความเชื่อ สิ่งที่คาดหวังที่มีอยู่ร่วมกันของสมาชิกในองค์การ และกลายเป็นรากฐานของระบบการทำงาน (รัตติกรณ์ จงวิศาล, 2563) วัฒนธรรมองค์การจึงเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากความเชื่อ ค่านิยม บรรทัดฐาน ขนบธรรมเนียม แบบแผนพฤติกรรม ความคาดหวัง และอุดมการณ์ที่ยึดถือร่วมกันของสมาชิก จนกลายเป็นรากฐานของระบบการทำงานที่สมาชิกขององค์การนั้นให้การยอมรับถือปฏิบัติตาม เป็นเอกลักษณ์ที่ทำให้องค์การมีความแตกต่างจากองค์การอื่นจากทั้งบุคคลสำคัญที่กำหนดขึ้น การเรียนรู้ร่วมกันขณะที่แก้ไขปัญหาหรือตัดสินใจ รวมถึงการปรับตัวจากสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ก่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน หล่อหลอมจิตใจของสมาชิกให้เกิดความผูกพันกันเป็นหนึ่งเดียว เพื่อนำพาสมาชิกและองค์การไปสู่เป้าหมายร่วมกัน และเมื่อมีสมาชิกใหม่ก็จะมีถ่ายทอดให้แก่สมาชิกใหม่ได้รับทราบและปฏิบัติร่วมกันต่อไป ซึ่งมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง

วัฒนธรรมองค์การได้รับการยอมรับว่าเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับองค์การทุกประเภท และนักจิตวิทยาองค์การได้เล็งเห็นถึงบทบาทที่เป็นกำหนดทัศนคติ พฤติกรรมและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การทำให้คนในองค์การเห็นความสำคัญของการทำงานและคุณค่าของงาน รวมถึงการเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น โดยเรียนรู้ร่วมกันผ่านกระบวนการขัดเกลาทางสังคม (Socialization) ดังนี้ 1) เป็นการมอบตัวตนขององค์การให้แก่พนักงาน การกำหนดวิสัยทัศน์ในสิ่งที่องค์การต้องการแสดงออกให้แก่สมาชิกในองค์การได้ช่วยกันขับเคลื่อนไปสู่ความสำเร็จร่วมกัน 2) เป็นแหล่งสำคัญของความมั่นคงและความต่อเนื่องให้กับองค์การเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เกิดความกลมเกลียวกัน ช่วยทำให้เกิดความรู้สึกที่มั่นคงปลอดภัยแก่สมาชิก ช่วยให้พนักงานใหม่ตีความสิ่งที่เกิดขึ้นภายในองค์การโดยการให้บริบทที่สำคัญสำหรับเหตุการณ์ที่อาจจะดูสับสนต่อการแสดงออกเพื่อให้พนักงานใหม่สามารถปรับตัวเข้ากับองค์การได้ และบางครั้งวัฒนธรรมองค์การก็ช่วยกระตุ้นความกระตือรือร้นในงานของตนเองด้วย และ 3) เป็นสิ่งที่ช่วยดึงดูดความสนใจและถ่ายทอดวิสัยทัศน์สู่ภายนอก (เจษฎา นกน้อย , 2560)

วัฒนธรรมองค์การมีความสำคัญในการลดความขัดแย้งขององค์การ เนื่องจากช่วยให้เกิดความสมดุลของความต้องการและความสำเร็จระหว่างองค์การกับปัจเจกบุคคล มีอิทธิพลต่อแบบแผนความเป็นอยู่ของผู้คน รูปแบบการดำเนินชีวิต วิธีการสื่อสาร แบบแผนการตัดสินใจ แบบแผนทางพฤติกรรมในการทำงานขององค์การ (ชนิดา จิตตรุทธะ, 2560) องค์การต้องอาศัยพลังความร่วมมือกันร่วมใจของบุคลากรทุกคนในองค์การ ซึ่งไม่ใช่เพียงการจัดการที่ดีของผู้นำองค์การเท่านั้น แต่หมายความไปถึงการที่องค์การมีวัฒนธรรมองค์การของ

ตนเองในทางที่ดี มีรูปแบบการทำงานที่เน้นความร่วมมือร่วมใจกัน การทำงานเป็นทีม การมุ่งเน้นความมีคุณภาพมาตรฐาน ฯลฯ วัฒนธรรมองค์การเช่นนี้ ย่อมทำให้องค์การดำเนินไปได้อย่างราบรื่นหรือประสบกับความสำเร็จก้าวหน้า ฉะนั้นการที่บุคลากรมีวัฒนธรรมองค์การที่ชัดเจนและสามารถทำให้บุคลากรในองค์การมีจิตสำนึกตรงกัน มีเป้าหมายร่วมกันและมีแนวทางการปฏิบัติงานที่มีไปในทิศทางเดียวกันแล้ว ย่อมทำให้ปัญหาหรือกระบวนการตัดสินใจดำเนินไปในทิศทางเดียวกัน ปัญหาความขัดแย้งย่อมมีน้อย หรือปัญหาบางอย่างสามารถได้รับการแก้ไขอย่างจบลงด้วยดี และในเวลาที่รวดเร็วและทันกับสถานการณ์ (เพ็ชรี รูปะวิเชตร์, 2560) วัฒนธรรมองค์การความสำคัญเป็นกุญแจสำคัญของความสำเร็จขององค์การ เพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับความรู้สึก จิตใจ และรูปแบบของพฤติกรรมของบุคคลในองค์การ

ดังนั้นผู้บริหารจึงควรเข้าใจแนวความคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์การ การต่อต้าน การเปลี่ยนแปลงและค่านิยมของคนในองค์การด้วย (เนตร์พัณณา ยาวิราช, 2565) นอกจากนี้ รัตติกรณ์ จงวิศาล (2563) กล่าวว่าวัฒนธรรมองค์การมีความสำคัญ ดังนี้ 1) วัฒนธรรมสร้างบรรยากาศ (Culture Creates Climate) ที่ดีในการทำงานโดยทัศนคติบวกและแรงบันดาลใจในการทำงาน รวมถึงนวัตกรรม ความคิดริเริ่ม การสื่อสาร ความอบอุ่นและการสนับสนุน การเข้าไปมีส่วนร่วม ความปลอดภัย ความยุติธรรม ความแตกต่างและการบริการลูกค้า 2) วัฒนธรรมส่งเสริมบรรยากาศทางจริยธรรม 3) วัฒนธรรมส่งผลต่อความยั่งยืน (Sustainability) ขององค์การ 4) วัฒนธรรมส่งผลต่อการสร้างนวัตกรรม (Innovation) 5) วัฒนธรรมเป็นเหมือนทรัพย์สิน (Culture as an Asset) และ 6) วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ช่วยให้ภาระหน้าที่ขององค์การบรรลุเป้าหมาย ส่งเสริมความผูกพันต่อองค์การ และเพิ่มความคงเส้นคงวาของพฤติกรรมของพนักงาน ซึ่งจะทำให้องค์การได้ผลประโยชน์อย่างชัดเจน มีคุณค่าต่อพนักงานด้วย

องค์ประกอบวัฒนธรรมองค์การตามแนวคิดของเนตร์พัณณา ยาวิราช (2565) ประกอบด้วย 1) ความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะสมาชิก (Member Identity) เป็นลักษณะความเป็นเอกลักษณ์ของคนในองค์การ 2) วัฒนธรรมการทำงานเน้นที่ทีมงาน (Team Emphasis) ลักษณะการทำงานร่วมกันเป็นทีมมากกว่าลำพัง 3) วัฒนธรรมการทำงานเน้นที่บุคคล (People Focus) ระดับของการจัดการโดยมอบอำนาจให้แก่พนักงาน 4) วัฒนธรรมการทำงานมีความอิสระ (Autonomy) ระดับการให้ความเป็นอิสระ ส่งเสริมการทำงานและการประสานงานกันเอง 5) วัฒนธรรมการควบคุม (Control) ระดับของการใช้กฎระเบียบในการควบคุม การสั่งการของหัวหน้างานในการควบคุมพนักงาน 6) วัฒนธรรมแสดงออก ความอดทน กล้าที่จะเสี่ยง (Risk Tolerance) ระดับของการส่งเสริมให้พนักงานแสดงออก มีนวัตกรรมใหม่ ๆ มีความกล้าที่จะเสี่ยง อีกทั้งวัฒนธรรมองค์การประกอบขึ้นจากคุณลักษณะเด่นเฉพาะ อันเป็นผลมาจากการผสมผสานกันระหว่าง มิติของวัฒนธรรมองค์กร 6 มิติ (Cameron & Quinn, 2011) ดังนี้ คุณลักษณะเด่นขององค์การ (Dominant Characteristics) ผู้นำองค์การ (Organization Leaders) 3) การจัดการบุคลากร (Management of Employees) 4) ผู้ประสานองค์การ (Organization Glue) 5) ยุทธวิธีที่ใช้ (Strategic

Emphases) และ 6) เงื่อนไขแห่งความสำเร็จ (Criteria of Success) โดยวัฒนธรรมที่ก่อให้เกิดนวัตกรรม เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์นั่นคือวัฒนธรรมองค์การแห่งการเรียนรู้

องค์การแห่งการเรียนรู้

องค์การแห่งการเรียนรู้เป็นองค์การที่สมาชิกมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง สร้างสรรค์แนวคิดใหม่ ๆ นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้เพื่อแก้ไขปัญหา พัฒนาปรับปรุงการดำเนินงาน เพิ่มผลผลิตและมีศักยภาพที่จะนำไปสู่ผลลัพธ์ร่วมกันของสมาชิกในองค์การ (สุธรรม ธรรมทัศนานนท์, 2564) โดยบุคลากรสามารถขยายขีดความสามารถของตนเองให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันในองค์การส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล เพื่อให้องคกรบรรลุเป้าหมายของภารกิจที่วางไว้ องค์การคอยอำนวยความสะดวก กระตุ้น สร้างบรรยากาศการเรียนรู้รายบุคคลและกลุ่ม ส่งเสริมสนับสนุนให้สมาชิกทุกคนในองค์การ มีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเอง คิดค้น วางแผน ขยายขีดความสามารถของตนเอง นำความรู้ มาปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนและถ่ายทอดความรู้ สามารถร่วมกันกำหนดความต้องการและเป้าหมายขององค์การได้โดยอาศัยกระบวนการการทำงานเป็นทีม การวางแผนความคิดอย่างเป็นระบบ จนนำองค์การไปสู่ความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีการพัฒนาองค์การอย่างต่อเนื่อง (เบญจรัตน์ ควรเสนาะ, 2565) ดังนั้น องค์การแห่งการเรียนรู้ บุคลากรต้องตื่นตัวใฝ่รู้ พัฒนาตนเองอยู่เสมอ มีการสร้างสรรค์แนวคิดใหม่ ๆ นำเทคโนโลยีมาใช้แก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มที่จะสร้างสรรค์สิ่งแปลกใหม่ มีการเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสิ่งใหม่ ๆ นำมาปรับปรุงพัฒนาองค์การให้เป้าลุเป้าหมาย(สุรยุทธ บุญมาทัต, 2562)

องค์การแห่งการเรียนรู้สามารถสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันในศตวรรษที่ 21 ขยายขอบเขตความรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน ส่งเสริมให้การเรียนรู้เป็นหัวใจในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้การเรียนรู้ของบุคลากรในองค์การเกิดขึ้นได้ทุกกิจกรรม โดยไม่ต้องอาศัยกิจกรรมพัฒนาเสริมความรู้เพียงอย่างเดียว สามารถธำรงรักษา จูงใจบุคลากรที่ดีไว้ได้ ส่งเสริมให้องค์การมีการเปลี่ยนแปลง มีการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการพัฒนางานได้อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนเป็นกลยุทธ์เพื่อการพัฒนาบุคลากรรูปแบบใหม่เป็นฐานความคิดที่สำคัญสำหรับทุกคนในองค์กรทุกระดับ ทั้งผู้นำที่เป็นผู้บริหารผู้ปฏิบัติงาน และผู้เกี่ยวข้อง (เบญจรัตน์ ควรเสนาะ, 2565) ดังนั้นองค์การแห่งการเรียนรู้ สามารถเสริมสร้างให้องค์การมีการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ช่วยสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน ขยายขอบเขตความรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน โดยการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนางานสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้

ภายใต้อิทธิพลของทฤษฎีระบบ (P. M. Senge, 1990 อ้างอิงใน เถลิงศก โสมทิพย์, 2555) องค์การแห่งการเรียนรู้ ได้รับการแนะนำครั้งแรกโดย Peter Senge ในหนังสือ "The Fifth Discipline" เป็นองค์การที่ผู้คนขยายขีดความสามารถของตนอย่างต่อเนื่อง สร้างผลลัพธ์ที่พวกเขาต้องการอย่างแท้จริง แปลกใหม่ และกว้างขวาง รูปแบบการคิดได้รับการหล่อเลี้ยงโดยที่ความทะเยอทะยานร่วมกันถูกกำหนดไว้ และผู้คนเรียนรู้ที่จะเห็นภาพรวมอย่างต่อเนื่องด้วยกัน เชื่อว่าหัวใจของการสร้าง Learning Organization อยู่ที่การสร้างวินัย 5 ประการในรูปของ

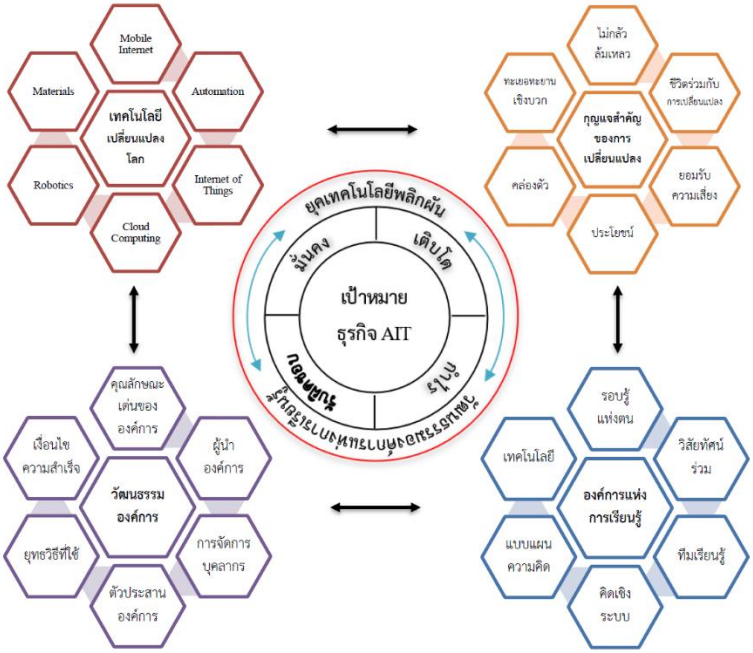
การนำไปปฏิบัติของบุคคล ทีม และองค์การอย่างต่อเนื่อง ดังนี้ **1) การคิดเป็นระบบ** (System thinking) เป็นองค์ความรู้ที่บูรณาการองค์ความรู้อื่น ๆ หลอมรวมเข้ามาเป็นตัวทฤษฎีองค์ความรู้และแนวปฏิบัติการคิดเป็นระบบ จะทำให้สามารถเข้าใจและตอบสนองต่อองค์การโดยรวม และสามารถตรวจสอบส่วนต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กันและกัน ปีเตอร์ เซ้งกี้ มองว่า การปฏิบัติในการแก้ปัญหาการบริหารมักประยุกต์ใช้กรอบความคิดง่ายๆ กับสิ่งที่เป็นระบบที่ซับซ้อน มีแนวโน้มว่าเราจะมองไปที่ส่วนต่าง ๆ แบบแยกส่วนแทนที่จะมองเห็นส่วนรวม จึงมองไม่เห็นองค์การว่าเป็นกระบวนการที่เป็นพลวัตร ดังนั้นการเข้าใจระบบได้ดีจะทำให้ปฏิบัติการได้ดีกว่าแนวคิดเชิงระบบเป็นทัศน์ที่มองกว้างและมองไกลมองผลระยะยาว ซึ่งแตกต่างจากการปรับปรุงองค์การแบบที่ผ่านมาที่ปฏิบัติการในระยะสั้น แบบแยกส่วน และมักจะลงเอยด้วยการเสียค่าใช้จ่ายแพงในระยะยาว **2) ความเชี่ยวชาญของบุคคล** (Personal Mastery) เป็นองค์ความรู้ เกี่ยวกับการทำความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในวิสัยทัศน์ตนเอง การสนใจในกำลังความสามารถของตนเอง และพัฒนาความอดทน และการเห็นความจริงแท้โดยปราศจากความลำเอียง ความเชี่ยวชาญ อาจหมายถึงความสามารถที่สูงเป็นพิเศษในระดับหนึ่ง คนที่มีความเชี่ยวชาญส่วนบุคคล คือคนที่สามารถสร้างผลงานที่มีความสำคัญสำหรับตัวเขา คนที่มีแนวทางการดำเนินชีวิตเหมือนจิตรกรที่มีความสุขกับงานศิลปะและมุ่งมั่นในการเรียนรู้ตลอดชีวิต **3) ภาพในใจ** (Mental Models) หมายถึงความเชื่อ ค่านิยม ที่ฝังรากลึกในใจ หรือทัศนะคติโดยรวมที่มีอิทธิพลต่อวิธีการมองโลก และแนวทางการปฏิบัติ บ่อยครั้งทีเดียวที่เราไม่รู้ว่าภาพที่ฝังลึกใจของเราเป็นอย่างไรหรือมีผลต่อพฤติกรรมของเราอย่างไร ในการเปลี่ยนแปลงองค์การต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ขององค์การในการเปลี่ยนภาพหรือความเชื่อฝังลึก ร่วมกันในเรื่ององค์การการตลาด คู่แข่ง ในความคิดของ ปีเตอร์ เซ้งกี้ เห็นว่าการวางแผนคือการเรียนรู้และการวางแผนขององค์การก็คือการเรียนรู้ขององค์การนั่นเอง ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรื่อง ภาพความเชื่อ จะเริ่มต้นด้วยการ หันกระจกเงาส่องดูใจเราเอง ขุดหาภาพที่เรามองเห็นโลก แล้วนำออกมาตรวจสอบจะหมายรวมถึงความสามารถในกิจกรรม การสนทนา (Dialogue) ของกลุ่ม หาข้อสรุปได้ อย่างราบรื่น มีสาระการเรียนรู้ เพื่อนำ มาศึกษาทบทวนและสนับสนุน **4) การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม** (Building Shared Vision) เป็นความรู้เกี่ยวกับความสามารถในสร้างภาพฝันในอนาคตขององค์การร่วมกัน คงไม่มีองค์การใดที่ประสบผลสำเร็จสู่ความยิ่งใหญ่ โดยปราศจากวิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจ ร่วมทั่วทั้งองค์การ ปีเตอร์ เซ้งกี้ กล่าวว่า “เมื่อมีวิสัยทัศน์ที่แท้จริง คนจะสร้างความเป็นเลิศ และเรียนรู้ไม่ใช่เพราะมีคนสั่งให้ทำ แต่เพราะเขาต้องการทำมีผู้นำมากมายที่มีวิสัยทัศน์ส่วนตัว แต่ไม่สามารถแปลออกมาเป็นวิสัยทัศน์ร่วมได้ เพื่อจะปลุกเร้ากระตุ้นองค์การ” เขากล่าวว่าเพิ่มเติมว่า “สิ่งที่ขาดอยู่ในองค์ความรู้นี้ก็คือความรู้ที่ถ่ายทอดวิสัยทัศน์ส่วนตัวเป็นวิสัยทัศน์ร่วมที่เป็นชุดหลักการและแนวปฏิบัติ” **5) การเรียนรู้ของทีม** (Team Learning) ทีมเรียนรู้ได้ ตัวอย่างเช่น ในการกีฬา การแสดงวิทยาศาสตร์ และแม้กระทั่งบางครั้งทางธุรกิจเคยมีตัวอย่างที่น่าสนใจที่ความฉลาดของทีมมีสูงกว่าความฉลาดของแต่ละบุคคลในทีมรวมกัน และในที่ซึ่ง ทีมได้พัฒนาสมรรถนะการประสานงาน เมื่อทีมเรียนรู้อย่างแท้จริงๆ ไม่เพียงแต่จะเกิดผลดีต่อผลผลิต สมาชิกแต่ละคนของทีมยังเติบโตอย่างรวดเร็ว

องค์ความรู้เรื่องการเรียนรู้ของทีมเริ่มพัฒนาด้วยการใช้รูปแบบ “การสนทนา” (Dialogue) เป็นเครื่องมือเพื่อให้คิดร่วมกันอย่างแท้จริงเป็นสื่อค้นหาการปฏิสัมพันธ์ที่ปิดกั้น ทำลายการเรียนรู้ เขาใช้คำว่า Dialogue ในความหมายที่แตกต่างจาก Discussion และการสนทนา โดยทั่วไป Dialogue ในความหมายของเขาเป็นความหมายเดิมตามรากศัพท์ภาษา Greek โดยสรุป คือ การพูดคุยภายในกลุ่มแบบเปิดเผยอิสระ เพื่อให้ได้แนวคิดใหม่ที่ดีกว่า เงื่อนไขของการสื่อสารด้วยวิธี Dialogue มีดังนี้ 1) ผู้เข้าร่วมต้องแขวน ความเชื่อส่วนตัวไว้ก่อน (Suspending assumptions) 2) ทุกคนต้องนับถือกันและกันในฐานะผู้ร่วมงาน 3) จะต้องมีผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการระยะแรก อย่างไรก็ตามในสถานการณ์ของโลกที่มีการเปลี่ยนแปลง องค์การจำเป็นต้องนำ **“เทคโนโลยี”** มาช่วย นอกจาก วินัย 5 ประกอบที่ Peter Senge ได้กล่าวไว้ข้างต้นเพื่อให้องค์การเกิดการเรียนรู้ปรับตัวเพื่อความอยู่รอดเติบโต มั่นคง มีผลกำไรเป็นประโยชน์ และรับผิดชอบต่อสังคมก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคเทคโนโลยีพลิกผัน

สรุป

สภาวะการณ์ยุคเทคโนโลยีพลิกผันความต้องการของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาตามเทคโนโลยีใหม่ ๆ ธุรกิจจะประสบความสำเร็จขึ้นอยู่กับความสามารถในการปรับตัว นวัตกรรมเข้ามาเปลี่ยนแปลงภาคธุรกิจและพฤติกรรมของผู้บริโภคอย่างรวดเร็วและรุนแรง จะเข้ามามีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงโลก ได้แก่ อินเทอร์เน็ตไร้สาย เทคโนโลยีอัตโนมัติในด้านการวิเคราะห์ อินเตอร์เน็ตในทุกสิ่ง การประมวลผล เทคโนโลยีหุ่นยนต์ ยานพาหนะไร้คนขับหรือกึ่งไร้คนขับ เทคโนโลยีชีวภาพ อุปกรณ์หรือระบบกักเก็บพลังงาน เทคโนโลยีการพิมพ์สามมิติ เทคโนโลยีวัสดุชาญฉลาด เทคโนโลยีสำรวจและขุดเจาะน้ำมัน เทคโนโลยีพลังงานทดแทน รวมถึงธุรกิจเทคโนโลยีบ่งชี้อัตโนมัติเป็นธุรกิจที่ผู้ประกอบการจัดจำหน่ายและให้บริการเกี่ยวกับเครื่องอ่านบาร์โค้ดและระบบบาร์โค้ด ระบบการอ่านอักขระด้วยแสงโออาร์ซี ระบบชีวภาพ ระบบสมาร์ตการ์ด และระบบอาร์เอฟไอดี มีความก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว กุญแจสำคัญของการเปลี่ยนแปลง คือ 1) ไม่กลัวความล้มเหลว เนลสัน แมนเดลา เคยกล่าวไว้ว่า “ผู้กล้าหาญไม่ใช่ผู้ที่ไม่รู้สึกกลัว แต่เป็นผู้เอาชนะความกลัวนั้น” ความล้มเหลวเป็นเครื่องพิสูจน์ว่าได้พยายามแล้ว 2) ความคล่องตัวสูงสุด การปรับตัวอย่างรวดเร็วต่อการเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งสำคัญ ยิ่งกว่านั้นเมื่อการเปลี่ยนแปลงส่งผลต่อเวลา พื้นที่ และวิธีการสื่อสารของเรา 3) ความทะเยอทะยานเชิงบวก การคิดใหญ่จะทำให้เราทำดีที่สุด ก้าวข้ามขีดจำกัด และพยายามบรรลุสิ่งที่คนอื่นไม่เคยฝันถึง 4) คำตอบที่เป็นประโยชน์ สภาพแวดล้อมใหม่นี้จะทำให้เราต้องเผชิญกับปัญหาใหม่ในชีวิตประจำวันของเรา เป้าหมายคือการค้นหาคำตอบและแนวทางแก้ไขที่เป็นประโยชน์อย่างแท้จริง เฉพาะส่วนที่สำคัญเท่านั้น 5) การตอบตกลงเพื่อรับความเสี่ยง ความผิดพลาดคือมนุษย์ ทุกคนรู้ดี แต่สิ่งที่ดีที่สุดคือเราสามารถตอบสนองและตัดสินใจได้ตามความเข้มงวดและประสบการณ์ 6) อยู่กับการเปลี่ยนแปลง เรากำลังอยู่ในช่วงของการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น เราจึงต้องตื่นตัว โดยวัฒนธรรมองค์การ ประกอบด้วย คุณลักษณะเด่น ผู้นำ การจัดการบุคลากร ผู้ประสาน ยุทธวิธี และเงื่อนไขแห่งความสำเร็จ ที่เอื้อให้เกิดเป็นองค์การแห่งการ

เรียนรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้แห่งตน แบบแผนความคิด การมีวิสัยทัศน์ร่วม เรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม การคิดเชิงระบบ และใช้เทคโนโลยีคอยเชื่อมโยงส่งเสริมสนับสนุน ทั้งนี้การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับโครงสร้างทางวัฒนธรรมองค์การแห่งการเรียนรู้แสดงให้เห็นถึงผลการจัดการเพิ่มประสิทธิภาพบุคลากรและผู้ประกอบการเป็นไปตามมาตรฐาน และสร้างความมั่นใจว่าสถานะทางธุรกิจมีรูปแบบเอกลักษณ์เฉพาะขององค์การที่พร้อมปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลง รูปแบบวัฒนธรรมองค์การแห่งการเรียนรู้ที่เอื้อต่อธุรกิจเทคโนโลยีบ่งชี้อัตโนมัติในยุคเทคโนโลยีพลิกผัน ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 รูปแบบวัฒนธรรมองค์การแห่งการเรียนรู้ที่เอื้อต่อธุรกิจเทคโนโลยีบ่งชี้อัตโนมัติในยุคเทคโนโลยีพลิกผัน

ที่มา : กานต์จิรา ลิมศิริธง และ คมกริช ไพฑูรย์ (2567)

เอกสารอ้างอิง

คมกริช ไพฑูรย์. (2566). *รูปแบบการพัฒนาผู้ประกอบการภายในของธุรกิจเทคโนโลยีบ่งชี้อัตโนมัติเพื่อรองรับความพลิกผันของเทคโนโลยีในประเทศไทย.* วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสยาม.

เจษฎา นกน้อย. (2560). *พฤติกรรมองค์การ.* กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชนิดา จิตตรุทธะ. (2560). *วัฒนธรรมองค์การ ปัจจัยสู่ความสำเร็จที่ยั่งยืน* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เถลิงศก โสมทิพย์. (2555). บทพินิจหนังสือ : THE FIFTH DISCIPLINE The Art & Practice of the Learning Organization. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*ใ 14 (2), 129-133.

ธนัญญา วสุศรี และ กฤติกา มูลภักดี. (2556). *การประยุกต์ใช้ระบบอาร์เอฟไอดีกับการจัดการศูนย์กระจายสินค้า: กรณีศึกษา บริษัทบุญถาวรเซรามิค จากัด. วารสารวิชาการเทคโนโลยีอุตสาหกรรม*. 9 (1), 21-32.

นวพล แก้วสุวรรณ, ธัญญาลักษณ์ ใจเที่ยง และ สิริกร บำรุงกิจ. (2563). การจัดการความรู้ เพื่อก้าวสู่องค์กรดิจิทัลในยุคเทคโนโลยีพลิกผัน. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร.* 40 (4), 120-135.

เนตร์พัณณา ยาวิราช. (2565). *การพัฒนาองค์การและการจัดการนวัตกรรม (Organization Development and Innovation Management).* กรุงเทพมหานคร: ทริปเพิ้ลกรุ๊ป.

บุษรา ประกอบธรรม. (2554). สร้างสรรค์สื่อทางธุรกิจกับ QR Code. *วารสารนักบริหาร.* 30 (4), 41- 47.

เบญจรัตน์ ควรเสนาะ. (2565). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษากับความผูกพันต่อองค์การของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร*. ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ปิยะ โควินท์ทวีวัฒน์. (2551). ความรู้เกี่ยวกับระบบบ่งชี้อัตโนมัติ. *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2566. แหล่งที่มา: http://home.npru.ac.th/piya/RFID/file/Piya_Ch1.pdf

พิชญา ฤกษ์สัจจนนท์ (2565). การชำระเงินด้วย QR code: ทางเลือกใหม่ของการชำระเงินในการซื้อขายสินค้าและบริการระหว่างประเทศ. *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 5 มิถุนายน 2567. แหล่งที่มา: https://www.bot.or.th/th/research-and-publications/articles-and-publications/articles/Article_15Jan2022.html

เพ็ชรี รูปะวิเชตร์. (2560). *การเรียนรู้ลักษณะการจัดการ: การจัดการข้ามวัฒนธรรม.* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: ดวงกมล.

รัตติกรณ์ จงวิศาล. (2563). *จิตวิทยาองค์การ.* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศรีบวร เอี่ยมวัฒน. (2561). *แนวโน้มของ Disruptive Technology และความเป็นไปได้ของรูปแบบธุรกิจในอนาคตของเครื่องถ่ายเอกสารในประเทศไทย.* วิทยานิพนธ์การศึกษาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยนวัตกรรม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เศรษฐพงค์ มะลิสุวรรณ. (2559). เทคโนโลยีเปลี่ยนโลก. *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 18 มิถุนายน 2567 แหล่งที่มา: https://www.it24hrs.com/2016/disruptive-technologies-technology/

สมคิด บางโม. (2562). *องค์การและการจัดการ.* กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดยูเคชั่น.

สุธรรม ธรรมทัศนานนท์. (2564). *การบริหารสู่องค์การแห่งนวัตกรรมการศึกษา.* มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์

สุรยุทธ บุญมาทัต. (2562). วัฒนธรรมองค์การที่เหมาะสมกับยุคไทยแลนด์ 4.0 : ส่วนประกอบวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการปรับปรุงสมรรถนะขององค์การ. *วารสารเศรษฐศาสตร์และกลยุทธ์การจัดการ.* 6 (2), 164-165.

อัจฉรา กิจเดช และ กิตติศักดิ์ แก้วบุตรดี. (2561). QR CODE.ในประเทศไทยและการประยุกต์ใช้ภายในโรงพยาบาลในยุคไทยแลนด์ 4.0. *วารสาร Mahidol R2R e-Journal.* 5 (2), 51-59.

Iberdrola Group (2024). Disruption in technology. *Online*. Retrieved 10 March 2024. From: https://www.iberdrola.com/innovation/disruption-technology.

Richard N. Holifield, Jr. Major, USAF. (2010). Tracking Next-Generation Automatic Identification Technology into 2035, Air University Press is collaborating with JSTOR to digitize, preserve and extend access to this content. URL: http://www.jstor.com/stable/resrep13706

Schein, E. H. (2017). *Organizational Culture and Leadership (5th Edition)*. New Jersey: John Wiley & Sons.

Senge, P. M. (1990). The fifth discipline: *The art and practice of the learning organization*. London: Century Press.

The Theoretical Basis and Application of Velocity-based Training

Gong Yaoze and Han Wei
Krirk University, Thailand
Corresponding Author, E-mail:gongyaozesdty@163.com

****

Abstract

Currently, velocity-based training(VBT) is an effective way to improve exercise capacity, but how to recommend the ideal program based on the effects of VBT on maximum strength, power and related performance, related performance, muscle endurance, and hypertrophy is uncertain.This review attempts to summarize evidence and rationale for the application of velocity based training , and present the ideal program due to the effects of the VBT on maximum strength, power and related performance, muscular endurance and hypertrophy. Although the relevant studies showed the advantages of VBT, there is no clear evidence that VBT has advantages over PBT so far. Compared to PBT, VBT achieved similar or better effects at the same or significantly lower training volume. VBT with suitable load and LV can effectively improve maximum strength, jump ability, muscular endurance and thickness of adults and non-elite athletes. Research finding,VBT with high load should be suitable for developing 1RM, and low to moderate VL should be suitable for developing jump ability, especially for adults with resistance training experience. VBT with low VL and moderate load seemed suitable for athletes to improve power-related performance. VBT with high VL should be suitable for improving muscular hypertrophy. VBT lasting at least 8 weeks could usually achieve statistically significant results.

Keywords: Theoretical Basis; Application; Velocity-Based Training

Introduction

Strength is the ability of the body or the ability of apart of the body's muscles to overcome internal and external resistance while working. It is an important component of performance-related physical fitness. Muscle strength and other abilities and characteristics, such as power, endurance and hypertrophy, are closely related to the ability to complete vertical jumps, sprints and multi-directional movements. As such, it is also one of the key factors in improving performance. Resistance training (RT) is the most important means of improving muscle strength, power, endurance and hypertrophy. Different resistance training goals ,such as strength, power, endurance and hypertrophy, can be achieved through the specific arrangement of training type, sequence, load, number of repetitions and other variables (Crewther et al.,2005; Gonázlez- Badillo et al.,2011; Sánchez-Medina & Gonázlez-Badillo, 2011). Among them, the load is the most important variable that influences the strength and the achievement of other training goals (Flanagan & Jovanovi, 2014). In practice, the load is usually determined by the percentage of maximum load (%1RM) that the trainer can handle. The traditional process of RT is to first assess the trainer's maximum strength (1RM) and then design the intensity and amount of load required based on the trainer's goals before training, such as developing maximal strength with 85% 1RM and 6 repetitions. For this reason, it is also known as percentage-based resistance training (PBT).

* Received: April 3 2024; Revised: April 22 2024; Accepted: April 24 2024

However, PBT also has some limitations, including time-consuming (González-Badillo et al.,2011), frequent (Flanagan & Jovanovi, 2014) and unsafe during the 1RM test (Weakley et al.,2019), and the load cannot adapt to the state fluctuation of the day and lead to excessive fatigue during training (Kraemer W J & J, 2007; Zourdos et al.,2016). PBT relies more on the subjective feelings of the athletes and the experience of the coaches. VBT is a novel RT method that uses velocity as a means to control the load of training, and uses measurement equipment to provide timely feedback on movement velocity. For different training targets, VBT uses load-velocity curve (LVP),target velocity (target speed or intended velocity) and VL as the main variables to control the intensity and quantity of load, and arranges the corresponding number of repetitions, sets and intervals (González-Badillo et al.,2011; Sánchez-Medina & González-Badillo, 2011). In recent years, it has become a new hot spot in the field of strength training with its unique advantages, overcoming the disadvantages of PBT and showing better training effects. Many researchers who believe that VBT is a more effective method than PBT to improve muscle strength, power or straight-line sprinting ability.

Although the relevant studies showed the advantages of VBT, there is no clear evidence that VBT has advantages over PBT so far.This study provides a narrative review of the existing literature on the effects of VBT on maximum strength, strength and related performance, muscle endurance, and hypertrophy with the aim of providing recommendations for the use of VBT.

Rationale for the review

However, recent studies using meta-analysis have shown that VBT is superior to PBT is controversial (Baena-MarÌn et al.,2022; Banyard et al.,2021; Liao et al.,2021; Orange et al.,2022; Zhang et al.,2023), understanding the effects of VBT on 1RM, power, endurance and hypertrophy is still required. Meanwhile, no scholars have attempted to figure out how to select key variables, such as the intensity of load, the volume of load(including VL and the number of sets), interval time, and periodic arrangement, when designing training plans for different populations.

Intended audience and organization

Understanding the effect of VBT on 1RM, power, endurance and hypertrophy may allow coaches, medical departments, and researchers to improve training plans and progress.We provide this review for students, researchers, coaches, and training related practitioners who study or engage in sports physiology, strength, and conditioning training.

This review synthesized and critically analyzed relevant experimental studies involved the effects of VBT on 1RM, power and relative performance, muscular endurance and hypertrophy for providing a basis for the application of VBT. In addition, this review summarized the key variables researched in VBT and outlined practical recommendations for improving strength, power, endurance and hypertrophy for different populations.

Survey Methodology

Electronic searches of computerized databases were performed according to the search strategy jointly determined by all authors. Three databases-EBSCO SPORTDiscus, Scopus and Web of Science-were searched. A literature search for papers was carried out using keyword combinations: (1) velocity-based training Or velocity-based resistance training Or velocity-based strength training, (2) velocity loss Or velocity loss threshold (VL), (3) effects Or impact Or consequences Or influence Or outcomes.

A secondary search was performed by selecting the reference list and relevant review articles included in the study. The screening process was conducted using the following method: (1) all studies obtained were selected by title, and duplicates were deleted, and (2) an integral reading of the remaining studies was conducted, and those deemed outside the scope of the current review were excluded. The criteria for inclusion were as follows: (1) studies published in English, (2) full texts available, (3) studies involving athletes and adults, (4) including the indicators of strength, power, muscular endurance, hypertrophy and fatigue, (5) included any study that used resistance training with different percentages of 1RM and in which velocity was monitored during training.

The effects of VBT compared with itself and PBT for the main training purpose

1RM. A study by Loturco et al.,(2015) showed that VBT with two deep squat exercises per week during the first 6 weeks of the season was effective in improving the 1RM squat in elite soccer players. 7 studies compared the effects of VBT and PBT on 1RM, and three of them demonstrated that VBT was statistically more effective than PBT in improving 1RM (Andersen et al.,2021; Banyard et al.,2021; Dorrell et al.,2020; Held et al.,2021; Kilgallon et al.,2021; Muñoz-López et al.,2022; Ortega J A F et al. 2020). For example, Dorrell et al.,(2020) compared the effects of VBT and PBT on 1RM in adults with RT experience. Held et al.,(2021) explored the effects of VBT and PBT on 1RM in rowers. They both found that VBT was more effective in improving 1RM during routine exercises such as back squat, bench press and dead lift. In contrast, Banyard et al.,(2021) found that both PBT and VBT were effective in improving the 1RM back squat in adults with RT experience, and that PBT improved the 1RM back squat more than VBT (12.5% vs. 11.3%), but the difference between PBT and VBT in improving the 1RM back squat was not statistically significant. More recently, Kilgallon et al.,(2021) found thatPBT significantly improved the 1RM floor press in professional American football athletes, while VBT had no significant effect, suggesting that VBT may not be the best option for elite athletes to develop maximal upper body strength in the short term. Most of the existing controlled trial studies have shown that VBT improves 1RM training better than or equal to PBT. Inconsistencies in previous studies may be due to differences in subjects' training levels and intervention duration. For example, studies demonstrating the superiority of PBT over VBT lasted less than 6 weeks, whereas studies demonstrating the superiority of VBT over PBT typically lasted longer than 8 weeks. Therefore, more research is needed in terms of subjects' training levels and duration of training.

Many scholars have explored the optimal VL for developing 1RM in VBT (Andersen et al.,2021; Galiano et al,2023; González-Badillo et al.,2015; Pareja-Blanco et al.,2020b; Pareja-Blanco et al.,2017a; Pérez-Castilla et al.,2018; Rissanen et al.,2023; Rodiles-Guerrero et al.,2022; Rodiles-Guerrero et al.,2020; Rodríguez-Rosell et al.,2020; Rodríguez-Rosell et

al.,2021; Sánchez-Moreno et al.,2020). Most previous studies have shown that lower VL (0%-25%) is more effective in training male subjects to develop 1RM, although there is no statistically significant difference between moderate VL to higher VL (30%-50%). For example, Rodiles-Guerrero et al.,(2020) and Sanchsanz-Moreno et al.,(2020) explored the effect of VBT to improve upper body strength training and showed that compared to moderate VL and higher VL (VL30, VL25, VL20 for bench press and VL50 for pull-ups), lower VL (VL15, VL10 for bench press andVL25 for pull-up) significantly improved the 1RM pull-up and 1RM bench press in adults with RT experience (Pareja-Blanco et al.,2020a; Rodiles-Guerrero et al.,2020). However, one study showed that female subjects developed 1RM better using higher VL (40%) than lower VL (20%) (Rissanen et al.,2023). VL10, VL15, VL20 and VL25 all have the potential to improve 1RM, and future studies are needed depending on specific conditions, such as gender and training experience.

The Power and Related Performance. Six studies compared the effects of VBT and PBT on jumping ability and found that VBT was effective in developing the power of the lower limb, particularly on the CMJ (Banyard et al.,2021; Dorrell et al.,2020; Held et al.,2021; Orange et al.,2019; Ortega J A F et al.,2020; Randell et al.,2011). For example, Ortega et al.,(2020) found that VBT for 12 weeks, three times per week, significantly improved performance on the CMJ, power in the deep squat, and maximal power in the Wingate anaerobic test, and demonstrated that VBT improved training in female child soccer players better than PBT. This may be due to the fact that the velocity of the exercise movements in VBT more closely resembles the CMJ, thus causing neuromuscular adaptive changes. However, when adult athletes were selected as the study subjects to compare the effects of VBT and PBT, there was no statistically significant improvement in either group after the training intervention.

Sprinting ability and the ability to change direction is closely related to the explosive power of the athlete's lower limbs. However, studies have been conducted to show that VBT does not have an outstanding potential to develop sprinting ability and the ability to change direction compared to PBT. For example, a study by Orange et al.,(2019) found that both VBT and PBT performed twice weekly for 7 weeks were effective in improving lower body strength and power in college rugby players, but negatively affected performance in the 5, 10, 20, and 30m sprints. A study by Banyard et al.,(2021) showed that VBT performed twice weekly for 6 weeks significantly improved weighted jumping, sprinting and change of direction in adults with RT experience, with better results than the PBT group.

Seven studies compared the effects of different VL on jumping ability and sprinting ability and demonstrated that VBT with lower VL was more effective in improving jumping ability and sprinting ability in subjects than VBT with moderate or higher VL, especially in adult males with RT experience(Galiano et al.,2023; González-Badillo et al.,2015; Grazioli et al.,2020; Pareja-Blanco et al.,2017a; Pérez-Castilla et al.,2018; Rodríguez-Rosell et al.,2020; Rodríguez-Rosell et al.,2021). For example, González-Badillo et al.,(2015) studied the effect of VBT with different VL (15% vs. 30%) on the performance of professional soccer players and found that after three weekly interventions for 6 weeks, the VL15 group was effective in improving CMJ performance, while the VL30 group negatively affected CMJ.Galiano et al.,(2023) found that after a 7-week VBT intervention twice a week, different VL (5% vs. 20%) were effective in improving CMJ and 20 m sprint performance in young men with RT experience, and the VL5 group obtained similar training effects to the VL20 group at a

significantly lower training volume. Pérez-Castilla et al.,(2018), Pareja-Blanco et al.,(2020) and Rodríguez-Rosell et al.,(2021) investigated the effects of deep squats and deep squat jumps using different VL on neuromuscular performance and found that the lower VL group (10%) improved CMJ and 10m and 20m sprint performance better than those with moderate to higher VL (20%, 30%, 40%, and 45%). Grazioli et al.,(2020) studied the training effects of sled training using different VL (10% vs. 20%) on professional soccer players and showed that the application of the low VL10 group was effective in improving the participants' 10m and 20 m sprint performance. Orange et al.,(2019) argued that the improvement in jumping ability obtained through deep squat and squat jump training needs to be translated into sprint running ability through some translating training. Training at a specific velocity can produce corresponding neuromuscular adaptations, and high-speed repetitions can adapt the neuromuscular system and improve the ability to perform fast movements, but exceeding a certain limit of VL (more than 30%) may lead to a decrease in movement quality, slow movements, and fatigue accumulation, allowing the neuromuscular system to adapt toward slow speed and endurance, ultimately leading to a decrease in CMJ and sprinting performance (Behm & Sale, 1993).

Muscular Endurance. The effect of VBT on muscular endurance is usually assessed by a fatigue test that requires subjects to perform as many repetitions as possible at a 70% 1RM load. Currently, there are no studies comparing the effects of VBT and PBT in improving muscular endurance. VBT over 8 weeks significantly improved muscular endurance in adult males with RT experience under both moderate and moderate to high load conditions, and better neuromuscular adaptations could be achieved at lower training volumes by using lower VL. Five studies have examined the effects of VBT at different VL and loading conditions on muscular endurance in adult males with RT experience (Pareja-Blanco et al.,2020a; Pareja-Blanco et al.,2020b; Rodiles-Guerrero et al.,2022; Rodríguez-Rosell et al.,2021; Sánchez-Moreno et al.,2020). For example, Pareja-Blanco et al.,(2020) examined the effect of VBT at moderate to higher loads (70%-85%1RM) for 8 weeks on muscular endurance of the lower body and found that the low VL group (0%), the moderate to low VL group (10%, 20% and 30%) and the high VL group (40%, 45%) all showed statistically significant improvements in fatigue test scores, but there were no statistically significant differences in the effects between groups, although the high VL group had significantly higher training volume. Rodríguez-Rosell et al.,(2021) examined the effect of moderate loading (55%-70% 1RM) at an 8-week VBT on endurance of lower limb muscles and found that different VL groups (10%, 30% and 45%) significantly improved muscular endurance. Pareja-Blanco et al.,(2020) found that VBT at moderate to higher loads (70%-85% 1RM) with different VL (0%, 15%, 25% and 50%) were able to significantly improve the endurance of upper limb muscles.

Hypertrophy. Muscle mass is the structural basis for maximum muscle strength, power and endurance. Previous studies assessed the effect of VBT on muscle hypertrophy mainly by muscle cross-sectional area (CSA), myosin heavy chain (MHC) and muscle volume (MVL) and found that moderate to high VL significantly promoted muscle hypertrophy, but high VL (>40%) resulted in the loss of fast muscle fibers (Andersen et al.,2021; Pareja-Blanco et al.,2020a; Pareja-Blanco et al.,2020b; Pareja-Blanco et al.,2017a; Rissanen et al.,2023; Rodiles-Guerrero et al.,2022) . Pareja-Blanco et al.,(2017) studied investigated the effect of VBT at different VL conditions (40%, 20%) on the quadriceps structure of male college students in physical education and found that the muscle cross-sectional area increased more significantly in the VL40 group, and the area and muscle mass of type I muscle fibers and type

II (including IIC, IIA, IIAX, and IIX) muscle fibers increased significantly in the VL40 group, but the muscle length and the Type II muscle fibers did not change significantly, and the proportion of Type IIX muscle fibers in Type II muscle fibers decreased significantly, while Type IIX muscle fibers in the VL20 group remained largely unchanged. Pareja-Blanco et al.,(2020) studied the effects of VBT under different VL conditions on muscles in the upper and lower extremities of male college students majoring in physical education circumference and found that muscle cross-sectional area increased significantly in all groups after the intervention, with no statistically significant difference in effect between the high VL group (50%, 40%) and the medium VL group (25%, 20%), but a significant decrease in force development rate in the high VL group. Andersen et al.,(20201) found that unilateral lower extremity with different VL (30%, 15%) and the same total training volume training could slightly promote quadriceps hypertrophy. Previous studies have demonstrated that muscle hypertrophy, as an adaptive change in muscle structure, requires relatively high levels of fatigue (exhaustion) and total training volume (González-Badillo et al. 2005; Sánchez-Medina & González-Badillo 2011; Schoenfeld 2010). Although no studies have compared the role of VBT and PBT in promoting muscle hypertrophy, VBT at moderate VL (20-25%) can effectively promote muscle hypertrophy while improving neuromuscular adaptations at relatively low training volumes and moderate fatigue (non-exhaustion).

Key variables should be considered in the application of VBT

Intensity of Load. For the specific training purpose, various loads should be chosen by different subjects. The velocity range corresponding to moderate to high intensity (60% -

95%1RM) seemed the appropriate magnitude of intensity for non-athletes to develop maximum strength and power of the lower body, while athletes usually used a relatively higher load (70%-85% 1RM) to improve maximum strength (Pareja-Blanco et al.,2020a; Pareja-Blanco et al.,2020b; Pareja-Blanco et al.,2017a; Rodiles-Guerrero et al.,2020; Rodríguez-Rosell et al.,2020), and a faster target velocity (1.0 -1.2 m·s-1) to develop power specifically (Galiano et al.,2023; González-Badillo et al.,2015; Pérez-Castilla et al.,2018). It is recommended to use V1LOAD as the optimum intensity for athletes to develop power by squats (González-Badillo et al.,2015). Developing endurance and thickness of muscle need moderate to relatively high intensity (55% -85%1RM) (Pareja-Blanco et al.,2020a; Pareja-Blanco et al.,2020b; Rodiles-Guerrero et al.,2022).

Volume of Load(include VL and number of sets) and Interval Time. Training context involved 3-4 sets of exercise and 3-4 minutes' rest are commonly used by VBT. The training effect of different VL (0% -50%) has been explored in the existing literature about VBT. VL10 or VL20 with three to four sets and 3- to 4-min intervals is recommended for exercises for lower limbs as the ideal load and interval for developing maximum strength, CMJ and muscular endurance (Galiano et al.,2023; Ortega J A F et al.,2020; Pareja-Blanco et al.,2020b; Pérez-Castilla et al.,2018; Rodríguez-Rosell et al.,2021). VL5 or VL10 with three to four sets and 3- to 4-min intervals is recommended as an ideal load and interval for developing short-distance sprint ability (Galiano et al.,2023; Grazioli et al.,2020; Pérez-Castilla et al.,2018; Rodríguez-Rosell et al.,2020; Rodríguez-Rosell et al.,2021). VL40 with three to four sets and 3- to 4-min intervals is recommended as an ideal load and interval for developing maximum strength, endurance and thickness of muscle (Pareja-Blanco et al.,2020b; Pareja-Blanco et al.,2017a). VL25 with three to four sets and 3- to 4-min intervals is

recommended as an ideal load and the interval for exercises to improve maximum strength and endurance of the upper body (Pareja-Blanco et al.,2020a; Rodiles-Guerrero et al.,2022; Sánchez-Moreno et al.,2020).

Periodic Arrangement. A recent review of studies concluded that a set of 6-12 repetitions until exhaustion at a load of 70%-85% 1RM, two to three times a week for 8-12 weeks of training might be the minimum training dose required to increase strength (Androulakis-Korakakis et al.,2020). Previous studies about VBT showed that significantly improved Maximum strength, jump height, muscle endurance, and muscle thickness by VBT need more than 8 weeks and twice sessions a week. Previous studies adopted five periodic training arrangements on VBT, such as the fixed optimal velocity of power development (undulating increasing load), steadily increasing load (decreasing velocity), undulating increasing load (unfixed velocity), decreasing load (increasing velocity), and undulating decreasing load, and compared their effects. The results showed that the aforementioned periodic arrangement significantly improved the maximum strength, vertical jump height, and 20-m sprint performance of non-athletes. However, the periodic arrangement with fixed optimal velocity of power development had a relatively better effect on improving power, while the nonlinear periodic arrangement (undulating increasing or decreasing) had the worst effect on improving the 3 maximum strength and endurance of muscle. Therefore, it was not recommended to use the nonlinear periodic arrangement to develop the power (Loturco et al.,2013; Martínez-Cava et al.,2021; Muñoz-López et al.,2022; Randell et al.,2011; Rauch et al.,2018; Riscart-López et al.,2021; Rissanen et al.,2023; Rodríguez-Rosell et al.,2017; Sánchez-Moreno et al.,2021).

Others. In addition to the intensity of load, the amount of load, the rest time between groups, and the periodic arrangement of training, there is also the tempo of movement and training combination that affect the effect of VBT (Martínez-Cava et al.,2021; Rodríguez-Rosell et al.,2017; Sánchez-Moreno et al.,2021). A study suggested using the movement without pause to improve CMJ performance, and using the movement with a pause to improve the starting velocity and anaerobic power (Martínez-Cava et al.,2021). A study advised using the combination training method of VBT plus plyometrics to improve the lower limb power of elite athletes (Rodríguez-Rosell et al.,2017). A study recommended using VBT in the concurrent training training of strength and endurance to avoid the negative impact of PBT on neuromuscular performance and further improve the effect of training on endurance (Sánchez-Moreno et al.,2021).

Table 1: Study of VBT tempo of movement and training combination

Author	Subject	Drills	Program	Duration	Effects
Martínez-Cava et al (Martínez-Cava et al.,2021),2021	26 well-trained men: PAUSE (n = 13) and REBOUND (n = 13)	Free weight	PAUSE: minimize the contribution of the stretch-shortening cycle REBOUND: taking advantage of the stretch-shortening cycle	10weeks; twice a week	PAUSE: ES = 0.76–1.12 REBOUND: ES = 0.45–0.92
Rodríguez-Rosell et al(Rodríguez-Rosell et al.,2017),2017	30 adult soccer players : FSG(n = 10), COM(n = 10) and control group CG(n = 10)	Free weight	FSG: assigned to perform only FS COM: performed FS combined with jump and sprint exercises CG: merely conducted typical soccer	6weeks; twice a week	FSG: ES=0.52 COM: ES=0.69 CG: ES=－0.17

			training VL15%： concurrent strength and endurance training VL45%： concurrent strength and endurance training EG： endurance training		
Sánchez-Moreno et al(Sánchez-Moreno et al.,2021),2021	33 resistance- and endurance-trained men: VL15%(n=11),VL45%(n=11), and endurance group EG(n=11)	Free weight		8weeks; twice a week	VL15%：ES=0.24 VL45%：ES=0.22 EG：ES=－0.18

Source of the data: collected from the research.

Conclusion

No clear evidence exists to date on the superiority of VBT over PBT, especially in elite athletes. By setting suitable VL, VBT can achieve the same or better training results as PBT while significantly reducing the amount of training, and can significantly improve strength and power-related performance. There's a mountain of evidence suggests that moderate to high load (i.e.,60%-85%1RM) is suitable for developing 1RM, and low to moderate VL (i.e., 10%-20%) is suitable for developing jump ability, especially for adults with RT experience. Low VL and moderate load (V1LOAD) seemed more suitable for athletes to improve power-related performance from aspects of avoiding excessive fatigue and reducing the negative impact on the latter session. Moreover, a solid body of evidence suggests that high VL (i.e., 40%-50%) is suitable for improving muscular hypertrophy. The program of VBT included 3-4 sets of exercise and 3-4 minutes rest, arranged 2 times a week, and last 8 weeks at least, can usually achieve statistically significant effects.When developing sprint ability, Coaches need to consider adding transformation training to translate the explosive force in a vertical direction obtained by VBT into explosive force in a horizontal direction. In addition to the intensity of load, the amount of load, the rest time between groups, and the periodic arrangement of training, there are also the issues with tempo of movement, the complex training and the concurrent training considered by researchers. Therefore, further research is needed on how to apply the tempo of movement and various training combinations to achieve specific training goals.

New Body of Knowledge

About VBT:

1.That moderate to high load (i.e.,60%-85%1RM) is suitable for developing 1RM, and low to moderate VL (i.e., 10%-20%) is suitable for developing jump ability, especially for adults with RT experience.

2.Low VL and moderate load (V1LOAD) seemed more suitable for athletes to improve power-related performance from aspects of avoiding excessive fatigue and reducing the negative impact on the latter session.

3.When developing sprint ability, Coaches need to consider adding transformation training to translate the explosive force in a vertical direction obtained by VBT into explosive force in a horizontal direction.

4. In the VBT study, in addition to the intensity of load, the amount of load, the rest time between sets, and the periodic arrangement of training, researchers also consider issues with tempo of movement, complex training and concurrent training.

References

Andersen V, Paulsen G, Stien N, Baarholm M, Seynnes O, and Saeterbakken AH. (2021). Resistance Training With Different Velocity Loss Thresholds Induce Similar Changes in Strengh and Hypertrophy. *J Strength Cond Res*, 38 (3),e135-e142.

Androulakis-Korakakis P, Fisher JP, and Steele J. (2020). The Minimum Effective Training Dose Required to Increase 1RM Strength in Resistance-Trained Men: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Sports Med* , 50 (4),751-765.

Baena-Marín M, Rojas-Jaramillo A, González-Santamaría J, Rodríguez-Rosell D, Petro JL,
Kreider RB, and Bonilla DA. (2022). Velocity-Based Resistance Training on 1-RM, Jump and Sprint Performance: A Systematic Review of Clinical Trials. *Sports (Basel)*

Banyard HG, Tufano JJ, Weakley JJS, Wu S, Jukic I, and Nosaka K. (2021). Superior Changes in Jump, Sprint, and Change-of-Direction Performance but Not Maximal Strength Following 6 Weeks of Velocity-Based Training Compared With 1-Repetition-Maximum Percentage-Based Training. *Int J Sports Physiol Perform*, 16 (2),232-242.

Behm DG, and Sale DG. (1993). Velocity specificity of resistance training. *Sports Med*, 15, 374-388.

Crewther B, Cronin J, and Keogh J. (2005). Possible stimuli for strength and power adaptation: acute mechanical responses. *Sports Med*, 35 (11),967-989.

Dorrell HF, Smith MF, and Gee TI. (2020). Comparison of Velocity-Based and Traditional Percentage-Based Loading Methods on Maximal Strength and Power Adaptations. *J Strength Cond Res*, 34 (1),46-53.

Galiano C, Pareja-Blanco F, Hidalgo de Mora J, and Sáez de Villarreal E. (2023). Low-Velocity Loss Induces Similar Strength Gains to Moderate-Velocity Loss During Resistance Training. *J Strength Cond Res*, 36 (2),340-345.

González-Badillo JJ, Gorostiaga EM, Arellano R, and Izquierdo M. (2005). Moderate resistance training volume produces more favorable strength gains than high or low volumes during a short-term training cycle. *J Strength Cond Res*, 19, 689-697.

González-Badillo JJ, Marques MC, and Sánchez-Medina L. (2011). The importance of movement velocity as a measure to control resistance training intensity. *J Hum Kinet* ,29a, 15-19.

González-Badillo JJ, Pareja-Blanco F, Rodríguez-Rosell D, Abad-Herencia JL, Del Ojo-López JJ, and Sánchez-Medina L. (2015). Effects of velocity-based resistance training on young soccer players of different ages. *J Strength Cond Res*, 29 (5),1329-1338.

Grazioli R, Loturco I, Lopez P, Setuain I, Goulart J, Veeck F, Inácio M, Izquierdo M, Pinto RS, and Cadore EL. (2020). Effects of Moderate-to-Heavy Sled Training Using Different Magnitudes of Velocity Loss in Professional Soccer Players. *J Strength Cond Res*, 37 (3), 629-635.

Held S, Hecksteden A, Meyer T, and Donath L. (2021). Improved Strength and Recovery AfterVelocity-Based Training: A Randomized Controlled Trial. *Int J Sports Physiol Perform*, 16, 1185 -1193.

Kilgallon MJ, Johnston MJ, Kilduff LP, and Watsford ML. (2021). A Comparison of Training With a Velocity Loss Threshold or to Repetition Failure on Upper-Body Strength Development in Professional Australian Footballers. *Int J Sports Physiol Perform*, 16 (12), 1758-1763.

Kraemer W J, and J FS. (2007). Optimizing strength training: designing nonlinear periodization workouts. *Human Kinetics*. 29A,41–45.

Liao KF, Wang XX, Han MY, Li LL, Nassis GP, and Li YM. (2021). Effects of velocity based training vs. traditional 1RM percentage-based training on improving strength, jump, linear sprint and change of direction speed performance: A Systematic review with meta-analysis. *PLoS One*, 16(11),e0259790.

Loturco I, Nakamura FY, Tricoli V, Kobal R, Cal Abad CC, Kitamura K, Ugrinowitsch C, Gil S, Pereira LA, and González-Badillo JJ. 2015. Determining the Optimum Power Load in Jump Squat Using the Mean Propulsive Velocity. *PLoS One*, 10 (10),e0140102.

Loturco I, Ugrinowitsch C, Tricoli V, Pivetti B, and Roschel H. (2013). Different loading schemes in power training during the preseason promote similar performance improvements in Brazilian elite soccer players. *J Strength Cond Res*, 27 (7),1791-1797.

Martínez-Cava A, Hernández-Belmonte A, Courel-Ibáñez J, Conesa-Ros E, Mor·n-Navarro R,and Pallarés JG. (2021). Effect of Pause Versus Rebound Techniques on Neuromuscular and Functional Performance After a Prolonged Velocity-Based Training. *Int J Sports Physiol Perform*, 16 (7), 927-933.

Montalvo-Pérez A, Alejo LB, Valenzuela PL, Gil-Cabrera J, Talavera E, Luia A, and Barranco-Gil D. (2021). Traditional Versus Velocity-Based Resistance Training in Competitive Female Cyclists: A Randomized Controlled Trial. *Front Physiol*, 12, 586113.

Muñoz-López A, Marín-Galindo A, Corral-Pérez J, Costilla M, Sánchez-Sixto A, Sañudo B, Casals C, and Ponce-González JG. (2022). Effects of Different Velocity Loss Thresholds on Passive Contractile Properties and Muscle Oxygenation in the Squat Exercise Using FreeWeights. *J Strength Cond Res*, 36 (11), 3056-3064.

Orange ST, Hritz A, Pearson L, Jeffries O, Jones TW, and Steele J. (2022). Comparison of the effects of velocity-based vs. traditional resistance training methods on adaptations in strength, power, and sprint speed: A systematic review, meta-analysis, and quality of evidence appraisal. *J Sports Sci*, 40 (11), 1220-1234.

Orange ST, Metcalfe JW, Robinson A, Applegarth MJ, and Liefeith A. (2019). Effects of In-Season Velocity- Versus Percentage-Based Training in Academy Rugby League Players. *Int J Sports Physiol Perform*, 15 (4), 554-561.

Ortega J A F, De los Reyes Y G, and G PFR. (2020). Effects of strength training based on velocity versus traditional training on muscle mass, neuromuscular activation, and indicators of maximal power and strength in girls soccer players. *Apunts Sports Medicine*, 55, 53-61.

Pareja-Blanco F, Alcazar J, Cornejo-Daza PJ, Sánchez-Valdepeñas J, Rodriguez-Lopez C, Hidalgo-de Mora J, Sánchez-Moreno M, Bachero-Mena B, Alegre LM, and Ortega-Becerra M. (2020a). Effects of velocity loss in the bench press exercise on strength gains, neuromuscular adaptations, and muscle hypertrophy. *Scand J Med Sci Sports*, 30 (11), 2154-2166.

Pareja-Blanco F, Alcazar J, Sánchez-Valdepeñas J, Cornejo-Daza PJ, Piqueras-Sanchiz F, Mora-Vela R, S·nchez-Moreno M, Bachero-Mena B, Ortega-Becerra M, and Alegre LM. (2020b.) Velocity Loss as a Critical Variable Determining the Adaptations to Strength Training.*Med Sci Sports Exerc*, 52 (8), 1752-1762.

Pareja-Blanco F, Rodríguez-Rosell D, Sánchez-Medina L, Sanchis-Moysi J, Dorado C, Mora-Custodio R, Yáñez-García JM, Morales-Alamo D, Pérez-Su·rez I, Calbet JAL, and González-Badillo JJ. (2017a). Effects of velocity loss during resistance training on athletic performance, strength gains and muscle adaptations. *Scand J Med Sci Sports*, 27 (7), 724-735.

Pareja-Blanco F, Sánchez-Medina L, Suárez-Arrones L, and González-Badillo JJ. (2017b). Effects of Velocity Loss During Resistance Training on Performance in Professional Soccer Players. *Int J Sports Physiol Perform*, 12 (4), 512-519.

Pérez-Castilla A, García-Ramos A, Padial P, Morales-Artacho AJ, and Feriche B. (2018). Effect of different velocity loss thresholds during a power-oriented resistance training program on the mechanical capacities of lower-body muscles. *J Sports Sci*, 36 (12), 1331-1339.

Randell AD, Cronin JB, Keogh JW, Gill ND, and Pedersen MC. (2011). Effect of instantaneous performance feedback during 6 weeks of velocity-based resistance training on sport-specific performance tests. *J Strength Cond Res*, 25 (1), 87-93.

Rauch JT, Loturco I, Cheesman N, Thiel J, Alvarez M, Miller N, Carpenter N, Barakat C, Velasquez G, Stanjones A, Aube D, Andersen JC, and De Souza EO. (2018). Similar Strength and Power Adaptations between Two Different Velocity-Based Training Regimens in Collegiate Female Volleyball Players. *Sports (Basel)*, 6 (4), 163.

Riscart-López J, Rendeiro-Pinho G, Mil-Homens P, Soares-daCosta R, Loturco I, Pareja-Blanco F, and LeÛn-Prados JA. (2021). Effects of Four Different Velocity-Based Training Programming Models on Strength Gains and Physical Performance. *J Strength Cond Res*, 35 (3), 596-603.

Rissanen J, Walker S, Pareja-Blanco F, and Häkkinen K. (2023). Velocity-based resistance training: do women need greater velocity loss to maximize adaptations? *Eur J Appl Physiol*, 122 (5), 1269-1280.

Rodiles-Guerrero L, Cornejo-Daza PJ, Sánchez-Valdepeñas J, Alcazar J, Rodriguez-López C, Sánchez-Moreno M, Alegre LM, León-Prados JA, and Pareja-Blanco F. (2022). Specific Adaptations to 0%, 15%, 25%, and 50% Velocity-Loss Thresholds During Bench Press Training. *Int J Sports Physiol Perform*, 17 (8), 1231-1241.

Rodiles-Guerrero L, Pareja-Blanco F, and León-Prados JA. (2020). Effect of Velocity Loss onStrength Performance in Bench Press Using a Weight Stack Machine. *Int J Sports Med*, 41 (13), 921-928.

Rodríguez-Rosell D, Torres-Torrelo J, Franco-Márquez F, Gonzlez-Suárez JM, and González-Badillo JJ. (2017). Effects of light-load maximal lifting velocity weight training vs. combined weight training and plyometrics on sprint, vertical jump and strength performance in adult soccer players. *J Sci Med Sport*, 20 (7), 695-699.

Rodríguez-Rosell D, Yáñez-García JM, Mora-Custodio R, Pareja-Blanco F, Ravelo-García AG, Ribas-Serna J, and Gonz·lez-Badillo JJ. (2020). Velocity-based resistance training: impact of velocity loss in the set on neuromuscular performance and hormonal response. *Appl Physiol Nutr Metab*, 45 (8), 817-828.

Rodríguez-Rosell D, Yáñez-GarcÌa JM, Mora-Custodio R, Sánchez-Medina L, Ribas-Serna J, and González-Badillo JJ. (2021). Effect of velocity loss during squat training on neuromuscular performance. *Scand J Med Sci Sports*, 31 (8), 1621-1635.

Sánchez-Medina L, and González-Badillo JJ. (2011). Velocity loss as an indicator of neuromuscular fatigue during resistance training. *Med Sci Sports Exerc*, 43 (9), 1725-1734.

Sánchez-Moreno M, Cornejo-Daza PJ, González-Badillo JJ, and Pareja-Blanco F. (2020). Effects of Velocity Loss During Body Mass Prone-Grip Pull-up Training on Strength and Endurance Performance. *J Strength Cond Res*, 34 (4), 911-917.

Sánchez-Moreno M, Rodríguez-Rosell D, Díaz-Cueli D, Pareja-Blanco F, and González-Badillo JJ. (2021). Effects of Velocity Loss Threshold Within Resistance Training During Concurrent Training on Endurance and Strength Performance. *Int J Sports Physiol Perform*, 16 (6), 849-857.

Schoenfeld BJ. (2010). The mechanisms of muscle hypertrophy and their application to resistance training. *J Strength Cond Res*, 24 (10), 2857-2872.

Weakley JJS, Wilson K, Till K, Read DB, Scantlebury S, Sawczuk T, Neenan C, and Jones B. (2019). Visual kinematic feedback enhances velocity, power, motivation and competitiveness in adolescent female athletes. *J Strength Cond Res*, 33 (9), 2420-2425.

Zhang M, Tan Q, Sun J, Ding S, Yang Q, Zhang Z, Lu J, Liang X, and Li D. (2023). Comparison of Velocity and Percentage-based Training on Maximal Strength: Meta-analysis. *Int J Sports Med*, 43 (12), 981-995.

Zourdos MC, Klemp A, Dolan C, Quiles JM, Schau KA, Jo E, Helms E, Esgro B, Duncan S, Garcia Merino S, and Blanco R. (2016). Novel Resistance Training-Specific Rating of Perceived Exertion Scale Measuring Repetitions in Reserve. *J Strength Cond Res*, 30 (1), 267-275.

ประเด็นคัดสรรว่าด้วยการพัฒนาพื้นที่เพื่อขจัดความยากจน และสร้างโอกาสทางสังคม จังหวัดร้อยเอ็ด

Selected Issues Regarding Area Development to Eliminate Poverty and Create Social Opportunities in Roi Et Province

เกรียงไกร กันแก้ว[1] , ศรีสุนันท์ ประเสริฐสังข์[2],
เจษฎ์บดินทร์ จิตต์โศภิตานนท์[3], ทิพย์สุดา ปรีดาพันธ์[4] และ พงศ์สวัสดิ์ ราชจันทร์[5]
มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

Kriangkrai Gunkaew[1], Srisunan Prasertsang[2],
Jetbordin Jitsopitanon[3], Thipsuda Preedaphan[4] and Pongsawut Rachjun[5]
Roi Et Rajabhat University, Thailand
Corresponding Author, Email : seat007@outlook.com

****

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งนำเสนอประเด็นคัดสรรว่าด้วยการพัฒนาพื้นที่เพื่อขจัดความยากจนและสร้างโอกาสทางสังคมจังหวัดร้อยเอ็ด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจในด้านการดำเนินงานขจัดความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำด้วยการลดช่องว่างของการเข้าถึงโอกาสด้านการพัฒนาอาชีพ การศึกษาเรียนรู้และเทคโนโลยีอย่างเท่าเทียมตามแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน ด้วยการใช้ผลงานวิจัย องค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมของหน่วยขับเคลื่อนพื้นที่วิจัยเชิงยุทธศาสตร์เพื่อขจัดความยากจนและสร้างโอกาสทางสังคม

คำสำคัญ: ประเด็นคัดสรร; การพัฒนาพื้นที่; ความยากจน; โอกาสทางสังคม

Abstract

This article aims to present selected issues regarding area development to eliminate poverty and create opportunities. Social in Roi Et Province The objective is to create an understanding of poverty eradication operations. and reduce inequality by narrowing the gap in access to career development opportunities. Education, learning and technology equally according to sustainable development guidelines By using the research results, knowledge, technology and innovation of the unit to drive strategic research areas to eliminate poverty and create social opportunities.

Keywords : Selected Issues; Area Development; Poverty; Social Opportunities

[*] วันที่รับบทความ : 13 มีนาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 11 เมษายน 2567; วันตอบรับบทความ : 18 เมษายน 2567
Received: March 13 2024; Revised: April 11 2024; Accepted: April 18 2024

บทนำ

ประเทศไทยซึ่งตั้งอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีความก้าวหน้าอย่างมากในการลดความยากจนในช่วงสองสามทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศได้ผ่านการเปลี่ยนแปลงที่น่าทึ่งจากประเทศที่มีรายได้น้อยเป็นประเทศ ที่มีรายได้ปานกลางระดับสูง อย่างไรก็ตาม แม้จะมีความคืบหน้านี้ความยากจนยังคงเป็นความท้าทายอย่างต่อเนื่องในบางพื้นที่และในหมู่ประชากรเฉพาะกลุ่มในประเทศไทย สถานการณ์ความยากจนของประเทศไทยมีลักษณะเฉพาะจากความเหลื่อมล้ำในระดับภูมิภาค โดยสังเกตได้จากอัตราความยากจนที่สูงขึ้นในพื้นที่ชนบทเมื่อเทียบกับใจกลางเมือง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้โดยทั่วไปประสบกับระดับความยากจนสูงกว่าส่วนอื่น ๆ ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงของโอกาสทางเศรษฐกิจ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และการเข้าถึงบริการทางสังคม ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความยากจนในประเทศไทย ได้แก่ โอกาสในการทำงานที่จำกัด โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบท ค่าจ้างต่ำ การกระจายความมั่งคั่งที่ไม่เท่าเทียมกัน และ ความเหลื่อมล้ำทางรายได้ ชุมชนเกษตรกรรม โดยเฉพาะเกษตรกรรายย่อยเผชิญกับความท้าทายต่าง ๆ เช่น ผลผลิตตกต่ำ การพึ่งพาตลาดที่ผันผวนและความเปราะบางต่อภัยธรรมชาติ ปัจจัยเหล่านี้สามารถนำไปสู่ความไม่มั่นคงของรายได้และยืดอายุความยากจนในชุมชนเหล่านี้ นอกจากปัจจัยด้านเศรษฐกิจแล้ว ปัญหาสังคม เช่น การเข้าถึงการศึกษาและการรักษาพยาบาลที่ไม่เพียงพออาจทำให้ความยากจนในประเทศไทยรุนแรงขึ้น การเข้าถึงบริการด้านการศึกษาและสุขภาพที่มีคุณภาพอย่างจำกัดสามารถขัดขวางการเคลื่อนย้ายในระดับที่สูงขึ้นและทำให้ความยากจนข้ามรุ่นยังคงอยู่ต่อไป รัฐบาลไทยดำเนินนโยบายและโครงการต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนและส่งเสริมการเติบโตอย่างทั่วถึง โครงการริเริ่มเหล่านี้รวมถึงโครงการบรรเทาความยากจน โครงการพัฒนาชนบท การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานและโครงการสวัสดิการสังคม รัฐบาลยังให้ความสำคัญกับการปรับปรุงการเข้าถึงการศึกษาและการรักษาพยาบาลโดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ด้อยโอกาส นอกจากนี้ประเทศไทยได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืนและได้ดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ (SDGs) ซึ่งรวมถึงเป้าหมายในการกำจัดความยากจนในทุกรูปแบบ เป็นที่น่าสังเกตว่าการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส โคโรนา 2019 ได้ก่อให้เกิดความท้าทายเพิ่มเติมต่อความพยายามในการลดความยากจนในประเทศไทย เนื่องจากได้ส่งผลกระทบต่อภาคส่วนต่าง ๆ ของเศรษฐกิจและทำให้วิถีชีวิตหยุดชะงัก รัฐบาลได้ดำเนินมาตรการเพื่อบรรเทาผลกระทบของการแพร่ระบาด ซึ่งรวมถึงโครงการโอนเงินสดและความช่วยเหลือแก่บุคคลและธุรกิจที่ได้รับผลกระทบ โดยรวมแล้วในขณะที่ประเทศไทยมีความก้าวหน้าอย่างมากในการลดความยากจน ความเหลื่อมล้ำในระดับภูมิภาคและความไม่เท่าเทียมกันทางสังคมยังคงมีอยู่ จำเป็นต้องมีความพยายามอย่างต่อเนื่องเพื่อแก้ไขต้นตอของความยากจน ส่งเสริมการพัฒนาอย่างรอบด้าน และประกันว่าคนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาส และบริการที่จำเป็น (จันทีมา ล่ามแขก และ อจิรภาส์ เพียรขุนทด, 2564 : 111)

จังหวัดร้อยเอ็ดเป็นจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยหรือที่เรียกว่า “ภาคอีสาน” ภูมิภาคนี้เคยเป็นหนึ่งในภูมิภาคที่ยากจนกว่าในประเทศไทย สาเหตุหลักมาจากเศรษฐกิจเกษตรกรรมและการเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐาน การศึกษา และการรักษาพยาบาลที่จำกัดกว่าเมื่อเทียบกับพื้นที่ในเมืองโดยทั่วไป พื้นที่ชนบทในประเทศไทย รวมทั้งจังหวัดต่าง ๆ เช่น ร้อยเอ็ด มีอัตราความยากจนสูงกว่าเขตเมือง พื้นที่เหล่านี้มีความเสี่ยงต่อผลกระทบทางเศรษฐกิจและต้องพึ่งพาภาคส่วนต่าง ๆ เช่น เกษตรกรรม ซึ่งได้รับผลกระทบ จากปัจจัยต่าง ๆ เช่น สภาพอากาศและราคาสินค้าโภคภัณฑ์ทั่วโลก ความพยายามที่จะลดความยากจนในภูมิภาคเหล่านี้จะเกี่ยวข้องกับมาตรการต่าง ๆ เช่น การปรับปรุงผลผลิตทางการเกษตร การกระจายเศรษฐกิจในท้องถิ่น การปรับปรุงการเข้าถึงการศึกษาและการรักษาพยาบาล และการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานในท้องถิ่น รัฐบาลไทยมีความคิดริเริ่มและโครงการต่าง ๆ ที่มุ่งพัฒนาชนบทและลดความยากจน ปัจจุบันสถานการณ์ความยากจนของประเทศไทยในภาพรวมปี 2562 มีแนวโน้มดีขึ้น มีจำนวนคนจนลดลง 4.3 ล้านคน ซึ่งบรรลุเป้าหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ถึงแม้ประเทศไทยจะมีตัวเลขคนจนลดลง แต่การติดตามประเมินผลการแก้ไขปัญหาความยากจนส่วนใหญ่ยังไม่สามารถวิเคราะห์ในเชิงการอธิบายพลวัตของความยากจน (Poverty Dynamics) ได้ว่าคนจน / ครัวเรือนยากจนที่ต้องการความช่วยเหลือที่สามารถหลุดพ้นความยากจนได้จริงหรือไม่ ทั้งนี้จากผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นว่ายังคงมีคนจนจำนวนหนึ่งที่ประสบปัญหาความยากจนต่อเนื่องมาเป็นเวลานาน เนื่องจากการเติบโตทางเศรษฐกิจกระจายไปไม่ทั่วถึง รวมถึงกระแสการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลต่อสถานการณ์การแก้ไขปัญหาความยากจนในระยะต่อมาที่เพิ่มสูงมากขึ้นในปี 2563 และต่อเนื่องถึงปี 2564 เนื่องจากผลกระทบด้านรายได้และการว่างงาน นอกจากนี้ยังมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของประชากร อัตราการพึ่งพิงในครัวเรือนที่สูงขึ้นของผู้สูงวัย ทำให้คนจนวัยแรงงานต้องรับภาระดูแลผู้สูงอายุมากขึ้น ส่งผลให้ความยากจนเพิ่มสูงขึ้นด้วย ซึ่งแผนพัฒนาจังหวัดร้อยเอ็ดระยะ 5 ปี (2561 - 2566) ฉบับปีพ.ศ. 2565 และแผนพัฒนาจังหวัดร้อยเอ็ด พ.ศ. 2566 - 2570 ได้กำหนดเป้าหมายในการพัฒนามุ่งเน้นการเป็นเมืองเกษตรอัจฉริยะ การพัฒนาการท่องเที่ยว การสร้างมูลค่าจากวัฒนธรรมและความยั่งยืนของการสังคมโดยมีตัวชี้วัดความสำเร็จคือมีผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด (GPP) เพิ่มขึ้น และประชาชนมีสุขภาวะที่ดีหลุดพ้นความยากจนพึ่งตนเองได้ ประเด็นการพัฒนาที่สำคัญคือการพัฒนาคนทุกช่วงวัยและระบบนิเวศสนับสนุน (Ecosystem) เพื่อลดปัญหาความยากจน ความเหลื่อมล้ำ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ยกระดับอาชีพและรายได้ภาคครัวเรือนให้สูงขึ้นเพิ่มผลิตภาพแรงงานให้มีคุณภาพและความริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ โดยเป้าหมาย และตัวชี้วัดความสำเร็จของการลดปัญหาความยากจน คือ 1) คนยากจนตาม TPMAP ของจังหวัดลดลงร้อยละ 25 ต่อปี และ 2) ความเหลื่อมล้ำในการกระจายรายได้ของคนในจังหวัดลดลง 0.02 ซึ่งมีแนวทางการพัฒนาด้วยแนวคิด Smart Tambon ให้เกิดการแก้ไขปัญหาความยากจนแบบตรงจุดและยั่งยืน การพัฒนาทักษะ และยกระดับทักษะฝีมือแรงงานให้มีความพร้อมต่อการ

ปรับโครงสร้างการผลิตและสอดคล้องกับทิศทางตลาดแรงงานให้มีผลิตภาพเพิ่มขึ้น การดำเนินการเกี่ยวกับการแก้ปัญหาความยากจนในจังหวัดร้อยเอ็ดเป็นประเด็นสำคัญที่ทุกภาคส่วนต้องร่วมบูรณาการแผนการปฏิบัติงานและองค์ความรู้เพื่อร่วมมือกันแก้ไขปัญหาอย่างครบวงจร แบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ โดยได้จัดตั้งศูนย์อำนวยการขจัดความยากจนและพัฒนาทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัดร้อยเอ็ด (ศจพ.จ) และแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์อำนวยการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดร้อยเอ็ด (คจพ.จ.) โดยมีเป้าหมายสำคัญให้เกิดการพัฒนาขับเคลื่อนการขจัดความยากจนและความเหลื่อมล้ำ รวมถึงการพัฒนาคนทุกช่วงวัยในระดับพื้นที่อย่างบูรณาการมีประสิทธิภาพ โดยใช้ข้อมูลจากระบบ การพัฒนาคนแบบชี้เป้า (Thai People Map and Analytics Platform : TPMAP) เป็นข้อมูลหลักในการดำเนินการขจัดความยากจนและความเหลื่อมล้ำครอบคลุมประเด็นการพัฒนาทุกมิติ และทุกพื้นที่ร่วมแก้ไขปัญหาในระดับบุคคล / ครัวเรือน (สำนักงานจังหวัดร้อยเอ็ด, 2564 : ระบบออนไลน์)

ดังนั้น บทความวิชาการนี้จึงมุ่งนำเสนอองค์ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่เพื่อขจัดความยากจนและสร้างโอกาสทางสังคมจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งการนำเสนอแบ่งออกเป็น 4 ส่วน กล่าวคือ ส่วนแรก : ประเด็นคัดสรรว่าด้วยการพัฒนาและยกระดับแพลตฟอร์มขจัดความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ ส่วนที่สอง : ประเด็นคัดสรรว่าด้วยการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ ส่วนที่สาม : ประเด็นคัดสรรว่าด้วยการพัฒนาและยกระดับบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่และสร้างนักบริหารจัดการเชิงพื้นที่ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์และปฏิบัติการแก้ไขปัญหาความยากจนระดับจังหวัด และ ส่วนสุดท้าย : เป็นการสรุป

ประเด็นคัดสรรว่าด้วยการพัฒนาและยกระดับแพลตฟอร์มขจัดความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ

การพัฒนาและยกระดับแพลตฟอร์มขจัดความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ มีองค์ความรู้ที่สำคัญดังต่อไปนี้ (ศรีสุนันท์ ประเสริฐสังข์ และคณะ, 2566 : 59 - 62)

1. ประเด็นกลุ่มเป้าหมาย

1.1 พื้นที่เป้าหมาย เป็นพื้นที่เป้าหมายหลัก จำนวน 7 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเกษตรวิสัย อำเภอโพธิ์ชัย อำเภอจังหาร อำเภอธวัชบุรี อำเภอปทุมรัตต์ อำเภอสุวรรณภูมิ และ อำเภอโพนทราย ส่วนพื้นที่เป้าหมายรองเป็นอำเภออื่นในจังหวัดร้อยเอ็ด นอกเหนือจาก 7 อำเภอเป้าหมายหลัก

1.2 ครัวเรือนเป้าหมายตามฐานข้อมูลระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (TPMAP) ปีพ.ศ.2566 จำนวน 3,456 ครัวเรือน

1.3 ครัวเรือนชี้เป้าจากผู้นำชุมชน (อาจอยู่นอกฐานข้อมูลระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (TPMAP ปี พ.ศ. 2566)

1.4 องค์กรหน่วยงานภาคีเครือข่ายและที่เกี่ยวข้อง

2. ประเด็นเครื่องมือ

2.1 ระบบจัดการความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ (PPAOS)

2.2 แบบสอบถามระบบข้อมูลครัวเรือนยากจนระดับพื้นที่ของหน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ โดยมีโครงสร้างข้อคำถาม โดยสรุป ได้แก่

1) ข้อมูลพื้นฐานครัวเรือน

2) ส่วนที่ 1 ข้อมูลสมาชิกในครัวเรือน (ทุนมนุษย์)

3) ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านกายภาพและสาธารณูปโภค สาธารณูปการ (ทุนกายภาพ)

4) ส่วนที่ 3 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ (ทุนการเงิน)

5) ส่วนที่ 4 ทรัพยากรธรรมชาติ และภัยพิบัติต่าง ๆ (ทุนทรัพยากรธรรมชาติ)

6) ส่วนที่ 5 การเกื้อกูลและระบบรองรับทางสังคม (ทุนทางสังคม)

7) ส่วนที่ 6 ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ

3. ประเด็นวิธีการดำเนินงาน

การพัฒนาและยกระดับแพลตฟอร์มระบบจัดการความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ (PPAOS) มีขั้นตอนการดำเนินงานและกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

3.1 สร้างความเข้าใจในกระบวนการดำเนินงาน มีรายละเอียด ดังนี้

1) ประชุมชี้แจงหลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ และเป้าหมายความสำเร็จของโครงการ

2) วิเคราะห์ภาพรวมผลการดำเนินงานปีพ.ศ. 2565 แลกเปลี่ยนเรียนรู้กระบวนการการดำเนินงานร่วมกันเพื่อวางแผนการดำเนินงานปีพ.ศ. 2566

3) จัดทำปฏิทินปฏิบัติงานและแยกภารกิจในการปฏิบัติงาน

4) ประชุมร่วมหน่วยงานภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อนำเสนอกรอบการดำเนินงานในรอบปี พ.ศ. 25662

5) รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ แยกแยะเพื่อนำเข้าสู่การกำหนดแผนการดำเนินงานของแต่ละภารกิจ

6) ประสาน ตรวจสอบข้อมูลครัวเรือนยากจนโดยใช้ฐานข้อมูลจากระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (TPMAP ปีพ.ศ.2565) ฐานข้อมูลระดับครัวเรือนที่แสดงถึงสภาพความจำเป็นพื้นฐานของคนในครัวเรือนในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตที่ได้กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำเอาไว้ (จปฐ.) ,

ฐานข้อมูลของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.) เพื่อกำหนดกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจนทั้งจังหวัด

7) ตรวจสอบและพัฒนาเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้ครอบคลุมมากขึ้น

8) กลุ่มเป้าหมาย (ตัวเลขคนจนเป้าหมาย) และจัดเตรียมทีมงานเพื่อวางแผนเชิงพื้นที่ให้ครอบคลุมทั้งจังหวัดร้อยเอ็ด

9) จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานการพัฒนาและยกระดับแพลตฟอร์มระบบจัดการความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ จังหวัดร้อยเอ็ด ประชุมและวางแผนปฏิบัติการร่วมกัน

3.2 การค้นหาและสอบทานข้อมูลครัวเรือนยากจนและการส่งต่อครัวเรือนยากจน

1) ประชุมทีมทำงานข้อมูลและทีมโซนเพื่อกำหนดรูปแบบ / เครื่องมือในการสอบทานครัวเรือนยากจนเป้าหมายร่วมกัน

2) ยกระดับการค้นหาสอบทาน เพื่อให้เห็นเป็นรูปธรรมและที่มีส่วนรวมกับภาคีเครือข่าย

3) การแลกเปลี่ยนวิธีการสอบทานกับกลุ่มจังหวัดที่มีความเข็มแข็งและประสบความสำเร็จเพื่อนำแนวปฏิบัติที่ดีมาปรับใช้

4) ขอคำแนะนำ / ประชุม / หารือ กับหน่วยงานที่เป็นเจ้าภาพโดยตรงคือ พัฒนาการอำเภอ และ พัฒนาการจังหวัด

5) พัฒนาผ่าน เวที Poverty forum ที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

6) ใช้เครื่องมือกับกลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้องเพื่อยกระดับวิธีการค้นหา / สอบทาน

3.3 สอบทานคนจนและครัวเรือนยากจนเป้าหมาย เพื่อนำคนจนจริงเข้าสู่ระบบฐานข้อมูลและจำแนก (Classify) **คนจนไม่จริงออกจากระบบฐานข้อมูล** (Add on and Exit)

1) การนำครัวเรือนยากจนที่มีคุณสมบัติจนจริงแต่ไม่มีรายชื่อในระบบฐานข้อมูล สภาพความเป็นอยู่มีความจนจริงและต้องการความช่วยเหลือเร่งด่วน ต้องมีผู้นำชุมชนเป็นผู้รับรองการให้ข้อมูลในแบบสอบถาม และกำหนดให้ใช้แบบสอบถามที่ใช้เก็บข้อมูลจริงชี้เป้าด้วยเวทีการสอบทานแบบมีส่วนร่วมประจำปีพ.ศ. 2566 ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบสมบูรณ์สำหรับนำเสนอข้อมูลเข้าสู่ระบบฐานข้อมูลครัวเรือนยากจนในลำดับต่อไป

2) การคัดกรองผู้ที่มีรายชื่ออยู่ในระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (TPMAP) แต่เป็นผู้ที่มีฐานะดี หรือไม่ยากจน มีหลักเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้ 1) รายได้เกิน 100,000 บาทขึ้นไป / ปี 2) มีที่ดินทำกิน 10 ไร่ ขึ้นไป 3) อาชีพรับราชการ รัฐวิสาหกิจ ข้าราชการบำนาญ 4) มีการสอบทานแบบมีส่วนร่วม หรือยืนยันโดยผู้นำชุมชน หรือนักจัดการข้อมูลชุมชน

3.4 วิเคราะห์ฐานทุน บริบทและศักยภาพครัวเรือนยากจนเพื่อนำเข้าสู่กระบวนการส่งต่อความช่วยเหลือ ดังนี้

1) ส่งต่อระบบสวัสดิการภาครัฐ

2) ส่งต่อหน่วยงานภารกิจ

3) ส่งต่อแผนงาน / โครงการท้องถิ่น / อำเภอ / จังหวัด / หน่วยงาน

4) ส่งต่อแผนปฏิบัติการแก้จน (โมเดลแก้จน) ในแต่ละโซนพื้นที่

3.5 พัฒนาระบบการส่งต่อข้อมูลครัวเรือนยากจนกับกลไกความร่วมมือแก้ไขปัญหาความยากจน โดยการจัด เวที Poverty Forum ทั้งในระดับตำบล อำเภอ และจังหวัด โดยการมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาคีเครือข่าย

1) ประชุมร่วมกับหน่วยงานภารกิจหลักเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์หรือแนวทางร่วมกันในการพิจารณาแยกประเภทของการส่งต่อให้สอดคล้องกับภารกิจ

2) จัดทำฐานข้อมูลครัวเรือนยากจนที่ส่งต่อไปยังหน่วยงานภารกิจโดยการมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่ใช้ข้อมูล

3) จัดทำคู่มือระบบการใช้งานฐานข้อมูล

3.6 สร้างการยอมรับและใช้ประโยชน์ สร้างเป้าหมายร่วมของข้อมูล (Ownership) เพื่อเป็นระบบข้อมูลในการแก้ไขปัญหาความยากจนระดับจังหวัด โดยการจัดเวที Poverty Forum โดยการมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาคีเครือข่ายทั้งในระดับตำบล อำเภอ และ จังหวัด

3.7 พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ (DSS) ประกอบด้วยข้อมูลที่หลากหลายจากระบบ PPAOS/PPPConnext/ TPMAP Logbook (พช.) / ThaiQM (ปกครองจังหวัด) ฐานข้อมูล ววน. ฐานข้อมูล กสศ. ฐานข้อมูล สสว. ฐานข้อมูล อบต. ฐานข้อมูล SMEs และ Innovation Library ข้อมูลจาก App Tech ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน ฐานข้อมูลการปฏิบัติการแก้จน (Operation Model) ที่มีการเชื่อมโยง SME การท่องเที่ยวและเกษตรกรรม และยุทธศาสตร์จังหวัด

3.8 พัฒนาและยกระดับระบบข้อมูลครัวเรือนยากจนระดับพื้นที่ (PPPConnext) ให้เป็นระบบข้อมูลกลางของจังหวัด (Thai People Map ระดับจังหวัด) ที่ใช้ร่วมกัน

3.9 สร้างระบบข้อมูลย้อนกลับ (Feedback Loop) เพื่อติดตามผลการช่วยเหลือและนำคนจนที่ได้รับการช่วยเหลือแล้วออกจากระบบ (ใช้ระบบฐานข้อมูลจากมหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์)

1) ประชุมร่วมกับมหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์เพื่อวิเคราะห์ระบบและวิเคราะห์ข้อมูลครัวเรือนยากจนที่นำเข้าระบบความช่วยเหลือที่ผ่านมา

2) จัดทำคู่มือและอบรมการใช้ระบบข้อมูลย้อนกลับ

เมื่อได้รู้แล้วว่า “ประเด็นคัดสรรว่าด้วยการพัฒนาและยกระดับแพลตฟอร์มขจัดความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ” มีประเด็นกลุ่มเป้าหมาย ประเด็นเครื่องมือ ประเด็นวิธีการดำเนินงาน อย่างไร ในประเด็นต่อมาก็จะต้องพิจารณาประเด็นสรรว่าด้วยการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ (Decision Support System : DSS) ในการเพิ่มประสิทธิภาพของการแก้ไขปัญหาความยากจน ว่ามีแนวทางการพัฒนาอย่างไรบ้าง ดังจะได้กล่าวในรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ประเด็นสรรว่าด้วยการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจในการเพิ่มประสิทธิภาพของการแก้ไขปัญหาความยากจน

การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจในการเพิ่มประสิทธิภาพของการแก้ไขปัญหาความยากจน มีรายละเอียดที่สำคัญดังต่อไปนี้ (ศรีสุนันท์ ประเสริฐสังข์ และคณะ, 2566 : 62 - 66)

1. ประเด็นแนวทางการพัฒนาระบบ

การพัฒนาระบบสารสนเทศ เป็นกระบวนการในการสร้างระบบสารสนเทศขึ้นมาเพื่อใช้แก้ปัญหาหรือสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับหน่วยงาน การพัฒนาระบบสารสนเทศรวมถึงการปรับเปลี่ยนระบบงานเดิมที่มีอยู่แล้ว ให้สามารถทำงานแก้ปัญหาการดำเนินงานตามความต้องการของผู้ใช้งาน โดยอาจนำเอาระบบคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยประมวลผล เรียบเรียง เปลี่ยนแปลง และ จัดเก็บข้อมูล เพื่อให้ได้สารสนเทศที่ถูกต้องและเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานขององค์กรอีกด้วย ทั้งนี้ งานพัฒนาระบบสารสนเทศจะมีกิจกรรมและขั้นตอนต่าง ๆ มากมาย รวมถึงความซับซ้อนของระบบงาน ดังนั้น การมีแนวทางที่เป็นลำดับขั้นตอนที่ส่งผลต่อมาตรฐานของระบบงานจึงเป็นสิ่งที่ใช้ในการวิเคราะห์ระบบ ก็เพื่อให้งานพัฒนาระบบเป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีขั้นตอนลำดับกิจกรรมที่ต้องทำอย่างชัดเจน ในแต่ละขั้นตอนจึงเกิด “แนวทางการพัฒนาระบบ” ขึ้นมา โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.1 การกำหนดความต้องการของระบบ

ในขั้นตอนนี้จะเป็นการค้นหาปัญหาและศึกษาทำความเข้าใจปัญหาข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการทำงานในระบบงานเดิม โดยทีมพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ (DSS) จะทำความเข้าใจปัญหาอย่างถ่องแท้ คิดหา แนวทางและวัตถุประสงค์ในการแก้ปัญหา ศึกษาความเป็นไปได้ในการแก้ปัญหา รวบรวม ความต้องการและสรุปข้อกำหนดต่าง ๆ ให้ชัดเจน ถูกต้องและเป็นที่ยอมรับทุกฝ่าย พร้อมทั้งกำหนดแผนการดำเนินกิจกรรม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนย่อย คือ

1) การกำหนดปัญหา (Problem Definition) เป็นขั้นตอนที่ทีมพัฒนาระบบเข้าไปทำความ เข้าใจปัญหา คือการทำความเข้าใจกับปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างถ่องแท้ว่าปัญหาที่แท้จริงคืออะไร พร้อมทั้งคิดหาแนวทางหรือสถานการณ์ที่ผู้พัฒนาระบบเชื่อว่าสามารถปรับปรุงระบบให้ดีขึ้น และผู้พัฒนาระบบต้องค้นหาว่าการดำเนินงานนั้นต้องการอะไร เพื่อทำให้เป้าหมายบรรลุวัตถุประสงค์ ในขั้นตอนนี้ทีมพัฒนาระบบจะ

ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ใช้ระบบ โดยประชุมชี้แจง ศึกษา วิเคราะห์ออกแบบโครงสร้างของระบบสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ (DSS) และการนำเข้าข้อมูลจากฐานข้อมูลภายนอกที่เกี่ยวข้อง

2) การศึกษาความเป็นไปได้ (Feasibility Study) เป็นขั้นตอนที่ทีมพัฒนาระบบทำการศึกษาความเป็นไปได้ในการดำเนินการปรับปรุงระบบ พิจารณาถึงความพร้อมในด้านต่าง ๆ รวมถึงความเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบต่อความล้มเหลวในการปรับปรุงระบบ โดยทำการศึกษาความเป็นไปได้ในแง่มุมต่าง ๆ

2.1) ความเป็นไปได้ทางเทคนิค คือ ความเป็นไปได้ของการปรับปรุงระบบหรือพัฒนาระบบใหม่ โดยนำเทคโนโลยีปัจจุบันมาใช้งานหรือการยกระดับเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือตัดสินใจใช้เทคโนโลยีใหม่ทั้งหมด

2.2) ความเป็นไปได้ทางเศรษฐศาสตร์ คือ ความเป็นไปได้ในเชิงเศรษฐศาสตร์ด้วยการคำนึงถึงต้นทุนค่าใช้จ่ายในการพัฒนาระบบงาน ความคุ้มค่าของระบบด้วยการเปรียบเทียบ ผลลัพธ์ที่ได้จากระบบกับค่าใช้จ่ายที่ต้องลงทุน

2.3) ความเป็นไปได้ด้านการปฏิบัติงาน คือ ความเป็นไปได้ของระบบใหม่ที่จะให้สารสนเทศ ที่ถูกต้องตรงความต้องการของผู้ใช้งาน ทัศนคติ ทักษะกับระบบงานใหม่ที่มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการทำงานใหม่ว่าเป็นที่ยอมรับหรือไม่

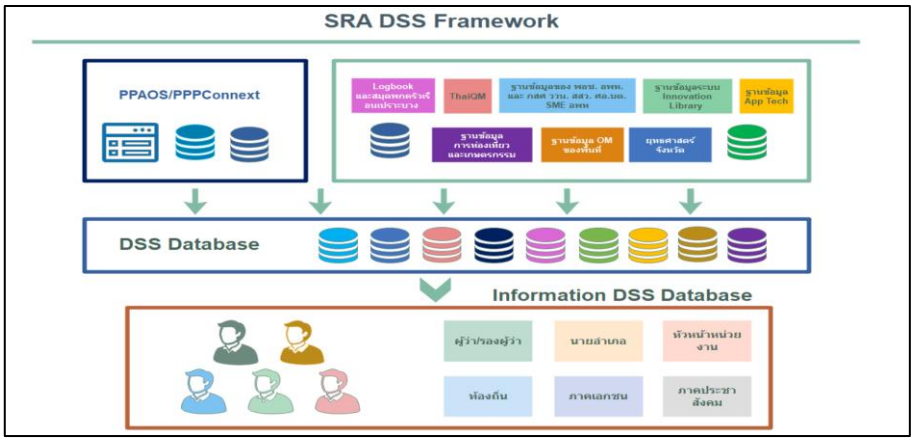
2.4) ความเป็นไปได้ทางด้านเวลาในการดำเนินการ คือ ความเป็นไปได้ของระยะเวลาในการดำเนินงานในการพัฒนาระบบใหม่

3) การกำหนดความต้องการของระบบ (System Requirements) เป็นขั้นตอนที่ทีมพัฒนาระบบทำการวิเคราะห์การทำงานระบบเดิม เพื่อค้นหาปัญหาที่เกิดขึ้นและรวบรวมรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อกำหนดจุดประสงค์ในการหาข้อสรุปในด้านของความต้องการระหว่างผู้พัฒนากับผู้ใช้งาน เรียกว่า ข้อกำหนดความต้องการ (Requirement Specification) เพื่อใช้ในการพัฒนาระบบโดยทีมพัฒนาระบบจะนำข้อกำหนดความต้องการเสนอต่อผู้บริหาร เพื่อพิจารณาและตัดสินใจในการดำเนินการพัฒนาระบบหรือล้มเลิกการพัฒนาระบบ

1.2 การวิเคราะห์ระบบ

เป็นขั้นตอนการวิเคราะห์ระบบงานปัจจุบัน ในลักษณะของการพัฒนาแนวคิดสำหรับระบบใหม่ วัตถุประสงค์หลักในการวิเคราะห์ระบบ คือ ต้องศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับความต้องการต่าง ๆ ตามที่ได้รวบรวมจากขั้นตอนการกำหนดความต้องการของระบบ แล้วทำการวิเคราะห์เพื่อประเมินว่าระบบใหม่ควรมีหน้าที่อะไรบ้างที่ต้องดำเนินการ หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นการนำความต้องการของผู้ใช้ที่ได้มาจากขั้นตอนแรกมาวิเคราะห์ในรายละเอียด เพื่อทำการพัฒนาเป็นแบบจำลองลอจิคัล (Logical Model) ประกอบด้วยแบบจำลองขั้นตอนการทำงานของระบบ (Process Model) แบบจำลองข้อมูล (Data Model) โดยใช้เครื่องมือในการจำลองแบบชนิดต่าง ๆ ได้แก่ แผนภาพกระแสข้อมูล (Data Flow Diagram) ซึ่งเป็น

แผนภาพแสดงความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการทำงาน และข้อมูลที่เข้าออกจากกระบวนการทำงาน โดยแบ่งออกเป็นระดับเริ่มจากแผนภาพกระแสข้อมูลระดับสูงสุด เรียกว่า Context Diagram ซึ่งจะบอกให้ทราบถึงความสัมพันธ์ของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับระบบภายนอก และผลลัพธ์ที่ออกจากระบบ ดังภาพประกอบที่ 1

ภาพประกอบที่ 1 : ฐานข้อมูลระบบสนับสนุนการตัดสินใจพื้นที่วิจัยเชิงยุทธศาสตร์ ฯ

1.3 การออกแบบระบบ

ในขั้นตอนนี้ ทีมพัฒนาระบบจะออกแบบระบบสารสนเทศที่สอดคล้องกับความต้องการที่ได้ระบุไว้ในเอกสารขั้นตอนของการวิเคราะห์ระบบซึ่งเป็นแบบจำลองเชิงตรรกะมาพัฒนาเป็นแบบจำลองเชิงกายภาพ โดยแบบจำลองเชิงตรรกะจะมุ่งเน้นว่ามีอะไรบ้างที่ต้องทำในระบบ ในขณะที่แบบจำลองเชิงกายภาพจะนำแบบจำลองเชิงตรรกะมาพัฒนาต่อด้วยการมุ่งเน้นว่าระบบจะดำเนินงานอย่างไร เพื่อให้เกิดผลตามความต้องการ โดยระบุถึงคุณลักษณะของอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่จะนำมาใช้ โปรแกรมภาษาที่จะนำมาพัฒนาการออกแบบรายงาน การออกแบบหน้าจอในการติดต่อกับผู้ใช้ระบบ การออกแบบรูปแบบข้อมูลที่นำเข้าและรูปแบบการรับข้อมูล การออกแบบผังระบบงาน การออกแบบฐานข้อมูล สิ่งที่ได้จากการออกแบบเชิงกายภาพนี้จะเป็นข้อมูลเฉพาะของการออกแบบ (System Design Specification) เพื่อส่งมอบให้กับโปรแกรมเมอร์เพื่อใช้เขียนโปรแกรมตามลักษณะการทำงานของระบบที่ได้ออกแบบและกำหนดไว้ ทั้งนี้ ในการออกแบบที่นอกเหนือจากที่กล่าวมานี้ ขึ้นอยู่กับระบบของโครงการว่าจะต้องมีการเพิ่มเติมรายละเอียดส่วนใดบ้าง แต่ควรจะมีการออกแบบระบบความปลอดภัยในการใช้ระบบด้วย โดยกำหนดสิทธิในการใช้งานข้อมูลที่อยู่ในระบบของผู้ใช้ตามลำดับความสำคัญเพื่อป้องกันการนำเอาข้อมูลไปใช้ในทางที่ไม่ถูกต้อง นอกจากนี้ ทีมวิเคราะห์ระบบจะมีการตรวจสอบความถูกต้องในรูปแบบและลักษณะการทำงานที่ออกแบบไว้ โดยจะมีการสร้างตัวต้นแบบ (Prototype) เพื่อให้ผู้ใช้ได้ทดลองใช้งาน

1.4 การพัฒนาระบบ

เป็นขั้นตอนที่นำเอาระบบที่ได้ออกแบบไว้มาทบทวนเพื่อพัฒนาโปรแกรมและการทดสอบโปรแกรม ในกระบวนการนี้โปรแกรมเมอร์จะต้องพัฒนาโปรแกรมให้เป็นไปตามคุณลักษณะและรูปแบบตามที่นักวิเคราะห์ระบบได้กำหนดไว้ การเขียนชุดคำสั่งเพื่อสร้างระบบงานทางคอมพิวเตอร์ โดยโปรแกรมเมอร์สามารถนำเครื่องมือเข้ามาช่วยในการพัฒนาโปรแกรม เพื่อช่วยให้ระบบงานสามารถพัฒนาได้เร็วขึ้นและมีคุณภาพ

1.5 การทดสอบระบบ

เมื่อได้พัฒนาโปรแกรมแล้ว ยังไม่สามารถนำระบบไปใช้งานได้ทันทีจำเป็นต้องดำเนินการทดสอบระบบก่อนที่จะนำระบบไปใช้งานจริง การทดสอบเบื้องต้นด้วยการสร้างข้อมูลจำลองขึ้นมาเพื่อตรวจสอบการทำงานของระบบงาน หากพบข้อผิดพลาดจึงทำการปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง โดยการทดสอบระบบนี้จะมีการตรวจสอบอยู่ 2 ส่วน คือ การตรวจสอบรูปแบบภาษาเขียน (Syntax) และ การตรวจสอบการทำงานของระบบว่าตรงกับความต้องการของผู้ใช้หรือไม่

1.6 การติดตั้งระบบ

เมื่อทำการทดสอบระบบจนมั่นใจว่าระบบสามารถทำงานได้จริงและตรงกับความต้องการของผู้ใช้ระบบ ตลอดจนพร้อมที่จะนำไปติดตั้งเพื่อใช้งานในสถานการณ์จริง จึงนำระบบไปติดตั้ง

การติดตั้งระบบ คือ การเปลี่ยนการทำงานจากระบบงานเดิมไปเป็นระบบงานใหม่ โดยแนวทางที่เลือกใช้คือการติดตั้งแบบทันทีทันใด (Direct Installation) เป็นวิธีการติดตั้งระบบใหม่ทันทีและยกเลิกการใช้งานระบบเก่าทันทีเช่นเดียวกัน และดำเนินการพัฒนาศักยภาพ การนำเข้าข้อมูล โครงการ OM และ อบรมผู้ใช้งานระบบสนับสนุนการตัดสินใจสำหรับผู้ดูแลระบบ โดยมีกระบวนการนำเข้าข้อมูล ดังนี้

1) ประสานหน่วนงานเพื่อขอเข้าถึงข้อมูลในระบบที่ประกอบไปด้วย ฐานข้อมูลยุทธศาสตร์จังหวัด ฐานข้อมูลระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (TPMAP 2566) ฐานข้อมูลระบบสมุดพกครอบครัวอิเล็กทรอนิกส์ (MSO Loogbook) และ ฐานข้อมูลครัวเรือนยากจนระดับพื้นที่ (PPPConnext)

2 นำข้อมูลที่ได้รับจากหน่วยงานมาตรวจสอบแบบฟอร์ม และนำเข้าสู่ระบบ DSS

1.7 การบำรุงรักษาระบบ

หลังจากที่ระบบงานที่พัฒนาขึ้นมาใหม่ได้ถูกนำไปใช้งานเป็นที่เรียบร้อยแล้ว หากพบข้อผิดพลาดหรือข้อบกพร่องจากการทำงานของระบบงานใหม่ ผู้พัฒนาระบบจึงจำเป็นต้องดำเนินการ ติดตามและแก้ไขให้ถูกต้อง รวมถึงกรณีข้อมูลที่จัดเก็บมีปริมาณมากขึ้น การขยายระบบเครือข่ายเพื่อรองรับเครื่องลูกข่ายที่มีจำนวนมากขึ้น บางกรณีอาจจำเป็นต้องเขียนโปรแกรมเพิ่มเติมหากผู้ใช้มีความต้องการเพิ่มขึ้น

2. ประเด็นกระบวนการเชื่อมโยงการใช้ประโยชน์จากหน่วยงานต่าง ๆ

การเปลี่ยนการทำงานจากระบบงานเดิมไปเป็นระบบงานใหม่ แต่การเปลี่ยนแปลงไปสู่สิ่งใหม่ย่อมมีผลกระทบต่อผู้ใช้งานบางกลุ่มที่ยังคงมีความคุ้นเคยกับวิธีการดำเนินงานแบบเก่า รวมทั้งข้อจำกัดในเรื่องของความพร้อมในการเปลี่ยนแปลง ดังนั้น จึงควรเลือกแนวทางที่เหมาะสมในการติดตั้งด้วย ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 แนวทาง ดังนี้

2.1 การติดตั้งแบบทันทีทันใด

2.2 การติดตั้งแบบขนาน

2.3 การติดตั้งแบบนำร่อง

2.4 การติดตั้งแบบทยอยติดตั้งเป็นระยะ

3.ประเด็นกิจกรรมสร้างความเข้าใจการใช้งานระบบฐานข้อมูลครัวเรือนยากจน (PPPConnext)

3.1 นัดหมายเข้าพบประธานสภาเกษตรจังหวัดร้อยเอ็ด และ หัวหน้าสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) จังหวัดร้อยเอ็ด

3.2 ร่วมประชุม แนวทางการใช้ประโยชน์จากระบบฐานข้อมูลครัวเรือนยากจน (PPPConnext) และ ระบบสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ (DSS)

3.3 ผู้ดูแลระบบฐานข้อมูลจังหวัดร้อยเอ็ดส่งแบบฟอร์มการขอเข้าถึงระบบฐานข้อมูลครัวเรือนยากจน (PPPConnext) และ ระบบสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ (DSS) ให้หน่วยงานที่ต้องการขอใช้งานระบบ

3.4 หน่วยงานส่งหนังสือถึงมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ดเพื่อขอใช้งานระบบฐานข้อมูลครัวเรือนยากจน (PPPConnext) และ ระบบสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ (DSS)

3.5 ผู้ดูแลระบบฐานข้อมูล สร้างสิทธิ์ และ ส่งมอบ username และ password ในการใช้งานระบบฐานข้อมูลครัวเรือนยากจน (PPPConnext) และ ระบบสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ (DSS) ให้กับหน่วยงาน

เมื่อได้รู้แล้วว่า “ประเด็นสรรว่าด้วยการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจในการเพิ่มประสิทธิภาพของการแก้ไขปัญหาความยากจน” มีประเด็นแนวทางการพัฒนาระบบ ประเด็นกระบวนการเชื่อมโยงการใช้ประโยชน์จากหน่วยงานต่าง ๆ และ ประเด็นกิจกรรมสร้างความเข้าใจการใช้งานระบบฐานข้อมูลครัวเรือนยากจน (PPPConnext) การดำเนินงานอย่างไร ในประเด็นต่อมาก็จะต้องพิจารณาประเด็นคัดสรรว่าด้วยการพัฒนาและยกระดับบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ (Area Based University) และสร้างนักบริหารจัดการเชิงพื้นที่ (Area Manager) ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์และปฏิบัติการแก้ไขปัญหาความยากจนระดับจังหวัด ว่ามีประเด็นแนวทางการพัฒนาและยกระดับบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ อย่างไรบ้าง ดังจะได้กล่าวในรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ประเด็นคัดสรรว่าด้วยการพัฒนาและยกระดับบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ (Area Based University) และสร้างนักบริหารจัดการเชิงพื้นที่ (Area Manager) ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์และปฏิบัติการแก้ไขปัญหาความยากจนระดับจังหวัด

การพัฒนาและยกระดับบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ (Area Based University) และสร้างนักบริหารจัดการเชิงพื้นที่ (Area Manager) ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์และปฏิบัติการแก้ไขปัญหาความยากจนระดับจังหวัด มีรายละเอียดที่สำคัญดังต่อไปนี้ (ศรีสุนันท์ ประเสริฐสังข์ และคณะ, 2566 : 67)

1. ประเด็นการพัฒนายุทธศาสตร์การขจัดความยากจนระดับท้องถิ่น / อำเภอ / จังหวัด

1.1 การพัฒนาทักษะผู้นำในพื้นที่ (Area Manager) โดยมีกระบวนการ ดังนี้

1) ประชุมสร้างกลุ่มแกนนำในชุมชนโดยการมีส่วนร่วมของหน่วยงานในพื้นที่เพื่อนำเสนอแผนบทบาทหน้าที่ของผู้นำพื้นที่

2) วิเคราะห์องค์ความรู้ผู้นำที่จำเป็นและกำหนดแผนการพัฒนาศักยภาพ

3) ศักยภาพผู้นำในพื้นที่ในด้านต่าง ๆ เช่น การพัฒนาภาวะผู้นำ การบริหารจัดการข้อมูลชุมชน การจัดทำแผนกลยุทธ์ เป็นต้น

1.2 การพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ระดับท้องที่ / ท้องถิ่น / จังหวัด

1) จัดประชุมร่วมหน่วยงานภาคีเครือข่ายเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลจัดทำแผนยุทธศาสตร์แก้จนระดับท้องที่ / ท้องถิ่น / จังหวัดเพื่อวิเคราะห์และวางแผนกำหนดยุทธศาสตร์ร่วมกัน

2) ประสานเชื่อมโยงและกำหนดบทบาทหน้าที่หน่วยงานภาคีเครือข่ายเพื่อทำแผนปฏิบัติการแก้จนร่วมกัน

3) จัดทำแผนยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาความยากจนและรูปแบบการทำงานร่วมของหน่วยงานภาคีเครือข่าย

2. ประเด็นการพัฒนามหาวิทยาลัยในพื้นที่ (Area Based University) เพื่อขับเคลื่อนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาความยากจนระดับจังหวัด

2.1 ประชุมชี้แจงผู้บริหารเพื่อให้รับทราบและเชื่อมโยงโครงการเข้าสู่ยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัย

2.2 รวบรวมและจัดทำฐานข้อมูลนักวิจัย องค์ความรู้ และทรัพยากรของมหาวิทยาลัยเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานวิจัย

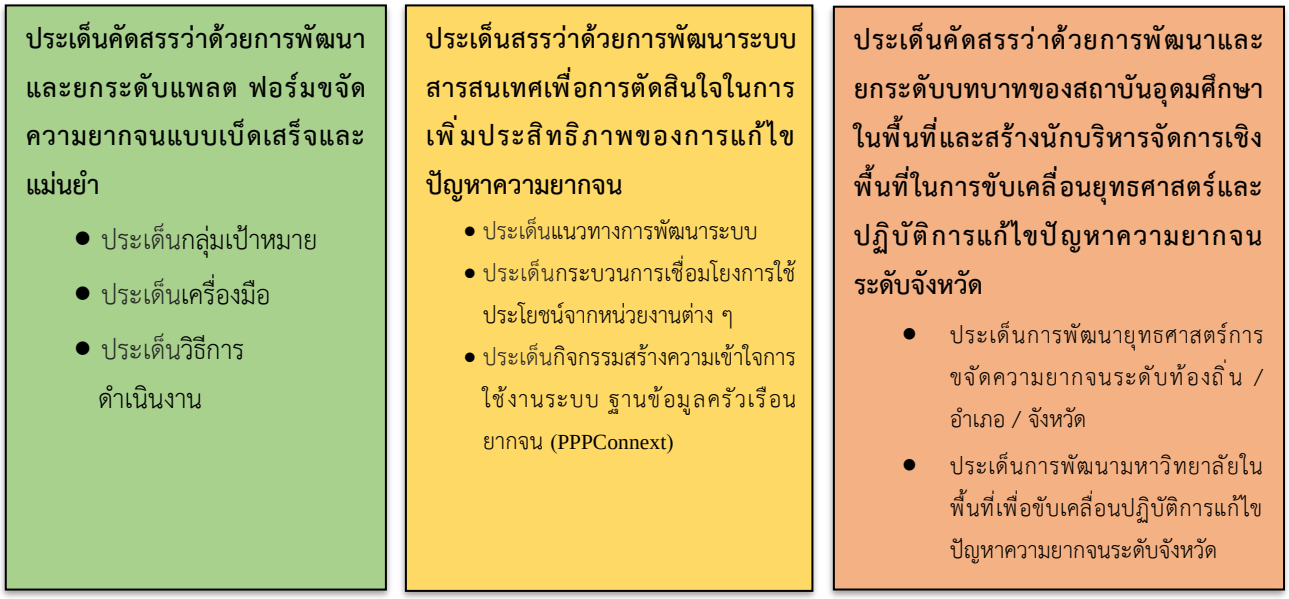
2.3 เสนอนโยบายการสร้างหน่วยธุรกิจในมหาวิทยาลัยเพื่อสนับสนุนผลิตภัณฑ์ชุมชน และเป็นพื้นที่สร้างนวัตกรเพื่อท้องถิ่นชุมชน

2.4 เชื่อมโยงหน่วยงานภาคีเครือข่ายทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการเพื่อให้เกิดการบูรณาการการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ

2.5 จัดทำแผนการทำงานเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนร่วมกันทั้งในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว

องค์ความรู้ใหม่

บทความเรื่อง “ประเด็นคัดสรรว่าด้วยการพัฒนาพื้นที่เพื่อขจัดความยากจนและสร้างโอกาสทางสังคมจังหวัดร้อยเอ็ด” ผู้เขียนมีข้อค้นพบองค์ความรู้ใหม่ที่ควรนำเสนอในประเด็นสำคัญ ดังนี้คือ

ภาพประกอบที่ 2 : โมเดลประเด็นคัดสรรว่าด้วยการพัฒนาพื้นที่เพื่อขจัดความยากจนและสร้างโอกาสทางสังคม จังหวัดร้อยเอ็ด

สรุป

การพัฒนาและยกระดับแพลตฟอร์มขจัดความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ ดังนี้ 1. ประเด็นกลุ่มเป้าหมาย 2. ประเด็นเครื่องมือ และ 3. ประเด็นวิธีการดำเนินงาน

การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจในการเพิ่มประสิทธิภาพของการแก้ไขปัญหาความยากจน ดังนี้ 1. ประเด็นแนวทางการพัฒนาระบบ 2. ประเด็นกระบวนการเชื่อมโยงการใช้ประโยชน์จากหน่วยงานต่าง ๆ และ 3. ประเด็นกิจกรรมสร้างความเข้าใจการใช้งานระบบฐานข้อมูลครัวเรือนยากจน (PPPConnext) การดำเนินงาน

การพัฒนาและยกระดับบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ และสร้างนักบริหารจัดการเชิงพื้นที่ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์และปฏิบัติการแก้ไขปัญหาความยากจนระดับจังหวัด ดังนี้ 1. ประเด็นการพัฒนายุทธศาสตร์การขจัดความยากจนระดับท้องถิ่น / อำเภอ / จังหวัด และ 2. ประเด็นการพัฒนามหาวิทยาลัยในพื้นที่เพื่อขับเคลื่อนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาความยากจนระดับจังหวัด

บทความนี้จึงนำเสนอองค์ความรู้สำคัญเกี่ยวกับ “ประเด็นคัดสรรว่าด้วยการพัฒนาพื้นที่เพื่อขจัดความยากจนและสร้างโอกาสทางสังคม จังหวัดร้อยเอ็ด” ซึ่งถือว่าองค์ความรู้เหล่านี้เป็นพื้นฐานสำคัญยิ่งสำหรับการพัฒนาพื้นที่เพื่อขจัดปัญหาความยากจนระดับจังหวัดที่มีการสร้างเป้าหมายร่วมกัน สามารถเพิ่มโอกาสและลดช่องว่างของการเข้าถึงการพัฒนาอาชีพ การศึกษาเรียนรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ยกระดับคุณภาพชีวิตคนจนในชนบทด้วยองค์ความรู้ วิจัย และนวัตกรรม แก้ไขปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำได้อย่างตรงจุด และเหมาะสมกับบริบท รวมทั้งแก้ปัญหาเชิงโครงสร้างเพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีและสังคมที่เป็นธรรมในระยะยาว ได้แก่ ประเด็นการพัฒนาและยกระดับแพลตฟอร์มขจัดความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ ประเด็นการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจในการเพิ่มประสิทธิภาพของการแก้ไขปัญหาความยากจน และ ประเด็นการพัฒนาและยกระดับบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่และสร้างนักบริหารจัดการเชิงพื้นที่ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์และปฏิบัติการแก้ไขปัญหาความยากจนระดับจังหวัด

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ดที่ให้การสนับสนุนทรัพยากร บุคลากร ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการดำเนินงานวิจัยให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

ขอขอบพระคุณ สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) และ หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.) ที่ให้การสนับสนุนงบประมาณการวิจัย สัญญาเลขที่ A11F660108

เอกสารอ้างอิง

จันทีมา ล่ามแขก และ อจิรภาส์ เพียรขุนทด. (2564). การแก้ไขปัญหาความยากจนแบบบูรณาการ กรณีศึกษาโครงการคู่เสี่ยว เกี่ยวก้อย แก้จน คนขอนแก่น. *วารสารวิชาการธรรมทรรศน์.* 21 (2), 109-122.

สำนักงานจังหวัดร้อยเอ็ด. (2564). แผนพัฒนาจังหวัดร้อยเอ็ด พ.ศ. 2566 - 2570. *ออนไลน์.* สืบค้น 12 มกราคม 2567. แหล่งที่มา: https://www.roiet.go.th/ckfinder9/userfiles/files/plan/2567/plan5_66-70_2567.pdf

ศรีสุนันท์ ประเสริฐสังข์ และคณะ. (2566). *รายงานการพัฒนาพื้นที่วิจัยเชิงยุทธศาสตร์เพื่อขจัดความยากจนและสร้างโอกาสทางสังคมจังหวัดร้อยเอ็ด*. ร้อยเอ็ด: มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.

The Role of Physical Education in Achieving the Goals of Healthy China 2030: A Study on College Students' Health Promotion

Li Jia and Zhou Liang
Krirk University, Thailand
Corresponding Author, E-mail:ljia0603@163.com

****

Abstract

The "Healthy China 2030" Plan, initiated in 2016 by President Xi Jinping, was designed to emphasize the crucial role of public health in advancing society and to divert the attention from the treatment of illness to the comprehensive promotion of physical health. Furthermore, it holds the belief that public physical condition should be given priority over mere economic expansion. The primary objective of this study is to determine the significance of physical education in promoting the health of college students and diseases prevention. The study adopts the comprehensive research method which emphasizes individual accountability, government intervention, and targeted support for populations deemed to be at elevated risk. Considering this context, this study highlights the significance of physical education by discussing its potential in achieving the five particular objectives of the "Healthy China 2030" Plan. The findings of the study shows, within the framework of the "Healthy China 2030" Plan, physical education now has emerged as a crucial means of promoting the well-being of college students and preventing illness, including the reduction of risks and the expansion of health care service. Thus, the study has reached a conclusion that, physical education plays a fundamental role in achieving the objectives of the "Healthy China 2030" Plan, particularly in the promotion of the physical condition of college students.

Keywords: Physical Education; Healthy China 2030; College Students; Health Promotions

Introduction

1. Conclude the research problem

First of all, the study demonstrates the comprehensive approach that is outlined in the "Healthy China 2030" Plan. This approach places an emphasis on individuals taking responsibility, the involvement of the government, and providing specialised care for groups that are considered to be at a high risk. Also, the study evaluates the role of physical education within the context of the "Healthy China 2030" Plan. In addition, the study discusses how physical education can help lower risk factors and expand healthcare scope, aligning with the plan's fundamental principles of health primacy, reform and innovation, scientific and technical advancement, and justice and equality. Apart from these, the study, too, examines the potential for physical education to maintain college students' health and prevent illness, contributing to the overall health goals of "Healthy China 2030" Plan.

2. Objective

The primary objective of the study is to determine the significance of physical education in achieving the goals of the "Healthy China 2030" Plan, with a particular focus on maintaining the health of college students. This study also aims to demonstrate how physical education can contribute to the accomplishment of the plan's five specific objectives: managing primary risk

* Received: July 8 2024; Revised: July 25 2024; Accepted: July 26 2024

factors, expanding health service capacity, scaling up the health industry, and perfecting the health service system.

3. Scope

By introducing the “Healthy China 2030 Plan” (HC 2030) in October 2016, President Xi Jinping made it clear that public health is an essential prerequisite for any and all economic and social improvement that is foreseeable in the future. There are a number of topics that are included in the 29 chapters that make up the HC 2030 blueprint. Some of these topics include public health services, the management of the environment, the Chinese medical sector, and food and drug safety. It is a national strategy that has been developed with the primary goal of enabling all individuals to participate in health care, to share health care, and to take responsibility for their own health. There are five specific goals that have been established in order to improve the overall level of health across the country. These goals are the management of the primary risk factors, the expansion of the capacity of the health service, the expansion of the scale of the health industry, and the perfection of the health service system.

Healthy China Vision 2030

After the fast-socioeconomic transition, China began on an ambitious trip with the introduction of "Healthy China 2030." This decision was undertaken in response to the rapid transformation of healthscape globally. A comprehensive and integrated approach with the goal of promoting the health and well-being of the population is represented by this forward-thinking effort, which was first unveiled in the year 2016. A forward-looking vision for healthcare that spans well into the next decade is articulated by the project, which has its origins in a historical context of tackling increasing health concerns (Tan et al., 2019).

Figure 1.0. The Goals and Visions of Healthy China 2030

Goal				
Put health on the priority list of development to a strategic position; promote the concept of health in the whole process of public policy implementation;enable everyone to be involved health and everyone to share health care services;focus on the health of all the people all their life in China				
Principles				
Health Priority	Reform and Innovation	Scientific Development	Justice and Equity	
HC 2030: China’s vision for health care				
1. Health Level	**2**. Healthy life	**3**. Health Services and Health Security	**4**. Environmental Health	**5**. Health Industry
The 13 Core Indicators				
A. The average life expectancy **B**. The mortality rate of infants **C**. The mortality rate of children below 5 years of age **D**. The mortality rate of pregnant women and mortality **E**. The proportion of those meeting the national physique determination standard among urban and rural residents	**A**. The level of health literacy among residents **B**. The number of people taking part in physical exercise	**A**. Premature mortality as a result of major non–communicable diseases **B**. The number of registered doctors per 1000 residents and registered nurses per 1000 residents **C**. The proportion of personal health spending in the total health expenses	**A**. Good air quality rate of all cities at prefecture level or above **B**. The rate of surface water quality better than III	**A**. The total investment scale of health services

Source: (Tan et al., 2017)

The Healthy China 2030 policy is based on four fundamental assumptions (Tan et al., 2017a). The first is the importance of health. In light of the circumstances that exist across the country, health care need to be given priority and positioned strategically throughout the entirety of the process of putting public policy into effect. The second stage is the creative, demanding process. At the same time as the health care business should follow the direction of the government, it should also pay attention to the role that the market mechanism plays, and it should speed up reform in strategic areas. The advancement of scientific knowledge is the third principle. The plan places an emphasis on the significance of both prevention and treatment, with a particular emphasis on preventive and management, Chinese and Western medicine, and modifications to the service mode in order to decrease the gaps in fundamental health services. According to (Zhang et al., 2022), the policy stresses on fairness and justice as the fourth principle. For the purpose of ensuring that all citizens have equitable access to basic public health care and to preserve public welfare, the rural regions of the country get special attention.

Healthy Lifestyle Among the Youth in China

Within the intricate pattern of China's health landscape, the resiliency and vigour of the country's youth are intricately intertwined into the fabric of the nation's growing wealth. The connection that exists between health awareness, medical issues, and the importance of younger generation’s health is not just necessary; but is also an ongoing investment for the health of the nation (Ainsworth & Sallis, 2022; Zhongxue, 2022).

The narrative of China's health consciousness is therefore etched in the decisions made by the young of today, resonating with the tenacity of a civilization that is adjusting to the ebb and flow of time while simultaneously nurturing a future that is healthier, more aware, and more prosperous.

1. The Focus on University Students

University students face many challenges. In effect, the academic lifestyles that are characterised by a lack of physical activity, erratic eating habits, and elevated levels of stress brought on by academic rivalry all present real dangers Cultures that are highly urbanized are experiencing an increase in illnesses, such as obesity and cardiovascular problems, which is a reflection of worldwide trends. At the same time, the severe academic constraints contribute to a rising awareness of mental health difficulties, which emphasises the necessity of comprehensive well-being.

With the intention of addressing these difficulties, the Chinese government, in conjunction with universities, has been leading the charge in implementing health awareness initiatives that are specifically designed to meet the requirements of university students (J. Zhang et al., 2022). These programmes make use of digital channels in order to distribute information on balanced lives, resources for mental health, and preventative healthcare measures. By virtue of their status as centres of knowledge and cultural influence, universities play a crucial part in the process of moulding health-conscious behaviours among the student population.

Not only does the narrative of university youth health in China represent the problems that are brought by changing lifestyles, but it also illustrates the resiliency and flexibility of the younger generation. Here, the level of health awareness and concerns relegated to medical is important so that a generation that not only focusses on intellectual excellence can be developed, but it can also nurture a society that places a priority on its own well-being. This in turn will contribute to a future that is both healthier and more lively for China (Fong et al., 2021; Ning et al., 2017). In the unfolding chapters of China's health narrative, the health and choices of university students become a demonstration of the nation's dedication to the cultivation of a society that is both holistic and prosperous.

2. Physical Education and Sports

China has won an astounding 28 gold medals in the sport of table tennis by 2022, this is evidence of the country's unrivalled domination in the competitive sport of table tennis. A generation of athletes that are exemplary of greatness and resiliency has been produced as a result of the intentional nurturing of athletic skill, in conjunction with a social consciousness of the importance of physical health (Tan et al., 2019). These accomplishments are additional confirmation of the necessity of physical education, and they are linked to the importance of leading a healthy lifestyle (Fan et al., 2023). Because of the participation of athletes like Zhang Jike in table tennis, Lin Dan in badminton, and Liao Hui in weightlifting, China's overall standing in the world of sports has significantly increased. In effect, previously, global sports chaimpions would be the United States and Russia, but now it is China and the United States.

The elements that helps the growth of the sporting generation is the outcome of this interaction. There are many exemplary sports, not limited to gymnastics, table tennis, badminton, and weightlifting that highlight the significance of physical education. The link with Olympics demonstrates the value of physical education in the process of developing a nation that is healthier, more athletic, and more recognized on the international stage, but the examples of these sports also highlight the importance of physical education.

Sports Development within the Chinese Frame

According to Tan et al., (2019); Vogeler et al., (2023), it was a significant achievement when China successfully organized the Olympic Games in Beijing in 2008. This event showcased not just China's exceptional ability to organize, but also its clear superiority in the realm of sports. This event was a pivotal moment in history. The rise of China as a dominant force in sports was exemplified by the remarkable opening ceremony, which included exceptional cultural elements and top-tier choreography. The ceremony functioned as a representation of China's rising prominence in the realm of athletics. China has solidified its position as one of the leading athletic nations in the world due to its impressive medal count, particularly in gymnastics, table tennis, and other sports. This is because China has excelled in several fields.

1. Wellbeing and Physical Fitness

The participation of university students in physical education classes within the context of college settings is likely to result in significant benefits for these individuals. In addition to the immediate advantages of improved cardiovascular health, muscular strength, and flexibility, the effects of consistent participation in sessions like these will be seen for a significant amount of time in the future. As the pressures of academic life and the sedentary nature of studying become more intense, physical education acts as an essential counterweight, in addition to boosting general well-being. These courses provide Chinese students who are attempting to navigate the stresses of higher education the opportunity to break away from the limits of their academic pursuits, therefore encouraging a holistic approach to health.

In addition, when students are enrolled in college, physical education acts as a social nexus, enabling them to make connections with people outside of the academic world. Not only does the camaraderie that is developed through the participation in common physical activities foster a feeling of community among peers, but it also encourages the development of collaboration. When it comes to the mental and emotional well-being of students, the cultivation of such social relationships is of significant importance in the context of China's university settings, where academic rivalry may be rigorous (Dai & Menhas, 2020). The college education system in China not only provides students with academic information but also prepares them for a life that is more balanced and healthier once they leave the campus gates. Essentially, this can be taxing, especially with the legacy of One Child system that had given rise to the spoilt child syndrome (X. Zhang et al., 2021). This is accomplished by teaching the significance of physical fitness and well-being in students. As China continues to place an emphasis on the holistic development of its young, the incorporation of physical education into university curricula becomes an essential component in the process of molding a generation that is not only academically capable but also physically robust and socially connected.

2. Reduction of Stress Factors

Students may experience increased levels of stress as they negotiate the hard demands of academics. The pressure of homework, examinations, and personal issues can all contribute to increased levels of stress. The antidote that emerges as a potent remedy is physical education, which provides an organized and enjoyable outlet for relieving the stress that has collected over time (Zhongxue, 2022). Chinese students are able to find their own outlet from various ways from solo workouts to group engagements. These activities provide them with the opportunity to briefly withdraw from the academic constraints that characterize their everyday life.

One of the benefits of participating in physical activity is the added advantage of the production of endorphins (Gan & Anshel, 2006). These are the natural mood enhancers that the body produces, which in turn helps to cultivate a pleasant mental state. The inclusion of physical education as part of the Healthy China 2030 campaign is in perfect harmony with the nation's commitment to placing a high priority on mental well-being. This shows resilience, not only does China address the current issues that university students are facing, but it also contributes to the overall objective of building a psychologically robust and balanced population. This can be done by incorporating stress reduction measures into the curriculum of colleges and universities through the implementation of these tactics. One good example would be breathing exercises, morning dance routines seen in schools and other more physical activities. Figure 2.0 depicts a screengrab from a dance activity conducted in schools in this method.

The beneficial benefits of stress reduction via physical education transcend beyond the individual, resulting in the creation of a healthier and more conducive atmosphere for learning and personal growth within the dynamic terrain of China's universities.

3. The Advantage of Community Building

Physical education further offers the benefits of developing communal cohesiveness and facilitating social integration. For many students, university life can sometimes be a solitary experience, particularly for students who are adjusting to a new environment or dealing with the pressures of academic competition (Anshel & Si, 2008; Fan et al., 2023). Here, the main goal of physical education curricula is to function as a catalyst for social integration, it promotes the contact and collaboration of students from different backgrounds, eventually helping them overcome academic and cultural barriers. Engaging in physical activities together creates a common basis for social interaction, so cultivating friendships and facilitating the development of a supportive community.

There is also the sense of belonging, which is essential for maintaining good mental health as it helps to manage the emotional challenges frequently associated with the pursuit of higher education (Zhang, 2019). The social determinants of health highlighted in Healthy China 2030 initiative are tightly intertwined with the significance of community development (Fong et al., 2021; Ning et al., 2017; Qiu et al., 2022).

Methods of Promotion

It is not entirely easy to promote healthy behaviors among Chinese college students. However, it is crucial for enhancing both their general health and academic performance, although they might face resistance (Dong et al., 2020). In order to develop a balanced lifestyle and ensure long-term health, it is necessary to consider and address the physical, mental, and social components of the student's life, establishing habits that are beneficial. This is essential to foster a well-rounded way of life. The attainment of this objective can be achieved through the usage of a diverse range of tactics.

From the very beginning of their college careers, it is of the highest significance for students to get into the habit of incorporating regular physical activity into their daily routines. In China, colleges give students access to a wide variety of free health and sports lessons and remain a big advantage that they can offer to their students. There are a variety of approaches that may be used in order to motivate pupils to engage in regular physical activity. One good example is by the implementation of fitness regimens, the establishment of intramural sports leagues, and the supply of exercise facilities that are adequately equipped are all some of the efforts that are being undertaken. However, there might be regional variations, especially when it comes to budgetary concerns although this can be improved further (Fong et al., 2021).

Furthermore, the organization of campus-wide events like as health fairs or fitness challenges has the potential to dramatically increase awareness of the importance of leading an active lifestyle and to build excitement for the participation in activities of this nature. This is often organized at the university or regional level. For example, the national level China National Youth Games sees the participation of various atheletes all over China, especially from colleges and universities and this inspires more to participate (Li et al., 2017; Zhang, 2019).

Additionally, in order for the institution to be called comprehensive, it is necessary for it to foster an environment that actively promotes awareness of mental health and provides robust support services. One may argue that it is still a touchy issue in Asian households and educational institutions. For this reason, it is essential for educational institutions to initiate the provision of counselling services to students, instruct them in methods for stress management,

and encourage them to engage in mindfulness practises. These activities have the potential to enhance students' ability to cope with the challenges that are frequently connected with academic life (Ning et al., 2017; Wang et al., 2021). One good example is when students are allowed the space to talk to their counsellors if they need any help. Peer support groups or mental health clubs provide students with a platform to engage in talks about their experiences and get assistance in a friendly setting that places importance on mental health.

It must be understood that the incorporation of nutritional education is an essential component of the overall endeavor to improve the well-being of college students. For the purpose of ensuring that students have access to a variety of nutritious meal options, educational institutions may successfully give lectures on appropriate dietary habits, culinary instruction, and collaborations with food services (Chen et al., 2019; Santiago, 2021). Several educational institutions have implemented a ban on fast food and are promoting the use of traditional Chinese cuisine that is healthful. For example, instead of hamburgers, traditional noodles and rice dishes are given the focus. It is important to educate students about the necessity of keeping a nutritious diet and its influence on academic performance. This should drive students to make educated decisions regarding the amount of food they consume. This can be accomplished by educating kids about the significance of maintaining a healthy diet and the importance of doing so daily.

A number of Chinese colleges have shown successful implementation of these strategies. For example, a whole hearted wellness campaign has been implemented at Tsinghua University, which involves traditional martial arts as well as other forms of exercise (Zhang, 2019). There are modules on physical fitness, workshops on psychological well-being, and dining venues that offer dietary alternatives to typical meal plans that are included in this curriculum. Fudan University has implemented health promotion initiatives that encompass activities focused on comprehensive well-being. The students themselves are the primary catalysts behind these endeavors.

When it comes to the incorporation of student activities, one strategy that has been shown to be beneficial is the inclusion of traditional martial arts classes. Students are provided with a one-of-a-kind opportunity to engage in physical activity, develop discipline, and expand their cultural experiences through these sessions (Fong et al., 2021). These classes are incorporated into the curriculum so that students have the opportunity to get familiar with ancient practices that not just improve their physical fitness but also assist to their mental well-being and increase their ability to manage stress. Students are given the opportunity to learn about these practices before they are even taught.

It is likely that introducing social credit incentives into the mix could be an effective strategy to further encourage better living. This is something that need additional investigation. Those persons who are actively participating in healthy activities can be provided with additional rewards, such as better social credit ratings or exemptions from certain topics, which can be used to create a positive reinforcement loop (Gan & Anshel, 2006). Students are motivated to place a higher premium on their individual health and wellness through the implementation of this technique, which not only links with the larger societal goals of encouraging a healthy population but also inspires students to do so.

In addition, the provision of tangible rewards, such as arranged trips and money incentives, has the ability to significantly boost the amount of people who participate in the activity. As a result of their participation in organised trips to wellness resorts or recreational vacations, students are afforded the opportunity to take a break from their typical routine and

engage in a wide range of different kinds of physical activities. It is feasible to encourage students to engage in regular physical activity by offering them financial incentives, such as scholarships or monetary rewards. This can be done in order to encourage them to exercise. This will lead to the establishment of a habit that will continue to be maintained even after they have completed their time at the college/university level (Tan et al., 2019).

Conclusion

Within the scope of the "Healthy China 2030" Plan, the concept of health had experienced a considerable upheaval, shifting away from the mere pursuit of economic growth and towards the promotion of integrated development of ecology, health, and economy. The change in the stance taken by universities provides a case in point: the use of health as a metric for determining economic success in the nation has been relegated to a lower position. In addition, the major focus of health care has switched from the treatment of illnesses to the promotion and management of health. Also, the strategy for the "Healthy China 2030" Plan makes it abundantly clear that governments ought to make improvements to the system for healthcare services, enhance the level and quality of health services, and at the same time pay more consideration to the factors that have an impact on the well-being of people in order to effectively prevent disease and, ultimately, promote health.

The promotion of healthy behaviors among college students in China is somewhat difficult, yet it is absolutely necessary for the students' overall well-being as well as their academic achievement. The importance of addressing the physical, mental, and social factors of campus life has been highlighted in this study. It also suggests that though incorporating regular physical activity into daily routines, organising campus-wide activities and holding exhibitions centered on physical health would be advisable strategies to attract students. Likewise, schools should enhance the awareness of mental health and offer assistance by providing counselling services, education on stress management, and peer support groups. Another crucial aspect is nutritional education. Traditional Chinese cuisine and meal alternatives containing high nutrition should be used as a substitute for fast food. In addition, the incorporation of traditional martial arts courses into the curriculum would be conducive to the improvement of both physical and mental health. It may be possible to further motivate students to sustain healthy behaviours after graduation by investigating the potential of social credit incentives and concrete rewards, such as organised excursions or financial incentives. In order to realize the mission of making China a healthy nation, rather than the efforts of the administration departments of public health alone, the cooperation of each individual and sector are required. In addition, the government should incorporate health care policy into all key programs and pay more attention to high-risk groups, including women, children, elders, migrants, and low-incomers, thus offering more love and care to them. To conclude, health industry, along with health care services, needs to be developed so as to realize the objectives of the "Healthy China 2030" Plan.

References

Ainsworth, B. E., & Sallis, J. F. (2022). The Beijing 2022 Winter Olympics: An opportunity to promote physical activity and winter sports in Chinese youth. *Journal of Sport and Health Science*, *11* (1), 3.

Anshel, M. H., & Si, G. (2008). Coping styles following acute stress in sport among elite Chinese athletes: A test of trait and transactional coping theories. *Journal of Sport Behavior*, *31* (1), 3.

Chen, P., Li, F., & Harmer, P. (2019). Healthy China 2030: moving from blueprint to action with a new focus on public health. *The Lancet Public Health*, *4* (9), e447.

Dai, J., & Menhas, R. (2020). Sustainable development goals, sports and physical activity: the localization of health-related sustainable development goals through sports in China: a narrative review. *Risk Management and Healthcare Policy*, 1419–1430.

Dong, B., Zou, Z., Song, Y., Hu, P., Luo, D., Wen, B., Gao, D., Wang, X., Yang, Z., & Ma, Y. (2020). Adolescent health and healthy China 2030: a review. *Journal of Adolescent Health*, *67* (5), S24–S31.

Fan, H., Shi, J., Wang, Y., & Wang, B.-Y. (2023). *Changes in Health Human Resources Allocation in Ethnic Areas of China Before and After Implementation of "Healthy China 2030" Strategy*.

Fong, G. T., Yuan, J., Craig, L. V, Xu, S. S., Meng, G., Quah, A. C. K., Seo, H.-G., Lee, S., Yoshimi, I., & Katanoda, K. (2021). Achieving the goals of healthy China 2030 depends on increasing smoking cessation in China: Comparative findings from the ITC project in China, Japan, and the Republic of Korea. *China CDC Weekly*, *3* (22), 463.

Gan, Q., & Anshel, M. H. (2006). Differences between elite and non-elite, male and female Chinese athletes on cognitive appraisal of stressful events in competitive sport. *Journal of Sport Behavior*, *29* (3), 213.

Li, Y., Zeng, X., Liu, J., Liu, Y., Liu, S., Yin, P., Qi, J., Zhao, Z., Yu, S., & Hu, Y. (2017). Can China achieve a one-third reduction in premature mortality from non-communicable diseases by 2030? *BMC Medicine*, *15*, 1–11.

Ning, P., Schwebel, D. C., & Hu, G. (2017). Healthy China 2030: a missed opportunity for injury control. *Injury Prevention*, *23* (6), 363.

Qiu, H., Wang, X., Morrison, A. M., Kelly, C., & Wei, W. (2022). From ownership to responsibility: extending the theory of planned behavior to predict tourist environmentally responsible behavioral intentions. *Journal of Sustainable Tourism*, 1–24.

Santiago, A. (2021). Healthy China 2030: A Plan Towards Growth, Development and Innovation in Health Sector and Global Governance. *Confucius Institute in Sofia, 2021*, 380.

Tan, X., Liu, X., & Shao, H. (2017b). Healthy China 2030: A Vision for Health Care. *Value in Health Regional Issues*, *12*, 112–114. https://doi.org/10.1016/j.vhri.2017.04.001

Tan, X., Zhang, Y., & Shao, H. (2019). Healthy China 2030, a breakthrough for improving health. *Global Health Promotion*, *26* (4), 96–99.

Vogeler, C. S., van den Dool, A., & Chen, M. (2023). Programmatic action in Chinese health policy—The making and design of "Healthy China 2030." *Review of Policy Research*.

Wang, L., Wang, H., Wang, Z., Jiang, H., Li, W., Wang, S., Hao, L., Zhang, B., & Ding, G. (2021). Interpretation of healthy diet campaign in healthy China initiative 2019–2030. *China CDC Weekly*, *3* (16), 346.

Zhang, B. (2019). Regional Sports Industrial Development Strategy in the Vision of" Healthy China 2030". *Ekoloji Dergisi*, *107*.

Zhang, J., Bai, D., Qin, L., & Song, P. (2022). The development of the Chinese version of the Sports Emotional Intelligence Scale. *Frontiers in Psychology*, *13*, 984426.

Zhang, X., Zhou, A., & Ryall, E. (2021). Philosophy of sports in China: an overview of its history and academic research. *Sport, Ethics and Philosophy*, *15* (4), 556–571.

Zhongxue, C. (2022). How sports lead to the physical fitness in China? *Revista de Psicología Del Deporte (Journal of Sport Psychology)*, *31* (2), 239–247.

The Art and Environment Management within the Context of Installation Art in Thailand and the People's Republic of China

Li MuJin and Kosoom Saichai
Bangkok Thonburi University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: 1123258775@qq.com

****

Abstract

Installation art has a history of more than 100 years. From the initial "ready-made art" to the current diversified development, in this process, whether it is art form, creation method or art media, earth-shaking changes have taken place. Moreover, with the continuous deepening of urbanization, installation art has gradually played its important role in the city, completed the "conspiracy" with urban public art, and moved from "inside the museum" to "outside the museum", exerting its unique artistic characteristics and aesthetic value in the public domain. At the same time, the trend of digital life is constantly developing, and the changes in the aesthetic habits and reading methods of the public within the society are also constantly stimulating the changes in public art. The distance between the audience and art is getting closer and closer, which is not only reflected in the fact that the audience can appreciate and watch art works more freely, but also in the "interaction" between the audience and the artwork. This interaction is not only physical, but also psychological and spiritual. The subject-object relationship of aesthetics has become an important topic of discussion in the current installation art. The changes in the artistic form of installation works in the public domain caused by this are also an important artistic phenomenon at present.

Keywords: Art and Environment Management; Installation Art; Installation Art in Thailand; Installation Art in China

Introduction

Installation art has a history of more than 100 years, from the initial "ready-made art" to the current diversified development. During this process, whether it is artistic form, creative method or artistic media, earth-shaking changes have taken place. Moreover, with the continuous deepening of urbanization, installation art has gradually played its important role in the city, completed the "conspiracy" with urban public art, and moved from "inside the museum" to "outside the museum" to play its unique artistic characteristics and aesthetic value in the public domain. At the same time, the trend of digital life is constantly evolving, and the changes in the public's aesthetic habits and reading methods within the society are constantly stimulating the changes in public art. The inherent functions of art galleries and museums are also undergoing profound changes in such a historical background. The distance

* Received: August 16, 2024; Revised: August 29, 2024; Accepted: August 30, 2024

between the audience and art is getting closer and closer, which is not only reflected in the audience's ability to appreciate and watch art works more freely, but also in the "interaction" between the audience and the artwork. Such interaction is not only physical, but also psychological and spiritual. The subject-object relationship of aesthetics has become an important topic of discussion in current installation art. The resulting change in the artistic form of installation works in the public domain is also an important artistic phenomenon at present.

Installation art, as an art form that integrates visual, spatial and interactive experience, has played an important role in environmental management in recent years. This paper analyzes installation art cases in China and Thailand to explore the unique value of installation art in enhancing public environmental awareness, promoting environmental protection policies and promoting social participation.

This research focuses on the process of installation art's involvement in urban environmental management and its interactivity in public spaces in China and Thailand. It is based on an investigation of the integration phenomenon and trend of installation art and urban public art in the current development. Through an investigation of the form of installation art, its "interactive" characteristics in the field of urban environmental management are summarized. In the analysis and summary of different installation arts, its interactive characteristics and presentation methods are pointed out, and the evolution and current characteristics of its creative topics are analyzed. Finally, several principles and suggestions on creative methods are proposed for the future publicization process of installation art, in order to make a good interpretation and summary of the current development of installation art, and provide theoretical support for the future development of installation art's involvement in urban environmental management.

Installation art in China and Thailand has demonstrated its unique value and potential in environmental management. By combining local culture with modern artistic expression, these works not only enhance public environmental awareness, but also promote environmental protection actions at the social and policy levels. As an effective environmental management tool, installation art has demonstrated its important role in global environmental protection.

Background

This research project takes the intervention of installation art in urban environmental management as the background, and studies and discusses the installation art in China and Thailand, intending to illustrate the important tendencies and characteristics of this "prominent school" of modern art in current artistic practice. This research project believes that installation art has broken away from the creation shackles of the "ready-made art" period in the process of continuous development. With the development of the times and the advancement of science and technology, installation art has not only absorbed and integrated various artistic or non-artistic creation methods, but also absorbed the artistic creation thinking under many artistic trends, and then continued to move towards the path of urban environmental management, meeting the audience with a more open attitude.

As a "prominent discipline" of contemporary art, installation art in China and Thailand has undergone many changes since its development, and is moving towards a more public direction from different angles and aspects. Some installation artworks meet the audience in the form of urban environmental management. At the same time, with the rapid development of computer technology and the continuous emergence of various new media and new media forms, the reading methods and aesthetic tendencies of the public in the society are changing to varying degrees, which has brought about fragmented "shallow reading" and reading habits such as interactive reading and popular reading. The arrival of the "picture reading era" has made the public's reading method more inclined to image-based presentation, which has put forward more requirements for installation art to intervene in urban environmental management. It is worth mentioning that with the changes in the "fields" of museums and art galleries themselves, these places representing art have also begun to move towards the public and the group. The installation art in China and Thailand is presented to the world with its unique existence and close connection with new media. Artworks are no longer a specific material existence, and art has begun to become a kind of "event". In contemporary art, the collectability of artworks has been infinitely reduced. Artworks that appear in the form of "fields" and "events" regard the public domain as part of art itself. Art galleries and museums are also trying to complete the "conspiracy" between their own material forms and contemporary art in such a context. They are no longer high-ranking collection halls that pursue "muse worship", but a "public space" open to the public and society.

Therefore, the installation art in China and Thailand is also constantly changing in the process of intervening in urban environmental management, reshaping its own artistic changes. In this process, "interactivity" has become an important artistic characteristic. This "interactivity" is not only reflected in the performance level of the artwork, but also in its design level. When facing such artworks, the audience is no longer a pure appreciator of art, but a participant, interactor and even a part of the completion of art. From this perspective, the change in the relationship between the installation art in China and Thailand and the audience, artists and even society has made it pay more attention to the embodiment of "interactivity" in the process of intervening in urban environmental management. The work is no longer controlled by the artist alone, but the audience is integrated into the creative process in the process of interaction. Therefore, the interactivity of the installation art in China and Thailand in the field of urban environmental management far exceeds the interaction at the general level, but moves to a deeper level. The focus of this article is to study this interactivity and the survival status of installation art in the field of urban environmental management.

Meaning of Installation Art

The English name of installation art is “installation art”, where “instal” means to install or place. The most common meaning is to install one object in another object/space. H.H. Arnason used “assembly art” to refer to installation art in his History of Modern Western Art. Installation art is an art form that is not limited to being gazed at. It has always emphasized the mutual integration of annotation and construction, the intersection of consciousness and action, and focuses on reflecting the existence and process of artworks in space, thereby constantly constructing the connection between the work and the viewer. It is also a spatial extension of the artist's personal concept and performance stance. At the same time, installation art is also an overall emotional expression. For example, Richard Wagner's

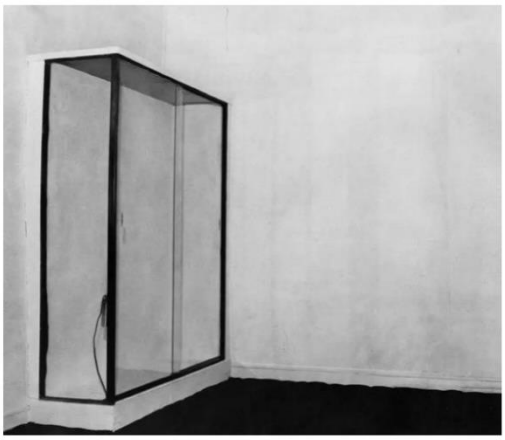
concept of total art: "Installation art not only stays in the art form itself, but also affects a broader level of cultural life." William C. Seitz said in his Assemblage: "Assemblage practice raises objects from the level of general formal relationships to poetic associations." The focus of installation art is not on the material itself, but on a certain relationship constructed between objects and objects, and between objects and space, and a connection is constructed through organic collage combinations. It is different from sculpture, which uses modeling to achieve reproduction or symbolic expression. More often, installation art creates ideas and meanings by constructing connections.

The Development of Installation Art

Since Marcel Duchamp signed his name on a urinal in 1910 and sent it to the Georges Pompidou National Center for Art and Culture in France, a new art style, "ready-made art," has gradually appeared in the public eye. "Ready-made art" is generally regarded as an early prototype of installation art. This art form attempts to challenge traditional aesthetic concepts and conducts creation and artistic practice in an anti-traditional manner. Ready-made art advocates direct creation without modification on various daily necessities or industrial products in the real world, using "assembly" as the main means of creation, and then attaching the artist's emotions and thoughts to the original objects, creating unique connotations beyond the original objects. This unique creative method also laid the foundation for the birth of installation art.

Around the 1960s, young artists raised the banner of rebellion in the postmodern trend and expressed such ideas in their works of art. Decorative artists even regarded traditional fine arts as imaginary enemies representing authority and domination, and they created with an attitude of dissolving art and denying the classification of art. As art critic Anthony Johnson said, deconstructionist artists regard the world as a text itself, and installation art is the best carrier to practice this idea. The artistic experience created by installation art has been separated from the artist's own interpretation - so any audience can interpret it.

The earliest work that can be called installation art is generally considered to be "La Vide" created by French artist Yves Klein in 1958 (see Figure 1-1). This work was originally exhibited at the Eric Kleit Gallery in Paris, France. Its content is a gallery with empty white walls. There is nothing in the gallery, and the audience seems to be in a void. This earliest

installation art work well expresses the organic connection between installation art, the environment and the audience: the exhibited objects are not the core of the artwork, and the reorganization and reproduction of the scene and space become the focus of this work. The audience here does not simply "watch" this work with their eyes, but participates in the "physical feeling" of this work space.

Table 1.1 Art installation "Void"

Source: http://www.360doc.com

The following year, the installation art work "Le Plein" (Figure 1-2), also exhibited at the Iris Klett Gallery, was created by Arman Fernandez. This installation artist is good at "preserving" common objects in life in a unique form, and trying to discover new meanings of objects in various combinations of forms - this is almost one of the important ideas of installation art creation.

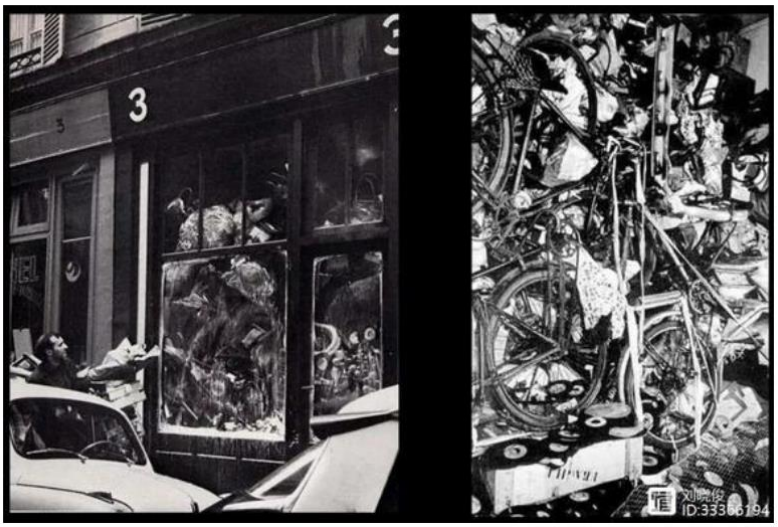

Table 2.2 Art installation works "enriched"

Source: http://www.360doc.com

Around the 1970s, installation art began to emerge from museums, or more art emerged from museums. Artworks were used by their creators as a means of resisting authority, and they began to create works in streets, factories, warehouses, and other places. At the same time, installation art creation during this period began to have clearer social issues, and its works often had stronger social significance or political tendencies.

In the 1980s and 1990s, art forms such as television, video and film began to participate more and more in the production of installation art, and the presentation forms of installation art began to become diverse. At the same time, a large number of forms named after media materials emerged, and "new media installation art" gradually became a rising star in installation art.

From "ready-made art" to "installation art", from its emergence in the 1960s to the present day, installation art has not come and gone as hastily as other modern art forms, but has been constantly updated and developed in the collaboration between theory and practice.

Today, installation art has begun to use more media, materials, techniques, and even scientific means. The elements that artists can use are increasing day by day. New creations and achievements in various fields can be integrated with installation art to create installation works with more "affect" and artistic tension. This not only provides a driving force for the development of installation art, but also creates more and more artistic creation concepts and expression methods.

Art and Environmental Management Theory

Art and environmental management is the behavior of people implementing management on artistic activities and the creation of their products. On the one hand, it focuses on management and should be an important branch of management discipline; at the same time, it has a subordinate relationship with aesthetics and art. The origin of art leads directly to aesthetics, so the comprehensive grasp and regulation of art activities and their operation by art and environmental management is bound to have a close relationship with aesthetics. As an interdisciplinary subject, art management should be based on art, supported by management, and guided by multiple disciplines such as economics, sociology, and psychology. In terms of grasping the nature of its discipline and its social practice, it is necessary to pursue its essential meaning and value system more from aesthetics or art philosophy.

Chinese Installation Art

Here, the word "China" is placed before the definition of "installation art" to limit the scope of the installation art to be discussed in this article from the perspective of the nation-state. Chinese installation art is not only installation art that occurs in China, nor is it only works created by artists with Chinese nationality. It is also distinguished from the language form used in installation art and the content and purpose of the discussion. As mentioned above, identity is a complex word, and using culture to distinguish identity is the most comprehensive. "Cultural identity" is a vague scope and a dynamic development process. It does not have absolute stability, so it is difficult to observe its generation and disappearance. Postmodern cultural identity is even more changeable, so the definition of "Chinese installation art" from the perspective of cultural identity cannot only consider the political attributes of its identity, but should also regard cultural identity as a result of a wide range of social practices. In short, attention should be paid to observing the identity changes of artists and the cultural identity represented by artworks in the dynamic development process. The spread of culture is not restricted by national boundaries, so Chinese installation art is not necessarily created or exhibited in China, so the "nationality" of an artwork cannot be limited by the country of origin; secondly, because some artists change their nationality, they should not be restricted by their nominal nationality; furthermore, although installation art originated in the Western world, it was influenced by Chinese culture after being introduced to China, developing a unique language form, as well as new artistic form innovations and conceptual

extensions, so it cannot be determined solely based on the artist's nationality and the place where the artwork occurred.

Thai installation art

Thailand has its own unique lifestyle, historical culture and architectural heritage. These traditional cultures are expressed by modern artists in new ways, thus changing the old relationship between these traditional cultures and viewers. Modern art began to question existing systems and rules, and began to be produced. The historical period from the 13th to the 15th century when Thailand's capital was Sukhothai was the most glorious and prosperous time for this art form. Modern artists in Thailand draw inspiration from these traditional installation works. They transform the creation of traditional installation works and cleverly integrate them with modern art works. The prosperous development period of traditional Thai painting art was in the 17th century, during the period of Ayutthaya (1350-1767), the second capital of Thailand. In addition to the pursuit of perfect and delicate traditional art of lines, colors and details, the painting art of this period showed very colorful characteristics, including pictures of people's daily real social life. These creations have attracted the attention of modern artists, and many modern artists draw their own creative inspiration from these traditional forms of artistic creation.

At the same time, some artists also began to try to think about some propositions about philosophy and concepts, such as Rirkrit Tiravanija, Pinaree Sanpitak, Sakarin Krue-on, etc. These new trends mainly come from the influence of Western culture, and the art knowledge they accept is more extensive and open than their previous generation of artists. Generally speaking, some creative themes at this time seem immature, but they are very helpful in opening people's attention to different concepts and fields. Although they may be a little inappropriate, they are an indispensable and important factor in the development of contemporary art in Thailand in the future.

After decades of economic development, Thailand has become one of the countries with important influence in the world and the region. The rapid economic development of Thailand has also earned it the title of "Asian-Tiger". In such an economic development environment, Thailand has been trying to find a balance between its traditional culture and the national strategy of continuing to integrate into the global stage. Therefore, Thailand's own precious heritage and cultural identity have also been firmly preserved. For a country that once had a very deep religious background and tradition of nature worship, the rethinking and awakening of ideas similar to animism and Buddhist universal concern have always been running through today's Thai art creation.

International Installation Art

From a theoretical perspective, the involvement of installation art in urban public environment management represents the involvement of art in the public and society. This not only indicates a self-innovation of an art form, but also gives rise to a new relationship between art and the public. This is not a change unique to installation art or public art, but a functional change in art itself. From church art to modern art, art itself has always been moving in a way that is close to the public and the public. Art's "involvement" in the public and society was already evident in the mid-nineteenth century. German musician Richard

Wagner once pointed out in his paper "The Artwork of the Future" that most artists at the time were egoists who were detached from the public. They followed trends and served the rich. Wagner proposed that "future art creation will be anonymous and open to everyone. The close combination of artworks, artists and audiences is the key to ending the socialist cause of division and specialization of modern capitalist society." (Danielle Follett and Anke Finger, "Dynamiting the Gesamtkunstwerk, An Introduction to the Aesthetics of the Total Artwork", in: Anke K Finger and Danielle Follett eds. The Aesthetics of the Total Artwork: on borders and fragments. Baltimore: Johns Hopkins University Press, 2011: 11.) In order to achieve such an art form, Wagner believes that in addition to improving artistic creation, artists need to break through the barriers between different arts and overcome the differences in artistic forms. At the same time, they also need to serve the public and use their artistic creativity to meet the public's artistic needs. Such ideas also laid the foundation for the European avant-garde movement, which also negated the idea that art is separated from life practice.

Regarding the research and application of installation art in art and environmental management, due to the urbanization process and related research foundations, there are more research and practice projects abroad than in China. After entering the postmodern society, the West has a complete system of research and practice on installation art. In the book "Action and Response: Interactive Landscape Installation Art", George Fifield and Judith Donas explained and analyzed the interactive relationship between people, people and landscape, and people and environment in interactive landscapes through relevant research. In the book "Art, Space and City: Public Art and Urban Future", Malcolm Millais used a chapter to study and discuss the connection between installation art and urban art and environmental management, urban culture and future urban development. Regarding the application of installation art in art and environmental management, the West has also achieved certain research results. In "Exhibition as Social Intervention: Culture in Action in 1993" by Joshua Deckert et al., the urban public art program implemented in Chicago in 1993 was analyzed and studied, and the installation art in urban public spaces was also discussed. Because of the unique interactive, experimental, and technological characteristics of installation art, its design practice has also developed rapidly in many foreign cities.

Conclusion

As a carrier of visual and sensory experience, art installations can attract public attention, arouse concern and thinking about environmental issues, and thus enhance public environmental awareness. Through art works, environmental protection information can be conveyed, the public's enthusiasm for participating in environmental protection actions can be stimulated, community environmental protection cooperation can be promoted, and the popularization of environmental protection behaviors can be advocated. The design and implementation of art installations can directly or indirectly improve and beautify the environment, such as improving urban space, beautifying public landscapes, and improving air quality through art works. Art installation projects can not only provide residents with a wonderful environmental experience, but also promote the overall improvement of the surrounding environment. Art installation projects are not only a means of environmental management, but also create economic and cultural value. For example, by attracting tourists and visitors, increasing local tourism and cultural activities, and promoting the development of the local economy. At the same time, art installations also provide artists with a platform

for creation and display, and promote the exchange and development of culture and art.

In summary, China and Thailand use art installations for environmental management, which can not only improve environmental quality, but also enhance public environmental awareness, promote community interaction, create economic and cultural value, and obtain policy and social support and recognition. These expected benefits have jointly promoted the application and development of art installations in environmental management and made positive contributions to the realization of sustainable development goals.

Reference

Bing Gu Xingren. (2016). *Ethnicity and Aesthetics* [M]. Xi'an: Northwest University Press.

Chris Buck. (2013). *Cultural Studies: Theory and Practice* [M]. Kong Min. Translated. Beijing: Peking University Press.

Daniel Bell. (2003). *The Cultural Contradictions of Capitalism* [M]. Translated by Zhao Yifan et al., Shanghai: Sanlian Bookstore, 19Du Zhanqi. Saving History from the Nation-State: Nationalist Discourse and the Study of Modern Chinese History [M]. Beijing: Social Sciences Academic Press.

Gao Ling. (2006*). The Contemporary Renaissance of Chinese Consciousness Aesthetic Creation* [M]. Chengdu: Sichuan Fine Arts Publishing House, 2006.

George Larren. I*deology and Cultural Identity: Modernity and the Presence of the Third World* [M]. Shanghai: Shanghai Century Press.

Guan Huaibin. (2019). *Special Creation of Spatial Multimedia Art* [M]. Hangzhou: China Academy of Art Press.

Harold Iroson. (2008). *The Crowd: Group Identity and Political Change* [M]. Guilin: Guangxi Normal University Press.

He Wanli. (2008). *History of Contemporary Installation Art in China* [M]. Shanghai: Shanghai Painting and Calligraphy Publishing House.

Henri Lefebvre. (2008). *Space and Politics* [M]. Translated by Li Chun. Shanghai: Shanghai People's Publishing House.

John Fiske. (2001). *Understanding Popular Culture* [M]. Translated by Wang Xiaowang and Song Weijie, Beijing: Central Compilation and Translation Press, 2001.

Liu Jihui (ed.). (2001). *Cultural identity and presentation strategies* [M]. Taipei: Maitian Humanities.

Lu Mingjun. (2020). *Art Change and Modern China: The Radical Roots of Contemporary Chinese Art* [M]. Beijing: Commercial Press, 2020.

Martin Heidegger. (2007). *The Path in the Forest* [M]. Translated by Sun Zhouxing, Shanghai: Shanghai Translation Publishing House, 2007.

Michael A. Haug. (2011). *Dominic Abrams. The Social Identity Process* [M]. Beijing: China Renmin University Press.

Nicola Negroponte. (1996). *Digital Survival* [M]. Translated by Hu Yong and Fan Haiyan, Haikou: Hainan Publishing House.

Shao Peiren and Chen Long (eds.). (2011). *General Theory of Media Culture* [M]. Nanjing: Jiangsu Education Press.

Umberto Eco. (2010). *Open Works* [M]. Translated by Liu Ruting, Beijing: Xinxing Publishing House.

Walter Benjamin. (2008). *Towards the Age of Vanishing Aura* [M]. Translated by Xu Qiling and Lin Zhiming, Guilin: Guangxi Normal University Press.

Wei Ran. Zhu Lili. (2015). *Cultural production and identity* [M]. Zhenjiang: Jiangsu University Press.

Yang Jihong. (2008). *New Media Survival* [M]. Beijing: Tsinghua University Press.

Zhang Pinggong (ed.). (2013). *Globalization and cultural identity* [M]. Guangzhou: Jinan University Press.

Zhang Songren, Chen Guangxing, and Gao Shiming (eds.). (2013). *Historical Consciousness and National Identity - Du Zhanqi Reader* [M]. Shanghai: Shanghai People's Publishing House.

Zhao Jingrong. (2015). *Cultural memory and identity* [M]. Beijing: Sanlian Bookstore, 89.

The Rule of Law Landscape in the Historical Mirror of China's Supervisory System

Yuan Chao and Hsieh, Ming-Hsun
Krirk University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: 258065649@qq.com

****

Abstract

In the development process of China's national system, a rich supervisory system and governance ideas have been nurtured. As an important part of it, the supervisory system has always been highly valued by rulers of all dynasties. The ancient Chinese supervisory system germinated in the pre-Qin period, originated in the Qin and Han dynasties, matured in the Sui and Tang dynasties, and was perfected in the Ming and Qing dynasties, reflecting the distinctive colors of ancient Chinese indigenous legal culture. It was a political system established after the formation of a unified country. In the new development stage of the new era, to continue deepening the reform of the discipline inspection and supervision system, we need to jump out of the "historical cycle" and give play to the contemporary value of traditional Chinese legal culture, providing a strong rule of law guarantee for the development of Chinese-style modernization.

Keywords: Ancient China; supervisory system; drawing lessons for innovation

Introduction

Throughout history, the quest for power and the need for its regulation have shaped civilizations. Nowhere is this more evident than in China's ancient supervisory system, a testament to the nation's rich cultural heritage and governance philosophy. Rooted in the fertile cultural soil of the Chinese nation, this system boasts a long history, distinct characteristics, and a rigorous, comprehensive structure. As an integral component of ancient China's national governance framework, it encapsulates the wisdom and ingenuity of the Chinese people.

The design of the ancient Chinese supervisory system eloquently reflects the Chinese culture's pursuit of balance and harmony. Its implementation and management transcend mere legal or administrative acts, embodying a profound cultural practice (Zhang Jinfan, 2018). However, it's crucial to recognize that this system primarily served to consolidate imperial power. While a few enlightened monarchs effectively utilized the checks and balances of supervisory organs during certain periods, the system often devolved into a tool for attacking political adversaries, silencing dissent, and supporting tyrannical rule.

Despite the stark differences between modern political systems and ancient China's, the core principles and governance ideas of the ancient Chinese supervisory system still offer valuable insights for enhancing contemporary national governance structures (Ma Jun, 2005). This enduring relevance underscores the timeless nature of the challenges and solutions in the realm of power supervision and governance.

* Received: June 20 2024; Revised: July 12 2024; Accepted: July 13 2024

Content

1、Legislative Evolution of the Ancient Chinese Supervisory System

1.1 Legislative Changes in the Ancient Chinese Supervisory System The ancient Chinese supervisory system originated very early and was a part of the national system. Its basic task was to rectify officials, correct official evils, impeach violations, and maintain discipline. It was a national supervisory system established to ensure the normal operation of the country. This system accompanied the emergence and development of the ancient Chinese political system and was formed and established with the centralization of feudal power and the autocracy of feudal monarchs. Summarizing its historical experience, it roughly went through four historical periods.

1.1.1The ancient Chinese supervisory system germinated in the pre-Qin period The Xia, Shang, and Zhou dynasties were the initial stages of ancient Chinese civilization. Social organizations and political systems were in a relatively primitive state, and independent and clear legal supervisory institutions and systems had not yet developed. The supervisory system of this period was mainly reflected in moral constraints, behavioral supervision, and checks and balances on monarchical power. Its supervisory functions mostly relied on the worship of traditional personalities and lacked the systematic support of the law. The Xia Dynasty's "Political Code" recorded the provisions of "those who act before the appointed time shall be killed without mercy, and those who do not act on time shall also be killed without mercy" (Xunzi, "The Way of the Ruler"). Despite this, the supervisory system of the Xia, Shang, and Zhou dynasties showed signs in the military and criminal fields, and some criminal laws punishing the abuse of state power emerged. This reflected the basic exploration of early Chinese civilization to maintain social order and state authority. However, the forms of supervisory activities in this period were relatively simple, relying more on personal morality and clan norms, and had not yet formed a systematic and institutionalized supervisory system in a strict sense.

During the Spring and Autumn and Warring States periods, with the intensified competition among the vassal states and the rapid development of the social economy, the need to strengthen political order and law enforcement increased. The vassal states began to compile and implement laws and decrees, and the original document-managing censors also obtained corresponding legal supervisory powers. Guan Zhong once said to Duke Huan of Qi, "Those who offend the king's countenance and advance to remonstrate must be loyal, not avoiding death, not valuing wealth and rank. The minister is not as good as Dongguo Ya. Please appoint him as the Grand Remonstrator" (Lüshi Chunqiu, Volume 17, "Do Not Act in Person"). During this period, the states of Qi, Qin, Zhao, Wei, and Han all established the position of censor, responsible for supervising and impeaching the official duties of officials to maintain political discipline and legal order. The development of the supervisory system in the Spring and Autumn and Warring States periods significantly improved the efficiency of state governance and legal order, marking the transition of the ancient Chinese supervisory system from the primitive stage to a more mature and systematic direction.

1.1.2 The ancient Chinese supervisory system originated in the Qin and Han dynasties After the Qin dynasty unified the world, Qin Shi Huang established a central administrative management system with the Three Excellencies and Nine Ministers system as the core. The establishment of this system not only strengthened the central government's control over the localities but also promoted the further development and improvement of the supervisory system itself. During the Qin dynasty, "the world was divided into thirty-six prefectures, each with a governor, a deputy, and a supervisor." The "supervisor" here (Records of the Grand Historian, "Annals of Qin Shi Huang") is an abbreviation for the censor. The Censor-in-Chief "ranked above the ministers, with a silver seal and a green ribbon, and assisted the prime minister" (Book of Han, Ban Gu (Eastern Han)). During this period, the supervisory system integrated traditional supervisory mechanisms and emerging legal concepts, constructing a nationwide, independently operating state supervisory system. With the promotion of the standardized and unified "Qin Laws," Qin Shi Huang established the Censor-in-Chief system in the central government and dispatched censors throughout the country. This measure marked the substantial transformation of censors into "supervisory officials." Their responsibilities and powers to oversee officials were unprecedentedly expanded. The establishment of the Censor-in-Chief system not only strengthened the overall efficiency of state governance but also provided important historical experience for the development of the ancient Chinese supervisory system.

During the Han dynasty, the ancient Chinese supervisory system underwent a significant change. The highest supervisory organ in the central government, the Censorate, separated from the original administrative system, forming an independent state supervisory organ parallel to the administrative system. It should be pointed out that during the Eastern Han dynasty, the Assistant Censor-in-Chief was "in charge of investigating and reporting illegal acts, receiving memorials from officials of prefectures and counties, and impeaching those who violated the law" (Book of the Later Han, "Treatise on Officials"). To regulate and guide the supervisory functions of the Censorate, the central government specially formulated two sets of supervisory regulations: the "Nine Articles for Censors" and the "Six Articles for Inspectors." The Han dynasty also divided the world into thirteen supervisory regions and appointed full-time inspectors to supervise the responsible areas. With the instability of politics and the disintegration of centralized power in the late Han dynasty, corrupt governments and power struggles seriously weakened the independence and authority of supervisory organs. The censors at all levels were supposed to correct the misconduct of local officials in name, but in practice, they often overstepped their authority, intervened in local daily governance, and even engaged in the handling of administrative and judicial cases. The Censorate completely became a pawn in the struggle for imperial power, leading to tense relations between the local and central governments and laying the groundwork for subsequent political turmoil.

1.1.3The ancient Chinese supervisory system matured in the Sui, Tang, and Song dynasties During the Wei, Jin, Southern and Northern Dynasties, the imperial power and forces changed frequently, and the political situation was chaotic. The supervisory systems of each dynasty were different. To maintain political stability, most still followed the Han system. The Censorate remained the highest supervisory organ, but there were also some changes. The most significant change was that during the Wei and Jin periods, the Censorate gradually became a nationwide supervisory institution directly controlled by imperial power, thus realizing a supervisory system independent of the state administrative organs and laying the

foundation for the construction of the supervisory system in the future. This also basically ended the confusion between administrative power and procuratorial power.

The Sui and Tang dynasties were a period of prosperity and flourishing in ancient Chinese history. The law of the Sui and Tang dynasties, along with the heyday of Chinese feudal society, also reached maturity and perfection. The remonstrance official system of the Sui dynasty inherited from the Southern and Northern Dynasties and was the most distinctive feature of the Sui dynasty's supervisory system. The Sui dynasty reformed the original supervisory system, moving the Censorate to the outer court, clarifying the nature of the Censorate, expanding the scale of supervisory institutions, establishing the Metropolitan Prefectural Censorate and the Attendant Censorate, abolishing the system of censors directly under the emperor, restoring the local inspection system, etc.

In the Tang dynasty, Chinese feudal society entered a prosperous period, with further development in economy, culture, and politics. During this period, the law was flourishing, and the supervisory law covered a wide range of content, involving administration, justice, society, economy, military, and other aspects. In addition, the Tang dynasty adopted a mechanism of "one office and three chambers" with separate jurisdictions, establishing three chambers under the Censorate: the "Main Chamber," the "Palace Chamber," and the "Investigation Chamber," further expanding the supervisory institutions and making the supervisory system more rigorous, organized, and systematic. At this time, the remonstrance system was also highly recognized. Censors were responsible for impeachment and correcting official evils, while remonstrance officials were responsible for remonstrance and direct admonition. The "Six Codes of the Great Tang" and "Six Laws of Supervision" and other local supervisory regulations specially formulated in the Tang dynasty provided an impetus for the gradual improvement of the supervisory system and played an important role in maintaining state discipline. They also laid the foundation for the establishment of the supervisory system in later generations (Fang Xuanling, Book of Jin).

In the Song dynasty, with the development of imperial power and under the influence of the "ancestral family law" of "guarding against ministers more than guarding against foreign invaders," the supervisory organs and supervisory system underwent creative transformation and innovative development, playing a pioneering role and value for the unification of the "Censorate and Remonstrance" system. During the reign of Emperor Taizu of the Song dynasty, Zhao Kuangyin, to strengthen centralized leadership, the status of the prime minister was weakened. The Song dynasty required the supervisory system to implement a vertical and horizontal grid-style supervision method from the central to local officials, and the functions of supervision became stronger and more rigorous. The History of the Song Dynasty states, "The founding of the Song dynasty lies in the Censorate and Remonstrance" (Tuotuo, 1985). However, this provision, during a certain period, fostered the phenomenon of censors abusing their power. For example, the "Censorate and Remonstrance" system initiated by the Song dynasty was responsible for supervising the words and deeds of the emperor and civil and military officials, widely opening channels for speech. However, with the changes in the political and historical direction of the Song dynasty, some Censorate and Remonstrance officials became morbid forces mutually excluding each other for different political forces, intensifying factional struggles and causing chaos in the Song dynasty's supervisory system. The case of Censor Lü E and Tang Jian impeaching Wang Anshi during the reign of Emperor Shenzong of the Song dynasty proves the mutual exclusion between the prime minister and the

Censorate in the Song dynasty. In the end, the censorial system was still a tool for feudal rulers to maintain their own power and political stability (Liu Jianlan, 1998).

1.1.4 The ancient Chinese supervisory system was perfected in the Ming and Qing dynasties In the Ming dynasty, feudal rule under the autocracy of the monarch reached its peak. During this period, the position of prime minister was abolished, and regional supervision began to be implemented nationwide. Through means such as specially setting up the Six Offices of Scrutiny to perform the functions of remonstrance officials, the functions of the supervisory organs were unprecedentedly strengthened. The direct control of imperial power over supervisory organs and local supervisory officials realized the emperor's control over the bureaucratic group and, to a certain extent, consolidated the imperial power and political stability of the Ming dynasty. In addition, the Ming dynasty formulated a large number of laws and regulations such as the "Regulations of the Guard Post," "The Great Ming Code," and "The Collected Statutes of the Ming Dynasty." The objects and scope of supervision were more extensive, covering not only administrative departments and government officials but also the fields of thought, culture, and academics (Long Wenbin, 1965).

The Qing dynasty inherited the Ming system. The central supervisory organ, the Censorate, was combined with the "Six Offices," and the Censorate remained the highest supervisory organ, known as the "combination of the Offices and the Circuit." This measure expanded the scope of supervision and established the special status of supervisory organs and supervisory personnel. Local supervision still followed the Ming system. During the Qianlong period, with the promulgation of the "Imperially Endorsed Regulations of the Censorial System," the supervision of miscellaneous affairs and officials became more effective. As the peak period of the development of ancient Chinese supervisory law, the Qing dynasty promoted an unprecedented integration of various supervisory forces. The supervisory system reached a high degree of rigor, providing great reference value for strengthening government supervision while granting greater power to the government. The ancient Chinese supervisory system thus also reached its peak (Tang Jianhua & Song Xiaohui, 2002).

1.2 Limitations of the Ancient Chinese Supervisory System

1.2.1 The problem of excessive intervention. The problem of excessive intervention by supervisory officials was a prominent issue in the practice of the supervisory system. Some supervisory officials exceeded their scope of authority and excessively intervened in the daily management of local governments and the handling of judicial cases. This not only eroded the autonomy of local governments but also undermined the independence and authority of the law. For example, in the late Eastern Han dynasty, although Censor-in-Chief Yang Biao attempted to maintain supervisory functions when facing the monopoly of power by eunuchs, in actual operation, the censorial power was often utilized by eunuchs, indirectly leading to excessive intervention in local affairs. Under such circumstances, although supervisory officials were nominally responsible for supervision, they actually became tools for eunuchs to interfere with local governance (Peng Bo & Gong Fei, 1989). This phenomenon of excessive intervention was particularly evident during periods when centralized power was relatively weak, and in severe cases, it could even lead to tense relations between the central and local governments and political instability.

1.2.2 The problem of power abuse. In the ancient Chinese supervisory system, some supervisory officials abused their power for personal gain or to gain an advantage in political struggles by taking advantage of their privilege of reporting directly to the emperor. The famous literati Qin Guan of the Song dynasty was once impeached by Censor Li Ding for speaking straightforwardly. Li Ding used his power as a supervisory official to make excessive accusations against Qin Guan, essentially using supervisory power for political attacks. Such abuse of power not only undermined the original intention of the supervisory system but also seriously eroded the stability of the political system and the fairness of the legal system.

1.2.3 The problem of inefficiency. The inefficiency of the supervisory system was due to insufficient resource allocation, limited staffing, and the limitations of ancient communication and transportation conditions. Supervisory officials often found it difficult to effectively supervise illegal acts in a wide range of governance areas in a comprehensive and timely manner. In addition, the rigid operation mode of the supervisory system also limited officials' rapid response to emergencies, slowed down the system's reaction speed, and affected overall governance efficiency. This inefficiency not only reduced the execution power of the supervisory system but also, to a certain extent, weakened the deterrent power of the law.

2、Drawing Lessons from the Past for the Present

2.1 Historical Experience I: Independence of the Supervisory Subject The evolutionary pattern of the ancient Chinese supervisory system from complexity to singularity reflects the authority of the supervisory system in the following ways. First, the ancient Chinese supervisory system implemented a system of vertical leadership and direct management. This management system ensured the independence of local supervisory organs, eliminating the influence of officials at the same level and guaranteeing sufficient time for supervisory organ cadres to perform their duties locally, to a certain extent maintaining national political stability and the centralized unity of imperial power. Second, a vertically managed supervision mechanism. For example, during the prefectural and county system in ancient China, when the central government appointed officials in various regions across the country, it would dispatch envoys to different regions to understand and investigate the actions of each official and exercise supervisory functions over them. The separated supervision system prevented collusion among officials to a certain extent. Third, the nature of the ancient Chinese supervisory system was also reflected in the fact that supervisory personnel had their own power of impeachment. Given that the power of impeachment continuously developed and changed in practice, this system was a very advanced one in the history of ancient China and the history of supervision (Ai Yongming, 2018).

2.2 Historical Experience II: Legalization of the Supervisory System

In ancient China, special attention was paid to the supervision of the censors themselves. Censors had to strictly implement legal supervision. If there was a failure to supervise or an omission of supervision, especially in cases of corruption and favoritism, the punishment would be more severe. This can be roughly divided into the following two aspects: First, clarifying supervisory power through the reform of the supervisory system and legislation. Second, establishing a multi-level supervision system to horizontally constrain supervisory organs. For example, the "Six Articles of Inquiry," the first local supervisory regulation in China, provided an important and complete legal basis for supervising local officials. The "Great Qing Code" also explicitly stipulated: "If censorial officials accept gifts or money from people, or if they take excessive profits, they can be punished with a penalty

two degrees higher than other officials" (Veritable Records of Shizu of the Qing Dynasty, 1985). Ancient Chinese supervisory codes such as the "Mutual Investigation Law of Supervisory Commissions in All Circuits" of the Song dynasty and the "Imperially Endorsed Regulations of the Censorial System" of the Qing dynasty had rich contents, involving many fields such as administration, justice, economy, personnel, and military, all providing us with valuable experience. In 2021, the National Supervisory Commission issued and implemented the "Regulations for the Implementation of the Supervision Law of the People's Republic of China," making discipline inspection and supervision work more practical and operational. This fully demonstrates the clear stance of China's discipline inspection and supervision departments to rectify discipline, combat corruption, and promote integrity with the idea and means of the rule of law, as well as their strong will to accept the strictest supervision and restraint (Wei Ran, 2022).

2.3 Historical Experience III: Expansion of Supervisory Functions Strict selection of supervisory officials is one of the important conditions for implementing the national supervisory system. As Mencius said, "Laws alone cannot carry themselves out." The conditions for selecting supervisory officials in all dynasties were, first, moral character. They had to adhere to principles, be clean and honest, not show favoritism, and dare to offend dignitaries to correct official conduct. Second, they had to be talents selected through the imperial examination system, which could promote the improvement of cultural qualities. Third, supervisory officials had to have work experience in local areas. For example, in the Ming dynasty, Emperor Zhu Yuanzhang personally selected supervisory officials and dismissed those who were unqualified. It was precisely because of the strict selection of supervisory officials that ancient China produced a large number of upright, honest, and fearless supervisory officials. For example, Yang Jisheng of the Ming dynasty, who was imprisoned for impeaching the crimes of Yan Song and his son, said in his farewell poem: "Drinking and reading for forty years, with a black gauze cap on the head and a clear sky above. A man who wants to ascend the Lingyan Pavilion must put his first merit and fame above money." Article 14 of the Supervision Law of the People's Republic of China clearly legislates the rank, appointment and removal, evaluation, and promotion of supervisory officials. It also makes specific provisions for the supervision and punishment of supervisory officials (Zhou Xiang & Liu Mingle, 2023).

2.4 Historical Experience IV: Diversification of Supervisory Methods The establishment and improvement of a multi-level inspection system in ancient China were mainly reflected in the following aspects: First, the central government dispatched inspectors. Starting from the Han dynasty, the central government would send inspectors to local areas to inspect and examine the implementation of local officials, and they would also listen to the accusations and opinions of the people. Second, the local inspection system. In the Ming and Qing dynasties, a local inspection system was also established, such as judicial inspectors and provincial governors. They were responsible for inspecting the performance and integrity of officials at all levels, and they would also listen to the accusations and opinions of the people. Third, the spontaneous supervisory mechanism of the people. In ancient China, due to the blurred boundaries between officials and the people, the people would also spontaneously establish some supervisory mechanisms, such as supervising marriage, diet, clothing, and other rituals, as well as night watchmen in cities. Fourth, the censorial supervisory system. Censors were a special official position in the ancient Chinese official system, responsible for supervising court officials and local officials. They would also listen to the accusations and

opinions of the people, and their scope of supervision was relatively wide, with considerable power. Through these inspection systems, ancient China gradually established a relatively complete supervisory system, effectively maintaining social stability and official integrity, and providing reference and inspiration for later official supervisory systems (Bu Xianqun, 2023). Inspection work is both a sharp tool and a temporary measure of the state, as well as a fundamental strategy. By promoting high-quality and full coverage of inspections, advancing the reform of the inspection mechanism, and promoting the linkage of inspections at all levels, in January 1996, the Sixth Plenary Session of the 14th Central Commission for Discipline Inspection made arrangements to select ministerial-level cadres to conduct inspections in local areas and departments. In 2009, the term "Central Inspection Team" was officially named, and since then, a political term that makes party members who violate discipline tremble with fear was born. The new changes make the Central Inspection Team more influential and deterrent.

3、Basic Paths for Deepening the Reform of the National Disciplinary Inspection and Supervision System in the New Era

3.1 Basic Characteristics of China's Disciplinary Inspection and Supervision System Reform

3.1.1 Establishing the Central Commission for Discipline Inspection, the National Supervisory Commission, and local commissions for discipline inspection and supervision. In deepening the reform of the national disciplinary inspection and supervision system in the new era, the most important measure is to establish the Central Commission for Discipline Inspection, the National Supervisory Commission, and local commissions for discipline inspection and supervision. This measure is a major reform based on the original disciplinary inspection and supervision system, integrating the functions of discipline inspection and supervision into a unified system. The responsibility of the Central Commission for Discipline Inspection and the National Supervisory Commission is to supervise state public officials, state organ staff, and other personnel exercising public power, ensure the integrity and efficiency of state power organs, and maintain the implementation of the constitution and laws. Local commissions for discipline inspection and supervision, under the leadership of party committees and governments at all levels, supervise public officials and staff at their respective levels (Li Yang, 2020).

3.1.2 Expanding the scope of supervisory power. In promoting the reform of the national supervision system, the supervisory power of supervisory organs has indeed been expanded. The new supervision system expands the targets of supervision to state public officials, state organ staff, and other personnel exercising public power, while the original discipline inspection organs only supervised party member leading cadres. This means that the scope of supervision by supervisory organs is broader, and the targets of supervision are more diverse, which is of great significance for strengthening the supervision of public power and safeguarding the interests of the people. At the same time, the means of supervision by supervisory organs have also been expanded, and they can adopt various methods such as inquiry, investigation, search, freezing, seizure, investigation, and evidence collection to comprehensively and deeply understand the disciplinary and illegal behaviors of the targets of supervision. The expansion of these means of supervision not only improves the efficiency and accuracy of supervision work but also helps combat corruption and maintain national political security.

3.1.3 Implementing the linkage of discipline and law, investigation and examination, punishment, and accountability. The new disciplinary inspection and supervision system requires the linkage of discipline and law, investigation and examination, punishment, and accountability, which means that disciplinary inspection and supervisory organs and judicial organs should cooperate and link with each other to form a linkage mechanism for supervision, examination, investigation, punishment, and accountability. Specifically, disciplinary inspection and supervisory organs should, while exercising their supervisory duties, take necessary investigation and examination measures in accordance with the law to investigate public officials suspected of disciplinary and illegal behaviors. For verified disciplinary and illegal behaviors, they should implement corresponding punishments in accordance with laws and regulations, and at the same time, strengthen accountability for relevant responsible persons to form a closed loop of comprehensive and strict party governance.

3.1.4 Promoting the construction of the national supervision legal system. In the reform of the national disciplinary inspection and supervision system, promoting the construction of the national supervision legal system is one of the very important characteristics. With the expansion of the responsibilities and the strengthening of the power of the National Supervisory Commission, it is necessary to establish a more complete and sound legal system to regulate and ensure the effective development of supervision work. Therefore, promoting the construction of the national supervision legal system has become an important aspect of the reform.

For this purpose, the Supervision Law, as the core of the reform of the supervision system, was passed at the National People's Congress on March 20, 2018, and officially implemented on July 1 of the same year. In addition, to adapt to the new characteristics and new tasks of supervision work after the reform of the national supervision system, relevant supporting regulations of the Supervision Law are also being continuously improved. In promoting the construction of the national supervision legal system, the following aspects should be emphasized: First, strengthening the protection of the constitution. Supervision work must be carried out in accordance with the provisions of the constitution and laws, and the authority of the constitution and laws must be ensured. Second, strengthening the crackdown on job-related crimes. Strengthening the crackdown on and prevention of job-related crimes will be an important aspect of national supervision work in the future. Third, promoting the comprehensive rule of law. Strengthening the construction of the legal system and the promotion of the rule of law, while strengthening legal supervision and evaluation of supervisory organs, to ensure that national supervision work continues to advance on the track of the rule of law (Supervision Law of the People's Republic of China, 2018).

In summary, promoting the construction of the national supervision legal system is an important part of the reform of the national disciplinary inspection and supervision system and a necessary requirement for achieving comprehensive and strict party governance and comprehensive rule of law. Building a complete supervision legal system can provide a strong institutional guarantee for the work of disciplinary inspection and supervision and improve the fairness, authority, and efficiency of supervision work. At the same time, promoting the construction of the national supervision legal system can also provide a solid legal foundation for building an efficient, authoritative, and fair national supervision system. This is of great significance for maintaining party and state discipline, promoting comprehensive and strict party governance, and ensuring long-term peace and stability of the country (Guo Xulei, 2022).

3.2 Room for Improvement of the Supervision System in the New Era The room for improvement of the supervision system reform in the new era is mainly reflected in the following aspects:

3.2.1 Strengthening supervision over the exercise of power. Through the establishment and improvement of power lists, power operation records, power supervision systems, and other means, standardizing the exercise of public power, preventing the abuse of power and the occurrence of corruption, and ensuring fair and just social governance.

3.2.2 Strengthening supervision over the allocation of public resources. In the process of public resource allocation, supervisory organs should strengthen supervision and inspection to prevent the illegal occupation and waste of public resources and ensure the fair distribution and effective use of resources.

3.2.3 Improving the ability to supervise public officials. Supervisory organs should continuously strengthen the supervision of public officials, including strengthening the training and supervision of the quality, ability, and moral level of public officials, and increasing the intensity of cracking down on illegal and disciplinary behaviors of public officials.

3.2.4 Strengthening supervision over state-owned enterprises and financial institutions. State-owned enterprises and financial institutions play an important role in economic development. Supervisory organs should strengthen supervision over these institutions to ensure their lawful and compliant operation, prevent corruption and illegal behaviors, and maintain stable economic development.

3.2.5 Promoting international anti-corruption cooperation. In the era of globalization, corrupt behaviors have crossed national borders, and international anti-corruption cooperation has become increasingly important. Supervisory organs should actively participate in international anti-corruption cooperation, strengthen cooperation and exchanges with international supervisory institutions, jointly combat cross-border corrupt behaviors, and maintain the stability and development of global anti-corruption efforts.

To promote the room for improvement of the supervision system in the new era and the high-quality development of work, it is necessary to closely focus on the "two upholds," strengthen the supervision of democratic politics, promote the expansion of supervisory power and the construction of the legal system, so that the improved supervision system can be naturally integrated into the overall situation of party and state development, and promote China's new journey of comprehensively building a modern socialist country.

Conclusion

The ancient Chinese supervisory system, with its rich history and profound cultural roots, offers valuable insights for modern governance and anti-corruption efforts. From its germination in the pre-Qin period to its perfection in the Ming and Qing dynasties, this system evolved to address the perennial challenges of power regulation and official accountability. Despite its limitations, such as excessive intervention, power abuse, and inefficiency, the system's core principles of independence, legalization, functional expansion, and methodological diversification continue to inform contemporary supervisory practices.

The reform of China's disciplinary inspection and supervision system in the new era draws inspiration from this historical legacy while adapting to modern challenges. The establishment of the Central Commission for Discipline Inspection and the National Supervisory Commission, the expansion of supervisory power, the implementation of a linkage mechanism, and the promotion of a comprehensive legal framework for supervision all reflect a commitment to learning from the past while innovating for the future.

However, there remains room for improvement in areas such as strengthening supervision over power exercise, public resource allocation, and state-owned enterprises. The system must also adapt to the challenges of globalization, particularly in the realm of international anti-corruption cooperation.

As China continues on its path of modernization, the evolution of its supervisory system serves as a testament to the enduring relevance of traditional Chinese legal culture. By balancing historical wisdom with contemporary needs, China's supervisory system aims to provide a robust framework for ensuring accountability, promoting integrity, and supporting the nation's development in the new era. This ongoing process of reform and improvement underscores the dynamic nature of governance systems and the importance of continual adaptation in the face of evolving societal needs and global challenges.

References

Ai, Y. (2018). *Traditional supervisory system demonstrates the wisdom of ancient Chinese people.* Chinese Social Sciences Today.

Bu, X. (2023). Supervisory laws and regulations in China's history and their role. *China Discipline Inspection and Supervision.* (01), 59-61.

Guo, X. (2022). *A brief analysis of China's ancient supervision system*. Outlook Weekly.

Li, Y. (2020, December 15). *The historical development and reference of China's ancient supervisory system.* Law and Society.

Liu, J. (1998). The formation and establishment of China's ancient supervisory system. *Journal of Northwest Normal University (Social Sciences Edition*). (06), 82-84. https://doi.org/10.16783/j.cnki.nwnus.1998.06.019

Long, W. (1965). *Collected essentials of the Ming Dynasty*. Zhonghua Book Company.

Peng, B., & Gong, F. (1989). *History of China's supervisory system*. China University of Political Science and Law Press.

Sima, G. (1985). *Veritable records of Shizu of the Qing Dynasty (Vol. 5).* Zhonghua Book Company.

Tang, J., & Song, X. (2002). *The evolution of China's ancient supervisory system and its reference significance.* Truth Seeking. (09), 49-52.

Wei, R. (2022). *The establishment of China's ancient supervisory system and its historical reference*. Northern Forum.

Zhang, J. (2018). *Ancient Chinese supervisory system*. Guangming Daily.

Zhou, X., & Liu, M. (2023). *The development and evolution of China's ancient supervisory system and its historical value.* Bashu Historical Journal.

แนวทางการสาธารณสงเคราะห์ของพระสงฆ์ในยุคโควิด-19 อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

The Guidelines for Public Welfare of Monks in the COVID-19 Era, That Phanom District, Nakhon Phanom Province

พระศักดิ์สกล สกฺกมหิทฺธิมลาวิโก (ผลสนอง),
พระครูปริยัติพัฒนบัณฑิต และ พระราชพัฒนวัชรบัณฑิต
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
Phra Saksakon Sakkamahiddhimlawiko (Phonsanong),
Phrakru Pariyatphatthanabundit and Phrarajpatthanawatcharabundit
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Khon Kaen Campus, Thailand
Corresponding Author, E-mail: praewpanprajakko@gmail.com

****

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาการสาธารณสงเคราะห์ในพระพุทธศาสนา 2) เพื่อศึกษาการสาธารณสงเคราะห์ของพระสงฆ์ในยุคโควิด-19 อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการสาธารณสงเคราะห์ของพระสงฆ์ในยุคโควิด-19 อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม โดยใช้เครื่องมือสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล คือ 1) กลุ่มพระสงฆ์ที่ปฏิบัติสาธารณสงเคราะห์ 7 รูป 2) กลุ่มนักวิชาการศาสนา 5 รูป/คน และ 3) กลุ่มผู้ได้รับการสาธารณสงเคราะห์ 14 คน ผลการวิจัยพบว่า

การสาธารณสงเคราะห์ของพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนา: หลักการและวิธีการของคำสอนทางพระพุทธศาสนาคือการสงเคราะห์ทั้งกายและใจ นำคำสอนออกเผยแผ่เพื่อแก้ปัญหาสังคม ในสังคมสมัยใหม่การให้ไม่เพียงใช้ปัจจัยสิ่งของเท่านั้น เนื่องจากสังคมสมัยใหม่มีความสลับซับซ้อน ปัญหาสังคมก็มีความสลับซับซ้อนตาม

การสาธารณสงเคราะห์ของพระสงฆ์ในยุคโควิด-19 อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม: กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในอำเภอธาตุพนมได้ปฏิบัติทั้งหมด 6 ด้าน พระสงฆ์ที่ทำการสาธารณสงเคราะห์มีจุดเน้นวิธีการสงเคราะห์ทั้งเหมือนและแตกต่างกัน สิ่งที่เหมือนกันคือทุกรูปมีหน้าที่ในการสงเคราะห์ด้านจิตใจ การให้คำแนะนำและคำปรึกษาผู้ที่มีปัญหาด้านจิตใจซึ่งเป็นผลกระทบจากโควิด

แนวทางการสาธารณสงเคราะห์ของพระสงฆ์ในยุคโควิด-19 อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม: ได้แก่ 1) หลักการช่วยเหลือคือปฏิบัติตามพระธรรมวินัยด้วยการสวดมนต์ภาวนา เจริญสมาธิปัญญาและสร้างสติเพื่อรับมือกับปัญหาเบื้องต้น 2) สังเคราะห์ด้วยปัจจัยสี่แก่กลุ่มเสี่ยงและบุคลากรทางการแพทย์ สร้างขวัญและกำลังใจ ให้สถานที่วัดเป็นที่กักกันกลุ่มเสี่ยง การฌาปนกิจศพและให้คำแนะนำ และ 3) มีกระบวนในการ

* วันที่รับบทความ : 16 มีนาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 29 สิงหาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 30 สิงหาคม 2567
Received: March 16, 2024; Revised: August 29, 2024; Accepted: August 30, 2024

ทำงานอย่างเป็นขั้นเป็นตอน เช่น การประชุมปรึกษาหารือกันของกลุ่มผู้ทำงานและประเมินความเสี่ยงของการทำงานเพื่อกำหนดแนวทางการช่วยเหลือที่เหมาะสมต่อไป

คำสำคัญ: สาธารณสงเคราะห์; สาธารณสงเคราะห์ของพระสงฆ์; โควิด-19

Abstract

The objectives of this qualitative research were: 1) to study public welfare in Buddhism, 2) to investigate the public welfare activities of monks during the COVID-19 pandemic in That Phanom District, Nakhon Phanom Province, and 3) to study the approach to public welfare by monks during the COVID-19 pandemic in That Phanom District, Nakhon Phanom Province, using interview tools with three groups of informants: (1) seven monks who practice public welfare, (2) five religious scholars, and (3) 14 recipients of public welfare. The research results were as follows:

Public welfare in Buddhism: the core principle and method are to practice public welfare both physically and mentally, revealing teachings to solve societal problems. In modern society, giving involves more than material factors due to its complexity.

Public welfare during COVID-19 in That Phanom District, Nakhon Phanom Province: the primary informants in That Phanom District engaged in six public welfare activities. Monks focused on mental support, counseling, and guidance for those mentally affected by COVID-19.

Approaches to public welfare during COVID-19 in That Phanom District, Nakhon Phanom Province: approaches include: (1) principles of practicing according to Buddhist discipline through chanting, meditation, wisdom cultivation, and mindfulness to deal with basic problems; (2) public welfare by giving the four requisites for at-risk groups and medical personnel, providing encouragement, creating motivation, establishing safe areas in the temples, managing funeral ceremonies, and giving advice; and (3) implementing a step-by-step process, such as holding consultation meetings among working groups and assessing work risks to determine appropriate assistance strategies.

Keywords: Public Welfare; Public Welfare of Monks; COVID-19

บทนำ

พระพุทธศาสนาอุบัติขึ้นโดยมีเป้าหมายเพื่อช่วยให้มนุษย์พ้นจากทุกข์ การสงเคราะห์และช่วยเหลือประชาชนจึงเป็นบทบาทหน้าที่หลักของพระสงฆ์ นอกเหนือจากการฝึกฝนขัดเกลาตนเอง เพื่อเข้าสู่ความหลุดพ้นภายใต้หลักอนัตตธรรม ศาสนาพุทธให้ความสำคัญกับการสงเคราะห์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยมีพื้นฐานตั้งอยู่บนหลักของความเมตตากรุณาและมุ่งช่วยเหลือมวลมนุษยชาติ ดังปรากฏพุทธพจน์ในพระวินัยปิฎก เรื่องส่งพระอรหันต์ 60 รูปไปประกาศศาสนาอนุเคราะห์ชาวโลกเพื่อประโยชน์เพื่อเกื้อกูลและเพื่อความสุข (วิ.ม. (ไทย) 4/32/40.) ซึ่งพระสุตตันตปิฎก ทุติยมารปาสสูตร ว่าด้วยบ่วงแห่งมาร สูตรที่ 2 ก็มีเนื้อความคล้ายกัน (ดูรายละเอียดใน สำ.ส. (ไทย) 15/141/179-180.) การสงเคราะห์ช่วยเหลือมวลชนจึงเป็นจุดหมาย

หลักของพระพุทธศาสนาและเป็นหน้าที่สำคัญสำหรับพระสงฆ์ผู้ดำรงชีวิตในสังคมพึงปฏิบัติอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการสาธารณสงเคราะห์ที่มุ่งให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม บริบทความสัมพันธ์แบบองค์รวมนี้ประสานไม่ให้ศาสนาและพระสงฆ์แยกออกจากสังคม การสาธารณสงเคราะห์เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ด้านการสังคมสงเคราะห์ของพระสงฆ์ โดยหลักคือนำทรัพยากรมาใช้ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์อย่างมีศิลปะเพื่อช่วยเหลือและตอบสนองความต้องการของบุคคล กลุ่ม ชุมชนให้สามารถช่วยเหลือตนเองต่อไปได้ เมื่อผู้รับบริการมีคุณภาพชีวิตที่ดีก็จะนำไปสู่การพัฒนาสังคมโดยรวม งานสังคมสงเคราะห์จึงเป็นวิธีการหนึ่งที่นำไปสู่เป้าหมายของงานสวัสดิการสังคม (พระครูสิริบรมธาตุพิทักษ์ และ ปุระวิชญ์ วันตา, 2561, น. 8-9) โดยมีกำเนิดและพัฒนาการตามลักษณะปัญหาของแต่ละพื้นที่ รวมถึงความซับซ้อนและหลากหลายของปัญหาที่พระสงฆ์เข้าไปสงเคราะห์สังคมด้วย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 กำหนดบทบาทหน้าที่และภารกิจของพระสงฆ์ที่เกี่ยวข้องกับการสังคมสงเคราะห์ไว้ 6 ด้าน ได้แก่ การปกครอง การศาสนศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ การเผยแผ่พระพุทธศาสนา การสาธารณูปการและการสาธารณสงเคราะห์ (“พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535”, 2535 : 7) โดยการสาธารณสงเคราะห์เป็นการช่วยเหลือที่เน้นประโยชน์เพื่อส่วนรวมหรือสังคมวงกว้าง ซึ่งเป็นบทบาทหน้าที่สำคัญยิ่งของพระสงฆ์ตั้งแต่พุทธกาลจนถึงปัจจุบัน การสงเคราะห์โดยหลักแบ่งเป็น 2 ด้านคือการสงเคราะห์ด้านจิตใจและด้านวัตถุ หลักฐานปรากฏในพระสุตตันตปิฎก สังคีติสูตร กล่าวถึงสารณียธรรมหรือธรรมเป็นเหตุให้ระลึกถึงเพื่อการสงเคราะห์กัน 6 ประการ คือ กายมีเมตตา วาจามีเมตตา ใจมีเมตตา บริโภคโดยไม่แบ่งแยกลาภ มีศีลไม่ขาดเสมอกันและมีอริยทิฏฐิอันเป็นธรรมเสมอกัน (ที.ปา. (ไทย) 11/324/321-322.) นอกจากนี้ยังมีหลักธรรมอื่นที่เกี่ยวกับสาธารณสงเคราะห์ อาทิ หลักสังคหวัตถุหรือธรรมเครื่องยึดเหนี่ยว 4 ประการ (ดูรายละเอียดใน ที.ปา. (ไทย) 11/313/295.) หลักพรหมวิหาร 4 หลักอิทธิบาท 4 รวมถึงหลักทิศ 6 โดยการสาธารณสงเคราะห์แต่ละด้านมีรูปแบบและแนวทางแตกต่างกันตามสภาพปัญหา บริบทสังคม ตลอดจนภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม คติท้องถิ่นและพื้นฐานความเชื่อทางพุทธวัฒนธรรมของแต่ละพื้นที่

ธาตุพนมเป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดนครพนมที่มีโบราณสถานสำคัญคือองค์พระธาตุพนม ซึ่งเป็นเจดีย์เก่าแก่คู่บ้านคู่เมืองของประชาชนสองฝั่งแม่น้ำโขง (พระธรรมราชานุวัตร (แก้ว อุทุมมาลา), 2537, น. 205) สภาพปัญหาทางสังคมของอำเภอธาตุพนมมีความซับซ้อนและหลากหลาย โดยอยู่ภายใต้การดูแลของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครพนม ซึ่งมียุทธศาสตร์ 4 ด้าน คือ พัฒนาศักยภาพกลุ่มเป้าหมายให้สามารถเข้าถึงบริการด้านสวัสดิการสังคม คุ้มครองและพิทักษ์สิทธิกลุ่มเป้าหมายด้วยความเสมอภาคและเป็นธรรม สร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในการพัฒนาสังคมและพัฒนาศูนย์ข้อมูลด้านการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครพนม, 2563, น. 6) โดยกำกับดูแลและประสานกับหน่วยงานระดับอำเภอเกี่ยวกับสถานการณ์ทางสังคม ซึ่งช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (coronavirus disease 2019) หรือโควิด-19

(COVID-19) ส่งผลกระทบวงกว้างทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและสุขภาพ ประชาชนเดือดร้อน ตกงาน ขาดรายได้และโอกาสในการเข้าถึงสิทธิ สวัสดิการและตกเป็นผู้ประสบปัญหาทางสังคม สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครพนมดำเนินการช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ เพื่อเยียวยาและบรรเทาความเดือดร้อนให้กับกลุ่มเป้าหมายตามบทบาทและหน้าที่ด้วยการสำรวจประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤตปัญหาการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 เพื่อรวบรวมข้อมูลและให้ความช่วยเหลือ แจกหน้ากากผ้าและหนังสือ Know Covid รู้ทันโควิด พร้อมให้กำลังใจ จัดโครงการเราไม่ทิ้งกันทำอาหารแจก อบรมการทำหน้ากากผ้า ตั้งตู้ปันสุขและร่วมกับเครือข่ายรับบริจาคสิ่งของช่วยเหลือประชาชน ซึ่งจากการสำรวจกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤตปัญหาโรคโควิด-19 ของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครพนม ร่วมกับเจ้าหน้าที่จากสำนักงานบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดนครพนม ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งจังหวัดนครพนมและศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดนครพนม ลงพื้นที่ตรวจสอบข้อมูลและให้ความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคมในยุคโควิด-19 รวม 3,630 คน ใน 12 อำเภอ คิดเป็นชาย 1,447 คน หญิง 2,183 คน โดยพื้นที่อำเภอธาตุพนมมีกลุ่มเป้าหมายมากที่สุด คือ 1,085 คน คิดเป็นชาย 393 คน หญิง 692 คน (สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครพนม, 2563, น. 55-58)

อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตว่าอำเภอธาตุพนมมีผู้ประสบปัญหาทางสังคมมากกว่าอำเภออื่น ประกอบกับการแพร่ระบาดที่ยาวนานของโรคโควิด 19 ซึ่งส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนแทบทุกด้าน ทั้งด้านสังคมเศรษฐกิจและรายได้หรือแม้แต่สภาพแวดล้อม (มาวิน โทแก้ว, ศศิธร ล่องเลิศ, และ ปรางทิพย์ มั่นธร, 2563 : 18) ช่วงระยะเวลาภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ปัญหาของคนในพื้นที่ที่พระสงฆ์จำพรรษาอยู่จึงมีปริมาณและความเข้มข้นหลากหลายซับซ้อนมากขึ้น หน้าที่ของพระสงฆ์ตามพระธรรมวินัยพึงสงเคราะห์ชาวบ้านอย่างยิ่งในส่วนที่ช่วยบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนในสังคม เนื่องจากพระสงฆ์เป็นส่วนหนึ่งของสังคมและมีหน้าที่สำคัญคือดำรงตนให้เกิดประโยชน์สุขแก่คนหมู่มาก อนุเคราะห์และเกื้อกูลชาวโลกเพื่อประโยชน์และความสุข ยิ่งไปกว่านั้นในยุคโควิด-19 พระสงฆ์และวัดหลายแห่งยังมีศักยภาพมากพอที่จะช่วยเหลือสังคมได้ในวงกว้างซึ่งสอดคล้องกับหลักสากลของงานสาธารณสงเคราะห์ ปัญหาที่พระสงฆ์เข้าไปช่วยบรรเทาและแก้ไขในยุคโควิด-19 ตลอดจนรูปแบบและข้อจำกัดของงานสาธารณสงเคราะห์จึงมีลักษณะเฉพาะหลากหลายแนวทางโดยเชื่อมโยงกับสภาพปัญหาและบริบททางสังคมของแต่ละพื้นที่ แนวทางการสาธารณสงเคราะห์ของพระสงฆ์จึงต้องมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดและสอดคล้องกับสภาพปัญหาสังคมยุคโควิด-19 เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในสังคมและสร้างแนวทางกับเป้าหมายของการสาธารณสงเคราะห์ที่เหมาะสมตามหลักพระพุทธศาสนาภายใต้วิกฤติสังคมต่อไป

การสาธารณสงเคราะห์ในพระพุทธศาสนาและโรคโควิด-19

การสาธารณสงเคราะห์หรือสังคมสังเคราะห์ในทัศนะของอาจารย์สุชีพ ปุญญานุภาพ คือ การสงเคราะห์คนเพื่อให้เขาสามารถช่วยเหลือตนเองได้โดยไม่หวังผลตอบแทนจากเขา (พระมหากฤษฎา นันทเพชร, 2540 : 23) โดยมุ่งช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนวงกว้างแบบสาธารณะ ส่วน สุเทพ เชาวลิต กล่าวว่า สังคมสงเคราะห์เป็นงานที่ช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ในสังคมให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้ สามารถดำรงอยู่ในสังคมอย่างปกติสุขตามสมควรอัตภาพของแต่ละบุคคล (สุเทพ เชาวลิต, 2527 : 51) ขณะที่ สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ เห็นว่า สังคมสงเคราะห์ตามแนวทางพระพุทธศาสนาคือทำให้สังคมรวมเข้ากันได้ เป็นหนึ่งเดียวทั้งใจและกาย ทั้งยังมีพุทธทาสภิกขุ ที่มองว่า ควรสงเคราะห์จิตใจให้มีสติปัญญารู้จักแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง เน้นด้านศีลธรรมให้มีความสว่างไสวทางวิญญาณ สงเคราะห์ให้กินดีอยู่ดี เน้นให้ธรรมมากกว่าวัตถุ และควรสงเคราะห์ให้เขามีความเข้มแข็ง (พระมหาสุภวัฒน์ หนูพริก, 2538 : 42-43) ซึ่งความต้องการได้กับความต้องการให้ของมนุษย์ปรากฏทั่วไปทุกสังคม การเกิดขึ้นของการสาธารณสังเคราะห์จึงเกี่ยวข้องกับธรรมชาติในตัวมนุษย์ทุกคน โดยอาจสงเคราะห์เฉพาะตนหรือระหว่างบุคคล ประวัติงานสาธารณสงเคราะห์ที่มีมายาวนานแสดงถึงจิตใจที่รักและห่วงใยในเพื่อนมนุษย์อย่างแท้จริง โดยเฉพาะวัดซึ่งเป็นศูนย์กลางการสงเคราะห์ของคนทั่วไป เนื่องจากพระพุทธศาสนาเกิดขึ้นโดยมีเป้าหมายหลักเพื่อช่วยเหลือมนุษย์และสังคม ซึ่งการจะช่วยเหลือผู้อื่นได้นั้นผู้ที่ช่วยเหลือต้องมีคุณสมบัติพอเพียง โดยมีหลักธรรมสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการสาธารณสงเคราะห์คือสังคหวัตถุ 4 ได้แก่ ทาน ปิยวาจา อัตถจริยา สมานัตตตา (ดูรายละเอียดใน ที.ปา. (ไทย) 11/210-211/170-171.) บุญกิริยาวัตถุ 3 (ที.ปา. (ไทย) 11/305/269.) ภาวนา 3 (ที.ปา. (ไทย) 11/305/272.) ภาวนา 4 (องฺ.ปญฺจก. (ไทย) 22/79/144-146.) และอิทัปปัจจยตาหรือปฏิจจสมุปบาท พระสงฆ์จึงสงเคราะห์ชุมชนมาทุกสมัย โดยที่อดีตเป็นการสงเคราะห์ทั้งระบบและมีแกนการสงเคราะห์ด้านจิตใจเป็นหลัก วัดจึงเป็นศูนย์กลางทางจิตใจและเป็นศูนย์รวมของกิจกรรมทางสังคมทุกด้าน ต่อมาการสาธารณสงเคราะห์ของพระสงฆ์เน้นด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา เชื่อมโยงกับแนวทางหรือกิจกรรมในรูปแบบที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบทบาทหน้าที่เพื่อช่วยเหลือชาวบ้านที่เดือดร้อนในพื้นที่ ดูแลและยกระดับคุณภาพชีวิตคนในสังคมโดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุ โดยมีการพัฒนาทั้งทางกายและทางใจควบคู่กันเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของคนในสังคม

ขณะที่โรคโควิด 19 เป็นโรคระบาดชนิดหนึ่งที่องค์การอนามัยโลกกำหนดชื่อ โดยก่อนหน้านี้เรียกว่าโรคไวรัสอู่ฮั่น แต่ชื่อดังกล่าวสร้างภาพลบต่อสถานที่และคนที่เป็นแหล่งต้นกำเนิดโรค จึงตั้งชื่อใหม่ว่าไวรัสโคโรนา 19 ซึ่งเลข 19 มาจาก ค.ศ. ที่เกิดโรค ส่วนคำว่า Covid ย่อมาจาก Coronavirus disease สำหรับประเทศไทยเริ่มระบาดจากนักท่องเที่ยวจีน จากนั้นแพร่กระจายอย่างรวดเร็วและกลายพันธุ์ต่อเนื่อง อาการของโรคคือ มีไข้ ไอ เจ็บคอ คัดจมูก หายใจลำบาก ปวดเมื่อย ปวดศีรษะ ซึ่งเชื้อจะฟักตัว 1-14 วัน มักแพร่เชื้อจากทางเดินหายใจ ความรุนแรงขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของไวรัสและความสามารถในการกระตุ้นปฏิกิริยาการอักเสบ รวมถึงปฏิกิริยาของผู้ติดเชื้อเพื่อกำจัดไวรัส หากกระบวนการยับยั้งไม่ดีอาจเกิดการอักเสบรุนแรง ไวรัสนี้อาจ

เริ่มจากค้างคาวแล้วกลายพันธุ์ผ่านสัตว์ตัวกลางเป็นไวรัสพันธุ์ใหม่ที่ก่อโรคและแพร่เชื่อในคน การกระจายตัวของโรคระยะแรกรัฐควบคุมด้วยการสร้างความเข้าใจและแยกผู้ป่วยกับกลุ่มเสี่ยงออกจากคนในชุมชน ระยะหลังการแพร่กระจายวงกว้างสร้างความตกใจแก่คนในประเทศอย่างยิ่ง แม้อัตราการตายจะน้อยเมื่อเทียบกับปริมาณผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยโรคอื่น แต่การแพร่กระจายอย่างรวดเร็วและผลจากการทำลายปอดทำให้เหนื่อยง่ายแม้หายจากโรคแล้วประกอบกับไม่มียาช่วยให้หายขาดจึงสร้างผลกระทบกว้างขวาง ในด้านจิตวิทยาก็เกิดการตื่นตระหนก นอกจากนี้ยังกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา สาธารณสุขและความสัมพันธ์ของคนในชุมชน เริ่มจากด้านเศรษฐกิจซึ่งกรมควบคุมโรค กองโรคไม่ติดต่อ (กรมควบคุมโรค กองโรคไม่ติดต่อ, 2564, น. 4) รายงานว่า ความรุนแรงของผลกระทบทางเศรษฐกิจขึ้นอยู่กับ 2 ปัจจัย คือ ระยะเวลาการจำกัดการเคลื่อนย้ายของผู้คนและกิจกรรมทางเศรษฐกิจในประเทศ และประสิทธิภาพการตอบสนองทางการเงินช่วงวิกฤต โดยให้ความสำคัญกับการใช้จ่ายด้านสุขภาพเพื่อควบคุมการแพร่กระจายโรค รวมถึงสนับสนุนรายได้แก่ครัวเรือนที่ได้รับผลกระทบ ธุรกิจที่เกี่ยวกับการรวมกลุ่มและติดต่อกันทางกายภาพได้รับผลกระทบทั้งการท่องเที่ยว ที่พัก ร้านค้า บริการและการคมนาคมทุกประเภท ธุรกิจท่องเที่ยวที่สร้างรายได้เข้าประเทศอันดับหนึ่งได้รับผลกระทบรุนแรงอย่างไม่เคยมี เมื่อกระทบธุรกิจการจ้างงานมีน้อยลงการว่างงานก็เพิ่มขึ้น รัฐเยียวยากลุ่มผู้ได้รับผลกระทบในลักษณะสวัสดิการแบบแจกเงินฟรีโดยการกู้เงินต่างประเทศมหาศาลและสร้างข้อผูกพันการชำระหนี้ระยะยาว ต่อมาคือด้านสังคมที่เป็นผลจากเศรษฐกิจ ธุรกิจหยุดดำเนินการชั่วคราว การเลิกจ้างงานและเปลี่ยนสถานะการจ้างหรือลดเงินเดือนและปิดพื้นที่ค้าขายชั่วคราว ส่งผลกระทบต่อกลุ่มเปราะบางที่มีรายได้ต่ำและขาดความคุ้มครองทางสังคมหลายกลุ่ม คือ ผู้มีรายได้น้อยที่จำเป็นต้องประกอบอาชีพภายใต้ความเสี่ยงของโรค แรงงานนอกระบบและในระบบที่ไม่มีความมั่นคง เด็กและเยาวชน ชุมชนเกษตรกรรายย่อยในพื้นที่สูงและห่างไกล คนไร้บ้านที่ขาดการคุ้มครองทางสังคม การป้องกันด้านสุขภาพและรายได้จากการรับจ้างเบ็ดเตล็ด ผู้หญิงที่ตกงานและถูกหลอกให้ไปทำงานซึ่งอาจมีการล่วงละเมิดทางเพศ และแรงงานข้ามชาติที่ถูกเลิกจ้างแต่ยังเดินทางกลับประเทศต้นทางไม่ได้ นอกจากผลกระทบด้านสังคมที่รายได้หรือวิถีชีวิตเปลี่ยนแปลงไป สถานการณ์โควิดยังส่งผลกระทบต่อเนื่องกับสุขภาวะทางจิตใจและอารมณ์ (mental and emotional wellbeing) ความกลัว เครียดและวิตกกังวล (anxiety) โดดเดี่ยวขาดที่พึ่ง (isolated) และสิ้นหวัง (desperate) จากการคาดการณ์อนาคตไม่ได้ด้วย

อีกด้านคือผลกระทบต่อการศึกษาที่ทั้งไทยและต่างประเทศได้นำระบบออนไลน์มาปรับใช้เพื่อดำเนินการเรียนการสอนภายใต้วิกฤติโรคระบาด มหาวิทยาลัยพิจารณาเลื่อนสอบหรือเปลี่ยนเป็นสอบออนไลน์เพื่อลดความเสี่ยงรวมถึงเลื่อนการรับปริญญา โรงเรียนลดกิจกรรมช่วงปิดเทอม ห้ามบุคลากรและนักเรียนเดินทางเข้าพื้นที่เสี่ยง คนใกล้ชิดนักเรียนต้องกักตัว 14 วันหากเดินทางไปยังประเทศที่มีความเสี่ยงแล้วกลับมาใช้ชีวิตกับนักเรียนเพื่อป้องกันการระบาดช่วงเปิดเทอม กิจกรรมส่งเสริมทักษะและความรู้ถูกระงับ รัฐประกาศปิดสถาบันกวดวิชาและโรงเรียนเสริมทักษะแล้วให้มีการเรียนการสอนออนไลน์แทน ซึ่งการศึกษาวัยเด็กได้รับ

ผลกระทบมากที่สุด เนื่องจากเด็กเรียนรู้จากครูเป็นหลักและต้องร่วมกิจกรรมกับกลุ่มเพื่อนวัยเดียวกันเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ทางสังคม นอกจากนี้การเรียนออนไลน์ยังตอกย้ำความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ เนื่องจากบางครอบครัวขาดเครื่องมือและความพร้อมในการเรียนการสอน ส่วนผลกระทบด้านสาธารณสุขที่กรมควบคุมโรค กองโรคไม่ติดต่อรายงานคือไม่สามารถให้บริการตามปกติได้จึงปรับรูปแบบให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ลดความแออัดและเพิ่มระยะห่างเนื่องจากโรงพยาบาลก็เสี่ยงต่อการแพร่เชื้อด้วย ผู้ป่วยโควิดสร้างข้อจำกัดในการรักษาผู้ป่วยโรคอื่น ตลอดจนงบประมาณที่ใช้ซื้อวัคซีนส่งผลให้ขาดงบพัฒนาด้านอื่น (กรมควบคุมโรค กองโรคไม่ติดต่อ, 2564 : 7) ซึ่งการสาธารณสงเคราะห์ในพระพุทธศาสนายุคโควิด-19 พระสงฆ์มีหน้าที่สงเคราะห์ฆราวาสด้านการให้หลักธรรมและทำหน้าที่พระสงฆ์ตามพุทธประเพณี ทั้งการดำรงในสมณธรรมซึ่งเป็นเนื้อนาบุญคือปฏิบัติตามพระธรรมวินัย ร่วมทำบุญกับฆราวาสและเป็นศูนย์รวมจิตใจในการสร้างความสมดุลของสังคม รวมถึงการสงเคราะห์ตามสภาพบริบทและปัญหาสังคมที่พระสงฆ์เข้าไปแก้ไขหรือช่วยบรรเทา เช่น ท่านพุทธทาสเห็นว่าปัญหาคือสังคมมีกิเลสจึงเน้นการเทศน์และนำเสนอหลักธรรมสู่ฆราวาสเพื่อปฏิบัติให้เกิดความสุขในชีวิต ส่วนพระพยอมเห็นว่าปัญหาเฉพาะหน้าที่ควรเข้าไปสงเคราะห์คือการสร้างอาชีพให้ประชาชน จึงเน้นสงเคราะห์ด้านวัตถุ ช่วงประเทศไทยเผชิญกับโรคโควิด 19 พระสงฆ์เป็นทั้งผู้ได้รับผลกระทบและผู้สงเคราะห์ชุมชนตามลักษณะปัญหาที่เข้าไปช่วยเหลือ โดยเฉพาะด้านสังคมและเศรษฐกิจระยะสั้น อาทิ การสมทบปัจจัยเพื่อการยังชีพของคนในชุมชน สนับสนุนงบประมาณกับบุคลากรทางการแพทย์และเปิดให้ใช้สถานที่วัดเป็นโรงพยาบาลสนามแก่ผู้ป่วย โดยมีรูปแบบวิธีการและแนวทางช่วยเหลือที่หลากหลายภายใต้สถานะและบทบาทหน้าที่สำคัญสำหรับพระสงฆ์ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

แนวทางการสาธารณสงเคราะห์ของพระสงฆ์ในยุคโควิด-19 อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

งานวิจัยเรื่องแนวทางการสาธารณสงเคราะห์ของพระสงฆ์ในยุคโควิด-19 อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายที่ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจงจำนวน 26 รูป/คน โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ พระสงฆ์ที่ปฏิบัติสาธารณสงเคราะห์ 7 รูป 2) นักวิชาการศาสนา 5 รูป/คน และ 3) ผู้ได้รับการสาธารณสงเคราะห์ 14 คน ซึ่งจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1) การสาธารณสงเคราะห์ในพระพุทธศาสนา

- พระสงฆ์ที่ปฏิบัติสาธารณสงเคราะห์ เห็นตรงกันว่า หลักการหรือหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาคือการสงเคราะห์ทั้งกายและใจ ปัจจุบันการให้ไม่เพียงใช้ปัจจัยสิ่งของเท่านั้น เมื่อปัญหาในสังคมสมัยใหม่มีความสลับซับซ้อน การช่วยเหลือจึงเป็นแบบสหวิชาชีพ ร่วมมือกับหน่วยงานอื่นและเป็นไปตามความถนัดในวิชาชีพของแต่ละหน่วยงานโดยมีพระสงฆ์เป็นศูนย์รวมการช่วยเหลือ เช่น การทำผ้าป่าเพื่อช่วยชาวบ้าน การสงเคราะห์ชาวบ้านโดยตรงหรือจำเพาะเจาะจง การสงเคราะห์กลุ่มอื่นและการสงเคราะห์เชิงนโยบายของพระสงฆ์ที่เป็นพระสังฆาธิการ เน้นมอบนโยบายให้พระสงฆ์ผู้ในพื้นที่ดูแลชาวบ้านตามสภาพ

ปัญหาและให้การช่วยเหลือตามความเหมาะสม โดยเริ่มต้นด้วยการสงเคราะห์พระสงฆ์สามเณร งานสาธารณสงเคราะห์จึงเป็นสิ่งสะท้อนหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาว่า ทุกสรรพสิ่งมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันทั้งด้านบวกและลบซึ่งขึ้นอยู่กับการกระทำของมนุษย์ หากมนุษย์กระทำดีก็ส่งผลสะท้อนด้านดีต่อผู้กระทำและส่งอิทธิพลไปสู่บุคคลรอบข้างด้วย สาธารณะจึงหมายถึงความเป็นส่วนรวม ส่วนรวมที่มีสิ่งผูกมัดบางประการและการสงเคราะห์ก็คือหนึ่งสิ่งผูกมัดที่เป็นพื้นฐานการดำรงอยู่ของมนุษย์ในสังคมส่วนรวม

- นักวิชาการศาสนา เห็นว่า การช่วยเหลือมีทั้งด้านวัตถุและจิตใจ ด้านวัตถุส่วนมากเป็นอาหารและปัจจัยยังชีพที่พระสงฆ์นำไปมอบให้โดยตรงหรือผ่านตัวแทนที่เป็นองค์กรรัฐ พระสงฆ์เป็นสะพานบุญให้คนบริจาคแล้วนำไปมอบหรือแจ้งให้หน่วยงานภาครัฐมารับไปแจกจ่ายต่อ วัดที่มีศักยภาพที่จะสงเคราะห์ด้านวัตถุมากที่สุดคือวัดพระธาตุพนม ซึ่งมีทุนทรัพย์มากกว่าวัดอื่นในจังหวัดนครพนมและวัดพระธาตุพนมยังมีทุนทางวัฒนธรรมในการระดมทุนช่วยเหลือด้วย ส่วนพระสงฆ์วัดอื่นมีวิธีการคือระดมกำลังทรัพย์จากคนมีฐานะทั้งภายในและนอกพื้นที่ กิจกรรมสงเคราะห์ทางวัตถุสะท้อนถึงความสัมพันธ์กับชาวบ้าน การจัดความสมดุลและพฤติกรรมส่วนบุคคลเพื่อให้เหมาะสมกับการปฏิบัติขั้นสูง ตลอดจนจัดความประพฤติของคนให้สอดคล้องกับสังคมเพื่อดำรงความเป็นดุลภาพ โดยใช้หลักพรหมวิหารธรรม สังคหวัตถุและทิศหก ส่วนด้านจิตใจพระสงฆ์ช่วยดำเนินการจัดฌาปนกิจ การสนทนาธรรม ความเป็นกัลยาณมิตรและช่วยผ่อนคลายความทุกข์ชาวบ้าน ขณะที่สังคมส่วนหนึ่งกลัว ระแวงและเพ่งโทษผู้ติดเชื้อ บางชุมชนห้ามเผาศพผู้เสียชีวิตจากโรคโควิด การทำหน้าที่ของพระสงฆ์จึงเป็นการสงเคราะห์ด้านจิตใจที่สำคัญในวาระสุดท้ายด้วย ซึ่งพระสงฆ์ก็ทำหน้าที่สงเคราะห์ด้านจิตใจเป็นหลักอยู่แล้ว การช่วยเหลือจริงจังและชัดเจนคือหน่วยงานภาครัฐ อาทิ อสม.ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรง โรคโควิดเป็นปัญหาทางกายภาพที่ต้องอาศัยหลักการช่วยเหลือด้านพยาบาลและยังมีข้อปฏิบัติเฉพาะสำหรับผู้ป่วย ผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับผู้ป่วยและกลุ่มเสี่ยงต้องดูแลตนเอง สวมหน้ากากอนามัยและรักษาพยาบาลเมื่อติดเชื้อ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการดูแลผู้ป่วยคือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขและฝ่ายปกครอง เจ้าที่รัฐให้ความช่วยเหลือเนื่องจากเป็นหน้าที่และต้องทำต่อเนื่อง ส่วนพระสงฆ์เป็นผู้ให้คำแนะนำในการปฏิบัติและช่วยเหลือสังคมร่วมกับภาครัฐตามความเหมาะสม

-**ผู้ได้รับการสาธารณสงเคราะห์** ทัศนะของผู้ให้สัมภาษณ์กลุ่มนี้มองว่า สถานการณ์การระบาดของโรคโควิด 19 ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยเป็นทั้งโรคทางกายภาพ โรคทางจิตใจและโรคทางสังคม สำหรับโรคทางกายภาพหน่วยงานภาครัฐต้องทำหน้าที่ให้การช่วยเหลือโดยตรง ส่วนโรคทางจิตใจและโรคทางสังคมนั้นพระสงฆ์ควรเป็นผู้ทำหน้าที่หลักในการสงเคราะห์ประชาชนผู้ได้รับความเดือดร้อน

2) การสาธารณสงเคราะห์ของพระสงฆ์ในยุคโควิด-19 อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

- พระสงฆ์ที่ปฏิบัติสาธารณสงเคราะห์ ให้ความเห็นไว้ว่า การสงเคราะห์ของพระสงฆ์แต่ละรูปจากหลายวัดมีพื้นฐานการสงเคราะห์ที่แตกต่างกัน บางท่านสงเคราะห์ด้านวัตถุด้วยการนำปัจจัยสี่ไปแจกผู้ที่ได้รับผลกระทบ บางรูปเน้นด้านจิตใจ ขณะที่บางท่านสงเคราะห์ด้านการฌาปนกิจ อย่างไรก็ดี สิ่งที่ทุกท่านมี

เหมือนกันคือสงเคราะห์ด้วยพรหมวิหารธรรม ตลอดจนมีธรรมเป็นตัวตั้งเริ่มตั้งแต่ด้านวัตถุไปจนถึงด้านจิตใจ ตามหลักการทางพระพุทธศาสนา

- **นักวิชาการศาสนา** กลุ่มแรกที่เป็นพระสงฆ์มีมุมมองว่า การสงเคราะห์ของพระสงฆ์มีทั้งการทำงานแบบปัจเจกและทำงานเป็นทีมในนามวัดรวมถึงการสร้างเครือข่าย การสงเคราะห์ด้านวัตถุเป็นพื้นฐานของการสงเคราะห์เนื่องจากเป็นปัจจัยดำรงชีพที่ต่อยอดไปสู่ด้านจิตใจ การระบาดของโรคโควิดเป็นตัวสะท้อนการทำงานของพระสงฆ์ที่เป็นไปตามหลักการพระพุทธศาสนาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ส่วนกลุ่มฆราวาสแสดงทัศนะว่า การสงเคราะห์ของพระสงฆ์เป็นไปตามนโยบายของมหาเถรสมาคมโดยมีฆราวาสเป็นผู้สนองงานทั้งภาครัฐและคณะสงฆ์ นักวิชาการฆราวาสของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ประสานงานระหว่างพระสงฆ์กับรัฐ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือทำงานร่วมกับคณะสงฆ์เป็นเครือข่ายซึ่งเป็นแนวคิดการสงเคราะห์ที่สำคัญในปัจจุบัน

- **ผู้ได้รับการสาธารณสงเคราะห์** กล่าวถึงประเด็นดังกล่าวว่า การทำงานของอสม.ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ภาครัฐเน้นเรื่องการป้องกัน ในขณะที่การรักษาเป็นหน้าที่ของแพทย์ พยาบาลและเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ส่วนการสงเคราะห์ของพระสงฆ์นั้นเป็นการช่วยเหลือเรื่องปัจจัยสี่ซึ่งเป็นเครื่องยังชีพและสงเคราะห์ในด้านจิตใจควบคู่กันไป โดยพระสงฆ์ส่วนมากทำหน้าที่ช่วยเหลืออยู่ภายในวัดเมื่อผู้ได้รับการสาธารณสงเคราะห์เข้าวัดตามโอกาส

3) แนวทางการสาธารณสงเคราะห์ของพระสงฆ์ในยุคโควิด-19 อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

- พระสงฆ์ที่ปฏิบัติสาธารณสงเคราะห์ แสดงความเห็นว่า หลักการคือสงเคราะห์ชาวบ้านให้ทุเลาจากความทุกข์แต่ละด้าน ในแง่ของกระบวนการกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เป็นพระเถระมีกระบวนการทำงานเป็นขั้นตอนในระดับหนึ่ง มีการประชุมปรึกษาหารือกันของกลุ่มผู้ทำงาน ประเมินความเสี่ยงของการทำงาน เสนอแนวทางการช่วยเหลือที่เหมาะสมและติดต่อประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกรณีเข้าไปช่วยเหลือร่วมกับหน่วยงานอื่น ซึ่งบางส่วนยังขาดการประเมินผลงาน แนวทางและวิธีการทำงานควรมีการประสานสัมพันธ์ รวมถึงทำความเข้าใจหรือมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งที่ทำ วิธีการของแต่ละรูปมีความแตกต่างกัน บางท่านเน้นด้านวัตถุขณะที่บางรูปเน้นด้านจิตใจ โดยมีแนวทางการทำงานที่มีประสิทธิภาพในปัจจุบันคือการสร้างเครือข่ายการทำงานของแต่ละพื้นที่ให้เข้มแข็ง

- นักวิชาการศาสนา กลุ่มที่เป็นพระสงฆ์กล่าวไว้ว่า หลักการ กระบวนการและวิธีการในการทำงานของพระสงฆ์มี 2 ระดับ ระดับแรกมาจากมหาเถรสมาคม ส่วนระดับที่สองเป็นการทำงานสงเคราะห์ตามที่พระสงฆ์ในพื้นที่เห็นปัญหาและดำเนินการแก้ไขเองในชุมชน ตลอดจนการสร้างเครือข่ายระหว่างหน่วยงานในพื้นที่ที่พระสงฆ์ไปช่วยเหลือ ซึ่งการทำงานพระสงฆ์ควรมีความรู้ความเข้าใจกับโรคเพื่อการป้องกันที่ดี อีกทั้งควรมีการวางแผนระยะสั้น กลางและยาว เช่นเดียวกับกลุ่มฆราวาสที่เห็นว่า แนวทางการทำงานของพระสงฆ์ควรมีข้อมูลประกอบการตัดสินใจ โดยร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐที่มีข้อมูลของกลุ่มเป้าหมาย ต้องรู้

ว่ากลุ่มเป้าหมายคือใครอยู่ที่ไหน กระบวนการตั้งแต่ต้นทางคือช่วยเหลือเบื้องต้น การให้คำแนะนำหรือเยียวยาจิตใจและการสร้างงานในท้ายที่สุด

- ผู้ได้รับการสาธารณสงเคราะห์ มีมองมุมเกี่ยวกับประเด็นนี้ว่า ตามขั้นตอนคือการป้องกัน การรักษาและการเยียวยา ซึ่งผู้ได้รับการสาธารณสงเคราะห์เห็นว่าหน่วยงานของภาครัฐและพระสงฆ์ยังขาดการเยียวยาหรือการสงเคราะห์ตลอดสาย ด้านวัตถุนอกจากให้อาหารแล้วยารักษาต้องช่วยเหลือตลอดจนกว่าจะหาย ส่วนที่เหลือคาดหวังการสงเคราะห์แบบอื่น โดยแนวทางการสงเคราะห์จะเป็นอย่างไรก็แล้วแต่พระสงฆ์ดำเนินการ นอกจากนี้ทุกท่านยังเห็นตรงกันว่าพระสงฆ์ควรสงเคราะห์อยู่ในวัดมากกว่าที่จะออกมาข้างนอก

4) ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนออื่นในการสงเคราะห์

- พระสงฆ์ที่ปฏิบัติสาธารณสงเคราะห์ กลุ่มแรกนี้ผู้ให้ข้อมูลส่วนมากเห็นว่า ไม่มีปัญหาอุปสรรค ส่วนพระสงฆ์บางรูปกล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคสำคัญ คือ งบประมาณที่มีไม่เพียงพอ ข้อจำกัดในการเข้าถึงผู้ป่วย รวมไปถึงขาดข้อมูลในการตัดสินใจและการเดินทางไปช่วยเหลือชาวบ้าน

- **นักวิชาการศาสนา** กลุ่มที่เป็นพระสงฆ์แสดงทัศนะคล้ายกันว่า ปัญหาและอุปสรรคของพระสงฆ์ที่ปฏิบัติสาธารณสงเคราะห์ ได้แก่ งบประมาณของผู้ช่วยเหลือที่มีจำกัด การทำงานโดยไม่ประสานกับหน่วยงานอื่นและความหวาดกลัว ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบุคคลที่ไปสงเคราะห์ รวมถึงข้อจำกัดของเวลาและช่องทางในการเข้าไปช่วยเหลือ ขณะที่กลุ่มฆราวาสสะท้อนว่า ปัญหาและอุปสรรคคือการทำงานของพระสงฆ์ที่ปฏิบัติสาธารณสงเคราะห์ไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ต่างคนต่างทำและไม่มีเอกลักษณ์ อีกทั้งผู้ให้และผู้รับต่างฝ่ายต่างก็ระแวงเกรงจะติดโรคกับอีกฝ่าย

- **ผู้ได้รับการสาธารณสงเคราะห์** ผู้ให้สัมภาษณ์กลุ่มสุดท้ายมีปัญหาและอุปสรรคน้อย เนื่องจากไม่ใช่ผู้ปฏิบัติงาน มีเพียงบางท่านที่กล่าวถึงปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอในการกักตัวที่รัฐบาลช่วยเหลือไม่ครอบคลุม การเยี่ยมเยียนกันที่ลำบากเนื่องจากกลัวติดโรคและการประชาสัมพันธ์ที่ไม่ทั่วถึงของรัฐ นอกจากนั้นยังมีเรื่องการขาดความรับผิดชอบต่อสังคมของคนบางกลุ่มด้วย

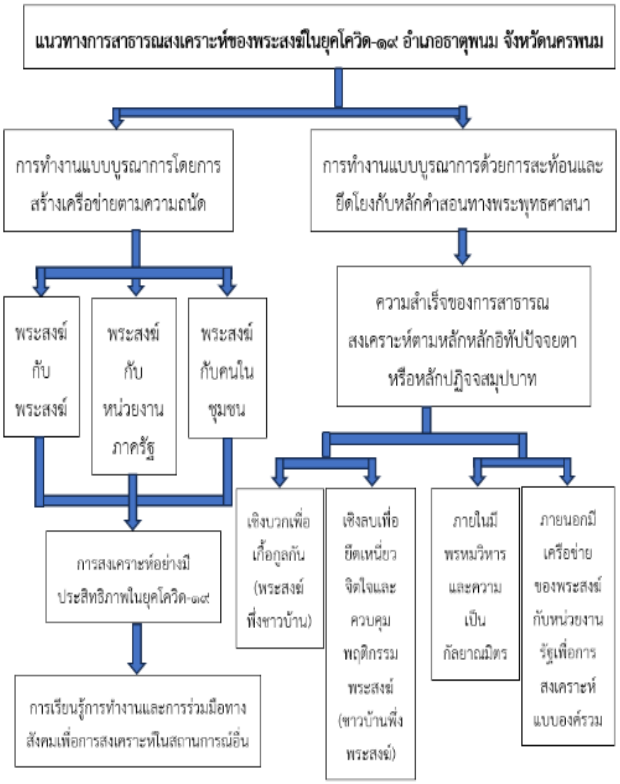
องค์ความรู้

งานวิจัยเรื่องแนวทางการสาธารณสงเคราะห์ของพระสงฆ์ในยุคโควิด-19 อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนมก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ 2 ข้อ ข้อแรกงานวิจัยดังกล่าวชี้ให้เห็นถึงองค์ความรู้ด้านการบูรณาการในการทำงานของพระสงฆ์กับหน่วยงานภาครัฐซึ่งสะท้อนประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงาน การสงเคราะห์และแนวทางการสงเคราะห์ที่ค้นพบคือการสร้างเครือข่ายระหว่างพระสงฆ์กับหน่วยงานรัฐนอกเหนือจากพระสงฆ์ด้วยกัน การสร้างเครือข่ายมีความจำเป็นและเป็นหลักประกันความสำเร็จของงานสาธารณสงเคราะห์ นอกจากนี้เครือข่ายการสงเคราะห์ยังนำไปสู่การเรียนรู้การทำงานและการร่วมมือทางสังคมเพื่อสงเคราะห์ในสถานการณ์อื่นด้วย ความสลับซับซ้อนของสังคมที่มีหลายหน่วยงานดูแลป้องกันโรค หลายส่วนจึงบูรณาการ

และร่วมมือระหว่างหน่วยงานเป็นองคาพยพในการช่วยเหลือ ส่งเสริมด้านที่ถนัดและมีความพร้อม คือการทำงานแบบองค์รวมตามลักษณะปัญหา โดยที่การสงเคราะห์ยุคใหม่ให้ความสำคัญกับการบูรณาการซึ่งมีความจำเป็นในการป้องกันและแก้ไขปัญหา การสาธารณสงเคราะห์ของพระสงฆ์แบบบูรณาการจึงสะท้อนหลักการดังกล่าวได้อย่างชัดเจน

ข้อค้นพบที่เป็นองค์ความรู้อีกข้อคือหลักบูรณาการข้อแรกที่สะท้อนและยึดโยงกับคำสอนทางพระพุทธศาสนาคือหลักอิทัปปัจจยตาหรือปฏิจจสมุปบาท ซึ่งเป็นสายใยถักทอระหว่างสรรพสิ่งทั้งเชิงบวกและเชิงลบ เชิงบวกคือการเกื้อกูลกันตามหลักอิทัปปัจจยตา กิจกรรมของพระสงฆ์ที่ปรากฏในชีวิตประจำวันคือการบิณฑบาตซึ่งเป็นการพึ่งพาชาวบ้าน ฝ่ายชาวบ้านก็พึ่งพาพระสงฆ์ในการเป็นหลักยึดเหนี่ยวทางจิตใจ ขณะเดียวกันก็เป็นการควบคุมและตรวจสอบพฤติกรรมเชิงลบของพระสงฆ์เพื่อให้ดำรงตนอยู่ในกรอบของพระธรรมวินัย หลักอิทัปปัจจยตาปรากฏทั้งหลักสงเคราะห์ที่มีมูลจากภายในคือการมีพรหมวิหารและความเป็นกัลยาณมิตรเพื่อผลักดันให้เกิดกิจกรรมการสงเคราะห์ และหลักอิทัปปัจจยตาภายนอกคือการมีเครือข่ายของพระสงฆ์กับหน่วยงานภาครัฐที่เป็นการทำงานแบบบูรณาการ หลักการทำงานทั้งสองข้อข้างต้นเป็นตัวประกันความสำเร็จของงานที่เกี่ยวกับการสาธารณสงเคราะห์ของพระสงฆ์ อีกทั้งยังเป็นองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนจากแผนผังต่อไปนี้

แผนผังองค์ความรู้จากการวิจัย

สรุป

การสาธารณสงเคราะห์ของพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาปรากฏในคัมภีร์อย่างน้อย 3 ด้าน ด้านแรกคือการเกิดขึ้นขององค์กรสงฆ์ที่ปรากฏในพระวินัยปิฎก พระพุทธเจ้าทรงแสดงพระธรรมวินัยรวมถึงจัดตั้งองค์กรสงฆ์เพื่อให้ศาสนาดำรงอยู่อย่างมั่นคง ซึ่งส่งผลต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาและการสงเคราะห์ชาวบ้านของพระสงฆ์ในเวลาต่อมา โดยมีอุดมการณ์หลัก 3 ข้อ คือ เพื่อประโยชน์ เพื่อเกื้อกูลและเพื่อความสุข ด้านที่ 2 ปรากฏในหลักพระวินัยที่เกิดขึ้นเพื่อจัดองค์กรสงฆ์ให้เข้มแข็งและเป็นเอกภาพ ทั้งยังเป็นการจัดความสัมพันธ์ของพระสงฆ์กับชาวบ้านให้มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวโดยไม่ขัดแย้งกัน ส่วนด้านที่ 3 เกี่ยวกับวัตรปฏิบัติของพระสงฆ์ในการดำรงตนต่อชาวบ้านซึ่งส่วนมากเป็นการสงเคราะห์ด้านจิตใจ ในพื้นที่วิจัยพระสงฆ์ช่วยเหลือชาวบ้านช่วงโควิด 19 โดยมีหลักการและวิธีการทางพระพุทธศาสนาคือสงเคราะห์ทั้งกายและใจ สังคมสมัยใหม่เน้นช่วยเหลือแบบสหวิชาชีพ ร่วมมือกับหน่วยงานอื่นและช่วยตามความถนัดของแต่ละหน่วยงานโดยมีพระสงฆ์เป็นศูนย์รวมการช่วยเหลือ การสงเคราะห์เบื้องต้นคือเรื่องปัจจัยสี่ วัดเป็นสถานที่ซึ่งเหมาะแก่การสงเคราะห์ทั้งปัจจัยสี่ ด้านจิตใจและการฟื้นฟูเยียวยาลักษณะอื่น ส่วนการสาธารณสงเคราะห์ของพระสงฆ์ในยุคโควิด-19 อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม สอดคล้องกับแนวคิดการสงเคราะห์ในสังคมไทยยุคใหม่คือร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการรักษา เยียวยาและดูแลชาวบ้าน และหน่วยงานภายในคือคณะสงฆ์ พระสงฆ์บางรูปสงเคราะห์เฉพาะตน แต่ที่เหมือนกันคือทุกรูปมีหน้าที่สงเคราะห์ผู้ที่มีปัญหาด้านจิตใจซึ่งเป็นผลกระทบจากโรคโควิด การสงเคราะห์อีกมิติหนึ่งคือเป็นสะพานเชื่อมระหว่างผู้ให้และผู้รับภายใต้นโยบายมหาเถรสมาคม โดยมีฆราวาสเป็นผู้สนองงานและประสานกับหน่วยงานอื่น พระสงฆ์ควรเน้นงานที่เป็นเอกลักษณ์คือการเทศน์สอนและเยียวยาจิตใจเมื่อชาวบ้านไปที่วัด ภาพรวมจึงเป็นการช่วยเหลือตามความพร้อมของแต่ละส่วนและความเหมาะสมของแต่ละสถานการณ์ ซึ่งต้องมีการวางแผนการช่วยเหลือภายใต้ความเสี่ยงของโรค ขณะที่แนวทางการสาธารณสงเคราะห์ของพระสงฆ์ในยุคโควิด-19 อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม มีหลักการช่วยเหลือคือปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธเจ้า สวดมนต์ภาวนาเพื่อให้จิตเกิดเมตตาซึ่งเป็นพื้นฐานการสงเคราะห์ เจริญสมาธิและปัญญาสร้างสติเพื่อรับมือกับปัญหาและนำชาวบ้านปฏิบัติธรรมในวันสำคัญ โดยมีวิธีการช่วยเหลือคือตั้งโรงทานในวัดเพื่อนำปัจจัยสี่ไปแจกกลุ่มเสี่ยงและบุคลากรทางการแพทย์ สร้างขวัญกำลังใจ ให้ใช้วัดเป็นที่กักตัวกลุ่มเสี่ยง การฌาปนกิจศพ ให้คำแนะนำและปลอบประโลมผู้ป่วยกับญาติ และการร่วมมือกับภาครัฐงดทำกิจกรรมประเพณีสำคัญของชุมชน ภายใต้กระบวนการทำงานที่เป็นขั้นตอนในระดับหนึ่ง โดยมีการประชุมปรึกษากันของกลุ่มผู้ทำงานและประเมินความเสี่ยงในการทำงาน ส่วนแนวทางช่วยเหลือที่เหมาะสมคือประสานกลุ่มที่เกี่ยวข้องกรณีร่วมกับหน่วยงานอื่น ซึ่งการช่วยเหลือยังขาดการประเมินผลและควรให้ความสำคัญในการวางแผนช่วยเหลือที่ไม่เป็นภาระแก่ผู้อื่น วิธีการทำงานคล้ายกันแตกต่างเพียงสถานะของพระภิกษุแต่ละรูป บางรูปทำในนามวัดและวัดก็มีทุนทรัพย์มากจึงง่ายในการดำเนินการให้ครอบคลุม บางรูปไปเยี่ยมผู้กักตัวตามข้อจำกัดและระเบียบที่พอทำได้ การช่วยเหลือด้านสิ่งของ

เน้นทำงานเชิงนโยบายหรือสนองงานทั้งจากภาครัฐและของคณะสงฆ์ โดยมีแผนงานที่ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของแต่ละสถานการณ์ ส่งผลให้แนวทางในการช่วยเหลือมีความหลากหลายแตกต่างกันไป นอกจากนั้นยังมีปัญหาอุปสรรคและข้อเสนออื่นในการสงเคราะห์ชาวบ้านคือขาดงบประมาณและกลัวติดเชื้อ บางท่านก็เสนอให้ตั้งกองทุน ในขณะที่การช่วยเหลือจำเป็นต้องศึกษาข้อมูลสถานที่และกลุ่มบุคคลที่ไปสงเคราะห์ วิธีการคือประสานกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง บางครั้งอาจประสานให้คนทำบุญแล้วนำสิ่งของส่งต่อให้หน่วยงานที่ดูแลเพื่อกระจายสู่กลุ่มเป้าหมาย โดยศึกษาทำความเข้าใจกับสถานการณ์ รับรู้ข้อจำกัดของเวลาและสถานที่ สร้างเครือข่ายกับพระสงฆ์ ภาครัฐและลูกศิษย์สนับสนุนพระภิกษุที่สงเคราะห์ชาวบ้าน ส่วนการเยียวยาด้านจิตใจนั้นให้ทำในวัด ภายใต้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายคือควรมีกองทุนสงเคราะห์ของจังหวัด ระดมทุนในโอกาสที่เหมาะสมและจัดโครงสร้างงานสงเคราะห์ระดับจังหวัดให้มีผู้รับผิดชอบการสงเคราะห์แต่ละด้านโดยตรง ควรสร้างเครือข่ายการทำงานของคณะสงฆ์และพระสงฆ์กับหน่วยงานภาครัฐที่มีการดำเนินงาน สัมมนาแลกเปลี่ยนความรู้เพื่อสร้างแนวทางการสงเคราะห์ระดับจังหวัด อีกทั้งควรมีแผนการปฏิบัติงานด้านสาธารณสงเคราะห์อย่างเป็นรูปธรรม ส่วนข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้นั้น ระดับหน่วยงานคณะสงฆ์สามารถนำผลการศึกษาไปใช้กำหนดนโยบาย ถอดบทเรียน ออกยุทธ์ศาสตร์ แผนพัฒนา แผนปฏิบัติการ การกำหนดบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในการทำหน้าที่สนับสนุนงบประมาณที่มาจากคณะสงฆ์หรือภาครัฐเพื่อนำไปสู่การสงเคราะห์ที่ยั่งยืน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและทำงานร่วมกับคณะสงฆ์ เช่น พระพุทธศาสนาประจำจังหวัดสามารถนำผลการวิจัยไปปรับใช้เพื่อให้งานเป็นระบบมากขึ้นและเกิดเครือข่ายกับหน่วยงานอื่น อีกทั้งสถาบันการศึกษายังได้องค์ความรู้เกี่ยวกับการสาธารณสงเคราะห์ของพระสงฆ์ในยุคโควิดด้วย โดยมีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปคือควรทำวิจัยเรื่องรูปแบบการสาธารณสงเคราะห์เชิงเครือข่ายระหว่างพระสงฆ์กับหน่วยงานภาครัฐ และเรื่องการประเมินผลสัมฤทธิ์งานสาธารณสงเคราะห์ของพระสงฆ์อำเภอธาตุพนมในช่วงโควิด 19 หรือในวิกฤตสังคมรูปแบบอื่น

เอกสารอ้างอิง

กรมควบคุมโรค กองโรคไม่ติดต่อ. (2565). *รายงานผลทบทวนเชิงเศรษฐกิจและสังคมจากการระบาดของโรคโควิด 19 ในระดับโลกและในประเทศไทย.* กรุงเทพมหานคร: กรมควบคุมโรค.

พระครูสิริบรมธาตุพิทักษ์ และ ปุระวิชญ์ วันตา. (2561). *การเสริมสร้างแนวปฏิบัติในการสังคมสงเคราะห์ของวัดในจังหวัดเชียงใหม่* (รายงานวิจัยสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). (2537). *พุทธธรรม.* กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระธรรมราชานุวัตร (แก้ว อุทุมมาลา). (2537). *อุรังคนิทาน ตำนานพระธาตุพนม (พิศดาร).* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: นีลนาราการพิมพ์.

พระมหากฤษฎา นันทเพชร. (2550). *ทัศนคติของพระสงฆ์ต่อการพัฒนาสังคม*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พระมหาสุภวัฒน์ หนูพริก. (2538). *ทัศนะและความคาดหวังของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาต่อการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย : ศึกษากรณีผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร.* วิทยานิพนธ์สังคมสังเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมสงเคราะห์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

“พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535”. มาตรา 15 ตรี. *ราชกิจจานุเบกษา 109* ตอนที่ 16 (8 มีนาคม 2535): 7.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.* กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

มาวิน โทแก้ว, ศศิธร ล่องเลิศ และ ปรางทิพย์ มั่นธร. (2563). *วิถีชีวิตใหม่: ส่งผลกระทบต่อการประกอบธุรกิจร้านอาหาร ในจังหวัดนครพนม* (รายงานวิจัยสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.

สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครพนม. (2563). *รายงานผลการดำเนินงานสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครพนม ปีงบประมาณ 2563.* นครพนม: สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครพนม.

สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครพนม. (2563). *รายงานสถานการณ์ทางสังคมจังหวัดนครพนม ประจำปี 2563.* นครพนม: สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครพนม.

สุเทพ เชาวลิต. (2527). *สวัสดิการสังคม.* กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

The New Ideas for Chinese Children's Piano Composition in the New Era

Zhou Qin and Lin Neng-jie
Krirk University, Thailand
Corresponding Author, Email: zhouqin_2009@hotmail.com

****

Abstract

As a cultural carrier, music has social functions such as shaping cultural symbols, constructing cultural images, and spreading cultural concepts. Since the reform and opening up, China's society has undergone earth-shaking changes. Under the background of emancipating the mind and updating concepts, new artistic trends have emerged in Chinese music creation, and a number of excellent piano works with new styles have been created. The piano collection "Children's Heart Pursuing Dreams" (edited by Zhou Qin) is based on folk opera, national tunes, game animations, free dislocation, fugue variations, and longing for music elements. It expresses the pure emotions and unique imagination of Chinese children in the new era and is a window for the concentrated display of outstanding achievements in contemporary Chinese piano music since the reform and opening up. This collection brings together composers from the old, middle, and young generations of China who adhere to the creative path of combining timeliness and nationality under the guidance of clear Chinese piano music development concepts and artistic pursuits. The expressive elements of traditional Chinese music have become the main body of the musical language of contemporary piano works. In terms of subject matter selection, artistic conception pursuit, and technique application, it demonstrates a new way of music creation that integrates diverse, multi-directional, and varied exploration of the nation and the world.

Keywords: Chinese children; Piano Composition; New Ideas

Introduction

Since the implementation of the national policy of reform and opening up in the late 1970s, piano music creation has made great progress. After a long period of closure, ancient civilization China has regained its youth and taken vigorous steps, leading with new ideas, new concepts, new vision, and new technology, and using new musical language to express the new era of life. It not only records the struggle of the Chinese people for nearly a hundred years but also writes the joy of contemporary Chinese people and the new glory of national cultural heritage.

Children are the future of the motherland. Children's piano music is an effective music aesthetic education in childhood, cultivating children's healthy and noble aesthetic taste, so that it can play an important role in the process of cultivating souls, enlightening wisdom, and increasing knowledge. The creation of piano music in the new era undertakes the mission of "educating new people of the era" and is an indispensable cultural construction content in the process of Chinese modernization.

* Received: June 11 2024; Revised: June 19 2024; Accepted: June 21 2024

Looking back at the beginning of the founding of New China, the creation of Chinese children's piano music opened a new chapter. Ding Shande's children's suite "Happy Festival" (created in 1953) became another milestone Chinese children's piano work after He Luting's "Shepherd's Flute". In March 1956, the Music Publishing House published the "Children's Piano Music Collection" (Volume 1), a special issue created by the East China Branch of the Central Conservatory of Music. The editors were Ding Shande and Deng Erjing. This collection of music includes 7 short piano pieces full of childlike fun, with clear titles, vivid images, and clear structures. In 1960, the Music Publishing House launched "Kindergarten Music", which provided kindergarten teachers with a batch of (a total of 45 pieces of music) simple piano music, and the People's Music Publishing House reprinted this book in 1981. Composer Chu Wanghua was one of the compilers at that time. He recalled: "Let preschool children listen to piano music written by Chinese composers themselves. The music is simple and profound, with titles, images, stories and plots. It not only assists games, but also nurtures and teaches beauty. In the depths of their young hearts, they can hear the sound of Chinese piano subtly."

From the 1990s to the early 21st century, the creative practice of the Chinese composer group has become more mature in exploring the expression of Chinese folk music style characteristics through the collision with Western polyphonic thinking. The piano works of this period clearly broke through the traditional Western tonal system, providing a broad space for composers to establish themselves in China, take root in national cultural traditions, and explore polyphonic music methods suitable for their own national expressions. Composers studied, researched, and acquired the essence of Chinese culture and national traditional music more deeply, based on the musical forms and languages that Chinese audiences are accustomed to, and at the same time widely borrowed and absorbed new thinking and new techniques of Western pitch organization, constantly innovating in the integration of Chinese and Western polyphonic thinking, exploring and creating the musical style of Chinese piano music, and gradually demonstrating the "self-centered" thinking personality, bringing the level of piano music creation to an unprecedented new height, and a group of outstanding and fruitful composers have emerged, such as Zhu Jian'er, Wang Jianzhong, Xu Zhenmin, Chu Wanghua, Chen Qigang, Chen Yi, Ye Xiaogang, Zou Xiangping, Zhang Chao, Gao Ping, etc.

In June 2000, the "21st Century Chinese Children's Piano Music Collection and Selection" held by the Chinese Musicians Association in Shanghai was the largest collection and award activity for children's piano music since the founding of the People's Republic of China. A total of more than 400 entries were received from 27 provinces, cities and autonomous regions across the country. Finally, a number of award-winning children's piano music pieces were produced, including Zhu Xiaoyu's "Opera Suite", Zhang Chao's "Three Mountain Ballads in Southern Yunnan", Xu Jianqiang's "Children's Piano Suite-Student Diary", and Chen Zhonghua's "Jiji Wind". They use the new thinking and new concepts of contemporary Chinese composers to create piano music that reflects different aspects of life such as learning and playing for children and teenagers. The musical language and expression form not only conform to the spiritual temperament and style of current Chinese children, but also have rich national characteristics.

In order to promote the further development and dissemination of Chinese piano art, let more people feel the unique emotional experience and aesthetic taste of Chinese piano music, vigorously promote the excellent traditional national culture, and inherit and inspire the spirit of the Chinese nation, the People's Music Publishing House successively launched the "Selected Chinese Piano Works since Reform and Opening Up" in 2021, which is published in

eight volumes according to the different themes and contents of the music. The titles of the eight volumes are "Colorful Recital", "Childlike Dreams", "National Essence Fragrance", "Rhythm and Rhythm", "Humanistic Sentiments", "National Customs", "Sounds of Nature", and "Chinese Dream". The selected pieces are excellent Chinese piano works with strong artistic vitality and original significance created since 1979. Each volume of the repertoire expresses the composer's understanding and perception of China's excellent national culture, current social life, and the thoughts and emotions of contemporary Chinese people from a unique aesthetic perspective, with new musical language and form. Among them, the piano collection "Childlike Dreams" (edited by Zhou Qin) dedicated to children has selected 34 piano pieces from 12 composers, describing the colorful world of children's hearts, perceiving and experiencing national traditional culture from the perspective of children, expressing the beautiful vision of children in the new era, shaping a positive and optimistic mentality in games, understanding the philosophy of life, and expressing children's pure emotions and unique imagination and creativity in artistic experience.

Content

1、Folk operas - "Yu Diao", "Xiao Jinluo" and "Babanyin" Yu Opera is a type of opera with distinct ethnic characteristics in the Central Plains of my country. It belongs to Bangzi tune and is also known as Henan Bangzi. The singing tone of Yu Opera is closely related to the language, intonation and phonology characteristics of the Central Plains. The tune is joyful and smooth, passionate and unrestrained, deep and delicate, and euphemistic and long. The rhythm is distinct and strong, with a strong regional characteristic of Henan, showing the unique artistic charm of the Central Plains.

Chen Yi's piano solo "Yu Diao" composed in 1984 has a total of 40 bars, which is short and exquisite. The music blends the harmonic language of alternating major and minor keys in the melody with the flavor of Yu Opera, and uses rhythm combination, stress position and square beat dislocation to break the regularity of traditional rhythm. The two-part canon imitation highlights the high-pitched and bright style characteristics of Yu Opera. The core tonal vocabulary of Henan tune in the song appears more than 10 times in A-#C-D of D-key and D-#F-G of G-key, showing the distinct national characteristics of Henan opera tunes. The composer made extensive use of the "wandering sound" that often appears in Henan opera singing. The #C sound and #F sound in the song rise and fall from time to time, which is similar to the treatment of "wandering sound" in traditional Chinese folk music. It not only enriches the charm of Chinese folk music and the characteristics of Henan opera singing music, but also integrates with modern composition techniques to expand artistic expression.

Chen Yi's other song "Xiao Jingluo" was created in 1993 to celebrate the 70th birthday concert of Professor Li Suxin, the composer's piano enlightenment teacher. It is a short and highly interesting piano piece in a one-piece form. The whole song has 20 bars, no definite tonality, and 7/8 beats. The fixed tone materials used in the song and the sound imitating the beating of the small Jingluo are all taken from the seventh-degree jump characteristic tone of the Jinghu interlude. The change and rhythm combination of odd and even beats, plus the single-note melody with ornaments, vividly show the anthropomorphic image of the small Jingluo in the high voice. The collision of major and minor second is sharp and crisp, which is used to imitate the sound color of the Peking Opera percussion combination.

Wang Zhenya created "Baban Yin" in 1991 and won the honorary award of the creation competition of the "4th Xinghai Cup Children's Piano Competition" in Beijing. "Lao Liuban" is also known as "Lao Baban", which is a Chinese Han folk instrumental music. It is an ancient folk string music tune and an important structural form in traditional instrumental music. The so-called "ban" means "beat", and "baban" means "eight beats". The whole song "Lao Baban" consists of 8 phrases, which is generally a three-part structure of starting (presentation) - development (development and extension) - ending (end). Its details have structural characteristics rich in national characteristics such as "upper and lower sentence pattern" and "introduction, development, transition and conclusion". "Yin" means "introduction" or "prelude", which guides the presentation of the theme singing. The first four sentences of "Baban Yin" strictly follow the structural format of "Old Baban" and adopt most of the tunes of folk music. This is a cheerful and joyful "Toccata" style music.

2、National tunes - "Children's Play" and "Reverence" Zhu Jian'er's piano suite "Impressions of the South" (Op.33) was created in 1992. It consists of five solo pieces, "Dance of Flowers", "Dialogue of Coaxing Dolls", "Children's Play", "Love Song" and "Alili". It uses folk songs of the five ethnic groups living in southern provinces of my country, namely Buyi, Wa, Hani, Yi and Naxi, and is piano-processed.

Among them, "Children's Play" was created based on the Hani nursery rhyme "Going to the Street". It adopts a simple recapitulation single three-part form structure, and the themes of each part maintain a relatively complete pentatonic melody. Through multiple shifts and expansions of the core tone series "A, D, bE, bA", this fixed tone pattern is cyclically processed to focus on the expression of childlike innocence and humorous emotions. The composer once wrote in his piano works collection that the lively Hani nursery rhyme is treated in a rather exaggerated way. This is a humorous song that expresses children's playfulness and amusement. The arpeggios in the middle section are imaginative, shaping the children's imaginative personality traits and fresh life interest. "Children's Play" has innovations in composition techniques such as tone series, rhythm, beat, and harmonic counterpoint. The rhythmic counterpoint and constant conversion of the music beats formed by the 3/4 beat of the fixed tone pattern and the 2/4 beat of the folk song, the canon of the major ninth degree and the extremely dissonant chords of a large number of non-thirds, and the strange sound of the four-fifth degree chords of different keys, all show that the composer has achieved a level of integration and ease of use from the overall design to the details.

The piano piece "Reverence" is a work specially created by composer Zhang Chao for the 2014 "CCTV Piano and Violin Competition". It is a piano piece dedicated to young people with encouragement and care. It won the first prize in the CCTV "Chinese Dream" theme piano and violin work collection activity. This piece is selected from Zhang Chao's piano solo collection "Music Diary". In the title of this "Music Diary", the author asked and answered himself: "Can you catch the rhythm of the wind? That's the heart flying." The composer does not stick to the traditional mode and tonality. In the color alternation of major and minor modes, he cleverly and flexibly integrates the national pentatonic mode to form a new comprehensive mode system. The music makes good use of the color modulation of the second or semitone relationship, and uses concise materials to achieve the best effect. This set of works is based on the Hani ethnic tunes and unique musical rhythms in Yunnan, and strives to express the fresh, reverie and progressive musical images with simple, bright and contemporary rhythms and melodies. The beautiful melody, ever-changing tonality, distinctive and inspiring rhythm

all reflect the composer's ingenious conception and skillful and unique piano composition techniques.

3、Game animation - "Five Beijing Nursery Rhymes" and "Toy Animation" Yao Henglu's piano suite "Five Beijing Nursery Rhymes" was created in 2005, inspired by the composer's happy childhood. He once said, "This is a very vague memory, vaguely visible in the haze, not a narration, nor a description, but a vaguely discernible outline composed of countless small fragments of childhood memories".

The composer selected Beijing nursery rhymes that are familiar to people for creation. Each one is short and concise, showing the innocent childishness and lively personality of children, and expressing the composer's memories of a happy and happy childhood. At the beginning of the first song "Drop the Handkerchief", the fourth and fifth intervals overlap to create a dreamy and hazy mood of memories. Then the disharmony brought by the seventh and second intervals adds interest to the melody. The melody lines of the nursery rhyme are clearly scattered in different phrases through composition techniques such as splitting and collage. The second song "Hand-clapping" extends and develops the rhythm of the recitation in the nursery rhyme, using the creation method of sound blocks. The specific pitch is vague, simulating the sound of clapping. The two theme materials of A and B are repeatedly varied, and the music is humorous and playful. The third song "Who will go with him" has a relatively complete and clear melody. The large number of triplets, quintuplets, and septuplets make the music undulating, stretched and broad. The fourth song "Water Buffalo" is the name of snails in Beijing folk language. The theme motive of the nursery rhyme is constantly unfolding, the polyphonic technique of changing imitation, the playing of parallel fourths to thicken the monophonic line, and the insertion of three full-tone intervals emphasize the dissonant sound effect, showing the naive demeanor of the children when they are having fun with the buffalo. The fifth song "Looking for Friends" presents a new look through four variations. The theme tune familiar to children runs through the whole song, and the accompaniment texture is mainly based on fast running, jumping, and counterpoint. The non-functional colorful harmony makes the simple folk nursery rhyme more fresh and vivid.

Zou Xiangping's children's piano suite "Toy Animation" contains five short songs with different interests. Four of them were selected into "21st Century Chinese Children's Piano Music" (Shanghai Music Publishing House 2001 edition and "Excellent Piano Works Anthology" and "Sequel" published in 2006), and the other "Tortoise and Hare Race" was published for the first time. The five pieces of music have their own characteristics in terms of harmony, mode, tonality and rhythm combination: the first piece, "Woof Woof Puppy", has the modeling of imitating small animals, describing the liveliness, cuteness and mischief of puppies. The music is composed of the A and B theme materials in a cycle. The A material imitates the barking of puppies and describes their smart and naughty character; the B material shows the docility of puppies and the cute image of surrounding their owners. The second piece, "Little Bear Bell", is full of romantic dream-like colors and fantasy. The music is composed of a rhythm pattern of two beats and four beats swinging evenly from beginning to end. The 16th bar suddenly breaks into three beats, which means interruption. The material of the A section is mainly syncopated, and the material of the B section is very short, only 4 bars,imitating the effect of the bell sound, which has the contrast effect of breaking the uniform rhythm. The third piece, "Red Dancing Shoes", shows the image of a little dancer who keeps spinning. At the start of the dance steps and in the first and second sections, the sound flow

rotates around the changing interval axis, sometimes interlacing and overlapping. The fourth piece, "The Tortoise and the Hare Race", tells a well-known fable. The stubborn bass of the left hand represents the crawling of the tortoise, while the high notes of the right hand represent the jumping of the rabbit. However, due to the pride of the rabbit and its pause, it is finally defeated by the persistent tortoise. The fifth piece, "In the Forest", is full of freshness and elegance, making the audience feel as if they are in the forest with birdsong, flowers, mushrooms and lush trees... The whole piece uses modern composition techniques, with frequent rhythm changes, diverse harmonic textures, and novel and delicate sound colors.

4、Free Dislocation - "Outside the Window" and "My Little Brother's Painting" Composer Gao Ping's "Outside the Window" is a collection of four piano pieces composed in April 2011 for Beijing piano student Zhang Siying. The titles of each piece are: I. On the Road, II. Chorus of Fireflies, III. Clouds, IV. Rubber Rope Skipping. The composer uses a variety of creative techniques such as atonality, free beats, and rhythm deformation to depict the piano-playing teenager's desire and beautiful imagination for life outside the window. The composer said: "In my childhood memories, interesting things always seem to happen outside the window. Especially in those helpless moments when I have to do homework and practice piano, my mind is more likely to fly out of the window. This feeling does not seem to change with growing up. Outside the window always means fantasy, liberation and freedom. I would like to dedicate this work to all those who have not lost their innocence".

The first piece, "On the Road", consists of a section and several variations, which is a variation and repetition of the same theme. The use of syncopated rhythm of the theme makes the music full of lively fun. The two voices move alternately, with the color of polyphonic music. The change of beats and accents is like the figure of children walking and stopping under the flickering street lights, which increases the internal tension of the music. The second piece, "Chorus of Fireflies", is the alternation of two materials. Material one is a fast and light atonal leaping figure; Material two is presented by a cantabile, columnar chord texture, and the melody is fragmented and alternated between the E palace system and the C palace system. The third piece, "Cloud", has all dotted bar lines in the score, which can also be seen as the alternation of two basic materials, with other voices inserted occasionally, and different textures are used in a variable manner to match the above two materials, depicting the floating and unpredictable state of the clouds outside the window. The fourth piece, "Jumping Rubber Band", vividly shows the light body and cheerful mood of children when jumping rubber band, and is the fastest one among the four works. The music gives people a strong sense of jumping through means such as the interlacing of 5/8 beat rhythm and the collision of minor second semitones. The pitch of the 54th bar gradually rises, and the use of distinct accent dislocation pushes the whole piece to a climax. The whole work is the composer's recollection of his childhood piano practice life. The four pieces contained in it are different in structure, tonality, texture, and rhythm. The musical image is vivid and full of innocence and fantasy, reflecting the novel and changeable creative style of contemporary Chinese piano works.

Composer Wang Lisan's piano suite "Little Brother's Painting" was created in 1999 and contains 3 pieces. In the first piece "Tenacious Little Flower", the low part of the music continues to play the "la-sol-mi" three-tone group repeatedly (with a short local change of pitch in the middle), causing three eighth notes to circulate continuously within the four-beat beat framework, forming an interesting structural dislocation. In addition, the pitch change of the accompaniment is not synchronized with the tonality change of the melody, and some fragments with dual-tonality meanings appear in the music, expressing a vibrant emotion. The

second piece is "Big-headed Doll Dance". The original music score of this piece has a paragraph of text attached: "Please guess who is dressed up as a big-headed doll? Ah, it turns out to be – uncle, aunt, father, mother. When you dance, you are as happy as a doll." The composer seems to be painting with music, vividly and intuitively expressing the image of the big-headed doll. The musical expression is serious, playful and cute, and very visual. This piece of music incorporates folk opera elements, and the minor second ornamentation has a strong opera flavor. The musical material is simple, with only one phrase that is constantly changing and changing the tune, and is played alternately by the left and right hands, creating a swaying, top-heavy dance of the big-headed doll. The third piece, "Under the Traffic Light", has the main key of C. As the music unfolds, the tonality changes with the reflection and displacement of the material. Except for the main key being clearly emphasized at the beginning and the end, the tonality of other parts only appears temporarily during the flow of the music. Therefore, this movement does not have a fixed "key".

"Childlike innocence" runs through Wang Lisan's creations all the time, and this feature becomes more obvious when the composer enters his later years. It is precisely this kind of optimistic and simple mentality that allows Wang Lisan to maintain his passion for music and love for life after experiencing all kinds of ups and downs.

5、Fugue Variations - "Small Overture and Fugue" and "Shifting Palace Variations" Ding Shande's "Four Small Overtures and Fugues", Op. 29, was written in 1988 for the "First National Polyphonic Seminar". The work is written in the title polyphonic genre, breaking through the pure linear thinking style of Bach's polyphonic in the European Baroque period. The four pieces are short, with the longest being 41 bars and the shortest being 19 bars. Their titles are respectively named "Thinking, Joy", "Sorrow, Joy", "Jumping, Chasing" and "Excitement, Dancing". The style is fresh, distinctive and artistically expressive. The whole group of works focuses on depicting the rich inner world of children and their vivid artistic images.

Ding Shande's works are good at using the combination of characteristic intervals, which contains the charm of national music. He combines the three-tone series containing "minor third" with continuous fourth (or fifth) intervals. For example, the theme of the first fugue "Joy" is composed of four-degree continuous sound patterns and their imitations, and the three-tone series plays a polishing role in it. The theme of the second fugue "Joy" is formed in a melody skeleton of continuous fifths. The themes of the third and fourth fugues can all see the characteristics of this interval combination. Ding Shande mostly uses the twelve-tone series commonly seen in modern music in horizontal melodic thinking, but when developing vertically (modulation, counterpoint, etc.), he inserts three-tone series and continuous fourth and fifth intervals throughout the whole piece, intentionally forming pentatonic tones, highlighting the national style, and reflecting the unity of the composer's modern melody and national style through rich musical internal structure and colorful modulation thinking.

Ding Shande's "Four Preludes and Fugues" uses four different speeds: slow, andante, lively, and vigorous, making the music more and more active. Assisted by the continuous development and change of the internal texture as a driving force, it focuses on line variation thinking, forms different levels between the parts, and plays a role in supplementing, polishing, and setting off the main melody, pushing the music to a climax.

Li Yinghai's "Palace Variations" was composed in 2000 and was commissioned by the Chinese Musicians Association in Shanghai for the "21st Century Chinese Children's Piano Music Collection and Selection Activity". The form of the piece is a variation. In addition to changing the musical character, each variation also changes the theme's gong tone, that is, D, into zhi, shang, yu, and jiao, as the title says, and finally changes back to gong in the third bar of the coda. Throughout the variation process, D is always the main tone. In other words, the modes of the theme plus four variations and the coda are: D palace, D zhi, D shang, D yu, D jiao, and D palace, using mode changes to create clear and diverse musical images.

6、Longing for the future - "Sonata" and "New Century Youth Piano Suite" Chu Wanghua's "Sonata - Dedicated to Today's Children, Tomorrow's Pillars", written in 1999, is his last piano solo piece in the 20th century. It is also a gift to Chinese children to welcome the arrival of the new century. This musical work is full of youth and sunshine, expressing the happiness of childhood and the longing for a better life.

The first movement is a traditional sonata form, with a fresh and smooth theme, and the sub-theme appears in the subordinate key, with a strong lyrical style. The exposition omits the connection and ending; the development section develops with the theme material, and the music is more dynamic and imaginative; the last ending section in the recapitulation ends in a vibrant atmosphere. The second movement expresses the ideals and dreams of children for the future. The third movement is a rondo, and the main part is a dance music with alternating five-beat and three-beat rhythms, full of power and rhythm. The melody of the first interlude has the style of southwestern ethnic minorities, the contrast between F sharp minor and F sharp major, and the color contrast of different scenes; the mood of the second interlude is more enthusiastic, the tonality is constantly changing, the rhythm is stronger, and the whole song ends in a joyful atmosphere.

Du Mingxin's "New Century Youth Piano Suite", composed in 2000, consists of four short pieces: "Happy Allegro", "Song of Longing", "Waltz" and "New Century Youth March". The music vividly depicts the vigorous spirit of the new century children, and the music is full of longing and yearning for a better life. Du Mingxin once said: "At that time, the happiness and beautiful future that I longed for in my young heart were really out of reach. Time flies, and more than half a century of ups and downs has passed by in a hurry. Now, every weekend when I drive on the Beijing-Changsha Expressway and see the setting sun, I can't help but have many fantasies: the sunset is infinitely beautiful, but it is near dusk... The future of the motherland belongs to the young generation, let me wish you all the best!"

Composer Du Mingxin was over 70 years old when he composed this suite, but he still had a sincere heart, using simple, fresh and natural musical language, smooth and relaxed musical melody to express his love and heartfelt blessings for the young people of the new century. Professor Huang Feili, a famous conductor in my country, wrote in the "Preface" of "Selected Piano Works of Du Mingxin": Mr. Du is indeed a versatile composer. He plays the piano very well; the theme tunes he composed are smooth and pleasant; his harmonies and instruments are colorful and expressive; he has his own unique style in terms of national style. His works are rigorous in structure but not clichéd, inheriting and developing traditions.

Discussion

As a cultural carrier, music naturally has social functions such as shaping cultural symbols, constructing cultural images, and spreading cultural concepts. Since the birth of piano, an imported art form, in China, piano music works naturally contain Chinese aesthetic consciousness, show national cultural character, express Chinese people's way of thinking, values and aesthetic tastes, and are a unique component of contemporary Chinese culture. This article briefly analyzes the artistic characteristics of 12 piano pieces created by three generations of composers in the piano collection "Childhood Pursuing Dreams", namely old (Ding Shande, Zhu Jian'er, Wang Zhenya, Li Yinghai, Du Mingxin, Wang Lisan, Chu Wanghua), middle (Yao Henglu, Zou Xiangping, Chen Yi), and young (Zhang Chao, Gao Ping), so that we can see that contemporary Chinese piano music creation, in terms of the selection of themes, the pursuit of artistic conception and the use of techniques, has demonstrated a multi-faceted, multi-directional and diverse exploration of music that integrates the nation and the world. Based on the content of the music, the composers flexibly and freely integrate Chinese traditional cultural elements with Western art forms and modern music language, showing the composers' profound cultural heritage and skilled technical skills. They use the piano art form originated from the West, follow personal style characteristics and creative concepts, highlight the cultural characteristics and artistic tastes of the Chinese nation, and carefully refine children's music materials from the life scenes and psychological cognition familiar to children, and create excellent piano works that are in line with children's interests, psychological characteristics and popular.

This children's piano music collection is a window for the concentrated display of the outstanding achievements of contemporary Chinese piano music since the reform and opening up, from which people can be inspired by art and ideas.

First of all, the expressive elements of traditional Chinese music have become the main body of the musical language of contemporary piano works. For example, Chen Yi's "Henan Tune", Wang Zhenya's "Eight-board Introduction", Zhu Jian'er's "Childhood Fun", Yao Henglu's "Five Beijing Nursery Rhymes", Zhang Chao's "Fantasy", etc., all clearly quote the tones of opera music, folk music and folk songs. Regarding the issue of the nationality of musical works, which is often discussed in academia, composer Chen Yi once said: "National things should be a kind of long-term cultural accumulation, which is the composer's conscious accumulation from the heart to the work and music. Here, nationality is blood, language, and culture. It is a conscious or unconscious integration in music, which cannot be deliberately created. And this kind of conscious accumulation and externalization requires not only continuous learning, but also the tempering of creation, accumulation of experience and testing in practice." Composer Zhang Chao also said: "My creations not only absorb Western modern techniques, but also attach importance to Western traditional techniques, and do not miss the absorption of local music culture. In short, no matter what style I use aesthetic techniques to create, I follow the creative concept of transforming the West into China, transforming China into myself, and transforming myself into the public. This is also a summary of my own creative fermentation process. That is, transforming Western composition technology theory into Chinese-style creation, and then classifying the rich musical nutrients of China's multi-ethnic groups as my own personal language, and finally striving to surpass myself and make my voice resonate with the public. These three fermentation processes are both sequential and simultaneous." In the new historical and cultural environment, the three generations of

composers have experienced a profound baptism from composition concepts to creative techniques. In their creative process, they pay more and more attention to the traditional culture of their own nation, and pay more attention to the use of "Chinese elements" in their creative practice.

Secondly, under the guidance of the clear development concept and artistic pursuit of Chinese piano music, composers adhere to the creative path of combining the times with national characteristics, pay attention to the real life of society, create a musical image that reflects the times, and actively promote the new development process of contemporary Chinese piano music. In their works, they introduce new artistic concepts and cutting-edge artistic expression techniques to the audience through vivid piano music, and thus influence the development and progress of social culture. For example, Wang Lisan's "Little Brother's Painting", Yao Henglu's "Beijing Nursery Rhymes", Zou Xiangping's "Toy Animation" and other music, all use new piano vocabulary. In this regard, composer Wang Lisan believes: "People must seek a way forward between the two poles of respecting tradition and breaking through tradition. In different historical periods, sometimes the two poles are balanced, sometimes there is more respect than breakthrough, and sometimes there is more breakthrough than respect... Today, art all over the world is entering an era of diversity, and music is no exception. In this era of diversity, we Chinese modern composers should be unique in our combination of nationality and modernity, go out into the world and shine." Composer Yao Henglu also said: "The history of music creation is a continuous and coherent history of development. Only by viewing the continuity of creative styles in different historical periods can we solve the connection between the inheritance and development of many techniques and styles, and can it be more conducive to the historical process of a nation's music creation. ... We must scientifically explore the development path of music creation from the three aspects of concept, method and practice, and reshape the innovative spirit of art. The aesthetics of music is the link between composers and listeners. No matter what techniques you use, the audience values the results they hear. ... Don't be proud of a single technical creative idea, because it is only the basic principle of music creation (for example, a simple sequence, a simple tonal work); instead, strive to achieve a variety of creative factors (for example, guided by humanities, technology, and history) and a fusion of multiple techniques". Musical works live in the social and cultural environment. The creative activities of musicians are not only a feedback to social and cultural life, but also a promotion to the improvement of people's cultural quality, which helps to promote the progress, change and development of Social Culture。

Chinese children's piano music creation provides children with a growth space full of life dreams and creativity. With its unique artistic charm, piano music not only inspires children's interest in music perception, but also continues the cultural genes of the Chinese nation. Composers use creative musical language to artistically reproduce children's life and game scenes, and express what children think, feel, and understand, which has a subtle inheritance and cultivation significance for cultivating children's pure nature and sound personality.

On May 31, 2023, Chinese President Xi Jinping emphasized during his inspection of Beijing Yuying School: "The fundamental task of education is to cultivate morality and cultivate socialist builders and successors with all-round development of morality, intelligence, physical fitness, aesthetics, and labor. Students' ideals, beliefs, moral qualities, knowledge, struggle spirit, physical and mental qualities, etc., all cannot be separated from cultivation." Under the influence of the national aesthetic education environment, batches of excellent

children's piano music works are used to infiltrate the soul, guide children to pay more attention to society, care for others, convey beauty and love in their hearts, and grow into useful talents with aesthetic literacy and innovation ability in society. This is also the original intention of the People's Music Publishing House to publish the piano collection "Children's Heart Chasing Dreams".

References

Wang Lisan (1986). New Waves and Old Roots. *Chinese Musicology*. 3, 28-33, 41.

Yao Henglu (2011). Composers of Our Time. *Fujian Arts*. 1, 32-33.

Yao Yaping (2018). Looking Back at 40 Years of “New Wave Music”. *Journal of the Central Conservatory of Music*. 4, 5.

Zhang Chao (2023). Transforming the West into China, Transforming China into Oneself, Transforming Oneself into the Public. *Music Weekly.* 4. 25.

Chu Wanghua (1999). *Selected Piano Works of Chu Wanghua*. Beijing: People’s Music Publishing House. 167.

Du Yongshou, Yang Yanyi and Zhou Qin (2022). *A Century-long History of Textbooks in China - Music Volume.* Beijing: People's Education Press.

Zhou Qin (2022). *A Collection of Chinese Piano Works since the Reform and Opening-up - Colorful Ensemble.* Beijing: People's Music Publishing House.

Zhou Qin (2023). *A Collection of Chinese Piano Works since the Reform and Opening-up - Childlike Dreams*. Beijing: People's Music Publishing House.

Zhou Qin and Li Xin (2023). *A Collection of Chinese Piano Works since the Reform and Opening-up - The Essence of the Country*. Beijing: People's Music Publishing House.

Zhou Qin and Zhang Yiming (2023). *A Collection of Chinese Piano Works since the Reform and Opening-up - Humanistic Feelings*. Beijing: People's Music Publishing House.

Blom, Eric. (1980). *Bitonality, The New Grove Dictionary of Music and Musicians, 20 Vols., Stanley Sadie,* ed., London, England: Macmillan Publisher Limited.

Wen-chung, Chou (1973). *To Create a New Chinese Music Idiom*. New York, America: New York Time, Sept.9. (New York Times, September 9, 1973)

The Improving Management and Marketing in Contemporary Art Market System in Liaoning Province

Wang Teng,
Kosoom Saichai and Suchat Thaothong
Bangkok Thonburi University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: wang6228768@163.com

****

Abstract

This study aims to explore the management and marketing status of the contemporary art market in Liaoning Province. Identify existing issues and provide improvement suggestions. The research adopts a combination of literature review, questionnaire survey, and in-depth interviews. The system analyzed the viewpoints and experiences of market participants. Firstly, the literature review provides a theoretical foundation for the research, involving market management theory, marketing theory, and art market theory. Secondly, quantitative data will be collected through questionnaire surveys to describe the current situation of market management, marketing strategies, information transparency, and conduct relevant analysis. Finally, in-depth interviews were conducted to understand the needs and suggestions of different roles such as market managers, artists, and gallery managers. Based on this, research has proposed improvement measures such as improving regulations and policies, strengthening market supervision, innovating marketing strategies, and enhancing cultural promotion. This study provides scientific basis and practical suggestions for the healthy development of the contemporary art market in Liaoning Province. It is of great significance to improve market management and marketing level.

Keywords: The Improving Management; Marketing Contemporary; Art Market System; Liaoning Province

Introduction

Liaoning Province is an important province in Northeast China. Having rich historical and cultural heritage as well as artistic resources. At the same time, it also faces the challenge of transformational development. In recent years, with the rise of the cultural industry and the gradual opening of the cultural market. The contemporary art market in Liaoning Province has shown a thriving development trend. But at the same time, it also exposes a series of management and marketing issues and challenges. Liaoning Province is influenced by factors such as national policy support and industrial transformation. The cultural and artistic market in Liaoning Province is thriving. This has laid a solid practical foundation for the research of art market management theory and the development of marketing strategies. Among them, the art market has received special attention for drawing on the theoretical system of modern management. Becoming a focus of research in art market management. This provides a basis for the policy-making and management practices of the art market in Liaoning Province.（WangYiGang，2014）

* Received: August 16 2024; Revised: August 29 2024; Accepted: August 30 2024

(LuYuJuan, 2018) For the art market. Scientific and rational strategic management is the key to achieving its market management and marketing goals. The scientific implementation of strategic management often relies on precise grasp of market information during the market segmentation process. However, so far, the research on the management theory of Liaoning art market has not truly begun. Most scholars often directly adopt traditional market management theories. Not considering the difference between the art market and the general market. Recognizing the uniqueness of the art market is the foundation for conducting art marketing management. The goal is that consumer behavior in the market is the starting point for achieving sustainable development in the art market. Market research on how to achieve sustainable management models in the art market in Liaoning region. Analyze the factors that affect marketing strategies. Furthermore, establish a standard system for the management and marketing of contemporary art market in Liaoning region.

Firstly, the scale of the contemporary art market in Liaoning Province is relatively small. Mainly engaged in painting, sculpture, and public art creation. The daily exhibition schedule and periodicity are relatively short. The market operation is not mature enough and lacks unified market rules and standards. Causing market disorder and unstable trading environment., This has constrained the healthy development of the market.

Secondly, contemporary artworks in Liaoning Province have relatively low popularity and influence both domestically and internationally, lacking brand effect and market competitiveness. Difficult to compete with art markets in other regions. Furthermore, due to the lack of specialized management and marketing methods. Many art institutions and practitioners face many difficulties in market operation, such as insufficient curatorial ability, outdated marketing methods, and insufficient market promotion.

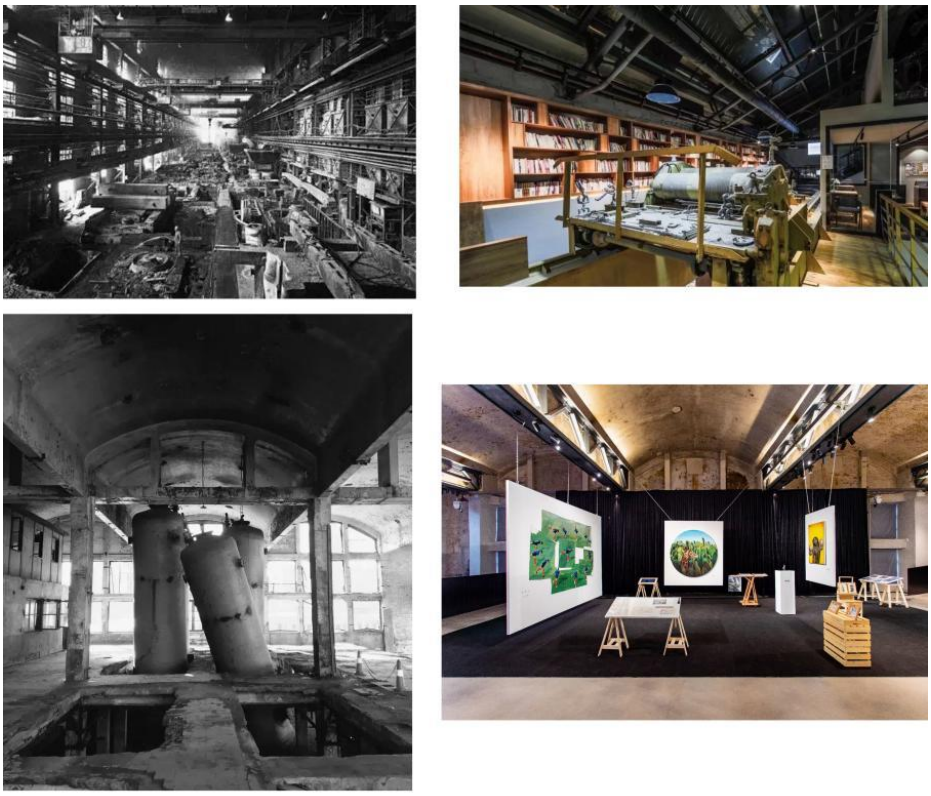
Finally, in this context. Conduct in-depth research on improving management and marketing issues in the contemporary art market in Liaoning Province. To promote the transformation and upgrading of the cultural industry in Liaoning Province. Promoting the prosperity and development of cultural and artistic undertakings is of great significance. Proposing practical and feasible management and marketing strategies can help regulate market order. Enhance the brand image and market competitiveness of artworks. Promote the healthy and stable development of the art market. Therefore, in-depth research should be conducted on the management and marketing of the contemporary art market in Liaoning Province. It has important theoretical and practical significance.

The Significance of Contemporary Art Market in Liaoning Province

The contemporary art market in Liaoning Province is currently in its early stages. The contemporary art market in Liaoning Province has its own unique characteristics, despite the former glory of the ancient art market with a long and profound history. However, due to a period of time when Liaoning Province mainly relied on heavy industry development, the development of art and culture was relatively weak. At that time, China mainly relied on the export of heavy industry capacity from Liaoning to improve the country's economic transformation. Completely rejecting the "commodification" of artworks in terms of art and culture. Therefore, when the Chinese art market encountered the opportunity of reform and opening up, the contemporary art market in Liaoning Province quietly followed behind its

development. On the one hand, it is in a "low starting point state" that is disconnected from history. It has no direct inheritance relationship with the traditional Chinese ancient art market. On the other hand, compared with the highly sound and perfect art market system in the West, there is a gap in mastering the laws of value, operating mechanisms, operational links, and competitive order. Liaoning began to form an art district at the end of 2007, mainly focused on painting and sculpture art creation. It mainly includes the Xiashen Art District, the 11th Academy Art District, and the "ART-7212" Art District. The common feature of these three art districts is that the main members of the art districts come from Lu Xun Academy of Fine Arts, either teachers or students. In short, they all have a deep connection with Lu Mei. The "123" Cultural and Creative Industry Park was established in 2009. This is the first officially recognized national level cultural and creative industry park in Northeast China, located in Liaoning Province. In the same year, the "053" art district emerged around Shenyang Jianzhu University. This art district focuses on art design and is the first "LOFT" style art district in Shenyang.（FengChao，2013）

(Shenyang Municipal Bureau of Culture and Tourism, 2020) The art district planned by the government in 2009 includes the "Hongmei" Cultural and Creative Industry Park, the "1905" Cultural and Creative Park in Tiexi, and the Creative Industry Base of the Foundry Museum. The total investment completed from 2012 to 2019 was nearly one billion yuan. The original buildings in the park are still arranged in a staggered and orderly manner. Showcasing the mottled industrial imprints of history. Bookstores, fashion shows, and art galleries have successively entered the modern cultural atmosphere. The park blends old industrial spaces with modern architectural language, incorporating various cultural consumption formats such as creative design, fashionable catering, art exhibitions, music creation incubation, creative markets, and night economy. Becoming a benchmark for the upgrading and transformation of Liaoning Tiexi Old Industrial Park into a modern international cultural and creative park, and a popular destination for trendy culture among citizens.

Picture 1: An art museum transformed from a heavy industry factory

The Development of Contemporary Art Market in Liaoning Province

The development of the contemporary art market in Liaoning Province is based on the concept of constructing a development mechanism with sustainable strategic goals. Promote the sustainable development strategy of the contemporary art market in Liaoning Province based on its geographical, political, economic, social, and technological environment. The current development is mainly focused on management and marketing. The universality of theoretical support for the development of contemporary art market in Liaoning Province. Due to the lack of sustainable development models with market diversity. The economic benefits of the contemporary art market in Liaoning Province have gradually and slowly increased with regional development. To enhance the long-term strategic goals of the contemporary art market in Liaoning Province by improving the management of sustainable development.

Research and formulate the theory of art market in Liaoning Province, as follows:;

1. Supply and Demand Theory in the Art Market

Artworks and the art market are interdependent and interact with each other, and there is no market without artworks. There is no art without a market. In a perfectly competitive market, the price of art is a true reflection of the supply and demand of art. The law of value spontaneously regulates the supply and demand relationship by acting on the deviation between price and value. When supply exceeds demand, prices fall; When demand exceeds supply, prices rise and eventually reach a balance between supply and demand.

2. The "Halo" Theory of the Art Market

As early as the first half of the 20th century, Benjamin proposed the theory of "halo". As an important feature of traditional art or original works, the "halo" is beyond the reach of any replication technology or ability.

3. Art Market Theory

The market is an organizational form or institutional arrangement that determines the price and quantity of goods traded, leading to the marketization of art. The trend in the market where art is traded through negotiation, bargaining, and other means between art creators and collectors.

4. Art Market Confidence Theory

Nobel laureate in economics Krugman believes that significant fluctuations in the stock market do not truly reflect institutions and activities. The true barometer that reflects the operation of the economy is the confidence of investors. Since 2012, the complex international economic situation has been filled with factors such as instability and uncertainty, leading to increased investment risks. Investors' confidence is easily influenced by the investment environment.

5. Art Pricing Theory

The price of art is the core issue in the art market. Because it is the focus of attention for almost all art creators, collectors, investors, operators, and critics. Every time a new art market event occurs, it affects the price of art through the birth of new "sky high prices".

Art Market Management and Art Marketing Theory in Liaoning Province

The core of art market management lies in consumers. Insight into the essential needs of art consumers is an important factor for art organizations in determining their own activity content, benefit goals, and management methods. Only by understanding the actual needs of consumers and mastering their consumption patterns. Only then can we target the target consumer group of art organizations. Effectively utilizing the limited resources of organizational structures to achieve economic benefits. At the same time, it enables the audience to obtain spiritual satisfaction from artistic consumption activities. Maximizing the cultural value of artistic products. The theory of art market segmentation can effectively assist art organizations in large markets with similar but different demands. Find the target group that can carry out effective management activities. This is crucial for the success of art market management and even art management. At the same time, it can provide guidance for art institutions to offer cultural products that meet the actual needs of the public.（DongZeKui，2020）

(DongFeng, 2010) logically distinguishes management behaviors in the fields of art projects, art markets, art organizations, etc. Form a complete process from start to finish. This process must be composed of many links. This process can be summarized from various art categories such as art exhibitions, music performances, and film and television production. It roughly includes art creativity and planning, art production and production, art fundraising and fundraising, art promotion and marketing, art evaluation and feedback, etc. The regulation of the art market: The art market generally consists of a primary market, a secondary market, and art fairs. The primary market includes galleries, art shops, art brokers, etc. The secondary market mainly refers to auction companies. At present, there is a large trading volume in the global art secondary market. Among them, auction houses account for nearly half of the

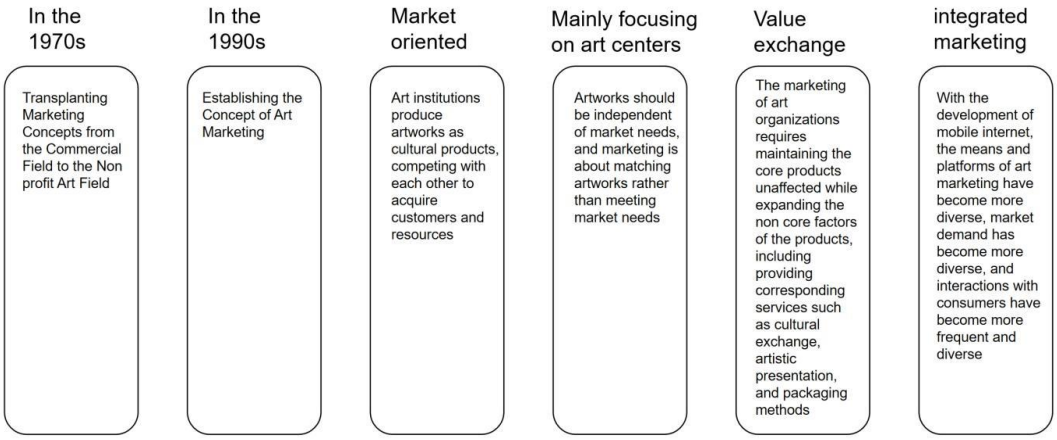
transaction volume. The art fair is a platform between the primary and secondary markets, and is a special and extremely important link in the art market.

Different from some Western countries. China has a long-standing centralized management system and operational model. The state and government have always been dominant management entities. In the current wave of reform. The art system and mechanism will undergo significant reforms and changes. But the state and government will continue to play a leading role. Based on China's national conditions. On the one hand, the management of the Chinese art market will continue to maintain its own characteristics. At the same time, we must strive to adapt to the requirements of the times under the conditions of a market economy. Make timely and proactive improvements. Regarding the management of social and industry organizations. China also has its own characteristics. Part of China is organized by social organizations. Such as the Federation of Literary and Art Circles and Writers' Associations, they themselves have quasi governmental characteristics. How to leverage the role of the Party and government as a bridge and link between cultural and artistic activities and their artists. This will be the focus of improving the management functions of such organizations; There are still a large number of cultural and artistic socialized organizations in China. It has a more loose and social characteristic, while also having the social function of uniting artists and carrying out extensive artistic innovation activities, fully exerting the effectiveness of such organizations under legal norms. Exercise certain functions of art market management. Becoming an important player in the management of the socialized art market. It has also entered the basic scope of theoretical research on art market management. （TianChuanLiu，2014）

Art marketing can generally be understood as two levels of meaning, one is the artistic transformation of marketing behavior, that is, the integration of artistic concepts into corporate marketing affairs. Another meaning is art marketing. Franco summarized the definition of art marketing as: "Adjusting the commercial variables of a product, such as price, distribution, and promotion, in order to connect the product with a sufficient number of consumers and implement constant goals consistent with cultural enterprise objectives, while also enabling artists' products to reach niche markets that may be interested in these products." Although art marketing and marketing are becoming increasingly closely integrated, we mainly discuss the second layer of meaning here. （Definitions of Marketing, American Marketing Association 2017）

The study of art marketing is not only instrumental. It also attempts to explain the reasons for the formation of cultural consumption. For example, explaining the preferences of different social classes for cultural consumption. However, unlike purely for-profit enterprises, even commercial healthcare, education, and art institutions involve the interests of the entire society. We cannot blindly pursue expanding consumption and pursuing economic benefits. At the same time, the operating logic of art institutions also has its own particularities, such as commercial galleries. The focus of its work is to hold free exhibitions for the public and maintain long-term relationships with customers. The target consumers of certain art industries are not clear and concentrated, and require more exploration and cultivation of audiences than other industries. （WangZiQi，2021）

In the era of mobile internet, constantly updated mobile phones, networks, and software are changing people's lives. It has also had a significant impact on marketing strategies. Kotler summarized marketing as the act of individuals and collectives creating and offering for sale. And a social and managerial process of freely exchanging products and values with others to obtain what they need and desire. Kotler decomposes the definition of marketing into the following concepts: needs, desires and needs, products, value, cost and satisfaction, exchange and transactions, relationships and networks, markets, marketers and their customers. In the rapidly changing Internet era, how do enterprises compete in the global market and how do successful enterprises respond to market changes? Kotler proposed a market-oriented strategic plan "to establish and maintain a feasible adaptive management process between organizational goals, skills, resources and its various changing market opportunities." (Philip, 2010)

Picture 2： Development Stages of Art Marketing Theory

The Construction and Promotion of Art Brands in Liaoning Province

The concept of brand originates from marketing studies.（Philip，1996）Philip Kotler believes that a brand is a name, logo, or design used to identify a seller's product and differentiate it from competitors' products.（Kevin，2009）Kevin Ryan Keller believes that a brand is a symbol that helps consumers distinguish a product or service from other competitors. Thus, a brand can be understood as a distinctive symbol with recognition.

There are three main ways to promote art brands:

The first is to promote through art exhibitions. Promoting art street products through art exhibitions is currently a common way. During art exhibitions, institutions such as art museums, galleries, etc. will use the audience to promote and advertise art derivatives. However, this promotion method also has some drawbacks. For example, the number of exhibitors is relatively fixed and cannot be promoted on a large scale; Due to limitations in venue and exhibition, the display style of art derivatives is relatively monotonous, and so on.a symbol that helps consumers distinguish a product or service from other competitors. Thus, a brand can be understood as a distinctive symbol with recognition.

The second is to promote through art stores. This method is mainly used to sell and promote art derivatives in major art supermarkets, expos, and art stores. There are many derivative stores like this in Liaoning. For example, Hongmei Art Park, 1905 Cultural and Creative Park, Lu Xun Academy of Fine Arts Cultural and Creative Store, K11 Art Museum

Art Gift Store, Shenyang Palace Museum, and so on. The biggest advantage of an art store is that it brings art closer to consumers, making art no longer unattainable. It has played a certain role in promoting art derivatives. But most art shops are limited by geographical location. Generally, it is only opened in first tier cities and areas with a strong artistic atmosphere. So the scope of promotion has been limited to a certain extent.

The third is to promote through online exhibitions and sales on the Internet. The development of the Internet has made the promotion of art derivatives more possible. Sellers can try using e-commerce platforms to expand their sales network. As of December 2016, the number of online shopping users in China reached 467 million, accounting for 63.8% of the total internet users, an increase of 12.9% from the end of 2015. Among them, the number of mobile online shopping users reached 441 million, accounting for 63.4% of mobile internet users, with an annual growth rate of 29.8%. As of June 2017, the number of internet users in China reached 751 million, with a total of 19.92 million new users added in six months, representing a growth rate of 2.7%. It is not difficult to see through the data. With the continuous development of Internet technology. People have become accustomed to and accepted Internet shopping and online payment. This has made online transactions, a new form of business, increasingly popular among people. The suppliers of art derivatives have also seized this opportunity to vigorously develop online promotion. （BaiYunXiang，2018）

Exhibition Hall Name	Exhibition content	Sales quantity	Number of Visitors
Hongmei Art Park	The 2022 Ice Breaking Art Program Exhibition - Gathering Core	9	64000
1905 Cultural and Creative Park	INTENTION ET NON-INTENTION II : concrétion	16	58000
The Art Museum of Lu Xun Academy of Fine Arts	2023 Shenyang China Europe Urban Cultural Exchange Exhibition	0	108000
K11 Art Museum	Lobster Creation Art Exhibition	33	170000
Liaoning Provincial Art Museum	The 2nd Liaoning Oil Painting Biennale National Famous Artists Exhibition	0	35000
Liaohe Art Museum	The 23rd Pingyao International Photography Exhibition	0	13000
Shenyang Art Museum	Modality - Exhibition of Young Artists in the 80s and 90s	12	52000

Picture 3： Statistical Chart of Major Art Museums in Liaoning Province

The difficulties and challenges faced by the sustainable development of contemporary art market in Liaoning Province

Since the 2008 financial crisis, the global art market has also suffered a heavy blow. At the same time, the survival conditions of the contemporary art market in Liaoning Province are also precarious. The development of the art market in Liaoning Province is facing various difficulties and challenges. There are significant difficulties in exploring and researching technologies and methods, content, and diversity in the sustainable development of the art market. At the current research stage. Provided the introduction and model of scientific methods, equipment improvement, advanced technological methods and concepts, and strategic management. It has formed a multi-level and multi-dimensional research development and promotion. In recent years, there have been many achievements in the research of the contemporary art market in Shenyang, Liaoning Province. But overall, their position in the development of art markets in China, such as Beijing, Shanghai, and Guangzhou, is not commensurate. The 2012-2013 Liaoning Art Development Report fills a gap in the process of literary and artistic development in Liaoning. An important step has been taken to consolidate "memory". On the day of the report's release, a theoretical seminar on "Realizing the Chinese Dream and Liaoning Literary and Art Innovation" was held simultaneously. More than 30 cultural and artistic figures from the province, including Li Chunxiao, Lin Jianyu, Hong Zhaohui, Jin Fang, Sun Hao, Zhao Huiping, Bai Wei, Fan Zheming, Yang Zhengcai, Yao Yongquan, and Gao Xiang, attended. And a series of topics were discussed in depth, including the current development trend, problems and challenges of Liaoning's literature and art, as well as the value and significance of the 2012-2013 Liaoning Art Development Report. Li Chunxiao stated that the 2012-2013 Liaoning Art Development Report guides artistic production. Thus promoting the healthy development of the art industry. An objective evaluation was conducted on the comprehensive strength and status of Liaoning's literature and art in the current national context; A comparative analysis was conducted on the overall situation of Liaoning literature and art between the past two years and the previous period; Focused on the development of Liaoning's main melody literature and art in the past two years; Showcased the significant innovative achievements of Liaoning's literature and art in terms of genre, theme, form, means, concepts, content, and schools; Analyzed the important phenomena and major trends in Liaoning's literature and art; Recommended and commented on literary and artistic works with significant value and influence; Introduced important works of representative writers and artists from various categories; Sorted out and summarized the creative situation and achievements among grassroots people. Of particular note is that the 2012-2013 Liaoning Art Development Report has sorted out, analyzed, and commented on the key issues that have emerged in the creative production, dissemination and promotion, talent cultivation, and theoretical development of Liaoning literature and art over the past two years; Provide hints and comments on the emergence of early signs and tendencies in the literary and artistic circles of Liaoning. We have estimated and predicted the future direction and trend, and put forward some specific suggestions to promote literary and artistic work, guide creative production, and lead public appreciation. It can be seen from this. Its content has the characteristics of comprehensiveness, objectivity, theoretical and scientific nature, demonstrating a high level of cultural consciousness and confidence in the literary and artistic circles of Liaoning. (Liaoning Daily, 2014)

Conclusion

A detailed background introduction and analysis were conducted on the management and marketing issues in the contemporary art market in Liaoning Province. By sorting out the market size, participant situation, current market operation status, and existing problems and challenges, we can clearly see that the contemporary art market in Liaoning Province faces many challenges in its development process, and there are a series of problems in management and marketing. The relatively small market size, low visibility, and lack of professional management methods have constrained the healthy development of the market.

However, as pointed out in this chapter. Although facing challenges, the contemporary art market in Liaoning Province also holds enormous potential and opportunities for development. Through scientific and rational management and marketing strategies. We are expected to regulate market order, enhance the brand image and market competitiveness of artworks. Promote the healthy and stable development of the art market. At the same time. The prosperous development of the art market will also promote the transformation and upgrading of the local cultural industry. Promote sustainable development of the economy and society.

References

Wang Yigang (2014). *About "Half the Sky - The Intersection of Social Practice Art" ,* (04), 30-33.

Wang Ziqi (2021). Concept Generation and Category Expansion. *Art Management (Chinese and English),* (03), 5-11.

Dong Zekui (2020.) *Research on Art Market Segmentation Based on Consumer Behavior, Hainan University,* DOI: 10.27073/d.cnki.ghadu.2020.000018.

Philip Kotler (2017). *Allen R. Andreassen*. Non profit Marketing. Management Observation , (36), 151.

Bai Yunxiang(2018). *Research on the Development and Promotion of Art Derivatives*. Hubei University of Technology.

Lu Yujuan (2018). *Research on the Construction of Art Management Discipline System* . China Academy of Arts.

Tian Chuanliu (2014). Classification of Art Management under Contemporary Chinese Market Economy Conditions. *Art Hundred,* 30 (03), 21-26.

Feng Chao (2013). *Research on the Sustainable Development Path of Shenyang Art District* , Lu Xun Academy of Fine Arts.

Zhang Xingju (2010). *On the Evolution of Strategic Management Theory,* Shandong University.

Kotler P ,Pfoertsch W ,Sponholz U .H2H Marketing. Springer, Cham: DOI:10.1007/978-3-030-59531-9.

Dong Feng (2010). *Interpretation of Art Management Art Exploration*, 24 (06), 61.

The Choice of Litigation Forms for Most Torts

Hui Zhi and Hsieh, Ming-Hsun
Krirk University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: 13911153132@163.com

****

Abstract

The choice of litigation form for majority infringement has generated a lot of controversy. The choice of litigation form is not only related to the compensation of the interests of the injured party, but also to how the responsibility is distributed among the infringers. Therefore, the types of joint litigation should be analyzed, and the litigation forms of various joint infringements should be defined in accordance with the "litigation subject theory" and the "unified determination of judgment standard theory" in order to achieve good litigation results. This study concludes that introducing a quasi-necessary joint litigation system can effectively balance the tension between the timeliness and adequacy of the parties' rights protection and the unity and fairness of the final judgment results. This approach guarantees the parties' right to choose whom to sue, helps them realize their rights quickly and fully, and ensures that the final allocation and assumption of tort liability align with the facts and the common values of fairness and justice.

Keywords: Infringement by Multiple Persons; Joint Litigation; Subject Matter of Litigation; Unified Judgment

Introduction

Litigation is a traditional and classic way for humans to realize their demands. It is the bottom line for protecting the rights of the parties. For the system of majority tort and liability, the real realization of the substantive rights protection design in individuals depends on the design of procedural law, that is, the judicial protection system. With the development of the modern judicial system, the design of the judicial system not only saves judicial resources, but also guarantees the realization of the rights of the parties and the fairness and rationality of the judgment from the procedural point of view.

Discussions on the form of majority tort litigation mostly stem from the "conflict" in the application of rules between Article 13 of the original Tort Liability Law and Article 5 of the Supreme People's Court's "Interpretation on Several Issues Concerning the Application of Law in Personal Injury Compensation Cases" of the same period (Lupe, 2017). Although the Tort Liability Law has been incorporated into the Civil Code, and the Supreme People's Court also revised the "Interpretation on Several Issues Concerning the Application of Law in Personal Injury Compensation Cases" in 2022, there has been no substantial revision to the relevant provisions that cause "conflicts" in application, and related issues still exist. Specifically, regarding the procedural law issue of joint liability, according to Article 178 of the Civil Code, the right holder has the right to request some or all of the responsible persons to bear liability, that is, in the judicial process, who the defendant tortfeasor is and how many people they are composed of is decided by the creditor. However, according to Article 2 of the "Interpretation on Several Issues Concerning the Application of Law in Personal Injury

* Received: June 11, 2024; Revised: June 19, 2024; Accepted: June 21, 2024

Compensation Cases" (2022 Amendment), if the compensation right holder sues some of the joint tortfeasors, the people's court shall add other joint tortfeasors as joint defendants. Scholars believe that there is a conflict between the above laws and judicial interpretations, that is, according to the judicial interpretation, it is a joint lawsuit and according to Article 55 of the Civil Procedure Law (2023 Amendment), it cannot be identified as an ordinary joint lawsuit (because it does not meet the conditions of the parties' consent), so it should be a necessary joint lawsuit, but at the same time it is difficult to meet its necessary litigation constituent conditions of "the same subject matter of the lawsuit", thus falling into a dilemma. This dilemma is abstracted from the judicial practice, that is, whether the compensation claimant has the right to decide the scope of suing the majority of infringers, and whether the court has the authority to add joint defendants? Related issues include whether the effect of a certain judgment extends to other infringers who are not co-defendants. Scholars believe that the key to solving this problem lies in studying the joint litigation form of majority infringement.

Starting from the domestic and foreign research on the selection of the form of majority infringement litigation, this article analyzes the joint litigation form and the current theoretical judgment criteria of "the subject matter of the lawsuit" and "the necessity of determining the judgment in a unified manner", and combines my country's practice to determine the selection and construction of the form of majority infringement litigation.

Content

1、Research on the forms of infringement litigation by the majority 1.1 Research in China The majority tort system is centered on the allocation of responsibilities, and the responsibility-bearing system itself is closely related to the litigation system. The allocation of responsibilities among the majority means that when rights are realized through litigation, there will be multiple parties, so the relationship between majority tort and joint litigation has also attracted much attention from scholars.

Lan Renxun (2011) studied the Chinese necessary joint litigation system from the perspective of substantive law, taking majority tort litigation as the research object, and believed that in majority tort litigation, whether the majority of defendants bear joint liability or proportionate liability, the litigation subject of the dispute between the plaintiff and the defendant is unique, and each tortfeasor is an inherently necessary joint litigant. It is unscientific to divide necessary joint litigation into "joint rights and obligations" and "joint causes". my country's Civil Procedure Law does not exclude similar necessary joint litigation.

Lupe (2017) studied the types of joint litigation in multi-party tort disputes and believed that Article 52 of the original Civil Procedure Law was based on the relationship between the parties and the subject matter of the litigation, and used "the same or the same type of subject matter of the litigation" as the standard for distinguishing necessary joint litigation from ordinary joint litigation. However, in judicial practice, judges judge the "division" and "integration" of multi-party tort disputes based on "the ascertainment of the basic facts of the case". The content scope of "subject matter of litigation" can be controlled by the floating element of "case facts". Therefore, starting from the definition of the meaning of "case facts" as "the overall life process involved in the request", determining the extension scope of "the same case facts" under different types of majority tort disputes based on "whether the substantive liability relationship is holistic" is undoubtedly a more feasible standard for distinguishing the types of joint litigation.

Shao Luhan (2018) discussed the forms of majority tort litigation, and Ding Mengmeng (2018) separately studied the litigation procedures for supplementary liability. Yuan Lin (2021) studied the litigation structure and procedural rules of majority debts, and believed that the "Civil Code" stipulates the substantive effect of majority debts, which requires a civil joint litigation system to respond.

1.2 Foreign research Tettey (2016) studied the relevant system of multi-party disputes by taking multi-party tort as an example. He believed that several joint tortfeasors would pay more than their fair share of the plaintiff's losses if they were to satisfy the plaintiff's full damages under insolvent liability. The apportionment method attempts to remedy this injustice by apportionment and compensation from other competing tortfeasors. However, the unsatisfactory wording of the apportionment method does not clearly indicate who is entitled to apportionment and who can make such a claim. In practice, this may lead to unfairness to the tortfeasor. This article explores some issues of joint liability of joint tortfeasors and proposes three main aspects of reform to ensure that joint tortfeasors bear fair liability for the same damage.

Falasco (2003) studied the system of multi-party tort litigation in Arkansas, USA, in the form of examples; Fawcwtt (2008) studied the relevant applications and rules of multi-party tort litigation in private international law.

2、Joint litigation forms When the number of plaintiffs or defendants is the majority, the issue of joint litigation may be involved. The birth of the joint litigation system is accompanied by two levels of appeals. One is to pursue the simplification of litigation procedures to save the time and money of the parties, and the other is to avoid the judicial organs/adjudicative institutions from making contradictory judgments on the same incident.

The joint litigation system originated in Germany, a representative country of continental law. Since the middle of the common law era, two basic joint litigation forms have gradually formed: necessary joint litigation and ordinary joint litigation. These two litigation forms are distinguished by the same or the same type of litigation subject (Zhang Weiping, 2023). This classification and standard has been adopted by many continental law countries. According to the provisions of my country's "Civil Procedure Law", joint litigation is classified according to the relationship between the joint litigants and the litigation subject, and is divided into common litigation subject and the same type of litigation subject. That is, if the subjects of the litigation between the participants in the joint litigation are the same, it is theoretically called "necessary joint litigation". If the subjects of the litigation between the participants in the joint litigation are different but of the same type, it is theoretically called "ordinary joint litigation".

In the theory of Japanese civil procedure law, necessary joint litigation is further divided into "inherently necessary joint litigation" and "quasi-necessary joint litigation". The so-called inherently necessary joint litigation means that the relevant parties must sue or respond together, while quasi-necessary joint litigation sets up a buffer zone or a step between necessary joint litigation and ordinary joint litigation, so that the litigation relationship in the intermediate state can have appropriate applicable rules.

3、Judgment criteria for the selection of the form of infringement litigation by the majority The necessary joint litigation, quasi-necessary joint litigation and ordinary joint litigation are to solve the problems of adding parties and expanding the res judicata in the joint litigation system from different aspects. At present, there is still room for improvement in the connection between the joint litigation system and the realization of substantive law rights in

my country. This room for improvement is mainly reflected in two aspects. On the one hand, it is the improvement of the joint litigation system itself, and on the other hand, it is the connection between the liability form in substantive law and the joint litigation form. When Professor Yang Lixin discussed the tortious acts and liabilities of the majority in a monograph in 2016, he used the term "liability assumption rules for tortious acts of the majority" to summarize the traditional and new tort liability forms and rules that have developed with the theory of tortious acts and liabilities of the majority. Professor Yang believes that the rules for tortious acts and liabilities of the majority in contemporary tort law are developing in a diversified and systematic direction. The system of liability assumption rules for tortious acts of the majority includes: joint tortious acts and joint liability, separate tortious acts and proportional liability and joint liability, as well as competing tortious acts and non-genuine joint liability, that is, a specific tort form corresponds to a certain type of specific tort, and its summary of liability forms also retains joint liability, proportional liability and non-genuine joint liability.

3.1 Judgment Standard of "Subject Matter of Litigation" Regarding the definition and classification of joint litigation, China's Civil Procedure Law uses "subject matter of litigation" as the judgment standard. The definition of "subject matter of litigation" is the starting point for understanding related issues. There is no definition of "subject matter of litigation" in the statutory provisions of my country. According to the research of relevant scholars, there are two elements in the connotation of the subject matter of litigation. One is the content of rights, that is, all the subject matter of litigation must include specific content of rights. This content of rights is both the reason for the existence of the subject matter of litigation and the purpose that the subject matter of litigation intends to achieve. In addition, generally speaking, the rights involved in the content of rights are already in a damaged state or face the possibility of damage. Therefore, the subject matter of litigation also contains another element, namely, protection means. The protection means here are statutory, such as restoration of the original state, compensation for losses, etc., which are to protect the relevant content of rights in a legally recognized way. Combining the above two elements, the subject matter of the lawsuit can be summarized as "requiring to protect specific rights in a certain way", and the aforementioned "certain way" has many expansion dimensions, and the main structure is "subject 1-behavior-subject 2". In the discourse system of multiple infringement situations, "behavior" is often compensation for losses, and "subject 1" is often the majority of infringers, one or more specific subjects.

However, other scholars believe that the aforementioned connotation elements are actually concentrated on the legal effects stipulated by substantive law. For the subject matter of the lawsuit, it should be based on procedural law, which is understandable. However, from a logical perspective, if the logical syllogism is used as a benchmark, the summary of the subject matter of the lawsuit "requiring to protect specific rights in a certain way" is actually just a statement of the "how to do" part, and the part that is not summarized involves "what" and "why", which can be returned to the discussion of the legal syllogism, that is, the major premise is the legal provisions of substantive law (specific circumstances + legal consequences), the minor premise is the legal facts, and the conclusion is the legal effect produced by the specific facts. In other words, a more complete summary and expression of the subject matter of the lawsuit should be "the law stipulates certain rights and obligations, and now because of the occurrence of specific facts (explanation of the facts of the case), it is

required to use a particular method to achieve the protection of certain rights." Furthermore, the subject matter of the lawsuit includes the following four matters that need to be resolved: first, the substantive law provisions involved; second, the facts of the case that occurred; third, the statutory rights protection method; fourth, the content of the rights to be protected.

Based on the above four matters, how to judge whether the subject matter of the lawsuit is the same or identical in a lawsuit involving multiple parties? From the perspective of academic research, whether the above four matters are simultaneously used as elements for judging the subject matter of the lawsuit is still in doubt. According to the "one-limb theory", among the above elements, the determination of the case facts is part of the determination of the subject matter of the lawsuit, while according to the "two-limb theory", the determination of the case facts is not part of the determination of the subject matter of the lawsuit, but is parallel to it. The judgment of the case facts themselves does not affect the judgment of the subject matter of the lawsuit. The specific differences and paths between the "one-limb theory" and the "two-limb theory" are closely related to the identification of the "case facts". The connotation and extension of the "case facts" determine how different the two academic views are. If the definition of the case facts tends to be narrowed, then under the theoretical system of the "one-limb theory", the slight difference in the case facts will cause the change of the subject matter of the lawsuit, and the extension of the subject matter of the lawsuit will increase in this case; if the definition of the case facts tends to be expanded, then under the theoretical system of the "one-limb theory", the difference in the case facts is not easy to cause the difference in the subject matter of the lawsuit, and the extension of the subject matter of the lawsuit will decrease in this case. Therefore, whether the subject matter of the lawsuit is the same or common can be controlled by controlling the interpretation of the "case facts" factor.

The above-mentioned intention to control the interpretation of the subject matter of the lawsuit by controlling the interpretation of the "case facts" factor is ultimately to seek a way to bridge the gap between actual operations and theories under the premise of the current supply of statutory rules, and ultimately to achieve the effect of the "necessity of a unified determination of the judgment" in German law by defining the "subject matter of the lawsuit". For example, "A bought a used car from B at a price in 1998. The written contract stated that the car had no accident record. In 1999, A learned that the used car he bought had actually been in an accident before. A sued the court to return the used car and the relevant payment for the purchase. Later, A learned that B had known about the accident before signing the contract, so A filed a lawsuit with the court again to cancel the contract." Should the two lawsuits in this case be merged or separated from the perspective of the subject matter of the lawsuit? First, if we use the "one limb theory" to determine whether the judgment of the facts of the case affects the subject matter of the lawsuit, we should first analyze them one by one according to the four elements. First, the laws involved are obviously different in the two lawsuits, one is about breach of contract and the other is about malicious fraud at the time of signing the contract. Second, the facts of the case need to be defined. Third, the statutory rights protection methods are basically the same in terms of the parties' claims. Fourth, the rights involved are also the protection of relevant rights at the time of signing the contract. Some scholars believe that the facts of the two lawsuits are theoretically the same, as they are both based on the fact that "there was no car accident". No matter when this fact enters the cognitive field of the parties, it does not change the fact that the second-hand car had a car accident in the time and space coordinates determined by the historical scope.

Based on the above analysis, the "case facts" factor, which has the largest variable and interpretation space in the interpretation and consideration of the subject matter of the lawsuit, should be judged from an objective perspective and by natural observation in the historical process. To observe the litigation form selection of the infringement behavior of the majority from this perspective, it is necessary to analyze the facts involved in the four elements of infringement in the same way as "holistic life course", "historical development" and "natural observation". The conclusion is:

① For the first type of infringement situation of the majority (common intention, joint implementation of infringement), the behavior of each individual is the characterization and development of the overall behavior, and is an indispensable part of the overall behavior. For the judge, the understanding of the individual behavior of each infringer is related to the understanding of the overall behavior, and the understanding of the overall behavior is an indispensable link in the judgment of the facts of the case. Therefore, all infringers must enter the litigation. Therefore, the first type of infringement situation of the majority should be subject to necessary joint litigation;

② For the second type (independent infringement can cause damages independently) and the third type (independent infringement can cause damages overlapping), the first type of infringement situation of the majority should be subject to necessary joint litigation. In the second type, since the behavior of each infringing subject can independently cause damage, the determination of the case facts is relatively independent. At the same time, there may be the possibility of different laws being applied, resulting in different major premises in the judicial syllogism. Therefore, from the perspective of the judicial institution, there is no need for joint litigation. The relevant rights can be returned to the parties, and they can choose whether to conduct joint litigation; and in the third type, since the behavior of each infringing subject cannot cause damage alone, the determination of the case facts needs to be summed up for comprehensive judgment. The corresponding relationship between a single tort and the damage cannot become a case fact alone, so a unified judgment is required. From the perspective of the judicial institution, there is a need to constitute necessary joint litigation;

③ For the fourth type of multi-person tort situation (common dangerous behavior), since the causal relationship between the tort and the damage committed by each subject is unclear and cannot constitute the case facts alone, from the perspective of the judicial institution, there is still a need to include the relevant parties as the subjects of necessary litigation in the joint litigation.

From the above discussion, it can be seen that relevant scholars have conducted relevant research on the different types of litigation that should be applied to different types of majority torts in my country. During the research process, it was found that there are contradictions between judicial practice and the provisions of the written law. The reason is that on the one hand, there are contradictions in the provisions of the written law itself, and on the other hand, the definition and extension of the connotation and extension of joint litigation in the written law are relatively brief, leaving a large space for understanding, interpretation and application in practice. In order to bridge the gap between practice and written law, starting from the judicial practice, the trend of judges applying litigation types to different types of majority torts is explored. At the same time, it is compared with the German written law to clarify that judicial practice is actually inclined to analyze and judge from the perspective of the necessity of unified judgment. However, even if there is a reasonable explanation for the

trend of judicial practice, there is still a need to bridge the gap between China's current effective written law and practice. Starting from the expression of the written law, the analysis is based on the analysis of the connotation and extension of the "subject matter of litigation", thereby deriving the judgment method (four elements) using the "subject matter of litigation", and then the above methodological test is carried out on different types of majority torts, and relevant conclusions are drawn.

3.2 Judgment Standard of "Necessity Standard of Unified Determined Judgment"

Regarding the substantive judgment of the litigation result based on the ascertainment of the facts of the case, there is a special term in German law, namely, "Necessity Standard of Unified Determined Judgment". In Germany, according to the relevant provisions of the Civil Procedure Code, necessary joint litigation must meet the "necessity of unified determined judgment". Based on this standard, necessary joint litigation and non-essential joint litigation are distinguished (non-essential joint litigation is not necessarily the corresponding ordinary joint litigation in Chinese law. Since the German Civil Procedure Code divides the types and effectiveness levels of joint litigation more meticulously, this also includes but is not limited to litigation types or forms such as necessary joint litigation in Chinese theory). The so-called "necessity of unified determined judgment" has two judgment methods in substantive law and procedural law:

① At the substantive law level, if the rights or obligations involved in the litigation are shared or borne by all parties (defendants or plaintiffs), the relevant rights must be exercised jointly, and no single party can assume obligations or exercise rights through individual behavior;

② At the procedural law level, the main concern is that even if the relevant parties can exercise the right to sue alone, that is, sue or respond alone, the judgment on the relevant parties' participation in the litigation needs to be expanded to the parties who did not participate in the litigation.

That is to say, for necessary joint litigation, relevant conditions must be met in both substantive law and procedural law. The conditions stipulated in substantive law are based on the operability of the realization and exercise of rights or the performance and assumption of obligations, while the conditions stipulated in procedural law focus on whether the final judgment is related to those who did not participate in the litigation. If so, this litigation is necessary joint litigation.

It should be pointed out that in the German civil procedure law norms, whether from the definition of necessary joint litigation standards or from the elements concerned in the standards, whether the parties participate in the litigation at the same time and the subject matter of the litigation are not the factors with the largest weight ratio. The most important factor is the expansion of the judgment power. Necessary joint litigation only regulates those litigations that are necessary to achieve a unified judgment to prevent disputes over the results of the litigation and contradictory judgments. Under necessary litigation, similar necessary joint litigation systems and ordinary joint litigation systems are set up. Similar necessary joint litigation systems correspond to the fact that although the effectiveness of the judgment needs to extend to the parties who did not participate in the litigation, the relevant parties can choose whether to participate in the joint litigation; while ordinary joint litigation affirms the parties' right to choose, but does not require the judgment to extend to the parties who did not participate in the litigation.

In the judicial practice of Chinese law, although the legislative observation of joint litigation is limited to the subject matter of the litigation, and the classification of joint litigation types is also based on the subject matter of the litigation, in practice, judges actually have many considerations on whether to separate or merge the litigation for trial, and do not rely entirely on the subject matter of the litigation and whether the subject matter of the litigation is the same or of the same type. These many factors of consideration are closely related to the generation of the judgment results and the scope of influence of the judgment results. In other words, faced with the choice of separation or unification of litigation, the judge will first predict the different results of separation or unification. Since the current statutory law rules give relatively large space, on the one hand, legality is a factor considered by judges, but the same or of the same type of subject matter in legality is also a factor that judges consider. There is a lot of room for interpretation. Judicial interpretation, application opinions and other related rules are trying to solve this problem. Therefore, it is a common practice in judicial practice to predict the substantive results. The basis for predicting the substantive results is to find out the facts of the case. This is also one of the characteristics of my country's judicial system. Only when the facts of the case are clear can the parties' right to dispose of the litigation be guaranteed to advance. In judicial practice, if the judge can obtain an objective and clear understanding of the facts of the litigation with the help of the work of relevant government agencies or authoritative agencies with the power and obligation to find out the facts before finding out the facts, the court's obligation to find out the facts is weakened, and the space for the parties' right to dispose of and choose the litigation is expanded. This practice can also explain the differences in current relevant judicial practices.

In summary, the standards of "necessity of unified judgment" and "subject matter of litigation" are not superior or inferior. In essence, they are both external manifestations of the subject matter of litigation. Because for traditional theory, the judgment of joint litigation type is mainly based on two standards, namely, the necessity of unified judgment in substantive law and the necessity of joint litigation in procedural law. Based on the fact that the subject matter of litigation itself has two intrinsic factors, substance and procedure, unified judgment and joint litigation are actually two aspects or dimensions of the subject matter of litigation. In essence, they are descriptions of the subject matter of litigation. The necessity of unified judgment itself is a response to the unity of rights content in the subject matter of litigation. In addition to the need to remove the possibility of litigation rigidity and thus give the corresponding individuals independent litigation disposal rights, joint litigation itself also stems from the unity of the protection method in the subject matter of litigation. For judicial practice, what needs to be solved are the most specific links and demands. Therefore, the civil legal relationship of large and medium concepts is not actually identifiable and operational. At the same time, the theory of civil legal relations in my country is gradually developing in the theoretical direction of civil claims. Observing the subject matter of litigation from the perspective of the basic theoretical system of claims is a good way to keep pace with the times.

4、Construction of the selection of the majority tort litigation form

The construction of the selection of the majority tort litigation form is based on the mapping relationship between the majority tortious behavior and liability. The characteristics of each type of behavior and the value considerations in the way of assuming liability are factors that should be considered in choosing the litigation form.

According to Article 55, paragraph 1 of the Civil Procedure Law (2023 Amendment), joint litigation adopts a two-part model of necessary joint litigation and ordinary joint litigation. The applicable conditions for necessary joint litigation are that the subject matter of the litigation is determined to be unified, while the applicable conditions for ordinary joint litigation are that the subject matter of the litigation is the same type, which is reviewed by the court in the exercise of its powers and approved by the parties. The general view is that necessary joint litigation is an indivisible lawsuit, that is, the court should add parties in the lawsuit according to its authority. This is in fact in conflict with the right of choice granted to creditors in the Civil Code, and there may be situations that increase the difficulty for the parties. According to the research, the conflict can be resolved by adding a similar necessary joint litigation system and interpreting the relevant conditions of necessary joint litigation. From the perspective of the rights structure of substantive law, the litigation form corresponding to non-genuine joint and several liability should have two characteristics: one is the plaintiff's decision-making power on the choice of the defendant, and the other is the unified determination of the litigation result. For the current two-part joint litigation model, there is a tension between the requirement for a unified and certain judgment result and the party's right to choose the defendant. If there is a similar necessary joint litigation system, this tension can be alleviated.

Generally speaking, when the infringers can be identified, the necessary joint litigation model is adopted at the litigation stage, which has no impact on the rights of the victim and is also conducive to the one-time resolution of the dispute. However, in the case of joint infringement where some infringers are unknown, there is an obstacle that all defendants cannot be added. The subject matter of joint infringement is the same, which is different from ordinary joint litigation. It is a legitimate way to solve this problem to expand the necessary joint litigation into two types: inherent and similar necessary joint litigation, and to distinguish and apply litigation procedures according to different types of joint infringement. For joint infringement or joint dangerous acts stipulated in Articles 1167 to 1169 of the Civil Code, the necessary joint litigation procedure is generally applicable; for torts with aggregate causal relationships stipulated in Article 1170 of the Civil Code, the necessary joint litigation procedure is generally applicable, but it is also possible to establish the necessary joint litigation based on the identity of the subject matter and the prevention of judgment conflicts. If some of the joint tortfeasors cannot be found, similar necessary joint litigation shall be applied, and the victim shall sue the known joint tortfeasors, and the court shall allow it.

The subject matter of the litigation of unreal joint and several debts is not the same. For example, in the personal injury litigation caused by product quality defects, the victim can sue the seller for tort or breach of contract, or sue the manufacturer for tort liability, or sue the seller and the manufacturer at the same time. Regarding the choice of litigation procedure, it can be interpreted that unreal joint and several debts are actually the coexistence of different claims, and the creditor can sue several debtors at the same time or choose to sue them as ordinary joint litigation; it can also be interpreted that unreal joint and several is a unique type of civil joint liability. In order to facilitate the relief of the right holder, the right holder is given the right to choose the subject of the lawsuit. Starting from the internal and external relations of unreal joint and several, the litigation procedure of unreal joint and several liabilities should be constructed in a similar necessary joint litigation. This study believes that the joint litigation of unreal joint and several debts does not require the consent of the parties and does not require the application of ordinary joint litigation. In this regard, the same subject matter of necessary

joint litigation should be expanded from the same level of "legal relationship" to the same level of "dispute facts". As for the plaintiff's claim for rights based on whether the defendant has infringed or breached the contract, it is only a difference in legal relationship and does not affect the determination of the same "dispute facts". That is, the necessary joint litigation procedure applies to non-genuine joint debts, because the plaintiff can choose to sue alone or together, which should be similar to necessary joint litigation.

Since the significance of setting up non-genuine joint liability in multi-person torts also lies in the protection of creditors, refer to the joint guarantee relationship, the debtor and the guarantor are essentially non-genuine joint liabilities, with external joint effect relative to the creditor, but only the guarantor can recover from the debtor unilaterally. It is generally believed that the joint prosecution of guarantee contract disputes is similar to necessary joint litigation. In general guarantee lawsuits, the plaintiff can sue the principal debtor alone or sue the guarantor at the same time. When the plaintiff sues the principal debtor alone, the lawsuit formed at this time is similar to necessary joint litigation, and the court shall not compulsorily add the guarantor as a co-defendant; but if the plaintiff sues the guarantor alone, the court should add the principal debtor as a co-defendant by virtue of its authority, which is an inherently necessary joint lawsuit. It can be seen that in general guarantee litigation, whether it is similar to necessary joint litigation or inherently necessary joint litigation depends on the parties' choice of the defendant.

Discussion

The liability system for majority tort revolves around the allocation of liability. It should include both static, one-time liability allocation rules (joint liability, proportional liability) and dynamic, multiple-pass liability allocation rules (non-real joint liability, advance liability). The ultimate goal is to ensure that the legal allocation of substantive rights and responsibilities conforms to objective facts and values such as fairness and goodness.

The implementation of the rules of majority tort behavior and liability must be in the procedure, especially non-real joint liability. The allocation of liability between the responsible parties can only be truly realized through procedures such as litigation. The core of the procedure lies in the choice of litigation form, which is related to the number of parties, the plaintiff's right of choice, and the expansion of res judicata. Majority tort is naturally related to the joint litigation system. The current joint litigation system of Chinese law is a dichotomy, namely necessary joint litigation and ordinary joint litigation. The tension between the timeliness of the protection of the rights of the parties and the adequacy of the realization of their rights and interests and the unity and fairness of the final judgment results cannot be well resolved. It is recommended to introduce similar necessary joint litigation, which not only guarantees the parties' right to choose the right to sue, but also helps them realize their rights as quickly and fully as possible, and can also make the final allocation and assumption of tort liability close to the facts, and realize the common values of fairness and goodness.

Reference

Zhang Weiping**.** (2016). *Civil Procedure Law* (4th edition). Legal Publishing House.

Yang Lixin**.** (2012). New developments in the theory of tortious acts and liability of multiple parties. *Legal Studies***.** 7, 2012, 41-49.

Bart. L. George**.** (2003). *Legislative Regulation and Judicial Practice of Joint Torts.* Oxford: Clarendon Press.

Richard Hart**.** (2015). *Majority tort system and related law application issues*. Oxford: Clarendon Press.

Falasco, R. (2003). Multi-party tort litigation in Arkansas. *University of Arkansas at Little Rock Law Review.* 25 (3), 885-902.

Fawcwtt, J. J. (2008). *Private international law and multi-party tort litigation. In Research Handbook on International Law and Migration*. Edward Elgar Publishing.

Lan, R. (2011). Research on the Chinese system of necessary joint litigation from the perspective of substantive law. Journal of Comparative Law, 3.

Lupe, Z. (2017). Research on the types of joint litigation in multi-party tort disputes. *Journal of Lanzhou University of Arts and Science (Social Sciences Edition)*. 33 (6), 83-89.

Shao, L. (2018). Research on the forms of majority tort litigation. *Journal of Shandong University of Political Science and Law.* 33 (6), 50-58.

Tettey, W. J. (2016). The joint liability of joint tortfeasors: A critical analysis of some proposals for reform. *Manitoba Law Journal*. 25, 539-586.

Yang, L. (2016). *Theory and system of tortious acts and liabilities of the majority*. China Legal Publishing House.

Yuan, L. (2021). Research on the litigation structure and procedural rules of majority debts. *Journal of Comparative Law*. 3, 68-84.

ภาคผนวก

คำแนะนำสำหรับผู้เขียนบทความ

1.ส่วนประเภทของบทความที่ลงตีพิมพ์ในวารสาร

1.1 บทความพิเศษ (Special Article) บทความทางวิชาการพิเศษ ที่เสนอเนื้อหาความรู้วิชาการอย่าง เข้มข้น และผ่านการอ่านและพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชานั้นๆ มีกลุ่มเป้าหมายเป็นนักวิชาการในวงการวิชาการ/วิชาชีพ

1.2 บทความวิจัย (Research Article) ได้แก่ รายงานผลงานวิจัยใหม่ที่มีองค์ความรู้อันเป็นประโยชน์ จะต้องไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารใดๆ มาก่อน

1.3 บทความทางวิชาการ (Academic Articles) ที่เสนอเนื้อหาความรู้วิชาการมีความโดดเด่นเพื่อนำเสนอองค์ความรู้ใหม่สู่สังคม

2.การส่งบทความ

บทความที่จะตีพิมพ์ใน Journal of Roi Kaensarn Acadami ให้ผู้เขียนทำตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 ให้ผู้เขียนบทความดาวน์โหลด Template บทความวิจัย หรือ Template บทความวิชาการ บทความพิเศษ Template บทความปริทรรศน์ ปกิณกะ ซึ่งเป็นตัวอย่างของการเขียนบทความวารสาร โดยสามารถดาวน์โหลดได้ดังนี้

2.1.1 Template บทความวิจัย (.pdf) ตัวอย่างบทความ (.docx)

2.1.2 Template บทความวิชาการ บทความพิเศษ (.pdf) ตัวอย่างบทความ (.docx)

2.2 ให้ผู้เขียนบทความดาวน์โหลดหนังสือรับรองก่อนตีพิมพ์บทความใน Journal of Roi Kaensarn Academi โดยสามารถดาวน์โหลดได้ที่ (.pdf) และให้กรอกรายละเอียดให้ครบถ้วน พร้อมทั้งบทความที่เขียนส่งเข้า คิวอาร์โค้ด Line หน้าเว็บวารสารเพื่อตรวจสอบเบื้องต้น

2.3 รอเจ้าหน้าที่ติดต่อกลับตามเอกสารที่แนบของผู้เขียนบทความที่ส่งเข้า คิวอาร์โค้ด Line หน้าเว็บวารสาร เจ้าหน้าที่ส่งแบบ Google Form ให้ผู้เขียนดำเนินการตามแบบฟอร์มดังกล่าว

2.4 เจ้าหน้าที่แจ้งให้เข้าในระบบสมัครสมาชิกออนไลน์ของวารสารและ/หรือ (กรณีผู้สมัครแล้วต้องดำเนินการตามขั้นตอนที่ 2.1 และ 2.2 เช่นเดียวกัน) ถึงให้เข้าระบบได้ตามลิงค์นี้ https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/user/register (สามารถศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ ระบบ Thaijo) เมื่อส่งบทความเข้าระบบแล้ว เจ้าหน้าที่จะดำเนินการตรวจสอบและดำเนินการตามขั้นตอนในการจัดทำบทความให้ผู้เขียนบทความทราบตามลำดับต่อไป

3. การตรวจสอบบทความและพิสูจน์อักษร

ผู้เขียนควรตระหนักถึงความสำคัญในการเตรียมบทความให้ถูกต้องตามรูปแบบของบทความที่วารสารกำหนด ตลอดจนตรวจสอบความถูกต้องแน่นอน พร้อมทั้งพิสูจน์อักษรก่อนที่จะส่งบทความให้กับบรรณาธิการ การเตรียมบทความให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของวารสารจะทำให้การพิจารณาตีพิมพ์มีความรวดเร็วมากยิ่งขึ้น และทางกองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ที่จะไม่พิจารณาบทความจนกว่าจะได้แก้ไขให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของวารสาร

4. รูปแบบการจัดเตรียมบทความ

4.1 สำหรับภาษาไทย บทความต้องเป็นตัวพิมพ์ดีด โดยใช้ชุดแบบอักษร (Font) ชนิดไทยสารบรรณ (TH SarabunPSK) ขนาดอักษร 16 จัดกั้นหลังตรง ส่วนบทความภาษาอังกฤษให้ใช้แบบอักษร Times New Roman ขนาดอักษร 12 ในการจัดให้มีระยะห่างระหว่างบรรทัดหนึ่งช่อง (Double spacing) ตลอดเอกสาร พิมพ์หน้าเดียวลงบนกระดาษพิมพ์สั้นขนาดเอ 4 (A4) ระยะ ขอบกระดาษบน 1.5 นิ้ว, ล่าง 1 นิ้ว, ซ้าย/ขวา 1 นิ้ว พร้อมใส่หมายเลขหน้ากำกับทางมุมขวาบนทุกหน้า บทความไม่ควรยาวเกิน 20 หน้ากระดาษพิมพ์สั้น โดย นับรวมภาพประกอบและตาราง

4.2 ชื่อเรื่องต้องมีภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พิมพ์ไว้หน้าแรกตรงกลาง

4.3 ชื่อผู้เขียน ตำแหน่งทางวิชาการ สาขา คณะ สังกัด/หน่วยงานของผู้ร่วมหรือที่ปรึกษาทุกคน โดยเรียงจากผู้เขียนบทความ 1 ผู้ร่วม 2,3,4 ตำแหน่งใต้ชื่อเรื่อง เยื้องชิดฝั่งขวาของหน้ากระดาษ มี E – mail ที่ติดต่อในการส่งบทความได้

4.4 มีบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ไม่เกิน 500 คำต่อบทคัดย่อ

4.5 กำหนดคำสำคัญ (Keywords) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ 3-5 คำ

4.6 การเรียงหัวข้อ หัวข้อใหญ่สุด ให้พิมพ์ชิดขอบด้านซ้าย หัวข้อย่อยเว้นห่างจากหัวข้อใหญ่ 3-5 ตัวอักษรและหัวข้อย่อยขนาดเดียวกันต้องพิมพ์ให้ตรงกัน เมื่อขึ้นหัวข้อใหญ่ควรเว้น ระยะพิมพ์ 0.5 ช่วงบรรทัด

4.7 การใช้ตัวเลข คำย่อ และวงเล็บ ใช้เป็นตัวเลขอารบิกทั้งหมด ใช้คำย่อที่เป็นสากลเท่านั้น (ระบุคำเต็มไว้ในครั้งแรก) การวงเล็บภาษาอังกฤษ ควรใช้ดังนี้ (Network Organization) เป็นต้น

บทความวิจัย ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

1) บทคัดย่อ (Abstract)

2) บทนำ (Introduction) ระบุความสำคัญของปัญหาการวิจัย

3) วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

4) ระเบียบวิธีวิจัย (Research Methodology) ระบุแบบแผนการวิจัยการได้มาซึ่งกลุ่ม ตัวอย่าง และการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บ รวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

5) กรอบแนวคิดในการวิจัย

6) ผลการวิจัย/ผลการทดลอง (Results) เสนอผลที่พบตามวัตถุประสงค์การวิจัยตามลำดับอย่างชัดเจน ควรเสนอในรูปตารางหรือแผนภูมิ

7) อภิปรายผล/วิจารณ์ (Discussion) เสนอเป็นความเรียง ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยง ของผลการวิจัยกับกรอบแนวคิด และงานวิจัยที่ผ่านมา ไม่ควรอภิปรายเป็นข้อๆ แต่ ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด

8) ข้อเสนอแนะ (Suggestion) ระบุข้อสรุปที่สำคัญและข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และประเด็นสำหรับการวิจัยต่อไป

9) เอกสารอ้างอิง (References) ต้องเป็นรายการที่มีการอ้างอิงไว้ในเชิงอรรถเท่านั้น เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

บทความพิเศษ บทความวิชาการ บทความปริทรรศน์ ปกิณกะ บทความวิจารณ์หนังสือ ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

1) บทคัดย่อ (Abstract)

2) บทนำ (Introduction)

3) เนื้อเรื่อง (Content) แสดงสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับและมีกรอบแนวคิดผลสัมฤทธิ์ของบทความ

4) บทสรุป (Conclusion)

5) เอกสารอ้างอิง (References)

ตัวอย่างการจัดพิมพ์บทความ

ระบุหมายเลขไว้ด้านบนขวา (16 pt)

1. นิ้ว

1 นิ้ว **ชื่อบทความภาษาไทย (20 pt)** 1 นิ้ว

Articles English (14 pt)

ชื่อ – นามสกุล ผู้เขียนบทความ (16 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (16 pt)

Name - Surname of Article author (12 pt)

Agency (12 pt)

E-mail (12 pt)

****

บทคัดย่อ (18 pt)

(16 pt ไม่เกิน 350 คำ) .....

.....

คำสำคัญ : 3-5 คำ **(16 pt)**

Abstract (14 pt)

(12 pt ไม่เกิน 350 คำ).....

.....

Keywords : 3-5 words (12 pt)

บทนำ (18 pt)

(16 pt ไม่เกิน) แสดงเนื้อหาสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ.....

.....

เนื้อหาแต่ละประเด็น ตามแบบบทความวิชาการ/วิจัยและอื่นๆ (18 pt)

(16 pt ไม่เกิน) แสดงเนื้อหาสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ.....

.....

สรุป (18 pt)

(16 pt ไม่เกิน) แสดงเนื้อหาสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ.....

.....

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

(16 pt ไม่เกิน) แสดงเนื้อหาสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ.....

.....

1 นิ้ว

สำหรับการอ้างอิงเอกสารในบทความนั้นใช้ระบบ APA ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยใช้ วงเล็บ เปิด-ปิด และระบุชื่อ-นามสกุล ของผู้เขียน ปี พ.ศ. และเลขหน้า ของเอกสารที่นำมาอ้างอิงกำกับท้ายเนื้อความที่ได้อ้างอิง เอกสารที่อ้างอิงในบทความจะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความทุกรายการ และผู้เขียนบทความต้องรับผิดชอบถึงความถูกต้องของเอกสารที่นำมาอ้างอิงทั้งหมด การอ้างอิงเป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ โดยรูปแบบของการอ้างอิงเอกสาร มีดังนี้

1. หากชื่อผู้แต่งอยู่หน้าข้อความที่อ้างถึงให้ใช้ชื่อผู้แต่ง (ปีที่พิมพ์ : เลขหน้า) เช่น ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2545 : 15-16) หรือ Baruard, Chester L, (1938 : 50)

2. หากชื่อผู้แต่งอยู่ท้ายข้อความที่อ้างถึง ให้ใช้ (ชื่อผู้แต่ง, ปีที่พิมพ์ : เลขหน้า) เช่น

1) กรณีผู้แต่ง 1 คน ให้เขียนเป็น (ชื่อผู้เขียน, ปีที่พิมพ์ : เลขหน้า) เช่น (ชวลิต ประภวานนท์, 2545 : 19) หรือ (Chandler, Alfred D, 1962 : 42)

2) กรณีผู้แต่ง 2 คน ให้เขียนเป็น (ชื่อที่ 1 และชื่อที่ 2, ปีที่พิมพ์: เลขหน้า) เช่น (ทองใส นามดี และวิทยา แสงทอง, 2556 : 20) หรือ (Chandler,Ralph C. and Plano Jack C, 1982 : 3)

3) กรณีผู้แต่งมากกว่า 3 คนขึ้นไป ครั้งแรกให้เขียนชื่อผู้เขียนทั้งหมด และครั้งต่อไปให้เขียนเป็นคณะ เช่น (ชื่อผู้เขียนคนที่ 1 และคณะ, ปีที่พิมพ์: เลขหน้า) เช่น (สมศักดิ์ วานิชยาภรณ์ และคณะ, 2556 : 23) หรือ (Argyris et al.,1972 :9)

4) การอ้างอิงท้ายบทความ ให้ใช้รูปแบบ APA เวอร์ชัน 6 ดังตัวอย่างนี้ (http://www.apastyle.org)

1) หนังสือ

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). *ชื่อเรื่อง.* (ครั้งที่พิมพ์). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์. เช่น

1.1) ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. (2543). *2475 การปฏิวัติสยาม.* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.

1.2) Simon,Herbert A. (1976). *Administrative Behavior*. (3rd ed.). New York: The Free Press.

2) บทความในวารสาร

ชื่อผู้เขียนบทความ. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. *ชื่อวารสาร*, ปีที่ (ฉบับที่), เลขหน้าที่ ปรากฏบทความในวารสาร. เช่น

2.1) ฉลอง พัฒนา. (2556). การสร้างฐานความรู้ในการบริหารจัดการชุมชน. *วารสารปกครองท้องถิ่น*, 1(1), 52-67.

2.2) Jurkovich,R (1974). A Core Typology of Organization Environments. *Administrative Science Quarterly*, 19 (2), 380-394.

3) วิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์/สารนิพนธ์/รายงานการวิจัย

ชื่อผู้วิจัย. (ปีที่พิมพ์). *ชื่อเรื่อง.* ระดับของงาน.หน่วยงานที่รับผิดชอบ : มหาวิทยาลัย

3.1สมพร เกษตรศิริ (2550). *การบริหารจัดการองค์กรในเขตอำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น. วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

3.2 Jaffee,D. (2001). *The Development on New Generation of Thai Farmers to Propel Thai Eeonomy* . Research Report. College : Thepsatri Rajabhat University.

4) แหล่งข้อมูลจากเว็บไซต์

ชื่อผู้เขียน. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ วัน เดือน ปี. แหล่งที่มา : Url

เช่น

พีรพล หาญพิชัยยุทธ. (2553). การขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย. *ออนไลน์*.สืบค้นเมื่อ 7 กันยายน 2555. แหล่งที่มา http://www.buddhismth.com/index.hp?y.

BBC New. (2016). Etnical Alzheimers or Social Advocates solution. *Online.* Retrieved May 3, 2017. from : http://www.bbc.com/2016/ WORLD

5) รายงานการประชุมหรือสัมมนาทางวิชาการ

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. *ชื่อเอกสารรวมเรื่องรายงานการประชุม.* วัน เดือน ปี. สถานที่จัด. สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

เช่น สมาน นิดตาทอง. (2550). การพัฒนาการเรียนรู้แห่งศาสตร์ทางการจัดการ.*เอกสารประกอบการประชุมการประสานงานชุมชน.* 25 พฤศจิกายน 2550. โรงแรมนภานิมิต. กรุงเทพมหานคร: พิสุดการพิมพ์.

Natthabhan, S. (2000). The Besuty of Wonmen in Theravada Philosopy. *Nebraska Symposium on Motivation : voll. 38. Perspectives on Motivation.* 18 July 2000. Lincoln. USA: University of Nebraska Prees.

6) พจนานุกรม

ชื่อหนังสือ. (ปีที่พิมพ์). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

เช่น *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน.* (2525). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานราชบัณฑิตยสถาน.

Shoter Oxford English dictionary. (2002). New York: Oxford University Press.

6. ส่วนภาพประกอบ (Figure) **และส่วนตาราง** (Table)

ภาพประกอบและตารางควรมีเท่าที่จำเป็น โดยพิมพ์หน้าละ 1 ภาพ หรือ 1 ตาราง สำหรับคำบรรยายภาพและตารางให้พิมพ์เหนือภาพหรือตาราง ส่วนคำอธิบายเพิ่มเติมให้ใส่ใต้ภาพหรือตาราง

7. ลิขสิทธิ์

เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายลิขสิทธิ์ ผู้เขียนทุกท่านต้องลงลายมือชื่อในแบบฟอร์มใบมอบลิขสิทธิ์บทความให้แก่วารสาร พร้อมกับบทความต้นฉบับที่ได้แก้ไขครั้งสุดท้าย นอกจากนี้ ผู้เขียนทุกท่านต้องยืนยันว่าบทความต้นฉบับที่ส่งมาตีพิมพ์นั้น ได้ส่งมาตีพิมพ์เฉพาะใน Journal of Roi Kaensarn Acadami เพียงแห่งเดียวเท่านั้น หากมีการใช้ภาพหรือตารางของผู้เขียนอื่นที่ปรากฏในสิ่งตีพิมพ์อื่นมาแล้ว ผู้เขียนต้องขออนุญาตเจ้าของลิขสิทธิ์ก่อน พร้อมทั้งแสดงหนังสือที่ได้รับการยินยอมต่อบรรณาธิการ ก่อนที่บทความจะได้รับการตีพิมพ์

8. การติดต่อโฆษณาและการสมัครสมาชิก

การติดต่อโฆษณา การสั่งซื้อ และการสมัครเป็นสมาชิกวารสารพัฒนาระบบการจัดการ กรุณาติดต่อ “กองบรรณาธิการวารสาร” ศูนย์พัฒนาเรียนรู้สมัยใหม่ บจก.พัฒนาเรียนรู้สมัยใหม่ เลขที่ 141 หมู่ 6 ตำบลบ้านชัย อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี 41190
https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/index
E-mail: journal1990jmsd@gmail.com

9. กำหนดการออกวารสาร

ฉบับที่ 1 มกราคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 มกราคม)
ฉบับที่ 2 กุมภาพันธ์ (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 28 กุมภาพันธ์)
ฉบับที่ 3 มีนาคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 มีนาคม)
ฉบับที่ 4 เมษายน (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 เมษายน)
ฉบับที่ 5 พฤษภาคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 พฤษภาคม)
ฉบับที่ 6 มิถุนายน (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 มิถุนายน)
ฉบับที่ 7 กรกฎาคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 กรกฎาคม)
ฉบับที่ 8 สิงหาคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 สิงหาคม)
ฉบับที่ 9 กันยายน (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 กันยายน)
ฉบับที่ 10 ตุลาคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 ตุลาคม)
ฉบับที่ 11 พฤศจิกายน (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 พฤศจิกายน)
ฉบับที่ 12 ธันวาคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 ธันวาคม)

10. อัตราค่าวารสาร

กำหนดออกวารสารปีละ 12 ฉบับ จำหน่ายราคาฉบับละ 300 บาท (ไม่รวมค่าส่ง)

11. อัตราค่าสมาชิก

ปีละ 500 บาท

ใบสมัครเป็นสมาชิก

Journal of Roi Kaensarn Acadami

ที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรียน บรรณาธิการ Journal of Roi Kaensarn Acadami

ข้าพเจ้า (ชื่อภาษาไทย).....

(ชื่อภาษาอังกฤษ).....

ที่อยู่ (ที่สามารถติดต่อได้).....

.....

E-Mail : .....โทรศัพท์ ..... โทรสาร.....

มีความประสงค์จะขอรับสมัครเป็นสมาชิก Journal of Roi Kaensarn Acadami

( ) สมาชิกประเภทรายปี 500 บาท

( ) เล่มละ 300 บาท

พร้อมนี้ ข้าพเจ้าได้ส่ง

( ) เงินสด

( ) อื่นๆ.....

โปรดนำส่ง Journal of Roi Kaensarn Acadami

สถานที่ติดต่อ ☐ ที่บ้าน ☐ ที่ทำงาน

เลขที่.....ถนน.....หมู่ที่.....ตำบล/แขวง.....

อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์ ..... มือถือ.....

โทรสาร.....E-Mail : .....

ลงชื่อ.....

(.....)

(สำหรับเจ้าหน้าที่)

ค่าบำรุงปี พ.ศ.....

เลขที่ใบเสร็จ.....

ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ลงบัญชีแล้ว.....

หนังสือรับรอง

ก่อนตีพิมพ์บทความใน Journal of Roi Kaensarn Acadami

เรียน บรรณาธิการ Journal of Roi Kaensarn Acadami

ตามที่ ข้าพเจ้า.....

ได้ส่งบทความเรื่อง.....

.....

.....

.....

เพื่อตีพิมพ์ใน Journal of Roi Kaensarn Acadami

ทั้งนี้ ข้าพเจ้าและผู้เขียนร่วม ขอรับรองว่า บทความที่เสนอมา (ถ้ามี)นี้ยังไม่เคยได้รับการตีพิมพ์หรือไม่ได้อยู่ระหว่างกระบวนการพิจารณาลงตีพิมพ์ในวารสารหรือแหล่งตีพิมพ์อื่นใด หรือได้รับการตอบรับให้ตีพิมพ์ในวารสารฉบับอื่น ข้าพเจ้าและผู้เขียนร่วมยอมรับหลักเกณฑ์การพิจารณาต้นฉบับ ทั้งยินยอมให้กองบรรณาธิการมีสิทธิพิจารณาและตรวจแก้ต้นฉบับได้ตามที่เห็นสมควร พร้อมนี้ขอมอบลิขสิทธิ์บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ให้แก่ **ศูนย์พัฒนาการเรียนรู้สมัยใหม่** หากมีการฟ้องร้องเรื่องการละเมิดลิขสิทธิ์เกี่ยวกับภาพ กราฟ ข้อความส่วนใดส่วนหนึ่ง และหรือข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความ ข้าพเจ้าและผู้เขียนร่วม/ยินยอมรับผิดชอบแต่เพียงฝ่ายเดียว

หาก กองบรรณาธิการ Journal of Roi Kaensarn Acadami ตรวจพบว่าคำรับรองดังกล่าว ไม่เป็นความจริง กองบรรณาธิการ Journal of Roi Kaensarn Acadami มีสิทธิยกเลิกบทความของผู้นิพนธ์ออกจาก Journal of Roi Kaensarn Acadami ได้ทันทีโดยไม่ต้องแจ้งให้ผู้นิพนธ์ทราบล่วงหน้า และผู้นิพนธ์ทุกท่านขอรับรองและยินยอมปฏิบัติตามข้อตกลงดังกล่าว พร้อมทั้งลงนามรับรองไว้ที่ข้างท้ายของหนังสือรับรองฉบับนี้

ลงนามผู้เขียนหลัก (ชื่อที่ 1)	ลงนามผู้เขียนร่วม (ชื่อที่ 2)
.....	.....
(.....)	(.....)

ข้อมูลติดต่อ (เฉพาะผู้เขียนหลัก)

Facebook : .....

ID : Line .....

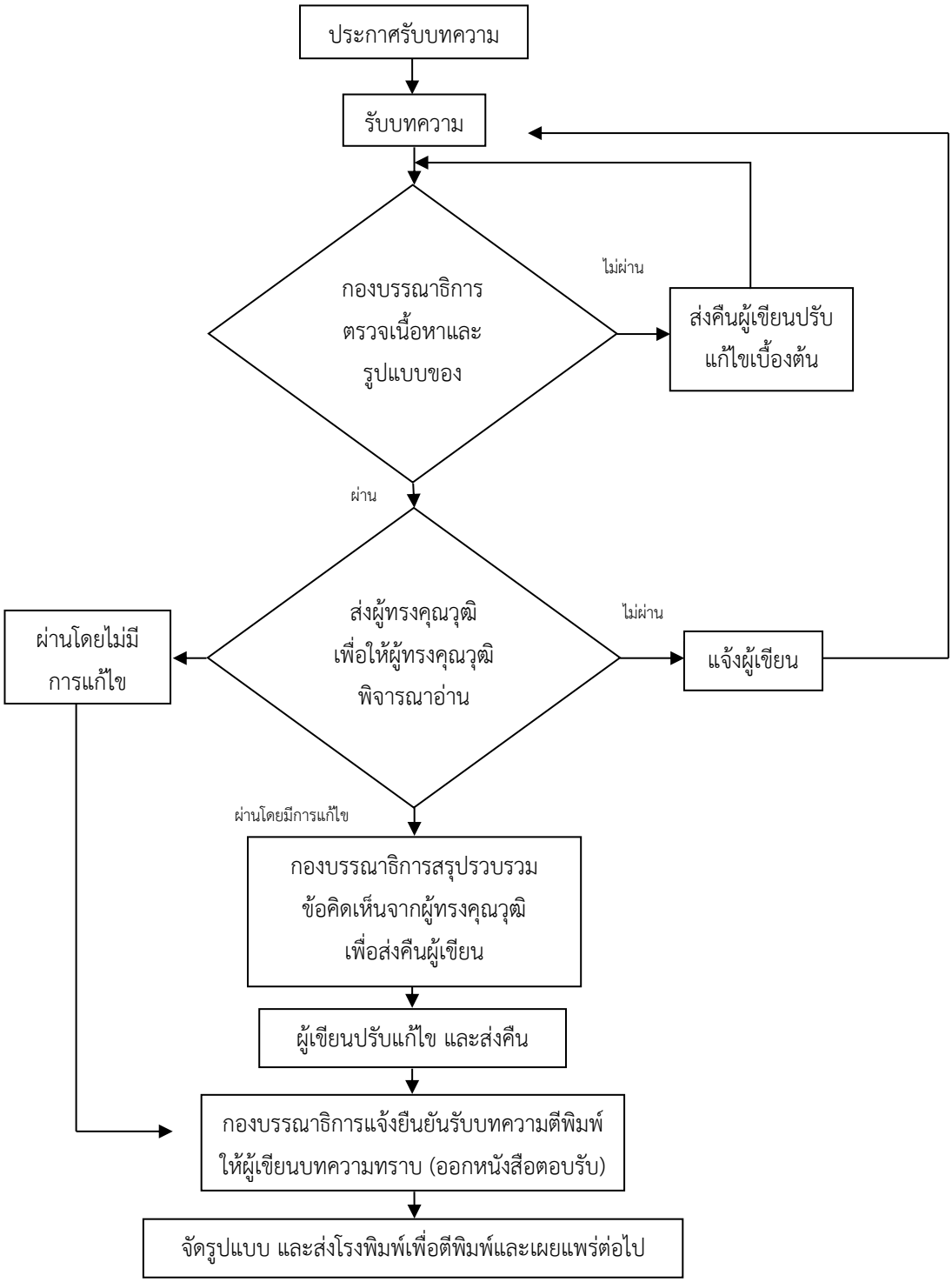
E : mail .....

เบอร์โทร .....

หมายเหตุ: ให้ผู้เขียนหลักและผู้เขียนร่วมลงนามให้ครบทุกท่าน หากมีผู้เขียนมากกว่า ท่าน สามารถเพิ่มเติมรายชื่อผู้ลงนาม 2 ข้างท้ายได้ตามจำนวนผู้เขียนบทความทั้งหมด

รูปแบบการตีพิมพ์

Journal of Roi Kaensarn Acadami

จริยธรรมการตีพิมพ์

บทบาทและหน้าที่ของบรรณาธิการ

1. บรรณาธิการมีหน้าที่พิจารณาคุณภาพของบทความ เพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารนักบริหารที่ตนรับผิดชอบ และต้องคัดเลือกบทความมาตีพิมพ์หลังจากผ่านกระบวนการประเมินบทความแล้ว โดยพิจารณาจากความชัดเจน และความสอดคล้องของเนื้อหากับนโยบายของวารสารเป็นสำคัญ และจะต้องมีข้อความรู้ที่สะท้อนมุมมอง แนวคิดเชิงทฤษฎีที่ได้จากประสบการณ์ การสังเคราะห์เอกสาร หรืองานวิจัย มุ่งเน้นการนำเสนอแนวคิดทฤษฎีใหม่รวมถึงแบบจำลองเชิงแนวคิด (Conceptual Model) ที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันจะนำไปสู่การวิจัยในหัวข้อวิชาการที่สำคัญ

2. บรรณาธิการจะต้องไม่เปิดเผยข้อมูลของผู้เขียน และผู้ประเมินบทความแก่บุคคลอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องในช่วงเวลาของการประเมินบทความ

3. บรรณาธิการจะต้องไม่ตีพิมพ์บทความที่เคยตีพิมพ์ที่อื่นมาแล้ว โดยต้องมีการตรวจสอบการคัดลอกผลงานผู้อื่น (Plagiarism) อย่างจริงจัง และใช้โปรแกรมที่เชื่อถือได้ เพื่อให้แน่ใจว่า บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารไม่มีการคัดลอกผลงานของผู้อื่น และหากตรวจพบ การคัดลอกผลงานของผู้อื่น จะต้องหยุดกระบวนการประเมิน และติดต่อผู้เขียนบทความหลักทันที เพื่อขอคำชี้แจง เพื่อประกอบการ “ตอบรับ” หรือ “ปฏิเสธ” การตีพิมพ์บทความนั้นๆ

4. บรรณาธิการจะต้องไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้เขียน และผู้ประเมิน

5. บรรณาธิการต้องไม่นำข้อมูลบางส่วนหรือทุกส่วนของบทความไปเป็นผลงานของตนเอง

6. บรรณาธิการมีหน้าที่พิจารณาตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัยที่มีระเบียบวิธีวิจัยที่ถูกต้อง และให้ผลที่น่าเชื่อถือ โดยนำผลของการวิจัยมาเป็นตัวชี้นำว่า สมควรตีพิมพ์เผยแพร่หรือไม่

7. หากบรรณาธิการตรวจพบว่า บทความมีการลอกเลียนบทความอื่นโดยมิชอบ หรือมีการปลอมแปลงข้อมูล ซึ่งสมควรถูกถอดถอน แต่ผู้เขียนปฏิเสธที่จะถอนบทความ บรรณาธิการสามารถดำเนินการถอนบทความได้โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้เขียนซึ่งถือเป็นสิทธิและความรับผิดชอบต่อบทความของบรรณาธิการ

บทบาทและหน้าที่ของผู้เขียนบทความ

1. ผู้เขียนบทความจะต้องรับรองว่า บทความที่ส่งมาพิจารณาไม่เคยได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ที่ใดมาก่อน และไม่ส่งต้นฉบับบทความซ้ำซ้อนกับวารสารอื่น

2. ผู้เขียนจะต้องคำนึงถึงจริยธรรมการวิจัย จะต้องไม่ละเมิดหรือคัดลอกผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง

3. ผู้เขียนจะต้องปรับแก้ไขบทความให้ถูกต้องตามรูปแบบของวารสารในหัวข้อ “คำแนะนำสำหรับผู้เขียน”

4. ผู้เขียนที่มีชื่อในบทความจะต้องเป็นผู้มีส่วนในการจัดทำบทความหรือมีส่วนในการดำเนินการวิจัย

5. ผู้เขียนจะต้องอ้างอิงผลงาน ภาพ หรือตาราง หากมีการนำมาใช้ในบทความของตนเอง โดยให้ระบุ “ที่มา” เพื่อป้องกันการละเมิดลิขสิทธิ์ (หากมีการฟ้องร้องจะเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนแต่เพียงผู้เดียว ทางวารสารจะไม่รับผิดชอบใดๆ ทั้งสิ้น)

6. ผู้เขียนจะต้องตรวจสอบความถูกต้องของรายการเอกสารอ้างอิง ทั้งในแง่ของรูปแบบและเนื้อหา และไม่ควรนำเอกสารวิชาการที่ไม่ได้อ่านมาอ้างอิง หรือใส่ไว้ในอ้างอิง และควรอ้างอิงเอกสารเท่าที่จำเป็นอย่างเหมาะสม ไม่ควรอ้างอิงเอกสารที่มากจนเกินไป

7. ผู้เขียนจะต้องปรับแก้ไขบทความตามผลประเมินจากผู้ประเมินบทความและกองบรรณาธิการให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนด

8. ผู้เขียนจะต้องระบุชื่อแหล่งทุนที่ให้การสนับสนุนในการทำวิจัย (ถ้ามี) และจะต้องระบุผลประโยชน์ทับซ้อน (ถ้ามี)

9. ในบทความผู้เขียนจะต้องไม่รายงานข้อมูลที่คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง ไม่ว่าจะเป็นการสร้างข้อมูลเท็จ หรือการปลอมแปลง บิดเบือน รวมไปถึงการตกแต่ง หรือ เลือกแสดงข้อมูลเฉพาะที่สอดคล้องกับข้อสรุป

10. ผู้เขียนไม่ควรอ้างอิงเอกสารที่ถูกถอดถอนออกไปแล้ว เว้นแต่ข้อความที่ต้องการสนับสนุนนั้นเป็นข้อความที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการถอดถอน และจะต้องระบุไว้ใน เอกสารอ้างอิงด้วยว่า เป็นเอกสารที่ได้ถูกถอดถอนออกไปแล้ว

บทบาทและหน้าที่ของผู้ประเมินบทความ

1. ผู้ประเมินบทความต้องรักษาความลับและไม่เปิดเผยข้อมูลของบทความที่ส่งมาเพื่อพิจารณาแก่บุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องในช่วงระยะเวลาของการประเมินบทความ

2. หลังจากได้รับบทความจากบรรณาธิการวารสาร และผู้ประเมินบทความ ตระหนักว่า ตนเองอาจมีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้นิพนธ์ที่ทำให้ไม่สามารถให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอย่างอิสระได้ ผู้ประเมินบทความควรแจ้งให้บรรณาธิการวารสารทราบและปฏิเสธการประเมินบทความนั้นๆ

3. ผู้ประเมินบทความ ควรประเมินบทความในสาขาวิชาที่ตนมีความเชี่ยวชาญ โดยพิจารณาความสำคัญของเนื้อหาในบทความที่มีต่อสาขาวิชานั้นๆ คุณภาพของการวิเคราะห์ และความเข้มข้นของผลงานหรือระบุผลงานวิจัยที่สำคัญๆ และสอดคล้องกับบทความที่กำลังประเมิน แต่ผู้เขียนบทความไม่ได้อ้าง

ถึง เข้าไปในการประเมินบทความด้วยผู้ประเมินไม่ควรใช้ความคิดเห็นส่วนตัวที่ไม่มีข้อมูลรองรับมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินบทความ

4. ผู้ประเมินบทความต้องไม่นำข้อมูลบางส่วนหรือทุกส่วนของบทความไปเป็นผลงานของตนเอง

5. เมื่อผู้ประเมินบทความพบว่า มีส่วนใดของบทความ ที่มีความเหมือนกัน หรือซ้ำซ้อนกับผลงานชิ้นอื่นๆ ผู้ประเมินบทความต้องแจ้งให้บรรณาธิการทราบ

Publication Ethics

Duties of Editors

1. The editor will assess the paper quality for publication and select only those passing through the reviewing process, in which the clarity of and congruence with the journal policy must be prioritized. The selected paper must contain a body of knowledge that reflects valuable perception and a theoretical framework derived from experiences or textual/research synthesis. A grounded theory or a conceptual model contributing to further research must be preferably included.

2. No information regarding the paper's author(s) or reviewers shall be revealed to irrelevant parties during the paper reviewing process.

3. The paper published formerly elsewhere must not be accepted by the editor for publication. Plagiarism must be scrutinized seriously by using the credible detecting software. The paper detected as bearing plagiarism must be frozen for further evaluation, the author(s) will be contacted to ask for explanation to support the editor's decision to accept or reject the said paper.

4. The editor must not bear any conflict of interest with the author(s) or the reviewer(s).

5. The editor must not claim a partial or all of the submitted paper as his/her own.

6. The editor must consider for publication only the paper conducted with valid methodology and yielding accurate findings, and the quality of which serves as the main indicator for publication.

7. In case the editor detects plagiarism or false data in the submitted paper and hence deciding for revocation with which the author(s) refuse(s) to comply, the editor has thus full rights and responsibility to proceed with the revocation process without the author(s)'s prior consent.

Duties of Authors

1. The author has to assure that his/her paper has not been previously published in nor simultaneously submitted to other journals.

2. The author shall not commit any degree of plagiarism in his/her paper.

3. The author shall produce his/her manuscript format in accordance with the 'guideline to authors' stated in the journal.

4. The author whose name listed in the paper shall contribute to paper production or research-related procedure.

5. All pictures, figures, or tables appearing in the paper must be cited properly with their source(s) accurately identified. The author(s) shall be solely liable to any legal suit, if any.

6. The author shall verify the accuracy of content and format in both 'in-text' citations and references, no citation(s) shall be made for unread references, and the proper number of citations is preferable.

7. The author is required to correct or rework on their paper in due time as assessed and advised by reviewers and the editorial board.

8. The author shall identify the source(s) of research fund (if any) as well as any applicable conflict of interest.

9. Findings must be presented in accordance with the acquired data. No exploitation (false summary, or distortion or biased selection of data/finding) shall be committed.

10. No reference shall be made to any revoked article unless the cited statement refers to that in the revocation procedures. A statement must be additionally provided in the said reference as 'the revoked article'.

Duties of Reviewers

1. The reviewer must keep confidential of the submitted paper and avoid revealing a partial or all of the information of the said paper to irrelevant parties during the paper reviewing process.

2. Perceiving as having a conflict of interest with the paper's author(s) that may inhibit his/her freedom of expression, the reviewer should notify the editor at once and deny taking part in the reviewing process of the said paper.

3. The reviewer should evaluate the paper that fits with their area of his/her expertise, by assessing the paper's contribution to the discipline, quality of analysis, and intensity of literature review related to the topic of study. Advices should also be provided regarding the literature failed to be included by the author(s), and personal judgment without supportive evidences should not be used as a criterion for paper evaluation.

4. The reviewer must not claim a partial or all of the submitted paper as his/her own.

5. In case of the plagiarism detecting, the reviewer must notify the editor at once.

ศูนย์พัฒนาการเรียนรู้สมัยใหม่
บจก.พัฒนาการเรียนรู้สมัยใหม่ 141 หมู่ 6 ตำบลบ้านชัย อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี
https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/index
E-mail : journal1990jmsd@gmail.com